ANUL XXIV - NR. 39 (1060) - 4 OCTOMBRIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

ROMÂNIA NEMURITOARE

patrie, tărîm al poeziei

Tu ești un murmur de odihnă și de duh
Culcat pe clina-mpădurită din văzduh.

Ce pași senini sînt în iubirea ce-o îngîn
Tărîm tăcut și muncitor, tărîm stăpîn.

Tu vezi și simți ce tulburare crește-n grai
Ca-n jurul casei părintești, gură de rai.

Flori fără saț dormind cu fructul în declin
Tărîm de dor și poezie în destin.

CONSTANȚA BUZEA ■

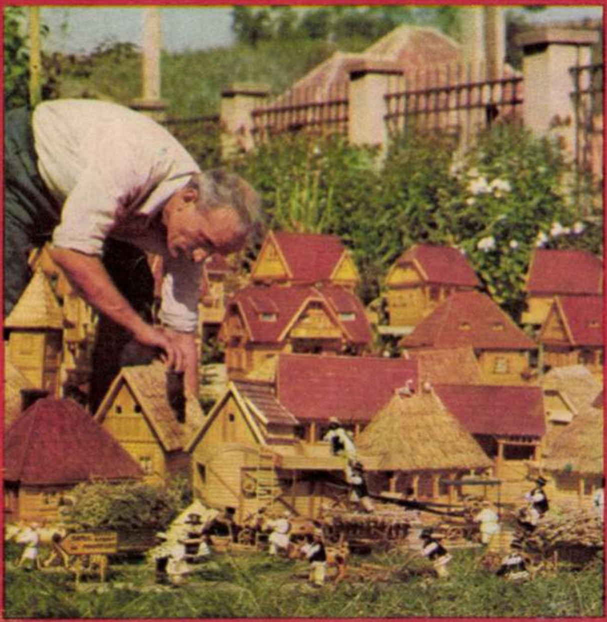

tînăra generație revoluționară

Spiritul revoluționar — privilegiu istoric al unor generații sau vocație definitorie a tinereții? O întrebare și-o pun, chiar dacă nu întotdeauna cu voce tare, tinerii de azi: mai se pot manifesta ei oare ca adevărați revoluționari într-o societate a cărei temelie e bine așezată și ale cărei perspective de devenire economico-socială și moral-spirituală sînt unanim aprobate? «Desigur, spun cei de vîrsta fiilor noștri, pentru voi, cei care erați în fragedă tinerețe în anii de răscruce ai prefacerilor revoluționare hotărîtoare prin care a trecut țara — de la actul istoric al Eliberării și instaurarea puterii, la reconstrucție, naționalizare, cooperativizare sau realizarea obiectivelor primelor cincinale — n-a fost deloc greu să optați pentru un mod revoluționar de a fi. Cinstit vorbind, aceasta era unica alternativă de a intra în viață pentru niște tineri al căror «spațiu de creștere», cum declară cu mîndrie un poet aparținînd acestei generații, era revoluția însăși în momentele ei decisive. Cum, adică, să nu iei arma în mînă și să-ți eliberezi nu numai țara pînă la ultimul petec de pămînt, ci să te bați pînă la capăt și pentru eliberarea omenirii de cel mai odios flagel — fascismul? Cum să nu-ți lași orașul sau satul copilăriei și să nu iei drumul Bumbești-Livezenilor sau al Bicazului, cînd țara avea nevoie de căi ferate, de electricitate, de tractoare, de imense și rapide zidiri pentru noile fabrici, școli, facultăți? Cum să nu te încumeți să depășești planul de producție cu 200-300 sau chiar 500 la sută cînd fabrica în care abia ai deprins meseria e acum și a ta, iar la cîrma ei, în locul patronului, se află un muncitor care e cu numai cîțiva ani mai în vîrstă ca tine? Cum să nu faci, uneori zile la rînd, nopți albe, devorînd mii și mii de pagini, cînd ești primul din neamul tău care calci pragul unei școli înalte?»

Sînt întîmplări firești pe care cei mai tineri cetățeni ai țării ni le adresează ori de cîte ori noi, tinerii de pînă mai ieri, le evocăm

NICULAE STOIAN ■

(continuare în pag. 9)

cine ești dumneata, omule din fotografie?

(pag. 19)

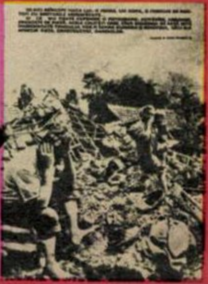

ROMÂNIA NEMURITOARE

poemul continuității

Noi nu sîntem pribegi pe-acest pămînt
Nu ne-a zvîrlit vre-un vînt din arse spații
Aici, curați ca iarba izvorînd
Noi ne-am ivit odată cu Carpații

Cu Dunărea odată ne-am născut
Și Prut și Olt și Mureș ne sînt frații
Cîmpia arde-n sufletul ei mut
Jarul pădurilor de generații

Sub fiecare palmă de pămînt
Doarme un voievod cu osul sfînt
Și cînd se-implîntă plugu-n lut și ară
Țîșnește cîntecul strămoșilor afară

Aici ne-am fericit de mii de ani
E carnea noastră-această țărnă crudă
Și brazii blînzi și vulturii bălani
Și cerbul de pe stînci ne este rudă

Această țară e un singur trup
Noi inimă i-am fost și-i sîntem iară
Demult, cînd apăram un steag cu lup,
Și azi cînd tricolorul ne-nfioară.

PAUL TUTUNGIU ■

Din agenda de lucru a

Întrevederea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și tovarășul Cheddi Jagan, secretarul general al Partidului Progresist Popular din Republica Cooperatistă Guyana.

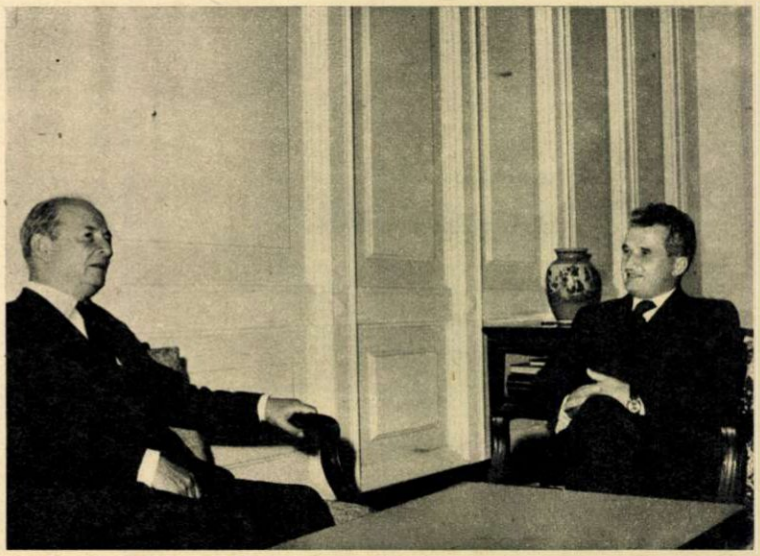

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe John Selwyn Lloyd, președintele Camerei Comunelor din Marea Britanie.

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a purtătorului oficial de cuvînt al Organizației pentru Eliberarea Palestinei, Abdel Mohsen Abu Meyzer.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a avut o întrevedere cu Gheorghios Mavros, președintele Partidului Uniunea de Centru — Noile Forțe din Grecia.

Ultimele zile au fost marcate, pe plan intern, de două importante vizite ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, la Brașov și Tîrgu-Mureș, vizite care se înscriu în preocuparea permanentă a conducerii partidului nostru de a se consfătui cu comuniștii și cu comitetele de partid, cu conducerile întreprinderilor și instituțiilor, ale unităților agricole, cu cei care lucrează în domeniul învățămîntului și științei.

La 26 septembrie, în cadrul vizitei la Brașov, au fost analizate, la fața locului, probleme de importanță deosebită privind diversificarea și înnoirea producției, folosirea gospodărească a spațiilor, pregătirea cincinalului viitor, iar Întreprinderii «Tractorul» i s-a conferit Ordinul «Steaua Republicii Socialiste România» clasa I cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate. Totodată, i s-au raportat secretarului general al partidului că pînă la sfîrșitul lunii industria județului își va fi îndeplinit planul cincinal.

Brașovenii și-au îndeplinit angajamentul. «Succesele înregistrate de clasa noastră muncitoare în realizarea cincinalului înainte de termen — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară din municipiul Brașov — creșterea în ritm înalt a producției industriale în acest cincinal au constituit un factor hotărîtor al înaintării României pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Am creat o puternică bază tehnico-materială a industriei socialiste, care ne dă garanția că vom realiza cu succes sarcinile stabilite de Congresul al XI-lea pentru cincinalul viitor — în general pentru întreaga etapă a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate — de a egaliza, într-o perioadă relativ scurtă, nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere industrial.»

În mod fericit, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu la Tîrgu-Mureș a coincis cu un important eveniment în viața județului: împlinirea prevederilor actualului cincinal în domeniul producției industriale cu trei luni înainte de termen. «Am mai vorbit aci, la Tîrgu-Mureș — a amintit secretarul general al partidului — despre justețea politicii naționale a partidului și statului nostru socialist, despre realizarea în practică, în cele mai bune condiții, a adevăratei egalități în drepturi între toți cetățenii României socialiste, fără deosebire de naționalitate. Dezvoltarea industriei, agriculturii, științei, învățămîntului, culturii, a construcțiilor de locuințe și a construcțiilor social-culturale, demonstrează elocvent felul în care partidul nostru înfăptuiește neabătut principiile marxist-leniniste, asigurînd deplina egalitate în drepturi, în primul rînd în domeniul hotărîtor al condițiilor de muncă și viață ale cetățenilor patriei noastre. ...Principalul este acum buna organizare, unirea tuturor forțelor pentru a asigura un început bun noului cincinal. Să începeți, cum se spune, «cu dreptul» pentru ca și în 1980 să vă prezentați cu realizarea în bune condiții — și, dacă e posibil, chiar înainte de termen — a planului cincinal, în toate domeniile de activitate.»

Să începeți cu dreptul noul cincinal! Iată un îndemn adresat nu numai locuitorilor județului Mureș, ci întregii țări, întregului popor, care vede în cincinalul care începe o nouă și importantă etapă pe drumul spre comunism.

Întîlnirile din ultimele zile ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu personalități politice marcante de peste hotare au prilejuit fructuoase schimburi de păreri asupra vieții internaționale. Desfășurate într-o atmosferă de prietenie și cordialitate, convorbirile cu John Selwyn Lloyd, președintele Camerei Comunelor din Marea Britanie, Cheddi Jagan, secretarul general al Partidului Progresist Popular din Republica Cooperatistă Guyana, cu purtătorul oficial de cuvînt al Organizației pentru Eliberarea Palestinei, cu ministrul finanțelor și economiei naționale din Sudan, cu Gheorghios Mavros, președintele Partidului Uniunea de Centru-Noile Forțe din Grecia, au evidențiat, odată mai mult, că dezvoltarea în continuare a patriei noastre, ridicarea ei la un nivel tot mai înalt de civilizație sînt strîns legate de întărirea colaborării internaționale, de realizarea unei politici de pace și cooperare pe plan mondial.

LIONEL NIȚESCU ■

președintelui

„Principalul este acum buna organizare, unirea tuturor forțelor pentru a asigura un început bun noului cincinal.“

Aspecte din timpul vizitei de lucru la două importante unități ale industriei brașovene: «Tractorul» și Întreprinderea de autocamioane.

Pe platforma «Azomureș» sînt analizate sarcinile ce revin în viitorul cincinal și perspectivele de dezvoltare a acestei citadele a chimiei.

CEAUȘESCU
PCR
POPORUL

În fața expoziției produselor Întreprinderii de piele și mănuși din Tîrgu-Mureș.

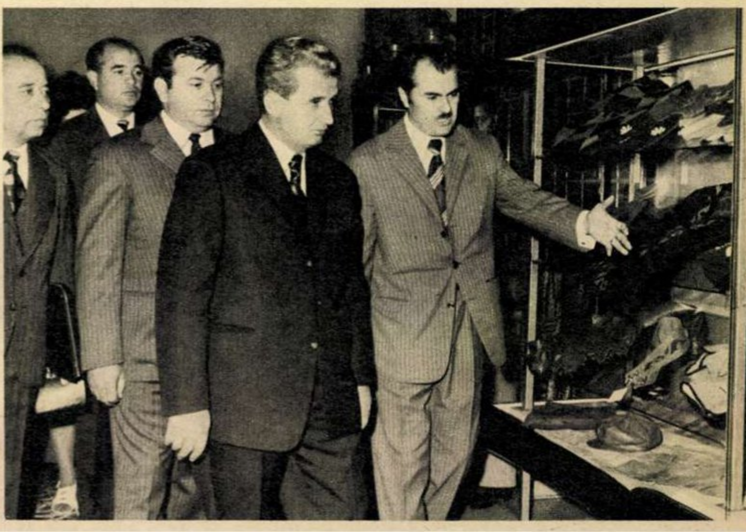

La marea adunare populară din piața centrală a orașului Tîrgu-Mureș, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit un discurs care a fost urmărit cu deosebit interes de miile de cetățeni prezenți.

curajul de a nu cere nimic de-a gata

În 1971, iarna, peretele dinspre sud al unei hale vechi de la Întreprinderea mecanică din Cîmpulung Muscel a fost demolat. Urma să se construiască, în continuare, o vopsitorie modernă. Gerul de la poalele Făgărașului a scăpat în hală și caloriferele au crăpat de îngheț. Conductele de apă au crăpat și ele. Oamenii cărau lemne cu căruțele — le trăgeau ei — și făceau focul în butoaie goale de carbid. Zidurile suiau...

Apoi, cîteva zile în șir, mercurul termometrului a rămas la minus 13 grade celsius. Palmele se lipeau de fierul rece. În aceste condiții aspre constructorii n-au mai turnat beton: îngheța. Fără front de montaj, oamenii maistrului Dumitru Georgescu ar fi stat și ei.

— S-a ivit o propunere: să fim transferați la o secție de producție pînă se mai încălzește vremea. Inginerul Adrian Dumitrescu parcă ne citise gîndurile: era responsabil cu investițiile și n-a vrut. N-am vrut, firește, nici noi. Am făcut un plan de reparații al tuturor instalațiilor de apă și căldură, pe care l-am realizat în cîteva zile. Iarna s-a mai îmblînzit și ea și astfel am putut continua lucrul.

— Puteați să amînați totul în primăvară.

— Nu puteam. La început — nu cred că știți — vopseam mașinile sub nuc. Dacă bătea vîntul nu vopseam că se punea praful. Pe urmă ne-am construit o vopsitorie, dar tot nu ne satisfăcea. Doream ca mașinile noastre să devină cît mai competitive pe piața mondială. Partenerii străini ne solicitau mașini. Însemna că au tot mai multă încredere în autoturismul românesc «ARO». Dacă ar fi crăpat și Făgărașul de ger și tot nu am fi amînat lucrarea.

Teodor Badea, 37 ani, brăilean de origine, este unul din oamenii de bază ai acestei lucrări și ai întreprinderii. A venit la Cîmpulung în 1946 și a trecut prin toate formele de școlarizare pînă a ajuns maistru. Își amintește: «Am lucrat după proiecte ale Institutului de proiectări pentru construcția de mașini, București. Locul era supraaglomerat: constructorii săpau, turnau fundații, înălțau zidurile. Noi confecționam și montam utilajele chiar pe locul pe care ne aflăm acum. Alături, ceilalți colegi realizau producția. Toți lucram». În acest vacarm creator, oamenii maistrului Dumitru Georgescu, ai maistrului Teodor Badea, sudorii din echipa lui Dumitru Debu și ceilalți lucrau cîte 12 ore pe zi. Cu forța de muncă pe care o aveau, puțină, și în condiții de program obișnuit, lucrarea ar fi durat prea mult: 4 sau 5 ani. Ei au forțat ritmul la «zi lumină». Au lucrat duminicile, au lucrat noaptea, pentru că noaptea puteau să se folosească de utilajele altor secții. De exemplu, de ghilotinele, de abcantul de îndoit tablă, de celelalte utilaje ale secției de presaj. Pe un ger de minus 13 grade celsius muscelenii lucrau cu gîndul la tropice. Știau că după ce vor termina lucrarea, mașinile lor vor fi exploatate în condiții și mai optime, pe căldura și umezeala de acolo. În timpul acela mașina ARO, de concepție și fabricație pur românești, traversa continentul african. Un film, pe care tehnicianul Traian Cotescu a avut amabilitatea să ni-l deruleze, ne arată mașinile lîngă piramide, alergînd pe drumuri dintre cele mai accidentate, pe trasee necălcate încă de roți de automobil. Mai tîrziu, oamenii, dornici de performanțe, au ajuns cu ele pînă în Himalaia. Așa că, dorința lor de a termina noua lucrare numai prin forțe proprii, adică prin autodotare, de a o utila prin utilaje fabricate tot de ei, montate de ei, ceea ce înseamnă autoutilare, era justificată. Ea, dorința, întrecea și gerul de sub Făgăraș și căldura de la tropice».

Inginerul Mihai Pescaru, care în 1946 susținea proba de lucru pentru a fi încadrat ca muncitor la SDV-uri, astăzi director tehnic al întreprinderii, spectaculos drum pe verticală!, ne spune că a existat și un curaj; un curaj care aici, la Cîmpulung, a izvorît și din nevoi, din greutăți, dar mai ales din dorința de a depăși propria condiție, de a nu cere nimic de-a gata: «Lucrarea era de o înaltă tehnicitate: în noua vopsitorie trebuia să asigurăm uscarea reperelor la cuptor cu o temperatură controlată; o puritate a mediului, o reducere substanțială a noxelor. O altă latură a curajului, zice, o constituie faptul că oamenii noștri nu mai ridicaseră o astfel de lucrare, nu eram specialiști în construcții de utilaje și nu eram mai ales dotați cu o bază tehnică. Maistrul Dumitru Georgescu a avut un mare rol în realizarea acestei lucrări. A început cu 7 oameni și a terminat-o cu 70. Pe urmă a plecat să se odihnească la pensie».

În fond, cei care se credeau nespecialiști s-au dovedit la urmă că sînt specialiști foarte buni. Noua hală de vopsitorie și montaj general a fost construită, dotată cu utilaje proprii și pusă în funcțiune într-un termen record: un an și opt luni.

«Greu a fost — zice azi Dumitru Debu, șeful sudorilor și om de-al locului — pînă am ridicat primul tronson de la agregatul de vopsire prin scufundare. Deși avem munțele la picioare, nu eram obișnuiți cu lucrările la înălțimi mari. Ne-am făcut schele metalice, pe șine, și a fost mai ușor. De-acuma ne ancoram de tronson. Și chiar dacă o să rîdeți, tot vă zic una: atunci l-am ridicat pe Briceag, pe cota cea mai înaltă, cu o ramură de brad într-o mînă și cu o eșarfă roșie în cealaltă. Și l-am rugat să chiuie. Și numa ce a început Radu Briceag să chiuie de ziceai că e nuntă în Cîmpulung. Chiuia că am reușit noi, o mînă de oameni, să ridicăm primul tronson al agregatului. Au stat bradul și eșarfa în capul tronsonului mult timp. După ce am terminat au venit delegați de la diverse întreprinderi — unde se construiau probabil vopsitorii asemănătoare — și ne-au întrebat cum am procedat. Doar nu era să ținem pentru noi secretul; le-am spus: cu ambiție, fraților, cu mult efort, dar mai ales cu dragoste pentru autoturismul pe care îl fabricăm. Se uitau la noi și zîmbeau. Și cred eu că au înțeles».

Utilajele pe care le-au construit oamenii Întreprinderii mecanice Muscel au înlocuit utilaje similare din import, care ar fi costat peste 25 de milioane lei valută. Inginerul Ion Ghenu, șeful serviciului mecano-energetic, care ne-a însoțit pe tot parcursul documentării noastre, ne spunea că în urma acestei lucrări producția de autoturisme a crescut cu circa o sută la sută. Tehnologia, foarte modernă, a condus la creșterea calității reperelor, a mașinilor deci, la ușurarea muncii oamenilor, la dispariția noxelor. Un fapt revelator: la început oamenii nu credeau că noxele au dispărut în totalitate. Au cerut probe. S-au făcut în prezența lor și a conducerii ministerului muncii. Și s-au convins. Și s-a mai întîmplat ceva: cei mai mulți, dar și cei mai buni din cei care construiseră și montaseră utilajele, nu s-au mai întors la locurile lor, vechi, din uzină. Au cerut, și conducerea uzinei le-a aprobat, să rămînă și să se îngrijească în continuare de întreținerea utilajelor. Au rămas: maistrul Teodor Badea, sudorul Dumitru Debu, mecanicii Ion Popescu, Gheorghe Blaga, Sandu Dumitru; a rămas cel mai bun electrician — Ion Cîrnaru și alții. Tot ei, dar mai ales maistrul Dumitru Georgescu, au adus multe modificări constructive și tehnologice, care au îmbunătățit utilajele proiectate: la agregatul de vopsit prin imersiune, la instalațiile cabinelor, la panourile de izolare a utilajelor. Exploatarea utilajelor se face acum de oameni și mai bine pregătiți, care le cunosc geneza: vopsitorii Gheorghe Stăncescu, Elena Irimia, Iordan Moldoveanu, Moise Bebeșelea, Vasile Borțoi, șlefuitoarele Maria Boboc, Maria Măndoiu, Maria Constantin, Victoria Balint, încărcătorul Ion C. Florea sînt doar cîțiva din cei mai buni.

•

Părăsim hala cea nouă și ajungem, printr-o curte plină cu flori, în secția 1224, acolo unde se fabrică echipamentele de transmisie ale autoturismului «ARO». Soarele arde încă puternic, munțele a început să ruginească, toamna e blîndă. În hala în care intrăm se află unul dintre cele mai bune colective de inovatori; oameni care, pe lîngă sarcinile stricte de serviciu — întreținerea mașinilor — au realizat, prin acțiuni de autoutilare, agregate complexe, cu o eficiență deosebită asupra producției. Cîțiva dintre ei: maiștrii Aurel Chilișoiu, Mihai Gîlcă, Gheorghe Pîrvan, frezorul Ion Moiceanu, maistrul Ion Marcu, inovatorul Ion Rolea și alții.

Echipa maistrului Aurel Chilișoiu construiește acum două agregate pentru strunjirea carcasei diferențialului, după un proiect al Fabricii de mașini unelte așchietoare București. Ele vor elimina ștrangulările de pe fluxul de prelucrare a carcasei și vor spori productivitatea muncii cu peste 50 la sută. Maistrul Mihai Gîlcă, 34 ani, student la facultatea serală de subingineri, ne spune că au renunțat la panourile electrice care urmau să le primească de la Alexandria și și-au confecționat singuri altele. După grafic, agregatele urmau să fie gata în 3 luni; după ritmul impus lucrărilor nu vor trece nici două și vor funcționa. În plus se va realiza o economie de 270 000 lei pe fiecare agregat. «Să ni le facă alții ar fi trebuit să așteptăm un an sau doi». La I.M. Muscel nu se așteaptă însă nimic de-a gata.

Dacă îi luăm în calcul și ucenicia maistrul Aurel Chilișoiu lucrează în fabrică de 27 de ani. El are doar 41. A crescut, ca foarte mulți, odată cu fabrica. Zilnic vine la program cu două pachete de «Carpați» pentru că nu știe niciodată cînd se întoarce acasă. Împreună cu Ion Moiceanu au conceput, proiectat și construit două agregate de strunjit și centruit cruci cardanice. Față de o singură operație cît executau strungurile clasice, agregatul lor execută patru operații de așchiere simultană. Au înlocuit opt strunguri SRO 40 și 45. Productivitatea muncii a crescut tot de atîtea ori. S-au realizat economii de multe sute de mii lei valută, prin înlocuirea importurilor. Aceasta a fost cea de a 13-a inovație și cea mai valoroasă a frezorului Ion Moiceanu.

— Constat că ați realizat multe pentru uzină, maistre Chilișoiu. Uzina ce a făcut pentru dumneavoastră?

— Ne-a crescut; ne-a dat la școală și ne-a întreținut. Ne-a acordat la foarte mulți, cum spunea o dată cineva, o poliță semnată în alb. A sosit timpul scadenței și mă străduiesc să mă achit de această îndatorire. Cum? Vedeți și dumneavoastră: prin efortul minții și al brațelor mele.

Cu cît pătrunzi mai mult în intimitatea unei uzine, a unui colectiv, cu atît cunoști mai bine oamenii, preocupările și strădaniile lor. Am greși, desigur, dacă am crede că activitatea practică nu este totdeauna dublată de un fond substanțial de gîndire, de concepție. Cu cît o uzină are mai mulți gînditori-practici, un fond de concepție mai mare, cu atît ea este mai bogată. Mai bine am înțeles acest adevăr aici, la I.M. Muscel. Probabil este meritul directorului Victor Naghi, Erou al Muncii Socialiste, care a pretins oamenilor să-și gîndească temeinic acțiunile. Spun aceasta, pentru că am întîlnit oameni care au pînă la cinci invenții aplicate în uzină. Unul este tehnicianul Ion Rolea. Are 44 de ani, 22 de ani în uzină, soția lucrează tot în uzină. Cîteva amănunte din viața lui dovedesc că inovația la Ion Rolea nu înseamnă altceva decît o pasiune inepuizabilă. Cînd era elev — își amintesc cîțiva colegi — Rolea își instalase un bec mic la capul patului, intra cu becul sub pătură, să nu deranjeze, și în «lumea lui de sub pătură» citea și realiza tot felul de scheme pînă tîrziu. La 20 de ani își construise o aerosanie. A trecut cu ea prin centrul orașului și, după ce lucrătorul de miliție i-a dat «liber», Rolea a ambalat, iar celuilalt i-a zburat cascheta. Au rîs amîndoi. «Acum — zice Rolea — mă preocupă un dispozitiv pentru montarea și demontarea mecanizată a cutiilor de viteze, piese de peste 70 de kilograme, pe care oamenii le ridică încă manual. Azi a venit un muncitor la mine și mi-a zis: «Hai, măi nea Ioane, cînd construiești dispozitivul acela că ne doare spatele». Il am proiectat în două variante. O voi alege pe cea mai economică și eficientă».

— Ce fac meșterii uzinei după pensionare, tovarășe Simăn?

— Sînt sărbătoriți, li se strîng mîinile de ceilalți colegi, dar tot nu se rup de colectiv. Este ca și cînd ți-ai lua rămas bun de la cineva pe care l-ai condus pînă la poartă, intri în casă și după cîteva minute te trezești cu el înapoi și-ți spune: să mai stăm puțin împreună că nu pot să plec așa, deodată. Îl primești și-i zîmbești omeniei din el. Eu, ca pensionar, așa simt că trebuie să fie.

Îi ține un fel de forță lăuntrică, de responsabilitate socială la care nu mai poți să renunți. Maistrul Dumitru Popescu, despre care am mai pomenit, s-a retras în comuna Jugureanu, județul Brăila. Nu trec două luni și numa ce-l vezi că apare. Nu rezistă mai mult. A lăsat în uzină și urmași: un fecior și două fete. Vine să vadă cum i se păstrează tradiția fundamentată de el. Locuind la cîteva sute de metri, meșterul turnător Iosif Simăn vine mai des la uzină. Participă la ședințe, de aceea nu și-a luat talonul de mutare din organizație, se interesează de mersul treburilor în turnătorie, pune umărul la treabă cînd e nevoie și e fericit. A instruit zeci de tineri și consideră că tot mai are de împărtășit din experiența sa atît de bogată. El a turnat piesele cele mai grele: blocul motor, chiulasa, țeava de admisie, colectorul de evacuare etc. Cînd au plecat turnătorii la Colibași, la noua turnătorie, singurul la care uzina n-a renunțat a fost el. A rămas și a reînființat, cu maistrul Irimia, un microatelier în care se toarnă și azi piese pentru întreținere. «De ce să le așteptăm de la alții și să nu le facem noi?» Este felul în care gîndesc toți cei care și-au legat viața de această uzină.

Am vrut să plec, dar inginerul Ștefan Pescaru, de la programarea producției, m-a oprit în curte și mi-a făcut următoarea relatare: «Am fost solicitați de firma engleză ARO Land Cars să participăm la unul din cele mai renumite raliuri internaționale: Safari. Se ținea lîngă localitatea Dover, în Anglia. Participau 130 de echipaje cu cele mai renumite mărci de mașini din lume: Ranger Rover, Jeep CJ 5-6, Doge, International, Ford, Fiat, Puch etc. La început se părea că organizatorii nu ne vor primi în concurs, invocînd niște criterii subiective. Pînă la urmă am fost înscriși cu trei echipaje. Ne-am pregătit mașinile și, împreună cu Ion Irimia, le-am transportat la Londra într-un «TIR». Traseul era foarte accidentat: șanțuri, mlaștini, munte, nisip, apă etc. S-a dat semnalul și am demarat cu forță. La sfîrșitul raliului Safari, mașina românească ARO a cîștigat locul I atît la individual cît și pe echipe. Pe urmă am venit pe patru roți în țară, iar mașina lui Irimia o puteți vedea colo, la muzeul uzinei. Poartă încă numărul concursului: 25».

A fost un succes răsunător și se întîmpla la 27 aprilie 1975. A fost o încununare a eforturilor celor 6 500 de anonimi. Anonimi, un fel de a spune, pentru că numele lor sînt conținute în numele autoturismului pe care îl produc. Iar acesta, după cum cunoașteți, a început deja să devină o celebritate.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Fotografii de T. COTESCU ■

flacara

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

La cofetăria din Florești, aparținînd de cooperativa de consum Filipeștii de Tîrg, nu funcționează, și n-a funcționat toată vara, instalația frigorifică. Funcționează în schimb, în cele mai bune condițiuni, la «Bufetul» din apropiere, aparținător de aceeași cooperativă. Ca urmare, oamenii nu mai intră în cofetărie, unde nu au cu ce să se răcorească, și intră la bufet unde nici acolo nu se răcoresc fiindcă țuica, votca, romul... **(I. Speranța** — Băicoi)

«Good bye, my love, from Călărași!»
... s-ar putea numi seria de insigne din placaj vopsit purtînd chipul aproximativ al lui Demis Roussos, oferit spre vînzare de către niște dubioși «artizani» în plin tîrgul orașului Călărași. Spre deliciul kitch-men-ilor și spre stupefacția oamenilor de bun-simț **(Artemiza Barcan** — Călărași).

La tabăra națională speo 1975, desfășurată la începutul acestei luni la cabana Padiș din Munții Bihorului, cercul speologic «Piatra Craiului» din Cîmpulung Argeș a prezentat date interesante cu privire la descoperirea, explorarea, cartarea și estimarea celor două peșteri din zona Muscel — Posada și De sub Pleașă, precum și alte date din activitatea acestui cerc, utile schimbului de experiență care s-a realizat aici. **(Ion Dobrescu**-Cîmpulung Argeș)

După darea în folosință în comuna Ștefănești-Argeș a unui complex restaurant-cofetărie-magazin alimentar-cramă etc., un control sanitar a constatat că apa debitată este nepotabilă, în «schimb» magazinul alimentar nu are apă deloc; la restaurant plita este defectă, în «schimb» spălătorul nu are ventilație, iar crama nu este dotată cu nimic din ceea ce îi trebuie. Culmea e că totuși acest complex funcționează! **(Marin Rotaru**—Pitești)

Ca în orice gospodărie și în casele noastre, a celor ce locuim în comuna Broșteni din județul Suceava, ne rămîn de la diferite cumpărături sticle și borcane goale. Acestea se adună de luni de zile, pentru că nu avem cui le preda. Chioșcul specializat I.C.V.A. este închis de nu mai știm cînd, iar gestionarii din magazinele comerciale existente pe raza comunei refuză să le achiziționeze. Poate că după apariția acestor rînduri... **(Ștefan Nicolae)**

«Sfatul bătrînilor» — o copie în piatră de pe cunoscuta sculptură în lemn a lui Vida Geza a fost amplasată în fața sediului politic-administrativ din municipiul Baia Mare. Este, după părerea mea, un bun exemplu de așezare judicioasă a unei opere de artă monumentală într-un ansamblu urbanistic. **(Aurel Toncoglaz** — București)

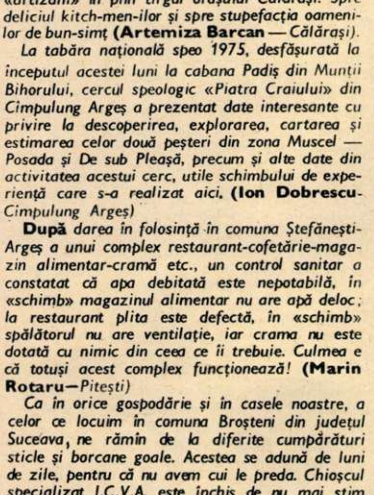

Iar și iar despre superficialitatea și neglijența unor lucrători din agențiile de voiaj... Am cumpărat la agenția din Arad un bilet, supliment pentru tren accelerat și tichet de rezervare a locului la trenul 226. Tichetul avea numărul 96 la vagonul 7. Dar vagonul 7 nu avea decît 60 de locuri. Așadar, cel puțin 36 de călători au fost păcăliți. Și cam cît timp vor mai continua păcălelile astea fără pic de haz? **(I. Jelemteanu** — Vinga, județul Arad)

Marcela Mihăilă din Deva ne-a trimis o lungă scrisoare despre deprimanta lipsă de bunăvoință a unor lucrători din alimentația publică a municipiului Pitești. Din răspunsul Direcției comerciale județene Argeș reiese că sesizarea a fost justă și că s-au luat măsuri, printre altele, prin sancționarea ospătarei Maria Panciu și a altor lucrători de la restaurantul Muntenia.

Nimeni, chiar nimeni nu vrea să constate în ce hal de mizerie se înfățișează halta de autobuze din centrul orașului Babadag? Și, bineînțeles, să ia și măsurile ce se impun? Nu de alta, dar ne rîd oaspeții, mulți la număr, care trec prin orașul nostru. **(Ion Dănică** — Babadag, Tulcea)

În ciuda campaniilor pe plan național (și mondial) pentru protecția mediului înconjurător, în ciuda rigorilor legii, mirosurile pestilențiale emanate de abator și ecarisaj continuă să chinuiască pe bucureștenii care locuiesc în apropierea acestor întreprinderi. Știu că nu vă spun nimic nou. Dar tocmai pentru că lucrurile sînt știute și vechi, de ce întîrzie măsurile? **(Florica Gherghel** — București)

Mama mea, Maria Ababei, din Dobrovăț, județul Iași, e bolnavă de vreme îndelungată. A căpătat de curînd un bilet de tratament — precizez, gratuit — la Slănic Moldova. Ne-a scris de acolo că se simte bine și că nădăjduiește să se întoarcă sănătoasă acasă. Rîndurile acestea exprimă mulțumirile mele pentru toți acei care traduc în realități principiul socialist al grijii față de om. **(Leonard Ababei** — Iași)

Două scrisori din cartierul piteștean Trivale — una semnată de **Asociația locatarilor nr. 109** și alta semnată de **Toma Constantin** — confirmă anacronismele semnalate în scrisoarea publicată împreună cu o fotografie-document în Flacăra nr. 36. În cele două scrisori se aduc la cunoștință și alte lipsuri edilitar-gospodărești (furnizarea nesatisfăcătoare a apei calde și reci, toleranțe neprincipiale la finisarea unor blocuri) etc., care aruncă o nedorită umbră asupra frumoaselor realizări din acest cartier.

Precum eroii lui Gogol, întreprinderile clujene Gostat și Avicola s-au certat, din nu știm care pricină. Iată și urmarea: Avicola refuză să mai livreze Gostatului păsări și ouă. În lipsa acestor produse, unitatea Gostat din cartierul Gheorgheni II vinde și ea ce poate: băuturi alcoolice... **(Sabin Marian** — Cluj-Napoca)

Nehoiu — vestit centru forestier la poalele Penteleului — a sărbătorit o frumoasă tradiție locală: «Ziua forestierului nehoian». O sărbătoare cuviincioasă, cu trecerea în revistă a unor frumoase realizări de producție: două milioane lei producție marfă suplimentară pe primele opt luni ale anului, îndeplinirea sarcinilor cincinalului la export, economii substanțiale etc. etc. **(George Băiculescu** — Nehoiu, Buzău)

Referitor la unele lipsuri din activitatea Romvared-C.F.R., semnalate în cîteva scrisori publicate în revistă, primim din partea conducerii întreprinderii o scrisoare în care, confirmînd că sancțiunile anunțate au fost puse în aplicare, ni se comunică și faptul că la conducerea unității a fost numit un cadru de specialitate care «asigură o conducere competentă a unității».

S-au împlinit aproape trei luni de cînd, prin ruperea unui pod, circulația autobuzelor care deservesc comuna Gura Teghii, județul Buzău, este serios perturbată, creînd greutăți locuitorilor. Cred că a venit vremea ca lucrurile să reintre în normal. **(Alexandru Potochin** — Gura Teghii, Buzău)

La Ploiești, ca și la București, există o stradă comercială care se cheamă Lipscani. La Ploiești, ca în toată țara, s-a declanșat Tîrgul de toamnă. Care tîrg înseamnă să **expui** și nu să **depozitezi** mărfurile în calea trecătorilor. **(Nicu Olteanu** — Ploiești)

Primim din partea Oficiului farmaceutic Constanța: **Referitor la reclamația făcută de tovarășul Lampă Nelu din București, inserată în nr. 36 al revistei, vă facem cunoscut că în urma cercetărilor făcute de noi reiese că reclamația este neîntemeiată. În procesul verbal încheiat în urma analizei făcute se precizează că «surprinde reclamația cu privire la atitudinea tovarășului farmacist care în toate împrejurările întîmpină publicul cu bunăvoință și sfaturi competente».**

Mihaela Pascu din Timișoara ne face cunoscut că în scrisoarea pe care i-am publicat-o în revistă (Flacăra nr. 34) ea se referea la atitudinea birocratică a șefului serviciului cazare din Slănic Moldova și nu a directorului stațiunii, cum din eroare a apărut.

Fiind duminică și deci oficiul telefonic din comună închis, m-am înțeles cu mama mea din comuna Măieriște, județul Sălaj, să o chem din Oradea la telefonul de la Consiliul popular comunal pentru niște comunicări importante. La ora stabilită, mama mea aștepta lîngă telefon, dar femeia de serviciu a refuzat convorbirea, susținînd că «așa are dispoziții». Dacă într-adevăr așa sînt dispozițiile, atunci ele nu sînt bune, fiindcă s-ar putea ca telefonul să fie necesar pentru a anunța Salvarea sau pentru alte urgențe, repet, la ore cînd acesta este singurul telefon în funcțiune din comună. **(Joldos Vasile** — Oradea)

Chiar dacă sezonul pe litoral e pe sfîrșite, în frumoasa salbă de stațiuni munca nu a contenit. La «Crama Nepun», de pildă, sezonul se va încheia abia la 15 octombrie. Pînă atunci, vizitatorii de pe litoral, foarte mulți străini, continuă să-și petreacă seri plăcute la crama noastră, «serile românești» cum li se spune, în care folclorul și bucătăria tradițională românească se iau la întrecere în a primi aplauzele oaspeților de prin alte țări. **(Grigore Răducanu** — Neptun, Constanța)

Sînt în vîrstă de 65 de ani și de aproape nouă ani sînt pensionată pentru invaliditate gradul II. S-a dat și o decizie, numărul 2521 din 20 iulie 1967. De aproape nouă ani cer conducerii C.A.P-Bărcănești-Ilfov să respecte decizia și să respecte și legile omeniei, acordîndu-mi un ajutor. Nimeni nu m-a auzit. Nu mă aude nici acum cînd și soțul meu a căzut bolnav și nu mai poate munci. La C.A.P.-Bărcănești sînt oare în vigoare alte legi decît cele de pe întreg teritoriul țării? **(Maria Zamfirescu** — satul Speteni, comuna Bărcănesti, județul Ilfov)

Eveniment cu totul remarcabil pe Aleea Podul Giurgiului din Capitală: cu prilejul împlinirii a doi ani de cînd există, aleea noastră a fost — pentru prima dată — măturată. Cu tîrnuri și mai ales cu larmă, proprie oricărei festivități. Toată lumea a fost trezită la ora unu noaptea de veselia lucrătoarelor I.S.B. Sperăm ca, peste doi ani, aleea să fie din nou măturată. Poate mai puțin festiv și mai puțin gălăgios. **(Dr. T. Cutlic)**

Școlarii din Tîrgu-Frumos, județul Iași — la datorie. Nu numai în clase, pentru locuri de cinste în cataloage, ci și pe terenurile agricole, fierbinți în aceste zile de numărarea bobocilor: 6 tone de legume și 15 tone de fructe recoltate, porumbul de pe 10 hectare cules și depănușat. Toată lumea se pregătește acum pentru veselul cules de vii. **(Dumitru Păpușoiu** — Tg. Frumos)

Scrisoarea surorilor (gemene) **Livia** și **Olimpia Chirtop**, ambele învățătoare la școala generală din Scorei, Sibiu, în care se arăta că în școală se petrec lucruri urîte, am trimis-o Comitetului județean Sibiu al P.C.R. din al cărui răspuns desprindem:

«...din cercetările efectuate de Comitetul județean de partid și de Inspectoratul școlar Sibiu, rezultă că în școala generală Scorei există o atmosferă nesănătoasă generată de conflictul dintre directorul Popa Gavrilă și surorile Chirtop... De atmosfera creată se fac vinovați atît directorul cît și cele două învățătoare, principalul vinovat fiind considerat directorul care, în loc să creeze în școală un climat favorabil de muncă, a întreținut o atmosferă tensională. Se confirmă faptul că cele două părți și-au adresat epitete jignitoare în fața colectivului didactic... Referitor la premii, cadrele didactice cu care s-a discutat confirmă neprincipialitatea directorului în aprecierea muncii învățătoarelor Chirtop. Pentru abaterile săvîrșite de profesorul Popa Gavrilă, Inspectoratul școlar a dispus destituirea acestuia din funcția de director, propunere aprobată de secretariatul Comitetului județean de partid... Date fiind însă și abaterile surorilor Chirtop... inspectoratul școlar a solicitat Ministerului Educației și Învățămîntului mutarea disciplinară a uneia din surori într-un sat aparținător comunei, avînd convingerea că astfel climatul din școală poate fi îmbunătățit».

În numele unui grup de cetățeni din orașul Moreni, județul Dîmbovița, **M. Antonescu** ne roagă să inserăm «aceste rînduri prin care ne exprimăm sentimentul de adîncă prețuire față de Gigi Ilinca pentru activitatea exemplară pe care o desfășoară ca secretar al Consiliului popular din orașul nostru. Fostul dascăl, iubit de cei ce i-au fost elevi, astăzi om cu părul alb, continuă să muncească cu abnegație, se află la datorie pînă noaptea tîrziu, rezolvînd competent cererile juste ale cetățenilor, ajutîndu-i întotdeauna cu un sfat bun».

Unitatea de frizerie și coafură nr. 47 din Calea Rahovei, București. O după-amiază oarecare. Apropiată zilei de deschidere a noului an școlar motiva, deci, prezența multor copii. De obicei aceștia sînt «pasați» de la un lucrător la altul. Aici, dimpotrivă, nu s-a întîmplat așa. Mai mult, am fost martor al unei deserviri exemplare, fără preferințe, a celor mici. Cu o glumă sau o vorbă caldă, meșterii frizeri alungau unda de tristețe din ochii copiilor care își vedeau redusă, la obișnuit, podoaba părului adunat într-o vară. Am reținut un număr: 10.777. Era înscris pe ecusonul unuia dintre lucrătorii unității. Prin el, felicitări întregului colectiv! **(Puiu Sorin Cezar)**

Așa se întîmplă cînd legea e ocolită. Blocul G 2 din Calea Victoriei nr. 123 din orașul Turda, terminat în luna februarie a anului 1974, a fost recepționat nu de delegații blocului, așa cum prevede legea, ci de un delegat al I.G.C.L. Urmarea: la un an de la recepție încă nu s-au remediat lipsurile grave semnalate de locatari în repetate rînduri, precum infiltrări de apă, funcționarea cu totul defectuoasă a instalației de încălzire, lipsa de funcționalitate a altor instalații și multe alte defecțiuni de construcție și finisaj. **(Asociația locatarilor** bloc G 2 micro III Turda, președinte **Popa Arghir)**

Trecînd într-o duminică cu mașina pe șoseaua Iași — Pașcani, am fost plăcut surprins aflînd castelul domnitorului Ioan Cuza din Ruginoasa într-o avansată fază de renovare. Am fotografiat celebra și nu mai puțin frumoasa construcție, și numai faptul că era duminică explică absența lucrătorilor. Am aflat însă că în foarte scurt timp, organele în drept vor preda castelul circuitului turistic. **(Aurel Damian** — Iași)

Acum cîteva zile a plecat din Medgidia spre Finlanda un mare transport de struguri de masă produși în viile I.A.S. Medgidia. Peste cele 3 600 de tone de struguri planificați pentru export în Austria, R.F. Germania, Suedia, Finlanda, Anglia, R.D.G., Cehoslovacia s-au și expediat un supliment de 200 de tone. Mă simt dator să dau această informație pentru acei care-și închipuie că din orașul nostru dobrogean pleacă spre țări străine doar vagoane cu ciment **(Tănase Vasile** — Medgidia).

Satul Dobrotești este primul sat al comunei noastre în care s-au introdus posturi... rurale de telefon. Primii cetățeni din comună beneficiază deja de avantajele acestui atît de necesar mijloc de comunicație astăzi cînd, treptat, deosebirile dintre oraș și sat sînt într-o atît de accentuată descreștere. În curînd, cablul telefonic pentru posturi la abonații individuali va traversa întreaga întindere a comunei. **(Nițu Paraschiv** — comuna Amărăști, Dolj)

Mă numesc **Mitiță Bulubașa**, domiciliez de mulți ani în orașul Turda, dar m-am născut la Ghighera județul Gorj, și am rămas strîns legat de comuna mea natală. Cu ani în urmă, la Ghighera au funcționat niște băi cu ape tămăduitoare în tratarea bolilor reumatice. Mulți suferinzi și-au găsit aici alinarea, dar, de 17 ani, aceste băi nu mai funcționează. De tot atîția ani oamenii sesizează, întreabă, cer redeschiderea băilor, dar pînă acum n-au fost învredniciți nici măcar cu un răspuns. Dovezi există suficiente că atît cele 9 izvoare inventariate, cît și nămolul din zonă, au un conținut bogat mineralogic cu efecte terapeutice indiscutabile. S-au făcut chiar și unele investiții pentru cercetarea apelor, iar oamenii din comună au depus eforturi pentru unele amenajări, desigur degradate acum de trecerea anilor. Este timpul ca întreaga problemă să fie reanalizată, iar măsurile pentru reintrarea în circuitul stațiunilor balneare a băilor Ghighera să nu mai întîrzie.

POȘTA REDACȚIEI

Dorina Popovici — Constanța și **Mihai Bratu** — Bacău. Dacă ați desfășurat o activitate neîntreruptă de 11 luni în aceeași instituție, pe baza unui contract de muncă pe durată determinată, urmat fără întrerupere de un contract pe durată nedeterminată, beneficiați de concediu de odihnă după împlinirea celor 11 luni de activitate neîntreruptă conf. art. 1 și 20 din Legea nr. 26/967, referitor la concediul de odihnă al celor încadrați. **Ion Rudăreanu** — com. Drăgoiești. Intervenind pentru dumneavoastră la Ministerul Muncii, am fost informați că vi s-a acordat un triciclu manual. Mijloacele moto speciale de transport se acordă numai acelora cu infirmități locomotorii încadrați în producție și care au de parcurs distanțe mari pînă la locul de muncă. **Simion Servinov** — Ploiești. Scrisoarea dumneavoastră a fost îndreptată forului competent, respectiv Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale. De îndată ce vom primi răspuns vă vom comunica. **Vasile Munteanu** — Focșani. Timpul cît ați satisfăcut stagiul militar se calculează doar ca vechime neîntreruptă în aceeași instituție, dar nu și pentru a vi se acorda spor de vechime. **Mariana Diaconescu** — Pitești. Aveți dreptate! Taxatoarea, în momentul defectării autobuzului, avea obligația să explice călătorilor că pot folosi biletele pentru cursa următoare.

MARGA NEDELEA ■

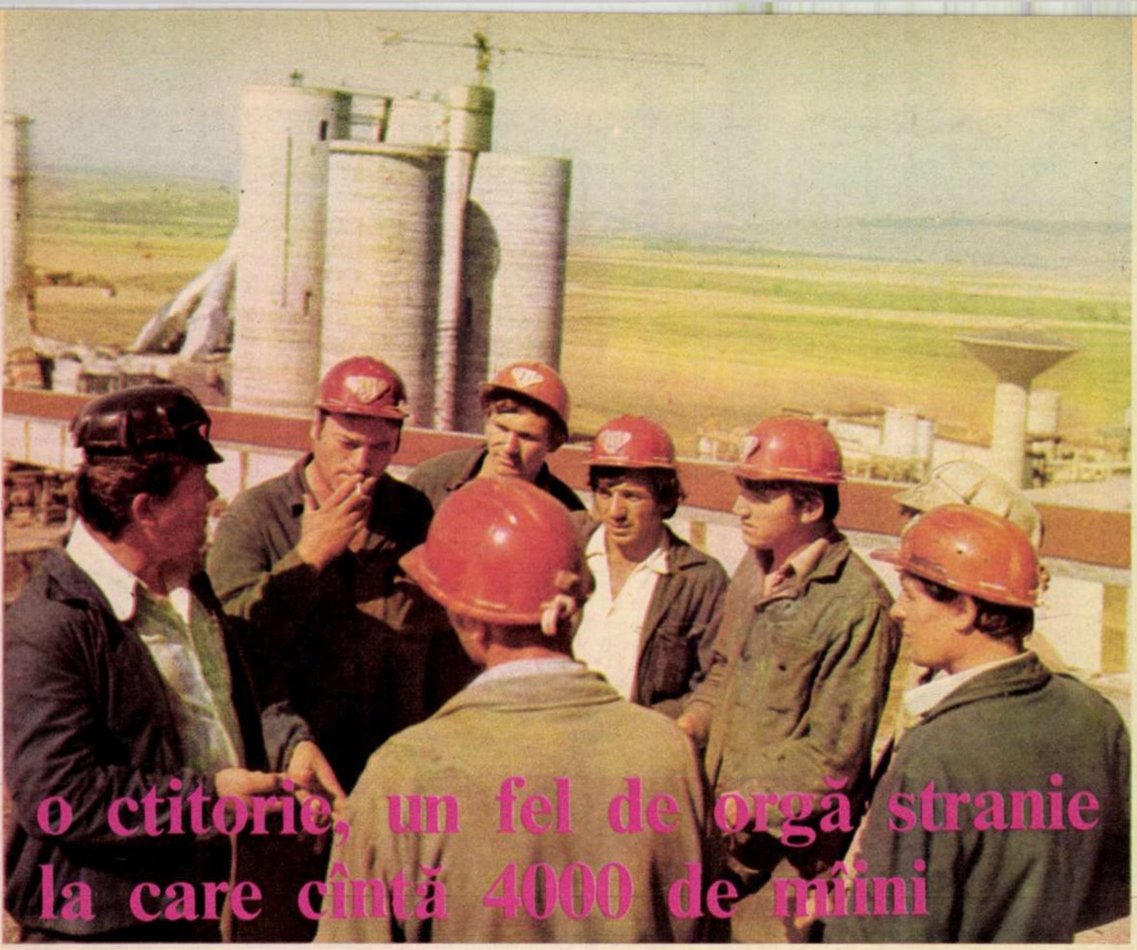

o ctitorie, un fel de orgă stranie la care cîntă 4000 de mîini

flacara
realitatea românească

NELINIȘTEA DINTRE DOUĂ EXPLOZII

La ora 12 fix l-am văzut pe artificierul Mihai Cornea alergînd cu o sirenă mobilă în brațe. S-a oprit la malul muntelui și a început să învîrtă din manivelă. Un sunet ascuțit s-a împrăștiat peste toată valea. A tăcut, apoi nimic din vacarmul șantierului n-am mai auzit. Inginerul Ion Mărgărit, care mă însoțea, m-a prins de mînă și m-a tras după el în ascunzătoare: «Veniți, urmează pușcarea». Simțeam că sînt prins într-un exercițiu temerar, la care îmi plăcea nespus de mult să particip. A urmat explozia. Cîteva bucăți de rocă ne-au încercat căștile. M-am scuturat și am vrut să ies. Dar Ion Gabrea, artificier-șef, mi-a așezat în față brațul său noduros, ca o barieră. «Stați, mai urmează una.» Și muntele s-a clătinat din nou, iar Ion Gabrea mi-a relatat cu emoție următorul fapt: «Sînt din Cuciulata, sat situat la 300 metri de aici. Este adeadevărat că satul meu, cît și cele din jur, cum sînt Fîntîna, Dopca, Bogata Oltului, și altele nu prea s-au mîndrit cu altceva decît cu numărul mare de servitori pe care îi aveau pe la casele mari din București. Aveam însă o vorbă. Cînd un fecior îi făcea bine unui moșneag, drept mulțumire uncheșul îi punea palma pe creștet și îi grăia astfel: «No, măi, copile, să trăiești cît Măgura!» Adică, cît muntele sub care ne aflăm noi acum. De cînd a început șantierul nu mai zice nimeni vorba asta. În 80 de ani Măgura va dispărea. Combinatul de lianți o va roade ca pe o pîine uscată. Zilnic rupem din munte cîte 8000 tone de calcar și argilă — materia primă pentru fabricarea cimentului».

Sînt cinci artificieri: Ion Gabrea, Gheorghe Burlacu, Ion Manole, Gheorghe Stîngaciu și Nicolae Petre. Cinci oameni contra unui munte. După ei vin excavatoriștii Petre Tănase, Ion Coșa, Dumitru Timofte și Emil Gîrleanu. Încarcă roca în «DAC»-uri, mașini românești de 17 tone, apoi vin șoferii și o transportă la concasoarele de calcar. Acolo se macină și pleacă mai departe pe flux. Oamenii subinginerului Gheorghe Dănilă, el conduce brigada care se luptă cu muntele, au explodat două galerii cu o lungime de 30 metri și au derocat 200 000 tone de calcar. Bună producție! Intru în vorbă cu ei și iar zice Ion Gabrea: «Bun-îi și cimentul, fără el nici eu nu concep o mare civilizație, dar port o neliniște în suflet. Ortacilor nici nu le-am spus-o.»

— Ce neliniște ai, Ion Gabrea?

— A căzut păcatul pe mine, om de-al locului, să înfig eu ăl dintîi burghiul în Măgura. Să clatin primul veșnicia muntelui ăsta al nost. Mîndru-s, dar parcă mă simt și vinovat. Dumneavoastră ce ziceți?»

Între timp, Cornea a fugit iar la malul muntelui. A învîrtit de manivelă, sirena a sunat mai tînguit, iar oamenii și-au reluat lucrul. Gabrea n-a mai avut timp să mă asculte. A ieșit primul și a alergat să verifice gropile cu exploziv. Mi-am dat seama că nu se temea că «omoară» un munte, fie și pe acela pe care a copilărit. Îl neliniștea dimensiunea gestului lor, forța uriașă pe care o descoperise în el, în ceilalți și pe care pînă atunci nu o bănuise; curajul acelei lumi de renumiți servitori de a dura o nouă civilizație, de a imprima o nouă geografie locului. Descoperise în el o nouă demnitate și taina asta n-o înțelegea Ion Gabrea prea bine.

IEȘIREA DIN PĂMÎNT, SAU 20 CONTRA UNUI DEAL

Așadar, la poala nordică a Munților Perșani, mai exact la Hoghiz, este pe cale de a intra în funcțiune cel mai mare și mai modern Combinat de lianți din întreaga țară. Notăm cîteva cifre: cele patru silozuri de făină și omogenizare ating cota de 80 metri; o placă de beton armat are grosimea de 1,60 metri; La fundația unui siloz de clincher s-au turnat 4 200 tone de beton și peste 200 tone oțel. Terenul fiind slab, au trebuit plantați peste 6500 piloți de toate categoriile tehnice, pînă la o adîncime de 30 metri. Este înălțimea inversă, care nu se vede. Utilajele sînt uriașe și ele: un inel metalic de 100 de tone a fost transportat de la I.M.G.-București în trei săptămîni. S-au demontat, în calea sa, linii electrice aeriene, s-au construit poduri speciale. La Hoghiz, inelul acesta este introdus pe tubul cuptorului de clincher, ca verigheta pe un deget. Stația de concasare, uscare și depozitare a argilei este înfiptă în stîncă. Să-i facă loc, s-a tăiat o pădure și s-au dislocat 40 000 metri cubi de rocă. Tot combinatul se întinde pe o suprafață de 6,5 hectare, ceea ce înseamnă că terenul a fost foarte bine folosit. La sfîrșit zilnic vor pleca de la Hoghiz 8 garnituri de tren a 800 tone clincher. Din productia de pe un an se vor putea construi circa 340 000 apartamente. Fiind amplasat foarte aproape de materia primă, s-au putut economisi fonduri importante. Prețul de cost al cinemtului va fi mai mic decît la alte fabrici. Sînt dimensiuni. De sus, de la stația de concasare, toate ni se înfățișează așa cum sînt: uriașe. Oamenii sînt însă simpli. Se văd forfotind ca albinele într-un stup. Imaginați-vă că piulița cea mai mică, dar și calculatorul electronic, care va ajuta la conducerea automată a procesului tehnologic, toate vor trebui montate la locul lor, sigur și temeinic. Fără o organizare înaltă ar fi imposibil. Peste cîteva zile trebuie să aibă loc prima învîrtire a morilor de ciment. Încordarea și efortul au atins punctul maxim. Termenul de dare în folosință a expirat și fiecare zi devine un examen greu, pe care cei 2000 de constructori îl trec de multe ori eroic. Nervii suportă solicitarea maximă. De trei săptămîni inginerul Arcadie Gregorean, director tehnic al Trustului de construcții industriale Brașov, n-a mai dat pe acasă. S-a mutat la barăci. Șeful șantierului s-a îmbolnăvit, și el, directorul, n-a mai avut liniste. Are 23 de ani de șantier și a venit la Hoghiz și ca director, dar și ca unul din cei mai buni specialiști. La 48 de ani, constat, e complet albit. Cine, tovarășe inginer? Înțelege tîlcul întrebării și îmi răspunde tot rîzînd. «Grija de a nu greși; a naibii de mult te albește. Lasă urme, dar lasă și experiență». S-a născut la Todirești, județul Suceava, și nu-mi mai spune nimic despre dînsul, ci îmi subliniază faptul că întreaga linie tehnologică este de concepție românească, un fel de premieră în industria lianților. De aceea și emoțiile sînt mari. Se scuză și aleargă la un punct de lucru, unde îl astepta tovarășul ministru.

— Spune, maistre Hans, cînd a fost cel mai greu?

Scoate casca de pe cap și se gîndește. După ce învingi, nici un fapt nu ți se pare prea greu. Se oprește totuși la unul: la «ieșirea din pămînt». Sumar, relatarea sa este următoarea: «Terminasem de armat metalic fundația silozului 1 A, de făină. Fusese greu. Chiar foarte greu. Împlinisem 44 tone de oțel beton. Se înnoptase și urma să turnăm mortarul a doua zi. Oamenii erau în drum spre barăci. Un băiat din brigada lui Dionisie Heghi rămăsese la urmă. Deodată observă că un mal de pămînt vine spre el. Și-a dat seama de pericol și a rupt-o la fugă, strigînd la oameni să se întoarcă pentru că «vine malul».

— Cum vine malul, măi, omule?, l-au întrebat cei din echipă.

— Vine, fraților, vine. A luat-o la vale și ne astupă lucrarea. Maistrul Hans Brandsch a ajuns primul la fața locului. Un mal înalt de 20 de metri, sub care musteau apele freatice, viclene, o pornise la vale. Pericol într-adevăr iminent. Ar fi astupat toate lucrările de fundație executate pînă atunci. «Ieșirea din pămînt» se anunța deci periculoasă. S-au întors din drum toți betoniștii și dulgherii. Nu aveau altă soluție decît să reînceapă lucrul, să toarne betonul, să facă priză cît mai repede. 20 de oameni din brigăzile conduse de Dionisie Heghi, Sas Francisk, Alexandru Gothardt, au turnat beton 20 de ore fără întrerupere. «Era o ceață de puteai să o tai cu cuțitul. Macaragiul Gheorghe Panait lucra la 50 metri înălțime și nu vedea să acționeze macaraua. Am aprins focuri și am introdus reflectoare suplimentare». După 20 de ore de efort eroic au oprit malul. Maistrul Hans a făcut un calcul. Se turnaseră 2 000 metri cubi de beton. Un record rar de atins.

ȘI I-A ZIS MINISTRUL BRIGADIERULUI MÎRȚ: «MIHAI, RĂMÎI LA HOGHIZ!» ȘI MIHAI MÎRȚ A RĂMAS.

Am fost și pe șantierul de la Mintia, și la Lotru, și pe Olt. Peste tot mi s-a vorbit cu elogii despre moldoveni. La Hoghiz la fel. 80 la sută din constructorii de aici sînt moldoveni. Moldova a trimis multă forță de muncă în construcții. Cea mai bună echipă de pe șantierul de la Hoghiz este a brigadierului Mihai Mîrț. Iată istoria sa: Șantierul de la Hoghiz era în mare impas. Nu se găseau dulgheri nici să fi tras cu tunul. Mîrț lucra cu brigada la Iași, la «Antibiotice». Lucrări interesante, dar nu de talia celor de la Hoghiz. Drept e ca ăi mai buni să-și ocupe locul pe care îl merită în muncă, în societate. Adică brigada lui Mîrț și-ar fi avut locul la Hoghiz, la lucrările cu tehnicitatea cea mai înaltă. În viață se mai întîmplă și altfel. Și apoi nici un «constructor» nu lasă să-i scape din mînă o brigadă renumită de dulgheri. Cineva de la Trustul de construcții din Brașov s-a dus la Iași. A vorbit cu Mîrț. După o zi Mîrț s-a dus la conducere și a cerut transferul brigăzii la Hoghiz. Ieșenii nici n-au vrut să audă. Atunci Mîrț a luat jumătate din oamenii brigăzii și au plecat la Hoghiz fără transfer. A mai făcut un drum pînă la Pildești, comuna lui natală, și a mai adunat o ceată de 30 moldoveni. Și s-a întors cu ei la Hoghiz. Formalitățile sînt însă formalități. Oamenilor lui Mîrț le trebuia transferul să fie trecut «în carte». Ieșenii se țineau bățoși. Și atunci, pentru că îl cunoștea pe Mîrț, a intervenit ministrul. Și i-a zis ministrul brigadierului Mîrț: «Mihai, rămîi cu oamenii la Hoghiz, că vă asigur eu transferul». A rămas, și așa a scos Mîrț Hoghizul din impas.

Petre Hazi, 36 ani, îi ține locul lui Mîrț, care e plecat în concediu. Montează cofrajele pentru turnarea planșeului morii de făină de la linia a II-a. Zice cam supărat: «Unde sîntem noi acum trebuia să fie montorii. Nu sînt, dar zilele astea le cedăm spațiul pentru montaj». Înțeleg că lucrarea e rămasă cam în urmă, nu din vina lor, și de aceea trag din zori pînă în noapte la cofraje. Să recupereze tot ce se mai poate recupera. Ne aflăm deci la punctul de lucru cel mai fierbinte. Se lucrează cu sisteme metalice de sprijinire a cofrajelor, metodă modernă, generalizată pe șantier, cu ajutorul căreia au realizat, numai la Hoghiz, o economie de circa 1500 metri cubi de masă lemnoasă.

— Care sînt șantierele prin care ai trecut, Petre? Și Petre Hazi, om scund și îndesat, își socotește victoriile pe degete. Se obișnuiește din vechime la moldoveni. Zice: «Filatura-Fălticeni, Blocuri-Roman, toate etapele de la Săvinești, C.C.H. Suceava, Fibre sintetice și Fabrica de antibiotice-Iași, Uzina de aluminiu-Slatina, Litoral-Mangalia Sud, Fabrica de ciment din Irak și acum Combinatul de la Hoghiz». Toate la un loc adună 20 de ani de șantier. În timpul acesta soția lui Hazi a rămas la Pildești, în comună, a născut și crește 7 copii. Cel mai mare are 11 ani. Al șaptelea a venit acum o lună. «Întîmplarea a făcut — spune — să ajung acasă pe 13 august, orele 23. Soția nu era. Mi-am dat seama imediat, pe urmă mi-au spus și copiii, că nu se poate afla decît la maternitate. Am mers acolo și am aflat că mai am un băiat. S-au făcut, va să zică, 4 fete și 3 băieți».

— Cît cîștigi dumneata, tovarășe Petre?

— Bine. Adică pînă și peste 4000 de lei.

— Și cîți bani trimiți la Pildești?

— Opresc de cantină, de buzunar și tot ce rămîne îi trimit nevestii și copiilor. Le trebuie și lor destule.

— Care sînt cei mai buni dulgheri din brigadă.

— Buni. Buni sînt toți care au experiență de șantier, au trecut prin greutăți. Cei pe care poți conta că «pun acoperișul». Rămîn, adică, pînă la sfîrșitul lucrărilor. În felul ăsta îi puteți nota pe: Petre Dămoc, Iojă Ciobanu, Gheorghe Mîrț, frate cu brigadierul, Mihai Hazaparu, Mihai Olaru și alții.

Șantierul de la Hoghiz, greu, de înaltă tehnicitate, a fost și o școală severă pentru fiecare constructor. Prin dimensiunile sale lucrarea a mobilizat forțele nebănuite ale oamenilor, i-a pus față în față cu neprevăzutul, i-a verificat și uneori i-a eliminat chiar. «La început, în mai 1972, ne spunea inginerul Ion Mărgărit, în schema de funcționare a șantierului erau 80 de specialiști: ingineri, tehnicieni, economiști. Acum, spre sfîrșit, au mai rămas cinci. Ceilalți n-au reușit la examenul Hoghizului. Din cei zece ingineri de la mecanizare a rămas unul singur. Fluctuații au fost și în rîndul muncitorilor. Dar oamenii lui Mihai Mîrț, Ion Brașoveanu, Luca Acatrinei, Andrei Biro, Ion Barabaș, Ion Molnar, Gheorghe Naghi, Iosif Gothardt, n-au plecat. Vor rămîne să închidă porțile Hoghizului. Pe urmă vor asculta de unde va mai veni o chemare și se vor îndrepta într-acolo.

Las în urmă Hoghizul. Sîngeriu, soarele scapătă peste munte, iar razele roșietice se lovesc de silozurile înalte. În adîncimea lor lucrează oamenii. Nu-i văd. Le aud doar glasurile care răzbat pînă sus, se amplifică asemenea unor acorduri severe, țîșnite din mii de tuburi. În crepusculul acesta tomnatic, combinatul de la Hoghiz nu pare o ctitorie, ci o orgă stranie la care cîntă 4 000 de mîini.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

flacara
anchetă economică

din Tombuctu în Tasmania, — via Londra și Paris — confecții românești

Cămăși arăbești, rochii de seară pentru parizience, jachete îmblănite pentru liceenii din Minnesota, costume tropicale pentru Tanzania, impermeabile pentru toamne ploioase dincolo de Erie, dincolo de Ontario, în cătune canadiene, sacouri cu guler șal gen jachetă smoking pentru un dineu la vreun «Grand Hotel» depersonalizat, sute, mii de modele pentru arcul Moscova-Vladivostok, și acum, pentru prima oară, cîte ceva, nu mult dar e un început, pentru Australia, de toate pentru toți, ne adaptăm, dar și creăm, exportăm idei, ne facem tot mai cunoscuți, mai apreciați pe piețele străine — și nu e vorbă în vînt, așa ca să fie — iată, cam astfel se conturează exportul de confecții românești în 1975.

Cînd un reprezentant al **CONFEX**-ului, întreprinderea de comerț exterior a Centralei industriei confecțiilor, se prezintă, în toamna acestui an, la sediul unei companii de import străine, de cele mai multe ori nu are nevoie să dea explicații preliminare. În adevăr, există multe șanse ca respectiva companie să fi aflat, dacă nu direct cel puțin prin ricoșeul dureros al firmelor concurente, că românii sînt parteneri serioși, că produc confecții de bună calitate și au idei așijderea. Firește, vorbind despre urcușul necontenit al exportului nostru într-un sector important al industriei ușoare: confecțiile și tricotajele, nu intenționăm să ocolim nici insidioasa întrebare pe care poate chiar în această clipă v-o puneți mental: «Om fi noi mari și tari la exportul de confecții, dar cum stăm la intern? Oare nu este în detrimentul....?» ș.a.m.d., ș.a.m.d.

Dar mai întîi, cam cît, unde și ce exportăm?

Ascensiunea apare spectaculoasă. Din 1966 în 1970 exportul în acest domeniu a crescut de două ori și jumătate, pentru ca în perioada 1970–1974 să mai sporească de vreo două ori, încetinirea ritmului fiind doar aparentă, fiindcă, de astă dată, se pornește de la un nivel de referință mai înalt: 1970. Doar în ultimii trei ani reprezentanți ai **CONFEX**-ului au cutreierat și au încheiat contracte — lista nu este exhaustivă — în Canada, S.U.A., Tanzania, Zambia, Kenya, Etiopia, Mauritania, Volta Superioară, Nigeria, Coasta de Fildeș, Sierra Leone, Senegal, Libia, Liban, Iordania, Kuweit, Irak, Australia, fără a mai vorbi de bătrîna Europă, de țările socialiste — cumpărătoare constante și importante de confecții românești — de Republica Federală Germania, Franța, Marea Britanie etc. Merită reținut nu numai numărul mare de țări în care exportăm fiindcă, la urma urmei, o simplă înșiruire nu spune mai nimic despre amploarea, semnificația economică a contractelor și legăturilor respective, ci faptul că ne-am creat o solidă reputație; că am înnodat relații cu firme binecunoscute pe plan mondial, bunăoară cu mari concerne vest-germane specializate în vînzări de mărfuri pe bază de catalog și dispunînd de vaste rețele de magazine, cu importatori britanici de seculară reputație; în fine, că participăm la tîrguri specializate de confecții, în care expun cele mai serioase firme din lume. În condiții de acerbă concurență, însăși simpla prezență românească și contractele încheiate la aceste tîrguri reprezintă un certificat de competitivitate pe arena comercială internaționala. Ne referim la tîrgurile Imbex-Londra, Igedo-Dűsseldorf, Prêt-á-Porter-Paris, Interchic-Berlinul occidental, Samia-Milano, Mode fűr das Kind-Köln etc. Mii de firme pe zeci de hectare, după expresia obișnuiților tîrgurilor și, printre ele, la loc onorabil, **CONFEX**.

Spuneam, la început, că vindem peste hotare nu numai produse, ci și idei. Ar fi trebuit poate să folosim, în acest context, cuvîntul simbioză.

— Este cuvîntul care exprimă cel mai bine esența relațiilor noastre cu partenerii străini — ne spune inginer Alma Georgescu, șefa Atelierului de cercetări și proiectare a îmbrăcămintei din cadrul Centralei industriei confecțiilor **București**. În adevăr, pe de o parte, noi urmărim cu atenție și ne adaptăm solicitărilor mereu schimbătoare ale pieței externe, pe de altă parte, firmele străine comandă, cel mai adesea, nu numai produsele, ci și modelele noastre originale. Adevărul este că, deși creăm anual circa 30 000 modele, doar cu greu putem face față tuturor solicitărilor de creație originală. In ceea ce privește cifra de 30 000, ea este grăitoare, dar să nu uitați că doar o parte din modele, circa o treime, intră în producție: aceasta este soarta modelelor, se creează totdeauna în surplus ca să ai de unde alege.

— Ritmul de creație originală se menține, așadar, la un nivel înalt pentru export. Dar pentru producția internă? E la fel de înalt?

— Absolut. De fapt, nici nu există la noi două compartimente distincte de creație care să poată fi contrapuse. Pe planul creației de modă în mod practic nu facem distincție între export și piața internă. Cîteva exemple. Am exportat pardesiuri în Canada, modele românești, cît și canadiene. Ele au fost oferite și pe piața internă. La fel impermeabilele, jachetele cu pantaloni sau fustă exportate în Republica Federală Germania, Franța, Italia. Aș putea cu ușurință înmulți exemplele.

— Așadar, neexistînd două talgere ale balanței, unul intern, altul extern, s-ar părea că totul este foarte simplu.

— Din păcate există și un «dar»: insuficienta receptivitate la contractări a comerțului intern. Noi oferim spre contractare mii de modele — doar acum avem cam 3 000 la contractările de la Mangalia — dar multe, prea multe sînt refuzate. Teamă de nou? Ni se spune: «La noi nu merge.»

Oare chiar așa să fie? La ultima ediție a binecunoscutului **TIBCO**, tîrgul bucureștean de bunuri de consum, s-au pus în vînzare, la un stand al Centralei industriei confecțiilor, așa-numite capete de comenzi. Era mai curînd vorba de cozi, nu de capete, adică de confecții rămase de la comenzi de export: costume, sacouri, pantaloni, cămăși bărbătești, fuste, rochii, sarafane etc. În unele zile s-au vîndut acolo confecții în valoare de circa 150 000 lei, adică mai mult decît la un mare magazin de specialitate de tipul «Adam», «Confecția», «Eva». Ceea ce cumpărătorii nu știau era faptul că produsele respective fuseseră oferite, la timpul lor, și comerțului intern, aceleași modele, același material! — care însă nu le-a contractat. «La noi nu merge.» În schimb, a mers la tîrgul bucureștean.

Dar să revenim la export.

— În prezent, confecțiile noastre sînt introduse mai pe toate marile piețe străine, inclusiv în țări **exportatoare** de confecții, cu vechi tradiții, cum ar fi Marea Britanie, Franța, Italia — ne spune tovarășul director Dinu Foarță, de la **CONFEX**. Nu mai sîntem anonimi, necunoscuți; ceea ce ne preocupă în momentul de față este diversificarea producției și mărirea numărului clienților. În acest scop se cere, pe de o parte, maximă flexibilitate față de cerințele pieței externe, pe de altă parte, inițiativă, gîndire originală. Aparent contradictorii, cele două imperative se completează de minune.

Greu de argumentat în puține cuvinte capacitatea de adaptare a industriei noastre de confecții la nevoile externe. Doar pentru a înșira articolele exportate ar fi necesare pagini întregi. De la cămașa albă tip galabie, care îi ține loc arabului și de haină și de pantaloni — cămașa aceea lungă pînă la pămînt, cu mîneci largi și buzunare adînci — la toaletele pentru pretențioase parizience, o infinită varietate. Ne-am adaptat rapid și cu succes la stilul **gitane**, la fustele lungi, înflorate, cu volane și volănașe, precum și la așa-numita modă militară, esențialmente pașnică în ciuda rezonanței marțiale, la pseudoepoleți și pseudonasturi cazoni și buzunare aplicate ca pe mantia ostășească. În prezent, o pondere însemnată la export revine îmbrăcămintei pentru timpul liber, de pildă scurtelor închise cu fermoare și butoni, cu glugă și blană sintetică detașabilă bune pentru toate anotimpurile. Foarte căutate sînt și costumele românești tip blugi. Și aci capriciile modei sînt imprevizibile. La un moment dat, pe piața mondială se cerea ca după prima spălare materialul vopsit indigo să-și piardă culoarea inițială, cu alte cuvinte, să iasă la spălat, defectul transformîndu-se peste noapte în calitate. Trebuia deci să apară dungi și pete de diferite nuanțe, de la bleu deschis la alb, astfel încît costumele noi să fie vîndute în magazine, ca să spunem așa, gata pătate. Un angrosist întreprinzător de peste mări și țări a găsit soluția: a trimis în Olanda milioane de costume blugi la spălat (să spunem oare: la pătat?!). A fost, probabil, cea mai mare comandă din istoria spălatului mecanic. Noi n-am recurs la spălătoriile olandeze, am procedat mai simplu, principalul este că pînă la urmă totul a ieșit bine. Ceea ce nu este ușor — remarca rămîne valabilă pentru întreg exportul de confecții românești — fiindcă, dincolo de mode trecătoare, în actuala conjunctură economică internațională plastic denumită «cu bani puțini», accentul cade pe durabilitate, pe calitate. Tratativele sînt adesea dure, dar și satisfacția succesului corespunzător mai mare. O zi și o noapte a durat discuția cu un client elvețian. O singură pauză: cele cîteva ore care i-au fost necesare să zboare la Zürich și să se întoarcă la București pentru a încheia tranzacția. Episodul vorbește despre dezvoltarea impetuoasă a exportului de confecții românești, despre noile sale dimensiuni.

Știați că una din căile cele mai interesante pentru pătrunderea pe o piață străină este aceea a licitațiilor internaționale?

— Sînt contracte importante — comentează tovarășul director Foarță. Dealtfel, nici nu se organizează licitații pentru confecționarea doar a cîtorva mii de bucăți. De regulă, doar de la 20.000 garnituri în sus: cămașă, costum, pardesiu, eventual șapcă.

— Un soi de uniforme?

— Da, dar nu militare. Noi le denumim îmbrăcăminte instituțională: uniforme de Cruce roșie, de pompieri (care în multe țări sînt civili), pentru lucrătorii marilor concerne etc.

— Și.... am cîștigat?

— Uneori da. Am cîștigat, în unele țări, licitații pentru uniforme destinate lucrătorilor de la poștă, feroviarilor, pompierilor.

Mărturisim că pentru noi a fost o surpriză plăcută. Așadar, pînă și pompierii dintr-o țară îndepărtată poartă confecții românești!

LIONEL NIȚESCU ■
Fotografie de **ELENA GHERA** ■

flacara literară

cronica literară

un roman de teodor mazilu

Într-o casă străină e, în cea mai mare parte, romanul vieții artistului. Soluția epică ni se pare a fi una de compromis (datorită înclinației către eseu), dar convenabilă intenției de a derula contrapunctic cîteva destine individuale, puse metodic în situații relativ identice. Este foarte mare şi lăudabilă strădania de a realiza sinteza românească, dată fiind dispoziția mai mult analitică, dispoziție care fragmentează oricum fluxul, coerența normală a faptelor. Eroii comunică (se înțelege, iluzoriu) cu absolutul, dar mai puțin sau deloc între ei. La fel, ipostazele de moment ale fiecărui personaj, ca şi enunțurile sau postulatele etice propriu-zise exprimă aceeași tragică izolare. Titlul, care trimite probabil şi la un decor obiectiv, sugerează ideea de exil. Securitatea materială şi spirituală asigură un ascendent cu totul fragil, care se destramă rapid în fața dilemelor morale.

Nimic pretențios în romanul acesta. Tehnica e aproape clasică, desigur — cu accentul pus pe dialogul etic. Matei Alexandru, pictorul, ar putea să fie o proiecție subiectivă a autorului. Totuşi a fost evitată convenția (în cazul nostru, factice) a operei jurnal. Teodor Mazilu preferă proza de ficțiune şi dezbatere (în registrul sublim ori satiric). Personajele manifestă suficientă mobilitate (în afara dogmei caracterului), dar, evident, în relație determinantă cu istoria, politica, religia. Autorul meditează concomitent asupra condiției umane şi artistice. Oricît de mare trebuie să fi fost, din afară, presiunea realului, a documentului, frust, instinctul artistic n-a cedat; romanul, fără a fi o realizare spectaculoasă, convinge prin calitatea transfigurării.

Teodor Mazilu intuiește de la bun început că problemele mari ale artistului sînt de fapt problemele vieții. Să ne gîndim o clipă la Cesare Pavese, la ce credea el despre eşec şi ratare. Multe romane ale existenței de scriitor n-au rezistat tocmai fiindcă au ignorat acest adevăr simplu Speculația grandilocventă despre vocație, geniu, glorie nu-şi are aici locul. Matei nu e neapărat artistul obstinat, chiar convins fiind că i s-a rezervat un destin de excepție. Pictura, la el, e talent şi convertire. Numai întîmplător eroul nostru intră efectiv în viață, atunci cînd altul moare (e vorba de Silică). Dezolat nu atît de moarte, cît de incapacitatea de a suferi la fel de intens ca şi ceilalți, Matei optează pentru creație, adică pentru expresie, pentru dezvăluirea şi cunoaşterea de sine. Simbolistica luminii şi întunericului (ca dealtfel, a culorilor în general) are un bine precizat sens moral. Matei îşi caută de-acum **chipul cel adevărat.** Sub aparența laşității, a dezertării din condiția umană (cum spune autorul) adolescentul de atunci, Matei Alexandru voia să creeze o altă lume, pe măsura aspirației sale foarte omeneşti la eternitate şi nemurire. Era o soluție de viață, nu doar una estetică. Pe de altă parte, înțelege viața (o vreme, cel puțin) ca ritual, vrînd să-i confere **perfecțiunea unui dans.** Mai tîrziu afirmă răspicat: «Cine n-are puterea de a accepta moartea n-are nici puterea de a crea». Şi fiindcă nu se mai poate trăi fără a participa la frumusețea şi armonia lumii, mărturiseşte Matei, e nevoie să creezi un spațiu nou, virginal şi unic. Va ajunge cîndva la conştiința mediocrității sale (ca artist). Poetul îşi va duce în continuare existența, mai solitar decît înainte, asumîndu-şi eroic viața, nu suprimînd-o. Boala însăşi intensifică starea lucidă, esențializează raporturile cu creația.

Romancierul nu face o dogmă din ereditate sau din apartenența de clasă a eroilor. Puține opere contemporane, axate pe dialogul cu istoria, dezvăluie atît de convingător adevărul despre erorile şi abuzurile indivizilor, culpabilizați (dacă se întîmplă şi aşa ceva) de psihologia lor, de reacția momentană la stimuli.

Ar mai fi de precizat factura deosebită a stilului. Indecizia provine din oscilațiile de accent etic. Cum spuneam, discursul e şi el atomizat. Enunțurile nu alcătuiesc o demonstrație, deşi începutul cărții îndeamnă şi la o asemenea interpretare. Eseul comprimă într-un fel marile planuri narative ale romanului, radicalizează discursul, face posibile trecerile, ameţitoare uneori, de la un capitol sau de la un eveniment la altul.

CORNEL MORARU ■

rubrica mea

între versul liber și cel clasic

Unul dintre termenii cei mai frecvenți în publicistica noastră literară este acela de esență. Proliferează de asemenea derivatul său esențialitatea. Literatura modernă pretinde că aspiră către esențe. Nimeni nu ne spune însă ce sînt aceste esențe şi după ce se recunoaşte esențialitatea.

În lumea materială esență e un alt mod de a spune substanță. La noi, Camil Petrescu a scris un întreg tratat de substanțialism şi acest tratat ne rămîne deocamdată neaccesibil, cel puțin în totalitatea sa. Se spune despre un autor că este substanțial cînd nu macină vorbe goale. Literatura este adeseori un fel de a nu spune nimic, revărsat pe vaste întinderi de hîrtie. Poeții care aspiră la esențialitate şi se cred totodată substanțiali îşi manifestă preferința pentru versul liber. Desigur, după aproape un secol de existență a acestuia justificarea lui nu mai constituie o problemă. S-a spus în favoarea lui că este mai mlădios decît versul clasic, că se adaptează mai bine viziunii lirice decît versul regulat, că, în sfîrşit, este instrumentul modern al poeziei.

Am asistat în 1927, la Paris, în Salle des Sociétés savantes, dacă nu mă înşel, la un dialog public între Paul Claudel şi Henri Bremond. Cu tot debitul precipitat al marelui poet, am reținut, ca şi cum ar fi fost ieri, această frază în care combătea un punct de vedere al lui Paul Valéry: «Nu cred că cea mai mare libertate se naşte din cea mai aspră constrîngere». Desigur, Valéry nu înțelegea o constrîngere exercitată din afară, ci o autodisciplină în manevrarea versului clasic (la el însuși cu atîta măiestrie încît s-a făcut o apropiere între dînsul şi precursorul clasicilor francezi Malherbe). Nu se pune aşadar problema libertății scriitorului care este indiscutabilă şi fiecare poate scrie cum vrea cu condiția, fireşte, a talentului. Mi se pare că dreptatea este de partea lui Valéry, că numai învingerea unor dificultăți pe care şi le propune însuși scriitorul este condiția unei creații artistice durabile. Îmi place versul liber ca expresie a improvizației dar prefer versul clasic care îmi atestă acea autodisciplină care asigură scriitorului şi artistului autodepășirea.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

lecturile scriitorului tînăr

Cîteva debuturi (în poezie sau proză) ne permit să notăm că ușurința cu care se echivalează abuziv originalitatea cu mimetismul, confundate sub semnul unei false valori, este în dauna literaturii. Avem sentimentul că prea adesea sîntem tentați să ne bucurăm în preajma unor texte care sînt doar produse ale lecturii literare și nu ale trăirii. Apariția unor cărți care au un caracter pur speculativ, nedeclarat, mizînd exclusiv pe forța și rezistența la încercare a formelor și entuziasmul nu destul de bine temperat al unor editori și critici creează uneori false valori. Noi sîntem mai puțin tentați să exultăm în fața manifestărilor genealoide ale unor școlari și vom scrie că preferăm «debuturile» mature, rezultate fie ale unei experiențe proprii, chiar dacă limitată, cu condiția ca autorul să nu se rușineze, escamotînd lipsa, precaritatea experienței sale prin broderii savant sofisticate, pe teme date. Nu respingem, firește, literatura care se hrănește din literatură; credem însă că o formație livrescă se agonisește cu greu și cere eforturi mai mari decît par a fi dispuși să facă autorii din categoria citată. Temîndu-ne de omul unei singure cărți nu credem nici în cei care adaugă naiv seriei cunoscute un element în plus, constituit prin parafrazare, chiar dacă fără cusur. Iar dacă am adus vorba de surse livrești, lecturile unui scriitor tînăr nu ar trebui să se reducă, cum se simte că se întîmplă adesea, doar la literatură. Există teritorii imense ale cărții care pot fi explorate cu mai mult folos pentru scris; geografia, istoria, biologia, antropologia, mitologia (știința despre mituri și nu neapărat miturile), matematica, sociologia, psihologia sau filozofia pot oferi scriitorului nu atît surse de inspirație cît capacitatea de a analiza realitatea din varii unghiuri, de a-i înțelege semnificațiile și de a organiza altfel decît la modul tradițional faptele de viață în literatură. Decalajul îngrijorător între complexitatea realității și schematismul conservator al interpretării ei poate fi redus numai pe această cale. Tînăra generație pare să aibă tendința, manifestată zgomotos, de a se comporta precum în versul barbian: «Sfînt trup și hrană sieși, Hagi rupea din el.» Autorii se citesc și citează între ei, declarîndu-se reciproc «importanți», într-o acțiune de solidaritate într-un fel firească, lipsită însă de luciditatea necesară, de o deschidere spirituală, eșuînd uneori într-o autocontemplație mult prea satisfăcută.

Dar ceea ce am scris nu se referă, din păcate sau din fericire, numai la literatorii biologic tineri. Iar cînd asupra cuiva «se prăbușește biblioteca», efectele, întîrziate, sînt dezastruoase în lipsa unei personalități puternice, capabilă de selecție și interpretare, capabilă să scrie în termeni proprii, refuzînd tezele apriorice și expresiile la modă. Cultura nu pare să fie un depozit de cărți prăfuite ci o *metodologie* pentru cercetarea realității care nu se supune, oricît am dori-o, ideilor preconcepute de orice fel și ale cărei componente *există*, chiar dacă nu avem cuvinte pentru a le numi sau uităm, evităm să le numim.

DAN VLAD
IONESCU ■

o carte durabilă și „descoperirea sublimului"

Sînt puține cărțile care după treizeci de ani de la apariție își mai păstrează încă puterea de seducție, parfumul. **Straniul paradis** (ed. Cartea românească, 1975), cvintetul de nuvele erotice de «tăietură» fantastică semnate de remarcabilul prozator Laurențiu Fulga, este una dintre aceste cărți.

Producții de pasiune și imaginație, adevărată armată de simboluri în mers, nuvele ca: **Strania Domnișoară Ruth, Magdalena și visul, Vînt de noiembrie fatal** ori **Taina în care s-a pierdut Sonia Condrea** ne invită, ne atrag atenția să vedem și fațeta de realism magic a existenței.

Pentru Laurențiu Fulga cel din **Straniul paradis** (ca dealtfel din întreaga sa bibliografie epică) iubirea unică, totală, cea dintîi și — (sursă romantică) cea de pe urmă — are puterea de a scoate pe îndrăgostit din contingentul banal, de a-i conferi simțul morfologiei misterului, de a-l pune, chiar, sub măsura absolută a destinului.

Pentru eroii nuvelelor lui Laurențiu Fulga iubirea e «o dulce și devastatoare otravă», căci sînt căutate, halucinant, «...femei care ne intră în viață într-un timp anume, dar care ne aparțin parcă de la începutul lumii», acele femei care să-i poată face, cu orice preț, pe îndrăgostiți să treacă dincolo de «cercul tribal al cunoștințelor și întîmplărilor mediocre», pentru a realiza «descoperirea sublimului».

Eroinele nuvelelor de care ne ocupăm poartă și ele nimbul lor de fantastic; sînt de o frumusețe demonică, uneori îmbrăcate în fatale rochii roșii, sugerînd combustia erotică, damnarea sentimentală, cîntă la viori în cutia de rezonanță a cărora sînt îngropate verighetele unor logodnici morți fulgerător, cred în magia neagră, umbra le este zidită la temelia unei case, cînd sînt iubite au zîmbetul unor «fecioare moarte», ca-n «Strigoii» lui Eminescu. Dorul de ele este o «nepotolită căutare», tot ca în Eminescu. Partenerii dragostei au senzația că s-au mai întîlnit altă dată, în alt timp, în alt spațiu; asta ne poate trimite cu gîndul la **Adam și Eva** al lui Rebreanu.

De obicei, polul masculin al cuplului se lasă tîrît în fantasticul dragostei; el nu are inițiativa decît în planul vibrației carnale, nu și în acela al visului și tainei și din acest punct de vedere eroul e ca hipnotizat, cu puterile voliționale diminuate, astfel încît, cel mai adesea, el nu trăiește, ci «este trăit», el nu joacă actul erotic deplin, ci este «jucat» în perimetrul lui incendiat de previziuni și presimțiri.

Îndeosebi nuvele ca **Strania domnișoară Ruth** și **Taina în care s-a pierdut Sonia Condrea**, în care cititorul e ajutat să navigheze într-un decor aproape abstract și extrem de stilizat, într-o atmosferă de excepțională tensiune, ne dau măsura înaltă a scrisului lui Laurențiu Fulga, a unui autor egal cu sine de mai multe decenii. Atitudine mîndră și rară, semn al moralității perpetue a cuvîntului scris.

DAN MUTAȘCU ■

jaloane în universul poeziei românești contemporane

Poezia românească contemporană 1950-1975 de Al. Piru reprezintă o continuare a lucrării **Panorama deceniului literar românesc 1940-1950** de același autor. De fapt, volumul recent apărut este, după cum sîntem avertizați încă din prefață, «primul volum dintr-un tablou al literaturii române contemporane din ultimul sfert de veac.» În acest volum sînt prezentați «numai poeții care în 1975 au cel puțin cincizeci de ani», adică generația vîrstnică. Cu unele excepții, cum ar fi în cazul celor trei mari poeți din epocă, Arghezi, Blaga, Philippide, cei mai mulți dintre scriitori apar comentați în ordinea debutului lor în volum.

Scopul lucrării elaborate de Al. Piru este acela de a ordona, de a pune jaloane în universul poeziei românești contemporane, de a delimita poeții de primă mărime de cei de importanță minoră, pentru a înlesni celor care îi parcurg cartea să se orienteze în lirica românească din ultimul pătrar de veac. Volumul său are un caracter didactic, în înțeles superior, adică de a instrui, lucru și mai evident dacă observăm abundența citatelor din lirica poeților interpretați. Textele, alese excelent pentru a sprijini afirmațiile criticului, alcătuiesc o adevărată antologie care permite cunoașterea fenomenului poetic din România dintre anii 1950-1975. Tot din grija de a nu lăsa în umbră vreun amănunt, Al. Piru comunică de pildă data compunerii unei poezii, numără volumele publicate de un autor într-o anumită perioadă, oferă cu generozitate date biografice sau bibliografice privind poeții analizați. Toate acestea cu o pedanterie nu lipsită de ironie: «Dacă facem proporția, constatăm că după 50 de ani Radu Boureanu a scris cam de șase ori mai multe versuri.» (p. 120). De cele mai multe ori, autoritatea în materie de istorie și critică literară care este Al. Piru își enunță tranșant opiniile: «În acest stil banal, de cronică ritmată, exterior, se desfășoară toată poezia lui Eugen Constant într-o lungă și tenace activitate de aproape șase decenii.» (p. 78); «Mai mult decît poezia însăși, la Ion Sofia Manolescu trebuie subliniată apetiția poeziei.» (p. 166).

Primele trei capitole ale cărții sînt dedicate celor trei mari personalități ale liricii românești din perioada 1950-1975: Arghezi — «Pe drept cuvînt s-a putut spune că nici un alt poet n-a putut să egaleze pe Tudor Arghezi cît timp a ținut condeiul în mînă, prestigiul operei sale rămînînd fără pereche chiar după moarte, pînă astăzi.» (p. 29) —, Blaga, Philippide. Cuvinte pline de prețuire are Al. Piru pentru Eugen Jebeleanu, Virgil Carianopol, Mihai Beniuc, Miron Radu Paraschivescu, Geo Dumitrescu, Ion Caraion, Radu Stanca, Ștefan Aug. Doinaș, A.E. Baconsky și alții. Expresia este deseori memorabilă, concentrată ca o sentință: «Autenticitatea necontrafăcută e marca lirismului lui Virgil Carianopol.» (p. 117); «Antologic, Beniuc e totdeauna excepțional.» (p. 212); «Geo Dumitrescu este, alături de Al. Philippide, cel mai exigent cu el însuși poet contemporan.» (p. 261).

Al. Piru scrie limpede, fără a apela la ornamentații inutile. Judecățile sale de valoare sînt juste și nu cred că i se va reproșa minimalizarea operei vreunui poet de valoare sau supralicitarea operei vreunui autor mediocru. Familiarizat pe deplin cu literatura română în întreaga ei istorie, precum și bun cunoscător al literaturii universale, profesorul Al. Piru nu se entuziasmează cu ușurință în fața oricărui scriitor și, de aceea, tonul cărții sale nu este unul jubilativ. Lectura multora dintre volumele analizate a fost, după propria sa mărturisire, o «lectură silnică» și aceasta se vede numaidecît din examinarea ironică a poemelor unora dintre autori. Al. Piru apare atunci în ipostaza unui magister care corectează compunerile învățăceilor și îi ceartă pentru greșeli. Iată un pasaj din analiza poemului **Cîntare cetății lui Bucur** de Radu Boureanu: «Unii termeni sînt înțeleși greșit: ciobanii **obliceau** (aflau în taină) către (sic) păduri. Postavul de Flandra, **felendreș**, e numit, cum nu se spunea, **filender. Sîngeap de jder** e un pleonasm din moment ce **sîngeap** înseamnă blană de jder... Piatra de inel **balas** nu era portocalie, ci roșie-vînătă (cardinal).» (p. 121).

Cartea lui Al. Piru, punct de pornire pentru viitoarele sinteze referitoare la această epocă literară, este un instrument de lucru absolut necesar pentru cunoașterea fenomenului liric actual.

GEORGE ARION ■

poșta literară

Miron Țic — Ilia, jud. Hunedoara. Economia de cuvinte din paginile dv., melancolia care răzbate din ele ne fac să credem că dialogul nostru poate fi fructuos.

Maria (Carmen?) Focșa — București. Poezii frumoase care evocă un tărîm imaginar cotropit de ninsori, străbătut de reni înhămați la sănii, locul de refugiu al unor îndrăgostiți fantomatici. Cuvintele vă ascultă, se înșiruie firesc unele după altele în versuri de o tristețe luminoasă. Vom încerca să publicăm.

Constantin I. Gheorghe — București. Credem că articolul dv. despre **Jupînița Bolosina, o precursoare a emancipării țăranilor,** trebuie trimis revistei **Magazin istoric.**

Marian Tronaru — Vălenii de Munte. Aveți indiscutabil vervă și umor, dar și multe stîngăcii. Mi-ați stîrnit totuși curiozitatea și aș vrea să cunosc, dacă se poate, întreaga piesă, chiar dacă de publicarea ei nu poate fi vorba.

Cristian Greșanu — comuna Scrioștea, jud. Teleorman. La cei 17 ani ai dv. scrieți poezii care spun ceva și emoționează. Trăiți evident sub atracția exercitată de opera lui Ion Barbu. Ceea ce, pentru început, nu e rău deloc.

G. A.

flacara
extemporal
social

SÎNTEȚI TINĂR, CU CE DOVEDIȚI?

Desigur, se poate dovedi cu o întreagă biografie, dar și cu o singură întîmplare a vieții, cu o atitudine, un gînd, o aspirație, o neîmplinire. Dovezile pot fi aduse de departe, dar pot fi și ale momentului. Argumentele pot să se întîlnească cu dictonul «sînt om și nimic din ceea ce este omenesc nu-mi este străin», mlădiat, în cazul nostru, și devenit «sînt tînăr și nimic din ceea ce este al tinereții nu-mi este străin» dar, tot atît de bine, ele pot fi culese și din cuvîntul unui tînăr la ultima ședință. Și, se prea poate ca unii să nu știe ce să răspundă, să nu le fi trecut niciodată prin cap o astfel de întrebare, să refuze și acum, cînd le-o adresăm noi, să se gîndească la posibilitatea unui răspuns.

Mihaela Ticu, operatoare. Proaspătă absolventă a unui liceu de cultură generală, încrezătoare în ceea ce realizasem eu pe băncile școlii, m-am înscris la examenul de preselecție al Facultății de filozofie. Spre marea mea surpriză și amărăciune, nu am reușit. La început, am fost profund dezorientată, pe urmă mi-am adus aminte tot ce învățasem eu, chiar la lecțiile de filozofie, despre optimism și voință. M-am gîndit că ar fi bine să-mi caut un loc în producție. Am venit aici, nu fără o oarecare îndoială, dar, spre fericirea mea, am nimerit într-un colectiv de fete care mi-au întregit ideea mea despre încredere, despre ceea ce poate să devină un tînăr, dacă vrea.

Ion Sipoș, reparator. Nu închid ochii cînd nu-mi place ceva și îmi aleg prietenii și după acest criteriu. Unul dintre cei mai buni prieteni ai mei este un băiat pe care l-am criticat într-o ședință a organizației noastre U.T.C., pentru că lipsea nemotivat de la serviciu. Nu s-a supărat pe mine, ba abia după aceea ne-am apropiat.

Maria Georgescu, laborant. Prin faptul că, la 25 de ani, sînt mamă a doi copii.

Nica Gheorghe, C.T.C. Cu ce să dovedesc? Nu știu. Mi-e teamă să nu spun decît lucruri banale. Îmi plac ploile de primăvară, ce ziceți de asta?

Elena Lăzărescu, bobinator. În săptămînile Crucii Roșii am donat sînge, de trei ori. Ultima oară am dat sînge cu gîndul la o prietenă de a mea, despre care știam că este în spital, unde urma să sufere o operație grea; acum se simte mai bine, o văd în fiecare zi și o mai și ajut la unele treburi gospodărești. Nu știu dacă se poate spune că eu i-am salvat viața, dar sînt fericită că i-am fost de folos, cît de cît.

Alexandru Vîrtej, sudor. Urmez cursurile liceului industrial, la metalurgie, unde sînt în anul trei și particip cu regularitate la activitățile asociației sportive «Gloria», ca jucător în echipa de handbal.

Dumitru Mihăilescu, C.T.C. Deși am dat de mai multe ori examen la facultate și nu am intrat, eu tot cred că voi realiza ceva care va contribui, într-o oarecare măsură, la evoluția civilizației umane! Nu știu însă ce. Nu întrețin relații decît cu tinerii despre care cred eu că au un mod de a gîndi sănătos. Pe ceilalți îi îndrum să citească.

Elena Cazacu, operatoare. La numai două zile după ce am absolvit liceul teoretic «Aurel Vlaicu» din Breaza, județul Prahova, m-am încadrat la Uzina de mecanică fină, la Sinaia. Eram muncitoare necalificată. Lucram în trei schimburi și, în același timp, urmam o școală postliceală de rectificatori. După 8 luni am devenit «rectificator universal cu înaltă calificare». Am mai stat doi ani și jumătate la Sinaia, după care am venit la București, pentru că simțeam că trebuie să mai fac ceva. M-am înscris la cursurile de operatori, am fost încadrată la Centrul de calcul de aici, de la «Republica», și cred că mi-am găsit meseria care îmi place cu adevărat. Cum îmi mai rămîne timp liber, am stat și m-am gîndit ce-aș putea să fac cu el.

Cînd eram mică, voiam să devin pilot. M-am interesat la școala de aviație. A trebuit să fac față unui examen medical foarte sever și altuia teoretic. Acum sînt elev-pilot la Aeroclubul Aurel Vlaicu din București unde cei din comandament, oameni cu experiență, ne învață cum se înfruntă obstacolele nu numai pe pămînt, ci și în văzduh.

Ionescu Rozalia, C.T.C. Mă bucur că trăiesc și nu-i înțeleg pe cei cărora, atunci cînd le spun că uneori aș vrea să strig tuturor că sînt fericită, îmi răspund: «ce tînără ești!» De fapt îi înțeleg mai greu pe cei care gîndesc altfel decît tinerii. Odată m-am mirat că mama s-a supărat pentru simplul motiv că îl ascultam pe John Lennon cu radioul deschis mai tare. Pe moment nu mi-am dat seama că o tulburasem, că ea avea nevoie de liniște, în timp ce mie îmi place să simt muzica aproape de mine, ca și poezia, ca și florile.

Viorel Benza, strungar. Tinerii nu pot să facă totul singuri, oricîtă ambiție ar avea. Eu nu aș fi putut urma cursurile liceului seral, dacă unul dintre prietenii mei nu s-ar fi oferit să lucreze el în schimbul doi. Simt nevoia unui ajutor și, în acest sens, aș dori ca organele de conducere ale uzinei noastre să se intereseze mai mult de condițiile de viață ale tinerilor care doresc să-și ridice nivelul calificării profesionale.

Dragne Ion, lăcătuș. Nu-mi este indiferent ce fac cei din jurul meu, ce se întîmplă cu ei, chiar dacă nu-i cunosc foarte bine. Am să vă povestesc o întîmplare. Într-o zi călduroasă a acestei veri, mă aflam într-un grup de tineri. Un băiat certat cu disciplina a iscat scandal. A fost pus la punct, după care noi ne-am văzut de ale noastre. Dar cum băiatul era din uzină de la noi, am vrut să știu, după un timp, dacă se mai ține de scandaluri.

După cum se vede, din alăturarea răspunsurilor de mai sus, argumentele care atîrnă în balanța tinereții sînt, în primul rînd, cele legate, într-un fel sau altul, de propriile aspirații. Uneori, ele sînt înțelese dintr-un unghi mai modest dar precis, alteori nu li se poate da un nume (ambiția nebuloasă a tînărului care vrea «să contribuie, într-o oarecare măsură, la evoluția civilizației umane», dar, deocamdată, nu are nici cea mai mică idee.)

Sînt amintite, de asemeni, dovezile generozității, ale intransigenței ori, în cîteva cazuri, ale simplei datorii împlinite, după unii — suficientă pentru a autentifica statutul de tînăr.

Lipsesc, cu cîteva excepții, argumentele poetice, ca să zicem așa, declarațiile de credință în numele unui romantism etern, al unor versuri eterne, al unor neliniști eterne. După părerea interlocutorilor, toate acestea sînt subînțelese, sînt o carte de vizită comună, vorba unui băiat, «iubesc ploile de primăvară, ce ziceți de asta?» Mărturisim că noi ne-am fi așteptat la unele răspunsuri care, fără a fi, neapărat, teribiliste sau savante, să caute a se strecura printre rimele rămase în nemurire ori printre frumoasele și înțeleptele vorbe potrivite, de-a lungul anilor, de mințile luminate. Dar iată — nici cel mai mic semn de a evoca dictoanele celebre, frazele care au făcut o prestigioasă carieră; lipsește, închipuiți-vă, chiar și ferfenițitul vers corneillan despre «valoarea care nu așteaptă ca vîrsta s-o măsoare». În condițiile unui astfel de «extemporal», vedem în acest refuz un semn bun. Nici unul dintre băieți, nici una dintre fete nu si-au propus să de fapt, de a se întreba pe loc «ce însemn eu, aici?» Aici, la uzinele «Republica». Cei care s-au ferit să se angajeze în acest dialog au fugit nu atît de răspuns, cît de întrebarea însăși.

MAGDA MIHĂILESCU ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

(*Urmare din pag.* 1)

tînăra generație revoluționară (I)

romantismul revoluționar care a caracterizat generația noastră. Este adevărat, această generație a prins, ca să zic așa, un moment mare și unic, un prag de bătaie care i-a permis chiar de la început un salt social spectaculos pe linia decisivelor răspunderi cu care a fost învestită. Poate tocmai de aceea, în spiritul unei îndelungate tradiții românești, s-a revitalizat conceptul de *generație tînără revoluționară*, s-a format sentimentul că nu poți fi cu adevărat tînăr dacă nu ești trup și suflet dăruit schimbărilor revoluționare prin care trecea întreaga țară. De aici și o nedisimulată mîndrie, conștiința acestei generații de *a fi rămas tînără parcă pe viață*, ca o recunoaștere unanimă a capacității de a se fi ilustrat definitiv în această postură. E o idee care revine nu o dată, mai ales în poezie, vîrstele autorilor care o formulează situîndu-se la antipozii duratei istorice a ceea ce numim generația tînără a începuturilor, adică tineri aflați în pragul maturizării și adolescenți abia desprinși de copilărie. Romantismul acesta revoluționar te surprinde prin timbrul său liric comun la Nicolae Labiș («Nepotolită sete în pragul tinereții/ Îți mistuie adîncul cu jaru-i amărui./ Dorința de-a pătrunde problemele vieții/ Mi-am adăpat-o la izvorul Lui» — al PARTIDULUI, nota noastră) sau la Mihu Dragomir («Aveam și eu lopata-n mînă/ cînd s-a-ngropat ce-i de-ngropat!/ Pe groapa lumii vechi, țărînă/ cu mîna mea am presărat!/ Și-nvăluit în constelații/ — Și salahor, și zodier —/ simțeam al meu Pămîntu-n spații,/ pe cînd eram brigadier.»)

Sentimentul că la o vîrstă relativ fragedă, mulți dintre noi ne-am numărat printre pionierii noilor forme de viață, al noilor instituții politice și sociale, conferă amintirilor tinereții un loc aparte în viața noastră, întărește convingerea că, într-adevăr, nu există decît o alternativă pentru verbul *a fi* al acestei vîrste — aceea de a te manifesta ca *revoluționar*.

A fi tînăr prin a fi revoluționar reprezintă oare o descoperire a generației pentru care această vîrstă a coincis cu actul istoric al așezării societății pe noi temelii de dreptate socială și echitate? Răspunsul poate fi afirmativ dacă l-am raporta la faptul că decenii la rînd o anumită parte din generația tînără a fost atrasă în jocul politicianismului burghez sau, și mai grav, otrăvită de propaganda și instigațiile reacționare ale unor formații politice de tristă amintire. Fiindcă, în fapt, o *ștafetă a tinereții* concepută ca expresie a idealurilor cele mai înaintate ale poporului n-a contenit să fie purtată pînă la noi, prin timp, ultimul ei schimb formîndu-l bravii uteciști, studenții democrații, tinerii muncitori, țărani, militari, al căror drum în viață ducea către magistrala tot mai largă a revoluției noastre, *deschisă și călăuzită de partidul comuniștilor*.

Limpede și categoric definită ca o vîrstă a contopirii cu cele mai nobile idealuri ale patriei, tinerețea și-a cristalizat un adevărat *cogito* în scrierile unui Neagoe Basarab sau Gheorghe Lazăr, în manifestele patetice ale lui Nicolae Bălcescu sau în învățămintele profesate de Nicolae Iorga. Am avut, de asemenea, prilejul să punem altădată în evidență numeroasele, și pe deplin valabilele și astăzi, considerații eminesciene cu privire la drumul care trebuiau să-l urmeze în viață tinerii netributari corupției demagogice a vechilor societăți. Chiar cînd nu au apucat să se cristalizeze în cuvinte testamentare, crezurile tinereții atîtor fii iluștri ai acestui popor s-au probat mai ales în fapte nu mai puțin călăuzitoare pentru generațiile tinere care le-au urmat.

O asemenea realitate o reflectă, dealtfel, în toată plenitudinea, memorabilele cuvinte prin care tovarășul Nicolae Ceaușescu caracteriza această nesfîrșită coloană a tinereții în rîndurile căreia au pășit sigur, din generație în generație, unii dintre cei mai demni de laudă fii ai poporului nostru: «Mulți patrioți luminați, gînditori și cărturari iluștri, scriitori și artiști și-au închinat viața încă din fragedă tinerețe, idealului eliberării și fericirii poporului, formării și dezvoltării culturii naționale, înfloririi României.» Nu întîmplător, tocmai aceștia se numără printre cei ce au revoluționat idealurile sociale, au deschis drumuri noi în știință sau cultură, au înscris în universalitate geniul creator al unui popor care a trebuit veacuri de-a rîndul să lupte împotriva asupririi sociale și naționale.

Ideea formulată de Bălcescu atît de imperativ că în tinerețe se află «entuziasmul lucrurilor mari și devotamentul pentru adevăr» a devenit profesiunea de credință a tuturor adevăraților patrioți, patriotismul lor confundîndu-se, prin faptele în care s-a materializat, cu spiritul revoluționar.

Un Dimitrie Gusti, de pildă, considera că obligativitatea cercetărilor științifice naționale pentru tineret dă expresie acelui patriotism temeinic «cînd faci știință românească și, pe baza științei românești, propui reforme românești».

Indiferent deci de domeniul în care s-a ilustrat, tinerețea a însemnat pentru cei mai devotați fii ai acestui popor *îndatorirea de a trăi și munci în chip revoluționar*, adică nu numai de a cunoaște viața — etapă și ea absolut necesară — ci *de a o și schimba*. Iar viața, mai ales cînd ea nu e redusă la meschina existență în găoace, la un trai filistin de vînător de situații și privilegii, reprezintă cîmpul de luptă cel mai propice pentru revoluționari. Dacă o asemenea concluzie se impune ca o lege universală a tinereții trăite în spațiul și timpul românesc, să vedem totuși care sînt posturile ei actuale, sau mai bine, zis avanposturile sale ca *mod revoluționar de muncă și viață*, de «entuziasm al lucrurilor mari». Dar, despre aceasta, în proximele numere.

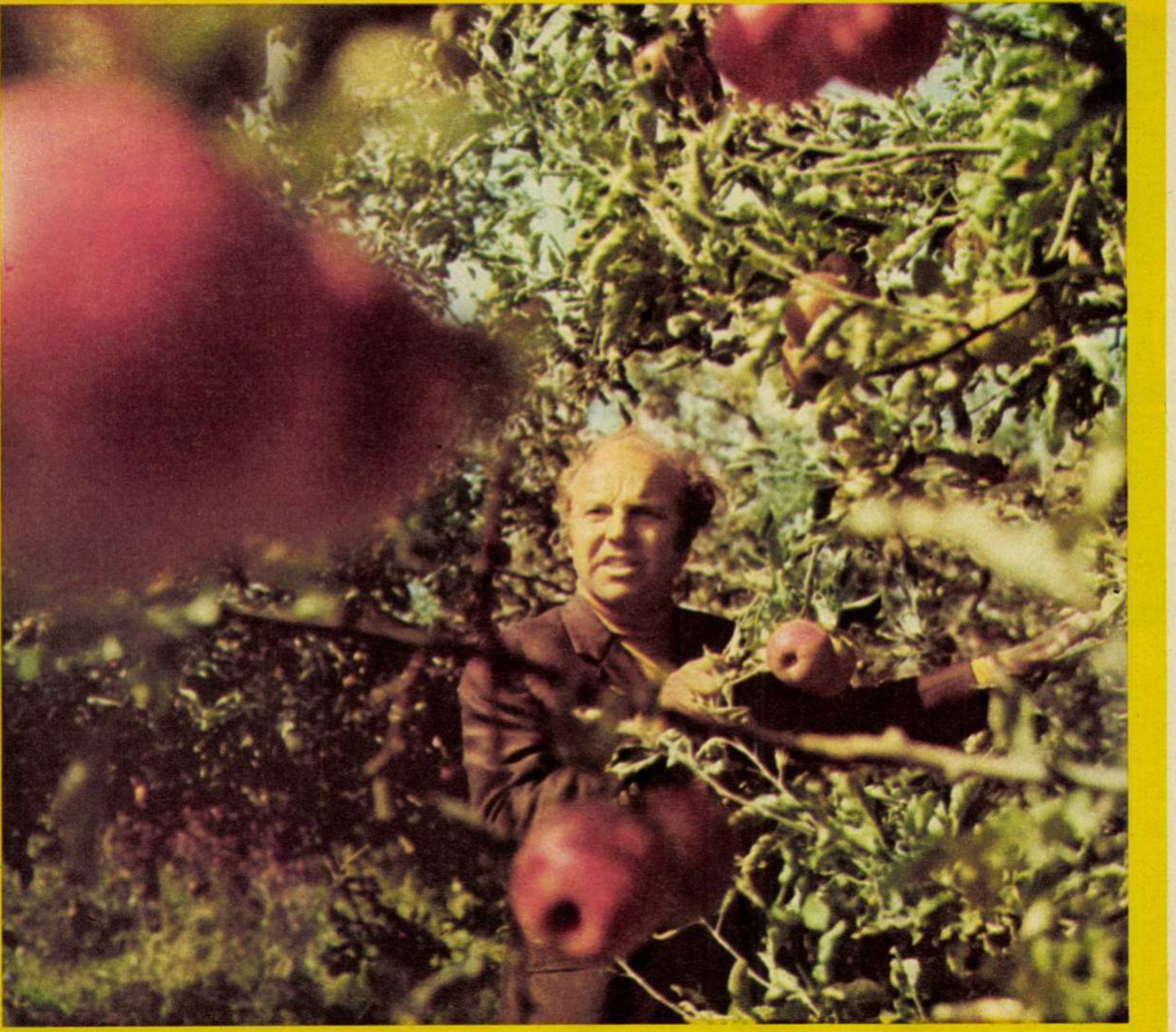

Fotografie de ION PREDOȘANU

flacara

omul potrivit la locul potrivit

gestul de a întinde logodnicei un măr avea să-l repete de 16 ori, în 16 toamne, către lume

În 1959, cînd inginerul Patraș Corneliu a terminat facultatea și a venit la Focșani, părerea generală pe care a găsit-o aici era că pomicultura, în Vrancea, este sortită să rămînă o utopie. Cei care se considerau îndatorați să aibă opinii autorizate în această privință invocau nu numai nerentabilitatea livezii I.A.S.-ului din Focșani, ci și o imposibilitate de principiu. Există curenți de aer rece, pomii nu leagă, nu înfloresc, nu se poate face nimic, spuneau. Pe scurt, livada era cît pe-aici să fie defrișată.

N-a fost defrișată, a fost extinsă. Treptat, pe măsură ce rezultatele începeau să convingă. Oamenii au fost nevoiți să renunțe la prejudecata care li se înrădăcinase în minte, că în Vrancea se poate face numai viticultură, nu și pomicultură. Se impunea o realitate care trebuia acceptată, pentru că ea vorbea simplu, convingător, în cifre de producție. S-a văzut astfel cum ferma numărul doi a I.A.S.-ului Focșani a început să-și contureze și să-și rotunjească o faimă, în bine, care înlocuia pe aceea de altădată, în rău, de pe vremea cînd mergea în pierdere, cînd beneficiile erau de trei-patru ori mai mici decît cheltuielile. Merii înfloreau primăvara, ca înainte, fructele se coceau vara, iar toamna erau culese cu grijă și nimic, în înțelegerea ochilor unui profan, nu părea să se fi schimbat. Atît doar că de la o vreme au început să apară surprize. Pentru că dincolo de rodul de fiecare an al merilor a început să rodească și sistemul modern de plantații intensive, aplicat între timp. În toamna anului 1960 producția era încă destul de slabă: 2—3 tone la hectar. Zece ani mai tîrziu, media fructelor obținute la un hectar avea să fie de 19—20 de tone. După cum aflu, gîndul inginerului Patraș este de a permanentiza, de a da o continuitate unor asemenea producții mari, și ochii săi se îndreaptă mai sus, spre cele 50—60 de tone pe care le-a obținut de pe unele parcele-record.

O muncă plină de pasiune, adeseori pînă la sacrificiu, care și-a primit meritata răsplată. În 1961, 1969 și 1972, în cadrul unor concursuri, inginerul a cîștigat titlul de «Șef de fermă fruntaș». În 1971 și 1972 ferma a fost evidențiată cu «Ordinul Muncii», pe care l-ar fi putut deține și anii următori, întrucît baremul era de 12 000 kilograme la hectar, iar unitatea a obținut, de fiecare dată, mai mult. Izbînzile acestea, după cum spune inginerul Patraș, i-au dat aripi. Și lui, și tehnicianului Olaru Nicolae, și celorlalți 33 de oameni cu care lucrează. Acum, toți lucrătorii fermei sînt împăcați, sînt mulțumiți și privesc munca lor cu mai multă siguranță. Nu-i mai roade nici o îndoială. Calea pe care au apucat s-a dovedit a fi, într-adevăr, cea bună. De la acest prag în sus acceptă, desigur, să fie nemulțumiți și să vrea mai mult. Dar de la acest prag în sus!

La rîndul lor, oamenii și forurile în a căror subordine intră ferma «Livadă» parcă au făcut o baie de optimism. Au și de ce. În cursul anului trecut, din cele 32 de milioane lei beneficii ale I.A.S.-ului, 8 s-au datorat acestei ferme. Despre care s-ar mai putea spune, și chiar sublinia, că este *unitatea care realizează, în țară, prețul de cost cel mai mic la tona de fructe:* în 1974, cît și în acest an, la 1000 de lei venituri au fost cheltuiți doar 424 lei! Aceasta, în condițiile în care cumpărătorii înșiși, deci oamenii cei mai îndreptățiți să vorbească, se declară mulțumiți, și chiar au început să caute insistent merele de Focșani a căror faimă se datorește nu numai gustului și aromei lor, dar și faptului că se păstrează mai bine, întrucît aici se folosesc mai mult îngrășăminte organice și mai puține chimicale, ca prin alte părți — azotat, de exemplu — care umflă fructele, le dă «față», dar nu le asigură și o calitate de durată.

În 16 ani de muncă, inginerul Patraș Corneliu a avut și zile bune, și zile rele. De la un timp, ce-i drept, sînt numai bune, și așa crede că le va avea în continuare. În 1976 livada va fi irigată în întregime, iar producția va crește, astfel, cu 30 la sută. Pe cele 320 de hectare ionathan-ul va respira, atunci, mai multă viață și sănătate. Ionathan: acest soi mult discutat, în care ar fi intrat de mult securile dacă s-ar fi dat cîștig de cauză celor ce-i imputau că nu rodește, că este bolnav. Părerile acelea se întemeiau, nu mai puțin, pe faptul că el cere mai multă muncă, dar ignorau, la rîndul lor, că ionathanul reprezintă 80 la sută din cerința internă ori că el reușește să îmbine, mai mult decît alte soiuri, aciditatea, dulceața și aroma. În privința aceasta, inginerul Patraș n-a avut dubii. El a știut, mai bine-zis a intuit de la început că este, acesta, un soi pentru care — ca specialist — merită să cheltuiești atîta osteneală cît și pentru a te cunoaște pe tine însuți. Experiența acumulată, l-a condus la concluzii deloc șovăitoare, pe care n-a acceptat să le schimbe cu ale altora, și tot experiența a arătat că, în această privință, a procedat cît se poate de bine. În 1970, de pildă, cu ocazia unei întruniri a specialiștilor la Bușteni a arătat într-un referat care ar fi, după părerea sa, distanțele optime de tăiere a coroanelor la acest soi de măr. Ceea ce a susținut el atunci și nu a fost acceptat, avea să fie recunoscut cîțiva ani mai tîrziu drept singura soluție posibilă!

Mai are și acum necazuri. Ultimul vînt, de exemplu, a cam făcut jaf în livadă și a lăsat pierderi de 50 000 de lei. Necazul acesta nu se compară, oricum, cu cel din 1962, cînd în urma unei grindini livada a rămas răvășită, cu fructele zdrențuite de pietrele acelea de gheață. Umblă și acum prin livadă, ca la început, nu cu șareta, ci pe jos. Este mai sănătos, zice, și vezi totul mai bine așa. Uneori, cînd nu are timp să se ducă acasă, unde este așteptat cu masa întinsă, mănîncă mere. Nu s-a plictisit, spune că sînt bune, iar el s-a obișnuit chiar să-i țină de foame. Ce-i drept, pentru asta îl mai ceartă cîteodată soția, căreia odată, la o întîlnire, acum 16 ani — cînd venise aici, tînăr inginer repartizat la ferma nr. 2 a I.A.S.-ului Focșani — neavînd bani pentru a o duce la o cofetărie, scosese din buzunarul hainei un măr ionathan și i-l oferise. Asemănător, de atunci și pînă acum, crengile livezii îngrijite de el întind în fiecare toamnă mere roșii și parfumate, ca niște mîini darnice.

DUMITRU ELIADE ■

MORALA CONCRETĂ

marca poștală și marca morală sau de cîțiva lei bună-credință

Pentru că viața mai oferă și situații dificile neprevăzute, o bucureșteancă a apelat la o ieșeancă să-i trimită urgent niște bani. Expeditoarea a trimis banii «fulger» (recipisa seria T, nr. 57 45 11) pe data de 9 septembrie, ora 10,25, și a fost asigurată, la oficiul poștal ieșean, că în aceeași zi, în jurul orei 14, banii vor ajunge la destinatară. Și, într-adevăr, telegraful oficiului poștal bucureștean nr. 66 a înregistrat dispoziția de plată, în aceeași zi de 9 septembrie, la ora 12,30. Dar destinatara n-a încasat suma expediată — și de care, repet, avea imediată nevoie — decît a doua zi, deci pe 10 septembrie, pe la ora 17,30, și numai pentru că s-a dus singură la oficiu și a insistat să se dea de urma mandatului-telegramă.

Pentru expedierea «fulgerătoare», expeditoarea a achitat o taxă de 25,05 lei, iar o angajată a oficiului bucureștean nr. 66, controlînd niște tabele-tarifare, a afirmat că pentru o expediere normală (fără obligațiile implicate de mențiunea «fulger»), taxa era doar de 9,45 lei. Deci, o diferență de 15,60 lei luați degeaba de oficiul poștal bucureștean nr. 66, *de la un om care era în plin necazul unei nevoi*.

Dacă, de pildă, un abonat telefonic nu-și achită la termen taxa, suportă amenzi. Invers însă, nu se pot recupera banii luați pentru servicii neîndeplinite decît dacă s-ar face o acțiune judecătorească împotriva oficiul 66. Or, cine are timp și mai ales nervi să intenteze o acțiune pentru recuperarea a 15,60 lei? Poate doar anume funcționari P.T.T.R. de la oficiul 66, sector 7, București. Dar oare ce s-ar face P.T.T.R.-ul dacă s-ar trezi cu o avalanșă de acțiuni judecătorești pentru daune aduse cetățenilor cu care încheie diferite contracte. Mici contracte și mici daune. Mici contracte însă care implică aceeași obligație de esență pentru orice contract: *bona fides*, cum îi spuneau romanii sau *buna-credință*, cum îi spun urmașii lor, care nu și-au modificat numele decît punînd o căciulă dacă pe litera a, iar în ceea ce privește elementele esențiale ale contractelor, nici măcar nu s-au atins de cel numit bona fides, ba dimpotrivă, i-au mai și accentuat rostul și locul.

Pentru că adevărul este că, mai important decît aspectul juridic sau decît cel eventual administrativ-sancționator, este aspectul moral al istorioarei, la urma urmei meschine, de mai sus.

Dealtfel, numai prin prisma morală aș vrea să fie citit și înțeles articolașul acesta. Altfel, eu, cel care l-am scris, eu, cel care am criticat lipsa meschină de responsabilitate, m-aș simți tot meschin. N-am pledat pentru sancționarea nedreptei luări a 15,60 lei, ci pentru dreapta bună-credință, pentru buna-credință cea care înseamnă și responsabilitate, ba chiar și grijă, pentru niște oameni, e adevărat necunoscuți, anonimi, care însă, la un moment dat, depind de tine, de felul în care-ți respecți obligațiile profesionale, dumneata funcționar la cutare sau cutare instituție.

De fapt, n-am vrut nimic altceva decît să reamintesc — amănuntul prea de mulți uitat — că bona fides e totuși temelia morală a oricărui contract; că buna-credință e sîmburele care dă demnitate, noblețe și lumină oricărui prozaic, vulgar și pragmatic contract.

NELU IONESCU ■

flacara

evenimente mari
evenimente mici

● La căminul pentru nefamiliști al Întreprinderii «Electrocontactul» din Botoșani, programul apei nu este corelat cu acela al ieșirii din schimburi. Și nici invers. Deci, oamenii se culcă fără să se spele și probabil visează urît ● Se întrunesc în aceste zile Comisiile județene pentru sprijinirea acțiunilor de economisire. Ele adoptă planuri pentru economisirea banilor și organizează Săptămîna economiei. De la Filiala centrală a CEC-ului aflăm însă că la toate ghișeele din țară se primesc bani în absolut toate zilele, în toate săptămînile, inclusiv în lunile «cadourilor» și «ondulațiilor permanente» ● Exemplu de fidelitate cu șanse de a rămîne drept pildă celor care acum sînt mici. Maria Gh. Fecioru are bărbatul plecat în armată și nu iese din casă sub nici o formă — nici măcar cînd CAP-ul Drăgulești, de unde dealtfel își poate cîștiga hrana, o solicită ● La ITA Botoșani amenzile și penalizările cresc datorită următoarelor cauze: Dispersarea înlesnește abaterile (Constantin Conțac); Faptul subliniază o exigență amplificată (Vasile Tănase); Din luna mai activitatea pornește spre apogeu și unde se muncește mult se și greșește (Alexandru Bucșă) ● Pînă la sfîrșitul anului Întreprinderea textilă Sibiu va produce în plus 1 475 000 mp țesături tip lînă. La cîțiva kilometri distanță, în comuna Rășinari, oile exemplar îngrijite produc și ele lînă tip țesătură ● În 7 zile accidentele de circulație din toate județe au însemnat 45 de morți și 217 avarii ● Nou: curele de dezalcoolizare se plătesc de către beneficiari ● A luat sfîrșit Săptămîna Crucii Roșii. Principala ei temă, ocrotirea sănătății mamei și copilului, rămîne de actualitate chiar dacă V. Ojoc nu plătește de cîteva luni pensia de întreținere pentru fiul său Viorel, domiciliat în Botoșani str. IC Frimu, bloc R 14, ap. 27 ● În parcul, cam de multișor în curs de amenajare de pe strada Baba Novac, a aterizat un avion, pare-se destinat unei cofetării. Cei care au crezut că îi va urma un magazin universal s-au înșelat ● Poșta română a emis două noi mărci: prima (avînd valoarea de 1,75 lei) înfățișează navele de zbor «Soiuz» și «Apollo» în zbor, separate; a doua (3,25 lei) prezintă navele cuplate ● Pentru îngrijirea unui copil de 2 ani, Marian din cartierul Grigorescu (Cluj-Napoca) bloc V3, scara 4, ap. 74 caută femeie serioasă. Ce condiții va pune cînd copilul va avea 13 ani? ● Participanții la masa rotundă organizată de ISCT Cluj-Napoca avînd tema «Pot produce mai mult mașinile din secția electrozi?» au ajuns la concluzia că da, pot. ● La IAS-urile Dorobanțu, Cobadin, Pietreni, Cogealac și la altele viteza zilnică de lucru este 1 100 de hectare ● Ansamblul folcloric «Sireagul» s-a clasat pe primul loc la Festivalul internațional de la Zakopane (Polonia) — cea mai mare competiție europeană deschisă artiștilor amatori. Au participat 23 de formații din 15 țări ● Deși nu fac parte din aceeași asociație de pensionari, Teodor Badea și Ioan Lakatos s-au ajutat ca într-un cadru organizat: primul a găsit portofelul celui de al doilea și l-a predat miliției. Aceasta l-a făcut fericit pe Ioan Lakatos, dîndu-i obiectul cuprinzînd 4 400 lei. De atunci își scriu și au devenit prieteni, ceea ce mai ales la bătrînețe contează enorm ● Poimîine, 6 octombrie, are loc premiera unui nou film istoric românesc: «Cantemir» (scenariul Mihnea Gheorghiu, regia Gheorghe Vitanidis) ● Iakob Ludovic, ospătar la «Cuibul haiducilor» din Poiana Brașov a băut peste poate și a adormit la mare distanță de casă — sub scara din holul mare al gării din Brașov. Haiducul a fost recuperat de către miliție ● Cîntarul bazei de recepție a porumbului din Lunca (Teleorman) este instalat la 8 km de sediu. Porumbul se recoltează chiar din jurul bazei. Ar fi timpul și cazul ca lanurile de porumb să fie mutate lîngă cîntar ● La spitalul din Rîmnicu-Vîlcea, printre medici și pacienți pot fi întîlniți și membrii echipei de filmare condusă de Alexandru Tatos — aflat la primul său film, «Mere roșii» după un scenariu de Ion Băieșu. Asupra stării pacienților vom reveni după premieră ● Din totalul de 11 640 de tone furaje strict necesare vitelor din sectorul zootehnic al CAP Modelu (Ialomița), s-au recoltat și depozitat doar 4 670 tone. Cei din conducerea CAP-ului sînt foarte mirați de această întîrziere deoarece în toată perioada au ținut o mulțime de ședințe ● Patruzeci la sută dintre conducătorii auto recent verificați de organele de miliție ale județului Bihor nu aveau în echipamentul mașinii obligatoriile triunghiuri reflectorizante. În schimb, ce-i drept, restul de șaizeci la sută aveau. ● Sergiu Nicolaescu anunță că are de gînd să ecranizeze «Velerim și Veler Doamne», care va purta, pe ecran, titlul «Osînda». ● Bacău — 140! Nu este vorba despre o aniversare, cifra reprezentînd numărul pietonilor sancționați în timpul a două ore la traversarea a două intersecții din plin centrul municipiului. ● Petrică Moraru din Oradea, în vîrstă de 70 de ani, posedă una dintre cele mai bogate și diversificate colecții de porumbei din țară; sute de exemplare de rasă, multe unice în Europa, au adus «Voiajorului» orădean nenumărate premii internaționale, prezența sa fiind ades solicitată la congresele de specialitate. De remarcat că absolut toți porumbeii sînt vii. ● S-au împlinit 50 de ani de la moartea unui nemuritor român: Ioan Slavici. ● Un nou și masiv lot de covoare, produse ale cooperativei meșteșugărești «Delta» din Tulcea, au fost expediate, pe calea apelor către Anglia și Italia. ● Fapt în aparență minor, care, deși sesizat exasperant de des în presă, produce necazuri călătorului bucureștean pe autobuz, la coborîre: blocarea ușii de acces intermediare. ● Un cunoscut poet ne semnalează cu tristețe că o parte dintre pescarii amatori de pe malul Crișului s-au apucat să comercializeze la preț de speculă clenii, mrenele și scobarii prinși. Comportarea acestora seamănă însă teribil de mult cu aceea a peștelui răpitor pe numele său știucă. ● Peste 40 de sorturi de mîncare preparate pe bază de legume deshidratate au fost prezentate cu ocazia unei expoziții originale la restaurantul «Oltenia» din Craiova. ● Gulliver este un nume celebru, nu la fel însă și magazinul cu firmă identică din Tg. Mureș, care acum, în plină toamnă, suferă de lipsuri în ceea ce privește aprovizionarea cu sortimente pentru copii, mărfuri de primă necesitate în sezonul rece. ● Bucureșteanul Cutare (Str. Cetatea Histria), la coborîrea în Gara de Nord din trenul de Brașov, pe lîngă două sacoșe și-a uitat și haina cu buzunarele pline de carnete CEC. Trei cuconițe venite din provincie și-au uitat și ele poșetele. Alți zece călători au lăsat în compartimente umbrelele. Este adevărat, afară nu ploua. ● Racoviță, Rainer, Nic. Leon, Bologa, Bîznoșanu, Antipa — iată numele a șase ctitori ai biologiei românești, despre care se va vorbi din nou în cadrul unor conferințe ce vor avea loc între 3 octombrie și 12 decembrie în București la Muzeul Antipa. Vor prezenta cîțiva mari biologi de astăzi. Interesant, vocile unora dintre vechii oameni de știință vor putea fi auzite imprimate pe plăci în urmă cu 50 de ani. Intrarea la aceste manifestări este liberă. ● Portul popular de la munte, bundițele, fotele, o întreagă expoziție etnografică itinerantă, a poposit la Bicaz după o escală la Roma. Îmbucurător: raidul continuă. ● Fîntîna lui Mihai, aceasta este denumirea unei lucrări cu caracter monumental ridicat acum la Măgura (punctul Ciuta). Cu 375 de ani în urmă a poposit aici marele voievod Mihai Viteazul în drumul său spre Transilvania. Autorul lucrării: sculptorul Gheorghe Coman. La începutul lui octombrie are loc inaugurarea monumentului în cadrul unui spectacol de sunet și lumină. ● Fabrica de cămăși «Aeroclub». O firmă mare, cu un asemenea conținut, acoperă o parte din fațada unei vechi clădiri din capitală (Calea Griviței nr. 99), azi magazie de materiale. Firma respectivă are o vechime de peste 40 de ani și credem că a sosit momentul să fie înlocuită cu alta de genul G.D.R.P.S.C.P. ● Doi ani de săpături au prilejuit arheologului Ștefan Cucoș descoperirea unor noi taine pe care le ascunde cetățuia din cartierul Văleni al orașului Piatra-Neamț. Au ieșit astfel la iveală urmele cunoscutei civilizații de tip Cucuteni: locuințe cu dușumea, unelte casnice de silex, figurine colorate și, bineînțeles, vase pictate. Toate vechi de circa 6 000 de ani. ● «Antifonul» — iată denumirea unui aparat care va împiedica zgomotul să pătrundă în urechile celor ce lucrează în cazangerii. Aparatul seamănă cu o cască de ascultare și a fost creat, după cum este și normal, de Institutul de cercetări științifice pentru protecția muncii. Firește, de un colectiv condus de inginerul I. Iorga și tehnicianul Gh. Dăscălescu. Să sperăm că la această interesantă inovație coautori sînt cazangiii. ● Cît credeți că trăgea la cîntar unul din primele ceasuri de buzunar? Firește, 3 kilograme. Un asemenea ceas achiziționat recent de Muzeul ceasului din Ploiești a fost fabricat la Gdansk în urmă cu sute de ani și este și acum în stare de funcționare. Cu bune rezultate poate fi purtat în geamantan. ● Piața «1 Mai» a fost redată complet în folosință după ce masivele lucrări de construcție acolo înfăptuite o scoseseră din circuit. A rămas pe loc și vechea și interesanta clădire cu pereți metalici folosită drept hală. Nu ca piesă de muzeu. ● Dr. Mihai Ciobanu, de la Muzeul de științe din Piatra-Neamț, cercetează de doi ani fosila perfect conservată a unei broaște țestoase care a trăit în aceste locuri în oligocen (cu 60 de milioane de ani în urmă). A fost găsită pe muntele Cozla. M. Ciobanu afirmă că în această parte a țării a existat cîndva o mare adîncă ce ne-a lăsat pe cap unul din cele mai bogate depozite fosiliere din Europa. Studiul broaștei țestoase continuă. ● S-a aflat, în fine, și care-i cea mai bătrînă casă din Buzău. Casa Mănăilă. Aici a locuit un «oarecare» Mănăilă, fiul lui Stoian, căpitan de Buzău, fost mare clucer și om de încredere al lui Constantin Brîncoveanu. Clădirea, restaurată, va cuprinde în curînd expozițiile de etnografie ale județului. ● Toate căprioarele din lume sînt roșcate. Așa se credea. De curînd s-a găsit însă și una numai pe jumătate roșcată. Cealaltă jumătate este albă. A fost descoperită lîngă Ștefănești, județul Botoșani, și a fost transportată la o grădină zoologică. ● Pe platoul unde în fiecare iunie se organizează «Drăgaica» are loc în aceste zile tîrgul de toamnă. Un fel de expoziție cu vînzare, de la care toată lumea se poate aproviziona cu textile, articole de uz casnic, legume și fructe. Un produs foarte căutat: borcanul gol. ● Hotelul «Continental» de altădată, una din cele mai frumoase clădiri ale capitalei (Calea Victoriei), construit la sfîrșitul secolului trecut și începutul celui de acum, se repune pe picioare și încă în această toamnă va fi dat în folosință. Pereții camerelor vor fi tapisați cu material textil, mobila stil va fi adusă de la Arad, iar clienții de pretutindeni. ● Rîmnicu-Sărat va avea un muzeu de istorie. Va fi instalat într-un vechi edificiu brîncovenesc aflat acum în curs de restaurare de către specialiști de la Direcția patrimoniului cultural național. Tot aici se va instala și biblioteca orașului. Compania de pompieri și baia comunală rămîn pe vechile locuri. ● La ferma superintensivă de la IAS Sadova, pe aceeași suprafață de nisipuri cresc de circa trei ori mai mulți pomi la hectar decît în plantațiile clasice. Și, lucru demn de reținut, fără a mai fi nevoie de spalieri, sîrmă și sfoară. De muncă însă, continuă să fie nevoie. ● Suciu Ovidiu din Satu Mare ne-a anunțat telefonic, cu mai multe zile în urmă, că vorbește de la aeroportul Băneasa și că a avut bilet la avionul de Satu Mare. În locul lui și al altora au călătorit însă fotbaliștii echipei Olimpia Satu Mare, care, după cum se știe, smulseseră un punct Politehnicii Iași. Deci încă o dovadă a fair-play-ului care caracterizează campionatul de fotbal. ● La Verbița, județul Dolj, a fost dat în folosință noul sediu al Consiliului popular comunal. Personalul a rămas același. ● Ștefan Pică, șofer la autobaza 2 Craiova a fost oprit în timp ce transporta cu camionul cantitatea de 750 kg porumb știuleți. A fost oprit nu pentru că erau puțini, ci pentru că-i furase. ● Strada Sforii din Brașov continuă să se numească așa. ● În urma publicării în ziarul «Steaua roșie» a articolului «Cu căciula și devizul în mînă în căutarea unui constructor», la Măgheran au început lucrările pentru repararea și amenajarea clădirii noului internat. Cînd va fi gata vom citi probabil articolul «Cu căciula și maculatorul în mînă la noul internat». ● Aflăm că la bufetul din Adămuș s-a vîndut bere alterată. Nu s-a îmbătat nimeni. Indispoziții stomacale au avut toți. ● Sortatul cartofilor la CAP Hărman se desfășoară rapid datorită unei bune mobilizări. A oamenilor, bineînțeles. ● Pînă la data de 10 octombrie elevii claselor VI și VII sînt supuși unei testări privind calitățile fizice. Cei din clasele mici sînt bineînțeles testați asupra calităților intelectuale. ● De abia au început cursurile facultăților și Ioana Moșoiu, Gheorghița Celoiu, Maria Ganea, Virgil Pătrașcu, Alexandra Culcer, și Aurel Amza, studenți la Craiova, și-au pierdut permisele de bibliotecă. Bănuim că nu intenționat. ● Într-o singură zi, Vasile Gudea a furat în Cluj-Napoca: la ora 9, două jersee în valoare de 271 lei; la 9.30 o cămașă de 96 de lei; la ora 13 o jachetă și o haină de piele. Începînd cu această oră magazinele au intrat în pauză de prînz. ● La Întreprinderea «Tractorul» din Brașov au fost calificați în actualul cincinal, prin diferite forme, aproape 5 000 de lucrători. ● La Cluj-Napoca a fost dată în funcțiune cu 40 de zile înainte de termen o fabrică de bioxid de carbon. ● Bariera din Cîmpia Turzii nu va mai face pe nimeni să piardă timpul peste doi ani. Proiectul de subtraversare a căii ferate printr-un tunel lung de 350 de metri, avînd lățimea a 4 benzi de circulație, a început deja să fie pus în aplicare. Lucrarea va fi încheiată la sfîrșitul anului 1977. ● În noiembrie va avea loc la Tîrgoviște a XIII-a ediție a concursului de romanțe «Crizantema de aur». În octombrie vor fi ascultate romanțe la radio și la nunțile vecinilor. ● Numărul burselor acordate studenților clujeni a sporit cu 4000 față de anul precedent. Numărul studenților a crescut de asemenea. ● Clubul «Bihorul» din Oradea nu mai primește înscrieri pentru cursurile de stenodactilografie și dans dintr-un motiv foarte simplu: termenul a expirat. ● Mircea Constantinescu, absolvent al IATC, declară în urma repartizării: «Am venit la Oradea cu bagajul meu: liniște, 23 de ani, și răbdare». ● Consemnăm cu regret că la Întreprinderea «Înfrățirea» — Oradea frecvența rebuturilor la produsul «Shaping 700», continuă să oscileze între 8 și 26 la sută. ● La Șantierele navale din Brăila s-a predat primul mineralier de 7 500 tone. Urmează nu unul de 7 501, ci altul de 12 500 tone. ● La Timișoara, începînd cu 1 octombrie, s-a introdus pe mai multe linii de circulație ale transportului în comun municipal sistemul de autotaxare. De unde rezultă că timișorenii au încredere în timișoreni. ● Soclul primului coș de fum al centralei termoelectrice Turceni a ajuns la cota finală. Cu această ocazie dorim ca unele anunțuri pe linie de protecție a muncii să fie scoase. Unul dintre ele sună în felul următor: «Tovarăși! Căderile de la înălțime sînt interzise cu desăvîrșire. La prima cădere se va aplica un avertisment, la a doua diminuarea retribuției cu 10 la sută, iar la a treia desfacerea contractului de muncă» ● La Cosmești-Teleorman, se poate pune întrebarea «cînd și în ce fel se organizează aici manifestări culturale?» ● La hala Unirii, fiind autoservire, lumea a încercat foile de plăcintă pînă n-a mai rămas din ele decît ambalajul. A uitat că nu sînt din lemn, nici din oțel, nici din tablă zincată. Așteptăm pe adresa redacției scrisori semnate de acei care le-au deteriorat semnalîndu-ne lipsa lor în magazinul de la kilometrul zero. ● La hanul din Cornești-Gorj sticlele de răcoritoare sînt deschise cu un enorm clește ruginit. Probabil că în comună caii sînt potcoviți cu ajutorul cîrligelor de rufe. ● Brînzoaicelor produse în multe laboratoare le lipsește uneori brînza. Niciodată însă prețul. ● Buni gospodari, căutînd permanent să valorifice întreaga masă lemnoasă, ba chiar și deșeurile, forestierii din Sovata sînt deciși să realizeze un venit suplimentar anual de 4 milioane lei. ● Dus la spital pentru recoltarea probelor biologice, după ce cu puțin timp înainte pierduse controlul volanului în oraș, șoferul Gheorghe Priam de la coloana auto Vulcan a adormit buștean pe scaunul doctorului. ● Fabrica mixtă de industrie locală Luduș nu știe încă unde și cui va livra cărămizile de la secția din Tîrnăveni. Centrala materialelor de construcții București, coordonator de repartiții, anunță conducerea fabricii că poate să-și găsească și singură beneficiari, chiar înainte de a-i da repartiții, în timp ce serviciul comercial al Grupului întreprinderilor de industrie locală Mureș îi interzice livrarea fie și a unei singure cărămizi fără repartiție. ● Întreprinderea de utilaje și piese de schimb din Reghin a știut ce vrea și a reușit deci să economisească de la începutul anului și pînă în prezent 25 de tone de metal. ● Aflăm că în tabăra de pionieri și școlari de la Lăpușana, acum doi, dacă nu chiar trei ani, a început construcția unei clădiri în care ar fi urmat să funcționeze un club și-o bibliotecă. Deocamdată funcționează o magazie în aer liber. ● Mai multe restaurante își au înscris pe firmă în ultimul timp și «local familial». Meniul rămînînd cel vechi. titulatura apare destul de ciudată. ● S-a încheiat concursul «Cine cunoaște legislația comercială, continuă». ● La Cîmpulung-Muscel a avut loc cel de-al V-lea Seminar internațional «Salvamont». ● De la întreprinderea de mașini agricole «7 Noiembrie» s-au expediat primele 150 de tractoare cu încărcător hidraulic TIH-445. ● În județul Mehedinți au și fost însămînțate cu grîu 8 000 de hectare. ● Minerii de la Leurda au scos la lumină, peste plan, 80 000 tone de lignit. Înseamnă că și-au depășit angajamentele cu 300 la sută. ● Numai într-o singură zi Farmacia nr. 63 din București eliberează gratuit pentru copii medicamente în valoare de 5 000 de lei. ●

Pagină realizată de EUGEN SECELEANU ■

MARIELLA PETRESCU, «Păcălița» comediei noastre cinematografice
Fotografie de **ELENA GHERA** ■

am înnoit cerul și am adăugat două stele

Trebuie să recunoaștem, grea sarcină își asumă documentarele numite **de artă,** adică acelea care își propun să refacă, pe ecran, universul unui pictor, al unui sculptor, al unui meșter olar ori cioplitor în lemn, al nenumăraților artiști anonimi! Imaginea este supusă unor dificile încercări, ea trebuie să-și înfrîngă umilința de a fi o simplă fotografiere a unor creații finite, să-și găsească resursele necesare unei sugerări a misterioaselor căi la capătul cărora energiile se orînduiesc într-o operă de artă, să surprindă ceea ce ochiul nostru omenesc, cu puterile sale, fatalmente limitate, nu va putea întrezări niciodată. Cuvîntul care însoțește astfel de filme nu are nici el o soartă mai lină. Întărîtat, cu orgoliile stîrnite, pus să se ia mereu la întrecere cu ecranul, să explice ceea ce nu se poate vedea, ceea ce nu se poate fixa în defilarea secvențelor, el, cuvîntul, participă, uneori silnic, alteori trufaș, la alcătuirea unor comentarii de catedră; lecții cu pretenții de exhaustivitate ce nu dau înapoi de la a epuiza un vast capitol de istorie a artei naționale sau universale în numai 10 minute.

Găsirea justei măsuri, a echilibrului între ceea ce se vede și ceea ce se spune, între ceea ce percepe privitorul și ceea ce i se poate sugera, cu respect pentru propria sa demnitate intelectuală, este, încă, o problemă spinoasă a documentarelor noastre de artă (excepțiile există și ele, le vom aminti dealtfel). Unele dintre aceste filme poartă semnele dramatice ale efortului de a urma un drum presărat cu bune intenții abandonat însă în favoarea unor mai vechi și comode clișee. Am văzut, de curînd, un scurt metraj, «Să nu-ți faci chip cioplit», ce-și propunea să evoce tainica, migăloasa muncă a restauratorilor de icoane, de fresce (scenariul și regia — Eugen Gheorghiu). Începutul era cuceritor, pentru că autorul a avut inspirația să introducă, drept capăt de comentariu, o savuroasă mărturie a unui meșter zugrav de altădată, care la viața sa făcuse — printre altele — următoarele munci: «am pus coadă nouă cocoșului lui sfîntu' Petru, lei 2; am pus o aripă arhanghelului Gavril, lei 6; am pus coadă lui Lucifer și i-am ascuțit unghiile, lei 2; am spălat urechile măgarului lui Avesalon, lei 3; am spălat corabia lui Noe, lei 5; am înnoit cerul, am adăugat două stele și am curățat luna, lei 7...» Dintr-o dată, cînd ne era mai dragă lumea, (lumea noastră de spectatori), cînd meditam la innoirea cerului împodobit cu încă două stele, sîntem mutați, fără menajamente, în realitatea zgomotoasă a frazelor descinse din manualele de istorie: «...tendințele reflectă prefacerile profunde ce se petreceau în societatea de atunci», «contestarea aspectului mistic al problemei nu putea trece cu vederea...», sîntem martorii unei interpretări sui-generis, disprețuitor simplificatoare a istoriei religiilor: «se spune că zeii vegetației au stat la originea creștinismului... se poate, dar...». Păcat, filmul începuse bine.

Modalitatea de a încredința comentariul documentarelor de artă unor critici de specialitate este și ea o armă cu două tăișuri. Nu orice estet, nu orice profund cunoscător al istoriei frumosului poate avea, ipso-facto, talentul sau tăria aceea specială de a găsi cuvîntul ce refuză să dubleze înțelesurile evidente ale imaginii. O autoritate care ne informează cum că iarba este verde, iar cerul albastru nu ne face viața mai fericită. Prezența pe generic a unui nume de specialist trebuie să fie o garanție nu numai a rigorii științifice, ci, deopotrivă, și a respectării legilor filmului. Regizorul Mirel Ilieșu și-a găsit un coautor ideal, ideal, pentru că ori de cîte ori se află în fața imaginii, comentatorul nu asmute demonii cuvintelor împotriva ei, nu o strivește în hățișurile explicațiilor, el desțelenește drumul către ea, ordonează subtile jocuri, lumini și umbre, din preajma cărora noi înșine putem interpreta mai nestingheriți, mai încrezători, linia, culoarea.... Adevăratul comentator nu atentează, perfid sau pieptiș, la fantezia privitorului, ci îl invită într-o blîndă călătorie ce se poate numi, fără sfială, visare.

MAGDA MIHĂILESCU ■

forța de generalizare a unui surîs sau a unui hohot de plîns

Duminică seara am revăzut un spectacol ca un joc fabulos de artificii regizat magistral de Liviu Ciulei și interpretat fără complexe de o trupă neastîmpărată a teatrului Lucia Sturdza Bulandra. E vorba de Elisabeta I, de Paul Foster, piesă care merită să fie reluată de spectator din cînd în cînd pentru că în cascada de nobile idei, omul se poate pierde adeseori, poate uita de sine. La un moment dat, jocul «actorilor ambulanți» e întrerupt, dacă vă aduceți aminte, de Lordul primar care interzice reprezentația: «Opriți mascarada! Eu nu v-am dat voie să jucați această piesă. Piesa asta e o erezie necuviincioasă și indecentă... Eu sînt acela care pot deosebi o piesă bună, de o piesă proastă» ș.a.m.d. Moment de consternare, de derută care trece dincolo de scenă, în sala de spectacol. Cineva își permite în Londra anilor 1570 și ceva, să interzică o reprezentație despre Elisabeta I, în timpul sărbătorilor de iarnă cînd toată lumea vrea să se distreze. Un actor malițios aruncă însă o replică: «De cîte umilințe n-a fost în stare domnul Shakespeare pentru un singur favor al curții».

Da, dar excomunicarea aprigei regine Elisabeta devine în sugestiile regiei o știre formidabilă de presă care stîrnește uluială și consternare ca, de pildă, moartea președintelui Kennedy. Și pornind de aci, de la goana «vînzătorilor de ziare» iluzorii ai unui timp care n-a cunoscut de fapt valțurile tipografice, anunțînd în toate colțurile scenei — hai să zicem ale lumii — blamul papal, ca un eveniment senzațional de ultimă oră, ne-am gîndit la extraordinarele surse de drame, comedii și tragedii care țîșnesc din coloanele presei cotidiene. Ce noroc avem noi, cei din secolul XX!

Totuși, Paul Foster și-a extras personajele dintr-un trecut suprasolicitat prin speculații literare, dramaturgice, cinematografice, epuizat pînă la nevroză de istorici. Piesa sa reprezintă însă viziunea nonconformistă a unui vecin de generație cu noi, cei din stal, autor de casă al gălăgioasei trupe «La mamma» de pe «Of, of, Brodway», dispus să calce în picioare rigorile unei dramaturgii «sclerozate în plăgi» sub tensiunea societății de consum. Regulile jocului sînt altele, imprevizibile! Viața urmează pe scenă o logică suprarealistă. Personajele piesei, apelînd la «mister Shakespeare» într-un song în stil folk, acompaniate la chitară, se întreabă cum ar putea oare niște simpli actori, niște muritori de rînd, să joace capete încoronate de tipul celor împrăștiate sub reflectoare? Dar problema reală e, în acest secol zbuciumat care e secolul 20, nu cum să jucăm rolurile capetelor încoronate, ci cum să jucăm rolurile capetelor neîncoronate, rolurile oamenilor simpli, de pe stradă. Cum să facem ca un surîs sau un hohot de plîns să treacă dincolo de convenție, să primească viza și dreptul de a urca pe scenă. Regii cu regii! Pe anonimii istoriei cu faptele lor îi așteptăm mai des la rampă! Pentru că orice fapt de viață, oricît de mărunt ar fi, se poate transfigura într-o operă de artă, evident, cu cîteva condiții: să fie înnobilat cu talent, să fie receptat cu bunăvoință, fără suspiciuni gratuite, superflue, cu mare respect pentru adevărul timpurilor pe care le trăim și chiar cu umor. Pentru că, de pildă, fără aceste condiții (mai ales fără umor), i-ar fi fost greu lui Paul Foster să-și vadă piesa pe scenă. Cu falsa pudoare a Lordului primar care declară adevărurile dure ale acestei reprezentații ca «necuviincioase și indecente» s-ar fi putut naște numai piese ușurele, fără conflict, care nu deranjează pe nimeni, «atît de frumoase de parcă ar fi artificiale».

În rest am admirat inteligența și perfecta fuziune a actriței Clody Berthola cu trupa explozivă de la Bulandra, subtilitatea, rafinamentul și grotescul lui Toma Caragiu, eleganța și distincția lui Ion Caramitru, dezlănțuirea unui talent polivalent care aparține Ginei Patrichi, plastica și forța de convingere a lui Florian Pittiș, compoziția asimetrică și veninoasă a lui Dan Nuțu, umorul deșuchiat al lui Mircea Diaconu, accentul dur și infirmitatea rece a lui Emerich Scheffer, verva nazalizată a lui Dorin Dron, bonomia pantagruelică a lui George Oprina, țipătul alb și fantomatic al prezenței semnate de Irina Petrescu, jocul din plan secund al lui Adrian Georgescu și al întregului cortegiu de măști de la Teatrul «L.S. Bulandra». Păcat că de la aplauze lipsesc mereu regizorii. Unde era Liviu Ciulei duminică seara? De ce nu a venit la spectacol măcar dintr-o splendidă solidaritate cu trupa care i-a redat atît de expresiv intențiile și care s-a și amuzat, involuntar din cînd în cînd, jucîndu-se cu voluptate și cu prezență de spirit de-a capetele încoronate și neîncoronate?

A. DOHOTARU ■

topul cenaclului flacăra

1) **Aicea unde-s-nalți stejarii** (Tudor Gheorghe — St. Nenițescu) — Tudor Gheorghe
2) **Pămîntul deocamdată** (Mircea Vintilă — Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă
3) **Potpuriu** — Dumitru Fărcașu
4) **Caii liberi** (Dan Chebac — Adrian Păunescu) — Dan Chebac
5) **Cîntec de petrecere** — Adriana Ausch
6) **Republica** (Adrian Ivanițchi — Claudiu Iordache) — Adrian Ivanițchi
7) **Poștalionul** (Nicu Alifantis — Radu Stanca) — Nicu Alifantis
8) **Cu iubirea de moșie** (Valeriu Sterian — Ion Horea) — Valeriu Sterian
9) **Cosma Răcoare** (Evandro Rossetti — Nicolae Labiș) — Evandro Rossetti
10) **Cum se naște un mit** — Doru Stănculescu
11) **Balada lui Fărămiță Lambru** — Radu Gheorghe
12) **Noi nu** (Anda Călugăreanu — Nicolae Labiș) — Anda Călugăreanu
13) **Urbs, urbis** (Romeo Ghiur — Al. Andrițoiu) — Romeo Ghiur

● Luni 6 octombrie 1975, la orele 17,30 va avea loc o nouă ședință a Cenaclului Flacăra, în Sala de marmură a Casei Scînteii. Gazdele noastre sînt muncitorii tipografi ai Combinatului Poligrafic Casa Scînteii.

● Marți 7 octombrie 1975, la orele 16, membrii Cenaclului Flacăra sînt invitații tinerilor muncitori, tehnicieni și ingineri de pe platforma industrială «23 August». Ședința va avea loc la Clubul Tineretului din sectorul 3 — «Universal Club» — Șoseaua Vergului nr. 14 (la capătul tramvaielor 13-14).

Anunțăm pe cei interesați că prin secția de documentare **a revistei «Flacăra» (telefon: 17 60 10, interior 1623) se va distribui un număr de 200 invitații pentru fiecare manifestare, începînd de luni 6 octombrie, orele 10.**

Anunțăm de asemenea programul de perspectivă:

Luni 13 octombrie 1975, **Festival Flacăra, în două mari gale ale recitalurilor, la Cluj-Napoca (probabil, Sala Sporturilor).**

Luni 20 octombrie 1975, **două ședințe de cenaclu la Deva și Hunedoara.**

Luni 27 și marți 28 octombrie 1975 **Festivalul Flacăra la Iași.**

Biletele și respectiv invitațiile pentru aceste manifestări ale Cenaclului Flacăra se vor distribui prin agențiile de bilete și prin instituțiile care ne găzduiesc, după cum vom anunța ulterior.

CRONICA T.V.

să ne gîndim la ana...

Redacţia emisiunilor pentru tineret lansează o invitaţie la dezbatere, o ingenioasă invitaţie la dezbatere adresată tuturor tinerilor printr-o formulă de teatru-problemă care invită la meditaţie. Soluţiile în conflictul deschis oricărei ipoteze, bazat pe un fapt real, incită intervenţia directă a publicului tînăr pus în faţa unui fapt de viaţă în care cinci eroi îşi pot avea partea lor de vină. Se aşteaptă deci, grabnic, *un răspuns pentru Ana.* S-a întîmplat deci ceva cu Ana. Cu Ana, colega noastră, cu Ana, prietena noastră, cu Ana, pe care o cunoaştem, sau pe care nu o cunoaştem, dar a cărei soartă ne interesează pentru că e tînără ca şi noi. E vinovată? Nu este vinovată? Şi dacă este, care e vina, care e partea ei de vină? Dar a celorlalţi? Cum am fi procedat noi? Care este soluţia? Şi iată cum, începînd de sîmbătă seara, Ana nu ne mai este indiferentă, pentru că ea are o problemă, este marcată de un conflict, trăieşte sau nu într-o eroare, iar nouă ni s-a cerut părerea. Trebuie să găsim un răspuns pentru Ana ca pentru o soră sau ca pentru o iubită, care are nevoie grabnică de un cuvînt cinstit. Excelentă ideea pentru tînărul spectator. Imaginaţia, experienţa sa de viaţă, puterea judecăţii, educaţia, discernămîntul şi dragostea de adevăr sînt solicitate, îl implică pentru a se găsi soluţia cea mai potrivită sensibilităţii tinerei generaţii. S-o urmărim...

Întotdeauna «Incursiunile în... invizibil» stîrnesc interesul, emoţia, aşa cum se întîmplă faţă de orice mister de care te apropii. Întotdeauna emisiunile de stiinţă, de popularizare a cunoştinţelor ştiinţifice, sînt urmărite cu atenţie pentru simplul fapt că ele dezvăluie taine pe care spiritul nostru este însetat să le cunoască. Apar imagini ale inventivităţii omului de ştiinţă, care a reuşit să-şi creeze instrumente uimitoare, imense urechi de metal, prin care aude pulsul depărtat al pulsarilor, al cuasarilor ce fug, stele de la «marginile» universului; instrumente care arată ochiului nostru deschis spre cunoaştere şi înţelegere imagini de la distanţe de miliarde de ani lumină, încît soarele pare colea, la o aruncătură de piatră, cum bine spune comentatorul. În aceste emisiuni, cu cît ilustraţia este mai bogată, mai explicită, mai informativă, şi în general este (!), cu atît efectul este mai relevant. Limbajul riguros ştiinţific, uneori eseistic, transmite inteligibil informaţii din domenii diferite, din domenii noi ale ştiinţei, aşa cum este radioastronomia. Cînd auzul şi văzul pătrund atît de adînc în univers încît poţi asista prin reperarea pulsarilor la spectacolul umitor al stelelor pe sfîrşite, sufletul se luminează de cunoaştere, de mîndria puterii omului de a pătrunde în taine.

În aceeaşi emisiune, trecînd din nelimitele astrale în adîncul mărilor, aflăm de la cercetători că rechinii, «cele mai stupide fiinţe vii», cele mai lipsite de inteligenţă şi de simţ de conservare, forţe oarbe care atacă orice, de la om pînă la transatlantic, sînt în faţa delfinilor dotaţi cu inteligenţă nişte victime. Aceste tone de muşchi şi dinţi, care taie lanţuri de ancoră, bat în retragere în faţa blînzilor delfini!

Clay a apărut din nou pe micul ecran consumînd mult aer pentru vorbele (deocamdată) aruncate în serie adversarului său Joe Frazier. Mijloace actoriceşti remarcabile, mimică, temperament, debit verbal, dicţiune chiar, sînt menite să înmoaie genunchii adversarului. La rîndul său, Joe a declarat ritos că îl va învăţa minte pe actualul purtător al centurii cu diamante, terminînd cu el înainte de limită. După care Cassius Clay s-a apucat, găsind o imagine plastică mai explicită, să doboare cu securea un puiandru de copac, pretinzînd că e însuşi Frazier. Şi l-a doborît. După vorbe, m-aş fi aşteptat să-l scoată din rădăcină. Rezultatul dintre cei doi uriaşi se cunoaşte acum.

Stele, rechini, arbori, uriaşi, dar... să ne gîndim la Ana.

COMAN ŞOVA ■

filmele unei conştiinţe

O anumită robusteţe a felului nostru de a fi, al contemporanilor, nu ne îngăduie să vedem în imaginile migălos orînduite în arhivele de film doar un prilej de nostalgii, ci şi un îmbărbătător memento adresat celor de azi, în numele ideilor generoase care au traversat timpul. Trezite din somnul lor liniştit, imaginile de altădată, chemate la o nouă viaţă, înzestrate cu un nume propriu, îndestulează foamea noastră de autenticitate, dorinţa legitimă de a recupera mărturiile depuse de istorie. Prin «filmul de montaj», cinematograful dovedeşte încă o dată că ştie să se adreseze prezentului nu numai prin ceea ce face astăzi, acum, ci prin tot ceea ce a acumulat în vreme. Cinematografia noastră are, deja, un început de experienţă în această privinţă şi două recente filme, **«Ani de luptă, ani de glorie», «File de epopee»** ne îndreptăţesc să sperăm într-o viitoare rodnică valorificare a zestrei de imagini de care dispunem. Filmele amintite — rezultat al unei selecţii operate prin zeci de mii de metri de peliculă — recompun, într-o structură riguroasă, severă, chipul unei permanenţe: tineretul, aflat de-a lungul deceniilor de luptă pretutindeni unde s-a hotărît soarta adevărului, a dreptăţii, a libertăţii şi a demnităţii. Autorii, poetul Nicolae Dragoş împreună cu Gh. Baciu (în fruntea unei echipe din care nu lipsesc tinerii debutanţi în meseria de cineast, monteza Anca Dobrescu, operatorii Paul Postelnicu, Sorin Chivulescu) nu s-au lăsat copleşiţi de cantitatea de material care, odată introdus în masa de montaj te poate seduce pînă la a-ţi răvăşi intenţiile, ci şi-au centrat filmele în jurul unor idei fundamentale. Astfel, «Ani de luptă, ani de glorie» este, în fapt, filmul naşterii unei conştiinţe, conştiinţa de sine a tineretului revoluţionar român, angajarea lui în luptă, alături şi sub directa îndrumare a Partidului Comunist. Arcul de timp peste care se întinde pelicula este impresionant: de la începutul secolului pînă la sfîrşitul celui de-al doilea război, de la primele gesturi de răzvrătire pînă la acţiunea conştient organizată. Documentarul celălalt — continuare firească a primului — intitulat «File de epopee» ar putea fi numit «filmul unei participări»; este evocată aici prezenţa activă a generaţiilor tinere în eroica operă de reconstrucţie a ţării distruse de război, în urnirea lucrurilor pe un nou făgaş, în deprinderea lecţiilor esenţiale ale socialismului. Emoţionante sînt imaginile pionierilor şantierelor tineretului, ale celor care au construit Agnita-Botorca, Bumbeşti-Livezeni cu un avînt romantic ce sfida sărăcia şi lipsa de experienţă, emoţionante sînt uimirile tinerilor din anii '50, ucenici ai unui alt mod de a înţelege şi a consolida economia, cultura, viaţa politică a ţării, emoţionante sînt imaginile «la zi», secvenţele unui prezent care anunţă viitorul României comuniste. Despre toate acestea, filmele realizate sub auspiciile Uniunii Tineretului Comunist vorbesc elocvent, într-un emoţionant dialog al imaginii cu cuvîntul.

MAGDA MIHAILESCU ■

„şuşaneaua"cu ... blazon

Gratificat, eufemistic, cu un nume încă neînregistrat de toate dicţionarele, «şuşanea» (forma scurtă «şuşă»), amendat de critică foarte rar şi cu timiditate căci cronicarul este adesea prieten sau cunoscut cu artistul «şuşanist» şi se arată «înţelegător», spectacolul distractiv improvizat, operă a unor organizatori de profesie, era întîlnit mai mult prin provincie, sîmbăta ori duminica, de obicei în sala cea mai mare sau pe stadion. Ni se semnalează prezenţa lui, în ultima vreme, chiar în Capitală.

Acest subprodus artistic poate fi detectat după cîteva semnalmente indubitabile: afişe enorme, multicolore, lipite unde nu te duce mintea, prezenţa pe aceste afişe a unor «renumiţi» cîntăreţi de muzică populară sau uşoară şi neapărat a unui prezentator, comic sau imitator trecut cu litere de-o şchioapă la rubrica «momente vesele», banderole aplicate de-a curmezişul anunţînd participarea extraordinară a «vedetei» etc. Prin oraşele mai mici se foloseşte formula împrumutată din reclama vechilor circuri ambulante: «numai o zi în oraşul dumneavoastră!»

Aceasta e «şuşaneaua» clasică, afacere artistică de pe urma căreia publicul iese păcălit, cu banii cheltuiţi inutil şi cîteodată intoxicat cu şlagăre licenţioase şi nocive de tipul «Bălălău, băiatul mamii», «Codin», «Bidineaua» ş.a. Organizatorii — oamenii întreprinzători, «microbiştii» unui club de fotbal, ori te miri cine — rămîn cu buzunarele doldora, iar «artistul» cu cîteva sute de lei neimpozabili şi cu tovalul uşor terfelit. Calitatea artistică, rigoarea profesională, controlul autorizat sînt înlocuite de spiritul mercantil cînd printr-un astfel de canal se vehiculează produsul «artistic» contrafăcut, **kitsch**-ul.

Dar iată că, mai nou, «şuşanelele» n-au mai fost lăsate pe seama organizatorilor obscuri, ci au fost introduse în prim plan; adică, teatrele specializate, alte instituţii mai mult sau mai puţin artistice au preluat sistemul cu toată cohorta lui de neajunsuri şi i-au acordat girul lor autorizat. A apărut «şuşaneaua» deghizată, «şuşaneaua» cu... blazon.

Bunăoară, cineva de la Teatrul de estradă din Ploieşti ştie cu precizie că duminica Parcul Libertăţii e foarte populat, că tot acolo sînt Arenele romane care, graţie stagiunii estivale bucurestene, stau mai mult goale şi... gata «şuşaneau» cu blazon! Ea se cheamă **Alo, la telefon Ploieştii!**, un spectacol vechi şi prăfuit, care nu prea mai ţine afişul la sediu, dar care pentru bucureştenii «înamoraţi» peste măsură de muzică lejeră — «e tocmai bun». Se trimit afişe şi se împînzeşte cu ele parcul, se aplică pe ele banderola: «În reprezentaţie Ştefan Bănică — Stela Popescu», se mai aplică un fluturaş «Cu participarea lui Puiu Călinescu» (unde merge o minciună merg şi două) şi cu o oră înainte de spectacol, pe la **five o'clock** trecute fix, cum ar zice nenea Iancu, se face, cu volumul amplificatoarelor dat la maximum, proba de microfon. Lumea vine, dă năvală la Bănică şi la Puiu, alţii mai sportivi se urcă şi prin copaci şi pe zidurile dimprejur, dar prezenţa lui Bănică, Puiu şi Stela e bineînţeles un... bluf; cei cocoţaţi fluieră, pe scenă Mirel Mineru si Titi Dumitrescu, doi actori înecaţi în cîrlige şi cabotinaj, se luptă cu interminabile dialoguri «comice» despre beţivi şi chiulangii (se face şi educaţie, vezi Doamne!), iar corpul de balet cu fustiţele de rigoare joacă de mama focului un dans oşenesc ca pe Prahova. O cîntăreaţă nu-şi găseşte vocea... şi uite aşa trece timpul de odihnă al bucureşteanului. Din tot spectacolul n-am putut nota decît prezentarea mai sobră asigurată de actriţa Cătălina Vornic şi evoluţia oarecum mai îngrijită a cîtorva cîntăreţi dintre care, mai cunoscută, Gabriela Chiţu. La 19,30 reprezentaţia e terminată pentru ca figura să se repete la 21 în parcul «23 August»!?

Cu un blazon şi mai aurit se prezintă spectacolele folclorice ori de varietăţi improvizate sub egida A.T.M. În aceeaşi seară, duminică 20 septembrie, la Sala palatului, concertul spectacol «Toată lumea cîntă» realizat de Mihai Dumbravă şi Horia Şerbănescu n-a urmărit, evident, decît succesul de casă cu orice preţ! Adică cu preţul unor improvizaţii penibile din partea cîntăreţului-actor-textier-compozitor-comper-instrumentist Mihai Dumbravă, expert de-acum în giumbuşlucuri şi în reclamă ieftină făcută propriilor cîntece renumite prin hazul nebun al textelor, cu preţul unor glume de un gust îndoielnic presărate cu dezacorduri gramaticale şi formulări de tipul «Ceaţa coboară **după** munţi» servite de către «maestrul de ceremonii» al A.T.M.-ului, Horia Şerbănescu. Corina Chiriac, stimulată de mediu, şi-a dat şi ea frîu liber talentelor actoriceşti (păcat, pentru că ea, de fapt, cîntă din ce în ce mai bine), iar Angela Similea şi Stela Enache şi-au făcut cuminţi datoria cu două cîntece româneşti şi două, trei — obligatorii! — străine. Formaţia **Perpetuum mobile** a acompaniat fără strălucire şi fără să convingă pe nimeni — în acest context — de profesionalismul său.

Să-şi fi atins A.T.M.-ul, cu acest spectacol, bugetul visat? Atunci aşteptăm să ne ofere, în sfîrşit, acele recitaluri de ţinută, edificatoare pentru talentul interpreţilor noştri, recitaluri odinioară atît de gustate, dar înlocuite tot mai des în ultima vreme de improvizaţii cu blazon..

NICOLAE SPIRESCU ■

Un actor de teatru, definitiv cîştigat pentru cauza filmului:
OVIDIU IULIU MOLDOVAN

Fotografie de ELENA GHERA ■

cînd ideile nu trec așa, ca păsările în zbor

Prins în vălmășagul treburilor sale zilnice, dintre care absolut toate sînt urgente, pentru că o treabă bună, spunea dumnealui, este aceea pe care o faci exact la timpul ei, Stelian Dulfu, directorul I.F.E.T.-ului din județul Neamț, îmi mărturisea, puțin cam jenat, că n-a apucat încă să citească pe îndelete cele două reportaje pe care revista noastră le-a dedicat fructelor de pădure și, în general, produselor accesorii, această aproape incalculabilă bogăție pe care ne-o oferă pădurea, pe lîngă aurul ei verde numit lemn. A reținut totuși că s-a scris și despre stația de uleiuri volatile de la Bocancea. Aflăm că, de fapt, sînt două stații, una la Tazlău, concepție, proiectare și realizare românească, iar alta la Bocancea, din import, din Uniunea Sovietică.

— S-a mai amintit în reportajul respectiv, în dialogul cu profesorul Silviu Corlățeanu, pe care eu îl cunosc foarte bine, sîntem prieteni buni și cred că este el un depozit uriaș de idei, una mai valoroasă decît alta, și despre stația de la Anieș, plus cea de la Brașov, făcută pentru practica studenților. Și cam asta e tot, dar se putea să nu fie nici atît. Cum adică? Adică totul s-a datorat, ca să zic așa, unei conjuncturi.

În continuare, pînă să-mi vorbească despre acea conjunctură, Stelian Dulfu ține să-mi explice și să-mi argumenteze că, deși nu are prea multă școală («ia, am și eu, acolo, liceul, numai că tatăl meu a fost tăietor de pădure, eu la fel, iar fiul meu, acum student la Brașov, la silvicultură, cam același lucru îl va face, poate că puțin mai alt fel), dînsul a știut întotdeauna să fie un adevărat prieten al tuturor celor care au idei, al celor care vin cu o propunere, cu ceva nou («Și eu ce să fac, nimic altceva decît că îi ascult, îi descos, cîntăresc toate amănuntele și încerc să văd dacă din toate astea iese un cîștig pentru producția noastră»), cu alte cuvinte îi iubește pe acești oameni cu care se aseamănă din multe puncte de vedere și al căror numitor comun este dorința de mai mult, mai bine, sau plăcerea curajului de-a ataca noul, cu toate riscurile și cu toate greutățile care derivă din această atitudine, din acest fel de-a trăi.

— Acum 12 ani vine la mine o fată, o proaspătă ingineră, și-mi spune că ea are niște studii privind înlocuirea creuzotului. Despre ce era vorba: lemnul, ca să reziste la acțiunile agenților externi, era impregnat cu creuzot. Creuzotul îl importam. Ne costa foarte mult, mai ales transportul, iar condițiile de muncă erau cu adevărat grele. Fata, adică inginera, se numea Florica Berinde. Era însoțită de un bătrîn profesor, pe nume Vintilă. Celălalt nume nu i-l mai știu. Umblaseră peste tot și nimeni nu-i ascultase. I-am ascultat și am înțeles că treaba nu era deloc simplă, că era nevoie de experiențe și mult timp. Aproape că nu-mi venea să cred și mă întreb și acum de ce o asemenea idee a trecut pe lîngă alții așa, ca o pasăre în zbor. Cu așa ceva n-am fost și nu voi fi niciodată de acord. Am început experiențele. Fata intra în mină, se urca pe schela vapoarelor, urmărea comportamentul traverselor de cale ferată, muncea pe ruptelea, n-avea pic de odihnă, și, iată, de trei ani avem o stație de impregnare a lemnului cu săruri minerale. Am eliminat importul de creuzot, am realizat o mărire a producției de cinci ori, iar tovarășa Berinde, pe lîngă succesul în sine, a făcut și o excelentă lucrare de doctorat. La ora actuală, Șantierul naval din Drobeta-Turnu Severin ne-a cerut să să le dăm și lor o stație. Bineînțeles că și alte șantiere doresc același lucru. Nu e de competența noastră, ci a ministerului care, după cîte știu, are posibilitatea să vîndă în străinătate cîteva asemenea stații de antiseptizare, tropicalizare și ignifuzare a lemnului prin impregnarea lui cu săruri minerale.

Este acesta un singur exemplu din multe altele. Îl vom completa cu următoarele aspecte oarecum mai generale: I.F.E.T.-ul din județul Neamț este singurul din țară unde se execută reparațiile capitale ale cîtorva importante utilaje forestiere și se mai execută și o largă gamă de piese de schimb pentru aceleași utilaje, unele aduse chiar din străinătate. Este inutil, credem, să mai comentăm ce-nseamnă să dispui de-o asemenea bază tehnică și materială, dar mai ales de niște oameni atît de pricepuți în meseria lor. În ceea ce privește planul cincinal în curs, acesta a fost realizat integral în patru ani și șapte luni, dar, spunea directorul Dulfu, pînă la sfîrșitul anului, cînd se va trage linia cea mare, «linia de răfuială», socotind beneficiul realizat, se va constata că am făcut planul așa cum ne-am angajat, în patru ani și jumătate. Aceste realizări au fost consemnate în condițiile în care 25 la sută din totalul producției este producție nenominalizată. Asta înseamnă că trebuia să se acorde o atenție sporită tuturor posibilităților și propunerilor, pentru că, se înțelege de la sine, din aceeași cantitate de lemn trebuia să se obțină și cele 25 de procente, asta înseamnă prelucrarea și valorificarea superioară a tuturor resurselor locale printre care se numără și cetina de brad din care se obțin uleiurile volatile sau eterice.

— Și-acum să vorbim despre stațiile noastre, despre acea conjunctură. Despre ideile profesorului Corlățeanu auzisem de aproape 10—15 ani. Știam că a conceput chiar și niște instalații care erau răspîndite cam prin toată țara, că s-a încercat, că nu s-a încercat, că a reușit, că n-a reușit. Era așa, un fel de mister. Dar eu știam ce știam despre Corlățeanu și ideile sale. Într-o pauză a unei consfătuiri avute la centrala noastră, aflu că în curînd urma să primim din import, din Uniunea Sovietică, o stație de uleiuri volatile din cetină de brad. Stația fusese repartizată altui județ care se cam temea să o preia. Eu aveam planul meu de producție și, după cum se vede, sînt așa cum sînt, îmi place să mă iau la luptă cu noul, dar despre asta să nu scrieți, așa că m-am hotărît să iau eu stația respectivă. Ceilalți au crezut că de data asta am să mă frig la degete. Uite că nu m-am fript, dimpotrivă, dar nici despre asta să nu scrieți. Am adunat toate instalațiile la care muncise și profesorul Corlățeanu și am înjghebat stația de la Tazlău. A venit și stația din Uniunea Sovietică pe care am instalat-o la Bocancea. Asta se întîmpla anul trecut prin februarie. Mă bazam în primul rînd pe faptul că dispun de niște meseriași clasa-ntîi, niște oameni care nu se dau bătuți cu una-cu două. Aceștia au fost inginerul Vasile Dionisie, mecanicul Ion Trofim și Ștefan Pop, șeful unității de la Bocancea. Știți cum au muncit acești oameni? Eroic, pur și simplu. Și acum stațiile merg. Un kilogram de ace de brad îmi aduce un venit de trei lei numai prin făina proteinică, pe lîngă uleiul volatil, produs de bază pe care îl obțin, ca să zic așa, gratis, că prețul de cost al producției este acoperit de făina proteinică. Rentabilitatea este uriașă. Și ar fi de zece ori mai mare dacă aș putea obține și fracțiunile chimice ale acestui miraculos ulei volatil. Pentru treaba asta îmi trebuie un laborator ca lumea, specialiști și ceva instalații speciale. Am să le fac pe toate. Nu mă las pînă nu obțin fracțiunile alea. Ce să mai spun, că noi nu folosim toată cantitatea de crengi rezultate în urma doborîrii brazilor? Asta, cred eu, e de la sine înțeles, atîta vreme cît noi am cerut o stație. Și dată fiind cantitatea uriașă de cetină de brad care se pierde pe toată suprafața țării, e clar că fiecare județ ar trebui să aibă cel puțin o astfel de stație. Ce facem noi cu uleiurile? Deocamdată ele sînt preluate de către întreprinderea de cosmetică «Miraj» din București. La început ne-au cerut numai 300 de kilograme. Recent ne-au cerut 30 de tone! Le vor avea. Producția noastră poate fi chiar și mai mare și trebuie să fie, pentru că din aceste uleiuri se obține colofoniul, terebentina și camforul, produse pe care le importăm intens. În orice caz, problema asta a stațiilor este, cred eu, în curs de rezolvare, așa cum în curs de rezolvare sînt și alte aspecte legate de valorificarea superioară a fructelor de pădure și a tuturor produselor accesorii, pentru că, așa cum spuneam încă de la început, aceeași suprafață de pădure ne poate aduce un venit mult mai mare decît simpla tăiere a arborilor. Nu mai departe, ca să dau doar un exemplu, nu știm, n-avem cum să folosim coaja arborilor doborîți și fasonați la fața locului, acolo, în pădure. Coaja asta este, după cîte am auzit și eu, o materie primă extraordinară, așa cum s-au dovedit a fi inutilele crengi de brad care altădată nu interesau pe nimeni. Eu sînt sigur că peste numai doi ani se va vorbi și despre produsele extrase din coaja diferiților arbori.

Iată, așadar, aceasta este conjunctura economică, obiectivă, în care au apărut stațiile de uleiuri volatile, o conjunctură în spatele căreia există un imens apetit pentru tot ceea ce este nou. Punctul forte al acestui climat îl reprezintă, desigur, oamenii pe lîngă care ideile nu trec așa, ca păsările în zbor.

VICTOR NIȚĂ ■

---

pentru marinari, disciplina rămîne disciplină și dincolo de ecuator

Oceanul Atlantic de la nord la sud. Oceanul Indian de la vest la est. Oceanul Pacific de la sud la nord. «Cursele lungi»!

— Cei mai mulți tineri fug de cursă lungă îmi spune Ruca Spiru, de la Comitetul U.T.C.-Port. Și totuși, între marinarii de cursă lungă tot tinerii sînt cei mai mulți, adaugă el. Nici nu-i de mirare: o statistică recentă a arătat că media de vîrstă a echipajelor noastre, fără comandanți, e de 28-29 de ani. Unii zic: să plece în cursele astea bătrînii, pentru că ei au mai multă experiență. Cei mai în vîrstă, la rîndul lor, au și ei dreptate cînd spun că sînt capi de familie, au copii, și trebuie să dea mai des pe acasă. Asta e una. A doua e că echipajele noastre se schimbă prea des, mereu te trezești că ai alți camarazi. Pînă se sudează un colectiv, se termină călătoria. Data viitoare trebuie să o iei de la capăt. Este greu și pentru că nu poți să înveți și să te deprinzi cu nava.

Despre ce se întîmplă acolo, întotdeauna departe, între meridianele și paralelele lumii, vorbesc cu cîțiva oameni și încerc să transcriu din dosarul cu «informările de voiaj» aflat la Comitetul U.T.C. Port-Constanța. Acestea din urmă — «jurnale de bord» concentrate, alcătuite de secretarii organizațiilor U.T.C. de pe vase.

Marica Ion, de exemplu, scrie despre mineralierul «Năsăud», care între 16 aprilie și 13 august a făcut o cursă la Singapore. Dă organizației calificativul «bine» și notează pe Rîșnoveanu Vasile ca «exemplu de abnegație». Adaugă: «era socotit pînă acum un tip recalcitrant, oricînd gata de ripostă. Dar de data aceasta a ținut să demonstreze contrariul». Mai evidențiază pe Stancu Stancu, Pascu Petre, Priceputu Nicolae. Acesta din urmă își atrage însă și unele reproșuri, în informarea cu privire la o călătorie anterioară a navei, între 19 iulie 1974 și 5 ianuarie 1975. Atunci «tovarășul Priceputu a fost pus în discuția adunării generale și «observat», întrucît fusese sancționat de două ori de către comandantul navei pentru abaterile: fumat și scăldat interzis, în rada portului Dar-Es-Salaam». Mai aflu din ceea ce scrie secretarul U.T.C. al vasului că au fost organizate excursii și întreceri sportive: la Mombassa-Kenya, de pildă, au vizitat împrejurimile orașului, iar în portul nord-vietnamez Cam-plia au susținut un meci de fotbal cu muncitorii din localitate. «Marinarii noștri au lăsat o bună impresie — se spune — în ciuda faptului că n-au avut echipament sportiv corespunzător».

În ședințe, pentru că se țin ședințe și în largul mării, discută despre ceea ce-i interesează. Teme precum «Tineretul, factor activ în conducerea destinelor sale și ale societății», «Pentru depoluarea rezervelor de apă ale Europei» etc. Altfel, au timp să citească din cele 50 000 de volume ale portului repartizate pe vase, să întreprindă acțiuni de felul celei intitulate «Să ne cunoaștem nava», să desfășoare campionate de șah, table, canastă. Uneori, ce-i drept, orele libere și le petrec tot cu munca. Despre «Sălaj», de exemplu, se face mențiunea că au fost prestate 300 de ore de muncă suplimentară pentru întreținerea și înfrumusețarea navei. Este acesta, după cum aflu, un obicei bine statornicit, de a curăța rugina și a vopsi vasele astfel încît ajunse în «portul-mamă» să pară noi. Ca o întoarcere acasă în haine de sărbătoare. În cadrul acesta de muncă bine cumpănită cu odihna, de tinerețe, dar și de seriozitate, foarte rar apare cîte un Ismail Islam cum e cel de pe nava «Palas», care «a venit beat și s-a ales cu 10 zile arest».

— Lucram pe «Maramureș», îmi spune motoristul Sucurenco Mihai. Ne aflam odată în strîmtoarea Madagascarului. Prin radiogramă am fost anunțați că vine din față un ciclon. Am făcut cale întoarsă, dar cînd să ieșim din strîmtoare ne-am trezit iarăși cu ciclonul venind peste noi, din partea cealaltă. De două ori am făcut drumul acesta! Altădată, tot un ciclon, lîngă Okinawa. Am navigat spre sud-est, încercînd să fugim. Dar furtuna s-a ridicat împotriva noastră și ne-a lovit din prova, tăvălindu-ne așa vreo cinci zile, din ruliu în tangaj!

Cînd nu-i unesc necazurile lor, îi unesc necazurile altora. Iată ce se scrie despre «Drobeta»: «O comportare demnă de laudă au avut-o toți membrii de la bordul navei cu ocazia salvării a 11 naufragiați și a asistării navei «Arta», sub pavilion grec, în pericol să se scufunde la sud de Cap Matapan».

— Unitatea, deci.

— Ea!, zice comandantul Păunescu Paul. Armonia și unitatea echipajului sînt legi fundamentale — fizice, aproape — ale siguranței unui vas. La noi, pe «Codlea», cred că avem un grup foarte omogen, poate și pentru că «scheletul», alcătuit în primul rînd din șefii de servicii, a rămas cam din aceiași oameni. De cînd am luat nava de la Brăila, din șantier.

Pe Minea Gheorghe l-am întîlnit tot pe vasul «Codlea», abia întors cu o zi înainte de la Beirut cu o încărcătură de mărfuri generale. 27 de ani, ofițer mecanic II:

— Eu nu am avut niciodată diferende pe vas, poate și datorită faptului că am dus o politică de conciliere. Depinde și de temperamentul omului.

— Ce era de conciliat?

— Eh, mici mărunțișuri. Concepțiile unora, învechite, că dacă au un an de zile la bord mai mult decît tine trebuie să li te supui ca unui comandant. Nimic grav, vă asigur.

În sud nu se mai poate vorbi direct cu țara, ci numai prin intermediul altor vase. Asta nu înseamnă neapărat că sînt mai nervoși, disciplina rămîne disciplină și dincolo de Ecuator. Cu toate că un cuvînt costă destul de scump, iar cînd destinația e undeva, într-un cartier nou, simpla menționare a adresei face ca suma să devină «frumușică», nu se pot abține de a trimite cît mai multe radiograme. Care ajung, uneori, din păcate, prea tîrziu. Altfel, în singurătatea aceea, înconjurați de ape, știu să se bucure și să treacă sărbătorile împreună, ca o familie. «La ultimul revelion, zice Andrei Șerban de pe «Deva», ne aflam pe lîngă arhipelagul grecesc. Era atît de cald încît piftia lui nea Nelu, bucătarul, nu voia să se închege deloc!»

— Ce piedici are de învins unitatea unui echipaj?

Mașinistul Constantinescu Doru, «Sinaia»:

— După părerea mea, neîncrederea. Un exemplu: în ultimul voiaj, în Marea Chinei de Sud, ne-am trezit la 15 mile distanță de centrul unui ciclon. În asemenea împrejurări se fuge fără zăbavă. Duceam pe punte niște tractoare. La un moment dat s-a rupt amarajul, adică frînghiile, odgoanele care le țineau. Asta agrava pericolul, întrucît tractoarele alunecau încoace și-ncolo, înclinînd nava cînd pe o parte cînd pe alta. În timp ce se lucra — destul de riscant — la refacerea amarajului, am mai avut o bucurie: s-a oprit motorul principal. Tocmai atunci! Se înfundase conducta de combustibil și trebuia aflat locul cu pricina. L-am dibuit destul de repede, făcîndu-mă că n-aud ce spune ba unul, ba altul: «Ce știe puștiul ăsta?!» Mai lucrasem pe «Sinaia» și cunoșteam că, tot în acel loc, conducta aceea se mai înfundase odată.

Un vas fără un echipaj legat și solidar e un vas-fantomă. Marinarii o știu prea bine. În general, viața lor e destul de aspră pentru a și-o face singuri mai grea. O muncă dură, istovitoare, le împuținează cuvintele. Vorbesc apăsat, esențial, sînt foarte sinceri și foarte curajoși în ceea ce zic. În toate acestea, vîrsta nu contează. Asemenea oțelului bun, indiferent dacă a fost încălzit o dată sau de o sută de ori. Ei sînt, într-adevăr, oameni dintr-un oțel bun, iar ceea ce singuri afirmă în privința carențelor unității unor echipaje nu constituie, cred, o slăbiciune a echipajelor acestora, ci tocmai o mare calitate a lor: de a-și găsi răgazul din cînd în cînd să se și judece, sever, să se autocontroleze, să se autodisciplineze. Chiar dacă faptul ia uneori întorsături mai dramatice, așa cum citeam în informarea ofițerului mecanic III Panciu Vasile de pe motonava «Slatina». Este vorba despre o călătorie mai veche: Hull, Londra, Rouen, Marghera: «În ceea ce privește disciplina echipajului. putem afirma că este satisfăcătoare. Acest calificativ se poate da în virtutea faptului că unii au rămas, în materie de disciplină, cu cele învățate de la alte nave pe care au făcut serviciu, întrucît pe nava noastră nu s-a dus nici un fel de muncă de educație moral cetățenească din partea nici unui organ de la bord. Un caz deosebit îl constituie comandantul navei, care nu servește masa niciodată în cadrul orelor prevăzute de Regulamentul serviciului de bord, ci numai separat, cînd poate servi tot ce dorește (fripturi, salate, fructe etc.), ceea ce echipajul nu servește. Însuși vocabularul folosit la bordul navei de către unii membri ai echipajului, în frunte cu cei ce-l conduc, nu face parte din nici un fel de norme de etică socialistă. Actualul echipaj este format din majoritatea acelora cu care comandantul a lucrat înainte, pe alte nave, fapt ce duce la alcătuirea unei «bisericuțe» în jurul acestuia, pentru bîrfă și discuții interminabile, iar comandantul, pentru a menține această stare de lucruri, înlesnește diferite favoruri celor ce știu să-l perie».

— A fost o excepție care ne-a mirat și pe noi, îmi spune Dașoveanu Traian, secretarul Comitetului U.T.C.-Port. Și, pentru că asemenea «jurnale de bord» le cerem (păcat numai că ele nu prea se mai fac de la un timp) tocmai pentru a preîntîmpina și elimina situații de genul acesta, am avut o discuție cu comandantul. A reieșit că faptele descrise erau adevărate. Acum, acesta lucrează pe altă navă, și lucrează bine. N-am auzit să fi recidivat. E un om destul de bine pregătit la anii lui, pentru că e și el destul de tînăr, dar nu știu ce l-a găsit atunci.

O excepție. Care nu trebuie să ne lase o impresie greșită ci, dimpotrivă, să fie un semn al puterii echipajelor noastre de a se regăsi atît într-o disciplină consființită de un regulament, cît și în înțelegerea, întrajutorarea și prietenia care înseamnă, în fond, unitatea lor.

S-ar zice că marinarii țin la culoarea uniformei lor — albă — și vor să o păstreze nepătată.

DUMITRU ELIADE ■

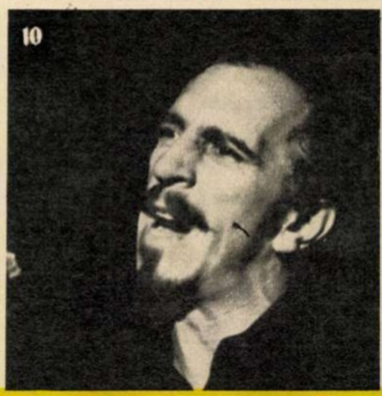

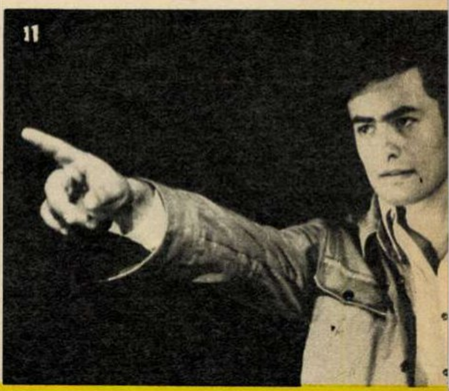

flacara

cenaclul

cronica (86-87-88)

Fotografii de EM. TÂNJALĂ

După cele cinci seri ale primei ediții a *Festivalului de toamnă-Flacăra* în care au predominat ample recitaluri de cîntec și poezie, manifestarea s-a încheiat în seara zilei de 26 septembrie 1975. Despre felul în care s-au desfășurat primele două seri, cititorii au aflat din cronica anterioară. Pe baza unei realități de nedezmințit, constatăm că serile următoare s-au petrecut într-o atmosferă de crescîndă participare nu numai afectiv, ci și numeric. În ciuda faptului că biletele erau epuizate, solicitările de la intrarea Teatrului Ion Creangă fiind așa de mari și de insistente, spectatorii au căpătat, pînă la urmă, permisiunea de a umple și scena.

Dacă vocabula nu ar fi fost demonetizată de aplicarea ei acolo unde nu trebuie, am spune acum, la finele acestei sintetice treceri în revistă a activității cenaclului nostru care a fost Festivalul, că o bună parte din cîntece au devenit *șlagăre* pentru publicul cenaclier. Au pătruns în auzul și conștiința a mii de auditori, majoritatea constituind-o tinerii, sub învelișul unor cuceritoare melodii, poezia lui Coșbuc, Macedonski, Goga, M.R. Paraschivescu, R. Stanca, Labiș, pentru a aminti doar cîteva nume ale unor poeți care nu mai sînt printre noi, fără a mai cita și alte valori poetice actuale ale căror texte, prin muzică, de dens conținut educativ, cetățenesc și patriotic, fac deliciul deloc facil al frecventatorilor cenaclului. Și realizează aceste lucruri doar niște *amatori*. Niște amatori, spunem noi, în accepția nobilă și originară a termenului, și nu în aceea denigratoare pe care încearcă să i-o dea impostura propagatorilor de trivialitate, a acelor autori de fade melodii și insipide texte. A acelor, zice-se, profesioniști, al căror profesionalism e cotat în raport direct cu sumele încasate de la diverse *fonduri* care, dacă pe bună dreptate onorează și rezultatele unei munci calificate, apoi plătesc copios și nocive rebuturi din pricina unei blamabile indiferențe sau, eufemistic, indulgențe.

Dar cum asupra acestui aspect ne vom lua permisiunea să stăruim mai pe larg și concret în cronicile viitoare, să ne întoarcem la ceea ce au fost serile festivalului. În seara de miercuri, 24 septembrie, cînd s-a înregistrat cea mai mare afluență de public, a cîntat și Mircea Vintilă. Faptul exprimă ceea ce înseamnă azi Mircea Vintilă în muzica tînără, modul în care muzica lui e apreciată și *absorbită* de un public niciodată saturat de seducția artei sale. Sînt aici două cauze ale aceluiași efect. Una constă în marea lui artă de compozitor și interpret, artă constituită dintr-un extraordinar firesc, dintr-o pe cît de contagioasă pe atît de neostentativă rafinată simplitate. Am nota ca pe o altă cauză calitatea textelor pe care el compune. Toate acestea susținute, încurajate de participarea activă a unui auditoriu care, nu de puține ori, îi devine un colectiv partener. Repertoriul recitalului său a fost astfel alcătuit: *Lordul John* de G. Coșbuc, *Osebite anecdote* de Anton Pann, *Balada lui Constantin și Veronica*, *Contradicții de familie* (texte proprii), *Făt-frumos*, *Eroii*, *Hanul lui Manuc*, *Crezul meu*, *Un om pe niște scări*, *Mielul*, *Dulce Românie*, *Cîntec de leagăn*, *Pămîntul deocamdată* (toate pe versuri de Adrian Păunescu). În cadrul recitalului, strălucit a fost și Dan Chebac, care s-a înscris printre momentele de vîrf ale Festivalului. Putem spune că în momentul de față Dan Chebac a cucerit total auditoriul prin muzicala lui interpretare fermă și tandră totodată, decisă și nuanțată. Cald, sincer, direct, Evandro Rossetti a dovedit prin recitalul său o sensibilitate artistică deosebită și ingeniozitate compozițională de antrenante ritmuri. Să nu uităm că melodia «șlagărului» *Cozma Răcoare* de Nicolae Labiș e una din creațiile sale. Recitalul tinerei Ionela Copaciu a găsit interpreta și compozitoarea în evoluție. Frumos s-au logodit versul și muzica în recitalul lui Adrian Ivanițchi. Interpretul e unul din acei cîntăreți în care textul și melodia își luminează reciproc sensul și frumusețea. Tînărul Nicu Alifantis, de-abia ieșit din faza debutului în cenaclul nostru, se impune ca unul din viitoarele lui elemente valoroase. Întinderea repertoriului său, adică seriozitate și poftă de a munci, un glas de penetrantă sonoritate căruia, cu siguranță, timpul îi va aduce sporite calități, îl situează în centrul atenției cenaclului și al auditorilor. Încă pe drumul aspru al afirmării, tînărul și sensibilul Romeo Ghiur.

În notarea seriei recitalurilor de cîntăreți, am lăsat la urmă pe Anda Călugăreanu pentru simplul motiv că interpreta și compozitoarea de muzică tînără s-a manifestat remarcabil nu numai în chip de cîntăreață, ci și ca posesoarea unor cunoscute și adevărate daruri actoricești. Pe scena Festivalului apariția prestigioasă a Andei Călugăreanu a conturat prezența unei artiste de multiple posibilități. A fost acompaniată la flaut de Emil Frîncu, iar de Radu Gheorghe la chitară.

Act de cultură și moment înalt de artă a însemnat fiecare recital de actor. Îi consemnăm în ordinea intrării în scenă: Eugen Cristea (atrăgător prin proteicul său talent actoricesc, de mim și parodic); Dan Tufaru (înnoit și sigur pe mijloacele sale artistice de captare maximă a publicului) recită din George Coșbuc, Tudor Arghezi, Emil Botta, Geo Dumitrescu, Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, I.D. Marinescu; Gelu Nițu (cu energia unui talent răscolitor) interpretează poeme de Mihai Codreanu, Octavian Goga, George Topîrceanu, Miron Radu Paraschivescu, Geo Bogza, Nicolae Labiș, Ștefan A. Doinaș, Marin Sorescu, George Țărnea; Mihai Stan susține cu multiple și viguroase resurse actoricești o mică antologie poetică din care cităm: Nicolae Labiș, Constantin Tonegaru, Nina Cassian, Dumitru Popescu, Marin Sorescu, în total 60 minute de tensiune lirică; Florian Pittiș, cu împătimita sa dragoste de poezie și cu subjugantul lui har interpretează din Mihai Eminescu, Radu Stanca, Mihai Beniuc, Bob Dylan, W. Shakespeare etc.

A debutat puțin crispat (inerent pentru debut dar cu perspectivă) tînărul Bogdan Lefter. Și de astă dată s-a «încălcat» programul reapărînd Adriana Ausch, Gheorghe Gheorghiu (care numai în trei zile a obținut confirmarea unui talent strălucit) George Mihăiță, Valeriu Sterian. Adrian Păunescu a recitat *Repetabila povară*, iar împreună cu sala întreagă *Calul călare*, *Dați-ne pace*, *Da, mai avem*.

Se cuvine acum, la încheierea festivalului, ca în aceste rînduri să mulțumim personalului teatrului pentru înțelegătoarea lui colaborare, să sublinem sunetul de calitate și să notăm numele pricepuților mînuitori de lumini: Ilie Mehedințeanu, Ion Căciulescu, Mihai Anton, care au contribuit la crearea unei atmosfere adecvate.

TRAIAN STOICA ■

1) **Mircea Vintilă a cîntat cu extraordinarul firesc al artei sale.**
2) **Un interpret care a strălucit în recitalul său: Dan Chebac.**
3) **Frumos s-au logodit muzica și versul în recitalul lui Adrian Ivanițchi.**
4) **Anda Călugăreanu sau prezența unei artiste de remarcabile și multiple posibilități.**
5) **Dan Tufaru captează, sigur pe harul său, atenția publicului.**
6) **Impătimitul de poezie și expresivul ei interpret, Florian Pittiș.**
7) **Deosebită sensibilitate artistică și ingenioasă artă compozițională: Evandro Rossetti.**
8) **Nicu Alifantis, un glas de penetrantă sonoritate.**
9) **Unul din miile de spectatori satisfăcut de program și de locul său de lîngă lumini.**
10) **Mihai Stan a susținut cu vigoarea talentului său 60 de minute de tensiune lirică.**
11) **Gelu Nițu sau energia unui talent răscolitor.**

EVENIMENTUL SPORTIV AL SĂPTĂMÎNII

meciul clay-frazier

(pe scurt)

Zîmbete înainte de meci.

Precedat de o publicitate nemaiîntîlnită (adesea nejustificată și care a apelat la mijloace puțin specifice genului), meciul Clay-Frazier a întrunit, în final, toate sufragiile, dar datorită calității luptei, a celor doi combatanți și chiar a duratei sale.

Pentru a treia oară în patru ani, Clay și Frazier s-au întîlnit pe ring. Araneta Colisseum din Manilla (27 000 locuri) a fost «teatrul» acestei noi confruntări. 68 de țări și 700 milioane telespectatori au trăit «pe viu» evenimentul. Organizatorii au estimat o rețetă globală de 20 milioane dolari, dintre care 4,5 milioane revin lui Clay și 2 lui Frazier. Un nou gest de curtoazie față de filipinezi prin desemnarea lui Carlos Padilla jr. ca arbitru al meciului — cunoscut de localnici și ca actor de cinema. Sîmbătă, la cîntar, Frazier — 97,750 kg, iar Clay — 101,750 kg. 1 octombrie. Ora 10.30 locală. Cele 27 000 locuri sînt toate ocupate. Printre spectatori: președintele țării gazdă; Ken Norton, unul din principalii rivali ai celor doi boxeri etc. Frazier urcă primul pe ring, iar cîteva minute mai tîrziu îl urmează Clay, primit cu mult mai multe aplauze. La 10h45'50" meciul începe. Repriza I n-a fost de studiu. Frazier se năpustește peste Clay care punctează mai precis și, spre sfîrșit, reușește o serie la față, bazată pe un box mai rapid, mai variat. *Avantaj Clay*. R. II. — Frazier avansează, Clay este atenționat de arbitru pentru oprire neregulamentară. Apoi continuă cu directe de stînga ce ating adversarul la față. *Avantaj Clay*. R. III — Frazier nu schimbă tactica și se năpustește mereu peste Clay care ajunge între corzi dar scapă printr-o serie la față. *Avantaj Frazier*. R. IV — Fizionomia meciului nu se schimbă. Clay alternează momentele de respiro cu cele de box rapid, sec, precis. *Egalitate*. R. V — Același scenariu. Frazier încearcă lovituri la corp, dar Clay, ca de obicei, se degajă, lovește și acumulează puncte. În final, un schimb dur. *Avantaj Frazier*. R. VI — O stîngă a lui Frazier lovește din plin, urmată de un croșeu de stînga. Clay nu reacționează, pare obosit. *Avantaj net Frazier*. R. VII — Frazier avansează neîncetat, dar campionul pare decis să iasă din amorțeală. Apelează, în sfîrșit, la celebrul joc de picioare pentru a se degaja și a marca puncte prin rapide «un-doi»-uri. *Avantaj Clay*, dar Frazier nu este descurajat. R. VIII. Încercînd să-l lovească pe Clay, Frazier este obligat să suporte o teribilă serie de directe ale campionului care, la începutul reprizei, punctează pe rînd pe fața chalangerului. Frazier își revine și Clay, la rîndul său, este atins în două rînduri de croșeul de stînga al lui Frazier. Luptă aspră și violentă. *Egalitate*. R. IX. — Clay pare mai obosit decît rivalul său. Abuzează de țineri repetate. Frazier avansează mereu iar Clay reacționează din ce în ce mai rar. *Avantaj Frazier*. R. X. Mare risipă de energie a lui Frazier pe care Clay nu-l mai poate opri. Ține, răspunde uneori făcînd cîțiva pași în spate și lansînd directe de stînga, dar Frazier continuă să puncteze cu croșeuri puternice. În pofida unei reveniri în final a lui Clay *repriza aparține lui Frazier*. R. XI — Clay își revine. Lucid, precis, îl stopează pe Frazier prin croșeuri la față. Cu toate acestea, nimic nu pare a-l opri pe Frazier care-l vîră pe Clay între corzi și plasează cîteva lovituri la față și corp. Schimburi necruțătoare. Frazier lovește adesea, Clay la fel. *Repriză egală*. R. XII — Mult timp cei doi boxeri rămîn în același colț al ringului unde Frazier îl blochează pe Clay care iese, totuși, prin lovituri la față. Clay e mai mobil, acumulează puncte, dar Frazier, care pare insensibil la pumnii recepționați, continuă să se năpustească peste adversar. *Avantaj Clay*. R. XIII — De la început, Clay obține un avantaj net cu o superbă dreapta la față care face să zboare proteza lui Frazier. Acesta sîngerează și devine o simplă țintă pentru Clay. Acum Clay se năpustește și atacă, în timp ce Frazier are fața marcată puternic de lovituri. *Net avantaj Clay*. R. XIV — Clay pare a fi «ghicit» cu totul rivalul. Își regăsește mobilitatea și agresivitatea, plasează lovituri, iar Frazier nu reacționează în fața avalanșei de lovituri de dreapta și stînga la față. Superioritatea lui Clay este incontestabilă. *Avantaj Clay*. R. XV. — La începutul ei, *antrenorul lui Frazier își abandonează elevul. Arbitrul Padilla îl declară învingător prin abandon pe Cassius Clay.*

În S.U.A., unde cinematografe, mari săli de sport (Madison Square Gardens, Colliseum — Nassau etc.) au retransmis meciul prin circuite închise, s-a realizat un record absolut. Declarațiile lui Frazier după meci: *«Clay este un mare campion. A luptat foarte frumos, făcînd ceea ce trebuia făcut. O declar sincer, Clay este un mare campion»*.

PETRE NICOLAE ■

---

flacara
așa da!

„să-ți faci din electronică o meserie, este ușoară și de viitor"

Casa de cultură a sectorului I. În programul din 28 sept: «Seara ucenicului». Cîțiva tineri, printre care un lăcătuș și un electronist, se străduiesc să explice unei săli pline de fete și băieți aflați în așteptarea programului de dans de ce își iubesc meseria aleasă. Deja frînte în emoția confruntării publice, frazele rostite nu conțin însă suficiente argumente în folosul declarațiilor de dragoste față de meserie. Electronistul, muncitor la I.P.R.S. reușește totuși să declare că problema aflată în discuție ține de educație, fapt verificat pe propria persoană. Mai departe tace. Apoi urmează dansul, deconectarea, toți uitînd de electronist și de dragostea lui față de meserie.

Oare nu se putea și altfel, adică în asemenea împrejurări să fie prezentați auditoriului tineri care au de povestit momente semnificative din munca lor și nu de făcut declarații de principiu?! Mă gîndesc de pildă cîte ar fi avut de povestit un alt electronist pe nume Viorel Moise. Lucrează la «Electronica» într-o bandă de montaj. Muncă migăloasă, de mare atenție. I-a plăcut, nu i-a plăcut, știa că trebuie să se angajeze undeva după terminarea școlii — așa îl sfătuiseră și cei din familie. «Trebuie să-ți faci din electronică o meserie, este ușoară și de viitor».

Că este de viitor nu l-a prea interesat, iar faptul că e ușoară nu l-a constatat; așa că începuse să cam regrete. «Stai toată ziua în bandă și n-ai timp nici să-ți tragi sufletul. Parcă ești o mașină». Spunînd asta în jur, a aflat că există și alții care au părerea lui — «băieți veseli», cum li se spune. Împreună cu ei a început să chiulească și el — în termeni corecți, să absenteze nemotivat de la serviciu. Și tot de la ei aflase că poate lipsi chiar mai multe zile dintr-o lună cu condiția ca ele să nu fie una după alta și să nu însumeze minimum 3 fiindcă în acest caz conform legii, i se poate desface contractul de muncă. După astfel de argumente i-a răspuns prima dată și șefului de atelier, lui Grigore Calotescu, cînd acesta l-a criticat pentru absențe. Numai că Grigore Calotescu, om cu experiență de muncă și de viață, știa cum trebuie să replice și încă de la caz la caz. L-a lăsat o vreme pe băiat în pace, adică nu i-a mai zis nimic și în zilele cînd lipsea lucra în locul lui în bandă. Viorel a observat: «Meștere, cine mi-a făcut ieri norma?» «Cine putea să ți-o facă, decît eu, doar cunosc toate operațiile din bandă. E drept că am avut necazuri cu nevastă-mea venind tîrziu acasă, da-i trece ei. Așa sînt femeile!» Lovitura și-a atins ținta: Viorel a plecat privirea. Trebuie mers pe linia asta — a gîndit șeful de echipă. A remarcat apoi că în preajma unei anume fete care lucrează în bandă cu Viorel se cam înroșește. Ce-ar fi să-i stimulez ambiția?! — și l-a așezat la aceeași masă de montaj cu fata. «Voi doi sînteți cei mai buni la operația aceasta, dar păcat că Viorel lipsește din cînd în cînd de la lucru. Dacă se întîmplă va trebui să realizezi tu și norma lui» — s-a adresat el în special fetei. Dar Viorel n-a mai lipsit. Faptul că în jurul lui erau oameni care-i înțelegeau sentimentele l-a ajutat să afle că în colectivul de muncă fiecare trăiește conform personalității sale și nu se comportă mecanic, ca o simplă mașină. Astfel a uitat cuvintele pe care le rostise cîndva. Ba mai mult, într-o ședință a uteciștilor unde era vorba despre disciplina muncii Viorel a povestit toate acestea și chiar i-a criticat pe cei care pierduseră sau nu aveau încă respectul și dragostea cuvenite pentru muncă, adică chiar pe foștii lui prieteni, acei «băieți veseli».

...Și nu-i greu ca pentru o «Seară a ucenicului», a tînărului aflat la început de drum, să fie invitat la o Casă de cultură să vorbească un tînăr ca Viorel, un Viorel convingător.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

---

blocurile noastre nu se mai ridică dintr-o mare de cutii goale de conserve

Șantieriștii noștri! Luni dimineața, cînd coboară din mașinile care-i aduc de la țară, de unde sînt cei mai mulți, nelipsitele serviete și sacoșe le dau un vag aer de funcționari sau foști sportivi. Nu sînt nici una, nici alta, în servietele acelea nu se află hîrtii, ci de obicei hrană rece, iar munca lor este cît se poate de departe de birocrație: ei fac blocurile Bucureștiului!

La aceeași oră de dimineață, cînd începe o nouă zi și o nouă săptămînă de lucru, pe strada Doctor Buicliu din Cotroceni, la numărul 5—7, sub uriașe capace strălucitoare din material inoxidabil fierbe deja, în voluminoase autoclave, mîncarea pentru mii de oameni. «Mîncarea caldă» pentru care șantieriștii au început să opteze în ultima vreme hotărîtor, ceea ce a dus la subțierea treptată a servietelor și sacoșelor cu care pășesc în fiecare luni dimineața pragul orașului, și i-a convins că este mai bine pentru propria lor sănătate, pentru propriile lor economii chiar, ca un bloc să nu se mai ridice dintr-o mare de cutii goale de conserve.

«Denumirea noastră, spune responsabila Bogdan Constanța, a fost încă de la înființare, adică de acum vreo douăzeci de ani, «Uzina de mîncare». În ce ne privește, numele nu ne deranja cu nimic, ba chiar mai mult, ne onora, dîndu-ne o anumită mîndrie și încredere în importanța și prestigiul unității noastre, dar, de un an încoace, de cînd aparținem Întreprinderii de administrare grupuri sociale și cantine, ni s-a zis Bucătăria centrală. Pentru că nu pe toate șantierele din cadrul Centralei de construcții-montaj se pot construi bucătării, mîncarea se face aici, la noi, și se trimite pe urmă la fiecare punct de lucru sau șantier în parte».

Aflu, astfel, că în ziua vizitei mele «Uzina de mîncare» a produs aproape 6 500 de mese, în varietatea pe care au permis-o cele trei meniuri: special, îmbunătățit și comun. Deci încă o zi în care muncitorii au mîncat la timp, ieftin și bine! Altfel, dacă e să vorbim despre preferințele lor, părerile încă nu au ajuns să concorde deplin, principiul potrivit căruia gusturile nu se discută rămînînd întru totul valabil și aici. Preferințele oamenilor sînt adesea contradictorii — spune șefa de depozit Anghelea Ana — și de vină nu e faptul că ei ar fi năzuroși, pentru că nu sînt, ci numai că provin din zone diferite ale țării. Or, asta îi face pe lucrătorii Bucătăriei centrale să țină permanent o cumpănă pentru a-i împăca, în măsura în care se poate, pe toți. Din discuțiile cu muncitorii precum și cu șefii de echipe sau gospodarii șantierelor s-a văzut, de exemplu, că foarte mulți sînt moldoveni, ceea ce, în termenii pe care aceste rînduri încearcă să și-i apropie, înseamnă mai mult ciorbe cu borș decît supe dulci, pentru cele din urmă optînd, evident, ardelenii. În orice caz nu este vorba aici despre rafinamentele gastronomice care fac ca gusturile subțiate și delicate să-i trădeze pe oameni uneori chiar la puțină vreme după ce și le-au declarat, nu rare fiind, în acest sens, ocaziile cînd diverși controlori, revizori și contabili lasă în grabă deoparte pentru un sfert de oră cifrele, indigourile și creioanele chimice, în schimbul plăcerii de a consuma o porție de fasole fiartă într-un cazan de 700 de kilograme!

Bucătăreasa-șefă, Costache Paraschiva, lucrează aici de peste 15 ani. A hrănit în acest răstimp o armată de constructori, ceea ce îi dă dreptul de a spune că a contribuit și ea în acest fel la ridicarea noilor cartiere ale Capitalei. A avut grijă totodată să crească și să instruiască demne urmașe, și numai așa a fost posibil ca Enache Paulina să devină «ciorbăreasa» unității, iar Florea Maria și Petcu Maria să dovedească aptitudini incontestabile în pregătirea «felului doi». Pe cele două tinere de la laboratorul de cofetărie înființat de curînd, Tresteiniceanu Stana și Luca Gherghina, le-a făcut de asemeni să înțeleagă cît se poate de bine că este o falsă impresie, la urma urmei, aceea că șantieriștilor le-ar plăcea mai mult alcoolul și deloc prăjiturile. «I-am văzut, spune ea. Sînt cinstiți și cumpătați, majoritatea familiști, pleacă sîmbătă pentru a-și vedea nevestele și copiii și se întorc luni dimineața. De la cei mai depărtați am aflat că singura nădejde de hrană e mîncarea caldă trimisă de la uzină». Această descoperire, zice, a determinat-o să pună și mai mult suflet în locul unde zi de zi a trudit ca un robot și a poruncit ca un stăpîn, în preajma celor 70 de cratițe, fiecare de cîte 50 de litri și permițînd — una singură — pregătirea a 100 de porții, sau a celor 10 cazane-autoclave cu o capacitate totală de 7 000 de mese pe zi.

Sala de tranșat carne, sala de spălat vase, sala de zarzavat sînt secțiile «uzinei». Un frigider are 16 metri cubi, iar o mașină de curățat cartofi face o asemenea operație cu 1 000 de kilograme în cîteva ore. Ideea de industrie, așadar, există. Un lift ridică mîncarea direct din bucătărie pe un podium, de unde e trecută destul de ușor pe platformele mașinilor. Sînt șase șoferi. Amzoiu Florea pleacă de obicei în Balta Albă, Mihai Bravu, Ion Șulea, stațiile de betoane din Vitan. Dilea Gheorghe în Drumul Taberei, micro 5, iar Constantin Trandafir în cartierele Luică, Berceni și Parcul Tineretului. Ioșca Gheorghe, Paul Avram și Munteanu Constantin sînt așteptați la rîndul lor pe șantierele Pajurei, Armata Poporului, Vulcan, Dîmbovița, Colentina. Cam peste tot unde se construiește în București. Și mîncarea trebuie să ajungă în fiecare zi la cantine pînă la 11,30, cînd muncitorii au pauza de masă. Ca să fie deplină și mulțumirea celor 40 de angajate ale «Uzinei de mîncare», adică ale Bucătăriei centrale, a căror muncă nu e chiar atît de lipsită și de un anumit spirit de sacrificiu, întrucît, urmărite de imaginea atîtor sosuri și rîntașuri supradimensionate, reușesc printr-un fel de refuz al simțurilor să gătească numai cu prețul unui efort de voință pentru propriile lor familii. Și multe locuiesc, după cum îmi spunea respondabila Bogdan Constanța, chiar în blocurile ridicate de constructorii cărora ele le-au pregătit mîncare caldă.

CORNEL PODEANU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

parabola despre cuvintele goale

Cuvintele sînt ca banii — zicea o înțelepciune mai veche decît am putea astăzi, socoti noi — ele se rostogolesc ca banii și se duc ca banii în lume și cu ele poți să cumperi cum cumperi cu banii, însă — zicea o altă înțelepciune, tot veche, mai veche și ea decît am putea socoti noi, astăzi — tot ca banii sînt cuvintele și atunci cînd cu ele poți cumpăra mult și tot ca banii sînt cuvintele atunci cînd cu ele nu poți cumpăra mai nimic.

Sînt bani sunători, însă cu puterea subțire, și ei se rostogolesc iute și zgomotos, trec prin lume iute, de la un om la altul și nici unul nu se alege cu mai nimic. Așa trec și unele cuvinte, se rostogolesc iute prin lume, promițătoare și sunătoare, însă de pe urma lor nu rămîne decît clinchetul cînd se izbesc ca banii fără putere și ușori de piatra tăioasă a adevărului și a ținerii de cuvînt. Sînt însă și cuvinte rare și puține, ca banii cei scumpi, «**un taler**», se spunea într-o poveste, «**avea cu el cineva, nu mai mult, un taler, și pleca la drum lung și se ajungea și-i mai și rămînea și cînd se întorcea tot din talerul acela se petrecea**».

Din cuvinte se face **cuvîntul** și tot din cuvinte, puține și grele, se alcătuiește pe scurt și plin de înțelesuri portretul cîte cuiva: «**Om de cuvînt. Poți să contezi pe cuvîntul lui. La el cuvîntul e sfînt. Ninge sau plouă sau fulgeră și e noapte, vremuiește cîinește, — cuvîntul la el e mai tare, nu te îndoi.**»

Și vine și timpul frumos, cînd cuvintele se înghesuie să risipească speranța cum risipește găina cotcodăcind boabele suindu-se în vîrful grămezii.

Am cunoscut, cu adevărat, un om care toată viața lui a fost cît de cît «mare», adică toată viața lui s-a întîmplat ca el să se afle fie și numai nițel deasupra celorlalți, a avut el soarta asta păcătoasă să-i facă pe mulți să se mire cum stă el deasupra, cum plutește el în orice anotimp și în orice vreme deasupra și omul acesta vorbea frumos și mai ales promitea frumos, și promitea zîmbind și înțelegător și uneori numai din frumusețea promisiunii sale izbutea să se ridice chiar și mai sus decît se afla el, nițel mai sus decît se afla el, adică tot nițel mai sus decît ceilalți, însă știa să se întoarcă foarte rar pe unde promitea și atunci iar promitea, frumos și înșelător de bucuros că poate promite să facă un bine, o dreptate sau numai o îndreptare. Avea o servietă mare și plină mereu cu petiții și memorii și adrese și scrisori și cînd a murit, văzîndu-se că n-a prea rămas nimic de pe urma lui, cineva dintre ai lui, vreo rudă anume sau altcineva, însă **nu prieten,** căci nu avea, fiindcă se știe, rude poți să ai cît de multe, **prietenii însă ți-i faci și ți-i păstrezi singur, și ei se păstrează greu, sînt și ei ca talerul acela scump, unul îți trebuie să faci o călătorie mai lungă, cum este călătoria prin viață,** și acel cineva văzînd că n-a prea rămas nimic de pe urma omului despre care vă povestesc, a deschis servieta aceea burdușită căci numai ea rămăsese. Și în ea cererile, și petițiile, și scrisorile pe care el le strînsese o viață, promițînd în dreapta și în stînga și risipind cu bucuria lui falsă speranța și încrederea, și pe fiecare cîte o însemnare de-a lui, **Joi,** sau **Marți,** sau **Duminică,** sau altă zi, cînd el promitea să se întîlnească sau să răspundă promisiunii făcute. O servietă burdușită cu hîrtii pline de speranță pe care el însemnase cuvinte goale și sunătoare sec.

Strîngi o viață întreagă de toate, însă nu poți să strîngi la un loc literele unui cuvînt. Ele se risipesc mai ușor decît am bănui noi și stau împreună numai prin puterea noastră prea rară, din păcate de a ține cuvîntul dat.

Și vine pentru fiecare o vreme cînd fiecare se cade să facă o măsurătoare grea și dureroasă pentru care fiecăruia îi trebuie un curaj rar: să măsori senin și să spui senin rezultatul măsurătorii, să măsori promisiunile cu faptele, să măsori cît ai spus în cuvinte cu cît ai făcut în fapte. **DINU SĂRARU** ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

vetrele tinere

Generația noastră nu trece prin lume
ca umbra prin apă
sufletul ei înveșmîntat în lavă clocotită
smulge ca o avalanșă rostogolită pînă la capăt
penele îngerilor căzuți într-o prostie fără de vise.

Noi așteptăm viitorul cu încredere
ca laptele proaspăt la ușile caselor
noi nu sîntem hornuri
specializate pentru diverse specii de fum
ci vetre arzînd pretutindeni
focul unic al tinereții energice.

Corăbiile cu care vrem să înconjurăm universul
nu au alte pînze în care să bubuie vîntul
decît propriile noastre flăcări uriașe.

Fiecare poem al nostru este o anchetă
interogînd realul dintre atom și stele
o permanentă întrebare
pe masa muncitorului în zori
o splendidă solicitare
a mîinilor întinse după pîine,
propunere fără de moarte realizîndu-se mereu
unificînd pe dinăuntru lumea
ca țărmurile mării pe sub mare.

Niciodată nu-i prea devreme
niciodată nu-i prea tîrziu
trebuie să inventăm,
împreună,
un plus nemărginit de fericire,
pentru vetrele patriei.

ILEANA ZUBAȘCU ■

flacara
așa nu!

din păcate, strada educă și așa

Eugen Sofron, responsabilul cinematografului «Luceafărul», mi-a spus:

— Îl cunosc, l-a legitimat Miliția de mai multe ori în fața cinematografului nostru. Tînărul avea buzunarele pline cu bilete. E recidivist în lene și înșelăciune.

— Amendă i s-a dat?

— Să spună singur cîte amenzi a luat pentru speculă cu bilete. E incurabil!

Vasile Mariciuc, invitat de un ofițer de miliție în biroul responsabilului, se uita nepăsător la noi trăgînd din cînd în cînd, într-un gest reflex, de vîrful unei curele cîndva de culoare maro. Am riscat o întrebare:

— De ce nu muncești?

M-a privit parcă blajin, sau parcă cu înțelegere ironică, adică el, ziaristul, își face meseria, întreabă, să-l las în plata lui. Sau, de ce nu, să-i răspund ceva. la să vedem.

— Și unde anume să muncesc?

— Într-o fabrică, pe un șantier sau...

— Dar ce, aici nu-i muncă? E ușor să te scoli cu noaptea în cap și să stai la coadă? Apoi să bați asfaltul ore în șir și să stai cu ochii în patru să nu vină Miliția?

— Dacă tot depui un efort, de ce nu-l faci pentru o treabă cinstită, adică să te califici și să muncești într-un sector socialist?

— Să fiu obligat să mă duc în fiecare zi undeva, la ora fixă, să am tot felul de șefi? Am încercat, nu-i de mine, eu altceva am învățat.

— Văd. Spune-mi măcar unde ai învățat și de la cine.

— Da' de ce, vreți să vă apucați și dv. de treaba asta?! Aflați că aici se cere pricepere, că altfel nu ține. Iar de învățat te învață prietenii, înveți și singur pe stradă, uitîndu-te la alții.

...Avea dreptate: strada educă. Pe V.M., un tînăr de 19 ani, cu domiciliul flotant, fără ocupație, elementul activ pe care l-a cunoscut mai întîi venind în Capitală să se angajeze pe un șantier, adică strada cu oamenii ei pestriți, cu zonele de umbră, l-a educat mai mult în chip negativ oferindu-i ca argumente pentru necinste și lene idei obscure și egoiste privind viața. «Să trăiești cît ești tînăr, să te distrezi, și să nu-ți pese de alții.»

În ceea ce-l privește direct, V.M. a fost invitat la Miliție. Încălcînd repetat legi elementare, clemența de pînă acum va fi dată deoparte și i se va intenta un proces. Un proces la care dorim să asiste și alți tineri care gîndesc ca V.M. și care poate în fața unui argument mai dur vor găsi de cuviință că este cazul să-și consacre vîrsta unei munci cinstite.

RADU COMȘA ■

își iubește fata ca pe un soare, dacă un nor poate iubi soarele

În 1957, cînd s-a căsătorit, Ilie Elena avea 18 ani. Căsnicia, își amintește, a debutat sub auspicii favorabile. După trei săptămîni însă, urmînd a pleca în concediu de odihnă la el acasă, la țară, Dună Petre n-o ia și pe soție sub pretextul că părinții lui nu știu că s-a însurat și deci trebuie să-i anunțe. Pleacă singur și uită să se mai întoarcă, pînă în ziua cînd soția îi scrie să vină de urgență întrucît este chemat la serviciu. S-a dovedit, își amintește ea, că motivul era altul: acasă, la părinți, îl aștepta însărcinată moașa din comună, cu care trăise în concubinaj. Aici, la București, tînăra nevastă este și ea însărcinată. Tehnicianul veterinar Dună Petre se întoarce atunci furios și își începe cumplita lui campanie de bătaie, pe pielea soției, care avea să dureze vreo 14 ani. Primele palme, Dună Elena le-a luat pentru că nu știuse că foaia de indigo se mai numește și plombagină. Apoi ropotul acela de pumni și de îmbrînciturі e motivat de faptul că nu aveau o locuință corespunzătoare!

Se mută, împreună, într-o locuință mai bună, pe strada Vespasian, mai ales că între timp li se născuse și o fetiță, Constanța, mîngîiată de el Adi. Aici își bate soția pentru că ea nu are serviciu. Calificată croitoreasă, dar abandonînd pentru o vreme meseria pentru a-și crește mai bine copilul mic, Dună Elena se angajează în 1961 la cooperativa «Avîntul îmbrăcămintei». Părea că s-a stins și acest cap de acuzare, cei doi munceau și puneau ban peste ban, nu mai aveau nici un motiv de nemulțumire și chiar reușesc să-și cumpere o casă în cartierul Străulești. Dună Elena continuă să fie bătută însă, de astă dată pentru vina de a nu fi «corespunzătoare», de a nu fi, adică, farmacistă, doctoră sau profesoară. Biata femeie chiar este recomandată o dată de soțul ei drept farmacistă! În acest timp Dună Petre începe să aducă femei în casă, să întindă cu ele mici zaiafeturi. Copilul, care între timp se ridicase binișor și începuse să observe, dă telefon mamei la serviciu, iar aceasta, desigur, nu poate să nu reacționeze. Atenția ei trebuia deviată, trebuia găsit repede un alt motiv pentru alte bătăi. Și o bate, de acum încolo, pentru că nu a avut zestre de la părinți! Femeia lucrează ziua la serviciu, seara se întoarce acasă unde ține grijile gospodăriei, iar noaptea este obligată să coasă rochii pentru soțiile «relațiilor» lui. Și este, mereu și mereu, bătută! În februarie 1971 intentează acțiune de divorț.

Dună Petre o caută acum insistent la serviciu. Colegii ei, înnebuniți, îi cer să termine odată cu el. Asta o determină să se angajeze undeva unde el să nu poată intra pe poartă. Stă o vreme la «Postăvăria Română», apoi se mută la Întreprinderea de confecții și tricotaje București. O pîndește și aici, și cînd iese odată din schimb o îmbrîncește în fața unei mașini atrăgîndu-și acuzația spontană și publică de **crimă**. Urmărită, e nevoită să-și schimbe mai multe locuințe cu chirie, dar «detectivul» descoperă de fiecare dată noile domicilii unde ba încearcă să intre cu chei false, ba provoacă pe la uși și ferestre numeroase scandaluri, cu amenințări că îi va mînca fostei soții «creierii și ficații». Pentru asemenea porniri miliția îl mai liniștește din cînd în cînd cu cîte o amendă, și atunci pleacă la Pucheni-Moșneni-Prahova unde fetița stă la bunicii ei. În semn de dragoste pentru unicul lui copil se ia cu motocicleta pe drum, după el, cînd acesta se întoarce de la școală!

Pe 31 mai 1973 se dă sentința care-i desparte pe cei doi soți iar peste un an femeia se căsătorește cu Florea Constantin, modelier în lemn, el însuși căsătorit și divorțat. Ce face acum Dună Petre? Stă ore întregi, bombănind și înjurînd, la ușa apartamentului lor de pe șoseaua Olteniței, fapt pentru care oamenii sînt nevoiți să-și tragă copiii pe fereastră înăuntru, în casă, atunci cînd se întorc din oraș. În cele din urmă îi determină să facă un schimb de locuință pe bulevardul Ion Șulea, actualul lor domiciliu. L-a găsit însă și aici, în aceeași calitate pe care și-a manifestat-o ani de-a rîndul, de a fi un instrument de tortură. Le dă telefoane lor și prietenilor lor în care îi amenință că îi va «aranja» el. Pe Florea, actualul soț al fostei lui soții, l-a îmbrîncit în fața mașinii 35 și numai o frînă energică a făcut ca gestul să nu fie fatal. Fetei nu-i plătește pensia alimentară, de 340 de lei, pentru motivul neadevărat că frecventează barurile precum și pentru faptul că ar întreține relații amoroase cu Marian, băiatul de 13 ani al lui Florea Constantin. Declară totuși că ține la fata lui ca la soare. Dar fata aceasta, care între timp a ajuns să aibă 16 ani și să fie elevă în clasa a X-a, încearcă un refuz total, o silă și o repulsie categorică față de cel care n-a trăit și nu trăiește decît pentru a-i împiedica pe alții să trăiască. Ea a avut dealtfel inițiativa de a scrie revistei noastre cerînd a fi ajutată pentru a se salva pe ea și familia în care se simte acum atît de bine de teroarea tatălui ei, cît și pentru a retrage acestuia, juridic vorbind, pînă și numele de **tată!** Fie și numai pentru scrisorile pornografice pe care le primește de la acesta, scrisori pe care el le compune de obicei la ore tîrzii din noapte — după cum menționează singur — și pe unele dintre ele le semnează Lord. Într-una, arătînd că este un tată «oropsit și ros de singurătate», arată fiicei lui că e «profesor în femei» și că a avut în viața lui peste 1000 de legături amoroase. Atașează, drept mărturie, și o scrisoare adresată lui de către o presupusă profesoară de română, pe care, zice, n-o include în categoria celor o mie. Este foarte clar însă că profesoara scrie agramat, că este de-a dreptul proastă, și că în afara unui sentimentalism ridicol nu vădește decît o incoerență caracteristică dealtfel lui Dună Petre însuși.

Incoerența textelor pe care le trimite el cu ajutorul poștei române cît și, în fond, incoerența întregii lui vieți, ne face să avansăm — oricît de surprinzător ar părea — ideea că este posibil ca Dună Petre să nu fie vinovat de ceea ce a făcut și face. Dacă el este într-adevăr bolnav?, așa cum îmi spuneau unii oameni care-l cunosc sau cum dovedesc chiar unele misive ale lui: «Dar să știi, Adi: 1) Florea pentru tine este bun de tufă iar tu în viață vei fi ca iarba de leac; 2) Florea nu se pricepe să împartă nici un pai la 2 boi și nici să lege două paie; 3) Florea — pietre rostogolite; 4) Florea — niciodată nu va freca ridichea; 5) Florea este o coadă de cîine iar tu, Adi, ai făcut aripi» etc. În zilele lui bune, cînd probabil gîndurile i se așază mai clar, își mărturisește singur boala: «Nuți, acum îmi dau seama că pentru a-ți salva viața, sănătatea — și Adișor la fel — a fost normal să faceți ce ați făcut (de ați plecat). Eu am fost mai rău ca o fiară sălbatică în timpul ce-mi veneau furiile din cînd în cînd. Vă comunic că n-ați purtat nici o vină — decît eu cu starea șubredă a sănătății mele ce am avut-o timp îndelungat, iar eu nu mi-am dat seama, tu, Nuți, la fel — decît mămica (soacra lui — n.n.) a văzut cînd eu am avut furia, știu că mi-a spus: Petrică, maică, du-te la doctor. Acest lucru chiar mama mea mi-a zis tot la fel cînd am bătut-o. În schimb eu te iubeam, dar cînd îmi veneau furiile, Doamne, Doamne, ce era în casă la noi».

Considerăm suficiente aceste detalii pentru a cere — ca un răspuns la dorința fostei lui familii și actualmente a familiei Florea Constantin — ca numitul Dună Petre, tehnician veterinar în comuna Movilița-Ilfov și domiciliat în București să fie supus unui sever examen medical. Pentru că s-ar putea ca el să aibă nevoie de un psihiatru, iar indignarea noastră să devină de prisos în cazul că s-ar dovedi iresponsabil! Spitalul nr. 9 l-a mai avut, dealtfel, pacient de cîteva ori...

DUMITRU HERESCU ■

CÎND N-AI BĂTRÎNI, AI, ÎN SCHIMB, TINERI

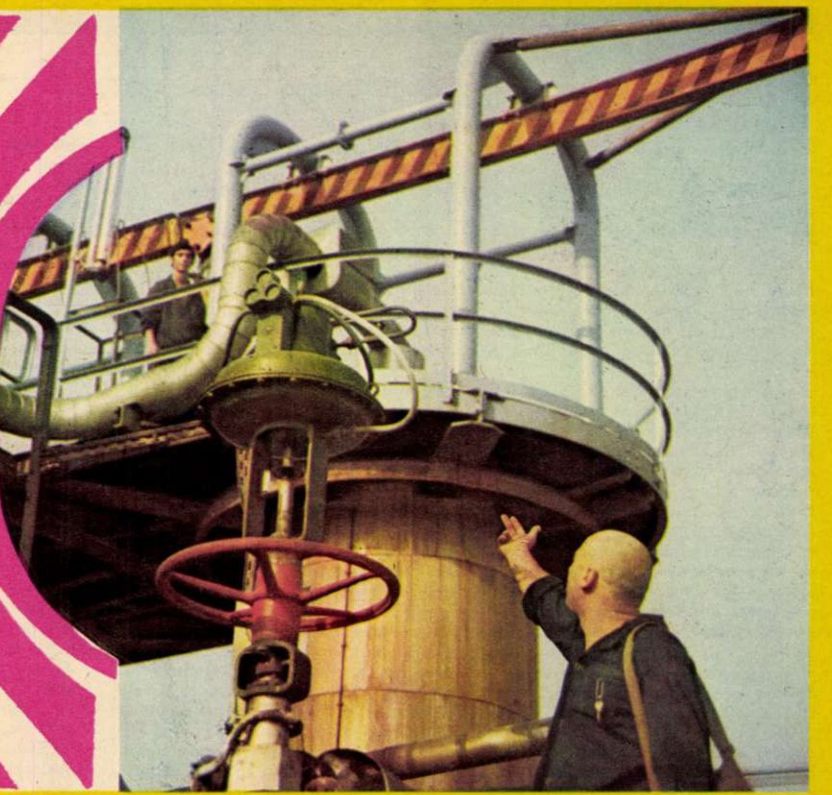

flacara

martor ocular

Călătorim împreună, de la Craiova spre București. Ne-am cunoscut, grăbit, pe platforma Combinatului chimic, la Fabrica de uree. Nu-i rețin numele. Strîng, de dimineața pînă seara, atîtea mîini, aud atîtea nume. Un tînăr mărunțel, îmbrăcat cu multă grijă, puțin pedant chiar. Dacă n-ar arăta prea obosit, poate ar ști să atragă atenția. În București, drumul meu se încheie, al său continuă. Trebuie să fie în zori la Piatra Neamț, la atelierul de proiectare al Combinatului chimic, unde e șef. «Ce proiectați?», zic. Lasă de o parte dosarul în care s-a adîncit de un ceas, face o pauză și spune: «De toate. Pentru chimie, bineînțeles». Și imediat, regăsind parcă o idee pierdută: «Vorbeam, mi se pare, de dublul aspect al lucrurilor, nu-i așa? Azotatul de amoniu, de exemplu. E un îngrășămînt. Puțini știu însă că azotatul de amoniu e, în același timp, un explozibil, abia o dată și jumătate mai slab ca dinamita. Numai că dinamita se transportă cu mari precauții și în cantități bine controlate. Îngrășămîntul acesta circulă cu miile de tone, în vagoane și pe vapoare. Evident, nu face explozie oricum. Dar în anumite condiții... Vă amintiți de filmul «Explozia»? Ei bine, cînd s-a vorbit despre vas, s-a zis, ca de un lucru special, că «transporta o substanță chimică explozivă». Substanța «specială» era cel mai banal îngrășămînt chimic, folosit în toată lumea în agricultură. În anumite condiții, însă... În fond, asta e toată chimia: să creezi condiții pentru a transforma ceva în altceva. Îngrășămintele reprezintă, cred eu — și ca mine, multă lume — soluția agriculturii moderne, de mare productivitate. Dar folosite fără măsură — azotatul de amoniu, ureea și, în general, toate îngrășămintele pe bază de azot — duc la adevărate catastrofe. Cunosc cazul unor președinți de C.A.P.-uri din Bărăgan care au turnat trei, patru ani la rînd ureea pe cîmp, ca untul pe pîine. Rezultatul? Solul e încă inutilizabil.

Încă un exemplu: ați băgat de seamă ca nu-s prea multe mașini la poarta combinatului? Oamenii știu că e de ajuns ca praful care se depune aici pe mașini să fie umezit și, gata, acidul. Acizi de tot felul, care rod metalul cel mai tare. În chimie, deși utilajele nu prea se uzează prin efort ori frecare, ele trebuie schimbate adesea din cauza substanțelor folosite ca materii prime, din cauza temperaturilor înalte la care au loc procesele, din cauza produselor înseși și — ce-i cu adevărat interesant — din cauza minunatei necesități ca procesul de producție să se desfășoare neîntrerupt. Toți știu că în siderurgie topitoriile trebuie să meargă încontinuu, orice s-ar întîmpla. Puțini știu că «topitoriile» industriei chimice nu se opresc, nici ele, niciodată. Cine are cu ce să facă industrie chimică, trebuie s-o facă neapărat! O armă cu două tăișuri, chimia, dar arma prin care îți aperi viitorul, atunci cînd te slujești rațional de ea.»

*

Nicolae Saveluc este inginer chimist. Conduce secția coordonatori din Combinatul chimic Craiova. Conduce, în fapt, «vreo patru fabrici și ceva». Expresia îi aparține. Grupul de fabrici, «coordonat» acum de cîțiva ingineri tineri, avea, pînă nu demult, director, adjunct, ingineri șefi ș.a.m.d. «Totul e să creezi condiția favorabilă, — spune — și apoi să-i ceri, atît mașinii cît și omului, să dea ce pot mai bine». În ce privește mașina, binele poate fi măsurat cu precizie. Îngrășămintele — ureea, azotatul de amoniu și nitrocalcarul — sînt intens solicitate, atît pe piața internă, cît și pe cea externă. Dacă pe piața internă chestiunea calității comportă o discuție aparte, fiindcă mai e nevoie de ceva răbdare pînă ce va ști tot agricultorul s-o prețuiască, pe cea externă criteriile sînt foarte clare: conținutul ridicat de azot, conținutul de biuret foarte scăzut, umiditatea sub 0,5%, granulație uniformă. «Îngrășămintele înseamnă, pentru noi, o afacere excepțională — zice inginerul Saveluc. Ne avantajează faptul că avem materie primă multă și ieftină, că prețul la export e stimulator, iar conjunctura economică internațională e favorabilă. Dar cel mai mult ne avantajează faptul că avem oameni pe care putem conta. Cu muncitorii și inginerii aceștia, a căror medie de vîrstă nu ajunge la 30 de ani, am reușit să dăm uree cu indici de calitate mai buni decît cei prevăzuți în licență. E greu de spus în cîte țări exportăm îngrășăminte fiindcă se adaugă zilnic noi comenzi: douăzeci și cinci, poate treizeci de țări, poate mai mult».

*

Ștefan Tudorașcu lucrează în combinat de 9 ani. S-a născut la țară, în Goicea Mare. După cele șapte clase elementare s-a gîndit «să aibă o meserie la bază». Venind pentru aceasta la Ișalnița, a găsit șantierul Combinatului chimic în construcție, adică «la bază».

Ca majoritatea tinerilor cu vechime aici a trecut prin mai multe meserii astfel că, deși e operator sau tablonist — deci, muncitor la tabloul de comandă — e în stare, la nevoie, să lucreze în cîteva locuri. O dialectică extrem de fină a legăturilor, a condițiilor care se schimbă, într-un proces întemeiat, paradoxal, pe stabilitate modifică, în mai puțin de zece ani, complet felul de a fi al tînărului. «Soră-mea a rămas la colectivă, cu părinții — explică Tudorașcu — eu am altă fire». Prin «altă fire» vrea să spună că a prins prea adînc obișnuințele meseriei, ca să mai fie vorba de vreun dubiu asupra statutului său social. Panoul unde lucrează e unul din acele construcții impozante, cu zeci de aparate de măsură și control, pe care le vedeți adesea în filme și gazete. Tudorașcu, zvelt și, aș zice, elegant în salopeta albastră citește din vîrful privirii toată aparatura deodată și fiecare aparat în parte. Dacă-i urmărești ochii, înțelegi că jocul foarte sigur al privirii pe un cîmp de simboluri și semnale poate să semene cu jocul degetelor unei dactilografe de clasă pe clapele mașinii de scris. Îl întreb în cît timp reușește un om fără o pregătire electrotehnică specială să devină un bun operator chimist. «Într-un an — răspunde. Mie, cel puțin, mi-a trebuit un an».

«Lucrul prezintă un dublu aspect», mă lămurește inginerul Ioan Bîrchi, tehnologul fabricii de uree II. (Iarăși dublul aspect al unui fapt!) Și precizează: «Tudorașcu poate, într-adevăr, să afle într-un an rostul unui pupitru de comandă și control, numai că n-am făcut mai nimic cu asta. Dacă fluctuația cadrelor în combinat tinde spre zero, dacă în ce-i privește pe operatori — care dau aproape jumătate din personal — fluctuația e chiar zero, aceasta e pentru că nu urmărim să calificăm, cu orice preț, niște oameni. Un tînăr de calitatea lui Tudorașcu — și ca el sînt foarte mulți — merită altă înțelegere. Istoria educației unui băiat de la țară — care devine în scurtă vreme un excelent muncitor calificat — e ceva mai complicată decît pare la prima vedere: șantier, școală profesională ori curs de calificare, producție. Pot afirma că, știind bine ce fel de industrie facem la Craiova și care sînt responsabilitățile muncii în domeniul chimiei, chestiunea cadrelor a avut o prioritate absolută. Dacă ar trebui să spun, în două cuvinte, care sînt calitățile unui operator, aș zice: deștept și conștiincios. Deștept, pentru că trebuie să intuiască defecțiunea și să dea comanda potrivită la panou cu o fracțiune de secundă înainte de a fi prea tîrziu și conștiincios fiindcă, avînd o desfășurare continuă, procesele chimice cer o supraveghere militărească. În cîțiva ani are loc o prefacere esențială în viața puiului de țăran. El vine de acolo de unde munca fizică e la mare cinste. (În Fabrica de uree II, din 58 de operatori, abia 6 sînt orășeni). Și iată-l, la douăzeci și ceva de ani, singur cu pupitrul, singur cu o fabrică. El e «omul care apasă pe buton», omul căruia-i telefonezi ca să-l întrebi: cum merge? Aș vrea să clarific puțin cuvîntul răspundere, deoarece el e cheia oricărui proces formativ. Nu știu de cîte mici răspunderi poate un om să se achite corect, dar știu că lucrurile devin foarte limpezi cînd omului i se încredințează mai întîi o mare și bine precizată răspundere. Un operator știe, așa cum își știe numele, că orice eroare a sa ori e foarte costisitoare, ori e fatală. Alt tip de eroare nu există. Țin minte cum am pornit la selectarea și creșterea cadrelor la fabrica de amoniac, unde am lucrat mai înainte. Împreună cu organizația de partid și U.T.C. am stabilit posturile efectiv importante: maiștri, operatori, tehnicieni, mecanici. Am discutat despre fiecare om, îndelung, socotind cîte șanse are să treacă peste handicapul lipsei de studii și să progreseze convingător. Pentru fiecare din acești oameni-cheie am pregătit și o dublură. S-a întîmplat — și nu o dată — ca dublurile să fie curînd mai bune ca titularii. Rulînd, pe urmă, tinerii pe cîteva posturi, am creat niște muncitori cum nu se pot lăuda prea multe întreprinderi că au: corecți, harnici, mîndri de meseria lor. «Bătrînii» au aici între 25 și 35 de ani. Cine n-are bătrîni, zice proverbul, să-și cumpere. L-aș spune și altfel: cine n-are bătrîni, să-și crească. Știu că nu sîntem singurii care procedăm astfel, dar dacă am ajuns să cîștigăm primul loc în întrecerea cu întreprinderile similare e pentru că am găsit și metoda cea bună de lucrat cu oamenii. Părerea mea este că poți să afli imediat cum merg treburile undeva, nu din scripte, ci privind chipul muncitorilor».

*

În tren, discuția cu inginerul chimist din Piatra Neamț a evoluat, practic, în jurul unei teme unice: dublul aspect al lucrurilor în domeniul profesiunii sale. Plăcîndu-i să vorbească în exemple, îl notez pe acela care — după opinia lui — lămurește perfect chestiunea: «Un fotoreporter nu prea are ce clișee să facă într-un combinat chimic pentru motivul că procesele nu se văd, iar muncitorii cu atît mai puțin. Nu poți să fotografiezi, vreau să spun, munca în sens tradițional, efortul fizic, concentrarea asupra unui obiect. Se poate întîmpla să ai impresia că ai picat într-o pauză sau, și mai rău, în perioada reparațiilor generale. Cînd te obișnuiești puțin cu atmosfera, începi să prinzi vibrațiile, să simți mișcarea agitată a aerului printre utilaje, începi să sesizezi ce ascunde placiditatea privirii operatorului, cînd trece peste a suta, a mia oară într-o zi peste aparatele de la panoul de comandă. Înțelegi că, deși nu par, oamenii sînt mai preocupați de cele ce se petrec în mașini decît în alte locuri, tocmai pentru că munca mașinii nu se vede, pentru că are secrete și surprize, pentru că instalațiile au o inteligență a lor, care trebuie intuită.»

TUDOR OCTAVIAN ■

CINE EȘTI DUMNEATA, OMULE DIN FOTOGRAFIE?

Cu aproximativ trei luni în urmă revista noastră a publicat pe o pagină întreagă această fotografie. Un om cu capul prins între pumni, printre ruinele casei sale devastate de ape, imagine dramatică, simbol al disperării de moment cînd furia naturii dobîndise cîștig de cauză în fața omului. Fotografia s-a făcut remarcată, a emoționat, a putut fi văzută prin multe localități, afișată, într-un cuvînt a făcut carieră.

Explicația la fotografie era una simbolică: de aici reîncepe viața lui: o femeie, un copil, o pereche de pantofi cu șireturile desfăcute. Nu dădeam numele omului din fotografie, nu pentru alte motive, ci pur și simplu pentru că nu-l cunoșteam. În vîltoarea evenimentelor, fotoreporterul care luase imaginea, în fugă, n-avusese răgazul să identifice pe bărbatul acela. La drept vorbind atunci nici nu avea prea mare importanță pentru că în primele zile ale revărsărilor turbate ale apelor în situația omului din fotografie se aflau sute de sinistrați.

La mai multe săptămîni de la acele zile dramatice, un reporter al nostru a avut ideea să încerce să-l afle pe acel bărbat din fotografie. Ce-ar fi... Ce-ar fi să-l căutăm, să vedem cine este și ce face acum. Cum și-a reînceput viața? Și trebuie să recunoaștem, ideea tenta. Știam doar atît: că fotografia era făcută la Urziceni.

DE-AICI REINCEPE VIAȚA LUI: O FEMEIE, UN COPIL, O PERECHE DE PANTOFI CU SIRETURILE NEDESFĂCUTE...

ȘI CE NU POATE CUPRINDE O FOTOGRAFIE: HOTĂRÎRE, ARDOARE, DRAGOSTE DE VIAȚĂ. ACELE CALITĂȚI CARE, CÎND IMAGINEA DE FAȚĂ ESTE ÎNCREDINȚATĂ TIPARULUI, VOR FI ÎNVINS DUREREA ȘI SINISTRUL. CĂCI ELE APARȚIN VIEȚII, CONSTRUCȚIEI, OAMENILOR.

Fotografie de MIHAI POPESCU ■

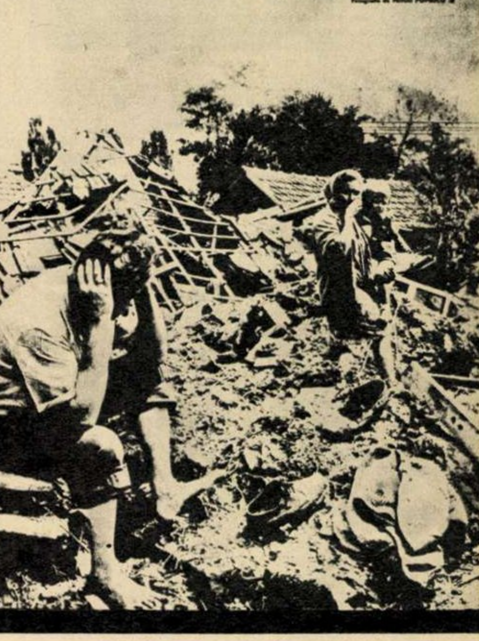

Am fost la Urziceni și în zilele dramatice ale unui iulie dureros încrustat în inima unui popor încă o dată încercat de vrăjmășia atît de nedreaptă a apelor carpatine. Am văzut cu ochii mei oameni aduși mai întîi cu bărcile și apoi cărați în brațe de militari — copii și bătrîni în special. Ochii lor luceau în lacrimi și ai noștri, cei de pe «mal», la fel — copiii semănau fantastic de mult cu orice copii din țara în care trăim, cu ai noștri, cei de acasă chiar, iar femeile acelea puteau fi mamele noastre sau bunicile noastre. Pentru oamenii Urziceniului timpul liniștii, al siguranței confortabile a pîinii, dispăruse. Se oprise în loc. Începea timpul luptei — desigur al unei lupte inegale cu stihiile dezlănțuite ale naturii, contracronometru aproape.

Am revenit de curînd, cu gîndul de a privi în ochi învingătorii stihiilor, de a cunoaște rănile orașului și a-i admira renașterea din ape — dar, mai ales, pentru a-l cunoaște pe omul din fotografia apărută nu numai în revista noastră, ci prezentă în mai toate fotomontajele despre inundații lipite în gazetele de perete ale întreprinderilor. Numele său scăpase în vîltoarea evenimentelor dramatice din iulie, se pierduse parcă pentru a simboliza asemănarea personajului cu miile de oameni aflați pentru o vreme într-o situație asemănătoare. Pe urmele lui am umblat pînă aproape ne-au amorțit picioarele, întrebînd împreună cu activistul Dumitru Bănică (un om cu adevărat activ și cunoscut de aproape fiecare locuitor al orașului) din om în om — cu revista în mînă — peste două sute de persoane, dar nimeni nu părea a-l cunoaște. La Urziceni au fost 640 de case afectate de inundații, dintre care peste 200 s-au prăbușit cu picioarele frînte în mîlul rămas după retragerea apelor. Aproximativ 2 000 de oameni au rămas sub cerul liber cîteva zile, după care au fost cazați în internate, la grupul social al SMA, și chiar în cîteva săli de clasă. Era un soare cald de septembrie, care îndemna la zîmbet și bere rece și am bătut ore în șir centrul orașului, adică partea sa de jos — unde apa a tras cu creionul pe ziduri, uneori la doi metri înălțime, uneori mai mult, un semn liniar de ținut și adus aminte. Am fost la Miliție și la frizerie, la restaurant și la Poștă, pe mai toate străzile cel mai greu lovite și la blocurile puse la dispoziția sinistraților în iulie. De curînd, încă 31 de apartamente proprietate personală fuseseră date în folosință, iar 28 dintre ele au fost ocupate de către familii sinistrate (alte trei familii s-au mutat în cele trei apartamente rămase libere). Am simțit cît de normal a redevenit pulsul vieții — toată populația aptă de muncă muncește, toate unitățile comerciale funcționează normal, s-au recuperat integral rămînerile în urmă, șantierul Fabricii de zahăr reușind chiar o depășire a planului de construcții cu 18 milioane de lei! — dar de **omul din fotografie** n-am dat.

Am întîlnit însă oameni care au recunoscut dărîmăturile drept casa lor, ba un bătrîn era cît pe ce să jure că fotografia din revista deja șifonată de mîinile atîtor oameni îl reprezintă chiar pe dînsul! Opinia generală a fost în cele din urmă că omul nu-i din Urziceni, că trebuie căutat în altă parte...

Și totuși Gheorghe Mirea **este** din Urziceni, l-am găsit într-un tîrziu drept «păi ăsta-i Gheorghiță al nostru!», forjor în atelierul mecanic al I.A.S.-ului, cale de cîțiva kilometri în afara orașului. Casa lui nu mai există însă, a fost nu numai distrusă de ape, dar și rasă de pe suprafața pămîntului de buldozerele care au netezit acum frumos locul (aflat totuși la numai cîteva minute de centrul orașului, dar cu perspectiva de a fi transformat în «zonă verde»), de nu se mai vede că pe-acolo au viețuit oameni. «Era și greu să mă cunoască oamenii, îmi spune mai întîi Gheorghe Mirea, eu însumi de-abia m-am recunoscut în fotografie: eram tare supărat la vremea aceea de prăpastia care dăduse peste noi!» Aflu că astăzi locuiește într-un apartament de bloc, de care este foarte mulțumit, hotărîm să mergem într-acolo, dar pe drum îl rog să-mi povestească pe scurt despre «prăpastia» zilelor de iulie, deschisă dintr-o dată asupra lui și a familiei sale.

«Mai întîi, după cum știu, s-a rupt barajul. În vreo 20 de minute apa a ajuns pînă la piept, noi în casă fiind și n-am mai putut să salvăm mare lucru. Doar păsările și purcelul le-am suit într-un tractor, la un loc cu televizorul, aparatul de radio, mașina de spălat, frigiderul și un studio. Șifonerul și restul de mobilă, hăinăria, covoare, sobe de teracotă și orice mai aveam prin casă s-au îngropat în dărîmături; opt zile a stat casa în apă, iar cînd apele s-au retras zidurile s-au prăbușit, dar fără zgomot, așa, ușor, cum ai pune pe-o masă, pe muchie, un biscuit muiat tare în apă... O vreme am rămas aproape pe trotuar, la șosea, apoi ne-am mutat la mama — unde însă eram cu totul patru familii într-o singură casă. Ce-am adunat de sub dărîmături a fost mai nimic: ceva țiglă, gardul de piatră înconjurător, iar restul a rămas acolo!»

Recunosc în ultimele sale vorbe momentul fotografiei lui Mihai Popescu. De aici reîncepea viața lui: o femeie, un copil, o pereche de pantofi cu șireturile nedesfăcute... De fapt, Gheorghe Mirea are nu unul, ci patru copii — dar două fete (Verginia și Ecaterina) sînt deja căsătorite, au la rîndul lor copii, apoi Dumitru este încă în armată, iar Petruța, cea din fotografie, merge de-acum la școală. Are patru copii și 47 de ani, locuia de vreo 13 în casa astăzi inexistentă — dar, iată, am ajuns deja în apartamentul cu două camere și numărul 16 al blocului 107 în care s-a mutat, și îl rog să-mi spună cum a reînceput de fapt viața lui.

«În timpul inundației au fost șase zile aprobate ca libere pentru sinistrație, iar apoi mi-am luat concediul pe anul acesta. Am primit de la ADAS 16 000 de lei și ceva, și imediat am cumpărat puțină mobilă, un rînd de lenjerie, două pături groase, o rochie femeii, vreo trei cămăși pentru mine, apoi două covoare — că nu mai aveam de nici unele. Păstrez și acum cămașa cu care eram în fotografie, la fel și pantofii, dar le folosesc numai la lucru. Prost a fost o vreme că nu prea aveam unde să stăm: așa fiecare om din Urziceni te-ar fi primit în casa lui imediat, în acele zile, dar asta nu putea fi o soluție pentru prea multă vreme. În cele din urmă ni s-a dat apartamentul acesta în care stăm, a trebuit însă să ne luptăm pentru el, dar acum e bine — sîntem foarte mulțumiți și locuim chiar confortabil. Aș spune chiar, deși sigur că-mi pare tare rău după căsuța pe care am pierdut-o, uite cum am ajuns boier fără să vreau! — adică eu, Gheorghe Mirea și familia mea, locuim la bloc, la încălzire centrală și apă caldă, plus alte avantaje. Sigur că ați avut dreptate, eu am reînceput viața în vara aceasta — numai că am reluat-o aproape la fel ca înainte, căutînd să fie cît mai puține schimbări. Dar cred că după o astfel de încercare familia este mai strînsă, mai unită, parcă cu mai multă iubire unul în fața celuilalt. Nu știu dacă ați aflat, dar la noi în Urziceni vreo trei familii s-au despărțit cu totul după ce au pierdut casa — așa, de parcă între soți numai casa și lucrurile din ea ar fi fost comune... Noi, adică eu și Elena, nevasta mea, am început parcă a doua oară căsnicia; ne-am zis că o luăm a doua oară de la lingură!»

Gheorghe Mirea și familia lui — ființe în suferință pentru o scurtă vreme, imagine-simbol a unei încercări dramatice a națiunii române în zilele lui iulie '75 — acum oameni așezați din nou la casa lor, mulțumind cu toată inima partidului, statului pentru ajutorul primit. Forjorul Mirea a reînceput într-adevăr viața, își continuă munca, dar am fost totuși foarte bucuros cînd mi-am dat seama că viața lui s-a înscris din nou pe același făgaș de «dinainte», că a fost înțeles și pînă la urmă ajutat, că e pe cale să uite de «prăpastia» în care a scoborît mai ales cu mintea pentru cîteva lungi zile și mai cu seamă nopți. Astăzi, Gheorghe Mirea se duce adesea la un film la Casa sindicatelor din oraș, aflată chiar lîngă blocul în care locuiește — iar duminica viitoare, îmi mărturisea, are de gînd să nu-și refuze cuscrul din comuna Manasia, care-l invită la o nuntă, la un pahar de vin bun și cîntece între prieteni...

DUMITRU GRAUR ■

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

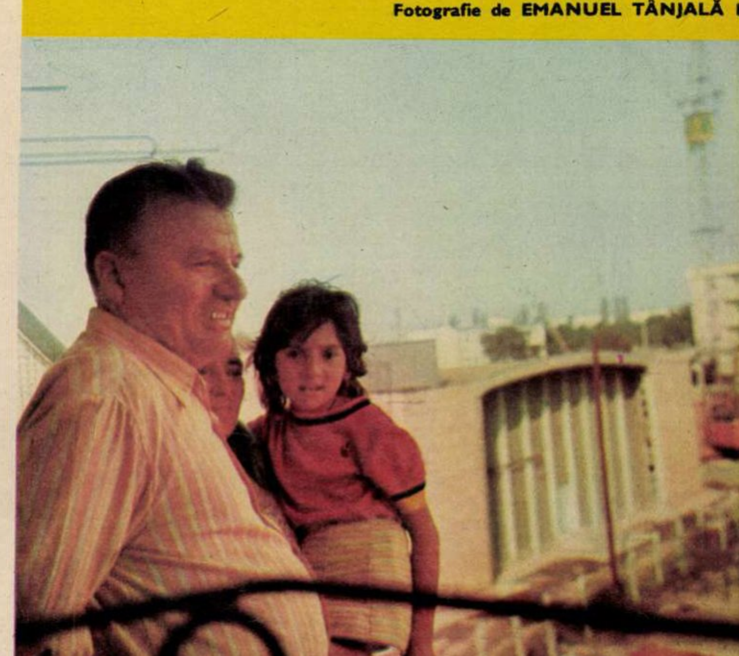

flacara sport

● ARAD. Meciul nul între două echipe bătrîne și cu ceva blazon. U.T.A. și Universitatea Craiova n-au putut să joace prea mult fotbal din cauza arbitrului Vasile Topan, care a dat decizii anapoda cu nemiluita, fluierînd în plus și cu întîrziere. ● A fost atît de suveran arbitrul din Cluj-Napoca. încît n-a ținut seama de semnalizările tușierilor și, uneori. nici de realitatea din teren, el oferind un recital trist despre cum nu trebuie arbitrat un meci de fotbal. Greșelile sale au fost nenumărate, dar ele n-au influențat rezultatul final. salvarea venind și de la tușierul Pop care și-a făcut onest datoria, insistînd în semnalizarea unui ofsaid de pe urma căruia arădanul Pojoni înscrisese sub ochii visători ai arbitrului de centru. ● Chiar și după această fază fierbinte, Topan nu s-a trezit, fluierînd mereu aiurea și trecînd cu vederea... boxul practicat de Pojoni în văzul întregii tribune! ● Dacă n-a fost meciul a două echipe a fost meciul unui arbitru în totală eclipsă, huiduit copios și obligat să rămînă, după terminarea partidei, trei ore sechestrat la vestiare, între altele, spre dezamăgirea lui Eugen Budișan, vicepreședinte al CJEFS Arad, care cerea în gura mare ca organele de ordine să-i lase pe arbitri în voia spectatorilor. În aceste condiții, Vasile Topan 4, ajutat la linie de A. Pop (ambii din Cluj-Napoca) 10 și M. Buzea (București) 7. **(Ion Predoșanu).** ● TG. MUREȘ A.S.A. nu s-a arătat a fi un adevărat lider, jucînd modest, fără vlagă și nici cap în fața «betonului» argeșean, iar echipa piteșteană n-a simțit decît arareori atracția golului, rezumîndu-se la a suporta cu stoicism, cea mai mare parte din timp, presiunea gazdelor. ● Tactica adoptată de oaspeți merită un cuvînt în plus: F.C. Argeș, care adesea folosește în deplasare (vezi partida cu Steaua încheiată tot la egalitate) și întotdeauna pe teren propriu jocul «la ofsaid», a practicat de data aceasta un «beton» foarte strict: cu Dumitrescu «libero», Olteanu (excelent la aproape toate intervențiile) și Cîrstea (purtător al tricoului cu nr. 7!) fundași centrali, cu mijlocașii strîns lipiți de linia de 16 m, în fine, cu marcaj «om la om» aproape pe tot terenul. N-am crezut că la ora actuală să mai existe în țară vreo echipă care să aplice atît de «à la lettre» sistemul «cu libero», dar ... mureșenii au fost și mai surprinși, ei nereușind în nici un fel să găsească «cheia» de deschidere a drumului spre poarta lui Ariciu. ● Cu doar două vîrfuri, Dobrin (în mare formă, în bună condiție fizică, indispensabil echipei naționale) și Radu II (foarte bun, cu extrem de promițătoare calități), argeșenii au reușit totuși să beneficieze de cele mai mari ocazii de gol ale meciului: două situații ratate de Radu II (ultima în min. 87), plus un gol perfect valabil înscris (tot de Radu II) în min. 28, nevalidat de «centralul» C. Ghiță (aflat însă aproape de fază), la semnalizarea eronată a tușierului C. Niculescu! ● Arbitrii partidei: Constantin Ghiță (Brașov) 5, ajutat de C. Niculescu (București) 5, și N. Dumitru (Oltenița) 6. **(Dumitru Graur)** ● CLUJ-NAPOCA. Am asistat la o partidă de «C» (cu «C» de la comedie sau de la circ, nu de la divizia C, nu vrem să lezăm echipele din această categorie). ● Cele două formații locale au jucat un fel de tenis la centrul terenului, rarele faze de poartă avînd un flagrant coeficient de scamatorie. De pildă, am văzut un jucător de la C.F.R., pe Lupu, șutînd din vecinătatea careului de 16 m, dar mingea nu s-a îndreptat către poarta echipei «U», ci a zburat înapoi, spre centrul terenului!! ● Mimarea întrecerii a stîrnit supărarea cîtorva zeci de voci care se întrebau prin minutele 70–80 «cînd începeți, flăcăi, meciul», dar a fost în general acceptată, nota de ansamblu a atmosferei fiind de amuzament. ● Iată și cîteva reflecții din tribună: «de ce să se bată între ei, doar sînt clujeni și unii și alții»; «la derbiul local vii ca la serialul Columbo, știi dinainte ce-o să iasă». ● Ce-ar mai fi de spus? Poate doar că, la radio, crainicul vorbea de lupta pasionantă din teren, de încleștare, în vreme ce unii dintre oamenii din tribune gîndeau că spectacolului îi mai lipsește doar muzica. Sau, eventual, un număr de dresură de foci ● Au arbitrat M. Fediuc (Suceava) 7, ajutat la linie de S. Drăgulici (Drobeta Tr. Severin) 7 și N. Cursaru (Ploiești) 7. **(Marius Popescu).** ● BUCUREȘTI. Steaua–Sp. Studențesc. În farfuria de faianță din Ghencea și-au dat bună-ziua două echipe care nu doreau altceva decît să cîștige detașat, deși în poarta fiecăreia erau portari, actualul și fostul titular al naționalei, Moraru și Răducanu. ● În prima repriză n-au fost goluri, mai ales datorită celor doi Răducanu, stelistul ratînd exasperant, «studentul» apărînd totul ● E adevărat că *Sportului* îi lipsea golgeterul, M. Sandu, dar, deși jucau, se părea că-i lipsesc și alți 7–8 mijlocași și apărători. ● În repriza a II-a, după «bomba» lui Dumitru, au urmat alte 3 goluri, care mai de care mai frumoase. ● Zamfir, un fel de Robinson Crusoe în prima repriză, în a II-a i-a înnodat picioarele lui Tănăsescu, mai mult gladiator decît fundaș. ● Lui Marcel Răducanu ar trebui să i se explice că e de-ajuns să dribleze poarta adversă, altfel îl vom vedea poate plecînd cu mingea din Ghencea în Ștefan cel Mare și de acolo, dacă se hotărăște să nu dea gol la Slobozia, pe «23 August». ● Foarte buni Vigu și Stoica, primul și cu o condiție fizică exemplară; mediocru Sameș, un «central» care se agită prea mult și fără rost. ● Steaua a fost și a rămas o echipă care în zilele sale bune ridică tribunele în picioare cu jocul ei iute, de finețe tehnică, frumos. ● Sigur, ratează încă mult, dar față de echipele care încearcă de ani de zile să ajungă la poarta adversă, e altceva și nu iremediabil. ● Președintele secției de fotbal steliste, Gh. Florescu: «Avem o echipă bună, băieții sînt cuminți, muncesc mult la antrenamente, se bat să aibă loc în formație; sînt tineri și dacă vom avea răbdare, într-un an de zile vom avea o echipă mare». ● Da, răbdare, pentru că nu antrenori și jucători de valoare i-au lipsit clubului militar, ci tocmai... răbdarea! ● 4–0 și nu meci nul cum pronosticase în două ziare Răducanu, crezînd că dacă va fi el în poartă... El a fost. ● Arbitrii: F. Colossi 10. V. Roșu, 9, Gh. Retezan 9, toți din București. **(Iulian Neacșu).** ● TIMIȘOARA. Meci mare, și spectacol fotbalistic reușit, între «Poli» și Jiul ● Eugen Sărăcin, vicepreședintele Clubului timișorean, afirmă că echipa «a ajuns la nivelul posibilităților, dar publicul nostru, obiectiv și competent, a pierdut din înflăcărare, de aceea nu mai avem o galerie entuziastă». ● Prima repriză a fost foarte echilibrată. După pauză minerii au căzut inexplicabil, atacul timișorean exploatînd situația, mai ales datorită lui Istrătescu, un atacant percutant. Minerii au înscris golul de onoare cu bunăvoința lui Jivan. ● La golul trei a lui «Poli», tușierul Cătană a semnalizat un ofsaid imaginar. Ulterior, la cabină, ne-a declarat «am greșit, dar așa am văzut». Ce-o fi vrut să spună?! Arbitrii jocului: Otto Anderco (Satu-Mare) 8, ajutat de C. Szilaghi (Baia-Mare) 9 și V. Catană (Carei) 5. **(Ion Peștișani)** ● BACĂU. S.C. Bacău-F.C. Constanța 2-1, cu golul decisiv înscris în ultimile trei secunde. ● Bacăul atacă de la bun început foarte periculos, iar prima fază memorabilă se petrece în minutul 6: Peniu intră în careu cu mingea la picior și este împins de un apărător băcăuan. Penalty clar ca lumina zilei, dar arbitrul brașovean Gh. Ionescu scapă cu vederea evidenta infracțiune! ● Pînă la sfîrșitul reprizei, arbitrul se mai remarcă de cîteva ori prin decizii inverse și nepotriviri cu tușierul T. Andrei, corect și pe fază. ● Jocul este dinamic, dominarea alternează, Pană marchează un gol de toată frumusețea, dar oaspeții egalează imediat, prin Peniu, care îndeamnă tribuna la un moment de ...reculegere. ● Urmează faze de fotbal adevărat, cu ocazii de o parte și de alta, gazdele nereușind să se desprindă ● Ca întotdeauna, Coman e la datorie, salvînd mingi pe care scria gol. ● Altă mare greșeală a conducătorului jocului, aflat, e drept, la primul arbitraj de divizia A, lezează din nou interesele vizitatorilor. Volmer îl agață de tricou pe Sălceanu în interiorul careului, al doilea 11 m evident pentru F.C. Constanța. dar Gh. Ionescu mută lovitura la 16 metri! ● Urmează două ratări rarissime ale gazdelor. Autori — Băluță și Aelenei. ● Golul decisiv vine în ultimul minut. Constantin e purtat pe brațe de suporteri, tribunele îi scandează numele și se încheie un meci trist pentru oaspeți, care meritau, după ansamblul jocului, un rezultat de egalitate. A arbitrat Gh. Ionescu (Brașov) 3, ajutat la linie de T. Andrei (Sibiu) 6 și I. Chilibar (Pitești) 5. **(Emanuel Tânjală).** ● IAȘI Superb startul Politehnicii Iași care în primele 10 minute punctează de două ori, prin Nemțeanu (17 ani, elev) și Doru Ionescu, o extremă bătăioasă, rapidă și omniprezentă. Coautori, Romilă și Simionaș, dar și... Knoblau. ● Se părea că meciul este jucat. ● După pauză, Bocșa, uzat de insistentele solicitări ale lui Doru Ionescu, adversarul său direct, este înlocuit cu Popa, iar Knoblau cu Borota. Înalt și puternic, plin de dăruire, Stelian Popescu pendulează între fundași și centrul terenului. Kaizer, Both și Helvei luptă la mijloc pentru fiecare minge, iar Gherine (fost ieșean) și Mureșan devin tot mai «obraznici» ● Pînă la urmă, Both, care pur și simplu a tras echipa după el, înscrie două goluri, realizînd al treilea egal în deplasare pentru echipa sa. De cealaltă parte, în fața acestui joc organizat și plin de ambiție, ieșenii continuă să se joace cu ocaziile, au și neșansa a două bare, dar cei care greșesc foarte grav sînt piesele de bază ale echipei, Romilă și Simionaș, care se transformă în cărăuși de mingi, întîrzie pasele, se autoepuizează prin driblinguri prelungite și sprinturi inutile, închizînd jocul pe mijloc. Arbitrii meciului: I. Rus (Tg. Mureș) 7, ajutat la linie de A. Ene (Craiova) 9 și St. Marin (Sighișoara) 6. **(Victor Niță)** ● REȘIȚA. ● Excelentul public reșițean nu merita spectacolul care i-a fost oferit de FCM în meciul cu FC Bihor, (1-0). Prima repriză (și, în parte, a doua) n-a fost decît o interminabilă încălzire a gazdelor (singur Filipescu a încercat să anime jocul de cîteva ori), de care bihorenii nu au încercat să profite, unicul lor țel fiind, evident, un 0-0. Acestea fiind zise, rămîne total misterioasă fraza din comentariul ziarului de specialitate cum că «reșițenii au fost nevoiți să se întrebuințeze la maximum, să facă apel la toate resursele lor, fizice și tehnice...» ● Slăbiciunile zilei antrenorul I. Reinhardt le pune pe seama antrenamentelor grele efectuate de FCM în săptămîna precedentă. O greșeală, mi-a spus el, dar nu-i deloc exclus, credem, ca abilul om de fotbal să-și fi asumat un risc calculat, cu gîndul la etapa următoare, partida de la București, cu Dinamo. Arbitrii: M. Popescu (București) 8. secondat de C. Petrescu (București) 9 și I. Hönig (Brașov) 7. **(Mircea Fodoreanu)** ● **DIVIZIA B** ● BUCUREȘTI. Progresul-Minerul Motru 1-0, la capătul unui meci modest, în care bucureștenii au ratat 12 ocazii de gol, una mai mare ca cealaltă. Victorie dificilă, grație unui gol marcat de juniorul Turbatu, la o lovitură liberă executată de Nichi Dumitriu. Deși cap de serie, Progresul alternează jocurile bune cu rele și lasă să se întrevadă o oarecare înfumurare. Altceva nimic de semnalat decît o incursiune a portarului oaspeților, driblînd pînă la centrul terenului. «Maniera» Răducanu de acum un an găsește prozeliți. **(Em. Tânjală).** SIGHET. 2-2 în meciul C.I.L. — Șoimii Sibiu, după ce oaspeții au condus cu 2-0, grație unei superioare circulații a balonului și unui fotbal mai curat. Greu de jucat la Sighet, în fața unui public orbit de pasiune și a unei echipe decisă să nu ierte nimic și, mai ales, picioarele adversarilor. Duminică și mai greu de jucat, deoarece arbitrul Dinulescu a oferit C.I.L.-ului un penalty gratuit. ● Dar toate aceste faze n-au reprezentat nimic pe lîngă demonstrația de «abnegație» a tușierului Gh. Vasilescu II, care a salutat cu aruncarea steagului egalarea gazdelor și care s-a transformat la un moment dat în fundaș al echipei din Sighet, intrînd adînc în teren și alergînd după Trandafilon, în evidentă revenire de formă, spre a-l semnaliza în ofsaid. Asta într-o fază cînd în fața atacantului sibian se aflau nu mai puțin de patru (!!) apărători din Sighet!! Așa ceva se vede mai rar pe un teren de fotbal, dar ar fi de preferat să nu se vadă deloc. Sugerăm federației să mai reflecteze dacă în arbitrajul nostru nu este suficient un Gh. Vasilescu, ca să mai fie nevoie și de un al doilea, obișnuit susținător pentru formații gazdă ● În rest, alte trei-patru ocazii clare pentru Șoimii, o atmosferă de meci de box de categorie grea și jocul remarcabil al lui Mihăilă, despre care nu ne sfiim să afirmăm că este unul dintre cei mai în formă fundași centrali din fotbalul nostru ● L-au secondat cu brio David, Popa, Șoaită și Schwartz, în vreme ce Țurlea și Oprea, atît cît a jucat, au jucat slab. Cît despre C.I.L., o echipă oarecare, decisă nu să-și depășească adversarul la fotbal, ci să-l nimicească din punct de vedere fizic. **(D. Tudor)** ● ARAD ● Micul Rapid din orașul bicicletelor a dominat net pe F.C. Baia Mare, lider autoritar pînă duminică. Pînă la urmă, gazdele au învins cu numai 1 la zero. dar acest lucru s-a datorat mai ales pripelii lor în atac și formei foarte bune a portarului Gadja ● Oaspeții s-au văzut siliți la defensivă și n-au arătat mare lucru, evoluția lor de la Arad trezind unele rezerve față de seria celor cinci succese consecutive de pînă atunci. Băimărenii au fost pur și simplu sufocați de o echipă fără mari pretenții, dar serioasă, în care antrenorul Jurcă a reușit să îmbine cum se cuvine experiența lui Gornea cu elanul și talentul tinerilor Leac, autorul unicului gol, și Tisa. Bun arbitrajul brigăzii bucureștene condusă de C. Bărbulescu. **(T. Bulza)**

o sancțiune fără acoperire

După cum se știe, în prima etapă a actualului campionat de fotbal Jiul Petroșani a pierdut pe teren propriu meciul cu A.S.A. din Tîrgu Mureș, 2-3, partidă care a stîrnit multe comentarii, terminîndu-se cu ridicarea dreptului de organizare al gazdelor pe timp de o etapă și cu drastica sancționare a arbitrului de centru, bucureșteanul Chiriac Manușaride. acuzat mai mult sau mai puțin fățiș de anularea a cinci goluri marcate de jucătorii Jiului!! Vinerea trecută, revista «Săptămîna» a găzduit fragmente dintr-o scrisoare a arbitrului Manușaride, în care acesta se disculpa, atrăgînd atenția că, în nici un caz, n-a fost vorba acolo de anularea unor goluri. de vreme ce la toate fazele incriminate jocul fusese în prealabil OPRIT. Neinsistînd asupra opiniei arbitrului, care la urma urmei poate fi ușor bănuită de subiectivism, în toată această controversă Chiriac Manușaride reprezentînd una din părți, permiteți-ne să înfățișăm mai jos punctele de vedere ale unor martori oculari, persoane de a căror probitate nu avem de ce să ne îndoim:

● Crainicul partidei respective consideră că arbitrajul a fost, dacă nu foarte bun, în orice caz, bun. Manușaride, susține el, a fost foarte cinstit, aplicînd cît mai strict cu putință litera regulamentului, iar la toate fazele discutabile fluierul arbitrului s-a auzit înainte ca mingea să fi intrat în poartă.

● Trimisul ziarului Sportul subliniază că în ciuda unor greșeli de arbitraj, pe care le-a consemnat în cronica partidei, este de reținut că toate golurile așa-zise anulate au fost marcate după fluierul arbitrului de centru, ele nefiind deci valabile.

● Otto Abraham, președintele secției de fotbal Jiul: «După părerea mea, arbitrul a greșit de cîteva ori ignorînd legea avantajului, dar a făcut-o probabil pentru a stăpîni mai bine jocul. Nu pot să spun că ar fi anulat vreun gol, întrucît de fiecare dată jocul fusese oprit la fluierul său.»

● Gheorghe Pintilie, președintele clubului A.S.A.: «Manușaride a dovedit la Petroșani o corectitudine exemplară, în condițiile unui meci foarte greu de condus. De cîte ori Jiul a trimis mingea în poartă, la fazele în discuție, arbitrul fluierase, oprind desfășurarea partidei. Consider sancțiunea pe care a primit-o ca nefondată și total injustă.»

Acestea fiind zise, adică înregistrînd punctele de vedere ale martorilor oculari, să încercăm să dezlegăm misterul și să aflăm după ce dovezi s-a orientat Colegiul de arbitri cînd a dictat o aspră sancționare la adresa unuia dintre cei mai corecți cavaleri ai fluierului din fotbalul românesc. specialist cu merite teoretice unanim recunoscute în materie de arbitraj, aflat la primul accident după aproape două decenii de activitate pe terenurile de fotbal. Sancțiunea hotărîtă de Colegiu a avut ca punct de plecare articolul foarte vehement al lui Ion Bocioacă, aflat în ziua meciului de la Petroșani în tribunele unui stadion... bucureștean!! Dacă acesta a fost, credem, punctul de plecare, atunci fundamentul asprei și pripitei decizii a Colegiului, la stabilirea căreia arbitrul, adică bănuitul vinovat principal, n-a fost nici măcar chemat (!!), l-a constituit raportul observatorului federal Petru Tătar. Am avut ocazia să parcurgem raportul cu pricina, cel tipărit și cel suplimentar deopotrivă. După ce menționează că starea terenului a fost «foarte moale, bălți», că gradul de dificultate al meciului s-a dovedit «greu și chiar foarte greu», observatorul federal notează prestația arbitrului Manușaride cu 7+ pentru prima repriză și cu 5+ pentru cea de a doua, acuzîndu-l pe conducătorul jocului, mai mult sau mai puțin voalat, de anularea a trei goluri realizate de gazde, deși două din cele trei presupuse goluri s-au petrecut în una și aceeași fază. Deci sau e un gol sau e celălalt, în orice caz nu pot intra în discuție două goluri! Într-unul din paragrafele amplului și abil întocmitului raport, în care nu se pomenește nimic despre pietrele aruncate de spectatori, cîteva dintre ele căzînd în preajma unuia dintre tușieri, se analizează astfel una din fazele incriminate: «*Sa (sic) fluierat încet jucătorii probabil că nu au auzit și au continuat jocul finalizînd acțiunea.*»

Departe de noi intenția de a face proces de părtinire trimisului Federației, dar toate cele înfățișate mai sus pun într-o lumină stranie decizia de drastică suspendare luată de Colegiu numai și numai pe baza unei singure dovezi și prin ignorarea totală a opiniei celorlalți martori oculari, dintre care un altul, arbitrul de linie Gheorghe Vasilescu I, ține să precizeze că: «la jocul amintit nu s-a anulat nici un gol, balonul a fost de fiecare dată introdus în poartă după ce jocul fusese oprit pentru diverse infracțiuni.»

Atunci, ne întrebăm și întrebăm pe această cale și Colegiul. de ce a fost preferată singura opinie defavorabilă arbitrului Manușaride, aleasă în dauna altor cîtorva, mult mai clare ca formulare și sustrase oricărei putințe de subiectivism?! E probabil ca în condițiile unui teren greu, arbitrul să fi făcut unele greșeli, dar punctele de vedere care precumpănesc sînt acelea care susțin că Manușaride a procedat corect în toate fazele în discuție, neinfluențînd în nici un fel rezultatul final al unei partide pe care gazdele s-a întîmplat s-o piardă. Nu se pune aici problema valorii arbitrului Manușaride, dar se pune problema dacă greșelile săvîrșite de el la Petroșani au fost atît de grave, încît să motiveze suspendarea care s-a dictat și atmosfera creată în jurul persoanei sale.

Din tot ceea ce am înfățișat mai sus reiese, credem, clar, că suspendarea a fost pripită și nefondată, luată după ureche, ca atîtea multe altele, întrucît este evident faptul că Manușaride n-a anulat nici un gol la Petroșani, în prima etapă, oprind fazele pentru diverse infracțiuni, după care jucătorii Jiului, lipsiți de opoziția adversarilor, au expediat mingea în plasă.

Oare au rămas nepedepsiți toți arbitrii necinstiți din fotbalul românesc, pentru că, din păcate, mai există și din aceștia, pentru a ne permite să-i pedepsim, cu fruntea sus, pe cei cinstiți, și încă de la prima abatere? Credem că un act de reparare morală pe adresa lui Chiriac Manușaride se impune de urgență, întrucît se știe că este mult mai grav să persiști în greșeală decît chiar să o comiți.

Așteptăm punctul de vedere al organului federal și în acest caz, după cum, răbdători, așteptăm răspunsurile Federației Române de Fotbal și la alte critici formulate în revista noastră.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

racul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 76

RIDENDO

mugurel

În fața comisiei de repartizare a absolvenților facultății, Mugurel a venit însoțit de mama, tata, unchiul, mătușa, bunicul și bunica, ultima fiind transportată într-un cărucior semi-tranzistorizat. În clipa cînd Puiu a fost chemat să i se înmîneze numele unei comune din marginea țării, unde era repartizat, rudele s-au repezit asupra președintelui comisiei ca un stol de ulii, gata să-l ia în ghiare. Vai, au început rudele să urle, cum îndrăzniți să-l luați pe Mugurel de lingă noi, să ni-l smulgeți de lîngă pieptul nostru, ce inimă de piatră aveți! Cum o să se ducă el la țară, singur-singurel, anemic și firav cum e, injectat săptămînal cu gamaglobulină și îndopat cu Calciu Sandoz, cine să-l îngrijească, să-l spele, să-i facă cafeluța de dimineață, să-l pieptene, să-i zică «bună dimineața, scumpule», să-i dea sfaturi folositoare și să-i șteargă pantofii de praf? Și noi cum o să rămînem singuri fără el, că e unicul copil, iar bunicuța lui, dacă nu-l vede o zi, face tensiune maximă și nici nu concepe să-l lase să plece de lîngă ea.

Dar președintele era neclintit ca o stîncă. Mugurel se rezemase de un zid, năuc, cu numele comunei în brațe: Fundătura. Vai, crunt îl pedepsise viața! Să ajungă într-o fundătură! Cine l-a pus să urmeze zootehnia, cine l-a pus? El, care are pregătirea culturală pe care o are, care e mort după muzica folk și pop, după concertele soliștilor străini de la Sala Palatului, care a frecventat toate discotecile, să ajungă într-un sat prăpădit! Cînd era în clasa întîi elementară avea deja patru meditatori și era decis să dea examen la engleză. Pe urmă meditatorii s-au înmulțit, corigențele creșteau și ele, a terminat liceul la 23 de ani, a încercat patru ani pe la toate limbile străine, inclusiv latina și greaca veche, pentru ca, în cele din urmă, să intre provizoriu la zootehnie, la îndemnul unui unchi de provincie, blestemat fie acel unchi și crește-i-ar o cloșcă în pălărie.

Situația era tragică: dacă nu pleca la post, Mugurel și ai lui erau obligați prin lege să plătească costul anilor de studii. Într-o dimineață de toamnă, scîrboasă și mohorîtă, rudele l-au condus la gară, îndoliate, prilej cu care s-au dat cu capetele de peroane, au plîns în hohote și au blestemat cu glas tare. Lumea credea că băiatul pleacă pe front sau la o moarte sigură.

N-au trecut decît două zile și Mugurel a expediat deja prima telegramă din comuna Fundătura: «Mamă, stop, e groaznic stop, plouă și nu au cafea filtru,stop,vă pupă al vostru Mugurel, stop». Mama, însoțită de un unchi și două mătuși, a plecat imediat spre Fundătura, ca să vadă la fața locului situația copilului (acum în vîrstă de 30 de ani) și să-i ducă un aparat de făcut cafea filtru. Între timp, sosise încă o telegramă urgentă: «Tată stop e înfiorător stop ăștia n-are la bufetul comunal țigări Kent și bere străină stop ce mă fac stop». Tatăl a luat trenul următor, tîrînd un geamantan plin cu țigări americane și două lăzi cu bere «Radeberger» la gheață.

Cînd a ajuns familia la Fundătura, dimineața, cînd se crăpa de unsprezece, Mugurel tocmai se trezi cu greu din somn, făcu cu greu un ochi și începu să plîngă la sînul mamei în hohote: «închipuie-ți, dragă, n-am putut să dorm toată noaptea din cauza cocoșilor: cînd ațipeam, începeau să cînte mai tare ca «Sincronul», m-ați îmbolnăvit de astenie!» Mama trată imediat cu țăranul-gazdă să taie toți cocoșii, acesta zicea că-i taie, dar ce face cu ai vecinilor, care și aceștia cîntă de patru ori pe noapte. În fine, după ce au aranjat cu niște meșteri locali să-i facă lui Mugurel un duș special și semimanual, să-i capitoneze ușile, pereții și ferestrele, rudele au plecat înapoi, cu inimile strînse. Bietul Mugurel! După care s-au dus în audiențe la toți miniștrii și miniștrii adjuncți, rugîndu-i cu lacrimi în ochi să le mute băiatul în București sau, dacă nu se poate chiar în București, măcar la Baneasa sau Otopeni, poate să fie chiar la aeroport, cumpără ei cîteva vite și le donează statului ca să facă o mică fermă lîngă oraș, numai să fie lîngă ei, că e fragil, mititelul, iar bunicuța se usucă de dorul lui.

Odiseea audiențelor a durat cîteva luni, fără nici un rezultat. Nimeni nu vroia să înțeleagă o mamă îndurerată. Între timp, rudele au plecat să-i facă o nouă vizită lui Mugurel. Au sosit într-o dimineață, pe la ora șase, Mugurel nu era în cameră și musafirii au încremenit. Oare, i s-o fi întîmplat ceva, o fi la spital?! Cînd — colo îl găsiră la grajduri, cu un taur în brațe, căruia îi făcea o injecție în burtă. Mama a leșinat iar mătușile au luat-o la fugă. «Vai, Mugurel, cum ai ajuns tu să faci o asemenea oribilitate, să ții o asemenea fiară la pieptul tău, tu, care erai sensibil ca o mimoză?»

Rudele au venit acasă și s-au repezit spre bunică, plîngînd în hohote: «bunicuțo, l-am pierdut pe Puiu! Se căsătorește cu o peizană!»

ION BĂIEȘU ■

condica de sugestii și reclamații (IV)

În primul rînd nu sînt un idiot ca să-și permită kelnării discuții cu mine, în al doilea rînd sînt mult mai în vîrstă ca ei am păr alb. Dar la cererea mea de a mă servi cu «bere și cașcaval» kelnărul Ștefan a refuzat categoric zicînd că el nu servește decît de la 300 cîrnăciori în sus. Ne-a jignit eram patru persoane. Am dat dispoziție să mi se aducă instrucțiunile dar el nu. A refuzat și-a fugit. Din bucătărie aud vociferînd mereu puternice insulte. Unde ne trezim nu știu. Cer sancționarea localului.

Iorgu Vasile, maistor.
15.05. 1975

MĂSURI LUATE
S-a pus în vedere drastic ca să se servească cașcaval la cerere și ca tov. Ștefan Georgescu să-și schimbe total purtarea, să aibă noi atitudini și va fi sancționat.

* * *

Azi 16.05.75 am venit să scriu ca martor. Ieri 15.05.75 am asistat la discuția purtată de tov. osp. Ștefan Georgescu **(Fane)** cu cei doi tovarăși plus (două Doamne!) care au plecat înaintea plecării mele și am constatat următoarele:
Tov. osp. a întrebat: Cu ce vă servim?
Răspuns: 4 beri.
Tov. osp.: Nu doriți și o gustare?
Răspuns: (tov. mai în vîrstă): Nu mă furnică.
Tov. osp.: Doriți sau nu o gustare?
Cei **patru:** Dorim condica.
Tov. osp.: — De ce?
Cei **patru:** Așa vrem noi.
Iată!
Față de acest dialog consider că tov. osp. a avut o mare răbdare combinată cu multă blîndețe care eu i-aș fi dat afară de mult. Concluzia mea: a nu se ține cont de calumniile scrise în această condică.

MĂSURI LUATE
S-a constatat că toți tovarășii care scriu în condică luînd apărarea la tov. ospătari servesc zilnic pe datorie, ei neavînd un cuvînt oficial de spus.

Culese de AL. MONCIU-SUDINSCHI ■

de-ale gurii

De curînd lupta împotriva neologismelor a beneficiat de un sprijin activ, și asta odată cu apariția «Cărții de bucate pentru tinerele gospodine», semnată de Silvia Jurcovan. Autoarea ne propune să înlocuim de grabă cuvintele **antreuri** și **aperitive** (întrebuințate cu știință nu numai de franțuziți și ospătari,ci și de noi,oamenii de rînd) prin neaoșescul **intrări.** Sîntem deci invitați să citim și să gustăm: **Intrări calde și reci, Intrări cu carne, Intrări din legume fierte** și **Intrări din budinci și alte paste făinoase.** Înțelegem deci că ni se oferă; **Intrări din ouă moi, Intrări din ochiuri nemțești, Intrări cu mititei, Intrări cu iepure** și **Intrări cu limbă.**

Remarcăm totuși că în ciuda acestui pionierat în lexicul gastronomiei, autoarea se încăpățînează să mențină neologisme și barbarisme jenante precum: bowle (engl bowle), pireu (franc. pirée) șnițel (germ. schnitzel), arlechin (ital. arlechino), sufleu (franc. soufflé) etc. De ce să nu mergem pînă la capăt, dacă tot am pornit să facem o treabă, și să le găsim și acestora corespondente. Consultînd «indicile alfabetic» al lucrării, oferim cîteva sugestii pentru o ediție viitoare: În loc de «șarlotă», propunem **carolină cu frișcă,** în loc de «parfeu», **mișto la gheață**, în loc de «arlechin» **comedieș,** în loc de «tort», **plăcintă cu** etaj, și în loc de «sufleuri de caise cu șodou de vanilie **«suflărie de caise cu încălzire centrală de ou și vanilie.**

N-ar fi rău dacă s-ar opera și alte modificări. Le-am spus **intrări** aperitivelor, bucate ce se servesc la începutul mesei, deci ar fi nimerit să încheiem festinul, înlocuindu-l pe **desert** prin **ieșiri.** Am avea astfel **ieșiri cu ciocolată și fructe, ieșiri calde și ieșiri la gheață.** Inovația s-ar putea extinde prin verbalizarea termenilor. Ce frumos ar suna de pildă: **Intrați, vă rog, cu mititei și ieșiți cu frișcă.** Procedeul ar putea optimiza și conținutul reclamelor comerciale: «Petreceți o seară plăcută la restaurantul «Sarmaua», unde bucătarul Garofița vă invită să gustați din delicioasele sale intrări și ieșiri».

LIVIU TIMBUS ■

sursă de existență

Un actor, altfel tînăr și altfel en vogue, mi-a mărturisit într-o dimineață, cu cinism.

— Dacă e ceva care mă ține în viață, care îmi dă încredere în mine, sînt insuccesele confraților...

Oricît ar fi fost de prost dispus, un eșec al unui confrate, eșec oricît de modest, îl trezea din letargie și îi reda încrederea în viață. Mai mult optimism îi inspira insuccesul celorlalți decît succesul lui propriu.

Nenorocirea altora devenea pîinea cea de toate zilele.

El vedea în eșecurile confraților o garanție că lui o să-i meargă totul ca pe roate. Dacă vecinul se îmbolnăvea, el era convins că o să trăiască o sută de ani, ca papagalii. Retrogradarea unui coleg echivala în imaginația lui bolnavă cu presimțirea unei avansări. Cînd soția unui prieten își găsea fericirea foarte departe de căminul conjugal, el căpăta certitudinea că nevastă-sa o să-l iubească veșnic. Nenorocirile din jur erau pentru el tot atîtea semne bune.

L-am descoperit zilele trecute tropăind de sănătate și duhnind de la o poștă optimismul cel mai feroce. Cîtă dragoste de viață puteau să-i dea neplăcerile altuia...

— Ai văzut ultimul Goldoni?

Ochii îi străluceau de bucuria vizionară a celuia care presimte paradisul.

— Execrabil! Și e o părere unanimă... Un eșec pe toată linia... Eram într-o stare deplorabilă pînă atunci. Cînd am văzut mizeria aia de spectacol am uitat de toate, parcă mi-a luat cineva durerea cu mîna.

Hrănită cu impasurile altora, roșeața obrajilor mi se părea galbenă și veștedă, iar optimismul lui trist și zdrențuit.

TEODOR MAZILU ■

CLAUDIA DUMINICĂ

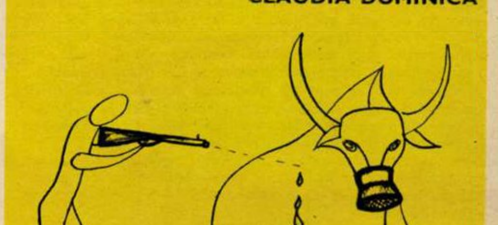

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

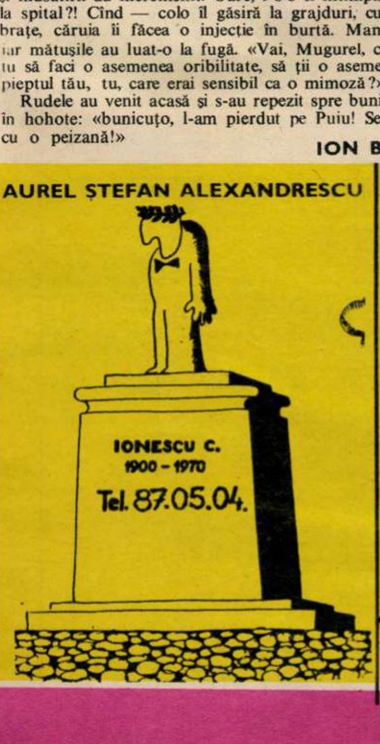
IONESCU C.
1900 – 1970
Tel. 87.05.04.

MIHAI PÎNZARU-PIM

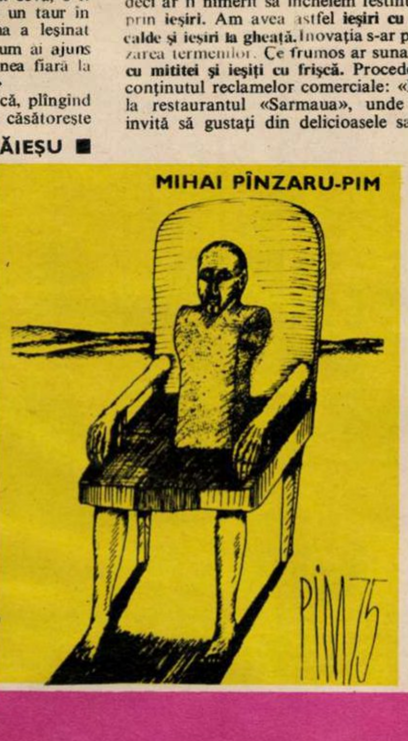

CULMILE PENIBILULUI

„cu al său nepotolit arzător! arzător!“

Cum se mai scrie o poveste de dragoste în muzica ușoară? Mult mai simplu decît bună ziua. Iată, de pildă, ce ne mărturisește **Georgeta Stoleru,** autoarea «versurilor» la cîntecul «El e băiatul», pe muzică de Marcel Dragomir:

«... Nu mă mir că-i timp frumos în fiecare zi,
Căci în cale mi-a ieșit
Un băiat ce m-a privit
Cu ochi ce-aprind văpaia inimii»

Aflăm apoi, în sfîrșit, din refren, cine e băiatul:

«El e băiatul ce mi-a zîmbit,
El e băiatul cu chip însorit,
El e băiatul, — și nu greșesc,
El e băiatul pe care-l...» (aici trebuie să ghiciți dumneavoastră misteriosul verb la persoana I-a singular, indicativ prezent).

Altă dată, El aleargă către **Ea,** cu un foc nepotolit, printre stele, «cu crengi de măslini (?!) înflorit»; pe raze de argint, undeva pe țărm de mare însorit — totul e poetic și super-romantic, dar mai ales — în versiunea tinerilor membri ai Uniunii scriitorilor, Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu — **arzător, arzător...!**

«... Alerg printre stele spre tine
Năvalnic cu întregul meu dor
Cu al său foc nepotolit
Arzător! Arzător!» (**Alerg printre stele spre tine,** muzica Radu Gheorghiu).

Aceiași «poeți» ne învață cine sînt nerăbdătorii, în cîntecul cu același nume, pe muzică de Adalbert Winkler:

«Nerăbdătorii sînt iureș și foc,
Nu stau sub soare, o clipă în loc
Nerăbdătorii mereu se grăbesc:
Și atunci cînd cîntă și atunci cînd iubesc»

Cum se comportă în dragoste nerăbdătorii, aflăm mai la vale:

«Chiar la prima sărutare
Văd dragostea mare
Vor iute s-ajungă la ea,
Dar cînd se-mplinește dorul (?!)
Tot iute-și iau zborul,
Grăbiți vor căuta în altă parte dragostea.
...Nerăbdătorii, nerăbdătorii».

Uf! Și dacă mai aveți răbdare, atunci pe data viitoare?

Na, că s-a molipsit de «textită» și intransigentul

CONSTANTIN I. MĂDULARU ■

flacara
seriale

REŢEAUA DE POLIŢIE A LUMII MODERNE(9)

noaptea la paris

Avenue de Breteuil este o arteră largă, frumoasă, din centrul capitalei franceze, la cîteva sute de metri de Domul Invalizilor, una din mîndriile Oraşului-Lumină. Imobile mari, dar nu prea înalte şi nici foarte moderne, se aliniază pe somptuoasa Avenue. Un fluviu aproape neîntrerupt de automobile curge pe benzile carosabile. În schimb, pe trotuarele largi şi curate pietonii sînt puţini. Cartierul aparţine marilor bănci, societăţilor multinaţionale şi oamenilor de afaceri discreţi, care pun la uşa birourilor doar o firmă cît o carte de vizită.

La parterul unuia din aceste imobile, în spatele vitrinelor blindate cu bare groase de oţel şi cu geamuri incasabile, se adăposteşte o filială, în aparenţă neînsemnată, a societăţii bancare «Crédit Industriel Et Commercial». Trebuie să fii competent în materie de afaceri financiare pentru a şti că «filiala» aceasta, ferită de ochii publicului, realizează mari tranzacţii valutare în «bani gheaţă» şi ţine legăturile de schimb cu nenumărate bănci şi burse din Statele Unite, Germania Federală şi Anglia. Din această cauză, casele ei de fier sînt, adesea, umplute cu milioane de franci, de dolari, de mărci şi lire sterline, plus un număr nedefinit de săculeţi de pînză cauciucată, plini cu bani de aur.

Dar dacă pentru oamenii de pe stradă «filiala» Creditului Industrial şi Comercial era o agenţie oarecare, — pentru doi gangsteri anume veniţi în capitala Franţei de la Bordeaux, imobilul de pe Avenue de Breteuil era obiectul unei atenţii foarte concentrate. Patrulau, amîndoi, de mai bine de două săptămîni, pe trotuarele din faţa filialei. Ştiau, oră cu oră, densitatea pietonilor şi a maşinilor. Ştiau, de asemenea frecvenţa intrărilor şi ieşirilor din localul băncii. Aveau un plan minuţios, stabilit pe ore şi pe minute. Aflaseră că se putea staţiona cu automobilele chiar pe trotuar, în faţa uşilor duble ale băncii. Cu acest detaliu a început acţiunea.

Ziua întîia, orele 10 — Unul din gangsteri a parcat la cinci metri de intrarea în bancă o maşină de curînd cumpărată, pe nume fals, de la un garaj periferic cu automobile de ocazie. A parcat-o, a coborît din maşină, a «uitat» portiera descuiată.

Orele 12.30 — Al doilea gangster a repetat întocmai «figura» şi a parcat a doua maşină exact în spatele celeilalte. Clientela intra şi ieşea din bancă fără să acorde cea mai mică atenţie celor două automobile. Nici funcţionarii şi nici paznicii nu se interesau de apariţia şi staţionarea a două automobile banale, un Peugeot şi un Citroen — la fel cu altele mii.

Ziua a doua, orele 12.30 — În faţa casei cu numărul 88 pe Avenue de Breteuil, adică exact la intrarea în filiala bancară, stopează un foarte elegant automobil «Autobianchi» cu «placa mineralogică», adică numărul de circulaţie, din Corsica. Doi tipi «à la gomme», deci bine îmbrăcaţi, cu boruri largi la pălării, cu buzunare mari şi serviete solide, tip «attaché-case», intră calmi, călcînd apăsat, în holul băncii, apoi, direct, în despărţitura specială rezervată clienţilor importanţi şi principalilor funcţionari ai filialei. În trei secunde coboară borurile pălăriilor anume confecţionate, care le maschează complet feţele, lasă loc numai pentru ochi. În clipa următoare desfac servietele, care erau camuflaje speciale pentru două mitraliere scurte şi foarte primejdioase.

12.34. — O funcţionară cu sînge rece apasă pe butonul soneriei de alarmă. În bancă nu se aude nici un sunet, dar la două din cele mai apropiate secţii de poliţie se declanşează un sistem asurzitor de alarmă, cu indicaţia precisă de unde a pornit chemarea.

12.37. — O adevărată avalanşă de automobile ale poliţiei pariziene porneşte către Avenue de Breteuil. Între timp al treilea gangster, şoferul de pe elegantul «Autobianchi», şi-a anunţat complicii din interiorul băncii că vor fi atacaţi. Apoi, s-a smuls de lîngă trotuar şi, dintr-un salt, a dispărut pe o stradă în unghi drept, unde a abandonat maşina cu număr corsican. Era, şi asta, furată cu vreo cîteva ore înainte.

12.40. — În interiorul băncii gangsterii nu şi-au pierdut nici calmul, nici timpul. Au adunat într-un ungher pe funcţionari (7) şi pe clienţi (3), au lovit cu violenţă pe fata care declanşase alarma, au anunţat pe ceilalţi ostatici că vor trage în plin dacă sînt atacaţi din interior sau din afară.

12.45 — Din bancă a ieşit un om în vîrstă, cu braţele ridicate. Era Emilien Ward, unul dintre clienţii luaţi ostatici. El a transmis mesajul gangsterilor: să li se dea drumul cu prada găsită — altfel vor ucide pe toţi captivii. Peste un minut, acelaşi mesaj a fost comunicat de un gangster prin radiotelefon.

Orele 13 — Răspunsul prefecturii a fost transmis tot prin radio portativ: de acord.

Trec două ore fără nici o mişcare. La orele 15 un poliţist se suie, din iniţiativă proprie, pe un stîlp de electricitate, de acolo sare pe bordura largă a unei ferestre. Gangsterii aud zgomotul făcut în săritură, trag o salvă spre fereastră, poliţistul renunţă la tentativa lui eroică.

Orele 18.30 — Un funcţionar al băncii apare în uşa de ieşire cu doi saci de bani în mîini. Strigă să nu se tragă în el, să fie lăsat să ducă sacii în automobilul Peugeot pe care poliţiştii îl neglijaseră. Funcţionarul aruncă sacii în automobil şi reintră în bancă. Asta era condiţia gangsterilor.

Orele 18.35 — Din bancă iese o funcţionară, aceeaşi care apăsase pe butonul de alarmă; în mers, imploră, plîngînd, pe poliţişti să nu deschidă focul orice s-ar întîmpla. Funcţionara aruncă sacii în Peugeot, apoi se aşază pe scaunul din faţă, de lîngă locul şoferului.

Orele 18.40 — Gangsterii anunţă prin radio telefon că vor ucide pe toţi cei aflaţi în bancă, dacă nu sînt lăsaţi să iasă şi să plece cu prada. Apoi ies, cu armele îndreptate spre doi ostatici, care-i preced. Poliţiştii urmăresc scena în tăcere, fără nici o mişcare. Gangsterii sînt foarte rapizi, se suie fiecare la volanul unei maşini, cu funcţionara şi încă un prizonier.

Orele 18.41 — Gangsterii demarează cu îndrăzneală după ce anunţă că se vor lupta cu grenadele şi vor declanşa, prin radio, dacă sînt urmăriţi o încărcătură explozivă lăsată în bancă, alături de ostaticii rămaşi acolo.

Orele 18.42 — De pe o stradă alăturată un poliţist trage în primul automobil al gangsterilor un foc de rachetă care-şi atinge ţinta şi plantează în caroserie un «bip-bip» automat, menit să indice locul pe unde vor trece şi unde se vor ascunde gangsterii. Manevra este anihilată de bandiţi. La bordul automobilului au un aparat care amuţeşte «bip»-ul lansat de poliţişti.

Orele 20. — Parisul numără peste 9 milioane de locuitori. Circulă aproape două milioane de autoturisme înmatriculate în sute şi sute de localităţi. Aşa că a căuta un automobil la Paris este echivalent cu a căuta un ac în carul cu fîn. Totuşi, automobilele gangsterilor au fost găsite repede, abandonate pe străzi periferice. Fata şi funcţionarul de la bancă dormeau pe banchete, drogaţi cu seringa, incapabili să contribuie la urmărirea declanşată de poliţie.

La miezul nopţii, situaţia era neschimbată. Gangsterii erau pierduţi în mareea umană a metropolei.

La masa lui de lucru, pe care se află un singur telefon, comisarul Jacques Genthial, şeful Oficiului de represiune a traficului de fiinţe omeneşti, în a cărui sarcină cad, de regulă, cazurile criminale în care se produc răpiri de persoane sau luări de ostatici, stă liniştit, a renunţat să se mai intoxice sistematic cu ţigarete Gauloises-bleu, care nici măcar nu-i limpezesc ideile. Şi ce anume idei ar putea fi limpezite? Gangsterii au lucrat cu un profesionalism impecabil. Nici o urmă consistentă, nici o eroare. Automobilele cu care au operat erau nişte rable abandonate — apoi reparate, în secret, cu multă pricepere. Iată un indiciu preţios! Cine le-a reparat? O duzină de poliţişti căutau, de pe la orele opt ale serii, prin garajele improvizate de la periferii, pe vreun mecanic în măsură să ştie ceva despre un Peugeot sau un Citroen căruia i s-au pus piese noi la motor, la direcţie, la frîne şi broaşte noi la portiere.

Ziua a treia. — În zori, ostatecii au putut face declaraţii coerente şi complete. Nimic nou. Pe gangsteri nu-i cunoştea nimeni. Părea să fie limpede că lovitura nu fusese organizată cu complicitatea cuiva de la filiala Creditului Industrial şi Comercial. Clienţii care se aflau în sediu la ora loviturii erau în afara bănuielilor. S-au făcut, în linişte, cu minuţie, «portretele-robot» ale infractorilor. Chipuri obişnuite de borfaşi anonimi, de vîrstă mijlocie, de talie mijlocie, fără «semne particulare».

Orele 10. — Ziarele de mare tiraj au consacrat spargerii de pe Avenue de Breteuil coloane întregi, pe pagina întîia. Din seifurile băncii lipseau 3 milioane de franci, 160.000 de dolari, 100.000 de mărci, 90.000 de lire sterline, 800 de napoleoni de aur. Pradă extraordinară, poate cea mai mare din ultimii ani.

Orele 12. — La secţia de poliţie din arondismentul 16, în aceeaşi zi s-a prezentat o femeie care a declarat că în camera pe care o închiriase cu vreo două-trei săptămîni înainte unui «om de afaceri», a găsit trei saci de pînză cauciucată. Sacii erau goi, dar într-unul se afla banderola ruptă de pe un pachet cu bani, zece mii de franci. Era prima urmă lăsată de bandiţi.

La ora 11 a fost descoperită a doua urmă: un meşter de la Uzinele Citroen vînduse cîteva piese de la vechea lui limuzină. Cumpărătorii erau doi bărbaţi bine îmbrăcaţi, care au spus că au nevoie de ele la un garaj din Bordeaux. «Portretele-robot» care i-au fost arătate i s-au părut asemănătoare.

La ora 13 la aeroportul din Orléans s-a prezentat un bărbat tip «om-de-afaceri» care a cerut un bilet la zborul pentru... Paris. Nimic mai obişnuit. Dar poliţistul de gardă a remarcat atenţia, grija individului de a trece prin locurile mai ferite, mai puţin luminate şi de a nu se despărţi nici o clipă de valiza lui nu prea mare, dar sigur grea, închisă cu un sistem de siguranţă. Orice călător din lume are grijă de valiză. Călătorul de la Orléans părea dominat, obsedat, de această grijă.

Orele 14. — Călătorul semnalat la Orléans a sosit la Paris, a intrat în aerogară, «decontractat» cum se scrie în reportaje. Zece perechi de ochi îl urmăreau, din diferite locuri, de la diferite distanţe. Nou-venitul s-a dus în «parkingul» aerogării, dar nu s-a îndreptat, direct, către o maşină. A ezitat, a căutat un minut, două, apoi s-a urcat într-un autoturism care era descuiat! A manevrat să iasă din labirintul parcajului, apoi s-a îndreptat către oraş. Înaintea lui alerga un automobil oarecare, după el n-a pornit nimeni. Omul era convins că nu este urmărit. Aşa că s-a dus direct unde era aşteptat, foarte aproape de «locul crimei», pe o stradă paralelă cu Avenue de Breteuil, şi a intrat într-un garaj subteran, a cărui uşă s-a deschis la un semnal electronic.

MIRCEA GRIGORESCU ■

(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII

eu n-am vrut să trec prin viaţă ca geamantanul prin gară (2)

Era iubit, ambiţia celui mai mărunt ucenic de a ajunge un bun meseriaş impunea respect lucrătorilor, care îl lăsau din ce în ce mai mult să lucreze pe maşini. În 1948 iese şi el lucrător şi cu prima lui leafă se duce glonţ acasă şi-i spune mamei dîndu-i banii: uite, mamă, ăsta e salariul meu! Ca şi tatăl său, acarul, ca şi fratele său, lăcătuşul.

— Viaţa era grea, numai mama, Ioana o chema, adunînd banii de la noi îi făcea să ajungă sau să n-ajungă în casă pînă la leafa viitoare.

Dimineaţa, ceai cu pîine, la prînz, la cantina fabricii, ciorbe lungi, dintre acelea prin care puteai privi şi în care pluteau cîteva boabe de fasole sau felii de cartofi, seara, tîrziu, acasă, ce se găsea, mai nimica...

— În timpul foametei din 1947 prăjeam toată ziua mămăligă pe plita maşinii, ne bătea vîntul cînd ieşeam pe afară şi ne clătinam. Haine? Ce să le mai ştiu, cum se purta pe atunci, că dacă aveam nevoie de un pantof, de o cămaşă, îmi dădeau ai mei şi-mi cumpăram.

Tinereţea îşi avea însă plăcerile ei de pasăre zburătoare, deşi prea mult timp pentru ele nu era şi nici reumatismul care-l împungea mai ales dimineaţa, cînd se scula, nu-l îndemna cine ştie la ce.

— Din 1946 pînă în 1950 m-am chinuit cu reumatismul, deşi m-am dus şi la mare, vara, abia odată cu operaţia pe care am făcut-o la genunchi am scăpat de el, aşa, deodată, ca printr-o minune. Poate fotbalul îmi place şi pentru asta, că dacă nu jucam nu mi se deplasa rotula, nu făceam operaţie şi nu scăpam de reumatism.

Cum jucau fotbal Ioniţă Marin şi colegii lui e de pomină şi, cred eu, ar părea de necrezut pentru răsfăţaţii de azi care, de cîte ori dau pe lîngă minge, se plîng că n-au condiţii, că sînt obosiţi...

— Noi am jucat de plăcere, 11 eram cu toţii, n-aveam rezerve în echipa uzinei. «Sirena» îi zicea şi-i zice şi acum echipei. Eram o mînă de băieţi, ne ieşeau crampoanele prin tălpi. Cînd ieşeam din schimbul III, dimineaţa, ne urcam într-un camion şi, pe jumătate adormiţi, ne duceam să jucăm. Antrenamentele le făceam după program, munca era muncă, fotbalul fotbal, nu se amesteca, aşa cum se amestecă azi cînd avem băieţi pe care dacă-i cauţi la maşină zic că sînt la antrenament şi invers.

Tot în acest timp, în 1947-1948, este primit în U.T.M., fapt cît se poate de firesc pentru fiul acarului Ioniţă, membru de partid din 1945. Şi tot în acest timp, după ce un an s-a chemat că nu mai era ucenic, ci practicant, a intrat în rîndul lucrătorilor, odată cu naţionalizarea fabricii al cărui prim director ales de muncitori a fost Victor Naghi, azi şi el Erou al Muncii Socialiste. Povestit de Ioniţă T. Marin, actul naţionalizării nu are nimic spectaculos, nimeni nu s-a bătut cu nimeni, nu s-a incendiat nimic, apărînd în toată însemnătatea sa ca una dintre primele dovezi de putere ale clasei din care făcea parte, clasa muncitoare.

— În prima dimineaţă, după difuzarea decretului, la poartă nu i s-a mai dat voie directorului să intre, am ţinut o scurtă adunare şi l-am ales pe Naghi, pe urmă am trecut la lucru ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Dar ştiam că, începînd din acea zi, lucrăm pentru noi şi că trebuie să lucrăm bine.

Primii trei ani de după ucenicie au fost pentru eroul nostru cei mai grei ani de meserie. Lucrătorii erau plătiţi cu ora, totul depindea de maistru, se lucra în trei schimburi. Ioniţă T. Marin nu stăpînea încă meseria şi se descurca greu cu strungul.

— Meseria de strungar, zice, e uşoară numai după ce ai învăţat-o. Eu atunci, între '48 şi '51, am simţit greul strungăriei din care mare lucru nu apucasem să ştiu cît am fost ucenic. Încet-încet am început s-o deprind, mai mi-arăta unul sau altul dintre cei vechi, mai mă uitam şi eu la ei. Mie nu mi-a fost niciodată ruşine să învăţ de la altul, consider că aşa e bine, aşa ajungi un lucrător bun.

Da, Ioniţă T. Marin, cu aerul său serios care-i învelea chipul de copil, trăgea din răsputeri ca să ajungă în vîrful meseriei. Privesc cîteva fotografii din vremea aceea: un tînăr firav, cu părul blond dat pe spate, îmbrăcat în haine luate pe cartelă, între care şi nelipsitul loden. Acasă, tatăl se pensionase, iar fratele avea deja doi copii, deci bani de haine nu prea erau, dar nici haine, ca acum, nu prea erau. Cînd pleca din Strada Vasile Stolnicu pe strada vecină, Deliorman, la prietena lui, Ioana, îşi punea un plovăr roşu, scoţîndu-şi gulerul cămăşii afară. În mînă avea banjoul, un prieten de care nu s-a despărţit nici pînă azi, şi-i cînta Ioanei valsuri.

— Seara, povesteşte Ioana Ioniţă, venea cu pacheţelul de mîncare la el, pentru că după ce ne despărţeam pleca direct la uzină, cînd ieşea dimineaţa, mă conducea pe mine pînă la cooperativa de încălţăminte unde eram contabilă. Toată ziua alerga şi muncea să strîngă bani pentru ce aveam noi de gînd.

Gîndul amîndurora, deşi tineri, şi, cum ar fi spus unii, nepotriviţi (el muncitor, ea contabilă), s-a împlinit la 5 august 1953, cînd s-au căsătorit şi s-au mutat în casa părinţilor fetei, o căsuţă de paiantă, modestă, cu duşumele, grădiniţă şi apă în stradă. În mijlocul ei trona o maşină «Singer», din zestrea fetei, şi o singură sobă.

— Vine şi viscolul, ca un făcut, Ioana era însărcinată, tăiam pomii din curte, ori căram lemne cu sacul de la neamuri, ca să nu îngheţăm.

Ioniţă T. Marin se zbate să acopere nevoile casei dintr-o singură leafă (Ioana nu mai lucra, creştea copiii), după masă munceşte la atelierele unor mici meseriaşi unde învaţă să mînuiască freza şi deprinde şi alte secrete de la meşteri.

— 5 ani am dus-o greu, eu şi Ioana, zice, dar eram fericiţi. Aveam doi băieţi, Sile şi Costel, primul născut în '54, al doilea în '57. Eram primul din familia mea care aveam băieţi, ceilalţi aveau numai fete. Cu soţia m-am înţeles de la început, şi acum sîntem ca în prima zi, deşi n-am stat niciodată prea mult pe acasă. Noroc că din 1961 a intrat şi ea contabilă la uzină, aşa că ne mai vedem din cînd în cînd.

Rîde, lucru ce i se întîmplă rar şi-l face să exclame cu o bucurie aproape copilărească: «Nu, că m-ai făcut să rîd!». Din 1951, deci de la numai 21 de ani, este şef de brigadă şi prima inovaţie şi-o leagă de această responsabilitate.

— Lucram la o pompă, P.D.1, care avea piese din bronz, greu de executat, şi am adaptat un dispozitiv simplu prin care o operaţie a ajuns să fie făcută de la 30' în 15'. Asta şi altele (la fiecare reper găseam cîte ceva de făcut) ne uşurau munca la toţi şi făceau să cîştigăm mai bine; dar eu nu le dădeam drept inovaţii, deşi aveau randament.

Dacă înainte uzina de pompe nu angaja mulţi ucenici, de la o vreme, mai ales după 1952, aceştia încep să se înmulţească şi dintre ei, dintre cei ce voiau să se facă strungari, zeci şi sute trec prin brigada lui Ioniţă T. Marin; pe unii îi angajează chiar el, aşa cum făcuse maistrul Ion Gheorghe în decembrie 1945, ţinîndu-şi, cum s-ar spune, rîndul în această mare familie muncitorească. Astfel, în curte, avea un vecin cizmar, nea Aurică, om sărac cu 5 copii. Între aceştia, cel mai mare, Rafilă Gheorghe, umbla hai-hui, cărînd din cînd în cînd calapoadele de la cooperativă acasă. A vorbit cu el şi l-a luat în brigadă, l-a calificat strungar. Rafilă îi mulţumeşte şi azi cînd îl vede.

— Fratele lui e tot la mine. Cam în fiecare an aveam 10-15 ucenici în brigadă şi din aceştia, 15 să zicem, scoteam 14 strungari buni. Care vedea că nu ne puteam înţelege, ori pleca singur, ori îşi schimba meseria. Mulţi nu şi-au schimbat-o, însă plecau la armată şi nu se mai întorceau la noi, se trăgeau mai aproape de casele lor.

Pînă în 1957 lucrează ca strungar, realizînd peste 20 de inovaţii, ceea ce, deşi continuă să arate foarte tînăr, ca un ucenic, îi creează prestigiul de lucrător «bătrîn» în meserie şi, pe alt plan, de om cumsecade, săritor la nevoie, cu care din cauza seriozităţii nu se poate certa nimeni, chiar dacă motive de ceartă, cum se întîmplă în orice colectiv de muncă, ar mai fi fost. Pentru că trebuie spus: Ioniţă T. Marin este neiertător cu cei care nu-şi văd de treabă şi-i încalcă principiul lui de o viaţă:

lucrul să fie făcut cît mai repede și mai bine! Nu e de mirare că, odată ce băieții lui din brigadă încep să se însoare, începe și el să le fie naș, deși nu întotdeauna avea timp și bani pentru asta.

— Eu văd uzina ca pe o familie, mie așa mi-a fost și mi-a rămas pînă azi. Și, ca în orice familie, lucrurile stau bine dacă toți se înțeleg, se ajută și se respectă. Nu că dacă mie îmi merge bine, celuilalt poate să-i meargă și rău, puțin îmi pasă. De-aia eu sînt și greu de găsit, hala noastră e mare și cam la un sfert de oră mă duc dintr-o parte a ei în cealaltă, cînd sînt chemat ba cu una, ba cu alta la mașinile băieților.

Pe măsură ce Ioniță T. Marin creștea în meserie, creștea și uzina, începînd să-și contureze primele trăsături care împreună alcătuiesc fața ei modernă de astăzi. Se dărîmă «maghernițele», în locul lor se construiesc hale mari care impun schimbarea utilajelor învechite cu altele noi și odată cu acestea deprinderile știute cu altele, încă neștiute. Este adusă o freză de roți dințate la care nimeni nu știa să lucreze, ori nimeni nu vroia să se bage. Lucru nou, greu de învățat, cu calcule și complicate și multe, bani mai puțini...

— Eu, povestește Ioniță T. Marin, lucrasem pe o freză veche într-un atelier particular, știam cîte ceva, așa că am trecut eu pe mașina asta, că tot n-avea cine. Din 1957 pînă în 1962 am lucrat pe ea, i-am făcut și cîteva inovații, vreo 7 cu randament foarte mare. Așa a fost cu «danturarea în lanț» unde în loc de o roată dințată în 4 ore, făceam 10 în 6 ore.

Am în față o fotografie de atunci: Ioniță T. Marin și freza de roți dințate. Cu bascul pe frunte, cam încruntat, strungarul ajuns din necesitate frezor se apleacă deasupra mașinii, părînd atît de preocupat de ea, încît nici nu s-ar crede că știa că este fotografiat. Poza se află între celelalte poze de familie. Firește.

IULIAN NEACȘU ■

(Va urma)

FOTBALUL E VIAȚA MEA (8)

să muncești pentru fruntea lui neagu, dumitrache sau sandu mircea...

— Eram la Belgrad la capătul unui triplu meci de mare ambiție, România-Ungaria, în cadrul campionatului european. Iubitorii fotbalului își amintesc, desigur. Primul joc: 1-1 surprinzător la Budapesta, după ce noi am trecut pe lîngă victorie (!), al doilea joc: 2-2 la București, după ce ei, ungurii, au fost la un pas de calificare pe terenul nostru (!); a urmat partida a treia, de baraj, în capitala Iugoslaviei. Meci cu cîntec. Abia intrați pe teren, la încălzire — culmea ghinioanelor! — se accidentează Dembrovschi, cel mai echilibrat și mai cerebral atacant din cîți am cunoscut vreodată, omul care nu ceda și nu ne lăsa nici pe noi, ceilalți, să cedăm pînă în ultimul minut al oricărui joc. E introdus în echipă Domide, exact înaintea fluierului de începere a partidei. Spre nedumerirea mea, Domide e trecut vîrf iar eu joc mijlocaș, deși arădeanul e recunoscut mai eficace la mijlocul terenului, unde are și un randament defensiv, atu care mie mi-a lipsit întotdeauna. Începem meciul cu o mare ambiție, impulsionați și de tribune, care mergeau evident cu noi. Deși facem o primă repriză foarte bună, jocul nostru fiind condus de un Liță (n.n. — Dumitru) în zi mare, abia reușim să... egalăm. O greșeală a fundașilor centrali se soldează cu un gol al echipei maghiare, avantaj anulat cu greu, după multe eforturi, de echipa noastră. La a cincea sau a șasea sa acțiune personală, Dumitru ia o minge de la centrul terenului, driblează fantastic tot ce-i apare în cale, ajunge în careul de 6 metri, nu șutează, își micșorase în apropierea porții unghiul de șut, ci îi pasează înapoi, «pe tavă», lui Neagu, care înscrie. 1-1 la pauză, deși după calitatea jocului făcut de noi trebuia să avem cel puțin două goluri diferență în avantajul nostru. În repriza a doua s-a cam schimbat roata. Fotbaliștii unguri sînt mai proaspeți, pe unii dintre băieții noștri începe să-i lase benzina, și inițiativa trece încet, încet de partea adversarilor. Avem totuși victoria în mînă... Dar ni se refuză un penalty clar, la 1-1, în ultimul sfert de oră de joc, iar în minutul 265 al triplei întîlniri România-Ungaria, adică exact cu 5 minute înaintea sfîrșitului partidei de la Belgrad, Neagu are calificarea pe frunte! A centrat splendid, parcă-l văd și acum, Domide, Rothermel, portarul ungur, sare disperat cu pumnul înainte, sare și Neagu, care șterge mingea cu capul. Gol???... Nu!!! Balonul trece la cîțiva centimetri de bară... la cîțiva centimetri de un vis... de o victorie pe care o doream nespus și o visam într-adevăr cu toții... A urmat, cum se întîmplă adesea, răzbunarea fotbalului. Deși avusesem un penalty, și marea ocazie de gol a lui Neagu, cei care au înscris au fost adversarii noștri, de pe urma neatenției lui Hălmăgeanu și a lui Răducanu.

Ce mi-a venit cu povestea asta lungă și nu prea plăcută? Mi-a venit de la... Sandu Mircea, de la o discuție despre el cu cîțiva specialiști. El este urmașul lui Neagu și Dumitrache. Adică va trebui să muncesc pentru el așa cum am muncit de atîtea ori pentru cei doi. Iar fruntea lui Sandu Mircea va trebui să nu-mi irosească munca, ci să mi-o fructifice. Ani de zile, cu Neagu și Dumitrache așa a fost. Cu Neagu mi-era mai greu, pentru că nu știam cum să-l găsesc mai bine, adică nu știam ce i se potrivește lui mai bine. Uneori îi puneam mingea exact pe nas și totuși rata, alteori i-o dădeam «la luptă» cu doi adversari, se înșuruba între ei, țîșnea și dădea gol. Cu Dumitrache am înțeles de la început o chestie pe care nu știu dacă au priceput-o chiar și coechipierii lui la Dinamo. Sare el splendid la cap, zboară frumos, se ridică sus, dar dacă i-o tot dai, centrarea, la înălțime, l-ai omorît. Întîi pentru că-l obligi să facă, repetat, eforturi maxime pentru a se înălța, apoi pentru că la fiecare săritură în sus se lovește de stînca apărătorilor și, oricum, el e cel mult de categoria cocoș. Mai e ceva, mi-a spus cîndva Lupescu, au prins și ei, apărătorii, șpilul cu mingile înalte adresate lui Dumitrache. Nu trebuie să sari tare în el, e suficient uneori să-l împingi cu un deget cînd se ridică și nu mai ajunge să lovească mingea. Așadar, centrîndu-i înalt îl sacrifici de pomană pe Dumitrache. Există o singură soluție. Cînd jucam cu Florică îi năuceam pe toți cu ea. Eu aveam mingea, iar el era adeseori marcat de doi și chiar de trei adversari care de multe ori îl băgau la mijloc «să nu sufle». Dacă îi dădeam mingea sus, ajungea la el o dată din zece pase. Și atunci ce făceam: îl angajam în fața lor, cu mingi la semiînălțime, Florică țîșnea ca un drac din cutie, «le lua fața», cum spunem noi, fotbaliștii, prelua sau șuta la poartă, depinde unde se afla în teren. E adevărat însă că țîșnirea asta a lui Dumitrache n-am mai văzut-o la nimeni, la nici un atacant, parcă țîșnea electric și-i înmărmurea pe toți, adversari, coechipieri și spectatori.

A venit însă «dispariția» lui Dumitrache, eclipsa lui de peste un an de zile — terminată, se pare, acum, și eu sînt unul dintre cei care se bucură cel mai mult de revenirea lui, pentru că l-am iubit întotdeauna pe băiatul ăsta extraordinar — și a răsărit Sandu Mircea. Tare ca un taur, bătăios ca o fiară, ambițios ca un dulău. În plus, are o săritură de zeu. După părerea mea, Sandu Mircea este o rară și fericită combinație între Iancu și Dumitrache. Forța și determinarea fostului buldozer de la Progresul unite cu explozia lui Florică. Cred, deși am văzut că unii nu sînt de părerea asta, că Mircea este prototipul vîrfului modern.

Azi n-am vorbit mai nimic despre mine și nu întîmplător. De multe ori băieții ăștia «m-au făcut ei mare pe mine», după cum «i-am făcut și eu mari pe ei». Așa se spune în fotbal și așa și este. Nu ești singur niciodată iar fenta mea li s-a părut cu adevărat strălucită spectatorilor mai ales după ce mingea plecată de la mine întîlnea fruntea lui Dumitrache și de acolo se ducea în gol.

MARIUS POPESCU ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

împărțirea de bunuri

Știam că se vor despărți, la fel cum știa toată lumea, fiindcă se și fixase primul termen de judecată în procesul lor de divorț, știam că vor divorța zic, dar nu știam motivul, cum nu îl știa nimeni și de aceea circulau tot felul de versiuni, ba că el, bărbat bine, medic eminent, asaltat de femei ar fi..., ba că ea, femeie frumoasă și mult mai tînără decît el, ar..., ciudat era însă faptul că deși divorțau, puteau fi văzuți mereu împreună, e adevărat, cumva triști, gravi, abătuți, dar totuși mereu împreună, ceea ce nu era deloc firesc, dar cînd i-am spus acest lucru unui prieten al meu, acesta m-a admonestat:

— Ce vezi ciudat în asta? Voi, juriștii, ați fost obișnuiți atît de mult să îi vedeți pe cei care se despart urîndu-se, adică pe cei care și-au jurat credință veșnică, pe cei care s-au iubit și au împărțit aceeași soartă, ajungînd să se ocărească, să se dușmănească, să se reclame, să își dorească răul reciproc, încît, atunci cînd intîlniți niște oameni care se despart civilizat vi se pare că e ceva neobișnuit, poate chiar suspect.

— Bine, dar tot rămîne ceva ciudat, i-am spus eu, și anume faptul că nici unul nu vorbește despre motivul care i-a determinat sa se despartă, după ce — prea bine ști și tu — între ei a fost o atît de mare iubire.

— Asta e adevărat, a concedat amicul meu, e adevărat, chiar ieri a fost el la mine ca să mă convingă să fiu martor în procesul lor.

— Martor? Martor, despre ce?

— Tocmai asta i-am spus și lui, că nu știu nimic rău nici despre el, nici despre Dorina. Chestia era însă alta, și anume că avocatul lor i-a spus că indiferent de motivul real pe care, după cum ști, ei vor să îl țină secret, în instanță trebuie să dovedească existența unui motiv foarte grav, care să facă imposibilă continuarea căsătoriei, altfel nu îi divorțează. Era vorba deci de confecționarea unui motiv fictiv și doctorul voia ca eu să îl confirm ca martor.

— Și, te-ai declarat de acord să depui ca martor mincinos într-un proces prefabricat?!

— Iar sare juristul din tine. Mai întîi că despărțirea lor e reală, fals e doar motivul invocat aparent și, în al doilea rînd, l-am refuzat, pentru că îmi cerea să spun despre el o treabă atît de urîtă, încît toată lumea care îl cunoaște ca un om integru ar fi știut că mint. În fine, le-a găsit avocatul și dovezile.

A doua zi, cînd medicul m-a sunat la telefon mi-am închipuit că vrea să mă roage pe mine să fac ceea ce refuzase prietenul nostru comun, mai ales că a început cu «Vreau să te rog ceva», dar m-am înșelat, fiindcă era vorba de altceva, anume de a asista la împărțirea lucrurilor între ei doi, spunîndu-mi că e mai bine ca să fiu eu de față fiindcă sînt jurist și voi ști să redactez actul de partaj voluntar, pe care urma să îl depună în instanță.

Așa se face că după masă m-am dus la ei. Din nou mi s-a părut ciudat faptul că deși erau triști, mai ales Dorina era foarte palidă și amărîtă, au pregătit împreună cafeaua cu care m-au servit.

Cînd am trecut la împărțirea lucrurilor între ei, de asemenea, totul s-a petrecut cît se poate de amical, sau, mai exact cu o mare doză de indiferență din partea lor. În momentul în care mi-am dat seama că el ține ca aproape toate lucrurile de valoare din casă să îi rămînă ei, cu toate că Dorina a încercat de cîteva ori să protesteze spunîndu-i: «Ști bine că nu îmi mai trebuie nici mie...» am încercat să intervin, explicîndu-le că partajul se descumpănește în favorul ei, dar el a fost foarte ferm, spunîndu-mi că din moment ce el va fi acela care va părăsi locuința, are nevoie de foarte puține lucruri de acum înainte.

M-am gîndit că o fi știind el de ce dorește să fie atît de generos, poate se simte vinovat, adică el va fi cauzat motivul ascuns al divorțului lor, cine știe cu ce tinerică s-o fi încurcat, sau poate se mută la una care e bine aranjată, cine știe ce o fi la mijloc, așa că am considerat că nu este cazul să mai comentez și am trecut în lista întocmită de mine mai tot ce era de valoare în locuință pentru Dorina.

Disputa s-a ivit tocmai cînd consideram împărțirea încheiată, și anume la niște bibelouri, mai exact niște fleacuri, niște nimicuri care se cumpără ca amintiri prin excursii. Erau toate îngrămădite pe polița de jos a unei vitrine, de unde am transcris serviciile de rubin pe numele Dorinei și eram gata să fac la fel și cu aceste fleacuri, cînd l-am auzit pe el oprindu-mă:

— Nu!... Pe acestea le treci toate la mine!

— Te rog!, am auzit-o pe Dorina. Te rog să îmi lași mie aceste obiecte... Ști bine că sînt amintiri.

— Nu! Nici gînd!, a ripostat el inexplicabil de nervos și de ferm.

Îmi venea să le spun că e caraghios să se certe pentru obiecte care la un loc nu făceau o sută de lei, după ce nu au discutat soarta unor piese cu adevărat de valoare, dar mi-am dat seama că aceste obiecte mărunte au o altă semnificație pentru ei decît valorică, și m-a surprins cînd am văzut-o pe Dorina că ia în palme o scoică mare, vorbindu-i cu o voce scăzută:

— Îți amintești? Mi-ai cumpărat-o în primul concediu pe care l-am petrecut la mare împreună. Îți amintești?

— Și ce vrei cu asta?!, a întrebat-o el răstit.

— Vreau să spun că din moment ce mi-ai dăruit aceste lucruri, nu mi le poți lua înapoi... Sînt amintirile mele...

— Te-am întrebat unde vrei să ajungi cu asta?!, a spus el cu aceeași voce aspră, cumva albă și apoi s-a întors spre mine: Scrie-le acolo, la mine!

Nu am scris nimic, fiindcă o priveam pe Dorina cum încearcă să se stăpînească, și pînă la urmă să izbucnească într-un hohot de plîns. El a plecat o clipă privirile în pămînt, ca apoi să își regăsească vocea fermă și să îi spună:

— Mi-ai promis că nu vei face asemenea scene!

— Nu mai pot suporta... Nu mai pot suporta!, se apăra femeia.

— Ce naiba se petrece între voi?! am exclamat și eu.

— Ceea ce vrea să facă el e crud, e o nebunie!, mi-a spus femeia. Nu mai pot să suport!

Dacă pînă în clipa aceea eram aproape sigur că motivul secret al divorțului lor era legat de o vină a lui, acum începeam să cred că este invers, adică vina este a ei și el este cel care impune divorțul. De aceea m-am dus spre el:

— Crezi că nu se mai poate face nimic?... Dacă, în adevăr, este o vină a ei, nu ești capabil să o ierți?

Mi-a zîmbit cumva trist, cumva ciudat:

— Să o iert?... Ce îți poate trece prin minte?... Nu am de iertat nimic, nimănui... Poate destinului...

Dorina reușise să își stăpînească lacrimile.

— Uite, îți spun, mi-a zis, deși m-am legat față de el să nu spun adevărul nimănui... Îți spun... El are un cancer. Localizat undeva la baza osului frontal. De aceea vrea să divorțăm și apoi el să plece undeva într-un spital din țară pe care eu să nu îl știu, ca să îmi pot reface viața... Te rog să îi spui că e nedrept; că ne-am legat pentru întreaga viață, și la bine și la rău...

Mi-am întors fără să vreau privirile spre el, cred îngrozite, fiindcă el din nou m-a privit în felul lui, zîmbind amar.

— Nu îmi putea trece prin minte așa ceva, i-am spus. Nu se poate face nimic? Am auzit că sînt tot felul de metode moderne de tratament.

Mi-a vorbit uimitor de calm.

— Dorina nu trebuia să îți spună. Nu vreau să mă compătimească nimeni. Înțelegi?... Cît despre speranțe, nu uita că sînt medic și știu foarte bine cînd o condamnare este ireversibilă.

— Dar, poate ți-ar fi mai ușor dacă ea va fi alături de tine, am insistat. Doar e soția ta.

— Nu, m-am gîndit foarte bine, nu mi-ar fi mai ușor. Boala mea are cea mai dureroasă localizare posibilă. Mai lungă și mai chinuitoare... De ce nu vrei să mă înțelegi că nu vreau să fiu compătimit?

— În cazul ei, nu e vorba de compătimire.

— Știu, știu foarte bine! Dar, spune-mi sincer, crezi că îmi va fi mai ușor dacă o voi vedea și pe ea chinuindu-se alături de mine, poate chiar un an, sau, mai știu eu, poate chiar mai mult timp?... Trebuie să rezolv toate acum, pînă nu reîncep crizele, pînă sînt încă tare și lucid. Trebuie să îmi închei socotelile drept, cu mintea limpede, nu cu gîndirea încețoșată a unui bolnav slăbit, capabil să accepte jertfa altora pentru el...

Dorina a fugit în camera alăturată, trîntindu-se pe un pat, fiindcă o răzbise un alt hohot de plîns.

Am trecut după ea, încercînd să o consolez:

— Desigur, Dorina, e o mare nenorocire, care a trăznit din senin, dar trebuie să fi tare... Și nimic, nici chiar divorțul, dacă ți-l cere, nu te poate opri să fi alături de el.

— Mă poate opri... Mă poate opri el... Mi-a spus că dacă nu voi respecta voința lui, decît să mă vadă suferind lîngă patul lui, mai bine se sinucide...

Chiar că nu mai știam ce pot să îi spun, de aceea m-am întors în camera unde el stătea cu spatele, rezemat cu fruntea de geam.

— Te iubește, i-am spus, și e dreptul ei de soție să fie lîngă tine.

— Știu că mă iubește, mi-a spus în felul lui nefiresc de calm, știu că mă iubește, dar vezi, și eu o iubesc pe ea și de aceea am și eu dreptul, mai mult, chiar obligația să o dezleg de viața mea de acum înainte.

— Crezi că ceea ce faci e o dovadă de iubire?

— Da... Faptul că găsesc în mine tăria să fac această supremă dovadă, să fac acest hai să îi zicem sacrificiu, dispărînd din viața ei, refuzînd să împart disperarea care va urma cu ea, va fi pentru mine ca o mîngîiere, mă va face să suport mai ușor această stupidă condamnare a bolii. Altfel, ce aș mai putea face frumos, pentru ea?...

EMIL POENARU ■

COPERTA NOASTRĂ:

Culorile toamnei, pictură de **GERMAINE STERIAN**

Un colț din satul-miniatură la care lucrează, de ani, meșterul Alexandru Mureșan din Blaj.

Fotografie de ELENA GHERA ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
SORIN POSTOLACHE

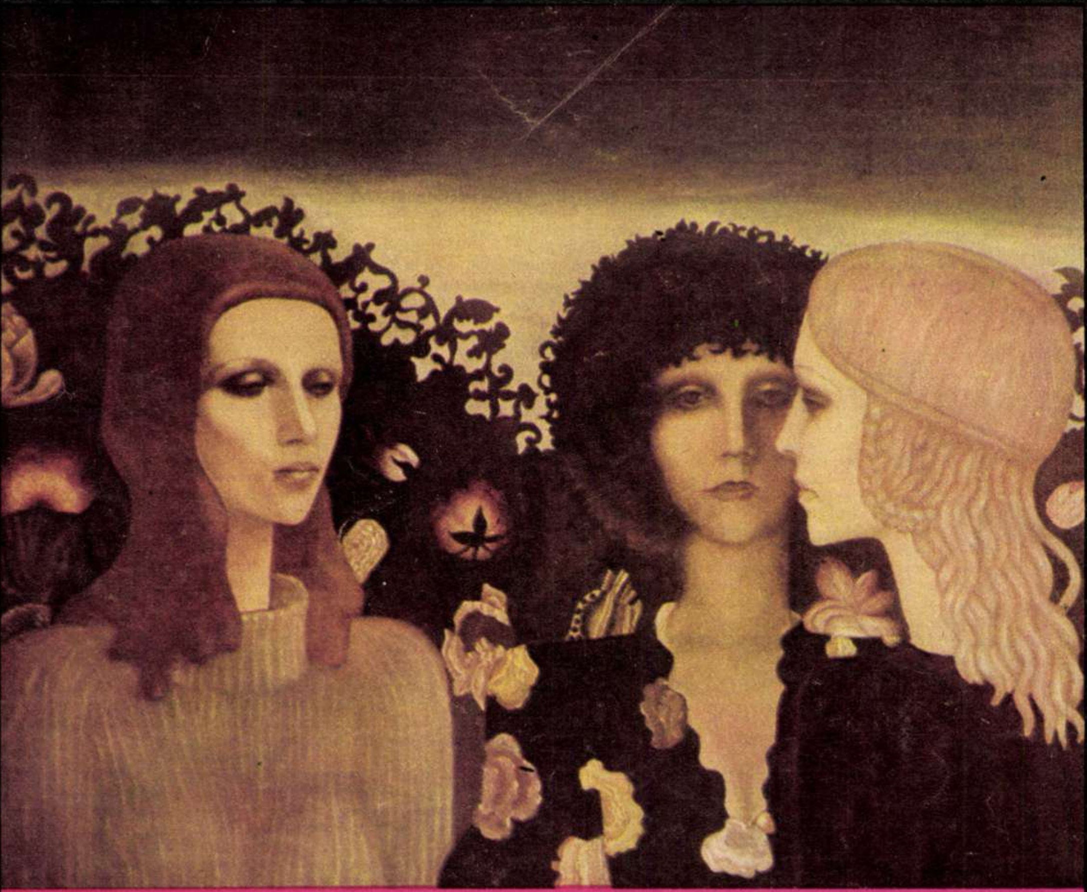

Zemlenyi Csaba: «Ipostaze»

Sorin Ilfoveanu: «Portret»

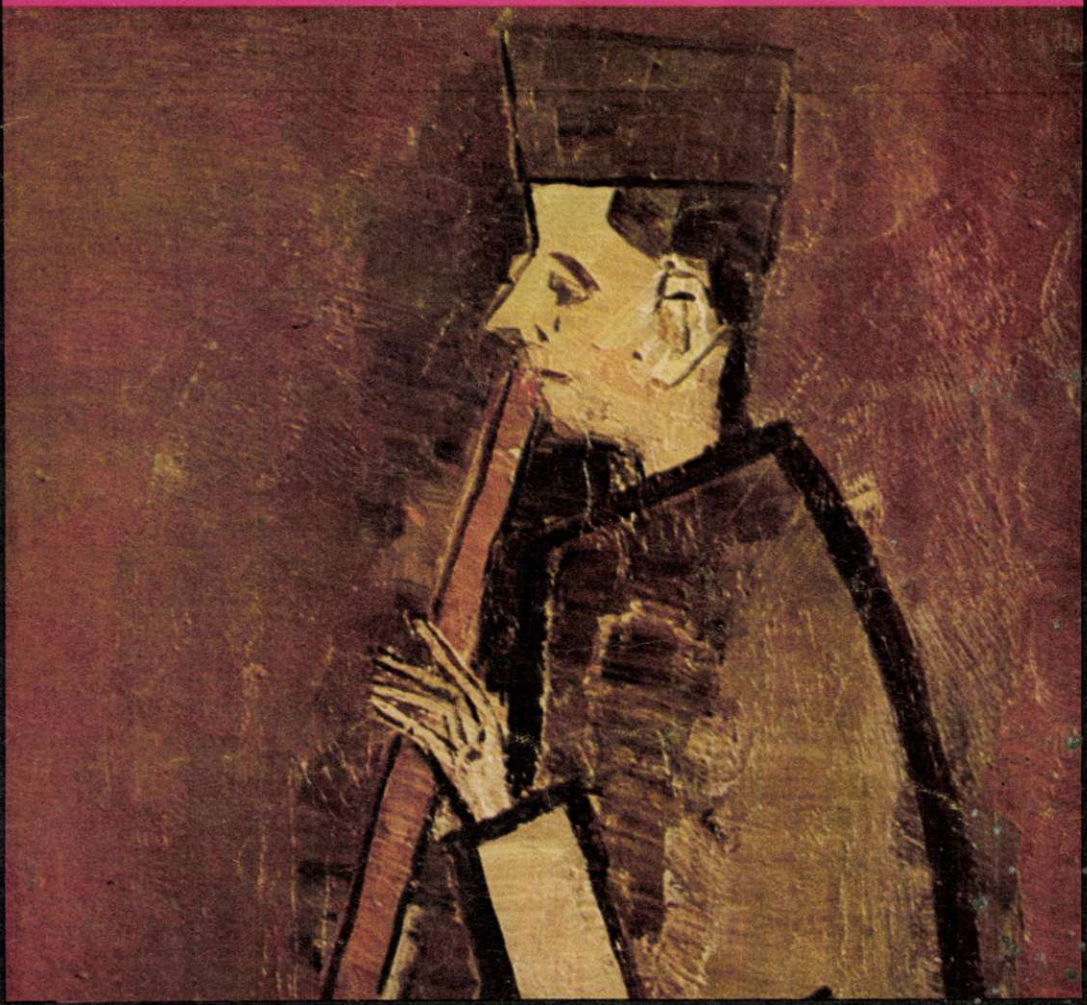

să ai puterea să-ți imaginezi oameni

108

Nu există un chip pentru totdeauna, mi-am zis privind studiul de portret (1974) al maestrului Corneliu Baba. O figură e doar un moment dintr-o curgere, prezentul unui trecut sau trecutul unui viitor. Atunci ce ar putea fi un portret dacă nu adevărul unui moment, un adevăr de care pictorul se apropie neîncetat, în timp ce el, înșelător și plin de iluzii, e mereu aici și mereu atît de departe, nimic stabil, nimic definitiv, de vreme ce el nu exprimă decît o secțiune dintr-o istorie. Și atunci este de înțeles de ce pictorii au numit adeseori portretele lor «studii», simțind că totul poate fi altfel, că pînă și o singură pată de culoare aruncată pe scena obrazului, sau intensitatea ei, sau lumina ei ar putea schimba înțelesul imaginii.

«Atelier 35» a prezentat o selecție de portrete a unor pictori și graficieni tineri, pe care i-a situat generos sub steaua protectoare a maestrului Baba. Un omagiu adus genului, mărturisesc organizatorii. O comparație, aș spune, ne voită și întîmplătoare, dar nu mai puțin semnificativă, care te îndeamnă să răspunzi la cîteva întrebări: propune acest moment al întîlnirii dintre două generații un model? Sau nu este decît exemplificarea unei detașări?

Ar fi excesiv dacă am numi epigonică opera în formare a unor pictori tineri, dar nu putem să nu remarcăm persistența unei influențe a maestrului Baba, care detașează un grup important de creatori, prezenți unii dintre ei și la «Atelierul 35», dar mai ales absenți din selecție. El le-a insuflat iubirea de culoare, acea învolburare și neliniște a pastei din care se naște figura, aspirația spre o atmosferă cromatic încărcată adeseori de mister. Tema e de obicei clasică — o figură sau un portret — dar convertirea ei în imagine, nașterea ei în culoare trădează parcă o pasiune de alchimist mereu în căutarea unei nuanțe rare sau posibile, a unor asociații care să exprime mai mult decît o vecinătate, ci mai ales existența unui sentiment. În sensul acestor aspirații creează portretele lor și Sorin Dumitrescu și Vladimir Zamfirescu. La ei figura trăiește mai ales prin viață cromatică. Personajele ies din fundaluri ca fantomele din propria lor tăcere, impunîndu-se prin poezia prezenței. Pentru că aceste chipuri vin uneori parcă din memorie, aducînd cu ele amintirile noastre despre lumea personajelor picturii, ne proiectează o clipă în secole revolute, pentru ca destul de curînd să simțim și să ne dăm seama că acesta este doar un joc al iluziei și să ne întoarcem și să descoperim adevărul senzațiilor noastre, care nu este decît produsul unei situații vizuale insolite. Tot în sensul acestui figurativism mediat creează și Zemlenyi Csaba, numai că la el lipsesc imprevizibilul și neliniștile cromatice, imaginea impunîndu-se prin stranietatea personajelor și printr-o pasiune nedisimulată acordată amănuntului.

Portretele «Atelierului 35» ne-au mai adus aminte că dacă genul n-a îmbătrînit cu totul, el își conservă continuitatea — ce ironie! — prin contrariile sale. Menit să reprezinte adevărul despre un anumit om, el a alungat acum de pe ecrane și asemănarea și veracitatea, lăsînd loc fanteziei și invenției. Poate nu există nimic mai superb decît să ai puterea să-ți imaginezi oameni și să fii tu însuți demiurg.

CORNEL BOZBICI ■

Reproduceri color
de V. MÂNECAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

ANUL XXIV—NR **40** (1061)—11 OCTOMBRIE 1975

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

Biblioteca județeană MUREȘ TIRGU-MUREȘ

•O experiență urbanistică în premieră: Alexandria • Medicul Florin Dumitrescu își confirmă experimental ipotezele, realizînd prima hartă electrică a corpului omenesc

ROMÂNIA NEMURITOARE

casă și pîine

Eu robul și stăpînul pămîntului străbun
Din jertfe și din glorii în cîntec mă adun.
În inimă-mi zidită-i durata unui neam;
Pe Decebal în sînge și pe Traian îi am.
Mihai și Domnul Iancu și Mircea cel Bătrîn
Mi-au dat blazonul cinstei de doinitor român.
Azi, coborît din visul acestor bravi bărbați,
Se-arată-un nou luceafăr pe creste de Carpați.
El vine din istorii, pe firul strămoșesc,
Spre comunism să poarte tot neamul românesc.
Și fie să se-ntîmple — cum a jurat să fie
Preafericită vechea și noua Românie.
Luați aminte oameni, poetul vă vorbește
În graiul Mioriței și-al vremii, românește:
Români, maghiari, germani și alte seminții
Un gînd sîntem și brațul liberei Românii,
Căci țara ne e leagăn și casă e și pîine.
Așa a fost și este și astfel fi-va mîine...
Stăpîni am fost pe trudă, pe doruri, pe istorii,
Pe fluierul lui Iancu și pe durerea Horii,
Stăpîni pe tot ce astăzi aicea se durează,
Pe blînde nopți cu stele, pe soarele de-amiază...
Și iarăși zic spre lume cuvînt de la români:
Am fost, sîntem și fi-vom pe veci aici stăpîni!

GEORGE CIUDAN ■

MILIONUL, VĂZUT DE APROAPE

Am văzut o expoziție plină de interes. Într-unul din pavilioanele Întreprinderii de mașini unelte și agregate București sînt amenajate cîteva standuri cu piesele, ansamblele sau materialele pe care le importă «din vest» — cum zice telegrafic afișul de la intrarea în Intreprindere — rețeaua de producători industriali din cadrul Centralei. O seamă de piese ori ansamble au un evident grad de finețe și complexitate tehnică, astfel că trebuie să ai o anume competență în domeniu ca să hotărăști cum trebuie procedat, cum trebuie să le asimilezi și ce să faci cu fiecare leu-valută pe care-l ai la dispoziție. Există multe lucruri la îndemîna industriei noastre, există multe lucruri care pot fi produse, fără nici o îndoială, în țară. Dau un exemplu, mi-ar fi ușor să dau mai multe. E vorba de un set de pile. La standul unde sînt expuse pilele din import se specifică suma cheltuită: aproape jumătate milion de lei-valută. Dacă înmulțim cele cîteva sute de exponate din expoziție cu jumătatea de milion sau cu — adesea — milionul destinat importului, dacă socotim, tot aici, cele cîteva sute de expoziții, cîte s-ar putea alcătui, în toate întreprinderile din țară, cu lucrurile mici și mărunte din import, și punem milion lîngă milion, vom vedea limpede de ce e absolut necesar să privim chibzuit la lucrurile mici, să facem efortul — perfect posibil, în marea majoritate a situațiilor — de a le asimila și a le produce în țară. Să facem, adică, efortul să băgăm de seamă că nu e vorba numai de sume mici și sume mari, ci de sume folosite cu sau fără măsură.

TUDOR OCTAVIAN ■

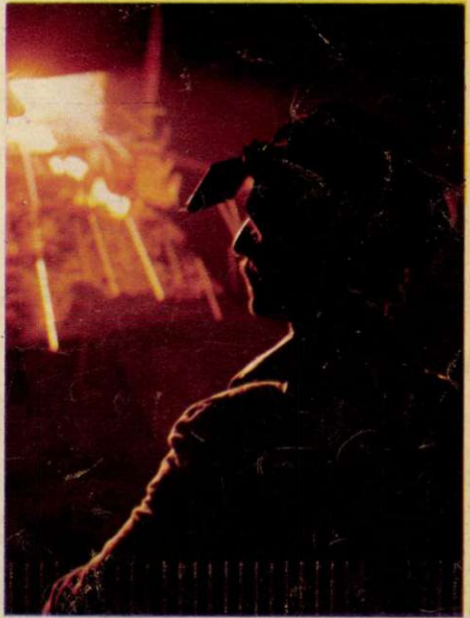

O ÎNTREPRINDERE RECONSIDERĂ DESTINUL UNUI ORAȘ

La sfîrșitul lui 1974, cînd intra în funcțiune Fabrica de oțel lingouri și piese turnate de la Intreprinderea de osii și boghiuri, Balșul devenea, de fapt, cel de-al șaselea centru siderurgic al țării. Iată o realitate resimțită cu emoție și de locuitorii acestui orășel, vechi de peste patru secole, așezat pe anticul drum roman ce lega Pelendava de Romula; un orășel a cărui unică și platonică șansă a fost, timp îndelungat, vecinătatea imediată a Oltețului.

Balș — centru siderurgic, o temă de profunde meditații, sursă generoasă pentru sociologi, privitoare la forța industrializării socialiste, finalitatea ei civilizatoare în spații sortite cîndva anonimatului. *(citiți reportajul din pagina a 4-a)*

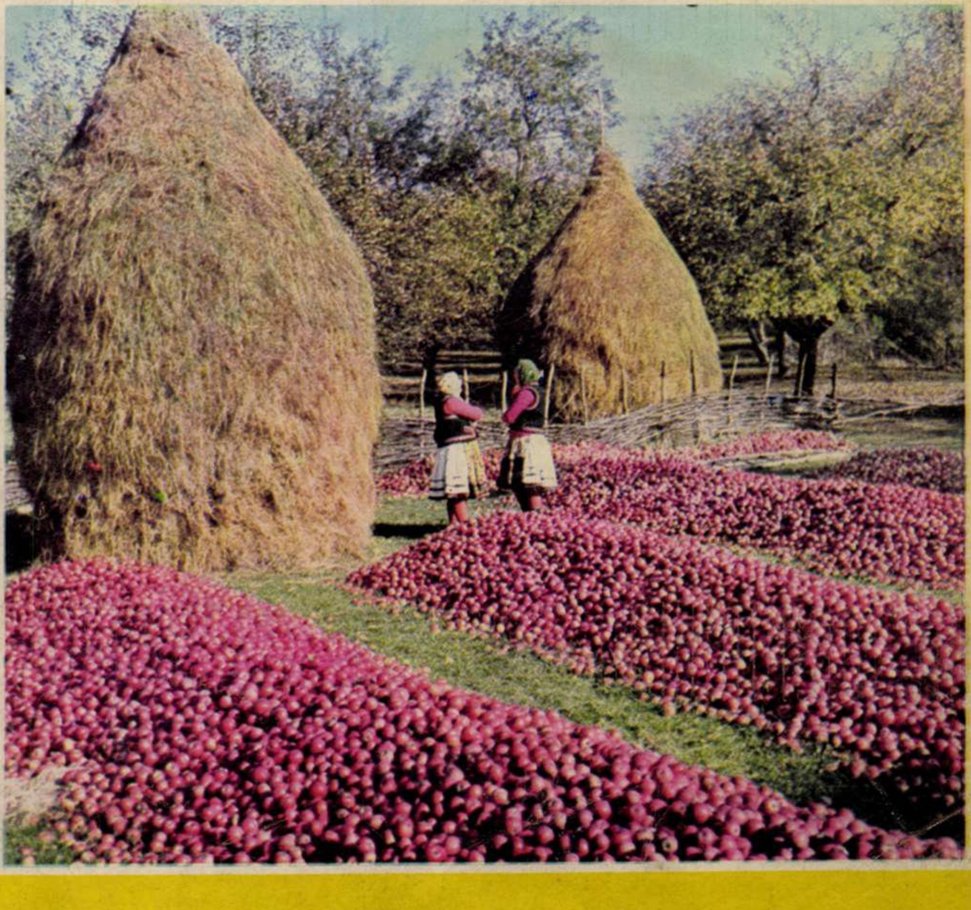

DIN AGENDA DE LUCRU A PREŞEDINTELUI ROMÂNIEI

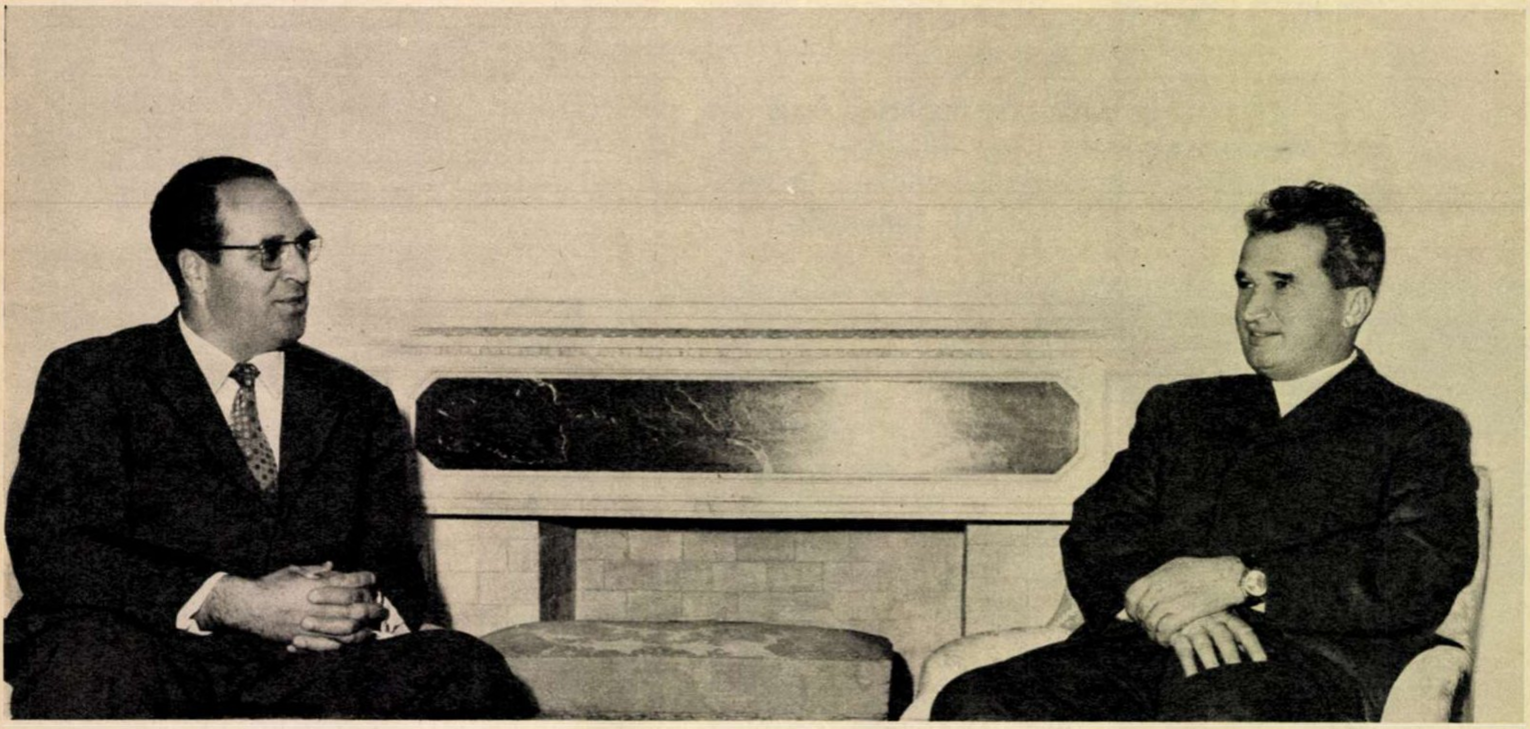

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit, în ziua de 3 octombrie, pe tovarăşul Konstantin F. Katuşev, secretar al C.C. al P.C.U.S. Întrevederea s-a desfăşurat într-o atmosferă caldă, tovărăşească.

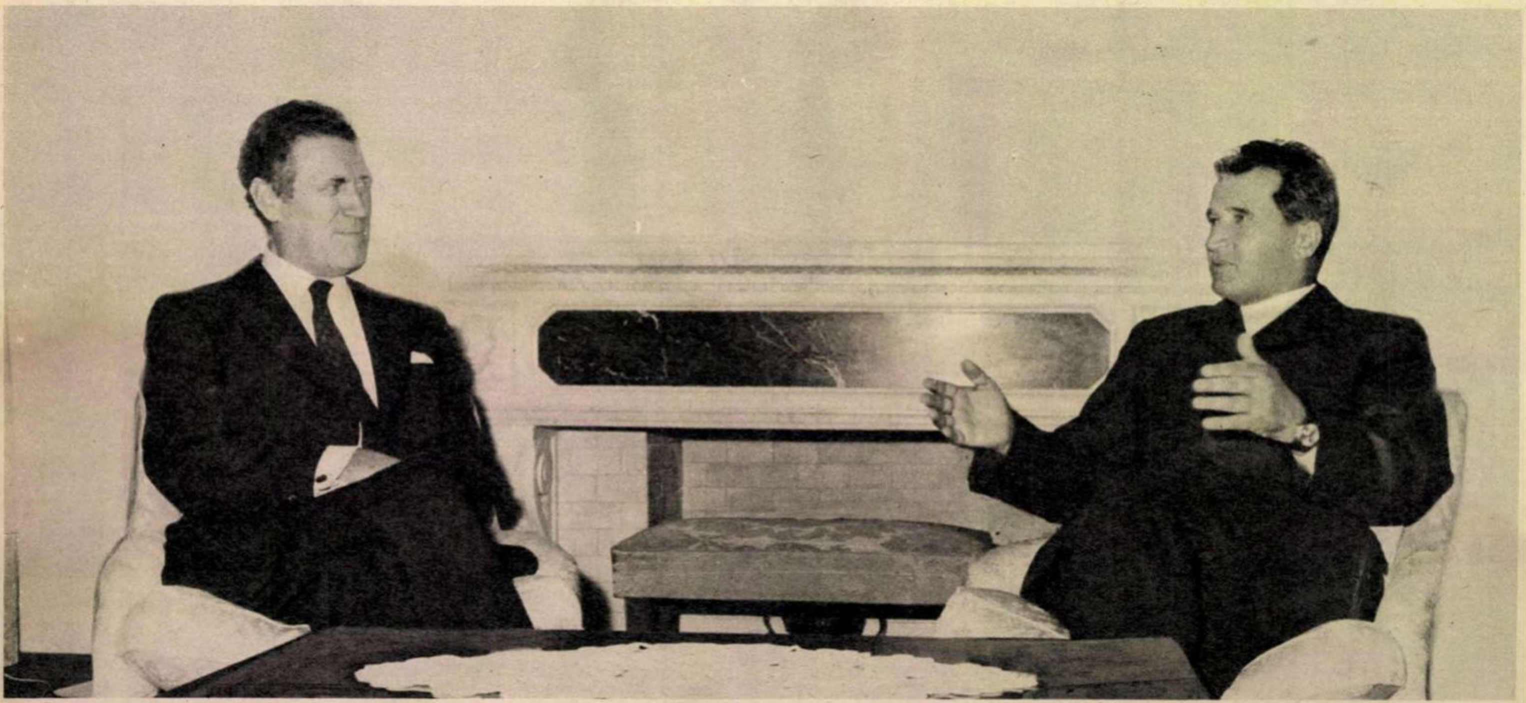

Moment din timpul convorbirii dintre preşedintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceauşescu, şi ministrul afacerilor externe al Belgiei, Renaat van Elslande. Se relevează cu satisfacţie evoluţia favorabilă a relaţiilor româno-belgiene.

Pe agenda de lucru a preşedintelui Nicolae Ceauşescu s-au adăugat în perioada 1-8 octombrie importante întîlniri cu personalităţi politice ale lumii, întîlniri noi, semnificative pentru modul în care România înţelege să trateze chestiunile politice ale zilei precum şi cele de perspectivă. Astfel, joi, 2 octombrie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a primit la Predeal pe generalul Edgardo Mercado Jarrin, fost prim-ministru al Republicii Peru. Evocînd cu plăcere vizita efectuată în Peru şi însemnătatea înţelegerilor convenite cu acest prilej — moment remarcabil în relaţiile de prietenie şi colaborare dintre popoarele român şi peruan — preşedintele Nicolae Ceauşescu a transmis preşedintelui Republicii Peru, Francisco Morales Bermudez, un călduros salut, asigurîndu-l totodată pe acesta că ţara noastră doreşte să realizeze tot ce s-a convenit cu prilejul vizitei, să extindă colaborarea în noi domenii. La întîlnire s-a apreciat că dezvoltarea relaţiilor de prietenie dintre cele două ţări marchează contribuţia lor la edificarea unei noi ordini economice şi politice internaţionale.

În cursul zilei de vineri, 3 octombrie, secretarul general al Partidului Comunist Român a primit pe tovarăşul Konstantin F. Katuşev, secretar al C.C. al P.C.U.S. Pe parcursul întîlnirii au fost discutate probleme ale dezvoltării relaţiilor dintre P.C.R. şi P.C.U.S., dintre Republica Socialistă România şi Uniunea Sovietică.

Tot vineri, tovarăşul Nicolae Ceauşescu i-a primit la Predeal pe ministrul afacerilor externe al Belgiei, Renaat van Elslande, pe ministrul apărării al Italiei, Arnaldo Forlani şi pe comisarul de stat pentru educaţie naţională din Zair, Mabolia Inengo Tra Bwato.

La acestea, s-au adăugat — în zilele următoare — primirea unor delegaţii şi personalităţi ale vieţii politice din ţări aflate în cele patru puncte cardinale: trimişii speciali ai preşedintelui Consiliului Superior Militar al Republicii Ciad, ambasadorul Regatului Tailandei, ambasadorul Republicii Arabe Libiene, delegaţia Partidului Democrat din Coasta de Fildeş şi ambasadorul Austriei.

Un eveniment de referință în activitatea județului Prahova

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

La I.A.S.-Dealul Mare.

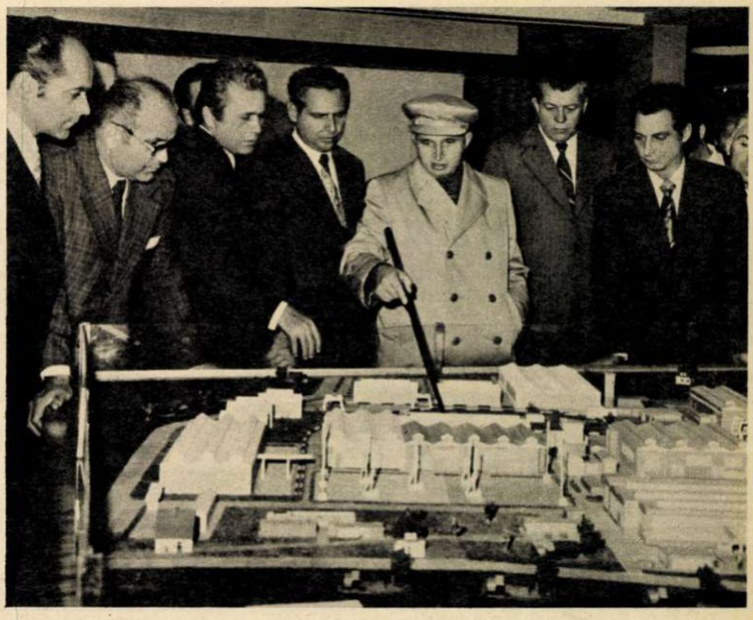
Discuții fructuoase cu specialiști, în fața machetei Uzinei «1 Mai».

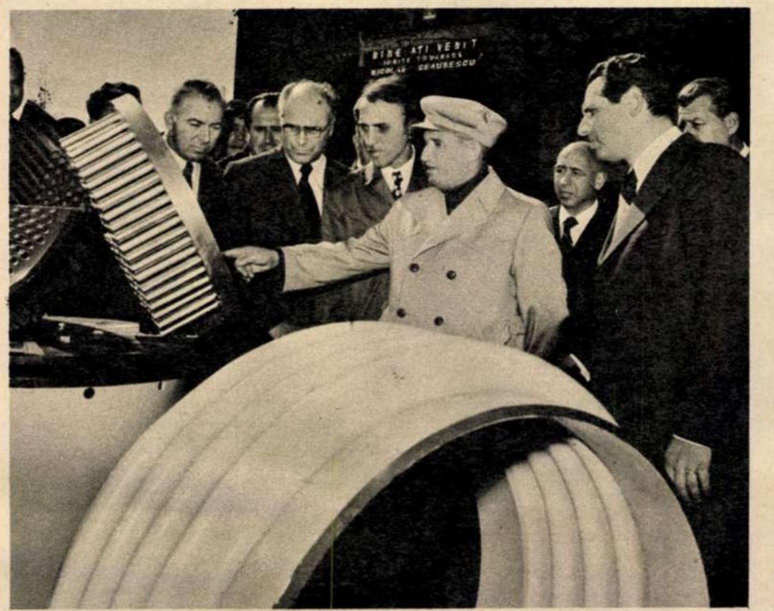
La Întreprinderea de utilaj chimic din Ploiești.

Se vizitează plantațiile Institutului de cercetări pentru viticultură și vinificație din Valea Călugărească.

Iată, e toamnă, e anotimpul culesului porumbului și viei, e timpul cel mai bun pentru bilanț și pentru pregătirea recoltelor viitoare. Continuînd deci întîlnirile de lucru ale toamnei cu oamenii muncii și specialiștii din diferite domenii ale economiei naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut, miercuri dimineața, o vizită de lucru în județul Prahova, la I.A.S.-Dealul Mare, la Institutul de cercetări pentru viticultură și vinificație de la Valea Călugărească precum și în două mari industrii ploieștene: Întreprinderea de utilaj chimic și Uzinele «1 Mai». Alcătuirea programului vizitei dovedește, încă o dată, că ziua de muncă a președintelui României se împarte, cu generozitate, între probleme economice și politice, între probleme adesea foarte deosebite, în aparență, dar care dau toate semnul unor susținute preocupări pentru bunăstarea poporului, pentru perfecționarea mijloacelor acestei bunăstări: industria, agricultura, creația.

*

Tovarășul Nicolae Ceaușescu revine, de fapt, în județul Prahova și cercetează felul în care au fost puse în practică ideile și indicațiile trecutei vizite de lucru. Președintele României e însoțit de tovarășul Gheorghe Oprea, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., viceprim-ministru al guvernului. La ampla și detaliata analiză a chestiunilor zilei și ale perspectivei în viticultură, iau parte Nicolae Giosan, președintele Academiei de științe agricole și silvice, Angelo Miculescu, viceprim-ministru, ministrul agriculturii și industriei alimentare, Ion Cîrcei, prim secretar al Comitetului județean Prahova al P.C.R., Ion Ceaușescu, adjunct al ministrului agriculturii și industriei alimentare, cercetători și specialiști din domeniul viticulturii și vinificației. Dialogul se concentrează asupra căilor de realizare a unor culturi intensive de viță-de-vie și de îmbunătățire a soiurilor și structurii plantațiilor. Se subliniază necesitatea folosirii cît mai judicioase a terenurilor agricole — o constantă, cum bine se poate vedea, a discuțiilor de lucru din această toamnă, din acest an chiar — se recomandă unele măsuri tehnice de mare eficiență în ce privește producția viticolă, cum ar fi adoptarea sistemelor de irigații în brazdă, sisteme care dau rezultate constant bune. Se discută. de asemenea, despre sporirea numărului de tractoare viticole precum și despre perfecționarea sistemei de mașini specializate, care să poate efectua mai multe operații simultan. La Institutul de cercetări din Valea Călugărească se exprimă utilitatea unor măsuri de natură să mărească eficiența cercetării în realizarea unor recolte viticole mari și de aleasă calitate.

În Ploiești, sosirea elicopterului prezidențial este salutată de zeci de mii de localnici. După datină, în ovațiile mulțimii, în aplauzele entuziaste ale cetățenilor de toate vîrstele, tovarășul Nicolae Ceaușescu începe orele de lucru în industria orașului, gustînd pîinea și vinul ospitalității. Aceste ore de dimineață ale președintelui cuprind o seamă de discuții de principiu și de fapt, de ansamblu și de detaliu, și privesc probleme importante ale municipiului: îmbunătățirea activității economice a întreprinderilor industriale, dezvoltarea edilitară a Ploieștiului, rezolvarea unor zone din punctul de vedere al unor cerințe moderne în sistematizarea urbană. La Întreprinderea de utilaj chimic, conducerea unității raportează că oamenii muncii, stimulați de analiza profundă a unor deficiențe de ordin economic pe care președintele Nicolae Ceaușescu a întreprins-o la ultima sa vizită în municipiu, mobilizați de comuniști, au îndeplinit sarcinile cincinalului la 8 august.

În fața machetelor și planurilor de extindere a întreprinderii, secretarul general al partidului apreciază modul judicios în care au fost întocmite, recomandînd ca întreaga suprafață disponibilă să fie folosită pentru producția de utilaje complexe. Iată încă o idee care, permanent, revine în toate întîlnirile de lucru ale președintelui țării: gradul de complexitate al produselor fabricate. Probleme ale extinderii uzinei se discută și la «1 Mai». După cercetarea atentă a planurilor uzinei, după confruntarea acestora cu realitatea de pe teren, se identifică noi posibilități de creștere a capacităților proiectate, în limitele chiar ale aceluiași perimetru. Semn că, lîngă bine, există întotdeauna loc pentru mai bine. Se vizitează secțiile uzinei, sînt cercetate îndeaproape mașini și utilaje noi, concepute de inginerii și maiștrii uzinei, e apreciat cum se cuvine efortul colectivului uzinei, care a reușit în numai 9 luni de zile să ridice, în regie proprie, o hală de 10 000 mp. Vizita de lucru se încheie firesc: tovarășul Nicolae Ceaușescu felicită pe oamenii muncii din județul Prahova pentru dăruirea lor în slujba celor mai nobile idealuri ale socialismului și le urează noi succese.

Ziua de lucru a președintelui României pe meleagurile Ploieștiului devine astfel un eveniment de referință în activitatea județului, un reper pilduitor.

MIHAI NICA ■

flacara martor ocular

O ÎNTREPRINDERE RECONSIDERĂ DESTINUL UNUI ORAȘ

Există evenimente capabile să catapulteze viața unui oraș din sfera anonimatului molcom și, atunci, interesul nostru se precipită brusc spre zone pe care ni le reprezentam doar vag, sub incidența unei întîmplări oarecare. La sfîrșitul lui 1974, cînd intra în funcțiune (cu un an mai devreme) fabrica de oțel lingouri și piese turnate de la Întreprinderea de osii și boghiuri, Balșul devenea, de fapt, cel de-al șaselea centru siderurgic al țării. Iată o realitate resimțită cu emoție nu numai de reporter, ci și de locuitorii acestui orășel, vechi de peste patru secole, așezat pe anticul drum roman ce lega Pelendava de Romula; un orășel a cărui unică și platonică șansă a fost, timp îndelungat, vecinătatea imediată a Oltețului, rîu încărcat de istorie și intrat în balade, un orășel a cărui «faimă» industrială din timpuri mai apropiate era asigurată de fabricarea unor casnice mașini de gătit. Balș — centru siderurgic, o temă de profunde meditații, sursă generoasă pentru sociologi, privitoare la forța industrializării socialiste, finalitatea ei civilizatoare în spații sortite cîndva anonimatului.

Era prin noiembrie 1967, la cîteva luni după atacarea lucrărilor, și sosisem aici pe o vreme cîinoasă, cu zloată și frig, să verific dimensiunile concrete ale unui anunț din ziarul local referitor la construirea marelui obiectiv industrial; abia crescuseră pereții metalici ai cîtorva hale, birourile fuseseră improvizate într-o baracă de «campanie», nici măcar nu se punea problema unui sediu administrativ; confortul, cum se întîmplă obișnuit pe șantiere, era considerat o extravaganță, contau doar hărțile caligrafiate cu proiecte, adăpostite în niște dulapuri metalice. Cele cîteva telefoane se aflau într-o permanentă stare de alarmă, trebuiau aduse utilajele, odată cu materialele de construcție. Primele drumuri au fost trasate de roțile basculantelor ce încrustau urme adînci în noroaiele toamnei și cu aceste basculante sosea un prim nucleu muncitoresc. În sfîrșit, mi-am notat multe impresii din «febra» șantierului de atunci și mi le-am reamintit la începutul acestui octombrie, neașteptat de cald, cînd am întîlnit, pe aceeași colină domoală de la marginea Balșului, un formidabil colos industrial, întins pe aproape 50 ha, cu peste 5 500 angajați, adică jumătate din populația orașului.

Ceea ce mi-a spus mai întîi inginerul Nicolae Ionescu, directorul întreprinderii, nu era dificil de anticipat: «Obiectivul a fost amplasat într-o zonă neindustrializată pentru a facilita accesul la calificare a unui mare contingent de forță de muncă». Bănuiam mai puțin ceea ce mi-a mărturisit în continuare: «Gradul de automatizare a diferitelor activități este de 75-80 la sută». Evident, întrebarea se pune firesc: cum a fost posibilă o asemenea rapidă calificare în condițiile unei înalte automatizări? Răspunsul impune cîteva nuanțări necesare, cîteva explicații care ilustrează însăși structura complexă a întreprinderii. «S-a început cu readucerea la vatră — continua directorul — a celor care lucrau în alte orașe, aveau adică o calificare și o experiență». O primă statistică indica faptul că numai în întreprinderile Craiovei lucrau vreo patru sute de bălșeni. Tratativele s-au desfășurat mai ușor decît ne închipuim: «Am făcut naveta la Craiova aproape două decenii — mărturisea Mihai Moțatu, locțiitorul secretarului Comitetului de partid de la Întreprinderea de osii și boghiuri. Mă săturasem de atîtea drumuri și am fost primul care m-am transferat aici, lîngă casă. Așa au procedat mulți alții». Astăzi, foștii «electroputeriști», lăcătușii Mircea Dinculescu, Stancu Preda, strungarul Nicolae Constantin, tehnicianul Marin Ionescu sau oțelarul Dumitru Barbu sînt ceea ce numim obișnuit oameni de bază ai întreprinderii. Dar campania de recuperare a elementului autohton și-a extins raza de acțiune; maiștrii oțelari Vasile Ionașcu și Gheorghe Safta, strungarul Ilie Racoviceanu au venit de la Hunedoara, Tîrgoviște sau Reșița, și exemplele, se înțelege, sînt mult mai numeroase. Apoi s-a trecut la recrutarea forței de muncă din satele apropiate și așa se face că astăzi naveta aduce zilnic muncitori de înaltă calificare din Morunglav, Bobicești, Vulpeni, Găneasa, Iancu Jianu, Osica sau Pîrșcoveni. Calificarea s-a desfășurat fie la locul de muncă, fie în cadrul unor întreprinderi cu experiență din București, Tîrgoviște, Arad, Brașov. Am întîlnit la Balș unul dintre cele mai complexe nomenclatoare profesionale din țară, iar o sumară enumerare a meseriilor devine, cred, edificatoare pentru însăși evoluția întreprinderii: electroniști, forjori, automatiști, oțelari, sculeri, laboranți, frezori, modelatori metalici, operatori chimiști, macaragii, sudori, electricieni etc. Astfel spus, meseriile cărora doar viața industrială a unui mare centru le poate stimula împlinirea.

Cum spuneam, la sfîrșitul lui 1974, Balșul devenea al șaselea centru siderurgic din țară, realitate greu de anticipat, cîndva, chiar de cel mai avizat locuitor al său. Concretizată, această afirmație înseamnă întreaga cantitate de oțel produsă de România anului 1938 (200 000 tone) și 4 500 tone piese turnate. Alături de inginerul Constantin Dobroiu (șeful sectorului pregătirea producției), am parcurs, timp de cîteva ore, principalele secții ale întreprinderii, avînd senzația că străbat o vatră industrială cu o îndelungată experiență, că aici vechimea multor perimetre nu ar fi de mărimea lunilor, ci a deceniilor. Am intrat la oțelărie, unde produc cele trei cuptoare electrice, și impresionantă mi s-a părut ordinea desăvîrșită, siguranța mișcărilor ce sugera că se lucrează temeinic și calm. Nici o senzație retractilă, în contactul cu fumul oțelăriilor «clasice», nici senzația căldurii sufocante pe care ți-o poate strecura doar simpla numire a oțelăriilor. Totul este automatizat, o etanșeitate aproape perfectă exclude imaginea tradițională a jeturilor amețitoare de scîntei. Am asistat, alături de oțelarii Dumitru Barbu și Gheorghe Safta, la pregătirea unei șarje și, în răstimpul respectiv, n-am observat nici o precipitare în gesturile lor. S-au retras doar puțin cînd contactul electrodului cu masa metalică din cazan, clocotindă și roșie, în condițiile unei formidabile temperaturi, amintea de zgomotul fulgerător al turboreactoarelor. Apoi, observam cum prin cîteva mișcări scurte, dar energice și precise, calupul de fier, «pătruns» de căldura celor 1 300 de grade, lua forma roții monobloc, apăsată de cele 6 300 tone/forță exercitate de presa metalică. L-am urmărit, după aceea, pe forjorul Nicolae Dumitru netezind o viitoare osie și, în acest interval, omul n-a coborît o clipă de pe scaunul de comandă, fiindu-i suficientă mînuirea a cîtorva manete.

La Balș, ca în atîtea localități ale țării, am verificat, pentru a nu știu cîta oară, un adevăr devenit fundamental pentru ascensiunea noastră: oamenii au crescut odată cu întreprinderea. Dar tot la Balș am constatat că acest adevăr se exprimă prin cîteva stări de o specificitate distinctă, că dimensiunile lui sînt oarecum diferite de cele ale unor procese similare din Craiova, de pildă, sau Pitești. Unul din primii termeni prin care se identifică acest adevăr este tinerețea colectivului, media de vîrstă pendulînd în jurul a 24 de ani, fenomen foarte normal dacă ne gîndim la «statutul» de dată recentă al întreprinderii și la extinderea ei viitoare. Dar aici, la Balș, tinerețea colectivului este doar o premisă care ne obligă să prefigurăm optimist evoluția întreprinderii; faptul că în momentul de față în cadrul întreprinderii lucrează peste 1 500 de comuniști, alcătuind una dintre cele mai puternice organizații de partid din județul Olt, este o dovadă a maturității morale și politice. Secretarul ei, inginerul Adrian Roșu, este un tînăr de vreo treizeci de ani, de un calm deosebit, cu un respect aparte pentru fiecare cuvînt rostit; simți că ți-l apropii din primele momente. Mai întîi, directorul mi-a spus că o să-l găsesc în întreprindere, «precis nu știu nici eu unde, fiindcă o calcă în fiecare zi în întregime». L-am întîlnit, după cîteva ore, în cadrul turnătoriei; mi-a vorbit calm — divulgîndu-și descendența bănățeană — despre inițierea unor cursuri de perfecționarea calificării, conchizînd judicios: «Colectivul trebuie să țină mereu pasul cu extinderea întreprinderii, cu înalta dotare tehnologică. Avem un colectiv bun, dar el trebuie să devină mai bun. Iar în 1980 trebuie să ajungem la peste 10 000 de muncitori, altfel spus, populația Balșului de astăzi!

Ce înseamnă Întreprinderea de osii și boghiuri, dincolo de imaginea unui uriaș angrenaj industrial? Pentru Balș, prezența întreprinderii a stimulat construirea a 800 de apartamente, pînă la sfîrșitul anului vor mai fi date în folosință încă 600, iar în cincinalul următor 2 000; înseamnă, de asemenea, crearea a numeroase unități comerciale, atacarea lucrărilor pentru o casă de cultură, apariția a noi străzi, și, nu în ultimă instanță, prezența unui nou puls urbanistic. Așadar, o întreprindere reconsideră destinul unui oraș, izbăvindu-l de mediocritate.

ROMULUS DIACONESCU ■

CLUJ-NAPOCA: O MARE ȘI FRUMOASĂ REALITATE A PATRIEI

Cluj-Napoca e unul din orașele reglate parcă după dimensiunile toamnei, un fel de stat-major al toamnei. Amestec de burg medieval și de oraș modern, ultramodern chiar, cu o existență cotidiană aparent liniștită, calmă, copleșitor mai mult prin solemnitate decît prin zbucium citadin, lipsit de stridențe, dar poate uneori și monoton, orașul acesta de podiș transilvan are astăzi 215 mii de locuitori. Și îmi aduc aminte cu uimire că prin clasele primare învățam la geografie că are abia 80 de mii. Adică exact cît urmează să găzduiască unul din cartierele sale aflate în construcție pe drumul care duce spre Munții Apuseni și pe care odinioară îl peregrinau moții în căruțe pline cu ciubere și fluiere, cu lămpi de seu pîlpîind în noapte ca într-o agonie. Cartierul se numește Mănăștur. Îmi vine să rîd de un slogan lansat în anii cumpliți și eroici ai luptei de clasă de unul din stîlpii reacțiunii din oraș: «Pînă aici republica, de aici încolo Mănășturul». Ei bine, istoria nu l-a ascultat. Republica a intrat adînc și în Mănăștur. Cartierul care se întinde acum pînă sub păduri e impresionant prin sistematizare, linie arhitectonică, policromie, vegetație, salubritate și mai ales prin compoziție socială. El este urmarea firească a acelor ruine dintîi, ruine necesare, provocate în Piața Păcii, în Piața Mihai Viteazul, pe strada Horia, pe strada Dragalina, pe atîtea și atîtea străzi a căror chiromanție rebelă am cunoscut-o pînă la refuz. Atunci s-au demolat primele case insalubre, spitale de microbi și de tristețe. Și am răsuflat ușurat.

30 000 de apartamente intrate în fondul principal de civilizație a clujenilor în ultimii 25 de ani reprezintă mai mult decît un sfert de secol de construcții edilitare, înseamnă zeci de mii de biografii, de destine ridicate la rangul demnității umane. Aici trăiesc împreună, într-o scumpă solidaritate și democrație, muncitori, tehnicieni, ingineri, profesori de liceu, profesori universitari, academicieni, medici, artiști. Realitatea e că istoriei i-au trebuit peste 2000 de ani ca să plămădească orașul acesta frumos și numai 25 de ani ca să-l smulgă din propria sa capcană: legenda!

Uneori, seara, ca acum, cînd plouă, cînd arborii se îndreaptă parcă pe rînd spre atelierele de pictură ale orașului (orașul are mulți pictori!), cînd chioșcurile împart ultimele ediții ale galaxiei Gutenberg; seara, cînd intersecțiile sînt pline cu vînzători de castane coapte și de porumb fript pe jeratic, la ora cînd publicul se pregătește de un spectacol de teatru, cînd cupluri de îndrăgostiți sprijiniți de contraforturi ascultă cum se scurg acorduri simetrice de Bach pe stradă, totul redevine muzeu. În acel moment, în vitrinele istoriei se luminează dinăuntru alte elemente de civilizație: unelte, arme, scuturi, fragmente de construcții înălțate de daci, primii care i-au spus orașului acestuia Napoca. Nu se păstrează actul prin care Hadrian, împăratul romanilor, l-a ridicat la rang de municipiu. Uneori se aud însă armele legiunilor romane zăngănind în memoria orașului ca pe Via Appia Antiqua. (N-am întîlnit nicăieri atîția băieți care să se cheme Adrian și atîtea fete cu numele de Adriana! Acestei obsesii a latinității nu i-a scăpat nici semnatarul acestor rînduri. Dar am cunoscut o fată în clasa a V-a a unei școli generale care se cheamă Napoca. (Napoca I. Iliescu). Au izbucnit apoi în istorie încăpățînații români care, în amintirea lecțiilor cetățenești de gramatică latină, au schimbat numele castrului roman în Clusum. Și a trecut ca o boare prin tîmpla acestei așezări dulcele și sfîșietorul voievod Gelu.

Sub ploaia de toamnă, orașul devine tot mai adînc al evului mediu, desfășurîndu-se pe platourile podișului ars de secetă și de incendii cu străzi de piatră, cu piețe monumentale, case de lemn și granit, cu lacăte grele și arme ascuțite sub bolți, cu brocarturi și orfevrerii, cu negustori și meșteșugari sub blazon. Aici, la încrucișare de vînturi, han pentru soli diplomatici și universitate pentru idei umaniste încă din secolul XVI, amvon pentru excomunicări și arderi pe rug, tejghea pentru indulgențe, cu oameni din cele patru vînturi vorbind limbile Babilonului. Plin de răscoale și de războaie țărănești purtate laolaltă de români, maghiari, de sași, începînd cu pîrjolul de la Bobîlna, cu tronul și coroana de foc pentru Gheorghe Doja, cu trașii pe roată veniți din Munții Apuseni — Horea, Cloșca și Crișan, continuînd cu Avram Iancu, al cărui cuvînt de onoare dat națiunii în dieta de la Cluj a făcut aerul acestui oraș mai pur.

Dar mai ales orașul ține minte pe acel nobil și semeț principe în slujba căruia s-au pus pînă și clopotele în sărbătoare: Mihai Viteazul, domn al unirii noastre și al neatîrnării, ocrotitor al orașului universitar de atunci, generos în privilegii pentru meseriași și pentru negustori. (Se mai aud îndepărtații pași ai lui Bălcescu pe străzile sale în drum spre Avram Iancu, mantia lui căzînd de pe umeri în noapte.) Si apoi, marele proces al memorandiștilor, în care patriotul Ioan Rațiu a exclamat: «Existența unui popor nu se discută, ci se afirmă!».

Afirmarea a avut loc la 1 decembrie 1918.

Eliberarea, abia miercuri, 11 octombrie 1944. Deci, exact acum 31 de ani!

Știu, odinioară orașul semăna mai mult cu un muzeu sau cu o bibliotecă. Mulți continuă încă să creadă că e o metropolă a liniștii în care oamenii intră pe vîrful picioarelor și cu degetul la buze ca să nu-i deranjeze pe cei ce învață. E ceva adevărat în toate acestea. Dar, de fapt, studenții, aici, sînt o maree umană absolut necesară. Ei sparg zidul sonic al vechilor străzi și domicilii cu aspect îngrijit și fardat de arhivă, umplu piețele de vitalitate, de frăgezime, de tandrețe chiar și de acea bună dispoziție elementară de care avem atita nevoie acum cînd ploaia își potrivește tirul și își dezlănțuie melopeele. Aproape 20 de mii de «cives academici» pentru care rectorul îmbracă roba pe măsura sutelor de ani de universitate clujeană și cîntă «Gaudeamus igitur»! Adevărul e că în oraș studenția se poartă ca un titlu nobiliar. Clujenii își respectă studenții precum cetățenii vechilor burguri universitare de la Heidelberg, Freiburg, Göttingen, Lunds, Strasbourg, Edinburgh... Ei se simt vecini cu Europa și din acest punct de vedere: al tradițiilor. Respectul de breaslă este în Cluj-Napoca la mare preț încă din evul mediu. Aproape 30 de mii de tineri își tipăresc aici cărțile de viață ca profesori, medici, ingineri, artiști ai vieții și ai lumii. Pentru ei s-a clădit, în cartierul clinicilor, al bibliotecilor silențioase, al laboratoarelor de chimie și de științe naturale, în apropierea luxuriantei grădini botanice de astăzi, într-o atmosferă de promenadă duminicală sau de stațiune pe riviera, un oraș în trepte pînă acolo unde lunetele observatorului astronomic pîndesc eternitatea, un oraș ultramodern în 24 de cămine pentru aproape 10 000 locatari cu floare la butonieră și echer sub braț.

Și dacă te gîndești că prin orașul acesta-bibliotecă și-au potrivit ceasurile după ale lumii Nicolae Olahul, Inochentie Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Gheorghe Barițiu, Vasile Pop, Papiu Ilarian, Bölöny Farkaș, Brassai Samuel, Emil Racoviță, Victor Babeș, Iuliu Hațieganu, Sextil Pușcariu, Silviu Dragomir, Bogdan Duică, Dumitru Popovici, Zaharia Bîrsan, Gheorghe Dima, Romul Ladea, Lucian Blaga, Ion Agârbiceanu, Pavel Dan, Emil Isac și atîția alți corifei ai științei și culturii românești și universale, înțelegi nobilul respect al clujenilor pentru dascăli și pentru discipolii lor. Iată de ce și tradițiile spre cercetare, spre investigare în orizonturile mai puțin cunoscute ale materiei și spiritului omenesc se păstrează cu sfințenie: 800 oameni de știință în cîteva zeci de laboratoare, acoperind toate domeniile curiozității răscolitoare a oamenilor, urmăresc marea revelație, marea descoperire. Mulți dintre ei într-un front anonim. Mulți însă afirmați în țară și pe meridianele lumii. Și nu într-o pîndă absurdă ca în epoca alchimiștilor orașului medieval, ci venind în întîmpinarea vieții, exigențelor realității imediate, după telegramele fulger ale urgențelor naționale.

Prea ne-am obișnuit totuși să credem Cluj-Napoca doar un oraș-bibliotecă, oraș cu studenți și academicieni trăind într-o splendidă confrerie. Realitatea e că pînă nu demult itinerariile studențești nu se prea intersectau cu ale făurarilor de valori materiale. A existat și aici un timp al turnurilor de fildeș pentru intelectuali care jonglau numai cu abstracțiunile, învățau formulele magice ale complicatelor probleme teoretice, dar nu învățau și formulele greșelilor. Pentru că nu prea cunoșteau viața. Zona clocotitoare a fluxurilor tehnologice s-a dezvoltat în cealaltă parte a orașului. Acolo se află industria, acolo se află Carbochim, Tehnofrig, Unirea, Metalul roșu, Armătura, Întreprinderea de cazane mici și arzătoare, Întreprinderea de produse din ceramică fină pentru construcții, Fabrica de mașini de rectificat, Triumf, Terapia, Antrepozitul frigorific, Întreprinderea de morărit și panificație, Întreprinderea mecanică pentru agricultură și industrie alimentară, Combinatul textil, Combinatul de piele și încălțăminte «Clujana» etc. Fără de toate aceste întreprinderi, uzine și fabrici, orașul ar exista poate ca un burg în derivă. Orașul bibliotecilor savante, al laboratoarelor de izotopi stabili, al clinicilor de balneologie și fizioterapie, de neurologie sau oncologie, al facultăților proliferante de limbă și literatură română, de istorie și filozofie, de matematică și fizică, de biologie, de geografie, de chimie, de medicină și farmacie s-a impus în virtutea tradițiilor. Dar, industriașii Clujului moștenesc la rîndul lor tradiții care se pierd în istorie.

Aici, la Cluj-Napoca, se mai produc, între altele, și jucării. Există o industrie de jucării. Tulburător destin pentru un oraș sobru cu toți cei 9 761 de copii care se bucură de razele Roentgen, de primele vocale și consoane prin creșe și prin cămine. Jucării care ajung pe Coasta Atlanticului, pe Coasta Pacificului, în Suedia, Belgia, Franța, Italia, Olanda, R.F. Germania, U.R.S.S., ajung pînă în Japonia! Dealtfel, industria clujeană exportă produsele sale în 50 de țări de pe mapamond.

Realitatea este că între Centrul universitar care produce în serie, dar la un înalt nivel de competență, specialiști ai vieții noastre economice, sociale, culturale și artistice — și linia tehnologică, pe fluxul căreia se nasc elementele civilizației cotidiene, există o strînsă interdependență. Altfel cum s-ar explica locul I pe țară deținut de oraș în producția de abrazive, piese de pulberi sinterizate și utilaj pentru industria alimentară, instalații frigorifice, locul III la produse de pielărie, blănărie și încălțăminte, locul IV la produse cosmetice și locuri de frunte la utilajele pentru industria ușoară, echipamente termoenergetice, armături pentru instalații și medicamente. Altfel cum s-ar explica și ambițiile de viitor ale clujenilor? Între altele: o mare industrie electronică, electrotehnică și chimică! La nivelul inteligențelor universitare și academice pe care le patronează.

Și cum toamna parcă se naște aici între zidurile vechii cetăți medievale, cum toamna se deschid cursurile universitare și școlare, cum toamna se deschid și stagiunile celor două teatre, celor două opere — ca la Paris, Viena sau București, orasul intră în anotimp în costum de gală. E adevărat, pentru unii poate fi un oraș complicat ca o carte de istorie sau ca un tratat de filozofie. Trebuie să-l pătrunzi ca să-l înțelegi. Nu e ermetic. Nu e eclectic. Ține la stil. Își respectă stilul. Nu e spectaculos, nu e fabulos, nu e debordant. Nu e shakespearian. E pur și simplu monumental si sobru. Aici se cîntă mai ales Beethoven și Wagner, Enescu, Dima și Bella Bartok. Aici se citește cu precădere Tolstoi, Thomas Mann, Rebreanu, Blaga și Pavel Dan și se joacă întotdeauna cu succes Ibsen. Și uneori se aud clopotele. Și cad frunzele. De 1851 de ani cad mereu frunze în acest oraș. Și fiecare frunză devine o stemă a sa.

ADRIAN DOHOTARU ■

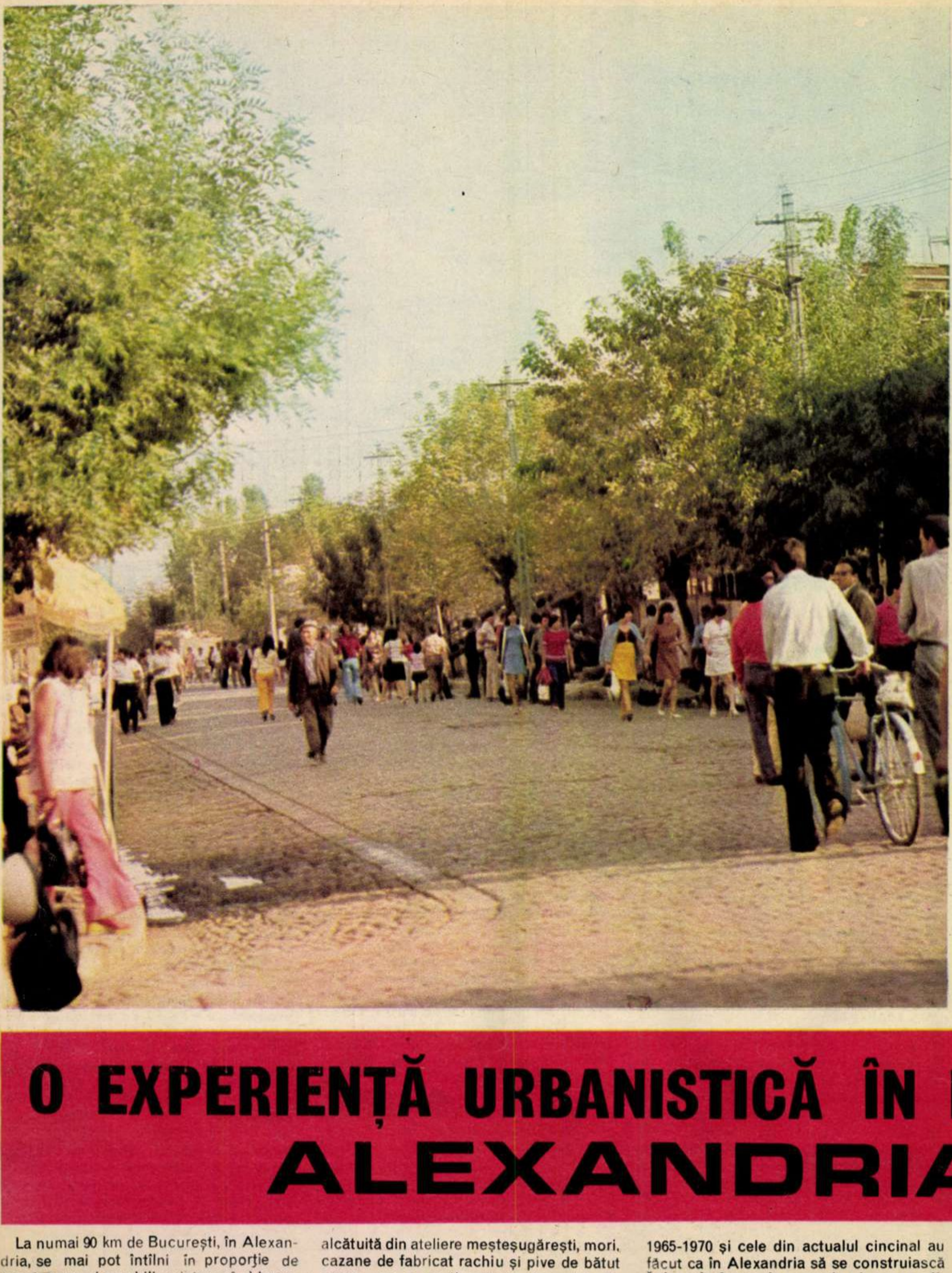

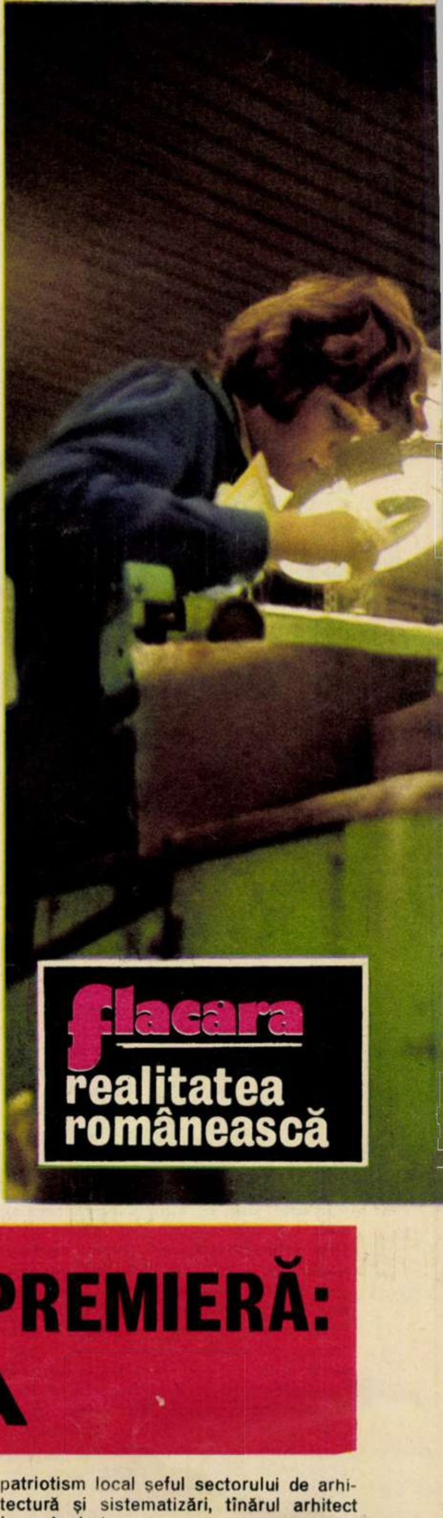

flacara
realitatea românească

O EXPERIENȚĂ URBANISTICĂ ÎN PREMIERĂ: ALEXANDRIA

La numai 90 km de București, în Alexandria, se mai pot întîlni în proporție de masă, oameni amabili, prietenoși și bucuroși de ospeție la orice ceas al zilei. Orașul, în plină expansiune economică, și-a păstrat căldura și ospitalitatea proprie omului de provincie, calități de care locuitorii acestor locuri sînt conștienți și mîndri și pe care, dovedindu-le, nu întîrzie, totodată, să le califice drept o «trăsătură tipică teleormăneanului».

Dacă e să-i comparăm cu cetățenii altor așezări scoase din anonimat în procesul industrializării socialiste — cu buzoenii, bîrlădenii sau slătinenii, de pildă — atunci sîntem tentați să facem următoarea remarcă: în vreme ce aceștia din urmă se dovedesc extrem de îndatorați unor bogate tradiții culturale și științifice, preamărind trecutul orașului și faptele înaintașilor, cetățeanul din Alexandria preferă să-ți vorbească de faptele ultimilor ani, mărturisindu-ți, nu fără jenă și regrete, că în aceste locuri istoria a cam stat pe loc, s-a rotit în gol, lăsînd urmașilor foarte puține biografii și evenimente de seamă.

Într-adevăr, pînă foarte de curînd, Alexandria n-a fost altceva decît un anodin tîrgușor de stepă, bătut de vînturi și măcinat de praf și arșiță, și unde pe vremuri tuberculoza și pelagra au redus media de viață la numai 45 de ani. O localitate cu o populație semiurbană, cu o industrie alcătuită din ateliere meșteșugărești, mori, cazane de fabricat rachiu și pive de bătut abale, cu o protipendadă formată din negustori de vite și angrosiști de cereale, condusă și administrată deci de oameni fără prea multă dragoste de carte.

Ultimii 30 de ani au fost și aici martorii unor prefaceri permanente, politice, economice și social-culturale, s-au schimbat și aici multe, ca pretutindeni, dar despre apariția unui alt oraș, remodelat structural pe scheletul unui nou destin, se poate vorbi abia în ultimii ani. Într-un interval extrem de scurt, o știm azi cu toții, Alexandria a devenit unul din puternicele noastre centre industriale, va ocupa în curînd locul întîi pe țară în producerea rulmenților, va cunoaște în general o largă și diversă dezvoltare economică și care, așa cum vom arăta și în rîndurile ce urmează, va fi deopotrivă și inițiatoarea unor interesante și valoroase experimente urbanistice și culturale.

Renașterea Alexandriei a fost consemnată cu fidelitate din prima zi de către reporterii gazetelor, radioului și televiziunii. A fost descrisă pe larg geneza economică a orașului, infuzia de tinerețe și marile prefaceri socio-profesionale. Iată, pe scurt, cîteva date comparative, extrem de concludente. Producția globală industrială a orașului este astăzi de 5 ori mai mare față de 1960. Investițiile din perioada 1965-1970 și cele din actualul cincinal au făcut ca în Alexandria să se construiască **Întreprinderea de aparate și accesorii, Întreprinderea de panouri și tablouri electrice, Întreprinderea de rulmenți, Filatura de bumbac, Întreprinderea de morărit și panificație, Întreprinderea de legume și fructe, Fabrica de brînzeturi și produse lactate, Stația de uscat și condiționat porumb, Secția de turnătorie pentru fontă și metale neferoase.** În întreprinderile și institutele orașului lucrează în prezent peste 22 500 persoane, iar Alexandria a devenit reședința unui județ care realizează în numai 6 zile întreaga producție industrială din Teleormanul anului 1950 și de 130 de ori mai mult decît cea din 1938. Orașul a beneficiat de asemenea de sensibile prefaceri edilitare și urbanistice. Între 1966 și 1974 au fost construite 3 268 apartamente și 200 de case, 4 cămine de nefamiliști cu 782 locuri, iar la ora actuală municipiul dispune de 43 km șosea asfaltată, 50 km rețea pentru distribuirea apei și 37 km rețea de canalizare.

Viitoarea lui remodelare urbanistică — iar aceasta este principala noutate pe care dorim să o prezentăm cititorilor noștri — **va constitui însă una dintre cele mai interesante experimente ale genului.** Despre această noutate mi-a vorbit cu entuziasm și cu un îndreptățit patriotism local șeful sectorului de arhitectură și sistematizări, tînărul arhitect Ioan Andrei.

Se va proceda în primul rînd la respectarea actualei trame stradale. În acest sens arhitecții proiectanți au materializat prețioasele și permanentele indicații ale secretarului general al partidului nostru cu privire la utilizarea mai judicioasă a spațiului destinat edificărilor, pentru o mai strînsă coeziune urbanistică obținută prin legarea mai unitară a clădirilor între ele, prin îndesirea cartierelor dezmembrate, prin dotarea lor cu toate cele trebuincioase. Mai tîrziu decît în alte localități urbane, deci beneficiind de exemplele bune și nefericite ale unor lucrări de mare anvergură — **schița de sistematizare a orașului va readuce în actualitate ideea străzii principale.** Se va înfăptui astfel un vechi deziderat al cetățenilor și urbaniștilor noștri care și-au manifestat nu o dată dezaprobarea pentru faptul că în numeroase orașe de provincie edificările au dizolvat tradiționalul vad comercial al orașului, ridicînd pe verticală veritabile cartiere-dormitor. Viața a dovedit că puterea coeziunii sociale și a obișnuinței îl fac pe cetățean să caute punctele urbane de maximă aglomerare. Orașul trăiește prin condensare, nu prin străzi dezarticulate. Tocmai de aceea, tradiționalul «corso» sau piața principală cu traficul lor

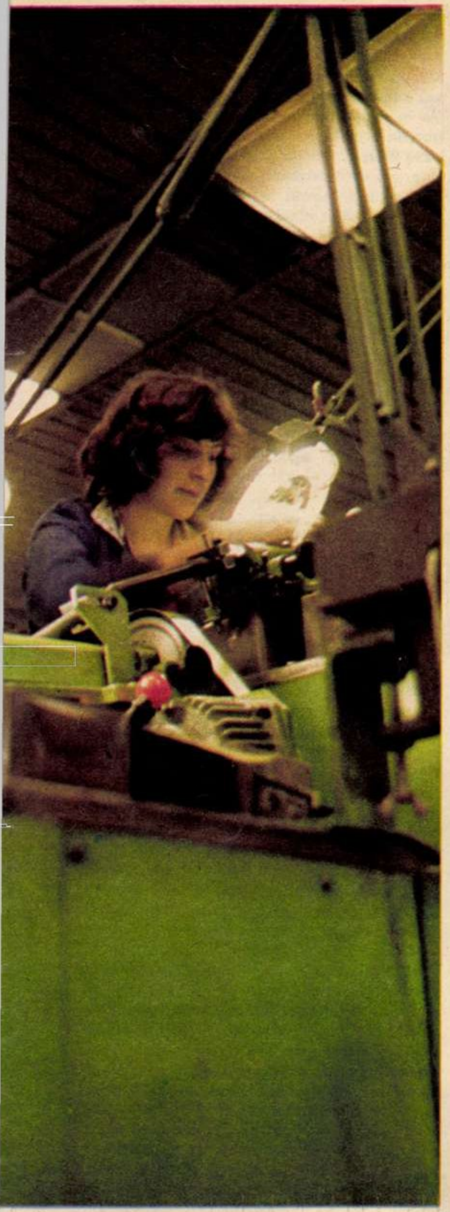

Fotografii de **RADU CONSTANTINESCU** ■

specific au constituit de-a lungul secolelor ideea constructorului. «Femeile — a ținut să menționeze, glumind, interlocutorul meu — se plimbă îndeobște prin fața vitrinelor, iar bărbații se plimbă și ei uneori acolo unde se plimbă femeile.»

Ajunși la acest punct, o precizare: dacă strada reprezintă din multe puncte de vedere o «ordine» a tuturor, este baza gîndirii urbanistice și structura nevoilor colective, menținerea străzilor-coridor, a caselor înghesuite, legate anarhic nu dovedește progres, ci stagnare. Alexandria — care, așa cum am arătat mai sus, nu se bucură de o prea bogată tradiție culturală — a beneficiat în schimb și în trecut de un plan urbanistic notabil, care a ghidat dezvoltarea orașului de-a lungul unor artere drepte, determinînd crearea unei rețele stradale dispuse geometric, ceea ce, evident, a ușurat mult întocmirea noului plan general de sistematizare.

Așadar, în viitorii ani, principalele străzi ale urbei vor fi mărginite de blocuri frumoase și confortabile. În total: circa 7 000 de apartamente. Noile clădiri vor alcătui fronturi stradale închegate și vor prezenta o mare varietate de rezolvări funcționale și plastice, printr-un variat joc al volumelor și prin realizarea unor fațade lipsite de monotonie. La nivelul pietonului, arterele vor fi agrementate cu magazine care vor însuma 14 000 mp, deci de trei ori mai mult decît actualul spațiu comercial.

Alexandria — spun cu mîndrie cei care îi gîndesc viitorul — va prezenta o replică dură celor care, pe alocuri, au conceput reînnoirea urbanistică prin unități de locuit repetate în serie, înghețate în blocuri cu fațade stereotipe și înălțimi egale. Infrîngînd monotonia, viitorul centru al orașului va cultiva în cadrul ansamblului omenescul, ineditul, punctele de atracție și surpriza. Și încă ceva: schița de sistematizare rezervă spații și pentru edificiile deceniilor viitoare, anticipînd viitoarele dotări arhitecturale ale orașului și recomandîndu-se astfel prin metodică și maturitate de gîndire.

Este prevăzută, de asemenea, extinderea actualului parc. Alexandria, care a fost cîndva înconjurată de păduri întinse, își va reface microclimatul grație amenajării unor întinse suprafețe de ape și plantațiilor de arbori de pe cele aproximativ 150 de hectare rezervate în acest scop, o veritabilă centură verde a orașului și un filtru dens care să îmbunătățească microclimatul localității așezate în plin șes. Iată deci tot atîtea motive pentru care aceștia mai țin să-ți arate că, într-un viitor deloc îndepărtat, Alexandria va cunoaște echilibrul ecologic într-un oraș protejat de vegetație, așezat în tihna și vecinătatea unor savuroase oglinzi de ape.

Dintre celelalte realizări în premieră pe care viitorul le rezervă Alexandriei, mai dorim să amintim crearea unui complex școlar integrat.

Iată deci numai două și pasionante capitole dintr-o istorie a Alexandriei, anticipată conștient și metodic, și care ne va obliga să privim spre reședința Teleormanului cu respectul și considerația pe care le datorăm unor concetățeni înțelepți, harnici și întreprinzători.

LIVIU TIMBUS ■

---

la „proletarul" bacău, zeci de rodici își îngrijesc mașinile ca pe ochii din cap

Aici, la Întreprinderea de stofe «Proletarul» din Bacău, pe strada Unirii, la numărul 30, unde majoritatea lucrătorilor sînt lucrătoare, se poartă numele de Rodica. La țesătoria pieptănată și în sala care se cheamă a tineretului, cunoaștem mai multe fete și, parcă e un făcut, parcă totul a fost aranjat pentru reporter, toate se cheamă Rodica. Prima este Rodica Uțanu, a doua se numește Rodica Munteanu, a treia Năstase, și așa mai departe, toate domnișoare de-a binelea, cum glumesc, și muncitoare calificate la locul de muncă, răspunzînd fiecare de mai multe războaie care trebuie să meargă — și chiar merg — ca ceasul. Acest lucru se întîmplă, în primul rînd, pentru că mașinile fabricate la Tîrgu Mureș, tip patru pe trei, cum ni se spune, ceea ce vrea să însemne că au patru suveici pe-o parte și trei pe alta, merg strună și nu s-a semnalat nici un caz în care să se defecteze toate războaiele de care răspunde o lucrătoare pe durata unui schimb, și, în al doilea rînd, pentru că fetele au grijă de mașini ca de ochii din cap.

Maistrul de schimb, care se numește Gheorghe Papuc, de fel din Mărgineni și cu calificarea împlinită la Cisnădie, se declară foarte mulțumit de seriozitatea cu care lucrătoarele își fac datoria, îngrijind mașinile și depășind cu regularitate sarcinile de plan, ceea ce îl determină să spună că, respectînd adevărul, aici, la «Proletarul», se poartă nu numai numele de Rodica, ci și munca susținută.

Ca să ieșim din tipic, am ales pentru discuție pe Elena Tudorache, născută în comuna Cașin și ținînd în șifonier, sub prosoapele curate, diploma de muncitor calificat eliberată de Școala profesională din Buhuși. A lăsat acasă doi frați și două surori, dar nu-i pare rău că a părăsit comuna natală venind la Bacău, crede că are acum alt orizont și, în orice caz, destui bani în geantă încît să se întoarcă la Cașin mereu cu cadouri pentru familie. De exemplu, chiar ieri a fost acasă, cu rata și cu o sumedenie de cumpărături, ca să știe că luna trecută a cîștigat peste două mii de lei și, mai ales, ca să le facă o plăcere. A cumpărat mai multe lucruri pentru casă, o basma pentru mamă și cîteva atenții pentru surori, doar pentru capul familiei, lucrător forestier, n-a luat nimic. Tata, zice, nu vrea niciodată nimic, susține că treaba asta cu darurile este o chestiune copilărească. Dînsul vrea numai să mă simt eu bine.

Și dumneata?, o întrebăm.

Crede că e fericită. Pentru Elena Tudorache, fericirea înseamnă să fie sănătoasă și iubită de colege, ceea ce se întîmplă, și una și cealaltă. Altfel vorbind, Elena Tudorache se simte mulțumită de viața sa, de mașinile de care răspunde și pe care le primește întotdeauna strună de la Rodica Bărbuț, de prezentul și viitorul său. Dacă nu s-ar teme prea mult de cuvinte, ar putea să spună că este fericită, chiar dacă, uneori, spre sfîrșitul schimbului, obosește și ar vrea să iasă să se plimbe. Își dă atunci cu puțină apă pe față și se întoarce la mașinile sale, pe care înțelege să le îngrijească ca pe ochii din cap, căci de randamentul lor, pricepe bine acest adevăr simplu, se leagă într-un fel starea ei de mulțumire.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

„v-am făcut-o, tăticule...!"

...era o vreme frumoasă, iar marea era liniștită în acea zi de marți, 5 august, anul acesta, cînd Vasile Manciuc din Pașcani — mecanic pe «Diesel», tată a doi copii — îl căuta pe Cristian, sosit mai dinainte, în tabăra de la Năvodari. Cristian avea nouăsprezece ani, era feciorul cel mic, trecuse în clasa a XII-a... **(«TOVARĂȘE REDACTOR ȘEF... durerea în familia mea este colosală, soția este o veche bolnavă de inimă, nu știu cît va mai rezista, medicii care au însoțit cortegiul înmormîntării au intervenit la ea mereu pe traseu, eu sînt descumpănit, am o situație materială f. bună, sînt f. bine retribuit, sînt mecanic de locomotivă Diesel, de cursă lungă, tovarășii mei mă înconjoară foarte atenți, să nu credeți că vreau despăgubiri materiale, dar aș dori o elucidare precisă a felului în care s-a produs accidentul, medicul legist din București, după efectuarea autopsiei copilului meu, a notat: «moarte prin violență»...)**

«Erau trecuți pe liste, după județe... I-au chemat prin stație, ce faci, Cristi, l-am întrebat, mă simt ca în sînul lui Avram! I-am dat o sută de lei, bunicu-su îi mai dăduse treizeci, să aibă de-o înghețată, știu și eu? Auziți, tovarășe redactor: eu n-am avut băiat, am avut o fată! Atît de cuminte era!»

...În încăpere miroase a busuioc, cărțile lui Cristian sînt așezate teancuri, în bibliotecă, neatinse. Deasupra, portretul său, în ramă... un iepuraș din porțelan... **oare cît poate îndura un om?!** Îl privesc pe omul ăsta doborît de durere, și totuși plin de demnitate în durerea asta, într-adevăr cumplită: cît — oameni buni! — **cît poate îndura un om, un părinte?!**

Joi, 7 august: vremea e ceva mai rea, marea este destul de furioasă — acesta nu este decorul unei drame, ci împrejurările absolut exacte în care părinții Manciuc, întinși pe nisipul plajei, aud la un aparat din apropiere vocea crainicului de la «Radio Vacanța» că urmează să ia urgent legătura cu rudele din județ.

Vineri, 8 august: Radu Manciuc, inginer la E.G.C.L. Pașcani, 27 ani, fratele lui Cristian, sosește la Spitalul Berceni nr. 9 din Capitală: Cristian este internat la clinica a III-a neurochirurgie. Arată înfiorător, totuși este pe deplin conștient: «Ce faci, măi, Radule...?» «Eu sînt un om nimicit, nu mai îmi simt mîinile... Fiți atenți ce-i cu mama, e bolnavă de inimă!»...

Sîmbătă, 9 august: tatăl lui Cristian reușește să ajungă la căpătîiul fiului: «V-am făcut-o, tăticule...!» — îi șoptește acesta, reușind să mai zîmbească, rugîndu-l ca **după** să-l «îmbrace nou tot, tot», și povestindu-i următoarele:

...în acea zi de joi, Cristian joacă împreună cu niște fete cărți. Trei (sau patru?!) dintre colegii săi de liceu din Pașcani se apropie: «Hai, mă, feteleule, ce faci, joci cărți? Hai să jucăm ceva!» **(...«în clipele cît am stat la capul lui, înainte de a muri, centrii vorbirii au funcționat, era un cap viu pe un corp paralizat, și printre unele crize pe care le făcea el a povestit cum s-a produs accidentarea: jucau pe plajă un joc, «lapte-gros», unii susțin că e un joc admis, alții că e interzis și la un moment dat a trebuit să primească o sancțiune, pe spatele lui se formase o «piramidă». Cristian s-a opus acestei sancțiuni, dar colegii de joc — T; P; T; T, colegi de clasă — i-au răsucit mîinile forțat, l-au aplecat și au sărit pe spatele lui, moment în care el a anunțat că a simțit cum i-a plesnit ceva după cap, colegii n-au ținut însă cont de aceasta, refuzînd să-i dea crezare, au continuat să sară, a simțit din nou o altă plesnitură, după care a căzut în nesimțire la pămînt»)...** I se face, la nimereală și în panică, respirație artificială. («Mare greșeală! — vor afirma medicii apoi — dacă nu i s-ar fi făcut, ar mai fi avut o șansă! Așa, așchiile rupte din coloană i s-au risipit în trup!») E dus în aceeași zi, cu Aviasan-ul, la București.

...Tatăl avea grupa sanguină O1, le-a spus doctorilor că stă lîngă muribund — Cristian intrase în comă — și să-i ia lui sînge pentru a-l da copilului, poate se mai face ceva. «Goliți-mă pe mine, scoateți tot din mine, numai salvați-l pe el!»

Era însă prea tîrziu: la orele 15,30, Cristian a încetat din viață; avea creștetul ras, niște gheare metalice îi încleștau tîmplele căznindu-se parcă, inutil, să-i smulgă capul prea adînc înfundat între umeri, strivind șira spinării; dintr-o nară îi atîrna tubul cu oxigen. «V-am făcut-o, tăticule...!» au fost printre ultimele lui cuvinte. Apoi a cerut fructe, dar n-a apucat să le mănînce. Și asta a fost tot. **Avea 19 ani.**

Acest caz relatat aici și acum nu-și are rostul de a impresiona — la urma urmei, **cu ce** mai poți impresiona un părinte care și-a pierdut fiul?! — ci acela de a trage un semnal de alarmă. Nu poți acuza niște tineri că se joacă, și departe de mine intenția de a acuza — **în general** — pe cineva! Ceva însă, care n-ar fi trebuit să se întîmple, s-a petrecut **de fapt:** și aici intervin o serie de factori care, sînt convins, trebuie să aibă un cuvînt de spus: școala, tabăra respectivă de vacanță — care nu sînt niște noțiuni abstracte, ci dimpotrivă! — colegii, prietenii, medicii etc. Ca să tragi o concluzie din acest punct de vedere este foarte greu. Este vorba de un fapt care nu trebuie să se mai petreacă în viitor! Măcar cu atît să se rămînă după năprasnica moarte a acestui tînăr.

A cărui înmormîntare a produs, în Pașcani, o vie impresie, o puternică emoție colectivă. În afară de patru colegi ai lui Cristian, toți cei care în acea zi se aflau în localitate au fost prezenți.

HORIA PĂTRAȘCU ■

cronica serviciilor

O străveche parabolă budhistă spune că. pe vremuri, trăia un împărat mare și puternic, a cărui cetate era mîndră și bogată. Își întinsese hotarele pînă la marginile lumii acel stăpîn neasemuit, și-și purta neliniștea dintr-un loc în altul, ostenindu-se, pentru a găsi un adevăr încăpător și durabil, cît universul. Așa ceva n-a aflat el nicăieri, și s-a întors în cele din urmă în cetatea sa, abătut, dar cu alai mare, împărătesc, vine vorba!... O sută de trîmbițași erau în frunte, dînd de veste poporului că trece padișahul! Urmau apoi o sută de elefanți îmbrăcați cu pieptare țesute în fir de aur, iar pe spinările lor late stăteau cocoțați cîte trei sulițași încruntați! O sută de cămile mîndre priveau de sus prostimea adunată, iar în pîlcul următor, între călăreții cu zaua lucitoare, venea însuși împăratul cel posomorît. Era așa un zgomot mare!... Armele zăngăneau, animalele fornăiau, mai-marii oștirii porunceau, poporul striga de uimire și de admirație!... Alaiul se mișca încet și în fața lui se deschisese o pîrtie largă pînă la castelul strălucitor. S-a întîmplat însă că pe drumul acela un biet ascuțitor de săgeți își desfăcuse traista lui peticită, găsindu-și de lucru cu niște unelte vechi. Se vede că vreun vînător îi dăduse cîteva vîrfuri ruginite să le potrivească. Stătea omul în drum și ascuțea săgeți. Procesiunea cea măreață se apropia cu zgomotul ei și lumea alerga de colo-colo, ca să vadă! Numai ascuțitorul nostru rămase liniștit și-și văzu de treabă. Era atît de cufundat în lucrul lui că nici n-a observat strălucirea oștenilor și luciul aurului de pe multele podoabe. Au strigat atunci la el să ferească, dar n-a auzit și a continuat să-și ascută săgețile. L-a prins tumultul, și au trecut pachidermele peste el, ca noroc că nu l-au călcat. El ascuțea săgeți! Calul împăratului s-a ridicat în două picioare deasupra lui, gata să-l fărîme... Suveranul a privit acolo, jos, la omul care-și făcea meșteșugul lui umil fără să bage în seamă ce se petrece în jur!... Și deodată fața suveranului s-a luminat. Descoperise aproape de casa lui adevărul căutat pe la colțurile lumii. Se spune că s-a dat jos de pe cal și că a îngenuncheat lîngă meseriașul netrebnic, rugîndu-se prea plecat să fie povățuit pe calea adevărului...

Înțelesul acestei povești este unul fără moarte. Meseriașul servea pe un semen al său, într-un mod absolut, am spune noi, în limbajul exagerat al modernilor. Între el și obiectul acțiunii sale nu era nici o deosebire, își depășise condiția egoistă, era eliberat. În meseria lui insignifiantă, făcuse pasul cel mare al salvării, pentru că alesese calea desăvîrșii, a lucrului perfect, în care uiți de tine, te confunzi cu rodul mîinilor tale. Pe lîngă el, împăratul, cu toată gloria lui și cu treburile importante de care se ocupa, era încă un învățăcel!

Lumea modernă a dat un sens mai concret demnității profesiunilor, legîndu-le de condiția umană, în accepția precisă de expresie a relațiilor sociale. Cred totuși că în orice ocupație există posibilitatea realizării supreme, în orice muncă se deschide un cer spre absolut. Cu două condiții: să servească pe celălalt și să fie practicată în mod desăvîrșit. Privită dintr-o asemenea perspectivă, societatea devine o sumă de servicii obligatorii, legate între ele prin logica de fier a necesității. Depășim cu bună știință accepțiunea tehnică, administrativă, a serviciilor. Ea se află dealtminteri la îndemîna oricui iese din casă și vede numeroasele mașini cu inscripția atît de neagră pe ele: Service! Adică «Service calculatoare», «Service automobile» ș.a.m.d. Noi pornim de la convingerea că muncitorul de la salubritate sau depanatorul servesc în mod demn și responsabil pe semenii lor, că n-am putea să trăim fără ei, după cum n-am putea nici fără medic, fără vînzătorul de carte sau fără matematician. Nu ne interesează nici ierarhia profesiunilor acum, o spunem din nou, ci modul cum poți realiza umanitatea supremă în fiecare dintre ele. Adică generozitatea și desăvîrșirea pe care le presupun fiecare. Am ales un unghi din care activitatea unui primar sau a unui deputat este esențialmente serviciu în slujba comunității, ca să nu mai vorbim de armată, unde avem de-a face cu serviciu militar. Universalitatea accepției discutate aici este probată cum nu se poate mai bine și de înțelesul restrîns și fanariotic pe care l-a căpătat la un moment dat în societatea românească, reflectat în mod inimitabil de Caragiale. «A face un serviciu» cuiva înseamnă a-l subjuga prin pactul ilicit al ajutorului nemeritat și al recunoștinței vinovate. Sînt servicii și «servicii», generozitate și egoism atroce, realizări și apatie. Le vom aduna în colonița de față, cu semnul cuvenit. Ne lăsăm călăuziți de curiozitatea pragmatică a fiziologului, interesat de cunoaștere, dar și de dorința facerii de bine. La care adăugăm iubirea și stima noastră față de semeni, egală pentru toți, indiferent dacă poartă salopeta colorată a măturătorului de stradă sau halatul imaculat al programatorului de calculatoare.

AUREL-DRAGOȘ MUNTEANU ■

VIAȚA PERSONALĂ

avertisment

Fericirea, ca și opera de artă, este o creația individuală. De aceea nu ne propunem să dăm rețete în problemele atît de gingașe, de particulare și de stranii ale vieții personale ci doar să încercăm o înțelegere a acestora. Din sfaturile sentimentale s-au făcut uneori averi morale, noi nu tînjim după așa ceva, aspirațiile noastre sînt mult mai modeste și sperăm, mult mai realiste.

Fericirea, din punctul nostru de vedere, nu este numai suprema vocație a omului ci și o obligație față de ceilalți. Cine nu este fericit are ce să-și reproșeze propriei conștiințe. Cum socotim că fericirea este obligația noastră fundamentală, ne vom dedica în aceste rînduri scrisorilor primite pe această temă. Așa cum am stabilit de la bun început, nu vom da sfaturi, nu vom asigura noi fericirea celor care nu vor să și-o asigure cu propriile-i puteri, ci doar vom încerca să înțelegem, de la egal al egal, ce se întîmplă cu noi. În fața dorinței de fericire nimeni nu e superior celuilalt, aici democrația a introdus-o chiar natura, mama noastră a tuturora.

Lizica I. din Bacău, într-o foarte lungă scrisoare din care noi vă vom reproduce numai esentialul ne pune o problemă spinoasă. **Eu îl iubesc pe X iar el nu mă iubește. Ce să fac într-o asemenea situație? Am încercat tot ce era omenește cu putință. Am încercat să-l conving nu numai de devotamentul meu ci și de farmecul meu personal. La toate aceste demonstrații el a dat sceptic din cap. Mi-a repetat fără șovăire că nu mă iubește. În schimb pe mine individul continuă să mă obsedeze, îmi dau seama că nu pot să trăiesc fără el. Ce pot să fac într-o asemenea situație atît de complicată? Să renunț la el? Asta ar însemna o nebunie și o tragedie pentru mine.**

Noi n-o să vă dăm un sfat ci doar o să ne exprimăm punctul nostru de vedere, care ar putea să fie și greșit, deși avem oarecari îndoieli în această privință. Da, noi credem că dacă Y nu vă iubește, lăsați-l în plata domnului, nu tăbărîți asupra bietului om cu farmecul dumneavoastră personal. Trebuie să vă consolați cu ideea că iubirea e un sentiment reciproc, o comuniune, că n-avem dreptul să comitem agresiuni asupra celora care nu ne iubesc. Și apoi ce vină morală are XY că nu vă iubește? Trebuie să respectăm și independența celuilalt, să nu credem că numai noi avem dreptul de a ne alege tovarășul de viață. Eu vă sfătuiesc să abandonați cu voie bună visele de fericire care se dovedesc neîndreptățite. A ne năpusti cu sentimentele noastre, fie ele și curate, asupra acelora care nu ne iubesc e un act de violență. Așa că trebuie să vă resemnați cu adevărul și trebuie să înțelegeti că a te resemna cu adevărul e una din marile plăceri ale vieții.

A.I. din Focșani ne pune în fața unei alte probleme fundamentale. În viața personală ridicolul nu există. Orice întîmplare trebuie privită cu toată seriozitatea. Iată ce ne spune A.I. din Focșani:... **Cît timp am făcut cumpărături cu soțul meu am fost fericiți. Am avut aproape stări de extaz în timp ce împreună, ținîndu-ne sfios de mînă ne căutam mobila, ne căutam mocheta, ne puneam toată speranța în lenjerie. După ce achizițiile s-au terminat, căci toate lucrurile au un început și un sfîrșit, am intrat într-o stare de letargie. Din clipa în care nu aveam ce să cumpărăm parcă nu aveam ce să ne mai spunem. Se terminaseră nu numai posibilitățile financiare, dar ceea ce era și mai rău și nevoile reale, obiective. Ce dracu tot să mai cumpărăm? Stăteam în fotoliile proaspăt achiziționate și ne priveam ca doi străini. Dumneavoastră ce credeți? Ce să mai cumpărăm? Sau să ne liniștim?**

Problema pe care o ridicați e foarte importantă și se ivește cu precădere în viața tinerilor căsătoriți. Sînt mulți care cred că achizițiile comune de mobilă, televizoare, mochetă, bibelouri, flori de material plastic, colecție de timbre, tablouri, au o semnificație poetică și vor face ca șansele de veșnicie ale iubirii să crească în mod vîzibil. Nu. Eu nu cred că iubirea se manifestă prin achiziții comune si toti care si-au pus speranța în acest stil de viață s-au plictisit de moarte cu mobilele lor cu tot. Lucrul cel mai important e tocmai cel care se ignoră cu precădere. Important e ca soții să se iubească, să nu vadă în ei numai un schimb economic, numai o într-ajutorare financiară. De aceea eu cred că trebuie să opriți marșul achizițiilor și să încercați să vă cunoașteți și să vă înțelegeți ca oamenii. Numai odată cu inteligenta fericirea își arată primele semne.

Un cititor **I.G. din Turnu Măgurele** îmi scrie o scrisoare plină de furie. Culmea e că omul are dreptate și furia pe care a degajat-o din scrisoare m-a molipsit și pe mine. Cititorul este un om inteligent, demn, care cunoaște bine realitățile, nu cerșește sfaturi și numai își manifestă indignarea. Are și dreptul să fie indignat. Soția lui pe care circa zece ani de zile a adorat-o ca un nebun «zi de zi» cum spune el, dar asta n-are prea mare importanță, i-a propus într-o bună dimineață nici mai mult, nici mai puțin decît un «modus vivendi» adică, într-un limbaj mai simplu, o căsătorie convențională în care fiecare să facă ce vrea, să se întîlnească numai la micul dejun. «Modus vivendi» e semnul sigur al degradării unei iubiri și I.G. din Turnu Măgurele trebuie să evite această soluție. Sînt sentimente tulburi care nu aparțin conștiinței, ci sînt doar împrumutate numai din dorința de a fi la modă. Eu cred că soția lui I.G. e vinovată numai de snobism și snobismul e o boală pe care o femeie tînără și frumoasă ușor o poate depăși.

TEODOR MAZILU ■

CE PROFETIM, CE PROFESĂM

tînăra generație revoluționară (II)

Fortificarea revoluționară a tinereții — o cerință a momentului istoric actual. Dacă prin **generația tînără,** așa cum argumentam în preambulul acestui eseu, s-a înțeles aproape întotdeauna în istoria modernă a României o **generație revoluționară,** nu-i mai puțin adevărat că la încetățenirea unei asemenea accepții a contribuit hotărîtor faptul că poporul nostru a avut de străbătut într-un timp scurt etape istorice definitorii pentru existența sa. Acel «Veac de frămîntări sociale», înfățișat într-una din cărțile sale fundamentale ale lui Lucrețiu Pătrășcanu, n-a dat răgaz niciodată, pentru o perioadă mai mare de timp, forțelor progresiste, în rîndurile cărora s-a aflat, după cum am încercat să demonstrăm, floarea tineretului român. «Împrejurări favoritoare dinafară nu lipsiră la dorințele oamenilor, nici oameni nu lipsiră împrejurărilor» — spune Nicolae Bălcescu în «Românii supt Mihai-Vodă Viteazul». Formula poate părea istoricilor moderni oarecum romantică dar ea își verifică o dată în plus viabilitatea în zilele noastre cînd destinele oamenilor și ale epocii, converg într-un **sens unic** al unei istorii care se făurește sub semnul tot mai profundei conștientizări a maselor. Tocmai formația tineretului, prin înseși caracteristicile acestei vîrste, va purta pecetea epocii, receptivitatea organică față de ceea ce e nou, înaintat, revoluționar, fiind în acest sens atuul principal al integrării sale sociale.

Lipsesc oare din acest punct de vedere «împrejurările favoritoare», ca să-l invocăm pe Bălcescu, la dorințele tinerilor de a se manifesta **azi** ca veritabili revoluționari? Dacă acceptăm delimitarea vîrstei tinere între 15 și 35 de ani — delimitare care în fapt nu mai corespunde dezvoltării mult mai condensate în timp, mai accelerate a personalității umane — vom putea lesne observa că perioada esențială pentru formarea și maturizarea politico-socială a actualei generații se circumscrie ultimului deceniu. Ca să nu mai vorbim de faptul că efectivul celor 3.000 000 de uteciști e format din tineri care în această perioadă au intrat în rîndurile organizației revoluționare a tinerei generații. Apropiatul Congres al X-lea al Uniunii Tineretului Comunist ca și Conferința a X-a a Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști sînt în fapt un forum al generației celui mai fertil deceniu din istoria României, precum numim adesea această etapă nouă a istoriei României socialiste. Dar **caracterul novator** al acestei etape, pe care, de la Congresul al X-lea al Partidului, am definit-o din punct de vedere strategic drept a **edificării societății socialiste multilateral dezvoltate,** nu consistă înainte de toate în fortificarea spiritului revoluționar în toate domeniile de activitate? Ce poate fi mai propice, în această ordine de idei, pentru formarea și afirmarea spiritului revoluționar al tinerilor decît fericirea lor de a trăi într-un moment de răscruce din istoria patriei. Socialismul învinsese într-adevăr, deplin și definitiv, ca orînduire socială, pe cînd cei mai mulți din acești tineri primeau carnetul de utecist sau li se lega cravata de pionier la gît. Istoria noastră cea mai recentă si atît de vie a demonstrat însă, că practic, acesta nu constituie decît începutul drumului ascendent, dar în continuare anevoios, prin complexitatea și exigențele sale, pe care urma să-l parcurgem. Noi, cei care am fost prima generație nouă a acestei țări, putem spune, ce-i drept, împreună cu Poetul: «Am cunoscut ce alții n-or cunoaște — aceia care după noi s-or naște!» Dar oare nu același lucru spusese și generația a cărei tinerețe se forjase în flăcările anului 1933 și în bătăliile antifasciste atît de grele dinaintea războiului și îndeosebi din perioada pregătirii și realizării insurecției naționale revoluționare? Deși știam că toți acești înflăcărați revoluționari, încă tineri ca vîrstă în anii de după Eliberare, avuseseră de înfruntat nu o dată chiar moartea, întocmai ca Filimon Sîrbu sau legendarul Vasile Roaită, nu-i priveam noi oare cu o secretă invidie pentru faptul că nașterea cu un deceniu sau două mai devreme le prilejuise asemenea momente revoluționare unice? Există o dialectică a spiritului și romantismului revoluționar care întotdeauna va favoriza o asemenea stimulatoare nostalgie, un patos al retrospectivei. Cei care acum se entuziasmează de epopeea șantierelor naționale ale tinerilor brigadieri din perioada reconstrucției și a primelor obiective industriale ridicate sub zodia socialismului vor fi la rîndul lor admirați de generațiile următoare pentru că au fost părtași la opera de emancipare a țării din starea de gravă rămînere în urmă față de nivelul civilizațiilor avansate, că lor le-a fost dat, într-un moment cînd practic toate popoarele au de înfruntat acest furtunos sfîrșit de veac, cu tot cortegiul său de alarmante adversități — cursa înarmărilor, subdezvoltatea, poluarea etc. — să contribuie în mod esențial la făurirea unui destin demn al României în lume. Ce poate fi, într-adevăr, mai însuflețitor pentru un tînăr revoluționar decît să știe că, indiferent de locul unde lucrează, de la el se așteaptă un mare efort de gîndire, de muncă, de disciplină, de împotrivire la inerție? Oare din însuși faptul că planul cincinal pe care îl vom începe în curînd este supranumit al **revoluției tehnico-științifice** nu se conturează cea mai largă deschidere de orizonturi pentru un tînăr gata să facă din vîrsta sa un legămînt pe viață pentru cauza revoluționară a patriei sale, cauză care înseamnă azi propășirea ei tehnico-economică? Pregătirea școlară incomparabil mai ridicată a generației actuale, accesul aproape nelimitat la cuceririle științei și tehnicii, posibilitățile multiple de manifestare a spiritului creator reprezintă o creștere uriașă a potențialului revoluționar într-un spațiu și un timp al cutezanței de care nu s-a putut beneficia altădată. A fi revoluționar — și încă revoluționar romantic — este o mare șansă pentru fiecare tînăr din generația de azi. Ca o adevărată deviză sună în acest sens cuvintele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adresate tuturor comuniștilor și nu în mai mică măsură tinerilor comuniști:

«Trebuie să acționăm cu mai multă hotărîre pentru a imprima un spirit nou în munca și activitatea noastră. Să nu uităm că a fi comunist înseamnă să fii și puțin idealist — desigur, nu în sensul concepției idealiste, ci în sensul unui anumit romantism revoluționar, cum îl numeam noi pe timpuri; cîteodată îl combăteam, dar greșit, după părerea mea, pentru că, fără a te dărui intereselor clasei muncitoare, fără a avea o viziune largă, a visa despre ceea ce trebuie să devină comunismul, nu poți fi un revoluționar, nu poți fi un comunist.»

NICULAE STOIAN ■

flacara

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis Şi nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

În zilele de repaus duminical, serviciile poştale funcționează cu un personal redus numeric. Logic! Ceea ce mi se pare însă nu numai ilogic, ci şi hilar, este metoda folosită la poşta din Piteşti potrivit căreia expeditorul unei scrisori recomandate este expediat de la ghişeu şi pus să-şi completeze singur recipisa (elementară îndatorire a funcționarului de serviciu). De multe ori, fiindcă nu stă prea bine cu caligrafia, expeditorul este reexpediat să scrie «ca lumea». Ce-ar fi ca, în calitatea mea de medic de spital, să introduc această «metodă» şi la noi, punîndu-i pe bolnavi să-şi completeze singuri foaia de observație şi să-şi scrie rețetele? Trebuie să recunosc că ar fi foarte comod. **(dr. Roland Anceanu,** *Piteşti)*

În legătură cu scrisoarea semnată **Radu Moldoveanu** *din Valea Seacă, județul Iaşi, privind circulația defectuoasă a autobuzelor de pe ruta Conțeşti-Paşcani, primim din partea I.T.A. Iaşi un răspuns din care reiese:*

«...datorită numărului mare de abonați şi călători, unele din cursele din direcțiile Iorcani, Tătăruş, Slobozia şi altele, venind aglomerate de la capetele de linii, nu mai pot opri la Conțeşti şi Valea Seacă, producînd nemulțumiri abonaților. Pentru a reglementa această situație, autobaza Paşcani a introdus o cursă suplimentară, dimineața, cu mentiune specială de a transporta cu prioritate abonații spre locurile de muncă din Paşcani, aceasta în afara curselor de convenție cu unitatea U.M.M.R. Paşcani, pentru Conțeşti.»

Mă numesc **Aurel Georgescu** *din Cluj-Napoca şi poate că vă amintiți că anul trecut ați publicat scrisoarea mea prin care aduceam laude activității modernului dispensar din cartierul Gheorghieni, bine dotat şi bine deservit de cadrele medicale. Îmi mențin şi acum aceste păreri, cu o rezervă însă. Acest dispensar are de toate, numai... bandaje sterilizate nu. Pare de necrezut, dar pentru o rană cît de mică sau o uşoară arsură, eşti trimis la policlinica teritorială. Amintind că dispensarul deserveşte un cartier cu 60 000 locuitori, îmi exprim şi nedumerirea şi nemulțumirea pentru lipsa de interes în rezolvarea acestei probleme binecunoscute de autoritățile sanitare municipale.*

Membrii cenaclului literar «Cezar Petrescu» al sindicatului Uzinei de anvelope Floreşti în vizită omagială la casa memorială din Buşteni a regretatului romancier. **(I. Speranță,** *Băicoi)*

Foto:
26 august 1975,

Pe strada Popa Farcaş din Bucureşti, la numărul 74, dintr-un corp de clădire declarat insalubru s-au mutat doi locatari, dar a mai rămas unul căruia încă nu i s-a dat spațiu. Soluția găsită de I.C.R.A.L.: demolarea jumătății de clădire din care s-au mutat locatarii. Nefericită soluție! Printre resturile casei incomplet demolate, s-au instalat murdăria, şobolanii, surse de poluare olfactivă şi de boală. Adică, aşa cum arată o treabă făcută pe jumătate. **(Herman Feierstein)**

In «Flacăra» nr. 36, la rubrica «Evenimente mari, evenimente mici», sînt aduse critici stației Făurei pentru starea de necurățenie, hîrtii, gunoaie printre liniile stației. Cele sesizate sînt juste şi au fost prelucrate cu personalul stației pentru a se putea lua măsuri. Stația Făurei are un mare trafic de călători, este un nod care asigură legăturile cu trenuri în cinci direcții. Sînt foarte mulți călători care nu respectă regulile de curățenie pe peroane, săli de aşteptare, holuri, vagoane, în ciuda recomandărilor stăruitoare făcute prin stația de amplificare. Ne-am însuşit criticile şi am luat măsuri ca în fiecare dimineață să se asigure curățenia sectoarelor. În acelaşi timp, am cerut sprijinul unităților din Complexul C.F.R. Făurei — revizia de vagoane, remiza de locomotive, districtele T.T.R. şi S.C.B., Oficiul P.T.T.R., restaurantul din stație — să ne ajute la menținerea unui aspect civilizat al stației noastre.

În Munții Bihorului, în zona de la Cetățile Ponoarelor spre izbucul Galbena şi mai departe, am întîlnit sute de grămezi alcătuite din sferturi de lemn esență moale (plop, cătină etc.) de pe locurile defrişate cu cîțiva ani în urmă. Este limpede că lemnul a fost fasonat şi aşezat în vederea transportării lui pentru a fi pus în consum şi că transportul n-a mai fost efectuat, iar materialul a putrezit pe loc, în proporție de 85-90%. Dacă această imensă cantitate de lemn n-a fost considerată folositoare, de ce s-au cheltuit multe zeci de mii de lei pentru fasonare şi stivuit, iar dacă — aşa cum cred şi eu, şi alții — lemnul putea fi bine utilizat, de ce a fost lăsat să putrezească? **(Ion Dobrescu,** *Cîmpulung-Argeş)*

Ştiți cum s-au transformat peste 2 000 kilograme de fasole verde în furaje pentru animale? Iată cum: din neglijența şi superficialitatea celor de la Fabrica de conserve unde am transportat produsele amintite imediat după recoltare, dar am fost amînați cu primirea lor peste cinci zile. Un nou drum către cooperativă şi depozitarea, cam riscantă, pentru păstrarea calității acestei legume. Într-adevăr, după cele cinci zile, cînd am retransportat fasolea la fabrica de conserve, ne-a fost refuzată ca necorespunzătoare. Nu credeți că cineva ar trebui să suporte aceste pagube? **(Marin Ion)**

După ce ies de la orele de dirigenție, unde pedagogii s-au străduit să-i învețe disciplină, bunăcuviință, reguli de comportare în societate, elevii şcolii generale nr. 8 din Călăraşi se duc la chioşcul de răcoritoare din chiar incinta şcolii unde li se oferă țigări, cu şi fără filtru. Din grija ca nu cumva copiii să fie lipsiți de asemenea produse strict necesare educației şi sănătății lor, la doi paşi de şcoală s-a mai deschis încă un chioşc în care se vînd țigarete, cu şi fără filtru. Pentru ca această perseverentă preocupare să nu ia proporții propun ca, pînă una alta, țigările să dispară rapid şi fără urmă din chioşcul în care copiii să găsească un corn, un pachet de ciocolată, un iaurt sau alte asemenea lucruri care n-au nimic de-a face cu deteriorarea lor morală. **(Mircea Preda,** *Călăraşi).*

Despre unele inițiative absurde în materie de comerț s-a mai scris şi în revista Flacăra, şi în alte publicații. Pesemne însă că asemenea «inițiative» sînt greu de stîrpit. La o librărie din Craiova — strada Caracal nr. 41 — la orice cumpărătură, cît de măruntă, eşti obligat să cumperi şi două ilustrate, cel puțin două ilustrate în valoare de doi lei. Nu de lei este vorba, ci de principiu, de onestitate. Dacă librăria a fost aprovizionată peste nevoi cu un articol nefolositor, probabil şi de calitate îndoielnică — fiindcă altfel nu ştiu de ce nu s-ar cumpăra — răspunderea pentru asemenea defecțiuni de aprovizionare nu poate cădea în nici un caz pe umerii nevinovatului cumpărător.

(Nica Sandu, *Craiova)*

Petrişor Călin, *din Sibiu, a citit în revista noastră despre fructele de pădure şi, atras fiind de «miracolul» cătinei, vrea să ştie cum arată arborele respectiv şi fructele sale. Fiindcă — spune el — «pe la noi prin Sibiu, cătina este un fel de salcie de baltă cu nuiaua foarte flexibilă şi, pentru că înfloreşte la începutul primăverii, este vîndută în buchețele simbolice. Această cătină a noastră nu face nici un fel de fruct şi nu cred că este cătina despre care s-a scris în revistă». Pentru că deocamdată nu putem publica o fotografie color înfățişînd cătina, pe care ne-am străduit să o descriem în reportajul respectiv, presupunem doar că Petrişor Călin vorbeşte de fapt despre altceva, despre «călin» — plantă al cărei nume coincide chiar cu numele corespondentului nostru. Dacă însă au mai rămas şi alte nelămuriri, îl sfătuim să se adreseze Inspectoratului silvic din Sibiu.*

Primim din partea Direcției pentru probleme de muncă si ocrotiri sociale a Consiliului popular al județului Prahova:

«Urmare scrisorii tovarăşului **Anton Banu** *adresată revistei «Flacăra» prin care arată că întîmpină greutăți la promovarea într-o categorie superioară, vă facem cunoscut următoarele: pentru promovarea în categoria a V-a, pentru care nu avea absolvite cursurile de gradul II conform H.C.M. 2105/1969 era nevoie de aprobarea Consiliului popular județean. Din verificarea efectuată la întreprindere rezultă că petentul a fost examinat de comisia de încadrare şi promovare a muncitorilor şi promovat în categoria a V-a începînd de la 1 septembrie 1975.»*

Un număr de 19 lucrători de la Centrul de legume şi fructe din Vaslui — ne scrie **Paraschiva Nistor,** *contabil la această întreprindere — au contractat cu Cooperativa «Igiena», secția reproduceri artistice, Tg. Mureş, achiziționarea unui număr de tablouri plătibile în trei rate lunare. Un singur om a achitat această sumă, iar eu, care am fost delegată să strîng aceşti bani prin încheierea unei minute, mă văd pusă în situația penibilă de a nu putea preda tabloul persoanei care a plătit deoarece cooperativa nu predă decît toate tablourile odată cu achitarea integrală a costului lor. Ce e de făcut?*

N.R. *Ce să fie de făcut, tovarăşă Paraschiva? Cum vă poate ajuta revista noastră într-o astfel de problemă în care totul porneşte, evident, de la neseriozitatea colegilor dumneavoastră?!*

Consultînd «Mersul trenurilor» am făcut, puțin contrariat, următoarea descoperire: de la Corabia la Caracal sînt 41 de kilometri (pag. 60). De la Caracal la Craiova sînt 53 de kilometri (pag. 44), iar de la Craiova la Tg. Jiu sînt 106 kilometri (pag. 84). Tragem linie şi adunăm: exact 200 de kilometri. Corespunzător acestei distanțe (181-200 km) tariful C.F.R. indică, pentru un bilet întreg clasa a II-a, suma de 41 lei. Chiar atît plăteam pînă acum cîtva timp cînd, subit, distanța dintre Corabia şi Tg. Jiu a crescut cu un kilometru, costul biletului intrînd la tariful 201-250 km, adică 47 de lei. Ce fenomen fizic sau geofizic a dilatat distanța dintre cele două stații? E cu atît mai de neînțeles cu cît C.F.R.-ul ne-a obişnuit cu punctualitatea, cu precizia. De ce s-or fi străduind unii să dezmintă această faimă? **(Golgojan Nicolae,** *Tg. Jiu)*

Mă numesc **Mănchenie-Tăbuşi Gheorghe,** *din Aninoasa, Gorj, şi urmez cursurile Facultății de drept din Bucureşti, anul IV. În ultimii doi ani şcolari am funcționat ca suplinitor la Şcoala generală din Groşerea. Am dorit ca şi în acest an să-mi continuu activitatea în şcoală şi, deşi am avut avizul favorabil al comitetului comunal de partid, mi s-a refuzat încadrarea de către inspectorul şcolar şi directorul coordonator sub motiv că eu «nu mă pregătesc pentru învățămînt». Pe de altă parte însă, numai pe raza comunei Aninoasa — de care ține şi satul Groşerea — au fost încadrați ca suplinitori cinci absolvenți de liceu dintre care unii au terminat şcoala de mai mult de 11 ani.*

Ca orice om plecat de la țară, mă simt legat de satul meu, mă bucur de bucuriile lui, şi mă întristez de tot ceea ce aruncă o umbră peste activitatea oamenilor harnici de aici. Lipsa de inițiativă, a spiritului gospodăresc şi de organizare s-au instalat la conducerea C.A.P.-ului cu efecte negative în viața satului. Nu este vorba numai de ceea ce **nu** *s-a făcut şi se putea face, ci mai ales de ceea ce s-a făcut rău. Fotografia de față este un exemplu: cu bani grei, împrumutați de la bancă, s-au ridicat în urmă cu cîțiva ani construcții necesare creşterii vitelor şi păsărilor. Apoi, nu se ştie de ce, construcțiile n-au mai fost considerate bune, şi iată ce a mai rămas din ele după ce vitele au fost mutate de la Rădulești la Crevenicu.* (ing. **Chican Leandru George,** *Bucureşti)*

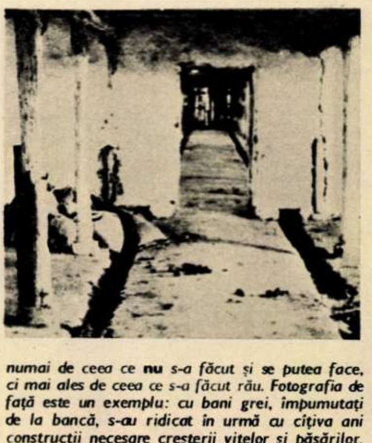

Recent, în Giurgiu s-au întîlnit o bună parte dintre foştii colegi ai Liceului «Ion Maiorescu» — promoția 1924-1925 — pentru a sărbători 50 de ani de la absolvire. Întîlnirea a avut loc în laboratorul de chimie al acestei instituții cu veche tradiție, fostă clasă a acestei serii acum 50 de ani. Dincolo de emoția firească, de amintirile derulate de către fiecare cu acest prilej, aş vrea să menționez şi un alt aspect: interesantele comunicări făcute în legătură cu cele trei importante vestigii istorice ale oraşului: rămăşițele zidului cetății Giurgiului, turnul de observație din centrul oraşului, ruinele castelului de lîngă podul Ramadan — în scopul restaurării şi păstrării lor pentru generațiile viitoare. După întîlnire, noi, foştii colegi, ne-am fotografiat în grup; îmi permit să vă trimit şi dumneavoastră o fotografie, spre publicare. **(Vasile Periețeanu,** *pensionar Giurgiu)*

Mă numesc **Dumitru Vîrvorea,** *sînt din Jina Sibiului şi, în prezent, proaspăt student. Mă număr printre absolvenții promoției 1974-1975 a Liceului teoretic din Miercurea Sibiului (anul IV A), şi mă mîndresc cu asta. Din 35 de elevi prezentați în sesiunea din iunie la examenul de bacalaureat au reuşit 35, adică toți, cu note bune şi foarte bune. Din totalul absolvenților, 37% sînt acum studenți în centrele universitare din Bucureşti, Timişoara, Cluj-Napoca, Sibiu, Braşov. Ceilalți s-au încadrat în producție şi sînt mulțumiți, bine apreciați la locurile lor de muncă ca urmare a pregătirii lor la orele de practică productivă în atelierele liceului. Nu cred că sînt lipsit de modestie oferind drept exemplu această serie pentru toți cei ce luptă, în învățămînt, pentru mai bine. Aduc calde mulțumiri educatorilor noştri şi în primul rînd dirigintelui clasei, Alisie Emilian, pentru străduințele lor de admirabili dascăli.*

Teatrul «Ion Vasilescu» din Bucureşti anunță un turneu în oraşele şi municipiile județului nostru (Bacău — n.n.) cu piesa «Siciliana». S-au şi difuzat afişe în legătură cu datele turneului, numai că afişele acestea conțin şi nişte informații cam contradictorii, ca să spun aşa. Aşa, de pildă, în afişul prezentat băcăuanilor se spune: **...peste 350 de reprezentații a piesei într-o distribuție de prestigiu!;** *În afişele din municipiul Gheorghe Gheorghiu Dej:* **...peste 400 de reprezentații a piesei într-o distribuție etc., etc.;** *la Moineşti:* **...peste 500 de reprezentații etc., etc.** *Dacă cifra exactă a numărului de reprezentații cu etc., etc., este atît de greu de calculat, s-ar putea apela, eventual, la serviciile unui computer. Garantez precizia.* **(Nini Botezatu,** *municipiul Gheorghe Gheorghiu Dej)*

În aprilie 1975 m-am încadrat ca tehnician constructor la Asociația economică intercooperatistă cu profil industrial din comuna Gălbinaş, județul Ilfov. Două luni mai tîrziu, conducerea asociației a mai încadrat încă un arhitect, un maistru şi un inginer cu producția. Aceştia, la rîndul lor, au adus oameni cărora le-au promis realizarea unui cîştig bun. Dar lucrările pe care le aveam de executat erau de un volum mic şi presupuneau o manoperă redusă. La încheierea foilor de acord pe luna iulie au înscris lucrări fictive pentru care au încasat peste 30 000 de lei. Subsemnatul am sesizat atunci, printr-un referat, conducerea unității în legătură cu aceste date fictive. Pentru aceasta am fost sancționat cu retrogradarea şi blocarea retribuției. **(Măluță Constantin,** *Cîmpulung Argeş)*

N.R. — Aşteptăm răspunsul, la obiect şi concret, al conducerii întreprinderii vizate.

Nu numai noi, locatarii din blocurile situate în apropierea Grădinii populare — zona verde aflată lîngă Întreprinderea «23 August» — dar toți sătmărenii îndrăgim acest plăcut, pînă mai ieri, agreabil colț de natură. Spun pînă mai ieri, întrucît de la o vreme grădina este împînzită cu fel şi fel de resturi: cutii de conserve, hîrtii, alimente etc. Lacul, de asemenea, neîngrijit, arată jalnic, dezolant de murdar. Este păcat că nu se găseşte ce să înlesnească păstrarea în condiții de civilizație a acestui loc de odihnă şi recreare. (În numele unui grup, **Finca Constantin)**

Fotografia de față ne-a venit de la învățătoarea **Pălăguța Mîrza,** *de la Şcoala generală nr. 8 Borşa, care, în frumoasa-i scrisoare pe care ne-a trimis-o, asemuieşte munca minerilor Borşei «cu un urcuş greu, demn, trudit spre înălțuri, spre vîrfuri pe care scrie NOROC BUN!»*

În incinta unității FMUIL «Rarăul» din Cîmpulung Moldovenesc, ca şi pe o parte a islazului comunei Sadova s-au strîns maldăre de şpan provenind de la prelucrările metalice ce se execută în unitatea amintită. Apreciez că sînt aproape 150 de tone de astfel de şpan care rugineşte de pomană, şi asta tocmai acum cînd ştim că întreaga țară este preocupată în cel mai înalt grad de realizarea de economii de materii prime şi materiale. Or, acest şpan, cred, îşi are un cu totul alt loc decît cel actual: acela al topitoriilor! **(Victor C. Vlad,** *Cîmpulung Moldovenesc)*

POŞTA REDACȚIEI

Gheorghe Mogoş — Iaşi. Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Iaşi ne-a informat că vi s-a atribuit o locuință în Aleea Ghica Vodă nr. 4. **Maria Stan** — comuna Celaru (Dolj). Legea Nr. 58/974 prevede ca suprafețele aflate în proprietatea personală a membrilor C.A.P. care depăşesc 250 mp, să fie incluse în calculul lotului pe care îl are în folosință personală, dar care este supus în viitor sistematizării comunelor. Adresîndu-ne Consiliului popular al județului Dolj, ni s-a comunicat că, potrivit legii mai sus-menționate, dumneavoastră puteți folosi în continuare terenul ca lot ajutător, pînă în momentul în care acest teren va primi o altă destinație. **Ion Dobre** — Brăila. Pensia vi s-a calculat legal. Dealtfel, în acest sens ați primit răspuns şi de la Oficiul de asigurări şi pensii. **Florea Telu** — comuna Cioroiaşi. Ni s-a comunicat că în trimestrul IV/975 veți fi încadrat în muncă la cooperativa de invalizi «Stăruința» din Craiova, la secția cartonaj. **Cornel Man** — comuna Hodac (Mureş). Despre condițiile ce trebuie îndeplinite, vă puteți informa la secretariatul Şcolii profesionale Electroaparataj, strada Popa Lazăr Nr. 8, Bucureşti. **Ionel Sandu** — Ploieşti. Vă pasionează meteorologia şi doriți să intrați în legătură cu specialişti. Institutul de meteorologie se află pe şoseaua Bucureşti-Ploieşti nr. 97. **Alexandru Țuțuianu** — Bucureşti. Consiliul popular al sectorului 4, Bucureşti, v-a soluționa favorabil cererea, atribuindu-vă locuința solicitată.

MARGA NEDELEA ■

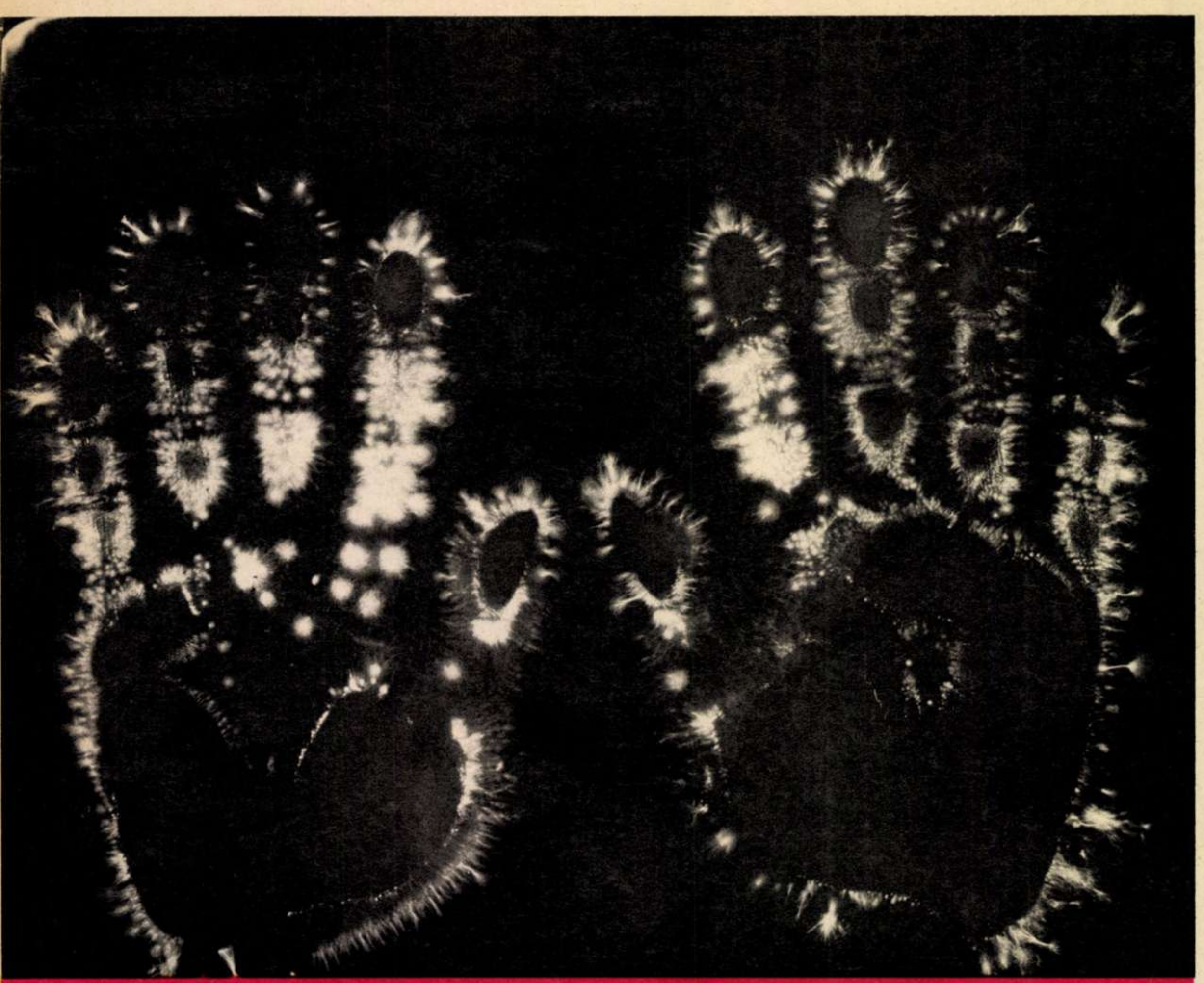

flacara inteligența românească în acțiune

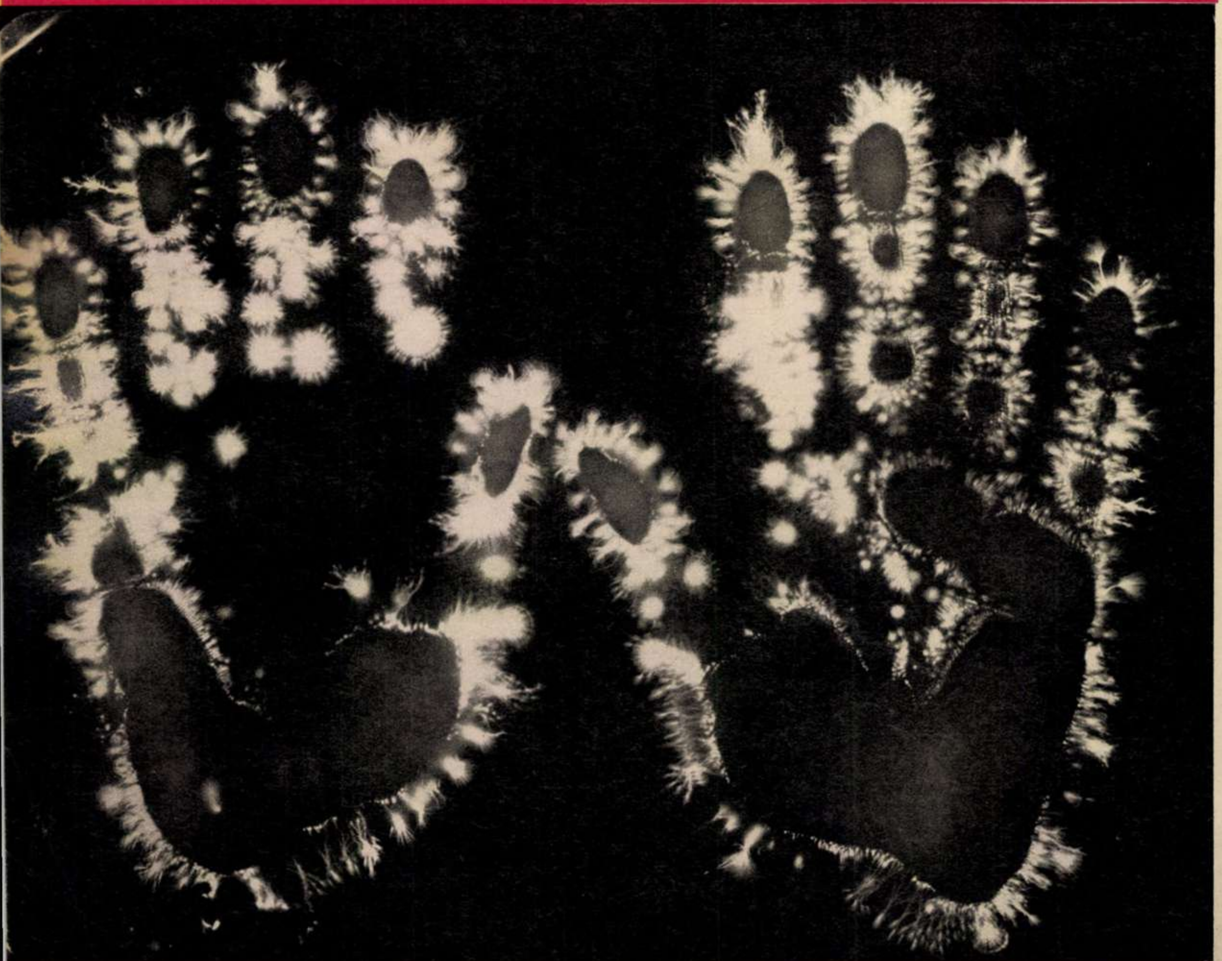

PRIMA HARTĂ EL

Au trecut abia două luni de cînd revista noastră, publicînd în premieră fotografiile electronografice obținute prin procedeul doctorului Florin Dumitrescu — a înfățișat lumii științifice mondiale o nouă și necunoscută imagine a țesuturilor vii. Relatarea noastră și mai cu seamă fotografiile prezentate (realizate în exclusivitate pe plante, animale și asupra unor porțiuni ale învelișului cutanat uman) au provocat surpriză și senzație în cadrul unor cercuri de specialiști din lumea întreagă.

Anticipînd experimentele grupului de cercetători, conduși de medicul Florin Dumitrescu, arătam cu acel prilej că extinderea electronografiei la corpul omenesc, realizarea unei hărți electrice a propriului nostru organism (prin fotografierea atît a organelor externe cît și a celor interne) va permite o largă și profundă cunoaștere a celor mai intime funcțiuni ale corpului uman, precum și depistarea precoce a celor mai variate maladii.

Reamintim cititorilor noștri că procedeul de explorare prin electronografie a permis cercetătorilor români realizarea unor imagini inedite ale țesuturilor vii, și ale tulburărilor funcționale ale unor boli active sau cronice.

După numai două luni de la apariția articolului nostru — deci într-un viitor mult mai apropiat decît am bănuit la data respectivă — avem bucuria și privilegiul de a anunța că supozițiile și prefigurările doctorului Dumitrescu au fost verificate și adeverite prin mijlocirea experimentului de laborator. Ceea ce pînă foarte de curînd constituia doar un proiect îndrăzneț, a devenit o realitate sensibilă. Noile imagini — apreciate drept «senzaționale» în cercurile de specialiști — aduc în fața ochiului omenesc o altă identitate a structurilor și funcțiunilor celulare, fără nici o asemănare cu imaginea anatomică pe care o avem despre organismul nostru. Pentru prima dată s-au obținut astfel nu electronografii generate de structurile de înveliș, ci imaginea electrică a organelor interne.

— Astfel — ne declară doctorul Florin Dumitrescu — prima inimă omenească ne-a apărut cu un contur întunecat. I se disting cavitățile, iar alături de ea imaginea ne-a înfățișat o formă identică luminoasă.

Una din cele mai surprinzătoare descoperiri pe care am făcut-o cu ajutorul metodelor noastre a fost evidențierea punctelor de pe învelișul cutanat, indicate de acupunctura tradițională extrem-orientală. Aceste puncte electrodermice devin evidente numai în condiție de boală sau de suferințe funcționale. Explorarea electronografică a reprodus aceste puncte cu deosebită precizie, înfățișîndu-le aspectul real: o suprafață centrală neregulată cu un diametru de 1-2 mm, înconjurată de o aureolă luminoasă formată din linii discontinue, cu un diametru de la 4 mm pînă la 50 mm, în condițiile unei suferințe intense. În spațiu au aspectul unei erupții luminoase. Sîntem convinși că aceste noi argumente vor contribui la reconsiderarea acupuncturii în lumea științifică modernă și la introducerea în practica diagnostică și terapeutică a unei noi concepții fiziologice și fiziopatologice.

Descoperirea punctelor electrodermice i-a determinat pe cercetători să realizeze fotografii la scara 1/1. Clișeul aplicat pe pielea bolnavului permite astfel evidențierea cu precizie a locului pentru aplica-

Imaginea electronografică a mîinilor unui subiect antrenat în practica yoga, în timpul unei stări de relaxare (sus).

Electronografia mîinilor aceluiași subiect, în timpul unui exercițiu de concentrare psihică (jos).

După numai două luni de la publicarea în Flacăra a primelor imagini electronografice, medicul Florin Dumitrescu își confirmă experimental ipotezele, realizînd:

ECTRICĂ A CORPULUI OMENESC!

NOILE DESCOPERIRI ÎNFĂȚIȘEAZĂ O IMAGINE INEDITĂ A ORGANISMULUI UMAN ȘI EVIDENȚIAZĂ CU PRECIZIE PUNCTELE ELECTRODERMICE CUNOSCUTE DE ACUPUNCTURA TRADIȚIONALĂ

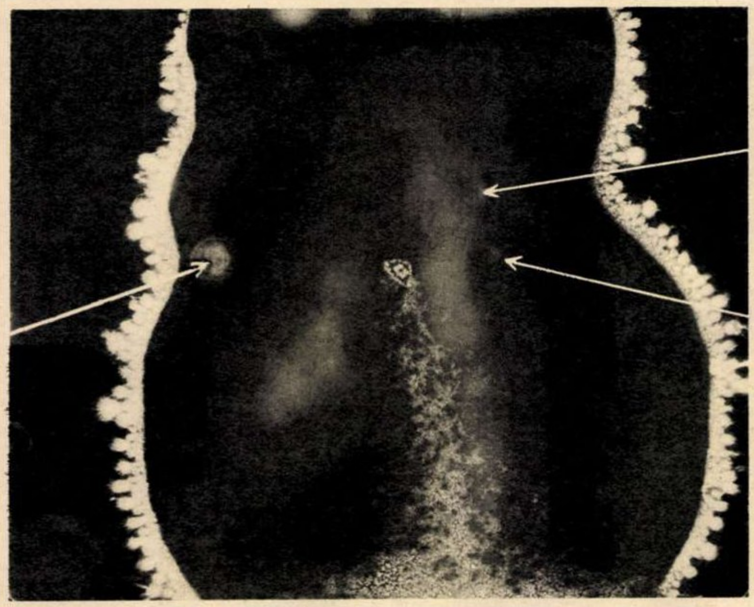

Apariția unui punct electrodermic indicînd suferința veziculei biliare. De remarcat că punctul apare nu suprapus organului bolnav, cum ar fi fost de așteptat, ci este plasat la oarecare distanță, în dreptul unui punct,considerat de acupunctura tradițională ca exprimînd suferința biliară. În dreapta, alte două puncte electrodermice.

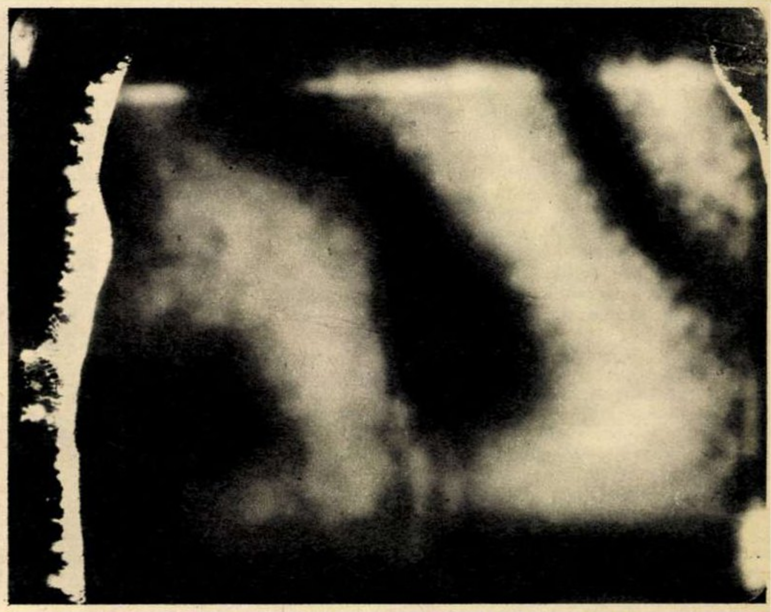

Imagine obținută în regiunea abdomenului. Zonele întunecate ale imaginii sînt datorate cîmpurilor electromagnetice generate de ficat și viscerele abdominale.

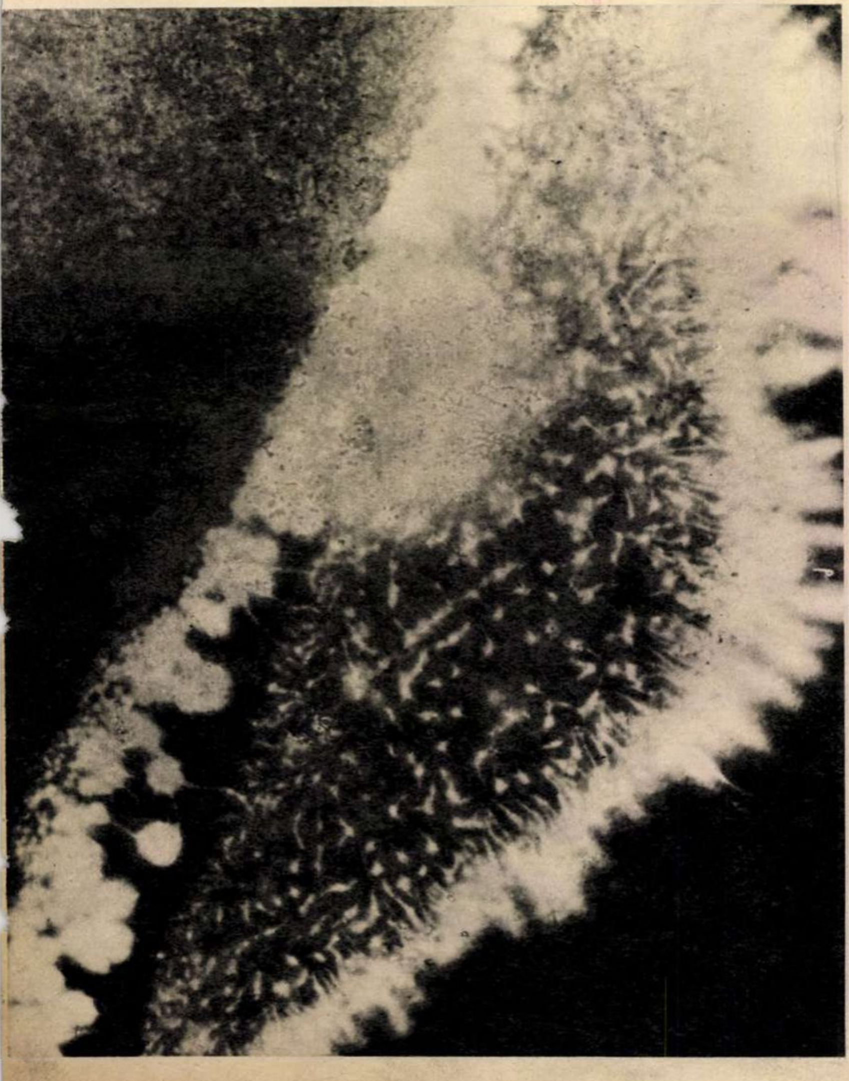

rea tratamentului corespunzător.

Experiențele (electronografierea organelor interne și externe ale corpului omenesc sînt total nenocive și nu comportă nici un risc) au fost efectuate pe sute de pacienți. Noul principiu de explorare a permis depistarea unor maladii în cazul unor oameni aparent sănătoși. Astfel din peste 200 de pacienți, majoritatea perfect «valizi», 52 au prezentat semnalele unor tulburări funcționale incipiente, imposibil de constatat prin metode radiologice, termografice sau analize convenționale de laborator.

Largul orizont deschis prin procedeul electronografiei– domeniu de confluență a mai multor discipline — cercetărilor medicale, procedeelor de diagnostic și tratament reprezintă doar un început. Obținerea primei hărți electrice — ne-au asigurat cercetătorii — va permite abia de acum înainte descifrarea — treptată și cu deosebit efort — a unor taine nebănuite ale funcțiunilor noastre vitale, ale metodelor de păstrare îndelungată a sănătății optime.

LIVIU TIMBUS ■

Prima imagine a inimii omenești văzută electronografic. Se distinge conturul întunecat al muschiului cardiac care delimitează cavitățile inimii mai luminoase. În partea stîngă apare o imagine luminoasă ce reproduce,ca o imagine pozitivă,conturul inimii.

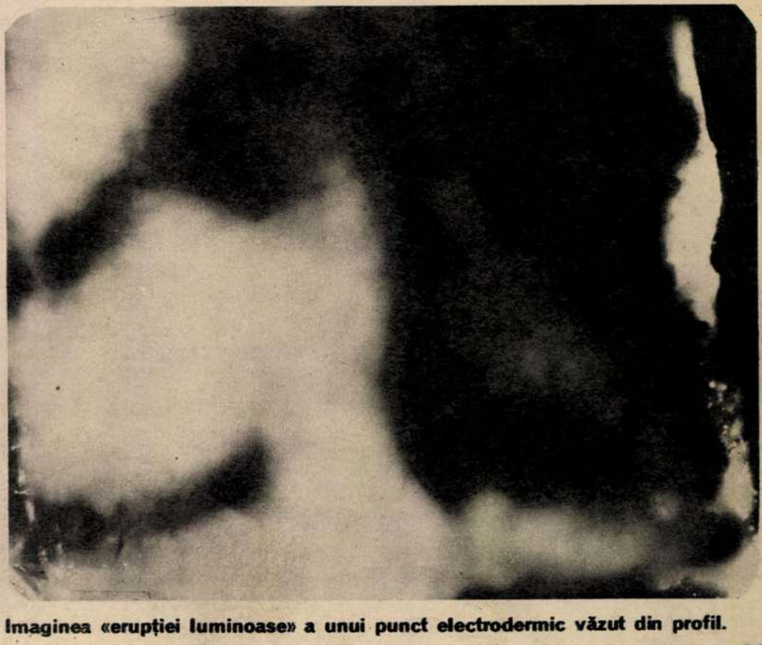

Imaginea «erupției luminoase» a unui punct electrodermic văzut din profil.

cuvinte pe măsura adevărului

A fost o vreme cînd cinematograful se uita de sus la ziaristică; semnele pătrunderii ei pe ecran erau considerate imixtiuni impure, tulburătoare ale ordinii estetice. Astăzi, a face gazetărie cu aparatul de filmat în mînă este un orgoliu pe care mulți cineaști și-l revendică, filmul rîvnește la prospețimea, lipsa de zorzoane, promptitudinea și forța faptului de viață tipărit în pagină. Splendida carieră a cinematografului politic contemporan are în spate și o pasionantă frecventare a surselor ziaristice. În aceste condiții, în care creatorul de filme artistice întinde mîna reporterului, ni se pare în firea lucrurilor ca între documentariști (oricum, mai apropiați, prin specificul genului de munca gazetarului) și ziariști să existe o stare de concurență binefăcătoare pentru ambele părți, adică să nu ia unii de la alții ceea ce li se potrivește ca nuca în perete, să nu cultive unii poncifele altora, pentru că, în acest caz, nu fac decît să se discrediteze reciproc. Un recent scurtmetraj monografic, «Zidurile au amintiri», închinat Tîrgoviștei (scenariul și regia — Pompiliu Gîlmeanu), făcut, nu ne îndoim, cu dragoste pentru ținutul filmat, cu evidentă multă muncă de investigație, reia în comentariul său întreg cortegiul de șabloane lexicale ale unei publicistici de un conformism exaltat, pe care îl credeam de mult lăsat în urmă. Zidurile vechi ale orașului, argumente ale unei istorii bogate, cu nobile semnificații, sînt, în acest film, subiecte sau, de la caz la caz, atribute ale unor fraze de un retorism agresiv, care nu acceptă să se retragă decît spre a face loc, pentru scurt timp, constatărilor de o covîrșitoare banalitate. Ascultate cu cea mai mare bunăvoință, nici una dintre ele nu ar putea recomanda un oraș, oricare ar fi el. Ne întrebăm ce imagine și-ar face un tînăr, să zicem unul din nordul țării, care nu a avut drum prin Tîrgoviște și nici nu știe foarte multe despre vechea cetate — în afara celor învățate la școală — în momentul în care ecranul îl înștiințează că: «...de pe aceste ziduri vorbesc oștenii de la Rovine și de la Călugăreni, care mai stau încă de strajă și ne vorbesc prin tăcerea timpului»..., «între acest turn scump istoriei României și turnurile celei mai noi platforme industriale românești se află aproape șase secole de istorie»... «acestea sînt zidurile unui oraș în care oamenii au luptat și au iubit» (drept dovadă simbolică imaginea ne înfățișează aici mîini înlănțuite de tineri). Unele fraze prea avîntate cer, pe loc, replica bunului-simț: «buldozerele mușcă din zidurile istoriei»; nu e bine, știm cu toții, ca buldozerele să-și înfigă colții în astfel de ziduri, ele trebuie ocrotite. Sau: «privite de la ultimul etaj al noului edificiu, zidurile mai păstrează parfumul romanțelor lui Ionel Fernic». De ce trebuie, oare, să ne cățărăm la ultimul etaj pentru a dibui parfumul «Crucii albe de mesteacăn»? Toate aceste fraze susțin, cu sonoritatea lor, panoramice ale caselor memoriale, ale locurilor pe unde au trăit sau pe unde au trecut persoane ilustre ale culturii românești, de la Ienăchiță, Alecu și Elena Văcărescu, Doamna Bălașa, Grigore Alexandrescu, Heliade Rădulescu, Vasile Cîrlova, la Ionel Teodoreanu, George Călinescu, Toni Bulandra, Mihai Popescu și Rodica Bujor.

Un capitol generos al filmului îl constituie imaginile — ce-ar fi trebuit să fie purtătoare ale unei emoții aparte — ale caselor conspirative, care au adăpostit conducători de frunte ai mișcării comuniste și muncitorești, locuri dragi inimilor noastre; învălmășite însă, printre alte secvențe, printre citate din alte filme pe această temă, ele își pierd din acuitate. Tîrgoviște, cetatea cu un trecut încărcat de istorie, merită un film documentar pe măsura adevărurilor sale.

MAGDA MIHĂILESCU ■

stagiune teatrală permanentă la rîmnicu vîlcea

Este cunoscută, îndeobște celor mai vîrstnici, imaginea vieții artistice a tîrgurilor românești de odinioară. Era socotit un mare eveniment cînd o dată pe an poposea în orășel Tănase cu trupa lui de «baletiste», sau vreo companie teatrală particulară cu stagiune itinerantă. Cel mai adesea viața artistică se reducea la cîte un spectacol.

A existat, ca un fel de compensație, în multe din orașele noastre o tradiție culturală bogată, bazată pe activitatea entuziastă a numeroaselor societăți artistice ori culturale. Tradiția aceasta se continuă fericit astăzi — cifrele statistice stau mărturie — cînd activitatea artistică a amatorilor este încurajată pe diferite canale de către stat.

Am socotit utilă această introducere pentru a putea astfel reliefa într-o lumină cît mai potrivită inițiativa Comitetului județean Vîlcea al P.C.R. de a configura în municipiul Rîmnicu Vîlcea o stagiune permanentă a teatrelor bucureștene. Căci Vîlcea, asemenea altor localități din țară, nu constituia pînă acum decît un popas fortuit pentru teatrele în turneu (doar **Teatrul Al. Davila** din Pitesti venea aici cu oarecare regularitate) și viața sa artistică stătea sub semnul activității — ce-i drept foarte bogate în acest oraș — a amatorilor.

Începînd cu această toamnă, așadar, toate teatrele bucureștene, inclusiv Opera, Opereta și Filarmonica «G. Enescu» au inclus în programul stagiunii 1975-1976 deplasări periodice la Rîmnicu Vîlcea; admirabililor spectatori vîlceni li se vor oferi, astfel, cu o frecvență de 3-4 spectacole săptămînal, manifestări teatrale și muzicale de cea mai înaltă exigență.

Desfășurat în splendida sală a noii Case de cultură a sindicatelor, spectacolul inaugural oferit de Naționalul bucurestean, «Take, Ianke si Cadîr» de V.I. Popa, în distribuția sa strălucită avînd ca interpreți pe cei trei artiști ai poporului: Alexandru Giugaru, Ion Finteșteanu (regizorul spectacolului), Marcel Anghelescu și pe artista emerită Silvia Dumitrescu-Timică, a întrunit, cum era de așteptat, toate sufragiile unui public recunoscut pentru lipsa sa de zgîrcenie cu aplauzele. Vor urma spectacolele teatrelor **Bulandra, Nottara, Mic, Giulești,** ba chiar și cele ale **Teatrului Țăndărică,** cu programe speciale pentru copii. Se prefigurează astfel la Rîmnicu Vîlcea — **leagănul de unde a plecat lumina tiparului românesc,** după cum remarca, la deschidere, președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă, Vasile Roman — una din cele mai interesante stagiuni teatrale, un veritabil act de cultură.

NICOLAE SPIRESCU ■

CRONICA TV

de ce sîntem așa cum sîntem ?

Greu de spus de la prima vedere, nici de la a doua nu-i ușor, și nu rareori se întîmplă să avem surprize chiar după ani în șir. De ce sîntem așa cum sîntem? Din observație directă, din experiența care este începutul înțelepciunii și memoria multor lucruri, din cele transmise de la bătrîni, se reține că făpturile naturii au un tîlc, au un sens care le dă continuitate, pleacă una din alta, preluîndu-și însușirile iarăși și iarăși, perfecționîndu-și-le, dar fără să se abată din drumul lor firesc... Sămînța de grîu va da grîu, brazii brazi, lalelele lalele, așa cum e în firea lucrurilor și a timpului. Dar cînd e vorba să știm de ce sîntem așa cum sîntem, de ce un om se aseamănă sau se deosebește de un altul, și nici un om nu este o copie fidelă a celuilalt, există «ceva» care scapă experienței cu ochiul liber, dar poate fi descifrat, controlat de știință, de genetică. Fiecare dintre noi are o memorie de un milion de ani. Și aceasta nu este o metaforă, ci însuși drumul către om. În emisiunea «Aventura cunoașterii», semnată de Tereza Budura, se argumentează riguros, atît în imagine, cît și în text. Vorbindu-se despre fondatorul geneticii, Gregor Mendel, despre transmiterea eredității, despre cromozomi și uimitoarele funcții ale creierului uman, cu cele două fațete ale memoriei, despre influența decisivă, la un moment dat, a mediului etc., imaginea a avut rolul principal. Pe ecran apare spectacolul vieții în diversitatea sa luxuriantă, de la gestul nou-născutului la un panoramic peste întreaga suflare a pămîntului. De fapt, aici, cred, stă secretul reușitei; cu cît imaginea transmisă este mai expresivă, inedită, clară, cu atît astfel de emisiuni devin nu numai o sursă de informații, dar și o atractie.

Primul episod din «Teatru ring» a și fost lansat. («Un răspuns pentru Ana» de Tudor Negoiță; regia, Eugen Todoran.) «Adevăr, răspundere, dragoste». Aceste cuvinte ar sintetiza acțiunea dramatică la care este invitat în special tineretul, ca prin experiența, discernămîntul și sinceritatea sa să analizeze faptele, cuvintele, sentimentele, caracterele celor cinci personaje puse în fața unor opțiuni. Reporterul Anca Fusariu, cu discreție și căldură, incită eroii să-și dezvăluie felul de a gîndi, felul de a fi. Nu, nu voi spune nimic despre vina unuia sau altuia, dar voi spune că acest teatru-deschis a reușit să solicite atenția publicului, să dea loc la meditație. Primul act, în care eroii sînt puși să-și rememoreze întîmplările, creează tensiune și o anume notă de firesc. Deși se utilizează din plin mijloacele reportajului, prima secvență a acestui, sperăm, serial, este o întrepătrundere între ficțiune și realitate. Se regizează vizibil, pentru contrast; actorii intră în pielea personajelor la vedere, și devin convingători tocmai prin antrenarea în acest joc a telespectatorilor. Problemele lor sînt de fapt problemele celor care-i privesc sau vor fi în seriile următoare. Povestea de dragoste, și dăruirea în muncă, și lupta pentru o idee nouă, și dezamăgirea unui eșec, nu fac altceva decît să dea premisele unui dialog, unei confruntări pe viu cu frămîntările, izbînzile și visurile tinerilor eroi, cărora de fapt li se adresează emisiunea. Un mai riguros control asupra cuvîntului n-ar da decît un plus de emoție artistică acestei excelente inițiative ale emisiunilor pentru tineret. Așteptăm intervenția publicului.

Redacția de sport transmite și pe programul I (pe programul II s-a transmis meciul integral) selecțiuni din meciul de handbal Steaua-Dinamo (derbiul campionatului național), oferindu-se astfel prilejul de a revedea, pe programul cu bătaie lungă, minunații sportivi care ne-au adus atîtea glorii prin dăruirea, vigoarea, subtilitatea și bărbăția jocului lor. De asemenea, întîlnirea cu Bobby Fischer, în cele 15 minute de șah, în care, pe lîngă informații despre marele campion, ni se oferă posibilitatea de a juca cu piesele lui Fischer un final de partidă.

COMAN ȘOVA ■

MIHAI STAN îl trădează pe Don Quijote cu HAMLET.

Fotografie de ELENA GHERA ■

cronica spectacolelor

dumitru radu popescu, pe scena naționalului craiovean

Dumitru Radu Popescu debutează, în sfîrșit, sub cupola Naționalului craiovean, după ce, ani în șir, piesele sale au făcut carieră strălucită pe scenele țării. Debutează cu «Acești îngeri triști», piesă care a trecut cu bine, la timpul respectiv, examenul publicului și al criticii. Firește, ne-am fi așteptat ca teatrul craiovean, tergiversîndu-și exagerat expectativa, să opteze pentru o creație mai recentă a dramaturgului sau, de ce nu (știută fiind prolificitatea lui D.R. Popescu), să ne ofere chiar o premieră pe țară. Dar, oricum, faptul fiind împlinit, se cuvine subliniat gestul de recunoștință (tardivă) față de un autor reputat,a cărui operă își revendică substanța, prin excelență, din spațiul oltenesc.

Ne-am convins încă o dată că «Acești îngeri triști» este una dintre cele mai izbutite creații ale dramaturgiei românești contemporane, valoarea ei bizuindu-se pe forța asanatoare a ideilor, pe tonalitatea moralizatoare de extracție superioară. O piesă a cărei viabilitate artistică este susținută de capacitatea sublinierii unor adevăruri esențiale, a mesajului profund umanist și justițiar, ilustrate de stări particulare, de o concretețe veridică. Adevărata liniște sufletească, sugerează autorul in subtext, poate fi aproape numai prin anularea curajoasă, bărbătească a traumelor trecutului. Lașitatea disimulată sau pasivitatea programatică, ca fațete ale corectitudinii artificioase, sînt tot atît de nocive ca și necinstea si delațiunea. Asemenea întregii creații a lui D.R. Popescu, piesa militează pentru un proces mereu deschis, de aceea actualitatea ei se păstrează intactă în ciuda acumulării anilor.

În bună măsură reprezentația craioveană, confirmă posibilitățile regizorale ale tînărului Mircea Cornișteanu, încercările sale de a opera o distribuție adecvată potențialului actoricesc, explorîndu-i mai inspirat disponibilitățile interpretative și temperamentale. Mizînd pe simplitate, pe o scenografie (susținută de Vasile Buz) cît mai funcțional structurată prin cîteva elemente utile atmosferei, tînărul regizor pare preocupat de creionarea riguroasă a stării conflictuale bipolare, tranșante; fiindcă pentru Ion, eroul principal, trăirea plenară a adevărului exclude alternativele. Asemenea lui, Silvia dobîndește treptat puritate morală, provocîndu-și succesiv experiențe amare, pentru ca să ajungă la cea mai logică decizie sufletească.

Dimensionarea spectacolului se realizează cu acuratețe și sobrietate, cu un vizibil sentiment al dozării dramatice. Îi era necesară, credem, o mai pronunțată concentrare, o mai pregnantă conturare a unor personaje care doar aparent constituie prezențe secundare. Dincolo de aceste cusururi remediabile, ni se pare oportun să evidențiem coerența spectacolului, logica lui interioară, împlinită în multe cazuri prin integrarea armonioasă a detaliului, în viziunea generală.

Radu Negoescu face convingător nonconformismul lui Ion, disociind cu fermitate adevărul de minciună, curajul de ipocrizie. Îi era necesară însă o estompare a gesticii care supralicitează, diminuează uneori efectele trăirii scenice. Mihaela Arsenescu (Silvia) detașează treptat puritatea personajului de aparența frivolă, demonstrînd (cum n-a prea arătat pînă acum) virtute pentru compoziție. În rolul lui Petru, Tudor Gheorghe ne-a arătat că este un foarte bun actor, în ciuda reputației sale de menestrel; posedă un remarcabil simț al nuanțelor psihologice, o specială finețe a traversării stărilor diferite. Convingător mi s-a părut Ilie Gheorghe (tatăl), care a improvizat cu bun gust, fără să șarjeze gratuit, după cum apariții corecte au punctat Smaranda Olteanu (Ioana), Valeriu Delaschez (Marcu) și Remus Mărgineanu (Cristescu).

ROMULUS DIACONESCU ■

GINA PATRICHI — o iubire netrecătoare.
Fotografie de ELENA GHERA ■

teatrul de stat din tîrgu-mureș în nouă secvențe

● *La Teatrul de stat din Tîrgu Mureș, forfotă mare. Pe data de 2 octombrie trebuia să bată primul gong din noua stagiune, care s-a deschis cu piesa «Soacra cu trei nurori». O zi mai tîrziu secția maghiară a inaugurat stagiunea cu piesa «Valiza cu fluturi» de Iosif Naghiu.*

● *Pentru stagiunea viitoare secția română are în plan 6 piese, dintre care o premieră absolută. Este vorba de lucrarea scriitorului clujean Dan Rebreanu, intitulată «Cocoșul de tablă», pe tema integrării în muncă a tineretului.*

● *Într-o singură stagiune teatrul dă circa 450 de spectacole (la ambele secții).*

● *Secția maghiară în stagiunea viitoare va avea cinci premiere. Două dintre ele sînt adevărate pietre de încercare: «Trei surori» de Cehov și «Othello» de W. Shakespeare. «Trei surori» e un spectacol deja gata,care va vedea lumina rampei luna aceasta. Pentru «Othello» teatrul n-a găsit încă regizorul!*

● *Teatrul intenționează să folosească pentru anul viitor pe regizorii: Gh. Harag, Emil Mandric, Dan Micu, Const. Anatol, Hunyadi Andras, Costin Dragnea Marinescu și Kincses Elemér.*

● *Secția maghiară e pe cale să definitiveze două piese scrise de autori localnici. Este vorba de comedia pe temă țărănească «Cum îți vei asterne...», aparținînd lui Csavossy Gyorgy și de o piesă aparținînd rectorului Institutului de teatru, Szabo Lajos, în care este dezbătută tema patriotismului.*

● *Pe baza unui schimb de experiență cu teatrul din Subotița,în fiecare an cele două secții ale teatrului prezintă spectacole în cîteva orașe din Iugoslavia.*

● *La Tîrgu Mureș și-au făcut ucenicia trei membri ai cenaclului Flacăra. E vorba de Mihai Perșa, Gabriel Iencec și Gelu Colceag. În urma lor au lăsat numai amintiri plăcute.*

● *Aici se bucură de un remarcabil succes tînărul actor Ștefan Sileanu, care, din păcate pentru teatru, a cîștigat concursul ținut de Teatrul Nottara. Atunci cînd plecarea va deveni o realitate, colectivul teatrului va avea ce regreta.*

D.B. ■

topul cenaclului flacăra

1) **Aicea unde-s-nalți stejarii** (Tudor Gheorghe — St. Nenițescu) — Tudor Gheorghe
2) **Pămîntul deocamdată** (Mircea Vintilă — Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă
3) **Potpuriu** — Dumitru Fărcașu
4) **Caii liberi** (Dan Chebac — Adrian Păunescu) — Dan Chebac
5) **Cîntec de petrecere** — Adriana Ausch
6) **Republica** (Adrian Ivanițchi — Claudiu Iordache) — Adrian Ivanițchi
7) **Poștalionul** (Nicu Alifantis — Radu Stanca) — Nicu Alifantis
8) **Cu iubirea de moșie** (Valeriu Sterian — Ion Horea) — Valeriu Sterian
9) **Cosma Răcoare** (Evandro Rossetti — Nicolae Labiș) — Evandro Rossetti
10) **Cum se naște un mit** — Doru Stănculescu
11) **Balada lui Fărămiță Lambru** — Radu Gheorghe
12) **Noi nu** (Anda Călugăreanu — Nicolae Labiș) — Anda Călugăreanu
13) **Urbs, urbis** (Romeo Ghiur — Al. Andrițoiu) — Romeo Ghiur

interviu sentimental cu marin constantin

— Maestre, v-ați întors de curînd din cele patru turnee efectuate în străinătate.

— Da, și sîntem bucuroși că am adus cu noi premii și medalii, deși, trupă profesionistă fiind, nu am putut participa la concursuri.

— Care turneu a fost cel mai interesant?

— Greu de spus, dar nu voi putea uita Festivalul L'Unità, unde ne-am simțit ca acasă.

— Și acum?...

— Am avut concertul din seara aceasta. Vom deschide stagiunea Radioteleviziunii, după care vom cînta la Satu Mare, Rîmnicu Vîlcea și Reșița.

— Cum a fost reîntîlnirea cu iubitorii muzicii dumneavoastră?

— Ceea ce mă bucură este că iubitorii muzicii culte, românești sau universale, devin tot mai numeroși și mai receptivi. Ați văzut și dumneavoastră, seara aceasta, la Ateneu, sala era plină ca la cenaclul Flacăra. Încep să culeg roadele celor 20 de ani de muncă asiduă. Mi-am dorit un public pentru muzică renascentistă și sînt fericit că astăzi există un astfel de public.

— Cum vă simțiți, acuma, după concert?

— Pînă la 19.30 nu aveam avizul medicului de a intra pe scenă. Am început pe răspunderea mea, dar, sincer vă spun, mă simt totdeauna mai bine după concert decît înainte. Țin foarte mult să salut — prin intermediul revistei **Flacăra** — tineretul sensibil la muzica și poezia de fond, de sensibilitate, fie ea folk sau... renascentistă.

EMANUEL TÂNJALĂ ■

baletul rambert la bucurești

După ce a făcut acum cîțiva ani cunoștință cu impunătorul **Royal Ballet at Covent Garden,** *publicul bucureștean a avut săptămîna trecută ocazia să aplaude o altă trupă de balet din Anglia, de data aceasta cu profil modern,* **Rambert Ballet.** *La Sala Palatului, timp de 2 zile (30 septembrie și 1 octombrie) dansatorii companiei înființate în 1920 de Marie Rambert — celebra profesoară de gimnastică ritmică a Baletelor ruse ale lui Djaghilev — au prezentat 6 balete contemporane, imagine sugestivă a calităților trupei: un modernism fără ostentație, limbaj suplu, nu foarte îndepărtat de postamentul academic, dar eliberat de orice canon și de orice tendință de ilustrare a frumuseții mișcării în sine, inteligență, rafinament, bun-gust. În plus, curajul de a aborda dificila muzică a secolului XX și de a o integra într-o structură spectaculară complexă, unde dansul rămîne vioara primă. Cele mai aplaudate piese au fost:* **Ancient voices of Children** *(Antice voci de copii) pe texte de Garcia Lorca, muzica George Crumb,* **Wings** *(Aripi), muzica Bob Downes, ambele în coregrafia tînărului director asociat al trupei, Christopher Bruce, și, mai ales,* **Ziggurat,** *pe muzica lui Karheinz Stockhausen în coregrafia admirabilă, prin forța de sugestie și plasticitate, a americanului Glen Tetley, amintind de* **Embrace Tiger and Return to Mountains** *alt balet al său celebru.*

Singurele regrete ce le-am putut încerca s-au datorat lipsei din repertoriul turneului la București a lucrărilor noului director al companiei, coregraful John Chesworth, aplaudat de noi numai în calitate de dansator.

S. NICOLAE ■

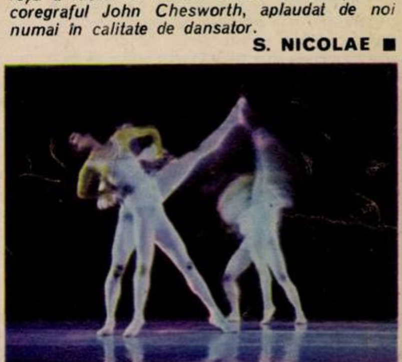

flacara literară

RUBRICA MEA

bucureștii de altădată

Atestată documentar de mai bine de o jumătate de mileniu, «capitala țării noastre» este «un frumos oraș modern, îngrijit, admirat de oricine îl vizitează». Am citat din primele rînduri ale noii cărți a doctorului Nicolae Vătămanu, **Odinioară, în București,** recent apărută în Editura Eminescu. Așa este. Noile cartiere, adevărate orașe fiecare, i-au lărgit enorm întinderea și au făcut-o încăpătoare pentru peste un milion și jumătate de locuitori. În copilăria mea, Bucureștii numărau trei sute de mii numai. Era un oraș «patriarhal», ca și cele din provincie, în cea mai mare parte nepavat, necanalizat și neelectrificat. Învățatului autor al acestei cărți, o netăgăduită autoritate, atît în privința vechii medicine românești, cît și în aceea a istoriei Bucureștilor (ierte-mi-se a nu scrie «Bucureștiului»), nici unul din colțurile Capitalei noastre nu-i este necunoscut. Aș spune chiar că fiecare stradă sau stradelă îi evocă, în modul cel mai exact, o mai veche așezare, un alt nume, alți oameni din alte vremuri, pe care le cunoaște ca un istoric și ni le învie întocmai ca un poet, într-o discretă aură lirică.

Aș fi ispitit să pun la încercare pe cititorii noștri ca la rubrica binecunoscută **Știați că?**

Și aș începe cu întrebarea cea mai ușoară: Știați că numele vechi al Căii Victoriei a fost Podul Mogoșoaiei? Că i se spunea pod pentru că era «podit», adică așternut cu lemne, iar al Mogoșoaiei după numele soției unui Mogoș, stăpîna locului? Și că se numește Calea Victoriei pentru a nemuri intrarea în Capitală a ostașilor noștri, după biruințele lor în războiul pentru Independență? Este cel mai ușor «test» dintre toate cîte le ridică această substanțială și fermecătoare carte, care ne familiarizează cu locuri și aspecte cu totul uitate. S-ar spune că un neverosimil ghid ne-ar lua de mînă și ne-ar plimba, ca prin vis, pe un alt colț de continent, într-o altă eră, spre a ne releva vremea de mult apusă, a părinților, bunicilor și strămoșilor noștri, pînă în adîncurile începuturilor de viață ale capitalei Țării Românești.

Astfel, într-un colț îndepărtat al Bucureștilor, «pe malul unuia dintre frumoasele lacuri ce înconjoară de la răsărit Capitala și care poartă încă numele unei vestite alei de tei», de după o ușă, într-un dulap întunecat, se păstrează cele trei tuiuri (cozi de cal) cu care fusese investit ca domnitor, după sfîrșitul veacului fanariot, Grigore Ghica vodă. Steagul domnesc și cuca, ne spune călăuzul nostru, se mai aflau acolo în 1869.

Din vechile case ale Capitalei, aceea de pe Calea Moșilor la nr. 280, aparținea colonelului Gheorghe, omul de casă al aceluiași voievod. Mai tîrziu, el și-a spus Colentineanul. Aventurile prin care au trecut omul și casa lui «cu ardicătură» (etaje!) constituie substanța unui «palpitant» roman prin care se ilustrează energia unui om care a știut ce vrea și a biruit în viață.

Un alt asemenea om a fost Nicolae Filimon, ilustrul autor al romanului **Ciocoii vechi și noi,** cu deosebirea că el moștenise în București, de la mama lui, un teren foarte întins, pe care ambii au știut să-l pună în valoare. Din nefericire, tuberculoza l-a răpus în floarea vîrstei, răpind culturii noastre nu numai pe întîiul romancier, dar și pe primul muzicolog român.

Dacă aș fi întrebat care pagini din carte mi-au plăcut mai mult, aș răspunde: acelea închinate vetrei bucureștene a talentatului scriitor, din capitolul «Calea Griviței a mea...»

Închei, anunțîndu-mi cititorii că doctorul Nicolae Vătămanu ne rezervă o surpriză. Îmi permit s-o divulg: își scrie memoriile! Îi urăm să-și ducă la bun sfîrșit proiectul și să ne dăruiască alte minunate pagini despre Bucureștii de altădată și cei din zilele noastre.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

SCRIITORI ȘI CRITICI

portret în doi timpi

● La început e un tînăr politicos, prevenitor, deși cam insistent. A comis o strofă, un poem sau un volum și vrea să cunoască părerea criticului. Nu pe a oricărui critic, ci pe a ta, la care ține în mod deosebit, pentru că... Are trei sau patru povestiri sau chiar un roman în manuscris și nu se poate, vai, decide să le arate editurii, înainte de a te consulta. Nu, în nici un caz înainte de a te consulta, nu va face acest pas. Se întîmplă uneori ca tînărul să fi publicat deja o carte. Atunci, te asigură că n-a avut succesul meritat, fiindcă n-ai scris tu despre el. A încăput pe mîna unora nepricepuți, rău intenționați și așa mai departe. Orgoliul înțeapă suprafața lucioasă a gesturilor și a vorbelor. Tînărul îți insuflă treptat ideea că ești un mare critic, care n-are voie, mă înțelegeți, pentru prestigiul lui de critic în primul rînd, n-are voie să continue a-l ignora pe el. Ce, parcă Maiorescu ar fi fost Maiorescu dacă nu băga de seamă că există Eminescu? Sau Lovinescu, dacă nu vedea în tînărul Popescu pe viitorul Ion Barbu? Asta amabilul solicitant n-o afirmă direct, dar cu destulă transparență totuși ca s-o înțelegi. De aici încolo, ca și cum mărturisirea prețuirii lui te-ar obliga, te caută tot mai des, îți aține calea, îți telefonează, îți pune în brațe manuscrisele sau volumele, cartonate special pentru tine și, eventual, într-o casetă ca la edițiile de lux. Gest **touchant,** sigur, și o abia perceptibilă complicitate între un mare scriitor și un mare critic. Nu ești încă, dar poți deveni (depinde numai de tine) criticul lui personal... E din ce în ce mai pisălog «marele scriitor» în scutece, pe măsură ce se crede mai aproape de țintă. Dedicațiile se (și te) umflă. Semnele de bunăvoință te leagă tot mai strîns în pînza perfidă de păianjen.

Pînă cînd, într-o zi, strîns cu ușa, scrii despre el. Și culmea ingratitudinii, exprimi unele rezerve sau (Dumnezeule!) declari că nu ți-a plăcut cartea.

● Politicosul solicitant se schimbă brusc la față. Devine agresiv și obraznic. Se plînge pretutindeni că i-ai plătit o poliță, că urmărești să-l descalifici literar. Dar faptul de a nu-l fi înțeles nu e nimic pe lîngă ce se ascunde sub rezervele tale. N-ai lovit pur și simplu în el, ci în simbolul pe care-l reprezintă. Nu-ți place literatura lui, fiindcă, știe el foarte bine, nu-ți place un anumit gen de literatură. Da, dar ce să mai vorbim: l-ai folosit pe el ca să discreditezi un gen pe care n-ai cum să-l iubești fiindcă nu simți cu adevărat... Odată creată justificarea de principiu, fostul solicitant devine un fel de terorist. Umblă prin redacții ca să publice un răspuns de zece pagini (tu n-ai scris decît trei) în care să te învețe minte. Și, împreună cu tine, pe toți cei care gîndesc și simt la fel. Respins într-o parte, izbutește în alta. Răspunsul e violent, trivial, plin de procese de intenție. Nu mai reprezinți în ochii lui decît un biet critic, și care mai are pe deasupra și vederi cu totul nesănătoase care (ei, dar nu e un secret!) se explică perfect prin... Dar teroarea și calomnia se extind. Revista care te-a publicat e incriminată și ea. Iar revista care i-a publicat răspunsul, dar a avut ideea să-l însoțească de o notă în care să-și ia distanța cuvenită, se pomenește la rîndul ei atacată cu aceeași furie. Teroristul vrea «dreptate». Bate pe la toate ușile, trimite alte scrisori de protest, te denunță opiniei publice ca pe un dușman periculos. Și nu al lui, ci al literaturii: teroristul cere capul criticului.

Un singur lucru nu-i trece nici o clipă prin minte în oarba lui ură: că s-ar putea să fi scris, el, o carte proastă. Mai degrabă ar admite că universul întreg e o coaliție monstruoasă împotriva lui, a marelui scriitor...

NICOLAE MANOLESCU ■

poșta literară

Didina Hrenciuc — Rădăuți. Sînteți pe un drum bun. Continuați. **Ion Popa** — Poiana Lacului, jud. Argeș. E greu de crezut că aveți șanse să deveniți poet scriind astfel: «Te-aștept și astă searăndurerat/ Te-aștept mereu ca ș-altădată/ Cînd eu veneam la tine în ogradă/ Căci mult te mai iubeam, o tu stimată.» **Nelu Mărgineanu** — București. Regretăm, dar nu putem publica. **Rais Theodor** — București. Dacă paginile dv. le socotiți poezii, ele sînt prea prozaice. Dacă le socotiți proză, sînt prea lirice. Și într-un caz și în altul ele nu ating un nivel artistic acceptabil. **Vasile Tușa** — Orașul Victoria. Texte abstracte amintind de poeziile lui Nichita Stănescu dar fără vibrația lirică a acestora. **C. Mircescu, Vasile Rațiu** — com. Cojocna, jud. Cluj, **Ilie Octavian** — Șimleu Silvaniei, **P. Anca** — Lonea, jud. Hunedoara, **Adrian Crivăț** — Breaza, **Alexandru Jipa** — București, **Emil Ciocârlan** — Balș, **Maria Toma** — București. Compuneri fără însușiri literare.

GEORGE ARION ■

ATITUDINI

de ce se mai citește literatură ?

Intru într-o librărie mai răsărită și observ că pe zeci de metri de standuri nu se află nici un cumpărător. Dar într-un anume loc, pe circa un metru de tejghea, e mare îmbulzeală. Acolo se vinde literatură.

Mă gîndesc atunci la unele statistici care constată scăderea interesului pentru cartea literară în majoritatea țărilor lumii. Spre deosebire de acestea, la noi se citește multă beletristică. Prin urmare încerc să-mi explic de ce. Aiurea, televiziunea a făcut să scadă considerabil interesul pentru lectură. Același fenomen a fost explicat cîndva și prin apariția cinematografului. Televiziunea și cinematografele noastre au reușit însă, fără doar și poate, să-și găsească o personalitate atît de pregnantă, încît nu se mai pune problema unui conflict cu cartea.

Categorii tradiționale de cărți au fost anulate în alte părți ale lumii: cartea de voiaj, cartea exotică, reportajul mai mult sau mai puțin pitoresc. Astăzi, avioane de pasageri supersonice permit unui individ obișnuit cu un pașaport obișnuit să ajungă în orice colț al globului într-un timp mai scurt decît i-ar trebui pentru a citi o carte de descriere a acelui loc. Din diverse motive eu sînt un om care recurg la vechiul intermediar care este cartea. Cum scrie undeva Augustin Buzura: dacă nu pot merge în insulele Fidji, închid ochii și ajung în insulele Fidji. Cartea mă ajută să fac mai ușor mișcarea.

Existența umană se bazează în epocile de echilibru pe principiul compensației. După un mare efort într-un domeniu al economiei practice, după tensiunea psihologică a unei săptămîni sau unui an urmează destinderea prin week-end sau zilele de carnaval de la sfîrșitul anului. Se intră deci într-o altă lume: o lume nu opusă, dar complementară. În celălalt sens existența umană se poate baza pe principiul reculegerii. Cîndva, omul se putea reculege ieșind într-o natură solitară în care nu mai întîlnea un alt om, sau intrînd într-un templu. Asemenea posibilități nu mai există. Dar reculegerea trebuie totuși să se facă într-un fel. Și ea se face prin evadarea în carte. Într-o carte citită duminică în autobuz, venind de la serviciu. În sfîrșit, m-a impresionat și încă mă impresionează predispoziția cititorului contemporan mie pentru memoriile unor personalități istorice. Și găsesc aceeași explicație ca pentru gustul general al lecturii: încercarea de a compensa lipsa de istorie personală prin viața celor care au creat istoria sau au trăit în centrul ei, scoțînd timpul din monotonie. Exact pentru aceleași motive se citesc romane de spionaj, polițiste, de dragoste, science-fiction.

MARIAN POPA ■

CRONICA LITERARĂ

critica militantă

Artă și ideal, cu cele patru secțiuni ale sale, exprimă poate cel mai convingător, într-o sinteză armonioasă, personalitatea lui Ion Dodu Bălan. Accentul cade firește pe latura critică propriu-zisă, care include și preocupările de istoric literar (mai toate notabile). Urmează apoi vocația de teoretician și legislator. De neglijat nu este nici ultimul capitol: **Lecturi pe ziduri de cetate.** Foiletonul memorialistic e o formă de participare, de data asta implicită, la condiția culturii și artei. Ion Dodu Bălan, care nu admite (gest semnificativ) critica narcisistă, nu are complexul originalității șocante. Criticul scrie degajat și bine ritmat epic, dintr-un impuls mai degrabă organic. De unde și franchețea judecății critice, directitatea tonului. Cadența retorică, avîntată a frazei corespunde reacției interioare, sufletești, caracteristică scriitorului de atitudine. Tabloul critic propus e cuprinzător.

Situarea valorică a ideilor și cărților e de obicei îndelung cumpănită, pentru a nu cădea în vreuna din extreme. Aceasta e, în genere, condiția intelectuală a adevărului — în accepția lui clasică. Judecata critică e articulată, la Ion Dodu Bălan, în aceeași manieră. Formularea atinge uneori limpezimi gnomice, ceea ce pare normal într-o critică de autoritate (care nu poate fi doar una de tip administrativ), intolerantă dealtfel față de tot ce aduce a conformism și indecizie conciliantă. Reținem deocamdată acest îndemn la radicalitate: «E timpul să ne pronunțăm cu mai multă convingere împotriva non-valorii, să aplicăm cu mai multă răspundere o critică obiectiv-analitică pentru a crea condiții tot mai bune de afirmare adevăratelor talente.» Iar acum și o concluzie extrem de concisă: «Nu poate exista talent în afara societății, cum nu poate exista un arbore în stratosferă» etc.

Fundamental rămîne totuși, în structura actului critic, opțiunea ideologică; opțiune comunicată deschis în spirit partinic. Aceasta înseamnă raportarea permanentă la idealul politic al artei. Mai înseamnă întrucîtva și o prealabilă disociere dihotomică (deci dialectică) în obiectul cercetării care să facă posibilă alegerea. Este operația cea mai dificilă care menține climatul de confruntare, de intransigență față de reversul rău al faptelor. Autorul simplifică ori de cîte ori e nevoie (în cunoștință de cauză) pentru a nu-l deruta pe cititor. E conștient că excesul de analiză anemiază judecata critică, fragmentează paradoxal percepția și totalitatea concretă a operei, trece insesizabil în reverie sentimentală (și iresponsabilă) pe margine textului. Or, critica lui Ion Dodu Bălan se constituie mai ales ca dialog. Autorul e sensibil la ceea ce ar trebui să fie **actul critic și claritatea mesajului ideologic.** În miezul dezbaterii se află îndeosebi problematica umană. Transcriem cîteva titluri: «Un barometru al conștiinței noastre etice» (despre **Biletul de control** de Dumitru Popescu); «Dezbatere despre om, despre destinul său în teatrul lui Paul Everac». Exemplară, în acest sens, e selecția operelor analizate. Criticul se oprește ostentativ asupra celor care admit, în mod convenabil, referința politică și umanistă. Îl interesează cel mai mult valorile de conținut (fără a neglija însă aprecierile de stil și expresie). Discutînd bunăoară o carte despre Emil Isac, Ion Dodu Bălan are sentimentul că privește **portretul unui poet patriot, militant.**

Criticul pare înzestrat mai ales pentru lectura ideilor, are acces la infrastructura filozofică a textului (dacă e necesar). Iată un comentariu dens, la obiect, care explicitează concepția poetică: «**Gustul sîmburelui** trimite, aparent, la o stare senzorială, dar și la ideea de germinație. În realitate este însă vorba de germinația ideilor care împing imaginația spre o cunoaștere și autocunoaștere tot mai adîncă, mai dramatică și mai frămîntată, într-o confruntare permanentă și vie cu contradicțiile devenirii înseși.» Interesant (deși prea expeditiv) e studiul despre Lucian Blaga poetul.

Istoricul literar percepe îndeosebi antinomiile tradiții. Valorificarea moștenirii culturale este **act politic-ideologic,** scrie Ion Dodu Bălan. Așezarea corectă în timp (se înțelege, în timpul cultural, artistic) e practicată, dealtfel, și în cronica literară curentă. Generozitatea criticului și exigența ideologului se susțin reciproc. Expresia colorată, plastică, talentul portretistic încheagă sinteza.

Militantismul în critică nu se reduce la exclusivism etic sau la o anumită interpretare angajantă. Criticul, istoricul literar trebuie să fie o prezență activă în **agora**, adică un om politic, cum consideră și autorul. Critica militantă e funcțională în direcții multiple (ne gîndim și la ceea ce se cheamă în sociologie «politica literară»). Ea mai îndeamnă la comunicarea totală și la solidarizarea în acțiune. Încît biograful și exegetul lui Octavian Goga e pe deplin pătruns de responsabilitatea socială a criticii, atunci cînd lansează această energică chemare: «...să manifestăm — de la acest istoric Congres înainte — o intransigență principială, o fermitate neabătută, un spirit de discernămînt mai mare pentru a promova numai acele valori autentice, acele opere de o înaltă măiestrie artistică ce reflectă, în culori cît mai vii, cît mai nuanțate, cît mai bogate, viața poporului nostru, mărețele sale eforturi constructive ca și minunatele sale tradiții de luptă pentru dreptate socială, suveranitate și independență națională».

CORNEL MORARU ■

flacara

evenimente mari evenimente mici

■ Anunț foarte important: la această pagină pot colabora cititori din întreaga țară. Știrile pot avea între 2 și 10 rînduri și este obligatoriu să fie reale, bine și citeț scrise. In zilele de luni și marți ale fiecărei săptămîni se poate telefona la 18 20 30, interior 1619 — Eugen Seceleanu. ■ Gheorghe Rațiu din Podeni a furat un autobuz pentru a-și vizita un văr din altă comună. Cum n-a reușit să fure și șoseaua, completul de judecată l-a condamnat doar la 7 luni. ■ Senzație la Observatorul astronomic popular din București. A fost achiziționată una dintre cele mai rare și mai vechi cărti științifice din lume: lucrarea **Sphera,** aparținînd astronomului și matematicianului Ioannis de Sacrobasco, tipărită în 1608. A apărut, așadar, cu un an înainte ca Galileu să aducă pe lume luneta ca instrument de observat cerul. ■ Melu F., de pe Brîndușelor 106 – Brașov, și-a obligat soția să înghită un cordon electric. Motivul: gelozia. Apelînd la organele de ordine, soția a reușit să salveze cordonul. ■ Vasile Ungureanu și Ion Buliga absentează zile întregi de la serviciu. Criticați sever de colegii prezenți, ei au explicat absențele folosindu-se de următoarele cuvinte: «Și dacă veneam, tot nu făceam mare lucru.» ■ La telefonul automat de la Slobozia monedele de 1 și 3 lei nu au o prea mare căutare. Antinevralgicele însă da. ■ În plină campanie agricolă, 6 camioane ale C.A.P.-Crîngeni au fost găsite în drum spre bîlciul de la Roșiori. Au fost oprite cu toate că aveau aprobarea președintelui cooperativei. ■ Caravana cinematografică n-a mai trecut de trei luni prin satul Sibioara, județul Constanța. ■ Cu trei ani în urmă, pe strada Aleea Fetești, din zona Titan, a luat ființă, la cererea cetățenilor, un centru de distribuire a laptelui. Cum uneori rumoarea comerțului cu laptele nostru cel de toate zilele a ajuns pînă sub fereastra unui bloc din apropiere, o persoană ca toate persoanele a reclamat chestiunea. Drept urmare, tovarășul Hotărîtu, însărcinat cu lămurirea litigiilor din cartier, în loc să mute chioșcul cu zece metri mai spre dreapta sau spre stînga, l-a desfiintat. ■ În magaziile și depozitele cunoscutei întreprinderi «Nicovala», din Sighișoara, stocarea mărfurilor nu se mai face pe orizontală, ci pe verticală. ■ Constructorii complexului zootehnic din Trușești au reușit, din păcate fără să-și dea seama, să construiască un turn înclinat cu 60 de centimetri față de axul de bază. Bravii constructori au fost conduși de Ilie Adomniței. ■ Rodica Suliman, Marinela Constandache și Lucreția Beju lucrează ca marinari pe vasele «Razelm» și «Gîrlița». Colectivul navelor apreciază puterea lor de muncă și faptul că nu au rău de mare. ■ Vînzînd borcanele de iaurt cu suprapreț, una dintre vînzătoarele patiseriei din centrul municipiului Botoșani nu și-a cumpărat mașină, ci cercei de aur. ■ Pentru tinerele muncitoare, comisia de Cruce Roșie din cadrul Combinatului de fibre și fire sintetice-Iași a organizat două importante cursuri: «Sfaturi pentru tinerele mame» și «Ce trebuie să știe o mamă la primul copil». Următorul curs va fi, probabil, «Ce trebuie să știe o mamă la al doilea copil».

■ Cooperatorii din comuna Stolniceni-Prăjescu, județul Iași, au livrat toate cele 1 000 tone de cartofi. Vecinii lor, cei din satul Cosmești, n-au livrat absolut nici un cartof.

■ Pionierii clasei a III-a D de la Școala generală nr. 8 din Constanța, cu prilejul unei festivități de primire de noi membri în rîndurile detașamentului lor, l-au declarat pionier de onoare pe comandantul navei «Călimănești». Acesta se numește Ștefan Pravdenco și și-a luat angajamentul că nu va lipsi niciodată de la adunările de detașament și nici nu va uita cravata în Honduras sau în Țara de Foc.

■ In cadrul «Festivalului Maurice Ravel», orchestra simfonică a Radioteleviziunii, dirijată de Emanuel Elenescu, va interpreta la sfîrșitul acestei luni suita a 2-a din baletul «Daphnis și Cloe», Concertul în Sol major pentru pian și orchestră (solist, François Joel Thiollier — Franța), trei poeme pentru voce și orchestră «Șeherazada» (solistă — Elisabeta Neculce-Cartiș) și, bineînțeles, «Bolero».

■ O nouă rețetă de slăbire: luați masa la autoservirea «Rapid» din Suceava. Aici mîncarea se servește fără pîine.

■ La magazinele «Gospodina» din Ploiești se vînd cu bune rezultate țigarete «Craven», «Snagov», «Bega» și cîteodată «Kent» și «Marlboro». ■ 60 000 de ore de muncă patriotică s-au angajat să efectueze brigadierii de pe Șantierul național al tineretului-Lotru. Anul acesta ei vor sărbători cinci ani de la înființarea șantierului. ■ Acum 500 de ani, Basarab cel Bătrîn, domn al Țării Românești, întărea, printr-un hrisov, dreptul de proprietate asupra mai multor sate al fraților Stanciu și Badea din actuala localitate Cerbureni, județul Argeș. Astăzi, locuitorii de acolo, raportînd încheierea cu succes a lucrărilor agricole în curs, au găsit timp să-și amintească de străbuni și să sărbătorească evenimentul. ■ La magazinul de «Metalochimice» din Otopeni a dispărut fila cu nr. 8 din condica de sugestii și reclamații. Tot în Otopeni, la centrul de pîine, un anunț: «Nu dăm pîine la copii decît cu banii potriviți și numărați». Numărați de către cine? ■ Țăranul Ilie Ciortuz din Gîrbovat, județul Caraș-Severin, a plantat pe ulițele satului său peste 20 de specii de trandafiri. ■ În apropierea comunei Vintileasa, județul Vrancea, au fost descoperite primele exemplare de Drosena, una din cele patru specii de plante carnivore din flora României. ■ Se găsesc, în sfîrșit, în magazine, baterii de 9 volți. ■ De aproape două luni, Elena Moț, în vîrstă de 76 de ani, a dispărut de acasă. Cu toate eforturile depuse de familie și de organele de miliție, bătrînica — mică de statură și purtînd îmbrăcăminte populară — nu este de găsit. Locuitorii satului ei — Măderat (Arad) speră totuși s-o revadă. ■ Asociația crescătorilor de albine din R.S.R., filiala județeană Arad, organizează cursuri de inițiere în apicultură. ■ În orașul Aleșd se va construi o nouă autogară. ■ In magaziile de legume și fructe din Oradea au fost depozitate pentru sezonul de iarnă peste 500 tone de mere și se asteaptă alte 1300 tone din soiurile «Delicios» si «Ionatan». ■ Valoarea lucrărilor de muncă patriotică efectuată de tinerii din Dersca (Botoșani): 119 000 lei. În curînd va intra în producție un nou obiectiv: fabrica de nutrețuri combinate. ■ O noapte plină de peripeții a fost pentru Alexandru Birgi cea din 6 spre 7 septembrie. Aflat în Tîrgu Mureș, tînărul în vîrstă de 21 de ani a pornit-o la plimbare cu toporul sub haină. A spart cu ajutorul lui vitrina unui atelier de încălțăminte și a luat două perechi de pantofi de aceeași mărime. Apoi, cu ajutorul aceluiași topor a spart vitrina unei ceasornicării de unde s-a aprovizionat cu șase ceasuri de mînă. Urmărit de milițieni, i-a amenințat cu același obiect tăios, dar pînă la urmă a fost prins într-un șanț. Unul dintre ceasurile de mînă arăta ora 16. ■ În centrul orașului Băicoi s-a deschis un magazin pentru vînzarea articolelor de lenjerie, marochinărie, tricotaje, încălțăminte. ■ Numărul cadrelor didactice din județul Prahova a crescut anul acesta cu peste 400 de profesori și învățători. ■ Teatrul muzical din Brașov a angajat prin concurs un tenor și un bas în compartimentul cor. Concursul a avut loc în ziua de 8 octombrie ora 12.

■ Comandamentul comunal Horgești a scăpat din vedere doar urmărirea îndeplinirii programelor de lucru. Restul a fost văzut. ■ În municipiul Bacău au fost înființate două clase speciale de gimnastică. ■ Sabău Liviu, șofer la T.C.H.-Someș, a plecat cu o autobasculantă la plimbare cu nevasta și copilul. Plimbarea însă s-a sfîrșit tragic, la o curbă, din cauza vitezei excesive, autobasculanta s-a prăbușit într-o vale. Soția și copilul au murit. ■ Au băut prea mult: Horvath Rudolf din Turda a intrat cu capul într-o cisternă; Dafdiloveanu Marin din Ploiești a vrut să se suie cu bicicleta într-o remorcă, iar Ionescu Andrei, tot din Ploiești, și-a rupt oasele, vrînd să pună piedică unei mașini. ■ O dramă teribilă pe raza comunei Tîrgroșu (Prahova): autoturismului inginerului brașovean Ion Mihăilă i-a explodat pneul din față, aruncîndu-l într-un pom. În afară de el au murit soția și cei trei copii. O familie tînără victimă a unei defecțiuni tehnice. ■ Fabricarea produselor dietetice cu un procent scăzut de grăsimi a luat un avînt continuu nu numai în orașele mari, ci și în cele mici. Astfel, colectivul Întreprinderii de industrializare a laptelui Simeria își îndreaptă eforturile spre producerea laptelui degresat, laptelui bătut și iaurtului — ambele, de asemenea, degresate. ■ Fiind cumnată cu paznicul de cîmp Sever Boată, cooperatoarea Veronica Boată, din comuna Breznița Motru, a sustras 223 știuleți de porumb. ■ Se îmbogățește baza materială a muncii politico-educative la Intreprinderea de celuloză și hîrtie-Palas. Recent au apărut un grafic de urmărire a angajamentelor pe ateliere, un punct informativ, precum și sugestivul panou intitulat «Reducînd gramajul hîrtiei, ocrotim pădurea». ■ La intrebarea «Ce v-a determinat să lucrați în timpul vacanței?» elevul Toma Dan Cristian, elev în anul III al Liceului «Nicu Gane» din Fălticeni, a răspuns: Părinții mi-au spus simplu că «ar fi cazul să folosești cum se cuvinte aceste luni de vacanță». ■ Centrul școlar al Uniunii județene a cooperativelor meșteșugărești-Cluj nu a fost construit nici anul acesta, deși terenul este liber și documentația întocmită. Cei care doresc să se califice în acest domeniu continuă să facă o nedorită navetă la Bucuresti sau la Arad. Naveta nedorită este și costisitoare.

■ La «Prodcomplex» Tîrgu-Mureș al patrulea trimestru al anului a început bine — sub semnul realizării planului la toate sortimentele. Este părerea comuniștilor Nicolae Pușcaș (gravor), Mihai Pop (conducătorul unei formații de întreținere), Dumitru Covrig (președintele comitetului oamenilor muncii pe întreprindere) și a lui Ludovic Orban (frezor). ■ Recent, în comuna Amărăștii de Sus s-a dat în folosință localul școlii generale de 10 ani. Avînd în vedere că s-a dat și nu s-a luat și mai gîndindu-ne și la alte lucruri bune de acolo, a sosit, credem, timpul să sugerăm schimbarea numelui localității. ■ La Oradea a sosit de la Timișoara al doilea tramvai silențios. Are 300 de locuri, 60 de kilometri viteză pe oră, o frînare pe 7,5 metri și o siluetă forte. Într-o săptămînă va parcurge distanța Oradea-București și București-Oradea. Noi, bucureștenii, și așa răsfățați de tramvaiele noastre, dorim ca acesta să meargă bine și ordonat în Oradea. ■ Întreaga atenție a cooperatorilor din Vinderei-Vaslui este concentrată în aceste zile asupra încorporării în sol a grîului. Primarul Radu Ioan precizează și de ce: în curînd vor veni ploile care vor da posibilitatea semințelor să încolțească și să se dezvolte viguros. ■ La telefonul 1-13-12 din Oradea se obține piatră pentru construcții. Telefonul nu aparține rîului Criș, ci unei persoane particulare. ■ Întreprinderea minieră Dobrești a împlinit un deceniu de existență. În această perioadă rentabilitatea s-a triplat, iar productivitatea fizică a crescut de două ori. Un lucru semnificativ: s-a pornit cu 20 membri de partid și în prezent numărul lor a ajuns la 600. ■ La grădinița din Ostrov, educatoarea Căliță Frunza a ajuns să-i obișnuiască pe copii cu exerciții pe caiete tip A, iar la Băneasa (județul Constanța) s-a organizat lecția deschisă cu tema «Activități logice matematice». Cum părinții erau pe cîmp, copiii au fost nevoiți să se descurce singuri. ■ De categoria I doar prin definiție și, în parte, prin utilare, restaurantul Stejarul din Blaj e în realitate, cel puțin sîmbătă seară, doar o bombă cu trei niveluri: jos, gunoi; la mijloc, băuturi alcoolice fără mîncare; sus, fum gros gri-albăstrui. ■ Industria ușoară numără în această toamnă 4 000 modele noi de confecții și tricotaje. Realizate și contractate. Cum însă aceste articole nu sînt boboci, noi așteptăm primăvara, curioși fiind cîte din ele vor putea fi numărate în magazine. ■ Dincolo de rolul ei de cal favorit de bătaie al umoriștilor, Cooperativa Igiena din București mai este și o unitate economică de mărime mijlocie care, în 25 de ani de existență, a produs un beneficiu net de aproape jumătate de miliard de lei. ■ Definiția actuală a cuvîntului «baracă» (verificabilă pe oricare din marile șantiere ale țării) ar uimi, desigur, pe mulți orășeni. Ea ar suna cam așa: «Construcție cu un etaj, cuprinzînd garsoniere și apartamente de 2-3 camere, cu încălzire centrală, cu apă caldă și rece la bucătărie și la baie». Față de vechea noțiune, de acum 15-20 de ani, barăcile de azi ar mai avea comun doar provizoratul. ■ Ultimul răcnet în materie de anticomerț: a fi bine aprovizionat și a vinde iaurt, chefir, sana, lapte bătut etc., dar fără chifle sau ceva asemănător. Așa face chioșcul de dulciuri și răcoritoare I.C.R. nr. 1 de pe strada Cosmonauților 23, spre deosebire de omologul său de pe strada învecinată, Nikos Beloiannis. ■ Vacile se îmbolnăvesc de meteorizație! Chestia asta de nuanță cosmică au pățit-o 50 de vaci din C.A.P.-Zvoriștea, care au ieșit la pășunat prea de dimineață, pe rouă. ■ În ultimii ani, sucevenii își dăruiesc parcuri. Cel mai recent se cheamă Parcul cetății. ■ Ziarul județean «Viața Buzăului» a ajuns la numărul 2 000. ■ Primarul și primăria comunei Vîlcele s-au strămutat, cu ocazia culesului porumbului, pe cîmp. ■ În parcul cu sculpturi al Măgurei, o echipă de cineaști din R.D.G. turnează un film de aventuri cu extratereștri. Regizorul filmului declară că parcul Măgura și sculpturile sale constituie un ambient halucinant. ■ Învățătorul Vasile Odoruș din Desești, județul Maramureș, a descoperit, în vechea vatră a satului, piatra de căpătîi a așezării. O piatră cu semne incizate și inscripții. ■ Brăila, orașul liniștii? În orașul unde au circulat primele tramvaie din țară — și despre care se zice că mai circulă și azi — vor intra în funcțiune tramvaie noi, silențioase. ■ Șerban Gheorghiu, de profesie navigator, a strîns, timp de 18 ani, o colecție de 18 000 ilustrate din toată lumea. ■ Noua locomotivă diesel electrică de 4 000 CP, în faza montajului general la «Electroputere»-Craiova. ■ O hartă din 1628 cu detalii asupra deltei, malului românesc al Mării Negre și cursului inferior al Dunării, a fost achiziționată de Muzeul Marinei din Constanța. ■ În așezarea dobrogeană Beroe au fost descoperite unele vestigii arheologice doar prin studierea cîmpului magnetic terestru. ■ În comuna Maieru, județul Bistrița-Năsăud, din cei 6 550 de locuitori 42% sînt copii sub 16 ani. ■ Muzeul podgoriilor românești s-a deschis recent în aer liber, în stațiunea viticolă Murfatlar. ■ Vînătorească: pentru că au vînat ilegal căprioare, Gh. Beldie, Mircea Marcu și Constantin Alexandrescu — toți Doamne și toți trei din Bîrlad — au fost excluși din rîndurile vînătorilor. Nu e minciună! ■ Record absolut: 10 000 kilometri, atît a parcurs Năstase Cioclu din Găești cu motocicleta sa personală, pînă cînd a pus... frînă; recordul constă în aceea că nu avea permis de conducere. ■ Locuitorii orașului Negrești au primit — cu 3 luni mai înainte de a fi fost planificat — apă potabilă din barajul de acumulare de la Căzănești, avînd o capacitate de 19 milioane metri cubi. În afara alimentării cu apă a orașului, noul baraj are și destinația de a iriga o suprafață de 1 200 ha. ■ Ați auzit cumva că s-a schimbat, în bine, calitatea gogoșilor ce se vînd pe peronul gării Simeria? Dacă ați auzit, să știți că nu-i adevărat!

■ Un elev în clasa a IX-a trecînd pe podul metalic de peste rîul Strei, în apropiere de Simeria Veche, a observat o șină de cale ferată plesnită. Anunțînd imediat primul canton, și rămînînd apoi de pază pe pod pînă la sosirea echipei de intervenție, acest băiat a prevenit un accident de cale ferată. Băiatul se numește Constantin Bălan și este fiu de ceferist. ■ Gazeta de perete din Izverna, județul Mehedinți, prezintă spre lectură articolul de strictă actualitate intitulat: «Măsurile ce trebuiesc luate în vederea bunei desfășurări a campaniei de vară». Vorba proverbului: cine se scoală seara, ieri ajunge! ■ Pe strada Dragoș Vodă din Brașov existau cîteva becuri arse. I.R.E. s-a apucat de treabă: le-a înlocuit. Acum nu mai arde nici unul. ■ La Constanța se află în curs de contractare cu reprezentanți ai 15 județe preparate din carne de tip «Chetering». Peste 60 de astfel de produse se vor afla în scurt timp la dispoziția cumpărătorilor. ■ Anunț. «Exploatarea de gospodărie comunală Tîrgoviște, avînd în vedere creșterea numărului de pasageri pe raza orașului prin darea în folosință a numeroase locuri în cartierele micro VI și micro XI, aduce la cunoștința pasagerilor că, începînd cu 1 IX 1975, autobuzele de transport în comun circulă pe traseul 13, astfel: între orele 5.00-7.50 din 5' în 5', între orele 7.50-10.40 din 10' în 10'» etc. Se poate deci și așa. ■ La Brăila a fost lansat la apă primul cargou de 7 500 tdw construit la șantierul naval din localitate. O premieră absolută care la anul se va repeta de încă cinci ori.

Pagină realizată de EUGEN SECELEANU ■

flacara
aşa da!

s-au legat la cap, capul i-a durut, dar a ieşit cu folos

Un proverb, pe care practica milenară pare să-l confirme, povăţuieşte să nu te legi la cap cînd nu te doare. În cele ce urmează dorim să vorbim despre nişte oameni care au procedat exact invers.

Nu s-ar putea spune că medicii policlinicii şi spitalului din incinta Fabricii de confecţii şi tricotaje — Bucureşti nu duc o viaţă complicată: nu e lucru uşor să porţi grija sănătăţii a mii de muncitori. Dealtfel, numărul muncitorilor a crescut continuu în ultimii ani şi se ştie că în prezent, din acest punct de vedere, F.C.T.B. se situează pe unul din primele locuri din ţară. Concomitent au devenit mai complexe şi problemele medicale — profilaxia, tratamente, medicina muncii — fără să mai menţionăm faptul că spaţiul afectat sectorului medical din fabrică nu prea a ţinut pasul cu vremea. Şi tocmai în acest context medicul primar Marcela Prişcu, şefa policlinicii, şeful de secţie doctor Tiberiu Turculeţ şi alţi nouă medici s-au gîndit ce s-au gîndit şi au hotărît să-şi complice şi mai mult existenţa, iniţiind acţiuni de largă anvergură pentru depistarea unor boli cronice. Nici un for ierarhic nu le-a cerut sau măcar sugerat să întreprindă aceste acţiuni; a fost vorba de o iniţiativă locală care, pentru personalul medical respectiv, superior şi mediu, s-a tradus în luni de eforturi suplimentare. În afara aspectului practic, de detectare a unor afecţiuni ignorate — venindu-se deci din timp şi mai cu eficienţă în ajutorul bolnavilor — această investigaţie medicală pe scară largă, într-o colectivitate muncitorească foarte compactă, prezintă şi interes ştiinţific.

Astfel, în ultimele luni a fost studiată la două mii de muncitori o problemă acută a vieţii moderne: hipertensiunea arterială. Subiecţii au fost selecţionaţi pe criterii pur statistice, începînd cu elevii şcolii profesionale a fabricii pînă la muncitori în pragul pensionării. În mod oarecum surprinzător s-au descoperit, la o serie de tineri, tendinţe de creştere a tensiunii. Erau cazuri incipiente, lipsite de gravitate, dar studiindu-se mai adînc s-a ajuns la adevăratul vinovat: factorul ereditar. În adevăr, avîndu-se în vedere vîrsta şi bunele condiţii de lucru şi învăţătură, la aceşti tineri nu se punea problema suprasolicitării nervoase sau a altor factori traumatizanţi.

Afecţiunea a fost detectată, cum era şi de aşteptat, la un număr de vîrstnici, care au fost luaţi de îndată în evidenţa policlinicii sau, în cazuri deosebite, a clinicii medicale a spitalului Colţea, pe această cale existînd certitudinea că boala va fi stăpînită mai uşor şi că nu vor apărea acele surprize neplăcute care, cel mai adesea, provin din ignorarea ei de către pacient.

O altă acţiune medicală în masă desfăşurată în ultimele luni a avut în vedere o boală destul de frecventă, insidioasă, căreia însă de multe ori nu i se acordă atenţia cuvenită, şi anume ulcerul duodenal. În acest scop au fost chemaţi spre reconsultare toţi muncitorii care, conform evidenţei policlinicii, mai demult, poate cu mulţi ani în urmă, suferiseră de ulcer. Evident, această despuiere de un fel deosebit a tuturor vechilor registre n-a fost deloc uşoară, fără să mai vorbim de efortul necesitat de consultarea a sute de oameni. Numeroşi au fost aceia care s-au mirat trezindu-se invitaţi la un consult în legătură cu o boală de care nu-şi mai aduceau aminte sau pe care doreau s-o uite, dar li s-a explicat că în ulcer există aşa-numite perioade bune, cînd simptomele se reduc la minimum şi cînd bolnavul capătă convingerea eronată că a scăpat de belea. Or, doar medicul este în măsură să dea verdictul! Fireşte, acţiunea nu şi-a propus să creeze agitaţie, ci doar să detecteze cazurile care, netratate, ar putea duce la complicaţii şi multor bolnavi li s-au evitat astfel neplăceri viitoare.

Merită amintită şi o acţiune anterioară, vizînd detectarea la muncitori aparent sănătoşi a trei afecţiuni pulmonare cronice: bronşită, astm, emfizem. Cercetarea a fost deosebit de cuprinzătoare, extinzîndu-se la trei mii de muncitori. Aşadar, mii de radiografii, radioscopii, examene clinice, probe funcţionale de laborator, de fapt necerute de nimeni, neîncadrate în sarcinile curente de muncă ale personalului medical de la F.C.T.B., cu alte cuvinte: *în plus*. Dar cînd e vorba de sănătatea oamenilor, ce este oare în plus?

S-a descoperit cu acest prilej că din cele trei mii de persoane investigate cam 10% sufereau, fără să ştie, de una din cele trei boli mai sus-menţionate. Procentajul nu a surprins, deoarece corespundea mediei indicate şi de statisticile mondiale: este, de fapt, tributul dat fumatului (nu întîmplător numărul bărbaţilor bolnavi la F.C.T.B. depăşea cu mult pe cel al femeilor, 20% faţă de 8%), precum şi poluării industriale. Bineînţeles, investigaţia nu s-a limitat la statistică, ci a avut urmări concrete: o serie de bolnavi au fost trimişi la cură balneară, altora li s-a schimbat sectorul de muncă, li s-au prescris tratamente etc.

Iniţiatorii acestor acţiuni medicale de anvergură ne-au rugat să subliniem că nu-şi arogă nici un merit deosebit şi că nu-şi închipuie că au descoperit America. Sîntem convinşi că şi-n alte mari unităţi industriale s-au desfăşurat acţiuni similare, tot din iniţiativă locală, ceea ce nu înseamnă că aceea de la F.C.T.B. nu şi-ar găsi locul la rubrica noastră: Aşa da!

ION NICULESCU ■

bunii absolvenţi de mîine trebuie căutaţi în rîndurile elevilor de azi

Bună ideea conducerii restaurantului «Vîrful cu dor» din Predeal de a implanta la cîţiva km de localitate un mic bufet volant. Nu există automobilist care să fi circulat pe şoseaua Predeal-Bucuresti în această vară fără să-l fi observat. Desigur, nu toţi s-au oprit, dar acei care au avut curiozitatea să vadă ce se întîmplă cu bufetul ad-hoc răsărit pe şosea este imposibil să nu fi remarcat zîmbetul, buna dispoziţie şi amabilitatea tinerei care cu candoare şi graţie frigea mititei şi recomanda şoferilor apa minerală.

E moldoveancă, din Bacău. A venit aici mînată de dorinţa de a se face ospătar şi numai ospătar. A îndrăgit această meserie din fragedă copilărie, dorind să ajungă cîndva să poată servi la o masă cu eleganţă şi promptitudine, chiar dacă este în aer liber. Este de-abia la început, elevă fiind în anul II a şcolii de specialitate din Predeal. Perioada de practică şi-a făcut-o la restaurantul «Vîrful cu dor» şi, gîndesc, bine au făcut cei care au trimis-o aici, unde are posibilitatea să cunoască — pe viu şi în viteză — lumea cu pretenţiile şi neastîmpărul ei. Pînă acum n-a avut necazuri, reuşind, cu zîmbetul pe buze să tempereze pe cei irascibili.

Lenuţa Hagiu în exerciţiul funcţiunii ▼

Bufetul desface numai trei produse: mititei, deit (apă minerală de Zizin cu suc de lămîie) şi bere. Lenuţa Hagiu ştie foarte bine că berea nu trebuie vîndută celor de la volan, drept care recomandă cu căldură şi competenţă apa minerală de Zizin cu suc de lămîie. La îndemnul ei am consumat o sticlă din produsul amintit şi trebuie să recunosc că mi-am pus întrebarea de ce se găseşte numai prin părţile Braşovului şi nu şi în toată ţara. Lărgind puţin întrebarea, ne gîndim că acolo unde curg ape minerale ar trebui găsite nişte formule de îmbuteliere a apelor împreună cu un suc, indiferent din ce plante ar fi extras, cu condiţia însă de a se conjuga cu apa minerală respectivă.

Lenuţa Hagiu vinde zilnic produse în valoare de circa 2 500 de lei. Trebuie să recunoaştem că nu-i puţin, ţinînd cont de valoarea redusă a mărfurilor ce le desface. Noi o publicăm la rubrica «Aşa da!» în speranţa că ea nu va spulbera buna impresie ce ne-a făcut-o, că va reţine ideea că trebuie să înveţe foarte bine şi că, atunci cînd va primi calificarea, nu va uita că un bun ospătar este numai acela care priveşte şi primeşte pe fiecare consumator ca pe un oaspete drag.

B. DANCEA ■

flacara
aşa nu!

friu pentru nea costică!

Născut, crescut în Costineşti, nea Costică a descoperit încă de la o vîrstă fragedă avantajele poziţiei geografice de care se bucură: la est — Marea Neagră, la vest — ogoarele mănoase ale C.A.P. Costineşti, la nord — discoteca «Dacia», la sud — bufetul zis «Pupăza din tei». Drept care ce şi-a zis nea Costică? Deştept sînt, frumos sînt, umbră pămîntului fac; ce-ar fi să devin şi eu un **selfmademan**? Zis şi făcut: a ieşit la gard, s-a rezemat cît mai comod şi-a început să zîmbească în patru limbi trecătorilor: «N-aveţi cumva nevoie de o cameră?» «Ba bine că nu!» «Păi atunci, ce mai încolo-ncoace, poftim la mine, la nea Costică!» Şi cum îi pescuia, cum îi lua de mînuţă, cum îi aducea în vastele sale apartamente cu pămînt pe jos, le şi cînta la ureche o melodie populară ajunsă astăzi clasică pe litoral: «O cămăruţă c-un pat/ doi poli pe noapte/ două cu două paturi/ şase poli/ alta cu cinci paturi/ mulţi poli pe noapte...» Şi uite-aşa, în timp ce unii se spetesc muncind, nea Costică a-nceput să cîştige banul dormind.

A trecut un an, doi, trei, patru... Textul cîntecelului a dat roade: în fundul grădinii s-a ridicat pe neobservate încă o căsoaie cu n combinaţii şi permutări de paturi. Abia de-a dat-o în folosinţă anul trecut şi uite că anul ăsta are bani să-şi ridice un bloculeţ. De ce nu? La urma urmelor, dacă se hotărăşte să sacrifice straturile cu castraveţi, la anul ar putea deja turna fundaţia minihotelului «La Costică».

Dînsul nu este, Doamne fereşte, ce pare a fi: un **speculant**. Nu! Nea Costică figurează în scriptele C.A.P.-ului său drag ca ţăran cooperator cinstit, stăpîn indiscutabil al ogoarelor ce se zăresc prin geamurile căsoaiei din fundul grădinii. Frumoase ogoare... Aici creşte porumb, şi grîu, şi soia, şi legume, şi floarea-soarelui. Păcat că nea Costică nu mai are ochi pentru ele şi că de cînd cu hobby-ul protejării turismului, pe dînsul agricultura a-nceput să-l plictisească.

Să nu se găsească ac de cojocul lui nea Costică? Să fie imposibilă reîntoarcerea lui la agricultură?

A.M. SUDINSCHI ■

tovarăşa copil, apa curge dacă deschizi robinetul

Ca să serveşti un filtru, trebuie să ai apă şi curent în aparat, cafea şi zahăr în cutiile de tablă aflate de obicei în apropierea vînzătorului. Dacă ai toate cele necesare pentru a satisface clienţii, dar n-ai chef de lucru şi vrei să visezi, atunci inventezi, şi nu orice, ci un lucru grav:

— Nu putem servi cafea, n-avem apă!

— La noi, la Turda, tovarăşe, apa curge numai noaptea! Numai noi ştim cît ne chinuim. Aici, la magazin, nu putem face planul, acasă trebuie să pîndeşti picătură după picătură!

Trebuie să recunosc că vînzătoarea Maria Copil m-a convins. Am dat din cap cu îngrijorare pentru ea şi pentru toţi turdenii, am părăsit magazinul «Moca» şi am intrat alături, acolo unde se vindea lapte bătut.

Lîngă cana cu lapte rece, un şir de pahare aliniate precum soldaţii de plumb. M-am gîndit pe loc că aceste pahare sînt, fatal, mai mult şterse decît spălate — dată fiind lipsa de apă — drept care, cu timiditate şi cu glasul scăzut, am rugat să mi se servească laptele, dacă e posibil, într-un pahar nou. Vînzătoarea m-a privit mirată, a făcut doi paşi, a deschis robinetul şi mi-a satisfăcut dezideratul spălînd mult şi cu ostentaţie paharul.

— Nu-i nou, dar e curat, zice.

— Risipă de apă, strig! Nu-i păcat să prăpădiţi atîta apă cînd o duceţi, aici la Turda, atît de greu cu apa? Vînzătoarea rămîne surprinsă şi îmi spune că au apă destulă şi chiar obligaţia de a spăla paharul la cererea clientului. Pe loc îmi cade fisa. Aşadar, înapoi la magazinul «Moca». Sînt din nou refuzat, în ceea ce priveşte cafeaua-filtru dar, încăpăţînat, cer să fiu dus la... robinet. Apa curge, spre mulţumirea mea şi nemulţumirea vînzătoarei Maria Copil.

Întreb: De ce ai procedat aşa, stimată tovarăşă? De ce induci lumea în eroare, semănînd şi nelinişte? Fără discuţie, pot exista şi momente cînd apa vine mai greu sau deloc. Datoria vînzătorului este însă de a face totul pentru ca odată intrat în magazin clientul să plece mulţumit. Îţi spun toate acestea şi pentru că în spatele dumitale citesc: «Tinerii din unitatea noastră participă la concursul de bună deservire pe 1975».

Vînzătoarea tace. Încearcă să se scuze, dar mai rău se acuză. Responsabila magazinului, tovarăşa Maria Iepure, lipsea. Nu ştiu dacă ulterior a fost informată de păţania pe care a trăit-o la magazinul «Moca» din Turda subsemnatul. Poate va citi «Flacăra».

DAN BÎRLĂDEANU ■

atenţie, poluare turistică!

Sună telefonul: un amic îmi propune să-mi arate nişte fotografii de vacanţă, odihnă în sînul naturii, zice. Cuvintele mi-au stîrnit curiozitatea, deoarece îl ştiam pe prietenul meu puţin expansiv.

— De 15 ani aproape că n-a fost vară în care să nu-mi fi petrecut vacanţa în deltă, spune Toma Runcan, cercetător ştiinţific principal la Institutul de meteorologie şi hidrologie. M-am îndrăgostit de Gura Portiţa, de plaja aceea izolată de lîngă Jurilovca, înghesuită între mare şi rezervaţia naturală Leahova, cu pelicani, lebede şi sturioni. Am o bărcuţă de cauciuc, privesc cîrdurile de lebede, raţele cu pui, contemplu asfinţitul şi simt că trăiesc alt fel. Anul acesta... Priveşte aceste fotografii pe care le-am făcut în septembrie la campingul de la Gura Portiţa, la cîţiva paşi de rezervaţie. Fotografiile sînt de amator, dar mi se par totuşi grăitoare: gunoaie, sticle sparte, un rest de lampă de gătit, vetre de foc abandonate, pline de cozi de peşte putrezite. Pe apă pluteau cîţiva peşti morţi, care parcă priveau miraţi prăpădul...

S-ar putea obiecta că nenorocirea nu este atît de mare, fiindcă, la urma urmei, murdăria aparţine, ca să spunem aşa, campingului, în timp ce delta, rezervaţia rămîn neîntinate. Să ne gîndim însă că Gura Portiţa este una din numeroasele portiţe spre deltă. Dacă la primul contact cu această împărăţie a naturii întîlneşti gunoaie, sticle sparte, peşti morţi, unii turişti vor fi poate tentaţi să considere că aceasta este regula casei.

— Dar dacă totul n-a fost decît coincidenţă?, am întrebat. Dacă s-a întîmplat că tocmai în ziua aceea s-au adunat gunoaiele?

N-a fost întîmplare. Toma Runcan observă că în alţi ani la Gura Portiţa îşi făcea apariţia pe plajă şi un tractor care mai ajuta la curăţire. Anul acesta, nimic. Dealtfel, el a rămas zece zile acolo şi situaţia a fost aceeaşi. Cînd intra în apă trebuia să facă slalom printre sticlele sparte, călca pe tinichele ruginite. Aşadar, n-a fost întîmplare, ci poluare turistică. Mă întreb ce gîndeau străinii care se abăteau pe la camping?

Ar fi fost comod să aruncăm vina pe personalul campingului sau pe Centrocoopul de la Babadag, de care acesta depinde. Fără îndoială, ei poartă o răspundere, dar poate la fel de vinovaţi sînt şi acei turişti care consideră delta un loc de picnic.

Să fim realişti, există un tribut care trebuie plătit intensificării fluxului turistic. Un camping, o plajă, delta în întregimea ei, nu pot fi la fel de imaculate ca o sală de operaţii. Se impune însă observarea unor reguli elementare de prezervare a acestui uriaş muzeu al naturii.

LIONEL NIŢESCU ■

flacara
cenaclul

cronica (89 – 90)

Membrii **Cenaclului Flacăra** în ședința de luni, 6 octombrie 1975, au avut bucuria de a se întîlni în solemna Sală de marmură a Casei Scînteii cu muncitorii tipografi ai Combinatului poligrafic Casa Scînteii. O ședință care, de fapt, a însemnat un **omagiu** adus acelor oameni ce, așa cum le e munca de migală și abnegație, se îngrijesc cu măiestrie săptămînă de săptămînă să toarne în litere de plumb atîtea gînduri ale tuturor oamenilor scrisului între care și ceea ce facem pentru promovarea unei arte adevărate și frumoase.

Cu gîndul că ne îndeplinim «o datorie niciodată plătită pînă la capăt» (e o afirmație rostită în cuvîntul de deschidere) față de acești muncitori care prin trudnicul dar nobilul lor meșteșug ne fac, parcă, mai vii gîndurile și faptele, nu mică ne-a fost emoția înfățișării noastre înaintea lor. O emoție cu sorgintea în dorința arzătoare de a-i mulțumi cît mai deplin, de a ne face cît mai simțită recunoștința, prin arta noastră, față de acești virtuoși mijlocitori între strădaniile noastre și cititorii revistei. De aceea, putem spune că programul serii nu a fost **prezentat**, ci **dăruit**. Nu știm cît putem cîntări la justa ei valoare fiecare nuanță din interpretarea și farmecul melodiei și poeziei ce s-a cîntat și rostit, dar ne dăm seama cu certitudine de dăruirea ce a animat fiecare interpret. Din acest punct de vedere seara a fost excepțională. Absolut fiecare interpret a căutat să se întreacă pe sine. S-a cîntat și recitat cu atîta intensitate a emoției, de parcă membrii cenaclului cîntau și recitau pentru prima dată poezia și cîntecul. De aici prospețimea și vioiciunea ritmică a programului, de aici căldura interpretării, de aici și metamorfoza solemnului spațiu al sălii într-un cadru afectiv de reciprocă participare. Aplauzele și acompaniamentul sălii au marcat deosebita receptivitate a publicului. Dar s-a mai petrecut în seara zilei de 6 octombrie un fapt ce merită subliniat. Poezia recitată a fost parcă receptată cu un interes și o înțelegere ce au întrecut toate pragurile de sus de pînă acum. Să notăm (în ordinea recitării) cîteva din aceste poezii ce au stîrnit înfiorarea și încîntarea auditoriului: **Inscripție pe piatra de hotar** de Geo Dumitrescu și **Mîhniri de tînăr cărturar** de Tudor Arghezi (Dan Tufaru). **La poarta grădinilor** de Dumitru Popescu și **Critica de jos** de Nina Cassian (Mihai Stan), **Oltul** de Octavian Goga (Gelu Nițu), **Elanii** de Dumitru Popescu și **Deocamdată nu** de Adrian Păunescu (Florian Pittiș), **Cu toții vor să joace Hamlet** de Carl Sandburg și **Discurs pentru umanism proletar** de Nicolae Labiș (Gelu Nițu), **Minunea** de Marin Sorescu (Mihai Stan), un poem din recenta carte a lui Ion Nicolescu, **Retorica** (Florian Pittiș). Adrian Păunescu recită **Masa noastră, Da, mai avem, Repetabila povară**. De teamă de a nu nedreptăți grupul de actori, trebuie să le relevăm deosebita lor vervă și capacitatea de a trăi și transmite mai distinct în seara aceasta ca oricînd. Pantomima și parodiile lui Florian Pittiș (în mare formă) au fost irezistibile. Și pentru că sîntem în acest punct, sa notăm și satisfacția cu care a fost primită de către public arta de multiple posibilități actoricești a tînărului Eugen Cristea, care a «prezentat», printre altele, și «cîteva stiluri de interpretare ale unor cîntăreți de muzică folk».

Muzical, programul a concentrat prezențele unor cîntăreți de maxim succes ai cenaclului nostru. Aceștia au fost: Anda Călugăreanu, Dan Chebac, Valeriu Sterian, Evandro Rossetti, Mircea Vintilă. Ionela Copaciu a cîntat **Copiii de țărani**. În afară de acele piese care și-au cîștigat pe de-a întregul adeziunea spectatorilor, între care amintim **Toți, Caii liberi, Mielul, Noi nu, Cozma Răcoare, Dulce Românie, Pămîntul deocamdată**, se mai anunță și altele care vor deveni în curînd «șlagărele» cenaclului. Dintre acestea, **Între rău și bine** și **Tudor la Hanul lui Manuc** vor concura cu cele mai iubite cîntece ale cenaclului. A debutat tînăra de paisprezece ani, eleva Mariana Golumbovici, cu două melodii populare. Debutul a fost convingător și aplaudat ca atare.

Dar această seară, tulburător de frumoasă, s-a încheiat tot așa de emoționant cum a început și s-a desfășurat în timpul de aproape cinci ore. Ca «delegat», cum a spus domnia-sa, tovarășul Ion Găleteanu, director general al Centralei industriei poligrafice, a transmis din partea muncitorilor tipografi călduroase mulțumiri revistei **Flacăra**, cenaclului său și tuturor interpreților. Dar odată cu aceste mulțumiri, domnia-sa ne-a caracterizat sintetic activitatea atunci cînd a subliniat înaltul mesaj al artei cenaclului, al poeziei și cîntecelor lui. Și ne-a mai mers la inimă și o altă afirmație, atunci cînd am fost asigurați că de acum înainte, cînd muncitorii tipografi vor turna în vingalac numele membrilor cenaclului, ei vor vedea în aceștia nu numai interpreții, ci și niște prieteni. Este aici un gînd pe care de fapt ni l-am propus să-l realizăm în tot ce facem.

*

A doua zi, adică marți, 7 octombrie 1975, cenaclul nostru a fost oaspetele tinerilor muncitori, tehnicieni și ingineri de pe platforma industrială «23 August». Ședința a avut loc la «Universal Club».

Din cauza unor defecțiuni organizatorice, dar și din cauza unor minusuri în spiritul de echipă, membrii cenaclului nu au fost prezenți conform programării. În acest caz, deși ședința a ținut aproape trei ore, pofta de cenaclu a participanților nu a fost pe deplin satisfăcută.

A cîntat frumos cinci piese Ionela Copaciu. Mariana Golumbovici a interpretat cîteva cîntece populare. A cîntat cu muzicalitate Viorel Râpaș pe versuri de Mihai Eminescu, Ion Pillat, Ion Minulescu. Talentul tînărului Romeo Ghiur a fost de astă dată și mai convingător; cele patru piese au fost cîntate cu susținut lirism și sugestivă interiorizare. De prisos să mai spunem că repertoriul lui Dan Chebac și Evandro Rossetti a încîntat și cucerit sala. Adrian Păunescu a recitat **Deocamdată nu** și, ca de obicei, împreună cu întreaga sală, **Da, mai avem**. Încercăm să ne modelăm pe noi, modelînd pe alții.

TRAIAN STOICA ■
Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

1. Un public exigent si receptiv: muncitorii tipografi ai Combinatul poligrafic «Casa Scinteii».
2) O fericită optiune a cenaclului: Valeriu Sterian.
3) Un cintăret de sustinut lirism si sugestivă interiorizare: Romeo Ghiur.
4) Florian Pittis se intelege cu Mircea Vintilă cum să facă să nu vină la sedinta cenaclului de marti, 7 octombrie.
5) Corpul tehnic al cenaclului: mesteri in sunet, ing. Nicolae Savu si Eugen Vasiliu.
6) Repertoriul lui Dan Chebac si Evandro Rossetti incintă si cucereste publicul.
7) O prezentă de valoare in programul cenaclului: Ionela Copaciu.
8) Mariana Golumbovici debutează convingător.
9) Acelasi public exigent si receptiv. De data aceasta la «Universal Club».

regizorul de forme (II)

TOTUL DESPRE SCAUNE

Într-unul din pavilioanele sale, TIBCO prezenta — la standul produselor Fabricii de mase plastice din Buzău — o garnitură de mobilă pentru tineret, mai exact mobilier pentru terase și camere de zi: o masă și cîteva fotolii, realizate din material plastic. Se încerca atunci un test al pieței. Nefiind probabil prea convingător, testul e completat cu elemente noi în Magazinul de prezentare al Centralei industriale pentru prelucrarea cauciucului și maselor plastice — București, aflat pe strada Smîrdan, în vad comercial deci, la întîlnirea celor mai variate gusturi și interese.

Opinia cumpărătorilor asupra obiectelor expuse — mult asemănătoare unor butoaie, masive, incomode, scumpe, într-un cuvînt urîte — ar urma să dea producătorului unele repere privind receptivitatea publicului la mobilierul din material plastic.

Din ziua în care această garnitură-prototip a fost expusă la TIBCO și pînă astăzi au trecut mai multe luni. Timp suficient pentru testul cel mai cuprinzător. Cum orice test trebuie să ducă la niște concluzii, le-am solicitat tovarășului Vintilă Șerbănescu, responsabilul magazinului din Smîrdan. «Centrala noastră — zice tovarășul Șerbănescu — mi-a cerut să aflu părerea unor oameni. Am discutat prin urmare cu unul și cu altul. Oamenii au fel de fel de păreri. Nu le-am sistematizat, fiindcă nimeni nu mi-a cerut s-o fac. Dealtfel, nu știu nici eu prea multe despre masa și fotoliile acestea. Fabrica din Buzău nu s-a interesat niciodată de soarta lor. Impresia mea este că mobilierul din material plastic ar putea interesa mai cu seamă pe tineri. În ce privește garnitura de mobilă din magazin, cumpărătorii au rezerve. Ei ar vrea o mobilă mai ușoară, cu o linie mai frumoasă, în culori pastelate.»

Solicităm, cum e și firesc, punctul de vedere al producătorului. Inginera Aurelia Constantinescu, proiectant în atelierul de concepție al fabricii buzoiene, ne informează că lansarea noului tip de mobilier în producția de serie urmează să aibă loc «după ce vor fi prelucrate rezultatele testului».

Cum trebuie procedat la prospectarea pieței și ce se poate deduce din unele păreri întîmplătoare — iată cîteva lucruri care pot face, ele însele, obiectul unui articol. E limpede însă că Centrala industrială pentru prelucrarea cauciucului și a maselor plastice nu are, deocamdată, nici un motiv să fie sigură că masa și fotoliile în chestiune merită să fie puse pe piață. Dacă precizăm că întreaga operă de concepție a noului tip de mobilă aparține unor ingineri, deci unor persoane care nu au calificarea necesară unui proiect de mobilă, o facem, între altele, și pentru a atrage atenția asupra faptului că proiectarea unui scaun pretinde lucrul unui specialist. În multe privințe, concepția unui scaun ori a unui fotoliu e tot atît de complicată, de specioasă ca aceea a unei mașini noi.

*

În publicațiile de specialitate se apreciază că în 1980 patru cincimi din tot mobilierul produs în lume pentru nevoile populației vor fi realizate din mase plastice. Avantajele unui astfel de mobilier sînt lesne de demonstrat: preț de cost scăzut, posibilitatea producției de masă ori a unor serii foarte mari, întreținere ușoară, greutate mică, gamă de culori, practic, infinită, modulare lesnicioasă, transport comod. La care se adaugă două avantaje capabile să justifice orice inițiativă în ce privește producția de mobilă din mase plastice: se reduce consumul de material lemnos, se reduce, de asemenea, forța de muncă angajată în prelucrarea lemnului. «Mobila aceasta, pe care o găsim în magazine — spune Ion Bitzan, șeful secției de forme industriale (design) din cadrul Institutului de arte plastice «Nicolae Grigorescu» din București — are meritul că satisface nevoile curente ale anului 1975. Ea poate fi frumoasă sau mai puțin frumoasă, mai scumpă sau mai ieftină. Dacă cercetăm lucrurile numai din perspectiva prezentului, nu avem prea multe griji. N-am avea, dealtfel, decît grija de a îmbunătăți calitatea, de a pune mai bine de acord forma și funcțiunea. Să privim însă puțin mai departe. Cum trebuie să fie un scaun, de pildă, în anul 1980? Nu cumva mobila pe care o cumpărăm astăzi se demodează mai repede decît credem? Nu cumva trebuie să încredințăm concepția mobilierului, în întregime, designerilor? Un designer studiază, cînd trece la proiectarea celui mai banal scaun, o mulțime de factori: dacă materialul în care urmează să fie realizat este sau nu deficitar, dacă prețul de cost final e convenabil atît industriei, cît și cumpărătorului, dacă forma obiectului nu trebuie cumva să orienteze gustul cumpărătorului spre un nou tip de forme, mai practice, mai comode, mai bine ritmate cu epoca. Mare parte din mobilierul pe care-l fabricăm derivă din stiluri mai vechi. Sigur, nimeni nu neagă farmecul unui scaun Louis XV dar, în același timp, nu trebuie să uităm că un astfel de scaun e potrivit unui anume apartament, unui apartament corespunzător. Ce vreau să discut acum e mobilierul pentru apartamentul de bloc de trei, patru sau cinci camere, pentru venitul mediu. În cadrul secției noastre de design am studiat și elaborat prototipuri pentru mai multe feluri de scaune și fotolii: un scaun profesional, pentru conductorii de locomotive diesel, cîteva tipuri de scaune — din țeavă metalică și mase plastice armate cu fibră de sticlă — un set de mobilier școlar variabil și multifuncțional. Stilul scaunelor indică — se înțelege — stilul unui lot întreg de mobilă. Cînd cumperi o garnitură de 15 000-20 000 lei o cumperi ca s-o lași moștenire și copiilor. Cu asta însă lași moștenire și un mediu, un stil de viață. Dacă vrem să știm ce vor crede copiii noștri despre mobila pe care o preferăm noi astăzi, să-i întrebăm pe tinerii de 20 de ani de acum ce gîndesc despre mobila cumpărată de părinții lor în urmă cu zece, douăzeci de ani. Am studiat în secție și mobilierul camerei copiilor. Am elaborat prototipul unei garnituri de mobilă din carton presat — da, nu vă mirați, din carton! — cu premisa că această mobilă e făcută să dureze numai cîțiva ani. Problema problemelor este că munca studenților de azi — designeri de mîine — nu poate fi valorificată. Am reușit să aflăm un singur beneficiar pentru proiectul de mobilier școlar. Sînt convins că, pentru o primă etapă, înființarea unei expoziții permanente de design, unde să fie testate științific prototipuri ale industriei bunurilor de larg consum — repet: științific — ar contribui decisiv la promovarea unor mărfuri de calitate. Ministerul Industriei Ușoare are, după opinia mea, calitatea de a patrona o astfel de expoziție. Are, desigur, și interesul s-o facă».

*

Ca să fie absolut clar care e diferența dintre proiectul unui binevoitor și cel al unui specialist, ar trebui să punem față în față mobilierul propus de Fabrica de mase plastice-Buzău și mobilierul școlar variabil și multifuncțional semnat de Geza Asztalos, absolvent în 1974 al Secției de design condusă de profesorul Ion Bitzan. Pornind de la o propunere pentru studiul unui nou tip de scaun școlar avansată de Institutul de cercetări pedagogice, Asztalos își centrează întreaga diplomă de absolvire pe concepția unui scaun și a unui pupitru, de folosit la toate vîrstele școlii, atît de elevi cît și de dascăli. Studentul Geza Asztalos începe prin analiza tuturor proiectelor de mobilier școlar aprobate pînă în acel an.

Să ne amintim că la vîrsta de 10 ani, de pildă, unii elevi arată într-adevăr ca de 10 ani, dar alții sînt înalți cît cei de... 15. Să nu uităm nici faptul esențial că pupitrele și scaunele școlare trebuie să fie frumoase, adică plăcute la înfățișare, comode, în culori vii și prietenoase. Dacă Institutul de cercetări pedagogice, șocat — s-ar zice — de radicalismul soluției propuse de Asztalos, nu sprijină în nici un fel documentarea și realizarea prototipului, iată că apare pe neașteptate o școală, interesată să achiziționeze noul mobilier. E vorba de Grupul școlar al Întreprinderii de mașini grele-București, reprezentat de directorul său adjunct Traian Mereanu. Fibra de sticlă e oferită de Centrala industrială a sticlei și ceramicii fine-București. E vorba, de fapt, de fibra rebutată care însă răspunde admirabil necesităților cuprinse în proiect. Ar urma să fie fabricat un lot de 600 de scaune; partea metalică la Grupul școlar, elementele matrițate — din nestropol armat cu fibre de sticlă — la Centrala sticlei. Fiind vorba de un lot mic și de matrițare manuală, prețul de cost urcă pînă la 200 lei pe bucată. La o producție de serie mare, acest preț de cost — la fabricație — scade sub 100 lei. (Să amintim, în treacăt, că «fotoliile» propuse de fabrica din Buzău consumă materialul a patru-cinci scaune obișnuite, avînd un preț de cost estimat la peste 300 lei bucata.)

La acest proiect Asztalos a lucrat un an de zile. Forma mobilierului a fost studiată în baza unor elemente ergonomice, bine precizate în colaborare cu dr. Maria Trifan de la Institutul de igienă și sănătate publică. S-au luat în considerație mai multe variante ale scheletului metalic astfel că se pot realiza — prin asamblare — bănci pentru parcuri publice și... scaune obișnuite, pentru lucru și odihnă.

*

Ce rezultă din cele discutate pînă aici?

Prima concluzie este aceea că trebuie să folosim cu încredere știința promoțiilor de designeri. A doua, că e oportună, necesară, presantă chiar înființarea unei expoziții pentru testarea științifică a prototipurilor noilor obiecte destinate producției de masă în industria ușoară.

TUDOR OCTAVIAN ■

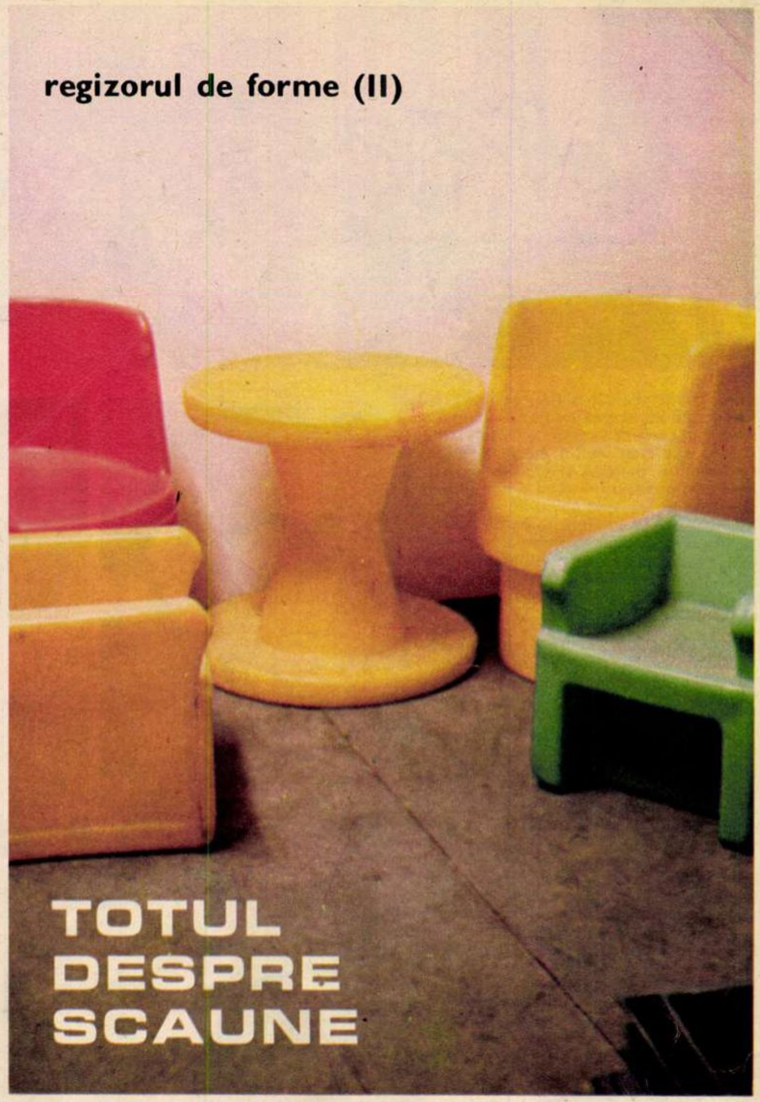

Acestea sînt masa, scaunele și fotoliile prototip pe care le propune rețelei comerciale Fabrica de mase plastice din Buzău.

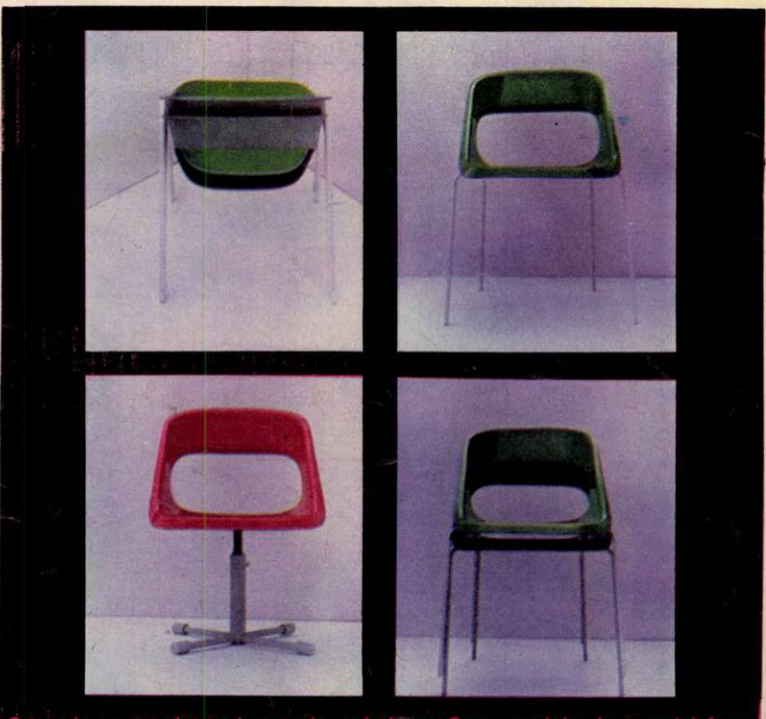

Scaunele acestea sînt proiectate de un designer. Consum minim de material, funcționalitate, culoare plăcută, linie elegantă, preț de cost scăzut. Vă propunem să apreciați și singuri calitățile și cusururile mobilierului din material plastic.

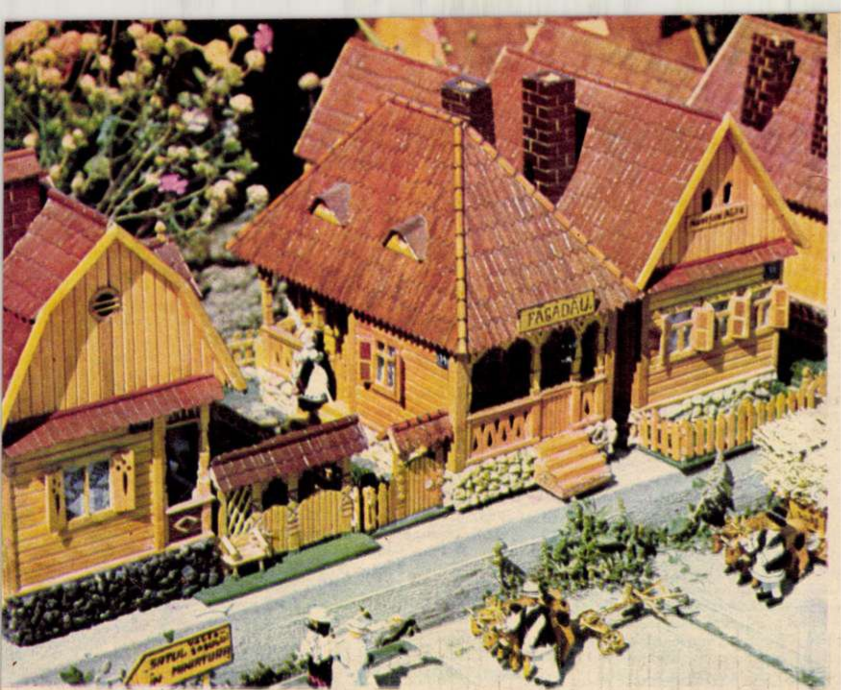

«eu nu pot uita, nici nu vreau să uit; şi să nu le uite chiar de tot nici aceia care vin după noi»

«Mulţi m-au luat în rîs, la început, ziceau că-s într-o ureche şi că-mi pierd vremea cu prostii, vorbe ca acestea mi-au înnegurat cîteodată sufletul, mi-au obosit mîinile, dar nu mult; cum să stau fără să lucru, cînd viu acasă de la serviciu cum să stau şi ce să fac eu altceva decît oameni şi case? Oameni care lucră, aşa cum lucram şi eu, atunci, cum lucrau părinţii şi vecinii noştri, viaţa aşa cum era in satul meu, aşa cum acuma prea puţin mai este, viaţa din veac a satului, viaţa cu nacazuri şi frumuseţi, viaţă amară şi grea, tot mai amară şi mai grea după ce ieşeai din anii copilăriei. De multe ori cînd umblu după tîrguieli prin prăvălii mă gîndesc cît trudea tata, cu toţi ai casei, ca să avem pită, şi mama, după ce toată ziua alerga prin gospodărie, cum torcea noaptea, cum împletea şi ţesea, ca să avem ce pune pe noi. Acuma-s alte vremi, acelea s-au dus. Dar eu nu pot uita şi nici nu vreau să uit: si să nu le uite chiar de tot nici aceia care vin după noi.»

Alexandru Mureşan, 48 ani, tîmplar la C.P.L. Blaj, secţia binale. Pînă acum 13 ani a fost ţăran plugar în satul lui, Valea Sasului. Un sat pierdut printre dealuri sterpe, acoperite cu un fel de tărînă albicioasă, «sarea mîţii», pe care nu cresc nici măcar buruieni. În văi pămîntul e negru ca smoala, greu de lucrat, vitreg cu grîul şi porumbul, dar nu şi cu buruiana. Cere multe îngrăşăminte, însă acestea trebuie transportate pe drumuri pe care anevoie răzbate o maşină cu dublă tracţiune; iar cînd plouă, nici tractorul. Plouă destul de des. Ogoarele sînt atunci mocirle adînci, în care roata se scufundă peste osie. Cînd se usucă, plugurile trebuie trase de cîte două tractoare.

«De ce am plecat, mă întrebaţi, din satul meu, de ce au plecat atîtea familii? Apăi nu toţi s-au făcut orăşeni, unii au rămas tot ţărani, dar în sate în care pămîntul e mai rodnic şi drumurile bune. Fac şi ei agricultură modernă, mecanizată, ceea ce în Valea Sasului n-ar fi imposibil, dar foarte greu. Satul acesta este vechi, am auzit că s-ar fi găsit atestări documentare de prin 1280 (nu-mi aduc aminte precis, dar am eu anul scris, acasă, într-un caiet). De aceea fac ce fac. Să rămînă mărturie în secolul XXI.»

Comuna Şona, din care face parte Valea Sasului, este o anomalie, cu distanţele ei care ating şi 40 kilometri. Îndreptarea unor asemenea anomalii teritoriale este unul dintre ţelurile sistematizării rurale. Aici procesul se va produce, în bună măsură, pe cale naturală. De pe acum, în Valea Sasului nu mai sînt decît vreo 40—50 de case, nimeni nu mi-a putut spune exact cîte. Scădere ireversibilă şi continuă care, dincolo de aspectul nostalgic, este evident şi obiectiv pozitivă. Media de vîrstă a locuitorilor poate fi cam de 50 ani. Nuntă n-a mai fost, spun oamenii, de vreo 2-3 ani. Ultimul născut al satului are vîrsta de 1 an. Clasele I—IV totalizau în anul şcolar trecut 12 copii; unul dintre ei era inevitabil primul la învăţătură, fiind singur în clasa respectivă. Văd însă pe uliţă stîlpii de lemn proaspăt, pe care s-au şi întins sîrmele, şi aflu că pînă-n iarnă în cele 40 sau 50 de case vor arde becuri electrice.

La Blaj, în casa meşterului-artist (în felul lui, un artist naiv, care în loc de vopsele foloseşte lemn şi pînză şi în loc de pensulă, cuţitul, «un cuţitaş de 5 lei»), cîteva din... casele pe care le-am vizitat acolo. în Valea Sasului. Dar pe cele mai multe, care astăzi nu mai sînt, Alexandru Mureşan le-a făcut din amintire, folosind şi îndrumările date de cîţiva bătrîni din sat. Simplu, din deşeuri de lemn cioplite cu răbdare, îmbinate migălos cu puţin clei, din resturi de furnir zimţat cu foarfeca pentru a închipui ţiglele şi şindrila acoperişurilor. Oamenii, mai toţi înfăţişaţi lucrînd, mici, pe potriva caselor-miniatură, sînt îmbrăcaţi în haine cusute din bucăţele de pînză albă şi neagră, înflorată cu aţă colorată. Pînă la anul viitor, meşterul vrea să-şi facă o cameră de 7×4 metri (sprijinul primăriei în procurarea materialelor de construcţie va fi, desigur, binevenit), unde «căsuţele şi omuleţii» să alcătuiască o expoziţie permanentă înfăţişînd «viaţa din veac a satului ardelean, viaţa aceea cu necazuri şi frumuseţi», trecînd azi din realitate în istorie.

«Vreau musai să mai fac şi o nuntă ţărănească, aşa cum era, cu muzică, vreau să zic cu ceteraşi, nu cu chitară şi cu treburi d-estea. Dealtfel, niciodată nu apuc să termin ceva înainte de a plănui o nouă machetă. Cred că toată viaţa voi lucra la ele. Cum am început? Apăi de copil m-am apucat să cioplesc lemn, singur am învăţat, n-avea cine să-mi arate, cînd eram de vreo 14 ani mi-am făcut vioară, am şi învăţat, tot singur, să cînt cu ea, mamei i-am făcut o maşină de cernut inventată de mine, învîrtea la manivelă şi cernea făina, fără atîta oboseală».

A avut 3 expoziţii în Blaj, una la muzeul din Alba Iulia şi alta la Muzeul Brukenthal din Sibiu. De la ultima expoziţie, iată numai două din mulţimea de însemnări cuprinse în Cartea de impresii: «O zi importantă într-o expoziţie importantă şi sugestivă. Doru şi Marcela. 23.08.75». «Mulţumim creatorului şi organizatorilor pentru frumuseţe şi autenticitate. Ana Popa.» Sînt şi cîteva însemnări în limbi străine, la fel de entuziaste. Sute şi mii de oameni au admirat machetele lui Alexandru Mureşan. Păcat că printre ei nu s-a nimerit şi cineva de la Muzeul satului. În răspunsul la o scrisoare din martie 1975, muzeul a promis că un muzeograf se va deplasa la Blaj. Meşterul-artist îl aşteaptă cu răbdare, lucrînd.

MIRCEA FODOREANU ■

---

toamna la vîlcea

...Îndiferent că se numeşte Golden, Jonathan sau Starking, atunci cînd muşti din el carnea fructului parcă se oferă, iar senzaţia, mai întîi, e aceea de uimire: cît parfum, şi dulce, poate naşte pămîntul! Abia apoi te gîndeşti la munca oamenilor şi vine acum o a doua uimire, pentru tine, consumator obişnuit, prea puţin aflat în temă: cîtă muncă, ce volum imens de efort şi grijă necesită sădirea, creşterea şi mai ales îngrijirea acestor roade!

Pe Ion Bobocea, directorul Trustului I.A.S. Vîlcea, îl găseşti greu, dar greu de tot, mai toată vremea aleargă cu maşina pe cîmpiile şi dealurile judeţului — ponderea fructelor în Vîlcea este considerabilă, iar unităţile, formînd cîte un centru, sînt aflate la mare distanţă una de alta. Dacă ai totuşi şansa să-l găseşti, să mergi apoi împreună cu el, cu maşina sau pe picioare, timpul devine insesizabil, omul ăsta are darul de a-ţi vorbi despre munca sa şi a oamenilor din subordine — mai ales despre munca acestor oameni, despre el nu-i prea place să vorbească şi te roagă din capul locului să reţii acest lucru! — cu o pasiune şi un gust al povestirii cu totul ieşite din comun.

Vizităm două ferme, pe rînd: cea din Ioneşti, apoi cea din Milcoiu. Campania de recoltare e pe sfîrşite, se munceşte adică în plin, la început munca asta ţi se pare oarecum haotică, oameni, multe femei, apar din sau se pierd printre pomi, livezile sînt cît vezi cu ochii; abia ajuns însă la locurile de depozitare, în faţa stivelor cu lăzi pline de mere şi pere, sortate pe categorii, înţelegi că rezultatul muncii acestui furnicar uman nu se măsoară în cifre — în mii sau zeci de mii de bucăţi, de pildă, pentru a reuşi să-ţi faci o imagine —, ci **în tone**. Şeful fermei din Milcoiu, Ion Stîngă, «domneşte» peste 300 de hectare din care îşi trag seva 60 000 de pomi dar, iată, ambele aceste cifre spun parcă mai puţin decît acea minune vegetală pe care am văzut-o aici — un păr ale cărui fructe atîrnau în ciorchine, ca strugurii, veritabili ciorchini de pere, într-un pom, el singur purtînd în «cîrcă» peste o jumătate de tonă de fruct tînăr, proaspăt, extraordinar de gustos. O jumătate de tonă fructe într-un singur pom!

Ferma Milcoiu este compusă din plantaţii clasice, 20 000 de pomi, dar mai ales din culturi intensive — 40 000 de pomi, aflaţi pentru prima oară pe rod, anul acesta — anul acesta care a fost atît de vitreg, în care inundaţiile au premers grindina, iar ambelor le-a premers bruma, o nenorocită de brumă ce a pus în pericol rodul, dar pe care oamenii au învins-o; au aprins focuri printre pomi, au dat foc la paie şi uscături, peste tot s-a împrăştiat un fum dens, alb, «şoferii aprinseseră farurile în plină zi, mai întîi au crezut că s-a lăsat ceaţa».

În opt ani de zile, Ion Stîngă a avut exact 16 zile de concediu, mai exact **şi-a luat** aceste zile, drept avea, fireşte, la mult mai mult, dar şi el, ca şi Ion Bobocea, ca şi Ştefania Creţan, tehnician principal la ferma de stat Ioneşti, sau ca şi directorul I.A.S. Drăgăşani, Ion Aslan, pe care aveam să-l cunosc a doua zi de la sosirea mea în judeţ — toţi aceşti oameni ai fructelor au o dragoste a meseriei devenită patimă de-a dreptul, nu s-ar deslipi de lîngă livezi sau viţă de vie nici în ruptul capului, Ion Stîngă îmi spunea apăsat, dar cu sinceră mîndrie: «tovarăşe, din 52 de duminici, 45 le lucrăm aici — cu şi fără note telefonice!», ceea ce vroia să însemne că ei lucrează aici, lucrează pur şi simplu, fără indicaţii speciale că să facă asta, adică să stea şi duminicile afară, pe teren — pentru că **altfel nu se poate!**

Pomul — ca şi viţa de vie — merii, perii, strugurii cu alte cuvinte, «nu pot fi lăsaţi singuri, nici o clipă măcar». Replica asta, care-i aparţine directorului I.A.S. Drăgăşani, Ion Aslan, mi-a rămas în memorie. Cred că reprezintă cea mai concretă şi concisă formulare a ceea ce înseamnă munca cu fructele. Munca cu fructele, plină de dragoste, de pasiune, pe de o parte, pe de alta munca aspră, lupta mai exact cu capriciile naturii — capricii, repet, extrem de violente, de dure în acest an. În zona Drăgăşanilor de pildă, grindina a lovit puternic în 1 şi 2 iunie, a fost nevoie de o muncă titanică pentru a preîntîmpina o catastrofă şi abia se mai liniştiseră lucrurile cînd un nou val de piatră a lovit din nou, pe un front de 60 de kilometri, aproape că nu s-a mai văzut aşa ceva pe aici!

Aceeaşi grindină i-au făcut pe Ion Bobocea, pe Ion Stîngă şi mulţi dintre aceşti oameni ai fructelor să plîngă ca nişte copii, «a fost prăpăd, ţi se rupea inima călcînd printre pomi şi adunînd fructele căzute, simţeam cum mă taie ceva, ca un gol, ca un necaz ce iese din tine şi te înebuneşte, te sufocă!»

Şi totuşi, chiar în aceste condiţii — depăşind chiar momentul inundaţiilor, al ploilor fără sfîrşit: se mai văd şi astăzi brazdele adînci lăsate de tractoare în livezi, lucrau cu cîte două tractoare, legate unul de altul, nu se putea altfel, maşinile patinau — chiar şi în aceste momente, iată, gospodarii vîlceni au ştiut să iasă nu numai la liman, dar să dea şi o producţie mai mare decît cea prevăzută. La I.A.S. Drăgăşani, de pildă, unde campania de recoltare şi vinificare practic s-a încheiat, se vor realiza 2 000 de tone fructe (din care mere cca. 90%), faţă de cele peste 1 400 doar, prevăzute.

Nu se stă nici o clipă: la Drăgaşani se asigură de pe acum baza tehnică materială necesară plantaţiilor, se transportă masiv îngrăşăminte şi gunoi de grajd acordîndu-se o atenţie deosebită viilor slăbite fiziologic — slăbite, paradoxal, atît de grindina care a lovit lemnul, dar şi de un rod deosebit de bogat. La ora actuală, mustul ce va deveni vinul — celebrul vin al Drăgăşanilor care le-a adus celor de aici 102 medalii din care 86 de aur, la diversele concursuri naţionale şi internaţionale — se află depozitat în butoaie. Iar merele iau drumul, aşezate în ultimele lăzi, către centrele de depozitare.

La Ioneşti, atunci cînd am vizitat ferma, tocmai sosise un delegat din Bucureşti, un anume tovarăş Oprea care urma să achiziţioneze 75 de tone de mere. Ne-a promis, cu mîna pe inimă, că după Anul Nou vom vedea în pieţele din Bucureşti minunile acelea de fructe pe care le-am văzut, şi mai ales gustat, acolo, la Ioneşti — şi m-am hotărît să încerc să-l cred. Adică, să cred că vom găsi **astfel** de mere, şi nu de o altă categorie — la Drăgăşani, de pildă, am avut ocazia să asist la o discuţie în acest sens, şi nu vreau să închei aceste însemnări fără a mă referi şi la discuţia asta şi iată cam despre ce era vorba: el, producătorul, adică I.A.S. Drăgăşani, trebuie să predea cantitatea de mere Centrului de legume şi fructe Drăgăşani — reprezentat prin persoana tovarăşului director Ion Tudor — care urmează a o depozita pînă în momentul desfacerii pe piaţă. Pînă aici toate bune, iată însă că din totalul de 1 050 de tone mere, ce trebuiau a fi ridicate pînă în momentul vizitei mele acolo, pînă în ziua de 7 octombrie mai exact, C.L.F. Drăgăşani nu reuşise să ridice decît 700 de tone! — ceea ce duce, implicit, la deprecierea merelor culese şi care aşteaptă pe cîmp. Vinovat a fost găsit mai întîi reprezentantul I.T.A., care vezi Doamne nu trimisese numărul de autocamioane solicitat de C.L.F., omul a spus însă, franc, că nici vorbă, el a dat exact numărul cerut — în cele din urmă, tovarăşul director Ion Tudor a fost nevoit să recunoască în faţa organelor de partid şi de stat că a fost «dezinformat». Adică, frate, **cum** dezinformat?!

Iată o problemă, desigur neplăcută, dar care, cred, îşi va găsi o rezolvare, sînt convins că-şi va găsi rezolvarea asta, pentru că ar fi păcat şi inechitabil ca munca asta a oamenilor din livezi sau vii — munca asta adesea eroică, întotdeauna grea, aspră — de a ne da fructe de calitate, să se împiedice în formulări birocratice sau nepăsare.

Şi apropo de calitate: un măr de calitatea I se presupune a fi fără nici o daună (lovire, adică), să aibă codiţă (semn că a fost cules cu mîna) şi, mai ales, să aibă un diametru de cel puţin 55 milimetri. Am dat aceste date nu pentru a insinua cumpărătorului obişnuit să-şi ducă de acum în piaţă centimetrul în buzunar, nu, repet acest lucru, ci pentru a atrage atenţia celor în drept că merele din Ioneşti, Drăgăşani, Milcoiu — că fructele judeţului Vîlcea, în momentul culesului şi sortării, **au** — adică **îndeplinesc** condiţiile cerute de STAS-uri, şi a le lăsa să se degradeze, sau a le prezenta pe piaţă la o altă categorie decît cea la care se află **în momentul vînzării,** reprezintă nu numai o măsură ce afectează buzunarul nostru, dar şi o lipsă de respect pentru muncitorii acestor ferme, pentru **munca** acestor oameni.

HORIA PĂTRAŞCU ■

Viile Drăgăşanilor au fost culese, soarele aflat în rod musteşte acum, în butoaiele cramelor, pentru la anul.

În dreapta sus: Ion Bobocea, directorul Trustului I.A.S. Vîlcea: un om pentru care creşterea fructelor reprezintă pasiunea de o viaţă.

ORADEA. F.C. Bihor-Universitatea Craiova 1-0. Meci slab în prima repriză, cu un plus de dominare din partea oaspeților. Șuturi aiurea, mult peste poartă, în peluze, salutînd parcă inaugurarea acestora survenită duminică. ● Prin minutele 35-40 publicul de pe stadion, plictisit de cele văzute, asculta cu sufletul la gură transmisia radiofonică, redată de stația de amplificare, a meciului de la.... Oradea! ● La reluare, jocul se înfierbîntă. Gazdele joacă mai bine, bucurîndu-se de inspirația lui Naom, care va fi cel mai bun jucător de pe teren, Craiova face un pas înapoi și, firește, primește gol. Autor — Kun, reintrat după o lungă absență. ● Craiova forțează abia acum, adică foarte tîrziu, scoțînd un mijlocaș și trimițîndu-l în teren pe Nedelcu II. Marcu și Crisan acționează pe aceeași parte, pe dreapta, dar Nedelcu II este insuficient încălzit și Ciupitu ratează. ● Ratarea lui Ciupitu, monumentală, ar fi putut aduce oaspeților un punct pe care, judecînd după aspectul primei reprize și după numărul ocaziilor de gol, îl meritau. ● Neașteptat de nervos, mai ales că pauza competițională pe care și-a luat-o cu de la sine putere n-avea cum să-l consume, Crișan. Irascibil, lipsit de eleganță, scuipînd către public!! ● Arbitrii jocului: Romeo Stîncan 9, ajutat de G. Retezan 8 și G. Angheluță 9 (toți din București) **(Gheorghe Amuza)** ● **BUCUPEȘTI**. Dinamo-Reșița, 4-0, antrenament la o singură poartă, campioana surclasind o echipă palidă, alcătuită parcă din convalescenți lipsiți de vlagă și ambiție. ● Fără Beldeanu, Atodiresei, Pușcaș și Tănase, Reșița a făcut o impresie lamentabilă, în frunte cu portarul Constantin, vinovat la fiecare din goluri. ● Prestînd un joc mai degrabă mediocru, dar speculînd slăbiciunile adversarului, Dinamo s-a detașat grație jocului exact al lui Dinu și prestației excepționale a lui Radu Nunweiller, ultimul «așezînd» pe capul lui Dudu Georgescu două goluri. Cît despre Dudu, acesta a trimis de trei ori mingea în plasă, dar a ratat alte patru ocazii cît roata carului. Lovitura de cap, singura armă de care se folosește în prezent, reprezintă prea puțin pentru pretențiile Ghetei de aur a Europei fotbalistice. ● A apucat să joace nouă minute și Deleanu, reintrodus după o lungă absență. ● Golul al doilea inscris de Dinamo a fost cu cîntec. Tușierul Moarcăș a semnalizat, corect, un ofsaid la Vrînceanu, ofsaid flagrant și vizibil de la patinoarul Floreasca, dar arbitrul de centru, brașoveanul Ghiță, pentru a treia oară în ultimul timp delegat la meciul Dinamo-Reșița, n-a ținut cont de steagul colegului de la tușă!? Dudu a luat mingea, apărătorii oaspeți s-au oprit, s-a marcat, reșițenii au protestat și, într-un tîrziu, C. Ghiță a admis să se consulte cu Moarcăș. Spre stupoarea tribunelor, care văzuseră steagul ridicat la linie, Moarcăș a confirmat valabilitatea unui gol nevalabil!! ● La sfîrșitul partidei, la cabine, C. Ghiță ne-a declarat că a existat un ofsaid în prima fază, dar el a fost, după aprecierea sa și după rectificarea tușierului Moarcăș, pasiv. Părerea noastră este alta: ofsaidul a fost cît se poate de activ, influențînd cursul fazei. Arbitrii jocului: Constantin Ghiță la centru 6, ajutat de G. Ionescu 9 și Tr. Moarcăș 6, toți din Brașov. **(Ovidiu Ioanițoaia)** ● Steaua-S.C. Bacău. Cu trei goluri marcate în repriza a II-a, Steaua a urcat, după o lungă așteptare, în fruntea clasamentului. Echipa, cu Agiu, Stoica, Zamfir și chiar Troi, patru jucători care i-au lipsit lui Teașcă, și cu Dumitru în formă bună, își fericește suporterii de cîte ori joacă în Ghencea.● Și să nu uităm că Moraru, un portar tînăr în care, exceptîndu-l pe același Titi Teașcă luat în răspăr pentru asta, nimeni nu a mai crezut după un debut nefericit cu Dinamo, apără astăzi cu eleganță poarta militarilor, confirmînd titularizarea în echipa națională. ● Mai este și Răducanu, un vîrf care, atunci cînd nu se încurcă singur, le împletește picioarele fundașilor; mai este și Vigu, jolly-joker care îl ține în echipă pe Sameș. ● După ce s-au descurcat o repriză, cu Coman în poartă și ajutați indirect de Iordănescu, în zi slabă, patinator, băcăuanii au primit cum se cuvine două din cele trei goluri din repriza a II-a. ● Cel marcat de Iordănescu a fost din ofsaid clar, nesemnalizat de T. Gaboș pe motiv că mingea a venit de la... adversar! ● De la S.C. Bacău, echipă de pe care urmele B-ului nu s-au șters încă, pe cît de bine a jucat Soșu, pe atît de prost a jucat Băluță, o extremă care aleargă după minge ca noaptea după ziuă. ● Și ar mai fi ceva: cîțiva fotbaliști băcăuani fugeau de parcă atunci s-ar fi sculat de la masă. Se mănîncă bine la Bacău! ● Arbitrii jocului: Vasile Topan 7, T. Gaboș 5 (ambii din Cluj-Napoca), R. Șerban (Craiova) 8. **(Iulian Neacșu)** ● **SATU MARE:** Președintele Olimpiei, Sergiu Mocanu, înainte de meci: «va fi foarte greu, ținînd cont de cartea de vizită a A.S.A.-ului, dar cred într-un 2-0 al echipei noastre».● Imediat după fluierul de începere al arbitrului Vasilescu I din București, fotbaliștii de la Olimpia, în frunte cu Kaizer și Both I pun în mare pericol apărarea din Tg. Mureș. ● Echipa lui Bone este în derută, singurii care stau în față sînt Mureșan și Hajnal, ei fiind pradă ușoară pentru robuștii Cardoș și Bereș.● Kaizer este pe tot terenul, driblează tot ce-i iese în cale, pasează foarte bine, dar și ratează două mari ocazii de gol. ● Gligore intră periculos la toate contraatacurile, trimițîndu-și adversarii la pămînt, conform obiceiului. Se pare că singurul mod în care cei de la Federație «văd» durităţile repetate ale respectivului este legat de ...selecționarea lui în lotul de tineret?! Puțin după începerea reprizei secunde, Kaizer culege o minge din picioarele lui Boloni, o trimite cu adresă la Popa, acesta lăsîndu-i-o lui Helvei, care marchează în poarta goală. Este rîndul lui Onuțan și, pe urmă, a lui Mureșan de la Olimpia să se remarce prin driblinguri repetate, ultimul reușind un gol de toată frumusețea. Fazekaș, intrat pe teren în a doua repriză, este singurul înaintaș periculos de la oaspeți, Bölöni — foarte slab, foarte bun — Popa, Hațieganu și Kaizer — la fel. ● Arbitrii jocului: Gh. Vasilescu I (București) 9, ajutat de N. Păvălucă (București), 9 și I. Cîmpeanu (Cluj-Napoca) 9 **(Emanuel Tânjală)** ● **ARAD** Surpriza zilei, surpriză plăcută, a fost, după evoluția mediocră din ultimele etape, echipa universitarilor clujeni, cu atît mai mult cu cît înainte de meci, la Arad, și nu numai la Arad, toată lumea își punea o singură întrebare: la ce scor va bate U.T.A.? ● Ultimele 30 de minute ne-au oferit un spectacol fotbalistic de toată frumusețea, cum foarte rar se vede în campionat. ● A fost mai întîi o fază năucitoare la poarta (de fapt aproape în poarta) lui «U», cînd toți cei din tribune ne-am ținut răsuflarea aproape un minut, urmată de o ploaie de cornere la aceeași poartă ● Presați necontenit de U.T.A., clujenii declanșează din cînd în cînd contraatacuri bine conduse, iar în minutul 79 unul din aceste contraatacuri se încheie cu o cursă impetuoasă a lui Batacliu și cu un șut de zile mari din colțul careului de 16 m, el însemnînd golul victoriei. ● Arbitrii jocului: N. Cursaru (Ploiești) 6, ajutat de M. Moraru (Ploiești) 7 și C. Andrei (Sibiu) 7 **(Mircea Fodoreanu)** ● **CLUJ-NAPOCA.** Joc submediocru, cu exasperante greșeli individuale. Clujenilor le-a lipsit «mintea limpede» care să dirijeze jocul, să dea sens alergăturii haotice după balon. Bucureștenilor, calmul în fazele decisive, căci, una peste alta, ei s-au dovedit superiori adversarilor. Au șutat mai mult pe poartă, au avut ocazii suficiente pentru a cuceri chiar două puncte. ● De la C.F.R. Cluj-Napoca, s-a impus cu autoritate Ciocan, cel mai bun de pe teren, sobru și sigur în intervenții. De la «Sportul studențesc», Mircea Sandu, dar nu prin joc, de o prestație foarte slabă, ci prin repetatele proteste la deciziile arbitrilor, prin atitudinea și gesturile sale de mare nemulțumit. ● Exceptînd golul feroviștilor, cînd tribunele «au explodat» de bucurie, singurul moment de rumoare l-a stîrnit minutul 79 al meciului de la... Arad, cînd Batacliu a înscris pentru «U»! ● Și dacă pe stadionul C.F.R. nu s-a văzut fotbal, în schimb s-au putut citi cîteva anunțuri publicitare, la «obiect», în care erai invitat să consumi bere «Ursus»!? ● Arbitrii jocului: N. Rainea (Bîrlad) 9, ajutat de N. Dinescu 8 și N. Stoiculescu 8 (ambii din Rîmnicu Vîlcea). **(Decebal Toca)** ● **PETROȘANI**. Pentru că, în etapa trecută, Olimpia a smuls la Iași un punct și datorită faptului că mijlocașul sătmărean Popescu a jucat între fundașii săi centrali, iată că, în deplasare la Petroșani, antrenorul Ilie Oană a aplicat aceeași tactică. L-a plasat pe Romila II între Unchiaș și Dinu, lăsîndu-l pe Simionaș la mijlocul terenului pe post de coordonator, funcție pe care Simionaș a îndeplinit-o riguros, în ciuda faptului că lupta cu doi mijlocași de marcă, Mulțescu și Moldovan. ● Cu alte cuvinte, meciul, o încleștare dîrză și în limitele sportivității, a fost și o confruntare tactică a mijlocașilor. ● Cele două goluri (semnate de Mulțescu și Costea) au consfințit un echitabil rezultat de egalitate, pentru că atît Jiul, prin Mulțescu și Roznai, mai putea înscrie, dar și Politehnica a ratat de două ori în aceeași fază, prin Doru Ionescu și Nemțeanu. ● Cea mai frumoasă fază a meciului a fost cea din care Politehnica putea cîștiga ambele puncte: Simionaș trimite pe contraatac o minge către Costea, acesta îl deschide scurt pe Doru Ionescu care, după un sprint sec, se trezește în fața portarului Ion Gabriel ieșit să-i închidă unghiul. Șut puternic, Gabriel respinge pînă la Nemțeanu, dar acesta, de la numai 12 metri, cu poarta goală, trimite în cădere pe lîngă bară! ● O fază fierbinte realizează însă și Mulțescu care preia o minge de la mijlocul terenului, trece în dribling pe lîngă trei adversari, intră în careu, este încolțit de alți trei adversari, controlează mingea în continuare, caută un culoar de șut (normal ar fi fost să paseze către Roznai sau Moldovan, amîndoi demarcați în apropiere) și pînă la urmă, cum se întîmpla de obicei, este deposedat de balon. ● Arbitrii jocului: C. Dinulescu 8, ajutat la linie de C. Bărbulescu 8 și N. Gheorghe 8 (toți din București) **(Victor Niță)** ● **TIMIȘOARA**. Poli-F.C. Constanța 4-1. Ceea ce urma să fie desprinderea echipei locale de plutonul codașelor a fost, timp de o repriză, o încercare dificilă. Joc confuz, plin de «luminări», autori Nistor, Anghel, Mustafa, cum rar se mai văd și în divizia B, în care pasele la adversar au bătut toate recordurile. ● Semnalul de deschidere a scorului a fost dat, din nou, de fundașul central Păltinișan, care și-a plasat exact lovitura de cap. Remarcabilă elasticitatea formației studențești, care atacă împreună cu fundașii Păltinișan, Maier și Mioc și se apără cu ajutorul extremelor Anghel și Petrescu. ● Uitat de antrenori între buturi, dar mereu chemat la selecționata de tineret, Jivan a continuat să facă oaspeților un gol cadou, înlocuirea sa cu Catona fiind salutată de tribune. ● Controversată faza în care arbitrul bucureștean Coloși, căruia îi reproșăm cîteva abateri de la legea avantajului, a acordat gazdelor un penalty, transformat de Dembrovschi cu eleganță. De la masa presei, n-am auzit nici un fluier și n-am văzut nici o infracțiune. Aflat în imediata apropiere a fazei, arbitrul a văzut un henț, pe care l-a sancționat, după relatarea sa, înainte de terminarea fazei. ● A arbitrat Fr. Coloși (București) 5, ajutat la linie de I. Rus (Tg. Mureș) 6 și M. Stelian (Sighișoara) 8. **(Ion Predoșanu)** ● **PITEȘTI.** F.C. Argeș-Rapid 1-0. Specialistă în jocuri chinuite acasă, F.C. Argeș nu s-a dezmințit nici în partida cu Rapidul, obținînd o victorie «scurtă», după o cazne de Sisif. ● Decizia ar fi putut-o obține și echipa giuleșteană, care a evoluat bine, a acoperit inteligent terenul și a avut la fel de multe ocazii mari de gol (trei) ca și gazdele, dar le-a ratat pe toate, cea a lui Leșeanu — șut din 4 metri exact în... colțul unde se afla portarul — fiind un model didactic la capitolul **erori inadmisibile în fotbal.** ● Supravegheat permanent de tenacele Niță și de durul (păcat de talentul lui) Petcu, Dobrin nu și-a făcut jocul obișnuit, a creat cîteva faze excelente, dar a și avut perioade cînd era ca și absent pe teren, lipsa de dispoziție a conducătorului de joc piteștean transmițîndu-se întregii echipe. ● O singură dată Dobrin și-a arătat clasa, cu o mișcare clasică de «mat într-o mutare»: a făcut o preluare de mare finețe, pe vîrful bocancului (între doi fundași rapidiști uluiți), și a șutat năprasnic, din vole, de pe la 14-15 metri, în stîlpul porții apărate de Ioniță, învins dar salvat de șansă. ● Un element de culise care explică în oarecare măsură indispoziția întîlnită în tabăra argeșeană în ziua meciului, reflectată apoi, în oarecare măsură, și în evoluția pe teren a echipei gazdă. Pentru motivul de a se fi vindecat înaintea expirării... concediului medical prescris la lot și de a fi jucat la Tg. Mureș, Dobrin a fost sancționat de federație. La fel medicul echipei, dr. Paul Tomescu, unul din foarte puținii specialiștii recunoscuți ca atare activînd (de peste 20 de ani) în fotbalul nostru, vinovat și el că și-a... vindecat jucătorul în jumătatea timpului de tratament **hotărît** la București «l-am administrat lui Dobrin Boicil, Hidrocortizon, Alfachimotripsin etc. — ne-a spus medicul P. Tomescu. S-a făcut bine. Nu era stupid să nu-l las să joace numai pentru a respecta o hîrtie depășită, care nu mai avea sens?!» Nu mai comentăm o situație care n-are dealtfel nevoie de vreun comentariu. ● Arbitrii jocului: Cristian Teodorescu (Buzău) 6, ajutat de A. Ene (Craiova) 8 și I. Kosuth (Buzău) 7 **(Marius Popescu)**.

DIVIZIA B. Nou cuplaj la **BUCUREȘTI.** Autobuzul-Metalul 0-1, la capătul unui meci foarte slab, pe alocuri penibil. A doua repriză a salvat oarecum spectacolul fotbalistic, datorită insistenței jucătorilor de la Metalul care au reușit unicul gol al partidei cu cinci minute înainte de final, prin Tănase. Voința-Progresul 1-3. Elevii lui Mateianu deschid repede scorul, min. 3, printr-o lovitură liberă transformată de Ștefan. Plimbînd mult mingea și beneficiind de inteligența în joc a lui Dumitriu II, Progresul ține bine frînele jocului, marcînd al doilea gol prin Tevi. Reacția Voinței, gol înscris de Costache, nu reușește să echilibreze desfășurarea partidei, Progresul se reinstalează la cîrma evenimentelor, combinînd mult și reușind al treilea gol în chiar ultimul minut al meciului. O victorie muncită și meritată, izbîndă purtînd, ca și în alte dăți, amprenta inteligenței și experienței marelui fotbalist care este Dumitriu. **(Em. Tânjală)** ● **BAIA MARE.** Victorie in extremis a fostului lider, după un meci în care neta sa dominare teritorială a fost haotică și lipsită de clarviziune. U.M. Timișoara s-a apărat cu exactitate și a contraatacat periculos, dar n-a izbutit să reziste pînă la capăt, primind gol cu cinci minute înainte de final, cînd ex-rapidistul Codrea a realizat o victorie în care nu mai credea nimeni. Se pare că după un început furtunos, F.C. Baia Mare începe să ezite, demascîndu-și slăbiciunile. Cei care îi prevedeau o intrare triumfală în divizia A au tot mai multe motive de îngrijorare. Cu Hunedoara lider și cu Șoimii fără nici o înfrîngere, în ciuda unui program foarte greu, cu multe meciuri în deplasare, seria a treia a diviziei secunde se anunță foarte disputată în vîrful clasamentului. **(D. Costin)** ● **HUNEDOARA**. De-abia în repriza secundă a reușit liderul seriei a treia să înscrie de două ori prin Șurenghin. De ce? Pentru că Gaz Metan Mediaș, deși dispune de jucători bine dotați tehnic și fizic, a adoptat o bizară tactică de întrerupere continuă a jocului prin mici obstrucții sau repetate aruncări de minge în tribunele unui stadion frenetic, dornic să-și revadă echipa în prima divizie, ca pe vremuri. Autorul golurilor, Șurenghin, împreună cu două certe valori, Georgescu și Șchiopu, alcătuiesc un trio ofensiv care, în actualul campionat, confirmă, dovedindu-se, deocamdată, cel mai eficient atac al diviziei B. **(Victor N.)** ● **SIBIU**. Victorie clară a echipei locale, mult mai limpede decît o arată scorul de doi la zero, însă trebuie să subliniem încă o dată ratările nepermise ale «șoimilor» din linia de atac. Sibienii au arătat totuși o vădită creștere a jocului lor, o dispoziție fizică mult mai aproape de cerințele fotbalului modern, așa cum le cere fără să obosească profesorul Constantin Teașcă, arme cu care au izbutit în cele din urmă să îngenuncheze formația din Călan, echipă care pînă la acest meci nu primise decît 4 goluri în 6 etape. Este însă la fel de adevărat că cele două goluri ale învingătorilor au fost înscrise de... doi fundași — jucătorii Vîrlan și Mihăilă, din nou excelenți, dar buni de data aceasta nu numai în defensivă, ci și la finalizare! Pentru sibieni problema atacului rămîne încă problema nr. 1 de rezolvat. **(D. Grecu)**.

DOUĂ DERBYURI, DOUĂ SURPRIZE!

Deși mare favorită, echipa Dinamo a fost întrecută, pe propriul teren (scor 12-9), de rugbyștii de la Grivița roșie (fotografia de sus). Învinsă la scor, la Cluj-Napoca, de vechea sa rivală, Rapid, echipa de polo dinamovistă și-a luat revanșa (scor 2-1) în ultimul turneu disputat în Capitală (fotografia de jos)

Fotografii de VASILE MÂNECAN ■

Reamintim cititorilor noștri că răspunsurile la ancheta Flacării:

«CINE CREDEȚI CĂ ESTE CEL MAI BUN FOTBALIST ROMÂN AL ULTIMILOR 10 ANI?»

se primesc la redacție pînă în ziua de 1 decembrie 1975.

racul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 77

cum și-a făcut x din măruntaie de pasăre o carieră strălucită

Recunosc, spre ignoranța mea, spre rușinea mea, că multă vreme am privit cu indiferență măruntaiele de pasăre și am ignorat uriașele posibilități care zac în ele. Sigur, păcatul meu este foarte mare însă nefiind un gurman pot să capăt o anume clemență. Nu totală, căci și eu aș fi împotrivă, și eu îmi reproșez clipă de clipă, cum dracu de n-am înțeles rolul decisiv implacabil al măruntaielor de pasăre. Și rolul lor este uriaș. S-ar putea ca și măruntaiele altor animale binecuvîntate, cum ar fi, de pildă, porcul, ca să dau un exemplu care mi-e la îndemînă, să fi avut un rol la fel de decisiv în cariera strălucită a multor bărbați, ei înșiși străluciți pînă în pînzele albe, dar măruntaiele de pasăre îmi sînt mai cunoscute.

Într-o dimineață de aprilie un bărbat între două vîrste mi-a făcut următoarea mărturisire pe care și acum după trecerea timpului o socot senzațională, demnă de marile pagini ale literaturii universale.

— Pe mine măruntaiele de pasăre m-au făcut om...

Trebuie să spun că la început am fost sceptic. Nu-mi dădeam seama cum ficăteii, pipota, tîrtița pot schimba soarta unui om. Și uite că eu am fost cel naiv. Și uite că măruntaiele i-au schimbat destinul.

Am ascultat cu multă emoție mărturisirea lui și încrederea lui în ficăței, în pipotă, în tîrtiță mă înfricoșa.

Auziți ce mi-a fost dat să aud.

— Eu mi-am dat seama că prin măruntaie poți să-ți faci relații. De cînd am despicat pasărea mi-am dat seama că în fața mea se deschid mari perspective. Mi-am dat seama că măruntaiele trebuie rechiziționate și distribuite cu foarte multă atenție.

Îl ascultam îngrozit.

— Dacă știi să distribui bine măruntaiele de pasăre poți să cucerești lumea... Eu am fost primul care mi-am dat seama ce înseamnă în adîncul lor ficăteii, pipotele și așa mai departe, căci n-are rost să ne repetăm...

Într-adevăr, se părea că el are dreptate și nu eu, naivul.

— Am știut cui să-i dau ficații și cui pipota. N-am făcut nici o greșeală. Totul a fost calculat matematic. I-am mulțumit pe toți și nimeni nu s-a supărat...

Și în marșul glorios al măruntaielor de pasăre a intervenit o piedică. N-avea cum să-și dea seama, a greșit în distribuirea lumii haotice și fascinante a măruntaielor de pasăre.

— Am dat ficăței de pasăre acolo unde nu trebuia să dau, recunoștea el cu melancolie și îngrijorare.

Și undeva speranța tot mai exista, și speranța tot din măruntaie venea.

— Totuși celui care-i dădeam pipota era foarte bine văzut. El ar putea să facă ceva... Ăla cu tîrtița s-a retras, n-avea caracter...

Ce război moral și sîngeros al măruntaielor de pasăre. Cine ar putea să-i prevadă sfîrșitul? Cine o să cîștige? Ficăteii? Pipota? Tîrtița? Dracu știe...

TEODOR MAZILU ■

ION DOGAR-MARINESCU

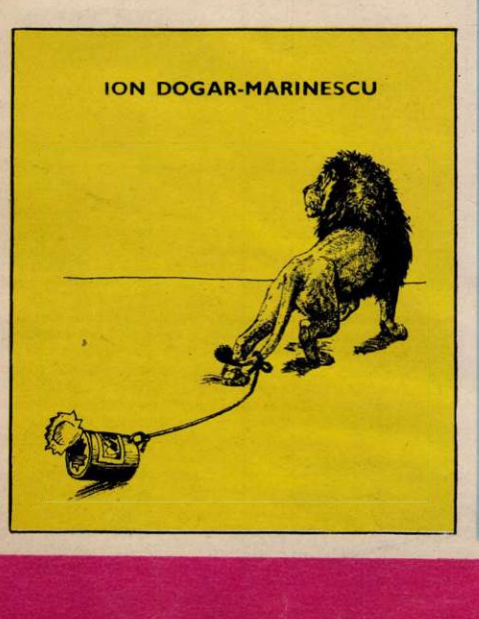

ANTON DRAGOȘ

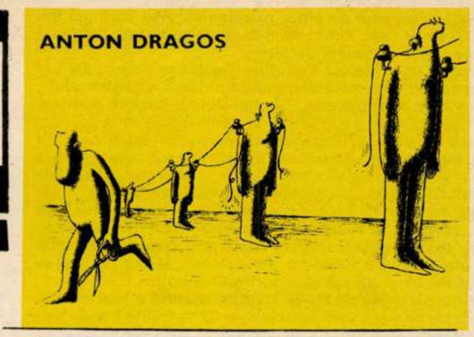

condica de sugestii și reclamații (V)

Subsemnatul N. Zlătaru, trecînd am văzut în fereastră reclama localului care scrie: **Servim zilnic frigărui și cotlet a la Tismana, cîrnat trandafiri și jambon de Gorj, avem grătar cu cărbuni.** Intrînd să verific realitatea am constatat că aveau și frigărui și cotlet și trandafir și jambon și grătar cu cărbuni. Pentru toate acestea afirm prezenta.

N. Zlătaru

MĂSURI LUATE

Se va repara de urgență grătarul, iar grătar cu cărbuni nu putem avea că nu ni s-a repartizat de la trust.

Resp.

* * *

Lucrez de peste 10 ani la delegații străine comerciale și cunosc cîteva limbi la perfecție, engleza-franceza. Neavînd timp să gătesc, fiind divorțat de 2 ani, iau masa în localitate. De aceea sînt foarte plăcut impresionat de faptul că lîngă locuința mea se află un local «pitit» dar cum nu se poate mai plăcut. Excelentă organizare! Curat, amabilitate, gamă variată, mîncăruri frumos prezentate, verdețuri proaspete, șervețele, produse gustoase, calde (cartofi înăbușiți!) uneori bere la ghiață, alte ori pepsi-cola, muzică! Personalul e drăguț, stilizat și la înălțime. Probabil o bună conducere! Mulțumim! Succese! Vom reveni!

Știulete Mihai,
tel casă 16 12 60
tel. servici 14 13 91

P.S. **Dau avantajos meditații.**

* * *

Subsemnatul Cristache Mitran Director, membru al clubului F.C. Biruința, (încă din anul 1959!) am venit în acest restaurant de mai multe ori.

Conștiința mea de om de tipul meu nu mă neliniștește. De ce? Pentru că nu pot să uit amabilitatea, felul ei de a fi a acestei tov. Berciu Elena, tonul ei, totul.

De aceea declar că:

de acum înainte orice reclamație contra dînsei în condica asta trebuie considerată tardivă!

Culese de **AL. MONCIU-SUDINSCHI** ■

culmile penibilului

«N-AI SĂ-NȚELEGI, N-AM SĂ-NȚELEG...»

Drama cunoașterii, marile dileme ale existenței diurne și ...nocturne îi tentează la nebunie pe textierii noștri de muzică ușoară. Iată, tratată în viziune «textilă», fundamentala problemă filozofică a spațiului și timpului:

Timpul trece neobosit... neobosit...
Și dispare în infinit... în infinit...
În urma lui, noian de amintiri rămîn
Dragi nostalgii, purtate de zefiri
Da, de zefiri...! **(Clipele,** «versurile» de **Angel Grigoriu** și **Romeo Iorgulescu,** muzica de **Andrei Proșteanu.)**

În acest noian de amintiri și de nostalgii călărind zefirii...

Doar clipele...
Cînd merg spre împlinire,
Clipele,
Cînd poartă fericire,
Sînt strălucitoare
Și devin nemuritoare...
Clipele!
Da, clipele!

În «versuri» ușor criptice, marcate de imposibilitatea comunicării și a înțelegerii esenței fenomenului cosmic al dragostei (se putea altfel?), tînărul «poet» Mihai Dumbravă **se lamentează:**

Un izvor ce s-a născut,
Din lacrimi mari de ploi
S-a-mplinit un fluviu larg (?!)
Și curge printre noi.
Să te lași în voia lui,
Dă-mi sufletul întreg
Pentru ce? Nu mă-ntreba,
N-ai să-nțelegi
N-am să-nțeleg... **(Nu vom ști niciodată,** muzica de **Camelia Dăscălescu.)** **Vorba lui Sașa Georgescu**:

În van încearcă poeții
Să-și strunească lirele
Fiindcă în fața frumuseții
Ce pot rimele? **(Te-ai născut din spuma mării,** muzica **Mișu Iancu.)**

Într-adevăr, oare ce pot rimele?

CONSTANTIN I. VASILESCU ■

o întîmplare adevărată, bietul buruiană

Cei doi, unul din Rotunda, celălalt din Buciniș, discutau competenți și în gura mare ceva din care rezulta că se poate acționa și mai convingător. Prea mic pentru a nu fi de acord, Dumitru Buruiană (în vîrstă de doi ani) asculta cu atenție și dădea din cap aprobator. Dar, avînd — cum este și firesc — o mai mare încredere în concetățeni, micuțul Dumitru îl trăgea pe cel din Rotunda și de pantaloni. Iritat că discuția, începută atît de promițător și avînd șanse de a se menține în sfera captivantului, degenerează, agricultorul din Buciniș i-a dat tînărului concetățean Buruiană o monedă de 25 de bani. Recunoscător, Dumitru a înghițit-o imediat chiar acolo unde se afla — sub un bătrîn pom din curte. Pe bună dreptate îngrijorați, părinții copilului au explicat doctorului din comună cazul și l-au rugat să intervină, mai ales că pacientul era de față. Li s-a răspuns ferm: vă duceți acasă și, mai curînd decît credeți, băiatul va scăpa de monedă pe cale naturală. Dar după 21 de zile promisul fenomen natural nu se produsese, chiar dacă între timp îngrijorații părinți au consultat și un medic de la spitalul din Caracal. Neavînd studii în medicină, ci doar o obișnuită vocație pentru creșterea copiilor, părinții lui Buruiană cel mic s-au dus și la spitalul din Craiova. Au fost asigurați că stau bine din moment ce au bani de dat și copiilor și mai apoi că în toate cazurile de acest gen evacuarea pe cale naturală și-a dovedit eficacitatea (lucru destul de adevărat dealtfel). Între timp copilul putea să mănînce doar carne tocată, avea o prea devreme poftă pentru lichide și nu-i lipseau tulburările respiratorii. Într-un moment destul de aproape de ultimul, nedumeriții părinți și-au adus aminte că doi dintre băieții dadei Prița sînt doctori la București și că unul dintre ei nu este plecat în concediu. Este găsit, i se explică totul și în primă instanță și acesta dovedește un mare interes pentru buna desfășurare a proceselor naturale. Dar Bucureștiul e Capitală iar medicii din Rotunda au, firește, o slăbiciune pentru băieții din locurile natale. Se efectuează o banală radiografie și se observă cu ochiul liber (acum) că banul se oprise în gîtul băiatului! Nu vrem să facem un cap de țară din acest caz, ci doar să dovedim că uneori se pot întîmpla și lucruri de acest gen. Fericiții părinți, știind că ne aflăm în plină săptămînă a economiei, au depus moneda astfel recuperată la CEC, în contul curent al lui Dumitru Buruiană.

EUGEN SECELEANU ■

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

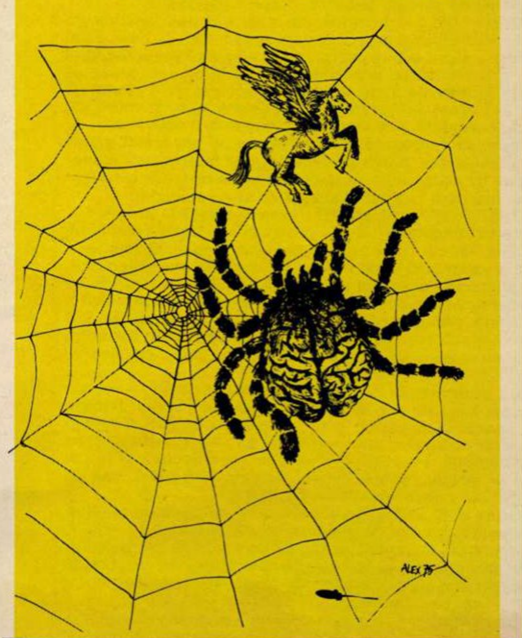

ION DOGAR-MARINESCU

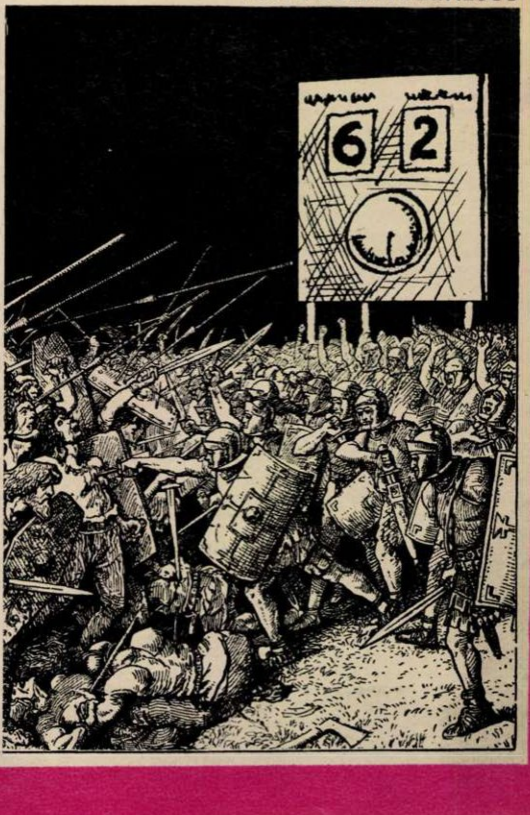

flacara
seriale

RETEAUA DE POLIȚIE
A LUMII MODERNE (10)

din nou „noaptea la paris“

Sîntem, încă, în capitala Franței. În garajul subteran al unui elegant imobil, aproape de Avenue de Breteuil. La cîteva clipe după ce «omul de la Orléans» a intrat cu automobilul în garaj și s-au închis porțile, automat, în urma lui, escadrele de poliție au ocupat, pe mutește, dispozitivul stabilit de comisarul Genthial. El însuși a intrat în bloc, a examinat planul lifturilor și a constatat că trei apartamente, de la etajele 4, 5 și 7 aveau lifturi proprii, care duceau de-a dreptul în garajul de la subsol. Un sistem de a circula discret, de a intra, de a ieși, fără să știe nimeni. Stilul ultramodern al apartamentelor «high-life» pe care le preferau oamenii de afaceri, snobii cu bani și gangsterii.

Orele 14,30. — În două din cele trei apartamente cu ascensor propriu nu era nimeni acasă. La ușa celui de-al treilea a sunat un inspector, după cîteva clipe i-a răspuns un glas bărbătesc prin «interphon». Parcă nu-i venea să creadă cînd i s-a spus: «Poliția! Deschideți!» — «Poliția? De ce? Care poliție?» — «Deschideți ușa, în interesul dumneavoastră. Am legitimația în mînă!» Individul care se grăbise să vorbească la «interphon» nu s-a arătat grăbit să descuie ușa. Căuta să cîștige timp? În orice caz manevra lui nu avea șanse de succes. Porțile metalice ale garajului fuseseră forțate, în subsol se aflau polițiștii.

Orele 14,33. — În sfîrsit, cineva s-a hotărît să descuie ușa apartamentului, dar nu un bărbat, ci o femeie, o apariție blondă, de cel mai frumos blond-american. O îmbrăcăminte vaporoasă învăluia vag pe locatara apartamentului. Inspectorul a ezitat cel puțin două secunde mai înainte de a o saluta protocolar și de a-i spune: — «Căutăm pe domnul Steiner». (Acesta era numele gravat pe o plăcuță de oțel montată sub soneria muzicală.) — «Îmi pare rău, dar soțul meu nu este acasă... vă pot fi agreabilă... utilă... cu ceva?». Locatara cu părul blond-american juca perfect rolul unei femei surprinse în baie sau la masa de toaletă — și care tocmai băga de seamă că bătrînul ei soț Steiner plecase de-acasă. Inspectorul însă pe care comisarul Genthial l-a îmbrîncit prietenește înainte și l-a smuls din fascinația momentană, n-a pus nici o întrebare protocolară. A intrat, pur și simplu, în apartament, trecînd fără bună ziua pe lîngă vaporoasa «madame Steiner».

Orele 14,40. — De la subsol s-au auzit cîteva detunături înfundate, zgomot de geamuri sparte, un urlet. Instinctiv, «blonda» a încercat să deschidă un sertar. Inspectorul cel mai apropiat de ea a blocat-o. Se temea să nu scoată deacolo un pistol; femeia nu căuta decît un flacon cu săruri contra leșinului.

Orele 14,45. — Omul de la Orléans a fost rănit și capturat. Dar Steiner, vechi și îndrăzneț gangster din Bordeaux, cu legături puternice în Statele Unite, ieșise din ascensor la mezanin, dispăruse, aproape fără urme, pe un labirint de culoare și de uși care duceau în altă stradă. Valiza pe care o transporta omul de la Orléans conținea, într-adevăr, mai mult de jumătate din aurul furat de la filiala Creditului Industrial și Comercial, precum și 150.000 de dolari, ambalați în pachete... de ciocolată de menaj. Restul banilor? Neant! Omul arestat era un simplu intermediar.

Orele 17. — Un nou «sfat al înțelepților» la sediul central al poliției din Paris, într-o casă veche și întunecoasă de pe cheiul Senei. Discuții de amănunt, schimb de informații, o sedință de rutină. S-ar fi putut crede că marii comisari și inspectori parizieni își pierd timpul degeaba și beau inutil cafea după cafea. Dar aceste convorbiri ascut mințile, detaliile repovestite de zece ori, întrebările puse încă o dată, ajung să formeze o imagine mai limpede, mai apropiată de adevăr, a întîmplărilor și a oamenilor.

Tîrziu, în cea de-a treia seară după spargerea de la Filiala Creditului Industrial și Comercial, pe care o comentau și o povesteau toate ziarele Parisului, care cum putea, cu talentul și fantezia reporterilor săi, inspectorii de poliție au reluat interogatoriile funcționarilor de la bancă și ale clienților ce fuseseră ostatici ai gangsterilor.

Către orele 22, funcționarul de la Filială care aruncase sacii cu bancnote în automobilul «gangsterului nr. 2» (cum i se spunea pentru o mai clară evocare) a spus că l-a enervat «mirosul de piper» al gangsterului. — «Cum adică de piper?», a exclamat unul dintre inspectori. — «Exact, așa cum vă povestesc. Se întîmplă că eu sînt alergic la anumite mirosuri, între care acesta de piper. Banditul care m-a obligat să duc sacii cu bani în mașină mirosea, destul de tare, a piper».

La Paris, pentru un foarte mare număr de locuitori, noaptea servește ca o punte de trecere între două zile cu lumină, nu ca un interval de odihnă. Între parizienii insomniaci s-au numărat, atunci, și inspectorii din «brigada criminală», care căutau pe autorii «celui mai scump jaf al secolului». Oamenii-legii s-au dus la garajul prefecturii, unde se aflau mașinile gangsterilor din Avenue de Breteuil. Au luat cu ei și trei cîini-polițiști, cei mai buni «copoi» parizieni, cu lung dresaj. Cu mașină, cu cîini, cu polițiști s-au dus la locul unde gangsterul amator de piper abandonase automobilul Citroen. Acolo, pe o stradă de periferie, din cartierele de nord ale Parisului, au început urmărirea cu ajutorul cîinilor.

Șansele erau mici, totuși nu plouase, locul era puțin frecventat, mirosul de piper neobișnuit. Așa încît cei trei cîini au ezitat vreo cîteva minute, apoi au pornit, bot lîngă bot, pe urma mirosului de piper.

N-a fost ușor deloc! Gangsterul plecase pe jos, dar era de presupus că la mică distanță se suise în alt automobil... Din fericire, n-a fost așa. Gangsterul se dusese mai întîi la o prietenă «de încredere», în camera căreia lăsase un sac «cu rufe de schimb», apoi plecase să mănînce la un «bistrou». În lipsa femeii de acasă, cineva venise, luase «sacul cu rufe». Ea știa numai cine îl adusese: un anume Robert Channaul, zis și «Bob Algerianul». Poliția îl cunoștea, cazierul lui începea la Marsilia, continua prin New York, revenea în Franța, la Bordeaux, peste tot cu «găinării», tentative de spargeri, bătăi prin baruri deocheate. Bob era socotit o haimana periculoasă. Mutra lui fusese destul de bine prinsă în «portretul-robot».

Ziua a patra. Orele 8. — Omul cu piperul a fost arestat și el în garsoniera unei «prietene». Cîinii polițiști s-au dus de-a dreptul la ușa lui. La interogatoriu, Bob a spus că «obiceiul de a mirosi piper» l-a căpătat în «casbah», la Alger, unde copilărise. — «Dar spargerea de pe Avenue de Breteuil?» — «A organizat-o «șeful», care venise de la New York cu planul gata.» — «Unde era sacul cu bani?» — «L-a luat tot «șeful», și a dispărut cu el...» — Cine l-a ajutat pe Bob la atacul băncii?

Întrebarea devenise inutilă. Comisarul Jacques Genthial știa numele celui de-al doilea gangster, datorită unei benzi de magnetofon. În timpul «asediului» de la filială, gangsterul și-a formulat «condițiile» prin radio-telefon. Toată convorbirea cu el a fost înregistrată, conform tehnicii actuale a poliției, pe bandă de magnetofon. Vocea gangsterului a fost ascultată de polițiști, de ostatici, de specialiștii de la biroul de identificare. De zeci de ori a fost ascultată, reluată, în căutarea unui accent neobișnuit, a unei inflexiuni vocale particulare. Dar nu vocea l-a trădat pe gangster, ci vocabularul lui, cuvintele pe care le-a folosit. Un inspector a observat că banditul folosea două-trei cuvinte din «argoul» specific al pușcăriilor din sudul Franței. «Clientela» acestor închisori era numeroasă, dar după o cercetare de cîteva ore — cu «portretul-robot» în mînă și cu ipoteza de lucru că vocea era a unui gangster de curînd ieșit din închisoare — individul a fost identificat. Era un anume Jean Petitjean, poreclit «Gomosul», pentru că făcea pe aristocratul.

Orele 14. — Jean Petitjean a fost găsit într-o casă prăpădită, din partea de sud a Parisului. Fusese zărit de un borfaș care-i plătea, denunțîndu-l, o veche rivalitate de dragoste.

Polițiștii l-au arestat tocmai cînd își confecționa, cu pricepere, o nouă fizionomie. Era fără sprîncene, își punea tampoane de ceară în gură, rotunjindu-și obrajii. Inspectorul de poliție l-a luat în rîs. — «Mai bine ți-ai modifica vocabularul!» Și i-a spus în ce mod a fost identificat. Jean Petitjean n-a crezut. El bănuia că a fost denunțat de complici sau de «șef». Chestia cu banda de magnetofon i se părea un truc ieftin de-al poliției. Pe «șeful» invizibil nu mai avea de unde să-l ia. Un individ necunoscut venise la Petitjean și luase banii, așa cum se stabilise înainte de lovitură. Împărțirea prăzii urma să se facă la New York, unde fiecare bandit trebuia să ajungă fără un dolar asupra lui, înzestrat de «șef» numai cu cecuri de turist, pentru a nu fi suspectat.

Orele 19. — Cu toate că de multă vreme nu mai era un «boboc» în materie de furturi și crime, Jean Petitjean s-a simțit abandonat de bandă, de «șef», și, după scurtă «rezistență» la interogatoriu, a început să facă mărturisiri amănunțite.

În a patra zi de la comiterea spargerii poliția știa tot ce trebuia să știe, despre gangsteri, despre pregătirea și efectuarea atacului din Avenue de Breteuil, dar lipseau, din tabloul acestei lovituri, două trăsături esențiale: banii furați și «șeful», caidul, organizatorul și profitorul.

După cum relatează ziarele pariziene, atacul din 10 septembrie 1975 de la filiala Creditului Industrial și Comercial era, practic, lămurit în patru zile și patru nopți de-a lungul cărora comisarul Jacques Genthial nu-și amintea dacă a dormit sau nu. Toți gangsterii care luaseră parte la lovitură erau arestați. Se știau complicitățile, ascunzătorile, modul de comunicare, «codul» lor secret de recunoaștere.

Dar principalul autor, pe care-l numeau «Steiner» (deși acesta nu era decît unul din cele trei nume găsite pe trei pașapoarte false din apartamentul lui) se volatilizase, «se topise în atmosferă». Blonda-americană îl cunoștea de mai puțin de o lună, era o «invitată» în apartamentul cu lift prin dos și garaj la subsol. S-au găsit zeci, sute de amprente, s-a făcut un «portret-robot» impecabil. Totul s-a dovedit, deocamdată, fără succes.

Rețeaua de poliție însă are calitatea de a nu obosi, de a nu renunța la identificarea și arestarea infractorului. Un detaliu neremarcat pînă acum, o eroare a criminalului, o întîmplare, poate duce la concluzia cazului din Avenue de Breteuil. Un caz între o mie de alte cazuri asemănătoare...

MIRCEA GRIGORESCU ■

(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII

eu n-am vrut să trec prin viață ca geamantanul prin gară (3)

Primul lucru mai «serios» cumpărat este un bufet de bucătărie, lîngă care, cum se obișnuiește în familiile tinere, se strîng și altele noi, ce le înlocuiesc pe cele vechi, de la părinți.

— În cinci ani n-am putut cumpăra nimic, am stat cu ce aveam de la ei. Încet, încet însă...

Cel mai important, dacă nu chiar cel mai îndrăgit obiect luat dintr-o singură leafă, leafa lui Ioniță T. Marin, a fost însă un aparat de radio «Pionier», o cutiuță de bachelită în care scala se învîrtea între cele două «Bucureștiuri» de atunci și care, duminica, era pusă pe pervaz, pentru vecini.

— În sfîrsit, ce să spun, n-a fost ușor pentru noi, abia ce mai apucam să iau cîte un cadou din vreo primă, o bluză, o rochie pentru Ioana, dar băieții creșteau, erau sănătoși și ei, eram și noi, munceam amîndoi și uite-așa am început să ne ajungem. Rău însă, ca să nu se înțeleagă greșit, n-am dus-o nici înainte, numai că de prin '60 am început s-o ducem bine. Eram apreciat, am fost ales întîi locțiitor de secretar al organizației de bază P.C.R. din secția strungărie, iar pe urmă, din 1962 pînă azi, secretar.

Tot în 1962 revine la strung și, spre deosebire de cei care, abia săltați puțin, își înghesuie creioanele în buzunarul de la piept, muncește parcă mai mult ca altădată, pe lîngă munca politică propriu-zisă, făcînd, după cum crede pe bună dreptate, muncă politică și cînd lucrează la mașină. Pentru că nu i-a plăcut niciodată biroul cu desfătările sale funcționărești, înmiresmat de cafeaua rîșnită pe loc și de parfumul iute al cernelii, ornat cu dosare frumos etichetate, străbătut de situații, sinteze și tabele aliniate cu rigla.

— Cum să stau, se miră Ioniță T. Marin, o zi întreagă pe un scaun și să tot trag linii, fără să știu măcar dacă liniile astea folosesc sau nu folosesc la ceva, pentru ce sînt bune, dacă sînt bune... Cînd mi-au spus cei de la serviciul tehnic, «hai, Nea' Ioniță, la noi» nici n-am vrut s-aud, nu atît că nu aș fi avut ce face acolo sau că n-ar fi fost o muncă importantă, dar eu nu mă pot despărți de mașină, de lucrul meu pe care oricine poate să-l vadă și să-l pipăie, zicînd că e bun sau nu. La birou, cînd n-oi mai putea să merg.

Cu oamenii, «Nea Ioniță», cum i se spune acestuia în uzină, deși, nu numai ca înfățișare, ci chiar și ca vîrstă, este mai tînăr decît mulți dintre colegii lui, se poartă la fel, rezolvîndu-le problemele, fie de uzină, fie personale, cînd poate pe loc, în hală, fără să se formalizeze inutil și, ceea ce este mai important, fără să părăsească mașina.

— Mă mai supăr din cînd în cînd, mai ales cînd cineva vine la mine să-l ajut și nu pot, că mai depinde și de alții care întîrzie să-l asculte. Și cînd știu că omul are dreptate, că e într-o situație grea și ar avea nevoie și el de o casă, de un pat în cămin, de un bon la cantină, de ajutorul nostru... Cu cît problemele oamenilor sînt rezolvate mai repede, cu atît treaba merge mai bine.

În 1967 în viața lui Ioniță T. Marin au loc două evenimente: își cumpără cu ajutorul statului un apartament de trei camere în Balta Albă și trece împreună cu alți doi strungari să lucreze pe strungurile cu comandă numerică importate din R.D.G. Nimeni nu știa prea multe despre mașini.

De șapte ani fără întrerupere brigada lui Ioniță T. Marin este fruntașă pe întreprindere, mașinile merg bine, dispozitivele executate de el încă din 1967, la fel. Nu, aceasta nu înseamnă că lui îi este îndeajuns o singură privire asupra unui utilaj nou, necunoscut, pentru a-l înțelege și a-l folosi fără greșeală din prima clipă. Ar fi prea mult pentru cel ce este cu adevărat Ioniță T. Marin, om de rară modestie și cu un simț al realității parcă programat la strungul său. Desigur, talentul său tehnic este incontestabil, iar acestuia i se alătură fericit o mare îndrăzneală care face ca în loc să se minuneze, să pună mîna și să caute în «biografiile» mașinilor chiar și cînd acestea sînt «scrise» într-o limbă străină.

— La produsele noi, eu fac singur tehnologia, ca să fiu sigur pe ce iese. Cei de la serviciul tehnic mai vin la mine și mă întreabă și ei, probabil că de atîția ani de zile de cînd lucrez...

Cînd nu lucrează la uzină, lucrează acasă, îi place să fie gospodar, să-și facă singur ce are de gînd, chiar dacă a pune, să zicem, faianță în bucătărie, ori a pune și a uda florile în balcon nu e treabă de strungar. Dar îi place, de cînd se știe, să facă totul cu mîna lui, să vadă el și să le arate și altora ce i-a ieșit, mîndrindu-se atît cît se poate mîndri cineva care răspunde ori de cîte ori este întrebat de ce nu e maistru:

— Decît un maistru prost, mai bine un muncitor deștept.

IULIAN NEACȘU ■

(Va urma)

FOTBALUL E VIAȚA MEA (9)

capete de afiș: skoblar — dobrin

...5 octombrie 1975. Cantina clubului F.C - Argeș. Febra dinaintea meciului se simte și la masă sau mai ales la masă. Deși ceilalți jucători abia s-au apucat să mănînce, Dobrin își termină strugurele, se ridică și pleacă. Asta a fost toată masa lui de prînz: un strugure. Îl întîlnesc în curte. Îmi explică:

— Așa e totdeauna. Nu pot mînca înaintea meciului. Nu de frica lui, nici vorbă, dar am, cu multe ore înainte de a intra pe teren, tensiunea jocului. O mai potolesc cu cîte un pahar, două de apă minerală, dar altceva nu suport.

Rămas singur cu Leonte Ianovschi, primul antrenor al copilului Dobrin, omul care se învîrtește și acum, adeseori, în jurul fostului său elev ca o cloșcă mirată că din ouăle clocite de ea a ieșit și un pui de curcă (sau de... gîscă), primesc, «pe fază», următoarea explicație:

— Asta e rasa, n-ai ce să-i faci! Unii înghit înaintea meciului două ciorbe și trei fripturi, alții de-abia pot să pună cîteva picături de apă pe limbă. Ăștia sînt pursînge, ei cîștigă derby-urile. Ceilalți, buni la căruță... Și pentru că tot a plecat Gică, hai să-ți spun o întîmplare cu doi fotbaliști din ăștia de mare soi. Pe unul îl cheamă Skoblar, pe celălalt... Dobrin. Eram la sfîrșitul lui decembrie 1967, pe 30, îmi amintesc perfect, la Marsilia. Echipa noastră fusese invitată să participe alături de Admira Viena, campioana Austriei și cîștigătoarea cupei în acel an, Olympique Marseille și Monaco la cupa telemagazinului francez. Primul joc al acestui turneu în patru, Olympique Marseille-Dinamo Pitești. În echipa localnică debuta cu ocazia acelui meci celebrul atacant iugoslav Skoblar. Vîrf de atac stînga, dribling de șopîrlă, demaraj pe pistol și dinamită în șut! Toate aceste trei calități aveam să le cunosc din primele 40 de secunde (!!!) ale meciului. Marseiezii abia centraseră, Skoblar pornește în dribling cu mingea pe cap (!), urmează un «1-2» cu Joseph, — un negru cu o alură splendidă, de campion de sprint, care ne-a și marcat în repriza a doua un gol rupînd-o la fugă din mijlocul apărării noastre, lăsîndu-i pe băieți ca bătuți în cuie —, iugoslavul pasează apoi lung, în cruce, la aripa dreaptă, nu știu dacă nu era Magnusson, nu-mi mai aduc bine aminte, extremul face o cursă scurtă și centrează la semiînălțime în fața careului de 16 metri, unde apare ca un drac Skoblar, urmează un voleu senzațional, din cădere, cu stîngul, un voleu pe care n-o să-l uit cît trăiesc și un gol-trăsnet! Mingea s-a dus împușcată sub bară. Coman nici n-a apucat să clipească. Se uita în plasă și nu-i venea să creadă că mingea era acolo, înăuntru... Delir pe stadion, recenta achiziție de la Bayern, de unde fusese transferat pentru o groază de bani, își făcuse o intrare triumfală prin acel gol fantastic. Ai noștri, asemenea lui Coman — ca la dentist! Nu-și reveniseră încă în fire, cînd a urmat, la un interval de numai 2-3 minute, o a doua lovitură de teatru. La un atac al marseiezilor, Dobrin ia o minge din fața careului nostru și driblează, driblează tot, vreo 60 de metri! Este o adevărată cascadă de fente, în care vreo trei apărători francezi sînt aruncați pe jos — din fentă — ca grîul cosit. În tribună se aud exclamații de uimire, «oh, la la, qui est ce fou?» (cine e nebunul ăsta?), Dobrin driblează într-adevăr ca un apucat, ține de aproape un minut mingea la el, nu poate să i-o ia nimeni din picior și nici el n-o pasează la nici un coechipier, ajunge în fața careului advers, în colțul din dreapta, mai face încă vreo două mișcări înșelătoare și șutează extraordinar — ca în ultimul meci cu Steaua, lovitura aceea liberă trasă cu tunul — în bara de fier! Șutul fiind extrem de puternic, mingea revine tare în teren și în vreme ce jucătorii noștri îl sufocau pe Dobrin în îmbrățișări, iar stadionul Saint Louis amuțise, de se auzeau și greierii rătăciți pe gazon, arbitrul, înșelat de ricoșarea atît de puternică a mingii în teren, sau animat de dorința de a ajuta formația gazdă, nu acordă — spre stupefacția generală — golul! A urmat repriza a doua, în care Olympique Marseille a mai înscris, cum spuneam, un gol prin Joseph, dar toată lumea a rămas — după meci — sub impresia celor două magistrale «acute» ale soliștilor Skoblar și Dobrin. Impresionați mai ales de evoluția strălucită a lui Dobrin, ca și de comportarea bună a echipei noastre, în rîndul căreia se mai distinseseră în mod deosebit Barbu și Coman, ziariștii francezi au rezervat spații mari prezentării «fotbaliștilor piteșteni și a asului lor, mijlocașul Dobrin». Așa se face, dealtfel, că în loc să transmită finala turneului, care opunea echipei gazdă o altă formație franceză, Monaco, televiziunea a transmis partida din deschidere, care urma să stabilească ocupantele locurilor 3 și 4, pe care am jucat-o noi cu Admira Viena. «Înrăiți», cum se spune uneori în fotbal, de nedreptatea din primul meci, pe care nu l-am fi pierdut cu un arbitru bun, obiectiv, jucătorii noștri au făcut o partidă irezistibilă în fața vienezilor. I-am învins cu 3-1, Dobrin fiind cel care a deschis scorul după ce a driblat ambii fundași centrali, l-a scos pe portar din poartă și a aruncat mingea peste el, ca la polo, în plasă. Celelalte două goluri au fost marcate de Radu I și Naghi, dar omul nr. 1 al partidei a fost din nou Dobrin. I-a reușit absolut tot, vrăjind realmente tribunele, care l-au și botezat ad-hoc «le sorcier blond» (vrăjitorul blond). După turneu, ziariștii scriau: am venit să vedem o mare vedetă și am văzut două — iugoslavul Skoblar și românul Dobrin.

MARIUS POPESCU ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

„v-am adus-o pe mama !“

Era obișnuit ca atunci cînd se scula el, mai ales cînd nu avea ore de dimineața și pur și simplu lenevea, deci se trezea chiar foarte tîrziu, să fie singur în toată casa. De obicei, se scula atît de tîrziu cînd citea pînă la orele tîrzii din noapte, dar, de această dată, a fost altfel, s-a culcat tîrziu mai întîi fiindcă Maria a avut mai mult de lucru, a gătit pentru astăzi mîncare ca pentru zi de sărbătoare, deși nu era, și apoi s-au certat. E adevărat, cu cuvinte potolite, chiar blînde, spuse în șoaptă ca să nu trezească copiii care dorm în camera de alături, s-au certat în felul lor și deși nu s-a uitat nici unul dintre ei la ceas, o fi fost trecut de ora două noaptea cînd au adormit... El și-a recuperat somnul dimineața, dar pe Maria, ca de obicei, nici nu a auzit-o cînd s-a trezit, desigur, foarte devreme, astfel ca să aibă timp să așeze pe masă mîncarea pentru copii, pachețelele care să le ducă cu ei la școală, să le umple ligheanul cu apă proaspătă, să le așeze pe spătarele scaunelor din camera lor hăinuțele curate și călcate, să îi sărute pe frunte în timp ce ei mai dorm încă, să verifice dacă ceasul deșteptător a fost bine potrivit astfel ca să nu întîrzie la școală și să mai ajungă și în centrul satului, adică acolo unde e stația pentru autobuzul cu care face naveta, în fiecare zi, pînă la fabrica de cherestea din orășelul vecin. Desigur, ar fi putut să o ajute și el, cît de cît, la treburile casei, unde în afară de adusul apei și crăpatul lemnelor nu avea nici o contribuție. dar, ori de cîte ori a încercat să facă ceva din treburile ei muierești, mai rău a supărat-o, adică a trezit în ea bănuiala că el nu e mulțumit de felul în care ține casa. El a insistat să o ajute mai mult gîndindu-se că ea face totul singură fiindcă se simte cumva în inferioritate față de el, care era profesor și recent chiar directorul școlii din sat, în timp ce pe ea se vedea tot o simplă țărăncuță, o fată modestă din acel sat, îndrăgostită de cel care a luat cu chirie camera din fața a casei lor, comportîndu-se neajutorat în fața lui, fîstîcindu-se, trădîndu-și sentimentele cu fiecare ocazie, speriindu-se ori de cîte ori el o privea mai cu atenție sau îi căuta vorbă, mulțumindu-se să îl iubească în taină, fericită apoi de întîlnirile lor pe furiș, nesperînd mai mult decît acele clipe de dragoste ascunse și fugare, cuprinsă de un val sincer, curat, nedisimulat de recunoștință față de el, atunci cînd a trecut peste toate și a luat-o de nevastă; gîndindu-se deci că ea muncește ca o furnică să țină casa oglindă, să facă totul fără el, a insistat în repetate rînduri să o ajute, dar ea a protestat mereu, sincer supărată pentru insistențele lui, ba, mai mult, întrebîndu-l ce nu e bine, ce nu a făcut cum trebuie, așa că a renunțat. S-a gîndit că lucrurile ar fi stat la fel, ea ar fi făcut totul și dacă s-ar fi căsătorit cu un fecior din sat, cu un tractorist, sau cu un muncitor de la fabrica de cherestea, cu alte cuvinte înțelegea că nu recunoștința, sau respectul față de pregătirea și profesiunea lui o determinau să fie, astfel, ci felul în care înțelegea ea datoria unei femei față de soțul ei, față de copiii ei, față de casa ei.

Deschizînd geamul și privind pînă departe, peste munți, fiindcă era o dimineață nefiresc de limpede și de caldă pentru un sfîrșit de toamnă, care permitea o vizibilitate deosebită, și-a amintit că și în urmă cu zece ani, cînd a venit pentru prima dată în acest sat, în mînă cu un geamantan și în buzunar cu o repartiție pentru un post de profesor la școală, a fost o toamnă la fel de frumoasă, cu dimineți de o nemaiîntîlnită prospețime a aerului, a cerului, a codrilor, cu amieze calde, aurite, cu seri cu umbre lungi, cu un val de ceață coborît ca un duh blînd, ca barba răsfirată prelins a muntelui moșneag... Maria, fata aceea îmbrăcată țărănește, cu părul prins sub năframă, cuviincioasă, sfioasă chiar, i s-a părut că face parte firească din acel decor de basm atît de nou pentru el, crescut într-un sat de cîmpie și fără a fi participat la vreo excursie mai lungă în anii studenției. Apoi, pe măsură ce zilele treceau, a început să i se pară că tot ce e frumos în acest colț de vale muntoasă e concentrat în ființa Mariei, și seninătatea, și prospețimea, și maiestoasa simplitate a munților, și chemarea lor nedefinită, și sugestia lor de eternitate... Atunci, cînd a început să o privească mai atent, cu alți ochi, și-a dat seama că Maria se îndrăgostise de el, după felul în care se îmbujora cînd îi întîlnea privirea, după felul în care se tulbura devenindu-i cumva rigide pînă și mișcările. Dealtfel, nici nu i-a fost greu să facă această constatare, fiindcă ea nu știa să își ascundă sentimentele. Și-a dat seama că fata îl iubește și după tristețea discretă a părinților ei, gazdele lui, care, poate tocmai pentru acest motiv, adică pentru a-i despărți, fiindcă nu ar fi fost cuviincios să îl roage pe el să își găsească o altă cameră cu chirie, au angajat-o pe Maria la fabrica de cherestea din orășelul vecin. Numai că ea nu a rămas acolo, în căminul pentru fete, ci a găsit mereu motive să rămînă navetistă, putîndu-se astfel vedea în fiecare seară... Era o dimineață de toamnă la fel de frumoasă ca aceasta, își amintea, și fiind zi de sărbătoare colinda cărările de munte. Tocmai se oprise într-o poiană cu mesteceni cu tulpine albe și frunze atît de galbene de parcă ar fi vrut să împrumute pentru ele culoarea soarelui care le-a dat viață, acum, cînd voiau să se întoarcă în pămînt cu amintirea luminii, sau, se gîndea, și-au luat această culoare a soarelui ca să nu se observe că pe fiecare dintre ele se așterne un buchet de raze, spre a le face să se desprindă de tulpini și să cadă asemeni unor fulgi solari; privea tocmai frumusețea acelei poieni cu mesteceni cînd s-a întîlnit cu Maria, căreia parcă i s-ar fi retezat picioarele din genunchi de emoție, și-a apropiat-o, a sărutat-o și a avut senzația că iubește întreaga ființă minunată a naturii acelor locuri. De atunci a dorit să se întîlnească tot mai des cu ea, pe furiș, iar Maria nu îl putea evita, nu îl putea respinge, în sufletul ei o domina sfînta neputință a iubirii, fiind fericită și mulțumită doar cu acele întîlniri ascunse, în timp ce el înțelegea că se petrece ceva cu totul nou în viața lui, începînd să dorească ceva mai trainic, mai definitiv, mai deplin. A hotărît să se căsătorească cu Maria.

Privind pe geam în lungul văii care ducea pînă la poalele stîncoase ale muntelui și-a amintit că, ciudat, părinții Mariei au privit cu neîncredere vorbele lui frumoase, gîndurile și planurile lui de căsătorie. Nu era potrivit, spuneau ei, ca fata lor, chiar dacă e o fată bună, harnică, dar totuși simplă, neșcolită, să se căsătorească cu un profesor. El a insistat însă și pînă la urmă au cedat... Mai rău a fost însă cu mama lui. Nici nu a vrut să audă. Ea, care era văduva unui ofițer superior, cu două fete cu studii superioare, căsătorite una cu un medic, cealaltă cu un contabil, ea, care prețuia atît de mult poziția socială a fiecărui om cu care stătea de vorbă, ea, care a rămas stîlpul de sprijin al prestigiului mîndriei și propășirii familiei, cum era posibil să fie de acord cu o asemenea mezalianță? «O! Dar e o nebunie, băiatul mamii! Și cine e, mă rog, ce nimfă a munților e țărăncuța aia?... Înțeleg că ți-a fost greu în izolarea aceea, în văgăuna aceea, am și obținut promisiuni de la mai multe cunoștințe că îți vor rezolva transferul, înțeleg, zic, cît ți-a fost de greu, înțeleg că ai fost nevoit să te mai distrezi cum ai putut, dar căsătoria e o treabă mult prea serioasă... Ia gîndește-te, băiatul mamii, ce o să discuți cu ea, cum se va simți ea în compania prietenilor tăi, cît va fi ea de străină de preocupările tale, ce prost se va simți în cercurile pe care le frecventezi tu...» Față de avalanșa de argumente ale mamei, avea tactica lui, să tacă, să asculte orice îi spune, evitînd astfel crizele sau ieșirile mai violente, dar să facă tot cum plănuise. Dealtfel, nici nu se aștepta la înțelegere nici din partea mamei lui, nici a surorilor. Le-a spus totul doar ca să nu poată zice mai tîrziu că nu le-a prevenit, că nu le-a cerut părerea, știa foarte bine că va pleca de acasă ca un alungat, și așa s-a și întîmplat, a anticipat cu exactitate toate reacțiile lor, mai puțin perfidia Dorinei, sora mai mare care s-a pretat pînă acolo încît să vină la el în sat, să stea de vorbă în taină cu Maria și să o mintă în fel și chip, să o jignească, motiv pentru care, atunci cînd a aflat, să trimită imediat la gara din satul vecin geamantanul ei.

Anii au trecut și s-a întîmplat așa cum a prevăzut el și în ce privește iertarea faptei sale. Prima a venit Nana, sora mai mică, cea căsătorită cu contabilul, apoi Dorina, cu soțul ei, medicul. Maria a gătit casa și masa ca pentru oaspeți de seamă, el le-a umplut portbagajele mașinilor cu brînză, mere și altele care se găseau pe la ei, și, odată ajunse la oraș, surorile i-au scris că mama l-a iertat și ar fi bine să îi facă o vizită. S-a dus imediat împreună cu Maria, dar, dacă pe el mama lui l-a primit bine, la Maria nici că s-a uitat, fapt care l-a determinat să curme imediat vizita.

Dar, cum anii, cum timpul, cum toate au o judecată și o pedeapsă a lor, s-a întîmplat că cele două surori au convins-o pe mama lor să vîndă casa și tot ce avea, astfel ca să le poată da lor banii care — ziceau ele — le trebuiau pentru a plăti primele rate la apartamentele pe care voiau să le cumpere. (Bineînțeles, pe el, deși le era frate bun, nici nu l-au socotit, nu i-au trimis nici măcar o bătătoare de covoare din casa copilăriei, fiindcă era un vinovat, un copil în dizgrația mamei.) Ajunsă deci fără o locuință a ei, mama era obligată să apeleze la găzduirea surorilor. La început s-au zbătut fiecare să o ia în casa ei. Apoi, s-a întîmplat o altercație între mama, care era o fire foarte autoritară și pretențioasă, și soțul Dorinei, fapt care a determinat-o să se mute definitiv, pentru totdeauna, la Nana. Tocmai atunci Maria născuse primul lor copil și, surpriză, mama a venit la ei și s-a comportat destul de onorabil, învățînd-o pe Maria cum să îngrijească copilul, însă s-a plictisit repede de viața la sat și s-a întors la Nana. Ce s-a întîmplat nu știa exact, știa doar că mama lui a circulat o vreme ca o minge pasată ba la o soră, ba la alta, pînă cînd s-a trezit cu ea, însoțită de copiii Dorinei. Adică, fiind început de vacanță și copiii Dorinei fiind debili, tatăl lor, medicul, a apreciat că le va face foarte bine o vară petrecută la munte și i-a expediat însoțiți de bunica lor. A fost o vară de chin. Mama era, așa cum o știa, pretențioasă, rea cu copiii, făcînd diferențe în asprime între copiii Dorinei și copiii lui, tratînd-o pe Maria ca pe o servitoare, deși aceasta se făcea că nu observă nimic, privindu-i de sus și vorbindu-le din vîrful limbii părinților Mariei, care, ce-i drept, după această scenă nici nu au mai dat pe la ei, monopolizînd fotoliul din fața televizorului, comentînd totul cu voce tare, rîzînd, chiar dacă copiii se culcaseră deja, începînd să îi controleze și asupra felului în care își cheltuiau lefurile. În fine, a trecut și vara aceea și alta la fel, ce era să facă, așa cum spuneau surorile lui, la el era și soare, și iarbă în curte, și orătănii în coteț, și aer de munte și copiii se simțeau foarte bine. «Uite, și mama ce bine arată, cum s-a îndreptat!»

...Spuneam la început că era obișnuit ca atunci cînd se scula casa lui să fie goală, dar acum auzea zgomot prin bucătărie. «Ea este, și-a spus, inspectează ce a gătit Maria pentru masa de prînz.»

A fost o zi grea, ziua de ieri. S-a trezit cu mașinile surorilor lui, care, rîzînd, ca și cum i-ar spune o mare bucurie i-au declarat: «Ți-am adus-o pe mama!» «Halal! și-a spus în gînd. Parcă nu a plecat de la noi abia acum o lună.» Nu își amintea exact ce l-a enervat. Poate faptul că trecînd în camera alăturată ca să se odihnească după drum, mama s-a adresat Mariei cu cîteva porunci, printre care aceea să îi reinstaleze fotoliul în fața televizorului, ce să îi pregătească pentru cină și altele. S-a enervat și le-a spus surorilor sale ceea ce trebuia să le spună mai demult și anume faptul că împărțindu-și averea mamei, implicit s-au obligat și la întreținerea ei și nu înțelege de ce i-o plasează lui pe cap. Surorile s-au arătat mai întîi jignite și surprinse de modul în care le-a vorbit, credea că vor spune că o vor lua cu ele pe mama, dar nu a fost așa, după cîteva vorbe aspre despre lipsa lui de recunoștință filială, au început să se vaite, să se smiorcăie, să îi spună că soții lor nu o mai pot suporta, că dacă el nu o primește nu mai au ce face altceva decît să o plaseze într-un azil de bătrîni. Nu își amintește ce le-a spus atunci, în orice caz cuvinte tari, fiindcă Maria, care de obicei nu intervenea niciodată, a venit să îl calmeze, în timp ce surorile lui, și mai jignite, s-au ridicat și au plecat ambalînd violent motorul mașinii și, bineînțeles, lăsîndu-i mama să se odihnească în camera alăturată. Seara, cînd mama s-a trezit, Maria i-a servit cina dorită, cînd s-a așezat în fața televizorului i-a învelit picioarele într-un pled și parcă era mai atentă ca niciodată cu ea. După ce a terminat și mîncarea pentru a doua zi, și spălatul unor hăinuțe ale copiilor, tîrziu, cînd a venit lîngă el în pat, l-a certat, adică i-a reproșat că a fost prea aspru și mama lui l-a auzit...

Trecînd în bucătărie a găsit-o pe mama lui așa cum se și aștepta, adică inspectînd oalele cu mîncare gătită de pe marginea sobei. I-a spus însă ceva ce nu a prevăzut, și anume că de acum înainte va găti ea, fiindcă tot nu are ce face înainte de masă, că va prelua ea unele treburi ale casei, fiindcă Maria muncește prea mult și, mai ales, l-a privit în așa mod încît își dădea seama că dorește să îi spună și altele referitor la discuția cu surorile lui pe care, acum era sigur, o auzise, dar el s-a prefăcut grăbit, fiindcă nu ar fi vrut să o vadă pe mama lui umilindu-se. Era destul că gîndea astfel.

EMIL POENARU ■

COPERTA NOASTRĂ:
Cascada Beusnița (fotografie de Gh. Vintilă). La forjă (fotografie de Gh. Amuza); Cules de mere în Maramureș (fotografie de Elena Ghera).

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
DAN BÎRLĂDEANU

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 lei

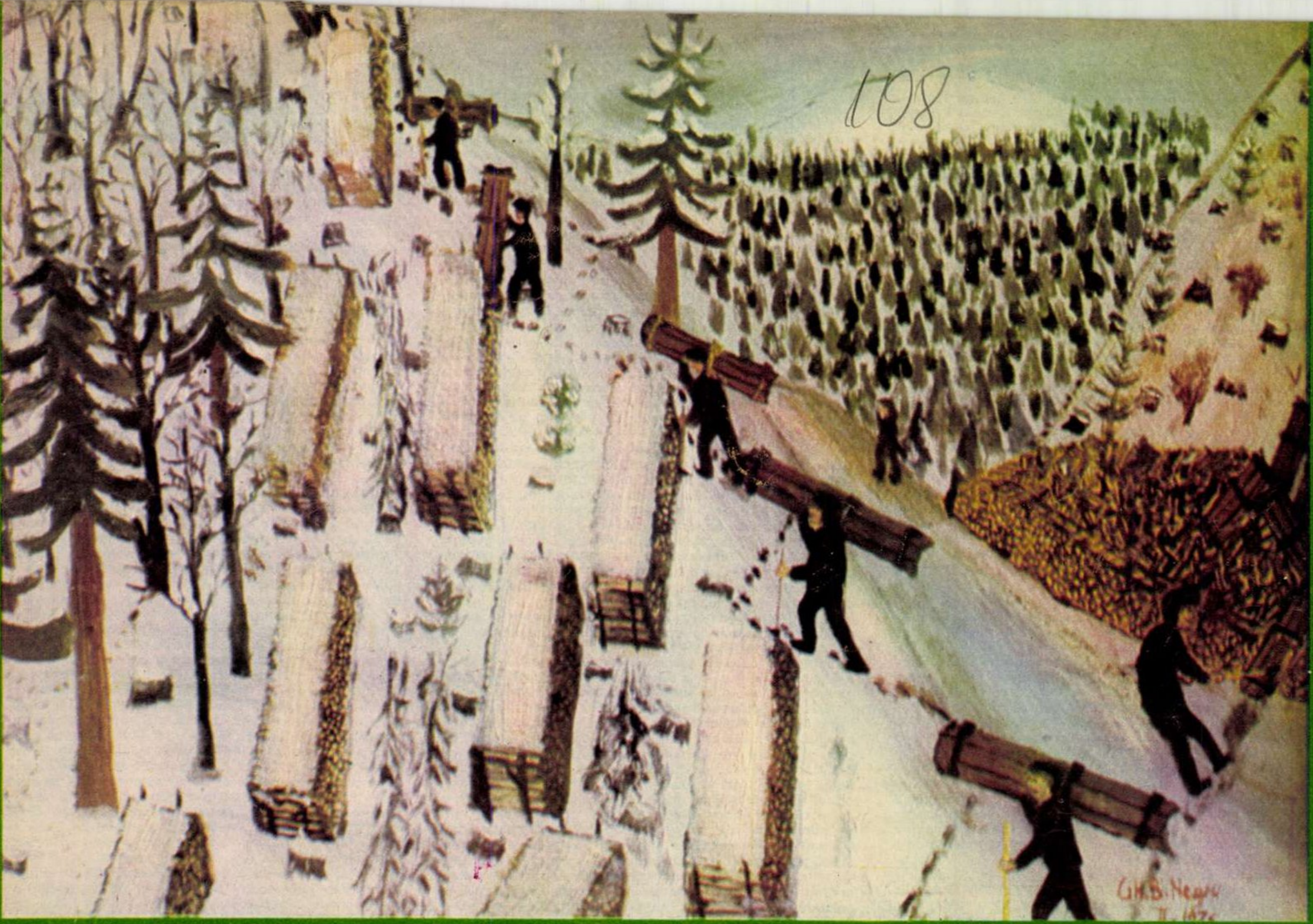

flacara

farmecul unor lucruri simple

În comuna Lerești, din nordul județului Argeș, trăiește un om pe nume Gheorghe Negru. E muncitor forestier la anii pensiei și toată viața s-a ocupat cu tăiatul și prelucrarea lemnelor. Spre bătrînețe a avut curajul să facă unul din acele lucruri pentru care — deși i-au plăcut — nu a avut niciodată vreme: să picteze. Adevărul este că pictează numai din plăcerea de a produce imagini asemănătoare celor pe care le cunoaște de ani și ani. El ia în stăpînire, astfel, realitatea. O imită și, prin imitație, o cunoaște mai bine. O cunoaște, de fapt, în alt chip decît cu sculele și uneltele meseriei, cu interesele traiului și ale familiei.

De cîțiva ani peisajele și tablourile sale cu scene de muncă sînt plimbate prin expoziții, comentate, trimise să reprezinte creația naivă și populară peste hotare. Gheorghe Negru se bucură, firește, de toate acestea,dar e neîndoielnic că ar fi pictat în continuare chiar fără recompense, fără notorietate.

Pornind de la biografii obișnuite — de felul biografiei pictorului din Lerești — autorii unor cărți despre arta naivă au compus adesea niște istorii senzaționale. E adevărat, se cunosc vieți pline de aventură și cîteva de-a dreptul incredibile. Un caz teribil e acela al polonezului Nikifor, surdomut din naștere, acuarelist de o sensibilitate cu totul neobișnuită, obsedat de două-trei teme, banale în mîna altora, cuceritoare pe cartoanele lui. Un alt caz e al neamțului Wittlich, rîndaș de fermă, analfabet, care — amuzîndu-se să copieze poze colorate din cele mai elegante reviste de modă — reușește să cîștige interesul lumii și al pieței artei. Wittlich alungește și înclină figurile, urmărește conturul obiectelor cu o linie tremurată și gravă, colorează arbitrar, dar într-un chip extrem de personal, și iată că planșele sale par schița unor vitralii și, în același timp, o parodie crudă a înfățișării omului cu dare de mînă. Dacă am vrea cu tot dinadinsul, am putea să scriem despre Gheorghe Negru în zodia excepționalului. E un bărbat mărunțel, subțire să-l sufle vîntul, se îmbracă în haine de stofă groasă, închise la culoare, prin expoziții umblă pe lîngă pereți, cu aerul celui picat întîmplător acolo. Aprobă tot ce-i spui, se înroșește cînd vorbești despre tablourile sale. Un om modest, un om bun care nu s-a ales de la viață cu prea multe. Poate să pară ciudat că acest om și-a găsit o meserie atît de grea, poate să pară, de asemenea, ciudat că pictează cu multă nuanță, deși vederea nu-l mai ajută cum trebuie. Din toate amănuntele scrise pînă aici se alcătuiește ușor un text extravagant, cu ipoteze de tot felul, un text capabil să mistifice frumos adevărul. Ar fi păcat, pentru că pictura lui Gheorghe Negru se susține și fără un complement biografic. Tablourile lui sînt reacția bonomă, prietenoasă,a unui om simplu la farmecul lucrurilor simple.

TUDOR OCTAVIAN ■
Reproduceri color de V. MĂNECAN ■

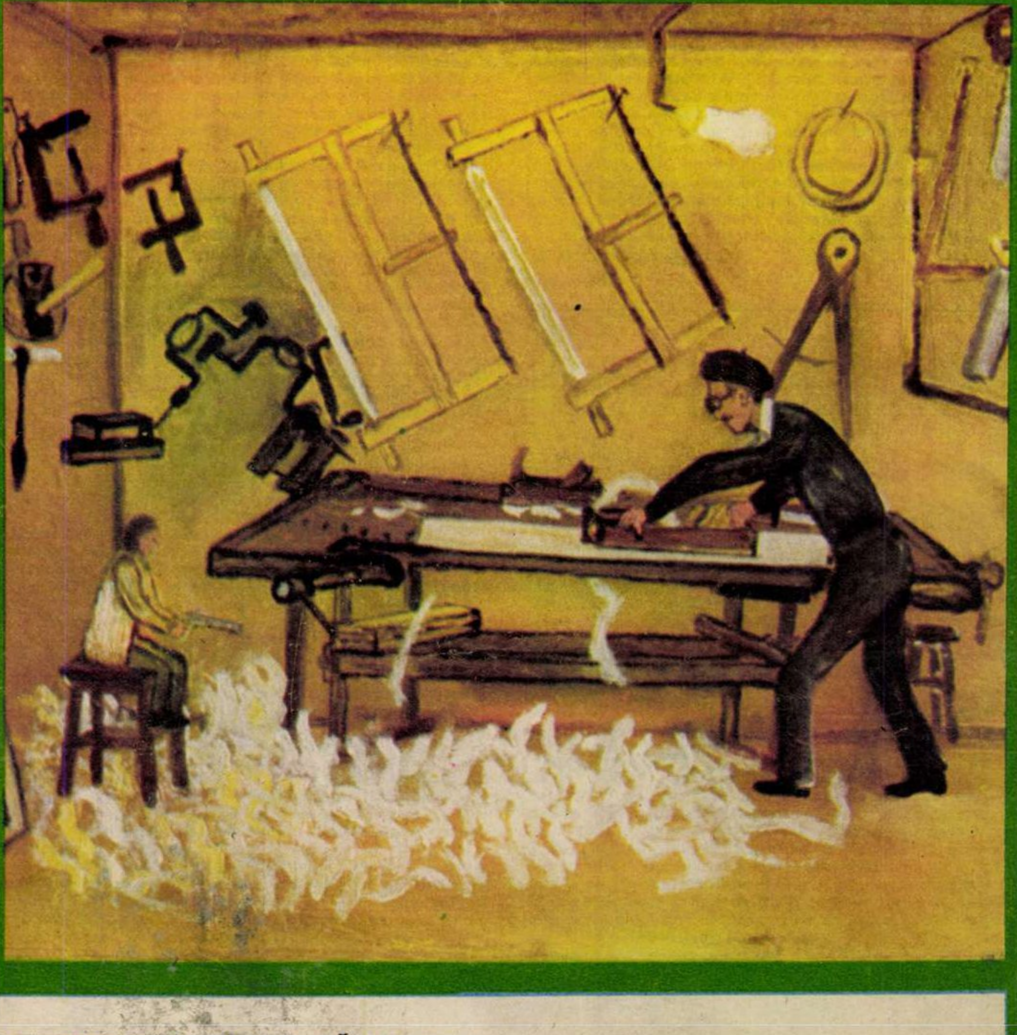

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV – NR. 41 (1062) – 18 OCTOMBRIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

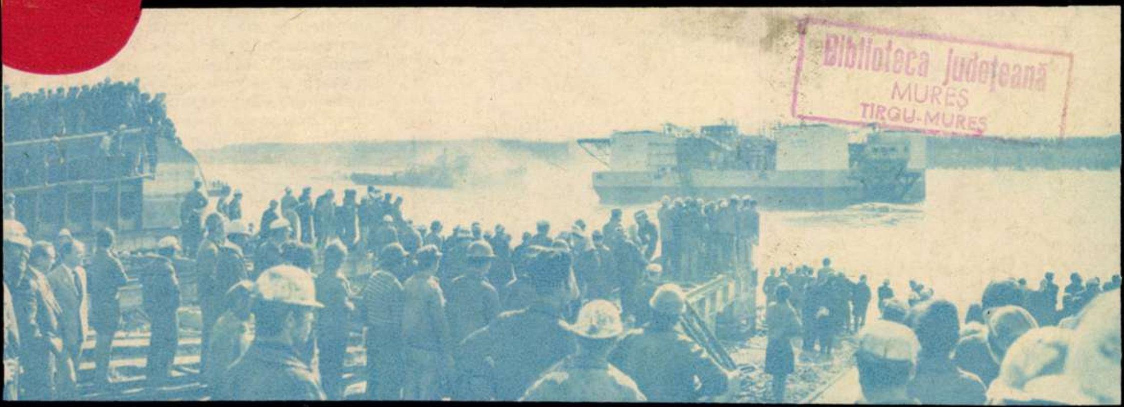

Biblioteca județeană MUREȘ TIRGU-MUREȘ

o cetate de oțel pe apele dunării

În ziua de 9 octombrie am asistat la un eveniment care a ținut cu răsuflarea tăiată sute de oameni: lansarea la apă a primei platforme de foraj marin de construcție românească. Eveniment de seamă în istoria Șantierului naval Galați, în istoria petrolului românesc, în toată istoria tehnicii din România, această construcție reprezintă o dovadă elocventă a priceperii meșterilor noștri de a executa cu succes cele mai dificile lucrări, e un examen trecut cu brio de miile de specialiști, muncitori, tehnicieni, ingineri, proiectanți care au contribuit la această realizare de prestigiu.

Mutată în ziua de 4 octombrie cu cîțiva metri spre Dunăre de pe locul în care timp de luni de zile s-a meșterit la ea, platforma se afla joi, 9 octombrie, așezată pe săniile de lansare, gata să primească botezul valurilor. Vopseaua proaspătă strălucea în lumina rece a toamnei. La babord sta scris — Gloria Constanța. Totodată, o emblemă indica pe beneficiarul lucrării: Întreprinderea de foraj și lucrări geologice speciale. În jurul masivului de oțel era o forfotă activă. Se ungeau cu unsoare specială filele de lansare. Se mai adăugau straturi de vopsea. 4 scafan-

GEORGE ARION ■

(Continuare in pag. 16)

În aparență, între măceșele din fotografie, măceșe pe care le înșiram în copilărie pe un fir de ață, în chip de mărgele, și mătasea de porumb, din care, tot cînd eram mici, ne făceam falnice mustăți, florile de tei, sunătoarea, cozile de cireșe, mușețelul nu există nici o legătură. Și totuși, ele împreună sînt o bogăție a țării noastre de care trebuie să avem cît mai multă grijă, pentru că reprezintă un mare rezervor natural al industriei farmaceutice românești.

5100 de spectatori la cenaclul flacăra luni 13 octombrie la cluj-napoca

PENTRU O LUME ÎN CARE ÎNCREDEREA, RESPECTUL RECIPROC ŞI COLABORAREA TREBUIE SĂ IA ÎN MOD IREVERSIBIL LOCUL RĂZBOIULUI, AL INEGALITĂŢII ŞI SUFERINŢELOR

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Stane Dolanţ, secretar al Comitetului Executiv al Prezidiului C.C. al Uniunii Comuniştilor din Iugoslavia, în timpul convorbirii de la C.C. al P.C.R.

Atmosferă de caldă prietenie, tovărăşească, cu prilejul întîlnirii dintre secretarul general al partidului nostru şi delegaţia Partidului Comunist din Réunion.

În timpul primirii la tovarăşul Nicolae Ceauşescu a delegaţiei parlamentare kuweitiene, conduse de Khalid Saleh Al-Ghunaim.

«**În politica sa externă,** arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu în mesajul adresat celei de-a VII-a Conferinţe internaţionale a centrului «Pacea mondială prin drept» de la Washington, **România porneşte de la faptul că, în lumea de astăzi, condiţia sine qua non a asigurării unei păci durabile, a evitării războaielor şi a stărilor de conflicte şi încordare o constituie abolirea hotărîtă a politicii de dominaţie şi asuprire, instaurarea unor relaţii internaţionale noi, cu adevărat democratice, întemeiate pe respectul principiilor independenţei şi suveranităţii naţionale, deplinei egalităţi în drepturi, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc, pe nerecurgerea la forţă şi la ameninţarea cu forţa în raporturile dintre state, pe dreptul fiecărui popor de a se dezvolta de sine stătător, de a-şi făuri viaţa potrivit voinţei şi aspiraţiilor proprii.**»

Actiunile de politică externă ale României din această săptămînă sînt tot atîtea dovezi ale consecvenţei cu care ţara noastră urmează neabătut această profesiune de credinţă, pe cît de limpede, pe atît de concret sintetizată în citatul menţionat.

Înalta responsabilitate faţă de relaţiile de bună vecinătate, faţă de interesul comun al popoarelor român şi iugoslav, al cauzei păcii şi socialismului a caracterizat întrevederea dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Stane Dolanţ, secretar al Comitetului Executiv al Prezidiului C.C. al Uniunii Comuniştilor din Iugoslavia, cu care prilej oaspetele a adresat tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi tovarăşei Elena Ceauşescu salutări călduroase şi prieteneşti din partea tovarăşului Iosip Broz Tito, preşedintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, preşedintele Uniunii Comuniştilor din Iugoslavia, şi a tovarăşei Iovanka Broz.

Complexitatea căilor alese de popoare pentru mersul lor către progres şi civilizaţie, ca urmare a afirmării crescînde, pe plan naţional şi internaţional, a forţelor păcii, democraţiei şi progresului, a fost reliefată în decursul primirii la secretarul general al partidului nostru a delegaţiei Partidului Comunist din Réunion, condusă de tovarăşul Paul Vergès, secretar general al partidului, reafirmîndu-se totodată, într-un deplin consens, voinţa comună a părţilor de a milita în continuare pentru întărirea unităţii şi colaborării partidelor comuniste şi muncitoreşti, a tuturor forţelor revoluţionare, progresiste, democratice şi antiimperialiste, pentru triumful cauzei păcii şi socialismului în lupta împotriva imperialismului, colonialismului şi neocolonialismului, pentru eliminarea definitivă a vechii politici de dominaţie şi dictat, pentru înlăturarea focarelor de încordare şi conflict şi reglementarea tuturor diferendelor existente în lume prin mijloace politice, pentru afirmarea hotărîtă în viaţa internaţională a unei politici noi, de egalitate şi respect între naţiuni, de conlucrare rodnică între toate statele, de destindere internaţională.

Khalid Saleh Al-Ghunaim, preşedintele Adunării Nationale din Kuweit a dat, cu prilejul primirii la preşedintele României, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, o înaltă apreciere eforturilor şi iniţiativelor ţării noastre, ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu personal, în vederea soluţionării politice a conflictului din Orientul Apropiat, împlinirii năzuinţelor şi drepturilor legitime ale poporului palestinian. În spiritul relaţiilor de respect reciproc şi înţelegere statornicite între România şi Kuweit, între poporul român şi popoarele arabe, întrevederea a evidenţiat preocuparea comună de a aprofunda colaborarea prietenească pe plan politic, economic, tehnico-ştiinţific, cultural şi în alte domenii, în interesul reciproc, al înţelegerii şi destinderii internaţionale.

Importanţa intensificării eforturilor în vederea eliminării surselor de încordare şi conflict, reglementării paşnice a problemelor litigioase dintre state, realizării unei păci trainice şi juste în Orientul Apropiat, care să ducă la retragerea Israelului din teritoriile ocupate, la soluţionarea problemei poporului palestinian, inclusiv formarea unui stat palestinian liber şi independent, au constituit problemele principale ale discuţiilor din timpul primirii la tovarăşul Nicolae Ceauşescu a lui Youssuf Al-Assad, membru al Comandamentului regional, şeful Biroului Organizatoric al Partidului Baas Arab Socialist din Siria. Cu acest prilej, părţile au procedat la o trecere în revistă a raporturilor româno-siriene, constatîndu-se cu satisfacţie evoluţia ascendentă a relaţiilor de colaborare dintre cele două ţări, dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Baas Arab Socialist din Siria.

ÎN SPIRITUL SATISFACERII CERINȚELOR POPULAȚIEI, CORESPUNZĂTOR CREȘTERII PUTERII SALE DE CUMPĂRARE, REZULTATELOR OBȚINUTE ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ A ȚĂRII

Miercuri, a doua zi după ședința Comitetului Politic Executiv cu privire la asigurarea, în bune condițiuni și cu cantități sporite de produse, a aprovizionării de toamnă-iarnă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, continuînd practica analizei la fața locului a problemelor vieții noastre social-economice, a făcut o vizită de lucru în mari magazine și piețe din Capitală. Constanța, ritmicitatea cu care secretarul general al partidului se interesează de problemele de viață ale oamenilor muncii demonstrează, o dată în plus, că în centrul politicii partidului și statului nostru se află permanent preocuparea pentru asigurarea creșterii neîntrerupte, planificate și chibzuite a nivelului de trai al celor ce muncesc, scopul și rațiunea dezvoltării și perfecționării societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

Studiul amănunțit, competent și la obiect al organizării vadurilor comerciale, analiza responsabilă la fața locului a modului cum se desfășoară activitatea de aprovizionare cu mărfuri necesare perioadei de toamnă-iarnă, au relevat concluzia că printr-o activitate susținută, științific organizată a sistemului comercial și a serviciilor către populație, dezvoltarea economică a țării noastre, rezultatele obținute de oamenii muncii din industrie, agricultură, din toate sectoarele vieții economico-sociale, oferă condiții tot mai bune pentru satisfacerea cerințelor populației, în care sens tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cadrul întîlnirii care a avut loc imediat după vizita în unele piețe și magazine din Capitală, cu conducerile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Industriei Ușoare și Ministerului Comerțului Interior, cu Biroul Comitetului municipal de partid și vicepreședinții Comitetului executiv al Consiliului Popular București, cu primii secretari ai comitetelor de partid și prim-vicepreședinții consiliilor populare ale sectoarelor orașului, cu șefii direcțiilor și principalelor servicii comerciale ale Capitalei, a stabilit o serie de măsuri menite să ducă la înlăturarea deficiențelor constatate, a lipsurilor existente atît în aprovizionare cît și în organizarea și modernizarea rețelei comerciale, ministerele și factorii de răspundere primind în această direcție sarcini concrete pentru a acționa neîntîrziat — din chiar după-amiaza zilei de miercuri — în vederea traducerii în fapte concrete a sarcinilor ce le revin în creșterea și diversificarea producției agroalimentare, a respectării graficelor de livrări la timpul potrivit, în mobilizarea unor noi resurse și posibilități pentru ca asigurarea, mai ales în aceste anotimpuri, a populației cu tot ce este necesar pentru viață să corespundă eforturilor pe care întregul popor le depune pentru îndeplinirea prevederilor Congresului al XI-lea și a cincinalului înainte de termen.

În timpul vizitei sale de lucru, secretarul general al partidului a purtat discuții cu cumpărătorii, cu oamenii muncii care au făcut tovarășului Nicolae Ceaușescu o primire călduroasă și plină de recunoștință pentru grija și interesul pe care președintele țării le manifestă constant pentru condițiile de viață ale locuitorilor Capitalei, ale întregului nostru popor.

NICOLAE CRISTACHE ■

flacara
realitatea românească

CAUCIUC DE GORJ

Fotografie de **ION PREDOȘANU**

În ultimele două decenii și jumătate, Gorjul a beneficiat de investiții de stat în valoare de 29 miliarde lei. În numai cinci ani (cincinalul 1976-1980), județului i se vor aloca încă 32 miliarde lei.

Rememorez aceste cifre în chiar inima unei astfel de «investiții»: Întreprinderea de articole tehnice din cauciuc și cauciuc regenerat — nucleu al unui viitor mare combinat al cauciucului — dată în funcțiune în septembrie al acestei toamne.

Ce înseamnă o astfel de fabrică, o astfel de investiție, pentru Tîrgu Jiu, pentru Gorj?

Frumosul oraș de pe Jiu stăruie în inima mea ca o virtuală așezare de scaun a etnograficului în România. De fiecare dată cînd trec pe aici am sentimentul că răsfoiesc o carte, o carte cu file de piatră, o carte cu slove curioase de lemn sculptat, o carte cu începuturi de rînd marcate prin obiecte de artă populară, acele majuscule ale artei noastre care înseamnă case de bîrne, stîlpi brâncușieni de prispă, mobilă rustică, ii și dimii schilerești, covoare, scoarțe, ceramică... Orașul-reședință al Gorjului e o ediție princeps de artă și spirit, cu secrete care scapă ochiului turistic, cu revelări de frumusețe ce se destăinuie nu atît arhitecților și istoricilor, cît celor mistuiți de patima folclorului și a artei străvechi a românilor. Poposesc aici, de fiecare dată, cu emoția redescoperirii unui început, a unei capitale virtuale a artelor la români, a unui nucleu de viață care înseamnă o permanență a artei, a geniului creator, adus la o ultimă și supremă expresie prin zborul spre cer al «Coloanei» lui Brâncuși.

Asemenea podoabe sau monumente, deși abundă la tot pasul, nu pot compune însă un oraș, în înțelesul modern al cuvîntului (în înțelesul Le Corbusier sau Niemeyer, de pildă!), asemenea podoabe sau monumente pot organiza un centru arheologic sau artistic, un vast parc urban în care edificiul vechi pune ici-colo accente prețioase, de artă. Dar în rest? Restul, cîndva, era un pămînt chinuit, ros de vermina cocioabelor și a ulițelor mizere. Restul, astăzi, este un sol de beton și oțel. Accentul de artă a devenit acum priveliște, priveliște urbană. Jiul are — și mai ales va avea, în anii ce vin — cheiuri ca și Dîmbovița, flancate cu esplanade de blocuri între care, legate ca verigile unui lanț, articulate ca o coloană vertebrală — uzinele.

Orașul de pe Jiu este astăzi o mare cetate a tehnicii, un oraș al uzinelor, o așezare de scaun a marii industrii. Nicăieri, poate, ca la Tîrgu Jiu și ca în Gorj, nu se pot urmări mai bine cîștigurile neîntrerupte ale industrializării socialiste, vreme de trei decenii, începînd cu primele înfiripări ale noului, cu primele valorificări ale bogățiilor cîndva neștiute, începînd deci cu petrolul Ticlenilor, cu cărbunele Rovinarilor și al Motrului, trecînd apoi prin epoca sintezelor industriale moderne, puse sub numele termocentralelor de la Rogojelu și Turceni (cele mai mari din România), a Combinatului de lianți și azbociment de la Tg. Jiu, a Combinatului de industrializare a lemnului de la Preajba, isprăvind cu sugestia noii «platforme industriale de nord» a municipiului, aflată încă în plină construcție. Primele fabrici ale acestei platforme — cea de cauciuc, pe care o vizităm acum, și, lîngă ea, o mare fabrică de oxigen, apoi o mare fabrică de sticlă — au și început să producă. Vor intra în producție, în anii viitori, noi obiective, desenînd noua zonă industrială a orașului, cea mai mare, cea mai puternică, cea mai modernă. De aici, Tîrgu Jiul va trimite peste colinele dulci ale Gorjului inteligență, inteligență de înaltă calificare, creație de înaltă clasă, un produs neprețuit, un produs cu țîșnire arteziană în această parte a țării, chiar într-o vreme cînd orașul nu era decît o emblemă de artă, ridicată la zenitul strălucirii universale prin opera lui Constantin Brâncuși.

Întreprinderea de articole tehnice din cauciuc și cauciuc regenerat miroase încă a var. Halele vaste, mari cît niște catedrale, au zidurile proaspete. Utilaje ultramoderne (unele, ele însele de dimensiunile unor clădiri) sînt puse în mișcare de băieți și fete de 18-20 de ani. Sînt băieți și fete din Tîrgu Jiu, din satele vecine; toți, mi se atrage atenția, «cu aer de București», ceea ce se vrea nu atît o metaforă (deși poate fi luată și așa, toți fiind vioi, degajați, dezinvolți, fără nimic din timiditatea provincialului), cît indicarea sursei calificării. S-au calificat la «Danubiana» și la fabrica de cauciuc din Jilava. Prima hală în care intrăm e un uriaș antrepozit de anvelope uzate. Mii, zeci și sute de mii de anvelope și de camere de cauciuc uzate, produse care se aruncau sau se ardeau, vor fi, aici, «regenerate», transformate într-o gamă variată de articole din cele mai utile, baza producției fiind benzile de cauciuc cu inserții metalice și textile necesare excavatoarelor care extrag cărbune. În carierele Rovinarilor și Motrului, aceste benzi sînt, mi se spune, «alfa și omega producției» și, pînă astăzi, problema ei cea mai nevralgică. Extrem de solicitate (ele trebuind să suporte, fiecare, greutatea a trei mii de kilograme de cărbune pe oră, pe care să-l transporte cu o viteză de șase metri pe secundă), orice defectare a lor paralizează producția, pierzîndu-se ceasuri de preț cu vulcanizări, cu cîrpeli... E nevoie deci de multe benzi (Motrul, de pildă, a dat anul acesta o «producție de zile mari», are de pe acum peste 400 000 de tone peste plan!) și e nevoie mai ales de o calitate ireproșabilă a acestora. Sarcini pe care și le asumă acești băieți și aceste fete «cu aer de București», în vîrstă de 18-20 de ani, care conduc de la pupitre de comandă utilaje-gigant, în hale de proporțiile unor catedrale.

Directorul întreprinderii, inginerul Pompiliu Iacobescu, e un chimist și un conducător cu experiență (a fost mulți ani directorul tehnic al Combinatului chimic de la Craiova), experiența aceasta învățîndu-l, printre altele, că se poate baza pe tineri, că se poate încrede în ei fără emoție. «Și combinatul din Craiova l-am pornit tot cu puștime»... Puștimea a crescut, a format un redutabil corp de specialiști, unii dintre aceștia (cei de sorginte gorjană...) fiind aduși aici, la Tîrgu Jiu, ca să ocupe posturile-cheie ale tinerei fabrici de cauciuc. Șerban Predescu, inginerul șef, este și el un astfel de tînăr, are și el școala Craiovei; tineri sînt și maiștrii Ion Mănescu, Ion Sultănoiu, Ion Mischie, Valentin Pătrașcu, Ion Șneapotă. Tineri sînt și inginerii fabricii, doar vreo cinci-șase dintre ei avînd în spate un deceniu de producție, restul sînt stagiari și, printre ei, multe fete. Ceea ce, desigur, este plăcut (cum să nu fie plăcută o fabrică tînără, cu inginerese tinere?...), dar ceea ce, mi se spune, «dă și bătaie de cap», mai ales în ce privește «asigurarea condițiilor de viață, a locuințelor» și mai ales în ce privește «continuitatea muncii». Practic, s-au prezentat aici, acum cîtva timp, 11 ingineri stagiari, din care un singur bărbat... Șapte tinere stagiare au născut, sînt acum în concediu. Două vor naște în curînd, sînt deci și ele în concediu... Cei din minister, alertați de conducerea fabricii, s-au amuzat. Conducerea fabricii (partea ei bărbătească) se amuză și nu prea. Dar, mă rog, asta e... Ceilalți ingineri, bărbații, sînt încărcați, în consecință, cu mai multe treburi, pe care spiritul cavaleresc îi obligă să le accepte. Dealtfel, toți oamenii fabricii sînt în prezent «încărcați pînă peste poate», fiindcă așa sînt începuturile, fiindcă ei, tinerii maiștri și tinerii muncitori, au trebuit să fie și constructori, au ajutat și au supravegheat montarea utilajelor, efort care, de fapt, le-a servit, modernele agregate dezvăluindu-le astfel toate tainele lor cele mai intime. Efort care a servit și fabricii, ridicată și echipată într-un timp foarte scurt: iulie 1973 — inaugurarea șantierului, septembrie 1975 — intrarea în funcțiune a fabricii. Cei mai «încărcați» rămîn totuși, se pare, inginerii, și prin preluarea obligațiilor de serviciu ale colegelor-mame, și prin preluarea unor obligații pedagogice, care le ocupă timpul liber. 18 ingineri ai fabricii sînt și profesori la liceul de chimie industrială, inaugurat în toamna aceasta într-o frumoasă clădire din centrul orașului. 500 de copii (ceea ce reprezintă doar «o primă etapă»!) au intrat în această clădire cu gîndul să devină chimiști. Chimiști ai cauciucului. Au intrat în aceleași zile în care se dădea în funcțiune și fabrica — nucleul combinatului de mîine — coincidența evenimentelor, această «dublă premieră» industrială și culturală fiind marcată ca atare, la loc de frunte, în cronica de astăzi a orașului de pe Jiu.

La ora cînd notăm aceste rînduri, zidurile tinerei fabrici miros încă a var... Mirosul varului e mai puternic încă decît cel al cauciucului. Benzile pentru cărbune făurite de «puștimea» locului încă n-au fost pipăite de mineri, încă n-au îmbrăcat scheletele giganților de oțel din carierele Motrului și Rovinarilor. Gorjenii ăștia «cu aer de București» sau «de Craiova» n-au făcut altceva, pînă azi, decît să monteze niște mari și moderne mașini, să le supună probelor, să le pună în funcțiune.

«Marca fabricii», emblema hărniciei, iscusinței și inteligenței locului, încă n-a devenit cunoscută, încă nu-și are pătratul ei în tabelele de valori ale industriei noastre. Dar locul acesta în care Creația — cu majusculă — e un produs cu țîșnire arteziană încă din străvechime, un produs ce s-a înnobilat și s-a afirmat tot mai energic, tot mai spectaculos, în acești ani ai Gorjului industrial, ai Gorjului tînăr, dinamic, autor de multiple surprize pe planul tehnicii și al muncii, are încă, de bună seamă, multe de spus.

ILIE PURCARU ■

flacara

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

În ultima vreme, o inițiativă din domeniul comerțului alimentar — aceea de a pune în vînzare la unele centre de pîine, precum și chioșcuri din apropierea marilor instituții, borcane cu produse lactate — chefir, sana, lapte bătut etc., — cunoaște o mereu mai puternică generalizare. Consider că este un lucru mai mult decît îmbucurător, cu singura rezervă că încă, datorită cererii mereu mai mari, cantitatea de produse lactate rămîne mult sub nivelul solicitărilor. Și asta mai ales la acele puncte situate în apropierea marilor întreprinderi. **(Valeriu Pătrașcu,** *București)*

In acest an elevii din județul Suceava vor efectua practica tehnico-productivă în aproape 500 de ateliere școlare. Pentru dotarea lor cu mașini și utilaje corespunzătoare Inspectoratul școlar județean a investit peste 1 000 000 lei. Eficiența acestui milion se va reflecta în planul de producție pe care îl vor realiza în respectivele ateliere școlarii suceveni, producție al cărei echivalent valoric va depăși 12 000 000 lei. **(Ildeanu Benone,** *Suceava)*

Mă numesc **Maria Petöcz,** *domiciliez în Reșița, și vă scriu în numele unui grup de părinți ai căror copii sînt înscriși la grupele mari ale secțiilor română și germană afiliate pe lîngă grădinița nr. 8 Lunca din localitate. Datorită unor necesități de ordin local, grupele la care ne referim și-au schimbat sediul de cîteva ori, principala noastră nemulțumire nefiind însă aceasta, ci o alta: copiii noștri au orar permanent după-amiaza, nu se face nici o rotație cu alte grupe, pentru a face o săptămînă după-amiaza, o alta dimineața, cum credem că este și firesc pentru cei mici. Nu se poate oare soluționa această problemă în nici un fel? Se știe că turele de după-amiază sînt mai obositoare, copiii au devenit nervoși, sînt extrem de obosiți, pe lîngă ei am devenit nervoși și noi, părinții!*

Nu este cazul, în aceste rînduri, să mă ocup de importanța unităților prestatoare de servicii ale cooperației. Fiecare cetățean apelează la diferite cooperative, pentru a-și repara un ceas, un aparat de radio etc. În orașul nostru, Brașov, mulți dintre meșterii acestor unități își fac conștiincios și cu pricepere meseria. Se mai întîmplă însă să fim nemulțumiți de unele servicii prestate. Și atunci apelăm la condica de sugestii și reclamații. Numai că noi scriem, dar măsurile întîrzie. E vorba în mod deosebit de cooperativele «Tehnica», «Munca colectivă» și «Munca manuală». **(Theodor Minea)**

Mă numesc **Nădai Iustian,** *locuiesc la Timișoara din anul 1969, venind din comuna Denta, județul Timiș. Conform legilor și reglementărilor în vigoare am cumpărat un apartament proprietate personală în acest municipiu, încheind cuvenitul contract în care figurăm ca proprietari atît eu cît și soția mea, Nădai Svetlana. S-au îndeplinit toate formele legale, ne-am mutat fericiți în casă nouă, împreună cu fetița noastră în vîrstă de opt ani, mulțumiți de ajutorul pe care l-am primit sub formă de credit de la C.E.C. pentru a putea rezolva această problemă. M-am prezentat la organele de miliție pentru efectuarea în buletinele de identitate a mutațiilor respective. Aici am aflat, uimit, că pe buletinul soției nu se poate face mutație! Mie nu-mi vine să cred că este posibil să existe o astfel de măsură, care să mă oblige să trăiesc despărțit de nevastă.*

Am citit cu mare satisfacție articolul din revista dumneavoastră închinat profesorului universitar doctor docent Victor Ciobanu. Întîmplarea a făcut ca eminentul medic să fie de mai multe ori — prima dată pe cînd eram copilă — salvatorul vieții mele. Nu vreau să lungesc vorba, vreau doar să spun că ani grei de suferință au căzut răpuși de miinile de aur ale acestui om excelent. Și dacă toți pacienții pe care i-a tratat cu marea-i omenie i-ar putea dărui măcar cîte un miligram de sănătate, ar trăi veșnic pentru binele oamenilor pe care-i iubește atît de mult. Dar biruințele unui medic nu se pot evalua! **(Mioara Rochianu,** *Drobeta-Turnu Severin)*

Fiind în trecere prin Craiova și zăbovind o vreme la Autogara sud a orașului, am fost surprins — mărturisesc că plăcut, în nici un caz! — de prezența aici a unor barăci de bîlci mizere, colorate strident și afișînd la vedere niște reclame scrise într-o jalnică limbă ce s-ar fi dorit română, o mizerabilă improvizație — dar de «mare ciubuc», sînt sigur — dintr-acelea cu mingi din cîrpe, inele din fier ruginit și premii în obiecte, tras la țintă etc. Nu vă mai spun că desenele reclamelor ar fi capabile să sperie pînă și copilul cu nervii cei mai tari, că prețurile de «participare» la acest întristător spectacol sînt mai mult decît piperate, că poluarea morală, sonoră, și mai ales cu pretenții «distractive», este mai mult decît de condamnat. La fel cum sînt de condamnat cu toată energia și acest soi de «artiști», de «impresari» ai prostului-gust, de **șarlatani** *în cel mai deplin înțeles al cuvîntului. Oare cine eliberează — dacă au așa ceva?! — autorizațiile de funcționare unor astfel de panorame, pe care le-am întîlnit nu numai aici, dar și pe alte meleaguri ale țării?!* **(Balint Eugen,** *Vașcău, Bihor)*

Și în cămara mea se adună din timp în timp numeroase borcane și sticle de diferite tipuri, pe care le valorific prin unitățile I.C.V.A. din municipiul Ploiești. Exigența responsabililor acestor unități face ca nici o sticlă, chiar cu cel mai neînsemnat defect, să nu ia drumul spre unitățile de îmbuteliere. Iată însă că de multe ori sticlele îmbuteliate cumpărate din unitățile alimentare — cu răcoritoare, vin, apă minerală, sucuri etc. — în ciuda deosebitei griji acordate de noi, cumpărătorii, la scoaterea dopurilor sau capsulelor, să prezinte ciobiri ce nu se datoresc deschiderii neatente, ci au existat mai înainte de capsulare. Se pune, firesc, întrebarea: noi, cumpărătorii, predăm sticlele întregi, iar tot noi, cumpărătorii, sîntem obligați apoi să cumpărăm produse ambalate în sticle ciobite, pe care nu le mai primește apoi nimeni, firește: — cum se explică acest fenomen? Nu cumva în sistemul de valorificare a sticlelor și borcanelor se petrec unele lucruri așa, cam... ciobite? **(Ionescu Ion,** *Brazi, Ploiești)*

Mulți se laudă cu diferite realizări din diverse domenii, cu rezultate deosebite obținute în cele mai variate domenii de activitate, și este bine și frumos să fie așa. Noi însă ne lăudăm de data asta cu un fapt ceva mai ieșit din comun, și anume acela că în timp de 12 ani, în comuna noastră s-au încheiat 312 căsătorii, în aceeași perioadă de timp înregistrîndu-se numai 2 **(două)** *cereri de divorț. Credem că și aceste două cifre, puse față în față, spun mult despre oamenii noștri, despre felul serios în care socotesc a păși — și a trece — prin viață.* **(I. Gherghes,** *comuna Dragomirești, județul Maramureș)*

Aș vrea să vă scriu despre o problemă care mă preocupă de la o vreme, mai ales de cînd, datorită începerii noului an de învățămînt, am fost nevoit să cutreier papetăriile din Bacău — deși chestiunea este valabilă pentru mai toate unitățile de acest gen din țară: articolele de papetărie sînt, fără exagerare, cam aceleași de ani și ani de zile. Mă refer la caiete, carnete de buzunar sau medii, mape din carton, dosare, casete de papetărie etc., etc. Nu spun că nu ar fi în cantități suficiente, dimpotrivă, sînt destule, aspectul lor este însă cenușiu, monoton, lipsesc acele «mici artificii» de finisare, de simț estetic și practic mai cu seamă. Am văzut, de pildă, la unele consfătuiri naționale, împărțindu-se delegaților — drept amintire, dar și ca instrument de lucru — splendide agende de birou, pixuri cu folosințe multiple etc. De ce oare acest gen de marfă, aflată în producție curentă și atît de des utilizată, prin însăși destinația ei, nu suferă — de ani de zile — nici o transformare? **(P. Valeriu,** *Bacău)*

Salutăm măsurile eficiente de protejare a monumentelor naturii din zonă, luate de primarul comunei Rucăr (Argeș) la propunerile cercului de speologi amatori «Piatra Craiului». Printre măsuri, în afară de inițierea unor largi acțiuni de educare a cetățenilor, și în primul rînd a tineretului, s-a hotărît împrejmuirea avenului Bîrnoaia, frumos monument al naturii. În fotografie: intrarea în peștera Posada Muscelului, al cărei interior oferă un decor demn de basmele celor o mie și una de nopți. **(Ion Dobrescu** — *Cîmpulung-Argeș)*

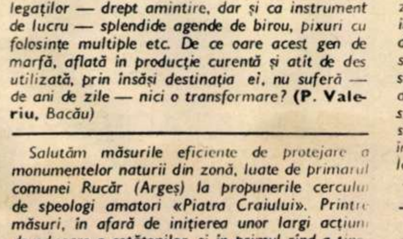

Mă numesc **Prodan Viorica,** *din satul Nedeia, comuna Gighera, județul Dolj. Am terminat Liceul economic din Craiova, secția contabilitate. Sînt pusă, împreună cu alți colegi de-ai mei, într-o situație pe care eu una nu o accept în nici un caz. Am învățat, m-am calificat, acum vreau să lucrez, să fiu folositoare societății și să-mi cîștig existența, doar am 20 de ani și nu e cuviincios ca la această vîrstă să trăiesc pe spinarea părinților. Ce se întîmplă însă? La cooperativa agricolă de producție din sat nu sînt încadrată fiindcă am absolvit un liceu economic și — spun cei de acolo — nu am absolvit liceul agricol. Dacă aș fi avut însă doar patru clase elementare, probabil că m-ar fi încadrat, fiindcă din ăștia mai sînt destui pe-acolo. Alte locuri în comuna mea nu mi-au mai găsit cei de la Forțele de muncă. Posturi libere sînt destule la Craiova, sînt mereu anunțate altele în ziarul local. Dar la Craiova nu pot fi încadrată, fiindcă nu am buletin pentru acest municipiu. Și atunci?*

Coman Costică, *încadrat la I.C.M. 7 din București, în prezent internat într-un sanatoriu, ni s-a plîns, în mai multe rînduri, de felul defectuos în care i se expediază — cu multă întîrziere — drepturile sale de asigurat, de către întreprindere. Ne-am adresat acesteia și din răspuns reiese că vinovat de întîrzieri ar fi factorul poștal care, din comoditate, a notat pe mandat «necunoscut la adresă». În consecință, suma nu a mai fost trimisă..*

Nota redacției. Fără a putea stabili cu precizie a cui vină este mai mare, a factorului poștal comod sau a funcționarului întreprinderii — nu mai puțin comod — trebuie subliniată, ca un act profund inuman, ușurința cu care s-a tratat necesitatea evidentă de mijloace materiale a unui om aflat pe patul de suferință al spitalului.

Mă numesc **Ion Diaconescu** *și locuiesc în municipiul Rîmnicu-Vîlcea. La 19 august a.c. am trimis la Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor o sesizare relatînd despre abaterile grave de la îndatoririle profesionale și de la normele de conduită civică ale conducătorului auto Grigore Gheorghe, angajat al I.T.A. Vîlcea. Din răspunsul primit de la această întreprindere reiese că* **«întrucît aspectele relatate se confirmă, s-au luat măsuri de sancționare corespunzătoare și scoaterea** *(șoferului în cauză n.n.)* **de pe traseu...»** *Iată un răspuns tipic pentru formalismul cu care sînt tratate în unele locuri sesizările cetățenilor. Grigore Gheorghe se află, bine-merci, la volanul autobuzului pe care l-a condus pînă acum și se comportă, în continuare, josnic cu călătorii în timp ce conducerea I.T.A. Vîlcea a raportat, probabil, superiorilor că «sesizarea a fost rezolvată».*

În municipiul Bîrlad se desfășoară o largă acțiune de reparare, pavare, asfaltare a străzilor, urmare firească a eforturilor pentru ridicarea gradului de civilizație a municipiului nostru. În legătură cu această acțiune aș vrea să subliniez cîteva lucruri semnificative. În primul rînd, că lucrările au cuprins nu numai zona centrală ci și vechile și uitatele cartiere periferice. În al doilea rînd, trebuie menționat aportul concret și valoros adus de cetățeni prin largi acțiuni de muncă patriotică. În fine, o constatare interesantă: stimulați de înfrumusețarea cartierelor și de creșterea gradului de confort, mulți oameni își construiesc locuințe noi. **(Lupu Bucholtz** — *Bîrlad)*

Asfaltarea drumului comunal Slivilești — Orașul Motru a bucurat mult pe toți cetățenii comunelor și satelor din zonă. Ar fi deci nedrept ca numai eu să nu mă pot bucura de această binefacere a civilizației. Fiindcă în urma construirii unui pod de beton de pe traseu, neprevăzîndu-se un șanț pentru scurgerea apelor de ploaie și din topirea zăpezii, acestea se adună în cantități respectabile în curtea locuinței mele, se infiltrează în ziduri și degradează casa. De cinci ani durează această situație, de cinci ani cer măsuri și de cinci ani mi se promit fără a se întreprinde ceva. Este nevoie de o lucrare destul de simplă, un șanț pentru scurgerea apelor, care se poate executa cu un singur tractor, așa cum, dealtfel, s-a procedat în cazuri similare. **(Ion Brîndușescu** — *Slivilești-Gorj)*

Premieră pe țară la magazinul alimentar al cooperativei de consum din Florești-Prahova: tombola. O autentică tombolă, ca la mare bal mare, cu două muzici două. Prețul unui bilet — toate numerele cîștigătoare — numai 10 lei. Se pot cîștiga diferite sticle și sticluțe cu băuturi alcoolice. Cetățenii propun, în locul tombolei, o altă inovație: aprovizionarea gospodărească a magazinului cu tot ce este de trebuință. Și se mai întreabă oamenii: afacerea asta cu tombola este autorizată, de cine și — mai ales — de ce? **(I. Speranță** — *Florești-Prahova)*

Mă numesc **Dumitru Marin Ion,** *sînt tractorist și lucrez la SMA Orbeasca, județul Teleorman. În decursul anilor am mai lucrat la stațiunile de mașini agricole din Odobeasca și Traianu, tot în județul Teleorman, de unde am plecat prin transferuri. Pentru completarea carnetului meu de muncă am cerut, încă din primăvară, cuvenitele adeverințe pentru perioadele lucrate. N-am primit răspunsuri. M-am dus de două ori personal, să insist. Zadarnic. La Odobeasca mi s-a spus că a ars arhiva. Dar legea spune clar cum se procedează în asemenea cazuri. La Traianu n-a ars nimic, dar nici adeverință n-am primit. Aș putea să sper că în cincinalul viitor voi căpăta aceste acte?*

Mă numesc **Dorina Bănuță,** *am absolvit liceul de cultură generală și m-am prezentat la examenul de admitere la școala postliceală de educatoare din Giurgiu. Nefiind mulțumită cu notele obținute (și aveam toate motivele, după cum voi arăta) am făcut contestație. Potrivit normelor legale, asemenea contestații trebuie cercetate cu urgență, iar rezultatul trebuie comunicat în cel mult 8 zile. De cînd am înregistrat contestația mea au trecut 18 zile și n-am nici un răspuns. Mai grave, însă, mi se par încălcările grosolane ale regulilor stricte de concurs: nu s-a afișat nici numărul locurilor nici cel al candidatelor; hîrtia pentru lucrările scrise nu era ștampilată, iar colțul lucrării cu numele candidatului nu s-a lipit și ștampilat* **înainte** *de darea subiectelor, ci* **după;** *la lucrarea scrisă s-a copiat pe rupte — cum spunem noi, elevii — sub privirile îngăduitoare ale profesorilor «supraveghetori». Au fost și multe alte nereguli care au făcut din acest concurs o adevărată parodie. O eventuală anchetă ar scoate la iveală cazuri din cele mai negative de comportare ale unor cadre din învățămînt.*

Nota redacției. Cele relatate ni se par într-adevăr mult prea grave pentru a nu se întreprinde demersuri serioase pentru punerea lucrurilor la punct.

Vă trimit această fotografie din vechea salină — ieșită din exploatare — Slănic-Prahova. Aici s-a amenajat — deocamdată cu mijloace rudimentare — un spațiu pentru tratamente împotriva astmului bronșic și a altor afecțiuni. Se prevăd în viitor — pe care l-aș dori cît mai apropiat — investiții pentru lucrări serioase, urmărind transformarea străvechii saline într-un adevărat sanatoriu. **(Manole Mustață** — *Ploiești)*

Vă rugăm să consemnați în revista «Flacăra» cîteva din succesele obținute de studenții craioveni. Că merită! Nu, nu este vorba de succese la învățătură. Ca pretutindeni, și aici există studenți fruntași — îi dorim cît mai mulți la număr — studenți mediocri și studenți codași (de n-ar mai fi deloc). Despre frumoase realizări studențești în munca patriotică vrem să vă vorbim. In timpul vacanței de vară, 4 500 studenți ai centrului universitar oltenesc au prestat munci evaluate la 1,5 milioane lei. Numai pe șantierul de construcție a Facultății de electronică au fost efectuate 100 000 ore de muncă patriotică. 500 studenți au muncit pe ogoare la strînsul recoltei de porumb și struguri. Iată un frumos capitol al raportului pe care studenții din Craiova îl prezintă apropiatului Congres al X-lea al U.T.C. și Conferinței a X-a a U.A.S.C.R. **(Un grup de studenți din Bănie)**

POȘTA REDACȚIEI

Ana Giurgiu — Copșa Mică. Cererea de retragere de la Casa de ajutor reciproc a pensionarilor din Mediaș v-a fost aprobată, iar cotizația de 610 lei vi s-a restituit personal în 20 august a.c. Care vă mai este nemulțumirea, de insistați în continuare? **Ioan Ciofu** — comuna Bîra (Neamț). Ați primit răspunsul de la Consiliul Popular al județului Neamț. S-a procedat legal. Contractul de muncă cu Grupul de șantiere pentru construcții forestiere Bacău a încetat din inițiativa dumneavoastră, ca atare nu mai aveți dreptul ca ulterior să vi se acorde transferul. **Colectiv de cadre didactice de la Liceul nr. 2** — București. Ne scrieți că întreg colectivul se consideră vinovat de boala unei colege și cereți ajutorul nostru, dar nu ne scrieți în ce constă acest ajutor, despre ce colegă este vorba și cu ce anume s-a făcut vinovat colectivul. Reveniți, precizînd în sensul celor de mai sus și să nu omiteți semnătura! **Mircea Rusu** — București. Procuratura Generală ne-a informat că s-a declarat recurs extraordinar care a fost înaintat Tribunalului Suprem spre judecare. **Petre Scorușeanu** — comuna Grozăvești (Mehedinți). Vi s-a verificat dosarul de pensionare de către Ministerul Muncii și s-a constatat că pensia pentru limită de vîrstă este legal calculată, în baza unei vechimi în muncă de 21 ani, în condițiile grupei a III-a de muncă și a unei retribuții tarifare medii — din ultimii 5 ani de activitate. **Ioan Magla** — București. Direcția evidenței populației din I.G.M. ne-a comunicat că urmare adresei pe care am trimis-o cererea dumneavoastră urmează a fi soluționată, după care veți fi chemat pentru aplicarea vizei.

MARGA NEDELEA ■

această toamnă, ca o tra
de porumb a țării și-a du

bucșani, dor mărunt, roata — trei puncte pe marea hartă a recoltei

ÎN TOAMNA ACEASTA, MUNTENII CARE AU TRECUT CU MERE PRIN BUCȘANI-ILFOV AU FOST MULȚUMIȚI. PRIN ROATA DE JOS AU TRECUT ÎNSĂ MAI ÎN GRABĂ

Bucșani și Roata sînt două comune învecinate. Le despart doar 10 kilometri. Au cam același pămînt: sol brun roșcat de pădure. Nu-i dintre cele mai fertile, e drept, dar este un pămînt care, lucrat și îngrijit, rodește întotdeauna mulțumitor. Vara aceasta a fost și ea, la Bucșani și la Roata, caldă și secetoasă. Porumbul s-a uscat și s-a copt mai devreme. Bobul se desprinde și cade mai ușor, ceea ce înseamnă că recoltatul trebuia grăbit. Așa s-a și întîmplat, la Bucșani, unde oamenii au încheiat culesul cu cîteva zile bune înaintea termenului stabilit. Producția medie a fost de 5 400 kilograme porumb boabe la hectar, adică destul de mult față de cele 3 600 de kilograme planificate. «An bun, 1975, îmi spunea Panait Emil, președintele C.A.P.-ului de aici. Datorită organizării, să știți. Și datorită oamenilor, care chiar au ieșit la muncă».

La Roata, culesul a început pe 15 septembrie și e prevăzut să se termine pe 15 octombrie. Aflam această dată, cu argumentația că dacă în primele două săptămîni s-au cules 1 000 hectare, cealaltă mie de hectare se va culege, desigur, tot în două săptămîni. Logic, fără îndoială, dar destul de formală și de complezentă această modalitate de a gîndi. Pentru că ea n-ar fi valabilă decît în măsura în care organizarea ar fi atît de perfectă încît — în ciuda oricăror eforturi — n-ar mai putea fi îmbunătățită. Nu e nici pe departe perfectă, este chiar defectuoasă, iar ritmul de 30 de hectare realizat zilnic — aparent destul de însemnat — nu spune prin el însuși mare lucru. Poate să pară mare, e drept, dar prin comparație cu ceea ce s-ar fi putut face este, fără îndoială, mic. Pentru aceasta ar fi fost necesară o mai bună clarificare a gîndurilor celor cu funcții de răspundere în comună și nu în ultimul rînd ale președintelui C.A.P.-ului, Ilie Dumitru, sau ale inginerului Ivașcu Marian, despre care în general se spun cuvinte bune, cum că ar fi oameni «combativi», deși aceasta e o calitate ce s-ar fi putut dovedi chiar și în cadrul campaniei de recoltare a porumbului.

«Nu avem oameni», îmi spunea Boroi Dumitru, vicepreședinte al Consiliului popular. Pînă la urmă am aflat, din aceeași sursă, că într-o comună atît de mare cum este Roata — avînd peste 9 000 locuitori — forță de muncă ar fi suficientă, dar nu prea sînt mijloace de transport. Aceasta în condițiile în care pe raza acestei comune funcționează mai multe întreprinderi — al căror sprijin putea fi cerut — cum sînt Șantierul Energopetrol, Șantierul construcții-montaj, Schela Cartojani. Iată de ce se poate spune că la Roata au existat condiții într-adevăr privilegiate de a încheia mai grabnic culesul. Condițiile acestea — pe care desigur că le invidiază cei din Bucșani — au fost însă, în bună măsură, ignorate.

Ar fi păcat să se înțeleagă însă de aici că la Roata nu s-a muncit. Sînt mulți și cei harnici, ca Ivan Stela, de exemplu, sau Voicu Constantin și Tudor Trăncuță, oameni care în campania aceasta au lucrat cu nădejde, cu tragere de inimă. Ziua, la cules. Noaptea, la eliberatul terenului. Au dormit pe apucate, după cum îmi spuneau, cîteva ore, din seară pînă către mijlocul nopții, și la 11, la 12, ora la care alții se culcă, ei se trezeau și plecau la cîmp. Fiindcă porumbul e uscat, se rupe ca hîrtia, iar noaptea, cînd îl mai umezește roua, poate fi tăiat mai bine. Ei sînt țăranii care în această toamnă și-au cules porumbul singuri. Nu sînt dintre cei care au așteptat să vină alții să li-l culeagă. Ca Fologea Zoia, de pildă, o femeie sănătoasă și voinică, de vreo 30 de ani. Ea n-a fost nici o zi la cules. Spune că-i ajung banii cîștigați de soțul ei, gestionar în comună, și deci n-are nici un rost să muncească ea însăși. Un alt exemplu: Albiță Maria, de 25 de ani. Nu are nici o ocupație precisă,

nșee luminată
ratei românești

în afară de aceea că obișnuiește să iasă la plimbare, îmbrăcată întotdeauna cu hainele cele mai bune, în zi de lucru. Se zice despre ea că s-a fardat o dată atît de strident încît a fost lătrată cu ceva mai multă furie decît de obicei de către cîinii din Roata, spre amuzamentul, desigur, al cîtorva consăteni. Și totuși exemplele acestea, două, nu sînt niște cazuri izolate. Sînt destul de multe în comună nevestele sondorilor, femei care — după cum arăta primarul Răduță Nicolae — își dedică timpul cheltuirii cu cît mai mult folos a retribuției soților lor. Avînd această îndeletnicire, n-au cînd să se mai ducă să culeagă și porumb.

Dealtfel, modul în care se desfășoară aici recoltatul nu face decît să reflecte munca de peste an. Nu credem că e lipsit de interes să arătăm că la C.A.P.-Roata de Jos producția medie realizată este de 900 (nouă sute) kilograme porumb boabe la hectar. Faptul că s-a obținut de aproape 6 ori mai puțin decît la Bucșani nu se datorează, cum spuneam, nici vreunei diferențe de pămînt și nici vreuneia de climă — aceeași climă, temperat-continentală, fiind și într-o comună și în alta. Și tot comune ilfovene sînt amîndouă. Explicația este simplă: pe cînd la Roata nu s-au făcut decît 2 prașile (iar pe anumite terenuri nici măcar una), la Bucșani țăranii au prășit porumbul de 7 ori! De patru ori mecanic și de trei ori manual.

Este adevărat că, astăzi, se mănîncă mămăligă mai mult în restaurantele cu specific național decît prin casele țăranilor. Nici cei din Roata și nici cei din Bucșani nu prea mai obișnuiesc să mănînce mămăligă. Dar faptul nu-i împiedică, mai ales pe aceștia din urmă, de a vrea să facă în fiecare an porumb cît mai mult și mai bun. Le este și lor foarte clar că porumbul a devenit o importantă materie primă pentru industrie. Și tot la fel de clar le este — au știut-o de fapt dintotdeauna — că unei gospodării țărănești porumbul îi este absolut necesar. Așa cum spunea și Silică Ilie, țăran cooperator din comuna Bucșani.

L-am întîlnit la sediul C.A.P.-ului, aproape de ora amiezii, cînd aștepta să intre cu căruța pe basculă pentru a cîntări și acel ultim transport. În ceea ce îl privea, terminase de fapt recoltatul porumbului. Cele două tractoare cu remorci care așteptau în urmă, la rînd, marcau și ele încheierea culesului pe întreaga comună. În căruța aceea plină cu porumb, nepoata lui Silică Ilie, Mirela, dormea somnul copiilor de trei ani. Dormea învelită cu o pufoaică, sub cerul acela de toamnă albastru, sticlos, copleșit de soare. Copilul adormise cu degetul în gură — un obicei de care n-a reușit încă să se dezvețe — și o adiere de vînt îi resfira părul blond, jucîndu-i-l în lumină. Un crîmpei oarecare de viață, e drept, dar unul căruia arta nu i-ar rămîne datoare decît a-l copia, ca pe un tablou compus de către întîmplare cu atîta eleganță simplă și precizie. Și totuși, chiar și acolo, cifrele nu s-au sfiit să apară. Și nu ca să tulbure și să strice, ci să explice și să convingă. Silică Ilie, aflam, a strîns în toamna aceasta cam cît și-a făcut socoteala încă din primăvară. Își va ține pe picioare gospodăria, și nu numai pentru necesitățile ei curente, dar și pentru a onora obligațiile, prevăzute în niște contracte, de a da un tăuraș îngrășat și de a livra statului 2 000 litri de lapte. Așa procedează dealtfel la Bucșani toți țăranii, și nu există aici nici măcar o singură familie care să nu aibă asemenea contracte cu statul. Ceea ce dovedește, în fond, bunăstarea acestor gospodării, precum și convingerea veche și statornică a oamenilor de aici să porumbul a fost și rămîne — în ciuda faptului că cei mai mulți dintre noi mîncăm pîine — o elementară condiție de viață și de belșug.

Toamna, la vremea culesului, vin muntenii la șes cu căruțele cu mere. Dau mere și iau porumb. E un obicei statornicit parcă dintotdeauna. Viata nu l-a desfiintat; dimpotrivă, îl întărește. Ei umblă pretutindeni și se opresc, după cum ușor ne putem închipui, mai ales în satele al căror cîmp l-au văzut mai plin. Anul acesta, muntenii care au coborît pe Argeș și Neajlov și au trecut prin Bucșani-Ilfov au fost mulțumiți. Au luat porumb mare și bun, porumb sănătos. Prin comuna Roata de Jos au trecut însă mai în grabă.

DUMITRU ELIADE ■

CEI MAI BUNI DIN BĂRĂGAN, CEI MAI HARNICI, DIN CÎȚI RĂMÎN LA ȚARĂ

Zorii lui 1 octombrie, pe șoseaua comunei Dor Mărunt din Bărăgan. E ora 5. Trec spre lanul de porumb căruțele; rareori cîte un bărbat pe capră, cu biciul în mînă, cel mai adesea femei. Caii bat un trap mărunt și tăcut, pică o ceață ușoară pe asfalt, nici o mașină, nici un zgomot. Merg la muncă țăranii, cei mai buni din Bărăgan, cei mai harnici, din cîți rămîn la țară. Asta spun statisticile: în ultimii zece ani, cu una sau două excepții, cele mai mari recolte din cîmpie le-au dat cei din Dor Mărunt.

Să citim deci statisticile, să vedem care-i starea porumbului în Bărăgan, să vedem ce face omul de la țară, cînd are de ales între oraș și sat.

Din București spre Dor Mărunt, personalul face un ceas și jumătate. La fel, din Dor Mărunt spre București. Ceea ce înseamnă că orice om poate să-și schimbe meseria în mai puțin de două ore. La 1 octombrie 1975, la ședința operativă de la 7 seara, președintele Constantin Popa scria în caietul de sarcini zilnice următoarele: «Mîine, toate forțele la culesul porumbului». Scriind, zicea cu glas tare tot ce urma să pună pe hîrtie, ca să-i audă gîndul și brigaderii strînși în jurul mesei. S-au însămînțat cu porumb 1 081 hectare, un sfert, adică, din pămîntul arabil al C.A.P.-ului, socotit la 4 473 hectare. În comună — în Dor Mărunt și în satele aparținătoare Pelinu, Ogoru, Dîlga și Înfrățirea — trăiesc 2 809 familii, cu 10 485 locuitori: bărbați și femei, copii și bătrîni. La culesul porumbului, ies zilnic cam 500 «brațe de muncă». Cînd zice «toate forțele la cules», președintele se referă, prin urmare, la acești 500 de oameni, din care 400 sînt femei. Se mai cheamă «forțe» și mașinile: 44, cu mecanicii respectivi. Media de vîrstă a culegătorilor merge binișor spre 50 de ani. Președintele a împlinit și el 56. În cîțiva ani, președintele și o parte însemnată din oamenii cu care se face azi recolta vor ieși la pensie. Bine, veți spune, o să vină un președinte tînăr, copiii cresc și ei, parcul de mașini se îmbogățește. Și aveți, pînă la un punct, dreptate. Dar numai pînă la un punct, fiindcă, deși copiii cresc, ei trag spre meserii orășenești. Cît despre Constantin Popa, părerea mea e că rar afli un om cu puterea lui de muncă și, mai ales, cu un devotament ca al său pentru pămîntul minunat al Bărăganului. Între el și alții e o distanță. O dovedește și faptul că, din același teren, cu aceleași mijloace, el dă niște recolte extraordinare, pe cînd alții nu. Soluția, despre care vorbesc țăranii, e mecanizarea. «Țin minte, zice tehnicianul agronom Teofil Puclici, cum stăteau seara sătenii la șanț prin 66-67 și făceau politică economică. Ei știu să citească foarte bine documentele de partid, îndeosebi în ce privește treburile cîmpului.— Apoi, frate, spuneau, baza e mașina. Haidem, la oraș. — Trebuie să reducem, în continuare, forța de muncă ocupată în agricultură. Așa spun directivele. — De fapt, nu ne rămîne decît să reducem din numărul femeilor, fiindcă bărbații ce-au zis au și făcut. În Ogoru. de pildă, contăm doar pe patru bărbați! Din Înfrățirea și Ogoru oamenii trag spre Dor Mărunt, din Dor Mărunt spre șantierele Bucureștiului, spre Călărași. Dacă te uiți cum trebuie pe harta județului, vezi repede care ar fi orașele unde se duce forța de muncă din agricultură. Procesul e firesc, numai că e vremea să vedem cum aranjăm lucrurile în C.A.P. Părerea noastră este că, luîndu-ne după număr, parcul de mașini e îndeajuns de mare ca să nu ne facem griji. Avem 44 mașini agricole. Însă tractoriștii și mecanicii nu sînt toți ce trebuie să fie. Dacă putem zice că avem 15 mecanizatori de nădejde. Problema este, mai întîi, aceasta: cadrele tehnice, mecanizatorii, adică. Tinerii cu 3-4 luni calificare nu dau randament.»

Statistica spune că C.A.P.-ul din Dor Mărunt are 1 114 brațe de muncă. Președintele e de părere că, în realitate, contează cam pe 900-950. Munca în echipă a clarificat lucrurile: «Țăranul, spune Constantin Popa, e bine să știe clar ce și cît are de muncit. Îl vedeți acum; se scoală devreme, și la cinci, în zori e cu căruța în drum spre fermă. În urmă cu niște ani, țăranul abia la șapte ieșea din curte. Putea să intre ciobanul cu oile în porumbul strîns grămadă cu mîinile sale și nu-i păsa. Azi, îl auzi: «Mă, fii atent cu remorca aia ce încarci, că avem atîtea și atîtea grămezi. Mă, să vii repede cu remorca aia, să-mi iei porumbul, că de-l prăpădește ploaia, nu știu ce-ți fac». Brigadierul ori șeful de fermă știu exact cît muncește și ce merită fiecare. Atît ai muncit, atît iei! Și e bine, fiindcă țăranul vrea să muncească la fel ca pe șantier: cu normă și control.»

La 1 octombrie mai erau de recoltat — la porumb — 250 hectare. În ziua în care apare articolul meu, porumbul e în hambare. Se apreciază o medie de 8 000 kg la hectar. O recoltă ceva mai slabă ca în 1974 — anul cel mai bun al cooperativei — cînd s-a ajuns la aproape 8 500 kg la hectar. La grîu, recolta a fost, de asemenea, sub record. Pentru o toamnă bogată, îți trebuie sămînță de elită. Agrosem-ul livrează astfel de sămînță, dar nu oricui, ci numai cooperativelor unde există garanția producțiilor mari. Într-o vreme, sămînța de elită era repartizată proporțional cu suprafețele cultivate, la toate cooperativele. Într-o vreme, porumbul se însămînța după mult prea vestita metodă «la pătrat». Oameni diferiți, pămînturi diferite, dar iată că, vrei nu vrei, trebuia să lucrezi la întîmplare și «la pătrat», indiferent de sufletul locului. În Bărăgan sufletul locului îți dă voie să ai o densitate foarte mare, de pînă la 50 000 plante de porumb la hectar. O densitate, mai degrabă «la cub». Îți mai dă voie pămîntul să împrăștii pe cîmp cîteva zeci de vagoane de îngrășăminte. Ca să aibă eficiență, C.A.P.-ul din Dor Mărunt a închiriat, pentru îngrășăminte, un avion.

Ceva mai tîrziu, discutînd organizarea cooperativei în anii care vin, Constantin Popa aprecia că, după terminarea rețelei de irigații, deci prin 1977, primăvara, recoltarea se va face cu 250 brațe de muncă în campanie. Acum, o echipă are 30 oameni și 80 hectare de cules. Cam 2,5 hectare de om. Irigarea va rezolva multe din grijile aduse de capriciile vremii. Mecanizarea le rezolvă pe acelea aduse de capriciile oamenilor. Cu tractoriști legați de toate interesele comunei și bine pregătiți profesional, se poate ajunge curînd la 5-6 hectare, sarcină pe om în campanie.

Pentru că de la București la Dor Mărunt trenul face un ceas și jumătate, profesorii, medicii și, în general, mai toți intelectualii comunei, stau în Capitală și fac naveta la țară. Orice s-ar zice, ei nu sînt trup și suflet ai comunei. S-a stabilit, la casa agronomului, un singur medic veterinar cu familia. A venit să locuiască în comună un singur profesor de matematici, cu soția. În același timp, mulți din fiii comunei, care au mers la facultate și s-au întors apoi acasă, trebuie să facă naveta spre cîteva sate din județ și, uneori, mai departe. «Recolta e pentru toți și trebuie sprijinită de toți oamenii comunei, zice Teofil Puclici, dar noi nu contăm decît pe 50-60 la sută din forța intelectuală. Copiii noștri văd unde bate interesul profesorului și astfel se lasă furați de un exemplu nefolositor.»

În fond, cazul comunei Dor Mărunt e cazul tuturor marilor vetre agricole din Bărăgan. În schițele de sistematizare județene, pe care le-am văzut, comune de puterea acesteia țin cumpănă între orașe și scriu regula de urmat a recoltei. Iar starea porumbului o dă starea oamenilor. În agricultură, cum se vede, nu e nevoie de mulțimi de oameni. Dar e nevoie ca acei ce rămîn să se gospodărească bine. «Nu am cerut niciodată, spune președintele Constantin Popa, mînă de lucru din afară, din vecini și de la oraș. Cu toate acestea, nu am lăsat niciodată grîul și porumbul să moară pe cîmp.»

TUDOR OCTAVIAN ■

flacara literară

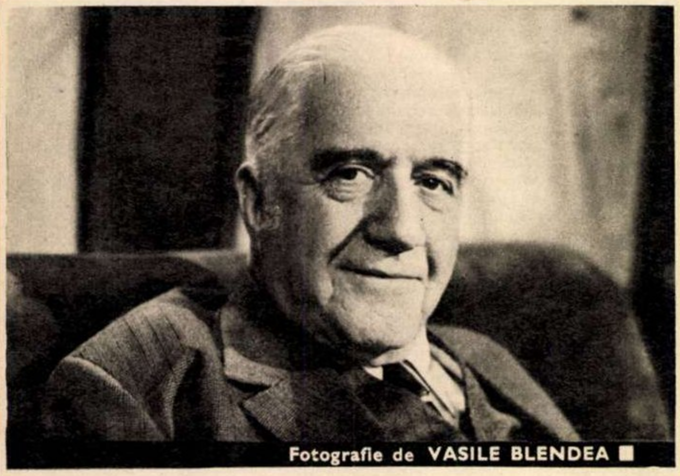

Fotografie de VASILE BLENDEA ■

AL. ROSETTI LA 80 DE ANI

turn alb

E alb ca un zidar, ieșind din case
Pe care le zidește blînd cu file;
Suav și îndărătnic, mii de zile
Bătu temeiul slovei glorioase.

Aur a scos din moile argile
Și-a fost născut ca țării lui să-i lase,
Ca pe o flotă de mărețe vase
Aceste cărți, eternități fragile.

Zidarule, nu-i om ca să nu guste
Căldura casei tale, turn de carte,
Tu ne-ai lăsat o casă fără moarte
Scris alb rămîi pe fila albei vîrste.

Tărie-a pietrii și lumină-a cretii,
Păstor și ziditor de cărți, Rosetti.

ADRIAN PĂUNESCU ■

RUBRICA MEA

între feminin și masculin

Trăim vremea emancipării femeii, a egalității ei în drepturi civile și politice cu bărbatul, a dreptului ei la muncă, la ridicarea nivelului ei profesional și material. În toate sectoarele, de la orice vîrstă, femeile se remarcă prin rîvna calificării, iar uneori a autodepășirii. Fenomenul este dintre cele mai îmbucurătoare. De aceea am urmărit cu interes răspunsul tinerelor la întrebarea (din numărul 39 al revistei noastre): **Sînteți tînăr, cu ce o dovediți?** Au răspuns foarte frumos două operatoare, un laborant și un bobinator. Precizez că laborant și bobinator își spuneau două fete tinere, ca și celelalte două, care își ziceau însă, fiecare, operatoare. Ele semnau: «Maria Georgescu, laborant» și «Elena Lăzărescu, bobinator». Vă întrebaţi poate, ca și mine, care să fie cauza acestui dublu regim al calificării?

Deprinderea, dealtfel, tinde să se generalizeze. În **Îndrumătorul cultural**, revistă lunară a Consiliului Culturii și Educației Socialiste, numărul 6, din iunie 1975, Angela Popescu-Brădiceni subsemnează, dacă se poate spune, «director al Bibliotecii Centrale de stat». Aţi înţeles? Stă pe postul de director. Mai înţelegeţi însa de ce nu-și spune directoare, așa cum văd că, în același periodic, este calificată într-un interviu, omologa domniei-sale, Maria Lambucă, «directoarea Bibliotecii județene Brașov»? Mă întreb însă, cu teamă: cînd își semnează corespondența oficială își spune directoare sau director? Așa obișnuiește a-și zice Eugenia Moldoveanu, «director Biblioteca județeană Vaslui». Nu le fac nici o vină.

Titlul masculin bîntuie ca o modă. Femeia este pe toată scara socială, șef de stat, președinte al consiliului de miniștri, ministru, deputat, apoi, profesionalicește vorbind, doctor, inginer, profesor, consilier juridic, director, laborant, bobinator etc. În toate profesiile, sexele se nivelează și filologic, pe tiparul genului masculin, ca și în coafură și îmbrăcăminte.

La rîndul lor, scriitoarele sînt, fiecare cum devine, vorba lui nenea Iancu, poet, prozator, dramaturg, eseist. Talentatul romancier (nu îndrăznesc să o supăr, spunîndu-i talentată romancieră) Ioana Postelnicu a declarat cîndva, în public, la o rotondă a Muzeului literaturii române, consacrată lui E. Lovinescu, că se consideră scriitor, iar nu scriitoare, ba chiar că nu-și revendică nici una din calitățile feminității, cînd scrie cu desavîrșită luciditate. Care va să zică și aici dăm de o confuzie. Substantivul luciditate este de genul feminin, dar femeile se tem că trece mereu ca apanajul bărbaților. Nu-i este permis femeii să fie lucidă? Se poate așa ceva? Sîntem convinși că femeia, scriitoare sau mai în genere artistă, trebuie să fie cît se poate de lucidă în exercitarea profesiei sale. Cea mai feminină dintre poetele antichității, Sappho, își cultiva cu luciditate și cu autenticitate totodată toate atributele farmecului feminin, fără a-i scăpa nici una din tainele versului pe atunci strîns încatenat, chiar cînd era creația ei (metrul sapphic!).

Nu este destul unei femei să-și spună poet, ca s-o credem pe cuvînt. Calificativul nu atrage automat calitatea. Este bine ca scriitoarea să nu-și renege sexul, să rămînă cum a lăsat-o firea, feminină.

Nu-i a bună. «Profesorul», tunsă băiețește, care pufăie din țigară înecîndu-se și poartă pantaloni colanți, își ascunde, vai! vechiul complex de inferioritate, realizînd un hibrid.

Eu, unul ,nu aș vrea în ruptul capului să mai fiu elev și să-mi intre în clasă un asemenea profesor, încruntată și pusă a-și înfunda cu orice preț școlarii. Celor mici le urez să le fie de bine!

ȘERBAN CIOCULESCU ■

POSTA LITERARĂ

Cristiana. Mai bine în **Somnul păsării.** Celelalte — convenţionale, reci.

Carmen Focșa — București. Treceţi pe la redacţie.

Marian Bodea — Tîrgoviște. Multe imagini din poeziile trimise de dv. sînt remarcabile («a strigat o pasăre/ Mare și neagră ca un tăciune zburător.»). Uneori însă parcă uitaţi ce vreţi să spuneţi în poezia respectivă și colecţionaţi numai cît mai multe astfel de imagini care, în sine, nu valorează nimic. Poeziile dv. se «împodobesc» mai mult decît trebuie. Deoarece nu vă lipsește o experienţă literară, nu cred că v-ar fi greu să mai renunţaţi la unele din aceste «podoabe», în favoarea simplităţii și a limpezimii.

Marius Goga — Bucșani, jud. Ilfov. În ciuda tonului lor vetust, mai izbutite sînt sonetele.

flacara cenaclu

Adriana Ausch, o cîntăreață de fină sensibilitate.
Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

cronica (91,92)

În ziua de 13 octombrie 1975 s-a desfășurat, prin două programe diferite, în Sala Sporturilor din Cluj-Napoca cea de-a doua ediție a Festivalului de toamnă — Flacăra.

Vom spune de la bun început că manifestarea a însemnat un veritabil triumf. Un triumf al receptivităţii unui public inteligent și sensibil față de o poezie și un cîntec ce ambiţionează să comunice idei și sentimente pe măsura certitudinilor și speranțelor ce le trăim cu toții în spaţiul României socialiste de azi.

Le-a revenit meritul poeziei și cîntecului patriotic și de superior mesaj uman să urgenteze ștergerea distanței dintre public și scenă, să stabilească directețea unei calde și însuflețite comunicări între spectatori și interpreţi. Punctele fierbinți ce le-a declanșat exprimarea prin cuvînt și melodie a unor creații de adevărată artă au fixat punțile necesare între scenă și sală ale unei atmosfere incandescente ce a dăinuit de-a lungul celor peste opt ore de program aproape non-stop desfășurat în fața celor cinci mii o sută de spectatori. Interiorul spațioasei Săli a Sporturilor a căpătat un aspect inedit. Devenind neîncăpătoare, cu toate că ea numără trei mii de locuri, publicul a ocupat, în programul al doilea, spațiul și el tot vast al arenei. Dar ceea ce trebuie mai cu seamă relevat a fost încărcătura afectivă a sălii materializată printr-o participare neobișnuită chiar și pentru cenaclul nostru. Versurile unor poeți precum Ioan Nenițescu, Miron Radu Paraschivescu, Nicolae Labiș, Nicolae Tăutu, Geo Dumitrescu, Dumitru Popescu, Alexandru Andrițoiu, Marin Sorescu, Létay Lajos, Ioan Nicolescu, Claudiu Iordache au făcut să trăiască sala la temperatura înaltă a dragostei de țară, au făcut să vibreze ca inima unei singure ființe inimile atîtor mii de participanți la celebrarea prin poezie a patriei. În contextul acestor secunde fierbinți se înalță deodată arcuit ca un curcubeu glasul menestrelului Tudor Gheorghe, Glasul său intona o melodie pe versuri ce omagiau pe președintele țării. Am fost în acele clipe martorul unui act de adîncă semnificație. Participanții, peste chipul cărora se așternuse lumina unei emoții răscolitoare, subliniau cu aplauze fiecare vers. Oamenii se contopiseră în freamătul unic al simțămîntului de încredere în prezentul și viitorul lor. În tînăra carieră a cenaclului nostru, ceea ce am trăit în acele momente la Cluj-Napoca va rămîne ca o supremă justificare a tuturor străduințelor noastre.

Și acum cîteva cuvinte despre cei prezenți în programul festivalului. Recitările actorului Florian Pittiș au dovedit, ca întotdeauna, prezenta unui interpret al versului de contagioasă comunicare. Tînărul cîntăreț Adrian Ivanitchi își confirmă cu fiecare ieșire a sa în public calităti vocale și de interpretare care îl impun tot mai decis. Virtuozitatea lui Dan Tufaru de interpret al poeziei a cîștigat intens adeziunea sălii. Evandro Rossetti, prin compozițiile și interpretările sale, a fost și la Cluj-Napoca unul dintre elementele catalizatoare ale atenției maxime a publicului.

ATITUDINI

cine ține minte cîștigă?

De mulți ani fac o anchetă discretă printre oamenii pe care îi cunosc într-o împrejurare sau alta, încercînd să aflu în ce măsură este prezent în conștiința lor, Eminescu. Spre surprinderea mea, deși toată lumea admite că el rămîne «luceafărul poeziei românești» etc., puțini sînt aceia care reiau în mod programatic lectura versurilor sale. Lecturile obligatorii ale elevilor, «momentele poetice» ascultate întîmplător la radio, aniversările și comemorările consemnate de revistele literare — iată genul de circumstanțe în care venim mai des în contact direct cu opera sau cu citate din opera sa. Ceea ce nu înseamnă că interesul pentru poezia lui Eminescu a scăzut. Eminescu va avea întotdeauna cititorii săi credincioși în generațiile care vin din urmă.

În memoria noastră există multe asemenea monumente pe lingă care trecem fără să le mai observăm. Știm, așa cum știm că dincolo de zarea orașelor, undeva, departe, se înalță munți acoperiți de zăpadă, că avem un trecut iluminat de privirea vizionară a lui Bălcescu, dar de-atita vreme n-am mai citit **Istoria românilor supt Mihai-vodă Viteazul**! Putem identifica cu precizie pe hartă locurile în care se află vestigiile vechilor cetăți de scaun și, uneori, chiar mergem să le vizităm pentru a colecționa, cu o aviditate turistică, informații și ilustrate, dar lăsăm să treacă anii fără să mai refacem, în imaginație, viața plină de culoare a tîrgoveților de altădată. Pe Sadoveanu, a cărui operă ni se pare prea vastă, îl cunoaștem din referințele criticilor sau din ecranizările după unul sau altul din romanele sale, pe Iorga — din ediții sumare, precedate de tabele cronologice, și din legende.

Adevărata cultură nu se poate însă rezuma la pietate și la parcurgerea, cît mai economică, a titlurilor dintr-o bibliografie. Marii noștri patrioți, savanți și artiști și-au cîștigat dreptul de a ne fi contemporani, de a stîrni, prin ideile lor nedemodabile, entuziasmul și chiar de a fi combătuți. Caselor memoriale păstrate, cu o grijă mai mare decît a arhitecților, în conștiința noastră, trebuie să le deschidem ferestrele pentru a lăsa să pătrundă înăuntru freamătul vieții adevărate.

Ce-ar fi ca într-o bună zi, la un concurs **Cine știe cîștigă** participanților să nu li se mai ceară informații ușor de găsit în orice enciclopedie, ci să li se pună asemenea întrebări: ce semnificație are pentru dumneavoastră **Miorița?** Cu care dintre ideile lui Maiorescu nu sînteți de acord și de ce? Prin ce este de actualitate teatrul lui Camil Petrescu? E adevărat, juriului i-ar veni mai greu să stabilească «exactitatea» răspunsurilor, dar concursul s-ar transforma în ceea ce se pretinde că este: un act de cultură.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Irina Doboș — București. Plicul trimis de dv conține pagini «corecte, bune și frumoase». Fără îndoială, merită să străbateți drumul despre care pomeniți în scrisoare.
Deoarece spațiul pe care îl avem la dispoziție nu ne îngăduie să răspundem tuturor corespondenților, vom discuta în cadrul acestei rubrici numai cu cei la care semnele unei înzestrări pentru poezie sînt evidente.

G. A. ■

CRONICA LITERARĂ

nicolae dragoș: scrisoare în sat

În ultimul volum al lui Nicolae Dragoș, **Scrisoare în sat**, cu ecouri (nedisimulate) din Eminescu, Goga, Coșbuc, Labiș..., formula poetică tinde către o clasicitate verificată. Ne gîndim chiar și la o experiență de tip călinescian, cu accent pe elementul de virtuozitate. Originală e, în primul rînd, carnația poemului, asimilată însă cadrelor (dacă e să folosim cuvinte mari) «eterne» ale poeziei românești. Impresia de îndelungat și sever exercițiu formal de acolo provine.

Altfel, remarcăm de la bun început respirația robustă, forța lirismului din poemele despre sat, mai toate antologice, scrise curat, deplasînd — prin acuratețea privirii — interesul de la pitoresc la universul moral. Deși nostalgică, evocarea satului e însoțită de un sentiment stenic, regenerator (deloc însă convențional); poate și ca replică la poezia dezrădăcinării. **Scrisoarea** — ...e pretext de rememorare, cu alte cuvinte — dialog interior. Acesta e satul din noi. Tonul deplinei familiarități se explică prin biografie și e bine marcat de interogația cursivă, epică: «și ce mai face Motrul? cum cîntă-n dimineți?/ în seri ce glas mai are? același? s-a schimbat?/ mai tremură-n miresme lumina peste sat?/ zahăr, ulei și sare în casă mai aveți?// să nu duc grijă, spui? e binele mai mult/ ca răul și veni-vor copacii către floare/ ascultă, strînge haina, mai plouă, nu e soare/ bătrîne fără vîrstă te-ascult, cum să n-ascult!»

Imaginea satului prelungită în legendă (adică în veșnicie) poate fi o sugestie din Blaga. Surprinzător, simbolul e actualizat senzorial: «satule vechi, satule drag/ te-aud sub gene, vii cînd mă retrag/ cu apele-ndelung și zăbrelit/ și mă tot duc în liniște spre mit.»

Memorabile sînt, de asemenea, amintirile suave din copilărie cu nota lor de fabulos al depărtării (prin lărgirea enormă a spațiului) «Imperiu de la geamuri la ulucă/ pe-o margine de deal/ veche nălucă// lîngă perete-ți cresc, supuși doi vișini/ de care-ți tăinui noaptea și te sprijini// pe cer, în jos, fîntîna-și scrie versul/ și-n ciutură adună universul...»

Sau aceste reminiscențe ale unei sensibilități magice proiectate într-o simbolistică de culori intense, amintind un desen criptic, solar: «el vajnic și tiranic sub fereastră/ parcă-n penel și-a risipit amurgul/ și soarele i-a răsărit în creastă/ cînd spune ceasul vremii, demiurgul!»

Legătura intimă cu satul, cu vatra, cu strămoșii așază dintr-o dată (organic) patria în centrul perspectivei lirice. Genul patriotic își află expresia cea mai viguroasă în poemul politic (rostit energic) și de atitudine contestatară: «Nu-i totul fără greș în România/ sălcie apă zace în unele fîntîni/ la soclul rațiunii mai dă ocol mînia/ peste oglinda lumii trec și nervoase mîini».

La fel de vibrantă e pasiunea pentru adevăr: «Nu ne putem pava drumurile cu vagi promisiuni/ sîntem însetați de certitudini, ca grîul de ploaie/ viața nu-i o cutie de inventat minuni/ peste fața căreia nu știu ce fachir privirea-ncovoaie».

Plaiul însuși e un spațiu al intransigenței etice: «la noi în plai nici cînd oamenii nu-l înțeleg/ pe cel ce își duce fapta spre al lumii oprobriu».

În alte secțiuni ale volumului Nicolae Dragoș înclină îndeosebi către desenul pur: se simte **peregrin la zodia oglinzii**. Impresia e cîteodată de poetizare cu frumoase, foarte stilizate imagini ale fragilității, situate în zona contemplației liniștite. Textul nu e mai puțin animat (patetic) decît înainte, dar de respirație mai calmă. Decorul, altădată de necuprins, e acum mai interiorizat — parafrazîndu-l pe poet — ca o lunecare «lină» în cîntecul culorilor. Oricum, un avertisment ca acesta ne tulbură: «Plîng copiii lumii-n sobre monumente/ glasul pînă-n stele li se-aude// ...trec perechi prin veacuri, veșnic neatente...// plîng copiii lumii-n triste monumente». Sîntem foarte aproape de condiția liricii angajate, ca și atunci cînd poetul strigă: «M-am revoltat pe versul cel frumos». Alteori notația devine esențială, concisă: «Au fugit frunzele/ și au rămas copacii/ pierzîndu-și memoria/ în propriile rădăcini.»

Prin poemele sale despre țară și satul din noi, Nicolae Dragoș se înscrie ca o personalitate distinctă în peisajul liricii românești contemporane.

CORNEL MORARU ■

o editură pentru inocență

Pentru că nu poate să ne fie indiferent ce cărți țin în mînă pentru prima oară copiii noștri, e bine ca din cînd în cînd să ne gîndim și la activitatea editurii specializate în apariții de lucrări pentru cei mai mici cetățeni ai țării. Editura «Ion Creangă» a luat ființă în urmă cu cinci ani. Înainte de 1970 ea funcționa ca o secție în cadrul fostei Edituri a Tineretului. Din 1970 și pînă astăzi la «Ion Creangă» s-au publicat aproximativ 1 000 de titluri și ne grăbim să o spunem, cele mai multe dintre ele corespund pe deplin exigențelor noastre.

După cum îmi spune Viniciu Gafița, redactorul șef al editurii, cam 30 la sută din aceste apariții fac parte din diverse colecții, grupate pe domenii: beletristic și informațional. **Prima mea bibliotecă** se adresează elevilor din clasele V-VIII. În planificarea titlurilor din aceste colecții se au în vedere recomandările de lectură din programa școlară. **Biblioteca pentru toți copiii** (care va ajunge în curînd la numărul 50) publică lucrări de o deosebită valoare artistică aparținînd clasicilor români sau străini. De o bună apreciere se bucură **Traista cu povești.** Fiecare volum din această colecție cuprinde basme din folclorul unui popor.

O altă colecție căutată este **Biblioteca contemporană.** Ea publică lucrări inedite de autori români referitoare la epoca noastră.

Printre colecțiile de informare, un prestigiu bine meritat și-a cîștigat în rîndul micilor cititori colecția A.B.C. care interesează cu precădere copiii de 6-7 ani. Sînt popularizate într-un limbaj accesibil cuceriri ale științei și tehnicii, sînt relatate evenimente din viața umanității. Colecția **Alfa** se adresează unor copii de vîrstă mai mare și prezintă pe larg, dar fără pedanteria unor tratate savante, tot probleme ale științei și tehnicii. În lucrări ca **De la papirusul Rhind la calculatorul electronic, Triunghiuri, triunghiuri și iar triunghiuri** (ambele de Florica T. Cimpan), **Tehnica folosește «brevetele» naturii, Pietrele vorbesc** (semnate de Tudor Opriș), **Aventuri în lumea chimiei** de Aurelian Băltărețu, accentul se pune, ca dealtfel și în alte apariții, pe factorul educațional, de relevare a eforturilor prin care a trecut omenirea pînă a ajuns la diverse descoperiri astăzi tuturor familiare.

Examinînd titlurile publicate la «Ion Creangă» înțelegi că ele pledează pentru formarea unor oameni adevărați, necesari societății noastre, lumii contemporane. Ele îi ajută pe copii să se adapteze mai rapid la cerințele universului înconjurător într-o continuă transformare, le formează caracterele și le modelează inteligența, le pune întrebări și îi incită să-și răspundă singuri pentru ca mai tîrziu să se poată descurca în orice situație. De aceea, tonul celor mai multe lucrări publicate sub egida editurii nu este unul pueril, ci respectă inteligența copiilor, capacitatea lor de a pricepe fenomenele. Volume ca **Uzina Terra** de Aurel Lecca, **Cele cinci simțuri și lumea** de Vaclav Koval sînt binevenite.

E drept, prostul-gust se mai strecoară cîteodată (de pildă, în poveștile ilustrate). Apoi, ar mai trebui poate ca editura să țină deocamdată seama și de faptul că alt fel se pun problemele în cazul unui copil la oraș și alt fel în cazul unuia de la țară. Mai trebuie să arătăm și faptul că editura nu și-a realizat unul dintre deziderătele mai vechi: acela de a realiza o enciclopedie a copiilor, un instrument de lucru deosebit de folositor pentru cei mici. Dar mai bine să ne bucurăm că «benzile desenate» la «Ion Creangă» nu prezintă în «pilulă» cărți celebre, sărăcindu-le conținutul de idei și sentimente, ci apar după scenarii special scrise. Mai trebuie să remarcăm efortul editurii de a avea printre colaboratori numeroși scriitori, ceea ce asigură texte de valoare după cum și atragerea unui număr mare de ilustratori de prestigiu. E bine să relevăm, de asemenea, inițiativa de a publica într-o serie de 40 de volume operele cele mai reprezentative ale lui Jules Verne. După cum nu putem încheia acest articol fără a aminti una dintre cele mai frumoase cărți dăruite nouă de Editura «Ion Creangă», **Antologia inocenței**, alcătuită de Iordan Chimet, o mostră de ce înseamnă bun-gust și fantezie.

GEORGE ARION ■

Nicu Alifantis e în plină ascensiune. Talentul lui Mihai Stan a generat și la Cluj-Napoca aplauzele meritate. Sensibilul Romeo Ghiur a trecut cu succes încă un examen: a plăcut și exigentului public clujean. Interpretul cald și sensibil care e Valeriu Sterian cîștigă tot mai apăsat galoanele consacrării. Tînărul Gheorghe Gheorghiu a impresionat prin timbrul original și convingător al vocii sale. Dar spunem acestui înzestrat tînăr, ca și celorlalți noi veniți în cenaclu, să facă mai hotărît apel la poezia noastră de substanță, ceea ce îi va feri de un oarecare sentiment de jenă pe care îl încearcă și ei, și publicul. Din ce în ce mai sigură, Ionela Copaciu e în faza cînd însușirile sale vocale și interpretative sînt recunoscute ca niște certitudini. Cu gravitate a cîntat Doru Stănculescu. Anda Călugăreanu a creat, printre altele, un moment de incontestabilă artă actoricească prin interpretarea unor pagini din cartea **Biografii comune** semnată de Alexandru Monciu-Sudinschi. Tînăra cîntăreață din Cluj-Napoca, Adriana Ausch, e răsplătită cu foarte multe aplauze. Noi, care știm că interpreta e primită cu tot așa de multe aplauze și în alte localități, de pildă la București, putem afirma că ele nu s-au datorat situației de localnică a cîntăreței, ci artei sale de fină sensibilitate și susținută forță de transmitere. Fiecare piesă cîntată de Adriana Ausch are proporțiile gingașe ale unei bijuterii. Mircea Vintilă a fost Mircea Vintilă și a subjugat sala. Dumitru Fărcaș a fost prezent pe scena festivalului cu acel minunat instrument care, după expresia cuiva, «taragotează aerul»; de astă dată el a mai venit însoțit nu numai de talentatul acordeonist Gheorghe Mureșan, ci și de orchestra «Mărțișorul» a Casei de Cultură a studenților din Cluj-Napoca pe care o îndrumă și dirijează. Sorin Minghiat a acompaniat, ca de obicei, cu flautul său diverși interpreți; de menționat că datorită eminentului său talent, el a obținut la Cluj-Napoca aplauze ca pentru un solist. Pe versuri de Nicolae Labiș, cîntă cu sensibilitate și convingător tînărul Epaminonda Tiotiu. Arta lui Tudor Gheorghe a înscris la Cluj-Napoca semnul egalității cu cea mai înaltă treaptă de interpretare în festival.

Fără a fi incluși în program, spre bucuria noastră, din dragoste pentru cenaclu, intră în sală pe neașteptate formația Phoenix, Nicolae Covaci, Iosif Kappl, Mircea Baniciu. La începutul programului lor, Nicolae Covaci apare într-o postură neobișnuită pentru el de solist, interpretînd **Cîntec vechiu** de Vasile Alecsandri. Apoi cei trei cîntă două piese din vastul lor repertoriu și cîteva compoziții proprii. Microrecitalul lor ne mai demonstrează încă o dată, dacă mai era nevoie, că formația Phoenix ocupă, prin profesionalismul ei, un loc de primă mărime în mișcarea noastră muzicală.

Am plecat de la Cluj-Napoca cu intenția și dorința de a reveni în timpul cel mai scurt. Ceea ce vom și face la mijlocul lunii noiembrie. Aceasta pentru a satisface invitația afectuoaselor gazde, dar și pentru că aici am întîlnit atîția oameni care vor să fie mai buni și mai frumoși prin poezie și cîntec.

TRAIAN STOICA ■

Formația Phoenix se situează, prin profesionalismul ei, în primele rînduri ale mișcării noastre muzicale.

Sala Sporturilor devenind neîncăpătoare, spectatorii clujeni îi ocupă și arena.

colindul dunării

Din Dunăre-am încolțit
La Dunăre-am înfrunzit

Dunărea ne este mamă
Pe toți Dunăre ne cheamă

Pe pămînt de cînd ne știm
Dunăre ne dunărim

Veac de cînd se pomenește
Dunărea ne dunărește

Cîți băură apa sfîntă
Graiul Dunării cuvîntă

Carpații la zei cum cresc
Graiul Dunării vorbesc

Fie pîinea rea sau bună
Dunărea ne este mumă

Fie pîinea bună rea
Dunărim cu Dunărea

PAUL TUTUNGIU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

modelul

Însemnarea mea privește o chestiune foarte pămînteană, privește, ca să zic așa, o situațiune în care cineva, **cineva de la care așteptăm și un răspuns pămîntean,** a pus involuntar o bună doză de umor caragialesc. Firește, situațiunea nu este atît de izolată, de singulară, încît dumneavoastră, cititorii, să nu puteți să îmbogățiți, cu propria dumneavoastră experiență, mai ales tristă, acest articol, colorîndu-l, astfel, cu noi împrejurări, nu mai puțin caragialești.

Cine își închipuie însă că noi putem rîde la nesfîrșit, cînd situațiile caragialești se repetă și că singura noastră armă rămîne rîsul, rîsul sănătos **dar ineficient,** bănuiesc că se înșală. S-a creat chiar o filozofie a siguranței de sine a cîte cuiva prin declanșarea rîsului ineficient. Filozofia nu e numai a indolenței ci și a inducerii în eroare.

Nu intru, în aceste magazine, de azi, de ieri și nici nu mă mir, de azi, de ieri, de lipsa de fantezie a unor «garnituri» alcătuite, din nefericire pentru mine și cumpărători și din fericire pentru «creatori», de cineva fără nume, ca să nu-l poți pomeni cum se cuvine.

Dar, cum ziceam, intru în aceste magazine de prezentare de la o vreme cu o mare plăcere, așa cum ai intra într-o expoziție de artă și mă gîndesc că avem, într-adevăr, artiști de valoare în arta mobilei.

Intru, mai de curînd, într-un magazin de pe Calea Victoriei, din plin centrul Capitalei, un magazin de vînzare mai ales, dar și de prezentare nu odată și, ca la expoziție, ca la o expoziție reușită, stau și nu-mi vine să cred de bucurie. Iată, îmi zic, **Modele,** învață și cetățeanul ce înseamnă un interior frumos, fantezie, arta, în cel mai deplin înțeles al cuvîntului, binecuvîntează nevoia noastră de mobilă frumoasă. Însă **Modelul e Model.** Modelul nu se vinde, cum am bănui, adică magazinul ține **modele** deci; cetățeanul în unitatea mea își alege modelul, magazinul primește comanda și cetățeanul plătește urmînd să-i fie adus modelul acasă. Să nu exagerăm însă și să căutăm o cale mai realistă pentru comerțul nostru: cetățeanul intră în **magazinul de modele** își alege **modelul,** află prețul și lucrătorul de la magazin îl trimete pe cetățean la depozitul magazinului de **modele.** Dar iar sînt pus în situația să exagerez.

Cetățeanul — aceasta e situația caragialească — intră în magazinul de **modele,** se minunează, nu-i vine să creadă, pipăie **modelele,** sînt un vis, visul e realitate în ceea ce privește **modelele,** se duce la lucrătorul din magazin — și acesta e viu, e o realitate, dar el nu știe nici prețul **modelelor,** nici unde se găsesc, fiindcă în concepția lui și a celor care îl plătesc cu leafă, **model înseamnă ceva ce ar putea să fie pus în fabricație dar fără o anume obligație,** așadar, lucrătorul nu știe nimic, el surîde neputincios și zice: **Acestea sînt modele, noi nu le cunoaștem nici prețul, nici unde se fac, nici dacă se fac și dacă se fac, poate pe undeva, cînd anume se fac și cînd anume ar putea deveni o realitate comercială.**

— Și dumneavoastră ce vindeți? întreb eu, gîndindu-mă că leafa lui se poate totuși justifica prin ceva.

DINU SĂRARU ■

---

flacara interviu

cu șeful școlii de gastroenterologie clujene, academician OCTAVIAN FODOR

— CE IDEE VĂ PREOCUPĂ ÎN MOD DEOSEBIT ACUM? ÎN ZILELE ACESTEA? ACUM CHIAR?
— SĂ FAC BINE OAMENILOR. ORICUM. ÎN ORICE FEL

— Stimate Octavian Fodor, de multilaterala dumneavoastră personalitate te poți apropia ca de marile aeroporturi, pe numeroase trasee aeriene și apoi pe zeci de piste de aterizare. Vă propun să pornim acest interviu de pe o pistă în măsură să suscite un interes deosebit în sfere foarte largi de oameni — Octavian Fodor, creator și șef de școală medicală, renumita școală clujeană de gastroenterologie. Ce înseamnă ea, această școală, pentru dumneavoastră?

— Cu precizarea preliminară că temelia școlii de gastroenterologie clujene a fost pusă de maestrul meu, Iuliu Hațieganu, cea mai mare personalitate medicală pe care am cunoscut-o pînă acum, și în comparație cu activitatea căruia reușitele mele, gîndesc, nu reprezintă nici a 10-a parte, pot să răspund la întrebarea dumitale în felurite chipuri. Dînd la o parte vorbele mari, am să-ți spun doar atît: viața mea. Școala aceasta a fost și este viața mea.

— Se spune că media anuală a pacienților de care vă ocupați este de aproximativ 7 000 de oameni. Fără îndoială că acest sector reprezintă o componentă importantă în complexa și multilaterala dumneavoastră activitate de șef de școală. V-aș întreba ce direcții, ce laturi mai cuprinde această activitate? Și deși întrebarea pare și poate chiar este improprie, cînd începe, în ce moment anume, această activitate?

— Sînt medic, sînt dascăl, sînt cercetător. Meserii care pleacă de la om și se întorc la om. Cînd începe munca mea de șef de școală? Chiar la școală! La facultate. Din clipa în care-i văd pe studenții-boboci ascultînd cursurile cu gura căscată, de parcă numai așa ar înțelege ce le spun, cu gura căscată, din clipa în care-i văd notîndu-și fiecare cuvînt, fiecare cuvințel pe care-l aud, luînd totul fără nici o selecție, înghițind pe nemestecate, de-a valma, din clipa aceea începe activitatea mea de șef de școală. Urmează, după un timp, o etapă calitativ nouă în profilul studenților. La îndemnul meu, îi văd ascultînd mai mult și notînd mai puțin, notînd esența. Îi văd chiar, de la catedră, ce cuvinte anume, ce idei și-au notat și-mi dau seama cînd s-au așezat și care sînt cei care s-au așezat pe orbita științei. E adevărat însă că la acest grad de înțelegere am ajuns după o experiență îndelungată. Din 1934, cînd studentul în anul IV ce eram a intrat pentru prima oară la cursul profesorului Hațieganu, și pînă în anul morții profesorului, n-am lipsit la nici o oră a maestrului meu. Nici o oră în 25 de ani!

— Spuneți-mi, stimate Octavian Fodor, cînd începe ziua dumneavoastră de muncă și cîte ore durează ea?

— Ore, n-aș putea spune exact. Mă trezesc de obicei pe la 3 noaptea. Atunci încep să-mi meargă rotițele... Activitatea propriu-zisă mi-o încep pe la 6 dimineața și mi-o închei pe la 10 seara.

— V-aș ruga să-mi numiți cîteva din principiile care vă guvernează activitatea de șef de școală.

— 1) Să ceri de la fiecare ce poate să dea și să-l judeci după ce a dat din ceea ce putea să dea; să nu-i ceri ce nu poate, pentru că ai deziluzii. 2) Să ai un contact permanent și cît mai profund cu realitatea. Numai așa poți fi actual în ce gîndești și în ce faci. 3) Să-ți păstrezi simțul umorului în orice situație, el fiind nu numai o supapă dar și un adevărat rezervor de energie. Cine are simțul umorului nu abandonează și nu se descumpănește ușor. 4) Să te întreacă elevii tăi. Da, nu există mai mare satisfacție ca asta. Pentru că elevii tăi sînt copiii tăi spirituali.

— Ce obligații are un conducător de școală față de colaboratorii săi?

— Să le acorde tot sprijinul. Sprijinul moral, social, să se zbată pentru ei.

— Ce părere aveți de situațiile în care nume cu rezonanță apar în fruntea cîte unei lucrări pe care o girează numai cu... numele, nu și cu munca înmagazinată de lucrare, care este rodul eforturilor unor anonimi sau al unor profesioniști mai puțin cunoscuți?

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

— Am auzit de asemenea situații și le deplîng. Aud și eu uneori că «numele» care se pune în fruntea autorilor susține: «eu am fost cu ideea», **ca și cum n-ar fi acolo — vîrf într-o anumită ramură — tocmai pentru ca să aibă idei! Idei care ulterior sînt interpretate, îmbogățite, finalizate de alții.**

— Se cunosc însă și cazuri cînd autori necunoscuți sau mai puțin cunoscuți caută ei «numele» rezonant pentru ca prin el să li se deschidă porțile editurilor, ale afirmării, nume pe care îl folosesc ca pe un cal troian.

— Un «nume» care ține la colaboratorii săi și ține și la adevăr se plasează la urmă — firește, cînd asta corespunde contribuției sale efective — împingînd ca locomotiva plasată în spatele trenului.

— Iertați-mi îndrăzneala, cam cîte lucrări ați semnat — între cele peste 500 care sînt onorate cu numele dumneavoastră — la mijloc sau la urma șirului de autori?

— Păi în ultimii ani tot așa am apărut, mai pe la mijloc, mai pe la coadă.

— Vorbind de colaboratorii dumneavoastră, vorbind implicit de «școala vie» clujeană de gastroenterologie, pe cîți specialiști contați?

— Sînt vreo 30, dintre care vreo 10 sînt ca briciul.

— Puteți să-mi numiți cele 10 brice?

— Desigur. Dar de ce numai pe cele 10? De ce nu și pe al 11-lea? De ce nu pe ultimele 20, care pot oricînd sări de pe o orbită secundară pe una de absolut prim-plan? În știință nici nu știi cînd înfloresc valorile și sparg plafonul. Mai bine nu dau nume. S-ar naște gelozii zadarnice.

— Ce aduce nou — mă adresez de data aceasta rectorului Institutului medico-farmaceutic din Cluj-Napoca — anul universitar 1975/1976 studentului medicinist clujean?

— Ștergerea mult mai netă, în viața clinicilor, a barierei dintre medic și student. Studenții noștri vor lucra și mai mult decît pînă acum în clinici, în aceste clinici clujene renumite, pe drept, pentru marele lor aport în formarea unor practicieni siguri pe ei, pe meserie, multilaterali, abordînd — acesta este noul — teme de cercetare încă din anii de facultate. Deci, studenții vor face practica medicului și vor lucra — direct — și în cercetare, la fel ca medicii.

— Cum apreciați procesul actual de afirmare a inteligenței medicale românești în lume? Se produce el, oare, într-un ritm mulțumitor? Sau, mai propriu spus, într-un ritm corespunzător capacităților noastre?

— Posibilități de minte există incontestabil mari și multe, de dorința de a realiza lucruri deosebite nu mai vorbesc, ea este evidența însăși, totuși ritmul nu este încă mulțumitor. După opinia mea, rotițele intermediare trebuie să informeze mai rapid, posibilitatea de operațiune trebuie să fie mai promptă, deciziile trebuie să se ia mai iute.

— Între numeroasele dumneavoastră contribuții la știința medicală, de o largă audiență — suscitînd discuții și comentarii în cele mai diverse medii, de la cele mai înalt științifice, la cele absolut profane — se bucură studiile privind cronicizarea hepatitei și tratamentul medical-chirurgical al bolii ulceroase. Se vorbește, de asemenea, cu interes despre rezultatele pe care le-ați obținut în stabilirea rolului factorului genetic în boala ulceroasă...

— Da, noi am descoperit, după îndelungi cercetări, că ulcerul se și moștenește, adică se moștenește o anumită masă celulară acidosecretantă, cum se moștenește și tonusul vagal. Statisticile au dovedit că 75% din bolnavii care au avut ambii părinți bolnavi de ulcer sînt și ei ulceroși.

— Vreo soluție? Ați găsit vreo soluție de combatere, dată fiind această cunoștință verificată?

— Pînă acum, singura soluție este ca viitorii soți să nu facă pasul decisiv pînă nu... se întreabă unul pe celălalt dacă părinții sînt ulceroși. Nu știu, lăsînd gluma de o parte, dacă se va găsi vreodată vreo soluție în această direcție. Noi o căutăm în continuare...

— Se spune că apreciați utilitatea obstacolelor în destinul oamenilor...

— ...Cu condiția să nu fie prea multe! Obstacolele — de învins și învinse — te fac ȘI mai puternic, cu alte cuvinte, întăresc structurile tari.

— Ca fost orfan la 15 ani, cînd ați rămas nu numai să vă formați, singur, pe dumneavoastră, dar să creșteți, să conduceți și să formați doi frați mai mici, un dialog pe tema «structurilor omenești tari» și a «obstacolelor care călesc» vă găsește ca pe un om foarte potrivit temei, un om ale cărui argumente sînt în primul rînd viața sa.

— Probabil că așa este, de vreme ce și studenții mei, care — am aflat — s-au apucat să-și caracterizeze dascălii prin nume de filme («Drumul spre înalta societate» «Frumusețea diavolului» etc) m-au botezat, cîndva, «Omul care trece prin zid». Stimînd, firește, capacitățile omului, forța lui de luptă, să nu subestimăm zidul. Apreciind rolul benefic — pînă la un punct — al obstacolelor, eu nu cultiv totuși zidul, ci omul! Pentru că sînt ziduri prin care nu poate trece nimeni. Un om care trece prin viață ca prin pereți de brînză nu se va căli niciodată, dar va trece, în timp ce acel care va sparge cinci ziduri cu capul și cu munca sa și se va opri într-al șaselea zid, acela se va opri, spre paguba lui și a societății. Să călim oamenii, să-i facem mereu mai puternici, dar să-i și ajutăm.

— Ce idee vă preocupă în mod deosebit acum? În zilele acestea? Acum chiar?

— Să fac bine oamenilor. Oricum. În orice fel. Am primit de curînd vizita unui tînăr pe care-l vedeam pentru prima oară și care mi-a spus așa: «Tovarășe profesor, eu sînt absolventul acela de la științe economice care v-a rugat, la telefon, să-l ajutați să se mute la Arad, unde-i era repartizată soția, și unde locuia în gazdă. Ea era cu copilul acolo, eu aici, făceam mereu naveta, nu ne mai ajungeau banii și ne era foarte greu. Cu ajutorul dumneavoastră, am primit o garsonieră la Arad, m-am și mutat acolo și am venit să vă mulțumesc.»

M-a bucurat mult vizita acelui tînăr, care-și rezolvase o problemă vitală mergînd la un fost pacient de-al meu din Arad. Să faci bine, oricum, oamenilor, iată ideea care mă stăpînește de mai multă vreme și care mă va stăpîni, cred, pînă la capătul drumului meu pe acest pămînt.

MARIUS POPESCU ■

flacara

interviu

PASIUNEA PENTRU ADEVĂR ȘI DREPTATE NU SE MĂSOARĂ ÎN UNITĂȚI DE TIMP

Zilele acestea au avut loc, în întreaga țară, alegerile magistraților pentru judecătorii și tribunalele județene. Înscris în cîmpul larg al democratizării vieții noastre sociale, evenimentul consacră, totodată, și o democrație care se manifestă cu pregnanță în sfera juridicului. Despre importanța acestui eveniment, despre alte aspecte ale activității instanțelor de judecată, a avut amabilitatea să ne vorbească tovarășul **Nicolae Popovici**, adjunct al ministrului justiției.

— Să începem, dacă doriți, tovarășe ministru, cu modul în care se realizează această democrație în sfera instanțelor de judecată.

— Extinderea, în anul 1969, a sistemului alegerii judecătorilor de la tribunalele județene și judecătorii a contribuit substanțial la promovarea, la menținerea în această funcție a elementelor temeinic pregătite politic și profesional, capabile să realizeze într-un mod superior sarcinile justiției; a constituit, totodată, o expresie pregnantă a adîncirii democratismului socialist. Documentele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român au subliniat din nou necesitatea perfecționării justiției, a întăririi legalității, ca parte integrantă a democrației socialiste. «Organele de justiție și procuratură — se arată în Programul Partidului Comunist Român — vor trebui să vegheze neabătut la înfăptuirea prevederilor legale, la judecarea, în conformitate cu legile, a acelora care se fac vinovați de acte antisociale. Ele vor trebui să acționeze împotriva oricăror abuzuri și nedreptăți, să exercite un control permanent asupra respectării legalității socialiste (...) Posibilitatea pe care societatea o asigură tuturor oamenilor muncii de a participa la conducerea statului, la adoptarea deciziilor, presupune întărirea răspunderii fiecărui cetățean pentru respectarea Constituției, a tuturor legilor țării». Or, cum legile exprimă voința și interesele fundamentale ale oamenilor muncii, aplicarea lor întocmai înseamnă în ultimă analiză traducerea în fapt a înseși voinței poporului; înseamnă realizarea adevăratei democrații. Faptul că judecătorii de la judecătorii și de la tribunalele județene sînt aleși de către consiliile populare — organe locale reprezentative ale puterii de stat — face ca hotărîrile pronunțate de ei să fie într-adevăr date în numele poporului, ceea ce exprimă, într-o formă specifică justiției, lărgirea democratismului socialist. Această învestire implică în mod necesar o răspundere sporită, obligația pentru judecători de a da socoteală poporului de activitatea lor. Aspectul este subliniat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul prezentat la Congresul al X-lea: «Trebuie lichidată concepția burgheză după care justiția este în afara oricărui control, iar judecătorul răspunde numai în fața conștiinței sale. Judecătorul se conduce după lege și după conștiința socialistă; el trebuie să dea socoteală, să răspundă în fața poporului de felul cum își îndeplinește misiunea». Astfel, legătura strînsă dintre justiție și mase își găsește expresia în dările de seamă pe care președinții tribunalelor județene și al municipiului București le prezintă, periodic, în sesiunile consiliilor populare. O altă formă a legăturii dintre justiție și mase o constituie participarea la judecarea unor procese a asesorilor populari, recomandați de colectivele lor de muncă si aleși, de asemenea, de către consiliile populare.

— Dar...

— Voiți să vă referiți la răspunderea judecătorilor? Ea este efectivă, existînd posibilitatea revocării, de către consiliile populare, a judecătorilor care nu răspund încrederii ce li s-a acordat.

— Actul alegerii determină o influență pozitivă asupra magistratului, a muncii și exigenței sale profesionale. Ce măsuri preconizați să luați pentru creșterea continuă a nivelului politic, ideologic și profesional al cadrelor din justiție?

— Determinante pentru îndeplinirea corectă a sarcinilor sînt calitățile moral-politice și profesionale ale judecătorilor. De aceea, paralel cu însușirea concepției științifice și filozofice a clasei muncitoare despre lume și societate, a documentelor de partid, judecătorii și-au însușit temeinic și cunoștințele de specialitate. Au realizat o legătură strînsă între știința și practica dreptului socialist, conștienți fiind că numai fundamentată științific, în pas cu progresele realizate de teoria dreptului, practica judiciară poate discerne, din noianul de fapte, esențialul.

— Referiți-vă, vă rugăm, la cîteva forme concrete.

— Pentru creșterea continuă a nivelului de pregătire, împrospătare și îmbogățire sistematică a cunoștințelor profesionale s-a trecut, cum știți, începînd din anul 1971, la instituționalizarea perfecționării cadrelor, prin crearea unui sistem unic național. Pentru judecători, incluși și ei în acest sistem, principala formă de realizare a pregătirii o constituie programele personale de perfecționare, avînd la bază studiul individual și verificarea periodică a cunoștințelor dobîndite. Pe de altă parte, mulți judecători frecventează cursurile de specializare organizate în cadrul Academiei «Ștefan Gheorghiu» și al școlilor interjudețene de partid. Aceste cursuri sînt urmate de toate cadrele de conducere ale ministerului. Prin deplasări în întreprinderi și discuțiile pe care le au cu colectivele de muncă ale acestora, judecătorii reușesc să cunoască nemijlocit problemele din activitatea unităților, a oamenilor; pot desprinde cauzele și condițiile care determină sau înlesnesc săvîrșirea unor infracțiuni, le semnalează conducătorilor unităților, stabilesc împreună măsuri pentru prevenirea lor. Faptul implică, desigur, și cunoașterea legislației economice a cărei însușire a fost uneori subapreciată. Ar trebui să mai adaug că pregătirea profesională a judecătorilor nu se poate realiza decît pe fondul unei solide culturi generale. Bogăția spirituală oferă judecătorului orizont, privire de ansamblu, înțelegere superioară a fenomenelor, personalitate. Idealul autodepășirii trebuie să anime profund pe fiecare slujitor al justiției.

— Mandatul, tovarășe ministru, îi conferă judecătorului sarcini mari și în munca de prevenire generală a fenomenului infracțional, a creării unui climat de respectare a legii în toate sferele de activitate. Care vor fi în viitor sarcinile magistraților în activitatea de ridicare a conștiinței juridice socialiste, a popularizării legilor, de prevenire a infracțiunilor, a combaterii manifestărilor antisociale?

— Arătam că judecătorul nu se mai limitează, ca odinioară, doar la soluționarea pricinilor. El se străduiește acum să determine cu grijă sursele de încălcare a legii, să le semnaleze, firește, organelor de conducere ale unităților în care au avut loc asemenea manifestări. Judecătorii folosesc însă și alte forme și mijloace variate și eficiente: judecarea unor procese la fața locului sau cu publicitate lărgită ori punerea în discuție, în adunările obștești, a acelora care săvîrșesc fapte mai grave sînt doar cîteva din acestea. Toate au ca scop formarea unei puternice opinii de masă, a unei atitudini de intoleranță împotriva încălcărilor legii. Pentru că «principalul — sublinia secretarul general al partidului — este de a împiedica să se comită abateri, să se încalce legea. Organele de stat să considere că au acționat bine numai atunci cînd au reușit să prevină infracțiunile și manifestările antisociale».

— Cît din timpul său afectează magistratul, acest «pedagog al maselor», muncii de educare, de prevenire în general?

— Prin însăși natura funcției sale judecătorul își consacră întreaga sa activitate înfăptuirii legalității, educării oamenilor muncii în spiritul respectării legilor. Integrat total în viața unității teritorial-administrative în care își desfășoară activitatea, judecătorul este și trebuie să rămînă, prin exemplul în muncă și conduită, un adevărat pedagog — așa cum spuneați — un factor principal în intronarea climatului de disciplină, ordine și legalitate. Dreptul de a judeca pe alții trebuie să-și găsească corespondent în obligația judecătorului de a se dărui cu pasiune misiunii nobile pe care și-a ales-o. Iar pasiunea pentru adevăr și dreptate mi se pare că nu se poate măsura în unități de timp.

— Cum conlucrează organele justiției, procuraturii, de ordine și administrative în acțiunea de prevenire? Pentru că, degeaba face judecătorul educație juridică în sălile tribunalelor, dacă aceeași educație nu este făcută și de directorul întreprinderii și de deputatul consiliului popular în circumscripția în care acesta a fost ales.

— Experiența a dovedit că cel mai bun mijloc de prevenire este cunoașterea și înțelegerea justă, de către cetățeni a legilor. Numai cunoscînd legea cetățenii sînt conștienți de drepturile și obligațiile lor, pot deosebi ceea ce este drept de nedrept, licit de ceea ce este ilicit. Doar așa principiul potrivit căruia «nimănui nu-i este permis să nu cunoască legea» capătă un conținut real. Dealtfel. această obligație este consacrată și de decretul nr. 468/1971 care conține măsuri de îmbunătățire a activității de aplicare și popularizare a legislației. Munca de prevenire nu revine numai justiției; este o sarcină comună tuturor organelor, organizațiilor de stat și obștești, implică acțiunea conjugată a tuturor. În acest sens consider că este necesară o și mai strînsă conlucrare între organele de justiție, procuratură, miliție și administrative. Numai astfel se poate desfășura o activitate unitară, sistematică și eficientă.

— Este știut, tovarășe ministru, că orice activitate se înscrie cu atît mai bine în efortul general al poporului nostru, cu cît ea este dublată de un atribut esențial: calitatea. Care credeți că sînt rebuturile în munca unui magistrat?

— Firește, condiția esențială a activității instanțelor judecătorești este și rămîne calitatea, date fiind consecințele pe care hotărîrile greșite le au pentru cei în cauză, pentru familiile lor, pentru societate. Întreaga activitate a justiției trebuie să fie pătrunsă de grija pentru om. de spiritul răspunderii pentru întărirea legalității socialiste. Creșterea capacității politice și profesionale a cadrelor a avut ca urmare, am mai arătat, rezultate tot mai bune în activitatea de judecată. Dar cea mai importantă preocupare a conducerii Ministerului Justiției, a fiecărui judecător, este de a se pronunța în toate cazurile hotărîri drepte, de a se respecta principiul — nu numai juridic, ci și politic — de a nu fi trase la răspundere persoane nevinovate și de a nu rămîne nepedepsită, potrivit vinovăției sale, nici o persoană care a săvîrșit o infracțiune.

— Care sînt preocupările Ministerului Justiției privitoare la perfecționarea activității organelor de judecată în lumina documentelor de partid?

— Selecționarea cadrelor cu o temeinică pregătire politică și profesională, perfecționarea continuă a pregătirii judecătorilor constituie principala noastră preocupare. Accentul în activitatea de judecată se va pune și pe viitor pe latura educativă, pe cunoașterea realităților economice și sociale. Numai așa vom putea contribui pe deplin la prevenirea și combaterea manifestărilor antisociale. Avînd în vedere sarcinile importante care revin justiției, ministerul își va îmbunătăți stilul și metodele de muncă, va acorda mai multă atenție sprijinirii activității avocaților și jurisconsulților, pentru ca și ei să contribuie mai susținut la înfăptuirea actului de justiție, în sensul cerințelor majore ale societății noastre. Totodată, ministerul se va preocupa, în mai mare măsură, de perfecționarea legislației.

Alegerea judecătorilor pentru tribunalele județene și judecătorii în sesiunile consiliilor populare și depunerea de către ei a jurămîntului de credință au menirea să facă din judecător un adevărat activist de stat, care trebuie să acționeze în spiritul politicii partidului, al apărării drepturilor și intereselor legitime ale statului, ale organizațiilor obștești și ale cetățenilor.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

LUNI, 20 OCTOMBRIE 1975, ÎNCEPÎND DE LA ORELE 19.30, VA AVEA LOC O NOUĂ ȘEDINȚĂ A CENACLULUI FLACĂRA ÎN SALA TEATRULUI «ION CREANGĂ» — TEATRU AL TINEREI GENERAȚII — DIN PIAȚA AMZEI. INVITAȚIILE SE POT PROCURA DE LA SECȚIA DE DOCUMENTARE A REDACȚIEI REVISTEI FLACĂRA — PIAȚA SCÎNTEII NR. 1, TEL. 17 60 20, INTERIOR 1623 — SÎMBĂTĂ ÎNTRE ORELE 12-14 ȘI LUNI ÎNTRE ORELE 9-14.

*

LUNI, 27 OCTOMBRIE 1975, CENACLUL FLACĂRA VA SUSȚINE CEA DE-A TREIA EDIȚIE A FESTIVALULUI DE TOAMNĂ FLACĂRA 1975, ÎN SALA SPORTURILOR DIN MUNICIPIUL IAȘI. PÎNĂ ACUM ȘI-AU ANUNȚAT PARTICIPAREA: TUDOR GHEORGHE, FLORIAN PITTIȘ, MIRCEA VINTILĂ, ADRIANA AUSCH, DAN CHEBAC, EVANDRO ROSSETTI, ANDA CĂLUGĂREANU, VALERIU STERIAN, DORU STĂNCULESCU, MIHAI STAN.

*

MARȚI, 28 OCTOMBRIE, MEMBRII CENACLULUI SE VOR DEPLASA ÎN ORAȘUL PAȘCANI ȘI ÎN COMUNA RUGINOASA UNDE VOR SUSȚINE DOUĂ ȘEDINȚE DE CENACLU.

MARIANA MIHUȚ — pasăre călătoare (dar nu din vina ei) prin filmele noastre.
Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

CRONICA TV

grijă, tandrețe, bărbăție

O toamnă grea de struguri și de soare, și iată, de ploi și brume, o toamnă înaltă de muncă și rod, pe care am văzut-o și pe micul ecran în alb și negru, bănuind-o strălucind ruginie pe colinele încărcate de poamă ale Moldovei. Și se bucură ochii pînă în adînc de priveliștea ciorchinilor dulci și reci și a mîinilor de gospodari care-i poartă de pe vrej pînă în vinul de Rusidava. Ritm, alertă, muncă, nopțile sînt prea lungi pentru cîte treburi sînt de făcut și timpul nu așteaptă; anotimpurile sosesc și se sfîrșesc și se schimbă lumina, și bat vînturi, și meteorologii anunță temperaturile și ploile cu care nu te poți îngădui.

Toată această mișcare, acest sprint final al unui întreg an, ne este sugerată de reporterii televiziunii în multe din secvențele telejurnalelor, în materiale separate, dar mai ales în emisiunea «Ora satului», care, prin sumarul variat, la zi, înseamnă un dialog viu și instructiv cu telespectatorii emisiunii.

«Copiii-s mici dar au ochii mari» rostește un strungar într-o anchetă privind familia, sugestiv intitulată «Mă privește, îl privește, ne privește !». Da, ochii copiilor sînt atenți la mișcările, la vorbele părinților, ale celor mari, ei de la cei mari învață să zboare sau să se tîrască; părintele este «cheia pedagogică», cum bine se spune. Părintele, prin exemplul faptelor sale, pune temeiul acelor esențiali «șapte ani de acasă». Ochii copiilor sînt atenți la tot ceea ce e frumos, dar nu le scapă nimic din ceea ce e urît, conflictual, netemeinic. Să îndreptăm acești ochi mari, spun toți cei care participă la ancheta realizată de Dorin Suciu, către fața frumoasă a vieții. Tinerii, puși alături de cei mai în vîrstă, le-au spus ritos că tonul face muzica și că s-ar putea obține mult mai mult de la ei, tinerii, dacă observațiile și-ar găsi un înveliș sonor mai plăcut auzului și dacă ar exista mai multă înțelegere pentru vîrsta lor, nu îngăduință, desigur. Că sînt oameni în vîrstă cu suflet tînăr, cu care se poate comunica, și care, înțelegîndu-i, îi pot îndruma. Aceeași poziție o susține și un profesor pensionar, care amintește și integrarea tineretului în munca socială, ca factor hotărîtor în educație. Exemplul unui tînăr cocoloșit de părinți, tînăr care, pînă la 23 de ani încă nu are o preocupare utilă, umblă brambura cu motoreta cumpărată de părinți, se intoxică cu țigări, coniac și cafele cumpărate tot cu banii părinților, ajungînd să fure și devenind astfel un caz penal. Acest exemplu, dat de un om al legii, bine plasat în cadrul anchetei (păcat că nu pe viu!), arată unde duce indiferența față de un anumit comportament. Optica tînărului este optica părintelui, a educatorului său, sau influența unui anturaj la care părintele nu a vegheat. Cuvintele strungarului — copiii-s mici, dar au ochii mari — cuprind un adevăr pe care orice părinte ar trebui să-l rețină. Ancheta avea un frumos laitmotiv: «Cei șapte ani de acasă»...

Am văzut filmul canadian «Metadata», realizat în întregime de un ordinator electronic. Ciudate desene plutitoare într-o mișcare continuă, linii vii compunînd mîini care se ating, apoi îndrăgostiți, căderi în spațiu, fugă, încremenire, toate uimitoare pentru că artistul era... mașină și... emoționante numai cînd sugerau tandrețea umană. Film scurt ca o amăgire, și nici nu putea fi mai de durată, deoarece ordinatorul nu fusese programat și cu... suflu.

«Necurmata veghe» a ostașilor grăniceri, disciplina și ținuta militară le-am văzut în cîteva profiluri bine conturate. Program dedicat întîmpinării Congresului al X-lea al U.T.C. și Zilei Armatei. Imagini grăitoare de comportament exemplar într-o emisiune care, dacă ar fi fost mai dinamică, în sensul unor materiale mai concentrate și mai variate ca tematică și stil, acea jumătate de oră ar fi putut deschide mai larg fereastra prin care să vedem superbele gesturi de bărbăție și dăruire ale tinerilor noștri ostași.

COMAN ȘOVA ■

topul cenaclului flacăra

1) **Țara mea** (Tudor Gheorghe — Ioan Nenițescu) — Tudor Gheorghe. 2) **Pămîntul deocamdată** (Mircea Vintilă — Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă. 3) **Potpuriu** — Dumitru Fărcașu. 4) **Caii liberi** (Dan Chebac — Adrian Păunescu) — Dan Chebac. 5) **Cîntec de petrecere** — Adriana Ausch. 6) **Republica** (Adrian Ivanițchi — Claudiu Iordache) — Adrian Ivanițchi. 7) **Poștalionul** (Nicu Alifantis — Radu Stanca) — Nicu Alifantis. 8) **Cosma Răcoare** (Evandro Rossetti — Nicolae Labiș) — Evandro Rossetti. 9) **Cu iubirea de moșie** (Valeriu Sterian — Ion Horea) — Valeriu Sterian. 10) **Cum se naște un mit** — Doru Stănculescu. 11) **Noi nu** (Anda Călugăreanu — Nicolae Labiș) — Anda Călugăreanu. 12) **Balada lui Fărămiță Lambru** — Radu Gheorghe. 13) **Urbs, urbis** (Romeo Ghiur — Al. Andrițoiu) — Romeo Ghiur.

răspunsuri la sfaturile de taină

În mod paradoxal, istoria cinematografului, deci istoria celei mai tinere dintre arte, este — printre altele — și istoria unei neîncetate lupte pentru supraviețuire. Tocmai pentru că are privilegiul de a fi atît de legat de viață, filmul îmbătrînește după cu totul alte ritmuri decît celelalte arte, înaintează în vîrstă mai în pas cu noi, oamenii, arde mai repede; modificînd o maximă binecunoscută, putem spune că acestei arte îi rămîne, ca și nouă, muritorilor, «prea puțin timp între perioada în care este prea tînăr și cea în care este prea bătrîn». Blestemul său, acela de a fi condamnat la o mai iute învechire, de a nu putea trăi prea mult de pe urma unei cuceriri, este, în chip dialectic, însăși condiția existenței sale. Această traiectorie a schimbărilor la față este cu deosebire vizibilă în interiorul unui gen, al unui curent cinematografic; acumularea și secătuirea, în unele cazuri, măreția și stingerea, în alte cazuri, sînt lesne depistabile, pe parcursul unui timp scurt. Biografia filmului istoric românesc, experiența noastră în acest domeniu (ca să luăm un gen cu mare audiență la public) se poate constitui într-un exemplu limpede. După cîteva producții de succes, care întruneau și virtuțile spectaculosului cinematografic, și pe acelea ale unui act de educație patriotică (Tudor, Mihai Viteazul), după ce s-au pus temeliile a ceea ce s-a numit «epopeea cinematografică națională», nu s-a mai construit, din păcate, cu aceeași dorință de a rezista tentațiilor facile care pîndesc pe teritoriul acestei specii cinematografice. Filmele «Frații Jderi», «Ștefan cel Mare—Vaslui 1475», cu toată miza lor uriașă — evocarea celui sanctificat încă din timpul vieții — cu toată zestrea literară — proza sadoveniană — purtau semnele unui confort estetic prea ușor instalat și acceptat: ilustrativismul, retorismul, monumentalismul înăbușeau semnificația umană a faptului istoric. Performanțele cascadoricești, somptuozitatea decorurilor s-au dovedit a nu fi prilejuri de veșnică încîntare în ochii spectatorilor, a căror psihologie este departe de a fi încremenită. În absența sentimentului istoriei, a corespondențelor emoționante ce se urzesc peste timpuri, filmul istoric nu are șansa unei reale impuneri. În istorie căutăm, cum neîntrecut spunea cronicarul de demult, «răspunsuri la sfaturi de taină» («Deci fraților cetitorilor, cu cît vă veți îndemna a cetire pe acest letopiseț mai mult, cu atît veți ști a vă feri de primejdii și veți fi mai învățati a dare răspunsuri la sfaturi ori de taină, ori de oștire, ori de voroave...» Ion Neculce). Recenta realizare a casei de filme numărul 5, «Cantemir» (autori: Gheorghe Vitanidis — regia, Mihnea Gheorghiu — scenariul, Nicolae Girardi—imaginea) încearcă o reînnoire a uneltelor, o înlocuire a tensiunii rezultate de pe urma desfășurărilor de forțe, cu tensiunea ideilor. Chezășia o constituia tulburătoarea personalitate a lui Dimitrie Cantemir, cărturarul iluminist, patriotul înarmat cu argumente de nestrămutat ale devenirii, continuității și unității acestui neam, eruditul solicitat de marile întrebări ale timpului său. Pot fi oare adunate, în cuprinsul unui film, liniile misterioase ale existenței unei ființe de excepție care, în spațiul tragic în care s-a născut, a trudit pentru a ține dreaptă cumpănă între demnitatea gîndului neîngrădit și demnitatea acțiunii?

Întrebarea însăși este de natură să neliniștească. Evocarea destinului lui Dimitrie Cantemir ne proiectează în plină și copleșitoare dramă a unui intelectual aflat cu mult peste spiritualitatea contemporanilor, fascinat de cultură, deopotrivă de cea a Orientului ca și de cea a Occidentului. Autorii filmului au reținut însă mai mult latura senin renascentistă a tînărului cărturar și, desigur, este, și aceasta, o sugestie posibilă. Ceasurile de creație ale luminatului prinț sînt blînde, împăcate, în contrast cu agitata sa activitate de om politic, dar această dihotomie nu este, totdeauna, aducătoare de cîștiguri ecranului, unele rezolvări eșuează în teatralism. Evitînd spectaculozitatea unor procedee care, în alte producții, ajunseseră, deja, la stadiul de poncife (din păcate, nu s-a renunțat chiar la toate, vezi cavalcadele nu totdeauna justificate, ospețele pe fond folcloric), «Cantemir» propune, cu o anumită cumințenie, un portret istoric care cere o privire mai răbdătoare din partea spectatorului, un exercițiu al luării aminte la vorba frumoasă.

MAGDA MIHĂILESCU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

nevoia de basm

Un basm despre împărați speriați de umbre și mîngîiați de ecouri, artăgoși și ramoliți, despre prințese care nu știu să facă război și despre un prinț care se îmbată doar la mirosul florilor; un basm pentru oameni mari care știu renunța la tabieturi, pentru oameni mici care încă se miră, încă se uimesc; un basm pentru oameni mari care încă știu să se joace, care înțeleg regula jocului, pentru oameni mici care își însușesc convențiile teatrului de marionete jucat și cu actori în carne și oase, precum și cu mînuitori de păpuși, fără complexe și fără falsă pudoare. Acesta e spectacolul «Prințesa și ecoul». Totul e dat în vileag. Chiar și prestidigitația în manevrarea păpușilor. Nu se face nici un secret din faptul că distribuția ideală a reprezentației (dacă ea ar fi fost jucată în întregime de actori) este aceea în care apar și Marin Moraru, Silvia Popovici, Liliana Tomescu, Toma Caragiu, Eugenia Popovici și Mircea Albulescu. Mai mult, marionetele seamănă, caricatural, evident, cu actorii pomeniți mai sus și împrumută chiar vocea lor imprimată pe bandă de magnetofon.

Iată-ne deci în plin București, pe Calea Victoriei, lăsînd afară aglomerația serii, rumoarea trecătorilor și intrînd în basmul pregătit de Teatrul Țăndărică după o poveste gîndită de Vlasta Pospisilova. S-a cheltuit pentru montarea acestui spectacol mult talent și multă fantezie. Margareta Niculescu, regizoarea care semnează și versiunea scenică a basmului, a comentat inteligent și cu o fantezie debordantă textul, încărcînd cu semnificații și cu subtexte delicate aproape fiecare gest, fiecare replică a personajelor. A supralicitat însă. Uneori spectatorul e pus în situația de a se pierde în amănunte. A cerut actorilor să fie actori totali, să interpreteze, evident, să cînte, să danseze, să facă giumbușlucuri și chiar să mînuiască marionete, lucru care îi epuizează într-un spectacol cît în zece.

Reprezentația are succes. Păcat că publicul nu a cîștigat încă destulă încredere în bunul-gust și în bunele intenții ale Teatrului Țăndărică și frecventează rar așa-zisele spectacole pentru oamenii mici. Nevoia noastră de basm, nevoia noastră de joc este practic inepuizabilă. Ea ne păstrează mereu proaspeți. Se spune că oamenilor fără povești li se face frig! Ei bine, la Teatrul Țăndărică ei pot întîlni aproape seară de seară un basm pregătit cu meticulozitate și interpretat cu o dezarmantă sinceritate și cu acuratețe profesională. Admirabil decorul imaginat la «Prințesa și ecoul» de Mioara Buescu! Funcțional și policrom ca într-un vis de copil adormit sub ochii tuturor bunicilor bune din lumea asta.

Anda Călugăreanu face din prințesa isteață care caută să evite războiul împăraților ce se dușmănesc din cauza ecoului (absurd, nu? dar plin de poezie acest război!) un personaj apropiat de mentalitatea copiilor din stal și complice cu imaginația oamenilor maturi. Anda Călugăreanu e o actriță de mare sensibilitate și o cîntăreață expresivă. Din păcate, teatrele nu au știut să o folosească inteligent. Nici ea nu și-a găsit un timp locul. Ea știe să dea farmec și candoare fiecărei aparitii pe scenă. Ea își înnobilează rolul jucînd cu toată furia care i-a impus ruptura de muzica lejeră. După această ruptură, Anda Călugăreanu face acum artă cu adevărat. Artă de spectacol. Saltul acesta din zona muzicii comerciale în acela al muzicii folk și al teatrului merită să fie aplaudat. (Va trebui însă să fie mai atentă să nu-și trădeze contururile, să facă gimnastică, mai multă gimnastică!) Florin Zamfirescu e ușor stingherit în rol, dar farmecul său de somnambul rătăcitor, puțin asimetric, puțin timid, cade bine aici. Radu Gheorghe e un actor de comedie excelent, mai ales cîtă vreme își compune rolul din pantomimă și din tăceri. Vocea sa, paradoxal, după patru ani de institut și după atîta muzică folk, nu e scenică.

Spectacolului i se pot totuși reproșa unele lungimi, unele neatenții de montaj la dublarea vocilor de pe banda de magnetofon, unele accidente de mișcare în decor și chiar de manevrare a panourilor desenate. Margaretei Niculescu i-au lipsit doar o foarfecă împotriva timpilor morți care fac ca zîmbetul să obosească pe fețele spectatorilor și un cronometru pentru a regiza mai alert ansamblul.

A. DOHOTARU ■

DANTO
EA
NATIONAL
AFRICA
TEATRUL NATIONAL

Un mare actor, un inspirat om de teatru-RADU BELIGAN

Fotografie de ELENA GHERA ■

OPINII

fenomen și contrafenomen

De multă vreme, folk-ul românesc nu mai e o necunoscută în anumite rezolvări discrete prin spații anonime. Îl găsim în cenacluri, în spectacole la Sala Palatului, în festivaluri, la radioteleviziune (un merit mare îl are aici redacția «Copii-tineret»). S-a impus deci ca un gen de largă audiență în rîndurile tinerilor, în conștiința lor. Este bine că azi nume ca Mircea Vintilă, Marcela Saftiuc, Mircea Florian, Doru Stănculescu, Anda Călugăreanu, Vali Sterian — care spun mult — se confundă uneori cu numele unor cîntece ca: «Fiii lacrimilor tale», «Podul de piatră», «Ai, hai», «Mielul», «Noi nu » etc. E bine că după aceste consacrate nume ale folk-ului nostru au început să apară, timide sau mai puțin timide, și altele. Cercul se lărgește, fenomenul se întinde. Ba se întinde atît de mult încît, în mod necesar, apare și contrafenomenul, sub diferite forme: compilații, mimetism, impostură. Multe din cîntecele nou veniților (unii fără să fie chemați) evocă, vrînd-nevrînd, pe «clasicul» Bob Dylan în armonii, linie melodică, atmosferă. Singurul lucru care salvează situația este textul, care, în majoritatea covîrșitoare a cazurilor, se confundă cu o poezie bine aleasă. Dar totuși asta nu-i totul, pentru că folk-ul nu poate fi o simplă ilustrație muzicală a unei poezii. Folk-ul are nevoie și de melodie, cît mai originală, dacă se poate. Și aici intervine arta «mînuitorului de chitară» în compoziție. Fără rîvna componistică, un folk-ist este condamnat la vremelnicie. Iarăși sînt nevoit să recitez pe cei mai sus-amintiți ca exemplu de urmat, la care as adăuga pe mai recent consacrata Adriana Ausch. Din ultimul val, numai Romeo Ghiur se afirmă pregnant ca un bun melodist. În rest, îndoieli stîrnite de desele citate din Dylan sau din «clasicii» noștri Florian, Saftiuc, Vintilă ș.a. Nu putem contesta faptul că un Horia Ștefănescu a știut să aleagă o poezie cu un mesaj extraordinar scrisă de Eugen Jebeleanu — «Ediție specială». Dar pînă și în cîntecul compus de Horia Ștefănescu meritul este parcă tot al poetului. La fel se întîmplă și cu Horațiu Grivei — Marina Nicolescu, Nicu Alifantis (acesta foarte talentat dar apelînd mai mult la pop-ul anglofon și muzica «leggera» italiană). Și atunci care-i soluția, că totuși băieții aceștia nu sînt lipsiți de talent? Soluții ar fi, și cea mai ușoară este aceea de a apela la cineva care să știe să scrie în genul folk. Chiar și Dan Chebac apelează uneori la cîntece compuse de Evandro Rossetti și nu-i nimic rău în asta. Rezolvarea principală este însă aceea pe care, de mult, apreciatul Tudor Gheorghe o practică: aplecarea spre melodia pămîntului nostru, spre folclor. Lucrul este atît de elementar încît, gîndesc unii, e aproape normal și omenește să se uite. I s-a spus folclorului nostru, de atîția ani, «inestimabil» încît unii tineri (artiști) au insolența să nu-l prea... stimeze. Da, prieteni «luptători întru cauza folk-ului», și săraci cu duhul compunerii muzicale, numele salvatorului vostru este Folclorul. Luați-l, preluați-l, dar cu respect, cu pioșenie. Duceți-vă prin Gorj, căutați-l pe lăutarul Dindiri, prin Maramureș la Covaci-Cioată, prin Bucovina la Maria Surupatu! Iar dacă vă este greu, încercați să ascultați, pe lîngă Bob Dylan, Leonard Cohen, Joan Baez (care trebuie totuși să facă parte din cultura voastră folk), discurile mari ale folclorului nostru semnate de Maria Tănase, apoi cele cu Sofia Vicoveanca, Frații Petreuș, Benone Sinulescu, Irina Loghin, Florica Ungur, Domnica Trop și încă alții. Veți înțelege abia atunci cît de departe ați fost de noțiunea ades fluturată pe buzele voastre: folk românesc.

GEORGE STANCA ■

folk-folclor-muzică tînără sau pericolele unor confuzii

Din articolul alăturat «Fenomen și contrafenomen», semnat de colaboratorul nostru George Stanca — ale cărui puncte de vedere sînt strict personale și nu aparțin redacției — se desprinde, în final, ideea că **singura salvare** (s.n.) pentru folkiștii fără talent ar fi, cum zice autorul, folclorul. Iată că, după ce și alți comentatori muzicali au susținut, la rîndul lor, că muzica ușoară românească nu este altceva în creațiile sale «cele mai izbutite, mai sincere, mai durabile», decît folclor «interpretat original» (afirmație total nefondată, și noi am dovedit la timpul cuvenit acest lucru, vezi Flacăra nr. 19(1040) din 17 mai a.c.), o nouă opinie, de astă dată, găzduită tot de revista noastră, potrivit căreia folkul ar trebui să fie dedus din folclor, necesită lămuriri suplimentare din partea noastră. Revista Flacăra a militat cu consecvență pentru o **muzică tînără,** înțeleasă de noi nu ca o delimitare strictă de gen, perioadă stilistică ori vîrstă a creatorilor și interpreților, ci ca un spirit nou, tînăr, valoros, care nu se opune decît producțiilor îmbătrînite, fără respirație, indiferent de gen, detectabile mai ales în muzica ușoară. Bineînțeles că mulți dintre cititorii noștri au identificat ca aparținînd **muzicii tinere** exclusiv muzica **pop** și **folk** deoarece noi înșine am făcut de la bun început, prin compensație, o propagandă mai susținută acestor noi genuri muzicale (deci «tinere» prin excelență), în general neglijate, o bună bucată de vreme, de canalele obișnuite de răspîndire, disc, radioteleviziune, dar și de publicistica și de critica muzicală.

Așadar, afirmăm, sperăm odată pentru totdeauna, că titulatura de muzică tînără — care mai produce unora iritare — se referă atît la genurile **folk** și **pop,** într-adevăr tinere dacă ar fi să le raportăm la momentul apariției lor, dar mai ales la un anume spirit tînăr al muzicii de orice gen, fie ea ușoară, simfonică, vocală, camerală ș.a., indiferent de perioada stilistică.

Cît privește confuzia **folk — folclor,** adînc înrădăcinată pînă și în concepția unor tineri comentatori, iată, trebuie să spunem că acest nou gen poetico-muzical, folk-ul, care a împrumutat numele curentului muzical protestatar din Occident, și-a căpătat la noi o altă identitate, diferită de curentul folk original, dar și de creația muzicală populară. Este, dacă vreți, un gen aflat la granița între muzică și poezie, sau mai bine zis un gen care le reunește pe amîndouă într-o simbioză artistică, utilizînd compoziția muzicală de maximă simplitate și audiență pentru sublinierea unor idei poetice valoroase din lirica românească și universală. Influența **folk**-ului original ilustrat de un Bob Dylan ori Leonard Cohen se manifestă în stilul simplu, direct, prin care sînt vehiculate sentimente dintre cele mai acute, transfigurînd atitudinea tinerei generații față de epoca sa, față de un aspect ori altul, politic, social și cultural, din realitatea noastră imediată. Bineînțeles, stilul interpreților noștri **folk** (în marea lor majoritate și creatori) reflectă această acuitate a atitudinii la grade diferite de realizare artistică și de forță emoțională, după temperamentul și talentul fiecăruia. Mircea Vintilă e mai liric, compozițiile sale — de mare inspirație melodică — reflectă stări poetice profunde. Anda Călugăreanu (uneori mai patetică), Marcela Saftiuc și Adriana Ausch se fac ecoul unor profunde sensibilități, în timp ce compozițiile lui Mircea Florian sînt pline de tensiunea neliniștitei vieți contemporane. Doru Stănculescu are forță, un anume umor ușor intelectualizat, iar Dan Chebac și Evandro Rossetti acordă aceeași importanță melodiei și ritmului. Valeriu Sterian face «educație prin cîntec», ia atitudine uneori în mod direct, bătăios, alteori reflexiv, evocator, dar întotdeauna patetic față de aspectele contradictorii ale realității. Adrian Ivanițchi e cel mai «protestatar», alegîndu-și texte ce evidențiază atitudini tranșante, în timp ce Nicu Alifantis are ca **atu**-uri cantilena și forța expresivă a cuvîntului. Dintre toți, la creația folclorică apelează rareori, și atunci re-creator, doar Mircea Florian și Doru Stănculescu; și cel mai des Tudor Gheorghe, care poate nici n-ar trebui încadrat în folk, căci baladistul nostru și-a conturat stilul său muzical aparte, pregnant, în care folclorul își găsește o cale cu totul și cu totul particulară de interpretare, profund originală.

Ce legătură să aibă atunci folclorul cu **folkul** decît aceea că fiecare folkist e liber, în măsura în care simte nevoia, să apeleze cîteodată la texte populare, ori la motive melodice din folclor pe care ar urma să le trateze în spiritul compozițiilor folk, adică într-o muzică inspirată, ușor de reținut, cu armonie și melodie simple, fără variații ritmice multiple și ostentative, chestiune, în fond, de talent și de dotare. Dar și de școală, și de perfecționare a meșteșugului. De aici însă și pînă la necesitatea ca fiecare folkist să apeleze la folclor ca la un fel de «panaceu universal» este o distanță pe care cititorii noștri o vor sesiza cu siguranță.

NICOLAE SPIRESCU ■

MORALA CONCRETĂ

În loc de moto:

«E greu să faci față în lumea ale cărei inceputuri sînt cuvintele, cuvintele, cuvintele...»

Stanislaw Jerzy Leč

cui turnăm cana de apă pe mînecă?

Mi-am spus numele pentru a fi trecut în procesul-verbal și am început exact cu această subliniere:

— Voi folosi un anume cuvînt care unora poate li se va părea prea dur și tocmai de aceea țin să spun răspicat, că îl voi folosi deplin conștient de gravitatea și de urmările, chiar sancționator-juridice, pe care le poate avea folosirea lui fără acoperire faptică, și că îl voi folosi cu responsabilitate și cu declarată asumare de responsabilitate.

Apoi, am înșirat o istorioară uricioasă, pe care am comentat-o folosind și diferiți membri ai familiei cuvîntului cu pricina. De fapt, vecinilor de pe scara mea, adunați pentru prima oară în acest an ca să-și mai spuie reciproc păsurile și să se consfătuiască, le-am spus cam așa:

— Dintre dumneavoastră toți, sînt ultimul venit. Și totuși, venit de un an și zece luni. Un răstimp în care mi-am făcut următoarea părere: foarte marea majoritate a locatarilor din apartamentele legate prin această scară sînt buni gospodari, buni vecini și ca atare îi stimez, atît prin locul pe care li l-am rezervat în ierarhia conștiinței mele, cît și prin grija de a mă purta pe măsura comportamentului de vecin — comportament, evident, tot faptic — al dumnealor; pe de altă parte însă am constatat că vreo cîțiva dintre vecinii mei nu numai că nu știu ce-s acelea grija și respectul reciproc dintre colocatari, ci, dimpotrivă, se comportă de-a dreptul golănește.

Am folosit acest cuvînt pentru că acesta este — limitîndu-ne la nuanța juridică a termenului ce urmează — **calificarea** pe care însesi faptele și-o atrag. Mai precis: a scuipa pe oglinda liftului, a-ți sufla nasul pe podeaua liftului, a scrie cuvinte porno pe ușa liftului, eu socot că purtare golănească înseamnă. Purtare prin care este disprețuită în primul rînd munca femeii de serviciu a scării, femeie care s-a remarcat ca o foarte bună și conștiincioasă gospodină. Precum tot golănie este — nu să faci «petreceri» foarte dese, petreceri în care să chiui și să pisezi, să frămînți «bătătura»-planșeu care te desparte de vecinul de sub tine, pentru că la urma urmei ăsta e semn de viață și bucurie — ci să închei aceste petreceri (ori, chiar fără ele, așa din senin pentru vecini), dînd concretețe crezului super egoist și super fals «În casa mea fac ce vreau!» și să pornești niște scandaluri odioase în care înjurăturile grosolane și țipetele disperate ale nevestei și fiicei bătute, pare-se sălbatic, precum și apelurile lor la ajutor din partea vecinilor, într-un cuvînt niște scandaluri în care tot acest coșmar prelungit în noapte nu numai că-ți supără urechile ci, mai ales, **iți mihnește sufletul.**

În general, vecinii mei n-au negat realitatea faptelor pe care eu, opunîndu-le purtării de bun gospodar și de respectuos vecin, le-am cotat ca aparținînd unei purtări golănești. Ba chiar, tot atunci în ședință, am aflat de la o vecină că dumneaei a apelat într-o noapte — bineînțeles, furtunoasă — la miliție, iar de la un vecin că ar exista pe la Comitetul de bloc al locatarilor vreo trei dosare vizînd cererea colectivă de evacuare a vreo trei recalcitranți egoiști din casa noastră comună.

În special însă, un vecin, de asemeni fără să conteste realitatea faptelor spuse direct și public de mine, s-a arătat surprins că am folosit cuvintele golănie și golani. Într-un cuvînt, dintr-un soi de acuzator am devenit un soi de acuzat. M-a durut că omul acela a spus că de nouă ani, de cînd locuiește în acest bloc, n-a auzit într-o ședință folosindu-se un cuvînt atît de grav și m-a mai durut că nu am fost înțeles.

Cuvîntul, din păcate, l-am folosit — față de fapte — matematic de exact. În Dicționarul limbii române literare contemporane, în dreptul cuvîntului golan există explicația: «om de nimic, derbedeu»; iar în dreptul cuvîntului golănie, explicația: «faptă de golan, obrăznicie, impertinență». În Dicționarul de sinonime, în dreptul cuvîntului golan, există și explicația: «huligan». Iar în Dicționarul de etică **pentru tineret,** tot în dreptul cuvîntului golan, există explicația: «Cu sens specializat, cuvîntul golan este folosit pentru a califica pe cei avînd o comportare reprobabilă, adeseori dedîndu-se la grosolănii în vorbă și în faptă, la acte violente, huliganice. Vezi derbedeu, haimana, huliganism».

De fapt, în toate acestea nu e vorba de un cuvînt, ci de puterea de a-ți asuma responsabilitatea unei atitudini. A unei atitudini poate frontale, poate dure, dar a unei atitudini drepte și adevărate.

Și nu cred că trebuie acceptat ca un colectiv de vreo 40 de familii să răspundă cu delicatețe și menajamente, purtărilor încărcate de sfidare și dispreț a unuia sau doi oameni care n-au priceput că atunci cînd au avut șansa de a primi cheile unui apartament civilizat, trebuiau și ei să-și propună un mod de viață tot civilizat.

Dealtfel, culmea este alta! Că după ședința, tocmai vecinul la care m-am referit eu în special a venit la mine și mi-a spus exact aceste fraze care, mărturisesc, m-au cam uluit:

— Ar fi bine dacă am discuta mai des între noi, vecinii; ne-am înțelege unul pe altul și poate chiar ne-am putea ajuta să găsim soluții în problemele familiale. Mă bucur că v-am cunoscut.

Iar eu i-am răspuns:

— Îmi doresc ca în cel mai scurt timp să am posibilitatea să declar — tot așa, privindu-ne deschis în ochi tot așa, bazat pe fapte, pe realități, și eventual, tot într-o adunare generală — că regret vorbele pe care le-am spus azi. Apoi, ne-am dat mîinile și ne-am despărțit. De aproape două săptămîni vecinul meu îmi asigură o liniște exterioară deplină. N-am mai rămas decît cu neliniștile mele intime și, paradoxal, cu regretul că omul de deasupra mea nu mai trage doar din cînd în cînd cîte un chef de-a lungul căruia să scoată chiuitul acela care-l trădează că totuși nu-i un egoist, ci un om generos: «Să trăiască toată lumea!»

NELU IONESCU ■

P.S. Titlului articolașului, pentru a putea fi înțeles, trebuie să-i adaug vreo două rînduri din acel excelent «Dicționar al educației în familie» al lui Henri Joubrel și Paul Bertrand: «Nu mai sîntem în epoca în care Baden-Powel sfătuia să pedepsim incorectitudinea expresiilor, grosolănia, vărsîndu-i, vinovatului o cană de apă pe mînecă».

Am ales un titlu glumeț pentru că atmosfera de pe scara B a blocului nostru este într-o evidentă destindere și într-un tot evident respect reciproc de fapt.

A venit toamna și pentru porumbei.

Fotografie de
EUGEN BĂTRÎNU — Bacău

---

transplantul renal de la panduri — o poveste cu cocoșul roșu

La începutul anului 1970, la cererea expresă a conducerii spitalului bucureștean Panduri, secția de pediatrie a fost dezafectată din localul spitalului și transferată într-un alt imobil, improvizat și cu condiții necorespunzătoare de lucru o bună bucată de timp. Motivația actului, care a surprins lumea medicală prin urgența și modalitatea execuției, fiind vorba de mutarea unui întreg pavilion cu o sută de paturi, deservind copii din sectorul VI, a fost legată de necesitatea întemeierii la Panduri a unei secții speciale destinate transplantului renal, ca un compartiment de avangardă al medicinei românești, primul de acest gen din țară.

De la bun început trebuie să precizăm că la data aceea transplantul de rinichi nu mai reprezenta de mult o noutate științifică deosebită. Era vorba mai degrabă de o metodă de tratament unanim acceptată in lumea medicală și aplicată cu tot mai multă consecvență; revista franceză de specialitate «Medicine et Hygiene» semnalînd, la 10 martie 1971, peste nouă mii de operații de acest gen efectuate în lume, în condiții de reușită și de prelungire a vieții compromise a bolnavilor, cu șapte, opt și chiar nouă ani! Numărul acestor intervenții a depășit astăzi, după opiniile cele mai autorizate, cifra de optsprezece mii. Pentru a demonstra că inițiativa conducerii Spitalului Panduri nu descoperea nici o Americă a științei medicale, să notăm că transplantul renal nu constituie o terapie cu totul nouă, aliată de introducerea aparaturii medicale celei mai moderne. Prima autotransplantare renală a avut loc la Viena, sub conducerea profesorului Ullman încă în 1902!! Încercări asemănătoare pot fi semnalate și în perimetrul școlii românești de medicină, mereu deschizătoare de drumuri și căutătoare de metode terapeutice inedite, numele doctorilor români Florescu și Abramovici fiind incluse pe lista pionierilor grefei renale, impunîndu-se, în 1905 și, respectiv, 1924, prin îndrăzneala intervențiilor și neobișnuitul procent de reușită.

Acestea fiind zise, să ne întoarcem de unde am plecat.

Odată luată decizia despre care aminteam, cele o sută de paturi ale pediatriei au fost transferate, etajul întîi al spitalului, aripa dinspre intrare, a fost închis cu cheia și s-a instalat o firmă pretențioasă, corespunzătoare intențiilor și necorespunzătoare realității: «Secția de transplant renal. Intrarea interzisă a persoanelor străine.» Terminată fiind această foarte complicată operație de instalare a firmei, noua secție, pe cît de nouă, pe atît de fictivă, a fost închisă cu cheia și... închisă a rămas și astăzi, la cinci ani după anunțarea, cu surle și trîmbițe, a deciziei de realizare a primului transplant renal autohton!! Respectînd realitatea, să menționăm că în tot acest interval, în care imaginarul transplant renal a imobilizat o importantă capacitate spitalicească scoțînd din circuitul public un număr considerabil de paturi, ușa noii secții a mai fost deschisă în cîteva rînduri, permițînd accesul unei aparaturi medicale dintre cele mai moderne și, evident, dintre cele mai costisitoare, a cărei valoare este estimată la cîteva milioane, dacă nu la mai mult.

În curtea spitalului, lîngă clădirea centrală, s-a înălțat o alta. «Laboratorul de imunologie și transplant renal» folosită, desigur numai în primul scop, întrucît transplantul renal a rămas numai în concepția și intenția inițiatorilor lui.

Într-un moment în care știința medicală mondială acorda tot mai mult credit transplantului de rinichi, vezi raportul privind acest tratament în «The Journal of the American Medical Association», 25 septembrie 1972, procedînd la simpozioane internaționale pe această temă și recunoscîndu-l ca o metodă de tratament certă, cu un încurajator procent de prelungire a vieții, întemeind chiar un compartiment special în cadrul așa-zisei Bănci internaționale de organe, în acest timp conducerea Spitalului Panduri a decis trimiterea la specializare a mai multor cadre. Evident, în țările cu o tehnică medicală avansată, în ideea acumulării de cunoștințe necesare efectuării primului transplant renal românesc. Mai mulți dintre cei trimiși la studii prin grija și pe banii statului nostru au comis incalificabilul act al trădării de țară, refuzînd să se reîntoarcă în patrie. Nu vom pune în discuție atitudinea lor de transfugi lipsiți de orice scrupule. Ne permitem însă să punem în discuție desemnarea specialiștilor despre care aminteam, optica — neîndoios greșită, falsă, mutilată — care a guvernat acordarea încrederii unui șir întreg de oameni care au demonstrat, fără putință de tăgadă, cît valorau, ca medici și ca fii ai acestui popor.

Dincolo de toată această poveste tristă, surprinde și indignează soarta specialiștilor care s-au întors de la stagiile de perfecționare, medici cu recunoscute cunoștințe în domeniul transplantului renal, pentru care, dealtfel, s-au și specializat în Franța, Belgia, ș.a.m.d. și care, odată încheiate stagiile respective, au fost dirijați către... alte servicii!! Este cazul doctorilor Mihai Neagoe, Dorin Nicolescu, Petre Georgescu, Dan Costescu, al sefului de lucrări, doctor Nicolae Angelescu, care, după un an de specializare în probleme de transplant renal la Paris, face astăzi chirurgie generală în cadrul Spitalului «23 August» și al profesorului Ioan Costică, în prezent șeful clinicii medicale de la «23 August», fost la specializare pe probleme de transplant în Belgia!

Am încercat să vizităm zilele trecute secția fantomă de transplant renal de la Panduri. N-a fost chip. Totul este închis sub cheie, totul se ascunde sub un mare secret. Nimeni nu știe nimic, nimeni nu are dezlegarea să vorbească, oamenii se feresc, ridică din umeri sau zîmbesc ironic.

De fapt, care este acest mare secret?

În condițiile în care statul și partidul nostru depun cele mai lăudabile strădanii pentru extinderea rețelei sanitare și pentru mărirea numărului de paturi în incintele spitalicești, aici, la Panduri, un întreg etaj stă nefolosit de cinci ani. Aparatura, pentru care s-au achitat bani grei, zace nefolosită. Disponibilitățile medicale despre care aminteam se irosesc, căci ceea ce oamenii au învățat la specializare în urmă cu doi-trei ani se uită și, între parametrii unui progres tehnic fără precedent, se demodează.

Acesta este, în două cuvinte, secretul secției de transplant renal de la Panduri. În condițiile în care numărul solicitatorilor acestei complicate operații crește, pe plan mondial și la noi deopotrivă, bolnavii de rinichi au înțeles de mult că transplantul renal de la Panduri nu înseamnă altceva decît o poveste cu cocoșul roșu.

REP. ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

tînăra generație revoluționară (III)

Spune-mi cum muncești, ca să-ți spun ce fel de tînăr revoluționar ești. Optînd pentru subintitularea acestui capitol al eseului nostru printr-o asemenea parafrază, încercăm să răspundem tranșant la o întrebare pe care, din naivitate poate, o pune cîte un tînăr: știți, se explică el, eu vreau în mod sincer să mă comport ca un tînăr revoluționar, dar unde, mă rog, găsesc eu posibilitatea s-o fac, cînd eu nu sînt decît un modest elev, sau student, sau muncitor începător, abia venit de pe băncile școlii profesionale? O asemenea întrebare apare înainte de toate pentru că factorii chemați să-i lămurească unui tînăr cum se poate manifesta el ca adevărat revoluționar, în condițiile în care nu trebuie să lupte cu arma în mînă, pe nici o baricadă, se mulțumesc să repete numai la nesfîrșit lozinci frumoase pe această temă, fără să se aplece asupra conținutului real al lucrurilor.

Dacă luăm, de pildă, o clasă aflată la prima treaptă a liceului, cu o organizație formată din tineri cu un stagiu de cel mult doi ani în rîndurile Uniunii Tineretului Comunist. Tinerii înșiși, ca să nu mai vorbim de diverșii «diriginți» ai lor — fiindcă uneori chiar colegii și tovarășii lor de organizație din anii mari își arogă un aer profesoral, de atoateștiutori — sînt tot mai nemulțumiți de cum merg lucrurile în colectivul lor, primul lucru care li se reproșează fiind slaba pregătire, eșecurile la teze și ascultări, absențele de la practică, bibliografia neparcursă. În vremea aceasta țin și ei, după instrucțiuni, ședințe, ca proaspeți și disciplinați utecişti ce se află, în care bineînțeles îndeosebi referatul nu omite să le amintească ritos și patetic că ei sînt tineri revoluționari și trebuie să se comporte ca atare. Dar nimănui nu-i trece prin cap să propună întreruperea referatului sau abandonarea lui și să încerce să vadă ce s-ar putea face. Și atunci ar constata, înainte de toate, că ceea ce-i împiedică să se manifeste așa cum sincer năzuiesc și cum li se și cere e tocmai faptul că **muncesc prost,** adică n-au înțeles că școala de azi nu se mai reduce la a smulge cu chiu, cu vai o notă de trecere după o buchiseală de cîteva ore, în preajma încheierii mediilor. Pregătirea practică nu mai reprezintă agreabila «dexteritate» de altădată numită lucru manual, în cadrul căreia, trimestru după trimestru, aprofundai «știința» de a confecționa, să zicem, perii de ghete. Cînd să strîngă la sfîrșitul anului obiectele, profesorul constata că fusese indus în eroare și în fapt nu se dusese la bun sfîrșit lucrul decît la trei-patru exemplare din respectivul obiect, cărora elevii, cînd se prezentau pentru notă, le schimbau eticheta de pe toc. Cine ar fi făcut caz într-un liceu, afară de profesorul în cauză și încă nici acela cu toată convingerea, că o asemenea disciplină de studiu rămăsese complet străină elevilor?

Indiferent că e vorba de căutarea unei rezolvări exacte a unei probleme de matematică, sau de fizică, sau de randamentul productiv la atelierul-școală, ca să rămînem mai departe la un colectiv școlar, munca tenace, pe brînci aș zice, e prima condiție a elevului care nu cîndva, ci de pe acum **învață să devină revoluționar.** Aceasta înseamnă să facă din calitatea sa de elev o adevărată profesie, căreia să i se dedice cu toată puterea pasiunii. Și, depășind orgoliul egoist al candidatului la coroniță, căruia îi pasă prea puțin de indiferența cu care colegul său de bancă abordează fiecare oră de studiu, nu-și va afla liniștea pînă nu-l va smulge din pasivitatea aparent imperturbabilă. Cum? Prin toate mijloacele, de la discuția în doi pînă la solicitarea opiniei întregului colectiv, și asta imediat, cînd s-a produs un eșec, și nu la o dată cînd va fi programată ședința organizației cu «analiza profesională».

Din păcate, sînt destule cazuri în care nu numai că nimeni nu vrea «s-o facă el mai pe deșteptul», cum se insinuează, ba chiar există o complicitate tacită ca fiecare să se mai menajeze un pic, că doar nu s-o scufunda pămîntul cu uzina sau cu școala. E suficient timp, zice cîte unul, sînt tînăr, am o viață în față, să tot muncești! Și atunci ține-te chiul voios: cîte două-trei zile de concediu medical, fiindcă băiatul fiind un om modern e sensibil la orice țignafes, o convalescență simulată în orele de lucru, o dispută de cîteva ore în legătură cu Dobrin sau Dumitrache și uite-așa nici nu bagi de seamă cînd trec lună după lună. Prin ședințe se tot clamează că nu s-a făcut planul sau că nu știu ce repere s-au executat prost din care pricină o întreagă lucrare stagnează. Ba vine cîte un orator mai patetic care, cu aceeași emfază, trece în revistă și faptele celor cîțiva fruntași și lungul șir de absențe, motivări, părăsiri ale locului de muncă, fără să ia aminte că cea mai simplă socoteală demonstrează că în colectivul respectiv de tineri un procent considerabil, uneori depășind sfertul, mai mult taie frunză la cîini în plin program de lucru, cu ore plătite din buzunarul statului.

Revoluționar astăzi înseamnă înainte de toate să muncești exemplar, să te pasionezi de problemele meseriei tale, să-ți bați capul în găsirea de soluții noi, eficiente, la aceste probleme, să fii intolerant cu oricine încearcă să practice sinecurismul, adică să cîștige pe nemuncite, să faci din muncă un adevărat cîmp de luptă din care nici unul din simțurile active, creatoare, din reflexele profesionale să nu dezerteze, să nu se retragă la partea sedentară. Cine să facă acest lucru înainte de toate dacă nu un om tînăr, căruia tinerețea ar trebui să nu-i permită nici o lașitate, nici o cramponare în fața muncii. **A nu pregeta** — iată o deviză pentru un tînăr care vrea să facă din muncă proba de foc a spiritului său revoluționar, expresia cea mai vie, modestă, zilnică, durabilă, a patriotismului său, a devotamentului comunist.

«Prin ce-l cunoști?» — întreba plin de înțeles Nicolae Iorga odată, pentru a-l caracteriza pe adevăratul patriot: «E așa de lesne. Prin munca lui, oriunde e pus de soartă și-n orice situație l-a fixat norocul. El e cel mai vechi, mai bun, mai modest și totodată mai strălucit patriot. Munca e chiar firea noastră; îndemnul către dînsa, un instinct fundamental al ființei omenești. De muncă sîntem înconjurați. O clipă nu zăbovește soarele, stelele nu se odihnesc niciodată, mugurele plesnește, liberînd viața la ceasul său. Natura nu cunoaște odihnă și omul însuși e dator să n-o știe decît, ori plăcerea unei munci noi, diferite, care vine în locul acelei care s-a săvîrșit, ori în scurtul moment al imnului înălțat pentru biruința smulsă...»

S-ar mai putea oare adăuga un cuvînt după acest înflăcărat elogiu adus muncii ca supremă dovadă a patriotismului?

NICULAE STOIAN ■

---

flacara

omul potrivit la locul potrivit

Cu șapte ani în urmă, exact a doua zi după publicarea premiilor Academiei pe 1966, alergam s-o întîlnesc, să-i iau un interviu singurei femei aflate pe lista premiilor pentru matematică. Explicabil, nu, de vreme ce nume de matematiciene ilustre, de creatoare în această zonă spirituală, nu sînt prea multe nici la noi, și nici în altă parte a lumii. Premiul «Simion Stoilov» îl cucerea Cabiria Andreian, elevul, discipolul și urmașul marelui matematician român.

— Ce-ați făcut în acest răstimp, de cînd nu ne-am văzut, Cabiria Andreian?

Îmi întinde un curriculum vitae, un memoriu de activitate științifică și cîteva caracterizări întocmite de colectivul catedrei și de către decanul Facultății de matematică din București. Ce să notez pe primul plan, activitatea pur științifică sau pe cea universitară? Contribuțiile originale care fac din Cabiria Andreian parte componentă a școlii românești de matematică, nume de referință în domeniul respectiv pe plan național și internațional, sau titlurile științifice dobîndite? Sau «turneele», ca să zic așa, pe la congrese și simpozioane, ori călătoriile de studii în străinătate, ori popasurile în aule și amfiteatre universitare din Europa, unde un public de studenți și profesori, de specialiști, de intelectuali s-au dus s-o asculte pe Cabiria Andreian tot astfel cum s-ar fi dus la Sorbona să-l asculte pe Roland Barthes? Căci pe intelectualul vremii noastre îl interesează odată cu «gesturile ideii» și «fragmentul ca iluzie», odată cu speculațiile filozofice ale lui Roland Barthes despre sistemul care prevalează asupra ființei obiectelor, drumul Teoriei repartiției valorilor, ori Teoria reprezentărilor cvasiconforme pe care matematiciana română le-a dezvoltat, aducînd contribuții de o netă și recunoscută originalitate. Și fără de care științe colaterale, ori alte științe moderne, ca mecanica fluidelor, mecanica cuantică, domenii ale electricității, fizica atomică, s-ar descurca mai greu și ar evolua mai încet. Dar s-o luăm metodic, poate nițeluș didactic, pentru ca să nu cădem noi în speculații despre viața matematicienei, ceea ce ar supăra-o (și pe bună dreptate), ca să respectăm, matematic, măsura modestiei sale. Odată dedicată analizei complexe, se îndreaptă pe trei direcții — Teoria acoperirilor riemanniene, unde continuă și completează opera profesorului S. Stoilov, Teoria repartiției valorilor și Teoria reprezentărilor cvasiconforme — în toate trei aducînd contribuții menite să ducă mai departe științele matematice. Fundamentează noțiuni, principii și metode noi, găsește importante formule de calcul. Citez dintr-o caracterizare întocmită de decanul facultății, profesorul I. Bucur: «Cabiria Andreian este unul din reprezentanții școlii românești de teoria funcțiilor, continuînd cu succes tradiția lui S. Stoilov. Rezultatele obținute de Cabiria Andreian au fost publicate în peste 50 de lucrări originale și 4 monografii și cursuri, dintre care două traduse în limbile rusă și germană. Lucrările matematicienei Andreian au avut un larg răsunet în cercurile științifice de specialitate, fiind citate și dezvoltate de numeroși cercetători din țară și străinătate» Lucrările sale au constituit puncte de plecare, obiect de cercetare în numeroase studii și monografii scrise de specialiști de notorietate din Japonia și Statele Unite, din Uniunea Sovietică și Finlanda, Franța etc., ca L.V. Ahlfors, L. Sario, H. Wittich, A.A. Goldberg, K. Noshiro, K. Oikawa, R. Kühnau, O. Lehto, K. Strebel, R. Reich, H.R. Walczak ș.a. Însuși profesorul Stoilov, cît mai era în viață, își citează eleva și-i acordă locul ce i se cuvine în teoria funcțiilor și în reprezentările cvasiconforme. Titluri științifice? Cînd am cunoscut-o era doctor în științe, în '67 i se acordă docența, iar în 1968 cîștigă concursul pentru postul de profesor universitar, e laureată a Premiului Ministerului Învățămîntului, laureată a Premiului Academiei. Acum mai deține și Ordinul Muncii clasa a treia pentru merite deosebite în activitatea științifică. Congrese, simpozioane, colocvii, conferințe, deplasări pentru schimburi de experiență, invitații pentru cursuri universitare? În U.R.S.S., Italia, Franța, Belgia, Elveția, Finlanda, Republica Federală Germania, Republica Democrată Germană, R.S. Cehoslovacă, R.P. Polonă, R.P. Ungară.

«Știu eu, îmi spune matematiciana, dintre realizările așa mai interesante din acești ani (adică din cei zece de referință — n.a.) aș menționa faptul că în 1969 mi s-a dat posibilitatea și bineînțeles sprijinul din partea conducerii Academiei, a Universității, a tuturor forurilor competente, de a organiza în țara noastră, la Brașov, primul Seminar româno-finlandez de cvasiconformitate care a întrunit specialiști de mare valoare din toată lumea». Cu respectul scrupulos pentru oricare idee valoroasă, cu dorința ca efectele gîndirii să nu se pulverizeze fără folos, după seminar s-a îngrijit de publicarea lucrărilor prezentate la Brașov, într-un apreciat volum la Editura Academiei. Preocupare care se dovedește și în activitatea sa profesorală cu studenții. Așa cum alții au format-o pe dînsa, se ocupă cu o grijă meticuloasă de doctoranzi și de îndrumarea viitorilor matematicieni. Încă din 1955 conduce cercul științific studențesc de Teoria funcțiilor complexe, care a prezentat numeroase comunicări la sesiuni studențești, multe premiate și publicate. Sub îndrumarea sa au realizat primele lucrări originale tineri matematicieni, ca Gh. Mocanu, S. Guiașu, O. Stănășilă, Gh. Bucur, E. Vișinescu, C. Zidăroiu, C. Anghel, M. Sabac, I. Bârză, D. Ivașcu și alții.

Viața nu este prea lungă și n-avem dreptul s-o irosim, își spune Cabiria Andreian. Mereu conformă acestui principiu de conduită umană în tot ceea ce întreprinde ca matematician, cadru didactic, ca om al unui prezent și al unei societăți care situează înalte comenzi în fața științei, pune seriozitate, efort intelectual, responsabilitate și voință. Studiind în cadrul învățămîntului de partid probleme de filozofia matematicii, a ajuns la puncte de vedere și opinii valoroase, una dintre lucrările sale de seminar fiind astfel publicată în volumul «Dialectica metodelor în cercetarea științifică» (1966). Nu o dată specialiști din alte domenii, ca, de pildă, cei de la Institutul de fizică atomică, vin să-i ceară consultații și colaborarea într-o problemă în care «se amestecă» teoria funcțiilor sau cvasiconformitatea, ca și politehnicieni implicați în mecanica lichidelor sau în cuantică. Se dedică atunci problemelor respective cu toate forțele, cu nerăbdare și nesomn, dar asta, ca și nenumăratele obligații didactice și universitare, o cam răpesc cercetărilor personale și îmi declară că «în acele perioade matematica, pur și simplu, dispare pentru mine, iar eu devin foarte nefericită.»

CICI IORDACHE ■

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

ma lui Stoilov
nctiile analitice
transformările

cînd matematica dispare pentru mine, devin foarte nefericită

spitalul clinic grivița începe o viață nouă !

Funcționînd în ea unicul spital al sectorului opt al Bucureștiului, clădirea (veche de peste patru decenii!) a Spitalului clinic Grivița nu a avut vreme nici măcar o singură dată, pînă nu demult, pentru reparații generale. Spital cu bună tradiție și realizări frumoase, dar care suferea cronic de pe urma lipsei de spațiu și a proastei sale împărțiri, unitatea sanitară de pe bulevardul 1 Mai simțea de cîtăva vreme nevoia unor restructurări și recondiționări funcționale, ca și a unor completări în gama specialităților aflate la tratament — toate aceste lucruri spre beneficiul cît mai direct al celor aproximativ 140 000 de locuitori adulți ai sectorului. «Clădirea în care se află spitalul — îmi spunea acum cîteva zile medicul Dorin Sarafoleanu, director al Spitalului clinic Grivița — a fost ridicată acum 40 de ani, avînd destinația unei policlinici de asigurări sociale. Deci, holuri mari de așteptare, multe scări, lipsa grupului alimentar și așa mai departe, dar începînd din anul 1953 s-a luat hotărîrea transformării policlinicii în spital, singura unitate de acest gen din sector. Au fost aici numai 110 paturi la început, apoi, prin succesive extinderi, numărul locurilor de internare a ajuns la 371. Multă vreme în cadrul spitalului a funcționat Centrul de gastroenterologie, dar în anul 1973 s-a luat hotărîrea mutării lui la Spitalul Fundeni și a profilării spitalului nostru în unitate clinică de medicină generală, avînd aproape toate specialitățile în structura sa. Astăzi, cînd ne aflăm la cîteva zile de la redeschidere, Spitalul Grivița a ajuns la 409 paturi, numai prin restructurare, deci mai bine împărțirea spațiilor.»

Spitalul este acum alcătuit din patru mari unități: o clinică medicală (cu 200 de paturi), în care se asigură practica unor grupe de studenți și specializarea cadrelor de la învățămîntul post-universitar, apoi cîte o secție de chirurgie generală, chirurgie vasculară și O.R.L. Prezența unor medici cunoscuți prin dibăcia și profesionalitatea lor (dr. doc. Dan Gerota, dr. doc. Tiberiu Ghițescu, prof. dr. Gheorghe Panaitescu ș.a.), alături de tradiția despre care am vorbit, face ca spitalul să fie adesea solicitat de bolnavi și din alte județe ale țării. Practic, începînd de luna aceasta prin Spitalul Grivița se vor rezolva «local», adică numai în sector, toate cazurile din specialitățile de bază ale medicinei, lucru care evită drumuri inutile spre alte unități sanitare ale Capitalei. «Atmosfera de Grivița» (cum îi plăcea directorului Sarafoleanu să numească climatul de muncă și reușite al medicilor din spital — mulți dintre ei născîndu-se și locuind în același cartier, deci fiind bine cunoscuți și apreciați ca atare), atmosferă existentă și pînă acum, va fi însă menținută, ba chiar întărită...

«Trebuie neapărat să aducem mulțumiri celor care au lucrat la renovarea spitalului — îmi spunea și Slav Oprișan, director adjunct economic al spitalului Grivița — pentru că au lucrat atît de bine și au terminat chiar mai înainte decît prevedea termenul. Este vorba în primul rînd de muncitorii și tehnicienii Trustului de construcții al C.F.R., adică unitatea angajată atît de conștient la bunul mers al lucrării, dar și unor întreprinderi cum ar fi Laromet, I.U.P.S.-Chitila sau Baza de aprovizionare a U.C.R. — pe care nu le-am solicitat decît accidental, dar care au dovedit o exemplară bunăvoință și s-au străduit să ne rezolve cît mai urgent nevoile avute la un moment dat. De asemenea, trebuie să nu uităm că prin sprijinul Comitetului de partid al sectorului am izbutit să cooptăm cîteva spații suplimentare, nu prea mari dar foarte necesare, în jurul spitalului — și este vorba mai ales de o curte de odihnă pentru bolnavi, spațiu de care aveam mare nevoie pînă în prezent!»

Sigur, un spital nou este un eveniment în viața oricărui orășel (sau sector bucureșten!); Spitalul Grivița, chiar dacă nu este complet nou, el și-a schimbat considerabil haina, a devenit mai încăpător deși în același spațiu, mai funcțional — iar oamenii au simțit asta și au căutat să pună umărul fiecare cît a putut. Exemplul cel dintîi poate fi cel al tovarășului Iosif Nicolae, primar și prim-secretar al Comitetului P.C.R. al sectorului 8, care s-a interesat și a sprijinit efectiv aproape zilnic mersul lucrărilor la spital — dar exemple pot fi foarte numeroase în continuare. Esențial este doar că Spitalul clinic Grivița arată astăzi chiar așa cum trebuie să arate un spital de tradiția sa: cu circuite funcționale separate pentru fiecare secție, cu servicii paraclinice (laboratoare, servicii de radiologie etc.), astfel grupate încît legăturile dintre ele să fie logice, cu mai multe paturi dar și săli de operație, avînd capacitatea grupurilor sanitare sporită, bloc alimentar corespunzător și așa mai departe...

Dealtfel, așa cum s-a prevăzut, inaugurarea noii haine a Spitalului Grivița s-a făcut tocmai în ziua de 1 octombrie. Ceea ce, după cum îmi spuneau medicii spitalului, face ca noua sa viață să-nceapă chiar de la **zi întîi.** Adică foarte bine...

DUMITRU GRAUR ■

(Urmare din pag. 1)

o cetate de oțel pe apele dunării

dri — Nicolae Dincă, Vasile Octavian, Iordan Trișcă, Ionel Săpunaru, care au executat deja 70 de ore de imersiune — se mai scufundă încă o dată pentru a spăla cu jetul țîșnit din furtunuri filele de lansare, pentru ca nimic să nu împiedice lina alunecare în apele fluviului a giganticei constructii.

— Se vede ceva acolo, sub apă?

— Nimic. Lucrăm pe bîjbîite. E numai mocirlă.

Urc pentru ultima oară cele 32 de trepte care duc pînă la puntea platformei. În urmă cu cîteva săptămîni aici mai zăreai mormane de fiare, cutii de vopsea, trebuia să te strecori printre tuburi de oxigen, să ocolești cabluri. Acum, tot ce era străin de trupul platformei a dispărut.

— Vedeți, îmi spune inginerul de foraj Septimiu Seiceanu, reprezentant al întreprinderii beneficiare, construcția aceasta e ciudată și complicată în același timp. Ea trebuie să se comporte în unele condiții ca o navă, iar alteori, cînd este ridicată pe picioare, o putem compara cu un pod. Navaliștii gălățeni au făcut un lucru de nădejde, pentru care merită toate laudele.

Pe puntea platformei se aflau și eroii reportajului meu anterior despre platformă: directorul șantierului, Ion Drașoveanu, inginerul șef Vasile Lăcătuș, inginerul Mircea Paligora, maistrul Gheorghe Rață. Se plimbau de colo-colo, evident emoționati.

La un moment dat, Alexandru Ciolacu, cel care va rămîne împreună cu alți șapte marinari pe platformă în timpul lansării, ne invită să coborîm. Ei vor alcătui primul echipaj al insulei plutitoare, care nu va străbate de astă dată decît cîteva sute de metri, și se va întoarce în șantier pentru a i se monta turla de foraj, pentru a i se face toate probele. Cei opt marinari vor ajuta la ancorarea platformei după lansare.

Cobor. Jos, maistrul Tudor Marinache, șeful lansării, îmi explică semnificația celor 8 nume ce sînt scrise cu creta pe bordajul din stînga. Sînt numele a opt oameni care, înarmați cu topoare, vor tăia parîmele ce țin încă platforma în nemișcare.

flacara
așa da!

Se fac ultimele pregătiri. Gheorghe Cărăușu leagă de un șnur lung de 25 de metri, coborît de pe platformă, o sticlă de șampanie. Doar 26 de oameni mai robotesc în preajma gigantului. Ceilalti așteaptă nerăbdători și vădit emoționați, se înghesuie să ocupe un loc cît mai bun de unde să privească. Sînt nu numai lucrători din șantier, dar și numeroși oaspeți, mulți elevi. Nervii tuturor sînt încordați la maximum.

Teodor Marinache strigă la un megafon portativ:

— Scoateți siguranțele de la sănii!

Oamenii din echipa sa execută comanda cu gesturi precise.

— Scoateți siguranțele de la căpățîni!

Apoi, după ce și operația aceasta a fost terminată, se aude șuierul unui fluier și opt oameni, printre care disting pe frații Ali, Pavel și Costică, taie cu grăbire parîmele groase cît brațul unui om.

— Lăsați presele!

Mai trec cîteva clipe de încordare, apoi vocea calmă a șefului lansării răsună din nou:

— Gata, lansarea!

Sticla de șampanie s-a spart de bordul colosului de metal care însă nu se mișcă imediat. Oamenii, dintre care mulți s-au cățărat pe înaltele macarale, pe schelele din preajma navelor în construcție, privesc electrizați. Nu se aude o șoaptă. Și deodată, cu un zgomot năprasnic, de parcă s-ar nărui un munte, masiva cetate de oțel pe care nimeni nu ar mai putea-o opri, se năpustește în apele reci ale Dunării, ridicînd un val uriaș. În locul rămas liber pe țărm, mulțimea năvălește aplaudînd, urmărind cum apele poartă platforma de foraj în primul ei drum, de numai cîteva sute de metri, înainte de marele drum către mare, care se va petrece peste cîteva luni. Sirenele vapoarelor din preajmă răsună, salutînd încă o victorie a navaliștilor gălățeni, a tehnicii din România.

...Este 9 octombrie, ora 10 și 55 de minute.

---

flacara
așa nu!

singura speranță a aspasiei covali este că lumea are, oricum, mîini mai puternice decît ea

Timp de 18 ani, fericirea Aspasiei Covali s-a numit Nicoleta. De doi ani încoace tot Nicoleta se numește cel mai mare necaz al acestei femei, muncitoare la «Tricotajul roșu» și pensionată, în urma a cinci operații, cu 584 lei. Muncește și acum o jumătate de normă, la aceeași întreprindere, dar nu mai știe pentru cine muncește. Pentru fată, în orice caz, nu. Pentru că fata a devenit ceea ce chiar mama ei numește o «femeie de stradă».

Nicoleta: 20 de ani, înaltă, bine făcută. Și bacalaureată, prin grija și sacrificiile rămase necunoscute ale mamei ei. Doarme toată ziua. Seara se scoală, face o baie și întîrzie pe puțin o oră în fața oglinzii, pentru a se farda. Cînd este blondă, cînd este șatenă. Cînd poartă rimel albastru, cînd poartă rimel verde. Pleacă la ora la care alții abia vin acasă și nu se mai întoarce decît dimineața. De multe ori nu se mai întoarce deloc. Cîteodată rămîne totuși acasă. Atunci apar însă și sună insistent la ușa apartamentului din Drumul Taberei diverși «domni». Speriată de aceste vizite, maică-sa a început să-și încuie camera în care doarme și unde a strîns lucrurile cît de cît mai de valoare din casă. Pînă într-o zi cînd Nicoleta, pătrunzînd pe balcon, a făcut praf cu o daltă cercevelele ferestrei și a intrat în cameră.

Ceea ce i-a cumpărat mama ei de îmbrăcăminte a vîndut ca să facă rost de bani. Și totuși se întîmplă să nu aibă uneori bani nici de mașină. Dar asta n-o împiedică să-i spună mamei ei să-i spele și să-i facă mîncare, promițîndu-i că o plătește. Cînd n-o scoate la capăt cu promisiunile, îi spune mamei că dacă mai vorbește o «imprimă» pe perete. E vorba despre acei pereți care, dacă ar fi ai ei, Nicoleta i-ar schimba imediat pe două garsoniere. Ca să fie liberă, să poată face ce vrea. Uită însă că apartamentul acela i-a fost dat mamei ei de către stat, și că mama ei a muncit si s-a chinuit destul pînă să-l aibă. De multe ori discuția pe această temă, ca și altele, dealtfel, se termină prin certuri, bătăi și alarmări ale vecinilor. De fiecare dată însă, rolurile sînt aceleași: Nicoleta bate, mama ei este bătută.

Cîteodată se plictisește în Capitală si pleacă în țară. În vara aceasta, de exemplu, a fost de trei ori la mare. Ultima oară, spune Covali Aspasia, a plecat cu un domn în vîrstă și cu burta mare, fericit posesor al unui autoturism albastru. Nu mult după aceea Nicoleta a devenit nefericita posesoare a unei boli. Sănătatea o îngrijorează cel mai mult pe Covali Aspasia. În ceea ce o privește, spune, a încercat să uite că în urma loviturilor primite din partea fiicei i s-a deschis una dintre cele cinci operații. I-a iertat alte o mie de greșeli, cu condiția numai ca Nicoleta să redevină copilul cuminte și ascultător care a fost pînă la 18 ani, să-și ia, cu alte cuvinte, serios viața în seamă si să se angajeze undeva, să muncească.

N-a ascultat-o. Ba, dimpotrivă, i-a replicat că nu depinde decît de ea pentru a realiza într-o singură seară venitul echivalent cîtorva săptămîni de muncă ale mamei ei. Respectul cuvenit celei care a crescut-o, elementarul bun-simț față de cei care o înconjoară, a dispărut cu desăvîrșire.

Și totuși Covali Aspasia n-a dezarmat. Speră că într-o bună zi ceva sau cineva o să-i schimbe Nicoletei părerea că nimeni n-o poate obliga să muncească. Dacă ei i-a scăpat din mîini, singura mulțumire și speranță este aceea că lumea are, oricum, mîini mai puternice decît ea. Covali Aspasia nu mai are, practic, nici o putere în afara aceleia de a aștepta.

DUMITRU ELIADE ■

nossa senhora de patima

În ciuda trăsnetelor teoretice care s-au abătut asupra lui, asupra kitsch-ului, în ciuda completei lui demascări ex cathedra, negoțul cu urîtul prosperă sub ochii noștri, în vitrinele noastre, în casele unora. Semnalele de alarmă, trase cu cîtva timp în urmă, s-au consumat fără urmări, dacă nu punem la socoteală avantajul că astăzi se știe mai bine decît cu cîțiva ani în urmă de unde vine cuvîntul și ce va să zică el. Asta nu înseamnă că am și fost înarmați cu mijloace de luptă. Nu ne propunem, în rîndurile de față, o inventariere a domeniilor pe care și le anexează, de la o vreme, dezonoranta tehnică a strîmbării liniilor frumosului. Dacă bazarurile estivale în care se revarsă, opulent, hidoase bibelouri de mase plastice ori arătări de lut ce sfidează o întreagă tradiție a ceramicii românești, dacă toate acestea sînt, să zicem, manifestări sezoniere, există însă cîteva surse permanente de poluare spirituală. Una dintre ele o constituie vitrinele atelierelor de înrămat tablouri, care oferă ochilor noștri o adevărată expoziție a picturii de gang. Fenomenul nu este nou, țigăncile lascive, cu țigara în gură ori lebedele-mamut, împietrite pe lac, fac de mult casă bună cu generozitatea vitrinelor; inadmisibilă ni se pare însă larghețea cu care sînt lăsate să troneze dincolo de geamuri; mai mult decît atît, regimul prioritar ce li se acordă, căci reproducerile decente, după operele clasice ale picturii noastre, stau bine ascunse pe pereții atelierelor, de obicei atîrnate cît mai sus, pentru a fi cît mai departe de raza atenției celui care intră.

Desigur, cooperativa «Tehnica sticlei» este datoare să execute ceea ce comandă clientul, să pună în ramă ceea ce i se aduce așa cum, dealtfel, mi s-a și răspuns la Centrul numărul 23 din strada Galați, dar vitrinele, pereții nu sînt numai ai cutărui sau cutărui client, ele sînt un spațiu public. Iată, din tot ceea ce trece prin mîinile lor, lucrătorii acestei unități au considerat că merită a fi puse la loc de cinste niște dubioase icoane în relief, adevărate caricaturi ale unor capodopere ale artei universale. Că în locurile de unde sînt procurate nu au alt statut decît acela de subproduse ale culturii, o dovedesc și inscripțiile pe care le poartă, în limbi aberante, mixtură latino-spaniolo-italiană: «Nossa senhora de patima!» Campaniile împotriva acestei plăgi, kitsch-ul, nu se duc numai cu lecții savante, ci și cu încercările concrete de a-l depista și interzice chiar și în cuiburile modeste în care se aciuează.

MAGDA MIHĂILESCU ■

flacara
evenimente mari evenimente mici

■ Întreprinderea de industrializare a cărnii dintr-un cunoscut județ angajează — ce-i drept de urgență — doi maiștri sacrificare. Nu dăm numele județului, întrucît oferta astfel redactată nu sună deloc tentant. ■ Deși aflat la prima apariție, Ansamblul de suflători și percuție al Filarmonicii clujene a repurtat un succes notabil în cadrul «toamnei muzicale» din localitate. Conduși de Eugen Simion, instrumentiștii, dornici să activeze deopotrivă în orchestra mare și în noul colectiv cameral, impresionează atît prin ținuta serioasă cît și prin inteligența rostirii sonore. ■ Recent au fost sărbătoriți 20 de ani de existență a Asociației nevăzătorilor din România, 75 de ani de învățămînt tiflologic și un secol și jumătate de la folosirea scrierii Braille. După ce a fost ascultat raportul privind realizările nevăzătorilor din municipiul Constanța s-au împărțit insigne jubiliare pe care sînt scrise texte semnificative. ■ Nevoile producției au cerut organizarea unui curs de pregătire tehnică la Întreprinderea de produse zaharoase Cluj-Napoca. Din păcate, acesta nu s-a putut desfășura în două serii. Deși s-a procedat la schimbarea turei, nu s-au produs perturbații, cei solicitați înlocuindu-i cu plăcere pe colegii lor școlari ■ De sarcina refacerii monumentului de la Adamclisi se ocupă — și deocamdată în condiții foarte bune — mozaicarii echipei conduse de Constantin Diaconu. Ei lucrează acum la fabricarea copiilor după cele 48 de metope ■ Acum, în plină toamnă, vizitele la frați, veri, cumnați, sau pur și simplu cuscri, pe posturi de șefi de ferme sau măcar directori de CAP-uri sau IAS-uri, s-au înmulțit. Persoanele vin în vizită cu autoturismele, basculantele sau cu automacaralele. La IAS Nazarcea faptul ca atare a fost dovedit. La celelalte încă nu. ■ Din lista de prețuri nr. 24 a unui consiliu popular: «Se abrogă prețurile la pepene galben și prețul maximal la hrean la kilogram. Prețurile intră în vigoare astfel: la cumpărare pe data de 1 octombrie ora 0; la vînzare pe data de 2 octombrie, ora 0» ■ O nouă expresie la «Electroprecizie» Săcele: Zeama de rouă. Viitorul subinginer Teodor Zama o definește repede astfel: «Cantitatea în procente a vaporilor de apă din atmosfera protectoare (și controlată cu exactitate) a instalației de tratament termice și termochimice». Clar, nu? ■ Continuă pe întreg sistemul Valea Carasu udările de aprovizionare. ■ Reamintim că niciun mecanizator nu trebuie să intre cu semănătoarea pe ogor, fără a i se pune la dispoziție procesul verbal de recepție a terenului. ■ La Slobozia va avea loc concursul «Cine știe protecția muncii cîștigă» dotat cu «Trofeul Bărăganului» ■ În clasa a VII-a fiind, elevul Gheorghe N. Grecu de la școala generală din comuna Glodeanu Siliștea nu știe să scrie. Deși din clasele mici s-a văzut că este apt doar pentru o școală ajutătoare, cadrele didactice de aici au mers pe linia de a nu lăsa repetenți. În locul unei măsuri realiste și umanitare Inspectoratul școlar al județului Buzău se acoperă de ridicol luînd următoarea măsură: «În termen de o lună, colectivul didactic al școlii este obligat să-l inițieze pe elev în tainele scris-cititului». ■ Un cetățean din Bacău avea o bicicletă, bicicleta avea o valvă, apoi n-a mai avut-o, și s-a dus (cetățeanul, nu bicicleta, căci ea, biata, nu se mai putea urni din loc) să cumpere o valvă nouă, de doi lei. A fost îndrumat spre «Coasa», apoi spre o fierărie, apoi «în colț aproape de autogară, pe stînga, pe bulevard»; a căutat omul și pe dreapta, nu numai pe stînga, nimic în tot orașul! Un văr de la țară i-a sugerat: «Cumpără-ți o altă bicicletă și ia-i valva.» ■ S-au împlinit 325 de ani de cînd se exploatează lemn pe Valea Gurghiului. ■ Cooperativa de lemn-metal din Reghin lansează pe piață un afumător pentru albine acționat cu o baterie de 3,5 volți. Albinele doritoare să fie afumate pot comanda drăcovenia direct de la cooperativă, prin poștă. ■ Grupul școlar de chimie de la Făgăraș s-a înnoit cu o sală de gimnastică ultimul strigăt. Și la chimie trebuie gimnastică. ■ Absolvenții liceului pedagogic «Gheorghe Lazăr» din Cluj-Napoca au întreprins o raită prin țară înainte de a-și lua în primire catedrele de dascăl. S-au oprit la Alba Iulia, Deva, Arad, Craiova, București, Constanța, Delta Dunării, Galați, Ploiești, Sinaia, Brașov, Blaj. Fericit prolog la traseul și mai lung care-i așteaptă în viață. ■ Autoduba 21-BV-3698 condusă de Ioan Moraru, de la cooperativa «Prestarea», a făcut cale lungă drum bătut de la Brașov la Feldioara pentru ca să transporte două scaune. Nici măcar nu erau ale cooperativei, ci ale surorii unei angajate, Rodica Lupșan. Unde nu-i scaun la cap, vai de Rodica. ■ A apărut «Almanahul satelor»-1976. Editat de săptămînalul «Agricultura socialistă», prezintă un sumar bogat și variat din care remarcăm amplul reportaj «România acasă-Romania în lume». ■ La Centrul Sericicol Cislău și cooperativa agricolă de producție Pîrscov s-au întîlnit reprezentante ale comitetelor județene ale femeilor din Bacău, Brăila, Galați, Neamț, Suceava și Vrancea. Motivul? Schimbul de experiență, organizat cu acest prilej, privind creșterea viermilor de mătase. Au participat, firește, și inițiatoarele acestei întîlniri, reprezentantele județului Buzău. ■ Întreprinderea cinematografică a județului Maramureș a împlinit 25 de ani de la înființare. Bilanț: de la 27 de cinematografe, cu cîte s-a pornit la drum, acum un sfert de veac, s-a ajuns astăzi la 136; spectatori, numai anul trecut — 3,5 milioane; fondul permanent de filme cuprinde 460 de lung-metraje artistice, 588 de scurt-metraje documentar-științifice și de animație. ■ Intreprinderea de in și cînepă Integrata din Negrești-Oaș, județul Satu Mare, a realizat pînă în prezent, peste prevederile actualului cincinal, mai bine de 10 milioane mp țesături groase. ■ Creatorul Ion Bozdog de la «Sticla»-Turda a pregătit pentru producția anului viitor un nou și foarte frumos model de vază, denumită «Luana». Poate la anul, pe vremea asta, o vom admira și noi, cumpărătorii, fără a-l uita pe Ion Bozdog. ■ Noua stagiune a Filarmonicii «Oltenia», din Craiova, s-a deschis cu o primă audiție, cantata vocal-simfonică «Sub steagul partidului» de Cornel Țăranu. ■ Țara noastră va participa la Tîrgul internațional de carte de la Frankfurt pe Main cu aproape 700 de titluri, reprezentînd activitatea a 24 de edituri românești. ■ La Berlin se va deschide o expoziție dedicată «Cărții academice românești». ■ «Cocoșelul neascultător», personajul lui Ion Lucian, face carieră internațională; de curînd, autorul a montat piesa pe scena Teatrului pentru copii din Ottawa. ■ S-a redeschis Muzeul Teatrului Național, în noua clădire a teatrului. ■ Sîntem informați că numărul difuzorilor de carte din întreprinderi, instituții și școli se ridică, astăzi, la 11 000. ■ După istoricul «Cantemir», o premieră românească de actualitate pe ecranele noastre: filmul «Mastodontul», realizat de Virgil Calotescu, după un scenariu de Ioan Grigorescu ■ Neliniștiți la gîndul că un om ar putea crede că păstoritul face parte din nomenclatorul de meserii ultramoderne, cei de la magazinul Polar au afișat în vitrină, lîngă imaginea unui cîrd de mioare: «Cronicile vechi ne dovedesc că și strămoșii noștri se îndeletniceau cu păstoritul»! Bine că nu și cu reclama! ■ O epistolă din cețoasa Londră. Conținutul n-are prea mare importanță, semnătura este totul: Lesley Wihtson, secretara lui Scherlock Holmes! Miss Wihtson rezolvă corespondența celebrului detectiv (în Baker Street 221 B) care este asaltat de mii de admiratori din toate colțurile lumii în speranța obținerii unui autograf. Dar nu se aleg decît cu cel al (probabil) drăguței domnișoare, și cu o banală motivație cum că maestrul este pe urma unor răufăcători... (adresantul: M.P. din București). ■ O incursiune în lumea mirifică a recifelor de corali — iată ce ne oferă în aceste zile Muzeul Antipa. Materialul, extrem de atractiv, a fost adus de pe coasta africană a Oceanului Indian de către membrii unei expediții științifice românești: dr. doc. M. Băcescu, T. Nalbant, Gh. Műller și D. Neculce, toți biologi. ■ Urme romane în Transilvania. De data aceasta pe malul drept al Oltului, la Feldioara, lîngă Ucea. Colaborînd, doi arheologi — I. Pop (Brașov) și N. Gudea (Cluj-Napoca) — au scos la lumină ruinele unui castru roman din secolul doi e.n., aparținînd unității «Cohors numidarum antoniana». Marea surpriză: s-a găsit pînă și ștampila cohortei. ■«Fișici, o stațiune ideală în care își dau întîlnire Borsec, Buziaș, Tușnad și Techirghiol. Hotel ultramodern și cantină bine dotată. Relații la Consiliul popular Bozioru». De fapt unde se află această stațiune balneoclimaterică atît de cuprinzătoare de care n-am prea auzit pînă acum. Reclama, reprodusă din ziarul «Viața Buzăului», invita propriu-zis la drumeție prin tot județul în căutarea ei. ■ Tonitza, Petrașcu, Bunescu sînt numai cîțiva dintre marii pictori semnați pe cele 51 de tablouri cu care s-a îmbogățit Muzeul de artă din Brașov. Pe listă mai figurează Matis Teutch, binescunoscut amatorilor de pictură transilvăneană. ■ Strada Presei. Există și rezistă în Piatra Neamț. ■ Gherășeni, Glodeanu Sărat, Mihăilești, Săgeata. În aceste comune din județul Buzău (și în altele), paralel cu campania agricolă de toamnă se desfășoară una culturală. Programul susținut de diverse formații orășenești și sătești începe numai după apusul soarelui! ■ Un suvenir din anul de grație 1644: pocalul de argint aparținînd unei bresle meșteșugărești de dincolo de Carpați. După ce timp de trei secole a trecut din mînă în mînă, a poposit acum la Muzeul de istorie din Brasov. ■ Au trecut șase săptămîni de cînd Piața Ilie Pintilie n-are un centru de aprovizionare cu gheață. Cauza? Ultimul gestionar a fost îndepărtat în urma unor matrapazlîcuri. Dacă nu ne grăbim cu angajarea unui alt gestionar, nu va mai fi nevoie: vine iarna. ■ Tinerii din Brașov salută Congresul al X-lea al U.T.C. Unul din omagii: 25 de tractoare realizate în plus de către cei 320 de uteciști din secția montaj general. La Zărnești alți 100 de tineri au amenajat în ore libere un teren de handbal, sportul lor preferat. ■ Știați? Străbunicii noștri de la '59, adică cei care au apucat Unirea, purtau în buzunar cîte un ceasornic avînd gravate pe capace stemele celor două principate: bourul și vulturul, precum și două mîini care se strîng frățește. Un astfel de ceasornic a supraviețuit timpului și se află la Ploiești. Funcționează perfect. ■ In toamna asta bucureștenii vor găsi în piețe pește din Herăstrău. Campania de pescuit începe la mijlocul lui noiembrie. Ce fel de pește? Crap obișnuit și crap fitofag, adică mîncător de iarbă, mai exact, vegetarian. ■ În anii 1945-1947 numărul medicilor existenți la Piatra Neamț nu depășea cifra de 8. Azi, orașul, împreună cu platforma industrială de la Săvinești, are 220, iar în 1980 — după cum ne informează cei în drept — vor fi 300. Deci de circa 40 de ori mai mulți medici decît în urmă cu 35 de ani ■ A fost demolată, fiind necorespunzătoare, popicăria din Dănești-Maramureș. ■ Scadența investiției «apă-canal» din Carei se apropie. Garanția înfăptuirii ei este însă incertă. ■ Emil Varga din Cluj-Napoca întreabă ziarul județean «Făclia» ce sancțiuni prevede legea în cazul pontării fictive și al remunerării nejustificate a unui angajat. I s-au dat răspunsuri corecte și, sperăm, utile. ■ La Sighetu Marmației există un controlor auto, Codrea, la a cărui apariție toți călătorii fără bilete și le cumpără imediat. E destul să spună cineva: «vine Codrea!». ■ Tinerii din Dolhasca-Suceava au efectuat prin muncă patriotică lucrări de regularizare a rîului Somuz pe distanță de 1,5 kilometri, au curățat 25 hectare de pășuni și au împădurit o suprafață de 7 hectare. ■ Întrebat de ce practică jocuri de noroc, Nicolae Ionescu din Buzău a spus: «Probabil că sînt nebun...» ■ Împărțind numărul spectatorilor la cel al spectacolelor reiese că fiecare maramureșean a văzut, în cursul anului trecut, 7 filme. ■ Pachetizarea și încărcarea mecanică vor fi aplicate în fabricile de cherestea din județul Suceava în procent de sută la sută. ■ Tînărul Dorel Istrate a citit într-un cenaclu din Buzău fragmente din cartea «Geniul și zeița» de Aldous Huxley, prezentîndu-le drept lucrări proprii. Impostorul a trecut drept un mare talent în luările de cuvînt ale mai multor vechi și cunoscuți membri ai cenaclului buzoian. ■ De la începutul anului, Inspectoratul comercial de stat a aplicat în județul Brăila amenzi în valoare de 202 775 lei. ■ Cînd n-au ce face, Ioan Hapca și Gheorghe Timiș din Vișeul de Sus o necăjesc pe vecina lor, Katalin Nagy, în vîrstă de 70 de ani. Ba îi iau vaca, ba îi iau porcul! Cu acest du-te vino, porcul și vaca dau semne de amețeală. ■ Intreprinderea Prestări-Servicii a luat inițiativa — bună, dealtfel — de a înființa centre de închiriat biciclete în mai multe cartiere din Capitală. Numai că punerea în practică a acestei inițiative lasă de dorit. Bicicletele, în număr considerabil, și-ar fi găsit mai potrivit locul la fiare vechi. Așa cum sînt, stîrnesc enervări și pot provoca și accidente. ■ Dacă vreți să gustați delicioasa plăcintă cu germeni, după cum scrie pe geamul unității, adresați-vă cu încredere patiseriei aflată în București la capătul tramvaiului 12. Lîngă Gara de Nord. ■ Pe bulevardul Șulea, la stația de autobuz Ilioara, s-a plantat nu demult un panou de orientare în zona presărată cu blocuri din împrejurimi. Inițiativă mai demult așteptată, dar ineficientă, de vreme ce panoul nu este luminat și seara, adică atunci cînd omul are mai multă nevoie să se orienteze. Ca o soluție imediată propunem înființarea în apropiere a unei tutungerii, să aibă lumea de unde să-și procure chibrituri. ■ Unul din cele două cinematografe ale Buzăului se află pe peronul gării din aceeași localitate. Se intră la film fără bilet de peron. ■ Mașinile traseelor 68, 68R și 118, care întorc în Drumul Taberei, fac un zgomot infernal la cap de linie. Șoferii se strigă în gura mare, ambalează motoarele, le repară și le încearcă sub ferestrele cetățenilor, din zori și pînă noaptea tîrziu. Cetățenii sînt iritați pentrucă aproape toți șoferii au prenumele Gicu. ■ În gara din Pătîrlagele, județul Buzău, nu există nici un Mers al trenurilor. ■ Într-o cabană forestieră, pe Valea Neagră, locuiește maistrul Ion Cheșca. Răspunzînd de o gestiune de vreo zece milioane maistrul parcurge zilnic, pe jos, douăzeci-treizeci de kilometri. Nu suferă de reumatism și nici de astenie. ■ De pe ogoarele județului Mureș a fost strîns tot tutunul. ■ Pe șantierul Autogării din Sighișoara au fost recuperate toate restanțele, declară inginerul Moldovan, șeful șantierului. O.K. ■ La Cheile Bicazului a fost recent descoperită Peștera Ghiocelului. În interiorul ei cresc stalactite și nicidecum ghiocei. ■ La Cuci, în județul Mureș, pînă în 1980 se vor strămuta, pentru recuperarea terenurilor agricole, aproape 200 de case izolate. ■ La Focsani, ambele cinematografe continuă să se numească Unirea. Se așteaptă deschiderea celui de al treilea. Problema numelui e ca și rezolvată. ■ Din cariera Meri sîntem anunțați că sute de vagoane încărcate cu piatră iau drumul șantierelor din Tîrgoviște, Brașov, București, Craiova, Turceni, Drobeta-Turnu Severin și sîntem totodată înștiințați că planul anual a fost îndeplinit și toate obligațiile contractuale vor fi pe deplin onorate. ■ Se constată că municipiul Ploiești este murdărit mai ales de către constructorii de la TCM, IPID, GSCRC (fost IOCR), cooperativa «Constructorul», IRE, «Teleconstrucția». ■ La SEMIL Alexandria se montează noi instalații pentru captarea gazelor rezultate din turnarea fontei. ■ Acum 100 de ani, Cezar Bolliac începea săpăturile arheologice pentru descifrarea enigmei ce plutea asupra «Cetății» de lîngă Zimnicea. Săpăturile au continuat și vor continua. Pe lîngă alte materiale arheologice au fost descoperite și două monede care contribuie la datarea așezării daco-getice. Este vorba despre o monedă emisă de cetatea grecească Dyrrhachium (sec. III-II î.e.n.) și o monedă bulgărească din secolul al XIV-lea ■ Deși Filiașul are doar 300 de abonați care tind să devină 600, orașul dispune de o centrală telefonică cu cinci numere și de-o legătură directă cu Craiova. ■ Gherman Vișan, 42 de ani, sondor pe un șantier din Oradea, și-a gonit mama pentru că aceasta venise la Oradea dintr-un sat din județul Olt, cu scopul de a-l vedea. ■ Vasile Herghelegiu are numai 19 ani, dar el, ca instalator, într-un singur schimb pregătește legăturile pentru 30 de radiatoare, adică necesarul de calorifere pentru 6 apartamente. El mai este și mezinul echipei de instalatori-încălzire a Șantierului 3 T.C. Bacău. ■ Și în Iuriu de Cîmpie, sat cu nume de chiot din județul Cluj, mecanizatorii atacă, zi și noapte, continuu, nu cu chiote, ci cu tractoarele lor, minunate mașini ale pîinii, zecile de ogoare care s-au despovărat de recolta acestui an. ■ S-a redeschis cenaclul «Luceafărul», condus de poetul Nicolae Dragoș. Ședințele au loc în fiecare luni la «Ateneul tineretului» de pe Aleea Alexandru. Următoarea ședință are loc în ziua de 20 octombrie a.c.

Pagină realizată de EUGEN SECELEANU ■

LA SIRIU,

acolo unde apa buzăului va produce pîine pentru țară

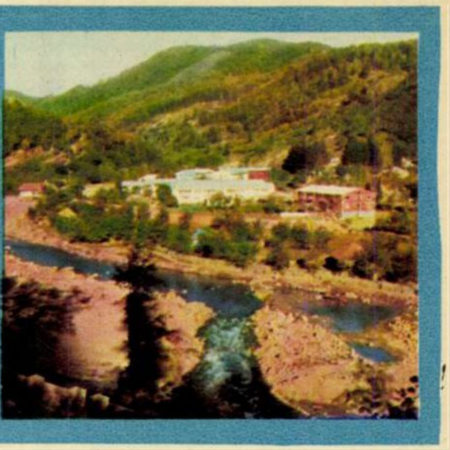

Colonia barajului văzută de la înălțimea șantierului noii șosele, cățărată pe versantul muntelui.

Senzația pe care o încearcă reporterul aici, pe șoseaua care leagă Nehoiu de Brașov, bandă de asfalt care se încalecă la fiecare o sută de metri cu albia bolovănoasă a Buzăului, este una stranie. Te uiți împrejur, vezi case și oameni, linii de înaltă tensiune și flori în ferestre, copii mergînd către școala din Siriu, cu alte cuvinte, vezi viața de fiecare zi, apoi ceva te face să te oprești din privit și din judecată: tot ceea ce admiri acum va fi nu peste mult timp inundat, totul se va odihni pe fundul lacului de acumulare al viitoarei hidrocentrale.

Semnele viitorului se văd nu numai în incinta șantierului barajului sau pe versanții descopertați, ca să folosesc termenul tehnic, ai muntelui, ci peste tot în jur. Oamenii încep să se evacueze și avem ocazia să asistăm la mutarea primei familii, pe nume Milea, mamă și fiică, pornind către Nehoiu, unde au primit repartiție la bloc. La optzeci și unu de ani, cîți va rotunji la iarnă, Maria Milea nu se desparte ușor de casa pe care a ridicat-o de una singură, căci omul dînsei s-a întîmplat să plece la război și s-a întîmplat să nu se mai întoarcă, în 1917, lăsînd-o nu numai cu grija copiilor, dar și cu grija unei case rămase în vîrghii. Adică netencuită. Plînge mocnit, bătrînește, ștergîndu-și colțul ochiului cu o batistă care pare să fi fost cîndva basma. Știe că trebuie să se mute, toată partea aceasta de sat se va muta, cu mintea sa bătrînească dezleagă bine tîlcul lucrurilor și pricepe că hidrocentrala ce se va construi chiar pe vatra casei în care și-a adus pe lume copiii va însemna mai multă lumină și mai multă apă în cișmele, dar asta n-o împiedică să plîngă. Plînge nu atît după viața pe care a trăit-o aici, pe drumul care leagă Buzăul de Brașov, la kilometrul 72, viață care n-a fost prea ușoară pentru o femeie singură, cît după amintirile sale, după tinerețea trecută în cerdacul dăltuit cu mușcate, tinerețe care nu se va mai întoarce, vai, niciodată.

Dealtfel, respectînd adevărul și respectînd cuvintele inginerului Corneliu Andrei, șeful șantierului de la Siriu, hidrocentrala de aici nu va însemna numai, cum simplifica Maria Milea, mai multă lumină și mai multă apă, ci ea va reprezenta un extraordinar cîștig pentru această zonă a țării, apa din lacul de acumulare asigurînd nevoile platformei industriale a Buzăului și contribuind la irigarea a peste cincizeci de mii de hectare, ceea ce vrea să zică, fără exagerări, că viitoarea hidrocentrală de la Siriu va însemna mai multă pîine pentru buzoieni și pentru țară. Lucrarea va fi, din punct de vedere al barajului, primul obiectiv al ansamblului, programat a fi dat în folosință peste opt ani, de proporții neobișnuite. Ca să avem la îndemînă o imagine, să comparăm barajul de la Siriu cu cel de la Lotru, lucrare de același tip numai că avînd un volum cu patru milioane și jumătate de metri cubi mai puțin! Barajul care va lua în stăpînire năbădăioasa apă a Buzăului, regularizînd-o și împiedicînd-o, o dată pentru totdeauna, să se mai năpustească asupra oamenilor, va avea o înălțime de peste o sută douăzeci de metri, axul lui fiind așezat la confluența Buzăului cu Harțagul, iar coada lacului de acumulare întinzîndu-se către Brașov, cale de unsprezece kilometri.

Evident, reporterul ar putea să vă înfățișeze o mulțime de cifre, de date tehnice ale acestui șantier întemeiat în urmă cu un an de zile, dar el se va feri de o asemenea obositoare întreprindere, preferînd să zăbovească asupra elementului care l-a impresionat cel mai tare în ceasurile petrecute la Siriu, îngălbenite de lumina de miere a toamnei și zorite de graba tuturor de a face lucrurile la timp și temeinic.

Acest element poartă un nume frumos și nobil: oamenii șantierului.

I-am văzut la lucru. Tocmai turnînd betoanele, sute de metri cubi, ai unei faze de la portalul galeriei de intrare, galerie ce va abate apa pe sub munte pe o lungime de șapte sute de metri. Discutînd cu înfrigurare despre respectarea pantei, a razei de curbură în plan orizontal și vertical, stabilite cu răspundere și exactitate și de la care nu sînt permise abateri de nici măcar un centimetru, aici unde vorba cea mai auzită este mia de metri. I-am văzut odihnindu-se în căminele lor recent înălțate, trei pentru familiști și trei de garso-

Oameni și utilaje pe bolovănoasa albie a Buzăului.

Fotografii de ELENA GHERA ■

niere, la frizerie și la alimentara, vreau să zic că i-am cunoscut bine și peste tot, așa că pot scrie fără nici o reținere că oamenii de la Siriu sînt minunați. Cei mai mulți vin de pe alte șantiere. De la alte hidrocentrale, pe care le-au zămislit cu munca și cu inteligența lor, mereu neobosiți și mereu gata să dea piept cu greutățile, cărînd după ei nu numai neveste și copii, ci și nostalgia caselor de baștină pe care le mai vizitează numai în concedii și uneori nici atunci. De aceea ei se cunosc foarte bine și, din respect pentru truda lor comună, vorbesc unul de celălalt cu mult respect. Iordache Mirăuță, de exemplu, șeful lotului de la galerii, vine de la Lotru. Nicolae Decher, care de douăzeci și cinci de ani trăiește din șantier în șantier, vine de la Valea Uzului, dar biografia sa cunoaște mai multe popasuri care se numesc Lotru, Vidraru, Bicaz și așa mai departe. Maistrul miner Gheorghe Tulin provine de asemenea de la Lotru. Însuși șeful de șantier, inginerul Andrei, aflat pe post la numai treizeci și șase de ani, a parcurs multă experiență a meseriei, trecînd pe la Vaduri, Gîrleni, Bacău și Valea Uzului, avînd în tot acest răstimp, de după terminarea facultății, vreme să se însoare și, cum glumește, să se îngrașe cu șase kilograme.

Cu Constantin Vădana, șef de brigadă la mineri, cum se recomandă, am avut răgazul să stau mai mult de vorbă. Român nu numai după neam, ci și după locul nașterii, comuna Români din județul Neamț, numără optsprezece ani de cînd lucrează pe șantiere, mereu la baraje, și-și aduce bine aminte cînd a văzut ultima oară casa părintească. În urmă cu opt ani, cînd a lăsat baltă lucrul, contrar obiceiului și datoriei, ca să meargă la înmormîntarea unui frate, cel mai mare dintre cei patru. Se trage dintr-o familie sărmană, în care tatăl a murit atît de devreme încît mezinul nici n-a apucat să-l cunoască. Fiecare frate s-a descurcat cum a putut, dar s-a descurcat fiecare bine, cu corectitudine și respect pentru muncă, învățînd meserii și întemeind familii numeroase. El însuși are patru copii. Doi la facultate la Cluj-Napoca și doi aici, cu dînsul, la Siriu, la școală, unde învață bine și nu-l fac de rușine, chiar dacă Vasilică e mai nervos și-i place mai mult joaca. S-au instalat bine, în colonie, Constantin Vădana considerînd că aici șantierul a plecat mult mai repede decît prin alte părți, decît pe Someș, de exemplu. Acolo nu era nici șosea, nici electrică și nici înlesnirile de la Siriu, unde dacă s-ar găsi mereu lapte proaspăt pentru copii și dacă nu s-ar strica toată ziua-bună ziua oglinda televizorului, adică releul, pur și simplu n-ar avea cum să găsească vreun cusur.

Fiind un șantier de mare amploare, mult mai mare, reamintesc, decît cel de la Lotru, pregătirea lucrărilor ar fi trebuit să dureze, firește, mai mult, spune inginerul Andrei, dar tocmai de aceea, îmi oferă un calambur, au durat mai puțin. Pentru că toți oamenii, comuniștii în primul rînd, au înțeles că este de datoria lor să nu precupețească nici un efort și să încheie primele obiective cu bine și înainte de termen. Acțiunea de eliberare a amprizei urmează cu exactitate graficul propus, un grafic de devansare. Șoseaua provizorie, cea care va prelua temporar funcțiunile drumului național 10 ce va fi inundat, se taie pe partea stîngă a țintei barajului, socotind dinspre Nehoiu, cu o repeziciune neobișnuită și împotriva faptului că se excavează mai mult în stîncă. Pe versantul de vizavi, peste apa înșelătoare a Buzăului, sînt la fel de înaintate lucrările la șoseaua definitivă, cea care va fi dată în exploatare după ce oamenii șantierului își vor fi terminat misiunea și își vor fi făcut bagajele pentru a se strămuta către alte meleaguri. Se vede cu ochiul liber galeria subterană prin care apa se va strecura, pe o lungime de șapte sute de metri, pe sub munte, galerie care va avea un diametru de patru metri și jumătate, cu doi metri mai puțin decît în soluția inițială.

Recentele inundații — cînd apa Buzăului, despre care se credea că poate fi oprită cu numai două pălării, a venit cu opt sute de metri cubi pe secundă — i-au determinat pe specialiștii Siriului să revadă soluția galeriei subterane. Pentru a evita orice neplăceri au renunțat la soluția din proiect, adoptînd o alta, care prevede dublarea galeriei mai înguste cu un canal colector deschis, amenajat pe terasamentul fostei căi ferate. Numai și despre această rezolvare s-ar putea scrie mai mult, dar ea n-are un caracter singular, ea este una din multele soluții de viață și de muncă găsite de constructorii barajului de la Siriu din mers, adică fără să oprească un proces de producție care, date fiind condițiile naturale și dată fiind amploarea lucrării, este departe de a fi simplu.

Reporterul n-ar dori, scriind aceste rînduri despre oamenii minunați ai Siriului și munca lor susținută, să lase impresia că acolo totul este roz și că tinerii se cațără pe versanții muntelui cu giganticele lor buldozere cîntînd și cu flori agățate la ureche. Nu acesta ar fi adevărul. Pe șantierul de la Siriu, mult mai avansat decît alte întreprinderi similare, la vremea lor și în aceeași etapă a lucrărilor, mai sînt destule de făcut. Pe ici, pe colo, cum aminteam, aprovizionarea mai scîrțîie. În sat, la Broasca, cum zic localnicii, nu există decît o singură frizerie pentru cîteva sute de muncitori, dintre care unii au, mai ales duminica, întîlniri foarte importante. Lipsește încă un stomatolog, durerile oamenilor fiind mai greu de alinat cu promisiunile forurilor de resort.

Ar mai fi, desigur, multe de spus despre satisfacțiile și dorințele celor ce ridică la Siriu, pe valea bolovănoasă a Buzăului, una dintre cele mai mîndre hidrocentrale ale țării, dar mă opresc aici, convins că oricît ar fi de multe aceste cuvinte ale mele, ele tot s-ar arăta neputincioase pentru a înfățișa munca și concentrarea lucrătorilor de la baraj, oameni care cu mințile și mîinile lor așază un colos de piatră între doi munți, silind apa tot mai ostilă a Buzăului să producă pîine și electricitate.

Eroismul lor, chiar dacă nu mai este pionieratul de la Salva-Vișeu sau Bumbești-Livezeni, merită mai degrabă un poem.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

CRONICA SERVICIILOR

de douăzeci și cinci de ani, maria deatcu mătură calea victoriei pentru dumneavoastră

Mă întreb de cîte ori am înregistrat sunetul domol al uneltelor lovite de caldarîm și pașii ușori ai lucrătorilor de la salubritate, oamenii aceia tăcuți care împînzesc orașul după ce activitatea de zi încetează? Cred că lipsa agitației exterioare în profesiunea lor umilă ne face să le ignorăm, atît de vinovat, prezența. Am descoperit însă, cu prilejul unei greve a muncitorilor de la salubritatea newyorkeză, ce teribilă este absența măturătorilor de stradă. Metropola americană arăta, după două zile de necurățenie, ca un oraș străvechi năpădit de junglă, cu singura deosebire că mirosea mai puțin frumos. În rest, aceleași lighioane și, desigur, chiar mai mulți microbi. Din păcate, conștiința acestei realități nu ne face să-i respectăm mai mult pe semenii noștri cu mătura, pe femeile mărunte, care-și acoperă gura cu broboada, cum făceau altădată țărăncile, numai că de data asta din motive de praf, iar nu de inutilitate a vorbelor, cum credea marele Brâncuși. Într-o noapte, la ora 2,am cunoscut o gorjeancă ce stă acum în Colentina, o femeie măruntică și cu fața încrețită ca o femeie care și-a machiat obrazul toată viața, cu zîmbetul luminos și bun, care de douăzeci și cinci de ani mătură Calea Victoriei, pînă în 6 Martie, cum spune, și care nu ar vrea pentru nimic în lume să-și schimbe meseria. A fost mai înainte la o cantină, dar s-a lipit apoi de mătura ei și n-a dormit alte nopți decît recuperările, adică nopțile luate în contul duminicilor. De fapt, noaptea de duminică e și cea mai grea la măturatul străzii, poate că și sîmbăta, oamenii sînt mai numeroși și mai neglijenți, aruncă tot felul de hîrtii și de resturi, e tare obositor. Sectorul nu i se pare dificil, sînt șase inși care mătură Calea Victoriei și străzile învecinate, de la zece la cinci și jumătate, se străduiesc să-l termine, altfel trebuie să stea mai mult. Au și șefi, le zic controlori, se înțeleg bine cu ei, trebuie să te porți respectuos cu șefii, că ei au răspundere și de aia sînt șefi, nu le place să le răspunzi și altele. Sînt reguli stricte în meserie, în primul rînd nu trebuie să lași grămezi, că arată foarte urît. Dacă vede controlorul, te întoarce înapoi și nu te simți bine. Altfel treaba merge, de douăzeci și cinci de ani nu i s-a întîmplat nimic deosebit, nimic, nici un fapt care să deosebească o noapte de alta, a măturat Calea Victoriei, pînă la Șase Martie și împrejur. E o meserie frumoasă, spune și Atena Burdulea, de asemenea din Gorj, înfofolită în prea multe haine. Zîmbește tot timpul, arătîndu-și dinții de metal. Este mai rușinoasă și nu vrea să vorbească prea mult cu străinii, dar nu-și poate birui curiozitatea și se apropie de cîteva ori, cum face și Ion Buciumeanu, un om din Leordeni, cu chipul meditativ, ca al unui poet romantic. Maria Deatcu îmi spune că cel mai mare lucru e să fii corect și să vii în fiecare zi la serviciu, că dacă nu, te doare la pungă. Ea a fost mulțumită în viață, foarte mulțumită, numai atîta că s-a despărțit de bărbat, meseria e grea și nu stai nopțile acasă, a fost singură și asta i s-a părut mai apăsător, dar s-a legat și mai tare de meserie... A trăit cu o mamă bătrînă, a avut grijă de ea. Fumează, da, fumează destul de mult. Mărășești, vreți și dumneavoastră?...

Maria Deatcu este un univers închis în sine, trăindu-și viața în alternanța egală a nopților de lucru liniștit, de la un punct la altul al străzii, cu mătura ei dintotdeauna. Pe stradă, măturătorii nu vorbesc, stau cu capul în pămînt și-și fac treaba, sunînd stins și pașnic, atunci cînd își lovesc uneltele de caldarîm. Oare cîtă lume ar putea să spună, ca Maria Deatcu, într-o noapte de toamnă bucureșteană, că au fost mulțumiți în viață? Rîdea, cu chipul ei încrețit și cu pielea albă de aristocrată, de tot nepotrivită cu mătura și cu lopata. Era egală cu ea însăși și cu lumea, nu avea nici o ranchiună, nici un resentiment, și se bucura din toată inima de discuția noastră, purtată cu aerul cel mai firesc, chiar și după ce i-am mărturisit că tare aș vrea să scriu la ziar despre ea. Numai că vine bruma, și atunci e mai mult de lucru, chiar decît iarna. Peste doi ani va ieși însă la pensie. O să vină pe Calea Victoriei și ziua...

AUREL-DRAGOȘ MUNTEANU ■

flacara sport

● **CRAIOVA** ● Victorie admirabilă a dinamoviștilor, 2-1, care relansează interesul pentru campionat, meritată pe de-a-ntregul, chiar dacă la un moment dat scorul a arătat (vreme de numai 3 minute, e adevărat) egalitatea. ● Ambele echipe au jucat într-un 4-3-3, dar cîtă diferență de aplicare. Multă mobilitate la Dinamo, cu permanența de trei jucători la mijloc, dar mereu parcă... alții (Dinu, Custov și Sătmăreanu, Dobrău, Lucescu și Dudu Georgescu chiar), apoi cu lansarea fundașilor laterali spre locurile rămase libere. La Universitatea trei jucători se află în linia de mijloc și 3 în atac, extrem de «clasic», de static și ușor de contracarat, apoi un fundaș (Purima) care nu știe să paseze și 2 extreme care centrează (de cele mai multe ori la întîmplare) pentru un singur om, Oblemenco, aflat în imposibilitatea logică de a relua mingea spre poartă, singur între atîția adversari. ● Oaspeții au înscris mai întîi prin Vrînceanu, la o fază simplă, apoi portarul Lung și bara laterală s-au opus majorării scorului. Meciul părea ca și încheiat, cînd iată, un nou efort al lui Oblemenco, care marchează cu piciorul drept (!), aduce egalitatea amintită. Era prea frumos pentru o echipă craioveană fără forță de joc — lucru pe care cel mai bine l-a înțeles, se pare, Custov, care în minutul 85 șutează senzațional de la peste 35 metri și aduce lucrurile pe făgașul lor normal al raportului de forțe din această partidă. ● Arbitri: Ion Rus (Tg. Mureș) 7, ajutat de St. Marian (Sighișoara) 6 și G. Jucan (Mediaș) 6. **(Dumitru Graur)** ● **PETROȘANI.** Jiul-Steaua 0-1. Prima repriză, terminată cu un minut și jumătate înainte de scurgerea timpului regulamentar, a fost săracă în fotbal. N-am consemnat decît ambiția și ardoarea Jiului care, în criză de puncte și de satisfacții pe teren propriu, a luptat exemplar pentru fiecare minge. Cu toate acestea, faze de poartă, faze de gol, n-au existat. ● A doua repriză a debutat într-un tempo rapid, drăcesc, impus de echipa locală, dar contracarat de Steaua printr-un fotbal metodic, de așteptare. Mijlocașii și atacanții formației gazdă au asediat poarta lui Moraru, au lansat atac după atac și au expediat șuturi violente, dar apărarea bucureșteană a scăpat cu fața curată, chiar dacă uneori în ultima instanță. ● Golul, un gol, firește, înscris de localnici, pe care tribunele l-au cerut cu disperare, a plutit în aer jumătate de meci, dar a rămas în aer... ● În plină dominare a Jiului, Iordănescu a interceptat o minge la centrul terenului, l-a deschis pe Zamfir, acesta a schimbat cu Ion Ion care, abia introdus în joc în locul lui Răducanu, a șutat sec, pe jos, la colțul barei. ● În general, s-a jucat aspru, pe alocuri dur, dar cele cinci cartonașe galbene au sancționat mai puțin faulturile jucătorilor, cît vociferările lor. A arbitrat N. Rainea (Bîrlad) 8, ajutat la linie de M. Fediuc (Suceava) 8 și T. Oniga (Iași) 9. **(Victor Niță).** ● **CLUJ-NAPOCA.** «U»-S.C. Bacău 0-1! Joc slab, în care gazdele n-au reușit să reediteze evoluția de la Arad, prestînd un fotbal încîlcit și stereotip. Clujenii au tras primul șut pe poartă abia în minutul 32!! ● Cel mai bun jucător de pe teren — portarul Coman, excelent la toate intervențiile. ● În fața unei echipe sigure, superioară tehnic și din punct de vedere al pregătirii fizice, clujenii s-au remarcat prin pase la adversar și prin faulturi repetate, în urma cărora Uifăleanu și Batacliu au primit cartonașe galbene. ● Unicul gol al meciului a fost înscris de Aelenei, din vole, în ultimul minut al partidei. ● Ultimul este un fel de a spune, căci arbitrul ieșean I. Ciolan a fost foarte amabil cu gazdele, prelungind meciul, în mod nejustificat, cu trei minute. ● Remarcați: alături de Coman, Volmer, Catargiu și Chitaru de la Bacău. De la studenți, singurul care a jucat fotbal a fost Porațchi. ● A arbitrat I. Ciolan (Iași) 7, ajutat la linie de R. Stîncan 9 și C. Niculescu 8 (ambii din București). **(Ion Predoșanu).** ● **ORADEA.** F.C. Bihor-A.S.A. Tg. Mureș, 3-1, după o partidă în care au abundat greșelile jucătorilor și cele ale arbitrilor, ultimii tăind partea leului în favoarea gazdelor. ● Al doilea gol al Bihorului a fost marcat după un fault flagrant comis asupra portarului Nagel, infracțiune pe care a văzut-o toată lumea, mai puțin arbitrul Buzea. ● Deși a ținut mai mult mingea și a dominat teritorial, A.S.A. a părut lipsită de forță, purtătorii ei de cuvînt, Mureșan și Fazecaș, jucînd în dorul lelii. Dealtfel, ultimul a și fost înlocuit imediat după pauză. ● Promițătoare reintrarea lui Florescu, autor al primului gol al partidei, foarte frumos, la o fază lucrată de Suciu. ● Am trăit s-o vedem și pe-asta: la un fault acordat oaspeților la o jumătate de metru în afara careului mare, arbitrul a măsurat distanța și a aliniat zidul la punctul de la... unsprezece metri!! Este sigur că metrul lui Marcel Buzea n-are decît șaizeci de centimetri. ● Bihorul, echipă mai bine așezată pe picioare, a arătat că știe ce vrea și a speculat cu promptitudine toate greșelile unei apărări împătimite în jocul la ofsaid. ● În rest, nimic deosebit. Un penalty transformat exact de Popovici, cel mai bun om al gazdelor, și golul de onoare al mureșenilor, realizat de Naghi, în finalul partidei. ● A arbitrat M. Buzea 4, ajutat la linie de A. Münich 4 și V. Murgășan 4, toți din București și toți avantajînd — cu o notă specială pentru ultimul — formația locală. **(Tr. Iordăchescu).** ● **IAȘI.** O înfrîngere grea pentru F.C. Argeș: 4 goluri primite de la Poli Iași. ● Echipa oaspete a prestat un joc dezlînat, fără finalitate în atac și cu multe greșeli în apărare. În contrast, deși nu printr-un joc de clasă deosebită, ieșenii au combinat inteligent și au «mers» tot timpul spre poartă pe drumul cel mai scurt. Ei au realizat 4 goluri și au irosit tot atîtea ocazii clare. ● Golurile au fost împărțite pe reprize și ele puteau fi mai multe dacă portarul piteștenilor, aflat într-un continuu efort, n-ar fi reușit să mai salveze cîteva. ● De la F.C. Argeș la fel de slab au jucat și atacanții, neputincioși, îndeobște Radu și Jercan, care de multe ori s-au încurcat reciproc. ● La amărăciunea Argeșului a mai contribuit și arbitrajul, presărat cu unele greșeli, de care s-au făcut vinovați mai ales tușierii, semnalizînd greșit la două faze de gol! Arbitrul principal, fără să fie autorul vreunei decizii eronate, s-a pierdut însă în fleacuri, tolerînd un joc pe alocuri dur. Semnalul a fost dat de gazde, dar nici oaspeții n-au rămas mai prejos. Arbitrii jocului: Fr. Coloși 7, ajutat de Gh. Dragomir 6, și Gh. Retezan 6 (toți din București). **(Victor Constantinescu).** ● **BUCUREȘTI.** Rapid-Politehnica Timișoara 1-0. Partidă de slabă factură tehnică, în care ambele formații s-au întrecut în a pasa la adversar. ● Ca urmare a dominării din prima parte a meciului, Rapid înscrie un gol în minutul 22, prin Marin Stelian, gol perfect valabil, pe care arbitrul Chilibar îl anulează, spre stupefacția întregului stadion!? Motivația sa — un ofsaid imaginar. ● Ca să-și «repare» greșeala, arbitrul de centru acordă Rapidului un penalty gratuit, la un pretins fault asupra lui Leșeanu. Rumoare în tribune, ceea ce nu-l împiedică pe Manea să transforme. ● Portarul Politehnicii, Jivan, comentează astfel cele două faze incriminate: **«mai bine jucam fără arbitru. Golul anulat a fost perfect valabil, în schimb lovitura de la 11 m a fost perfect gratuită!»** ● După pauză, Politehnica reintră mult schimbată în bine, domină teritorial cu autoritate, supunîndu-l pe Ioniță la grele încercări, dar greșește mereu în faza de finalizare. ● Remarcați — cei doi portari, Jivan demonstrînd o spectaculoasă revenire de formă. De asemenea — Pop, Florin Marin, Dembrovschi și Anghel. ● Una peste alta, o victorie meritată, datorită unui plus de voință și luciditate. ● A arbitrat I. Chilibar (Pitești) 4, ajutat la linie de N. Dinescu (Rm. Vîlcea) 4 și S. Drăgulici (Drobeta-Tr. Severin) 6. **(Vasile Mânecan).** ● **CONSTANȚA.** 2 la 0 cu C.F.R. Cluj-Napoca. Lume puțină, deși vremea a fost frumoasă, mai frumoasă chiar decît vara. Căutînd soarele mult dorit, gazdele au atacat în prima repriză mai ales pe partea dreaptă, izbutind repede cele două goluri. ● Autori: Turcu, min. 7, și Negoiescu, min. 25, dar la baza golurilor au stat mai degrabă incursiunile celor doi fundași de margine, Mustafa și Nistor, decît jocul inspirat al atacanților. ● Foarte activ — Peniu. ● Repriza doua a fost mai slabă, un fel de joc de flippere, în care mingea se lovea adesea de niște jucători puțin îndemînatici. Deși dornice de o victorie la scor, gazdele n-au mai reușit nimic în această parte a confruntării, practicînd un fotbal haotic. ● Pînă la urmă, C.F.R. s-a întors acasă cu o înfrîngere onorabilă, pecetluită la capătul unui meci de o mediocritate exemplară. ● După cele văzute la Constanța, este aproape sigur că cele două echipe au înainte un campionat plin de zbucium și nesigur în ceea ce privește divizia în care vor evolua la anul. ● A arbitrat C. Bărbulescu 8, ajutat la linie de Gh. Vasilescu I. 8 și Nic. Georgescu 8 (toți din București). **(Iulian Neacșu).** ● **REȘIȚA.** F.C.M.-U.T.A. 1-1, mare surpriză, socotind după cele petrecute în teren. ● De la bun început, Reșița se năpustește în atac, dar apărarea arădană, la care a fost chemat să ajute și cuplul Broșovschi-Domide, scapă mereu cu fața curată, mai ales datorită formei lui Iorgulescu. ● La reluare, odată cu apariția lui Gheorghiu în poarta oaspeților, se părea că gheața va fi spartă și Reșița va materializa o superioritate evidentă în toate compartimentele. Speranță zadarnică. Gheorghiu va apăra excepțional, fiind învins o singură dată, în min. 65, de «capul» lui Bora. ● Remarcabil jocul aceluiași Bora, cel mai bun om al reșițenilor în vremea din urmă, în lipsa lui Beldeanu. ● De la U.T.A., o mențiune specială pentru Broșovschi, foarte activ, neobosit. ● Cu cinci minute înainte de fluierul final, cînd totul părea stabilit definitiv și cînd oaspeții se arătau mulțumiți cu o înfrîngere la limită, Broșovschi trimite prin zid o lovitură liberă din marginea careului, egalînd!! Un rezultat, desigur, neconform cu sensul de joc și cu desfășurarea partidei, dar răsplătind inspirația de moment a unui talentat jucător și forma foarte bună a apărării textiliste. ● A arbitrat O. Anderco (Satu Mare) 8, ajutat la linie de I. Cîmpeanu (Cluj-Napoca) 8 și R. Şerban (Craiova) 8. **(Andrei Georgescu)**

Portarul timișorean Jivan **respinge unul din numeroasele atacuri ale rapidiștilor la poarta sa. Va fi însă învins, în cele din urmă, de către conducătorul jocului.**

Fotografie de VASILE MÂNECAN ■

DIVIZIA B

● **FOCȘANI.** Unirea-F.C.M. Galați 1-0, o surpriză de proporții, ținînd cont că gazdele erau ultimele și că oaspeții veneau după șapte victorii consecutive. «Hai, hai, uite-așa, F.C.M. va cîștiga» au strigat suporterii gălățeni în prima jumătate de oră, dar liderul nu numai că n-a învins, dar a jucat prost, cu un Burcea somnolent și cu Țolea pe post de spectator. Jocul exact al lui Morohai n-a reușit decît să salveze echipa de la o înfrîngere drastică, socotind presiunea permanentă a Unirii și cele patru mari ocazii de gol. Unicul punct a fost marcat de Năsturescu, dar acesta a realizat mult mai mult decît atît: mai simulînd, mai forțînd faultul, în stilul său tradițional, a ținut pe loc ultimul sfert de oră al partidei, singurul în care Galațiul a încercat cîte ceva. Unirea, echipă care a pierdut trei meciuri în deplasare la limită, în ultimele cinci minute, a arătat destulă pricepere în joc, mai ales Grămosteanu și Fanici, și multă, multă ambiție. Foarte bun arbitrajul lui Francisc Coloși. Arbitrul a scos de nouă ori cartonașul galben și o dată pe cel roșu, arătîndu-i-l lui Haiduc, care a jucat în conformitate cu numele pe care îl poartă. **(Ovidiu Ioanițoaia)** ● **PAȘCANI.** Șase goluri la zero în defavoarea F.C. Petrolului Ploiești — pînă acum scorul campionatului! — o înfrîngere care a tăiat duminică seara, la ora știrilor sportive, răsuflarea oricărui prahovean iubitor al sportului. C.F.R. Pașcani rămîne aceeași echipă solidă, extrem de ofensivă pe teren propriu. Între minutele 65 și 85 echipa din Pașcani s-a dezlănțuit, marcînd încă patru goluri unul după altul unei formații complet dezorientate. **(D. Grecu)** ● **BUCUREȘTI.** Victorie a Steagului roșu, extrem de prețioasă, în fața unei echipe la fel de merituoase (ca joc), dar lipsită de șansă — dovadă ratările uriașe în prima repriză ale lui Bujor și Bădilaș, jucători ai Autobuzului, care au reușit să ridice mingea peste poartă de la numai 5-6 metri distanță. Brașovenii au dovedit însă mai multă mobilitate în joc, o disponibilitate fizică bună, iar experiența unor Pescaru, Balint și Györffi s-a dovedit în cele din urmă atuul hotărîtor pentru prima victorie în deplasare a fostei divizionare A în actualul campionat **(Radu Mircea)** ● **FĂGĂRAȘ.** Aproximativ în același timp în care Steagul roșu marca prin Balint la București, cu numai două minute înainte de fluierul final, la Făgăraș Progresul primea lovitura de grație din partea Nitramoniei. Bucureștenii ar fi meritat poate un meci nul (repriza întîi le-a aparținut aproape în totalitate), însă tributul plătit reprezintă renunțarea în cea de-a doua parte a meciului la principala armă a echipei — jocul de atac. La Făgăraș, munca antrenorului Belizna capătă acum roade foarte frumoase, și să nu uităm că Nitramonia a promovat abia anul acesta, ceea ce face ca locul al treilea ocupat în prezent să aibă și mai multe semnificații. **(N. Costin)** ● **BISTRIȚA.** Un stadion arhiplin a ținut să asiste la o partidă care se anunța interesantă. În cele din urmă, mulțumiți au plecat de la stadion numai localnicii, pentru că Gloria Bistrița a izbutit, sub conducerea noului său antrenor V. Blujdea (fost la Flacăra Moreni), să se depășească pe sine și să ofere o lecție de fotbal partenerilor. Cele 2 goluri ale gazdelor au avut la origine un singur creator, Doru Nicolae (deși extremă stîngă, a produs panica pe... extrema dreaptă!), realizatori fiind Ciocan și Bucur. Replica băimărenilor a fost tardivă, ei înscriind prin Dragomirescu tocmai în minutul 84. Au mai fost și patru cartonașe galbene pe teren, dintre care trei pentru oaspeți (Codrea, Necula și Manu), argumente ale unui... arbitraj excelent, ținînd jocul strîns în mînă, practicat de bucureșteanul Constantin Niculescu. **(Cornel Ionescu)**

GONG INAUGURAL!

● Astăzi se inaugurează a 46-a ediție a campionatelor naționale de box, eveniment sportiv de amploare, așteptat cu legitim interes. ● Înaintea gongului inaugural al campionatelor, în cadrul unei festivități care se anunță spectaculoasă, trompeții vor anunța mai întîi defilarea prin fața publicului a purtătorilor celor 11 centuri tricolore pe care le vor pune în joc la această ediție: **Al. Turei, Ibrahim Faredin, M. Tone, Gh. Ciochină, C. Stefanovici, C. Cuțov, V. Zilberman, I. Mocanu, I. Györffi, M. Simon** și **I. Dascălu.** ● Pentru cucerirea celor 11 titluri de la semimuscă la grea sînt angajați peste 180 de boxeri, cifră-record. ● Primele campionate ale țării s-au disputat în anul 1923, iar primul boxer care și-a înscris numele în palmaresul competiției a fost «musca» Gh. Eliade. ● Înainte de 1946, pe lista campionilor au figurat boxeri care au devenit adevărate celebrități ale ringului, ca de pildă **Lucian Popescu,** regretatul **Nelu Oprescu, Ion Sandu, I. Chiriac** (antrenorul de la Steaua) etc. ● După al doilea război mondial, printre campioni s-au numărat renumiții **M. Dobrescu, V. Tiță, Gh. Fiat, N. Linca, Gh. Negrea, C. Dumitrescu** medaliați olimpici sau europeni. ● La actuala ediție cei mai mulți participanți sînt înscriși la «mijlocie mică» (22), iar cei mai puțini (12) la grea. ● În lipsa lui Simion Cuțov (semiușoară) — actualul campion al Europei — candidează la centură 22 de boxeri, printre care și fosta pană Pavel Nedelcea. ● Derbyul campionatului rămîne tot meciul «ușorilor» P. Dobrescu-C. Cuțov. Pînă acum Cuțov a cîștigat de 6 ori iar Dobrescu de 4 ori. ● Dinamovistul M. Simon, medaliat cu bronz la europene, va debuta în țară la grea. Este așteptată cu interes confruntarea sa cu I. Alexe, medaliat cu argint la J.O.-München. ● Încă nerefăcut, G. Pometcu (pană) va sta departe de corzile ringului, în schimb îl vom revedea după o lungă absență pe vicecampionul mondial Al. Năstac (mijlocie). ● Ion Popa, antrenorul federal, ne-a spus că s-a întîlnit la Berlin cu fostul campion mondial Archie Moore (în prezent antrenorul echipei olimpice a Nigeriei) care regretă că nu poate fi prezent la București în calitate de spectator. «Am auzit numai lucruri bune despre boxul românesc și aș fi dorit să fiu prezent la București», i-a declarat Moore lui Popa. ● Antrenorul emerit T. Niculescu ne spunea: «**Marian Culineac** va produce o mare surpriză la «mijlocie». ● Și acum lista favoriților noștri: **Remus Cosma, Ibrahim Faredin** (C. Gruiescu), **Tone Mircea** (A. Dumitrescu), **Gh. Ciochină, P. Nedelcea, C. Cuțov, V. Zilberman, Al. Tîrboi, Al. Năstac, C. Dafinoiu, I. Alexe** (M. Simon).

FLACĂRA ar sugera federației de box ideea de a se permite — ca și în anul trecut — intrarea gratuită a elevilor la gale.

Reamintim cititorilor noștri că răspunsurile la ancheta Flacării:

«CINE CREDEȚI CĂ ESTE CEL MAI BUN FOTBALIST ROMÂN AL ULTIMILOR 10 ANI?»

se primesc la redacție pînă în ziua de 1 decembrie 1975.

racul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. (78)

hoție și modestie

Cunoaștem cu toții cuvintele sacre pe care un personaj al lui Gogol le-a spus tovarășului său de escrocherii.

— Furi prea mult pentru rangul tău...

Cu această frază genială Gogol a deschis o nouă epocă în lumea moralei echivalentă cu cea deschisă de Spinoza. El a cerut hoților, derbedeilor, șleampăților, tîrfelor, neajutoraților, anemicilor, prăpădiților, galbenilor, devitaminizaților, oploșiților, cocoșaților, răsuciților, să fure pe măsura posibilităților lor, să nu-și depășească rangul, să stabilească un raport egal între hoția lor și calitățile lor... Dar a cere hoțului modestie este fără îndoială o nebunie curată...

Instinctul de conservare al hoților, al tîntălăilor, al trîndavilor, al pleoștiților este mult mai mare decît credem. Ei s-au refugiat, escrocii de ei pînă și în modestie. Ei au luat în serios avertismentul lui Gogol. Hai să furăm după rangul nostru. Ce-ar fi rău în asta? Am putea fura și noi în liniște și lumea n-ar mai fi atît de indignată. Și-ar da seama că noi furăm în raport cu posibilitățile noastre.

Da, într-adevăr un vînt de modestie nebună bîntuie peste sufletele escrocilor contemporani. Bacșișurile pe care le solicită sînt mult mai mici. Se fură cu mai multă măsură și numai în condiții excepționale. Modestia capătă și forme de într-ajutorare. Hoțul mare înțelege că și hoțul mic are greutățile lui, amanta, croazierele și pensiile lui alimentare.

Tocmai această modestie ni se pare primejdioasă. Existența escrocilor este echivalentă cu cea a microbilor în ceea ce privește puterea de adaptare. Ei știu cît să fure, cum să fure și cînd să fure.

Un ospătar mi-a mărturisit într-o criză de modestie ticăloasă:

— Mi-am jurat pe ce-am mai scump să nu cîștig mai mult de o mie de lei pe zi...

O, cîtă modestie din partea ospătarului. De acum înainte nu ne va mai jefui chiar într-un hal fără de hal, o să mai lase și el puțin.

Cred că a venit timpul să ni se facă lehamite de modestia escrocilor. Am ascultat spovedaniile lor și jurămîntul lor de credință că nu vor fura mai mult decît rangul lor. Dar dacă n-ar fura deloc ce mare nenorocire ar fi?

TEODOR MAZILU ■

copiii...

— Stimați colocatari, ne-am adunat aici, la administrația blocului, împreună, ca să luăm o serie de măsuri menite să sprijine activitatea copiilor noștri!... Să ne gîndim, cum facem ca să le creăm mai bune condiții de recreare și joc!

— Ce-ai spus? Mai tare puțin! — răspunse administratorul, un pensionar vioi, dar cu auzul nu foarte agil.

— Cum să mă auzi, cînd în curtea blocului, ăștia micii fac un scandal infernal. Doar am stabilit o dată că între 16 și 18.30 să fie liniște perfectă! Ce-i aici, teren de fotbal? Mîine, mîine-poimîine o să facă și un patinoar!... Ar trebui mai bine să le amenajăm și mai bine scuarul din fața blocului... sînt numai doi pomi și trei straturi!...

— Păi, n-am vorbit frate? Iar începeți cu parcul! Am stabilit doar că facem un parcaj!

— Dar aleea?

— Ei, aleea? Fără alee! Să avem grijă de copii. Ce să caute pe alee? Să-i accidenteze cei care vin cu mașinile? Și apoi, dracii ăștia mici zgîrie caroseriile. Pot să spargă și un parbriz cu mingea.

— Să nu exagerăm! Doar n-o veni și Pele să joace cu ei!

— Mă rog. Scuarul lăsați-l așa cum e: Parcaj!

— Și florile?

— Se rezolvă ele singure cu poluarea de la benzină!

— Bine, ce să mai facem pentru copii?

— O bibliotecă de bloc. Avem liberă cămăruța de lîngă administrație...

— Cum liberă, că am instalat-o acolo pe dactilografă! Fata aia din Slobozia!

— Dar ce, știe să bată la mașină?

— Învață... o să ne bată pe urmă, în contul camerei... și e nepoata mecanicului! E aproape o copilă. Blondă!

— Atunci, cu copiii? Să facem un cor. Popeasca de la «5» are pian!

— Zgomot! Mai bine ceva concret. Util. Practic! Băieții să ajute la săparea unor mici șanțuri de scurgere.

— Ce să se scurgă?

— Apa! Cînd se adună la parcaj. Stau roțile în apă...

— Și fetele să stea cu umbrelușele deschise să nu se ude caroseria!

— Lăsați gluma! Ne-am adunat stimați locatari, să ne ocupăm de jocul copiilor noștri... Altă idee?

— Dacă aș avea o cafea și o țigară!... Măi copii, voi aceia de colo, veniți pînă la fereastră. Ia faceți voi un gest frumos și cumpărați de la «Unic» o sută de cafea și un «Amiral». Dar fiți atenți cum traversați bulevardul!... Hei, ia te uită!... Ideea: un cerc al micilor pietoni! Cum să se ferească de automobile! Cuvîntul cafea m-a și stimulat. Hei, buni copii avem!!!

ALECU POPOVICI ■

„ei adaugă vieții noastre și mai multă culoare!"

Avizele Oficiului poștal București 12 se bucură în ultima vreme de un mare succes în rîndul locatarilor de pe raza sa. Nici un aviz nu seamănă cu altul, fiecare are nota lui de inedit. Uneori ironice, alteori enigmatice iar cîteodată de-a dreptul lizibile (!) aceste hîrtiuțe dreptunghiulare constituie o adevărată hrană spirituală pentru destinatarii lor. Un asemenea test de inteligență, perspicacitate și răbdare, o veritabilă reușită a genului, ne-a fost comunicat recent (încă în fază de descifrare) de către fericita lui posesoare, pensionara Livia Răsnoveanu din str. Transilvaniei 44. Îl reproducem integral:

AVIZ NR......
Destinatar: 3 Osndn dnu L 4
Adresa: Ozannpomie 4
Vă anunțăm că v-a sosit..........
Nr. Olad
Din Pelebenor
Predarea se face pe baza buletinului de identitate
incepînd cu azi orele Ur gmt
și în zilele de sărbătoare între orele 41
Semnătura salariatului PTTR: Buuuuu

După vii dezbateri și cu ajutorul cîtorva inițiați de pe aceeași stradă avizul a fost descifrat pînă în faza următoare:

AVIZ Nr.......
Destinatar: Roznoveanu Livia
Adresa: Transilvaniei 44
Vă anunțăm că v-a sosit..
Nr. Olad (?)
Din Televizor **(!!!)**
Predarea se face pe baza buletinului de identitate
incepînd de azi orele Urgent
și în zilele de sărbătoare între orele 41(?)
Semnătura salariatului PTTR: Buuuuu

«Am dori ca funcționarii Oficiului 12 să aprecieze rezultatele obținute, strădania noastră» ne-a declarat posesoarea avizului, continuînd: «I-am ruga totodată ca, în semn de încurajare, să ne destăinuie semnificația numărului mistic «Olad» și a orei astrale «41».

Mulțumind călduros autorilor acestei interesante inițiative și mai ales funcționarului Buuuuu, dînsa a încheiat: «Ei adaugă vieții noastre și mai multă culoare!»

Culese de **AL. MONCIU-SUDINSCHI** ■

ION DOGAR MARINESCU

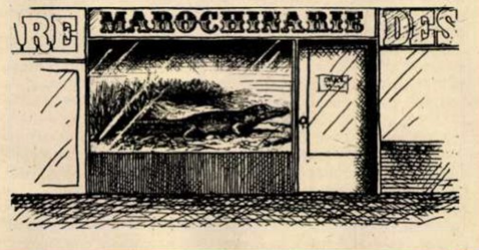

I. VLĂSCEANU

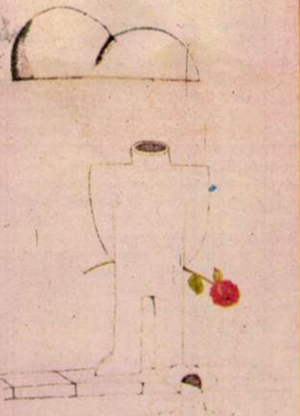

RIDENDO

guriță

Guriță — băiat simpatic, săritor, sufletist, cam flecar și farfara — nu prea avea ce face concret prin instituție, așa că șeful l-a chemat și i-a spus scurt: «Uite, Guriță, pentru că tot arzi tu mangalul toată ziua și latri tot timpul, iei hîrtiile astea și dai fuga pînă la Burdujeni, e vorba de planurile unei clocitori, ai grijă de ele ca de ochii din cap, te sui în tren chiar acum, șterge-o!» Ce fericire pe Guriță! În sfîrșit, i se dădea și lui o misiune ca lumea, pleca în delegație, lua diurnă, transporta niște documente, avea o sarcină de răspundere, nu mai era acel Guriță trimis după țigări, să pună corespondența la poștă, să pună apă la masa prezidiului, să stea la coadă pentru flori de ziua femeii. În cinci minute el făcu cunoscut evenimentul întregii instituții, după care o tuli la gară. Nu găsi bilet decît la un personal, se instală într-un compartiment liber, la fereastră, cu o jumătate de pîine și două sute de grame de salam vînătoresc. Servieta cu documente o ținea între picioare. Doamne ferește, să n-o piardă, să nu-i fie răpită, dușmanul nu doarme. În compartiment mai urcară doi țărani cu papornițe și un bărbat cu figură de intelectual, purtînd ochelari cu rame groase și lentile de culoare închisă, nu se putea ști ce fac ochii respectivului: dorm sau privesc. La Periș, surpriză: urcă o tînără cu păr castaniu, ochi căprui și bluză pepită. Guriță simți pe loc un fior în călcîiul stîng și o fierbințeală în obrazul drept. Fata s-a așezat chiar în fața lui, ce brodeală fericită! O fixă imediat cu o privire intensivă și ofensivă care trecea prin trupul ei ca o rază laser, purtînd un mesaj precis: vrei sau nu vrei să intrăm în vorbă? Fata nu rămase indiferentă la gestul lui Guriță și-l privi și ea de cîteva ori, oarecum fugar, dar semnificativ. Adică da, dorea să înfiripe o discuție, prezența lui Guriță n-o lăsa rece, nu avea decît să înceapă. Acesta începu, firește, cu începutul, adică o întrebă pur și simplu unde merge, la care ea răspunse precis că merge la Focșani. De ce tocmai la Focșani? Pentru că la Focșani avea o rudă. Rude mai avea și în alte părți, dar se nimerise ca ruda de la Focșani să fie suferindă și în același timp mătușă dinspre partea mamei, plus că tocmai acum primise niște zile libere de la servici. Dar ce servici are? Educatoare la o grădiniță de copii. O, copiii, ce ființe gingașe! exclamă Guriță. El îi iubește foarte mult și foarte sincer, cînd se va căsători (căci este hotărît să facă acest pas, burlăcia nu e o afacere), va dori să aibă casa plină de băieți dolofani și fete zburdalnice. Unde lucrează el? O, nu e prea ușor de explicat. A auzit dînsa de IRCDSPPV? Nu?! E o instituție foarte importantă din București, cum intri pe dreapta, o clădire roșcată, înaltă, el lucrează exact la etajul zece. În mai puțin de o jumătate de ceas, Guriță i-a relatat interlocutoarei cu păr castaniu ce era cu acest IRCDSPPV, cînd se înființase, de ce se înființase, cu ce se ocupa, ce plan avea, ce schemă avea, cine erau șefii, ce caracter aveau, ce vicii aveau, cine pleacă în străinătate, cine nu pleacă și de ce, ce importă, ce exportă, plus alte amănunte care țineau de profilul și specificul respectivei instituții. Și pentru ca dulcineea din Periș să se convingă cum că el, Guriță, nu era un fitecine în cadrul IRCDSPPV-ului, deschise servieta și desfășură în fața ei planurile clocitorii, o informă de la ce firmă era cumpărată, în ce proporție e automatizată și tranzistorizată, cum funcționează, adică pe unde intră oul și iese puiul, și invers, o informă asupra prețului și ratei amortizării, încît chiar și țăranii se interesară de respectiva instalație și puseră numeroase întrebări. Guriță le răspunse cu larghețe, după care se uită lung și galeș în privirea căpruie a tinerei din Periș. Adică ce părere avea ea despre el, era sau nu era cineva? Cum trenul tocmai sosea la Focșani, Guriță coborî cu fata s-o conducă, prilej pentru a-i cere adresa grădiniței de copii din Periș, unde urma să-i scrie de urgență pe numele de Florica Scurteci. Cînd se reîntoarse în compartiment, găsi planurile clocitoarei automatizate și tranzistorizate călcate în picioare de băiatul care vindea bere și napolitane. Guriță le strînse cu grijă, le șterse de noroi și le vîrî în servietă. Între timp, coborîră și cei doi țărani, rămăsese doar tipul cu ochelari. Guriță îndreptă spre el cîteva priviri pline de speranță și nedumerire. Oare de ce tăcuse acesta tot timpul, de ce nu-i pusese nici o întrebare, ce se ascundea sub lentilele colorate? Drept pentru care îl abordă frontal: de unde vine, unde merge, unde lucrează? La ultima întrebare, tipul răspunse sec: lucrează la CIA. Guriță făcu ochii cît cepele și căzu profund îngîndurat. Individ misterios, tăcut, ochelari de culoare închisă, lucrează la CIA... Și el care dăduse la iveală planurile ce i se încredințaseră, care lătrase atîtea, Doamne, ce gafă, ce imprudență! În clipa următoare, tipul cu ochelari se ridică și plecă. Cobora la prima. Guriță fugi după el, înspăimîntat.

— Nu vă supărați că vă întreb... Firește dacă puteți... dacă e permis să... să-mi spuneți și mie ce înseamnă adică CIA?

— Combinatul pentru industrializarea aerului, îi răspunse tipul, sec, după care dispăru pe peron.

Guriță se întoarse în compartiment oarecum uluit. Tot drumul, inclusiv la întoarcere, rămase tăcut și îngîndurat. Cum ajunse la București, începu să colinde imediat birourile instituției și să le șoptească colegilor la ureche:

— Fraților, fiți atenți cum respirați. A început industrializarea aerului. Știu din sursă sigură, persoană de încredere...

ION BĂIEȘU ■

CULMILE PENIBILULUI

vivat, vivat veselia!

O dragoste «textită» se încadrează irevocabil între cei doi poli, între cele două extreme, dincolo de care nimic nu se poate: tristețea și veselia. Cale de mijloc nu există. De la debut, adică vreau să spun de la cunoaștere și pînă la epilog — adică la despărțire, viața noastră e compusă din veselie și din tristețe! Cea mai mare veselie e cînd dispare indiferența:

«Și-a venit cîndva o zi,
Ziua cînd mi-ai dat
Cea mai gingașă sărutare
Cu uimire de-am privit:
Indiferența mea
În vînt s-a risipit...» **(De necrezut,** muzica și versurile de **Mihai Dumbravă).**

Același autor ne învață cum se poate cuceri prin luptă starea de veselie:

Toată ziua, bună ziua
Tu îmi ieși în cale
Nici nu știi cum m-au cuprins
Farmecele tale!» **(Toată ziua, bună ziua,** cîntec de același autor).

De la Ciupi Rădulescu aflăm cît de ușor se poate transforma starea de veselie într-una de tristețe:

«Ne-am certat
De-o vorbă spusă-n vînt,
Și de atunci
Nu-i soare pe pămînt.
N-am crezut că așa ușor
Stelele vor fugi sub un nor...»
(Amintește-ți mereu... muzica de Valențiu Grigorescu).

O ceartă poate fi și-așa, de formă:

«Un băiat și-o fată
De un ceas se ceartă
Ea ar vrea să-l ierte
Însă el n-o iartă
Pare foc băiatul
Dar se cam preface,
Știe că se ceartă.
Doar ca să se-mpace». **(Vivat veselia,** versurile de Sașa Georgescu).

Iar cînd împăcarea-i gata:

«Vivat veselia!
Trăiască-n veci farmecul ei!
Hei, hei, hei,
Ea îți aduce tot ce vrei...»

CONSTANTIN I. VASILESCU ■

flacara
seriale

REȚEAUA DE POLIȚIE A LUMII MODERNE (11)

întîlnire pe lago maggiore

În amurgul zilei de 1 septembrie, anul acesta, doi «navigatori» italieni — de fapt doi modești barcagii care plimbau turiști străini pe Lago Maggiore cu o șalupă peticită — au văzut pe țărm, într-un loc prea puțin frecventat, aproape pustiu, o elegantă limuzină aurie. Nu era locul cel mai potrivit pentru un «popas turistic». Dar cei doi italieni, bărbați tineri, cu imaginația înflăcărată, și-au zis că poate fi vorba de vreo idilă, de un cuplu singuratic, refugiat de frenezia orașelor. În clipa cînd își împărtășeau ei părerile asupra automobilului de culoarea aurului, din limuzină a ieșit un om voinic, îmbrăcat într-un fel de combinezon de mecanic. A tras după el un colet greu, mare, împachetat în pînză impermeabilă, bine legat. A încercat să-l ridice pe umăr, apoi a renunțat și l-a tîrît pe drumul îngust de asfalt de pe marginea lacului, pînă în spatele unor stînci.

— Ăsta-i un contrabandist prost — a exclamat barcagiul care urmărise scena, din șalupă.

— Dă-l dracului și vezi-ți de drum — i-a replicat prietenul lui care se ocupa să manevreze vasul către un golfuleț potrivit pentru acostare.

Au urmat două zile de ploaie rece și de vînt care cobora de-a dreptul din înălțimile Alpilor. Barcagiii nu s-au mai gîndit la limuzina de aur. A treia zi, cînd au zărit-o în același loc, cu două portiere deschise, de parcă era abandonată, oamenii și-au dat seama că se întîmplase ceva anormal. S-au apropiat la cîțiva metri, au zărit pete cafenii pe tapițeria lăptoasă a limuzinei, au înțeles că asta nu-i o treabă pentru ei — și s-au dus, în goană, pînă la cel mai apropiat post de «carabinieri», pe frontiera italo-elvețiană. Doi polițiști s-au urcat pe biciclete, au pedalat, plictisiți, de-a lungul lacului, pînă la locul unde se afla limuzina. Era un «Mercedes» 350 SE Automatic» de toată frumusețea, cu numărul de circulație OP — CX 116. Vehiculul era gol. Nu se vedea nici o urmă de ciocnire,de violență. Caroseria era intactă, în schimb, în interiorul automobilului se vedeau pete mari de sînge înnegrit. Alte cîteva pete de sînge se vedeau pe iarbă, în dreptul portierei de la volan — apoi la vreo cîțiva metri, pe o cărare pietruită ce ducea către alt drum carosabil, în direcția Lacului Lugano.

Carabinierii au avut toată bunăvoința posibilă, dar ancheta lor s-a terminat foarte repede. «Mercedesul» de culoarea aurului a fost sigilat, acoperit cu foi de cort, urmînd a fi transportat către orașul Ascona, pentru ancheta procuraturii.

În aceeași zi de 3 septembrie, în care barcagiii anunțaseră pe carabinieri, cîțiva copii din localitatea elvețiana Campione, aflată pe malul nordic al Lacului Lugano (lac ce se află în Elveția și în Italia), au făcut și ei o descoperire lugubră. Valurile mici, mărunte, ale apei împingeau către mal două colete negre, de mărimea și forma unor corpuri omenești. Copiii au alergat la postul de jandarmi din Campione, jandarmii au alergat la fața locului, au pescuit coletele și au descoperit două cadavre. Un bărbat și o femeie, a căror moarte data de cîteva zile și nu se datora înecului. Victimele fuseseră împușcate, cu nu mai puțin de șapte gloanțe bărbatul și trei gloanțe femeia. În mod ciudat, împușcăturile erau, dacă se poate spune, simetrice, adică 4 gloanțe trase din față și 3 din stînga, în cazul bărbatului, 1 din față și două lateral, din stînga, în cazul femeii.

Victimele erau îmbrăcate în cămăși «canadiene» de sport și pantaloni scurți. În buzunarele bărbatului nu era nimic, nici o hîrtie, nici un ban, în schimb femeia avea în buzunarul din dreapta al canadienei un săculeț de plastic în care se aflau un act de identitate, două chei și un inel de platină cu o piatră scumpă. Firește, actul de identitate era piesa cea mai interesantă, pentru moment, dar vom vedea că piatra scumpă a jucat un rol de primă însemnătate în desfășurarea anchetei. Femeia se numea Antonia Schiemann, era soția lui Alexander Schiemann, amîndoi veneau din localitatea industrială Opladen, din vecinătatea orașului vest-german Köln.

Identificarea, aproape certă, a celor două victime nu contribuia, imediat, la limpezirea situației. Cine aruncase cele două «colete» macabre în apele Lacului Lugano? Cine era, sau erau, criminalii care trăseseră zece gloanțe în victimele lor?

După cîteva ore de anchetă autoritățile locale s-au informat reciproc și s-a făcut legătura între cele două cadavre scoase din Lago Lugano și automobilul auriu găsit pe malul lui Lago Maggiore. Deci era vorba de un cuplu de turiști vest-germani, oameni foarte bogați, veniți într-o călătorie de plăcere în nordul Italiei, pe țărmurile marilor lacuri alpine, unde și-au găsit sfîrșitul în condiții tragice. Cine putea fi asasinul? Unde era arma crimei? Care era mobilul acestui fapt atroce?

După cercetarea amănunțită a vehiculului și a bagajelor, după obținerea legăturii telefonice cu poliția din Köln, au putut fi găsite răspunsurile la ultimele două întrebări. Arma crimei, un pistol P. 38 Special de fabricație americană, a fost găsit în mîlul Lacului Lugano, la vreo 10—12 metri de țărm, nu departe de locul unde fuseseră văzute «coletele» cu cele două victime. Pe malul lacului erau urme de pași. Un individ mersese cu povară grea, urmele erau multe și adînci. Individul încercase să le șteargă, dar erau atît de multe, încît s-a putut descifra mersul, du-te-vino al individului, de la șoseaua de asfalt pînă la malul apei. «Coletele negre» fuseseră aduse cu automobilul de la locul unde se comiseseră crimele. Un singur individ lăsase urmele de pași — deci se putea conchide că el omorîse, tot el transportase victimele de la Lago Maggiore pe distanță de vreo 30 de kilometri, în fine tot el le aruncase, împachetate, în apele celui de-al doilea lac. Teoretic, crimele erau aproape perfecte. Urmele de pași erau singurele indicii obiective, ele puteau să arate cum decursese dublul asasinat, dar nu furnizau nici un semn care să ajute la identificarea ucigașului.

Al doilea rezultat al anchetei: asasinul căutase cu înfrigurare prin cutiile de la tablou, prin buzunarele ușilor, pe sub covorul de cauciuc, prin portbagaje. Găsise ceva? Aproape sigur că da! În automobil nu mai era nici un ban, nici un act, nici o hartă de felul celor nelipsite în mașinile turiștilor. Deci, criminalul căutase și furase ceva. Ce anume? Bani? Acte? Părea o certitudine că luase cu el bani sau alte lucruri valoroase — dar în cazul acesta de ce nu luase nimic din buzunarele femeii? Inelul era o piesă în valoare de cîteva mii de mărci.

În ziua de 4 septembrie au început să curgă, în birourile carabinierilor de la Ascona și din comuna Campione zeci de informații din partea «voluntarilor». Unii văzuseră automobilul-auriu în diferite locuri, alții văzuseră — la cîțiva metri în urma «Mercedesului» auriu — alt automobil cu «placa mineralogică» din Germania Federală. La volanul mașinii suspecte era un bărbat voinic, cu capul gol, îmbrăcat într-o salopetă neagră, exact tipul și costumația «criminalului» din romanele polițiste.

Un martor, care trecuse și el cu barca cu motor pe Lago Maggiore, în apropiere de țărm, văzuse, în ziua de 1 septembrie, puțin după ora prînzului, automobilul auriu. Staționa. Portiera din față-stînga era deschisă. Un bărbat, din afara automobilului stătea de vorbă cu omul de la volan. O convorbire amicală, așa părea de la distanța de aproximativ o sută de metri care despărțea pe martor de scena descrisă. Mărturia nu era concludentă, dar nici de neglijat. De la ea au pornit ipotezele elaborate de grupul de lucru format din inspectorii a nu mai puțin de patru poliții: italiană (locul crimei), elvețiană (locul unde au fost găsite victimele), vest-germană (naționalitatea victimelor) și Interpolul, ca o consecință normală a caracterului internațional al anchetei.

Ce căuta bogătașul din Köln într-un loc aproape pustiu de pe malul Lacului Maggiore? Referințele poliției din Köln îl prezentau pe Alexander Schiemann ca pe un automobilist pasionat. Era în vîrstă de 60 de ani, avea o uzină chimică modestă dar rentabilă la Opladen-bei-Köln, se căsătorise, a doua oară, în 1970, cu Antonia, (45 de ani) femeie relativ bogată, văduvă prin divorț. Menajul lor era discret, viața decurgea fără incidente notabile, cu frecvente călătorii, unele de afaceri, altele de plăcere, toate cu automobilul, în diferite țări. De obicei, Alexander își lua soția cu el. În cîteva cazuri, pentru călătorii de afaceri, pornea la drum cu vreun furnizor important, sau cu vreun «expert», care-l ajuta să cumpere obiecte de artă. Așadar, nimic neobișnuit. O existență banală, căreia i se punea capăt cu o crimă banală....

Un comandant, un «capo» al carabinierilor din Ascona, reprezentantul poliției italiene la cercetări, a povestit colegilor săi din grupul de anchetă că în iulie 1969 se întîmplase, tot pe malul Lacului Lugano, între localitățile Campione și Vico-Morcote,o crimă care avea puncte de asemănare cu tragicul fapt de acum. Anume, un financiar vest-german, Heinz Gasch, din Düsseldorf, fusese împușcat în automobilul lui, apoi scos, împachetat într-un sac de dormit în care asasinul pusese și sculele de metal ale automobilului — și totul aruncat în undele verzi ale Lacului Lugano. După două-trei zile, «sacul de dormit» a fost împins la mal de mișcarea apelor. Cercetările au dus pînă departe, în Spania, în Belgia, rezultatul lor a fost nul. Asasinii lui Gasch au rămas nedescoperiți.

Cel puțin cîteva ciudate asemănări apăreau între crima din iulie 1969 și dublul asasinat din septembrie 1975. Victimele erau oameni bogați, Heinz Gasch și Alexander Schiemann erau călători pasionați, amîndoi erau atrași de peisajele din nordul Italiei... Fuseseră «atrași» anume, într-acolo? Deși foarte frecventat de turiști, ținutul are nenumărate locuri singuratice, în care se puteau pregăti curse fatale pentru călătorii de bună-credință. Era destul de verosimil ca Heinz Gasch și Alexander Schiemann să fi avut o întîlnire pe malurile unuia din cele două frumoase lacuri iar omul care-i aștepta să-i fi ucis. Mobilul crimei? Poate fi ușor de închipuit, a spus reprezentantul Interpolului, dacă admitem că victimele aveau asupra lor bani sau bijuterii pentru un eventual trafic ilicit, pentru vreo tranzacție secretă, cunoscută numai de ei și de asasin.

Foarte interesantă ipoteză de lucru! Inspectorii din Köln au început o anchetă detailată asupra lui Heinz Gasch și alta asupra lui Schiemann, duse paralel. Fusese vreo legătură între aceste două victime, înaintea călătoriilor fatale către lacurile din Alpi? Nu s-a putut găsi nici urmă de contact între ei. Gasch și Schiemann nu se cunoscuseră, nu făcuseră afaceri împreună. Industriașul din Opladen-bei-Köln călătorea întotdeauna însoțit — financiarul din Düsseldorf nu călătorea decît singur.

Din călătoriile lui acesta din urmă trimitea acasă numeroase scrisori. «Frau Gasch»,văduva financiarului, primise sute de ilustrate, devenise o colecționară, de dorul soțului ei — iar de la tragica lui moarte pe malul Lacului Lugano, colecția devenise, pentru amintirile ei, cu atît mai prețioasă.

«Frau Gasch» a arătat inspectorului de poliție și o ilustrată trimisă în chiar ziua crimei din localitatea elvețiană Campione. Inspectorul a privit îndelung ilustrata. — Mi-a trimis și telegramă de acolo, a spus Frau Gasch. N-o mai găsesc, am rătăcit-o dar știu ce-mi spunea: că rămîne o zi în plus la Campione, fiindcă nu s-a întîlnit cu expertul lui, un bun cunoscător în materie de tablouri...

Un «expert»? Și Alexander Schiemann călătorea în Italia cu «un expert»...

MIRCEA GRIGORESCU ■

(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII

eu n-am vrut să trec prin viață ca geamantanul prin gară (4)

Lui Ioniță T. Marin îi place să se plimbe. Acasă nu-și găsește locul, mereu iese să cumpere cîte ceva de la complexul vecin. Vorba vine că iese să cumpere, de fapt îi place să se uite la oameni, mai ales la copiii care au împînzit cartierul și care, pentru că trăiesc între blocuri, între atîtea șiruri de ferestre, par mai gălăgioși decît altădată.

— Unde să se joace și ei? Îi spun și nevestei, că ea se mai supără... Ce, noi nu ne-am jucat, și atunci cînd ne-am jucat, ne-am jucat altfel? Fără minge, fără chiote, fără alergături, ai? Și pe urmă băieții mei, ei nu s-au jucat?

Privește cu dragoste o fotografie în care doi puști blonzi și subțiri se împing în fața căsuței de pe Deliorman. Mi-arată și altele, cum erau ei toți la munte sau la mare, cum jucau tabinet, ori se fugăreau în pădure, cum acolo, acum cîțiva ani, au băut o bere, iar dincolo... Amintirile unei familii obișnuite să sufere și să petreacă împreună, ale unei familii în care cuvintele urîte s-au oprit în pragul casei pentru a nu le întina sufletele. Nu, fotografiile nu au numai o valoare sentimentală obținută din creșterea și descreșterea noastră obișnuită, ci și una morală care subliniază frumusețea unei vieți în care Ioniță T. Marin a știut să-și păstreze pînă astăzi față de ai lui și de toți ceilalți pe care îi cunoaște o candoare pe care numai oamenii foarte puternici și-o pot păstra nepătată.

— Cel mare, primul meu băiat, își face armata, prin februarie îl așteptăm acasă. Cel mic învață, e în clasa a XII-a, și pînă acum n-am de ce să mă plîng de el. A fost mereu premiant. Vrea să dea la Electronică, și dacă învață, reușește.

Ioniță T. Marin este prezent la toate serbările de la sfîrșitul anului școlar, ia premiul, băiatului îi dă bani de cofetărie și vine acasă cu florile ca să i le dea Ioanei, ea, spune, le merită în primul rînd, pentru că i-a fost tot timpul alături și la bine, și la rău, și datorită ei casa a mers și merge bine, deși, recunoaște rîzînd mîndru, nu-i e ușor unei femei să spele și să hrănească trei bărbați. Știu, așa se obișnuiește să se spună cînd e vorba de armonia unei familii, cine însă îi poate privi și asculta într-o seară acasă la ei, ar înțelege că uneori și ceea ce se spune, se întîmplă.

— Mai vin acasă supărat, obosit, cu gîndul la ceva ce nu-mi iese la uzină. Noaptea mă mai sună cîte unul la telefon, sînt chemat... Mai sînt și ședințele. Mai citesc, proză, versuri mai puține. Soția mai vrea și ea să-și cumpere din oraș cîte ceva și nu pot să merg. Ei bine, ea m-a înțeles întotdeauna, și dacă eu rîd mai puțin, ea rîde mai mult.

— Ce mi-a plăcut mie la el, spune ea, că de cînd îl știu a fost foarte serios, totdeauna a avut o prezență de om serios care știe ce vrea.

Ce-a vrut Ioniță T. Marin în viață am mai spus: «să facă totul repede și cît mai bine». Și, adaug, să-i fie recunoscut ceea ce face. Recunoașterea n-a întîrziat. În ziua de 21 februarie 1973, prin decret prezidențial, Ioniță T. Marin a primit înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. Uzina de pompe împlinea în același an 90 de ani de activitate neîntreruptă. De 29 de ani muncea în ea Ioniță T. Marin.

— Cînd am venit din R.D.G., chiar în prima dimineață vine tovarășul director Andrei la mine și-mi zice: «Tovarășe Ioniță, te-ai văzut în Monitorul Oficial?» Mi l-a dat și am văzut că am fost făcut Erou al Muncii Socialiste Am rămas, cum se spune, cu gura căscată.

Înainte de aceasta mai primise Ordinul Muncii clasa a III-a, în 1971, alte ordine și medalii. Însă titlul primit în 1973 îi este cel mai drag și-l face ca, ori de cîte ori își amintește de el, să-și privească mîinile, palmele asprite de strung. E mîndru de ele. În fotografia făcută cu acel prilej, Ioniță T. Marin nu se prea vede, stă parcă ascuns în spatele unei femei.

— După ce am primit titlul am venit repede acasă, am întins masa și am cinstit cu toți ai mei. Seara m-am uitat la televizor, să mă văd. Parcă nu-mi venea să cred, deși știam că fusesem propus. Una e să fii însă propus și alta să vezi cu ochii tăi diploma aceasta, cu semnătura tovarășului Nicolae Ceaușescu pe ea.

Cea mai frumoasă zi din viața sa nu l-a schimbat pe Ioniță T. Marin. Și de atunci el muncește cum a știut întotdeauna, exemplar, dorindu-și să nu-și reproșeze niciodată nimic. Pentru el «ar fi putut face mai bine» nu există. «Face mai bine», asta da, adică acum, aici, gata mereu de a le arăta și celorlalți ce i-a ieșit din mașină.

— Am primit titlul de Erou al Muncii Socialiste pentru munca mea. Prin ea am fost respectat. Și vreau să fiu respectat, tot prin ea, și de-acum încolo. Titlul ăsta e un titlu pe care trebuie să-l meriți tot timpul. Nu-l iei și gata, după ce-l iei, poți s-o mai și scrîntești dacă ești Erou. N-ai voie, oamenii se uită la munca ta, și dacă ea e cum trebuie și-aduc aminte că ești și Erou. Dacă nu, îți faci titlul și pe cei care ți l-au dat de rîs.

Este atît de frumos să vezi, să cunoști un om adevărat care, nu numai că gîndește munca,așa cum trebuie să fie ea — cea mai înaltă virtute omenească — dar este și primul care își respectă gîndul prin tot ceea ce face. Un om pentru care viața nu este o gară în care poți sări dintr-un tren într-altul, ori prin care să treci purtat de soartă ca un geamantan. Un om care își duce el, singur, soarta în propriile-i mîini. De aur, sigur.

IULIAN NEACȘU ■

FOTBALUL E VIAȚA MEA (10)

un tricou rupt, cea mai dragă amintire...

— Am jucat de cîteva ori în echipa națională, am primit titlul de maestru și apoi pe cel de maestru emerit al sportului, am avut cinstea să fiu invitat la meciuri-jubileu, alături de mari vedete internaționale, în Spania și Turcia, am fost ales, în țară, fotbalistul nr. 1 al anului, am avut, recunosc, multe satisfacții în fotbalul ăsta care mi-a dat cam pe măsura a ceea ce i-am dat și eu, dar cea mai mare bucurie a mea a fost cucerirea titlului de campioană a României de către F.C. Argeș.

— E frumos ceea ce spui, că o realizare colectivă te-a bucurat mai mult decît izbînzile tale personale, unele dintre ele chiar mai importante, la scara valorii obiective, decît cucerirea unui titlu de campion, totuși te-aș ruga să-mi explici această preferință.

— Am două explicații: 1) Bucuria în 15, în 20 este întotdeauna mai intensă decît o bucurie de solist; titlul nostru a însemnat 20 de familii fericite, cînd soțiile, mai atente ca oricînd, ne întrebau dimineața: «Ce preferi la prînz, Gicule, pui cu mujdei sau știucă umplută?», și le auzeam apoi fredonînd bine dispuse în bucătărie, și mai înseamnă și întrebări puse de băiatul tău, care te trage discret de mînecă, atunci cînd te razi, ca să-i răspunzi la o chestiune la care el și-a răspuns de mult și a răspuns și întregii străzi: «Dacă ați cîștigat titlul de campioni, tăticule, înseamnă că voi sînteți cei mai buni, tăticule, cei mai buni din România, nu-i așa, tăticule?» Iar tu te umfli ca un adevărat... gîscan șef de familie și-i răspunzi, voit distrat, preocupat mai mult de barba ta decît de întrebarea lui cheie: «E clar că noi sîntem cei mai buni, toată lumea știe asta...» Și așa ajung la explicația a 2-a) M-a bucurat nespus de mult titlul acela tocmai pentru că, în realitate, nu eram noi cei mai buni. Nu aveam și nu avem nici azi, noi, cei din provincie, forța pe care o au cluburile bucureștene, cu loturi mult mai complete ca noi și apoi cu o mai mare influența la federație, la arbitri. Aveam și experiența titlului pe care ni-l suflase de la nas cu un an în urmă, Steaua, în ultima etapă, cînd primise cadou două puncte la Ploiești, unde dacă ar fi pierdut, cum era normal, noi eram campioni...

— Scuză-mă că te întrerup, povestea asta cu Ploieștiul, pe care o țin și eu foarte bine minte, pentru că am fost atunci la acel meci, îmi aduce aminte de un... Ploiești mai recent. Universitatea Craiova se lupta pe viață și pe moarte pentru un rezultat egal, necesar ca apa, pentru a ajunge campioană, iar voi, F.C. Argeș, vă prezentați în chip de șvaițer în meciul cu Dinamo, primind șapte goluri ca la teatru... Tot în ultima etapă...

— E adevărat. Recunosc. Dar ajungem tot la ce am spus eu, la forța cluburilor bucureștene, în stare să convingă o echipă provincială să sacrifice altă... provincială. Ca să ajungi, din provincie fiind, campioană trebuie să joci de trei ori mai bine și să lupți de trei ori mai mult decît restul echipelor. Așa a făcut Craiova în ediția 1972-73, așa am făcut și noi cu un an mai devreme. În titlul nostru însă nu credea nimeni. In timp ce oltenii au condus detașat două campionate pentru a cîștiga unul, noi ne aflam la începutul returului cu 5 puncte în urma U.T.A.-ei! Nici nu puteam visa titlul! Am ajucat însă cu o voință, cu o inimă și cu o furie extraordinare. 11 etape, ultimele 11 etape ale campionatului, am mers din victorie în victorie! Țin minte că pe vremea aceea, după cîteva asemenea meciuri, a doua zi după etapă, luni, nu puteam ieși pe stradă că se făcea coadă după mine, copiii mai ales se țineau scai și nu mă lăsau pînă nu le dădeam zeci de autografe și cîteva kilograme de bomboane. Au fost, țin minte, niște meciuri de un rar dramatism. Cu A.S.A.-Tîrgu Mureș, de pildă, am cîștigat două puncte de aur abia în ultimele trei minute de joc. Era 0-0, a centrat Pigulea și am prins un voleu de la vreo 20 de metri la care portarul n-a apucat nici măcar să ridice mîna în sus. 1-0 pentru noi. Victorie și la Ploiești. 2-0 pentru noi. Am marcat amîndouă golurile. Două centrări ale fundașului Ciolan, la prima am șutat din colțul careului de 16 metri și i-am «îndoit» mîinile lui Mișu Ionescu, la a doua l-am păcălit, mingea mi-a venit pe cap, Mișu s-a repezit ca o panteră spre mine și eu i-am pus-o exact în colțul de unde plecase, prinzîndu-l pe picior greșit. I-am învins, bineînțeles, și pe arădeni, — 2-1 pentru noi, trei goluri de campionat mondial, înscrise de Radu I, Kun și Roșu — într-un meci epuizant, jucat pe muchie de cuțit, emoțiile acelui derby luîndu-ne somnul și înainte și după consumarea lui. Ca să nu lungesc vorba, am ajuns campioni înaintea ultimei etape (!!!), în care ne-am permis să batem pe Dinamo la București, pe stadionul «23 August». Veniți cu toții direct de la botezul băiatului lui Jercan, am făcut în nocturna aceea un meci mare. Lucescu ne-a înscris primul gol, Jercan, fericitul tată, a egalat după un dribling în care a amețit toată apărarea bucureștenilor, Radu I a luat conducerea pentru noi, Dumitrache a egalat printr-un șut fantastic de la 20 de metri, pentru ca Frățilă să ne aducă victoria. O splendidă victorie cu 3-2. A fost o seară unică, terminam campionatul ca niște adevărați campioni, cu fruntea sus, victorioși pe cel mai mare stadion al țării, în fața echipei cu cei mai mulți internaționali. Am jucat, mi-aduc aminte, cu o poftă nebună, mi-a mers aproape totul, cu excepția golului — n-a fost să fie, să marchez și eu în ultimul act al campionatului, deși am avut o acțiune în care i-am driblat pe toți, l-am driblat și pe Mircea Constantinescu, portarul, dar am ratat ca un copil. N-a fost nici o nenorocire, au înscris ceilalți și pentru mine, eu punîndu-le cîteva mingi pe tavă, cu tot dichisul, mingi pe care scria gol, astfel că nu întîmplător, zic eu, la sfîrșit, băieții m-au îmbrățișat atît de călduros de mi-a plesnit în vreo două locuri tricoul. Eram însă învingători, cîștigaserăm teribilul «război» care este campionatul, și tricoul acela rupt îmi este și azi cea mai dragă amintire din viața mea de ostaș al fotbalului.

MARIUS POPESCU ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

lozul

Strada centrală a orașului vechi, îngustă, plină de magazine, oprită circulației automobilelor, forfotind de mulțime. Printre cei grăbiți, cei ieșiți să se plimbe, cei care se opreau în fața vitrinelor, privind sau discutînd între ei, trecea un bărbat cu pas egal, cu capul gol deși se făcuse frig, privind fix înainte sau nicăieri, cu o expresie ciudată întipărită pe față, părînd străin de tot ce se întîmplă în jurul său, de toți cei pe care îi întîlnea, părînd că nu străbate cu adevărat strada aceea, ci un drum numai al lui, un drum al gîndurilor sale, mai real decît realitatea acelei străzi care părea un decor de mucava pentru o secvență de film, decor care nu îl putea cu nimic sustrage din preocuparea de a străbate drumul său, într-un spațiu și timp de gînd numai ale lui

Dealtfel, dacă s-ar fi întrebat de ce anume străbate strada aceea și nu alta, în sensul acela și nu invers, nu și-ar fi putut oferi un răspuns. Ieșise de la biroul de voiaj, cumpărase bilete de tren, biletul pentru trenul care pleca peste două ore, iar faptul că luase un singur bilet de întoarcere, adică pentru întoarcerea lui singur, fusese un nou amănunt care a făcut să i se reverse în suflet toată durerea ce îi inundase ființa, și de teamă să nu înceapă să plîngă acolo, în holul luminos, elegant, cu pereții îmbrăcați în furnir, cu fotolii joase, al biroului de voiaj, a ieșit precipitat în stradă.

Mașina de transport pe care o închiriase, plecase spre casă cam acum o oră și ar fi putut, desigur, să plece și el cu ea, șoferul îl și invitase, insistase chiar, dar a refuzat, poate pentru faptul că îi era groază să se întoarcă acasă în aceeași mașină în care era și sicriul ei. Se va întoarce deci cu trenul...

Dinspre coasta împădurită, neobișnuit de apropiată de centrul orașului, mai ales pentru el, care trăiește într-un oraș de cîmpie, vîntul aducea miresme de frunze umede, de aer tare, ca o respirație a muntelui împădurit. A privit spre galbenul de toamnă tîrzie al pădurii (unii copaci chiar pierduseră deja frunzele), si s-a gîndit că această insinuantă prezență a pădurii, această beție a aromelor umede, cu nuanță molatică, dulceagă, specifică de toamnă care parcă ar vrea să reediteze tăria și fascinația aromelor de primăvară, pare a fi o ultimă răzvrătire spre viață a pădurii, ca un fel de zvîcnire, ca o tresărire înspăimîntată în fața înțelegerii fatalității și iminenței sfîrșitului de toamnă... S-a gîndit că așa și-a dorit și ea, soția lui, concediul acesta împreună cu el, la Brașov. Medicii i-au interzis să meargă pe litoral, de aceea nu și-a luat nici el concediul în perioada de vară, cu atît mai mult că înțelegea că ea era evident bolnavă, nu atît că ar fi luat în considerare ceea ce i-au spus medicii despre pericolul unui infarct, ci mai ales după felul în care se obișnuise să înțeleagă, să știe fără gesturi și fără cuvinte tot ce se întîmplă cu ea, tot ce se petrece pînă și în sufletul ei. Ea a insistat însă prea mult, i-a vorbit despre faptul că aerul de munte totdeauna i-a făcut bine, l-a asigurat că presimte că se va simți bine, că totul va fi frumos.

Așa au și fost primele zile. Deși trecuseră aproape douăzeci de ani de cînd erau soț și soție, ea se bucura de acest concediu împreună (deși niciodată nu au făcut concediile separat), de faptul că vor fi împreună «fiecare minută și fiecare secundă», cumva copilărește, cumva nefiresc. Parcă intuindu-i uimirea, anticipînd întrebările pe care el nu le rostea, ea îi spunea că i se făcuse teribil de dor să călătorească împreună, să urce într-un tren de noapte unde să trăiască senzația că străbat numai ei doi un drum neștiut, marcat doar din cînd în cînd de puzderia de luminițe a așezărilor omenești care rămîn în urmă ca într-o pagină de basm, să închirieze o cameră într-un hotel necunoscut, o cameră cu obiecte neștiute, cu acel iz specific de «încăpere de trecere» pe care îl au toate camerele de hotel, unde știi că poți petrece zile și nopți, dar știi că nu poți trăi, nu poți îmbătrîni, nu poți muri, să își bea ceaiul dimineața în cofetării unde intră grăbiți tinerii care sînt în drum spre școală sau facultăți ca să cumpere cornuri sau pateuri, unde intră turiștii să servească micul dejun, sau pensionarii să povestească încet, legănat, domol, în fața cîte unei cești cu cafea, să se plimbe pe străzi necunoscute împreună, mereu împreună, ca și cum ar redescoperi lumea, casele, viața...

Acum își dădea seama că și jocul pe care i l-a propus: «Să ne închipuim că e primăvară, să ne închipuim că sîntem la primul nostru concediu împreună, ca atunci, îți mai amintești?, să ne închipuim că sîntem tineri și plecăm spre o viață nouă, de mînă, să ne închipuim...», înțelegea că și acest joc nu era decît un mod de a-și explica, sau, mai exact, un mod de a-și masca zvîcnirea aceea de sete de viață, sau, altfel spus, presimțirea sfîrșitului de toamnă... Criza, criza fatală a izbucnit brusc. I-a spus că iese puțin pînă în fața hotelului, dar ea l-a rugat să rămînă: «Mi-ai promis că vom fi împreună fiecare minut...» «Bine, draga mea, i-a răspuns el, doar cinci minute...» A și ridicat două degete ca un școlar, iar ea a rîs, a rîs sincer, cald, așa cum știa ea să rîdă și să se bucure de gesturile și nimicurile care făceau frumoasă viața lor. Nu a lipsit decît pînă a coborît în stradă, lîngă intrarea în hotel, unde florăria din Codlea improvizase un punct de vînzare, dar, cînd s-a întors, a aruncat buchetul de garoafe roșii, fiindcă i-a fost suficient să o privească așa cum se așezase în fotoliu, cum îl privea, ca să înțeleagă de ce i se scurg pe obraz lacrimile acelea, de ce lasă în urma lor dîre ca și cum s-ar fi tîrît niște melci, de ce respiră greu, de ce se grăbește făcînd eforturi teribile ca să rostească: «Du-mă acasă...»

Telefonul cu numărul format cu mîna tremurîndă, o asistentă medicală care de cum a intrat și de cum a văzut-o i-a spus celui care o însoțea: «Targa! Urgent!», sirena aceea a mașinii salvării care parcă îi țiuie și acum în urechi, neputința, resemnarea din privirea ei atunci cînd, pe drum, el încerca să îi spună că va fi bine, că se va face bine; coridoarele albe ale spitalului, halatele albe ale medicilor, bonetele albe ale asistentelor medicale, tavanul alb, cercurile concentrice albe care începuseră să îi joace, să se rotească în fața ochilor săi, totul alb, ca o bruscă izbucnire a neființei iernii. «Moartea se învelește în alb...» și-a spus, părîndu-i-se că prin mintea lui nu mai trec decît gînduri fără frîu...

...Indiferent de faptul dacă merg de la corpul «C» spre corpul «N», sau «T», că merg invers, studenții fac ce fac, dar ocolesc pe strada din inima vechiului oraș, și acum se scurgeau în ambele sensuri în grupuri, veseli, vorbăreți. Li se părea ciudată expresia de pe fața bărbatului care parcă nici nu își da seama că străbate strada și de aceea, în dreptul lui, pentru cîteva clipe, își vorbeau mai încet.

Bărbatul s-a oprit. Privea fix spre o gheretă de sticlă unde se vînd lozuri. S-a apropiat de ghereta aceea, cu pași care păreau tot mai nesiguri. Privind fix spre femeia care vindea lozuri a trebuit să se sprijine cu brațele tremurînde de ghișeul gheretei de sticlă. Ochii au început să îi lăcrămeze și și-a plecat privirea. «Ce se întîmplă cu dumneata?», l-a întrebat vînzătoarea surprinsă. O studentă l-a atenționat pe colegul ei: «I s-a făcut rău» și doi băieți s-au repezit să îl sprijine: «Ați amețit?! Vă sprijinim noi...» Femeia din gheretă cu pereții de sticlă a destupat o sticlă de suc galben iar el a băut o înghițitură din paharul care i l-a oferit și a mulțumit studenților. «Mă simt mai bine... Pot merge...»

Studenții și-au continuat drumul, iar femeia îl privea cu milă, întrebător și, desigur, îi era dator o explicație. «Să nu vă supărați, pentru faptul că m-am uitat astfel la dumneavoastră... Cred că sînt foarte bolnav și mi se pare sau în adevăr, semănați teribil de mult cu soția mea... Cu soția mea care a murit ieri în spital, în urma unui infarct... Semănați atît de mult... și părul îl pieptănați la fel... și privirea... sau poate nu mai sînt stăpîn pe mințile mele și mi se pare... Iertați-mă.»

Femeia i-a spus cîteva cuvinte de compătimire, din nou a tresărit fiindcă și timbrul vocii îi semăna, sau i se părea că seamănă cu al soției lui, și-a spus că trebuie să plece ca să curme această senzație care îi cutremura întreaga ființă, să plece spre gară, dar cum nu știa ce să îi spună ca scuză vînzătoarei, s-a gîndit că ar trebui să cumpere un loz. Cîteva gînduri i-au trecut fulgerătoare prin minte: «Un loz... Ce să fac cu un loz, cînd lozul cel mare al vieții, al fericirii vieții mele l-am pierdut ieri?... Totuși, trebuie să cumpăr un loz, ca să plec onorabil, să mă pot desprinde firesc din fața acestei gherete...» În timp ce gîndea astfel, mecanic, a ales unul dintre lozurile înșirate pe o sîrmă făcută cerc, l-a rupt și i l-a arătat vînzătoarei. Cîștigase cinci mii de lei. «Ce stupid! și-a spus. Dacă banii aceștia i-aș fi cîștigat cu ea, s-ar fi bucurat, ea știa să se bucure de orice fleac, dar acum... Sărmana vînzătoare, uite cum mă privește, cum rîde de bucurie că am cîștigat, cum îmi numără de fericită banii...»

«Vedeți, îi spunea, vedeți, înseamnă că aveți noroc în viață...» «Noroc?...», a întrebat-o cu o asemenea intonație încît femeia s-a întristat. «Vă rog să numărați banii...». «Nu, nu, i-a spus el, e adevărat că am avut cheltuieli mari și voi avea cu înmormîntarea dar am o leafă bună... și apoi la ce îmi mai trebuie acum banii de concediu?... Păstrați dumneavoastră, cel puțin jumătate...» I-a împins înapoi o parte din bani, dar femeia nu a primit. «Bine, a insistat el, dar dacă eu vreau să las parte din ei aici?»... «Nu, nu se poate, nu pot primi, i-a răspuns vînzătoarea. Dumneavoastră ați venit spre mine fiindcă semăn cu soția dumneavoastră... Sînteți disperat, credeți că nu mai puteți aștepta nimic de la viață... Poate lozul acesta e un semn... Nu e vorba de valoarea banilor... E un semn».

Mergînd spre gară se întreba cum este posibil ca vînzătoarea aceea din ghereta de sticlă să semene atît de mult cu soția lui, să semene teribil de mult, sau, cum se poate să nu mai fie stăpîn pe gîndurile și senzațiile sale, încît să i se pară că femeia aceea seamăna cu soția lui, se întreba cum a fost posibil să cîștige astfel niște bani, el, care nu cîștigase niciodată nici un leu prin noroc, de ce îi cîștigase acum, cînd nu se mai putea bucura de ei, se întreba dacă totuși, vînzătoarea nu avea dreptate spunîndu-i că lozul acela e un semn... Se întreba dacă va avea tăria ca în durerea lui să se gîndească la semnificația acestui loz, să își atîrne speranțele de semnul lui...

EMIL POENARU ■

COPERTA NOASTRĂ:
1) Florile satului românesc. 2) Lansarea la apă a primei platforme de foraj marin de construcție românească. Fotografii de GH. AMUZA ■
ELENA GHERA ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
SORIN POSTOLACHE

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

AMINTIRI DESPRE OAMENI

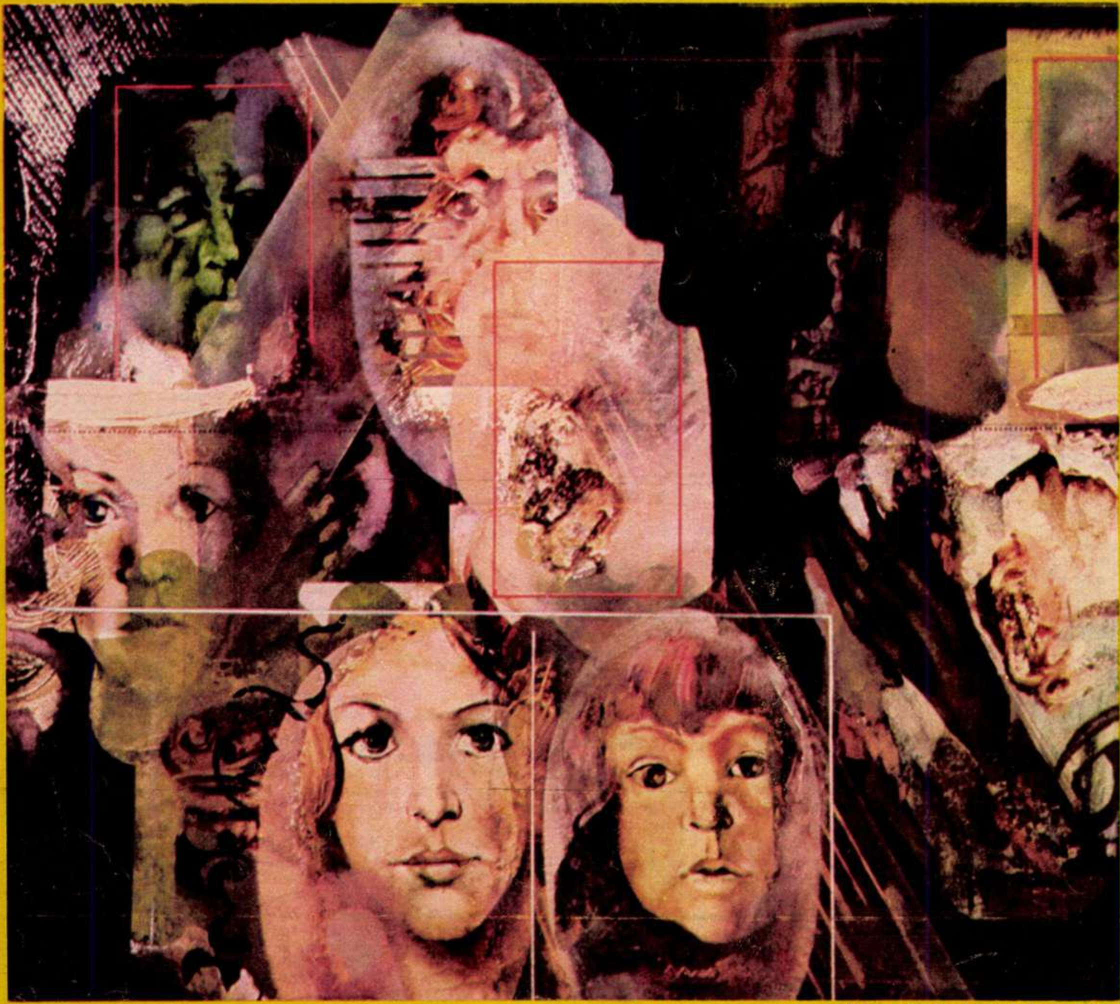

Portrete de ieri și de azi ▲

▼ Portret memorialistic Peter Paul Rubens

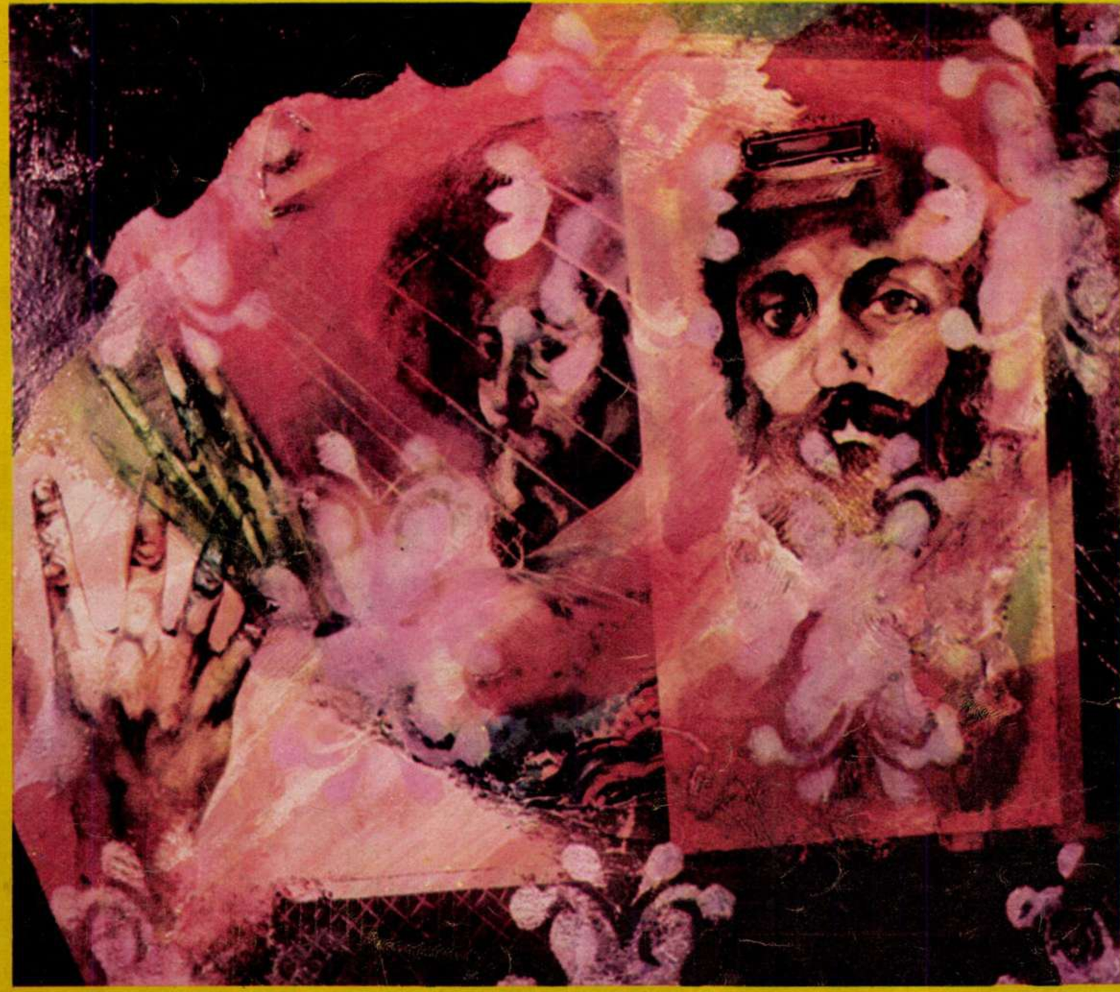

Privind tablourile lui Zamfir Dumitrescu ne putem imagina că ne aflăm într-un cabinet de portrete unde pictorul a adunat de-a lungul timpului amintirile sale despre oameni. Uneori personajele sînt bine știute de noi înșine, alteori necunoscute nouă, dar familiare artistului. Pentru noi acestea din urmă nu reprezintă decît chipuri izolate în rama lor, invenții ale imaginației, personaje care nu ne amintesc de nimeni și de nimic și nu trezesc în noi emoțiile unei biografii. Poate pictorului să-i spună mult mai mult, decît privitorului, fețele acestea așezate pe pînză după o strategie anume și nici n-ar fi cu totul neadevărat ca ele să fie luate dintr-un album sau să fie chemate din tezaurele memoriei. Mi-am zis atunci cît este de relativ să cerem mereu portretului să exprime o fidelitate, să fie întotdeauna martorul care pledează împotriva uitării. Poate de aceea nici un gen nu exprimă mai convingător caracterul trecător al cunoscutului.

Cînd Zamfir Dumitrescu pictează portretul unei personalități literare (Bolintineanu, Caragiale, Slavici ș.a.) sau artistice (Rubens), el nu schimbă o identitate, ci o atmosferă. El păstrează adevărul înfățișării așa cum a fost transmis de tradiție; nu e nici iconoclast, nici infidel; el vrea să adauge înfățișării reale poate timpul, prin acea atmosferă a plasmei cromatice în care cufundă personajele. Figurînd obiecte sau detalii anatomice, el lasă să înțelegem că un simplu chip nu poate rezuma istoria unui om, că un portret este mai mult decît un obraz solitar izolat pe o pînză.

Tehnicile de reprezentare nu se modifică nici atunci cînd sînt aduse pe ecrane personaje anonime. Figurile sînt proiectate adesea într-o desfășurare de frescă. Artistul nu le acordă liniștea spațiului clasic, acele fundaluri calme de culoare, ci, conferindu-le o existență emblematică, le relegă într-un spațiu comun, cîteodată agitat de interferențe tonale, alteori exaltat de beatitudini decorative, fiecare fiind învestită să reprezinte o vîrstă, un timp sau un mod de a fi; le expune privirilor noastre închizîndu-le parcă în ceața unei ferestre, de unde ele scrutează lumea cu mirare și tristețe, cu bucurie sau îndoială. Poate nu aceasta a fost intenția ultimă a pictorului, vreau să spun că el nu a căutat dinadins să arunce pe cîmpurile feței toate secretele sufletului, dar proiectînd personajele pe ecrane, ca într-un montaj fotografic de laborator, el a restituit viața pe care a absorbit-o, experiențele retinei, care niciodată nu receptează cu indiferență evenimentele chipului uman.

CORNEL BOZBICI ■

Reproduceri color
de V. MÂNECAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV — NR 42 (1063) — 25 OCTOMBRIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

dragoste de țară

Țara mea, tu vii de departe,
cu satele tale curate
cu grîul tău atît de înalt încît
străinii își găseau sfîrșitul, rătăcindu-se, înecîndu-se
în el
țara mea, tu vii de departe
înaintînd cu pași egali, latini prin pădurea
lăncilor barbare. Unii
ți-au vrut aurul, alții iarba.
Unii și-au zis că dacă mîinile lor au crescut
peste măsură atunci să te prindă pe tine
în căușul palmei, să facă
din tine un fluture de amuzament
sau un strugure auriu și dulce. Unii te
voiau ca să se laude că tu (zveltă,
răsărită din Marea Neagră ca un
trandafir) ai fi fotografia
chipului lor deșert. Alții strigau
că osul tău de porumbel
și osul lor de lup nestăpînit ar fi
totuna — deci ești a lor... Țara mea,
tu vii de departe, înaintînd cu pași
egali, latini. Cînd oamenilor tăi li s-a pus
botniță sufletul lor a vorbit
sub formă de ciocîrlie, privighetoare, codru
verde și adînc. Cînd ți s-au luat soarele și luna
pe motiv că la ce-ți trebuie
tu te-ai luminat cu sîngele eroilor tăi anonimi
care strălucea ca o cale lactee în
noaptea fanariotă. Pînă în veacul al nouăsprezecelea
poeții tăi n-au avut o clipă de răgaz
să lase scutul și să scrie un pastel
sau o dramă. Da, catedralele noastre
au rămas în stadiul de schit, biserică
dintr-un lemn. Țara mea, crestătură adîncă, fierbinte
pe tîmpla lumii, lacrimă triumfătoare,
fără să fi cunoscut mătăsuri safire banchete
marmură valsuri parfumate,
tu înaintezi cu pași drepți, latini prin
puhoaie și nămeți seculari (blîndă, fără somn
ca o țărancă plecată să-și caute
fiul), astfel vii pînă la noi.
În fața Timpului tău, viețile noastre sînt cît
o clipire de ochi. În fața Destinului tău,
destinele noastre individuale — un fir de praf.
Să te primim cu inimi tinere, treze, revoluționare.
Să nu avem odihnă. Să n-avem
odihnă — din pămîntul, pe care ne construim
casele, se mai aud strigătele de sacrificiu ale
strămoșilor. Să n-avem odihnă.
«Falnicul viitor»
prezis de Eminescu
sîntem și noi.

GABRIEL CHIFU ■

săptămîni de istorie

Sfîrșitul lui octombrie aduce în climatul de efervescență revoluționară pe care-l trăiește întregul popor noi fapte revelatoare despre abnegația și dăruirea oamenilor muncii din întreaga țară care, în cuvinte simple dar înflăcărate, raportează secretarului general al partidului îndeplinirea planului cincinal înainte de termen. Unul din asemenea multiple fapte emoționează în primul rînd prin semnificațiile lui în planul eroismului muncii. Cine nu-și amintește cît de nemiloasă s-a arătat calamitatea puhoaielor din vara acestui an cu muncitorii industriei tîrnăvene? Și, totuși, în aceste zile, Combinatul chimic din Tîrnăveni a raportat conducerii partidului îndeplinirea sarcinilor asumate pe cinci ani, precum și angajamentul oamenilor muncii, inginerilor, tehnicienilor chimiști de a da peste plan o producție suplimentară de 310 milioane lei. Dacă n-ar fi fost decît atît și această săptămînă ar fi înscris o pagină memorabilă în istoria muncii acestei țări. **NICOLAE CRISTACHE** ■

nimic nu e greu dacă ai suflet

Victor Naghi este directorul Întreprinderii mecanice «Muscel» încă înainte ca aceasta să fi ajuns să fabrice ARO. Îi place să te întrebe cîți ani îi dai, pentru că arată mai tînăr așa cum este, înalt, voinic, cu mîinile încă bine înfipte în umerii lui lați, cu capul acoperit de o șapcă albastră, în colțuri, de care nu se mai desparte de peste 30 de ani. Cînd totuși se descoperă, de sub ea i-alunecă pe tîmple părul alb, iar ochii te cîntăresc cu aceeași ștrengărie ușor batjocoritoare, deprinsă odată cu vorbele sucite în Tei. Nu are timp, niciodată nu a avut un loc și o oră în care să-l găsești și găsindu-l să-i vorbești. Cînd i-am spus că vreau să-i transcriu viața pe curat, mi-a făcut cu ochiul, mi-a dat o pară și a zis s-o mănînc, că tot n-o să am ce face, e prins cu uzina, cu delegații, cu ședințele, cu tovarășii de la minister, cu hîrtiile pe care nu a mai apucat să le semneze de 4 zile, cu viața sa de om care a uitat prin ce i s-a deosebit vreodată timpul liber de timpul muncii.

IULIAN NEACȘU ■

la iași, în românia

Asemeni contemporanilor care — în orașul ctitoriei Școlii politehnice a lui Gheorghe Asachi — și-au asumat răspunderea să facă industrie metalurgică, și constructoare de mașini, și electronică, și de multe alte ramuri;

asemeni contemporanilor care — în orașul ctitoriei Școlii de chimie a lui Petru Poni — și-au asumat răspunderea să facă, numeroase și mult visate de înaintași, cetăți ale chimiei;

asemeni contemporanilor care — în orașul ctitoriei universitare a lui Vodă Cuza și a lui Mihail Kogălniceanu — și-au asumat răspunderea să facă învățămînt universitar pentru peste 20 000 de studenți;

asemeni contemporanilor care — în orașul ctitoriei tipograficești a lui Vasile Lupu — și-au asumat răspunderea continuării tradiției Junimii, Vieții românești și Cronicii;

asemeni contemporanilor care — în orașul ctitoriei teatralicești ce poartă numele premergătorului Vasile Alecsandri — și-au asumat răspunderea continuării muncii de educație de la înălțimea celei mai furtunoase tribune, aceea numită scenă.

Cutezăm — și noi — să venim în **orașul cenaclurilor literare de temelie** și, la scara puterilor noastre, să încercăm încă un pas spre integrarea poeziei și muzicii în viața obișnuită a celor mulți, a maselor, cum sociologic se spune, să încercăm încă un pas pe drumul de la cenaclurile începuturilor, cenacluri care n-aveau nevoie decît de cuprinsul unei camere ceva mai mari, spre cenaclurile care au nevoie de spațiul unei săli cu mii de locuri.

Recunoaștem că venim cu bune și frumoase intenții, ba chiar ambiții, însă — asemeni contemporanilor sus-numiți — și cu povara responsabilității față de această cetate-rădăcină a culturii românești, cu povara responsabilității față de umbrele și moștenirea marilor ei cetățeni însă și față de cetățenii, concreți și numeroși, ai erei sale socialiste.

Recunoaștem că venim cu hotărîre și bucurie însă și cu respect și emoție.

NELU IONESCU ■

O MARE ARTISTĂ

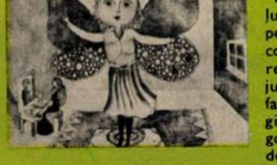

În țara minunilor Mariei Kopacz, Romeo și Julieta se țin de mînă, pe un fundal de munți, coborîți din cer, ca soarele și luna, cu aură în jurul capetelor uriașe față de trupurile lor gingașe și îndoliate, dragostea luminîndu-le doar fețele, gîndurile pure, nevinovate: ținîndu-se de mînă, ea cu un baston în dreapta, el cu un papirus răsucit în stînga înfruntă timpul, singuri, ei doi și candoarea din ochii lor mari. În «Scufița roșie» pădurea din basm a dispărut, ne aflăm într-o pădure de case, de case peste case, de zgîrie-nori înclinați, într-un alt basm, lupul merge în două picioare, prin balcoane, și din negură cineva vede ce se va-ntîmpla și dacă nu va putea împiedica fabula, va fi martorul ei, e noapte, soarele e sub pămînt, răsturnat cu fața în jos, e noapte și numai o cheie albă se vede clar, ea, care închide și deschide toate ușile și toate tainele, o cheie și fata mirată ce încă nu știe ce e minciuna (și că lupul minte), ce este prefăcătoria — și că lupul se preface. Dar în burta lupului ea va înțelege totul: și ca să priceapă și ca lupul să crape, trebuie ca ea să fie ce este, inocentă. Și adolescența ce se privește în oglindă ce este alta decît o fată cu aripi de fluture, gata de zbor, un fluture inocent ce trece efemer dintr-o vîrstă în alta, în zbor? Această plutire melancolică o vom reîntîlni în «Plimbările de seară»: peste o emisferă a globului pămîntesc, în văzduh, în rochie lungă și pantofi cu tocuri, o fată cutreieră înălțimile, locurile miraculoase unde numai visul este împărat. Și «Norul» ce este altceva decît o femeie cu aripi diafane? Sigur, simplificînd lucrurile, se poate vedea că elementele lumii au la Kopacz figură umană, sau că lumea ei de ființe umane ia forma aerului, a gerului, a morții, a timpului. Simplificînd, se poate vorbi cumva de Chagall și Dali, simplificînd se poate reduce însă totul la ce nu este Kopacz Maria, fiindcă ea nu trăiește și nu ne arată o lume simplificată, cu o singură dimensiune, lucrările ei fermecătoare ne duc într-o țară a minunilor, a visului, a meditației, a libertății fluturilor de a vorbi, a florilor de a răsări din inimi, a tinerilor de a se întîlni (deasupra orașului cu antene de radio și televiziune) pășind pe aer ca pe vajnicul caldarîm.

Alteori, ca într-un film mut, pe nesfîrșitele ecrane ale orașului, ale clădirilor foarte înalte (dar nu atît de înalte cît oamenii) vedem trecînd un june cu capul mic și cu o mașină pe cap, o grasă matroană cu poșetă, din căpățîna ei ieșind un cap de fecioară, un chel ducînd romantic în stînga un buchet de flori și în dreapta ducînd un lanț cu care e legată de gît o ființă cu servietă, vedem trecînd «caractere și moravuri» pe care artista le sancționează pe drept, ele făcînd parte dintr-o lume cenușie și meschină, ce nu este a ei, ce nu este a poeziei, a purității aspirațiilor umane. Maria Kopacz este o mare artistă. Lumea ei fermecătoare este dovada puterii invincibile a omului de a visa și a trăi cum visează, dovada invincibilității poeziei.

DUMITRU RADU POPESCU ■

mari și mici

■ NOU! S-a redeschis restaurantul gării C.F.R. Oradea. ȘI MAI NOU!! El este reprofilat pe servirea în exclusivitate a mîncărurilor și băuturilor răcoritoare; excepție fac numai niște delicioase plăcinte, servite la pachet sau la cerere. ■ Centrul de distribuire a energiei electrice Vînju Mare a lăsat toate becurile publice din comuna Pătulele să ardă — zi și noapte — timp de două săptămîni; sesizați fiind că aceasta reprezintă o crasă risipă, cei de la acest centru au găsit o originală metodă de a recupera prețul curentului consumat aiurea: timp de alte două săptămîni nu a mai ars nici unul — nici ziua, nici noaptea. ■ Probabil amețiți de bucuria faptului că sînt din nou sănătoși, numai în acest an 43 de persoane ce au părăsit spitalul județean din Reșița și-au uitat aici actele de identitate. ■ De curînd, la Tg. Mureș s-a deschis un original și binevenit «Club al Pensionarilor»; membrii săi participă la activitățile organizate aici cu entuziasm, și mai ales printr-o stare de sănătate perfectă. ■ Ziarul județean din Maramureș își anunță cititorii că în Baia Mare s-a deschis un magazin «COMESOM». Ce înseamnă asta? Că în acest magazin se vor desface, mai ales, produse «Comesom». ■ Oricînd, și mai ales cu orice ocazie, puteți servi contra cost țigări «Mărășești», «Snagov», «Bucium» sau «Litoral» — direct din frigiderul cofetăriei din comuna Vadu Pașii, județul Buzău. ■ Statisticile efectuate pe plan județean dovedesc că față de anul trecut numărul oamenilor singuri a scăzut de trei ori.

SĂPTĂMÎNA DE MUNCĂ A PREȘEDINTELUI,

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a întîlnit cu tovarășul Santiago Carrillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania.

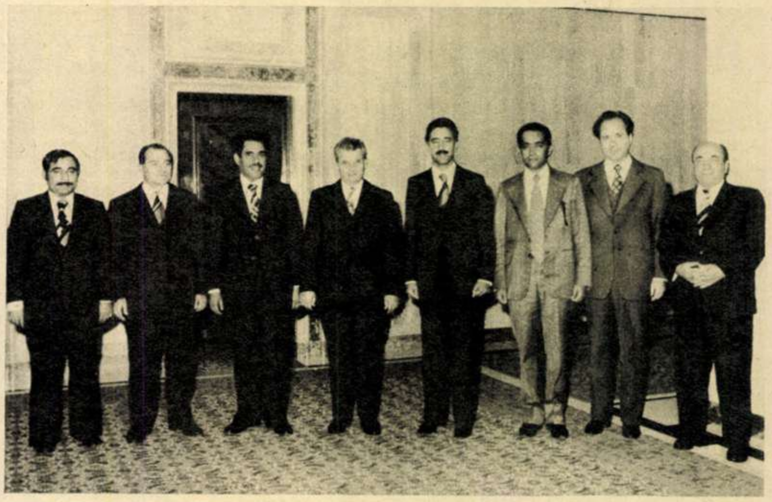

Primirea delegației Federației Generale a Sindicatelor din Irak (F.G.S.I.), condusă de Mohamed Ayesh.

În timpul desfășurării Consfătuirii de lucru, din 17 octombrie, de la Comitetul Central al Partidului Comunist Român.

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, întreținîndu-se cu primul ministru al Republicii Capului Verde, Pedro Pires.

Joi, 16 octombrie, zi de lucru:

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, se întîlnește cu tovarășul Santiago Carillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania, care, la invitația C.C. al P.C.R. a făcut o vizită de prietenie în țara noastră. Este un nou prilej pentru o informare reciprocă, pentru un schimb de păreri, pentru o reafirmare a hotărîrii celor două partide de a milita și în viitor pentru întărirea unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale, pentru triumful în întreaga lume al idealurilor de libertate, pace, democrație, independență națională și progres social.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu primește delegația Federației Generale a Sindicatelor din Irak, condusă de Mohamed Ayesh, președintele federației, care face o vizită în țara noastră. În cursul convorbirilor care au loc cu acest prilej sînt relevate progresele înregistrate în ultimii ani în dezvoltarea relațiilor româno-irakiene pe tărîm economic, tehnic, al cooperării industriale și în alte domenii de interes comun; și este relevat rolul contribuției pe care sindicatele celor două țări îl pot avea la adîncirea prieteniei și colaborării româno-irakiene.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu primește pe Habibullah Farooqui, redactor-șef al emisiunilor pentru știri externe de la Televiziunea pakistaneză, și Hasan Akhtar Gardezi, redactor-șef al Agenției Asociated Press din Pakistan și le acordă un interviu.

*

Vineri, 17 octombrie, zi de lucru:

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, are loc, la C.C. al P.C.R., o consfătuire de lucru în cadrul căreia au fost examinate măsurile ce trebuie întreprinse pentru buna aprovizionare a populației în perioada de toamnă-iarnă; realizarea fondului de stat, a planului de achiziții și contractări; programele și măsurile pentru asigurarea producției de legume în anul viitor; a mai fost examinat, apoi, stadiul pregătirii Congresului consiliilor populare județene; și, de asemenea, au fost examinate, probleme legate de realizarea planului în industrie, agricultură, a investițiilor pe acest an, în ultimele trei luni, precum și pregătirile pentru producția anului 1976. In încheierea consfătuirii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o amplă cuvîntare din care țin să reproduc doar cîteva cuvinte dintre cele multe care arată cît de aproape

PENTRU ȚARĂ, PENTRU NOI

de noi, cei din popor, și aproape de viața și interesele noastre, gîndește și acționează Președintele Țării și al Poporului:

«Pînă la urmă, prin ce măsurăm dezvoltarea societății noastre? Numai prin faptul că producem tot mai multe mașini, tot mai multe bunuri materiale? Aceasta trebuie să se reflecte în îmbunătățirea condițiilor de viață, în ridicarea gradului de civilizație al poporului.»

*

Luni, 20 octombrie, zi de lucru:

Tovarășul Nicolae Ceaușescu primește pe primul ministru al Republicii Capului Verde, Pedro Pires. Cu acest prilej a fost reafirmată hotărîrea celor două țări, partide și popoare de a dezvolta și în viitor relațiile de colaborare, de solidaritate militantă cu tinerele state independente, cu mișcările de eliberare națională, cu toate forțele revoluționare, progresiste, democratice, antiimperialiste din Africa și de pe celelalte continente, în lupta împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru triumful idealurilor de libertate și progres, de pace și prietenie între popoare.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu primește pe directorul general al Fondului Monetar Internațional, dr. Hendrick Johannes Witteveen. În cursul convorbirii au fost evidențiate rezultatele obținute în colaborarea dintre România și F.M.I. și s-a realizat un schimb de păreri cu privire la perfecționarea sistemului monetar internațional în contextul promovării unei noi ordini economice și politice.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu primește pe Nahum Goldmann, președintele Congresului Mondial Evreiesc, aflat într-o vizită particulară în țara noastră.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu primește pe Sir Kennett Keith, președintele firmei britanice «Rolls Royce», care se află în țara noastră. Au fost discutate probleme privind dezvoltarea colaborării și cooperării dintre industria românească și firma «Rolls Royce», în domeniul construcțiilor aeronautice și în alte ramuri constructoare de mașini.

*

Marți, 21 octombrie, zi de lucru:

Tovarășul Nicolae Ceaușescu primește pe membrii Prezidiului Organizației Internaționale a ziariștilor și pe alți participanți la sesiunea de la București.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu primește pe Jean de Lipkowski, secretar național al Uniunii Democraților pentru Republică din Franța, care, la invitația C.C. al P.C.R., întreprinde o vizită în țara noastră. E un prilej, atît pentru P.C.R. cît și pentru U.D.R., să-și reafirme hotărîrea lor de a-și aduce și în viitor întreaga contribuție la edificarea unei lumi a păcii, înțelegerii și colaborării, în care toate națiunile să poată trăi libere și suverane, potrivit aspirațiilor și năzuințelor lor legitime, la instaurarea și respectarea în viața internațională a principiilor egalității, independenței și neamestecului în treburile interne.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu primește pe Kacedi Merbah — reprezentantul personal al președintelui Consiliului Revoluției și al Consiliului de Miniștri al Republicii Algeriene Democratice și Populare, Houari Boumedienne — purtător al unui mesaj de prietenie, de stimă și prețuire, împreună cu dorința ca relațiile dintre cele două țări și popoare să se extindă și să se întărească continuu, în multiple domenii.

*

Miercuri, 22 octombrie, zi de lucru:

În urma invitației secretarului general al P.C.R., președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, precum și a primului ministru al guvernului, Manea Mănescu, sosește în țara noastră, într-o vizită oficială de prietenie, președintele Partidului Poporului din Pakistan, prim-ministru al Republicii Islamice Pakistan, Zulfikar Ali Bhutto, împreună cu doamna Nusrat Bhutto.

Urmare firească a vizitelor tovarășului Nicolae Ceaușescu în Pakistan din ianuarie 1973 și aprilie 1975, a convorbirilor purtate cu Zulfikar Ali Bhutto și a documentelor comune încheiate cu aceste prilejuri, noile convorbiri româno-pakistaneze la nivel înalt se înscriu ca încă o treaptă importantă în dezvoltarea relațiilor strînse de prietenie care există între România și Pakistan, ca încă o dovadă concretă că aceste relații vor continua să se întărească și să se consolideze în folosul ambelor popoare.

*

În loc de orice comentariu la această sumă de fapte, repetăm cuvintele — adresate Președintelui țării noastre — de către Jean Maurice Hermann, președintele Organizației Internaționale a Ziariștilor:

«Sub conducerea dumneavoastră și a partidului dumneavoastră, România a făcut în timpul unei generații o cale mai lungă decît în secolele trecute. Nu numai Capitala s-a transformat. O fostă țară agrară a devenit o țară puternic industrializată. Nu numai țara s-a transformat, ci și oamenii. O țară balcanică necunoscută a devenit o țară puternică, cunoscută, iubită și respectată în întreaga lume. Ieri ați avut convorbiri cu primul ministru al unui nou stat african care și-a cucerit recent independența, Republica Capului Verde. Mîine veți primi pe premierul unei mari țări în curs de dezvoltare — Republica Islamică Pakistan. Cum să nu înțelegem atunci prestigiul de care se bucură politica internațională pe care o promovează România socialistă?»

I. NICOLAE ■

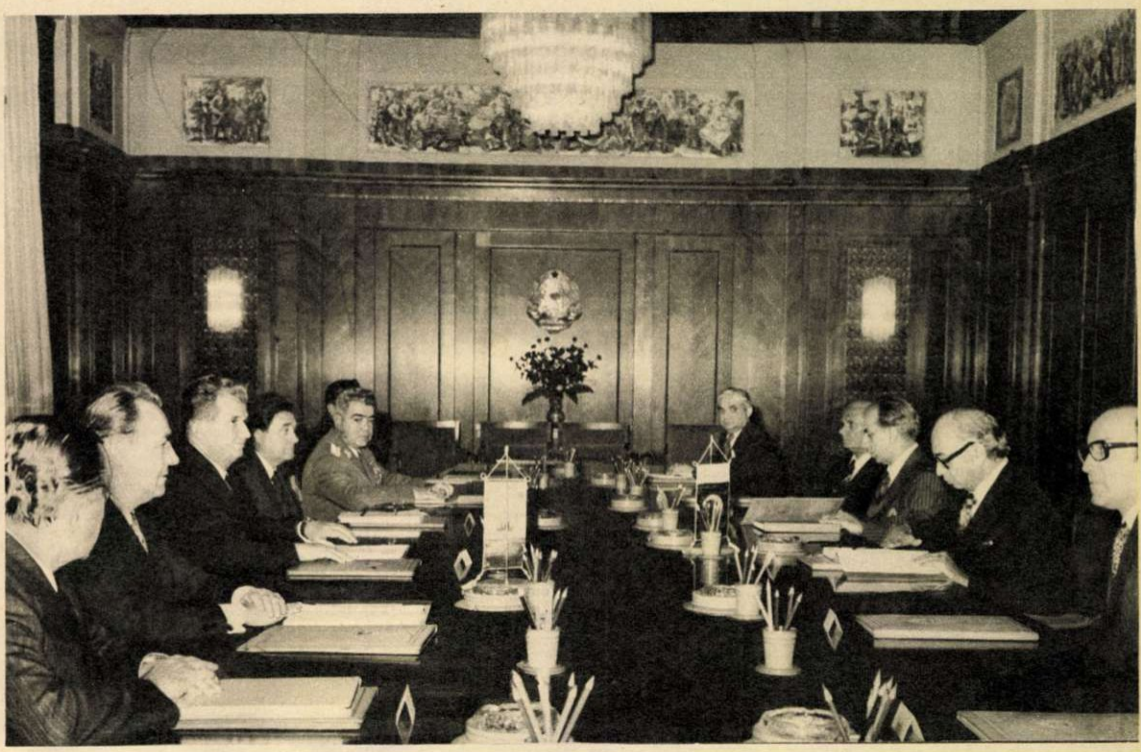

Aspect din timpul convorbirilor oficiale cu delegația Republicii Islamice Pakistan, condusă de Zulfikar Ali Bhutto.

În timpul dineului oferit de președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în onoarea premierului Zulfikar Ali Bhutto și a doamnei Nusrat Bhutto.

CUM O DUC

APROVIZIONAREA POPULAȚIEI — UN DRUM AL MĂRFURILOR, DAR ȘI AL PRICEPERII PROFESIONALE, AL GOSPODĂRIRII ÎNȚELEPTE ȘI AL SIMȚULUI COMERCIAL

Raid-anchetă al reporterilor noștri în piețe și magazine cu scopul de a urmări măsurile ce se întreprind pentru aplicarea hotărîrilor Comitetului Politic Executiv, a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu

la ploiești se face comerț cu un singur risc: de a rămîne albe condicile de reclamații

Ionescu Cristache, intendentul Halelor Centrale din Ploiești, mai are 24 de zile pînă va ieși la pensie. Dacă stă și se gîndește bine, și în ciuda atîtor treburi pe care le are își face timp să se gîndească și el însuși, nu știe cum ar face să mai amîne această dată. Și asta pentru că n-a mai văzut de mult atît belșug de marfă. La conserve, îmi spune și Cristoduru Tudor, șeful Supermagazinului din hală, cantitatea a fost dublată. Laptele și brînzeturile, produse oarecum deficitare înainte la Ploiești, au sporit cu 50 la sută. Zilnic se aduce aici o tonă de zahăr. «Cu toate acestea, spune șeful unității, noi, cei care trăim viața magazinului, vedem pe unii care cumpără cam în fiecare zi. I-am întrebat de ce o fac. Răspund, de obicei: dacă mîine nu mai găsesc? Cel mai bun răspuns este însă că zahărul a început să rămînă pe standuri». Fapt este că numai într-o săptămînă încasările au crescut aici cu peste 50.000 lei. Cumpărătorii sînt mulțumiți, nu e greu de observat, iar dacă ar cunoaște părerea șefului unității că magazinul se prezintă acum «satisfăcător», dar că «ar mai fi necesare încă unele lucruri», ar putea fi și mai mulțumiți. Dacă în Supermagazin impresia de abundență se mai creează însă și prin simpla aglomerare a unor mărfuri, de exemplu prin construirea unor stive întregi de conserve pe care le găsești răspîndite prin tot magazinul, jos, la parterul halelor, abundența aceasta este reală, cu nimic trucată. E drept că lipsesc și aici, de exemplu, merele și cartofii. S-au luat măsuri pentru aducerea în cantități suficiente a acestor mărfuri. Dar încă de pe acum hala este atît de plină cu produse atît de variate încît o gospodină, oricît de pretențioasă ar fi, numai cîrcotașă să nu fie, n-ar avea nici un motiv să plece îmbufnată. O atenție deosebită s-a dat aici prezentării și desfacerii produselor. Locul de vînzare nu s-a transformat, adică, în depozit, ci este ocupat mai mult cu eșantioanele de mărfuri care-l informează pe ploieștean despre ceea ce poate cumpăra. Eșantioanele acestea au, se înțelege, un corespondent corespunzător, cantitativ, în depozit.

În aprovizionarea Ploieștiului nu s-au uitat preferințele ploieșteanului. Și cum între orașele noastre, după București, Ploieștiul consumă cea mai mare cantitate de pește, Popescu Horia, gestionar la unitatea de pescărie nr. 6, adică omul care atîta timp a stat numai între cutii de conserve de pește pe care, ce-i drept, le ștergea conștiincios de praf, are acum în sfîrșit ce să vîndă. Are de vîndut chiar și pește viu. În ziua cînd am fost la Ploiești, adică marți, 21 octombrie, orașul fusese aprovizionat cu un vagon de pește viu. S-ar fi părut că nu trebuie să mai existe nici un necaz. Mai era totuși unul. «Parcă e un făcut, spunea Popescu Horia: cînd e marfă, se oprește apa în bazine. Nu știu pe unde se lucrează ceva la niște conducte. Și azi-noapte a fost așa». Gestionarul se uita la ei abătut și din cînd în cînd răscolea apa aceea cu o găleată aerisind-o, oxigenînd-o. Peștii erau însă din ce în ce mai galeși. Noroc că nu prea mai erau mulți. Alături, la unitatea nr. 121, tot din cadrul Halelor Centrale, gestionarul Petrescu Constantin, care vinde carne din 1941, iar tatăl lui tot aceeași meserie a avut, recunoaște că atunci cînd n-a avut ce să vîndă parcă a simțit că îmbătrînește, că-i apar fire albe în capul în care se spărgeau toate nemulțumirile cumpărătorilor. Acum, zice, pe lîngă cele 2000 de kilograme de carne de vacă vîndute săptămînal, vine aproape tot atîta carne de porc. Apar și acum goluri, către prînz, dar pînă la deschiderea magazinului nu numai că se caută, dar se și găsește o rezolvare, astfel încît ploieșteanul poate, practic, să cumpere carne la orice oră a zilei. Că se întîmplă așa și nu altfel la Halele Centrale din Ploiești se datorează însă în primul rînd faptului că după ora 9 seara, după ce sună clopoțelul de închidere a magazinului, începe deja aprovizionarea. Apar, pe rînd, și uneori chiar toate deodată, mașinile ILF-ului, ale AGROCOOP-ului, ale GOSTAT-ului. Tot noaptea se ridică și ambalajele rămase de la mărfurile vîndute. Cu ocazia instituirii acestui nou mod de aprovizionare, aflu, s-a întîmplat și minunea ca ICRA (Intreprinderea comerțului cu ridicata pentru produsele alimentare) să ridice la timp aceste ambalaje. Pînă acum, din cauza comodității celor de la această întreprindere rămîneau pe lîngă Halele Centrale, de pe o zi pe alta, sute de lăzi care împiedicau aprovizionarea magazinului cu produse noi. Faptul este valabil nu numai pentru Hale dar și pentru magazinul «Omnia», unde aprovizionarea decurge ireproșabil, cu toate că lucrătorii au de vehiculat cantități mult mai mari de marfă decît în urmă cu o săptămînă. După cum spunea șefa unității, Borcea Aurelia, cantitatea de unt primită s-a dublat, cea de carne aproape că s-a triplat, iar la raionul preparate din carne se vînd acum 7 sortimente noi.

«Toate acestea sînt o urmare a măsurilor imediate pe care le-am luat, îmi spunea Miclăuș Ionel, director general al Direcției comerciale a județului Prahova. Eu am participat la Consfătuirea de lucru de la Comitetul Central al P.C.R. și pot să spun că problemele dezbătute acolo au constituit un sprijin enorm pentru populație și pentru noi, cei din comerț. În ce ne privește am luat aceste măsuri imediate, pe care le-aș exemplifica prin aducerea duminica trecută de la Vălenii de Munte a unui convoi de zece mașini cu conserve, prin suplimentarea față de grafic pînă la 31 octombrie a uleiului cu 40 de tone și a zahărului cu 25, iar pînă la 31 decembrie prin desfacerea a 50 tone de margarină și 25 de unt în plus față de cantitățile prevăzute. Întrucît la noi, în piața Halelor Centrale, vin zilnic cîteva sute de țărani pentru a-și vinde produsele, iar unii rămîn peste noapte aici, le amenajăm acum un spațiu corespunzător de cazare într-un imobil apropiat de piață, unde au fost birourile ILF-ului. Există însă și măsuri de perspectivă, de la care așteptăm ca starea aceasta de jubilație a comerțului nostru să nu fie trecătoare ci să devină un permanent sistem de lucru. Am întocmit un asemenea program, de exemplu, referitor la pîine, prin care urmărim îmbunătățirea calității acesteia, mai ales a intermediarei (prin schimbări de tehnologie și rețete) cît și diversificarea sortimentelor (dacă acum avem 24, la începutul anului viitor vom avea peste 40 de sortimente). Fiind vorba despre o ofensivă generală a comerțului nostru, am acordat atenția cuvenită și mărfurilor nealimentare, în special textilelor și încălțămintei. În acest sens, aș aminti că mai mulți delegați ai noștri au plecat în peste 30 de întreprinderi din țară: «Postăvăria Română», «Întreprinderea de confecții și tricotaje București» și «Crinul» din Capitală, Fabrica de tricotaje din Brașov, etc. Ei au sarcina de a prelua toate disponibilitățile acestor întreprinderi, mai bine zis de a contracta mărfuri suplimentare din vînzarea cărora prevedem să obținem peste 70 de milioane lei. Cum sosesc, ele intră direct în magazine, spre satisfacția noastră și a cumpărătorilor, satisfacție care, pot să vă spun, nu înseamnă decît un singur risc: acela de a ne rămîne albe condicile de reclamații!».

DUMITRU ELIADE

borcane să fie, că de pus în ele se găsește din abundență în drumul taberei

Chiar dacă după nomenclator Piața «Alexandru Moghioroș» este de gradul doi, adică are numai vreo trei sute cincizeci de locuri de vînzare, din punct de vedere al așezării, în mijlocul noului cartier Drumul Taberei, și al interesului cetățenesc, ea este cu siguranță de gradul unu, fiind cea mai mare piață din această zonă a orașului.

În ciuda timpului mohorît și a unei ploi care nu știe cum să se decidă, să stea sau să pornească de-a binelea, platoul pieței este plin de cumpărători, ne explică intendentul Radu Tudor. Marea problemă o constituie nu legumele care lipsesc, ci cele care prisosesc, livrările depășind dorința oamenilor de a cumpăra. Exemplul cel mai elocvent îl constituie, fără îndoială, cartofii, aduși într-o cantitate atît de mare în ultimele zile, încît alcătuiesc un munte respectabil chiar la intrarea în piață, producînd bătăi de cap lui Valeriu Porojan, ajutor de responsabil la magazinul I.L.F., temător în eventualitatea încălzirii vremii, ocazie cu care cele cincizeci și șase de tone de cartofi aflate pe platou riscă să fie compromise. De la același lucrător aflăm că aprovizionarea este, de cîteva zile, abundentă, nimic nu lipsește, patru tone de gogoșari și douăzeci și șase de mere își așteaptă rîndul la vînzare, singura problemă venind de fapt de la clienți care, după un obicei pe care dînsul nu-l înțelege, nu se grăbesc deloc să cumpere un produs pe care-l văd peste tot, preferînd să dea buzna acolo unde este marfă mai puțină. La struguri, de exemplu, nu se poate spune că oamenii dau buzna. Pur și simplu, ei vor să cumpere, dar în toată piața nu există decît un singur punct de desfacere, la care coada a atins lungimi apreciabile, lucru posibil nu datorită lipsei strugurilor, ci datorită lipsei vînzătorilor, cum ne lămurește intendentul!!

Deși vînzările la I.L.F. au crescut de cîteva zile cu aproape cincizeci de procente, tomatele, ca să folosim termenul comercial, strict, dispar complet de pe piață încă de la opt și jumătate. O explicație ar fi, după opinia lui Radu Tudor, ploaia din ajun, care n-a permis micilor producători să înfățișeze cumpărătorilor din piața «Alexandru Moghioroș» mai mult de o mie cinci sute de kilograme, cantitate mult prea mică față de cerințe. O a doua explicație o constituie faptul că producătorii mai obișnuiesc să dosească lăzile sau să vîndă la suprapreț, ignorînd prețurile maximale de mercurial, expuse la bună vedere, ceea ce-i obligă pe controlorii pieței să scoată din geantă carnetul cu amenzi și să scrie filă după filă. După ce controlorii bagă mîna după carnet, producătorii bagă mîna după bani în buzunar și achită amenzile de rigoare, ceea ce au făcut chiar astăzi Ștefan Gheorghe din Vidra, Floarea Militaru din Crețești, Dumitru Petcu și Maria Ghiță din Ciorogîrla.

Părăsim piața aproape de ora prînzului. Curățenie și ordine, abundență de mărfuri, legume de tot felul și miere, brînzeturi și fructe, dacă ar exista și roșii, altele decît cele de seră, am putea scrie, fără teama de exagerare, că piața «Alexandru Moghioroș» este excelent aprovizionată și gospodărită, locuitorii cartierului avînd a-și face probleme mai degrabă din borcane, decît din ceea ce ar urma să pună în ele.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Hală de tradiție — Oborul, în primele ore ale dimineții

FRUCTE
LEGUME-FRUCTE

OAMENII

Pînă la urmă, prin ce măsurăm dezvoltarea societății noastre? Numai prin faptul că producem tot mai multe maşini, tot mai multe bunuri materiale? Aceasta trebuie să se reflecte în îmbunătățirea condițiilor de viață, în ridicarea gradului de civilizație al poporului.

NICOLAE CEAUŞESCU

Marfa la vedere — o caracteristică a comerțului modern

vînzătorul, sau dilema cumpărătorului: vinde? nu vinde?

După părerea profesoarei Ciordaș Valeria, care de peste 20 de ani predă merceologia la Liceul de contabilitate și comerț nr. 2, cei mai mulți dintre vînzători «se atașează pe parcurs de meseria lor». Aceștia rămîn și încearcă, cel puțin, așa cum omenește e frumos și posibil, să facă meseria aceasta cît mai bine. Dar unii rămîn și încurcă lumea mai departe. Pentru ei marfa este o fatalitate, îi descumpănește și-i sperie. Aceasta este, de exemplu, situația lui Radu Oprea, vînzător la magazinul «Familia» de pe Lipscani. El a fost negustor de porci. Sigur, nu spune nimeni că vînzătorii trebuie să facă în prealabil un stagiu ca suavi paznici de lebede și nu de porci, dar Radu Oprea este un exemplu de ceea ce înseamnă să vinzi costume ca și cum te-ai tocmi la tîrgul de vite. Să aibă vreo importanță și faptul că el vinde de obicei țăranilor care urcă dinspre Piața Unirii, și pe care îi poate convinge relativ ușor că o haină care nu le stă bine le stă minunat?

Se poate spune că un vînzător este un apărător al avutului obștesc, dar nu devenind un paznic al acestuia ci dimpotrivă, împărțindu-l tuturor. Pe bani, desigur, adică vînzîndu-l. De multe ori, însă, vînzătorul, oricît ar părea de curios, este omul care nu vrea să vîndă. În ciuda chiar a numelui său, și a banilor pe care-i primește pentru aceasta. A vinde înseamnă, oricum, bătaie de cap, muncă și oboseală. A nu vinde înseamnă, este ușor de înțeles, odihnă, cafele prelungite, șuete interminabile. La «Cocor», de exemplu, la raionul cămăși-pijamale copii se practică sistemul de vînzare deschisă. Uneori însă, cu de la sine putere, vînzătoarele barează calea cumpărătorilor cu o tonetă și pot să-i întrebe, ca de peste gard, ce vor. Oamenii vor ba una ba alta, pînă la urmă se mai întîmplă să și cumpere, cu îndoiala totuși, în suflet, că la zece metri, acolo unde ei nu au acces, ar putea găsi ceva mai frumos. Pentru că vînzătoarele nici nu stau mereu de cealaltă parte a «baricadei», mulți cred că raionul este închis și trec mai departe. Explicației date de Chiriță Rodica — «n-au venit toate la serviciu, iar numai noi nu putem supraveghea singure raionul» — nu i se poate răspunde decît prin ceea ce aflam la același magazin, cu un etaj mai sus, la cămăși bărbați, unde nu erau mai multe vînzătoare, raionul nu era mai mic, deci riscurile nu erau nici ele mai mici, dar seriozitate era fără îndoială mai multă. Și parcă și ceva mai multă dragoste de meserie, nu multă, nu copleșitoare, pentru că nici nu e cazul, dar atît cît trebuie ca totul să fie în ordine, vînzători și cumpărători să fie mulțumiți, marfa să circule, iar comerțul să fie unul adevărat. Oprea Ecaterina: «Noi ar trebui să fim 7 aici, dar n-am fost niciodată atîtea. Am lăsat totuși raionul deschis, ca să facem vînzare, și asta nu înseamnă decît că noi, fiind mai puține decît ar fi trebuit, am fost mai atente. Nu asta e problema, însă. Cel mai important lucru este că uneori nu avem ce să vindem, pur și simplu este așa, nu vă mirați, nouă ne place să vindem, dar uneori nu avem ce. Ne e și rușine să spunem că nu avem cutare sau cutare lucru. Cum, zic unii, un magazin atît de mare și să nu aveți? Avem și merceologi. Niciodată n-au venit să ne întrebe ce vor cumpărătorii!».

Nu depinde decît de factorii de răspundere din comerț de a se ocupa nu numai de lucrurile complicate dar și de cele simple. Mobilierul, de exemplu. După părerea vînzătorilor, un mobilier neadecvat transformă un magazin într-un fel de casă zidită fără uși și fără ferestre. Este acesta, tot după părerea lor, un comerț care ar trebui să poarte bastonul alb, al nevăzătorilor. Un mobilier adecvat nu înseamnă neapărat unul pretențios, de lux, ci numai unul care să permită desfășurarea mărfii, expunerea ei, etalarea în ochii cumpărătorului, ai celui care, de multe ori, chiar dacă știe ce vrea nu știe să explice și ar fi mult mai mulțumit dacă ar putea să arate cu degetul și să spună: «așa ceva!» Cît ar costa un asemenea mobilier? Foarte puțin în comparație cu beneficiile pe care le-ar aduce. Uneori situația se remediază cu resurse locale. La «Adam», de pildă, expunerea — conform sistemului de vînzare deschisă — a cravatelor, a dublat încasările. La același magazin însă, alinierea perfectă a sacourilor și a pantalonilor unul în spatele altuia, nu produce decît necazuri. Cumpărătorul nu vede decît un singur exemplar, pe cel din față. Uneori vînzătorii îi lasă pe clienți să caute. Se întîmplă să-i mai scape însă, cîte unuia, un sacou pe jos, și atunci Marinelos Anton îl exmatriculează imediat, dincolo de tonetă. Îi trece supărarea repede, spune și el că nu se face așa comerț, cere și cred că i se și cuvine înțelegere. Dacă ar fi după el, ar pune marfa exact invers de cum e așezată acum, adică ar așeza-o în profil, pentru a nu ascunde nimic cumpărătorului. Dar nu are nici o putere, și în fiecare zi se gîndește că ar vrea să-l vadă măcar o dată la față pe cel care a proiectat cuierele acelea blestemate.

DUMITRU ELIADE ■

la «central-express», de la 6 la 9 dimineața se gătește cît pentru șapte restaurante și se vinde totul

Întîi, cînd am intrat la «Central-express», impresia a fost defavorabilă. Doi cetățeni străini cereau în stînga, la berărie, cafea turcească și nu li s-a putut oferi decît Nescafe. Vînzătoarea Florica Brătan nu știa de ce are numai «Nes», dar șeful unității, Valeriu Bejan, mi-a explicat că a avut un mic «stoc» de care trebuia să scape. Știe că «Nesul» e mai scump, știe că tradiția la noi este cafeaua neagră turcească, dar ce să facă. Regret că asemenea măsuri și pînă la urmă năravuri de comercianți strică de multe ori firma unei unități de alimentație publică realmente cu firmă, prestigiu cîștigat greu, dar sigur, exact de cînd este șef de unitate tovarășul Valeriu Bejan. Din martie de cînd e dînsul instalat ca șef, s-au vîndut aici preparate culinare în valoare de peste 6 milioane lei. Numai în luna trecută vînzările s-au ridicat la aproape 2 milioane, în timp ce planul său lunar este de 800 000 lei. Crede dînsul că își va depăși sigur planul cu peste 2 milioane lei.

Bodega este plină de dimineață de la 7 și pînă la ora închiderii și îți oferă o surpriză pe care n-o poți avea în prea multe locuri din țară și mai ales în Capitală. Micul dejun toată ziua. Dacă ești în schimbul de noapte, dacă ai călătorit cu trenul cea mai mare parte din noapte și ai ajuns la 11 în București îți poți lua micul dejun, un ceai, cafea cu lapte, ba, la cerere chiar o cacao simplă. Frumos e, și aș îndrăzni să spun unic, că aici ți se poate servi ceai și la orele 14, 15, ori 20, la cerere, ca și omlete de tot felul și alte mîncăruri calde. Am văzut personal, iar șeful unității m-a asigurat că primește personal reclamațiile dacă nu va fi așa și în alte zile, cînd nu e vizitat de ziariști sau de inspectori comerciali. Bodega te mai surprinde prin delicioasele ei preparate reci care sînt și fără carne, pe bază de orez, legume, cartofi, fasole foarte ieftine, între 2,50—3,65 porția. De exemplu în ziua de 21 octombrie erau în galantar salată orientală, cartofi cu măsline și sos picant, sarmale cu orez, ardei și roșii umplute cu orez, fasole bătută, pilaf cu ciuperci... În general la «Central-express» poți mînca un meniu, de la aperitiv la desert, fără carne, pe bază de legume, lactate, preparate de cofetărie-patiserie. Este deci, un mod de a răspunde celor mai diverse gusturi, de a putea oferi ceva și acelora care țin regim. Treisprezece bucătari și cu Petre Sîrbu paisprezece, de la 6 dimineața la ora 9 cînd se deschide secția de autoservire și unde poți găsi chiar de la deschidere ciorbă, se gătesc între 6 și 10 feluri de supe și ciorbe și 20-25 de feluri de mîncare. În laboratorul de cofetărie-patiserie se coace pîinea casei și cîteva sorturi de prăjituri, de preferință foietaje, ștrudele, savarine, tarte cu fructe. Aici, șeful unității recunoaște că nu sînt chiar atît de asortați, sortimentul nu este încă diversificat la nivelul cerințelor și a vadului comercial al restaurantului. Speră însă că în luna ce vine, luna preparatelor culinare pe care o va organiza să suplinească acest deficit. Cu prilejul acesteia, ambițiile cele mai mari sînt ale șefului bucătar. Vrea să arate ce poate, să-și impună personalitatea profesională, pentru că nu-i de multă vreme la «Central-express», vrea să confirme concret prin acțiune că a înțeles bine hotărîrile recentei Ședințe a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., privind aprovizionarea în condiții moderne a cetățenilor. Cu un spirit foarte deschis recunoaște ca și tovarășul Bejan, că de multe ori aceste expoziții au fost pur formale și că pretutindeni, de la Athenée Palace, la Restaurant «Rahova» găsești cam aceleași lucruri, salată de boeuf, ouă à la russe, în aspic, niște fursecuri, torturi și cozonaci... «Sigur că trebuie să mă gîndesc bine la preparate care să și meargă la expres, să se vîndă (accesibile ca preț) și apoi să intre în bucătăria casei, ca să zic așa, să se permanentizeze. În plus să redescoperim și să valorificăm bucătăria noastră românească. Și să combinăm mai asortat, mai felurit carnea cu legume și chiar cu fructele. Mă gîndesc la o ruladă umplută cu legume, la vrăbioare umplute cu mere, la niște mîncăruri moldovenești nefolosite încă prin restaurantele bucureștene».

Pe scurt, reușita de la «Central-Express» care are pe bună dreptate și pretenția de a ne învăța să mîncăm mai rațional și deci mai civilizat (nu numai friptură și ciorbă) înseamnă varietate culinară și fantezie culinară, redescoperă valențele tuturor legumelor, fructelor, cerealelor, a bucătăriei tradiționale. Și în plus mai înseamnă faptul că tot personalul de aici nu spune «nu se poate», «nu se vinde»!, «nu merge!», ci «n-am făcut totul!», «mai încercăm!», «mai ne gîndim», «posibilități există!».

CICI IORDACHE ■

CLOPOTIVA - ora de clopot a energiei

flacara
realitatea românească

Clopotiva, sat cu nume ca un dangăt albastru, reverberat dintr-un munte într-altul, risipit în ecouri prelungi, muzicale vaiere de aramă plutind sub cerul alpin, adinc si scinteietor ca un clopot.

Clopotiva, «cel mai mare și poate cel mai vechi sat al Hațegului», spun istoricii. Sat atestat de documente încă din 1360, dar cu rădăcini ce coboară, după toate semnele, pînă la rădăcina mileniului, chiar si mai jos. Satul vecin, Rîu de Mori (sau «Ri di moare», cum îi zic localnicii, sat ce dă numele comunei în care e înglobată si Clopotiva), e menționat în hrisoave încă din 1351. La numai cîțiva kilometri e Grădiștea, cu ruinele augustei Ulpii a lui Traian, la alți cîțiva e Sarmizegetusa lui Decebal, strălucind între burguri încă mai vechi, între acele sumbre cetăți din munți, acoperite acum cu ruguri și smeurisuri, unde s-au săvîrsit, mai înainte de intrarea în istorie a primilor regi ai Daciei, miracole ale duhului vremii la care cercetătorii de azi, dezgropîndu-le, nu ostenesc să se minuneze.

Clopotiva, «sat pitulat sub streasina de nord a Retezatului, ca un cuib de rîndunică sub streasina ocrotitoare a unei case de țară», cum scrie unul din istoricii locului. Sat tipic «adunat», născut din contopirea mai multor cătune (vreunul din ele va fi fost, desigur, un «vicus», o așezare rurală a colonistilor, din cele care gravitau în jurul Ulpiei), sat cu ulițe întortocheate, strîmte, vegheate de case străvechi de bîrne, de sălase si stîne montane ghemuite sub frunți de codri, tot mai puține însă, murind romantic sub umbra timpului si mai ales sub asaltul betonului (nu ciclopean, ci de cea mai recentă extracție, ca si cărămida industrială, ca și cimentul cu priză rapidă, care si-au prelungit asalturile pînă aici: circa 150 de case, spun statisticile primăriei, din cele 250 ale Clopotivei, au fost construite în ultimele două decenii). Sat ce se schimbă, ca toate satele, dar sat al Hațegului, ținut românesc ce conservă, mai mult ca oricare altul, aerul de arhaică provincie romană, pe care-l tragi în nări odată cu mireasma de metale reci a stîncărișului risipit sub cer, a pintenilor de granit țîșniți în plină cîmpie, a brazilor rari, suspendați la răscruci de cer, gemeni cu pinii maritimi, care vor fi amintit ocupantului o Italie meridională, o Sicilie mutată la Septentrion. Ulpia Traiana, observa cineva, urbe solară și civilizată, va fi fost cum nu se poate mai firească în această priveliște, în raport cu neguroasa și bizara Sarmizegetusă.

Oamenii, s-ar părea, au rămas străvechi, într-o lume pură, ireductibilă. Clopul («Clopotiva», spun unii, vine de la «clopot», dar, zic alții, s-ar putea să vină și de la «clop»...) este încă la mare cinste, ca și scurtele de dimie, ca și morile de apă care încă macină, ca și dragostea pentru cai, care aici n-au pierit, ci, dimpotrivă, răsfățați și ținuți pe palme, aleargă și se hîrjonesc pe pajiști, cutreierînd nestînjeniți nemărginiri de spații ca într-o paradisiacă «age d'or» a acestei naturi încă neprihănite. E o lume pură, străveche. E o lume, s-a spus, de graniță, o umanitate de tranziție între enigmaticul dac si civilizația romană, păstrînd intacte trăsăturile arhaității, în trăire, în obiceiuri, în port, în limbă. Da, oamenii, s-ar părea, au rămas neclintiți prin fumul evurilor, deși cooperativa agricolă de producție din Clopotiva (250 de familii, 985 de brațe de muncă) a scos în toamna aceasta o recoltă de cartofi de 17 000 kg la hectar, fruct al unor iscusințe recente, de cea mai modernă culoare tehnică. Oameni străvechi, locuri străvechi, dar în vraja arhaității care aromează și învăluie totul s-a insinuat, se pare, în timpuri mai noi, un sentiment obscur de iremediabilă degradare, resimțit acut de localnic însuși. «Apoi, no, nu mai sîntem ce-am fost odată», mărturisește unui cercetător, în ajunul ultimului război, un om din Clopotiva, un oarecare Pogani, descendent al unei stirpe vechi, înnobilată de Ioan de Huniade. Oamenii nu mai sînt ce-au fost; înfrîngerea romană, care s-a răsucit mereu în ei, prin veacuri, ca un șarpe-sfredel purtat în sîn, e urmată de o lentă, dar implacabilă decădere socială, care înseamnă, după epocă, știrbire, șerbire, aservire, detronare din vechile privilegii, nostalgia unui paradis pierdut. Campaniile monografice ale lui D. Gusti descoperă, în 1936, un sat sărac, în care pămîntul (puțin și arid) «e lucrat primitiv, așa cum au moștenit de la înaintași», în care fructele livezilor «nu-s de soi», în care «muntele e plin de sălașele și colibele în care iernează turmele clopotivene», dar în care «untul nu se găsește decît în rare gospodării, fiindcă nu se știe prepara», un sat în care «locuințele, majoritatea din bîrne, nu au decît una, cel mult două camere», în care «tuberculoza e mult și adînc înrădăcinată», în care «alimentația e aproape nulă ca valoare nutritivă», în care «femeile nasc pe cîmp, la munte, oriunde se află la muncă», în care «mortalitatea infantilă e de 24,4 la sută», în care «se va ajunge la un moment dat la o adevărată depopulare»... «Apoi, no, nu mai sîntem ce-am fost odată», mărturisește un Pogani, descendent de străveche stirpe, care trăiește într-o colibă de bîrne, care scoate din ogoru-i sărac mai mult bolovani decît recolte, care are, observă cercetătorul, conștiința de a fi pierdut ceva, mai mult chiar decît războiul roman. Poate, un secret cosmic. Un secret care, pierdut, a făcut din oameni niște smulși din rădăcini, niște viforîți ai istoriei, pradă unei neînțelese și inexorabile decăderi.

Clopotiva, dimineață de octombrie 1975, în casa nouă (5 camere de cărămidă, pe fundație de beton, mobilă de oraș, radio si cărți pe poliță) a unui Pogani, Ion Pogani, bărbat între două vîrste, voinic, cu părul ușor cărunt, cu o asprime nobiliară în trăsături, cu un obraz care, s-ar zice, nu s-a destins niciodată într-un surîs.

Ion Pogani e stăpînul uneia din cele 150 de case noi (din 250) ale Clopotivei. S-a înscris în C.A.P. Clopotiva de la înființarea acesteia, din 1961.

— Și merge bine la ceape?

— Merge... Da' și mai bine merge pe șantier.

— S-o luăm pe rînd. De ce merge bine la ceape, ce merge bine?

— Merge, că ies de toate. Eu am luat acu' zece mii de kilograme de cartofi. Porumb se face mai slab, că la noi e munte, e frig... Da' merge. Merge, că înainte eu aveam două hectare, împărțite în șapte loturi. Un lot l-aveam la 7 kilometri, altul tocma' pe Strei (ăsta-i rîul lui Decebal), altul la 25 de kilometri, sub munte. Toți din sat le-aveam așe, răsipite rău, că la noi așe e, vezi dumniata, mergi și mergi, adică mergeai, ocoleai trei rîuri și patru munți ca să te-alegi cu-n pumn de cartofi. Acu', tarlaua e adunată, merge bine.

— Dar cu șantierul? Ce spuneai că e cu șantierul?

Omul mă privește nedumerit, uimit. Chiar nu știu?

— Nu știi dumniata de șantierul hidrocentralei noastre? Băietul meu ăl mare acolo lucră. Nu știai dumniata de asta?

Evident, știam...

*

La Clopotiva, în Munții Retezatului, bate azi ora uneia din cele mai impunătoare «cetăți ale energiei» din cîte s-au ridicat în această țară. La Clopotiva, în inima Hațegului, se construiește o uriașă hidrocentrală pusă în mișcare de apele tumultuoase ale Rîului Mare și ale vertiginoșilor săi afluenți, țîșniți aici printre toate stîncile. Marea centrală va avea o putere de 335 MW, fiind, ca mărime, a doua (după Lotru) de pe rîurile noastre interioare, covîrșind deci și Bicazul, și Argeșul, și Someșul, și Sebeșul. Apele vor curge către turbine după ce vor poposi, mai întîi, într-un imens lac alpin (un teritoriu de apă de 400 hectare) ivit în zona zăpezilor, la confluența dintre cleștarul izvoarelor și cer. În undele lui se va oglindi un baraj înalt de 173 de metri (volum de umplutură cu anrocamente și argilă: 9 milioane de metri cubi). Drumul torentelor spre cataractele din adînc ale centralei electrice subterane, echipată cu mari și moderne turbine tip Francis, va fi tăiat pe sub pămînt, pe sub stînci. Un tunel sau o «aducțiune principală» în lungime de 18,5 km, întregit cu o «aducțiune secundară» colectînd mai multe ape ale munților, vor fierăstrui Țara Hațegului pe dedesubturi, ducînd apele spre centrala ce poartă, pe hărțile constructorilor, numele Retezatului. În imediata vecinătate, o centrală mai mică, menită reutilizării apelor care vor ieși din turbinele «Retezatului», fructificării depline a ultimelor lor potențe de energie, se va numi chiar «Clopotiva».

Munții freamătă. Stîncile călcate pînă azi doar de turme s-au umplut de barăcile, camioanele, buldozerele și excavatoarele constructorilor. Pe dedesubt le zguduie pichamerele minerilor, care au și deschis, în aceste zile, tunelul de acces spre centrala electrică din adîncuri.

Oprim sub stînca în care se cască — sub un mare portal de piatră albă, dezvelit prin întunericul unei păduri abia defrișate — gura tunelului de acces spre centrală. S-a «pușcat» de curînd, totul e învăluit în praf de piatră, ca într-un «halo» vag luminiscent în care se mișcă, hieratic, umbre. Umbrele oamenilor, ale minerilor, care deșartă la gura tunelului vagoneții încărcați cu steril. Cupa unui excavator curăță locul. Se curăță de praf și văzduhul, priveliștea se curăță și se reașază în firea-i veche, în simetriile primordiale cu ape spumoase, munți de granit și păduri de brazi. Apa Rîului Mare, un fir cît să-l bei în căciulă (dar cu ascunse viclenii și puteri, sărind peste țărmuri la prima ploaie), vine din munți cu miros de zăpadă proaspătă. Sub fereastra unei barăci («Direcția Șantierului nr. 1-Centrală»), în care inginerul-șef de șantier Tiberiu Micu (proaspăt venit de pe Lotru) cercetează savante planșe și scheme, desenînd complexitatea unor viitoare edificii de cea mai contemporană ținută tehnică, murmură aromit o moară de apă. O moară de bîrne, cu o singură piatră, care încă mai macină. Macină și în clipa de față, zgîlțîindu-se din încheieturi în trepidația pietrei roase de ape. Morărița, fata morarului, este, mi se spune, angajata șantierului, lucrează de cîteva săptămîni ca distribuitoare de materiale la o magazie. Se distribuie materiale, mașini, explozibil, se pușcă, se taie prin munte și pe sub munte, se plantează fundațiile viitoarelor temelii, se instalează marile «platforme tehnologice» ale șantierelor (ateliere de cofraje, ateliere electromecanice, ateliere de întreținere a utilajelor, stații de compresoare, stații auto etc.), se lărgesc drumuri vechi, drumuri de turme sau de tăietori de pădure, se construiesc drumuri noi, late de cîte zece metri, pe care vor circula autobasculantele de cîte 50-60 de tone. Oamenii au adus aici, în vechile sate-cuiburi de sub streașina Retezatului, aici, în această lume străveche și neclintită, aici, în acest Hațeg pur și primordial, în această «bijuterie geografică», cum au denumit ținutul cercetătorii lui (dar o bijuterie totuși barbară, cu o frumusețe barbară, lucrată parcă cu ciocanul de spart piatra, al dacului neguros și posac), o nouă civilizație, cea a măsurilor mari, ca și constructorii romani care au tăiat pe aici, pe această vale, pe sub drumurile de azi, șoseaua arhaică a originii noastre. Într-un fel, și acești constructori au pășit într-o lume a etnograficului și sînt deci niște descălecători. Cele două capete ale istoriei se leagă, constructorii de azi se întîlnesc cu cei de ieri, ceea ce face ca simetriile vechi ale locului, la care ținem, care ne definesc, care fac parte din ființa noastră, să nu se tulbure, să se îmbogățească numai. Valorificarea apelor munților au făcut-o și cei de ieri. S-au găsit, în marginea Clopotivei, urmele unui apeduct, care, se pare, alimenta cu apă augusta Ulpie. Rîul Mare a mai fost deviat — cu aproape două milenii înainte de devierea ce i se pregătește acum, în vederea construirii barajului de 173 m de la Gura-Apelor — prin iazuri care, rupîndu-i albia, desfăcînd din ea brațe de apă, împărțind prin ele șesul din poala muntelui, au compus un pitoresc și totodată eficace sistem de irigație, din care urmașii celor învinși de romani s-au înfruptat și se înfruptă copios și astăzi. Fără el, fără acest sistem de irigație, oamenii, poate, n-ar fi dăinuit. Grămezile de bolovani din capătul tarlalelor, rînduite ca în lungul unei șosele, dau veste despre cumplita sălbăticie a acestui pămînt din care sapa omului de astăzi, ca și săpăliga arhaică, scoate încă, trudind pentru recoltă, pietre. Memoria vechii construcții, a acestei prime fructificări a apelor, s-a pierdut. Întrebați cine a construit sistemul de irigație, bătrînii din Clopotiva ridică din umeri: «Așe o fi fost din veci și pururea!» Constructorii din Clopotiva captează deci, transformîndu-le în lumină și energie, niște izvoare a căror memorie s-a pierdut, reconstituie deci — într-o formulă modernă — un secret uitat, dar vital pentru oameni.

Dar oamenii Clopotivei, oamenii Hațegului — ce fac ei în aceste zile?

O tînără morăriță s-a angajat pe șantierul centralei... Și mai departe?

Stau de vorbă cu minerul-artificier Emeric Ivacioni, șef de brigadă, venit aici de pe șantierul hidrocentralei de la Someș. Om de 42 de ani, de la vîrsta de 18 pe șantiere (a lucrat și la Bicaz, și la Argeș), sosit aici la 1 ianuarie din acest an, în prima zi a deschiderii șantierului. (L-a chemat, ca și pe alții de la Someș, inginerul Viorel Dănilă, om al Someșului, numit director al hidrocentralei din Retezat). Acum stă într-un bloc din Hațeg, în curînd o să se mute într-una din locuințele «coloniei» șantierului (șantierul, zice el în paranteză, va avea cîteva «colonii», adăpostind în etapa de vîrf a construcției mai multe mii de suflete, constructori și familiile lor). La început, în ianuarie, a stat în gazdă, la unul Poçani din Clopotiva. Acel Pogani din Clopotiva a cedat constructorilor două camere din frumoasa sa casă nouă, croită arhitectonic după tiparul străvechi, dar înzestrată cu tot confortul. Într-una din camere stătea el, Ivacioni, împreună cu alți doi constructori veniți de pe Someș, șoferul Peter Árpad și zidarul Romulus Indreca. În cealaltă odaie dormeau alți trei «someșeni», tehnicienii de transporturi Victor Radu și Nicolae Cobzaru, împreună cu un tînăr tehnician arhitect, Emil Catalanoiu. Au crezut că acel Pogani din Clopotiva le cedase camerele din motive strict comerciale, adică pentru banii chiriei. Ulterior însă, cînd Ivacioni a început să caute oameni ca să-și înfiripe o brigadă, s-a văzut că vechea gazdă (de-acum se mutaseră la bloc) rămăsese cu inima lîngă ei. Adică el, Ivacioni, a făcut rost de ceva oameni, de un nucleu calificat al brigăzii (doi mineri veniți de pe Someș și de pe Sebeș, Constantin Teodorescu și Gheorghe Ionesi, un miner venit de la Teliuc, Ioan Pricop), dar încă îi mai trebuiau. Atunci s-a pomenit că-l caută un miner calificat, Carol Covaci, de fel chiar de-aici, din Rîu de Mori sau «Rî di moare», satul vecin Clopotivei. Cine-l trimisese? Pogani, gazda. Brigada s-a completat, grație aceluiași ajutor, cu alți doi tineri din Clopotiva, Iosif Fantin și Gheorghe Huzu, care-s neam de ciobani, nu-s încă mineri, dar vor fi peste puțină vreme.

Ivacioni a crezut — mărturisește — că ultimii doi n-o să prea facă purici... Una-i să cînți din fluier pe lîngă oi, în aerul liber al Retezatului, alta să intri ca o cîrtiță sub pămînt, sub stîncă, cu ciocanul automat, greu ca o ghiulea zdrobindu-ți umărul, să te ferești de explozii, să te îneci cu praf, să ai de-a face cu o rocă afurisită, a dracu' de fisurată, care mereu se sparge, se spulberă, lasă să se caște mereu caverne, pe urmele cărora, mereu, trebuie să vii, blestemîndu-ți zilele, cu unealta... Dar cei doi n-au plecat. Stau aici, muncesc, mai scrișnesc din dinți cînd e greu, dar rămîn, vor să învețe. Din astfel de oameni, zice Ivacioni, care-s tineri și ambițioși, pot ieși, parcă poți să știi, chiar și maiștri, chiar și ingineri. La gura tunelului pe care-l străpunge brigada lui Ivacioni e o clădire micuță de cărămidă roșie, cu flori de munte la geam, într-un ghiveci cît palma, o căsuță cocoțată stingher aici, pe buza prăpastiei în care spumegă Rîul Mare. Am crezut, trecînd pe lîngă ea, că-i un pichet al lor, al minerilor, dar nu, îmi spune Ivacioni, căsuța asta de păpuși e o școală. Are două camere «săli de clasă», în care vin, diminețile, de peste munți, un pîlc de copii, feciori de crescători de capre din cătunul de peste apă. Chiar și acum, în clipa de față, cei cîțiva copii învață, în uruitul asurzitor al motocompresorului care alimentează cu aer comprimat ciocanele pneumatice ale minerilor. Iosif Fantin, proaspătul miner, a învățat și el în această școală. Asta i-a fost toată învățătura: cît încape între patru pereți de căsuță liliputană, cocoțată stingher pe buza unei prăpastii. De aici, de la această micuță învățătură, tînărul Iosif s-a pomenit, brusc, în imperiul ultramodern al tehnicii, în plină «perspectivă inginerească», zice Ivacioni.

Clopotiva se schimbă, neguroasa țară a Hațegului își reglează ritmurile și clipele — socotite, pînă nu prea demult, doar după pasul turmelor de mioare — după ornicul electronic al energiei.

Dar simetriile vechi nu se tulbură. Încă un fapt, de semnificație istorică și culturală, pe care mi-l relatează fostul coleg de cameră al lui Ivacioni, tehnicianul arhitect Emil Catalanoiu, un îndrăgostit de natura Hațegului. Tunelul subteran al «aducțiunii secundare» va trebui să străbată, pe o distanță de cîțiva kilometri, Parcul național al Hațegului, monument al naturii, rezervație de animale rare, păzit de grija severă, de gelozia care nu admite compromisuri, a omului de știință din zilele noastre. Ca să nu deschidă fronturi de lucru aici, tulburînd miracolul naturii și viața fiarelor rare (rîși, căprioare, capre negre etc.), constructorii au imaginat un sistem de lucru strict subteran, un sistem ce le va da de furcă, dar care, zice Emil Catalanoiu, «se merită», fiindcă tot ce ține de această străveche natură a simetriilor, tot ce urcă spre noi din adîncuri de eră, este, la urma urmei, prin sublim și prin unicitate, mai important ca orice.

*

Deci povestea noastră despre Clopotiva se poate încheia cu imaginile fotografice din aceste pagini: niște mineri (este vorba de chiar Ivacioni și de unul din ortacii săi), la cîțiva pași de o străveche și picturală «odihnă în cîmp» a țăranilor Clopotivei, neclintiți parcă de cînd e lumea.

În această milenară neclintire, minerii sfredelesc — con de lumină — o fereastră spre viitor.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

îndemn

Am tot hrănit țărînile cu ceară,
Prin bronzuri împletite peste lemn...
Așa fel plămădite, ca să doară
Și creștetul, și talpa din îndemn!

Și ne-am izbit izvoarele rotunde
De-atîtea pietre iscălite-n crîng,
Că nici măcar n-am mai știut de unde
Și cîte-s, dintre ele, care plîng...

Le-am numărat, pe urmă, cîte una,
Țării, ca să lovim din cînd în cînd,
Atunci, ca și acum, ca-ntotdeauna,
De-om fi, la rădăcini, goniți din rînd!

Ne-a răsfirat or doar certat stihia,
În lung și-n latul timpului cotit,
Da' ne-am crescut la loc copilăria,
Și iar am fost, și iar am pătimit...

În prunci grăiesc ursitele — pe seară —
Că pretutindeni o să ne-ntîlnim!
De-aceea-n cripte, lutul să nu moară,
Ci treaptă să ne fie! Ca să fim!

Nu mai hrăniți țărînile cu ceară,
Prin bronzuri împletite peste lemn!
Ci, puneți-le — toate — într-o Țară,
Ci, faceți-l Acesteia însemn!

Însemn între un crez și o putință,
Înscăunat în poartă ca stăpîn
O inimă, un gînd și o voință:
Însemn de Comunist și de Român!

LUCIAN VOICULESCU ■

Cîtă istorie cunoaștem și la ce ne folosește?

SĂ NU VĂ MIRE ACEASTĂ ÎNTREBARE. AM ÎNTÎLNIT INTELECTUALI CU PRETENȚII CARE NE-AU SPUS CĂ TEZAURUL DE LA PIETROASA ESTE «UN VIN NEGRU DEMI-SEC», VASILE PÎRVAN A FOST «HAIDUC CE S-A BĂTUT CU TOMA ALIMOȘ», IAR CRISTOFOR COLUMB «ESTE RUDĂ CU DETECTIVUL COLUMBO».

Vom începe prin a vă prezenta rezultatele unei microanchete desfășurate cu concursul unor tinere colective de muncă. Am întocmit în acest scop un chestionar alcătuit din 11 întrebări, vizînd evenimente și personalități din istoria națională și universală. Răspunsurile, considerăm noi, reclamă cunoștințe aflate în cele mai apropiate sertare ale memoriei, acolo unde ținerea de minte și-a depozitat, deopotrivă, și cele mai esențiale date ale vieții. Adresîndu-ne, totodată, și unor specialiști în materie, ne-am propus să aducem o modestă contribuție la cunoașterea unor date mai recente privind locul pe care îl ocupă istoria în ansamblul formelor de educare și instrucție, cunoștințele pe care le au în acest domeniu liceenii și absolvenții liceelor sau învățămîntului superior. În ce măsură, cu alte cuvinte, prin funcția ei educativ-civică, istoria reprezintă o metodă de informare, de instruire, de educare și cultură, un instrument eficient la formarea conștiinței socialiste, patriotice și internaționaliste a oamenilor societății noastre.

Dar iată mai întîi datele chestionarului nostru:

1. Peste ce țări a domnit Cristofor Columb?
2. Cine a cîștigat bătălia de la Războieni: Mihai Viteazul, Ștefan cel Mare sau Ion Vodă cel Cumplit?
3. Ce răscoală a avut loc în Transilvania în anul 1784?
4. Cine cu cine s-a luptat la Maraton?
5. Ce bulevarde din Capitală poartă numele unor eroi de la 1848?
6. Indicați trei colonii grecești înființate înaintea erei noastre pe țărmul românesc al Mării Negre.
7. Cine a fost Vasile Pîrvan?
8. Ce s-a întîmplat în Franța la 14 iulie 1789?
9. Indicați anul căderii Constantinopolului.
10. În ce an a avut loc campania lui Napoleon în Rusia?
11. Ce tezaur a fost descoperit la Pietroasa?

Eșantionul nostru a cuprins 152 subiecți: elevi ai unor licee tehnice și de cultură generală, studenți la Institutul politehnic, ingineri, arhitecți și tehnicieni din cîteva instituții bucureștene. În general, răspunsurile s-au dovedit mulțumitoare și doar în cîteva cazuri, excelente (abia 25 din totalul celor chestionați au răspuns la toate întrebările, iar din aceștia doar 5 au ținut să aducă precizări suplimentare, demonstrînd interes și pasiune pentru istorie). Foarte mulți însă, marea lor majoritate licențiați, au dovedit din păcate că trecutul apropiat sau îndepărtat al omenirii nu reprezintă puncte de referință pentru cunoașterea prezentului, pentru descifrarea și înțelegerea vieții actuale (din motive pe care le vor explica specialiștii în cadrul unei anchete viitoare.) Aceștia din urmă au arătat negru pe alb că nu acordă nici o importanță cunoștințelor de istorie, că deci anii de școală n-au avut puterea de a-i determina să înțeleagă marea lor importanță la formarea unei concepții științifice despre lume, la cimentarea convingerilor morale și patriotice; că nu putem merge înainte fără a cunoaște geneza omenirii, că în viața noastră de fiecare zi avem nevoie de învățămintele și argumentele istoriei.

Iată cîteva exemple tragico-hazlii, desprinse din cele 143 de chestionare completate (nu vom da nume, ci, de la caz la caz, doar profesiunea, vîrsta și locul de muncă al interlocutorilor noștri).

Institutul de cercetare și proiectare pentru sistematizare locuințe și gospodărie comunală:

Vasile Pîrvan a fost naturalist în sec. XVII (inginer, 28 ani) **Campania lui Napoleon în Rusia a avut loc în 1780** (tehnician); **Cristofor Columb a domnit peste vînturi** (arhitect); **La Maraton s-a luptat Leonida cu Perșii** (arhitect); **Atena cu Sparta s-a luptat la Maraton** (proiectant, 22 ani); **Pietroasa este un vin negru demi-sec, un adevărat tezaur** (inginer, 28 ani); **Vasile Pîrvan a fost geograf român** (arhitect).

Mai dorim să menționăm de asemenea că din cei 11 participanți la anchetă, doar unul singur (inginerul Călin Ștefănescu, 27 ani) a răspuns în mod exact la toate întrebările, iar dintre ceilalți doar 4 au indicat cu exactitate anul căderii Constantinopolului, 2 au plasat în 1784 răscoala de la Bobîlna (un arhitect și un proiectant), iar 3 au uitat cu desăvîrșire ce s-a întîmplat în 14 iulie 1789.

Liceul industrial de construcții — București (22 elevi, toți din clasa V PA_2):

Mihai Viteazul a cîștigat bătălia de la Războieni;

La Maraton s-au bătut grecii cu turcii, dar la Termopile a intervenit regele Leonida; La 1789 s-a înființat Comuna din Paris; Vasile Pîrvan a fost un om mare... etc. De data aceasta investigația noastră a înregistrat un adevărat record: Nici unul dintre cei 22 elevi n-au izbutit să răspundă la toate întrebările. Am reținut de asemenea cîteva similitudini, cel puțin ciudate. La întrebarea «În ce an a avut loc campania lui Napoleon în Rusia?» **absolut** toți participanții la anchetă au indicat anul 1813 (!). Patru elevi au considerat că Vasile Pîrvan a înființat falansterul de la Scăieni (bănuim că sînt colegi de bancă, deci gogomănia aparține unuia, și a fost copiată de ceilalți trei), iar 11 au apreciat că în 1784 a avut loc răscoala de la Bobîlna.

Institutul politehnic-București (30 studenți din anul II și III).

La Maraton s-au luptat Sparta cu Atena (construcții, an. III); **Cristofor Columb este rudă cu detectivul Columbo** (neștiință lamentabilă sau butadă menită să mascheze ignoranța?, n.n.); **Constantinopolul era să cadă în timpul războiului pentru independență din secolul XIX** (electronică, an. II).

Care este explicația că un număr atît de mare de oameni cu școală fac dovada unei atît de penibile ignoranțe? Din ce pricină istoria reprezintă sau a reprezentat pentru toți aceștia o simplă obligație didactică și nu o pasiune pentru cunoașterea experienței umane, a încercărilor și victoriilor prin care au trecut generațiile, și totodată atractiv mijloc de îmbogățire a cunoștințelor noastre despre om și umanitate.

Nu vom răspunde acestei întrebări. O vom face într-unul din numerele viitoare ale revistei, apelînd la concursul specialistului. Putem afirma însă cu toată tăria că vinovați pentru această stare de lucruri nu sînt nici actualii elevi și studenți, nici cei care au absolvit în ultimii ani liceul, sau instituții ale învățămîntului superior.

Le vom reaminti acestora și mai cu seamă celor care n-au fost capabili de a le trezi gustul pentru studiul istoriei, aceste înțelepte cuvinte rostite de secretarul general al partidului nostru: «Cunoscînd istoria glorioasă, luptele și sacrificiile înaintașilor noștri, strădaniile lor în perfecționarea creației materiale și spirituale, învățăm să prețuim și să iubim și mai mult, mai profund, cuceririle prezentului, să facem totul pentru a le dezvolta, pentru a făuri istoria nouă a patriei noastre, istoria socialismului».

Anchetă realizată de MAGDA MIHĂILESCU, LIVIU TIMBUS și IULIAN NEACȘU ■

De ce învățăm istoria?

Mai sînt unii — și nu numai dintre tinerii care o au ca obiect de studiu — care întreabă de ce trebuie învățată istoria? Trăim un prezent mare, încărcat de extraordinar și ne gîndim la un viitor și mai extraordinar (dacă ni-i permis comparativul la un superlativ): de ce să ne mai încărcăm mintea cu nume și fapte din trecut, «consumate»? «Ce-a fost a fost; pe mine mă interesează ce este și ce va fi», mai aud, uneori, pe unii pe care i-aș numi aistorici ori antiistorici. Aceștia din urmă manifestă o formă aberantă de hedonism, hrănită de o doză gravă și absurdă de inconștiență. Nu înțeleg un lucru elementar: că toți trăim pe o temelie de istorie și producem istorie. Nimic nu se naște din senin ori prin generație spontanee. Și a neglija temelia, soclul pe care stai în prezent, înseamnă a nu înțelege prezentul și a nu fi în stare să-ți făurești nici viitorul.

Omenirea a ținut să scrie și să învețe istorie încă din zorile civilizației. Pentru că, în fond, istoria e cea mai cuprinzătoare și cea mai înaltă cale prin care un om, un popor, o națiune, ca și întreaga omenire au luat și iau conștiință de sine. Cînd încă nu exista o istorie științifică, popoarele, toate, și-au zămislit balade, poeme ori epopei. Adică istorie în metaforă și alegorie, în poezie și simbol. Pentru multe nații, între care ne prenumărăm, istoria a fost, este și va fi totdeauna un argument și o pledoarie a dreptului la existență. Și chiar mai mult: o armă de apărare. Cronicarii au privit istoria ca o călăuză morală, ca un inepuizabil izvor de învățăminte, de pilde vrednice de urmat. Constantin stolnicul Cantacuzino scria letopisețul celor trecute vremi «pentru ca să putem și traiul vieții noastre a tocmi». Miron Costin a dat o lapidară definiție a rolului patriotic al istoricului, apărînd gloria străbună și înfățișînd faptele și oamenii numai în lumina adevărului. Îl lăuda pe Grigore Ureche că «au făcut de dragostea țării letopisețul său... numai lui de această țară i-a fost milă, să nu rămîie întru întunericul neștiinței». Și el însuși, cu pana în mînă, trăia drama apărării unei țări și a unui popor cu scutul și săgețile cunoștințelor de istorie: «A lăsa iarăși nescris, cu mare ocară înfundat neamul acesta de o seamă de scriitori, ieste inimii durere... Nici ieste șagă a scrie odă veșnică unui neam, că scrisoarea ieste lucru vecinic... Eu voi da seama de ale mele cîte scriu»... Încă și mai puternic, și mai categoric îl completa stolnicul Cantacuzino: «Fără istorie nu numai de rîsul altora și de ocară sîntem, ci și orbi, muți, surzi, sîntem de lucrurile și faptele celor mai de mult ce într-acest pămînt s-au întîmplat». Moldoveanul Ion Neculce își încheia «Precuvîntarea» la letopisețul său cu o părintească povață: «Deci, fraților cetitorilor, cu cît vă veți îndemna a cetire pe acest letopiseț mai mult, cu atît veți ști a vă feri de primejdii și veți fi mai învățați a dare răspunsuri la sfaturi ori de taină, ori de știre, ori de voroave, la domni și la noroade de cinste». O viață întreagă Gheorghe Șincai și-a purtat «Hronica» în spate: o scrisese «pentru folosul românilor», al tuturor românilor și de pretutindeni. Fără o conștiință istorică, în veacul al XVIII-lea, nu s-ar fi putut cristaliza conștiința națională. Și fără conștiința națională n-am fi putut alcătui nici Supplex Libellus Valahorum, nici duce lupta socială și politică, eroica luptă pentru existență, independență, unitate de-a lungul secolelor. În pregătirea fierbintelui an 1848, N. Bălcescu, M. Kogălniceanu, George Bariț făceau apel la istorie.

Fără argumentele istoriei n-am fi putut pleda intru dreptatea unirii din 1859 și nici pentru cea din 1918. A cerceta, a cunoaște, a iubi istoria e o datorie patriotică și umană. Faptele mărețe ale istoriei sînt rășina miraculoasă care arde și întreține cu căldura ei permanentul azi și luminează calea necurmatului mîine al poporului și al patriei. Drept aceea aversiunea față de istorie e o nelegiuire insolită, care se pedepsește cu autosinuciderea morală a celui în cauză. Căci nu-i vorba de paseism și de cufundarea în «altădată», ci de conștientizarea activă a ceea ce a fost, ca să ne putem construi prezentul și urzi viitorul. Istoria ca liant, nu ca izolant. Pentru că pe-aici romanii au construit drumuri pavate, noi am putut construi Transfăgărășanul. Și dacă Ștefan cel Mare n-ar fi înălțat, aici, Voronețul, nici noi n-am fi putut înălța minunile de pe litoralul Mării Negre. A trăi în istorie înseamnă a făuri istoria. A învăța istorie, înseamnă a pătrunde în esența evenimentelor, în conștiința oamenilor, a popoarelor, a culturilor. Începînd cu conștiința ta și a propriului tău popor. A învăța istoria înseamnă a cunoaște. A cunoaște înseamnă a iubi. A iubi poporul și țara. Înseamnă a te respecta pe tine însuți și a te apăra cu arme pe care nici o altă armă nu le poate doborî ori distruge. Și chiar dacă istoria nu-i totul, sigur este că-i în toate ale vieții: ca apa, ca aerul, ca lumina. Miracolul istoriei răsare din entuziasmul pe care-l întreține în cugete. Ca seva pămîntului care trece în rădăcină, prin tulpină, în floare și rod.

Prof. univ. dr. DUMITRU ALMAȘ ■

„Își fac iluzii cei ce-și închipuie că omenirea se va putea dispensa de istorie“

Academicianul CONSTANTIN C. GIURESCU a avut amabilitatea de a ne răspunde la următoarele întrebări:

1 Ce este cercetarea trecutului și cum se leagă ea de cunoașterea prezentului?
2 În ce măsură ne-a ajutat pe noi, românii, studiul istoriei?
3 Care este importanța istoriei ca obiect de studiu în învățămîntul general, liceal și de specialitate?

Iată și răspunsurile domniei-sale:

1. Cercetarea trecutului este o **modalitate** a gîndirii umane care concepe realitatea înconjurătoare în timp și spațiu, deci **istoric** și **geografic.** Așa se explică de ce astăzi toate disciplinele, toate domeniile de creație începînd cu matematica, fizica și chimia și isprăvind cu literatura, arta, învățămîntul au, ca parte constitutivă, **istoria** disciplinei sau a domeniului de creație respectiv. **Își fac iluzii cei ce-și închipuie că omenirea se va putea dispensa de istorie, de cercetarea trecutului.** Dimpotrivă, cu cît conștiința de sine a popoarelor crește, cu cît nivelul lor cultural sporește, cu atît sporește și necesitatea de a lămuri tot mai bine, tot mai precis, începuturile sau izvoarele stării de azi, precum și întreaga dezvoltare.

De utilitatea istoriei, pentru înțelegerea prezentului, și-au dat seama cei vechi atunci cînd au definit-o, prin graiul lui Cicero, drept «magistra vitae».

2. În ce ne privește pe noi, românii, studiul istoriei ne-a fost de cel mai mare folos. El a întărit considerabil conștiința **originii** și **unității** noastre ca popor. Începînd cu cei ce informau, în primăvara anului 1532, la Mînăstirea Dealu, pe călugărul catolic Della Valle asupra originii noastre romane, asupra colonizării Daciei de către «împăratul Traian», continuînd cu cronicarii secolului al XVII-lea — Grigore Ureche, Miron Costin, Constantin Cantacuzino Stolnicul — trecînd apoi la strălucitul Dimitrie Cantemir și culminînd cu istoricii și filologii Școlii Ardelene, necontenit ne-am îmbogățit cunoștințele asupra **vechimii** noastre pe pămîntul carpato-danubian, asupra nobilei origini daco-romane și a **unității** noastre ca popor, asupra **drepturilor** noastre. Necontenit a sporit gîndul că urmează să alcătuim **un stat unitar,** care să cuprindă, înlăuntrul hotarelor lui, toate provinciile românești. Pentru poporul român, studiul istoriei naționale a însemnat întotdeauna izvor de încredere și armă de luptă. Așa este și astăzi.

3. Susținem cu toată tăria că istoria nu poate lipsi din pregatirea oricărui tînăr român, a oricărui viitor cetățean și ostaș român. Indiferent de viitoarea profesiune a tînărului — de va fi medic, inginer, tehnician, profesor, agricultor, literat, artist sau oricare altă profesiune — el va trebui să cunoască trecutul poporului și țării noastre, să-și dea seama de suma uriașă de muncă și de jertfă de care a fost nevoie spre a ajunge la statul și la poporul de astăzi, și, dîndu-și seama, să prețuiască ceea ce avem, să sporească, prin puterile lui, patrimoniul comun și, de va fi nevoit, să-l apere. Cunoscînd trecutul își va da seama cum am putut păstra, fără întrerupere, **statul**, folosindu-ne pentru răstimpuri lungi de **ascuțișul minții** și, în momentele de criză, de **ascuțișul săbiei.** Își va da seama de contribuția valoroasă pe care am adus-o ca popor la știința, tehnica, literatura, arta umanității, se va simți mîndru că aparține poporului nostru. Credem, în consecință, că studiul istoriei, în general, și al istoriei patriei, în special, trebuie să figureze ca materie obligatorie în tot învățămîntul general și liceal, **indiferent de ramură, real, umanist sau de specialitate.**

SILVIA FLORIAN, directoarea școlii generale numărul 24, București.

Orele de limbă română, de dirigenție, pot fi autentice prilejuri de a îmbogăți universul de cunoștințe și de sentimente înalte ale elevului, cu condiția ca acel obiectiv fundamental de care vorbim, educația patriotică, să nu fie înțeles în mod scolastic. Din experiența noastră, vă putem comunica unele încercări reușite, cu ecou în sufletul copiilor: la lecțiile de limbă română, de exemplu, teme precum «Sobieski și românii» de Negruzzi, «Ardealul» al lui Bălcescu și multe altele, nu au fost numai exerciții de analiză literară, ci și prilejuri de a desfășura adevărate incursiuni în istorie, incursiuni schițate uneori cinematografic, cu desene, cu călătorii pe hartă. Sau

GHEORGHE RIZESCU, profesor emerit de matematică, Liceul Dimitrie Cantemir.

Fiecare disciplină poate contribui, în chip nuanțat, la desăvîrșirea educației patriotice, pentru că fiecare poartă o încărcătură istorică la care și-au spus cuvîntul, de-a lungul generațiilor, oameni de seamă ai științei și culturii românești. Școala trebuie să predea nu numai cunoștințe istorice uscate, ci să-i obișnuiască pe elevi cu înțelegerea a ceea ce se numește cultura istoriei. Este greu de înțeles o lecție de geometrie plană fără referiri la contribuția lui Gheorghe Țițeica la drumul deschis în făurirea școlii matematice românești. Predarea noțiunii de integrală nu poate ocoli aportul lui Miron Niculescu, desigur, prea complex pentru a fi pătruns acum, pe deplin, dar pregătim elevul pentru o înțelegere a istorismului științelor și o apreciere a tot ceea ce am dat noi.

Profesor ZÎNA OPRESCU — îndrumător, Casa de cultură a sindicatelor, Cîmpulung Muscel.

Istoria, factor important și permanent de educare a tineretului contribuie la lărgirea orizontului cultural și politic, ajutîndu-i pe tineri să înțeleagă fenomenele naturale și sociale cu sensibilitatea și optica poporului nostru, prin abordarea concret istorică a acestor fenomene.

Orientată de ultimele documente de partid, educarea tinerilor trebuie bazată pe cunoașterea trecutului glorios de luptă și muncă al poporului nostru. În case de cultură, în cluburi ale tineretului, dar mai ales în școală, trebuie avut permanent în atenție acest izvor nesecat de educație — istoria, alături de celelalte mijloace. Rămîn de ales formele și metodele prin care ne adresăm tinerilor. Trebuie aplicate acele forme și metode care corespund fiecărei categorii de tineri, avîndu-se în vedere criteriile de vîrstă cît și preferințele fiecărui tînăr. Vom avea în acest fel un tineret bine pregătit profesional, politic și cu un înalt simț patriotic.

Ce înseamnă a nu cunoaște istoria adevărată

Seară de film. Un lift oprit între etaje în clădirea cu 80 de nivele. Vineri după-amiază, singura șansă, luni... Eșantionul sociologic se comportă eterogen. De la calm pînă la crize de nervi. Cel cu servieta pare sufocat. Simplu, a furat niște bani, vrea să-i știe în siguranță, să se știe în siguranță, dacă adoarme și ceilalți vor afla? Se încearcă ieșirea prin capac. Liftul gonește amețitor, sfărîmarea de sol e iminentă. Frîna apare cînd nu te aștepți. Problema nu se rezolvă, se încearcă din nou, se încearcă, fără rezultat. Tîrziu, îndeajuns de tîrziu, portarul descoperă grupul din lift și-l eliberează, binele învinge răul, hoțul cade sub gloanțe, prietenii lui veniți să-l aștepte și ei, restul, victime involuntare încearcă, fără succes, un dinner în colectiv. Sau: un tren rămas fără frîne aleargă în neștire spre dezastru. Cei din vagoane nu prea știu, fiecare cu ale lui, discută, cîntă, se amuză, viața-i frumoasă. Mecanicul doar și alți vreo cîțiva știu, nu se poate face nimic, cataclismul vine. Doar dacă un alt tren intrat pe linie ar sosi îndeajuns de repede din urmă și-ar remorca vagoanele dezlănțuite. Trenul intră, aleargă, vine din spate, îndeajuns de încet, speranțe sînt, nu se știe dacă timpul ajunge. O oră și mai bine se consumă așa, între deznădejde și speranță. Desigur, happy end.

Pe cel cu telefericul l-ați văzut: Cabina în mers deasupra prăpastiei, fără frînă, pericolul izbirii...

Ce văd eu acum e nițel altceva, niște tipi porniți în lume, aflați în zodia întîmplărilor fabuloase. Pătrund, ea și el, în salonul unui castel, se țin de mînă, înaintează. De pe scara prinsă în zid coboară o arătare, vrăjitoare să-i zicem. Ei, solidari, fug spre ușa abia închisă. A fost zidită. Vrăjitoarea, și mai aproape. Dar ce se întîmplă, unde sîntem. Un rînjet enorm: În Transilvania.

Transilvania — Dracula. Simt cercul strîngîndu-se în jurul meu, aud din ce în ce mai des întrebări privind pe Dracula, sînt obligat să aud voci pocindu-se cînd pronunță numele Transilvaniei, gestul acela cu degetele pe post de dinți revine de nu știu cîte ori (știți, vampirii...) aud că niște părinți au interzis fetei lor să se plimbe cu băiatul familiei de pe aceeași stradă la aflarea locului de baștină — Ardealul. Mă amuzam la început, luam veselia lor drept amabilitate de a ști cît de cît ceva despre locul de unde vin, am intrat în joc la un moment dat, de la o vreme înjur în gînd și mare lucru dacă voi rezista să nu-mi ies din fire cînd cu aerul cel mai candid din lume voi fi insistent rugat să detaliez tennica vampirilor din Transilvania, cei din același neam cu Dracula.

În ochii cititorului de carte proastă, a amatorului filmelor de groază, Dracula este vampirul cu obrajii palizi și ochi adînciți în orbite care trăiește din sîngele victimelor. Dinții din față se aplicau pe gîtul oamenilor predestinați să ajungă la rîndul lor vampiri. Și iată-l pe Vlad Țepeș devenit Dracula, devenit vampir, devenit paparuda amatorilor de subiecte și imagini tari, plimbat prin fața ochilor a milioane de oameni cu chipul livid, înfometat de sînge, înfometat de oameni, decupat din rama istoriei, dat jos de pe soclul zidit cu evlavie de munca lui și de respectul nostru, terfelit cu plăcerea drăcească a defăimătorului, savurat în nu știu cîte variante, propuse de celuloid, de plumbul tipografic al editurilor de scandal. Și iată-ne pe noi, arătați cu degetul, văzuți prin cartoanele voit mînjite cu noroi ale fabulației scriitoricești de duzină, suspectați dacă nu mai rău.

Citesc într-o gazetă, o am acasă, pot s-o arăt oricui, următorul supratitlu: «Am vizitat cea mai sîngeroasă adresă din lume». Urmează, din litere roșii imense, cu picături sîngerii desprinse din fiecare literă: «Casa aceasta a fost construită de diavol!» Trei fotografii. Castelul de la Vidraru cu explicația: aici au murit 100 000 de oameni. Celelalte două, alăturate, sînt explicate astfel: «Dracula, reprezentat în portretul din dreapta (chipul domnitorului arhicunoscut din manualele de școală), a fost un prinț român numit Vlad Țepeș. În stînga poate fi văzut Dracula în camera de tortură a macabrului său castel». Subtitlul, referindu-se evident la castel: Sub zidurile sale el a tras în țeapă 20 000 de victime nevinovate într-o singură zi. Ce scrie mai jos, bănuiți, vă puteți imagina cam la ce mod gazetarul amator de reportaje fudule s-a chinuit să pună sub ochii cititorului interpretările proprii culese dintr-un loc găsit la întîmplare pe harta monumentelor noastre. În altă revistă găsesc reportajul de cîteva pagini descriind drumul prin România al unor turiști în căutarea locurilor legate de Vlad Țepeș. Penibilă angajare verbală, fraze caricaturale, ironii pe seama oamenilor, locurilor, datelor furnizate.

De unde această inexplicabilă goană după castelul lui Dracula, cum a ajuns Transilvania și Vlad Țepeș de rîsul lumii, piese demodate în arhiva muzeului pe care timpul îl provoacă în memoria națiilor? Știm că prin secolele 15-16 o seamă de povestiri cu titlul Dracula Vodă căpătaseră circulație în orașele germane, mai ales pe seama strădaniilor curții de la Buda a lui Matei Corvin. Austriacul Thomas Ebendorfer le include în Istoria regilor romani ca și italianul Bonfini în Istoria Ungariei. Aceasta din urmă tradusă în numeroase ediții în latină, germană și maghiară, a servit lui Sebastian Munster la întocmirea cărții «Cosmographia universalis» și în continuare arhiepiscopului de Praga Jan din Puchor. Știm de asemeni că Dimitrie Cantemir în Istoria imperiului otoman consacră domniei lui Vlad Țepeș atenția corespunzătoare. Scrisă în latinește ea va apare la Londra în engleză și apoi va fi tradusă de Antioh Cantemir în franceză.

Se crede că opera lui Cantemir și Istoria universală semnată de Cesare Cantu au alcătuit punctul de plecare în documentarea scriitorului englez Bram Stoker, cel ce ne-a lăsat pe cap «Dracula», roman procurat de mine la o librărie new-yorkeză, ușor de intuit după coperta acoperită de profilul de liliac al unui craniu. În mintea și în condeiul lui Stoker, Dracula apare sub identitatea unui conte pustnic în zona Pasului Bărăganului. Decis să-și ia o casă în Londra pune pe drumuri agentul comercial care ajunge în Transilvania pentru perfectarea contractului. Contele, descoperă noul sosit, suge sînge omenesc, se cațără pe pereții stîncilor. Chipul său nu se răsfrînge în oglindă Romanul a devenit best seller și de zeci de ani cutreieră lumea difuzînd o mască, pe atunci nouă, în cortegiul de personaje ale groazei puse în circulație prin literatură. Cum o fi ajuns Stoker la nefericita idee a botezului eroului său de carte s-ar ști cu greu, presupunerile merg către lecturile vremii. Una se numește «Istoria uimitoare și înspăimîntătoare despre un mare tiran numit Dracula Vodă care a făcut astfel de chinuri necreștinești de a trage oameni în țeapă și de a trage oameni pe piatră de ascuțit pînă la moarte», tipărită la Bamberg în 1491 în tiparnița lui Hans Sporer. Ca și cum cartea n-ar fi fost de ajuns, în 1930 ea este adaptată pentru scenă, personajul principal apărînd în interpretarea actorului Bela Lugosi, original din Lugoj. Peste toate, filmele. În 1922 «Nosferatu, o simfonie a groazei» de Fritz Murnau, în 1935 «Semnul vampirului» de Tod Browning, în 1936 «Fiica lui Dracula», iar în 1943 «Fiul lui Dracula». În 1969 Polanski lansează «Balul vampirilor».

Ce a rezultat dincolo de orele de groază în campania cărții sau în fața ecranului, este această înfiorătoare credință a unora de a suprapune profilul domnitorului peste cel al strigoiului din poveste, goana după senzație, efortul menit să întrețină confuzie, să declanșeze asocieri abjecte. Ați văzut ce se scrie în ziare și asta o fac cei ce vin pe la noi, să ne mai mire că pasionații eroului de roman Dracula neajuns încă prin Europa vroiau să afle de la mine cum practicăm vampirismul? La Televiziunea americană cineva se interesa public de «afacerea Dracula». A fost invitat profesorul Radu Florescu de la Boston pentru a da lămuriri. De bună credință profesorul expune limpede cine a fost Vlad Țepeș, ce e cu el în istoria românilor și a Europei. Cel cu Frankenstein în sînge ascultă totul, înțelege și spune primului întîlnit cum că Dracula, știi, ăla, vampirul, i s-a confirmat la televizor, a domnit în Valahia în secolul 15, și așa, toată istoria pînă la cap în maniera citată.

Un gazetar brazilian, din întîmplare întîlnit la Washington m-a luat de-o parte propunîndu-mi o temă particulară de discuție. Mă întrebam despre ce ar putea fi vorba și la prima jumătate de ceas degajată l-am căutat. Scrie o carte privind mituri europene și s-a oprit, ghiciți desigur, la Dracula. Mă ridic să plec, bănuind că are de gînd să stoarcă de la mine informații ce și cum. I-am recomandat cărțile lui Radu Florescu, lucrarea lui Stoker, ce vrea el, numai să scap de calvarul unei consultații cu iz de mătrăgună între măsele. Exageresem. Știa mai bine decît mine ce s-a scris, văzuse ce s-a filmat, acum redacta. Ar fi dorit să știe ce atitudine am eu, vroia o confirmare sau infirmare a ce știe el, eram primul român de la care putea să afle că da, el, Vlad Țepeș a omorît într-o singură zi 20 000 de oameni nevinovați, caninii aceia servesc într-adevăr, la cine îi are, pentru lunch sanguin, că... Nu știu ce-am răspuns, a reușit să înțeleagă repede, subiectul nu era pentru mine. Mi-a venit tot el în ajutor. De ce întreținem cu atîta patimă focul zburat din chibritul lui Stoker? Văzuse prospecte ale organizațiilor noastre de turism, le știu și eu, construite pe «Vizitați România, vizitați Transilvania, țara lui Dracula!» Scris de mîna noastră. Să ne mai mire lipsa de înțelegere a celorlalți? Cine va fi avut această senilă inspirație să pedaleze pe ce se dovedește atît de nociv și neavenit în chemarea turiștilor? Deserviciul adus de asemenea minți se cheamă prejudiciu și nu mi-o luați în nume de rău, în locul celor în drept aș pune mîna pe bisturiu. Acolo unde așteptai licuricii înțelepciunii stîrniți pe răzorul bine întreținut al pădurilor, al munților și apelor noastre, al gospodarilor dintre Dunăre și Carpați, o minte redusă la absurd dezvoltă inconștient ciuperca rău mirositoare a autodefăimării. Halal...

NEAGU UDROIU ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

tînăra generație revoluționară (IV)

Un înalt nivel tehnico-științific al producției materiale, o înaltă ținută morală — două laturi ale aceluiași proces revoluționar în desfășurarea căruia tinerii trebuie să se numere printre primii. Spunem în mod curent, cu tot mai mare certitudine, că actuala generație tînără, de la copii la uteciștii care si-au făcut debutul în profesie și în viața socială, va avea fericirea și prodigioasa menire de a participa la edificarea comunismului, inclusiv de a beneficia de cuceririle acestuia. Ceea ce pentru generațiile înaintașe de revoluționari fusese mai ales o viziune temerară a devenit pentru cei născuți în anii revoluției noastre nu numai un ideal, ci un program concret, imediat, de acțiune. «Comunismul — se spune cu claritate în Carta prezentului și viitorului nostru — presupune realizarea unui înalt nivel al forțelor de producție pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, asigurarea unei producții de bunuri materiale care să satisfacă din plin toate necesitățile, determinate științific, ale populației. Pe această bază, în comunism se va înfăptui principiul: «De la fiecare după capacitate, fiecăruia după nevoi». Acest principiu are în vedere un larg orizont de pregătire, calificare și cunoștințe al tuturor membrilor societății, dezvoltarea conștiinței sociale, precum și un grad ridicat de mecanizare și automatizare a proceselor de producție; toate acestea vor permite fiecăruia să producă maximum în domeniul său de muncă. Principiul comunist de repartiție nu presupune că fiecare va lucra cît vrea și cînd vrea; dimpotrivă, fiecare se va încadra în mod conștient în disciplina socială a muncii, îndeplinindu-și atribuțiile ce-i revin.

Este evident pentru oricine, implicit pentru tineri, și poate mai ales pentru ei, că pentru a atinge un asemenea nivel de dezvoltare care să facă posibilă trecerea la înfăptuirea comandamentelor la zi ale construcției comuniste trebuie mai întîi să parcurgem etapa actuală de dezvoltare multilaterală, pe principii socialiste, a societății, să pregătim condițiile optime — care înseamnă înainte de toate pregătirea cadrelor — înfăptuirii acestui suprem ideal. Dacă în cercuri tot mai largi se vorbește astăzi, nu o dată, cu oarecare alarmare, de un «șoc al viitorului», fără a ne neliniști, întrucît o asemenea viziune nu aparține filozofiei noastre materialist-dialectice, esenței însăși a societății socialiste științific concepute și făurite, trebuie să avem în vedere că trăim pe aceeași planetă, că atît progresele ca și multe din vitregiile lumii contemporane nu pot rămîne străine de noi; trebuie în primul rînd să fim conștienți că viitorul pe care-l conturăm cu atît entuziasm dar și rigoare științifică și politică nu va veni singur, nu este un «pămînt al făgăduințelor» pe care ne vom trezi peste noapte. Cum viitorul aparține în mod dialectic tineretului, este firesc ca tinerii să se pregătească pentru această perspectivă. Iar această pregătire se realizează în prezent, fie că e vorba de promoțiile aflate deja în frontul muncii, fie de promoțiile care abia pătrund în universul miraculos al cunoașterii. Etapa pe care o parcurgem — definită drept edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate — este de două ori decisivă: sîntem o țară socialistă în curs de dezvoltare, care are de depășit un mare handicap istoric față de țările avansate și, pe deasupra, trebuie să realizăm acest salt în condițiile unei acerbe revoluții științifico-tehnice. Dacă pînă la ultimul cetățean al țării — mai ales dacă acesta e tînăr — nu am ține seama cotidian de această situație, în spiritul celor mai înalte răspunderi, în fața poporului și a istoriei, am fi condamnați la o soartă pentru care nu numai noi, cei de azi, ci și generațiile ce vor veni ar avea de suferit. Documentele programatice ale partidului, spre satisfacția noastră, au definit foarte exact căile de urmat nu numai pentru a evita o asemenea confruntare dureroasă cu istoria, cu legile obiective de dezvoltare, ci, dimpotrivă, pentru a ne plasa cît mai repede posibil în avangarda progresului multilateral. Ceea ce înseamnă tocmai îmbinarea între o bunăstare materială de care să beneficieze, după necesități, în mod echitabil, toți membrii societății și o viață spirituală și morală care să reflecte pe deplin principiile comuniste ale relațiilor între oameni, ele însele destinate manifestării personalității fiecărui individ. Din perspectiva acestui ideal ce se împlinește în condițiile unui dinamism revoluționar decisiv pentru înaintarea noastră spre comunism, trebuie să abordeze tînăra generație formarea si afirmarea sa.

Din faptul că planul de dezvoltare pe anii 1976-1980 — ca și întreaga perioadă care urmează — este definit drept un cincinal al revoluției tehnico-științifice decurg pentru tineri sarcini cu totul specifice. Simpla îndeplinire a obligațiilor din domeniul producției, cercetării și învățămîntului nu e suficientă pentru niște tineri care se vor și trebuie să fie revoluționari. Noul, indiferent de domeniul în care lucrează sau se pregătesc tinerii, nu se impune de la sine. Mentalitățile învechite pot stînjeni, inclusiv în condițiile noastre, afirmarea a ceea ce este înaintat, a ceea ce determină un progres mai rapid în ridicarea producției și productivității muncii. Cine altcineva în acest caz, dacă nu tinerii, în primul rînd, prin însăși opțiunea lor intimă pentru ceea ce e nou, trebuie să se situeze în avangarda progresului tehnico-științific? Aceasta înseamnă că începînd cu însăși pregătirea școlară, în clasele mici, și terminînd cu inginerii și cercetătorii tineri, cu întregul tineret din producție, tînăra generație trebuie să fie promotoarea unei adevărate mișcări menite să ducă la aplicarea cuceririlor științei și tehnicii celei mai înaintate.

A accepta să mai lucreze după metode și tehnologii învechite, într-un domeniu în care progresul e de mult încetățenit, în care se impun căutări și soluții originale, ar însemna pentru un tînăr că nu și-a înțeles menirea sa revoluționară, că plătește un greu tribut inerției, mentalităților depășite. Manifestîndu-se ca un înflăcărat luptător pentru înfăptuirea politicii partidului, el trebuie să dea dovadă de supremă abnegație, neprecupețind nici un efort fizic și intelectual, bătîndu-se cu toată convingerea pentru justețea unor cauze care, aparent locale, neînsemnate, ținînd strict de sectorul în care lucrează, reprezintă însă o contribuție inestimabilă la realizarea unor obiective hotărîtoare ale dezvoltării generale a țării. O asemenea deviză cum a fost aceea privind tineretul ca factor important al îndeplinirii înainte de termen a actualului cincinal va cunoaște, desigur, nu o simplă reluare a liniilor sale principale, ci o nouă concepere, ținînd de problematica efectiv nouă, complexă, impusă de cincinalul revoluției tehnico-științifice. Mai ales afirmarea spiritului creator al tineretului, preocupare unitară pentru toate vîrstele tinere, în funcție de pregătire, va trebui să confere substanță multor activități cu caracter politico-educativ. A gîndi în mod temerar asupra soluționării unor probleme ale progresului tehnico-științific reprezintă pentru un tînăr, încă de pe cînd se află pe băncile școlii, dovada celui mai autentic patriotism. Punerea în valoare a potențialului de inteligență românească — într-un moment cînd accesul la licențe și tehnologii de ultimă oră, la cuceririle revoluției tehnico-științifice în genere cunoaște aspecte atît de dificile, care costă atît de scump popoarele — devine pentru orice tînăr o îndatorire supremă de conștiință comunistă și totodată terenul cel mai fertil pentru manifestarea energiilor sale creatoare, a ideilor îndrăznețe, a însăși tinereții ca stare de spirit prodigioasă.

Odată cu afirmarea în domeniul producției, al progresului tehnico-științific, tînăra generație actuală, prin însuși faptul că s-a născut și se formează într-o societate nouă, eliberată în bună parte de mentalitățile orînduirilor anterioare, are de îndeplinit un mare rol moral. Nu întîmplător, din acest punct de vedere, Codul moral comunist se adresează în mod nemijlocit tineretului. Societatea comunistă va fi, după cum bine se știe, și societatea celui mai evoluat umanism, a unei morale desăvîrșite. Este de aceea firesc ca făuritorii ei să fie purtătorii acestei noi și superioare concepții despre moralitatea omului. Principiile relațiilor interumane, proprii acestei noi etape de dezvoltare, formarea unor caractere de o aleasă frumusețe spirituală și morală trebuie să constituie pentru fiecare tînăr în parte ca și pentru organizațiile și instituțiile formative ale tineretului un comandament revoluționar al activității cotidiene. Nu o abordare festivistă, lozincardă, nu enunțarea formală a acestor deziderate, ci o acțiune educativă practică, dialectică, o adevărată luptă pentru încetățenirea noilor principii de viață în conștiințele tinere — iată sensul afirmării spiritului revoluționar în domeniul formării morale a tinerei generații. Intransigența și combativitatea, manifestate de pe poziții principial comuniste, consecvente, trebuie să caracterizeze în mod categoric abordarea oricărui aspect moral al activității în rîndurile tinerilor.

Omul societății comuniste, exponentul unei civilizații înaintate și al celor mai umane principii de viață morală este tînărul de azi. De aici decurg înaltele îndatoriri pe care tînăra generație revoluționară le are față de sine însăși și față de țară, față de epoca istorică în care trăim.

NICULAE STOIAN ■

ORA PALTINULUI PITIC

Orașul de pe Trotuș la ora paltinului pitic.

Pentru noi a bătut ora paltinului pitic.

În municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej se construiește febril în acest sfîrșit de toamnă. O piață nouă ia locul tarabelor mizere în jurul cărora, pînă mai ieri, — nu în sensul istoric, ci în cel prozaic, de 24 de ore —, se înghesuiau gospodinele; noi blocuri și magazine întregesc fața microraioanelor 9 și 10; căminele și liceul energetic din «Victor Babeș» se înalță grăbite către cer. Și tocmai de aceea a sunat și ora paltinului.

— Trimiși de-ai noștri au colindat zeci de localități cu industrie chimică mai nouă sau mai veche, pentru ca să se inspire din experiența lor în lupta împotriva poluării — ne spune prim-vicepreședintele Consiliului municipal Anton Hachel. Au ajuns pînă și în deltă, unde, firește, nu căutau industrie chimică.ci plopi și paltini rezistenți la cele mai vitrege condiții de mediu. Ei au poposit și la Giurgiu, unde au descoperit o specie de paltin pitic de care ne legăm mari speranțe. N-am încercat-o încă pe scară largă, dar experiențele sînt încurajatoare. Ne aflăm în plină campanie.

Interlocutorul nostru ne expune un adevărat plan de bătălie, din care nu lipsesc decît hărțile de stat major, stegulețele roșii și albastre, linia mișcătoare a frontului. Într-un anumit sens, front există, ba chiar două. Prima linie se întinde chiar lîngă combinat, unde au fost plantați două mii de plopi pitici, care s-au conformat întru totul dictonului: mici dar ai dracului. Au rezistat cu succes doi ani, acum merg pe al treilea. Un al doilea front a fost deschis chiar în această toamnă: se plantează o centură de protecție lată de circa o sută de metri între oraș și zona industrială. Apărarea — pentru a ne folosi tot de limbajul militar — a fost încredințată tot plopilor pitici, firește. Plantările continuă de zor și pe străzile orașului, care anul acesta s-au înnoit cu 20 000 puieți. Și deoarece nici o armată din lume nu se încrede într-o singură armă-minune, nici edilii, sfătuiți în permanență de specialiști, nu-și mai pun nădejdile într-o singură specie de arbore. Ei fac apel la plopii brumării («rezistă admirabil»), la tei («nu sînt numai poetici»), și acum la paltinul de Giurgiu

Unele idei de viitor aduc mai mult a **science fiction.**

— Ne gîndim ca pe acoperișurile blocurilor de la intrarea în oraș, dinspre combinat, să instalăm filtre, un fel de aspiratoare gigant. După cîte știm, o asemenea soluție nu s-a mai încercat nicăieri la noi. Deși ideea este îndrăzneață, nu ni se pare greu de realizat, dar, în fine, viitorul va decide. Deocamdată, pentru noi a sunat ora paltinului pitic.

Vasta acțiune edilitară antipoluare, care se conjugă cu măsuri eficiente luate chiar în incinta combinatului, nu reprezintă, bineînțeles, decît una din multiplele fațete ale activității gospodărești. În prezent, de pildă, se execută un dig de apărare a malului rîului Cașin, ca pregătire pentru apropiata extindere a orașului. În adevăr, pe celălalt mal va începe la anul construcția microraionului 11, astfel încît în curînd Cașinul va trece chiar prin mijlocul orașului.

Nadia Comăneci a adus sportului românesc medalii de aur; municipiului Gheorghe Gheorghiu-Dej ea îi va aduce o modernă sală de sport. Nu că orașul ar sta rău din acest punct de vedere. Un singur exemplu: din cele zece școli generale de aci, opt se mîndresc cu săli de gimnastică bine utilate; pînă la anul, și ultimele două vor fi la fel înzestrate. Așadar, din 10, 10 — record care poate fi atins, dar nu întrecut. În noua sală de sport se va antrena Nadia: un dar al Ministerului Învățămîntului și Educației, care însă, bineînțeles, n-a avut în vedere un singur copil, ci toți copiii orașului. Dealtfel, la amenajări contribuie și combinatul chimic, și trustul local de construcții, care vor trimite aci la antrenament pe elevii liceului industrial de chimie și ai liceului de construcții. Nu ne-a spus nimeni nimic pe șleau, dar parcă toți se gîndesc: «Dacă s-a putut cu unul, de ce nu s-ar putea și cu altul...? Dacă s-a putut o dată, de ce nu s-ar putea și a doua oară?»

Gînduri nebuloase și mai puțin nebuloase privind viitoarea glorie sportivă a orașului și a unor campioni încă neștiuți.

LIONEL NIȚESCU ■

Fotografie de EMANUEL TĂNJALĂ ■

flacara
literară

RUBRICA MEA

edilitare

Astăzi, cînd edilitatea Capitalei noastre se vădește a fi într-un stadiu foarte înaintat, ne punem întrebarea dacă și în trecut au existat măsuri de apărare a «politiei», cum se numea în vremea fanarioților, orașul metropolă (gr. polis, apoi politeia). Care să fi fost, mă întreb, starea de curățenie a căilor de comunicație? La aceasta și la multe altele ne răspunde bogata culegêre de **Documente privitoare la istoria orașului București (1821—1848),** publicată de învățatul meu prieten, dr. George Potra, în Editura Academiei Republicii Socialiste România. Astfel, la 18 decembrie 1822, după o serie de plîngeri și jălbi reciproce, urmate de judecată, s-a scris în condica Vorniciei, sub semnătura a doi mari vornici ai Țării Românești, anume Istrate Crețulescu și Neculaie Golescu, angajamentul pe care și l-au luat tabacii, de a nu mai arunca «murdalîcul» (gunoiul) în vadul de pe malul Dîmboviței și pe uliță, iar cine va mai face una ca aceasta, «să fie de gloabă (amendă) și de pedeapsă». Exista, în 1823, o eforie a Casei podurilor, care îngrijea de ceea ce am numi astăzi asfaltarea Capitalei. «Podurile» erau străzile sau căile «podite», așternute cu «podine», adică cu scînduri de lemn, expuse periodic putrezirii și deci nevoii de reparație. În marele incendiu din martie 1823, pornit de la casele Drugănescului, din dosul actualului Muzeu de Istorie Națională (fost Poșta Centrală), nu arsese numai cea mai mare parte din centrul comercial al Capitalei, dar și, printre altele, pe Podul Șerban Vodă, «podinile și urșii» (minghinelele, șuruburile de lemn). Calea ajunsese în așa hal că nu mai putea «trece om nici călare, nici pă jos». În cererea adresată domnitorului pămîntean, Grigore D. Ghica, la 26 aprilie 1823, de marii prelați și dregători ai Țării Românești, se precizează că va fi nevoie de «podini 919, urși 150, care fac peste tot 1069». Pentru preîntîmpinarea unor sinistre ca acela recent, anaforaua (cererea oficială) boierilor amintește de măsurile ce se luaseră cu aproape douăzeci de ani în urmă, «după primejdia focului ce s-a întîmplat aici în politie» și au cerut, ca măsură de precauție, ca «toate binalele (casele) cîte s-au ars să fie datori stăpînii a le face din zid». Pînă atunci, cele mai multe case din București erau de lemn sau din chirpici.

O măsură de ordin sanitar, luată de același domnitor la 27 iulie 1824, interzicea copiilor scalda în Dîmbovița, pentru că «să întîmplă de să înniacă».

Cu prilejul ciumei din toamna aceluiași an, domnitorul poruncea închiderea cîrciumilor și rachieriilor, vînzarea băuturilor printr-o ferestruică și spălarea banilor în oțet, ca mijloc de dezinfectare.

Circulația interurbană, în asemenea momente, era reglementată cu învoire de la Casa privigherii (vigilenței!). Aceeași Casă cerea pedepsirea unui preot care a «sărit cu zurbalîc» asupra epistatului, care, așadar, se răzvrătise contra ordinii publice.

În 1830, Kisseleff înființează «Comisia întocmită pentru înfrumusețarea politii Bucureștilor» și de aci înainte, construcțiile nu se mai fac decît după anumite norme de aliniere și în raport cu casele din jur. Una din primele dispoziții ale acestei comisii datează de la 22 martie. În octombrie 1831, Sfatul administrativ al țării dispune reorganizarea breslelor de neguțători și meșteșugari, și fixează «drepturile și datoriile patentarilor» (a breslașilor cu patentă, adică cu diplomă și autorizație).

Substanțiala prefață semnată de G. Potra introduce magistral în hățișul documentelor.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

poșta literară

Nicu Murgășanu — Hunedoara. Dacă vreți să scrieți poezie, trebuie să acceptați că unul este limbajul obișnuit, pe care îl folosim în conversație, și altul este limbajul artistic. Ideile pentru care militați, nobile, fără îndoială, nu sînt transfigurate artistic, astfel încît rămîn niște enunțări generale, cu care toată lumea e de acord, dar care nu emoționează pe nimeni. Aveți ce spune, de asta sînt sigur, așa că ar trebui să meditați mai mult asupra mijloacelor dumneavoastră de expresie, care sînt încă deficitare.

Luminița Vlăduceanu — Constanța. Compuneri sentimentale, de adolescență. Dacă nu reușiți să depășiți faza acestor pagini cuminți, poezia va rămîne pentru dumneavoastră un tărîm inaccesibil.

Treisprezece — Fălticeni. Politicos ar fi fost să vă prezentați. Teama nu este cîtuși de puțin justificată: scrieți bine. De aceea vă așteptăm și cu alte pagini, semnate cu numele real, însoțite și de o scurtă prezentare biografică. Cred că numărul pe care l-ați ales ca pseudonim vă poartă noroc!

Cornel Negrea. Posibilități literare evidente. Ne-au plăcut mai mult **Căutare, Marea încolțire, Nebănuitele urme.**

M.V. Bratoșcă — Tîrgoviște. **Joc de-a dragostea printre stele,** cu aparența ei de descîntec, cu atmosfera ei încărcată de sugestii e o poezie bună. Ne-au dezamăgit însă celelalte pagini pe care ni le-ați trimis — naive, reci.

G.A. ■

gîlceava înțeleptului cu epoca sa

«În seara zilei de 27 noiembrie a.c., profesorul Nicolae Iorga a fost ridicat de către necunoscuți de la locuința sa de la Sinaia. Măsurile grabnice, luate în cursul nopții de către autorități pentru aflarea și eliberarea fostului prim-ministru, au rămas fără rezultat. În dimineața zilei de 28 noiembrie a.c., Legiunea de Jandarmi Prahova a găsit corpul neînsuflețit al profesorului Nicolae Iorga în comuna Strejnic (Jud. Prahova), străpuns de 6 gloanțe de revolver.» Cu acest comunicat al Președinției Consiliului de miniștri, publicat în 30 noiembrie 1940, începe zguduitoarea carte a lui Mihai Stoian, **Moartea unui savant: Nicolae Iorga,** care încearcă să elucideze împrejurările asasinării marelui savant. Mihai Stoian a consultat în mod evident numeroase documente, a strîns probe ca un adevărat anchetator și apoi le-a așezat într-o ordine cît mai adecvată scopului său, acela de a condamna fărădelegea comisă atunci de legionari, «cărora logica li e la nivelul ortografiei» (N. Iorga). Dar cartea sa nu se rezumă la reconstituirea cît mai exactă a monstruosului asasinat, ci oferă o imagine copleșitoare a situației politice din România sub regimul lui Antonescu, precum și a altor țări unde la putere ajunseseră fasciștii sau a acelora care au avut de îndurat agresiunea hitleristă. Cartea sa descrie gîlceava unui înțelept cu epoca lui, pe care nu o acceptă și luptă pentru instaurarea unei lumi mai drepte, este o meditație gravă despre divorțul dintre cultură și teroare: «Intrigi, confruntări acute (servicii de spionaj), abilitate și abjecție, temeri reale și terorism etc. — și un om muncind din răsputeri ca să-și consolideze opera (1 250 de cărți — 25 000 de articole)». (p. 187).

GEORGE ARION ■

CRONICA LITERARĂ

poezia imnică

Surprinzătoare, dar nu și imprevizibilă această ediție de autor a lui Ioan Alexandru. Ea cuprinde, normal, doar o parte din ce a scris pînă acum poetul. Totuși domină covîrșitor **Imnele bucuriei** (1973). Selecția se arată de la început extrem de severă; parcă vrea să justifice (retrospectiv) un program pînă acum inexistent. Conștiința poetică, din ce în ce mai tranșantă cu ea însăși, se află în dezacord cu spontaneitatea frustă de odinioară a versului. Odată cu programul «imnic» apar însă primele semne de manierism. Profilul poetului (ne vine greu deocamdată să-l uităm pe **Ion** Alexandru) e substanțial retușat, cu toate că în **Bucurie,** un psalm rilkean din **Vămile pustiei,** sîntem avertizați în acest fel patetic: «Nu mai văd nimic de bucurie — un vulcan/ Încins clocote-n miezul meu ce va izbucni/ Curînd să limpezească pămîntul.»

Sub aparențe hermetice, **Imnele** sînt, în detaliu, poeme ale luminii. Nu ne gîndim neapărat la Blaga și nici la expresioniști. Simbolul (poate — ziua veșnică: «Un răsărit ce nu se mai termină») e aici mai mult un pretext pentru cîntecul spiritualizat. «Lumina lină» înseamnă desigur iluminare interioară (opusă, de exemplu, durerii crispate din **Infernul discutabil),** dar și stare de veghe, condiționată bineînțeles de un ceremonial cosmic: «Lumină lină lini lumini/ Răsar din codri mari de crini./ I-atîta noapte și uitare/ Și lumile au pierit din zare./ Au mai rămas din veghea lor/ Luminile luminilor». Pînă și decorul (mitic) pare să fie tot de esența luminii: «Dar tu neam limpede picurat/ Pe dealurile Transilvaniei».

Altfel, Ioan Alexandru are imaginație vizuală, dusă cîteodată pînă la absurd: «Abia apuci să aprinzi o lumînare și să-ți vezi mai vezi/ O dată capul stins lîngă geamu-nnoptat». Supremația privirii, metafora ochiului sînt altele decît la Nichita Stănescu: «Ce țărmuri, ce tărîmuri, ce lumini/ În zona ochiului se-nclină/ Eu nu pricep nimic, eu numai văd/ Sînt numai ochi, lumină din lumină».

Psalmistul însingurat («Pribeag pe colinele părăsite») încremenește uneori în **starea lipsei de stare.** Alteori se simte numai «fugă» și «agonie». Reacția antitetică indică un moment de încordare maximă în fața misterului. Într-o elegie Ioan Alexandru percepe tradiția ca moarte: «Acasă — așadar în bîrlog, la străvechiul jug, în stră-/ Vechile straie de rob pe cîmpia putredă de oseminte.../ Drumu-ndărăt e ușor, drumul spre moarte./ (...) Drumul spre-ai tăi cum s-a spus./ Între ai tăi...»

Patria, așa de frecventă în versurile din volum, e toposul idealizat. Aceasta deoarece poetul însuși vede plaiul ca **topos de foc.** În aceeași ordine, nunta (ca ritual de cunoaștere) reprezintă forma superior transfigurată a erosului, comuniunea de spirit cu vatra nestinsă (la propriu) a strămoșilor. Desigur, lumina îndeamnă la reculegere lăuntrică. De unde și pornirea către origini. Poetul trebuie să fie în grai (zice Ioan Alexandru), în patrie; adică într-o interioritate mai vastă și mai profundă. Există cu alte cuvinte ceva mai lăuntric decît noi înșine, lumina (de data asta din afară) care ne poartă către miezul ființei. În orice caz, tabloul vizual concret devine aproape o excepție: «De departe sînt munții,/ Cu păduri multe și mari,/ Munții noștri în care mișună/ Sălbăticiunile. Ursul și cerbul/ Și capetele mari de stînci prin lăcașuri ascunse...»

Poemul imnic renunță la orice convenție epică, aglomerînd, aparent haotic, stări și imagini foarte eterogene. Lipsește parcă intuiția timpului. Metafora tinde astfel către vizionarismul extatic, prin raportare și la obsesiile purificării ascetice. Ritmica liturgică (mai persistă și ecouri din Hölderlin și poezia greacă asimilate însă) convine cel mai bine unui asemenea tip de discurs. Ce-i drept, limbajul mitologizant (nu mistagogic) întrucîtva compromite fiorul. Poetul vrea să povestească vizionar și conștient de arta lui, se apără: «Iertat îmi fie Doamne/ Graiul parabolic și simboalele/ Ce mă ocrotesc». Oricum, greu de admis o construcție ca aceasta: «Din deal în deal doxologind»!

Vocația poetului e pînă la urmă tragismul absolut, ca sursă de imn; «Stinsă-mpărăție, cum stai aici cu zborul/ Retezat și ciocu-nfipt în noaptea din pustie./ Sophia — în frigul nopții atunci, Funia/ Clopotului meu himeric și cînd a fost/ Spre ziuă mă lăsai să cad cîntînd/ În marele-ntuneric.»

În plus, **Imnele** sînt «un dar pentru neam». Ridicarea poeziei patriotice la însăși condiția lirismului e o tentativă meritorie, ce se cuvine încă subliniată. Cităm, oarecum la întîmplare, versuri memorabile: «Garoafa sîngeră colina/ Și Transilvania-i un Imn/ Al zorilor fără de moarte/ Din ceasul zilei fără de sfîrșit./ Moldova veac molatec./ Liturgic miez de nopți ce mistuie din sine/ Veghind odihna Domnului Sfînt,/ Cel Marele Ștefan./ Din Țara Românească vin holdele și pîinea// Pe masa sărbătorii».

CORNEL MORARU ■

literatură și angajare

La o examinare fără prejudecată a fenomenului literar românesc actual (ca și a celui dintotdeauna dealtfel) vom decide că angajarea creatorului e nota de sus a scrisului de sens și rezistență în care viața nu e privită cu superioritate, ci drept veritabilă implicare, drept atitudine vie și deliberată, drept mod de a «minui» existența pentru a ajunge la adevăr.

Cărți cum ar fi: **1907** *de Tudor Arghezi,* **Un om între oameni** *de Camil Petrescu,* **Scrinul negru** *de George Călinescu,* **Facerea lumii** *de Eugen Barbu,* **Morometții** *de Marin Preda,* **Roșu vertical** *de Nichita Stănescu,* **Zoosophia** *de Ion Gheorghe,* **Imnele bucuriei** *de Ioan Alexandru, probează adevărul că prin atitudinea angajantă a scriitorului literatura descrie lupta ca pe un element sigur de transvaluare a tuturor valorilor omenești, știind că adevărul nu poate fi adjudecat decît prin gest special, de dăruire, prin intenția finalizată estetic și avînd drept scop și stea polară: eliberarea vieții de minciuni, abdicări eventuale, deformări și ricoșeuri morale.*

Privită lucid, în opere precum cele citate mai sus, dar și în multe altele, literatura ne apare ca nevoie artistică de a crea opinie publică, de a sprijini memoria morală a figurii se stil, de a recunoaște, totuși, implicarea socială a artei drept completă experiență dialectică, văzînd cuvîntul sinonim și echivalent al vieții drept fenomen și esență, moment și raport, întreg și parte; prin urmare, ca opțiune.

O atare literatură, oricît ar fi ea de neașteptată la nivelul expresiei propriu-zise, va exclude formalismul și orice reprezentări «homomorfe» ale estetismului însuși, ilustrînd cu forță și pregnanță într-un mod lipsit de vreo eventuală contrazicere interioară, ideile expuse de Lenin în **Organizația de partid și literatura de partid** *care scria cu siguranță despre literatură ca despre «o literatură liberă pentru că nu lăcomia și carierismul, ci ideea socialismului și simpatia față de oamenii muncii vor recruta noi și noi forțe din rîndurile ei. Aceasta va fi o literatură liberă pentru că ea va servi nu unei eroine blazate, nu celor zece mii de sus, care se plictisesc și suferă de obezitate, ci milioanelor și zecilor de milioane de oameni ai muncii, care reprezintă floarea țării, forța ei, viitorul ei.»*

Scrutind, în replică și cu egală atenție și stimă, literatura ca și modelul ei ce-o depășește: viața, vom putea constata că angajarea (deliberativă, superioară, voluntară) este de la bun început o atitudine etică.

DAN MUTAȘCU ■

OPINII

accesibilitatea poeziei (I)

Am mai scris despre această temă în această revistă. Tema rămîne, desigur, actuală și dezbaterea ei e bine să aibă loc în fața unui public mai larg decît cel al revistelor literare.

Problema însăși a accesibilității și-o pune mai cu seamă un asemenea public adus prin formele generalizate de învățămînt la pragurile culturii și la impresiile artei. Este, aceasta, una din consecințele cele mai însemnate — pe plan cultural — ale revoluției socialiste.

Faptul că accesul la poezie preocupă încă un număr impresionant de oameni este cu atît mai îmbucurător cu cît nu putem să-l raportăm la criza reală de audiență prin care trece poezia din Occident. În vreme ce la noi tirajele «clasicilor» ca și cele ale contemporanilor se epuizează destul de repede, în Franța, de pildă, criticii înșiși recunosc, nu fără amărăciune, că poezia s-a cam «răsuflat».

Existența unui sentiment intens al poeziei la cititorii noștri verifică din plin tinerețea noastră spirituală și disponibilități sufletești încă neistovite. O asemenea receptivitate se cuvine să fie întreținută prin toate mijloacele, astfel încît ridicarea pe trepte mai înalte de civilizație să nu diminueze interesul pentru poezie ci, dimpotrivă, să-l sporească. Deosebirea fundamentală între universul spiritual al societății socialiste, în fazele ei superioare de evoluție, și universul spiritual al «societății de consum» trebuie să apară și în atitudinea diferită față de poezie.

Dar a cui este această atitudine și față de ce fel de poezie se manifestă? Iată întrebări care se pun mai rar cu toate că sînt neapărat necesare în chiar complexitatea lor. Generalizările grăbite și concluziile vin tocmai dintr-o perspectivă globală, nediferențiată.

Poezia unei epoci este diversă și a vorbi despre ea ca despre o entitate omogenă înseamnă a coborî valorile mari și a înălța mediocritățile. Accesibilitatea însăși trebuie măsurată în chip diferit.

Ce se poate face pentru ca, pe de o parte, marele public să nu fie pierdut pentru poezie, iar pe de altă parte, poezia să nu se piardă pe sine? Rețete simpliste sînt ușor de dat, eficiența lor în timp e însă mai mult decît îndoielnică.

Între cea mai înaltă valoare poetică și cea mai mare răspîndire — spre a lua în discuție extremele — este o anumită tensiune care nu trebuie absolutizată, dar nici ignorată.

Ca orice altă artă, poezia e destinată unui receptor de care depinde fără să vrea și uneori chiar fără să știe. Cum spunea cineva, dacă singurul supraviețuitor al unui cataclism universal ar fi poet, e greu de admis că el ar mai scrie poeme.

Dependența poeziei față de receptorul ei este indiscutabilă, dar accesibilitatea largă nu trebuie confundată cu valoarea. Ideea a fost susținută în anumite împrejurări, excepțiile sînt în acest caz prea numeroase.

Ceea ce nu înseamnă, desigur, că problema accesibilității este indiferentă din punct de vedere estetic și că poeții nu trebuie să aibă în vedere asemenea preocupări pe care — în realitate — orice conștiință artistică responsabilă o implică.

Angajarea scriitorului înseamnă, printre altele, și dependența recunoscută față de public. Spre a nu fi convențional, întrebarea «pentru cine scriem?» așteaptă un răspuns diferențiat.

Realitatea este că poezia trebuie gîndită și scrisă pentru oameni, pentru cît mai mulți oameni, nu pentru o elită distilată. Poezia poate și trebuie să devină un fenomen de masă.

MIRCEA MARTIN ■

a da și a lua

Cei care iubesc cu adevărat filmul, la bine ca și la rău, cei care nu i-au pus niciodată sub semnul îndoielii rosturile nobile ale existenței sale, care nu i-au dat cu tifla, în numele unor mofturi pseudointelectuale, nu pot să-i treacă cu vederea nici păcatele, mai vechi sau mai noi. Unul dintre ele ar fi și tandrețea perfidă cu care îi exploatează, uneori, pe actori. Cunoaștem cu toții genericele ce anunță «Guest star» (vedetă-oaspete, cum ar veni, sau invitat de onoare), ori «Con la partecipazione straordinaria di...», după care urmează, și într-un caz și în celălalt, un nume cu rezonanță. În anumite condiții, procedeul își are, desigur, nu numai foloasele sale imediate (pentru ținuta filmului și punga producătorului), ci și farmecul său incontestabil: anunțarea unui mare artist aflat nu pe post de protagonist, ci în trecere capătă caracterul unui joc complice cu spectatorul, căruia i se făgăduiește o revedere cu X sau Y, dar nu se știe în ce moment al filmului, acum, acum trebuie să pice El sau Ea. Apariția pe ecran a unui monstru sacru sau a altuia, pentru numai cîteva minute, mai poate însemna și un omagiu adus cinematografului, un gest de generozitate și de neaplecare spre beneficiul imediat măsurabil. Prezența copleșitoare a lui Orson Welles în «Steaua sudului», a lui Smoktunovschi în «Îmblînzirea focului», plutirea de vis a Avei Gardner în «Viața și vremea judecătorului Roy Beam» — ca să dăm numai cîteva exemple nu prea îndepărtate — au fost tot atîtea prilejuri de bucurie. Cinematograful românesc cunoaște și el din plin solidaritatea marilor săi interpreți, dar ar fi nedrept din partea noastră să nu ne întrebăm: este ea, oare, totdeauna răsplătită? Un răspuns onest nu poate ocoli o anumită tristețe: într-un ceas al judecăților drepte, filmul nostru nu poate sta cu capul sus în fața unora dintre interpreții noștri de frunte pe care uneori îi uită cu anii ori cărora, tot cu anii, le oferă cu consecvență partituri în care talentul se simte ca într-o strîmtoare căreia încearcă să-i dea un ochi de lumină. Nu o să-mi ascund mîhnirea de a-i vedea, pe unii dintre ei, într-un costum ori sub o mască de epocă, apariții fulgerătoare în filme istorice, ca într-un travesti menit să ne amăgească cu iluzia că actorul sau actrița din fața noastră ar fi și nu ar fi cel știut și așteptat. Desigur, este întru binele unui film precum «Cantemir» să-l aibă pe George Constantin în rolul episodic al turcului Mehmet; ecranul se încarcă cu o electricitate aparte, bine cunoscută din alte experiențe, dar nu putem alunga pe pustii demonul răutăcios care ne șoptește: cîte mari roluri cinematografice a avut George Constantin, pe care îl numim, din cînd în cînd, și Falstaff al artei noastre interpretative? De cînd nu am mai întîlnit-o pe Liliana Tomescu pe ecran? Cum prea frumos ar spune cineva, «mult mai demult decît ne-am putea noi aduce aminte». Iat-o, în același film, într-o grațioasă compoziție de roabă mută (turcoaică și ea), lichidată după numai cîteva minute. Dar scăpărătoarele Carmen Stănescu și Mariana Mihuț? Care este filmografia lor? Azi un rolișor, peste cîțiva ani altul. Cînd a fost nevoie de o secvență cu puțină sare și piper, în «Mușchetarul român», au fost chemate sub arme. Nu vom ascunde că recenta revedere cu Liviu Ciulei (mai greu de recunoscut sub masca lui Leibnitz) a avut și tributul ei de amărăciune; omul de teatru, omul de cinema, omul de cultură, dispare după cîteva replici. Astfel de scurte întîlniri ar trebui să fie, în mod firesc, adevărate prilejuri de sărbătoare dacă cinematograful ar avea conștiința împăcată față de toți aceia care îi dăruiesc, fără să stea pe gînduri, întreg prinosul lor de har și inteligență artistică. Deocamdată însă, în raporturile sale cu unii dintre marii noștri actori, filmul continuă să își tragă spuza pe turta sa, să ia mai mult decît să dea, să își amîne plata datoriilor.

MAGDA MIHĂILESCU ■

GILDA MARINESCU — tulburătoarea artistă a Teatrului Nottara.

Fotografie de ELENA GHERA ■

curier muzical

Florin MUNTEANU — Iași: V-am expediat răspunsul prin poștă. Aprobăm ideea unor eventuale întîlniri ale membrilor Cenaclului Flacăra cu «membrii susținători». **Marcel GHERGHELESCU — Buzău:** Vom publica un articol despre **Progresiv TM** — formația dumneavoastră favorită. **Prof. Gh. N. DUMITRESCU — Bistrița-Mehedinți:** Urmărim cu interes activitatea dumneavoastră laborioasă de activist și pionier pe tărîmul valorificării folclorului nostru și al revistelor folclorice **(Izvorașul).** Sîntem mișcați de cuvintele calde adresate redacției noastre și autorului articolului despre festivalul folcloric **Cîntecele Oltului. Iulia GHEAȚĂ — Moneasa:** Am propus redacției muzicale TV reluarea filmului despre festivalul **Maria Tănase,** precum și programarea, într-o emisiune, a cîștigătoarei ultimei ediții, Maria Răchiteanu Voicescu. **Costel DUȚĂ — București,** 15 ani: Vom solicita un interviu de la cîntăreața dumitale preferată, Angela Similea. Totodată îți publicăm adresa, conform dorinței exprimate de a coresponda cu alți tineri iubitori ai grupului Phoenix: str. C. Brîncoveanu, 115, bloc VB, ap. 11, sector 5. **Marioara ROTARU — Hunedoara:** Vă promit eu, solemn de astă dată, interviul cu Irina Loghin, anunțat încă de acum un an la Curier. **Prof. Constantin CATRINA — Brașov:** Am primit afișul și banderola cu «în duet BĂLĂLĂU BĂIATUL MAMII» aplicată peste afiș. Ce părere am? Vă voi răspunde la **Racul. Constantin I. MĂDULARU — Drăgășani, Ilie POPESCU — Doba, Olt, Ilie CHIȚU — Sibiu, Victor MĂNESCU — București** și ceilalți «cenacliști înFLĂCĂRAți»: După cum ați putut afla și din presă Cenaclul Flacăra și-a reluat activitatea mai întîi în cadrul **Festivalului de toamnă,** ce s-a desfășurat în prima sa ediție la Teatrul «Ion Creangă», apoi la Cluj-Napoca în cea de a II-a ediție, (ediția a III-a se va desfășura luni 27 octombrie la Iași), urmînd ca ulterior să-și continue activitatea normal, în cadrul ședințelor de luni seara. Invitațiile pentru Cenaclu se pot procura, ca și pînă acum, de la sediul redacției. Piața Scînteii, nr. 1. **Dana SOCEANU — București:** Din scrisoarea Sandei Marila, reprodusă parțial — din motive de spațiu — într-un număr trecut al revistei, a reieșit, sperăm, că Mircea Vintilă este un autentic cîntăreț folk nu pentru că ar cînta exclusiv versurile unor poeți consacrați, ci pentru sensibilitatea și valoarea strict muzicală a compozițiilor sale.

NICOLAE SPIRESCU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

teatrul și cenușăreasa

Acum un an și ceva, la Teatrul «Ion Vasilescu» s-a produs un mic cutremur, ca în laboratoarele care simulează seisme în miniatură. Dar ecourile sale s-au difuzat în toate sensurile, implicînd o seamă de foruri chemate să investigheze situația creată și, evident, să ia măsurile necesare pentru evitarea unor asemenea «zguduiri» în viitor. Sesizați și noi, la revistă, am încercat să analizăm care sînt cauzele acestui traumatism într-un colectiv de teatru cu o activitate foarte complicată. Ne-am dat seama, de la început, că ne angajăm într-o întreprindere confuză care depășește cadrul unei publicații ce se respectă. Iată-ne revenind într-un moment în care problemele jenante ale incidentului de atunci au fost depășite.

Acest teatru a avut întotdeauna o poziție ingrată în ansamblul celorlalte colective dramatice. Și-a desfășurat activitatea de cele mai multe ori într-un anonimat decent, ca o trupă ambulantă ce amintește «căruța cu paiațe», prăfuită și împotmolită prin noroaiele drumurilor de altădată, cu actori moțăind noaptea prin autobuze pe suspensii demodate, cu decoruri înghesuite și uzate de prea multe montări și demontări, continuînd să rămînă la periferia vieții teatrale bucureștene. De curînd, ca și cum toate acestea nu i-ar fi fost de ajuns, și-a mutat sediul într-un local care a aparținut pînă nu demult Teatrului «Ion Creangă». Situație, de asemenea, ingrată în raport cu publicul. Pentru că publicului nu-i place să i se joace farse cu adresele teatrelor pe care le frecventează! Ca să nu vorbim de faptul că sînt încă foarte mulți oameni în București care mai cred că Teatrul «Ion Creangă» își are sediul unde se află acum localul Teatrului «Ion Vasilescu». Și, dacă vă aduceți bine aminte, cîndva, aici a fost una din sălile Teatrului Țăndărică, apoi chiar un cinematograf cu nume de mare poet român.

«Să revenim! Deci, acum un an și jumătate în Teatrul «Ion Vasilescu» s-a petrecut un cutremur — cu unele rezonanțe la «restaurantul Siretul», după opinia directorului Nicolae Frunzetti. Cîțiva actori, un regizor de talent și om de cultură (citiți Călin Florian) s-au declarat în dezacord cu linia de conducere a teatrului, cu optica lui Nicolae Frunzetti asupra locului și rostului acestui teatru în peisajul scenelor bucureștene, teatru de caravană și de insomnii, în care actorii se deprofesionalizează cu un repertoriu nereprezentativ, de slabă factură educativă etc. Problemele care se puneau cu acuitate atunci erau: ce fel de teatru trebuie să fie pînă la urmă acesta? Teatru cu sediu administrativ în București și cu spectacole în deplasare? Teatru cu sediu în București, cu spectacole în București și în deplasare? Teatru cu un repertoriu obișnuit din dramaturgia clasică și contemporană sau teatru de revistă și de music-hall? Teatru pentru publicul din provincie, referindu-ne în special la spectatorii din orașele, comunele, satele și cătunele din județele limitrofe? Teatru cu public eterogen de oraș-metropolă, de cartier cu gusturi și preferințe estetice specifice?

După îndelungi deliberări s-a convenit că Teatrul «Ion Vasilescu» trebuie de fapt să răspundă dezideratelor pentru care a fost creat, adică să răspundă cu aplomb și cu înalt coeficient calitativ la toate întrebările puse mai sus! Evident, cu condiția supremă ca teatrul să facă educație prin artă! Dar, ne întrebam noi încă de pe atunci: În ce măsură spectacolele de revistă, cu montări mirobolante și luxuriante, amintind programele de cabaret nocturn, sînt pe măsura publicului din comunele și satele frecventate? Și în ce măsură repertoriul de la sediu satisface exigențele unui teatru profesionist la nivelul pretențiilor noastre șlefuite prin atîtea și atîtea reprezentații? Sau, mă rog, în ce măsură cele două secții ale teatrului fac o politică realistă în funcție de obligațiile lor față de un public situat la antipozi? Unii au cerut, acum un an și ceva, demisia directorului teatrului, Nicolae Frunzetti, ca responsabil principal pentru deficiențele evidente ale activității ansamblului care cuprinde cîțiva actori valoroși. Dar s-a pus întrebarea: cine îl poate înlocui? De fapt, cine adică ar fi în stare să-și asume răspunderea unui teatru cu un profil atît de paradoxal și cu o activitate de turneu, după opinia actorilor, stresantă? Toate acestea în conjunctura în care și celelalte teatre din București au de asemenea datoria de a se deplasa în provincie, de a-și prelungi activitatea printre oameni așezați, prin forța împrejurărilor, departe de sediile sălilor din București.

Directorul Nicolae Frunzetti nu a fost demis. Mulți actori din teatru îl privesc acum ca pe un personaj infailibil. Nu. Directorul Nicolae Frunzetti nu e infailibil. Se pare însă că ambiția de a păstra acest teatru în actualul profil depășește posibilitățile celor care răspund de el. Acest teatru poate fi revitalizat, reproiectat în atenția opiniei publice nu prin spectacole improvizate de revistă, ci printr-o activitate de înaltă calitate și de perspectivă, de rezonanță în conștiința spectatorilor, prin organizarea sa ca **teatru popular!** Pentru că, în fața sarcinilor și răspunderilor pe care le avem față de public nu se poate invoca la infinit scuza jenantă, mioagă a **teatrului-cenușăreasă.**

A. DOHOTARU ■

record electrecord

Priviți fără atenție urîta copertă, ambalajul **unuia dintre cele mai bune discuri produse de Electrecord anul acesta — «Sugar Baby Love», un disc despre care se poate** afirma că e un adevărat record pentru Casă, din multe puncte de vedere; iar în sens negativ, chiar și din acela al graficei. În eventualitatea că acesta ar fi fost primul L.P. dintr-o serie destinată exclusiv sugarilor, lipsa lor de experiență de viață l-ar fi putut scuza pe eventualul grafician, care știe el probabil de ce nu semnează coperta (coperta, nu ștatul de plată). Acest disc este însă o continuare îmbunătățită a seriei «Meridiane Melodii», așa că nu-i putem ierta nici poza proastă, nici prezentarea deosebit de ternă a mapei, sperînd din inimă că asistăm la ultima zvîrcolire a «balaurului cu trei capete» (1. prost-gust; 2. dezinteres; 3. platitudine, banalitate) pe tărîmul copertelor Electrecordului. În primul rînd, trebuie tăiate aceste capete; în al doilea rînd, este necesară o cît mai strînsă conlucrare între *toți* factorii care contribuie la elaborarea discului-produs finit, astfel ca autorul copertei să știe — și să țină seama — ce și cum se cîntă pe discul respectiv, și în funcție de asta să comită proiectul. În al treilea rînd, poate n-ar strica să participe la acest proces și interpreții înșiși, dat fiind că, de cîte ori au făcut-o pînă acum, copertele rezultate au fost excelente (vezi cazurile Phoenix, F.F.N., Sfinx). În orice caz, se simte nevoia unui suflu tînăr printre cei care fac grafica mapelor!

Terminînd cu acest «record», să trecem la recordul propriu-zis. Rezultatele muzicale la care ajunge acest «Super Grup Electrecord» sub conducerea excelentului saxofonist Dan Mîndrilă și cu de asemeni excelenta colaborare a maestrului de sunet Theodor Negrescu sînt uimitoare, instrumentiștii luptînd cu înverșunare pentru obținerea fiecărei nuanțe, a fiecărui efect. La interpreți asistăm la debutul pe disc al unora dintre cele mai bune voci ale țării (lucru de care vă veți convinge la prima ascultare), deși mai puțin cunoscute publicului larg, Gil Dobrică (Ray Charles-ul nostru); un roșu și negru Mircea Vlad; Iuliu Merca — demonstrație de stiluri, pur și simplu; Petre Iordache (v-amintiți «Peste vîrfuri»?) și Sergiu Zagardan. Sexul slab este din plin reprezentat de Păunița Ionescu și de Valeria Mezei (care pe disc apare ca Valerai Mezö!?!?).

Se cuvine să omagiem cu acest prilej și aportul redactorilor unor asemenea discuri, prea des uitați, care, în cazul de față, poartă un singur nume: Iulia Maria Cristea. Dealtfel, acest nume l-am întîlnit pe mai toate discurile pop, folk, rock de calitate realizate la Electrecord.

CORNEL IONESCU ■

TOPUL CENACLULUI FLACĂRA

1) **Țara mea** *(Tudor Gheorghe — Ioan Nenițescu)* — Tudor Gheorghe. 2) **Pămîntul deocamdată** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă. 3) **Potpuriu** — Dumitru Fărcașu. 4) **Caii liberi** *(Dan Chebac — Adrian Păunescu)* — Dan Chebac. 5) **Cîntec de petrecere** — Adriana Ausch. 6) **Republica** *(Adrian Ivanițchi — Claudiu Iordache)* — Adrian Ivanițchi. 7) **Postalionul** *(Nicu Alifantis — Radu Stanca)* — Nicu Alifantis. 8) **Cozma Răcoare** *(Evandro Rossetti — Nicolae Labiș)* — Evandro Rossetti. 9) **Cu iubirea de moșie** *(ValeriuSterian — Ion Horea)* — Valeriu Sterian. 10) **Cum se naște un mit** — Doru Stănculescu. 11) **Noi nu** *(Anda Călugăreanu — Nicolae Labiș)* — Anda Călugăreanu. 12) **Balada lui Fărămiță Lambru** — Radu Gheorghe 13) **Urbs, urbis** *(Romeo Ghiur — Al. Andrițoiu)* — Romeo Ghiur.

după cum am mai făcut cunoscut,
luni 27 octombrie 1975, cenaclul flacăra va susține
în sala sporturilor din municipiul iași,
în cea de-a treia sa ediție,

FESTIVALUL DE TOAMNĂ – FLACĂRA 1975

Și-au anunțat prezența: TUDOR GHEORGHE, FLORIAN PITTIȘ, MIRCEA VINTILĂ, ADRIANA AUSCH, DAN CHEBAC, EVANDRO ROSSETTI, ANDA CĂLUGĂREANU, VALERIU STERIAN, DORU STĂNCULESCU, MIHAI STAN, într-un mesaj de ultima oră ni se confirmă participarea formației phoenix.

Biletele pentru cele două spectacole care încep la orele 17 și, respectiv, orele 20, se mai găsesc la agenția de bilete a Teatrului național din Iași și, în ziua festivalului, la casele de bilete ale sălii sporturilor.

De asemenea, reamintim cititorilor noștri că în ziua de 28 octombrie 1975, Cenaclul Flacăra va susține două ședințe în orașul Pașcani și în comuna Ruginoasa.

cine, ce, unde, cînd

● Teatrul Nottara a prezentat de curînd, în premieră, piesa «Ultima oră» de Mihail Sebastian, regizată de Valeriu Moisescu, în decorurile semnate de Paul Bortnovschi. În distribuție, George Constantin, Marin Moraru, Melania Cîrje, Ștefan Iordache, Sandu Sticlaru. Spectacol care mai ales din punct de vedere regizoral devine la un moment dat aberant, ne face să regretăm «Steaua fără nume» interpretată de Radu Beligan sau Costache Antoniu, Ion Finteșteanu, Nichi Athanasiu sau Ion Iancovescu acum douăzeci de ani și ceva. Asupra acestei premiere vom reveni mai atent în unul din numerele viitoare! ● Primul concert simfonic pentru studenți susținut de Filarmonica «George Enescu» sub bagheta dirijorului, din păcate cam itinerant pe meridianele lumii, Mircea Basarab, a avut loc luni 20 octombrie 1975. Inițiativă demnă de ovații cu o singură condiție: să nu intre în anonimat și să constituie prin fiecare concert al său un eveniment, nu un divertisment mediocru fără valențe educative și la care, eventual, unii orchestranți se mai și amuză în timpul execuției partiturii! ● La Teatrul Giulești poate fi urmărită în continuare cu mult interes, atît de copii cît și de adulți, reprezentația «Scufița roșie», după un text adînc forfecat al dramaturgului Evghenii Schwartz. Cît despre «Patima roșie» (observați consecvența în alegerea titlurilor de piese) de Mihail Sorbul, care se află de multă vreme în faza greoaie a repetițiilor, ne exprimăm regretul pentru felul în care Institutul de teatru «I.L. Caragiale» înțelege să ofere absolvenților secției de regie facilități pentru susținerea examenului de licență! Hagi Culea Cristian, student asupra căruia cu ani în urmă s-au pus serioase semne de întrebare privind calitățile și aptitudinile sale, amenințat cu repetenția și chiar cu retragerea din institut, se chinuie de cîteva luni, lamentabil, să ridice pe scenă o piesă intrată deja în fondul clasic al dramaturgiei românești. Pînă la urmă a fost necesar apelul la profesorul de clasă al lui Hagi Culea Cristian, regizorul Valeriu Moisescu, pentru a finisa un spectacol care se anunța, după cum sîntem informați, plin de fisuri, plin de greșeli elementare de regie.

● Un mai vechi vis al lui Andrei Blaier, ecranizarea «Jocului cu moartea», de Zaharia Stancu, este pe cale de împlinire.

● «Singurătatea florilor», un frumos titlu de film (regia — Mihai Constantinescu) ne va aminti de un iubitor al gingășiei, scriitorul Octav Pancu Iași, autorul scenariului.

● După ce a fost Petru cel Mare în «Cantemir», Gopo va fi Gopo, adică autor al unui film care se va intitula, probabil, «Poveste de dragoste».

ără • cinema • teatru • muzică tînără • cinema

cronica discului

Cornelia Vasile — integrala capriciilor lui Paganini

Electrecordul oferă săptămîna aceasta un dublu album **(STM-ECE 01079-01080)** care va trezi cu siguranță interesul tuturor melomanilor: cele 24 capricii pentru vioară solo, op. 1, de Niccolò Paganini, în interpretarea tinerei noastre violoniste Cornelia Vasile.

Puțini maeștri ai viorii atacă integrala capriciilor, această lucrare de bază în literatura violonistică; sînt și mai puțini aceia care reușesc interpretări pe măsura exigențelor fulminantului lor autor. Printre aceștia se numără și tînăra violonistă din Timișoara, Cornelia Vasile, despre care nu demult dirijorul Nicolae Boboc de la Filarmonica orașului de pe Bega îmi vorbea ca despre un adevărat fenomen ce va uimi întreaga lume muzicală. Într-adevăr, cu prilejul audiției acestui disc, în care capriciile lui Paganini sînt interpretate surprinzător de veridic, în stil paganinian autentic, cu o îndemînare tehnică de cea mai înaltă clasă, Cornelia Vasile face dovada incontestabilă a marelui său talent, afirmat și cu alte prilejuri încă din copilărie.

Marea masă a discofililor au acum prilejul de a lua contact cu arta aceleia despre care un cunoscut critic din R.F.G., Joachim Kaiser, scria după un concert: «...**a fost cu adevărat uimitor să descoperim, sub această trupeșă blondă cu gene lungi, candidă și plină de veselie, un asemenea geniu al viorii. Cornelia Vasile ne-a dat bisurile lui Paganini cu asemenea libertate, într-un mod atît de strălucitor, vehement și elegant, incît puțini violoniști, dacă nu chiar nici un altul nu le-ar putea interpreta mai bine. O stea s-a născut**».

Mai are oare acest disc nevoie de o altă recomandare?

DUMITRU TECU ■

P.S. Foarte sobră și elegantă, coperta albumului ca și prezentarea — la obiect — asigurată de criticul Alfred Hoffman.

D.T. ■

„călușul" din scornicești, laureat al premiului „europa"

GHEORGHE BĂRBULESCU, directorul Căminului cultural din comuna Scornicești:

«Ne bucură nespus de mult că sîntem primul ansamblu românesc care primim această prestigioasă distincție internațională cu atît mai mult cu cît știm că **Fundația FVS** din Hamburg a inițiat și premiul **Herder** acordat unor eminenți oameni de cultură români: Arghezi, Al. Philippide, C. Daicoviciu, M. Jora, Zaharia Stancu, Eugen Jebeleanu ș.a.»

Dr. ROBERT WILDHABER, președintele juriului internațional de acordare a premiului «Europa»: «Puține țări sînt acelea care pot etala costume naționale de o asemenea frumusețe ca România! Cîntecele populare precum și basmele populare românești aparțin desigur celor mai frumoase creații ale liricii populare din întreaga lume. Artiștii Ansamblului «Călușul» alcătuiesc o verigă solidă în lanțul neîntrerupt al acestei bune tradiții».

GH. AMUZA ■

SILVIU STĂNCULESCU, un actor de dramă la Teatrul de comedie.

CRONICA TV

cine este vinovat și care zboară...

Ne este cunoscută mentalitatea unora de a se acoperi de hîrtii pentru tot ce fac, ce au făcut, ce vor face, pentru fiecare mișcare, pentru fiecare acțiune, ei se acoperă de hîrtii. Hîrtiile cer alte hîrtii și iată că omul nu mai are cuvînt oricine ar fi și oricîte dovezi de bună conduită ar fi dat nu are nici un credit, zic, dacă nu arată adeverințe, acte, hîrtii. Dar ca să scoți o hîrtie îți trebuie alte hîrtii prin care ceri hîrtia respectivă. S-a ajuns pînă acolo încît să se ceară o adeverință din care să reiasă că nu are nevoie de nici o adeverință. Sau să se trimită adrese prin poștă unor abonați ca să-și comunice, ce credeți? Adresa! Umorul absurd, umorul alb sau negru nu atinge performanța celor întîmplate în ancheta D.M.H., el este dincolo de orice culoare, dincolo de orice absurd, de orice închipuire. Să zacă o idee nouă, o invenție, sub maldăre de referate care toate nu spun nimic cert despre obiectul propunerii; să se trimită adrese ca omul să se mute în aceeași zi cu emiterea hîrtiei într-o locuință nedeterminată; să se completeze o fișă pentru deplasarea autosalvării într-un timp care poate face fișa inutilă; să faci un dosar gros cît un volum de Balzac pentru a justifica amînarea ridicării unui gard în picioare, înseamnă că o rotiță și încă una importantă lipsește acestor birocrați care ignorează logica, timpul și costul hîrtiei albe...

Stela Popescu în «Întîlnirea de la ora 10» a dat strălucire cu farmecul său personal neîntrecut monologului despre capriciile unei femei puse pe distracții care inventează motive pentru a se lepăda de soțul recalcitrant. Acesta nu spală vasele ca lumea, n-a învățat încă să gătească bine și vai, el, soțul, n-a vrut să-i nască un... băiat! S-o fi străduit dar... vinovăția rămîne.

Teatru T, teatru-dezbatere, teatru-deschis, despre care cronicarii (inclusiv «Flacăra») au scris că are o idee excelentă, aceea de a implica telespectatorul în acțiunea dramatică, ajungînd la al doilea său episod, a obosit. Primul contact cu publicul de actori, actori cărora pe baza scrisorilor, se spune, li s-au pregătit replicile pare un plebicist, un fel de întrecere care pe care dovedește în a scoate vinovat pe unul sau pe altul din personajele primului episod. Că ar fi vinovat Alecu, ba că Mihai ar fi mai vinovat, dar cea mai vinovată ar fi Ana, dacă nu chiar Hossu, că a ascultat la ușă și iubește pe Ana, care la rîndul ei își iubește șeful care este intransigent, și nu admite nici proiecte (ale Anei), nici compromisuri (tot ale Anei) și este drept ca o riglă și descurajant ca o dezbatere fără miză. Nu ne îndoim că au venit scrisori cu «răspunsuri pentru Ana», dar aproape nimic din spontaneitatea unor scrisori sincere și la obiect n-a răzbătut în scenariu. Să cauți cu lumînarea un vinovat printre cei pe care i-am văzut pe micul ecran și care nu au făcut nimic grav, nici măcar nu au avut timp să se contureze ca personaje, este un fel de a ne plictisi împreună. Am înțeles din primele secvențe că acest teatru va fi receptiv la sugestiile publicului privind conflicte reale, întîmplări adevărate, sentimente și fapte ale tinerilor demne de a reține atenția prin semnificalia lor. Am asistat însă la o dispută fără sfîrșit intitulată «Învață de la păsări să fii mereu în zbor» și salvată de chitara lui Dan Chebac, care trebuia să lămurească cu mijloacele de care dispune și cu un text frumos din lirica norvegiană cine este vinovat și care zboară... După primul episod eram convins că scenaristul va adînci conflictul găsind soluții pentru caracterizarea în profunzime a personajelor punîndu-le în situații într-adevăr limită, iar dezbaterea va însemna un plus de autenticitate, de firesc, de adevăr trăit. Așteptăm în continuare acest teatru care sper să devină așa cum ni s-a promis.

COMAN ȘOVA ■

stagiunea teatrală la reșița: multe premiere

În prima din «Zilele culturii reșițene», joi, 16 octombrie, s-a deschis și stagiunea teatrului din localitate — care, în treacăt fie zis, poartă încă tot originala denumire «Teatrul de stat». Pe lîngă cîteva reluări (**Într-o singură seară** de Iosif Naghiu, **Misterioasa convorbire telefonică** de Virgil Stoenescu, **Azilul de noapte** de Gorki, **Kathleen** de Michael Syers, **Fata din dafin** de Dan Tărchilă, **Constelația Mioriței,** un spectacol de muzică și poezie din clasici români și poeți actuali: Mihai Beniuc, Ion Horea, Eugen Jebeleanu, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Gheorghe Tomozei), noua stagiune promite un repertoriu cu multe premiere: **Steaua fără nume** de Mihai Sebastian va fi urmată de **Cazul profesorului Enăchescu** de Eugenia Busuioceanu, **Fluturi... fluturi...** de Aldo Nicolai, **Luna dezmoștenitilor** de O'Neill, **Căsătoria** de Gogol, **Asociația minunilor** de Dimitris Psathas, un **Spectacol mozaic** în care actorii recită, povestec amintiri din teatru și anecdote, spun snoave în dialect bănățean, fac (și explică) prestidigitație, cîntă muzică populară și ușoară, nu însă și muzică folk (deși, bunăoară, tînărul actor Cornel Manolescu mi-a mărturisit că un asemenea experiment l-ar pasiona).

M.F. ■

flacara

evenimente mari evenimente mici

■ De la începutul anului și pînă în prezent statul a acordat 90 000 lei pentru îmbrăcămintea celor o sută de copii de la Leagănul din Năvodari. De asemenea, primele trufandale sosite în oraș iau calea acestui așezămînt, loc al dragostei concrete și zilnice pentru copiii țării. ■ Președintele federației franceze de specialitate a zburat la Poitiers cu noul planor românesc I.S. 28 B și s-a declarat foarte mulțumit. Întors din cunoscuta localitate din vestul Franței, planorul a evoluat în localitatea românească Ghimbav. ■ S-a reușit în fine să se piardă și legitimația nr. 1469, eliberată de «Munca colectivă» pe numele Popa Cornel. ■ La C.A.P.-Peștera au fost însămînțate cu grîu peste 300 hectare, folosindu-se și o metodă extrem de originală: sub atenta supraveghere a președintelui Petre Stoica și a președintelui complexului intercooperatist, Ion Stoicea. Sugerăm și folosirea unor metode obișnuite, cum ar fi munca nemijlocită a fiecărui specialist din agricultură. ■ A încetat din viață, în municipiul Sibiu, Simion Ciocea, care a fost rănit în primul război mondial la umărul drept. În anul 1955 a aflat întîmplător că în lobul plămînului drept are glonțul care-l rănise în 1914. Înseamnă că Simion Ciocea a purtat în piept cîteva decenii însemnul curajului, bărbăției și dragostei față de țara numită România. ■ O bună recompensă poate fi obținută de către acela care găsește cățelușul Red. Este maro și n-are coadă. A lătrat plin de credință pentru familia Constantin din Brăila. ■ Iordache Sîrbu, șeful depozitului de petrol Huși declară în legătură cu unele reclamații ale cetățenilor din oraș împotriva distribuitorului Marcel Hodea, care cerea și primea ciubuc la schimbarea buteliilor de aragaz: «...pentru mine ciubucul este o problemă secundară. E un obicei vechi care nu va dispare cu una, cu două». Fără a ne hazarda în discuții cu privire la «caracterul istoric al ciubucului», declarăm că pentru noi existența unor șefi ca Iordache Sîrbu nu este o problemă secundară. ■ Subinginerii de la «Romlux» din Tîrgoviște se ocupă cu ceea ce face întregul colectiv. Cu producția. ■ La Schela de foraj Rm. Vîlcea «firesc» este o noțiune cu sensuri diferite și profunde: realizarea planului la toți indicatorii; punerea în funcțiune a 8 sonde noi; remunerarea în acord global în proporție de 80 la sută și în fine colaborarea perfectă între montori și sondori. Aici deci «Ziua petrolistului» a fost cu adevărat o sărbătoare. ■ O intoxicație, de obicei fără urmări, a pus în pericol viața Anei Maria Barabaș, avînd 9 luni și locuind în Agrișteu, județul Mureș. I-a fost necesară o transfuzie de sînge și s-au oferit bunicul Koloman, unchiul Vegh precum și bunicile Amalia și Iuliana. Menționînd că tatăl a fost primul, ne gîndim că ne aflăm în fața unei familii numeroase care la primejdie se poate ajuta și singură. ■ Cheia viitoarelor apartamente din Pitești se află în asigurarea unui front de lucru corespunzător. ■ Pe șantierul naval din Brăila s-a construit pentru prima oară un cargou de 7 500 tdw. Cele pînă acum produse aveau 4 800 tdw. Deși este un lucru nou, o parte din vechile (și bunele) obiceiuri s-au păstrat. De pildă, la probele de casă și chei ale navei participă comandantul și alte cadre de bază ale cargoului numit «Simeria». ■ În întîmpinarea Congresului al X-lea al U.T.C. și Conferinței a X-a a U.A.S.C.R. organizația județeană Cluj a U.T.C. și-a realizat angajamentul suplimentar de 150 000 lei la acțiuni de muncă patriotică finanțată și 20 milioane lei la muncă patriotică nefinanțată. Știri asemănătoare primim din mai multe județe, ceea ce dovedește că atributul esențial al tinereții este munca. ■ Experiența pe linie politică de la C.P.L. Bacău scoate în evidență legătura dintre climatul exigenței și dezideratul perfecțiunii. ■ „Ciocanul silvic cu marca rotund «PS 758» pierdut de Ocolul silvic Reghin este declarat nul''. Anunțul ca atare este declarat ridicol. ■ Unindu-și forțele și priceperea, cooperatorii din Bencecu de Jos au amenajat o grădiniță. Urmează acum să-și adune copiii. ■ La I.A.S. Tinca se impun soluții viabile pentru redresarea economică. Datorită unor greșeli de proiectare, execuție și exploatare, apa ori stagnează, ori curge în mod invers și nu orice fel de invers. Invers față de cum ar trebui. ■ Iată ce crede (în versuri) Costin D. Van: «Cu picioarele răsturnate sub umbra soarelui/ Atingem înălțimi siderale». Tehnic vorbind, soluția nu pare să coste mult. ■ Un exemplu care dovedește că și pentru umor trebuie să ai chemare. Sub titlul: «La udările de răsărire, una se programează, alta se realizează» se încearcă ironizarea (poate justificată) a unor aspecte de muncă de la sistemele de irigare Calafat-Băilești și Sadova-Corabia. Dar de fapt în asemenea cazuri într-adevăr una se programează (udarea) și alta se realizează (răsădirea). Deci mai multă atenție la titlurile ce se vor umoristice. ■ În scopul îmbunătățirii producției, cocsarii hunedoreni au adresat o scrisoare deschisă minerilor și preparatorilor din Valea Jiului. Scrisoarea a fost primită în timp util. ■ După 42 de ani de activitate neîntreruptă, a ieșit la pensie tovarășul Emilian Tărcatu, fost director al Sucursalei ADAS din județul Mureș. Urîndu-i sănătate și fericire, foștii subalterni i-au promis mai multe lucruri, inclusiv acela că îi vor urma exemplul. Să credem că vor deveni chiar toți directori? ■ La școala generală nr. 18 din Timișoara sînt 16 clase I. Deocamdată, cum este și firesc, nici unul din cei 472 de elevi nu acordă o importanță deosebită literei «L». ■ Lucrarea pămîntului pe direcția curbelor de nivel continuă să prezinte mari avantaje și în județul Bihor. ■ La Timișoara băuturile răcoritoare se vînd în sticle pe care scrie: «băutură răcoritoare din fructe exotice sau indigene». Și atunci de ce să-i mai condamnăm pe aceia care nu știu ce beau? ■ Unele profesoare din județul Dîmbovița se chinuie de mai multă vreme să-i învețe pe copii să deseneze depărtarea. În ceea ce privește apropierea, lucrurile merg nițel mai ușor. ■ Una din inițiativele tinerilor de la U.P.C. «Dacia» Ploiești: «Să lucrăm o zi pe lună cu electrozi economisiți». ■ S-au obținut pentru prima oară în zona Olteniei (Stațiunea experimentală Craiova) miei la începutul lunii octombrie. Este vorba deci de primii miei ai anului 1976. Mieii primi, ca să le spunem așa, au avantajul de a intra în iarnă viguroși iar faptul ca atare va asigura cu ușurință trei fătări la doi ani de la fiecare oaie. ■ La nici un magazin de încălțăminte din Brașov nu se găsesc pantofi de damă nr. 35. Poate vreo fabrică de încălțăminte din țară cunoaște vreo metodă pentru scurtarea sau lungirea picioarelor. Sau măcar pentru egalizarea lor. ■ Printre vizitatorii viilor se numără și graurii. Este cunoscut că rolul lor este departe de a fi pozitiv și de aceea paznicul Gheorghe Horoba de la ferma hortiviticolă Someșeni îi urmărește cu atenție, folosindu-se de un vechi binoclu de teatru. În acest fel (crede dînsul) este gata în orice moment să intervină pentru alungarea musafirilor nepoftiți. ■ Spectacolul Circului de stat din București «Un șerif la... circ» a avut loc și în orașele Suceava, Fălticeni și Rădăuți. Reamintim că în rolul șerifului apare celebrul comic italian Patata, iar textul este semnat de Fănuș Neagu și Petre Bărbulescu. În orașul Rădăuți arena a fost instalată la oborul orașului, iar biletele s-au vîndut pe strada Garoafelor numărul 1, lîngă magazinul de artizanat. ■ Gheorghe Popescu din Drobeta-Turnu Severin a promis la doi cetățeni același lucru: că va lua legătura cu procuratura din localitate pentru a le rezolva favorabil niște procese. Legătura cu procuratura, și încă una temeinică, a luat-o, dar din altă cauză: practica avocatura fără a avea studii de specialitate. Firește, urmează alt proces decît cele promise. ■ Întreprinderea bere, spirt și drojdie Oradea încadrează un economist la compartimentul retribuire. Iată o ofertă destul de convenabilă. ■ Un oraș, este vorba de Medgidia, va avea în curînd un ceas public la care fiecare oră va fi anunțată de altă melodie. Să sperăm că apreciatul scriitor Angel Grigoriu (în timpul liber textier de muzică ușoară) nu va pierde ocazia să ajute locuitorii Medgidiei cu melodii proprii. ■ «Veverului», «Vever», «Wevern» sînt numele unei singure străzi din municipiul Mediaș. Pentru deplina lămurire a cazului, singurul bufet de pe stradă (sau poate «străzi») se numește «Wewern». ■ Ogoarele C.A.P. Movila Verde. Noapte. Beznă. Posibilități de băgare a degetelor în ochi. Deodată un urlet sinistru și cinstit. Aparținea unui măgar care se împotrivea să transporte porumb pentru Vasile Enache, flotant în sat. Motivul: porumbul era furat. ■ În mai toate județele, recoltarea culturilor de soia decurge în condiții bune. ■ De la Brăila la Focșani, indicatoarele de pe șosea ne asigură că sînt 75 de kilometri. «Indicatorul kilometric al RSR»-82 km. «Mersul autobuzelor» merge și mai departe: 102 km. Va continua oare ceea ce numim (științific) fenomenul de dilatare a distanței? ■ 100 000 noduri pe metru patrat — atît cuprinde covorul «București» produs la secția de covoare Negrești a cooperativei «Unirea meșteșugarilor» din Vaslui, covor apreciat în Belgia, Olanda, Anglia, Italia, Franța. 100 000 noduri pentru un metru patrat de frumusețe și artă. La eventuala întrebare de ce un covor produs la Negrești se numește «București» avem un singur răspuns. Vi-l spunem: habar n-avem. ■ Atunci cînd se află în toane bune, și asta se întîmplă deseori, barmana Tereza Păcurariu își tratează clienții și cu specialitatea casei: lovituri cu coada unei mături, aplicate pe întreaga suprafață a corpului. Precizăm că restaurantul «Parc» din Deta — locul de «muncă» al vajnicei lucrătoare — are, din cîte se spune, clienți și din rîndul bărbaților. Aceștia n-o deranjează chiar deloc. ■ Unicul afiș din restaurantul gării Simeria sună în felul următor: «Obișnuința este a doua natură umană. Obișnuiți-vă să respectați normele de prevenire a incendiilor». Se pare că în concepția personalului amintitului restaurant, respectarea normelor de stingere a incendiilor pare să devină a treia natură umană. ■ Deocamdată nimic nou în poezia lui P. Rătundeanu Ferghete, corespondent fidel al diferitelor rubrici «Poșta redacției» din țara noastră. ■ La gazeta de perete din centrul orașului Deva (după cum lesne se bănuiește, centrul acestui oraș este compus în exclusivitate din pereți) intitulată «Reflectorul» sînt fotografiate cîteva cadavre, niște autocamioane zdrobite și jos glumețele versuri: «Pleci la patru dimineața/ Oboseala... băutura/ Somnul dulce prinde fața/ Și-apoi dacă-ți place «Pruna»/ Și te face să uiți drumul/ Întrebarea ce se pune-i/ Ce ai, omule, cu prunul?» ■ În cadrul Festivalului «Cibinium» a mai avut loc și unul mai mic dar important: «Tîrgul olarilor». Meșteri din Gorj, Vîlcea, Suceava s-au întrecut în feericul concurs al oalelor smălțuite. A cîștigat la individual Marcel Colibaba din Rădăuți, iar la compus ceramica românească. ■ Învățătoarea Elena Olaru din satul Bretea Mureșană a împlinit un sfert de veac de muncă și a fost sărbătorită de foștii și prezenții elevi. La festivitate nu a fost interzisă participarea repetenților. ■ Deși arată murdar și neîngrijit, parcul central din Moreni continuă să se numească așa, adică parc. ■ Producția a 10 milioane oi — cam 400 milioane litri lapte — se poate închega folosindu-se substanțele produse într-un an de către ferma industrială Budești a I.A.S.-ului Rîmnicu Vîlcea. ■ Paznicul Nicolae Pistol din Constanța nu se distinge prin fapte de arme și nici nu-i cere cineva una ca asta. Ceva i se cere totuși: să nu mai doarmă în timpul serviciului. ■ Oficiul județean de turism Mureș anunță: «NOU. În stațiunea Slănic-Moldova a început tratamentul reumatismal cu produsul românesc Boicil-forte». ■ Un nou eveniment la Mizil: au început lucrările la filatura de lînă pieptănată. ■ Cooperatorii de la «Electrometal» Oradea au asimilat și introdus în producție în primele 10 luni ale acestui an 73 de produse. Pînă la 100, mai sînt doar 27. ■ Un milion de pomi — peste angajamentul asumat pe acest an — au sădit gospodarii județului Buzău. Oare la cîți s-or fi angajat inițial? Probabil la 3 (trei). ■ Se împlinește o jumătate de secol de cînd radioamatorii români au stabilit primele legături în eter. De atunci și pînă în prezent ei păstrează și legături între ei la fel de trainice ca acelea din eter. ■ În unele unități ale alimentației publice din Slobozia, verbul «a bea» se conjugă mai des decît acela de a mînca. Greșelile ce urmează nu sînt de ordin gramatical. ■ Pe străzile lăturalnice din Vrata, Gîrla Mare, Pristol, Gruia, Pătulele, sătenii au însămînțat trifoi. Este un început bun. ■ La punctul de preluare a sfeclei-de-zahăr din Orăștie, din cauza spațiului redus de depozitare sfecla se descarcă din remorci cu mîna, una cîte una. Grație acestei metode noi sfecla ajunge la destinație nespartă. ■ Georgeta Drăgoi este gestionară la magazinul mixt din satul Ioneasa, comuna Vadu Moldovei. Ea vinde băuturi alcoolice la pahar în speranța, deșartă dealtfel, că alături la bufet se vînd biscuiți la sticlă. ■ A dispărut din 20 iulie 1975. Era negru și avea stea în frunte. Pentru el, conform regulamentelor de funcționare a circumscripțiilor sanitare, se făcea lunar o dare de seamă. Deși cal, s-a purtat nu de puține ori ca un om bun. S-a dat și anunț la ziar, dar n-a fost văzut înapoi. Ultima speranță a cadrelor medicale din Mănăștiur, județul Timiș: anunțul să fie citit chiar de cal și acesta să revină pentru alte dări de seamă și alți pacienți. ■ S-a întîmplat în orașul Curtea de Argeș. Ilie Trandafirescu, vechi și corect localnic, a găsit într-o dimineață un portofel. Și-a cumpărat bilet de tren pînă la Pitești — capitala județului — a ajuns acolo și l-a predat miliției județene. Un ofițer a umblat în portofel, a găsit bani și acte, inclusiv buletinul de identitate al păgubașului. L-a consultat și i-a spus aducătorului: «De ce v-ați deplasat pînă la noi? Cel care l-a pierdut stă tot în Curtea de Argeș, și încă pe aceeași stradă cu dumneavoastră». Răspunsul găsitorului: «Nu obișnuiesc să deschid portofelele care nu-mi aparțin». ■ «Lomamatka» și «Matkarengas» din Finlanda, «Ring International», «Reisebüro» din R.F. Germania sînt cîteva din firmele de turism care au solicitat locuri pentru stațiunea Slănic-Moldova. Sîntem absolut convinși că le vor găsi. ■ Mai sînt obstacole pe drumul integrării deșeului metalic în circuitul industrial. ■ Conform contractelor comerciale încheiate între cele două țări I.P.L. Reghin a început livrarea lăzilor pentru ambalat ceai în Republica Sri Lanka. ■ În cartierul Șoseaua Giurgiului la toate restaurantele și bufetele expres au loc sîmbăta și duminica nunți. Nu se poate mînca, nu se poate bea, dacă nu ești rudă cu mirii sau mirele însuși. Pe cînd logodnele sau cunoștințele întîmplătoare la centrele de pîine sau la O.C.L. Tutunul? ■ Pînă acum trei ani, cetățeanul Oprea Georgescu locuia împreună cu soția și fiica sa în București, bulevardul Dimitrov 178, bloc T-3. Acum stă la mătușa sa Jana, domiciliată pe strada Elizeu nr. 17, sector 8. Din surse sigure aflăm că urmează să se mute la un prieten în sectorul 4. Asupra evenimentelor mici de acest gen — părăsirea domiciliului conjugal și găzduiri pe la rude și prieteni — trebuie desigur să reflectăm mai mult. ■ În cadrul Tehnic Club, sector 5, a luat ființă un cerc al colecționarilor de diverse obiecte. Își propune să aibă legături cu cercuri asemănătoare de peste hotare în scopul lărgirii orizontului celor care se ocupă cu asemenea lucruri. ■ La Cîmpia Turzii, maistrul Ionel Sîmpetrean și trefilatorul Ilie Tritean luptă pentru o mai bună calitate a sîrmei folosită la betonul precomprimat. ■ Posibilități de tratare timpurie a producției de lapte la tineretul taurin prin studiul glandei tiroide cu iod radioactiv, dinamica încorporării unor aminoacizi marcați radioactiv în materialul seminal de vieri, studii augohistoradiografice asupra încorporării de iod radioactiv și nivelul fibrinogen în ficatul de șobolan conservat în normaterme — sînt cîteva din lucrările pe care membrii laboratorului de zootehnie nucleară din Cluj-Napoca le-au prezentat la un recent congres internațional de utilizare a izotopilor radioactivi în agricultură. ■ Un milion metri cubi umplutură și 80 de mii metri cubi beton, două cifre cu ajutorul cărora ne putem face o imagine de ansamblu asupra noii căi ferate Rovinari-Turceni, a cărei inaugurare se apropie vertiginos. ■ Cooperatorii din Peștișani, cultivînd un soi pretabil de cartofi, au realizat aproape 40 de tone la hectar, pe cînd cei din Frîncești, vecinii lor, în condiții identice de sol, climă și grad de fertilizare, au obținut doar 10-12 tone la hectar. Există deci un secret al cartofului pe care cei din Peștișani nu vor să-l divulge.

Pagină realizată de EUGEN SECELEANU ■

Muncă și creativitate în întîmpinarea amplei reuniuni a tineretului nostru: al X-lea Congres al U.T.C. și a X-a Conferință a U.A.S.C.R.

UN BUN CÎȘTIGAT PENTRU MESERIA CARE NE-AM ALES-O ȘI PE CARE ÎNVĂȚĂM SĂ O IUBIM

Adevărul este că și înainte vreme cele trei mari unități textile din Iasi, adică «Țesătura», «Moldova» și «Victoria», au fost pentru studenții Facultății de textile (singura facultate din țară avînd un asemenea profil) un fel de școală a producției. Se realiza această confruntare între cunostințele teoretice și realitatea însăși a muncii, producția, în două principale momente: practica de vară a studenților și întocmirea lucrărilor de diplomă. Nu mai este un secret pentru nimeni că în urma acestor două contacte, oarecum de scurtă durată și unilaterale, viitorii ingineri stagiari resimțeau în pregătirea lor cîteva goluri, dintre care unele chiar importante. Astfel, pînă la asimilarea totală a procesului tehnologic în care erau încadrați, pentru proaspeții ingineri trebuia să treacă un oarecare timp care se răsfrîngea direct și negativ asupra calității și eficienței lor de conducători. Într-un asemenea context, real și valabil pentru toate categoriile de viitori ingineri, relația producție-învățămînt și învățămînt-producție trebuia revăzută și concepută în perspectiva unui complex proces de integrare a studenților în activitatea de producție propriu-zisă a unei întreprinderi. Cu alte cuvinte, trebuia să fie realizat un adevărat salt calitativ. Cum a fost asigurat cadrul tehnic și material necesar și care au fost rezultatele obținute în primul an de scoală-producție desfășurat sub deviza integrării studenților de la Facultatea de textile în activitatea de producție a întreprinderilor mai sus amintite? Am selectat cîteva din răspunsurile pe care ni le-au oferit acei oameni pe umerii cărora a apăsat această sarcină deloc usoară.

— La noi, la «Țesătura», a fost amenajat pentru studenți un atelier cu patru mașini de filat cu inele. Pe trei din aceste mașini s-a muncit efectiv, iar pe cea de-a patra au folosit-o pentru demontat, studiat, reglat și iar montat. Respectivele operații se cer cunoscute la perfecție, în aceeași măsură ca și producția. Pe lîngă aceste mașini, studenții au mai avut două carde, două laminoare și două flaiere. S-a ajuns astfel la înființarea unei microîntreprinderi. Noi le-am dat mașinile, le-am asigurat materia primă, asistența tehnică necesară pentru întreținerea utilajului, dar le-am dat și cota parte a planului prevăzut pentru acele mașini. Și trebuie să spun că din acest punct de vedere, al preluării și realizării planului respectiv, studenții s-au comportat remarcabil. Și, în general, comportarea lor a fost de-o constiinciozitate și de-o corectitudine exemplare. Un amănunt care, cred eu, vorbeste despre seriozitatea cu care conducerea facultății a privit această problemă a integrării: studenții dispun de 6 săli de cursuri care se țin chiar aici, în întreprindere, adică în miezul viu al problemelor *(inginer Ioan Teodorescu)*

— Noi, la confecții-tricotaje, la «Moldova», am pus la dispoziția studenților textiliști trei masini de tricotat rectiliniu (le-am adus de la Piatra Neamț, că ele au dispărut din dotarea noastră, dar încă se mai mențin în multe alte întreprinderi din țară) și patru mașini de tricotat circular, Scot, Harghita, Carpați și Interlok (acestea sînt mașini din dotarea noastră). Tot de prin alte părți am adus mașini de tricotat ciorapi, fulare și bluze de poliester. Noi nu mai folosim acum asemenea mașini, dar ne-am gîndit să punem la dispoziția studenților tot utilajul care poate fi întîlnit în țară. Pe lîngă studenți au fost repartizate două muncitoare cu o mare experiență și vechime, de peste 20 de ani, Maria Burciu și Maria David, plus doi lăcătuși pentru întreținerea mecanică. Bineînțeles că pe lîngă inginerii asistenți din partea facultății, Sidora Preda și Rodica Budulan, au fost tot timpul prezenți și trei dintre inginerii noștri, Grigore Iliescu, Maria Rosenberg și Alexandrina Răileanu. Și în afară de faptul că planul repartizat studenților a fost îndeplinit și chiar depășit, realizîndu-se o producție totală de 530.000 lei, n-aș mai avea altceva de spus decît că, din punctul nostru de vedere, totul s-a desfășurat normal, studenții s-au dovedit a fi extrem de receptivi și s-au încadrat perfect în disciplina de producție *(inginer Alexandrina Calistru)*.

— Există, desigur, în primul rînd, un adevăr incontestabil, partea cea bună a acestei activități de integrare, adică pregătirea profesională a viitorilor ingineri, dar și realizările valorice ale muncii lor, aportul lor, în cadrul întreprinderilor, la realizarea unor sarcini de plan. Din aprilie și pînă-n septembrie, cît a durat activitatea productivă a anului universitar care a trecut, noi am obținut o producție totală în valoare de 1.700.000 lei, din care 800.000 lei în gestiune proprie. Această valoare s-a produs în cadrul atelierelor noastre, precum și în cele amenajate la «Moldova», «Țesătura» și «Victoria». Valoarea muncii pe care o depun studenții noștri va crește considerabil cînd vor fi date în folosință cele 5 stații-pilot de țesătorie, filatură, confecții-tricotaje, pielărie și tăbăcărie, stații a căror construcție a și început. Dar pînă atunci trebuie să spunem că se simte lipsa unor indicații și reglementări precise în legătură cu produsele realizate de studenții noștri (conferențiar *doctor docent Voinea-Cociu, prodecanul Facultății de textile*).

Am mai consemnat și-un alt fenomen care, spuneau interlocutorii noștri, fiind evidența însăși, contactul cu munca și normele de disciplină pe care le implică procesul de producție, contactul cu oamenii muncii și cu problemele acestora, au însemnat pentru studenți nu numai un pas înainte pe linia pregătirii lor profesionale, dar și o prețioasă lecție de viață.

Aceleași întrebări privind asigurarea cadrului sau bazei tehnico-materiale le-am adresat și profesorului doctor docent Alexandru Lazăr, rectorul Institutului agronomic «Ion Ionescu de la Brad». Am fi vrut să consemnăm dacă studenții agronomi au avut sau n-au avut tractoare, mașini, utilaje, substanțe chimice, semințe de calitate, dacă timpul a fost sau n-a fost bun.

— Dacă dumneata vrei să scrii despre cadrul tehnico-material, cred că, în general, te vei repeta, sau te vei împotmoli într-o dezbatere teoretică și în acest caz n-ai să mai scrii despre oameni, adică despre băieții noștri. Și ar fi tare păcat, pentru că băieții noștri au muncit și încă mai muncesc exact ca niște țărani adevărați, niște țărani tineri și frumoși și sănătosi, mai mare dragul să-i vezi, arși de soare și vînt, plini de praf, pe tractoare, pe combine, la legat de saci, sau snopi, la încărcat și descărcat camioanele. Așa că problemele despre tractoare și utilaje și substanțe și toate celelalte să le lăsăm pentru o altă discuție, pentru că la noi, în agricultură, chestiunea s-a pus așa, să luăm pămîntul și să-l muncim de la cap la coadă, adică de la arat și pînă la recoltat. Noi, cadrele didactice, ne-am zbătut și am făcut tot ce ne-a stat în putință, iar studenții au înțeles că lor le revine principala sarcină, adică munca. Și dacă la multe culturi am obținut niște recolte care concurează cele mai bune producții din județ, asta nu se datorează numai metodelor noastre științifice în a executa lucrările agricole, cît mai ales entuziasmului și conștiinciozității acestor studenți ai noștri despre care eu te-aș ruga să scrii în primul rînd.

Pe cîțiva dintre acești studenți pentru care rectorul institutului nu găsea cele mai potrivite cuvinte, i-am întîlnit pe sola Militari, în cadrul fermei Iazuri, la recoltatul soiei. Se recolta cu apreciatele combine Gloria, adevărate corăbii pe care le conduceau chiar studenții, prin rotație, astfel încît fiecare să se acomodeze și să cunoască utilajul agricol. Pentru că munceau de aproape trei săptămîni, pentru că de tot atîta timp n-au mai văzut dulcele tîrg al Ieșilor, pentru că așteptau să sosească remorca cu mîncare și pentru că mai aveau încă mult de muncit, nu pot să spun că erau prea veseli, dar nici triști. Cu exactitate, spun că erau preocupați, erau plini de praful pămîntului peste care nu plouase de trei luni de zile, erau arși de soarele unei toamne excesiv de calde.

Asistentul Mihai Axinte, care a condus toate lucrările de legumicultură, îmi spune că au fost obținute 1100 kilograme de fasole la hectar, 1300 kilograme de mazăre și 2000 kilograme de soia.

— Avem 100 hectare de soia, am recoltat 30 de hectare, am livrat 55 de tone, alte 8 tone așteaptă să fie livrate. Băieții sînt mulțumiți, gustă bucuria recoltelor mari și bucuria de-a se afla la volanul acestui utilaj extrem de complex care este combina C-12. În ceea ce mă privește, cu ocazia acestor lucrări în legumicultură, eu mi-am pus la punct lucrarea de doctorat privind fertilizarea în culturile de soia. Adevărul este că am avut și un fel de șansă să-l avem tot timpul printre noi pe tovarășul conferențiar Gheorghe Lixandru, specialist în probleme de fertilizare.

Între timp, la capătul tarlalei, sosesc combinele. De pe una din ele coboară sprinten Iulian Prisăcaru, student în anul doi, grupa 240 B.

— Ți-a plăcut, nea Emil?

Nea Emil, adică tehnicianul Emil Wolf, (se consideră dînsul «neamț din comuna Voinești») face semn că da, i-a plăcut, apoi îl îndeamnă pe-un alt student, pe Valeriu Dănăilă, din grupa 241 A, să urce pe combină și să intre în lan.

— De numai trei săptămîni lucrează cu combinele și le conduc foarte bine, unii dintre ei știu chiar să intervină în caz de mici reparații, că pentru cele mai mari, dacă se ivesc, sînt eu aici.

Lascăr Bănceanu, din grupa 243, îmi spune că mai toți colegii lui sînt fii de țărani, dar asta nu înseamnă că, în mod automat, ei știu totul despre pămînt sau despre munca părinților lor.

— Acum, agricultură se numește legătura sau relația dintre chimizare, irigare și mecanizare. A fi țăran în asemenea condiții, înseamnă a fi specialist în toate cele trei domenii pe care le-am amintit. Atît eu cît și colegii mei am înțeles cu exactitate și în mod concret acest lucru acum și aici. Și tot acum și tot aici am înțeles noi că viitoarea noastră meserie de ingineri agronomi se va desfășura numai pe cîmp și numai în condiții asemănătoare, adică deloc ușoare. Bineînțeles că asta nu ne sperie. Viața asta, puțin mai sălbatică, cu o permanentă poftă de mîncare și cu un somn că poți tăia lemne pe noi, are și ea frumusețea ei. Și dacă, muncind și obținînd niște recolte care ne bucură, am tradus în realitate principiul acesta al integrării noastre în producție, asta înseamnă că am știut să ne achităm de-o sarcină despre care nu știam mare lucru la început, dar acum, iată, avem o experiență, avem niște rezultate și asta, cred eu, se numește un bun cîștigat cu prețul muncii, cu prețul dăruirii pentru meseria pe care ne-am ales-o și pe care învățăm să o iubim.

VICTOR NIȚĂ ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

bărbații statornici

Restituiți-mi strămoșii, vă rog,
alături vă dau numele
munților ce și-au zburat creierii
și-ale văilor ce și-au plîns
puținul de apă.
Aici am un ierbar cu bărbații statornici
desprinși din mine
să nu se piardă
(cînd liliecii hotărăsc miezul nopții
se adună toți în mine și-mi cîntă
bocetele sacrificate de bucuriile noastre vechi și noi).
Știți, n-o să mai fie niciodată
toamnă 1975 și poate de asta chipul țării
e rotund de măr copt. De dragul ei
restituiți-mi strămoșii pentru cîteva zile
merinde avem noi (buzele pînii au luat
forma numelor noastre Ion, Maria, Gheorghe)
mai avem și lacrimi dar pe ale lor
să le lase cu mîinile pe piept.
Îi vrem toamna asta lîngă noi
mai mult ca oricînd
vreau să-l aud pe Bălcescu sănătos
printre gînduri ce-au dat în semințe:
— Ce bine-i de morții ce n-au avut îndoieli.

MIRCEA CHINDRIȘ ■

flacara

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis Și nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

Frumoasă și omenoasă inițiativa Casei de ajutor reciproc a pensionarilor din sectorul 8 al municipiului București: stimularea și sprijinirea pensionarilor de a se instrui și prin mijlocirea călătoriilor. În acest scop s-a achiziționat un autocar cu 40 de locuri pentru organizarea frecventă a unor excursii, din timp programate, în țară și chiar peste hotare (în Bulgaria și Ungaria). Un ghid competent, profesoara Maria Paraschivescu, însoțește pe excursioniști, dîndu-le toate relațiile în legătură cu traseul și obiectivele vizitate. Recent a fost oferită, în mod gratuit, o asemenea excursie pensionarilor Căminului de bătrîni Străulești. **(Ion Finică.** *Bucuresti)*

Primim din partea Direcției județene de poștă și telecomunicații Sibiu: **Referitor la articolul «Ziare vîndute pe sub mînă la suprapret și pe ochi frumoși», apărut în revista Flacăra Nr. 36... s-a constatat că sesizarea este reală... Au fost aplicate sancțiuni celor doi gestionari... A fost organizată o consfătuire cu cei 30 de gestionari din municipiul Sibiu în care a fost prelucrat articolul Dvs... În cazurile cînd se vor mai constata astfel de abateri, gestionarii in cauză vor fi mutați la alte unități cu o desfacere mai mică, iar pentru repetarea unor astfel de practici se va merge pînă la desfacerea contractului de muncă...**

Tirgu-Frumos, pînă nu demult un tipic tîrgușor arhaic moldovenesc, cu trei dughene și o brișcă cu un cal, se leapădă an de an de vechituri și pășește cu curaj pe drumul civilizației moderne. În ultimul trimestru al anului viitor, Tîrgu Frumos va avea o impozantă fabrică de încălțăminte cu o capacitate de 1,7 milioane perechi de încălțăminte anual. Vor lucra aici sute de tineri, în prezent aflați la școli de calificare. **(P. Dumitru,** *Tg. Frumos)*

Am vizitat și eu, de curind, faimosul «cimitir vesel» de la Săpînța. Am fost puternic impresionat de frumusețea și originalitatea operei marelui meșter popular. Din păcate însă, o condamnabilă neglijență a făcut ca mormintele, năpădite de buruieni, fără o floare proaspătă, să dea locului un aspect trist, în vădită contradicție cu ideea filozofică generatoare a acestui unic monument de artă populară. Lipsa unei mîini de gospodar este aici extrem de jenantă, cu atît mai jenantă cu cît cimitirul continuă să fie un adevărat loc de pelerinaj turistic. Numai în ziua în care am fost și eu, am numărat patru autocare (dintre care două cu turiști din Franța) și 29 de autoturisme cu vizitatori din țară și de peste hotare. **(Cornel Rusu,** *Cluj-Napoca)*

În ziua de 1 octombrie a.c., în jurul orei 17, în stația de autobuze din Piața Victoriei, două controloare cu ecuson ITB s-au urcat într-un autobuz peste măsură de aglomerat de pe linia 34 (avea pe caroserie numărul 2096). Mă așteptam ca angajatele ITB-ului să-și facă datoria pentru care sînt retribuite, efectuind controlul legitimațiilor de călătorie și, de asemenea, să dea un ajutor incasatorului să dirijeze fluxul de călători spre ușile de ieșire pentru a nu se produce busculade. Nimic din toate acestea. Cele două «controloare» nu doreau, de fapt, decit să li se semneze foile precum că «au efectuat» controlul. Apoi au coborît, mulțumite, la prima stație... De unde se vede că, uneori, și controlorii trebuie controlați. **(Lupu Dumitru,** *Bucuresti)*

Cîineni, o frumoasă așezare de pe Olt, cu rezonanțe istorice, a fost electrificată de doi ani. Pe străzi au fost puse becuri, firește, ca să lumineze în timpul nopții. Locuitorii au înțeles și recomandările pentru economii la consumul de energie. Dar una este economia, și alta să dispui desființarea tuturor becurilor. De cum se lasă seara, oamenii orbecăiesc prin întuneric și aprind chibrituri ca să nu se izbească de stîlpii... iluminatului public. **(Daneș Nicolae,** *Cîineni-Vîlcea)*

Se apropie de sfîrșit cea de-a 6-a ediție a festivalului **Sarmis,** *desfășurat timp de patru săptămîni în localitățile județului Hunedoara. Prima săptămînă a fost închinată manifestărilor politico-ideologice; cea de a doua — literaturii, artelor plastice și filmului; a treia — științei și tehnicii, iar ultima săptămînă — teatrului și muzicii. În simpozioane, dezbateri, conferințe, expuneri, seri de întrebări și răspunsuri, expoziții de cărți, intîlniri cu scriitorii etc., festivalul* **Sarmis** *s-a ridicat, în această ediție, la un excelent nivel organizatoric, cu un bogat conținut ideologic și artistic.* **(Nicu Sbuchea,** *Hațeg)*

Din pricină că de la Centrul de legume și fructe Cîmpulung Argeș nu ajung la timp lăzi de ambalaj pentru stringerea și transportul frumoasei recolte de mere de la Bălilești (Argeș), sînt livrate zilnic doar 20-30 tone de mere, cînd există posibilități — mînă de lucru fiind suficientă — pentru transportul la baze a 50-60 tone de fructe zilnic. Am auzit că și prin alte locuri lipsa ambalajelor pune bețe în roate strînsului recoltei și atunci, mă intreb eu, în materie de fabricare a ambalajelor nu funcționează principiul răspunderilor? **(Marin Cioacă,** *Pitești)*

Ciprian Porumbescu s-a născut și a trăit precum se știe, in dulcea Bucovină. Asta nu inseamnă însă că opera lui nu este iubită peste tot în țară. Iată, bunăoară, în județul Ialomița, la celălalt capăt de țară, aniversarea a 122 de ani de la nașterea marelui muzician a fost omagiată prin serile muzical-literare «Cînta la Stupca o vioară», desfășurate la Roseți, Căzănești, Călărași, Slobozia, Fetești, Țăndărei. **(Amalia Rusu,** *Slobozia)*

I.T.A.-Arad ar fi trebuit să știe de mult că cele 4 autobuze care circulă zilnic pe traseul Arad-Mănăștur-Mailat și retur sînt cu totul și cu totul nesatisfăcătoare pentru numărul mare de călători, majoritatea navetiști. Călătoriile noastre spre și de la serviciu sînt un adevărat chin și reduc mult din puterea noastră de muncă. O soluție simplă ar fi înființarea unei curse Arad-Mănăștur, fiindcă în mașinile care vin de la capătul de linie, Mailat, noi, mănăștureniii, nu putem pătrunde decît sfîșiindu-ne îmbrăcămintea. **(Aurel Hărduț,** *Arad)*

Am primit de curînd la redacție scrisoarea unui om foarte îngrijorat, **Andrei Gheorghe,** *din comuna Stănilești, județul Vaslui, în prezent la datorie în serviciul militar; a lăsat acasă soția și un copilaș de 6 luni. Deși calificată — absolventă a Școlii generale și a unei Școli de surori de cruce roșie (cursuri de doi ani) — soția sa nu primește repartiție într-un loc de muncă și ca atare este complet lipsită de mijloace de existență. Fruntașul Andrei Gheorghe ne ruga să facem ceva pentru a-l scoate din impas. La sfîrșitul lunii august am trimis scrisoarea Direcției sanitare a Consiliului popular al județului Vaslui. Răspunsul a sosit abia la 11 octombrie și sună așa: «*...**prin adresa nr.,... Spitalul orășenesc Huși ne informează că la data prezentă nu au nici un post vacant de infirmieră în spital și nici la dispensarele medicale comunale arondate acestei unități pentru a putea fi încadrată...**». *Semnează medic primar director dr. Bîrlădeanu Nicolae. În colțul din dreapta al adresei este ștampila Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Vaslui cu mențiunea* «**de acord cu răspunsul...**»

N.R. — Chiar așa, toată lumea este de acord cu situația fără ieșire în care se află familia unui ostaș? Ne temem că răspunsul dat est cel puțin pripit.

În primăvara acestui an rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» a consemnat doleanța cetățenilor din cartierul C.F.R.-Chitila de a avea o piață organizată pentru desfacerea produselor agroalimentare. Cu o operativitate demnă de a fi imitată (cînd vrei, se poate!), Consiliul popular al comunei suburbane Chitila a rezolvat problema, cu sprijinul activ, chiar entuziast, al cetățenilor. Comuna are acum o piață cu amenajări corespunzătoare pentru ca I.L.F. și producătorii din comunele învecinate să-și desfacă aici produsele și cetățenii să nu mai fie siliți să alerge pînă la București pentru un kilogram de ceapă. **(F. Ion,** *București)*

Pentru că mai fusesem de cîteva ori în barul de zi al hotelului «Dorobanți» din București pentru a bea o cafea pe care o plăteam cu 4 lei, am fost surprins cînd un nou barman al localului mi-a cerut pentru aceeași cafea 5 lei. L-am întrebat cu ce ocazie s-a schimbat prețul. Supărat foc de întrebare, m-a poftit să nu mai calc pe acolo, iar pe portar l-a luat la rost de ce lasă pe «oricine» să intre în hotel. Cred că asemenea ieșiri sînt cu totul inadmisibile chiar dacă numitul barman avea justificare pentru prețul cerut. **(Sorin Măcelaru,** *Bucuresti)*

Cu prilejul deschiderii, într-un cadru festiv, a Casei pionierilor din Tg. Frumos, pionierul Caras Constantin a primit o apreciată distincție pentru «dovadă de înalt spirit de solidaritate internațională» demonstrat în tabăra de la Artek. La rîndul lor, pionierii au răsplătit cu diplome de onoare ale organizației lor pe primarul orașului,

pe directoarea liceului și pe comandantul-instructor al unității pionierești «30 Decembrie» pentru eforturile depuse de ei în ridicarea calitativă a vieții, educației și distracției copiilor din oraș. **(Dumitru Păpușoiu,** *Tg. Frumos)*

În timp ce documentele de partid recomandă stăruitor înființarea de mori și brutării în mediul rural, o veche moară, cu certă utilitate din comuna Florești (Prahova) și-a încetat activitatea, localul in care funcționa fiind declarat «insalubru». Dar cine și de ce a ingăduit degradarea în halul acesta a localului? De ce atîția ani de zile întreprinderea care l-a avut în grijă n-a bătut nici un cui, deși fondurile de întreținere... s-au cheltuit? Și se mai întreabă oamenii: de ce moara **s-a desființat** *și nu* **s-a mutat** *într-un local anexă, aflat în stare bună, dar care a fost afectat unui particular? Lucrurile nu sînt deloc limpezi și oamenii cer să se limpezească.* **(I. Speranță,** *Florești-Prahova).*

În legătură cu aspectele diverse ale economiei de hîrtie, am o propunere: elevii care predau deșeuri la centrele de colectare să fie stimulați nu cu bani, ci cu o carte pe gustul lor, un roman de Jules Verne sau de Alexandre Dumas, sau de Radu Tudoran etc. **(Ioan Iustin, Purza,** *Arad)*

N.R: — O propunere excelentă, demnă de aplicat fără întîrziere.

Mă numesc **Vasile Lefter** *din comuna Smeeni, Buzău. De trei ani de zile am absolvit școala profesională din Breaza, Prahova, specialitatea tîmplărie-mobilă. De trei ani de zile cer să mi se elibereze cuvenita diplomă de absolvire. Eu cer, eu aud! Ba, să nu mint, o «explicație» tot mi s-a dat de la școală: cică nu au primit de la cooperativa «Muncitorul» din Buzău, unde am efectuat practica, notele pentru această probă. La cooperativă mi s-a «explicat»: cică ei au trimis la timp notele. Și uite-așa, de trei ani...*

Un adevărat apetit pentru perfecționare profesională bîntuie printre tinerii Combinatului petrochimic Brazi. Majoritatea lor își continuă pregătirea în meserie și în general depun eforturi pentru ridicarea nivelului cultural, urmînd cursuri serale la licee, școli tehnice de maiștri sau chiar la Facultatea de subingineri. Vă pun la dispoziție o cifră revelatoare: în perioada ianuarie-septembrie 1975, în scriptele contabile ale combinatului s-au inregistrat peste 2 400 de cazuri de ridicarea categoriilor și treptelor de retribuție pentru tinerii muncitori și tehnicieni din Combinatul nostru. **(Ion Ionescu,** *Brazi-Prahova)*

De mirare sau nu, dar victime n-au fost! Numai că cetățenii din Vașcău, care au văzut adesea cum sare un cal peste obstacole, nu sînt dumiriți cum de au sărit gardul, dintr-o dată, cei 54 de cai cîți are o Dacia 1300. (prof. **Ioan Galea,** *Vașcău, județul Bihor)*

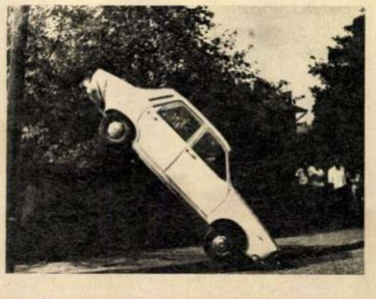

O agreabilă surpriză pentru conducătorii auto in trecere prin Bîrlad. Un cămin nou, cu 50 de paturi curate, construit în curtea Autobazei de transport, este gata să-i primească, ospitalier, pe șoferii nevoiți să înnopteze aici. **(Lupu Bucholtz,** *Bîrlad)*

Bucuria nu numai a lui Dănuț, ci a întregii familii, prilejuită de primirea băiatului nostru în rîndurile pionierilor, a fost umbrită de faptul că la festivitatea de primire care s-a desfășurat în cadrul solemn al Muzeului Doftana, proaspătului pionier i-a lipsit din echipament centura. Am căutat-o zadarnic prin magazinele bucureștene și de la centru, și din cartierul nostru, bulevardul Macaralei. Pesemne că nici industria ușoară, nici comerțul n-au aflat că la început de septembrie mii de copii, vrednici la învățătură, primesc cravatele roșii-tricolore. **(Bartolomeu Drăcea)**

În Flacăra nr. 37 a apărut scrisoarea semnată de **E. Teglas** *din Baia Mare, în care acesta se ridica împotriva practicii de a obliga pe toți cei ce cumpără un bilet de cinematograf să cumpere și un buletin de participare la un concurs cu premii. Întreprinderea cinematografică a județului Maramureș nu este de acord cu protestul cititorului nostru, fiindcă ne spune în răspunsul ei: «Întreprinderea noastră a organizat un concurs «Cine știe ne scrie» pe teme ale filmului artistic românesc. Cum este și* **normal** *(subl.n.) buletinele de concurs sînt difuzate prin casele de bilete ale tuturor cinematografelor din județ...»*

N.R. — Într-adevăr, este normal să se **difuzeze.** *Dar de cînd* **a difuza** *este tot una cu* **a obliga?**

Despre activitatea unui tînăr și entuziast colectiv de actori amatori — secția de teatru a Casei de cultură a sindicatelor din Craiova — am mai avut plăcerea să scriem. Revenim, cu noutăți comunicate de **Ionuț Stancu:** *«...în ziua de 4 octombrie a.c. a avut loc redeschiderea stagiunii teatrale a secției noastre cu o nouă premieră — «Nu credeți în bărbați» de Sofronov. Succesul premierei este promițător, dar noi am și pornit la pregătirea altei premiere și, dacă o să ne permiteți, o să vă ținem la curent».*

N.R. — **Vă permitem! Pasiunea pusă în slujba unor idei generoase va găsi oricînd găzduire în paginile revistei noastre.**

Vă trimit această fotografie făcută în trecere fiind prin București: reprezintă, după cum ușor puteți observa, un imens perete gol din preajma Palatului Voievodal, Muzeul Curtea Veche. Oare acest perete arătînd, deocamdată, dezolant nu s-ar putea acoperi cu o frescă realizată de copii, sau de tineri entuziaști ai Institutului de arte plastice? Propun aceasta, deoarece la noi, în Timișoara, există deja o tradiție: aceea de a acoperi locurile «virane» — chiar și pe verticală — cu culori ce plac ochiului, care «încălzesc» spațiul din jur. **(Predo S. Ioan,** *Timișoara)*

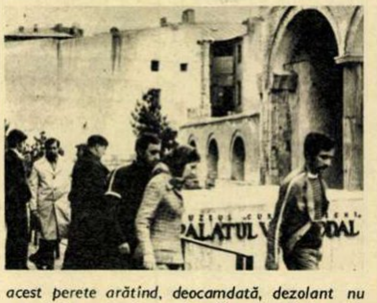

În revista noastră cu nr. 38, sub titlul «Monografia presiunilor... etc.», a apărut un articol în care se prezenta strania întîmplare prin care profesorul Luca I. Ionescu și primarul Gh. Vasile din comuna Domnești-Argeș ajunseseră la un soi de conflict din pricina tergiversărilor în apariția unei monografii locale. Recent, primim din partea profesorului Luca I. Ionescu o scrisoare, din care reproducem: «Subsemnatul... vă comunic că problema tipăririi monografiei s-a rezolvat... am fost chemat la Comitetul județean de partid pentru a discuta modalitățile de tipărire... Țin să menționez faptul că tov. primar al comunei, Gh. Vasile,... sprijină această acțiune. Observațiile făcute de comitetul comunal de partid în legătură cu monografia sînt juste, vom ține seama de ele. Vă rog a publica această... etc.»

N.R. — Ne bucură, sincer, ori de cîte ori o situație își găsește rezolvarea în bine. Vă dorim atît dumneavoastră, tovarășe Ionescu, cît și primarului Gh. Vasile, succes deplin în editarea acestei monografii și reținem cu satisfacție promptitudinea cu care ați fost sprijiniți de către Comitetul județean de partid în acest sens.

I.O.R. (Întreprinderea Optică Română) și-a cîștigat, în cei peste 25 de ani de existență, o experiență bogată și un prestigiu bine meritat. Cu atît mai de neînțeles mi se pare măsura luată de a sista fabricarea unor tipuri de aparate între care cel de mărit — universal 6/9 — atît de căutat de toți fotografii amatori. Producția acestui aparat răspundea perfect cerințelor unor cunoscute documente de partid de a pune în fabricație produse care să înlocuiască similarele din import. (prof. **Mironel Milescu,** *București)*

POȘTA REDACȚIEI

Nicolae Dobrin — Brașov. Adresînd Consiliului popular județean scrisoarea dumneavoastră, am fost informați că vi s-a atribuit o locuință corespunzătoare. **Nicolae Bocăneț** — Adjud. Reanalizîndu-vi-se dosarul de către Regionala Căii Ferate Galați, căreia ne-am adresat, vi s-a aprobat anularea sancțiunii de retragere a unei gradații. **Maria Iftimie** — Iași. Ca urmare a măsurilor luate de către M.I.U., s-au creat condiții de încadrare cu prioritate a absolvenților școlii profesionale printre care sînteți și dumneavoastră. Urmează să vă prezentați la conducerea Întreprinderii «Moldova»-Iași pentru a vi se întocmi formele legale. **Viorica Păstoric** — Cîmpulung. Nu vi se poate aproba pensia de urmaș mai mult de 6 luni, pentru că durata căsătoriei nu a fost de cel puțin 5 ani, iar susținătorul a fost pensionat pentru limită de vîrstă. **Nina Epure** — Reșița. Bineînțeles că imputarea cheltuielilor de școlarizare sînt absolut legale și conform art. 960, 1939 din Codul Civil, H.C.M. 1434/1956, întrucît transferul vi s-a făcut la cererea dumneavoastră la o unitate din afara sistemului turismului. **Bulitis Balaș** — Giurgiu. Consiliul popular județean Ilfov ne-a informat că sînteți luat în evidența Consiliului popular municipal Giurgiu în vederea repartizării unei locuințe. **Ana Niculina** — Comuna Mănești (Dîmbovița). Sesizînd Consiliul popular al județului Dîmbovița, acesta a analizat situația fiicei dumneavoastră, urmînd a fi încadrată la una din secțiile subordonate U.J.C.M.-Dîmbovița, ca muncitoare necalificată.

MARGA NEDELEA ■

CĂUTĂRI LA GRANIȚA DINTRE ELECTRONICĂ ȘI MEDICINĂ

● Trei brevete de inventator și o ipoteză îndrăzneață: îmbolnăviri datorită schimbării sarcinii electrice a celulei.

● O femeie, care se tîra în cîrje, poate alerga astăzi pînă la opt kilometri pe zi!!

● Așteptăm ca forurile competente să se pronunțe și să acționeze mai grabnic.

— Numele?

— Nicolae Grozea.

— Vîrsta?

— Acum duc șaizeci și doi de ani și-i duc bine. Mai înainte i-am dus rău, că mă culcam noaptea și nu știam dacă o să mă mai scol. Băteam spitalele, ba la Finanțe, ba la Cantacuzino, ba la Ascar, și nu-mi dădea nimeni de capăt. Slăbisem ca un ogar.

— De ce boală suferеați?

— Ateroscleroză, hipertensiune, dischinezie biliară și nevroză. Am încercat tot felul de medicamente, dar n-am ajuns la nici un rezultat. În ziua în care am început prima cură cu Extract de plante eram cu puls o sută douăzeci și cu cincizeci de kilograme. Ceaiul m-a pus pe picioare și parcă m-am născut a doua oară.

— Acum cum vă simțiți?

— În urmă cu vreo doi ani nu mă puteam scula din pat, iar acum fac toată gospodăria. Numai șpriț nu pot să beau. Cum pun vin în mine, cum se agită nervii de parcă aș fi băgat benzină.

— Unde locuiți?

— Pe strada Icoanei, la numărul treizeci și șase.

*

Oltean de origine, venit pe lume în satul Bircii, de pe întinsul comunei Scornicești, descoperitorul Extractului, Nicolae Constantinescu, s-a simțit devreme atras către știință. S-a îndreptat spre electronică, dar a visat spre medicină, vremea și învățătura convingîndu-l că între cele două discipline există multe asemănări și că o sumedenie de fenomene din sfera lor funcționează după aceleași principii. A fost atras mai ales de fenomenele influenței cîmpului magnetic, a făcut experiențe cu magnetodiaflux și a remarcat, la o vreme la care observații similare constituiau mai degrabă curiozități, că multe din maladiile corpului omenesc se datorează modificării sarcinii electrice a celulei. Pe baza unor asemenea ipoteze, despre care va fi vorba imediat, Nicolae Constantinescu a gîndit și realizat mai multe aparate, pentru care a primit trei brevete, așezate astăzi cu grijă între coperte de dosar:

a) Procedeu și aparat electric pentru vindecarea unor boli și reconfortarea organismului omenesc. Brevet numărul 2 810 din 30 mai 1962;
b) Dispozitiv și instalație electrică de distrugere a tumorilor canceroase. Brevet numărul 2 814, aceeași dată;
c) Procedeu și aparat pentru electropunctură. Brevet numărul 44 527 din 27 septembrie 1966.

Deși aparatele au fost brevetate, ele nu s-au văzut folosite în practică. Din cauza cheltuielilor de fabricație și, desigur, și din alte cauze, asupra cărora nu este cazul să insistăm. Apreciind că se scurge prea multă apă pe Oltul natal fără a vedea ipotezele aplicate pe cale electrică, inventatorul s-a orientat spre obținerea acelorași efecte pe cale chimică, îndreptîndu-și atenția asupra unor plante medicinale tradiționale, cu efecte curative, recunoscute de folclor și medicină deopotrivă. După ani de căutări și experiențe, după încercări făcute pe animale din bătătura proprie, a ajuns la echilibrarea unui Extract de plante pe care l-a numit Hemaconstan. În două cuvinte, a realizat o combinație, din mai multe plante autohtone, despre ale căror efecte veți afla, pe scurt, din declarațiile și dialogurile care vor urma. De aceea, considerăm că nu este cazul să insistăm și nici să repetăm unele afirmații, cuvinte tipărite de diverse publicații, «Tribuna școlii», «Scînteia tineretului», «Familia», «Scînteia», «Flacăra», prezentînd nenumărate exemple în care ceaiurile realizate în urma amestecului vegetal au produs adevărate revelații medicale.

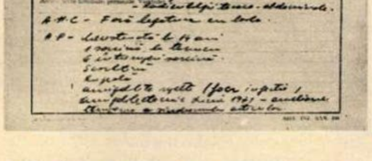

Foaie de observație clinică

AURARU

ELENA

Ceea ce s-a spus, rămîne bun spus. Vrem numai să amintim astăzi, adică într-un moment în care Ministerul Sănătății dovedește bunăvoință față de medicamentul în discuție, studiindu-l și testîndu-l, că descoperitorul nu și-a făcut din furnizarea Extractului un mijloc de a cîștiga bani. N-a căutat popularitate. N-a urmărit nici un alt avantaj. În măsura în care renumele ceaiurilor a făcut repede înconjurul spitalelor Bucureștiului, Nicolae Constantinescu s-a ascuns de oamenii care-l căutau, i-a ocolit și refuzat. A recomandat amestecul mai ales rudelor și prietenilor. Întotdeauna în cazuri în care medicina se arătase neputincioasă, ajungînd la situații compromise. S-a ferit de publicitate, din pudoare și cu convingerea că actele sale pot fi într-o zi judecate cu asprime.

N-a înțeles să se ferească din fața durerii omenești, singurul argument care i-a înduplecat inima și i-a deschis ușa.

> *«Subsemnatul Alexandru Ștefănescu, domiciliat în București, bulevardul Ion Șulea, bloc N1, sectorul 4, vă arăt următoarele: din anul 1967 mi-au apărut primele simptome sub formă de noduli pe corp, îndeosebi pe mîini și picioare, primind diagnosticul de angiosarcomatoza Kaposi.*
>
> *(Facem o paranteză: diagnosticul de mai sus este confirmat de Buletinul de examen histopatologic nr. 9.381 al Clinicii dermatovenerice a Spitalului Colentina și de Buletinul de analiză nr. 15 219-15 221 a Laboratorului Spitalului unificat nr. 10 Berceni).*
>
> *...Cu toate tratamentele medicale, boala a evoluat mereu.*
>
> *Începînd din luna mai 1971 pînă în luna august 1971 am urmat tratamentul recomandat de Nicolae Constantinescu și nodulii, care apăreau insistent de la săptămînă la săptămînă, n-au mai apărut. Mi s-au redat buna dispoziție, pofta de mîncare, somnul și voia bună, într-un cuvînt, am revenit la starea mea obișnuită de altădată. Astăzi mă simt bine, sînt în serviciu zi de zi și nu simt nici o greutate.*
>
> *Precizez că am început tratamentul cu Extractul de plante și în tot acest timp n-am mai urmat nici un alt tratament. Boala a dispărut datorită administrării Extractului de plante sub formă de ceai».*

Neintrînd prea adînc în amănunte teoretice, lăsînd aceasta pe seama specialiștilor, vom scrie că după părerea lui Nicolae Constantinescu sistemul nervos central are la baza funcționării sale două energii electrice, egale între ele din multe puncte de vedere, datorită cărora organismul este capabil să emită unde electromagnetice de diferite frecvențe, anumite fenomene în raport cu organismul fiind determinate tocmai de deosebirea dintre aceste frecvențe. În momentul în care una dintre energii se modifică, balanța sistemului nervos se dezechilibrează și părțile din organism dependente de energia care a produs dezechilibrul încetează să mai funcționeze normal.

Celulele se îmbolnăvesc și, ca urmare a unui lanț de modificări datorate — în mare măsură — ruperii lanțului acidului dezoxiribonucleic, se încarcă cu electricitate negativă și capătă o armă de apărare împotriva limfocitelor, al căror rol constă în a detecta celulele compromise. Avînd de-acum aceeași sarcină electrică cu limfocitele, celulele bolnave se înmulțesc anarhic, în vreme ce limfocitele — respinse fiind — slăbesc și se distrug.

În aceste condiții, prin dezechilibrarea sistemului nervos central, tumorile se dezvoltă rapid, scăpînd uneori de sub forța de acțiune a medicinei. Ipotezele consideră că remediul se află undeva în preajma operației de neutralizare a sarcinii electrice a celulelor bolnave și de întărire a limfocitelor, pînă la limita la care acestea pot din nou să-și exercite funcția de detectare.

Cum am spus, conform acestor ipoteze, în general acceptate astăzi de cercurile științifice internaționale, salvarea poate veni pe două căi. Electrică și chimică. Prin Extract se intervine în organism printr-o acțiune dublă: în mod direct, prin digestie și sînge, pînă la nivelul celulei; indirect, prin acțiunea exercitată asupra sistemului nervos central. Rezumînd, este vorba aici despre o activizare a circulației sanguine, de o mai puternică irigare și, ca atare, de echilibrarea balanței sistemului nervos central, printr-un mai consistent și mai regulat transport de oxigen către creier și centrii nervoși.

În același timp este vorba de o ipoteză — sau chiar de o teorie — încă nedemonstrată cu exactitate pe cale teoretică, după cum afirmă specialiștii Ministerului Sănătății consultați de noi, dar considerăm că într-un asemenea caz, adică într-unul în care rezultatele PRACTICE se dovedesc neobișnuite, imediate și eficiente, aspectul teoretic al chestiunii interesează abia în plan secundar.

În ceea ce privește sănătatea oamenilor, chiar dacă putem înțelege — în numele circumspecției științifice — reținerile specialiștilor Ministerului Sănătății, continuăm să credem că practica trebuie să primeze teoriei.

Extractul — vom proba cu documente — poate acționa în cazuri în care metodele convenționale nu izbutesc să găsească leacul. Boala Kaposi este o maladie nevindecabilă, după toate tratatele de medicină din lume, dar ea devine vindecabilă după administrarea unui medicament inventat de un electronist român. În sprijinul acestei afirmații există nu vorbe, ci dovezi. Buletine de analiză. Diagnostice, confirmate și întărite. Opiniile unor autorități medicale de renume. Totuși, poate fi adus în discuție un oarecare coeficient de întîmplare, dar un asemenea argument nu poate rezista în fața a sute de cazuri rezolvate, în fața a sute de dosare medicale complete, în fața declarațiilor cîtorva zeci de subiecți, oameni care trăiesc și muncesc ca noi, după ce au fost atinși de maladii grave și după ce au văzut sfîrșitul cu ochii.

Putem citi foarte multe nume, putem furniza foarte multe adrese. Nu vom face acest lucru. Ne vom mărgini să zăbovim asupra rezolvării unui alt caz, cel al bolnavei Elena Auraru, prilejul unei comunicări științifice ținute la 4 iulie 1973 la Craiova, în cadrul unei ședințe de lucru a Filialei locale a Societății Medicale. Cităm din referatul doctoriței Elena Ionașcu, înregistrat la Circumscripția medicală nr. 18 din cadrul Policlinicii de adulți — Spitalul nr. 1 Craiova:

«Numita Auraru Elena, născută în 1935, august 29, de profesie bobinatoare, pensionată pe caz de boală în anul 1971 cu decizia nr. 1 517, în evidență la Centrul metodologic de reumatologie cu fișa nr. 2 658, cu o internare de la 1.XI.1971-11.XII.1971, prezintă în luna iunie 1972 următoarele deformațiuni: tumefacții articulare, angulația la 30 grade a mîinii drepte pe antebraț, precum și imposibilitatea flexiunii abdomenului pe coapse, a mișcării de supinație a mîinilor, a ținerii obiectelor în mîini. MERGEA ÎN DOUĂ BASTOANE ȘI SUSȚINUTĂ (sublinierea noastră). În plus, ca diagnostice suplimentare, prezenta o gastrită cronică, un sindrom nevrotic anxios și depresiv, climax precoce, enurezis nocturn și debilitate fizică.

După un tratament cu decoct de plante, ceai, sub îndrumarea inginerului electronist Constantinescu Nicolae din București, în luna noiembrie 1972 și pînă în prezent (n.n. — la 24.II.1974) bolnava se prezintă total vindecată de bolile enumerate la diagnostice suplimentare, toate articulațiile care au fost tumefiate fiind perfect normale. Poate executa orice mișcare cu mîinile, poate flecta abdomenul pe coapse, face munci în cadrul menajului. MERGE FĂRĂ BASTON ȘI NEÎNSOȚITĂ. POATE FUGI (subl. n.).

Eliberăm prezentul referat bolnavei, la cerere, deoarece starea ei poate fi considerată total vindecată».

> *«Subsemnatul Ion Morariu din comuna Bunești, județul Suceava, declar de bunăvoie și nesilit de nimeni că în 1968 nepoata mea Ortansa Antonescu a ieșit din spitalul din Fălticeni cu biletul nr. 11 279 și cu diagnosticul de ciroză hepatică ascitogenă.*
>
> *În situația aceea gravă a început tratamentul cu Extract de plante al inginerului Constantinescu, leac de care am auzit și noi. După două luni de tratament, nepoata mea a făcut un nou control medical și a ieșit bine, după cum se poate vedea din Buletinul de analize nr. 209 din 16 ianuarie 1969. De atunci se simte zdravănă, muncește în agricultură și îngrijește de cei doi copii. În numele întregii familii îi mulțumim inginerului Constantinescu că i-a redat viața».*

Care este situația în prezent?

Ministerul Sănătății dă dovadă de interes și bunăvoință față de Extract, ordonînd testări și cercetare. În prezent, Ministerul Sănătății urmărește testarea Hemoconstanului, dar înaintează după o pistă oarecum ocolită, de vreme ce verificarea studiază nu vindecarea unor maladii, cît protecția împotriva îmbolnăvirii, virtute pe care medicamentul n-o are și pe care inventatorul n-o pretinde.

Faptul că — deși cu reținere — Ministerul Sănătății sprijină acțiunea constituie un fenomen îmbucurător. Evident, de partea noastră nu stă competența științifică necesară pentru a așterne pe hîrtie un verdict, dar avem convingerea că nu sîntem martorii unei imposturi sau întîmplări atîta timp cît oamenii și-au ameliorat sănătatea, s-au întors la muncă și la familii grație Hemoconstan-ului.

Tratamentul menționat circulă printre noi. Îl folosim și îl lăudăm. Este aceasta o realitate pe care nu avem de ce s-o ignorăm, cu atît mai mult cu cît trăim într-o țară a adevărului și a vorbelor pe față și cu atît mai mult cu cît expertize medicale dintre cele mai pretențioase au demonstrat că decoctul de plante în discuție nu prezintă nici un pericol pentru sănătate, nefiind toxic.

Făcînd public acest tratament, subliniind încă o dată această probă incontestabilă a inteligenței românești, această luptă atît de omenească împotriva factorilor care deteriorează viața și sănătatea, nu facem altceva decît să înfățișăm realizările lui Nicolae Constantinescu judecății generale, rugînd forurile în drept să urgenteze cercetările.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

„SERVESC PATRIA“

Militari. Doi, șapte, o sută sau și mai mulți. Îi văd în curtea unității, fiecare cu treburile lui. Unul dintre aceștia este Ion Baur. Înalt, voinic, are o voce calmă și dulce — moldovean. Lipește călcîiele, se prezintă comandantului și încheie: «Servesc patria».

In «civilie» cum zice el, cum zic toți, — e un termen cam uzat și ar trebui găsit altul mai nou, fiindcă în cel folosit încape o anume delimitare, nefirească astăzi —, în «civilie» deci, era mecanic de întreținere la Combinatul de cauciuc sintetic «Gh. Gheorghiu-Dej». Făcea naveta spre o comună apropiată, în fiecare zi, seara tîrziu, fiindcă după orele de lucru mergea la seral, la Liceul industrial. Învățat astfel să muncească de dimineață pînă seara, armata nu i s-a părut grea. Tot ce a trebuit să facă dintr-un început a fost să-și ordoneze și mai bine gîndurile, să păstreze o riguroasă disciplină a ideilor. A învățat și mai învață meșteșugul armelor, la trageri a obținut calificativul foarte bine. A făcut o școală de pregătire ostășească și acum este caporal, comandă și instruiește la rîndu-i alți tineri. Cînd va fi lăsat la vatră va termina seralul și va da examen de admitere la Școala de subingineri care există în combinat. Se va căsători, firește, copii mai mulți, dintre care unul neapărat chimist. Totul limpede ca în niște «cincinali» personali.

Sînt însă și altfel de firi, aparțin de regulă unor flăcăi cu ochi visători, cei care oferă cîteodată credit gîndurilor de îndoială, de, știu eu? și mai întîrzie cu hotărîrile importante. În ce-l privește pe Mihai Calancea, moldovean și el, milităria l-a ajutat să vadă ceva mai limpede și în primul rînd cine este el și ce datorează celorlalți. Pentru el armata a început cu o scrisoare adresată mamei. (Pentru cîți tineri viața ostășească nu începe oare cu scrisori adresate părinților, prietenilor, logodnicelor?! Se poate spune că scrisorile ostășești reprezintă ceva aparte, au o viață a lor, un statut special: al dragostei, nostalgiei și încrederii în viitor). Calancea — își amintește, era în iunie la numai două zile după ce intrase pe poarta unității și a scris: «Dragă mamă, te rog să-l ierți pe fiul tău care nu ți-a scris mai curînd. Am ajuns cu bine, sînt sănătos, am aici mulți moldoveni și nu sînt singur.cum poate crezi. Dumneata ai rămas singură și eu știu că-ți mai ștergi ochii cu colțul basmalei». Apoi au urmat alte scrisori, Calancea are o mamă suferindă și care nu prea contează pe ajutorul fraților săi mai mari, care sînt plecați din comună, s-au căsătorit și s-au cam înstrăinat... Comandantul său, locotenent major Doru Ghinea, i-a aflat toată povestea, a înțeles că tristețea din ochii recrutului este reală și a început să-l ajute.

Cum spuneam, cei doi sînt firi diferite, dar asta nu-i separă în atitudinile lor ostășești. Calancea venise în iunie în unitate, Baur ceva mai dinainte; în iulie diluviul a cuprins țara, și secretarul general al partidului a chemat toată suflarea să lupte împotriva stihiilor naturii. Pe acest front, alături de toți militarii, au fost și cei doi flăcăi; au ridicat cu brațele un dig la Ciurel, s-au așezat cu trupul în calea apelor. O fotografie publicată în ziarul «Scînteia tineretului» la acea vreme înfățișa ostași chiar din această unitate, ca un baraj viu pentru a apăra Capitala cu oamenii, casele și uzinele sale. Printre cei surprinși de obiectivul fotografic erau poate și cei doi, poate alții: caporalul Vasile Luchian, sergentul Dumitru Adumitrăchesei, soldatul Ion Țili, sergentul Ion Tîrboc, caporalul Mihai Dorobanțu sau soldatul Alexandru Cerizan. Puteau fi ei, sau alții, oricare dintre recruții sau ostașii mai vechi în unitate.

În ce-i privește, după această încleștare dîrză eroii noștri au depus jurămîntul militar. Cuvintele «Jur să nu-mi precupețesc sîngele și viața pentru a apăra pămîntul strămoșesc...», cuprinse în formula sacră, aveau deja acoperirea fierbinte a faptei. Se poate spune că ei și alții ca ei se dovediseră ostași chiar înainte de a depune jurămîntul militar. După jurămînt, Baur și Calancea alături de alți ostași conduși de ofițerul Ghinea au început cu ardoare activitatea în vederea pregătirii lor ca buni luptători. De cîtva timp se află pe frontul recoltei, unde îndeplinesc încă o sarcină de onoare.

Armata înseamnă deprinderea regulilor de folosire a tehnicii de luptă, folosirea acesteia în exerciții tactice, călirea calităților morale și fizice. Spun asta gîndindu-mă la ostașii din subunitatea comandată de sublocotenentul Ion Boștină. Aici funcționează o școală a gradaților de unde, la jumătatea stagiului militar, ies caporali și sergenți, cei care se îngrijesc de instrucția și educația recruților. Ion Boștină, comandantul, pare, poate datorită staturii, cumva rătăcit printre cei care poartă haina militară. Înșelătoarea imagine poate fi însă o conformație delicată. Comandantul acesta este un om dinamic, plin de energie, bine calificat. Este autoritar, poate chiar aspru un pic, dar drept, cald cînd este vorba de viața ostășească sau personală. Adjectivele acestea sînt notate rînd pe rînd după discuțiile avute cu ostași. Să le notăm însă și pe ale noastre: un om cu mult tact pedagogic, fin psiholog. L-am întrebat: De ce puneți accent pe problemele de educație? «De la educație pornește de cele mai multe ori totul — mi-a răspuns. Pentru a face pe soldat să monteze cu ochii închiși o pușcă mitralieră sau să pună în funcțiune un transportor autoblindat în cîteva secunde trebuie mai întîi să-l faci să înțeleagă importanța pregătirii sale la cel mai înalt nivel. Îi ceri un efort mare, o să-l facă, dar lămurește-l mai întîi, fă-l să simtă singur necesitatea efortului. Și totul trebuie pornit de la atitudinea față de problemele elementare ale vieții ostășești. Să vă dau un exemplu cu un recrut bucureștean. Băiatul, singur la părinți, abia terminase liceul și venise aici. Cocolit, după cum se spune, neobișnuit cu munca într-o fabrică, cu disciplina — probabil că acasă mama îi făcea și pantofii cu cremă — aici s-a apucat cu mîinile de păr. «Eu nu mă spăl cu apă rece, nu mă spăl decît cu apă caldă, altfel răcesc». Băieții mai vechi au rîs și apoi au hotărît să-l ducă cu forța sub dușul rece. I-am oprit. Nu trebuie bruscat, încercați altfel, poate cu ironia. Și au încercat: o săptămînă de zile i-au adus în mod special apă caldă de la bucătărie, ba i-au făcut și o scară pentru patul său suprapus. La un moment dat băiatul și-a dat însă seama de ridicolul situației și a renunțat rușinat la avantajele oferite.

Comandantul mi-a prezentat apoi în cuvinte simple și calde cîțiva dintre ostașii săi.

*

În curtea unității o companie se îndreaptă către cîmpul de instrucție. Mă gîndesc la cei care au fost în vara aceasta pe frontul apelor, la cei care au ajutat la strînsul recoltei pe ogoare, la cei care dezleagă deasupra planșelor probleme de balistică. Formula rostită de acel ostaș «Servesc patria» are perfecțiunea realului.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Fotografia autorului

---

un tulburător exemplu de vitalitate și devotament

LA 87 DE ANI, PROFESORUL ALEXANDRU NICOLAU CONJUGĂ VERBUL A INVENTA LA PREZENT ȘI VIITOR

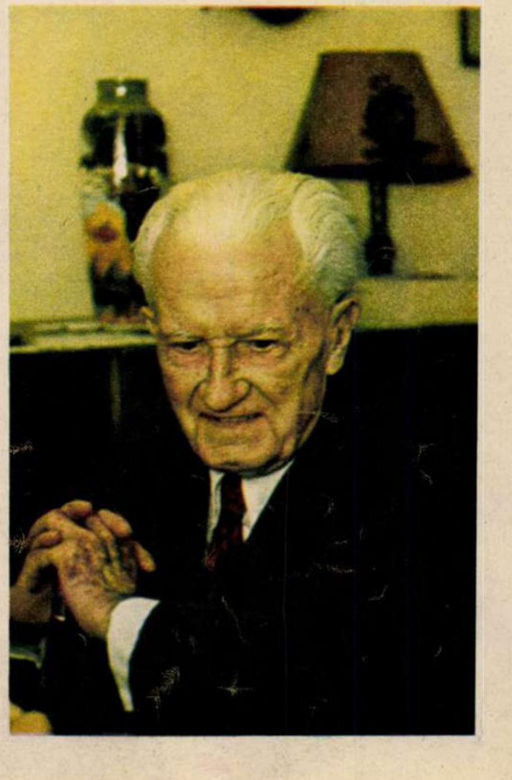

La optzeci și șapte de ani, cîți va rotunji la iarnă, Alexandru Nicolau n-are o clipă de astîmpăr. La o vîrstă la care alții, ca să nu zicem ceilalți, s-au retras de mult la odihnă și la pensie, inginerul Nicolau, cîndva profesor universitar la catedra de mașini electrice a fostei Școli politehnice din Timișoara, este angrenat într-o muncă de cercetare care nu este numai foarte pretențioasă, dar care este și zilnică, urmînd orarul cotidian al lucrătorilor Institututului de cercetări și proiectări electrotehnice, la înființarea căruia, în 1950, a pus un umăr zdravăn și pe care nu l-a părăsit niciodată de atunci, funcționînd și în prezent, ca cercetător principal.

Pentru a ajunge în fiecare dimineață la slujbă, profesorul Nicolau, ca să folosim formula cu care i se adresează colegii, unii dintre ei cu vîrstă de strănepoți, se scoală în zori. De fapt, din cauza vîrstei și a pasiunii neostenite pentru meserie, se trezește înainte de cîntatul cocoșilor, începînd să calculeze și să caute, convins fiind că viața omului, atît de scurtă sau de lungă, cum se întîmplă să fie ea, se cere folosită cît mai deplin, pentru ca în urma noastră să rămînă ceva, un semn al muncii și al strădaniei fără cusur. Cînd are răgazul să-și facă un bilanț, și vizita noastră rupîndu-l de la preocupările zilnice a însemnat un asemenea prilej, Alexandru Nicolau recunoaște că n-are prea multe motive să fie nemulțumit, dar nici prea multe să se declare împăcat, căci simte că munca sa de o viață, gîtuită în ultima vreme de cîteva infarcturi cardiace, nu este încă împlinită și că destule mai sînt de făcut și de terminat.

Care ar fi, în rezumat, motivele de mulțumire despre care aminteam? Mai multe brevete de invenție, o sumedenie, din care s-ar cădea pomenite aici cele mai importante, «Motor unipolar» și «Releu de protecție a motoarelor electrice», îmbunătățiri de mare eficiență economică, aplicate nu numai în perimetrul industriei românești, dar apreciate și acceptate imediat și în străinătate, în țări cu o traditie industrială dintre cele mai vechi, ca Anglia, Franța sau R.F. Germania. Chiar dacă tîrzii, adică aparținînd unei vîrste așezate mult după anii legali ai pensionării, intervenită în 1947, toate aceste realizări, capabile să recomande singure o inteligență tehnică ieșită din comun și o putere de muncă remarcabilă, i se par firave, pe lîngă ceea ce lucrează și definitivează în prezent. Pe lîngă «Motorul cu turație foarte lentă», al cărui prototip este în curs de execuție la I.C.P.E.

Cum tocmai această invenție, de mare însemnătate pentru tehnica românească și mondială deopotrivă, ne-a adus în casa profesorului Nicolau, printre pendule și scrinuri, asezate la locul lor în urmă cu multe decenii de o mînă care astăzi tremură și ascultă tot mai puțin, dar care pe atunci era foarte sigură, se cade să zăbovim și să detaliem, fără a intra, desigur, în amănuntele de care puțina noastră știință de specialitate s-a simțit repede depășită. Totul a pornit, cum recunoaște profesorul, de la un strung carusel uriaș, funcționînd la București, ca unul dintre cele mai mari din Europa. Avînd un platou orizontal și un diametru de vreo douăzeci de metri, strungul era acționat de un motor electric cu viteză mare, care consuma mult și care transmitea mașinii un randament foarte mic. Îngrijorător de mic, abia depășind cinci la sută. Nemulțumiți, s-au învîrtit oamenii în jurul lui cît s-au învîrtit, au căutat și încercat mai multe soluții, apoi s-au gîndit să apeleze la bătrînul profesor Nicolau, specialist de renume, cel care, făcînd parte dintr-o comisie de resort, oferise multe rezolvări surprinzătoare la partea electrică a hidrocentralei de la Porțile de Fier. Măgulit că i se cere ajutorul, Alexandru Nicolau s-a apucat de treabă cu rîvnă tinerească și nesperiat de faptul că mai pe nicăieri prin lume nu se găsise încă o rezolvare fericită problemei. A calculat. A citit. A comparat. S-a înconjurat de mai mulți tehnicieni tineri și capabili, bucurîndu-se de sprijinul nelimitat al inimosului director al I.C.P.E.-ului, inginerul Florin Tănăsescu, fostul său elev de altădată. După multă muncă și după multă sudoare a reușit să găsească o soluție tehnică neobișnuită și să închege un motor cu turație lentă, capabil să ridice randamentul pînă aproape de sută la sută. Un motor care să consume mult mai puțin și care să fie confecționat aproape în întregime din materiale banale rezistente, ceea ce îi conferă, desigur, șansa de a dura măcar atîția ani cîți numără astăzi inventatorul său.

Lăsînd în spate un asemenea bilanț mîndru și cîteva prietenii de o viață, cu Traian Lalescu, Ilie Murgulescu sau Remus Răduleț, care i-a fost elev, profesorul Nicolau crede că n-are timp să îmbătrînească cu adevărat, sfidînd neajunsurile unui trup care se împuținează, dar bucurîndu-se că mintea îl ascultă și lucrează, adunînd astăzi mai bine ca oricînd.

Chiar dacă n-ar fi fost un inventator de elită cum este, profesorul Alexandru Nicolau, născut cu un an înaintea morții lui Eminescu, într-o mahala a Iașilor, ar fi meritat aceste cîteva rînduri, ca un umil semn de recunoștință la adresa unui tulburător exemplu de devotament și a unei vieți care n-a știut ce înseamnă lîncezeala brațelor și a minții.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

viața personală

Tovarășa **Adriana N.** din capitala țării se plictisește de moarte. Cu un talent literar din cînd în cînd remarcabil ea ne descrie cu pedanterie odiseea acestei înfricoșătoare plictiseli. Precizează că, în primul rînd, se plictisește sîmbătă seara spre duminică, dar nici cu luni, marți, miercuri nu stă mai bine. Ne mărturisește că zile întregi nimeni nu o caută la telefon, nici în interes de serviciu, nici în interes personal. Oamenii, ne mărturisește ea, o apreciază foarte mult însă o ocolesc, nu o invită la ei acasă, nu o caută la telefon. «Am ajuns să urăsc acest aparat» — recunoaște Adriana N., chinuită de așteptări care nu se adeveresc niciodată. Apoi, în aceeași scrisoare, ea ne dezvăluie metodele ei de luptă împotriva plictiselii. Ele sînt foarte numeroase, triste și ineficace. E instructiv să amintim cîteva din aceste metode. Dornică să alunge plictiseala, dezlega pînă la epuizare fizică cuvinte încrucișate, aducea încontinuu îmbunătățiri interiorului, lua un fotoliu dintr-un loc și îl punea în alt loc, și socotea că venise vremea să-și achiziționeze un cîine. Ca să fim drepți, Adriana N. are și metode elevate de a izgoni plictiseala, ascultă muzică, citește romane polițiste, e la curent cu toate L.P.-urile, cu toate top-urile. Dar nici muzica n-a ajutat-o, căci, după cum ne dezvăluie dînsa, sînt momente cînd și Tom Jones o scoate din sărite. Apoi s-a gîndit să-și aleagă un hobby, crede că dacă ar găsi ceva pe măsura temperamentului său ar ieși din impas. Necunoscîndu-și exact caracterul bîjbîie pînă și în privința propriului ei hobby. Scrisoarea se încheie cu următoarele cuvinte: Mă plictisesc de moarte. Ce să fac?

Din punctul nostru de vedere lucrurile sînt limpezi. Stați înăuntrul plictiselii, e în fond plictiseala dumneavoastră, încercați să o înțelegeți, încercați s-o trăiți, nu s-o alungați cu metode puerile cum ar fi de pildă găsirea unui hobby foarte potrivit. Războiul împotriva plictiselii are influențe nefaste, nu face decît s-o amplifice, s-o consolideze. Trebuie să înțelegeți că vindecarea de plictiseală, de apatie nu poate să vină din afară, în această privință nici muzica nu vă poate ajuta, nici măcar geniul lui Bach. Din afară nu poate să vină nici un ajutor, trebuie să vă bazați pe propriile forțe, pe inteligența și sensibilitatea dumneavoastră.

E foarte ciudat că în scrisoarea dumneavoastră nu pomeniți nimic despre meseria pe care o aveți, dacă vă place sau nu. Aș îndrăzni să spun că și în felul în care vă revoltați împotriva plictiselii se dezvăluie o stare de apatie, de lipsă de pasiune. Pînă și plictiseala de care sînteți bîntuită o priviți cu plictiseală, atunci cum să nu vi se aștearnă în față pustiul. Am descifrat în scrisoarea dumneavoastră și o notă de orgoliu, ca și cum plictiseala ar fi privilegiul ființelor ieșite din comun. Nu trebuie să vă faceți iluzii în legătură cu originea divină a plictiselii. E o stare de spirit dintre cele mai obișnuite care se naște din indiferența cu care privim lumea și chiar și propria noastră existență. Lăsați de o parte căutarea hobby-urilor, moțăiala în romane polițiste și încercați să înțelegeți ce se întîmplă cu dumneavoastră. Nu alungați plictiseala, încercați să o înțelegeți, în clipa în care ați înțeles-o vă puteți considera vindecată de păcatul plictiselii.

TEODOR MAZILU ■

un biciclist pătrunde în mașină prin parbriz!

Circulația cotidiană demonstrează cît de important este ca reflexele omului de la volan să nu fie cîtuși de puțin alterate de alcool, oboseală, ori de alți factori, ca el să evalueze corect și realist situațiile periculoase care apar inerent în timpul conducerii autovehiculului.

Evenimentul rutier întîmplat recent la km 72, pe drumul județean Călărași-Giurgeni, ziua în amiaza mare, constituie — din păcate — încă un argument în favoarea celor afirmate mai sus. Vinovatul principal pentru comiterea acestui accident este Neagu Șerban, tîmplar la cooperativa «Arta lemnului» din București, posesor al unei Dacii 1300. Acesta, după ce a consumat o cantitate apreciabilă de alcool (analiza ulterioară i-a stabilit o îmbibație alcoolică în sînge de 1,92‰), s-a urcat totuși la volanul autoturismului în care se mai găseau soția, ținînd în brațe un copil de doi ani, și cumnatul lui N.S., împreună cu fiul său de 19 ani.

La circa 100 m de locul cu pricina N.S. observă un biciclist angajîndu-se în traversarea drumului dinspre partea stîngă spre dreapta. Cu toate acestea nu ia nici un fel de măsuri de precauție și continuă să se deplaseze cu aceeași viteză în pofida faptului că în apropiere se afla un pasaj de trecere pentru pietoni, semnalizat corespunzător.

Cînd biciclistul a ajuns în dreptul axului șoselei și autoturismul se găsea la circa 40 de metri de el, șoferul avea încă posibilități pentru a evita acroșarea lui.

În această secvență a filmului accidentului, biciclistul accelerează mersul, dar nu reușește să traverseze artera rutieră. El este lovit de autoturism, aruncat în sus și apoi «cules» pe capota motorului. Apoi sparge cu capul parbrizul autoturismului și pătrunde în interiorul acestuia în timp ce bicicleta e proiectată undeva în afara căii rutiere. Capul biciclistului «ciocneste» capul pasagerului care ocupă locul din dreapta șoferului. Violența loviturii provoacă moartea celor doi oameni: biciclistul Petruș Bițică și Petre Zaharia cumnatul conducătorului auto.

În ultimul timp multe accidente au avut loc pentru că șoferii, autorii lor, conduceau la fel de neglijent ca și N.S. În circulație, a gîndi că alții te vor feri sau se vor feri, cu alte cuvinte a te baza pe prudența altora constituie o eroare gravă.

Dimpotrivă, absolut întotdeauna trebuie luată în calcul posibilitatea de a greși a partenerului de trafic.

În cazul nostru, și biciclistul putea, desigur, să manifeste mai multă prudență și să se angajeze în traversarea drumului după trecerea autoturismului. Răspunderea pentru moartea celor doi oameni revine însă șoferului, care nu a făcut nimic pentru evitarea accidentului.

Imprudența gravă comisă de acesta, ignorarea pericolului, sesizabil cu ușurință și de un copil, au fost determinate de starea în care se afla după consumarea alcoolului. A nu întreprinde nici o manevră pentru evitarea unei coliziuni, a nu reduce viteza în caz de pericol, a subestima gravitatea unor situații, reprezintă comportări tipice omului aflat sub influența alcoolului; așa că nu trebuie să ne surprindă nici conduita lui N.S. în acest caz.

Mai ales în aceste luni, cînd la dificultățile obișnuite ale conducerii mașinii se adaugă cele pricinuite de ceață, ploaie, mîzgă și chiar polei, mulți șoferi sînt tentați să guste tulburelul și apoi să pornească la drum.

Pe aceștia și în general pe toți imprudenții «motorizați» sau «nemotorizați» îi îndemnăm să reflecte la cazul de față.

Colonel **VICTOR BEDA** ■

CENACLUL FLACĂRA

cronica (93)

În seara zilei de luni, 20 octombrie 1975, **Cenaclul Flacăra** și-a ținut obișnuita ședință săptămînală la Teatrul «Ion Creangă» din București.

Prin faptul că au fost prezenți pe scena cenaclului un număr considerabil de debutanți, ședința a avut, într-o bună măsură, un caracter de lucru. Dacă am încerca să definim această ședință printr-o trăsătură unică, am spune că de-a lungul celor patru ore de program a pus stăpînire pe sală un pronunțat sentiment tonic. A fost generat acest sentiment de constatarea cum nu se poate mai concretă că scopul în virtutea căruia ființează cenaclul intră în atenția și conștiința cît mai multor oameni. Constatarea e susținută nu numai de participarea tot mai masivă a spectatorilor la manifestările cenaclului, ci și de numărul crescînd al celor ce vor să comunice și altora dragostea lor pură și dezinteresată față de poezia adevărată și muzica bună. Vedeți dumneavoastră, cenaclul e departe de intenția de a lansa vedete. Ținta lui e mult mai modestă. Prin activitatea lui, cenaclul își propune să facă din fiecare spectator un iubitor de artă de substanță, de artă angajată prin care el și, odată cu el, tot ce-l împrejmuie să urce cu ce e mai bun suitoarele trepte ale socialismului. De aceea ne-a bucurat pe toți, în seara zilei de 20 octombrie, prezența unor tineri și foarte tineri debutanți. Sala i-a primit cu interes și încurajator. Nu putem ști cu precizie cîți dintre ei vor ajunge ca în viitor să însumeze condițiile necesare pentru un prea solicitat propagator al poeziei și cîntecului. Timpul și rîvna lor de perfecțiune își vor spune cuvîntul hotărîtor. Dar caldele aplauze ale sălii au răsplătit dorința și nobilele ambiții ale acestor tineri de a trăi într-un orizont demn și frumos, tineri care au reușit să nu ia în seamă o anumită muzică și anumite texte fade și neutrale, ci să se îndrepte spre o poezie de mesaj și o muzică deși comunicativă, nu facilă.

Au debutat în cenaclu cîțiva membri ai Cenaclului Pro Flacăra din Brașov. Tînăra Adriana Boreica, acompaniată la flaut de sora ei și mai tînără, Dorina Boreica, a cîntat cu o voce învăluitoare, cu măsură penetrantă, compozițiile proprii: **Drum** (versuri: George Boitor), **Grîu** (versuri: Zaharia Stancu), **Miorița** (versuri: Nicolae Labiș). Debut excelent! Paszi Ildiko interpretează de asemenea două piese proprii: **Surghiun** (versuri: Ioan Bădoi) și o **Baladă** (versuri populare). Tînăra Rodica Ganea cîntă cu autenticitate muzică populară. Pe versuri de Vladimir Maiakovski cîntă cu dicție și temperament Emil Sauciuc. De-abia ieșiți din adolescență, Viorel Marinache și Crețu Alexandru cîntă pe versuri de St. O. Iosif. Nu prea departe de debutul său în cenaclu, Gheorghe Gheorghiu cîntă trei piese cu o stăpînire mai fermă a calităților vocale; e foarte bine acompaniat la flaut de Mircea Vancă. Viorel Râpaș, acompaniat de Marius Buta, primește aplauze meritate. După o absență mai îndelungată, revine în cenaclu Benedict Popescu, care prin cele două cîntece interpretate confirmă însușiri de foarte bun cîntăreț. Și de astă dată, Romeo Ghiur emoționează prin lirismul său. Ionela Copaciu cîntă frumos, dar parcă prea reținut **Sara pe deal** de Mihai Eminescu. Strălucește Tudor Gheorghe, într-un scurt și dens recital. Mare succes obține Anda Călugăreanu în dubla sa postură de actriță și cîntăreață. La cererea publicului, Anda Călugăreanu cîntă **14 000 tone aur.** Dan Tufaru recită cu remarcabilul său talent poeme de Nichita Stănescu și Ioan Alexandru. Cu entuziasm e apreciată arta inteligentă și sensibilă a lui Valeriu Sterian. Cîntecele lui Evandro Rossetti și Dan Chebac obțin participarea și acompaniamentul întregii săli. În **Minunea** de Marin Sorescu, Mihai Stan e irezistibil. Eugen Cristea interpretează un număr pantomimic. Florian Pittiș e răscolitor în recitarea poemei **Deocamdată nu** de Adrian Păunescu. Bineînțeles că și de astă dată arta lui Mircea Vintilă cucerește sala.

Împreună cu întreaga sală, Adrian Păunescu recită **Calul călare** și **Da, mai avem.**

În dialogul dintre sală și scenă, participanții ne-au reproșat că de la un timp cenaclul are prea rar manifestări în București. De asemenea se sugerează a se face cît mai multe discuri cu muzica cenaclului. Un spectator vrea să afle ce condiții trebuie îndeplinite pentru a deveni membru susținător al **Cenaclului Flacăra.** În răspunsul ce i se dă, condițiile enunțate se identifică cu cîteva din cerințele necesare creșterii armonioase a omului de azi: să cunoască și să iubească poezia românească, să iubească muzica bună românească, să fie mereu printre primii la locul de muncă sau învățătură.

TRAIAN STOICA ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

1) Rodica Ganea cîntă cu autenticitate muzică populară.
2) Debutează în cenaclu muzicalele surori Adriana și Dorina Boreica.
3) Benedict Popescu a confirmat însușiri de foarte bun cîntăreț.
4) Cîntecele lui Evandro Rossetti și Dan Chebac obțin participarea întregii săli.
5) Paszi Ildiko interpretează cald o Baladă.

pofta de gol

După lunga întrerupere în care n-am lipsit din tribuna stadioanelor, mă așez în fotoliul acestei pagini cu speranța că nu mă voi mai vedea în situația să întrerup cronica bunelor și relelor din mișcarea noastră sportivă (iată, titlul anunță o lărgire a obiectivelor noastre!). Pare un moment destul de nepotrivit pentru o reîntîlnire cu realitățile lăsate în urmă cu cîteva luni: **St! Nu deranjați copiii! Lăsați-i să se joace în iarbă!** Numai că iată, i-am lăsat să se joace în iarbă și iarba s-a făcut urzici. Galeria celor cu ochelari roz a trecut la schimbarea lunetelor în culori sumbre. Acești prestidigitatori dansînd pe un fir de ibrișin au făcut **bîc!** și acum cîntă prohodul pe șapte voci. Să le fie de bine, niciodată nu i-am crezut, nici acum cînd fac din cal măgar, nici cînd înșăilau teoria chibritului la echipa națională.

De fapt vreau să șterg cu guma harta mea meteorologică și s-o las la **timp favorabil,** cu mai puține descărcări electrice (dacă n-o fi cazul) și să aplaud performanța **Stelei** de duminică, care a realizat cea mai frumoasă suită de goluri din ultimii 25 de ani pe arenele noastre. 8-0 e un scor de rugby și exprimă nu căderea unei echipe care nu e nici mai bună, nici mai rea decît altele, ci mai mult o stupefacție a arădenilor veniți la București să scoată ce se putea scoate și trimiși acasă cu traista plină. Cred că cei care au întîrziat duminică cu numai 5 minute și-au mușcat mîinile pentru lenea lor, pentru că au pierdut, ceea ce în box se numește un K.O. Echipa militară, care de obicei are o repriză de încălzire și de ungerea motoarelor, a debutat senzațional. După 30 de secunde era 1-0. În minutul 3 se înscrisese al doilea punct și în al cincilea puteai să citești pe tabela de marcaj un scor de **forfait.** Ce-a urmat n-are nici o importanță. De obicei echipele care conduc cu 2-0 devin brusc dezinteresate. Se consideră că această diferență, de fapt minimă, ține de cald pentru 90 de minute. Dar, iată că de data asta **roș-albaștri,** netinînd seama de sentimente, au dovedit o «răutate» pozitivă manifestată prin 8 străpungeri ale apărării textiliste. Scorul putea fi incredibil în cele din urmă, dar în fotbal există și ratări și pe cît de multe au fost golurile, cam tot atîtea au fost și irosirile de ocazii. Explicații? Cred că **Steaua** beneficiază la ora asta de o pregătire științifică de aproape 2 ani. Poate că Jenei și Crăiniceanu, noii antrenori ai militarilor, au știut să profite de eliberarea jucătorilor de sub tirania Piticului, dus pe meleaguri sibiene, pe unde a luat-o de la capăt, cum îi stă obiceiul. Poate că cele două extreme care au apărut în înaintarea echipei bucureștene explică și mai multe lucruri. Să ai un Zamfir la ora asta, face foarte mult. Mă mir de ce mai caută Valentin Stănescu, pe la Craiova și prin Ștefan cel Mare, noutăți. Dar asta e altă căciulă, o să vorbim la timpul său. Deocamdată vreau să mă bucur împreună cu toți cei care am fost pe Ghencea pentru că în fotbalul românesc a reînviat ideea de ofensivă și că o echipă a fost în stare să fie necruțătoare cu alta, înscriind de 8 ori. Asta-i semnul cel mai bun în ultimii ani. Dacă și alte formații vor învăța lecția militarilor, în acest colț de revistă va ploua cu **confetti** și noi vom deveni cel mai neinteresant cronicar sportiv, din cîți a cunoscut presa noastră vreodată, Doamne ferește!

EUGEN BARBU ■

● **TIMIȘOARA.** Derbyul bănățean a produs încă o dată scîntei, rivalitatea între Politehnica și F.C.M. Reșița fiind prezentă la fiecare meci al ultimelor două campionate. Ea a fost întreținută de această dată mai mult de atmosfera din tribune decît de cea din teren, dar tensiunea tribunelor (peste 3 000 de reșițeni prezenți la meci), s-a transmis în cele din urmă și jucătorilor; oricum, patru cartonașe roșii și două galbene nu se văd la fiecare meci! ● Reșițenii au avut două ocazii cît roata carului, una ratată însă de Gabel (șut de la 6 metri, afară), cealaltă oprită în ultimă instanță de semnalizarea cu totul neavenită a tușierului Ciolan, care și-a închipuit un ofsaid în jumătatea gazdelor ● Apoi Anghel a marcat și din acel minut meciul s-a transfigurat complet. Mai întîi a zburat o petardă, care a făcut un zgomot zăpăcitor chiar lîngă banca de rezervă a oaspeților ● Sub impresia «catastrofei», aceștia s-au sculat cu toții în picioare (jucători, antrenori, conducători), iar masorul echipei, un anume Vasile Weiss, a avut nefericita idee de a arunca o sticlă în publicul din tribună. Imediat, sticla (sau alta, n-are importanță) a zburat înapoi — ajungînd însă în terenul de joc, unde a fost înhățată de Filipescu. Acesta a fugit cu ea înspre arbitru, cu intenția de a i-o prezenta, dar Anghel a fost mai iute, i-a smuls sticla reșițeanului și a făcut-o dispărută. Clipele următoare au marcat o busculadă, în care fostul antrenor băcăuan C. Rădulescu s-a ciocnit cu fostul jucător băcăuan Munteanu, a intervenit și Istrătescu în apărarea antrenorului său, și ambii jucători au fost eliminați de un arbitru (Rainea) care s-a descurcat în «melée»-ul stîrnit ● În pauză organele de ordine au arătat multă promptitudine, amendînd masorul reșițean cu suma de 1 500 lei pentru gestul comis și dîndu-i voie să părăsească în grabă stadionul. ● Fotbalul însă dispăruse aproape complet — Jivan și Filipescu fiind la rîndul lor eliminați, dar vina principală o are portarul timișorean — gazdele dominînd prima parte a reprizei, cînd au și majorat dealtfel scorul, cu largul concurs al portarului reșițean Constantin, iar oaspeții pe cea de-a doua, ei nereușind însă decît o bară spectaculoasă, prin Gabel. Epilogul: speciale promisiuni din partea conducerii clubului reșițean pentru primirea adversarilor la meciul din retur... Pînă cînd va mai fi tolerată lipsa de civilizație pe stadioanele noastre? Ce părere au F.R.F. și C.N.E.F.S.? Arbitrii jocului: Nicolae Rainea (Bîrlad) 7, ajutat de I. Ciolan (Iași) 4 și T. Leca (Brăila) 5. **(Dumitru Graur).** ● **BUCUREȘTI.** Dinamo-«U» Cluj-Napoca 4-2. Pînă în minutul 85, meciul dintre cele două echipe a fost echilibrat. S-a jucat curat, clujenii ieșind frumos pe contraatac, ori de cîte ori reușeau să spargă ofensiva haotică a gazdelor. ● La 2-2, însă, avea să se producă o fază litigioasă în care, cum scrie cronicarul «Sportului», portarul Salomir, «obstrucționat, nu mai poate interveni la cornerul din min. 85 și Dumitrache înscrie cu capul». ● **Portarul clujean a fost flagrant faultat de doi jucători dinamoviști, Georgescu și Sătmăreanu II,** iar arbitrul Moraru, după ce a părut că vrea să fluiere, a validat golul!! ● Iată și opiniile martorilor despre faza incriminată, în urma căreia Dinamo s-a desprins, printr-un gol nevalabil. **M. Moraru:** «N-a fost fault la portar. Acesta nici n-a știut să-mi arate cine l-a faultat?!»; **Salomir:** «Mingea era aproape, deasupra capului meu, dar cînd am vrut s-o prind au venit peste mine Sătmăreanu și Dudu. Arbitrul a văzut, întîi a arătat fault cu amîndouă mîinile, însă, imediat, cînd mingea a intrat în poartă, a indicat centrul. Știu că rezultatul nu mai poate fi schimbat, n-am de ce să mint, dar vă rog scrieți adevărul, ca să se știe cum am pierdut aici»; **Pexa:** «E o rușine. A fost fault clar la portar. Toată lumea a văzut. Arbitrul a arătat infracțiunea, dar cînd a văzut că s-a dat gol, a făcut o piruetă spre centrul terenului. Cît privește hențul meu din careu, mă împinsese Sătmăreanu.» ● Desigur, faza de la golul trei poate fi discutată în contradictoriu pînă la calende, întîmplarea face însă că la București, în momentele de cumpănă, Dinamo să nu scape «neajutată» de arbitrii binevoitori (vezi meciurile cu A.S.A. și Reșița), de tipul ploieșteanului Moraru, care a marcat — el — golul decisiv de duminică cu... fluierul?! ● Arbitrii jocului: M. Moraru 2, ajutat la linie de N. Moroianu (ambii din Ploiești) 4 și A. Fane (Craiova) 6. **(Iulian Neacșu)** ● **CONSTANȚA.** F.C.-Jiul 1-0. Constanța a cîștigat derbyul celor de pe urmă, dar victoria ei este confirmată doar în măsura în care a trimis o dată, prin Negoescu, mingea în poarta oaspeților. În rest, echipa care a jucat mai mult mingea, mai abil și mai periculos, a fost Jiul, pe care, dacă s-ar fi punctat ca la box, toți judecătorii ar fi indicat-o, cu siguranță, învingătoare. ● Altfel spus, **F.C. n-a avut nici o ocazie clară de gol, iar Jiul a avut trei, foarte clare și ingenios construite, dar pe care pripeala lui Roznai și un dram de neșansă le-au irosit.** ● Au fost și două faze litigioase la poarta lui Ștefănescu, ambele «rezolvate» de arbitrul bucureștean Niculescu în favoarea gazdelor. În minutul 78, adică la scorul de 1-0, în urma unui duel aerian Antonescu- Roznai, primul se dezechilibrează și cade, atacantul din Petroșani rămîne singur cu portarul, arbitrul ezită și pînă la urmă fluierul... fault!! În minutul 85, Mulțescu, cel mai bun jucător al oaspeților, pătrunde în careu cu mingea la picior, este făcut sandviș de doi apărători și C. Niculescu frustrează Jiul de un penalty!! ● In concluzie, n-a fost un meci frumos, minute în șir mingea a fost pasată de la fotbaliștii unei echipe la adversari, între limitele unei vechi prietenii, dar Constanța a izbutit un gol, suficient pentru a obține o victorie pe care ne permitem s-o apreciem ca nemeritată. Dar cum numai punctele contează în clasament... ● Arbitrii jocului: C. Niculescu 3, ajutat la linie de M. Buzea 8 și E. Svitlec 8, toți din București. **(Ovidiu Ioanițoaia).** ● **TG. MUREȘ.** A.S.A.-Universitatea Craiova 1-0. Cu numai două cornere și doar cu cîteva șuturi spre poartă, dar nu pe spațiul porții, craiovenii au pierdut onorabil. ● Totuși, în a doua repriză, Oblemenco, singur la punctul de 11 metri, a primit o pasă ideală de la Crișan, dar «tunarul» a trimis-o din vole pe lîngă bară. Tot pe lîngă bară a trimis, ulterior, și înlocuitorul său, tînărul Cămătaru, de la numai 7 metri, dar aflat în unghi foarte dificil. ● Remarcîndu-l pe portarul Lung pentru cîteva salvatoare intervenții, pe Boc, pentru jocul său sigur și elegant, precum și pe mijlocașii Balaci și Donose, pentru tehnicitate în controlul balonului, credem că am cam spus totul despre echipa care a jucat numai și numai pentru un eventual meci nul. ● Învingătorii au meritul unei prestații, dacă nu lucide, atunci cel puțin susținute. Au excelat Hajnal, Varodi, Naghi și Gligore. Ultimul nu a faultat (ca în alte dăți — n-am vrea să-l deochiem) și pînă la urmă a înscris și golul victoriei, preluînd cu capul o lovitură liberă dictată ca urmare a unui fault comis de Purima. Complet haotic Fazekas, care a pasat tot timpul pentru... Universitatea ● O consemnare specială pentru Mureșan care, credem noi, trebuia să fie sancționat cu cartonașul roșu. Și iată de ce: la un moment dat, Mureșan îl depășește în viteză pe fundașul Constantinescu. Acesta îl ține de tricou. Pentru Constantinescu, evident, urma un cartonaș galben, pe care l-a și primit. Deși arbitrul Nicolae Cursaru fluierase, **Mureșan se intoarce și-l sancționează pe Constantinescu cu un veritabil și violent croșeu de dreapta. Cu îngăduință, Mureșan primește un cartonaș galben, dar în continuare își îmbrîncește colegii, care încercau să-l calmeze, stîrnind o atmosferă penibilă. Sancțiunea meritată, eliminarea, pe care nu înțelege să și-o asume arbitrul,** o înțelege antrenorul Bone, pe care, însă, Mureșan **nu vrea** să-l asculte! Chemat a doua oară la margine, Mureșan, nervos nevoie mare, părăsește pînă la urmă terenul, fiind înlocuit cu Both II. ● Arbitrii jocului: Nicolae Cursaru 4, ajutat la margine de V. Gligorescu 8 (ambii din Ploiești) și I. Cîmpeanu 7 (Cluj-Napoca) **(Victor Niță)** ● **PITEȘTI.** 2-1 pentru F.C. Argeș în dauna Olimpiei din Satu Mare nu este victoria celor mai buni, ci a celor care și-au dorit mai mult punctele. ● Cei doi șefi de orchestră, Dobrin și Both, au influențat stilul de joc al combatantelor. Dobrin, duminică departe de zilele lui bune, a fost păzit strict de Borota, lăsîndu-și echipa să joace haotic și stereotip. ● Both, aflat la pupitrul unei echipe solide, cu o remarcabilă pregătire tehnică, a imprimat coechipierilor un joc sigur. ● În minutul 88, în urma unui fault imaginar, Dobrin își etalează măiestria, învingîndu-l pe Bathory cu un șut plasat, care a ocolit masivul zid sătmărean. ● La numai cîteva secunde, Both egalează și echipa sa crede în punctul propus. ● Bucurie prematură, căci mai e timp pentru două cornere trimise spre fundașul Cîrstea care, a doua oară, nu mai greșește ținta și înscrie printre Bathory și Popescu. ● În secundele rămase, Kaizer are o sclipire și trage de la mijlocul terenului în bara transversală! ● F.C. Argeș s-a arătat a fi o echipă fără aripi adevărate, cele mai periculoase acțiuni ale ei avîndu-i ca autori pe fundașii Bărbulescu și Cîrstea. Primul pare o micuță extremă, rapidă și cu dribling. De netrecut în apărare, are șanse mari de afirmare pe extremă, acolo unde Roșu și Jercan sînt numai pentru decor. ● Arbitrii jocului: T. Andrei 7, ajutat la linie de I. Vințan 8 (amîndoi din Sibiu) și N. Petriceanu 8 (București). **(I. Predoșanu).** ● **IAȘI.** Politehnica-Rapid 4-1. Timp frumos și fotbal la fel, într-un meci în care gazdele au confirmat că știu să exploateze la maximum avantajul terenului propriu, iar Rapidul că nu se simte prea bine pe terenuri străine. În plus, bucureștenii au început cu frică, apăsați probabil de amintirea acelei partide în care retrogradarea lor s-a decis în Copou. ● «Vioara întîi» a meciului a fost ieșeanul Romilă II, care a dirijat cu multă energie și luciditate o orchestră foarte tînără, din care s-au remarcat Costea și Nemțeanu, ambii impetuoși și derutanți. ● În aceste condiții, Rapidul s-a văzut cel mai adesea supusă la o defensivă prelungită, iar jocul exact al lui Grigoraș nu a salvat echipa de la primirea golurilor. ● Spre final, Rapidul a încercat totul și l-a trimis pe Marin Florin «înainte», dar masivitatea bucureșteanului n-a rezolvat nimic, golul de onoare al oaspeților datorîndu-se lui Manea. ● La 1-3, Rapidul s-a năpustit spre poarta lui Stan, descoperindu-se și permițîndu-i lui Nemțeanu o nouă cursă și... încheierea conturilor! ● Ultima ocazie a bucureștenilor de a reduce din diferență s-a izbit de decizia greșită a arbitrului G. Ghiță, care a închis ochii la un fault evident comis în careu asupra lui Manea!! ● Arbitrii jocului: G. Ghiță 7, ajutat la linie de C. Braun (ambii din Brașov) 9 și R. Șerban (Craiova) 9. **(Gheorghe Amuza)** ● **CLUJ-NAPOCA.** CFR-FC Bihor, singurul scor alb și singurul X al etapei. ■ Un meci fără cartonașe, fără evenimente, fără goluri, fără spectacol fotbalistic. Deși pe teren s-a muncit mult, s-a alergat, s-au consumat mari cantități de calorii. ■ În tribune, aproape 10 000 persoane, jumătate clujeni și jumătate din Oradea. Ambele formații aveau deci motive să se simtă acasă, oaspeții poate chiar în mai mare măsură, galeria lor fiind mai activă și mai sonoră. ■ În rest, s-ar fi putut și dormi, dacă nu era frig. ■ Scorul 0-0 s-a datorat, pe de o parte, apărării celor două echipe. Excelent, Ciocan, secondat de o altă tînără speranță a CFR-ului, Bîlă. Pe partea cealaltă, Sătmăreanu I, eficient și calm ca totdeauna, și portarul Vidac în zi bună, atent, activ și curajos. ■ În linia de atac a gazdelor s-au remarcat prin gafe Adam și Moga. După meci, antrenorul părea resemnat, vorbind despre lipsa de atacanți a echipei. Cine să dea goluri? ■ Arbitrii jocului: C. Dinulescu 8, la centru, ajutat la tușă de Fr. Coloși 9 și M. Crutescu 9 (toți din București) **(Mircea Fodoreanu)**

Miercuri pe «Dinamo», am văzut un mare jucător de fotbal, pe numele lui Dumitrache. A marcat al doilea gol și l-a provocat pe al treilea. Un asemenea fotbalist de rasă n-are de ce să stea, credem, pe banca rezervelor.

● **DIVIZIA B** ● **GALAȚI.** Mai cu picioarele pe pămînt după dușul suferit la Focșani, echipa antrenorului Gh. Nutescu a recăpătat parțial apetitul jocului și al luptei pentru victorie, renunțînd la blazarea și suficiența arătate în meciulcu Unirea. Gloria Buzău nu s-a arătat decît un prea docil adversar pentru torentul dezlănțuit în a doua repriză al ambițiilor gălățene, echipa lui Ion Pîrcălab înghițind unul după altul șase goluri, unul mai frumos decît altul, și mulțumind gazdelor pentru numai atît! Avalanșa s-a produs între minutele 48 și 75, cu o ritmicitate de un gol la fiecare patru minute și ceva **(N. Costin)** ● **BAIA MARE.** Astă vară băimărenii au reușit — evidența lucrurilor o dovedește perfect — un excelent transfer, aducîndu-l în sînul echipei pe fostul jucător al Universității Cluj și al Rapidului, Codrea — pe atunci jucător și antrenor al lui C.I.L. Sighetu Marmației, pe care a izbutit să o promoveze în a doua divizie. Încă tînăr și ambițios (poate prea ambițios, uneori chiar dur), Codrea este de regulă cel mai bun om al echipei lui V. Stănculescu. Acum două etape, el a marcat în min. 85 unicul gol al partidei, iar în meciul cu Mureșul Deva, după o egalare neașteptată a oaspeților (de la 0-2), din nou Codrea a fost acela care a adus victoria băimărenilor, înscriind în penultimul minut! **(Andrei Georgescu).** ● **HUNEDOARA.** Meci între prima clasată și altă fruntașă a seriei a III-a, U.M. Timișoara. 8 000 de spectatori în tribunele stadionului, deși la Hunedoara plouase mai bine de 18 ore înaintea partidei. Bucur, Georgescu și mai ales tînărul Șurenghin (transferat de la Steaua, o reală speranță a fotbalului nostru la cei numai 19 ani ai săi), toți trei de la Corvinul, sînt valorile care s-au detașat, împreună cu portarul oaspeților, Tatar, ridicîndu-se deasupra valorii mediocre a restului jucătorilor. Golurile, ambele în prima repriză — autori Șurenghin și Bucur — splendide. A plăcut atmosfera de sportivitate în care s-a disputat partida — cel mai frumos exemplu fiind cel al portarului Tatar, care la un plonjon a ieșit cu mingea în afara terenului de joc — indicînd apoi lovitura de colț pe care arbitrul Dinescu nu avusese posibilitatea să o constate din cauza aglomerației din cadrul oaspeților. De aici, aplauzele din partea publicului, care a fost deosebit de generos cu ambele echipe. **(Radu Mircea).**

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. (79)

inginerul și mașina lui de cusut

Ideea de hobby e din ce în ce mai răspîndită. Fiecare persoană se simte obligată ca în afară de meseria lui de bază să mai aibă încă o îndeletnicire căreia să-i dedice toate forțele. Un inginer are în el puterea de a face colecție de timbre fiscale, un sportiv lipsa de umor de a scrie romane politiste. Psihologia modernă a descoperit că omul simte nevoia unei a doua existențe, domnișoara să fie și văduvă, văduva să fie și domnișoară, boxerul să fie autor de sonete și așa mai departe. E o invenție străină care însă a fost adoptată de foarte mulți dînd naștere la spectacole de un ridicol sublim.

Și iată ce mi-a fost dat să aud din partea unui vechi prieten de-al meu, inginer electronist.

— Nu știi care-i bomba? Mi-am luat mașină de cusut...

Spre rușinea mea, nefiind la curent cu mirajele hobby-urilor, am rămas uimit... Nu prea vedeam eu un inginer aplecat asupra mașinii de cusut.

— Nici nu știi ce reconfortant e să faci și altceva decît ceea ce faci în mod obișnuit... Culmea e că am ajuns una din croitoresele cele mai căutate din bloc... Am ajuns să realizez în bune condiții și elegante rochii de seară.

L-am vizitat și eu la domiciliu. L-am văzut și eu dedicat trup și suflet mașinii de cusut. Era chiar prea dedicat. Îmi dădeam seama că patima croitoriei nu era a doua lui plăcere ci, din nefericire, singura lui plăcere...

Asta e nenorocirea cu hobby-ul ăsta care bîntuie de la o vreme. Că dintr-a doua pasiune devine singura pasiune. Că oamenii își uită meseria lor de bază și te trezești că ei devin, oameni serioși dealtfel, croitorese, manichiuriste și alte patimi asemănătoare.

O editură străină m-a întrebat o dată printre altele care e hobby-ul meu... Dacă fac filatelie, dacă cînt la chitară, dacă dansez noaptea de unul singur,... dacă vreau să mă căsătoresc cu văduve? Nu, spre rușinea mea, n-am nici un hobby.

Noi putem fi înțelegători și tandri cu cei care au încă o a doua pasiune, putem chiar să-i invidiem și să-i respectăm... Însă m-apucă tristețea cînd mă gîndesc la prietenul meu, inginer electronist, care a devenit în scurt timp cea mai bună croitoreasă a blocului.

TEODOR MAZILU ■

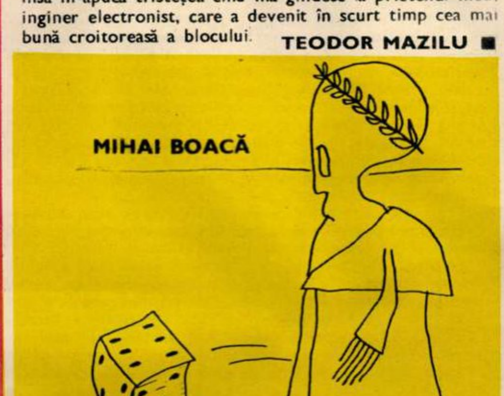

MIHAI BOACĂ

CULMILE PENIBILULUI

gînd sprințar sau... înțelept

Cineva, de exemplu cunoscutul textier Aurel Felea, posedă în afara uneltelor absolut necesare reclamate de profesia sa: hîrtie, inspirație, pix, veioză, casetofon și celelalte, un vechi și desigur drag gramofon: «Am acasă un gramofon învechit/ Cu o placă și cu un ac ruginit/ Cînd manivela i-o învîrtesc/ Amintirile lui întineresc...» **(Am acasă un gramofon** pe muzică de Ștefan Cardoș). **Care amintiri se înfățișează textierului sub imaginea unui tablou de familie atîrnat deasupra patului:** «Tata mare e un tînăr cuceritor,/ Mama mare e o fată ca un bujor/ Iar gramofonul ultramodern/ Cîntă vesel cel mai nou refren»..

Nostim e — vorba lui Mihai Dumbravă din finalul îndrăgitei sale melodii Toată ziua bună ziua — **că «poetul» uită sau se face a uita cine sînt cei doi bunici-tinerei și atunci, cu «naivitate» îi chestionează:** «Eu i-am întrebat pe bunicii mei/ Dacă țin minte oare/ Cine sînt cei doi tinerei.../ Iar bunicii mei m-au privit zîmbind/ Și mi-au spus taina mare:/ Dansatorii de atunci erau... chiar ei».

Ehei, frumoasele vremuri ale bunicilor! Pe atunci, probabil, o ceartă din dragoste era o adevărată ceartă din dragoste, nu ca astăzi, cînd: «Mîine tu, de-mi ceri/ Să te iert,/ Dacă vii,/ Într-o clipă am uitat/ De supărare,/ Cînd iubești, să știi este posibil.» (**Imposibil,** «versurile» românești de Gh. E. Marian, muzica de Mansanero).

Cîtă dreptate are «poeta» Cecilia Silvestri, cînd afirmă «Ce gînd sprințar sau înțelept/ Și cîte frumuseți de vers/ Te cheamă să găsești în el/ Un cîntec!»!?

CONSTANTIN I. VASILESCU ■

scrisori rătăcite

Dragă Ache,
nu mai știu ce să fac, cum să te conving să vii. Să-ți povestesc despre viața culturală a Bucureștiului, poate măcar așa să te fac să vii! În primul rînd, pe prim plan stau spectacolele extraordinare, de înaltă ținută estetică de la Opera de Stat. Sînt sosiți și doi interpreți celebri de la Opera «Scallas» din Millano. Am reușit să văd multe spectacole de gală cu apreciații Giorgio (din Italia) și Cristian Mihăilescu. Am văzut alaltăieri opera «Bal Mascat» de G. Verdi (Italia).

Locuiesc chiar lîngă operă. În ultimele zile activitatea lor artistică a fost foarte intensă. După amiaza sînt mereu repetiții intense, uneori gălăgia mă deranjează, dar asta nu va dura decît acum că avem invitați străini.

În privința teatrului au loc piesele: «Mandragora» de Machiavelli (Italia), «Doi pe un balansoar» de W. Tennessy-S.U.A., «Dispariția lui Gally Gay» - R.F.G., toate acestea numai în repertoriul Teatrului de Comedie și a Teatrului Mic. După examenul de admitere am văzut filmul «Sub semnul lui Monte Cristo». La voi a venit pe ecrane?

La capitolul artă, pot să-ți spun că am vizitat toate expozițiile mai interesante. Unele dintre ele au o durată cam lungă și uneori sînt obligată să le vizitez chiar de două ori. La galeriile «Apollo» am văzut cîteva piese realizate, de artă abstractă.

Te sărut, vino, Rodica.

P.S. Îți trimit alăturat declarația promisă.

Culese de AL. MONCIU-SUDINSKI ■

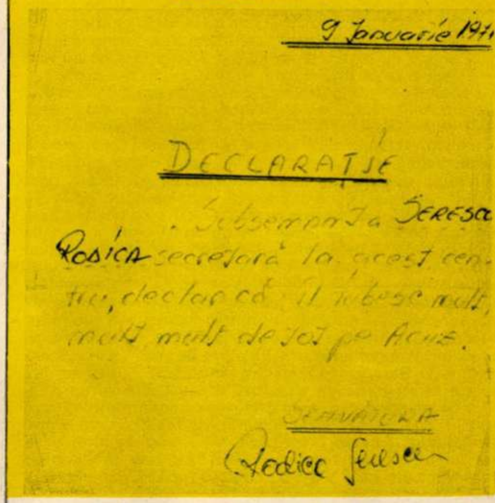

9 Ianuarie 1971

DECLARAȚIE

Subsemnata Șeresa Rodica secretară la acest centru, declar că îl iubesc mult, mult mult de tot pe Ache.

SEMNĂTURA

Rodica Șeresa

culmi mai vechi și culmi mai noi

a fotografului
Să fotografiezi un glonte din față

a ilicitului
Să cîștigi o mașină la «Loz în plic» și să te reclame vecinii și comisia să te dea în judecată, că de unde ai avut tu 6 lei să cumperi lozul în plic.

a vitezei
Să te învîrtești cu mașina în jurul unui stîlp pînă îți vezi numărul din spate.

a ghinionului
Să **mori** la cules de **vii**

ION DOGAR MARINESCU

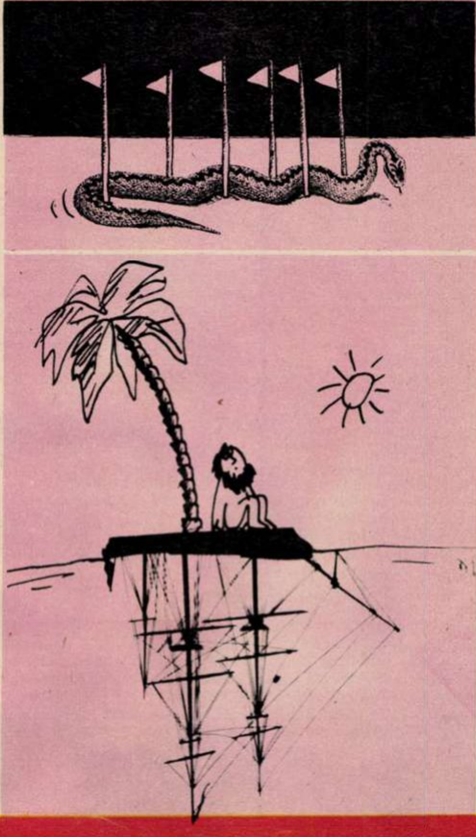

RIDENDO

vrăbiuța

— Vrăbiuță!

— Da, puisor.

— Vrei o bobiță de strugure? O bobiță mică și dulce-dulce, ca tine.

— Nu, vrăbiuța nu vrea nimic. Vrăbiuța e bolnavă. Și bătrînă.

— Dacă vrăbiuța mai vorbește asa, puișorul se supără tare-tare de tot și n-o mai iubește.

— Iartă-mă, dragule.

— Dar un măr nu vrea vrăbiuța? Sau o bomboană? Sau o bucățică mică-mică de ciocolată? Ce să-i dea puișor vrăbiuței lui ca să fie ea mulțumită și fericită?

Vrăbiuța zace în pat cu prișnițe. E bolnavă, dărîmată de vîrstă, de excese și de reumatisme. Părul ei, cîndva ca aurul, acum e cenușiu și murdar la rădăcină, iar zbîrciturile îi acoperă fața. Vedeta de altădată, solista care ocupa cîndva singură scena, ca o regină, lîncezește acum în cîrpe, tristă și pensionată.

— Vrea vrăbiuța puțină muzică? Ceva ușor și dulce, adormitor și mîngîietor. Ce să facă puișorul pentru vrăbiuța lui?

— Vrăbiuța nu mai vrea nimic de la puișorul ei... Nimic... nimic...

Cîteva lacrimi mari și incolore se scurg pe obrajii vrăbiuței, odată cu rimelul.

— Să nu plîngi, să nu-l superi pe puișorul tău... Te rog... Te rog...

Puișorul era pe vremea gloriei vrăbiuței un simplu corist neluat în seamă. Un corist care visa noaptea voga lui Mario del Monaco, cu ovații și flori aruncate pe scenă, cu femei sufocîndu-se la ușa cabinei lui. Dar cum să ajungă, cum să pătrundă, cum să biruie dacă nu era sprijinit de nimeni, dacă directorul nu vroia să-l asculte, dacă nu avea «un spate»? Avea momente de furie dementă, cînd se dădea cu capul de pereți și urla: de ce? de ce? De ce nu era și el solist?

— Vrăbiuțo, nu vreau să fii nefericită... Nu vreau să fii tristă... Vreau să fii veselă... Vino să-ți dau un pupic.

Într-o zi, a luat o floare în mînă și s-a dus la cabina vrăbiuței, a căzut în genunchi și a rugat-o să-l ierte că îndrăznește, dar el consideră că în seara respectivă ea a fost realmente genială, dacă Maria Calas o asculta și-ar fi tras un glonte în frunte.

Azi o floare, mîine un buchet, coristul nu s-a lăsat, a insistat, pînă cînd diva a început să-l privească cu alți ochi pe tînărul suplu și cu mustăcioară, cu ochi negri și aprinși de patimă. Deși cam trecută și cam fanată, s-a înamorat de el.

Așa coristul a ajuns solist. Așa a ajuns el să fie ascultat de către director și de către o comisie cu care vrăbiuța aranjase totul și care a făcut: ttt, ce talent! Dar cu ce preț? Cu prețul căsătoriei, firește. Deși îi despărțea o duzină de ani, toată lumea s-a făcut că nu observă diferența de vîrstă și i-a felicitat: fericire, multă fericire! Puișor-coristul o făcea pe înamoratul, toată ziua o țineau în dulcegării, puișor în sus, vrăbiuță-n jos, așa au trecut anii, așa a ajuns el artist emerit și fără voce, prieten de bridge cu directorul și cu alți artiști ai poporului, președinte de sindicat, om influent, membru în comisia de admitere la conservator, totul datorită ei. Nu-i era jenă să i-o spună: «Ce-ar fi fost puișorul fără vrăbiuța lui, ce-ar fi fost? Nimic!» Iar ea, vrăbiuța, lăcrima, nu, nu erau prea numeroși bărbații pe lume care să știe să recunoască azi meritele unei femei; era în stare să-i sărute și picioarele pentru asta, mai ales că toate rudele ei se mirau cum de mai rămîne el cu ea, cum de nu divorțează, din moment ce e pensionară și nu-i mai e de nici un folos. Oare era posibil omenește ca el să stea în continuare lîngă ea dintr-un sentiment sincer, s-o ocrotească și s-o îngrijească din dragoste, deși el era un bărbat în putere, iar ea o artistă pensionată?

— Uite ce i-a adus puișor vrăbiuței, uite!

— Vai! Unde-ai găsit minunăția asta de floare?

— La colț. Mi-a adus-o o țigancă anume. E o floare care o să-ți dea o stare de bine și de fericire. Și de liniște... Și de siguranță, draga mea. Siguranța că ești lîngă mine și că te iubesc ca în prima zi. Mai ții minte seara cînd am venit la cabina ta cu o floricică? Ce floricică era?

— Ca asta!, strigă bătrîna vrăbiuță, plîngînd de fericire.

Între timp, puișor, fostul corist, se îmbracă în grabă cu un costum închis.

Timp de cinci minute vrăbiuța și puișor-solistul se sărută, se giugiulesc, își spun cuvintele cele mai dulci de pe lume, de parcă s-ar despărți pentru a traversa Atlanticul pe o plută de scînduri.

Apoi el coboară repede în stradă. La colț îl așteaptă, nervoasă, toată numai draci, o tînără coristă de douăzeci și cinci de ani, brunetă ca focul.

— Scuză-mă, draga mea, scuză-mă. M-a reținut cineva la telefon. Nu fi supărată, am vorbit cu directorul, săptămîna asta vei fi ascultată, în trei luni vei fi solistă pe postul nevestii-mi.

— Apropo, ce-ți mai face vrăbiuța? Mă mai ții mult încurcată?

— Mai așteaptă puțin, nu pot să-i dau cu parul în cap.

— Nu-ți cere nimeni să-i dai cu parul în cap, dar poți foarte bine să divorțezi.

— Nu e cazul. Se rezolvă și altfel.

— Crezi?

— I-am pus în dormitor, deasupra capului, un Piliuță de cinci kile, prins într-un singur cui. Într-o zi tot o să cadă. Ai răbdare.

Braț la braț, corista și solistul se pierd în mulțimea de pe bulevardul Magheru.

ION BĂIEȘU ■

NU UITAȚI CĂ DEVIZA «RACULUI» ESTE «RETRAGE-TE ÎNAINTE!»

flacăra
seriale

REȚEAUA DE POLIȚIE A LUMII MODERNE (12)

o „ilustrată" din campione

Asemănările între «cazul Gasch» și «cazul Schmiemann» deveneau din ce în ce mai frapante. Amîndoi «oameni de afaceri» cu avere, amîndoi «călători singurateci» asasinați pe undeva pe malul stîncos al Lacului Maggiore, apoi aruncați în apele Lacului Lugano. Și — factor esențial pentru criminalistică — amîndoi uciși cu același tip de armă. Ancheta pornea deci pe un drum ferm, utilizînd comparativ elementele penale din ambele cazuri.

Îndată ce s-a aflat despre descoperirea făcută de inspectorul de poliție acasă la Heinz Gasch, anume scrisorile și ilustratele expediate din localitatea Campione, de pe malul Lacului Lugano, s-a făcut o cercetare amănunțită la locuința celei de-a doua victime, chimistul Alexander Schmiemann, din Opladen-bei-Köln. Spre marea surprindere a polițiștilor a fost găsită o carte poștală ilustrată expediată tot din... Campione. De data aceasta expeditorul era un «vînzător de automobile vechi», anume Rudolf Fecht din orășelul Gernsbach.

Fecht îi scria lui Schmiemann că peisajul subalpin — care putea fi contemplat din «satul Campione» — nu are egal în lume. Adăuga și cîteva cuvinte, fără înțeles, fără vreo legătură cu peisajul. «Pietro-Lu nu mai poate amîna». Inspectorii au găsit și o fotografie interesantă. Schmiemann și Fecht fotografiați undeva într-un decor de munte. La cîțiva metri de ei se afla «limuzina aurie» — aceea care fusese găsită pe malul Lacului Maggiore. Așadar, legătura dintre cei doi oameni era dovedită cu totală limpezime. Această legătură, chiar dacă începea de la Lago Maggiore și conducea în satul Campione de pe Lago Lugano, constituia o dovadă criminalistică împotriva lui Fecht?

Ancheta, în continuare, s-a desfășurat cu o extraordinară febrilitate. În primul rînd, trebuia găsit acel Fecht. Percheziția făcută la el acasă nu a dezvăluit nici un amănunt care să fie pus în legătură cu cele două crime sau cu una din ele. Un singur document părea să fie interesant: într-un sertar cu hîrtii vechi polițiștii au găsit copia fotografică a unui permis de portarmă. Era vorba de un pistol P 38 Special, exact tipul de armă găsit în mîlul Lacului Lugano, dar cu altă serie și alt număr de fabricație. Pistoale P 38 sînt cu miile în Statele Unite și tot cu miile circulă prin contrabandă de la o țară la alta.

Unde era Fecht? În cele din urmă, rețeaua de poliție Interpol și poliția elvețiană l-au găsit. Era într-o stațiune de pe frontiera elvețiano-italiană unde funcționează un «cazinou discret», un fel de club frecventat numai de contrabandiști și de aventurieri, aproape toți cu dublă sau triplă identitate. Rudolf Fecht (47 de ani) era în lumea lui. Venise la «cazinou» de vreo cîteva zile, către sfîrșitul lunii august, la volanul mașinii sale, un «BMW» de toată frumusețea, și cu o tînără soție obținută de numai un an.

— Dacă îl cunoaște pe Alexander Schmiemann? — Sigur că-l cunoaște, fac afaceri împreună, s-au văzut în ziua de 1 septembrie în drum spre Lago Maggiore și se vor întîlni din nou la înapoierea lui Schmiemann din Italia. — Cum adică nu se vor mai întîlni niciodată? Un asasinat? Fecht avea aerul că nu știe nimic, de trei-patru zile stă noaptea în cazinou la ruletă și ziua doarme într-o vilă retrasă, n-a citit nici un ziar, n-a ascultat posturile de radio, la început a fost necăjit, pierdea cîteva mii de mărci, acum este liniștit; și-a cîștigat banii înapoi. Moartea lui Schmiemann îl îndurerează și îl preocupă din cauza afacerilor pe care le proiectau împreună...

Oricît de obișnuiți erau polițiștii cu infractorii care neagă fără să clipească, plini de sînge rece, de o calmă stăpînire de sine, acest Rudolf Fecht i-a derutat. Juca atît de bine rolul prietenului surprins, alibiul lui părea atît de solid, încît n-au îndrăznit să-l aresteze. L-au rugat să nu părăsească localitatea elvețiană unde se afla, decît după ce va anunța poliția locală și va indica locul în care poate fi găsit.

În aceeași noapte, Fecht a uitat de durerea pe care i-o cauzase moartea «prietenului» său de afaceri, a uitat și de jocul la ruletă, care-l ținuse lipit de cazinou timp de aproape o săptămînă. Fără să prevină pe nimeni, nici cel puțin pe tînăra și recenta lui soție, el s-a urcat la volanul mașinii BMW și a plecat pe un drum prea puțin frecventat, spre Italia. Nu s-a oprit pînă la Milano. Fusese urmărit multă vreme, după plecarea de la vila elvețiană unde locuise. După vreo cîțiva kilometri i se pierduse urma, dar se știa că direcția lui era sudul. Poliția rutieră italiană n-a avut prea multe greutăți în a-l găsi pe autostrada către Milano și a-l urmări de la distanță. Cînd a intrat în metropola nord-italiană, alte patrule l-au luat în primire, pe nebăgate de seamă.

Rudolf Fecht și-a parcat automobilul fără nici o măsură de precauție, fără să schimbe numerele sau să încerce a deruta eventualii săi urmăritori. Era prea sigur de el? Nu se temea de supravegherea poliției? A intrat pe sub portalul unui bloc uriaș din centrul orașului. A luat liftul rapid, pentru etajele superioare. Detectivul care-l supraveghea a constatat că Fecht s-a oprit la etajul 28. La acel etaj erau nu mai puțin de zece apartamente. Un singur apartament atrăgea atenția poliției milaneze. Numărul 2809 — ocupat de Pietro Loderer, «importator de covoare orientale» pe firmă — iar în dosul firmei contrabandist de orice marfă bine plătită. Nu Loderer, ci soția lui era adevăratul șef al operațiilor ilicite. «Donna Lu» Loderer era cunoscută și căutată de cîteva poliții europene și sud-americane, fapt care nu o împiedica să-și vadă de afaceri, la Milano.

Fecht a stat în vizită la «Donna Lu» timp de o dimineață întreagă. Poliția nu avea nici un motiv să tulbure convorbirile din apartamentul 2809. Telefonul apartamentului era supravegheat, branșat la o masă de control cu înregistrare pe bandă de magnetofon. Prudență inutilă. Nu s-au înregistrat decît convorbiri banale, iar la cererea lui Fecht de a fi pus în legătură cu un număr din Frankfurt, telefonista din Milano i-a comunicat lui Fecht: abonatul nu-i acasă. Într-adevăr, nu era. Prietenul din Frankfurt citise ziarele, aflase de moartea lui Schmiemann, de primul interogator luat lui Rudolf Fecht și preferase, din motive de siguranță personală, să dispară din ochii poliției.

Piesă cu piesă, fragment cu fragment, «Dosarul Lago Maggiore» se constituia, devenea un tablou amplu și complicat al afacerilor suspecte din lumea marii finanțe, din lumea contrabandiștilor de bani, de valori artistice, de droguri. «Donna Lu» era suspectată și de trafic viu. Ce amestec avea Fecht în treburile acestea și care era legătura celor două victime — Heinz Gasch și Alexander Schmiemann — cu familia de traficanți de la Milano?

Înarmați cu un mandat de arestare semnat de procurorul general din Milano, polițiștii au intrat în apartamentul 2809 și au arestat pe Fecht, sub învinuirea, formal exactă, că a plecat de la reședința lui din Elveția fără să prevină autoritățile de acolo. În mod straniu, Fecht n-a protestat, n-a schițat nici o împotrivire. I-a urmat pe polițiști la arestul procurorului. N-au trecut decît trei ore și în același arest au fost conduși soții Loderer. Situația începea să se complice. «Donna Lu» avea o recipisă din care reieșea că se expediase de la Milano un colet de 10 kilograme conținînd «mostre de hîrtie industrială» pe adresa unui atelier de ambalaje din orășelul vest-german locuit de Rudolf Fecht. Coletul era pe drum cînd s-au săvîrșit asasinatele de pe malul lacului Maggiore. Pentru a nu lăsa nici un detaliu nelămurit, inspectorii de poliție au luat urma coletului, l-au găsit și, cu autorizația procurorului, l-au desfăcut. A fost o surpriză nu numai interesantă, ci și plăcută. În colet erau 5 tablouri de mare valoare, furate cu aproape trei ani înainte dintr-o expoziție a pictorilor impresioniști francezi deschisă la Roma. La data aceea au dispărut, ca prin minune, 18 pînze de artă. Trei fuseseră vîndute la Paris unor bogătani americani, care s-au dus cu ele la un birou de expertiză oficială. Era vorba de o sută de mii de dolari, bani grei — și cumpărătorii nu ar fi vrut să fie păcăliți. Cînd experții au văzut că era vorba de tablouri furate, americanii s-au pus în urmărirea escrocilor, cu mijloace proprii, fără să anunțe poliția franceză, fapt din care s-a tras concluzia că și cumpărătorii erau gangsteri, ca vînzătorii.

Într-astfel de afaceri era băgat Rudolf Fecht. El era «capul de fir» al unei organizații de hoți de covoare și de tablouri. Prin «cap de fir», gangsterii înțeleg un individ care poate fi chemat prin telefon pentru «aranjarea tranzacțiilor» clandestine, fără riscul de a se transforma în denunțător sau de a fugi cu «marfa» și cu banii. Fecht era «curat», din punctul de vedere al gangsterilor. În schimb, era cît se poate de murdar cu victimele sale. Strecurîndu-se sub paravanul unui comerț modest, el reușise să-și facă relații. Își alegea victimele cu atenție, printre industriașii naivi, oarecum proști, dar cu destui bani pentru a deveni amatori de «artă», de «rarități», de bijuterii ce nu se pot procura decît pe sub mînă, deoarece, afirmă vînzătorii lor, au aparținut lui... Mussolini, lui Hitler, lui Petain sau elegantei Jacqueline Kennedy ajunsă apoi Onassis. Zeci de traficanți clandestini au fost descoperiți și arestați de Interpol în timp ce vindeau bijuterii de furat, coliere transformate, podoabe de familie, care erau, într-adevăr de aur, cu pietre relativ scumpe, dar, de fapt, nu erau originale ci numai imitații după veritabile piese aflate în colecții publice sau particulare.

Ancheta paralelă, investigațiile în bănci, — cu observația că **«secretul bancar»** nu mai putea fi păstrat în cazul unei cercetări criminalistice — au dus la constatarea că soții Schmiemann aveau asupa lor în ziua cînd au fost împușcați și aruncați în Lacul Lugano o adevărată avere: 500 000 de mărci vest-germane în bancnote de 100 și de 50 (pentru a fi strecurate mai ușor pe piață) și briliante în valoare de 300 000 de mărci. Cu aceste sume, Schmiemann trebuia să cumpere — așa cum îl asigurase Rudolf Fecht — o colecție inestimabilă de tablouri și de podoabe antice găsite în morminte, la sud de Napoli. Schmiemann văzuse fotografiile acestor podoabe și, în nebunia lui naivă, se îndrăgostise de ele. Le vrea — cu orice preț...

Cînd s-au întîlnit pe malul Lacului Maggiore, Fecht venise, în apropiere, cu alt automobil, un Ford Capri, nu cu mașina BMW pe care o știa poliția. Banii și bijuteriile lui Schmiemann se aflau în niște cutii speciale fixate în ușile «limuzinei aurii». Însuși Fecht le construise, în atelierul lui de renovat mașini vechi. Trecerea valorilor dintr-o mașină într-alta a fost o chestiune de cîteva minute. După ce s-a văzut în stăpînirea averii, Fecht a scos pistolul, a tras nu mai puțin de 7 gloanțe. Antonia Schmiemann, care se afla pe locul din spatele soțului ei, a sărit să-l apere. A fost omorîtă și ea, cu 3 gloanțe.

La interogator, Rudolf Fecht a avut și a păstrat tot timpul cea mai ciudată atitudine cu putință. A recunoscut că avea întîlnire cu soții Schmiemann pe țărmul Lacului Maggiore, unde trebuia să se încheie, între Schmiemann și doi contrabandiști italieni, o importantă tranzacție. Dar — după o scurtă convorbire, Fecht a plecat spre teritoriul elvețian, și l-a lăsat pe Schmiemann singur să tranșeze afacerea cu contrabandiștii, să dea banii și bijuteriile, pentru tablourile ce urmau să fie livrate cîteva zile mai tîrziu, direct la Düsseldorf. Banii au fost transferați în automobilul Ford Capri, deoarece cu această mașină urmau să plece contrabandiștii de la locul tranzacției. Ce s-a întîmplat mai departe, de ce au fost uciși soții Schmiemann, Fecht a pretins că nu știe. — N-aveam nevoie să-i omor, a afirmat el. Îi păcăleam sigur, dacă erau în viață. Morți, ei au devenit pentru mine o povară groaznică...

Polițiștii nu cred nimic din povestea spusă de Fecht. Ei vor să limpezească, paralel, «cazul Heinz Gasch», clasat în 1969 și — după ce vor găsi «mobilul» acelei crime — să facă legătura cu afacerea din 1975 — de pe Lago Maggiore.

Cu o precizie de ceas electronic, rețeaua de poliție lucrează numai pe fapte, numai cu probe certe, pentru a nimici Mafia crimei și a contrabandei, în care se aruncă orbește canalii și aventurieri ca Rudolf Fecht — alături de milionari înnebuniți de lăcomie, ca Alexander Schmiemann.

MIRCEA GRIGORESCU ■

(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII

nimic nu e greu dacă ai suflet (1)

Primul director ales de muncitorii de la Uzina de pompe în ziua naționalizării, își amintea Ioniță T. Marin, a fost Victor Naghi, un om care își cîștigase prin priceperea sa respectul lor, iar prin felul său deschis și «colorat» de a vorbi o mare popularitate. Era încă de atunci, cum se spune cu dragoste, dar și cu un pic de invidie, o «figură», un om al cărui neastîmpăr îi făcea pe toți cei din jur să le fie rușine să stea și să privească de pe margine, un om despre care un poet scria nu demult că este «unul dintre miile de bărbați curajoși și destoinici din epopeea proletară a acestor ani... un om despre care se vorbește și bine, și rău. Îl vorbesc de bine cei care îi cunosc faptele și abia după aceea îl cunosc pe el și îl vorbesc de rău cei care nu au puterea să înțeleagă faptele, ci îi cunosc vorbele, iar Victor Naghi este atît de ocupat, încît nu are totdeauna timp de vorbe frumoase».

Că Victor Naghi a vorbit mai altfel de cînd se știe, o recunoaște singur; uneori prea mult, alteori prea dur, întotdeauna însă cu un anume haz păstrat încă de pe atunci cînd bătea străzile unui cartier mai lăturalnic al Bucureștiului, Teiul; hazul acelora care încă din copilărie erau învățați să umble drept, cu pieptul bombat și cu umerii cît mai lățiți ca să astupe trotuarul și care, atunci cînd aveau ceva să-și spună, își strigau vorbele dintr-o parte în cealaltă a străzii fără teama de a fi auziți și de alții. Nu s-a mirat nimeni deci, nici el însuși, cînd a fost detașat în 1957 director la Cîmpulung-Muscel, detașare care ar fi trebuit să dureze 6 luni, dar care încă mai durează și astăzi. Tîrgul, pentru că multă vreme asta a și fost această așezare nimerită între dealuri, ațipit parcă între documentele ce-l atestau ca întîia capitală a Țării Românești și auzit mai degrabă ca loc cu o climă deosebit de norocoasă, părea să nu se mai trezească niciodată. Cu atît mai ciudată, dacă nu chiar inedită, era apariția în viața lui a unui om ca Victor Naghi, ce părea că-i stîrnește praful de pe «corso» numai cînd vorbea despre ce vrea el să facă acolo. Greu de crezut, își ziceau cei mai mulți ridicînd din umeri, nouă ne merge bine și așa, cu oile noastre, cu livezile noastre de meri și pruni, care toamna par tăiate din peisajele unui pictor de geniu, necunoscut, cu pădurile noastre...

— Cînd am venit, și după aceea, rîde directorul, iarna își sticleau ochii lupii la gardurile fabricii, vara merele parcă îmi intrau pe fereastră, era liniște și pace.

Pe urmă, cum pare să ne fi obișnuit acest erou a nenumărate reportaje, personaj fabulos căruia i-au căzut «victimă» aproape toți mînuitorii de condei care l-au cunoscut, începe să facă istoricul atît de «istoric» al localității, să-i laude poziția geografică, virtuțile climaterice, bogăția faunei dimprejur, calitățile miraculoase ale țuicii cu care, pretinde, încă de pe cînd erau daci, cei de aici își îmbăiau fierbinte picioarele ca să scape de boală, aerul limpede să-l bei cu paharul... și bineînțeles ARO, această mașină născută din ambiția de necrezut a lui și a muscelenilor odată cu venirea la Cîmpulung, în 1957.

Scaunul pe care fusese detașat în 1957 s-a dovedit, cum era și firesc, prea strîmt pentru un vulcan ca Victor Naghi. Se afla în fruntea unei făbricuțe vechi de peste 70 de ani care produsese pînă atunci hîrtie, broaște, lacăte, vermorele, ringuri, flayere, pompe de stropit pomii și, cu puțin înainte de el, piese de schimb la motoarele auto.

Deci nici cine știe ce dotare tehnică, nici mulți oameni calificați, și totuși, din acest puțin, adăugîndu-i de la an la an suflet și îndrăzneală, au ieșit I.M.S.-urile, pe urmă M-urile și astăzi strălucitoarele ARO-uri, numite așa după prescurtarea la Automobilul Românesc, nume cu care e înscris la Geneva, supranumite din stimă și ca semn de admirație în străinătate «Aurul Carpaților» sau «Zimbrul din România» sau «Paianjenul».

Cum a fost posibil, se întreabă mulți dintre noi, cei care am copilărit închipuindu-ne din filmele de război că «jeep-urile» sînt singurele mașini care știu și pot înota prin mlaștini și deșerturi? Cum a fost posibil, se întreabă străinii, aceia dintre ei care ne-au cunoscut țara, la ei acasă, odată cu mașina aceasta care a reușit să înfășoare pe roțile ei șoselele a cinci continente din peste 50 de țări?

— A fost, ce să mai întindem pelteaua, conchide Victor Naghi băgînd la loc, în sertarul biroului, un săculeț cu nisip de la Piramide. În dreapta cască gura un crocodil mic, împăiat, afară, privește lumea cu alți ochi o maimuță... Sînt amintirile trofee cerute de director mecanicilor auto care prezintă mașina în lume, pentru panoplia uzinei.

— Vreau să fac un fel de muzeu, îmi spune, un muzeu în care dacă intri să poți călători cu mașina noastră pe toate meridianele, din Congo pînă în Ecuador. Cu cîte ceva din fiecare țară în care ajunge, nisip, pietre, săgeți, ce-or găsi băieții de adus de acolo.

Din muzeu, mă gîndesc eu, n-ar trebui să lipsească nici șublerul și nici șapca de care Victor Naghi nu s-ar despărți niciodată, păstrîndu-le, fără s-o declare, ca însemne ale apartenenței sale definitive muncitorești, apartenență pe care nici înălțimea scaunului și nici telefoanele n-au reușit și nu vor reuși niciodată să i-o schimbe. Să mai spunem atunci cît de iubit este la Cîmpulung Muscel și nu numai acolo, cu cîtă plăcere tinerii din întreprindere (media de vîrstă este puțin peste 21 de ani) și din oraș îl ascultă vorbind, o dată mai «pe lung», altă dată atît: «Tovarăși, vă anunț că pe luna aceasta nu îndeplinim planul. La revedere». Pentru a-l vedea și asculta nimeni nu semnează nici un convocator, este suficient fiecăruia să i se spună că după schimb «au vorbe cu bătrînul», se duc toți.

— Eu cu fluierașii mei din Muscel, a spus odată, am învățat să facem și mașini, să altoim și trandafiri, să ne îmbrăcăm ca lumea. Pe ăi tineri i-am învățat nu numai să muncească, dar să și danseze cum se cuvine, să nu mai cheme fetele la dans ca pe niște slugi.

În fața întreprinderii, în curte, foșnește o fîntînă arteziană în jurul căreia viețuiesc laolaltă, ca și cum tocmai aici le-ar fi locul, fazanii și căprioarele, acum de curînd și o maimuță, printre flori, printre florile pe care le iubește toată lumea, pe care au fost învățați să le iubească chiar și șoferii din schimbul de noapte și să le ocolească.

Sînt numai cîteva fapte, cîteva «legende» care l-au făcut cunoscut înainte de a-l fi văzut. Cît despre om, s-a născut la 27 martie 1920.

IULIAN NEACSU ■

(Va urma)

FOTBALUL E VIAȚA MEA (11)

am fost la un pas de a elimina realul...

— Am ieșit deci campioni, ne-am văzut visul cu ochii și am continuat să visăm în Cupa campionilor...

— Pînă v-a trezit Real Madrid...

— Spune-mi, eroul serialului are și el dreptul să-i pună întrebări autorului?

— Orice întrebare.

— Bun. Cunoști dumneata vreo echipă de la noi care să fi făcut performanță în Cupele europene?

— Cunosc. U.T.A.! A eliminat-o pe campioana Europei care era în același timp și campioană intercontinentală: Feyenoord. Este, cred eu, cea mai mare performanță realizată vreodată de o echipă românească de club. Dinamo a fost și ea la un pas de un succes răsunător, dar pasul acela l-a greșit Frățilă, la Milano, cu Internazionale. Deci, U.T.A. Atît.

— Cum uită lumea! Păi ce-a greșit Frățilă — cu piciorul — pe San Siro, am greșit și eu — cu capul — pe stadionul Santiago Bernabeu. Și noi am fost la un pas de a elimina pe celebra Real Madrid, echipă care, uite, i-a scos din cursă de două ori pe Dinamo! Dar, hai s-o luăm de la capătul ghemului. Prima noastră adversară, campioana Luxemburgului. 2-0 la ei, 2-0 la Pitești. Nici o problemă. Ne-am ales cu o excursie frumoasă și plăcută. Eram, bineînțeles, calificați din ziua tragerii la sorți. A doua adversară? Real Madrid!!! Toți ne-au considerat victime sigure. Inclusiv cei de acasă. Adevărul e că nici noi n-am crezut nici o clipă în șansa noastră. De aceea am învins doar cu 2-1 la Pitești, unde puteam să ne creăm ușor un avans de 3 puncte. Dar am jucat ca niște elevi timizi care de frica profesorului spun bîlbîit pînă și lecția pe care o știu foarte bine. După meci, deși noi eram cei care cîștigaserăm, toată lumea a căutat să ne convingă că... sîntem gata eliminați. «Nu vă dați seama — ne spuneau toți — bătîndu-i cu 2-1, abia i-ați supărat! La Madrid vă mănîncă Amancio cu trupa lui.» Adevărul e că acești strategi ne-au convins. E drept că nici noi nu eram prea plini de optimism la sfîrșitul meciului de la Pitești, sigur e însă că pînă la meciul retur eram cu toții lămuriți «să facem o figură onorabilă» și să nu venim bătuți măr. Așa se face că am ajuns la Madrid cu cea mai senină și mai degajată stare de spirit pe care o poate avea o echipă. Ne plăcea și ne distra totul. Stăteam la hotelul Don Quijote, evacuat de Santiago Bernabeu ca să ne simțim cît mai bine, singurii rămași în hotel fiind patru bătrîni turiști americani care se uitau la noi ca la niște cosmonauți, mai ales că și noi le făceam o mie de comedii. Urcam, de pildă, scările jucînd mingea pe cap, iar ei ne aplaudau și strigau după noi «O.K.! Harlem!». Vreau să spun, cu alte cuvinte, că n-aveam nici o grijă și ne purtam ca niște băieți în vacanță, fără să depășim, cum, poate, s-ar putea înțelege de către unii, limitele, dovadă fiind simpatia cu care am fost tot timpul înconjurați de personalul hotelului. A sosit și ziua meciului. 9 noiembrie 1972. Noi, liniștiți de parcă urma să jucăm cu echipa din Colibași. Iată-ne ajunși pe stadionul Bernabeu. Peluza — excelentă, stadionul — ca un teatru, spectatorii — peste 100 000! Cînd am văzut atîta lume, am început să simțim furnicături în picioare și pe șira spinării. Și a început meciul. Și am început să fugim după minge de rupeam pămîntul. Ți-era mai mare dragul să joci. Nocturna era excelentă, se vedea perfect, gazonul ca un covor, loveai mingea și se ducea ca la biliard. Jucam de dragul jocului! Așa se face că nu ne-am pierdut capul după ce spaniolii au deschis scorul prin Grande, care a șutat necruțător, de la 18 metri, pe jos, în colțul porții. Am jucat mai departe, liniștiți, și am egalat. La o minge înaltă la poarta lor, am sărit împreună cu Irribar, mingea a ajuns la Radu care n-a iertat ocazia și... 1-1. În clipa aceea stadionul a amuțit. Golul a căzut ca o bombă al cărui suflu năucise tribunele. Reacție oarecum comică în teren, unde adversarii noștri își pierduseră orice busolă, alergau brambura, ca niște păpuși mecanice lovite în mașinărie. Firește, nu reușeau să înjghebeze nimic. Era clar, trecea timpul, eram în repriza a doua, spaniolii trebuiau să marcheze două goluri pentru a se mai califica, iar perspectiva asta părea o utopie. Totuși, Santillana, un atacant iute ca mercurul, omul care i-a eliminat anul acesta și pe Dinamo, reușește să ne înscrie un gol. 2-1 pentru ei. Eram egali. Scorul general era în acel moment 3-3. Abia atunci ne-am trezit și am început să tremurăm pentru calificare! În minutul 82, Radu scapă singur spre Irribar, iese în unghi, dar îmi centrează perfect, exact pe frunte, eu sar foarte sigur la minge, aveam o poziție excelentă, și «șterg» ușor mingea cu capul. Irribar prinde! Asta a fost marea mea greșeală. Am fost în situația lui Năstase aflat la fileu cu o minge ușoară, foarte ușoară, pe care nu vrea s-o lovească cu forță, ci vrea să pună o «scurtă» artistică; și o pune în plasă. Deosebirea e că Năstase n-o pune în plasă, pentru că nu prea greșește asemenea mingi, iar eu am greșit. Culmea, două minute mai tîrziu scapă Pigulea singur în atac, centrează însă neatent și Jercan, deși venit ca un glonț pe partea stîngă, nu mai poate ajunge mingea. Am avut deci de două ori egalarea în fața ochilor și am ratat. Egalarea și calificarea! Dar culmea culmilor e că Olteanu, libero-ul nostru, care pînă atunci jucase ca la carte, face în ultimele minute o întindere și iese din teren. Intră Barbu, firește neîncălzit, și în minutul 87 primim golul trei de la aceeași «fiară» Santillana, care exploatează ca o vulpe o ezitare a apărării noastre. Din calificați virtuali, iată-ne deci eliminați, după ce la un moment dat nimeni de pe întregul stadion nu mai credea în succesul Realului. Ieșim de pe teren și apoi din stadion sub un torent de aplauze, care ne face să înțelegem că în seara aceea am avut Realul, marele Real, îngenuncheat în fața noastră și n-am știut să-i dăm lovitura de grație.

MARIUS POPESCU ■

(Va urma)

EDUCATIE PRIN AMINTIRI

pipa cu capac de argint

I. Sanda nu a venit la întîlnire.

La ieșirea din holul imens al hotelului a răspuns printr-un gest amical salutului portarului în timp ce aștepta să se deschidă ușa masivă de sticlă acționată automat. Deși toamna era destul de tîrzie, nu era frig. Era chiar plăcut, și-a spus, privind spre cer, spre coasta Tîmpei, unde culorile galbene urcau spre zona verde a brazilor, a răspuns printr-un alt salut asemănător bătrînului care păzea mașinile la parcare și în timp ce deschidea portiera mașinii sale metalizat-aurie s-a gîndit că mai are aproximativ o jumătate de oră pînă la întîlnirea cu Sanda. «O să mă plimb — și-a spus —, o să mă prefac că mă plimb, așa o să îmi dau seama dacă nu sînt urmărit... Și, în fond, dacă sînt urmărit?... Doar mă întîlnesc cu logodnica mea... Nu?...»

Ieșind din parcare s-a angajat pe șoseaua care urcă spre Poiana. Și-a dat seama că e cam nervos după modul în care a depășit un autobuz și apoi, făcînd mașina să zvîcnească, o Dacia 1300, pentru ca apoi, voind să facă același lucru tot cu o Dacia 1300, să nu îi reușească depășirea, tipul de la volanul aceleia conducînd ca un diavol, făcînd să îi scrîșnească toate cauciucurile la fiecare curbă. «Aiurea, și-a spus, de ce naiba nu îl las să meargă fără să încerc demonstrația plusului de cai putere pe care îl stăpînesc?», ca apoi, observînd un număr de concurs pictat pe caroseria mașinii care se încăpățîna să reziste încercărilor lui de a o depăși, să își spună: «Asta era... Tipul și-a aranjat motorul și carburatorul pentru concurs...» A redus accelerația, a semnalizat și s-a oprit la una dintre parcările care oferă vedere asupra orașului și pînă departe, peste Țara Bîrsei.

Așezîndu-se pe o bancă de lemn, făcută dintr-un trunchi de copac tăiat în două în lungime, și-a amintit de Sanda, de faptul că, așa cum făcea totdeauna, va sosi ea mai din vreme la locul de întîlnire, îl va aștepta, iar dacă el îi va spune că nu se cade ca fata să aștepte îi va răspunde, așa cum vorbește ea, ciudat, că e atît de plăcut pentru o fată să aștepte un anume om, și s-a mai gîndit că în curînd va începe să îl aștepte în zadar, mai exact de acum înainte tot așteptîndu-l fără ca el să mai dea vreun semn de viață ea va trebui să înțeleagă că nu mai are rost așteptarea. «Oare cît mă va aștepta?» s-a întrebat și tot el și-a răspuns: «Mult, mult, cu siguranță, fiindcă mă iubește cu adevărat... Ce ar fi ca măcar acum, la sfîrșitul jocului, să îi spun cumva adevărul, bineînțeles, nu tot adevărul, măcar să îi spun că nu mai are rost să mă aștepte, să îi zic de pildă că sînt căsătorit și că am mințit-o... De ce am mințit-o?... Asta-i, mă prostesc! Nu îi pot spune nimic!...» Gîndindu-se astfel la Sanda parcă i s-a făcut milă de ea. Parcă ar fi preferat ca ea să fie altfel, ar fi fost totul mai ușor dacă Sanda ar fi făcut parte dintre fetele care se dau în vînt după mașina lui luxoasă, după casetofoanele și aparatele lui de filmat, după fleacurile pe care le poate cumpăra de la magazinul cu valută, dacă ar fi fost una dintre pipițele acelea caraghioase care cred că mai există pe fața pămîntului vreun loc unde inelele de aur și covrigii să îngreuneze cozile cîinilor, dacă ar fi fost una dintre caraghioasele întîlnite prin baruri care să creadă că le așteaptă castele cu valeți la scară, mașini, lux, totul servit pe tavă... Atunci, își spunea, atunci am fi fost chit. Ea s-ar fi prefăcut că mă iubește, în fond iubind doar mașina mea și speranțele ei caraghioase ca niște vise de morfinomană, iar el, la rîndul lui, prefăcîndu-se că o iubește s-ar fi plasat pe un plan de egalitate în prefaceri... Da, nu era așa...

Și-a aprins pipa. Lemnul băncii mai păstra în el căldura soarelui de toamnă. Dinspre pădurea de brazi, peste rariștea de pini se scurgea o briză încărcată nu numai de miresmele frunzelor și ale ierburilor, ci și de mirosul specific al frunzelor galbene, al toamnei. Era și o aromă de rășină care îi aducea aminte de serile copilăriei petrecute într-o casă veche din acest oraș, înainte ca părinții să ia hotărîrea de a pleca, de serile de iarnă cînd bradul împodobit făcea ca în casă să plutească un miros de mere, de rășină, de lumînări aprinse, de pace, de ceva ce nu se mai poate regăsi niciodată. Jos, unde străzile orașului urcau spre văile muntelui sau, în sens opus, se pierdeau spre șes, se aprindeau luminile serii, conturîndu-le liniile prin cîte două șiruri de lampadare. I-a plăcut aprinderea aceea cumva blîndă, cumva discretă, cumva decentă a luminilor, atît de deosebită de izbucnirea violentă, strălucitoare, cumva ostentativă a luminilor din metropola al cărei cetățean devenise de un bun număr de ani. «Da, și-a spus, strălucire, prea multă strălucire de fațadă, strălucire de ambalaj, strălucire goală...» Ciocnindu-și pipa de marginea băncii, cumva însetat de aerul acela al serii care parcă îl readucea într-o regăsire, și-a adus aminte din nou de Sanda, de fata aceea urîțică, da, urîțică, dar cumva atît de odihnitoare, cu felul ei simplu și sincer de a fi, cu ochii ei mereu cam triști, dar totuși, ciudat, atît de capabilă de a se bucura de un cuvînt bun, de un gest de afecțiune. Din nou s-a gîndit că ar fi preferat ca Sanda să fie interesată de fleacuri, ar fi fost dispus să cheltuiască oricît cu ea, doar nu ar fi făcut-o din banii lui și avea mînă liberă în acest sens, dar fiindcă era o fată care prețuia altfel viața decît măsurată prin sclipirea unor obiecte, a trebuit să joace comedia asta a dragostei și a căsătoriei... Mereu îi revenea în minte gîndul că ar fi preferat ca Sanda să fie o gîscă proastă, una dintre penibilele care nu își găsesc locul, care nu sînt capabile să abordeze viața cu simțul realității, și că fiind altfel a trebuit să... «La naiba!», și-a zis, ridicîndu-se de pe bancă brusc. «Ce se întîmplă cu mine? Devin sentimental? Îmbătrînesc, sau e vorba iar de o presimțire ca atunci cînd era cît pe aici să o încurc definitiv... Jocul trebuie jucat pînă la capăt, că altfel...»

S-a instalat în fotoliul mașinii și înainte de a răsuci cheia de contact a apăsat butonul care acționa închiderea automată a geamului, nu pentru că s-ar fi făcut frig, ci pentru motivul că de obicei, astfel, închizîndu-se în spațiul elegant al mașinii sale se simțea bine, trăia o senzație reconfortantă, dar de astă dată a fost zadarnic, ceva ca o presimțire îl apăsa. «Am început să secret venin și pentru mine însumi, sau ce naiba e cu starea asta?!», și-a spus și, privind ceasul, a demarat brusc. «Deja mă așteaptă!». Desigur, nu avea de unde să știe că se înșela.

Cu Sanda s-a petrecut ceva ciudat. Ea, care totdeauna mergea grăbită pe stradă, și care mai ales atunci cînd trebuia să se întîlnească cu el era și mai grăbită, astfel ca să ajungă la locul fixat înaintea lui, de astă dată străbătea strada cu pas egal, destul de domol, cu capul în pămînt. Se gîndea la ea, la el, poate mai gravă, mai frămîntată ca niciodată, deși la acest subiect s-a gîndit de atîtea ori. Urma să facă un pas decisiv, un pas ca o răscruce de viață, să părăsească țara pentru omul iubit și parcă ar fi vrut să se poată rupe în două, adică să fie și alături de el, dar să rămînă și aici. Bineînțeles, i-a propus să ceară să rămînă el în țară, să facă formele ca prin căsătoria cu ea să se stabilească aici, doar aici se născuse și el, dar el i-a explicat că pentru perioada studenției a obținut de la o bancă un împrumut pentru studii, pe bază de contract, și acum era legat de acea firmă—pînă la plata tuturor datoriilor. Nu exista decît soluția ca ea să îl urmeze. Parcă auzea vocea lui: «Și apoi, totdeauna femeia urmează bărbatul, așa e pe toată suprafața pămîntului... Dacă mă iubești cu adevărat, dă-mi această dovadă supremă, renunțînd la tot pentru mine...» Și ea a cedat, a introdus actele pentru căsătorie și cererea de a pleca împreună cu el... Acum, uite, ca niciodată, își punea parcă altfel, mai adînc, întrebarea ce reprezintă el pentru viața ei și mai ales se întreba, în fond, ce dorește ea de la viață, ce este viața ei?... Viața ei, soră mai mică, rămasă doar în îngrijirea fratelui ei, a acelui frate atît de chibzuit, atît de aspru, de ursuz chiar, care a știut să chivernisească pensiile lor de urmași astfel ca el să urmeze facultatea, să poată urma și ea școala; viața ei pe care a încercat să și-o înțeleagă, la care s-a gîndit mai adînc abea în toamna aceea în care a căzut la examenul de admitere în facultate și cînd fratele ei, așa cum îi era obiceiul, în loc să o consoleze, să îi spună că va reuși la anul, i-a spus dimpotrivă, că după părerea lui ea nu va putea niciodată să reușească la un astfel de examen, pentru că la nivelul ei de a asimila cunoștințele ar avea nevoie de un efort fantastic pentru a reuși. Adică numai că nu i-a spus că e prea puțin inteligentă pentru a putea deveni studentă... Viața ei, de funcționară la poștă. Acolo unde se primesc scrisorile recomandate, se vînd timbre, ilustrate și plicuri... Să tot citești adresele, ca să verifici dacă au fost scrise complet, corect, să ști dinainte ce cuprinde fiecare scrisoare, după plic și mîna celui care o predă, fiindcă într-un anume fel se predă o scrisoare adresată unei rude sau unei cunoștințe și cu totul altfel, cu altfel de grijă pentru ajungerea ei la destinație, se predă o scrisoare de dragoste. Dintre toți cei care se perindă mereu în fața ghișeului ei, cei mai simpatici îi sînt elevii, studenții, în general tinerii care trimit scrisorile ca pe niște semne de iubire, ca pe niște acte de speranță, ca pe niște daruri. Majoritatea îi și zîmbesc cumva cu subînțeles, cumva prietenește. Ea știe bine că nu îi zîmbesc ei, care este o fată urîțică, ci zîmbesc doar acelor mîini care vor face să plece departe, ca o pasăre care de acolo își ia zborul, de la ghișeul ei, solia lor pentru o fată care trebuie să fie o fericită, o, da, cît de fericită trebuie să fie o fată care primește scrisori de dragoste, își imagina, fiindcă ea nu a primit niciodată asemenea scrisori.

EMIL POENARU ■

(Va urma)

COPERTA NOASTRĂ: Colinele Iașului, de la înălțimea unuia dintre turnurile platformei industriale (fotografie de GH. AMUZA); desenul aparține caricaturistului ȘTEFAN BOROȘ.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

ATELIERE

— Dumneavoastră, Teodor Moraru, ce fel de pictor sînteți?

— Tînăr, realist, pictor român. Sau, mai bine-zis, tînăr încă — fiindcă artiștii noștri se cheamă tineri din adolescență la bătrînețe — realist, în genul cunoscut sub numele meu, român, în absolut. Mă interesează înfățișările naturii românești. Să spunem, ale naturii Dobrogei.

— Deci, nu realist pur și simplu.

— Nu există «realism pur și simplu». Dovadă e și faptul că pictura mea seamănă cel mai adesea cu pictura mea. Și abia în al doilea rînd cu motivele din natură, cu geologia, luminile, spiritul vechiului, străvechiului, preavechiului pămînt.

— Este frapantă, într-adevăr, senzația mineralului, a lucrului parcă cristalizat sub o lumină albă de pucioasă. De aici vine suflul particular al imaginii, din ce-ul cretos al formelor, din raza care cade sec pe sol, impudic, lucind galactic. În această pictură «clipa își oprește zborul». O natură monumentală, maiestuoasă, sonoră, mîndră. E curios cîtă miscare cuprind aceste împietriri. Ai sentimentul că vezi un film și filmul se rupe cu puțin înainte de punctul maxim al mișcării. Da, asta este: se oprește clipa.

— Se poate discuta astfel mult. Cu un folos, cred, îndoielnic «Lucrurile stau ceva mai simplu: muncesc zilnic la tablourile mele, sînt mulțumit cînd închei un desen bun, mă gîndesc mereu la pictură. Sînt, permanent, sub tensiunea lucrării terminate, a celei pe care o încep. Vreau să aflu toate posibilitățile unui motiv. Și în pămîntul cel mai uscat, cînd sapi o viață tot dai de apă.

— Ieșim din treburile picturii, intrăm în ale moralei.

— Pictura este, înainte de orice, o chestiune de morală. Ca viața toată, dealtfel.

— Cu riscul să vă supăr, îndrăznesc să afirm că tablourile dumneavoastră sînt **frumoase**. Am impresia că termenul acesta nu e chiar atît de perfid cît pare. Amatorii de pictură, oamenii cu simțul durabilului obișnuiesc să spună încă: frumos tablou sau frumoasă pictură! Deși subînțeleg aici mulțime de alți termeni: viguros, sobru, calm, înalt, exemplar, vizionar.

— S-ar putea să fie așa. Oricum, ce-mi propun e să fac pictură adevărată. Cu mijloacele artei de șevalet. Adevărat înseamnă să folosești cu cinste, cu răbdare, cu modestie, cu demnitate ocazia trecerii tale prin lume.

TUDOR OCTAVIAN ■
Fotografii de V. MÂNECAN ■

mă interesează înfățișările naturii românești

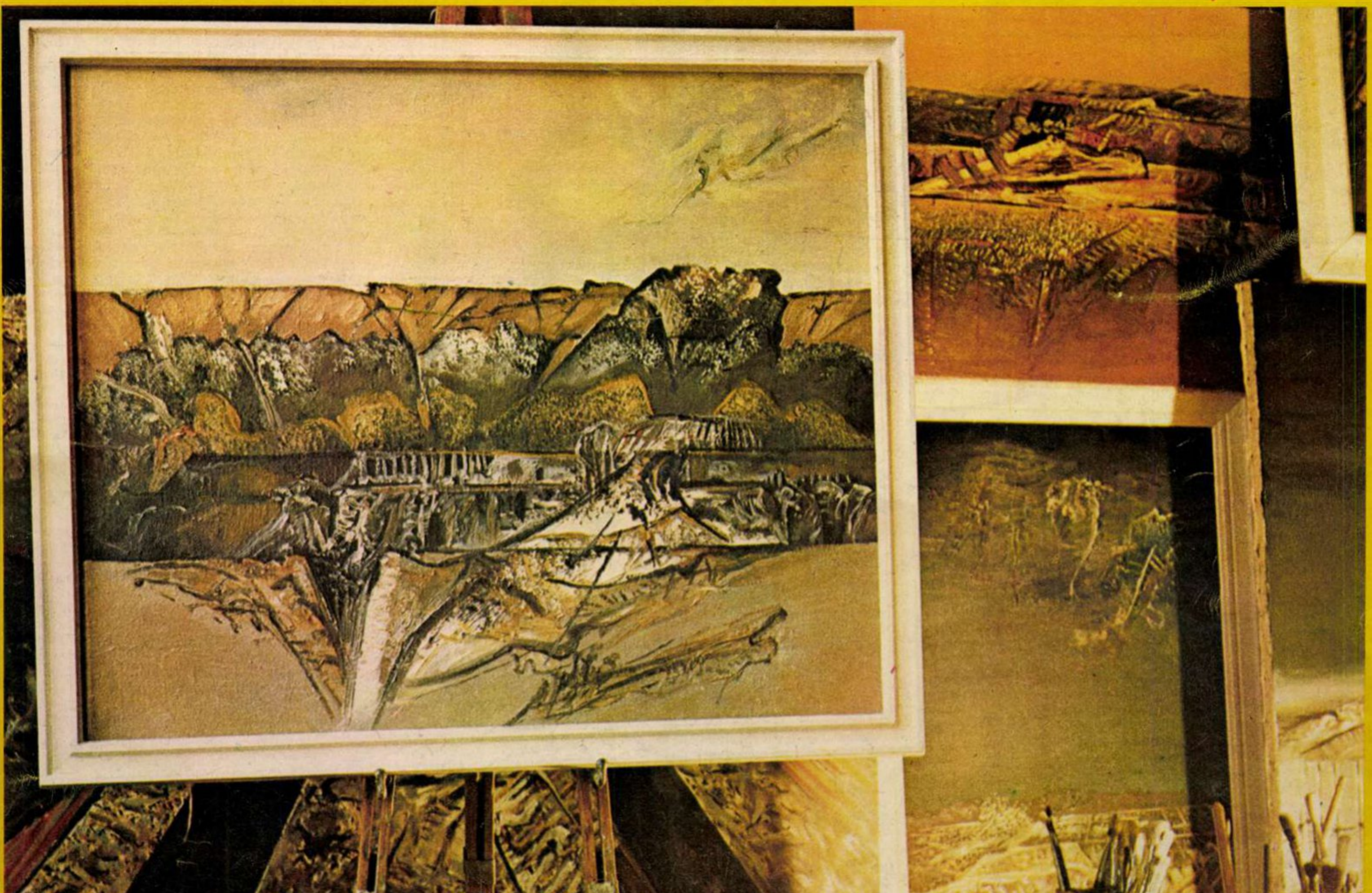

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV - NR. 43 (1064) - 1 NOIEMBRIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

La 3 noiembrie — marele forum al tinereţii: Congresul Uniunii Tineretului Comunist, Conferinţa naţională a studenţilor.

Statisticile demografice ne avertizează că, în România de azi, tinerii sub 25 de ani reprezintă 42 la sută din populaţie. Sîntem deci o naţiune tînără, tinereţea desenînd astăzi — în plus — specificul şi calitatea întregii noastre vieţi. Tineret, tinereţe — adică avînt revoluţionar, ideal comunist, patriotism fierbinte, incandescenţă a faptei de muncă şi de creaţie, inovaţie, îndrăzneală, vizionarism, calificare multilaterală, dezvoltare umană armonioasă, responsabilitate înaltă a viitorului.

Reprezentanţii milioanelor de tineri — muncitori, ţărani, elevi, studenţi, băieţi şi fete de toate profesiile, de toate naţionalităţile — vor păsi în forumul tinereţii prezentînd partidului, Comitetului său Central, tovarăşului Nicolae Ceauşescu, un raport de muncă, de viaţă, de încredere, de înalte promisiuni-certitudini pentru anii ce vor veni. Inimile noastre vor fi lîngă ei, reglîndu-şi bătăile — prin ei — după ornicul de lumină al viitorului.

ILIE PURCARU ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

pămîntul țării

Pămîntul nostru bun oricărui rost
Loc de iubire, bocet ori botez,
Pămîntul țării — matcă și-adăpost
Imn fără vîrstă, azimă și crez,

Pămîntul preaputernic și înalt
Loc de durere, tihnă și ospăț
Nu își întoarce-obrazul celălalt
Nici gîtul nu și-l pleacă în juvăț.

Oricît de pur ni-e cugetul plăpînd
Și-oricîte vise ochiul meu însumă
Știu că sînt rob — oriunde și oricînd —
Inimii mele — bulgăre de humă —

Că el, pămîntul, fratele bătrîn
În pat de ierburi line m-a crescut
Mi-a pus în suflet dorul de român
Și mi-e icoană, pravilă și scut.

TEODOR CAPOTA ■

■ A fost omologată și contractată păpușa «Anișoara». Are buletin de Arad și merge. ■ La Casa de cultură a sindicatelor din Sibiu a avut loc o seară cultural-distractivă pentru tinerii din căminele pentru nefamiliști. În cadrul ei a avut loc și concursul «Cine știe cîștigă». În asemenea ocazii se pot organiza și acțiuni de genul «Cine știe se însoară». Sau «Cine știe? Se însoară?» ■ S-a încheiat la Cluj-Napoca Conferința națională de metalurgia pulberilor. În cadrul ei s-au discutat probleme legate de dezvoltarea puternică a cercetărilor în acest domeniu, a aplicațiilor în producție și a creării unor unități productive specializate în întreaga țară.

EUGEN SECELEANU ■

Cuvîntul **dans** e prea general, prea universal-teritorial și prea atemporal. Iar la noi în țară și la țară, cînd **muierea** îi spune **omului ei** c-ar vrea să iasă la horă, nu folosește formularea «invită-mă la dans», ci: «scoate-mă din casă la hora satului».

De aceea — dincolo de categorisirile și subcategorisirile coregrafiei — noi am găsit de buna-cuviință să folosim, atunci cînd am vorbit despre pînzele lui **Nicolae Constantin,** un singur cuvînt, cel mai apropiat de intențiile pictorului și, mai ales, cel mai românește atotcuprinzător: **horele.**

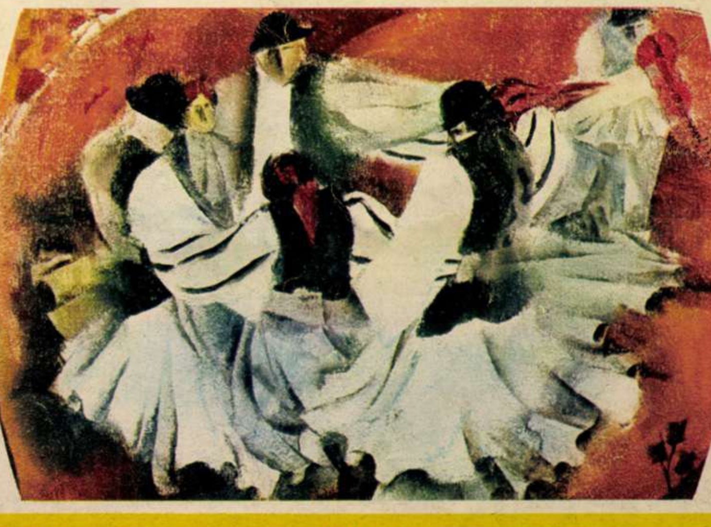

cronica (94,95,96,97)

În ziua de luni, 27 octombrie 1975 s-a desfășurat, prin două programe distincte, în Sala sporturilor din municipiul Iași, cea de-a treia ediție a festivalului de toamnă-Flacăra. A doua zi, adică în ziua de 28 octombrie, **Cenaclul Flacăra** a ținut două ședințe: una, în sala de spectacole a comunei Ruginoasa, ca oaspete al Cooperativei agricole de producție din localitate, a doua, la Casa de cultură orășenească Mihail Sadoveanu din Pașcani.

Cifric, informația de mai sus cuprinde 14 ore de program frecventat de 7 200 de spectatori, care s-au transformat în timpul desfășurării programului cam în tot atîția participanți direcți la cele ce se petreceau pe scenă.

Dar mai înainte de a începe cronica de față, semnatarul acestor rînduri simte nevoia unei mărturisiri. De la un timp, încercăm o serioasă dificultate în a aprecia capacitatea de a reacționa a publicului față de ceea ce îi propune ca program artistic-cultural cenaclul. Pofta de artă adevărată a spectatorilor noștri, deschiderea lor spre o poezie și cîntec de substanță se manifestă atît de generos și intens, încît considerațiile de

TRAIAN STOICA ■

(Continuare în pag. 11)

Spre binele păcii și

La sosire, pe aeroportul Portela, din Lisabona, președinții Nicolae Ceaușescu și Francisco da Costa Gomes.

Francisco da Costa Gomes: «Este o onoare pentru noi toți să vă primim pe pămîntul portughez, domnule președinte, întărind o prietenie reciprocă, pe care nu o dorim efemeră și care vrem să corespundă sentimentelor sincere ale popoarelor portughez și român».

Nicolae Ceaușescu: «Dorim să colaborăm și mai strîns cu dumneavoastră, atît în problemele de interes bilateral, cît și pe plan internațional. Am convingerea că popoarele noastre pot aduce o contribuție importantă la soluționarea tuturor problemelor vieții contemporane».

În timpul convorbirilor oficiale.

Președintele Republicii Portugheze, Francisco da Costa Gomes, și doamna Maria Estela da Costa Gomes au oferit în saloanele palatului Ajuda din Lisabona un dineu oficial în cinstea președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu.

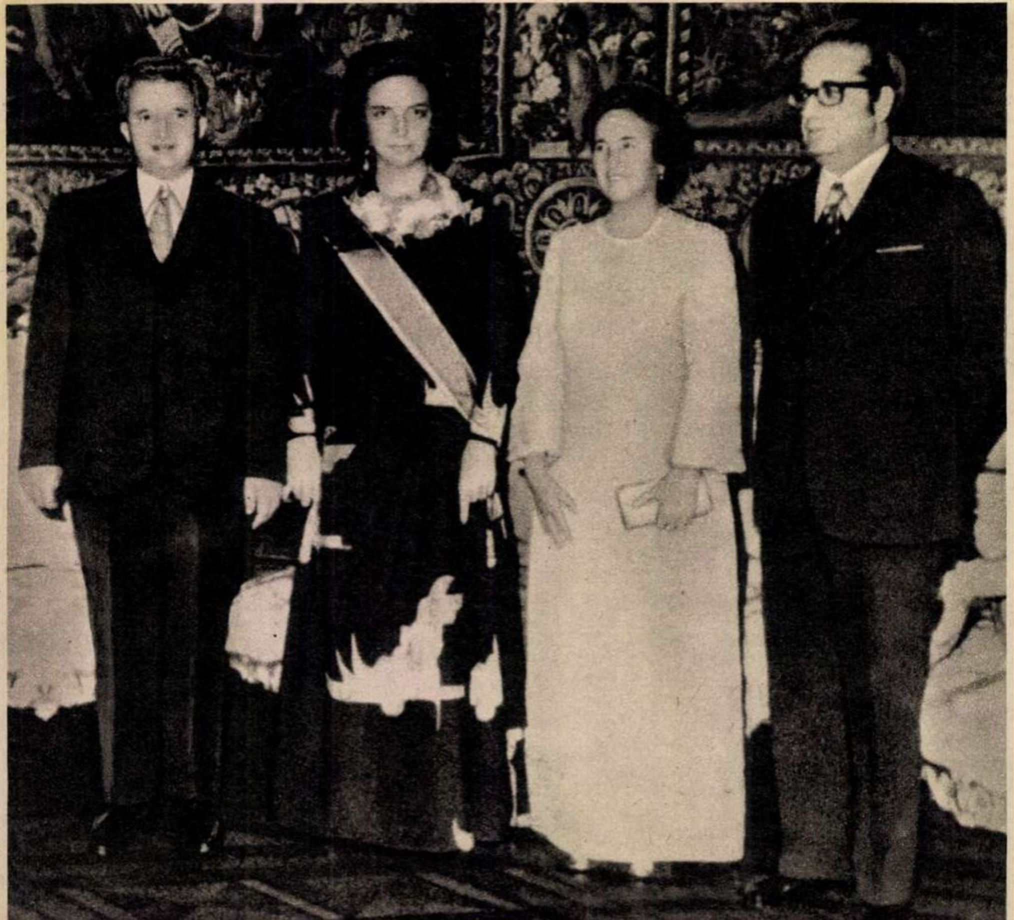

O ZI DIN MAREA ISTORIE A MUNCII PE CARE POPORUL NOSTRU O SCRIE CU CINSTE ȘI MĂREȚIE

Importantă sărbătoare a muncii, Ziua Recoltei a fost mai presus de toate o importantă **zi de muncă** a celor care au produs recolta din acest an a pămîntului românesc, o zi de muncă și a președintelui țării, interesat pînă la pasiune de viața și munca ogoarelor, de viața și munca oamenilor care le lucrează, făuritorii pîinii noastre cea de toate zilele. Nu trebuie înțeles că sărbătoarea, caracterul sărbătoresc au rămas pe planul doi. Nu. Ca și anul trecut, la Timișoara, și anul acesta, la Alexandria, s-au raportat rezultate bune și foarte bune, ascultate de secretarul general al partidului cu vizibilă satisfacție și apreciate pe loc prin cuvinte care i-au emoționat pe cei cărora li s-au adresat.

Caracterul de muncă a apărut firesc, în nota pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o imprimă tuturor dialogurilor sale. Dialogul președintelui cu specialiștii a căpătat, la început abia schițat, apoi reliefat din ce în ce mai pregnant cu fiecare indicație în plus, cu fiecare cuvînt, structura unui plan limpede, conturat cu precizie și amănunțime.

Uimitoare este în asemenea momente atenția distributivă a secretarului general al partidului, care sesizează toate nuanțele discuțiilor și punctează cu promptitudine, precis, idei importante, prioritare.

Prezentîndu-i-se, de pildă, în expoziția organizată în parcul Vedea din Alexandria, actualele raporturi pe care județul fruntaș Teleorman le înregistrează față de celelalte județe fruntașe în ceea ce privește producțiile de cereale, raporturi care se vor schimba prin măriri de suprafețe, tovarășul Ceaușescu a subliniat: **Da, măriți producțiile prin creșterea suprafețelor, dar măriți mai ales producția!**

Ajuns în fața unui splendid raion de legume și fructe, secretarul general a atras atenția asupra necesității aflării lor, în cantități suficiente, cît mai îndelung în piețe, prin realizarea unui sistem corespunzător de depozitare.

— Legumele trebuie să se găsească în piețe pînă la Anul nou, iar fructele pînă la 1 Mai, să nu fie doar în expoziție — a spus tovarășul Ceaușescu.

Oprindu-se la standul piscicol al întreprinderii cu acest profil din Zimnicea, stand în care erau prezentate cîteva frumoase exemplare de somn, cegă și crap, secretarul general a spus că este de dorit ca județele să deschidă în Capitală magazine avînd bazine cu pește viu, spre satisfacerea cerințelor bucureștenilor. O concluzie asemănătoare a fost emisă în fața bogatului stand de preparate de carne de pasăre: să se înființeze un magazin specializat pe asemenea preparate.

Nu au lipsit, duminică, nici observațiile critice, cum a fost aceea făcută în fața unui panou ilustrînd dinamica creșterii efectivului de ovine. Lansat în comparații cu anul-reper 1970, prezentatorul a sărit direct la rezultatele preconizate a fi obținute la sfîrșitul cincinalului viitor, în anul 1980, salt verbal întrerupt de tovarășul Ceaușescu.

— De ce să comparăm cu 1980 și să nu comparăm cu 1975? — a întrebat secretarul general al partidului. **E și mai ușor, rezultatele se cunosc, sînt sigure.**

A urmat, firește, prezentarea rezultatelor din 1975.

— Vedeți, aici creșterile sînt mici, ați realizat puțin — a remarcat tovarășul Ceaușescu.

Fără îndoială că pentru specialiștii și conducătorii de resort aflați duminică la Alexandria s-au desprins numeroase teme prioritare, dintre care cea mai importantă — subliniată, scoasă mereu în evidență de tovarășul Nicolae Ceaușescu — este aceea **a necesității sporirii producției vegetale și animale într-un ritm mai rapid — pretins de dezvoltarea generală a economiei — în scopul de a satisface cît mai bine cerințele populației.**

Importantă zi de muncă a cincinalului care se încheie, Ziua Recoltei sărbătorită duminica trecută se va înscrie cu siguranță ca prima zi a unei noi etape din marea istorie a muncii pe care poporul nostru o scrie de veacuri cu cinste și măreție.

*

Precedată de vizita la București, între 13-15 iunie 1975, a președintelui Francisco da Costa Gomes, vizită cu ocazia căreia a fost semnat Tratatul de prietenie și colaborare între România și Portugalia, săptămîna aceasta a avut loc vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Republica Portugheză.

Eveniment important în viața internațională, această vizită, desfășurată într-o atmosferă cordială, marchează — prin declarații și documente de primă importanță — evoluția pozitivă a relațiilor româno-portugheze, animate de dorința ambelor părți de a le dezvolta pe multiple planuri, politic, economic, științific, cultural, spre binele poporului român și portughez, al cauzei păcii și cooperării în lume.

MARIUS POPESCU ■

poporului român, al cauzei cooperării în lume

Fotografii de **RADU CONSTANTINESCU** ■

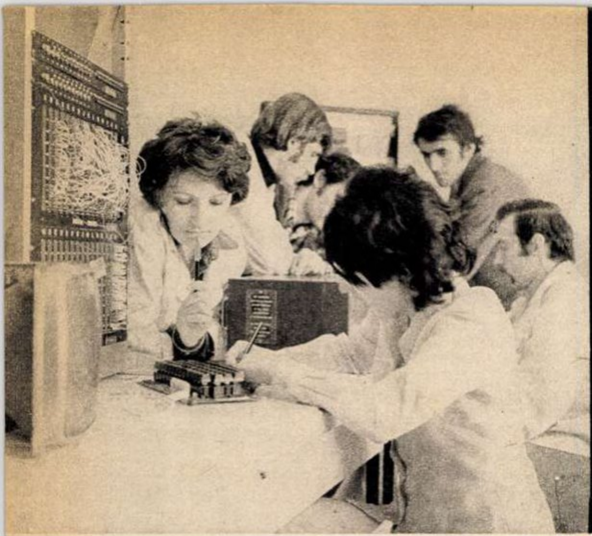

„specialistul învață și cercetează ca să producă, studentul produce și cercetează ca să învețe. aceasta e cheia problemei !“

Este ora două fără un sfert, ziua. Cobor deci din tramvaiul 14 la Complexul studențesc Regie și traversez podul peste Dîmbovița. Am cîteva motive să fiu grăbit. Merg, forțez pasul, am ceea ce se cheamă un mers viguros. Cine pășește, la ora asta, pe marea alee centrală a Institutului politehnic din București trebuie să se decidă de la început asupra felului în care vrea să meargă. E profitabil totuși să întinzi pasul, fiindcă drumul e lung. Mai mult: ești obligat să te grăbești. La ora două fără un sfert aleea aceasta e plină de oameni. Cîteva mii de studenți și profesori alcătuiesc o coloană pestriță, gălăgioasă, vie. O atmosferă tonică. Lume tînără, lume grăbită.

În planșele arhitecților, drumurile și clădirile noii politehnici stau armonios, distanțele arată echilibru, pe planșe toate distanțele par rezonabile. În realitate, clădirile sînt imense, iar spațiul deschis, primitor modifică perspectiva. Nici un drum nu e scurt, e scurt doar minutul, este înțelept să-ți socotești timpul cu sfertul de ceas, cu jumătatea de oră.

La ora două sînt unul din miile de cetățeni cu interese la I.P.B.; am o mapă sub braț, ca toți cei din jur, am cîteva motive speciale să mă gîndesc la dimensiunile complexului politehnic. Numărul studenților care învață aici, la zi și seral, urcă în jur de 19 000. Dacă la acest număr adăugăm alte cîteva mii de persoane — corpul didactic — ajungem ușor la concluzia că valoarea inteligențelor concentrate pe suprafață de teren este extrem de mare, că avem de-a face, probabil, cu cel mai înalt procent de inteligență tehnică pe suprafață de teren construită din țară. O veritabilă armată, de oameni, calificată să gîndească ingenios o problemă dată. Și dacă spun armată, e pentru că întreg sistemul de pregătire politehnic pretinde disciplină, rigoare, o repartiție inginerească a sarcinilor, o strategie și o tactică a dezvoltării. Deoarece dezvoltarea are o direcție ferm precizată: profesorul și studentul trebuie să învețe, să cerceteze și să producă împreună, colaborînd direct cu producția. Nu întîmplător, ci în relație cu ramurile prioritare ale economiei naționale.

Un obiectiv ambițios dar realizabil, un obiectiv fundamental al învățămîntului, care se cheamă INTEGRARE.

Un student «integrat» lucrează, prin urmare, *ceva* în atelierul școală și face — condus sau în colaborare cu profesorul — proiectul a *ceva*. Este obligatoriu ca cele două *ceva*-uri să fie realizate în baza unui contract cu o întreprindere. Pentru că integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția este un lucru simplu, firesc, logic, studentul în cauză îndeplinește toate clauzele programului de integrare dacă reușește, în timpul orelor de atelier sau de practică, să producă un șurub, iar în orele de proiectare să conceapă, de asemenea, un șurub. Rezultă din asta că cei 19 000 de studenți de la I.P.B. ar putea să asigure economiei un stoc impresionant de șuruburi — cu proiectele respective. Demonstrația e plină de absurd, dar nu e lipsit de interes de notat că absurdul există uneori înfloritor, în preajma noastră. În urmă cu numai vreo doi ani, ivindu-se prin lege datoria ca studenții și profesorii să dea anual proiecte și bunuri industriale în valoare de o anume valoare, multe facultăți tehnice — din București și din țară — au început să fabrice cu sîrg șuruburi. Pentru a respecta adevărul, să adăugăm că multe întreprinderi au înțeles la fel de simplu direcțiile integrării și au oferit contracte de cercetare și producție lipsite de importanță.

De la simplu la formal nu e decît un pas. Unii l-au făcut cu tot entuziasmul. Important este însă că majoritatea a simțit gustul lucrurilor mai complicate. Iar uneori atît de complicate, încît e foarte probabil ca în această iarnă chiar industria noastră electronică să solicite Institutului politehnic proiectul și prototipul unui astfel de obiect complicat, de fină și înaltă gîndire tehnică.

«*Multe, foarte multe din contractele de cercetare încheiate de institutul nostru cu diferiți beneficiari* — ne spune prof. dr. ing. Alexandru Dănescu, prorectorul I.P.B. — *sînt importante, atît în ce privește obiectul cercetării cît și valoarea în lei a contractului. Dacă în urmă cu doi-trei ani realizările erau modeste, avem în această toamnă un beneficiu de 44 milioane lei. Cercetarea și realizarea prototipurilor, acolo unde e cazul, sînt făcute de colective complexe de profesori și studenți. Am semnat, spre exemplu, contractul unor cercetări privind utilizarea combustibililor neconvenționali în motoarele cu ardere internă, problemă — cum poate aprecia oricine — de mare oportunitate, nu numai pe plan intern. Efectuăm cercetări pentru realizarea unui calculator de birou, pentru producerea unor echipamente industriale de automatizare — regulatoare numerice, calculatoare de procese etc. — studii privind realizarea de dispozitive electronice de microunde. Citez alte cîteva teme: Echipament unitar pentru contorizarea consumului de energie termică, Studiul conversiei directe a energiei solare în energie termică, Elaborarea continuă a oțelului, cercetarea, proiectarea și construcția unui batiscaf, proiectarea strungului carusel de 16 000-20 000 mm. Studii de mecanism și cinetică a pirolizei hidrocarburilor și fracțiunilor petroliere, precum și modelarea matematică a procesului. Organizarea și dezvoltarea bazei de optimizare, proiectare și construire a dispozitivelor din elemente modulare interschimbabile.*

Este util să ne referim la cîteva cifre, deoarece — la mărimea, la forța tehnică reprezentată de Institutul politehnic din București — cifrele indică, sobru dar expresiv, calitatea efortului înregistrat în direcția integrării: pe întreg anul 1975 ne-am angajat la o producție de peste 81 milioane lei, din care 32,5 milioane lei vor fi producția atelierelor școală. Începutul — într-un trecut nu prea îndepărtat — l-am făcut cu prelucrări mecanice simple. Da, acesta e adevărul, am fabricat cu studenții și șuruburi dar, iată, azi am ajuns la fabricarea unor standuri, la probleme complexe de montaj a unor instalații și echipamente. 7 200 de studenți au asigurate locuri în ateliere pentru activitatea productivă, alți 3 000 în cadrul practicii productive din întreprinderi. Aici se ivești o chestiune: întreprinderile se angajează să rezolve necesarul de locuri de muncă pentru perioada practicii productive studențești, dar o fac adesea pe linia unui interes minim, fără să țină seama de posibilitățile intelectuale reale ale studenților. O soluție ar fi constituirea unor ateliere de producție studențești în unele întreprinderi. Facultatea de electronică a reușit un lucru bun în acest sens pe platforma Pipera. Producția — de bună condiție tehnică — înregistrată de studenții atelierului 403 a ajuns la aproape 13 500 lei pe student. Grupul de studenți care a lucrat (învățînd!) aici a dat o producție finală de 2 milioane lei. În 1972 valoarea totală a microproducției din atelierele școală ale institutului abia ajungea la 3 milioane lei. Saltul e spectaculos, valoarea anuală a producției va crește, dar dacă am urmări numai asta ar fi prea puțin. În fond, producția, proiectarea și cercetarea studențească sînt instrumente ale procesului de învățămînt, nu scop în sine. Integrarea aceasta, despre care toată lumea vorbește în termeni atît de simpli, are la bază o platformă de idei în permanentă mișcare, în permanentă îmbunătățire.»

Am cercetat la rectorat cîteva dosare cu tăieturi din presa ultimilor ani. Textele, cuprinzînd felurite categorii de opinii asupra procesului de integrare, se referă direct la chestiunile integrării în I.P.B. O seamă de sublinieri și adnotări pe marginea lor probează seriozitatea cu care conducerea Politehnicii consideră atît observațiile privitoare la principii cît și cele legate de unele fapte curente ale procesului.

La sediul C.U.A.S.C. am cercetat concluziile unui test de opinie realizat de comisia profesională în anul 1973 privind activitatea științifică studențească. Cîteva din «cauzele perturbatoare» ale cercetării studențești erau atunci: lipsa posibilităților de studiu și documentare în întreprinderi, insuficienta dotare a laboratoarelor, insuficienta cunoaștere a metodologiei cercetării științifice, lipsa deprinderilor practice strict necesare.

Am urmărit, în fine, ideile și exemplele cuprinse în cîteva texte cu circuit intern, redactate de rectorat și asociații, texte care sintetizează punctele de vedere ale corpului didactic și ale studenților, din toți anii de studii și toate disciplinele, în problema integrării.

Dacă scopul procesului de integrare apare cu limpezime exprimat în documentele de partid și de stat, căile practice de realizare se formulează și se statuează în fiecare institut de învățămînt superior cu participarea obștii, din cele mai bune idei și soluții propuse de ea.

Academician Radu Voina, rectorul institutului, a avut amabilitatea să ne prezinte, concretizat astăzi într-o concepție a conducerii, mecanica procesului:

«*Se pornește — în anii II și III — de la activitatea practică și de inițiere, care constituie un material aperceptiv pentru treapta a doua, de abstractizare. Putem, astfel, ca în ultimii ani și, mai ales la diplomă, să pretindem studentului să prezinte și un obiect, o lucrare. La Facultatea de tehnologia construcțiilor de mașini, bunăoară, îi cerem un dispozitiv pentru mașini-unelte, dar sînt și facultăți — Automatică, Electronică — unde lucrarea de diplomă se sprijină în totalitate pe acest obiect, conceput și realizat de student. Toate acestea au și un însemnat caracter educativ. Inginerul este conducătorul producției, dar ca să fie un conducător bun el trebuie să știe și cum se face producția, cum o face muncitorul la mașina lui. Inginerul învață în facultate cum e munca altora și ce preț are ea.*

Învățămîntul, e adevărat, trebuie să aibă stabilitate, dar un gen propriu de stabilitate, pe care aș numi-o dinamică. Altfel stabilitatea se cheamă stagnare, repaus ori altcumva. Dinamica acestei stabilități îi dă învățămîntului șansa să participe activ la competiția noului. Dacă angajăm pe studenții noștri foarte buni în proiecte, precum utilizarea hidrogenului în motoarele cu ardere internă, e pentru că pregătind specialiștii de azi îi pregătim, de fapt, și pe specialiștii viitorului. Cercetarea științifică, așa cum se face astăzi în producție, va fi înlocuită foarte curînd de o alta, la care va participa majoritatea inginerimii. Pe specialistul de mîine îl văd preocupat să-și pună în valoare gîndirea creatoare. Toți studenții înțeleg că rostul lor viitor e complex. Inginerul învață, produce și cercetează în același timp. Integrarea, așa cum o concepem acum, se caracterizează prin aceea că, la o scară redusă, îi dă studentului modelul vieții reale. Diferența e numai de proporție, nu de esență.

Observațiile noastre sînt, desigur, firești. Sau, mai corect spus, azi ne apar ca firești, fiindcă în cîțiva ani, de cînd ne preocupă foarte detaliat procesul integrării, am avut putința să le verificăm calitatea. Cheia problemei este aceasta: specialistul învață și cercetează ca să producă, studentul produce și cercetează ca să învețe. Deducem, prin urmare, că nu orice producție și nu orice fel de cercetare ne interesează, ci numai aceea din care se învață cu maximum de folos. La început, lipsurile noastre proveneau de acolo că nu reușeam să asigurăm, prin contracte, în atelierele de proiectare și în atelierele-școală studențești decît mărunțișuri. Pentru viitorul apropiat întrevedem schimbări importante. Se află — în colaborare cu M.I.C.M. — în stare avansată, realizarea unei fabrici de aparatură științifică, condusă de institutul nostru politehnic, cu personal din rîndul cadrelor didactice și al studenților. De la șuruburi la aparatură pentru cercetare științifică e o distanță, nu-i așa?

Aș mai vrea să remarc un fapt: la ultima sesiune științifică a cercurilor studențești, din 900 de comunicări prezentate la noi, circa 200 — un număr care pe mine, pur și simplu, m-a uimit — se ocupă de probleme economico-sociale. Iată că studenții văd din ce în ce mai clar că nu există probleme pur inginerești, ci lucrări care privesc mai multe domenii ale vieții sociale, realizate — e drept — de către inginer. În același sens, aș vrea să spun că, avînd contacte serioase cu o seamă de întreprinderi, le dăm studenților noștri posibilitatea să țină comunicări chiar în întreprinderi. Ce învață astfel? Foarte multe. Studenții, de exemplu, au venit și au ținut comunicări științifice la «Semănătoarea», «9 Mai», «I.M.E.B.», «Electronica», unde au vorbit, așa cum obișnuiesc ei să o facă la seminarii, în cifre și formule și cam abstract. La sfîrșit, inginerii și muncitorii din sală au pus întrebări. Niște întrebări la care studenții noștri nu au știut să răspundă întotdeauna precis, fiindcă nu aveau exercițiul unor răspunsuri precise la acest gen de probleme. Care e prețul de execuție în serie industrială al aparatului propus de dumneavoastră?, au vrut să știe aceștia, ce eficiență economică are? este, realmente, folositor industriei noastre produsul pe care l-ați proiectat?

Cum se vede, întrebări directe, țintind miezul lucrurilor.»

*

La sfîrșitul lui noiembrie, Ministerul Educației și Învățămîntului organizează, în colaborare cu Comitetul Executiv al U.A.S.C.R., o expoziție republicană de invenții și inovații studențești, la care se adaugă produse de înaltă tehnicitate executate în atelierele-școală sau în perioada practicii productive în întreprinderi. E semnificativ faptul că expoziția va fi montată în holul mare al clădirii rectoratului din Institutul politehnic bucureștean, pentru că prima noastră școală politehnică poate onora exemplar, printr-o serie însemnată de produse, criteriile manifestării: eficiență economică și posibilitatea realizării industriale a invenției sau inovației propuse, noutate tehnică, preț de cost scăzut.

Expoziția are însă un sens mai înalt. Ea dovedește că, promovînd un sistem de învățămînt sensibil la chestiunile curente și de perspectivă ale economiei românești, școala tehnică superioară face politică. Sîntem la încheierea acestui cincinal, facem bilanțul muncii de cinci ani, facem și în învățămînt un astfel de bilanț. Dacă efortul studențimii poate fi apreciat valoric, în milioane lei, efortul acesta poate fi apreciat și altfel. El este răspunsul bun pe care studențimea și profesorii ei îl dau chemării partidului de a face din muncă și din cultul ei adevărata noastră școală.

TUDOR OCTAVIAN ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

arta de a fi tînăr

**Și dacă e să crezi în tinerețe
atunci să crezi într-însa românește
s-o vezi, nici tabernacol, nici ploaie de ospețe,
ci inimă ce-aplaudă în piept și crește.
Și dacă e să crezi în tinerețe
atunci să crezi în ea pînă ce mori
că nu ai fost îngenuncheat în vid
și pus să vinzi speranțe și cocori.
Și dacă e să crezi în tinerețe
atunci să crezi în cea care e-n tine,
cînd nările pădurii știu, semețe,
cum să respire libere albine.
Și dacă e să crezi în tinerețe
atunci să crezi în ea fără greșeală
că nu ești gol, nici disperat și nici livid
și nu vînezi dulceagă vreo căpătuială.
Și dacă e să crezi în tinerețe
atunci să crezi în ea fără melancolii cochete
nici s-o săruți ca pe-o mătușă plină de povețe
cu buze reci ca raze violete.
Și dacă e să crezi în tinerețe
atunci să crezi în ea cu părul și cu dinții
cu tot ce ți-au lăsat: ou de azur, solid,
în lingura de lemn a numelui, părinții.**

DAN MUTAȘCU ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

tînăra generație revoluționară(v)

Un forum-examen al școlii de conducere politică și socială a tineretului, o întîlnire a țării înseși cu viitorul — «Cine nu are bătrîni, să și-i cumpere», zice o vorbă veche. Ceea ce nu înseamnă că reciproca, privind tinerii, nu e la fel de valabilă. Deceniile din urmă îndeosebi au adus pretutindeni în lume în prim-planul vieții sociale tineretul cu problemele sale. Receptivitatea specifică tinerilor față de progres, năzuința lor de a înfăptui lucruri mari în toate domeniile creației, cerința tot mai manifestă de a-și spune cuvîntul în conceperea și conducerea vieții sociale sînt realități de care, mai devreme sau mai tîrziu, trebuie să țină seamă fiecare societate modernă. Concepția după care tineretul trebuie să rămînă numai un rezervor de energii potențiale e de mult perimată. Destinele generației tinere, îndeosebi în societățile așezate pe principii socialiste, se confundă tot mai mult cu însuși viitorul națiunilor. Un echilibru activ al generațiilor, o lucidă dialectică a conlucrării lor în propășirea generală a vieții economico-sociale a devenit un semn al unei conduceri realiste și științifice a societății.

Din aceste multiple rațiuni, între care primează însuși faptul că societatea românească e o societate tînără, dinamică, în plină afirmare, conducerea de stat a României, partidul comuniștilor au făcut din politica în domeniul tineretului unul din principiile de viață națională. Născută ca o mlădiță a partidului, organizația revoluționară care reunește în rîndurile sale cvasitotalitatea tineretului întruchipează în modul cel mai grăitor această înrolare a tinerei generații sub steagul călăuzitor al comunismului, constituie cadrul politic și organizatoric care face posibilă realizarea unei asemenea politici clarvăzătoare. Însăși dezvoltarea economico-socială din perioada de după Eliberare, perspectivele și ambițiile temerare de țară care vrea să depășească rapid și demn handicapul istoric moștenit pe plan economic au impus și impun o investiție nu numai **formativă** în tineret, ci și una **activă,** propice punerii de timpuriu în valoare a resurselor creatoare ale acestuia. Chiar structura pe vîrste a populației indică o pondere serioasă a tineretului, jumătate din cei 21 142 000 locuitori ai țării avînd vîrsta de pînă la 34 de ani. Este drept că din aceștia circa 4 milioane învață în școala de toate gradele, dar învățămîntul însuși, prin legarea lui tot mai organică de practică, face din elev și student nu numai un obiect al educației, ci și un **subiect creator,** care începe să se integreze în producție și viața socială încă din ciclurile superioare de pregătire.

Un tineret bine pregătit, energic, liber în gîndirea și acțiunea sa, animat de un spirit creator și cu o inepuizabilă putere de devoțiune față de interesele națiunii, ale societății socialiste multilateral dezvoltate la edificarea căreia ia parte, constituie un factor important de accelerare a mersului civilizației. Dacă în primii ani de după război, la chemarea țării, a partidului comunist care abia luase în mîini destinele națiunii române, așa cum subliniam în capitolele precedente ale eseului nostru, tinerii nu pregetaseră nici o clipă, în entuziasmul lor patriotic și revoluționar, să contribuie la reconstrucție, la îndepărtarea rănilor distrugerilor, la deschiderea primelor șantiere, la alfabetizarea populației, în prezent, ei au, ca vîrstă medie, cea mai mare pondere în uzinele de înaltă tehnicitate create îndeosebi în ultimul deceniu, formează efectivul de bază în imensa majoritate a institutelor de cercetare, își afirmă cu strălucire talentul în litere și arte, sînt promovați în posturi-cheie de conducere de la unitățile de bază la centrale, ministere, în instituțiile social-politice, culturale, științifice, sînt învestiți cu mandatul de deputați la diverse niveluri pînă în parlament.

Expresia «principala rezervă de cadre a partidului», folosită adesea pentru a denumi una din vocațiile esențiale ale Uniunii Tineretului Comunist, nu numai că și-a dovedit logica ei stringentă, dar a căpătat o extensiune tot mai mare în sensul că în momentul de față imensa majoritate a tinerilor trece prin această **primă școală** politică și socială care este organizația. De aici și însemnătatea deosebită pe care o are activitatea organizației ca un complex de probe prin care tînărul trebuie să treacă spre a fi capabil să se integreze rapid în viața social-politică a țării. Faptul că Uniunea Tineretului Comunist, îndeosebi în urma indicațiilor prețioase date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, atît la ultimul Congres al U.T.C. cît și cu alte prilejuri, este învestită cu însemnate răspunderi în conducerea societății noastre — de la calitatea primului secretar al C.C. al U.T.C. de membru al guvernului pînă la reprezentarea cu drepturi depline a organizațiilor de tineret în consiliile de conducere ale unităților productive și instituțiilor, în forurile de învățămînt și cultură — permite ca **inițierea tînărului în știința conducerii să nu fie o simplă simulare a viitoarelor deprinderi de militant social, ci o acțiune pe viu, cu implicații nemijlocite în angrenajul social.** Cadrul de acțiune al organizației este integrat organic procesului larg de exercitare nestînjenită a democrației socialiste, a puterii deci. Partidul Comunist Român, în calitatea sa de forță politică conducătoare, cu precădere în ultimii ani, a propulsat necontenit acest proces, l-a eliberat de anchiloze, una din principalele căi de adîncire a democratismului fiind evident antrenarea tot mai largă și complexă a organizațiilor de masă în această operă de perfecționare a conducerii societății, conducere care capătă tot mai mult rigoare științifică. Conferind organizației de tineret calitatea de a fi mai mult decît o pepinieră, cum s-a spus ades, adică învestind-o cu dreptul de a **participa nemijlocit la elaborarea soluțiilor și deciziilor** în rezolvarea tuturor problemelor cu care se confruntă societatea noastră în actuala etapă de dezvoltare multilaterală, partidul nostru a circumscris astfel procesul de formare a virtuților tînărului pentru viața social-politică într-o ordine dialectică, naturală, a devenirii lui sociale. Maturizarea social-politică a tînărului se realizează astfel pe fondul general al dezvoltării societății înseși, activitatea în cadrul organizației de tineret înscriindu-se în mod nemijlocit sub semnul îndeplinirii marilor comandamente pe care partidul, Congresul al XI-lea al său, le pun în actuala etapă în fața întregului popor.

«**Uniunea Tineretului Comunist** — se spune în Programul Partidului Comunist Român — **organizația revoluționară a tinerei generații din România, trebuie să desfășoare o intensă activitate pentru mobilizarea maselor de tineri în opera de construcție socialistă, pentru educarea tineretului în spiritul patriotismului și internaționalismului. Uniunea Tineretului Comunist trebuie să cultive în conștiința tinerelor generații înaltele trăsături morale ale omului înaintat al societății noastre, sentimentul răspunderii în muncă și al datoriei față de patrie, popor și partid, față de viitorul socialist și comunist al României.»**

Vocația formativă, de școală revoluționară, a organizației se împlinește deopotrivă în participarea ei, și deci a tinerilor, la activitatea generală de conducere a treburilor societății și, în primul rînd, în cadrul ei intern, în ceea ce numim **Viața de organizație.** Ambele aceste laturi au fost subliniate cu claritate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntările programatice adresate în repetate rînduri tineretului, în însuși modul atent cu care urmărește activitatea organizației comuniste a tineretului.

Evidențiind consecințele multiple pe plan educativ ale antrenării tinerilor în munca efectivă de conducere a treburilor sociale, se apreciază că aceasta reprezintă **«o neprețuită școală de formare a tinerilor, de pregătire a lor pentru a duce mai departe opera de făurire a socialismului și comunismului, pentru a purta nestinsă făclia luptei înaintașilor pentru măreția și strălucirea patriei».**

Luînd parte la activitățile organizației lor, de la cele politice și cetățenești la cele culturale și sportive, înrîurindu-se reciproc în formarea lor multilaterală, autoeducîndu-se în mod exigent și colegial, tinerii cîștigă totodată priceperea de a conlucra, de a promova relații interumane proprii unei societăți a dreptății și echității sociale. Organizația de tineret și cea studențească preocupîndu-se și de inițierea membrilor în problemele vieții internaționale, de cultivarea acestora în spiritul idealurilor umanismului, respectului și înțelegerii între popoare, promovează totodată legături pe multiple planuri cu sute de organizații de tineret și studenți, naționale și internaționale, contribuind astfel la unirea solidară a tinerei generații în lupta pentru o lume mai bună și mai dreaptă, pentru un viitor mai luminos al omenirii.

Contribuția considerabilă pe care o aduce tineretul la progresul economico-social al țării, vasta problematică proprie acestei vîrste a formării și totodată afirmării energiilor creatoare și virtuților sociale și morale, mersul treburilor în organizația sa și îndeosebi modul specific în care tineretul se va integra în înfăptuirea programului de dezvoltare multilaterală a societății socialiste românești în perioada următoare formează obiectul analizei și deciziilor celui de-al X-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist și celei de-a X-a Conferințe a Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști care se vor desfășura concomitent în prima decadă a lunii noiembrie. Evenimentul e pregătit și întîmpinat în mod entuziast și laborios de întregul tineret, fiind totodată în centrul atenției întregii opinii publice. Constituindu-se ca un forum național reprezentativ al generației tinere, ca un examen al maturității revoluționare a acesteia, apropiatul congres ne va prilejui încă o dată să constatăm că România poate privi cu încredere la viitorul său atîta timp cît, după cum faptele o dovedesc, tineretul său se formează, creează, militează pentru înfăptuirea nobilelor idealuri de progres și civilizație, de afirmare liberă și suverană printre națiunile lumii.

NICULAE STOIAN ■

---

dintotdeauna, ceea ce a dat lumii tinerețea a fost viitorul

Se spune că tinerii aflați astăzi între 16 și 25 de ani sînt cei mai bine informați din întreaga istorie a umanității. Constatare plauzibilă. De asemenea, se afirmă că 90% din savanții omenirii sînt contemporani cu noi. Statisticile nu eludează. Dar tot cercetătorii trag concluzia că majoritatea oamenilor de știință își afirmă descoperirile majore, reprezentative pentru cartea lor de vizită prin academiile lumii, în anii primei tinereți. O trecere în revistă a biografiilor marilor oameni ai tuturor timpurilor, reprezentanți de geniu ai spiritualității noastre planetare, confirmă faptul că tinerețea a oferit lumii gesturi și opere de excepție. E destul să întreprindem un inventar fugitiv în acest sens. Eminescu a debutat în «Familia» lui Iosif Vulcan la 16 ani, Enescu, de asemenea, a încheiat partitura «Poemei române» la 16 ani, înscriind muzica noastră în circuitul universal. Pascal a stabilit ecuația teoremei care-i poartă numele la aceeași vîrstă și un an mai tîrziu a construit prima mașină de calcul. Marco Polo a pornit fantastica sa călătorie spre Asia tot la 17 ani. Arthur Rimbaud și-a scris versurile care l-au făcut nemuritor între 17 și 18 ani. În jurul vîrstei de 18 ani Nicolae Grigorescu pictase deja frescele mînăstirii de la Agapia și finisa tabloul «Mihai scăpînd stindardul». La 21 de ani Bălcescu se afla printre inițiatorii conspirației de la 1840, pentru ca la 25 de ani să semneze un studiu de referință istorică: «Puterea armată și arta militară de la întemeierea principatului Valahiei pînă acum». La 22 de ani Schiller termina manuscrisul piesei «Hoții», iar Gogol redacta «Serile în sat la Dikanka». Împlinind 23 de ani Michelangelo devenise deja cel mai mare sculptor al Renașterii. La aceeași vîrstă, Nicolae Iorga era numit profesor de istorie universală la Universitatea din București. Coandă avea 24 de ani cînd a inaugurat «primul zbor aeroreactiv din lume, cu un avion construit de el și propulsat cu motoreactor». Sărbătorind aceiași ani, Aristofan a scris «Acarnienii», Rafael a pictat cîteva din madonele sale grațioase și străvezii. Delacroix terminase panoul «Barca lui Dante», Saint-Just devenise unul din promotorii revoluției franceze, Engels publicase «Schițe critice asupra economiei politice», iar Maiakovski și-a recitat pentru prima oară în mijlocul unui auditoriu entuziast poemul «Războiul și lumea». Cam tot atunci, Newton inventa primul telescop cu oglinzi. La 25 de ani Dickens oferea lumii «Documentele postume ale clubului Pickwick», Dostoievski, «Oameni sărmani», iar Byron și Shelley, poeme intrate în fondul principal de sentimente și de cultură al umanității... Și demonstrația poate continua. Nu avem pretenții exhaustive. Toate acestea vorbesc de la sine despre uriașa putere de creație specifică vîrstei anotimpului rozelor.

De fapt, afirmația că tinerii aflați astăzi între 16 și 25 de ani sînt cei mai bine informați din întreaga istorie a umanității trebuie

(Continuare în pag. 9)

Luni 3 noiembrie, începînd de la orele 18, CENACLUL FLACĂRA organizează o nouă ședință în Sala de concerte a Radioteleviziunii (str. Nuferilor nr. 62). Ușile se închid la orele 17.50. Invitațiile se pot procura sîmbătă 1 noiembrie între orele 11-14 și luni 3 noiembrie între orele 9-14 de la secția de documentare a revistei Flacăra.

● Luni 10 noiembrie, orele 20.00, din nou la Cluj-Napoca, în Sala sporturilor.

La capătul unor eroice și pasionate eforturi pentru înfăptuirea indicațiilor secretarului general al partidului

DEVA NU SE MAI TEME DE REVĂRSĂRILE

La ora cînd încredințăm tiparului aceste rînduri, un dig uriaș — o construcție pe care, fără să ezităm la cuvinte, o vom numi monumentală — apără orașul Deva de apele Mureșului, făcîndu-l, pentru prima oară în zbuciumata-i istorie, invulnerabil la orice atac al acestora.

Sînt numai cîteva luni — vreo trei — de cînd, la Deva, apele revărsate ale Mureșului au făcut prăpăd. Deva a fost, în iulie 1975, ca și acum cinci ani, în primăvara tragică a marilor inundații din '70, unul din numele românești strigate peste țară și peste inima noastră cu glasul spart al catastrofei, ca și Mediașul, ca și Sighișoara, ca și Alba Iulia, ca și Urziceni. Amintim, din iulie anul acesta, o singură cifră: o mie de locuințe ale orașului (inclusiv blocuri) au fost distruse, avariate sau afectate de apele ieșite din albie. Digul (pe atunci în lucru), spart de ape într-un punct în care cota finală a construcției nu fusese încă atinsă, a lăsat să se prăvale peste oraș rostogolul potopului pustiitor.

Rănile s-au vindecat și încă se mai vindecă. Oamenii s-au bătut eroic. Deva a fost, în acele zile, ca și toate celelalte locuri ale noastre ale căror nume s-au rostit cu glasul spart al catastrofei, unul din locurile ce au numit, cu majusculă, Eroismul. Ca și ceilalți oameni ai acestei țări, cei din Deva s-au bătut bine. N-am avut vreme să-i cităm pe ordine pe zi, fiindcă într-o asemenea bătălie națională nu e timp de ordine de zi, nu e timp de numit eroismul, cînd totul se sprijină pe eroism, nu e timp de ales nume, cînd numele acestea sînt nu zeci, ci zeci și sute de mii. Momentul de cumpănă a trecut, a fost întrecut, apele învinse au lăsat, și aici, în afară de distrugeri, un capital nobil și rar, forța morală a oamenilor, dîrzenia, bărbăția, unitatea și fermitatea lor în lupta pentru apărarea avuțiilor ce le aparțin. N-am fi reeditat aceste evidențe, dacă ele s-ar fi oprit la acele zile. Dar ele au acoperit nu niște zile, ci niște luni. Ele s-au prelungit, întregindu-și înțelesurile, transformînd starea de excepție în stare de permanentă, de-a lungul a zeci de zile și zeci de nopți, de la luptele din iulie și pînă astăzi.

Atunci, în iulie, în plină bătălie cu apele Mureșului, frontul Devei — ca și toate celelalte fronturi ale urgiei, transformate în fronturi ale victoriei — a primit îndrumarea directă, la fața locului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Dinamizînd eroismul, dîndu-i structură ofensivă și totodată organizată, făcîndu-i dăruirea eficientă, prezența secretarului general al partidului a însemnat, în același timp, o privire limpede, clarvăzătoare, dincolo de valurile tulburi ale clipei, spre rosturile și temeiniciile viitorului. Acolo, la fața locului, conducînd și însuflețind bătălia cu apele, tovarășul Nicolae Ceaușescu a organizat bătălia — ale cărei consecințe se înscriu în durată — pentru așezarea orașului, în viitor, dincolo de primejdie, într-o vatră în care nimic să nu-l mai clintească, nimic să nu-l mai amenințe. Etapele, modalitățile, termenele, întreaga strategie și tactică a apărării **definitive** a orașului de orice atac al apelor — apărare care înseamnă digul, marele dig de pe malul Mureșului — au fost decise atunci, pînă la cel mai mic detaliu. Iar acum, digul e gata.

Construcția, spuneam, e grandioasă. E un gigantic val de pămînt, un fel de «brazdă a lui Traian», a cărei apropiere de augusta Ulpie Traiana, ce veghează în munții din preajmă, se justifică și prin proporțiile monumentului. Digul urmează meandrele Mureșului pe o distanță de 10 km (în viitor vor fi 12, dar acești 10 alcătuiesc etapa-cheie, ceea ce decide, practic, apărarea orașului, scoaterea lui definitivă de sub amenințarea stihiei), cu înălțimi ce ating 8 metri, cu coronamente de 4 metri, cu o «talpă» sau bază de 53 de metri. Ultimii 3 kilometri, cei decisivi pentru protecția orașului, au fost construiți începînd din iulie. Din cei 1 700 000 de metri cubi de pămînt încorporați marii construcții, acești ultimi 3 kilometri au însemnat circa 700 000. Un parapet de beton (un fel de supraetaj al digului, înalt de 1 metru), o armură de dale (placînd monumentul pe o lungime de 4 km, în zona cea mai expusă furiilor apelor) vor întregi o construcție care, vizual vorbind, pare a înclina prin proporții, prin formă și opulență, între lucrarea umană și opera geologiei.

Mai impresionante însă decît proporțiile au fost, aici, ritmurile. Ritmurile în care s-a ridicat, în cîmpia dintre oraș și marele rîu transilvan, acest brîu de lut, această modernă «brazdă a lui Traian» din vecinătatea Ulpiei. Cu aceste ritmuri ne-am întîlnit, pe viu, într-una din aceste dimineți de octombrie, în care se încheia construcția «kilometrului 10» al edificiului.

...Plecăm cu mașina din Deva, într-o dimineață rece, cu burniță. Peretele de apă al burniței, învălmășit de pale de vînt, ascunde imaginea cîmpului. Trecem, în drum, pe lîngă case care încă mai păstrează însemnul de păcură al inundațiilor din iulie. Ziduri negre, înnegrite de umezeală pînă la ferestre, uneori pînă la streșini. Ici-colo, ca să grăbească uscarea, gospodarii au răzuit tencuiala. Tainițele zidurilor rînjesc sinistru sub izbiturile ploii. Dincolo de calea ferată, cîmpia. Goală și dezolantă sub cerul sumbru al toamnei, cu ierburi palide ondulînd nesigur, ca o mătase a broaștei, în apa tulbure și persistentă a ploii. Cîmpia aceasta e grădina de legume a municipiului. 120 de hectare ale I.A.S., 120 ale C.A.P., cu recolte ce se vesteau bogate, dar pe care revărsările din iulie le-au amestecat cu lutul.

Iată digul. Ploaia a stat și, peste orizontul lărgit deodată, străpungîndu-l de la un cap la altul, uriașul perete de lut ridicat în cîmpia goală, cu capete ce se pierd în fumul depărtării, se vede bine, cel puțin pe porțiunea ultimilor kilometri, cu desenul fulgerat de primele sclipiri ale luminii. Undeva, la capătul din stînga, la kilometrul 10, mai multe buldozere — crustacei metalici — urcă greoi, opintit, taluzul în pantă, împingînd pămînt, îngroșînd construcția. Tot acolo, pe creasta digului și pe versantul care coboară în cîmp, mulțimi de oameni.

Plecăm spre întîlnirea cu oamenii și cu buldozerele.

Lăsăm mașina la poale, urcăm pe dig. Am o stranie senzație de siguranță și nesiguranță. În dreapta, la cîteva sute de metri, printre trunchiuri de sălcii bătrîne, apele Mureșului sînt tulburi dar calme, calme ca și cerul, placide ca și norii grei care atîrnă deasupra noastră. Dar, ca și norii, capabile oricînd de surprize... Însoțitorul nostru surîde. Însoțitorul nostru, tovarășul Gheorghe Matei, secretar al Comitetului municipal de partid, șeful comandamentului digului, este, ca și inginerul Traian Simina, directorul Oficiului județean de îmbunătățiri funciare (care ne-a furnizat cifrele construcției, transcrise mai sus), sigur că orice amenințare a apelor, orice primejdie din partea lor vor fi, de acum înainte, excluse. Digul pe care pășim e de neclintit. «Un dig pentru eternitate». Sună frumos.

În stînga, cîmpia, țipsia recoltei, pe care apele n-o vor mai rupe niciodată. În fundul ei, amestecate cu norii și ceața zorilor, coșurile industriale ale orașului, turnurile bisericilor, obeliscurile blocurilor cu multe etaje. Apele nu vor mai ajunge niciodată acolo. Între oraș și dig, peste cîmpie, cîteva ochiuri de apă, ultime resturi (care mîine-poimîine se vor șterge și ele) dintr-o arhaică civilizație a naturii, căzută sub asaltul buldozerelor. Hectare întregi de bălți, secate, denivelate, redate circuitului agricol, au și construit o altă ordine a naturii, care pare firească, întemeiată aici de cînd e lumea. În dreapta, lîngă apele Mureșului, dăinuie încă cimitire de cioate, lăstărișuri putrede, stîrvuri lemnoase, rădăcini și trunchiuri de răchite și sălcii, ca niște spinări de animale terțiare, proaspăt deshumate sub cer. Vor fi, și ele, șterse din peisaj, pe locul ocupat de ele va crește porumb. Pe dig — pe 30 de hectare de dig — vor crește ierburi furajere, pentru hrana vitelor.

Am ajuns.

Ultimele sute de metri de dig, ultimul punct fierbinte al bătăliei. Buldozere (număr vreo 20), oameni. Cîteva sute de oameni, ocupînd, pe aceste ultime sute de metri, digul, de la rădăcinile înfipte în cîmp pînă pe creștet. Oameni din Deva, voluntari ai construcției, înarmați cu lopeți și hîrlețe. (16 000 de oameni, spun statisticile municipale, prestînd la construcția digului, în lunile iulie-august-septembrie, 110 000 ore de muncă, realizînd lucrări în valoare de 408 000 lei!)

În huruit asurzitor, buldozerele urcă pieptiș versantul, aducînd pe lamele de oțel tone grele de pămînt lutos, smuls din cîmpie. Panta e abruptă, uneori, privindu-le, îngheți, ai zice că acum-acum o să se dea peste cap. Cu o mișcare scurtă, omul de la manete redresează colosul metalic, coboară de-a-ndaratelea în cîmp, smulge pămînt, urcă iar... Mașinile lucrează în flux continuu, inclusiv noaptea, la lumina farurilor. Munca este organizată în două schimburi, drept care fiecare buldozerist stă la manete cîte 12 ore. 12 ore de manevre grele, complicate, în asaltul versanților, în luptă cu pămîntul clisos, cu ploile (au fost, în iulie și august, săptămîni întregi în care a plouat

Fotografie de **ION PREDOȘANU** ■

MUREŞULUI

fără istov, zi și noapte), și, mai ales, în lupta cu ceasurile, cu secundele chiar, pentru ca digul să fie gata înaintea marilor ploi ale toamnei, deci înaintea primejdiei revărsărilor. Ca să nu se irosească nici o secundă, reparațiile și reviziile mașinilor se fac aici, în cîmp. Ca să nu se irosească nici o secundă, buldozeriștilor li se aduce hrană caldă aici, în cîmp.

Lîngă ei, oamenii cu lopeți. Bărbați, femei. Muncitori din uzine, funcționari din birouri, lucrători din comerț, studenți în vacanță sau în orele libere, oameni de cele mai diferite profesii, gospodine, pensionari. Oameni ai Devei, autori ai celor 110 000 (peste 110 000, cifra fiind de la sfîrșitul lui septembrie) de ore ale muncii patriotice, dăruite apărării orașului. Ceea ce fac ei, acești oameni, arată simplu, banal de simplu, brutal de simplu. Omul primește o lopată pe care o încarcă cu pămînt. Deșartă pămîntul în locul care i se indică, «finisînd» (acesta e echivalentul tehnic al banalei operații) porțiunea de dig de care răspunde. Și apoi iar. De cum se crapă de ziuă și pînă noaptea, cînd îți bagi degetele în ochi. Cît poate lucra, la lopată, un om? Mai mult, cînd pămîntul e uscat, mai puțin cînd e ud, și mai puțin cînd e clisă, cînd plouă, cînd torentele de apă te fac una cu noroiul. În zilele de început, din iulie, cînd oamenii au trecut fără pauză — practic, fără să-și schimbe nici hainele — de pe frontul luptei cu apele pe cel al luptei pentru construcția digului, pămîntul era cărat cu roabele și cu tărgile — buldozerele încă nu apăruseră — iar teatrul luptei era o mlaștină, o imensă mlaștină în care te înfundai pînă la genunchi. Dar oamenii Devei au fost mereu, în tot acest răstimp, pe dig. Au fost zile cînd, mobilizați de organizațiile de partid, s-au prezentat și cîte 1 000—1 200 de oameni. Au mutat munți de pămînt, au secat mlaștini și bălți, mișcîndu-se, vreme de peste trei luni, într-o procesiune fără sfîrșit, mereu mai amplă, trecîndu-și unii altora ștafeta muncii, în palme în care lopata a lăsat semne adînci, în palme devenite scorțoase, dure, ca și structura uneltei. Palme de muncitori, de funcționari, de gospodine, de pensionari. Dacă lupta ar fi fost o înfruntare fizică, om contra om, adică un epuizant campionat de greco-romane pe un ring în lungime de 10 kilometri, fără pauze sau cu sumare pauze, fără reprize, adică dintr-o repriză în alta, dacă lupta ar fi fost, pur și simplu, sportivă, performanțele de rezistență s-ar putea calcula mai ușor și s-ar putea obține, astfel, un vag echivalent al efortului muscular, cheltuit de cei peste 16 000 de oameni — ostași ai luptei pentru apărarea orașului — de-a lungul acestor 100 de zile și nopți.

Dar efortul n-a fost numai muscular, cheltuiala a fost, în primul rînd, de pasiune, de abnegație. Șeful șantierului, inginerul Ladislau Lenghel, îmi vorbește despre munca eroică, fără duminici și uneori fără nopți, a numeroși buldozeriști, excavatoriști, draglinişti, mecanici de întreținere (și va trebui să transcriu aici mai multe nume, dintr-o mult mai impresionantă listă: Alexandru Răriș, Petru Iuga, Ioan Necșa, Ștefan Corcemnici, Alexandru Czakani, Pop Traian, frații Emil și Liviu Munteanu, Petru Ormindeanu, Petru Cioară, Victor Cojoc, Alexandru Bosneag, Ionel Bretan, Petru Vlădoiu, Marin Cercea, Ioan Irimie, Ioan Liviu ș.a.). Mi se vorbește despre muncitorii Exploatării miniere Deva, care, înainte și după șut (și știm ce înseamnă truda, marea trudă, marea cheltuială de energie a unui șut de mineri), au venit și vin să lucreze, cîte 4-5 ore pe zi, la dig. Cîte fapte de pilduitor eroism al muncii, care ne obligă — ca și în vară, în lupta cu inundațiile — să redescoperim sensul unor cuvinte, să luăm măsura unor realități ascunse sau a unor formule care păreau, pînă nu demult, simple formule: toți ca unul, neprecupețire, neșovăire, conștiință, răspundere, disciplină de fier! Oamenii au muncit nu numai eroic, dar și organizat, disciplinat, rînduiți pe întreprinderi și instituții, pe cartiere, pe detașamente și pe echipe. Mi se povestește, apropo de unul din detașamentele pensionarilor, cazul unui bătrîn, Traian Cricoveanu, vechi activist de partid, venit să muncească la dig împreună cu ginerele lui, Matei C. Constantinescu. Cazul pare banal (cîte sute de familii n-au muncit, cu mic, cu mare, aici!), numai că tînărul Matei nu e din Deva, e muncitor la Cîmpina, venise la Deva, la socri, ca să-și petreacă vacanța. Vacanța a fost petrecută cu lopata în mînă, pentru apărarea unui oraș.

Ploaia a reînceput. E amiază. Sub cernerea deasă văd alți oameni, coloane întregi, care se îndreaptă, peste cîmpie, spre dig. Au ieșit de la lucru, din uzine, din instituții. E o proiecție inversă de umbre, care se amestecă, pe același ecran interior, cu primele umbre văzute încă din zori, cu primele umbre știute încă din zorii luptei, din tragicul și eroicul iulie al acestui an, cînd, la înaltul apel al luptei, însuflețiți de prezența în mijlocul lor a tovarășului Nicolae Ceaușescu, miile de oameni ai orașului — oameni în salopete, în bluze kaki sau în costume de birou — au îmbrăcat, de fapt, un singur strai, straiul pe care l-a îmbrăcat în acele zile întreg poporul nostru, straiul nobil al bărbăției și eroismului. Alți oameni ai județului — mii de oameni — lucrează, la ora aceasta, la construcția altor diguri. Un dig de 2,8 km se încheie în aceste zile la Gelmar, un altul (3,8 km) e în plină construcție lîngă satul lui Aurel Vlaicu; la Ilia, 3 500 de oameni au ridicat în calea Mureșului un dig de 7 kilometri, care apără localitatea și 500 de hectare de teren agricol. La Stretea, tot pe Mureș, este în curs de consolidare un dig de 4,6 km, protejînd o localitate și 700 hectare agricole, la Lăpușnic se construiește un dig de 5 km etc.

1 iulie — 30 septembrie 1975: într-un singur județ al patriei — Hunedoara — peste 53 000 de oameni au efectuat 764 000 de ore de muncă patriotică pentru ca să-și apere vetrele — construcția lor de astăzi, construcția lor de mîine — de orice amenințare, de orice primejdie. 52,035 km de decolmatări, regularizări, refaceri de diguri și apărări de maluri, cu un volum de terasamente de 142 800 mc. Nivelări și taluzări de diguri și maluri pe o suprafață de 84 218 mp. Un volum de lucrări în valoare totală de 2 692 000 lei.

Diguri pentru apărarea localităților, a terenurilor agricole, a avuției noastre socialiste, a vieții și muncii oamenilor.

Diguri pentru eternitate, spun specialiștii.

Diguri ridicate de oameni la îndemnul partidului, într-o superbă competiție a bărbăției, a dăruirii, a conștiinței. Construcții-monumente, definind realitatea umană nouă — monumentală — a României acestui timp.

Diguri pentru eternitate. Oameni pentru eternitate.

ILIE PURCARU ■

flacara

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis Și nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

Primim din partea Direcției de poștă a municipiului București: **«Cu privire la articolul intitulat «Morala concretă», publicat în numărul 39 al revistei, vă rugăm a cunoaște că afirmațiile cuprinse sînt juste. Din cercetările efectuate a rezultat că întîrzierea în achitare a mandatului telegrafic reclamat s-a datorat unor lucrători ai oficiului Buc. 66, care au fost sancționați disciplinar. Pentru neîndeplinirea serviciului special «FULGER», indicat de expeditor, urmează ca prin mandat poștal să i se restituie taxele accesorii încasate. Neregulile constatate au făcut obiectul unor analize la oficiul în cauză, cît și la celelalte din Capitală, luîndu-se măsuri de înlăturare a lor».**

Mă numesc **Cazaciuc Nicu** *și sînt convins că mulți locuitori ai noului cartier bucureștean Pantelimon ar subscrie această scrisoare. Nemulțumirea noastră se referă la felul cu totul nesatisfăcător în care funcționează unica librărie din cartier, la parterul blocului nr. 3. Aprovizionarea aici se face la voia întîmplării, cărți existente în toate vitrinele librăriilor din oraș sosesc aici cu mare întîrziere și în număr insuficient față de cerere. Nu îmi explic cum în librăria noastră sosesc atît de multe volume cu defecte de legătorie sau arătînd ca exemplarele de anticariat.*

Nu demult ați primit o scrisoare de la mine pe care ați și publicat-o și în care denunțam faptele nedemne ale unor cabanieri. Îmi face plăcere astăzi să vă scriu și despre altfel de cabanieri. Într-un circuit al Retezatului, pe care l-am făcut de curînd, am locuit cîteva zile și la cabana Gura Zlata. Este un loc de popas recomandabil nu numai pentru frumusețile înconjurătoare, dar și pentru curățenia exemplară din cabană, din jurul ei, și pentru că ești primit aici ca un vechi prieten. **(Adrian Popa,** *București)*

Mă numesc **Szeles Iuliana,** *sînt cadru mediu sanitar, domiciliez în Oradea. M-am prezentat la un concurs anunțat de Direcția sanitară a județului Bihor pentru două posturi disponibile. Am reușit la concurs, dar n-am primit decizie de numire în termen legal, ci un răspuns* **verbal** *că postul a fost ocupat de altcineva (respins la concurs) conform unei hotărîri a Comitetului oamenilor muncii din domeniul sănătății. Uluită de acest răspuns verbal, m-am adresat ziarului local care a publicat un răspuns deopotrivă de straniu în care se arată că «cercetînd... că o altă persoană a ocupat postul respectiv, am aflat de la tovarășul Mihai Vlaicu, șeful serviciului personal de la Direcția sanitară județeană că persoana numită, fiind mai îndreptățită să ocupe postul respectiv, a făcut contestație și Comitetul oamenilor muncii din domeniul sănătății i-a admis această contestație».*

N.R. — Un singur lucru rămîne obscur în această treabă: dacă, într-adevăr, Comitetul oamenilor muncii a avut calitatea să judece contestația și a admis-o, modificînd rezultatele unui concurs legal ținut, de ce nu se arată explicit temeiurile de drept care au condus la această decizie gravă pentru un om care s-a prezentat și a reușit la un concurs.

Dumitra Păun, *din comuna Periș, județul Ilfov, ni s-a plîns într-o scrisoare că, fiind absolventă a școlii profesionale de confecționeri pentru piese radio și semiconductori, întreprinderea care a școlarizat-o nu îi asigură și loc de muncă. Din partea numitei întreprinderi, I.P.R.S.-Băneasa, primim:* **«Ca urmare a unor cauze obiective ...nu am avut posibilitatea să încadrăm pe toți absolvenții școlilor profesionale repartizați întreprinderii noastre. În prezent ritmul de încadrare este mai intens și toți muncitorii repartizați vor fi încadrați în mod eșalonat. Am comunicat tovarășei Păun Dumitra să se prezinte la întreprindere».**

Zeci de oameni de toate vîrstele încadrați în întreprinderile și instituțiile din Mangalia, dar domiciliați la Constanța, fac naveta între cele două localități, pe bază de abonament C.F.R. Din Mangalia pleacă un accelerat la ora 15,38 care circulă aproape gol din pricină că abonații nu au acces la acest tren. Ei trebuie să piardă două ore pînă la 17,30, să plece cu un tren personal care oprește la toate stațiile pînă la Constanța. Măsura este ilogică și potrivnică unor nevoi elementare de odihnă și instruire ale unei largi categorii de cetățeni. **(Eugen Negulescu,** *Constanța)*

Automobil Club Român a înființat recent o filială și în orașul Cîmpulung Argeș. Mai interesant cred decît serviciile obișnuite pe care le prestează acordînd membrilor asistență tehnică etc. — dealtfel în excelente condiții — mi se pare demnă de a fi semnalată activitatea de educare a conducătorilor auto, profesioniști și amatori, pe linia cunoașterii și respectării legilor și regulamentelor de circulație, pentru prevenirea accidentelor. Printre altele, semnalez înființarea, la sediul filialei, a unei biblioteci bine dotate cu volume de specialitate, panouri, planșe, grafice. **(Dobre Ion,** *Cîmpulung Argeș)*

Consemnăm cu satisfacție scrisoarea de mai jos semnată de **Romeo Ciocan,** *directorul Întreprinderii de amenajări, reparații și transporturi pentru comerț-București:*

«Am citit cu mult interes articolul intitulat «Totul despre scaune», apărut în numărul 40 al revistei dv. Întreprinderea noastră deservește rețeaua comercială din București în special prin amenajarea, dotarea și întreținerea bazei tehnico-materiale. Problema realizării unui mobilier durabil, ușor, ieftin și cu o plastică adecvată stă de mult în atenția producătorilor însă realizările de pînă acum nu întrunesc una sau mai multe din aceste condiții, mai ales cînd este vorba de mobilierul destinat unităților de alimentație publică. Considerăm că tipul de mobilier prezentat în articolul sus-amintit corespunde în bună măsură nevoilor și vom lua imediat legătura cu catedra de design a Institutului de arte plastice pentru studierea lui în cît mai scurt timp și bineînțeles că vă vom informa despre mersul lucrărilor».

Merituoase lucrări de interes edilitar, realizate prin contribuția bănească și în muncă a locuitorilor comunei Gurahonț, județul Arad, s-au efectuat sau sînt în curs de efectuare în satele comunei. Citez doar cîteva: a fost terminată electrificarea satului Pescari și este în curs de executare în satele Himbru și Mustești; s-au realizat importante lucrări de reparații și modernizări de drumuri, poduri, podețe. Este de subliniat activitatea deputaților din Consiliul popular comunal, mereu în fruntea acțiunilor. **(Alexandru Herlău,** *Gurahonț-Arad)*

Profesorul **Constantin Câșlaru,** *muzeograf, a trimis redacției o interesantă relatare în legătură cu descoperirile arheologice din raza comunei Giurgița, județul Dolj. Regretînd că numai din pricina spațiului nu o putem publica în întregime, reținem cîteva date mai importante. Cu prilejul unor excavări făcute în urmă cu trei ani în zona amintită, s-au semnalat urme de material arheologic care au alertat pe specialiștii Muzeului Cîmpiei Băileștilor și ai Muzeului Olteniei. Cercetările întreprinse au scos la iveală, printre altele, 19 morminte din a doua jumătate a veacului al XIV-lea, în preajma domniei lui Mircea cel Bătrîn. Monedele, obiectele de podoabă, accesoriile de port găsite aici reprezintă noi și valoroase contribuții la cunoașterea procesului de dezvoltare a poporului român, la elucidarea unor aspecte ale vieții economice și sociale ale Țării Românești în veacul XIV. Obiectele găsite au îmbogățit patrimoniul proaspătului Muzeu din Băilești, ai cărui specialiști își propun, dealtfel, continuarea cercetărilor în zonă. În fotografie: unul din obiectele găsite, colier din perle de sticlă.*

Într-o scrisoare adresată redacției, **Valentin Ionașcu,** *din Timișoara, ne-a făcut cunoscută comportarea aproape incredibilă a numitei Angela Ileana Bădulescu, ghid-interpret la O.N.T.-Carpați, care, în exercițiul funcției fiind (conducea un grup de turiști români spre Budapesta), și-a permis, în trenul în care călătorea, să insulte călători, reprezentanți ai personalului C.F.R., organe de control etc., amenințînd în stînga și dreapta că «va aduce ea la cunoștința ministrului X». ș.a.m.d. În răspunsul primit din partea Oficiului Național de Turism-București, se arată:* **«...verificînd incidentul sesizat, s-au luat măsuri de suspendare a tovarășei Bădulescu Ileana Angela din activitate pe o perioadă de șase luni, iar atitudinea sa a fost discutată în colectivul nostru de muncă».**

Mă numesc **Gheorghița Pantelimon,** *sînt din orașul Balș, județul Olt. Am fost pensionată gradul I de invaliditate și vă înfățișez doar cîteva date din ultimul certificat medical emis de spitalul Balș: disinergie cerebrală, scleroză miocardică, insuficiență cardiacă; am un mers vicios, datorat unor edeme la laba picioarelor și la glezne. În asemenea condițiuni, o deplasare a mea, de la un loc la altul, este curată tortură. Deși această situație reiese clar din dosarul de pensionare, am fost chemată la Slatina la o comisie pentru revizie anuală, deși în asemenea cazuri membrii comisiei au obligația să se deplaseze ei la patul bolnavului. Neavînd încotro, m-am dus la Slatina. Am făcut o anticameră de cinci ore, o așteptare chinuitoare și cu totul gratuită, fiindcă n-am mai fost chemată în fața comisiei. «Luminată» asupra cazului meu, fără măcar să mai fie nevoie să mă vadă, onor comisia — un medic (?) și o soră — au dat o decizie de transformare a pensiei din gradul I în gradul II. Așa este că pare de necrezut? Dar nu este decît un amar adevăr despre care rog revista dumneavoastră să scrie ceva.*

Nu numai copiii dar și vîrstnicii din Vărădia de Mureș, județul Arad, au primit cu bucurie spectacolul Teatrului de păpuși din Timișoara cu piesa «Cetățuia Vărădiei», o frumoasă baladă cu profunde implicații istorico-patriotice. Aducem cu acest prilej omagiul nostru autoarei baladei, cunoscuta poetă-țărancă Cornelia Bulzan. **(Grecu Petre,** *Vărădia de Mureș, Arad)*

Se împlinesc 3 ani de cînd C.A.P.-Amaru, din județul Buzău, a încheiat un contract cu O.I.F. (Oficiul de îmbunătățiri funciare) Buzău, pentru construirea unei hidrosfere, foarte necesare alimentării cu apă în sectorul zootehnic. Nu știu ce cred tovarășii din conducerea O.I.F. despre contracte, obligații contractuale, răspunderi etc., știu numai că nici după trei ani construcția pe care s-au obligat, sub semnătură, să o ridice n-a început și nici nu sînt semne că o să înceapă curînd deși corespondență scrisă, telefonică și întrevederi directe cu directorul și inginerul șef al oficiului s-au purtat în cantități industriale. **(Ing. I. Perșinaru,** *C.A.P.-Amaru, Buzău)*

Mă numesc **Boer Gheorghe,** *locuiesc în comuna Beclean, județul Brașov, și învăț la Liceul seral de cultură generală din Făgăraș. La acest liceu și la Institutul de subingineri din Făgăraș învățăm cam 30 de oameni din comună. Firesc ar fi să ne putem bucura de un minimum de condiții de transport de acasă la școală și invers. Asemenea condiții am avut și nu pricepem deloc de ce nu le mai avem. Au fost mai întîi autobuzele locale ale I.G.C.L.-Făgăraș, apoi traseul a fost preluat de I.T.A. și apoi desființat. Directorul I.T.A.-Făgăraș ne promite, ne promite mereu, dar noi rămînem cu promisiunile și cu greutățile.*

O interesantă activitate economică, dar și cu caracter social, desfășoară cooperativa meșteșugărească «Hațegana», din județul Hunedoara. Deși înființată doar de patru ani, ea a atras în procesul de producție cîteva sute de femei, bune cunoscătoare ale tradițiilor folclorice în portul popular, femei talentate care au dat la iveală o bogăție de produse specifice zonei noastre etnografice. Cusăturile de la «Hațegana» sînt cunoscute acum nu numai în țară, ci și peste hotare, în Austria, R.F.G., Canada, Franța, Suedia, Japonia, Olanda, Belgia, Danemarca, Italia și alte țări. Un sincer BRAVO harnicelor muncitoare de la «Hațegana». **(Nicu Sbuchea,** *Hațeg)*

Interesantă și bogată în rezultate mi se pare o inițiativă a Comitetului de partid al Combinatului petrochimic-Brazi: în toate secțiile de producție ale combinatului se desfășoară întîlniri de lucru ale membrilor birourilor organizațiilor de bază cu maiștrii conducători din secții. Un cadru cît se poate de propice pentru abordarea unei multitudini de probleme și aspecte legate de îndeplinirea ritmică a planului de producție: parametri de calitate, disciplina la locul de muncă, pregătirea profesională etc. **(Ion Ionescu,** *Colonia Brazi, Prahova)*

Despre o altă inițiativă creatoare, de data asta de pe meleagurile muscelene, ne relatează în scrisoarea sa **Ion Dobrescu,** *din Cîmpulung Argeș. Printre metodele noi, eficiente, de muncă, promovate de Comitetul orășenesc P.C.R. Cîmpulung Argeș, trebuie să o consemnez și pe aceea privind instruirea propagandiștilor din învățămîntul de partid. Sînt organizate vizite sistematice ale membrilor birourilor organizațiilor de bază, comitetelor de partid și propagandiști în cele mai importante întreprinderi din zonă: Exploatarea minieră Schitu-Golești, Întreprinderea mecanică Muscel, Combinatul de lianți și altele. Propagandiștii iau astfel contact nemijlocit cu procesul muncii, cu tehnologia avansată, cu investiția de inteligență și așa mai departe. Cu alte cuvinte, iau cunoștință pe viu cu probleme pe care apoi urmează să le dezbată în lecțiile pe care le țin. În imagine, grupul de propagandiști surprins de aparatul fotografic la ieșirea din mina de la Schitu Golești.*

Nu mai știm ce să credem despre «părinții» satului nostru Cernetu, județul Teleorman, dar parcă am avea părinți vitregi. În timp ce oamenii harnici se străduiesc să ridice viața satului și aspectul său exterior, își construiesc case noi, treburile care cad în sarcina Consiliului popular merg tare prost. Căminul cultural, bunăoară, seamănă cu o tavernă mohorîtă și afumată, iar scaunele din sala pentru proiecțiile de film parcă au făcut războiul de 100 de ani; la magazinul alimentar e nevoie urgentă de lucrări serioase de igienizare și deratizare. Acestea însă sînt doar exemple, lipsurile se arată și în multe alte treburi. Chiar pe nimeni nu-l doare de satul nostru? **(Ioan Truță,** *Cernetu-Teleorman)*

Grav nedreptățit de sancțiunea maximă aplicată de Inspectoratul școlar Dolj — desfacerea contractului de muncă — profesorul Virgil Ploscaru s-a adresat redacției noastre. Consemnăm acum, cu satisfacție, că — așa cum reiese din răspunsul primit de la Ministerul Educației și Învățămîntului — s-a făcut dreptate: **«...prin decizia Nr.... a Tribunalului județean Dolj s-a dispus anularea deciziei de desfacere a contractului de muncă... a Inspectoratului școlar Dolj privind pe profesorul Ploscaru Virgil de la Școala generală Grecești. În prezent, Inspectoratul școlar al județului Dolj ne informează că prof. Ploscaru Virgil a fost repus în drepturi».**

Bate iarna la ușă și locuitorii satelor Fruntișeni, Grăjdeni și altele limitrofe lor din județul Vaslui sînt îngrijorați. Au și temeiuri. Legătura lor cu restul lumii este «asigurată» pe o porțiune de circa 15 kilometri de un drum ce nu se poate numi drum. În timpul ploilor și al zăpezilor drumul devine total inutilizabil, iar satele amintite rămîn total izolate. Suferă și locuitorii, suferă și unitățile economice, și instituțiile de învățămînt și cultură, Ar fi timpul ca Direcția județeană a drumurilor-Vaslui să treacă degrabă de la studii și prospectări la executarea unui drum civilizat care să facă să dispară anacronismul semnalat. **(Lupu Bucholtz,** *Bîrlad)*

În municipiile, orașele și celelalte localități pe care le-am vizitat cu un prilej sau altul, am observat, oarecum contrariat, că în nomenclatura școlilor, străzilor, instituțiilor de cultură și artă etc., am întîlnit destul de rar numele lui Decebal, mîndrul rege dac, personalitate strălucită a istoriei noastre naționale. Relatarea mea poate fi luată și drept o propunere. **(I. Finică,** *București)*

POȘTA REDACȚIEI

ȘTEFAN VASILIU — Galați. Vi s-a comunicat de către Ministerul Muncii că s-a analizat situația dumneavoastră de către Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, unde ați fost internat, concluzionîndu-se că afecțiunea pe care o prezentați conduce la încadrarea în gradul III de invaliditate. Nu se poate schimba încadrarea atît timp cît nu există documentația medicală necesară, obținută prin internarea într-o clinică de boli profesionale care să ateste existența unei afecțiuni profesionale și, de asemenea, luarea în evidență de către Centrul sanitaro-antiepidemic teritorial. Dacă aveți aceste dovezi, vă puteți adresa comisiei teritoriale de expertiză medicală cerînd schimbarea cauzei invalidității. **GHEORGHE BIRĂU** — comuna Plenița (Dolj). Ați fost încadrat la Autobaza transporturi auto Băilești la compartimentul personal-învățămînt. **I.D.** — Constanța. Vă ajutăm, dar este necesar să ne scrieți mai mult despre dumneavoastră și soț (numele și prenumele), precum și instituția unde-l putem găsi. **EFTIMIE OIȚĂ** — Pitești. Procuratura județeană Teleorman a verificat sesizarea dumneavoastră, constatînd că aveți dreptate; ca urmare, s-a dispus infirmarea soluției date de Procuratura locală Tr. Măgurele, redeschiderea urmăririi penale și completarea ei în vederea pronunțării unei soluții temeinice, legale. Pentru soluționarea dosarului, termenul este fixat pentru 1 noiembrie 1975. **IOAN IPATE** — com. Miroslăvești (Iași). Reiese din scrisoarea dumneavoastră că ați părăsit unitatea cu 19 zile înainte de a pleca în armată, iar aceasta v-a desfăcut contractul de muncă în baza art. 130 lit. 1 din Codul muncii. Ca urmare, unitatea nu mai are obligația legală să vă reîncadreze. Întreprinderea unde urmează să fiți repartizat de către Oficiul forțelor de muncă vă va încadra ca nou retribuit, vechimea în muncă fiind întreruptă. **JANETA MELANIA POPESCU** — Craiova. Ați conceput un plan de sistematizare a unei zone centrale a orașului Craiova și vreți să vi-l publicăm. Nu putem; prezentați-l forurilor locale de specialitate. **DUMITRU CRIȘAN** — Hunedoara. Vi s-a aprobat schimbarea repartiției la unitatea solicitată, adică la Trustul de construcții-Hunedoara. **GHEORGHE TURCU** — Slatina. Centrala industrială pentru metale neferoase Slatina ne-a făcut cunoscut că vi s-a desfăcut contractul de muncă la solicitarea dumneavoastră. Soția a fost transferată în interesul serviciului de la spitalul județean Olt la dispensarul medical de întreprindere din Calafat. **NICOLAE ISAIA** — București. Vă mulțumim pentru urările de bine ce ni le adresați. Privitor la așa-zisele greșeli gramaticale din articolul «Împărțirea de bunuri», este bine să le revedeți. Spațiul nu ne permite să vă facem analizele gramaticale demonstrative.

MARGA NEDELEA ■

(Urmare din pag. 5)

completată. Ei se află, de asemenea, printre cei dintîi creatori de valori ai timpului pe care-l trăim. Nu sînt simpli receptori de cultură și pelerini intangibili prin școala vieții. Lumea noastră, despre care savanții declară că se află «la răscruce», își calculează șansele în funcție de acest tineret inteligent și lucid al planetei de la care se așteaptă în viitor rezolvarea unor probleme fundamentale privind nu numai supraviețuirea noastră în existent, ci mai ales fericirea noastră de toate zilele. Într-adevăr, 90% din savanții lumii sînt contemporani cu noi, dar, din aceștia, 80% sînt tineri și foarte tineri.

Tinerețe nu înseamna numai receptare, informare, studiu, pentru că, de fapt, în zilele noastre, omului trebuie să-i fie caracteristice la toate vîrstele aceste deziderate. Pe de altă parte, tinerețea nu înseamnă neapărat contestare, protest, deși pe multe meridiane ale lumii revoluția, sub formele ei incandescente, devine starea de a fi a oricărui tînăr conștient, angajat. Tinerețe înseamnă în primul rînd acțiune și creație în sensul progresului, în sensul viitorului. Astăzi, mai mult ca oricînd, tinerii au conștiința mersului istoriei. La noi, mai mult încă, au scenariul viitorului redactat pînă în cele mai intime detalii prin Programul Partidului Comunist Român. O perspectivă a devenirii clară, mobilizatoare.

Puțini oameni rămîn în panteonul marilor precursori și creatori ai lumii. Multe din descoperirile lor, din creațiile lor se pot pierde din nenumărate motive: din lipsă de inițiativă personală, din neînțelegere, din lipsă de bunăvoință, din prostie, din birocratism, din conjunctură.

Societatea noastră își deschide larg porțile inițiativei, inovației, descoperirilor și, în sinteză, noului. În acest sens societatea noastră aparține tinereții și spiritului tînăr. Grupuri de cercetători, printre care studenți, pun la punct un nou rinichi artificial, prepară noi medicamente pe care le propun industriei farmaceutice, realizează pentru prima oară la noi în țară, cu mijloace de laborator, un sistem de televiziune în culori, proiectează noi strunguri cu comandă program. Un inginer de la Uzinele «Independența» din Sibiu, pe nume Ioan Udroiu, specialist în tehnologia construcțiilor de mașini, propune într-un singur an (1975) trei inovații care se omologhează și se aplică imediat. 1. Elaborează un nou sistem de tehnologie aplicată la producție tipizată care reduce cu 80% volumul de muncă la compartimentul de lansare și cu 50% la atelierul de proiectare. 2. Schimbă tehnologia de execuție a plăcilor de eșapare de la uneltele pneumatice realizînd o economie imediată de 30 000 lei. 3. Concepe un nou tip de piston pentru cilindri pneumatici care va aduce beneficii în valoare de 60 000 lei. Să continuăm. La Uzinele «Electroputere» din Craiova un tînăr tehnician, Ilie Aspra (nu știu de ce, poate datorită unor rezonanțe comune, mi-am amintit înregistrîndu-i numele de un celebru dicton latin: «Per aspera ad astra»), concepe un dispozitiv inedit pentru strunjirea piesei de asamblare a cofretelor, prin care se reduce durata de lucru de la 12 la 6 minute. Tînărul Ion Botea, după numai 3 ani de uzină, e numit prin derogare hotărîtă de Consiliul oamenilor muncii, șef al atelierului de «pregătirea bobinelor pentru curent continuu», avînd în subordine cîteva sute de muncitori. Trec puține zile și inginerul Ion Botea propune două inovații prin care se modifică tehnologia de execuție a bobinelor motor și a barelor de legătură dintre bobine. Un chimist de 26 de ani, Valer Toc, unul din cei 9 000 de chimiști de la Săvinești, membru al echipei de cercetare din combinat, participă substanțial la elaborarea unor invenții extrem de prețioase din punct de vedere tehnologic: procedee inedite de fabricare a persulfitului de amoniu, de recuperare a oxizilor reziduali, de sinteză directă a caprolactamei ș.a.

E adevărat, nu toți oamenii pot deveni celebri și nu toți oamenii rămîn celebri. Anonimatul însă, într-o societate care se reînnoiește permanent, aflată într-o continuă prefacere, își pierde aproape conținutul. A fi tînăr astăzi în România înseamnă, de la început, a te situa într-o ipostază eroică. Morala se traduce prin contribuția tuturor la progresul societății.

Cine sînt de fapt acești tineri? Cine sînt tinerii din fabrici, din uzine, din laboratoare, din amfiteatre, de pe ogoare, de pe șantierele țării? Biologic vorbind, o rezervă extraordinară de energie și vigoare, de inteligență și imaginație. Pentru că fără imaginație n-am putea să trăim. Oameni complicați. Deloc simpli. Tocmai pentru că fac parte din generația care e cea mai bine informată din întreaga istorie a umanității. Nu perfecți. Dar perfectibili. Marea noastră înțelepciune, marea noastră șansă este de a da frîu liber forței creatoare și puterii de muncă specifice acestei tinereți, în vederea realizării dezideratelor promise prin planurile noastre de viitor.

Pentru că, dintotdeauna, ceea ce a dat lumii tinerețea a fost viitorul.

A. DOHOTARU ■

---

flacara interviu

cu profesor doctor docent Zoe Dumitrescu-Bușulenga

condiția unei conștiințe treze la faptele mari ale neamului nu poate fi condiția unei fericiri mărunte, larvare

— Pe oameni îi poți cunoaște, printre altele, și cu ajutorul preferințelor lor literare, opțiunea pentru o carte sau alta însemnînd dezvăluirea unei structuri sufletești. Ați mărturisit odată, la un curs, că ați învățat limba spaniolă special pentru a citi în original și deci pentru a înțelege mai bine romanul lui Cervantes despre Don Quijote. Vorbiți-ne puțin despre această carte. Mai este ea actuală? Mai poate fi Don Quijote contemporanul nostru?

— Dacă aș porni dinspre azi înspre înapoi, aș zice că această carte îmi place pentru că face parte din cărțile mari ale unei etape care mă preocupă în mod esențial — Renașterea europeană. **Iscusitul hidalgo Don Quijote de la Mancha** este unul din acele romane mari pe care oricînd îl poți reciti cu același interes, fiind o operă fundamentală consacrată condiției umane. O carte care la încheierea unei epoci de cultură concentrează acea cultură și înfățișează dramatice contradicții într-un tipar uman care e aproape arhetipal. Aventurile lui Don Quijote sînt marile și micile aventuri ale omului, grotești sau sublime. Tîrîndu-ne pe pămînt sau zburînd cu aspirațiile noastre prin văzduhul spiritului, ne supunem toți cu gesturile noastre de cucerire sau de înfrîngere aceluiași model uman. Don Quijote, ca și Hamlet, au din plin zguduitoarea valoare a universalității.

— Ce părere aveți despre cartea lui Mac Luhan, **Galaxia Gutenberg?** Aderați la ideile ei?

— Nu. Sînt un om cu formație de Renaștere. Mă «agăț» de Galaxia Gutenberg și nu-mi pot închipui existența în afara ei. Fără îndoială că această civilizație a vizualului va influența teribil tipul de receptivitate umană în viitor. Desigur, determinarea orientărilor noastre în existență și spirit va putea spori, se va putea metamorfoza. Dar pentru acest zbor pentru galaxiile viitorului nu accept ca punct de plecare decît pe acela fixat în Galaxia Gutenberg, din care a ieșit imaginea umanistului european.

— Umanismul este un cuvînt pe care îl folosiți frecvent.

— Fiindcă pentru mine umanismul este un model uman. Pentru mine umanismul are acea veche determinare, aceea grecească, începuturile culturii europene însemnînd armonizarea omului cu universul, armonizarea omului cu lumea, cu legile omului și cosmosului, prin nemuritoarea instituție **paideia**, ce definește un tip de educație, un tip de formație, un tip de structurare a ființei omenești care durează cît existența. O neîncetată devenire, cu acută și continuă conștiință a limitelor, dar, în același timp, cu o înțeleaptă cumpănire a puterilor. De fapt, pentru mine, **paideia**, ca tip de formație intelectuală și morală, este un superb zbor, dar bine controlat, spre țeluri posibile.

— Amenință ceva, în lumea contemporană, acest zbor?

— Pericolul este fascinația tehnicii. Tehnica, dăruind posibilitățile ispititoare ale unui confort imediat, ar putea îndepărta pe oameni de la adevărata menire a omului, aceea de perfecționare continuă a ființei sale intelectuale și morale, aceea de structurare a conștiinței sale, aceea a inserării solidare a omului în colectivitate, societate. Relațiile umane «se taie» în favoarea tehnicii. Devine mai prețioasă relația omului cu mașina decît cu ceilalți semeni ai lui.

— Cultura îl poate apăra pe om de pericolele vieții contemporane?

— Da. Dacă e bine mînuită și pertinent folosită. A vorbi despre cultură e ca și cum ai vorbi despre o «benefică hidră». Cultura trebuie sensibilizată, e o atmosferă, e o relație, chiar o relație între oameni sau între om și teatru, dans, literatură, construcție arhitectonica etc. Cultura contemporană s-ar putea defini cu o sintagmă, organizarea estetică a spațiului. Pentru mine cultura ține de o viziune globală, care depășește efemerul, de bătaie lungă de timp. Cultura se construiește în milenii. Astăzi e una, dar depinde de modul în care o organizam acum 500 de ani. Chiar și «comanda socială» nu e comandă de moment, ci vine mai de departe și mai din adînc. De aceea, în concepția mea ea nu trebuie gîndită la modul empiric, pe o pagină, pe o carte. Ceea ce ne interesează sînt direcțiile spiritului unei nații. Care nasc firesc din necesitățile interioare ale neamului. Desigur, experimentele în cultură sînt recomandabile atîta vreme cît nu ating substanța sacră a acelei necesități istorice și spirituale.

— Din cărțile dumneavoastră se conturează nu numai un dialog cu vremurile din vechime, o solidaritate cu alte epoci culturale, dar și o pledoarie pentru apropierea între națiuni, acum, în zilele noastre, cu ajutorul culturii.

— Umanismul este o aruncare de punți între neamuri, așa cum este și a fost gîndit întotdeauna de români. Măsura pentru noi, românii, a însemnat supunerea firii noastre, a însemnat domolirea pasiunilor și egoismelor noastre, într-un proces foarte lung, care a început fără îndoială în protoistoria noastră, în vremea daco-geților. Ne amintim cum popoarele celelalte de atunci pomeneau cu uimire despre locuitorii din nordul Dunării, despre puterea, înțelepciunea lor. Și ar fi poate suficient să ne amintim rîndurile lui Herodot. Am mai vorbit, cu mulți ani înainte ca termenul de omenie să devină atît de recurent, despre interesanta și semnificativa potrivire dintre **umanitas** latină și **omenia** românească. Am găsit în acest termen, care e de fapt un concept moral și spiritual, o consonanță a unor trăsături sufletești definind un popor întreg, am găsit prezența indubitabilă a unui umanism românesc la nivel popular și mi se pare că o istorie de viață pașnică, de neagresiune, de nonviolențe la adresa vecinilor noștri atestă cu prisosință existența unui astfel de umanism cu răsfrîngeri politice. S-a mai vorbit despre deosebirea funciară dintre caracterul profund etic al **Învățăturilor** lui Neagoe și caracterul indiferent sub raport moral al **Principelui** lui Machiavelli. Nu mi se pare excesiv să văd în politica noastră de azi o continuitate impresionantă de conținut și de formă a unor principii de coexistență mai vechi decît însăși ființa statului nostru național. Sîntem mereu pe coordonatele binelui în viața noastră de popor și în raporturile noastre cu celelalte popoare ale lumii. Dealtfel, nu întîmplător s-a produs în dăinuirea culturii românești sinteza rodnică a Răsăritului cu Apusul, a Nordului cu Sudul. Așezați la răscrucea drumurilor istoriei, românii au pus întotdeauna miză viața lor pentru salvarea valorilor Europei. Este, într-adevăr, o miză vrednică, tot atît de vrednică precum valorile pe care le-a apărat. Și e pentru noi cartea de recomandare cea mai simplă și mai durabilă.

— Ce înseamnă pentru dumneavoastră contactul cu o literatură străină? Apoi, în calitate de cunoscătoare a mai multor limbi străine, ce reprezintă acestea pentru dumneavoastră, în afara unor posibilități de comunicare, de lectură?

— Pătrunderea într-un univers în care încerc să mă regăsesc și în care încerc să mă delimitez de fiecare dată, printr-un ricoșeu firesc al spiritului. Primind înrîuririle lui binefăcătoare, mă reproiectez mult îmbogățită înspre locul și cultura mea de baștină.

— Vorbeam mai înainte despre primejdia unei tehnicizări excesive a vieții noastre. Într-o carte, această situație se definea foarte plastic ca un raport între «sub-oameni» și «super-mașini». Această tehnicizare duce la o dereglare a dialogului dintre umaniști și «stăpînii mașinilor». De obicei sînt învinuiți de această rupere a dialogului cei din urmă. Oare așa stau lucrurile în realitate?

— Culpe și limite sînt la tot pasul. Vina noastră e că n-am deschis destul de timpuriu dialogul cu ei. Și, pe de altă parte, am stat și unii, și alții de o parte, suspectîndu-ne și, desigur, subestimîndu-ne. Din fericire, timpul nu este pierdut niciodată și o deschidere făcută într-un spirit de solidaritate, de încercare a unor sinteze din partea ambelor părți, ne-ar duce treptat la o soluție mai bună a problemelor. Un savant american, Ihab Hassan, ne sugera o cale, a lui, de astfel de apropiere între tehnocrați și umaniști: reluarea unor mituri comune, într-un fel de refăcută gîndire mitică. Firește, o gîndire modernă, ca a noastră, care refuză mitul, nu se poate plia la o astfel de soluție extremă, dar unele eforturi în sensul depășirii acestei formulări metaforice ar trebui poate întreprinse într-un spirit de sinteză. Ar trebui, adică, să facem deopotrivă pași unii către alții și să ne întîlnim la jumătatea drumului.

— Cum ați concentra în cîteva fraze sfaturile pe care le dați de la catedră tinerilor cărturari pe care îi formați?

— Le înfățișez la toți rețeta mea umanistică în care încerc o sinteză între filozofia umanismului din Grecia antică, între filozofia umanistă a Renașterii și acea filozofie care a dat lumii un Eminescu sau un Brâncuși. Adică le sugerez o tehnică de cosmicizare, de armonizare a ființei lor cu lumea, pe temeiurile blajinei înțelepciuni a păstorilor și țăranilor români de pe ritmatele plaiuri care duc din Podișul Transilvaniei pînă la Dunăre și Marea Neagră. Mă străduiesc să le infuzez o conștiință netă românească. Conștiința aceasta istorică, conștiință care ne angajează și îi angajează pe tineri într-un prezent pe care trebuie să-l trăim cu toții cu patos, este o conștiință a marilor răspunderi, a neliniștilor creatoare, o conștiință de veghe permanentă la destinele culturii românești. Nu cred că o astfel de conștiință poate lăsa pe un intelectual autentic să înțeleagă lumea și să se bucure de ea în afara unei adevărate, superioare vocații de dăruire permanentă. Condiția unei conștiințe acut treze la faptele mari ale neamului nu poate fi condiția unei fericiri mărunte, larvare.

GEORGE ARION ■

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

flacara

evenimente mari evenimente mici

■ Prea multe întreprinderi din municipiul Ploieşti îşi pun în centrul preocupărilor lichidarea restanţelor şi fac din asta un soi de performanţă. ■ Vitele nu pot intra oricum în iarnă, trebuie ca pregătirile să fie încheiate imediat, în toate cooperativele de producţie. ■ Manifestările Casei de cultură Slănic au loc la salină, la IGO, la spitalul orăşenesc, în cartierele noi Prăjani şi Groşani. La sediu, nu. Este desigur mult mai tentant să concertezi miercurea în Prăjani, iar joia să interpretezi rolul lui «Hamlet» în Groşani. ■ Anunţăm pe această cale că pierderea legitimaţiei de serviciu nu este obligatorie. ■ ... — acest film a rulat la Beiuş. Mai pe româneşte spus: Punct, punct virgulă. ■ La coşul pentru evacuarea gazelor de la Întreprinderea de alumină Oradea nu s-a făcut din luna iunie nimic. Şi de făcut, trebuiau făcute multe. ■ Cîţiva şcolari din clasa a II-a a Şcolii generale din Buciumeni (judeţul Dîmboviţa) au devenit pionieri la Bucureşti — cu ocazia unei excursii organizate la Monumentul eroilor pentru apărarea patriei. ■ După cum se ştie, în fiecare martie al fiecărui an, pe piaţă trebuie să-şi facă apariţia salata, spanacul, ceapa verde şi usturoiul pentru stufat. Semănările pentru aceste legume trebuiau încheiate într-o serie de judeţe pînă la 18 octombrie, dar nu s-au încheiat. ■ A intrat în funcţiune magazinul universal «Mercur» din Craiova — unul dintre cele mai mari din ţară. Are 11 000 mp suprafaţă construită şi 6 000 mp suprafaţă de vînzare; plafoane fonoabsorbante, scări rulante, instalaţii de ventilaţie. Braseria de la ultimul etaj oferă publicului o perspectivă generoasă asupra Pieţei 1848 iar terasa, parţial acoperită, valorifică panorama vastă a luncii Jiului. ■ De ce a întîrziat Dumitru Mitroi de la conferinţa comunală a organizaţiei U.T.C. din comuna Leu? «Eram cu Gloria în lanul de porumb. N-am putut ajunge în timp la capăt...» Apoi s-a aşezat, vizibil frămîntat, pe un scaun în faţă. Spre sfîrşit a spus calm şi convingător: «Mi-am dat seama în aceşti 5-6 ani de cînd lucrez cu buna mea prietenă — combina Gloria — că numai munca ne formează şi ne dezvoltă ca personalităţi şi oameni integri». ■ În timp ce colegele ei muncesc, Maria Sîrbu, de la Fabrica de porţelan de menaj-Curtea de Argeş, are o îndeletnicire aparte — aşa apreciază Ion Apetri, locţiitor al secretarului U.T.C. Pur şi simplu fură mîncarea colegilor. Chemată în faţa comitetului, ea a răspuns calmă: îmi este foame. Din cîte ştim noi a-ţi fi foame nu este o îndeletnicire aparte. ■ În ziua de 15 octombrie, la vagonul-restaurant al trenului accelerat 121 tînăra mamă M.G. a mîncat o friptură, a băut o bere şi apoi şi-a hrănit şi sugarul pe care-l avea, conform tuturor aşteptărilor, în braţe. Sugarul s-a încadrat în timpul de 50 de minute afectat mesei la vagonul-restaurant. Mama nu a reuşit această performanţă. ■ Pe frontispiciul gării din Caracal este instalată lozinca: «Bine aţi venit la Caracal». Aşteptăm ca în următoarele trei săptămîni să apară o altă lozincă în care să se spună «Ne pare extraordinar de rău că plecaţi din oraşul nostru». ■ Anunţăm şi pe această cale pe bucătarul Tiberiu Mihuţ de la restaurantul «Astoria» din Arad că o porţie de ochiuri cu şuncă se face folosind chiar şuncă. De regulă el foloseşte salamul. ■ În judeţele Mureş, Covasna, Harghita şi Ialomiţa se înţelege în continuare că «brîul pe doi» nu înseamnă «brîul pe jumătate de normă». Se dansează deci corect. ■ Viaţă de cîine — ştim ce înseamnă. Iată însă că în Mersul trenurilor aflăm o definiţie absolut surprinzătoare: «Cîine liber este cîinele cu botniţă». Amintim că Mersul trenurilor este alcătuit de diverşi autori. ■ Un frumos răspuns al responsabilului unităţii de încălţăminte nr. 210 din Turda, Lucia Onea, la întrebarea unui reporter impresionat de varietatea sortimentelor din magazin: «Noi nu ne temem de mărfuri». ■ Responsabilii restaurantului «Mureşul» din Arad se numesc Radu Aurel şi Radu Stela. Se pare că ambii obţin retribuţii asemănătoare. ■ În avancronica meciului Universitatea Craiova — Dinamo, tipărită într-un zglobiu program local, s-a scris: «Băieţii se pare că şi-au găsit cadenţa şi cu ocazia acestui meci va împăca suporterii». Băieţii **n-a** împăcat suporterii. ■ Fraţii Boantă, fotbalişti la «Nitramonia» Făgăraş, s-au născut în chiar incinta stadionului. Tatăl lor a fost îngrijitorul stadionului şi şi-a construit un apartament în interiorul acestuia. ■ În Dicţionarul enciclopedic român, la litera L, adică în volumul 3, lipseşte cuvîntul «legumă». Se află însă «Legnica», despre care este bine să reţineţi că e un important nod feroviar în Polonia. ■ O interesantă iniţiativă a Întreprinderii de transport-Constanţa: troleibuzele 40 şi 43 circulă fără taxatoare, cu bilete cumpărate dinainte. Toate bune, dar vorba ceea, noi cu cine ne mai certăm dacă întîrzie maşina?! ■ Dacă aveţi ceva de congelat, folosiţi cu încredere serviciile acceleratului 721 care leagă, în zori, Bucureştiul de Galaţi. Dacă nu dă trenului respectiv nici un fel de încălzire, C.F.R.-ul ar trebui, poate, să se gîndească să-l doteze cu cîteva zeci de şube. ■ La Liceul de muzică numărul 1 din Bucureşti toate viorile, aflăm cu emoţie, sînt acordate cum se cuvine. ■ Un produs nou pus în vînzare la magazinul «Bijuteria» din Slobozia-Ialomiţa: ţigările. Sortiment bogat, cu şi fără filtru. ■ O nouă modificare în geografia ţării. La Pecineagu, mai sus de Rucăr, între Iezer, Păpuşa şi Piatra Craiului, se naşte acuma o mare artificială. În spatele unui baraj lung de 300 m şi înalt de 40 se vor acumula 69 milioane m.c. de apă, provenind din Dîmboviţa. Noul lac va servi drept rezervor de apă pentru Capitală. Lucrările, care au şi început, vor fi încheiate în anul 1980. ■ Magazinul «VÎNĂTORUL» din Bucureşti (aproape de Piaţa Kogălniceanu) expune noutăţi şi din domeniul cravatelor. Spre deosebire de cravatele obişnuite, cele vînătoreşti sînt imprimate cu desene cinegetice: sitari, porumbei, cerbi etc. Nimic însă pentru pescarii sportivi: nici măcar un pui de mrenă. ■ Un pian electronic (în miniatură) care cîntă fără să-i atingi măcar clapele cu degetele. Iată o chestiune interesantă şi inedită prezentată la o recentă expoziţie de măiestrie şi îndemînare a pionierilor din judeţul Argeş. ■ Biblioteca centrală de stat a achiziţionat cele 10 volume cuprinzînd corespondenţa marelui romancier francez Prosper Mérimée (1803-1870); lucrarea a apărut la Paris. ■ Întreprinderea de salubritate a Capitalei a trecut la conteinerizarea reziduurilor menajere. Deocamdată — experimental — în noul şi modernul cartier Ozana. Aceasta înseamnă înlocuirea vechilor pubele de gunoi cu conteinere aduse şi ridicate mecanic, eliminarea zgomotelor pe care le produc maşinile de tocat gunoiul şi, în sfîrşit, folosirea unui singur om în asemenea operaţii: şoferul de la maşina care poartă conteinerul. ■ FESTIVALUL DARCLÉE, muzică cultă şi dans clasic, ce se ţine anual la Piteşti, sub auspiciile Palatului Culturii, va avea loc la primăvară. Pînă acum şi-au anunţat participarea reprezentanţi din aproape 20 de judeţe. ■ Un bust în mărime naturală al marelui savant român Emil Racoviţă a fost aşezat de curînd în faţa Institutului de speologie din Bucureşti. Bustul, executat din bronz, este opera sculptorului Boris Caragea. ■ La Piteşti, pe un panou din centrul oraşului scrie: «Începînd de duminică intrarea la serile distractive pentru tineret se face în ţinută vestimentară şi capilară, obligatorie». ■ Se află în restaurare stăreţia Mînăstirii Bistriţa (secolul XIX), clădită pe fundaţiile unui palat domnesc din secolele XV şi XVI, urmînd la rînd restaurarea casei «Petru Rareş», ridicată din timpul domniei voievodului. ■ Un tezaur puţin obişnuit a fost expus la noul muzeu de istorie din Piteşti: o colecţie de tipsii, descoperită într-o vie aflată la vreo 6 km de oraş. Este vorba de fapt de vreo 30 de farfurii (tăvi de metal, cositor, plumb etc.), care au aparţinut lui Stroe Leordeanu, boier din secolul al XVII-lea, cel care a înălţat conacul de la Goleşti. Fiecare farfurie cîntăreşte cel puţin o jumătate de kilogram. ■ Ce vor purta pe cap în iarna aceasta bucureştencele? Se pare că moda în această direcţie a şi fost lansată. Este vorba de bereta cu cozoroc din blană de ied sau, în cel mai rău caz, din blană de miel proaspăt născut. Deşi n-a venit încă vremea rece, una din cele mai importante unităţi de blănărie, cea din bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej, este deja asaltată de clientelă. ■ Două săptămîni fructuoase la C.A.P.-ul Ştefăneşti-Argeş (lovit şi el de calamităţile din anul acesta): s-a încheiat cu bine recoltatul porumbului, s-a reînsămînţat terenul, s-au cules 44 ha vie (viţă nobilă) şi s-a petrecut la cinci nunţi! ■ Faimosul palat comunal din centrul Buzăului, construit la începutul secolului, capătă acum altă destinaţie: după ce va fi reîntinerit, va fi transformat într-un complex muzeal, cuprinzînd arheologie (celebrele piese descoperite la Monteoru), istorie veche, istorie medie, contemporană şi o pinacotecă. ■ Oraşul Piatra Neamţ — mereu în dezvoltare — s-ar putea bucura în anii ce urmează de o nouă sursă de energie termică: disponibilul de căldură rezultat din optimizarea surselor energetice ale platformei industriale de la Săvineşti. Această problemă s-a dezbătut — dealtfel — şi la un simpozion, ţinut recent la Săvineşti, cu participarea a 180 de specialişti din domeniul chimiei şi energeticii. ■ Piteştiul continuă să crească. Săptămîna aceasta s-au încheiat lucrările de construcţii ale celui mai mare bloc de locuinţe din centrul oraşului: 132 de apartamente cu 3 şi 4 camere; magazine la parter şi la mezanin. Clădirea — 12 niveluri — are 40 m înălţime. ■ Un vechi vad comercial al Capitalei, nefolosit. Este vorba de o porţiune din Calea Griviţei, între Buzeşti şi Calea Victoriei, unde o serie de foste magazine acum au obloanele trase. Un început — anemic — de reanimare a străzii s-a făcut de curînd. Au fost deschise cîteva magazine care, pare-se, «merg». ■ Faimosul ceasornic electric din faţa Metrologiei (str. Ştirbei Vodă) a fost acoperit cu o glugă din stofă. A răcit, oare? Aceeaşi soartă o are şi alt ceasornic electric: cel din faţa Observatorului astronomic popular, acoperit şi el cu o husă de mai multă vreme. ■ Muzeul de istorie din Braşov s-a îmbogăţit recent cu noi mărturii ale luptei tineretului comunist în timpul ultimului război: documente, fotografii, obiecte personale etc. Nici unul din eroii despre care e vorba n-a supravieţuit — ne spune directorul muzeului, prof. Titus Haşdeu. Toţi au căzut în lupta împotriva fascismului. ■ Care dintre amatorii de artă n-a auzit de celebra statuie a lui Brâncuşi «Rugăciune»? Puţini ştiu însă că pe vremuri ea a fost un monument funerar într-un cimitir din Buzău (la mormîntul unui inginer, Petre Stănescu, născut în 1874 – mort în 1905). La început, statuia din cimitir a fost înlocuită cu una de ghips, iar de curînd cu una din bronz, admirabilă replică a celei originale, aflată azi în Muzeul de artă al Republicii. ■ O nouă incursiune în istorie. De data aceasta, la Comana, între Rupea şi Făgăraş, unde arheologii I. Glodariu (Cluj) şi C. Florea (Braşov) au scos la lumină o seamă de aşezări suprapuse, începînd din neolitic şi pînă în secolul 8 e.n. Interesant: s-au descoperit cuptoare de ars din vremuri imemoriale chiar la doi paşi de marile cuptoare ale celei mai moderne fabrici de lianţi, cea din Hoghiz. ■ De trei ani bazinul ştrandului din Cîmpulung Argeş nu are vara apă, aşa că tot de atunci nu s-a mai înecat nimeni în oraş. ■ Traian Erdei, din Mangalia, aflat cu treburi în Oradea, s-a trezit în tribunele stadionului de unde a aruncat cu o sticlă de porto în teren. Sticla era goală. ■ Familia Moraru din Oradea anunţă în ziarul local că a găsit un căţel de... cameră. Nu se precizează: camera în care trebuie să stea căţelul poate fi cu sau fără intrare separată. ■ La unitatea pentru desfacerea legumelor şi fructelor nr. 6 (zona Circumvalaţiunii) din Timişoara arde lumina toată noaptea, duminicile chiar şi ziua. ■ Pionierii braşoveni au efectuat pînă acum ore de muncă patriotică în valoare de 100 000 de lei. ■ Anunţ: «Pierdut adeverinţă de amînare medicală a stagiului militar pe numele Cuţitol P. Florin. O declar nulă.» De bucurie, nu? ■ Întreprinderea Marmura-Bucureşti livrează printre altele şi monumente funerare care pot fi ridicate din satul Megheru, comuna Breazniţa de Ocol, la numai 2 km de Drobeta-Turnu Severin. ■ Cunoaşterea şi folosirea în producţie (nu şi în alt loc) a maşinilor LKV destinate smulsului şi decapsulării inului de fuior — aceasta a fost tema schimbului de experienţă de la S.M.A.-Sirianu, judeţul Mehedinţi. ■ După un lung şi glorios turneu prin Anglia, Belgia, R.F. Germania şi Italia, vestitele icoane maramureşene pe lemn au poposit la muzeul din Sighetu Marmaţiei. ■ Solicitat să asigure mecanizatorilor măcar un ceai cald, dacă nu o masă caldă pe zi, Stan Bercan, preşedintele C.A.P.-Oreavu, judeţul Buzău, le-a promis, generos, un sac de cartofi şi nişte fasole. ■ 11 555 ore-om absenţe nemotivate şi 2 300 ore-om învoiri, iată tributul pe care-l plăteşte lunar Şantierul naval din Drobeta-Turnu Severin. Inclusiv în noiembrie, luna economiei. ■ În via cooperatorilor din Gherheasa, judeţul Buzău, n-au fost găsiţi elefanţi, lei, tigri şi pantere, nici măcar struguri, ci nişte saci de cartofi, iar pe lîngă butucii de vie pitulaţi, Ion Sofronie, Constantin Neagu, Didina Toader şi alţii. ■ Muncitorul Andrei Dane a propus acum trei ani eliminarea celor patru maselote laterale din poziţia A-867 pentru carcasa scut de la L.D.E. de 2300 CP. S-ar fi obţinut o economie anuală de 168 tone metal lichid. Dar cabinetul tehnic al I.C.M.-Reşiţa, a se citi tehnologul Ion Shugovitz, a zis **«nu»**, şi **«nu»** a rămas, deşi o comisie de specialişti a stabilit deunăzi că: **da, propunerea era deosebit de valoroasă».** ■ Şcoala generală din Turburea, judeţul Gorj, a achiziţionat de la S.M.A.-Băbeşti un tractor pentru activităţile microfermei şcolare. ■ Cauzele pentru care compresoarele celor două staţii PECO din Tg. Jiu nu funcţionează sînt deocamdată mai puţin cunoscute. ■ Acum, în plin sezon de toamnă şi de aprovizionare, în depozitele întreprinderii judeţene de valorificare a legumelor şi fructelor din Bacău se constată că organizarea lipseşte. ■ Cînd cumpărăm cîte un pachet de «Dero» e bine să ne gîndim şi la operatorul chimist Gheorghe Deliu din Ploieşti, care este fruntaş în întrecerea socialistă pentru detergenţi de cea mai bună calitate. ■ Întreprinderea de produse refractare «Vulturul» din Comarnic a luat măsură foarte bună de a extinde transportul paletizat al produselor refractare pînă la un volum de 16 000 tone. Şi dacă măsura se va aplica imediat, va creşte considerabil randamentul muncii. Să se aplice deci imediat! ■ Premieră absolută în portul Constanţa: recent a acostat aici, în cadrul relaţiilor noastre comerciale cu străinătatea, supertancul elen «Alexandros» (108 550 tone, 280 m lungime) — cel mai mare vapor sosit vreodată în primul nostru port maritim. La timonă, din larg şi pînă la chei, pilotul român Mircea Dermengiu. Portul, azi dezvoltat, poate găzdui vapoare şi mai mari. ■ Femeia fără cap. Este vorba de o statuie de marmură reprezentînd o madonă în mărime naturală (1,65 m), descoperită recent într-o necropolă tomitană. A fost decapitată, după afirmaţiile arheologului M. Bucovală, la timp, adică în antichitate şi îngropată cu faţa în jos. A stat astfel pînă acum cînd, aşa, fără cap, a fost expusă la muzeu. ■ La 20 octombrie au început cursurile de yoga în Bucureşti. S-au putut înscrie, potrivit anunţului, oameni de toate vîrstele. ■ «Ghimpele», aceasta este denumirea gazetei satirice a I.T.B.-ului — sediul din strada Virgiliu. Foarte bine. Ca să citeşti însă ce este scris acolo trebuie să ai înălţimea de cel puţin 1,80 sau, dacă nu îndeplineşti această condiţie, să te urci pe un taburet. ■ La anul se împlineşte o jumătate de mileniu de la istorica bătălie de la Războieni (Valea Albă). Biserica ridicată aici de către Ştefan cel Mare cu 20 de ani mai tîrziu este acum restaurată (şef de proiect, arhitect Ştefan Balş). Cu acest prilej, sub duşumeaua bisericii, arheologii au descoperit osemintele celor care şi-au dat viaţa pentru Moldova cu 500 de ani în urmă. ■ În ciuda calendarului care avansează, litoralul a găzduit săptămîna trecută turişti din Polonia, Turcia, Bulgaria, precum şi tradiţionali oaspeţi din ţările nordice veniţi să-şi facă tratamentul împotriva reumatismului şi cura de întinerire. ■ După ce am văzut (la televizor) un şerif călărind pe străzile New Yorkului, iată acum — la Bucureşti — un factor poştal împărţind scrisori călare pe bicicletă. Se numeşte Lazăr Petre şi este de la Oficiul 12. ■ Străvechea casă a Cartienilor (12 km de Tg. Jiu), fostă proprietate a unor boieri de ţară, luptători pentru cauza naţională încă de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, intră pe mîna restauratorilor (arhitect N. Diaconu şi proiectant Paul Felican). În acest fel se va păstra pentru posteritate o casă veche românească construită într-un stil deosebit de interesant: ziduri foarte groase, cerdace bogate, mai multe etaje — totul la ţară, departe de poluare. ■ «Ospătarii sînt obligaţi să aştepte umplerea halbelor!» — iată un apel la respectarea gramajului. Afişul domină activitatea personalului braseriei de pe faleza din Constanţa în sensul că unii stau degeaba.

Pagină realizată de EUGEN SECELEANU ■

Mihai Stan trece rampa cu Minunea **de Marin Sorescu.**

Publicul ieșean a intuit fără ezitări arta lui Mircea Vintilă.

flacara cenaclu

cronica (94,95,96,97)

(Urmare din pag. 1)

ordin comparativ sînt aproape imposibile. Existența unor oarecare particularități incluse în diverse colectivități de public dispare în, pur și simplu, frenezia unei receptivități pentru o artă neirosită în gol și facilitate. Așa că, în fața unei atare situații, ne scapă posibilitatea unei comparații. Și fără nici o intenție de butadă, în ce ne privește sîntem tentați să spunem că publicul cel mai bun e tocmai acela al ultimei manifestări a cenaclului.

La Iași, reacția spectatorilor, după un scurt timp de expectativă, a izbutit, prin activa și încurajatoarea lui participare, să facă din programul cenaclului o neîntreruptă suită de puncte fierbinți. Entuziasmul și căldura acestui public, devenit pe parcurs un adevărat partener, au avut darul să potențeze la maximum posibilitățile artistice ale membrilor cenaclului. În climatul acesta efervescent stabilit nediferențiat în sală și pe scenă, resursele interioare ale interpreților s-au mobilizat la extrem. Credem că în Sala sporturilor de la Iași s-a obținut performanța ca toți membrii cenaclului prezenți pe scenă să atingă treapta cea mai de sus a creației lor de pînă acum. Astfel, Anda Călugăreanu a fost într-o formă excepțională. Aplauzele repetate, insistente au răsplătit-o, pe deplin meritat, în întreita sa ipostază de actriță, cîntăreață și compozitoare. A interpretat mai irezistibil ca oricînd un text de mare umor de Al. Monciu Sudinski, a cîntat, printre alte compoziții proprii, și acel **Bocet** închinat memoriei lui Miron Radu Paraschivescu, o piesă muzicală de profund și susținut patetism. Inepuizabilul Tudor Gheorghe a fost țintuit, pur și simplu, pe scenă de aplauzele publicului, încît inegalabilul menestrel execută un program cu mult mai mare peste cel prevăzut. În plină ascensiune, Dan Chebac, cu glasul lui bine timbrat și pătrunzător, își ia ca aliat, de la primele măsuri, întreaga sală. **Caii liberi** și mai recenta sa compoziție **Între rău și bine** sînt mărturii ale unei muzici directe, accesibile și antrenante fără poncife, muzică elaborată în spiritul cenaclului nostru. În această ordine de idei, melodiile semnate de Evandro Rossetti cuceresc sala, iar interpretarea caldă, sinceră a însuși autorului lor cîștigă adeziunea și stîrnește multele aplauze ale publicului. Inspiratele texte și melodii ale lui Valeriu Sterian fixează, prin umana lui interpretare, puntea către inima, înțelegerea și încîntarea publicului. Delicata și expresiva artă a Adrianei Ausch tinde să se instaleze pe treptele cele mai de sus ale ierarhiei sentimentale a publicului. La Iași, tînăra Ionela Copaciu a întîlnit șansa superlativului de pînă acum al artei sale. În cîntecele lui, Adrian Ivanițchi a fost întrerupt de aplauze acolo unde era necesar. Doru Stănculescu a interpretat adecvat cîntecele sale de variată și complexă paletă. Tînărul Gheorghe Gheorghiu se situează cu fermitate pe un drum ascendent. E acompaniat de și mai tînărul flautist, talentatul Vancă Mircea. Ca și la Cluj, flautistul Sorin Minghiat primește aplauze care, prin intensitatea lor, depășesc pe acelea atribuite unui acompaniator. Aplauzele răsplătesc talentul unui adevărat solist. Cu melodii pe versuri de Eusebiu Camilar și Mihai Ursache debutează localnicul Dorin Cernei.

Chiar dacă nu putem ști exact numărul spectatorilor ieșeni care nu luaseră contact direct cu arta lui Mircea Vintilă, bănuim totuși că el e destul de mare. Spunem: bănuim, deoarece modul în care a fost asimilată de către publicul ieșean arta acestui reprezentant de esență al muzicii tinere, adică intuindu-i fără ezitări valoarea, ne făcea să credem că Mircea Vintilă le era familiar de cînd lumea.

A mai fost prezentă pe scena festivalului și formația **Phoenix** (Nicolae Covaci, Iosif Kappl, Mircea Baniciu). Alte două grupuri muzicale prezente în festival: **Estudiantina** (bine armonizat) compus din Petronela Olaru, Nicu Popârlan, Nicu Mihai; **Folk Grup Z** (cu calități interpretative) compus din Liana Stane, Adrian Mineavă, Florinte Catargiu, Furnică Rădulescu.

Din compartimentul actoricesc al cenaclului sînt prezenți Mihai Stan și Florian Pittiș. Mihai Stan trece instantaneu rampa cu **Minunea** de Marin Sorescu. Florian Pittiș recită magistral, printre altele, **Inscripție pe piatra de hotar** de Geo Dumitrescu și **Deocamdată nu** de Adrian Păunescu.

Actrița Tamara Crețulescu nu recită, ci interpretează muzical cu autenticitate un **Cîntec de cătănie.** Mariella Petrescu și Olga Delia Mateescu sporesc culoarea și substanța festivalului prin recitările lor.

Adrian Păunescu recită **Copiii de țărani, Da, mai avem** (împreună cu întreaga sală), **Repetabila povară.**

La festival a luat parte tovarășul Ion Iliescu, prim secretar al Comitetului județean P.C.R. Iași,

•

La Ruginoasa, sala de spectacole a comunei a fost plină ochi, membrii cooperativei agricole ocupînd-o pînă la refuz. Cunoscînd că arta care e făcută pentru oameni nu poate fi respinsă de oameni, nu am fost deloc surprinși că poezia și cîntecul cenaclului au avut ecou în inimile locuitorilor din Ruginoasa. Stăteau acolo cu bunăcuviință pe scaunele lor, spectatori de toate vîrstele. Au urmărit programul cu mult interes, subliniind prin aplauze străduințele noastre. Ba, chiar mai mult. Au acompaniat pe unii interpreți. **Mielul,** cîntat de Mircea Vintilă, a fost un cîntec acompaniat în întregime. Nu mică ne-a fost emoția cînd am văzut bătrîni albiți de muncă și de vreme cîntînd cîntecele cenaclului nostru.

•

Și la Pașcani am întîlnit un public care nu mult după începutul programului s-a transformat din spectator în partener.

Și la Pașcani, oraș de înflăcărată tradiție muncitoresc-revoluționară, nu rare au fost momentele cînd între scenă și sală s-au estompat distanțele, cînd osmoza comunicării și-a pus pecetea pe întregul spectacol. La Pașcani, cînd publicul a înțeles ce vor să transmită cîntecul și poezia cenaclului, cînd a început să ne cunoască intenția și scopul, oamenii din sală, deși orele treceau, solicitau politicos dar insistent prezența cît mai de durată a interpreților pe scenă. Au cîntat Doru Stănculescu, Adina Dimitriu, Ionela Copaciu, **Liric-Grup** (Ion Cozmei, Tiberiu Smeu, Adina Nicolau), Adriana Ausch, Dorin Cernei, Gheorghe Gheorghiu, Sorin Minghiat, Mircea Vancă, Evandro Rossetti, Mircea Vintilă, Dan Chebac.

•

În popasul de la Iași, membrii cenaclului au trăit momente deosebite, am fost primiți cu prietenie, cu ospitalitate. Am fost cu generozitate invitați să revenim. Am primit cu emoție și bucurie invitația. O vom onora în timpul cel mai scurt.

La Pașcani, spectatorii cenaclului au devenit partenerii interpreților.

La Ruginoasa, oameni de toate vîrstele cîntă melodiile cenaclului.

Gheorghe Gheorghiu se situează cu fermitate pe un drum ascendent.

Pe scena festivalului de la Iași Anda Călugăreanu a fost într-o formă excepțională.

O remarcabilă prezență muzicală: Valeriu Sterian.

Tamara Crețulescu nu recită, ci cîntă o melodie populară.

Olga Delia Mateescu, recitîndu-și o poezie proprie.

Mariella Petrescu interpretînd Buffalo Bill **de Radu Stanca.**

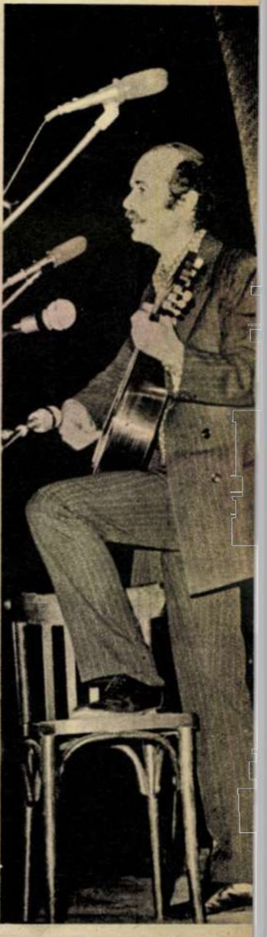

Inepuizabilul Tudor Gheorghe a fost țintuit pe scenă de aplauzele publicului.

Fotografii de ELENA GHERA ■

Solidari în comunicarea artei.

CRONICA SPECTACOLELOR

jupîn dumitrache

Cînd mă gîndesc acum la spectacolul Teatrului Național din Cluj-Napoca cu «O noapte furtunoasă» de I.L. Caragiale, am impresia că plutesc prin ceața distilată a unei parodii după Hamletul lui Shakespeare. Impietatea e la fel de accentuată. A fost trădat de fapt Caragiale de interpreții dresați de Aurel Manea? Da. E un spectacol catastrofal? Nu! Spectacolul regizat de Aurel Manea alunecă în derivă ca o navă fantomă abandonată. Decorul e ruinat și grotesc, inspiră mizerie, igrasie. Personajele se îmbracă în zdrențe și în fum. Coloritul este strident, provoacă greața. Totul se traduce prin decrepitudine. Personajele sînt toate aberante, se comportă ca niște păpuși dereglate, decupate dintr-un film mut, unde gesturile par fracturate. Veta vine dintr-o melodramă de cartier, jupîn Dumitrache se întoarce dintr-o plimbare prin Isarlîc, Nae Ipingescu e ramolit și răsuflat ca o armonică spartă, Zița e cîrîitoare și sîsîită, Spiridon e versat ca un Cherubino de prăvălie și, în sfîrșit, Rică Venturiano e un fante atletic și spilcuit, gongoric și cu aplomb, curtezan violent și agresiv. Satira ia proporții neurotice.

Dacă Aurel Manea nu ar fi pedalat pînă la refuz pe mofturile vulgare ale personajelor, dacă ar fi respectat discreția și subtilitatea și chiar pudoarea indicațiilor date de autor, ar fi putut evita senzația nefericită pe care o degajă uneori spectacolul. E surprinzător cum un regizor de talentul său poate abdica atît de brutal de la legile elementare ale bunului-simț, frizînd penibilul.

Ei bine, nu. Lumea pe care o atacă savuros Caragiale nu era o lume de sclerozați în ruină, de scăpătați monstruoși. Personajele reprezintă, dimpotrivă, o lume care se ridică, o lume care prinde cheag; sînt negustori, «apropitari», **care țin la onoarea lor de familiști.** O lume care îndrăznește chiar să dea bani pe bilete la «Union» ca să vadă **comèdiile pe care le joacă Ionescu.** E o lume cu bunăstare de mahala,e adevărat, dar cu tentativă de a împrumuta gesturile protipendadei și de a imita manierele high-life-ului. Aurel Manea a greșit proiectîndu-și personajele într-un decor sărăcăcios și auster pînă la frig! A răstălmăcit nu numai indicațiile autorului, ci și datele realității.

Din ansamblul de interpreți, o singură prezență de excepție: Gelu Bogdan Ivașcu în Rică Venturiano. E singurul actor care a depășit condiția standard a rolului,transmisă prin Radu Beligan tuturor celor care au îndrăznit, după el, să-i împrumute jobenul, mănusile și bastonul. Gelu Bogdan Ivașcu și-a observat atent modelele din realitatea imediată. Rică al său nu e un personaj desuet. Seamănă cu fanții gălăgioși, infatuați și cuceritori de aiurea. Elena Caragiu e o Vetă autoritară și lacrimogenă, împăcată cu soarta și neîmpăcată în amor. Actrița a găsit tonul potrivit personajului, și glasul său de contraalto, cu un ușor falset,îi dă un aer comic și ridicol. Octavian Teucă e ca un balon umflat pînă la paroxism, congestionat și gata de apoplexie; din păcate, eforturile sale de a acoperi datele rolului printr-un tur de forță biologic, se simt și creeaza o senzație neplăcută în stal. Exterior și fad, Dorel Vișan în Nae Ipingescu. Cu o excepție: la lectura foii «Vocea patriotului naționale» unde fiecare gest, fiecare cuvînt a fost îndelung studiat și cizelat artizanal. Mediocră și speriată în rol Ana Maria Dominic, care îmbracă fără entuziasm prostul-gust al Ziței. Foarte bună Doina Făgădaru într-un Spiridon derbedeu și inteligent, care exploatează prostia celorlalți. Petre Moraru face din Chiriac un amant imbecil, fabrică de hormoni și «sinucigaș» din gelozie!?

Spectacolul se joacă fără cușca sufleorului. Deși, dacă ne gîndim bine, ar fi trebuit să le sufle cineva, măcar din cînd în cînd, unor interpreți, să nu exagereze, să păstreze decența. Dacă regizorul n-a reușit să o facă la timpul potrivit!!

A. DOHOTARU ■

P.S. Așteptăm cu speranță celelalte spectacole ale Teatrului Național din Cluj-Napoca, pentru că avem încredere în bunele intenții ale conducerii și ale întregului ansamblu.

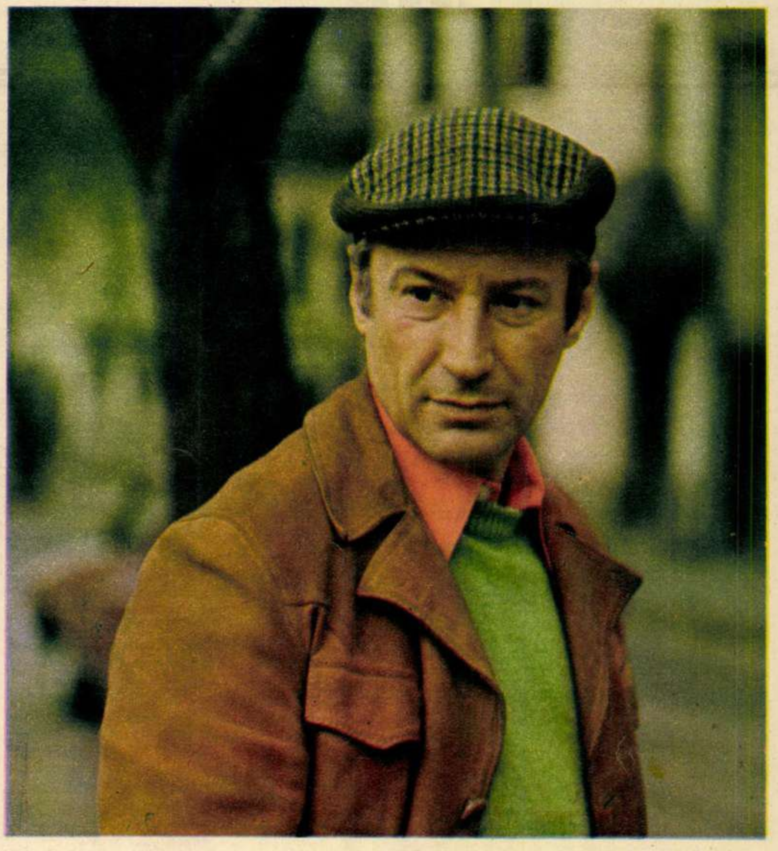

Actori pentru toate anotimpurile — VICTOR REBENGIUC.

TOPUL CENACLULUI FLACĂRA

1) **Țara mea** *(Tudor Gheorghe — Ioan Nenițescu)* — Tudor Gheorghe. 2) **Pămintul deocamdată** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă. 3) **Potpuriu** — Dumitru Fărcasu. 4) **Caii liberi** *(Dan Chebac — Adrian Păunescu)* — Dan Chebac. 5) **Cintec de petrecere** — Adriana Ausch. 6) **Republica** *(Adrian Ivanițchi — Claudiu Iordache)* — Adrian Ivanițchi. 7) **Poștalionul** *(Nicu Alifantis — Radu Stanca)* — Nicu Alifantis. 8) **Cozma Răcoare** *(Evandro Rossetti — Nicolae Labiș)* — Evandro Rossetti. 9) **Cu iubirea de moșie** *(Valeriu Sterian — Ion Horea)* — Valeriu Sterian. 10) **Cum se naște un mit** — Doru Stănculescu. 11) **Noi nu** *(Anda Călugăreanu — Nicolae Labiș)* — Anda Călugăreanu. 12) **Balada lui Fărămiță Lambru** — Radu Gheorghe,13) **Urbs, urbis** *(Romeo Ghiur — Al. Andrițoiu)* — Romeo Ghiur.

CURIER MUZICAL

Lucian VOICULESCU — Cluj-Napoca: Reproducem din poezia închinată Cenaclului Flacăra, «făcliei de Neam și de Țară!»: «Ne doare dulce clocotul de Mumă/ Din ,,bune, rele'' crîngurile toate.../ Și-l ducem reazim tălpilor pe humă,/ Prin osiile noului din roate!/ Poetul curge straiele ,,Poverii'',/ Să le ,,repete''-n ,,Caii'' fără nume.../ Și să-i jurăm odat' cu el, Tăcerii: că ,,Mai avem!'' ceva de spus anume!». **Doina CHIRILĂ — Oradea:** «Dacă Cenaclul Flacăra ar avea și telespectatori consider că aceștia, confruntînd impresiile personale cu cele din pagina de Muzică tînără și cu cele din cronicile lui Traian Stoica, ar reuși să-și formeze o imagine mai exactă despre adevărata valoare a cenaclului, pe care noi, cei care am participat la cel puțin o ședință, o știm, dar alții nu». Am reținut sugestia dumneavoastră și am intrat deja în tratative cu conducerea televiziunii în vederea transmiterii pe micul ecran a unor ulterioare manifestări ale Cenaclului Flacăra. **Petre CULCER, Anca MIHAI, Mariana SANDA și ceilalți «colegi» de la Laboratorul central coloristic Sintofarm — București:** Mulțumim pentru frumoasele aprecieri la adresa paginilor de Muzică tînără și Racul. Asemeni dumneavoastră considerăm că ar fi bine dacă «rîndurile în care a fost criticat Mihai Dumbravă îl vor pune pe gînduri ca să-și revizuiască ținuta artistică...». **Ioan COICA:** Sperăm că ați putut participa la Festivalul de toamnă Flacăra de la Iași. Oricum, după satisfacerea stagiului militar vă așteptăm la ședințele Cenaclului al cărui admirator fervent sînteți. **Liana SOTIR — București:** Am citit versurile trimise (într-adevăr frumoase) și le voi prezenta unor membri ai cenaclului în vederea unei eventuale recitări. **Parascan ONIGA — Suceava:** Emoționante, într-adevăr, rîndurile dumneavoastră. Vă mulțumim pentru frumoasele aprecieri. O vom avea în vedere pe Sofia Vicoveanca pentru un viitor debut în cenaclul nostru. Sperăm să putem fi prezenți în scurt timp și în orașul dumneavoastră. **Silvia JOYART — Brăila:** După cum vedeți, curierul muzical apare la intervale dictate din rațiuni de spațiu tipografic și de numărul scrisorilor primite. Despre formația Cantabile — într-un număr viitor.

N.S. ■

OPINII

din nou despre folk

Publicăm mai jos scrisoarea de răspuns primită din partea tovarășului Tudor Băran, criticat într-unul din numerele revistei noastre pentru inadvertențele dintr-un articol despre folk semnat într-un hebdomadar. Cu toată considerația pentru nivelul cultural al argumentației din răspunsul lui Tudor Băran ne permitem, totodată, cîteva observații suplimentare necesare, spre o mai deplină lămurire a cititorului, pornind de la unele afirmații cu caracter de sentință.

1. **Folk — tip de formație artistică: DA! O mișcare muzicală, nici măcar «tînără»: NU! 2. De ce folk' 3. Un adevăr à la Palice!**

Luat cu atîtea treburi am întîrziat să dau răspunsul cuvenit la articolul apărut în «Flacăra» nr. 19 (17 mai 1975), în care se lua atitudine față de cele cîteva lucruri spuse de mine mai înainte, zic eu cu multă dreptate, despre «Goana... după folk», la rubrica ce o semnez în «Săptămîna culturală a Capitalei». Cer, de aceea, respectuos scuze cititorului avizat.

Mă simt, de asemenea, dator să subliniez tonul urban în care revista «Flacăra» își apără părerile privind muzica folk. Fapt care mă încurajează să readuc în discuție problema folk-ului la noi, temă încă actuală. Spun încă actuală, pentru că prin alte colțuri de pămînt «valul» a trecut spumos, fără urmă, ca și alte experiențe și încercări de a se redescoperi lumea.

N. red. Afirmație cel puțin hazardată,dacă nu chiar total nefondată. Departe de a fi un val care a trecut spumos, curentul social-artistic folk rămîne înregistrat într-o istorie exhaustivă a muzicii moderne nu ca o încercare — depășită — de a redescoperi lumea, ci ca o modalitate sui-generis **de a privi lumea prin prisma unei generații frustrate și, implicit, sensibilizate la multiplele aspecte și contradicții social-politice pe care le implică societatea de consum. Din punct de vedere muzical,** stricto-sensu, **folk-ul occidental — pentru că de el este vorba acum — îmbogățește patrimoniul muzical universal cel puțin cu acele creații valoroase aparținînd celor două forme ale sale mai cunoscute:** protest-folk **(sau** protest-song) și folk-rock. **Un Bob Dylan, de exemplu, le-a ilustrat cu egală măiestrie, în diferite etape ale carierei artistice, pe amîndouă. Ori un Bob Dylan n-a fost niciodată (și nimeni — avizat — n-a îndrăznit pînă acum să-l considere) un «val» care a trecut spumos.**

Pentru că dezbaterea se vrea interesantă, spusă curat, purificată de ironii, cum îi stă bine unei polemici, îmi propun să răspund la trei întrebări ce mi le-am formulat în timpul din urmă:

1. **Dacă folk este un curent, o mișcare muzicală, un «altceva»?**

Răspunsul meu: Nu! Și, iată de ce. «Folk» la noi înseamnă, dacă stăm și gîndim cuminte, cam o formație muzicală ce dă spectacole lungi, bune sau mai puțin bune, în care poezia se împletește armonios cu muzica; un gen deschis de a spune lucruri frumoase. După atîta muzică ușoară cu ofuri și inimi îmbolnăvite de dragoste, ceea ce recultivă formația, sau cele cîteva formații folk, place, mai ales tinerilor.

N. red. Autorul insistă asupra confuziei între pop și folk; oricine știe astăzi că formațiile care dau spectacole lungi pot fi formațiile pop, formațiile folk neputînd fi purtătoarele de cuvînt ale folk-ului românesc, reprezentat în primul rînd prin cîntăreți și compozitori de talia unor Tudor Gheorghe, Mircea Vintilă, Mircea Florian, Doru Stănculescu, Dan Chebac, Adrian Ivanițchi, Adriana Ausch, Marcela Saftiuc, Valeriu Sterian, Anda Călugăreanu, ca să nu-i numim decît pe cei mai cunoscuti.

Dar folk nu poate fi **altceva,** și în nici un caz «muzică tînără», cum se mai intitulează. Pentru că, la drept vorbind, folk — dacă vrem să-i zicem neapărat așa — este muzică chiar foarte «bătrînă», după vîrstă. Este ceea ce făcea Homer, colindînd prin Grecia antică; sau la noi, Barbu Lăutarul, cu minunata sa cobză (ce azi se poate înlocui ușor cu o chitară electrică sau nu), ca să dau doar două exemple. Putem, astfel, să spunem că Homer sau Barbu Lăutarul făceau folk?

N. red. Ar fi, într-adevăr, hazardant să afirmăm că Homer ori Barbu Lăutarul făceau chiar folk, asa cum înțelegem astăzi fenomenul, fie în forma sa originală — protestatară — fie în formele pe care le cultivă cîntăreții noștri enunțați mai sus. Că Homer, aedul, își cînta acompaniat de lăută stihurile Odiseii și Iliadei sale nu

cine, ce, unde, cînd

● Doi actori de elită ai teatrului românesc se întîlnesc de cîteva ori pe săptămînă — în sala Studio a Teatrului Național — în fermecătorul spectacol «Comedie de modă veche». Confruntarea lor nu este însă un duel între doi parteneri care supralicitează ca să-și pună în evidență în mod orgolios calitățile. Mihai Fotino înțelege perfect datele personajului său și face totul pentru a o releva pe Carmen Stănescu, rezervîndu-și pentru sine discreția și subtilitatea viorii a doua. Este un gest în stare să-l facă numai actorul de mare inteligență și finețe care știe să servească ideile spectacolului din umbră. ● Am vizionat, din imprudență, filmul «Rătăcirea» de K. Zanussi, la cinematograful «Viitorul». Rar ni s-a întîmplat să consemnăm atîtea tăieturi masive operate (oare din graba operatorului?) în pelicula marelui regizor polonez drapată în jurul interpretei de excepție care este Maja Komorovska. Dacă nu am fi văzut filmul în zilele cinematografiei poloneze, mai treacă, meargă... Dar așa!? Senzația e că asiști la un film fără cap și fără coadă. ● După eșecul lamentabil al șușanelei cu blazon «Alo, la telefon Ploieștii», secția de estradă a Teatrului din Ploiești s-a prezentat — în revanșă — la Sala Palatului cu spectacolul de estradă «Fotbal melodii». Reprezentație mai îngrijită, cu o scenografie și costume adecvate, vădind mai mult respect pentru public, dar... atît. Făcînd abstracție de numerele muzicale, împrumutate de la Teatrul «I. Vasilescu» (Cornel Constantiniu, Păunița Ionescu, Petre Geambașu și Valențiu Grigorescu), ce mai rămîne? Aceeași orchestră fără suport melodic și ritmic, înviorată doar de prezența — la un moment dat — a lui Valențiu Grigorescu la o orgă electronică dezacordată, același balet improvizat în care doar două fete știau să execute corect o piruetă, aceleași cîntece și în aceeași interpretare mediocră ca la Arenele Romane. În plus — o prezentare care s-a impus doar prin varietatea toaletelor, schimbate la fiecare apariție. Și, ca să fim în temă, cît e scorul? ...0-2!

documentarul de pe o zi pe alta

O mai veche pledoarie în numele demnității regimului aplicat filmului documentar, al dreptului acestuia de a fi impus publicului nu pe căi lăturalnice, mi se pare astăzi, la o distanță de 2-3 ani, de o candoare ușor înduioșătoare, ușor penibilă. Ceream atunci, nici mai mult, nici mai puțin, decît gale speciale închinate genului-cenușăreasă, un cinematograf propriu și salubru, altul decît «Timpuri noi», a cărui singură cinste era aceea de a se afla situat între «Capitol» (sală dedicată cîndva cinematografului de artă) și berăria «Gambrinus». Iluzii. A trecut timpul, s-a scurs multă peliculă, dar soarta filmului documentar a rămas aceeași; singura șansă care i se acordă continuă să fie cea de completare înaintea «marelui film».

Nu este un secret pentru nimeni că iubitorii documentarului nu împînzesc pămîntul precum frunza și iarba, că pentru tipul de spectator mai neastîmpărat, să zicem, care își plătește biletul cu gîndul de a-i vedea numai și numai pe Amza Pellea sau pe Peter O'Toole, pentru un astfel de spectator cele 10-15 minute de completare devin, cum cu neascunsă tristețe spunea cineva, «un exercițiu de pedeapsă» care numai dragostea de scurt-metraj nu i-o va cultiva. În acel moment al vieții sale, el, omul din sală, vrea să-l vadă pe cutare sau cutare actor, să se întîlnească cu un regizor de drame sau de aventuri și, cu toată stima pentru Alexandru Boiangiu sau Titus Mezaroș (ca să dăm numai două nume de la studioul Sahia), nu-i va sta gîndul la ei.

Existența unui cinematograf specializat în programarea filmului documentar (și de animație, scurt-metraj în general), îngrijit cu dragoste și spirit gospodăresc de un inimos al filmului de care Centrala România Film nu duce lipsă, ar contribui, încetul cu încetul, la formarea unui public credincios (nu spun numeros, pentru că nu cantitatea contează într-o astfel de acțiune), a unor lideri de opinie — ca să folosim un termen din sociologie — capabili să transmită, la rîndul lor, adevărul despre existența filmului nostru documentar, să-i țină la curent și pe alții cu căutările, succesele, impasurile — inerente — ale unei munci de creație care îmbină, de atîtea ori, neodihna gazetarului cu inspirația artistului autentic.

Cum spuneam, cu renumele său de vad al mîncătorilor de semințe, «Timpuri noi» era o gazdă nu tocmai onorabilă, care în loc de «vino încoace» striga «du-te încolo». Bun. Cinematograful a fost renovat, i s-a dat o altă destinație, a intrat în linia aventuristă a bulevardului și, parcă pentru a face în ciuda celor care reclamă un acoperiș stabil documentarului, nici că s-a mai găsit o casă acestuia. Cei de la Sahia fac filme, unii merg cu ele în străinătate, unii se întorc cu premii despre care spectatorii află într-o doară, cu întîrziere. Într-un sistem organizat s-ar fi aflat la timp că la un festival prestigios cum este cel de la Cracovia, «Simfonie în Re major» al lui Ion Visu a avut ceea ce se cheamă o presă bună, că la Festivalul de la Veneția același scurt-metraj a dobîndit premiul «Torro d'argento». Lăsat de atît amar de vreme în grija mamelor vitrege, documentarul face și el ce poate, trăiește de pe o zi pe alta.

MAGDA MIHĂILESCU ■

◀ **ILEANA CERNAT, un nou chip pentru «Steaua fără nume».**

Fotografii de ELENA GHERA ■

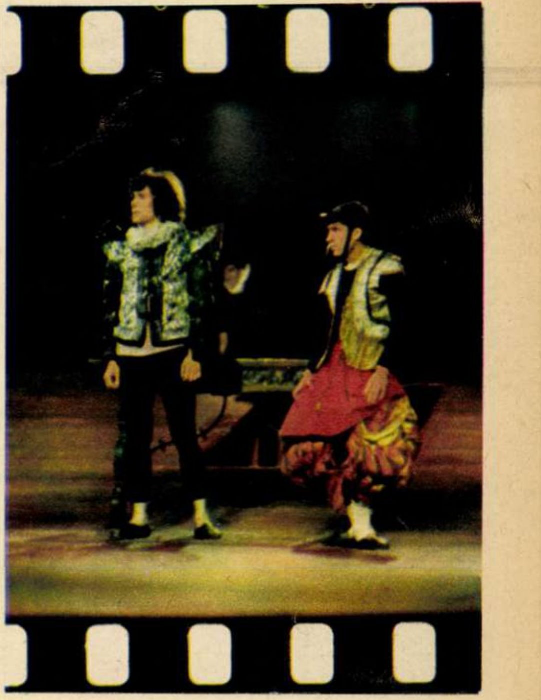

Întîlnire actoricească de zile mari: FLORIAN PITTIȘ și MIRCEA DIACONU în spectacolul «Elisabeta I».

CRONICA TV

treapta de marmură pe care trebuie s-o cucerești

În săptămîna care a trecut și în toate săptămînile acestei toamne am putut urmări pe micul ecran efortul oamenilor de a cuprinde în zile și nopți toate muncile de strîngere și așezare a rodului la adăpost. Am văzut frumoasa duminică cu soare de cristal de la Alexandria și am ascultat cuvîntul ca un fruct înmiresmat al președintelui țării despre oameni, recolte, deveniri, inițiative, perspective, cuvînt în care strălucea minunata grijă față de bunăstarea lucrătorilor acestei țări. Bucuria toamnei din acest an și a toamnelor care vor urma am simțit-o în duminica sărbătoririi recoltelor adevărată ca un lan nesfîrșit în care te pierzi confundîndu-te cu rodul.

Premiera pe țară a filmului «Frunze de toamnă» pledează cu bune mijloace dramaturgice pentru dăruire și încredere, găsind resurse în salvarea unei iubiri în care totul părea pierdut. Mistificarea aruncată asupra unui om care a suferit o traumă în urma unei cumplite dezamăgiri (citește infidelități) este învinsă de dragostea fără margini a unei femei aflate la sfîrșitul tinereții. «Frunze de toamnă» este poemul unei devoțiuni, este triumful sincerității împotriva josnicei înscenări, cînd vinovații aliați ultragiază un psihic. Totul ar fi putut rămîne irecuperabil dacă cel frustrat nu întîlnea superbul devotament al acelei femei alese.

Adolescența, vîrsta cea mai frumoasă, se spune, este atrasă irezistibil de maturitate. Maturitatea, pentru adolescență, devine un orizont pe care tinde să-l atingă cît mai curînd posibil. Tentația este atît de ispititoare încît nu de puține ori vedem mimîndu-se gesturile celor maturi cu o convingere exterioară asumîndu-și pentru moment un rol care nu merge. Unii adolescenți confundă maturitatea cu fumatul, băutul, emfaza etc., depinde de modelele alese. Părinții, educatorii devin astfel modele de maturitate pe care adolescența le adoptă fără rezerve. Și aici ancheta semnată de Vartan Arachelian («cum deschidem adolescenței ușa maturității») subliniază un pericol, o inadvertență, o concesie pe care unii părinți o fac considerînd că au tras dînșii destule, la vremea lor, au suportat ei tot greul din lume așa că aștern copiilor covoare de crizanteme, paturi moi și masă caldă pentru compensație. Nu de puține ori părinții devin subalternii copiilor, le intră în toate voile și, pentru un examen mai greu le angajează profesor peste profesor ca să învețe în locul copilului care n-are noroc să intre la o facultate, este păscut de ghinion și emoții că toți ceilalți au pile etc., în loc să privească cel puțin o parte a eșecului în propria lor îngăduință, în lipsa de concentrare și efort, în comoditatea și fuga de muncă perseverentă a odorului. Nu e bine, spune ancheta, prin interlocutorii săi, pentru că adolescentul, tînărul trebuie nu numai să știe, dar și să depună efortul necesar unei cuceriri, să poată fi în stare de renunțări, mai concret, să renunțe la cafeaua, țigara și șueta de ore în șir, să renunțe la somnul tîrziu, să renunțe la multe plimbări, filme, romane polițiste și să pună mîna pe matematică, pe fizică, pe chimie, pe istorie, pe română, pe latină dacă vrea să cucerească maturitatea. Trebuie învățați să reziste și la frustrare, se mai spune, dar să mai învețe nu numai să reziste, ci să și facă în așa fel ca să nu se întîmple frustrări atunci cînd depinde de el. «Știi să renunți?» Adică să renunți la ceva care-ți dorești mult, fără de care viața ți se pare searbădă, fără sens?

Da. Știu să renunț, spune un adolescent. Mi-am dorit mult un casetofon, dar fiind prea scump am renunțat. Familia nu putea face acest efort. O să muncesc la vară și o să mi-l cumpăr. A renunța, sigur, trebuie să știm să renunțăm și nu numai la casetofoane, dar și la multe altele, pentru un lucru esențial, pentru acea treaptă de marmură pe care trebuie s-o cucerești în destinul tău, printr-un efort susținut care poate duce deodată la izbîndă. Dar, fără truda, de zi cu zi, necesară, care face din nisip aur, nu e posibil.

COMAN ȘOVA ■

dovedește altceva decît ca preocupări pentru rostirea cît mai expresivă a versurilor în public au existat dintotdeauna. Sapho își dansa versurile secondată de elevele sale (făcea deci un fel de euritmie), aezii cîntau întîmplările adevărate, faptele eroilor legendari, Sofocle efeb fiind, dansa în fruntea cortegiului victoria de la Salamina, poeții romani își scandau versurile, uneori și le mimau; mai tîrziu, trubadurii, truverii, minesengerii ori meistersengerii au ilustrat tradiția cîntării versurilor. La noi Anton Pann ori lăutari ca Barbu pot fi încadrați în aceeași tradiție care se continuă fericit astăzi — iată — prin activitatea uneori destul de anevoioasă, fără sprijin și îndrumare competentă, a cîntăreților noștri folk. I-am spus «tînără» muzicii practicate de ei — repetăm — pentru că această muzică a lor transmite o anume stare de spirit specifică tinerei generații în special, opusă spiritului îmbătrînit, fad și incolor al multor producții muzicale indiferent de gen, dar sesizabile mai ales în muzica ușoară. Ei sînt baladiștii vremurilor noi și prin poezia de valoare pe care o difuzează în categorii tot mai largi de public, prin muzica inspirată și modernă ca factură (ritmic, melodic și armonic) se fac seismograful atitudinii tranșante, deschise, sincere, angajate și angajante a generației tinere față de multiplele aspecte sociale și politice, în primul rînd, pe care le comportă viața contemporană. Iată pentru ce folk-ul românesc este cu adevărat — prin spirit, nu numai prin vîrstă — muzică tînără. A se vedea în acest sens și ultima noastră luare de poziție pe aceeași temă în «Flacăra» nr. 41 din 18 octombrie a.c.

NICOLAE SPIRESCU ■

(Va urma)

Un nume nou în filmul nostru, un nume nou la Teatrul de comedie: actrița MARIA PLOAIE.
Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

flacara martor ocular

PETRU ALBIȘORU VREA SĂ RĂMÎNĂ ÎN SAT

Petru Albișoru este un țăran de treizeci și ceva de ani. Este unul din cei 17 000 de locuitori ai comunei Poiana Mare din Dolj (cea mai mare comună din România, după cifrele furnizate de ultimele statistici), este unul din cei 1 200 de membri ai cooperativei agricole «Viața nouă» (cea mai puternică din cele trei ale satului, încununată în primăvară cu titlul de Erou al Muncii Socialiste). Petru Albișoru este distins cu titlul de «șef de atelaj» (are în răspundere doi cai) la ferma legumicolă a C.A.P.-ului, titlu care, văd bine, nu-l lasă rece.

— E o răspundere! — zice.

E un băiat voinic, bolovănos, ca un boxer de categoria grea, cu o figură plăcută, francă, vag copilărească, așa cum au cei cu părul deschis și ochi albaștri. Își ține pumnii strînși și lipiți unul de altul, ca și boxerii în relaxare, pe masa de mahon lucitor ce ne desparte. Discuția are loc în biroul președintelui C.A.P.-ului, Alexandru Toană. Alexandru Toană este Erou al Muncii Socialiste din 1974. E și el un uriaș, e mai înalt ca Petru, mai subțire însă ca el și, desigur, mai în vîrstă. Ne-a cedat masa la care stăm, iar el s-a retras mai în fund, la biroul său. S-a cufundat acolo în consultarea unor registre.

— Dumneata de ce n-ai plecat la oraș?

Petru Albișoru mă privește atent, se foiește pe scaun; nu înțelege unde bat.

— Cei de vîrsta dumitale — mulți din ei — pleacă din sat, se duc la oraș...

— Mie-mi convine aici.

A zis «îmi convine», nu «îmi place». Nu-i — îmi zic — un răspuns care să desconspire relații sentimentale de mare întindere între om și sat, între om și pămînt. Sună mai degrabă negustoreste. Poate că e mai bine așa. Cel puțin pentru discuția noastră. Trăim, oricum, într-un ev realist, și dacă e să fim realiști...

— Cîștigi bine în C.A.P.?

— Da.

Privire furișă spre Alexandru Toană, care, absorbit de hîrtiile de pe biroul său, nu ne acordă nici o atenție. Apoi, în șoaptă:

— Foarte bine.

— Cam cîți scoți pe lună?

— Păi, ca bani, scoatem la patru mii.

— Cîți munciți din casă?

— Eu, nevastă-mea, bătrînii... Patru inși. Copiii sînt mici. Fetița are nouă ani, băiatul zece. Ăl de zece, Costel, ne mai ajută, da mai mult la lot.

— La lotul personal?

— La lotul personal, da.

— Treizeci de ari?

— Treizeci.

— Scoți și de pe lotul ăsta ceva...

— Scot. Am porumb, am vie...

— Pune și roșii timpurii — spune de la biroul lui Alexandru Toană, fără să-și scoată nasul din hîrtii. Pleacă cu ele la Craiova, chiar și la Lugoj a fost. I-ar trebui o mașină mică. Cînd îți iei, mă, Albișorule, mașină mică?

— La anu', să trăiți, tov. președinte! — răspunde militărește tînărul. S-a înălțat ușor peste masă, gata să zvîcnească în poziție de drepți. M-am înscris, la anu-mi vine rîndu'. Dac-ați pune dumneavoastră o vorbă unde trebuie, aș lua-o mai repede...

Toană, complet absorbit de hîrtii, își mișcă buzele deasupra lor, încet, cu un fel de evlavie, ca și cum ar îngîna o rugăciune. A apăsat, pare-se, pe un buton, se aude o sonerie, în ușă apare o fată cu tocuri înalte și fustă scurtă.

— Fă-ne niște cafele! — zice. Nu'ș ce dracu', nu ies deloc socotelile astea...

— Ce nu iese? — întreb.

Întreb, desigur, degeaba. Cel de-al doilea interlocutor al meu s-a cufundat în aceeași secundă, instantaneu, în socoteli, ca un înotător care-a plonjat într-o apă adîncă. Undele s-au închis peste fața lui, redevenită rigidă, impenetrabilă, depărtată. Au sosit între timp — cînd? — și cafelele. Sînt bune.

— Și zici — mă întorc spre tînăr — că și lotul personal aduce ceva...

— Ceva aduce, sigur.

— Cam cît porumb scoți de pe el?

— Să zic, așa, vreo zece-un'ș'pe mii.

— Cooperativa cît a scos?

— Vreo opt mii și ceva.

— Sesizezi diferența?

— O sesizez... Dar dumneavoastră de ce vă sesizați?

— Pămîntul C.A.P.-ului, mi se pare, e irigat.

— Da, două mii trei sute de hectare, aproape toate irigate.

— Lotul dumitale nu e, dar scoți de pe el mai mult. Recolta aia de porumb, de care-ai zis, e un record.

— Ei, record... De unde atîtea recorduri? Ăsta nu-i un cuvînt, record...

— Nu înțeleg... Nu-ți place cuvîntul?

— Chiar că nu-mi place. E, așa, ca o întîmplare, ca un capriț. Asta nu-i treabă de gospodar. Treaba gospodarului nu-i recordul.

— Dar ce?

— Recolta.

— Așa... Și ce mai pui pe lotul dumitale, în afară de vie și de porumb?

— Am mai pus și sfeclă. Aici, vă rog să sesizați, C.A.P.-ul e cel mai bun. Aici, dacă vă place cuvîntul, chiar că se poate vorbi de o recoltă-record. Am scos la C.A.P. vreo 76 000 de kilograme la hectar, de fapt chiar 76 414. Pentru recolta asta ne-au dat steaua de aur și ne-au făcut eroi.

Are în ochii-i albaștri o mîndrie reală. Are în ei un licăr de provocare, mi-a aruncat cuvintele precum un boxer o mănușă. N-am s-o ridic. Competența noastră în materie de sfeclă fiind cam redusă, ne vom întoarce la pragul inițial al discuției, mai sigur:

— Și zici că ești mulțumit în C.A.P., că iei bani buni...

— Alții iau și mai buni.

— Care alții?

Din nou, privire iute spre Toană, clipă de ezitare, apoi, decis, pe tonul lui «fie ce-o fi!», ba chiar plusînd, aruncînd totul pe masă, ridicînd tonul, mai mult cu cîteva octave decît cere distanța ce ne desparte:

— Ăi de la zootehnie iau bine de tot. Iau retribuții suplimentare, peste normă, între trei sute și nouă sute de lei pe lună, bani numărați în palmă.

— Or fi făcînd ceva pentru banii ăștia... E muncă grea.

— Parcă eu vorbeam de muncă? Am zis eu că-i muncă ușoară? Da cine se plînge de muncă? Eu nu mă plîng. Mie dați-mi să muncesc oricît, eu nu mă plîng, eu...

Așteaptă, cu propoziția suspendată. Ar vrea, se simte, ca să-l întrerupă cineva, și, bineînțeles, nu despre persoana mea este vorba. Dar pauza dăinuie, va trebui s-o curm totuși eu:

— Și mai cîștigă și alții bine?

— Ăi de la vii. Și ăia de la piersici. O sută cincizeci și șapte de hectare cu vii și piersici, viță nobilă, piersici de soi, noi le-am pus, în C.A.P., ăia ce le-ngrijesc iau retribuții suplimentare de cîte șapte-opt sute de lei pe lună, ăștia-s bani... Da, știu, iertați-mă, vă iau vorba din gură, și acolo-i greu, piersicul e gingaș, nu mai zic de vie, trebuie stropită și de cîte nouă-zece ori, da eu unul...

Jocul devine captivant. Fac «țț!», dau din cap a mirare și continuu să pun jar pe foc:

— Și cine mai cîștigă bine?

— Ăia de la ramurile anexe.

— Anexele astea...

— Stați, că nu-i chiar așa! Aduc bine, aduc bani buni, și cînd ai bani îți cumperi ce-ți trebuie, mașini, îngrășăminte, plătești oamenii la timp, nu mai rămîi dator la nimeni, nu tu dobînzi, nu tu necazuri... Să socotim: sînt nouă inși la ramura de tîmplărie, zece la lemnărie, vreo patruzeci și ceva la cărămidă, încă vreo patruzeci la construcții, adică ăștia care fac case... Îi angajează omul cînd își face casă, pe om îl costă mai ieftin decît i-ar cere particularii, cooperativa cîștigă, meșterii cîștigă...

— Dar dumneata, la ferma de legume? Ce faci acolo?

— Sînt șef de atelaj, v-am spus, am doi cai, de fapt pun mîna la toate, cînd e nevoie.

— Merge bine ferma?

— Merge. În '70 producția a fost de vreo șapte sute de tone. Anu' ăsta e de vreo două mii. Ar putea merge și mai bine. E și-aci de muncă, să știți. De cum te scoli și pînă noaptea.

— Atunci, eu trebuie să renunț la o întrebare...

— Ce întrebare?

— Eu voiam să te întreb ce faci în timpul dumitale liber, dar dacă zici că muncești atît...

Mă privește lung. Pare, nu știu de ce, suspicios:

— Da de ce vreți să mă-ntrebați ce fac în timpul meu liber?

Rîd:

— Ei, s-o lăsăm... Nu-i grav.

Rîde și el. Rîde cu poftă, de i se umezesc și ochii. S-a destins atît de repede încît, o clipă, sînt tentat să cred că suspiciunea a fost simulată, că, de fapt, cel ce a căzut în capcană sînt eu.

— Sigur, nu-i grav... Ce-i aia, dacă-i pe-așa, timp liber? Timp de odihnă? Noi, ăștia de la țară, poate că știți și dumneavoastră, ne odihnim cel mai bine muncind... Așa zice tata. Pe el au vrut să-l trimită la băi, da nu s-a dus. Totuși, de ce vruserăți să-mi puneți problema asta cu timpul liber?

— Fiindcă dumneata ești unul dintre tinerii care au rămas în sat. Mulți pleacă la oraș fiindcă satul, zic ei, nu le oferă ce-ar vrea, a devenit pentru ei prea mic...

— A, înțeleg... La noi, la Poiana, nu-i așa. Duceți-vă la Calafat, e la pai'ș'pe kilometri, n-o să găsiți prea mare lucru față de ce-avem noi. Avem și cinema, avem și restaurant, și bufete, și stadion, și club, trei cămine culturale, avem și pîine, că sînt vreo cinci brutării, iar magazine, dacă le numeri, eu cred că trec de douăzeci. Avem, dacă vreți să știți, chiar și un magazin cultural-sportiv, a venit cineva, un neam al meu, și s-a mirat cînd l-a văzut. Zice că la Calafat nu-i așa ceva. N-avem un magazin cu piese de schimb pentru «Dacii»...

— La cinema mergi des?

— Nu prea... Eu îs om de casă.

— Gata! — vocea lui Alexandru Toană ne face să tresărim. Mi-au ieșit socotelile! (Către mine): Facem o excursie cu autocarele prin țară. Vrem să mergem la Salonta, să vizităm C.A.P.-ul ăla mare, am acolo prieteni, pe urmă o s-o luăm spre Moldova, spre Piatra Neamț, pe urmă o să ne lăsăm spre litoral... S-au înscris patruzeci de inși. Eu îl căutam pe-al patru'ș'unulea, mă dam în ceasu' morții că nu-i prin liste: unde-o fi, dom'le? (Către tînăr): Pe tine te căutam, Albișorule! Tu de ce nu te-ai înscris pentru excursie?

Tînărul face fețe-fețe. Își destinde pumnii strînși, îi încleștează la loc. Privirea celuilalt e ascuțită ca briciul.

— Păi... I-am spus și lu' tovarășu'... Eu îs om de casă.

— Eu trebuie să plec — zice Toană, și se ridică. Să nu vă supărați, da aci trebuie să-ncui... (Către Albișoru): Bine, mă, dacă zici că ești om de casă, de ce nu-l poftești pe tovarășu' la tine acasă? De ce drac' te porți așa, ca un țăran? Invită-l și tu la o brînză, la o ceapă, n-o fi mîncat nimic, eu n-am acu' timp, că-l tratam eu...

— Da, imediat! — sare în picioare, ușurat, Albișoru. Sigur că da, poftiți, stau aproape.

Un ceas mai tîrziu ajung la casa lui Petru Albișoru, tînăr țăran, unul din cei 17 000 de locuitori ai comunei doljene Poiana Mare.

Casă mare, cinci camere («mărită și renovată de mine», mă înștiințează Albișoru), impozantă pe dinafară, cu «marchiză», adică prispă largă cu stîlpi de piatră, între stîlpi geamuri, zidăria vopsită într-un galben discret, în față curtea cu flori, în spate grădina cu zarzavaturi, într-o latură acareturile: șopron, coteț de păsări, cotețul porcului, grajdul vacii. Nevasta și bătrînii sînt plecați la cîmp, cei doi copii se joacă în uliță. Vor să se ia după noi, dar la un semn al tatălui, rămîn pe loc. Intrăm.

În odaia în care se pune masa e răcoare. Televizor «Astronaut» pe o măsuță, mobilă scumpă, covor național, țesut la război. Petru Albișoru aranjează masa cu o mînă de expert. Brînză, ceapă, roșii, friptură rece, vin. Vin roșu de Poiana Mare, din vița nobilă a C.A.P.-ului. Avem și țuică, zice Albișoru, dar e slabă. (Aici se preferă vinul, sîntem la latitudinea vinurilor, oltenii fiind, vorba lui Tudor Arghezi, niște «meridionali ai românilor», iar cei din Poiana Mare, ca meridionali ai oltenilor, nu pot iubi, desigur, decît vinul...)

Încerc să înțeleg ce-l leagă pe Albișoru de sat... Sîntem singuri, nu mai e nici un martor. Sîntem în casa lui, «mărită și modernizată de el», vinul e bun, dezleagă limba. Da, «îi convine» în sat, «îi convine» în C.A.P., cîștigă bine, o să-și ia și mașină mică... Muncește de mic. A muncit, ca toți copiii locului, «de cînd a fost în stare să ridice un jug de jos, de la pămînt». A fost, ca toți copiii locului, un răsfățat («tot ce era mai bun pe masă era al meu și-al fraților mei») și un nedreptățit («ăl bătrîn n-a vrut niciodată să-mi cumpere un ghiozdan, deși putea, avea patru hectare, da nu, zicea el, de ce s-arunce banii, e bună și-o traistă din păr de capră»...), ezitînd între «trebuie» și «vreau». Voia să se ducă la scaldă, dar trebuia să pască vaca. Voia să învețe carte, dar a trebuit să rămînă la patru clase, că era multă treabă la cîmp și la vite. S-au înscris în C.A.P. în 1959. De atunci e mai bine, ei pot munci mai mult decît cele patru hectare pe care le-aveau, iau mai mult în acord global pe echipă și-i bine mai ales că «nu te zăpăcește nimeni de cap, fă aia, ba p-ailaltă, fugi cu vaca, ba țesale calu', ba taie lemne, ba mergi la plug; acum îmi văd de sarcina mea, de legumicultura mea, bat pe ea pînă-i iese untu'»... Dacă iubește pămîntul? Iarăși cuvinte d-astea, ca record, ca timp liber, ca iubirea pămîntului... Astea nu se spun, astea se fac. Nici nevesti-si nu i-a spus «te iubesc», numa' a pupat-o și a luat-o la el acasă. Astea nu se spun, astea se fac. Sigur, e-adevărat, se ocupă serios de lotul personal, lotul e chiar pe pămîntul bătrînilor. Îl muncește bine; lotul ăsta de cîțiva ari îi amintește copilăria, cînd intră pe el îl învăluie aerul de atunci, parcă-i deodată ușor, parcă-i iarăși copil, parcă visează un vis frumos, dar chiar atunci, în clipa și în locul acela, parcă se zbat în el două porniri, parcă ceva se rupe, cum să spună? Parcă retrăiește un anume moment, o anume cumpănă, care chiar a fost, cînd ceva s-a rupt, cînd în structura și în sufletul copilului s-a ivit deodată altceva, s-a ivit omul mare, maturul, adică vocația maturității, și acel altceva l-a cuprins pe nesimțite, l-a luat pe sus, pînă cînd, într-o altă zi, l-a expulzat complet din cercul copilăriei. Ieșirea lui din copilărie a coincis cu intrarea familiei în C.A.P. Acest lucru, adică noua lor viață, trebuia în chip inevitabil să se petreacă, așa cum el, în chip inevitabil, trebuia să treacă peste pragul acela, trebuia să iasă din copilărie. Dualitatea pe care o retrăiește cînd vizitează pămîntul copilăriei este cea dintre cele două vîrste, este acel moment sau acea cumpănă cu pornirile lor polare. Toți simțim cîteodată nevoia să fugim într-acolo, spre cercul de soare și vis al copilăriei, dar victoria maturității este definitivă și implacabilă.

Da, va rămîne aici, va rămîne în sat. Nu-i singurul. Sînt în neamul lui (are vreo douăzeci de neamuri în Poiana Mare) vreo treizeci de vîrsta lui care gîndesc la fel. Va rămîne țăran, nu fiindcă n-a putut să învețe carte, carte se poate învăța oricînd, la fabricile noi din Calafat te învață în cîteva luni, ieși muncitor calificat chiar și ucenicind la locul de muncă. Va rămîne țăran, fiindcă îi place aici (acum a zis «îi place», nu «îi convine»), fiindcă îl mai simte încă în el, da, să nu rîdeți, acum va spune și el o vorbă mare, îl mai simte încă în el pe copilul de altădată. Ce va rămîne din acest sentiment, cînd totul se va schimba, cînd comuna va fi oraș? Se spune că va fi chiar peste cîțiva ani, în cincinalul care vine. Cei ce sînt țărani, cei ce s-au născut țărani, adică ei toți, vor întocmi însă un oraș al lor. Adică se vor conduce și își vor conduce viața și treburile după cum simt ei, după capul lor. Ei au ceva de făcut **aici,** nu în altă parte, ei vor trăi **aici,** nu în altă parte, ei nu vor fi deci «urbani» cum sînt cei din Craiova sau Calafat, ei vor fi «urbani» (sau «rurali», nu cuvîntul contează, să nu ne mai încurcăm în cuvinte) de un tip nou. Ei vor fi un tipar social deosebit. Ei vor fi ei, cei din Poiana Mare.

Ei au primit de curînd, pe 15 septembrie — da, ei, cei din Poiana Mare — vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu. Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a dus pe tarlaua comunei să vadă cum e porumbul. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost mulțumit de cele văzute. A atras atenția și unde lucrurile pot merge mai bine, a dat sfaturi de preț pentru viitorul oamenilor. Pe baza acestor sfaturi și indicații, pe baza a tot ceea ce face partidul pentru oameni, comuna de mîine — sau orașul de mîine — va fi un loc în care oamenii se vor simți foarte bine.

— Cînd o să veniți să vizitați orașul Poiana Mare, o să vă plimb eu peste tot, cu mașina mea.

— Poate că totuși — încerc mai departe să-l ațîț — orașul va fi cu totul altceva decît îți închipui dumneata...

Surîde. Surîde copilăros, vag absent, cu niște ochi ce se deschid parcă spre înăuntru.

Se poate, spune surîsul lui. Dar ceva va rămîne. Schimbat, înnobilat, îmbogățit cu alte alcătuiri ale vieții, dar va rămîne. Va rămîne pămîntul copilăriei, vatra sufletului. Și acest «ceva» este esențial.

ILIE PURCARU ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

patria nu e datorie ușoară

Lucrînd cu vorbe ispititoare
Să nu cumva să greșim
Confundînd patria cu o floare
În mirosul căreia adormim.

Mai sînt unii în care
Ideea de patrie așa se cuvîntă:
Acolo unde nu se mai moare,
Acolo unde nu se mai luptă.

Să nu confundăm noțiunea de țară
Cu viața dulce și lungă
Patria nu e datorie ușoară
Pe care s-o porți agățată în pungă.

Să nu confundăm patria cu o floare
În care putem fi legănați.
Mai curînd e rana de care
Cu viețile sîntem legați.

MARIN CONSTANTIN ■

flacăra literară

OPINII

accesibilitatea poeziei (II)

Cum se știe, problemele creației se regăsesc în cvasitotalitatea lor în problemele receptării. Nu se poate vorbi, așadar, despre accesibilitatea poeziei fără cîteva incursiuni oricît de sumare în istoria ei și fără cîteva definiții în trecere.

Problema accesibilității și-o pun aproape toate artele în perioada modernă a evoluției lor, perioadă care e greu de delimitat cronologic, dar despre care ajunge să spunem că e consecutivă ultimei revoluționări a mijloacelor de expresie. Structurile artistice tradiționale nu dispar cu totul, însă nici nu pot ignora metamorfozele petrecute.

Dificultatea nu aparține, așadar, exclusiv poeziei și nici măcar celei moderne. Aici situația ni se înfățișează întrucîtva diferită de cea a celorlalte arte, a muzicii ori a picturii, care o resimt mai tîrziu. Se verifică astfel și poziția specifică a poeziei în cadrul mai larg al **literaturii.** Proza întîmpină asemenea dificultăți îndeosebi atunci cînd se lasă contaminată de poezie.

Nimic mai surprinzător la prima vedere decît inaccesibilitatea — fie și relativă — a unei arte care, spre deosebire de celelalte, e nevoită să apeleze la cuvînt. Dar tocmai această folosință dublă a cuvîntului, faptul că înainte de a trece în poezie a servit dialogului cotidian, îl obligă pe poet să-l transforme în chip esențial.

Cum se știe, limbajul obișnuit este rezultatul unei convenții sociale, generalitatea și conceptualitatea lui sînt indispensabile comunicării. Poetul are să transmită însă o emoție, o realitate sufletească individuală, concretă, greu reductibilă. Cuvintele îi servesc în măsura în care se supun acestei inițiative specifice.

In vreme ce tendințele caracteristice limbajului comun sînt generalizarea și abstractizarea continuă, încercarea poetului este una potrivnică de-generalizarea și de-conceptualizarea cuvintelor, astfel încît să redevină apte de a comunica unicitatea unei reacții sensibile ori a unei trăiri afective. Cuvintele aceleiași limbi sînt folosite deci în chip diferit de vorbitorul comun și de poet. Această deosebire poate fi constatată la orice tip de poezie din orice perioadă istorică.

Revoluția modernă a limbajului poetic n-a făcut decît să radicalizeze și, ca atare, să-i agraveze consecințele. Unii autori moderni au cultivat-o programatic și ostentativ, afișînd o superioară indiferență față de rezonanța socială a versurilor lor. Alții însă, după euforia inițială a separării și izolării, au trăit în forme tot mai acute drama inaccesibilității și au încercat soluții compensatoare.

Angajarea unora dintre suprarealiști în lupta politică propriu-zisă trebuie explicată astfel. Revoluția poetică era pusă în serviciul — teoretic vorbind — al unei revoluții sociale. Dar formula suprarealistă de poezie a trebuit să fie treptat abandonată pe măsura aprofundării și radicalizării unor convingeri politice. Și nu întîmplător. Problema audienței nu mai putea fi tratată cu ușurință. Orice formulă de angajare estetică trebuie s-o implice în gravitatea ei.

MIRCEA MARTIN ■

RUBRICA MEA

absență motivată

Dintr-un număr recent al periodicului săptămînal *România literară* aflu într-un tîrziu că la 3 octombrie s-au împlinit 80 de ani de la nașterea marelui poet rus Serghei Aleksandrovici Esenin, că la 27 decembrie se vor împlini 50 de ani de la moartea lui voluntară, și că la București a avut loc, sub egida Uniunii Scriitorilor, a Comitetului Național pentru Apărarea Păcii și a Consiliului general A.R.L.U.S., o manifestare festivă în cinstea lui. Cum de mi-au scăpat toate acestea? Am pierdut prilejul unui pelerinaj și totodată al unui recital din poetul pe care-l consider unul dintre cei mai mari, pe plan universal. Știu, cunoscători ai literaturii ruse mai vechi sau mai noi, ca Wladimir Pozner, autorul unei *Panorama de la littérature russe contemporaine*, îl minimalizează, reducîndu-l la rolul unui poet romanțios și sentimental. M-am revoltat și mă revolt mereu înaintea unei astfel de judecăți, cu totul injustă. În timpul lungilor mele controverse literare (orale) cu Vladimir Streinu, ne-am trezit repede înțeleși asupra numelor a patru mari, cei mai de seamă poeți ai timpului nostru. Unul era Esenin, ceilalți, Rilke, Valéry și Arghezi. Pe Esenin cel adevărat îl descoperisem în tălmăcirea magistrală a lui Zaharia Stancu. L-am regăsit, acum, în același număr al *României literare*, în splendidele transpuneri ale lui Ioanichie Olteanu. Îmi păstrez pentru «cel din urmă poet al satului», cum însuși s-a numit poetul, aceeași neștirbită admirație. De cîte ori îl recitesc, într-o versiune românească, resimt aceleași puternice emoții ca la întîia lectură, care a fost pentru mine revelatorie. Și nu numai pentru mine. «Priza» unui poet trebuie să fie înainte de toate asupra unui cît mai larg public. Încă înainte de primul război mondial, poetul în vîrstă de douăzeci de ani a cucerit cenaclurile, saloanele (nu dispăruseră încă) și mulțimile iubitoare de versuri. A fost desigur imitat și s-a vorbit o vreme de «imagismul» său, pentru că poetul a pus în circulație o serie nouă de metafore și de comparații din universul rustic al împărăției ce trăgea să moară. Mesajul său a trecut granițele, iar la noi a fecundat imaginația și stilul unui întreg șir de poeți, ceea ce mi-a îngăduit să încerc, cu aproape patruzeci de ani în urmă, să fixez într-o mai amplă cercetare influența lui Esenin asupra liricii noastre tinere. Au urmat și alte studii. Tema rămîne deschisă. Esenin a adus și în lirica română dintre cele două războaie un suflu nou, de sinceritate, dragostea aprigă a căminului (la el *izba*), a pomului preferat (mesteacănul cu reflexe de argint), a vitelor din bătătură, din coada cărora își făcea panaș, îndeosebi a cailor, înlocuiți de tractor, a Moscovei cîrciumărești, cu nostalgia permanentă a căminului de la țară, din Konstantinovo (regiunea Riazan).

Rîdă-se de mine, amice Ioanichie Olteanu, dar îți voi mărturisi că m-a mișcat adînc povestea tragică a Taniușei. Pusă la încercare de iubitul ei, care voia s-o facă geloasă, spunîndu-i că se va căsători cu alta, ea îi răspunde cu mîndrie, ascunzîndu-și durerea:

«Ah, voinic cu ochi albaștri, nu fi, nu fi necăjit,

Am venit să-ți dau de știre: eu cu altul mă mărit».

Înnebunit de gelozie, el o ucide cu ghioaga, unealta vitejilor. Așa se sfîrșește povestea unei iubiri între două pietre tari. Am picurat o lacrimă pe mormîntul imaginar al Taniei și alta pe acela al marelui cîntăreț, care și-a scris ultimul poem cu sîngele său. Mă întreb dacă nu cumva, la figurat, toată opera nu și-a scris-o cumva cu aceeași generoasă licoare.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

95 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI MIHAIL SADOVEANU

povestitorul

Putem vorbi la Sadoveanu de o *sensibilitate tragică?* Tragicul însumează ideea, conștiința ei. Cine își poate închipui pe Dostoievski fără obsesia ideilor? Romanul este creația unei idei fundamentale. Romanul nu agreează Povestitorul, ci Creatorul. Natura l-a creat și l-a condamnat pe Mihail Sadoveanu să rămînă un Povestitor care inventează lumea, mitologia, structurile ei arhaice, sub cupola magică a poeziei. Temele operei o dovedesc: Mihail Sadoveanu este el însuși în lumea mitului, a arhetipului, a magicului, a poeziei care intră și se așază pe sufletul său ca un luceafăr de ziuă; în acest spațiu nu are concurenți, fiindcă nimeni nu are șansa să-l depășească. Putem spune că lumea românească arhaică are în Mihail Sadoveanu, Povestitorul ideal, Dumnezeul ei. El dă o nouă viață mitului, reîntemeiază spațiul geografic, spiritual, moral, filozofic al existenței naționale, eternizîndu-i conștiința; cu imaginația construiește o lume care nu ar exista dacă memoria lui nu i-ar păstra însăși evoluția ciclică: «Dumneata, pe cîte înțeleg — îi spunea G. Ibrăileanu — reiai în spațiul unei vieți evoluția literaturii noastre, așa cum individul rezumă evoluția umanității; de la dezlănțuirile primare ajunge treptat către reflexivitate». Lumea sadoveniană trăiește repovestindu-se într-un limbaj al poeziei unde violența, agresivitatea primară dispar în politețea și vocația ritualică a personajelor. Lumea existînd, Mihail Sadoveanu îi desăvîrșește viața, îi inventează formele originare, personajele. Capodoperele vorbesc despre această căutare tragică, reîntoarcerea spre taina creației care îi va rămîne pînă la sfîrșitul vieții inaccesibilă, nu ca Poveste, ci ca suprem triumf asupra morții și literaturii: *creația obiectivă*, forma ei cea mai cuprinzătoare și mai rezistentă, *romanul* — creația existenței altora, prin alții, pentru ceilalți. Din epoca povestitorilor, Mihail Sadoveanu este fascinat de istorie, de evenimentele ei, de dramele ei, de mitologia națională, înainte de a fi fascinat de viața ei reală, existențială. Copleșit și tiranizat de măreția arhetipurilor, Mihail Sadoveanu nu mai poate fi decît un Povestitor al formelor eterne ale vieții. Lumea arhaică românească și-a descoperit Povestitorul ei și nu a renunțat niciodată la el, condamnîndu-l sublim s-o reprezinte, s-o repovestească și s-o definească. Cînd Mihail Sadoveanu e aproape de moarte, lumea aceasta de semne și simboluri magice îi fură graiul, îi interzice sensul vieții, adică știința scrisului, pentru a-l reprimi în spațiul ei pur.

ZAHARIA SÂNGEORZAN ■

POȘTA LITERARĂ

Valentin Curoșu — București. Cum de vă închipuiți că s-ar putea să vă «furăm» poeziile? Dacă v-aș răspunde că n-am avea ce face cu ele? Ar fi însă inexact. Paginile dv. nu sînt neinteresante, ele aparțin unui om cultivat și nu lipsit de talent literar. «Inactualitatea» despre care pomeneați în scrisoare nu se datorează însă, așa cum poate credeți, prezenței în poeziile dv. a numeroase aluzii la mitologie. Sînt numeroase exemple de scriitori care se folosesc de datele mitologiei, sau folosesc ca pretext istoria unor epoci de mult apuse, fără a înceta prin aceasta să ne fie contemporani. La dv. însă «problematica» este inactuală. Ce-ar fi să vă recitiți **Mina părăsită?** Ar fi un drum de urmat.

Paul Gentimir — Titu. Versurile dv. par desprinse din poezii pe care din pudoare nu vreți să le înfățișați și altora în întregime. Dar aceste notații sensibile nu au consistență. Le citești, îți plac, însă nu îți rămîn în memorie.

GEORGE ARION ■

CRONICA LITERARĂ

caietele princepelui

Înainte de orice se cuvine remarcată monumentalitatea lucrării, impresionantă ca exercițiu intelectual și ambiție scriitoricească un fastuos jurnal de lectură și gîndire estetică personală, poate prea insolit (la noi), dar care ține acum chiar de ritualul (intim) al vieții artistului. Înțelegem de ce Eugen Barbu, ajuns deocamdată la al cincilea volum, n-are de gînd a se opri aici. Îndoielile și neliniștile sale, nemulțumirea de sine, un anume complex al informației și culturii sînt ale timpului nostru. Lecția din **Caietele princepelui** ar trebui urmată integral, fără nici o falsă reținere snoabă. Colajul realizat exprimă cel mai bine efortul «faraonic» de a prinde într-o configurație stilizată (unică) lumea cărților și a ideilor. Normal, idealul de experiență absolută spre care tinde romancierul include însăși creația, nu proiectele sale împlinite sau doar pe cale de a se împlini. **Ianus, Corabia nebunilor, Frica...** sînt romane care ne fascinează deja prin ideile din care se nasc și în care își identifică resursele. Nu știm ce aventuri (evenimente) vor transfigura acestea pînă la urmă. Dar asistăm la aventura nu mai puțin palpitantă a conceperii lor, aventură care ne implică oricum și pe noi ca martori și contemporani ai scriitorului, împărtășindu-i mai ales riscurile, dramatica aspirație către adevăr, pasiunea dialogului și nevoia deschiderii totale, fără de care proza nu mai poate exista.

Conștient că între timp **Caietele princepelui** au devenit operă independentă, Eugen Barbu ne avertizează: «Nu vreau să fac nici o demonstrație, pun la dispoziție niște texte selectate pe care aș fi bucuros să le fi citit fără să străbat atîtea mii de pagini, nu toate foarte interesante.» Ce-i drept, unele resentimente mai persistă; pamfletarul nu-și dezminte umoarea. Privirea (altfel pătrunzătoare) deformează cîteodată în sensul acelei subiectivități de excepție, fără de care nici nu poate fi ceva autentic. Totuși **Istoria plagiatului** relevă mai degrabă discernămînt, judecată sigură, inteligență asociativă. O însemnare evocă pretextul de mult depășit al publicării **Caietelor...** E de apreciat, în primul rînd, franchețea tonului: «Știu de unde a început totul, de la acel șoc al acuzării de plagiat, de la mereu învinuirile că aș fi, sărman de mine, un biet talent care trăiește din singurul bagaj: instinctul artistic.» Programul «bizantin» și vocația hermetică, prezente peste tot și în **Caietele princepelui,** au corectat în cea mai mare parte această imagine simplificatoare.

În ciuda rafinamentului erudit, **Caietele princepelui** constituie un îndemn la ceea ce înseamnă azi eliberarea de clișeele culturii. Apoi, nimic de estet blazat în paginile cărții de față. Scriitorul extrage pînă și din simbolistica cea mai aridă sensuri vitale, de o prospețime surprinzătoare. În spirit renascentist, autorul are acces la **arheii** culturii; iar atracția pentru magie, ocultism, poezie... nu rămîne o simplă metaforă a disimulării estetice. Eugen Barbu, familiarizat cu fenomenologia miturilor, aspiră la o veritabilă și foarte originală **imago mundi,** restituită din fragmente, intuiții de tot felul, versuri, deducții filologice... Dincolo de nostalgia începuturilor domină sentimentul actualității. Lui Eugen Barbu îi plac îndeosebi extremele, ideile-limită, fiindcă acestea spun infinit mai mult. **Poeții tac ca roua** (Blaga) și **Poezia este o insurecție** (Pablo Neruda) — două adevăruri ce aparent se exclud — trezesc în egală măsură interesul artistului și al scriitorului politic.

De neuitat, o reflecție ca aceasta: «Robespierre rupîndu-și poeziile; Marat, romanele sale sentimentale; Desmoulins, poezioarele; Napoleon, nuvelele în care imita **Werther**-ul lui Goethe în fața Revoluției...»

În contrapunct (de efect) — **Jurnal de la Poiana** aduce un plus de tandrețe și pitoresc, prin cîteva curiozități rurale și domestice.

Imposibil și impropriu de rezumat **Caietele princepelui.** Secțiunile mari sînt cele pe care le cunoaștem din volumele anterioare. Percepția se manifestă într-un registru extrem de variat, de probleme și domenii: Plotin, oficii, evul mediu, cabala, miturile autohtone, Mallarmé, Hasdeu... Ar trebui să transcriem toată cartea, cuvînt cu cuvînt.

CORNEL MORARU ■

nava cea mare a brăilei e gata de drum

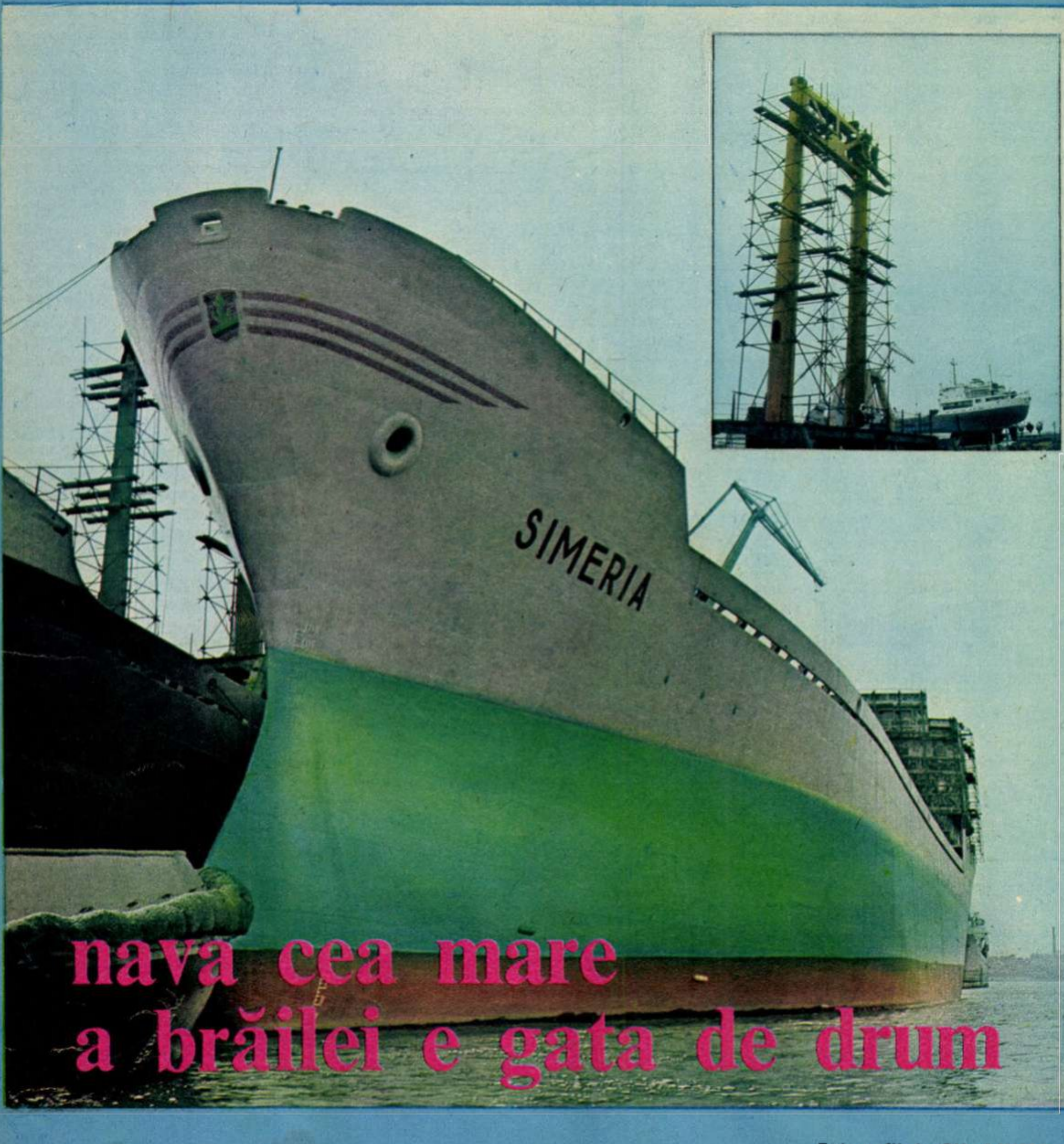

Fotografii de GH. AMUZA ■

Desigur că nava cea nouă a brăilenilor, aflată astăzi, la cîteva săptămîni după lansarea la apă, ancorată la cheiul de armare, nu reprezintă o ispravă extraordinară punind la socoteală faptul că vecinii lor de mai jos, gălățenii, construiesc de mult cargouri de această mărime. Cu toate acestea, fiind vorba de o navă-premieră, prima de această capacitate gîndită și realizată la Brăila, reporterul și-a dorit o investigație la fața locului, începîndu-și reportajul la serviciul de proiectări al șantierului naval, unde inginera Cecilia Teodoru, coordonatorul proiectului cargoului de 7 500 tdw, l-a lămurit ce a reprezentat noua navă pentru lucrătorii brăileni.

Chiar dacă asemenea cargouri se construiesc de mai multă vreme la Galați, nava de 7 500 tdw reprezintă pentru Brăila un prototip, adică o încercare dificilă, ținînd cont de noutatea și complexitatea problemelor tehnologice ce se cereau rezolvate. Mîndri nevoie mare, în ideea că n-au dorit să copieze nimic din proiectul exemplarelor făurite la Galați, dar și dornici de perfecționare, proiectanții brăileni au inaugurat, cu ocazia navei celei mari, o metodă tehnologică inedită, premieră pentru industria noastră navală, machetizînd compartimentul mașinilor, ceea ce tradus în limbajul avantajelor imediate înseamnă economie de spațiu și reducerea forței de muncă. Pentru a evita pierderile de timp și pentru a cîștiga în exactitate, lucrătorii șantierului au conceput prefabricarea tubulaturilor și agregatizarea echipamentelor compartimentului de mașini lansînd la apă, cu cîteva săptămîni în urmă, cea mai mare navă din istoria Brăilei, cargoul de mărfuri generale «Simeria».

Am fost la Brăila într-o dimineață friguroasă, cu vînt năprasnic împins dinspre mare. Dunărea era agitată, iar șalupa pe care ne aflam răzbătea cu greu peste valurile ei nervoase, gîfîind ca un bătrîn obosit. La invitația gazdelor, ne-am strîns zdravăn sub bărbie căștile de protecție și ne-am încumetat să ieșim către mijlocul fluviului, de unde cei o sută treizeci de metri lungime ai «Simeriei» se vedeau mai bine, oferind exact proporția dintre nava cea nouă și cele de 4 500 tdw, ancorate alături. Cargouri care au reprezentat pînă nu demult izbînda tehnică cea mai remarcabilă a navaliștilor brăileni și din care au fost livrate pînă în prezent șapte exemplare.

Socotind că nava se înălța la vreo douăzeci de metri deasupra Dunării și socotind că de la puntea superioară mai erau tot atîția metri pînă la locul unde cîțiva lucrători, cocoțați pe vîrful unei coloane și expuși rafalelor de vînt, pregăteau rama pentru prinderea macaralelor, am avut senzația, acolo și în condițiile acelea de muncă dificile, că privim în față un act de eroism.

Eroism era numai pentru noi.

Pentru șeful de atelier de la montaj, comunistul George Radu, operația pe care noi o admirasem, cu teamă, din largul fluviului, părea un lucru de rutină. Un lucru firesc nu numai în dimineața aceea mohorîtă cînd, după cum scria cu creta pe un panou, apele Dunării urmau să scadă cu trei centimetri, ci firesc, în fiecare zi și în fiecare ceas. L-am întrebat atunci ce dificultăți deosebite le-a pus oamenilor făurirea noului cargou. O muncă mai exactă, a zis, mai multă concentrare și găsirea unor soluții pentru rezolvarea poticnelilor ivite pe parcurs. În ceea ce l-a privit pe dînsul și pe lucrătorii din preajmă, greutatea cea mai mare a venit de la montarea tubului etambou de la pupa, unde blocul secției cîntărea peste șaptezeci de tone și unde centrarea nu s-a nimerit din prima clipă. Ca unul care a început să dea piept cu viața de la treisprezece ani, cînd a intrat ca ucenic pe șantier, dar care a străbătut cu ambiție și în timp record complicatul drum de la tabla înmulțirii la funcțiile trigonometrice, n-a dezarmat. A pierdut cîteva zile, a căutat și pînă la urmă a izbutit, dînsul și ceilalți, să ducă treaba la împlinire și să capete avantajul liniștii sufletești.

Am fost la Brăila, spuneam, pe o vreme urîtă, bîntuită de rafale de vînt. Acoperiți cu pelerine, lucrătorii zoreau pe puntea navei celei mari, conștienți că expedierea «Simeriei» în probele de marș, prevăzute în curînd, nu trebuie să țină seama de ostilitatea vremii. Toți cei optsprezece metri ai navei, socotind aici lățimea, erau acoperiți de echipe de sudori, electricieni, lăcătuși, mecanici și așa mai departe, oameni deciși să muncească cu seriozitate și devotament pentru ca livrarea cargoului, mîndria cea mai deplină a șantierului, să aibă loc conform angajamentelor.

Dacă ne-am urcat pe «Simeria», dacă am aflat o sumedenie de date tehnice, iată, «călcătura» navei încărcate depășește șase metri și jumătate, asta nu înseamnă că n-am avut ochi și pentru restul șantierului. O întreprindere care în urmă cu treizeci de ani nu însemna decît o adunătură de cocmelii pitice, cît să sară broasca pe fereastră, dar care înseamnă astăzi un șantier în plină extindere, pregătindu-și utilajele și pregătindu-și oamenii pentru trecerea la construcția navelor conteiner de 15-20 mii tdw, ceea ce va echivala, după un calcul complicat care este numai al navaliștilor, cu cargouri de peste 30 mii de tone. Ceea ce ni s-a părut demn de tipar a fost, înaintea altor revelații, faptul că Șantierul naval din Brăila se dezvoltă impetuos în timp ce construiește nave și construiește nave în timp ce se dezvoltă impetuos. Pentru ceea ce și-a propus să realizeze astăzi și pentru ceea ce chiar realizează, întreprinderea a depășit momentele de dificultate cînd tavanele erau date jos în vederea supraetajării și cînd oamenii se aplecau peste planșete cu umbrelele deschise deasupra capului. Turnul de apă al șantierului și noua centrală termică sînt aproape gata, grăbindu-și ultimele găteli, ca și hala cea nouă, dealtfel.

Am plecat din mijlocul navaliștilor brăileni după prînz, conduși de aceleași sălbatice rafale de vînt, capabile să smulgă o cască de protecție, dar neputincioase în raport cu lucrul susținut al oamenilor dintre care unii munceau la patruzeci de metri deasupra Dunării. Chiar dacă munca lor poate imagina altora un act de eroism, ei refuză cu încăpățînare și modestie acest cuvînt, căci eroismul vieții și muncii are aici, ca în multe alte părți ale țării, un sens firesc și un sens cotidian.

OVIDIU IOANITOAIA ■

CRONICA SERVICIILOR

primarului de la nehoiu îi plac florile

La începutul deceniului al șaselea, un utemist scria de pe șantierul național al tineretului în satul său. Se adresa fratelui mai mare și-l ruga să transmită celor care se bucuraseră cu răutate de plecarea lui, că se va întoarce, aducînd cu el sensul deplin al schimbărilor ce se petreceau în țară, înțelesul mare al acelor evenimente tulburătoare. Tînărul de atunci este astăzi primar în satul lui. Îl cheamă Ștefan Popescu, trăitor în Nehoiu, județul Buzău. Așa cum promisese în urmă cu douăzeci și cinci de ani, cînd intrase cu ardoare adolescentină în bătăliile de clasă ale epocii, a făcut drumul înapoi, către baștina lui, purtînd făclia unui crez înaintat, pe care încearcă să-l realizeze în primul rînd prin propria sa conduită. Ștefan Popescu a lucrat mai multă vreme ca activist în secția de propagandă a județului, unde ar fi putut rămîne, în mijlocul unui colectiv unit, animat de sentimente colegiale și de o înaltă principialitate comunistă. Lecția dedusă de Ștefan Popescu a fost însă că în propaganda comunistă faptele sînt înaintea cuvintelor, și că este dator față de crezul său cu multă muncă, dăruită oamenilor, în serviciul bunăstării lor. Iată-l deci că-și pune candidatura ca primar și este ales chiar în comuna lui.

Primul gest întreprins de Ștefan Popescu în calitate de primar a fost unul de gospodar. A constatat că localul primăriei fusese neglijat și că oamenii din sat priveau cu ochi critic pe cei care îndemnau la hărnicie, dar lăsau în paragină propriul loc de muncă. Noul primar a pus mîna pe mătură, pe ciocan și pe cuie, și a aranjat localul primăriei ca pe propria casă. Nu e vorba de a-l face somptuos, ci de a impune celui care intră înăuntru un simț al ordinii și al respectului pentru muncă. În al doilea rînd le-a spus celor care-l aleseseră: Nehoiu este satul nostru, locul unde trăim și muncim, haideți să vedem împreună ce putem face ca să ne simțim mai bine pe locul nostru! Cine are drag de satul lui mai iese, de bunăvoie, într-o după-amiază și ajută. Așa s-au trasat trotuarele și au apărut straturile de flori. La cîteva luni după venirea lui Ștefan Popescu în fruntea satului, Nehoiul arăta ca o grădină. Curățenia este cuvînt de ordine. Primarul nu ezită să se aplece și să smulgă o buruiană, se oprește și dă de o parte un pietroi care a apărut din senin pe un drumeag. Nu numai că îl cunoaște toată lumea, dar îl și respectă. Înalt și voinic, Ștefan Popescu impune autoritate prin rigoarea acțiunii sale, prin faptul că își urmărește gîndul zi și noapte și că pune cel dintîi mîna ca să-l realizeze. Dealtfel, cred că de aici vine cuvîntul *primar*, adică de la *primul*, omul cel dintîi prin hărnicie și devotament față de obștea satului. Ștefan Popescu este primar în modul cel mai legitim cu putință, el nu a uitat că a fost ales pentru a îndeplini o misiune și de aceea se întreabă la sfîrșitul fiecărei zile dacă sătenii au fost mulțumiți sau nu de ceea ce a făcut.

Valea Buzăului este destul de puțin cunoscută, cu toate frumusețile sale. Munții din jur au o semeție domoală, făcînd loc adesea unui plai de neuitat. Rîul pare pierdut între bolovani, și nimeni nu l-ar putea bănui că este capabil de vreo violență asupra satelor din jur. La începutul verii trecute, puhoiul a măturat însă în cîteva ceasuri tot ce întîlnise în cale, rupînd rețeaua rutieră și calea ferată, și făcînd din scheletul metalic al cîtorva poduri un fel de cutii de chibrituri strivite. În Nehoiu un pod de la începutul secolului a fost zvîrlit cu cîțiva kilometri mai jos pe cursul apei, lăsînd oamenii din cealaltă parte fără alimente și fără comunicații cu restul lumii. În noaptea aceea primarul a fost la înălțime, transmițînd calmul și hotărîrea sa celor din jur. Apoi a fost aruncat un cablu pe partea cealaltă a apei și s-a improvizat un funicular. Pe lîngă el s-au tras conducte... Astăzi, urmele inundațiilor abia se mai văd. Totul a fost făcut prin muncă voluntară. Nămolul din vale a necesitat un efort incredibil, era un pămînt albicios și foarte nesănătos, amestecat cu tot ceea ce rîul adusese de sus. Părea o imensă grămadă de murdărie. A fost curățat imediat, s-a refăcut zona din jurul bazei sportive. A fost necesară muncă, muncă și iar muncă. Primarul devine gînditor întotdeauna cînd se aduce vorba de inundații. Ne-au întîrziat puțin, spune el. A trebuit să ne mai opintim o dată. Ștefan Popescu crede totuși că pesimiștii n-au ce căuta în viața publică. Dacă n-ai încredere că se poate face mai bine pentru oameni, nu-i mai încurca!...

Pulsul lumii actuale se măsoară în activitatea industrială. O întreprindere nouă înseamnă locuri de muncă, școli, spitale, investiții sociale etc. Frumusețea îmbătătoare a locurilor pe care le iubește atît nu-l face pe Ștefan Popescu să uite de datoriile sale față de obște. De aceea, sprijină cu toată energia înființarea celei de-a doua întreprinderi industriale, pe lîngă cea de cherestea, existentă în clipa de față. Singura preocupare a primarului este ca noua întreprindere să nu devină cumva o sursă de poluare. În rest, singura greșeală pe care o face Ștefan Popescu este că vorbește din cînd în cînd despre «orașul nostru». Dacă te uiți mirat, nu se corectează, ci rîde cu încredere.

AUREL-DRAGOȘ MUNTEANU ■

flacara
așa da!

fac ce fac, degust mîncărurile și merg mai departe

Așteptam vreo 60 de oameni să luăm telefericul de la Poiana Brașov spre Cristianul Mare. Vremea era închisă, vîntul puternic. Telefericul — oprit.

Și uite așa aud, fără voia mea,de un mare făcător de mititei de lîngă Brașov, pe numele său Folosea.

— Sînt buni cei de la Folosea, cine nu-i știe? Dar dacă tot sînteți aici și dacă tot veți urca cu telefericul, veniți la cabana Cristianul Mare să gustați și mititeii noștri. Eu zic că sînt la fel de buni. Credeți-mă! Nu sînt Gheorghe Dracul, sînt Gheorghe Marcu, bucătar acolo sus.

Iată-mă, așadar, zilele trecute, urcînd munții în căutarea șefului bucătar Gheorghe Marcu. Sus, la cabană, aflu însă că tovarășul Marcu nu mai este bucătar, ci șef cabanier.

— Nu-i vorba de o schimbare esențială, sînt tot Gheorghe Marcu, omul îndrăgostit de bucătărie, dar am fost vremelnic însărcinat cu noi atribuții, pe care nu mi le-am dorit, dar pe care trebuie să le îndeplinesc. Rețineți că bucătăria este prima și ultima mea pasiune. Am învățat-o cu prea multe sacrificii ca să renunț cu ușurință la ea.

Și Gheorghe Marcu povestește:

— Am 33 de ani. De pe la 6 ani trăgeam cu ochiul la bucătărie. În timp ce alți copii se jucau cu mingea sau de-a hoții și vardiștii, eu găteam pe furiș. Luam ce puteam din bucătăria și cămara mamei, mă jucam de-a bucătarul în grajd, în șură sau pe cîmp. Mai tîrziu furam oalele și cratițele, mărturisesc, chiar cîte un pui sau altă orătanie din curtea părinților, pe care le sacrificam cu gîndul de a prepara niște bucate mai gustoase decît ale mamei. Și uite așa, din joacă în joacă, din cratiță în cratiță, din bucate în bucate, m-am trezit cu pasiuni gastronomice. Bucătar mă fac, mi-am zis. Hotărîrea mea era cu atît mai fermă cu cît fusesem prins de ideea că marii meșteri culinari din toate timpurile au fost bărbații și nu femeile.

Din păcate, părinții n-au vrut să audă de așa ceva și iată-mă, fără voia mea, elev la școala profesională de mecanici frigotehniști. Dar la bucătărie n-am renunțat. Din dorința de a fi cît mai aproape de atmosfera bucătăriei a trebuit să învăț meseria de chelner (bineînțeles, în timpul liber). Acum aveam posibilitatea să văd la lucru diverși maeștri ai artei culinare, combinînd tot felul de preparate.

Apoi a venit timpul stagiului militar. Aici mi-am desăvîrșit ambițiile. Mare lucru e să faci mîncare la cazan! Cine crede că-i ușor se înșală. Marea artă și marea îndemînare aici se verifică. Despre răspundere să nu mai vorbim...

Pentru a fi bucătar bun, ai nevoie, pe lîngă toate, de un anumit har, care nu se învață. Mîncărurile tale vor fi, cu siguranță, la fel de bune ca ale celorlalți colegi, dar nu vor avea niciodată personalitate, nu vei fi căutat nicicînd de clienți.

Ei, clientul nu-i o noțiune goală. Vechiul slogan «clientul nostru, stăpînul nostru» este actual — după părerea mea — și astăzi. Cînd cobor jos — cum obișnuim noi să spunem — și văd cum sînt tratați unii consumatori mă cuprind și ciuda, și rușinea.

De aceea nu renunț la bucătărie nici în noua mea ipostază. Fac ce fac, trec pe la bucătărie, degust mîncărurile și merg mai departe. Sigur că actualul bucătar are gustul lui, personalitatea lui. Nu vreau să le știrbesc. Îl corijez numai atunci cînd tinerețea sa îl poate face să greșească.

O să vi se pară curios, dar acum cînd stau mai puțin la bucătărie sînt mai preocupat, mai obsedat de găsirea unor noi formule de preparare a mîncărurilor.

— Cîte feluri de mîncare știi a face, meștere Marcu?

— Din memorie, vreo 300.

Și, din vorbă în vorbă, ajungem și la secretul mititeilor săi:

— Le-am redus cantitatea de bicarbonat și folosesc apa minerală de Borsec. Proprietățile apei de Borsec schimbă gustul cărnii, dînd mititeilor o anumită frăgezime și dulceață.

În afară de mititei, aici sus, frămîntăm și pîine, după o rețetă proprie. Pîinea noastră are un gust și o frăgezime aparte. Nu demult am primit și omologarea acestui produs.

— Sînt indiscret dacă te întreb cine gătește acasă?

— Nici nu concep să intre nevasta în bucătărie, cu toate că, trebuie să recunosc, știe foarte bine să gătească. De fapt, acasă sînt marele combinator. Primele experiențe timide, aici le fac. Dacă ele trec proba de foc a nevestei, atunci le încerc și la cabană.

Vorbind despre bucătărie, îmi dau seama că despre noua funcție a sa, Gheorghe Marcu nu vorbește deloc. Dacă e așa, înseamnă că munca de cabanier nu-l preocupă și mai bine era lăsat «omul potrivit la locul potrivit». Îmi ghicește gîndurile.

Vizităm împreună dormitoarele, anexele cabanei și ne dăm seama că și aici există o preocupare pentru frumos și curat. La ora vizitei noastre nu era sezon plin, prilej pentru schimbarea mobilierului, pentru mici reparații, pentru înfrumusețare. Noul sezon bate la ușă!

DAN BÎRLĂDEANU ■

cinstirea cărților

Încă nu știu să spună ca lumea «bibliotecă», între primul și al doilea b pun toate literele alfabetului și totuși, ei, cei de-o șchioapă, cei care pînă la vîrsta școlii mai au de tras o joacă bună, vin la biblioteca lor, din strada Cristian Tell numărul 10 (secția pentru copii a Bibliotecii Municipale «Mihail Sadoveanu»). Vin aduși de mînă de frații sau surorile lor mai mari, frecventatori cu vechi state de vechime ai acestui loc unde cartea nu este doar un obiect ce se împrumută și se aduce înapoi, ci o adevărată punte între cei care descoperă minunile scăpărate de cuvinte și cei care știu să le și explice, pe înțelesul lor. În cazul de față — tovarășele de la bibliotecă, așa le spun copiii fetelor care au făcut din această instituție o casă a frumosului, a înțeleptelor îndemnuri, a dezlegării întrebărilor: Gabriela Stamatiade, Aurelia Nichifor, Sanda Ștefănescu, Febronia Costache. Puțini sînt, din păcate, educatorii, învățătorii, diriginții, care știu sau care țin seama de faptul că, în această bibliotecă de pe o stradă liniștită a Bucureștiului se muncește, într-un anumit fel, și cu gîndul la ei, la strădaniile școlii, prelungite și modelate potrivit unor legi care îmbină fantezia cu rigoarea. Copiii nu ne-o vor lua în nume de rău — sperăm — dacă vom spune, cu cuvinte ce nu sînt ale lor, că biblioteca nu este străină de preocupările unui centru metodic al muncii cu cartea. Ei, cititorii-privitori și cititorii-cititori, nu se îndeletnicesc cu astfel de generalizări; important, pentru ei, este că aici li se stîrnește dragostea pentru carte nu cu citate,ci antrenîndu-i activ în cursa curiozității, a fanteziei. Într-una din săli a răsărit un mini teatru de păpuși, meșterit cu forțe și imaginație proprie: copiii au adus de acasă cîrpe, mărgele, resturi de lînă, și-au înjghebat un atelier care nu se putea numi, firește, decît «atelierul nostru fermecat» și așa s-au născut păpușile năstrușnice, interprete candide ale unor spectacole ce se deschid cu îndemnul: «pe un rotocol de fum, să pornim pe al cărții drum». Cărțile Ninei Cassian — «Printre noi, copiii», ale Mariei Banuș — «Prin orașul cu minuni», Petre Bokor — «Prieteni pe măsură» au fost, mai întîi auzite și pe urmă citite. Cei care stau mai mult în preajma cărților mai sînt învățați, de mici, să se descurce cu întocmirea unei bibliografii, cu căutarea titlurilor într-un catalog, într-un cuvînt, să se joace fără să simtă că, încet, încet, capătă deprinderi de cercetători. Pentru ei a fost creată «mini banca de prelucrat date». Concursul de pictură, cercul de filatelie (au luat de curînd și un premiu la concursul Cravatelor roșii), cercul de șah sînt, și acestea, tot atîtea căi de a-i aduce pe prietenii bibliotecii în preajma frumosului, de a-i obișnui cu ideea de ordine, cu orgoliul lucrului făcut de tine însuți.

MAGDA MIHĂILESCU ■

o cofetărie pentru pitici provizorii

În centrul Timișoarei, nu departe de agenția TAROM, există o cofetărie: «Piticul». Deși a fost deschisă prin iulie, firma a apărut abia în urmă cu o lună și este, fără îndoială, mai interesantă și mai atrăgătoare decît aceea a unei unități învecinate care se numește — prea puțin potrivit, de exemplu, iarna — «Răcoritoare». Ce-i drept, nu și-a făcut pînă acum apariția aici nici un pitic adevărat, dar au venit în schimb, în număr destul de mare, piticii provizorii, temporari, care sînt copiii Timișoarei. «Piticul» este singura cofetărie pentru copii din Timișoara și, după cît știm, una dintre nu prea multele de acest fel din țară. Copiii din Timișoara și-au făcut timp și au înfrumusețat această cofetărie a lor încît ea este acum, într-adevăr, una dintre cele mai frumoase din oraș. Au făcut-o din proprie inițiativă și cu mijloace proprii, transformînd-o, cu pensula și vopseaua, într-o baie de culori. Campionii, adică aceia care s-au murdărit de vopsea pînă și pe vîrful nasului, au fost frații Tudor și Sorin Vreme, amîndoi în clasa a V-a la Liceul de arte plastice. Și-au dat concursul însă toți pictorii pitici talentați din oraș. Era necesară o asemenea grupare de forțe, pentru că și ambițiile erau foarte mari. Fără să-i fi citit, în prealabil, pe filozofii greci, copiii din Timișoara au pictat apa, aerul, pămîntul. Au avut deci gustul esențelor, al lucrurilor fundamentale. Cofetăria are 20 de mese, ceea ce înseamnă în total 80 de locuri și mai înseamnă că poate primi la aceeași oră două clase de elevi. Vin uneori în grup, cu școala, alteori cu părinții sau singuri. Oricum ar veni, nu dau bacșiș, sînt deci foarte corecți la plată, și cofetăria încasează astfel aproximativ 3 000 de lei zilnic. Vînzătoarea Incuț Marioara se simte foarte bine aici, s-a obișnuit chiar cu gălăgia pe care o fac copiii, și spune că oricît de obosită ar fi după o zi de muncă îi place că nu mai are, cel puțin, grija de a vedea dispărînd vreo linguriță în vreun buzunar. Cum la unitatea învecinată, «Răcoritoare», se mai întîmplă uneori.

DUMITRU ELIADE ■

flacara
așa nu!

îndemnul nr. 19

Se vinde prin librării (la prețul de numai un leu bucata) un carnețel de buzunar intitulat, vom vedea de ce, «Carnetul cooperatorului» Are aproximativ patruzeci de pagini cu pătrățele și un fel de prefață, de două pagini, conținînd 18 sfaturi adresate tuturor țăranilor de pe fața țării, dacă nu de pe chiar fața globului pămîntesc. Aceste sfaturi (uneori rugăminți, alteori maxime, îndemnuri, porunci) alcătuiesc, toate la un loc, un scurt și original catehism menit să epuizeze tot ce poate fi mai bun în materie de agrotehnie, zootehnie sau pomicultură. Modest ca toți înțelepții, autorul a ținut să rămînă anonim, lăsînd în seama Întreprinderii poligrafice din Bacău popularizarea cugetărilor sale. Vom afla astfel că: ...«5. **Recoltatul la timp și fără pierderi a cerealelor înseamnă cîștigarea în plus a sute de kilograme de boabe la hectar.**», sau că: «...9. **Pentru sporirea producției la cereale și plante tehnice trebuie să folosim pe scară largă gunoiul de grajd, principalul îngrășămînt ce stă la îndemîna fiecărei cooperative agricole.**» Bucuros că a elucidat pentru totdeauna aceste aspecte inedite ale agronomiei, anonimul băcăoan se înfierbîntă treptat, trecînd la imperative:

...«13. **Țărani cooperatori din sectorul zootehnic! Asigurînd o furajare rațională și o îngrijire exemplară a animalelor și păsărilor vom obține sporuri însemnate de producție!**» Rezon, dar cum rămîne cu legumicultorii? Păi și cu ei problema e rezolvată: «16. **Legumicultori! Folosiți sămînța de soi, garanția obținerii recoltelor bogate de legume!**»

Finalul, dedicat pomicultorilor, e de-a dreptul impresionant:

«18. **Pomicultori! Un mijloc important de combatere a dăunătorilor este stropirea pomilor cu diferite substanțe chimice, operație care se poate face vara sau iarna»**, (!!!)

Așa grăit-a Zarathustra, spre bucuria nemăsurată a maselor de țărani cooperatori. Și, pentru că la timpul potrivit nu s-a găsit nimeni să-l ia de urechi și să-l plimbe nițel prin agricultură, vom îndrăzni să adăugăm încă un îndemn celor 18 din faimosul carnet: «19. Librari! Înainte de a vinde țăranilor cooperatori «Carnetul cooperatorului», rupeți pe furiș primele două pagini, măcar din respect față de cumpărători!»

AL. MONCIU SUDINSKI ■

un caz în care păun nu este acarul!

Totul a pornit de la o barieră...

Cu nr. 450/III/3, din 26 iulie 1975, Procuratura locală Toplița, județul Harghita, se adresează Judecătoriei Toplița menționînd: «Vă restituim alăturat dosarul dvs, cu nr. 570/1975 privind pe numitul Paraschiv Rădulescu... Din studierea dosarului **nu** rezultă indici de comiterea infracțiunii de denunțare calomnioasă. Rezultă doar că inculpatul a sesizat unele neajunsuri cu privire la locul de muncă unde reclamantul își desfășoară activitatea... și care au fost sesizate la revista «Flacăra». **Acest drept de petiționare și de sesizare a unor neajunsuri sînt garantate prin Constituția R.S.R. și reglementate prin Decretul nr. 534/1966 pentru fiecare cetățean...**» (sublinierile noastre — n.a.)

Despre ce este vorba? Și cum de s-a ajuns ca o sesizare publicată în revista noastră să devină cap de acuzare într-o cauză penală? Să derulăm faptele.

În pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» din 25 ianuarie 1975 inseram următoarea notă:

> *«Inginerul Paraschiv Rădulescu s-a plîns redacției de felul inadmisibil în care unii lucrători ai stației C.F.R. Toplița își fac datoria în legătură cu manevrarea barierei de la intrarea în stație... Din partea Regionalei C.F.R. Brașov, căreia i-am înaintat sesizarea, am primit următorul răspuns: «Referindu-ne la reclamația înaintată la redacția revistei «Flacăra», vă comunicăm că* **este justă și s-au luat măsuri pentru remediere.** *S-a dispus ca șeful stației Toplița să urmărească deschiderea barierei în timpul manevrei, din 10 în 10 minute, în conformitate cu instrucțiunile noastre».*

Publicînd această știre, ne-a bucurat promptitudinea și seriozitatea cu care Regionala C.F.R. Brașov a tratat și rezolvat scrisoarea corespondentului nostru, punînd capăt unor deficiențe din activitatea unei unități din subordine. Lucrurile păreau a fi intrat pe făgașul normal. Iată însă că, la scurt timp, revenim asupra barierei Toplița, relatînd în «Flacăra» nr. 5 din 8 februarie a.c. următoarele:

> «Într-un număr trecut al revistei am publicat răspunsul regionalei C.F.R. Brașov la sesizarea inginerului Paraschiv Rădulescu din Toplița, referitor la modul cu totul necorespunzător în care se manevrează bariera de cale ferată de la intrarea în gara Toplița și din care pricină coloane de autocamioane cu mărfuri și autoturisme pierd vreme multă în mod inutil. Din răspunsul Regionalei C.F.R. Brașov reieșea că sesizarea este justă și că s-au luat măsuri. Ce măsuri? Ne-o spune — spre mîhnirea noastră — o nouă scrisoare a inginerului Rădulescu sosită la redacție: «...vă relatez două cazuri recente, luate la întîmplare din multe altele, rezultat al «eficienței» măsurilor luate pentru bunul mers al treburilor. În seara de 22 decembrie 1974, la orele 21,50, bariera era închisă. Am așteptat pînă la orele 22,05. (Între timp, pe linie nu a circulat nimic) Am rugat pe cineva să meargă la cabina paznicului de barieră și să-l roage să o ridice. A fost sincer, s-a scuzat: «am ațipit o țîră...», a deschis bariera să trecem noi (între timp se adunaseră mai multe mașini) și apoi a lăsat-o din nou. Omul trebuia să își continue somnul, doar... În dimineața de 14 ianuarie 1975, ora 4,43, bariera era închisă. M-am dus și am rugat să o deschidă. A ridicat-o, și după ce am trecut pasajul, a lăsat-o iar. N-a mai deschis-o pînă la 5,28 (precizez, între timp n-a trecut nici un tren sau măcar o drezină). Ce este, așadar, de făcut?...»

Ne așteptam, după publicarea celei de-a doua corespondențe, ca Regionala C.F.R. Brașov să reia cercetarea deficiențelor semnalate, să ne confirme, sau nu, justețea lor, precizîndu-ne măsurile luate pentru îndreptare. Și, bineînțeles, de ce măsurile comunicate anterior nu și-au dovedit eficiența. Aceasta, cu atît mai mult cu cît articolul 65 din Legea presei stipulează: «orice persoană fizică sau juridică are dreptul să se adreseze organelor de presă în orice problemă de interes și cu caracter public, să formuleze opinii, propuneri, sesizări sau reclamații. Organele de presă sînt obligate fie a le da publicității ca atare, sau a le utiliza pentru realizarea unor articole sau emisiuni proprii, fie a le transmite organului sau organizației care, potrivit atribuțiilor legale, are competența și obligația soluționării. Acestea au datoria de a comunica organului de presă, în termen de 30 de zile, măsurile luate...»

Menționăm că în afara scrisorilor trimise redacției inginerul Rădulescu Paraschiv s-a adresat, tot în scris, și conducerii Regionalei C.F.R. Brașov, sesizînd aceleași nereguli privind funcționarea barierei Toplița. Una dintre aceste scrisori, pentru care există confirmarea de primire nr. 750, din 18-I-1975, este remisă spre cercetare și soluționare, în 20-I-1975, șefului stației Toplița (!?!). Despre această scrisoare, modalitatea de cercetare a deficiențelor semnalate, eventualele măsuri ce s-au impus **nu se știa încă nimic** la Regionala C.F.R. acum cîtva timp, mai exact pe data de 27 septembrie 1975! Se pune întrebarea de ce? Pentru că — opiniem noi — de la bun început s-a procedat greșit, îndreptîndu-se spre soluționare o corespondență dezvăluind deficiențe de care, prin natura funcției și a sarcinilor sale profesionale, se făcea răspunzător și șeful stației respective. Așadar, această scrisoare a rămas undeva rătăcită. În schimb, la aceeași regională C.F.R., există un act purtînd nr. 10/3034 col. Y, datat 20 iunie 1975, în care, negru pe alb, se precizează că inginerul Paraschiv Rădulescu nu ar fi adresat nici o sesizare respectivei regionale. Unde și care este adevărul? Adevărul trebuie căutat între ușurința celor care au întocmit actul amintit și urmările, în fapt, care s-au repercutat, după înregistrarea scrisorilor expediate Regionalei C.F.R., la care se adaugă apariția știrilor în revistă, asupra inginerului Rădulescu.

Încep șicanele. Mai mult, în orașul Toplița, asupra unei persoane-martor al corespondentului nostru la incidentele semnalate, se fac presiuni de intimidare. Pe plan local, se caută căi și mijloace care să denatureze realitatea celor sesizate (amintim: acestea au fost inițial recunoscute ca juste de Regionala C.F.R. Brașov!).

Recapitulînd odiseea sesizărilor despre bariera «buclucașă», rămîne evident:

a.) Un cititor al revistei ne scrie, dezvăluind anumite deficiențe.

b.) Instituția ierarhic superioară unității criticate ne confirmă justețea celor semnalate.

c.) Deficiențele se repetă.

d.) Corespondentul nostru persistă, bine intenționat, să le sesizeze.

e.) Asupra sa încep persecuțiile.

Se iscă deci un litigiu în care inginerul Rădulescu este acuzat de denunțare calomnioasă; modalitatea de elucidare întortocheată, șicanatorie, încearcă să pună sub semnul îndoielii buna-credință a corespondentului nostru; îl face să-și piardă timp, să suporte cheltuieli materiale, îi macină nervii.

Firesc se întreabă acest om — ca și noi de altfel — într-o nouă scrisoare adresată redacției: «...cum poate fi posibil ca un cetățean să se adreseze unui organ de presă sesizînd **o realitate** (după cum o confirmă însăși instituția vizată), rezultatul fiind nu înlăturarea lipsurilor sesizate, ci denaturarea bunelor lui intenții pînă la a-l considera calomniator?»

DECEBAL TOCA ■

la mulți ani, natalia mihăilescu!

Fotografie de **RADU CONSTANTINESCU** ■

Natalia Gheorghe Mihăilescu, cu numele din mijloc datorat deopotrivă tatălui și soțului, neuitat niciodată într-o recomandare, după moda veche, a împlinit la 17 octombrie nouăzeci și nouă de ani. Pe buletinul dînsei de identitate, eliberat în octombrie 1949 și purtînd seria și numărul Gs 027901, stă scrisă ziua nașterii, 17 octombrie 1876, după cum stă scris și locul unde a văzut lumina zilei, Piatra Neamț, într-o veche familie de învățători, înrudită îndeaproape cu Calistrat Hogaș.

Deși la o vîrstă venerabilă, povestește curgător și cu farmec amintiri de foarte de mult, de pe vremea cînd lucra ca institutoare, dînd o mînă de ajutor soțului, fost profesor și director al Liceului «Petru Rareș» din Piatra Neamț, școală de unde institutoarea de altădată a ieșit la pensie exact cu nouă ani înainte de nașterea celuia ce semnează aceste rînduri! Ieșirea la pensie, la capătul unei activități purtate cu mult devotament și cu multă dragoste față de profesie, este notată astfel într-un ziar al vremii: «*Pînă la 1 Noembrie a.c. a funcționat ca institutoare și directoare a școalei de fete nr. 5 dna. Natalia Gh. Mihăilescu. Ca mamă desăvîrșită, dsa. s-a preocupat deopotrivă atît de instrucția cît și de educația elevelor dsale. Rezultatele obținute sînt mai presus de orice laudă. Sărbătorirea a avut loc într-o atmosferă de respect și duioșie.*»

Cum spuneam, evocă vremea aceea de demult cu o exactitate pe care vremea și numărul anilor n-a alterat-o cu nimic: «M-am străbuit să le învăț pe fete cele necesare vieții și să le inoculez respectul pentru muncă și cinste. Mă ocupam de școală, de cantină, de grădină și de creșterea viermilor de mătase, îndeletniciri care astăzi par firești, dar care la timpul acela, fiule, nu existau în multe școli. Eram foarte activă, apropiată de fete și tocmai de aceea foarte prețuită de ele și părinții lor. Singura greutate pe care o aveam era legată de puținătatea locurilor în școală și de mulțimea de cereri de a înscrie la mine fete venite din alte circumscripții școlare, cum era pe atunci, și chiar din alte orașe. Faptul că multe din elevele mele, cele care au rămas în viață și trăiesc prin București, m-au vizitat în continuare și mă vizitează și acum, reprezintă, cred, cea mai bună dovadă că mi-am făcut datoria și n-am făcut umbră pămîntului degeaba.»

Astăzi, la o vîrstă care este mai mult decît venerabilă, vitalitatea Nataliei Gh. Mihăilescu a rămas intactă. Fără ochelari, n-a purtat niciodată așa ceva, bagă ața în ac și coase. Locuind în casa unicului fiu care i-a mai rămas, Paul, deretică și ajută la gospodărie. Șterge praful. Face ordine prin odăi. Zăbovește adesea în bucătărie, dar cea mai mare parte a timpului citește. Are pe noptieră «Teroarea neagră» de Constantin Chiriță. O răsfoiește, dar preferă să ne citească ceva, cu ochiul liber, din Eminescu, poetul preferat:

> «Cînd amintirile-n trecut
> Încearcă să mă cheme,
> Pe drumul lung și cunoscut
> Mai trec din vreme-n vreme.»...

Citește cu intonație. Gesticulează, apoi ne spune că, odată, cine mai știe cu exactitate cînd, a transpus pentru scenă cîteva din poeziile lui Eminescu, după cum, pentru serbările de la sfîrșit de an școlar, a scris mai multe piese de teatru, ale căror manuscrise, lipsite desigur, cum nu se teme să recunoască, de valoare literară, le păstrează și astăzi cu sfințenie.

Trecem de la una la alta și aflu că n-a fost bolnavă cu adevărat niciodată. A suferit, cum zice, doar de lipsa timpului și a somnului, pentru care a căutat nu o dată remedii, fiind o cititoare pătimașă a ceea ce numește ziarele de sănătate. A cutreierat multe stațiuni și multe țări pentru a găsi un leac nopților de veghe, dar n-a găsit. A avut în schimb ocazia să vadă lumea și să-și lărgească orizontul, învățături care i-au prins bine acasă, acolo unde s-a zbătut întotdeauna pentru elevele sale, pentru luminarea lor și, ca o consecință firească, pentru emanciparea lor, pentru schimbarea unei mentalități pe care a simțit-o întotdeauna străină și care făcea din elevele sale, cu puține excepții, numai soții ideale și bucătărese rafinate. A înțeles demult că soarta femeii trebuie să fie alta și se bucură că a apucat să trăiască anii aceștia numai și pentru a fi contemporană cu femeia egală în drepturi cu bărbatul.

În altă ordine de idei, nu găsește altă explicație pentru longevitatea și vitalitatea pe care le arată decît într-o viață dominată de echilibru și cumpătare. Să nu se înțeleagă de aici că a avut o existență lipsită de griji și chiar de furtuni. Fiul cel mare i-a murit devreme, din cauza unei congestii pulmonare. A văzut atunci, pentru prima oară, moartea de aproape și a înțeles că, uneori, nimic nu o poate răpune. S-o ascultăm: «Mi-a murit copilul din cauza unei neglijențe, de plămîni, boală foarte periculoasă pe atunci. Am chemat doctorul tîrziu și omul a ridicat din umeri neputincios. Eram gata să-i plătim oricît numai să-l scape. Nu l-a scăpat. Am înțeles atunci că nu există nici un ban care să plătească o viață. Prețul a fost cu siguranță foarte mare.»

A trăit mereu cumpătat. N-a băut niciodată, deși nu s-a dat înapoi de la un pahar de vin bun și nici chiar de la un strop de coniac, pe care îl prețuiește și acum, la nouăzeci și nouă de ani, cînd vorbește cu o coerență surprinzătoare și cînd ciocnește cu noi un fund de ceașcă. N-a fumat niciodată. Mai ales, n-a pierdut nopțile, decît pe cele pe care o insomnie rebelă i le-a transformat în ceasuri de veghe și plănuiri. Astăzi, continuă să n-aibă probleme cu mîncarea, deși o oarecare alegere a felurilor ușoare predomină întocmirea meniului. De ieșit, iese mai puțin în oraș, nu că n-ar putea, picioarele o ajută la fel de bine ca ochii, dar nu prea cunoaște Bucureștiul în care a acceptat să vină abia de vreo cinci ani. Ar vrea să-l vadă mai pe îndelete, dar n-o lasă treburile casei și lecturile, apoi crede că-l știe destul de la televizor, în fața căruia moțăie în fiecare seară. E fericită că a apucat să trăiască vremurile de astăzi, cînd românii sînt prețuiți peste tot în lume ca un popor mîndru și muncitor. Îi place să stea la fereastră și să privească oamenii mergînd și întorcîndu-se de la lucru, mai ales pe tineri îi place să-i privească, bucuroasă că sînt sănătoși și că se grăbesc mereu, dovada cea mai bună, crede, că au ceva de făcut și de învins timpul. Ca una care crede că n-a trăit degeaba, lăsînd în urmă un fiu vrednic și mai multe generații de eleve, nu se teme de moarte. Îi pare rău doar că n-are nepoți și ca neamul se va stinge, probabil, dar așteaptă moartea cu sufletul împăcat.

Seara, zice, adorm mulțumită. Știu că dimineața în care nu mă voi mai scula nu poate fi prea departe, dar sînt liniștită. Pentru fiecare din noi vine o vreme cînd trebuie să dormim de tot.

Apoi, ca să cinstească această vizită de care, cu prietenie, se declară foarte onorată, dă drumul la magnetofon să se imprime și ne recită cu glas duios din același Eminescu, poetul iubit al inimii sale:

> «Ce-ți doresc eu ține, dulce Românie,
> Țara mea de glorii, țara mea de dor?
> Brațele nervoase, arma de tărie,
> La trecutu-ți mare, mare viitor!»

La mulți ani, Natalia Mihăilescu!

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

---

o viață de om pentru fiecare om

El, Ștefan Erdei, secretarul comitetului U.T.C. pe întreprindere, nu-și mai aduce aminte cum și cine să fi venit cu ideea respectivă. El, Ștefan Erdei, era pe atunci secretar U.T.C. la secția Energetic. Dar știe că inițiativa s-a pornit acum patru ani. De la R.M.A.S. s-a pornit. Asta vrea să însemne Reparații, Montaje, Agregate Siderurgice, o secție a Combinatului siderurgic din Reșița. Trebuie să fi fost o ședință mai puțin obișnuită a comuniștilor din secție. Și trebuie că s-a discutat mai ales despre tineri. De ce? Pentru că erau niște probleme mai complicate cu tinerii, mai ales cu cei care, veniți din toate colțurile țării, terminau școala profesională și, conform contractelor încheiate, rămîneau aici, în oraș. Adevărul este că una e viața organizată și destul de supravegheată de ucenic, adică de elev la profesională, și alta e viața de muncitor calificat, cu leafă și libertate deplină. Și pentru că trecerea asta dintr-o viață într-alta se întîmpla uneori cam brusc și erau cam mulți cei care o resimțeau sub diferite forme, și pentru că se înregistrau numeroase plecări, fie din secția R.M.A.S., fie din alte secții, și pentru că se mai înregistrau și numeroase absențe nemotivate, sau întîrzieri, sau tineri obosiți de pe urma unui mod mai ciudat de a-și petrece timpul liber, sau pentru că era vorba și despre niște tineri care se simțeau oarecum străini, ori singuri, ori simțeau ei neapărat nevoia unei călduri sufletești, asemănătoare cu aceea a părinților sau a fraților mai mari, și pentru că mai erau o sumedenie de alte motive, trebuie că în ședința aceea să-și fi adus cineva aminte că existase odată o anume tradiție, atît în Reșița, cît și în alte adevărate colective muncitorești. Este vorba de obiceiul acela ca pe lîngă fiecare muncitor mai priceput, dar și mai omenos, să se împlinească un tînăr, un viitor tovarăș de muncă. Pe lîngă tainele meseriei, tînărul mai deprindea și alte taine, cum ar fi dragostea pentru adevăr, dragostea pentru meserie, respectul față de disciplină, dorința de perfecționare continuă, înțelegerea exactă a locului pe care îl ocupă în procesul tehnologic. Această tradiție fusese oarecum abandonată, crezîndu-se că e de datoria organizației U.T.C. să rezolve această problemă mai subtilă a educației. Despre aceste lucruri trebuie că s-a discutat atunci în ședința aceea. Erau niște chestiuni pe care fiecare om le cunoștea în amănunt, așa că nu se poate vorbi despre cineva anume care să fi venit cu ideea respectivă. În urma acelei ședințe de acum patru ani s-a născut la R.M.A.S. chemarea: Fiecare comunist angajat direct în creșterea și educarea socialistă a tineretului, chemare pe care cei de la oțelărie au lărgit-o, i-au îmbogățit sfera de acțiune sub titlul: Fiecare om vîrstnic, un adevărat părinte și educator pentru tineret. Bineînțeles că inițiativa s-a extins în tot combinatul. Mai mult, ea a fost preluată sub diferite forme și de către alte mari întreprinderi din țară. Unii chiar cred că inițiativa le aparține și, într-un anume fel, chiar așa și este, pentru că nu este vorba decît de o tradiție relansată, o tradiție care trebuie că a existat pretutindeni și aproape dintotdeauna. Numai că altele sînt sarcinile care stau acum în fața comunistului sau omului mai în vîrstă, omul de omenie care-și asumă dificila sarcină de educator, și altele erau sarcinile pe care și le asuma, dintr-o inițiativă proprie, un bătrîn meseriaș de mai demult.

Pentru întregirea cu elemente concrete a acestui rezumat de opinii și argumente pe care le-au exprimat Ștefan Erdei, sau Dumitru Drăghici și Pavel Triță, secretarul și locțiitorul de secretar ai organizației U.T.C. din secția R.M.A.S., să consemnăm și cîteva relatări.

Tînărul Ion Ticfăneanțu (care l-a avut în grija sa doi ani la rînd pe mai tînărul Nicolae Vuc, plecat în armată acum, de unde i-a trimis o scrisoare, nu «educatorului» său, ci prietenului său, și care între timp l-a preluat pe tînărul Petru Petru): «El, Petru, spunea Ticfăneanțu, nici nu știe deocamdată că vom fi prieteni buni și ne vom avea ca frații, eu urmînd să aflu cam tot ce e în capul lui, și dacă l-oi putea ajuta cu ceva, l-oi ajuta cu tot ceea ce mai știu și eu despre lumea asta, ba mă voi interesa cum doarme, ce mănîncă, pe ce își cheltuiește banii, cu cine-i place să umble, ce are de gînd să facă, mă rog, tot ceea ce el simte nevoia să-mi spună, și cred că va simți această nevoie, că asa e omul mereu își caută un prieten.»

Petru Hora, șef de echipă la sectorul de reparații motoare electrice, este convins că învățăcelul său, Rusalim Gheju, ar fi ajuns la o mare dezbinare cu toată lumea pentru că într-o zi s-a certat de la o nimica toată cu doi oameni mai în vîrstă, cu Brancu Corturaru și Ion Ivan-doi, că sînt patru Ion Ivan în sector, și că a trebuit să intervină el și să-i explice într-un mod mai aparte că în atelierul lor există de cînd lumea un respect pe care tinerii îl datorează bătrînilor — că de la asta ar fi început cearta și discuțiile că toți sînt egali și nimeni nu trebuie să se căciulească în fața cuiva. «I-am spus că respectul e o cinste pe care nu chiar toți bătrînii o merită. Gheju a înțeles exact acest lucru, că noi nu-i cerem nimănui să ne respecte așa, orbește. Poate că dacă n-aș fi intervenit atunci la timp și dacă nici eu, care îl am în grijă, nu l-aș fi înțeles și nu l-aș fi împăcat cu ceilalți, Gheju mai stătea ce mai stătea la noi în sector și, continuînd cearta cu cei doi și cu toată lumea în general, lume care îl dezaproba pentru lipsa sa de înțelegere și pentru o încăpățînare prostească, și pînă la urmă ar fi plecat.»

Un fapt asemănătoar l-a avut de rezolvat și bătrînul electrician Constantin Stoianovici care îl are în grijă pe Iosif Schir. «Schir al meu e un băiat bun, de treabă și respectuos, dar aflu că s-a dus într-o seară la Căminul tineretului, la o reuniune. S-a dus cu prietenul său Adam Paica. Acolo, Schir bea o bere, mai bea una, apoi încă una și pînă la urmă îi trage cîteva perechi de palme chiar lui Paica, deși acesta nu făcea nimic altceva decît încerca să-l calmeze și să-l convingă că e cazul să meargă împreună acasă. Va să zică omul meu nu știe să se oprească de la băutură și mai e pe deasupra și nervos. Pînă la urmă i-am împăcat, iar despre beție sigur că i-am ținut un fel de lecție și, după cîte știu, Schir al meu s-a dezvățat de pacostea asta care-i băutura.»

«Ce-aș mai dori eu să adaug, intervine Ion Ticfăneanțu, este că au trecut cîțiva ani de cînd ne ocupăm de tineri în acest mod. Am înțeles în acești ani că, pornind de la rezolvarea unor probleme mici, mărunte, chiar și a celor care n-au o legătură directă cu producția, vom ajunge, pe această cale a prieteniei și a omeniei, la ceea ce ne-am propus cu toții, adică o viață de om pentru fiecare om din colectivul nostru. Intr-un astfel de climat, colectivul are forță și își poate asuma în mod realist orice angajament pe care îl va îndeplini cu siguranță. În acest sens, tinerii noștri s-au angajat ca în cinstea Congresului U.T.C. să repare pentru oțelari, prin muncă patriotică, două motoare de 40 kilowați fiecare. Pentru treaba asta vom veni în două duminici la rînd, cîte patru-cinci ore, și sînt absolut sigur că nu va lipsi nimeni pentru că nimeni n-ar fi în stare să înfrunte dezaprobarea unui colectiv în care fiecare om este un om.»

VICTOR NIȚĂ ■

flacara
martor ocular

O EXPERIENȚĂ INEDITĂ:

UN SAT „ÎNFIAT" DE UN PROFESOR UNIVERSITAR

La sediul C.A.P.-ului Diniaș, doi prieteni: profesorul universitar C.V. Oprea și studentul său Arcadie Giurgev, președintele C.A.P.-ului.

Fotografie de ELENA GHERA ■

Nu departe de Timișoara, din șoseaua internațională care duce către punctul de frontieră Stamora-Moravița, se desprinde un drum județean. Pe aici trece întotdeauna profesorul Cristache V. Oprea. Prin comunele Parța și Peciul Nou, către un sat al acesteia din urmă: Diniaș. Unul din cele două autoturisme ale C.A.P.-ului, o «Dacie»-1300, se află permanent la dispoziția sa, și dacă profesorul nu se duce măcar o dată la 2-3 zile la Diniaș, spune că nu se simte bine. Nu suferă de nimic, dar o plecare, zice, îi dă sănătate. Sînt zile cînd merge în sat și de cîte două ori. Dealtfel, orice masină ar apărea în Diniaș, copiii spun: «vine profesorul».

În urmă cu doisprezece ani, Diniașul se număra printre cele cinci C.A.P.-uri slabe din județul Timiș. Într-o asemenea împrejurare s-a hotărît ca el să fie pus sub îndrumarea profesorului Oprea de la Institutul agronomic din Timișoara. La fel s-a procedat și cu altele, deși grija și supravegherea din partea unor specialiști s-au dovedit a fi rămas, în unele cazuri, destul de formale. S-a întîmplat însă că profesorul Oprea și-a luat, ca să zicem așa, rolul în serios, iar C.A.P.-ul Dinias a devenit între timp unul dintre cele mai bune din această parte a țării. Colaborarea dintre profesor și satul Diniaș rămîne exemplul cel mai fericit al unei experiențe inițiate în acest județ, interesantă prin ea însăși, dar și prin faptul că ea ar putea fi, fără îndoială, extinsă.

Profesorul Cristache V. Oprea are 70 de ani. A devenit inginer agronom absolvind fosta Academie de înalte studii agronomice din București, și tot la București și-a luat licența în științe naturale. Au urmat apoi obținerea unei alte licențe, în geologie, la Sorbona, specializarea — de asemeni în geologie — la Londra, și doctoratul, în pedologie, la Viena. Este cadru universitar de 46 de ani. Membru al Societății internaționale de pedologie cu sediul la Amsterdam, vicepreședinte al Federației europene pentru păstrarea și îmbunătățirea mediului ambiant cu sediul la Basel și membru al grupului de experți din cadrul FAO pentru problema solurilor sărăturate, reușește să-și facă timp și pentru Diniaș.

— Eu sînt de fel dintr-un sat de pe lîngă Medgidia. M-am stabilit aici, la Timișoara, cu cîteva zeci de ani în urmă. Și pe la noi se făcea greu, altădată, agricultura. Din motive aflate însă la antipodul celor de aici. Acolo nu era apă, aici a fost prea multă. Din cele 3 000 de hectare ale C.A.P.-ului Diniaș, 1 000 au fost lăcoviști iar 1 500 sărături. Nămolul de o parte, sarea de alta. Pămînt bun, fertil, cernoziom, doar 500 de hectare. În ce mă privește, pot spune că am învățat cu adevărat agronomie de cînd lucrez cu ei. Știam, desigur, teoretic, unele lucruri, dar practic nu le știam. Atît m-au întrebat «de ce» și iarăși «de ce», ca niște copii, pînă m-au descusut complet.

— Nu oamenii erau de vină, deci...

— Nu, nu ei. Sînt oameni extraordinar de muncitori, ascultători și respectuoși. Trebuia să fie însă ajutați.

Desigur, pe profesorul Oprea l-au interesat în colaborarea aceasta în primul rînd readucerea producției agricole a C.A.P.-ului la linia de plutire și, în măsura posibilităților, dezvoltarea unor performanțe. Cîteva cifre în acest sens sînt necesare. De la 600-700 kilograme de grîu la hectar la peste 4 000, iar la porumb de la 1 000 la peste 6 000 de kilograme. Acesta a fost saltul, revirimentul mult așteptat. Cum s-a întîmplat, e greu de spus. Ar trebui scrisă o carte de agronomie, și încă una aplicată la condițiile Diniașului. Cărui fapt, cărei intervenții s-au datorat, în general, reabilitarea și transformarea acestui C.A.P. dintr-unul neproductiv, care nu reușea să asigure nici măcar hrana oamenilor și a animalelor, într-o unitate de prestigiu? În această privință, opinia profesorului Oprea este clară:

— Introducerea fără zăbavă, fără teamă, fără rezerve nejustificate a **noului.** Poate că din acest punct de vedere Diniașul a fost favorizat. Venind mai la urmă, a beneficiat de mai multe noutăți. Au fost introduse aici, de exemplu, multe soiuri de plante foarte productive. Nu o dată am adus la Diniaș, împreună cu președintele C.A.P.-ului, Arcadie Giurgev, soiuri noi de grîu în cantități, cum să vă spun, atît cît să faci o colivă... Au ieșit ulterior din încercările astea sute de mii de tone, din care am dat tuturor celor deveniți între timp interesați a cultiva și ei asemenea soiuri. De fapt, tot grîul C.A.P.-ului Diniaș a fost dat, pentru sămînță, altora. Și-a oprit, bineînțeles, și C.A.P.-ul atît cît i-a trebuit.

Noul! Nu numai cel creat de alții, dar și cel creat de oamenii din Diniaș. Cum este noul soi de porumb, deocamdată fără nume, la care lucrează președintele C.A.P.-ului de aici. Am întîlnit această creație — pentru că este vorba într-adevăr despre o creație — pe un petic de pămînt, un fel de laborator în aer liber, aflat pe malul stîng al canalului Bega. Nouă ani a muncit Arcadie Giurgev și mai are de lucru încă unul sau doi pentru definitivarea caracterelor acestui porumb furajer de la care se speră o rezolvare definitivă a problemei hranei animalelor. L-a obținut din încrucișarea porumbului sălbatic cu hibridul simplu 400. Are o densitate enormă, de 7-8 tulpini la un cuib, și în ciuda acestei densități fiecare tulpină leagă rod. Practic, dintr-un singur bob de porumb răsar într-un an aproximativ 2 800. Spre deosebire de porumbul masă-verde obișnuit, care dă cam 400-500 de kilograme știuleți la hectar și 40-50 de tone siloz, acesta garantează obținerea unor producții de 30 000 kilograme știuleți respectiv 200 de tone. Este deci mai bun, mai rentabil de 5-6 ori decît cele mai bune soiuri cultivate în prezent. Un singur necaz există: nici o combină nu-l poate culege. Toate se îneacă în această masă vegetală, în această pădure de porumb cu tulpini a căror înălțime ajunge la patru metri. Dar, vorba președintelui Giurgev: atît să fie necazul nostru; vor găsi și aici specialiștii o soluție, desigur.

Pentru meritele sale excepționale în realizarea unor producții agricole, C.A.P.-ul Diniaș a fost distins de două ori cu Ordinul Muncii clasa I. Producțiile acestea au continuat să crească însă si ele au adus nu numai un val de aprecieri laudative, dar și creșterea, aproape matematică, în fiecare an, a producției globale cu 25 la sută. Altfel spus, C.A.P.-ul acesta s-a însănătoșit, a devenit chiar bogat, iar vorba că banul la ban trage și-a dovedit valabilitatea și aici. Pe de o parte datorită oamenilor, așa cum e președintele Arcadie Giurgev, care se scoală în fiecare dimineață la 5, la 6 se află la sediul C.A.P.-ului pentru a vorbi — ca un fel de raport zilnic — cu profesorul Oprea, și nu mai ajunge acasă decît seara, în jurul orei 9. Se spală, mănîncă și citește — de obicei literatură de specialitate — pînă la 1. S-a obișnuit să nu doarmă decît patru ore, întrucît, fiind și student — la cei 44 de ani ai săi — în anul întîi al Facultății de agronomie din Timișoara, știe că agricultura se face cu somn puțin, cu multă învățătură și cu alergătură la fel de multă.

Oamenii deci pe de o parte. De cealaltă parte însă banii, investițiile fără care — numai cu bunăvoința și tenacitatea oamenilor — C.A.P.-ul Diniaș n-ar fi fost scos din inerția în care căzuse. Primul impuls s-a datorat, este drept, ajutorului acordat de către stat. Dar cea mai mare parte a investițiilor finalizate aici aparține, în exclusivitate, sătenilor, care au fost ajutați atît cît să poată «dispune» pe cont propriu. Iar proiectele lor au rămas destul de ambițioase. În prezent, de exemplu, este în curs de realizare o plantație superintensivă de pomi fructiferi, mai ales măr, soiul Golden, pe o suprafață de 200 de hectare, în sistem irigat, cu conducte îngropate. După cum arată încă de pe acum, pe cele 60 de hectare plantate livada va avea cea mai mare densitate din țară și va arăta, practic, ca niște «garduri de fructe». Paralel cu pomicultura, domeniu nou la Diniaș, vor fi continuate bunele tradiții în creșterea animalelor, prin construirea unui modern complex zootehnic cu o capacitate de 3 500 de capete. Acesta n-ar urma, de fapt, decît să dea o formă unui conținut existent deja, întrucît numai în acest an, de exemplu, C.A.P.-ul va obține prin sectorul zootehnic un venit de aproape 7 milioane de lei. Este ușor de înțeles că proiectele acestea stau la baza înfățișării de mîine a satului, tot așa cum munca anilor trecuți a adus schimbarea acestui sat în bine, dotîndu-l cu toate cele de trebuință — un magazin nou, o grădiniță, o sală de spectacole cu 600 de locuri — într-un cuvînt: civilizîndu-l, înfrumusețîndu-l. Și nu este vorba numai despre o înfrumusețare exterioară, așa cum ar fi asfaltarea prin mijloace proprii a 5 din cei 7 kilometri de drumuri ale satului, lucrare ce i-a costat pe localnici mai multe milioane de lei, dar și — de exemplu — despre faptul că tuturor pensionarilor rămași singuri li se asigură gratuit mîncare caldă și întreținere!

Spuneam că pe profesorul Oprea l-a interesat în primul rînd, în colaborarea sa cu Diniasul, obținerea unor producții agricole cît mai bune. Era și firesc să fie așa. Dar, după cum se vede, nu l-a interesat numai atît. Astăzi, după experiența aceasta de doisprezece ani, poate spune: «Dacă m-aș fi dus să văd doar cum au arat și au semănat, nu făceam nimic!» Adevărul este că l-a interesat pînă la urmă totul, l-a interesat, adică, starea generală a satului. Treptat, s-a legat o prietenie cu dovezi de o parte și de alta. Pînă într-o vreme, își amintește, chiar lîngă sediul C.A.P.-ului se întindeau trei gropi imense, care arătau cu atît mai jalnic cu cît oamenii luaseră de acolo mult pămînt pentru cele 10 milioane de cărămizi necesare unor construcții. La îndemnul său au transformat gropile acelea în trei lacuri, pe care le-au populat cu pește. O lucrare economică și în același timp estetică. Era frumos acum, dar parcă mai trebuia ceva. Și, tot la îndemnul său, au plantat pe maluri un adevărat parc dendrologic, cu peste o sută de specii de arbori și de arbuști. Tot acolo au ridicat și o bază sportivă. Era mult mai frumos de data aceasta, deși parcă tot mai lipsea ceva, după părerea profesorului. Și le-a adus, în urma unei călătorii prin deltă, patru lebede. Un dar frumos, de care oamenii au știut să se bucure, și prin aceasta nu mică a fost și bucuria profesorului. La rîndul lor, sătenii s-au dovedit capabili de un act de mare frumusețe și omenie. Cu cîtva timp în urmă, ginerelui profesorului Oprea, medicul Petre Rădulescu, actualmente șeful Clinicii chirurgicale nr. 1 din Timișoara, i s-au alocat 800 000 de lei pentru a-și amenaja această clinică. Încercînd să facă însă o clinică «pentru anul 2000», deși cheltuiți chibzuit, banii s-au terminat destul de repede și mai rămăsese de făcut chiar sala de operații. Atunci a sărit satul, cu meșteri și a ridicat ceea ce și astăzi la clinica timișoreană se numește «sala Diniaș». Ca atenție și recunoștință, niciodată un țăran din Diniaș, venit la consultație la medicul Rădulescu nu așteaptă la rînd.

Intr-un cuvînt, după cum spunea profesorul Cristache V. Oprea: «Am încercat să facem împreună agricultură, iată că am și reușit, dar n-am uitat să ne predăm nu numai cunoștințele, ci și cheile sufletului.»

DUMITRU ELIADE ■

---

un strungar între oameni

— S-o știți de la mine, maistrul Alexandru Coman, că strungărie înseamnă și sculptură. Nu spun așa ca să sune frumos, este părerea mea. Și cîteodată sculptezi și oamenii din jur, nu numai metale! Nici asta nu o spun ca să folosesc cuvinte mari, m-am chinuit destul și cu acest gen de modelat, am avut și eșecuri și n-am pretenția că oamenii de care m-am ocupat eu ar fi devenit perfecți, departe de asta. Singurul lucru pe care îl afirm, pe care l-am învățat la cei 33 de ani ai mei, este că și în materie umană există, în cel mai rău caz, mai curînd rebuturi remediabile — cum spunem noi despre piesele din metal — decît rebuturi pur și simplu. Firește, nici nu vorbesc despre cei buni.

Cu cît discuți mai pe îndelete cu acest tînăr cu privirea senină și cu zîmbetul larg, optimist, maistru la secția Mașini-unelte de la Întreprinderea de mase plastice-București, cu acest om obișnuit care nu a spart nici un fel de norme și despre care nici presa nu s-a grăbit să scrie, cu atît mai mult îți dai seama cît de strașnic se ferește de vorbele mari. Se consideră, este, un om obișnuit, care își iubește colegii și meseria.

— Da, sculptură — repetă Alexandru Coman. Aceeași piesă poate ieși corectă, conformă tuturor stasurilor, și totuși să nu fie frumoasă. Veți spune că un piston nu trebuie să fie arătos, ci doar să funcționeze bine acolo unde-l pui. Adevărat, și totuși nu vă puteți închipui cum strălucește o piesă de duraluminiu dacă e lucrată cu dragoste. Lucește de parcă ar avea o lumină în ea, te vezi ca într-o oglindă. La fel și cu oțelul, doar reflexele sînt altele, amețești de bucurie cînd iese cum trebuie. La noi mecanica e în familie: tata a fost șofer pe autobuz, frații mei sînt și ei maiștri mecanici; mie nimeni nu mi-a spus ce să fac, nu m-a luat de mîini, fă asta sau ailaltă, eu singur am hotărît de mic să fiu strungar, și de atunci niciodată n-am umblat după lucrări ușoare, n-am alergat după bani, ci după măiestrie. Lucrul de serie e bănos, mulți altceva nu visează, dar ce satisfacție îți dă?

Și maistrul amețit de frumos continuă:

Cu trecerea anilor, fascinația frumosului n-a pălit la Coman, dar au intervenit răspunderi noi, deoarece ca maistru nu mai porți numai grija ta. I-au trecut prin mînă zeci de ucenici, absolvenți de liceu și băieți cu doar patru clase primare, și mai fiecare din ei prezenta o problemă care se cerea rezolvată. Unul fusese merceolog, altul magazioner, altul șef de depozit, altul lucrase ca vînzător la un magazin de piese auto — probabil de aceea își dădea aere de mare specialist — în fine, un altul se înființase de undeva din Ialomița și a debutat la atelierul de sculărie cu mătura în mînă, căci altceva nimic nu știa. Fiecare cu ideile, visurile, naivitățile sale. Cum să faci din ei o echipă? Știm, aceasta e bătaia de cap a fiecărui maistru, de la noi sau de aiurea, dar fiecare procedează în felul lui.

Alții își dădeau ifose, nu ascultau de sfaturile celorlalți muncitori: «Ce să învăț eu de la tine? Eu, om cu liceu!» Dar și pe aceștia Coman a știut să și-i apropie. Cu unul a încercat chiar și o manevră de ocolire, chemîndu-l în ajutor pînă și pe psihologul uzinei!

— La intrarea în schimb, înainte de a mă ocupa de mașini, de comenzi, mă îngrijesc de oameni, mă uit lung la ei, îi întreb, sau mă întreb eu însumi, dacă vreunul are vreun necaz. Dacă așa stau lucrurile, îi dau un lucru mai pe măsură. Poate n-o fi cu punct și cu virgulă conform regulamentului de ordine interioară, dar eu așa procedez, omul nu e strung cu butoane pe care stă scris **pornire,** totul e mult mai complicat. Odată un muncitor din echipă a lipsit în schimb, nici telefon nu mi-a dat, așadar, conform regulamentului, «absent nemotivat». Apoi am aflat că în ziua aceea își dusese soția la spital. Nu era un caz prea grav, o simplă internare. «Dar de ce n-ai venit la uzină după aceea, de ce n-ai telefonat?» «Să spun adevărul, pur și simplu în ziua aceea nu mai aveam capul la lucru». L-am înțeles, nu l-am mai pontat absent, ci «învoit cu recuperare», cu atît mai mult cu cît îl știam muncitor conștiincios și nimeni n-a ieșit păgubit. Alții mai întîrzie din cauza navetei, vin tocmai din inima Ilfovului, de la Ileana, se ivesc și alte situații, și eu mă gîndesc de două ori înainte de a sancționa. Firește, pe recalcitranți, pe leneși nu-i iert, pe ceilalți caut să-i înțeleg, să-i educ. Dacă tu îl înțelegi pe el și el te înțelege pe tine. Un muncitor din echipă, căruia i-am făcut o înlesnire într-o problemă personală, mi-a lucrat apoi în opt ore o piesă pentru care în mod normal ar fi putut pretinde 24. Iată ce înseamnă înțelegere, nu cocoloșire, nu acoperirea trîntorilor, nu «o mînă spală pe alta», ci întîi să te uiți la om și după aceea la strung.

LIONEL NIȚESCU ■

flacara
sport

sub semnul derbyului

Sîmbătă și duminică am asistat la două meciuri **de serviciu,** ca să le spun așa. Unul la Bacău, unde vîntul și lipsa de tehnică a jucătorilor ne-au silit să ne întrebăm dacă ceea ce vedeam era cu adevărat fotbal sau altceva, în sfîrșit. Adăugați la asta și arbitrajul fantezist al lui Münich și o să aveți imaginea bolii endemice ce zguduie sportul cu balonul rotund la noi în țară. Al doilea spectacol de minge a avut loc pe Giulești, fără entuziasmul de altă dată al galeriei rapidiste, timorată poate și de locul ocupat de echipa ei în clasament. **Realului** i-a dat replica o echipă elegantă, tehnică, am numit-o pe **ASA Tg. Mureș,** lipsită însă de Mureșan, adică de realizator și deci de sare și piper. În locul lui, Fazekaș (fin dribleur) și Bölöni (un rafinat al balonului) au făcut ce au putut pentru a echilibra partida care după cursivitatea jocului ar fi trebuit să aparțină mureșenilor, dar o gafă a portarului Feher chiar la începutul meciului le-a turnat plumb în picioare oaspeților și pe urmă Petcu a mărit scorul la 2-0 după o pasă excelentă a lui Manea, care-și merită un loc la **națională,** zicem noi, iar către sfîrșit Neagu, cel mai mare «luminărar» din cartierul de peste podul Grant, a rotunjit un scor nedrept.

Cam asta, plus atenția cu care am ascultat ce se întîmpla la Satu Mare, unde **Steaua** cîștiga lejer cu 2—0, și la Timișoara, locul geografic cel mai controversat al acestui an, unde, la rîndul lor, **dinamoviștii** scoteau un 4-0 în deplasare, atît de rar întîmplat în campionatele noastre. Cum a observat toată lumea,aceste două meciuri anunțau partida de mîine pe care-o vom urmări cu sufletul la gură din mai multe motive:

1) În ultimii ani, **Dinamo,** beneficiind de o formație care a dat mai mult de jumătate din efectiv **«naționalei»,** a tăvălit cum a vrut echipa militară, urmărită totuși de un ghinion fantastic (vezi meciurile recente).

2) Toamna aceasta **roș-albaștrii** sînt «unsprezecele» cel mai în formă, orice s-ar spune. Desfășurînd un joc absolut modern, cum nu am văzut de mulți ani pe arenele noastre, avînd un efectiv tînăr (cu excepția lui Vigu), această echipă va face oricum zile fripte campionilor care,la rîndul lor, nu se vor lăsa cu una cu două. Un pronostic e greu de dat, dar de data aceasta Dumitru va impune, cred eu, superioritatea **stelistă,** pentru că se află într-o formă extraordinară, rămînînd în continuare jucătorul nr. 1 din fotbalul nostru. Dincolo, la **Dinamo,** cu toată dîrzenia lui Dinu (în declin totuși) și ambiția miraculosului Nunweiller, ca să nu mai vorbim despre Lucescu plus Dumitrache (dacă s-o prezenta pe bune), caratele sînt ceva mai spre amurg. Dar ambiția, miza, și totuși acei factori necunoscuți din fotbal vor face restul.

Deci mîine, cu mic cu mare, la marele derby. Să sperăm că nu vom asista la un arbitraj care să ne facă să scriem că partida a fost condusă de o echipă de **ciocli,** ci de un trio de **cavaleri ai fluierului,** noțiune ce începe să-și piardă la noi frumosul înteles. În deschidere, două garnituri de cavalerie ușoară, le-am numit pe **Sportul Studențesc** și pe **Rapid,** vor interpreta uvertura ce poate fi la fel de pasionantă ca și partida principală.

EUGEN BARBU ■

P.S. — Întrebare: de ce nu joacă Dănilă? Nu-i destul că avem valori puține, le și risipim...

● **SATU MARE.** F.C. Olimpia-Steaua: 0-2. ● Timp frumos, tribune pline, același cîntec, un fel de imn fotbalistic: «Hai Olimpia, Hai Olimpia, hei hei/ Hai Olimpia», și o singură declarație a ambelor echipe: batem! ● Se joacă îndîrjit încă din primele minute, Iancu, atacantul sătmărean, cade artistic în preajma careului ori de cîte ori are mingea, Popescu, improvizat fundaș dreapta, e cu ochii în patru pe Zamfir. ● Dumitru aleargă peste tot. ● Încet-încet începe să se vadă diferența de valoare dintre cele două echipe, mai ales că Both și Kaiser nu fac față la mijlocul terenului ritmului de joc și rup cu pase lente sau cu driblinguri laterale elanul propriei echipe. ● Cele două goluri ale Stelei cad în numai trei minute, al doilea mai ales, marcat de Răducanu cu capul, fiind deosebit de frumos. ● F.C. Olimpia se deregleaza total, jucătorii ei par descurajați, neputincioși, cu excepția lui Helvei care slalomează de cîteva ori printre foștii lui coechipieri. ● Ar mai fi de spus că în prima repriză tușierul N. Dinescu agita stegulețul ca un conductor de tren în gara Dorohoi, ori de cîte ori steliștii scăpau spre poarta lui Bathori I. ● Repriza a doua: militarii nu mai insistă (au totuși cîteva ocazii bune de gol), mulțumiți de rezultat, iar F.C.-Olimpia, deși schimbă doi jucători, macină în gol, sub privirile triste ale localnicilor. ● Aceștia, inclusiv conducătorii clubului local îl aplaudă, sportivi, pe Dumitru, iar la sfîrșit întreaga echipă oaspete. ● Arbitrii jocului: M. Moraru 8, M. Marinciu 8 (ambii din Ploiești) și N. Dinescu (Rm. Vîlcea) 6. **(Iulian Neacșu).** ● **CRAIOVA.** O schimbare la față ca de la cer la pămînt în numai zece zile: de la o înfrîngere penibilă în meciul cu Dinamo la o frumoasă victorie împotriva echipei C.F.R. Cluj-Napoca; o transformare de aproape 180 de grade în joc, cu deosebire în modul de abordare a partidei. ● Schimbarea, mai ales de mentalitate, poate fi reprezentată simbolic prin rememorare, de două faze din meciurile amintite: 1. În meciul cu Dinamo, blazatului Marcu i-a fost arătat un cartonaș galben, drept sancțiune pentru un gest nesportiv, moment aplaudat la scenă deschisă de întreaga tribună craioveană...; 2. Duminică, la scorul de 2-1 în favoarea craiovenilor, un contraatac foarte rapid al clujenilor l-a adus pe Adam singur în fața porții goale, în poziție laterală; șutul foarte puternic al său a fost însă respins chiar de pe linia porții de un jucător de cîmp, pe nume... Marcu, apărut ca prin miracol între buturile porții părăsite de Purcaru! ● Ambiția cu care echipa craioveană a abordat partida își găsește, poate, explicații și în alcătuirea cu totul nouă a echipei «U» Craiova — o formație avînd o medie de vîrstă de numai 22 de ani și ceva, un nou căpitan de echipă (Boc) și două vîrfuri de atac de stil aproape identic (Nedelcu II și Cămătaru). Universitatea de astăzi, Universitatea lui Balaci, Crișan, Cămătaru și Purima, încearcă să-i înlocuiască în inima suporterilor echipei oltene pe Oblemenco, Strîmbeanu, Țarălungă și poate chiar Deselnicu, marii jucători de aproape un deceniu ai gazonului de pe stadionul Central. ● Ambiția «noului val» craiovean, care ține cu tot dinadinsul, așa cum am auzit, să se dispenseze pînă și de serviciile lui Oblemenco (acesta și-a anunțat retragerea din activitatea competițională (!), nefiind prezent dealtfel duminică nici la meci), a reușit de această dată să aducă echipa craioveană în postura unui cîștigător detașat, dar meciuri cu adversari atît de comozi ca și cel de duminică se întrezăresc greu la orizont. ● Arbitri: Otto Anderco (Satu Mare) 6, ajutat de I. Hönig (Arad) 6 și Cr. Teodorescu (Buzău) 8. **(Dumitru Graur)** ● **BUCUREȘTI.** Sportul — F.C. Argeș 1-0, printr-un gol marcat în min. 88, cînd nimeni nu mai spera în schimbarea tabelei de marcaj. ● Argeșenii au jucat fără Dobrin (accidentat), dar cu Radu II în formă foarte bună, el producînd prin driblingurile sale derutante multe dureri de cap apărării gazdelor. ● La una dintre aceste incursiuni Radu II este aruncat pe linia de 16 metri de apărătorul Cazan, dar arbitrul Carol Szilaghi se face că nu vede faultul! ● Tot Radu va avea golul în picior cîteva minute mai tîrziu, dar Răducanu reușește printr-o robinsonadă să arunce balonul în corner. ● Foarte sobru și eficace la acest meci, Răducanu a mai scos două mingi-gol. ● Arbitri: Carol Szilaghi (Baia Mare) 5, ajutat de N. Rainea (Bîrlad) 8 și R. Șerban (Craiova) 8. **(Emanuel Tânjală).** ● Victorie meritată a Rapidului. Scorul (3-0) departajează echipele ca ambitie. ● A.S.A. — o echipă inhibată de propriul ei talent. Preocupată mai ales să-și dovedească sieși calitățile care au adus-o in primele etape pe primul loc în clasament. Urmărind-o, fotbalul pare un joc elegant, ușor de practicat și atractiv. Cu o apărare falsă e de mirare cum de a primit pînă acum numai 14 goluri. ● Rapidul a reținut din divizia B dîrzenia, cu tot ce premerge și decurge din acest lucru. Cîteva talente: Manea, Ioniță, Petcu. În rest, vorba unui spectator — «asta-i trupa! Cu antrenorul pe care-l merită». Dealtfel, Rapidul a început să joace fotbal abia la 3-0. Deși putea fi foarte ușor chiar 6-0. Dar giuleștenii au dorit și au reușit să demonstreze cît de dificil e fotbalul. ● În minutul 20 al celei de-a doua reprize, Fazekaș trage, mingea îl depășește pe Ioniță, lîngă bară un alt jucător mureșean așteaptă — pasiv — ca mingea să intre în gol, dar ea lovește bara și Ioniță, revenit, prinde! Cîți dintre jucătorii de fotbal n-ar fi intrat cu minge cu tot în poartă?! Fotbalul — ne-a demonstrat-o mureșeanul — n-a fost scutit de la normele cavalerismului, cum părea să sugereze antrenorul rapidist Motroc, înjurînd ca orice «peluzist». ● Arbitrul întîlnirii, craioveanul Al. Ene, surprins de simplitatea fazelor fluiera (din plăcere) cînd te așteptai cel mai puțin: 4. A fost ajutat tot de nota **patru** de tușierii V. Grigorescu (Craiova) și M. Fediuc (Suceava). **(Nicolae Cristache)** ● **BACĂU.** Sport Club-F.C.M. Reșița 2-0, meci care a adus echipa gazdă între protagonistele campionatului, plasînd-o pe un loc trei, la care nu spera, dar de care se va agăța, desigur, cu dinții. ● Joc slab, cenușiu, prestat și de băcăuani și de reșițeni, cu remarca unor circumstanțe atenuante pentru oaspeți, siliți să intre pe teren fără Atodiresei, Beldeanu, Pușcaș, Filipescu și Constantin. ● Decisiv în obținerea victoriei n-a fost jocul Bacăului, încîlcit și lipsit de vreo lumină, ci aportul arbitrilor, îndeobște al centralului Münich și al tușierului Roșoga, care au tăiat parte zdravănă echipei gazdă. ● La primul gol, rezultat dintr-un penalty transformat de Volmer, mingea a căzut pe mîna lui Hergane, mascat și lipsit de orice intenție de a-și crea avantaj. Arbitrul Münich a fluierat fără nici o ezitare, așezînd un solid umăr de ajutor la edificiul victoriei băcăuane. ● El a validat și un al doilea gol, marcat de Chitaru, după ce mingea condusă de Băluță depășise cu toată circumferința linia de fund, fapt văzut de întregul stadion și de cîteva milioane de telespectatori, dar scăpînd vigilenței lui Anton Münich, cel care a hotărît victoria Sport Clubului din Bacău în meciul cu F.C.M. Reșița. ● A arbitrat A. Münich 2, ajutat la linie de I. Roșoga 4 (ambii din București) și S. Drăgulici (Drobeta-Tr. Severin) 8. **(Traian Iordăchescu)** ● **CLUJ-NAPOCA.** «U» — F.C. Constanța 0-0, primul punct cîștigat în deplasare de echipa constănțeană. ● Meci slab, în care Constanța n-a știut altă lecție decît cea a apărării aglomerate, egal cu orice preț. Pînă la urmă oaspeții s-au aflat cel mai aproape de victorie, cu cinci minute înainte de final Negoescu ratînd o ocazie unică. ● Deruta de toamnă a universitarilor continuă, ea datorîndu-se în special jocului slab al pieselor de greutate, prea șterșii Anca, Uifăleanu și Batacliu. ● A arbitrat N. Petriceanu 9, ajutat la linie de M. Popescu 9 și N. Păvălugă 9, toți din București. **(Gheorghe Amuza)** ● **ARAD.** Desprinderea de adversar nu s-ar fi produs, poate, dacă nu apărea cadoul primului gol, dăruit de Romilă II. La o fază nevinovată, ieșeanul, în loc să lovească balonul cu capul, prinde mingea cu mîinile. ● După penalty-ul executat corect de Broșovschi, echipa oaspe (cu un atac anemic) s-a apărat anevoie — primind încă două goluri. ● Fostul internațional Farmati, aflat în apropierea antrenorului Oană: «Ilie (n.n. Oană), dacă nu-ți merge atacul, nu te poți nici apăra...» ● În vădită criză de atacanți, atît de conservatoarea U.T.A. a îndrăznit să-l relanseze pe tînărul Cura, promovat de Rapid Arad, plecat fiind acum cîtăva vreme... tot de la U.T.A. Excelent la un-doiuri, a înscris și un gol. ● De la gazde au mai jucat bine Kukla și Schepp, iar de la oaspeți au plăcut Ciocîrlan și Romilă II. ● Broșovschi, jucător de talent, refuză de la o vreme să creadă că fotbalul se face numai cu muncă și seriozitate. Dovedește veleități de boxer, cam blînd privit de arbitri. ● Arbitrii: C. Bărbulescu 8, ajutat de M. Buzea 8 și Gh. Retezan 8, toți din București. **(Ion Predoșanu)** ● **ORADEA.** F.C. Bihor — Jiul, 3-0. 15 000 orădeni au ținut să-și ocupe din timp locurile în tribune și nu cred că au regretat-o pe Samantha, despăgubiți fiind din plin de elevii antrenorilor Cosmoc și Staicu. ● Am văzut duminică la Oradea un meci într-adevăr frumos, din toate punctele de vedere. În întregime frumos, din primul pînă în ultimul minut. ● Cei trei atacanți orădeni au înscris cîte un gol, fiecare în felul său. Primul, căpitanul echipei, Kun, finalizînd o fază care a produs, probabil, tahicardie în tribune, în minutul 17. Al doilea, Suciu, și-a spălat niște păcate în minutul 45 (cîteva secunde înainte de pauză!!), reluînd scurt, ca o lovitură de pumnal, mingea centrată de Ghergheli în careul mic. În minutul 61 a fost rîndul lui Florescu să împingă prompt în poartă o minge plasată impecabil de Suciu la 2-3 metri de poartă. ● Arbitrii jocului: C. Ghiță (Brașov) 8, asistat la margine de I. Rus (Tîrgu Mureș) 9 și T. Moarcăș (Brașov) 8. **(Mircea Fodoreanu)** ● **TIMIȘOARA.** Politehnica-Dinamo 0-4. Fără îndoială că în deplasare un asemenea scor se înregistrează destul de rar. Dar trebuie să spunem că timișorenii nu au jucat totuși chiar atît de rău, așa cum am fi tentați să credem. Mai exact spus, învinșii au legat pasele cu suficientă dezinvoltură, au alergat mult, au avut perioade cînd au stăpînit mijlocul terenului, s-au apropiat periculos de careul advers, dar le-a lipsit decizia, după cum le-a lipsit și omul care să străpungă ultimul zid dinamovist. Doar fundașul Păltinișan a fost singurul care a avut «îndrăzneala» să tragă la poarta apărată de Ștefan și Constantinescu, aceștia oprind în ultimă instanță, fiecare cîte o dată, șuturile trimise către goluri aproape sigure. ● În ceea ce privește golurile dinamoviste, Jivan poate fi considerat coautor la primul și-al treilea, cel de-al doilea fiind însă un gol imparabil, pentru că Dudu Georgescu a deviat în plasă un violent șut expediat spre poartă de Custov. Și golul patru s-a datorat în exclusivitate jocului foarte bun practicat de Dinamo, adică pase lungi și exacte, viteză, mobilitate și control al balonului. Cu un asemenea joc, învingătorii ar fi putut majora scorul, dar s-a opus arbitrul de margine T. Andrei, care a semnalizat cîteva ofsaiduri imaginare, dar, la scorul de 4-0, dinamoviștii n-au mai reclamat injustețea deciziilor. ● În lumina acestui rezultat, dar mai ales a jocului desfășurat, Sandu Gabriel, Sătmăreanu II, Radu Nunweiller, Dumitrache, Dinu și Custov se anunță a fi piesele cele mai în formă ale echipei care mîine va înfrunta actualul lider, Steaua. În perspectiva acestui derby, foarte interesantă ni se pare a fi confruntarea dintre Zamfir, impetuosul extrem stîng al steliștilor, și fundașul dreapta al dinamoviștilor, Mateescu, care mîine nu va mai juca,probabil, tot atît de ofensiv cum a jucat la Timișoara. ● Arbitrii meciului: Vasile Topan 7, ajutat la linie de I. Cîmpeanu 7 (ambii din Cluj-Napoca) și T. Andrei 5 (Sibiu). **(Victor Niță) P.S.** După meci, am avut nefericita inspirație de a încerca să discut cu unul din însoțitorii echipei Dinamo, Paul Moga. Spre neplăcuta-mi surpriză, numitul Moga și-a permis — în numele cui?, cu ce competență?, cu ce drept?, — observații jignitoare la adresa revistei noastre. Este regretabil că într-o perioadă în care Dinamo face lăudabile eforturi pentru a se prezenta cît mai bine, la nivelul locului și renumelui pe care-l ocupă în fotbalul nostru, revista noastră subliniind, de pildă, meritele acestui «11» în partidele de la Craiova sau Timișoara, se găsesc în jurul lui oameni care oferă nefericite exemple educative jucătorilor.

DIVIZIA B

● **PLOIEȘTI.** Prahova — F.C.M. Galați 1-0, un nou rezultat bun al echipei antrenate de R. Catană. Pasiunea ploieștenilor a rămas intactă pentru fotbal, peste 20 000 de spectatori ținînd să asiste la derbyul primelor două clasate în seria I. Meciul a corespuns așteptărilor — fiind nu numai disputat, ci chiar de bun nivel tehnic. Prahova, avînd în formație doi jucători de mare experiență — Moldoveanu și D. Nicolae (cel mai bun de pe teren) — a obținut în cele din urmă o victorie meritată, grație unui gol splendid înscris de Răuț în prima repriză. **(Cornel Ionescu)** ● **CRAIOVA.** Antrenorul Șt. Coidum, după meci: «Auzisem multe despre — să-i zicem — noul stil de joc al echipei Progresul: cu numai trei jucători pe fund. N-am crezut totuși că și în deplasare progresiștii vor juca tot așa — dar m-am înșelat. Admir munca antrenorului Mateianu, însă îmi dau seama perfect că are noroc de cîțiva «doxari» (jucători cu ...cap — n.n.!) în echipă, care pot să înțeleagă și să aplice atît de bine sistemul preconizat de antrenor.» Meciul în sine a fost foarte disputat, de bun nivel tehnic și spectacular — plăcînd celor cîteva mii de spectatori prezenți. A învins în cele din urmă Electroputere, echipa cu Bîtlan, Dașcu și Tacoi, condusă de inimosul Ștefan Coidum, pentru că a reușit să fructifice prin Stăncescu una din ocaziile create, dar ratate vreme de 75 de minute cu multă ușurință, mai ales de tînărul Cîrțu. Progresul a avut la scorul de 0-0 o mare ocazie de gol, prin Tevi — singur pe contraatac, a trimis balonul afară. **(Dumitru Grecu)** ● **CÎMPIA TURZII.** Al șaselea rezultat de egalitate — din șase partide disputate! — al echipei Șoimii Sibiu în deplasare. Meciul a fost frumos, mai ales în prima repriză. Remarcabilă atmosfera de sportivitate din tribune și de pe teren. Corect, arbitrajul lui Tudorel Leca din Brăila. **(H. Pop).**

DUPĂ ULTIMA LOVITURĂ DE GONG!

● Așternem pe hîrtie aceste rînduri la cîteva ore după ce crainicul finalelor campionatelor de box,Ion Argăseală,a anunțat ultimul învingător al «naționalelor»:C. Dafinoiu. Nu putem să trecem cu vederea unele amănunte — importante — care după părerea noastră au știrbit în parte marele «cap de afiș» **C. Cuțov-P. Dobrescu.** Într-adevăr, a fost un meci de mare atracție în care cei doi dinamoviști au făcut o serioasă risipă de energie. Păcat însă că arbitrul **V. Cazacu,** unul din valoroșii noștri «cavaleri ai ringului»,a fost depășit de rapiditatea ostilitățilalor. Cazacu a fost «furat» de meci și nu l-a numărat pe Cuțov atunci cînd trebuia, la timpul potrivit. El a făcut acest lucru prea tîrziu, cînd campionul nostru sleit și nerefăcut a suferit o adevărată corecție, fiind salvat de gong. Cazacu nu a făcut-o nici în rundul 3, cînd Cuțov avea arcada stîngă deschisă pe o porțiune de 5 cm. El trebuia să ceară imediat avizul medicului de serviciu. Întîlnirea, cîștigată cu 3-2 de Cuțov, a arătat două lucruri; a) Cuțov este foarte vulnerabil în prima repriză, deoarece se încălzește greu; b) Paul Dobrescu, deși nu posedă pe plan internațional eficacitatea lui Cuțov, oferă totuși meciuri mari în compania colegului de sală cu care se acomodează de minune. O declarație semnificativă a antrenorului lui **C. Dumitrescu** (Dinamo): **«Nu mă interesează învingătorul. Nu vreau să comentez decizia. În viitor voi interzice un nou meci C. Cuțov-P. Dobrescu».** ● Cea de-a 46-a ediție a adus în ring mulți tineri chemați din care însă prea puțini pot fi aleși. ● Dintre cei reprezentînd tînăra generație trebuie remarcați T. Ghinea (Steaua) și F. Livădaru (Steaua). ● Fostul campion european A. Dumitrescu (Steaua) — deși a cucerit titlul de campion — nu mai practică boxul din trecut. ● O revelație: tînărul Marin Vișan (Tîrgoviște), antrenat de Gh. Badiu, care cu numai 10 meciuri trecute în palmares a reușit să-l țină în «șah» pe internaționalul Remus Cosma. ● Dintre boxerii tineri care s-au remarcat la categoriile superioare pe primul plan se înscrie dinamovistul Valentin Vrînceanu (semigrea). ● Cel mai bun arbitru al campionatelor a fost **C. Chiriac,** iar cei mai slabi **V. Șchiopu, V. Popescu** și **D. Petrișor.** ● O notă bună pentru pugiliștii secției Litoral Mangalia, pregătiți de antrenorul Victor Plîngebani. ● În general boxerii noștri neglijează total apărarea. În acest sens este suficient să arătăm că în prima gală a semifinalelor, deci după ce s-a făcut o serioasă triere, în 10 întîlniri arbitrii din ring au consemnat 13 trimiteri la podea. Foarte mult, cifra arătînd cît de insuficient știu să se apere boxerii noștri. ● C. Gruescu, 30 de ani, învins net de Robu Niță, va continua să boxeze, fiind selecționat pentru echipa națională care va face deplasarea în noiembrie la Teheran. ● Vom participa la J.O. de la Montreal cu o echipă completă? Iată întrebarea care se pune după campionatele naționale. Probabil că nu. Nu dispunem de elemente capabile să ne reprezinte pe ringul olimpic la toate cele 11 categorii.

racul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. (80)

bucuria revederii sau viața ca petiție

Sînt mulți oameni care cred că viața nu-i decît o singură jalbă, o încercare de a obține ceva în dreapta sau în stînga pentru ei, personal, sau pentru cei dragi și apropiați. O revedere cu un prieten din copilărie mi-a demonstrat încă o dată tristețea și consistența acestui adevăr. Ne revedeam după douăzeci de ani și numai după două-trei clipe de tandre nostalgii și amintiri reciproce prietenul tăbărî asupra mea cu tot felul de jalbe. Avea la îndemînă un program foarte vast. Totul i se părea posibil, nu găseam la el nici o iertare. Ceea ce omenește m-a izbit, hai să zicem în mod plăcut, era aria foarte diversă a problemelor pe care credea că le va rezolva cu ajutorul meu. Că să-i fac rost de-o sonerie, că alea din comerț nu-i plac. Și de la sonerie trece direct la probleme mult mai gingașe, să-i fac rost, nici mai mult, nici mai puțin, de un soț inteligent, rumen și bine plătit, pentru una din numeroasele lui fiice. Speram și eu ca orice ființă omenească, mă rog, ca jalbele să ajungă la un sfîrșit, dar el cutreiera ca Atila toate posibilitățile. Soacra lui, femeie altfel de treabă și analfabetă, lucrează la un roman. N-aș putea eu, după ce aș asculta observațiile bătrînei imprimate pe magnetofon, să le transcriu și să fac din ele o capodoperă? Nu cunosc eu un zugrav? Nu cunosc eu pe cineva de la telefoane? Nu cunosc eu pe cineva care ar putea să-i rașcheteze parchetul?

Ascultam cu bunăvoință și uimire doleanțele vechiului meu prieten și vedeam cum calcă în picioare toate amintirile din graba de a ajunge cît mai repede în poiana interesului. Ciudat e că adeseori relațiile dintre oameni se preschimbă numai în iluzia unor interesuri reciproce.

Conștient de ideea reciprocității, prietenul frumoasei mele copilării s-a simțit și el dator să vină cu ceva, să nu stea cu mîna goală în fața amintirilor.

— Dacă tu-mi găsești un soț pentru fiica mea, îți dau și eu gogoșari de casă...

E adevărat că schimbul mi se părea echitabil, eu să îi aduc fericirea adorabilei lui fiice, iar el să-mi asigure mie gogoșarii de care niciodată n-am avut nevoie și de care întotdeauna m-am dispensat fără șovăire.

— Eu renunț la gogoșari..., i-am spus eu cu o voce tragică.

Faptul că eu nu participam la tîrg l-a întristat foarte mult. Am văzut pe fața lui buhăită, rumenă și eternă, semnele sigure ale îndoielii. Dacă ăsta nu cere nimic de la mine înseamnă că nici eu nu pot să cer nimic de la el.

Era convins că, odată cu gogoșarii refuzați cu atîta vehemență de mine, fericirea fiicei era în cumpănă... Și poate că avea și dreptate.

TEODOR MAZILU ■

RIDENDO

„puterea dragostei"

Tatăl și mama își așteaptă fiica să se întoarcă de la cinema. Fiica întîrzie. Nimeni nu poate descrie îngrijorarea care-i cuprinde pe un tată și o mamă cînd fiica lor întîrzie de la cinema. Nici chiar eu. Ei se plimbă prin casă și-și dau pumni în cap: de ce au lăsat-o, de ce, cînd în cartier a existat cazul unei croitorese a cărei fiică s-a dus la cinema și a fost găsită după trei zile ca vai de ea? Dacă... În sfîrșit, soneria. Fiica a sosit cu o întîrziere de aproape două ore. E îmbujorată. În urma ei intră un tînăr cu o înfățișare foarte ciudată și foarte timidă. Ce e cu acest tînăr? Fiica dă explicații: din întîmplare au stat alături la film, apoi s-au plimbat prin parc, s-au îndrăgostit și...

— Mamă, să nu te sperii, noi doi am hotărît să ne căsătorim.

Mama și tatăl cad pe scaune, leșinați. Ei, care fuseseră, la vremea lor, prieteni platonici cinci ani și logodnici activi patru ani, nu puteau pricepe cum a fost posibil ca în cîteva ore fiica lor să cunoască un tînăr, să se îndrăgostească de el și să decidă căsătoria. Nu, așa ceva ei nu puteau înțelege, ei simțeau că înnebunesc, că-și pierd mințile.

— Dar cum e posibil, cum e posibil?, urlă tatăl, aproape dement.

— Tată, încearcă să fii demn, îl sfătui fiica. Nu uita că eu sînt o ființă modernă, un om al ultimului pătrar al secolului douăzeci. Uneori, pentru o mare iubire nu e nevoie decît de o privire. Nu uita de Romeo și Julieta.

— Te rog!, urlă mama. Fără exemple din literatură! Dacă vrei să discutăm cu exemple, ia-le din viață.

— Din viață l-am luat pe el, spuse fata, simplu. Îl iubesc. Mamă, ce sublim e acest sentiment!

Tatăl și mama se priviră reciproc. Gluma se îngroșa. Ce era de făcut? Îl priviră atent pe tînăr: individul părea suspect: îi tremura o mînă, i se mișca o ureche și avea un singur ochi. Dar măcar cine era, cîți ani avea, ce meserie avea, ce școală urmase?

Tînărul își înălță o sprînceană și-și flutură o ureche.

— Ce e aceea școală?, întrebă el.

— Școala este acea instituție unde copiii și tinerii învață tot felul de lucruri folositoare despre și pentru viață, răspunse tatăl, după care i se adresă mamei: fii atentă, tipul nu știe nici ce e aceea o școală, trebuie să fie un mare derbedeu, abia acum observ că e îmbrăcat în pantaloni scurți.

— Dragă, zise mama către fată, băiatul acesta nu mi se pare normal, are partea dreaptă mai jos decît cea stîngă.

— Mamă, mie mi-e drag și cu acest defect. Cîte femei superbe nu au iubit pătimașe bărbați fără o mînă, un picior, o ureche, un nas sau o gură! Crezi că Napoleon era mai frumos decît el?

— L-ai întrebat cum îl cheamă, dacă are părinți, de unde e?

— Cînd era să-i pun atîtea întrebări și ce rost avea?

— Totuși, nu știi nimic despre el? Nimic? Te măriți cu un necunoscut? Cu un individ de pe altă lume?!

Fata izbucni în rîs.

— Ați ghicit: e de pe altă lume. De pe altă planetă. E extraterestru.

Cei doi părinți căzură de pe scaune. Apoi se îngălbeniră de spaimă. Extraterestru! Doamne, să nu le facă ceva, să nu-i stringă de gît, să nu considere că l-au jignit... Deveniră mai prudenți și mai amabili, nu cumva să-l enerveze.

— Ia loc, dragă, nu sta în picioare, îl pofti tatăl. Cînd ați venit, cum ați călătorit, cum ați...

Tînărului i se aprinse o lumină în frunte și le povesti pe scurt că e de pe planeta numărul cutare, că a venit împreună cu familia sa formată din doi părinți și patru sute zece frați și surori și că se duc să-și facă concediul în nu știu ce galaxie și că s-au oprit aici doar în trecere. Curios, tatăl continuă cu diverse întrebări, vroia să știe mai multe despre el, despre familia lui, despre existența lor de extratereștri.

— Și voi sînteți mamiferi? Adică copiii cine-i naște: femeia sau bărbatul?

— Depinde cine are timp, răspunse tînărul, sec, ceea ce pe mamă o făcu să rîdă.

— Interesant, interesant, zise tatăl. Scuză-mă că te întreb și alte lucruri despre voi. De pildă, despre relațiile dintre părinți și copii. Ascultă copiii sfaturile părinților, au respect față de cei care i-au născut și crescut? Te întreb aceste lucruri deoarece am citit într-o carte științifico-fantastică despre o planetă unde copiii se nasc mai înțelepți decît părinții lor și, pe măsură ce îmbătrînesc, părinții primesc educație din partea copiilor. De pildă, la voi, copiii, cînd vor să se căsătorească cer consimțămîntul părinților?

— Nu. Invers.

— Adică părinții cer consimțămîntul copiilor?! Foarte interesant. Foarte interesant. Dar, dragul meu, dacă voi, după cîte înțeleg, nu aveți școli, de unde acumulați învățătura necesară pentru viață?

— Ne naștem cu ea.

— Bravo! Înseamnă că sînteți niște ființe extrem de evoluate. Dealtfel, tot în cartea pe care am pomenit-o se spunea că pe planeta respectivă ființele respective au buzunarele pline cu pastile pentru toate cele șapte arte. Dacă vor să vadă un film, iau o pastilă, închid ochii și văd filmul în ei înșiși. Dacă vor să vadă o anumită piesă de teatru sau să citească o carte procedează la fel. Și la voi e tot cu pastile?

— Nu. La noi e cu prafuri.

Tatăl și mama erau încîntați. Tînărul făcuse o impresie bună. Era isteț, nu vorbea mult, părea dintr-o bucată. Ce dacă arăta cum arăta, ce dacă era de pe altă planetă? S-ar putea ca fata lor să fie fericită cu el. Dealtfel, ea încă de mică avea o vocație cosmică, se uita mereu după stele, sărea de pe balcon, făcea planorism. În fond, de ce n-ar fi ea pioniera căsătoriilor interplanetare, de ce să nu intre ea în manuale și în dicționare?

— Draga mea, rosti tatăl, solemn, aveți consimțămîntul nostru. Duceți-vă și faceți-vă Wassermann-ul.

Aici se ivi prima încurcătură: tînărul nu avea sînge. Așa erau ființele pe planeta lor. Mă rog, o să dea ea sînge de două ori. A doua încurcătură: el trebuie să plece de îndată, familia îl aștepta îngrijorată, era pilotul principal al astronavei, fără el nu puteau decola. Dar nu-i nimic, se duce cu ei pînă în galaxia respectivă și se întoarce imediat, după care se va stabili aici cu fata și vor întemeia o familie trainică și cu mulți copii. Ce înseamnă că se va întoarce imediat, cît va dura asta?, s-au interesat părinții. O sută de ani, a răspuns tînărul, lăsîndu-i încremeniți. Da, o sută de ani. De ce au rămas atît de uimiți? I-au explicat că o sută de ani e mai mult decît o viață de om, dar el n-a înțeles nimic. La ei, ființele erau nemuritoare. Deci și el era nemuritor. Ce conta la un nemuritor o sută de ani?

Părinții cugetară ce cugetară, după care deciseră să-și retragă consimțămîntul. Nu, fiica lor nu putea să-l aștepte o sută de ani, îi cerea un sacrificiu prea mare. Le pare rău, dar așa ceva nu se poate.

Atunci sări fata și strigă, pătimașă:

— Dragul meu, nu asculta ce spun ei. Eu te voi aștepta! Voi învinge toate granițele biologice și te voi aștepta. Îți voi dovedi că fidelitatea unei pămîntene îndrăgostite nu cunoaște limite și că demnitatea ei e mai presus de orice. Mergi sănătos și să nu uiți nici o clipă că aici, pe această planetă, o inimă omenească bate numai pentru tine. Drum bun! Te aștept peste un secol. Grăbește-te!

Tînărul plecă. În urma lui se lăsă o tăcere îndelungată. Într-un tîrziu, tatăl o întrebă pe fată:

— Cum se numea filmul la care v-ați cunoscut?

— «Puterea dragostei», îi răspunse aceasta, gînditoare.

Tatăl îi șopti mamei la ureche:

— Fir-ar ea a naibii de artă!

ION BĂIEȘU ■

POȘTA RACULUI

YONELLA NYNA JULFAN: Talentul, cînd există, se recunoaște chiar și în erori. Bunăoară, în versurile: «Te iubesc estrem de mult/ Xtraniu!/ Ce evenement plăcut/ Xtraniu...» (Totuși dacă scrieți **iubesc** cu **s,c,** de ce refuzați să scrieți **estrem** cu **x**?)

PARASCHIV DOVIDICIU: Poezia dumneavoastră abundă de «înfiorări», «chemări», «fremătări». De unde vă vine concepția asta? Dumneavoastră nu sînteți atent și la realismul din jur?

DICHICI FLORIN: Pentru că ne somați cu atîta necruțare vă publicăm, deși nu este în interesul dv.

«FATA E BOLNAVĂ, OARE VA MURI?»

— elegie —

Poetul e un înger
iar fata e bolnavă!
Pe fruntea ei de ceară
O flacără-i, suavă!

Poete! zise fata
Eu știu că mă iubești
Dar peste șapte zile
Voi fi cum nu dorești...

Ei, ce-ați cîștigat, tovarășe Dichici?

JEAN JIVAN: Ne scrieți că lucrați pe un șantier, că v-ați îmbolnăvit grav de ulcer, că sînteți internat în spital de unde, cu trei ore înainte de operație, ne-ați trimis plicul cu poezii. Sîntem cu atît mai impresionați cu cît versurile dumneavoastră pulsează de optimism: «Muncim mereu/ deși nu-i greu!/ Pe șantiere naționale/ printre poteci și căprioare/ izbim cu barda-n minereu!»... Vă dorim multă, multă sănătate.

GEORGILĂ MÎRFU — PLOIEȘTI: Aflăm din scrisoare că sînteți ceferist (șef de tren), că scrieți poezii «numai în timpul neafectat serviciului» și că, deși îndrăgiți din tot sufletul «pe toți poeții», n-ați schimba viața dumneavoastră cu soarta lor. Aveți dreptate. Decît un poet care nu e nici șef de tren mai bine un șef de tren care scrie și poezii.

AL. MONCIU SUDINSKI ■

FABULA RASA

recorduri

Noul președinte al clubului sportiv la prima ședință de analiză a muncii:

— Cît se aruncă la disc?

— 42 de metri.

— Să se arunce 50! Cît se sare cu prăjina?

— Patru metri treizeci.

— Să se sară 5! În cît se aleargă suta?

— În 10,9.

— Să se alerge în 11,2!

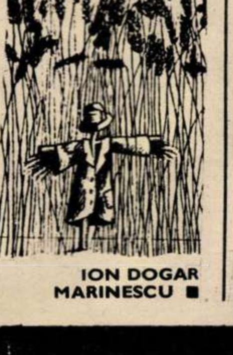

ION DOGAR MARINESCU ■

CULMILE PENIBILULUI

u-hu-hu ! ei da: ești tu !

Se făcea că eram mai tînăr și mult mai încrezător deci decît sînt astăzi în șoapte de iubire și în jurăminte de fidelitate. Se mai făcea că pluteam imponderabil și beat de tinerețe pe spinarea moale-moale, ca o saltea Relaxa pentru export, a unui nor cumulus cînd, deodată, am simțit așa o adiere dulce, ca un zvon de viori într-un preludiu la unison. Am închis ochii toropit de un sentiment ambiguu ca o așteptare a lui Godot, convins că se va întîmpla ceva minunat și irepetabil cu mine. Și, într-adevăr, o voce sublimă, de o dulceață necunoscută pînă atunci, care mă învăluia stereofonic, din toate părțile, și care, lucru ciudat, semăna cu vocea Corinei Chiriac, mi-a scuturat toată ființa imaterială întrebîndu-mă: *Cine-i ziua mea cu soare,/ Pentru care mă trezesc?/ Cine-mi face sărbătoare,/Din minutul ce-l trăiesc?* Am deschis ochii încercînd să aflu de-i vis sau aievea și... minune, alături, pe un alt nor cumulus, plutea într-un nimb irizat o superbă nimfă a înălțimilor, cu coada de pește, și îmi cerșea, cîntînd cu vocea știută a Corinei Chiriac, răspunsul: *«Cine-mi schimbă-n așteptare/ cel din urmă-al serii gînd?/ Și la orice supărare,/Cine-aduce pomii-n floare/ Cu un simplu «da» sau «nu»?!* Mă hotărîsem, eram deci gata să-i spun *da* din toată inima: «Eu sînt acela sau aș vrea să fiu», convins că nimfa-mi cerșea răspunsul ca pe un cuvînt magic care ar putea-o elibera de un străvechi și greu blestem. Cumplită deziluzie: nimfa, deodată foarte tristă, recunoaște: *Ce ușoară ghicitoare!* Apoi vîntul se porni să sufle sinistru: *U-hu-hu!* și nimfa se transformă într-un balaur care, cu șapte capete vărsînd flăcări, mă arde-n față acuzator: *Ei, da, ești tu!*

M-am cutremurat, m-am prăvălit într-o cădere nebună, luciferică și... mă trezesc. Crainicul anunță: Corina Chiriac a interpretat pentru dumneavoastră «Ce banală ghicitoare!», muzica și versurile de H. Mălineanu. Mă ridic scăldat într-o sudoare rece și cu ultimele puteri închid, răsuflînd ușurat, radioul.

CONSTANTIN I. VASILESCU ■

IVAN KANEV

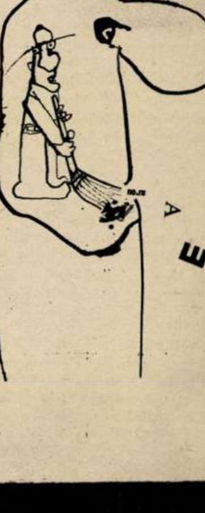

flacara

seriale

REȚEAUA DE POLIȚIE A LUMII MODERNE (13)

„cîrtița" în acțiune

In vara anului 1970 Interpol a reușit să introduca o «cîrtiță» în Mafia de la Milano. Pînă atunci, ani de-a rîndul, încercările similare eșuaseră. Grupul de «caizi» misterioși, necunoscuți care dirijau din umbră puternica organizație criminală cu sediul central în metropola din nordul Italiei erau foarte prudenți. Nimeni nu putea să intre în legătură directă cu ei. Aveau o duzină de «antene» prin care făceau recrutarea «operatorilor» proaspeți. Terenul preferat pentru recrutare erau porturile Genova și Marsilia, unde veneau din fostele colonii, din fostele zone de luptă, mii de oameni declasați, fără lucru și fără speranțe, gata să cheltuiască prin cîrciumi sordide și cluburi clandestine ultimii gologani adunați din infracțiuni.

Fiecare nou intrat în organizațiile mafiote trebuia să aibă un cazier foarte amănunțit, de felul cazierelor de la poliție, dar cu scop exact invers. Mafia căuta oamenii nu pentru a-i smulge din impas, ci, dimpotrivă, pentru a-i înfunda mai adînc. Numai în felul acesta reușea să aibă «operatori» fideli cărora, după o lungă serie de infracțiuni murdare sau de crime, le era aproape indiferent ce se mai întîmplă cu ei. Un loc notoriu de întîlnire și de recrutare era cafeneaua «La Palma» din periferia de vest a portului Genova. Altul, bistroul lui «Mèméne» din Marsilia. Polițiile locale cunoșteau bine ambele localuri, știau că sînt «anticamere secrete» ale organizațiilor de gangsteri, dar nu puteau întreprinde nici un fel de acțiune legală împotriva lor. Clienții nu făceau scandal, aveau acte la ei, beau ce beau, plăteau, plecau cuminți după ce stăteau de vorbă cîteva minute. Realmente, ireproșabili...

Totuși, în cîteva momente de convorbire, interlocutorii din cîrciuma genoveză «Palma» vindeau informații despre viitoarea lovitură de la Milano sau Torino, primeau ordine riguroase, unde să se afle și ce anume să facă, pentru a deruta poliția, în timp ce alți «operatori» dădeau, prin apropiere, «lovitura cea mare». Aproximativ aceeași schemă funcționa și la Marsilia. Acolo se recrutau, de regulă, «killeri», asasini tocmiți pentru crime ce urmau să fie săvîrșite la mare depărtare, în Suedia sau în Statele Unite, la Hamburg sau la Paris. Prioritate la «recrutare» aveau foștii luptători din «Legiunea străină», dezertorii de pe fronturile din Vietnam, infractorii evadați de prin închisorile sud-americane.

Sistemul acesta de lucru dădea Mafiei vest-europene posibilitatea să organizeze lovituri în afara oricărei bănuieli. Este adevărat că un număr oarecare de «operatori» erau descoperiți de poliții, arestați și anchetați cu severitate, dar chiar dacă «operatorii» aceștia «se așezau la masă», adică făceau mărturisiri complete, ei știau prea puțin sau nimic din ceea ce îi interesa pe comisari. Primiseră, în cîrciumi sau pe la colțuri de străzi, ordine asupra felului cum vor lucra. Odată spargerea sau crima săvîrșită, produsul infracțiunii dispărea, era expediat spre destinații secrete. «Operatorii» primeau plata tocmită — nimica toată — și erau siliți să se mulțumească. La primul protest, alți «operatori» deveneau «săbii», adică eliminau prin orice mijloace, inclusiv prin gloanțe sau pumnale, pe «operatorul» periculos.

Se știau, în detaliu, toate mecanismele acestea, totuși la criminalii din capul organizațiilor nu se putea ajunge. Mafia își ascundea, își apăra «caizii», din interes sau de frică. Unicul drum către acești «caizi» era subteran. Pentru a-l străbate era nevoie de o «cîrtiță» foarte bună, fără pată, «fără teamă de dracu sau de moarte».

Așa cum o arată chiar numele, «cîrtița» trebuia să intre în «casă», adică în organizația mafiotă, să lucreze pentru ea, să convingă pe «caizi» că este profund devotată «cauzei». Aceste condiții nu se puteau reuni decît după ani întregi de «dublă acțiune» nedescoperită. Interpol avea în arhivele sale o listă din nenorocire lungă de «cîrtițe» care fuseseră descoperite de mafioți și asasinate fără milă, ba chiar cu o anumită publicitate, pentru a-i speria de «trădători».

Din această cauză, inspectorul de poliție Franz Kollmar, unul dintre cei mai buni polițiști din centrala de la Wiesbaden a lui «Bundeskriminalamt», a studiat amănunțit documentele privitoare la organizațiile «mafiote» și la felul cum au încercat «cîrtițele» să se strecoare în ele — s-a plictisit de atîta lectură, și-a ras barba și mustățile care-i crescuseră în doi ani de documentare și, dintr-o dată, fără nici un act la el și fără vreun ban în buzunare, a plecat ca ajutor de bucătar pe un vapor care transporta mărfuri și pasageri de la Hamburg la Rio de Janeiro.

Lovit subit ca de o nebunie, Kollmar a furat hainele, banii și actele bucătarului-șef de pe vapor, s-a strecurat, numai el știe cum, de pe vas și a dispărut, noaptea, în labirintul de străzi din portul Rio, fără să i se mai poată da de urmă. Viața pe care a dus-o fostul inspector de poliție nu poate fi descrisă. Lipsesc toate datele. Trebuie că împins de foame, atras de noii săi prieteni din mahalalele de la Rio și Sao Paolo, a coborît, fără să vrea, toate treptele declasării sociale. A zăcut vreo două luni în casa unei femei de moravuri foarte ușoare. S-a bătut, a mîncat bătăi serioase în loc de hrană, a slăbit ca un hering uscat, din nou și-a lăsat barbă, iar a ras-o, în cele din urmă și-a aranjat o mustăcioară fină, subțire, pe marginea buzei de sus. Se putea jura că este un tînăr și frumos brazilian, mai ales că s-a îmbarcat pe un vapor destul de luxos și a plecat către Europa ducînd de braț o venerabilă matroană dornică de plimbări și de aventuri.

În aceste condiții a debarcat «Franzi» Kollmar la Genova, cu antipatica lui cucerire. Trei luni s-au plimbat prin peninsulă, au locuit în marile hoteluri, au făcut plajă, pînă cînd matroana n-a mai avut nici un ban, s-a pomenit urcată pe puntea unui vapor murdar și expediată înapoi la Rio de ingratul ei partener. Cînd s-a văzut singur pe cheiul îngust din Livorno, unde îl adusese ciudatul său itinerar italian, Franzi a inventariat economiile, a verificat costumația și «instrumentele speciale» cumpărate la Sao Paolo din vreme și s-a declarat mulțumit. Pentru început, s-a angajat cu ziua ca figurant la niște studiouri cinematografice de periferie, unde se turnau filme porno. În timpul week-end-urilor făcea scurte excursii la Pisa și la Perugia ca un adevărat amator de artă ce devenise — mai ales de podoabe artistice de prin catedrale și de prin frumoasele campo-santo, cimitirele pisane.

Prima lovitură a dat-o într-o zi de duminică, îndată după ora amiezii, cînd toată lumea tocmai ațipise, pentru «siesta». A deschis cu instrumentele de la Sao Paolo o ușă laterală a catedralei, nu s-a interesat de tablourile și statuetele aflate la vedere, ci a intrat în subsol, la depozitul secret, unde se păstrau obiecte de artă scoase din morminte foarte vechi. A umplut un sac de voiaj. A stat pitulat într-o firidă pînă s-a așternut bine întunericul peste străzile înguste din Pisa, apoi a coborît acrobatic pe un șnur de nailon anume confecționat. După ce a constatat că este singur prin împrejurimi, a tras jos și sacul de voiaj cu prada. A luat trenul pînă la studioul din Livorno, acolo și-a camuflat mai bine podoabele furate, le-a adăugat cîteva inele și brățări șterpelite de la fetele din studio, s-a suit la volanul unui automobil elvețian, parcat lîngă studio de un turist distrat și a pornit, fără grabă, către nord.

Furtul săvîrșit de Franzi a făcut senzație. Hoțul se dovedea foarte abil, priceput în artă, excelent acrobat, posesorul unor mijloace tehnice foarte moderne. În urma lui lăsa regretele midinetelor și figurantelor de la studiourile livorneze, nedumerirea polițiștilor italieni care nu puteau identifica pe spărgător — și mirarea unor «caizi» din nordul Italiei că un necunoscut operase în «teritoriul» lor fără cea mai mică înțelegere prealabilă... În consecință, «caizii» s-au hotărît să-i întindă o cursă «clasică», anume să-l pîndească pe spărgător pînă cînd acesta se va hotărî să-și vîndă «marfa». Pentru astfel de «mărfuri» nu există prea multe «piețe». Hoții au nevoie de bani, au nevoie de indicații precise asupra modului cum pot trece frontierele în contrabandă, prin locurile și pe cărările de «pasă». «Caizii» au transmis ordine stricte, pe la toate aceste puncte de «pasă» și pe la toate gazdele de hoți, să dea spărgătorului de la Pisa ajutorul pe care, eventual, îl va cere și — bineînțeles — să anunțe imediat «antenele» Mafiei despre apariția lui.

Abia după vreo trei luni, Franzi a ieșit la suprafață, la San Remo, stațiune de lux, cu cazinouri, baruri luxoase, hoteluri inconfortabile și extraordinar de scumpe. Credincios stilului de viață pentru care optase, Franzi Kollmar acompania o nouă matroană în etate, de data aceasta o nord-americană, văduvă și bogată. După cîteva zile nefericite la cazinou, Franzi s-a văzut obligat să «pună în circulație» cîteva diamante din bijuteriile bătrînei doamne. A căutat și a găsit un individ, cam suspect, care făcea pe «bijutierul». I-a arătat pietrele, s-au înțeles, a luat banii, s-a dus din nou la ruletă — din nou a avut ghinion, bătrîna lui americană s-a simțit furată, a vrut să anunțe poliția, i-a fost, în cele din urmă rușine, l-a părăsit pe frumosul Franzi și s-a dus mai departe pe căile destinului ei penibil. Franzi n-a suferit. A plecat și el către Genova, s-a tot mutat de colo-colo, simțea, cu simțul ascuțit al infractorilor, că îl paște o primejdie. Într-o seară s-a hotărît să bea un chianti în cîrciuma cu firma «La Palma». Pe cînd își sorbea, îngîndurat, băutura, un slăbănog, un deșirat urît, s-a așezat nepoftit la masa lui și i-a spus: — În interesul tău, băiete, vino după mine cînd plec din infecția asta de cîrciumă. Și ține-ți gura.

Franzi și-a ținut gura, l-a urmat pe deșiratul care-i vorbise, s-a suit într-o limuzină albastră parcată pe un chei de mărfuri — și, după o plimbare mută de aproape un ceas, — a intrat în curtea cu arbori a unei case mari. Acolo a fost găzduit nu mai puțin de două luni, fără să i se spună nimic. Era ca într-un arest. Mafia vroia să știe totul despre omul acesta din care putea, eventual, să facă un «operator» foarte priceput și îndrăzneț. În ziua cînd «șefii» au considerat că proba tăcerii își făcuse efectul, că nervii lui Franzi erau ascuțiți la culme, au început interogatoriile, amestecate cu lovituri de pumni, cu palme, cu bătăi rafinate, dureroase fără să lase urme. Franzi intrase într-un fel de descompunere morală. A făcut mărturisiri complete, și-a descris viața, iluziile, dezamăgirile, furturile, succesele la femei, visurile de viitor. A spus, bineînțeles, că începuse prin a face parte din poliție, a descris mecanismele acesteia, a dat amănunte despre o acțiune a lui la Interpol. Mafioții au fost viu interesați de aceste detalii. Franzi se dovedea o comoară de informații, de știință criminalistică. În plus, venea din America de Sud, ceea ce era o carte de vizită «profesională» foarte utilă pentru «caizi». În compania unuia din cei mai puternici «șefi», Franzi a plecat la drum, a colindat cîteva «secții putrede» din Brazilia și Argentina, a făcut ordine, cu brutalitate, așa cum îi comanda șeful mafiot. În cea de-a doua «călătorie de încredere» a plecat singur. Rezultatele au fost teribile. Într-un an, Franzi a devenit spaima gangsterilor din «filiale». Cădea ca din cer senin. Tăia și spînzura — cuvinte care nu rămîneau o simplă figură de stil, ci se transformau în fapte oribile. A lăsat crime în urma lui, cu o ferocitate glacială.

«Cîrtița» își făcea de două ori datoria. Punea ordine, cu violență, în afacerile Mafiei care-l recrutase și stabilea, în mintea lui, harta amănunțită a organizației, biografia șefilor și a «operatorilor», a «magazinelor» (în care se ascundeau lucrurile furate) și a «trecătorilor» care transportau prada în țări străine, pînă în Japonia și Australia. Franzi alerga în permanența de la o «filiala» la alta. «Caizii» erau foarte mulțumiți de el.

Totuși, în «secții» se produceau «fugi». Poliția dădea lovituri uimitor de precise. Organizația mafiotă în care intrase «cîrtița» a suferit în doi ani, «pagube» mai mari de cinci sute de milioane de dolari. Poliția recuperase tablouri furate cu ani în urmă din muzee și colecții particulare, bijuterii, obiecte de artă. Încetaseră cîteva zeci de șantaje. Fuseseră lichidate mai mult de o duzină de ascunzători secrete în care pînă atunci erau duse, torturate și șantajate victimele «organizațiilor mafiote». Pretutindeni, fără a fi simțită, fără a fi zărită, o «cîrtiță» extraordinar de abilă și de curajoasă făcea «curățenie» printre bandiți. Franzi Kollmar găsise drumul «subteran» prin care-și făcea datoria lui de inspector al rețelei de poliție.

Franzi a mers mai departe. Isprăvile lui pline de îndrăzneală par să fie extrase dintr-un roman de aventuri criminale. Acum, cînd a ieșit, pe jumătate, la lumină, «cîrtița» își scrie memoriile, într-un loc știut numai de intimii săi. Capitole din acest «jurnal de luptă subterană», cum îl intitulează Franz Kollmar, vor constitui, în curînd, a doua parte a serialului nostru.

MIRCEA GRIGORESCU ■

Sfîrșitul primei serii

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII

nimic nu e greu dacă ai suflet (2)

Primul lucru care l-a deosebit pe Victor Naghi de alți copii a fost acela că nu avea tată încă înainte de a se fi născut. Ioan Naghi, fierar din Ardeal, venit de numai 6 ani în București împreună cu nevasta lui, Fănica, murise în Tei, pe strada Calafat.

— Așa, scrie așa, eu nu l-am cunoscut pe tata, nici nu l-am văzut. După ce a murit el, m-am născut eu. Ochii i-am deschis pe mama și pe mama-mare care mă alintau și mă băteau în două schimburi, dimineața mama-mare, după masă, cînd venea de la lucru, mama. Eram zburdalnic.

Fănica Naghi era muncitoare la «Moara Asan», lucra la «planzistere» de dimineață pînă seara, cernea făină la ciur ca să-și crească băiatul. Mama, după ce-i crescuse pe cei 15 copii pe care îi avusese, venise lîngă ea s-o ajute. Stăteau cu chirie, în două camere, sălița și odaia, împărțeau pîinea puțină în trei, Victor primind, cum era și firesc, mai multă. Era un băiețel cu părul castaniu, tuns scurt, cu breton, voinic și vesel, care toată ziua alerga cu zmeul turcesc deasupra, ori juca bile, arșice, căpăcele și penițe. Vara se scălda «la șanț» ca să nu-i fure golanii hainele pe lac și ca să încalece bivolițele lăieților.

— Eram îmbrăcat, uite cum (desenează): cu pantaloni scurți și șorțuleț cu buzunar în față. În buzunarul ăla puneam pietricelele pentru praștie. Ai tras cu praștia, ai?

Făcea însă și altceva, strîngea bețele de chibrituri arse de pe stradă; cînd aduna 10 000 primea o minge de fotbal de la «Dîrlău». 10 000 de bețe, nici mai mult, nici mai puțin! Cîți copii să fi avut atîta răbdare ca el, nu știu, probabil însă că Dîrlău n-a dat multe mingi de fotbal, nu i-ar mai fi rentat.

Cei șapte ani de acasă — ani de copilărie în care necazurile sînt în palmele vîrstnicilor, iar lacrimile se șterg ușor cu un colț al cămășutei — sînt si ani de educatie ardelenească, în spiritul curățeniei, ordinii și mai ales al respectării cuvîntului dat. De atunci i-a rămas lui Victor Naghi aversiunea față de cei ce nu se țin de cuvînt, oameni pe care îi consideră ca fiind marii păgubitori ai noștri. Tot de atunci știe că într-un așternut de pat nu poți dormi mai mult de trei zile.

Începe școala. Învață la Școala primară Tei nr. 36, poartă fundă la gît, în clasa întîi roșie, într-a doua albă, într-a treia albastră și într-a patra neagră. Profesorii erau severi, aveau în mînă vărguța din trestie de mare. Venea la școală cu doi pumni de coji de nucă în sac, să aibă pe ce sta în genunchi, după tablă, cînd era pedepsit.

— Și-acum țin minte trei fluvii siberiene din clasa a doua: Obi, Enisei și Lena (le arată pe hartă). Nu le-am știut o dată și atîta m-a luat de perciuni și m-a dat cu capul de harta Europei pînă am ținut minte. Așa era școala atunci, drastică. Dar și învățam. Uite, la lucru manual făceam hărți de plastilină, toate țările le-am făcut cu rîuri, cu munți, cu văi, în culorile lor. Și tîmplărie făceam, satîre de lemn, piedestale de flori, tocătoare, eram îndemînatic.

Îi plăceau poeziile, desenul și istoria, la matematică era mai greu, premiu n-a luat decît o singură dată, premiul III, în rest promova, cum fac copiii care uită mai greu decît alții joaca. O uită greu pentru că știu de la părinți că la sfîrșitul celor șapte ani de școală vor intra ucenici și nu vor mai avea nici cînd să doarmă, dar cînd să se mai joace. Sînt copiii pentru care împlinirea vîrstei de 13-14 ani însemna o bătaie pe umăr și un «gata joaca», scurt si definitiv. Ei încep s-aducă pîine acasă, încep să știe cînd ajung și cînd nu ajung banii.

Pe Victor Naghi l-a dus de mînă mama la fabrica «Dumitru Voinea». Avea treisprezece ani și jumătate, trebuia să învețe o meserie din care să se îmbrace și să se hrănească el și, mai tîrziu, ai lui.

— Acolo am plîns, în fața porții fabricii, era blindată cu tablă neagră, nu vedeai nimic decît fumul negru de la turnătorie, praful negru... după șorțulețul cu fundițe de elev apăreau palmele negre pe obraz, tabloul ăsta mohorît al fabricii. Plîngeam încă înainte de a primi prima palmă ca ucenic. 3 ani de zile am mîncat bătaie, cît am fost calfă.

Victor Naghi n-a uitat niciodată înfățișarea urîtă și ursuză a primei uzine în care a intrat plîngînd. Poate de aceea, astazi arată cum arată întreprinderea din Cîmpulung Argeș, cu brazi și cu flori în curte, cu fîntînă în dreptul porții mari și cu o lozincă dictată cuvînt cu cuvînt de directorul ei general: «Cea mai înaltă facultate este uzina». Ochii copilului de atunci, speriați, pe bună dreptate, în absența oricărei sugestii de ospitalitate, de bun venit, de mohoreala fabricii «Voinea» din Obor l-au îndemnat să facă în așa fel încît prima impresie a oricărui nou angajat al întreprinderii mecanice «Muscel» să fie frumoasă, caldă și apropiată odată ce el ajunge chiar în fața porții.

Cum nici florile, brazii, fîntîna arteziană, fazanii sau căprioarele, culorile atît de vesele ale șepcuțelor ce deosebesc funcțiile nu alcătuiesc doar un frumos decor, ci și un mediu de muncă și un mod de a gîndi frumosul și binele oriunde, chiar și acolo unde ar părea improprii.

Plînsul noului ucenic nu l-a ajutat prea mult, inimile lucrătorilor nu erau slabe și nici ei nu erau oameni care să se înduioșeze văzîndu-l plîngînd. «Așa se învață meseria, ziceau, așa am învățat-o noi, așa o înveți și tu». Altfel era mai voinic decît alți ucenici, se mișca iute, nu atîta însă încît să-și ferească repede ceafa sau obrazul de palma portarului cînd întîrzia cinci minute după cinci dimineața, cînd începe «șmotrul».

— Prima palmă o luam de la el, prima anafură, ca să zic așa. Trei ani, zi de zi, am luat palme de la unul și altul, și eu, și alții. Gheorghe Ionescu, care a fost director la «Timpuri noi» și acum e la Consiliul Popular al Capitalei, și Costică Rădulescu zis Maus, și mulți oameni cu care am intrat călfiță la «Voinea». Eu eram la strungărie, aveam un maistru Costică Condea, era sever, mă atingea cînd trebuia, dar în mintea mea, zic eu, tot el m-a învățat meserie.

Călfița Victor Naghi se scula la 4 dimineața, la 5 era în fabrică și pînă la 7,30 făcea curățenia în atelier, căra șpanul și aprindea focurile. La 8 veneau lucrătorii, începea treaba propriu-zisă.

— Pe la 11,30 mergeam pe linia de mașini și-l întrebam pe fiecare lucrător ce vrea să-i cumpăr pentru prînz. Erau vreo 120 și care mai de care cerea altceva: unul că strugurii să fie albi, ceasla, altul că negri, ăla brînză, ăla slănină, care să fie așa și pe dincolo, țigări... era o nebunie de nici nu mai știai de tine, luai coșul ăla mare și fuga în piață. La 12. Iarna, la 12,30 veneai înapoi gata înghețat, lemn erai, și băgai mîinile în bazinul de la tocilă unde apa era tot așa, rece sloi, și nu mai simțeai decît cum te împung mii de ace în ele.

Cînd uita să-i cumpere ceva vreunuia, ori cumpăra mai puțin, ori nu era bun ce cumpărase era luat la bătaie, nu mai mînca altceva decît asta.

IULIAN NEACȘU ■
(Va urma)

FOTBALUL E VIAȚA MEA (12)

păzea, s-a întors dumitrache !

— Fotbalul nu iartă. O știe toată lumea. Cînd ești în vîrf și-ți merge jocul, tot pămîntul e al tău. Toți te laudă. Toți te ajută, chiar și atunci cînd nu ai nevoie de ajutor. Viața e fără probleme. Fără probleme imediate, cel puțin. Nu mai ești în vîrf, ești la mijloc, nu mai spun cînd ești jos — te uită toți. Mai întoarce cîte unul capul pe stradă după tine și atît. Dumitrache este fotbalistul care a trăit tot acest drum, de sus, din vîrf pînă jos, dar ceea ce mi se pare extraordinar e că băiatul ăsta, culcat la pămînt de toate ghinioanele, se ridică de acolo de unde, de regulă, nu se mai scoală nimeni și urcă din nou spre vîrf! Eu, mă știe multă lume, nu sînt prea emotiv la fotbal și nu mă pierd cu firea nici la 0-0 în minutul 89 cînd arbitrul dictează un 11 metri în favoarea noastră. Sau împotriva noastră. Sînt tot eu. Ei bine, meciul lui Dumitrache la televizor mi-a ridicat inima în gît. M-au apucat emoțiile, mă plimbam prin cameră, strîngeam pumnii și vorbeam singur, da, pe cuvîntul meu, vorbeam singur: «Bravo Dumitrache! Bravo Florică! Bravo băiatule! Bravo...». Meciul acela Dinamo-Rapid, un meci de bătaie, aspru, s-a transformat la un moment dat într-un... film — aveai impresia asta și pentru că te uitai la televizor, unde vedem atîtea filme — în care totul e dominat de jocul unui mare actor care te trece dintr-o surpriză într-alta.

...A apărut ca o rezervă oarecare în repriza a doua. Nici nu mai știu în locul cărui **titular.** El, Dumitrache, **rezerva,** a intrat timid în joc.

...După vreo 10 minute, pe teren se vedeau 21 de rezerve și un singur strălucit titular: Dumitrache. Poate greșesc, mai era acolo Lucescu, întotdeauna inteligent și util în joc, se mai vedea și Ioniță, «portar de buzunar» cu un reflex uimitor, dar Florică era evident cu un cap peste toți.

Poate exagerez eu, dar părerea mea este că Dumitrache a arătat în numai 15 minute ceea ce alții nu-ți arată nici în 15 etape.

1) Pe un teren pe care ceilalți se țineau greu pe picioare, el dansa. Îi sucea pe rînd pe toți, pe dreapta, pe stînga, o dată, de două ori, de trei ori. La golul doi, i-a driblat pe fundași pînă i-a înfipt în pămînt, pînă n-au mai avut reacție și s-au uitat la el — ca spectatorii — cum șutează la poartă. La golul trei, parcă a fost fază de rugby. A țîșnit dintre apărătorii centrali, Grigoraș l-a placat, s-a descotorosit de el ca de o pisică agățată în spate, a trebuit să vină al doilea placaj al portarului, ca să poată fi oprit. Corect nu l-ar fi putut opri nimeni, pentru că era irezistibil.

2) A făcut o foarfecă splendidă. Norocos, Ioniță se afla pe direcția șutului, altfel era gol mare.

3) A mai dat o lovitură de cap «à la Ball», răsărind ca un drac din pămînt și ștergînd cu fruntea o minge foarte bine centrată de Lucescu; toată lumea a văzut gol, dar mingea s-a dus puțin pe lîngă stîlpul porții.

4) De gol ce să mai zic?! Ca la campionatul mondial! Lovitură s-o arăți la școală, s-o explici cu creta la tablă alături de execuțiile lui Pelé. Minge **pusă** la mare artă! L-a ocolit pe Ioniță și s-a dus la colț ca o pasăre la cuib. Rar se vede așa ceva în fotbal.

L-am urmărit apoi, — cît mi-a dat voie camera de luat vederi —, pe Dumitrache și fără minge. Cum se demarca, cum ieșea din plasa apărătorilor rapidiști, asta-i o chestie pe care numai adevărații meseriași ai fotbalului au remarcat-o; angajat cum trebuie, Dumitrache izbucnește și azi ca furtuna din senin și pînă să te dezmeticești te-a dat peste cap.

În fine, ce să mai spun, am văzut și eu ce a văzut toată lumea și eu zic că de multă vreme n-am mai văzut așa ceva.

Păzea, s-a întors Dumitrache!

S-a risipit mult băiatul ăsta, dar eu cred că mai mult l-au risipit alții decît s-a risipit el. Măcar acum să nu-l mai pierdem!

...Se terminase demult meciul cu Rapid, a venit seara și-mi tot revenea un gînd. Unde o fi Dumitrache acum, adică atunci, în acele momente? Cu ai lui, cu prieteni adevărați care să-i spună că s-a născut a doua oară în fotbalul românesc? Cine știe...

MARIUS POPESCU ■
(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

pipa cu capac de argint (II)

...Viața ei... Odată, s-a întîmplat ca o colegă de serviciu să o invite la ziua ei, la un jur. Erau mai mulți băieți și fete, în cameră era aproape întuneric, cineva acoperise lampa de noptieră cu un fular, astfel dansau, spuneau glume, rîdeau, a fost atît de frumos, s-a bucurat că era mereu invitată la dans, că se amuzau de glumele ei... Apoi, spre sfîrșitul petrecerii, cineva a aprins lampa mare din plafon. A fost ca o fulgerare peste ei. S-au privit uimiți, de parcă atunci s-ar fi văzut pentru prima oră. Și, în adevăr, ea nu i-a cunoscut mai înainte pe cei cu care a dansat, cu care a glumit sau pe cei care au încercat să o sărute. Ce dureroasă a fost lumina aceea care a căzut peste ea ca biciuirea unor fulgi umezi, mărunți, ca adevărul despre examenul ei de admitere spus de către fratele ei; ce dureroasă a fost lumina aceea care i-a dat posibilitatea să înțeleagă din felul în care o priveau acum băieții că este o fată urîtă. Ca și cum nu ar fi fost suficiente privirile, au urmat melodiile în timpul cărora nimeni nu o mai invita la dans, a urmat uitarea ei în colțul acela în care se refugiase într-un fotoliu. Atunci, în noaptea aceea, cînd mergînd spre casă nu a condus-o nici unul dintre băieții care inițial s-au interesat unde locuiește, fiind bucuroși că și ei locuiesc în aceeași direcție, în noaptea aceea a mers spre casă plîngînd... Viața ei... Cînd auzea că se spune despre ea că este «o fată bună» îi venea să plîngă. Ce n-ar fi dat ca să audă pe cineva spunînd că este o fată frumoasă sau o fată inteligentă... Singurul om care i-a spus aceste lucruri, care i le-a repetat atît de frumos a fost W. Degeaba a certat-o fratele ei, degeaba toate suspiciunile, W. a dovedit că o iubește cu adevărat, prin cererea lui de a se căsători cu el... Își amintea cît a fost de emoționat, de caraghios chiar, cerîndu-i mîna protocolar de la fratele ei, cu care era de aceeași vîrstă. Și buchetul acela enorm de boboci de trandafiri de un roșu catifelat cum nu a mai văzut în viața ei... Și-a spus că rezervele fratelui ei, opoziția lui erau o prostie, sau, mai grav, un fel de gelozie de frate care s-a obișnuit ca ea să facă totul în casă. Acum, dacă ea va pleca, sau se va gospodări, adică își va scoate nasul din cărțile și planșele lui, sau domnul inginer, doctor în științe tehnice, va înota în praf și dezordine. Sau, poate se va căsători. Deși, cu firea lui ursuză și absentă de la toate îi va fi foarte greu să găsească o fată care să îl înțeleagă... I se făcea deseori milă de fratele ei, înțelegea foarte bine că deși era mai tînără decît el cu șapte ani, ea a ajuns să țină locul mamei, ea era cea care gospodărea retribuțiile amîndurora, ea hotăra în toate, el fiind fericit să îl lase cu planșele și cărțile lui... Dar avea și ea dreptul la fericirea ei... Și pe W. îl iubea cu adevărat... Da, îl iubea, nu trebuia să își mai repete asta ca să găsească tăria necesară pentru a persista în hotărîrea de a îl urma.

Copleșită astfel de gîndurile ei și-a dat seama că e pe cale să întîrzie la întîlnire. Se afla doar în Piața Sfatului și întîlnirea avea loc lîngă Biserica Neagră, așa că a grăbit pasul, cu intenția de a trece pe trotuarul celălalt. Nu a auzit mașina, nu a văzut-o, nici nu și-a dat seama cînd a lovit-o. Pachetul pe care îl ținea în mînă i-a sărit la mare distanță, în timp ce ea a fost proiectată la marginea drumului, în nesimțire.

— E o moștenire de familie, spunea străinul cu barba tunsă scurt și frizură stil «roman». E o piesă care poate părea fără valoare, dar face parte dintr-o colecție și pierderea ei mi-o descompletează.

Locotenentul Neagu nota cele declarate de străin referitor la pierderea sau furtul pipei sale în timp ce în gînd își spunea: «Rău de pagubă tipul, dacă a venit pînă la miliție și face reclamație pentru o pipă, chiar dacă e așa cum declară el, cu capac de argint, dintr-o colecție de familie... Doar mai are una și acum în buzunar... De unde naiba să îi găsesc eu pipa?»

— Îmi cer scuze că vă deranjez pentru un asemenea lucru, a continuat străinul, dar nu este vorba de valoarea pipei, ci de pierderea unui obiect de care sînt legat sufletește... Nu știu cum să mă exprim, în fine, e un obiect la care țin...

— Vă înțeleg, l-a asigurat locotenentul, vom face tot ce este posibil să vă găsim pipa aceea... Vă rog să semnați declarația...

În ușă, conducîndu-l pe străin, cînd acesta a vrut să se scuze din nou pentru că îl deranjează pentru un obiect aparent fără valoare, locotenentul i-a anticipat scuzele, asigurîndu-l încă o dată că va face tot ce e posibil pentru recuperarea pipei, iar după închiderea ușii nu și-a putut reține un: «Bine că nu mi-ai cerut să îți găsesc și bățul de la chibritul cu care ți-ai aprins pipa ieri!» S-a întors bombănind la biroul lui, gîndindu-se că va trebui să se ducă pînă la hotel, să întrebe femeile de serviciu dacă nu au văzut cumva o pipă cu capac de argint, cînd l-a văzut intrînd pe maiorul Aron care, răspunzîndu-i la salut printr-un gest, l-a întrebat cam grăbit:

— Ce a vrut?

I-a întins reclamația străinului.

— Să îi găsesc pipa. Mai exact, una dintre pipe, fiindcă are o colecție întreagă. E cam rău de pagubă tipul... Cred că trebuie să încep cu femeile care fac curățenie la hotel...

— Nu începi cu nimic!, l-a oprit maiorul din expunerea planului său de acțiune, preocupat să retranscrie din reclamația străinului pasajul în care descria cum arată pipa pierdută.

«Ce naiba, și-a spus în gînd locotenentul, și maiorul e interesat să găsim blestemata asta de pipă, mă rog, o fi domnul rău de pagubă cu pașaport de turist străin, trebuie deci să fim cît se poate de curtenitori, dar nici chiar așa... Dacă ar fi în prăvălie astfel de pipe i-aș cumpăra eu una, numai să nu mă apuc de o asemenea treabă! Auzi, să cauți o pipă!» Mai mirat a fost cînd l-a auzit pe maior spunîndu-i:

— Poți să îl suni mîine dimineață și să îl chemi să îi predai pipa.

— Care pipă?

— Cea pe care o reclamă ca pierdută sau furată... Ți-o trimit eu mîine... Dacă domnul W. e atît de rău de pagubă precum îmi .spui...

Și în timp ce maiorul pleca grăbit, salutîndu-l cu două degete duse la frunte, locotenentul își spunea că abia de acum înainte nu mai înțelege absolut nimic ce e cu pipa aceea.

Sanda și-a revenit din leșin cînd era urcată în mașina «Salvării». Întinsă pe targa mobilă, întrebîndu-se ce e cu ea, și-a dat seama că mîna stîngă și piciorul stîng parcă nu o mai ascultă. «Stai liniștită...», i-a spus asistenta medicală observînd-o că a deschis ochii. «Ai avut un accident, dar nu e grav...»

Au urmat consulturile medicilor, radiografiile, salonul de spital, cuvintele de liniștire pe care i le spunea fiecare și, ciudat, ei, fata urîtă care niciodată nu a fost băgată în seamă, acum i se părea că toți îi dau atenție, că toți se interesează de ea, ca și cum accidentul acesta ar fi făcut-o să devină o persoană importantă.

Ursuzul de fratele ei a venit într-o goană, nu știa ce să îi spună, avea vocea înecată de emoție, își frîngea mîinile, îi venea să plîngă, voia să o încurajeze pe ea, dar era mai speriat și mai emoționat chiar decît ea, și încă o dată și-a dat seama că deși e fratele mai mare el e de fapt mai copil și că are teribil de multă nevoie în viață de ea.

A venit pînă și bunica ei care locuia într-un orășel din apropiere, bunica despre care fratele ei spunea că nu mai vrea să moară, singura lor rudă în viață, o bătrînică uscată și ciudată, pe care de cîte ori o vizitau îi teroriza cu noua ei mare pasiune, adică poeziile, poeziile scrise de ea, pe care le citea cu voce tare, ca într-un fel de recitare disperată și penibilă, iar ei, vrînd, nevrînd, trebuiau să o asculte, astfel că vizitele la ea erau foarte dificile. Au venit și colegele de la poștă, și colegii, chiar un șef de serviciu, toți se interesau de ea și cum era încă sub influența narcoticelor nu o durea nimic, doar că era imobilizată și se gîndea că poate e bine ca în viață să ți se spună și numai că ești «o fată bună». El, W., nu a venit. A apărut doar un buchet mare de trandafiri abia îmbobociți, de un roșu catifelat. I-a venit să plîngă la gîndul că accidentul acesta stupid o poate ține la pat mai mult timp, ori peste două zile urma să meargă cu el la București, ca să depună actele. «Te doare ceva?» a întrebat-o o asistentă medicală la fel de tînără ca și ea. «Să știi că nu e grav. Doar o fisură care se vindecă repede...»

Cînd maiorul Aron a venit la patul ei, cum nu îl cunoștea, și-a închipuit că este unul dintre șefii ei de la serviciu, cum a mai fost unul de la «centrală» și i se părea ciudat că abia acum vin să o cunoască și că abia acum se interesează de ea. Și-a dat însă seama că s-a înșelat cînd s-a prezentat și spunînd că anchetează condițiile accidentului a început să îi pună tot felul de întrebări, rugînd-o să își aducă aminte de unele amănunte, dar ea putea să îi spună? Nu își aducea aminte absolut de nimic, în afară de o izbire bruscă, puternică... Cînd, după o clipă de ezitare, a întrebat-o dacă logodnicul ei, adică W., a vizitat-o la spital, i-a spus «nu», dar a privit într-un anume mod spre buchetul cu boboci de trandafiri, iar el, urmînd linia privirii ei și înțelegînd ce vrea să îi spună, a întrebat-o: «Credeți că faceți bine?... Adică sînteți convinsă că îl iubiți în asemenea măsură încît să îl urmați?» Ea l-a privit cumva uimită, cumva înciudată, mulțumindu-se să îi spună: «M-au mai întrebat astfel și alții...»

EMIL POENARU ■
(Va urma)

COPERTA NOASTRĂ

În Sala sporturilor din Iași a fost un public numeros, sensibil și înțelegător.

Fotografie de ELENA GHERA ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
SORIN POSTOLACHE

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

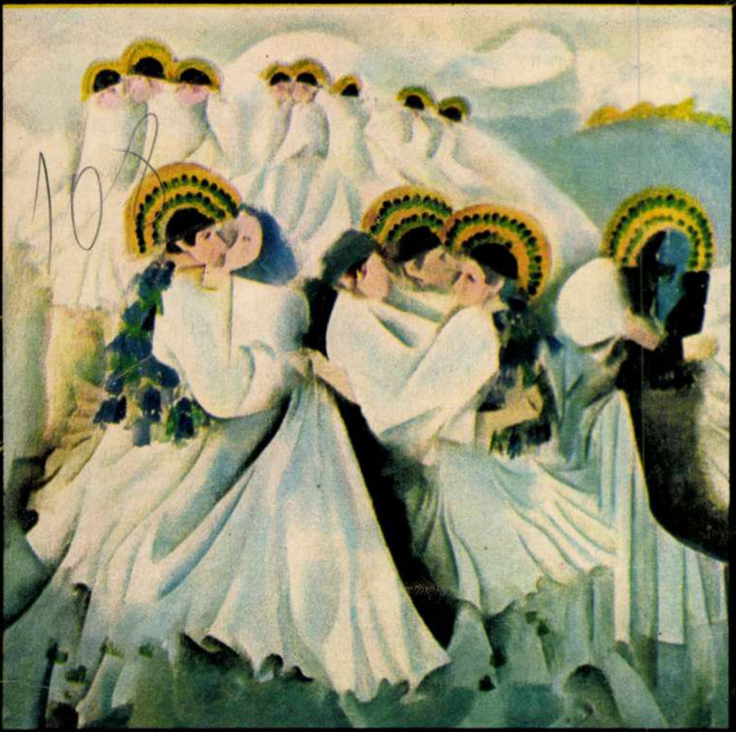

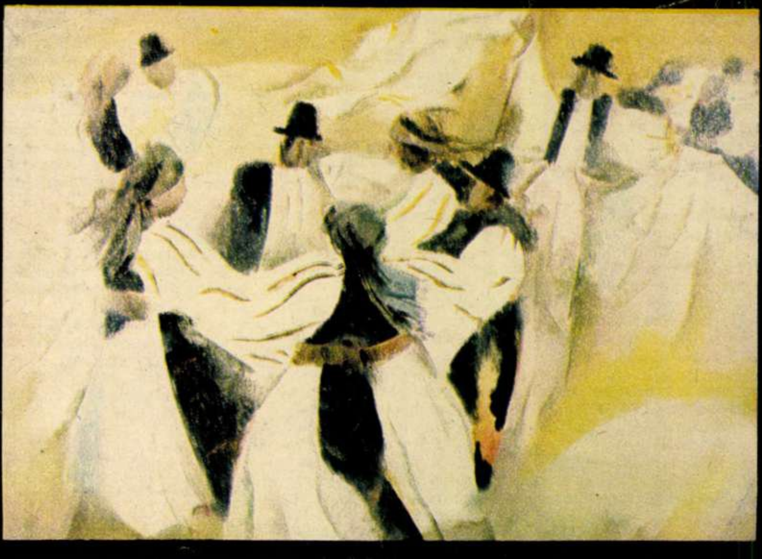

flacara civilizația ochiului

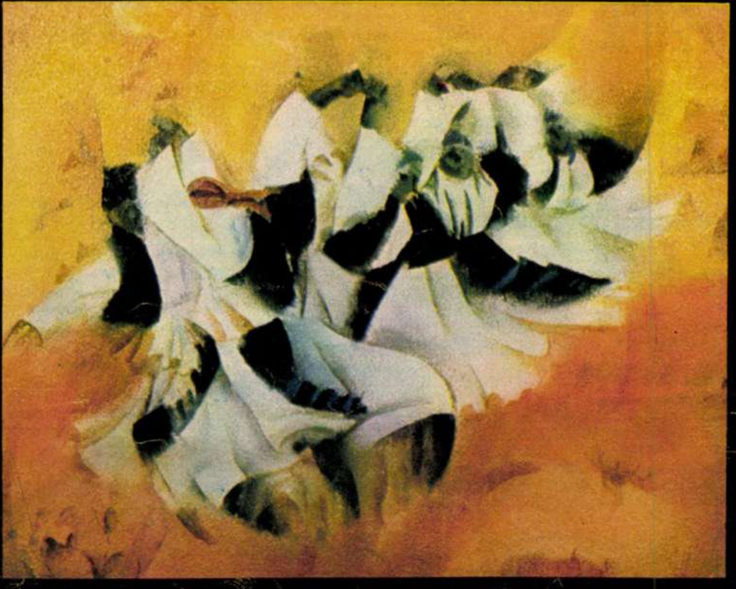

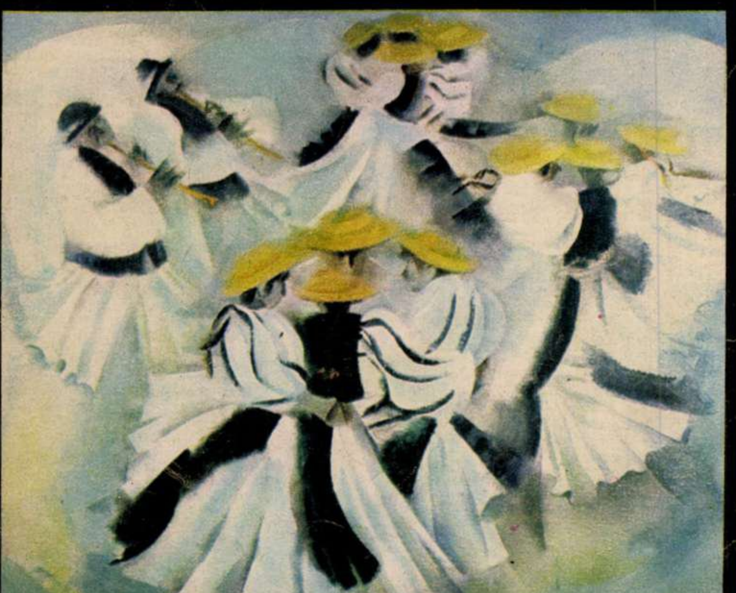

MĂ SIMT ÎNSOȚIT, ÎMPLINIT, LINIȘTIT ȘI PUTERNIC: MAI RĂSUNĂ ÎN NOI CHEMAREA HORELOR!

E clar — ca albul din uleiurile sale pe pînză — că expoziția pictorului **Nicolae Constantin** — deschisă la Galeriile de artă ale municipiului București — este un **fapt de artă.**

Și totuși:

pentru că n-a oprit nici o horă, ci, dimpotrivă, a căutat și a descoperit cum să le surprindă însuși mersul, însuși vîrtejul;

pentru că mi l-a readus în memorie, umplîndu-mi sufletul de-o uitată adolescentă voioșie, pe ciobănașul căruia îi zvîcnește nebunește opinca, pe ciobănașul din partea dreaptă a celei mai frumoase cortine-pictură a teatrelor din țară, cea a Naționalului ieșean;

pentru că a făcut călătorii de studii în mai multe țări, mai precis cinci la număr, a învățat deci, firește, multe prin școlile de-acolo, însă nu și-a lăsat talentul să-i innebunească de mode străine, ci, întors acasă, a continuat, evident cu mai mult meșteșug, cu mai mult profesionalism, cu mai sporită tehnică, să picteze tot numai ceea ce ochii săi cern și discern că merită s-ajungă la sufletul lui de român și-apoi, printr-o intimă metamorfoză artistică, pe pînzele sale de pictor român;

pentru că s-a născut într-un oraș — Iași, tocmai cel socotit, nu prea demult însă, de mulți, un centru al culturii și intelectualismului țării — dar nu s-a lăsat furat de mediul imediat ci, dimpotrivă, conștient că pînă la generatia noastră am fost mai mult un popor de țărani, și-a îndreptat, cu dragoste și respect, privirea, talentul și culorile spre lumea satului;

pentru ca, deși contemporan al revoluției tehnico-științifice și al vieții cu televizor în living-room, se lasă încîntat, vrăjit de bucuriile-rădăcină ale oamenilor, ale românilor;

pentru că mi-a adus aminte, tulburîndu-mă, de Bădia Sadoveanu: «Un scrînciob împodobit cu brazi se învîrte, hora înflorită se leagănă-n soare»; și de Ștefan al lui Iosif: «Joacă fete și băieți Hora-n bătătură — Ah, de ce n-am șapte vieți Să te cînt natură!»; și de Paul al lui Bujor: «Își potrivea șiragul de hurmuz la gît și un mănunchi de floricele pe cap. Se gătise ca de horă»; și iar de Bădia Sadoveanu, cel foarte drag moldovenilor: «Ieșise hora în marginea satului, ca să fie păstorilor petrecere. Bacii cei bătrîni, cu saricile mițoase pînă în pămînt, stăteau rězemați în bîte, privind tineretul.»;

pentru că, mai presus de toate, el, moldoveanul, a pictat horele și de la Căpîlna, și din Rodna, și de la Tîrgu Jiu, și de la Săpînța, și de la Șelimbăr, și de la Teiuș, și din Dolj, și din Hațeg, și din Alexandria, și din Mîntuleasa, și din Oaș, și din Suceava, și din Banat, și de pe Tîrnave și-așa, eu, privitor, făcînd pași prin expoziție mi-am simțit cuprins sufletul în Hora Unirii;

pentru că, în cercul atîtor hore, am regăsit, liniștitor și dătător de putere, hotarele pămîntului țării mele;

pentru că, în munca și în obsesia de a alcătui o întreagă mare expoziție — vreo 40 de tablouri, numai cu pînze cu hore — pînă acum, după cîte știu eu, prima și singura expoziție cu asemenea unică tematică — eu asa am văzut, așa am înțeles: că Nicolae Constantin a trăit nevoia aceea intimă și pătimașă de a-și plăti o parte din datoria morală pe care a crezut de bună-cuviință că o are el, pe care de fapt fiecare dintre noi o avem, dar nu toți ne-o plătim, față de poporul nostru cel românesc, față de țăranii-străbuni, buni, părinți sau chiar simpli contemporani ai noștri;

pentru că, pictorul acesta care a creat un eveniment artistic în Bucureștiul toamnei lui '75, e străin de orice scălămbăială teribilisto-novatoare și totuși, tehnic vorbind, inovează nerupîndu-se însă nici de izvoarele, nici de rosturile picturii românești;

pentru că, bănui foarte serios, îmi știe descoperirea, pe care eu o credeam doar a mea, și-anume: că dacă ar dispărea cinematografele și meciurile de fotbal ar trebui, în fiecare duminică, să redescoperim horele;

în sfîrșit, pentru că ne cheamă sufletul nostru generos, iar în bătătura satului sau pe un deal din spațiul mioritic, iar la strămoșeasca bucurie a horei,

îmi îngădui, eu unul, să judec și să spun cu mîna pe inimă: expoziția pictorului Nicolae Constantin nu-i numai un fapt de mare artă, ci și un fapt de acută responsabilitate, un **fapt de profundă morală.**

Iar dumnealui personal i-aș repeta — așa ca-n basmele frumoase, ca-n basmul pe care l-a pictat și ca-n basmul succesului meritat pe care-l trăiește — niște vorbe de-ale lui Petre Ispirescu: «Toate fetele de împărat ar fi voit să joace după el în horă».

NELU IONESCU ■

Fotografii de **V. MĂNECAN** ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

LOTRUL ASPRU
LOTRUL ROMANTIC

La Lotru, pe un șantier de 8 000 kilometri patrați (a 30-a parte a României), romantismul n-a murit. Viața oamenilor de aici, în marea lor majoritate tineri, este grea. Fără s-o romanțăm, vom spune totuși, neezitînd la cuvinte, că este o viață romantică. Romantică, eroică, exemplară prin dăruirea sa, prin trăirea intensă a faptelor muncii, prin conștiința înaltă a țelului, prin camaraderia și solidaritatea care le prezidează acțiunile. Cei de aici își petrec tinerețea, anii cei mai frumoși, în luptă cu munții, cu apele, cu pustiul, pentru construcția celei mai mari hidrocentrale de pe rîurile interioare din România. Ei vor putea spune însă, oricînd, peste un an sau peste douăzeci: «Am fost la Lotru».

ILIE PURCARU ■

ANUL XXIV – NR. 44 (1065) – 8 NOIEMBRIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

CE FAC BĂTRÎNII CÎND SIMT CĂ ÎMBĂTRÎNESC

În atelierul unui sculptor am cunoscut un muncitor de 67 de ani care, la pensie, a îndrăznit la lucrul visat cîndva, în tinerețe: să construiască viori. Sculptorul și bătrînul discutau despre sculele trebuitoare prelucrării lemnului de molid din care se fac instrumentele muzicale cu coarde. Muncitorul cel bătrîn a construit pînă azi trei viori și speră la a patra. Dacă nu vă imaginați ce mare știință îți trebuie să construiești viori e bine să știți că numai pentru fibra fină și dreaptă a lemnului de molid există mari specialiști a căror știință nu are, practic, preț pe lume. Cît despre lacuri, se istorisesc întîmplări fabuloase cu oameni care mor ducînd cu ei în criptă secretul minunatelor rășini. Acum, construind viorile, bătrînul despre care scriam are nevoie de un maistru violonist care să-i spună dacă a muncit bine. Pentru că, am uitat să vă spun, bătrînul acesta nu știe să cînte. Și chiar să știe, cu mîinile lui deformate de atîtea unelte și meserii nici nu ar putea să o facă.

Ca istoria să fie completă adaug cîteva cuvinte despre un foarte vîrstnic profesor doctor în farmacologie care la 74 de ani are încă la Institutul de medicină un cabinet de cercetare. Ei bine, la 74 de ani distinsul dascăl îmi spune cu speranță că are, în sfîrșit, toate condițiile ca să înceapă studiul într-o disciplină unde din mai multe motive nu a avut acces în anii studenției și ai profesiei. Să studieze la 74 de ani biologia.

TUDOR OCTAVIAN ■

CÎNTEC TÎNĂR

Tinere, e viața grea, se pare
Nu se vinde fericire-n tîrg
Tot ce vezi în jur, fără mirare
Este rodul clipelor de sîrg.

Ai parcurs cu ochii mii de cărți
Mii de kilometri sub picioare
Și-ale vieții nevăzute părți
Le-ai țesut din razele de soare.

Tinere, cînd ai ceva de spus
Și în tine nu găsești cuvinte
După ce privești în jos și-n sus
Mergi la glorioasele morminte.

Sînt acolo marii noștri buni
Toate inimile românești,
Dintre ele stirpea ți-o aduni
N-ai de ce plîngînd s-o risipești.

Sînt acolo ani și ani de vis
Pace și războaie la un loc
Sîntem noi cu sufletul deschis,
Un popor de trudă și de foc.

Viața nu-i ușoară, cum mai pare,
Fericirea e un fruct greșit
Dacă nu trăiești cu-nflăcărare
Pînă peste-al clipei asfințit.

GRIGORE GRIGORE ■

400 000 lei într-o eprubetă

Un cercetător român este pe cale de a dărui științelor biologice și medicale cîteva descoperiri senzaționale. Autorul reactivilor CH se numește Nicolae Ștefan Chișiu. Valoarea echivalentă a unui litru din această substanță: 200–400 litri ser imunologic care se importă sau se produce foarte greu. În dimineața în care l-am cunoscut, Nicolae Ștefan Chișiu a preparat în fața noastră, într-o eprubetă, echivalentul a 4 litri de ser imunologic. Să nu uităm: laboratoarele cele mai bogate din lume își permit să lucreze doar cu cantități de ordinul zecilor de mililitri.

Nu ne revine meritul de a fi printre cei care, bătînd la ușa laboratorului din strada Movila 5, au avut marea revelație de a descoperi una dintre cele mai tulburătoare și fascinante pagini din istoria științelor medicale contemporane. Nu ne numărăm, deci, printre cei care — cu puțin timp în urmă — au lansat punți spre universul microscopic cucerit prin investigații și meditații solitare de către un singur om, ajutat de un număr restrîns de colaboratori și de familia sa.

Despre numele și renumele cercetătorului Nicolae Ștefan Chișiu am auzit prin intermediul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, căruia conducerea partidului și statului i-a încredințat, printre altele, și sarcina de a sprijini și promova valorile naționale. Ne bucurăm în schimb de privilegiul de a fi prima publicație ce găzduiește o relatare consacrată activității acestui specialist de excepție și care, astfel, marchează momentul în care un cercetător român este pe cale de a deveni unul dintre cei mai celebri descoperitori din domeniul medicinei și imunologiei universale.

Rezultatele și aplicațiile realizate de St.N. Chișiu au fost confirmate de autorități științifice de prestigiu din țară și de peste hotare. O atestă și faptul că unele dintre lucrările publicate au apărut în colaborare cu personalități științifice recunoscute cum sînt prof. I. Pavel, prof. R. Păun, prof. I. Mîncu, prof. I. Bîrzu, dr. I. Pușcaș, pentru a pomeni doar pe unii dintre ei. De asemenea, ne stau mărturie nenumăratele scrisori de confirmare și cereri de lucrări, venite de la personalități și unități științifice și medicale din întreaga lume.

Pasiunea pentru cercetările de imunologie, de imunochimie, s-a ivit în urmă cu 19 ani, cînd la invitația profesorului I. Pavel a început primele studii dedicate factorilor alimentari, nutriției și diverselor influențe — prin nutriție — asupra stării de sănătate la om. Cu acest prilej investigațiile au făcut necesară intervenția imunochimiei, a unui nou instrumentar de lucru bazat pe provocarea de anticorpi specifici și implicit a unei tehnologii pentru folosirea acestora în cercetare. De atunci și pînă astăzi întreaga sa activitate științifică s-a desfășurat în micul laborator din curtea spitalului clinic «Dr. I. Cantacuzino». Un laborator amenajat în două încăperi dotate cu strictul necesar și cu o baracă în care își numărau zilele animalele de experiență: șoareci, hamsteri, iepuri, găini, lilieci, cobai etc.

În acest ungher relativ modest pe care medicul veterinar și l-a ales și dorit singur, au fost efectuate toate cercetările programate sau nu, și tot aici Nicolae Chișiu a ajuns la remarcabilele sale descoperiri.

Originalitatea — tabieturile și ciudățeniile unor creatori sînt îndeobște cunoscute. Ele au fost nu o dată motiv de haz sau ținta unor ironii venite din partea celor care înțelegeau să trăiască în mod «normal», cheltuindu-și orele vieții atît pentru muncă, dar mai cu seamă pentru odihnă și distracții.

Din acest unghi de vedere medicul Chișiu trece drept un original. El se prezintă în fiecare dimineață la ora 7 în laborator și se reîntoarce acasă în jurul orei 20. Duminicile și le petrece tot aici — iar în ultimii 12 ani și-a consumat toate concediile lucrînd și meditînd între pereții micului laborator.

Ajuns acasă, își refrișează mintea cu un pahar de țuică dreasă cu sifon, apoi își continuă de unul singur studiile, citind lucrări de specialitate sau răspunzînd numeroaselor scrisori sosite pe adresa sa de pe întreg mapamondul. În apartamentul său nu se găsește nici telefon, nici radio, nici televizor. Nici sonerie la intrare!

Cu acest mod de viață și în acest laborator, Nicolae Ștefan Chișiu a ajuns la cîteva descoperiri prioritare pe plan mondial, pe care le vom prezenta cititorilor noștri, străduindu-ne pe cît e posibil să convertim limbajul ezoteric al specialistului în termeni uzuali. O facem pentru informarea marelui public, deoarece la ora actuală Nicolae Ștefan Chișiu a încetat de a mai fi un ilustru necunoscut în lumea confraților de breaslă.

Cercetările cele mai numeroase și mai îndelungate au vizat domeniul gamaglobulinelor, substanțe care în sistemul de apărare al ființelor vii au un rol important ca anticorpi. Între numeroasele priorități în acest domeniu vom aminti descoperirea antigenelor biliare, la om și animale, și implicația acestora în patologia hepatică, precum și descoperirea fenomenu-

LIVIU TIMBUS ■

(Continuare în pag. 19)

CU CONŞTIINŢA CURATĂ, CU MÎINI TINERE, CĂLITE DE MUNCĂ, ÎN SPIRITUL

ROMÂNIA VIITOARE

Pe constructori toamnele lungi şi frumoase îi bucură pentru că îşi pot continua în condiţii prielnice munca, pentru că au, expresia e specifică breslei lor, front de lucru. Extinzînd ideea dincolo de sensul restrîns al cuvîntului — pentru că, de fapt, toţi sîntem constructori ai unui chip nou al României şi ai unui chip nou al vieţii din România — putem spune că pe oricare dintre noi îl bucură această toamnă lungă şi frumoasă, îl bucură acest timp în care natura ne lasă în pace să ne vedem de visele şi rostul nostru, de munca şi greutăţile noastre, dar şi de izbînzile noastre.

Zile de sfîrşit de octombrie şi început de noiembrie — făcînd cronica lor şi privind retrospectiv agenda de lucru a primului constructor dintre noi toţi constructorii care ne alcătuim naţiunea, s-au relevat, de la sine, multitudinea fronturilor de lucru din munca Preşedintelui nostru.

Iată, vineri 31 octombrie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu s-au reîntors în Capitală din această solie de prietenie şi cooperare care a fost vizita întreprinsă în Republica Portugheză la invitaţia preşedintelui Francisco da Costa Gomes şi a doamnei Maria Estela da Costa Gomes.

Preşedintele nostru a muncit dincolo de hotarele ţării, dar pentru ţară. Şi a muncit pentru ţara sa, însă — prin amplificarea concretă a colaborării prieteneşti cu Republica Portugheză — şi pentru cauza păcii, securităţii şi progresului în Europa şi în lume. Este acesta, fără îndoială, un generos, uman şi comunist front de lucru.

Iată, sîmbătă 1 noiembrie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a primit pe Sir Arnold Weinstock, preşedintele companiei «General Electric» din Marea Britanie. În cursul convorbirii a fost exprimată dorinţa comună de a promova o colaborare reciproc avantajoasă între întreprinderile specializate româneşti şi compania «General Electric».

Preşedintele nostru a muncit, deci, tot pe un front concret de lucru: cel al progresului economic prin paşnică înţelegere şi raţională conlucrare.

Iată, marţi 4 noiembrie, sub preşedinţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a avut loc şedinţa Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., şedinţă în care Comitetul Politic Executiv a ascultat o informare şi a stabilit noi măsuri energice privitoare la realizarea programului de aprovizionare a populaţiei cu produse alimentare şi bunuri industriale de consum; a examinat şi a hotărît înaintarea, spre dezbatere şi aprobare, către Marea Adunare Naţională, a proiectului de lege cu privire la producţia bunurilor alimentare, a proiectului de lege privind creşterea şi ameliorarea rasei animalelor (proiect care consacră în planul legislaţiei principiile şi prevederile Programului naţional de dezvoltare a zootehniei), a proiectului legii privind retribuirea muncii în unităţile agricole cooperatiste, a proiectului de lege privind sistematizarea, proiectarea şi realizarea arterelor de circulaţie în localităţile urbane şi rurale, într-o concepţie unitară şi pe baze ştiinţifice; şi, de asemeni, Comitetul Politic Executiv şi-a exprimat deplina satisfacţie atît faţă de felul în care au decurs cît şi faţă de rezultatele concret fructuoase ale vizitei de prietenie efectuate în Portugalia de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu şi alţi membri ai conducerii de partid şi de stat, precum şi ale convorbirilor româno-pakistaneze la nivel înalt.

Preşedintele nostru a muncit, deci, pe fronturile îmbunătăţirii continue a nivelului de trai al celor ce muncesc, pe cel al completării şi îmbunătăţirii legislaţiei, pe cel al colaborării internaţionale.

Şi, iată, şi acea zi de neuitat pentru tinerii României, luni 3 noiembrie, în care — în cadrul şedinţei de inaugurare a Congresului al X-lea al U.T.C., Conferinţei a X-a a U.A.S.C.R. şi a celei de a III-a Conferinţe naţionale a Organizaţiei pionierilor — Preşedintele Ţării li s-a adresat.

Fireşte, a fost acesta un front de lucru al Preşedintelui nostru tot de esenţă constructivă, însă şi cu miez cald omenesc, înţelept părintesc, avîntat comunist. Cuvintele care am ţinut să le redăm aici, de fapt spun totul:

«... vă urez vouă, dragi tovarăşi şi prieteni, tuturor tinerilor din România, succese tot mai mari în muncă, în învăţătură, în cercetare, în viaţă. Vă urez un viitor fericit în România socialistă şi comunistă, multă sănătate, multă fericire!»

Bucureşti, 3-5 noiembrie 1975

Trei zile pline, cu adînci semnificaţii în viaţa tinerei generaţii a României socialiste — lucrările Congresului al X-lea al Uniunii Tineretului Comunist. Chemat să facă o analiză temeinică şi exigentă a contribuţiei pe care tineretul patriei a adus-o, în anii care au trecut de la Congresul al IX-lea al U.T.C., la marile realizări dobîndite de poporul nostru în toate domeniile de activitate, acest forum politic a adoptat hotărîri care exprimă plenar angajarea fermă a tinerei generaţii în munca şi lupta întregului nostru popor pentru înfăptuirea prevederilor de istorică însemnătate ale documentelor celui de-al XI-lea Congres al partidului.

Cuvîntarea rostită la deschiderea forumului tinerei noastre generaţii de către secretarul general al P.C.R., tovarăşul Nicolae Ceauşescu, simbol el însuşi al spiritului revoluţionar în acţiune, este încărcată de patetism şi constituie o înflăcărată chemare: **«Aveţi, dragi prieteni tineri, o perspectivă minunată în faţa voastră. Pentru realizarea obiectivelor Programului elaborat de Congresul al XI-lea, merită să vă consacraţi toate forţele — şi dacă este nevoie — să vă daţi chiar şi viaţa pentru ca România să meargă ferm spre comunism!»** Asemenea tuturor tinerilor patriei socialiste, delegaţii şi invitaţii la Congres au primit cu entuziasm şi nemărginită bucurie, cu adîncă satisfacţie şi profund respect, prezenţa secretarului general al P.C.R., tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a celorlalţi conducători de partid şi de stat, la şedinţa festivă de deschidere, văzînd în aceasta o nouă dovadă a grijii permanente a partidului faţă de educarea comunistă şi formarea multilaterală a tineretului, a preţuirii contribuţiei sale la înfăptuirea obiectivelor dezvoltării economice şi sociale a României socialiste, a încrederii în tînăra generaţie revoluţionară.

Ziua a doua a marcat desfăşurarea lucrărilor celor opt secţiuni de lucru ale Congresului, în cadrul cărora au luat cuvîntul 371 de delegaţi şi invitaţi. Vorbitorii au exprimat deosebite aprecieri faţă de cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretarul general al P.C.R., document de o excepţională valoare teoretică şi practică pentru tînăra generaţie a patriei, subliniind bogăţia de idei, viziunea profund ştiinţifică, de majoră importanţă pentru activitatea viitoare a Uniunii Tineretului Comunist, de educare şi formare a tineretului în spiritul cultului muncii, al principiilor de viaţă comunistă, al combativităţii revoluţionare şi dăruirii patriotice în transpunerea în viaţă a Programului P.C.R. De asemenea, în spiritul critic şi autocritic care caracterizează tineretul nostru, delegaţii s-au referit la principalele aspecte ale activităţii organizaţiilor U.T.C., formulînd o serie de propuneri interesante, care au atras atenţia Comitetului Central al U.T.C.

Reunit din nou în plen, în cadrul celei de-a treia zile, Congresul a continuat dezbaterile în faţa celor cîteva mii de tineri delegaţi şi invitaţi din ţară şi din străinătate — reprezentanţi ai numeroaselor partide şi mişcări de tineret, care au ţinut să fie prezente în acest fel la forumul tineretului român. În cuvîntul său, tovarăşul Radu Enache, secretar al C.C. al Uniunii Tineretului Comunist, a spus, între altele: «Cunoaştem cu toţii, şi am dobîndit certitudinea confirmării depline, în practica activităţii noastre, a valorii inestimabile a indicaţiilor date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu; ele jalonează cu profunzime şi clarviziune întreaga noastră muncă, sintetizînd sarcinile mobilizatoare ce revin Uniunii Tineretului Comunist în formarea tinerei generaţii în spiritul idealurilor socialismului şi comunismului, al concepţiei ştiinţifice a materialismului dialectic şi istoric, al promovării noului şi însuşirii de către masele de tineri a celor mai înalte cunoştinţe în toate domeniile de activitate, al îndeplinirii cu cinste a sarcinilor de producţie şi profesionale. Raportîndu-ne la înaltul exemplu de muncă şi viaţă comunistă pe care, prin întreaga-i activitate, îl oferă secretarul general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi ţinînd seama de faptul că înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R. necesită participarea conştientă a tuturor cetăţenilor, vîrstnici şi tineri, o sarcină de mare importanţă ce revine Uniunii Tineretului Comunist o constituie promovarea în rîndul tinerei generaţii a spiritului cu adevărat revoluţionar, combativ, în afirmarea noului în toate sectoarele de activitate.»

(Continuare în pag. 5)

REVOLUȚIONAR INSUFLAT TUTUROR DE CÎRMACIUL DESTINULUI NAȚIONAL

ÎȘI SCRIE AUTOBIOGRAFIA

ROMÂNIA VIITOARE

Ne tot socotim tineri, pînă cînd deodată constatăm că sîntem părinți ori chiar bunici; pînă cînd deodată constatăm că la forurile cetățenești ale celor realmente tineri, ale celor «la zi» tineri, nu mai avem ce căuta decît cel mult ca invitați fără drept de vot — culmea paradoxului! — deliberativ, ca invitați «din afară». E vesel și trist în același timp și oricum am lua-o e strict dialectic. Mai rămîne apoi să găsim înțelepciunea de a ne corecta privirea cea către noi și de a ne îndrepta — cu o altă atenție — privirea cea către afară, spre cei obiectiv tineri.

Spre cei care, așa tineri cum sînt, au problemele lor de învățătură, de muncă, de viață.

Spre cei care, așa pui cum ne par, așa fragili cum ne par, ni se alătură — nouă, «celorlalți» — și, cu dezinvoltură și firesc, preiau din mers ștafeta marilor responsabilități pe care noi, românii comuniști, ni le-am asumat față de țara noastră, față de poporul nostru, față de strămoșii care au sîngerat ca să trăiască și să trăim liberi, față de nevoia de pace a omenirii, față de mediul de omenie spre care aspiră omenirea, față de cauza socialismului și comunismului.

Spre cei care ne uluiesc și dezorientează cu îmbrăcămintea lor, cu muzica lor, cu afișata — dar nu și intrinseca — lor indiferență; însă care, tot ei, ne și reorientează și ne dau liniștitoare certitudini, cu formidabilele lor cunoștințe de matematici, de fizică, de chimie, ori astronomie aplicată, cu gîndirea lor logică, precisă și materialistă, cu spiritul lor practic și realist, cu voluptatea lucidă de a căuta noul, ba chiar de a-l inova ei înșiși, cu hotărîrea lor de a-și face viața lor tot prin revoluție, prin continuarea ei, a revoluției noastre.

Spre cei care își aduc noul lor, un nou ceva mai nou decît cel al nostru, care, tot dialectic, începe să capete nu spun vechime — pentru că, depărtîndu-te de tinerețe, cică trebuie să te mai menajezi — ci patină.

Spre cei care, asemeni nouă, dar la o altă scară cifrică și cu un alt puls al intensității, termină școli și pășesc în viața lor matură, părăsesc casele părintești și se duc în alte colțuri ale țării, unde înclină și mai mult spre tinerețe media de vîrstă a populațiilor unităților industriale și unde își pun temeliile propriilor lor gospodării.

Spre cei cărora sîntem tentați să le amintim românești și bătrînești proverbe — «Cine nu învață la tinerețe, va plînge la bătrînețe», ori «Deprinderea din tinerețe rămîne și la bătrînețe», ori «La tinerețe cine nu lucrează, la bătrînețe rîiază», ori «Fii tînăr între tineri și bătrîn între bătrîni» — dar care au dovedit, în timpul dezbaterilor lor din această săptămînă, că, în pofida vîrstei lor, pot fi profunzi și aducători de nou.

Să ne îndreptăm privirea către cei tineri și să vedem unicul adevăr al relației noi-ei sau ei-noi:

Se poate trăi cu stimă de la generație la generație, dar respectînd o condiție: să ne privim reciproc cu atenție, bunăvoință, înțelegere, încredere, ba chiar și dragoste!

Noi, «ceilalți», am privit cu adîncă stimă și nețărmurită afecțiune către tinerii țării, către matura lor muncă politică și cetățenească pe care au desfășurat-o în această săptămînă de sărbătoare revoluționară a lor.

Și, recunoaștem, am simțit că sîntem la fel priviți de ei.

Duc toate aceste priviri — față în față, reciproce, ochi în ochi și conștiință în conștiință — la un dătător de putere și căldură sentiment de **existență în familie.** *Cu toate că totul se petrece la scara numerică a națiunii!*

Cu acest sentiment am adunat și alcătuit, în aceste pagini, un mozaic de cuvinte și imagini — ale lor și despre ei — pe care-l închinăm celor tineri și marilor evenimente ale vieții lor și, implicit-familial, ale vieții noastre.

NELU IONESCU ■

— Ați participat pentru întîia oară la lucrările unui Congres al U.T.C. Cu ce gînduri vă reîntoarceți la activitatea dumneavoastră sportivă?

DAN GRECU, membru component al lotului olimpic de gimnastică:

— Am trăit cu emoție aceste trei zile de noiembrie care, pe drept cuvînt, pot fi numite zile ale tinereții. Am aflat încă o dată despre succesele tinerilor din toate colțurile acestei țări. Ele sînt un imbold pentru noi, sportivii, să nu precupețim la rîndul nostru nici un efort pentru a obține performanțe cît mai ridicate, pentru a contribui la faima țării noastre în lume.

— Ce inițiativă mai deosebită au luat în ultima vreme tinerii de la întreprinderea unde lucrați?

CONSTANTIN TEODORESCU, tinichigiu, secretarul Comitetului U.T.C. de la întreprinderea «Autobuzul» din București:

— Am hotărît ca fiecare elev și ucenic să producă la nivelul unui muncitor calificat cu 6 luni mai devreme decît era prevăzut. Inițiativa aceasta s-a bucurat de un larg sprijin și datorită ei am obținut o producție suplimentară de 2,5 milioane lei.

— Cum se pun problemele tineretului într-o zonă necooperativizată?

EMIL BORA, secretar al Comitetului U.T.C. Măgura-Ilvei, județul Bistrița-Năsăud:

— Avem, într-adevăr, unele probleme speciale. La noi, de pildă, fetele se mărită devreme, la 16 ani. Și rămîn acasă, să vadă de gospodărie. Ei bine, organizația U.T.C. nu trebuie să le piardă din vedere ci să se ocupe de ele, să le antreneze la diverse acțiuni, pentru că și ele fac parte din tineretul acestei țări, și ele trebuie să participe la mersul înainte al societății noastre.

— La cei 16 ani pe care îi ai, ești una din cele mai tinere participante la acest congres.

MARIA BOGDAN, locțiitor de secretar U.T.C. la Liceul agronomic industrial Brănești (Ilfov).

— Da. Și mă simt impresionată de tot ce am ascultat în cadrul dezbaterilor. Mi-am dat seama că și noi, cei mai tineri dintre tineri, avem responsabilități care ne obligă să acționăm cu maturitate revoluționară, să devenim exemple prin comportarea noastră, prin rezultatele pe care le obținem la învățătură.

— Mi-ați putea da un exemplu de faptă de eroism săvîrșită de tinerii de la locul dumneavoastră de muncă?

VICTOR SURDU, inginer șef, președintele C.A.P. Grozești, județul Iași:

— În ultimii ani, tinerii din comuna noastră au dat deseori dovadă de spirit de sacrificiu, de dăruire dezinteresată în folosul colectivității. De cîțiva ani, mai precis din 1969, noi lucrăm în condiții deosebit de grele. Avem 2 000 hectare de teren agricol, însă din pricina revărsărilor Jijiei și Prutului, spre sfîrșitul lunii iulie, mai rămîn ferite de furia apelor numai vreo 400 hectare. Vă închipuiți că lupta cu natura nu e pentru noi numai așa, o vorbă de spus pentru că sună frumos, ci e o realitate de zi cu zi. N-am stat cu mîinile în sîn și nici nu așteptăm să vină alții ca să ne rezolve problemele. Ne-am apucat și am ridicat cu mîinile noastre un dig provizoriu lung de 18 kilometri, care să apere de inundații aproximativ 1 000 de hectare, pînă cînd în anii următori se vor termina lucrările de regularizare a rîurilor Jijia și Prut. Tineri ca Gică Ungureanu, Mihai Paraschiv, Ion Marian, Areta Cristea, Valentin Manea, Ecaterina Covăsneanu, Elena Ioniță, care au lucrat zeci și chiar sute de ore de muncă patriotică, sînt o pildă de dăruire comunistă, de participare conștientă la destinele acestei țări.

— Numiți o realizare deosebită obținută de tinerii din județul dumneavoastră.

MIHAIL BOȚOAGĂ, prim-secretar al Comitetului județean U.T.C. Ilfov:

— Îndeplinirea cincinalului înainte de termen încă din luna iunie a acestui an, de către

ÎȘI SCRIE AUTOBIOGRAFIA

colectivul celor 2 000 de tineri de la filatura din Oltenița.

— Ce înseamnă să fii un tînăr cercetător acum, în România?

ELENA IONESCU, chimist la Institutul de cercetări pentru legumicultură și floricultură Vidra (Ilfov):

— În institutul nostru media de vîrstă este de 29 de ani. Vă închipuiți ce responsabilități și-au asumat niște tineri care se preocupă să obțină noi soiuri, să promoveze din soiurile bune, să producă semințe la diverse soiuri, pentru a reuși reducerea importului de sămînță. Buna pregătire profesională, o largă deschidere în fața noului, curajul de a susține ideile cele mai îndrăznețe ne-au ajutat în munca noastră de zi cu zi, ele fiind caracteristici nu numai ale tinerilor cercetători din institutul nostru, ci ale tuturor cercetătorilor tineri din această țară.

— Vorbiți-ne despre unele greutăți pe care le întîmpină tinerii din județul dumneavoastră.

ROMUS ȚOLEA, prim-secretar al Comitetului județean U.T.C. Ialomița:

— În județul nostru agricultura ocupă un loc preponderent. Și totuși se constată o migrație a tinerilor din mediul rural la oraș, nu întotdeauna justificată și care lipsește de forță de lucru satele. Congresul al X-lea al U.T.C. va însemna cu siguranță o îmbunătățire a activității organizației noastre la sate. Dacă pînă acum, trebuie să recunoaștem, am mai lucrat și haotic, în continuare vom acționa științific, vom întocmi studii pentru a înțelege cît mai bine acest fenomen al fluctuației și a lua măsurile corespunzătoare.

— Atît în Raportul prezentat în Conferință cît și în luările de cuvînt ale participanților s-a făcut apel, în multiple contexte, la cuvîntul «răspundere». Ce conținut îi dați?

COZEA GHEORGHE, anul IV, Facultatea de mecanică-agricolă, București:

— Odată, într-o adunare generală a studenților, am propus ca fiecăruia dintre noi să i se dea o sarcină concretă, o problemă de rezolvat, și să răspundă de ea. Și pot să vă spun că toți colegii mei, care altfel, dacă bați cîmpii, te bruiază, au fost atunci entuziasmați. Nici nu m-am mirat, știind bine că oricărui tînăr serios nu-i displace răspunderea, cu o condiție: să știe bine ce are de făcut. Și un exemplu de modul cum au înțeles toți aceasta a fost contribuția proprie a fiecăruia la realizarea unor standuri necesare unor lucrări aferente cursului «Calculul instalațiilor și mașinilor pentru zootehnie». Aici stă, în parte, și explicația faptului că la un concurs organizat de UASCR pe linie profesională între facultățile cu profil mecanic, noi am ocupat locul I pe țară.

— Direct sau indirect, Conferința a abordat problema atît de importantă a «timpului» studentului. Opinia dumneavoastră?

FLORIN TUDOSE, anul V, Facultatea de medicină, București:

— Ca impresie generală pot spune că, într-adevăr, Conferința a reevaluat problema *timpului* nostru. Mai ales în cadrul comisiei de integrare, la ale cărei lucrări am participat, aceasta a fost o problemă, aș zice, centrală. S-a discutat despre folosirea eficientă și îmbinarea cheltuielilor de timp repartizate fiecărei activități — de învățămînt, de cercetare și de producție — astfel încît rezultatul final să fie o bună pregătire profesională a studentului. Sînt prea multe detalii ca să încercăm acum o inventariere a lor. Fapt este că paralelismele, formalismul unor activități sau lipsa lor de finalitate ne omoară încă de atîtea ori timpul. Sperăm însă că toate concluziile Conferinței vor duce la măsuri energice, care să îmbunătățească inclusiv modul de folosire a timpului — atît de prețios — al studentului.

— Dacă a fost exprimată în cadrul Conferinței o opinie cu care nu sînteți de acord.

GABRIEL MANCAȘ, anul III, Facultatea de drept, Iași:

— S-a spus la un moment dat că regulamentul de funcționare a cercurilor științifice studențești e total depășit. Afirmația mi se pare extrem de categorică și a avut în vedere, probabil, numai condițiile și problemele specifice ale centrului universitar al Timișoarei. Adevărul mi se pare a fi însă acela că actualul regulament oferă fiecărui colectiv studențesc posibilitatea de a-și alege o temă de cercetare în funcție de anumite necesități exprimate. Sînt de acord însă că regulamentul acesta e susceptibil de îmbunătățiri.

— Între faptă și vorbă, nu mă îndoiesc, alegeți fapta. Un exemplu prin care puteți dovedi?

PAULA SZANTO, anul VI, Facultatea de medicină, Cluj-Napoca:

— Se vorbea mult la noi, într-o vreme, de absența unor cursuri, de faptul că nu aveam manuale suficiente. Cursurile acestea, mai ales cele de Histologie și Anatomie, se litografiau, e drept, dar într-un tiraj prea mic, departe de a acoperi toate cererile. Pînă într-o zi cînd noi, studenții, am hotărît să participăm prin muncă voluntară la litografierea acestor manuale și ne-am putut pregăti pentru examene în condiții mult mai bune. Aș vrea să adaug că la noi, la Cluj-Napoca, inițiativa aceasta datează de acum 3 ani și, prin faptul că în fiecare an de atunci încoace s-a procedat așa, a devenit un exemplu al nostru, dacă vreți, că preferăm fapta și nu vorba sau rugămințile ori ședințele prelungite în care să dezbatem la nesfîrșit situația nu prea plăcută de a nu avea după ce să învățăm.

LAKATOS ȘTEFAN, absolvent al Facultății de medicină, Cluj-Napoca:

— Eu particip la această Conferință ca invitat dar, dacă-mi permiteți, vă voi da și eu un exemplu în acest sens. În toamna aceasta noi am hotărît să dăm examenul de absolvire mai devreme cu o lună și, desigur, să ne și prezentăm cu o lună mai devreme la posturi. Într-o țară în care toată lumea se grăbește, mai avînd încă nevoie de cadre — de medici, cel puțin, știm bine că este așa — inițiativa noastră a avut un ecou favorabil. Ministerul Educației și Învățămîntului a fost de acord. Am dat examenul în septembrie, nu în octombrie, cum se dă de obicei.

— Cu ce gînduri ați venit la al X-lea Congres al U.T.C., în România?

ROLAND LABRUYERE, secretar general al partidului Tineretului socialist din Belgia:

— Cu o mare dorință — aceea de a cunoaște mai bine tineretul român, despre care am auzit atîtea lucruri frumoase, confirmate dealtfel pe deplin, și cu certitudinea că, trecînd peste diferențele de sistem social în care trăiesc, tinerii din lumea de astăzi se pot înțelege perfect, fiindu-le comună mai ales marea dorință de a progresa. Nu m-am înșelat deloc, în România am întîlnit tineri ale căror preocupări sînt foarte apropiate de cele ale tinerilor pe care îi reprezint.

WALTER HOLZER, vicepreședinte al partidului Tineretului socialist din Austria:

— Cunoscînd politica externă a țării dumneavoastră — îndeosebi prin prezența atît de simțită a președintelui Ceaușescu în politica mondială — care atestă o gîndire profundă a fiecărei situații, aplicînd cu consecvență principii dintre cele mai progresiste, am fost convinși că și politica tineretului din țara dumneavoastră se conduce după aceleași repere. Nu ne-am înșelat deloc. Credem că am reușit să atragem interesul organizației de tineret din România într-un proiect inițiat de către Federația mondială a tineretului democrat și de Uniunea internațională a tineretului socialist. Este vorba despre organizarea unui seminar asupra problemelor dezarmării, la care să participe o serie de partide progresiste și democratice din lumea întreagă. Ținînd seama de experiența și forța Uniunii Tineretului Comunist — vă spun sincer că am rămas impresionat de amploarea neobișnuită pentru noi a Congresului, de interesul major al tineretului român pentru lucrările organizației — sperăm ca partea română să devină chiar un factor dinamic, mobilizator pentru organizarea seminarului amintit.

Grupaj realizat de
GEORGE ARION ■
DUMITRU ELIADE ■

(Urmare din pag. 2)

Cele trei zile ale Congresului al X-lea al Uniunii Tineretului Comunist au subliniat încă o dată cît se poate de limpede puternica adeziune a tinerei generații la politica internă și externă a partidului, identitatea deplină a năzuințelor și aspirațiilor tuturor tinerilor patriei cu orientările cuprinse în Programul partidului, hotărîrea lor fierbinte de a transpune în viață prevederile planului cincinal 1976-1980 și a liniilor directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981-1990. S-a reflectat totodată profundul ecou pe care aprecierile și îndemnurile însuflețitoare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu le au în conștiința și sufletul tinerilor patriei noastre, pe deplin conștienți de marile răspunderi care le revin. Aceste lucruri certifică importanța majoră a Congresului al X-lea al Uniunii Tineretului Comunist în viața tinerei generații din țara noastră: hotărîrea unanimă a tinerilor de a fi la înălțimea responsabilităților sociale, de a duce mai departe tradițiile glorioase ale comuniștilor, consacrînd întreaga energie, putere de muncă și creație, entuziasmul tineresc operei de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

DUMITRU GRAUR ■

Se poate aniversa, în această toamnă, cam un deceniu de cînd, dintr-un rîu sălbatic de munte, supus exclusiv regiei capricioase a anotimpurilor, Lotrul a devenit o mare emblemă a construcției românești, la fel de fastuoasă și de convingătoare ca un spectacol al naturii. Se împlinește, așadar, cam un deceniu de la ivirea pe aceste țărmuri ale Lotrului a celor dintîi constructori și a celor dintîi mașini ale lor. Natura moștenită aici din începutul vremii e astăzi, după un deceniu, alta. Dintr-o sută de grame de apă de Lotru, deci dintr-o jumătate de pahar de Lotru, se naște azi, spun calculele specialiștilor, un kilowatt de energie electrică. Kilowații se nasc dintr-o mare alpină (340 de milioane m c de apă, colectînd Lotrul și vreo 80 de afluenți ai lui), care, o dată ivită pe lume, a și început să prolifereze, să dea naștere unor pui, unei suite de oglinzi care cad în cascadă, fără să se spargă, compunînd o feerie de lumini între Ciunget, Mălaia și Brădișor. Ciunget e hidrocentrala-mamă, cea mai mare de pe rîurile noastre interioare, cu o putere instalată de 510 MW, producînd astăzi din plin, cu toate cele trei turbine ale sale (ultimele două, de construcție românească) conectate la sistemul energetic național. Pe Lotru în jos, hidrocentralele de la Mălaia și Brădișor sînt în plină construcție. Ce rezultă? Rezultă, cum spuneam, energie, și mai rezultă și un nou peisaj. O modificare substanțială a geografiei, și chiar a microclimei, care se îmblînzesc, se îndulcesc, devin mai umane. Umanizarea geografiei și deci a climei nu poate să nu aibă consecințe asupra omului, a firii lui, chit că nu subscriem integral la această teză, opunîndu-i zicala românească a insului ce sfințește locul. Această sfințire a locului Lotrului s-a produs — la dimensiuni geografice — într-un deceniu.

N-o să-i invităm pe cititori, în rîndurile care urmează, la o călătorie prin această nouă geografie. Călătoria o vor face, desigur, mulți dintre lectorii acestor rînduri, în ziua, nu prea îndepărtată, cînd localitatea Voineasa (actualul «post de comandă» al șantierului) va deveni o mare stațiune turistică. N-o să descriem deci călătoria noastră documentară în această toamnă jubiliară a șantierului, important fiind doar a preciza, la acest capitol, că un asemenea tur îți circumscrie cu minuție nu numai o geografie, ci chiar tabloul istoric al construcției, cu toată trepidația lui cotidiană, inclusiv a oamenilor ce-l populează încă. (Spunem «încă», fiindcă, odată centrala de la Ciunget terminată, mulți, foarte mulți dintre constructorii Lotrului și-au mutat barăcile și mașinile pe alte zări, pe șantierele noilor cetăți hidrotehnice de pe Olt, de pe Someș, de pe Rîul Mare etc.). Acest tablou geografic și istoric este foarte complex și, mai ales, foarte mobil, adică a fost așa pînă nu demult, adică s-a schimbat tot timpul, zilnic chiar, operîndu-se în el, mereu și mereu, foarte multe retușuri, completări, adăugiri, redimensionări, balanța negării aproximațiilor și a confirmării faptelor exacte, deci a trecerii intențiilor de pe planșe și scheme în conturul ferm al betonului și oțelului funcționînd tot timpul, neobosit, cu rezultate pline de spectaculos și surpriză. Acum, la capătul unui deceniu, cînd hidrocentrala de 510 MW produce, noul tablou, în fine, s-a așezat. Au fost dezbrăcate misterele, au fost lepădate surplusurile, liniile și culorile efemere, totul a fost cîntărit, măsurat, fixat în ordinea lui adevărată, pînă la amănunt. Interlocutorii de astăzi, pînă mai ieri febrilizați de evenimente și întîmplări cotidiene mai mari sau mai mici, cuprinși în ele, încleștați în plasma lor fierbinte, au acum, pentru prima oară, perspectiva întregului, și, de pe țărmul Lotrului cucerit și supus, se străduiesc să ți-o picteze cît mai exact. Ei nu mai relatează azi evenimente, întîmplări, ci date globale, cifre sintetice. Ei îți amintesc că șantierul a cuprins a 30-a parte din teritoriul țării (8 000 kmp, 100 km în lung, 80 în lat), că s-au străpuns prin munți 150 km de galerii (de 30 de ori mai mulți ca la Bicaz, de 3 ori mai mulți ca la Argeș), că s-a muncit (și se muncește încă!) la altitudini ce ating 2 000 m, că centrala subterană de la Ciunget e la 104 m sub talpa muntelui, că barajul-colos de la Vidra (unul din cele 5 ale sistemului) are 121 metri înălțime, fiind necesar, pentru construcția lui, ca un munte întreg, Chioara pe nume, să dispară pur și simplu, dislocat de excavatoare de mare capacitate urcate la 1 300 m altitudine. Cei ce-ți relatează toate acestea o fac cu ochii pe caietul pe care scrii, ca nu cumva să se strecoare vreo eroare. Totul pornește dintr-o mare grijă ca tabloul operei și al ctitorului care o ține în palmă să nu se falsifice în vreun fel, să nu-și aburească vreo nuanță, să nu-și altereze măcar o linie, să nu-și învăluie nici un detaliu, să nu acoperi cumva tu, călătorul, cu ceața unor false metafore, un cîmp atît de viguros al certitudinii. E la mijloc un scrupul, e la mijloc și un orgoliu: orgoliul exactității, propriu marelui artist care se poate retrage în spatele capodoperei, fără ștampila semnăturii.

Astăzi, la Lotru, totul e atît de fantastic de precis, încît e fantastic.

Ceea ce e interesant de observat, ne spune tovarășul Ion Bolnavu, secretarul Comitetului de partid, este că acest tumultuos deceniu ale cărui evenimente și elemente s-au așezat și s-au rînduit, la ora de față, în date ferme și cifre sintetice, cu precizia de execuție grafică și științifică a tabloului lui Mendeleev, se reflectă la fel și în destinele oamenilor. La fel — adică prin linii ferme, fixate în echilibrul lor ca într-o

10 ANI PE LOTRU :

schițe la un portret romantic (dar neromanțat) al tinereții, desfășurat pe un teritoriu care cuprinde a 30-a parte a țării

flacara
realitatea românească

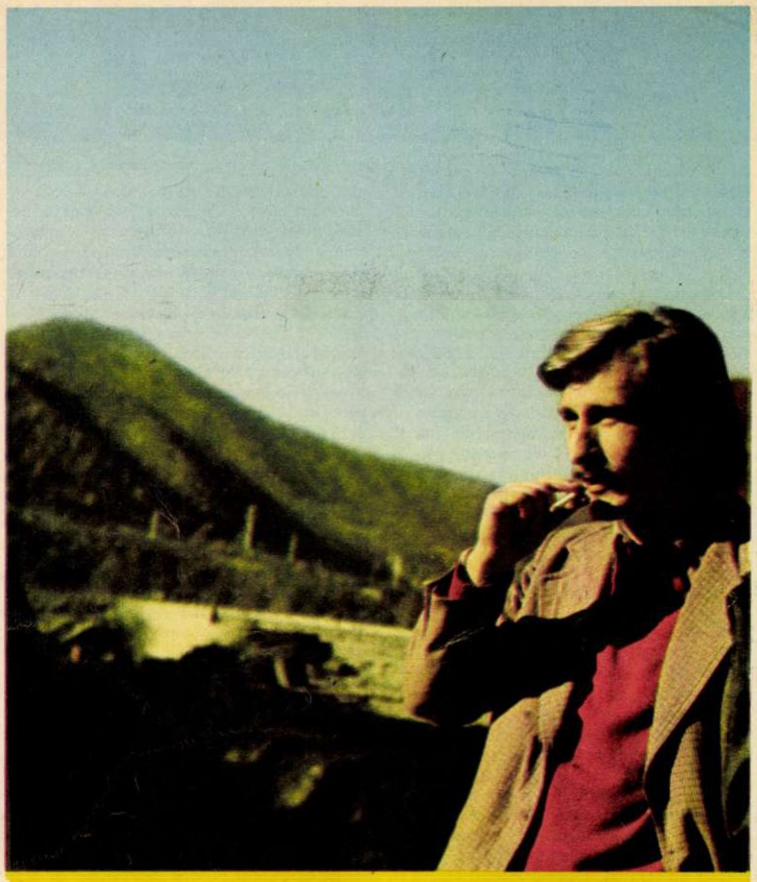

Un tînăr, dar un veteran al marelui şantier: inginerul Gustav Rückert, şeful şantierului noii hidrocentrale de la Mălaia.

schemă. Altfel spus, în acest eroic şi fierbinte deceniu (pe care el, Ion Bolnavu, l-a trăit aici din începuturi, din prima zi) s-au împlinit, s-au rotunjit, s-au laminat, dacă vreţi, nişte destine, nişte biografii de un echilibru şi de o claritate care numesc, lîngă kilowaţii produşi de Lotru şi lîngă noua ordine a geografiei sale, o cucerire — poate cea mai mare — a acestor ani. Nişte destine, nişte biografii de oameni ai timpului nostru, de tineri constructori ai unui deceniu care înseamnă, de fapt, cel mai fertil în împliniri din istoria noastră, deceniul Congreselor IX, X şi XI ale partidului. Lotrul, continuă interlocutorul nostru, poate fi privit şi aşa, ca o istorie sau ca un portret în mişcare al tinereţii ţării, în expresia ei cea mai înaltă, cea mai dinamică, cea legată de marea construcţie, de edificiile-cheie ale socialismului românesc. Chiar cei veniţi aici de la Bicaz şi de la Argeş erau, în epocă, oameni tineri. Alţi vreo 3 000 de tineri s-au calificat aici. De fapt, socoteşte I.B., sînt cam vreo 7 000 cei ce pot spune: «Mi-am mîncat tinereţea pe Lotru», deci vreo 7 000 de destine care şi-au consumat aici un moment de culme, decisiv pentru formarea lor.

Cu cîteva zile în urmă, tinerii de astăzi ai Lotrului şi-au ales delegaţii pentru Congresul al X-lea al U.T.C. Unul dintre ei a fost, evident, Ion Nistor, secretarul Comitetului U.T.C. şi comandantul şantierului naţional al tineretului. Şantierul naţional al tineretului de pe Lotru a fost inaugurat acum cinci ani, în octombrie 1970, cuprinzînd, în epocă, 3 500 de brigadieri. Ion Nistor, de profesie electrician, sosise pe şantier ceva mai înainte, împreună cu taică-său, Dumitru Nistor (azi pensionar, după treizeci de ani de muncă pe şantiere), cu frate-său Constantin, cu soră-sa Lucreţia. A cerut să lucreze, cînd a venit, la baraj, fiindcă era locul cel mai spectaculos; adică şi-a tras pe urechi, în prima sa iarnă de lucru, o căciulă siberiană, legînd şnurii clapelor sub bărbie, şi s-a apucat să ajute, prin zăpadă şi viscol, la dislocarea muntelui Chioara, îndurînd scrîşnit greutăţile, devorat de fapt de o idee. Ideea că dacă există, pentru fiecare din noi, un moment, cel puţin unul, cînd cineva sau poate propriul nostru gînd ne întreabă: «Ce-ai făcut pînă acum?», deci: «Ce-ai făcut în viaţă?», există şi nişte oameni (precum el) care pot răspunde, simplu şi bărbăteşte: «Am mutat un munte, ca să construiesc un baraj». Cine ar mai recunoaşte acum, sub înfăţişarea matură, dăltuită, sub ochelarii absolventului de liceu (a făcut liceul pe şantier, la Voineasa) care ascund cearcăne, răspunderi, insomnii, dar şi o nepreţuită experienţă şi o nepreţuită zestre de satisfacţii, chipul flăcăului venit prima oară pe un şantier? A devenit de nerecunoscut, ca şi atîţia alţii, care au abandonat la rîndu-le un chip şi o biografie, construindu-şi altele noi.

Inginerul Gustav Rückert a venit pe Lotru în 1966. Tînăr, imberb, tobă de carte şi plin de visuri, dar neştiind, de fapt, ce înseamnă să muţi nişte munţi, să stai într-un cort, să lupţi cu apele, cu piatra, cu singurătatea, cu pustiul. În acel an 1966, într-o zi de mai, s-a petrecut la Mălaia un eveniment memorabil: explozia celei dintîi încărcături de dinamită în Munţii Lotrului, deschizînd frontul de lucru al celei dintîi galerii subterane. Tînărul inginer stagiar de acum nouă ani este astăzi şeful de şantier al hidrocentralei de la Mălaia. Secretarul organizaţiei de partid a şantierului, maistrul mecanic Ion Matei, încheie la Mălaia un deceniu de muncă şi viaţă, de «tinereţe mîncată pe Lotru», ceea ce vrea să însemne că aici şi-a dobîndit profesia, calificarea de maistru, investitura de secretar de partid, calificarea soţiei şi a celor doi fraţi ai săi, aduşi de el pe şantier.

Printre profesiile acestei ţări, cea de constructor este una din cele cu care, cotidian, ne interferăm de multă vreme paşii. Ne-am obişnuit atît de mult cu ea, încît aproape că o ignorăm. Constructorul este o piatră unghiulară a existenţei noastre, chiar cînd nu-l vedem zilnic pe schele. E atît de prezent în viaţa noastră, încît adesea nu-l mai vedem. El nu scrie romane sociale, el le trăieşte (iar noi, ca beneficiari ai muncii lui, le trăim alături de el, odată cu el, deci un motiv în plus să ne lipsească perspectiva asupra sa), el nu face poezie absconsă (fiindcă zidurile ori schelele sînt sau nu sînt!), deci un motiv în plus să-l credem lipsit de inedit. El nu lucrează cu cuvinte frumoase, ci cu cifre. El nu face profesiuni de credinţă despre romantism sau despre eroism, ci profesează lucrurile ca atare. Uneori însă ca un mare creator ce este, el ne oferă şi surpriza cuvîntului, cea care, printr-un miracol încă nedezlegat, ne impresionează adesea chiar mai mult decît faptele. În cei zece ani de cînd e pe Lotru, Ion Bolnavu, de pildă, a ţinut un jurnal. A umplut pînă astăzi vreo douăzeci de caiete groase. A notat în ele, pe parcursul celor vreo 3 600 de zile şi nopţi, mii şi mii de fapte, întîmplări, evenimente, bucurii, necazuri, victorii, înfrîngeri, momente pilduitoare, evocînd construcţia Lotrului pe toată durata şi în toate dimensiunile ei. Încerci o mare emoţie răsfoind aceste caiete (oare ele nu vor deveni cîndva chiar o carte?), care îţi dau prilejul să întorci spre ziua de astăzi, spre peisajul calm şi constituit al noii geografii a Lotrului, filele patetice ale luptei cu apele şi cu munţii, filele pline de fierbinte şi înălţător eroism care alcătuiesc tabloul istoric şi fiinţa celei mai mari hidrocentrale de pe rîurile acestei ţări. Sînt evocate zilele începuturilor, zilele cînd, de pildă, în februarie 1966, primii constructori sosiţi la Voineasa s-au instalat în cîteva camere din sătucul cu case din bîrne şi ulicioare înguste ca nişte poteci. Cu vilele sale în linii ultramoderne, Voineasa, viitoarea staţiune turistică (de fapt, de pe acum căutată de pasionaţii excursiilor), este azi unul din cele mai frumoase ansambluri arhitectonice ale ţării. O magistrală de asfalt te poartă lin peste munţi, pînă-n inima ei. Atunci însă în iarna lui 1966, ninsese abundent, iar drumurile către Voineasa (drumuri de cai şi de turme) dispăruseră sub zăpezi şi viscole. O «avangardă» de cîţiva inşi, trimişi să amenajeze cele cîteva camere închiriate la localnici, se înzăpezise la jumătatea drumului. Au fost trimise, ca să degajeze drumul şi să-i salveze pe înzăpeziţi, nişte buldozere, ceea ce, notează I.B., «a provocat un şoc» printre localnici. Cei din Voineasa nu mai văzuseră buldozere. Cei din Voineasa, deprinşi ca odată cu iarna să rămînă înzăpeziţi în munţi, fără nici o atingere cu lumea, nu ştiau că zăpada şi culmile stîncilor pot fi învinse. «A fost un şoc», spune Ion Bolnavu. Şi tot el: «A fost foarte frumos». Pînă şi cuvintele tocite, cu care nu se mai face de mult literatură, nici măcar reportaj, îşi recapătă, iată, creditul. De fapt, cuvintele, în acest jurnal de constructor, nu mai au importanţă. Constructorii nu construiesc pentru cuvinte.

Mai trebuie adăugat că acei primi oameni de pe buldozere — acei primi cuceritori ai munţilor — erau şi ei nişte tineri? Chiar şi Bolnavu, pe atunci, era un tînăr.

Chiar şi nişte oameni ca maistrul miner Gheorghe Niţă, maistrul mecanic Pîrvu Cană, dulgherii Ion Neamţu, Ştefan Dimovici, Nicolae Costanciuc, Mihai Nazarcu, topometristul Gheorghe Dragomir sau muncitorul sondor Ion Andrei au fost, cînd au venit la Lotru, şi sînt încă şi astăzi, nişte tineri. Şcoala lor — de profesie, de viaţă, de muncă, de creaţie, de conştiinţă — este şcoala Lotrului. Cei numiţi aici nu mai lucrează astăzi pe şantier. Pe şantier le-au rămas doar familiile. Adresa lor actuală e undeva, în Algeria. Ei reprezintă acolo, pentru un timp, Lotrul şi şcoala lui, la construcţia unei galerii ale cărei caracteristici cer operaţii de o mare complexitate, cer curaj, tenacitate, măiestrie, specializare profesională înaltă. Unii din ei, cînd au venit la Lotru, erau la primul lor drum în afara satului şi, ca şi cei din Voineasa, vedeau pentru prima oară un buldozer.

E foarte grea viaţa pe Lotru. Chiar dacă e ceva mai uşoară ca ieri. Chiar dacă astăzi sînt şi cantine, şi şcoli, şi cinematografe, şi cluburi, şi dispensare, şi biblioteci, şi casevile, cu arhitecturi frumoase şi cu confort. Dar încă se lucrează prin pustietăţi, la altitudini de 2 000 metri, la zeci şi zeci de kilometri de casele pe care, părăsindu-le duminică noaptea, lăsînd în ele copii şi neveste, unii constructori nu le mai regăsesc decît în duminica ce urmează. Aceşti oameni sînt oameni tineri, aceşti oameni petrec deci aici, între munţi, anii cei mai frumoşi ai vieţii lor, anii aceia cu care nu te mai întîlneşti niciodată, ani pe care, oricum i-ai petrece, ţi se pare că i-ai frustrat de ceva, că le-ai fost ingrat, păstrînd mereu nostalgia a ceva frumos pe lîngă care ai trecut.

Dar ei pot spune, ei vor putea spune oricînd, cînd cineva sau poate propriul lor gînd îi va întreba ce au făcut în viaţă, că au mutat un munte, ca să construiască un baraj.

Că au trăit, cu alte cuvinte, o tinereţe eroică, închinată Patriei.

ILIE PURCARU ■
Fotografii de **ION PREDOŞANU** ■

CRONICA SERVICIILOR

„cei şapte ani de-acasă" sînt petrecuţi la grădiniţă

O vorbă românească se referă la cei şapte ani de-acasă, punînd accent pe caracterul lor de neînlocuit. Cine nu-i are este condamnat la o viaţă indemnă. Îl recunoşti imediat, este labil, gafeur şi neserios. Există astăzi o ramură a psihologiei pedagogice care probează adevărul închis în credinţa populară. Cei şapte ani de-acasă reprezintă patruzeci la sută din toate posibilităţile educaţionale. Aproape jumătate din personalitatea noastră se formează în anii preşcolari. Se vede că nici Tolstoi nu era prea departe de adevăr, cînd susţinea că omul are nevoie de mai multă atenţie în primii ani de viaţă. Odată «elaborat» din perspectivă ştiinţifică, acest punct de vedere intră în calculele planificatorilor sociali. Statele care vor să aibă cetăţeni capabili să răspundă exigenţelor lumii moderne se preocupă de vîrsta preşcolară. La drept vorbind, cuvintele îşi pierd aici înţelesul. Din moment ce activitatea în grădiniţe şi cămine se desfăşoară pe bază de programă, cu un conţinut determinat şi cu o disciplină riguroasă, care este atunci marea deosebire faţă de şcoală? Lipsa calificativelor, a examenelor şi a celorlalte forme de verificare? În orice caz, la «absolvire», copilul primeşte o caracterizare pentru şcoală. Încă de la grădiniţă, copilul începe deci să aibă o fişă a lui. Aşa sînt regulile societăţii moderne...

N-am să încetez să mă minunez de mecanismul de ceasornic al acestui corp social. Se vorbeşte mult şi pe drept de armată, de C.F.R. şi de alte sectoare unde predomină disciplina şi ordinea. Aş adăuga pe acela al învăţămîntului. Anual, la data fixată, se deschid şcolile, se împart manualele şi începe munca. În fiecare dimineaţă, la ora stabilită, în şcoli intră sute de mii de copii, curaţi, ordonaţi, îşi deschid ghiozdanele şi scot cărţile şi caietele. Iată un domeniu în care este implicată întreaga naţiune, care funcţionează perfect şi la care aducem fiecare o anumită contribuţie. Credeţi că este uşor ca să realizezi începerea programului la ora opt dimineaţa cu copii de patru sau de cinci ani? Am întrebat-o pe tovarăşa directoare Elena Cojocaru de la grădiniţa numărul 60, din sectorul 5, dacă există vreo calitate specială a educatorului, a celui care se ocupă de copiii mici, de vîrstă preşcolară. Da, mi-a răspuns, trebuie să-i iubeşti mai tare şi să-i studiezi tot timpul. Nu poţi realiza nimic în profesiunea noastră dacă n-ai pasiunea studiului. Şi Elena Cojocaru ştie ce spune, fiind una din autorităţile în materie, metodistă cunoscută şi respectată în toată Capitala pentru rezultatele sale. A lucra într-o grădiniţă presupune deci, mutatis mutandis, acelaşi regim intelectual cu cercetătorul ştiinţific. Conjugat cu un mare spirit de disciplină. Şi cu talente multiple. Educatoarea trebuie să ştie să cînte, să picteze. La Grădiniţa numărul 60 există un teatru de păpuşi în regulă. Se confecţionează personaje, se înscenează poveşti, cu un grad de profesionalitate foarte ridicat. Prin activitatea neobosită a directoarei a fost creat un mediu educaţional perfect. Pe pereţi nu sînt panouri, ca în alte părţi, ci pictură murală, cu poveşti îndrăgite de copii, pentru a reduce din caracterul convenţional pe care îl presupune rama tabloului. Neizolată, pictată direct pe perete, povestea este mai naturală, face parte nemijlocit din lumea copiilor.

Ceea ce m-a impresionat în mod deosebit la Grădiniţa nr. 60 a fost însă ordinea de care vorbeam mai sus, evidentă încă din ţinuta educatorilor şi a copiilor. Directoarea are un ochi sever şi un apetit neostoit al desăvîrşirii. Copilul stă astăzi mai mult la grădiniţă decît acasă, şi de aceea Elena Cojocaru vrea să umple cei «şapte ani»... de la grădiniţă, ca să le spunem aşa, cu tot ceea ce ştiinţa pedagogică a creat pentru cei mai mici. În primul rînd, cu un sens precis al responsabilităţilor faţă de sine. A şti să te porţi înseamnă mai mult decît intuiţia lucrurilor care se cade să le faci şi a celor interzise. Buna-purtare primeşte un conţinut precis, explicitat prin conduita fiecăruia. Abia apoi urmează baletul sau engleza, predate şi ele în Grădiniţa nr. 60, ca şi în multe altele. Directoarea Elena Cojocaru vorbeşte de serviciul pe care învăţămîntul preşcolar îl aduce societăţii cu tonul cel mai firesc şi mai convingător cu putinţă. Ascultînd-o, mă gîndesc la destinul proverbelor noastre! Dacă n-ai cei nu ştiu cîţi ani de la grădiniţă, nu eşti om întreg! Cam aşa trebuie să vorbim după generalizarea învăţămîntului celor mici. Cum se schimbă vremurile!... Şi obiceiurile!... Şi oamenii!... Şi vorbele lor...

AUREL-DRAGOŞ MUNTEANU ■

UN MEDIC SIBIAN PROPUNE O METODĂ ORIGINALĂ PENTRU DEPISTAREA, CLASIFICAREA ȘI COMBATEREA ACCIDENTELOR DE MUNCĂ

Sînt aproape două decenii de cînd medicul sibian Romulus Martin studiază cu asiduitate geneza și caracterul accidentelor de muncă, răstimp în care cercetările sale fundamentale și practice au devenit publice prin mijlocirea unor numeroase articole și comunicări. O activitate statornică, desfășurată cu pasiune, competență și dăruire în vastul spațiu al ergonomiei, dar care, paradoxal (din întîmplare sau cu bună-știință), a trecut neobservat pe lîngă cei autorizați să preia, să cerceteze și să avizeze ideile novatoare din acest domeniu.

Din păcate, pînă în prezent nu dispunem de o lucrare care să expună sistematic observațiile și propunerile medicului sibian (doctorul Martin a scris un asemenea tratat pe care intenționează să-l încredințeze tiparului). Considerăm totuși că metoda sa originală se poate contura cu suficientă precizie dacă avem la dispoziție numeroasele lui articole risipite în paginile unor publicații locale și centrale. Avînd în vedere oportunitatea problemei ne vom strădui să o prezentăm pe scurt.

— Accidentele de muncă, ne declară interlocutorul nostru, au fost și continuă să rămînă un permanent obiect de cercetare. Literatura mondială prezintă statistici riguros întocmite, cu minuțioase departajări pe grupe de vîrstă și profesii, ele sînt codificate după criterii strict științifice, dar, oricît ar părea de paradoxal, pînă la ora actuală nimeni nu a scris o lucrare care să înfățișeze etiologia acestor traumatisme sociale și, mai cu seamă, o metodă de clasificare și interpretare capabilă de a exclude arbitrarul și subiectivismul.

Pentru a se stabili un criteriu judicios în depistarea, clasificarea și prevenirea accidentelor de muncă medicul Martin propune departajarea acestora în trei categorii distincte. Accidente *active*, *pasive*, și *asimilate*. Cercetătorul sibian a ajuns la această concluzie pe baza unor repetate observații desfășurate vreme de două decenii în numeroase unități productive de pe întreg cuprinsul țării.

Din prima categorie fac parte accidentele care se produc din vina exclusivă a muncitorului sau din pricina unor elemente ale circuitului său de activitate (unealtă, mașină, obiect de prelucrat). Accidentele pasive sînt determinate de cauze exterioare circuitului său de activitate, dar care apar în ambianța locului său de muncă. Ele pot fi imputate unor tovarăși de muncă, condițiilor tehnico-organizatorice sau unor cauze fortuite. Cea de-a treia grupă cuprinde accidente ce se produc în incinta întreprinderii, dar care nu apar în circuitul de activitate al lucrătorului și nici în ambianța locului de muncă. Descriindu-le pe larg mecanismul de producere și făcînd în acest scop ample incursiuni în diferite compartimente de activitate, doctorul Martin ajunge la concluzia că numai o asemenea clasificare diferențiată îl poate ajuta pe cercetător să descopere geneza și soluțiile de prevenire a unor asemenea traumatisme. Înarmat cu date statistice, culese la fața locului, medicul Martin s-a străduit să demonstreze că, de pildă, în două unități cu același profil, unde în aceeași perioadă de timp s-au produs un număr aproximativ egal de accidente, cauza principală nu este întotdeauna aceeași, iar înregistrarea lor într-un singur capitol împiedică elaborarea soluțiilor de prevenire și combatere. Instrucțiunile pentru protecția muncii sînt în general aceleași, iar cei care vin să supravegheze modul lor de respectare se ocupă numai cu sancțiuni și amenzi.

Un muncitor care s-a rănit, deoarece și-a reglat greșit mașina, a devenit victima unui accident pasiv. Colegul său de breaslă, lovit din imprudență de vecinul său a suferit un accident pasiv. O explozie în subteran, defecțiunile grave ale unui agregat, o proastă concepție în organizarea fluxului tehnologic — toate susceptibile de a produce avarii corpului omenesc — sînt și ele tot accidente pasive, în vreme ce un lucrător care își rupe piciorul în timp ce urcă scările de la intrare sau își frige degetele, încercînd să prăjească pîine în cuptorul electric al atelierului devine victima unui accident asimilat. Comparînd în sprijinul acestor observații accidentele de muncă înregistrate la întreprinderile «Balanța»-Sibiu, «Steagul roșu»-Brașov, «23 August»-București, «Unio»-Satu Mare — deci unități metalurgice — doctorul Romulus Martin a putut observa că în ciuda instrucțiunilor privind protecția muncii și a măsurilor luate în acest scop, accidentele active sînt mai numeroase într-un anumit colectiv de producție, în vreme ce cele pasive sînt mai numeroase într-o altă unitate. Cunoașterea lor, pe baza unor statistici diferențiate, este singurul procedeu pentru luarea măsurilor corespunzătoare, deci singura modalitate de a interveni pentru ridicarea calificării și întărirea disciplinei angajaților sau, dimpotrivă, pentru depistarea lacunelor tehnico-științifice, a viciilor de organizare și conducere pentru care se fac responsabili conducătorii unității respective. Descoperirile făcute au prilejuit medicului sibian și elaborarea unor studii cu caracter fundamental. Este vorba de o nouă concepție privind «circuitele de activitate», precum și conferirea unui alt conținut termenilor consacrați «protecția muncii» și «securitatea muncii». În sprijinul metodei propuse, domnia-sa a mai creat o așa-numită teorie a *ergosistemelor*, acestea reprezentînd un circuit de activitate în anumite condiții de mediu și ambianță, în cadrul căreia a evidențiat existența unor ergosisteme *simple*, *combinate*, *polimorfe* sau *eterogene*. Am citit aceste studii, ni s-au părut deosebit de interesante și le recomandăm tocmai de aceea specialiștilor.

Mai dorim să arătăm de asemenea că studiile chirurgului Martin nu rămîn simple vorbe și nu constituie doar obiect de speculații și interpretări pur teoretice. Ele și-au demonstrat valoarea și eficiența în cadrul unor experiențe practice. La Combinatul chimic Făgăraș, unde metoda doctorului Martin a fost pusă în aplicare, prin încheierea unui contract între autor și întreprindere, s-a înregistrat o reducere apreciabilă a accidentelor de muncă și s-au obținut beneficii anuale în valoare de 50 000 lei. Iată și cîteva cuvinte extrase din referatul întocmit de o comisie a combinatului la 11 august 1974: «Tema corespunde în totalitate contractului. Cabinetul de protecția muncii și-a însușit experimentarea efectuînd clasificarea accidentelor în active, pasive, asimilate. Această clasificare facilitează abordarea diferențiată a măsurilor de prevenire și respectarea securității muncii. Metoda circuitelor de activitate poate fi utilizată încă în două direcții: aprecierea gradului de solicitare a locului de muncă și utilizarea rațională, științifică a spațiilor de muncă». Semnează dir. gen. Teodor Suteu, ing. Marian Mureșan, ing. Leonte Stan și psiholog Felicia Barna.

Pentru cunoașterea detaliată a metodelor propuse vă invităm să vă adresați direct autorului. Chirurgul Romulus Martin lucrează la Spitalul județean Sibiu și locuiește pe strada Tribunei 29

LIVIU TIMBUS ■

---

comerțul stradal: un comerț care ar trebui să fie la fel de grăbit ca și clientul

Deși a trecut și toamna aceasta la fel de frumoasă ca altele și a venit vremea să ne încălzim mai mult stînd în casă decît pe afară, plimbîndu-ne pe străzi, ne place încă să ne mai amintim de zilele catifelate ale acelui ispititor septembrie, zile cu atîtea atracții printre care n-au lipsit nici cele ale tradiționalului Tîrg autumnal. Atunci, în fața marilor magazine s-au înmulțit tonetele legate unele de altele cu sfori de care atîrnă stegulețe, pe care vînzători cu talent la desen, ori chiar zugravi angajați special pentru asta, au scris cum s-au priceput ce se vinde și deci ce se poate cumpăra toamna: basmale, esarfe, pături, bluze, pantaloni de vară, capoate de diftină, pahare, perdele de muște, flori de plastic, costume de baie chiar (desigur, pentru cei ce se duc iarna la mare), pantofi, prosoape etc., în acest etc. fiind incluse și mărfuri cărora uneori nici nu le simțim lipsa. În fața lor mulți trecători, din curiozitate, ori cu interes, se opresc, caută cu ochii, pipăie, își schimbă impresiile, cumpără mai repede decît ar fi făcut-o dacă ar fi ieșit cu gîndul ăsta în oraș. La fel și în fața tonetelor cu cărți, cu care am început să ne obișnuim dealtfel și în afara tîrgurilor. Acest tip de comerț, stradal sau de întîmpinare cum i se mai spune, desfășurat nu neapărat într-un perimetru calendaristic (tîrg de primăvară, de vară, de toamnă și de iarnă) și nu numai cu mărfuri greu vandabile, place pentru economia de timp făcută de cumpărătorul ocazional și este deci eficient. Cînd se face bine. «Practica a demonstrat, îmi spune responsabila librăriei «Mihail Sadoveanu», Georgeta Munteanu, că acest comerț stradal, comerț la fel de grăbit ca și clientul, e bun pentru că se vinde (etalarea cărților afară determină clienții ocazionali să cumpere) și se descongestionează librăria. Bineînțeles, afară vindem mai mult cărțile de aventuri, de aceea nu e de mirare că sînt zile în care la standuri se vinde cît se vinde și înăuntru». Îmi arăt pe față mirarea că nu se face același lucru și la anticariat, care prin tradiție ar trebui să iasă în întîmpinarea noastră, dacă nu înșirat, desigur, pe toate străzile, măcar de-a lungul, să zicem, cheiului Dîmboviței. Amintesc că odată, pe lîngă Piața Unirii, era un cerc de anticariate, mici prăvălii cu acoperișuri țuguiate, cu anticari împătimați de carte și cumpărători statornici. Degeaba, motivele se țin, an de an, de mînă (ba că nu sînt vînzători, ba că din cei care sînt mulți cred că s-ar înjosi dacă ar vinde în stradă(?!), ba chiar că nici n-ar avea ce să vîndă!), cel mai impresionant fiind lipsa de dispoziții.

Dar să lăsăm cărțile, care atunci cînd nu sînt proaste se vînd și singure, cum se mai spune, și luînd-o în lungul străzii să vedem ce se mai vinde, altceva. Nu departe, chiar în fața «Mioriței», Mihai Groapă, vînzător de înghețată, n-a vîndut (din vina fabricii care nu i-a livrat decît un singur sortiment timp de zece zile și a înghețatei vafe din magazin, mult mai bună), decît de 300 lei, simțind pe pielea lui că la o asemenea vînzare toneta a devenit un fel de ghișeu de informații: Unde e strada cutare, stația autobuzului, chiar unde e înghețată vafe. Adăugind și situația nefericită a multor altor tonete sau chioșcuri de răcoritoare, cu aparatele defecte, putem spune că toți cei care le tutelează ar trebui să înțeleagă bine că strada nu este cel mai nimerit loc de depozitare a unor «pefeleuri» vopsite cu firme care nu se respectă, mai mult, sînt chiar dezise de anunțurile de sub ele. («Nu avem nimic de băut» la chioșcurile de... răcoritoare, «Nu avem înghețată» la tonetele de... înghețată etc.) și că nu numai biscuiții «Albatros» și napolitanele «Dănuț» le dau lor dreptul să îngusteze trotuarele cu asemenea inutilități.

O apariție mai nouă, repede îndrăgită și apreciată de cumpărători, este vînzarea a ceea ce cît se poate de neadevărat se mai numește încă «crenvurșt», apariție utilă pentru cei ce nu-și fac sau nu prea au timp să se așeze la masă. Din păcate însă, dimensiunile pantagruelice ale sandvișului și muștarul care se întinde ca o vopsea pe gură, mîini și uneori chiar pe haine îndepărtează mulți clienți potențiali. Unii din rușine, alții din comoditate, pentru că pe stradă totuși nu se poate mînca oricum și orice, fără să încalci regulile nescrise ce țin de aspectul ei civilizat.

Se observă deci în ultima vreme un efort al comerțului de a întîmpina clientul pe stradă, de a-l atrage și a-l determina să cumpere cît mai multe produse. Desigur, pe stradă nu se poate vinde orice. Și aici trebuie să dau dreptate șefului magazinului «Elegant», Lucreția Buche, că, de exemplu, nu poți să scoți la tonetă costume sau blănuri din cele mai scumpe. Totuși, de aici și pînă la a vinde afară la o singură tonetă, într-o zi pentru femei, în următoarea pentru bărbați, cîteva bluze, cămăși, fuste, și o pereche, două de pantaloni ieftini, motivînd că «magazinul e în centru și nu are mărfuri de stradă» sau că «nu sînt oameni», e prea puțin și nu corespunde în realitate ideii de comerț stradal. A avea o tonetă, două în fața magazinului cu cîteva mărfuri nu înseamnă a face totuși comerț de întîmpinare, ci a te acoperi cît mai formal cu putință în eventualitatea că vei fi întrebat. După cum a scoate afară mărfurile cele mai urîte din toate punctele de vedere din depozitele magazinului, pe lîngă lipsa de eficiență înseamnă și a urîți strada, această vitrină a orașului, mai evidentă și mai importantă decît vitrinele magazinelor. «Comerțul stradal, îmi spune Pavel Mara, șeful magazinului «Universal» București, nu este și nici nu trebuie să fie doar o sarcină sezonieră, care să se impună numai odată cu un tîrg sau altul, mai ales că atît noi, cît și cetățenii ne-am dat repede seama de avantajele sale. Mărfuri despre care credeam că nu se vor mai vinde niciodată, ori din acelea pe care le căram, plătind bani grei, duminica pe la tîrguri, s-au vîndut aici în fața magazinului într-o singură zi.»

Da, a permanentiza comerțul stradal înțeles ca o relație, necesitate, stare firească a oricărui comerț modern, pretinde nu numai pricepere și oameni pricepuți, ci și pasiune, adică atributele indispensabile omului de meserie.

IULIAN NEACȘU ■
Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

DESPRE I.T.B.

„peste tot în lume un bilet de călătorie costă cam cît o pîine. la noi, el costă cît o chiflă "

— Tovarăşe director general, vă propun o convenţie: nici eu să nu caut nod în papura I.T.B.-ului, nici dumneavoastră să nu daţi prea tare vina pe alţii, pe cei care nu livrează piesele de schimb la timp, pe călătorii care nu plătesc şi aşa mai departe. Şi ca să facem totuşi o introducere acestui interviu, după toate regulile genului, am să vă rog să-mi spuneţi care a fost primul lucru pe care l-aţi întreprins în calitate de director general, atunci cînd aţi fost numit în fruntea celei mai mari întreprinderi din ţară, în urmă cu un an şi jumătate? Care a fost primul lucru pe care l-aţi făcut?

— Nu-mi aduc aminte exact. Mai degrabă cred că n-am făcut nimic, încercînd să mă acomodez şi să desluşesc ce-mi rămînea de la fostul director.

— Ce-aţi desluşit?

— Multă experienţă pozitivă, dar şi vanitatea exagerată că un om, fie el chiar şi director general, le poate face pe toate, silind întreaga complexitate de probleme să treacă prin faţa lui, ca la paradă. De aceea, între primele măsuri pe care le-am întreprins la I.T.B., iată, într-un fel vă răspund la întrebare, a fost aceea de a cobori nivelul de decizie al multor probleme administrative. Înfiinţînd comitete ale oamenilor muncii pe exploatări, adică punînd în sarcina exploatărilor mai multă responsabilitate, am început un proces de descentralizare, absolut firesc în cadrul unei întreprinderi mamut cum este I.T.B.-ul.

— La urma urmei, cît personal are întreprinderea pe care o conduceţi?

— Decît să vă dau o cifră, mai bine să vă spun că itebiştii şi familiile lor, strînşi la un loc, alcătuiesc un oraş cam de mărimea Brăilei. Vă rog să vă gîndiţi că în alte părţi, la un număr aşa mare de lucrători, problemele se soluţionează la mai multe niveluri, unitate, centrală, minister etc., în vreme ce la noi totul rămîne într-un singur perimetru, ca să ne spălăm rufele singuri.

— Desigur, acesta-i un mod de-a vorbi, căci numai de singurătate şi discreţie nu se poate plînge I.T.B.-ul!!

— Aş îndrăzni să zic că dimpotrivă. În condiţiile în care, la noi, transportul în comun are o funcţie socială deosebită şi în condiţiile în care majoritatea zdrobitoare a serviciilor I.T.B.-ului vin în contact direct cu publicul, mai puţin depanarea, gresarea, reparaţiile şi alte cîteva compartimente, întreprinderea pe care o conduc îşi desfăşoară întreaga activitate în văzul lumii, găsindu-se în situaţia de a fi obligată să se justifice de fiecare dată faţă de toată lumea.

— Asta e rău, tovarăşe director general?

— Nu este rău, desigur, sau măcar n-ar trebui să fie rău, dar acest lucru creează totuşi o impresie falsă în ceea ce priveşte disciplina şi ordinea lucrătorilor noştri.

— Mă tem că aţi ajuns prea repede la capitolul scuze dar, oricum, v-aş ruga să exemplificaţi.

— Am să spun numai că, din punct de vedere al disciplinei, procentual vorbind, I.T.B.-ul stă mai bine decît multe întreprinderi bucureştene, numai că actele de indisciplină comise de un itebist se petrec în public, căpătînd alte dimensiuni. Poate că şi răspunderea este alta. Nu poate, ci sigur. O întîrziere de zece minute a unui lucrător de la o uzină de pompe, să zicem, produce unele neajunsuri, dar ele rămîn la nivelul întreprinderii, în vreme ce aceeaşi întîrziere a unui şofer de autobuz provoacă serioase perturbaţii în ritmicitatea traficului, enervează o grămadă de lume, o împiedică să ajungă la timp la serviciu şi aşa mai departe.

— Pentru că tot vorbiţi de şoferi, după numele lor oficial, conducători auto, ei reprezintă greutatea cea mai mare a întreprinderii?

— Fără îndoială. Din păcate, şoferii au, marea majoritate şi îndeobşte cei mai recent recrutaţi, o mentalitate aparte. Omul, altfel normal şi echilibrat, se schimbă cînd urcă la volan. Se crede stăpînul lumii, mai ales că, la I.T.B., el conduce o hărăbaie de maşină, un autobuz, să zicem, pe lîngă care un autoturism e abia un ţînţar. În plus, şoferii nu prea au spirit de echipă şi sînt şi greu de educat în colectiv, începînd lucrul foarte devreme, unii la trei şi jumătate dimineaţa, după care este cu atît mai greu să-i aduni şi să le vorbeşti.

— Tovarăşe director general, n-am de ce să vă ascund faptul că, de cînd conduceţi dumneavoastră I.T.B.-ul, ceva-ceva s-a îmbunătăţit. S-au introdus curse rapide, s-au despărţit staţiile de autobuz de cele de troleibuz, în interesul fluenţei circulaţiei, parcă mijloacele de transport vin mai bine şi mai goale, dar, una peste alta, mai sînt multe de făcut pentru ca I.T.B.-ul să mulţumească pe bucureşteni. Evident, există unele greutăţi obiective, unele lesne de înţeles. Dar care este greutatea cea mai mare, tovarăşe inginer?

— Dificultăţile provin, în primul rînd, de la personal. În ceea ce priveşte dotarea, întreprinderea noastră, mereu sprijinită şi mereu controlată de Primărie, a rezolvat, în mare, problemele, primind în ultima vreme cam tot ceea ce a cerut. În ultimul an şi jumătate, ca să mă refer la perioada pe care o cunosc bine, I.T.B.-ul a cunoscut o reînnoire a parcului rulant şi investiţii pentru baza materială fără precedent. Au apărut pe trasee peste şapte sute cincizeci de noi autobuze de mare capacitate, două sute de tramvaie şi şase sute de taximetre. Din păcate, personalul întreprinderii n-a fost suficient pregătit pentru acest salt, mai ales din punct de vedere psihic. De aici, o serie de abateri şi o serie de accidente.

— Vă întrerup ca să vă rog să zăboviţi asupra accidentului de tramvai petrecut nu demult pe Şoseaua Ştefan cel Mare. Ce s-a întîmplat acolo, tovarăşe director general?

— Problema numărul unu a conducătorilor de vehicule este, după statisticile noastre, excesul de viteză. Ca să-l stăvilim, am luat măsuri de înăsprire chiar a prevederilor legale, mergînd pînă la desfacerea contractului de muncă celor vinovaţi, în recidivă, pentru abateri de la circulaţie pe care miliţia le sancţionează de regulă mult mai blînd. Cu o amendă de doi poli, să zicem. Din nefericire, în ciuda acestor rigori, prevăzute de Decizia numărul 11 din 12 februarie 1975, în ciuda controalelor îndesite şi a numeroaselor renunţări la serviciile celor surprinşi în greşeală, numai anul trecut I.T.B.-ul s-a văzut nevoit să se dispenseze de peste cinci mii de lucrători, neserioşi sau puşi pe căpătuială, asemenea accidente se mai produc, cu urmări grave, cum a avut deraierea tramvaiului despre care vorbeaţi, soldată cu rănirea a nouăsprezece persoane. Deşi ne străduim să-i verificăm pe oameni cît mai exact, deşi fiecare are o fişă de activitate completată la zi, vatmanul Florea Mecla s-a arătat capabil de o mare imprudenţă, pe care biografia şi referinţele lui, judecînd normal, o excludeau. Un băiat cuminte, căsătorit, nebăutor, şcolarizat la noi, în sfîrşit, nici o premisă să facă ceea ce a făcut.

— Vorba ceea, tovarăşe director general, ce-i de făcut?

— Ducem o muncă de convingere intensă, mai ales cu personalul tînăr, de la care se trag cele mai multe neajunsuri. Avem o organizaţie de partid puternică şi mulţi, foarte mulţi lucrători destoinici, cu vechi state de serviciu, capabili să ofere exemple demne de urmat. Lumea care ne critică, pe bună dreptate, uită uneori că I.T.B.-ul nu înseamnă numai cei cîţiva şoferi recalcitranţi şi cele cîteva taxatoare plictisite, ci o întreprindere cu o mare forţă de mobilizare, capabilă să rezolve prompt multe situaţii dificile.

— Cum ar fi?

— Acoperirea nopţii de Anul nou, spre exemplu, cînd o mie de taxiuri au rezolvat toate cererile şi cînd nici unul dintre noi, cei însărcinaţi cu controlul circulaţiei, n-am avut răgazul să ciocnim un pahar cu familiile, aflîndu-ne pe trasee. Aş da apoi un alt exemplu. Modul hotărît în care întreprinderea a răspuns solicitărilor din zilele grele ale inundaţiilor. Ni s-a cerut, îmi amintesc, să mobilizăm urgent două sute de autobuze pe platforma de la Bucureşti Sud, pentru a transporta oamenii la Buftea, unde apele erau gata să rupă digul. Mi-aduc aminte cu mîndrie că autobuzele noastre au fost pe platformă chiar înaintea oamenilor, asta în condiţiile în care traficul rutier obişnuit n-a suferit deloc. Am văzut atunci şoferi conducînd maşini grele zile şi nopţi în şir, cu pasiune şi patriotism, ceea ce m-a convins că I.T.B.-ul are un nucleu de lucrători capabili şi devotaţi, pe care Capitala se poate bizui oricînd.

— Tovarăşe director general, tot vorbim de şoferi, ba una, ba alta, în general, criticîndu-le comportarea. Dar I.T.B.-ul ce-a făcut, concret, pentru ei?

— I.T.B.-ul a făcut foarte multe pentru şoferi. Lăsînd de o parte înlesnirile de care se bucură toţi lucrătorii noştri, cantină, creşă, spital, policlinică şi aşa mai departe, valabile şi pentru şoferi, am luat o serie de măsuri pentru a curma abuzurile care se petreceau la «Ciclop», această unitate este în directa noastră subordine, unde fiecare şofer era obligat să bage mîna în buzunar ca să plătească, desigur, sub formă de bacşiş, o reparaţie făcută la maşina statului, dar şi în folosul său, căci nici un şofer, retribuit şi după numărul de ore prestate, nu are interesul ca maşina să zacă în garaj. De la «Ciclop» am înlăturat toţi lucrătorii necinstiţi, introducînd acolo o atmosferă curată, de muncă susţinută şi neretribuită pe sub mînă. În plus, pentru şoferi, am introdus o serie de îmbunătăţiri la autobaze. Puţini sînt cei care ştiu că la o autobază a I.T.B.-ului se poate bea o cafea caldă sau se poate mînca o pereche de crenvurşti la ora patru dimineaţa.

— Cam cît cîştigă un şofer de autobuz?

— Retribuţia medie variază în jur de trei mii cinci sute-patru mii. Suplimentar, mai ales pentru şoferii de taximetre, întreprinderea acordă imediat buletin de Capitală şi, după o activitate fără abateri timp de cinci ani, găseşte soluţii pentru asigurarea locuinţei.

— Spunînd toate acestea, abia îi lăsaţi la mîna publicului călător. Mai bine-zis, la gura lui.

— Desigur că, de cele mai multe ori, călătorii au dreptate, călătorul nostru, stăpînul nostru, nu-i aşa, dar ar trebui ţinut cont, cred, de marea responsabilitate a acestor şoferi. N-ar trebui uitat că, din punct de vedere al traficului la suprafaţă, Bucureştiul este una dintre cele mai aglomerate metropole ale lumii, mai aglomerat decît New Yorkul, de exemplu. Zilnic, I.T.B.-ul transportă peste patru milioane de călători. Pe bulevardul Magheru, ca să dau un exemplu, într-un singur sens circulă cu vehiculele noastre douăzeci de mii de călători pe oră, la fiecare nouă secunde trecînd un mijloc de transport. În aceste condiţii, responsabilitatea oamenilor de la volan este extraordinară şi am încercat să-i ajutăm prin înfiinţarea de curse rapide. Cursa rapidă înseamnă, vă rog să reţineţi acest amănunt, nu viteză mai mare, ci staţii mai puţine. În aceeaşi idee avem în plan deschiderea unor curse de mare distanţă care să lege cartierele noi ale Capitalei de marile zone industriale ale oraşului. Ne gîndim să legăm direct Balta Albă de Casa Scînteii, Bercenii de I.R.E.M.O.A.S. sau Drumul Taberei de Pipera.

— Tovarăşe director general, vă propun să discutăm despre ceva mai plăcut. Cum vi se pare bucureşteanul din punctul de vedere al unui lucrător de pe bulevardul Dinicu Golescu, unde se află Direcţiunea generală I.T.B. şi unde purtăm acest dialog?

— Poate că n-ar fi cazul să mă arăt critic, dar, în orice caz, bucureşteanul mi se pare un cetăţean sedentar. Nu vorbesc despre cei care se urcă în autobuz sau în tramvai şi nu scot bilete, zilnic eliberăm un chitanţier de amenzi, ci de presiunile care se fac asupra noastră de a înfiinţa cît mai multe staţii, la fiecare cincizeci de metri, dacă se poate. O staţie în plus înseamnă gîtuirea circulaţiei, dar oamenii nu vor să înţeleagă acest lucru, bombardîndu-ne cu telefoane şi scrisori. Peste tot în lume intervalul dintre staţii variază în jur de şase sute de metri, la noi el este mult mai mic, dar unii îl doresc şi mai mic. Iată, la «23 August», în urma numeroaselor presiuni, a trebuit să intercalăm o staţie la poarta doi a întreprinderii, la vreo şaptezeci şi cinci de metri de capul tramvaiului.

— Sînt mulţi cei care urcă într-un mijloc de transport fără să plătească?

— Există mentalitatea ca pentru o staţie să nu se plătească. Asta tot n-ar fi cea mai mare nenorocire, dar cei mai mulţi neplătitori, un număr neînsemnat, desigur, în comparaţii, se înregistrează pe cursele rapide, îndeobşte pe 68 R. Cei care nu achită costul unei călătorii uită că, prin grija statului, preţul unui bilet de călătorie este foarte mic, reglementat încă din 1947. Peste tot în lume un bilet de autobuz costă cam cît o pîine. La noi, el costă cît o chiflă. Cu toate acestea, pe unii nu-i costă nimic.

— E mare acest neajuns la o întreprindere de dimensiunile I.T.B.-ului?

— Un calcul precis n-am făcut, dar pierderile nu sînt de neglijat.

— Tovarăşe director general, ne apropiem de sfîrşit cu acest dialog, în cursul căruia am respectat, pe cît posibil, convenţia de la început. Lăsînd de o parte problemele mari şi chestiunile de ansamblu, vă rog să-mi spuneţi cîteva lucruri concrete. La ce se gîndeşte conducerea I.T.B.-ului pentru viitorul imediat în vederea îmbunătăţirii situaţiei?

— Ne-am gîndit, vă spuneam, la cursele acelea de distanţă şi la înfiinţarea altor curse rapide. Ca să preîntîmpin, probabil, o întrebare, am să vă comunic că deocamdată nu vom prelungi linia lui 31 R către cartierul Pajura, cel puţin într-un an, doi. În orice caz, ca o măsură imediată, vom scurta traseul tramvaiului 5, scoţîndu-l de pe Calea Dorobanţi şi trecîndu-l, din Şoseaua Ştefan cel Mare, direct în Calea Floreasca. Avem în vedere, în măsura definitivării planului de sistematizare al oraşului, înfiinţarea unui traseu electric de tramvai rapid pe linia de centură.

— Ultima întrebare. Care este grija cea mai mare pe care o aveţi în prezent? Ce vă preocupă cel mai mult?

— Problema personalului care, cum aminteam, a rămas în urma dotării tehnice. Din acest punct de vedere l-aş ruga pe bucureştean să mai aibă un dram de răbdare pînă cînd autovehiculele noastre vor ajunge să meargă ca ceasul, iar serviciile I.T.B.-ului să fie exemplare. Nu multă răbdare, dar să aibă.

— Sînteţi optimist, tovarăşe Dumitru Stoian?

— Progresele înregistrate în ultima vreme îmi dau acest drept. Cea mai mare întreprindere din ţară are încă multe resurse neexploatate pînă la capăt. Dacă ţineţi cu tot dinadinsul, sînt optimist.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

---

prietenul nostru, poştaşul

În fiecare dimineaţă, la ora opt fără cîteva minute, de douăzeci de ani neîntrerupt, factorul poştal Gheorghe Colea iese — cu geanta îndesată cu ziare şi corespondenţă — din clădirea Oficiului nr. 1, aflat pe strada Constantin Mille. De aici, intră pe Brezoianu, apoi pe podul Mihai Vodă, de unde se poate spune că începe «distanţa» sa: cîteva străzi din Bucureştiul vechi, ogorul meseriei lui de poştaş trecut de prima tinereţe.

Poştaşul, zic poveştile din abecedare, porneşte la treabă săltîndu-şi vesel tolba pe umăr. Dacă veselia e un lucru care ţine de firea fiecăruia, săltatul genţii pe umăr e uneori o treabă foarte grea. «Cînd ziarele îşi sporesc numărul de pagini şi, mai cu seamă, de sărbători — spune poştaşul Colea — taşca asta a mea atîrnă cincisprezece, douăzeci de kilograme. Avem atunci de lucru, nu glumă!». În toţi aceşti ani lungi de drumuri, cureaua genţii a săpat în muşchii umărului un şanţ adînc. «Pe factor îl cunoşti chiar şi cînd nu e de serviciu. Are mersul săltat, un umăr parcă mai căzut, faţa arsă de soare, mişcările repezite. Şi ar mai fi ceva: dacă vedeţi pe un om că zice la toată lumea «bună ziua», acela e precis de-al nostru. Fiindcă un poştaş trebuie, pe unde trece, să dea la toţi cîte ceva, dacă nu un plic, măcar un „bună ziua"».

În partea aceasta a oraşului există multe curţi înguste şi lungi, cu apartamente înşirate ca mărgelele. Dacă poştaşul le calcă zilnic pînă la pragul ultimului locatar, distanţele pe care trebuie să le parcurgă sporesc binişor. «Fac cinci ori şase kilometri la fiecare cursă. Am două curse pe zi şi, de multe ori, trei. Drumul nu e drept, ci cotit, de pe o parte pe alta a străzii, cu multe urcuşuri, cu dese întreruperi. La început nu-ţi dai seama care-i lucrul care te frînge de oboseală. Cu timpul, pricepi că tocmai întreruperile acestea. Înveţi deci să distribui poşta din mers, să chibzuieşti fiecare pas pe care-l pui, să nu fii obligat să revii pe unde-ai mai trecut o dată. Iar oamenii, nici nu bănuieşti ce suciţi şi îndărătnici pot fi cîteodată. De douăzeci de ani le zic unora: pune şi matale cutia aia de scrisori mai la poartă. Şi el dă din cap cu înţelegere, dar o ţine tot la uşă. Pe Uranus tocmai se construise un bloc cu patru etaje. S-au mutat aici, bineînţeles, cei care locuiseră pînă atunci mai ales în case cu parter. Ei bine, în loc să-şi pună cutiile de poştă la intrare, ca cetăţeanul civilizat, şi le-au cocoţat pe patru etaje, la uşa fiecărui apartament».

Pe strada Arhivelor, lucrătorii de la Arhivele statului primesc patru scrisori în plicuri albe şi trei în plicuri de culoare roz. Cu ziarele şi poşta prin mai multe săli ori birouri, Gheorghe Colea a învăţat istoria naţională din acte şi documente.

«După atîţia ani e suficient să privesc în fugă numele, ca să ştiu unde-i locul fiecărui plic. În primele luni de meserie amănuntele astea te năucesc. Dacă le înveţi aşa ca să le visezi şi noaptea, munca e frumoasă. Pui plicul la cutie şi te întrebi: oare i-a reuşit copilul la facultate? Oare a găsit bilet la tratament? Cum s-o mai fi împăcînd cu vecina de sus? Mă rog, la tot omul altă problemă. Mie îmi place să fiu poştaş».

E ora 9.30, copiii încep să iasă la joacă, poştaşul îi mîngîie în trecere pe păr: «Copiii mei».

La ora 10 sau 10 şi un sfert se termină prima tură. Gheorghe Colea revine la oficiu, umple geanta din nou cu recomandate, mandate de bani şi ce se mai adună şi, iarăşi, la drum. Acum e mult mai greu fiindcă trebuie să urci, adesea, cîteva etaje, să baţi la uşă sau să aştepţi apăsînd pe sonerie, să scoţi caietul şi să iei semnătură pentru fiecare plic ori mandat. O cursă cu multe ruperi de ritm, cu discuţii şi lămuriri, cu mulţumiri şi reproşuri. Intri deseori în casele oamenilor, vezi, fără să vrei, multe, te faci că nu vezi sau, după cum e cazul, mai zici o vorbă. Unii ţin cont de vorba asta, alţii te primesc, zilele următoare, cu o privire strecurată prin uşa abia crăpată.

Pentru munca lui de poştaş, făcută din plăcere, talent şi isteţime, Gheorghe Colea a primit Medalia Muncii şi Ordinul Muncii clasa a III-a. «De ce e nevoie de oameni corecţi şi muncitori la Poştă? Închipuiţi-vă că merge Poşta prost numai o săptămînă şi o să aflaţi răspunsul la întrebare. «Bună dimineaţa, tovarăşe inginer!». «Bună, nea Colea!»

TUDOR OCTAVIAN ■

flacara

evenimente mari evenimente mici

■ În urmă cu o săptămînă, la 1 noiembrie, la Bărca, judeţul Dolj, a avut loc inaugurarea unui spital rural model, una dintre primele instituţii de acest fel din ţară. Are profil de combaterea nevrozelor şi medicină generală. În alocuţiunile rostite, a fost relevat sprijinul efectiv al cetăţenilor comunei la construirea spitalului. În aceeaşi zi, în oraşul reşedinţă al judeţului, Craiova, a fost organizată primirea festivă a celor 52 de medici de medicină generală, pediatrie şi stomatologie care au fost repartizaţi în localităţile urbane şi rurale din Dolj. ■ A apărut Almanahul «Femeia»-1976. După lectură se impune ca o apariţie remarcabilă din mai toate punctele de vedere. ■ La întrebarea «Ce premise oferă activitatea cultural-educativă în sezonul friguros» la Bechet se vorbeşte cu optimism despre deschiderea unui cenaclu literar, extinderea activităţilor de microgrup şi, conform aşteptărilor, brigada ştiinţifică are zilnic dialoguri cu oamenii. A intrat în repetiţii şi piesa «Navetiştii» a lui Ion Băieşu. ■ Prin specificul activităţii ei Dorina Dîrvăreanu consolidează fizic multe chipuri de tinere mlădiţe. Prin «tinere mlădiţe» trebuie înţeleşi copiii, iar Dorina Dîrvăreanu este profesoară de cultură fizică medicală. ■ De la O. Roman din Satu Mare se poate afla, printre altele, că belşugul are următoarele culori: a merelor, verde, galben, violaceu, a celui mai voinic porumb, a pămîntului, şi în fine se menţionează şi o culoare inedită pe numele ei HĂRNICIA. ■ Se vinde manta neagră damă din piele sintetică. ■ În mai multe blocuri din localităţile judeţului Botoşani a început plata apei calde chiar dacă aceasta nu curge. ■ Celebrul restaurant din Bucureşti «Intim», fost «Caviar», a devenit de curînd un luxos lacto-bar. ■ Casa pionierului din Arad a organizat cu prilejul «Zilei elevului econom» concursul «Şi tu poţi avea o puşculiţă sigură». ■ Recent, preşedintele C.A.P.-ului din Ostroveni-Dolj a fost întrebat: «E grea munca pe care o desfăşuraţi?». A răspuns «Nu e uşoară», şi apoi a zîmbit. ■ În timpul liber, maistrul Florea Pătraşcu de la Întreprinderea de mecanică fină din Bucureşti se ocupă cu medicina în general şi cu psihiatria în special. Aşa a ajuns la concluzia că marea majoritate a colegilor săi sînt bolnavi la cap. În orice caz, dacă situaţia continuă, se pare că totuşi ceva nu este în regulă. ■ Punctul de desfacere a produselor petroliere din Gherla a fost mutat de pe strada Tudor Vladimirescu în Dumbrăvii. Deşi măsura este salutară pe linia pazei contra incendiilor, pe celelalte linii nu foloseşte nimănui. ■ Noptierele continuă încă să lipsească din căminele pentru nefamilişti ale Întreprinderii de utilaj chimic din Făgăraş. ■ La expresul «Feroviarul» din Slobozia, pasta «Cofruct» din clătite se vrea dulceaţă, dar deocamdată nu este. ■ Teatrul de vară din Căzăneşti este numit de localnici «locul unde nu se întîmplă nimic». Sugerăm şi crearea unui teatru de iarnă căruia localnicii ar urma să-i spună «locul unde nu se va întîmpla nimic». ■ În cartierul Aradul Nou din chiar oraşul Arad nu există decît un singur telefon public. După o îndelungată aşteptare poţi să telefonezi la primăria oraşului anunţîndu-i că în acelaşi cartier nu există încă un chioşc de vînzare a ziarelor. ■ Pentru a vedea primele tramvaie care au circulat în Bucureşti nu este nevoie să se meargă la Muzeul tehnic ITB. Tramvaiele de pe linia 10 par a fi chiar dintre acelea. ■ Echipa de baschet a Şcolii sportive din Rîmnicu Vîlcea s-a dus şi s-a întors de la Satu Mare (aproape 1 000 de kilometri) pentru a înscrie nouă puncte în singurul meci disputat. Fetele din Satu Mare au obţinut victoria cu scorul de 130 la 9, după ce în minutul 22 era 67-0, şi 67-2 în minutul 23. ■ Haina îl face pe om, iar dacă se întîmplă să fie cumpărată de la magazinul «Tîmpa» din Braşov nu este exclus ca omul să devină direct filozof. O speranţă, în această privinţă, ne-o dă reclama — din vitrină — a stofelor fine ale susnumitei unităţi; nici mai mult, nici mai puţin decît un panseu dintr-un autor neidentificat: «Timpul nu poate fi pus în evidenţă decît prin intermediul mişcării»! ■ Cu prilejul decernării premiilor «Francesco Petrarca», traducătoarei Eta Boeriu i s-a acordat diploma municipiului Roma. ■ O piesă africană în premieră pe ţară: «Sizwe Bansi a murit», de Athol Gugard, pusă în scenă de Alexa Visarion la Teatrul de Stat din Ploieşti. ■ IJIL Suceava a cerut Consiliului popular Dărmăneşti să-i plătească pentru nişte extrageri şi încărcări de balast 14 000 lei. Întrucît discuţia a ajuns pînă la urmă în faţa Arbitrajului de Stat, s-a constatat că lucrarea costa doar 2 000 de lei şi că fusese achitată. Neîmblînziţii funcţionari au cerut să li se plătească, cel puţin, cheltuielile de arbitrare. Cei din Dărmăneşti au răspuns că le plătesc, cu o condiţie: cei de la amintita întreprindere să declare că nu au dreptul să primească aceste despăgubiri. Afacerea continuă. ■ La unele autogări aparţinînd de I.T.A. Suceava se consuma mai multă benzină decît este planificat. Întrucît în anul viitor majoritatea autovehiculelor vor fi dintre acelea care merg cu motorină, economia de benzină va fi atunci sigură. ■ Nu demult personalul care făcea legătura Suceava—Gura Humorului a trecut prin staţia Todireşti ca un veritabil expres în care abia dacă se vedeau, la geamuri, feţele oamenilor nedumeriţi de ce se întîmplă. Trenul s-a oprit la semnalul de alarmă al şefului garniturii. ■ În legătură cu prezenţa numelor de Ionescu şi Popescu în oficioasa «Listă a abonaţilor la serviciul telefonic din Bucureşti», mai pe scurt: Cartea de telefon. În Capitală există 4 375 de Ioneşti posesori de aparate telefonice, faţă de numai 3 792 de Popeşti. ■ Aristide Florea, soţul Elenei Florea — ambii de la magazinul «Central» din Vaslui — s-a aflat într-o seară sub o astfel de influenţă a unei mari cantităţi de alcool încît, în loc să predea încasările la casieria centrală, a depus banii într-un coş de gunoi! Astfel de maniere cu totul inedite au dus, printre altele, la descoperirea lipsei din gestiune a frumuşelei sume de o jumătate de milion lei. ■ Recent, la Craiova s-a deschis noul an de învăţămînt al lectoratului de limbă macedoneană, care funcţionează aici pe baza acordului direct dintre Universitatea craioveană şi Universitatea «Kiril şi Metodiu» din Skopje, R.S.F. Iugoslavia. ■ Dumitru Popovici şi Constantin Boutiuc, îngrijitori de animale la cooperativa agricolă din comuna Nicolae Bălcescu, judeţul Botoşani, au scos vite la păscut pe mohor şi lucernă sub genericul: «Ia să vedem, or să crape?». Au. ■ Ion Niţu din Stăneşti-Gorj are pe semne dorinţa de a se face foarte gras. Altfel cum îţi poţi explica faptul că la domiciliul domniei sale s-au găsit, dosite, 152 sticle de ½ l ulei de floarea-soarelui şi 100 kilograme zahăr? ■ Cineamatorismul cîştigă teren încet dar sigur: recentul **Festival Ama-film,** desfăşurat în Oţelu Roşu — oraş cu tradiţie în acest sens — a întrunit peste 40 cinecluburi din ţară, proiectîndu-se peste 100 de filme. S-a exprimat dorinţa de a se înfiinţa «Asociaţia Cineaştilor Amatori». La timpul potrivit vom anunţa cînd s-a trecut la fapte. ■ Tapiţeria din buret a scaunelor unor zeci de noi autobuze din Craiova a luat contact cu o veche mentalitate — aceea a unor detestabili indivizi care o taie în bucăţi. Se folosesc bricege, de regulă. ■ Îi sfătuim sincer pe acei amatori a polua excelentul aer din staţiunea Băile Herculane cu fum de ţigări «Carpaţi», fără filtru, să nu îndrăznească a pătrunde aici fără să-şi fi adus de acasă un stoc masiv din aceste ţigări; în rest, pot găsi absolut toate sorturile. ■ Ce mai e nou în comuna Murgaş? Se poate răspunde în felul următor: se acordă o mare atenţie fertilizării solului cu azot şi fosfor; s-a dat în folosinţă un saivan ce poate adăposti 1 000 de oi; se efectuează arături pe curba de nivel. Ce fac oamenii din Murgaş? Informaţia primită nu se referă şi la ei. ■ Mancaş Ion din Horodniceni şi Florea Ion din Fîntînele şi-au pierdut de cîte 5 ori buletinul de identitate. Ce-i drept lucrurile s-au petrecut pe parcursul a 10 ani. ■ Din faptul că la 1 noiembrie s-a încheiat «Săptămîna economiei» nu trebuie trasă concluzia că la unităţile CEC nu mai pot fi depuşi bani. Continuă să rămînă valabilă şi o mai veche metodă: depunerea retribuţiei în mîna soţiei. ■ La Şcoala generală din Valea Moldovei se construieşte o anexă cu patru săli de clasă, laborator şi bibliotecă. Punînd mîna la execuţia unor lucrări, elevii se dovedesc de un real folos constructorului. Urmează ca şi acesta să-i ajute să nu rămînă repetenţi. ■ Deşi a lucrat 23 de ani la Depoul CFR Iţcani, Zaharia Tănasă din Mitocu Dragomireşti a făcut naveta pe jos. ■ Lipsită de aportul lui Ladislau Fodor, echipa de popice Voinţa Cluj-Napoca se descurcă tot mai greu. ■ În colaborare, doctorul Ioan Todoruţ şi chimista Viorica Mihalca lucrează în continuare la înnobilarea chimică a talcului de Zlaşti-Hunedoara. ■ Elevii clasei a VII-a B de la Liceul de arte plastice din Timişoara, îndrumaţi de artista plastică Adriana Şuteu-Oancea, au pictat pereţii unei camere de joacă la Casa copilului din Sinersig. Ceilalţi pereţi aşteaptă, desigur, alte clase. ■ Se tînguiesc/ Tălăngi pe căi/ Şi neguri cresc/ Din negre văi,/ Plutind pe munţi... Versurile aparţin lui Ştefan Octavian Iosif, de la a cărui naştere s-au împlinit 100 de ani. ■ Tovarăşul Aurel Puşcaşu, vicepreşedinte al comitetului executiv al consiliului popular judeţean Satu Mare, spune clar, răspicat şi la obiect: «Există toate condiţiile pentru aprovizionarea exemplară a populaţiei din judeţ». ■ În acelaşi judeţ o inedită expoziţie. Ea a cuprins piesele şi materialele pe care unităţile economice le importă de la diverse firme străine, cheltuind importante fonduri valutare. Se crede că la anul numărul unor asemenea piese expuse va fi mic, mizîndu-se pe ceea ce revista noastră numeşte «Inteligenţa românească în acţiune». ■ Nu demult, Mihai Manoliu din Şuletea (judeţul Vaslui) şi-a propus să se ocupe şi mai serios de educaţia fiului său Valerică. În prima fază a procesului instructiv-educativ, tatăl s-a îmbătat şi şi-a determinat fiul să procedeze la fel. În a doua fază tatăl s-a decis să recurgă şi la sprijinul materialului didactic. S-a oprit la capul consăteanului său Ion Jurablea. L-a lovit cu multă cruzime şi, contaminat de exemplu, fiul a făcut la fel. Acum materialul didactic se află la spital în afara oricărui pericol, exceptîndu-l pe acela de a mai fi ţinta unor procese instructiv-educative de acest soi. ■ Din cazul lui Ioan Maftei din comuna Tătărani se pot trage următoarele concluzii: în situaţia de bigamie, a doua căsătorie se anulează şi bigamul intră la închisoare. Deci: se recomandă ca prima căsătorie să fie de bază, iar dacă se întîmplă să nu fie, să se procedeze altfel. ■ Au luat sfîrşit şirul de manifestări cultural-artistice desfăşurate sub genericul «Toamna culturală huşeană» ■ Au fost predate beneficiarilor ultimele apartamente din prima etapă în noul cartier craiovean plastic numit «Silozului». Este vorba de 7 blocuri cu 250 apartamente în care absolut toate camerele sînt decomandate. ■ «Eu subsemnatul Ciucu I. Mihai din comuna Piscu Vechi, judeţul Dolj, vă scriu că în ziua de 24 iulie am luat cursa la ora 8 şi m-am dus la Calafat să cumpăr medicamente pentru soţia mea care-i bolnavă. Am venit la Piscu tot cu cursa la ora 14, cînd să cobor, am văzut că nu mai am în buzunar portmoneul cu 300 lei şi buletinul. Cine l-o fi găsit ştiu că-i pare rău de bani să-i dea înapoi, dar îl rog frumos să-mi trimită buletinul că sînt bătrîn şi nu ştiu cît oi mai trăi». Este 9 noiembrie: bătrînul trăieşte încă, dar portmoneul său de-o viaţă nu i-a fost restituit. ■ În comuna Gherăseni organizaţia U.T.C. şi-a respectat angajamentul sunînd astfel: «Să asigurăm cît mai multe legume timpurii pentru piaţă, prin preluarea şi generalizarea iniţiativei «Fiecare curte o grădină». ■ Lotul din Rîmnicu Sărat al Grupului de şantiere agrozootehnice Galaţi nu a dat în funcţiune fabrica de conserve din Rîmnicu Sărat. Ca urmare, anul acesta în oraş nu se vor produce compoturi şi nici dulceţuri. ■ S-au terminat săpăturile — spun plini de fericire locuitorii comunei Nehoiu. Este un pas important pentru definitivarea sistemului de aprovizionare cu apă potabilă. ■ Asigurarea aprovizionării cu carne de porc a oamenilor muncii concură la creşterea nivelului de trai — iată unul din lucrurile uitate de CAP-urile Vîlcele, Boldu şi Ruşeţu. ■ În comuna Corlăteni, judeţul Botoşani, un croitor se ocupă de confecţionarea şi repararea hainelor a 700 de săteni. În acelaşi loc nu ai unde să-ţi repari pantofii şi nici bocancii. Poţi în schimb să reclami această stare de lucruri, ceea ce s-a şi făcut. ■ Ioana Băietu lucrează la Spitalul unificat din Dorohoi. În timpul liber n-are niciun hoby, ci se ocupă de gospodărie. Spune: «Ca gospodină sînt total nemulţumită de programul centrelor de legume şi fructe». Centrele sînt probabil singurele mulţumite de activitatea lor. ■ Stabulaţia animalelor a început în majoritatea fermelor zootehnice. De aici nu rezultă că perioada de recoltare şi însilozare a furajelor s-a încheiat. Dimpotrivă! ■ Desfăşurat la Tîrgu Jiu, festivalul concurs «Jiule, pe malul tău...» s-a bucurat de succes, dar şi de producţii de genul: «Foaie verde ghiocel, Tîrgu-Jiu-i bobocel», sau «Gorju-i judeţ renumit şi în muncă şi-n iubit», sau «Să vezi pui de oltenaş în producţie fruntaş». ■ A luat sfîrşit recent consfătuirea pe tema căpşunului ţinută la Turcineşti. Trei concluzii se impun atenţiei: 1) căpşunul poate fi plantat nu numai pe terenuri întinse ci şi în grădini, 2) un metru patrat de teren produce un kilogram de fructe, 3) îngrijirea plantaţiei poate fi făcută şi de bătrîni sau de elevi. ■ După participarea la «Zilele muzicii sătmărene», violonistul Evelio Tieles Ferrer (Cuba) a declarat: «Plec cu satisfacţii artistice deosebite din Satu Mare. Felicit orchestra». ■ În gara Odoreu puteau fi filmate cîteva scene de western, dar n-au fost. Faptele s-au consumat totuşi: Francisc Mezei şi mai apoi Arcadie Revesz i-au bătut cu doi pari pe impegatul de mişcare şi pe şeful gării. Bătaia a continuat împotriva altor feroviari care au intervenit în sprijinul şefului, mai ales. ■ Mai mulţi pădurari din Borleşti şi-au pierdut însemnele de oameni ai pădurii, adică insignele. ■ S-a încheiat la Tîrgu Mureş Cupa PTTR la tir cu arcul. Pe echipe, la seniori, trofeul a revenit ţintaşilor de la PTTR. ■ Ne scrie maistrul Zama Toader de la «Electroprecizia» din Săcele, în legătură cu care într-un număr trecut am publicat o ştire în cadrul acestei pagini. Din scrisoare: «Fac precizarea că subsemnatul am dat explicaţii asupra influenţei directe a variaţiei punctului de rouă în atmosfera protectoare a instalaţiei şi nu definiţie». De acord. ■ Se continuă lucrările de regularizare a rîului Buzău. Pînă acum s-au excavat 18 000 mc în albie, iar executarea staţiei de sortare se află în grafic. ■ De fiecare dată, cauzele nerealizării planului în industria locală a judeţului Maramureş sînt tot locale. ■ Anunţam că siderurgiştii din Valea Jiului au adresat o scrisoare deschisă preparatorilor din Valea Jiului şi că scrisoarea a ajuns în timp util. Tot printr-o scrisoare deschisă preparatorii au răspuns deja. ■ Anul acesta, 132 de muncitori de la unităţile economice din Simeria au absentat nemotivat. Se pregăteşte popularizarea lor la gazeta de perete a oraşului. Nu cumva măsura este prea aspră? Procedînd de o asemenea manieră s-ar putea ajunge la tăierea din retribuţie a zilelor în care au absentat. ■ O strofă din poezia lui Ioan Codrea din Ghelar: «De-ar fi ea un huhurez/ Mi-ar cînta din codru verde/ După strigăt s-o urmez/ La isvoare ce se pierde/ S-o desmierd s-o amuzez». ■ Scrisori pe portativ s-a intitulat spectacolul muzical prezentat pe scena sălii «Arta» din Deva de către ansamblul Teatrului evreiesc de stat din Bucureşti. S-au bucurat de succes interpreţii Seidy Gluc, Sonia Gurman, Tricy Abramovici, Samuel Fischler, Sami Godrich, Ion Podoleanu şi alţii. ■ În cadrul unei şedinţe a secretariatului Comitetului judeţean Hunedoara al PCR au fost aprobate, potrivit planurilor de dezvoltare economico-socială în profil teritorial, schiţele de sistematizare a comunelor Ilia, Geoagiu, şi Certeju de Sus. ■ Prima zăpadă din anul acesta a căzut pe Valea Ierii. Se pot face deci fotografii intitulate original «Decor hibernal pe Valea Ierii». ■ Un colectiv de cercetători de la Institutul de psihologie din Bucureşti a reuşit în fine să dovedească că există vocale şi consoane care sînt percepute, în timpul vorbirii, mai întîi vizual şi apoi auditiv. Este cazul vocalelor «a» şi «o» şi al consoanelor «b» şi «p». La celelalte consoane şi vocale situaţia rămîne aceiaşi. ■ În prima zi a lunii noiembrie, şoferul de pe maşina 31 avînd numărul 34-B-364 n-a făcut staţii acolo unde trebuia şi mai mult decît atît a înjurat călătorii sub privirile aproape admirative ale controloarei cu numărul 3315. Faptul s-a întîmplat în jurul orei 9.30. Nu trebuie uitat de asemenea că uneori pe linia 31 rapid se percepe leul fără să se elibereze bilet şi că de la un timp, seara, există taximetrişti care au călători dar nu dau drumul la aparat. Revista noastră a dovedit de nenumărate ori că apreciază cum se cuvine munca deloc uşoară a ITB-ului, dar în faţa unor asemenea atentate la bunul simţ, la timpul şi banii omului, sîntem nevoiţi să cerem luarea unor măsuri ferme, aspre, începînd cu şoferul de pe maşina 31 cu numărul 34-B-364.

Pagină realizată de EUGEN SECELEANU ■

flacara

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, Și nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

Mă numesc **Traian Tomescu** *și locuiesc în strada Straja nr. 12, într-un bloc din noul ansamblu bucureștean Giurgiului-Vifornițel. În luna august a acestui an conducta care asigură încălzirea blocului a fost tăiată. Din ordinul cui, și în ce scop au rămas pentru noi mistere nedezlegate. În schimb a rămas ca o tristă certitudine groapa în jurul căreia betonul a fost spart pe o suprafață de circa 400 m p. O lucrare începută și părăsită, cu un aspect oribil. Mai grav este că blocul nostru, unicul din cartier, stă și acum fără căldură și fără apă caldă. Ne-am plîns la ICRAL-Berceni. Ni s-a recomandat răbdare. Au uitat însă să ne dea și «modul de întrebuințare» cum să ne asigurăm căldură cu ajutorul răbdării.*

Dragostea pentru sport a elevilor Liceului de construcții din Vaslui i-a făcut să nu aștepte mură-n gură pentru a avea o bază materială unde să practice sportul, ci prin muncă patriotică, sprijiniți de organele locale în drept, au realizat un adevărat teren polivalent pentru tenis, handbal, volei, două piste de popice, iar pentru sezonul rece o sală de tenis, una de șah și, ca o completare la toate astea, o sală de audiție muzicală. **(Bîrzan Adrian,** *președintele Asociației sportive «Victoria», Vaslui)*

În ultimele luni, colectivul stației C.F.R.-Tg. Frumos a obținut succese remarcabile în depășirea planului la principalii indicatori. Dar aceste depășiri ar fi fost și mai concludente dacă unele unități economice, cum ar fi Cooperativa de consum Tg. Frumos, Trustul de construcții-Iași, șantierul 2, C.A.P.-urile Brătulești, Strunga, Costești, I.A.S.-Strunga și alte unități nu ar fi creat greutăți, fie prin imobilizarea unui număr de vagoane nedescărcate la timp, fie prin ocuparea spațiilor de acces ale stației cu produse descărcate dar netransportate la destinație. **(Păpușoiu Dumitru,** *Tg. Frumos)*

Mitrache Ion, *pădurar la Ocolul silvic Fetești, județul Ialomița, ne-a sesizat o seamă de nereguli și abateri de la disciplina financiară soldate cu pagube materiale în avutul obștesc. Din adresa de răspuns a Inspectoratului general de stat al silviculturii reiese că aspectele sesizate sînt unele, parțial, altele — total întemeiate. Se arată măsurile luate de imputare a pagubelor în sarcina celor vinovați — pădurarii Epure Ristea, Tutuluș Gheorghe, Vasile T. Vasile. Pentru abaterile constatate, inginerul Bichiș Mircea a fost schimbat din funcție, iar tehnicianul Berbecaru Fănică a fost și el sancționat.*

Cu mic, cu mare ne bucurăm din inimă de recentele măsuri luate de conducerea partidului și statului nostru pentru îmbunătățirea radicală a aprovizionării populației cu tot ceea ce îi este trebuincios. Nu am nici o îndoială că măsurile acestea vor avea urmări imediate. Aștept ca, printre aceste urmări, să înregistrăm și o creștere a simțului de răspundere, pregătirii profesionale și corectitudinii lucrătorilor din comerț. Spun asta fiindcă, din păcate, mai există și aspecte negative și aș cita, de pildă, cazul casieriței și al vînzătorului de la secția lactate a magazinului alimentar din Calea Văcărești nr. 180. De ani de zile aceștia și-au făcut un adevărat sistem în a «uita» să dea rest mărunțiș sau să pretexteze că nu-l au. Este o practică necinstită și, ca tot ceea ce este necinstit, trebuie înlăturată din viața noastră. **(Gheorghe Timariu,** *București)*

În timp ce în viața satului întreaga atenție este îndrumată spre folosirea la maximum a fiecărui metru patrat de pămînt apt de a fi cultivat, în partea de sud-vest a comunei noastre, o suprafață de aproape 10 hectare de pămînt bun este acoperită cu movile de gunoi și resturi menajere, lepădate aici de locuitori. Spun oamenii că așa au apucat. E adevărat, așa stau lucrurile încă din anul 1879, cînd s-a născut comuna purtînd numele generat de războiul nostru de independență. Este însă acesta un motiv ca lucrurile să rămînă ca la '77? Cum este posibilă atîta miopie sau, mai rău, atîta indiferență față de nevoile nu numai ale comunei, ci și ale agriculturii țării?! **(Virgil Chicioroagă,** *comuna Independența, jud. Galați)*

În numele celor 27 de absolvenți (din 35) ai anului IV A al Liceului «Calistrat Hogaș» din Piatra Neamț, care am reușit la examenul de admitere în învățămîntul superior, vă rugăm să vă faceți interpretul sentimentelor noastre de gratitudine față de buna noastră profesoară de matematică, Ana Catzaiti. Prin muncă neobosită și real talent pedagogic ea a trezit în noi pasiunea pentru matematică, ne-a ajutat să ne perfecționăm la această disciplină așa încît la admitere în facultate ne-am prezentat cu toții bine și foarte bine. În aceste zile de început de noiembrie, profesoara noastră își sărbătorește ziua de naștere, prilej fericit pentru noi de a-i transmite calde urări de bine și asigurarea recunoștinței noastre. Aceleași mulțumiri le transmitem și dirigintei, adevărată prietenă a noastră, profesoara Viorica Vlasa. **(Grup de absolvenți** *cu nota peste 9, pentru care semnează* **Cornelia Popa** *ș.a.)*

Despre năravul de a «difuza» bilete cu anasîna la un spectacol sau altul, s-a mai scris în presă, procedeul fiind condamnat fără menajamente. Dar la Combinatul petrochimic Teleajen metoda se practică în continuare. Secția de fotbal a Asociației sportive a combinatului îi «invită» pe muncitori la meciurile pe care le susține. «Invitațiile» costă 5 lei bucata și dacă nu s-au difuzat toate, suma se recuperează prin rețineri din retribuții de cîte un leu sau doi de fiecare om. Nu despre sumă este vorba. În sport însă, fair-play este un principiu de educație morală și el se referă deopotrivă la jucători ca și la conducători și organizatori. **(Ion Vergu Dumitrescu,** *Ploiești)*

Mă numesc **Cribdilean Eleonora** *și de curînd m-am mutat cu familia de la Dej la Tg. Mureș, soțul meu fiind transferat în interes de serviciu la Întreprinderea Gaz Metan. Am primit și locuință bună și sîntem mulțumiți. În timpul cît am locuit în orașul Dej și eu și soțul meu am depus regulat cotizații lunare la Cooperativa de credit «Victoria». La mutare, firesc, am cerut restituirea sumelor ce ni se cuvin, după scăderea datoriilor contractate. Spre surprinderea noastră, conducerea cooperativei ne-a comunicat că restituirea sumei este condiționată de prezentarea buletinului de identitate cu mutație definitivă în Tg. Mureș. De unde pînă unde o astfel de pretenție? Doar nu ne-am mutat nici la Polul Nord, nici la Polul Sud, ci aici, la noi în România. Și dacă rămîneam la Dej oare nu ne puteam retrage atunci cînd voiam, din cooperativă? Interpretarea dată legii de către conducerea cooperativei «Victoria» este cel puțin bizară!*

Din partea I.C.S. Mixtă Vatra Dornei primim:

«La adresa dvs. nr... privind sesizarea făcută de către cetățeanul David Ioan referitoare la anume aspecte din activitatea unor lucrători din comerț, vă comunicăm că din verificările noastre a rezultat că majoritatea celor sesizate se confirmă... Pentru faptul că gestionarul a încălcat indicațiile conducerii întreprinderii... a fost sancționat cu retrogradare din funcție și cu reducerea corespunzătoare a retribuției conform Codului Muncii. Aspectele semnalate au fost prelucrate cu tot colectivul de lucrători din sectorul de alimentație publică. *(Semnează, director* **Gătej Constantin)**

Locatarii blocurilor P. 30 și P. 31 din Hațeg, cu locuințe proprietate personală, sînt profund nemulțumiți. Constructorul (Trustul de construcții Deva) nu a respectat unele clauze contractuale esențiale. Din pricina unor greșeli de proiectare și executare, în subsolul blocurilor amintite s-a așezat un strat gros de apă din infiltrații care se degradează cu timpul devenind o sursă de mirosuri urîte și gazdă de gîngănii. Ușilor de la intrare nu li s-au instalat nici geamuri, nici zăvoare, astfel încît stau vraiște. În fața blocului P. 31 — precum se vede în fotografie — în locul unui drum de acces, noroaie și bălți, care îți pun probleme serioase cum să ajungi și cum să pleci de acasă. **(Nicu Sbuchea,** *Hațeg)*

Întreprinderea de produse cosmetice «Miraj» București ne scrie sub semnătura directoarei, inginer **Rozalia Speteanu:**

«La rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» din revista apărută la 27 septembrie a.c., s-a publicat o notă critică referitoare la modul necorespunzător în care este realizată traducerea în limba franceză a prospectului pentru produsul PELL AMAR. Vă facem cunoscut că traducerea respectivă a fost comandată de noi la cooperativa «Deservirea», singura unitate din Capitală care execută asemenea traduceri. Materialul, purtînd semnătura unei persoane avînd girul certificatului de traducător eliberat de o comisie a Academiei, nu a mai fost verificată de noi. Întrucît am mai avut situații similare în colaborarea cu această unitate, vom lua măsuri... Vă mulțumim pentru sprijin».

În numele unui colectiv de cadre medicale medii de la Policlinica municipiului Hunedoara, ne scrie **Maria Schönberger.** *Lucrăm în mediu de iradiații cu raze X (aparate Roentgen), beneficiind, ca atare, de unele avantaje legale. La data de 10 septembrie a.c. am fost anunțați verbal că în ce privește programul de lucru, nu vom mai beneficia în continuare de un orar redus. Am cerut ca decizia aceasta să ni se dea nu verbal, ci în scris, cerere ce ne-a fost refuzată. Firește, este greu să dai în scris un răspuns care este vădit contrar normelor legale. Că este așa, o dovedește și faptul că în însăși reședința județului, la Deva, colegii noștri, aflați în aceeași situație, continuă să beneficieze de orarul redus, conform normelor aplicate celor ce lucrează în condiții de periclitate.*

Sînt posesorul unei motociclete IJ, Jupiter 3, pe care am cumpărat-o de la cooperativa de consum din orașul nostru contra sumei de 18 000 lei. Sînt de acord că este o motocicletă excelentă. Dar, deși se numește Jupiter, ea nu este totuși nemuritoare, așa cum presupun probabil cei din conducerea cooperației de consum care nu se îngrijesc ca posesorii acestor motociclete să găsească și piese de schimb. S-a stricat, să zicem, un semering, tragi pe dreapta. Păi, dacă știam asta, îmi cumpăram nu motocicletă ci un cal, că o potcoavă de schimb s-o mai găsi prin rafturile magazinului. **(Răileanu Mihai,** *Tg. Frumos, Iași)*

Mă numesc **Posteucă Dumitru** *din Iași, am 18 ani și lucrez la S.U.T.P.S.-Iași unde am fost repartizat după absolvirea școlii profesionale de trei ani. Acum aș dori să-mi continuu învățătura; am dat examen de diferență la Liceul de construcții civile Iași, curs seral, și am reușit. N-am reușit însă să conving și pe cei care hotărăsc în întreprinderea noastră să-mi creeze condiții de învățătură, programîndu-mă numai în tura de dimineață pentru ca după amiaza să mă pot duce la cursuri. Mi s-a propus să renunț la școală. Eu sînt gata să renunț la un film, la o plimbare, la alte distracții, pentru ca să învăț, dar să renunț la învățătură nu vreau. La stăruințele mele mi s-a pus în vedere să-mi caut alt serviciu. Cum este posibilă atîta lipsă de înțelegere față de cea mai firească năzuință a unui om tînăr — aceea de a se instrui, de a se perfecționa în profesie, de a-și condiționa, în ultimă analiză, viitorul?*

La cererea mea, Cooperativa Radio Progres, unitatea de reparații din str. Dristor nr. 97, mi-a trimis un depanator să stabilească defecțiunile de funcționare ale televizorului meu și să le înlăture. Omul trimis de cooperativă s-a dovedit nu numai incompetent (a și mărturisit, dealtfel, că nu «prea» cunoaște tipul de aparat pe care-l am eu, — un simplu «Dacia 3»), ci și lipsit de onestitate, fiindcă mi-a cerut să achit costul depanării promițîndu-mi că va reveni și o va executa. N-a revenit și, ceea ce mi se pare mie mai grav, e că la conducerea cooperativei am găsit o atitudine cu totul neprincipială, de acoperire a celui în cauză. Nu așa se face educația unor oameni certați cu meseria, și — mai ales — nu așa se îndeplinesc sarcinile de bună deservire a populației. **(Rusan Costică,** *București)*

ROMVARED ne trimite în copie răspunsul adresat cititorului nostru **Florin Sederiaș** *din Sibiu, care a reclamat prin intermediul redacției comportarea necuviincioasă a personalului unui vagon bar:* **Cele sesizate se confirmă, drept care cei doi lucrători au fost sancționați disciplinar, cazul fiind prelucrat cu întreaga masă de lucrători VR/VD pentru preîntîmpinarea pe viitor a unor asemenea abateri de la regulile de comerț.**

Fiindcă în această frumoasă «pagină a cititorilor» am întîlnit nu odată cuvinte calde despre viața de familie, îndrăznesc și eu, în numele familiei mele care numără nu mai puțin de 30 de membri, să vă rog să-mi înlesniți să spun cîteva cuvinte părinților mei care sărbătoresc mîine 50 de ani de la căsătorie. Cincizeci de ani au trăit împreună, mama mea Anica, azi în vîrstă de 70 de ani, și tatăl meu Zamfir Gologan, de 71 de ani, din satul Nucetu, comuna Lupșanu, județul Ialomița. Cinci decenii de trudă, dar și de viață familială exemplară. În cinste și hărnicie și-au crescut copiii care astăzi își exprimă recunoștința, urînd din inimă dragilor lor părinți viață lungă și fericită cu prilejul nunții lor de aur. **(Mircea Velcovici,** *maistru, Combinatul poligrafic Casa Scînteii).*

Procuratura județeană Hunedoara ne face cunoscut: **«Ca urmare a articolului apărut în revista Flacăra nr. 38... prin care se sesizează unele nereguli săvîrșite de către personalul cabanei «Pietrele» din Munții Retezat, organele noastre au solicitat Oficiului județean de turism – Hunedoara să verifice cele sesizate și să ne comunice măsurile luate. Prin adresa nr..... OJT – Hunedoara ne-a comunicat că în ceea ce privește acea parte a reclamației în care se arată că în cabană și în jurul cabanei era dezordine și nu era curățenie, s-a constatat că sesizarea este justă. Pentru deficiențele semnalate, Feder Leon, cabanier, a fost sancționat cu avertisment conform art. 100, lit. B. din Codul Muncii».**

În imediata apropiere a spitalului județean din Ploiești a existat pînă deunăzi o cabină-refugiu, construită de Întreprinderea de transporturi Ploiești. Cabina nu mai există. A fost demontată de I.T.P., odată cu predarea traseului către I.T.A., Autobaza 6 Tătărani. E limpede cine a avut de «cîștigat» din treaba asta...! **(Ion Ionescu,** *Brazi, Prahova)*

O magistrală de aproape trei kilometri și jumătate va străbate în curînd bătrînul oraș, fostă cetate de scaun, Cîmpulung Argeș. Panglica modernă de asfalt se desfășoară de-a lungul rîului Tîrgului, ocolește bariera C.F.R. Apa Sărată intersecțiile principale și interdicțiile de circulație, preia întreg transportul greu, inclusiv mijloacele de transport în comun. Noua magistrală va spori viteza de tranzit și va mări coeficientul de siguranță al transportului de mărfuri și călători, înlesnind în același timp circulația pe vechile artere ale orașului. **(Ion Dobrescu,** *Cîmpulung Argeș)*

Din partea Regionalei C.F. Galați:

«Urmare scrisorii adresate redacției revistei Flacăra prin care se reclamă că două bătrîne, posesoare de legitimație de călătorie clasa I, au fost evacuate din vagonul de clasa I care a fost ocupat de elevi excursioniști, vă facem cunoscut că din cercetări s-a constatat că la mijloc a fost o neînțelegere. Greșeala personalului de tren constă în aceea că nu a îndrumat pe cele două femei în vîrstă la clasa I, pentru care aveau legitimații de călătorie, și le-a lăsat să călătorească în clasa a doua. Diferența de la clasa I la clasa a II-a va fi restituită celor două persoane indicate în reclamație».

Gestionara Vlad Hortenzia de la bufetul din satul Cinciș, comuna Teliuc, județul Hunedoara, a alcătuit o lege proprie pentru desfacerea țigărilor: duminica nu se pun în vînzare decît țigări «Pandur», «Rarău», «Bucium», «Tractor» și «Aviator». Există la bufet și celelalte, dar conform legii sus-citate, vînzarea lor este interzisă. Cînd mi-am exprimat nelămurirea, am fost trimis să mă plîng la revista «Flacăra»... Ceea ce și fac. **(Rădoane Nelu,** *Teliuc, Hunedoara)*

Noi, locuitorii noului oraș de pe harta țării Țicleni, Gorj, care am dori un iaurt la dejun, smîntînă la amiază și un chefir la cină, sîntem invitați să ne facem aprovizionarea la Tg. Jiu sau chiar la Craiova. În orașul nostru — deși condiții de desfacere a acestor produse există în unitățile alimentare ale OCL și ale cooperației — nu se aduc. Teribil de complicată trebuie să fie problema asta a iaurtului! **(Gheorghe Lupu,** *Țicleni, Gorj)*

POȘTA REDACȚIEI

Iosif Marianek — Caransebeș. Adresînd memoriul dumneavoastră Procuraturii Generale, s-a constatat că aveți dreptate. Ca urmare, s-a declarat recurs extraordinar, ce a fost înaintat Tribunalului Suprem spre judecare cu adresa nr. **46121/11805.**

Cristina Niculescu — București. Consiliul Popular al sectorului 4 ne-a informat că vi s-a rezolvat situația locativă, atribuindu-vi-se o locuință în str. Caporal Ușurelu nr. 16, sector 5.

Iulian Munteanu — sat Cegani, com. Bordușani (Ialomița). Ați fost încadrat la Cooperativa de consum zonală Fetești în funcția de merceolog în sectorul comercial.

Gheorghe Anticoiu — Satu-Mare. Ați primit și din partea Ministerului Muncii un răspuns prin care ați fost informat, printre altele, că mijloacele moto speciale de transport se atribuie numai invalizilor cu infirmități grave locomotorii **încadrați în producție** și care au de parcurs distanțe mari de la domiciliu la locul de muncă.

Dumitru Chirică — com. Pantelimon. Nu reiese clar din scrisoare pe cine și cu ce să ajutăm. Reveniți cu amănunte.

Aurel Bogdan — Drobeta-Turnu Severin și **Ion Iftode** — Slatina. Conform prevederilor legale se acordă o indemnizație de instalare, egală cu o retribuție lunară, absolvenților liceului pedagogic care sînt numiți pentru prima oară în învățămînt — educatoare, învățători sau profesori (retribuiți ca învățători) — într-o altă localitate decît aceea în care au domiciliul.

Grigore Hîrșoveanu — Brăila. Intervenind la Consiliul Popular al municipiului Brăila, s-au luat măsurile corespunzătoare, înlesnindu-vă intrarea în apartamentul pe care l-ați cumpărat.

Constantin Ciortan — Bacău. În urma anchetei sociale efectuate de către Consiliul Popular municipal Bacău s-a constatat că dumneavoastră nu v-ați interesat de copil, nici cel puțin nu v-ați achitat obligațiile materiale ce se cuveneau minorului. Numai justiția poate hotărî dacă vă poate sau nu încredința copilul, bineînțeles argumentînd temeinicia solicitării dumneavoastră.

MARGA NEDELEA ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Paul Ioachim, actorul amenințat în ultima vreme, poate pe nedrept, de anonimat, închis în sine dar onest, după cîteva încercări fără rezonanțe notabile în dramaturgie, sparge zidul sonic al opiniei publice cu o piesă demnă de interes: «Nu sîntem îngeri». Piesă tezistă pornind chiar de la titlu. piesă de maturitate. scrisă cu talent, cu meșteșug; piesă care reține atenția spectatorilor încordată timp de aproape două ore și jumătate, deși pe scenă nu se petrec cavalcade și nu au loc efecte pirotehnice iar încleștarea dintre personaje se consumă aproape surd și dureros între pereții unei case onorabile. «Nu sîntem îngeri, nu trăim în paradis», spun eroii piesei în momentele cele mai tensionate, creîndu-si astfel un alibi în fața erorilor comise cîndva, în trecut, și care amenință să se repete în alte ipostaze și cu altă amplitudine în viața imediată. Realitatea e că Paul Ioachim a scris o piesă de bun-simț, cu unele influențe polițiste bine asimilate și topite în structura dramaturgică, o piesă echilibrată, în care aproape toate personajele sînt implicate la un moment dat în conflicte separate, în conflicte limită. Piesa este un proces de conștiință intentat lui Radu Vereș chiar în ziua numirii sale în postul de director general al unui institut de excepție și în ziua în care fiul său împlinește 18 ani, prilej de sărbătoare intimă, parfumată, într-un cadru familial opulent dar nu exacerbat. Personajul care declanșează drama este haoticul, indezirabilul, ratatul, ghinionistul Arghir, fost tovarăș de muncă al directorului general în anii primei tinereți. El îi cere prietenului său care a devenit puternic, care «a devenit cineva în țara asta», să-l angajeze în institut trecînd peste toate «tinichelele» vieții sale încărcate de greșeli și abuzuri dar și de greșelile și de abuzurile altora. Bănuind că va fi refuzat, Arghir se înarmează cu elementele unui șantaj: o declarație pe care Radu Vereș a dat-o cîndva și prin care cîțiva oameni au fost condamnați, probabil, pe nedrept! Incriminabil e faptul că Radu Vereș a semnat declarația fără să-i fi cunoscut pe aceștia. Fapt real, recunoscut de Radu Vereș. Dar falsificat de Arghir.

nu sîntem îngeri dar nici diavoli nu sîntem

Radu Vereș trăiește o noapte întreagă zbuciumat între alternativa de a-și recunoaște eroarea din tinerețe, de a se spovedi ca un învins, gest care ar amenința însă comoditatea și bunăstarea cîștigate printr-o viață de muncă și de sacrificii, sau de a-l angaja pe Arghir în institut, călcînd în picioare toate principiile ce caracterizează activitatea corectă, intransigentă a noului director general. Și toate acestea pe fondul agapei fiului său.

Restul personajelor sînt personaje de referință la acest conflict. Dansul lor electric în jurul nopții albe a directorului general, intervențiile lor inflamabile, gesturile lor uneori disperate, exasperate, procesele de conștiință pe care și le fac sfîșiindu-se aproape, cu cruzime și patimă uneori, dau piesei dramatismul necesar unei asemenea dezbateri de familie cu implicații mai adînci în sfera politicului, socialului și mai ales în a eticului și moralei. Viața nu e roză asemenea unor reportaje superficiale de presă care consemnează doar fața luminată a oamenilor întîlniți pretutindeni. Oamenii sînt imperfecți. Ceea ce nu înseamnă că nu sînt perfectibili. Personajele piesei se vor îngeri dar nu sînt, indiferent că recunosc sau nu recunosc acest lucru. Meritul piesei constă tocmai în aerul de autenticitate pe care-l respiră personajele. Dialogul e cursiv, e omenesc, e credibil. Paradoxal, singurul personaj care vehiculează «lozinci» în piesa asta este tocmai fiul directorului general care emite pretenții de puritate, de intransigență și din această cauză declarațiile sale sună uneori indigest. El rămîne dealtfel un personaj slab rezolvat în ansamblul piesei.

Regizoarea Sorana Coroamă a servit cald și cu devotament textul. Cadrul scenic este apăsător dar în același timp intim, familiar. Constantin Codrescu, exceptînd primele replici rostite în falset, perioadă în care se montează greu în rol, smulge din viață un personaj puternic, impulsiv, chiar coleric, demn și totuși reținut, plin de tensiuni lăuntrice care răbufnesc vulcanic din cînd în cînd, măcinat de responsabilitatea propriilor sale greșeli dar conștient în același timp de valoarea participării sale la edificarea lumii noi. Maria Potra, care a debutat cîndva ca actriță de melodramă, regăsește aici accentele potrivite rolului ingrat de soție devotată, casnică, obligată să depoziteze ca o arhivă secretă micile și marile catastrofe de familie. Îi recomandăm doar temperarea exceselor lacrimogene pentru a nu strecura personajul în ridicol. Foarte bun Ion Manta în bătrînul pensionar ceferist adăugînd dramatismului piesei elemente de rezonanță dintr-un trecut ținut mai bine minte și pe care alții, în virtutea trăirilor zilnice, se fac că-l uită. Un rol de excepție face Boris Ciornei în Arghir. Personajul e parcă adunat din praful și pulberea de pe stradă, scăpat dintr-o cîrciumă rău mirositoare, pitoresc, scăpărător, anunțînd sub masca sa de individ nonconformist și necruțător, o lichea, un laș. Dan Condurache e simpatic dar și exterior, cu toată aparența de firesc pe care o mimează în Petre Vereș; Dora Ivanciuc în rolul prietenei sale, se mișcă grațios printre sticlele de băutură dar nu are sare; Mihai Dinvale a intuit inteligent rolul derbedeului cu dichis de salon, cuceritor de profesie și spărgător de inimi. De fapt, conflictul dintre cei tineri e expediat de autor; de aici și convenționalismul personajelor.

Spectacolul Teatrului Mic se urmărește cu interes. Participarea publicului se consumă în planul «interioarelor de conștiință». Paul Ioachim a scris o piesă pentru cei din stal și mai ales în atenția celor care trăiesc drama posibilă a lui Radu Vereș. Excepțională acea discretă dar patetică muncă a actorului de a se transfigura pe sine prin dramaturgie. Paul Ioachim merită toată stima noastră. Sîntem siguri că are în sertar sau în șantier și alte texte demne de scenele noastre. E timpul să le dea viza de autor.

A. DOHOTARU ■

Un Hamlet cotidian: ȘTEFAN IORDACHE.

Fotografie de ELENA GHERA ■

de la mîhnire pînă la rîsul homeric

Ce s-a întîmplat acum un milion, două sau patru milioane de ani, aici, pe Pămînt? Cum arăta Terra, planeta albastră pe care ne-am născut? Cînd s-a petrecut deriva continentelor? Care sînt originile vieții? Cînd și unde a apărut omul? etc., ajungîndu-se în emisiunea intitulată «Chipuri peste milenii» la întrebări de amănunt, cum au fost: «Ce mînă a folosit omul mai întîi, dreapta sau stînga?», «Ce sentiment exprima chipul său?», «Cine a vorbit primul, bărbatul sau femeia?», sau dacă «am fost sau nu canibali». La toate aceste întrebări primite prin cablu s-a răspuns cu lux de amănunte și de ipoteze. «Mai aveți o întrebare?» este o emisiune cu un public numeros, întotdeauna vizionată cu îndreptățită curiozitate. În spațiul destinat ei se dau răspunsuri întrebărilor firești despre fenomene și întîmplări, oamenii de știință folosindu-se pentru aceasta de cele mai recente descoperiri în domeniul respectiv. Desigur, curiozitatea omului este nelimitată și, în dorința sa de a afla totul despre el însuși, despre natură, despre fenomene, poate să întrebe și amănunte despre mîna stîngă sau mîna dreaptă, ceea ce a și făcut. În acest sens, iată, s-au lansat statistici care relevă că, în epoca de piatră, jumătate din locuitorii planetei erau stîngaci și jumătate invers. Acum, la ora la care relatăm, evident stîngacii sînt în minoritate, pentru că aceasta stă în puterea educației. Întrebuințarea cu predilecție a mîinii drepte ne-ar veni de la bătăile pe care le făceam de demult cu alte triburi megieșe, cînd ar fi existat obiceiul să stăm cu mîna dreaptă la inimă pentru a ne apăra viața. Ipoteză infirmată, pe loc, deoarece se pare că inamicul, perfid cum era și nepăsător pentru propria-i viață, nu ținea și el mîna în dreptul inimii și te trăsnea în moalele capului cu cîte un retevei apucat cu ambele brațe. Cel mai bine ar fi să fim ambidextri. Cred în ipoteza că mîna stîngă, fiind în partea inimii, era firesc s-o apere, dar ce se întîmplă (și aceasta este o ipoteză a mea) cu piciorul stîng? Ce are a face piciorul cu inima, că și el e stîngaci rău cînd e să facă o treabă bună pe gazon, de pildă?! Să fim noi mai stîngaci oare decît alții care au bătucit în decursul vremii iarba, parcă nu-mi vine a crede. Și la întrebarea cine a vorbit primul, sînt mai multe presupuneri. Unii că femeia s-a apucat să vorbească prima, că ea e mai dotată anatomic în acest sens, lucru evident și care nu mai trebuie demonstrat, iar alții că bărbatul, avînd nevoie să se organizeze în vederea vînătorii. Aici există și o altă ipoteză, și anume aceea că au început să vorbească unul cu altul, în protolimba lor. A mai existat și problema canibalismului de rezolvat. Dacă a fost sau nu omul antropofag. Da, a existat o formă de canibalism ca ritual, și o altă formă, față de dușmani. Pe atunci dușmanul era pur și simplu mîncat de viu, că altminteri s-ar fi întîmplat invers. Ce să-i faci? Dar după ce s-a descoperit focul, lucrurile s-au schimbat întrucîtva, se spune; dușmanul era mîncat fript, de aici și sintagma: «te mănînc fript, mă» sau «te mănînc cu fulgi cu tot», ceea ce voia să însemne că i se va mînca și costumul de războinic. Îl mai devora, se afirmă, și pentru ca să nu se mai reîncarneze vreodată. Și, într-adevăr, nu s-a mai reîncarnat! Mai era «consumat» inamicul și pentru faptul că numai astfel putea să-și însușească învingătorul calitățile celui învins. Apoi, mai sînt unele cazuri petrecute în zilele noastre, de accidente de avion sau de naufragii, cînd cei mai în putere s-au apucat să-l sacrifice pe cel care abia își mai trăgea sufletul ca să supraviețuiască. Jack London are o povestire superbă, în care un lup și un om, sfîrșiți de foame, se pîndesc și se urmăresc reciproc pentru a se devora. Dar scriitorul pune în această situație un lup și un om... Eu nu vreau să contrazic ipotezele enunțate în emisiune, dar cred că faptele descrise sînt accidente ale minții rătăcite ale unor indivizi care, în situații extreme, infirmă condiția lor umană. Omul este o parte a naturii, s-a spus și bine s-a spus, o parte a naturii care s-a desprins de regnul animal, iar ceea ce încă nu s-a desprins, nu reprezintă decît accidente. Atunci cînd s-au petrecut primii pași spre umanizare, în Africa de Est, în Arabia sau aiurea, s-a născut fenomenul care va cuceri Pămîntul. Acest fenomen este Omul, în stare să-și înțeleagă trecutul și să-și prefigureze viitorul, exprimînd pe chipul său de atunci și pînă acum cele mai omenești sentimente cu putință, de la mîhnire pînă la rîsul homeric!

COMAN ȘOVA ■

curier muzical

LUCIAN VOICULESCU — Cluj-Napoca: Vibrant și patetic fragmentul «Strigătul ostașului pe Feleac» din montajul literar-muzical pe care îl pregătiți împreună cu un grup de studenți ai Universității clujene. L-am prezentat unor cîntăreți ai cenaclului nostru în eventualitatea că ar putea servi drept (pre)-text unei compoziții folk. **IOAN HUSTIG — Timișoara:** «Vă întreb ce e mai educativ, un concert **Phoenix, Sfinx, Mircea Vintilă** sau același film retransmis de zeci de ori cu înregistrări ale surorilor Kessler sau ale Nanei Mouskouri? Nu e oare mai plăcut și mai necesar să-ți cultivi spiritul cu o vorbă de duh a neamului tău, cu un cîntec pur românesc al lui Tudor Gheorghe?» Răspunsul vi l-ați dat singur. **BARBU MORCOVESCU-BARMO — Craiova:** Am luat cunoștință de activitatea dumneavoastră prodigioasă de slujitor al poeziei în «capitala banilor», în județul Dolj, în Bacău și județul Bacău, precum și în București. La proxima deplasare la Craiova, redactorul nostru de specialitate va avea, sper, ocazia să vă asculte. **MARIA CRIȘAN — București:** Am primit articolul «Reflecțiile unui iubitor de operă». Opinii interesante, juste și argumentate. Vom încerca publicarea unor fragmente.

ALEXANDRU VLAD ■

10 (ani) = 35 (filme)

De multă vreme animația a infirmat ideea că se adresează cu precădere numai și numai celor mici. Astăzi, la noi ca și aiurea, filmul de animație este un privilegiu și un bun al tuturor vîrstelor. Iată ideea de prim ordin care mi-a fost subliniată de regizoarea Genoveva Georgescu de la Studioul «Animafilm».

Artista lucrează de peste 10 ani în studio și nu l-ar părăsi niciodată, pentru că n-a venit acolo în mod întîmplător, ci dintr-o dragoste pătimașă pentru copii, ca și din dorința de a le cunoaște psihologia. Pe vremea aceea nu-i era în putere să anticipeze evoluția filmului de animație. Anii au trecut, sfera de influență a filmului a crescut, iar numele plasticienei Genoveva Georgescu apare în genericele a peste 35 de filme. În toate aceste filme un principiu a fost respectat cu sfințenie: acela de a lucra numai carton decupat. Artista iubește migălosul carton decupat deoarece nu este îngrădit de scheme fixe, el constituind un element de trecere între desenul de animație «clasic», pe acetofan, și filmul de animație cu păpuși în volum.

La început a fost pictor decorator, pentru ca mai tîrziu să devină un artist complet, adică scenarist, decorator și regizor.

Genoveva Georgescu a făcut filme pentru copii, rezistînd tentației de a realiza măcar o dată filme pentru cei mari. Sigur că — atunci cînd vrei să faci un film de autor — procesul de creație îți mobilizează într-un grad maxim emoțiile și ambițiile.

Rezultatele lor sînt proiectate primului juriu, care este format numai și numai din copii. Este paradoxal cum lor nu le plac desenele naive, cum simt dinamica filmului, cum îi deranjează îngemănări cromatice nefericite sau scenariile siropoase, cum sesizează și iubesc influențele designului. Ei participă direct la acțiune, se confundă cu filmul de foarte multe ori, dau rezolvări ori soluții regizorale.

Nu o dată — ne mărturisește cineasta — am fost în situația de a reface filmul, numai și numai la sugestia micilor spectatori. Pentru mine este «comisia» cea mai grea, pe care însă nu o ocolesc și o doresc de fiecare dată. În activitatea ei cineasta se străduiește nu să coboare, ci să se ridice la puterea de înțelegere a micilor ei spectatori.

— Unele filme pe care le-am realizat mi-au creat numeroase probleme. «Peștera», spre exemplu, a prezentat dificultatea găsirii unei concordanțe a decorului cu personajele filmului. Poate nu mi-am apropiat destul personajele. Nu le-am iubit suficient, nu mă obsedau — așa cum e firesc — în perioada creației. Dar aș fi nedreaptă dacă n-aș vorbi despre «Smeul» care se situează la extrema opusă. Îmi place eroul filmulețului, un copil șăgalnic și foarte deștept. A ieșit așa cum l-am gîndit. De curînd am terminat filmele «Cine a furat apa» și «Soarele scamator»: au prins viață alți eroi, care cred că vor găsi audiență la micii mei spectatori.

Privesc studiourile, acolo unde de fapt se întîmplă totul. La rîndul lor par niște jucării, așa că atunci cînd vezi niște oameni mari în jurul lor, ai impresia că aceștia sînt niște intruși care, pe ascuns, au ocupat camera destinată jocului copiilor.

Oamenii de la «Animafilm» se mîndresc cu studioul lor, menționînd că este conceput după o gîndire românească, că este teribil de funcțional, adevăr confirmat și de mulți specialiști străini.

DAN BÎRLĂDEANU ■

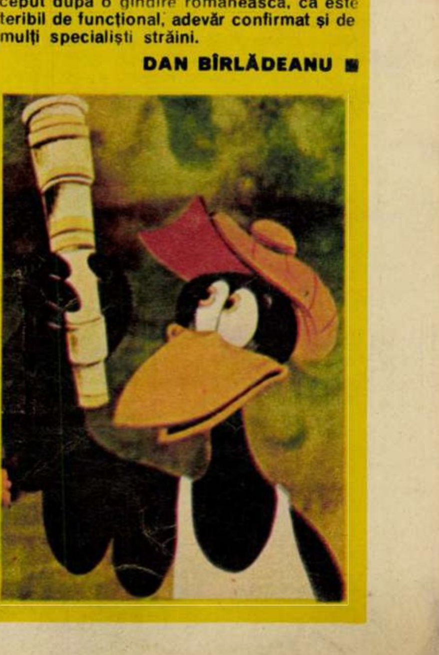

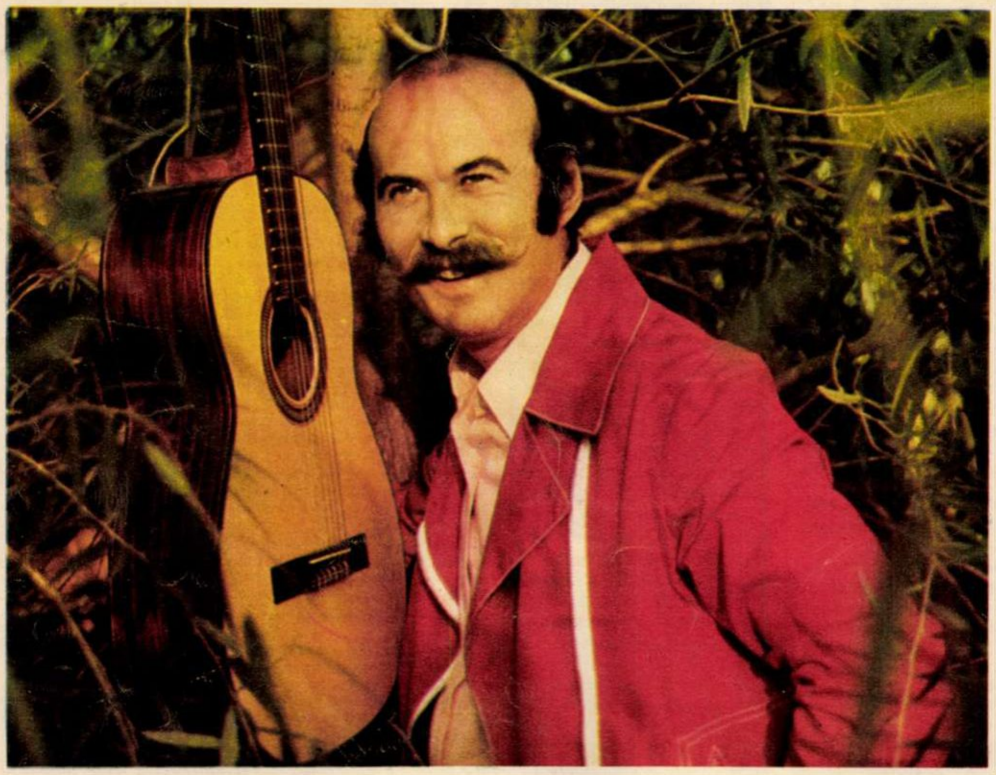

TUDOR GHEORGHE: glasul său cîntă ființa noastră. Fotografie de **ION PREDOȘANU** ■

OPINII

din nou despre folk (II)

CONTINUĂM ÎN ACEST NUMĂR PUBLICAREA SCRISORII DE RĂSPUNS (ÎMPĂRȚITĂ, DIN MOTIVE DE SPAȚIU, ÎN DOUĂ PĂRȚI) PRIMITE LA REDACȚIE DIN PARTEA TOVARĂȘULUI TUDOR BĂRAN. NE PERMITEM — ÎN VIRTUTEA ACELUIAȘI DREPT LA REPLICĂ — CÎTEVA OBSERVAȚII SUPLIMENTARE, NECESARE PENTRU LĂMURIREA MAI DEPLINĂ A CITITORULUI, PORNIND DE LA UNELE AFIRMAȚII PREA «SUBIECTIVE» REFERITOARE LA FOLK.

2. De ce folk?

Pe cît de armonioasă este limba noastră românească, pe atît se îndepărtează simplificata încercare de a se căuta expresii pentru anumite intenții în alte vocabulare. Micimea gestului e vizibilă: cînd zici folk este dintr-un început un semn de înstrăinare de noi, de faptele noastre, de limba noastră, mai ales. Pentru că, așa cum bine se știe, a treisprezecea literă din alfabet, nevinovata literă K, se prezintă întotdeauna în cuvîntul de împrumut. Așadar, cuvîntul folk rămîne străin de limba noastră românească, iar alături de brad, vatră, caier, leagăn, prunc, mînz și atîtea cuvinte moștenite din limba tracodacilor, stă pitit după gramatici, ca un intrus! Desigur, neologismele își au rolul lor în limbă, și nu-i locul acum și aici să dezvolt această idee. Adaug numai că limba românească primește din afară în fondul ei de cuvinte numai ce cuprinde spiritul ei pentru frumos, pentru exactitate, pentru claritate. Preluînd cuvîntul folklor, ca să nu mă îndepărtez de exemplul dat, limba noastră l-a curățit de litera k și l-a asimilat cu un c românesc, să se vadă că de-acum e și de-al nostru.

Goana popularizată, uneori, pentru expresia cît mai îndepărtată de limba noastră «dulce și frumoasă», cum spunea foarte frumos George Sion, prinde mai ales în denumirea unor formații ce-și dau preț artistic. O echipă de instrumentiști cu chitare neelectrice, se striga pînă mai ieri «Folk Grup» (gîlcevitoare expresie în sînul limpede al vocabularului românesc), iar o recentă formație de balet se autointitulează nefericit «Gymnasion», neapărat cu igrec, să se vadă și să se înțeleagă că-i altceva decît cuvînt românesc. Iar peste toate cîte denumiri se nasc, nu cresc și se ofilesc, pentru că nu au suportul moral al credinței în limba și tradiția românească, a apărut o categorică opoziție față de definiție, «Formația Fără Nume», sau F.F.N., o echipă de instrumentiști care încearcă să-și facă public prin ușurința mecanică a respingerii autointitulării. În fond este vorba de cîțiva băieți care își încearcă norocul printr-o poreclă bizară și prin cultivarea — împotriva vîrstei — a mustății pe oală, a îmbrăcămintei pestrițe. Cîțiva băieți care mă priveau cumva uimiți de postura în care se prezintă în paginile revistei «Flacăra» ce-și deschide, după părerea mea, uneori, larg filele spre cultivarea minorului.

N. red. De ce să negăm întreaga activitate artistică a formației F.F.N. ori a unei formații de dans cum e Gymnasion, reînviind tradiția școlii de dans cult românesc — judecîndu-le exclusiv prin prisma... denumirii?

Asemenea uscăciuni cărturărești, scutite de culoarea graiului local, se doresc mai ales pornire, decît caracter, năvălite de slăbiciunea popularizării, gesturi care în sine nu se vor înscrie, firește, în antologii, nicicînd.

N. red. În loc să discutăm terminologii, ce-ar fi să dezbatem esența fenomenului folk? Și apoi, de ce să nu-i spunem muzicii promovate de acești noi baladiști ai secolului XX, «muzică tînără»? Indiferent dacă ea se cîntă de cînd lumea. E posibil ca litera K din alfabet să supere. Esențial e că muzica tinerilor cîntăreți din cenaclul nostru, «Flacăra», exprimă idei și sentimente ale tinerei generații. Și încă la un nivel cultural și estetic superior celorlalte forme de educație prin cîntec promovate în atîtea și atîtea împrejurări sub auspiciile muzicii lejere (ca să fim delicați). Cît despre formații folk — repetăm — acestea sînt obsesii ale autorului. Formații folk sînt cîteva și importanța lor e aproape neglijabilă în ansamblul muzicii tinere susținute de obicei de cîte un baladist cu o chitară, eventual acompaniat de un flaut, de o harpă sau chiar de un clavecin, de un pian cum se mai întîmplă și pe alte meridiane.

3. Un adevăr à la Palice

Așa se spune, după cum bine se știe, despre un adevăr naiv. Mai ales dacă mai este și scris, ori repetat, cu intenție de aspră seriozitate. Expresia s-a născut de la vestitul căpitan francez, din armata lui Francisc I, Jacques de la Palice, care după nenumărate victorii a căzut într-o luptă la Pavia, în 1525. Poetul anonim i-a cîntat eroismul, povestind că La Palice a murit străpuns de suliță: «Și-un sfert de oră înainte/ El încă-n viață mai era». Producția folclorică vrea să ne comunice că bravul erou a luptat pînă în ultima clipă, dar sublinierea că viteazul era viu înainte de a muri, a dat umoriștilor o plăcută pricină de inspirație. Astfel se zice jucăuș că bețivul era treaz înainte de a bea, bărbatul era flăcău înainte de a se însura, cum, firește, nevasta era fată înainte de a se mărita. Iată de ce, cineva avertizat n-ar susține că folk înseamnă nimic mai mult decît... popularitate! Evident, este un excepțional adevăr... à la Palice.

Folk trebuie neapărat să vină de la englezescul folklor, cum apa vine de la apă, aerul de la aer — mă rog există legi lingvistice care te obligă să nu zici la modestie — laudă de sine, la educație — cîrcotă, la lipsă de bun-simț — cumsecădenie etc., etc.

Iar dacă cuvîntul folklor incumbă și o nuanță de popularitate, aceasta este semn de recunoaștere unanimă, ceea ce, oricît am dori, nu este cazul cu o formație muzicală ce-și propune popularitate înainte de a fi populară, parcă anume să întărească celebra expresie din subtitlu.

N. red. Colaboratorul nostru ne dă încă o dată o lecție de lingvistică. Și continuă să vorbească despre «formație muzicală». Ce «formație muzicală»? Cît despre popularitatea cîntăreților noștri Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Dan Chebac, Valeriu Sterian, Evandro Rossetti, Anda Călugăreanu ș.a., nu mai e cazul să vorbim. Se pare că lui Tudor Băran îi mai trebuie, în afară de prețioasele cunoștințe de istorie, prețioase cunoștințe muzicale. Îl invităm să participe mai des la spectacolele baladiștilor noștri care, cu o chitară în mînă, spun mai multe lucruri importante despre viața noastră decît toți cîntăreții de muzică ușoară la un loc. După ce îi va asculta pe folk-iștii noștri — pentru că, din păcate, sîntem siguri că Tudor Băran nu i-a ascultat pînă în prezent — probabil că domnia-sa își va revizui atitudinea sa nihilistă la adresa folk-ului. Am zis probabil și nu cu siguranță pentru că a recepta folkul la justa lui valoare nu e o chestiune de cultură generală — de ar fi fost așa Tudor Băran ar fi desigur unul dintre apărătorii genului — ci și de gust, de educație muzicală, de informare specifică și mai ales de deschidere spirituală față de ideile sociale și politice pe care le promovează acest gen. Oricum, noi așteptăm cu emoție noua luare de poziție a preopinentului nostru. Mai ales dacă survine în urma participării la un... concert folk.

NICOLAE SPIRESCU ■

cavalcada comediei... triste

Ultima premieră a Teatrului «C. Tănase», **Cavalcada comediei**, repune în discuție cîteva dintre problemele concepției și interpretării spectacolului umoristic-muzical. Chestiunea e nițel spinoasă. Criticii de teatru în general n-o abordează, ei socotind revista ca un fel de Cenușăreasă a teatrului, opusă unui teatru serios, dramatic sau de comedie. Criticii muzicali nici atît. Aceștia, ultimii, fie că socotesc muzica ușoară exterioară ariei lor de preocupări, fiind interesați exclusiv de muzica așa-zis cultă (simfonică, vocală, corală etc.), fie că se specializează în comentarea fenomenului pop, a Festivalului de la Mamaia, a unor concerte concrete sporadice; cu toții, divizați așa cum sînt, se fac a uita revista și estrada, domenii «delicate», sau de-a dreptul periculoase. Cîțiva care s-au fript au servit un trist exemplu celorlalți, astfel că acest gen artistic, cu anume specificitate și cu un public al său sincer și entuziast, încă încrezător după cîte dezamăgiri i-au fost provocate, a rămas exclusiv pe mîna unor «profesioniști» ai genului, regizori, impresari, comici sau chiar cîntăreți (vezi Gioni Dimitriu) care tronează regește impunînd domnia arbitrară a bunului plac, a relațiilor personale ș.a.m.d. Un impresar de la Ploiești, supărat că anumite foruri culturale bucureștene **nu prea mai vor** (?) să găzduiască un al doilea spectacol de estradă la Sala Palatului în urma intervenției revistei noastre la fiasco-ul «șușanelei» cu blazon **Alo, la telefon Ploieștii!**, amenință că nici un fel de spectacol bucureștean «nu va mai pune piciorul prin Ploiești». Pentru impresarii din această categorie muzica ușoară, estrada, varietățile sau muzica populară (de fapt toate amestecate) reprezintă o atracție deosebită și aproape toate manifestările de acest gen — minus unele titluri din repertoriul teatrelor specializate — sînt opera lor. Să ne reamintim de cînd nu am mai ascultat un recital ori un concert de muzică ușoară sau populară de înaltă ținută artistică? Am fost intoxicați, în schimb, cu fel de fel de improvizații agrementate cu «momente vesele» (specialitatea casei «șușaniștilor» Probabil însă că un recital exclusiv, un recital de autor va rămîne aspirație irealizabilă atîta timp cît **A.T.M.**-ul (Asociația oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale) se dovedește mai sensibil la planul financiar decît la planul educativ-estetic. Atîta timp cît **A.R.I.A.** patronează un concert hilar de tipul: **«OAMENI...! IUBIȚI-NE CĂ SÎNTEM FLORI!(?) concert-spectacol de muzică ușoară realizat de Gioni Dimitriu, Marius Țeicu și Mihai Constantinescu** (am citat titlul afișelor ce împînzeau Sibiul la 1 noiembrie).

Revenind la **Cavalcada comediei** trebuie spus că o intenție dealtfel lăudabilă a primului nostru teatru de gen, realizarea unui spectacol antologic din succesele actorului Puiu Călinescu, eșuează într-o revistă oarecare, lungă și plictisitoare, îmbîcsită cu nelipsitele țopăieli în loc de dans, cu nelipsiții cîntăreți de muzică ușoară care-și prezintă invariabilele două-trei melodii din repertoriul internațional. Astfel că în loc de cavalcada unei comedii asistăm la cavalcada unor numere întristător-muzicale (nici unul dintre cîntăreți, nici Eva Kiss, nici Jeanina Matei, nici George Bunea sau Jean Păunescu neizbutind să convingă), și mai întristător-coregrafice, în care doar Tatiana Botez, dansatoare experimentată, pare că face ceva care să se încadreze între limitele artei coregrafice. Tot aici un cîntăreț italian numit Antonio Furnari își găsește după cinci-șase ani de peregrinări prin România, iarăși, un loc călduț sub soare.

Partenerii de comedie ai lui Puiu Călinescu se dovedesc cu toții foarte slab înzestrați artistic, replica lor e insignifiantă; prezentatorii improvizați din dansatori nu înveselesc pe nimeni, reușesc în schimb să irite; iar Puiu Călinescu face, așa cum îl știm, o deosebită risipă de energie, are unele replici uimitor de spontane, sclipitoare, dar, din păcate, imaginea pe care o lasă este aceea a unui talent care nu și-a găsit făgașul exprimării plenare, coborînd invariabil spre acele zone ale umorului nedistilat în care primează mimica exagerată, gesturile grotești, uneori dizgrațioase, rabatul făcut unui anume gust al unui anume public. Ce păcat că un actor de forța, talentul și inventivitatea lui Puiu Călinescu nu și-a găsit regizorul adecvat care să-l îndrume pe făgașul adevăratei creații artistice! La Teatrul «C. Tănase» cavalcada comediei devine astfel cavalcada comediei triste.

NICOLAE SPIRESCU ■

IRINA PETRESCU: inteligență, cultură și expresivitate, iată definiția actorului ideal.

Doi actori care îmbracă mai rar costumele de epocă: OLGA DELIA MATEESCU și COSTEL CONSTANTIN.

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

RUBRICA MEA

un mare exemplu etic

În după amiaza zilei de miercuri, 22 octombrie, Televiziunea română ne-a desfășurat, sub titlul **Afirmații în bronz și piatră,** tabloul viu al prodigioasei activități a maestrului sculptor Oscar Han, privit în atelierul său, la vîrsta de 84 de ani, cu dalta în mînă, cioplind cu aceeași neostenită rîvnă, cum atît de bine formulează programul, «dominată de o înaltă conștiință patriotică și istorică». După ce ne-a dat, între cele două războaie, printre alte opere monumentale, statuia lui Constantin Brâncoveanu și aceea a lui Mihail Kogălniceanu, meșterul și-a consacrat anii din urmă ridicării unor alte mărețe statui, ecvestre sau pe verticala trupului, ale marilor voievozi care simbolizează vitejia și permanența noastră pe acest pămînt: Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul.

După expresia norocoasă a crainicului, opera maestrului Han înalță un adevărat Panteon marilor noastre figuri istorice, revoluționare și culturale, sau prin alte cuvinte edifică o impresionantă mitologie națională, menită să ilustreze si să veșnicească virtuțile ancestrale ale poporului român.

Mi-am amintit, în cele 25 de minute ale emisiunii, de anii studenției mele, cînd în pauzele spectacolelor zăboveam în foaierul Teatrului național, admirînd busturile lui Eschil și al lui Dante, cel dintîi pe trei sferturi dezvelit, într-o atitudine de profundă concentrare sufletească, celălalt drapat pînă la gît, cu ochii închiși, într-o impresionantă atitudine meditativă. Alte imagini mi se perindă pe retină, ale altor busturi de mare artă, ca acelea ale istoricilor Nicolae Iorga și Vasile Pârvan, sau al pictorului Nicolae Tonitza, alături de care și dimpreună cu Fr. Șirato și Șt. Dimitrescu, maestrul a alcătuit acel neuitat «grupul celor patru», ale cărui expoziții anuale erau un eveniment artistic unanim așteptat de toți amatorii de artă.

Țara întreagă e presărată cu monumentele meșterului Han, închinate lui Mihai Eminescu, începînd cu acela de pe un promontoriu al Constanței, făcînd replică monumentului dintr-o piață publică, al lui Ovidiu.

Maestrul nu s-a oprit la o formulă. De la grațioasele figurine ale poetei Claudia Millian, la marile monumente de inspirație istorică, trecînd prin compoziții ca **Primul sărut** **sau prin figuri alegorice ca Poezia lirică și Luceafărul, opera sculptorului Han oferă un exemplu, rareori întîlnit, de unitate în varietate, de concepție plastică pe cît de îndrăzneață, pe atît de armonioasă. La exemplaritatea măestriei artistice se adaugă aceea a unei vieți de muncă neobosită, înaintea căreia ne înclinăm cu respect și venerație.**

ȘERBAN CIOCULESCU ■

OPINII

accesibilitatea poeziei (III)

Dacă ar trebui să reducem metamorfozele spiritului modern la una singură — valabilă nu numai pentru poezie, dar pentru toate artele — atunci aceasta ar putea fi preponderența *manierei de reprezentare* asupra obiectului reprezentat. Cu alte cuvinte, măiestria artistului modern se verifică în stilizare, nu în asemănare.

O asemenea tendință se manifestă înainte de impunerea nonfigurativului ca atare în artele plastice și e resimțită cu putere chiar și în proză, genul prin excelență obiectiv. Temele, subiectele, motivele etc. devin simple pre-texte pentru o interpretare cu care textul propriu-zis se confundă.

În orice artă stilizarea e implicită, în arta modernă ea devine explicită, deseori chiar ostentativă. Orice artă presupune o unitate între conținut și formă; în arta modernă separația însăși devine practic imposibilă. În poezia modernă solidaritatea între idee și expresie, uneori chiar între sunet și sens, este atît de puternică încît cea mai mică modificare în planul formei alterează într-un fel sau altul semnificația.

Aceste metamorfoze interne nu rămîn fără consecințe în cîmpul receptării. Dificultățile ei cresc pentru că autorul modern nu se mai lasă verificat de receptor, nu mai așază între acesta și el criteriile logicii și ale asemănării. Uneori el nu respectă nici măcar o logică a sentimentului. Dezorientarea publicului este mai mult decît îndreptățită.

Ce se întîmplă? Principiile modificate ale creației nu se pot impune simultan receptării, care continuă să funcționeze încă în virtutea tradiției. Un decalaj rămîne, deci, între creație și receptarea comună.

Au existat în trecut artiști care l-au accentuat în mod programatic pentru a epata «bunul simț» burghez, pentru a sfida suficiența burgheză. Există, desigur, un mediu receptor privilegiat prin *formație* care se poate sincroniza mai ușor și mai repede cu schimbările produse în poezie.

Dar pe noi ne interesează publicul mare ce vine spre poezie și pe care poezia nu trebuie să-l dezamăgească. Ipostazele ei moderne ridică însă anumite obstacole în calea receptării, obstacole pe care e bine să le recunoaștem ca atare și nu să le minimalizăm, tocmai pentru a vedea care ar putea fi soluțiile cele mai adecvate.

E vorba aici de o realitate estetică verificabilă oricînd din punct de vedere istoric: codurile recepției rămîn cu cel puțin o etapă în urma evoluției artistice. Dar adresa poeziei continuă să rămînă socială. Inclusiv a celei moderne și cu atît mai mult a celei de la noi.

MIRCEA MARTIN ■

ATITUDINI

sufereau împreună

Nu mai este un mister pentru nimeni adevărul potrivit căruia cinematograful ne-a obișnuit să privim lumea cu alți ochi, ne-a nărăvit cu îndeletnicirea decupajelor din realitatea ce ne înconjoară, ne-a transformat pe toți în specialiști ai descoperirilor de stop cadre, de racursiuri și de panoramice ale vieții noastre, ale vieții altora. Atunci cînd tehnica cinematografică este transplantată cu talent pe teritoriul altei arte, nu putem decît să ne bucurăm la gîndul lipsei de dușmănie dintre ele. Dar cînd un scriitor fără har se furișează în spatele unor străvezii pretexte «filmice», nu ne rămîne altceva de făcut decît să consemnăm, cu tristețe, performanța jignirii și a literaturii, și a cinematografului, dintr-un singur foc. Este cazul autorului volumului de schițe **Privind cinematografic,** Mircea Șerbănescu, purtător al unui aparat imaginar peste firave întîmplări comunicate într-un stil de un sentimentalism penibil, ridicol prin încercarea lui de a sugera o viziune, chipurile cinematografică, a stărilor descrise. Cititorul nu mai are de a face cu scene, ci cu «**secvențe**», viața nu i se mai prezintă pe îndelete, ci cu «**încetinitorul**» și așa mai departe. «Scrisul cinematografic» al lui Mircea Șerbănescu își revendică pretențiile în fraze de acest tip: «**Secvența** morții a fost fulgerătoare, tragică, profundă. A trăit-o intens atunci cînd s-a produs, sigură fiind că de data aceasta era actul final, definitiv. Ulterior a avut răgazul să-l despartă în părțile componente, trăindu-le pe toate în gradația unei intensități dureroase, întotdeauna la fel» (pagina 104).

Cu suferințele literaturii sîntem, oricum, obișnuiți, cu ale filmului — să nu mai vorbim, dar să le vezi ștergîndu-și lacrimile împreună, chiar că devine o secvență greu de îndurat.

M. MIHAIL ■

flacara literară

CRONICA LITERARĂ

un univers melancolic

Fără îndoială este impropriu a vedea în lirica feminină un caz aparte, insolit al poeziei; sau doar un mod al ei minor, de apreciat numai ca eveniment al simțurilor. În acest sens, Constanța Buzea, prin timbrul atît de plin al poemelor sale (cele mai multe de o distincție elaborată) infirmă toate prejudecățile.

Profilul poetei s-a fixat între timp (de la **Norii** încoace) în cadre sigure și ne este de-acum familiar. **Ape cu plute,** ultimul său volum, nuanțează mai ales tematic universul liric. S-a accentuat înclinația reflexivă. Dialogul patetic (temperat însă) rezultă din conștiința detașării de sine: «Sufletul meu,/ Tu m-ai lăsat ca pe un turn./ Atît de tristul tău război cu mine!// (...) Ca să existi./ Ca să plutești,/ Ca să înduri ca melc naiv,/ Ți-ai lepădat scheletul».

Subtitlul «poezii de dragoste» într-un fel complică (și avertizează), fiind vorba aici mai mult de moarte. Cu alte cuvinte, mai persistă un vag ecou romantic, purificat ce-i drept de tensiunea voluptății, în nota — caracteristică poetei — de discreție absolută: «Cîtă răbdare ai pînă la moarte?/ Că moarte-nseamnă să te mai cuprind,/Miracol trist, de cînd vedeam/ Lumini repovestite în colind.// Astenizați de vis, în pat întinși,/ Bolnavi de pierdere, nimic nu ne mai place./ Cuvintele sînt niște sfincși,/ Exilul lor întreabă fără pace». **(Cuvintele dragostei).**

Decorul, tot mai eterizat și «mișcător» («Seară de seară ape cu plute/ Fără popas») e de obicei dislocat de «idee». Pînă la urmă însă orice obstacol e învins de melodia cutremurătoare a versului. Iată acest poem cu măști și infiltrații existențiale: «Cum sunt o gură de pămînt,/ Mereu lovindu-mă de măști,/ Le cer iertare ca un sfînt,/ Și, ca un ucigaș de măști,/ De răzbunarea lor mă-ncînt,/ Că, moarte, nasc într-una măști/ Care m-așteaptă în cuvînt —/ În cea mai neagră dintre măști».

Melancolia e transpusă cîteodată în sugestie cromatică, amintind o cadență bacoviană: «Curajul meu s-a înnegrit pe zidul camerei acelei./ Curajul meu s-a înnegrit ca într-o peșteră-muzeu».

Tulburătoare și aceste inspirate versuri despre suferințele scrisului: «Nefericită ca un vas/ Cu apă rece în pustiu./ Aș vrea să facem un popas/ La temerile ce le știu./ Cînd, neputînd să le dau glas,/ Cu nevăzute lacrimi scriu».

Cînd totuși tabloul e static, el corespunde stării de vis. O luminozitate stranie, lunatică, nimbează conturele. În schimb, convulsiile peisajului relevă, prin contrast, demnitatea sufletului: «Un mal înalt, să vină și să-și sape/ Cuiburi de lut ciudate păsări scrise./ Oul lor vine cu porțile închise,/ Plutește-n cer ca duhul peste ape.// Luna în lumea lor se rătăcise./ Părea că norii urcă s-o îngroape/ Printre fragile roiuri de narcise./ Sufletul meu, iubind, se împietrise».

În cîteva poeme Constanța Buzea deplînge «trufia visului», adică poezia ca orgoliu: «Că, totuși, nu trăim pentru vecie,/ Că, totuși, nu trăim precum am scrie./ Priveliștea inspiră și sfîșie/ Obsesia de zbor în colivie».

Sonetul constituie una din realizările de seamă din acest volum și exprimă tentația poeziei ca formă. De data aceasta efectul constă în transcenderea sensului izolat al părților, în acorduri prelungite dincolo de limitele firești ale poemului. S-au făcut chiar trimiteri la sonetele lui Vasile Voiculescu. Poeta comunică sentimente grave, fără falsa afectare a simplității «antipoetice»: «Adormitor de sus vuia veninul/ Cel verde al pădurilor mișcate/ De-un vis cu sine în eternitate./ Cînd frunze cad, ating întreg destinul.// Cu brațe chinuite disperarăm./ Că fața noastră o văzum în iarbă —/ O frunte albă, o privire oarbă,/ Vecine celor fără umbră barem?// Într-o fereastră dominată crește/ Pînă tîrziu, cînd luna intră stearpă,/ O cruce, ca scheletul unui pește.// Ce vis — s-acoperi moartea cu o harpă!/ Prin crematorii galbene, de toamne,/ Trecînd încet, de ce ne temem, Doamne!»

CORNEL MORARU ■

CONFRUNTĂRI

despre sincronism

Văd că de o vreme se discută iar despre vechea temă a «sincronismului» pe care o susținuse Lovinescu. E un semn bun; tema aceasta aparține unei polemici serioase a culturii noastre; o polemică serioasă, adică una în care se confruntă puncte de vedere opuse, pe teme fundamentale, e totdeauna o polemică durabilă, căci nu e vorba ca unul să-l înfunde pe celălalt, nu e vorba ca disputa să fie vidată, ci e vorba de precizarea și adîncirea unei polarități de poziții, deci a unei dialectici necesare. Faptul că azi, în condiții social-istorice fundamental diferite, pe o structură socialistă integral consolidată, reapare vechea polemică, dovedindu-și rezistența și actualitatea, este o probă de autenticitatea și vitalitatea culturii noastre, de realitatea coordonatelor sale.

Îmi pare însă ciudat felul în care am văzut că se pune de către unii publiciști problema aceasta a «sincronismului»: că sincronismul ar fi fost bun și recomandabil în perioada noastră de emancipare națională și de constituire ca stat european modern, dar că acum nu ne mai e de trebuință, ar fi chiar jignitor pentru demnitatea noastră să ne arătăm sugestibili la fapte străine. Sau, mă rog: a fost bun sincronismul la vremea lui, dar acum e, cum se zice, «depășit».

Asta e ca și cum am spune: a fost bună legea lui Gresham (despre circulația monedei) dar acum nu ne mai place si e cazul să renunțăm la ea. Căci teoria «sincronismului» a fost formulată de Lovinescu plecînd de la «legea imitației» a sociologului francez Gabriel Tarde și se propunea ca «lege» în susținerea «modernismului» (nu numai literar, ci și social-economic, adică propriu-zis în sens «progresist») în opoziție cu «tradiționalismul». Firește că tradiționaliștii au contestat legitatea sincronismului. În tot cazul o teorie care pretinde a formula o lege se acceptă sau se respinge, dar nu poate fi luată și apoi lăsată după cum convine. În științele sociale acceptarea unei legi e mai puțin constrîngătoare decît în științele fizice, unde poate fi experimentată **in vitro.**

G. Călinescu, în **Istoria literaturii române...,** la capitolul despre Lovinescu, afirma (pentru a-l șicana pe acesta) că teoria lui Tarde «nu s-a impus în știință, și pe drept cuvînt». Dar cunoscătorii domeniului știu tocmai că, din contră, teoria lui Tarde s-a impus în știință, și pe drept cuvînt. La noi un M. Ralea, un Petre Andrei i-au acordat considerația științifică în calitate de specialiști. Putem rîde cît vrem de snobii și moftangiii care imită prostește ce li se pare șic; putem rîde și avem dreptate să rîdem de speriații modelor intelectuale, vestimentare etc., dar asta este o atitudine satirică, nu și una științifică. Științific este să observăm fenomenul, să-l explicăm, să vedem dacă e contingent sau necesar, să-i contestăm consecințele, negative și pozitive. Dealtfel, dacă e ridicul să te iei după modă în chip exagerat, nu e mai puțin ridicul să i te împotrivești cu dinadinsul. Pe vremea lui Costache Facca și a lui Alecsandri tombaterele nu erau mai puțin ridicule decît bonjuriștii, în schimb erau infinit mai stupide. Bonjurismul, cu toate ridiculele și diformitățile lui, a reprezentat un moment crucial în dezvoltarea noastră modernă și mă refer aici numai la aspectul vestimentar și lexical, cu enormele sale consecințe salutare în planul civilizației sociale; «de cele mai multe ori oamenii serioși sunt nedrepți cu moda», spunea cu profunzime M. Ralea.

Deși teoria lui Tarde nu a fost cîtuși de puțin o teorie a maimuțărelilor universale, cum ar putea crede cineva luîndu-se după simplul enunț, teoria lui Lovinescu asupra sincronismului are un caracter mai obiectiv și mai pozitiv, așadar mai propriu-zis științific, care o impune prin evidență. Sincronismul se vădește în proporția dezvoltării civilizației în plan universalist. El e cu desăvîrșire absent în formațiile tribale și autarhiile primitive, dar apare în raport cu deschiderile de orizont economic, tehnic și cultural. A existat un sincronism al lumii coloniilor feniciene, al celor grecești, al civilizației alexandrine, al celei romane, al epocii romanice și mai ales gotice etc. În epoca noastră, cu iuțeala aproape instantanee a comunicării, în condițiile așa numitei «explozii informaționale» și cu constrîngerea economică și tehnică, sub sancțiunea eficienței, sincronismul e un fenomen planetar indiscutabil și evident. El poate fi frînat sau redus prin împrejurări de criză istorică cu caracter de izolare locală: Engels spunea undeva că în satrapiile orientale și sub stăpînirea otomană capitalismul nu s-a putut dezvolta normal în faza acumulării primitive, deoarece nu existau condiții minimale de siguranță pentru bunurile și chiar viața întreprinzătorului. De îndată ce asemenea presiuni cedează, sincronismul se impune irezistibil, cum s-a întîmplat în Principate după pacea de la Adrianopole.

AL. PALEOLOGU ■

flacara
așa da!

avizele le-au dat chiar cei în cauză

Gheorghe Pană este o pasăre rară în municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, fiindcă în așezarea de pe Trotuș trăiește de cînd lumea și pămîntul, ceea ce pentru vechiul Onești înseamnă: înainte de combinat, din vremea celor două potcovării și a gaterului care constituiau fala industrială a satului. Prin 1958 prin preajma casei lui urma să fie amplasată o școală, drept care cei de la primărie s-au rugat de el să cedeze, contra cost, o fîșie de teren din curtea lui. Omul, nu și nu, așa că pînă la urmă școala a fost mutată altundeva.

Deunăzi, mai-marii primăriei se înfățișează din nou pe strada lui moș Pană. De astă dată, cu alte rosturi, fiindcă și dimensiunile urbanistice erau altele. Pe aci se lărgește și se extinde Calea Mărășești, care va căpăta patru benzi de circulație, va deveni o autostradă. Vorba ceea, cine n-are autostradă, să și-o cumpere. Se întîmplă însă că noua arteră ar trebui să «ciupească», în trecere, și cîțiva metri din curtea lui moș Pană.

«Ce ne facem?» — se frămîntau cei de la consiliu: «Intrăm sau nu intrăm la el?» Unii își aminteau de cele întîmplate în 1958. Veți replica: există legi, un singur om nu se poate pune de-a curmezișul progresului obștei. Da, dar pentru efectuarea formelor legale ar fi fost nevoie de 12 avize tehnice, deci, nevoie de timp, și asta o știau și edilii, și moș Pană, care cunoștea dansul hîrtiilor, fiindcă pe vremuri fusese amploaiat la stat. Or, pînă ce s-ar fi obținut avizele, s-ar fi pierdut și banii alocați în bugetul anului în curs pentru autostradă, așa că, vedeți dv., lucrurile erau destul de încurcate.

Pe cînd oamenii se codeau, apare zîmbind după poartă proprietarul în persoană.

— Am auzit că supralărgiți. Înțeleg foarte bine despre ce e vorba. Cît trebuie să tai din curtea mea ca să vă ajut? Deși am butuci de vie pe rod, nu-i nimic. Pînă-n seară mut gardul. Doar n-o să stea totul în loc din cauza mea.

Oamenii se minunau: ce i-o fi căşunat omului că vorbește așa, ca din carte? Există o vorbă: prea frumos ca să fie adevărat. I-a lămurit chiar «împricinatul»:

— Poate nu vă vine a crede. Pe dumnealui îl cunosc din 1958 și am avut vorbe atunci. Dar acum, poftiți. De fapt, mă gîndesc și la interesul meu. Dacă faceti bulevard, se asfaltează totul și scap de praf și de zgomot. Apoi canalizarea. Apoi...

Gheorghe Pană nu vorbea ca din carte fiindcă suna frumos, ci fiindcă era gospodar și își cunoștea interesele. A servit dulcețuri și pînă seara a mutat gardul. La fel ca vecinii săi, care i-au urmat pilda. De cele 12 avize n-a mai fost nevoie, avizele le-au dat chiar cei în cauză.

LIONEL NIȚESCU ■

un mic hercule pe care îl așteaptă multă lume

Un robot electric pentru gospodărie. Se numește Hercule și nu are cîtuși de puțin înfățișarea unui omuleț caraghios, așa cum credem noi că trebuie neapărat să arate un robot. Sumar descris, ar fi vorba de un motor electric monofazat, sau trifazat, fixat pe o măsuță, ca o menghină pe un banc de lăcătușerie. Printr-un foarte simplu dispozitiv, motorașului i se adaugă funcțiunile, adică o moară centrifugă de măcinat cereale, un polizor, o pompă de apă, un fierăstrău circular, o mașină de desfăcut boabele de porumb de pe știulete, și, mai recent, se află în probe finale o altă adaptare, instalația de tocat furaje umede.

— După cum se vede, din enumerarea funcțiunilor robotului nostru, îmi spune inginerul Toma Botar, autorul de concepție al acestui robot, ne-am gîndit, în primul rînd, să venim în sprijinul gospodăriilor țărănești unde o serie de lucrări încă se mai execută manual cu o mare pierdere de timp. Poate că unii vor zîmbi, dar eu aș aduce în discuție premisa de la care am pornit în conceperea acestui robot. Se știe că înainte vreme la Timișoara exista un tîrg, un fel de talcioc, cu care prilej se vindeau tot felul de obiecte. Printre multe alte căutate obiecte erau și motoarele electrice de tipul celor pe care noi le folosim la robot. Aceste motoare se vindeau la 3 000-4 000 de lei bucata. Le cumpărau țăranii din toate colțurile țării, adică țăranii care posedau o anumită aplicație și ingeniozitate tehnică. și care nu realizau nimic altceva decît robotul pe care ne-am hotărît noi să-l fabricăm. Prețul total al produsului nostru se ridică la 3 798 de lei, dar sînt suficiente perspective de scădere a prețului, după cum sînt destule șanse de a-i mări și numărul de lucrări pe care le execută. În altă ordine de idei, aș spune că un asemenea robot este folositor, prin pompa de absorbție și ridicare a apei pînă la 22 de metri, multor locatari ai acelor blocuri care, printr-un accident de fundație, au apă la subsol. Mă mai gîndesc apoi că robotul nostru poate fi cumpărat fie de mici unități de stat, fie de către grupuri sau familii de țărani cooperatori. Aș mai putea spune că la ora actuală, pe adresa întreprinderii sau a tovarășului director, inginerul Tănase Marin, au sosit zeci și zeci de scrisori care solicită încă de pe acum produsul nostru. Mai mult, la noi, la Electromotor, lucrează mulți navetiști care locuiesc la țară. Peste o sută de oameni de-ai noștri, chiar cei care au lucrat la realizarea acestui robot, au depus cereri de cumpărare, sperînd că vor avea întîietate.

Constatăm, cum se spune, la fața locului că fierăstrăul circular al robotului se comportă ca un gater obișnuit, capabil să transforme un trunchi de arbore în scînduri, șipci, leațuri, sau că mașina de desfăcut boabele de porumb de pe știulete este extrem de productivă, adică în mai puțin de o secundă boabele sînt desprinse în totalitate de pe știuletele care rămîne totuși întreg, sau polizorul este identic cu oricare alt polizor dintr-un atelier mecanic. Constatăm, în același timp, că moara centrifugă de măcinat cereale realizează o granulație fină și mijlocie, iar despre productivitatea acestei instalații ni se spune că, la probele tehnice de omologare care s-au efectuat la C.A.P.-Beregsău Mic, lîngă Timișoara, moara improvizată a măcinat 15 tone de porumb, adică un vagon și jumătate, în numai 90 de ore de mers continuu.

— Nu vreau să spun că prin acest mic Hercule, pe care îl așteaptă multă lume, noi am fi făcut o gaură în cer, dar cred că pentru noi el este de pe acum un motiv de satisfacție, deoarece l-am conceput, l-am proiectat și l-am realizat într-un timp record și l-am adus la cota unor competitive instalații de acest gen. Cu exactitate, acest Hercule, care se numea la început ceva mai prozaic, adică robot electric, s-a născut ca idee în 14 mai anul acesta la o ședință lărgită unde am convocat cît mai multă lume. Erau prezenți atunci inginerii Cărpinișan Cornel, Mihai Boch, Ioan Maurer, Cornel Suciu, maiștrii Ioan Gîlcă, Vasile Terbancea, Ioan Adamescu și muncitorii Radu Zaharia, Mircea Moraru, Ferdinand Hönighes. Dar, așa cum spuneam, cu acest mic Hercule noi n-am făcut o gaură în cer, adică aceiași oameni pe care i-am amintit și mulți alții încă au realizat acum cîțiva ani prima linie semiautomată de prelucrare a carcaselor de motoare electrice.

VICTOR NIȚĂ ■

---

flacara
așa nu!

cînd doi se ceartă...

Cînd doi se ceartă al treilea cîștigă. În cazul despre care vorbim nu există al treilea. În cooperativa agricolă de producție Vînătorii Mari, cînd doi se ceartă, inginerul și președintele, pierd amîndoi și pierde mai ales întreaga cooperativă. Cearta a început în primăvara acestui an, nu se știe însă precis din care anume motiv și atinge tensiuni acute în aceste zile. Nu este însă o ceartă cu invective, cei doi au aparent o comportare civilizată în acest sens, ci una în care hotărîrile sau propunerile unuia nu sînt luate în seamă de către celălalt și fiecare aduce celuilalt o sumedenie de învinuiri.

Iată ce spune inginerul Ion Manciu:

«Nu există preocupare pentru îndrumare și control din partea conducerii cooperativei. Se fac lucrări de slabă calitate, nu se respectă graficele de lucru; oamenii care nu ies pe loturile date în acord global sînt lăsați nesancționați. Pentru avutul gospodăriei este prea puțină grijă și respect. Pe 15 hectare puse cu porumb în lunca Neajlovului au intrat vitele, nu s-a mai recoltat nimic. Iar porumbul din 10 hectare aflate în apropierea sediului a fost furat de oameni sau mîncat de caii cooperativei. Pe loturile mari de unde trebuia scos planul la porumb nu s-au executat prașile manuale și recolta este slabă. Sînt și favoritisme, relații care asigură căpătuiala. Cineva, un anonim, a reclamat miliției că membrii conducerii cooperativei acoperă niște furturi din avutul obștesc; nu am făcut eu reclamația, vă dau cuvîntul de onoare, dar sînt de părere că ea conține multe lucruri adevărate. Eu nu întrunesc perfecțiunea, dar nici nu admit ignoranța. Actualul președinte e prea tînăr și prea putin priceput în organizarea muncii.

Iată ce spune Nicolae Nicolae, președintele cooperativei:

«Sînt nou, este adevărat, și tocmai de aceea am cerut sprijinul inginerului Manciu. Ne cunoaștem de mult, unii zic că sîntem prieteni, dar în realitate numai de ochii lumii, căci altfel facem amîndoi un adevărat teatru. Tovarășul inginer mi-a spus verde în față:«Măi, Nicule, să știi că nu prea îmi convine că ai venit tu în ograda asta să faci pe șeful, aici unde tot ce e făcut e făcut cu mîna mea». Mi-a zis asta după un timp, nu la început, cînd eu nu ieșeam din cuvîntul său și eram doar așa, un președinte de paie, bun numai la semnat acte. S-a uitat urît la mine și a început să dea alte ordine care să le contrazică pe ale mele, cam atunci cînd eu am luat unele măsuri singur, fără să-l consult, fără să-i cer avizul. Ce-am făcut nu cred însă că-i rău. Am cerut o evidență precisă a loturilor personale și am insistat ca unora, care nu au legătură directă cu producția în gospodăria noastră, să nu li se dea pămînt în folosință. Am interzis să mai fie folosită moara cu bile de către cooperatori în scopuri personale și am introdus o evidență la gatere și la atelierul de reparat. Toți veneau aici și făceau ciubucuri sau umblau după favoruri: «dă-mi o zi căruța să-mi aduc lemnele». Cum era să i-o dau tocmai acum cînd sîntem în recoltare?»

Iată ce spune și inginerul Laurențiu Ciolac, directorul S.M.A.-ului, președintele Consiliului intercooperatist:

«Sînt amîndoi vinovați și atitudinea lor se răsfrînge asupra treburilor gospodăriei. La cultura de porumb este o recoltă extrem de slabă: 1050 kg la hectar. Inginerul Manciu a spus că de acest lucru este vinovat doar președintele, care nu a organizat bine munca pentru ca oamenii să meargă la prășit. Poate! În ce-l privește, ocupîndu-se de grîu împreună cu mecanizatorii a scos recolta planificată. Dar de ce nu s-a ocupat și de porumb? Cu experiența lui, cu știința lui, trebuia să fie tot timpul alături de noul președinte și să-l ajute, că doar amîndoi fac parte din conducerea cooperativei. Cred că este un om cinstit dar îi cam place poza, țipă în gura mare despre nereguli de care este și el vinovat, acuzîndu-i numai pe alții. Și-a înaintat demisia. Cum a făcut însă așa ceva cînd tocmai s-a căsătorit în comună și și-a făcut o casă nouă? De ce să plece în altă parte și să lase treburile încurcate aici?...»

...Recolta este slabă. Se estimează că anul acesta gospodăria va realiza din planul său de producție abia cu puțin peste 50%. În ziua vizitei noastre au fost cîntăriți prin sondare cîțiva saci cu grîu din magazie. A și apărut, cu acest prilej, o neregulă care trebuie lămurită: cineva a dat mai mult grîu decît se cuvenea unui cooperator sau altcineva a declarat cantități mai mici după recoltare? Poate există și alte nereguli. Cert este că aici trebuie făcută puțină ordine și curmată cearta. Ce face Consiliul de conducere al C.A.P.-ului? De asemenea Uniunea județeană Ilfov a cooperativelor agricole de producție are datoria și răspunderea să rezolve urgent aceste nereguli.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

un operator sincer: am tăiat filmul fiindcă sînt grăbit

Norocul a fost, cînd m-am dus, luni 27 octombrie, să văd «Mireasa lui Zandy» la cinematograful bucureștean Victoria, de la orele 20.30, că eram cu un prieten care văzuse filmul. Astfel prima parte a filmului mi-a fost povestită în șoaptă, căci din proiecție nu se înțelegea nimic, spre enervarea publicului, grăbit să bată din picioare și să vocifereze. Cînd și sonorul și imaginea s-au stricat de tot, am ieșit din sală ca să ne lămurim de unde vine necazul. În hol, o tovarășă, după ce mi-a luat un întreg interogatoriu, s-a repezit la telefonul de la intrare, a format numărul de la cabina de proiecție, a apăsat de cîteva ori pe un buton avertizînd pe cel de sus că va avea o vizită, după care, enervată și plictisită, mi-a arătat ușa.

În cabină, un tînăr m-a luat imediat în primire vorbindu-mi ca unui surd: «Ce te privește pe tine, bă?!, lasă șmecheriile și du-te înapoi în sală! Nu te privește de ce am tăiat din peliculă, poate mă grăbesc și eu. Du-te unde vrei și spune. Asta-i treaba mea și să știi că după ce se termină filmul nu mai stau nici un minut».

După spectacol, operatorul — numele exact aveam să-l aflu a doua zi — mă aștepta la ieșire. M-a legitimat și m-a privit îndelung, amenințător: «așa sînt ultimele reprezentării, mai scurte. Ce te interesează cum mă cheamă? Am un nume ce nu prezintă prea mare interes, Popescu. În concluzie n-am să-ți spun decît seară bună».

O fi fost seară bună, dar numai pentru Popescu Laurențiu, de profesie operator, și de felul său grăbit. Pentru publicul din sală, care a plătit ca să vadă o orbecăială fără sens, seara a fost, cu siguranță, ratată.

Ce părere are conducerea cinematografului Victoria de comportarea celui care a transformat proiecția într-o joacă și mai ales de modul cum înțelege el să-și îndeplinească obligațiile de serviciu?

SORIN POSTOLACHE ■

cresc șansele cooperativei prestarea din oradea de a participa la un concurs mondial de kitsch

În prea-frumoasa Oradea, se știe, parcurgerea străzilor este o adevărată încîntare. Orașul acesta are nenumărate locuri pline de farmec, unde omul cît de cît sensibil la frumos e transpus într-o adevărată stare de fericire. Dar același om sensibil la frumos riscă aici să treacă prin momente de groază, trecînd pe străzile din centru, cînd dă cu ochii de niște firme uriașe (poate urîțenia lor absolută le face să pară uriașe) pictate pe sticlă în culori ce sar în ochi, așezate pe fațadele unor unități ale *Cooperativei Igiena*, în care, altfel, e o plăcere să intri, datorită curățeniei și atmosferei civilizate. Și urîțenia, ca și frumusețea, e greu de descris atunci cînd atinge culmea, cum este cazul acestor firme.

La conducerea cooperativei am aflat că respectivele portrete de femei și bărbați, capabile să te facă să-ți treacă sughițul, sînt «opera» «pictorilor» Cooperativei Prestarea, singură autorizată a contracta asemenea lucrări. S-au plătit pe ele și o mulțime de bani, costînd cam 1 000-1 500 lei bucata.

Dacă treceți prin Oradea, încercați să vă feriți ochii de firmele *Igienei*, pînă cînd se va îndura cineva să scoată de pe obrazul frumosului oraș aceste hidoșenii, cum greu mai găsești printre firmele comerciale din orice oraș, și care ar putea participa cu șanse enorme la un concurs mondial de *kitsch*.

MIRCEA FODOREANU ■

flacara inteligența românească în acțiune

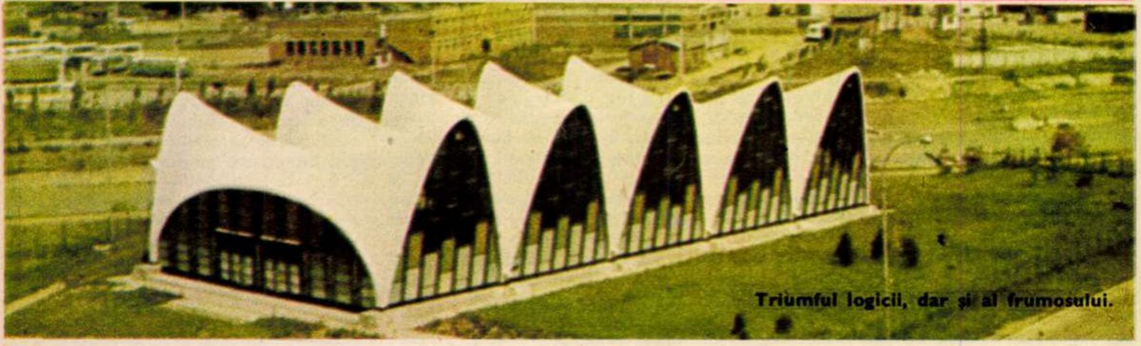

Triumful logicii, dar și al frumosului.

PENTRU NOI, CONSTRUCTORII, NOUL ESTE ÎN PRIMUL RÎND O CHESTIUNE DE SINCERITATE

Dacă unii dintre dumneavoastră nu ați trecut niciodată, cu trenul, prin Predeal, dacă nu ați avut nici un interes să vă aflați vreodată prin preajma pavilionului de ape cu numărul 24 din Olănești, bănuim că măcar sub formă de ilustrată ori de reproducere într-o pagină de ziar, tot ați întîlnit insolitele acoperișuri ale edificiilor mai sus amintite, apariția lor ca o încremenire a unui corp fragil, răsucit capricios de vînt și suspendat în spațiu. Cei care le-am văzut ne-am gîndit, o clipă, la mintea care le-a închipuit, la mîna care le-a durat, fără să știm că și ideea, și întruchiparea ei, aparțin uneia și aceleiași ființe, că ne aflăm nu pe teritoriul unei arhitecturi vizionare, care și-a încredințat concepțiile fraților constructori, ci al unor solide treburi inginerești. Gara din Predeal, cea din Brașov, pavilionul de la Olănești, sala de gimnastică din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, complexul de expoziții de pe strada Aurel Vlaicu din Cluj-Napoca, precum și alte construcții ce-și revendică, pe bună dreptate, meritul la o aleasă personalizare în peisajul nostru citadin, sînt legate, indisolubil, de numele profesorului inginer Mircea Mihailescu: șeful catedrei Construcții din beton armat a Institutului politehnic din Cluj-Napoca, laureat al premiului «Aurel Vlaicu» al Academiei pentru contribuția sa în domeniul învelitorilor subțiri. Pentru că toate acele acoperișuri care pun o barieră mai frumoasă și mai demnă între noi și cer, aparțin științei numite exact așa, a «învelitorilor subțiri», materie în care gîndirea și practica românească au un cuvînt important de spus. Îl întîlnim pe profesorul Mihailescu și pe colaboratorii săi citați, în dese rînduri, în numeroase bibliografii internaționale de specialitate: «Journal of American Concrete Institute», «Applied Mechanical Reviews», «Civil engineering», «Bauplanung und bautechnik». Spre înțelegerea noastră, a celor care ne ducem viața sub acoperișuri mai subțiri ori mai zdravene, mai curbate ori mai plane, fără să mai și meditàm la soarta lor, l-am rugat pe distinsul profesor clujean să reducă, pentru cîteva minute numai, hiperboloizii parabolici, schedurile și formele lenticulare la un numitor comun mai la îndemîna noastră: «Iată, este principiul oului, dacă vreți; în ciuda cojii sale atît de subțiri, rezistă tocmai datorită formei curbate». Simplu ca oul lui Columb, s-ar putea spune, numai că, în 1947, cînd asistentul Mircea Mihailescu jura să nu se mai despartă de specialitatea îmbrățișată, experiența românească în materie de structuri de rezistență subțiri era mai mult una de preluare a unor idei străine. După părerea domniei sale, a construi învelitori subțiri înseamnă, dincolo de avantajele economice (reducerea substanțială de materiale), de performanța estetică, o continuă luptă cu inerția, cu rutina, cu comoditatea supunerii în fața soluțiilor generale, uniformizatoare. Pentru a fi mai aproape de esența preocupărilor sale, mă invită să fac apel la cunoștințele de structuralism: «A gîndi structuralist, înseamnă a considera că fiecare lucrare este, în sine, o individualitate, că în fiecare problemă nu zace o mai veche soluție de specialitate, ci una nouă, care-și așteaptă un nume. Înseamnă a gîndi cu fața spre obiect, nu spre principii, a-ți concentra întregul aparat operațional spre acel obiect. Dacă vreți, aceasta este și diferența dintre munca de creație și cea de erudiție. Și, finalmente, noutatea la care rîvnim nu este altceva decît o expresie a sincerității și a răspunderii cu care te angajezi în aflarea unei soluții unicat, ceea ce înseamnă studiul unei topologii speciale, al unor analize de echilibru de care nu vom mai avea, poate, niciodată nevoie. A o lua de fiecare dată de la capăt, pentru fiecare structură pe care ne propunem să o realizăm, este de natură să-i inhibe pe unii, să stîrnească neîncredere, de aceea unele dintre proiectele mele au așteptat cîțiva ani pînă să le văd pe picioare». În 1947, cînd tînărul asistent universitar, în vîrstă de 27 de ani, Mircea Mihailescu propunea construirea unui depou de locomotive cu acoperiș în formă de conoizi, realizat prin cofraje glisante, a fost privit ca un tînăr trăsnit, care i-ar putea duce de rîpă pe cei din jur. Depoul s-a înălțat însă și i-au urmat, în timp, alte unicate, amintite la începutul articolului nostru. În momentul de față, grupul de lucru al profesorului clujean se pregătește pentru inaugurarea, în municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, a unei piețe acoperite, construită din elemente prefabricate spațiale dispuse în formă de șah, asamblate la sol prin posttensionare și ridicate prin procedeul lift. Universalitatea pieței este totală, întrucît conductele și monoșinele au liberă trecere printre elementele acoperișului. În bilanțul înfăptuirilor recente se mai află o structură de rezistență integral prefabricată, pentru hale cu deschideri mari. Schema de concepție precum și tehnologia de lucru la care s-a recurs s-au finalizat și într-un considerabil spor de economii: 15 la sută la oțel, 10 la sută la beton, 60 la sută la tehnologia de montaj. Un proiect ce va căpăta, în curînd, un chip concret este cel al noii piețe «Mihai Viteazul» din Cluj-Napoca, întinsă pe o suprafață de 2 900 metri patrați, cu un acoperiș în formă de scoică, armonios integrat în spațiul din jur. Există convingerea că această lucrare de anvergură va exprima, pe deplin, puterile inginerilor constructori clujeni. Pe agenda viitorului — un contract privind studiul structurilor constructive pentru centrale atomice.

— Dincolo de toate deosebirile, ce legătură există între scoica uriașă pe sub care vom trece, în noua piață din municipiul dumneavoastră, între scoica aceasta deci, cu undele ei care converg supuse, undeva, în spate, și între gara din Brașov, originală prin cilindrii întorși ai peronului, între aceasta din urmă și sala de expoziții din strada Aurel Vlaicu, cu ale sale cupole ce se înscriu, natural, într-un patrat, fără nici o muchie vizibilă?

— Legătura o creează logica mecanicii lor, frumusețea — dacă doriți să-i spuneți astfel —, surpriza, sînt rodul punerii de acord a elementelor lor intime, a construcției însăși cu spațiul în care sînt înscrise, specularea, pînă la epuizare, a caracterului procesului tehnologic. Arhitectura greacă, arhitectura gotică au fost triumfuri ale logicii. Noi, constructorii, nu facem scenografie, nu creăm senzația realului, ci înscriem o perspectivă reală într-un spațiu gravitațional. Să vă dau un exemplu: hiperboloidul parabolic asimetric al gării din Predeal nu este un joc fantezist, logica formei sale era impusă de faptul că, în partea din față, trebuia proiectat un restaurant cu deschidere către munte.

— Ați adus vorba de fantezie și tocmai voiam să vă spun că, văzînd machetele executate aici, la catedra dumneavoastră, machete de acoperișuri care mai de care mai inspirate, desprinse, parcă, dintr-un film de science-fiction, m-am întrebat în ce măsură dumneavoastră visați astfel de acoperișuri înainte de a le pune în ecuație?

— În orice caz, noi nu visăm ca artiștii, visăm soluții, înaintarea spre ele din aproape în mai aproape; visăm cum nu trebuie să ne luăm după primele intuiții și, pentru asta, îți trebuie forță.

— Aminteați de arhitectură. De fapt, unde se întîlnesc și unde se despart, în profesiunea dv., arhitectul și constructorul?

— Arhitectul și constructorul au fost, la început, unul singur. Barocul a împins lucrurile către o scindare, arhitectului revenindu-i să se ocupe mai mult de decorații, iar inginerului — de partea mecanică. Regăsirea a fost tîrzie. După cum se știe, Turnul Eiffel este o creație inginerească, privită la început cu deconcertare, pentru ca, ulterior, el să devină simbolul Franței și nu palatul Trianon. Marii specialiști în învelitori subțiri din zilele noastre sînt și arhitecți și constructori, Nervi, Candella, Torrojo, Finster Valder, Dischinger, Esquian. Oricum, în timpul nostru nu se poate lucra decît în formulă de grup, colectivismul, solidaritatea sînt un semn al vremii. Eu nu aș fi făcut nimic fără colaboratorii mei, șefi de lucrări și arhitecți, prieteni de efort și de entuziasm, Octavian Bota, Adrian Pocanschi, Anton Ionescu, Alexandru Cătărig, Ildiko Horvath. Li se mai adaugă echipele de muncitori executanți cărora, îmi place să cred, le oferim prilejul de a demonstra, încă o dată, vocația de constructor-creator a meșterului român.

M. MIHAIL ■

Fotografii de **TRAIAN GIURGIU** ■

trei surori victime ale iresponsabilității unui șofer

În cursul acestui an formațiunile de circulație ale miliției au primit numeroase scrisori din partea unor conducători auto profesioniști și amatori în care aceștia sesizau comportarea iresponsabilă a unor șoferi de autocare. «În timp ce mă deplasam cu 75 km pe oră, ne scrie șoferul amator M.P. am fost depășit de un autocar aparținînd O.N.T. Ținînd seama că la scurt timp după dublare autovehiculul respectiv a devenit «un mic punct» la orizont, presupun că în timp ce mă depășea și ulterior autocarul s-a deplasat cu cel puțin 90-100 km pe oră.»

Că în asemenea scrisori autorii lor nu denaturează cu nimic realitatea o dovedesc «isprăvile» cotidiene ale multor șoferi care conduc autovehicule de acest gen. Astfel, numai în cursul lunii octombrie au fost depistate peste 80 de cazuri de depășire a vitezei maxime admise de lege pentru autocare. Mai mult de o treime din cei care au încălcat prevederile regulamentului au fost surprinși de RADAR, circulînd cu 90-100 și chiar cu 110 km pe oră, depășind deci cu 20 pînă la 40 km/h limita maximă admisă, ce pentru autocare este de 70 km pe oră.

Faptul că autocarele au performanțe superioare, că pot dezvolta viteze de peste o sută de kilometri pe oră, nu înseamnă că trebuie și conduse cu viteze mari. Chiar limita maximă admisă în afara localităților de 70 km pe oră, reprezintă mult cînd arterele rutiere sînt aglomerate, cînd drumurile sînt umede etc. Din păcate mulți șoferi de autocare nu țin seama de aceste lucruri. Printre aceștia se numără și Berekmeri Peter, conducătorul autocarului nr. 33-B-8680 aparținînd Oficiului județean de turism Tg. Mureș. În timp ce transporta 43 de suporteri ai echipei de fotbal din Tg. Mureș, de la Satu Mare către orașul de domiciliu, pe raza județului Bistrița-Năsăud, șoferul s-a angajat în depășirea unui autoturism Dacia 1300 care se deplasa cu cca. 70 km pe oră. Așa cum relata în scrisoarea sa M.P., și conducătorul autoturismului sus-menționat, Cornel Suciu, a declarat ulterior că în momentul dublării autocarul avea cel puțin 90 km pe oră.

Deși circula pe timp de noapte, șoferul dispunea de vizibilitatea necesară pentru a putea observa că la cca. 70-80 metri în fața autovehiculului se angajaseră în traversarea șoselei trei femei. El nu a întreprins nimic pentru a evita acroșarea lor. Bineînțeles că viteza mare cu care se deplasa a reprezentat un serios handicap pentru el. Continuînd să ruleze cuaceeași viteză autocarul a intrat în cele trei femei, surorile Măieran Maria, Cosma Firoana și Pop Raveca. Una dintre ele a fost proiectată în dreapta șoselei pe acostament, iar celelalte după acroșare au fost călcate de roțile autocarului.

Șoferul a reușit să oprească autocarul la cca. 100 de metri de locul impactului. Pe asfaltul șoselei nu s-a găsit nici o urmă de frînare.

Acest accident, în care s-au pierdut trei vieți, s-a produs la un interval de nu mai mult de 24 ore după accidentul întîmplat în apropierea orașului Rîmnicu Vîlcea, eveniment rutier în care a fost angajat de asemenea un autocar care nu s-a mai putut înscrie într-o curbă, tot din cauza vitezei iresponsabile (110 km/h) cu care circula șoferul. După cum se cunoaște, în accident și-au pierdut viața patru persoane. În buzunarul șoferului decedat s-au găsit chitanțe în valoare de 250 lei pentru o amendă care o plătise cu cîteva zile înainte tot pentru exces de viteză.

Vinovații principali ai acestor tragedii sînt desigur șoferii a căror iresponsabilitate îmbracă uneori forme de-a dreptul incredibile.

Dar sînt și vinovați în «umbră». Deseori printre ei se numără unii pasageri care tolerează iresponsabilitatea șoferilor și uneori chiar îi incită la încălcarea legii. Nu mai puțin vinovați sînt șefii direcți și indirecți ai conducătorilor auto, dezinteresați față de comportarea acestora pe trasee, șefi care închid ochii față de abaterile grave ale șoferilor, șefi care încurajează pe șoferi prin atitudinea lor tolerantă la comiterea unor fapte ce, prin periculozitatea lor, pot avea oricînd urmări de genul celor descrise în aceste rînduri.

Colonel **VICTOR BEDA** ■

un librar

— De aproape un sfert de veac mă ocup de carte, trăiesc printre cărți. Nu le scriu, nu le buchisesc, le vînd. Cred că pînă azi mi-a trecut prin mînă un munte de cărți cît Everestul de înalt, fiindcă eu nu sînt un librar oarecare, m-am ajuns, dacă îmi e îngăduit să mă exprim astfel, am devenit mai-marele librăriilor din Bacău și Neamț, directorul Centrului de librării și difuzare a cărții din aceste două județe, și toată lumea îmi spune bădița Lazan sau bădița Ionică, depinde de cînd ne cunoaștem.

— Cum a început povestea, tovarășe Ioan Lazan?

— Foarte simplu. Prin 1952 la Bîrlad și în regiune nu exista nici un fel de Centru de librării. M-au chemat tovarășii, mi-au spus că au încredere în mine și că le trebuie «un om pentru librării».

Și așa s-a făcut că am acceptat să devin om de librărie. Într-o bună zi a apărut la Bîrlad un tovarăș de la București: la 11 dimineața a venit, la 3 după-masa a plecat. «Scumpe — mi-a spus, era vorba lui preferată — aici va fi sediul Centrului de librării și d-ta trebuie să organizezi totul.» «Cum?» «Faci cum știi, ai să te orientezi.» Cam la aceasta s-a redus instructajul, deoarece între timp omul a mai și prînzit. M-am trezit cu patru cămăruțe mobilate doar cu un birou și cîteva scaune, singur, descumpănit, frămîntîndu-mă cum să difuzez cartea, cum să împart cultură. Deși eram un pion neînsemnat în această vastă acțiune, îi simțeam importanța, deoarece pentru mine, nici atunci, nici acum, comerțul de carte nu se reduce la un plan de desfacere sau de încasări. Mă străduiesc ca în librăriile noastre să nu lipsească nici o categorie de carte, numai că nu totdeauna reușim. În special mă necăjește cartea la țară, difuzată prin cooperație. Cred că treaba nu merge defel strălucit.

— Dar statisticile...

— Cifrele le știu și eu: anul trecut s-au vîndut în mediul rural, în cele două județe ale noastre, cărți sub nivelul posibilităților. Deseori, povestea e alta. Mă întreb cîte dicționare enciclopedice ajung în satele noastre sau cărți ca «Șocul viitorului». Oare la Răcăciuni să nu existe nici un învățător, nici un singur intelectual pe care să-l intereseze astfel de cărți?! Dar uite că ele nu parvin acolo.

— «Micul dicționar enciclopedic» nici la orașe nu prea a ajuns, așa că...

— Nu asta-i problema. Unele cărți se epuizează repede, altele nu, e normal. Dar eu susțin că adesea, din puținul existent — mă refer la lucrările mult solicitate — nu se face împărțeală dreaptă și că în multe comune, unde cititori s-ar găsi, nu sosește nici măcar un singur exemplar, așa, măcar să-l vadă oamenii la față. De ce? Fiindcă e mai ușor să vinzi masiv la oraș decît la țară. Acum cîtăva vreme la București, la o conferință cu editorii, am atins și următoarea problemă care dealtfel nu e nouă și care preocupă pe mulți. Dacă o carte nu se vinde, librarul e de vină. Dar editorul? El de ce nu face publicitate, cine altul decît el cunoaște mai bine cartea pe care o editează? Fără să mai spun că, din punct de vedere material, editorul nu mai poartă nici o răspundere pentru cărțile care părăsesc teascurile tipografiei. Așadar, i-am întrebat pe editori de ce nu fac reclamă la cărțile greu vandabile. Unul dintre ei mi-a răspuns textual: «Fiindcă ne e greu». Înțeleg foarte bine că și editorul se poate trezi, fără vină, cu surprize neplăcute: contractează o carte bună și iese altceva; nu are încotro și-i dă drumul pe piață. Alteori, chiar lucrări valoroase nu se vînd, din lipsă de publicitate. În aceste cazuri, trebuie — cum spun librarii — puțină popularizare. Cu forțe unite, librarul și editorul ar putea face mai mult decît în prezent. Dar dacă se întîmplă că o carte zace în librării, paguba o suportăm doar noi, librarii. Comerțul de carte este de un fel deosebit. Ca să-l realizezi cum trebuie, se cuvine să iubești cartea, să te frămînți zi și noapte ca ea să ajungă în mîna celui care are nevoie de ea ca pîinea și ca apa. Bădița Lazan așa a făcut. S-a orientat. N-a venit la 11 și n-a plecat la 3, a stat la sediu o viață de om.

LIONEL NIȚESCU ■

În a patra sa ediție
FESTIVALUL DE TOAMNĂ FLACĂRA 1975
din nou la Cluj-Napoca,

luni, 10 noiembrie 1975, orele 20,
în Sala sporturilor.

BILETELE SE POT PROCURA DE LA SALA SPORTURILOR.

---

flacara
cenaclu

cronica (98,)

În seara zilei de luni, 3 noiembrie 1975 **Cenaclul Flacăra** a ținut două ședințe în Sala de concerte a Radioteleviziunii. Prima de lucru, a doua desfășurată în fața camerelor de luat vederi.

Dar mai înainte de a intra în cronica propriu-zisă, vom aminti în treacăt și de unii factori care au îngreunat începuturile ultimelor ședințe și regăsirea ritmului firesc unei manifestări a cenaclului, adică acel ritm alert, proaspăt, direct prin care contactul între scenă și sală se instaura instantaneu.

Ne aflam pentru prima oară într-o sală care prin solemnitatea ei a marcat ezitant comportarea mai ales a membrilor cenaclului. În plus, camerele de televiziune stăteau gata de filmare, lucru ce mărea tensiunea, mai ales, pentru mulți dintre membrii cenaclului obișnuiți cu un dialog viu și nemijlocit cu sala.

Așa că timiditățile și tracul au persistat în special în prima ședință. Dar ceea ce e mai important de semnalat e că s-au conturat trăsăturile unui fenomen cu totul nepotrivit spiritului cenaclului nostru. Afirmam într-o cronică anterioară că e departe de intenția cenaclului de a lansa vedete. Spuneam în cronica de atunci că ținta noastră e mai modestă, noi ambiționînd să facem din fiecare participant — fie el membru sau nu al cenaclului — un iubitor și un propagator al unei poezii și al unui cîntec de conținut, un frecvent al artei angajate și angajante, purtătoare de înalte idealuri umaniste și de luminate sentimente patriotice. Or, prin însăși structura ei de subliniate implicații etice și estetice, o asemenea artă cere, așa credem noi, și o comportare necontrazicînd înălțătoarele-i comandamente, din partea celui care o produce și o practică. Dar, iată că acest principiu de bază al eticii cenaclului e de la un timp neglijat de unii dintre membrii săi. Solicitați și aplaudați de public, încurajați și elogiați în cenaclu, aceștia au început să uite că o mare parte din aplauze se datorează nu doar performanțelor lor artistice, ci ideilor nobile, atmosferei și emulației create și promovate de cenaclu. Dacă se admit reușitele cenaclului, realizările lui, apoi cauzele acestora trebuie căutate în primul rînd în **materia lui fundamentală,** care nu e altceva decît mesajul de civice și patriotice virtuți ce s-a recitat sau a fost pus pe muzică. Dar așa cum am spus, unii dintre noi au început să se comporte ca vedetele cu ifose, de parcă ei ar fi fost așa, adică solicitați de către public, de cînd e lumea și asta ca un rezultat nu al unei munci conjugate și colective, ci ca unul datorat exclusiv prea hărăzitei lor personalități artistice.

Știm cu toții, aceste texte au fost puse pe muzică și cîntate, în genere, de oameni cu vocație. Dar e în spiritul cenaclului nostru că vocația singură nu e de ajuns, ea se cere dublată și de caracter. Or, aerele de vedetă ce și le arogă de la un timp unii membrii ai cenaclului, amintim doar întîrzierile excesive și absențele, le considerăm, în ultimă instanță, egale cu desconsiderarea publicului, tocmai a acelui public care i-a încurajat, susținut și, de multe ori, generos, i-a supralicitat.

Nu concepem cenaclul ca un pat al lui Procust; individualitățile sînt lăsate să se dezvolte liber, dar asta nu înseamnă să se abdice de la responsabilitatea scopului fundamental propus, de formare a omului nou, în care intră și însăși modelarea noastră.

Și acum cîte ceva despre cele două recente ședințe. În prima au predominat prezențele unor membri mai nou sosiți în cenaclul nostru. Fără a insista, vom spune încă o dată că se face imperios necesar pentru unii dintre ei apelul la textele de valoare din lirica noastră contemporană, care să le asigure un repertoriu de relief, lipsit de monotonie. A fost o ședință mai mult de lucru, cînd s-au cîntat în debut unele piese muzicale, iar altele au fost prezentate pentru a fi mai bine asimilate de ascultători. O primă parte, s-o spunem fără ocol, submediocră.

Păstrînd ordinea intrării sub lumina reflectoarelor, să notăm programul celei de-a doua ședințe. Ionela Copaciu cîntă **Sara pe deal.** Dan Chebac și Evandro Rossetti prezintă **Toți, Vînare de vînt, Caii liberi, Cozma Răcoare. Tehnocrație** se cheamă numărul de pantomimă interpretat de Eugen Cristea. Romeo Ghiur cîntă piesa sa muzicală de meritat succes, **Urbs, urbis.** Evandro Rossetti interpretează propria-i compoziție, **Cîntec pentru România.** Cîntecul mai nou **Între rău și bine,** dar care și-a început o carieră de largă audiență, a fost frumos și antrenant interpretat de Dan Chebac. Tînărul Gheorghe Gheorghiu, acompaniat la flaut de Mircea Vancă, subliniază cursiv firul melodic al unui frumos cîntec popular. Adrian Ivanițchi se află într-un moment excelent cîntînd **Deocamdată nu.** Adrian Păunescu recită, împreună cu întreaga sală, **Da, mai avem.** Tudor Gheorghe, cu reținut patetism, cîntă **Repetabila povară, Balada ciobanului care și-a pierdut oile, Un cîntec.** Dan Tufaru recită expresiv una din cele mai frumoase poezii patriotice ale liricii noastre, **Inscripție pe piatra de hotar** de Geo Dumitrescu. Cu emoția și dramatismul cerute de text, Mihai Stan recită **Un pămînt numit România** de Nichita Stănescu. Spre bucuria sălii, Anda Călugăreanu cîntă **Șah om.** Cu umorul său obișnuit, adică irezistibil, George Mihăiță recită **Dumneata** de Marin Sorescu. Umanul mesaj din frumosul poem **Elanii** de Dumitru Popescu e sugestiv transmis de recitarea lui Florian Pittiș. Sosit cu o întîrziere de aproape patru ore, Mircea Vintilă cîntă **Pămîntul deocamdată.** Mariella Petrescu interpretează cu pătrundere **Muzeul satului** de Marin Sorescu, iar Eugenia Maci recită convingător **Clipa noastră cea mare** de Ion Zubașcu.

TRAIAN STOICA ■
Fotografie de
RADU CONSTANTINESCU ■

flacara
martor ocular

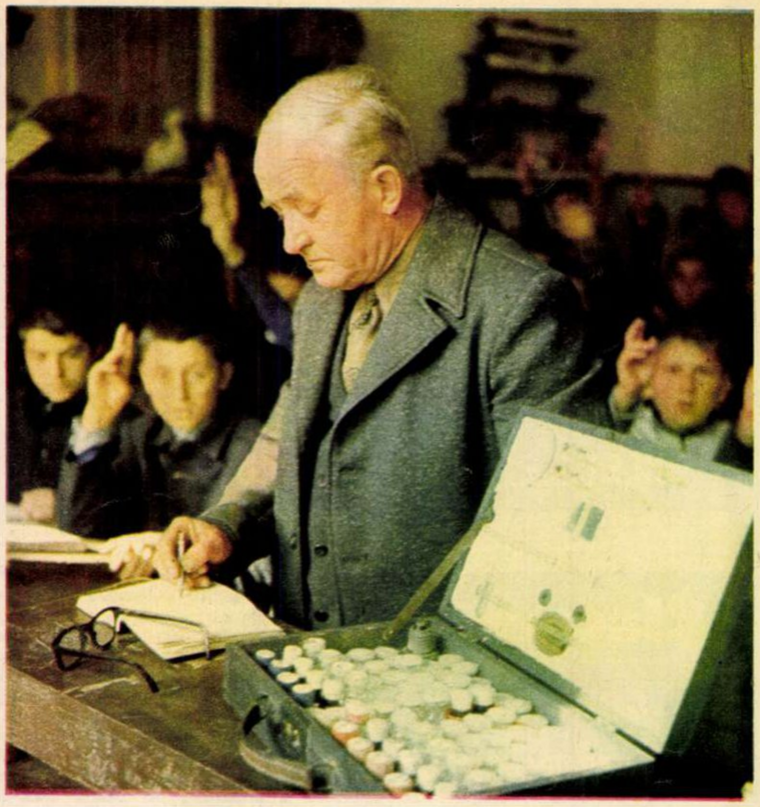

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

EU, CONSTANTIN MEHEDINȚI, profesor de țară...

De aproape treizeci de ani, în Școala generală de 8 ani din comuna Stîlpu, chimia se predă după o metodă și cu materiale didactice inedite.
Într-o expoziție din anul 1972, mijloace și metode absolut asemănătoare sînt apreciate în străinătate ca realizări pedagogice de ultimă oră.

În comuna Stîlpu din județul Buzău trăiește cu familia lui și-și face bine meseria de dascăl de țară un om pe nume Constantin Mehedinți. A terminat școala normală de învățători în 1933, a absolvit, mai tîrziu, cursurile la fără frecvență ale unui institut pedagogic, devenind profesor, predă, de mai bine de patruzeci de ani, botanica, muzica, zoologia, fizica, anatomia și chimia, predă de fapt cam tot ce se învață într-o școală modestă la țară. Pe fiul său l-a crescut, firește, să fie profesor la țară, fiindcă de cînd se știu cam toți bărbații neamului său au învățat carte ca, la rîndul lor, să-i învețe pe alții carte.

Bunicul dinspre mamă al lui Constantin Mehedinți a pus piatra de temelie a primei școli din Stîlpu prin anii 1880, în metocul călugăresc al mînăstirii Banu. Fotografia bunicului, stînd drept în scaun, cu mîinile sprijinite pe genunchi, se află la vedere, în antreul casei profesorului Mehedinți. Despre acest bătrîn se știe că l-ar fi întîmpinat pe Heliade Rădulescu, venit să vadă școala nouă din Stîlpu, cu un cor mare și frumos. Șaptezeci de ani mai tîrziu, un cor țărănesc, înființat de nepotul Constantin, cîștigă locul II într-un concurs cu premii. Cu aparatul de proiecție, cîștigat atunci de comună și de corul ei, profesorul Mehedinți și soția sa proiectează, de un sfert de secol neîntrerupt, filme pentru oamenii de toate vîrstele din Stîlpu.

La școala normală cel mai iubit dascăl al elevului Mehedinți era Emil Palade. Fiul lui Emil Palade e George Palade, primul român care primește Premiul Nobel.

Bătrînul Palade își începea cea dintîi lecție a anului școlar cu doua citate din Socrate și Rousseau. La acestea adăuga un al treilea, scos din însemnările sale. Iată citatele: «Ideile să se nască în capul elevului, preceptorul fiind doar moașa lor» (Socrate), «...apropie-l pe elev de obiect și lasă-l să descopere obiectul; să nu-l învețe, ci să-l descopere» (Rousseau), «Să nu dai nimic elevului din ce poate cîștiga prin propriile-i puteri» (Emil Palade).

Constantin Mehedinți își face din aceste fraze baza unei metode didactice personale. «Căutînd să aplic preceptele de aur învățate în tinerețe de la un dascăl eminent — spune el — am ajuns ca, la lecțiile de chimie, să practic cu elevii descoperirea noțiunilor prin experiențe cu caracter de cercetare. M-am străduit deci să-mi alcătuiesc o metodă întru totul practică. Fiindcă la Stîlpu — ca dealtfel în multe școli sătești — lipseau laboratoarele, m-am gîndit să inventez un fel de laborator la purtător, adică o trusă de chimie ieftină, ușor de realizat, cu elementele dispuse științific, o trusă care în ființa ei să aibă logica riguroasă a tabelului lui Mendeleev, să zicem. Pe lîngă laboratorul meu mobil am mai compus și un caiet de chimie, pentru a avea toți elevii o ordine în desfășurarea acestor experiențe frontale, de cercetare. Am plecat de la ideea că, deși la altă scară, cercetarea în școala elementară are aceleași legi și foloase pentru formarea omului modern ca și cercetarea academică. Și iată cum, urmînd bineînțeles programa manualului, elevii nu au mai avut nevoie de manuale. Confirmarea justeței metodei mele am avut-o mereu, de-a lungul anilor, fiindcă din comuna Stîlpu au ajuns mulți copii la facultăți de chimie și mulți elevi de aici au mers bine la olimpiadele de chimie, în diferitele lor faze.»

Ion Iancu, vicepreședintele consiliului popular al comunei, e unul dintre foștii elevi ai profesorului Mehedinți. Cînd vorbește despre acesta are glasul înmuiat de o emoție parcă filială: «Zic, fără să stau pe gînduri, că e cel mai bun dascăl pe care-l avem noi aici și cred că, la chimie, cel mai bun din județ. La lecțiile lui am făcut zeci și sute de experiențe și așa, descoperind singur secretele materiei, am ajuns, iată, să știu și azi multe, multe lucruri învățate în copilărie. Și mai e ceva: nu cred să fie școală de țară de unde să fi plecat atîția ingineri chimiști, cîți au plecat din Stîlpu, nu cred să se mai găsească profesor care să fi dat, ca el, atîtea meditații fără bani.»

În anul 1967, vrînd să găsească încă o confirmare a concepției sale didactice, profesorul de țară Constantin Mehedinți trimite trusa de chimie și caietul însoțitor la un concurs de materiale didactice noi, la un concurs republican, prin urmare, unde i se acordă o mențiune.

Din 1967 pînă în 1975 s-au scurs aproape nouă ani.

În acești nouă ani trusa și caietul de chimie devin subiectul unei istorii complicate, încîlcite chiar. O istorie care probează cel puțin un adevăr, și anume că drumul între două puncte e scurt și drept în geometrie, dar lung și întortocheat, foarte adesea, în viață.

Un punct e clar: există trusa, există caietul. Al doilea punct ar fi urmat să fie realizarea — respectiv, tipărirea — lor pentru nevoile unui învățămînt cu un pronunțat caracter practic. Dacă lucrul nu s-a înfăptuit în 1967 nu e pentru că trusa profesorului Mehedinți n-ar fi fost bună, ci pentru motivul că tocmai se chibzuia la înfăptuirea unui plan monumental: o mașină-laborator, compartimentată pe capitole ș.a.m.d. Ceva în genul muntelui alergînd după profet. Trusa profesorului Mehedinți putea să coste, cel mult, vreo două sute de lei. Se realizează însă — la Institutul de cercetări pedagogice — o trusă mai puțin monumentală decît mașina laborator, dar care are cusurul că merge cu prețul spre mia de lei. Din cauza prețului, școlile o refuză.

Ce se mai întîmplă?

Se mai întîmplă că înscriindu-se cu o lucrare — despre metoda sa practică și despre trusă — pentru obținerea gradului I, profesorul Mehedinți are surpriza ca lucrarea să-i fie respinsă cu mențiunea: UTOPICĂ! (Motivația respingerii, științifică și profund lămuritoare, cum puteți aprecia și dumneavoastră, poartă, din partea direcției de resort, semnătura tovarășului Aurel Petrovan). Dealtfel, paragraful profund «utopic» din lucrarea profesorului Mehedinți, cu referință la introducerea în manualul de chimie de clasa a VII-a a lecției privind studiul valenței și teoria atomo-moleculară avea să apară totuși în chip perfect rezonabil dezvoltat cîțiva ani mai tîrziu, în 1974, într-un manual semnat de Cornelia Gheorghiu și Claudia Panait.

În 1970, tovarășa Veronica Ferrarini — pe atunci cercetător principal la Institutul pentru cercetări pedagogice — îi scria, cald și convingător, profesorului Mehedinți: «Găsesc îndreptățite frămîntările dumneavoastră în legătură cu modul defectuos în care se predă chimia la clasele a VII-a și a VIII-a. La nivelul meu încerc să schimb ceva. Nu atît cît încercați dumneavoastră. Principial, sînt cu totul de acord cu dumneavoastră. În legătură cu celelalte materiale realizate practic — caietul și trusa de chimie — nu sînt absolut în măsură să pot realiza ceva; eu le apreciez, dar mai mult nu pot face nimic». (Scrisoare din 25 februarie 1970).

Printr-o frumoasă revenire a șansei, în 1974 tovarășa Veronica Ferrarini poate, în sfîrșit, «să schimbe ceva». Și schimbă, semnînd referatul institutului la Caietul de chimie (pentru realizarea unor lecții practice!) semnat de Cornelia Gheorghiu și Claudia Panait. (Caiet care, la cercetarea unui specialist, ar putea să arate unele calități în plus față de caietul dascălului de țară, dar care, la cercetarea oricărui om dăruit cu imparțialitate, arată și unele lipsuri. O lipsă principală fiind aceea că e făcut să completeze manualul, pe cînd caietul profesorului Mehedinți urmărește să înlocuiască manualul!)

Profesorul este o persoană care cu doi-trei ani înaintea pensiei prinde un chef grozav să pună adevărurile lui și ale altora, în ordinea ivirii lor pe lume. Mai ales că, reînscriindu-se cu aceeași lucrare pentru gradul I, are din nou surpriza să-i fie respinsă. Motivul: stil incompatibil cu calitatea de profesor. Semnează tovarășa Marieta Sava.

E momentul să facem cîteva precizări. Incompatibilitatea stilului rezulta, între altele, și din fraza: «Ideile să se nască în capul elevului, preceptorul fiind doar moașa lor». Este, recunoaștem, o frază cu o terminologie depășită, numai că nu-i aparține profesorului Mehedinți, ci lui Socrate. Cît despre viciile de fond ale stilului, lucrul merită discutat, întrucît exact în același an, în numărul 10, «Revista de pedagogie» publică lucrarea profesorului de țară. A doua precizare pe care o facem e următoarea: pentru obținerea gradului I textul trebuia, conform legilor promovării cadrelor didactice, să aibă doar «caracter publicabil».

Avînd acum lucrarea publicată, avînd și un spor de ambiție, Constantin Mehedinți revine a treia oară la ideea de a-și da gradul I. Și, întocmai ca în basmele unde toate lucrurile interesante se repetă de trei ori, e din nou respins. «Lucrarea conține grave erori științifice». Semnează: Marieta Sava.

Am promis o istorie complicată. Sînt în măsură să aduc, mai departe, unele precizări, cu toate că știu ce puțin pot descurca ele firele acestei istorii.

O minunată coincidență de opinii face ca tezele principale ale lucrării profesorului Mehedinți să fie amplu discutate, doi ani mai tîrziu, sub semnătura tovarășei Marieta Sava, în revista «Tribuna școlii» din 1.04.1972.

Caietul de chimie al profesorului Mehedinți, prezentat la un nou concurs de materiale didactice, este înapoiat autorului — din pricina faptului că la concurs se prezantase o singură persoană, adică Mehedinți. Dar, în aceeași perioadă, este editat, fără concurs, Caietul de chimie semnat de Cornelia Gheorghiu și Claudia Panait.

În fine, ultima precizare, care privește întreaga poveste a trusei și caietului, în fapt, povestea unui modest profesor de țară care descoperă singur oul lui Columb: în anul 1972, la pavilionul S.U.A. din cadrul Tîrgului internațional de la București apar la standul Tehnologia în învățămîntul american o trusă de chimie și un caiet, principial foarte asemănătoare cu acelea concepute în comuna Stîlpu înainte de anii 1965. În catalogul standului, profesorul american Skinner scria: «Un simplu caiet cu exerciții programate va face ceea ce fac calculatoarele, și o va face mai bine, doar pentru a zecea parte din cost. Elevul completează foile pe măsură ce avansează în obiect și în felul acesta își scrie propriul său manual.»

Și iată ce scria Constantin Mehedinți din comuna Stîlpu în «Revista de pedagogie», în anul 1970: «Oră de oră elevul, gîndind pentru rezolvarea problemelor-întrebări date sau experimentînd și apoi gîndind, să completeze rubricile caietului «Ce am observat», «Explicația științifică», «Concluzii», își alcătuiește singur manualul său de chimie».

*

În final aș vrea să lămuresc unele amănunte: nu vreau să dovedesc prin acest articol reaua-voință ori incompetența unor persoane. Sînt convins că în toate situațiile prezentate există unele argumente pentru și altele contra. E natural ca stilul profesorului de țară să fie cam greoi, pentru bunul motiv că ocupația sa principală nu a fost redactarea de lucrări științifice. El predă, cum spuneam, pe lîngă chimie, alte cîteva discipline. E foarte probabil ca unele coincidențe să apară în gîndirea unor persoane diferite. Cum știm cu toții, marile idei se întîlnesc adesea. Nu este exclus ca în articolul său din «Revista de pedagogie» să se fi strecurat și unele erori (deși, pentru respectarea firului cel mai drept al adevărului trebuie să spun că prin adresa nr. 570 din 21. XI. 1970 revista își cere scuze pentru greșelile ivite pe parcursul procesului de tipărire, la corectură).

Ce vreau să spun, în încheiere, atinge oarecum de departe chestiunea trusei și a caietului de chimie. Vreau să spun că există profesori de țară! Vreau să spun că albina își adună mierea picătură cu picătură, și o alege atît din florile apropiate cît și din cele aflate departe de stup. Vreau, în sfîrșit, să mai spun că dacă între Stîlpu și București distanța e mai mare decît de la un capăt al Bucureștiului la celălalt, sînt multe situații în viață cînd faptul acesta n-ar trebui să aibă nici o importanță.

Și știți de ce țin să spun atît de apăsat asta? Fiindcă în toată mulțimea de adrese prin care profesorului Constantin Mehedinți i se contestau meritele lucrărilor sale, nu apărea nicăieri o analiză cît de sumară a greșelilor. Pentru un cadru didactic, obișnuit să se întrebe la tot pasul «de ce așa și nu altfel», un «nu», fie scris și foarte apăsat, echivalează cu o jignire adusă nu persoanei sale, ci satului și școlii din sat.

TUDOR OCTAVIAN ■

400 000 lei într-o eprubetă

(Urmare din pag. 1)

lui de malabsorbţie proteică. S-a stabilit astfel, contrar celor cunoscute pînă atunci, că intestinul nu constituie un filtru demn şi corectiv, ci un organ lacom, care, primind proteine nescindate complet de către enzimele tubului digestiv, le transmite în circuitul sanguin. În acest circuit pot intra şi antigenele biliare. Acestea se comportă aici ca elemente străine şi duc la formarea de anticorpi. Aceştia, la rîndul lor, circulă prin organism, şi, întîlnind ficatul, se comportă ca agresori deschizînd atac împotriva unor celule din ficat. S-a stabilit astfel cauza care poate provoca, la persoane ponderate (cu o alimentaţie raţională, oameni care nu beau şi nu consumă grăsimi), apariţia cirozei.

Şi tot lui Nicolae Chişiu îi mai aparţine descoperirea unei noi clase de gamaglobulină la om şi animale; descoperirea relaţiei dintre litiaza biliară şi carenţa de vitamină C. Tot el descoperă şi descrie pentru prima oară dinamica încărcării şi descărcării lipidelor pe transportorul lor proteic, o reorientare în fiziologie.

De un deosebit interes s-a bucurat realizarea plăcilor cu anticorpi, folosiţi pentru controlul alimentelor şi furajelor (şi care urmează să fie fabricaţi pe cale industrială de Întreprinderea «Napochim» din Cluj-Napoca). Soluţia brevetată de N. Ştefan Chişiu va permite dozarea cu precizie a întregii cantităţi de proteine aflate în nutreţuri, deci la o reevaluare a dietei zilnice, a modului cum se poate realiza o administrare corectă a furajelor în marile ferme zootehnice.

Descoperirea reactivilor CH reprezintă pînă la un punct şi un dar al «întîmplării», al acelui soi de întîmplare care l-a făcut şi pe Fleming să intuiască valoarea terapeutică a penicilinei, deci al unui fapt imprevizibil născut însă în cadrul unei activităţi laborioase. Nimeni n-a făcut descoperiri întîmplătoare, aşteptînd fără muncă sosirea hazardului încărcat cu daruri ştiinţifice.

Evenimentul a avut loc în vara anului 1973, cînd, aflat în comuna sa natală din judeţul Sălaj, Nicolae Stefan Chişiu a hotărît să-şi folosească în mod util zilele libere... continuîndu-şi cercetările într-un laborator înfiinţat ad-hoc în casa părintească. Preocupat de multă vreme de raportul de înrudire dintre diverse specii de animale, de similitudinea sau asemănarea gamaglobulinelor la diverse animale (investigaţii care l-au determinat să constate asemănări de structură între lipoproteinele umane şi cele ale iepurelui, concluzie valoroasă ce permite, în mod practic, extrapolarea cercetărilor de ateroscleroză la iepuri). Ştefan Chişiu hotărăşte să-şi extindă studiile de genetică la plante.

Pentru început se hotărăşte să determine prin instrumente de laborator cantitatea de proteine aflate în măr, cercetări pe care le eşalonează pe întreaga perioadă de dezvoltare a fructului. În acest scop — ajutat de familia sa şi în cadrul C.A.P.-ului «Livada Măgurii» — provoacă pe un lot de batali producerea de anticorpi, pe care îi extrage apoi, folosindu-i în experienţe. (După cum se ştie, anticorpii reacţionează prompt la apariţia unui corp străin, oprindu-i vehicularea prin organism şi izolîndu-l.) În laborator, puşi în prezenţa proteinelor extrase din sămînţă de măr, aceşti anticorpi reacţionează cu specificitate, precipitînd proteina de măr. În acest fel se realizează dozarea acestei proteine.

Experienţele au condus spre cîteva concluzii preţioase pentru pomicultură şi totodată spre o surprinzătoare constatare: proteina aleasă pentru studiul dezvoltării fructului s-a dovedit a avea la originea ei informaţii genetice extrem de asemănătoare cu gama-G—globulinele de la om şi animale. Descoperirea este de o mare importanţă pentru studiile de filogenie şi totodată un dar extrem de preţios oferit filozofiei materialiste.

...Dar nimic deocamdată despre celebrii reactivi. Ajuns la acest punct, Nicolae Ştefan Chişiu îşi pune întrebarea dacă proteinele din sămînţa de măr sînt sintetizate numai de fruct, sînt depozitate în întregime aici, sînt fabricate în altă parte a pomului sau circulă în permanenţă prin trunchi, crengi şi frunze.

Neastîmpărul şi curiozitatea îl determină să analizeze compuşii chimici din frunze, crăci şi rădăcini. De data aceasta anticorpii preparaţi pe batali, puşi în vecinătatea noilor soluţii, nu mai provoacă reacţia mult aşteptată. Nemulţumit, cercetătorul îşi repetă experimentele, folosind substanţele componente ale plantelor în diferite concentraţii.

În dimineaţa zilei de 14 august 1973, medicul Nicolae Ştefan Chişiu devine martorul unei reacţii paradoxale: soluţia extrasă din plantele sale nu este «înhăţată» de anticorpii animali ci, dimpotrivă, un compus misterios, aflat în substanţa vegetală, fixează anticorpii. Experienţa demonstrează existenţa unei adversităţi între regnul animal şi vegetal şi, totodată, existenţa unei substanţe capabile de a se comporta ca un anticorp împotriva anticorpilor, substanţă pe care prin cercetări desfăşurate în zile şi nopţi albe, Nicolae Ştefan Chişiu izbuteşte să o descopere şi să o izoleze.

După numai o lună, neobositul cercetător semnează actul de naştere al celebrilor reactivi CH, substanţe care au proprietăţi analoge cu anticorpii sintetizaţi de animale. Înlocuirea anticorpilor animali (extrem de costisitori şi greu de obţinut) printr-un ser preparat din plante reprezintă pentru un specialist una dintre cele mai fascinante pagini ale imunologiei contemporane, pe care astăzi o consemnează mai multe brevete româneşti.

Despre aplicaţiile reactivilor CH, care urmează să se producă în curînd pe cale industrială, vom vorbi într-unul din numerele viitoare ale revistei noastre. Avînd în vedere faptul că serul medicului Chişiu are marea proprietate de a acţiona şi în organism obligîndu-l să fabrice în permanenţă mijloace de apărare noi, împotriva atacurilor de orice fel, ne întrebăm pe bună dreptate dacă nu cumva longevitatea unor populaţii (în legătură directă cu modul de alimentaţie) nu poate fi explicată tocmai prin existenţa în unele alimente a substanţelor care compun chimic reactivii. Călătorind, deci, pe volutele fanteziei (imaginaţia nu este incompatibilă cu rigoarea ştiinţei) ne întrebăm astăzi: vom trăi oare ziua cînd descoperirea sau includerea acestor substanţe în diverse alimente şi obţinerea lor ieftină prin procedee adecvate de laborator, ne va ajuta să ne reîmprospătăm funcţiile vitale şi deci să atingem mult visata sută de ani?

— Cei care vă cunosc mi-au desconspirat un lucru greu de crezut: acela că vă consideraţi un om fericit. Nu credeţi că este o afirmaţie riscantă?

— Într-adevăr, puţini se încumetă să se autoaprecieze în felul acesta. Sînt mulţumit, fiind în permanenţă nemulţumit de ceea ce fac, victoriile îmi provoacă îndoieli, iar insuccesele mă îndîrjesc. N-am timp să mă gîndesc la altceva. La întrebarea «Ce mai faci?» răspund întotdeauna «Excelent!»

Emoţionantul exemplu de tenacitate şi dăruire al lui Nicolae Ştefan Chişiu ne obligă să reevaluăm odată mai mult forţa pasiunii, dragostea neţărmurită pentru patrie, pentru meseria aleasă şi ţelul propus. Singur, fără zgomot publicitar, realizînd peste 200 lucrări ştiinţifice şi mai mult de 30 de invenţii, ajutat şi încurajat doar de un restrîns grup de colegi de breaslă, cuceriţi de osîrdia şi candoarea sa, medicul Nicolae Ştefan Chişiu a izbutit să îmbogăţească patrimoniul ştiinţei româneşti şi universale cu realizări şi descoperiri cu totul remarcabile.

Consiliul Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie, împreună cu Ministerul Sănătăţii, avînd sprijinul reunit şi ferm a două prestigioase instituţii de învăţămînt superior — Institutul agronomic «Nicolae Bălcescu» şi Institutul medico-farmaceutic din Bucureşti — pregătesc acum condiţiile care se impun pentru a valorifica corespunzător descoperirile şi rezultatele obţinute de St.N. Chişiu şi colaboratorii săi.

— Ce aveţi în planul de viitor?, l-am întrebat în încheiere.

— Recenta cuvîntare a conducătorului partidului şi statului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, cu ocazia constituirii Consiliului Sanitar Superior, ne oferă tuturor, celor din biologie şi medicină, o perspectivă unică: să ajutăm la crearea sistemului naţional de profilaxie medicală şi prevenţie a degradării biologice, cu un cuvînt la creşterea gradului de sănătate a poporului român. Pe cît mă vor ţine puterile voi închina toate rezultatele eforturilor mele acestui ţel căruia trebuie să-i subscriem integral, cu modestie şi fermitate, toţi cei ce activăm în cîmpul creaţiei şi aplicaţiilor biologice şi medicale, tineri sau vîrstnici.

Confirmîndu-şi modestia şi seriozitatea cu care abordează toate problemele, la îndemnul şi cu sprijinul Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie, N.St. Chişiu a realizat între timp cîteva descoperiri complementare de mare importanţă, pe care le-a încredinţat cu promptitudine şi în modul cuvenit, tezaurului naţional al ştiinţei şi tehnologiei româneşti.

Preocuparea pentru problemele de genetică l-a determinat pe Ştefan Chişiu să constate, între altele, marea asemănare dintre lipoproteinele de iepure şi cele de om. Descoperirea permite cercetarea fenomenului de aterogeneză (formarea ateromului) direct pe iepure.

Fotografii de ELENA GHERA

„adevărata mea casă este muzeul"

Ideea înfiinţării unui muzeu al oraşului Vaslui a luat naştere în octombrie 1974. Exact după un an, mai precis în cadrul manifestărilor prilejuite de sărbătorirea a 600 de ani de atestare documentară a oraşului, într-o clădire nouă, monumentală din punct de vedere arhitectonic, avînd o suprafaţă de peste 2500 metri patraţi şi cuprinzînd peste 2000 de exponate, muzeul îşi certifică naşterea.

Am discutat de curînd cu directorul muzeului, Constantin Popescu.

— Sînt aici în Vaslui odată cu muzeul. Facultatea am terminat-o la Iaşi, aşa că mă leagă multe amintiri de viaţa moldovenilor.

Aici am făcut primele mele cercetări şi studii. Cu toate că am lucrat ani în şir la muzeele din Bran şi Făgăraş, aici, la Vaslui, am găsit mediul să mă pot desfăşura, să pot studia, să colecţionez şi să conserv piese vechi, să ofer în final acestui muzeu rezultatele unei munci de migală.

— Sînteţi moldovean?

— Nu. Sînt din ţara Loviştei, argeşean, dar adevărata mea casă este şi rămîne muzeul. La «această casă a mea», la început am fost numai eu şi soţia. Acum sîntem 16, dintre care 5 muzeografi. Am colindat prin sate săptămîni în şir şi cu ajutorul oamenilor din tot judeţul am reuşit să strîngem vreo 8000 de exponate. Încet şi cu răbdare, am început restaurarea şi conservarea pieselor. Nu aveam atelier, nici laboratoare, nici oameni. Cu oamenii era şi mai greu. Am întîlnit într-un sat aşezat între dealuri un învăţător. Am văzut nişte picturi făcute de el şi l-am angajat. Ei bine, astăzi Cristian Pintea pictează de la etichete de muzeu pînă la vitralii. La fel şi Zaharia Olaru, pe care la început îl angajasem mecanic de întreţinere, dar cînd l-am văzut cum sculptează în lemn, aşa cum a învăţat el acolo în satul lui, l-am pus la treabă la restaurări. Astăzi munca lui trezeşte interesul şi chiar invidia multor artişti.

— Cîţi vizitatori aţi avut astăzi?

— 400. Mîine avem lecţii deschise pentru elevi. Doresc să fac o sală de proiecţie şi mă gîndesc la o monografie a judeţului. De asemenea, datorită faptului că Vasluiul este declarat Capitala românească a umorului, aici, în cadrul muzeului, o să amenajez o sală care va prezenta lucrări aparţinînd acestui gen.

— Care piese din muzeu sînt la ora actuală mai aproape de sufletul dumneavoastră?

— Toate. Pe toate le iubesc ca pe copiii mei, pe toate le-am mîngîiat şi le-am privit ceasuri întregi. Deosebit de interesante mi se par această aşezare neolitică adusă în întregime aici aşa cum a fost găsită în comuna Dodeşti şi această luntre făcută dintr-un singur butuc, găsită pe malurile Prutului, ambele unice în ţară. De asemenea unicat este şi diorama bătăliei de la Podul Înalt, care respectă topografia locului, unde se pot vedea 3000 de personaje. De cîte ori trec pe aici, prin faţa dioramei, citesc cuvintele adresate de Ştefan cel Mare turcilor învinşi la Podul Înalt: «Dacă aveţi atîţia bani şi putere, ce-aţi căutat aici, la mine?».

SORIN POSTOLACHE ■

Fotografie de LUCIAN TEODORESCU ■

un meci memorabil

Sigur că rîndurile mele vin tîrziu, după ce focul s-a stins, un foc frumos de toamnă, iscat într-o duminică pe la ora 16, de către două echipe de fotbal care au reușit să rămînă *mari* dincolo de toate vicisitudinile, de toate crizele sportului cu balonul rotund la noi, de schimbările de antrenori și de regulamente, de transferări, plus alte belele.

A fost un meci extraordinar, mai ales prin încrederea pe care ne-a redat-o în fotbalul românesc, socotit de toți că se află la periferia acestui sport în Europa și pe tot globul. Duminică ne-am dat seama cu toții că fotbalul românesc *există* și că se poate impune oricînd în lume. Și atunci, de ce ne văităm noi cu toții în aceste spații tipografice din care curg lacrimi săptămînă de săptămînă, de parcă am stoarce brînza într-o foaie de tifon? Lacrimile curg pentru că asemenea meciuri cum a fost cel de duminică sînt rare. Sînt rare pentru că nu am reușit să creăm mai multe *rivalități* în sensul generos al acestei rivalități dintre *Dinamo* și *Steaua*, care s-a născut de un sfert de secol și trăiește prin tradiție, urmînd vechilor rivalități din fotbalul românesc: *Ripensia-Chinezul* și *Venus-Rapid*. Nu apare mai des fața frumoasă a fotbalului românesc pentru că jucătorii noștri nu-și aduc aminte decît rareori că pot *trăi* fotbalul cum l-au trăit duminică cei douăzeci și nu mai știu cîți au fost în teren între orele 16-18. Am putut vedea un lucru extraordinar în acest meci: doi jucători care s-au autoeliminat din prea mare dăruire, i-am numit pe Stoica și pe Dumitru (!!!), Dumitru, acest om pe care eu, personal, de atîtea ori l-am certat aici pentru indolență, pentru lipsă de dragoste față de culorile pe care le apăra, pentru vedetism. El, acest Dumitru, pe care l-am iubit totdeauna pentru marele său talent, ca toată lumea care venea, înghesuindu-se în inimaginabilele noastre mijloace de transport ca să-l vadă o oră jumătate, o oră sau o jumătate de oră, cît binevoia să joace. Ei bine, cea mai mare victorie de duminică, pentru că a fost și o victorie în deschidere, nu a obținut-o *Rapid*, care a învins cu 2-0, ci acest minunat public bucureștean care, deși partida era televizată, s-a cățărat pe garduri, escaladînd tot ce se poate escalada ca să fie răsplătit de acel minunat gest (și al lui Stoica, și el rănit de propria-i voință de a nu lăsa balonul adversarului, dar, mai ales), de «întinderea» lui Dumitru, produsă în urma unui efort supraomenesc al acestuia de a scoate în afara terenului un balon care nu periclita poarta *militarilor*, dar care trebuia să fie aruncat dincolo de tușă pentru că jucătorul echipei *Steaua* dorea, mai mult decît oricînd, ca echipa lui să cîștige! Le mulțumesc celor doi jucători pentru marele lor gest, cum trebuie mulțumit tuturor celor care s-au aflat în teren (mai puțin arbitrul) pentru uluitoarea lor putere de luptă, pentru marele lor talent pe care l-au arătat și pentru spectacolul nemaivăzut pe care ni l-au oferit. A fost un meci cum n-am văzut de 30 de ani, deși am participat la două campionate mondiale, un meci pe care televiziunea noastră (care, probabil, a înregistrat partida) ar trebui să-l țină în fondul ei de aur.

N-aș vrea să stric impresia de sărbătoare creată de vizionarea acestui meci, dar cum a putut arbitrul Ghiță să nu vadă, exact în același loc, producerea unei infracțiuni grave în repriza întîi și să dicteze într-a doua cu atîta larghețe un *penalty* în favoarea lui *Dinamo* la o fază asemănătoare? El a greșit în compensație cînd l-a lăsat pe Răducanu faultînd în atac să acționeze în careul dinamovist, fiind pe punctul de a înscrie. Ce resorturi interioare conduce pe un arbitru în asemenea minute de foc, cînd decizia trebuie să fie ca a unei mașini electronice, nu am să aflu niciodată. Nu cred că arbitrul Ghiță este un om necinstit. Dar să te înduioșezi la 1-0 pentru *Steaua*, gîndind, poate: «Dacă dau acum un 11 m, echipa din Ștefan cel Mare va fi *groggy*» este mai mult decît o eroare: este un sentimentalism care poate denatura rezultatul unui meci foarte important și chiar soarta unui campionat!

EUGEN BARBU ■

P.S. În nota acestei pagini, notele mele acordate arbitrilor: Dinamo-Steaua: C. Ghiță 3, ajutat de C. Dinulescu 8, și R. Stîncan 4. Rapid-Sportul Studențesc: N. Petriceanu 8, ajutat de C. Niculescu 7 și C. Petrea 7.

Vals lent miercuri pe Steaua, ca după nuntă, scor 4-2.. Timișorenii au fost destul de înfipți. Sameș, ca de obicei (în afara golului marcat), arăta ca tramvaiul 14 cu cai. Foarte buni Vigu și Agiu, iar la timișoreni Cotec. Arbitri: N. Cursaru 8, ajutat de I. Hönig 6 și Gh. Racz 6.

EUGEN B.

● **ORADEA.** F.C. Bihor-Politehnica Timișoara 1-1. S-ar putea crede că localnicii au ratat victoria, mai ales că timișorenii au înscris în ultimul minut de joc, prin extrema Anghel. Mai exact, golul s-a înscris în minutul 91. Meritul că a fost respectată promisiunea de prelungire a partidei, ca urmare a timpului scurs cu îngrijirile acordate portarului Vidac, accidentat involuntar de către Floareș, îi revine în mod special arbitrului de margine Gh. Ionescu, care, în momentul cînd arbitrul de centru C. Teodorescu se pregătea să fluiere finalul meciului, l-a «atenționat» pe acesta să respecte hotărîrea luată mai înainte. ● Trei grave greșeli a comis arbitrul de centru: 1) a acordat cu multă ușurință un 11 metri în favoarea gazdelor, ca urmare a unui așa-zis fault al lui Mehedințu asupra lui Georgescu, care a căzut, ca la teatru, în careu, deși se afla în... spatele lui Mehedințu; 2) a anulat un gol perfect valabil al oaspeților, realizat de Cotec, care a preluat o minge jucată cu mîna în careu, numai că hențul a fost comis de Sătmăreanu și nu de către Cotec; 3) și a refuzat, în repriza a doua, un 11 metri — de astă dată real — gazdelor. ● Și dacă bihorenii au fost nemulțumiți la sfîrșitul meciului, ei au avut cîteva motive oarecum întemeiate: au ratat multe goluri, prin Popovici, Kun și Florescu, dar în risipirea acestor ocazii un merit îi revine în mare măsură și lui Jivan, care a făcut o partidă excelentă. Arbitrii: C. Teodorescu 3, ajutat la linie de I. Kossuth 7 (ambii din Buzău) și Gh. Ionescu 9 (Brașov). **(Victor Niță).** ● **CLUJ-NAPOCA.** C.F.R. Cluj-F.C. Argeș 1-1. Meci de slabă factură. ● Gazdele au atacat mult, însă n-au reușit mai deloc să treacă de una dintre cele mai bune apărări ale campionatului. ● Dobrin, reintrat după o accidentare, n-a jucat decît la jumătate din valoarea sa — jucîndu-se însă cu soarta meciului: a creat situațiile de gol cele mai mari ale partidei (golul lui Iovănescu, penalty-ul fluierat la faultul asupra lui Radu II), dar a ratat, trăgînd peste bară, lovitura de la 11 m care ar fi putut stabili echipa învingătoare! ● N-au fost nici 10 șuturi la poartă în tot meciul, dar între ele o bară, a clujeanului Bîlă (min. 75). ● Arbitrii: N. Dinescu 7, ajutat de S. Nasutto 7 (ambii din Rm. Vîlcea) și I. Rus (Tg. Mureș) 8. **(Dumitru Graur).** ● **IAȘI.** Dănilă merge la cursuri și participă la antrenamentele Politehnicii, dar nu joacă. ● Cu Coman în poartă, Bacăul nu putea primi gol, după cum s-au desfășurat lucrurile. La pauză, însă, Coman a fost schimbat. Antrenorul lui S.C. Bacău susține că era accidentat. ● Șoșu (elev din Bacău), cel mai bun din teren. Păcat că se întîlnește rar cu Aelenei care, din cauza pregătirii insuficiente, nu se prea lasă găsit. ● Jucînd mai puțin bine ca de obicei, Politehnica a cîștigat sigur și clar. Locul lui Romilă e alături de Dumitru în națională și alături de Simionaș și Dănilă la Iași, triunghi de jucători indispensabili unei echipe care a crescut greu dar serios. Arbitrii: V. Topan (Cluj-Napoca) 9, I. Hönig (Arad) 9, V. Gligorescu (Ploiești) 9. **(Nicolae Cristache)** ● **PETROȘANI.** Jiul-U.T.A. 2-0. ● O confruntare sportivă pînă la capăt, cu puține faulturi și cu multe intervenții ale arbitrului, temător ca meciul să nu degenereze. ● Strălucitor ca în toate partidele văzute de noi în acest campionat, Moldovan a trimis de două ori mingea în același loc al plasei porții lui Iorgulescu, consfințind o victorie izbutită încă din primul sfert de oră al partidei. ● O singură umbră peste un stadion din care lumea, inclusiv oaspeții, a plecat mulțumită: accidentarea lui Iorgulescu. Sărind cu Sălăjan la un corner, portarul arădean a suferit o comoție, aflîndu-se la ora transmiterii acestor rînduri internat în spitalul din Petroșani. ● Antrenorul arădean Dumitrescu i-a mulțumit arbitrului Maximilian Popescu pentru maniera sa de arbitraj. Antrenorul oaspeților avea toate motivele să aprecieze arbitrajul. Mai puțin gazdele, frustrate de un penalty clar ca lumina zilei, cînd un fault comis asupra lui Roznai a fost mutat din interiorul careului la doi metri în afară!! Arbitrii: M. Popescu 4, ajutat la linie de Gh. Angheluță 9 (ambii din București) și O. Anderco 8 (Satu Mare). **(Ovidiu Ioanițoaia).** ● **REȘIȚA.** F.C.M. Reșița-S.C. Olimpia Satu-Mare 1-0. Meci de factură submediocră. ● Cîteva elemente care au configurat meciul: 1) Olimpia a prestat exclusiv un joc defensiv, contraatacurile sale finalizîndu-se, dacă se poate spune așa, în șuturi lungi și imprecise; 2) În fața unei echipe care și-a masat oamenii într-un sistem defensiv rigid, reșițenii, volens-nolens, au inițiat multe atacuri, dar fără o concepție de joc anume, ci «grămadă peste ei». 3) Norocul pentru gazde s-a arătat de abia la sfîrșitul partidei, cu două minute înainte de fluierul final, cînd inspiratul Gabel a înscris imparabil singurul gol al partidei. ● Arbitrii: Mihai Fediuc (Suceava) 7, ajutat de V. Iacob (Oradea) 7 și F. Coloși (București) 7. **(Victor Constantinescu).** ● **TÎRGU MUREȘ.** A.S.A. Tîrgu-Mureș-«U» Cluj-Napoca 3-1. O singură echipă a avut inițiativa pe parcursul desfășurării partidei — echipa gazdă. ● Golurile meciului au fost realizate de Mureșan (două) și Naghi de două ori ...în porți diferite. ● O primă repriză de fotbal bun și o a doua, fără goluri, deși oaspeții au avut două mari ocazii de a marca (Cîmpeanu II și Vaczi). ● De remarcat că fundașul mureșean Gligore n-a mai faultat ca altă dată. ● Singurul eveniment al meciului: crainicul radioului, Dan Ștefănescu, se afla duminică la a 150-a transmisie. ● Arbitrii: Gh. Vasilescu 10, ajutat de G. Dragomir 9 (ambii din București) și I. Chilimbar 9 (Pitești). **(Emanuel Tânjală)** ● **CONSTANȚA.** O goană nebună după puncte a fost meciul dintre F.C. Constanța și Universitatea Craiova, două echipe necăjite, aflate în imediata apropiere a subsolului clasamentului. ● Craiovenii, cu o defensivă bine pusă la punct, au rezistat cu succes la numeroase atacuri constănțene, iar cînd au fost sancționați cu o lovitură de la 11 m Purcaru a scos printr-un reflex uimitor șutul trimis de Ion Constantinescu la rădăcina barei. ● Arbitrul Moraru a fluierat mult în favoarea constănțenilor, asigurîndu-le multe lovituri libere în apropierea careului și permițîndu-le, în schimb, să comită infracțiuni rar văzute pe un teren de fotbal. De pildă, fundașul Mustafa, care l-a oprit de 5 ori pe Marcu prin țineri de tricou, și-a permis, la un moment dat, să-l strîngă de gît pe Balaci!!!! ● Deloc inspirată înlocuirea lui Cămătaru cu fundașul Constantinescu, schimbare care a marcat renunțarea oaspeților la orice idee de atac și trecerea la o exprimare exclusiv defensivă, o apărare disperată care nu putea rezista la infinit, cum nici n-a rezistat, de fapt, Balaci înscriind în cele din urmă în propria-i poartă. ● Arbitrii: M. Moraru 4, ajutat de N. Moroianu 7 (ambii din Ploiești) și I. Ciolan (Iași) 8. **(Ion Predoșanu)** ● **ETAPA DE MIERCURI.** ● **CONSTANȚA.** Prima repriză a însemnat cîteva ocazii de gol ratate de gazde prin Peniu, Negoescu sau Turcu. În a doua parte a meciului mureșenii n-au mai putut păstra echilibrul jocului și, la o centrare a lui Turcu, Constantinescu a reluat spectaculos, dintr-o bucată, de la 20 metri, înscriind primul gol. După acest gol, cei care înviorează jocul sînt mureșenii, dar cei care înscriu sînt tot localnicii, prin Peniu, pe contraatac. ● Arbitrii: C. Petrea 8, ajutat de R. Stîncan 8 (ambii din București) și Gh. Ionescu — 8 (Brașov). **(Victor Niță). PETROȘANI.** Jiul-«U»-Craiova 3-1. Un stadion arhiplin a aplaudat cu entuziasm o victorie clară a echipei gazdă care a izbutit trei goluri, unul mai frumos decît altul, și care a ratat cel puțin tot atîtea. ● Prima jumătate de oră, cît a strălucit steaua lui Moldovan, gazdele și-au dominat adversarul din toate punctele de vedere, printr-un joc plin de ambiție și dăruire, exprimat pe tabela de marcaj prin golul reușit de Roznai. Craiova, cu aceeași alcătuire stranie, cu mijlocașul Balaci vîrf de atac și cu impetuosul Nedelcu II pe banca rezervelor, a plimbat mingea mai mult, dar n-a reușit să amenințe niciodată poarta lui Homan. În finalul reprizei, la singura centrare a lui Crișan, cel mai slab jucător de pe teren, Marcu a prins un uimitor vole cu dreptul, o lovitură care se vede o dată la două campionate. ● Repriza secundă s-a desfășurat într-un ritm rapid. Ex-craioveanul Niculescu, răzbunînd, probabil, pretimpuria sa scoatere din lotul oltenilor, a marcat al doilea gol, pentru ca, la trei minute înainte de final, Roznai să-l deposedeze pe Purcaru, ieșit într-un dribling gen Răducanu-1974, pecetluind o victorie absolut meritată. ● Galeria craioveană și-a susținut echipa, dar echipa nu și-a onorat galeria. ● Arbitrii: V. Topan (Cluj-Napoca) 9, mai mult încurcat decît ajutat de N. Dinescu (Rm. Vîlcea) 4 și Al. Pîrvu (București) 5. N. Dinescu ne-a oferit chiar o fază memorabilă, semnalînd ofsaid la o repunere a mingii de la margine, la un aut. **(Ovidiu Ioanițoaia)** ● **ARAD.** U.T. Arad-F.C. Bihor 2-0. După o dominare sufocantă a echipei din Arad, Domide (cel mai bun jucător din teren) marchează cu un șut senzațional de la 25 metri la vinclu. ● 13 000 suporteri frenetici ai echipei arădene au cîntat, și-au încurajat 90 minute echipa, U.T.A. evoluînd foarte bine. ● De semnalat ocazia rarisimă ratată de Kun la 8 metri în fața porții goale. În rest nimic deosebit în afara golului al doilea înscris de Colnic. ● Arbitrii: C. Niculescu (București) 10, ajutat de S. Drăgulici (Drobeta-Tr. Severin) 9 și I. Ștefăniță (Hunedoara) 9 **(Emanuel Tânjală).** ● **PITEȘTI.** Jucîndu-și cu convingere șansa în prima jumătate de oră a meciului, echipa băcăuană a lăsat o vreme impresia că este în stare să nu părăsească învinsă terenul din Pitești, cu atît mai mult cu cît fostul portar al Piteștiului, valorosul — și astăzi — Coman se arăta pe cît de sigur, pe atît de inspirat în intervenții. ● O schimbare fericită efectuată de antrenorul Halagian — introducerea lui Doru Popescu în locul lui Toma — va însemna însă cheia victoriei acestei partide, noul introdus în teren fructificînd cu multă decizie o minge abil deviată de Dobrin. ● Ce a urmat nu prea a avut istoric, gazdele majorînd scorul prin Radu II și ratînd alte cîteva ocazii clare de gol (față de numai una a oaspeților — autorul ratării: Băluță). ● Arbitrii: Ion Cîmpeanu 8, ajutat de A. Pop 6 (ambii din Cluj-Napoca) și M. Moraru 6 (Ploiești) **(Radu Mircea).** ● **CLUJ-NAPOCA.** 2 000 de spectatori, probabil rudele jucătorilor localnici, prietenii și cîțiva rătăciți au asistat la un meci de factură mediocră în care frica jucătorilor gazdă — impresionați serios de situația foarte puțin roză din clasament — a avut cîștig de cauză în fața unui Rapid care s-a comportat ca o bună echipă de județ. ● Putea să se înregistreze un scor mult mai mare, dar studenții au ratat ca pentru un întreg tur de campionat, avîndu-l în față și pe excelentul Ioniță — cel mai bun jucător de pe teren — care a avut cîteva parade senzaționale. ● Arbitrii: I. Rus (Tg. Mureș) 6, ajutat de O. Anderco (Satu Mare) 7 și V. Tătar (Hunedoara) 7 **(Viorel Constantin)** ● **BUCUREȘTI.** Dinamo-Politehnica Iași 2-0, prin alte două goluri marcate de Dudu Georgescu, detașat în clasamentul golgeterilor. Nici o problemă pentru Dinamo, găsită în fața unei echipe aflată, după mărturisirea lui Ilie Oană, în scădere de formă. ● Multe ratări la poarta lui Stan, puțină concentrare în atacul gazdelor, irosind multe ocazii. ● Arbitrii: N. Rainea (Bîrlad) 7, ajutat de M. Fediuc (Suceava) 8 și de Al. Ghigea (Bacău) 4 **(Andrei Georgescu)** ● **REȘIȚA.** F.C.M.-Sportul studențesc 2-0, decis în repriza a doua, în numai 3 minute, prin golurile realizate de Florea și Tănase. ● Într-o confruntare ștearsă, în care replica oaspeților a venit tîrziu și lipsită de vigoare, s-a «remarcat» arbitrul sibian T. Andrei, un adevărat cavaler al vorbei și al comentariilor purtate cu jucătorii și mai puțin cavaler al fluierului, pe care l-a întrebuințat nu o dată fără acoperire regulamentară. Între marile sale scăpări, un penalty neacordat oaspeților, în ultimul minut de joc. ● Foarte activă înaintarea Reșiței, în care s-a făcut simțită în bine reintrarea lui Atodiresei. ● Arbitrii: T. Andrei 6, ajutat de I. Banciu (ambii din Sibiu) 8 și N. Teodorescu (Buzău) 6. **(Victor Constantinescu)** ● **SATU MARE.** Olimpia-CFR Cluj-Napoca 2-0. Ex-clujeanul Mureșan a marcat 2 goluri pentru gazde, realizînd o victorie după care Olimpia aleargă de trei etape. ● Lipsite de Adam și, respectiv, Helvei, cele două înaintări au găsit mai rar drumul către poartă, mare parte din meci purtîndu-se la centrul terenului, unde oaspeții s-au arătat ceva mai îndemînatici și mai ingenioși, dar cum golurile se realizează prin trimiterea mingii în poartă, finalul a consfințit victoria Olimpiei, meritată din punctul de vedere scris mai sus. ● Arbitrii: A. Münich 7, ajutat de V. Stăncescu (ambii din București) 7 și C. Silaghi (Baia Mare) 7. **(Traian Iordăchescu)**

FAPTE SEMNIFICATIVE ÎN B

● După un start lansat, care-i adusese un avans considerabil în clasament, Progresul București gîfîie, dă semne de oboseală (duminică a învins greu, cu 1-0), iar periculoasa sa rivală Steagul roșu. a ajuns la numai două roți (două puncte) de ea. ● Prima înfrîngere în acest campionat a echipei din Hunedoara, F.C. Corvinul (învinsă cu 1-0 la Cîmpia Turzii). ● Continuă seria fără nici un eșec a echipei Șoimii, echipa sibiană fiind **singura formație din cele trei serii ale diviziei B care n-a cunoscut pînă acum înfrîngerea!** Nu mai punem la socoteală că nici în divizia A nu a rămas vreo echipă neînvinsă.

...răul pe care ni l-a făcut teașcă

Este greu de spus care este farmecul nr. 1 al ultimei apariții pe arena editorială a binecunoscutului și în aceeași măsură răucunoscutului spirit unic din fotbalul românesc numit, renumit și poreclit T.T. — Constantin Teașcă. Cine i-a ascultat vreodată cascadele sclipitoare nu va rămîne mirat de factura scrisului său, cuceritor prin ascuțimea observației, prin sevă, prin inteligența cu care te pîndește în fiecare colț de pagină și face din tine, cititor, un interlocutor cîștigat de argumentele demonstrațiilor sale.

Cine cunoaște cît de cît fotbalul nostru din ultimii 15-20 de ani va admira uimitoarea incizie pe care Teașcă a făcut-o cu o mînă de mare chirurg într-o «lume nebună, nebună, nebună», lume pe care autorul ne-o pune — cu nebănuită răbdare și forță analitică — pe tavă, sau mai bine spus: sub lupă, ca să vedem limpede cum s-a scris, cîndva, istoria unor mari bucurii dar mai ales a unor mari amărăciuni care ne-au mîncat ficații.

Autorul C. Teașcă ne prezintă omenesc, strigător de omenesc pe alocuri, pe omulețul său erou C. Teașcă luptînd pînă la disperare și chiar dincolo de disperare pentru cauzele mari ale fotbalului și ale slujitorilor lui, jucători și antrenori. Întîlnești nu o dată în cuprinsul cărții mărturisiri ale lui Teașcă în care-și recunoaște greșelile — nu mici, nu puține —, dar nu există om de bună-credință care să nu recunoască — citind «Ce rău v-am făcut?» — evidenta dreptate pe care o are C. Teașcă în toate marile probleme ale fotbalului nostru. Ajuns un autentic tip de legendă al fotbalului, un Sisif care, sînt convins, se va zbate pînă la sfîrșitul vieții cu o voință de obsedat ca să-și urce stînca în vîrful muntelui, Teașcă ne-a făcut un singur rău: ne-a arătat adevărul.

MARIUS POPESCU ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 81

caracatița

E atît de mic, de firav, de bicisnic, încît nici nu-ți dai seama cum, cînd și de unde i s-au dezvoltat trăsăturile de caracatiță. În tinerețe a fost pe semne pui de rață sau cintezoi, a devenit caracatiță după ce a împlinit treizeci de ani, odată cu experiența. Ideile lui, umede și rapace, se extind în toate direcțiile, el reușind să le transforme în gheare care adulmecă și înhață prada.

Pentru ca ghearele să fie de bună calitate, prompte și eficace, era nevoie de anumite sacrificii. De dragul ghearelor renunțase la multe, pînă și la ideea de a-și întemeia o familie.

Odată perfecționate ghearele s-au risipit în toate direcțiile. Are relații la spațiu, la alimentară, la frizerie, în Capitală, în provincie, cu misiți, cu excroci și chiar și cu victimele excrocilor. El reușește să facă legătura între toți șmecherii, prin el șmecherul de la alimentara comunică cu șmecherul de la aragazuri. Deși împrăștiate, una din gheare rămîne acasă, joacă rolul de dispecer, de creier electronic, prelucrează informațiile primite și caută să scoată și untul din ele.

Caracatița de care am vorbit nu este încadrată în cîmpul muncii. E prea ocupată cu afacerile personale ca să mai aibă timp și să muncească. Din ce trăiește însă, din ce și-a cumpărat «Dacia 1300» și locuință cu confort sporit? Din mici servicii. Are în această privință o gamă foarte largă de sortimente. El e individul care poate să-ți asigure orice, cel puțin așa își prezintă cartea de vizită... Cînd ajungi în fața lui totul e cu putință. Se laudă că poate să-ți asigure orice de la procurarea de butelii pînă la procurarea de gineri serioși și cu leafă ridicată, de la benzină cu jumătate de preț pînă la mobilă stil, de la instalarea unui telefon nou, cu fir lung, pînă la achiziționarea unui loc de veci în condiții optime.

Ghearele s-au extins atît de mult încît căpșorul, și așa modest si insignifiant, riscă să dispară. De aceea de la o vreme umblă bezmetic, ca un somnambul, acum, în starea asta de letargie a îmbogățirii, ghearele îi sînt mai lungi și mai fragile ca niciodată.

Acum presimte și el că ghearele îi pot fi mai ușor retezate. Regretă că și-a dezvoltat tentaculele în detrimentul capului, însă acum e prea tîrziu.

TEODOR MAZILU ■

CULMILE PENIBILULUI

mai bine să taci! la, la, la...

Prin alte colțuri de lume se înalță mîndre spre soare **ole**-uri, **ye-ye**-uri, **o-bla-da**-uri. La noi tronează regește **la-la**-ul. Nu există aproape nici un cîntec de muzică lejeră în care, la un moment, sentimentul să nu atingă acel prag de intensitate în care cuvintele (inteligibile) devin de prisos și sînt înlocuite de vocabula polisemantică și infailibilă: **la-la.**

La-la-ul poate fi totul sau... nimic. Domnia lui se întinde de la tristețe la ură, de la prietenie la îndoială, de la curiozitate la mirare și întrebare, de la inefabil la angoasă și chiar la stress, de la acaparare pînă la abandonare și de la abandonare pînă la iertare, regăsire și tot așa. Iată-i de pildă pe prietenii rubricii noastre Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu în postura unui Argus îndrăgostit: **Și atunci cînd nu ești lîngă mine,/ Eu te văd, te văd!/ Poți să te-ascunzi oricît de bine,/ Tot te văd, te văd!/ Cu ochii dorului fierbinte,/ Eu te văd, te văd!/ Și de nu ești cuminte,/ Să știi că te văd!/** Și urmează, bineînțeles, **la la la... (Te văd, te văd,** muzica de George Grigoriu).

Un alt textier care mă roagă de mai multă vreme să devenim prieteni și să ne întîlnim la șosea chiar în ziua cînd se fac plăți la Fond (l-ați ghicit, e George Mihalache) zice că: **A fost de-ajuns să te-ntîlnesc/ Și să-ți dăruiesc/ Un buchet de ghiocei/ Că toți vecinii au aflat/ Și la ochi m-au luat:/ Nu mai pot să scap de ei...** (!!!). **La-la-la**-ul e rezervat strategic pentru refren: **Așa e lumea,/ N-ai ce să-i faci/, Mai bine las-o în pace/ Și taci.../ La, la, la... (Așa e lumea,** muzica de Ștefan Kardoș). La coda efectul **la-la**-ului e și mai puternic: **Așa e lumea,/ La, la, la.../ Mai bine să taci!/ La, la, la.../ Tu ești draga mea!**

Alți textieri mai ingenioși, ieșind din tiparele arhicunoscute, au inventat noi variante ale **la-la-ului.** Mihai Dumbravă, răsfățatul paginii de muzică tînără și prieten intim cu criticul Nicolae Spirescu i-a adăugat **la**-ului un **i: La fîntîna fetelor/ Smărăndița-i vorba tuturor/ Unde-o fi, unde n-o fi?/ L-a-ntîlnit pe alesul inimii.../ Pînă noaptea au jucat/ Hei! Amîndoi.../ Lai, lai, lai.**

CONSTANTIN I. VASILESCU ■

poșta racului (II)

ANGELA DIBLAN-TĂTUCĂ: Aflăm că deși scrieți o poezie **«tonică, vibrantă, optimistă»**, niște răuvoitori v-au criticat la cenaclu în mod **«josnic, arogant, dușmănos»!** Nu fiți mîhnită!. Încă GOETHE, pe la 1791, observa că: **«...pizma și ura limitează pe observator la superficialitate chiar cînd acesta dispune de agerime; dimpotrivă, dacă la agerimea aceluia se asociază bunăvoința și dragostea, el pătrunde viața și omul, putînd ajunge la cea mai înaltă cunoaștere!»** (vezi Goethe, «Convorbiri cu Florin Mugur»).

ALEXANDRU VĂNTURIVALURI (Rădăuți): Dv. aveți talent, fără îndoială, dar de ce nu vă eliberați de sub influența liricii lui D. Abăluță? Acum nu acesta e drumul.

GINGIRLĂ CATIȚA: Poetul Saint-John Perse a trăit în Franța. El nu era femeie, ci bărbat.

GLIGAN GLIGORE (Secea Mică): Aceeași observație ca și la A. VÂNTURIVALURI.

ARUNEL — Donciu MAX: Dumneavoastră nu vă luați și nu ne luați în serios. Ce vreți să spuneți cu versuri ca: **«Într-o zi de martie/ adormind sub gard/ am visat doi gardieni/ că-mi citeau din Kant»** sau **«tînăr m-am trezit și-atît/ de normal era! / Pe cîmpia lunii mai / un cal galopa!»** Oricum, mai trimiteți.

CIORPAN TEODOR: Faptul că în ceasul al doisprezecelea ați descoperit că nu aveți vocație nu trebuie să vă deprime chiar atît. Gîndiți-vă că printre oameni sînt foarte mulți care, fără a fi creatori, au și ei ceva important de spus; cu care ocazie ies la iveală cele mai curioase lucruri...

SPERMEZAN PANDELE: Cît timp veți plagia orice poet ce vă cade în mînă **nu veți reuși să publicați nici un rînd.** Un poet serios nu plagiază niciodată la întîmplare și, chiar dacă o face, modifică textele plagiate, cu socoteală.

ALUN BOIERIU: Sînteți unul din acei făcători de versuri care nu au nevoie de nici o încurajare. Mediocritatea dv. exasperantă e tenace și infailibilă. La început revistele se vor apăra de ALUN BOIERIU, apoi, obosind, vor ceda ca niște proprietărese singuratice în fața avansurilor unui student hămesit, pus pe căpătuire. Îmi rezerv plăcerea de a anunța viitorimii un nou mîzgălici de maculatură tipărită, dar și onoarea de a mă număra printre puținii care v-au spus un inutil dar răspicat: NU!

I.V. — Brașov: Ciudate concepții are personajul dv. Bursucilă: **«Să te însori din dragoste? Nu, inginerașule, asta-i cea mai mare prostie! Oamenii fac mariaje din dragoste cu gîndul să aibă două retribuții la un loc dar pînă la urmă ajung să-și spioneze unul altuia dumicații din gură, așa că pierd pînă și marea plăcere de a se ghiftui fiecare, în liniște, din leafa sa...»** Altminteri, nu e rău scris... Dacă țineți cu tot dinadinsul să publicați nuvela obligați-l pe Bursucilă să bea mai mult pepsi (prea trage toată ziua din coniac), tăiați pasajele referitoare la divorțul acela nenorocit din tinerețe și căsătoriți-l cu tanti Cristina, că la urma urmelor tot aia e. Iar inginerașul să nu mai lipsească atît de la serviciu că e păcat. (Eu, în locul dv., l-aș fi făcut chiar inovator.)

Al. M. SUDINSKI ■

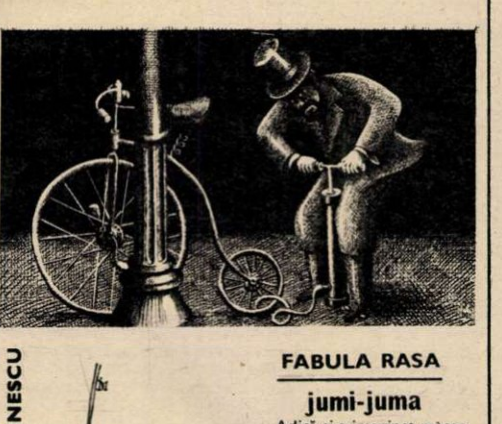

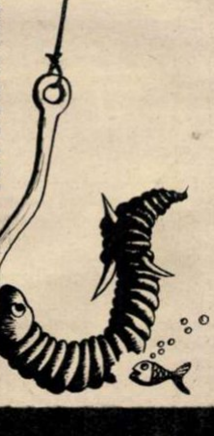

ION DOGAR MARINESCU

FABULA RASA

jumi-juma

Adică și-a imaginat măcar o clipă că n-o să-l recunoască el, directorul Baroncea, pe fostul său coleg de primară, Mițurcă?!

Păi ce, a uitat el, Baroncea, ziua cînd Mițurcă și-a rupt creionul de i-a dat și lui jumate, că n-avea?

— Măi Mițurcă, mă băiatule, ia d-aici și sîntem chit! mai spuse Baroncea fracturîndu-și «Pelikanul» cu peniță de platină.

ION DOGAR MARINESCU ■

RIDENDO

„turnătorul“

Lucram șase în același birou. Printre noi se afla și Plătică, băiat tînăr (încă nu împlinise treizeci de ani), dar foarte chel și prematur îmbătrînit, adică palid și foarte ridat. El era tot timpul nemulțumit de noi, veșnic avea ceva să ne reproșeze. În plus, era și suspicios, avea impresia că vorbim tot timpul despre el în șoaptă, că punem ceva la cale împotriva lui. Din cauza asta, Plătică s-a jurat să se răzbune. Adică să ne «toarne». Scopul lui în viață nu mai era să lucreze, ci să asculte ce vorbim noi și să dea fuga la șef sau la adjunct și să ne pîrască. Convingerea lui fermă era că noi punem tot timpul ceva la cale împotriva instituției și a șefului, iar el nu avea nimic mai scump pe lume decît instituția și șeful. Sistemul lui de a pîrî era foarte abil, indiferent dacă lucra în scris sau oral. Am pus, de pildă, într-o zi mîna pe o informare secretă pe care o făcuse către șef și care suna așa: «Tov. Șef, subsemnatul Plătică Ciprian, angajat vechi la serviciul de aprovizionare, îmi fac datoria mea de om, subaltern și cetățean foarte conștient să vă aduc la cunoștință, așa cum am mai făcut și în alte ocazii pe care le știți dv., ce se petrece în serviciul nostru de aprovizionare și ce le trece prin cap și faptă indivizilor (căci altfel nu pot să le zic) care lucrează în acest important sector. În loc să-și depună efortul conștient pentru îndeplinirea sarcinilor de plan, zi de zi și ceas de ceas, tov. Zisu D-tru, care știți bine ce gură spartă are și cît de al dracului e la suflet, zice în ziua de doi a cincea, orele zece și zece, că: «vreau să văd și eu cum o lucra azi șeful nostru și cum o să conducă el ședința de analiză, deoarece azi-noapte s-a distrat ce nu s-a pomenit la un botez chiar la mine în bloc pînă dimineața, de n-a putut nimeni să se odihnească de chiotele lui», adică dînd de înțeles cum că dv. vă pierdeți nopțile în chefuri, la care colegul lui, tov. Mielu, zice și el că «la așa șef, așa adjunct», în sensul că și tov. Pisică, adjunctul dv., era la cheful respectiv, de asemeni fără soție, după care au trecut cu toții la forfecarea dv., zicînd că sînteți incapabil, că de două decenii și ceva vă chinuiți să vă terminați studiile medii și că vă bizuiți numai pe relații, pe fazani, crapi, păstrăvi, icre și alte produse trimise pe la șefi, deși eu știu precis că icre n-ați mai trimis de aproape un an, etc, etc.»

Bineînțeles că unii dintre colegii noștri, cunoscînd apucăturile lui Plătică, îi făceau acestuia tot felul de farse. Într-o zi, de pildă, vorbeau numai în cifre și cuvinte prescurtate, obligîndu-l să facă eforturi supraomenești pentru a nota tot ce auzea; altădată, un coleg a adus un obiect rotund într-o sacoșă, iar Plătică a înțeles din discuțiile misterioase purtate în jurul acestui obiect că se pune la cale aruncarea în aer a instituției și a chemat paza, care pază a găsit în sacoșă un pepene. Plătică lipsea mult timp din birou, deoarece se afla în deplasare, adică se ducea prin alte birouri, cu treburi fictive, ca să afle ce vorbesc oamenii despre șef și să-i raporteze acestuia tot, lăsîndu-și treburile baltă. Cu toate astea, sus era apreciat. Uneori, Plătică se ducea chiar noaptea la șef acasă pentru a-i aduce la cunoștință cine știe ce detaliu ciudat despre un oarecare angajat: Popescu s-a întîlnit aseară cu un văr care are un cumnat care lucrează la minister, iar Ionescu se căsătorește cu secretara unui director adjunct din centrală, ceea ce înseamnă că Ionescu trebuie cîștigat imediat de partea conducerii, pentru că o secretară are și ea o anumită influență asupra unui șef. Cu timpul, Plătică devenise eminența cenușie a șefului nostru, care nu mai putea trăi fără să stea nas în nas cu el ore întregi.

Alaltăieri, Plătică și-a întocmit ultima lui notă informativă către șef. Ascultase ce vorbisem între noi și scrisese totul în dublu exemplar (copia era pentru adjunctul șefului). Tocmai cînd se pregătea să iasă pe ușă și s-o zbughească spre biroul șefului, cîțiva dintre noi l-au prins și i-au smuls hîrtia din mînă cu forța. Au citit-o apoi cu glas tare: «Subsemnatul Plătică Ciprian, am onoarea și graba să vă aduc la cunoștință că indivizii din serviciul aprovizionare pun la cale o gravă și nespusă mîrșăvie la adresa dumneavoastră. S-au vorbit ca mîine, în timpul ședinței de analiză ce va avea loc în prezența delegatului de la centrală, să ia cuvîntul și să vă radă, adică să zică cele mai înfiorătoare calomnii la adresa dv., cum că nu vă pricepeți la nimic, că moțăiți toată ziua în birou, că v-ați adus în instituție diferite rude și prieteni, pomenind chiar numele meu, care știți bine cîte servicii v-am făcut cu cel mai mare dezinteres, în speranța că nici dv. n-o să mă lăsați la caz de. Așa că vedeți ce măsuri luați de urgență pentru a-i neutraliza sau chiar trimite imediat în deplasare în provincie».

— Bravo, Plătică! i-am zis. Ai spus și tu o dată adevărul, pentru că, într-adevăr, avem de gînd să-l radem mîine pe șef ce nu s-a pomenit. Du-te și adu-i asta la cunoștință, iar ca să te creadă, semnăm și noi personal pe verso.

A doua zi, la ședință, ne-am pus cu toții pe treabă și l-am ras pe șeful nostru, pe rudele și membrii marcanți ai găștii sale, inclusiv pe Plătică, turnătorul. Acesta din urmă s-a apropiat la un moment dat de șef, căruia i-a spus cu regret și reproș:

— Vedeți... Eu v-am informat la timp... De ce n-ați luat măsuri? De ce nu i-ați ras?

ION BĂIEȘU ■

Nu uitați că deviza „RACULUI“ este „RETRAGE-TE ÎNAINTE“.

REȚEAUA DE POLIȚIE A LUMII MODERNE (1)

eliot ness contra al. capone

1. Acel locotenent minunat și oamenii săi incoruptibili

În anul 1930, cînd trei milioane de șomeri cutreierau cu chipuri scobite șoselele Americii, cînd oameni deprinși pînă nu demult să ducă un trai decent dintr-o muncă cinstită erau siliți să se alinieze în lungile cozi unde se împărțea gratuit supă, iar milionarii încheiau ultimul bilanț al afacerilor lor aruncîndu-se pe ferestre — e drept, de la mare înălțime și din birouri luxos capitonate — un vînt glacial îi trezea chiar pe cei mai fascinați de mitul prosperității americane.

Un singur om își vedea netulburat de complexa lui rețea de afaceri și nici nu se gîndea că i-ar putea fi serios amenințate veniturile.

Acesta era Al. Capone, regele neîncoronat al lumii interpole, omul care izbutise să împace și să unifice, în cadrul unei «conferințe naționale» sui-generis ținute la Atlantic City, pe șefii a cincizeci de bande din Statele Unite, punînd astfel pe picioare o adevărată «cruciadă a viciului», fără precedent în istoria celor 48 de state.

Nu era defel mofturos cu privire la sursa necontenitului fluviu de dolari care-i scălda mănos casa de bani personală. Contrabandă de alcool, tributuri plătite de comercianți pentru «protecție» (în realitate, pentru a fi feriți, în cazul neachitării sumelor cerute, de devastări și de împiedicarea exercitării profesiei), case de toleranță, tripouri, pînă și sumele — uneori destul de importante — plătite pentru obținerea autorizațiilor de funcționare a jocurilor de noroc, ori pentru numirea în diferite posturi ale municipalității și administrației de stat, nu erau disprețuite.

Edificiul infracțiunilor nepedepsite comise de mica armie bine înarmată și modern organizată de Capone se baza, pe lîngă aceste «coloane de aur», pe executarea rapidă a deciziilor sale lipsite de scrupule, pe forță și pe un întreg păienjeniș de complicități. În rîndurile agenției de spionaj puse pe picioare de «Brăzdatul» (pentru adepții și adoratorii săi, «Sclivisitul») figurau: polițiști, bookmakeri, dansatoare, perceptori, cîrciumari, frizeri, barmani, ziariști, portărei, oameni din docuri, șoferi, portari de hoteluri — o mie și una de profesii aflate în solda lui și asigurîndu-i o viață din o mie și una de nopți...

O istorioară relatată de un reporter care s-a învîrtit mai multă vreme prin preajma lui ne poate da o idee mai concretă asupra sferei de influență și razei de acțiune a lui Capone.

«Stăteam la taifas în biroul lui Capone, cînd un individ veni să-l anunțe că unul din băieții lui era tocmai atunci tîrît la tribunal pentru a fi judecat.

Asta, în pofida faptului că șeful suprem al gangsterilor dăduse personal ordin ca inculpatul să fie pus în libertate.

Furios, Capone a pus numaidecît mîna pe telefon și a început să urle la judecătorul care «gafase»:

«Parcă ți-am spus o dată să-i dai drumul omului aceluia, nu? Ce mai aștepți?»

Jenat, judecătorul îi explică imediat că, deoarece în ziua aceea nu prezida chiar el ședința instanței, îi trimisese colegului vizat un bilețel redactat în sensul dorit, dar că grefierul uitase să-i înmîneze acel mic «aide-memoire».

Capone a urlat în receptor: «A uitat! Ia măsuri ca altădată să nu cumva să mă mai uite, pînă nu e prea tîrziu!»

La fel de edificatoare, pentru atmosfera trepidantă, de «creier al sindicatului crimei», și pentru importanța tot mai mare și mai nefastă căpătată de Capone nu numai pentru Chicago și Illinois, ci pentru întreaga Americă, de la un ocean la altul, este o descriere a celor petrecute zilnic la hotelul «Metropol», cartierul lui general din metropola bîntuită de jafuri și omucideri și minată de alcoolizare. Iată cum zugrăvește, într-o scurtă cronică documentară a epocii, un ziarist care se ocupa de rubrica judiciară la un cotidian de mare tiraj:

«Biroul lui era păzit de o garnizoană, la fel ca fortăreața lui Birger, pe vremuri, în pădurile din «Sîngerosul» comitat Williamsburg. Oamenii lui Capone ocupau permanent cincizeci de camere, repartizate pe două etaje, ambele supravegheate cu strășnicie. Aveau ascensoarele lor particulare și un bar lăsat la discreția lor.

Se juca pe față. Femeile — fardate violent și cu toalete țipătoare, cu brațe încărcate de bijuterii — intrau și ieșeau la orice oră din zi și din noapte. Aroma micilor «specialități» italiene picante — aduse de la mare distanță în farfurii încă fumegînde — se răspîndea pe coridoare.

Mai cu seamă duminica dimineața — continuă ziaristul pitoreasca lui descriere — holul hotelului semăna cu un stup. Celebrii avocați penaliști și înalți funcționari ai poliției, împreună cu politicieni și administratori de spelunci, își așteptau rîndul în anticameră, pentru a se consulta cu Marele Boss.

Polițiști în uniformă roiau necontenit, micul local clandestin instalat în vestibulul hotelului, și de care se ocupa un impiegat semi-oficial, renta grozav.

Într-o pivniță construită anume, o boltă subterană impozantă, se afla un stoc masiv de vinuri și spirtoase, evaluat la 150 000 de dolari.

Cît despre Capone, el ocupa camerele 409 și 410, care dădeau spre bulevardul principal al orașului. În hol stăteau de planton santinele schimbate în post la intervale regulate, la fel cum se face în armată. În anticamera apartamentului veghea gardianul lui personal, dotat cu cele mai recente tipuri de arme de foc.»

Un antrenor special, gras plătit, se ocupa de pregătirea la tir a acestor «gorile», zid viu în jurul lui Capone.

Cine alcătuia clientela lui de bază, pentru contrabanda cu alcool — principalul capitol al fabuloaselor sale venituri, în anii aceia de severă prohibiție — (severă, oficial...)? Arhivele confiscate de poliție în una din fazele luptei duse contra gangsterilor, ne-o spun metodic. În paginile lor erau fișate numele a mai bine de două sute de cetățeni de vază din Chicago, ale unor hoteluri și farmacii al căror furnizor de nădejde era sindicatul crimei (oamenii «bine» mai prudenți își procurau rețete medicale conținînd mari cantități de alcool, rețete executate cu fidelitate de farmaciști cunoscuți). Mai erau trecute în acele pagini uimitoare numele funcționarilor de poliție și ale agenților prohibiției care primeau regulat mită de la interpușii lui Capone. Un interes deosebit a stîrnit un proiect pentru a se transporta — pe căi fluviale și maritime — băuturi alcoolice de contrabandă de la Miami, New Orleans, din Canada și New York. Arhivele erau completate cu listele personalului celor patru fabrici de bere deținute în exclusivitate de sindicatul crimei și care produceau cea mai mare parte din berea băută în Chicago — precum și o interminabilă listă alfabetică de **saloons** și **speakeaies** (așa-zise cabarete cu clientelă alcătuită din inițiați și care vindeau băuturi ajungînd pînă la 60 de grade) — din întregul stat Illinois, care cumpărau spirtoase de la oamenii lui Capone.

În ansamblu, cam 80 la sută din cele 128 milioane de dolari pierdute anual de statul Illinois de pe urma diferitelor **rackets** (afaceri ilegale) erau recoltate, în mod inexorabil — cu mănuși sau cu pumnul și ghearele — de către Al•Capone.

Dar treptat, ostentația cu care își etala bogăția — mai ales pe fundalul tot mai sinistru al cutremurului economic cunoscut sub numele de «marea criză», în întreaga societate capitalistă a anilor '30, violența și disprețul cu care călca în picioare legea și considera că oricine poate fi cumpărat, totul e să știi să-i găsești prețul, au trezit și o reacție împotriva lui Capone.

Trebuie să menționăm că, după părerea tuturor celor care au analizat cu competență epoca, meritul administrației municipale în organizarea ofensivei și doborîrea finală a «Brăzdatului» este destul de modest. Între anii 1925 și 1930 forțele legii și ale ordinii se vlăguiseră rău de tot. Fie din pricină că angajații lor erau foarte prompți în a se lăsa corupți și întindeau iute mîna, fie datorită abilității lui Capone în organizarea «ispitirilor» — fapt este că, în scurtă vreme, numai din rîndurile poliției fuseseră concediate peste 700 de persoane, dovedite a fi trecut în tabăra dușmană.

Totuși, cîte un sporadic nucleu de rezistență împotriva negrei autocrații exercitate de Capone se ivise chiar din rîndurile rărite ale apărătorilor oficiali ai legii — sub presiunea opiniei publice. De exemplu, o asemenea salutară presiune dusese la constituirea Comitetului anticriminal — un organism bazat pe participare voluntară și finanțat de cetățeni particulari. Președintele acestui mic for, o floare cu care se voia să se facă primăvară și în ambianța morală a Chicagoului, era un om de o probitate desăvîrșită, Virgil Peterson.

În același timp, se apropia cu pași mari data deschiderii unei Expoziții mondiale la Chicago și persoanele cu diferite răspunderi erau ferm decise să șteargă stigmatul de capitală a lumii interlope, să înlăture aureola dubioasă care-i înconjurase numele.

Se formase și începuse să acționeze — deocamdată clandestin — alt grup de «maquisarzi» care cutezau să înfrunte direct autoritatea sindicatului crimei, să-i saboteze vastul ansamblu de fărădelegi: era Comitetul cetățenesc pentru prevenirea și pedepsirea crimei. Acest grup special de acțiune, închegat de Asociația pentru comerț din Chicago, se apăra sub masca anonimatului cu atîta succes, încît presa îi botezase pe agenții lui — după pilda Veneției Dogilor — «Cei șase membri secreți».

În realitate, conducătorul grupului de acțiune era colonelul Robert Isham Randolph, comerciant cu autoritate și președintele Camerei de Comerț, iar din comitet făceau parte doi milionari. Ca anchetator special fu numit Alexander Jamie, funcționar al Departamentului justiției cunoscut pentru cinstea lui ireproșabilă. Jamie se sprijinea pe Biroul special al informațiilor, deținînd — totodată — o autoritate absolută și completă, care o depășea pe cea a prefectului de poliție Alcock și a procurorului de stat Swanson.

Ziarele aprobară acest pas, precum și însărcinarea încredințată lui Jamie: «să scape orașul Chicago de cel mai mare val de criminalitate pomenit în istoria noastră». Dar plutea îndoiala, lesne de înțeles, că un singur om — chiar susținut de fondurile acordate de cele mai importante firme din Chicago — va izbuti, acolo unde eșuaseră atît de lamentabil treizeci de mii de polițiști și trei sute de agenți ai prohibiției, sector anume creat.

Dar Jamie și «Cei șase membri secreți» se bazau ca «trupă de șoc» pe brigada specială condusă de Eliot Ness și care, în scurtă vreme, căpătase renumele pe deplin meritat de «Incoruptibilii». Eliot Ness se dovedise a fi un adversar atît de incomod, încît în septembrie 1930 Capone, printr-o circulară adresată tuturor bandelor aliate cu el, ceru să se strîngă un fond de o sută de mii de dolari destinat... alterării caracterului virtuos al oamenilor doveditți incoruptibili ai acestui agent minunat.

Concret, în cursul celor șase luni care au precedat revenirea lui Capone din prima detențiune intervenită în cariera lui, brigada lui Ness spărsese porțile la 6-7 fabrici de bere, proprietatea «Brăzdatului», folosind în acest scop camioane de zece tone prevăzute cu pinteni de oțel pe radiatoare. Banda suferise pagube — furgoane și instalații distruse — în valoare de 250 000 de dolari. Chiar și puținii rivali ai lui Capone rămași în cursă recăpătaseră curaj: ei ofereau pistolarului de ajuns de rapid și norocos ca să-l doboare, 50 000 de dolari, devenind acoliții indirecți ai lui Ness.

Dar cine era Eliot Ness?

EUGEN B. MARIAN ■

(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII

nimic nu e greu dacă ai suflet (3)

— La 6 seara fugeam la școala profesională, unde stăteam pînă la nouă și jumătate—zece noaptea, pe urmă veneam acasă, mîncam ce apucam și la 11 începeam să-mi fac lecțiile pînă cînd adormeam cu creionul în mînă. Pe la 2 noaptea.

Cît să mai doarmă «călfița» Victor Naghi, cînd la 4, 4 și, trebuia să sară din așternut ca să nu întîrzie la fabrică și să nimerească în palma grea a portarului. Ca el mai erau alți 500 de băieți dintre care, cu un an înainte de terminarea uceniciei, se alegea un șef de ucenici ce răspundea de curățenia atelierelor.

— Aveam misiuni foarte importante, între care calitatea curățeniei era prima. Pentru fiecare atelier foloseam o altă tehnologie de curățenie, la forjă una, la bascule alta, alta și la mecanică, alta și la tîmplărie. Uite, la turnătorie, adunam pămîntul mușuroi și îl udam mereu, să nu se întărească.

Cel mai greu însă era la strungărie, își amintește, aici nu era voie să se simtă nici vîrful de șpan, oricît de mărunt ar fi fost, sub talpă. Și pe urmă mai erau roțile, de șters, de la cele mai mici cu numai 10 dinți pînă la cele cu 127.

— Frecai și ștergeai la ele pînă te lua dracu', pe urmă tot tu calculai. Atunci se tăiau ghevinturi, nu ca acum, filet. Sîmbătă, de la 12, în fabrică rămîneam numai noi, să facem curățenia generală, să ștergem mașinile, să cărăm cazanele oarbe de foc în care presam talașul și altele.

Sîmbătă seara și duminică, ucenicii de la «Voinea» își treceau pieptenele prin păr, scuipau pantofii și-i lustruiau, luau batistă curată și mergeau la dans în saloanele cartierului: Romeo, Ileana ori Locomotiva, unde mai mult frecau pereții, decît dansau. Alții mîncau semințe la filmele cu împușcături, puțini se aventurau pînă la teatru, în inima orașului, și cîțiva doar aveau prietene cu care să se plimbe, cei mai mulți se plimbau ei cu ei, după bunul obicei al băieților cărora încă nu li se lipiseră tălpile de pămînt.

— Și la filmele alea americane, crede Victor Naghi, trebuia să știi să te uiți, mai bine-zis, **cum** să te uiți la ele ca la o distracție, nu ca la ceva din care să ai de învățat. Pentru că altceva decît bătăi și crime ce mai erau în ele? Aaa, cîte un sărut dulceag la sfîrșit, așaaaa, o mîngîiere, două.

Împlinește 18 ani. Este chemat la personal și i se comunică oficial că a ieșit dintre călfițe și a intrat în rîndul lucrătorilor, «ceea ce, domnule Naghi, înseamnă că, așa și pe dincolo, ne așteptăm să muncești bine, să fim mulțumiți, să nu avem..., să nu cumva». Furase, ca atîția alții, meseria din ochi. Pe atunci, îmi spune, fiecare lucrător avea un secret al lui pe care îl păstra ca pe ochii din cap, ca să nu-l dea afară patronul tocmai pe el, dacă l-ar fi împărtășit și altora. Victor Naghi avea însă ochiul ager și mîinile deprinse cu meseria, ieșise un lucrător bun din el, așa cum dorise mama sa, Fănica, cea care strînsese bani să-i cumpere de la «Marin, Voicu și Jalea» un șubler, cînd a ieșit «călfiță»:«Ține, Victore, i-a zis, să-l ai amintire de la mine, de la mama ta care s-a chinuit atîta să te vadă cu meserie». De atunci nu s-a mai despărțit de el și, la rîndul său, de cînd e director aici, la Cîmpulung, a împărțit o mulțime de șublere celor tineri, care meritau. Este semnul de dragoste pentru meseria de strungar, o meserie de suflet și inimă de care, sentimental vorbind, nu a dorit și nici nu dorește să se despartă.

Se face repede cunoscut printre ai lui, impune prin statura sa voinică de boxer, prin vorbele de duh ce-i aleargă pe limbă cu o ușurință de necrezut, cu felul sau vesel de a fi, dar și prin meseria pe care o stăpînește din ce în ce mai bine, prin mîndria cu care își ține capul pe umeri ori de cîte ori încearcă vreunul să-l umilească. Victor Naghi încă de atunci, tînăr fiind, era un om cu o fire țeapănă, care nu dorea altceva decît să gîndească și cu capul lui, nu numai cu capetele altora.

În 1942, pentru că refuză să lucreze la armamentul antonescian, este luat, bătut și încorporat într-un regiment disciplinar din Sibiu. Nu ajunge pe front decît odată cu întoarcerea armelor împotriva hitleriștilor, într-o formație de anti-car.

— Anti-carul mergea înaintea infanteriei, ca s-o protejeze de blindatele nemților. Luptele erau crîncene, am ajuns în Tatra Mică și Mare, pînă la Matra. Am avut noroc și n-am fost rănit. În noaptea armistițiului eram în munți. Am primit ordin să înclinăm țevile de tun la 80° și să tragem în cinstea victoriei. După aceea ne-am întors, însă războiul parcă nici nu se sfîrșise, în unele locuri nemții cei mai fanatici mai trăgeau în noi. Au murit oameni în primele zile de pace, ceea ce a fost foarte trist, unii dintre aceștia făcuseră tot războiul și cînd au crezut că au scăpat...

În toamna anului 1945 Victor Naghi se întoarce la fabrică, intră în U.T.C., iar după cîteva luni este primit în partid. Alături de tovarășii săi ia parte la înfruntările cu dreapta («ei aveau pistoale, noi, rîngi »), manifestează împotriva guvernelor Sănătescu-Rădescu, strigă lozincile scumpe fiecărui muncitor român de atunci, cere abolirea monarhiei. În 1947 călătorește pentru prima dată în viață (războiul nu a fost niciodată pentru nimeni o călătorie), într-un schimb de experiență, în Bulgaria, la uzinele căilor ferate. Este tot lucrător strungar, nimic nu părea să-l dezlipească de strung pe Victor Naghi, pînă într-o noapte de iunie, cînd se înfăptuiește naționalizarea industriei.

— Era după o zi de leafă, își amintește, ploua. Pe la 11 noaptea a venit cineva, în haine negre, țin minte. Îmi spune că sînt chemat la sectorul 2 negru A. Fugi, mă, de-aici, îi zic. Adu bilet de-acolo că sînt chemat, altfel nu merg. Mama credea că mă arestează. A venit cu biletul și m-am dus. Acolo...

IULIAN NEACȘU ■

(Va urma)

FOTBALUL E VIAȚA MEA (13)

„dobrin es el cerebro del equipo“

— După o toamnă atît de tristă pentru «ambasadoarele» fotbalului nostru, care au fost atît de cuminte scoase din cursă de adversarele lor și puse deoparte, ca gutuile, să se mai coacă, aproape că nu-ți vine să crezi că acum 7-8 ani ajungeai în turul III și pierdeai la un singur gol diferență calificarea în «sferturi» în fața viitoarei cîștigătoare a competiției.

— Și poate că nici n-ar fi de crezut, stimate Leonte Ianovschi, dacă nu ne-ai reaminti dumneata, care ai trăit «de-adevăratelea» acea singulară aventură a vreunei echipe românești de club, poveste adevărată pe care de ani de zile o acoperă frunzele moarte ale unor speranțe de toamnă neîmplinite, decepții peste decepții, una mai amară ca alta. Hai să începem cu sfîrșitul. Cine a fost cîștigătoarea de competiție europeană care v-a eliminat în «sferturi»?

— Dinamo Zagreb. Ea a cîștigat finala «Cupei orașelor tîrguri» cu Leeds United. 2-0 la Zagreb, 0-0 la Leeds. Pe noi ne-a eliminat cu un singur gol diferență: 1-0 pentru echipa iugoslavă la Pitești (!) și 0-0 la Zagreb (!). Întrecere extrem de strînsă, după cum o arată și cele două rezultate, meciul de la Zagreb fiind la un pas de a ne băga în spital, pe noi, pe antrenori, și pe piteștenii care priveau jocul de pe margine...

— Acum, hai s-o luăm de la început, ca să-și aducă aminte lumea cum a fost toată această poveste adevărată.

— Primul adversar în «Cupa orașelor tîrguri» — ediția 1966-1967, o echipă spaniolă puternică — tipică,prin factura jocului și prin forța lui, fotbalului iberic — F.C. Sevilla. Sorții nu ne-au avantajat, cu atît mai mult cu cît prima partidă era programată la Pitești, returul fiind, de multe ori, hotărîtor în calificările competițiilor europene. Am învins greu acasă (2-0), Naghi și Radu înscriind la capătul unor contraatacuri simple, rapide și necruțătoare. Mergeam însă la Sevilla cu șanse foarte subțiri. Un avantaj de două goluri, se știe, poate fi anulat în zece minute. Asta era, ne-am dat foarte ușor seama, și speranța gazdelor, care ne înconjurau cu o atenție exagerată, făcîndu-ne și o popularitate foarte stridentă și zgomotoasă în scopul de a realiza o maximă mobilizare locală pentru meci. Țin minte, la un antrenament înaintea partidei, veniseră doi reporteri să ne filmeze echipa, jucător cu jucător, în cele mai diverse acțiuni și poziții. Noi făceam un joc de pregătire pe latul terenului cînd s-au apropiat de mine cei doi reporteri spanioli care m-au rugat să le spun, pe rînd, numele fotbalistului român pe care-l filmau. La un moment dat ne-am încurcat și cel care filma, un operator bătrîn, cu părul alb, s-a enervat și aproape că m-a luat la rost: «Cum nu știi, domnule, cine-i «grandele» dumneavoastră, doxarul acela cu numărul 10 ?» Lucrurile s-au lămurit, firește, imediat, le-am spus că e Dobrin, dar am rămas impresionat cum de a putut omul acela să-și dea seama în numai 15-20 de minute de cînd sosise la teren că Dobrin este «doxarul», conducătorul nostru de joc. «Domnule, mi-a spus bătrînul reporter, eu am văzut jucători mari în viața mea, i-am cunoscut pe Di Stefano, Corso, Bobby Charlton, Kopa, Suarez, așa că pot să-mi dau seama atunci cînd văd un «grande» cu cine am de-a face. Îl miros de la distanță, îi simt stofa, nu trebuie să mi-o recomande nimeni.»

Cum a fost jocul? Pasionant. Spaniolii ne-au presat la început extraordinar dar am avut noroc că a prins Prepurgel o bombă de zile mari care le-a rupt un timp furia. Am condus cu 1-0. Am fost egalați. Din nou asediu nebun la poarta noastră. La unul din rarele noastre contraatacuri, obținem o lovitură liberă de la 35 de metri. Arbitrul fluieră, Dobrin se duce să-și potrivească, aparent, mai bine balonul, și șutează prin surprindere, fenomenal, pe lîngă «zid», la paianjen. 2-1 pentru noi. Cu eforturi disperate, gazdele reușesc să ne egaleze în ultimul minut de joc, cînd calificarea ne era asigurată. A doua zi, ziarele scriau: «Dobrin es el cerebro del equipo (Dobrin e creierul echipei), golul lui a dărîmat moralmente formația noastră.»

Ne-am calificat, așadar, în turul II, eliminînd o echipă valoroasă, apreciată în Europa. Următorul adversar, F.C. Toulouse, una din fruntașele fotbalului francez, antrenată de un excelent tehnician, Kader Firoud. Primul joc, la Toulouse. Ne-au bătut de ne-au zvîntat! 3-0! Trei goluri în șapte minute! Între minutele 38 și 45. Întorși la Pitești cu sacul plin, aveam în gînd o singură idee: să facem un joc frumos în partida retur. Și a fost,într-adevăr,un meci splendid. 4-1 pentru noi în ultimul minut de joc, cînd Țurcan a înscris în stilul său caracteristic, de drac scăpat din cutie, golul calificării. În ultimele 10 secunde ale partidei!

Iată-ne ajunși în sferturi de finală. Adversarul, o foarte puternică echipă iugoslavă, animată de cîțiva soliști renumiți: portarul Skorici, centrul atacant Zambata și extremul Rora, cel care acum un an, jucînd la Standard Liège, a eliminat Universitatea Craiova din Cupa campionilor. Primul meci, la Pitești. Jucăm naiv, jucăm la poezie, sperînd că, oricum, Dobrin va reuși să facă vreo minune ca să învingem. Păcăleală mare. Minunea n-a făcut-o Dobrin, ci Zambata, care a șutat splendid de la 25 de metri, Coman s-a uitat după minge ca după un porumbel, sigur fiind că va trece peste poartă, dar mingea a căzut exact sub bară. 0-1. Echipa s-a zbătut apoi cît a putut, dar n-a reușit nimic în fața unui «11» funcționînd ca un ceasornic. Nu mai pun la socoteală faptul că Barbu, libero-ul nostru, a jucat 70 de minute cu două degete fisurate la picior; îi sărise pe bocanc Rora și Barbu a terminat meciul cu trei injecții.

Retur de pomină la Zagreb. În repriza întîi scapă singur spre poartă Țurcan, care e doborît «cu coasa» în careu, dar arbitrul italian De Marchi închide ochii. În repriza a doua jucăm numai pe atac, pentru că nu aveam ce pierde. A fost o repriză să-ți plesnească timpanul și creierii de atîta tensiune. Skorici a apărat nemaipomenit, blocînd de două ori cu un curaj care i-a înghețat pe spectatori, o dată în picioarele lui Radu, a doua oară în picioarele lui Țurcan, cînd s-a și accidentat la umăr. Mai mult, Dobrin a șutat de *trei ori* în bară! Nemaivăzut! Eu cel puțin n-am mai apucat să văd așa ceva, să ai trei bare pe teren advers într-o competiție internațională, trei bare și nici un gol. Pentru că așa a rămas. 0-0 la Zagreb. Și echipa noastră a fost eliminată cu scorul general de 1-0. E drept că învingătorii noștri au cîștigat ulterior «Cupa orașelor tîrguri», dar performanța asta «indirectă» nu ne-a consolat. Dimpotrivă.

MARIUS POPESCU ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

pipa cu capac de argint (III)

Plecînd din spital, maiorul Aron încerca să își adune gîndurile. I se părea ciudat acest accident. Fusese și el la locul unde s-a întîmplat, a stat de vorbă cu șoferul care l-a provocat, cu martorii, a înțeles deci că era vorba de un accident stupid, fata a pornit să traverseze strada grăbită într-un loc unde nu era trecere de pietoni și astfel a apărut prin surprindere în fața mașinii, deci totul era explicabil, era întîmplător și totuși el avea o bănuială. Știa precis că domnul W. nu a vrut altceva decît să se apropie de fratele ei, și că negăsind o altă portiță spre acesta a fost obligat să îi facă curte Sandei, și cum ea nu era sensibilă și interesată la eventualele lui cadouri, a jucat rolul îndrăgostitului, a bărbatului matur care își găsește tîrziu iubirea, marea iubire. La fel de sigur știa că la un moment dat, cînd își va fi atins scopul, sau cînd își va fi dat seama că legătura cu Sanda nu îi mai poate servi interesele, va înceta jocul cu ea. Desigur, își spunea, i-ar fi fost foarte simplu să plece și gata, să o «uite», chiar dacă a împins jocul pînă la introducerea actelor pentru aprobarea căsătoriei, dar poate fata a aflat prea multe, poate existau motive și pentru un alt mod de descotorosire de ea. Exista deci în mintea lui și o altă bănuială pentru acest accident, deși felul în care s-a produs era cît se poate de banal. În fine, trebuia să vorbească și cu fratele ei.

L-a găsit singur în apartament, agitat și nervos, încă trăind emoțiile accidentului pe care l-a suferit sora lui. Poate de aceea l-a primit foarte rece, tăios chiar, cu un «Nu știu nimic de acest accident!»

— Ar mai fi ceva de discutat, dacă îmi permiteți... a încercat maiorul să lege vorba, dar din nou a fost oprit.

— Nu mai e nimic de discutat! Dacă vreți să mă întrebați de planul ei de căsătorie cu domnul W., am mai spus cuiva de la dumneavoastră că nu o îndemn, dar nici nu o pot opri de la acest pas. E majoră!

— Despre altceva aș vrea să îmi permiteți să discutăm... Este vorba de cercetările dumneavoastră, mai exact de dorința noastră de a vă ajuta în păstrarea secretului invenției...

Îl știa ursuz și sărit pe tînărul doctor inginer, dar nu se aștepta totuși să fie atît de repezit, fiindcă aproape i-a arătat ușa spunîndu-i cu un ton care nu admitea replică:

— W. îmi va fi cumnat și nu înțeleg să mă feresc de el pentru faptul că se întîmplă că eu lucrez la o invenție importantă! În al doilea rînd, e jignitor să insinuați că nu știu să păstrez secretul profesional, că nu știu cît să discut și ce anume pot să discut cu cineva, oricine ar fi el, adică să nu mă las tras de limbă! În al treilea rînd mă mir că vă interesați de invenția la care lucrez, din moment ce colectivul de la București, cel chemat să o avizeze, nu prea se deranjează, ba mai mult, e limpede că nu au încredere în ceea ce facem noi, aici.

S-a agățat mai întîi de ultima lui afirmație.

— Nu e chiar așa. M-am interesat la București și părerea lor nu e chiar atît de negativă. Dimpotrivă, chiar fostul dumneavoastră profesor, care mi-a spus că ați fost un student foarte inteligent dar totodată și foarte încăpățînat, mi-a explicat că lucrarea dumneavoastră ar putea avea o deosebită însemnătate dacă se confirmă... Și, apoi, nu înțeleg enervarea dumneavoastră...

— Ba o puteți înțelege... Adică, vă rog să o înțelegeți. Am lucrat enorm de mult în ultima vreme... a mai venit și acest accident cu sora mea...

— Desigur că vă înțeleg, dar aș dori ca și dumneavoastră să mă înțelegeți... De pildă, ieri, v-a vizitat domnul W. E adevărat?

— Da... Mai exact, a vizitat-o pe sora mea...

— Apoi a venit colaboratorul dumneavoastră și ați lucrat pînă noaptea tîrziu.

Inginerul nu i-a răspuns, mulțumindu-se doar să îl privească, în sensul: «Și ce-i cu asta?», de aceea maiorul a continuat:

— Mi se pare ciudat că domnul W. face vizite totdeauna în zilele în care vine și colaboratorul dumneavoastră, cînd adică lucrați la invenție.

— Mai întîi că sînt obligat să lucrez și acasă, fiindcă nu îmi ajunge timpul la birou. În al doilea rînd, niciodată nu am început lucrul și nu am discutat nimic cu colaboratorul meu, pînă ce nu am rămas singuri, adică numai noi doi. Dacă vreți să știți, ca să nu ne deranjeze nimeni ne și încuiam în cameră.

— Vă rog să îmi permiteți totuși o întrebare, a insistat maiorul. După accidentul acela, domnul W. v-a căutat? Era firesc să se intereseze despre cele întîmplate...

— La telefon... M-a sunat la telefon și m-a întrebat unde a fost internată Sanda. ...Bineînțeles, s-a arătat surprins, necăjit...

— Altceva nu a mai întrebat?

— Nu... Adică, a mai întrebat dacă nu a uitat la mine o pipă.

— Și?

— Și ce?... M-am uitat prin cameră și nu am văzut-o. I-am spus că nu a uitat-o aici. La spital, Sanda mi-a spus că totuși W. și-a uitat pipa la noi, că a vrut să i-o ducă, dar a pierdut-o în accident.

— Vă mulțumesc pentru relațiile date... Mă bucur că sora dumneavoastră a scăpat destul de ușor...

Îndreptîndu-se spre sediu, maiorul Aron se întreba de unde naiba va putea face rost în noaptea asta de o pipă cel puțin asemănătoare, dacă nu de același tip cu aceea pe care o pierduse domnul W. Asta ar fi fost prima chestiune. Apoi, dacă e așa cum începea să înțeleagă el lucrurile, este cît se poate de important să regăsească pipa pierdută, și asta înaintea domnului W. Apoi, mai erau de făcut cîteva lucruri... Mai întîi să stea încă o dată de vorbă cu toți cei care au fost martori la accident. Să-i întrebe de pipă... Un lucru nu înțelegea însă... Ce naiba l-a determinat pe domnul W. să reclame la miliție pierderea pipei... Nu era posibil ca tocmai el să atragă atenția asupra acelei pipe, dacă lucrurile stau așa cum le bănuiește el... «Sau ne crede atît de naivi... Nu, s-a corectat tot el, nu ne crede naivi, doar nu e un amator, e vulpe veche, știe... Nu ne rămîne decît o singură soluție... Să îi facem jocul... Să îi oferim deci o pipă asemănătoare...»

Deși locotenentul Neagu a avut impresia certă că maiorul a glumit atunci cînd i-a promis că dimineața va avea pipa pe care să i-o restituie străinului, iată, s-a adeverit, adică un sergent i-a adus un pachet cu o pipă cu capac de argint, o pipă foarte frumoasă și nu i-a rămas decît să îl sune la hotel pe domnul W. și să îi comunice găsirea pipei pierdute.

La ora fixată acesta s-a prezentat radios.

— Ne pare bine că v-am putut găsi pipa pierdută, e în adevăr foarte frumoasă, i-a spus locotenentul, vă rog să semnați aici de primirea ei și să clasăm reclamația dumneavoastră...

Tocmai cînd locotenentul îi spunea aceste lucruri amabile, iar domnul W. scotea un stilou de aur ca să semneze, a intrat și maiorul Aron, care, prezentîndu-se străinului, i-a spus ceva ce l-a uimit pe tînărul locotenent:

— Nu,domnule W., aceasta nu este pipa dumneavoastră. Și puteați să vă dați seama de asta.

— Cum? s-a mirat domnul W. Nu se poate... Să mă uit mai bine... Aș jura că e pipa mea... Domnul locotenent m-a asigurat că a găsit-o pe coridorul hotelului... Poate am scăpat-o din buzunar.

Maiorul Aron a continuat, dezvelind dintr-o hîrtie, cu grijă, ca să nu o atingă, o altă pipă asemănătoare.

— Aceasta este pipa dumneavoastră, pe care ați pierdut-o, mai exact pe care ați lăsat-o în casa inginerului X., fratele așa-zisei logodnice a dumneavoastră... Aceasta este.

Locotenentul a putut observa cum străinul s-a schimbat la față, cum a vrut să spună ceva dar a fost oprit de un gest al maiorului, care a continuat:

— Știți ce ne va spune această pipă... Mai exact, aparatul minuscul de ascultat și înregistrat montat în ea... Și nu ați uitat-o. Ați lăsat-o intenționat în camera aceea fiindcă știați că după plecarea dumneavoastră, inginerul X., viitorul dumneavoastră «cumnat», va lucra împreună cu colaboratorul său la invenția care vă interesează și pentru care ați fost trimis aici... Amprentele dumneavoastră sînt pe pipă, foarte clare... și aparatul acela minuscul a înregistrat discuția care vă interesa... Ați încercat să o ascundeți destul de ingenios, dar, uite, am găsit-o...

— Bine, dar eu...

Maiorul a ridicat din nou mîna, oprindu-l pe străin să se explice.

— Ați recuperat pipa de la locul accidentului. Ați ajuns imediat după ce fata a fost lovită de mașina aceea și, cum ați observat că i-a sărit pachetul care îl avea în mînă, v-ați înghesuit printre curioșii strînși acolo și l-ați luat... Dar, fiindcă nu ați recuperat pipa discret, adică așa cum ați fi vrut, adusă de Sanda la întîlnire, fără ca nimeni să observe, bănuind deci că ați fost observat cînd ați ridicat pachetul de la pămînt, ați mai înscenat și toată povestea asta cu reclamatul pierderii pipei, ca să puteți recunoaște o altă pipă, oarecare, astfel să ne deplasați bănuielile sau, oricum, reclamînd pierderea pipei la miliție să ne faceți să credem că nu poate fi un obiect compromițător din moment ce tocmai dumneavoastră ne atrageți atenția asupra lui...

Străinul a tăcut o vreme, tăcea și locotenentul rămas în poziție de drepți de uimit ce era. Apoi străinul a avut un gest a lehamite, a sfîrșit.

— Asta înseamnă că mă acuzați...

— Da, vom proceda la ceea ce se numește punerea dumneavoastră sub învinuire... Aveți dreptul la un avocat... Da, vă vom comunica toate acuzațiile conform prevederilor legale... și, vor mai fi, adică vor rămîne unele acuzații pe care nimeni nu vi le va spune oficial, și pentru care nu se răspunde în fața legii... Știți la ce mă refer... La tot jocul acela cu două-trei scrisori de dragoste pe zi adresate unei fete urîte care, lucrînd la poștă, știați că visează să primească și ea scrisori de dragoste asemănătoare cu cele pe care le expedia în fiecare zi cu sutele, mă refer la minciuna cu care ați amăgit-o pe fata aceea, inoculîndu-i speranța unei iubiri adevărate, a unei căsătorii. Mă refer deci la otrava perfidă pe care ați secretat-o față de o ființă nevinovată și pentru care nu veți fi pus sub învinuire... Repet, aveți dreptul la un avocat...

EMIL POENARU ■

COPERTA NOASTRĂ:
Fotografii de ION PREDOȘANU ■
și ELENA GHERA ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
DAN BÎRLĂDEANU

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

TOTUŞI, ACESTEA NU SÎNT TABLOURI CU FLORI

— Am văzut sub semnătura dumneavoastră, Nicolae Drăguşin, tablouri cu flori. În ultimii doi-trei ani îndeosebi. Ştiu că înainte pictaţi mari compoziţii pe teme industriale. Un tip aparte de compoziţie, cu vederi de pe şantiere, e drept, oricum altceva decît pictura de azi.

— Tablourile mele de azi nu sînt deloc altceva decît acelea pe care le citaţi. Şi, ce-i cu adevărat esenţial, nu sînt deloc tablouri cu flori. Ca să fiu mai bine înţeles: cred că sînt cu totul insensibil la farmecul florilor. Eu pictez ritmuri. Deocamdată, îmi place să folosesc ca elemente, pentru organizarea ritmică a suprafeţelor, florile. Mă preocupă ritmurile în natură, trecerea dintr-o stare în alta, microcosmosul şi macrocosmosul. În tablourile mai vechi, imaginam structuri de oţel, din cele întîlnite în construcţiile de beton armat. Chiar şi aceste structuri, despre care avem convingerea că sînt ceea ce sînt, pot să ne pară altfel, să semene cu altceva, să ne surprindă ca un lucru nou, în funcţie de distanţa de la care le privim. Eu încerc să conduc publicul meu în altă scară a lucrurilor, o scară tot umană, dar alta. Aţi văzut cum arată unele ţesuturi sub microscop? Dar sub microscopul electronic? Mărite de sute de mii de ori, probe din cele mai banale, apar mirific. Am văzut mari, vaste «tablouri cu flori», sub microscop! Lumea e frumoasă întotdeauna. Trebuie să o privim însă, întotdeauna, de la distanţa care convine cel mai mult frumuseţilor ei.

— Cîteva din tablourile dumneavoastră — care deci nu sînt flori! — pulsează într-un mod bizar. Parcă am avea de-a face cu artă optică. Am impresia că aici se vede cel mai bine momentul trecerii lucrurilor dintr-o scară în alta, de pe o treaptă a realului pe alta.

— Asta şi urmăresc. Vreau să pictez mari suprafeţe care să vibreze, care să conţină un fel de cîmp energetic propriu. Dacă privim de aproape tabloul, vom vedea că e vorba de nişte suprafeţe, mai mult sau mai puţin asemănătoare, colorate în roşu ori în albastru. Întîmplător, conturul care cuprinde culoarea, seamănă cu acela al petalei de mac, de pildă. Organizînd ritmic suprafaţa tabloului, această suprafaţă capătă o viaţă aparte. Este şi sensibilitatea unui cîmp de maci dar şi sensibilitatea unui cîmp prelucrat geometric. Tot întîmplător, contururile în care pun roşul, albastrul sau altă culoare, pot să se apropie de patrat sau de cerc.

TUDOR OCTAVIAN ■
Fotografie de **VASILE MÎNECAN** ■

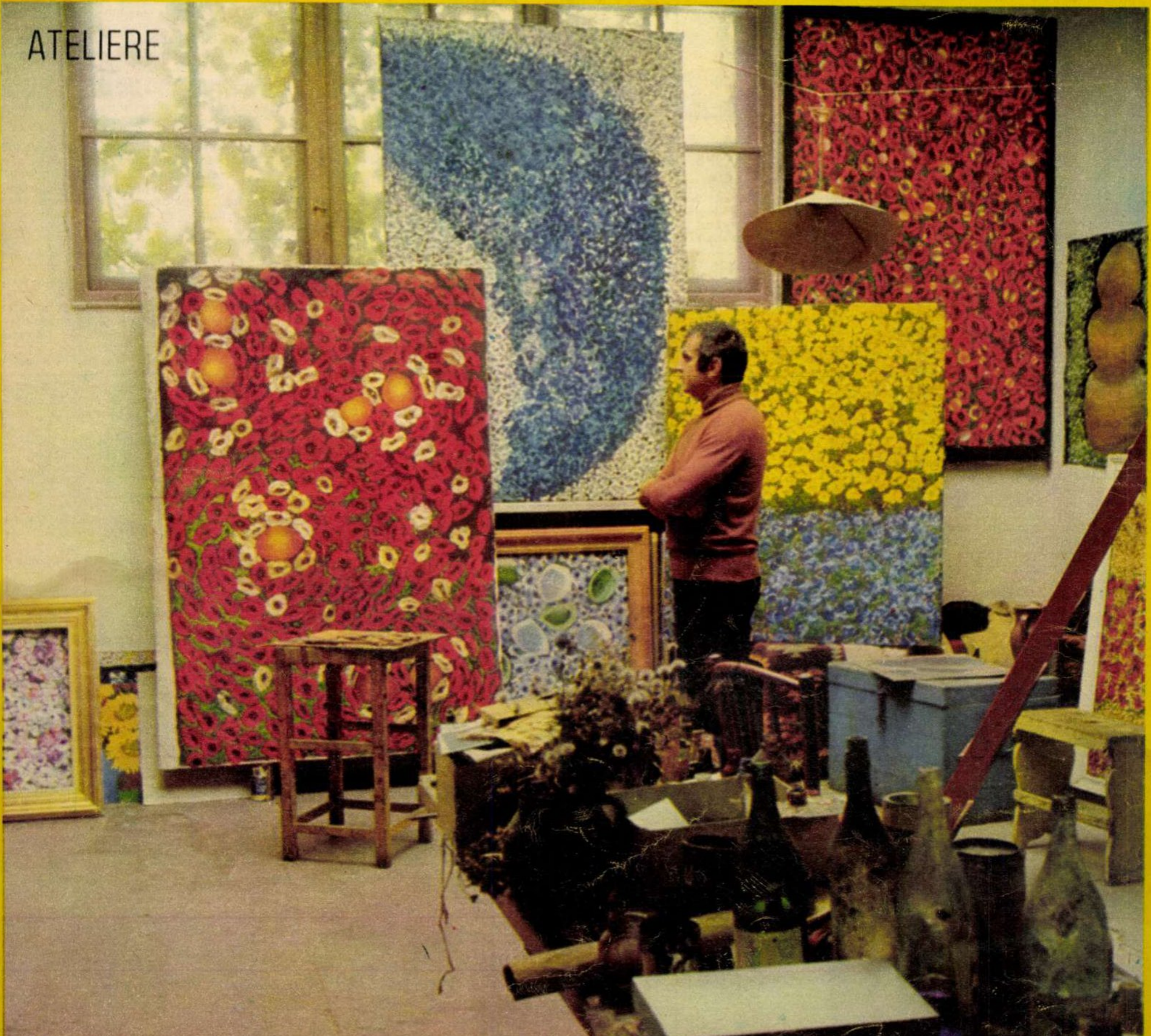

Redactor şef: **ADRIAN PĂUNESCU**

ANUL XXIV - NR. 45 (1066) — 15 NOIEMBRIE 1975)

flacara

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unităţii socialiste

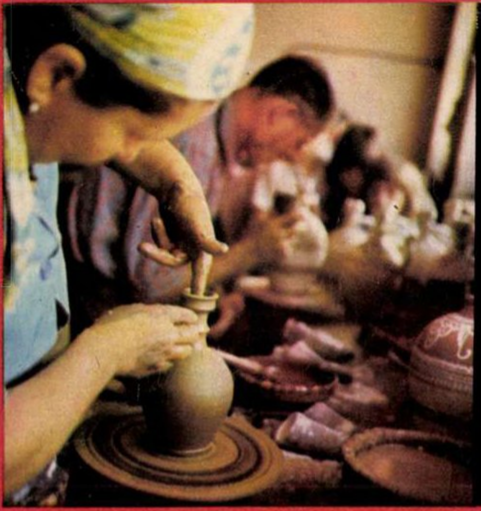

Olarii din Oboga sînt vestiţi. Cînd am intrat în atelierul unde argila îşi începe miraculoasele transformări, mi-a fost arătat un bărbat îndemînatic. În imediata lui apropiere, cu un aer concentrat şi o privire atentă, o femeie în mîinile căreia, mîini îndrăznețe şi iuţi, bulgărul de argilă căpăta contur, căpăta viaţă. După glazurare, focul transformă argila galbenă şi ornamentul într-o minune, şi minunea este o farfurioară, o cană, o vază, un ulcior, ARTĂ.

ION PREDOŞANU ■

patria, prin ochii copiilor

600 de desene, uleiuri, guaşe, acuarele, tuşuri colorate şi piese de artă decorativă, semnate de copii din toată ţara, împodobesc, de cîteva zile, pereţii sălii Dalles. Sîntem în **Expoziţia naţională de arte plastice a preşcolarilor şi elevilor din şcoli generale şi licee,** deschisă în cinstea celui de al X-iea Congres al U.T.C. şi a celei de a III-a Conferinţe Naţionale a Organizaţiei Pionierilor. 600 de lucrări, alese din mai multe mii, notate deci cu 10, socotite deci, artisticeşte, mature, cu drepturi de afirmare în cetate, ne vorbesc despre talentul copiilor noştri, despre cadrul nou în care este aşezată astăzi copilăria, despre cum arată ţara, realitatea şi lumea noastră văzute prin ochii lor.

Văzută prin ochii lor, această lume a noastră este tulburătoare şi fabuloasă. Este de fapt realitatea noastră cea de toate zilele, transportată în vis, într-un teritoriu dominat de fantastic şi (ceea ce «artei mari», de obicei, îi lipseşte!) de umor. Sigur, sînt şi desene «cuminţi» (dar cît de proaspete!), sigur, sînt şi unele care contrazic manualul, logica lecţiilor de geografie, de istorie, de botanică sau anatomie, această lume şi această realitate a noastră fiind descompuse de copii în bucăţi, care bucăţi sînt poate elementele iniţiale, şi recompuse după alte legi, aparent arbitrare, dar poate, uneori, mai adevărate. Cum văd ei, copiii noştri, această lume? Desenele şi picturile lor spun, fiecare, o poveste. O poveste cu tîlc. Nu complicată şi nu întinsă, nucleul epic e minim, dar destul ca să coaguleze sau să degajeze o viziune. Ei desenează şi pictează case, străzi, arbori, ape şi munţi, lanuri şi turnuri de fabrici (datele noii civilizaţii a ţării intrînd îm aceste imagini la fel de firesc ca şi cele eterne, care ţin de geografia fizică), dar nu rămîn în ele sau la ele, ei nu sînt prizonierii obiectelor contemplate, ci le domină. Ei văd toate aceste obiecte de sus, panoramic, pe ei interesîndu-i în primul rînd generalitatea, ca şi pe filozofi... Ei deci domină. Cu candoare, dar şi cu inteligenţă, şi cu umor. Ei par a spune că, de fapt, ei sînt de-acum ai veacului XXI, care va duce mai sus această lume, această civilizaţie. Viziunea ce se degajă din toate e una de o nespusă lumină. Ei par a spune: «Sîntem copiii unei ţări bune şi frumoase» — şi acest adevăr, rostit de ei, este cea mai gingaşă şi cea mai emoţionantă ofrandă adusă Patriei.

ILIE PURCARU ■

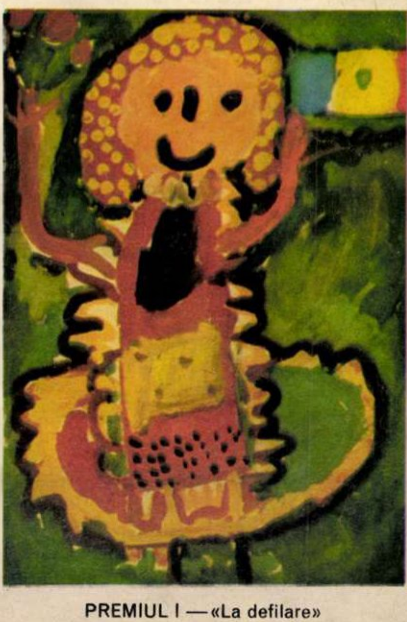

PREMIUL I — «La defilare»
PETCU MAGDALENA
6 ani, Grădiniţa de copii nr. 11, Bucureşti.

ROMÂNIA NEMURITOARE

odă

Ce sînt eroii dacă nu fîntîni
cu apă ce curge spre noi din bătrîni?

Ce sînt eroii dacă nu tulpini
de arbori şi spice şi veac de lumini?

Ce sînt eroii dacă nu zidiri
de zboruri înalte şi limpezi iubiri?

Ce sînt eroii dacă nu vulcani
cu lavă de moarte lovind în duşmani?

Ce sînt eroii dacă nu bărbaţi
cu umeri pe care cresc Munţii Carpaţi?

NICOLAE POP ■

În cuprinsul revistei ● **Răşinari, un sat cu case fără podoabe, cu automobile, cu cai, cu linişte** ● **Mineri de subteran văzuţi la lumina zilei — Praful de cărbune nu murdăreşte, praful de cărbune înnobilează** ● **C.I.C. Arad, o cetate a cărei poveste începe cu prezentul**

6.000 de participanţi la cenaclul flacăra de la cluj-napoc

ÎN NUMELE PROGRESULUI COMUN, AL PĂCII ȘI SECURITĂȚII

NOI DOVEZI ALE UNEI POLITICI DE SOLIDARITATE ACTIVĂ,

În timpul întîlnirii cu președintele Partidului Socialist Unit al Berlinului occidental, Gerhard Danelius.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe primul ministru sirian, Mahmoud Al-Ayoubi.

În expresia ei finală, care nu poate fi alta decît expresia umană, întreaga politică internațională a României se concentrează într-un impresionant și neobosit demers pentru ca toate popoarele, toți oamenii, să poată «trăi în liniște și siguranță», așa cum se precizează și în documentul de excepțională importanță difuzat la recenta sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite: «Poziția României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare, și în instaurarea unei păci trainice în lume». Pentru ca această liniște și această siguranță să nu rămînă niște simple iluzii, forțele sociale și politice cele mai largi, popoarele, trebuie să-și impună voința și capacitatea efectivă de a transforma dezideratele de pace în realități trainice. Consecvența, stăruința impunerii unor argumente limpezi și încărcate de răspundere pentru soarta omenirii marchează actele politice ale țării noastre, întreaga activitate a președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ale cărui întîlniri și convorbiri internaționale sînt, în acest sens, dovezi concrete ale unui program de acțiune intens și multilateral, menit a dinamiza relațiile cu toate popoarele lumii, în spiritul respectului reciproc, al progresului comun, al securității.

În săptămîna de muncă pe care o consemnăm acum, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit delegația partidului «Noua democrație» din Grecia, condusă de Gheorghios Bakatselos, fost ministru, deputat în parlamentul elen, care a întreprins o vizită în țara noastră, la invitația C.C. al P.C.R. S-a apreciat, în cursul întrevederii, că relațiile dintre România și Republica Elenă înregistrează un mers ascendent, o contribuție hotărîtoare avînd-o contactele la nivel înalt, Declarația comună solemnă și celelalte documente adoptate de președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru Constantin Karamanlis.

În timpul schimbului de opinii a fost subliniată, încă o dată, convingerea celor două țări că pentru instaurarea unei noi ordini politice și economice internaționale, pentru împămîntenirea încrederii și a siguranței pe continentul căruia aparținem, este imperios necesară nimicirea focarelor de încordare și conflict, susținerea dezangajării militare și a dezarmării. Cu acest prilej a fost exprimată din nou necesitatea de a se acționa în numele transformării Balcanilor într-o zonă a prieteniei, păcii și cooperării...

La începutul acestei săptămîni, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a întîlnit cu președintele Partidului Socialist Unit al Berlinului occidental, Gerhard Danelius, care, în fruntea unei delegații, a efectuat o vizită de prietenie în țara noastră. În prim planul convorbirilor s-a aflat dorința ambelor părți de a adînci relațiile dintre Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Unit al Berlinului occidental, în spiritul internaționalismului proletar, în interesul coeziunii mișcării comuniste și muncitorești internaționale. Și în timpul acestei întîlniri a fost relevat rolul major pe care îl are, în acest moment al evoluției relațiilor internaționale, adoptarea de măsuri concrete, eficiente, cu privire la dezangajarea militară și la dezarmare, pentru a crea un climat de autentică securitate existenței umane în Europa și în lume, pentru a transforma dezvoltarea de sine stătătoare a tuturor statelor, mari sau mici, într-o realitate de fapt.

Tot în săptămîna aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe primul ministru sirian Mahmoud Al-Ayoubi.Fructuoasele contacte la cel mai înalt nivel, raporturile de prietenie și bună cooperare stabilite între România și Siria au fost reliefate în cadrul întrevederii, deopotrivă cu voința celor două țări de

DE CONLUCRARE FRUCTUOASĂ CU TOATE POPOARELE

a fi solidare cu mișcările de eliberare națională, de dezvoltare liberă, în contextul unui climat necesar de pace, securitate și colaborare.

Cronica ultimelor evenimente consemnează, la loc de cinste, vizita oficială de prietenie, în țara noastră, a tovarășului Le Duan, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Celor ce Muncesc din Vietnam. O pagină istorică a relațiilor româno-vietnameze se scrie în aceste zile, sub ochii noștri, o pagină nouă, adăugată celorlalte, multe, care cosfințesc statornicia cu care întregul popor român a fost alături, cu gîndul și cu fapta, de lupta eroică a atît de greu încercatului popor vietnamez, a crezut nestrămutat în victoria sa, pentru că însăși profesiunea de credință a României este de a nu se îndoi de izbînda cauzelor drepte.

«Poporul român — declara tovarășul Nicolae Ceaușescu — **are satisfacția de a fi acordat eroicului popor vietnamez, în tot decursul luptei sale drepte pentru libertate și neatîrnare, un sprijin internaționalist activ — material, politic și diplomatic — de a-și fi adus contribuția la măreața victorie obținută de poporul vietnamez împotriva intervenției imperialiste, a forțelor reacționare interne din Vietnamul de Sud, pentru cucerirea dreptului de a fi deplin stăpîn pe propria țară, de a-și făuri viitorul corespunzător intereselor și aspirațiilor sale vitale.»**

Actuala vizită în țara noastră a delegației de partid și de stat a R.D. Vietnam, în frunte cu tovarășul Le Duan, convorbirile româno-vietnameze la nivelul cel mai înalt vor rămîne întipărite ca o remarcabilă, prețioasă contribuție la cauza întăririi unității țărilor socialiste, a intensificării relațiilor de colaborare multilaterală cu toate statele, la impunerea adevărului că numai respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur destinul național constituie chezășia destinderii și a păcii în lume.

Întîmpinat, la sosirea pe aeroportul Otopeni, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, de ceilalți conducători de partid și de stat, salutat — pe traseul spre centrul Capitalei — cu entuziasm și sentimente de frățească prietenie de zeci de mii de locuitori ai Bucureștiului, reprezentantul eroicului popor vietnamez s-a adresat celor prezenți: **«Sînt deosebit de fericit că am posibilitatea de a vizita frumoasa dumneavoastră țară, minunatul oraș București.**

În numele Partidului Celor ce Muncesc din Vietnam, al guvernului Republicii Democrate Vietnam, al poporului nostru, adresez Partidului Comunist Român, guvernului și poporului român mulțumirile cele mai călduroase pentru ajutorul acordat în lupta noastră împotriva imperialismului american și edificarea socialismului în țara noastră. Poporul nostru păstrează întotdeauna vie în amintire vizita făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu, sentimentele de recunoștință pentru ajutorul primit din partea poporului român.

Am convingerea că prin această vizită prietenia dintre partidele și popoarele noastre se va întări și mai mult.»

Primul schimb de vederi care a avut loc în ziua premergătoare convorbirilor oficiale, desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie, a relevat dorința comună de a dezvolta relațiile de solidaritate și multiplă colaborare dintre partidele, țările și popoarele noastre, de a nu precupeți nici un efort capabil să sprijine cauza scumpă omenirii, lupta pentru pace, justiție și libertate.

MAGDA MIHĂILESCU ■

▲ Secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășul Le Duan, prim secretar al Comitetului Central al Partidului Celor ce Muncesc din Vietnam.

▼ Flori ale prieteniei.

rășinari

un sat cu case fără podoabe, cu automobile, cu cai, cu liniște

Pe harta spirituală a României, comuna Rășinari poartă numele lui Octavian Goga.

De cîte ori trec Dumbrava Sibiului, spre satul poetului, mi se pune un nod în gît. Un tremur ca de frig începe să mă furnice, iar șocul hotarului de arbori monumentali ai Dumbravei, depășit în cîteva minute de mers cu tramvaiul (da, de la Sibiu la Rășinari se merge cu tramvaiul, drumul n-are decît 11 kilometri), mă aruncă într-un tărîm interior unde regăsesc, la zidul siniliu al unei case de țară, cîteva lacrimi încă neplînse pentru «poetul pătimirii noastre».

Regăsesc casa, și în această toamnă, la locul ei, în centrul comunei, sub umbra falnicilor brazi piramidali ce o învăluie, în plină zi, ca într-un fel de aer de noapte.

«Satului pierdut în umbră/ Mai trimite-i cîte-o carte,/ Salba de căsuțe albe/ Se-nsenin-atunci deodată./ La podmol, în fapt de seară/ Toată lumea-i adunată»...

Casă tipic rășinăreană, solidă, sumbră, fără nici o podoabă exterioară, casă din piatră grea, cioplită din bolovanii Rîului Caselor, care palpită peaproape cu șoapte dulci. Casă cu ziduri sinilii și ferestre mici, doar una spre stradă, celelalte spre curte, ascunse ochiului. Stradă tipic rășinăreană, cu întortochieri și meandre de rîu sălbatic, stradă îngustă, atît de îngustă încît, cum observa cîndva un monograf al comunei «pe-aici merg anevoie chiar și carele». Pe vremea monografului nostru (1915: V. Păcală, «Monografia comunei Rășinariu, județul Sibiu»), chestiunea pătrunderii pe astfel de străzi a mașinilor, evident, nu se punea. Acum, în Rășinari sînt peste treizeci de automobile particulare, care, trecînd pe astfel de străduțe sau «hudițe», cum le zic localnicii, pretind celor de la volan o mai mare măiestrie de a se descurca decît pe un supraaglomerat bulevard modern. (Fiindcă veni vorba, trebuie spus că la Rășinari, în clipa de față, problema automobilului este una majoră. Pentru rezolvarea ei, în comună e în plină construcție o nouă arteră de circulație, isprăvită printr-un pod monumental, lung de 25 de metri și larg de 9, care va face legătura cu șoseaua Sibiului. Grație noii artere, în Rășinari se va circula, peste scurtă vreme, după legea automobilistică a sensului unic.)

Revenind la casa poetului, vom nota două mistere care ne scapă. Unul, că numele lui Goga nu-i pomenit nicăieri în amintita monografie (lucrare altminteri de referință, socotită drept un model al genului), deși, la ceasul tipăririi sale, poetul exista, era celebru, avea 34 de ani. Al doilea, că această străveche casă umbrită de brazi, măreață casă a cărei umbră anexează vaste cuprinderi din teritoriul literelor și al duhului românesc, este o casă închisă, ce se refuză vizitatorului-pelerin.

Altfel, această casă evocă o lume ce nu mai există, o lume cu care menținem relații numai prin mijlocirea cadrelor vechi de pe pereți, a documentului de arhivă, a soneriilor-clopote de la porți, de mult stricate, prin mijlocirea fîntînilor cu ciutură a căror apă a secat. (Chiar aici, la cîțiva pași de casa lui Goga, pe malul Rîului Caselor, e o asemenea fîntînă din care se mai păstrează, hîrbă, doar schelăria de lemn, ochiul de apă fiind astupat cu pămînt: nu mai e nevoie de asemenea fîntîni într-un sat care, de cîțiva ani, e traversat de o modernă conductă care aduce apa în casă, la robinet.) Nimeni nu-și mai face astăzi case ca aceasta, cu ferestre cît palma. Sînt la modă ferestrele largi. Sînt la modă casele cu etaj, și nu-i vorba numai de modă, ci de o normă edilă strictă, schița de sistematizare a comunei nemaiîngăduind decît construcțiile cu două niveluri. Rășinarii se schimbă, s-au schimbat structural în ultimul timp. Ce s-a păstrat din veacuri e liniștea, măreața, puternica liniște a acestui loc, o liniște ca o siguranță, grea ca și munții din jur, implacabilă ca și străvechimea acestui crîng de oameni, neclintiți parcă aici din timpul fără hotar al păstoritului biblic. Sat de ciobani și crescători de vite, a cărui primă atestare documentară datează încă din 1204. Ciobani îmbrăcați în sarici mițoase, cu ițarii strîmți, cu cușme dacice, ciobani ce apar pe străzi în grupuri de trei, ca în Miorița, sînt încă mulți, alcătuind peste o sută de familii rășinărene, și ei aduc din munți, în satul cu clădiri moderne și automobile vijelioase, liniștea zărilor largi, a pîclelor și a pulberilor albastre, liniștea depărtărilor îngînate, melopeea cîntecului de fluier al începutului, care se scurge în timp ca o clepsidră, cuvintele cu sonuri arhaice, amăgind o clipă auzul și percepția reală a hotarelor zilei de azi. Și e tulburător să constați cum febrila prefacere a peisajului și a vieții satului, departe de a strica, de a vătăma, consolidează sentimentul de liniște, de siguranță, de univers care se așază pe alte temelii de civilizație, pentru totdeauna.

În casa sa nouă, cu etaj, cu zidurile vopsite în verde, cu sonerie electrică la poarta monumentală, cu ferestre largi, drapate cu jaluzele, ciobanul Șerban Vidrighin, om la 45-46 de ani, a primit, în aceste zile, vizita celor trei copii ai săi. Are un băiat și două fete. Băiatul, absolvent de facultate, e directorul Casei de cultură de la Tălmaciu. O fată e inginer, cealaltă încă studentă.

— Ți-ai vizitat și dumneata vreodată copiii, nea Vidrighine?

Omul clatină din cap. Nu. El nu pleacă niciodată din Rășinari. Decît numai în munți, cu oile. El rămîne aici. Lui îi place liniștea.

Rășinarii sînt o vatră a liniștii. Circulă tramvaie, automobile, camioane, motociclete, dar așezarea e totuși prea mică și prea temeinică în vatra ei pentru ca ele să foarfece creierul liniștii, iar cînd trîmbițează claxoanele par că prind glas cocoșii de tablă de pe acoperișuri. Zgomotele vieții moderne sînt absorbite în neclintirea zărilor și a munților cu păduri străvechi și pășuni întinse. Satul are doar 703 hectare de suprafață arabilă, dar e stăpîn pe nouă munți, cu peste 4 000 hectare de pășuni, vizitate de vreo 13 000 de oi. Desigur, schimbările au pătruns și aici, în incinta adamică a Mioriței. Soția lui Șerban Vidrighin toarce ca în străvechime lîna oilor sau chiverniseşte, după aceleași datini, gospodăria din sat și sălașul de oi din munți. Dar oile rășinărenilor sînt astăzi țurcane, nu țigaie, nici stogoșe, cum erau pînă nu demult, deci rasa oilor e mai bună, ca să nu mai vorbim de cea a vacilor, dominată azi de Bruna de Maramureș. Pînă nu demult, vita rășinăreanului era vita de tip muntean, vita sură, vînoasă, cu coarne mici, bună doar pentru muncă, deloc pentru lapte sau pentru carne.

Singuri caii au rămas aceiași. Cai mocănești, mici, îndesați, cu copite tari, incredibil de rezistenți la muncă, incredibil de rezistenți la mers, chiar dacă mersul acesta al lor, numai «la pas», n-o să le-aducă niciodată strălucitoarea (dar atît de efemera!) glorie zgomotoasă a hipodroamelor, ci doar bătaia pe crupă a mîinii stăpînului, aspră și neagră de pămînt, dar statornică în iubire. Odată cu apropierea primelor zăpezi, ce se vor naște inimaginabil de cast din cerul vînăt sau din pămîntul inert, caii vor fi, mai mult ca oricînd, dragostea satului, forța și gloria lui. Va ninge cum ninge prin munți, nu cu imponderabile, nu cu scame ca de lumină, ci cu avalanșe potopitoare, înălțînd într-o singură noapte nămeți cît casa. Mașinile și camioanele și chiar tramvaiele se vor opri în zidul lor (se întîmplă și la case mai mari, se întîmplă și în orașe), și va fi rîndul cailor, străzile vor fi ale lor, Rășinarii vor fi doar ai lor. Oameni încotoșmănați în șube gigantice îi vor îmboldi în burți cu tocul cizmelor, și micii cai vor porni, la pas, peste zăpezi, spre sălașe și stîne, spre munți, spre cer, ca angajați într-o călătorie cosmică sau într-o transcendență. Neantul alb al depărtărilor îi va sorbi precum o sugativă. Și noi, cei de jos, vom trăi neliniștea și spaima că nu se vor mai întoarce. Vom trăi această neliniște și această spaimă știind că, pretutindeni, plecarea lor fără întoarcere e iminentă și somativă. Așa e pretutindeni, pretutindeni caii dispar, dar nu așa e aici. Cei nouă munți au nevoie de cai, de cei patru sute de cai care încă mai sînt în Rășinari și pe care oamenii, stăpînii lor, îi îngrijesc ca pe ochii din cap.

Revenim în sat, în dimineața cu cer încă dulce a lui octombrie. Însoțiți de Oprea Cînean, primarul comunei, om la peste 50 de ani, ne plimbăm pe strada principală, care însoțește șuvița guralivă a Rîului Caselor, fremătînd între maluri împodobite cu duzi. E doar un firicel de apă, cît să-l iei în căciulă. Anul acesta, în vară, a făcut însă prăpăd. Rășinarii au fost prima localitate românească afectată de puhoaiele revărsate. S-a întîmplat la 29 iunie, la un ceas al amiezii, cînd apele sărite din albie au devastat în numai treizeci de minute («nici treizeci!», se corectează Oprea Cînean) străzi, poduri, case, ziduri de sprijin ale albiei, parapete metalice, tronsoane ale conductei de apă, grădini și ogoare, instituții și unități economice. 66 de poduri de lemn (toate noi, construite din 1968 încoace) au fost luate de valuri. A fost avariat un kilometru de conductă, au fost distruse 4 000 mp de pavaje, au fost inundate cinci magazine, au fost afectate 40 de case, din care 16 năruite complet. Opera refacerii a început chiar de atunci. Încă mai e de lucru, în special la poduri. De fapt, oriunde îți arunci privirile, se lucrează. Se scot din albia rîului bolovani, se cară catarge de arbori, se depune nisip în grămezi uriașe, se stinge var, se prepară ciment, se înmlădiază piroane și scoabe, se montează schele. Imensa «goliște» (cum o numește Oprea Cînean) provocată de ape în peisajul satului, «ca și goliștea de topor în munte», este de pe acum ascunsă privirii, sub țesătura solidă a construcțiilor noi, toate mai tefere decît cele vechi, sau sub cea fragilă a lucrărilor încă pe șantier. Totul se face exclusiv prin munca localnicilor, chiar și marele pod de beton din capul noii artere de circulație. Ceea ce se cheamă «mobilizarea maselor», zice Oprea Cînean, are aici, în Rășinari, un sens aparte. Cam 70 la sută din bărbații comunei au slujbe la stat, cei mai mulți la Sibiu, restul sînt ciobani, plecați prin munți, unii sînt duși pînă prin Maramureș și prin Banat... (totuși, cum să-l «mobilizezi» pe ciobanul din Maramureș să vină și să pună mîna la repararea conductei de apă din Rășinari?) Niciodată însă, de cînd e istoria Rășinarilor, oamenii n-au sărit, zice primarul, toți ca unul, în numele obștii și pentru obște, așa cum au făcut-o acum. Fiindcă niciodată n-au avut atît de multe, sub valuri sau deasupra valurilor.

Ce are satul de astăzi? Are case noi (se construiesc cam cîte 20-30 pe an), are străzi pavate, are lumină electrică (deci cinema, deci vreo 1 000 de aparate de radio, deci vreo 800 de televizoare), are șase instituții școlare (52 dascăli), are un «super-magazin» și alte multe magazine care nu sînt «super», dar în care găsești toate mărfurile ce se găsesc și la Sibiu. Are casa lui Goga. Are mausoleul lui Andrei Șaguna. Are un cămin cultural care-i un veritabil palat. Are un muzeu etnografic celebru în zonă, cu mii de piese, înființat încă din 1952, fiind astfel printre primele muzee rurale din România. Are un dispensar (4 medici), baie publică, farmacie, casă de naștere, librărie, poștă. Are patru unități economice (două ale cooperativei «Textila», una de filatură, alta de tricotaje, o secție de țesut covoare a cooperativei «Arta Sibiului», o unitate de fabricare a mobilei care-și exportă produsele în patru țări), are 27 de unități prestatoare de servicii, are 900 de oameni cu slujba la stat chiar aici, în comună. Are un strat de nouă civilizație care, suprapus peste cel de demult, consolidează abia acum — pentru prima oară acum — sentimentul de liniște, de siguranță, de rost calm și temeinic al existenței, pe care ți-l dau locul de muncă asigurat, copiii în facultăți, depunerile succesive de noutăți peste o veche istorie, cu valoare de tezaur la îndemîna oricui.

Concis și dens, în replici ca și în pauze, primarul tace... E liniște.

Pe strada principală, prin liniște, trece un copil, ținînd de dîrlogi un cal. Mă vede, se oprește o clipă, îmi surîde, îmi dă «bună ziua».

La Rășinari, copiii încă mai dau «bună ziua» străinilor.

Ce anume dețin Rășinarii din taina geniului lui Goga? Ce zestre neștiută, nemărturisită sau indescifrabilă i-a dat?

Într-un provizoriu armistițiu al gîndului, suspendat între istorie și prezent, între prezent și viitor, am convenit că Rășinarii i-au dat poetului — neliniștitului poet — o mare liniște.

Pe care s-a sprijinit ca pe-un toiag, plecînd la drum.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de **ION PREDOȘANU** ■

tradiția și noul se întîlnesc și se împlinesc fericit la letea

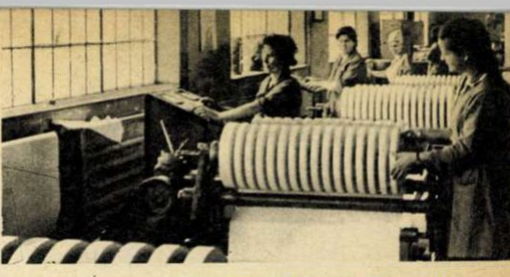

Letea. Cu mulți ani în urmă, cînd un moldovean din jurul Bacăului vroia să facă meserie, pleca la Letea. Letea însemna industrie, meserie, leafă, părăsirea iluzorie a mizeriei de acasă.

Într-o recentă monografie a combinatului sînt scrise următoarele: «Data fondării LETEI, 17 ianuarie 1881, nu este lipsită de însemnătate, nu numai pentru industria de hîrtie din țară, ci și pentru industria noastră în general. LETEA a fost una din primele fabrici care au luat ființă după cucerirea independenței României.»

Primul contact cu produsele și oamenii combinatului nu l-am avut într-o hală de fabricație, cum era poate firesc, ci într-o încăpere mică, aflată în apropierea intrării combinatului și care adăpostea «expoziția-catalog» a fabricii. De fapt, poate că expoziția nu are nimic deosebit, dar mărturisesc că, și știu bine că lucrul acesta nu mi se întîmplă numai mie, mirosul proaspăt de hîrtie și tipăritură, documentul vechi și coperta de o mare frumusețe, ce te trimit cu gîndul la vechile tiparnițe și la superbele octoihuri și evangheliare, jocul de culori, nuanțe, filigrane, și alte delicatesuri bibliofile reușesc să mă emoționeze. Un spațiu de cîțiva metri patrați condensează aproape un secol de istorie. Neastîmpărat, febril, inginerul Constantin Savin îți vorbește de fiecare mostră, de calitățile ei, acum ia o carte arătîndu-ți hîrtia pe care o mîngîie ușor, îndemnîndu-te parcă să încerci tu însuți finețea paginii ca imediat după aceea să-ți arate o farfurie de porțelan, frumos ornată cu motive florale. N-ai timp să-ți tragi sufletul, să-ți manifești nedumerirea, pentru că-l auzi deja explicîndu-ți altceva. Nu este vorba de graba de a termina, sau de superficialitate, ci de o febrilitate și un neastîmpăr izvorîte din dorința de a nu pierde nimic tu, cel care privești. Simți imediat sufletistul, entuziastul, a cărui suflare încălzește lucrurile.

Intrăm amîndoi într-una din halele combinatului. Nu știam cum arată o mașină de făcut hîrtie, iar în fața ei, acum, nu găsesc nici o metaforă, fie și lipsită de ambiție, care să poată defini colosul înaintea căruia mă aflu. Peste 100 de metri lungime, aproape 4 înălțime, și tot atîta lățime. Ești copleșit și eventuala dorință de a stăpîni uriașul angrenaj — în măruntaiele căruia poți număra patruzeci de cilindri, cu un diametru de peste un metru și jumătate și printre care hîrtia se strecoară domesticită după ce numai cu cîteva secunde înainte nu fusese decît o masă păstoasă și furioasă — dorința de a domina colosul, spuneam, ți se pare imposibil de realizat. Cum la fel de greu ar fi să-mi închipui cum din fulgii aceștia albi, ce mi se pierd în palmă, ar putea ieși, peste foarte puțin timp, hîrtie, dacă totul nu s-ar petrece în fața mea. Inginerul Savin, care este șeful fabricației aici, la Letea, îmi explică cu răbdare procesul care are loc. Este venit de peste 15 ani în combinat, dar hîrtie a învățat să fabrice mai tîrziu, cu trecerea anilor, pentru că, este adevărat, un proces de fabricație îți dă toate indicațiile dar, vedeți, meseria noastră, nu ca multe altele, se dobîndește în timp, pentru că are ceva al ei, ceva care scapă unui curs, sau unui tratat de tehnologie, un secret care o apropie de meseria olăritului. Pentru că și la noi, la Letea, meseria se învață din tată în fiu, ceea ce văd eu, aceste secunde de proces tehnologic, sînt, de fapt, rezultatul a 90 de ani de experiență, frămîntări și îndoieli, de pasiune și muncă. Din tată în fiu. Inginerul Nicolae Mocanu îmi mărturisea mai tîrziu că prin '50 și ceva găsise acasă niște rețete de fabricație rămase de la tatăl său, care muncise timp de cincizeci de ani la Letea, unde fusese un bun maistru Și rețetele se dovedeau a fi foarte bune.

Cîte sortimente de hîrtie produce combinatul? 150, vine prompt răspunsul inginerului Savin, și putem să vă mai spunem că actuala capacitate a combinatului se va tripla la începutul anului viitor, odată cu intrarea în funcțiune a noii mașini de ziar. Foarte important de asemenea este faptul că fabricăm astăzi tipuri de hîrtie tehnică pe care, pînă de curînd, le importam. Dar despre toate acestea vă pot spune mai multe soții Dobronoușeanu, «responsabilii cu noul» în fabrică. Cuvintele îmi stîrnesc curiozitatea. Inginera Viorica Dobronoușeanu, șefa grupului de cercetare din uzină, și inginerul Liviu Dobronoușeanu, șeful autoutilării, amintesc parcă de cuplurile cinematografice: tineri ingineri, frumoși, capabili, muncitori, pasionați etc. Numai că ceea ce văd acum este adevărat. Ce însemna să faci cercetare în 1961, în combinat, cînd erați stagiari?, îi întreb. Oricum altceva decît ceea ce facem azi, îmi răspund ei. Practic nu se putea vorbi de o cercetare propriu-zisă, căutam să menținem tradiția privind calitatea, se mai îmbunătățea procesul de fabricație, aveam și inovații, dar despre o activitate de cercetare, organizată, nu se putea vorbi. Și ce înseamnă azi cercetare, la Letea? Există un grup uzinal, care este drept că aparține Centralei industriale de celuloză și hîrtie-Brăila, dar își desfășoară activitatea aici, în combinat. Povestesc despre cele spuse de inginerul Savin. Este adevărat, producem tipuri de hîrtie tehnică, pe care pînă nu demult le cumpăram cu valută. Indicațiile Congresului al XI-lea al P.C.R. sînt clare: «În industria de celuloză și hîrtie, se va urmări realizarea unei game diversificate de hîrtii tehnice necesare economiei.» Astfel, am asimilat numeroase sortimente din acest tip de hîrtie, cum ar fi: suport pentru decalcomanie ceramică (îmi amintesc de porțelanul văzut la expoziția combinatului), hîrtie decor și barieră pentru plăci melaminate, întrebuințată pe scară largă în industria mobilei, hîrtie tehnică pentru imprimanta calculatoarelor electronice, hîrtie filtru pentru diverse industrii și altele. Gîndiți-vă la milioanele de lei valută pe care le economisește statul, intervine și inginerul Liviu Dobronoușeanu. Autoutilarea, de exemplu, continuă dînsul, și-a depășit anul acesta planul la piese de schimb cu 3 milioane lei, iar la mașini, cu un milion, realizînd printre altele un cuptor de ars pirită, un ventilator de debit mare, de construcție specială, și, foarte important, am realizat pentru prima dată în țară, integral, o mașină de hîrtie sanitară. Avem de asemenea un vast program de asimilări menit să reducă în viitorul cincinal importul.

Cînd într-una din zilele toamnei lui '47 tînărul de 16 ani Nicolae Farcaș intra pe poarta Letei, avînd o găină într-o sacoșă, drept singura monedă forte, doar un fapt era sigur: familia Farcaș din Godinești-Bacău avea de hrănit o gură mai puțin. Venise la întîmplare, să-și găsească undeva de lucru. Un om de bine din fabrică l-a ajutat să se angajeze, l-a găzduit un timp. Vorbele curg domol, ca anii, așa cum numai vorba moldovenească se poate potrivi cu timpul. A ucenicit la toate mașinile. Meseria l-a prins, era isteț, a prins-o și el și încă repede. În '56, responsabilul unei brigăzi de tineret la mașina a 6-a. În '57 cîștigă concursul pe țară al conductorilor de mașină. Cîștigă bine, se însoară, își începe o casă. În '60 este numit conductor la cea mai mare și mai grea mașină, a 7-a, care mergea prost. Este supărat, are greutăți cu casa, știa ce înseamnă mașina asta, a 7-a. Dar era sarcină de partid. A scos-o la capăt foarte bine. Ordine, medalii și, în '72, titlul de Erou al Muncii Socialiste. Anul trecut este trimis la perfecționare în Suedia, pentru noua mașină de ziar care intrase în combinat.

Letea. Istoria lucrează cot la cot cu oamenii care spun că doar fabricarea hîrtiei este veche în România, combinatul însă este tînăr. Tradiția și noul se întîlnesc și se împlinesc fericit într-o fabrică în care istoria cochetează cu vîrsta.

Prin ce se distinge hîrtia pentru scris și tipărit, fabricată la dumneavoastră, tovarășe inginer Savin? O transparență uniformă, un grad de alb plăcut, o foarte bună capacitate de tipărire, un luciu uniform, și o bună rezistență în timp pentru orice lucrare grafică, calități tehnice, care o fac tot mai mult căutată în străinătate.

Și prin mai ce oare? Poate și prin faptul că documentul prin care, în anul 1971, se menționa atribuirea Ordinului Muncii clasa I combinatului de celuloză și hîrtie Letea, cu ocazia împlinirii a 90 de ani de existență, era tipărit pe o hîrtie fabricată aici în combinat. **RĂZVAN BĂRBULESCU** ■

mineri de subteran văzuţi la lumina zilei

PRAFUL DE CĂRB
NU MURDĂREŞTE
PRAFUL DE CĂRB

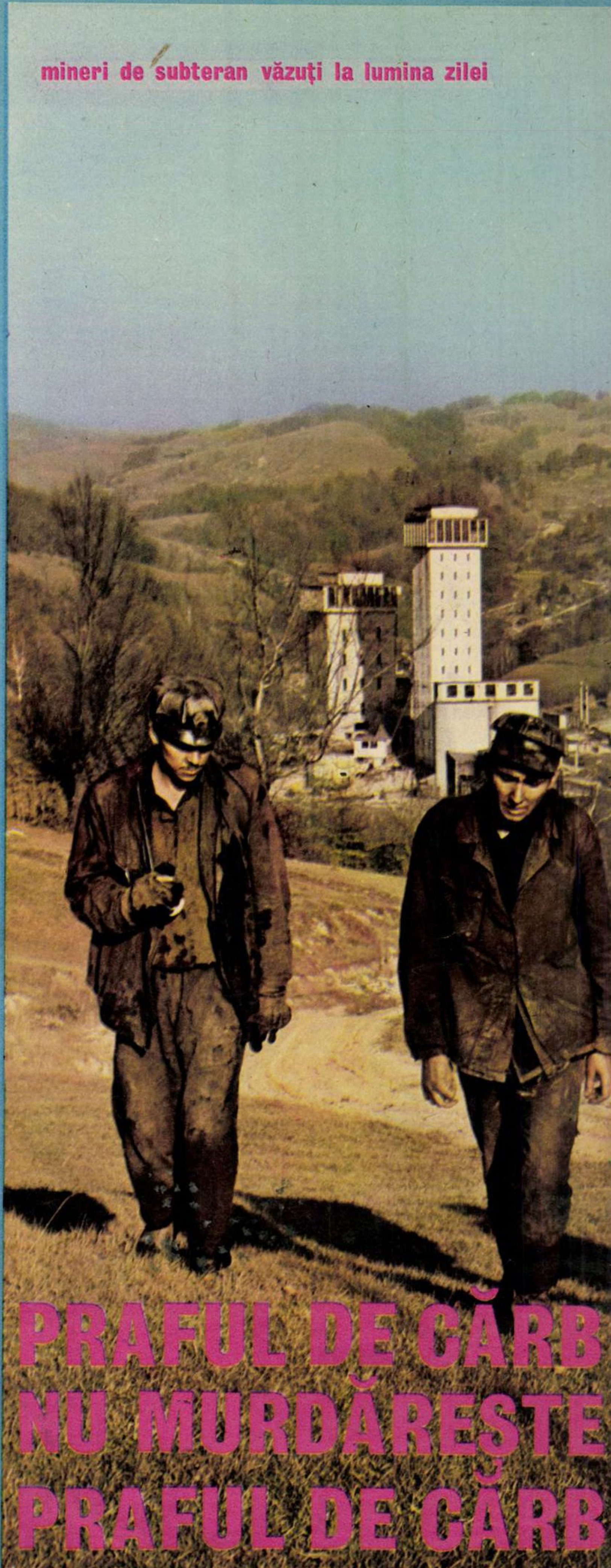

Ajungem la Aninoasa, mai corect spus la Exploatarea minieră din Aninoasa, cu gînd să scriem despre mineri şi despre performanţa muncii lor de fiecare zi. La ora la care noi urcăm drumul povîrnit către mină, oră de prînz cu soarele cocoţat în suliţa cerului, minerii de subteran sînt fie în şut, la o mie de metri adîncime, socotiţi de la nivelul casei lor, fie pe drum. Cu alte cuvinte, un schimb lucrează în abataje, cel de dimineaţă, iar celălalt se pregăteşte să intre la treabă. Îl rugăm atunci pe directorul exploatării, inginerul Victor Apostu, să ne înlesnească o convorbire cu cîţiva mineri fruntaşi, tineri stăpîni pe meserie şi pe pasiune, înaintînd o singură condiţie: ca prezentaţii să nu fi împlinit treizeci de ani.

Inginerul Apostu stă o clipă pe gînduri. Scoate din buzunar un creion, aşterne pe hîrtie cîteva nume, se uită la ceas şi fixează: peste o oră, la răgazul dintre schimburi, cîţiva băieţi vor fi gata să stea de vorbă cu dumneavoastră.

Tocmai ieşiţi din adîncul pămîntului, aceasta nemaifiind acum o simplă figură de stil, sau tocmai pregătindu-se să intre în şut, peste o oră, cinci mineri de subteran ne aşteaptă în jurul unei mese.

La douăzeci şi nouă de ani, Aurel Maruţiac e cel mai vîrstnic dintre ei, ceea ce vrea să însemne că are primul dreptul la cuvînt. Un băiat înalt, cu ochii nehotărîţi între verde şi albastru, uscăţiv, niţel adus de spate şi niţel mai mult stîngaci la vederea carnetului de reporter.

— Vreau să te întreb de cîte unele şi mai vreau să-ţi spun pe nume, deoarece sîntem de-o vîrstă. Ce zici?

— D-apăi cum credeţi, adică nu, cum crezi, numai să fie scurt că eu am a intra în şut şi cu maistrul nu-i de glumit. Duce şi dînsul o răspundere, nu-i aşa?

— Spune-mi cum ai ajuns de la Rădăuţi, unde am aflat că ai copilărit, tocmai la Aninoasa?

Mă priveşte pieziş. Se încruntă. Aceeaşi nelinişte se citeşte pe toate feţele. Lîngă noi, Ioan Dimir vine în Valea Jiului tocmai de la Vaslui, Ion Ichim din judeţul Botoşani, de la Ungureni, Ion Sularea e moţ de la Abrud, iar Clement Crăciun provine de prin părţile Banatului. Iată, gîndesc, cea mai bună dovadă că tradiţia mineritului din tată-n fiu începe să se lărgească. Cei cinci sînt, cu toţii, primii mineri din neamul lor.

— Dar ce, aici nu-i bine!?

— Ba este, dar te întrebam aşa.

— Am ajuns că m-a adus un naş de-al meu, acum cinci ani, care a fost miner şi care acum este pensionist, la aeraj. În plus, vreau să spun că am venit cu trenul şi cu un frate.

— Şi fratele unde-i?

— S-a înturnat acasă, la bătrîni. A lucrat şi el la Aninoasa, dar se vede treaba că nu i-a plăcut. Eu vreau să spun că mai mult soţiei nu i-a plăcut, de aceea s-au tras la părinţi.

Ioan Dimir ne întrerupe cu povestirea fratelui său, pe care l-a adus de la Vaslui de cîteva luni. L-a chemat la muncă şi la un cîştig bun, dar fratele, Gheorghe după nume şi vagonetar după îndeletnicire, nu s-a arătat prea încîntat. L-am adus să-şi facă un viitor, zice, dar el a vrut să dea bir cu fugiţii. S-a încurajat mai greu la treabă, dar a răzbit. Acum e mulţumit de meserie, îşi vede de treabă şi nu-l supără pe primul născut decît la table. În timpul liber, zîmbeşte, pe noi ne cam interesează tablele, iar el mă bate. Are un zar, o grozăvie, parcă îl aşază cu mîna.

— N-ai încercat să-l convingi să rămînă?

— Mi-a fost un pic ruşine că lasă o aşa meserie, dar la urma urmei îmi vine să cred că fiecare om e-n treaba lui.

Nu s-ar zice că e chiar aşa. Minerii lucrează în brigăzi, zece cîte zece, n-are fiecare treaba lui, ci primează interesul brigăzii, pentru că sarcinile de lucru şi banii de chenzină se hotărăsc la rang de brigadă. Unul dintre cei mai destoinici meseriaşi, Mihai Grijiuc, sub conducerea căruia brigada de tineret de la Aninoasa dă, de regulă, cinci sute de metri cubi în loc de trei sute, cît numără planul, a mers pînă acolo încît s-a ocupat personal de însurătoarea tinerilor din subordine. Dacă nu-s căsătoriţi, relatează Sularea vorbele maistrului, sîmbăta o mai sfeclesc. Adică îşi fac vreun anturaj şi lunea pornesc mai greu la lucru. În orice caz, aflu, deviza lui Mihai Grijiuc este să te apropii de tineri imediat şi fără reţinere. Să te apropii nu de statura lor, ci de sufletul lor.

— Aurele, hai să vorbim despre familia ta.

Îşi împinge casca spre ceafă. Cu un gest reflex, care acum nu mai are nici o semnificaţie, îndreaptă lampa de miner către ceas. Lampa este aprinsă. Aşa arată de la începutul discuţiei. Mă priveşte din cap pînă în picioare. Se poate şi stinge, zice. Apoi mă roagă să repet întrebarea şi răspunde:

— Am venit la Aninoasa cu nevasta şi cu Nicolae, băiatul nostru. Aici s-a născut Crizantema, aşa că acuma sîntem trei, plus cei de-acasă, pe care îi ajut cît pot. Cu scrisori şi, uneori, cu bani.

— De ce-ai botezat-o tocmai aşa?

Ioan Dimir, care n-are încă nici un urmaş, «am vrut să-mi fac întîi un rost, să am o locuinţă şi două rînduri de mobilă, ba chiar şi un tablou, să nu deschidă copilul ochii pe pereţii goi», rîde cu gura pînă la urechi: chiar aşa, de unde pînă unde Crizantema?! De la floare?

— Dar ce, ăsta nu-i nume?! Vreau să spun că s-a născut toamna şi ne-a plăcut mult să aibă nume de floare. La fată merge, nu-i aşa?

Toată lumea cade de acord. Merge.

— Aurele, e grea meseria de miner?

— E o meserie ţeapănă şi omenească. Adică vreau să spun că nu cere mai multă muncă decît alta. E mai mult murdară, că te umpli de cărbune, dar te speli şi nu se mai cunoaşte. În orice caz, e o meserie avantajoasă, în care banul este după muncă.

— Spune-mi, crezi că praful de cărbune murdăreşte?

Mă încearcă din nou cu o privire încurcată. Ceilalţi se vîntură pe scaune şi îşi feresc privirile de cea a lui Maruţiac, ceea ce vrea să însemne că nimeni nu are de gînd să-l ajute. Fiecare să se descurce singur, par să spună ochii blînzi ai mezinului Clement Crăciun.

— Nu ştiu. Nu m-am gîndit. Dar nu cred să murdărească. Praful de cărbune provine din munca noastră şi n-am auzit nerozie mai mare decît să crezi că munca murdăreşte. Pe unul care spune aşa ceva, sînt gata să-l dau afară din casă chiar dacă l-am socotit prieten şi l-am omenit cu un rachiu.

Rumoare în jurul mesei. Toată lumea gîndeşte la fel ca Maruţiac şi nimănui nu-i este teamă de muncă. Crăciun a venit în mină de la o slujbă mai comodă, renunţînd de bunăvoie si nesilit de nimeni la meseria de instalator sanitar, socotită de unii un capăt de ţară şi o brăţară de aur. A venit la o muncă mai bărbătească şi cu mai multe satisfacţii. La început, recunoaşte, nu i s-a părut floare la ureche, dar s-a obişnuit şi acum se descurcă. A avut noroc, cum zice, de voinţă şi de ortaci cumsecade. Cei mai vîrstnici i-au ferit mereu pe cei tineri, după un obicei vechi de cînd

Fotografie de GH. AMUZA ■

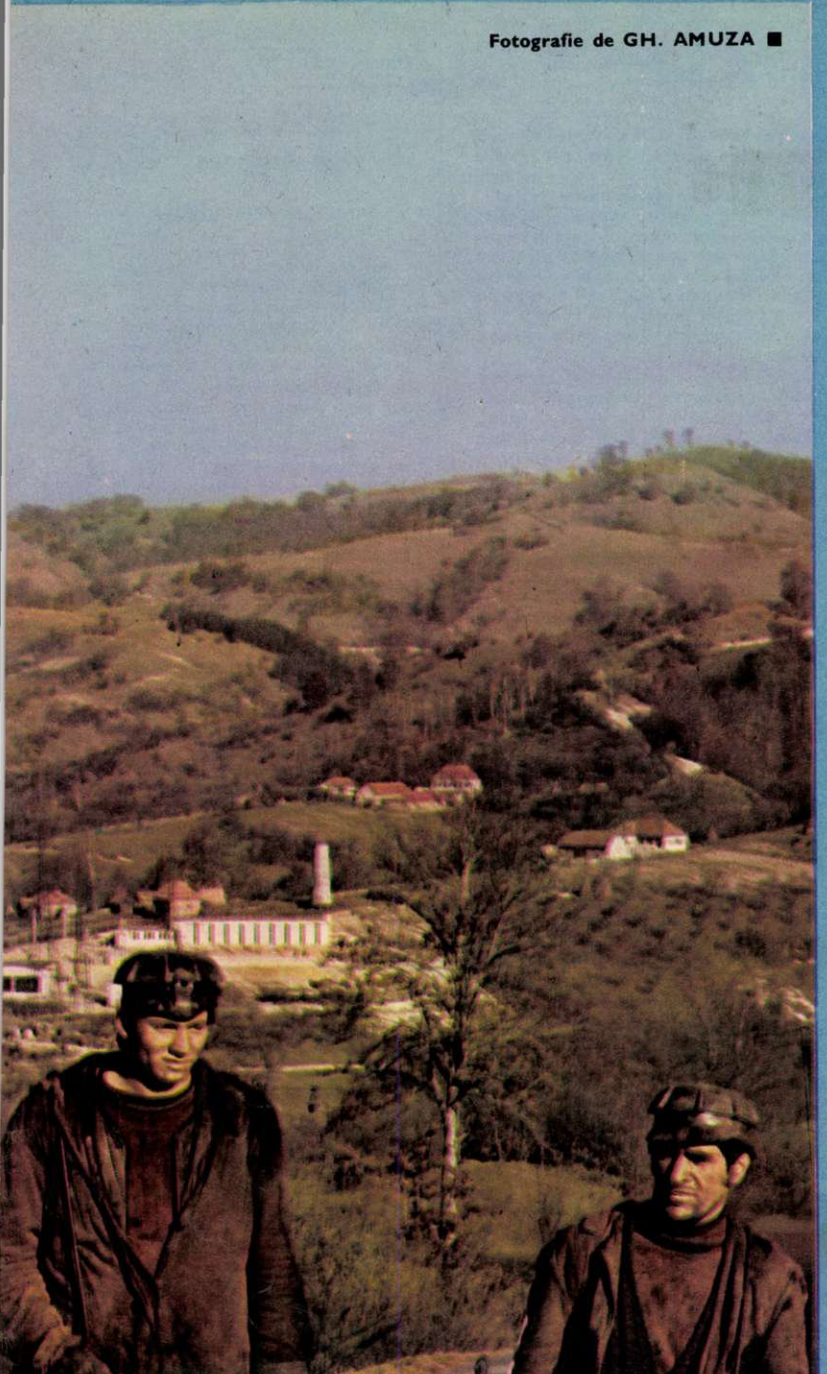

UNE
UNE ÎNNOBILEAZĂ

meseria mineritului. În prezent, totul este în regulă, termină vechimea și se înscrie la școala profesională. Mai rău e cînd nu merge cărbunele cum trebuie. Atunci lumea e nervoasă și nimeni nu mai stă să se uite că ai numai douăzeci și doi de ani. Dar cărbunele merge, așa că povestea asta este mai mult o vorbă, ca să legăm discuția.

— Spuneai că meseria ta e avantajoasă. La ce te refereai? La bani?

Aurel Maruțiac mă întîmpină cu aceeași uitătură de mai devreme:

— Cum adică?

— Vream să aflu cît cîștigi.

— Punînd la socoteală că am terminat profesionala și că-mi place să lucrez cu seriozitate, adică vreau să spun că la mine are trecere numai lucrul încheiat și făcut ca lumea, cîștig bine. Luna trecută am luat cinci mii două sute șaizeci de lei. Bruto.

— Nu e puțin.

— Păi ce-ți spuneam? E după muncă și după răbdare.

Mai ales după muncă, înțeleg. Prețul unei munci perseverente, în care totul e cronometrat ca la C.F.R., cum zice Ion Ichim. La secundă. Vine liftul, pleacă liftul. În rest, fiecare știe bine ce are de făcut și contează nu atît că știe, ci contează mai ales că face, fiecare miner al Aninoasei muncind cu dreptate. Judecînd astfel, nu e de mirare că Aninoasa nu este numai una dintre cele mai vechi mine din Valea Jiului, ci și una dintre cele mai productive, scoțînd din măruntaiele pămîntului cam patru mii de tone de cărbune pe zi.

— Despre răbdare n-ai zis nimic.

— Consider că mineritul îți cere răbdare, în sensul că unii vin la abataj crezînd că o să cîștige marea cu sarea chiar din prima zi. Nu-i tocmai așa. Trebuie mai întîi să ai un dram de răbdare, să faci profesionala, să te califici, să te arăți serios și să cîștigi încrederea celorlalți. Apoi vin și banii. Bani frumoși.

Se uită din nou la ceas. Ceilalți se foiesc pe scaune.

— Te grăbești?

— Ne-am înțeles să fii scurt. Avem treabă multă. Acum, în zilele Congresului U.T.C., ne-am propus să dăm cărbune peste plan și la noi vorba spusă e pe jumătate faptă.

— Cît o să dați?

Se joacă cu cozorocul căștii de protecție. Privește în jur, așteptînd parcă o aprobare. După o clipă de ezitare:

— Vreo nouă și opt tone pe post, ca să nu zic zece. Vreau să fiu realist.

Ceilalți zîmbesc.

— Spune-mi, Aurele, e adevărat că ai acasă două televizoare?

— Pe-asta de unde o mai știi?

Ioan Dimir face o mișcare să se ascundă și se dă de gol. Țîncul ăsta, se înroșește Maruțiac ca o domnișoară, cînd n-are de lucru stă numai cu gluma în gură. Atmosfera se destinde și omul se vede nevoit să recunoască un fel de greșeală necomisă:

— Nu mai am, dar am avut. Înainte am avut un Miraj trei, dar i-a murit imaginea. Cineva mi-a zis să-l dau la reparat, dar știi cum e cu reparațiile... Și-apoi lucrul reparat parcă nu mai e ce trebuie. Mi-am cumpărat un Venus. Se vede la el ca și cu ochiul liber. O bogăție. Dealtfel, ne-am luat în casă de toate, fel de fel de aparate, așa de noi și de frumoase că biata mama cînd a venit în vizită nici n-a știut să umble la ele. Eu le puneam în funcțiune, că mi-era teamă să nu se curenteze.

Toți cei prezenți sînt în măsură să facă asemenea inventare mîndre. Trăiesc la bloc, fără excepție, fiecare la casa lui, locuințe primite de la stat.

— Spune-mi, Aurele, ai auzit de tabloul lui Mendeleev?...

— Ia mai repetă o dată...

Repet. Maruțiac bate toba cu degetele pe masă. Pare foarte încurcat, dar nu este. Despre tabloul periodic al elementelor mă întrebi? Cunosc cîte ceva, ce-am învățat la școala profesională, lucruri legate mai ales de cărbune și de locul lui. Altceva, recunoaște, oprindu-se din bătut, nu prea știu, dar parcă omul poate să cuprindă cu mintea lui totul... Uite, zice, pot să fac prinsoare că n-ai auzit pînă acum de abatajele frontale, mă înșel sau îți iau banii?

Toată suflarea din încăpere pare satisfăcută de întrebare. Într-un fel, e răzbunarea unor oameni pe care i-am sîcîit cu indiscreția mea și care au acum dreptul să ceară un răspuns. Toate privirile, usor interesate, ușor ironice, se mută de la Maruțiac la reporter. Acum i-acum, par să spună.

Mă predau. Am auzit cîte ceva, tot de la ei, dar mare lucru nu știu. Păi vezi, reia Maruțiac, păi vezi, nu știi o chestie simplă și vii de mă întrebi pe mine de Mendeleev?!

Îl las să parcurgă momentul de satisfacție, apoi îl rog să mă lămurească. Atît așteaptă. La noi, la Aninoasa, îl aud vorbind tărăgănat, de parcă ar preda o lecție, s-a trecut la introducerea abatajelor frontale, susținute metalic, cu stîlpi pneumatici, de fabricație românească. Asta ne ușurează munca și producția foarte mult, deoarece economisim lemn și economisim forță. Pînă acum armam cu lemn, dar lemnul e și scump, și greu. De-acum ne-am modernizat, așa să știi, adică ținem pasul cu tehnica mondială, drept pentru care sîntem mai în siguranță sub pămînt și cu mai mulți bani în buzunar cînd ieșim la lumină.

— Hai să discutăm, pe fugă, despre altceva. Ce faci în timpul liber?

Întrebarea pare să-i intereseze și pe ceilalți, în egală măsură. N-am pus-o de florile mărului, ci cu gîndul la spusele inginerului Apostu. Cînd eram copil, spunea directorul, pe mineri îi mulțumeai cu o pereche de cizme, cu o salopetă, o șubă și, dacă se putea, cu o mîncare caldă. Astăzi, nivelul oamenilor a crescut într-atît, încît ei au nu numai necesităti, ci și o sumedenie de cerințe de ordin cultural și sportiv. Luna trecută, de exemplu, aici, unde pămîntul nu este prea nivelat, am inaugurat un teren de tenis.

Își aprinde tacticos o țigară. Dimir îl imită. Ion Sularea stă o clipă în cumpănă, apoi cere un foc cu împrumut. Acasă nu prea fumez, îl aud, nu mă lasă femeia, zice că afum pereții și că-i dau un exemplu prost băiatului, pe care-l cheamă Ovidiu. Zic să-l fac tot miner, dar acum e la aprecierea mea. Cînd o crește, o să fie la aprecierea lui, să-și aleagă ce meserie o vrea, numai drept la muncă și la viață să fie, ca românul nostru din Apuseni. Tace o clipă, apoi rostește legănat, cu vorbă tipică de moț: ca Avram Iancu, craiul munților.

Ortacii zîmbesc la auzul comparației. Numai Maruțiac pare preocupat de răspuns. Într-un tîrziu vorbește, ridicîndu-se totodată în picioare, ca să înțeleg că discuția s-a sfîrșit și că intrarea în șut nu mai acceptă nici o zăbavă.

— Ne distrăm ca minerii. Mai la televizor, mai la un film, mai la un cumătru. Cînd ne ajunge dorul, ieșim la Rată și ne ducem la Petroșani, la teatru. Dar asta mai rar.

Clement Crăciun crede că, din acest punct de vedere, mai sînt destule de făcut. Poate mai multe reuniuni. Poate mai multe excursii. De exemplu, însoțind Jiul la meciurile din deplasare. Pe Ion Ichim problema nu-l prea interesează. Pentru Ion Sularea distracțiile înseamnă, înainte de toate, lecturi. Chiar ieri a terminat o carte, scrisă de un polonez, nu-și aduce aminte titlul, dar care i-a plăcut și pe care n-a lăsat-o din mînă pînă la ultima pagină. Ceva cu un băiat, cum a acționat el în trecut, un marinar într-un golf și cum și-a ajutat părinții. Minerilor, ca să înfățișez un paradox, le merg la inimă cărțile despre marinari.

— Spune-mi, cum ți se pare viața cînd ieși din șut? Lumea văzută la lumina zilei?

Aurel Maruțiac a ajuns la ușă. Răzbate cu capul pînă aproape de tocul de sus. A venit primul, pleacă primul, urmat de ceilalți ca într-o procesiune. Din ușă îmi întoarce ultimul răspuns:

— Cînd iese afară, minerul parcă e pe altă lume, dar lumea lui cea mai adevărată este înăuntru. Acolo e munca lui. De acolo își ajută părinții, cu bani și cu scrisori, și tot de acolo își ajută țara. Cu cărbune.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

OPINII

accesibilitatea poeziei (IV)

În cadrul problemei receptării «ce»-ul și «cum»-ul creației se întîlnesc și — cînd e vorba de perioada modernă — se confundă. Unitatea organică a conținutului cu forma face ca un poem să nu poată fi rezumat, nici redus la cîteva așa-numite «idei principale». Asemenea «analiză» se mai practică în școli (vreau să sper că nu și în licee) de către unii profesori comozi, dar ele sînt departe de a fi potrivite chiar în cazul unor opere aparținînd tradiției.

Noblețea idealului etic și estetic eminescian nu are cum să reiasă din simpla enunțare a antitezei între trecutul glorios și prezentul derizoriu în **Scrisoarea III,** ori a condiției geniului în societatea burgheză în **Luceafărul**. Asemenea idei ori teme se găsesc și în alte poezii, nereprezentînd în sine o calificare artistică.

Discuția începe abia din momentul în care ele nu mai pot fi formulate altfel decît cu cuvintele pe care poetul ni le propune. În rest, cum s-a observat deja, marile poeme pot fi reduse la cîteva idei comune. Nu în acest plan trebuie căutată originalitatea de care depinde valoarea lor, ci în modul în care poetul își însușește aceste idei din punct de vedere artistic. Principiu cu atît mai valabil în cazul unui poem de factură modernă, în care ideile sînt ascunse în jocul metaforelor, difuze în sistemul de analogii. Nu înseamnă că funcția gîndirii e redusă astfel în poezia modernă: prezența ei devine mai discretă, dar prin aceasta nu mai puțin eficientă.

Orice poem adevărat, fie el cît de «gratuit», «pur», ori «spontan» conține o ideologie latentă care nu poate fi redusă la concepte decît în scopuri limitat didactice. Obișnuința unor cititori de a căuta mereu o semnificație transcendentă, exterioară și anterioară poemului, se explică astfel. La fel, tendința de a interpreta metafora globală pe care o reprezintă un poem ca pe o alegorie.

O receptare nepotrivită, în alt sens — și foarte rară la cititorul cît de cît cultivat — este aceea pragmatic-asimilatoare: ea se arată depășită de sensul însuși al metaforei ca atare. Dar așa cum nu sărim în apărarea Desdemonei cînd Othello o sugrumă în fața noastră pe scenă, nu vom fi nemulțumiți în fața imposibilității logice a unei analogii poetice.

Respingerea unor asemenea reacții ca inadecvate nu înseamnă cîtuși de puțin încurajarea unei atitudini autonomiste, puriste, eliminarea tuturor elementelor de eterogenie care intră în structura creației și a receptării. Poezia, arta în genere, și-ar pierde astfel semnificația socială și profunzimea umană.

MIRCEA MARTIN ■

ATITUDINI

lecția de citire

Am asistat odată la un examen de bacalaureat, la oralul de literatură română. Cînd am intrat în sală, prima întrebare care mi-a ajuns la urechi a fost: «Cum este prezentat țăranul român în opera lui Liviu Rebreanu?». Răspunsul rostit cu glas abia perceptibil era ezitant; examinatorul se arăta nemulțumit. «Dar cum ți-am spus **eu,** cum ți-am dictat **eu** în clasă?» Tăcere. Apoi, același, pentru a ajuta memoria buclucașă a elevului: «La Liviu Rebreanu țăranul nu este prezentat idilic, ci...?» Liniște. Profesorul n-a mai continuat și, după un moment de gîndire, mărinimos, a aruncat colacul de salvare: să-i fie povestit romanul **Răscoala.** Băiatul, pînă atunci «topit», s-a înviorat și a demonstrat mai mult sau mai puțin coerent că știa ce se întîmplă acolo și cu asta a cîștigat partida.

A urmat o fată subțire și palidă. A vorbit despre «**Ciocoii vechi și noi,** prezentare generală». Cu un glas ferm, dintr-o singură suflare, cu verva unui crainic sportiv a făcut referințe istorice de amănunt, a înfățișat personaje și a rezumat capitole ale căror motouri le-a reprodus perfect. A încheiat năucitor cu un citat de cel puțin jumătate de pagină din monografia despre Filimon a lui Călinescu. În acest timp (de vreo douăzeci de minute) profesorul și-a plimbat extaziat privirile de la comisie la auditoriu și invers. «Bine, subiectul doi!» «**Lacustră** de George Bacovia, analiză literară». (Tras aer în piept.) George Bacovia este unul dintre cei mai mari reprezentanți... Profesorul, deja edificat, o întrerupe: «Bine, bine, ai să-mi spui doar **despre ce este vorba în poezie».** Și, cu același aplomb, s-a spus dintr-o frază **despre** ce **este vorba;** între timp, nota și fusese trecută pe foaia de examen.

Am ieșit în curtea liceului. Era o amiază fastuoasă de iunie. În timp ce contemplam două perechi de tineri superbi jucînd tenis, mă gîndeam că atîtea sute de ore de **citire** a literaturii, de deschidere a sufletului spre inefabil, de învățare a alfabetului valorii nu fuseseră decît un dialog cu răspunsuri stereotipe la întrebări de genul: **Despre ce este vorba în...?** sau **În ce an a apărut volumul...?** Rutină? Nu, scolastică pură. Ce am fi aflat de la elevii pe care i-am lăsat în sala aceea, sugrumați de emoție, dacă la acest examen li s-ar fi cerut pur și simplu să privească în adîncime, ca într-o fîntînă, un text necunoscut, fără incifrări ostentative, fie numai cîteva rînduri, un catren dintr-o poezie.

Despre ce este vorba în: «Orchestra începu cu-o indignare grațioasă./ Salonul alb visa cu roze albe —/ Un vals de voaluri albe.../ Spațiu, infinit, de o tristețe armonioasă...»?

Despre ce era vorba în jocul acela al tinerilor imaculați care se mișcau felin pe terenul de tenis?

DANIEL DIMITRIU ■

flacara
literară

RUBRICA MEA

în marginea unei corespondențe

Am citit cu nesaț, dar și cu ciudă, în colecția de **Documente literare** a editurii Minerva, masivul volum **Octavian Goga în corespondență,** ediție acurat îngrijită de Daniela Poenaru, cu o substanțială prefață de Vasile Netea. Proporțional, sînt mai puțin numeroase scrisorile lui Goga către familie, cunoscuți și prieteni, decît cele primite de la numeroasele lui relații.

Tatăl, preot la Rășinari, l-ar fi vrut urmaș în parohie. Cu docilitate, fiul părea a consimți. În pragul vîrstei de 19 ani, scria părinților săi:

«Gîndesc să **gat** cu anul ăsta și anul viitor să mă înfund la teologie».

Să gat este un ardelenism **(să isprăvesc** liceul). Scria, ca un ultim tribut adus Școlii latinești, **sum** pentru **sînt,** cu prepoziții arhaice ca **preste** pentru **peste** și cerea în loc de coroane, zloți, mulțumind «anticipative» (alt latinism!) și încheind cu tradiționalul «bogdaproste».

Un alt cuvînt vechi, venit poate de la francezi prin intermediar rus, este substantivul **rezon,** nemurit de Ipingescu în formă de interjecție, cu înțelesul: așa este! Goga îi scria lui Chendi, care avea, așadar, ca mai vîrstnic și cu mai multă experiență, un oarecare ascendent asupra lui:

«Azi mi-a venit scrisoarea ta care m-a adus din nou la **rezon».** Adică, l-a trezit la realitate, l-a cumințit!

Lui Ion Bianu, uitînd că fusese bursier ca student, îi scria că n-a primit niciodată ajutoare bănești, «care m-ar putea apropia oarecum de **rezoanele** puțin scrupuloase ale multor oameni de-ai noștri...». În acest context, rezoanele sînt **pretextele** sau **motivările** unor nescrupuloși, pe care Goga le osîndea cu tinerească asprime, nebănuind pe ce căi îl va purta viitorul.

Ciudată mi se pare întrebuințarea aceluiași cuvînt, vorbind de mobilierul căminului său și privind cum «lumina cade pe aranjamentul în care se vede urma **rezoanelor** geometrice ale Malvinei...» Se vede că Goga credea că se poate spune **rezoane** nu numai pentru **motivele** de ordin logic și psihologic, ci și pentru cele plastice: **motivele** unor țesături!

Temperament bătăios, s-a crezut atras în 1909 de socialism: «Prind tot mai multă dragoste de steagul roșu...» Peste cîteva luni, se arăta dezamăgit: «Steagul roșu de odinioară nu mai este. S-a sălășluit duhul blîndeții și-al păcii între oameni». Cu șase ani înainte, un teolog de mare viitor îi scria: «Doresc mult să ne întîlnim ca să mai iau putere de la tine, revoluționariule! Atît de mult iubesc anarhiștii!» Dar vai! Goga nu era nici anarhist, nici revoluționar, ci numai un mare ambițios, nesatisfăcîndu-l gloria poetică, de foarte tînăr cucerită. Ca să mă folosesc de un cuvînt la modă, voi spune că și-a găsit ce căuta: **vocea** de publicist și de orator, dar în schimb și-a pierdut înainte de vreme **vocea** poetică.

Oricît de puțină, corespondența lui ne dezvăluie adevăratul chip al bărbatului, zguduit de febra recurentă a «puterii», dar pînă la urmă, politicește lichidat, după o guvernare de durata scarlatinei (șase săptămîni). Rămîie veșnică amintirea «cîntărețului pătimirii noastre!»

ȘERBAN CIOCULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

critica și eseul gongoric

Sub un titlu promițător **(Tensiuni lirice contemporane),** dar ambiguu («tensiunea lirică» n-are propriu-zis plural) și pe deasupra și bombastic, H. Zalis adună mai multe eseuri dedicate liricii actuale. Deși s-a mai scris la noi despre tensiunea lirică (Ștefan Cazimir), se pare că autorul, din moment ce nu-l citează, s-a bazat mai mult pe speculația personală. Maniera teoretizantă conferă de la început cărții o unitate postulată: un fel de monoideism, greu de admis pînă la capăt, deghizat în discuție «dialectică». În prima parte a folosit criteriul biologic al generațiilor; în continuare — un criteriu exclusiv estetic.

H. Zalis se ocupă mai ales de perioada de după 1960. În tabloul structuralizant-dialectic, propus de critic, nu se conturează prea bine obiectul (și momentul) negației. Într-un capitol citim următoarele: «Deocamdată să notăm totuși că este definitiv, irevocabil depășită acea criză a lirismului pe care Tudor Vianu o semnala în 1937 ca expresie a diletantismului». De ce să ne întoarcem (pentru a nega ceva în mod ferm) tocmai la 1937? Pentru că la pag. 73, H. Zalis să ne explice mai limpede (mai puțin stilul, care nu e deloc limpede): «Linia netă de demarcație pe care încearcă unii s-o tragă între deceniul poetic 1950-1960 și următorul e mai mult abjurarea acelor silințe discriminatorii din care poezia a ieșit lezată, decît un reproș îndîrjit la adresa cuiva anume». Iar ceva mai încolo: «Ordinea vieții afective și intelectuale s-a restabilit după deceniul 50-60». Și totuși ce e cu acest deceniu... Înțelegem că nu e cazul să ne depărtăm deja de trecut rîzînd (l-am parafrazat pe Marx). Dar se cuvine cel puțin o evocare sinceră (nu învăluită în cețuri de legendă) și o clasare onestă a valorilor.

În **Marginalii la o poetică a actualității** criticul ne oferă, pe lîngă ideile sale (unele, într-adevăr, interesante), idei de-ale lui Jacques Maritain, Gaston Bachelard, Pierre de Boisdeffre, iar printre ele versuri de Radu Boureanu, Maria Banuș, Mihai Beniuc, Zaharia Stancu, Ion Caraion. La sfîrșit de tot, o strofă de V. Voiculescu. Nimic însă din poezia tînără. Și e vorba de o poetică a actualității. Generația lui Nichita Stănescu, dispersată pe alte criterii, nu se mai vede nici de-aici înainte.

Mai mult, în **Generația de aur** sînt cuprinși Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Ion Barbu (de ce nu și Bacovia ori Al. Philippide; ultimul inclus în așa-zisa «generație-punte»!). În descendența — din păcate, epigonică — a acestora sînt situați cîțiva dintre cei mai buni poeți tineri. Am crezut inițial că sîntem victima unei farse tipografice. E posibil ca alta să fi fost intenția criticului. Cu atît mai grav. Ce-i drept, Cezar Baltag și Ioan Alexandru apar într-o lumină mai acceptabilă; al doilea însă printr-un diagnostic eronat.

Altă ciudățenie: lui Nicolae Labiș i se rezervă de-abia un loc în subsolul paginii. Oare dialectica lui H. Zalis (altfel, foarte generoasă, din moment ce-i suportă alături pe Jacques Maritain și Maria Banuș ș.a.) să fie așa de opacă față de cel mai tragic și mai autentic talent al poeziei noi?

Desigur, **Tensiuni lirice contemporane** își are meritele sale intrinsece. Apreciem îndeosebi interesul pentru sistem, oricît de precară ar fi stabilirea unor deducții în cîmpul lirismului. De asemenea, comentariul la obiect, documentat în sensul de «critică a criticii». Se impun paginile despre Nina Cassian, Aurel Rău și întregul capitol **La festinul verbului, Mirificul estetic.** Oarecum fără justificare logică, în context — **Moștenitorii:** excesiv de teoretic, cu material de împrumut.

Cartea lui H. Zalis, din păcate, se citește greu. Am formulat în titlu «eseul gongoric». Înclinația eseistică, pasiunea pentru idee sînt compromise de umflarea expresiei. Ne permitem să și exemplificăm: «Criticul, afirmînd ascendența comunalului (!) asupra individualului, reținea simțămintele în stare să consacre într-un obiect superior culminația subiectivității»; «Relația cu epoca, departe de a-i sărăci, i-a propulsat, le-a dat tuturor o fecundă entelehie (!)». Orice comentariu e de prisos.

CORNEL MORARU ■

flacara

evenimente mari evenimente mici

■ Cercetările consacrate produsului «Boicil forte» vor beneficia în scurtă vreme de un staționar și un ambulator cu patru cabinete pentru consultații și tratament, amîndouă în municipiul Timișoara. Se obține astfel (în urma unei cereri înaintate de Direcția sanitară a orașului) acordul Ministerului Sănătății pentru înființarea unei scheme proprii secției experimentale «Dr. Boici» (alcătuită pînă în prezent din cadre medicale detașate de la alte unități). Noul așezămînt medical va cuprinde 8 medici, 3 infirmiere și 10 asistente medicale. ■ Populația municipiului Rîmnicu Vîlcea consumă pe oră 80 de vagoane de apă. Desigur nu din această cauză, numitului Vasilică-Aurel i s-a eliberat certificatul de naștere cu două săptămîni înainte de a se naște. Nu. Din cauza doctorului circumscripției Voineasa care a eliberat certificatul în ziua de 15 iulie 1973, minorul născîndu-se 15 zile mai apoi. ■ De mai bine de 25 de ani, maistrul Nicolae Verzescu, lucrînd în parchetele de exploatare Muereasca și Valea Lungă, avînd alături de el oameni și cunoscute unelte, cum ar fi ferăastraie electrice și țapine, trimite în casele noastre lemn chiar și sub forma paturilor de odihnă sau pur și simplu a meselor. ■ Scriitorul Alexandru Mitru declară: «Pentru copil, literatura trebuie să fie mai frumoasă decît pentru omul mare». De ce? Aflăm de la același scriitor: «Copilul, cînd întîlnește inesteticul, lasă cartea, n-are capacitatea adultului de a persevera». Două observații: 1) Nu este cazul ca un adult să persevereze cînd întîlnește inesteticul; 2) s-au văzut cazuri cînd copiii au lăsat cărți cît se poate de estetice. ■ Ne aflăm în etapa întîi a concursului «Caricatura și epigrama în sprijinul educației socialiste», organizat în județul Hunedoara. Pentru amatori amintim că el se încheie la 22 decembrie și că lucrările trimise trebuie grupate pe următoarele domenii: a) industrie, construcții, transporturi; b) agricultură; c) comerț, alimentație publică și servicii pentru populație; d) școli și facultăți; e) consilii populare și comitete de cetățeni. După cum se vede, din raza de incidență a caricaturii și epigramei n-a scăpat nimic din județ. ■ La I.M.M.R. Simeria, punerea în funcțiune a tunelului de degresare a boghiurilor a avut o dublă importanță și un dublu efect: ușurarea muncii odată cu creșterea eficienței și calității, pe de o parte, învingerea conservatorismului oamenilor, formarea convingerii și încrederii lor în mașină, pe de altă parte. Se apreciază că ultimul aspect reprezintă un cîștig psihologic, iar primul nu. ■ La cantina-restaurant «Siderurgistul» din Hunedoara unii abonați uită că tacîmurile nu fac deocamdată parte din meniu. Tacîmurile trebuie folosite o vreme mai îndelungată și apoi casate. ■ Tîrgul meșterilor olari din Deva a fost dominat și anul acesta de către meșterul Vălean Borza din Obîrșa. Lucrări asemănătoare, adică foarte bune, au prezentat și rudele sale Nicodim Borza, Axente Nedea și Traian Neaga. ■ 11 milioane de cetățeni economisesc la CEC, iar soldul general al economiilor acestora este foarte mare: de două ori mai mare decît în 1970. Despre avantajele economisirii la CEC au fost invitați să răspundă, în cadrul unui mare concurs popular, 500 000 cetățeni. 499 992 au declarat că este foarte avantajos; 3 au spus că trimit banii în provincie, iar 5 au apreciat că ar fi cu adevărat un mare avantaj dacă ar depune alții în locul lor, dar pe numele lor. ■ Nicu Eustațiu din Filiași a adunat pînă în prezent la domiciliul său 314 sticle goale. Unul dintre motivele pentru care le-a adunat este limpede: cumpărîndu-le pline, le-a băut conținutul. Al doilea: în localitate nu există încă un centru de colectare a sticlelor goale. Or, amatori mai sînt. ■ Cei 12 copii ai Eleonorei Simion din comuna Cîndești-Neamț i-au dăruit pînă în prezent 20 de nepoți. I-au dăruit e un fel de a spune, pentru că micuții stau cu părinții lor. ■ Chestie de obraz: taxatoarea Ileana Șoric de pe autobuzul 31-NȚ-1344 a primit bani de la 16 călători fără a le elibera bilet. ■ «Cherci cu ciapă» se poate servi la restaurantul cu autoservire «Rapid» din Suceava. Nu cunoaștem rețeta și nici ce înseamnă. ■ În sala de sport a Liceului pedagogic din Sighetu Marmației mai mulți tineri nu au curaj să intre și să joace volei deoarece ar trebui să treacă pe lîngă cei doi cîini ai profesorului de educație fizică și sport Lőrincz Ernest. ■ În orașul Azuga trebuie să crească exigențele primăriei față de comerț. De pildă, în magazinul nr. 90, gestionat de tovarășul Păun, nu se găsesc niciodată sare în vrac și oțet de vin. ■ La I.T.A. Cîmpina, o singură casieriță lucrează la două ghișee după o metodă originală: ceri un bilet pentru Breaza — se ridică și pleacă la ghișeul 2; vrea altcineva un bilet pentru Dițești — iar se ridică și pleacă, de astă dată, la ghișeul 1. Pe cînd vom consemna unirea celor două ghișee? ■ După ce în Mizil abia sînt pe cale să se stingă ecourile prilejuite de sărbătorirea fiului său spiritual George Ranetti, iată că localnicii au avut de omagiat 125 de ani de la nașterea altui mare concetățean — savantul Grigore Tocilescu. Se pare că singurul liceu de cultură generală din oraș îi va purta numele: este dorința unanimă a mizilenilor. ■ Întrunită în cadrul unei ședințe extraordinare, Asociația locatarilor din blocul 65 din cartierul Ploiești Vest a hotărît cu 39 de voturi pentru și 5 contra înființarea unei poteci prin spațiul verde, care i-ar ajuta să scutească 86 de metri de mers pe jos. Din motivarea înaintată forurilor în drept. «Aceasta ar fi în folosul gospodinelor care vin încărcate cu cumpărături, totodată și noi am ajunge mai repede acasă». ■ O realitate ce surprinde: în mai multe comune din județul Suceava duminicile cultural-științifice devin tot mai rare. ■ Atunci cînd se practică, gimnastica de înviorare la internatele din Fălticeni se reduce la cîteva mișcări lente de brațe. Lipsesc alergările și mai ales săriturile. ■ În decursul cîtorva zile, Stelian Dascălu, Ion Iftode și Toader Micnea, operatori la Stația de gaz metan de pe platforma chimică a Brăilei, au sustras 218 kilograme de hîrtie. Cei trei nu intenționau să-și scrie memoriile, ci s-o vîndă unor măcelari în speranța, confirmată dealtfel, că aceștia vor împacheta în ea carnea și din cîștigul realizat le vor da și lor. ■ În cîteva comune din județul Brăila, la recoltarea și transportul sfeclei-de-zahăr se acționează încă folosindu-se jumătăți de măsură: cu alte cuvinte, se asigură doar recoltarea. ■ După farmaciile 2 și 56,și cea cu numărul 5 din municipiul Constanța are un program permanent. ■ Din retribuția ce li se cuvine, cooperatorii din Săcele au hotărît să vîndă statului 150 tone de cartofi. ■ Referitor la reducerea importurilor, tovarășul Florin Radu, directorul IUPS Filiași, afirmă: «Era nedrept ca tocmai noi (cei de la IUPS Filiași) să ne aprovizionăm de peste hotare, cînd avem posibilități să facem piese de schimb chiar la noi acasă». ■ A luat sfîrșit vaccinarea antirabică a cîinilor din municipiul Tîrgu-Mureș. A durat patru zile, a costat 3 lei pentru fiecare animal, iar aceia care n-au putut prezenta carnetul de identitate al cîinelui au plătit suplimentar 0,50 lei. ■ La Drăgășani s-a inaugurat recent Casa memorială Gib. I. Mihăescu. ■ Pătrunzînd în universul tehnicii, folosind două funiculare FPU 500 și releele de funiculare, membrii brigăzii forestiere din parchetul Glăjărie, condusă de Gheorghe Darabont, răspund astfel la întrebarea lui Gheorghe Bărbulescu: «Unde ați ascuns caii în parchet?» Răspunsul: «Nu i-am ascuns, i-am scos definitiv pentru că nu mai avem nevoie de ei». Salutînd plini de respect și înțelegere tehnica, gîndul nostru se îndreaptă aproape pios și spre foștii cai ai parchetului de exploatare a lemnului. ■ Din lipsa oxigenului„ la Codlea în ultimii doi ani n-a murit nimeni. În schimb fără oxigen nu se poate face sifon și nu e cazul, chiar dacă se poate afirma că omul poate trăi și fără șpriț. Poate, dar la ocazii și firește decent nu strică. ■ Eugen Ispir din Brașov servește masa la «Cerbul carpatin» și i se întocmește o notă de plată mult umflată. Oprește nota, o trimite ziarului județean care la rîndu-i o trimite forului tutelar al localului. Se primește un răspuns pe care unii îl consideră ciudat. Adică: «Din datele prezentate în reclamație (bonul cu data și semnătura ospătarului n.n.) nu se poate identifica cine se face vinovat de servirea prestată». Dar dacă de servirea prestată se face vinovat întregul personal, care dealtfel nu este la prima abatere, nimic nu mai e ciudat. Se poate deci identifica, dar de altcineva. ■ Iată cum se strămută muntele Corcoaia, în versiunea inedită a lui D. Cazan și a lui I. Elena: «...Iar oameni ca Ion Neagu, Manole Trugă, Marin Drăgoiasa, Gheorghe Netedu, Petre Sferlea, care zi și noapte rîd și cîntă cu piatra, glumind cu ea și muncind cu seriozitatea ce-l caracterizează pe omul vremurilor noastre, o deșteaptă cu exploziv, excavatoare și basculante, ca s-adoarmă din nou în zidul barajului — gestul strămutării muntelui Corcoaia». ■ În fiecare vineri, sîmbătă și duminică pînă la ora 1, în municipiul Oradea se organizează «Cina porcului». Nu lipsesc cîrnații, caltaboșii și sarmalele, totul îngurgitîndu-se în prezența acordurilor melodioase ale orchestrei «Miraj». ■ Atunci cînd în urmă cu cinci ani Ioan Brie l-a căutat pe muncitorul Andrei Kiss, s-a dus în orașul Petru Groza și l-a găsit fără greutate. Recent l-a căutat din nou, firește în același loc, dar nu l-a mai găsit. A dat în schimb de maistrul Andrei Kiss. «Andrei al nostru, i s-a spus, a învățat între timp să lucreze nu numai pe strung, ci și pe raboteză, mașină de rectificat și altele. Este și inovator. Vă este clar de ce ați căutat un muncitor și ați găsit un maistru?» Nu cunoaștem răspunsul lui Ioan Brie, dar credem că s-a bucurat. ■ Dacă în această toamnă Drăgășaniul exportă 100 de vagoane de vin în toată lumea, socotiți atunci cîtă lume ar urma să spună «noroc și la mulți ani» pe românește. ■ Cum de la 100 în sus se numără toate aniversările mari, iată un cor din Oradea, pe nume «Hilaria», care și-a sărbătorit pe 9 noiembrie centenarul. ■ Se spune că la căminul pentru bătrîni, în construcție la Constanța, au venit să lucreze voluntar fiii cîtorva dintre aceștia. ■ Ce înseamnă R.E.B.? Iată întrebarea care-i frămîntă pe arheologii care, săpînd pe șantierul dacicei Buridava, au descoperit un fragment ceramic purtînd inscripția respectivă. Ipoteza că ar fi vorba de prescurtarea cuvîntului «Rebus» a fost de la început exclusă. ■ În cîteva localități din județul Timiș prunii au înflorit pentru a doua oară. Firește, pentru palincă (țuică fiartă de două ori). ■ Drumul cel mai scurt al autobuzului 111 R, din centrul Bucureștiului pînă în cartierul Titan, merge pe strada Labirint care este precum numele. Și fiindcă asta nu pare de ajuns, de o bună bucată de vreme autobuzul ocolește o conductă în curs de montare, pe mai multe străzi drepte, e adevărat, dar care, împreună, fac cît un Labirint II. ■ La pensiunea «Caraiman» din Sinaia continuă să se servească mîncare bună. ■ Cu patru noi complexe sanatoriale în construcție, stațiunea Herculane își dublează capacitatea. ■ La Circul de stat din Capitală evoluează o trupă de 27 de liliputani. Ei sînt atît de mici, încît la terminarea spectacolului cei care se pierd de trupă sînt căutați prin arenă cu aspiratorul și la ora 23 sînt recuperați. ■ Prof. dr. V. Carmazinu din Iași e solicitat, în calitate de consultant, la amenajarea cu grădini a litoralului mediteraneean francez. ■ Satul Cerbureni, din județul Argeș, împlinește o jumătate de mileniu de atestare documentară și 31 de ani de viață demnă și fericită. ■ Există oare vreo legătură între mediocritatea diafilmelor cu povești produse de «Animafilm» și faptul că pe ele nu întîlnim semnătura nici unuia din artiștii care ilustrează frumoasele noastre cărți cu poze pentru copii? Vom reveni. ■ La Combinatul siderurgic din Galați se construiește cel mai mare furnal românesc. Capacitatea: 2 700 tone. ■ Luni, marți, miercuri, joi, vineri, sîmbătă și duminică puteți servi la cantina muncitorilor de pe platforma Chișcăgada, Hunedoara, delicioasa și mai ales unica ciorbă purtînd denumirea «ciorbă țărănească». ■ Conducînd camionul pe șosea, șoferul Ion Simion, de la Întreprinderea «Hidromecanica»-Brașov, zărește o tamponare între două autovehicule. Copleșit de spectacol, atent să nu piardă nici un amănunt, se trezește el însuși în pom. ■ La curățătoria chimică a microraionului «Hipodrom» din Brăila pardesiurile se curăță numai pe o față. Pentru a fi curățate pe ambele, se percepe taxă tdublă. ■ 12 000 de ilustrate de pe întreg globul cuprinde redutabila colecție a lui Șerban Gheorghiu, ofițer în marina comercială. Fiul său, de asemenea marinar, nu are decît 3 508. ■ Muzeul memorial «I.L. Caragiale» din Ploiești continuă să se afle într-o stare jalnică: geamuri sparte, urme de degradare, lacăte la uși. «Răbdare, răbdare, dar pînă cînd?», ar fi spus Caragiale dacă, din păcate, datorită scurgerii implacabile a timpului, n-ar fi devenit o casă memorială. ■ Spre satisfacția șoferilor autobuzelor, rezultatul meciului declanșat cu publicul călător, în urmă cu cîteva luni, continuă să se încline în favoarea lor: ușile intermediare ale autovehiculelor sînt mai departe blocate cu cozi de mătură. Semn că și producerea măturilor cunoaște o puternică dezvoltare. ■ În județul Bihor funcționează 81 de librării și 423 raioane de difuzare a cărții în cadrul magazinelor sătești. În acest cincinal s-au vîndut cărți în valoare de 51 145 000 lei, s-au distribuit cărți școlare în valoare de 22 636 000 lei, din care peste 90% gratuit, ceea ce dovedește că forța cuvîntului scris a ajuns la cel dornic de instruire. ■ Gheorghe Meșu, Nicolae Ochiană și Ion Iacob au încetat să mai fie elevii Liceului de mecanică nr. 1 din Galați. Au absolvit în acest an la seral și obțin în continuare rezultate bune în producție. ■ Cînd cineva vi se adresează cu «Nu te fac un ghiul», răspundeți «Nu». Imitații cel puțin la fel de bune de obiecte din aur puteți găsi la magazinul «Optica» din Timișoara, strada 13 Decembrie, la prețuri variind între 40-60 lei. Magazinul se găsește chiar lîngă un atelier al cooperativei «Bijuteria», realizîndu-se, după cum se vede, o bună concurență în sprijinul nimănui. ■ Cele mai frumoase halbe cu guler le servește deocamdată vînzătorul Nicolae Constantin de la Berăria «Feroviarul» din Craiova. Accesul în local este permis și acelora care nu au avut șansa de a fi feroviari. ■ Toți medicii din Arad au fost obligați să-și facă abonamente permanente la spectacolele Teatrului de stat din localitate. Pe cînd actori obligați să poarte asupra lor bisturiu? ■ Asfaltarea drumului care face legătura între comuna Dudeștii Vechi și satul Cheglevici din județul Timiș se află în plină desfășurare. Lucrarea a început în primăvara acestui an și pînă în prezent s-au asfaltat 504 metri. ■ În orașul Orăștie se află în curs de finisare un modern magazin universal supraetajat. Va fi gata în luna decembrie, lună care, după cum se știe, este și a cadourilor. ■ Nici la Oficiul P.T.T.R. Brăilița, județul Brăila, nu se pot încasa bani cu acte false. Ultimul care a încercat vigilența funcționarilor de acolo se numește Radu Voineagu. ■ La Slobozia a fost construită o sală cu intenția de a fi popicărie. Dacă va fi înzestrată și cu popice va deveni; Dacă nu, nu. ■ Om cucernic, Petre Tudosie, din Petrila, fura obiecte numai din biserici. Și-a primit pedeapsa pe Pămînt. ■ De cînd n-ați mai băut apă dintr-o fîntînă? Noi, orășenii, ne-am obișnuit să găsim întotdeauna apă la îndemîna noastră, s-o obținem fără efort de la robinet sau de la țîșnitoarele de pe stradă. Uităm uneori că apa, înainte de a ajunge în conductele metalice ale marilor și micilor orașe, a trecut prin munți și a străbătut cîmpii. Dar, iată, citim o știre cum este aceasta: «În județul Argeș au fost reparate în anul 1975 un număr de 1 455 de fîntîni» și ne aducem aminte deci că mai sînt mii de oameni care coboară zilnic în adîncul pămîntului o ciutură și o scot apoi plină cu apă proaspătă și rece. ■ Există o ștampilă care ar putea învinge toate falsele exigențe ale birocrației: fixează pe hîrtie ora exactă cînd a fost înregistrat un act. Și din fericire și din nefericire, ea se află la Muzeul Ceasului din Ploiești. ■ La Tohanul Vechi (orașul Zărnești) a fost găsit un clopot de bronz, greu de 100 de kilograme. Piesă rară, din secolul XIX. N-a fost găsit pe stradă, loc unde pot fi întîlnite doar portofele, ochelari și fotografii ale verilor de la țară, ci în fundul rîului Bîrsa, în curs de regularizare dealtfel. Clopotul fusese îngropat pe malul apei, la începutul primul război mondial, pentru a nu fi transformat în țeavă de tun. Un sublim gest de ceea ce numim azi luptă pentru pace. ■ Aproximativ 60 de tineri din Orăștie, majoritatea muncitori din unitățile economice ale orașului, frecventează cursurile de calificare ori de ridicare a calificării, iar alții, aproximativ 300, sînt elevi la cursurile serale și fără frecvență ale liceelor din localitate. ■ Fotografii de cooperativă din Tg. Jiu nu se deplasează la nunți. Ei sugerează, ba chiar și spun, să vină nunta la fotograf. ■ Artiștii amatori ai Ansamblului «Pandelașul» din Medgidia și grupul vocal Hîrșova au participat ca invitați la a IX-a ediție a Festivalului internațional de folclor de la Saint Romain de Benet, Franța. Ziarul «Le litoral» din Charente-Maritime își intitulează astfel articolul închinat festivalului: «Acest spectacol formidabil al românilor».

Pagină realizată de EUGEN SECELEANU ■

CONTEMPORANII NOȘTRI

„Munca medicului e necesar să se transforme neapărat într-un bine concret“

Pe acest fiu de țărani din Măceșul de Jos-Dolj, taică-său vroia să-l facă șef de gară suprema realizare la care aspira, probabil, pe atunci un părinte din oricare sat românesc pentru copilul său. Dar ca și alți băieți de țărani excelent dotați, Ștefan Berceanu avea să sară mult peste gardul condiției sale sociale. Intră primul la examenul de admitere la Facultatea de medicină (după ce făcuse liceul în particular, învățînd singur și muncind cea mai mare parte a timpului pe cîmp, recapitulînd cu plugul și cu secera nemaiîntîlnita existență a țăranului nostru) și apucă pe drumul celei mai bune tradiții a medicinei românești. Crezul marilor medici pe care i-a avut această țară, foarte mari și foarte numeroși, dacă ne gîndim că medicina românească nu există decît de puține decenii, crezul că medicina e o meserie, o știință, o artă și o omenie la un loc, va fi asimilat, trăit și niciodată uitat de cel despre care scriem azi. Berceanu va înțelege de la început că omul de știință și practicianul trebuie să se confunde, observase el simbioza asta în cazul lui Băltăceanu, urmașul lui Teohari; Lupu, Danielopolu și alții, erau la fel, pilda acestor adevărați făuritori de școală l-a îndemnat să umble mult cu mintea și cu mîinile prin laboratoare. Medicina se cade practicată ca un instrument perfect, iar un asemenea instrument de cunoaștere nevăzut și ideal, necesar în vederea stabilirii diagnosticului și tratamentului, nu poate fi făurit de cei nepăsători față de cercetare sau față de practică. Student fiind, Berceanu lucrează toată ziua în spital și în laboratorul de anatomie patologică de la Institutul Babeș, se duce rar pe la cursuri, dar face facultatea în universul producției, cum am zice după o terminologie consacrată în vremea noastră. Profesorul de azi își mărturisește mereu convingerea că tăria școlilor care au existat și mai există în medicina românească venea și vine, printre altele, de la această legătură dintre laborator și clinică, dintre cercetarea științifică și practica medicală. Știința medicinei n-a progresat niciodată altfel, ea n-a fost niciodată doar a practicii sau doar a cercetării, ci a amîndurora.

După cel de-al doilea război mondial intră în laboratorul de histopatologie experimentală al Institutului Cantacuzino, unde va studia sub influența a două personalități excepționale, Ionescu Mihăiești și Mihai Ciucă. Pendulează între patul bolnavului și cercetările prin care vrea să înțeleagă. Începe să se intereseze de probleme de imunobiologie clinică. Reproduce experimental hepatita cronică și nefrita cronică, stabilind metode pentru depistarea bolilor autoimune în general. Ionescu Mihăiești îi încredințează spre cercetare aceste teme, concepîndu-i planul lucrărilor. Doctorul Berceanu se îndreaptă spre orizontul unei specializări profunde. Avea în spate la acea dată cîțiva ani de practică în medicina internă generală. Își restrînge vizorul pentru a vedea în adîncul chestiunilor de autoimunitate și de hematologie, după 10 ani de absorbție și de practică multilaterală. Scoate la liman temele pe care le avusese de studiat și redactează textele finale ale cercetărilor, vreme de o săptămînă, acasă la profesorul său. Pentru a măsura întrucîtva înfățișarea morală, vibrația și forța celor care au ctitorit școli în medicina românească notez aici una dintre amintirile lui Ștefan Berceanu: «**La sfîrșit, Ionescu Mihăiești mi-a spus: tu vei iscăli lucrările! Pe una nu s-a semnat deloc, iar pe alta și-a trecut numele abia la urmă. Așa se purta șeful de școală, nu se temea de elevii săi, nimic nu-i declanșa gelozia, era fericit de cîte ori izbutea unul dintre noi să realizeze ceva important**».

După problema autoimunității se orientează spre bolile sîngelui. Se va dedica, concomitent cu domeniul autoimunității, cercetării unor afecțiuni neinvestigate la noi pînă prin 1954, cum ar fi metaplazia mieloică, limfomul gigantofolicular, uroporfirinemiile esențiale, purpura trompopenică autoimună, boli cu nume de o stranie sonoritate, care toarnă deseori moarte peste viață. Biruiește în continuare, dovedind o solidă instrucție în privința mecanismelor biologice ale medicinei. Urcă firesc și legitim numai prin hărnicie și capacitate. În 1955 devine șeful laboratorului de hematologie și imunologie de la Institutul Cantacuzino, peste un an, șef de lucrări în clinică. Profesorul Lupu îl va chema să conducă secția de hematologie din clinica sa, iar în 1960, cînd se înființează Institutul de medicină internă al Academiei, va fi numit director adjunct al acestuia. Bătrînul Lupu a fost un părinte de oameni de știință fără reproș, strîngînd pe lîngă el tineri medici care aveau să aibă ulterior una sau mai multe realizări nemuritoare. De data asta adunase acolo trei conferențiari de forță între care ar fi putut să izbucnească două sau trei războaie, dar n-a izbucnit nici unul, fiindcă, zice Berceanu: «**Noi am știut să ne urmăm drumul fără concurență, cu stimă reciprocă, făcîndu-ne unul altuia locul și timpul prielnice**».

În acest fertil Institut de medicină internă al Academiei (atît cît a existat a însemnat pentru mulți cea mai bună perioadă din viața lor de cercetători), Berceanu a beneficiat de vecinătatea clinicii cu laboratorul. Vecinătatea asta reprezintă visul medicilor de pe întreg pămîntul, dar vocația lui de om de știință nu s-a trezit abia după ce a început să lucreze în condiții ideale. Cei cu har, cei frămîntați și interesați să ancheteze necunoscutul ajung la mijloace chiar dacă ele sînt situate ceva mai departe. «**Îi aud și azi pe cîte unii lamentîndu-se «n-avem cu ce lucra». Și nu fac nimic fiindcă n-au, de pildă, un microscop electronic la doi pași. Eu luam în servietă material patologic recoltat de la bolnavi (ser, material de biopsie) și mă duceam în laboratoarele de la Cantacuzino să-l cercetez. Cîtă dreptate are tovarășul Nicolae Ceaușescu cînd cere cooperare între institute! Imposibil să fim dotați toți cu microscoape electronice, dar să coopereze cei ce n-au cu cei ce au**».

Trec ani de muncă tăcută, Berceanu are de construit ceva, abia în 1967 îi va apare prima carte «**Sistemul reticuloendotelial**», după care va urma repede a doua, «**Imunologie și imunopatologie**», scrisă în colaborare cu profesorul Mesrobeanu. A scris o carte de știință, i se pare din premise o cutezanță și un act moral. Cine publică o asemenea carte revendică să fie o călăuză pentru alții. Berceanu nu s-a apucat să scrie cărți decît după ce a simțit puterea celui care cunoaște, decît după ce a fost sigur că are de spus ceva. N-a fost înfrînt de tentația și de vanitatea de a deveni repede autor, începînd să publice numai cînd a fost convins că ideile și experiența lui pot înzestra cu ceva nou specialitatea. «**În matematică un tînăr de 25 de ani poate da la iveală o carte genială. În medicină după cel puțin 15 ani de muncă ajungi să scrii o carte de care răspunzi efectiv tu. Cincisprezece ani de acumulări, de goană și de experiență trebuie așezați la temelia unei cărți originale, unei cărți fără de care un anumit domeniu ar fi mai sărac. Altfel iese o carte de compilație. Din păcate, apar destule cărți de compilație, și chiar mai rău, apar cărți de plagiat, scoase de unii care nici măcar n-au citit ce scrie în cartea ce le poartă numele pe copertă**». Omul de știință ar trebui să fie măsurat exact și după splendoarea cărților pe care le-a scris. Sînt și unele spirite sterpe în ierarhia medicală, de pe urma cărora nu rămîne o operă științifică propriu-zisă, există și unii care dau buzna și rătăcesc prin cărțile altora, iar la plecare iau pagini și capitole întregi vrînd să-și facă un monument mărunt din ziduri și coloane subtilizate.

Imnul rostit de Berceanu mai sus despre rigoarea ce se cuvine să caracterizeze omul de știință care scrie cărți vorbește despre probitate și neîntinare. Cărțile sale de medicină sînt scoase din vîltoarea muncii proprii, din erudiția și din descifrarea necunoscutului, obținute cu încordarea potrivită a minții și cu oboseală.

A dezvoltat mult studiul bolilor de sînge în România, realizînd un arsenal metodologic de cercetare, diagnostic și tratament egal cu cel propriu acestei specialități în țările dezvoltate din lume. N-a uitat că un maestru de talia lui Lupu i-a încredințat misiunea să dezvolte hematologia românească. Grație lui Berceanu oricare boală malignă de sînge sau de sistem se tratează azi la fel de bine la București ca și la Stockholm, la Paris, la Viena sau la Praga. În afecțiuni altădată dezastruoase (maladia Hodkin, de pildă) obține rezultate terapeutice egale cu cele ale grupului de la Viena (de chimioterapia bolilor maligne de sînge și de sistem), indici de supraviețuire după care Hodkinul începe să fie considerat o boală vindecabilă. El a făcut ca unele primejdii să devină mai mici sau trecute, dar alte pericole au rămas. Aplazia medulară, boală constînd într-un fel de degenerare a măduvei din oase, începe să se manifeste pretutindeni la fel de frecvent ca și leucemiile. Poate fi tratată prin transplant de măduvă osoasă, dar pentru așa ceva se cere compatibilitate între bolnav și donator. Berceanu și colaboratorii săi urmează să pună la punct testele de evidențiere ale compatibilității. Mai are și alte proiecte imediate. Introducerea metodelor de imunoterapie și chimioterapie în tratamentul leucemiilor și limfoamelor ar fi unul dintre ele. În hematologia mondială au apărut în ultima vreme lucruri noi, tulburătoare, cercetări care arată că celula leucemică își poate recăpăta capacitatea normală în anumite condiții. Este încă un aspect care îndreptățește speranța că omenirea va scăpa într-o bună zi de sub biciul cancerului, aspect comentat acum la toate congresele internaționale. Această posibilitate era semnalată de Berceanu încă din 1969 într-una din cărțile sale. Cercetările efectuate în laboratoarele românești l-au ajutat pe doctorul Berceanu să fie printre primii cercetători din lume care au intuit această eventualitate supremă. Atestăm printr-un citat intuiția avută și făcută publică acum șase ani: «**Maturația mieloidă survenită după 3-4 zile în culturile de blaști leucemici demonstrează posibilitatea reversibilității procesului malign în anumite condiții de cultură**». Berceanu vrea să reia și să dezvolte această veche linie a studiilor sale. Altă chestiune la mare preț în actualitatea medicală internațională este reprezentată de posibilitatea transformării limfocitelor (specie de celule albe din sînge) în forme maligne, după inflamații vechi. În 1967, Berceanu descria alternativa, cu mult înaintea altora, în cartea sa «**Sistemul reticuloendotelial**». Aceste cîteva trimiteri probează situarea doctorului Berceanu în avangarda hematologiei și imunologiei, medicul român a dobîndit stima tuturor somităților care reprezintă marile școli de hematologie și imunologie din lume, de la Jean Bernard la Georges Mathé.

Se pregătește de asemenea să se împotrivească unor capcane fundamentale care limitează deocamdată progresul în aceste domenii. Substanțele chimioterapice utilizate în leucemii distrug celula malignă, dar nu și procesul leucemic, iar Berceanu se întreabă cum ar putea fi refăcut procesul, cum ar trebui el normalizat? Tentativa, curentă azi în medicină, de a regla răspunsurile imune ale organismului cu ajutorul citostaticelor nu este corectă, substanțele citostatice declanșînd în realitate o agresiune. Dacă normalizarea s-ar obține pe cale biologică, faptul ar fi de o importanță capitală și Berceanu se gîndește cum să destrame vălul. Consideră că e de datoria lui să introducă toate astea, alături de alte chestiuni socotite majore pe plan mondial, spre cercetare în școala românească. Vrea să le jupoaie de tot misterul, să descopere fundamentul lor biologic, să stabilească metodologia de investigație și să introducă treptat în practică rezultatele obținute.

Cînd vorbești cu el nu te seduce prin farmec, deși spiritul său purtat prin toate grădinile umanismului țese întruna fascinante dantele. Cînd vorbești cu el te captivează și te supune cu tăria argumentelor, cu trupul sacru al ideilor, cu respirația conștiinței. Dinăuntrul său nu se ridică vîrtej de patimi, are numai pasiuni, numai febra celor care asaltează răul și mai are o simplitate și o transparență ca de apă curată. Judecă sobru situația de azi a medicinei românești, arătînd ce are ea bun, menționînd și imperfecțiunile. «**E un moment de cumpănă. Cu ceva ani în urmă, cei ce conduceau un domeniu medical aveau o pregătire vastă, completă, egală cu a celor mai reputați savanți din lume. Erau la zi cu evoluția disciplinei de care răspundeau, țineau legătura cu cele mai bune școli de pretutindeni, participau la schimbul internațional de idei, lucrau într-o direcție fundamentală, contribuiau la propășirea specialității lor, făceau un pas înainte recunoscut de toți ca fiind un pas înainte, aveau acoperirea unei opere științifice solide, și peste toate erau obsedați de datoria de a împărtăși celor tineri meseria pe care ajunseseră s-o cunoască. Să ne gîndim cu cîtă înaltă conștiință și acută responsabilitate selectau ei valorile, atenți să descopere dotația adevărată. Lupu, bunăoară, venea din satul Arsura, Combiescu era fiu de țăran din Dolj, Mihai Ciucă, fiu de învățător. Să ne închipuim cît de prejudiciată ar fi fost medicina românească dacă nu ei ar fi fost cei aleși, ci alții. Maeștrii noștri făceau selecția pe criteriul atașamentului și devotamentului total pentru lucru. Au luat pe lîngă ei să muncească numeroși tineri săraci, dar cu mintea și voința bine proporționate și au făcut din ei miturile de mai tîrziu sau de azi ale medicinei noastre. I-au format dîndu-le mîna liberă să lucreze direct, le-au arătat orientarea actuală la vremea aceea pe plan mondial, și astfel au întemeiat acele școli mari care au făcut știință românească să prospere. Asemenea maeștri cu mintea și cu sufletul cuprinse de strălucite elanuri, somități profunde, oameni cu primatul conștiinței am avut și mai avem. Dar este imperios să medităm în legătură cu această problemă la ceea ce spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită cu ocazia constituirii Consiliului Sanitar Superior: «Avem o medicină generală bună, cu o tradiție valoroasă; avem oameni de valoare; din păcate, unele școli medicale au început să dispară, iar altele noi n-au mai apărut». Secretarul general al partidului ne-a atras atenția asupra unei chestiuni esențiale. Școlile, adică punctele forte ale medicinei românești ne erau de folos tuturor. Ce facem pentru a nu le distruge pe cele care au rămas, cum ar trebui refăcute cele destrămate și favorizată apariția altora noi? Asemenea culmi s-au ivit totdeauna în jurul unor masive personalități științifice și umane. În jurul unor asemenea puternice energii polarizează cei tineri. Fără ele nu iese nimic, lipsește scara pe care să urce continuatorii. Cu unii nechemați la cîrma unor discipline medicale, viitorul nu ar arăta așa cum îl dorim. Daunele, în schimb, vor fi enorme și durabile. Tradiția școlilor noastre medicale de a se situa în primul plan al comunității științifice internaționale va fi salvată numai dacă acei ce ajung să conducă o anumită disciplină, o anumită specialitate, vor fi cel puțin de talia celor dinainte. Dacă vor avea o pregătire perfectă și virtuți nesfîrșite. Și dacă ei vor selecționa după criteriile capacității, muncii, devotamentului și responsabilității pe cei meniți să le dezvolte opera, dacă vor putea să-și aleagă continuatorii și dacă vor ști să-i crească într-un climat moral, științific și uman fără cusur. Dacă maeștrii nu vor fi improvizați și dacă în activitatea lor de medici, de oameni de știință și de dascăli nu vor șovăi între teorie și practică, ci vor fi preocupați deopotrivă de amîndouă. Dacă vor fi ei înșiși în stare să facă acel miraculos pas înainte în știință. Tot ceea ce gîndește și ceea ce înfăptuiește animatorul oricărei specialități medicale trebuie să se repercuteze favorabil asupra sănătății oamenilor. Meseria noastră este misionară. Munca medicului e necesar să se transforme neapărat într-un bine concret. Iar maeștrii medicinei trebuie să fie cei dintîi misionari. Ce-ai lucrat vreme de cinci ani în problema cancerului, spre pildă? Ai reușit ca o anumită formă de cancer să fie mai bine depistată în urma cercetărilor tale? Ai declanșat o ameliorare reală? Aceasta este, în fond, măsura muncii medicului, fie el mare, fie el mic, nu publicarea a nu știu cîtor lucrări reci. Numărul lucrărilor științifice nu ne spală pe mîini, lucrările trebuie să reprezinte sinteza faptelor de apărare superioară a sănătății publice. Noi, medicii, ne aflăm mereu într-o campanie fără sfîrșit, dușmanii omului sînt dușmanii noștri, înfrîngerile noastre sînt înfrîngerile omului, victoriile noastre înseamnă supraviețuirea omului și a ideii de omenie**».

Doctorul Berceanu are și unele încercări literare pe care deocamdată nu se gîndește să le publice. În cuprinsul lor încearcă să-și croiască drum spre o serie de răni, de temeri, de speranțe, de furtuni și de bucurii. Se întreabă ce este un om adevărat și se întreabă în ce măsură un om care își înțelege rostul și e cinstit își găsește locul în societatea noastră, societate care are capacitatea de a înlătura impostura și de a propulsa pe cei ce sînt mugurii omului măreț.

ROMULUS BALABAN ■

Inteligentul și sensibilul public clujean, devenit prietenul și partenerul cenaclului.

Recitările de poezie ale actorului George Mihăiță generează cascade de aplauze.

Fotografii de **RADU CONSTANTINESCU** ■

flacara cenaclu

Prezența pe scena festivalului a artiștilor clujeni Carmen Galin și Anton Tauf a fost de-a dreptul revelatoare.

Spectacolul începuse, în sală nu se afla loc nici în picioare, dar publicul încă mai aștepta miracolul unei intrări.

cronica (99)

În seara zilei de luni, 10 noiembrie 1975, s-a desfășurat în Sala sporturilor din Cluj-Napoca cea de-a patra ediție a **Festivalului de toamnă — Flacăra.**

Așadar, după cum făgăduisem, am revenit după patru săptămîni în mijlocul unui public care ne-a devenit aproape instantaneu prieten. Aceasta nu înseamnă că publicul clujean, în virtutea unui facil entuziasm, se lasă antrenat fără luciditate în acțiuni comode și de ieftină accesibilitate. Faptul că acest public a aderat de la început, fără ezitări, la cîntecul și poezia cenaclului nostru se datorează colectivei sale înclinații spre o artă de substanță și a percutantei sale inteligențe sesizatoare, fără trenante bîjbîieli, a frumuseții și a problematicii comunicate de aceasta. Așa că, revenind, am avut senzația chiar de la începutul manifestării că de fapt legătura noastră cu spectatorii clujeni nici nu se întrerupsese. Atît de intens participativă a fost de la început instaurată atmosfera festivalului clujean din Sala sporturilor. Deci, am regăsit acel public ideal pentru cenaclul nostru, așa cum îl lăsasem cu o lună în urmă, plin de prospețime, viață și receptivitate, care a rămas astfel și acum de-a lungul celor aproape șase ore de program. Lucru ce trebuie remarcat și elogiat, cu atît mai mult cu cît șederea spectatorilor în sală nu a fost deloc ușoară. Pentru că, vă închipuiți dumneavoastră cum pot sta oamenii într-o sală a cărei capacitate numără 2 600 de locuri și cînd într-o asemenea sală, care nu se poate spune că nu-i spațioasă, au participat circa 6 000 de spectatori. Performanța, fără îndoială, e aproape incredibilă dar ea a fost atinsă de minunatul public clujean, care și din acest punct de vedere s-a arătat extrem de dotat. Dacă în cronica anterioară, emiteam unele critici față de unii membri ai cenaclului, trebuie, de astă dată, spre o deplină obiectivitate, să **remarcăm comportamentul tuturor interpreților ca exemplar.** În ciuda oboselii unui drum lung și a unui program încărcat și de durată, ei au căutat să fie cît mai buni și să corespundă cu prisosință exigențelor unui public deosebit de inteligent și sensibil.

Programul a fost deschis de ziaristul și scriitorul Eugen Seceleanu, care a citit o proză ale cărei calități de dens umor au fost subliniate în repetate rînduri de aplauzele spectatorilor. Din păcate prozatorul s-a bîlbîit prea des. Valeriu Sterian, cu vocea sa caldă, sinceră, pătrunzătoare fără ostentație, de nuanțe adecvate textului, interpretează: **Cu iubirea de moșie** (Ion Horea), **Educație prin cîntec, Om ca oricare, Nopți.** Vom observa, în treacăt, că repertoriul lui Valeriu Sterian are, prin actualitatea și mesajul lui, un caracter subliniat publicistic. E aici și una din cauzele pentru care acest înzestrat cîntăreț se situează în centrul atenției publicului. Mihai Stan recită cu sarcasm **Critica de jos** de Nina Cassian, cu patetism reținut **Morți ruine cuvinte păsări** de Méliusz József, cu suculent umor **Minunea** de Marin Sorescu. Cu glasul său plin și cu aplomb, Adrian Ivanițchi cîntă **Republica** de Claudiu Iordache, **Deocamdată nu** de Adrian Păunescu. Interpretarea dăruitului actor George Mihăiță dată poemelor **Nu, nu vin lupii** și **Dumneata** face ca aplauzele să nu contenească decît la repetatele recomandări ca totuși ele să fie întrerupte. Dan Chebac, în majoritatea cazurilor însoțit de Evandro Rossetti, sau Evandro Rossetti însoțit de Dan Chebac cîntă: **Vînare de vînt, Caii liberi, Toți, Cozma Răcoare, Între bine și rău, Cîntec pentru România, Contraste.** Pentru economia acestui articol, i-am sudat oarecum într-un cuplu. Vrem însă să spunem că publicul îi aplaudă diferențiat, cunoscîndu-le bine însușirile lor artistice. Și pe scena festivalului clujean, Dan Chebac s-a prezentat cuceritor prin fermitatea glasului și printr-un repertoriu intens antrenant, iar Evandro Rossetti a smuls aplauzele datorită artei sale convingătoare prin expresivitate și sinceritate. Tînăra Ionela Copaciu cîntă prost **Copiii de țărani** și, mai binișor, **Sara pe deal** (Mihai Eminescu). Ajunși în punctul acesta, să consemnăm un act de reală frumusețe morală al unui artist cu respect și dragoste față de public. E vorba de cîntăreața și actrița Anda Călugăreanu care, deși serios bolnavă, nu s-a sfiit să parcurgă sute de kilometri pentru a fi prezentă în mijlocul unui public pe care îl iubește și de care e iubită. Neputînd, din cauza bolii, să cînte, a recurs numai la calitățile ei actoricești, interpretînd cu savoare un text de superior umor semnat de Al. Monciu-Sudinski. Împreună cu întreaga sală, Adrian Păunescu recită **Da, mai avem.** Un moment artistic de înalte semnificații civice și patriotice îl constituie reluarea, după un timp mai îndelungat, a poemului de mai amplă respirație **Biografie**, interpretat de membrii cenaclului, un poem ce poate fi considerat ca un concentrat istoric al demnității și omeniei românești. Prezența pe scena festivalului a artiștilor clujeni Carmen Galin și Anton Tauf e de-a dreptul revelatoare. Ei interpretează cu energie, finețe, pătrundere un colaj inteligent alcătuit din lirica lui Nichita Stănescu și Vladimir Maiakovski. Pentru remarcabilele lor însușiri artistice de excelenți propagatori ai poeziei, Carmen Galin și Anton Tauf pot fi oricînd incluși în programul cenaclului nostru. Nicu Alifantis, care și-a cucerit într-un timp scurt datorită talentului și seriozității lui un loc de primă mărime în cenaclu, a cîntat spre bucuria publicului **Jurămînt** (Nicolae Tăutu), **Spionaj** (M.R. Paraschivescu), **Poftim, luați loc pe buturugă** (Leonid Dimov), **Poștalionul** (Buffallo Bill) — de Radu Stanca și **Cît aș fi vrut** de Ion Horea. Gheorghe Gheorghiu a cîntat cu lirismul lui specific un cîntec popular și **Liniște** de Lucian Blaga. A fost acompaniat la flaut de Vancă Mircea, care în festival s-a achitat cu talent de rolul său de acompaniator atunci cînd a fost nevoie. Adriana Ausch, cu glasul său pur și învăluitor, emoționează publicul interpretînd **Învață**, poem din lirica norvegiană, **Recviem pentru Cézanne**, și **O, rămîi** (Mihai Eminescu). Taragotul modestului om și al marelui artist care este Dumitru Fărcaș a umplut înalt bolțile sălii și ale inimilor noastre cu muzică de Ciprian Porumbescu, George Enescu, urmată de o suită de cîntece populare și patriotice. Lîngă taragotul lui Dumitru Fărcaș, acordeonul virtuosului Gheorghe Mureșan a sporit forța de pătrundere și de încîntare a interpretării. Veteranul, spre onoarea lui, și totuși atît de proaspătul interpret și creator al muzicii tinere, Tudor Gheorghe a fascinat cu piesele muzicale: **La groapa lui Laie** (Octavian Goga), **Ciobanul care și-a pierdut oile, Motiv de bocet** (Ion Nicolescu), **Balada sfîntului Gheorghe cel fals** (Ștefan Augustin Doinaș), **Ursul românesc** (Mihai Beniuc), **Țara mea** (Ioan Nenițescu), **Un cîntec** (Adrian Păunescu).

Pentru că trecuse de mult de miezul nopții și pentru că membrii cenaclului trebuiau totuși să părăsească Clujul spre a se duce la locurile lor de muncă din București și din alte localități, Mircea Vintilă a trebuit și el să părăsească scena în cele din urmă, spre regretul miilor de spectatori, după ce a cîntat: **Crezul meu, Mielul, Hanul lui Manuc, Eroii, Cîntec de leagăn, Lordul John, Constantin și Veronica, Pămîntul deocamdată.** Dar pentru că toate, după cum știm, au un sfîrșit, festivalul început în seara zilei de 10 noiembrie se termină și el spre zorii zilei de 11 noiembrie. Era ora două după miezul nopții.

După orice sfîrșit urmează însă, inevitabil, și un început. Începutul unui alt festival la Cluj, unde e sigur că vom reveni ca urmare a celor cîtorva mii de invitații lansate pe loc.

Pentru generosul său sprijin în realizarea frumoaselor și însuflețitoarelor ore clujene, mulțumim Comitetului județean Cluj al P.C.R., cît și tuturor autorităților din oraș care au sprijinit acțiunea noastră. Un colegial gînd de recunoștință și organelor de presă centrale și locale care au binevoit să vestească popasul cenaclului nostru la Cluj-Napoca.

TRAIAN STOICA ■

CARMEN GALIN, actrița a cărei inteligență a îmbogățit biografia multor eroine de film și teatru.

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU

mai este opereta un gen viu?

Teatrul de operetă are un renume bine consolidat nu numai în rîndurile publicului său statornic (pentru că există pasionați ai operetei, microbiști, ca să folosim un termen mai «sportiv», așa cum există pasionații operei, ai baletului, ai concertelor simfonice, ai folk-ului ș.a.m.d.); dar categorii mai largi de iubitori ai frumosului, deși nu frecventează în mod obișnuit sala de pe Splai, știu că artiști de talia unor Ion Dacian, Sili Popescu, Maria Vauvrina, Virginica Romanovschi, Bimbo Mărculescu, Nae Roman, Tamara Buciuceanu au slujit această scenă într-o perioadă care a coincis cu epoca de glorie a teatrului de operetă românesc. Cine sînt astăzi urmașii acestor corifei ai scenei noastre de operetă, cine duce mai departe tradiția mirobolantelor spectacole care i-au încîntat pe bunicii și pe părinții noștri? Mai este opereta un gen viu? Mai poate ea răspunde — în condițiile concurenței artelor tinere — exigențelor publicului contemporan?

Că opereta este un gen viabil, a cărui miraculoasă tinerețe este probată atît de rezistența în timp a unor piese clasice ale genului cît și de statornicia unui public a cărui medie de vîrstă e — ce-i drept — destul de ridicată, ne-au demonstrat-o de curînd cîteva spectacole vizionate în săptămîna din urmă, cînd sala era plină și aplauda frenetic, cel mai adesea. Vizionarea acelorași spectacole ne-a întărit însă impresia că Opereta noastră traversează o perioadă de intense schimbări, schimbări de mentalitate în primul rînd, atît în concepție cît și în interpretare. O perioadă de readaptare a acestui teatru aflat mult timp cu un pas înapoi față de teatrele dramatice, ale căror montări n-au întîrziat niciodată să reflecte profundele schimbări intervenite în concepția artei spectacolului, evoluția mijloacelor tehnice etc. O nouă direcție foarte energică asigurată de regizorul George Zaharescu, cu vechi state de serviciu în slujba teatrului muzical, se străduiește să reașeze acest teatru pe un loc fruntaș în viața noastră artistică în primul rînd prin reechilibrarea repertoriului, promovînd cu asiduitate creația originală a genului, lucrările contemporane și, în al doilea rînd, procedînd la o revizuire a vechilor spectacole intrate pe deplin în conștiința publicului nostru grație valorilor intrinsece, dar și datorită unor interpretări de faimă, recunoscute ca atare și peste hotare.

Un început bun a fost făcut încă de acum cîțiva ani cu musicalul **My Fair Lady** de Löwe și publicul nostru s-a dovedit receptiv la plusul de dramatism în construcția personajelor, la integrarea ariilor, duetelor și a dansurilor în acțiune. **Musical**-ul a cîștigat teren ulterior prin montarea lucrării lui Rodgers, **Oklahoma,** pe care am revăzut-o cu plăcere săptămîna trecută. Tripleta de autori George Zaharescu — regia, Mihaela Atanasiu — coregrafia și Hristofenia Cazacu — scenografia — ne propune un spectacol alert, modern, în care muzica, mișcarea scenică, dansurile, decorurile și costumele contribuie la edificarea unui sens, a unei acțiuni dramatice bine susținute și în care «cîrligele» și poantele din opereta clasică nu-și mai găsesc locul. Actorii sînt îndemnați către un joc de scenă sobru, interiorizat, corul se integrează în acțiune mai fluent parcă, iar baletul impune un ritm și un stil **western,** poate adesea prea căutat.

Un alt spectacol ce corespunde exigențelor de azi ale artei scenice, cu un titlu clasic, de astă dată (e vorba de **Victoria și al ei husar** de Paul Abraham) se datorează acelorași Zaharescu-Atanasiu-Cazacu. O montare care se recomandă mai întîi prin calitatea scenografiei și a costumelor de un deosebit bun-gust și mai apoi prin suita de roluri oferite de principalii soliști ai teatrului, inteligent conduși de regizorul George Zaharescu.

Dintre celelalte titluri, **Prințesa circului** de Kallman, ce ar trebui reintegrată în repertoriu și revăzută sub aspectul montării și **Suzana** de Gilbert, fără finalul moralizator și cu cele două dansuri eliminate odinioară reintroduse neapărat, pot alături de **Sînge vienez,** de **Contesa Marița,** de **Contele de Luxemburg** etc, și de lucrările originale închega un repertoriu echilibrat în care arta actorilor și cîntăreților de la operetă să se poată reflecta din plin. Mai puțin își găsesc locul aici o operetă insignifiantă, **Miss Hellyet,** tot insigifiant pusă în scenă, și o operetă «originală», **Mătușa mea Faustina,** care dovedește aceleași vicii profunde de construcție literară a libretului ca și o altă lucrare românească, **Răspîntia.**

Cu o orchestră foarte solicitată și al cărui acordaj nu e întotdeauna perfect (de remarcat neapărat concert-maistrul, al cărui nume nu-l cunoaștem, dar care execută impecabil toate pasajele solistice), cu un cor mai întinerit dar încă stîngaci în mișcări, cu un balet ce are nevoie de soliști mai bine dotați tehnic, cu interpreți care să fie toți, în același timp, cîntăreți și actori, adesea și dansatori, așa cum demonstrează Cleopatra Melidoneanu, Vali Niculescu, Constanța Cîmpeanu, Mihaela Mijea (excelentă nu numai în **Lăsați-mă să cînt),** Cornel Rusu, George Hazgan, Ion Dinu (foarte util prin complexitatea mijloacelor sale de expresie), beneficiind de aportul unui regizor de înalt profesionalism ca George Zaharescu, înzestratul colectiv al Teatrului de Operetă poate răspunde cu siguranță exigențelor impuse de teatrul muzical contemporan.

NICOLAE SPIRESCU ■

Oricum i-am spune eroinei filmului «Orașul văzut de sus», primar sau primăriță, ea rămîne, pentru toți, Margareta Pogonat.

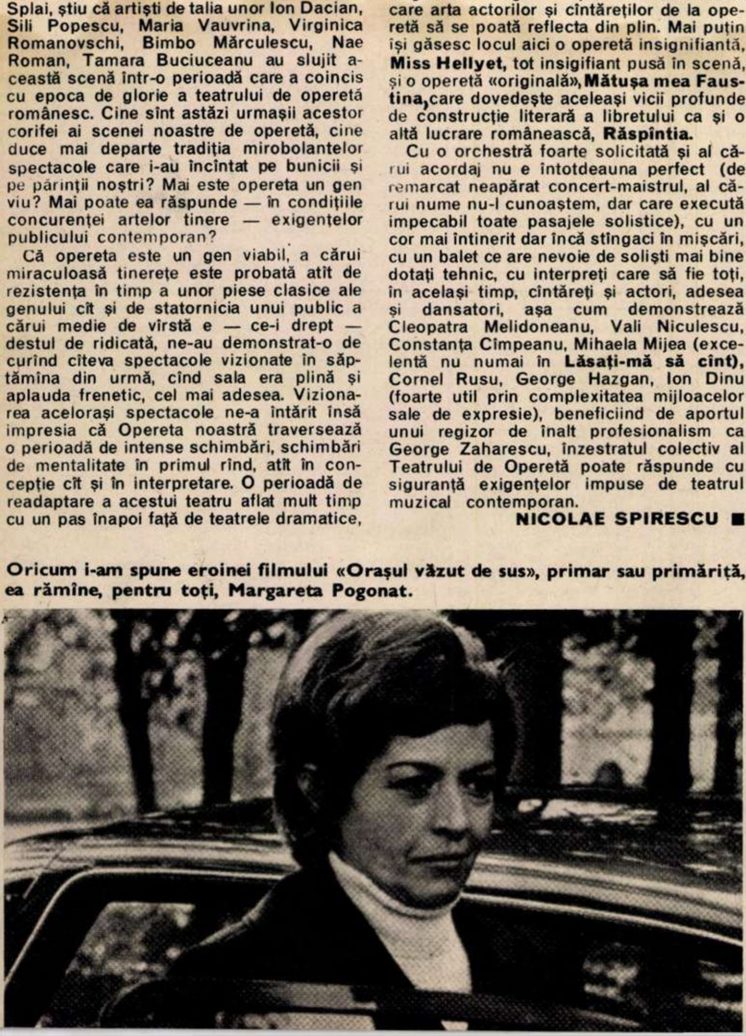

CRONICA SPECTACOLELOR

îmblînzind o scorpie

Cine nu remarcă imensa ironie a lui Shakespeare din «Îmblînzirea scorpiei» e tentat să ia în serios corecția aplicată de Petrucchio soției sale năbădăioase care este Catarina. Un sondaj rapid de opinie, inițiat printre spectatori la sfîrșitul reprezentației, le-a făcut pe majoritatea femeilor să arunce blasfemii la adresa celui născut la Stratford upon Avon. Bărbații s-au mulțumit să se amuze, ca și cum bătrînul Will le-ar fi gîdilat amorul propriu. Trebuie spus însă că spectacolul pus la cale de Mihai Berechet nu lasă loc unei astfel de interpretări eronate. Cei doi eroi, asemenea unor îndrăgostiți din zilele noastre, aflați «pe un balansoar», se străduiesc, uneori dramatic, e adevărat, să găsească echilibrul firului cu plumb, să conviețuiască în armonie, să suprime megalomania și egoismul, grobianismul și ipocrizia relațiilor care se instaurează uneori între soți. Catarina se manifestă ca o «femeie îndărătnică» pentru că se revoltă împotriva mercantilismului deșănțat care stă la baza instituției ce se numește căsătorie chiar și în societatea sublimă a Renașterii. Petrucchio dibuiește subtilitatea jocului și intră în rol supralicitînd în același sens îndărătnicia, mergînd pînă la grotesc, pînă la absurd, pînă cînd, în cele din urmă, realizează în fapt idealul de armonie între inteligență și tandrețe, cu toată recuzita de tachinări și malițiozități juvenile specifice cuplului.

Spectacolul este, ca aproape orice spectacol shakespearian, o sărbătoare a metaforei. Splendid decorul gîndit de Elena Pătrășcanu Veachis, un decor care intră perfect în rezonanță cu epoca și, paradoxal, cu ansamblul arhitectural al sălii mici de la Teatrul Național. Se vede că mișcarea coregrafică a reprezentației a fost imaginată de Oleg Danovschi. Plastica spectacolului este desăvîrșită. Actori și figuranți se mișcă lejer și grațios, expresiv și convingător în spațiul scenei, ca decupați dintr-un balet modern. Ilustrația muzicală îmbogățește fondul principal de poezie al spectacolului cu partituri renascentiste, deși uneori interpretarea bandei sonore iese din sfera epocii și apelează la instrumente ce aparțin secolului XX și care supără prin abuz. Regizorului Mihai Berechet i-a rămas sarcina de a pune în scenă spectacolul, racordîndu-l la nivelul de civilizație și de bun-simț al spectatorului de astăzi. A reușit. Cu toate acestea, spectacolul e trenant. Omul din stal obosește. De ce? Din cauza cavalcadei de metafore și comparații care fac din text o parabolă? Din cauza dramaturgiei de lung metraj în care regizorul n-a operat modificări în sensul eliminării pasajelor prea didactice, prea teziste sau a unora prea sofisticate? Sau din cauza avitaminozei regizorului care n-a reușit să «stringă» spectacolul și să-i imprime ritmul implicat de text, n-a sesizat de fapt ritmul interior specific fiecărei reprezentații shakespeariene? Lucru pe care unii dintre actori și l-au însușit instantaneu. Ritmul e absorbit în mișcarea lor, în expresia trupului, în accentele puse pe anumite replici sau cuvinte, în intensitatea trăirii scenice. În acest sens, Coca Andronescu este interpreta ideală a Catarinei. Actrița joacă astăzi pe scenă cu aceeași poftă de acum 20 de ani, cînd spulbera siesta intelectuală a oamenilor convenționali din stal interpretînd-o pe «Hangița» lui Goldoni. E pe rînd explozivă, ironică, impulsivă, colerică, melancolică, duioasă, senzuală în Catarina, preparînd cu un rafinament de alchimist rețeta aurului. Petrucchio, interpretat de Mihai Fotino, e vital și isteț, are parfum de poveste și umor popular. El regizează din umbră, cu priviri subînțelese, jocul «îmblînzirii scorpiei» despre care știe că «nu e rea, ci se preface doar a fi». Și îl simțim complice aproape în fiecare moment al reprezentației. Ferocitatea lui e contrafăcută și e semnată cu un surîs nonșalant, ca într-o alarmă falsă. Cei doi actori, care se cunosc foarte bine, sînt un cuplu ideal, greu de concurat. Dacă regizorul ar fi știut să concentreze mai bine ansamblul în jurul acestor doi interpreți, reprezentația și-ar fi găsit precis ritmul de care avea nevoie. În rest, alături de Coca Andronescu și Mihai Fotino, joacă admirabil, fiecare în stilul său însă, cîțiva actori de excepție, din păcate adormiți cam multă vreme prin culisele teatrelor. Mă gîndesc la Grigore Gonța, care de la «Troillus și Cresida» n-a mai avut un rol demn de vocația sa, un actor mic de stat dar cu o vervă care nu-l mai încape. Mihai Mălaimare își așteaptă încă rolurile potrivite marelui său talent. Pînă atunci i s-ar putea oferi o reprezentație de pantomimă. Acest actor concentrează în mișcare, în dans, tot ce au de spus personajele pe scenă. Glasul său sună însă ca un dezacord. Alexandru Georgescu n-a fost încă descoperit de regizori. El își compune rolul cu o minuțiozitate de bijutier. Umorul său rezidă aici în asimetrie și în falset, în stîngăcie și în bîlbîială. Remarcabil e Alexandru Drăgan care face din personajul său un fel de Arlechino, năvălit în scenă din **commedia dell'arte.** E atîta voluptate, atîta bucurie în jocul său încît spectatorii sînt gata să-l adopte ca pe un zeu bun al casei.

Nu trebuie uitați acești actori. Să sperăm că pînă la urmă cele trei scene ale Teatrului Național le vor oferi drepturile ce li se cuvin în atenția publicului.

O descoperire notabilă o reprezintă Mihai Niculescu, prin eleganța, prin distincția și afectarea sa ușor feminină. Marian Hudac nu se îndepărtează de ceea ce a făcut pînă acum în teatru. Traian Stănescu își joacă rolul fără convingere, ca un actor de tragedie obligat să treacă prin purgatoriu. Admirabilă, ca de obicei, Rodica Popescu în rolul ingrat al ipocritei și vanitoasei Bianca. (O trecem în acest paragraf al cronicii încercînd să respectăm cît de cît dimensiunile partiturilor.) C. Dinulescu nu avea ce să caute în Baptista, dar se achită conștiincios față de sine și față de public.

Mihai Berechet a găsit tonul, culoarea și mișcarea scenică a spectacolului, dar păcat că n-a avut un ceas bun pe masa de regie. Ceasul său se află în întîrziere.

A. DOHOTARU ■

CURIER MUZICAL

Marcela VAMANU — Botoșani, str. Luna, nr. 15: Date referitoare la biografia lui Demis Roussos, «cîntărețul preferat», am inserat în cronica la concertele sale din București; vă publicăm adresa pentru a coresponda cu tineri din țară care au aceeași preferință. **Carmen ERNEA — Blaj.** Adresați-vă, în vederea procurării discurilor dorite, librăriei «Cartea prin poștă», București, str. Pitar Moș, 5. **Puiu BĂDULESCU — Calafat.** Am citit cu mult interes scrisoarea dumneavoastră de 12 pagini dintre care prea multe sînt, din păcate, rezervate argumentelor cu care încercați să ne convingeți că Nicolae Covaci este mai bun chitarist decît Sorin Tudoran (?!). Cui servesc toate aceste clasificări și comparații? De acord cu publicarea unor texte folk și pop care ar fi în același timp o puternică (și poate de grație) lovitură dată multora dintre făcătorii-noștri-de-poezii-cîntate, așa-zișilor textieri, gen M. Dumbravă, care confundă rima cu poezia. **Toader Dănuț NICU — Buzău.** «Sînt elev în clasa a IX-a, iubesc foarte mult muzica și vă rog să-mi trimiteți și mie adresele următoarelor formații și cîntăreți: **Phoenix, Slade, Sweet, Garry Glitter, Demis Roussos** și **Progresiv TM**». Dragă Dănuț Nicu, nu posed din păcate adresele respective. Și apoi la ce ți-ar folosi? Oricum, aviz amatorilor: **noi nu mai trimitem adrese de cîntăreți și formații. Viorel COSTIN — Sighet.** Vă vom invita la una dintre viitoarele ședințe ale Cenaclului Flacăra, dar nu neapărat în calitate de «cîștigător al trofeului «Floarea din grădină», de autor a două discuri și în curînd al unui L.P., de laureat «Săptămîna top 1973» etc., cît, mai ales, de cîntăreț «cu cîteva hori de pă la noi de prin Maramurăș». **Rodica DAVID — București.** Din păcate, în afară de spectacolul săptămînal **Nocturn,** de la Țăndărică, al trupei conduse de Miriam Răducanu, nu am cunoștință de vreo altă manifestare a dansului tînăr în Capitală. După cîte știu, Mihaela Atanasiu pregătește un spectacol integral de dans la Operetă, Alexa Mezincescu așteaptă premiera Studioului său, iar Alexandru Schneider se află în prezent la Cluj-Napoca de unde așteptăm, la rîndul nostru, vești.

N.S.

MARIN MORARU, unul din actorii care definesc arta interpretativă românească actuală.

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ

CRONICA TV

pădurea naște păduri

Copiii — sărbătoare a vîrstelor, flori albe ale unui anotimp cu care se măsoară anii scurși pînă la maturitate — cînd apar pe micul ecran, fie în emisiunile dedicate lor, fie în pauzele cu muzică lină, lebede, floare de colț, poeni și căprioare, umplu cu lumină ecranul cenușiu, animă de hîrjoană și clopoței aerul în care plutesc. În fiecare duminică dimineața ochiul meu caută, ca într-un album al unei copilării care se depărtează, gesturi, glasuri, priviri ale copiilor de pe micul ecran. Și, iată, mă simt printre ei, părtaș la faptele care dau «strălucire copilăriei», învățînd, iarăși și iarăși, cutezanța.

Săptămîna aceasta m-am văzut în merii tomnatici cu o traistă vărgată la șold, culegînd de-acolo, de sub frunze, măr cu măr, pe care le puneam, ușor de tot unul peste altul, și coboram strîngînd trunchiul copacului cu brațele și cu tălpile picioarelor desculțe. Iată-mă alături de ei pe colinele cu iarbă colorată de anotimp, strîngînd plante tămăduitoare, fir cu fir, simțind în fiecare puterea pămîntului din care cresc și mireasma sevei care alină. Iată-ne apoi uimiți în fața strămoșilor cioplți în piatra rece a Columnei, în gestul de foc al luptei care a unit două popoare într-unul singur («File din istoria neamului»). Și parcă mă ascult transpus într-un timp mai bun în melodiile și cuvintele spectacolului «Copilăria mea de aur» închinat Conferinței Naționale a Organizației Pionierilor. Reportajele despre familiile în care copii dau sens, adevăr și fericire vieții părinților sînt urmărite cu interes pentru imaginea și atmosfera lor întotdeauna sugestivă. Chipul mamelor în jurul cărora se învîrt cîte patru, șapte, uneori zece și paisprezece copii, exprimă adevărata feminitate, frumusețea neegalată de egoismul sterp al acelor care-și păstrează pentru plictis timpul și trupul fără rod al tinereții. Reportajul «Ne cheamă vatra» ne-a relevat chipul luminos al familiei cu mulți copii, legăturile durabile sudate de trainicul liant al grijii și bucuriei pe care ți le dau lăstarii răsăriți din trupul tău. Ce s-ar face o pădure fără sămînța arborilor care naște păduri?! Copiii. Telespectatori atenți, neobosiți și exigenți. Ochii lor mari caută imaginea care se mulează universului lor și o găsesc în lumea lui Disney, în filmele despre natură, în care omul protejează animale mari și mici, o găsesc alături de eroii lor îndrăgiți uneori și în «1001 de seri», ar mai găsi-o, desigur, în lumea basmelor lui Creangă și Eminescu, dacă ar fi o mînă răbdătoare și inspirată care să ne dea o imagine la nivelul cuvintelor. Este adevărat, în fiecare zi se acordă un spațiu bun emisiunilor pentru copii, care uneori depășește două ore, dacă am socotit bine, dar copiii aleg mult mai puțin. I-am văzut deseori absenți la «1001 seri», pentru simplul motiv că desenele nu reușeau să-i «anime», scăpîndu-le înțelesul faptelor, al vorbelor și al figurilor mult prea «stilizate». Aceiași mici telespectatori nu-și desprind o clipă ochii însă de pe micul ecran cînd apare Donald, veșnic tînărul Mickey Mouse sau personajele devenite familiare din «Daktari». Tot ei încearcă să pătrundă taina cifrelor în cadrul emisiunilor «Teleșcoală» și participă la «Joc după imagini», atunci cînd învățămîntul preșcolar utilizează o recuzită adecvată. Dar copiilor nu le scapă nici filmele pentru cei mari, mai ales cînd acestea utilizează cavalcadele și luptele de cascadori. Ei sînt atenți să vadă dacă cel rău e pedepsit așa cum trebuie. Desigur, curiozitatea copilului este vie, el vrea să stea alături de părinți, să vadă tot, și părinții îl lasă, numai... să fie cuminte. Dar, aceasta pentru un copil înseamnă oboseală, efort inutil; copilul pierde un timp prețios, care ar trebui dat mișcării în aer liber, jocului și educației potrivite vîrstei, somnului. Emisiunile dedicate lor și care le sugerează cum să învețe temeinic, cum să gîndească frumos, cum să se comporte față de tot ce-i înconjoară, sînt suficiente, mai trebuie însă să fie întotdeauna și interesante, clare, vii, instructive. Niciodată nu e prea mult cînd e vorba de copii.

COMAN ȘOVA ■

cum se rescrie istoria

Un semn al maturității unei cinematografii este și refuzul de a considera o temă închisă, epuizată, impunerea dreptului de a reveni asupra ei cu întregul spor de luciditate pe care ni-l dă istoria trăită și înțeleasă. Primii ani postbelici, anii separării apelor de uscat, ai primelor construcții ce aveau să ne reprezinte, au fost o sursă generoasă pentru cinematografia noastră socialistă, aflată la începuturile ei; pentru acele filme care astăzi ni se par simpliste și prea împăcate cu ele însele, declamatorii și nestrăbătute de nici o umbră de neliniște; pentru acele filme în care adevărurile erau apărate cu fraze definitive și cu pumnul în masă iar minciuna dușmanului era demascată în primele minute ale povestirii. Am privit însă, totdeauna, acele pelicule cu o firească duioșie, pentru că ele răsfrîngeau nu numai nivelul artistic al cinematografului de atunci, ci și starea de spirit a celor care învățau, din mers, să scrie o nouă istorie. A reveni, de la înălțimea înțelegerii noastre de acum, asupra acelei epoci de încleștare, cu semnificații umane unice, este o datorie a cinematografului. Recentul film «Mastodontul», realizat de Virgil Calotescu după un scenariu de Ioan Grigorescu, conține, într-un anumit fel, deloc ostentativ, o polemică la adresa cinematografului retoric; ceea ce, altădată, ar fi devenit un manifest filmat despre alianța dintre clasa muncitoare și țărănime este, acum, o incursiune pe un teritoriu delicat, acela al relațiilor dintre cei care dau și cei care primesc fără ca — pentru prima dată în viața lor — să li se ceară tribut. Din acest punct de vedere, dincolo de evoluția propriuzisă a conflictului, în privința căruia putem avea obiecții, «Mastodontul» se justifică prin sensibilitatea cu care dezvăluie chipul uman al solidarității. Grupul de muncitori care, îmbarcați pe un camion obosit, descind în satul Ardepămînt să «ducă muncă de lămurire» și să dea o mînă de ajutor sătenilor, nu aduc cu ei lozinci îmbărbătătoare, ci adevărul aspru al acelui timp; au venit într-un loc unde știau că «nu curge nici miere și nici lapte» pentru «a repara uneltele țăranilor săraci și a mai sta de vorbă», «pentru a schimba un kilogram de gaz pe un kilogram de grăunțe pentru muncitorii de la Vega». Mai mult decît în trecutele sale experiențe de autor de lung metraje, documentarismul lui Virgil Calotescu a învins de data aceasta cu armele sale de preț, cu încrederea în simplitate și sobrietate, în imaginea care nu are nevoie de izbucniri spectaculoase, ci doar de sprijinul unei replici cu putere de sinteză și sugestie: un erou care află, pentru prima dată, ce înseamnă demnitatea acceptă să înfrunte riscuri «pentru că sînt stimat, tovarășe, asta e!» Tabloul satului aflat într-un moment de răscruce, în care luarea de conștiință avea loc la capătul unui complicat proces ce unea, deopotrivă, nedumerirea, suspiciunea și entuziasmul, acest tablou domină, valoric, povestea secundă a filmului, cu un destul de accentuat iz polițist de-a urmărirea și recuperarea unor documente. Pentru cauza filmului pledează mai puțin odiseea hîrtiilor cîștigate și apărate cu oarecare stîngăcie și, mult mai mult, evocarea neștiutelor prețuri umane cu care se scrie nu numai istoria cu I mare, ci și istoria oricărui capăt de țară.

Și, tot pentru cauza filmului, pledează echipa de interpreți, pentru care nu s-au născut, și ne îndoim că se vor naște vreodată, roluri imposibile, partituri în fața cărora talentul lor să ezite. Cu Toma Caragiu, Gheorghe Dinică, Ernest Maftei, Emil Botta, Jean Constantin, Dan Nuțu, Olga Tudorache, Constantin Codrescu orice bătălie este începută cu dreptul.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Inginerul **DAN CHEBAC**, reprezentant de seamă al muzicii tinere, totdeauna serios și la locul lui, care e dealtfel un loc de frunte.

Fotografie de ION PREDOȘANU

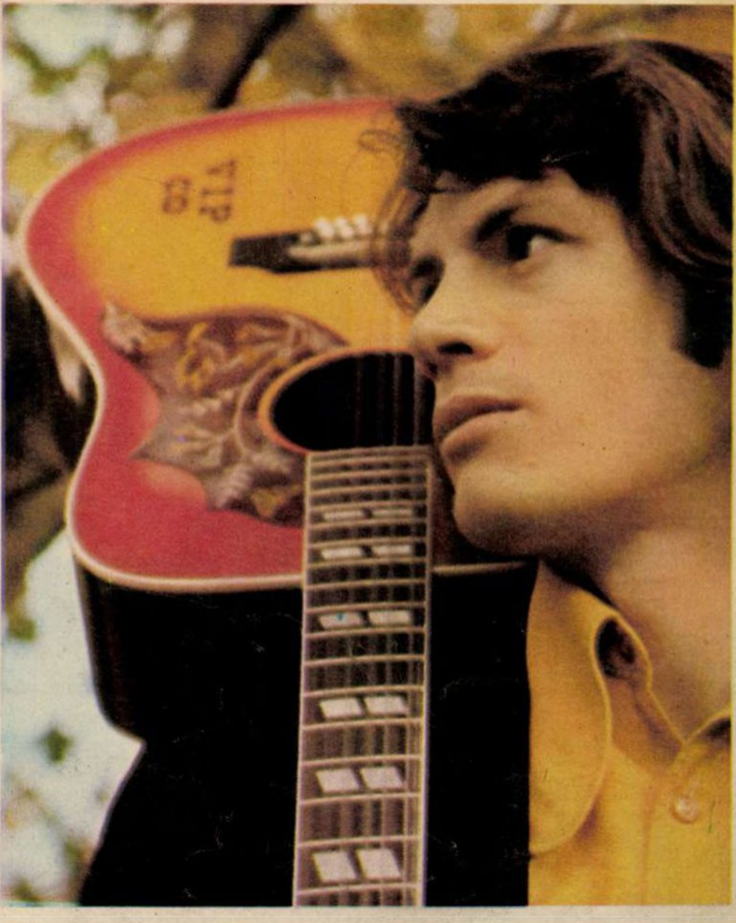

flacara

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, Și nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

Mă numesc **Constantin Ionel,** *am nouăsprezece ani și lucrez la Întreprinderea de sîrmă și produse de sîrmă din Buzău. În primăvara aceasta, noi, tinerii din întreprindere, necăsătoriți și fără locuințe, am fost invitați — chiar stăruitor invitați, printr-un afiș mare cît toate zilele — să ne facem formele pentru a ni se acorda spațiu de cazare în căminul de nefamiliști nou construit de întreprindere. Se înțelege că toți cei interesați au făcut cerere. Pesemne însă că asta era cel mai important, să facem cererile, fiindcă ele au primit spațiu locativ în arhiva întreprinderii, în timp ce în spațiul locativ al căminului de* **nefamiliști** *s-au mutat cetățeni cu vechi acte de căsătorie.* **(Constantin Ionel,** *Buzău)*

Trecînd prin Bozovici, județul Caraș Severin, am fost neplăcut surprins de faptul că pe pereții unor case sînt expuse niște tablouri imense, în ulei, cu pretenții de artă, în realitate niște pure mostre de «pictură de gang», de «kitsch»: seminuduri executate la niște nemaiîntîlnite culmi ale prostului-gust, cîini și îngerași, mă rog, întregul arsenal al acestor producții, violent colorate pentru a «lua ochii» credulilor (care dau însă bani grei pe așa ceva!). Interesîndu-mă din om în om, am aflat că autorul ar fi un anume Popa din Teregova și că «operele» sale sînt cunoscute nu numai aici, în Bozovici, dar și prin alte localități ale județului. Ce e de făcut oare cu astfel de indivizi care îi jecmănesc, pur și simplu, pe cei naivi, oferindu-le astfel de întristătoare subproduse artistice?! **(P. Valeriu,** *București)*

În toată țara oamenii au muncit în așa fel încît urmările inundațiilor din vara aceasta să fie înlăturate cît mai degrabă. Dar iată și un colț de țară unde lucrurile stau altminteri și asta nu pentru că oamenii ar fi nevrednici, ci pentru că unele organe administrative județene și comunale s-au delăsat, n-au luat inițiative, nu s-au preocupat să îndrepte niște lucruri. În urma ploilor de astă-primăvară și de astă-vară, satul Uilac, comuna Săcel, județul Harghita, a fost greu lovit: alunecări de teren, distrugerea unor islazuri transformate în bălți cu broaște, drumuri impracticabile... Satul a rămas de-a dreptul izolat, multe case amenință să se prăbușească, săpate la temelie de năvala apelor, iar din lipsă de nutreț nu avem cu ce ne hrăni animalele. Măsuri nu se iau de nici un fel, deși sînt multe de făcut — desecări, reparări de șosele și poduri, consolidări de teren ș.a.m.d. Din pricina drumurilor desfundate suferă nu numai Uilacul, ci și Vețca și Jacod, aparținătoare de județul Mureș, și e de mirare că nici la Consiliul popular al acestui județ, nici la cel al județului Harghita nu se interesează nimeni de soarta întreruperii unor trasee importante deservind Sighișoara, Tg. Mureș, Miercurea Ciuc, Sovata. (În numele locuitorilor satului Uilac semnează **Costea Augustin)**

Primim din partea Comitetului județean P.C.R. al județului Mehedinți:

«...Într-o scrisoare trimisă redacției revistei Flacăra, învățătorul pensionar Simcelescu Ion din comuna Prunișor, județul Mehedinți, relatează unele aspecte de la Școala generală Zegaia, nominalizîndu-l pe profesorul Lungu Gheorghe, membru de partid, pentru necinste, incorectitudine, dovedite în perioada cît a funcționat ca director la unitatea respectivă... S-a confirmat faptul că între prof. Lungu Gheorghe, familist, și o educatoare din aceeași localitate, au existat relații intime, facilitate și de o parte dintre colegi care, în loc să ia atitudine fermă prin organizația de partid, au preferat să se amuze pe seama acestei situații...

...Educatoarea a fost mutată disciplinar, iar profesorul Lungu Gheorghe a fost sancționat atît pe linie de partid, cît și pe linie administrativă... *În continuare sînt confirmate falsurile comise de L.G. în eliberarea unor certificate de școlarizare, arătîndu-se că* **«în momentul de față s-a stabilit ca secretarul comitetului comunal de partid Prunișor să analizeze situația lui Lungu Gheorghe în biroul comunal de partid, urmînd a se stabili măsurile de rigoare ce se impun... Faptul că s-a întîrziat cu acest răspuns se datorește tărăgănării de către tribunalul județean a judecării profesorului Lungu Gheorghe.»**

Iată cîteva fapte demne de a fi consemnate la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» pentru ca exemplul unor deputați din municipiul Giurgiu să poată fi preluat, eventual, și de alții. Prin munca patriotică a cetățenilor municipiului nostru, acțiuni organizate de deputații Gabriel Martin, Elena Bătrînache, Iren Păunică, Silviu Tudor, Gheorghe Ioneanu, Voicu Dochița, Petre Brătan, Dumitru Popescu și alții, s-au realizat lucrări valoroase printre care consolidarea și supraînălțarea digurilor de protecție împotriva inundațiilor pe o lungime de 12 kilometri, construirea și repararea de străzi și trotuare, construcția de noi drumuri pe o lungime de 41 km, amenajarea și întreținerea de spații verzi, plantarea de pomi și flori ș.a.m.d. Valoarea totală a lucrărilor însumează peste 38 de milioane de lei... Și încă o precizare: municipiul Giurgiu are un tînăr și vrednic primar, pe Stoian C. Stoian **(Traian Barbălată** *— Giurgiu)*

Mă numesc **Ana Ursache** *profesoară de matematici la Școala generală Vintilă Vodă, județul Buzău. În toamna acestui an m-am înscris la Universitatea populară din municipiul Buzău, cercul de radio-televizoare. Am plătit taxele și am frecventat regulat cursurile pînă la 28 octombrie cînd lectorul cursului, maistrul Cîrdei, m-a somat să părăsesc sala, deoarece, citez: «cursul este* **strict bărbătesc** *și că hotărîrea (de a mă exclude de la curs fiind singura femeie — n.n.) a fost luată împreună cu directorul Casei de cultură». Nu-mi venea pur și simplu să cred și am cerut explicații directorului, care a confirmat și chiar m-a sfătuit să mă retrag, iar dacă refuz — citez din nou: «va supune la vot cursanților rămînerea mea mai departe la cursuri».*

N.R. — **Ne aflăm în fața unei încercări inabile de a «democratiza» printr-o ridicolă punere la vot, o mentalitate profund retrogradă în atitudinea față de femeie.**

Scrisoarea locuitorului **Udroiu Spirea** *din satul Mogoșești, județul Dîmbovița, în care se plîngea de tărăgănarea lucrărilor de electrificare a satului, am îndreptat-o Consiliului popular județean Dîmbovița care ne răspunde:*

«...lucrarea solicitată a fost executată în întregime, iar rețeaua electrică din satul respectiv a fost pusă sub tensiune».

Sîntem un grup de absolvente ale Școlii tehnice postliceale pentru construcții în industria chimică din Făgăraș, promoția 1974. Contractul de angajare la terminarea școlii l-am semnat cu Întreprinderea de utilaj chimic Borzești, al cărei profil corespunde specialității noastre — proiectant de utilaje pentru industria chimică. Nu ni s-au asigurat aici locuri de muncă, iar de la Ministerul Industriei Chimice am fost îndrumate la Grupul de șantiere construcții montaj și reparații pentru industria chimică (G.S.C.M.R.I.C.) Nu sîntem de acord cu aceste repartiții fiindcă nu ne pricepem la construcții de hale, dealtfel am și fost încadrate pe posturi fictive de lăcătuși-montori. La întreprinderea care ne-a respins însă sînt încadrați pe posturi de tehnicieni alții decît absolvenții școlii cu care conducerea întreprinderii a semnat contract. **(Filofteia Enciu, Elisabeta Bocu, Valeria Sandru, Virginia Comșa, Margareta Spring).**

În parcul central al municipiului Lugoj s-a dezvelit recent un interesant monument care aduce un plus de frumusețe vechii așezări bănățene.

Monumentul este închinat lui Ion Vidu și altor mari muzicieni, fii ai Lugojului, și este inspirat din faimoasa operetă «Ana Lugojana». A fost conceput de **Tiberiu Demeter,** *ginerele altui mare lugojean, neuitatul tenor Traian Grozăvescu, și realizat cu concursul unor tovarăși ai lui de la cooperativa «Lugojana». În fotografie puteți vedea lucrarea și pe autorul ei. Ceea ce nu se poate vedea însă, ci numai auzi, sînt acordurile muzicale cu tema «Am venit la voi la șură, Ană Lugojană» ce se repetă la fiecare schimbare a orei, în timp ce patru perechi de dansatori, în port bănățean, joacă hora. O lumină difuzată din interior reflectă culorile drapelului național.* **(ing. Teodosie Păcurar,** *Lugoj)*

Mă numesc **Băluță Gheorghe,** *din Brăila, și vă aduc la cunoștință că în apartamentele 33, 34 și 35 din blocul-turn de pe strada Galați nr. 43 și deasupra scării de la ultimul etaj, plouă la fel ca și sub cerul liber. Acoperișul este crăpat, IJGCL-Brăila cunoaște de doi ani situația, promite, fixează termene. Ultimul a fost la 30 iunie...*

Din partea Comitetului Executiv al Consiliului popular municipal-Petroșani: **«Urmare adresei dumneavoastră..., prin care ne trimiteți scrisoarea tov. Dumitru Ilie adresată revistei Flacăra în care sesizează că la libraria Ion Creangă vînzătoarea Drumeș Marta servește cărți cu preferință pentru unii clienți și are o comportare necorespunzătoare în serviciu, vă aducem la cunoștință că din cercetările întreprinse rezultă că faptele sesizate sînt juste, fapt pentru care Drumeș Marta a fost sancționată contravențional cu amendă.»**

Mă numesc **Mihai Vieru,** *din Iași, și aș vrea să fac publică o împrejurare care ar putea fi luată în considerație de organul nou creat, Consiliul Sanitar Superior: în satul Băiceni, comuna Cucuteni din județul Iași s-au semnalat, de mai mulți ani, trei izvoare de apă sulfuroasă care ar putea să fie folosite în scopuri medicale. Dar pînă în prezent nu s-a luat nici o măsură, și e păcat.*

Spătarul Mihai Cantacuzino, de pe soclul statuii din incinta spitalului Colțea din Capitală, despre ale cărui aventuri revista dumneavoastră a scris la timpul său, și-a recăpătat — în sfîrșit! — spada. Mai rămîne să se soluționeze și a doua doleanță a bucureștenilor în legătură cu acest frumos monument: să fie desființată porțiunea de grilaj din fața statuii, așa încît ea să fie văzută și admirată în întregime. Că de-aia e statuie. **(P.G. Penescu,** *București)*

Vă scriu în numele a 26 de elevi ai cursurilor serale ale școlii generale din orașul Victoria și care locuiesc în comuna Viștea de Sus. Distanța dintre comună și școală este de 4 kilometri, șosea asfaltată, pe care un autobuz o parcurge în maximum 10 minute. Am arătat conducerii combinatului «Victoria», unde lucrează acești elevi, ca și organelor locale greutățile generate de faptul că la ora 21,15, la terminarea orelor de curs, nu există o cursă de autobuz care să-i ducă acasă. Așadar, după opt ore de muncă în producție și patru ore de învățătură, tinerii aceștia sînt siliți sau să facă o «plimbare» pe jos de patru kilometri, sau să aștepte trei ore și jumătate pînă la cursa următoare. În aceeași situație se află și 30 de elevi ai cursurilor de zi ai școlii generale și ai liceului industrial de chimie din Victoria cu program între orele 14 și 20 și care sînt nevoiți adesea să absenteze de la ultima oră ca să poată prinde cursa de 19.30. Vă rugăm să ne sprijiniți, asigurînd I.T.A.-Brașov că înființarea acestei curse speciale nu-i va produce pagubă, ci ar aduce numai reale servicii școlii. (Învățător **Peicu Aurel,** *Viștea de Sus, județul Brasov)*

În sesiunea septembrie a.c. am dat examen de admitere la Institutul Politehnic București, Facultatea de energetică și am obținut media 7,50 insuficientă pentru categoria «incorporabili» în care am fost inclus și eu. S-a făcut o gravă eroare pentru că, odată cu actele, eu am depus o adeverință de recrutare cu mențiunea «revizuibil peste patru ani», iar Comisariatul militar județean Dolj care mi-a eliberat-o m-a asigurat că ea echivalează cu adeverința de «neincorporabil». Mai precizez că în cererea depusă la decanat eu am arătat de la început că sînt neincorporabil. Nu s-a ținut însă seama nici de declarația mea, nici de actul prezentat, și am fost declarat respins, deși categoria ««neincorporabili» a beneficiat de medie de la 5,62 în sus. În cazul extrem că actul prezentat de mine era considerat nesatisfăcător, trebuia să mi se atragă atenția **înainte** *și nu după darea rezultatelor.* **(Treap S. Ion** *Craiova)*

Sub egida «CNEFS — Sport Club Bacău», a apărut de curînd în municipiul nostru broșura a cărei copertă o vedeți în facsimil. Personal, eu n-am citit-o, poate că e o lucrare bună și utilă. În cazul acesta, e limpede, ea s-ar vinde repede prin rețeaua de librării, chioșcuri etc. Dacă nu se vinde, sînt semne că nu e bună. Și într-un caz, și în altul, difuzarea **obligatorie** *în școli, la prețul de 10 lei exemplarul — este abuzivă! Și dacă adăugăm acest element la alte asemenea «difuzări» de bilete de tombolă, abonamente la meciuri și altele, frecvente în școlile municipiului Bacău se pune de la sine întrebarea cine și de ce dă aprobare pentru asemenea practici reprobabile?* **(Ioana Mavrichi,** *Bacău)*

CNEFS
SPORT CLUB BACAU
25
ISTORIA SENTIMENTALA A SPORT CLUBULUI
o sută de anotimpuri

De vreme îndelungată sînt în căutarea unui potențiometru pentru contraste, strict necesar bunei funcționări a televizorului meu. La magazinele de specialitate din Ploiești nu l-am găsit și atunci m-am adresat în scris magazinului DIODA din București, bd., 1 Mai. Promptitudinea cu care mi-au trimis piesa și grija pe care au pus-o în ambalarea ei ca să nu se strice în timpul transportului, sînt de-a dreptul impresionante. Și dacă adesea criticăm pe unii lucrători din comerț că își cam uită îndatoririle, e bine să subliniem și conștiinciozitatea profesională a altora, așa cum sînt lucrătorii magazinului DIODA. **(Ion Ionescu,** *Brazi, Prahova)*

Aștept un răspuns de la Tribunalul orașului Cluj-Napoca de la data de 23 aprilie 1975. N-am greșit, din aprilie...! La această dată am cerut, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, anexînd și timbrele cuvenite, niște copii după o sentință din 1974. Cred că în șase luni și jumătate se puteau bate la mașină nu cîteva file, ci cîteva tomuri. Sau poate că aplicarea ștampilei durează atît de mult... **(Ana Așchileanu,** *Hunedoara).*

POȘTA REDACȚIEI

Gheorghe Cojocaru — Hîrlău. Comisia de expertiză medicală care v-a examinat v-a recomandat un cărucior cu manetă. După ce veți depune contribuția de 25% din valoare, veți obține aprobarea acestui mijloc de transport. **Stela Alexandrescu** — București. Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a informat că nu ați fost transferată în București deoarece cele 4 catedre publicate vacante — la care vă referiți — au fost ocupate de cadre didactice care se încadrează în primul motiv stabilit de Statutul personalului didactic, adică apropierea de soț (soție), aflat în activitate permanentă în învățămînt și cu domiciliul stabil în București. **Elena Cristea** — Pitești. Din cercetările făcute de către Consiliul municipal al sindicatelor Pitești, s-a constatat că ați avut dreptate în cele ce ne-ați scris; ca urmare, vi s-a remis contravaloarea certificatelor medicale pe lunile august și septembrie 1975. **Marin Ciungu** — comuna Poenari de Argeș. Fratelui dumneavoastră — care este pensionat de boală gradul II — i se poate schimba gradul de pensionare numai dacă se prezintă pentru examinare la comisia de expertiză a capacității de muncă din orașul Curtea de Argeș. **Toader Stanciu** — Focșani. Vi s-a atribuit o butelie de aragaz. **M.G.** — București. Soluții în atare situații nu se pot da. Este o problemă, considerăm noi, care se poate rezolva numai de către fiica și respectiv ginerele dumneavoastră, mai ales că este vorba și de fiul lor. La întrebarea dacă este normal ca ginerele dumneavoastră să condiționeze întoarcerea la soție și la fiul său numai dacă i se trece apartamentul pe numele său, răspunsul este: nu, categoric nu. **Ionel Micșoniu** — Drobeta-Tr. Severin. Ați fost anunțat să vă prezentați la Consiliul popular municipal pentru perfectarea dosarului în vederea atribuirii terenului solicitat. **Daniela Roventa Gabrielescu** — București. Vi s-a comunicat de către Ministerul Educației și Învățămîntului ce acte vă sînt necesare pentru schimbarea dispoziției de repartizare. Le-ați trimis? **Ionel Popescu** — Bîrlad. În broșura «Admiterea în învățămîntul superior» găsiți toate indicațiile ce vă sînt necesare. **MARGA NEDELEA** ■

o problemă grea: muzica ușoară și tinerii

Poate că opinia de față n-ar fi depășit, cel mult, cercul unor discuții întîmplătoare și restrînse dacă un exponent de prestigiu al muzicii noastre ușoare n-ar fi pledat recent, într-un articol din ziarul «Scînteia», pentru o schimbare principială de atitudine față de acest domeniu, în mod virtual de largă audiență, al creației muzicale românești. Cum cel ce susține această idee salutară e George Grigoriu, compozitor și animator cu merite recunoscute în promovarea acestui gen de muzică în rîndurile tineretului, om cu care am mai avut prilejul să schimb unele opinii pe această temă, mi-aș permite să formulez și eu cîteva considerații circumscrise strict relației definite în titlul acestor simple însemnări. O asemenea problemă nu se pune, dealtfel, pentru mine decît în calitatea omului de presă care vine în contact cu o realitate sau alta prin specificul meseriei sale și simte nevoia să ia o atitudine. Pe deasupra, semnatarul acestor rînduri, ca fost redactor ani de-a rîndul la o publicație de tineret și participant la activitatea juriilor unor festivaluri artistice, inclusiv la o ediție a Concursului și Festivalului de la Mamaia, volens-nolens a trebuit să se familiarizeze cît de cît cu problematica destul de complexă și dificilă a acestui fenomen deopotrivă artistic și psihosocial. Ținem să subliniem de la început latura psihosocială pentru că, din păcate, mai ales unele aspecte care țin de conținutul fenomenului sînt puțin cercetate și luate în considerație cînd se încearcă o stabilire exactă a lungimii de undă pe care se poate comunica optim cu publicul în acest domeniu. Or, adevărul este că o bună parte a muzicii noastre ușoare nu este receptată de către principalul ei destinatar: tineretul. Și aceasta nu pentru că factorii de difuzare nu ar fi prea insistenți în această direcție, cum se mai încăpățînează să creadă unii autori de compoziții.

Faptul rămîne fapt: în timp ce se desfășoară nu puține festivaluri, se acordă premii și se fac achiziții echivalînd cu sume serioase, iar emisiunile radioteleviziunii nu prididesc în generozitatea lor față de compoziții la care nu știi ce te impresionează în mod mai neplăcut — sărăcia cu duhul a textului sau improvizația melodiei — tinerii agrează tot mai mult un alt gen de cîntec. N-aș putea zice că «folk»-ul, genul tot mai îndrăgit în ultima vreme, sub raport artistic, chiar pentru un nespecialist ca mine, n-ar trăda lipsa de pregătire muzicală a unor autori și interpreți, că nu e evidentă și aici o anume naivitate a compunerilor intonate. Există multe exagerări, din punctul meu de vedere, chiar în ierarhiile vehiculate de promotorii cei mai convinși ai acestui gen de artă, care cucerește tot mai mult publicul tînăr. N-aș putea să nu observ și un anume exclusivism, care își află, desigur, explicația în tinerețea cu care se dăruie cenacliștii de azi acestui nou și complex tip de spectacol. Cum nu este însă în intenția și nici în puterea mea, profesional vorbind, să analizez de ce șchioapătă cutare frază muzicală sau de ce cutare melodie aleasă de un tînăr interpret pentru transpunerea unui valoros text popular sau clasic nu e cea mai adecvată, mă simt obligat să fiu atent la fapte, în accepțiunea lor socială mai ales, și să încerc să desprind o concluzie din asocierea lor. Iar faptele demonstrează, fără putință de tăgadă, că același public care e în stare să-i asculte ore în șir pe Mircea Vintilă, Anda Călugăreanu sau Dan Chebac nu e mai puțin domolit, în entuziasmul său, în receptarea profundă a repertoriilor «Madrigalului» sau «Cameratei», a cîntecelor lui Dumitru Fărcaș sau ale Mariei Dragomiroiu. Ceea ce îi impresionează, în creații atît de diferite ca gen și, desigur, ca valoare, sînt sinceritatea desăvîrșită, proprie artei, substanța de viață și de gîndire, capacitatea de a răspunde căutărilor și aspirațiilor sufletului tînăr, marea forță a creației autentice de a uni oamenii, de a-i face solidari în realizarea unui ideal generos.

Dimpotrivă, trebuie să constatăm, la antipozi — și o facem de mulți ani cu amărăciune — că multe din compozițiile noastre de muzică ușoară, chiar cînd se vor de factură politică, au cele mai sarbede texte, goale de orice conținut de viață, fără nici o contingență cu preocupările și frămîntările autentice ale tinerilor. Platitudini dintre cele mai jenante, pe care chiar rubricile de umor involuntar le reiau cu oarecare reținere, sînt reluate în diferite variante de ani și ani de zile. Festival după festival constatăm de complezență că am făcut progrese cu toate că, uneori, aceiași opinenți sînt nevoiți să recunoască o anumită paupertate, cel puțin în materie de texte. Se desfășoară dealtfel o adevărată campanie în preajma fiecărei ediții a concursului de la Mamaia pentru ameliorarea sau schimbarea textelor unor melodii ce candidează la faza finală.

E de-a dreptul penibilă această «corectare de traiectorie» a unor cîntece, înainte de toate pentru că tandemurile create de-a lungul anilor între anumiți compozitori și textieri au devenit un adevărat tabu, în fața căruia mai toți factorii de care depinde destinul muzicii ușoare au bătut în retragere. Nu este nici cazul și nici locul să-mi împărtășesc în acest sens dezolarea care m-a încercat în anul cînd, potrivit însărcinărilor juriului concursului de la Mamaia, a trebuit să conving pe anumiți compozitori și colaboratorii lor de necesitatea înlocuirii sau ameliorării unor texte. Cel mult, catadixeau să accepte ideea ca, eventual, la concursul următor să colaboreze cu poeți care, prin vocația și experiența lor, să asigure calitatea versurilor destinate cîntecelor. Bineînțeles că la concursul următor, în lipsa unor atitudini ferme, a exigenței factorilor de decizie, refrenul era același. Din păcate, nici sociologii, psihologii și, bineînțeles, criticii de artă n-au făcut efortul ca, măcar în ce privește tineretul și relația sa cu muzica usoară, să încerce a degaja concluzii și argumente care să convingă — daca mai este nevoie — că un anumit hiatus ce se perpetuează în receptarea unor producții ale genului are explicații reale, **de conținut**. Și cînd spun de conținut nu mă refer numai la texte, capitol la care, situația fiind atît de cronică, începe să se contureze un anume consens în vederea unei intervenții mai categorice.

NICULAE STOIAN ■

FOCȘANI
ÎN AVANPREMIERĂ

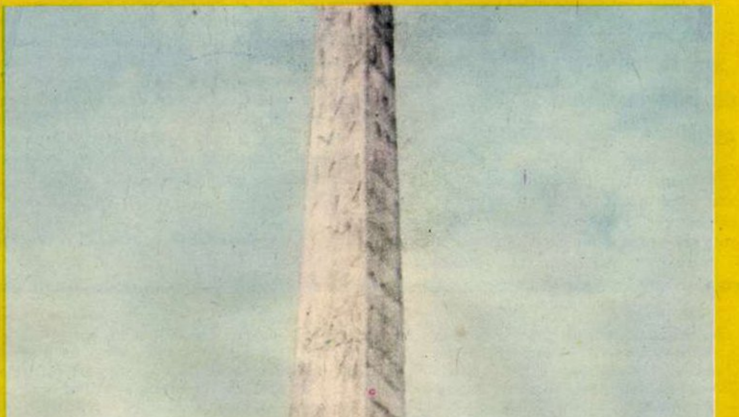

«Sîntem mulțumiți de piața noastră», spun focșănenii, simplu dar cuprinzător. Monumentul Unirii reprezintă punctul ei final.

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Cine dorește să asiste, la cinema panoramic, la un cutremur de gradul 9 o va putea face peste cîteva luni în toată liniștea. Dar mai intii, o scurtă precizare privind cutremurele, notate cuminte, ca la școală, de la 1 la 10. Se știe că aci nota maximă nu oferă prilej de bucurie, fiindcă în acest caz nota 10, premiul intii cu cunună, înseamnă, în limbajul seismologilor, distrugere catastrofală, adică, mai pe românește, că în această împrejurare nu mai rămîne piatră pe piatră, cel mult nimic peste nimic. Veți spune că la cinema, instalat într-un fotoliu, te poți ușor acomoda și la un cutremur de gradul 10, ronțăind floricele. Numai că noi nu ne-am referit la cutremur pe pînză, ci la unul viu și natural. Și deoarece aceste fenomene ale naturii au prostul obicei de a nu se anunța la timp, nu este exclus să aveți neșansa să faceți o astfel de experiență chiar într-o sală de cinema. Puțin probabil, dar nu exclus. Și atunci?

— Lucrurile stau cam așa — explică inginerul Cornel Șchiopu, șeful Atelierului de proiectare al Consiliului popular județean Vrancea, și arhitectul Teodor Moreanu, de la același atelier. Cam o dată la un secol se declanșează în regiunea noastră un cutremur apropiat de gradul 9.

— Și ce legătură are cu panoramicul?

— Cinematograful actualmente în construcție in centrul Focșaniului a fost proiectat să reziste și la cutremure de gradul 9, ceea ce reprezintă o tentativă unică în țara noastră. Gîndiți-vă că sala va avea nu mai puțin de 28 m deschidere, deci ridică probleme de rezistență uluitor de complicate în condițiile date. Dealtfel, normativele în vigoare, pur și simplu, nu conțin nici un fel de prevederi pentru asemenea cazuri extreme.

— Ca și cum ar spune: descurcați-vă cum știți.

— Întocmai. Noi ne-am descurcat mulțumită și colaborării cu profesorii universitari Panait Mazilu, de la Institutul de construcții București, Ion Stănculescu și Anatoli Mihul, de la politehnica ieșeană, care au verificat calculele de rezistență și ne-au dat sfaturi prețioase. Așadar, pentru acest obiectiv, care va fi gata la 30 iunie anul viitor, s-a realizat o adevărată concentrare de forțe tehnice. Inutil de adăugat că experiența cîștigată cu acest prilej va putea fi folosită și la construcția altor mari obiecte din zonele cu seismicitate ridicată din țară. Nu este vorba, deci de un simplu cinematograf, ci de descifrarea unor noi modalități de a limita consecințele devastatoare ale acestor fenomene ale naturii.

Cam aceasta este și reacția focșănenilor care, zi de zi, privesc cu neostoit interes cum prinde contur panoramicul. Cînd află despre arcele de beton armat pretensionate cu armătură postintinsă și betonul de marcă B-500 cu rezistență 500 kg pe centimetru patrat se simt, cumva, mai liniștiți, deși omenește este să te ducă gîndul și la ce s-ar putea întîmpla dacă presiunea ar atinge 501 kg pe centimetru patrat. Noroc că statisticile asigură: imposibil!

Cinematograful panoramic nu reprezintă decît unul din punctele de interes în acest sfîrșit de toamnă focșăneană. S-ar putea spune chiar că pe plan edilitar locuitorii trăiesc o toamnă istorică, deoarece ea marchează actul final al închegării zonei centrale a orașului. Alături de aripa nouă a sediului politico-administrativ, de hotelul «Unirea», de Casa de cultură, ridicate în anii din urmă, se fac ultimele retușuri la blocurile P+10, iar în centrul Pieței Unirii a intrat în faza finală de asamblare — dacă se poate folosi un asemenea termen pentru o operă de artă — Monumentul Unirii, autori Ion Jalea, artist al poporului, și arhitectul Teodor Moreanu.

Privind cele 89 figuri ale monumentului, care dau parcă mișcare pietrei, și contemplînd imaginea artistului despre istoricul eveniment atît de fierbinte dorit de popor, un focșănean exclama: «Parcă ne-am întoarce cu o sută de ani în urmă.» Într-un colț, cam uitată în forfota șantierului, vechea bornă de hotar așteaptă să fie mutată la loc de cinste spre aducere aminte urmașilor.

Soarele de toamnă sau poate agitația lucrătorilor, atmosfera subtilă de avanpremieră, sau toate la un loc, concură la o anumită ambianță de așteptare sărbătorească. La care contribuie și panoul decorativ pe sticlă, aflat și el în ultima fază de execuție, pentru fațada vechiului Ateneu popular din Piața Unirii. În afară de valoarea intrinsecă, acest panou, care reunește tehnica de vitraliu cu aceea a picturii pe sticlă, îmbracă și o altă semnificație, fiind prima lucrare ornamentală de proporții datorată unui artist localnic, profesoara Elena Stoiciu. Deși născută la Focșani, ea a descoperit Vrancea, după propriile spuse, abia cînd și-a luat în primire catedra de desen la școala din Vidra și cînd, împreună cu elevele sale, a pătruns sufletul acestui străvechi ținut românesc. Panoul vorbește despre Unire în graiul Mioriței, care în Vrancea își are leagănul. Aștrii cu iz de mit («soarele și luna/ i-au ținut cununa»), măiestrele, îmbinare de păun și ciocîrlie, culorile vii, proaspete, respirînd o exuberantă dragoste de viață, de natura blîndă a acestor locuri («la Vidra am aflat tainele culorilor naturale: verdele de urzică și de nuc, ocrul din gutui și foaie de ceapă, maroniul închis din frunză de cireș, vișin și prun») te transpun într-o lume aparte de dincolo de veacuri și totuși aproape.

Ascultînd relatarea însuflețită a Elenei Stoiciu despre lucrul la panou, despre lunile de muncă încordată, căutările și inovația coloristică — unele tehnici sînt originale — ne vine în minte și imaginea ctitorului acestui lăcaș de cultură. Pentru acest om de inimă Ateneul popular a fost, după plastica expresie a inginerului Cornel Șchiopu, un mod de a te ruina pentru orașul tău. Și ultimul ban din avutul său l-a donat, cu decenii în urmă, pentru construirea Ateneului. Nemulțumit cu atît, s-a urcat pe schele, împărțind pîinea neagră cu muncitorii și meșterii. A murit sărac, dar împăcat că a dăruit orașului un Ateneu popular. După o jumătate de veac, profesoara din Focșani s-a urcat și ea pe schele. Nu și-a dăruit averea, fiindcă și coordonatele vremurilor s-au schimbat, ci ceva mai prețios: munca fără preget, visurile de frumos.

Hotărît lucru, vrîncenii sînt darnici cu orașul lor.

LIONEL NIȚESCU ■

flacara
așa da!

căsuța lui mitică

Povestea adevărată care urmează mi-a spus-o un șofer într-o seară de toamnă pe cînd goneam spre Bacău pe dealuri înveșmîntate în purpură. Eram trei în mașină și, trecînd pe lîngă o căsuță izolată, însoțitorul meu izbucnește: «Căsuța, Mitică!», apoi amîndoi surîd larg. Mă simt exclus de la surîsul lor și întreb cum vine treaba. Iată ce-am aflat.

Sînt ani de atunci. Abătîndu-se într-o iarnă chiar prin locurile unde ne aflăm acum, privirea șoferului s-a ațintit pe fereastra unei căsuțe izolate, pe marginea șoselei. Pe geam, flori de nea. «N-o fi prea cald înăuntru», și-a zis. Și tot pe geam, trei cercuri minuscule. Ce-o fi? Apoi a înțeles: erau gurile copiilor care, privind la șosea, abureau geamul. A oprit mașina și a intrat. A aflat de la mama copiilor că tatăl lucra ca muncitor la Moinești și făcea naveta. Căsuța era departe de sat și familia se simțea cam izolată. Tatăl venea acasă, în cazul cel mai bun, doar o dată pe săptămînă, aducînd de-ale gurii și toate cele trebuincioase. Să plece și ei la Moinești, nu se hotărau, ar fi însemnat să abandoneze căsuța în care s-au născut și au trăit o viață. Altminteri, nu se plîngeau de nimic, aveau cu ce trăi, numai că se simțeau cam singuri.

De atunci, iarnă, vară, măcar o dată pe lună, Mitică oprește în fața căsuței, aduce fructe de la oraș, pîinișoare, îmbrăcăminte. Copiii, o fetiță și doi băieți — unul este în a VII-a — recunosc de departe mașina și o întîmpină voios. Vizitatorul lasă ce are de lăsat și pleacă grăbit. Tot așa, de șase ani.

Ajutorul dat de șoferul acesta — este din Ploiești și îl cheamă Vlad Dumitru — nu se măsoară în valoarea pachetelor, ci în căldura omenească. Oamenii au cu ce trăi, copiii merg la școală, cresc, mîine-poimîine își vor lua zborul spre noi rosturi, deși, desigur, cu tatăl navetist de ani de zile, viața lor nu e ușoară. Tocmai de aceea, de ani de zile, străinul se oprește la ușa lor, îi întreabă de sănătate, le face daruri din puținul pe care-l are și apoi pleacă în drumul lui, știind că le-a încălzit singurătatea.

Și toate acestea numai pentru că un șofer, într-o iarnă încrîncenată, văzînd un geam înghețat și trei cerculețe de care își lipiseră fețele trei copii, n-a dat din umeri și n-a mers mai departe cu viteza a treia, spunîndu-și: «Nu-i treaba mea.»

LIONEL NIȚESCU ■

---

secretul mersului în căruță

Recent am fost la Vaslui. Comuna Delești se află la 18 km de oraș. Mergi pe șoseaua care duce la Bîrlad, treci printr-o pădure cît ține asfaltul, vreo 8 km. Treci de Bălteni și Brodoc, comune mari așezate între dealuri cu vii și grădini îngrijite, apoi urmează comuna Delești.

Într-un cabinet văruit proaspăt, împodobit cu flori de toamnă, l-am găsit pe medicul Crișan Popescu dînd consultații.

«Cînd am terminat facultatea anul trecut — îmi povestește medicul Crișan Popescu — știam doar că sînt repartizat în județul Vaslui. Nu auzisem de comuna Delești și nici nu o puteam găsi pe hartă. Am venit aici cu acceleratul 612, care pleacă din București pe la ora 9.15 împreună cu soția și 279 de cărți de specialitate. Abia aici aveam să aflu că dispensarul din comuna Delești are cabinetul de consultație chiar în comună, că are un staționar de copii și două case de nașteri, una la Hîșova, la 7 km, și alta la Fîstici, la 12 km de comună. Aveam să mai aflu că această comună are 13 școli, 84 de cadre didactice, un liceu agricol cu profil mecanic, trei C.A.P., 2 ferme I.A.S. și o bibliotecă.

După ce am venit aici am pietruit drumul de la uliță pînă la cabinet, am procurat cîteva lucruri de care aveam mare nevoie, printre altele și hamuri noi la cai. Acum, în toamna asta, vreau să introduc apă curentă, de fapt am și procurat vreo 350 de metri de țeavă galvanizată, așa că trebuie să încep lucrările.

L-am însoțit pe medic cu căruța prin cîteva sate. «Știi care este secretul mersului cu căruța? În orice poziție pe care ar lua-o căruța, trebuie să-ți menții poziția verticală. Toate acestea le-am învățat aici, ca și multe altele pe care nu le știam la București și nici la facultate nu le-am învățat. Cînd am venit la Delești am primit o casă cu trei camere în curtea dispensarului, din banii de instalare mi-am cumpărat în rate mobilă făcută la fabrica noastră din Vaslui și o motoretă Mobra. Așa că de două ori pe săptămînă mă reped pînă la oraș, văd un spectacol și cumpăr cărți. Ce să vă mai spun? Mai aștept să-mi vină cîteva cadre medicale tinere. Aici se nasc foarte mulți copii. În 5 luni s-au născut 86 de copii. Acum cîteva zile a fost adusă o femeie. M-am dus să-mi pun halatul și să mă spăl și în acest timp a născut singură o fetiță de 4 kilograme. Femeia avea 33 de ani și acesta era cel de al șaselea copil. Cam asta ar fi cu viața pe aici. Luna trecută am fost pentru două zile la București și tot timpul m-am gîndit la cabinetul meu, la oamenii mei. Am fugit, credeți-mă, înapoi cu primul tren».

SORIN POSTOLACHE ■

„am început meseria de nevoie și am continuat din pasiune“

«Făceam transplanturi și acum 20-30 de ani, cînd doctorul Barnard nu era încă celebru. În 25 de ani de meserie am înlocuit sute de brațe și picioare. Se întîmplă, dacă bineînțeles am cu ce, să înlocuiesc și capete. Uneori am multă bătaie de cap, fiindcă nu sînt în stare niciodată să refuz o mamă și, mai ales, un copil. Există în inima mea un resort care se moaie fără greș în fața unei priviri rugătoare de fetiță; asta mă face să primesc și lucrări pe care în mod normal ar trebui să le refuz». În mod normal, adică după criterii economice, de rentabilitate — noțiuni ce nu-i sînt străine Ecaterinei Georgescu, fostă cîndva, demult, studentă la Academia Comercială.

Primul contact cu lumea păpușilor i l-a prilejuit o excursie la Nűrenberg, capitala mondială a industriei jucăriilor. A fost foarte impresionată atunci de romantica poveste a unei tinere bolnave de acum o sută și ceva de ani, Margarete Steift, care, tot reparînd păpușile copiilor ce o vizitau la patul ei de suferință, a ajuns să întemeieze prima făbricuță de jucării. Pe atunci, craiovencei Ecaterina Georgescu nici prin cap nu-i trecea că își va petrece viața locuind la București și reparînd păpuși. Meseria aceasta a început-o de nevoie și a continuat-o și din pasiune pentru lucrul în sine, și din dragostea nostalgică pentru copii a unei femei ce n-a avut fericirea de a fi mamă.

În timpul vizitei mele la unitatea de reparat ochelari de pe str. Colței a Cooperativei Deservirea, unde un colțișor este ocupat de Ecaterina Georgescu și păpușile ei suferinde, am auzit pledoaria unei cliente (adusese la reparat o păpușă cît palma făcută zob) încheiată cu complimentul «știu că aveți mîini de aur». Nu știa însă, probabil, că flateria era inutilă, că pentru sentimentala păpușărească era de ajuns faptul că «fetița nu mănîncă și nu doarme fără păpușa asta veche» ce a costat doar cîțiva lei, dar nu se mai găsește. Reparația va fi foarte dificilă, mi-am zis, însă va fi făcută negreșit, Ecaterina Georgescu avînd nu numai mîini de aur, ci și suflet de aur. Trecută fiind binișor de vîrsta pensiei, ea lucrează fără a se uita la ceas, ziua ca și seara, ca să însenineze chipuri înlăcrimate de fetițe pe care cel mai adesea nici măcar nu le vede.

MIRCEA FODOREANU ■

---

flacara
așa nu!

nici măcar o curea de ceas...

Pe numele său și pe adresa sa din Uricani, Gheorghe Ferenț primește zeci și zeci de scrisori, uneori chiar și de la oameni pe care nu i-a cunoscut niciodată. S-ar putea crede că Gheorghe Ferenț este o anume celebritate, dar el nu este decît un obișnuit maistru marochiner, șeful secției de pielărie a cooperativei «Deservirea» care-și are sediul în Lupeni.

— Adevărul este că și alți colegi de-ai mei primesc asemenea scrisori prin care diverși clienți ne solicită să le executăm unul din produsele noastre pe care au avut prilejul să-l vadă cine mai știe unde. Iată, de exemplu, primesc o scrisoare din Turda, de la un om pe care nu-l cunosc, dar care-mi spune că i-ar fi vorbit despre mine și despre secția noastră un prieten de-al meu din Cluj-Napoca. Ce-mi cere omul, după ce ne laudă cu toate vorbele dulci din lume? Să-i facem noi o pereche de cizme canadiene, așa cum a văzut el la cineva. Ne descrie cu lux de amănunte acele cizme și ne spune, printre altele, că modelul respectivelor cizme e publicat într-o revistă de specialitate. Cu această indicație am găsit modelul în Burda International, o revistă de specialitate. La ora actuală comanda a fost livrată. Alteori primim o simplă foaie de hîrtie pe care e desenată cu exactitate forma piciorului.

Și pentru că maistrul Gheorghe Ferenț consideră că despre secția lor ar fi mult mai bine să vorbim în graiul concis al cifrelor, îmi spune că pentru anul 1975 au avut un plan de contractări de 1 milion de lei, dar ei au livrat către beneficiari marfă în valoare de peste 2 milioane de lei și anul încă nu s-a terminat. În numai două județe, Alba și Arad, plus municipiul București, a fost livrată o producție de aproape un milion și jumătate.

— N-aș putea explica pe îndelete cum de am realizat noi o asemenea producție și o asemenea desfacere, dar aș putea spune că pe mine mă puteți întîlni la Galați, Baia Mare, București, Constanța, Timișoara, sau la Iași, adică vreau să spun că bat țara asta în lung și în lat și car după mine două sau trei geamantane pline cu mostre și închei tot felul de contracte, produsele noastre avînd o mare căutare. Dar, bineînțeles, nu este numai meritul meu, ci, în primul rînd, al tuturor celor 30 de oameni cîți sînt în secția noastră, dintre care i-aș aminti pe cîțiva, adică pe Ion Pîrvu, Georgeta Ștefan, Viorica Ștefan, Ion Hegheduș, Irina Laitar, Kosony Florica și mulți alții încă.

Fără îndoială că pînă în acest punct al consemnărilor, micul nostru reportaj putea să se încadreze foarte bine în cadrul rubricii «Așa da», numai că produsele acestei secții de pielărie (încălțăminte, serviete, poșete, fuste, veste, pantaloni, nasturi de plastic, curele de toate tipurile etc.) se vînd, datorită calității lor, în alte orașe din alte județe, numai în Valea Jiului nu. Aflată în Valea Jiului, unitatea nu desface în Valea Jiului nici măcar o curea de ceas! Cu atît mai ilogică este această stare de lucruri, cu cît în Valea Jiului nu numai că nu există o abundență de asemenea mărfuri, dar cele care se găsesc (dacă se găsesc) sînt de o calitate îndoielnică, despre care mult mai nimerit ar fi să vorbim altă dată, în cadrul acestei rubrici.

VICTOR NIȚĂ ■

---

dar părinții?...

Un băiat rămîne ascuns la parter pînă după ora închiderii și cînd strada s-a liniștit complet iese dintre baloturi. O raită printre tonetele înțesate și apoi se hotărăște. Se dezbracă de hainele sale și se îmbracă cu altele noi. Într-un rucsac îngrămădește diferite obiecte, dintre care un casetofon, un aparat de radio, o lanternă și — rețineți! — **mai multe baterii de rezervă.** Undeva găsește și niște bani: 1710 lei. Cînd totul este gata încearcă o ieșire.

Tînărul se numește Gheorghe Minculescu, este elev al unui liceu industrial din Brașov — și încă un elev bun. Este minor, iar în ancheta socială făcută la cererea organelor penale caracterizările îi sînt favorabile: sensibil, inteligent, sociabil, oferă ajutor prietenilor. Nu are nici un fel de antecedente privind fapte penale și nici măcar contravenționale. Și atunci?

În rucsacul pe care îl furase existau o lanternă și — vă amintiți — mai multe baterii de rezervă. «De ce ai luat atîtea baterii cu tine?» — l-a întrebat anchetatorul. Surprins parcă, tînărul și-a ascuns privirea și cel din fața lui a înțeles că acum trebuie să insiste. A făcut-o și a aflat că Gh. M. fugise de acasă, că nu dorea să se mai întoarcă și voia să meargă oriunde și oricît, chiar și noaptea prin pădure, departe, cît mai departe de ai lui, de părinți, să nu mai audă de ei, să nu-i mai vadă. Apoi a povestit bătăile și oprimările la care îl supunea tatăl său, a povestit nepăsarea mamei în fața acestora.

Nu comentăm, dar este limpede pentru oricine care este una din principalele cauze a debusolării acestui adolescent care a împlinit vîrsta de 17 ani acum cînd se află arestat. Pentru cele făcute, Gheorghe Minculescu va răspunde. Dar părinții? Ei cum răspund?

VICTOR CONSTANTINESCU ■

---

i.j.e.c.o.o.p., i.n.c.e.r.c., i.c.m.t. ...

Între atît de multele adevăruri, mari sau mici, care există pe lume, fără îndoială că un adevăr e și faptul că nu-i ușor să fii ceea ce este Bălan Gheorghe: șef serviciu producție-investiții la IJECOOP Teleorman. «Avem și noi un plan de investiții, îmi spunea acesta, și am apelat la mai mulți constructori. Unul dintre ei este Întreprinderea de construcții-montaj și prestări-construcții a IJECOOP-ului Ilfov. Am contractat cu ea, de exemplu, să ne facă un magazin «Supercoop» în comuna Balaci. Lucrarea a început la 1 august 1972. Dirigintele nostru de șantier a constatat însă că betoanele turnate acolo erau necorespunzătoare, iar dînșii n-au fost de acord cu această obiecție. Eu am spus atunci: tovarăși, nu fiți copii, magazinul nu poate fi construit așa, noi avem un grad de seismicitate destul de mare (gradul 7) și cine știe ce poate să se întîmple într-o bună zi! În sfîrșit, am chemat INCERC-ul București (căruia tot noi i-am plătit 24 000 de lei) și ni s-a dat dreptate. Dar asta a însemnat că anii 1973 și 1974 i-am dus numai în discuții. Lucrarea trebuia terminată în 1973, la 1 august, dar a fost reprogramată de trei ori, ultimul termen, depășit și el cu succes, fiind 30 septembrie 1975. Și nu este, acesta, unicul exemplu. La complexul comercial din Zimnicea am pățit la fel. Inceput în 1973, trebuie dat în folosință la 31 decembrie în acest an. N-o să se întîmple însă o asemenea minune. Din volumul de plan de 1 milion 950 de mii lei pe anul acesta, a fost realizat pînă acum — să zic cu indulgență — 300 000. Pentru 1976 rămîn de executat lucrări în valoare de aproximativ un milion, după părerea constructorului, dar după părerea noastră ar fi vorba de mult mai mult».

Dar chiar unei întreprinderi județene, cum e Întreprinderea de construcții-montaj Teleorman, îi e indiferent comerțul local sau, mai direct și mai grav spus, posibilitățile lui de satisfacere a cerințelor cumpărătorilor prin extinderea rețelei comerciale. La complexul comercial din comuna Piatra lucrările au început în trimestrul II 1972 și datorită faptului că de multe ori s-a lucrat acolo cu numai cîțiva muncitori, iar alteori nu s-a lucrat cu nici unul, intrarea unității în circuitul comercial a fost reprogramată de două ori: în 1974 și 1975. Un alt complex, de la Videle, mai mult ca sigur că va da și el bătaie de cap din moment ce — prevăzut să se termine în august anul viitor — din volumul de lucrări de 800 000 lei aferent acestui an n-a fost realizat decît aproximativ 10 la sută!

«Cînd am fost la ICMT, la inginerul-șef Dan Popa, acesta ne-a tratat foarte urît, zicînd că nu se poate lucra altfel, în schimb tovarășul director Ilie Timofte a fost mult mai corect și ne-a promis tot sprijinul» — îmi spunea Bălan Gheorghe, convins și el că nu e ușor să fii șeful serviciului producție-investiții la IJECOOP Teleorman. Și adăuga, nu zîmbind, cum se mai întîmplă în unele reportaje, ci oftînd: «Dacă magazinele astea ar fi fost gata la timp, ar fi circulat prin ele mărfuri în valoare de milioane de lei...»

DUMITRU ELIADE ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 82

suspectele victime

Citesc din cînd în cînd în ziare despre diverşi cetăţeni onorabili, virtuoşi pînă la deznădejde care, nu se ştie de ce, au avut amabilitatea să se lase traşi pe sfoară de escroci dintre cei mai rudimentari. Ce să admiri mai întîi? Candoarea victimelor sau modesta viclenie a escrocilor? Încrederea nemărginită în aceşti făcători de minuni,capabili să asigure la un preţ reciproc avantajos «negaţia» domnişoarei sau o locuinţă splendidă în schimbul unei maghernițe mi s-a părut întotdeauna suspectă. Am avut, recunosc, şi un sentiment de legitimă invidie. De unde dracu atîta candoare? De ce eu n-am reuşit să-mi agonisesc nici la adînci bătrîneţi naivitatea lor atît de rentabilă?

Mă doare desigur inima cînd văd că bietele victime sînt jecmănite, că bănişorii lor, obţinuţi printr-o sudoare legală, sînt aruncaţi pe apa sîmbetei, dar şi naivitatea lor e prea de tot. Şi apoi numai naivitate să se numească această dorinţă nevinovată şi precupeaţă de a obţine avantaje pe căi nefireşti?

Am cunoscut şi eu numeroase asemenea victime, unele încadrate, altele neîncadrate. Una din aceste victime mi se plîngea că un individ, demn de toată încrederea, care i-a promis să-i găsească un garaj pentru nevinovatul lui «Renault 16», a dispărut discret eliberîndu-l de povara a cincisprezece mii de lei.

O altă victimă amesteca durerea financiară cu cea sentimentală. O înţelegeam foarte bine, căci într-adevăr nimic nu e mai dureros pe lume ca odată cu banii să-ţi pierzi şi speranţele.

— Deşi din altă localitate, am crezut în el ca o nebună. Avea ochi mari, albaştri,ca un copil... Mi-a promis că-mi dă numele lui şi că-mi asigură un nivel de trai foarte ridicat... L-am ajutat cu zece mii de lei ca să-şi rezolve nişte datorii de onoare, aşa cum frumos spunea el. Cu ce m-am ales în schimb? A plecat cu trusoul meu fără să-mi spună un cuvînt. L-am iubit enorm, însă acuma vreau să-l dau pe mîna justiţiei...

... O, sărmane şi suspecte victime... Dacă afacerea s-ar fi aranjat, victimele nu s-ar mai fi indignat, ar fi tăcut chitic, fericite că pot să devină complicele escrocilor... Ce încredere poţi să ai în nişte oameni care devin martiri numai cînd sînt traşi pe sfoară?

TEODOR MAZILU ■

CULMILE PENIBILULUI

LI - RL - IDA

Antologia exhaustivă a textelor de muzică uşoară, opera mea de căpătîi, la care lucrez de-o viaţă (şi pe care presimt că abia peste cinci generaţii o va termina-o un strănepot de-al meu, un Vasilescu V) cuprinde: o prefaţă, în care expun criteriile de antologare, materialul propriu-zis antologat, index de autori, teme şi nume feminine vehiculate, fişele bio-bibliografice ale textierilor, incluzînd un extras din fişele lor de cont de la Fondul literar, o postfaţă care cuprinde o sinteză critică absolut obligatorie, dată fiind varietatea materialului. Am să las prin testament obligativitatea ca Vasilescu V să nu uite a-i semna şi pe Vasileştii II-III-IV (pe mine mă poate omite) şi, neapărat, să înscrie pe ultima copertă tirajul şi preţul. Amîndouă vor constitui recorduri în materie: tirajul va fi cel mai mare din cîte a cunoscut slova tipărită în toată istoria omenirii, iar preţul cel mai mic, accesibil oricărei pungi, dacă va mai exista pe vremea aceea vreo pungă. Bineînţeles, nu recordurile în sine mă interesează, ci posibilitatea pe care o ofer urmaşilor mei oameni de a avea acces la acest uriaş tezaur de cultură, înţelepciune şi sensibilitate umană care este, în atîtea cazuri, textul de muzică uşoară.

Capitolele poartă titlurile vocabulelor polisemantice: La, la, lai, lai, Uhu, uhu, Bau-Bau etc. Un capitol special este dedicat capului de operă semnat de cuplul Mihai Dumbravă — Ion Cristinoiu şi intitulat **Li-rl-ida** (am păstrat împărţirea «originală» în silabe, împărţire care e în acelaşi timp şi un îndreptar preţios pentru cîntăreţi în vederea emisiunii corecte a fluxului sonor). Capitolul Li-rl-ida va fi foarte pasionant la citit, întrucît un mister total planează asupra sensului cuvîntului; autointervievat, maestrul textier Dumbravă a refuzat să dea vreo relaţie pretextînd că nu ştie... Textul e dealtfel edificator:

Un cîntecel, Lirlida,/ În gîndul meu, Lirlida,/ A-nmugurit, Lirlida,/ Şi-l cînt mereu./ Tot repetînd Lirlida,/ M-am întrebat, Lirlida,/ Ce-o însemna, Lirlida,/ Dar n-am aflat./ Simt însă/ Că tristeţea moare/ La venirea lui;/ El îmbracă-n soare/ Sufletul oricui./ Orice secundă/ Cu bucurie/ Lumea inundă./ E-un cîntecel, Lirlida,/ Simpatic foc, Lirlida;/ Să-l cînţi şi tu, Lirlida,/ Nu-i greu de loc./ Coda: E-un cîntecel, Lirlida,/ Simpatic foc, Lirlida;/ Să-l cînţi şi tu, Lirlida,/ Nu-i greu de loc./ La, la, la.../

CONSTANTIN I. VASILESCU ■

condica de sugestii şi reclamaţii (VI)

Sosind în anturaj în seara zilei mele onomastice în localul Titanic şi solicitînd a ni se servi 8 porţii rinichi vacă cu garnitură, 8 porţii creier porc şi 24 mititei am observat următoarele: s-au adus 2 platouri cu bucăţi tăiate mici de rinichi, creier şi mici. (N.B.A se nota că s-au tăiat şi micii!!!) Cantităţile aduse au fost pe jumătate faţă de cele comandate. Proba s-a făcut în mod ştiinţific comandînd ulterior o porţie de rinichi de vacă, o porţie de creier de porc şi 3 mici STAS pe care i-am tăiat şi i-am comparat cu 1/8 dintr-un platou. (Deci o optime din cantitatea comandată.) Comparaţia s-a făcut în prezenţa responsabilului unităţii şi a şefului de sală care au recunoscut sincer că ceeace s-a adus nu reprezintă cantitatea comandată. Astfel creierul de porc reprezenta maximum 33% dintr-un creier de porc normal iar rinichiul de vacă era numai pe jumătate rinichi de vacă (circa 50%). Deasemeni tot în prezenţa responsabilului s-a cîntărit un mic şi s-a constatat că are numai 25 de grame faţă de 40 de grame cît trebuie să aibă orice mic mediu în stare finită. Acestea fiind zise, apreciem atitudinea cetăţenească a responsabilului care a criticat aspru această practică dăunătoare, dar nu este oare prea tîrziu?

Fam. Kemeny Istvan, farmacist.

MĂSURI LUATE

Se va repara de urgenţă cîntarul bufetului.

Resp.

Subsemnatul Stanciof Horaţiu, inginer la Trustul Constr. Budeşti, am intrat în restaurantul Titanic în jurul orei 12.30, în scopul propriei mele hrăniri. Adresînd angajaţilor restaurantului respectiv repetate chemări să fiu servit în conformitate cu normele în vigoare nu am observat din partea lor nici cea mai mică dorinţă. În concluzie, aducîndu-mi-se una FRIPTURĂ s-o servesc eu şi cu încă o persoană minoră care era cu mine (fiică-mea) emana un miros insuportabil la servit. Refuzînd cu hotărîre friptura ca şi acest mod DUŞMĂNOS de a servi pe clienţi am consemnat faptul în prezenta condică cerînd a se restabili ADEVĂRUL!

ss. indescifrabil

P.S. Prezentîndu-mă la tov. şef de sală în legătură cu friptura tov. s-a dovedit pe deasupra necuviincios.

MĂSURI LUATE

Comportarea tov. şef de sală nu a fost aşa cum reclamă tov. ci din contră. Tov. şef de sală i-a declarat cinstit lui tov. reclamant că într-adevăr friptura este stricată. Dar reclamantul a înţeles greşit problema crezînd într-o ironie care nu s-a făcut. Dar reclamantul era f. inervat din cauza fripturii stricate şi nu sa mai calmat deloc. Oferindui totuşi ospătarii fripturi noi nu au mai dorit ba chiar ne-a ameninţat din punct de vedere public.

Resp.

Culese de Al. MONCIU SUDINSKI ■

RAUL ŢIGANU

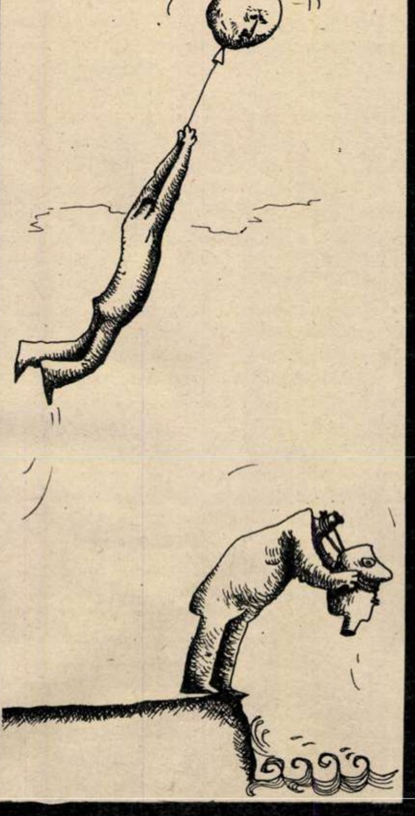

MIHAI PÎNZARU-PIM

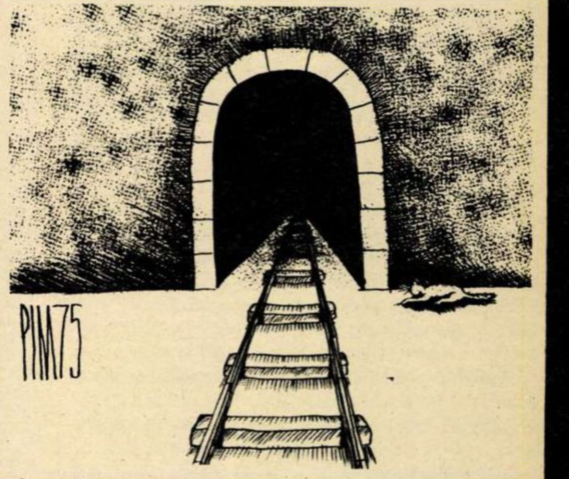

LEON NĂSTASE

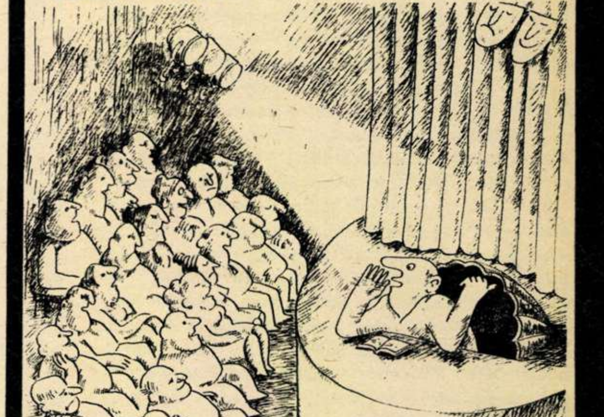

NICOLAE VIZITEU

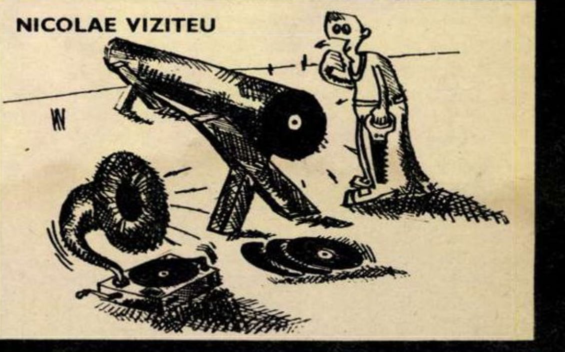

ANTON DRAGOŞ

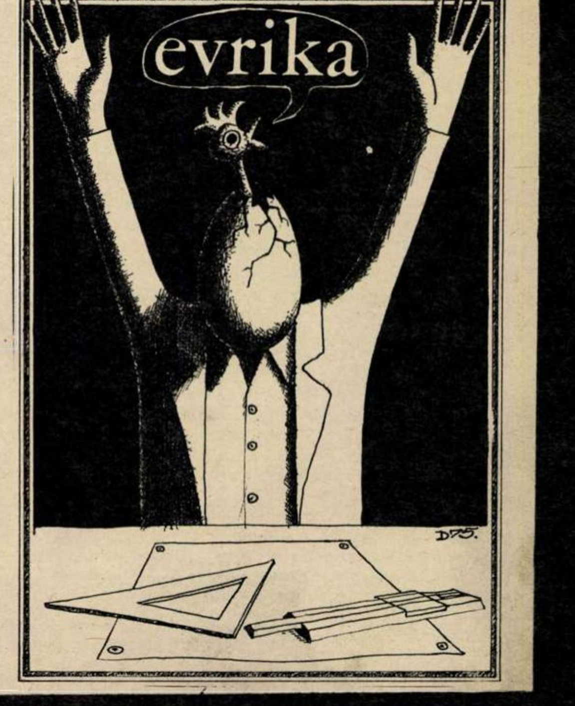

flacara realitatea românească

C.I.C. ARAD — o
a cărei poveste în

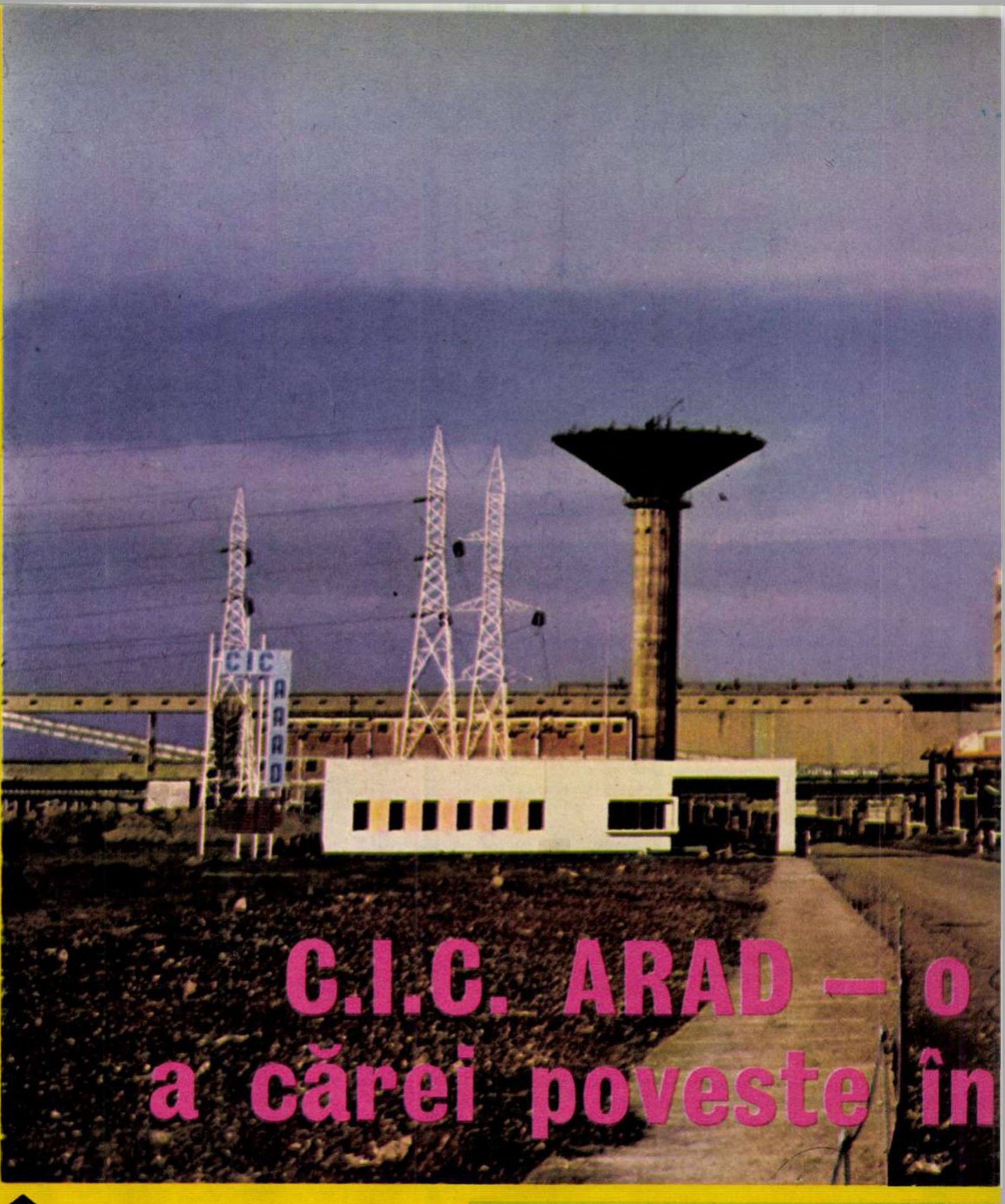

▲ **O cetate a zilelor noastre, fără metereze și donjonuri, deși — iată — cîteva turnuri există!**

În vecinătatea Aradului, la vreo numai 7 kilometri distanță, se ridică o nouă cetate. Nu o cetate cu turnuri, metereze, donjonuri — ci o cetate a zilelor noastre, a anilor prezenți și mai ales viitori, o cetate a chimiei. Cetatea-Combinat va produce, începînd din anul viitor, îngrășăminte complexe, la fel ca unitățile similare de la Craiova, Tg. Mureș sau Bacău, prețioasele sale produse fiind destinate, în cea mai mare parte, susținerii agriculturii din Cîmpia de Vest a țării, de la Dunăre pînă în Maramureș.

Cel puțin deocamdată, la **C.I.C.** (Combinatul de îngrășăminte chimice) **Arad** lucrurile sînt departe de a fi roze. Investiția nu este încă împlinită, mai lipsesc utilaje prețioase, constructorul se plînge de lipsă de mînă de lucru și solicită înțelegere pentru amînarea termenelor, mai ales că, zice, au fost săptămîni întregi cînd n-am avut nici ciment! — în fine, șantierul rămîne în continuare șantier, cu destule deșeuri și chiar materiale risipite, chiar dacă cetatea s-a ridicat binișor în picioare. În două rînduri, ziarul «Scînteia» a așternut cuvinte nu tocmai laudative la adresa constructorilor, ba chiar și a beneficiarilor, îndemnînd la muncă mai susținută, la utilizarea intensivă a tuturor disponibilităților, la eforturi mai mari pentru respectarea graficului de dare în folosință și intrarea cît mai grabnică în planul de producție.

Mi s-a spus că termenul de punere în funcțiune prevăzut pentru finele acestui an, dar neputînd fi respectat, a fost decalat în semestrul I al anului viitor, cu promisiuni ferme de a fi de data aceasta onorat, dacă nu chiar grăbit. Am căutat însă în același timp să orientez vorbele interlocutorilor înspre însemnătatea în sine a combinatului, înspre ceea ce simbolizează noua cetate a chimiei pentru învecinata comună suburbană Vladimirescu, pentru orașul și județul Arad, pentru Cîmpia de Vest a țării, pentru întreaga noastră țară.

La Comitetul județean de partid, tovarășul Gheorghe Toduță, vicepreședinte al Comisiei județene de control muncitoresc al activității economice și sociale, mi-a explicat că respectivul combinat reprezintă pentru județul Arad investiția cea mai importantă din actualul cincinal. «În cincinalul 1971-1975, spunea dînsul, investițiile alocate județului nostru au fost mai mari decît cele folosite în întreg deceniul precedent! Ele însă nu s-au materializat decît în construcția unui singur obiectiv de cele mai mari proporții — Combinatul de îngrășăminte — restul fiind folosite în special pentru dezvoltări și modernizări ale întreprinderilor deja existente.

Performanța de ridicare a Combinatului de îngrășăminte chimice înseamnă un sensibil pas spre industrializarea județului în pas cu celelalte județe ale țării, producția sa anuală de circa un miliard de lei ridicîndu-se la peste 8% din întreaga producție a județului nostru. Pe de altă parte, ponderea agricolă a județului situează Aradul pe locul al șaselea în țară — ceea ce face ca necesarul de îngrășăminte să se facă simțit cu deosebită pregnanță. Prin existența apropiată a combinatului, la Arad se vor evita cheltuieli importante de transport, realizîndu-se astfel o rentabilitate sporită atît a sectorului industrial, cît și a celui agricol». La numai 2 kilometri distanță de combinat există comuna Vladimirescu — o «adevărată Ișalniță arădeană în devenire», cum se exprima Gheorghe Toduță. La ora actuală circa 85 la sută din producția județului se realizează în municipiul Arad, care primește zilnic vizita a peste 60 000 de brațe de muncă, adică a peste 30 000 de navetiști. O anumită parte a acestei forțe de muncă va fi absorbită de combinat — dar e de remarcat că în comuna Vladimirescu oamenii, și mai ales tinerii, beneficiază încă de pe acum de existența unui liceu de chimie, cu internat (700 locuri) și cantină, de cursuri de calificare în meseriile de operatori chimiști, turbiniști, mecanici, cazangii etc., ca și de o rețea comercială aproape urbană. Cu anul care vine, la Vladimirescu se vor ocupa primele blocuri de locuințe (există deocamdată două, în zona combinatului, plus o «colonie de intervenție», cu 20 de apartamente) și tot atunci va fi pusă sub tensiune linia regulată de tramvai care va lega centrul orașului Arad de Combinatul de îngrășăminte, cale de vreo 12 kilometri, trecînd bineînțeles prin comuna amintită!

Constantin Cornea, directorul Combinatului de îngrășăminte chimice, și-a înscris în cartea de muncă zece ani de vechime la Combinatul chimic de la Făgăraș și tot zece la cel de la Craiova, pe care, cum zice, l-a luat de la zero. Acum, ca unul dintre cei mai vechi specialiști în investiții din Ministerul Industriei Chimice, dacă nu cel mai vechi, a fost transferat la Arad, unde are ocazia să pornească din nou de la zero o cetate a chimiei românești. «Combinatul arădean, îmi spune, va fi primul dotat cu fabrică de N.P.K. (azot, fosfor, potasiu — adică îngrășăminte complexe — n.a.) construită în țară, fără licență străină și import complex. Va poseda de asemenea prima fabrică de amoniac complet asimilată, la puterea actuală a industriei românești». În 1954, am aflat de la directorul Cornea, Combinatul de la Făgăraș producea numai 8 tone de amoniac pe zi, adică materia primă necesară producerii îngrășămintelor. Doi ani mai tîrziu, la Ucea — Orașul Victoria, primul combinat chimic construit în anii democrației populare reușea o producție de aproape 40 tone pe zi de azotat de amoniu (cam cît o stație-pilot de astăzi). La Arad se vor produce aproape 1 000 tone de amoniac pe zi, cu numai o singură linie tehnologică, sau 1 milion de tone de îngrășăminte pe an, cantitate care se apreciază a fi suficientă pentru a hrăni cît se poate de complex aproape 3 milioane de hectare de pămînt arabil... «Pentru prima etapă de construcție, prevăzută să se încheie la finele acestui an, se estimează că investițiile vor fi amortizate în cinci ani — mai spunea Constantin Cornea. Dumneavoastră știți cît de mare este rentabilitatea în industria chimică! În cincinalul următor, cu termen de intrare în funcțiune în 1978, la Arad se va construi și o fabrică de îngrășăminte pe bază de uree, etapă care va fi însă realizată numai prin refolosirea spațiilor aflate încă de acum în perimetrul combinatului».

Inginerul chimist Ion Oneț, șeful serviciului programare, mi-a vorbit despre măsurile de protecție a mediului înconjurător (stații de epurare a apelor uzate, trasee de scurgere prin tuburi de poliester îngropate dar deasupra nivelului apei friabile de calitate din subsolul

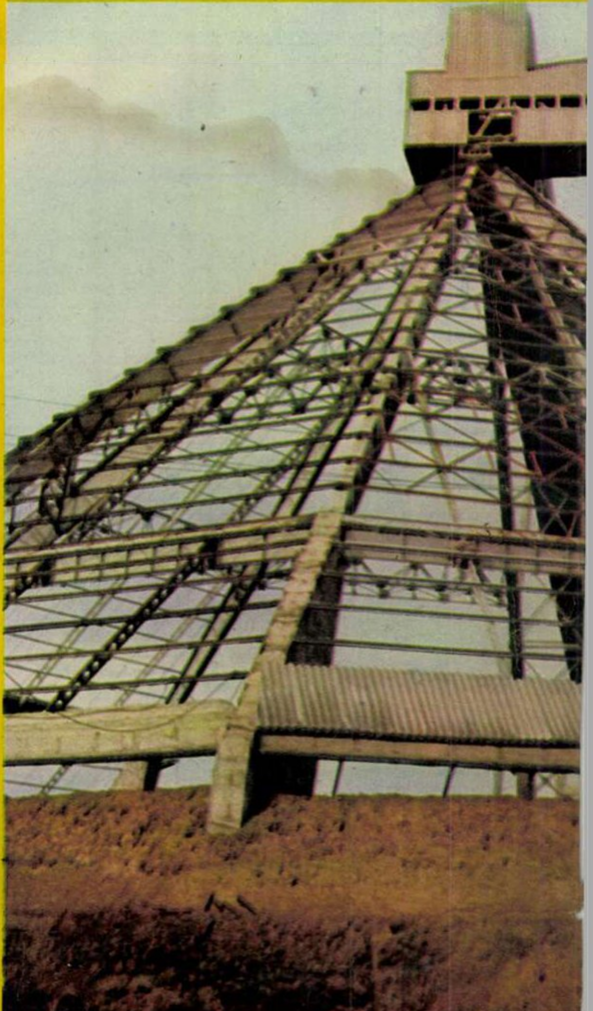

cetate cepe cu prezentul

combinatului chimic), despre buna așezare a «cetății» în perimetrul unui teren agricol slab productiv, avînd aproape Mureșul pentru alimentarea cu apă, linii de înaltă tensiune pentru racordul la energia electrică și gara comunei Vladimirescu, pentru cel la transportul feroviar... Apoi mi-a precizat că o anume **coloană de sinteză,** utilaj gigantic (270 tone!) și în același timp indispensabil, este așteptată încă din ultimul trimestru al anului 1973 — însă acum, cînd termenul de livrare se apropie cu repeziciune, emoțiile beneficiarilor se împletesc cu mîndria, pentru că la Arad se va transporta, cu ajutorul unui vagon special și al unicei macarale de 300 tone din țară, **primul utilaj românesc de acest fel,** construit la întreprinderea bucureșteană de mașini grele! «Pentru înlăturarea unor greutăți ivite în sectorul de construcții-montaj — îmi spune — am hotărît unanim să punem umărul în ajutorul constructorilor, adică să preluăm cu forțele noastre cîte ceva din lucrările de investiții. Să nu rămînem cu mîinile în sîn, așteptînd totul de-a gata. Așa am văzut că operatorii chimiști sînt în stare să toarne și betoane... Oamenii noștri au realizat canalizarea chimică, sablarea construcției metalice de la Fabrica de îngrășăminte complexe, montajul benzilor transportoare, turnarea trotuarelor de acces, montajul unor utilaje la Centrala termică și de demineralizare a apei etc.»

Pentru că a venit oarecum vorba, mai înainte, de momentul atît de important al transportului utilajelor agabaritice, aici trebuie neapărat să-i dăm cuvîntul inginerului Simion Drig, învestit pentru o vreme cu prerogative de «supraveghetor șef» al transportului de utilaje între București, Ploiești, Galați etc. și Arad. Au fost 130 de transporturi agabaritice de utilaje pentru combinatul chimic arădean — reformerul secundar de amoniac, coloanele de bioxid de carbon, reactoarele de la Fabrica de acid azotic și așa mai departe. «Mai întîi — îmi povestește inginerul Drig — am trimis oamenii noștri să cerceteze drumurile, să măsoare cu prăjinile și ruleta fiecare «obstacol» posibil pe calea între întreprinderile constructoare și combinatul nostru. A trebuit uneori să consolidăm poduri, cum a fost cel de la Miercurea Sibiului, să scoatem temporar de sub tensiune fire de electricitate pentru a le putea ridica sau muta pînă la trecerea transportului, apoi le puneam la loc. Am avut și cîteva, hai să le zic, **accidente:** peste rîul Topolog nu puteam trece pe pod, era prea slab, și atunci ne-am hotărît să aruncăm dale de ciment în apă, dar cu cîteva zile mai devreme de a sosi trailerul; pînă să sosim noi, rîul a izbutit să dea dalele peste cap, să le poarte cîteva sute de metri mai în josul apei; a trebuit să facem rost de altele pentru podul improvizat. Lîngă Tălmaciu era o barieră, așezată pe doi stîlpi prea apropiați unul de celălalt: cît s-a ferit șoferul, tot a rupt unul din stîlpi; combinatul a primit după un timp notă de imputare; am făcut noi stîlpul, adică l-am cioplit din lemn și l-am expediat acolo, că astfel ne-a costat mai puțin! La intrarea în Deva, altă poveste, era instalată o poartă ornamentală din beton, dar care nu se ridica decît la vreo 4,5 metri deasupra șoselei — ceea ce era prea puțin pentru înălțimea utilajului agabaritic transportat. A trebuit să scoatem poarta, oricît de frumoasă și necesară se dorea ea — dar a venit miliția, s-a cerut mai întîi aprobarea primarului; toate astea ne-au întîrziat destul... Altă dată, oricum ne-am bătut noi capul, nu puteam trece un pasaj de cale ferată decît direct peste linii, pe traverse instalate de noi, așa cum făceam și la unele vaduri ale rîurilor. Era o linie dublă, dar cu distanță mai mare între șinele de dus și cele de întors și, în plus, dar asta n-aveam de unde să știu, între cele două linii se săpase un șanț pentru telefonia C.F.R., dar pămîntul nu fusese bine bătătorit după instalarea firelor. Trecem noi o linie, apoi trailerul se împotmolește în șanț și rămîne așa, de ocupa amîndouă liniile! Am adus mai multe remorchere, le-am pus cap la cap, trăgeau cît puteau — dar degeaba. Pînă la urmă am adus o locomotivă, am înhămat bine trailerul și numai așa am reușit să-l clintim și să trecem. Am pierdut însă acolo o zi întreagă».

«Sînt peste două milioane de teren arabil în Cîmpia de Vest a țării — mi-a spus la Timișoara prof. dr. docent C.V. Oprea, șeful catedrei de pedologie a Institutului agronomic. Terenurile de aici sînt destul de mult diferite de cele din restul țării — au un exces de umiditate, sînt multe soluri sărăturate și peste 300 000 de hectare de pămînturi acide. Nevoia de îngrășăminte, mai ales de cele complexe, combinate, se face simțită astfel mai mult ca oriunde. În medie, este necesară anual o cantitate de 350 kilograme de îngrășăminte pentru un hectar cultivat — iar Combinatul de îngrășăminte de la Arad va produce peste un milion de tone, suficiente deci pentru a hrăni peste 2 850 000 de hectare de teren arabil. Putem spune deci că măsura înființării unui combinat chimic la Arad va aduce asigurarea cu prisosință a nevoilor de îngrășăminte ale zonei, și deci premisele obținerii cu mai multă ușurință a unor recolte foarte bune. Acest combinat va produce sortimente de îngrășăminte profilate pe culturi sau grupe de culturi — lucru care va ușura considerabil munca de dozare a specialiștilor agronomi. Aș vrea să vă vorbesc însă și despre alt aspect care va decurge din destul de apropiata punere în funcțiune a combinatului, aceea a folosirii unor deșeuri. Am dealtfel un contract cu cei de la Arad pentru punerea la punct a metodei de folosire a carbonatului de calciu, un fel de pulbere albă care altfel s-ar fi aruncat. Am prospectat cu acest scop mai toată zona — iar concluzia mea este că întreaga cantitate de carbonat de calciu pe timp de un an — aproximativ 300 000 de tone — este necesară, aș zice chiar urgent necesară, pentru terenurile din partea de vest a țării. Cercetările arată că ionul de calciu este elementul care dirijează producția agricolă. Ca efect, pe primii patru-cinci ani de zile, pentru terenurile astfel hrănite avantajele pot fi comparate cu cele obținute prin folosirea îngrășămintelor! — adică se aduce un spor de 200-300 kg cereale la hectar, șapte pînă la zece tone de masă verde la nutreț. Cu cantitatea de 300 000 t carbonat de calciu — deșeu de la Combinatul de la Arad — sperăm să ameliorăm două-trei sute de mii de hectare pe an.»

Acesta ar fi începutul de poveste a cetății din vecinătatea Aradului. O poveste care renunță la «a fost odată, ca niciodată», începînd — hotărît — cu verbul la timpul prezent.

DUMITRU GRAUR ■

Aflat încă în construcție, unul din depozitele de fosforită dă prilejul fotoreporterului nostru să surprindă o imagine aproape geometrică a muncii și curajului.

Fotografii de **ELENA GHERA** ■

amestecate

Agenţia UPI anunţă într-o anchetă că cea mai populară sportivă a anului 1975 este Nadia Comăneci. Aşadar, zgîmboiul ăsta de fată a reuşit să întreacă stele renumite din întreaga lume, înscriindu-şi numele într-o listă de aur. S-o baţi, să zicem, pe Ludmila Turişceva, nu este de colo, pentru că într-adevăr performanţele pe care le obţii trebuie să fie extraordinare şi clasa fetiţei cuminţi de la Oneşti n-a lăsat nici un dubiu tuturor celor care au văzut-o în sala de sport sau la televizor. Am vrut de mult să scriu despre copilul nostru minune pentru că am fost impresionat mai ales de modestia de care dădea dovadă cu prilejul unui interviu pe care l-am ascultat la radio. Nici o urmă de infatuare. Lipseau ifosele unui artist talentat şi încă la o vîrstă cînd poţi repede să-ţi pierzi minţile din cauza succesului. Nadia Comăneci vorbea despre păpuşile ei şi mi se pare că-şi dorea o bicicletă. Era abia întoarsă de la o mare întrecere internaţională unde uimise întreaga lume. Pe urmă a ajuns în Canada, lăsînd şi acolo o impresie cum puţini sportivi reuşesc să lase. Aceeaşi siguranţă în mişcări, aceeaşi seriozitate în pregătire, iată un lucru care mă linişteşte în ce priveşte viitorul ei. Am văzut-o şi eu pe Nadia de cîteva ori la televizor. Ea dovedeşte o siguranţă remarcabilă, are nervi de oţel, este o maşină perfectă care naşte armonii din toate mişcările pe care le face.

Nadia Comăneci are precizia răsăritului de soare ...

*

Duminică seara, pe micul ecran, o echipă românească de handbal ne încînta privirile. Campionii mondiali, componenţii reprezentativei României, jucau un meci amical în Germania Federală. I-am privit pe rînd, unii mai îmbătrîniseră, alţii nu mai erau, lăsaseră locul unor tineri la fel de talentaţi. Dar senzaţia privitorului era că ne aflăm în faţa aceleiaşi orchestre bine strunite care a uimit globul de atîtea ori. Stăteam şi mă întrebam care este diferenţa între psihologia unui handbalist şi a unui fotbalist român? Ce face din unii nişte atleţi superbi, însufleţiţi de o voinţă exemplară, şi din alţii nişte bieţi figuranţi care mimează sportul cu balonul rotund, de cele mai multe ori, ambiţionîndu-se rar şi arătîndu-ne atunci că se poate juca minunat cînd există voinţă. Această enigmă n-am să reuşesc s-o dezleg niciodată, probabil...

*

Tot săptămînă trecută, două echipe româneşti de rugby au umplut de admiraţie lumea sportivă. După un turneu excepţional întreprins în Noua Zeelandă, o echipă reprezentînd unul dintre cele mai bune rugby-uri din lume a venit la noi în ţară şi a pierdut de două ori în faţa unei echipe din Constanţa şi a unei selecţionate divizionare. Iată un alt sport în care amatorismul pur, dăruirea faţă de performanţa sportivă se arată consecvente de fiecare dată, fără ca ziarele să fie pline de elogii, de studii şi scheme tactice pentru că victoriile obţinute cu atîta patimă în disciplina în care alţii de ani de zile deţin primele locuri nu cer decît o ambiţie cum numai aceşti rugbyşti români o au.

Şi ar mai fi sporturi care ar merita să ţină pagina întîi a publicaţiilor, loc uzurpat de sportul-rege care la noi nu e deloc rege, ci un biet prinţişor, acolo...

*

Cu toate astea, mîine pe «23 August» dorim să asistăm la un meci foarte frumos şi la o victorie foarte preţioasă în faţa unei echipe care a mai pierdut la Bucureşti, victorie care ne-ar mai lăsa o şansă pentru calificarea atît de dorită.

Succes, băieţi! Noi, oricum, o să ţinem pumnii strînşi!

EUGEN BARBU ■

ÎN PRIM PLAN — DIVIZIA B

● PLOIEŞTI. Prahova-Ceahlăul Piatra Neamţ 0-0. Prahova pornea ca mare favorită, dar fotbalul, cum spunea înainte de începerea partidei antrenorul Prahovei, Romeo Catană, este o maşinărie fără şuruburi, aşa că niciodată nu se ştie ce se-ntîmplă pînă la urmă. ● Pentru că meciul s-a jucat cam numai la o singură poartă, cea a oaspeţilor, se părea că golul n-are cum să nu cadă. ● Dar golul n-a căzut, în primul rînd pentru faptul că portarul oaspeţilor, Fugaciu, s-a dovedit a fi într-o formă de zile mari. Bine plasat şi cu intervenţii prompte, Fugaciu a apărat goluri ca şi făcute, iar în trei rînduri, în repriza a doua, balonul s-a lovit de bară. ● Pe lîngă reuşitele şi şansele lui Fugaciu, şi atacanţii Prahovei, adică Nistor, Tudor, Răuţ şi Rugiubei, introdus la jumătatea primei reprize, au ratat exasperant, ori au fost lipsiţi de decizie. ● De remarcat faptul că-n repriza a doua prahovenii au schimbat tricourile lor albastre cu altele roşii, deşi tricourile lor de bază sînt de culoare galbenă — dar, după cum s-a văzut, tot degeaba... ● În ceea ce-i priveşte pe oaspeţi, aceştia — într-un meci submediocru ca tehnică şi viteză, că despre tactică nici nu poate fi vorba — au avut cîteva contraatacuri periculoase, centrul atacant Mustaţă, un jucător bine legat şi cu potenţiale calităţi de puncheur, aflîndu-se foarte aproape de înscrierea unui gol care n-ar fi fost însă o oglindă reală a ceea ce se întîmpla pe teren. ● A arbitrat bine A. Pop (Cluj-Napoca). **(Victor Niţă)** ● PAŞCANI. C.F.R.-F.C.M. Galaţi 2-0 ● Victorie deplin meritată a unei formaţii de «cocoşi» şi «muşte» în faţa «greilor» şi «semigreilor» gălăţeni. David şi Goliat; agilitatea şi sufletismul au învins forţa, prilejuind unui public de peste 2 000 de păşcăneni fericirea victoriei în faţa liderului seriei, într-un spectacol fotbalistic de calitate. ● În vestiarul lui «Atletico» Galaţi, antrenorul Nuţescu ne-a declarat ritos: «Am venit să cîştigăm». Dar elevii lui au jucat aşa ca să nu piardă şi, ca urmare, au pierdut. ● Ceferiştii, antrenaţi de Viorel Simina, au dezlănţuit şirul atacurilor chiar din primul minut, iar în al 8-lea au şi marcat, ca urmare a paselor precise ale lui Bunea şi Apostol, urmate de şutul imparabil al fundaşului central Ioan. Al 2-lea gol, în minutul 61, un 11 metri transformat de Măciucă. ● Cel mai bun om de pe teren a fost, cred, tînărul portar al gazdelor, Bucu (19 ani), care a apărat în minutul 51 un penalty, moment de cumpănă al partidei (al treilea 11 metri apărat de el în 12 etape; cîţi portari se mai pot lăuda cu asemenea performanţă?) ● Despre brigada bucureşteană de arbitri, un singur lucru se poate spune cu toată certitudinea: nu a favorizat deloc echipa gazdă. Centralul C. Bărbulescu a fost deosebit de sever cu copiii de mingi (a eliminat din teren cîte unu în fiecare repriză) şi a rămas cam des departe de fază. El a fost bine ajutat la o tuşă de Gr. Angheluţă şi rău ajutat la cealaltă de V. Navroţchi. **(Mircea Fodoreanu)** ● BRĂILA. Fotbal Club-Unirea Focşani 4-0. Ambele echipe au luptat mult: gazdele să se apropie de lider, oaspeţii să salte din coada clasamentului. ● Brăilenii au risipit multe ocazii de gol — mai ales prin Ion Constantin — fie din cauza impreciziei cu care au şutat la poartă, fie pentru că atacurile le-au fost oprite de apărarea aglomerată a jucătorilor focşăneni şi mai ales de portarul Ghiţă. ● I. Constantin avea însă să se reabiliteze, marcînd primul gol în minutul 45. ● După pauză jocul s-a înviorat. «F.C.»-ul îşi leagă mai bine jocul, marchează al doilea gol prin Traian, iar oaspeţii, nemaiavînd ce pierde, ies mai mult la atac. ● În minutul 74, asistăm la o lovitură de la 11 metri transformată de acelaşi Grigore Traian, unul din cei mai buni jucători de pe teren. ● În minutul 89, brăilenii înscriu al patrulea gol, obţinînd astfel o victorie la scor, care îi plasează la numai un punct de liderul seriei. ● A arbitrat foarte bine Alexandru Ene (Craiova). Spectatori: 15 000 **(N.Gr. Mărăşanu)** ● BUCUREŞTI. Autobuzul-Electroputere Craiova 0-3, singura victorie în deplasare a etapei a douăsprezecea a diviziei secunde. ● Serie frumoasă a echipei lui Ştefan Coidum, care a învins acum două etape liderul, Progresul, pe teren propriu cu 1-0, a cîştigat în deplasare împotriva Nitramoniei Făgăraş (2-1), apoi a «recidivat» la Bucureşti, surclasînd o echipă în derivă, care pierde al doilea meci pe teren propriu (primul cu Steagul roşu) şi intră în vîrtejurile retrogradării. ● Surpriza partidei a fost marcată şi de începutul de-a dreptul furtunos al oaspeţilor în repriza secundă, care uitînd parcă de avantajul de două goluri pe tabela de marcaj (meritat dealtfel) se năpustesc la atac şi în două minute obţin K.O.-ul: 3-0 pentru Electroputere, prin golul marcat de tînărul şi talentatul Cîrţu. ● Prin prisma clasamentului, perspectiva Autobuzului nu-i deloc roză, ea este mai curînd cenuşie — în vreme ce echipa craioveană se va vedea, probabil, nevoită să-şi modifice obiectivele de performanţă, renunţînd la obişnuinţa locului călduţ de mijloc pentru tentativa de cucerire a vîrfului. Să nu uităm, Electroputere este acum la numai două puncte de lider, ceea ce face din formaţia condusă de Ştefan Coidum un neaşteptat dar merituos contracandidat. ● Meciul, fără probleme mai dificile de arbitraj, a fost bine condus de piteşteanul Fl. Anuţescu. **(Dumitru Grecu)** ● TÎRGOVIŞTE. C.S.-Progresul Bucureşti 4-1. ● Partida a fost foarte repede stricată de către... conducătorul jocului, arbitrul Ioan Rus (Tg. Mureş), vădind o grabă de neînţeles pentru stabilirea echipei învingătoare. El şi-a arătat clar intenţiile chiar din primul minut al partidei — moment în care mai întîi a închis ochii la un ofsaid, apoi a acordat un penalty tîrgoviştenilor, deşi Niţă, încadrat de Ploscaru şi D. Ştefan, a sărit «ca în apă» în careul oaspeţilor. Penaltyul a fost transformat de Tătaru II. ● Echipa bucureşteană a cedat mai întîi psihic, obosind să tot protesteze la deciziile mereu false ale arbitrului, care a trecut cu vederea pînă şi cele mai grosolane faulturi. În aceste condiţii, înaintaşilor bucureşteni Dumitriu II, Tevi şi Apostol nu le-a rămas decît să sară peste atacurile necruţătoare ale unor apărători localnici, precum Gheorghe, Florea şi Stan, prea puţini învăţaţi cu mila faţă de aproapele lor. ● Totuşi, printr-un efort, Tevi reuşeşte egalarea. Nu pentru prea multă vreme, pentru că apărarea Progresului — slăbită de atacurile în valuri ale tîrgoviştenilor, ajutaţi din tuşă cu sfaturi, chiar de către... arbitrii de linie şi de cei peste 125 de «oficiali» intraţi în teren, plus delegatul secţiei de fotbal a lui C.S. Tîrgovişte, Titi Ionescu, care se plimba pe pista de zgură dictînd arbitrilor mai toate deciziile — primeşte alt gol, de această dată valabil şi chiar frumos, înscris tot de Tătaru. ● Sfătuit la pauză de către delegaţii federali să acorde o mai mare atenţie regulamentului, I. Rus a reuşit în a doua parte a meciului să ţină jocul în mînă (între altele şi cu ajutorul unor cartonaşe galbene de a căror utilitate uitase complet în prima repriză!) — dar trebuie să subliniem că şi cel de-al treilea gol al gazdelor a fost înscris în condiţii neregulamentare, Economu marcînd atunci cînd Giron, faultat, rămăsese la pămînt. ● Arbitri: Ioan Rus 2, ajutat de G. Kiraly 2 şi A. Szilagy 3 (toţi din Tg. Mureş). **(Gheorghe Amuza)** ● ALEXANDRIA. Automatica-Steagul roşu Braşov 1-0. N-au lipsit decît fulgii de zăpadă, pentru ca iarna să fie la ea acasă, pe stadionul din Alexandria. A fost foarte frig, dar tribunele s-au încălzit imediat, căci în minutul cinci juniorul Grigore, cu un voleu din interiorul careului, a deschis scorul. ● În ciuda dominării teritoriale a foştilor divizionari A, accentuată serios în repriza secundă, golul lui Grigore rămîne singurul, dar el va consfinţi o victorie meritată, judecînd după jocul foarte exact al apărării gazdă, în care Tiuş şi Tiţă, crescuţi în potcoava Giuleştiului, au evoluat fără greşeală. În plus, rarele zvîcniri în atac ale Automaticii s-au dovedit mult mai ameninţătoare decît presiunea teritorială a stegarilor, ocaziile de gol fiind de trei ori mai numeroase la poarta oaspeţilor. ● În general, partida a fost animată, purtată în viteză şi cu un nivel tehnic surprinzător pentru divizia B. Automatica a scăpat anul trecut de retrogradare cum a scăpat, în urma barajului de la Oradea, a apărut mult schimbată în bine în acest campionat, meritele aparţinînd tînărului antrenor Kraus care i-a învăţat pe jucători să stea în teren, să paseze mult şi să gîndească tactic. ● De partea cealaltă, Steagul roşu s-a arătat superioară tehnic, a plimbat mingea pe toată lăţimea terenului, l-a urcat în final pe Pescaru în vîrful atacului, dar n-a reuşit să concretizeze o dominare teritorială evidentă. ● În ciuda frigului, galeria din Alexandria şi-a susţinut frenetic favoriţii, din păcate adesea nesportiv la adresa oaspeţilor, scandînd minute în şir: «Hei, hei, călare pe ei»! ● Corect arbitrajul arădeanului I. Hönig. **(Ovidiu Ioaniţoaia)**. ● DEVA. Mureşul-Gaz metan Mediaş 2-1. ● Două echipe de mijloc, care se simt bine în Divizia B, preocupate de aceea să se uite la clasamentul seriei de jos în sus. ● Întîlnirea începe ca de obicei cu atacuri insistente ale gazdelor, cărora cei din Mediaş le fac faţă cu o apărare aglomerată, care însă nu se mulţumeşte numai să respingă, ci lansează adeseori contraatacuri rapide şi periculoase. La un asemenea contraatac, golgeterul echipei, Moraru, profită de o greşeală a apărătorilor gazde şi marchează. ● Golul medieşenilor alertează tribunele, care cer vehement egalarea. Iancu se conformează în minutul 36, astfel că la pauză este 1-1. ● La începutul reprizei secunde, după ce oaspeţii ratează două ocazii uriaşe, echipa gazdă îşi vede eforturile şi calmul răsplătite prin golul marcat de Gherga. ● Mureşul atacă în continuare pentru golaveraj, însă mingea ocoleşte cu încăpăţînare plasa porţii adverse. Astfel, cu numai 2—1, gazdele realizează o victorie foarte preţioasă şi ajung la o simetrie perfectă, dar nu de lăudat: 12 jocuri disputate, 4 cîştigate, 4 egale, 4 pierdute, 12 puncte! ● A arbitrat corect N. Petriceanu (Bucureşti). **(Andrei Istrate)** ● CUGIR. Metalurgistul-F.C. Corvinul Hunedoara 2-0, victorie pe deplin meritată a gazdelor. ● Primul gol a căzut în minutul doi şi este realizarea lui Ţîmpea, un junior de 18 ani, care a şutat dezinvolt şi eficace din afara careului peste întreaga apărare a oaspeţilor. ● În prima repriză echipa oaspete a fost dominată copios atît tehnic cît şi tactic, şi numai cîteva ratări copilăreşti au împiedicat ridicarea scorului. Astfel, Floarea, după ce a scăpat de toţi apărătorii, şi-a dat cu «stîngu-n dreptul», fiind aproape copiat cîteva minute mai tîrziu de Soos. ● În urma unei mingi trimise de Savu la portar, Soos interceptează uşor şi înscrie. ● La 2-0, echipa gazdă se rupe parcă în două: în timp ce apărarea îşi invita, parcă, adversarul să tragă la poartă, înaintarea se arăta foarte ambiţioasă şi dornică de victorie, fiind prezentă pe tot terenul, inclusiv în propriul careu de 16 m. ● Pentru ardoarea şi sportivitatea cu care au luptat, Ţîmpea, Savu, Floarea şi Soos au meritat pe deplin aplauzele spectatorilor. Lor li se adaugă portarul Tripa, care a apărat tot. ● Excelent arbitrajul bucureşteanului C. Dinulescu. **(Ion Predoşanu)**. ● SIBIU. Şoimii-Dacia Orăştie 1-0. După o primă repriză foarte slabă, stadionul arhiplin şi arhiuzat al Şoimilor ia realmente foc. ● Echipa antrenată de Teaşcă şi Coman prinde cîteva minute extraordinare şi circa 15 ocazii de gol ridică tensiunea la cote puţin normale. ● Echipa din Orăştie, beneficiind de serviciile antrenorului Ştefan, un specialist al revitalizării formaţiilor de divizie secundă, nu arată ceva deosebit, în afară de puterea de luptă şi de jocul uneori violent. ● Şoimii înscriu de două ori, dar arbitrul Gelu Popovici nu acordă. Prin introducerea lui Enescu, echipa din Sibiu realizează şi golul din minutul 85, marcat chiar de Enescu şi acordat şi de arbitru. De la Sibiu se remarcă David, Popa, Ţurlea şi Schwartz şi mai cu seamă fundaşul lateral Barna — un talent de primă mărime. Ca niciodată de bine joacă Enescu. ● Nu-i putem reproşa arbitrului Popovici faptul că a avut nişte puncte de vedere despre nişte faze de poartă în urma cărora s-au realizat goluri pe care el nu le-a acordat. Deşi contrariaţi, sibienii, şi jucătorii şi spectatorii, s-au comportat sportiv şi arbitrul a părăsit stadionul surîzînd prieteneşte spectatorilor care l-au petrecut în mod civilizat cu privirea. ● Aşadar, se poate şi astfel! Fără scandaluri şi fără desfiinţarea corporală a celor cu care nu sîntem de acord. Deşi nu împărtăşim punctul de vedere al arbitrului în privinţa golurilor, semnalăm totuşi curajul şi autoritatea cu care s-a descurcat pe teren. Numai să dureze! **(C. Maca)**

ÎN ATENŢIA CITITORILOR NOŞTRI!

Reamintim că ultimele răspunsuri la ancheta Flacării:

«CINE CREDEŢI CĂ ESTE CEL MAI BUN FOTBALIST ROMÂN AL ULTIMILOR 10 ANI?»

se mai primesc la redacţie doar pînă în ziua de 1 decembrie 1975.

LA MELBOURNE
ȘI NEW YORK,
LA PARIS ȘI KÖLN,
CA ȘI LA BUCUREȘTI,
ELEGANȚA FEMININĂ
SE DESFATĂ, DE
CÎTIVA ANI
ȘI ÎN II ROMÂNEȘTI

flacara

omul potrivit la locul potrivit

Da, momentul este foarte precis, sfîrșitul deceniului trecut. Obosită de geometriile rigide de tip Courrèges, de extravaganțele de tip selenar, moda căuta altceva, mai simplu, mai comod. Femeile doreau veșminte mai calme, mai calde. Ideile vin, și folk-ul pătrunde generos în casele de modă. La București, în acel timp, o femeie inteligentă, Olga Horșia, etnograf de profesie, suferea ca mulți dintre noi că artizanatul promovat de niste falși artizani strica arta populară românească. Așa-zisa stilizare, prelucrare a folclorului, năștea kitsch în lanț, în proporții îngrijorătoare. Totodată specialiștii și cronicarii de modă ridicau vocile pentru o linie de modă românească. Această femeie inteligentă, bună cunoscătoare a folclorului, se bătea pentru o valorificare adevărată a artei populare, pentru dezvoltarea ei nealterată în cooperația meșteșugărească. Întîlnește, în sfîrșit, receptivitate la conducerea de atunci a UCECOM-ului, ea însăși fiind promovată, cîțiva ani mai tîrziu, vicepreședintă a instituției, primind spre coordonare exact sectorul de artă populară și artizanat. În 1969 contribuie la înființarea, în cadrul Centrului de îndrumare a creației și producției de artă populară și meșteșuguri artistice, a unui atelier de confecții, menit să impună folclorul românesc în modă. Azi nu mai este un experiment, ci parte a unei firme de renume internațional. «Romartizana», căutată de marile case de modă din Franța, S.U.A., Uniunea Sovietică, Canada, Australia, Italia, R.F. Germania, Elveția... se năștea dintr-o dată și căpăta proporții foarte rapid. Și cu emoțiile incomensurabile ale altei femei, pe nume Paula Mălăescu. «Paula, te duci acolo și faci modă după portul popular!» «Dar nu mă pricep», a răspuns cinstit și cu îngrijorare. «Ai să înveți!», i s-a replicat. Nu era o hotărîre pripită, un hazard. Conducerea centrului știa pe cine înhamă la această treabă deloc ușoară, care n-avea voie să nu iasă, care n-avea dreptul să se compromită. Pe lîngă un croitor de talent, pe lîngă un creator de gust și de rafinament, Paula Mălăescu are perseverență, pune suflet în tot ceea ce face, are o fantastică voință, încăpățînare dacă vreți, în plus curajul riscului, talentul de a entuziasma și de a conduce oameni. Biografia ei profesională o verificase. De la 19 ani în cooperație, intrînd de pe băncile școlii profesionale direct ca simplă croitoreasă, a ajuns repede maistră, fiindcă era o maestră în arta croitoriei, apoi este promovată tehnician la serviciul tehnic, de unde trece creator de modele, de unde este trimisă la C.T.C. ca maistru, apoi promovată ca șefă a serviciului de creație al UCECOM. De 26 de ani este un om potrivit la un loc de muncă de răspundere și de curaj, unde rutina este refuzată, mai mult, este primejdioasă. Așadar, preia atelierul. Trebuia să-l organizeze. Dar nu așa, à la longue, ci imediat, din mers, trebuia să și producă imediat. Din prima zi, își amintește, a fost trimisă la Hațeg să realizeze acolo o colecție de haine din abale. Bucureșteancă get-beget, habar n-avea cum arată glugile de Hațeg, giubelele de Hunedoara, portul pădurencelor, cămășile pădurenilor... Și mai știa că acolo o așteaptă o specialistă în țesături populare, Leana Ritivoiu, pe care n-o văzuse în viața ei. «N-am să uit niciodată, mărturisește, cele zece zile petrecute în Hațeg și întîlnirea cu Leana Ritivoiu. Am muncit zi și noapte amîndouă, certîndu-ne mereu, iar eu învățînd alfabetul folclorului din zonă, ca un școlar literele în clasa întîi. Totul era nu să faci o haină de Hațeg, asta știau meșterii și țăranii de acolo, eu trebuia să fac pardesiuri cu linia modei en vogue, dar care să te trimită, fără urmă de confuzie, la portul popular românesc, la portul din zona Hațegului.» N-au dormit, n-au mîncat decît pe apucate, s-au certat, Paula Mălăescu credea că o urmărește un blestem s-o ia mereu de la capăt, dar într-o noapte a spus: «Gata, știu ce trebuie să fac. Am înțeles.» Și a pus mîna pe foarfecă. S-au întors la București cu redingote în stil Hațeg. Vă mai amintiți cînd au apărut la magazinele «Eva» și «Romarta» acele splendide pardesiuri din aba, cu garnituri mițoase și cu broderii de pe hainele pădurenilor? Ce-i drept, au fost un triumf. În sfîrșit, o modă în stil folk românesc se contura. Paula Mălăescu o cheamă pentru autentificare pe cea mai bună prietenă a sa, Leana Ritivoiu, de fapt, Elena, dar îi spune în așa fel Leana, încît îți impune acest diminutiv frumos și românesc, ca pe al unei vedete. De fapt, ele de ce n-ar fi vedete? Vedetele acestui stil de modă care a cucerit metropolele și femeile lumii? Elena Ritivoiu fiind omoloaga sa, fiind șefa atelierului de țesături al «Romartizanei» și îndrumătoarea secției de textile a Centrului de creație al UCECOM. «După Hațeg am descins în Dîmbovița, îmi povestește. Paula a creat atunci o colecție extraordinară de rochii cu elemente decorative ale zonei și cu valorificări în croială a croiului iilor, cămășilor, sumanelor, a tuturor elementelor de port din Dîmbovița. Studia totul și învăța totul cu o viteză nemaipomenită, se adapta fantastic de repede fiecărei zone etnografice. Pentru că, treptat, am urcat în Oaș, apoi în nord, spre Moldova, am luat Banatul, Maramureșul, Gorjul, mă rog, tot ce-i zonă folclorică interesantă în România». Mi se etalează spre demonstrație pardesiuri de aba colorată în paleta sezonului de modă 1975-1976, cu croieli ce amintesc hainele de Oaș, cu ornamentații de pe cămășile oșenilor, rochii ca pentru domnițele din cartea de istorie, care ne amintesc de iia de Vădăstrița, de cămașa bărbătească din Șomcuta (aceasta a luat zeci de înfățișări, de variante în rochii ultramoderne de o eleganță maiestuoasă), de cămașa femeiască din Vrancea, rochii cu plastroane ce interpretează cămașa de Cluj, păpușile de pe catrințele doljene... Rochii pentru toate ocaziile, bluze, taioare, pelerine, fuste..., tot felul de haine din pînză țărănească și stofă țărănească și borangicuri, și in și cînepă, din abale și postavuri, cu alură de ultimă oră a modei, cu mîneci chimono, raglan, cu mîneci ie, cu pliuri, plastroane, pense, cute, crețuri, cloșuri..., amestecate sublim între ele și totuși lăsîndu-ne să vedem clar giubeaua de Mehedinți, haina surugiului, fota fetelor de pe Tîrnava, cămașa femeilor din Tismana... Sînt patent «Romartizana» și se poartă pe toate meridianele. Și au în ele și grijile și frămîntările Paulei Mălăescu. «La rochia cu mîneca învîrtită de Soveja, Paula a muncit enorm, îmi spune prietena sa. Pînă ce a găsit o rezolvare, transpunerea acelei învîrtituri într-o rochie modernă, practică, elegantă. Vedeți cum a rezolvat? Încolăcește pe mînecă un motiv ornamental de pe acea cămașă și sugestia este teribilă». Pînă acum atelierul condus de Paula Mălăescu a ajuns la 2 302 modele simbolizate. 2 302 demonstrații a ceea ce înseamnă valorificare originală și autentică a artei populare în confecții moderne. Deci, se poate! Deci, o ambiție, o atît de nobilă ambiție s-a împlinit. Are dreptate îndrumătoarea atelierului din Calea Victoriei, cînd spune că «Niciodată nu s-a purtat atîta modă în stil popular ca acum. La noi și în toată lumea. Iia românească, fiindcă, în fond, pînă la urmă cel mai intens valorificat este genul iei noastre, se desfată de cîțiva ani în eleganța feminină, de la Melbourne la New York, de la Paris la Köln, ca și, firește, la noi, la București. Și niciodată n-a rezistat mai mult în modă un gen, un stil. Priviți aici, cataloagele de modă pe 1976, linia la ora actuală, nu aduce zvon de folclor românesc? Eu cred că da. Uitați mînecile-ie, uitați plastroanele, altițele, uitați linia de croială, dreaptă, lejeră, cu fustele adunate în talie de cordoane..., și multe alte elemente.» Dar și altă ambiție a Paulei și a colaboratorilor ei vrea să se impună. ambiție, cum recunoaște, moștenită de la prietena Leana Ritivoiu, și aceasta avînd-o de la etnografii Centrului sau ai muzeelor din țară cu care colaborează permanent, ambiția, adică datoria de a respecta, cum se spune în limbaj de specialitate, tehnic și cromatic, țesătura, ornamentația, specificul zonei la care se apelează, indiferent cît de departe merge stilizarea. Și nu-i ușor deloc cînd e vorba de export, cînd e vorba de partenerii comerciali de pe alte meridiane ai «Romartizanei». Fiecare, în funcție de clienții săi, are pretențiile sale, asupra cromaticii și ornamentației. «Le respectăm firește doleanțele, dar greul vine cînd trebuie să-i lămurim că nu putem amesteca zonele folclorice, asta fiind una din literele noastre de lege. Un melange ar însemna trădarea folclorului, ar însemna pînă la urmă, cum se spune acum, kitsch. Dar cum în general vin la contractările noastre specialiști, oameni de meserie, creatori de modă, oameni de gust, pînă la urmă ne înțelegem și colaborăm perfect. Iar peste hotare pleacă, sub firma noastră, lucruri de care nu ne e rușine și care ne reprezintă.»

Mai sînt datoare să vă spun că acum, cînd atelierul este foarte bine organizat, cînd are 24 de oameni între care creatori cu Institutul de arte plastice, creatori de modele și de ornamentații, croitori de înaltă clasă, manechine proprii pentru prezentări de modele ori de cîte ori este nevoie, 30 de brodeze cu munca la domiciliu, Paula Mălăescu este în continuare maistru creator și croitor efectiv. Creează modele, tipare, taie, croiește, probează... de meserie nu vrea să se despartă nicicînd, fiindcă «doar ea singură, meseria, aduce satisfacții și doar ea este blazonul tău».

CICI IORDACHE ■

doi oameni care n-au greșit niciodată

Nu știu dacă este răspîndit obiceiul de a sta în mijlocul orașului și a-i asculta respirația și freamătul, la ora cînd ele se disting din puzderia de zgomote obișnuite. Dacă te afli într-un loc bun, la un ceas potrivit al nopții, poți să auzi semnele acelea de viață care îl fac, asemenea unui organism, să trăiască, respirînd prin niște plămîni nevăzuți sau pompîndu-și puterea și hrănindu-se prin niște artere de uriaș. Există ceva organic în viața fiecărei aglomerări, după cum am citit recent într-o publicație că se petrece și la nivelul sistemului solar sau al galaxiei noastre. Doctorul James Lovelock stă în mijlocul galaxiei noastre, cum stau eu în acela al unui oraș, și-i ascultă pulsațiile vieții. Pentru chimistul englez toată galaxia formează un singur organism, pentru mine o localitate este, în orice caz, o individualitate organică. Versurile lui Sandburg m-au fascinat întotdeauna, pentru că aduceau cu modul meu personal de a intra în contact cu așezările omenești: «hirsut, / păduros, / grosolan, / doborînd, / făcînd calcule, / zidind, dărîmînd și iarăși zidind, / Înecat în fum, cu gura plină de praf, rîzînd și arătîndu-și/ albii săi dinți» **(Chicago,** trad. A.E. Baconsky). Nu avem de-a face cu o personificare, de fapt, ci cu o reprezentare proprie a molohului din Illinois. Dacă putem merge însă către marile sisteme galactice, găsindu-le caractere organice, de ce n-am putea să determinăm indivizi dintr-o altă specie curioasă, cum ar fi blocurile de locuințe? Aici nu mă mai poate contrazice nimeni. Fiecare bloc este o individualitate perfectă, cu echilibrul său organic, dat de instalația electrică, de telefon, de apă etc., etc. A-i putea determina starea de sănătate sau de boală, după semne anume, formează o știință asemănătoare cu semiologia. Experiența joacă de fapt un rol tot atît de important ca și în medicină. Meseria nu se învață aici din cărți, ci din cazurile văzute și tratate. Un meșter bătrîn devine un doctor bătrîn, a te lipsi de el este semn de iresponsabilitate. Iată de ce am cutezat să mă pun la povești cu moș Anton, adică meșterul Ion Dumbravă, în vîrstă de 83 (optzeci și trei) de ani, care lucrează mai mult decît mine și decît dumneavoastră și pe care l-am bănuit tot timpul că minte în legătură cu vîrsta și că trebuie să aibă cu cel puțin douăzeci de ani mai puțin. Nu, este totuși adevărat, are optzeci și trei de ani, poate să-ți facă singur instalația la un apartament, este de mult pensionar, însă mai lucrează o jumătate de normă, împreună cu fostul lui ucenic, Ion Zelinschi, în vîrstă de șaptezeci și trei de ani, pensionar, care și el face o jumătate de normă la ICRAL-Berceni. Moș Anton are o singură preocupare: destinul național. El spune că lucrul cel mai important este astăzi că românii știu să lucreze. Oricît l-ai abate la rosturile imediate ale meseriei lui, Moș Anton o ține una și bună. Tovarășe, eu sînt din Transilvania și știu despre ce vorbesc. Îmi crește inima și am trăit atîta numai ca să văd cum băieții ăștia de la țară știu astăzi să facă toate celea. Unde ai mai văzut dumneata pe vremea mea ca românii să fie meșteri. Știi cine a vrut ca noi să învățăm meserie? Unul Carp, bătrînul Carp. Asta e minunea!... Să fii în țara ta și să știi o meserie. Bătrînul meșter gesticulează plin de energie și vorbește ca un tribun. Din meseria lui el a făcut o problemă de destin național. Nu știi ce important este să lași lucru bun în casa românului! Meseria te arată imediat ce fel de om ești. De ce se zice despre cutare că e neamț? Pentru că e serios și corect, așa cum erau meseriașii nemți de la începutul secolului la noi. Despre mine vreau să se spună că sînt român, adică serios și corect în meseria mea. Asta a fost gîndul meu și l-am dat la toți ucenicii mei.

Fostul lui ucenic zîmbește blînd. Are cu totul alt temperament, nu se agită și nu ridică tonul. În douăzeci și cinci de ani, ca angajat la aceeași întreprindere, nu a primit niciodată vreo observație în legătură cu calitatea lucrărilor pe care le-a executat. Cum, întreb eu, n-ai greșit niciodată? Omul mă privește mirat: de ce să greșesc? Ca să discut cu el, a trebuit să-l caut la zece și jumătate seara. Mi s-a spus că pleacă la șapte dimineața de acasă și este de negăsit pînă seara. Muncește și e mulțumit. N-a greșit niciodată. Împreună cu moș Anton, intră într-un bloc la fel ca medicii la un pacient. Și-au ascuțit simțurile și mintea, simt și știu imediat unde este buba. Și nu greșesc niciodată.

AUREL-DRAGOȘ MUNTEANU ■

flacara
seriale

REȚEAUA DE POLIȚIE A LUMII MODERNE

eliot ness contra al capone (2)

Eliot Ness era unul dintre cei mai promițători agenți speciali pe care guvernul federal îi însărcinase să facă tot ce le stă în putință pentru ca dispozițiile justiției să nu mai rămînă simplă literă de lege și penibilă confirmare a vechiului adagiu: «Oricare lege nouă nu face decît să stimuleze apariția numeroaselor forme adecvate pentru a o ocoli...»

Abia împlinise douăzeci și șase de ani, dar — cu pistolul și Codul Penal în mîinile lui — arătase că și pe acest tărîm, al luptei cu lumea interlopă, «la valeur n'attend pas le nombre des années». Cunoștea perfect și știa să interpreteze subtil dispozițiile pe care era chemat să le aplice și să le facă respectate. Dispunea de o condiție fizică excelentă și, mai presus de orice, de o fină cunoaștere a psihologiei gangsterilor. Era de părere că pot fi învinși numai folosind abil propriile lor arme, ajungînd la o mobilitate extremă, la o strategie elastică, privind anumite situații «dinăuntru», adică cu optica adoptată de cei care batjocoreau legea, pentru a putea găsi remediile cele mai eficiente. Meritul principal prin care se impusese era perseverența lui inepuizabilă. În termeni microbiști, era mereu «pe fază» și îi intrase în sînge principiul că, în partida fără cruțare dusă împotriva sindicatului crimei, «se joacă pînă în minutul 90». În cazul lui se acționează 24 de ore din 24, și fără a te lăsa oprit de barierele formale puse de frontierele dintre diferitele state federale. Chiar în cazurile pe care împrejurările îl împiedicaseră să le ducă pînă la rezolvarea definitivă, Ness lăsase confraților în mîinile cărora urma cîndva să intre continuarea anchetelor, dosare extrem de scrupulos alcătuite, fișiere uimitor de minuțioase și «caracterizări» bine puse la punct, constituind excelente «baze de atac» pentru alte faze ale ofensivei anticriminale.

Înzestrat cu o asemenea panoplie de calități, Eliot Ness își formase convingerea solidă că fabricile de bere ale lui Capone ar putea fi închise, firele complicatei rețele de relații care legau hotelul «Metropol» de puncte-cheie din justiție, administrație și presă ar putea fi tăiate... Mai mult încă, întreaga statură de «ultim condottier», creată lui Capone de confuzul dor de aventură din mințile a numeroși cetățeni onești, ca și de articolele unei anumite prese de senzație, venale, ar putea fi redusă la proporțiile ei reale.

Cum își propunea Eliot Ness să facă breșe atît de importante în activitatea celui pe care Comisia civică anticriminală îl etichetase, ca să-l țină sub reflectorul opiniei publice: «Inamicul public numărul 1»?

Printr-o soluție care risca să pară oul lui Columb, dar la care nimeni din cei versați în dedesubturile prohibiției și ale contrabandei de alcool nu îndrăznise să se gîndească, pentru simplul motiv că prea adesea îi dezamăgise constatarea: «Omul e teribil de slab și oricine e supus ispitei...»

Anume, Ness concepu planul de activitate al unui veritabil «comando» selecționat, riguros, închegat, alcătuit din numai o duzină de agenți, dar care să treacă proba de foc: să prezinte toate garanțiile de a fi incoruptibili. Cu alte cuvinte, trebuia să fie eliminați agenții de tipul celor împotriva cărora statul intentase 206 procese pentru luare de mită. Indiferent de faptul că leafa agenților rămînea de 50 de dolari pe săptămînă, cît arunca bacșiș, unui ospătar, cînd se încălzea la vreun chiolhan, unul din aghiotanții lui Capone, trebuia să nu se mai repete episodul de tristă memorie provocat de căpitanul Dan Chapin, șeful agenților prohibiției din New York.

Exasperat de «păsările» care zburau din colivie tocmai în ultima clipă, cînd mașina poliției oprea scrîșnind din frîne în fața locuinței lor, de «ponturile» căzute ca din întîmplare în urechile celor vizați, de pierderile de acte compromițătoare intervenite în dosarele aflate în safeurile poliției, de alibiurile cusute cu ață albă, dar sprijinite uneori chiar de mărturiile unor personaje oficiale, Dan Chapin recursese la un expedient cam necioplit, dar foarte potrivit, pentru a se descotorosi de cei care băgau în buzunar șperțuri și foloseau prezența lor pe statul de plată oficial drept un bun pretext pentru a-și fabrica venituri nedeclarabile și... neimpozabile.

Într-o bună dimineață, căpitanul călcat pe nervi — și pe principii — de subalterni, convocă o ședință. După ce toți cei chemați se așezaseră în jurul unei mese, Chapin le ordonase:

«Puneți ambele mîini pe masă. Porcul de cîine care poartă în deget un inel cu diamante e concediat pe loc!»

Jumătate din efectiv își luase tălpășița, într-o tăcere demnă...

Iată de ce, cînd, în luna septembrie a anului 1929 — după ce Comitetul celor șase avea de mai multă vreme la ordinele sale o echipă de agenți speciali aleși pe sprînceană — procurorul districtual din Chicago, George Emerson Johnson, auzi pentru întîia oară propunerea temerară formulată de Eliot Ness, de pe buzele lui răsună, ca un ecou, întrebarea plină de scepticism: «Dar unde vom găsi destui agenți onești?».

Totuși, fără să nutrească nici o clipă îndoiala că va rămîne un biet Robinson al onestității, din cauza confraților lui unși cu toate alifiile și, în doze mari, «unși» cu dolari — tînărul locotenent porni la înfăptuirea ideii sale. După cîteva săptămîni își și alesese zece oameni. Cea mai mare parte nu proveneau din rîndurile celor trei sute de agenți de poliție din Chicago, desemnați de către superiorii lor drept eventuali «candidați» la titlul de membru al comando-ului preconizat. Veneau din alte părți ale țării, din alte sectoare de activitate. Unii nu mai avuseseră în viața lor de-a face cu gangsterii, alții le cunoșteau isprăvile și cazierul doar din paginile ziarelor. Dar toți erau animați, în grad egal, de aceeași juvenilă fervoare care îl caracteriza pe șeful lor. Rezultatele se văzuseră și, după cum am menționat, în puține luni se cifrau, pentru Capone și acoliții lui, la o pagubă totală de un sfert de milion de dolari. Și, mai periculos decît asta, se insinua ideea că și Capone poate fi îngenuncheat.

În schimb Irey, Wilson și O'Rourke — încîntați de bunele auspicii sub care pornise noua campanie și de modul cum se contura proiectul aprobat de trinitatea lor — își frecau mîinile și examinau dedesubturile cîrdășiei financiare a lui Capone, pentru a descoperi în care punct poate primi o lovitură mai dureroasă și cu efect mai îndelungat.

Concluzia acestui examen: echipei lui Ness îi fu încredințată — în exclusivitate — misiunea de a secătui complet izvorul veniturilor lui Capone, de a închide și alte distilerii, de a întrerupe comunicațiile cu alte bande — unele acționînd pînă în California — pentru ca astfel, izolîndu-l și reducînd aria de influență a «Brăzdatului», acesta să fie pus în imposibilitate de a mai plăti cortegiul de personaje care-i asiguraseră pînă atunci imunitatea.

Se pare că, de la început, Eliot Ness înregistrase succese remarcabile în ruperea acestui colosal «lanț al slăbiciunilor». Dovada: a doua zi după punerea în libertate — după prima, și cea mai benignă cunoștință «pe piele proprie», cu închisoarea — Capone se întorsese la Chicago scoțînd fum și flăcări pe nări, fără a mai face paradă de idol intangibil cu nervi de oțel, fără a mai pune la cale surogate de conferință de presă și a arunca praf în ochi cu operele lui de binefacere. Mai mult: operînd cu precizie, oamenii lui Eliot Ness avuseseră marea satisfacție de a intercepta o convorbire telefonică purtată pe o linie specială. Era un S.O.S. adresat de «Marele Boss» fratelui său. Un glas rostise precipitat: «Sîntem în camera 718, la hotelul «Western», și nu mai izbutim să-l ținem în frîu pe Al. E într-un hal făr' de hal! Vino imediat! Tu ești singurul om în stare să-l calmeze, cînd îl apucă asemenea furii. Am trimis să se cumpere o droaie de prosoape, în locul celor făcute bucăți... Păcătosul ăla de Ness e de vină!»

Bineînțeles, după primele explozii de furie, după ce trecu șocul surprizei, gangsterii își regrupară rîndurile.

Se făcură încercări de a semăna spaima printre oamenii lui Ness. Mai multe tentative de răpire ale surorilor, logodnicelor, bătrînilor lor părinți, fură dejucate. Ca în plin ev mediu, fiecare din membrii «comando»-ului deveni un infailibil gustător personal. O singură îmbucătură putea fi fatală, dacă nu controlau prin mîinile cui trecuse hrana lor. Conform multîncercatului principiu al lui Capone: «Cînd nu cazi la înțelegere cu ofițerul, ia-l de o parte, la o parolă, pe sergentul de serviciu», se făcură și tatonări pentru a-i cumpăra pe cei zece, deveniți între timp cincisprezece. Dar, cum toate tentativele eșuară, porecla lansată de presă fu transformată în renume și milioane de oameni urmăreau, cu sufletul la gură: «Ce-au mai făcut Incoruptibilii?»... Urmarea firească: o serie de atentate, după metode mai clasice sau mai moderne, la viața lui Ness. O dată, de exemplu, poliția arestă pe un individ care fila mașina lui Ness, fiind înarmat cu un revolver al cărui număr matricol fusese șters cu grijă. Amănunt mai «științific»: pentru siguranța expediției, încărcătorul era plin de gloanțe explozive, de tipul Dum-Dum, cam de tipul celor cu care se practică vînătoarea de rinoceri...

Cum era și de așteptat, individul declară că matricolul se putea totuși distinge, cu bunăvoință, în orice caz, dispăruse dintr-o simplă neglijență. Cît privește gloanțele, le folosea din... spirit de economie: i le dăruiseră niște prieteni întorși dintr-un safari desfășurat pe meleagurile Rhodesiei...

Etapa a treia se declanșă cu un apel telefonic: omul de la capătul firului îi făgădui lui Ness că-l va azvîrli într-un șanț, «cu o gaură în cap».(O tradițională manifestare de suprem dispreț față de victimă, din partea mafioților, consta tocmai din a-i zbura «condamnatului» creierii cu 5-6 gloanțe.) Din clipa aceea, în fiecare zi, la aceeași oră, telefonul suna și un glas sardonic, mereu altul, repeta în urechile răbdătoare ale lui Ness: «Salve, eroule! Cum te mai simți? Cu ce-ți mai pierzi timpul, în așteptarea sfîrșitului? Să știi că n-o să mai întîrzie mult! Nu-i vorbă, la un om ca tine, nu contează dacă moare fără a lăsa un testament — tot nu ne interesează banii!»

Ca să culmineze acest «război al nervilor», o mînă necunoscută plasă în mașina lui Ness o bombă cu dinamită, legată printr-un fir de sîrmă de ambreiaj. Era o «bombă de casă», dar lucrată după toate regulile artei și suficientă pentru a arunca în aer pînă și o locomotivă.

Firește, «atenția» uitată în măruntaiele mașinii sale nu scăpă controlului de 5-6 minute efectuat de acesta de cîte ori trecea la volan.

Dar era clar că sindicatul crimei ridicase mănușa.

EUGEN B. MARIAN ■

(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII

nimic nu e greu dacă ai suflet (4)

Acolo, la miezul nopții, era mare forfotă. La început nimeni nu știa prea bine de ce fusese chemat, cei care se cunoșteau treceau de la unul la altul cu mîna întinsă, făceau tot felul de presupuneri, căutau mereu privirile activiștilor care treceau dintr-un birou într-altul, alții, cei care nu mai trecuseră niciodată prin sediu, rezemau pereții, așteptînd. Printre aceștia din urmă și strungarul Victor Naghi pe care, fără a fi nevoie de prea multă fantezie, mi-l pot închipui cum arăta în noaptea aceea, înalt, voinic, mutîndu-și greutatea de «semi-greu» de pe un picior pe altul, gîndindu-se cu ciudă că n-a luat nimic de-acasă care să-i fie de ajutor în caz că se va ieși în stradă.

Încet-încet vestea a început totuși să «iasă», e adevărat nu prea bine lămurită, în coaja unui singur cuvînt: **naționalizarea**.

— Auzeam pe unul sau altul șușotind, încercînd să explice cît mai bine și cum se pricepea el — știi, erau mulți lucrători acolo, oameni care nu prea avuseseră timp să citească — ce și cum e cu «naționalizarea», «ați auzit?, s-a făcut naționalizare, partidul ne cheamă să luăm fabricile de la patroni!»

Pe la 4 dimineața fiecare a primit un pachețel de mîncare, deși, în febra acelei nopți, nu le ardea de mîncare și mai mult fumau, încețoșînd sala în care se strînseseră. Oboseala le albăstrise fețele, pleoapele păreau că nu mai vor să se ridice decît cu mîna, ochii însă le străluceau intens, cu acea culoare comună marilor așteptări, cînd albul întunecă irisurile.

— Dimineața a început ședința, au venit cîțiva tovarăși cărînd un maldăr de dosare și unul dintre ei, nu mai țin minte cine, și-mi pare rău de asta, ne-a spus: «Tovarăși, de astăzi s-a făcut naționalizarea, fabricile nu mai sînt ale patronilor, ci ale muncitorilor. Partidul vă cheamă să îndepliniți această lege de însemnătate istorică pentru țara noastră, vă cheamă pe voi toți, cei de aici, care-i reprezentați pe tovarășii voștri din fabricile din sector. S-a hotărît ca odată cu alungarea patronilor în locul lor să fie puși directori reprezentanții clasei muncitoare».

Și a început citirea hîrtiei. Desigur, discursul, își amintește Victor Naghi, a fost mai lung și mai explicit, reieșea clar din el că o parte, dacă nu chiar toți din cei adunați, vor fi numiți directori la fabricile unde lucrau sau la altele. Totuși, nici nu-i trecea prin cap că asta i s-ar putea întîmpla chiar lui. Auzi, director... Numele se înșirau unul după altul, cutare director la tăbăcărie, cutare director la fabrica de pîine, ...oamenii ascultau, cel strigat ieșea în față, lua decizia, o răsucea pe toate părțile cu un aer ușor neîncrezător, care i se ștergea pe măsură ce i se scutura mîna cu bărbăție și încredere. Naghi Victor, director la «Voinea»! A încremenit, pe urmă brusc s-a înfuriat.

— Tovarăși, nu mă duc eu director la fabrică, neam de neamul meu n-a fost director decît în casă la el! Pe mine lăsați-mă la fiare, la meserie, unde mă pricep! Ce să caut eu director? «Lasă, lasă, tovarășe Naghi, te descurci, te ajutăm și noi», mi-a zis unul. Ce să mă mai ajutați, dacă eu nu știu nici măcar la ce mă puteți ajuta? «Înveți, mi-a zis altul, înveți ca să arăți că muncitorii nu sînt buni numai să tragă la șaibă, ci că ei pot să și conducă fabrica în care muncesc, că ei nu sînt mai proști decît patronii». Mi-au dat decizia și un însoțitor de la sector care să mă instaleze. În mașină, mergînd spre fabrică, eram alb la față, hainele ședeau pe mine ca pe un cuier.

Oricît ar părea de ciudat, pentru mulți dintre cei ce l-au cunoscut, și poate și pentru el, Victor Naghi, cred eu, este un om timid, în anumite momente chiar emotiv, care ascunde în faldurile cuvintelor rostite tare, tăios, o sensibilitate greu de înțeles dacă nu ar semna, printre altele, și astăzi o diplomă de onoare pentru pensionare care începe așa: «Din trandafirul vieții dumneavoastră, pe aleile uzinei, s-au scuturat petalele una cîte una, apropiindu-se toamna efortului de-o viață» (Nu știu dacă a scris vreodată poezii, știu însă că iubește poezia. Voi reveni însă asupra acestei «ciudățenii» sufletești).

Sîntem în fața porții fabricii, larg deschise. Lucrătorii, care aflaseră evenimentul, îl întîmpină cu urale pe Victor Naghi, cît era de mare, îl poartă pe brațe pînă la o ladă înălțată pe un morman de cocs. Vorbește cel care îl însoțise, explică actul naționalizării, dealtfel ușor de explicat din moment ce prin el fabricile treceau în mîinile adevăraților lor stăpîni. Trebuia să vorbească după aceea noul director, cu o zi înainte încă lucrător strungar, dar i se lipise limba de cerul gurii, deși încercase cu o înjurătură, două să o descleieze. Nimic. Nevoia însă...

— Tovarăși, Partidul a hotărît, și aceasta vi se datorește și vouă, să fiu director. Situația o cunoașteți bine. N-am altceva de spus decît că trebuie să muncim mai mult decît am muncit pentru capitaliști. Dacă acum fabrica e a noastră, atunci s-o facem mai frumoasă decît casa. Știi cum să muncești, Buză de crap (ăsta era Bunea, maistru-șef, la fierărie), și tu (nu mai știu cum îl chema pe maistrul de mecanică), la fel! Ei, atunci la treabă. Fără prea multă vorbă. Am terminat, pentru că nu știam ce să mai zic. Și ei iar m-au luat pe sus, «ura, ura», ăia, prieteni de-ai mei, îmi mai ziceau o vorbă, două care începea cu «directore» în sus, «directore» în jos, în ochii altora parcă vedeam ceva din vechea lor teamă de care nu scăpaseră așa, peste noapte: «s-o fi schimbat și Victor, dacă e acum director, ne-o da afară și el, ce-o face?»

Noul director, ce să facă? A pus mîna pe telefon pentru prima dată în viața lui și bineînțeles că ținea receptorul pe dos. N-auzea bine și din pricina asta striga tare ca să fie auzit.

IULIAN NEACȘU ■

(Va urma)

FOTBALUL E VIAȚA MEA (14)

„în ajunul meciurilor importante îl visez pe mannix..."

— ...pe el, sau pe Kojak, sau pe Columbo, așa că sîmbătă, înaintea meciului cu spaniolii, o să mă opresc cu privitul micului ecran la zooramă. În cel mai rău caz visez vreun pinguin și nu-i nici o nenorocire. Pinguinii nu trag cu pistolul, nu-ți agită somnul....

— Ai un somn agitat înaintea meciurilor?

— Eu? Nu știi de glumă. Se dărîmă casa și eu nu mă trezesc. Întreabă-l pe nea Lenci (n.a. — antrenorul Leonte Ianovschi), că el mă știe de mic. De copil, de la juniori, tot așa sînt. Eram o dată la un important meci de baraj la Alexandria, vremea era înspre iarnă, ca și acum, dacă nu era chiar în decembrie. Dormeam la hotel și spre dimineață gazdele s-au apucat să spargă lemne chiar pe culoar, în fața ușilor noastre. Cît ai bate din palme, tot hotelul a fost în picioare. Băieții noștri s-au adunat cu mult înaintea orei stabilite jos, în holul hotelului, la recepție, dar la numărătoare lipsea un om. Eu eram ăla. Pentru că nu mă trezisem! Chestia cu lemnele sparte am aflat-o de la nea Lenci și de la băieți, care mi-au povestit-o în drum spre stadion....

— În concluzie, dormi bine înaintea meciurilor, fie ele și foarte importante?

— Tun. Mai visez, cum spuneam, cîteodată, serialul de sîmbătă seară, dar nu cred să existe cineva în aceeași casă cu mine care să doarmă mai bine ca băiatul. La somn n-am adversar care să-mi reziste.

— Fiindcă veni vorba de adversar, nu te gîndești deloc la omul care o să te marcheze a doua zi? La stilul lui de joc, la calitățile și eventual la slăbiciunile lui?

— Niciodată! Să se gîndească el la mine, la stilul meu de joc!

Și pentru că veni vorba de gîndit la adversarul de a doua zi, țin minte cum am debutat eu în națională. Eram la Ludwigshafen, nu împlinisem încă 18 ani, și cu o seară înaintea meciului cu puternica echipă a Republicii Federale Germania Pîrcălab îmi făcuse capul cimpoi cu Schnellinger al lui, adversarul său direct de a doua zi. Că e dur, că alunecările lui sînt ca și coasa, te-a prins o dată, ai ghipsul garantat o lună la picior și tot felul de bucurii din astea. Nu mai spun că de adversarul meu, de Szymaniak, mi-a vorbit ca de-un sfarmă piatră, ca de un ăla care mănîncă copii cruzi. «Ieși în fața lui, e ca și cum ai ieși în calea acceleratului 503», m-a ...încurajat Pîrcălab. Ce era să fac? Am tăcut. Eram și prîslea echipei, nu prea aveam voie să dau buzna cu vorba, așa că am tăcut. Am tăcut și m-am dus să mă culc. A doua zi, puțin a lipsit să-i pun «acceleratului Szymaniak» un șorțuleț. L-am evitat tot timpul, el venea ca taurul la mine, eu îi ciupeam scurt mingea înapoi și omul se ducea cu sania cîte doi-trei metri. Pe la mijlocul reprizei a doua nici nu mă mai ataca, să nu se facă complet de rîs în fața tribunelor. El, marele internațional Szymaniak! Nu mai spun că după meci specialiștii de acolo ne-au vizitat în vestiar, iar celebrul Fritz Walter a venit ață la mine să mă întrebe cum mă cheamă. I-am spus: Dobrin. Iar el, țin minte, mi-a zis: «Dobrine, ai să ajungi jucător mare, să bei mult lapte!»

— Și ai băut mult lapte?

— Adevărul e că am băut mai mult decît își închipuie lumea, pentru că mi-a plăcut întotdeauna laptele.

— Revenind la ajunul meciului cu Spania, la eventualul tău duel cu Villar, nu te gîndești deloc la el?

— Cine e Villar ăsta? Fac pariu pe orice că el se gîndește la mine, la ce-l așteaptă mîine.

MARIUS POPESCU ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

la rugămintea căpitanului bogdan

M-a vizitat căpitanul Bogdan. Era seara, tîrziu, și mi s-a părut că e foarte amărît.

— Obosit? I-am întrebat.

— Și obosit... Am venit să vă rog să scrieți despre dramele care se petrec în sufletele copiilor atunci cînd părinții lor le înșală iubirea și încrederea și nu își dau seama cît de adînc rănesc în inimile lor.

— Vrei să îmi amintești de prima noastră anchetă, mai exact prima mea anchetă ca procuror? De dimineața aceea de început de iarnă cînd am găsit-o pe eleva aceea cu codițe bogate și negre, acoperită de fulgi, cu ochii încremeniți într-o teribilă expresie de uimire și tristețe?...

— Da, și despre eleva aceea care nu a putut suporta durerea în clipa în care a aflat că mama ei are un amant, că...

— Stai puțin! I-am întrerupt. Despre acest caz am scris un articol în Flacăra încă în anul 1973 și, pornind de la el, am scris și piesa «Cafeaua actriței», tot atunci. Mai mult, a scris și mult talentatul meu prieten D.R. Popescu piesa «Pasărea Shakespeare». Care s-a și jucat.

— Totuși, nu s-a scris destul.

— E o temă oarecum epuizată. S-a scris.

— Nu! Nu s-a scris destul! Nu s-a scris cît trebuia ca oamenii să înțeleagă, să nu se mai întîmple asemenea drame!

M-a surprins vehemența cu care insista și, poate pentru că m-am uitat cam ciudat la el, a continuat cu un ton rugător:

— Chiar acum vin de la un caz asemănător. Vi-l povestesc. Vă rog să mă ascultați și să scrieți...

•

Povestea e a unei fetițe de 15 ani. Văzută mai de la distanță, așa cum era tunsă scurt, înaltă, suplă, părea a avea o alură sportivă, mai ales că toată vacanța de vară a umblat îmbrăcată băiețește, într-o bluză, pantaloni și sandale. Dar, privită mai de aproape, se putea observa o discreție în gesturile și mișcările ei, o timiditate în priviri și, stînd de vorbă cu ea, era izbitoare sfiiciunea, inocența din vocea ei. Era în comportarea ei și un fel de prudență, ceva în sensul: «Te rog, nene, sînt eu, dacă nu te superi...» Prezența ei sugera atitudinea unui porumbel alb despre care mi-a vorbit un prieten al meu, mecanic la un atelier C.F.R., pe care în fiecare dimineață cînd se apropie de atelier îl întîmpină un stol de porumbei, fîlfîind în jurul lui în rotiri tot mai apropiate, aterizîndu-i la picioare, fiindcă întotdeauna venea cu buzunarele pline de grăunțe, pe care le răspîndea cu gestul semănătorului, al unui ciudat semănător de dimineață; prezența ei sugera, spuneam, atitudinea acelui porumbel alb care era cel mai sfios, care se rotea cel mai îndelung, aterizînd cel mai depărtat și, atunci cînd prietenul meu arunca grăunțe spre el, avea o tresărire, parcă neștiind cum să interpreteze gestul de atenție, înainte de a primi ce i se oferea.

În orășelul de la poalele munților, această fată pe care o numim Nani, a avut o vacanță de vară frumoasă. Dimineața mai curăța prin casă, fiindcă trăia singură cu mama ei care plecînd de dimineață la serviciu mai lăsa unele treburi ale casei pe seama ei. Apoi joaca. Cu prietenele ei, sau singură. Ciudat, deși era o fetiță mare, totuși, cînd rămînea singură (altfel îi era rușine) se mai juca cu o păpușă primită cu cîțiva ani în urmă. E drept că jocul ei de odinioară cu păpușa «de-a mama» acum se schimbase, adică păpușa primise în jocul ei de acum rolul unei confidente înțelepte și ascultătoare căreia îi povestea tot ce îi trecea prin minte, despre cărțile citite care au impresionat-o și multe altele — era deci acum un fel de joc «de-a băbuțele la taifas.»

Cele mai frumoase zile din vacanța ei de vară au fost însă acelea petrecute la un ștrand din apropiere, amenajat într-o vale a muntelui, unde făcea plajă cocoțată pe o stîncă, se arunca în apa uimitor de limpede, juca mingea cu fete și băieți de vîrsta ei, unde totul era atît de limpede și de curat, și cerul de vară, și apa, și aerul coborînd din codrii apropiați.

Uneori, duminica, venea să o vadă și tatăl ei, care s-a despărțit de mama ei cu mai mulți ani în urmă, și atunci, după ce schimba cu mama ei cîteva cuvinte reci și de multe ori ironice, o ducea la cofetăria din centrul orășelului, îi cumpăra cîte prăjituri putea mînca, îi spunea să fie cuminte și să învețe bine și apoi se uita la ceas. Îl conducea pînă în stația de unde lua cursa spre orașul mare din vecinătate și înainte de a se urca în autobuz o săruta și îi mai spunea o dată să fie cuminte și să învețe bine.

De la o vreme venea tot mai des pe la ei nenea Viorel, un om pe care ea nu îl prea înțelegea, față de care încerca un ciudat sentiment de teamă. Uneori îi aducea bomboane, o întreba de notele primite la școală, voia să fie drăguț cu ea, dar cu toate acestea era ceva în privirea lui care o făcea să se teamă. Poate simțea asta și pentru faptul că ori de cîte ori era cu mama ei, îi dădea să înțeleagă că prezența ei e nedorită.

Se temea chiar și de îndemnurile mamei ei, repetate mereu: «Vezi ce drăguț e nenea Viorel?», «Să te porți frumos cu el...».

Bineînțeles, nu mai era un copil. Înțelegea foarte bine că mama ei nu va putea rămîne singură toată viața. Asta îi povestea și păpușii, în ceasurile ei de taifas, că nu e frumos să fie egoistă, să vrea ca mama ei să trăiască numai pentru ea, chiar dacă nenea Viorel e nu știu cum, are un fel de a fi, o privire care... Multe îi spunea păpușii, care o asculta cuminte, privind-o cu ochii ei mari de sticlă colorată.

Necazurile s-au ivit cam în perioada de început a anului școlar, atunci cînd pădurile de la poala muntelui care coborau pînă aproape de casa unde locuiau au dat primele semne de toamnă prin nuanțele de galben-ruginiu. Ca niciodată, ca în nici o altă toamnă, a fost o problemă cumpărarea uniformei, cărților și caietelor. Poate pentru faptul că mama ei cheltuia prea mult cu pregătirile pentru primirea lui nenea Viorel, cu mesele scumpe, cu băuturile, cu rochiile noi, cu coafeza. «Ce să-i faci, dragă, îi spunea ea păpușii, mama e tînără, e frumoasă, e bine că vrea să fie și mai frumoasă, săraca mămica, vrea să fie și mai frumoasă, cu caietele și creioanele mă descurc eu, îmi mai dau fetele, numai uniforma...»

Mama ei a rugat-o să scrie tatălui ei pentru niște bani. I-a scris și acesta i-a trimis, dar totodată i-a trimis și mamei o scrisoare în cuprinsul căreia făcea socoteala tuturor banilor trimiși lunar pentru întreținerea ei, lăsînd să se înțeleagă că consideră că a trimis destul. Apoi, după prima zi de școală, cînd i-a spus mamei că li se cer niște bani pentru fondul clasei, a rămas uimită cînd s-a văzut repezită cu: «Să-ți trimită tată-to!» Cu toate acestea, a doua zi, dimineața, i-a dat banii ceruți. În altă zi, cînd s-a hotărît ca toată clasa să facă niște fotografii, ea a spus că nu are nevoie. Diriginta a privit-o cumva intens, apoi i-a spus să vină și ea la fotograf și a plătit partea ei. Cînd i-a adus mamei fotografiile, aceasta a întrebat-o cît costă, și cînd a aflat că diriginta a plătit pentru ea a trimis-o ca să îi dea banii, certînd-o că a acceptat. «Vezi, dragă, i-a spus ea păpușii, ce ciudată e mama, de ce a vorbit urît de diriginta mea, care e o femeie bună, a înțeles totul și de aceea mi-a plătit ea fotografiile...»

De la un timp, aproape în fiecare zi mama ei îi vorbea despre școlile din orașul apropiat, unde fiind și universități, s-ar putea pregăti altfel și în vederea examenului de admitere, îi vorbea despre locuința destul de încăpătoare a tatălui ei, îndemnînd-o să îi scrie acestuia să o invite să stea la el. I-a scris, dar nu a primit nici un răspuns. În seara în care mama ei i-a spus că a doua zi va trebui să plece la tatăl ei a plîns, a fost atît de necăjită încît nici măcar păpușii nu i-a putut spune necazul ei. În seara aceea mama ei discutase mult timp în șoaptă cu nenea Viorel și apoi a început să îi împacheteze lucrurile într-un geamantan mare și vechi.

Dimineața, cînd mama ei a condus-o la cursă, ar fi vrut să o roage să nu o trimită, doar era bună și școala din orășelul lor, îi venea mereu să plîngă, dar se stăpînea, fiindcă își dădea seama că e altceva la mijloc, e ceva mult mai grav, fiindcă și mama ei era foarte palidă și avea ochii umezi. Ba chiar, cînd a sărutat-o la despărțire, a avut senzația că o îneacă plînsul și pe ea.

Cînd a ajuns la tatăl ei, oprindu-se în ușă cu geamantanul cel mare și vechi, observînd privirea uimită a acestuia, a înțeles că mama ei a mințit-o atunci cînd i-a spus că a vorbit cu el la telefon și că o așteaptă. Văzînd că o răzbește plînsul, tatăl ei a îmbrățișat-o, i-a urat bun venit, dar, cînd femeia care era cu el, și pe care nu o văzuse pînă atunci, a întrebat-o cît va sta la ei, nu a știut ce să răspundă. S-a lămurit cînd a fost să despacheteze geamantanul ei. Cînd femeia s-a retras în bucătărie cu tatăl ei a auzit-o întrebîndu-l pe acesta: «Și unde crezi că o să doarmă?», sau «Avem nevoie de una în plus?» și alte întrebări de acest gen. Și avea dreptate. În noaptea aceea a trebuit să doarmă împreună cu cele două fetițe mici ale femeii care devenise soția tatălui ei. Dar, poate ar fi încăput ea dacă... În fine, s-a bucurat dimineața cînd tatăl ei a condus-o la cursă, s-a urcat în autobuz împreună cu ea și a adus-o casă.

Tatăl ei s-a oprit în ușă, a depus jos geamantanul cel mare și vechi, nu a spus nici un cuvînt și a plecat. Mama ei a privit-o o clipă cumva uimită cum stătea așa în ușă, lîngă geamantan, ca o străină, apoi, parcă s-a rupt ceva în ea, i s-au umezit ochii și a îmbrățișat-o. I-a pregătit pentru masă mîncarea ei preferată și a trimis-o să facă o baie. Cînd era încă sub duș a auzit vocea lui nenea Viorel și a tresărit cînd a înțeles cîteva dintre cuvintele rostite tăios, aspru. În timp ce s-a șters cu prosopul și a tras pe ea o rochiță de casă, s-a luptat să alunge un gînd teribil. «Nu, nu putea fi așa, în seara aceasta înainte de a adormi îi va spune păpușii ce bine este cînd te întorci acasă...».

Ieșind din baie, pînă să treacă spre camera ei l-a auzit pe nenea Viorel răstindu-se la mama ei: «Îți repet, dacă vrei să mă căsătoresc cu tine, atunci fără ea! Fără ea!» Mama ei i-a răspuns plîngînd. Nu a auzit în trecere decît primele cuvinte, dar a înțeles... Ajunsă în camera ei, a întîlnit privirea fixă a ochilor de sticlă ai păpușii. Poate și privirea ei era la fel de împietrită. Nu a mai simțit decît un singur gînd: Să fugă... Să fugă, undeva, departe...

•

«Cînd am fost trimis să văd ce e cu dispariția acelei fetițe — și-a continuat povestirea căpitanul Bogdan — căutările de rutină se făcuseră deja, dar nu au găsit-o. Trecuse o zi și încă o noapte de cînd fugise de acasă doar într-o rochiță subțire și în sandale și doar e sfîrșit de toamnă. După cîteva discuții cu prietenele ei mi-am dat seama cam unde a putut fugi. Era și o presimțire, fiindcă în timp ce urcam drumul în lungul văii de munte parcă o și vedeam fugind în neștire, parcă îi și auzeam un fel de strigăt înăbușit, disperat.

Ați văzut vreun ștrand toamna tîrziu? Cînd copacii sînt fără frunze, cînd priciurile sînt strînse, cînd cabinele sînt încuiate, cînd totul pare un decor trist și pustiu?... În apă, vîntul adunase frunze de un galben închis, multe, multe frunze veștejite, ca și cum ar fi vrut să acopere trupul ei care plutea cu părul despletit... Poate sînt încă sub emoția priveliștei aceleia, a fetei de 15 ani care avea același drept la fericire ca și fiicele sau surorile noastre, care plutea în apa acoperită de frunze veștede în decorul acela de liniște și singurătate... De aceea am venit să vă rog să mai scrieți...

EMIL POENARU ■

■ **La invitația Comitetului Județean-Olt al P.C.R., sîmbătă 15 noiembrie 1975, începînd de la orele 15 la Scornicești și începînd de la orele 20 la Slatina, vor avea loc două ședințe ale Cenaclului Flacăra.**

■ **Luni, 17 noiembrie 1975, începînd de la orele 18, Cenaclul Flacăra va susține o nouă ședință în Sala Filarmonicii din Craiova.**

COPERTA NOASTRĂ:
Pe meterezele unei noi cetăți a industriei chimice românești: CIC Arad, fotografie de ELENA GHERA.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
SORIN POSTOLACHE

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

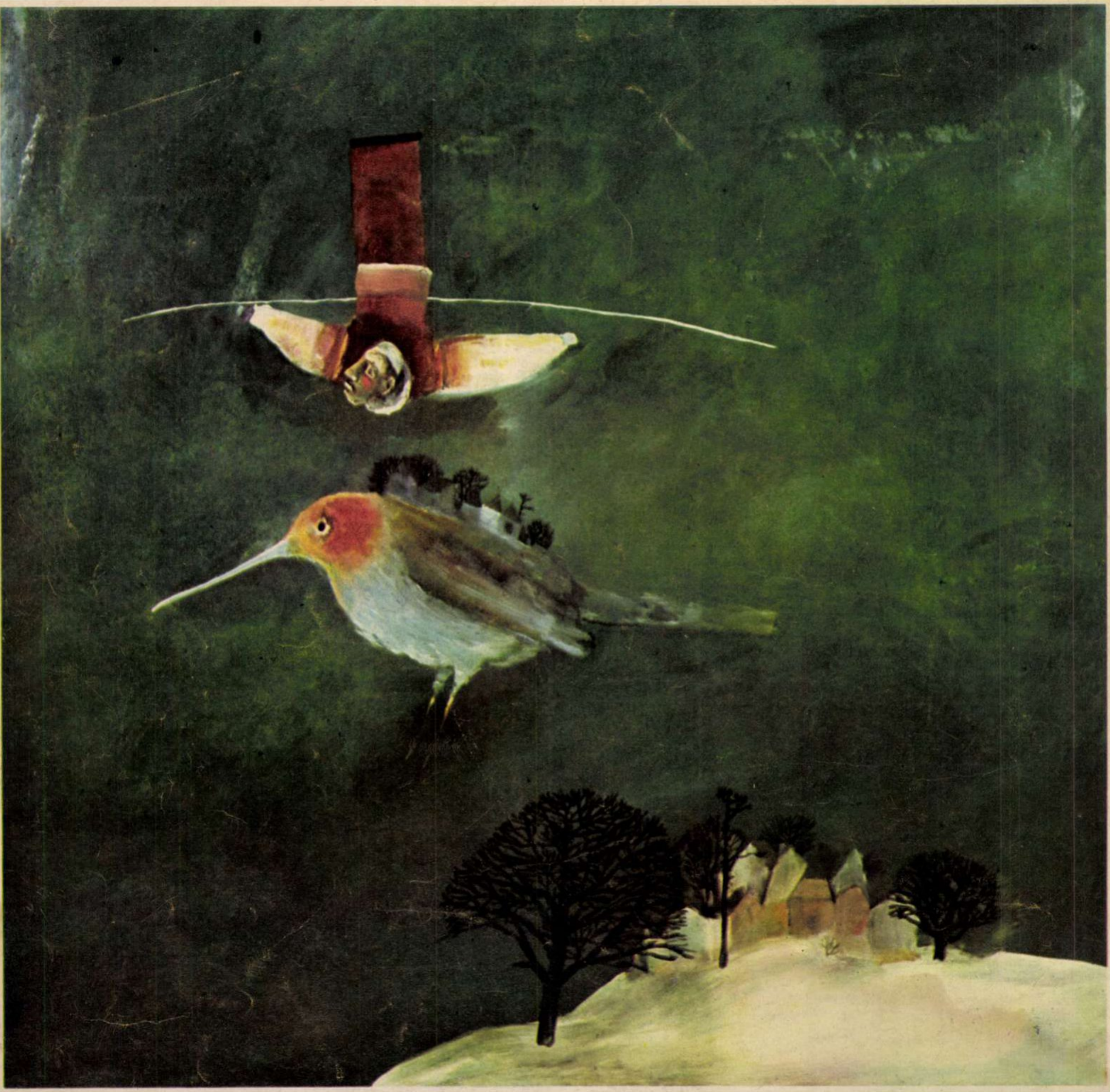

«SAT»

flacara

civilizația ochiului

personajele unui ceremonial perpetuu

Lîngă pămînt e un cer, dar în cer nu sînt nori, nu e vînt, nu sînt păsări, sau foarte rar sînt păsări, pentru că nu e un cer așa cum îl știm noi din viața cea de toate zilele, loc al ploilor și al zăpezilor, nu, dar cum să-l numim altfel acest infinit unde se petrec toate evenimentele, sau presupusele întîmplări sau mai bine să le zicem gînduri despre lume și oameni din tablourile lui Ștefan Cîlția? Cum să numim aceste spații picturale, cîteodată de un albastru ca în nopțile cu brume, cîteodată oranj, așa cum ele nu-s niciodată, dar pot fi în închipuirea oricui, sau de un verde de gheață, ca și cum toate apele pămîntului s-au mutat în zodia vărsătorului? Să-l numim pentru început cer, ca nu cumva să ni se pară la un moment dat că ne-am îndepărtat de ceea ce ochii noștri cunosc, înțeleg și iubesc, dar mai tîrziu, după ce vom fi sfîrșit călătoria noastră vizuală prin toate tablourile pictorului, ne vom da seama că el a creat o lume mică, a sufletului său, guvernată de legile feeriei, lume căreia i-a dat chipul celei mari, luînd puțin din înfățișarea rotundă a pămîntului, puțin din formele copacilor, puțin din geometriile caselor și foarte mult din chipul viețuitoarelor. Nici n-ar fi putut altfel în aceste împrejurări cînd el nu-și propune să picteze peisaje, ci înțelesuri, poate gînduri despre viață, poate tainice jocuri ale sufletului. Pentru toate acestea a trebuit el să inventeze un spațiu posibil, care să nu fie mai puțin adevărat ca și acela din basme, dar cu care să nu se asemene decît prin libertățile imaginației, unde să nu pară ciudat că trompetiști veseli zboară prin văzduh, ori peștii și-au schimbat apele rîurilor cu acelea ale cerului, ori că păsările poartă pe aripile lor cătune adormite, pe care le duc cine știe unde. Pictura lui Cîlția se supune astfel regulilor realismului magic și își are izvoarele în fantasticul feeric. Nu numai obiectele, dar și personajele umane poartă pecetea miraculosului. Analizate împreună, vom descoperi că ele nu-s decît personajele unui ceremonial perpetuu, în cadrul căruia fiecare își trăiește rolul și-și rostește recitativul în unicitatea lui emblematică, exprimînd fiecare în felul lui un sentiment uman, un comportament, un obicei străvechi, poate o dorință, totdeauna purtînd în mesajul lor tainicele înțelesuri ale ființei.

CORNEL BOZBICI ■

Reproducere color de V. MÂNECAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV — NR. 46 (1067) — 22 NOIEMBRIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

Biblioteca [illegible]
TIRGU-MURES

GRIGORE OSIPOV SINEȘTI

● Deschizător de drumuri în parodontologie, un medic român fundamentează o nouă metodă de tratament.

● «Dumneata ești primul specialist care ai scos parodontologia din mîinile simplului dentist...»

Născut în anul răscoalelor țărănești și într-o comună de cîmpie, păstrată nu numai în amintire dar și în buletinul de identitate, Grigore Osipov Sinești a ajuns la studiul maladiilor parodontopatice, în domeniul cărora este recunoscut ca deschizător de drumuri și întemeietor de școală, din aproape în aproape. A absolvit Facultatea de medicină generală din Iași, apoi s-a simțit atras către stomatologie și chirurgie, izbutind să aștearnă pe hîrtie cîteva observații îndrăznețe de chirurgie maxilo-facială, reunite între copertele unei cărți, bine primită de lumea medicală a Parisului dinaintea războiului. În cele din urmă a ajuns cu studiul la afecțiunile parodontale, numite de specialiști, în modul cel mai divers, pyorrhée în Franța, periodontal disease în America și așa mai departe, dar atacînd cu aceeași furie și viclenie mii de bolnavi de pretutindeni, atît de mulți în durerea lor, încît n-avem nici un motiv să punem sub semnul îndoielii acele statistici care susțin că și astăzi, adică într-un moment de reală detentă a științelor medicale, mai bine de jumătate din populația adultă a globului suferă de maladii ale parodontului.

Cînd a zăbovit asupra cauzalității și efectelor bolii respective, cu pasiune și perseverență, tînărul medic român a luat, de fapt, în mîini o hartă cu prea multe pete albe. Fără să se sperie, dar sperînd să descopere ceva în folosul oamenilor cuprinși de suferință și constrînși de o boală ciudată, în cursul căreia dinții sănătoși se dezgolesc de gingie și cad fără nici o explicație, asemenea boabelor de porumb dezghiocate de pe un știulete, Grigore Osipov Sinești a pornit să exploreze, prin cercetare și prin practică, teritoriul necunoscut al maladiei, izbutind să fundamenteze o metodă originală de tratament și intervenție, metodă care-i poartă, firește, numele și despre care reputatul specialist francez Pierre Friez nota, cu douăzeci și patru de ani în urmă, în raportul anual al Congresului național de stomatologie, desfășurat la Paris:

> **«un autor român, Osipov Sinești, introduce în terapeutica chirurgicală a pyorrhée-lor o metodă axată pe baze noi, care constă în grefe osoase la nivelul alveolei bolnave prin transplantarea de homogrefe recoltate de pe tibie. Metodă revoluționară, necunoscută în Franța, ea merită să fie studiată cu toată atenția»**
> **(p. 565)**

Prin studiile și demonstrațiile sale practice, primele adunate într-o monografie, «La Paradontopathie Essentielle», Ed. Maloine, Paris, 1971, a cărei tipărire în limba română este așteptată pînă la sfîrșitul acestui an, ultimele efectuate în fața unor autorități medicale de prim rang, la Roma sau

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

(Continuare în pag. 15)

vremea nunților

Este încă anotimpul nunților. Deci este încă toamnă, deci stăm bine cu anotimpul. De fapt, în acest crug tîrziu de noiembrie, petrecerile nuntașilor prelungesc sărbătorile toamnei, ale culesului încheiat, astfel încît în fiecare bătătură țărănească stăruie un abur de nuntă.

«Bună dimineața la cinstita adunare/ Și la cinstiți socri mari!» Este încă anotimpul nunților, iar nunta, ca încununare sărbătorească a iubirii, deci ca eveniment fundamental al trecerii noastre pe acest pămînt, este la noi, de cînd ne știm, un semn de lume așezată, de ciclu al vieții continuat fără întrerupere, de consolidare a omului în existența lui, stabilind, de fiecare dată, prin fastul ceremoniei, prin temperatura cîntecului și a jocului, prin sufletul și omenia ce se pun într-o urare, etaloane de sensibilitate, de ideal, de noblețe, pentru întregul sat, pentru întreaga comunitate.

Totul e atît de fastuos, dar totul a început atît de simplu! O fată a semănat busuioc cu gura, în penumbra zorilor, l-a udat apoi tot cu gura, pînă ce firul a răsărit, apoi l-a cules, apoi l-a pus pe furiș în brîul flăcăului sau în părul lui, apoi...

«Să vă fie viața plină/ Ca o vară de lumină/ Și să fiți întotdeauna/ Ca soarele și cu luna». Este anotimpul împlinirilor, iar această urare devine treptat o lege a vieții. Cîntecul a formulat-o, oamenii o trăiesc.

ILIE PURCARU ■

ȚARĂ CU GRÎNE ȘI CU MIERE

Patria începe în fiecare dimineață
Și desigur nu se sfîrșește niciodată.
Pot să aduc mărturie orice viață
Orice inimă care are dreptul să bată.

Noi oamenii trăim ca mugurii pe ram.
Raza soarelui trasă în inimă nu dă greș.
Avem niște izvoare și munți. Tot ce avem
Au apărat părinții cu tunuri de cireș.

Ne-ntemeiem o țară cu grîne și cu miere
Așternem încă masa în cîmp pe un ștergar
Iar limba românească n-a învățat «a cere»
Nici pîine și nici milă dincolo de hotar.

Ne-ntemeiem cu trudă, cu pace și cu pîine
Între părinții noștri și noi este iubire
De-aceea se aude cum pruncii merg spre mîine
Și trupul țării este din oameni o zidire.

NICOLAE FIRULEASA ■

cenaclul flacăra la:

SCORNICEȘTI

Muncă și tinerețe — un fragment din marele mozaic pentru Casa tineretului din Reșița. O importantă creație monumentală, sub semnătura unui colectiv de artiști, firește, tineri.

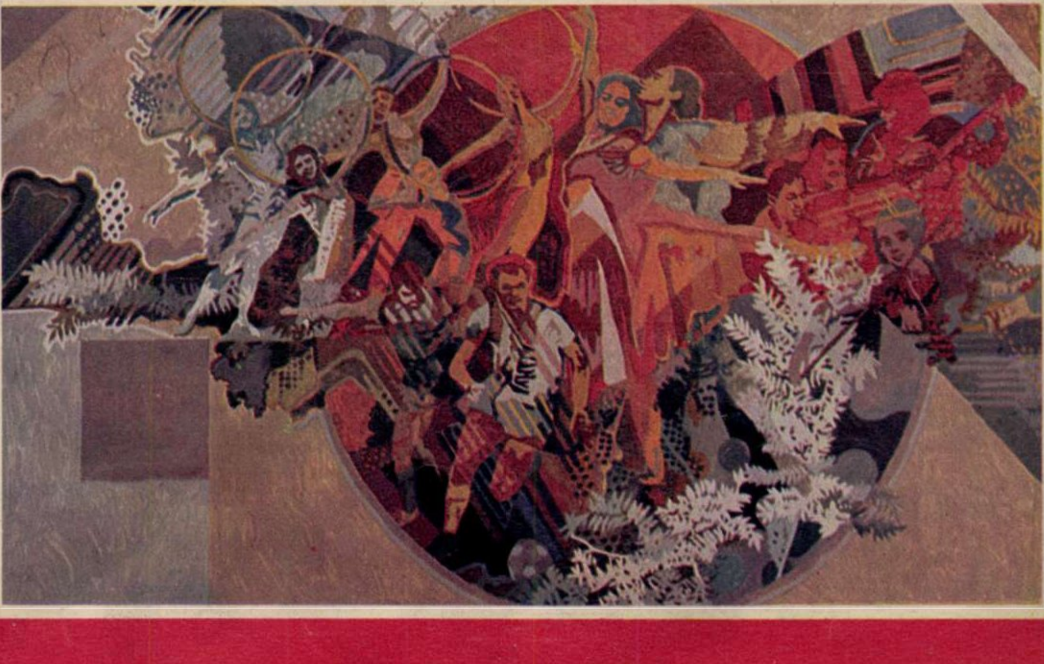

ÎN INTERESUL CAUZEI SOCIALISMULUI, DEMOCRAȚIEI, INDEPENDENȚEI NAȚIONALE ȘI PĂCII ÎN LUME

Ultima săptămînă a înregistrat un eveniment de istorică importanță în cronica relațiilor de prietenie, stimă și solidaritate comunistă revoluționară dintre partidele și popoarele român și vietnamez. Vizita în țara noastră a delegației de partid și guvernamentală a Republicii Democrate Vietnam, condusă de tovarășul Le Duan, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Celor ce Muncesc din Vietnam, convorbirile rodnice purtate, înțelegerile la care s-a ajuns cu acest prilej, reprezintă o expresie concretă a bunelor relații româno-vietnameze, a colaborării și solidarității militante dintre țările noastre, bazate pe încredere și prețuire reciprocă, pe principiile de inestimabilă forță ale marxism-leninismului. Hotărîrea comună de a dezvolta și consolida în continuare prietenia și colaborarea, de a intensifica relațiile politice, economice și culturale, cooperarea în producție, schimbul de experiență și sprijinul reciproc în construcția socialismului, a fost concretizată în acorduri de lungă durată, în documente de o excepțională importanță, ce ridică pe un plan superior colaborarea reciprocă în interesul comun al popoarelor român și vietnamez, al cauzei socialismului, progresului și păcii în lume.

Declarația comună semnată la București, cartă a bunelor relații româno-vietnameze, consfințește identitatea de păreri ale celor două partide, manifestată în aprecierea marilor probleme cu care se confruntă astăzi omenirea, solidaritatea lor militantă, dorința comună de a conlucra strîns și, împreună cu celelalte țări socialiste, cu forțele iubitoare de pace și progres de pretutindeni, de a-și aduce contribuția la instaurarea unei politici noi, a noii ordini economice, la pacea și colaborarea internațională.

«Poporul român — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea sa la mitingul prieteniei — cunoscînd din propria sa experiență dominația străină, fiind nevoit să ducă el însuși lupte grele, timp de secole, pentru apărarea ființei naționale, a libertății și independenței patriei, a înțeles și înțelege pe deplin, sprijinind activ, lupta celorlalte popoare împotriva asupririi străine, pentru eliberarea națională și socială. România socialistă a acordat poporului vietnamez, în tot decursul războiului, întregul său sprijin material, politic, militar, diplomatic și moral, militînd cu toată fermitatea și energia pentru încetarea intervenției străine, pentru respectarea dreptului poporului vietnamez de a se dezvolta liber și independent, potrivit propriei sale voințe.» Vizita delegației de partid și guvernamentală a Republicii Democrate Vietnam a oferit poporului nostru prilejul de a-și reafirma sentimentele de înaltă stimă față de poporul frate vietnamez care, după măreața victorie istorică obținută împotriva forțelor imperialiste, își consacră în prezent energia creatoare activității de construcție pașnică, refacerii și dezvoltării rapide a economiei, consolidării independenței, edificării unui Vietnam liber

În ziua de 15 noiembrie, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe ministrul afacerilor externe și cooperării al Republicii Niger, căpitan Moumouni Djermakoye Adamou, care a întreprins o vizită în țara noastră.

TÌNH HỮU NGHỊ ANH EM,
TÌNH ĐOÀN KẾT VÀ HỢP TÁC NHIỀU MẶT
GIỮA NHÂN DÂN RU-MA-NI VÀ
NHÂN DÂN VIỆT NAM MUÔN NĂM!
TRĂIASCĂ PRIETENIA FRĂȚEASCĂ,
SOLIDARITATEA ȘI COLABORAREA MULTILATERALĂ
DINTRE POPORUL ROMÂN ȘI
POPORUL VIETNAMEZ !

și unit, democratic, prosper, socialist. «În forme variate — arăta tovarășul Le Duan în cadrul aceluiași miting — poporul român a fost întotdeauna alături de poporul vietnamez, față de care și-a manifestat sentimentele sale de solidaritate. Sprijinul și ajutorul dumneavoastră au contribuit la întărirea potențialului poporului vietnamez, încurajîndu-l în lupta sa pînă la victoria finală.»

Urmînd vizitei întreprinse în 1971 în Republica Democrată Vietnam de delegația de partid și guvernamentală română, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu și vizitei efectuate în 1973 în România de delegația Partidului Celor ce Muncesc din Vietnam și a Guvernului Republicii Democrate Vietnam, întrevederile și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Le Duan cu prilejul recentei vizite constituie un eveniment de importanță deosebită, o nouă contribuție la cimentarea prieteniei frățești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Celor ce Muncesc din Vietnam, a colaborării multilaterale dintre Republica Socialistă România și Republica Democrată Vietnam, a prieteniei și solidarității dintre popoarele român și vietnamez, în interesul cauzei socialismului, democrației, independenței naționale și păcii în lume.

*

Tot în această săptămînă, cu prilejul vizitei în țara noastră a delegației Adunării Populare a R.P. Bulgaria, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe tovarășul Vladimir Bonev, membru al Secretariatului C.C al Partidului Comunist Bulgar, președintele adunării, și pe ceilalți membri ai delegației, cu care prilej cele două părți au putut evidenția cu satisfacție evoluția fructuoasă a relațiilor de prietenie și colaborare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar dintre popoarele român și bulgar, la ascensiunea căreia o contribuție hotărîtoare o au întîlnirile frecvente și prietenești dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov.

Într-o atmosferă cordială, prietenească, a decurs primirea la secretarul general al partidului, în aceeași zi, a delegației Partidului Congolez al Muncii, condusă de Pierre Nze, membru al Biroului Politic, secretar al Comitetului Central. În cursul convorbirii au fost abordate probleme de interes comun privind colaborarea dintre cele două țări și actualitatea politică internațională, relevîndu-se hotărîrea comună de a conlucra activ, pe multiple planuri, pentru întărirea unității tuturor forțelor revoluționare, progresiste, în lupta pentru realizarea idealurilor națiunilor de libertate, independență și progres social.

NICOLAE CRISTACHE ■

Cu prilejul vizitei oficiale pe care a efectuat-o în țara noastră, delegația Adunării Populare a R.P. Bulgaria a fost primită de președintele Nicolae Ceaușescu.

În timpul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a delegației Partidului Congolez al Muncii.

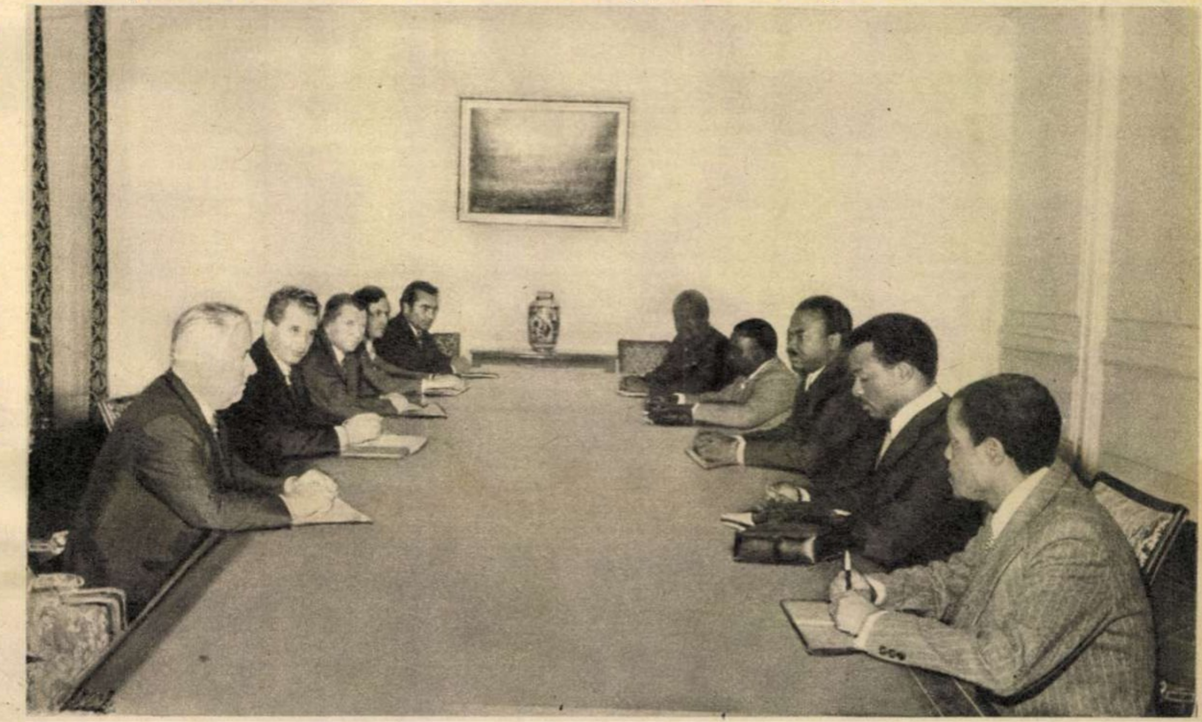

Grandiosul miting al prieteniei româno-vietnameze și al solidarității internaționaliste din Sala Palatului Republicii Socialiste România.

la galaţi, un mare tezaur e pe cale să ia fiinţă

Numele său este Eugen Holban. Pictor muralist de profesie, pictor de şevalet de nevoie, folclorist din pasiune. Un nume nu necunoscut pentru noi, fiindcă albumul său, alcătuit împreună cu Angela Tomaselli-Holban — deşi zace în depozite netrimis decît în cîteva exemplare la vreo două-trei librării gălăţene, unde s-a epuizat de mult — a trecut totuşi graniţele judeţului. Critici de artă, scriitori, iubitori de folclor din Capitală ni l-au revelat aşa cum se cuvine, cu litere mari şi cu cuvinte de sărbătoare pe descoperitorul, pe cercetătorul unei tulburătoare şi necunoscute frumuseţi — arta populară din judeţul Galaţi, o zonă socotită nu moartă, dar în orice caz albă, neinteresantă folcloric, fără identitate. Dar a venit Holban. A apărut Holban ca după 7 ani de cercetări, după 7 ani de muncă stăruitoare, răscolind satele, casele, lăzile, amintirile şi sentimentele ţăranilor din 56 comune ale judeţului Galaţi să poată spune Evrika, să poată să ne arate «iată capodoperele, iată tezaurul». «Pentru zona asta, în afară de Vrancea, nu mai există nici un reper», ştia sigur acest fapt încă din 1967, cînd absolvea Institutul de arte plastice din Bucureşti, secţia de pictură monumentală, şi de aceea a preferat Galaţiul la repartiţie «deşi puteam să iau Constanţa, ori alt oraş mare, cu tradiţii artistice». Dar, cum vrînd să se facă restaurator de frescă, n-avusese noroc să găsească unde să lucreze pe atunci, Eugen a voit s-o apuce pe calea celeilalte pasiuni la fel de puternice — arta populară. Deci, îşi ia soţia, pe pictoriţa Angela Tomaselli, şi copilul şi pleacă la Galaţi. Muzeograf la Muzeul de artă modernă şi contemporană care tocmai în acel an 1967 luase fiinţă. Cu gîndul direct la arta populară, asupra căreia, ştia prea bine, că în părţile acestea nu s-au făcut cercetări, dar s-au pus verdicte.

Mai întîi a început să bată satele pentru cercetări de artă feudală, dar a avut iarăşi ghinion. Nimerise după acel val de braconieri care scoseseră din sate multe icoane valoroase. Apoi, fiindcă icoanele circulă, se puteau cumpăra din orice tîrg, nu se poate stabili nici un punct de reper despre faptul că ar fi putut fi create prin locurile respective. Atunci a apucat-o direct pe urmele folclorului. Dar nu intra în profilul muzeului. O vreme conducerea l-a înţeles, prin bunăvoinţă îi dădea un număr de zile lunar, ca să se deplaseze în sate, dar n-avea nici bani să finanţeze lucrări colaterale şi nici nu se putea dispensa de un muzeograf de care avea nevoie pentru lucrări şi cercetări proprii. Iar lui Holban simţea că nu-i ajunge timpul. Ţăranii, cînd erau circumspecţi, nu-i prea deschideau porţile şi uşile caselor, cînd îi arătau producţiile noi, din ultimii ani, fără valoare artistică propriu-zisă. Pe lîngă faptul că nu putea să stabilească un punct de reper, n-avea nici o metodă de lucru, conturată o metodologie, cum se spune ştiinţific. Cum să-i înduplece pe oameni? Truda însă dă roade într-o bună zi. Rezolvă întîi problema postului. Detaşat, ca apoi angajat, trece la Centrul de îndrumare a artei populare şi creaţiei artistice de masă. Exact acolo unde avea ce să caute şi ce să facă un folclorist, un pictor cu pasiunea etnografiei, exact instituţia menită să descopere, să păstreze şi să perpetueze creaţia populară autentică. Bun, drept de cercetare fără oprelişti. La umbra acestei certitudini se reîntoarce în satele unde vreo cinci ani, înainte de 1961 (cînd a intrat la facultate), a stat ca tehnician veterinar şi pictor amator. Revelaţie. La Cerţeşti descoperă un covor datat 1874, de o rară frumuseţe şi valoare ornamentală. Femeia casei voia să-l destrame ca să facă din lîna lui altceva «mai modern». În sfîrşit, piesa de bază, punctul de reper, un fel de Venus de marmură şi spumă a arheologilor, s-a arătat. Dar femeia era din Corod, sat de dincolo de Tecuci, măritată în Cerţeşti. Pleacă acolo şi găseşte alte piese-minuni, apoi ţăranii îşi deschid lăzile şi sufletele, iar în mintea lui Holban creşte o idee mare. Timp de 7 ani, după ce a inventariat cîteva sute de piese valoroase între care, spune dînsul, circa 100 capodopere, ideea l-a urmărit, nu s-a contrazis, s-a conturat, s-a confirmat. «Că în aceste sate, satele de răzeşi de dincoace şi de dincolo de Tecuci, indiferent ce s-a întîmplat de-a lungul istoriei, au existat preocupări serioase în arta populară, un adevărat mediu, o adevărată şcoală. Asta se explică prin valoarea artistică deosebită, care nu poate să apară în culturi întrerupte, apogeul nu se atinge pe o perioadă scurtă de timp. Aici avem de-a face cu o structură a ornamentaţiei care se capătă, se naşte într-o anumită perioadă istorică şi se rafinează pe parcurs. O structură arhaică pe care s-au implîntat detalii, se descifrează în ele, luate în ansamblu, ceea ce numim noi un stil».

— Despre ce e vorba, concret?

— E vorba, în principal, despre prezenţa celor două elemente ornamentale-antropomorf şi bradul autohton de origină geto-dacică, în nişte forme plastice şi cu o cromatică deosebite, ce le atestă vechimea. Se poate demonstra pe baza lor şi cu datele pe care o să le mai aducă şi arheologia că e vorba de o civilizaţie, o cultură care s-a perpetuat din foarte vechi timpuri. Eugen Holban şi Angela Tomaselli, căci multe cercetări le-au efectuat împreună, nu numai că au răsturnat nişte idei pînă acum necontrazise cu privire la zona folclorică, dar iată că îi pun pe istorici şi pe arheologi pe gînduri. «Bradul geto-dacic, afirmă Holban, poate folosi la demonstrarea continuităţii vieţii românilor pe aceste meleaguri din cele mai străvechi timpuri»

— Nu vă e teamă de afirmaţii?, îl întreb.

— Nu. Afirmaţiile sînt rezultatul unor gînduri pe care le-am purtat prin diferite locuri, le-am confruntat cu ceea ce s-a scris şi chiar dacă fac erori nu pot să nască decît discuţii şi clarificări privind continuitatea şi locul spiritualităţii româneşti în cultura universală.

Holban are certitudinile într-un fişet — teancurile de diapozitiv de fotografii, sute şi mii de fişe de obiecte inventariate din cele 56 de comune pe baza cărora a circumscris o subzonă folclorică în jurul Tecuciului, a luat legătura cu etnograful Mihăilescu de la Muzeul de istorie din Brăila care cercetează partea aceasta de cîmpie, cu Bacăul, încearcă şi cu judeţul Vaslui în intenţia ca, împreună, să clarifice definitiv zona, să se convingă ce s-a întîmplat de-a lungul mileniilor pe aceste pămînturi. Pentru că «Ceea ce am găsit aici la Galaţi, ce consider capodoperă, cred că stă alături de tot ce-i valoros în arta universală, poate sta alături de capodopere ale artei lumii. Şi arta populară românească are foarte multe asemenea capodopere. Probabil că peste un timp se va scrie o nouă istorie a artei universale în care artele populare să-şi capete locul cuvenit ca şi artele primitive şi cred că arta populară românească va căpăta un loc foarte însemnat în cultura universală.» Tot aşa de convins este Eugen Holban că multe dintre obiectele descoperite de el pot sta la baza unei istorii a artei populare româneşti care nu s-a scris încă şi care ar trebui scrisă. Da, nu îi este teamă de afirmaţii pentru că cercetarea sa nu-i superficială şi nici unilaterală. N-a cercetat numai cele 56 de comune gălăţene, dintre care multe la metru patrat, dar şi cele din jur pentru a găsi explicaţii, înrudiri, filoane, a socotocit depozitele muzeelor şi colecţiilor de artă populară de la Iaşi, Bucureşti, ale Brukenthalului din Sibiu, şi nu rareori pe cont propriu, deplasîndu-se cu banii proprii. Nu s-au mărginit doar la covoare, cusături şi alesături, deşi pictorii din ei le-au dat ghes mai ales spre acestea datorită culorii, au studiat, inventariat şi adunat şi alte obiecte (ceramică, obiecte de uz casnic), au studiat arhitectura — ce se vor constitui în cărţi şi albume viitoare la care lucrează, dar s-au îndreptat în primul rînd spre acestea, fiindcă multe se degradează, multe au fost destrămate, au murit. Pentru a salva acest tezaur de la dispariţie, Eugen Holban, în al treilea an de cercetări, a început să deschidă tot mai des uşa directorului Muzeului de istorie al judeţului ca să-l convingă să cumpere aceste valori. L-a convins. De-atunci ele se cumpără, mai încet fiindcă nu prea au fonduri, mai încet pentru că ţăranii nu prea vor să se despartă de ele, dar se cumpără. Sînt sigură că într-o zi vom face excursii la Galaţi ca la Voroneţ, ori la Mozaicul din Constanţa, pentru covoarele lui Holban, şi poate pentru o întreagă secţie de etnografie a muzeului de istorie. Numai că, trăsnet! În 1973, cînd volumul soţilor Holban era sub tipar, sub egida Comitetului judeţean pentru cultură şi educaţie socialistă şi a Centrului de îndrumare a creaţiei populare, lui Holban i se înmînează o decizie conform căreia nu mai este angajatul centrului şi în speţă să treacă din nou la muzeul de artă. Holban refuză, explică, argumentează... Nimic, nimeni nu vrea să treacă peste această hotărîre, cel puţin pripită, în dezavantajul artei populare şi a judeţului însuşi. «I s-a oferit, a refuzat, îl priveşte», au gîndit cei de la comitetul de cultură. «E un teribilist» — l-au catalogat, judecînd lucrurile cam funcţionăreşte. Probabil că nimeni n-a citit refuzul său scris în care preciza: «Prefer să lucrez pe cont propriu decît să las un sector în care m-am specializat». Neprimind noul post care era de fapt mai comod şi cu remunerare egală, i s-a desfăcut contractul de muncă. Abia după un an şi jumătate, cînd memoriul său, în împrejurări speciale, în sfîrşit, a ajuns sub ochii tovarăşului Dumitru Bejan, prim-secretar al Comitetului judeţean al P.C.R., Eugen Holban este repus în drepturile de folclorist. I se încredinţează un loc de muzeograf la Muzeul judeţean de istorie. Unde l-am întîlnit fericit şi trist. Fericit că şi-a reluat activitatea de etnograf — lucrează la volumul al II-lea al albumului care va cuprinde arhitectura casei ţărăneşti din judeţ, filă la fel de albă pînă la el, bate satele pentru alte obiecte de uz gospodăresc, pregăteşte prima expoziţie cu covoarele achiziţionate de muzeu.

În sfîrşit deci, din nou un om potrivit la locul potrivit, pentru cîştigul culturii noastre. Să sperăm că rănile se vor vindeca iar cei ce au făcut — indiferent din ce motive, chiar şi din invidie — erori, vor roşi, măcar pentru ei, între patru pereţi.

CICI IORDACHE ■

---

printre altele, o instalaţie de format şi tăiat gît de leu

Doi ani şi zece luni. Aceasta este vîrsta deocamdată a Întreprinderii «Electrotimiş» din Timişoara. În acest răstimp, unitatea a cunoscut o îngrijorătoarea fluctuaţie de muncitori, adică peste 900 de oameni au venit şi au plecat din diferite motive al căror numitor comun a fost slaba lor pregătire profesională. Au rămas pînă la urmă 2 100 de oameni, oameni care au înţeles să înfrunte greutăţile, printre care, deloc neglijabil, înaltul grad de tehnicitate al lucrărilor pe care le impun natura şi scopul pieselor produse de «Electrotimiş». În strînsă legătură cu această idee trebuie să adaug că media generală a calificării încă se menţine în limitele categoriei de 2,2, pe cîtă vreme majoritatea lucrărilor executate au solicitat stăpînirea meseriei de la categoria a patra în sus. Mai mult decît atît, media de vîrstă a muncitorilor abia dacă se apropie de 21 de ani. Reală fiind numai această stare de fapte şi tot am fi avut în faţă un şir de scuze (obiective, bineînţeles), o conjunctură în spatele căreia conducerea întreprinderii s-ar fi putut ascunde în cazul neîndeplinirii cîtorva sarcini de plan sau chiar a planului însuşi. Dar n-a fost să fie aşa, aşa cum de cîteva ori mi s-a întîmplat să aud şi să văd în stînga şi-n dreapta, adică prin alte întreprinderi. Dar mai sus-menţionatei stări de fapte să-i adaug esenţialul, dificultatea numărul unu, cu adevărat majoră şi obiectivă, de o complexitate care ţine de natura însăşi a întreprinderii, natură pe care inginerul Arke Marcus, directorul de la «Electrotimiş», mi-o explică în cîteva cuvinte:

— Producem stanţe, matriţe, utilaje şi agregate pentru toate întreprinderile electrotehnice din ţară. Producem şi toate tipurile de scule necesare muncitorilor din aceste întreprinderi. Iată şi două cifre: în cei aproape trei ani de la înfiinţarea noastră am produs 350 de tipuri de utilaje şi peste 8 000 tipuri de scule. Se înţelege că utilajele sau agregatele noastre sînt unicate, sau, în cel mai bun caz, produse de serie mică. Cu alte cuvinte, noi facem tot ceea ce se poate face şi în ţară pentru reducerea efortului valutar.

Consemnez în continuare spusele inginerului Atanasie Costi

— Dacă ţineţi neapărat să încep cu secţia mea, voi spune că din totalul de 144 de ingineri, numai la noi, la proiectare, lucrează 90 dintre aceşti ingineri, iar dintre aceştia, 83 au o vechime de cel mult doi ani în proiectare. Cum a fost posibil ca să depăşim evidentele greutăţi pe care le presupune o experienţă atît de mică? Sincer să vă spun, şi eu mă mir. Poate că ar fi vorba de atracţia pe care o exercită noul asupra oamenilor tineri, mai ales. Poate că este vorba de închegarea unui colectiv în care mai vîrstnicii ingineri ca Ştefan Varga, Cornel Todor, Heinrich Drobny, Petru Weisel, Marius Borcoman, Adrian Trofin sau Petru Töpfer, aceştia reuşind să instăpînească un climat de pasiune şi maxim interes, dar şi de conştiinciozitate. Atît despre secţia mea pe care nu tocmai eu ar trebui să o laud. Ceea ce vreau neapărat să adaug este următorul fapt: nu numai că am redus masiv importul de agregate şi utilaje sau chiar linii tehnologice pentru întreprinderile electrotehnice din ţară, dar, în timpul montării instalaţiilor pe care le producem, noi sîntem prezenţi şi urmărim, o bună bucată de timp, comportarea acestor instalaţii şi, în cadrul aceloraşi contracte între noi şi celelalte întreprinderi, acordăm asistenţă tehnică, explicaţii, ba chiar operăm şi modificările pe care le impune realitatea producţiei propriu-zise, adică îndeplinim şi aceste atribuţii pe care altădată le îndeplineau străinii. Se înţelege că şi din acest punct de vedere facem importante reduceri de valută.

Încă din primele luni ale existenţei sale, «Electrotimişul» realizează pentru întreprinderea «Romlux» din Tîrgovişte un utilaj extrem de complex şi de dificil. Este vorba despre un agregat pentru formarea capetelor la tuburile fluorescente. Au fost realizate 15 instalaţii pentru întreprinderea de conductori emailaţi din Zalău. În legătură cu această complexă lucrare se cuvine să menţionez că la montarea primei instalaţii au fost cîteva observaţii din partea colaboratorilor, astfel că recepţia s-a făcut după remedieri care au durat 3 săptămîni, la următoarele 3 instalaţii timpul s-a redus la cîte o zi pentru fiecare instalaţie, restul de 11 instalaţii fiind recepţionate în numai 3 zile. Este aceasta o dovadă a unei atitudini care nu poate fi numită altfel decît conştiinciozitate sau seriozitate, calificative pe care colaboratorii au ştiut să le remarce. Dar recordul şi marea victorie a «Electrotimişului» se numeşte instalaţia de format şi tăiat gît de leu, denumire în spatele căreia se ascunde un agregat de format becuri pentru acelaşi «Romlux» din Tîrgovişte. Pentru I.C.M.E.-Bucureşti a fost pusă la punct o maşină de trefilat sîrmă. Pentru «Electromureş», «Electroargeş», «Electroprecizia» din Săcele, «Electromotor» din Timişoara sau pentru întreprinderea de aparataj electric auto din Sf. Gheorghe, sau pentru întreprinderile de şuruburi din Rm. Sărat, ori din Sighetu Marmaţiei, şi pentru multe alte întreprinderi au fost create aparate de prelucrat diferite piese pentru motoarele electrice, maşini de bobinat, maşini de trefilat, de emailat, standuri de probe, control şi reglaje, standuri de încercat motoare electrice, utilaje de debitare.

— Ca să ilustrez şi mai exact acea problemă a importului de utilaj electrotehnic, ar trebui să spun că 95 la sută din necesarul de asemenea utilaj era pînă acum doi ani importat.

Cuvintele de mai sus aparţin inginerului-şef al «Electrotimişului», Gheorghe Tîrpe, de la care aflăm în continuare că anul 1975 reprezintă un salt calitativ în scurta istorie a întreprinderii.

— Ar mai trebui poate să se scrie că meritul în rezolvarea cîtorva dificultăţi de ordin tehnic, în aflarea unor soluţii originale pentru realizarea instalaţiilor despre care a vorbit colegul meu, inginerul Costi, nu ne revine în întregime, adică vreau să spun că ne-am bucurat de sprijinul şi colaborarea a 12 institute de cercetări şi catedre ale Politehnicii din Timişoara, precum şi-ale celei din Bucureşti. În altă ordine de idei, dacă am să dau cîteva nume de oameni harnici şi destoinici, buni cunoscători ai meseriei, ingineri, maiştri muncitori aşa cum am să şi fac dealtfel, sînt sigur că inginerul Costi, care mă urmăreşte cu atenţie, va spune, aproape după fiecare nume, că respectivul om pe care-l numesc este venit de la «Electrobanat». Deocamdată, chiar dacă zîmbim, să rostesc acele nume: inginerii Cornel Rădulescu, Werner Iochman, Romeo Gherzan, Gh. Străinu, Sipos Francisc, Ladislau Tacsi, Ion Drilă, Ladislau Stasny, Gheorghe Frăsie, sau muncitori ca Alexandru Popovici, Alexandru Milin, Ştefan Balogh, Gheorghe Nedelcu, Vasile Panapit, Ion Boghi şi mulţi alţii, între care chiar şi directorul Arke Marcus, tot de la «Electrobanat» au venit. Au venit în proporţie de 90 la sută dintre oamenii noştri de acum. Restul oamenilor, cu mici excepţii — ca a mea, care am venit de la «Electroputere»-Craiova — sînt de la «Electromotor», o altă întreprindere din Timişoara. Ce vreau eu să spun, mai concret? Că, deocamdată, acordăm o mărită atenţie creşterii de cadre proprii, fapt pentru care am ridicat un cămin de 250 de locuri, cămin pe care intenţionăm să-l mărim, am sprijinit înfiinţarea unei cantine la care mănîncă 800 de abonaţi la prînz, iar în ceea ce priveşte şcolarizarea, în acest an am deschis o şcoală profesională, un liceu industrial, la «Electromotor», unde deocamdată sînt încadraţi elevii noştri pentru şcoala de maiştri, precum şi cei pentru învăţămîntul seral. De ce am relatat despre toate aceste lucruri? Pentru a se desprinde cît mai clar ideea că, deşi am realizat pînă acum lucruri despre care alţii spun că ar fi valoroase, pentru un viitor pe care noi îl vedem tot mai plin de sarcini şi răspunderi dintre cele mai diverse, pentru acel viitor care se conturează încă de pe acum, vrem să fim pregătiţi din toate punctele de vedere.

VICTOR NIŢĂ ■

BĂRBAȚI PE UMERII CĂRORA SE SPRIJINĂ ȚARA

Sus, pe platforma Slatinei, vîntul bate puternic de trei zile. De o zi eu bat șantierul Fabricii de produse cărbunoase am ajuns acum la secția II de coacere, și-l caut pe Parpală. Parcă l-a înghițit pămîntul. În realitate, pe șeful de echipă Marin Parpală nu l-a înghițit nimeni; a intrat, mînat cu siguranță de responsabilitatea pe care o are, în cuptorul de coacere al electrozilor. Stă acolo, la 5 metri sub pămînt, și căptușește cuptorul cu cărămidă refractară. Și nu iese?, întreb. «Nu iese curînd». Aflasem că Marin Parpală și Vasile Truță, olteni din împrejurimi, sînt cei mai buni șamotori de pe toată platforma. Într-o ședință, care a avut loc de curînd, Truță și-a luat angajamentul să termine cuptorul 3 cu 6 luni mai devreme. Parpală a aflat de treaba aceasta, de importanța pe care o are obiectivul în reducerea importurilor de produse cărbunoase, și s-a angajat să termine cuptorul 2 cu 7 luni mai devreme. Acum se desfășoară o luptă aprigă, dar dreaptă. Înainte, spun oamenii, un cuptor nu se putea termina în mai puțin de patru luni. Astăzi, cei doi șefi de echipă, cu aceiași oameni, îl dau gata în numai două.

— Cum reușiți performanța aceasta, tovarășe inginer Mihăiescu?

— Presați mereu de termene, de nevoia imperioasă de electrozi, am reușit să ne organizăm mult mai bine. În cazul de față am stabilit, mai întîi, obiectivele strict necesare pentru punerea în funcțiune: cuptoarele de coacere, turnul de împachetare, secția de prelucrări mecanice, turnul de răcire, utilitățile. Am concentrat deci, forța de muncă pe aceste puncte, am asigurat materialele necesare și utilajele. Am industrializat cît mai mult construcțiile, adică am introdus noi soluții tehnice în procesul de muncă: în locul construcțiilor din monolit am folosit mai mult elementele prefabricate, schelele și eșafodajele clasice le-am înlocuit cu eșafodajul metalic F60, cu cofraje metalice și glisante etc. Am ridicat apoi gradul de mecanizare a lucrărilor: pe șantierul nostru betoanele nu se mai toarnă manual ci mecanizat, fie cu utilaje de ridicat, fie cu pompe de beton sau autopompe.

La silozul de expediție, de la secția de calcinare, constructorii Lotului 2, condus de inginerul Leonid Romaniuc, 29 ani, venit aici direct din facultate și urmat de soție, tot inginer, au aplicat una din cele mai îndrăznețe soluții tehnice: celulele silozului n-au mai fost construite după sistemul monolit, ci cu ajutorul elementelor prefabricate, executate la Baza de producție a Grupului de șantiere Slatina. Aici, pe șantier, s-a executat numai montarea virolelor. S-au înlocuit, astfel, o serie de operații — cofrarea, armarea, turnarea betoanelor la înălțime — cu una singură: montarea. «Am economisit, deci, forță de muncă, deficitară în zonă, cantități însemnate de material lemnos, timp, iar calitatea construcțiilor a crescut». Inginerul șef al Șantierului, Ilie Oanță, care a supravegheat continuu noul proces tehnologic, are destule motive să fie mîndru, susținînd că acesta este primul siloz din țară construit cu elemente prefabricate postcomprimate.

Trecem pe deasupra unui tunel de benzi, care coboară pînă la 11 metri adîncime, spre secția de calcinare. Inginerul Leonid Romaniuc, care mă însoțește, îmi explică tot acel drum, complicat drum, pe care îl parcurge materia primă — cocsul metalurgic, antracitul și smoala — pînă devine produs finit, adică electrod, un fel de cilindru de 3 metri lungime, cu diametru de pînă la 600 mm și care cîntărește, uneori, chiar și o tonă. Sincer să fiu, mă interesează mai puțin aceste date tehnice, aștept să termine inginerul Leonid, și întreb altceva: cine sînt și de unde vin oamenii care construiesc această platformă industrială? Vin din împrejurimi, din sate vechi, oltenești, precum Osica, Aluniș, Curtișoara, Scornicești, Brîncoveni, Slătioara sau Piatra Olt. Au lăsat cîmpul pe seama nevestelor și ei au venit să înnobileze pămîntul Slatinei cu o industrie modernă, pămînt frămîntat de istorie, care mai poartă și acum urmele războiului, de vreme ce maistrul Năstase Ilie mai scoate, din cînd în cînd, cîte un proiectil, îl ia în brațe cu grijă și-l așază ușor, la o parte, să vină specialiștii să-i scoată capsa. Dumitru Chiriac a venit ca dulgher, el știe pe unde o fi învățat dulgheria, iar acum a ajuns șef de brigadă. Ion Catrina a devenit maistru. Ion Călinoaia, tot maistru, a înălțat una din cele mai grele și mai complexe lucrări ale obiectivului: turnul de preparare și dozare, construcție ce suie pînă la aproape 40 de metri, cu structură monolită, planșee intermediare la diverse niveluri, cu o mulțime de goluri de montaj, locuri pretențioase în care utilajele trebuie să intre ca turnate. Oamenii vin și cresc. Cînd un țăran s-a angajat pe un șantier, observă inginerul Oanță, a făcut primul pas spre noua lui condiție, muncitorească. Cu timpul prinde «gustul» industriei, se lansează într-o cursă a devenirii, se califică și ajunge specialist. Iată cîteva exemple notate în fugă:

— Numele dumneavoastră?

— Mă numesc Ion Turcu, 32 de ani, sînt din satul Coteana și de 7 ani lucrez ca sudor pe platformă.

— Cum e Coteana?

— Sat frumos, cu oameni buni și harnici.

Harnic e și Ion Turcu. În numai 8 luni a învățat meseria de sudor electric. La 5 dimineața se scoală, la 6 și 30 de minute e pe șantier, cu cleștele în mînă. Execută pînă la 100 metri de sudură pe zi, cîștigă bine.

— Acasă cînd ajungi?

— La 7 seara, mai fac cîte ceva prin curte, că sînt multe de făcut și într-o casă de om, și mă culc.

— Cîte sînt de făcut într-o casă de om?

— Ei, de dumneata nu mai scap; sînt multe, tovarășe. Eu, de pildă, aduc apă, sparg lemne, îngrijesc de copii. Dimineața, pe unul îl trimit la școală, pe altul la grădiniță. Soția pleacă la C.A.P., iar eu viu aici.

— Cîți vin din Coteana aici?

— Vin vreo 40.

— Care e cel mai bun sudor autogen?

— Ăla cu cleștele: Gogu. Corect, îl cheamă Grigore Pîrvulescu.

— De unde știi dumneata că e cel mai bun?

— Am lucrat cu el mulți ani, l-am văzut cum sudează; parcă trage la mașină.

Oricît de mare ar fi un șantier rămîne tot un fel de familie. Oamenii vin din toate colțurile de țară, se cunosc, se înrudesc și se despart foarte greu. Unii vin pentru o lună sau două, pentru un an sau doi și stau 10 ani, 20 de ani sau toată viața. Șantierul te prinde, ca o caracatiță, cu mii de tentacule nevăzute și nu-ți mai dă drumul, iar tu nu mai vrei să pleci decît atunci cînd constați că treburile ți s-au cam mîntuit. Și culmea! Există un paragraf în legea șantieriștilor care dă drept omului, după ce a umblat 10 ani pe șantiere, să-și aleagă un loc de muncă, să se stabilizeze. Dar cîți apelează la acest paragraf?

● Maistrul Nicolae Ripschi are 40 de ani, din care 23 pe șantiere. A primit primul concediu la 17 ani și a beneficiat de 30 de zile lucrătoare. Bănuiți de ce? Era minor. În 1966 a venit pe platforma de la Slatina, pentru numai 6 luni. A stat 10 ani. A executat lucrările cele mai speciale, cu gradul cel mai ridicat de complexitate și tehnicitate: cuptoarele de coacere a anozilor, toate cele 5 hale de electroliză, cuptoarele de topit aluminiu etc. În februarie 1975 a plecat pe un șantier din Moldova, dar de la 27 octombrie 1975 se află din nou la Slatina. S-a trezit într-o zi cu un aviz telefonic, pe care scria: «veniți la poștă, la ora 21, să vorbiți cu Slatina». N-a mai avut inimă să aștepte pînă seara. A plecat de pe șantier direct la telefoane și a cerut casa lui Gheorghe Obogeanu. Era și Cristea Carol acolo. «Nea Culiță, nu ne lăsa, i-au zis la telefon; am rămas în pană de personal tehnic și vrem să păstrăm cu orice preț devansul de 6 luni. Te rugăm, din suflet, te rugăm, vino măcar pentru două luni». «Oamenii aceștia eu i-am crescut. Puteam să nu mă duc? Nu puteam.»

● Brigadierul Gheorghe Șovărel, Erou al Muncii Socialiste, s-a născut în comuna Bolintinul din Vale. Are acolo tată, electrician, doi frați, electricieni, doi feciori, elevi la liceul energetic. Electrician fiind, lucrează cu 15 electricieni la instalațiile electrice ale cuptoarelor și la automatizări. Cei mai buni?, întreb. «Buni sînt toți. Unii sînt însă mai vechi, și un meseriaș vechi e ca aurul: cu cît trece timpul peste el, cu atît strălucește mai mult. La mine strălucesc Ștefan Neacșu, Ion Toderașcu, Ion Lilea, Ion Popescu și Constantin Arcer. «Instalatorii ies totdeauna ultimii din obiectiv, pentru că ei îi dau suflet, adică energie, fiecărei construcții. Fiind așa, toată lumea îi zorește și lucrează tot timpul pe «ultima sută de metri». «Cînd îi aud pe ceilalți spunîndu-mi: «hai, Șovărele, hai mai repede»!, simt că port în spate tribunele pline cu oameni ale unui întreg stadion, și aș fi în stare, atunci, dacă aș putea, să opresc soarele pe cer, să fac ziua mai lungă. Aici, la Slatina, urgențele totdeauna au fost mari. Dar greul pe un șantier e ca o Fata Morgana: îl treci, ești mulțumit că l-ai învins și pe urmă te avînți din greu în mai greu. Dacă se întîmplă să întorci capul, nu mai știi de unde ai plecat».

— Care a fost ziua cea mai lungă a eroului Șovărel?

— În '70 lucram tot la «cărbunoase». Trebuia să punem în funcțiune cuptorul de calcinare nr. 1. Cinci zile și cinci nopți am făcut încontinuu probe și puneri în funcțiune. Poate nu credeți, dar n-am închis un ochi. Interesant este că nici nu mi-a fost somn. Constantin Arcel și Ion Lilă, băieții de colo, au fost cu mine.

Sînt momente de dăruire totală, cînd nu mai contează nimic decît atingerea acelui scop definit de nevoile și urgențele acestei țări, care se industrializează, mereu se industrializează, se ridică pe sine prin oamenii săi. În astfel de momente, țara se sprijină pe umerii acestor bărbați.

● Al treilea bărbat pe care vreau să vi-l prezint la acest capitol se numește Dumitru Antonescu. Are 45 de ani, e născut din întîmplare, spune, la Vaslui, și a vrut tot timpul, cred că iar glumește, să rămînă brigadier, «pentru că e păcat să te descalifici și să te faci maistru». În 1955 lucra în Ministerul Energiei Electrice, la Direcția de organizare a șantierelor. Într-o zi a luat cheile biroului si două pachete de țigări «carpați verzi». I-a zis portarului: «Nea Toma, cheile i le dai șefului de cadre, iar țigările le fumezi matale». Dus a fost. A adunat 25 de ani de șantier. Acum 12 ani a venit aici de la Ișalnița. A montat, cu cei 100 de montori cît are brigada, milioane de tone de prefabricate și utilaje. Privește peste cîmpul acoperit cu hale și uzine, trage setos dintr-o țigară «Litoral» și spune cu imperceptibilă mîndrie: «noi am montat tot». Totul acesta ar putea intra într-o cifră, dar nu i-o cer, îmi dau seama că nu mai are importanță...

— Ce nu-ți place matale pe un șantier, nea Antonescule?

— Omul care face zgomot; care țipă, strigă, se agită în gol. Sînt convins că o face să-și ascundă slăbiciunile.

— Despre constructori ce crezi?

— Sînt ființele cele mai dezinvolte. Cunosc un constructor, chiar dacă l-ați ascunde într-o mare de oameni.

— După ce?

— Ei, după un fel de liant al omeniei pe care îl simte doar acela care a trăit o viață alături de ei.

*

E seară și mă apropii de cîțiva oameni, care, se vede, nu vor părăsi lucrul. Cinci bărbați fac un plan de acțiune, vorbit, alții își notează în carnețele cifre și date. Sînt oamenii din brigada maistrului Nicolae Brănescu. Inginerul Sava Mihail, șeful Șantierului de lucrări speciale, București, colaborator la lucrare, îmi spune că au luat toate măsurile să lucreze și noaptea, în scopul dării în funcțiune, a întregului obiectiv, cu 6 luni mai devreme. Darea în funcțiune cît mai devreme și reducerea importurilor de produse cărbunoase, conform indicațiilor date de conducerea superioară a partidului, este motivul care îi animă pe toți constructorii care participă la această lucrare. Brigadierul Nicolae Brănescu, 39 de ani, s-a stabilit de 12 ani în Slatina. A format peste 300 de șamotori, din care unii au ajuns mari specialiști. Dumitru Gogorici, Constantin Ciolacu, Gheorghe Stamin sînt numai cîțiva. Alături de Brănescu, Eugen Dumitru, doctorul în șamot, cum îi zic ei, a ajuns pînă în Iran și, împreună cu alți constructori români, au ridicat, la Siraz, o mare fabrică de sodă calcinată. Au venit de acolo și au alergat la Alba Iulia și Tîrnăveni să repare cuptoarele de faianță și de carbid stinse de inundații. Erau prevăzute 8 zile, dar după 4 au aprins focurile. Ziua lucrau, iar noaptea salvau oamenii. Imaginați-vă efortul. Pe urmă au fost chemați la Buzău, la Fabrica de sîrmă și electrozi. Au zidit 4 cuptoare de zincare în numai 45 de zile. Erau prevăzute 4 luni. Imaginați-vă din nou efortul. Termenele care au «căzut» în sarcinile brigăzii lui Brănescu au fost de-a dreptul mutilate, au îndurat cea mai spectaculoasă înfrîngere. Spune cum, maistre Brănescu? «Sînt de părere că brigada complexă, așa cum e a noastră, răspunde cel mai bine nevoilor în construcții. La noi oamenii sînt policalificați: Vasile Vișan, de pildă, și ca el mulți, cunoaște toate meseriile care se practică pe șantier. Dulgherii pot fi șamotori, iar șamotorii pot executa lucrări de dulgherie. Omul devine, astfel, mult mai util, productivitatea lui crește, se asigură continuitate lucrărilor, cîștigul crește la peste 3000 lei pe lună».

S-a înnoptat de-a binelea. O brumă rece se face simțită în jur. Mașini de mare tonaj se retrag printre luminile farurilor, spre locurile de garare, ca niște păsări mari și întîrziate, care își caută cuiburile. O parte din oameni au plecat, alții mai aleargă spre «convenții», mașini care îi transportă la barăci sau în satele din jur. Vacarmul se potolește încet. Șantierul își privește cu un mare ochi deschis devenirea.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

VOM PUNE LA DISPOZIȚIA CĂLĂTORILOR TRENURI CU VITEZE ȘI CONFORT SPORITE ÎN CONDIȚII DEPLINE DE SIGURANȚĂ

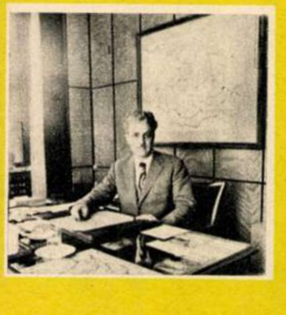

Călătorim mînați de nevoile acestei țări, de propriile noastre interese, călătorim și de plăcere, călătorim pînă și dincolo de hotare. Într-un cuvînt, călătorim ca să trăim. Asistăm cu alte cuvinte la o intensitate fără precedent a transporturilor, care, de orice natură ar fi ele — ferate, navale, auto, aeriene — rămîn principalul mijloc de apropiere a omului de om, de obiect. Pentru a înfățișa cititorilor revistei cîteva aspecte și preocupări legate de transportul de călători pe calea ferată, ne-am adresat tovarășului inginer **IOAN NICOLESCU,** adjunct al ministrului transporturilor și telecomunicațiilor.

— Vă rugăm, tovarășe ministru, să ne spuneți de ce dotare dispun transporturile de călători pe calea ferată și ce probleme se ridică pentru viitor?

— Trenurile de călători sînt remorcate astăzi în procent de 95 la sută cu mijloace moderne de tracțiune: locomotive electrice și diesel care asigură o circulatie cu viteze sporite și nu poluează mediul înconjurător. La sfîrșitul anului 1976, locomotivele cu abur vor fi complet înlocuite, iar în viitorul cincinal vom fi dotați cu noi locomotive diesel și electrice, din care aș dori să menționez noul tip — DE 4.000 CP, folosit în traficul de călători. În transportul suburban, în continuă creștere, vom utiliza rame electrice.

Subliniez că în ultimii zece ani au fost puse la dispoziția călătorilor peste 2600 de vagoane, cu parametri tehnico-economici și de confort la nivelul exigențelor și cerințelor unui trafic rapid, civilizat. În cea mai mare parte, aceste vagoane au fost construite de industria românească. Sînt realizate și se vor dezvolta, de asemenea, mijloacele și instalațiile tehnice pentru întreținerea și repararea lor. Eforturi deosebite s-au depus și pentru dublările și electrificările liniilor. Aproape întreaga rețea de cale ferată a fost înzestrată cu instalații de comandă centralizată a macazurilor și semnalelor, realizîndu-se un grad sporit de siguranță a circulației. După cum observați, cu dotarea existentă putem satisface integral și în bune condițiuni transporturile de călători, chiar și în perioadele de vîrf ale sezonului estival. Ceea ce se impune este să utilizăm cît mai bine, mai eficient, baza materială existentă.

— O vorbă veche spune că atunci cînd un tren trecea prin gară, îți puteai potrivi ceasul după el. Știu că ați putea să mă întrebați, la rîndul dumneavoastră. dacă am cunoștință despre numărul trenurilor care circulau, să zicem, acum 30 de ani. Desigur mult mai puține. Oricum, înțeleg că era vorba de precizia cu care funcționa «sistemul» C.F.R. Ce acoperire mai are această formulare în prezent?

— Marea majoritate a trenurilor de călători circulă conform graficului de mers. Din păcate, mai există încă trenuri care circulă cu abateri de la grafic. Astfel, pe cele trei trimestre ale anului, inclusiv luna octombrie, circa 8 la sută din trenuri au circulat cu întîrzieri. Acestea s-au produs fie din cauza unor abateri ale angajaților, fie din cauze de ordin tehnic. Multe se produc însă din cauza lucrărilor legate de reconstrucția și electrificarea căilor ferate. Se înțelege că fiecare întîrziere este analizată și se stabilesc măsurile corespunzătoare ca ele să nu se mai repete.

— Observăm, tovarășe ministru, că din păcate unele întîrzieri se repetă; în luna octombrie, de pildă, acceleratul 722, București—Galați, a rămas de două ori în pană de locomotivă. Ultima intervenție, pe 27 octombrie, a durat o oră. Cu două sau trei săptămîni mai înainte, o altă defecțiune a reținut același tren peste două ore. Se ridică două întrebări: care este calitatea reviziilor și cît de operative sînt intervențiile?

— Defecțiunile menționate s-au produs datorită unor piese și materiale care au cedat în exploatare.

În prezent, s-a trecut la aplicarea unor măsuri suplimentare de revizie a locomotivelor înainte de îndrumare, ceea ce va conduce la eliminarea unor situații similare celor de mai sus.

— Unele trenuri care pleacă din București spre Suceava, Constanța, Galați, în alte direcții, sînt foarte aglomerate. Ce speranțe pot avea călătorii în asigurarea unor condiții mai bune?

— Deoarece, în anumite zile din săptămînă, compunerea trenurilor nu satisface integral solicitarea publicului, s-au luat măsuri de sporire a compunerii trenurilor în direcțiile amintite și în alte direcții. Pe măsură ce lucrările la linii se vor termina, vom putea spori numărul de trenuri pentru mai buna servire a publicului.

— Pentru că veni vorba, tovarășe ministru, sînt și cazuri în care călătorim în condiții mai puțin corespunzătoare. Se pun în circulație vagoane prăfuite, cu instalații sanitare și de încălzit defecte, fără apă. Ce măsuri întrevedeți pentru eliminarea acestui aspect mai puțin plăcut?

— Este adevărat că în unele cazuri, urmare a unor lipsuri, neglijențe ale unităților, ale personalului însărcinat cu pregătirea și întreținerea vagoanelor, apar în compunerea unor trenuri vagoane insuficient curățate, nealimentate cu apă, cu instalațiile de încălzire și iluminat defecte. Reclamațiile publicului călător sînt întemeiate. Împotriva acestor abateri ne manifestăm cu exigență și operativitate. Ducem o susținută muncă de prevenire, se depun eforturi pentru ridicarea calității lucrărilor de pregătire tehnică și salubrizare a vagoanelor în toate stațiile de domiciliu.

— Întreținerea mijloacelor de transport, bunuri ale tuturor, depinde în mare parte și de public. Sînt cazuri cînd călători certați cu disciplina săvîrșesc contravenții sau infracțiuni față de personalul de tren, de mijloacele de transport. Există însă o legislație care reglementează regimul călătoriilor cu trenul. Cum se aplică ea?

— Cu regret constatăm că mai sînt unii călători, în special în trenurile curse de persoane, de pildă pe secțiile București — Oltenița, București—Giurgiu și altele, care nu au suficientă grijă față de avutul obștesc: deteriorează mobilierul, instalațiile de iluminat și sanitare, sparg geamurile etc. Numai la nivelul reviziei de vagoane București—Grivița se cheltuiesc lunar circa 500.000 lei pentru repararea mobilierului și completarea inventarului vagoanelor. Faptele celor depistați se pedepsesc potrivit legii. Este necesar însă ca opinia publică să-și spună mai hotărît cuvîntul. Fiecare călător trebuie să vegheze, să contribuie la păstrarea integrală și în bună stare a inventarului vagoanelor de călători, să păstreze curățenia. Numai prin efortul conjugat al feroviarilor, la care trebuie adăugat concursul călătorilor, se vor elimina foarte multe din aceste cazuri, care, de ce să n-o spunem, ne lasă uneori o impresie sau o amintire neplăcută despre călătoria în tren.

— La casele de bilete, te întîmpină uneori formula: «nu mai sînt tichete». În tren constați însă că locuri libere sînt. Aceasta, se înțelege, la unele trenuri cu locuri rezervate. Ce rol mai au diagramele în acest caz?

— Într-adevăr, din verificările organelor de control ale căilor ferate, din sesizările călătorilor, s-a constatat la unele trenuri că există o lipsă fictivă de locuri. Se înțelege că în astfel de cazuri, angajatul de la ghișeu nu și-a făcut datoria. Asemenea fapte au fost depistate și prelucrate cu severitate, considerate abateri de la statutul disciplinar. În același timp trebuie să arătăm că actualul sistem de rezervare a locurilor nu mai corespunde pe deplin exigențelor îndreptățite ale publicului călător. În prezent, organele de specialitate ale Departamentului Căilor Ferate studiază îmbunătățirea repartizării locurilor între stațiile și agențiile de voiaj, redistribuirea lor operativă, utilizarea integrală a lor, reorganizarea în ansamblu a sistemului informațional. Se urmărește obținerea unei soluții care să conducă la o mai bună satisfacere a cerințelor călătorilor și în același timp să asigure utilizarea integrală a locurilor din tren.

— Tot la unele case de bilete se așteaptă încă foarte mult, se produc aglomerări. Situații similare se întîlnesc și la unele agenții de voiaj, deși aici călătorilor li se încasează un comision de 4 la sută.

— Dispozițiile în vigoare prevăd că în stațiile mari de cale ferată casele de bilete să fie deschise permanent, să emită și să vizeze legitimații de călătorie în tot cursul zilei. În unele cazuri această dispoziție se mai încalcă. Ne-am propus ca la casele de bilete cu volum mare de călători să instalăm cîte două compostoare pentru aplicarea datelor de valabilitate pe bilete. Urmărim de asemenea dotarea stațiilor mari de cale ferată cu automate de vînzare a biletelor pentru distanțe scurte și cu un număr mare de călători. Vom degreva astfel casele de bilete, iar călătorii vor aștepta mai puțin la ghișee.

— Știm că viteza de circulație a trenurilor a crescut. Ce întreprindeți în continuare pentru sporirea vitezei de circulație?

— Creșterea vitezei de circulație a trenurilor constituie o preocupare permanentă a căilor ferate. Realizarea unor viteze mari de circulație impune luarea unor măsuri referitoare la materialul rulant, la calea ferată cît și la instalațiile de siguranță corespunzătoare. În prezent, pe căile ferate române avem trenuri care circulă cu viteze de 120—140 kilometri pe oră. E viteza care se întîlnește la majoritatea căilor ferate europene. În continuare, avînd în vedere și relieful țării noastre, ne propunem să ridicăm plafonul de viteză la 160 kilometri pe oră. In acest sens, se consolidează suprastructura căii, iar din anul 1973 refacția liniilor magistrale se face numai cu șine de tip greu, corespunzătoare vitezelor de circulație în perspectivă. Luăm și alte măsuri care vor permite viteze și mai mari.

— Mai mulți muncitori navetiști de la Combinatul Siderurgic Hunedoara ne-au invitat să venim pe peronul din gara Simeria, la orele 5,30, în vagonul de clasă al trenului cursă. Ne scriu, firește, despre condițiile dificile în care călătoresc, din Teiuș, Săvîrșin, Petroșani, spre Hunedoara. Pot spera ei într-o schimbare a acestor condiții?

— Există dispoziții care acordă acestor trenuri prioritate față de trenurile de același rang. Soluționarea acestei probleme stă în preocupările noastre de îmbunătățire a regularității circulației trenurilor de călători în ansamblu. Ținînd seama însă de efectele sociale și economice negative pe care le pot produce întîrzierile acestor trenuri, vom continua să introducem în compunerea lor vagoane etajate, care asigură o capacitate sporită de transport, cît și o urcare și coborîre rapidă a călătorilor.

— Cu voia dumneavoastră, tovarășe ministru, am dori să încheiem acest interviu. Ce doriți să ne spuneți în final?

— Am întocmit de curînd un plan de măsuri menite să conducă la îmbunătățirea tuturor condițiilor de călătorie pe calea ferată. Aș menționa sporirea numărului de trenuri rapide și accelerate, extinderea sistemului de procurare a biletelor de întoarcere de pe Litoral, de la orice agenție de voiaj, extinderea sistemului de rezervare a locurilor, organizarea și experimentarea unui sistem centralizat de evidență și atribuire de locuri în funcție de solicitări și altele. De asemenea, vom corela mai bine capacitățile de transport cu cerințele reale ale traficului de călători. Sînt convins că, prin măsurile pe care am început să le aplicăm, vom înlătura deficiențele care mai persistă, vom pune la dispoziția călătorilor trenuri cu viteză și confort sporite, în condiții depline de siguranță.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

---

cîntecul generației mele

Fiecare cuvînt înflorește în mine
Proaspăt ca sîngele pe un cuțit,
Cînd veți citi poeziile mele, aveți toată încrederea,
Cuvintele acestea nu v-au mințit.

Nu vă pot suferi tînguindu-vă. Atunci
În loc de inimă bate în pieptul meu
Tristețea unei privighetori obligate
Să scîrțîie ca ușa ce se deschide greu.

Să ardem cu toată ființa în fapte mărețe,
Să fie pomenite veșnic din moși strămoși
Versurile noastre tari ca drojdia de piatră,
Poemele anilor noștri frumoși.

Cuprindeți viitorul de capetele lui,
Voi prinde eu trecutul cu o mișcare largă;
Pe sufletele noastre puternice și bune
Să ducem tot pămîntul ca un rănit pe-o targă.

Sîntem o generație nouă,
Cu desăgile pline izvorîm de prin sate
Capabili pînă la capăt de un entuziasm fără limite,
Donatori de suflet curat sentimentelor poluate.

Adînciți-vă-n muncă, acolo unde sînteți,
Nu vă risipiți, aveți grijă de orice secundă.
Cu flăcări nemăsurate drept aripi
Cine se simte alături de noi, să răspundă!

Cînd veți citi poemele mele, aveți toată încrederea,
Cuvintele acestea niciodată nu v-au mințit.
Fiecare poem înflorește în mine
Proaspăt ca sîngele pe un cuțit.

ILEANA ZUBAȘCU ■

RUBRICA MEA

arta populară bucovineană

Am primit în dar de la directorul Muzeului de artă populară din București, Tancred Bănățeanu, o prea frumoasă carte despre **Arta populară bucovineană,** luxos editată pe hîrtie de cretă de Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă al județului Suceava. Ilustrată în alb și în negru, precum și în culori, lucrarea se înscrie printre cercetările fundamentale ale învățatului etnolog și ale colaboratorilor săi (Boris Zderciuc, Milcana Pauncev, Hedriga Formagiu, Gheorghe Nistoroaia, George Anania, Mircea Dumitrescu, Mircea Stîrlea și I. Curechianu). Cu o impecabilă prezentare grafică, semnată de Vladimir Șetran și Ion Bițan, cu arta fotografică a lui Dan Er. Grigorescu și tehnoredactarea artistică a Sandrinei Constantinescu, lucrarea este ea însăși nu numai una de erudiție, ci și de artă tipografică «la înălțime». Cine nu și-o poate procura este invitat să viziteze Muzeul de artă populară din Capitala noastră, în care va putea parcurge cu încîntare revista ilustrată a costumului național românesc din toate provinciile. Este o parte numai din tezaurul nostru de artă populară, pe care ni-l prezintă în totalitatea sa această minunată carte-album, cu un impresionant aparat de note, cu o bogată bibliografie și cu lista ilustrațiilor și rezumate în limbile română, engleză, franceză, germană și rusă. Ce altă mai strălucită carte de vizită internațională ar putea revendica geniul creator al poporului nostru din dulcea Bucovină?

Mă voi opri deocamdată la cîteva sugestii din capitolul **IX, Concepția despre viață si om în lirica bucovineană.**

Poporul care doinește își alină amarul și dorul prin înseși virtuțile cathartice ale cîntecului. Un vechi cîntec bucovinean dă expresie fericită acestei medicamentații morale, menită să spulbere neîncrederea în cuvînt a falșilor profeți existențialiști sau a literatorilor pretinși suprarealiști: «Cine fluieră și cîntă/ Nu i-ar fi lumea urîtă/ Și viața posomorîtă;/ Cu amar de-l bate vîntul/ El mai uită cu cuvîntul;/ Jalea drumul de i-l trece/ El o fluieră și-i trece;/ Cît de mare jalea-ar crește/ Cîntecu o potolește,/ Fluieratu-o domolește,/ Omu uită și trăiește».

Aceste divine versuri populare s-ar cuveni să fie placardate în biroul fiecărui cărturar ce se complace în rumegarea tristeții sterpe. Dreptatea este de partea poporului!

Știut-ați că Bucovina a dat la începutul secolului trecut un haiduc vestit, cu frumosul nume Darie, nume ce a ispitit mai tîrziu pe scriitorii Șt. O. Iosif, Cezar Petrescu, Zaharia Stancu, și pe care și l-au arborat ca pseudonim sau ca erou autobiografic? Nota particulară a baladei ce l-a nemurit pe eroul împușcat de o poteră în 1808 este elogiul neasemuitei frumuseți a lui Darie, replică firească a generozității și vitejiei lui. Iată cum l-a văzut cîntărețul anonim: «Și iar verde măr crengos/ Nu-i ca Darie om frumos,/ Cîtu-i țara-n sus și-n jos;/ Cîtu-i țara-n jos și sus,/ Numele lui i s-o dus/ Ori ca spin/Ori ca venin/ Ori ca leac de om sărac./ Din Straja pînă-n Hadic/Nu-i ca Darie om voinic;/ De la Dorna la Dornești/ Om ca Darie nu găsești./ Să mergi și să obosești./ Iar să mergi, să poposești,/Altu-n lume nu găsești:/Cu cuvînt/Ca frunza-n vînt,/ Și cu glas/ De suflet ars,/ Cîntat vara printre brazi,/De-l auzi, la pămînt cazi». Haiducul, pasămite, doinea și el!

Cu aceste două fragmente, de autentice capodopere ale literaturii orale, ne despărțim salutînd încă o dată apariția cărții mult așteptate, care-și realizează deplin și-și depășește făgăduințele.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

ÎNSEMNĂRI DE LECTURĂ

călătoriile unui cărturar

În aparență, cartea lui Mircea Malița, Fire și noduri, *este o carte de călătorii. Paginile ei evocă meleaguri din zonele mediteraneene, din Africa, Asia, cele două Americi. Cititorului i se înfățișează ținuturi aride sau, dimpotrivă, cotropite de vegetație luxuriantă, i se prezintă forfota plină de culoare a unor așezări din zilele noastre. Și totuși, paradoxal,* Fire și noduri *nu este o carte care să te invite la voiajuri prin tărîmuri prea puțin știute de europeni, ci mai curînd te îndeamnă să străbați tratate de istorie, geografie, arheologie, filozofie, artă, diplomație etc. cu ajutorul cărora să pătrunzi și mai adînc în intimitatea locurilor descrise de autor. Pentru Mircea Malița călătoria nu înseamnă în primul rînd o peregrinare printr-un spațiu geografic cît mai ales o comuniune cu istoria, cultura acelui spațiu. Periplul său pe mapamond este numai un pretext pentru meditații asupra celor mai diverse teme: grandoarea și decăderea unor civilizații (Micene, Babilon, Bizanț, imperiul incas etc.), destinul artistului* (El Greco), *diplomatului* (Florența lui Machiavelli), *al revoluționarului și omului de stat* (Bolivar), *năzuința unor popoare de a se sincroniza cu viața modernă: («Toată Africa se află în căutare de structuri noi.» — p. 92). Paginile scrise de Mircea Malița nu înregistrează decît rareori banalele evenimente dintr-o călătorie. Ele dezvăluie de obicei gîndurile autorului provocate de priveliștile contemplate, de vizitarea muzeelor, de rememorarea unor evenimente. Scriitorul nu este un turist obișnuit, care străbate cu febrilitate ținuturile dezorientat de vălmășagul de impresii și de avalanșa explicațiilor ghizilor, ci e un cărturar care înainte de a porni la drum s-a documentat îndelung asupra lucrurilor pe care le va întîlni și deci acestea nu vor constitui nici o surpriză pentru el. Plecarea sa în căutarea lor pare întreprinsă doar pentru a le verifica existența și a confrunta imaginea plăsmuită cu ajutorul cărților cu realitatea: «Cînd experiența depășește imaginația, înseamnează că imaginația n-a bătut bine din aripi. În cele mai multe locuri vizitate, toată încărcătura simțurilor n-a făcut decît să confirme o viziune mentală anterioară, imaginile culese așezîndu-le frumos ca niște ilustrații într-un text dinainte pregătit». (p. 31). Deși, uneori, lecturile devin o povară și autorul se răzvrătește împotriva cărților citite, ar vrea să le uite pentru a înțelege fără intermediul lor: «Încep ziua prin respingerea diferitelor etichete pe care lecturile m-au obligat să le aplic lui El Greco.» (p. 46).*

Mircea Malița scrie despre epoci demult apuse, însă în nici un moment nu uită că aparține veacului XX al cărui tumult i se răsfrînge grav în conștiință: «Constantin a văzut imperii murind. Nu toate generațiile au parte de acest spectacol. (Generația noastră nu se poate plînge. Niciodată harta lumii nu s-a modificat atit de mult într-un răstimp uluitor de scurt.)» (p. 19).

Fire și noduri *este o carte frumoasă, scrisă în fraze sobre, precise, fără frecvente interogații și exclamații patetice. Chiar și în mijlocul naturii atitudinea autorului rămîne aceea a unui om de știință și nu a unui poet care inchină imnuri de glorificare universului vegetal: «Ca simbol al vegetației africane, dar și al simbiozei cu omul, poate fi luat baobabul. Este un copac din familia bombacaceelor și se numește pe latinește* Adansonia digitata, *după un botanist francez de acum două sute de ani și după forma frunzelor.» (p. 102).*

Fire și noduri *sugerează cu discreție o atmosferă învăluitoare, melancolică, și creează impresia că voiajurile scriitorului nu sînt de fapt decît drumeții imaginare, reverii provocate de răsfoirea unui atlas în pacea unei camere încărcate de cărți.*

GEORGE ARION ■

«niște țărani» la a doua ediție

Anunțînd că, recent, a apărut ediția a doua a romanului *Niște țărani* de Dinu Săraru, nu putem să nu ne exprimăm sentimentul unei reale satisfacții. Și aceasta pentru că romanul de succes, cum se spune, de public și critică a apărut mai întîi și din inițiativa noastră, în paginile revistei Flacăra. Să observăm că apariția celei de-a doua ediții succede la un timp scurt pe prima.

Știm cu toții că apariția romanului a însemnat o adevărată surpriză. Acum sîntem în drept să spunem că surpriza nu s-a datorat faptului că un cronicar teatral — fie el și unul eminent, cum e în cazul de față — scrie un roman, ci elementele surprizei au fost generate chiar de carte, adică de excepționalele ei calități.

OPINII

accesibilitatea poeziei (V)

Nu putem vorbi despre poezia modernă decît înlăuntrul relației de opoziție pe care o presupune față de poezia tradițională. O asemenea opoziție își schimbă firesc termenii de la o epocă la alta și ceea ce a constituit odată un atribut al modernității se integrează cu timpul tradiției provocînd la rîndu-i o reacție polemică. Categoriile negative cu care operează unii cercetători ai poeziei moderne își capătă semnificația abia într-un asemenea context, ele nu sunt valabile în sine, ci prin opoziție.

Relația aceasta este dialectică, opoziția nu se confundă cu ruptura. Poezia modernă e mai îndatorată decît vor s-o recunoască o parte din programele ei. Dealtfel, ea este de neconceput fără reperele tradiției pe care încearcă să le zdruncine. Opoziția îi este constitutivă și, implicit, dependența.

Poezia modernă e o poezie care vine din cultură și în ale cărei forme inteligența e cointeresată chiar atunci cînd se cultivă hazardul ori inconștientul. De aici decurge o anume specială și necesară postură a receptorului ei.

În ciuda aparențelor, poezia modernă are nevoie de cunoașterea poeziei care o precede și căreia de atîtea ori i se împotrivește. O cultură poetică este indispensabilă în înțelegerea ei. Cultura favorizează receptarea oricărui tip de poezie, dar în acest caz am putea spune chiar că o condiționează. Nu trebuie să vedem aici neapărat un merit față de poezia anterioară, ori un criteriu de superioritate. Și nici, cu atît mai puțin, un motiv aprioric de suspiciune sau refuz.

În spațiul nostru literar receptarea deplină a poeziei actuale, de pildă, e greu de conceput fără intimitatea cu Eminescu și cu marii poeți dintre cele două războaie. Nu atît datorită ecourilor ori influențelor resimțite direct din Blaga, Bacovia, Barbu sau Arghezi, cît mai ales datorită modificărilor esențiale petrecute în sensibilitatea și în expresia lirică românească prin contribuția lor.

Putem considera opera eminesciană — în sensurile ei fundamentale — asimilată. Să nu uităm însă că au trecut o sută de ani de la nașterea ei și că astăzi încă înțelegerea și difuzarea ei se înfățișează diferențiat. Există un Eminescu al **romanțelor** și al **Scrisorilor** care e pe buzele tuturor; există însă și un Eminescu al postumelor care nu e atît de bine cunoscut și apreciat.

În ce-i privește pe unii autori interbelici, aceștia au început să fie redescoperiți în întregime și de către masele largi abia în ultimul deceniu. Generații de cititori au aflat de existența lor abia după încheierea perioadei de școlarizare, din presa cotidiană sau de la televiziune. Procesul asimilării este aici încă în curs și de rezultatele lui pozitive nu e străină receptivitatea față de poezia contemporană. Dar, evident, accesul poeților noștri de astăzi la marele public depinde înainte de toate de ei înșiși.

MIRCEA MARTIN ■

„scrieți băieți"...

Nu fără o zîmbitoare induioșare ne amintim uneori acel inimos îndemn pe care-l dădea înflăcăratul dascăl și însuflețitul poet Heliade celor mai tineri decît tinerețea lui, în zorile timpurilor noi ale literaturii române: «Scrieți băieți...» Mîhnit de multa înstrăinare din jurul lui, tribunul adăuga: «numai scrieți românește!» Azi am mai spune și altele după acel «numai», dar imboldul la scris, mai exact la cultivarea unei pasiuni pentru cuvînt, a rămas în noi, și prin noi către alții, același.

A scrie este necesar. Am în fața ochilor o imagine a lui Mihail Sadoveanu care, mai mult decît oricare alta, mi-l închipuie pe acest colos al literaturii noastre în exercițiul zilnic al înaltei sale chemări: dimineața, în casa bătrînească, scriitorul se așază la masă; în fața lui un top de hîrtie și condeiul. Evocarea gestului atît de obișnuit al bărbatului prinzînd să scrie — îndeletnicire tot atît de firească pentru el ca și suflarea ori îmbucarea pîinii celei de toate zilele — m-a mișcat încă atunci, în fragedă copilărie, cînd am citit despre felul în care își petrece zilele cel care scrisese pentru mine, cel de-atunci, **Frații Jderi.** Într-un fel — fără nici o altă asemănare cu marele poet al povestirii — vedeam în gestul ritual al aplecării, cu condeiul în mînă, peste topul vînjos de hîrtie, în răcoarea matinală, o prefigurare a propriei mele vieți.

Pasiunea primordială a unui om al cuvîntului este însuși cuvîntul. A rosti cuvîntul, a-i da ființă, a-l face să dureze consemnîndu-l înseamnă, pentru un astfel de om, a trăi. Cuvîntul dă preț vieții sale. A exprima idei, sentimente, a încerca să comunici ceea ce încă nu s-a comunicat, a înainta, a explora slujindu-te de cuvînt și slujind cuvîntul înseamnă a trăi o viață închinată Logosului.

Un fapt rămîne exemplar în experiența bătrînilor umaniști: pasiunea lor pentru cuvînt. Această fervoare a umaniștilor pentru cea mai umană dintre uneltele omului implică o dublă cultivare a verbului: științifică și artistică. Filologi și poeți, umaniștii Renașterii — un Erasm, un Bembo, un Poliziano și atîția alții — ca și luminații cărturari ai Școlii ardelene — Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Budai-Deleanu — s-au aplecat cu pietate asupra textelor clasice ale antichității greco-latine, ca și asupra scrierilor bătrînilor cronicari ai neamului, cercetîndu-le cu ardoarea omului de știință și cu amoarea artistului.

Umanismul nou are nevoie de o asemenea știință generală a comunicărilor prin verb. E semnificativ interesul precumpănitor pentru cuvînt, pentru limbaj, nu numai al filologilor din zilele noastre, ci și al tuturor oamenilor de știință care iau drept model al teoriilor lor ordinea limbii. Firește, literatul, ca om al cuvîntului, nu se poate dispensa de cunoașterea noilor concepții asupra logosului. Răspunderea sa supremă se află în modul în care uzează de cuvînt. Răspundere nu numai estetică, ci și social-etică.

Așadar: «Scrieți băieți...!»

NICOLAE BALOTĂ ■

CRONICA LITERARĂ

un univers nuvelistic

Miresele (o antologie) reeditează selectiv nuvelistica lui Eugen Barbu, cuprinzînd și niște «inedite», așezate semnificativ chiar în fruntea volumului. Cu acestea (mai puțin **Bătrîna)** ne aflăm în preajma **Princepelui.** Mai toate sînt posibile secvențe de roman și prezintă interes sub aspectul decorului de epocă, în primul rînd. Acalmia descriptivă din primele pagini e înșelătoare și aflăm pînă la urmă întîmplări cumplite: dragostea nebună a jupîniței Ruxandra cu pictorul de «sfinți albaștri» Duță se întrerupe brutal, prin sluțirea bărbatului și alungarea fetei; frumoasa Dafina și mirele ei ard în biserică de vii, în timpul cununiei, împreună cu toți nuntașii, drept răzbunare din partea iubitului trădat.

De obicei, povestirea evoluează către un moment de încordare maximă. Subiectul e stors, epuizat — pînă și sub aspect psihologic. Impresia e de autenticitate dusă uneori pînă la cruzime; amestec rafinat de observație dură, confesiune, pamflet și tribulații erotice.

Ne-am obișnuit ca nuvela să înregistreze mai ales automatismele vieții (Călinescu). La Eugen Barbu, dimpotrivă, se pune accentul pe acumularea de situații tari, explozive. Ne gîndim și la exorcismele erosului, ca eliberare de reticența etică, puritană. Subiectul se dezvăluie concentric, fără invenție epică propriu-zisă. Mai de preț e uneori transfigurarea senzorială. Atractia pentru senzațional și pitoresc vine dintr-o crispare a sensibilității, poate suferinde, chinuită de mari apetențe demonice. **Martiriul Sfîntului Sebastian**, făcînd abstracție de pretextul narativ exterior, conține aluzii la motivul faustic. Compozitorul, eroul nuvelei, aspiră la depășirea tragicului. Aceasta din dorința de «a fi lapidat cu idei»: un mod paroxistic de purificare a conștiinței.

Respectînd o limită, se pot stabili înrudiri cu Vasile Voiculescu. Însă la Eugen Barbu, fantasticul — atît cît există — servește un fond primar. Artistul e un citadin cu voluptăți de primitiv. În ce privește peisajul (de regulă — anxios, tragic), acesta pare o sinteză Bogza — Sadoveanu.

În **Bătrîna** vedem o replică la **Baltagul.** Autorul evită cu un instinct sigur clișeul folcloric. Personajul, o tiință ciudată, trăiește departe de lume, dar nu din dorința de regresiune și nici ca stihie a naturii ce-o înconjoară. Omul ei e omorît de doi ciobani, ca în baladă, pentru a fi jefuit și el știe dinainte că va muri. Nici pentru «bătrînă» moartea nu e o surpriză. Apoi se prăbușește o mașină în curtea casei. Mortul de la volan seamănă leit cu soțul. Acesta e elementul spectaculos, de distorsiune: minunea presimțită și așteptată. Un echivoc rămîne totuși pînă la urmă; în timp ce mortul: «tînăr și frumos» va fi eternizat în visul de gheață al femeii (simbolism erotic).

Trei dintre nuvele **(Ziua unui pierde-vară, Domnișoara Aurica, Un tînăr frumos ca Ramon Novarro)** se grupează într-un singur ciclu, despre Grivița, și descind probabil din laboratorul **Groapei.** Cum rar se întîmplă la Eugen Barbu, aici mediul e cel care-l domină (sentimental) pe artist. De unde melancolia discretă a evocării într-o formulă ingenios eterogenă, cu risipă de anecdotic, fapt divers și umor «de stradă».

Oaie și ai săi, urmărind procesul unor transformări revoluționare, e cea mai apropiată de proza tradițională. Pe **Ploaie,** în schimb, dincolo de anecdotă, e un mister dramatic, cu sugestii de magie populară, conținînd momente de groază și dezlănțuiri senzuale, într-un spațiu închis, copleșit de muntele «deșert și neîndurat» ca destinul însuși.

Desigur, toate piesele acestui volum sînt remarcabile. Ca stilist, Eugen Barbu atinge indiscutabil perfecțiunea. Cartea trebuie citită ca un roman (am mai sugerat). Fiecare nuvelă, oricît de singulară și desăvîrșită în sine, rămîne întrucîtva deschisă. Astfel că volumul, în totalitatea lui, are coerența romanescă a unei simple sinteze de viața: un univers ce se naște sub ochii noștri, într-o inepuizabilă varietate de medii și tipuri omenești. Un mare stilist, un mare nuvelist, un mare scriitor: Eugen Barbu.

CORNEL MORARU ■

flacara

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

Dragă redacție, nu prea știu cum să-ți scriu ca să nu o supăr nici pe mama și nici pe bunicii mei. Eu sînt pionieră în clasa a II-a și comandantă de detașament. Învăț bine, numai cum să vă spun: bunicii mei mă iubesc, dar îmi lipsește mama. Mama nu mai mă iubește. Cum aș putea ca mama să mă iubească iar ca înainte. Înainte de a apărea acest om care a făcut ca mama să mă uite și să nu mă mai iubească. Cum să o fac să fie mîndră de fiica ei care are note de 9 și 10. Ajută-mă, dragă redacție. **(Carmen Daniela L.,** *București)*

N.R. — De fapt, scrisoarea e semnată nu cu inițială, ci cu numele întreg de familie; nu l-am divulgat, în speranța că mama Danielei va înțelege ceva din aceste rînduri cutremurătoare.

Au trecut mai mult de două luni de cînd am comandat la «Cartea prin poștă» cîteva exemplare din «Ghidul pentru locomotive L.D.H.» — o lucrare tehnică foarte necesară profesional. N-am primit pînă acum nici cărțile comandate și nici vreo explicație. Probabil că la «Cartea prin poștă» oamenii sînt ocupați să facă reclamă acestui serviciu, în timp ce serviciul în sine rămîne pe un plan secundar. **(Constantin Marin,** *Rm. Vîlcea)*

Mă numesc **Vesa Vasile** *și sînt student la Facultatea de îmbunătățiri funciare din cadrul Institutului agronomic «N. Bălcescu» din București. Nedumerirea mea și a tuturor tovarășilor mei de studiu este că facultatea aceasta cu evident caracter tehnic în ramura construcții nu este încadrată în Facultatea de* **construcții** *hidrotehnice, cum firesc ar fi (și cum se întîmplă, în fapt, la centrele universitare Iași și Timișoara), ci ține de Institutul agronomic. În consecință, urmăm cursuri specifice de agronomie, care nu ne ajută la nimic, dar sîntem lipsiți de cursuri specifice ramurilor de construcții.*

Obligată prin hotărîre judecătorească să contribuie material la creșterea propriului ei copil minor, fosta mea soție, Ioan Anica, face tot ce îi stă în putere nu să-și ajute copilul, ci să se sustragă de la această obligație sacră. A plecat de la Uzina de medicamente-București unde lucra și în prezent este căutată de organele procuraturii pentru aducerea la îndeplinire a hotărîrii judecătorești. Ce rușine! **(Ioan Florea,** *com. Glina București)*

U.J.C.A.P.-Ilfov răspunde cooperatorului **Arășanu Nicolae,** *de la C.A.P.-Ulmeni — Ilfov care, prin intermediul revistei noastre, se plîngea de încălcarea unor drepturi ale sale:*

«Se constată că din neglijența responsabilului cu probleme de asigurări sociale din cadrul cooperativei agricole Ulmeni nu s-au depus actele la timp pentru calcularea și plata certificatelor medicale... S-au luat măsuri... plătindu-i-se drepturile ce i se cuvin.»

N.R. — Sîntem bucuroși că «se constată că din neglijența etc., etc.» și că s-au plătit drepturile. Din simplă curiozitate am vrea însă să știm: constatarea de neglijență nu a fost urmată și de ceva măsuri? Nu de alta, dar neglijența asta a lipsit de resurse de trai un om în vîrstă tocmai într-o perioadă în care avea mai multă nevoie de ajutor — cînd zăcea în spital, cu piciorul rupt.

Sînt elevă la Liceul de muzică din Craiova, studiez pianul și intenționez să-mi fac din muzică o profesiune. Locuiesc în bloc, într-un apartament proprietate personală și — ghinion pe capul meu! — unul dintre vecini, unul singur, disprețuiește muzica și-mi «interzice» să exersez la pian. Am încercat să ajungem la o înțelegere asupra unor ore care să convină tuturor. Numai că m-am izbit de neînțelegerea lui ca de un zid de beton. Nu acceptă să cînt nici la ore cînd el nu e acasă fiindcă i-aș «deranja», chipurile, niște nepoate pe care le găzduiește. Și toată această nemaipomenită șicană a găsit sprijin și la comitetul de bloc care interpretează o hotărîre a Consiliului Popular municipal Craiova urmărind **folosirea rațională a instrumentelor muzicale** *ca o interdicție totală în acest sens.* **(Lucia Renata Trandafir,** *Craiova)*

Mă numesc **Chiriță Aurel** *și lucrez la Șantierul naval-Brăila. Ne-a bucurat nespus pe toți tinerii șantierului reportajul publicat în revista Flacăra — «Nava cea mare a Brăilei e gata de drum». Ne-a bucurat fiindcă la realizarea acestui obiectiv, nava «Simeria», am muncit și noi, tinerii și, precum se vede, n-am muncit rău. «Simeria» pleacă acum din port, iar noi îi urăm din inimă «vînt bun la pupa». Mulțumim revistei că a scris despre munca noastră, dar am ruga frumos să scrie de niște necazuri ale noastre, ale tinerilor. S-a construit pentru noi un cămin de nefamiliști, dar cum arată acest cămin să nu mă întrebați, ci mai bine trimiteți un reporter să vadă cu ochii lui în ce hal de mizerie se află dormitoarele, vestiarele și toate celelalte, parcă nici nu ar exista un serviciu administrativ în sarcina căruia cade și îngrijirea acestui cămin, un bun comun în care s-au investit bani frumoși.*

În numărul 34 al revistei a apărut în această pagină, la dispoziția cititorilor, scrisoarea locuitoarei **Maria Ploscaru** *din satul Bratilovu, Baia de Aramă, în care se plîngea că datorită unui proiect insuficient gîndit de I.P.T.A.N.A.-București, în urma unor lucrări de modernizare a șoselei i-a fost pur și simplu blocat accesul în propria-i locuință. În urma apariției scrisorii, o comisie tehnică s-a deplasat la fața locului și a constatat, negru pe alb, temeinicia celor relatate. S-a întocmit și o minută cu recomandarea unor soluții tehnice.* **«Din păcate, toate acestea au rămas doar pe hîrtie** *— ne scrie de data aceasta* **Ion D. Albescu,** *din Baia de Aramă, deputat în circumscripția electorală nr. 9 —* **lucrările s-au reluat pe baza vechiului și nefericitului proiect care condamnă la izolare casa Mariei Ploscaru, expunînd-o unor pericole în cazul unor posibile evenimente rutiere (derapaj). Cetățeana Maria Ploscaru este o femeie văduvă, are nevoie de ajutor, iar locuința ei este una dintre cele mai frumoase din sat»** *— își încheie scrisoarea* **Ion Albescu,** *pentru care noțiunea de deputat nu este una abstractă.*

Mă numesc **Fochi Cristian George,** *elev al Liceului «Mihai Eminescu» din Iași. Vă rog să înlesniți prin mijlocirea rubricii «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» cunoașterea unei acțiuni uteciste din liceul nostru pe care noi o considerăm — prin rezultatele ei — ca foarte valoroasă. Mă refer la excursia documentară de două zile în județele Vrancea și Bacău. O adevărată și pregnantă lecție de istorie a patriei ne-au prilejuit-o contactele nemijlocite cu Focșaniul — orașul Unirii, cu Mărășeștiul — simbol al gloriei militare române, cu Cîmpuri — locul natal al lui Moș Ion Roată, cu Borzești și Municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej — semnificative reprezentări ale forței de creație tehnică din România socialistă. Sînt convins că preluarea inițiativei noastre și de către alte organizații U.T.C. n-ar fi decît în beneficiul muncii de educație patriotică a tinerei generații.*

Propun un subiect de meditație și poate chiar de atitudine. Este vorba de apariția, în anumite perioade de timp, a unor cuvinte cu «rezonanță», care devin însă adevărate ticuri verbale, agasante prin repetare. Acum cîțiva ani era imposibil să citești un articol sau să-l asculți la radio sau TV fără repetarea, cu sau fără necesitate, a cuvîntului CONTEXT. Au apărut apoi VALENȚELE și OPȚIUNILE. Acum, aproape că e cu neputință să deschizi un ziar fără să întîlnești ceva care SE ÎNSCRIE PE COORDONATELE... Ultimii născuți: CUMVA, PE UNDEVA. Părerea mea este că avem de-a face nu cu o necesitate lingvistică, ci cu o lene de gîndire din partea unor oameni chemați tocmai să apere și să promoveze puritatea limbii vorbite și scrise. **(Dan Rădulescu,** *Baia Mare)*

Zi de duminică în comuna Bistrița, județul Mehedinți. Amintindu-și plăcerea horei duminicale, tinerii din comună — și nu numai ei — au ieșit încă din zorii zilei pentru a repara, prin muncă patriotică, un pod al comunei ce suferise stricăciuni. Un frumos exemplu, o acțiune ce dovedește că oamenii de aici nu sînt obișnuiți să aștepte totul de la centru, ci pornesc direct, gospodărește, să-și rezolve problemele ce li se ivesc în cale. **(Doru Elena,** *Drobeta-Turnu Severin)*

Societatea literară «Alexandru Vlahuță» din Tîrgoviște, reunind tineri muncitori, elevi, intelectuali din acest vechi centru de istorie și cultură românească, și-a reluat munca după vacanță. În afara activității curente a cenaclului a fost organizat un festival de poezie patriotică sub genericul «Testament literar». În cadrul festivalului a avut loc și vernisajul expoziției de pictură și grafică a tînărului Paul Cazan Cătina. În cadrul programului de viitor al societății este prevăzută reluarea ciclului «Antologia literară contemporană». **(Mihai Vlad,** *Tîrgoviște)*

Sîntem un grup de navetiști, adică de călători de fiecare zi, pe ruta C.F.R. Craiova — Calafat. Avem o unică și modestă pretenție de la organele C.F.R.: să călătorim civilizat. Actualele condiții însă sînt departe de a ne oferi așa ceva. Toate trenurile personale, fără excepție, de pe ruta amintită au un număr de vagoane cu mult sub necesități și e greu de presupus că necesitățile acestea sînt necunoscute, dat fiind că situația durează de multă vreme. În ciuda aglomerațiilor și neplăcerilor create de înghesuială, recent a fost scos din grafic un tren personal, foarte solicitat, care a rămas să circule doar în zilele de sîmbătă. Apelurile noastre la organele C.F.R. din gara Craiova au rămas pînă acum fără răspuns. (Semnează: **Marin Ion,** *muncitor «Electroputere»;* **Sabin Vasile,** *electrician «Electroputere»;* **Dumitru Marin,** *frezor U.R.A.-Craiova;* **Sică Ilie,** *profesor la Sălcuța;* **Ispas Gheorghe,** *tehnician veterinar comuna Cerăt;* **Ducă Pavel,** *inginer agronom)*

Duminică, 9 noiembrie, la Muzeul satului din București a avut loc un original spectacol: publicului i s-a prezentat o nuntă, realizată după cele mai autentice obiceiuri din zona Gorj. Fiind un pasionat fotograf amator, am profitat de acest fapt pentru a realiza cîteva instantanee, pe care vi le trimit cu rugămintea de a publica unul; consider că astfel de manifestări sînt extrem de binevenite pentru popularizarea a ceea ce este mai autentic, mai spectaculos în folclorul nostru. **(Manole Jugănaru,** *București)*

Îndrăznesc să vă rog ca orașul meu să rămînă și în coloanele revistei cu numele său adevărat CÎMPULUNG MUSCEL și nu Cîmpulung Argeș, cum uneori mai apare. Cîmpulung Muscel, așa este el cunoscut ca străveche glie a Basarabilor, cetate de scaun, nume de început de țară, nume scump tuturor românilor. Ne place Cluj-Napoca, ne place Drobeta-Turnu Severin, pentru ceea ce evocă ele. Pentru aceleași motive ne place să spunem Cîmpulung Muscel. **(Buțoiu Virgil,** *Cîmpulung Muscel)*

La intrarea în satul Joia Mare, comuna Almaș, județul Arad, Iancu Surulescu, aflat la volanul autoturismului 4 B 2664, a găsit în mijlocul șoselei un pachet cu 50 de flacoane de penicilină. A întreprins cercetări și la farmacia din Gurahonț a aflat că pachetul a căzut din mașina Centrofarm-ului Timișoara. Se cuvin desigur laude omului care își înțelege rosturile lui de cetățean, ce ne facem însă cu un oarecare tip de neglijență în transporturi care nu se soldează cu victime, ci «doar» cu mai mult sau mai puțin importante pierderi materiale? **(Alexandru Herlău,** *Gurahonț)*

Cofetăria «Scala» din centrul municipiului Deva figurează la categoria a III-a. Ar fi de dorit însă ca multe cofetării de categoria I și chiar de lux (dacă așa ceva există), să preia ceva din spiritul gospodăresc și profesionalismul desăvîrșit din această unitate. Merită laude deopotrivă responsabila Ileana Bănățeanu, ca și întregul colectiv de lucrătoare, care asigură aici, într-un cadru admirabil, de bun-gust — flori, plante ornamentale etc. — și curățenie fără greș, o deservire plină de politețe și bunăvoință față de consumatori. **(Romeo Cosminescu,** *Deva)*

Concetățenii mei s-au bucurat mult cînd în Flacăra nr. 41 a apărut scrisoarea prin care se critica desființarea nemotivată a morii din Florești, Prahova. Din păcate, nici publicarea acestei scrisori, după cum nici sesizările, criticile și propunerile numeroase făcute în tot felul de ședințe n-au mișcat nimic din loc. În disprețul unor îndemnuri și dispoziții care cer înființarea de noi mori și brutării, moara noastră continuă să fie închisă, creînd locuitorilor mari greutăți. **(T. Ion)**

Mă numesc **Popa Adrian** *și sînt abonat la mai multe publicații pe care, spre marele meu regret, le primesc cu întîrziere și într-o stare deplorabilă. Bunăoară, revista Flacăra care — așa cum se știe — apare sîmbătă dimineața, eu o primesc abia luni după-amiază. Colțul îndepărtat de țară în care locuiesc este... Capitala țării, la circa 200 metri de Oficiul poștal 69. Adăugînd la asta și faptul că multe exemplare le primesc rupte și murdare, i-am întrebat pe lucrătorii oficiului însărcinați cu difuzarea presei care este cauza acestor deficiențe. Răspunsul lor m-a luminat complet: «Asta e situația și fiți mulțumiți că le primiți și așa!»*

La sesizarea adresată prin mijlocirea redacției noastre de tînărul **Ion I. Rață,** *absolvent al unei școli profesionale de confecții-încălțăminte, că Fabrica de încălțăminte «Hușana» din orașul Huși unde a fost repartizat la absolvire nu-i asigură loc de muncă, primim din partea Consiliului popular orășenesc Huși, căruia i-am trimis scrisoarea spre rezolvare:*

«...Vă comunicăm că numitul Rață I. Ion a fost încadrat la Fabrica de încălțăminte Huși începînd cu data de 15 octombrie 1975 ca muncitor calificat.»

În comuna Chinteni din județul Cluj nu se pot urmări programele TV deoarece la rețeaua electrică pentru public sînt cuplate cîteva aparate de sudură ale unor cetățeni, astfel încît vizionarea emisiunilor este practic imposibilă. Mai grav este că aparatele acestea de sudură sînt puse în funcție pînă tîrziu în noapte. **(Traian Meseșan,** *Chinteni, Cluj)*

După repetate și insistente cereri adresate conducerii Școlii profesionale miniere din Iacobeni-Suceava, de a mi se elibera cuvenita foaie matricolă sau certificat de absolvire (sesiunea februarie 1975), necesare pentru înscrierea mea la un liceu cu profil teoretic (diferența pentru anul III), în sfîrșit am primit o adeverință care nu-mi face nici o trebuință, întrucît nu precizează obiectele studiate. Din această cauză am pierdut sesiunea de examene din iulie 1975. La 30 noiembrie este o nouă sesiune. Îmi va fi dat să o pierd și pe aceasta din lipsa de înțelegere a școlii din Iacobeni? **(Pogor Grigore,** *Certejul de Sus, Hunedoara).*

În urma apariției la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» (nr. 40) a scrisorii semnate de **Ion Dobrescu** *din Cîmpulung Muscel, referitoare la abandonarea unor cantități de material lemnos în zona montană Cetățile Ponorului — Izbucul Galbena, am primit din partea* **Inspectoratului silvic al județului Bihor** *o adresă în care se explică detailat că aici nu este vorba de o risipă, ci de un complex de măsuri tehnice și economice urmărind în final eficiența exploatărilor forestiere, cu respectul total al directivelor de specialitate.*

N.R. — Acordînd tot creditul explicațiilor date nu putem trece cu vederea faptul că sesizarea trimisă de Ion Dobrescu a pornit din cele mai bune intenții, din grijă cetățenească pentru soarta avutului obștesc și că situația întîlnită pe teren îl îndreptățea să ia atitudine împotriva unor aparențe de risipă.

POȘTA REDACȚIEI

Nelu Năstase — Constanța. Consiliul Popular municipal v-a atribuit un apartament confort I cu 3 camere în blocul C5 km 4-5. **Maria Amarinei** — Piatra-Neamț. Calificarea dumneavoastră în meserie de legător de cărți sau desenator, deocamdată, nu este posibilă. Consiliul Popular județean ne-a informat că vă va ajuta cînd se vor ivi astfel de posibilități. **Dumitru Boc** — București. Remedierile la blocul 11 se vor executa pînă la 31.XII a.c. de către constructor, în vederea încheierii recepției finale. În acest sens am fost anunțați că vi s-a adus și dumneavoastră la cunoștință. **Elena Siminea** — Mangalia. Inspectoratul școlar județean v-a soluționat favorabil cererea, încadrîndu-vă, prin dispoziția nr. 78/1975, ca suplinitoare pe postul de învățătoare de la liceul real-umanist din localitate. **Gheorghe Ciocan** — com. Bălăbănești (Galați). Vi s-a trimis dosarul medical Institutului de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă în vederea verificării datei ivirii invalidității. De îndată ce vom primi răspunsul cu concluziile definitive va vom comunica. **Vasile Oprea** — com. Brastavățu (Olt). Soția dumneavoastră nu îndeplinește condițiile prevăzute de statutul Casei de pensii pentru că în nici un an nu a realizat volumul de muncă stabilit de adunarea generală a C.A.P. Ajutorul în produse îl va primi odată cu ceilalți cooperatori bătrîni și bolnavi. **Catinca Saviuc** — Suceava. Cererea de obținere a unei locuințe v-a fost reținută pentru soluționare de către Consiliul Popular municipal. **Dumitru Codăuș** — București. Nu vi s-a aprobat înscrierea în anul III la cursuri serale, deoarece în perioada legală de înscriere 1-10 septembrie nu ați depus cerere. Aceasta ați făcut-o **verbal,** cînd toate locurile au fost ocupate, după perioada legală.

MARGA NEDELEA ■

georgeta zichil

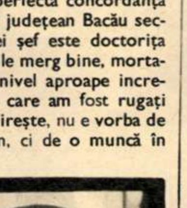

Omul între două vîrste coboară dintr-un taxi-furgonetă — se vede că în grabă n-a găsit un alt mijloc de transport — fuge după colț și peste cinci minute se întoarce. Privește mirat parcă întregul univers înconjurător. Pe față nu i se citește nimic altceva decît mirarea, nici o lacrimă nu i se prelinge pe obraz, nici o expresie de durere nu apare, doar o nemărginită mirare; apoi încet, tacticos, metodic, începe să-și dea cu pumnii în cap, cu mișcări uimitor de lente, s-ar zice un ritual ciudat sau un film derulat cu încetinitorul. Suflă un vînt înghețat, frunzele tomnatice se învolburează. Ce s-o fi petrecînd oare?

— Acolo, lîngă maternitate, este morga spitalului. I-o fi murit cineva.

Apoi am intrat în maternitate, în casa vieții. Macabră, nepotrivită introducere, s-ar părea, pentru un articol consacrat unui medic de la nou-născuți, pediatrul Georgeta Zichil, și totuși scena la care, printr-o simplă coincidență, am fost martor subliniază violent continua pendulare între viață și moarte care constituie țesătura activității chiar și a unui pediatru, care veghează primii noștri pași în viață și nu ultimii. Am fi nedrepți cu profesiunea dacă n-am vorbi și despre acest zbucium, despre lupta care cunoaște nu numai succese, ci și eșecuri — și tocmai ele, eșecurile, nu-ți dau pace, îți revin în minte peste o zi sau peste un an, fără a umbri satisfacțiile, doar dîndu-le un alt relief. Fără umbre, ce preț are lumina?

Am fi putut începe articolul și într-o notă mai veselă, dealtfel în perfectă concordanță cu realitatea: la spitalul județean Bacău secția nou-născuți, al cărei șef este doctorița Georgeta Zichil, lucrurile merg bine, mortalitatea a scăzut «la un nivel aproape incredibil» — motiv pentru care am fost rugați ca nici să nu dăm cifra. Firește, nu e vorba de meritul unui singur om, ci de o muncă în echipă, precum și de baza materială existentă: maternitatea însăși, cu cele patru etaje ale sale, cu instrumentarul ultramodern, cu săli spațioase și camere de două paturi, amintind mai mult a hotel de pe litoral decît a spital. Dar dincolo de arhitectură, de instrumentar, de tehnică, cuvîntul ultim aparține oamenilor care le stăpînesc și le mînuiesc.

Permanenta pendulare între viață și moarte pe care o trăiește Georgeta Zichil este elocvent ilustrată și de următorul caz, care ar fi meritat pana unui mare scriitor. Ne temem însă că, transpus în literatură, cazul ar fi primit cu neîncredere: «Așa ceva nu se întîmplă decît în romane.» Și totuși s-a întîmplat aievea la Bacău.

Soția unui inginer se îmbolnăvește de cancer și i se operează un sîn. Boala își continuă mersul inexorabil; apar metastaze și pacienta este iradiată intensiv într-o clinică universitară din alt oraș, ca pregătire pentru o nouă operație, o ultimă încercare. Dar ce rost ar mai avea operația? Pacienta se întoarce la Bacău, este consultată la spitalul județean și urmează lovitura de teatru: «Doamnă, nu e metastază, e un bebeluș.» Cancerul fusese și el o realitate — doar nu din eroare s-a operat sînul! — dar boala nu împiedicase concepția, iar simptomele, în prima fază cel puțin, păreau că se datorau tumorii. Partea cea mai incredibilă pe plan medical constă în aceea că deși, înainte de naștere, în circumstanțele mai sus arătate, copilul primise o iradiere, nu s-a înregistrat ulterior absolut nici un efect negativ, așa cum ar fi fost de așteptat.

— S-a născut o păpușă cu ochi albaștri — ne spune Georgeta Zichil. Perfect sănătoasă, ca și mama, dealtfel, deși au trecut ani de atunci. Continuu să le văd destul de des, sînt vecine cu mine. Iată, aceasta e viața mea. De la moarte la viață. De două ori am avut în secție cîte patru gemeni; îmi place să cred că e un record național deși, firește, n-am nici cel mai mic merit. Ultima dată cînd se aflau în secția noastră patru gemeni, pe un pat alăturat se găseau trei gemeni. Apoi, mama și cei patru gemeni s-au dus acasă, unde îi așteptau încă nouă copii. În total 13. Cine spune că 13 e număr cu ghinion?

LIONEL NIȚESCU ■

«trăiesc pentru a mă achita continuu, pentru a reduce din datoriile mele față de oameni»

— Puteai să vii chiar și mai tîrziu, pe mine tot aici mă găseai. De ce? Pentru că eu, ca și alții, spunea cineva, facem parte din mijloacele fixe ale oțelăriei. Glumea, bineînțeles.

— Dar un pic de adevăr tot ar fi în vorbele astea, nu?

— Ar fi, pentru că din 1955 sînt maistru principal aici, la oțelărie. Și am mai putea socoti încă alți trei sau patru ani înainte, de cînd tot aici pot fi găsit, în aceeași cabină de comandă.

— După cîte știu, în 1959 Ștefan Tripșa a devenit Erou al Muncii Socialiste...

— Da, în 1959, eram tare tînăr pe-atunci, cînd în toată țara nu existau decît 12 eroi, printre care și eu. Dar despre toate astea s-a scris.

— Da, știu, știu că Mihai Caranfil și-a conceput romanul său «Focul» pornind de la viața lui Ștefan Tripșa, mai știu că filmul «Un zîmbet pentru mai tîrziu» a avut ca model aceeași biografie, și nu mai pun la socoteală zecile, chiar sutele de interviuri sau reportaje al căror erou este același Ștefan Tripșa. În fața unei asemenea publicități, recunosc că sînt pus în dificultate, adică ce-aș mai putea eu consemna despre Ștefan Tripșa?!

— Eu, în general, m-am înțeles cu ziariștii, cu mulți dintre ei m-am și împrietenit, așa că, n-ai nici o grijă, ne descurcăm noi, mai ales că sîntem amîndoi hunedoreni.

— Să începem deci cu Hunedoara, oraș în care ai venit, copil fiind, la școala profesională, ca ucenic. Din Bărăbanț veneai, un sătuc de lîngă Alba Iulia. Mulți dintre ziariști au confundat acest timp și te-au transformat în brigadier...

— Într-adevăr, unii au făcut această confuzie. Eu n-am fost brigadier, vreau să spun că n-am avut această cinste. Brigadierii Hunedoarei și-ai Văii Jiului erau tineri între 17 și 20 de ani, iar eu abia intrasem pe 14 ani și eram ucenic. Că în vremea aia erau aici, în Hunedoara, și brigadieri, asta-i altă poveste.

— Hunedoara este deci locul în care...

— Da, pot spune că am crescut odată cu Hunedoara, așa cum spune o poezie scrisă de mult de către un tinerel din Hunedoara.

— Asta înseamnă că poți răspunde la întrebarea: care este acel loc din Hunedoara pe care Ștefan Tripșa îl îndrăgește cel mai mult?

— Chiar dacă sună așa, cum să spun, puțin cam festivist, locul acela este platforma acestei oțelării. Dar, în aceeași măsură, locul acela este și casa în care locuiesc, apartamentul acesta de două camere pe care l-am primit de dinainte de 1955, dar la care țin foarte bine minte că am lucrat chiar eu, la munca voluntară pe care o făceam noi, ucenicii. Și ar mai fi un loc pe care îl îndrăgesc. Este vorba de drumul pe care îl parcurg în fiecare dimineață, drumul către combinat, un drum de numai 15-20 de minute, minute sau kilometri pe care dacă i-aș pune cap la cap cred că s-ar transforma într-un drum pînă la București dus și întors.

— Aș dori să-mi spui ceva despre Bărăbanțul în care te-ai născut și despre părinții care au rămas acolo.

— Îmi pare bine că mă întrebi, pentru că, nu știu cum se face, dar în ultima vreme tot mai tare mi-e dor de satul meu, de părinții mei. Și iar nu știu cum se face, dar cînd mă duc pe acolo mă apucă așa un sentiment de tristețe, nu mai e satul ca altădată, cînd ieșeau oamenii duminica pe uliță, tinerii, mai ales, la joc. Parcă a dispărut ceva, abia se face seară și oamenii intră în case și închid ușile, se uită la televizor sau mai știu eu ce fac. Parcă au așa o pornire către însingurare. Dealtfel, același lucru am constatat că-l fac și orășenii, eu însumi abia aștept să ajung acasă. La fel fac și prietenii mei și nu știu de unde dorința asta de a fi singuri. Îmi spui că la club, ieri seară, tinerii cîntau, alții ascultau niște poezii, asta înseamnă că nu chiar toți simt ca mine, care poate că am cam îmbătrînit puțin, dar eu totuși nu mă simt deloc bătrîn, dimpotrivă. Dar tot eu vin și spun că înainte vreme cunoșteam 99 de oameni dintr-o sută, iar acum, că orașul s-a mărit și s-a populat extrem de mult, dacă mai cunosc 20 dintr-o sută.

— Ce ar zice Ștefan Tripșa dacă i-aș spune că din 1955 a fost și este pe funcția de maistru principal la oțelărie, dar el a fost și încă mai este și pe funcția de erou?

— Aș zice că titlul de erou nu este o funcție.

— Și totuși, în înțelesul cel mai frumos al cuvîntului, titlul de erou poate fi considerat o funcție. O funcție politică.

— Și care este, mă rog, acest înțeles frumos al cuvîntului?

— Ca să dau doar un exemplu, Ștefan Tripșa, ca maistru principal la oțelărie, dar și ca erou, i-a reprezentat pe muncitorii Hunedoarei și pe cetățenii Hunedoarei în diverse ocazii. Vreau să spun că Ștefan Tripșa a primit chiar și un mandat din partea celor care-l cunoșteau cel mai bine, colegii săi și concetățenii săi.

— Așa, întoarsă din condei, sigur că poate fi vorba de o funcție, deși mie nu-mi prea convine termenul, adică l-aș înlocui cu, hai să-i zicem, învestitură politică. Titlul l-am cîștigat prin muncă. Poate că n-a fost vorba numai de munca mea. Tot ceea ce am făcut mai apoi, felul cum am muncit, cum am trăit, cum am gîndit și cum m-am comportat, cum am acționat, totul, dar absolut totul, s-a numit atitudine politică.

— În acest «totul» există un anume fapt, o anume situație, o anume acțiune pe care ți-o reproșezi?

— Dacă aș spune că pe toate le-am dus pînă la capăt, aș minți. Dacă aș spune că sînt doar cîteva lucruri pe care mi le reproșez, ar însemna că aș fi încercat prea puțin. Altfel spus, eu răspund cinstit că da, îmi reproșez cîteva lucruri și aceste cîteva lucruri sînt, poate că întîmplător, destul de multe. Vreau să spun că încă mă simt dator față de mine și față de societate, că dacă nu m-aș simți dator ce rost ar mai avea să trăiesc. Cu alte cuvinte, trăiesc pentru a mă achita continuu, pentru a reduce din datoriile mele față de oameni. Îmi reproșez că de multe ori n-am luptat pînă la capăt. De ce n-aș recunoaște-o, lîngă mine și lîngă ortacii mei, au avut loc anumite selecționări și promovări de cadre care nu întotdeauna s-au comportat așa cum credeam noi că se vor comporta. Fără îndoială că alături de alții sînt și eu vinovat că n-am fost suficient de atent, că nu mi-am spus destul de răspicat cuvîntul, cuvîntul meu de erou pe care oamenii, cred eu, s-au obișnuit să-l respecte, așa cum mi se respectă funcția mea de maistru. Dar văd că pînă la urmă ai avut dreptate, este vorba, într-adevăr, de o funcție politică. N-aș vrea, firește, să se înțeleagă că n-am avut parte și de satisfacții, de reușite. Ar mai trebui să scrii acolo, în interviu, că nu s-a terminat nici cu bucuriile, dar nici cu necazurile, că trăim, că sîntem oameni și este omenește să se întîmple așa.

VICTOR NIȚĂ ■

CRONICA SERVICIILOR

acești oameni obișnuiți

Auzim adeseori despre succesele dintr-un domeniu sau altul și ne bucurăm împreună cu cercetătorii și inventatorii care și-au văzut recunoscute meritele. Ne mirăm ipocrit cînd ei mărturisesc repulsie pentru atmosfera festivistă a articolelor noastre. Ne închipuim adesea că omul de excepție este o ființă care se hrănește de trei ori pe zi cu citate celebre și cu abstracțiuni privitoare la misiunea lui nemaipomenită. Că este animat de un daimon care-l face lesne recognoscibil, punîndu-i un nimb în jurul frunții. Cine l-ar fi recunoscut între acești aleși pe Einstein, în timp ce-și plimba copiii în cărucior pe străzile Zürich-ului și era un simplu funcționar la un birou de patente? Mai ales că vorbea incoerent și spunea enormități, iar la un congres a uitat, în fața unei audiențe de specialiști, ce viteză are propagarea luminii în vid. Aducînd lucrurile mai aproape de noi, unde nu toată lumea este un Einstein, vom spune că și mințile merituoase, pe efortul cărora se bazează mersul țării înainte, aparțin unor oameni pe care-i întîlnim zilnic, care aleargă după autobuz, care nu se rad chiar în fiecare zi, care adesea sînt foarte puțin convingători prin ceea ce spun!... Mai mult decît orice, mă bucur să descopăr o scînteie din geniul amplu al întregului nostru popor, în viața celor care par atît de șterși, cînd nu devin ostentativi prin ceea ce noi credem că sînt pretențiile lor nejustificate. Cum? Tehnicianul cutare, de la o întreprindere măruntă din Craiova, să creadă el că a îmbunătățit un metal, pentru ameliorarea căruia lucrează toate laboratoarele din lume? Vai de mine! Cum, medicul cutare, de la o circumscripție de cartier, să vrea el să vindece parodontoza sau, enormitate, pînă și anumite forme de cancer?...

Iată, am citit în **Flacăra** despre electronistul Nicolae Constantinescu, inventatorul Hemoconstan-ului. Nu vreau deloc să mă refer la rezultatele sale, acum, și nici să investighez modul cum a ajuns la ele. Dar Nicolae Constantinescu este un om al muncii din România, căruia nu i-a picat din cer ideea lui, ci s-a copt printr-un proces întîmplat în imediata noastră apropiere. Nicolae Constantinescu este omul care și-a petrecut viața în uzină, iar apoi în laboratoarele și atelierele-școală, împreună cu elevii săi, cu ucenicii și muncitorii formați de el. De la vîrsta de douăzeci de ani a fost cu mintea mereu în alertă, fără să spună cuiva că este vreun zmeu. La ora actuală se laudă numai cu faptul că trei dintre lucrările elevilor pe care-i coordonează vor pleca la un concurs internațional. Cea mai mare plăcere a sa este un cerc de electronică aplicată, înființat împreună cu elevii. Lumea lui este lumea muncii cotidiene, cu bucuriile ei la fel de mici și de durabile. Abia după o vreme alunecă ușor la preocupările de peste două decenii: aparate pentru ameliorarea sănătății sau un tratament special al semințelor de legume și de cereale pentru dublarea producției sau un ser sau altele și altele, care îți dovedesc faptul că omul acesta gîndește și cînd doarme, în termenii lui, cu problematica lui, fără încetare. Este serios și blînd, alteori pune întrebări copilărești sau se miră de lucruri pe care le știm cu toții, din cînd în cînd te uluiește cu expresia unei competențe uluitoare, în domenii variate. Se bucură de rezultate ca de o joacă, deși ele afectează omul în domenii care constituie obsesia tuturor organizațiilor științifice din lume. Așa e omul, și am certitudinea că cei mai mulți dintre cîți l-au cunoscut au fost deconcertați de felul lui de a se comporta, de simplitatea și de generozitatea lui copilărească. Să nu ne înșelăm însă, imaginea lui Balzac din **În căutarea absolutului** este prea literară. Căutătorii absolutului trăiesc împreună cu noi, alături de noi, și adeseori par cei mai pedeștri dintre oameni. Aerele de savant acoperă de multe ori analfabetismul, după cum ostentația termenilor poate să fie o pojghiță deasupra neștiinței. O scriitoare inteligentă, Nathalie Sarraute spunea odată că geniul se naște din banalitate. Trăsătura lui cea mai obișnuită poate să fie lipsa de proeminență în felul de a fi, deodată cu exagerarea în termenii în care își pune problema, al căror radicalism întîi ne șochează, iar apoi ne face să gîndim cu totul altfel noi înșine.

AUREL-DRAGOȘ MUNTEANU ■

COMPLEX
COMERCIAL
COMPLEX
COMERCIAL

ROȘIORI DE VEDE

așa cum se vede dincolo de fereastra vagonului

Roșiori de Vede, un oraș cunoscut de cei mai mulţi doar din «mersul trenurilor», gara sa fiind de ani de zile o importantă placă turnantă în transportul feroviar. Privit de aceea de la fereastra vagonului de tren, în coada ochiului, orășelul teleormănean a părut mult timp mai mic și mai lipsit de importanţă decît a fost vreodată cu adevărat pentru cei ce veneau sau plecau din București. Pentru că, deși Roșiori de Vede nu a fost și încă nu este un cartier bucureștean, din gara lui pînă în Gara de Nord se face cu trenul cam tot atîta cît se face cu autobuzul din Balta Albă pînă în Drumul Taberei: o oră. Naveta aceasta posibilă, de «rampă» prin care se intră sau se iese din Capitală, nu i-a făcut totuși pe cei din Roșiori să-și părăsească pînă la urmă orașul, cum s-a întîmplat în alte părţi, dimpotrivă, astăzi ei sînt cu toţii aproape 30 000, fiind de așteptat ca în următorii ani, odată cu dezvoltările prevăzute în viitorul cincinal, să fie peste 50 000.

Evident,nimeni nu poate crede că Roșiori de Vede are în faţă un destin de metropolă, nici nu este rostul acestui oraș să concureze capitalele lumii, dar nici nu-i putem minimaliza importanţa pînă într-atît încît a-l numi, în derîdere, «oraș văzut prin fereastra vagonului». Pentru că orașul de pe rîul Vedea nu a fost inventat odată cu calea ferată, dimpotrivă, rădăcinile lui sînt înfipte adînc în istoria acestor locuri încă din secolul al doilea din era noastră, cînd se numea **Pinum.** Atestat pentru prima oară în 1385, an în care, în drum spre Ierusalim, pelerinii germani Peter Sparnau și Ulbricht von Tennstadt fac un scurt popas la «Russenort» (Nicolae Iorga), Roșiori de Vede este declarat, în cadrul organizării politico-administrative a lui Mircea cel Bătrîn, capitala judeţului «Deleorman».

Încă de la începuturi, fiind un oraș de încrucișare a drumurilor (sării, oilor, untului) care legau Carpaţii de Balcani, cu economia bazată deci pe schimb și tranzit, Roșiori de Vede nu a avut pînă în ultimii ani industrie propriu-zisă, cele cîteva mori, o presă de ulei și două-trei tăbăcării neînsemnînd mai nimica pe harta economică a României antebelice.

Abia în ultimii ani, datorită programului general de industrializare a ţării, repartizării armonioase a forţelor de producţie pe întreg teritoriul, Roșiori de Vede s-a smuls din inerţia sa, suferind transformări spectaculoase care-i deschid frumoase perspective în viitor. «Anii cincinalului 1971-1975, îmi spune primarul, vor rămîne în memoria roșiorenilor ca ani ai unor remarcabile izbînzi și împliniri socialiste. Sînt anii în care pentru prima oară ies pe porţile I.M.M.R. primele vagoane reparate, în care Textila Teleorman, complet renovată și modernizată, produce pe lîngă o variată gamă de ţesături și primele fire, ani în care se construiesc la I.M.A.I.A. primele mașini agricole care în bătălia pentru obţinerea unor recolte sporite se dovedesc a fi la nivelul tehnicii moderne. Și tot în acești ani se produc primele șarje de oţel și fontă».

«Spre deosebire de Alexandria și Turnu Măgurele, observă tovarășul Constantin Georgescu, secretar al Comitetului de partid orășenesc, noi avem o industrie mult mai diversificată, de la cea metalurgică pînă la cea alimentară.

Pe măsură ce Roșiori de Vede renaște prin industrie, își schimbă, cum e și firesc, înfăţișarea, peisajul urbanistic reflectînd dintotdeauna cel mai repede efectele binefăcătoare ale schimbărilor de structură intervenite în întreaga viaţă a orașului, schimbări ce au făcut ca de la 1 500, cît erau în 1950, numărul locuitorilor ocupaţi în sectoarele economiei să ajungă la aproape 17 000, cu perspectiva de a depăși cifra de 20 000 la sfîrșitul viitorului cincinal. Nu e de mirare că pe lîngă cele 1 188 apartamente, vor fi construite în anii următori încă peste 3 500, că vor mai fi ridicate: un spital complet cu policlinică de 430 de paturi, trei creșe, două grădiniţe, 16 săli de clasă, 3 ateliere școlare (7 000 de elevi învaţă azi în Roșiori de Vede!), un club muncitoresc, o casă de cultură etc., obiective sociale care se vor adăuga celor deja existente (un mare magazin universal, cinci școli generale, cinci licee, un spital unificat și unul T.B.C., 2 cinematografe etc.).

N-am mai fost în acest oraș de pe rîul Vedea, nu aș putea spune că am fost martor la acest salt spectaculos, au rămas însă destule urme ale vechiului Roșiori care azi, înainte de a dispărea definitiv, par niște cicatrice ale unui trecut nu prea îndepărtat și neinteresant, subliniind însă apăsat noile trăsături ale unui oraș în mișcare. Oraș în care, în cîţiva ani, s-a dublat numărul televizoarelor și al posturilor telefonice, s-a triplat numărul mașinilor proprii, sînt citite peste 20 000 de ziare și reviste și se cumpără cărţi în valoare de aproape 500 000 lei. Pentru că nimic nu poate convinge mai mult de ridicarea roșiorenilor pe o treaptă mai înaltă de civilizaţie, decît aceste cifre de bunăstare, cifre care în afara confortului exprimă și un progres în mentalitate, o despărţire fără regrete de tot ceea ce însemna, cîndva, provincial.

IULIAN NEACȘU ■
Fotografie de
RADU CONSTANTINESCU ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

pomul după roade și omul după fapte se cunoaste

Cine vrea să cunoască o figură marcantă din devenirea contemporană a agriculturii Olteniei și cu precădere a celei din Dolj va fi îndrumat, aproape invariabil, către președintele de mai mulţi ani al Uniunii judeţene a cooperativelor agricole de producţie, Gheorghe Dindere. Într-adevăr, omul care, ca activist de partid, a fost părtaș la toate momentele revoluţionare din prefacerile satului, implicit la toate izbînzile, frămîntările firești generate de învingerea vechilor relaţii sociale, mentalităţi și deprinderi, merită să se confunde tot mai mult cu legenda vie a etapei de răscruce a lumii ţărănești din acest colţ de ţară.

Sînt însă tot mai mulţi oamenii de prin aceste părţi, care lucrează în agricultură, și înainte de toate în cea de stat, obișnuiţi ca la acest nume de Dindere să răspundă și o altă persoană. Să răspundă e un fel de a spune,fiindcă acest tînăr om al cîmpului — căci e foarte tînăr la cei treizeci și doi de ani cîţi are în prezent inginerul hortiviticol Marin Dindere — parcă ar fi întruchiparea unei vorbe de aur a tatălui său despre pămînt: «Pămîntul, zice Dindere-tatăl, vorbește o singură dată pe an: cînd culegi. În rest trebuie să știi să-l asculţi».

Dindere-fiul, parcă pentru a nu scăpa cumva vreuna din aceste mari confesiuni tacite ale pămîntului, de peste an, nu e prea vorbăreţ. Chiar dacă cineva a vrut să-i cunoască pomii troieniţi de floare sau împovăraţi de roadă, de la ferma pe care a condus-o mai bine de opt ani, pînă de curînd, cînd a fost promovat inginer-șef al Întreprinderii agricole de stat-Breasta, el s-a mulţumit să-l ducă la faţa locului și să-i arate. Cu toate că pentru cine-l cunoaște mai bine nu rămîne nesesizabil un anumit freamăt de bucurie lăuntrică, jucîndu-și discret licărul în lumina ochilor, reacţia sa verbală e destul de timidă la aprecierile cele mai măgulitoare. Însăși specialitatea sa de hortiviticultor și în mod concret de pomicultor îi oferă și argumente știinţifice pentru a da crezare înţeleptului proverb care spune că «pomul după roade se cunoaște și omul după fapte».

«Recolta de fapte» a inginerului Marin Dindere, absolvent în 1966 al Facultăţii de horticultură a Institutului agronomic de atunci de la Craiova e, prin forţa împrejurărilor, respectiv a vîrstei, restrînsă. Dar nu atît de restrînsă încît să nu probeze, an de an, preţuirea de care s-a bucurat în facultate din partea profesorilor săi, și în primul rînd a unor oameni de știinţă reputaţi, precum Mircea D. Oprean și Marius Popescu, sau, în perioada debutului profesional, din partea unui încercat conducător de unităţi agricole de stat din zona doljeană, cum e directorul de azi al I.A.S.–Breasta, inginerul Ion Biţă. Preocupat în anii de facultate mai ales de problemele viticulturii, la cercul de specialitate avea să se numere printre tinerii susţinători ai ideii de a fi adusă la suprafaţă, din uitarea în care o scufundase în celălalt veac filoxera, o «atlantidă» a podgoriilor, «Golul Drincii». Întîmplarea face să cunosc acea primă lucrare a studentului bucuros să descopere argumente istorice pentru faima de altădată a acestei podgorii în lucrări de specialitate sau în opere literare celebre purtînd girul unor semnături ca acelea ale lui Ion Ionescu de la Brad sau Duiliu Zamfirescu. Dincolo de bibliografia seducătoare,pe care oferită de cercetările contemporane ale unor specialiști, între care și profesori de-ai săi, mai era și mirajul copilăriei: pe acele coline, care între timp și-au recîștigat reputaţia de odinioară, de împărăţie a vinurilor roșii, fără egal în ţară, Marin Dindere a făcut primii pași în viaţă. Tot unei probleme de viticultură care, în termeni știinţifici sună destul de filozofic — influenţa sensului de înaintare a tăierilor la viile din staţiunea Șimnic — i-a fost dedicată și lucrarea de licenţă.

Odată cu intrarea în profesie în 1966 și îndeosebi cu încredinţarea conducerii unei ferme în 1967, potrivit noii organizări din agricultură, pasiunea tînărului specialist a început să se exerseze și să rodească pe un teritoriu învecinat viticulturii — în pomicultură. Chiar dacă lucrările curente — fiindcă practic în prezent ele nu se mai limitează la campanii, adică fertilizările, curăţirile coroanelor, stropirile, înlăturarea efectelor brumei și calamităţilor, recoltarea fructelor și încă multe alte operaţii specifice domeniului — l-au făcut ca adesea să i se lumineze și să i se înnopteze printre livezi, tînărul specialist, în travaliul său tenace, fără însă nici o afișare orgolioasă, n-a încetat să se pasioneze de cercetare. Dovadă — doctoratura pe care și-o face chiar în domeniul în care se afirmă de mai mulţi ani. O temă de cercetare și de practică pomicolă la zi: «Influenţa îngrășămintelor chimice asupra creșterii și rodirii mărului în zona de silvo-stepă». Conducătorul doctoraturii, unul din magiștrii din facultate, profesorul doctor docent Marius Popescu de la Universitatea din Craiova. Deși argumente în favoarea convingerilor sale știinţifice poate găsi în recoltele, mereu peste plan, ale fiecărui an, momentele record rămîn anii 1969 și 1975. Numai că acest an agricol l-a început ca inginer șef de fermă și îl încheie ca inginer șef de unitate. Are bucuria însă că la depășirea cu peste trei mii de tone — adică trei milioane de kilograme — a planului de producţie la fructe, livezile care au rodit și prin osîrdia sa plină de grijă, au avut un considerabil surplus de rodnicie. Întreprinderea agricolă de stat-Breasta, în care alături de pomi, grîul, porumbul și vitele au, de asemenea, mare pondere economică, încheie pe ansamblul ei un bilanţ valoric cu o depășire de mai multe milioane lei. Dar, cum ultima linie de bilanţ nu s-a tras pe dedesubt și nici nu e în intenţia noastră să ilustrăm darea de seamă a unităţii pe 1975, vom pune deocamdată punct.

Sigur, ar fi fost bine, ca măcar în final, așa cum obișnuiesc unii reporteri, să prezentăm și cîteva momente din viaţa de familie a tînărului inginer. Și, e drept, ne-ar fi făcut plăcere să observăm cum stau alături în aceeași bibliotecă tratatele agricole de specialitate cu elegantele tomuri în franceză ale soţiei, profesoară preţuită de elevi și de colegii de catedră. Cum, de asemenea, ar fi emoţionant să evocăm dialogul, adesea la ore tîrzii, dintre tată și micuţa Sorina, care a reţinut pentru vocabularul ei uzual de început cuvinte precum «fermă» sau «pomi».

Fiindcă vorbim despre un om din agricultură însă, fie el și foarte tînăr, nu uităm, parafrazînd un cunoscut dicton, că pomicultorului îi stă bine cu grădina și agricultorului cu cîmpul.

NICULAE STOIAN ■

pentru niște bărbați

Pentru niște bărbați care n-au știut să se-ndoaie
Sub osia vremii, sub biciul de ploaie
Pentru niște bărbați care n-au știut să se plece
Sub forța cuvîntului, sub vîntul cel rece
Pentru niște bărbați care au strîns din dinți
Cînd le-au murit copii, cînd le-au murit părinții
Pentru niște bărbați care au știut să cînte
Cînd cuțitul în os a vrut să se-mplînte
Pentru niște bărbați care i-au învățat pe toți
Că țarina noastră nu-i drum pentru hoți
Pentru niște bărbați care-au crescut un popor
Și l-au numit român și i-au dat tricolor
Pentru niște bărbați, Doamne, ce bărbați!
Ce părinți și fii! Ce iubiți! Ce frați!
Pentru niște bărbați care nu vor muri niciodată
Atîta vreme cît mințile noastre îi cată
Pentru acești bărbați să ne sacrificăm
Să muncim, să luptăm, să plîngem, să ne bucurăm.

MIHAI HĂULICĂ ■

flacara așa da!

bulevardul cerului

— Ce părere aveți, e ușor și plăcut să te plimbi pe bulevard, nu-i așa? Să vă povestesc eu despre o plimbare pe care n-am s-o uit prea curînd. Adevărat, și bulevardul era de un fel deosebit.

Interlocutorul meu, inginerul Mihai Hirțe, șeful șantierului nr. 1 al Trustului de construcții industriale din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, nu este, prin temperament și prin profesie, un om care se minunează ușor: de mulți ani duce viața aspră a șantierelor, iar în orice lucrare de construcții — care, după cum bine se știe, nu în salon se săvîrșește — intervin situații mai puțin obișnuite, de maximă încordare, situații extreme. Bunăoară cînd, nu de mult, pe șantierul halei industriale de evaporare leșie a Fabricii de sodă caustică a sosit o macara gigant Coles, cu brațul lung de 60 m. Asemenea mastodonți mecanici nu există decît vreo cinci în țară, iar cu ajutorul lor se ridică și cadrele care susțin pereții și acoperișul halelor industriale, adică acele cadre care formează scheletul de rezistență al întregii construcții. Pe hîrtie pare simplu, dar realitatea este alta. Cadrul masiv trebuie ridicat la o înălțime de cîteva zeci de metri lin, lin de tot, altfel, așa masiv cum e, se poate îndoi ca o nuia! Iar după ce această primă fază se îndeplinește, urmează un **secondo tempo** înfiorat: momentul cînd sus, pe cadru, trebuie să se cațere doi-trei oameni pentru a desprinde cîrligele și a ancora cadrul.

— Văzusem așa ceva numai la televizor — ne spune Mihai Hirțe. Se instala, mi se pare, un turn TV în Japonia, și montorii se plimbau pe culmi ca pe bulevard. Și acum, bulevardul a venit la noi, la T.C.I. 1!

Erau în echipă 120 muncitori și tehnicieni, lăcătuși-sudori nu montori. Or, doar aceștia din urmă sînt, prin definiție, ca să spunem așa, imuni la amețeala înălțimilor. Lăcătușii au fost întrebați care din ei doreau să se plimbe în cer pe o potecă de oțel lată nici măcar cît o măsuță — căci nu se punea problema să **obligi** pe careva la o asemenea performanță. Din 120 s-au oferit trei. Au făcut întîi proba la sol și totul a ieșit bine: desprinderea, ancorarea etc., dar la zero metri totul e mult mai ușor decît la 33 m. Șeful lor direct, maistrul de construcții metalice, nu s-a mulțumit să dirijeze, să dea ordine, ci a dat personal exemplu, făcînd prima plimbare în înălțimi, în chip de verificare. Au urmat ceilalți trei. Unul, văzîndu-se sus, a părut că-și schimbă gîndul și, în loc să înainteze în picioare, a început să se tîrască pe burtă. I s-a spus să se întoarcă, deoarece, deși la rigoare operația în sine putea fi realizată și în această postură, dincolo de aspectul tehnic își făcuse apariția imponderabilul fricii. Era omenesc să fie așa.

— Pînă la urmă operațiunea a reușit perfect. Noi urmăream totul de pe sol cu sufletul la gură. Veți spune că oamenii erau legați cu centura de siguranță și că viața, oricum, nu le era în pericol. Totuși acolo sus, un singur pas greșit și ești în aer, la propriu și la figurat, chiar dacă nu-ți zdrobești oasele de pămînt. Iată, așa s-a desfășurat prima noastră performanță — a noastră, adică a șantierului — la asemenea înălțimi. După aceea operațiile au fost repetate tot cu macaraua gigant, dar cu alți oameni, însă palpitațiile au dispărut. Cei doi au dat curaj celorlalți, au arătat că **se poate**.

— Și cum îi cheamă pe primii care au mers pe bulevardul cerului?

— Numele băieților nu-l știu. Mi-a rămas însă în minte fapta lor.

LIONEL NIȚESCU ■

un vis care nu poate decît să emoționeze

Trec prin atelierul «lungimii» din cadrul sectorului mecano-energetic A.M.C. (aparate de măsură și control) al fabricii Silvania din Șimleu încăpere care seamănă a laborator; zeci de aparate, un banc de lucru, un aclimatizator de temperatură, un acvariu și flori. Foarte multe flori. Mirosul de foc și metal călit amestecat cu parfumul mușcatelor îmi gîdilă nara. Numai trei oameni în halate albastre. Mă opresc la cel mai tînăr dintre ei.

Reparatorul principal Ion Pașcu nu are decît 20 de ani. S-a născut aproape de Șimleu în Pecei-Sălaj, dar după propria mărturisire n-a văzut și nu știa ce-i un strung, un cuptor, un micrometru pînă n-a venit aici. După terminarea celor 8 clase generale se înscrie la «Școala profesională de lăcătușerie» de pe lîngă uzinele «Tehnofrig»-Cluj-Napoca. Încă din primul an de școală lucrează în această secție.

Mă privește o clipă, își potrivește «lentila» la ochi și cu o «pensetă» în mînă «aleargă» după un fir nevăzut al micrometrului. Îl prinde: «N-a fost o defecțiune gravă» îmi spune, sărise firul de pe axul principal. Aparatul va putea fi redat producției».

— De cît timp lucrați cu aceste aparate?

— De trei ani. Nu, de fapt de aproape 6 ani, dacă ținem seama și de practica școlară. Pentru mine era sărbătoare cînd puteam să rămîn în atelierul lungimii. Luam fiecare aparat și cu migală trebuia să aflu «ce-l doare». Asta fac și acum, dar într-un stadiu mai avansat. Trebuie să ai foarte multă răbdare și foarte mult calm aici între «aparatele bolnave». Știi cîtă bucurie simt cînd pot reda «un maldăr de fier», fluxului producției!

Trece senin prin fața mea spre un pupitru de comandă, apasă pe cîteva butoane și în următoarea clipă mercurul termometrelor urcă dintr-o dată la 40 de grade.

— E cam cald, nu?

— Da, îi răspund.

— «Este bolnav» un comparator cu wolfram și trebuie să ridicăm temperatura încăperii cu încă 20 de grade. Știți, gradul de dilatare a acestui metal e mai redus și noi lucrăm cu o precizie de ordinul micronilor, datoria trebuie făcută conștiincios, îmi spune. Este o nevoie pentru om. Erau și mai sînt încă zile cînd rămîn mult după cele 8 ore printre aparate. Încerc să le aduc la perfecțiune. Numai prin îndeplinirea datoriei poți cîștiga încrederea colectivului. De fapt, este ușor să cîștigi încrederea oamenilor, mai greu e să nu pierzi această încredere, acest bun cîștigat. Își potrivește «lentila». Gata!

— Asta înseamnă «vindecarea comparatorului»? întreb eu încercînd să-mi adaptez vocabularul împrejurării?

— Da. Comparatorul cu wolfram este perfect. Trebuie doar să-i remediem gradația, evident printr-o sumă de calcule. Și la fel de senin apasă butoanele pupitrului de comandă, care readuc temperatura încăperii la normal. Broboane de sudoare curg pe fruntea amîndurora. La temperatura de 20 de grade simt că mi se face frig. Tînărul reparator își schimbă halatul; un moment de pauză care-mi mai permite să încerc o întrebare.

— Dacă mi-ați vorbi despre biografia dumneavoastră viitoare ce mi-ați spune? Cum vă vedeți în viitor, ce planuri aveți?

— Care viitor, mai apropiat, mai îndepărtat?

— Să zicem în următorii zece ani.

— Biografia mea viitoare este legată de această uzină, de meseria pe care o cunosc cum îmi cunosc casa (desigur, intervine mereu descoperirea și redescoperirea, surpriza). În următorii zece ani mă văd un bun inginer tot la această fabrică. Sînt elev în anul III la cursurile serale ale Liceului industrial și cu certitudine voi urma un institut politehnic. Deocamdată atît. Ar mai fi ceva legat de planuri și vise. Doresc să-mi apară cît mai curînd o plachetă de versuri pe care am depus-o la una din edituri.

— Auzisem că scrieți versuri, auzisem și că sînteți unul dintre «sufletiștii» cercului «Prieteni ai muzicii». Cum se împacă metalul, aparatele cu muzica și cu poezia?

— Excelent! Aud metalul cîntînd și cînt și eu ca el, aud acele manometrelor foșnind pe cadrane și sufletul meu începe să freamăte...

— Macedonski, Emil Brumaru, Beniuc și poate o să vă mire: Violeta Zamfirescu.

— Nu mă miră. Ca meloman ce îndrăgiți?

— Rapsodiile lui Enescu, prelucrările lui Dumitru Capoianu, dansurile lui Viorel Doboș și de fiecare dată cînd aud «Balada» lui Ciprian Porumbescu îmi dau lacrimile.

Același zîmbet, aceiași ochi, doar fruntea puțin încrețită în așteptarea unui «verdict». Tac. Își îmbracă halatul de schimb și cu o ușoară manevrare pornește polizorul. Se șlefuiește un ax.

— Indiferent ce credeți despre poezia mea, despre munca mea, despre mine vă spun un singur lucru: există în sufletul meu dorința de a fi original, de a fi eu în tot ceea ce fac.

O dorință, un vis care nu poate decît să emoționeze, să-l tonifice pe orice tînăr, să-l hotărască și să-l convingă de a face din acest vis realitate. O fereastră deschisă spre departe, spre viitorul care aparține generației lui și generațiilor care vor veni.

VIOREL VARGA ■

flacara așa nu!

despre abecedar, dar nu cu nostalgie

Oricîtă nostalgie simți răsfoind un abecedar sau în general manualele de școală, nu poți să le treci cu vederea cusururile. De astă dată nu vom lua în discuție textele (deși s-ar putea spune și despre ele lucruri nu tocmai plăcute întotdeauna: de pildă, la pagina 63 din abecedarul de anul acesta afli că se poate cînta «o sîrbă veselă», de parcă ar exista și sîrbe triste), ci ne vom referi numai la ilustrațiile ce le însoțesc, fără a avea pretenția unei analize exhaustive.

Trebuie să o spunem de la început că acestea au o calitate mai bună decît în anii precedenți. Nu se mai repetă greșeli de tot hazul ca aceea a prezentării unor cosași ținînd coasa invers decît în realitate sau aceea a înfățișării unor pluguri care răstoarnă brazda pe stînga și nu pe dreapta, așa cum se întîmplă de fapt de cînd se face plugărie. Și totuși, ilustrațiile din manualele școlare mai lasă încă de dorit.

Nu întotdeauna ilustrațiile corespund scopului pentru care au fost realizate. În **Abecedar,** la pagina 18, la celebra lecție a «bastonașelor», este prezentat următorul grup: un moșneag mustăcios și apatic, o fetiță într-o accentuată fază de perplexitate, un pionier cu surîsul pe buze, spinarea unui cîine, și un cîrd de cocori. Venerabilul moșneguț stă pe un soi de scaun, lîngă un copac, undeva la marginea unei localități (de unde o fi apărut acolo scaunul?); cei doi copii stau în picioare, cîinele stă în coadă iar cocorii nu stau ci se deplasează cu o viteză constantă în binecunoscuta lor formație într-o direcție dinainte stabilită. Vă întrebați poate de ce a fost necesară reprezentarea acestei scene. Ei bine, toată această grandioasă desfășurare de forțe a fost făcută pentru ca micii studioși să remarce bastonul din mîinile unchiașului, baston ce seamănă cu semnele grafice pe care ei trebuie să le execute pe caiete. Dar, paradoxal, tocmai acest instrument, deși corect desenat, nu-ți atrage atenția, întregul tablou fiind atît de încărcat încît trebuie ca un binevoitor să te tragă de mînecă și să-ți spună: «Vezi bastonul acela? Drăguț obiect!»

Alteori, lipsa de gust a ilustratorilor e de-a dreptul jenantă. Tot în **Abecedar,** la pagina 58, 6 personaje prînzesc. Unul dintre meseni, un puștan probabil foarte simpatic în viața de toate zilele, are o mină îngrozită. Ce i s-a întîmplat? Din text aflăm că pe piciul cuprins de anxietate îl cheamă Pîrvu și că în timp ce executa cu o prea mare febrilitate procesul de masticație s-a înecat. Textul este așa cum este, însă ilustrația s-a grăbit să-i accentueze defectele. Oare ce-au aflat în plus despre viață copiii contemplînd palpitanta desfășurare a prînzului luat în comun de anonima familie? Aceeași lipsă de gust o etalează și manualul de **Limba română,** pentru clasa a II-a, partea I, unde, la pagina 19, deasupra inefabilelor versuri: «Mama mea m-a învățat/ Ca să fiu mereu curat», descoperi într-o ilustrație ce face un pionier cînd pătrunde în sala de baie. Nu face nimic rău, dimpotrivă, se spală cu multă rîvnă, dar întreaga scenă, cotropită de săpun, piepteni, perii, flacoane cu loțiuni bine mirositoare nu e dintre acelea menite să te desfete din punct de vedere estetic. (Dealtfel, autorii de manuale au o predilecție vădită pentru întîmplările petrecute în baie.)

Alteori, erorile din ilustrații pot să formeze o impresie greșită copiilor. În manualul **Cunoștințe despre natură,** clasa a IV-a, figura 109, de la pagina 96 este înfățișată o pildă a iluzoriei frății între viețuitoarele pădurii. Pe un singur copac stau ca la o sindrofie o ciocănitoare, o bufniță, o veveriță iar jos, dintr-o scorbură, se ițește o vulpe. Aceeași atmosferă idilică o găsim și la sol. La pagina 91, ilustrația cu numărul 105 înfățișează la un colocviu amical hîrciogii, iepurii și un arici. Pendularea între redarea cu precizia fotografiei și desenul cu pretenții artistice creează uneori viziuni de coșmar. În **Abecedar,** la pagina 23, o scenă dintr-un cabinet medical se transformă din stîngăcia ilustratoarei într-o scenă din vremea inchiziției, atît de zdravăn se încleștează o doctoriță de fălcile micuței sale paciente. Ca să nu mai vorbim de tristețea coloritului acestor desene, în contrast flagrant cu atmosfera optimistă pe care vor s-o creeze. Ilustratorii uită că se adresează unor copii cu o capacitate de înțelegere extraordinară, uită că trebuie să le dezvolte aptitudinile artistice, să contribuie din primii ani la educația lor estetică. Ei ignoră că trebuie să sugereze, nu să ofere totul mură în gură. Ei, probabil, nu știu ce minuni pot să facă locuitorii cei mai mici ai țării atunci cînd au la dispoziție creioane colorate și hîrtie.

GEORGE ARION ■

n-aveți un matematician în minus?

Zoltan Papp. Lucrare de diplomă anul IV — nota 10, lucrare de diplomă anul V, de specializare — nota 10, media generală anul V — 9,66 etc. În mod clar, așadar, este vorba de un element valoros. care, după ani grei de studiu, a primit acea brățară de aur a timpului nostru care se cheamă matematica.

La repartizarea în producție, în vara acestui an, totul părea, la început, să decurgă ca la carte: absolventul a ales Fabrica de mașini-unelte Bacău, care solicitase un matematician, și s-a prezentat la post, pentru a constata însă că, vorba cîntecului: «La Bacău, la Bacău, într-o mahala/ S-a întîmplat, s-a întîmplat mare dandana.» E adevărat că de data aceasta dandanaua s-a întîmplat nu într-o mahala, ci la fabrica sus-menționată, unde absolventul a descoperit că postul nu exista decît pe hîrtie, ca urmare a unei defecțiuni birocratice, nu din vina fabricii. Direcția Personal s-a arătat înțelegătoare și a propus solicitantului două soluții: fie să obțină suplimentarea și să-l încadreze, fie să-i acorde așa-numita negație, care i-ar da posibilitate să-și caute singur post. Cel interesat a ales ultima soluție, doritor fiind să se apropie de Ocna Mureș, unde trăiesc părinții săi, destul de grav bolnavi (tatăl suferă de inimă, mama de spondilită). Drept care, după obținerea documentului respectiv, el s-a adresat Fabricii de produse sodice din Ocna Mureș: «N-aveți nevoie de un matematician la Oficiul de calcul?» Ghinion, nici un loc liber. Atunci tînărul a încercat la Cluj, și la Turda, urmărind — cum spuneam — să nu se depărteze prea mult de Ocna Mureș. Era optimist: specialitatea sa strictă, mecanica fluidelor, avea puternice contingențe cu producția, cu tehnica, și în plus, cunoștințele de informatică îl făceau apt să abordeze cele mai diferite probleme legate de introducerea calculatoarelor în producție, în gestiune, în diverse analize economice. Este îndeobște cunoscut că în perioada actuală nu se poate concepe conducere economică eficientă fără a utiliza metodele matematicii moderne, cercetarea operațională, care dealtfel nici nu implică în mod necesar prezența calculatorului electronic. Îmbinarea matematicii cu producția, cu activitățile economice, este evidențiată, an de an, și de listele de posturi oferite absolvenților facultăților de matematică din țară și pe care figurează, în afara posturilor din învățămînt, numele a zeci de întreprinderi de profilul cel mai divers care solicită matematicieni. Zoltan Papp s-a adresat cu întrebarea: «N-aveți nevoie de un matematician care să vă ajute la dezvoltarea unui sistem informațional eficient, la punerea pe calculator a unor operații de gestiune, la matematizarea producției?»

C. PETRESCU ■

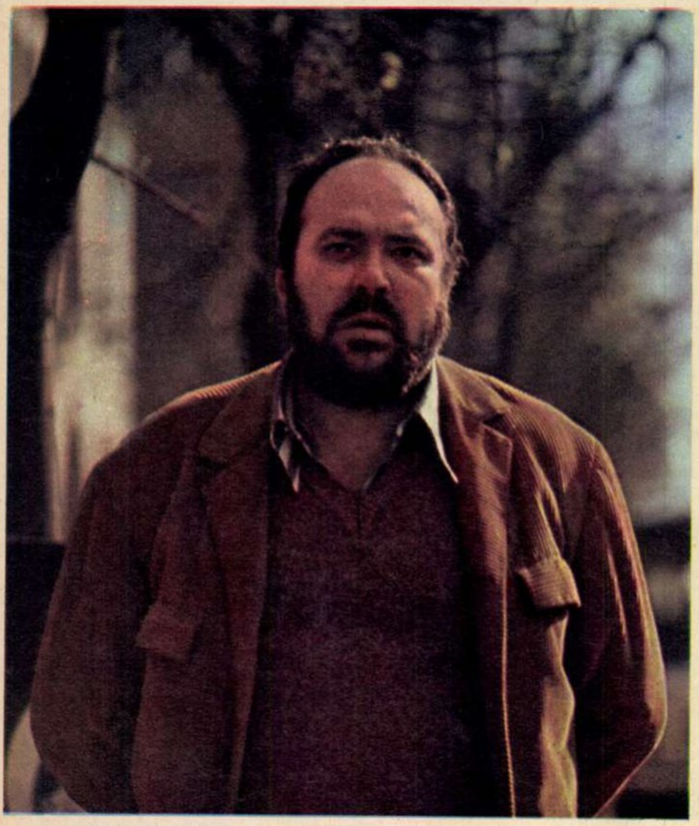

GEORGE CONSTANTIN, vital ca însuși pămîntul pe care calcă.

CRONICA T V

a ști să alegi...

O peliculă despre fericire, la vîrsta mirilor, înțeleasă într-un context de cinste și muncă ne-a oferit-o emisiunea «File de dicționar» prin filmul «Băiatul care caută fericirea». Regizorul cehoslovac Jiri Menzel creează un univers de intensă activitate constructivă în care mașinile de mare tonaj, dislocările de teren, schelăriile și ritmul susținut al unui efort colectiv (înălțarea unui mare baraj) nu strivesc candoarea unui personaj, irezistibil prin franchețe și caracter. El discerne dintre vorbe, întîmplări și gesturi trăsăturile incompatibile cu ideea unei fericiri durabile, conforme cu structura sa intimă. Nu viața oricum, cîștigul imediat, compromisul mascat îl tentează pe erou, ci dăruirea nedisimulată, seriozitatea unor sentimente trainice fără minciună și plictis. Mediul familial suficient, în care logodnica sa, nu numai că se complace, dar îl și promovează în propriul său mod de viață îl îndepărtează ușor și sigur pe exigentul logodnic. Alegerea partenerului de viață devine astfel, pentru creatorul filmului, o problemă gravă rezolvată fără retorism, sobru, refuzînd afișarea dramei. Scena de tinerească tandrețe, prin care debutează pelicula, nu este decît o amăgire confirmată de refuzul din final al celor două moduri de a fi. Judecata lucidă a tînărului constructor împotriva unei iubiri, fără fisură în aparență, este relevată cu cele mai potrivite mijloace filmice datorate în primul rînd excelentului regizor și apoi celor doi protagoniști, Jan Hrusinsky și Jana Giergielova. Jocul firesc, interiorizat, semnificația detaliului și atmosfera, portretizează două personaje contemporane care îndeamnă publicul tînăr la meditație.

«Întîlnirea de la ora...10», emisiune agreabilă, urmărită cu plăcere de telespectatorii lui Mannix care, și de data aceasta, ca în toate dățile trecute, a rezolvat totul curat și telegenic trecînd printre gloanțe și riscuri cum am trece noi peste stopurile de la Piața Romană.

Magazinul muzical distractiv de la ora 22, pe lîngă actorii binecunoscuți, cu o permanentă priză la public s-a bucurat și de prezența discretă a unei actrițe tinere, Tamara Crețulescu. Inteligența scenică, dicțiunea perfectă și puterea de sugestie de care dă dovadă actrița în rolul ingrat de prezentator confirmă clasa înaltă a artei sale. Liantul subțire prin care prefigurează scenele spectacolului, legîndu-le printr-un zîmbet, o umbră de umor (cît i-au permis cuvintele) și printr-un farmec, aș spune, invincibil.

Așteptat cu îndreptățită emoție, meciul de fotbal dintre România și Spania (campionatul european), transmis pentru întreaga suflare românească de la orele 13.55, n-a beneficiat, din păcate, de un comentariu la nivelul răspunderii. Cuvintele derutau, deformînd pe neobservate ceea ce se întîmpla pe teren. De pildă, cînd Dinu dădea greș cu vreuna din pasele sale lungi sau scurte umbra cuvintelor ascundea imprecizia și vina cădea pe adversarii care recuperau balonul primit cadou.

Vorbe, vorbe care poleiau greșeli evidente, încercînd să creeze o altă impresie decît cea reală, care ne-a și adus în situația de a nu mai avea ...nici o emoție.

COMAN ȘOVA ■

CRONICA SPECTACOLELOR

o falsă comedie a erorilor

Am urmărit cu un calm sentiment de insatisfacție și de reproș spectacolul «Tovarășul feudal și fratele său» la Teatrul de Comedie. Cu întîrziere, e adevărat, pentru că titlul piesei ne-a desconspirat parcă de la început suferințele cronice ale unor texte ale lui Al. Mirodan: conflicte artificiale, schematice, personaje false, dialoguri sofisticate. «Tovarășul feudal și fratele său» împrumută elemente de recuzită din teatrul quiproquourilor spumoase și din teatrul de estradă. Conflictul se declanșează în jurul a doi frați gemeni care seamănă uluitor și dintre care unul e nebun, evadat din ospiciu. Printr-un concurs de împrejurări greu de crezut, fratele alienat ia locul celuilalt în funcția de director al unei întreprinderi de instrumente muzicale. Oricum, al unei întreprinderi! Și, evident, pînă să-și dea seama oamenii de confuzie, fabrica devine falimentară, mai mult, ajunge în pragul unei catastrofe. Pentru că «nebunul» are obsesia puterii și dezlănțuie mecanismul teribil al dictaturii pe feuda sa, răsturnînd valorile și promovînd impostura, servilismul, mita etc. Candoarea autorului întrece așteptările în scena în care fratele nebun se visează principe feudal și impune realității coșmarul. Astfel încît piesa devine o ilustrație falsă, neconvingătoare, a lozincii prin care oamenii își afirmă dezacordul față de confuziile declansate uneori în viața imediată, între poziția ierarhică abuzivă și contul personal la bancă.

Pare că autorul are curajul de a denunța o mentalitate retrogradă. Se creează impresia că piesa întrunește unele virtuți de limbaj, dar dialogurile par extrase dintr-o carte de aforisme pentru uzul adolescenților prețioși. Dacă nu ar fi fost cele două excepționale actrițe, Vasilica Tastaman și Stela Popescu, și tentativa lor plină de imaginație, de a da viață, de a da fosfor personajelor interpretate, piesa ar fi eșuat lamentabil. (Ne întrebăm chiar dacă poate fi recomandată teatrului de amatori!) Tot ce întreprind cele două actrițe în afara rolurilor, tot ce adaugă prin farmec și prin intuiție scenică, apropie textul de nevoia oamenilor din stal de a se amuza descoperind carențele moralei noastre de toate zilele. Silviu Stănculescu dovedește aici în dublul rol al fraților gemeni, calități nebănuite de actor cu umor. Personajele sînt studiate pînă în cele mai mici amănunte. Cu ticuri verbale și gesturi care să le asemene dar să le și delimiteze în conștiința spectatorilor. Pentru că uneori nebunia poate fi trecută cu vederea. Și nu numai atît. Poate fi luată drept înțelepciune. Acesta e riscul pe care îl denunță însă inteligent și subtil Silviu Stănculescu. Din păcate, cele două roluri nu au consistență. Rămîn, undeva, în sfera demonstrației cu două necunoscute. Autorul n-a reușit să le facă credibile, viabile. Așa încît, la sfîrșit, spectatorii sînt pe bună dreptate descumpăniți, mai ales că rezolvarea conflictului e grăbită, falsă, puerilă. Ai chiar impresia că mai urmează un act. Nu-ți vine să crezi că e timpul să-ți retragi hainele de la garderobă. Te crezi păcălit. E greu să ne păstrăm noi înșine — cum bine declară fratele cel întreg la minte în finalul «luminos» al piesei — dar în nici un caz în felul acesta! Decît așa, mai bine să nu rămînem noi înșine, mai bine să nu ne recunoaștem de la o clipă la alta în procesul propriei noastre metamorfoze, propriei noastre deveniri.

A. DOHOTARU ■

Fotografii de Emanuel Tânjală ■

curier muzical

Daniela S. CĂLINA — Călărași: *Ne bucură apariția dumitale printre corespondenții muzicii tinere. Subscriem la opiniile tale despre: 1) apariția unor falși comentatori, unii erijîndu-se chiar în diriguitori ai muzicii ușoare; 2) lărgirea cadrului festivalului-concurs de la Mamaia; 3) necesitatea intensificării manifestărilor muzicii tinere în detrimentul atîtor și atîtor înmulțite varietăți, reviste, spectacole de estradă și alte «șușanele cu blazon», a căror influență nefastă asupra gustului public o sesizezi.* **Mario C.F. — București:** *Cele două posibile texte de muzică ușoară* **Baladă** *și* **Memento** *vădesc calități poetice mult prea vizibile pentru pana unui începător. De ce nu aveți curajul să semnați cu numele întreg și să ne comunicați adresa?* **Puiu BĂDULESCU — Calafat:** *«La radio, cel mai adesea, nu poți asculta decît șlagăre ale anilor '68-'69 gen «Nici o lacrimă», «Măicuța mea» sau ceva mai «recente», «Zarzăr, zarzăr, zărzărel»! La «Revista șlagărelor» se dau zilnic «Să nu uităm trandafirii», «Pisicuță, pis, pis, pis» ori puerila creație a cuplului Dumbravă-Cristinoiu. La fel, la «Melodia preferată» sau la «Muzică pe adresa dv.». Să ne mulțumim doar cu «Radiodivertismentul muzical» și cu «Radiorecording»-ul?» Sîntem de acord cu dumneavoastră că emisiunile de muzică ușoară trebuie să-și acordeze undele la ultimele noutăți. Dar nu putem fi de acord cu unele exagerări în stilul: Se dau zilnic «Să nu uităm trandafirii...» La urma urmelor, posturile noastre de radio țin seama și de preferințele publicului exprimate printr-o corespondență abundentă!* **Mihai MORARU — București:** *Nu știm unde mai puteți găsi ultimul disc al sfincșilor. Adresați-vă Electrecordului pentru o eventuală (și necesară) suplimentare de tiraj.* **Mia ROBOȘIU — Carei:** *Ne trageți pe noi la răspundere pentru că Adrian Romcescu nu mai apare la televizor și nu mai cîntă la radio. Ne impuneți apoi ca «în cel mai scurt timp solistul îndrăgit să apară atît pe ecranele televizoarelor cît și la radio fără a pune un motiv sau altul». Ce-ar fi să vă adresați direct Televiziunii?* **Paula ȘTRUMEI — Oltenița:** *Același răspuns ca mai sus!* **Pavel PÎNZARU — Botoșani, str. I.C. Frimu nr. 1 E, Cod 6800,** *dorește să corespondeze pe teme de muzică ușoară.* **S.G. DAN — București:** *«Să știe lumea că avem tineri minunați, tineri cu inimi bune și suflete mari, deschise spre Cosmosul muzicii lui Bach. Acești tineri au venit luni la Ateneu, în număr mare, să asculte recitalul de orgă al lui Victor Dan. Se cînta Bach, dar mai ales se asculta Bach. Și George Bălan vorbea simplu și cu suflet despre libertatea muzicii lui Bach.»* **Viorel BUCIUMAȘ — Bîrlad:** *La rubrica «Opinii», găzduită în aceste pagini, cititorii pot colabora cu materiale privind probleme de actualitate ale muzicii, teatrului și cinematografului. Bineînțeles că opiniile aparțin semnatarilor și nu redacției care își poate permite însă, spre lămurirea mai deplină a publicului, unele observații sau precizări. Așadar, nu vedem de ce vă mirați că articolul de răspuns al lui Tudor Băran despre folk a necesitat observații suplimentare la afirmațiile mult prea categorice ale autorului.* **Marioara ROTARU — Hunedoara:** *«Alături de siderurgiștii hunedoreni am participat într-o seară la un spectacol tulburător. Au cîntat printre alții Irina Loghin și Benone Sinulescu împreună cu ansamblul «Hațegana» din Hunedoara. Cele două mari vedete ale cîntecului nostru popular mi se par a fi la ora aceasta în apogeul carierei lor, cu vocile limpezite pînă la desăvîrșire, de o melodicitate unică și cu un repertoriu mereu proaspăt, expresiv, inepuizabil, care merge de la doină pînă la colind.» Ne bucură informația dumneavoastră referitoare la concertul celor doi cîntăreți de muzică populară. Ei sînt unii dintre acei artiști recunoscuți prin respectul față de profesia și talentul lor, față de publicul și mai ales față de folclorul nostru muzical de care se apropie cu dragoste și respect. Meritul lor apare cu atît mai deplin cu cît la unele concerte din provincie ori chiar în Capitală mai există anumiți cîntăreți care, în căutarea unor succese facile, apelează la cîntece pseudofolclorice și la maniere de interpretare stridente, străine adevăratului spirit al creației artistice a poporului nostru.*

N.S. ■

La Teatrul Nottara se repetă «Întoarcerea la Micene»

mai puțini pistolari, mai mulți oameni

Un cititor din Timișoara, M. Radu (str. Trubadur nr. 17) ne scrie: „Cu indignare constat că ecranele celor 7 cinematografe din Timișoara sînt invadate (pur și simplu!) de pelicule de o calitate îndoielnică. Mă refer, în primul rînd, la westernuri. În primele zile ale săptămînii 10-16 noiembrie, 3 westernuri («Înfrîngerea lui Wilkison», «Legea preeriei», «Ultimul pistolar din Cross Creek») rulau pe ecranele acestor cinematografe și alte două amenință să înceapă a rula în zilele următoare. Mă întreb: pînă cînd asemenea pelicule sărace în idei, care spun mereu același lucru (sau care nu mai au ce spune, mai bine-zis!), străine de realitatea noastră românească (că doar nu ne așteaptă la fiecare colț de stradă un «negativ» și vezi, dragă Doamne, ar trebui să învățăm să ne apărăm vizionînd asemenea filme) se vor mai simți «ca la ele acasă» pe ecranele noastre? Îndrăznesc să cred că succesul de casă foarte mare pe care — din păcate — asemenea filme îl au este îngrijorător, mai ales că majoritatea covîrșitoare a spectatorilor fideli acestui «gen cinematografic de periferie» o formează tinerii“.

Rîndurile de mai sus ne-au întristat, firește, și ne-au amintit, încă o dată, marea, complexa răspundere a celor care întocmesc repertoriile cinematografice din toate colțurile țării. Departe de a fi un simplu exercițiu de echilibrare formală a unui titlu cu altul (în cazul relatat nici măcar acest efort nu există), de amestecare a noutăților cu reluările, repertoriul este pîrghia cea mai importantă a educației cinematografice; înțelegem prin aceasta atît cultivarea capacității de a recepționa, cu discernămînt, valorile etice, reprezentările morale impuse de lumea filmului și, deopotrivă, valorile estetice particulare. Am mai avut prilejul să discutăm, în aceste pagini, despre puterea unică a cinematografului de a propulsa și a propune modele, pilde, mituri, de a deforma, voit sau nu, raporturile reale dintre posibil și imposibil, dintre bine și rău, dintre faptă și răsplată. De aici grija de proporții cu totul și cu totul aparte a celor însărcinați cu programarea filmelor (și nu numai a lor) de a nu împînzi, la un moment dat, ecranul cu detașamente de pistolari, de a nu sacrifica, de dragul rețetelor spectaculoase, eroii curajului de toată ziua, contemporani aflați nu în căutarea rețetelor răsunătoare, ci a unor răspunsuri demne la întrebările fundamentale pe care le implică existența. Suprasolicitarea unor astfel de pelicule, mai ales cînd ele aparțin producției aventuroase de serie, are, cum spuneam, și răsfrîngerile ei uneori dramatice în planul culturii în general, al celei cinematografice în special. Așa cum reiese și din scrisoarea cititorului nostru timișorean — pe bună dreptate nemulțumit de uniformitatea și mediocritatea repertoriului — acesta se dovedește gata să arunce anatema asupra westernului în totalitatea lui, considerat de dînsul «gen cinematografic de periferie». Amară greșeală! Dar atîta timp cît nu i se furnizează concret, pe ecran, criteriile esențiale, hotărîtoare în aprecierea unui domeniu de cultură, atîta timp cît informația sa este lăsată pe seama unor pelicule întîmplătoare, care nu reprezintă blazonul acestui gen iubit de public, se înlesnește nașterea și propagarea erorilor întristătoare. Un capitol al cinematografului, unul dintre cele mai populare și mai încărcate de adevăr, cel care «reprezintă istoria însăși a Americii» (A. Bazin), așa cum folclorul absoarbe o parte din istoria noastră, apare, dintr-o dată, deformat, compromis, prilej de sociologizări vulgare. Aceasta — pe de o parte. Pe de alta — imaginea însăși a cinematografului mondial apare grav sărăcită, decolorată, nedreptățită, de pe urma unor programări care — nu este cazul doar al celei semnalate la Timișoara — nu țin seama de echilibrul de forțe existent la ora de față, de asaltul școlilor tinere, al cinematografului politic, al celui din lumea a treia. Act de opțiune responsabilă, de cultură și de discernămînt etic, repertoriul cinematografic trebuie să învingă, cu propriile sale arme, comoditatea birocratizării.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Un nume de prestigiu al Naționalului bucureștean: SILVIA POPOVICI.

Fotografie de Radu Constantinescu ■

un recital numit dorință

Stăm mai bine decît acum 10 ani în ceea ce privește interpretarea muzicii ușoare, ori stăm mai rău? Aceasta este întrebarea cu care de curînd m-a interpelat categoric și intempestiv un iubitor al genului, amator prin urmare de clasamente și comparații. Răspunsul — fără prejudecăți, așa cum îi stă bine unui răspuns cinstit și obiectiv — n-ar fi extrem de dificil de dat. Semne multiple ne indică un peisaj interpretativ mult mai bogat și diversificat decît acum zece ani cînd un public obișnuit pînă atunci cu muzica ușor romanțioasă a unor Gigi Marga, Roxana Matei, Aida Moga, Gică Petrescu sau Luigi Ionescu începea să fie interesat de vocea puternică a unei cîntărețe lansate sub o zodie bună — Doina Badea — care avea în plus avantajul că se prezenta cu un repertoriu mai nou, mai sensibil la schimbările petrecute sub influența *beat*-ului și *rock*-ului în muzica ușoară mondială. Tot atunci alte două cîntărețe — Margareta Pîslaru și Marina Voica — se aflau la începutul carierei lor, cîștigîndu-și rapid popularitatea grație seducției aceluiași repertoriu înnoitor, grație mai ales calităților vocale, tinereții, farmecului personal care corespundea mai bine evoluției gustului și sensibilității publicului.

Aurelian Andreescu, cîntărețul nostru de voce și cu un timbru atît de particular, apărea în aceeași perioadă și a avut mult de furcă pentru a-și impune repertoriul oarecum mai dificil și maniera cu totul nouă de a cînta la noi, deși asemănătoare în a altora de pe alte meridiane. În curînd, pasionații genului, mai întîi cei tineri, apoi încetul cu încetul și ceilalți au trecut de partea noului val uitîndu-i (așa cum din păcate sînt legile muzicii ușoare) pe preferații lor de pînă atunci. Aceasta nu înseamnă că o Gigi Marga (una dintre cele mai talentate cîntărețe pe care le-a avut muzica noastră ușoară) sau un Gică Petrescu — mai ales — nu și-au păstrat un public al lor gata oricînd să se emoționeze la auzul cîntecelor nostalgicei lor tinereți. Dealtfel, cei mai mulți dintre acești cîntăreți din generația matură erau și au rămas artiști serioși, sobri interpreți sensibili care și-au cultivat cu asiduitate glasul și talentul interpretativ, uneori în condiții ingrate, neocolind estrada unui restaurant sau turneul obositor în provincie cu mijloace uneori improvizate.

De ce spun atunci că situația este mai bună astăzi cînd, din păcate, cîntăreții noștri, în afara unor apariții sporadice la TV, cîntă invariabil aceleași două-trei melodii românești și două-trei, străine într-un spectacol de estradă ori de varietăți? Motivul este argumentat de faptul că avem mult mai mulți cîntăreți talentați, diversificați ca stil și repertoriu abordat, că generația care se lansa înainte de '65 s-a impus pe deplin, că o nouă generație de tineri interpreți, majoritatea absolvenți ai unor forme specifice de pregătire, se impune acum și completează un tablou mai bogat al interpretării muzicii ușoare (fără a mai include sub această titulatură ambiguă și ușor peiorativă de muzică «ușoară» genurile muzicii tinere, pop-ul și folk-ul care au amîndouă interpreți ori formații de certă valoare, dar care nu formează obiectul articolului de față).

Interpreți ca Margareta Pîslaru, Marina Voica, Aura Urziceanu — posesoare ale unor calități vocale impresionante — Aurelian Andreescu și Mihaela Mihai au ajuns la o maturitate a mijloacelor de expresie; alături de ei se afirmă o cîntăreață de maximă combustie interioară «o flacără care cîntă», după expresia unui poet — Dida Drăgan — precum și soliști care se bucură deja de mare popularitate cum ar fi Corina Chiriac, Angela Similea, Doina Spătaru-Olinescu, Mihai Constantinescu, Cornel Constantiniu și încă alții a căror enumerare ar lungi prea mult lista noastră.

Din păcate, toți aceștia nu beneficiază în afara rarelor apariții la televiziune de un contact susținut cu publicul. Unde sînt recitalurile personale, acele manifestări de maximă exigență care să pună, într-adevăr, în valoare talentul și valențele interpretative ale artiștilor noștri? Fiecare dintre aceștia poate susține, credem, un recital propriu, prilej pentru o confruntare la cote mai înalte de exigență și profesionalism cu publicul, cu critica și nu în ultimă instanță, cu propriile posibilități. Totul depinde însă de ceea ce își propun să afirme, de semnificațiile majore ale interpretărilor lor. Cîntăreții noștri buni resimt ei înșiși necesitatea acestor recitaluri. Margareta Pîslaru, de exemplu, își pregătește un recital personal sub egida... ACIN. De ce? Asemenea manifestări pot și trebuie să fie organizate de instituțiile specializate: ARIA, ATM-ul, teatrele de estradă. Bineînțeles, există anumite riscuri: succesul de casă nu este atît de sigur ca la un spectacol de varietăți cu de toate. Dar oricum riscul merită. Fie și numai pentru a marca mai eficient momentul interpretativ '75. Un asemenea recital ar alege apele de uscat. El ar obliga pe interpreți să se prezinte în fața publicului cu melodii de valoare pe texte care spun, în sfîrșit, ceva, nu cu surogate și bîlbîieli de natură kitsch, adică de prost gust.

NICOLAE SPIRESCU ■

OPINII

din rîndul patru

Publicăm mai jos scrisoarea tovarășului Teodor Lupu din Iași, referitoare la fenomenul muzical folk. Ea se înscrie în cadrul discuțiilor inițiate de revista noastră pe această temă; așteptăm în continuare și opiniile altor cititori sau... specialiști.

Mi-a fost dat, într-o seară de sfîrșit de octombrie, să ascult o cîntăreață ce părea la primele audiții (nu la prima vedere) că este potrivită numai pentru melodii distractive. Exemple: «O portocală» (pot fi și două sau trei, depinde de punga compozitorului), «Cu viața nu glumi» (în serios), «În rîndul patru» ș.a.m.d. Și iat-o — e vorba de Anda Călugăreanu N.R. — spre bucuria muzicii și a poeziei, promovînd din rîndul patru în rîndu-ntîi: — muzica folk. A fost, din partea sa, o opțiune pe măsura talentului, temperamentului și sensibilității ei pentru arta autentică. N-ar fi de mirare ca mulți alții să-i calce pe urme. Căci cu adevărat acest fericit mariaj dintre poezie și muzică fascinează de la «prima vista», exercitînd o permanentă seducție.

Și apoi, mi-a mai fost dat să-i văd și să-i ascult pe ceilalți «cavaleri» ai chitarei și ai versului dînd viață pe scenă unor memorabile poezii de N. Labiș, M. Sorescu, și mulți alți poeți, poeți în ale căror creații patriotismul pulsează continuu ca o revitalizantă sevă. Aș aminti aici pe Mircea Vintilă, glas sensibil, inventivitate melodică ce ar putea fi invidiată pînă și de profesioniști; Adriana Ausch, redutabilă chitaristă atît în privința tehnicii cît și a repertoriului; Doru Stănculescu, Vali Sterian, Dan Chebac și Evandro Rossetti, călătorind prin galaxii melodice încă necunoscute de marele public și, în sfîrșit (deși nu i-am amintit pe toți — cer scuze), steaua polară a «Constelației Folk» — Tudor Gheorghe al cărui recital, așteptat cu sufletul la gură, cum s-ar spune, a întrunit succesul nu prea greu de prevăzut.

Există, din păcate, atitudini zoiliste în aprecierea fenomenului folk. Unele sînt generate de idiosincrasii genuine, altele pornesc, pur și simplu, nu atît din cunoștință de cauză, cît din spirit de contrazicere (nihilism pueril). În ceea ce mă privește, ca muzician, ca folclorist în special (n-aș vrea să se înțeleagă că în aprecierea folkului aș fi ultraspecializat și nici obturat de limitele procustiene ale «specialiștilor» — vorba ceea — «cîte privighetori n-or fi cîntînd fals, dar n-au critici muzicali»), aș zice că, pe lîngă faptul că folkul este cel mai bun vehicul pentru poezia patriotică, lăsată pînă mai deunăzi de compozitorii profesioniști să zacă în rafturile librăriilor și ale bibliotecilor, este un gen deschis către toți cei ce vor să trăiască intens muzica și poezia. La urma-urmei există un dram de artă în fiecare din noi și acest dram nu trebuie risipit în vînt. Și, să nu uităm că, în mod firesc, după o intensă democratizare a culturii trebuie să urmeze, cît de cît, și o democratizare a creației. Este adevărat, mai e mult pînă atunci, dar aceasta este traiectoria ineluctabilă. Să-i «îndrumăm» pe creatori, pe creatorii «anonimi»? Aș zice că nu e cazul. Un Zoil mi-ar putea reproșa că e nevoie ca acești cîntăreți folk să se inspire din folclorul nostru. Cum folkul abordează cu precădere genul baladesc, el recomandă cu insistență pastișarea acestuia. Imaginați-vă, vă rog, cum ar putea suna o astfel de baladă ale cărei coloane se profilează pe bolta altor relații social-politice. Nu zic că nu e nevoie de maturitate muzicală în această mișcare folk, dar de aici și pînă la a respinge total fenomenul, adică, vorba Andei Călugăreanu, «a-i da peste degete celui care îndrăznește să ia chitara în mînă», este o cale destul de lungă. Trebuie să înțelegem fenomenul și să așteptăm. Maturizarea sa nu va întîrzia să vină.

Și în ultimul rînd aș spune că datorită revistei la care încerc să semnez acum, folkul, acest gen al tinereții explozive, revoluționare, al tinereții prietenoase, candide, neatinse de morbul ruginei și al... rutinei, a promovat din rîndul patru al topului de suflet (nu de preferințe) al ascultătorului în rîndul întîi.

TEODOR LUPU ■

La invitația Comitetului județean Sibiu al P.C.R. ședințele nr. 103 și 104 ale Cenaclului Flacăra se vor desfășura luni, 24 noiembrie 1975, de la orele 16 și respectiv 19.30, în municipiul Sibiu. Totodată, supunem atenției cititorilor noștri proiectul programului complet al cenaclului Flacăra, după cum urmează: 1 decembrie — Galați; 8 decembrie — Timișoara; 15 decembrie — Iași; 20 decembrie — Cluj-Napoca. Urmează ca în jurul datei de 29 decembrie să organizăm un nou Festival Flacăra în municipiul București.

flacara
evenimente mari evenimente mici

■ Biblioteca orășenească Slatina îi roagă pe cei 50 de cititori care nu au mai restituit — unii de peste doi ani de zile — cărțile împrumutate, să-și comunice adresele pentru a le fi livrate la domiciliu și rafturile aferente. ■ Nu peste mult timp, berea din Ciclova, județul Caraș-Severin — bere din care au băut mai toate capitalele Europei — va împlini 250 de ani de spumoasă existență. ■ Prima intervenție pe cord în Tg. Mureș — executată de animatorul și fondatorul Sanatoriului de aici, dr. Czakó Iózsef — a avut loc acum 40 de ani. ■ Cîteva dintre noile produse ale I.P.L. — Satu Mare poartă denumiri ce dovedesc o debordantă fantezie a autorilor; astfel, aflăm de existența camerelor de zi «Satu Mare-3», «Satu-Mare -7», și de canapelele «1 Mai», de dormitorul «Pelican». Pe cînd bucătăria «Salvamont»? ■ Un lot de 100 de ii, produse de cooperativele cooperației Arta Populară Bănățeană, au plecat din Timișoara avînd destinația Stockholm. Drum bun frumuseților românești spre cele suedeze! ■ În prăjiturile cu nucă ale unor cofetării din Brașov nucile continuă să fie folosite la întreaga capacitate: cu coajă cu tot, adică. ■ Progenitura unei singure iepuroaice din specia «de vizuină», care se înmulțește în prezent numai pe raza Ocolului silvic Ciurea, județul Iași, atinge în numai 4 ani fantastica cifră de 1 200 000 urmași; drept pentru care s-au luat măsuri ca această specie să fie dezvoltată și pe cunoscuta Vale a Amaradiei. ■ Încercați să vă imaginați cam ce ați simți dacă v-ați apuca să vă frecați dinții cu o lamă de ras, sau ce ați auzi la detonarea unei bombe atomice — ambele efecte se pot imagina dinaintea agenției Loto-Pronosport de pe bulevardul 23 August din Timișoara, agenție ce-și face — încearcă, mai bine-zis să-și facă — reclamă prin intermediul unor difuzoare defecte. Dacă stăm să ne gîndim bine, își face. ■ Focșănenii își realizează acum o veche dorință: vor avea în centrul orașului un monument care să simbolizeze Unirea, chiar pe locul unde, cîndva, se afla granița între cele două Principate. Este vorba de un splendid obelisc (înalt de 18 m), avînd la bază un relief reprezentînd scene istorice. Lucrarea aparține sculptorului Ion Jalea și este aproape terminată. ■ Uniunea metal-chimie-lemn din cadrul UCECOM-ului încearcă să facă, pare-se, o treabă bună: a creat un dispecerat în Calea Plevnei 1 (telefon 13 58 84), unde se primesc solicitări pentru reparații urgente (aragazuri, frigidere, instalații electrice). Se zice că pînă în două ore de la primirea unui telefon meșterul a și sosit la fața locului. Un meșter bun, înalt și cu experiență. ■ De la mica publicitate: PIERDERI: Persoana care în ziua de 13 noiembrie a fost ajutată în stația Bălcescu să-și strîngă lucrurile căzute din poșetă este rugată să telefoneze la 1.22.57, deoarece din greșeală printre lucrurile strînse se găsea și ceasul persoanei care a ajutat-o. ■ Vom avea capre roșii — nu negre, acestea sînt rare — în inima Moldovei, în pădurea Corbița, lîngă Adjud. Fondul de vînătoare de aici a fost îmbogățit — și aceasta pentru prima oară — cu 30 exemplare, urmînd ca în cîțiva ani numărul caprelor să crească în așa măsură încît toți vînătorii din partea locului să vadă în fața ochilor numai culoarea roșie ■ Una din cele mai mari necropole din epoca bronzului (cultura Monteoru) a fost descoperită la Cîndești (20 km de Focșani). Pînă acum au fost găsite 347 morminte, iar în ele, după cum ne informează arheologul Victor Bobi, s-a găsit un inventar bogat: ceramică, unelte, podoabe (chiar și de aur). Anunțăm cu tot regretul că nu vor fi fructificate prin «Consignația». ■ Un iepure nu costă decît 45 lei. Un vînător, pe nume Pavel Trestianu din Vintileasca (Vrancea), l-a plătit cu 500 lei (amendă) fiindcă l-a împușcat atunci cînd nu trebuia. Atunci cînd dormea. Ne referim la iepure. ■ Se află sub tipar al VI-lea volum din **Bibliografia Dobrogei,** editată de Biblioteca județeană Constanța. Este vorba de un fel de enciclopedie a regiunii dintre Dunăre și mare în care apare anual sau la doi ani tot ce se publică în reviste, ziare, cărți despre acest ținut. Să sperăm că tot ceea ce apare e interesant și bine scris. ■ Eveniment de mîna întîi la Focșani: între 8 și 9 noiembrie a avut loc a 5-a ediție a Salonului literar Dragosloveni, manifestare literară de interes național. ■ Autogara Filaret, duminică, orele 11.05. «Călătorie plăcută!», anunță o voce răgușită la microfon. Cît era de plăcută călătoria spre Balotești-Sanatoriu vă pot spune cei 80 de călători (40 pe scaune și 40 în picioare). Scene de nedescris din cauza aglomerației. La înapoiere, ce-i drept la fel. Sînt necesare deci mai multe mașini spre Balotești-Sanatoriu T.B.C. duminica, atunci cînd bolnavii se simt mai singuri ca marțea. ■ Doriți un foc? Chibrituri de toate felurile, din toate timpurile, peste 800 de cutii au fost adunate într-o viață de om de către un colecționar perseverent: ing. I. Lucian din București. Nu vă adresați dînsului: colecționează, nu dă foc. ■ «TYPHLOCIROLANA MORAGUESI», aceste două cuvinte neînțelese poate pentru mulți, ca să nu spunem foarte mulți, constituie denumirea dată de către savantul Emil Racoviță unui crustaceu izopod, orb, descoperit de el în Peștera Balaurului (Cueva del drach) de la Porto Cristo lîngă Mallorca. Savantul român a deschis astfel noi orizonturi în biospeologie. Drept recunoștință, la Porto Cristo se va dezveli în curînd un bust al lui Emil Racoviță realizat de sculptorul Oscar Han. Crustaceul rămîne pe mai departe într-un borcan cu spirt. ■ La Constanța, lîngă țărmul Pontului Euxin, s-a descoperit cu ocazia construirii unor blocuri, un sarcofag datînd din secolul al II-lea sau al III-lea e.n. Pe una din fețele sarcofagului este gravat numele defunctului: Metrodoros, negustor. Își mai amintește cineva din cadrul O.C.L.-ului de el? ■ Sau numărul călătorilor care își uită bagajele în trenurile sosite în Gara de Nord a devenit prea mare, sau spațiul rezervat «biroului de obiecte găsite» este prea mic. ■ Recent a intrat în patrimoniul Bibliotecii Centrale de Stat o lucrare privind armele medievale, scrisă de Johannes Schobel și tipărită la Berlin (R.D.G.). Iată o lucrare utilă celor ce se interesează, și bine fac, doar de armele unor vremuri îndepărtate. ■ S-a dus faima Vrâncioaiei? Zilele trecute cunoscutul birt focșănean și-a rezumat lista de bucate la un singur fel: friptură la tavă. La doi pași, în schimb, un local cu firmă mai modestă «Birt» avea de toate, inclusiv friptură la tavă. ■ O amintire de la cel ce a fost I.C. Frimu: Muzeului de istorie al județului Argeș, din Pitești, i-a fost oferit ceasornicul pe care l-a purtat bravul luptător pentru cauza clasei muncitoare pînă la sfîrșitul vieții. De lanțul ceasornicului — acum expus — atîrnă cîteva brelocuri care nu-s altceva decît miniaturi de unelte de muncă: o rindea, un ferăstrău, un ciocan etc. Ceasul și lanțul i-au fost oferite lui Frimu de către Breasla tîmplarilor. ■ Prilej de bucurie în lumea iubitorilor de figuri de stil: «Editura enciclopedică și științifică» a editat o «Mică enciclopedie a figurilor de stil». Să tot fie vreo 250 de categorii. Obligatoriu de respectat sînt tot atîtea; facultativ 239. ■ În cadrul manifestărilor cultural artistice «Zarand '75», la Țebea, lîngă gorunul lui Horia și la mormîntul lui Avram Iancu, a avut loc un spectacol de evocare istorică, ai cărui autori au fost elevii școlilor generale din Baia de Criș și din alte localități. Au fost pomenite, desigur, și numele lui Cloșca și Crișan. ■ La Rîmnicu Vîlcea s-a inaugurat, în această săptămînă, cea de-a 5-a ediție a «Decadei artei culte». ■ Radu Beligan a fost ales, pentru a treia oară, consecutiv, președintele Institutului Internațional de Teatru (I.T.I.). ■ Baritonul Nicolae Herlea se află în Japonia, mai precis în orașul Yokohama, unde susține trei spectacole cu opera «Tosca». Aflăm că timpul e frumos iar succesul asigurat. ■ Teatrele populare din Călărași, Gheorghe Gheorghiu-Dej, Slănic Moldova, Rîmnicu Vîlcea lansează, în noua stagiune, autori locali. ■ 600 de copii în clasa I. La Școala generală 136 din cartierul Prelungirea Ferentari. Un record pe care îl mai atinge, în acest an școlar, doar încă o școală din țară. Iată un obiect de cercetare pentru sociologi. Ar fi bine ca aceștia să se afle cîteodată acolo unde se ivesc fenomenele sociale de acest fel. ■ Muzeul științelor naturii din orașul Ploiești a organizat un simpozion privind protecția naturii din județul Prahova. 28 de referate au încercat să dea soluții împotriva poluării, pentru păstrarea echilibrului ecologic al zonei. Deocamdată a fost asigurat echilibrul referatelor, de o ținută științifică bună. ■ Învățătorii și profesorii din școlile sectorului VI al Capitalei, care predau la clasele întîi, învață să predea la clasa întîi. De trei ori pe săptămînă — luni, miercuri, vineri — profesori universitari, cercetători în pedagogiei, psihologi, metodiști le țin lecții despre cunoașterea copilului și predarea prin metode moderne. Totul e. universitarii cunosc altfel decît din teoriile lor copilul de 6 și 7 ani? Sîntem convinși că da. ■ După exact un an de la prima cerere (înregistrată și pierdută), după zeci de drumuri, rugăminți, sesizări, audiențe, telefoane la I.C.R.A.L.-Giulești, locatarilor din str. Luigi Cazzavillan nr. 4 parter, sectorul VII, li s-a adus un alt cazan pentru baie, în locul celui vechi, deteriorat prin uzură. Dar drumurile și intervențiile nu s-au terminat. Deși instalat provizoriu, fără burlane și cu un arzător vechi, defect care scoate fum și care poate oricînd exploda, instalatorul a plecat și nu s-a mai întors. Or, după cum se știe, în caz de explozie sosesc pompierii și pleacă instalatorii. ■ Telefonați la 11 61 45 sau treceți pe la biroul de obiecte găsite (Ștefan cel Mare 33). Se află geamantane pline de lucruri, zeci de serviete și poșete, călimări, tocuri de geam, brichete fără gaz și un telefon nou-nouț — fără ton. Nu demult s-a găsit și un calculator electronic. De aceea spuneam: telefonați la 11 61 45 și dați informații despre calculator. ■ «Tu, care ești pierdută în neagra veșnicie, stea dulce și iubită...» **Steluța,** celebra poezie a lui Alecsandri, dedicată Elenei Negri și pusă pe note de un vechi tîrgoviștean, Dumitrache Florescu. Poezia a devenit o faimoasă romanță locală. Așa se explică faptul că în fiecare sfîrșit de toamnă, așa cum se întîmplă și acum, se ține la Tîrgoviște concursul de romanțe «Crizantema de aur». ■ Bucureștiul va găzdui, pentru prima oară, cea de-a VII-a Spartachiadă columbofilă. Vor fi expuși 1 500 porumbei, printre ei aflîndu-se mari campioni de zbor. Pregătirile sînt în aer, ceea ce de astă dată, fiind vorba de porumbei, înseamnă că totul e în regulă. ■ Singura librărie din comuna Bucșani — județul Dîmbovita este închisă încă din iulie. ■ Peste 10 000 monede și bancnote din cele care au circulat pe teritoriul țării în toate vremurile au fost adunate la un loc și expuse la Constanța în cadrul Expoziției numismatice. În același municipiu, numeroși vînzători la loz în plic expun, sub sticlă, bancnote care circulă în timpurile noastre ce pot fi cîștigate și cu o monedă de 3 lei, de asemenea actuală. ■ Pescarii sportivi din cîmpia munteană vor avea ce prinde la primăvară în undiță: au fost îmbogățite cu crapi și caras cele 9 heleșteie din jurul Tîrgoviștei — în total aproape 4 000 kg puiet — și cu 1 000 kg bălțile din jurul orașului Găești. Pescarii care nu vor prinde nici în aceste condiții vor fi fazani. ■ Miliția din Tîrgoviște are bunul obicei de a prezenta în imagini pe cei mai înveterați răufăcători. Desigur, pe aceia prinși. Un băiat de 19 ani, Nicolae Huidu, a devalizat de curînd magazinul «Mărgăritarul», plecînd de acolo cu o superbă colecție de ceasuri, iar un altul, Ion Petru din Gura Ocniței, a fost arestat pentru a 25-a oară și fotografiat de 11 ori. Este un tip în etate pentru care, se vede, timpul liber nu mai contează. ■ Moreni, Găești, Pucioasa, Tîrgoviste, Titu, Gura Ocniței, Mănăstirea Dealului, iată numai cîteva localități în care medicii și asistenți sanitari talentați se întrec pe scenă în cadrul unui concurs artistic inițiat de sindicatele sanitare din județul Dîmbovița. Concursul de numește «Dialog pe aceeași scenă», dar săptămînal scena se schimbă. ■ Traulerul românesc «Ialomița» a trecut printr-o adevărată călătorie: surprins în Atlantic, unde pescuia, de o puternică furtună, marinarii au trebuit să dea o luptă pe viață și pe moarte salvînd încărcătura de pește și bunuri apreciate la 500 000 lei. Deunăzi, vasul a ajuns cu bine la Tulcea, unde, ca de obicei, marinarii căsătoriți și-au revăzut soțiile. ■ Se restaurează una din ultimele ctitorii ale lui Constantin Brîncoveanu: biserica Sf. Gheorghe din centrul Capitalei (1705). Aici se găsesc osemintele ctitorului. Ea va fi readusă la stilul inițial întrucît în 1851 un arhitect al vremii, Vilacros, restaurînd-o după marele incendiu, i-a schimbat înfățișarea originală. De lucrare se ocupă unul din marii specialiști, arh. Ștefan Balș, în colaborare cu un colectiv de la Muzeul de istorie al Capitalei. S-au luat de astă dată toate măsurile pe linia prevenirii incendiilor. ■ Muzeul de istorie a județului Dîmbovița a intrat de curînd în posesia a 409 monede dacice de argint — cel mai mare număr de monede de acest fel găsite la un loc. Se pare că au aparținut unui singur om al cărui nume a rămas necunoscut. Se știe doar faptul că este vorba de celebrul tezaur de la Ursei. ■ Peste 10 000 de mititei sfîrîie în fiecare zi pe cele 6-7 grătare aflate pe uriașul platou al Halelor Obor din București. Duminica sau de sărbători numărul lor urcă la 15 000-20 000. Ca pe vremea cînd pe aceste locuri exista și bere. ■ S-au încheiat săpăturile arheologice de la Niculițel (nordul Dobrogei). Printre viile acestei localități arheologul Victor Bauman de la muzeul din Tulcea a scos la lumină cea mai veche bazilică paleocreștină (secolele IV-V e.n.), un edificiu lung de 32 de metri și lat de 14 metri în ale cărei cripte nu s-a găsit nici un recipient cu vin. Chiar și așa, Victor Bauman sapă în continuare. A găsit osemintele unor martiri sacrificați la vremea respectivă, adică acum 1500 ani. ■ Brașovul va primi apă industrială și potabilă pe măsura necesităților de azi. Și asta încă pînă la sfîrșitul anului. Lacul de acumulare de la Tîrlung (12 milioane metri cubi de apă), o mică mare artificială, situată în spatele unui baraj lung de 800 metri și înalt de 42 metri, amenajat în ultimii ani, va expedia orașului de la poalele Tîmpei aproximativ 2 metri cubi de apă pe secundă, 4 metri cubi în două secunde ș.a.m.d. ■ Antichitatea a avut și ea tîlharii ei. Tîlhari vechi. Deunăzi a fost descoperit sub vechiul caldarîm al Constanței un sarcofag cu doi morți, ambii jefuiți cu aproximativ 1700 de ani în urmă. Răufăcătorii nu au lăsat la fața locului decît o singură urmă: o monedă care pare a fi de pe vremea lui Antonius Fius, om care și-a desfășurat activitatea înaintea lui Sherlock Holmes. ■ Sucursala județeană A.D.A.S.-Dolj păstrează peste 155 000 lei bani «gheață» la dispoziția mai multor cetățeni uituci care întîrzie să se prezinte pentru a-și ridica sumele ce li se cuvin. ■ **«Nu există fată urîtă»** — este concluzia la care au ajuns participantele la una dintre dezbaterile organizate de clubul «Tinerele fete» din Focșani. ■ 55 de contracte economice nerespectate de la începutul anului! — iată un neobișnuit palmares; îi aparține, și nu spre cinste, Întreprinderii de panglici din Zimnicea. ■ O **Cinematecă vîlceană** s-a deschis de curînd în Rîmnicu Vîlcea: cinefilii pot deveni spectatori permanenți prin procurarea de abonamente. Iată o inițiativă pe care o dorim repetată în cît mai multe localități. ■ Constantin Ioniță, din comuna Horia, județul Constanța, ducîndu-se să dea apă caprei, a găsit alături de aceasta un pui: dar nu de capră, ci de... căprioară. L-a îngrijit, l-a crescut, acum așteaptă să vină altcineva; nu un alt pui, ci cineva de la Filiala de vînătoare, care a fost anunțată de mai multe ori, dar degeaba. ■ MOTIVUL: cîțiva tineri necunoscuți, aflîndu-se în dispută cu Nicolae Mălăescu, din Brașov, îi «stîrnesc» lui N.M. o superbă vînătaie în creștet. ACȚIUNEA: furios N.M. se repede pînă acasă, își mobilizează tatăl și cei doi frați, revine pe cîmpul de luptă; tinerii nu mai sînt aici, în schimb se află un pașnic necunoscut căruia N.M. îi rupe maxilarul, așa, din senin. REZULTATUL: patru luni. ■ «Nu urmați exemplul lor!» se intitulează o gazetă de stradă din Timișoara; toate bune, numai că de la o vreme cei ce răspund de această gazetă s-au cam lăsat pe tînjală; **nu urmați exemplul lor!**

Pagină realizată de EUGEN SECELEANU ■

GRIGORE OSIPOV SINEȘTI,

MEDICUL CARE A FĂCUT POSIBILE CÎTEVA ZECI DE MII DE ZÎMBETE

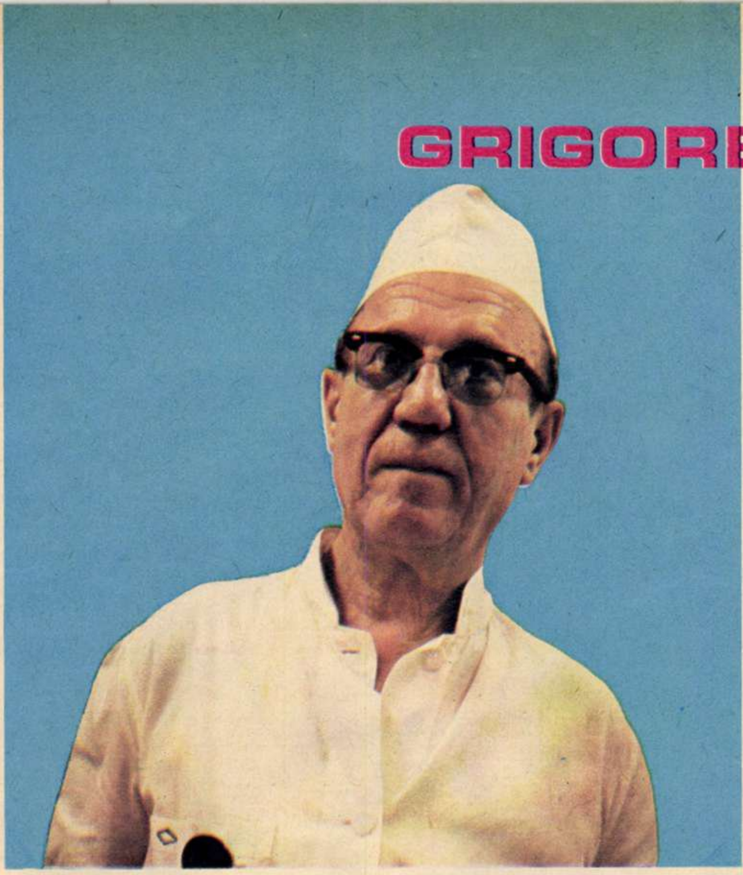

(Urmare din pag. 1)

Grenoble, la Madrid, Torino sau Bad Homburg, medicul român a deschis noi orizonturi parodontologiei, legitimîndu-se drept «primul specialist care a scos parodontologia din mîinile simplului dentist, făcînd-o să se ridice la demnitatea de știință medico-chirurgicală», cum scria, cu emoție, renumitul specialist italian Franco Noveri de la Institutul Odontoiatric din Torino.

De fapt, ce anume a revoluționat Grigore Osipov Sinești în domeniul maladiilor parodontologice?

În primul rînd, doctorul Osipov Sinești a fundamentat un termen nou, parodontopatia esențială, ca formă a parodontopatiilor, afecțiune complexă în contextul căreia s-a vizat o anumită formă clinică, pe care o operează și o vindecă pe baza principiilor biologice ale unei metode operatorii proprii, prin folosirea unor biostimulatori, după care tratamentul urmează o asistență generală și neuroendocrină, precum și o igienă bucală special dirijată, utilizînd apa de gură medicinală «Paradenta». Și biostimulatorii despre care aminteam, botezați de doctorul Osipov Sinești «Os Minerale», după termenul latinesc, și apa de gură «Paradenta» reprezintă descoperiri ale medicului român, onorate de două brevete de invenție, purtînd numerele 66 764 și, respectiv, 55 853 din 1974, ambele încununînd o sete de cunoaștere remarcabilă, o perseverență exemplară și, mai ales, o inteligență medicală dintre cele mai active, prețuită deopotrivă în țară și în străinătate, îndeobște în Franța, Statele Unite, Japonia și Republica Federală Germania, unde cele două brevete sînt protejate de stat. Operația, durînd maximum o oră și nepresupunînd nici un risc sau durere, totul petrecîndu-se sub anestezic, urmărește în primul moment îndepărtarea procesului inflamator din focarul parodontopatic, după care în septul interalveolar se introduc biostimulatorii «Os Minerale», fragmente de os uman deproteinizat, un fel de pene, vorbind nemedical, pe care organismul le rezoarbe, depunîndu-le în osul din jurul dintelui operat. Prin această metodă operatorie, denumită Osipov Sinești, medicul român a urmărit și realizat recondensarea osului alveolar și reactivarea vitalității gingiei bolnave, rezultate remarcabile care i-au răspîndit numele nu numai în sfera foarte largă a suferinzilor de afecțiuni parodontale, români și străini deopotrivă, mai numeroși decît posibilitățile de asistență ale centrului, cît și în rîndul specialiștilor de faimă mondială, care corespondează regulat cu medicul bucureștean și care îi solicită adesea opinia, recunoscută astăzi ca una dintre cele mai autorizate în materie.

Evident, scriind despre personalitatea doctorului Osipov Sinești, reporterul ar putea să zăbovească asupra detaliilor legate de operația sa, descriindu-i fazele și insistînd asupra calităților excepționale ale biostimulatorilor, a căror industrializare, sub formă de ampule, inventatorul o întrevede într-un viitor imediat.

Chiar dacă s-a simțit atras de spectaculosul operației, reporterul s-a simțit și mai atras de omul operînd cu mișcări repezi și precise. Aflat la o vîrstă care nu mai este chiar tînără, de vreme ce a depășit cu șase numărul anilor de pensie, Grigore Osipov Sinești pare să fi rămas la fel de pătimaș și plin de neastîmpăr ca în tinerețe. Un pasionat pentru care nu există drumuri înfundate și cauze pierdute. Un înflăcărat, dezbătînd abundent și grăbit, unind parcă prima literă a unui cuvînt de ultima literă a cuvîntului precedent. Pare să fi rămas același luptător care a fost mereu, bătîndu-se pentru o cauză dreaptă pe care n-a izbutit s-o impună decît tîrziu și prin dovezi de netăgăduit, înlăturînd adversități și învingînd piedici și capcane. Chiar și istoria centrului în care funcționează în prezent, fericit că poate lăsa în urma sa nu numai un nume mîndru, ci și o școală românească de parodontologie, este un exemplu concludent al vitalității de care a trebuit să dea dovadă pentru a rezista și izbîndi. Deși singurul din țară, asaltat de cereri și aureolat de nădejdile unui savant de renume internațional, el a fost desființat anul trecut, redeschiderea lui, survenită în mai 1975, fiind rezultatul firesc nu numai al schimbării de optică semnalată la nivelul conducerii Ministerului Sănătății, ci și al interesului și necesității marii mase de pacienți.

Aflat la capătul unui drum care a fost mai mult sinuos decît lung, Grigore Osipov Sinești se declară mulțumit de ceea ce lasă în spate, o seriozitate profesională remarcabilă și un respect neabătut al datoriei de a face oamenii sănătoși și veseli, cu drept de a zîmbi, sperînd că toată truda sa nu se va opri aici, mai rămînîndu-i încă răgazul ca din tinerii specialiști cu care colaborează astăzi, doctorii Mihaela Ghioldus, Liliana Dumitrașcu, Ion Chirman, Adrian Bușoiu și Marin Stan, să închege un nucleu în jurul căruia să se constituie cîndva, poate chiar în cursul vieții sale, o școală românească de parodontologie, capabilă să perpetueze și să dezvolte cunoștințele acumulate și impuse lumii medicale de pretutindeni de Grigore Osipov Sinești.

Solicitat să publice în străinătate, să participe la congrese și conferințe, așteptînd, dintr-o zi într-alta să primească filele de corectură ale lucrării fundamentale «Metodologia parodontologică, științifică și practică», pe care o socotește un adevărat catehism al disciplinei, medaliat cu argint la Salonul internațional de invenții de la Viena, 1971, pentru biostimulatorii «Os Minerale», Grigore Osipov Sinești continuă să creadă că prima dintre menirile sale se leagă de cabinetul în care lucrează ca să scoată oamenii din durere și să le redea unul dintre cele mai frumoase drepturi ale vieții, acela de a zîmbi.

Pentru miile de zîmbete pe care le-a făcut din nou posibile, întorcîndu-le oamenilor, pentru zecile de mii de vindecări, care vor fi fiind șapte mii sau opt, cine să stea să le numere cu amănuntul, pentru neoboseala unei vieți dedicate cu folos și abnegație științei și progresului ei, doctorul Osipov Sinești, născut în anul răscoalelor țărănești și într-o comună de cîmpie, merită semnul nostru de recunoștință și stimă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

MORALA CONCRETĂ:

FLEACURILE

Primul. Școala generală nr. 157, împreună cu încă două grădinițe se află pe o străduță perpendiculară pe latura stîngă, cum vii din centrul Bucureștiului, a bulevardului Păcii, o străduță numită, să spunem pitoresc, intrarea Frînghiei. Iar tot pe această parte stîngă a bulevardului a început, de vreo doi ani în urmă, un masiv proces de demolare a vechilor construcții pitice și nu tocmai salubre și de înălțare a unui numeros șir de blocuri. Evident, o treabă foarte bună și de laudă, numai că iată niște amănunte, niște fleacuri, îi aduc umbre. De pildă, una: drumurile spre școala și grădinițele amintite sînt flancate acum de mari gropi pentru temeliile viitoarelor blocuri și de mari grămezi de pămînt, iar cum plouă o zi, două drumurile spre locurile de muncă ale celor vreo 1 500 de copii sînt înecate într-un strat de noroi. Un noroi masiv, purtat, răspîndit și bine amestecat atît de mașinile șantierului, cît și de cele care vin la un depozit de butelii, tot de pe intrarea Frînghiei.

Este de presupus că acum, după atîția ani de vastă muncă de construcție, toată lumea știe ce-i acela un șantier și ce-s acelea drumurile de șantier; încît nici un profan în ale construcției nu le-ar confunda cu un parchet mozaicat și bine lustruit din incinta vreunui muzeu în care-ți dublezi încălțămintea cu papuci legați cu nojițe. Dar tot de presupus este că și constructorii (în speță cei de la I.C.M.-ul care, aparent antinomic, are **front** de lucru pe bulevardul **Păcii)** ar trebuie să știe ce-i aceea o bună organizare de șantier. Adică o organizare bună nu numai din punctul de vedere al dumnealor, constructorii, ci și din acela al vecinilor. Mai ales cînd aceștia sînt copii. Niște copii care în zilele ploioase, oricît s-ar curăța la ușă, intră în școala lor — spre disperarea mai ales a femeilor de serviciu — plini de noroi pe încălțăminte și haine; niște copii care se întorc acasă la ei — de data aceasta spre disperarea părinților — cu încălțămintea și hainele înnoroiate și supuse unei degradări nefericit rapide, nefericit intensive.

Totul s-ar fi putut evita dacă — în organizarea lor de șantier — constructorii ar fi prevăzut o lucrare anterioară celorlalte: fie asfaltarea unei bucățele de drum care leagă o grădiniță din spatele școlii de bulevardul Păcii, asfaltare preconizată (dar numai preconizată) de foarte-foarte multă vreme și de care ar fi beneficiat și elevii cei mulți ai școlii; fie montarea unui banal drumeag, a unei duble poteci, care să lege strada vecină, Moinești, cu intrarea școlii.

Dar, ceea ce reprezintă un fleac, probabil chiar neobservat, pentru constructorii majori, reprezintă o mare problemă pentru elevii minori.

Al doilea. Nu-i lezează dar îi poate leza mai ales pe copii aceleiași școli nr. 157. Refugiul de așteptare a tramvaielor din mijlocul benzilor de circulație a bulevardului Păcii, cu toate că e în dreptul unei școli, este la fel de îngust ca în oricare altă stație; or, acesta, la sfîrșitul programului, fie de dimineață, fie de seară le școlii, este suprasolicitat de elevi. Practic, aceștia arhiîncarcă soclul refugiului. Observația e valabilă și pentru alte asemenea puncte aflate în apropierea unităților în care lucrează mulțimi de oameni, iar grija de a găsi o soluție revine, în primul rînd, celor de la Miliția circulației, care dealtfel, trebuie să recunoaștem, sînt activi și operativi la capitolul inițiative în favoarea pietonilor mici și mari.

Al treilea. Nu are nici o legătură cu școala sus-amintită, ci doar cu al ei cartier, pe nume Militari, și cu alt vast cartier al sectorului 7, Drumul Taberei. Între aceste două zone de mare densitate a populației, axate pe două bulevarde cumva paralele, legătura se făcea, masiv și cu mijloace de transport în comun, prin strada care unea stațiile de troleibuz Ho Și Min din Drumul Taberei și Fabrica de confecții (ex APACA) de pe bulevardul Militari. De cîțiva ani, din fericire pentru cei care au casa într-un cartier și locul de muncă într-altul, mai există un pasaj, prin legătura dintre bulevardul Moghioroș, punctul Fabrica «Electrotehnica», și punctul Fabrica de lactate, din apropierea bulevardului Păcii, legătură care se face cu mașina 73. La punctul-stație Fabrica de lactate, în orele de vîrf sînt niște cumplite aglomerații ale celor care fac transbordarea din mijloacele de transport care circulă pe bulevardul Păcii și autobuzul 73, sau invers. Totul ar fi simplu rezolvabil, dacă s-ar prelungi linia autobuzului 73 pînă la capătul mașinii 36, ori pînă la acela al mașinii 74. Nu-i vorba decît de cîteva stații, dar o mulțime de oameni ar fi scutiți de «plăcerile» unei transbordări și, în sfîrșit, s-ar realiza o legătură directă și mai completă între cele două mari cartiere.

*

Trei fapte — unul de organizare de șantier, unul de organizare rutieră, unul de organizare I.T.B.-istă. Trei fapte din categorii disparate și pe care le unește totuși un fir moral: **grija pentru ceilalți.**

Trei fapte mici, trei fleacuri, dar care privesc un număr atît de mare de oameni încît dobîndesc importanță și, implicit, obligă la atenție și seriozitate.

NELU IONESCU ■

La Scornicești, publicul urmărește cu atenție și satisfacție programul cenaclului.

▲

La Slatina, publicul a devenit de la început un participant activ.

flacara

cenaclu

cronica (100, 101, 102)

La invitația Comitetului județean-Olt al P.C.R., **Cenaclul Flacăra** a ținut în după-amiaza zilei de 15 noiembrie o ședință la Scornicești, iar în seara aceleiași zile o altă ședință la Slatina. Luni, 17 noiembrie, Cenaclul Flacăra s-a deplasat la Craiova pentru o altă ședință. Așadar, în răstimpul a 48 de ore s-au ținut trei ședinte de cenaclu.

Nu fără emoție am început cronica de față cu rîndurile informative de mai sus. Cenaclul nostru a înregistrat rotunda sumă de 100 de manifestări. Nu ne vom aroga intenția unei cît de minime aniversări, dar condeiul nu poate ocoli caligrafierea sentimentului unei mici sărbători a cenaclului nostru. E, credem, justificată prezența emoției noastre într-o asemenea împrejurare, deoarece e în această rotunjime a sumei împlinite, care, ea singură poate vorbi de conturarea unei certitudini, febrilitatea multor căutări și dibuiri, tenacitatea urmăririi unor formule cît mai adecvate scopului propus, încăpățînarea de a nu ceda oboselii, uneori epuizante, ce cuprindea niște oameni care continuau să muncească și în afara orelor de muncă. Am început manifestările cenaclului nostru în interiorul unor săli ce numărau 40-60-80 de locuri, pentru ca astăzi cele mai spațioase săli să devină neîncăpătoare. Cu toată modestia, nu putem în acest ceas al bucuriei noastre să nu spunem un adevăr. De la cele cîteva zeci de martori și participanți ai începuturilor, cenaclul a ajuns să-și desfășoare activitatea în fața unui public de ordinul multor mii. Și aceasta prin vehicularea unei arte ce s-a ținut departe de orice concesie făcută vreunui gust îndoielnic și comercial. Am captat prietenia a zecilor de mii de oameni căutînd să promovăm o artă adevărată, concepută pentru oameni, o artă de subliniat militantism civic și patriotic. În modul înțelegător și receptiv prin care au fost îmbrățișate cîntecul și poezia promovate în cenaclu, am găsit mobilul și justificarea activității noastre.

Ca o încununare a tenacei noastre munci de pînă acum, cenaclul a avut șansa să-și desfășoare mica lui sărbătoare a împlinirii celor 100 de manifestări în acel punct de pe harta țării în care într-o zi inspirată și fericită a istoriei s-a născut președintele țării. Pe scena Căminului cultural de la Scornicești, membrii Cenaclului Flacăra, inimile lor, s-au contropit într-o mare și unică emoție. Am simțit atunci mai clar ca niciodată că în toate străduințele noastre, în adîncul straturilor acestor străduințe, în speranțele noastre într-o artă a omeniei și demnității, se află efortul nostru ca tot ceea ce facem să fie luminat de spiritualitatea ființei sale. Fără îndoială, temerară ambiție, dar cum nu se poate mai firească în climatul țării noastre socialiste de astăzi, cînd spiritul de responsabilă libertate e chemat să se manifeste în voie.

Cu intensă atenție a fost urmărit programul ședinței din după-amiaza zilei de 15 noiembrie. A fost un program de bune cîntece și poezii frumos interpretate. Sîntem însă conștienți că dacă a plăcut și interesat programul, aceasta se datorează, mai cu seamă, emoției interpreților noștri care a găsit un vibrant ecou în sală.

...au chipul munților eroii
li-e fapta pasăre în zbor
în gîndul lor e gîndul vremii
și patria-i destinul lor

la ceas de cumpănă sau glorii
sînt brațul dîrz, triumfător
coloane vii în vii istorii
trăind demult în viitor

pe drumul lor își scrie drumul
cel mai de seamă fiu al gliei
cel ce ne cheamă să-nălțăm
chip fără seamăn României.

Sînt strofe din poemul **Cu țara scrisă în privire** de Nicolae Dragoș, citit de autor la începutul ședinței, cu aceeași emoție cu care a fost ascultat.

Cîntă și recită poezii Nicu Alifantis, Romeo Ghiur, Evandro Rossetti, Ionela Prodan, Maria Dragomiroiu, George Mihăiță, Carolina Ilica, Gheorghe Gheorghiu, Tudor Gheorghe, Mihai Stan, Dan Chebac, Mircea Diaconu, Tamara Crețulescu, Gelu Colceag, Gabriel Iencec, Benedict Popescu.

Vorbesc dintr-o adîncă voință de dreptate,
Ce nu-i a mea, ci este, din veac a unui neam.
Cu drag și cu credință, rostindu-le pe toate,
eu gustul libertății în inimă îl am.

Nu ca un soi de ființă de pe arca lui Noe,
Ci ca un glas al obștii vă spun ce am de spus:
Eu cînt conducătorul, demn, și de bunăvoie,
Nu fiindcă-n ierarhie el este cel mai sus.
Ce-nseamnă sus? Nimica, dacă nu-nseamnă muncă
Și sîrg și omenie și a-i sluji pe toți,
Sus, pentru el, înseamnă muncă și muncă încă
Și-o țară a valorii sub mai senine bolți

Că dacă-n România nu-și are loc abuzul,
Și se visează visul de a trăi frumos
E pentru că el, primul, și-a aplecat auzul
Spre muma-țară și spre durerile de jos.

……………………………………………

Cînd a venit la cîrmă, lăuntrica lui forță
Neexprimată încă, își căuta cuvînt.
Acum, întreg, el este cărunta noastră torță,
Arzînd de grija țării și țara luminînd.

Eu cînt conducătorul care-a știut și știe
Că sufletele noastre nu-s niște căi pustii,
Că spre-a avea o țară bogată, demnă, vie,
Sînt necesare fabrici și cărți, nu pușcării.

El țara a redat-o, înviorată, țării
Și gîndul lui prin toate recoltele trecu
El spuse umilinței, trădării, atîrnării
În numele dreptății și libertății: Nu!

……………………………………………

Îl cînt pentru că este. Îl cînt pentru că arde
Întruchipînd partidul, de dragul țării lui,
Că respectînd a lumii pădure de stindarde
Nici unul, pentru dînsul, ca tricolorul nu-i.

Sînt alte strofe din poemul **Un cîntec** recitat, împreună cu întreaga sală, de autorul lui, Adrian Păunescu, prin care se încheie vibrant, tot așa cum a început, programul ședinței noastre de la Scornicești.

La Slatina și la Craiova ne-au întîmpinat iarăși două lucruri care nu mai constituie de mult o surpriză pentru cenaclul nostru: un public dornic de poezie și cîntec de calitate și niște săli care nu pot să cuprindă numărul, într-adevăr mare, al celor ce vor să ne frecventeze.

La Slatina în tot timpul desfășurării programului am avut de-a face cu un public plin de prospețime, viu, direct prin manifestare, putem spune că slătinenii n-au urmărit programul ca spectatori, ci, chiar din primele momente, au devenit niște activi participanți.

În sala Filarmonicii de la Craiova am întîlnit prieteni mai vechi, cunoscuți de noi prin intermediul altor manifestări. Am reîntîlnit deci acel public inteligent și sensibil, deosebit de receptiv în fața artei de substanță și mesaj, un public, care, de ce să nu o mărturisim, spre reala noastră mulțumire, și-a exprimat dorința de a ne avea în mijlocul lui cît mai mult și cît mai des. În cariera cenaclului nostru și prin nu rarele drumuri pe care le-am făcut prin țară, publicul craiovean își are un loc de primă mărime în topul nostru sentimental, un loc cîștigat prin ardenta lui dragoste de un cîntec și poezie din interiorul artei.

Și pe scenele din Slatina și Craiova s-au petrecut lucruri frumoase. A cîntat Dan Chebac antrenant și cu caracteristica forță de pătrundere a artei lui. Evandro Rossetti a captat din primele momente simpatia și prețuirea publicului. Nicu Alifantis își cucerește, așa cum poate că am mai spus, cu fiecare ieșire a sa, un loc de seamă în cenaclul nostru și în preferințele publicului, Eugen Seceleanu surprinde auditorii cu o proză de instantanee efecte umoristice. Încîntă și bucură spectatorii actorul George Mihăiță prin recitările sale de har. Romeo Ghiur e prezent cu cîntecele sale de delicată tonalitate. Ionela Prodan interpretează cîteva cîntece populare cu autenticitate. Tînăra poetă Carolina Ilica citește din lirica sa două poeme de pregnante sugestii artistice. Gheorghe Gheorghiu, cam neinspirat, cîntă două piese. Nicolae Dragoș citește un poem al său de emoționant mesaj, **Șoaptă din grîu.** Tînărul Benedict Popescu interpretează expresiv două din cîntecele sale. Debutează în cenaclu o elevă din Slatina, Mihaela Bustuchină, cu o voce, cum e și firesc, încă neformată dar cu perspectivă, dat fiind muzicalitatea dovedită. Grupul «Reflex Flacăra», reprezentat prin Gelu Colceag și Gabriel Iencec, reapare după o absență mai îndelungată, dar obiectivă, spre delectarea publicului. Ei interpretează ingenios grupajul de **Romanțe și Balade** de Miron Radu Paraschivescu, parodii și un bine pus în scenă dialog de Hașek. Prezența lui Tudor Gheorghe ridică prin arta sa cîntecul și poezia cenaclului pe cea mai de sus treaptă. Mihai Stan impresionează prin diversitatea nuanțatului său talent de recitator al poeziei. Actrița Tamara Crețulescu cîntă ca o adevărată cîntăreață, adică frumos și tulburător, melodii populare. Personalitatea distinctă a cîntărețului Valeriu Sterian e bine apreciată de public. Maria Dragomiroiu stîrnește multe aplauze cu vocea ei de adîncă rezonanță. Un moment de irezistibil umor e construit de artistul Mircea Diaconu. Dumitru Fărcașu (taragot) și Gheorghe Mureșan (acordeon) înscriu prin măiestrita lor interpretare unul din cele mai fierbinți puncte din programul nostru. Adrian Pău-

La Craiova am regăsit un auditoriu deosebit de receptiv.

nescu recită cîteva poeme. Nu a fost, în program, dar trebuie menționat numele lui Aurelian Teodorescu, un inimos cetățean al Craiovei, care ne-a ajutat cu pricepere la o mai bună sonorizare a sălii, stația adusă de noi defectîndu-se.

La manifestarea cenaclului din sala Filarmonicii din Craiova a asistat tovarășul Gheorghe Petrescu, prim-secretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R.

Am terminat popasul nostru de cîteva zile prin unele locuri ale Olteniei cu amintirea unei calde ospitalități, dar, mai cu seamă, cu aceea a unui public neostoit în pofta lui de a participa la o artă adevărată.

TRAIAN STOICA ■
Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■
și ION PREDOȘANU ■

Debutează eleva Mihaela Bustuchină.

Un număr irezistibil: Mircea Diaconu acompaniat de «taraful» său: Gelu Colceag, Tamara Crețulescu, Gabriel Iencec.

Ionela Prodan, o interpretă de talent a muzicii populare.

Maria Dragomiroiu a impresionat sala prin vocea ei de adîncă rezonanță.

Poeta Carolina Ilica recită din lirica sa.

lumea se reîntoarce la o taină? da, pe care o stăpînea cîndva

flacara
anchetă

În urmă cu 25 de ani, plantele medicinale culese în toată România însumau cantitatea de 250 de tone. Era mult, era puțin? Astăzi, numai din flora spontană, adică fără să punem la socoteală și recolta celor 30 000 de hectare pe care se cultivă plante medicinale, s-a ajuns la o cantitate de 12 mii de tone! Și totuși, după cîte știm (poate că nu exagerăm deloc dacă spunem că un pachet de mușețel este cadoul cel mai de preț pentru o tînără mamă, ba chiar și pentru mulți dintre oamenii asupra cărora, datorită vîrstei lor înaintate, s-au abătut tot felul de necazuri privind sănătatea), există o permanentă foame de mușețel, flori de tei, sau sunătoare, ca să amintim doar cîteva dintre cele mai căutate plante medicinale. Cu alte cuvinte, nu putem începe un reportaj despre plantele medicinale fără să consemnăm acest paradox: deși se desface o cantitate mereu sporită de plante medicinale, acestea nu ajung totuși. Dar se constată că paradoxul respectiv nu este intîlnit numai în țara noastră, ci el marchează întreaga lume, cu precădere țările care au o puternică industrie farmaceutică. Iată-ne deci în fața altui paradox, dar pentru că mai sînt și alte paradoxuri, trebuie să conchidem că pe plan mondial are loc o puternică ofensivă a medicamentației fitoterapeutice, mult mai ieftină și superioară calitativ tuturor medicamentelor sintetice. Bineînțeles că nu este vorba de o descoperire a plantelor medicinale, cît despre o reîntoarcere la miraculoasa putere de vindecare a acestor uitate și denigrate leacuri băbești. În fond, ce altceva sînt medicamentele sintetice decît produse chimico-industriale care copiază principiile și factorii activi și majori extrași din sistemul terapeutic al acestor plante? Fără îndoială că s-au obținut succese remarcabile în această «reproducere» a compușilor chimici aflați în frunze, flori, tulpini, și rădăcini, dar, după cum s-a constatat, medicamentele sintetice sînt arme cu două sau mai multe tăișuri, dintre care cel îndreptat asupra omului, prin rimanențele pe care le comportă, este la fel de puternic ca și cel care încearcă să curme bolile. A greșit omenirea bătătorind un astfel de drum, dezvoltînd o uriașă industrie chimico-farmaceutică în detrimentul abandonării plantelor medicinale? Pînă să se afle răspunsul la această întrebare, omenirea s-a reîntors la plantele medicinale, mai ales la extractele de plante al căror imens avantaj îl reprezintă asimilarea lor completă de către organism, fapt care cîntărește foarte greu în balanța confruntărilor actuale. Dincolo de acest cadru sau context introductiv, reîntorcîndu-ne concret la foamea mereu crescîndă de plante medicinale, să consemnăm spusele farmacistei Maria Văleanu, șefa de tură a marelui magazin de specialitate «Nicolae Bălcescu» din Capitală: «De 15 ani lucrez cu plantele medicinale și am constatat creșterea an de an a interesului oamenilor pentru acest fel de medicamente. Cele mai solicitate mărfuri sînt desigur mușețelul, florile de tei, sunătoarea, cozile de cireșe, mătasea de porumb, sau diversele amestecuri de ceaiuri în care intră o mulțime de plante. Atît eu cît și colega mea, Mariana Roșca, putem spune în legătură cu desfacerea plantelor că lucrurile au evoluat mult spre bine. S-a făcut o publicitate uriașă, oamenii au o tot mai mare încredere în plantele medicinale, încrederea lor se justifică pe zi ce trece, oferta s-a diversificat extraordinar de mult, avem sortimente de plante care rivalizează cu cele mai rafinate medicamente, magazinul nostru fiind din acest punct de vedere cel puțin egalul oricărei farmacii. Dar mai sînt multe, foarte multe de făcut, mai ales în ceea ce privește asigurarea unei cantități sporite de mărfuri principale. În ceea ce ne privește, avem prilejul să auzim numeroase reproșuri, chiar și insulte din partea celor care ne cer o marfă și noi nu avem de unde să le-o dăm, dar nu de puține ori oamenii vin și ne mulțumesc pentru un oarecare amestec de ceaiuri. Sînt oameni care vin și ne spun că suferă de cutare și cutare dureri, iar noi, după experiența noastră, ajutați alteori și de diagnosticul exact cu care vin solicitanții, le propunem un anume amestec de plante, ceaiuri sau extracte. Eu însumi pentru niște afecțiuni hepatice folosesc un amestec de ceaiuri în urma căruia mă simt excelent. Ce aș mai putea spune? Că fac și eu parte dintre acei oameni care au un adevărat cult pentru miraculoasa putere de vindecare a plantelor medicinale.»

Dar doctorul farmacist Maria Văleanu îi respectă și îi admiră mai ales pe oamenii de știință care se apleacă deasupra plantelor medicinale, pe specialiștii și cercetătorii care se străduiesc și reușesc să redescopere o taină pe care lumea o stăpînea cîndva, dar pe care, datorită unui complex de factori explicabili și inexplicabili, aproape că o pierduse. Sînt oameni care se reîntorc, în timp, la susurul limpede al unui izvor acoperit în bună parte de uitarea lumii, dar care, iată, într-un secol al tehnicii, al vitezei și al superindustrializării, cu buzele arse de sete se întorc la acest izvor de-o străveche înțelepciune, acest izvor fiind o parte componentă din marea inimă a omenirii, natura însăși.

— Ne bucură că o colegă de-a noastră, farmacistă și dînsa, a rostit despre noi, cercetătorii, asemenea cuvinte pe care, într-o eventuală confesiune, poate că ne-am fi jenat să le spunem, din modestie, desigur, pentru că de simțit le simțim exact așa.

Replica aparține doctorului farmacist Oltea Coșocariu, cercetătoare principală la laboratorul de plante medicinale și aromatice al Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice din cadrul Academiei de Științe Agricole și Silvice. Același sentiment l-au încercat și inginera agronom Anela Dumitrescu, sau mai tînăra lor colegă, doctor farmacist Rodica Lupeanu, cercetătoare amîndouă în cadrul aceluiași laborator, prezente și dînsele la discuția pe care am consemnat-o în continuare.

— Ne surprinde și nu ne surprinde că presa se interesează și de noi. Sînt desigur lucruri cu adevărat spectaculoase și de un interes mult mai general, pe cîtă vreme la noi munca este tăcută, aș zice aproape anonimă, dar deloc simplă, pentru că munca noastră nu este doar pasionantă, cît mai ales necesară, de rezultatele ei depinzînd probleme și aspecte economice care depășesc cadrul oarecum strîmt al plantelor medicinale. Ca exemplificare să vă spunem ce am făcut azi: am determinat totalul alcaloidic dintr-un laur păros, o specie autohtonă pe care am selecționat-o, am stimulat-o, am ameliorat-o și am adus-o la un nivel competitiv economic. Mai exact? În totalul alcaloidic al acestui laur păros se află preponderent scopolamina, care este întrebuințată și la prepararea unor medicamente cum ar fi scobutilul, un calmant extrem de căutat... Trebuia să obținem un soi de laur păros cu un ridicat conținut de scopolamină. E bine să notați că pînă acum noi importam scopolamina pentru care plăteam bani grei. Acum, că am realizat acest nou soi de laur păros, urmează să stabilim și tehnologia. Și iar cred că este bine să notați că prin noi, acest mic laborator al nostru, în care lucrăm de toți 10 oameni, adică patru farmaciști și 6 ingineri agronomi, plus încă doi colegi, unul la Săcuieni, altul la Măgurele-Brașov, au fost puse la punct anul trecut 25 de noi tehnologii pentru degețelul lînos (extrem de căutat pentru bolile de inimă, o specialitate a digitalicelor, despre care se știe că de 200 de ani se tot chinuie omenirea să-l obțină și pe cale sintetică, dar n-a reușit și pare-se că a renunțat), sau pentru anghinare (folosită la bolile de ficat), sau pentru mac (folosit de două ori, sămînța în industria alimentară, iar capsulele pentru extragerea alcaloizilor amfetaminici), sau pentru levănțică, mentă, coriandru, muștar, mușețel, anason, zîrnă australiană și multe altele. Și ca să se înțeleagă și mai exact ceea ce am spus, ar trebui să mai notați că în toată lumea sînt consemnate 3 500-4 000 de specii de plante, iar dintre acestea fiecare a zecea plantă este medicinală, iar din acest total de plante medicinale, doar 170 au fost atestate de către cercetarea științifică internațională. Și dacă vreți, mai putem spune că 40 de specii se cultivă acum în cultură organizată, altele 30 urmînd să intre în atenția noastră pentru a le propune aceluiași tratament, cultura, altfel, datorită faptului că ele se află acum în flora spontană și sînt culese nerațional și neștiințific, vor dispărea, sau se vor găsi în cantități din ce în ce mai mici. După cum se vede, avem ceva treabă de făcut pe linia noastră, a cercetării, sarcini care au fost limpede exprimate cu ocazia recentei înființări a Trustului Plafar, un fel de centrală a plantelor medicinale și aromatice. Dar despre acest trust cred că mult mai bine ar fi să vorbiți chiar cu directorul trustului, tovarășul Floretin Crăciun, unul dintre oamenii pentru care, după cîte știu eu, 25 de ani de viață au însemnat saltul de la 250 de tone de plante medicinale culese pe an, la 12 mii de tone la ora actuală, cifre pe care le-am mai spus eu, la începutul discuției noastre.

— Cifrele de mai sus nu cred că spun ceva neapărat despre noi, o mînă de oameni care ne-am dedicat plantelor medicinale, cît despre problematica extrem de diversă pe care au reclamat-o în ultimul timp plantele medicinale. Însăși înființarea trustului nostru vine să confirme cele spuse mai sus. Și dacă am vorbi numai despre această realitate care a dus la înființarea trustului, cred că s-ar putea scrie un adevărat serial, așa că mai bine ar fi să ilustrăm, tot prin intermediul cifrelor, organizarea rețelei noastre, organizare care ne-a permis să înregistrăm saltul cantitativ pe care l-ați pomenit. Dispunem la ora actuală de 32 de centre interjudețene care coordonează activitatea a 230 de puncte de achiziție. În ceea ce privește culturile organizate, avem relații și contracte cu 877 unități C.A.P. și I.A.S., avem 100 de ferme specializate și 825 de microferme școlare. Menționez că sîntem în curs de reorganizare, așa încît, la primăvară, multe dintre aceste cifre vor fi depășite. În altă ordine de idei, mi-ar plăcea să vorbesc despre patosul și entuziasmul care i-a cuprins pe toți oamenii noștri, despre propunerile interesante și numeroase pe care le-a făcut fiecare pentru îmbunătățirea continuă a întregii noastre activități, dar de ce să nu veniți dumneavoastră, peste cel mult trei-patru luni, cînd tot ceea ce visăm, cu luciditate, bineînțeles, se va numi însăși realitatea, adică o nouă soartă a plantelor medicinale, acest izvor de sănătate, această avuție națională.

VICTOR NIȚĂ ■

UN LOC APROAPE PERFECT

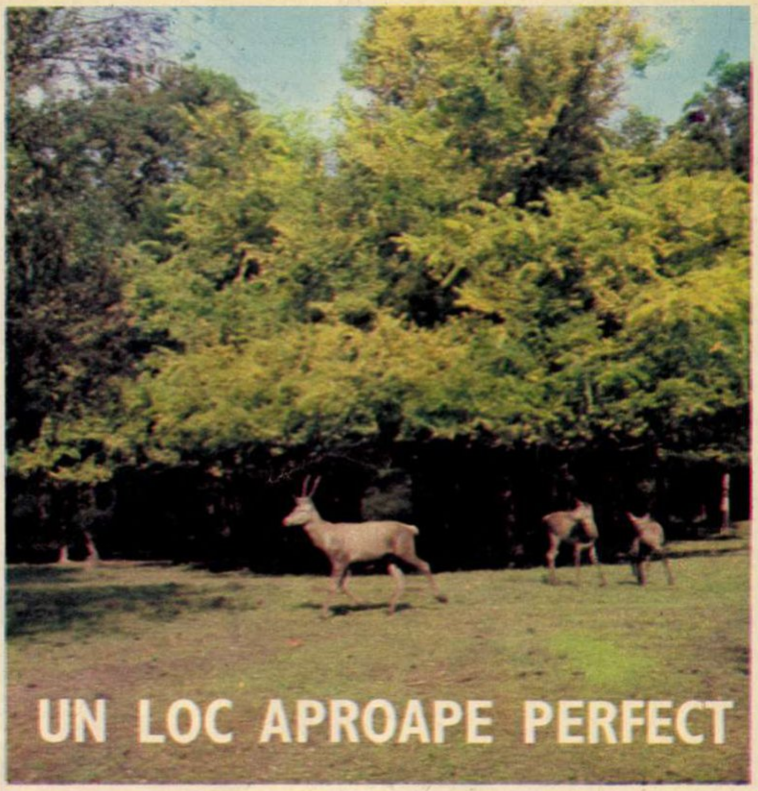

Mi se spusese că inginerului Aurel Hulea, directorul parcului din Simeria, nu-i prea place să vorbească despre sine și tare greu se lasă ademenit la vorbă, mai ales de către ziariști.

— În primul rînd, nu sînt directorul, ci șeful acestui arboretum. În al doilea rînd, după cum vedeți, nu este vorba despre un parc, ci despre un arboretum. Deosebirea? Așa, pe înțelesul tuturor, într-un parc oamenii vin și se odihnesc, ori se încîntă de frumusețea naturii, a priveliștilor. Într-un arboretum se desfășoară o muncă de cercetare științifică.

I-am spus, bănuind că e cazul să schimb discuția, că am un prieten, un pictor și un poet în același timp, că prietenul meu este un îndrăgostit de parcuri. Că eu însumi l-am însoțit adeseori prin minunatul parc de la Craiova, sau pe aleile fratelui său mai mic, parcul din Caracal, ori în uimitoarea Grădină botanică din Cluj-Napoca, în sălbaticul parc din Tg. Jiu, valorat de operele lui Brâncuși, sau prin parcurile Bucureștiului și ale Timișoarei și-n multe alte locuri încă. Și i-am mai spus inginerului Hulea că prietenul meu, din motive pe care nu le cunosc, consideră că parcul dendrologic din Simeria, adică arboretumul acesta, s-ar afla, cel puțin din punctul de vedere al valorii, cu mult înaintea celorlalte parcuri. Mai mult, prietenul meu păstrează în memoria sa, ca pe o amintire scumpă lui, o primăvară a magnoliilor. La Simeria, îmi spunea el, magnoliile sînt o delicată simfonie de alb și roz, un freamăt de parfumuri greu de descris.

— Într-adevăr, așa este, avem zeci și zeci de varietăți de magnolii și dacă undeva, într-un oraș, veți zări o magnolie, să știți că de aici a plecat, de la noi, din Simeria. Vreau să spun că am împînzit țara cu tot felul de arbori ornamentali, oricare oraș din țară fiindu-ne, din acest punct de vedere, dator. Mai mult decît atît, trimitem semințe și chiar puieți în 56 de țări ale lumii. Sîntem, fără să ne lăudăm, un izvor de frumusețe deși despre orașul acesta, Simeria, cu greu s-ar putea spune un asemenea lucru, orașul fiind, paradoxal, mult prea puțin atrăgător. Dar cum se numea prietenul acela al dumneavoastră?

— Nu cred că numele său are vreo importanță...

— Așa, oameni dintre aceștia, care iubesc parcul nostru, sînt mulți. Eu, din memorie, mi-aș permite să citez cîteva din opiniile exprimate de cîțiva mari specialiști. Profesorul Alexandru Borza, întemeietorul Grădinii botanice din Cluj-Napoca, spunea despre arboretumul nostru, vizînd munca noastră de cercetare și răspîndire în toată țara și în toată lumea a rarităților pe care am reușit să le adaptăm, că sîntem o adevărată uzină științifică de prim rang. Academicianul M.P. Korjev, arhitectul peisagist al Moscovei, ne califică drept un monument național și european în arta peisagistică a parcurilor. Otto Schwartz, directorul Grădinii botanice din Jena, a rămas literalmente uimit de marile comori dendrologice ale arboretumului nostru, iar profesorul doctor Stanislaw Bialobek, directorul Institutului dendrologic din Kornik-Poznan, din Polonia, consideră că sîntem fericitii posesori ai unei fabuloase colecții dendrologice, poate cea mai mare din Europa. Sînt păreri și cuvinte care oricînd pot fi citite în cartea noastră de aur.

Aflu apoi, din vorbă-n vorbă și notînd o sumedenie de amănunte despre speciile mai ciudate de arbori pe care-i întîlneam în deloc grăbita noastră preumblare de-a lungul unor minunate, de basm, alei, că parcul sau arboretumul din Simeria are o vechime de peste 250 de ani, o suprafață de 70 de hectare, că el a fost ridicat pe-o veche luncă a Mureșului, o luncă de ulmi și stejari. Ulmii au dispărut, au fost atacați de boala olandeză, un fel de cancer, datorită căruia mai toți ulmii din lume sînt pe cale de dispariție, că au mai rămas cîteva pîlcuri din stejarii de atunci, iar după părerea inginerului Hulea, aici, în Simeria ar trăi cel mai bătrîn stejar din țară, în vîrstă de peste 600 de ani, precum și un exemplar din prima generație de salcîmi aclimatizați în țara noastră, la scurt timp după aducerea lor din America de Nord. Mai aflu că parcul a trecut prin multe momente dificile, inundații sau incendii, Mureșul, foarte aproape fiind, s-a revărsat de multe ori, chiar și în anul acesta, în iulie, iar incendiile au izbucnit cînd era și nu era cazul, cum a fost marele prăpăd al bombardamentelor, mai ales cele din al doilea război mondial, cînd a fost bombardat importantul centru feroviar pe care îl reprezintă Simeria, o gară prin care se spune că au trecut aproape toți oamenii țării.

— Un moment destul de important în istoria zbuciumată a parcului l-a reprezentat perioada anilor '45-'46, cînd mai mulți oameni, răufăcători și rău intenționați, au vrut să transforme parcul în lemne de foc. Salvarea a venit din partea celui care a fost Dr. Petru Groza. Fiind de prin părțile acestea, cunoscător al valorii parcului și iubitor al parcului, eminentul om de stat a intervenit cu hotărîre, deplasîndu-se chiar la fața locului. Scena mi-a fost povestită de martori oculari, eu venind aici de-abia prin 1953.

— Cum arăta parcul pe-atunci?

— Era părăginit rău de tot. Mai existau doar 218 varietăți. Astăzi avem peste 2 000 de varietăți, dintre care multe sînt unicate.

— Dintre atîtea cu adevărat minuni pe care mi le arătați și despre care îmi spuneți fel și fel de ciudățenii, că mi-ar trebui o sută de pagini ca să le consemnez pe toate, care este arborele pe care dumneavoastră îl îndrăgiți în mod deosebit?

— Am să vi-l arăt și poate că are să vă surprindă. De ce? Pentru că nu este un arbore prea spectaculos și pentru că, deși mi-am închinat viața acestui parc dendrologic, veți constata că am rămas totuși un inginer silvic, preocupat foarte mult de exploatare.

Și pînă să-mi arate «favoritul», inginerul Hulea mă oprește în fața a zeci și zeci de arbori. O tuie din flora Chinei tropicale, asemănătoare cu laricele nostru, acel stejar al rășinoaselor din țara noastră, singurul brad căruia îi cad iarna frunzele. Apoi o magnolie din America de Nord, o magnolie gigantică, florile avînd un diametru de 30 de centimetri. Apoi cîteva magnolii din Japonia, cu florile ca niște văpăi albe. Un brad din California, cu acele moi și de-un verde crud ca frunzele de primăvară. Apoi o specie de abanos din Virginia, cu o coajă ca de beton și cu niște fructe care sînt comestibile, doar după ce îngheață. Mă mai minunez în fața unui chiparos de Suwara, a unui pin de Himalaya și-n fața unei rarități care este atît de recentă încît nu are un nume românesc și trebuie să-i transcriu denumirea latinească, adică Branssonetia payriferia, originară din China și care, uimitor, s-a adaptat la clima din Simeria. Salut zveltețea și eleganța unor arbori de plută din îndepărtatul Amur, mă închin în fața unor nuci sălbatici din Caucaz și îl întreb pe inginerul Hulea dacă Simeria are o climă aparte față de alte locuri din țară.

— Clima este absolut obișnuită, dar configurația terenului este ieșită din comun. Ne aflăm chiar pe malul Mureșului, avem o umiditate ridicată, sîntem înconjurați de munți, de parcă ne aflăm pe fundul unei căldări, iar dealul Uroiului, acest pisc de munte sub care se ascunde toată Simeria, este ca un pinten care oprește vînturile reci ale Mureșului. O altă șansă ar constitui-o sutele de arbori uriași care protejează, de pe margine, toată flora.

Și iată-ne în dreptul unor arbori înalți de aproape 25-30 de metri, drepți ca niște lumînări. Sînt pîlcurile de nuci negri:

— El, nucul negru, este nu doar pasiunea mea, ci și teza mea de doctorat. Iată-i, sînt drepți, sînt înalți, aproape 80 la sută din cantitatea lor de lemn este pe deplin valorificabilă. Au o mare căutare în construcția de mobilă. Am reușit să-i adaptăm atît pentru solurile ușoare, nisipoase, cît și pentru solurile grele, lutoase, cum sînt solurile din lunca Dunării unde plopii n-au prins. Cercetările efectuate la Ocolul silvic din Pecica, lîngă Arad, dovedesc că ne aflăm în fața unei esențe extrem de economice și pe deplin aclimatizate la noi.

— Aș spune că locul dumneavoastră de muncă este, din mai multe puncte de vedere, un loc aproape perfect, adică arboretumul se apropie mult de acest calificativ. Dar mai ales aș spune că inginerul Hulea este exact ceea ce s-ar numi un om potrivit la locul potrivit.

— Că arboretumul nostru este un lucru aproape perfect, de acord. Că eu aș fi ceea ce ați spus, nu știu, adică nu mă interesează. În orice caz, nu este vorba numai de munca mea, aici mai sînt și cîțiva oameni care își iubesc meseria în aceeași măsură. Ar fi vorba despre tehnicienii Traian Roșca, Ioan Herța, despre laboranta Maria Doldoș, despre muncitorul Ilie Comșa, sau chiar despre foarte tînăra Maria Fabian, care chiar în anul acesta a venit la noi, după absolvirea școlii speciale de la Geoagiu. De ce țin să-i amintesc? Pentru că fără dragostea și pasiunea acestor oameni, după devastarea Mureșului din acest an, cînd apa ajunsese la peste 2 metri, nu cred că locul acesta aproape perfect ar fi putut arăta așa cum arată astăzi, de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat. Eu aș zice că sîntem o mînă de oameni, un colectiv, după cîte se vede, potrivit pentru acest loc.

VICTOR NIȚĂ ■

---

a condus doar... 40 km!

Specialiștii consideră că un conducător auto ajunge la «maturitate» (din punct de vedere al experienței în conducerea mașinii) după parcurgerea a circa 100 000 de kilometri. Unele persoane cu calități deosebite reușesc să devină «adevărați» conducători auto chiar după parcurgerea unui număr de 50 000—60 000 de km, după cum altele, deși au rulat 200 000 de km, tot nu stăpînesc bine conducerea autovehiculelor. Am întîlnit cazuri de șoferi profesioniști care după 10-15 ani de meserie comiteau greșeli elementare în conducerea autovehiculului. Cea mai gravă eroare o comit însă acei care imediat ce au intrat în posesia permisului de conducere consideră că știu tot, că pentru ei conducerea mașinii nu mai prezintă nici o taină. Un medic din București a obținut permisul într-o sîmbătă din luna septembrie și a doua zi s-a urcat la volan cu intenția de a parcurge circa 500 km pe traseul București — Pitești — Sibiu — București (pe drumul transfăgărășan). Nu a apucat însă să parcurgă decît cîțiva kilometri pe drumul alpin și la o curbă «ac de păr» a deviat de pe artera rutieră răsturnîndu-se într-o prăpastie. Printr-o întîmplare, șoferul a scăpat cu viață, însă cu oasele zdrobite. Starea de comă a durat mai bine de 10 zile. Margareta Iudreica din Adămuș, județul Mureș, în vîrstă de 35 de ani, mamă a doi copii, nu a avut însă șansa medicului. Iată pe scurt tragica ei poveste. A obținut permisul de conducere în noiembrie 1974, după ce a urmat un curs la Tîrnăveni. După aproape un an, în octombrie 1975, a intrat în posesia unei Dacii 1300. A plecat la Pitești să-și aducă mașina împreună cu soțul (neposesor al permisului de conducere) și cu un mecanic auto. În apropiere de Sibiu, M.I. nu a mai putut răbda să vadă pe altul la volanul mult doritei mașini. Ea a trecut la postul de pilotaj în locul mecanicului, însă după parcurgerea a circa 20 de km a renunțat deoarece singură și-a dat seama că face multe greșeli, conduce nesigur. După acest episod, șoferul profesionist i-a făcut cîteva recomandări pe care dacă Margareta Iudreica le respecta era acum poate în viață. El a sfătuit-o să nu conducă fără un însoțitor cu experiență în pilotarea mașinii, iar pentru început să exerseze cu multă prudență pe drumuri laterale, puțin circulate. La scurt timp după aducerea mașinii acasă, soțul Margaretei Iudreica a plecat la un curs de perfecționare. Înainte de a se urca în tren el a sfătuit-o să nu înceapă antrenamentul pînă la reîntoarcerea lui. Peste cîteva zile M.I. s-a hotărît totuși să plece împreună cu fiica sa de 14 ani în vizită la o prietenă care locuia în comuna Gănești (la distanță de circa 15 km). După ce ajunge cu chiu, cu vai în această localitate M.I. invită în mașină pe prietena ei, Karoly Elisabeta, împreună cu fiica de 5 ani, și pe Ambruș Magda cu fetița ei. Scopul deplasării: «plimbare» pentru pasageri și antrenament în conducerea mașinii pe o șosea cu trafic redus pentru șoferiță. La cîțiva kilometri după ieșirea din Gănești, pe drumul județean spre localitatea Băgaciu, M.I. observă pe șosea niște cioburi de sticlă. Neîndemînatică, ea virează brusc la stînga pentru a-și proteja anvelopele. Reușește acest lucru dar nu reușește să-și protejeze propria ei viață și pe cea a pasagerilor. Revenind pe dreapta, autoturismul intră într-un balans care o derutează total pe conducătoare. Ea pierde controlul mașinii care ajunge în șanțul din stînga șoselei, adînc de circa 30 cm. După ce parcurge prin șanț aproape 10 metri, autoturismul izbește violent cu partea din față capătul unui podeț de beton. M.I. este proiectată cu bărbia în volan și decedează pe loc din cauza leziunilor foarte grave. Magda Ambruș, care ocupa unul din locurile din spate, suferă fractura bazei craniului, iar fiica ei pe care o ținea în brațe moare a doua zi din cauza multiplelor leziuni. Micuța Karoly Gabriela este de asemenea rănită grav (fractura bazei craniului și a mandibulei). Singurele care se aleg doar cu cîteva răni ușoare sînt Elisabeta Karoly și fiica conducătoarei auto, Margareta.

Proaspeții posesori de autoturisme (în acest an cîteva zeci de mii) care de la obținerea permisului pînă la intrarea în posesia mașinii (deseori peste un an) nu au condus decît puțin sau deloc nu trebuie să piardă din vedere că cele învățate se uită, iar «bruma» de antrenament din școală se pierde. Chiar și pentru un șofer profesionist cu state vechi de serviciu întreruperea pentru cîteva luni a conducerii auto se resimte. Și lui îi este necesar un timp mai lung sau mai scurt pentru acomodare.

Șoferului amator lipsit total de experiență îi trebuie în asemenea situații cel puțin 6-10 ore de antrenament (uneori chiar mai mult), cu un însoțitor priceput pentru a putea apoi porni independent la drum, la început în curse scurte, pe drumuri nu excesiv de aglomerate, deplasîndu-se cu viteză ponderată și manifestînd, fără a fi inhibat, maximum de prudență și atenție. Paralel cu antrenamentul trebuie restudiat și Regulamentul de circulație. Nu de frica amenzilor, ci pentru ca deplasarea să aibă loc în condiții de siguranță.

Colonel VICTOR BEDA ■

flacara
sport

adio și n-am cuvinte!

...vorba cîntecului. Ceea ce noi prevedeam de mult s-a-ntîmplat! Echipa României este eliminată din Cupa Europei ca urmare a unei comportări mediocre, în care spoitorii de tavane de pînă acum văzuseră rezultate bune, încurajatoare și așa mai departe, adică toată acea gargară cu care milioanele noastre de microbiști sînt mințiți în felii de patru ani.

Dar noi ne întrebăm cui folosesc mereu repetatele concluzii negative? Înaintea meciului de la București cu Ungaria, echipa națională a fost sfătuită să valseze. Cînd trebuia să-i batem pe scoțieni, tot acasă, a existat grija de a nu se tulbura dulcea psihologie în care se aflau tricolorii. Vedeți dumneavoastră, Dinu et Company sînt niscaiva domnișoare care, la cea mai ușoară adiere de vînt, se împosochează, cad în melancolie și le pică crampoanele pe gazon. Și-atunci copilașii au făcut 1-1 cu toate schelele morale ridicate în Vasile Conta și la Snagov, care-ar fi putut să îndrepte și Turnul din Pisa, cît'e el de înclinat!

Duminică, oamenii însărcinati cu intretinerea moralului la echipa națională dădeau pronosticuri liniștitoare: nici o grijă, îi batem! Și nu i-am bătut... Eu v-aș mai aminti, așa de-al dracului, că sintem singura formație care a dăruit Danemarcei, ultima clasată în serie, un punctișor de aur, care ar fi contat și el cît de cît la ora asta dacă nu-l făcea cadou cine știm noi lui Puia Gaia.

Dar acum ce să ne mai văităm? Să sperăm că acei ce-au răspuns de soarta unsprezecelui reprezentativ vor prezenta frumoasele lor demisii, iar în cursul acestei săptămîni ei nu vor mai purcede la dări de seamă, la explicații și ascunderea pe după plopi. Curtea-i lămurită. Jucăm cu totul altceva! S-a văzut limpede. Echipa noastră de duminică s-a năpustit orbește asupra spaniolilor, crezînd că terenul propriu va fărîma moralul oaspeților. Ei bine, n-a fost așa. O tehnică superioară — trebuie s-o recunoaștem — o pregătire fizică mai bună, ne-au arătat că recidiva noastră în materie de eliminări din competitiile europene are explicatiile ei: nu ne pregătim cum trebuie și atît cît trebuie. Echipele de club, ca și echipa națională (nu vreau să pun mîna-n foc!) nu sînt construite de către antrenori, ci de către jucători. Cei mai buni tehnicieni ai noștri trebuie să-și găsească o pîine pe la echipe din divizia B, pentru că «vedetele» scot cuțitul imediat ce li se cere efort, gîndire și muncă. Conduceri slabe de înger preferă nazurile unor fitecine ajunși să dicteze din bocanc decizii samavolnice în loc să arunce la gunoi aceste lesturi morale care ne aduc atîta rău. Rezultatele le-am văzut. Întrebarea este: continuăm?

Și acum cîteva explicații ale eșecului de duminică: 1. selecționarea arbitrară (mă întreb ce căuta Lucuță în echipa națională, deși nu s-ar zice că Anghelini a fost mai breaz; dar Mircea Sandu care nu făcuse nici o impresie nimănui în cursul ultimelor meciuri?; de ce a fost preferat cuplul de fundași centrali dinamovist cînd, în ultima săptămînă, ei abia au fost recuperati cu ajutorul medicilor, în loc să se găsească o altă solutie?; de ce a stat pe tușă Crișan și a jucat Lucescu, pentru care avem toată stima, si el suferind însă traumatisme recente. A crezut cineva că numele singur va înlocui forta fizică a celor în cauză?) 2. Se constată, a nu știu cîta oară, că la echipa natională există o lipsă de solidaritate evidentă, foarte bunii jucători din Ștefan cel Mare jucînd numai ei între ei și «uitîndu-i» pe cei de la alte cluburi: vezi cazul Zamfir, de duminică, jucătorul cel mai în formă, dac-ar fi să ne luăm după ultimele jocuri, căruia nu i s-au trimis decît două mingi în tot meciul. 3. Lipsa oricărei idei tactice în teren, fiecare jucător arătînd ceea ce știa de acasă, de unde fragmentarea schemelor, lipsa de omogenitate.

Și cu asta am spus tot. Așteptăm un antrenor nou la echipa națională și un președinte la Federația de fotbal.

EUGEN BARBU ■

IAȘI: Politehnica Iași-ASA Tîrgu Mureș 3-0. În vervă întreaga echipă a Iașului, declanșînd atacuri periculoase pe partea lui Doru Ionescu, dar arătîndu-se necruțătoare mai ales pe aripa cealaltă, unde Costea a înscris două goluri. ● ASA a avut o zi foarte slabă, neputînd ieși din propria-i jumătate de teren aproape tot timpul meciului. S-a simțit lipsa lui Fazekaș. ● La 18 ani, Nemțeanu, autorul celui de-al treilea gol, se recomandă ca o mare promisiune. ● În repriza a doua, în numai cinci minute, atacanții Iașului au ratat opt ocazii de gol, una mai frumoasă decît alta. După meci, antrenorul Politehnicii Iași, Ilie Oană ne-a declarat: «Sînt foarte mulțumit de băieți. Echipa a ajuns unde am dorit eu.» ● Arbitrii: S. Drăgulici (Drobeta-Turnu Severin) 9, ajutat de C. Szvlaghi (Baia Mare) 8, și M. Popescu (București) 9. **(E. Tânjală).** CLUJ-NAPOCA: «U» Cluj-Jiul 0-0. Ceea ce am văzut pe teren a semănat uneori foarte vag cu fotbalul. Gazdele au năvălit orbește peste un adversar care s-a apărat cu încrîncenare, dar și cu luciditate. ● Publicul din tribune (vreo 4 000 de persoane), uluit de cronica neputință a studenților, a oftat și a suferit enorm. ● Fețele alese ale Jiului (Moldovan și Roznai!) au făcut figurație, îmbufnate ca niște cucoane, contribuind rar la generosul efort al colegilor de echipă. ● De la gazde, Porațchi (cartonaș galben) și Batacliu (cartonaș roșu) au umbrit demnitatea și noblețea echipei studențești, trezindu-se pe maidan și lovindu-și adversarii. ● Studenții au avut și două «bare», mai mult întîmplătoare decît lucrate. ● Arbitrii: I. Hönig (Arad) 9, F. Coloși (București) 10 și T. Andrei (Sibiu) 9. **(V. Constantin).** ORADEA: F.C. Bihor-Steaua 3-2. 20 000 de spectatori în tribunele stadionului, ajunși la destinație cu — vai — un singur mijloc de transport, tramvaiul 1. ● Lipsită de trei jucători de bază, Dumitru, Stoica și Zamfir, Steaua a făcut o figură frumoasă, dar n-a reușit decît o comportare onorabilă, pierzînd la limită. ● La 2-1 pentru gazde (0-1, Iordănescu; 1-1 și 2-1, Florescu, în numai 2 minute), arbitrul de tușă A. Ene n-a observat că mingea a ieșit din teren, a urmat o învălmășeală din care arbitrul N. Rainea a inventat o lovitură liberă pentru Steaua, cu ocazia căreia s-a egalat scorul. ● Datorită întreruperilor, arbitrul N. Rainea a anunțat prelungirea meciului cu două minute, promisiune de care nu s-a ținut. Ba, mai mult, a încheiat meciul cu două minute mai devreme. Arbitrii: N. Rainea (Bîrlad) 5, Al. Ene 5 și R. Șerban (ambii din Craiova) 7. **(Sorin Postolache).** TIMIȘOARA: Politehnica-Olimpia Satu Mare 3-0. Două debuturi: Șerbănoiu, venit la Poli de la Steagul Roșu Brașov și Marcu, provenit la Olimpia de la tineret-speranțe. ● Duelul acestor două echipe din zona inferioară a clasamentului a avut o notă comună: «setea» de puncte pentru supraviețuire. ● Schimbare inspirată în minutul 55 în tabăra gazdelor, Istrătescu în locul lui Petrescu. După cinci minute, șutul noului intrat, expediat printr-o pădure de picioare, l-a ocolit pe Bathori și 1-0. ● 15 000 spectatori au răsuflat ușurați. Aspectul jocului s-a schimbat, meciul a devenit mai curat și mai cursiv, dar sensul lui a rămas același: spre poarta lui Bathori, căruia Cotec i-a înscris alte două goluri, copiate la indigo, în minutele 74 și 84. Arbitrii: M. Buzea (București) 9, Gh. Nicolae (București) 9, M. Fediuc (Suceava) 9. **(P. Arcan).** BACĂU: Sport Club-C.F.R. Cluj-Napoca 1-0. Meci bun de povestit seara copiilor în loc de basm. Altfel, soare și aer curat, cîștiguri reale pentru sănătatea celor aproape 10 000 spectatori, deși de timp frumos se putea beneficia și fără bilet de intrare. A învins Sport-Club, mai insistentă în atac. ● Echipa băcăuană nu reușește, cel puțin deocamdată, să justifice cele 15 puncte adunate și locul în clasament, jocul său fiind mult sub pretențiile așteptate de la o fruntașă a clasamentului. ● De partea cealaltă, formația feroviară clujeană se menține pe linia mediocrității fericite, acceptată de toți componenții săi într-un «stil» propriu, care comportă teama de o întindere mai mare decît permite plapuma. Echipa doctorului Rădulescu știe totuși destul de bine lecția apărării, practică un joc curat și aerisit la mijlocul terenului. În fazele de atac lipsește însă îndrăzneala de a susține, cu toată echipa, eforturile singulare ale unui Adam de 35 de ani. ● Arbitrii: C. Ghiță 9, ajutat de Tr. Moarcăș 6 (ambii din Brașov) și G. Popovici 9 (București). **(Dumitru Graur).** ARAD: U.T.A.-Dinamo 1-0. Victorie absolut meritată a arădenilor, luînd în considerare mai ales jocul din repriza a doua, cînd gazdele au dominat cu autoritate, creîndu-și numeroase faze de gol din care au fructificat una singură (prin Colnic). ● În prima jumătate a meciului jocul a fost echilibrat, atît dinamoviștii cît și arădenii trecînd pe lîngă mari ocazii de a înscrie. ● După opinia noastră, condiția fizică mai bună și o mai mare poftă de joc au decis victoria în favoarea localnicilor. ● Arbitrii: N. Cursaru 8, ajutat de V. Gligorescu 7 (ambii din Ploiești) și I. Ciolan 7 (Iași) **(Radu Mircea).** ● CRAIOVA: Universitatea-F.C. Argeș 4-0. Victorie clară, meci la discreția gazdelor, conduse, după o lipsă de mai multe etape, de Nelu Oblemenco. ● Reintrarea lui Oblemenco a coincis cu un eveniment fericit: înscrierea golului cu numărul 158 cu care tunarul craiovean depășește recordul de eficacitate de pînă acum deținut de Ozon. ● Cu Oblemenco în centrul liniei de atac, extremele Universității s-au mișcat în voie, stîrnind panică în careul argeșean. Ca să respectăm adevărul, să scriem și că jocul apărării piteștene a fost sub orice critică. La F.C. Argeș a strălucit o singură lumină, Dobrin, dar cu o singură lumină nu se face... ziuă. Arbitrii: R. Stîncan 9, ajutat de I. Udrea 8 și C. Dumitrescu 8 (toți din București) **(Nicolae Grigore Mărășanu)** ● BUCUREȘTI: Rapid-F.C.M. Reșița 2-0. Victorie cîrpită, concludentă numai după golurile — Neagu și Rontea — înscrise pe tabela de marcaj, nu și după fotbalul prestat. Din acest punct de vedere, Reșița a jucat mai mult și mai clar, numai că înaintașii ei n-au fost cît de cît agresivi. ● Agresiv cu adevărat și în bunul înțeles al cuvîntului a fost Neagu, în mare revenire de formă. ● Partidă de nivel mediu, cu momente vesele oferite de Leșeanu, aflat parcă în convalescență, cu mofturi de domnișoară și proteste la deciziile arbitrului. ● Frîntă la mijloc și deocamdată fără soluții la centrul terenului, Rapidul se căznește la fiecare meci. ● Arbitrii: M. Moraru (Ploiești) 6 ajutat de N. Moroianu (Ploiești) 6 și I. Cîmpeanu (Cluj-Napoca) 6 **(Ovidiu Ioanițoaia).** ● Sportul studențesc-F.C. Constanța (1-0). De-a lungul celor două reprize au existat doar cîteva minute de fotbal adevărat. Minutul 18: Sandu Mircea șutează puternic și mingea șterge bara porții lui Ștefănescu. Apoi nu se mai întîmplă nimic notabil pînă în minutul 13 al reprizei secunde, cînd Peniu, aflat în poziție excelentă, șutează, Răducanu scapă balonul. Neurmărită de nimeni, mingea se rostogolește agale prin careul mic și se scurge din teren. În rest, Răducanu a apărat excelent, salvîndu-și echipa de la două goluri. ● Golul partidei a fost înscris la o fază confuză, mingea abia a depășit linia porții. El a însemnat o restabilire tardivă a dreptății, căci în minutul 73 Otto Anderco n-a acordat un penalty la un fault flagrant asupra lui Sandu Mircea. Arbitrii: O. Anderco (Satu Mare) 5, ajutat de N. Dinescu 5 și N. Stoiculescu 6 (ambii din Rm. Vîlcea). **(Victor Constantinescu).**

DIVIZIA B

● **BAIA MARE. F.C. Baia Mare-Șoimii Sibiu 1-1.** ● Atmosferă de finală a Cupei campionilor, cu bilete epuizate de marți și cu stadionul umplut pînă la ultimul loc cu trei ore înainte de începerea partidei! Cîteva mii de spectatori s-au instalat, la fel de comod ca și în tribune, pe Dealul Florilor care mărginește stadionul, iar în minutele premergătoare confruntării, un localnic, îmbrăcat în culorile clubului F.C., a parcurs de mai multe ori pista fluturînd un steag uriaș. ● Partida a început într-o stare de excesivă nervozitate, cu execuții tehnice pripite și cu realizări rămase în stadiul de intenție. Oaspeții au încercat să iasă la joc, combinativ, și cu pase abundente, dar intrările băimărenilor, care vor primi două cartonașe galbene, au retezat orice elan și au readus meciul la condiția precară a unei dispute oarbe pentru puncte. ● Prima repriză s-a desfășurat în nota de dominare teritorială a gazdelor, care au trimis de două ori mingea în bară, sibienii, strîngînd rîndurile în fața propriei porți. Pe tot parcursul primei jumătăți a meciului, arbitrajul bucureșteanului Constantin Bărbulescu a fost fără greșeală. ● Repriza secundă a adus un echilibru vizibil în desfășurarea evenimentelor. Echipa locală a slăbit presiunea, în vreme ce oaspeții au trimis către poarta lui Gadja cîteva atacuri amenințătoare, unul dintre ele, purtat de Trandafilon și ducînd cu el șansa unui gol, fiind oprit de steagul ridicat anapoda de tușierul Romeo Stîncan. ● Cu un sfert de oră înainte de sfîrșit, rezultatul a stat în bocancul fundașului băimărean Șleam. Acesta a izbutit să rateze o lovitură de la unsprezece metri, sub ochii înmărmuriți ai spectatorilor. ● Cînd nimeni nu se mai aștepta, la o fază bîlbîită, cu jucători în genunchi și minge lovită cu șoldul, Baia Mare a deschis scorul, prilejuind un entuziasm imposibil de transcris pe hîrtie. Dar s-a întîmplat ca bucuria gazdelor să fie de scurtă durată. Teașcă a simțit primejdia și a trimis întreaga linie de mijloc în atac, Enescu, tocmai introdus în teren, izbutind egalarea, în urma unei acțiuni la care au colaborat excelentul fundaș Barna și Mihăilă. Ca de obicei, Mihăilă a fost unul dintre cei mai buni jucători de pe teren, numai că, de această dată, fotbalistul care merită cele mai alese superlative se numește Oprea, inepuizabil, gata să moară pentru fiecare minge. ● De la băimăreni s-au impus Condruc și Manu. Foarte nervos și incoerent Codrea, jucător care continuă să creadă că își poate face drum prin apărare, ca vîrf de atac, cu coatele și cu pumnii. Vechea prietenie cu Mihăilă, fostul său coechipier clujean, l-a potolit oarecum, dar coatele sale au izbit din plin în pieptul celorlalți jucători sibieni. ● Rezumînd, gazdele au dominat mai mult, dar sibienii s-au apărat cu strășnicie și abnegație, rezultatul final fiind echitabil. ● A arbitrat Constantin Bărbulescu 9, ajutat la linie de Maximilian Popescu 10 și Romeo Stîncan 8 (toți din București), un arbitraj de excelentă calitate în prima repriză, ținînd în frîu un derby croit, repetăm, din stofa meciurilor Cupei campionilor. **(Ovidiu Ioanițoaia)** ● **BUCUREȘTI. Progresul București-Metalul Mija 1-0.** Joc între echipele a doi coechipieri ai Progresului de altădată: Mateianu și Caricaș. ● Elevii primului încep furtunos meciul, atacă furibund și variat, întîlnind o apărare dură și pusă pe obstrucții, dar arbitrul de centru nu penalizează nici o infracțiune ● Greu de priceput atitudinea brigăzii de arbitri din Buzău (Cristian Teodorescu la centru — nota 2 — I. Braun și I. Kosut, la margine) care nu au făcut altceva decît să primească admonestările tribunelor, dînd decizii complet eronate, fără nici o legătura cu regulamentul. ● Cînd se va hotărî, în sfîrșit, Colegiul central să delege arbitri competenți la întîlnirile cu miză, scutind publicul de momente penibile? **(Emanuel Tânjală)** ● **TIRGOVIȘTE.** C.S.-Metrom Brașov 1-0. Gazdele au muncit din greu pentru a înscrie un singur și neconcludent gol în poarta modestei formații Metrom Brașov. ● Golul a venit abia către mijlocul reprizei a doua și s-a datorat unui fault asupra extremului dreapta Niță, specializat, pare-se, în obținerea unor asemenea lovituri. ● Puțin a lipsit ca Adamache să prindă șutul puternic prin care Tătaru a transformat lovitura. ● Puțin a lipsit, de asemenea, cîteva minute mai înainte, ca Adamache să fie bătut de un șut foarte frumos, din vole, pe care Kallo l-a trimis în bara de sus. ● Pe fondul unei defensive exagerate, brașovenii au avut cîteva contraatacuri periculoase, inițiate de Gogea, Furnică și Gabor, de cealaltă parte, i-am remarcat pe Tănase, Tătaru, Kallo și Economu. ● S-a jucat curat, fără faulturi intenționate, iar antrenorul brașovenilor, Vladimir Grosaru, spunea, la sfîrșitul meciului, că este mulțumit de arbitraj, chiar dacă a fost bătut cu un 11 metri. Sancțiunea a fost dictată pe drept. ● A arbitrat Ilie Ștefăniță (Hunedoara), ajutat la margine de către Șt. Mareș și Șt. Aron, ambii din Petroșani. **(Victor Niță)** ● **BRĂILA. Fotbal Club-Prahova Ploiești 1-0.** Doi adversari de forțe egale, uzînd de toate dotările, au luptat mult să-și adjudece punctele. ● În prima repriză jocul s-a purtat mai mult la mijlocul terenului și a fost sărac în faze de fotbal, deși gazdele au ratat exasperant, prin Gheorghiță (min. 18), Mihalache (min. 19), I. Constantin (min. 27), Prepurgel (min. 35) și Traian (min. 48 și 58). În minutul 21, o minge expediată de Lazăr (Prahova), de la distanță, a clătinat bara și a înghețat inimile celor aproape 20 000 de spectatori. ● Scorul «alb», menținut mult și după pauză, a imprimat jocului nervozitate și am asistat chiar la unele durități: Tilihoi (F.C.), Moldoveanu și Răuț (Prahova) au fost avertizați cu cartonașe galbene, iar Jantovan (Prahova) a fost eliminat pentru injurii. ● Finalul s-a jucat la o poartă, în minutul 82 Ologu înscriind inspirat, cu călcîiul, unicul gol al partidei. ● A arbitrat foarte bine C. Petrea (București) **(N. Gr. Mărășanu)** ● **BUCUREȘTI. Voința-Steagul roșu Brașov 1-1,** după un meci mai cenușiu și mai «neprietenos» cu cei cam 2 000 de spectatori decît însăși această vreme de noiembrie. ● Pe un fond de lene și lipsă de har, cîteva accelerări ale lui Győrffi (35 de ani!), Pescaru și Jurcă (Voința) sînt rarele momente interesante ale unei partide în general dominată de oaspeți. ● Voința București nu este, probabil, o echipă cu mult inferioară partenerelor de serie, ea ocupă însă ultimul loc pentru că nu are nici «școala» loviturilor sub centură, a faulturilor intenționate și repetate cu sau fără minge prin apropiere, a intimidării jucătorilor adverși sau arbitrilor, «școală», se pare, necesară meciurilor disputate pe terenul propriu după logica aproape general valabilă a diviziei secunde! ● Steagul roșu putea să cîștige încă o dată la București (prima oară a făcut-o împotriva Autobuzului), dar a părut de-a dreptul mulțumită cu un meci nul, temîndu-se mai ales de propriile-i slăbiciuni decît de forța adversarului. A condus satisfăcător I. Rus, ajutat la margine, cu fel de fel de greșeli, de V. Keresteș (ambii din Tg. Mureș) și mai ales N. Barna (Tîrnăveni). **(Dumitru Graur)**

ÎN ATENȚIA CITITORILOR NOȘTRI!

Reamintim că ultimele răspunsuri la ancheta Flacării:

«CINE CREDEȚI CĂ ESTE CEL MAI BUN FOTBALIST ROMÂN AL ULTIMILOR 10 ANI?»

se mai primesc la redacție doar pînă în ziua de 1 decembrie 1975.

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 83

inaccesibilii și indescifrabilii

Sînt funcționari care cred că prima și singura lor sacră și retribuită datorie e să fie inaccesibili, căci indescifrabili erau de mai multă vreme. După un scurt stagiu de «indescifrabil» individul își pune pe umeri și epoleții de «inaccesibil». Dacă are cumva și o secretară, domnișoara leoaică își propune să-l apere de orice contact cu oamenii care ar avea nevoie de el. Valorosul angajat se transformă astfel într-o fantomă, nimeni nu știe cînd vine, nimeni nu știe cînd pleacă, nimeni nu-l mai vede la față. Singurul martor al existenței lui este secretara, ea e cea care dă modeștilor contemporani cîteva vagi indicații și cîteva vagi speranțe... Tocmai acum a plecat, nu se știe cînd se întoarce, s-ar putea să vină curînd, reveniți dumneavoastră.

Călăuzit de această vagă și peticită speranță, tu, cel care ai nevoie de el, revii disciplinat a doua zi cu disperare și înverșunare. Aceeași secretară, același mister greu de pătruns... Parcă a venit, parcă n-a venit, s-ar putea să vină, cum la fel de bine s-ar putea să nu vină... Cu o violentă dragoste maternă secretara îi schimbă scutecele șefului, îl înfofolește, are grijă ca nu cumva să răcească, să nu se contamineze stînd de vorbă cu oamenii care au nevoie de el.

Cu timpul fantoma se ridică și dincolo de obligațiile ei elementare, singurul lucru care o leagă de pămînt fiind leafa și întreaga caravană de avantaje. Dacă, de pildă, are în sarcină buna desfășurare a «Nufărului» dintr-un cartier sau altul, nu se ocupă de asta, crede că are altceva mai bun de făcut. De toate se ocupă numai de treaba lui nu. Activitatea propriu-zisă îi trezește adevărate coșmaruri și lasă totul pe seama altora... Îi e teamă să se apropie de orice activitate, ca și cum munca l-ar îmbolnăvi, i-ar tăia vlaga. Fantoma se conservă, se îngrașă și se înalță din ce în ce mai sus. De acolo, din înălțimea trîndăviei, se repede cu agerimea unui vultur și își ciugulește prompt interesele. Ciugulește și se înalță, se înalță și iarăși ciugulește... De aceea e greu ca rugămințile tale să ajungă la inima lui somnambulă. Cînd ai nevoie de un electrician reprezentanta fantomei îți spune să revii, tu revii, mai revii o dată și încă o dată și drept răsplată sau drept pedeapsă pentru atîta insistență te trezești cu unul din cei mai buni tîmplari ai I.C.R.A.L.-ului.

Fantoma mai coboară din cerul său birocrativ și cînd se simte amenințată. Atunci, din viclenie, nu mai ciugulește și pornește în pribegie ca să convingă pe alții cît e el de util și de plin de intenții bune. Dacă reușește să-i convingă zboară iarăși nepăsător și trîndav.

Ce să facem cu acești funcționari fantomă a căror singură legătură cu țărîna e leafa? Ori să coboare pe pămînt, ori să dispară definitiv. Fantomele nu sînt indispensabile.

TEODOR MAZILU ■

ANTON DRAGOȘ

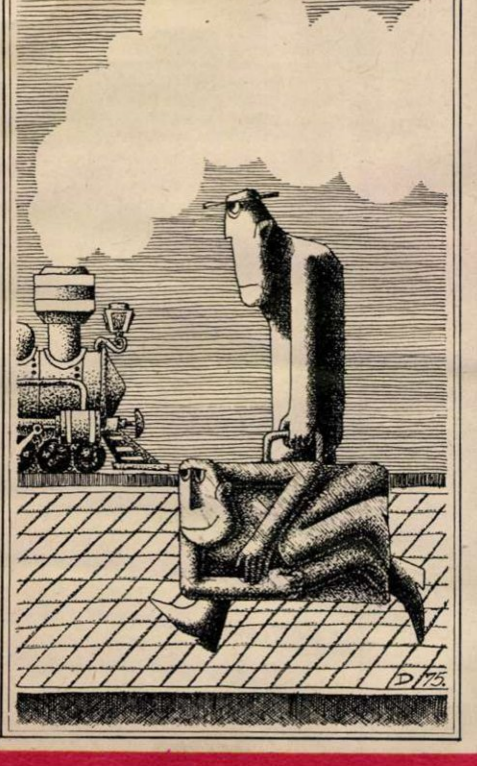

condica de sugestii
și reclamații

Fiind în trecere prin localitate am aflat că la localul «Titanic» este un salon care aici cîntă muzică populară o orchestră specială. Venindu-mi dor să ascult am participat în calitate de consumator la program dar era și cu multe fisuri. În primul rînd ținuta veztimentară foarte de nedescris! Am întrebat pe șeful orchiestrei aceasta este prezența la serviciu numai în cămașă la care el m-a jicnit zicînd cască ochii că cămașa e cu motive indigene! Fals. Avea cămașă Tricotex. N-am zis nimic. Am cerut numai să-și execute programul. Dar:

1. Tov. de la acordeon a venit la servici abia la ora 21.30!
2. Tov. de la contrabas a venit cu un sfert de oră mai tîrziu fiind și asupra chefului!
3. Și-au aprins țigaretele și au început să rîdă în direcția mea.
4. Apoi discuții pînă la ora 22.30.

Cînd m-am adresat din nou șefului de orchestră somîndu-l să cînte (subsemnatul fiind în deplasare necesit odihna respectivă neputînd aștepta după cheful dînșilor) șeful a spus de ce am venit la local, mai bine dormeam. Am spus: eu am venit aici din respect față de muzică și din curiozitate pentru orchestră! Deci doresc să ascult! Atunci am fost întrebat:

1. Cine sunt.
2. Ce putere am.
3. Atunci cum îmi permit.

La răspunsurile mele politicoase, conform cu toate normele în vigoare șeful orchestrei a afirmat:

1. Știu eu cine este dînsul?
2. Puterea lui este mare.
3. El este cineva, pe cînd eu cine sînt?
4. Probabil o nulitate.
5. Si dacă vreau ceva.

Nu vreau nimic, vreau să scriu în condică modul cu care am fost tratat să știe organele locale și o lume întreagă.

Ionescu Ichim, tehnician.

MĂSURI LUATE

Asupra orchestrei această condică nu are cădere. Dacă îi supărăm sau îi influențăm cu ceva dînșii amenință cu plecarea.

*

Sosind azi 15 iunie în restaurantul «Titanic» vreau să descriu anumite aspecte din viața localului în contradictoriu cu ideile în vigoare. Ora 9.30: ospătarele își povestesc viețile ospătarilor și ei rîdeau. Ora 10: în colț, mai departe, personalul bîrfește diverse. Ora 10 și 10: nimeni nu mă opservă, gălăgia la apogeu! Cer condica și aștept încă 30 de minute pînă mi se aduce de la restaurantul de peste pod, sub motiv că e bolnav responsabilul. Ora 11.20: batjocorit și mîhnit, părăsesc localul.

ss. indescifrabil

MĂSURI LUATE

Dacă i-a adus condica de la alt restaurant cum a ajuns sesizarea aici? Propabil a fost o glumă, dînsul n-a înțeles.

*

Subsemnatul Curea N. Pupu, pășind pragul localului «Titanic» am comandat fripturi slabe. Fripturile ce mi s-au adus erau în așa un hal de grase încît *250 de grame din ele nu le-am putut consuma cu niciun efort!* Acest gramaj necorect am vrut să-l iau acasă ca să-l depun la Inspecția Comercială. Tov. Responsabil însă a cerut să achit *și acest gramaj* deși a fost luat în scopuri sociale. Consider nereal procedeul și cer retragerea celor 32 de lei plătiți pentru grăsimi de la responsabil și folosirea lor în alte scopuri.

ss. indescifrabil

MĂSURI LUATE

Clientul mîncînd o parte din marfă, partea ceailaltă n-a vrut a o plăti.

*

Subsemnatul Mizdea Florică, pensionar, după anumite eforturi zilnice depuse, sosesc la «Titanic» în scopul propriei mele hrăniri. Mi s-a adus astăzi o tochitură ireproșabilă d.p.d.v. calitativ și cantitativ după care mai cerînd una mi s-a adus și aceasta la fel. Consumînd-o cu plăcere crescîndă am devenit conștient că la localul «Titanic» clientul este privit cu maximum de spirit de răspundere. Afirm că unitatea, prin abnegația și spiritul de echipă ce animă colectivul de ospătari, este una din acelea care fac cinste comerțului nostru. (În special, cîrnăciorii au fost ceva de nedescris).

Ing. Mizdea Florică

MĂSURI LUATE

Se va prelucra în ședință.

Culese de A.M. SUDINSKI ■

umor involuntar

Fragment din lucrarea «ELEMENTE DE ESTETICA VOCALĂ» de LIVIU CÎMPEANU (Tiraj: 6 000 exemplare) — *capitolul «Muzica ușoară vocală, expresie complexă și selectivă» pag. 143-146*

(...) Ca exemplu de interpretare a unei piese de muzică ușoară am considerat ca elocventă lucrarea *Spune-i* de Nicolae Kirculescu, pe versuri de Tanți Căpățînă.

Această lucrare e cunoscută de public pentru prima oară în interpretarea cîntăreței de muzică ușoară Denise Constantinescu. Din colaborarea compozitorului cu interpreta s-a născut atunci un succes al genului.

Iată mai întîi textul acelui cîntec:

Spune-i,
Cînd ai să-l vezi,
Spune-i dacă va întreba de mine,
Că sînt fericită, că mi-e bine...
Spune-i,
Spune-i ce crezi.

Spune-i,
Cînd ai să-l vezi,
Că sînt răsfățată de iubire,
Că trecutu-i doar o amintire...
Spune-i,
Spune-i ce crezi.

Dar ascunde-i adevărul
Că nu-mi găsesc în viață nici un drum,
Că plîng de dorul lui, și viitorul
E ca un fum de la plecarea lui.

Spune-i,
Cînd ai să-l vezi,
Că viața mi-a dat tot ce îmi doresc,
Dar cît de mult îl mai iubesc
Nu-i spune,
Nu-i spune
Sau spune-i ce crezi.

O dată textul înțeles în întregimea lui și desprinsă intenția artistică de exprimat, urmează cumpănirea modului în care fiecare propoziție și fiecare cuvînt pot sluji la traducerea intenției artistice. Abia după aceste clarificări interpretul purcede la studiul atent al expresiei.

Acest text, deocamdată gîndit independent de muzică, cuprinde un episod din lirica dragostei și anume chinurile dragostei curmate fără să se fi stins. Am putea spune fără exagerare că tematica e din sfera micului infern al dragostei.

O femeie se destăinuie unui prieten intim (care în actul execuției se va confunda cu însăși spectatorul), cerîndu-i să transmită un mesaj fostului iubit, niciodată uitat. Jocul psihologic care generează mesajul se desfășoară pe două planuri contradictorii — care subliniază ruptura interioară, chinul: pentru a-l pedepsi pe iubit, și a-l întărîta, în primele două strofe, mesajul urmează să prezinte viața îndrăgostitei «în roz»: «Spune-i.../ Că sînt fericită.../ Că sînt răsfățată de iubire.»

Odată cu strofa a III-a starea reală, de suferință, e mai puternică și rupe cu sinceritate pînza vorbelor ticluite. Îndrăgostita îi cere prietenului-mesager să ascundă acest adevăr care-i pustiește viața. Este o modalitate fină de a sublinia adevărul ei prin groaza ca el să nu-l afle.

În strofa a IV-a cele două planuri, ale minciunii ca încercare (imposibilă) de recucerire a iubitului, și al adevărului zadarnicei speranțe de refacere a trecutei fericiri, se apropie în două versuri succesive: «Spune-i.../ Că viața mi-a dat tot ce îmi doresc,/ Dar cît de mult îl mai iubesc». Efortul eroic de a spera este imediat curmat de tînguirea părăsirii în care se află, fără scăpare.

Contradicția culminează în final cînd, după insistența obsedantă a celor opt «spune-i», tulburarea eroinei este atît de mare încît rupe mesajul prin precipitatea repetiție: «Nu-i spune,/ Nu-i spune». Ultimul vers majorează cu încă o intensitate contradicția, printr-un abandon: «Sau spune-i ce crezi», în care se strecoară otrava unei secrete speranțe. Acest dublu plan contradictoriu al mărturisirii-mesaj este fundamental pentru realizarea a ceea ce Shakespeare numea «zadarnicele chinuri ale dragostei».

Sperăm că, oferind această viziune interpretativă, am indicat modul în care un interpret-artist poate să transforme un scenariu al unui crîmpei de viață într-o sugestie poetico-filozofică.

Culese de FLORIAN PITTIȘ ■

ION-DOGAR MARINESCU

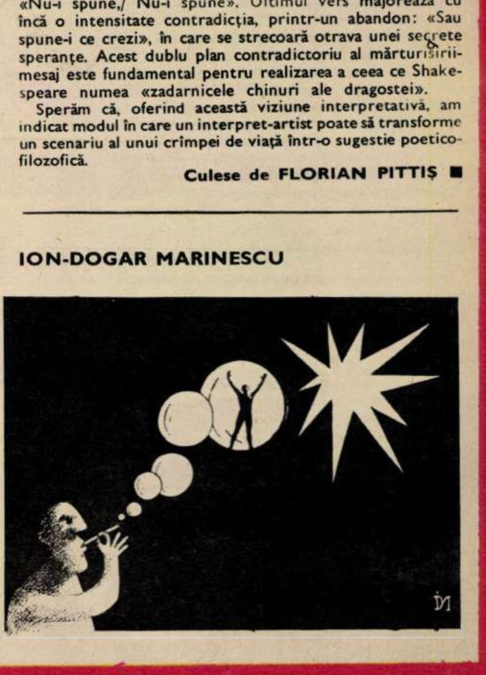

flacara
seriale

REȚEAUA DE POLIȚIE A LUMII MODERNE

eliot ness contra al. capone (3)

I. O paradă salutată cu salve de mitraliere...

Atîta aștepta și Ness.

Defel intimidat de capcanele întinse, de avertismentele, amenințările, ca și de ofertele de mituire, trecu la fapte cu un caracter mai spectacular. Anume, se decise să pună la punct o demonstrație concretă a realizărilor obținute pînă atunci pe frontul luptei duse pentru secarea resurselor financiare ale «sindicatului crimei». În acest scop organiză un impunător cortegiu, compus din cele patruzeci și cinci de furgoane pentru transportul berii și al altor băuturi de contrabandă, confiscate din «zestrea» lumii interlope. Pe ele instală și niște pancarte care «înregistrau scorul»: constatau, în cifre (și oameni arestați), pierderile aduse bandelor. Acest cortegiu defilă lent prin fața hotelului Lexington, cartierul general al lui Capone. Mai întîi răsunară cîteva pîrîituri cu care publicul din Chicago se cam obișnuise, din păcate. Erau salvele de mitralieră prin care cîțiva «voluntari», excesiv de nervoși, salutau această originală paradă a oamenilor lui Ness. Ca să nu provoace victime nevinovate, aceștia nu ripostară imediat. Calmul lui Ness dădu rezultate și de astă dată. Apreciind de la ferestrele hotelului forța de tir a inamicului, aghiotanții «Brăzdatului» expediară urgent ordinele cuvenite, potolindu-i pe zeloșii gata de o bătălie din care, măsurîndu-se cu așii tirului aflați de cealaltă parte a baricadei, nu puteau ieși decît cu «prestigiul» șifonat și cu cel puțin cîteva luni de internare în spital. În consecință, parada se desfășură în continuare, în liniște și cu o lentoare sadic calculată de intrepidul și temerarul locotenent. Și cu efecte depășind chiar așteptările lui.

În cabinetul lui capitonat și blindat, Capone se lăsă pradă unui acces de furie de o isterie rar văzută la el. Făcu țăndări două scaune, călcă în picioare o scrumieră și un porttigaret, pe care-l izbi apoi de masă cu gesturi convulsive. Dar fiindcă această «relaxare» nu izbuti să-i descarce toți nervii, continuă să se învîrtească o bucată de vreme prin încăpere, ocolind toți patru pereții, urlînd ca un apucat și înșirînd cu nemiluita înjurături «colorate».

În acest război fără cruțare, pe măsură ce săptămînile se scurgeau, pozițiile gangsterilor erau din ce în ce mai minate. Folosind cu ingeniozitate acea **«carte blanche»** (mînă liberă) acordată, Eliot Ness realizase avansuri substanțiale. Ba chiar, prin vara anului 1931, se putea spune că Incoruptibilii își atinseseră, în linii mari, obiectivele propuse pentru faza respectivă a ofensivei împotriva viciului, corupției și violenței.

După alte 3-4 expediții, puseseră practic mîna pe întreaga «flotilă» de camioane. Fluviul de bere era întrerupt de un puternic și durabil baraj. Cu aceeași eficiență se arătase capabil de a obține închiderea a peste treizeci de stabilimente unde se fabricau băuturi alcoolice.

Fuseseră aruncate la canal lacuri și rîuri întregi de bere și de lichioruri contrafăcute. Locuitorii unor suburbii ale orașului fuseseră martorii unor scene cel puțin ciudate: banale rațe și gîște defilau amețite și toropite pe străzi, după ce se «aprovizionaseră» din rigole. În săptămînile acelea, numărul fripturilor se înmulțise, în cartierele respective. În sfîrșit, lovitura cea mai grea o primise organizația clandestină, socotită multă vreme inatacabilă și rămasă mai presus de legi, în urma descoperirii de către Incoruptibili a unui gigantic stabiliment de pe Diversey Avenue, deghizat în cuminte și respectabilă fabrică de vopsele. Într-o dimineață ca multe altele, cînd un grup de «constructori» se pregăteau să ducă butoaiele cu vopsele spre imaginarele șantiere și magazine universale, o descindere rapidă și imparabilă marcă alt gol în casa de venituri a firmei interlope. Producția era dinamizată la maxim: douăzeci de mii de galoane (aproape o sută de mii de litri) de băuturi alcoolice ieșeau zilnic de pe porțile stabilimentului cu pricina. Ele erau puse, în cea mai mare parte, direct în vagoanele-cisternă care așteptau, cu locomotiva sub presiune, pe șinele căii ferate adiacente. Se dovedi că «Brăzdatul» își crease complicități și în ierarhia feroviară, transporturile sale bucurîndu-se de prioritate într-o zonă de peste 2 000 kilometri, spre vest ca și spre est, în timp ce cisternele cu lapte așteptau la rînd.

Omul de încredere al lui Capone, Cuzik, trecu la o măsură de forță majoră. În cursul unei convorbiri telefonice, înregistrate pe o linie ținută permanent sub supraveghere, el ordonă unuia din subalterni să suspende vărsămintele lunare făcute poliției. «Nu mai încasăm nici un ban. Și, dacă nu încasăm, nu putem plăti. Poate că statul federal își permite să plătească și celor care taie frunze cîinilor, la noi însă nimeni nu capătă un cent dacă nu muncește...»

Capone era cu nervii făcuți chisăliță și cu stocul de idei pe cale de a se epuiza. Surîzătoarea sa insolență, masca de idol impasibil și atotputernic, arborată numai cu un an în urmă, fuseseră înlocuite de un aer de anxietate și dezolare greu de ascuns chiar și pentru cei mai obtuzi și optimiști acoliți ai săi.

Nevoit să facă față unei grave și cronice eroziuni a veniturilor personale, din cauza scăderilor provocate în traficul cu băuturi alcoolice și în urma închiderii unei serii din cele mai mănoase stabilimente ale sale, căută să scape de sub tirul încrucișat al Incoruptibililor. Soluția? Potrivită pentru un personaj lipsit de orice scrupule: se lansă serios și sistematic în domeniul de activitate al sindicatelor muncitorești, storcînd bani de la muncitori ca și de la micii patroni.

Care era formula? Inițial, de pe la 1910, apariția masivă a emigranților europeni — mai cu seamă italieni și irlandezi — pe piața muncii din Statele Unite, introdusese și metodele, ce-i drept, mai «artizanale», ale Mafiei siciliene și în noua patrie. «Mîna Neagră» îi teroriza, prin intermediul devastărilor, aruncînd bombe «făcute în casă» în prăvăliile (pizzerii, ospătării, frizerii, cofetării, florării, lustragerii) încăpățînaților care nu plăteau un tribut lunar pentru a fi «ocrotiți». Uneori se ajungea pînă la maltratări și masacrări — ca să «se învețe minte» și alți recalcitranți — alteori trebuiau să dea «șpagă» pînă și flămînzii dornici de un post de docher sau de zidar cu plată asigurată prin contract.

De atunci sistemul acesta de jaf fusese modernizat și căpătase denumirea de «racket». Totul se făcea pe scară mult mai mare.

Repliindu-se în acest domeniu, Capone își dezvoltă rețeaua (care se infiltrase din 1930) în multe ramuri industriale și în conducerea a numeroase sindicate. O statistică specială, întocmită în vederea stăvilirii acestei comercializări a teroarei, constatase că în 1928 orașul Chicago pierdea, din cauza acestor «rackets», 136 de milioane de dolari anual. O bună parte ajungea în casele de bani ale sindicatului crimei.

Lucrurile luaseră asemenea proporții că din 1929 se înființase un tribunal special, însărcinat exclusiv cu anchetarea activității criminale a unor «racketeers» vîrîți cu forța în conducerea sindicatelor muncitorești. Era o formă abil camuflată și poate nocivă: sub presiunea șantajelor, răpirii membrilor familiei, gangsterii erau «aleși» în conduceri și determinau luarea anumitor decizii, șantajînd apoi — la rîndul lor — pe patronii care ar fi fost lezați de ele, pentru ca deciziile să nu fie aplicate.

Războiul dintre Eliot Ness și Capone intra într-o altă fază.

EUGEN B. MARIAN ■

(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII

nimic nu e greu dacă ai suflet (5)

— Nu știam să vorbesc la telefon, cine avea atunci telefon în Tei, nu știu. Fluieram la porți sau îi dădeam unuia mai mic cinci lei, na, mă, ține, și du biletul ăsta la cutare sau zi-i tu așa și pe dincolo. De aceea, în primele zile, vorbeam tare în receptor pînă asurzeam. Pe urmă am văzut și eu la alții cum se ține, cu firul în jos. ...Am învățat și n-a rîs nimeni de mine.

Întîmplarea aceasta amintește de filmele și piesele în care se obișnuia într-o vreme să se țipe la telefon însă, cred eu, puțini din autorii lor s-au gîndit la cît de îndreptățit a fost unul dintre primele gesturi de putere al celor care în cîteva ore au trebuit să învețe totul, de la început, în cu totul alt decor. Și cît de repede au învățat, astfel încît acum, cînd îl aștept pe Victor Naghi să-și încheie una din zecile de convorbiri zilnice, aproape că nu-mi vine să-l cred. Are o voce joasă, plăcută, cu accente cînd ironice, cînd numai insinuante, nu se precipită, încheie însă brusc convorbirile inutile, lăsînd să cadă, fără să-l trîntească, receptorul în furcă.

— Un alt necaz l-am avut cu mașina lui Voinea, era un buick negru ca un dric, șoferul avea ordin să mă ia la 7 și să mă ducă la uzină. Eu nu mă urcam în el, că mi-era rușine, mergeam pe trotuar singur. Mașina după mine. Ce-o mai ușuiam, pleacă, mă, îi strigam șoferului, ce-or să zică băieții cînd m-or vedea dîndu-mă jos din ea, mă iau în furculiță. S-a aflat la partid și mi s-a spus: tovarășe Naghi, trebuie să mergi cu mașina, înțelege că ai un rol important în uzină, că reprezinți... Eu că nu pot, ei că trebuie, așa, cu chiu cu vai, m-am urcat, să nu mă rîdă șoferul.

Rîdea șoferul lui Voinea, pînă cu cîteva zile înainte învățat să-și plimbe stăpînul în «lumea bună», să-l aștepte în fața vilelor, ori să-l însoțească la vînătoare. Ce era să facă și el, buimăcit încă de evenimentele ce făcuseră ca lucrătorul Victor Naghi, cel ce abia cu o săptămînă-două înainte îi reparase o piesă la mașină, să fie acum cel căruia de drept trebuia să-i stea la dispoziție. Și culmea, noul director îi ordonase categoric să nu cumva, cînd vine dimineața să-l ia, să intre pe stradă. Să-l aștepte la colț!

— Aflase mama cîte ceva de la alții, că umblu cu mașină neagră de director, că asta și eram acum la uzină, și se speriase. Într-o zi s-a uitat lung la mine și m-a întrebat: «Ce-i cu tine, maică?», «Nimica, mamă» zic. «Mi-au spus oamenii», zice. «Ei, oamenii, zic, așa le place lor să vorbească». Atunci n-a mai răbdat mama și a început să mă vaite: «Maică, maică, Victore, ai grijă să nu intri la pușcărie, fii atent ce semnezi, că nu e meseria ta. Întoarce-te, maică, la meseria ta, pentru care am muncit și te-am îngrijit, nu te băga în necaz, că nu știu ce mă fac dacă ți se întîmplă ceva».

Abia a putut-o liniști, fără să-i mai povestească necazurile «șefiei», care începeau cu înțepeneala cît era ziua de lungă în costum bleumarin, cămașă albă și cravată, pe urmă cu «buick-ul» pe canapeaua căruia ședea înfipt ca un ac de gămălie, și nu în ultimul rînd cu felul nou în care era salutat de prietenii mai vechi. «Doamne, se trezea gîndindu-se, ce-or fi gîndind ei despre mine cînd mă văd că stau pe scaunul lui Voinea și zbier la telefon?»

— Să trăiți, tovarășe director, îl saluta cîte unul, ștergîndu-și nasul, ordonați?, întreba altul zîmbind în coada ochiului.

Nu era însă Victor Naghi omul care să se piardă prea ușor cu firea, le răspundea la fel, colorîndu-și vorbele ca și înainte, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic între el și ceilalți. Rîdeau, după care urma un scurt și imperios îndemn: «La treabă!.» Urca și el, directorul, în clădirea administrației, trîntea ușa capitonată cu năduf și se așeza la biroul impozant al lui Voinea. În prima zi nu-i venea să creadă că stă acolo și nu în fața lui, în picioare. Se uita la ușă și se gîndea fără să vrea: «Ce-ar fi să intre acum Voinea și să mă vadă?». Pe urmă nu a mai avut cînd să se gîndească la nimic altceva decît la ce trebuia să facă. Își trecea palma pe deasupra vrafului de hîrtii ca și cum ar fi pipăit o mașină necunoscută, la care nu mai lucrase. Se înșală cine crede că numirea primilor directori muncitori a fost pentru aceștia un dar neașteptat care i-a umplut de bucurie, aducîndu-le tot felul de avantaje materiale. Fiecare dintre ei a primit numirea ca pe o sarcină grea căreia trebuiau să-i facă față cu orice preț, deși mulți dintre ei nu știau cum.

— Prima dată, cu leafa, nu înțelegeam ce e aia **conviramen**t și scriam cuvîntul ăsta pe cutia de chibrituri, ca să-l țin minte la bancă. Nu știam o mulțime de lucruri, toate legate de noua funcție. Noroc că ședințele zilnice la sector 5 erau foarte interesante și la ele te învăța partidul cum să lucrezi. În fiecare zi la 6 eram la sector și raportam, spuneam ce am lucrat azi. Unii tovarăși care înainte de a fi fost numiți directori la fabricile de pîine lucraseră ca oțelari raportau așa cum știau ei: «Azi am scos 7 șarje de pîine!» Alții cereau ajutor! Era ajutat fiecare, ne simțeam înțeleși și înțelegeam și noi ce trebuie să facem ca să meargă treaba bine.

Victor Naghi avea abia 27 de ani în 1948 cînd fusese numit director cu o retribuție mai mică decît cea pe care-o avusese ca lucrător. Banii însă nu-l interesau nici pe el, nici pe ceilalți, prea multe de cumpărat n-aveau în acel timp în care România, greu lovită de război și de foamete, nu era țara cea mai bogată din lume, dimpotrivă, cu eforturi teribile încerca să renască, înlăturînd cu curaj și bărbăție tot ce ar fi putut-o opri din calea sa unică.

— Cine n-a trăit acei ani este greu să și-i imagineze. Pentru mulți dintre noi zilele și nopțile erau luminate la fel, nesomnul și zbuciumul erau primul punct din programul de lucru al fiecăruia. Entuziasmul dat de credința fermă că vom reuși ne făcea să rezistăm, să supraviețuim chiar, la locurile noastre cu eroism. În ceea ce mă privește, îți dai seama ce eram eu atunci, fără un gram de experiență? Director într-o uzină în care toți mă știau strungar. Și încă un strungar bun. N-ar fi fost păcat să se piardă strungarul? Așa că m-am hotărît: ori fac față, ori mă întorc la strung.

Nu s-a întors la strung. A fost numit în iulie 1949 director la «Vulcan». Acolo era absolută nevoie de un director bun. Trecuse doar un an de zile de la numirea sa la «Voinea», însă Victor Naghi a fost cel ales, părăsind strungul pentru totdeauna. **IULIAN NEACȘU** ■

(Va urma)

FOTBALUL E VIAȚA MEA (15)

adio bruxelles!

— Deși unii susțin că-s un fotbalist norocos, că am izbutit de tînăr ceea ce alții au visat toată viața, și-au visat de pomană, părerea mea este că norocul pe care l-am avut l-am muncit mult, nu mi-a căzut din copac; pe de altă parte, două din marile mele speranțe s-au înecat tocmai cînd eram gata să pun mîna pe mal, și s-au înecat pentru același motiv: norocul nu era cu mine! N-am avut noroc nici la campionatul european, nici la cel mondial, că astea au fost marile mele speranțe. Și știe toată lumea că am tras pentru ele, nu glumă, am pus inimă și-am marcat și goluri care au cîntărit mult în calificările echipei noastre.

— Te referi la golul înscris echipei Portugaliei și la cel de-al doilea înscris Cehoslovaciei?

— Sigur că da. Cu primul ne-am luat pașaportul pentru Mexic, unde abia că n-am jucat nici măcar un minut în turneul final, iar golul acela decisiv pe care i l-am marcat cu capul lui Viktor trebuia să ne ducă, cu puțin noroc, mai departe decît ne-a dus...

De fapt, marea performanță pe lîngă care a trecut generația mea s-a numit campionatul european, pentru că în Mexic orice om cu scaun la cap trebuie să recunoască faptul că în seria noastră, de la Guadalajara, atît fosta campioană mondială — Anglia, cît și viitoarea campioană mondială — Brazilia erau echipe cu o clasă mai bună decît noi. În campionatul european însă am ratat la un fir de păr locul 4. Dacă nu mai mult chiar. Ne-au lipsit doar cîțiva... centimetri să ajungem una din primele patru echipe ale Europei.

În toată povestea asta eu am ajuns de abia cu al doilea tren. Primul — meciul de la Budapesta, contînd ca partidă tur a sferturilor de finală ale campionatului european — nu-l jucasem, fiind accidentat. Rezultat mare, 1-1 în capitala Ungariei, golul egalizator înscris de Sătmăreanu fiind după părerea multora o garanție a calificării noastre în turneul final de la Bruxelles. Firește, trebuia să cîștigăm la București. Deși nu mă refăcusem complet, eram mort să joc în partida retur. I-am spus lui Angelo Niculescu că-s în formă, că vreau neapărat să prind meciul de la București și cred că l-am convins, de vreme ce mi-a promis că o să vină special pentru mine la Ploiești, ca observator federal al partidei noastre de campionat cu Petrolul. Greutățile au venit însă de unde mă așteptam cel mai puțin. De la Halagian, antrenorul nostru. Cu o săptămînă înainte, F.C. Argeș cîștigase — fără mine în formație — la Iași, unde Roșu jucase excelent și marcase și gol, ca și la Oradea, dealtfel. Iar Halagian nu vroia să-l schimbe cu nici un preț pe Roșu, repetînd pînă la disperare — la disperarea mea, bineînțeles — «formația cîștigătoare nu se schimbă!» Avea și el dreptate, nu zic nu, dar dacă juca Roșu nu jucam eu, și dacă nu jucam la Ploiești nu mă lua nici Angelo Niculescu în lot! Țin minte, stăteam cu Argeșul în cantonament la Snagov, eram nervos de-mi venea să mănînc chibrite, noaptea n-aveam somn, mă duceam pe malul lacului, mă suceam, mă învîrteam, mă perpeleam iar Halagian parcă turbase: «Mergem la campionat, ne batem pentru titlu (n.D. — l-am și cîștigat pînă la urmă), nu putem sacrifica interesele echipei pentru o **vedere** a lui Dobrin. La Ploiești ne trebuie puncte și nu le putem cîștiga decît cu Roșu, care-i în formă mare!». Nu se putea discuta cu el. Ce era să fac?! Încercasem totul. Halagian era însă atît de hotărît cum nu-l văzusem niciodată. M-am gîndit să las echipa și să plec acasă, la Pitești. În ultima clipă m-a oprit Puiu Rapaport, vicepreședintele clubului, care și-a dat cuvîntul că voi juca la Ploiești. Așa se face că am rămas totuși cu băieții. În ziua meciului însă, la teren, Halagian nu-și schimbase cu nimic poziția. «Va juca Roșu!» A intervenit Angelo Niculescu: «Măi Florine, am venit special la Ploiești pentru Dobrin! Dacă nu-l bagi tu în echipă, nu-l pot chema la lot...» În fine, după lungi discuții, Halagian cedează. «Începem meciul cu Dobrin, dar dacă nu merge, după 20 de minute intră Roșu în locul lui!»

Am jucat bineînțeles toate cele 90 de minute. Și am învins cu 2-1. Și golurile le-am dat eu, pe amîndouă, unul la mijlocul primei reprize și al doilea chiar în minutul 90, în ultimele secunde ale partidei. Și am avut o poftă de joc nebună, că l-am alergat pe Iuhasz, adversarul meu direct, de i-am făcut limba cravată. Cel mai important lucru a fost însă că Angelo Niculescu a plecat de la joc foarte mulțumit de mine.

Eram convins că o să fiu titular în partida retur cu Ungaria. Și am fost. Și am marcat chiar și un gol, golul egalizator la 1-0 pentru adversari, care înscriseseră în primele minute ale jocului printr-o lovitură liberă de la aproximativ 30-35 de metri de poarta lui Răducanu. Am primit mingea în careu, m-am făcut că șutez, Geczi s-a repezit spre mine, l-am scos din poartă și am aruncat mingea cu boltă, peste el, în plasă. Din păcate, fotbaliștii maghiari au luat din nou conducerea, iar noi abia am egalat din nou, cu mare chin, prin Neagu, terminînd nedecis, 2-2, la București!, un joc care ar fi putut să ne aducă pe unul din primele 4 locuri în Europa.

A urmat, trei zile mai tîrziu, barajul de la Belgrad, unde Dembrovschi s-a accidentat la încălzire (!) și unde în minutul 85, la scorul de 1-1, Neagu a trimis mingea, cu capul, la cîțiva centimetri de poarta apărată de Rothermel (!!)

Adio Bruxelles! Adio locul 4, sau poate chiar locul 2 în Europa...

MARIUS POPESCU ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

comoara sanctuarului (I)

Arheologul, un tînăr brunet, tuns scurt, cu sprîncene dese, și ochi negri cu gene lungi, privea ca fascinat alunecarea degetelor fine pe clapele pianului. Camera era luminată doar de o lampă de noptieră, adică numai potrivit pentru a asculta sonata aceea de Chopin. Poetul, un tip solid, cu ochelari și frunte înaltă, privea cînd spre fata care cînta la pian, o asistentă de la conservator, cînd spre prietena ei, o brunetă cu fața neverosimil de albă, de păpușă, cu ochi negri, care ședea pe o canapea. Pe aceeași canapea, cu o figură cam plictisită, ședea înfundat Ciberneticianul, cel mai mic de statură dintre cei trei, cel mai retras, cu o frizură a cărei geometrie viza evident intenția de a acoperi un început prematur de chelie.

La un moment dat Poetul a avut senzația că cineva e în hol, dar s-a gîndit că poate o fi mama fetei care cîntă la pian. Ciberneticianul părea că e gata să ațipească, iar Arheologul era atît de atent la pianistă încît părea cu totul absorbit de felul în care aceasta părea că nu interpretează, ci trăiește compoziția aceea, astfel că nu ar fi fost capabilă să audă nimic în afară de muzică. Poetul și-a amintit că mama fetei nu era acasă. dar cum zgomotul acela a încetat și-a zis că o fi fost doar o falsă impresie.

De fapt, Ciberneticianul nu moțăia, așa cum îl bănuia Poetul, ci era cam necăjit, mai exact tocmai își amintise că a pierdut marele pariu cu cei doi. Era vorba de un pariu serios, cu hîrtie scrisă și semnată de toți trei, în sensul că acel care va termina ultimul doctoratul, drept pedeapsă că a rămas în urmă, să fie obligat să suporte cheltuielile banchetului la care ceilalți doi aveau dreptul să invite încă douăzeci de persoane. Cînd au redactat hîrtia aceea, în ziua în care dădeau primul examen, era convins că el va fi primul. S-a întîmplat însă că Poetul, în felul lui aiurit, a dat examenele unul după altul, s-a încuiat în casă o lună întreagă și a scris o dizertație care i s-a și publicat. O carte întreagă! Mai avea o șansă cu Arheologul, dar unul dintre oponenții care trebuiau să citească dizertația sa înainte de programarea susținerii ei s-a îmbolnăvit și astfel a rămas ultimul. Poetul, care era cîștigătorul pariului și deci cu drept de hotărîre, l-a scutit de cei douăzeci de invitați, s-au sărbătorit doar în trei, dar l-a obligat ca în schimb să îi promită că îl va însoți la sfîrșitul anului școlar pînă la ruinele din Munții Orăștiei, unde voia să îi facă niște calcule. Parcă de asta îi ardea lui acum!

Aplauze discrete. Pianista a zîmbit tuturor mulțumindu-le și parcă mai aparte Arheologului, care a găsit că e cazul să îi sărute mîna. Apoi, pianista a invitat-o pe prietena ei să o urmeze în bucătărie ca să pregătească niște gustări pentru băieți. «Deci, mama ei nu e acasă» și-a spus Poetul. «Poate mi s-a părut că umblă cineva prin hol». S-a așezat lîngă Cibernetician pe canapea, și cu toate că acesta voia să îi dea să înțeleagă că nu are chef de o discuție serioasă a insistat: «Chestia e foarte simplă. Tu trebuie doar să îmi confirmi matematic cîteva intuiții. Unde ai pus schema care ți-am dat-o?» Ciberneticianul s-a căutat prin buzunare cu gesturi lipsite de entuziasm, încete, apoi, negăsind-o, s-a ridicat și s-a dus să o caute în buzunarele trenciului lăsat în hol. «Aici am pus-o în acest buzunar...» i-a explicat Poetului, demonstrîndu-i că acum buzunarul e gol, cu oarecare satisfacție la gîndul că va scăpa de discuție. «Lasă, îți fac alta, găsim noi o hîrtie», i-a spus acesta și cum au revenit în cameră a rupt o pagină goală de sub coperta primei cărți pe care a găsit-o și a început să deseneze cercuri pe ea. «Fii atent aici! E sanctuarul cel mic. În total 114 stîlpi. Valoarea lui π e de 3,14. Prima chestie. Să verifici dacă am dedus exact că valoarea aceasta e indicată. Apoi, uite aici, modul de grupare al stîlpilor... 11 grupuri de 8+1, o grupare de 7+1 și alta de 6+1... Mai întîi să vedem ce e cu relația 9 × 11 = 99, sau invers. Apoi, trebuie să vedem dacă intuiția mea în legătură cu motivul pentru care 9 grupări de 8+1 sînt despărțite prin gruparea de 7+1 de alte două grupări de cîte 8+1, deci 16, notează 16, fiindcă la marele sanctuar gruparea de bază e 6+1! Să vedem apoi...» Ciberneticianul l-a întrerupt: «Și de ce nu putem vedea chestiile astea aici?». «Nu putem! Nu, fiindcă arheologii noștri nu au descris clar dacă gruparea singulară, adică cea de 6+1 e așa cum zic ei, sau e așa cum intuiesc eu, adică 7 stîlpi în serie, ceea ce e foarte...» A fost rîndul Arheologului, care simțindu-se vizat, să îl întrerupă: «Poți scrie în poezii ce vrei despre ostașii lui Decebal care au devenit păduri, despre simbolul soarelui de andezit, dar nu uita că noi facem știință!» Ar mai fi vrut să îi spună ceva Poetului în timp ce îi întindea un pahar cu vin, dar acesta i-a retezat-o cu: «Bine că a trebuit să vină francezul acela să dovedească sistemul de corecție al calendarului de la marele sanctuar, că vouă v-a fost frică de o asemenea ipoteză «îndrăzneață»!» Intrarea fetelor cu tăvi cu gustări le-a întrerupt disputa.

*

Maiorul Aron l-a chemat pe locotenentul Neagu pentru misiunea delicată ce avea a i-o încredința, fiindcă îi era simpatic acest tînăr mărunțel, cu obrajii totdeauna roșii, mereu vesel, gata să se entuziasmeze la orice.

I-a întins un bilet pe care erau scrise trei nume.

— Îi cunoști?, l-a întrebat.

— Cum să nu? E asistent la filozofie. A publicat o carte de specialitate și cîteva plachete de poezii. L-am ascultat vorbind la o conferință și...

Maiorul l-a întrerupt prin simpla deplasare a degetului arătător spre cel de al doilea nume.

— Desigur, și pe dînsul. Are o carte de istorie veche. Am citit-o. Și dînsul...

Maiorul a repetat gestul, mișcînd degetul și mai jos, în dreptul celui de-al treilea nume.

— Parcă... Nu cumva e asistentul de la facultatea de matematică?

— Bun. Văd că îi cunoști. Uite care e situația. Cei trei, care sînt prieteni buni, vor pleca împreună la Sarmizegetusa.

— Care?, a întrebat locotenentul, voind să dovedească astfel cunoștintele sale de istorie.

— Dacică, i-a răspuns maiorul. Nu urbia ridicată de romani. Merg la ruinele sanctuarelor fostei cetăți dacice, lîngă satul Costești. Pregătește-ți echipament de excursie, cort, tot ce îți trebuie, fiindcă pleci după ei.

Locotenentul l-a privit atît de mirat, încît maiorul s-a văzut obligat să adauge:

— Bineînțeles, nu pe ei îi urmărești. Nu e vorba de așa ceva. Misiunea ta e să îi păzești. Înțelegi? Cît mai discret posibil, dar să îi păzești.

— Îmi permiteți să întreb...

Maiorul l-a întrerupt:

— Îți permit să întrebi ce vrei, dar cine anume îi vizează și de ce anume îi iscodește nu știu nici eu. Este posibil însă ca să fie în pericol și de aceea te trimit acolo, mai întîi să îi aperi dacă va fi cazul și, în al doilea rînd, să afli cine și de ce îi urmărește. Clar?

*

Poetul o conducea pe brunetă ținînd-o de braț. Era o seară frumoasă, cu lună plină, caldă, de început de vară și simțindu-se foarte în vervă îi recita improvizînd despre tristețea și singurătatea lunii, despre un poet care confunda mereu adierile vîntului cu valurile mării și în naivitatea sa arunca o ancoră spre fericire în vînt și ca să îl răsplătească pentru credința sa, pentru frumusețea naivității sale vînturile acelea s-au încolăcit în jurul firului de gînd al ancorei sale, fixînd-o astfel ca o punte spre cer, spre nemărginire. Poate de aceea nu a observat că de la mare distanță cineva îi urmărea și că în timp ce a prelungit despărțirea în fața intrării în blocul unde locuia fata și acel tip și-a aprins o țigară, așteptînd.

La casa de cultură a studenților discuția cu Arheologul, ocazionată de apariția cărții sale despre cultura dacilor, era pe sfîrșite. A zîmbit la întrebarea unui tînăr elegant, referitoare la comorile dacilor, explicîndu-i apoi că romanii au dus din Dacia atîta aur încît nu numai că și-au scutit contribuabilii de impozite, ci mai mult, au și împărțit cîte o anumită sumă de bani fiecărui cetățean roman. I-a făcut și calculul aproximativ al cantității de metal prețios pe care a conținut-o tezaurul Daciei. Tînărul părea cam încăpățînat, insistînd asupra ipotezei că tezaurul îngropat sub albia unui rîu deviat este posibil să nu fi fost găsit, așa cum astăzi nu știm unde a fost peștera Kogaionon, despre care ne vorbesc mai multe izvoare antice. A zîmbit din nou și i-a explicat deosebirea dintre legende și adevărurile atestate de documente.

Ciberneticianul a urcat scările blocului spre apartamentul său cu capul în pămînt, gîndindu-se că dacă vrea să termine la timp articolul promis revistei aceleia din străinătate va trebui să lucreze pînă spre dimineață. Cum părinții lui erau plecați la o stațiune la tratament se gîndea că a uitat să cumpere ceva de mîncare, ori, la ora aceasta tîrzie nu mai e deschisă nici o alimentară. Bine măcar că are cafea destulă. Și tutun pentru pipă. În clipa în care a pătruns în hol, a avut o senzație ciudată. Doar cînd era copil (era cam fricos cînd era mic) a mai trăit senzația aceea bizară că cineva e în cameră, că îl pîndește din umbră. De aceea a ezitat o clipă înainte de a aprinde lumina și, apoi, a deschis cu grijă ușa camerei... Din nou, aceeași senzație înainte de a aprinde lumina...

*

Urcau treptele monumentalei scări de piatră dezgropată de săpăturile arheologilor cu cîțiva ani în urmă. Arheologul plimba fasciculul lanternei luminînd-o în toată măreția ei ciudată. A fost, desigur, ideea Poetului să plece de cu seară, astfel ca să ajungă la marele sanctuar în miez de noapte. Și era deja spre ceasul unsprezece cînd au ajuns la terasele cu urmele fostelor sanctuare dreptunghiulare formate din șiruri de cîte șase coloane. Au ajuns apoi la sanctuarul mic circular, unde Poetul i-a formulat Ciberneticianului care bombănise nemulțumit tot timpul drumului primele probleme. În timp ce Arheologul se contrazicea cu Poetul în legătură cu situația acelui ciudat grup, care putea fi interpretat fie de șapte stîlpi, fie de șase stîlpi plus o lespede, Ciberneticianul a înțeles că în arhitectura acestui monument au fost încorporate mult mai multe date matematice decît valoarea lui. A simțit nevoia să își aprindă pipa, fiindcă după ce i-au trecut prin gînd o serie de relații, de posibile serii de numere, cînd și-a dat seama că nici faptul că raza cercului acelui mic sanctuar circular este de șase metri nu este întîmplătoare, mai că începea să se sperie de mulțimea ipotezelor ce se confirmau în mod indiscutabil.

Cînd au ajuns la ultima terasă, priveliștea ruinelor marelui sanctuar circular, așa cum era în bătaia lunii, i-a făcut să rămînă tăcuți, atît de tăcuți încît se auzeau foșnind frunzele arborilor. Arheologul a avansat spre centrul monumentului, începîndu-și explicația. Ciberneticianul reținea doar cifrele și formele geometrice. Cercul exterior al blocurilor de andezit, 104. (Micul sanctuar avea în total 114...) Cercul al doilea, care era format din treizeci de grupări de cîte 6 stîlpi, plus cîte o lespede. (Sanctuarele dreptunghiulare aveau șiruri de cîte șase coloane... Deci, legăturile între monumente nu puteau fi ignorate... Trebuiau calculate relațiile...) Un al treilea cerc, format din 68 de stîlpi înalți... și un al patrulea, mai exact în formă de potcoavă, din 34 de stîlpi. Ciberneticianul nu mai asculta explicația cu calendarul. Știa foarte bine și era foarte clar că fiecare lespede care precede cîte șase stîlpi le poate imprima și valoarea dublă. deci cîte 12, și astfel ies în total nu 180, ci 360, adică un an. Un an imperfect față de 365 zile, 5 ore și 48 minute cît socotim azi anul. Dar, iată, cei 68 de stîlpi din cercul al treilea, în raport de 1/2 față de cei 34 din potcoava centrală, ne arată că la 34 de ani, dacă adăugăm 68, pentru această perioadă care face exact 12. 418, 23 zile. dacii aveau 12 420 zile. Ciberneticianul mai știa și faptul că raportul de 1/2 dintre cercul de 68 stîlpi și potcoava de 34 ne permite să citim valorile și la 10 zile și respectiv, 5, ori atunci, cele patru intrări din lespezi care despărțeau cercul celor 68 de stîlpi ne dau măsurile celor patru anotimpuri, iar cele două intrări din potcoava cu 34 stîlpi, semestrele anului.

Poetul tocmai încerca să îi demonstreze Arheologului că această dublă funcție simbolică a fiecărui stîlp trebuie extinsă și la șirurile de 6+1 și că, în general, e vorba de funcții multiple, cînd Ciberneticianul a observat un alt amănunt care l-a făcut să reaprindă pipa care de fapt nici nu se stinsese. Cele patru praguri care împărțeau cercul din 68 stîlpi erau inegale. Pragurile din cîte trei lespezi erau în dreptul celor două praguri tot din cîte trei lespezi din potcoava de 34 de stîlpi. «Fantastic!, și-a spus. Parcă ar vrea să îți spună că de la această temelie de trei pleacă seriile de cîte 6 și cîte 9. Fantastic!». Cînd a observat și faptul că așa cum sînt așezate, cele patru praguri din cîte trei lespezi împart întreg sistemul în două, deschizînd perspectiva altor calcule, a simțit nevoia să se retragă într-o parte, să nu îi mai audă pe cei doi, sau, cel puțin să nu îl mai vadă pe Poet cum face calcule, probabil scăderi sau înmulțiri cu două cifre, de simte nevoia să se ajute și desfăcînd sau strîngînd în palmă degetele unei mîini. «Și nu mai termină cu calendarul ăsta! — și-a spus — Parcă nu ar fi în stare să vadă că aici sînt incorporate atîtea relații matematice că te îngrozești cîte știau cei care au ridicat monumentul!»

Depărtîndu-se cu capul în pămînt, calculînd în gînd. Ciberneticianul s-a oprit surprins. I s-a părut, sau umbra aceea s-a retras în spatele copacului? Brusc, a întors capul în altă direcție fiindcă a avut impresia că a auzit pași... A ascultat un timp atent, dar nu a mai auzit nimic. Apoi a văzut fasciculul lanternei Arheologului și pe acesta fugind în direcția în care văzuse și el linia aceea de lumină, ca un jet subțire, nefiresc de lung și de puternic. S-a reîntors lîngă Poet, care, inconștient cum îl știa totdeauna, i-a spus că Arheologului i s-a părut că a văzut umbra lui Zamolxe despre care se spune că din cînd în cînd, mai exact cînd e noapte cu lună plină, vine la fostul său sanctuar, ca să se întîlnească cu umbra lui Deceneu, a lui Vezine și a altor înțelepți. Ciberneticianului îi atîrna pipa în gură cumva caraghios și s-a liniștit abia cînd s-a întors Arheologul și le-a spus că nu a văzut nimic. «Nici măcar lupul acela alb, uriaș, de la care își trag numele triburile dacilor nu l-ai văzut?», l-a ironizat Poetul.

Tot drumul de întoarcere i s-a părut Ciberneticianului că îl străbate cumva într-un spațiu ireal. De aceea nu i s-a părut ciudată nici explicația Poetului referitor la «cumpăna nopții», adică a acelui moment în care stelele se sting pe cer înecîndu-se în apele ce din negre devin cenușii.

EMIL POENARU ■

(Va urma)

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
DAN BÎRLĂDEANU

41505

ATELIERE

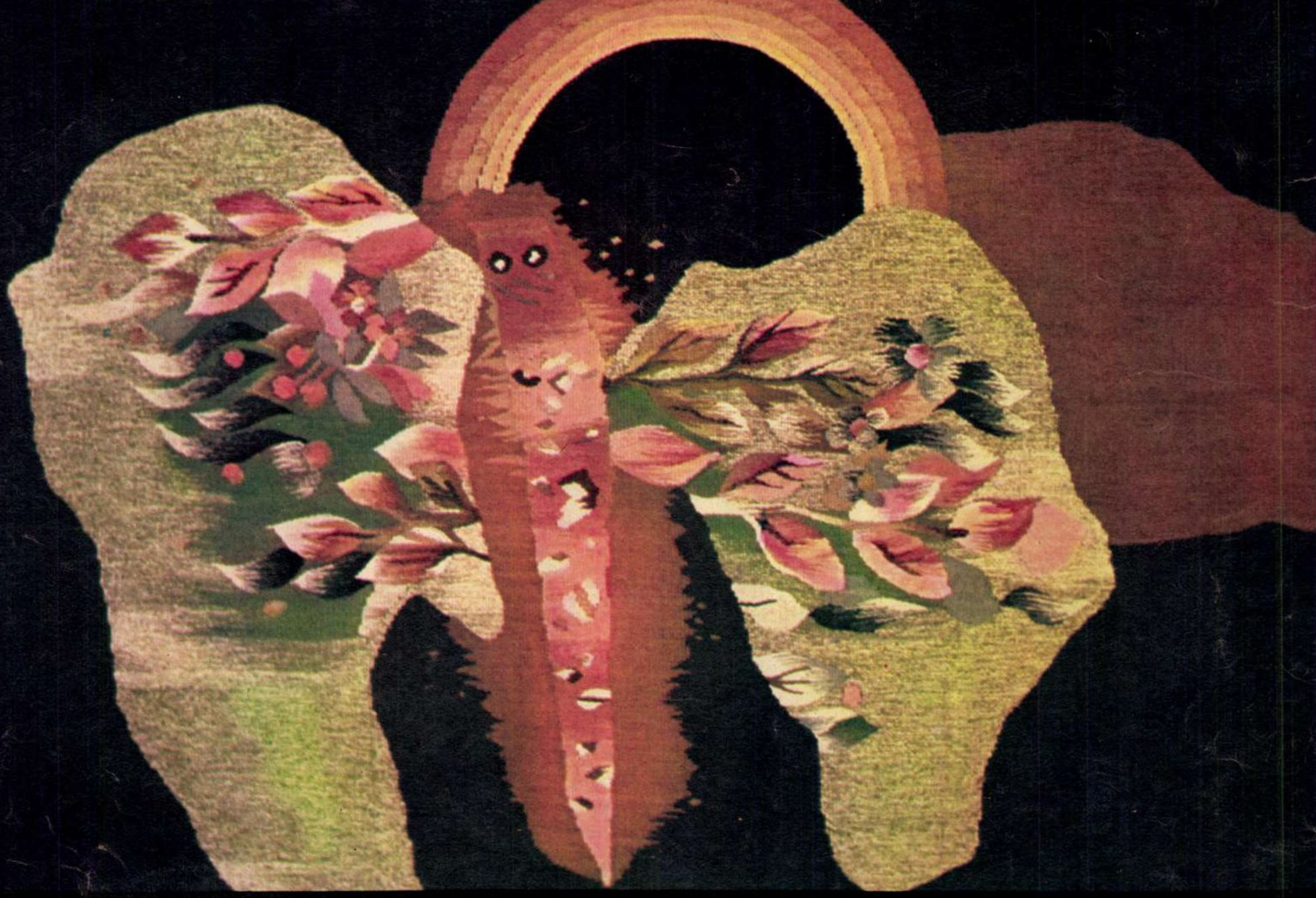

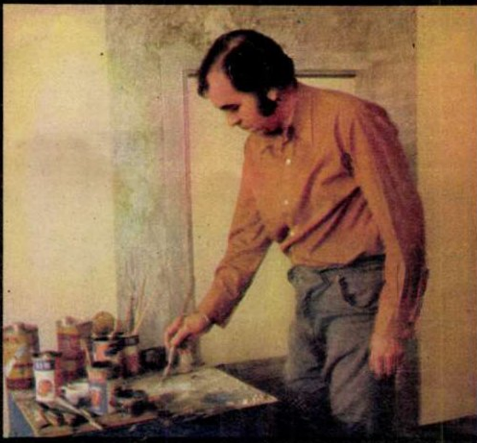

o familie de artiști: soții stendl

Teodora Moisescu-Stendl, pictor, grafician, creator de tapiserii. O excepțională serie de premii, naționale și internaționale. Premiul I al U.A.P. pentru tapiserie (1968), Premiul Bienalei tineretului-Paris, pentru lucrări de grup (1969), Premiul «Juan Miro», la concursul de desen,Barcelona (1971), Premiul principal la prima Cvadrienală de arte decorative a țărilor socialiste, Erfurt (1974).

Ion Stendl, pictor, grafician, creator de tapiserie, lector la catedra de pictură murală a Institutului «Nicolae Grigorescu». Bursă D.A.A.D. la Academia de Stat din Düsseldorf (1971-1972), Premiul Bienalei tineretului pentru lucrări de grup, Paris (1969), Medalie la a III-a Bienală de gravură, Cracovia (1970), Mențiune de onoare la I Bienală de gravură, Banska-Bistrica (1970).

O familie de artiști, în atelierele cărora se practică — exceptînd sculptura — toate speciile caracteristice ale domeniului artelor plastice. Operă variată, complexă, de o calitate absolut remarcabilă. Atelierele soților Stendl, foarte încărcate de obiecte, saturate aproape de repere și imagini din toate timpurile artei, niște ateliere în care pur și simplu te împiedici de cărți și felurite publicații artistice, te trimit cu gîndul la atelierele profesiilor de artă din trecut, te face să gîndești melancolic la făurăriile de frumos ale Renașterii, la acele locuri unde, sub povara dulce a unei producții diverse, strălucitoare, cerută de cetate, orgoliul persoanei rămînea, cel mai adesea, sub orgoliul operei. Propriu ar fi să vorbim aici de «meserii de artă» în accepția cea mai aleasă a termenilor, pentru că hărnicia senină a soților Stendl ne obligă să fim sobri în comentariu, să observăm că drumul spre opera mare e întins și însoțit de imprevizibil. Graba vremii și a gusturilor îl îndeamnă astăzi pe artistul plastic să fie renascentist, să aibă o concepție solidă a lumii și a creației dar și o serie largă de priceperi. Pictorul nu dă numai pictură de șevalet. El ilustrează cărți, este profesor și, prin aceasta, estet, el lucrează cu arhitectul și designerul la prepararea ambientului contemporan. (Aș cita, ca exemplu, inițiativa Uniunii artiștilor plastici de a cere pictorilor ei soluții pentru transformarea zecilor și sutelor de ziduri și calcane murdare ale orașelor noastre în suprafețe compuse — desen și culoare — ca niște lecții deschise de frumos.)

În reproduceri: tapiserie de Teodora Moisescu-Stendl și scene de lucru în ateliere. Pe gherghef, o tapiserie în curs de execuție, al cărei carton e semnat de Ion Stendl.

TUDOR OCTAVIAN ■
Fotografii de V. MÎNECAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV — NR. 47 (1068) — 29 NOIEMBRIE 1975

flacara

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

congresul al XI-lea în viața noastră

Eveniment de copleşitoare însemnătate în istoria partidului, a poporului şi a patriei, Congresul al XI-lea al P.C.R. iradiază încă — nucleu de foc al împlinirilor şi speranțelor — în viața fiecăruia dintre noi.

Prin documentele adoptate — Raportul Comitetului Central, prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, Programul Partidului, Directivele privind dezvoltarea economico-socială a României în viitorul cincinal şi în perspectivă, Normele vieții şi muncii comuniştilor, ale eticii şi echității socialiste — acest istoric Congres ne-a deschis, pentru azi, pentru mîine, pentru întreaga etapă a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate şi a înaintării României spre comunism, perspective care ne umplu de bucurie şi de încredere, de însuflețitoarea mîndrie de a le fi — încă de pe acum — contemporani.

Peste numai cinci ani, în 1980, dinamica producției industriale globale a țării va atinge, conform Directivelor, un procent de 300 la sută în raport cu anul 1970. Valoarea producției globale industriale va atinge, în acelaşi an, 1 000 miliarde lei, cu 70 la sută mai mare decît cea obținută în 1975.

ILIE PURCARU ■

(Continuare în pag. 3)

vremea timpului care nu mai sună nici lung, nici monoton

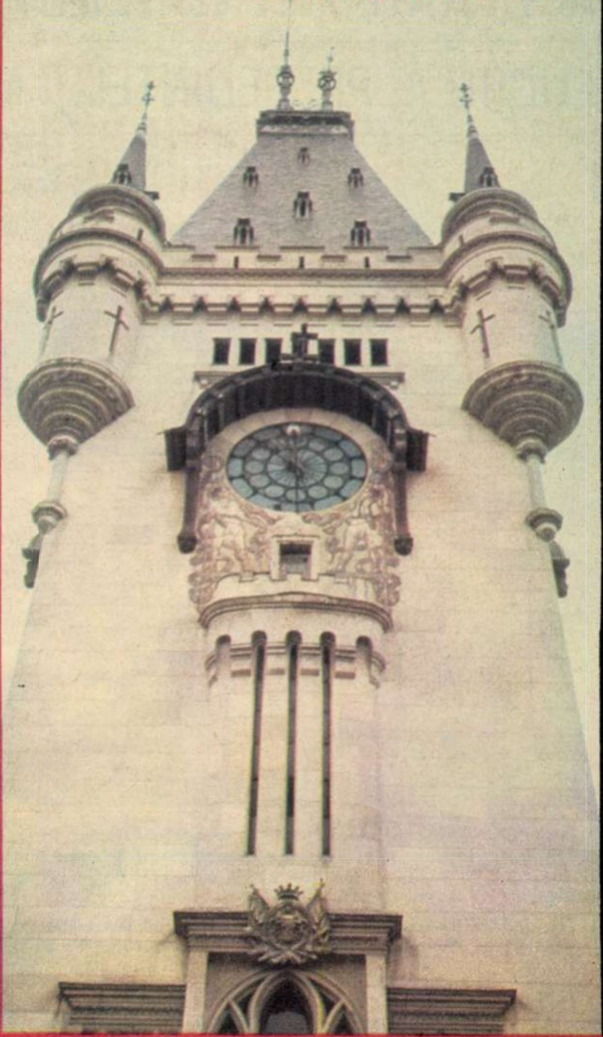

Mare, cu trei cadrane şi cu şase ace fiecare cît o suliță de plăieş, ceasul de la palat munceşte 24 de ore din 24, munceşte egal cu sine însuşi, munceşte imperturbabil, munceşte cîntînd. Rostul lui fizic este să măsoare timpul; iar rostul lui filozofic este să atragă atenția oamenilor că trece timpul.

Ieşenii, oameni ai meditației prin structură, oameni ai gîndului intim-autocontroversat, au redescoperit şi pentru ei adevărul limpede că, față de timpul vieții noastre, nu fatal, ci legic limitat, nu au, şi nu avem decît o singură posibilitate: să ne prelungim viața trăind cu o altă intensitate, cu o altă viteză pe unitate de timp. **Şi-aşa s-a făcut că, tot dumnealor, ieşenii, şi-au dublat structura născută cu o structură făcută, construită, cu o structură de oameni ai acțiunii, ai faptei. Acum, dumnealor meditează din mers, însă nu domol peripatetic, şi acționează meditînd.**

De un număr bun de ani încoace ne sosesc de acolo laconice informații — ştiri, cum le spunem noi, gazetarii — precum că de-a lungul văii Bahluiului, acolo unde-i zona industrială a oraşului, timpul este cotidian depăşit, cu toate că-i preplanificat în termene severe; ştiri precum că şi-n Tătăraşi, şi-n Alexandru cel Bun, şi-n plin centru, pe strada Dimitrov ori chiar în fața palatului, se construiesc locuințe într-un tempo care zdruncină pînă şi calmul bătrînului orologiu din turn; ştiri precum că, fie-n dealul Copoului, fie-n vale, în noile construcții ale Institutului politehnic, învață şi cresc, într-un an cît alții-n zece, promoții de Feți-Frumoşi tehnico-ştiințifici multilateral calificați; ştiri precum că...

Dar să mă opresc pentru că exact din lipsă de spațiu față de numărul lor, al ştirilor despre reuşitele ieşene în lupta noastră, a românilor, cu timpul, am căutat o imagine-simbol a unei concluzii despre laşul timpului construcției socialiste, despre laşul în care doar ceasul de la palat mai munceşte egal cu sine însuşi. În rest, toată lumea de-acolo e într-un proces de autodepăşire, a însăşi existenței, generalizat.

NELU IONESCU ■

în cuprinsul revistei: **la prodăneşti se mută un munte** *(pagina 7)*. ● **acțiunea filtru total** *(paginile 18, 19)*. ● **autovaccinurile medicului constantin st. băcanu** *(paginile 16, 17)*.

---

cenaclul flacăra la sibiu

---

n. iorga

S-au împlinit la 27 noiembrie treizeci şi cinci de ani de la asasinarea mişelească a celui mai de seamă cărturar al neamului nostru, a cărui prezență mereu vie, în pragul vîrstei de 70 de ani, constituia o primejdie pentru politica de expansiune a fascismului în această regiune a Europei. Calculul celor care credeau că prin eliminarea lui N. Iorga din viața noastră publică îşi vor netezi drumul pentru un întreg mileniu, a fost însă pe cît de odios, pe atît de pueril. Departe de a se scufunda în uitare, figura marelui istoric, universal prețuită, s-a gravat mai adînc în conştiința generațiilor următoare, iar vasta lui operă, mereu actuală, este astăzi mai mult ca oricînd obiect de studiu şi de cercetare pasionată.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

(Continuare în pag. 5)

---

bucureştiul şi bucureştenii în luptă cu zăpada

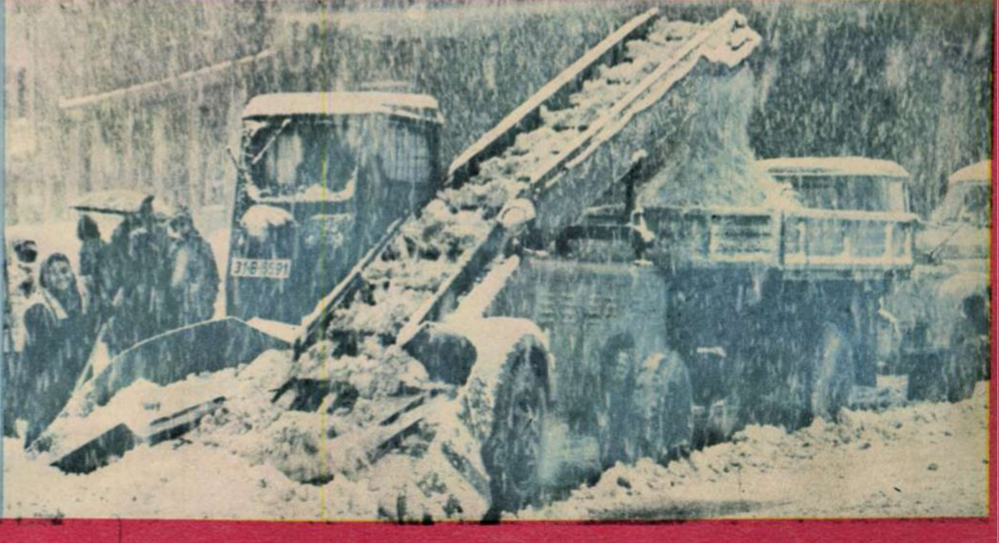

ACTIVITATE INTENSĂ, ZILE PLINE,

ÎN AGENDA DE LUCRU A PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU

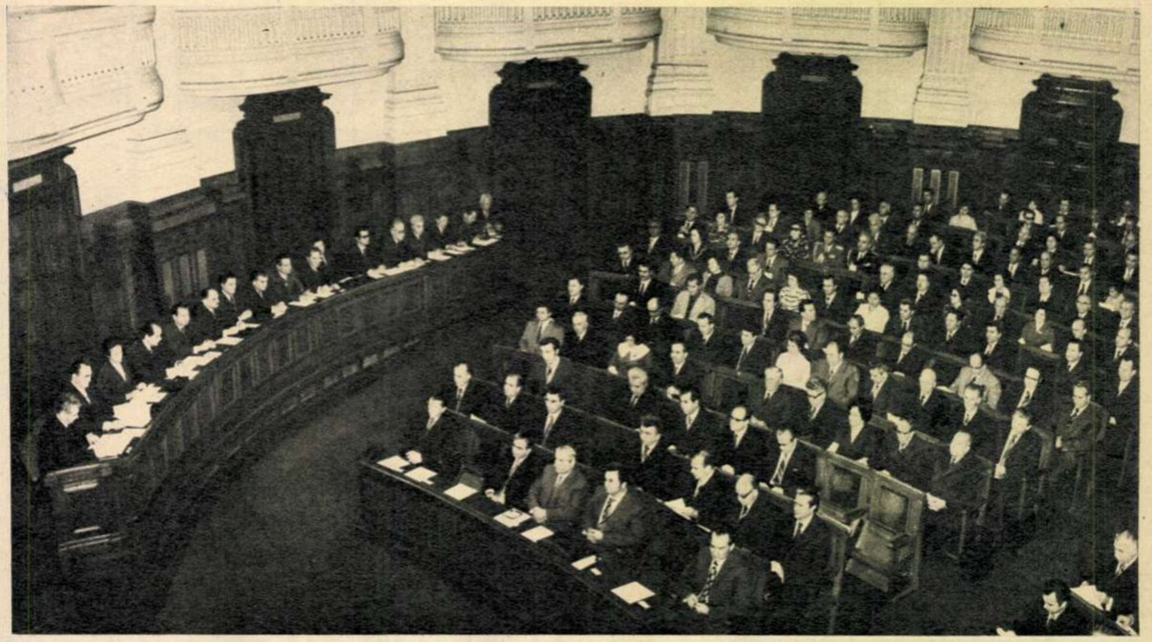

În prezența președintelui Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a celorlalți conducători de partid și de stat, joi 20 noiembrie au început lucrările Sesiunii Marii Adunări Naționale.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu primește mesajul președintelui Anwar El Sadat, mesaj adus de către trimisul său special, Sayed Marei, președintele Adunării Poporului din R.A. Egipt.

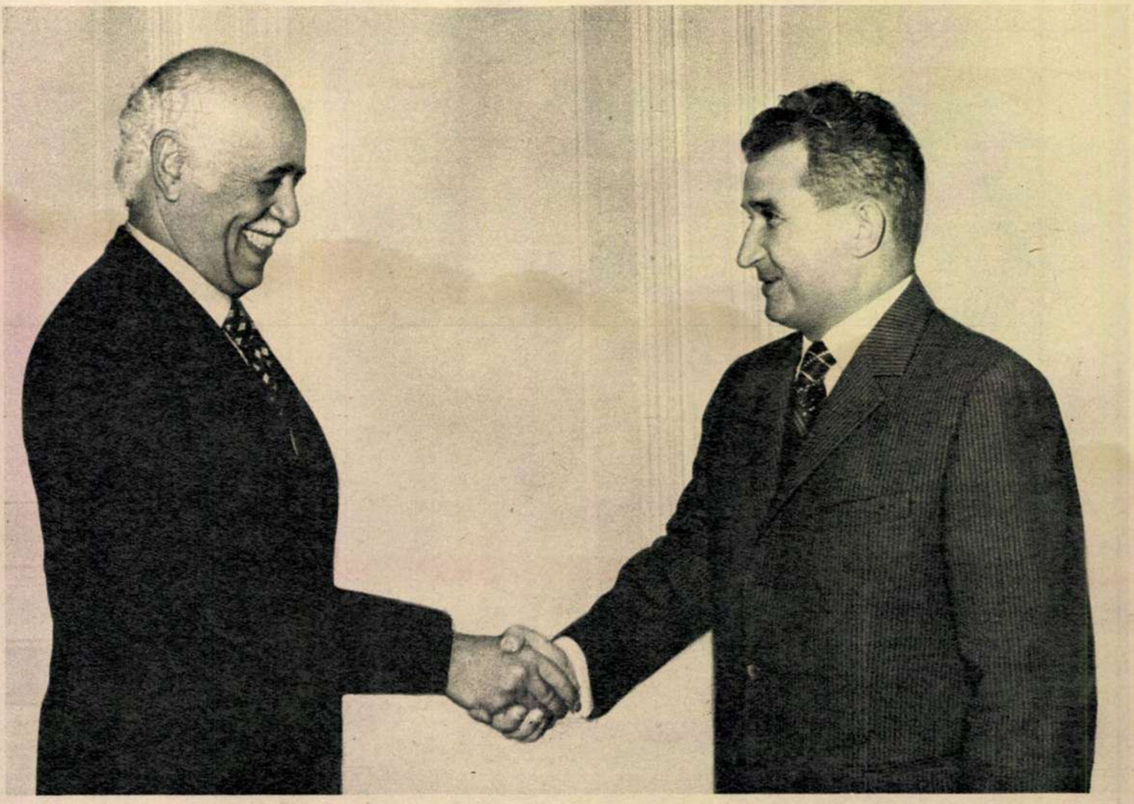

Sîntem la sfîrșitul lui noiembrie și am început să simțim, să trăim acut numărătoarea inversă. Ne apropiem de finalul anului 1975, un an nu ca oricare altul, un an în care încheiem un cincinal, în care încheiem o etapă a muncii noastre și a edificării Cetății noastre. Cincinalul pe care l-am hotărît într-o unanimă voință și hotărîre să-l celebrăm înainte de termen. Bilanțurile se derulează, așadar, firesc. Săptămîna aceasta alte două județe, Alba și Galați, au raportat îndeplinirea cincinalului 1971-1975. Telegramele adresate Comitetului Central al Partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, revelează efortul oamenilor muncii de pe aceste pămînturi românești pentru a-și onora un angajament vital pentru noi toți. Raportează și asigură că pînă la sfîrșitul anului ei vor obține importante producții suplimentare. Un răspuns concret, viu, material la acea chemare pe care ne-a adresat-o nouă, tuturor cetățenilor României, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor Congresului al XI-lea al P.C.R. **«Am adoptat în aceste zile hotărîri de importanță istorică... Acum este necesar să trecem cu hotărîre la muncă în toate domeniile de activitate, pentru realizarea în cele mai bune condiții a tuturor hotărîrilor care vor asigura ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație socialistă».**

Nenumărate alte unități economice din alte județe ale țării transmit faptele lor de muncă pentru îndeplinirea acestor hotărîri. Ele s-au îmbrăcat de simboluri mai mari în această săptămînă. S-a împlinit un an de la Congresul al XI-lea al Partidului, forumul care a adoptat pentru prima oară în istoria Partidului și a României un program unitar, de o largă perspectivă, cuprinzînd obiectivele majore și direcțiile fundamentale ale politicii sale interne și externe pentru o întreagă etapă de mai lungă durată, pînă în 1990, a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării țării spre comunism. Program cu o temeinică fundamentare științifică, al cărui inițiator este secretarul general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Agenda politică internă a săptămînii este totodată marcată de lucrările celei de-a doua Sesiuni a celei de-a 7-a legislaturi a Marii Adunări Naționale. În prezența președintelui Republicii, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, deputații în forumul legislativ suprem al țării au adoptat o ordine de zi privind discutarea unor proiecte de lege de o covîrșitoare importanță pentru viața economică și socială: Proiectul Legii pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1976 și Proiectul de Lege pentru adoptarea Bugetului de stat pe anul 1976, ca și alte șase proiecte de lege menite să reglementeze și să perfecționeze bunul mers al treburilor din cîteva domenii economice și sociale. În prima sa ședință, Marea Adunare Națională a votat Legea privind sistematizarea, proiectarea și realizarea arterelor de circulație în localitățile urbane și rurale.

*

În activitatea internațională a partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se remarcă, și în această săptămînă, consecvența de atitudine și acțiune pentru instaurarea unui climat trainic de pace, securitate și colaborare pe planeta noastră. În acest context se înscrie Mesajul președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, adresat participanților la Conferința mondială a reprezentanților mișcărilor naționale pentru pace. După ce arată că în lume s-au adunat, în prezent, stocuri imense de arme, fapt ce atrage după sine o risipă nejustificată de resurse umane și materiale, sporind totodată pericolul declanșării unor noi războaie nimicitoare, șeful statului nostru subliniază că este în interesul profund al asigurării păcii și colaborării în lume ca acum, după încheierea cu succes a Conferinței general-europene, să se acționeze ferm pentru aplicarea în viață a principiilor adoptate la Helsinki, să se treacă la măsuri concrete de dezangajare militară și la alte măsuri care să dea garanții fiecărei țări că se va dezvolta liberă, la adăpost de orice agresiune din afară.

Sîmbătă 22 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Earl Butz, ministrul agriculturii al Statelor Unite, care a făcut o vizită în țara noastră. În cadrul întrevederii au fost abordate aspecte privind stadiul actual al relațiilor de colaborare româno-americane, subliniindu-se importanța întîlnirilor și convorbirilor de la București și Washington, dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Gerald Ford, pentru promovarea și diversificarea acestor relații. În ziua de 24 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit pe Sayed Marei, președintele Adunării Poporului din R.A. Egipt, trimis special al președintelui Anwar El Sadat. În cadrul convorbirilor a fost relevat cu satisfacție faptul că relațiile dintre țările noastre cunosc o dezvoltare rodnică, multilaterală și totodată s-a subliniat necesitatea intensificării eforturilor politico-diplomatice pentru soluționarea rapidă, pe cale pașnică, a situației din Orientul Mijlociu.

Vizita oficială de prietenie pe care președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, o întreprinde în aceste zile în Iran, ca răspuns la invitația Maiestății Sale Imperiale Șahinșahul Mohamed Reza Pahlavi Aryamehr și a Maiestății Sale Imperiale Farah Pahlavi, Șahbanu a Iranului, se înscrie în spiritul relațiilor de prietenie și cordialitate dintre cele două țări și popoare, în spiritul acelei concepții în politica noastră externă că întîlnirile și convorbirile la cel mai înalt nivel sînt o cale a statornicirii unor relații de bună înțelegere și colaborare dintre state, indiferent de ordinea lor economică și politică.

C. IORDACHE ■

congresul al XI-lea în viața noastră

> **«Avem toate condițiile pentru a realiza cu succes toate prevederile viitorului cincinal. Dispunem de mijloacele materiale și umane necesare, ne bizuim pe hărnicia, capacitatea și elanul creator al clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, al tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, al întregului popor, care constituie factorul hotărîtor al tuturor realizărilor materiale și spirituale. Avem un program clar, o călăuză sigură și unică în Partidul Comunist Român, care își îndeplinește cu cinste rolul de forță politică conducătoare în înfăptuirea programului trasat de Congresul al XI-lea, al înaintării victorioase a României pe calea socialismului și comunismului.»**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

(Urmare din pag. 1)

Ceea ce implică un ritm mediu anual de 11,2 la sută, o masivă creștere (54,5 la sută) a productivității muncii, o reducere (cu 8,5 la sută la 1 000 lei producție marfă) a cheltuielilor de producție, ponderea industriei în crearea venitului național sporind la 68 la sută (față de 62 la sută în 1975), România devenind, astfel, la finele cincinalului viitor, un stat industrial-agrar cu o pondere a industriei decisivă, antrenînd mutații adînci pe toate planurile existenței noastre. Pe acest temei, ca și pe cel al creșterii producției agricole într-un ritm mediu anual de 6—7,2 la sută, venitul național va spori cu 65 la sută, ceea ce va favoriza, pe lîngă o substanțială îmbunătățire a veniturilor totale reale ale populației României (un plus de 37 la sută), desfășurarea unui amplu program de construcții de locuințe și alte obiective social-culturale, de ocrotire a sănătății, de dezvoltare și perfecționare continuă a învățămîntului, științei, culturii, artei. Celor peste 1 300 000 de locuri de muncă create în spațiul actualului cincinal li se vor adăuga, în cel viitor, alte 1—1,2 milioane, cele 382 000 de noi apartamente ale anilor 1971—74 se vor întregi, în 1976—1980, cu încă 815 000. Cheltuielile social-culturale de la bugetul statului, calculate pe o familie, vor ajunge în 1980 la 10 900 lei, cu 3 400 lei mai mult ca în 1975, cu 5 400 lei mai mult ca în 1970.

Imaginea României din anul 1980 și cea, să zicem, a anului 1970, sau chiar a lui 1975, vor fi, astfel, diferite. Imaginea omului din 1970—75 și cea a omului din 1980 vor fi și ele diferite, atît de diferite încît chiar noi, cei care legăm în aceeași ființă aceste vîrste, nu ne vom mai putea recunoaște, vom fi alții, nu numai prin vîrstă ci și prin nivelul nostru de viață, nu numai prin cel material, ci și prin cel al spiritului, deci prin calitatea acestei vieți, deci prin calitatea noastră umană. Trăim astfel — sub lumina marilor planuri ale partidului — un timp deschis, ce ne împinge la o perfecționare continuă, ce ne invită ca, odată ajunși la un capăt, să aruncăm înainte celălalt capăt, să îndrăznim mereu, să năzuim mereu.

Există — a existat dintotdeauna la noi, la români, popor funciarmente optimist, cu o mare credință și bucurie a vieții — un viitor pasiv, un viitor al încrederii, desigur, dar fără beneficiul personal. Socialismul, și în chip deosebit acești ani ai congreselor X și XI, au făcut activ acest viitor, anexîndu-l în folosul întregii societăți, învățîndu-ne drumul spre el. Am învățat greu acest drum, cu eforturi, cu sacrificii, cu dăruire totală a ființei noastre. Dar la capătul lui, iată, am construit, într-un singur cincinal, peste 2 300 de noi obiective și capacități de producție, urmînd ca, în viitorii cinci ani, să ridicăm din temelii încă 2 700. Investim masiv (peste 540 de miliarde de lei în actualul cincinal, aproape 1 000 de miliarde de lei în cel viitor), dezvoltăm o economie de înaltă eficiență (pentru întîia oară în istoria construcției noastre socialiste, venitul național a crescut, în acest cincinal, într-un ritm mediu anual superior celui al produsului social) și, pe această bază, ne așezăm existența nu într-o curgere liniară, nu într-o simplă adiționare de ani și zile, ci într-un ritm dinamic, de eforturi, desigur, dar în care cuceririle, victoriile, împlinirile se succed cu o vigoare și o forță unice, angajînd simultan noi perspective de viitor.

Anul care s-a scurs de la Congresul al XI-lea al partidului e, în acest sens, elocvent. Prin rezultatele sale pe toate planurile — în economie, în cultură, în edificarea noii noastre civilizații, în adîncirea democrației, în consolidarea legalității, în perfecționarea continuă a întregii noastre vieți sociale, a societății românești în ansamblul ei — el se înscrie ca un corolar al istoriei noastre socialiste, ca o nouă și revelantă expresie a capacității Partidului Comunist Român de a-și exercita, ferm și plenar, misiunea de forță conducătoare a națiunii, de port-drapel al aspirațiilor ei de progres, bunăstare, civilizație, fericire.

(Continuare în pag. 4)

Fotografie de **ION PREDOȘANU** ■

congresul al XI-lea în viața noastră

(*Urmare din pag. 3*)

«Am adoptat in aceste zile hotăriri de importanță istorică — arăta, cu un an în urmă, la tribuna marelui forum al comuniștilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu. *Acum este necesar să trecem cu hotărîre la muncă în toate domeniile de activitate. pentru realizarea in cele mai bune condiții a tuturor hotăririlor care vor asigura ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație socialistă».*

Vibranta, înflăcărata chemare a secretarului general al partidului s-a constituit, din însăși clipa rostirii ei, în cauza întregului nostru partid, a muncitorilor, a țăranilor, a cărturarilor, a oamenilor muncii de toate naționalitățile, a întregului nostru popor. Răspunsul poporului — răspunsul faptelor lui — a fost exemplar. Planul producției industriale a cincinalului se înfăptuiește cu circa două luni mai devreme față de prevederile sale maxime, cu cinci luni mai devreme față de Directivele Congresului al X-lea. Au crescut, în pofida condițiilor climaterice neprielnice, a unor surprize ținînd de legile oarbe ale naturii, producțiile cîmpiilor noastre, oferind — sub grija personală a secretarului general al partidului — toate condițiile pentru o bună aprovizionare a populației. S-au construit, în acest an, 130 000 de apartamente, destinate unui număr de 400 000 de noi locatari. A crescut cu 22 la sută retribuția reală a populației, depășindu-se și la acest capitol prevederile planului cincinal.

Ca an de culme al cincinalului, anul 1975 — cel dintîi an de transformare în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R. — ne-a făcut martori și participanți la o etapă istorică de o altitudine fără precedent a valorilor muncii și creației noastre. Încheiem acest cincinal raportînd o producție industrială echivalentă cu cea a 30 de Românii din etapa de vîrf a anilor burghezo-moșierești. Încheiem acest cincinal cu mai multe luni înainte de termen. Încheiem acest cincinal dînd țării toată energia, toată munca, toată dăruirea de care sîntem în stare, cu credința — pe care anii aceștia ne-au insuflat-o — că țara, mereu mai puternică, va fi aptă să răspundă nădejdilor care scînteiază pe chipul ei în aceste clipe de efort și de eroism.

Ne angajăm, astfel, cu resurse mereu mai vii, în dialogul cu timpul și lumea în care trăim. Nu o intenție deliberată de a ne ilustra, ci însăși logica obiectivă a evenimentelor — la a cărei desfășurare participăm din plin — ne dovedește cît sîntem de implicați în această lume de azi, al cărei ritm trece prin noi, a cărei respirație o propulsăm adesea. Anul 1975 s-a dovedit, și din acest punct de vedere, elocvent, prin inițiativele noastre de pace, securitate, colaborare, prin contribuția noastră la făurirea unei noi ordini economice și politice mondiale, a unei lumi mai bune și mai drepte. Aportul personal, decisiv, al președintelui Republicii noastre la făurirea acestei lumi se bucură astăzi de un respect unanim, de un înalt prestigiu pe toate meridianele.

La un an de la Congresul al XI-lea al partidului, privim viitorul cu optimism, cu încredere, cu conștiința clară a eforturilor ce ne așteaptă, dar și a marilor izbînzi ce stau de pe acum în mîinile noastre. Ne pregătim să pășim — cu aceste fierbinți sentimente și certitudini — într-un nou cincinal, un cincinal care ne deschide, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, *«însuflețitoare perspective de muncă și creație, de valorificare a capacităților și energiilor, în slujba înaintării tot mai ferme a patriei pe calea civilizației socialiste și comuniste».*

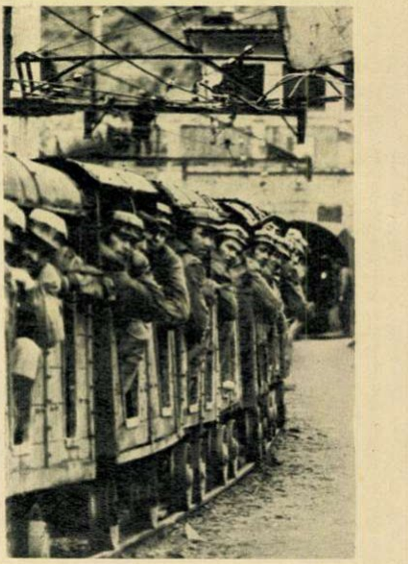

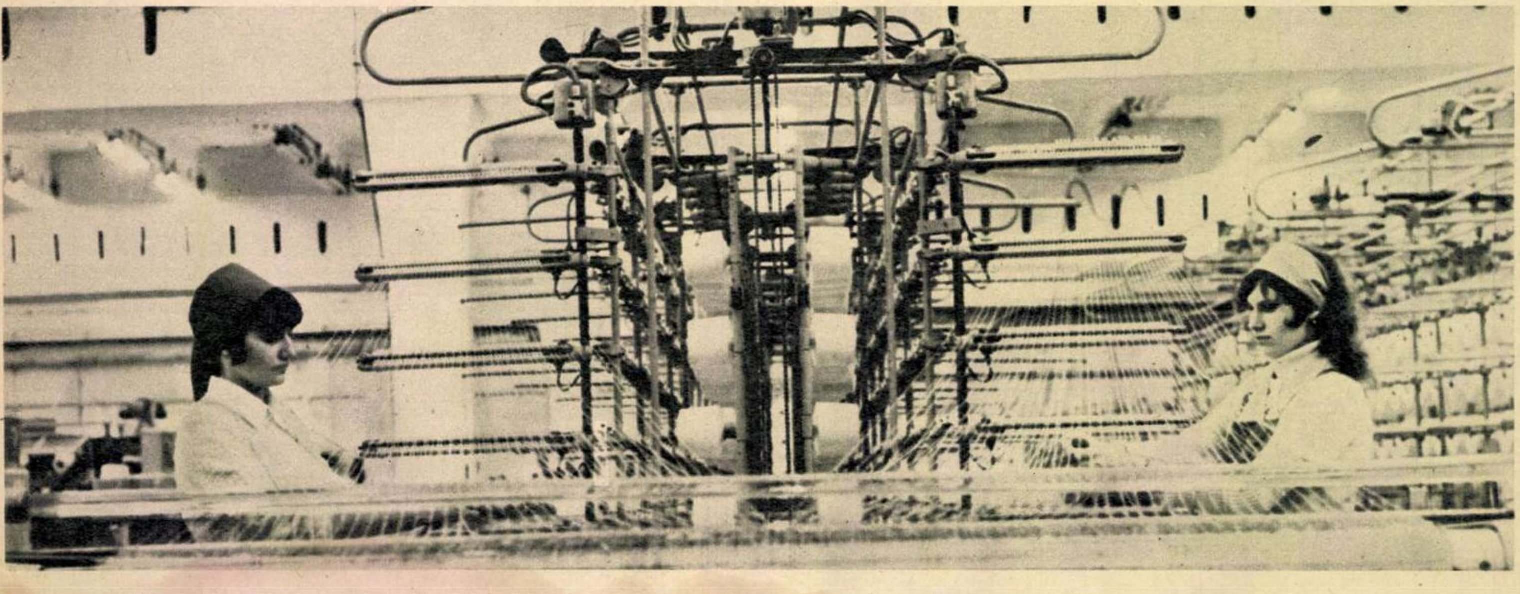

starea de certitudine a națiunii

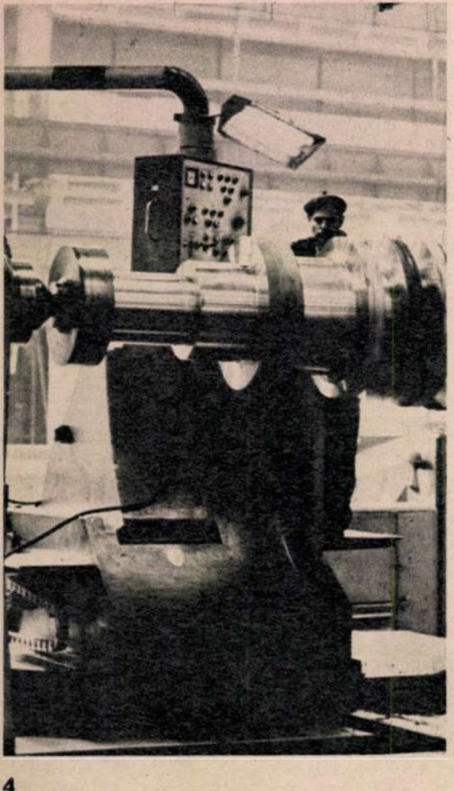

S-a împlinit un an de la Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român. În viața unei colectivități un an este un spațiu de timp relativ. Măsura anului e dată de ritmurile vieții colectivității. Sîntem de 30 de ori mai puternici decît înainte de război, producem în numai patru zile întreaga producție a industriei constructoare de mașini de-atunci. Trăim de cinci ori mai bine decît acum un pătrar de veac și calitatea nouă a vieții noastre se numește societate socialistă multilateral dezvoltată, cu bazele ei moderne de industrie, știință, învățămînt integrat cu cercetarea și producția, cultură umanistă și relații noi între oameni.

A trecut deci un an de 30 de ori mai dens, un an probă al viitorilor cinci, zece, cincisprezece ani, iar în unele domenii al anului 2000. A fost un an al certitudinii că putem totul pentru că dorim arzător să putem totul. Pe ansamblu, producția industrială a cincinalului se realizează cu două luni mai devreme decît prevederile sale maxime și cu cinci luni mai devreme față de Directivele Congresului al X-lea. Proba a reușit și această reușită reprezintă o nouă expresie a capacității partidului de a-și îndeplini misiunea de forță conducătoare a națiunii noastre socialiste spre împlinirea celor mai înalte aspirații de progres, bunăstare și civilizație. Din perspectiva acestui an, Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român își reflectă cu strălucire importanța istorică pentru evoluția ulterioară a societății noastre. El va rămîne înscris ca marele forum care a adoptat primul Program al Partidului Comunist Român — carta fundamentală ideologică, teoretică și politică ce trasează linia strategică generală și orientările tactice pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Parte integrantă a acestui vast program, noul cincinal 1976-1980, la realizarea căruia vom păși peste cîteva săptămîni, ne investește cu datoria sfîntă de a ști totul, de a ne rafina gîndirea și de a o potența pînă la limita de unde putem vedea aici, la noi, adevărurile pe care știința nu le-a descoperit încă în scopul valorificării la un grad superior a tuturor resurselor naturale, a potențialului uman și material de care dispunem. Cincinalul următor va fi cincinalul afirmării plenare a revoluției științifice și tehnice în România, al îmbunătățirii radicale a aplicării științei în producție, în întreaga viață socială.

Susținîndu-și tezele și rațiunile pe aspirațiile de veacuri ale poporului român, Programul partidului adoptat de Congresul al XI-lea a devenit cauza întregului popor pe drumul său hotărît spre o societate omogenă, a oamenilor muncii uniți, animați de aceleași idealuri și interese. În cincinalul următor se prevede a se aloca pentru dezvoltarea economico-socială circa 33 la sută din venitul național, volumul investițiilor reprezentînd circa 1 000 miliarde lei, repartizați în conformitate cu politica marxist-leninistă a partidului nostru de dezvoltare armonioasă a întregului teritoriu, fiecărui județ fixîndu-i-se limita minimă a producției industriale la 10 miliarde. Politică de împlinire multilaterală care nu omite nici una dintre laturile spirituale ale procesului de construcție, avînd ca centru de gravitație omul — finalitatea oricărei investiții — ale cărui trăsături morale au fost cuprinse în normele vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste.

La un an de la Congresul al XI-lea scrutăm viitorul cu certitudinea pe care ne-o conferă justețea liniei politice a partidului nostru, unitatea și coeziunea întregului popor în jurul partidului, activitatea pilduitoare și patriotismul fierbinte ale secretarului general al partidului. Prin documentele și hotărîrile adoptate, Congresul al XI-lea se înscrie printre evenimentele epocale ale poporului român, care dau sens acțiunii și vieții noastre prezente și viitoare.

NICOLAE CRISTACHE ■

flacara literară

accesibilitatea poeziei (VI)

Am vrut să indic în secvențele de pînă acum ale acestui «serial» teoretic (în limite date și, ca atare, numai în trecere) cîteva din elementele ce compun situația complexă a cititorului poeziei moderne și să subliniez faptul că însuși specificul creației din această epocă e de natură a provoca receptării dificultăți sporite.

Dar, în afara unor dificultăți așa zicînd obiective, există și unele subiective, ținînd, cu alte cuvinte, de putința sau neputința unui anumit autor. Există poeți care-și încifrează forțat mesajul crezînd că pot suplini astfel o intelectualitate absentă, există alții care forțează prin încifrare însuși accesul la poezie. În fine, alții se arată a fi depășiți de propriul tumult, incapabili să stăpînească materia verbală și imagistică pe care o lasă în conglomerate haotice, incoerente și ineficiente din punct de vedere artistic.

În fața unor asemenea apariții criticul însuși este deconcertat, dar cititorul obișnuit! E vorba, în genere, de tribulațiile unor începători cu talentul încă nefixat, atunci cînd nu se maschează astfel o pură veleitate. Să nu fim însă nedrepți, să recunoaștem că asemenea stridențe pot fi întîlnite și în textele unor autori consacrați care, la adăpostul reputației, își îngăduie uneori să persevereze în efecte strict personale ori să se destindă cu puerilități. (Fără să aibă, desigur, grația sublimă a unui Arghezi).

Asemenea ușurințe, fie cît de rare sau parțiale, pot servi drept pretexte pentru generalizări grăbite și drept argumente în demobilizarea unor cititori. Problema este una de conștiință a poetului, adică de cunoaștere exactă a propriei creații și de răspundere față de ecourile operei în rîndurile publicului larg. Poemele moderne se lasă și așa cu destulă greutate pătrunse încît ridicarea unor obstacole artificiale pe calea înțelegerii nu poate fi calificată decît ca un semn de nepricepere ori de inconștiență artistică. Incompatibilitatea se manifestă atît într-un plan moral, cît și într-unul estetic.

Încă înainte de război, G. Călinescu respingea poeziile «unde se cultivă în mod intenționat dificultatea», considerîndu-le o «mistificațiune». El făcea o distincție netă între poezia a cărei dificultate vine din absența oricărui sens ori din nerespectarea gramaticii și poezia la al cărei sens profund se poate ajunge numai printr-o pregătire prealabilă. Altfel spus, între ermetismul fals și cel adevărat.

Despre acesta din urmă ne propunem să vorbim în articolul următor, cu atît mai mult cu cît printre reprezentanții lui se numără și un poet ca Ion Barbu, pe care îl considerăm anexat definitiv tradiției noastre lirice de cea mai bună calitate.

MIRCEA MARTIN ■

„starea de patrie"

Prin George Țărnea — și ultimul său volum **(Starea de iubire,** Ed. Facla) ne-a convins — poezia noastră patriotică și-a anexat un nume de mîna întîi. Fără să scămoșeze zările pentru a naște confuzia depărtării, fără să reverbereze sunetele pentru a le împinge cu orice preț în infinit, fără să oxideze culorile pentru a întări patina (și așa arhaică), el aduce în cunoașterea noastră artistică o patrie vie, concretă, tangibilă, nu mai puțin tulburătoare, văzută ca o forță ce transcede sentimentele și ridică actul trăirii, al existenței noastre cotidiene, la o valoare rituală, într-un deplin acord cu spațiul și timpul. «Pereții casei noastre se mai fac/ Din ciopîrțitul os al unui dac», spune poetul, «iar jos în vatră, veșnic stă aprins/ un trunchi de țară viu și necuprins». În jurul acestei vetre, poetul ne poftește roată, cu mîinile întinse, încălzindu-ne la dogorile unor adevăruri străvechi și fundamentale: «Semințele cu trup curat/ Din podul palmei curg imune/ Spre mai adîncul strecurat/ Sigiliu pentru pîini comune.// Sînt vieți de cînd l-au pus întîi/ La bobul hărăzit să fiarbă/ Drept adevăr de căpătîi/ Părinții prefăcuți în iarbă». Temperament vulcanic, «focos», cum ar fi spus G. Călinescu, plăcîndu-i să opereze prin «tăietură directă», repudiind gratuitul și fantomaticul, G. Țărnea nu e mai puțin un stăpîn pe arta tainei, pe știința estompelor discrete și savante, pe vraja enigmaticului de lumini și umbre care aromează și învăluie, adevărurile rostite de el nefiind, totuși, chiar «simple», ci decantîndu-se, ca și ființa și vatra strălucitoare a acestui pămînt, dintr-o istorie și dintr-un zbucium: «Acest pămînt în care cred/ și-n care stau precum sămînța,/ s-a petrecut prin multe vămi/ de la Rovine la Săpînța.// Și-n multe pietre și-a săpat/ căldura numelui de țară/ să nu ne cadă nici o stea/ dintre hotare în afară». Poetul vrea să ne atragă atenția asupra marilor adevăruri, a elementelor ce ies din și se întorc în «sămînță», oferindu-ne nu o suită de poezii, oricît de memorabile prin frumusețea și ardența versului, ci o sistemă de definiții ale patriei, revelată în acele înfățișări și trăsături ce, fără greș, vor găsi totdeauna în noi o coardă sensibilă. Patria e o «gură de rai», în adîncimile căreia «ne-am păscut veșnic o Mioriță», e o «fîntînă cu pereți de doină», e un pămînt care «nu-i cărat pe roți/ nici pe copite nu-i adus din lume», ea este «cerul dintre stîlpii porții/ Care cu grijă ne-a-ncăput/ Și nemuririle și morții», ea este «roata semnului solar» rotunjit de palma olarului, ea este și ea trebuie să fie, mai ales, neuitarea noastră față de ea, precum ne-o spune această antologică bucată intitulată «Mai vine țara pe la noi»: «Mai vine țara pe la noi/ Într-un vagon cu saci cu turtă/ Chiar dacă unii dintre noi/ Am mai făcut puțină burtă.// Și ne mai lasă lîngă porți/ Scrisori de lapte și colastră,/ Chiar dacă vița celor morți/ Am fi dorit-o mai albastră.» Procedeul acesta, primar și subtil în același timp, al ipostazării unor realități polare, a împlinirilor ca și a neîmplinirilor, a dragostei ca și a dorului, a cuceririlor ca și a așteptărilor, ferește poezia și de efuziunile logoreice ale sentimentalismului, și de uscăciunile alegorismului. Prezidează peste tot și peste toate, cum spuneam, o artă savantă a versului, un simț fundamental al cuvîntului și al nuanței, o subsumare instinctivă a ornamentului liniilor de forță ale trăirii, dar și (ca în ciclul «Zodia grîului», poate cel mai frumos al volumului) o distilare superioară a trăirii în cifrul figurărilor delicate, în care «sămînța» fierbinte a ciclului care dă titlul cărții devine un pur, volatil și imponderabil polen, dar nu cețos și nu abscons, ci limpezind tumulturile, ridicîndu-le la cotele albe ale ideii și meditației.

George Țărnea ne-a convins... Secretul? «Să dormi o noapte-n ciocîrlie,/ să cazi din ea spre cer apoi»..

ILIE PURCARU ■

n. iorga

(Urmare din pag. 1)

Tinerețea lui N. Iorga s-a caracterizat prin precocitate: la vîrsta de 19 ani, după ce își luase un strălucit examen de licență sărbătorit printr-un banchet, oferit de profesorii examinatori ai Universității din Iași, el ocupă prin concurs o catedră de limbi clasice (greaca și latina) în învățămîntul mediu, după ce debutase cu o strălucitoare serie de foiletoane la **Lupta** lui G. Panu și atrăsese atenția lui Caragiale prin cronica deosebit de comprehensivă la prima reprezentație a **Năpastei.** Marele învățat împlinea, așadar, cu cîteva luni înainte de a fi asasinat, cincizeci de ani de strălucită activitate universitară și publicistică. Doctor în istorie cu o teză în Germania și absolvent al Școlii Practice de Înalte Studii din Paris, colaborator al colecției istoricului Karl Lamprecht cu o istorie a românilor în limba germană, apoi cu o istorie a Bizanțului și a Turciei, N. Iorga a devenit în scurtă vreme o nediscutată autoritate în lumea științifică internațională, prin vastitatea cunoștințelor lui de istorie universală, prin neostenita publicare de studii și documente interne și externe, în colecția Hurmuzachi, prin conferințele rostite în mai multe țări și prin publicațiile lui în limbile franceză, engleză, italiană și germană, în urma cărora a fost numit membru de onoare al unui impunător număr de academii și doctor **honoris causa** a tot atîtea universități străine.

Publicist de mare clasă, N. Iorga a scos numeroase reviste și ziare, a răspîndit prin zeci de mii de articole verbul său tot atît de tumultuos și de răscolitor și cînd era scris, ca și cînd era vorbit, a ilustrat catedra și tribuna parlamentară ca și elocința academică. Bucureștiul a găzduit, la inițiativa sa, întîiul congres de bizantinologie, repetat în zilele noastre, și, tot la îndemnul său, Institutul de Studii Sud-Est Europene, și astăzi existent. Călător neobosit, N. Iorga străbătuse cu piciorul sau cu mijloacele modeste de comunicație ale începutului de veac, toate provinciile române asuprite, a cunoscut oamenii de bine din ele, le-a mobilizat conștiința națională, iar în timpul întîiului război mondial a întreținut vie flacăra încrederii în victoria finală și în realizarea integrală a idealului nostru național. Mulți tineri intelectuali români care au căzut atunci pe cîmpul de luptă au fost discipolii săi credincioși. În pragul izbucnirii celui de-al doilea războii mondial n-a șovăit a ridica glasul împotriva primejdiei fasciste. Victimă a terorii fasciste la noi, Nicolae Iorga rămîne un exemplu neîntrecut de virtuți civice și de geniu multilateral înzestrat.

ATITUDINI

bătrînii povestesc...

Bătrînii povestesc că demult, demult, trăia un om sărman, care slujea azi la unul, mîine la altul, pentru un blid de mîncare și niscaiva galbeni. «În doi-trei ani — se gîndea el — voi putea strînge destul ca să intru și eu în rîndul oamenilor. O să-mi fac casă, o să-mi iau vite și, mai apoi, o nevastă frumoasă...». Visurile îl îmbătau și ajunsese să uite că erau doar simple visuri. Păcat de el, că, deși harnic și inimos, era cam îndărătnic, ascuțit la limbă și iute la mînie, așa că nu prea se înțelegea cu cei în slujba cărora intra. Ba, după cîtăva vreme, se vedea nevoit să-și ia traista și să-și caute alt loc. Azi așa, mîine așa, pînă cînd, ros de invidie la vederea gospodăriilor altora, a mai prins omul nostru la minte, zicîndu-și că parcă n-ar strica să-și calce puțin pe inimă, să fie supus și ascultător, să facă întocmai cum îi poruncea stăpînul. Zis și făcut! Iar acesta, foarte mulțumit de așa slugă, și l-a făcut în cele din urmă și ginere, dăruindu-l cu multe pămînturi și acareturi. Ajuns el însuși stăpîn, după pofta inimii, omul nostru și-a uitat însă cu totul de vechea-i fire. Dispăruseră, ca și cum nici n-ar fi fost, și îndărătnicia și ascuțimea limbii. Era, în schimb, ascultător din cale-afară, făcea numai ce-i spuneau alții, devenise, sărmanul, o păpușă în mîna celor din jur. Încît nu e de mirare că, după o altă bucată de vreme, s-a trezit parcă și mai sărac decît fusese înainte. A intrat atunci la un alt stăpîn, ascultarea îi va fi fost din nou răsplătită cum se cuvine, apoi s-a pomenit iar sărac, și iar la stăpîn, și iar...

Cine știe dacă nu hălăduiește așa și azi!

AL. DOBRESCU ■

CRONICA LITERARĂ

grațiosul patetic

Un titlu paradoxal, **Împotriva celui drag,** alege Gabriela Melinescu pentru ultima sa carte. De la început atragem atenția că nu e nimic gratuit aici și nici în poeme. «Cel drag» pare o prezență complementară. Teama de singurătate ia forme halucinante la Gabriela Melinescu. În fața tablei de șah (idee superbă) ea consumă ritualul umilinței și izolării extreme: «Eu cerșetoare veselă la masa mea/ jucînd șah în genunchi,/ singură, singură, singură».

Asupra identității sale (a «celui drag») se păstrează un permanent echivoc. Undeva poeta își invocă fratele, partea de suflet celest, care a părăsit-o și care nu se mai întoarce: «Fratele meu, al cărui cuvînt face ca iarba să crească,/ eu te am doar pe tine în cer, vorbește-mi/ cu o bucată de lună în gură...» Tonul moralist decurge tocmai din frenezia scindării de sine. Într-un fel, cercul interiorității feminine (cum s-a formulat odată) a fost depășit. Se remarcă la Gabriela Melinescu mai ales vocația problematizării, cu o mai mare dexteritate în a fixa abstractul în concret, în imagine.

Un poem, **22 iunie, sfîrșitul primăverii,** sugerează starea limită, de convertire. Jocul, deși nelipsit de ingenuitate, a devenit mult mai grav, chiar într-un vers ca acesta: «Nu mă iubi, sau iubește-mă, frate al meu». În rest, o parabolă destul de comună dar inteligent sensibilizată. **Ea** se identifică cu Persefona și are viață, însă și moarte — însușire demonică așadar. **El** («fratele» sau pur și simplu un «tu» metafizic) e asemănat cu bobul de grîu. Concluzia e cea bănuită, dar de-o indecizie ce face mai grațioasă contopirea cu întunericul și suferința nașterii: «Frate al meu,/ mai bine rămîi stingher,/ sau mai bine nu,/ ca bobul de grîu îngroapă-te de viu în pămînt/ murind să dai roade».

Tulburătoare e și voluptatea căderii, a pervertirii (rodnice): «Din cînd în cînd m-arunc precum un înger în noroi/ o dată cu verzi plante din grădina devastată,/ și ca un diavol mă bucur de gustul și mirosul meu,/ viața o simt răscolită de o patimă apropiată».

Decorul există numai ca pretext. Fantezia poetei se manifestă cu oarecare exuberanță. Într-o poezie ea asociază metamorfoza regnurilor cu sinceritatea brutală a pasiunii, într-o intensă nuanță de negru senzual: «În casa mea cornalina dă fructe: lapis-lazuli înfrunzește,/ ca în fața reginei cerșetoare vin corbii,/ elanul lor de zbor e pofta mea de tine./ Foame îmi este. Eu sînt răul care vine spre tine/ și binele care îl pierzi. Foame îmi este»./

Altfel, Gabriela Melinescu e înclinată mereu către confesiune și introspecție («în amintire îmi e rostul»). Motivul biografic e transfigurat. Cîteva poeme vorbesc de condiția femeii într-un mod esențial și direct: **Femeia și bărbatul** sau **Eva, adică viață.** Ultimul evocă nașterea, suferința și dorința de libertate.

Dar poeta se teme și de «cumplita atingere cu veșnicia». Ajungem din nou la paradox. Expus cerebral, acesta își pierde acuitatea. Dramatismul e totuși autentic. Iubirea oricum idealizează: «Atîtea nedreptăți mi-ați făcut în tinerețe,/ dar nu m-ați învins, dragilor!/ A iubi asemenea cu a urî este./ Cît vă iubesc».

Formula, atît de originală, devine din cînd în cînd un simplu procedeu, ducînd la compromiterea ceremonialului și la delir verbal: «Iată, căutare de regăsire aflai,/ plăcere de durere găsii,/ Din sunetele lui neîntinate botez de aer porni./ Pentru mine,/ căutare de regăsire,/ plăcere de durere veni».

Se înțelege că asemenea excese sînt cu totul izolate. Gabriela Melinescu extrage un lirism de calitate din «convulsiile creierului». Poeta (am văzut) atacă de regulă teme mari în tonalitatea grațiosului patetic.

CORNEL MORARU ■

Fotografie de VASILE BLENDEA ■

se-ntîmplă ceva la filipeștii de pădure

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

Era într-o vineri și era ceață, la ora opt seara, cînd m-am trezit singur, absolut singur, în centrul unei comune de deal, care se cheamă Filipeștii de Pădure. Nu auzeam nici un zgomot, cei cîțiva călători care coborîseră odată cu mine din autobuz dispăruseră fiecare pe ulița casei lui. Pe geamul foarte luminat al unei cămăruțe cu lacăt, izolată-n marginea șoselei, scria «Avem floricele și gogoși calde», un cîine rătăcea fără nici un fel de complexe pe mijlocul drumului, ușa restaurantului «Minerul» s-a dat de perete, cu zgomot și într-un chip cam suprarealist, fiindcă din restaurant n-a ieșit nimeni și nimeni n-a intrat acolo. Singurul fapt liniștitor și cunoscut era țăcănitul grăbit al ceasului meu biologic, potrivit fără greș după ora opt seara a unui oraș mare, să-i zicem București.

Curînd s-a întîmplat să întîlnesc o persoană, un bărbat tînăr, al cărui ceas mergea, se părea, ca al meu, cu două sau trei ore întîrziere față de cel al comunei. De la el am aflat că pe secretarul U.T.C. îl cheamă Hăbudeanu, că la stînga noastră se află Căminul cultural, iar la dreapta, și ceva mai departe, clubul «Minerul». Că tovarășul Hăbudeanu locuiește «peste pod, în direcția aceea», că cel mai bun lucru ce-l am de făcut e să mă culc și că dumnealui nu aștepta pe nimeni. Pur și simplu, ieșise la aer.

Secretarul U.T.C. locuia, într-adevăr, «peste pod», iar casa îi era luminată ca pentru un ceas biologic de oraș, numai că n-avea nici un sens să-i propun atunci o discuție despre tinerii din Filipeștii de Pădure. Pentru bunul motiv că omul tocmai se pregătea să se însoare. Am convenit deci să-și continue pregătirile și să ne întîlnim a doua zi, dimineața.

Toate astea mi-au luat jumătate de oră. M-am îndreptat spre club, amintindu-mi, cum era și firesc, de Ostap Bender. Nu eram la Rio de Janeiro. Noaptea venea cum vin mai toate nopțile reci la țară, tăcut, la gura sobei și în fața televizorului, cu vreo ședință tîrzie la Consiliul popular, cu becurile luminînd stingher asfaltul șoselei.

•

Merg spre club și-ncep să simt că se petrece ceva la Filipeștii de Pădure. E, mai întîi, un miros de cărbune ars. Drumul se lărgește și cerul se luminează, cu o lumină care iese din pămînt. Am curiozitatea să citesc ce scrie pe panourile care însoțesc șoseaua spre club și iată ce citesc: «Invățătura e mama ințelepciunii», «Cine iubește florile are suflet nobil», «Cînd tai copacii, tai și umbra», «Cine învață,departe ajunge». La cinematograf nu joacă «Extravagantul domn Deeds», pentru că la ora asta din seară nimeni nu e, probabil, nerăbdător să știe în ce constă extravaganța domnului Deeds, dar în sala de popice din spatele cinematografului se aud bilele grele zuruind harnic pe piste. Clubul e chiar în curtea Întreprinderii de utilaj minier, din hale vine înfundat zgomotul muncii căreia-i zicem «grea», presele sau alte mașini mari fac atmosfera caracteristică oricărei industrii orășenești, e limpede că lumina care în comună se vede ieșind din pămînt e chiar lumina halelor. Programul clubului cuprinde, pentru săptămîna în curs, vreo cinci-șase aniversări și comemorări de toate felurile. Nu-i un program din cale-afară de tineresc, dar, cum seamănă cu atîtea programe mai mult sau mai puțin plicticoase din casele de cultură orășenești, nu trag concluzii. În sala de popice patru tineri — doi elevi de liceu și doi muncitori — se antrenează pentru meciul de duminică dimineața cu o echipă din Sinaia. Le urez să-i bată la scor pe cei din Sinaia. Pentru că n-am nimic de împărțit cu popicarii din Sinaia, le adresez în gînd urarea ca și ei să-i bată la scor pe popicarii din Filipești.

Unul din cei patru, frezorul Gheorghe Stoica, îmi spune că e o problemă la Filipeștii de Pădure. Elevul Adrian Ionescu e de părere că problemele sînt chiar mai multe. În ce-i privește pe tinerii care fac sport, chestiunea se prezintă foarte clar: au construit două terenuri de tenis, au echipe de handbal, băieți și fete, în campionatul județean, tot în campionatul județului joacă și fotbaliștii. Rezultă din acestea că sportivii n-au timp să se întrebe dacă ei trăiesc ca la țară sau ca la oraș aici, în comuna pe nume Filipeștii de Pădure.

Revenind în centrul comunei, îl găsesc foarte animat. E ora nouă, e tocmai ora cînd liceeni seraliști ies de la școală. Acum se risipesc spre case și membrii corului de cameră, destul de umblat, destul de cunoscut. Media de vîrstă a corului merge spre treizeci de ani. E condus de Elena Brătescu, profesoară de muzică și activează în el, din pură plăcere, muncitori mineri din mina Palanga, muncitori de la Întreprinderea de utilaj minier, țărani din comună și din satele vecine, intelectuali; unii vin la repetiții chiar de departe, de la Întreprinderea de anvelope din Florești, din Moreni, din satul Dițești. Ce se cîntă, la ora nouă seara, într-o vineri, la căminul cultural din Filipeștii de Pădure? Se cîntă piese din muzica lui G.D. Kiriac și Orlando di Lasso și coruri de petrecut cu prietenii.

În zori mă întîlnesc cu Teodor Hăbudeanu, secretarul U.T.C. al tinerilor din Filipești, și cu Gheorghe Ivan, vicepreședintele Consiliului popular. Discutăm despre tineri. Despre «Cine e tineretul și ce vrea el».

În această comună se petrec unele lucruri interesante. Și iată cum: în cele trei sate alcătuitoare — Filipeștii de Pădure, Satul minier și Dițești — trăiesc 11 396 locuitori. În comună există două întreprinderi cu caracter republican, care — deși ar fi să fie în sfera de interese a consiliului popular local — funcționează ca orice industrii mari: iau oamenii de unde e nevoie, fac din tinerii de la țară muncitori calificați și tehnicieni, ajută în multe privințe comuna să se orășenizeze dar creează și foarte mari complicații, pe care numai administrația unui oraș le-ar putea rezolva. Sînt în comună 1 400 de uteciști, din care 750 muncitori în industria mineritului și industria grea, 537 elevi, 126 intelectuali lucrînd în învățămînt, proiectare, administrație. Din acești 1 400 de tineri numai 12 mai lucrează în agricultură. Comuna are totuși un foarte pronunțat caracter agricol. Îl are pentru că are pămînt și pămîntul trebuie lucrat.

— Cum vă descurcați, tovarășe Gheorghe Ivan?

— Muncim pămîntul cu femeile, care nu s-au hotărît încă la o meserie, cu pensionarii, cu cine putem. Nu știm dacă tinerii se mai numesc țărani, deși locuiesc în sat. Vin să muncească navetiști în Filipeștii de Pădure, 1 500 de oameni din județ. Vreo 300 de la noi pleacă zilnic la Moreni, Florești sau Ploiești. Ziua e o mișcare teribilă de oameni și de interese. Tinerii se însoară și vor casă. Dar nu orice fel de casă, ci cu baie și apă caldă, cu încălzire centrală. Ei nu cer «**casă**». Cer «**apartament**». În Satul minier s-au construit, încă de acum douăzeci de ani, 450 de apartamente prin care au trecut, stînd cîțiva ani și mergînd spre alte locuri de muncă, vreo cinci sute de familii tinere. Intră în apartament țărani, învață să trăiască în condiții noi, sînt — orice s-ar spune — alți oameni. În vatra Filipeștiului vom construi, pînă în 1980, un număr de 112 apartamente P+4 și P+2.

— Și atunci? Va fi comuna Filipeștii de Pădure oraș?

— Nu știm ce se hotărăște la județ, dar noi credem că e un fel de oraș, fiindcă numai bătrînii se mai consideră săteni.

Fac un test la școala generală — care, urmînd îndeaproape îndoielile momentului, e cînd liceu, cînd școală generală — și obțin din partea elevilor claselor a VIII-a și ai anului IV restant de liceu un răspuns clar: copiii și adolescenții sînt convinși că vor fi ingineri — Electronică, T.C.M., Automatică — operatori chimiști, profesori și învățători, medici și asistenți medicali, croitorese, cîteva fete, mecanici auto, frezori și strungari, majoritatea băieților. Din 55 de elevi, nici unul nu crede că va fi muncitor agricol. Cît despre minerit, adică despre acele profesiuni care fac mineritul, tinerii nu zic mai nimic sau aproape nimic direct, fiindcă socotesc că meseriile de electricieni sau mecanici sînt bune peste tot. Ca un amănunt ce poate să spună multe lucruri nespuse, adaug că școala are stație radio și interfon, că lecțiile sînt slujite cu o mulțime de instrumente sofisticate, mai mult sau mai puțin electrice, că peste tot se vede un mare interes pentru tehnică.

La Întreprinderea de utilaj minier, directorul adjunct, inginerul Gheorghe Tănase, gîndește că «vîrstnicii nu-s mulțumiți cum sînt educați tinerii, dar nu fac mai nimic ca să-i educe». Maistrul Ion Burnescu, secretar al comitetului de partid pe întreprindere, nuanțează chestiunea: «pentru că tinerii din comună tind să vadă lumea și să umble, chiar dacă au de-a face cu aceleași meserii de la noi, școlarizăm sute de tineri de la țară, din alte județe, mai cu seamă din Moldova. Ei vin țărani-țărani, din familii care i-au ținut de copii în frîu. După orele de școală sau de fabrică le rămîne timp, mult timp, și din păcate îl cheltuiesc uneori fiecare cum îl taie capul. Puștii din Moldova duc dorul casei și după o vreme își cheamă părinții să-i ia. Cînd primesc banii, băieții noștri cei cuminți de obicei se mai reped la restaurant să se arate mai bărbați decît sînt. Se plictisesc de muncă uneori și fug din fabrică să asculte muzică la discotecă. Ne ocupăm de educația lor, cum trebuie și cum putem, numai că dintr-un țăran nu faci peste noapte un orășean, chiar dacă-l pui să muncească în uzină, chiar dacă-i dai să locuiască într-o cameră în bloc».

•

Se-ntîmplă ceva la Filipeștii de Pădure, se-ntîmplă multe, altfel și altceva la fiecare ceas al zilei. Seara, comuna e ca oricare alta, zona industrială trăindu-și viața separat. În zori, cînd ies țăranii la cîmp și vin navetiștii la uzină, străzile Filipeștiului seamănă cu străzile unui cartier orășenesc. La prînz, automobiliștii în trecere pot să taie localitatea dintr-o parte în alta, convinși că merg «la țară». Există încă probleme, există probleme în agricultura comunei iar pentru ele trebuie să treacă un an sau doi ca să aibă și soluții. Într-un an, doi sau trei, tinerii nehotărîți de azi vor sta, însurați, în apartamentele noi din Filipeștii de Pădure și vor discuta grav chestiunea integrării în viața de oraș a noilor promoții de absolvenți ai liceului profesional. La ora opt seara centrul comunei — de se va mai chema cumva comună — va fi precis mai animat ca azi, fiindcă Întreprinderea de utilaj minier va trebui să angajeze, pînă în 1980, alte cîteva mii de oameni. În cîțiva ani vîrstnicii devin mai vîrstnici, dar și mai înțelepți, și se supun schimbării, ca toată lumea, iar tinerii învață să-și potrivească ceasul biologic la ora precisă a industriei.

TUDOR OCTAVIAN ■

LA PRODĂNEȘTI SE MUTĂ UN MUNTE

La Prodănești, în nordul Sălajului, se mută un munte. Și-n loc de creștet are un platou de cîțiva kilometri patrați. Da, se mută un munte de piatră care se pregătește să fie temelia cîtorva case, cîtorva sate, cîtorva orașe. Muntele înseamnă var, muntele înseamnă ciment, muntele înseamnă sudoarea prelinsă pe stînci. Drumul pietrei e în spirală. Din cariera deschisă aici de aproape 15 ani piatra pleacă la Întreprinderea de materiale de construcții «Sălăjana» din Jibou, iar de aici, măcinată ori arsă, se întinde fie pe șosele, fie în trenuri pînă la uriașele cetăți ale cincinalelor.

De sus, de pe platou, se deschid încîntătoare priveliști: unele încărcate de verde înspre podgoriile din nord, altele de un sur negricios către pădurile seculare care străjuiesc Meseșul. Și totuși aici albul pare a fi culoarea cea mai stăruitoare. Pomii, copacii din vecinătatea carierei sînt albi, întotdeauna înfloriți datorită prafului de calcar depus, iarba albă, șoseaua albă, platoul însuși alb, acoperit parcă de o imensă perdea de zăpadă. Albul aș încerca să-l traduc prin liniște. Dar la Prodănești, de cum te apropii de carieră, orice încercare de a interpreta culorile după «canoane clasice» dă greș. Huruitul compresoarelor, țăcănitul perforatoarelor, scîrțîitul troliurilor ori al frînelor de la vagonete te duc la o variantă modernă a lumii lui Hercule.

Oamenii taie în piatră cu «cuțitele» și piatra ia forme ciudate, forme pe care i le dau acești oameni cu mintea și brațele lor. Rareori se întîmplă ca piatra să nu-i asculte, și atunci îi auzi trimițînd printre dinți de pe platoul alb cîte un Dumnezeu în negura lumii. «Pietrarii», căci așa sînt numiți prin împrejurimi cei de la carieră, rîd rar. Cînd blocurile uriașe de calcar se despică în mii, zeci de mii de bucăți sub puterea dinamitei în grotele muntelui, grote pe ale căror intrări stă scris «Zonă de refugiu», sau «Numai în caz de explozie», printre transpirație și praf îi vezi zîmbind; un zîmbet încătușat de întrebarea «oare artificierii au scăpat?» Da, au scăpat, au scăpat și ieri, au scăpat și azi, vor scăpa și mîine. Întotdeauna. Răspunsurile cad alături, grele ca muntele de calcar. Da, au scăpat, și cu aceleași gesturi de ieri, de acum o lună, se îmbrățișează după fiecare explozie, cărăușii, artificierii, încărcătorii, tăietorii, tații și fiii. Se îmbrățișează, apoi se risipesc la locurile lor fără să-și spună prea multe.

Unii se lasă cu frînghiile pe povîrnișul muntelui (maistrul Augustin Taloș de 15 ani face zilnic același lucru), dar piatra mușcă cu furie de nenumărate ori din cînepa frînghiei și omul cu ranga și ciocanul în mîini rămîne agățat de vreun colț de stîncă precum un ciorchine la capătul toamnei.

Cariera ia bărbații satelor (Prodănești, Borza, Creaca) dimineața și îi trimite copiilor, nevestelor, abia seara. Rareori se întîmplă ca unul care a intrat în carieră să lase piatra pentru țapinărie, ori pentru balastieră. Îi bate vîntul, îi lovește ploaia, dar ei știu că a te lua la întrecere cu tăria pietrei nu-i este dat oricui. Numai ei o pot schimba fie în șosele, fie în cuptoare de var, numai palmele lor știu să mîngîie colțurile calcarului.

Cu o pelerină de pînză cauciucată între umeri, maistrul Ioan Păușan trece din sector în sector măsurînd «cubicul». O ploaie de toamnă măruntă și rece cade cu zgomot pe pînza pelerinei. Cizmele plescăie.

«De două zile tot așa-i vremea», se plînge maistrul. Nici nu putem trage vagonetele, nici nu putem perfora. Găurile de săptămîna trecută au fost pușcate acum cinci zile. Își nota într-un carnețel cu coperte odată roșii, acum înnegrite de praf și sudoare, volumul și tonajul fiecărei stive. În dreptul sectoarelor se oprește, își privește oamenii fără să le spună prea multe, iar fețele lor brăzdate de șiroaie de apă întruchipează parcă o replică, un semn că da, știu și ei: aici, unde nu se întîmplă nimic deosebit, nimic spectaculos, munca este viață cu toate mărunțișurile ei și invers.

Decanul de vîrstă al «pietrarilor» este moș Gavrilă. Are 64 de ani și încă mai lovește «piatra în cap cu barosul». «La mine nu se poate să nu crape, oricît ar fi bolovanul de–al dracului, îmi zice el mîndru, trebuie însă să-i găsești punctul slab».

Din 1950 Gavrilă Ortelecan lovește «piatra-n cap» și piatra se sfărîmă în mii de bucăți. Înainte de a se deschide cariera, moș Gavrilă ducea în sate cu căruța piatră pentru fundații. Pe pantele muntelui i-au pierit 5-6 perechi de cai. Nici el nu știe exact cîte. Au pierit, și de fiecare dată sătenii puneau mînă de la mînă, să-și cumpere el alți cai. Le trebuiau case, drumuri, poduri.

De sub casca de protecție, părul cărunt al lui moș Găvrilă — venit parcă să întregească albul platoului — se prelinge ud peste gulerul salopetei. «E greu cînd e ploaie, fuge piatra din mîini și n-o poți întoarce cum vrei». Îi văd palmele crăpate, cîteva unghii înnegrite de strînsoarea sălbatică a pietrei și mă gîndesc cît pot însemna 9-10 tone de calcar trecute în fiecare zi, de 24 de ani încoace, prin mîinile unui om. Mult, înspăimîntător de mult. O cifră de ordinul zecilor de milioane.

Și muntele se mută cu suflet cu tot în case, în sate, pe drumuri. Vîrful lui îi dă drept soarelui să se înalțe peste dealurile și văile Prodăneștiului, acoperite de legende și parfum de gutui, cu o jumătate de ceas mai devreme.

VIOREL VARGA ■

ce facem pentru protejarea mediului ambiant, bun al generatiilor actuale si viitoare?

Poluarea mediului înconjurător — ne informează aproape zilnic statistici și descoperiri alarmante — este sau tinde să devină inamicul public nr. 1 al omenirii. Vicierea lumii vii a fost declarată de către unii cercetători drept unul din cele șapte păcate capitale ale civilizației contemporane (celelalte șase — discutabile dealtfel — ar fi, după aceiași autori: spectrul foamei, explozia demografică, imanența războaielor, secătuirea resurselor energetice, utilizarea irațională a energiei nucleare și dezagregarea responsabilității civice).

Stăpîn peste forțele oarbe ale naturii, în goană după noi invenții și descoperiri, realizînd fără discernămînt și simț previzionar tehnologii din ce în ce mai perfecționate, omul contemporan este amenințat să creeze un conflict ireconciliabil între el și natură. De aici numeroasele semnale de alarmă, eforturile conjugate pentru limitarea noxelor existente sau posibile.

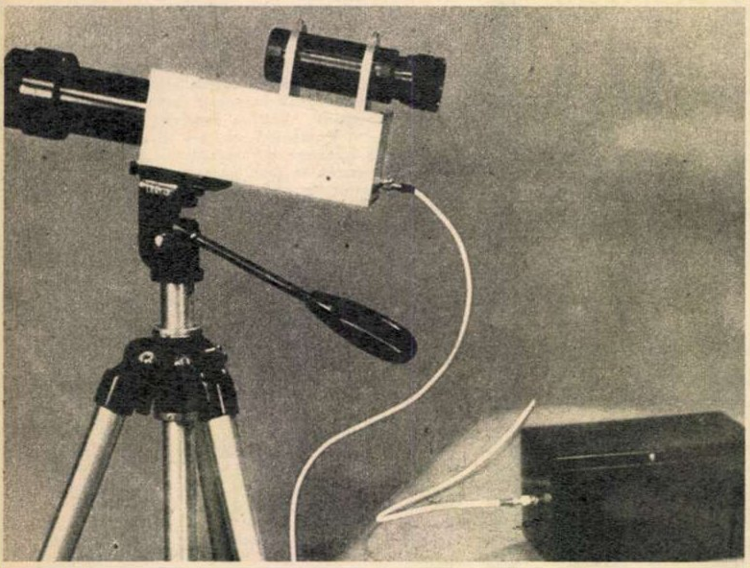

Emițător laser cu semiconductori pentru comunicații și determinarea gradului de poluare atmosferică realizat pentru prima oară la noi în țară și prezentat la sesiunea de comunicări științifice a Academiei R.S.R. din 24—25 sept. 1975 și la al 8-lea Simpozion privind combaterea poluării mediului al Academiei R.S.R. din 25 noiembrie 1975. Autori: fizician N. Ceaușescu, ing. Vl. Doicaru și ing. Cl. Niculescu.

Protecția mediului înconjurător, precum și apărarea omului împotriva efectelor poluării constituie și în țara noastră probleme de interes național. aflate în atenția conducerii de partid și de stat. Dispunem de o legislație fermă privind protecția factorilor de mediu, beneficiem de un organ unic de specialitate care promovează în mod unitar politica partidului și statului nostru în acest domeniu; a fost perfectat un Program național mobilizator consacrat protecției mediului înconjurător, a fost organizată în acest scop o rețea teritorială de comisii, la nivelul fiecărui județ, a fost instituită o vastă activitate de informare a opiniei publice, de captare a interesului ei față de implicațiile pe care poluarea le are asupra vieții în general. Deosebit de semnificative în acest sens se dovedesc cuvintele secretarului general al partidului nostru rostite la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R.: **«Odată cu realizarea acestui vast program de dezvoltare economico-socială va trebui să se acorde o atenție mai mare măsurilor de împiedicare a poluării, de conservare nealterată a mediului înconjurător, asigurînd astfel condiții de viață cît mai corespunzătoare poporului, atît în prezent, cît și în viitor.»**

Un argument deosebit de semnificativ al acțiunii permanente și metodice desfășurate în acest sens l-a oferit recent și cel de al 8-lea Simpozion privind combaterea poluării mediului organizat în această săptămînă la București sub egida Academiei Republicii Socialiste România.

— L-am numit «Simpozion» în virtutea unei tradiții statornicite în această privință, ne spune tovarășul prof. dr. docent George Bărănescu, președintele comisiei Academiei pentru combaterea poluării mediului, cu toate că, prin amploarea și semnificația lui, are, în fapt, importanța unui adevărat congres național, deoarece polarizează cele mai valoroase lucrări elaborate pe parcursul unui an, și mai cu seamă pe cele care tratează probleme cu aspect dominant. Mai trebuie să precizez că lupta împotriva poluării nu mai are un caracter sporadic, particular, determinat de anumite înclinații și preferințe ale cercetătorilor, ci constituie un act deliberat și cuprinzător, axat pe problemele majore ale relației om-mediu ambiant. Este vorba de o știință multidisciplinară, a cărei sferă cuprinde deopotrivă cercetarea de ordin tehnic, medical, juridic, sociologic etc.

— Prin ce s-a caracterizat în mod particular actualul simpozion?

— Au fost prezentate numeroase comunicări valoroase, dar ca idee generală aș reține faptul că majoritatea participanților au ținut să precizeze că lupta împotriva poluării nu mai suportă concesii, că este extrem de periculoasă părerea că în acest domeniu mai putem amîna nițel scadența. Natura și din ce în ce mai mult omul sînt incapabili să anihileze anumite violențe ale tehnologiei, este fals așa-numitul principiu al «concentrațiilor admisibile» care lasă o ușă deschisă răspîndirii noxelor ce, prin cumul, pot produce efecte nocive și ireversibile. Avem datoria — s-a arătat — nu de a dilua noxele, ci de a le înlătura cu desăvîrșire, de a găsi acele tehnologii care să nu lezeze mediul înconjurător, de a lua toate măsurile pentru reținerea sau neutralizarea factorilor poluanți. A fost dovedit nu o dată că ignorarea corelației tehnică-mediu poate aduce economiei prejudicii enorme. Pentru combaterea poluării investițiile nu sînt inutile, ci, în ultimă instanță, productive. Este necesar, așa cum a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu, să menținem integritatea naturii, să o conservăm nealterată atît pentru noi cît și spre folosul generațiilor viitoare.

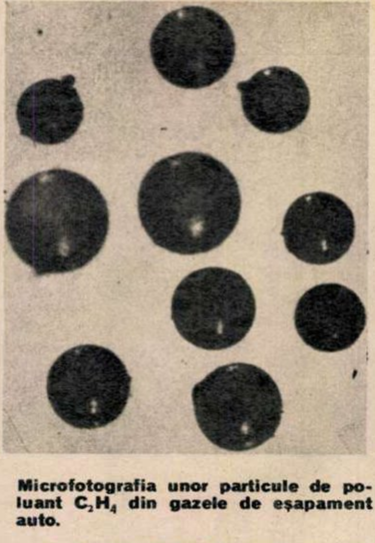

Microfotografia unor particule de poluant C_2H_4 din gazele de eșapament auto.

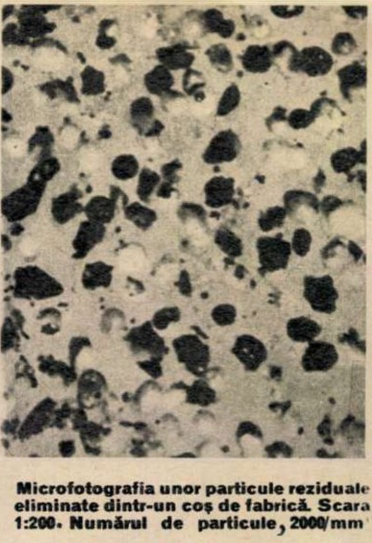

Microfotografia unor particule reziduale eliminate dintr-un coș de fabrică. Scara 1:200. Numărul de particule, 2000/mm

Aș mai dori să menționez, ca un fapt deosebit de îmbucurător, prezența unor lucrări deosebit de valoroase aparținînd unor colective de tineri cercetători. Mai mult decît altă dată, problemele protecției mediului ambiant au constituit obiect de studiu pentru numeroși tineri ingineri, și uneori chiar pentru colective de studenți. De un deosebit interes s-au bucurat, de pildă, două comunicări privind utilizarea laserului în determinarea gradului de poluare atmosferică, datorate tinerilor cercetători: fizician N. Ceaușescu, fizician D. Popescu, inginer V. Doicaru și inginer Cl. Niculescu.

Determinarea surselor de poluare a atmosferei — am reținut noi stînd de vorbă cu unii dintre semnatarii comunicării menționate — reprezintă rezultatul complimentar (și neașteptat) al unor experimente efectuate cu un laser cu semiconductori, construit pentru prima oară în țara noastră de fizicianul Nicu Ceaușescu, inginerul Vladimir Doicaru și inginerul Claudian Niculescu. S-a constatat astfel că același laser, utilizat în transmisie, poate fi întrebuințat și în determinarea cantitativă a gradului de poluare atmosferică, deoarece este știut că trecerea unui fascicul laser prin atmosferă suferă o atenuare datorată în principal următoarelor fenomene: fenomenul de absorbție a unei părți din energia fasciculului de către constituenții moleculari, precum și din fenomenul de difuzie, caracterizat prin dispersia fasciculului laser de către particule microscopice din atmosferă.

Mai notăm de asemenea și următoarea contribuție originală a autorilor menționați: avîndu-se în vedere că experimentarea direct în regiunile industriale este greu de realizat, modelul experimental (care-și propune detectarea degajărilor de gaze toxice și depoluarea) este preconizat de a se verifica în laboratoarele de sinteză din chimia organică. S-a ales laboratorul de sinteză de citostatice din Institutul oncologic București, care, în principiu, pune aceleași probleme din punct de vedere al toxicității și, în mod suplimentar, implică existența unor agenți de poluare mai variați și mai dificil de detectat și înlăturat. Odată stabilită metodologia de detecție a noxelor de depoluare a laboratoarelor de sinteză, determinarea gradului de poluare a atmosferei regiunilor industriale este pînă la un anumit punct o problemă de extrapolare. S-au luat în considerare toate gazele toxice ce intervin în reacțiile clasice de sinteză, respectiv: oxizii de azot, oxizii de sulf, fosgenul, acidul cianhidric, oxidul și bioxidul de carbon, clorul, hidrogenul sulfurat, amoniacul, cloro-carbonul, bromul, acidul clorhidric, etc. S-au inclus, de asemenea, în acest studiu lichidele care fumegă în aer și cele ușor volatile.

Prezența unor comunicări profund originale — cum este și cea despre care am vorbit în încheierea relatării noastre (la ora cînd încredințăm tiparului aceste rînduri lucrările Simpozionului sînt în plină desfășurare) dovedește din nou că problemele protecției mediului înconjurător sînt supuse în permanență unor laborioase investigații de specialitate, că oamenii noștri de știință au răspuns cu promptitudine sarcinilor curente și de perspectivă trasate și în acest domeniu de cel de al XI-lea Congres al partidului.

LIVIU TIMBUS ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

locul de muncă, adică locul unde se muncește

O precizare cum este aceea din titlul nostru ar trebui afișată **în atenție**, mai ales în acele secții, servicii, birouri unde, neexistînd un flux tehnologic productiv, se practică mai voios sau mai timid, adică mai discret, o crasă cronofagie, cum i s-ar putea spune mai elegant, ori mai pe înțelesul tuturor un nerușinat chiul. Cuvintele pot părea cam dure, mai ales pentru cei care — bine-ar fi! — se simt cu musca pe căciulă. Nimic însă nu cred că e mai rușinos decît, făcîndu-ți o adevărată filozofie de viață din chiulul cronofag, să te sustragi sistematic de la onorarea unor obligații pentru care ești plătit. Facem această adăugire care ține de legislația muncii pentru că în asemenea cazuri nu mai poate fi vorba de pasiune și nici chiar de etică. Etica poate fi eficientă acolo unde există realmente o conștiință, un permanent autocontrol al conduitei de muncă, o dăruire față de profesie, plăcerea de a lucra. Spiritul corectiv, autocritic, intervine aproape reflex la omul care vine la lucru, la serviciu, fiindcă găsește în aceasta, înainte de toate, rațiunea supremă a existenței sale, însăși justificarea calității sale de om. Faptul că și-a permis un răgaz care i-a diminuat randamentul de lucru sau calitatea lucrării realizate devine pentru un asemenea om harnic o adevărată culpă morală.

Sub ochii noștri, însă, profitîndu-se de indiferența noastră egoistă, nu puțini sînt oamenii care, deși semnează cu noi pe același stat de plată, nu prea le simți prezența lucrativă la locul de muncă. Dacă fiecare leu primit ar trebui să aibă o acoperire concretă, — în lucrări executate — nici cel mai inventiv contabil n-ar scoate-o la capăt în justificarea nu numai a unor ore, ci chiar zile întregi al căror randament a fost nul pentru întreprinderea sau instituția respectivă, unde se află-n treabă un asemenea taie frunză la cîini.

Exigenta locuțiune englezească **time is money** — timpul este bani, mai bine-zis **costă** bani, oricît ar părea de improprie spiritului nostru latin, începe să ne atragă atenția la pungă. La punga care pentru unii e un fel de cutia milelor, dacă nu și mai mult, din moment ce își înfundă mîinile în ea fără rușine, fiindcă aparent sînt în regulă, cu prezența la zi în condica de la instituția sau întreprinderea care l-a angajat. Niciunde această risipă voioasă de bani fără acoperire în timp lucrativ efectiv nu apare mai evidentă ca la locul de muncă al fiecăruia.

Întrebarea care se pune, în mod firesc, e de ce, dacă nu-l «văd» colegii pe cel care trage chiulul, nu se sesizează de acest lucru șeful ierarhic, omul care e la rîndul lui plătit să vegheze la respectarea echității muncii și retribuției. Despre ce echitate poate fi vorba cînd nu funcționalitatea, adică exercitarea efectivă a funcției, ci numai postul ca atare rămîne în principal criteriul de retribuire. Un asemenea șef care din iresponsabilitate, comoditate sau benevolență milostivă permite, ca un nabab, să se irosească banul public, nu trage oare el însuși cel mai mare chiul, nu e un sinecurist, și încă unul plătit cu bani grei? Se fac ici-colo unele imputări materiale șefilor ierarhici — și e bine că se procedează așa — pentru diverse neglijențe. Ce bine ar fi dacă asemenea imputări s-ar face în primul rînd pentru tolerarea chiulului, pentru derogările care se fac de la prerogativele a ceea ce se cheamă **loc de muncă.** Poate că ar fi o cale de urmat pentru a nu mai fi martorii șuetelor, hoinărelii, învoirilor, concediilor medicale pentru afecțiuni mai mult decît fictive, reveriilor lui pierde-vară, întîrzierilor sistematice, ca și absențelor repetate. Efectiv cred că se comite o gravă ilegalitate prin tolerarea unor chilipirgii notorii, bărbați plesnind de sănătate și femei care-și măsoară timpul cu duratele dintre două toalete în pas cu moda. Dacă nu e de conceput menținerea într-o schemă de funcțiuni a nici unui post nejustificat de o necesitate reală de muncă, adică indispensabil, nici acest fond de timp plătit pentru lucru efectiv nu poate fi dijmuit prin feluritele tertipuri de sustragere de la obligațiile travaliului zilnic. Dacă spunem **NU** risipei de materiale sau de energie, e cu atît mai necesar să introducem cel mai sever regim de economii la fondul **timp de muncă.** Valoarea producției realizate într-o singură zi, în condițiile actuale ale economiei noastre, este de ordinul miliardelor. Un singur minut de stagnare e echivalent cu peste două milioane lei. Numai la gîndul că toți cîți lucrăm în această țară ne-am permite luxul de a irosi zilnic cîteva minute, și am avea destule motive nu numai să ne facem grave mustrări de conștiință, ci să ne și resimțim serios la buzunar. Și atunci, dacă cei mai mulți dintre noi, din însuși faptul că nu admitem să treacă o clipă fără să o fixăm într-un lucru durabil, de ce am accepta ca acest adevărat sanctuar al existenței noastre — «omul sfințește locul», spune proverbul românesc — să fie profanat într-un mod nedemn, fraudulos. Chiulul, sinecurismul, parazitismul mai mult sau mai puțin deghizat trebuie scoase în afara legii noastre primordiale de viață — MUNCA.

NICULAE STOIAN ■

rădăuţi – un prilej de sentimente frumoase

Rădăuţi este un oraş fără periferii. Centrul urban este oraşul însuşi. Un oraş turistic, cu vile şi clădiri graţioase, care-şi ascunde potenţialul industrial sub coroanele umbroase ale parcurilor, rezervaţie de interes estetic a Academiei. Primul lift va fi montat aici abia în cincinalul ce începe. Vara, oraşul este inundat de o adevărată revărsare de begonii, cineraria şi trandafiri. În acest scop, oamenii, unele întreprinderi şi primăria dispun de sere proprii. Fără falsă modestie, localnicii şi-au atribuit titlul de «Oraşul florilor». Unii îi mai spun şi «Oraşul pensionarilor». Cu toate acestea, mai mult de jumătate din populaţie are vîrsta sub 30 de ani. Oraşul dispune de tot ce are nevoie o comunitate urbană. De la muzeul reamenajat de o mînă de cercetători entuziaşti care, pentru asta, au luat pe rînd toate meseriile, cu excepţia celei de parchetari, trecînd prin piaţa de alimente, una dintre cele mai bogate şi mai diversificate din ţară, prin magazinele meşteşugăreşti — 2000 de meşteşugari — prin alimentarele din care nu lipseşte nici un sortiment de carne — totalitatea necesarului de conserve, legume, fructe, carne etc. se asigură din zonă — pînă la întreprinderile de subordonare republicană, dintre care cea de mobilă a devenit o tradiţie; mai dispune de asemenea de o cooperativă agricolă de producţie, un IAS, cu o fermă zootehnică şi un Consiliu intercooperatist cu o altă fermă zootehnică şi un abator care se opun strădaniei begoniilor, cinerariei şi trandafirilor. Rădăuţi nu are comune suburbane şi se pare că nici nu va avea, fiindcă toate comunele învecinate sînt tot pe atît de mari cît nişte oraşe. Vicov de pildă are 18 000 de locuitori şi 12 şcoli generale. Existenţa unor comune atît de puternice în apropiere explică abundenţa de mărfuri alimentare şi de forţă de muncă în industrie.

Primarul oraşului, Gheorghe Cuciurean, afirmă că la 22 000 de locuitori, 25 000 de animale este mult şi că sectorul agricol nu va fi dezvoltat mai mult decît este în prezent. Gheorghe Cuciurean, ca temperament, nu seamănă cu oraşul de ale cărui destine răspunde în fruntea Consiliului Popular. Este ursuz, repezit şi înalt. Cînd s-au obişnuit cu acest fel de a fi, rădăuţenii şi-au aşezat stima şi dragostea faţă de primarul lor pe fundamentul sentimentelor durabile; dincolo de aparenţe ei au descoperit un om drept, neînduplecat şi iubitor de oameni. Gheorghe Cuciurean nu conduce, de fapt, ci se implică organizînd. Oraşul este gospodărit pe fiecare metru patrat. La această activitate, pe care am denumi-o de urbanism intensiv, ia parte întreaga populaţie. Fiecărei întreprinderi, indiferent de gradul ei, i s-a repartizat pentru păstrare, dezvoltare şi îngrijire un anume spaţiu în cadrul oraşului. Rădăuţi nu este oraşul unei platforme industriale, industriile toate îl servesc egal şi disciplinat. Ca în orice gospodărie, rădăuţenii termină ziua de lucru cu puţin înainte de culcare. Dorinţa turistului de neschimbare este violentată tocmai de aceste oraşe mici precum Rădăuţiul, a căror dominantă o constituie tumultul. Ca şi neodihna sau schimbarea oriunde îţi alunecă privirea. «Multiplele obligaţii obşteşti pe care le avem, ne spune profesorul Traian Percec, nu ne dau răgazul să ne mai întîlnim la taclale. Munca ne desparte, dar ne reuneşte rezultatul ei: grădina zoologică pentru copiii noştri, şcoala sportivă, muzeul oraşului, laboratoarele liceelor, spaţiile verzi, terenurile sportive, toate astea şi multe altele construite prin munca noastră benevolă, nu în campanii, ci ritmic, fiecare unitate sau locuitor avînd în acest sens responsabilităţi concrete şi de durată. Vara următoare, ne informează primarul oraşului, va fi amenajat iazul de la marginea oraşului pe o suprafaţă de 22 ha, nu prin acumulare de apă, ci prin excavaţii; vor fi dislocate milioane de metri cubi de pămînt, locul lor fiind luat de 4 km canale navigabile, bazine de înot, locuri izolate pentru plajă, terenuri de sport, de handbal, de volei, de tenis etc.

Stampa de epocă de la Muzeul oraşului înfăţişează Rădăuţiul de altădată ca pe o aşezare anexă a hergheliei. Statisticile amintesc un fapt incredibil: unul din caii crescuţi şi antrenaţi aici a fost vîndut cu peste un milion de lei. Această tradiţie, părăsită şi uitată pe parcurs, reînvie azi la marginea urbei în grajduri noi, pe un teren special amenajat pentru antrenamente şi într-un manej conceput modern. În apropiere va fi construită o a doua bază de agrement pentru localnicii şi străinii care vizitează zona în drumul lor spre mănăstiri. Pentru excursiile la mănăstiri se vor stabili trasee străbătute de cai într-o singură zi.

Herghelia nu este singura tradiţie care se reînnoadă aici. Hocheiul, luptele, gimnastica, atletismul dar mai ales hocheiul şi luptele, sporturi de tradiţie în zonă, vor beneficia de condiţiile noi ce se înfiripă prin muncă patriotică în cadrul şcolii sportive. Şi, fiindcă reportajul nostru nu urmăreşte simpla inventariere aritmetică a realizărilor trecute, prezente şi viitoare, ci desprinderea spiritului dominant ce declanşează resorturile sufleteşti şi interesul rădăuţenilor pentru viaţa lor şi a oraşului în care trăiesc, să ne oprim puţin, în cadrul acestei concepţii de urbanizare pe metru patrat, la exemplul întreprinderii de industrie locală.

Rădăuţiului nu-i lipsesc întreprinderile de interes republican, dintre care aminteam aceea de mobilă, sub îndrumarea directorului Vasile Chidoveţ, a devenit una de tradiţie. Şi totuşi, reprezentativă pentru eforturile rădăuţenilor este Fabrica mixtă de industrie locală. «Fabrica noastră, explică Radu Cernovschi, inginer-şef, n-a fost proiectată, ceea ce înseamnă că destinaţia ei n-a fost fabricarea unui anume utilaj. Din spaţiile nefolosite, rămase de la micile ateliere existente înainte de război, s-a încropit, la început pentru nevoile noastre locale, o făbricuţă mică realizată prin muncă patriotică, economii şi interesul lucrătorilor, propunîndu-şi să producă numai ceea ce se cere. Meseriaşii s-au format treptat, pe măsura extinderilor prin autodotare. Ne-am extins cît am putut şi unde am putut. Am înjghebat mai întîi cîteva activităţi de lăcătuşerie pentru uzul ţăranilor din zonă. Apoi Cicik Francisc a propus un model de chioşc pe care l-a proiectat şi realizat împreună cu oamenii de acolo. Azi, secţia noastră de la Siret produce lunar numai chioşcuri în valoare de un milion. La Putna am ridicat o turnătorie. Azi, secţia noastră din Putna cooperează cu mai multe întreprinderi republicane şi produce chiar şi pentru export. Între timp, la Rădăuţi, maistrul Willi, cum îi spunem noi, a fost gata cu protitipul pentru mobilierul comercial. A cerut o baracă şi timp iar acum nu putem satisface toate cererile pe care le avem. Printre magazinele pe care le-am utilat noi se numără: Trivale (Piteşti), Modern (Galaţi), Moldova (Iaşi), Omnia (Ploieşti), Cozia (Rm. Vîlcea), Ulpia (Deva), Bucovina (Suceava), Victoria, Adam, Eva, Obor şi multe altele din Bucureşti, Craiova, Slatina etc. Nici o altă întreprindere n-a încercat ceea ce am încercat noi, cooperarea, în valoare de 70 milioane lei, cu Uzina Semănătoarea, pentru producerea unor subansambluri indispensabile maşinilor agricole. Producem, de asemenea, piese turnate pentru export în U.R.S.S., Cehoslovacia, R.F.G., Elveţia, Franţa, S.U.A., Canada. Executăm anual circa 3000 de comenzi din toată ţara. Scopurile noastre sînt: diversificarea industrială a zonei, valorificarea potenţialului de forţă de muncă din zonă, transmiterea deprinderilor şi mai ales a spiritului nostru de aici de către ucenicii pe care îi calificăm la locul de muncă.

Fireşte, primarul Rădăuţiului, ceilalţi oameni cu care am discutat mi-au oferit pe larg tabloul viitoarelor realizări edilitar-sociale ce vor fi construite aici şi, desigur, dintre ele nu lipsesc creşele, grădiniţele, spitalul şi policlinica, noile obiective industriale ce vor dubla potenţialul industrial al oraşului, capacitatea lui de a se autodezvolta. Şi aici, ca şi în alte oraşe ca Rădăuţiul certitudinea cu tot ce presupune ea că cincinalul ce abia începe va fi cincinalul oraşelor, aflate pe locul secund în judeţ.

NICOLAE CRISTACHE ■

---

i.p.a. — sibiu. locul de unde pleacă toate arcurile industriei româneşti

Pentru a cunoaşte mai bine istoria Întreprinderii de piese auto din Sibiu nu se cere numai s-o parcurgi şi să-i asculţi oamenii, ci se cade să iei în mînă un album şi să priveşti. Fără să fie foarte tînără, provenind din fostul arsenal al oraşului bătrîn de peste cincizeci de ani, întreprinderea a rămas multă vreme o strînsură de ateliere mărunte cu streaşina la înălţimea statului de om. Directorul ei de astăzi, inginerul Ioan Simion, venit aici în urmă cu douăzeci de ani, ca stagiar după terminarea facultăţii, răsfoieste albumul cu o nostalgie greu de vindecat şi explică:

> — Cîmpul pe care-l vedeţi aici este astăzi acoperit de halele uzinei. Gardul acesta de scînduri nu mai există. În urmă cu zece ani el mărginea întreprinderea şi din clădirea unde ne aflăm puteai să arunci cu o piatră pînă la el. Acum, distanţa dintre direcţie şi hotarul uzinei e de zeci de ori mai mare.

În spatele acestei deveniri, a consolidării şi extinderii singurei întreprinderi din industria noastră care fabrică arcuri şi elemente elastice, stau, ca peste tot în România socialistă, oamenii, al căror destin se împleteşte strîns cu destinul locului lor de muncă. Cei mai mulţi dintre oamenii uzinei, care aproape şi-a dublat personalul în intervalul ultimilor ani, şi-au legat biografiile de întreprindere pînă la ultimul amănunt. Astfel, Şerban Şerban, secretarul comitetului de partid, a păşit pe poarta uzinei ca ucenic, la paisprezece ani, venind din comuna Bîrghiş cu o singură pereche de sandale, cîrpite cu sfoară, şi cu multă dorinţă de a munci şi învăţa. La sandale va renunţa curînd, dar la încrederea în muncă şi învăţătură nu va renunţa niciodată, izbutind, peste ani şi nu cu puţine eforturi, să devină meseriaş de nădejde, lucrînd la prima maşină automată de înfăşurat arcuri, absolvent de liceu şi, de curînd, absolvent de facultate. Inginerul Dumitru Balteş, şeful secţiei de sculărie, s-a întors după terminarea Institutului Politehnic din Cluj-Napoca în mijlocul colectivului în care, înainte de satisfacerea stagiului militar, lucrase ca simplu strungar, întoarcere pe care n-o regretă şi despre care vorbeşte cu respect, conştient că fără sprijinul întreprinderii şi al oamenilor ei n-ar fi ajuns niciodată ceea ce a ajuns.

Spuneam că uzina, recomandată de numele ei, produce toate tipurile de arcuri, dar nu spunem că trei sferturi din producţia anului 1975 este nouă, pe baza asimilării a peste două sute cincizeci de piese şi subansambluri care înainte se importau şi care astăzi poartă pecetea inventivităţii şi muncii lucrătorilor sibieni. Numai în ultimii cinci ani, ca să alegem o unitate de timp convenţională, s-au asimilat paisprezece mii de sortimente de arcuri, producţia uzinei numărînd cu totul şi cu totul douăzeci şi cinci de mii de arcuri, dintre care unele se fabrică automat în numai cinci secunde, iar altele necesită cîteva ceasuri, cum ar fi cele pregătite pentru suspensia camionului de 50 t.

Dacă întreprinderea a izbutit, după spusele oamenilor ei şi , mai ales, după rezultatele concrete ale unei producţii care a crescut de trei ori în răstimpul ultimului cincinal, să depăşească faza asimilărilor cu fruntea sus şi cu remarcabile economii la capitolul importuri, importuri ce vizau îndeobşte dotarea cu arcuri şi elemente elastice a automobilului Dacia, acum ea se află la parametrii competiţiei tehnicii mondiale.

Pentru Dacia 1300, I.P.A.S.-ul furnizează sute de tipuri de arcuri, cu alte cuvinte, toate arcurile de care este nevoie ca maşina să funcţioneze, începînd cu motorul şi terminînd cu capota, pentru echilibrul căreia sînt necesare două arcuri. Fiecare arc în parte, pînă nu demult adus de la uzina care a vîndut licenţa, a necesitat multe ore de studiu şi multe ore de muncă, migăloasă şi exactă, de vreme ce toleranţele admise sînt uneori de ordinul micronilor, dar perseverenţa şi abnegaţia oamenilor, a strungarului Nicolae Herciu, a sudorului Ion Bogorin sau a tîmplarului Aron Creţu, ca să înfăţişăm doar cîteva nume, au învins piedicile începutului de drum şi la toate încercările întreprinderea a notat tot atîtea succese. Un asemenea succes, despre care directorul Simion vorbeşte cu mîndrie, se numeşte servodirecţia, produs de mare tehnicitate şi cu pretenţii calitative neobişnuite, pe care I.P.A.S.-ul l-a asimilat în timp record, permiţînd şoferilor de camioane grele să conducă maşinile ca şi cum ar dirija. Cu numai două degete, prin demultiplicarea forţei la sarcină mare

Inginerul Ioan Simion, al cărui cabinet de director este însăşi uzina.
Fotografii de GH. AMUZA

Trecînd în revistă toate aceste izbînzi şi amintind că personalul întreprinderii, fidel şi serios, ataşat sufleteşte intereselor producţiei, reprezintă prima garanţie a drumului ascendent urmat cu consecvenţă, inginerul Ioan Simion recunoaşte că o anume poticneală nu-l lasă să doarmă şi să zîmbească. Dacă I.P.A.S.-ul a ajuns să furnizeze o bună parte din valoarea camionului Roman Diesel, după licenţă M.A.N., n-a izbutit încă să rezolve problema unui amortizor nou, deşi s-au încercat mai multe variante. S-au făcut studii amănunţite, s-a comparat şi s-a testat, s-au cheltuit multe nopţi albe, dar rezultatele n-au fost pe măsura strădaniei şi a preocupării, la capitolul amortizor colectivul uzinei fiind, după mărturisirea directorului, încă descoperit. Ar exista, desigur, unele circumstanţe atenuante şi unele explicaţii, problema amortizoarelor nu e prea clară pe nicăieri prin lume, nici măcar în ţări cu o tradiţie industrială confirmată, dar scuzele n-au darul să-l încălzească pe inginerul Simion şi nici pe oamenii uzinei, decişi să facă noul amortizor.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

La I.P.A.S., toleranţele admise sînt uneori de ordinul micronilor.

▼

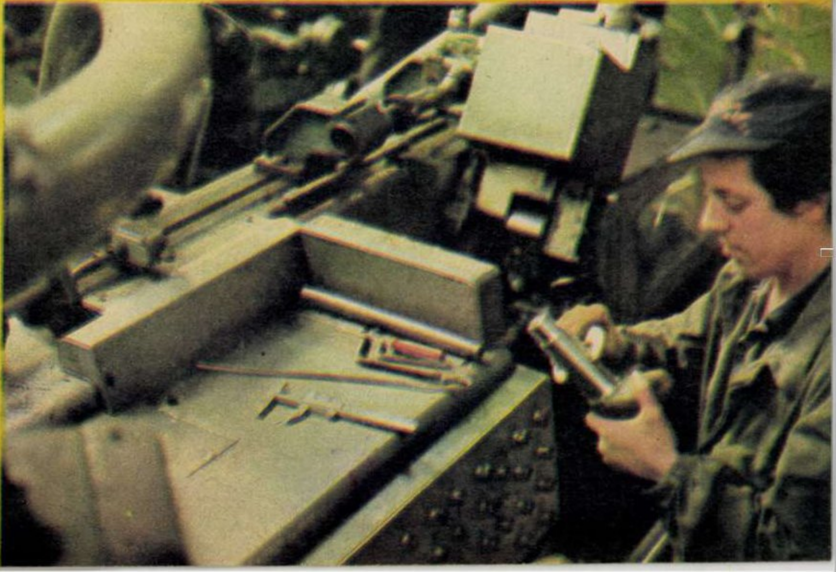

flacara martor ocular

bucureştiul şi
în luptă

Sîmbătă, 22 noiembrie, seara, pe la orele 20, asupra Capitalei noastre s-a abătut un puternic val de ninsoare, puţin obişnuit pentru această lună care ne răsfăţase în ultimii ani cu decorul toamnelor tîrzii. Şi tot spre deosebire de alţi ani, preatimpuria iarnă n-a găsit nepregătiţi gospodarii oraşului. Prezenţi în punctele fierbinţi ale acţiunii de deszăpezire, reporterii noştri relatează de la faţa locului:

ore de veghe şi nesomn la i.t.b.

Parcă e un făcut ca viaţa să nu ţină niciodată cu această întreprindere mamut care este I.T.B.-ul. Sîmbătă seara, cînd povara de zăpadă s-a năpustit asupra Bucureştiului, la clubul întreprinderii din dr. Grozovici se sărbătoreau cîţiva oameni pentru muncă şi fidelitate faţă de I.T.B., mecanici şi vatmani, taxatoare şi şoferi numărînd treizeci de ani de activitate neîntreruptă în cadrul aceluiaşi colectiv. Cum se întîmplă la asemenea ocazii festive şi cum este omenesc să fie, sărbătoarea urma să se încheie cu o masă. Masa însă a fost grăbită. S-a ciocnit un singur pahar, în sănătatea sărbătoriţilor, pe fugă, după care toată lumea s-a întors pe trasee, ca să lupte cu zăpada.

Opt vagoane-plug au intrat imediat în acţiune, treizeci de vagoane împrăştietoare de sare, numite de itebişti sărăriţe, s-au angajat pe linii procedînd la topirea zăpedii, două turbofreze, utilaje de mare capacitate, folosite numai în cazurile de pericol şi de blocare a circulaţiei, au plecat să vegheze punctele mai dificile, iar o mie de oameni, cei mai mulţi la circulaţie, macaze şi capete de linii, au fost mobilizaţi în grabă, petrecînd o noapte albă la propriu şi la figurat. Albă, pentru că a fost o ocazie a luptei cu zăpada, albă, pentru că lucrătorii I.T.B.-ului n-au lipit geană de geană pînă duminică dimineaţa, unii dintre ei, Alexandru Sima, Dumitru Gheorghe, Dumitru Ungureanu sau Nicolae Gheorghe, ca să cităm numai cîteva nume, rămînînd la posturi şi în tot cursul duminicii, după un orar care n-a mai fost al celor opt ore de schimb, ci al necesităţii ca pe străzile Bucureştiului să se circule în condiţii cît mai apropiate de cele normale.

Chiar dacă mobilizarea a fost imediată şi, judecînd după rezultatele practice, eficientă, greutăţile n-au fost puţine. În ciuda eforturilor itebiştilor, ale lui Grigore Ştefănoiu, Ion Zaharia, Aurel Enache, Marin Cruceru sau Dan Cătruţă, pînă luni dimineaţă circulaţia a avut de suferit în cîteva puncte şi mai multe trasee au fost scurtate sau deviate. Astfel, către Bumbăcăria Jilava, autobuzul 71 a umblat pe o rută ocolită, prin centrul comunei, în vreme ce 52 n-a mai putut intra în pădurea de la Dudu, troienită de zăpadă, întorcînd în comuna Roşu. 80 barat şi-a scurtat traseul cu două staţii, iar duminică la prînz tramvaiele 9 şi 22 şi-au întrerupt circulaţia normală pentru cîteva ore. Greutăţile cele mai mari, recunoaşte inginerul Carol Lang, directorul adjunct al întreprinderii, s-au semnalat pe Bulevardul Ion Şulea, îndeobşte în traficul autobuzelor, pe Colentina, în Drumul Taberei, la Valea Oltului şi a Ialomiţei, dar mai ales către I.M.G.B., unde mijloacele de transport s-au izbit de un adevărat meterez de zăpadă şi unde autobuzele 120 şi 41 n-au răzbătut decît tîrziu, după multă sudoare şi multe ore de nesomn. În preajma I.M.G.B.-ului s-a apelat la cele două turbofreze şi la munca unui număr sporit de oameni, Gheorghe Suciu, Marin Condoiu, Vasile Bostan şi aşa mai departe, lucrători care nu s-au dat în lături de la nici un efort şi care au rămas pe baricadele zăpezii cît timp a fost nevoie de ei.

Datorită acestei munci pline de abnegaţie şi datorită acestor ore de nesomn, luni dimineaţă I.T.B.-ul a ieşit cu aproape nouăzeci şi cinci la sută din parcul rulant pe trasee, un procent remarcabil în condiţiile dificile ale ninsorii ce nu contenea. Mai multe mijloace de transport au rămas trase pe dreapta, din cauza unor defecţiuni de care nimeni n-a avut timp, în primul moment. Numeroşi deservenţi n-au mai ajuns, luni dimineaţă, la condica de prezenţă, dar lipsa lor s-a făcut resimţită mai puţin ca în alte dăţi, căci s-a apelat la oamenii pe care troienele îi împiedicaseră să plece acasă, pentru sfîrşitul de săptămînă, itebişti din Adunaţii Copăceni şi Domneşti care, înarmaţi cu lopeţi şi pachete de hrană rece, au rămas la posturi, sfidînd oboseala şi trecerea fără sfîrşit a orelor.

Marţi seara, după ce pericolul trecuse şi lucrurile intraseră pe un făgaş oarecum normal, inginerul Lang se declara mulţumit de strădania şi perseverenţa itebiştilor, spunîndu-ne textual: «Ca să fiu sincer, zăpada aceasta ne-a prins pregătiţi, de aceea pot zice că ne-am descurcat mult mai bine ca altă dată.»

Realitatea din stradă confirma vorbele de mai sus.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

un semn grăbit între miile de semne

Mulţi dintre bucureşteni au fost miraţi de atîta iarnă în cîteva zile. Ca şi cum ea nici nu ar fi trebuit să vină, ori, dacă tot a venit, barem să nu fi nins. Totuşi a nins, şi încă foarte mult, astfel că după primele ore de contemplaţie a fulgilor de nea s-au impus ca o necesitate, alături de celelalte mijloace mecanice de deszăpezire, lopeţile.

Agronomul pensionar Ilie Dumitru, împreună cu soţia sa Natalia, curăţă de dimineaţă zăpada din faţa casei nr. 26 din Calea Plevnei. Are 66 de ani, lucrează 4 luni pe an ca inginer la CAP Sălcioara, lîngă Lehliu, şi nu a venit nimeni să-i ceară să facă acest lucru. Nu departe, în faţa Spitalului de stomatologie, mobilizaţi de comitetul de partid, doctorii, cadrele didactice, studenţii şi angajaţii spitalului au degajat aleele de acces repede, bine ştiut fiind că durerile noastre de dinţi pot fi mari şi greu de îndurat. Doctoriţa Elvira Cuibuş, asistentul universitar Dumitru Dimitriu, studenţii Horia Bolchi, Sorin Dimitriu, Cătălina Bîcoiu, intendentul Dalu Gh. şi tehnicienii Gh. Chivulete şi Ion Stănică sînt numai cîţiva dintre cei care au înţeles că un spital, indiferent de vreme, este una dintre primele instituţii ce trebuie să fie deszăpezite pentru a-şi respecta însăşi menirea sa. Au făcut acest lucru ca o prelungire firească a conştiinţei lor profesionale.

Ocolesc un autobuz împins de călători care-şi ştiu interesul, şi mă opresc pe Bulevardul Magheru, alături de un grup numeros de femei care aruncă zăpada pe rigolă. Îi cer directorului Bazei de aprovizionare a Ministerului Energiei Electrice, inginerul Iuliu Potorac, să-şi împrumute lopata: «Sînt mai multe tovarăşe, e adevărat, la 3, cînd m-am dus să le chem, unele mi-au spus că sînt bolnave şi atunci am luat lopata şi le-am zis că dacă vor să mă lase singur... Au venit toate, deşi multe dintre ele au copii acasă şi ajung greu tocmai unde stau». Sînt în mare parte contabile, meserie de creion şi nu de lopată, cum ne place să glumim, totuşi «bărbăţia» cu care aceste femei înoată în zăpadă în interesul obştii este impresionantă. Adam Stela şi Haidău Aritina au copii şi stau tocmai în Şoseaua Giurgiului. Vor termina aici, acasă vor pregăti masa familiei şi pe urmă, cum îmi spun, va trebui să cureţe zăpada şi în jurul casei. Zi grea şi pentru colegele lor Ştefania Toma, Otilia Marinoiu, Doina Pîrîu, totuşi zîmbetele obosite cu care îmi însoţesc întrebările nu sînt de circumstanţă. E şi greu pe o asemenea ninsoare, cu picioarele în zăpada topită de sare, aruncînd zăpadă, să-ţi compui zîmbete.

La I.O.R. totul este în ordine, mă asigură preşedintele comitetului sindical, Ion Risto. «Ne-am pregătit pentru iarnă încă din septembrie, cînd comandamentul a stabilit exact zonele de intervenţie. Duminică seara, văzînd cum viscoleşte, am luat măsuri în plus, în aşa fel încît producţia să nu aibă nimic de suferit. De dimineaţă pînă seara au ieşit în schimburi aproape 1000 de oameni, în frunte cu directorii şi inginerii». Lista celor care şi-au făcut cu prisosinţă datoria este lungă şi poate că s-ar întîmpla o nedreptate dacă aş uita pe cineva, aşa că la I.O.R. se poate mai bine spune că, deşi a viscolit, planul a fost respectat în întregime. O excepţie ar constitui-o administratorul celor trei cămine de nefamilişti, Lupu Gh., care, pentru cei 1100 de tineri care locuiesc în ele, nu avea decît 10 lopeţi. Altfel de excepţii, tot la I.O.R., sînt membrii brigăzii artistice, care, după ce au muncit, au curăţat zăpada, repetă acum, seara tîrziu, un nou program. Zorzin Mihai, montator, s-a sculat de la 2 noaptea şi a început să învîrtească lopata în jurul căsuţei în care locuieşte. Dimineaţa a intrat în schimb, a curăţat zăpada în curtea întreprinderii şi acum mai repetă puţin, pînă se va duce la cursurile serale. Mandache Tudor, muncitor la «23 August», a ajuns la 4 acasă, dar «nici n-a servit masa». Curăţă zăpada din faţa blocului în care stă, pe Şoseaua Căţelu. «Păi se poate, mi-e ruşine, credeţi-mă, de ăia care nu ies, sîntem 44 numai pe scara noastră, într-o oră n-am avea ce face». La fel de ruşine pentru vecinii lor care îi privesc de după perdele le este şi lui Manachidis Constantin (şofer de cursă lungă, este nedormit de 24 de ore), inginerului pensionar Toma Georgescu (65 de ani), inginerului proiectant Alexe Emanuel, muncitorului Diaconiţă Gh. şi încă la cîţiva care sparg de două ore nămeţii din faţa blocului 34 A, numit blocul «Săptămîna», pentru că are 7 scări (luni, marţi...). O basculantă care a cărat ulei toată ziua s-a înzăpezit pe o alee. Şoferul este tînăr, nu se prea pricepe, motorul urlă, roţile patinează bezmetic pe zăpadă. După zeci de minute de chin reuşeşte să plece. De teamă să nu se împotmolească iar, nu mai opreşte, le face doar un semn de mulţumire celor trei care l-au ajutat: un inginer, un subofiţer şi un ziarist. Un semn grăbit între miile de semne de prietenie solidară ce şi le-au făcut bucureştenii în aceste zile de zăpadă.

IULIAN NEACŞU ■

bucureștenii cu zăpada

alimentarea cu apă, căldură și energie se face normal

Poate n-ați reținut amănuntul, dar tovarășul Ion Iepureanu, directorul Direcției domeniului public a Consiliului popular al municipiului București, ne spune cu exactitate că sîmbătă, 22 noiembrie, ora 13, lapovița a început să facă spic; adică să înghețe și să devină fulg în toată firea, de zăpadă firește, să se depoziteze și pe străzi și să împiedice circulația. Noi subliniem amănuntul, deoarece din acel moment toți oamenii, toate utilajele pregătite din vreme, stabilite prin planul de organizare și acționare în caz de deszăpezire, al Comandamentului municipal, au fost puse în stare de alertă: la orele 20, oamenii au intrat cu utilajele în dispozitive, iar de la orele 24 curăță arterele de circulație de zăpadă. Dobre Badea, 26 ani, tractorist la Secția de mecanizare a agriculturii Anghelești, județul Ilfov, și-a lăsat copilul și soția acasă, în comuna Bucșani, și, împreună cu colegul său Ilie Moanghen au venit să ajute la deszăpezire. I-am întîlnit remorcînd «sărărițele», adică niște utilaje care împrăștie sare pe străzi, pe o rază de pînă la 12 metri. «În brazdă, zice Moanghen, arăm cam 4 hectare pe zi, iar aici, pe brazdele acestea de piatră ale Bucureștiului, împrăștiem chiar și 15 «sărărițe» pe zi. Avem contract încheiat cu I.S.B.-ul, pentru treaba asta, așa că pînă la 15 martie vom fi și noi bucureșteni. Vreau să zic, vom deszăpezi arterele de circulație ori de cîte ori va fi nevoie.» Lăsînd la o parte acest aspect mai inedit al străzii bucureștene, îl întreb pe tovarășul director Ion Iepureanu care sînt și cum acționează aceste forțe la nivelul Capitalei?

— 26 de «sărărițe», 80 de autocisterne cu plug și perie și 162 de tractoare cu plug și perie, închiriate de administrațiile sectorului public al Capitalei de la întreprinderile de mecanizare a agriculturii, funcționează zi și noapte. La acestea se mai adaugă turbofrezele, autogredere, buldozere. În total, 280 de utilaje deservite de un număr însemnat de oameni dezafectează arterele de circulație

— În ce direcție ați acționat cu prioritate?

— Grija deosebită a Comandamentului municipal a fost să degajeze în primul rînd o rețea stradală de majoră importanță pentru circulația municipiului, cu deschideri către depozitele de alimente, către întreprinderi, spitale, rampe de cale ferată. Intervenții deosebite am avut pe arterele de circulație care duc spre I.M.G.B. I.P.R.S.-Băneasa, Combinatul de preparate din carne–Popești Leordeni, Depozitul de lemne Chiajna. Depuneri mari de zăpadă s-au produs și pe drumurile care duc spre sursele de apă de la Arcuda și Stația Roșu, pe acoperișurile de sticlă ale serelor de legume de pe teritoriul Capitalei. Măsurile urgente pe care le-am luat și aici au putut înlătura eventualele pagube, întreruperile în alimentarea cu apă.

— Care a fost rezultatul final al acestor intervenții?

— Datorită promptitudinii cu care s-a acționat, n-am avut întreruperi de circulație. O singură întrerupere în alimentarea cu apă s-a produs în noaptea de 22 spre 23 noiembrie, la o stație de pompare din cartierul Drumul Taberei, din cauza unei avarii la instalația electrică. Cu sprijinul Întreprinderii de distribuire a energiei electrice, defecțiunea a fost înlăturată. În aceeași noapte, și tot datorită viscolului, au apărut unele defecțiuni la Centrala electrotermică Sud, care a funcționat cu unul din parametrii — temperatura agentului termic — puțin diminuat. A doua zi și această defecțiune a fost înlăturată.

— Cum se acționează în prezent?

— În fiecare sector al Capitalei activitatea se desfășoară după planurile proprii care stabilesc în amănunt forțele umane și mecanice, măsurile care se impun în fiecare situație dată, așa încît și această activitate să ni se pară firească. În fond, frumusețea unei ierni depinde și de zăpadă. Principalul este ca noi să fim pregătiți oricînd să prevenim eventualele perturbații ale activităților zilnice. În prezent am început încărcarea mecanizată și transportul zăpezii de pe arterele principale. Comitetele sectoarelor de partid și consiliile populare de sector au mobilizat colectivele din întreprinderi, asociațiile de locatari, comitetele de cetățeni, asociațiile de studenți s-au mobilizat cetățenii și lucrează la degajarea rigolelor, a gurilor de canalizare, curățirea trotuarelor, obligație prevăzută dealtfel și de Decizia 1462, din 3 oct. 1975 și de alte decizii ale Comitetului Executiv. La ora actuală avem forțe, dotările necesare cu care să asigurăm o desfășurare normală a activităților zilnice. Important este faptul că în prezent se circulă normal pe toate arterele, alimentarea cu apă, căldură și energie este normală.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

chiar dacă va mai ninge, circulația nu va putea fi întreruptă pe arterele capitalei

...După două zile de viscol, azi, luni, 24 noiembrie, acum, la ora prînzului, ninge liniștit, calm, frumos ca într-un basm, ca într-o poveste dacă vreți. «Tovarășe director Leopa Iordan, care ar fi replica Întreprinderii de salubritate la această poezie care este Bucureștiul iarna, replică fatal prozaică și absolut necesară?» «Activitatea noastră a început încă din seara zilei de sîmbătă, mai exact din jurul orei 22, cînd am acționat cu un număr de 25 de împrăștietoare de sare, 80 de cisterne cu plug și perie, 2 autogredere, 7 turbofreze pentru zăpadă, în căile de penetrație în oraș și pe șoseaua de centură. Astăzi, 24 noiembrie, în schimbul I, au intrat în lucru 9 încărcătoare de zăpadă și 70 de autobasculante aparținînd I.U.T.-ului. Tot azi, în schimbul II, vor intra în funcțiune 29 de încărcătoare de zăpadă și un număr de 200 pînă la 250 de basculante. Toate aceste utilaje, afară de unele păstrate în rezervă, au fost puse la dispoziția direcțiilor A.D.P. din fiecare sector, conform Deciziei 1462/75 a Comitetului executiv al Consiliului Popular al municipiului».

După această avalanșă de cifre, care are aerul să înăbușe orice nostalgie de sezon, plecăm seara tîrziu pe «traseu», fără gîndul ascuns de a număra «steagurile». Însoțiți de inginerul Vasile Ioniță, șeful programării producției, încercăm să vedem cum se descurcă «adepeurile» primăriilor bucureștene cu utilajele puse la dispoziție de către I.S.B. Întoarcem pe Știrbei Vodă, care arată ca după... ploaie și unde două încărcătoare lucrează de zor, iar mai departe, Piața Palatului, Bd. Magheru și Bd. 1848, nu te lasă să bănuiești cei 35 de centimetri de zăpadă anunțați de Institutul meteorologic. S-a încălzit. Văzută din Dacia dispeceratului, și nu dintr-o stație a tramvaiului 12 sau mașinii 75, iarna nu mai pare atît de fioroasă. Dimpotrivă. Copacii albi, casele albe, liniștea fie și ea albă, toate la un loc au izul sărbătorii. «Bujorenii auto, sînt dispeceratul — recepție. Bujorenii vă ascult — trimite un încărcător la sectorul 7». Magistrala, Liceul Șincai. Drumul este foarte bun, întreaga lățime a bulevardului fiind perfect utilizabilă. Intrăm în prelungirea Bd. Dimitrie Cantemir, unde banda asfaltată este îngustată de mormane de zăpadă. «Este una din greutățile de care ne lovim. Aici, unde vedeți zăpada, au fost parcate pînă nu demult autoturisme particulare, împiedicînd astfel deszăpezirea.» Parcă pentru a exemplifica cuvintele însoțitorului meu, ceva mai încolo, un plug încerca să mai fure puțin din zăpada strînsă în jurul unor mașini parcate cu totul anapoda. Intrăm în Calea Văcărești de unde zăpada a fost înlăturată dar pe unde se simțea urgent nevoia unui greder. La fel pe Bd. Emil Racoviță, hopurile de zăpadă înghețată îngreunînd circulația. Se înseninează. Apar și două-trei stele chiar. De n-ar îngheța la noapte. Este drept că cele 10 000 tone de sare cîte s-au împrăștiat în toată Capitala împiedică formarea poleiului... Ne îndreptăm spre Piața Ilie Pintilie, unde peste 10 camioane stăteau în jurul unui greder defect. În cîteva minute sosește și mult solicitatul mecanic, altfel ce rost mai aveau basculantele. Apelurile dispeceratului sau ale bazelor nu încetează. «Se lucrează mai bine noaptea. Dacă mîine nu mai ninge. Bucureștiul o să fie și uscat», glumește inginerul Vasile Ioniță. Nu exagerează prea mult și chiar dacă mîine va ninge pe arterele Capitalei se va putea circula normal. Cel puțin din punctul de vedere al I.S.B.-ului.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Fotografii de ELENA GHERA, EMANUEL TÎNJALĂ și SORIN POSTOLACHE ■

Mereu printre poeți, VIRGIL OGĂȘANU.

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

ÎNSEMNĂRI DE SPECTATOR

o patimă roșie într-un decor alb, alb, alb

Spre «Patima roșie» ne-am îndreptat pașii cu oarecare strîngere de inimă: eram informați — și am informat la rîndul nostru cititorii — că spectacolulTeatrului Giulești se încheagă greu. El fusese încredințat unui tînăr absolvent ce urma să-și dea, cu această montare, examenul de stat. Au fost cerute ajutoare, primul venit fiind profesorul său, conferențiarul universitar Valeriu Moisescu. Spre mulțumirea noastră, a tuturor, am asistat, în cele din urmă la un spectacol bine gîndit, bine jucat, alert și chiar ingenios.

Meritul aparține cu atît mai mult tînărului regizor Cristian Hadji Culea; acesta, apropiindu-se de o piesă ce te putea ușor împinge spre melodramă, a știut să conducă cu mînă sigură (chiar dacă a fost ajutat, și trebuia să fie ajutat) cei cîțiva actori care susțin piesa lui Mihail Sorbul. Avem o rezervă (chiar esențială) asupra distribuției, rezervă pe care o vom explica ceva mai jos. Rolul Tofanei, altă dată interpretat cu strălucire de Carmen Stănescu, i-a fost încredințat talentatei actrițe Olga Bucătaru care, cu siguranță și aplomb, a dat viață unui personaj pe cît de inteligent, pe atît de capricios și mîndru. Există la un moment dat o replică scurtă, dar care trebuie rostită cu multă știință și talent, pentru a nu fi ratată. Este vorba de finalul actului doi, cînd Tofana, pentru a se răzbuna pe Rudy, într-un elan necontrolat, îi cere lui Castriș «să-i sfarme capul cu piciorul!» Ei bine, Olga Bucătaru a rostit acest «ordin» cu atîta patimă, încît momentul scenic a devenit absolut memorabil. Rolul lui Rudy a fost încredințat mai tînărului Geo Costiniu, un actor care-și definește personalitatea de la spectacol la spectacol. Voi începe prin a sublinia un lucru în aparență minor, dar de mare însemnătate pentru prezența și necesara eleganță scenică a actorului. Acest tînăr știe să poarte pe scenă un costum; și cîtă prestanță conferă acest amănunt deloc neglijabil,unui actor care se respectă! Prin întreaga sa alură, el justifică patima fulgerătoare a Tofanei. Personajul Rudy, tînăr pierde-vară, conștient de incultura sa, care a cutreierat întreaga Europă (mai puțin Peninsula Scandinavă «din pricină că pe acolo femeile sînt prea culte»), venit acasă cu cele mai curate gînduri de redeșteptare la viață, este zguduitor în scena finală cînd, împușcat fiind, se ridică în genunchi, într-un ultim efort, ca într-o rugăciune, ca într-un ultim protest împotriva unei lumi ce-l trage mereu înapoi, în pofida străduințelor sale de a-și «transforma trecutul în cenușă». Partitura Crinei, mai redusă ca întindere, a fost încredințată tinerei Ana Ciclovan; ea și-a compus rolul cu inteligență, conferind eroinei stîngăcie, timiditate și recunoștință, proprii copiilor de oameni săraci care, cu prețul unor sacrificii, înfruntau viața învățînd. Castriș, în interpretarea lui Gelu Nițu, e corect și atîta tot. Actorul rămîne dator publicului. Am lăsat la sfîrșit, în mod intenționat, poate pe cel mai interesant personaj al tragicomediei lui Mihail Sorbul. E vorba de Sbilț. Aici credem noi că a greșit regizorul cînd l-a ales pe Ion Vîlcu, actor dealtfel talentat, distribuit și răsplătit nu o dată cu aplauze la scenă deschisă. Și acum actorul smulge aplauze, dar socotim noi că nu pentru **cum spune,** ci pentru **ce spune.** Or, **ce spune** este meritul autorului. Ion Vîlcu a greșit concepîndu-l pe Sbilț mai apropiat de universul lui Gorki. Eroul nu bea de dragul băuturii, el socoate — ca și Jean-Jacques Rousseau — că omul este născut bun, dar că semenii lui îl corup. La un moment dat chiar zice: «...nimeni dintre oameni nu-i vinovat că în loc de adevăr scuipă minciuna, că în loc să dea, fură, iar în loc să îmbrățișeze pe aproapele său, îl sugrumă». Concluzia? Trebuie propagată sinuciderea, întrucît pămîntul va crea alt om care să atingă culmea geniului uman. Avem de-a face, evident, cu un filozof rătăcit, dar neinspirata distribuire a actorului Ion Vîlcu trădează personajul. Altă dată rolul lui Sbilț a prins viață datorită magistralei interpretări a lui Constantin Rauțchi, performanță care a rămas și astăzi drept punct de referință. Există acolo, la Giulești, un actor care a dovedit, în alte împrejurări, că poate realiza asemenea personaje. El se numește Cornel Dumitraș. Poate că e păcat că nu a fost distribuit în acest rol, cu atît mai mult cu cît prezența acestui actor nu este prea frecventă pe scena Teatrului Giulești.

Am fi nedrepți dacă n-am sublinia ingeniosul și funcționalul decor realizat de studentul în ultimul an,O. Dibrov. Pictorul a găsit o rezolvare interesantă, mai ales în partea a doua a spectacolului, folosind cu ostentație albul. Camera Crinei are ceva trist, tristețe obținută atît prin unghiurile decorului cît și prin ostentația albului, tristețe care nu este decît prolog al dramei ce avea să se săvîrșească în minuscula cămăruță neîncălzită a purei Crina.

DAN BÎRLĂDEANU ■

CRONICA TV

d-ale iernii...

«Iarna grea, omătul mare, semne bune anul are; semne bune de belșug, pentru brazda de sub plug»... Cuvinte care se rostesc în Moldova însoțite de clopoței, zurgălăi și tobe, atunci cînd nămeții se măsoară cu cotul, cînd brazdele sînt întoarse și sămînța adăpostită în pămîntul reavăn este ocrotită de pătura groasă a zăpezii. Anul acesta, iarna s-a grăbit, ne-a luat-o înainte, astfel că duminică,23 noiembrie, în toată țara, ea era prezentă cu fulgi mari, viscoliți. Imaginile emisiunii «Viața satului», rămasă cu o zi în urmă (fără zăpadă, deci) arătau aspecte de la culesul ultimei recolte a acestei toamne: sfecla de zahăr. Dar zăpada se depunea chiar în timp ce reportajul derula faptele lucrătorilor din Salcia, care reușiseră să adune întreaga producție de sfeclă. Cuvintele sunau cu gravitate. Mai rămîneau încă, în unele județe, multe, foarte multe hectare de sfeclă nerecoltată. În agricultură însă activitatea nu poate stagna. Gospodarii continuă fertilizarea solurilor cu îngrășăminte naturale și chimice, se amenajează locurile pentru viitoarele grădini de legume, se transportă la adăpost sau la fabricile de zahăr sfecla recoltată etc. Aflăm că arăturile de toamnă făcute la timp asigură un spor producției de pînă la 30%. Și la acest capitol mai sînt lipsuri. Pentru restanțele amintite se impun rezolvări urgente, ținîndu-se seama atît de starea timpului, cît și de rațiuni economice.

Directorul de la I.A.S.-Ograda (Ialomița), ing. Gh. Constantin, ne invită să vedem cu ochii noștri realizările lor în zootehnie. Ne vorbește despre valoarea biologică a animalelor, ameliorarea raselor, ridicarea calității furajelor, extinderea mecanizării, despre ponderea acestui sector care se ridică la mii și zeci de mii de capete în cadrul producției agricole și mai ales despre priceperea și specializarea oamenilor, principalul element, — «oameni în stare să înțeleagă bine ce vrem să realizăm».

Impresionantă ancheta «Om, familie, societate». Patru copii rămași de izbeliște pentru că mama (văduvă) încearcă o dragoste tîrzie cu un om de nimic, leneș și guraliv care vrea să trăiască fără griji din pensia celor patru copii. Un băiat de 14 ani întrerupe școala și-l vedem cu lacrimi mari pe obrazul marcat de contrarietate. Tatăl de împrumut îl lovește, îl alungă. O fetiță de nouă ani nu poate vorbi de plîns. O femeie trecută, stăruind în aventură, uită să mai fie mamă. Iar cuceritorul bețiv și mincinos caută justificări, bîlbîindu-se în fața aparatului de luat vederi. Ce justificări pot găsi asemenea indivizi care frustrează copiii de căldură, liniște și fericire. Nimeni nu este împotriva refacerii unui cămin, dar cînd sînt copii la mijloc și cînd acești copii nu-și mai găsesc loc în casa lor, învăpăierile tîrzii se cade să fie controlate de sentimentele materne pentru care nimic pe lume nu poate să treacă înaintea fiilor. Există un bun-simț în toate și cînd acesta se pierde, se pierde și chipul drag, de neșters, al unei sfinte realități cu nume de părinte.

Elevele interpretate de Stela Popescu și Aura Urziceanu în goană după autografe au marcat «crema-cremelor» albumului duminical. Suple, feline, «în voce» și «în rol», artistele au ironizat cu dezinvoltură o pasiune trecătoare, cum ar fi aceea de a aduna semnături ale vedetelor, șușaniștilor și soliștilor de tot soiul. Calitățile actoricești ale Aurei Urziceanu nu au fost estompate de calitățile vocale ale Stelei Popescu și viceversa.

L-am văzut pe cel mai mare consumator de chibrituri din Călărași. Om serios, cu o răbdare de fier, talentat, care a așezat în arhitecturi (unele celebre, ca Domul din Milano), peste o sută de mii de bețe de chibrituri și cutiile lor. Se numește Gh. Tănăsescu. Un alt mare consumator al acestui material... de construcție este și Traian Georgescu, creator al mai multor instrumente muzicale (viori, ghitare) cu o sonoritate foarte plăcută. «Cînd există pasiune, chibriturile cîntă și încîntă» — spune realizatorul filmului, Aristide Buhoiu. Imaginile ne-au convins.

COMAN ȘOVA ■

condiția spectatorului la concertele de muzică mai mult sau mai puțin ușoară

După apariția articolului despre «Prezența scenică a cîntărețului de muzică ușoară», publicat într-unul din numerele trecute ale revistei, am primit mai multe scrisori pe aceeași temă. Un mai vechi corespondent al paginii ne scrie: «Și eu sînt tînăr, am doar 18 ani, îmi place foarte mult să ascult muzică (bună), nu lipsesc de la concerte și spectacole (nu numai de muzică așa-zisă ușoară); dar de la dorința de a asculta la aceea de a evada din normele civilizației este un drum lung care poate fi ușor parcurs de un om care nu a învățat la un anumit timp anumite lucruri și care acum nu le cunoaște». Ce s-a întîmplat, care anume fapt i-a provocat tînărului nostru prieten, Marcel Lupașcu din Constanța, aceste reflecții?

Pe două pagini de scrisoare el povestește că ori de cîte ori a participat la cîte un concert de muzică ușoară, în special pop, a observat o reacție cel puțin ciudată în comportamentul unor spectatori. Aceștia își manifestau plăcerea sau neplăcerea la ascultarea unei piese, la o intervenție solistică de bravură sau la apariția unui cîntăreț preferat... fluierînd. Din răsputeri, cu două degete în gură, adică așa cum se mai întîmplă la fotbal, la adresa vreunui arbitru incorect, dar cum nu-și închipuie că se poate manifesta cineva sub influența muzicii. Acest mod ciudat de a reacționa și care uneori deconcertează, pentru că nu știi dacă fluierăturile exprimă o apreciere sau o apostrofare, mai ales cînd concertul are loc pe un stadion sau într-o sală de sport, este împrumutat, consideră corespondentul, dintr-un alt mod de viață și de comportament, străin spiritului echilibrat, armonios, moderat, specific românilor. Tot Marcel Lupașcu recunoaște însă că, de multe ori, vestimentația extravagantă a unor muzicieni pop, podoaba lor capilară excesivă — și ele împrumutate dintr-o garderobă străină — pot declanșa aceste reacții nedorite, mai ales în prezența unor volume sonore exacerbate cu unele ritmuri obsedante, ori virtuozități în sine. Și Marcel Lupașcu conchide: «Am participat și eu la spectacolele de la Mamaia și Constanța ale Festivalului Flacăra pe litoral. Au fost ca un vis aceste spectacole la care publicul a participat cîntînd și recitînd odată cu artiștii, nu fluierînd și urlînd din toți bojocii!»

Scrisoarea acestui tînăr mi se pare foarte interesantă din mai multe motive. Unu, pentru că semnalează o situație nedorită survenită în urma lipsei de exigență în comportamentul scenic al unei formații de muzică pop; al doilea, pentru că sesizează just interacțiunea reciprocă dintre public — artiști în menținerea unei atmosfere artistice civilizate; al treilea, pentru că ne comunică existența multor tineri care nu cunosc poezia și muzica noastră tînără. Această scrisoare ne-a întărit totuși convingerea că dacă artistul nu abdică de la comandamentele etice și estetice ale actului său artistic, vizînd de multe ori succesul cu orice preț, prin mijloace pseudoartistice, nici publicul — iubitor de frumos, precum se știe, cald și generos cu artiștii, așa cum au declarat-o interpreți de faimă mondială care s-au produs în țara noastră — nu părăsește granițele acelui perimetru unde arta este receptată cu smerenie, prilejuind acea bucurie a sufletului ce se traduce prin emoție, aplauze, ovații și buchete de flori. De aici și pînă la manifestările semnalate de corespondentul nostru, e într-adevăr un drum foarte lung, care se parcurge însă foarte repede în lipsa normelor estetico-educative de manifestare a actului artistic, oriunde s-ar desfășura el, pe scenă, în arenă sau pe stadion.

Apariția pe scenă ca și ocuparea unui fotoliu de spectator sînt, amîndouă, în fond, manifestări publice care implică un anume comportament civilizat, izvorît din exigențele vieții noastre sociale contemporane,implicit ale spectacolului de artă.

NICOLAE SPIRESCU ■

CRONICA FILMULUI

un film telefonat

Am văzut un film în care oamenii sînt din cale afară de gravi și de interiorizați. Un aer vag de tristețe și nostalgie, subliniat de căderi semnificative de frunze și de amenințarea ploilor bîntuie acest film. Rămîn în memorie încă mult timp după ultimele secvențe: culori obosite de toamnă, alunecări de nave pe fluviu, țipete de pescăruși, ochiuri de ape lîngă drumuri desfundate, păduri stranii filmate frumos, goana unor automobile Dacia 1300 în care cineva aprinde o țigară, frînturi de replici care uneori sună sentențios și palide încercări de a schița un conflict cît de cît plauzibil care să-l facă pe spectator atent. Atît.

Cusurul principal al filmului «Orașul văzut de sus» constă în mimarea autenticității. Un primar care renunță de bunăvoie la funcția sa ca să se întoarcă la prima lui pasiune, navele, la «nebunia» de a călători pe mări și oceane. O primăriță care va fi aleasă în locul său și care este obligată să facă față unor probleme mai mult enunțate decît întîmplate; o femeie cu viața personală «amînată» încercînd să respecte adevărul, să curme compromisurile predecesorului de care este legată printr-o veche afecțiune. Un director de șantier cu obiceiuri ciudate de mic dictator, plin de importanță și bădăran pentru că se simte stăpîn pe situație, pentru că el «face planul» și pentru că șantierul lui dă personalitate orașului. În rest, frămîntări de oameni cu funcții de răspundere și fără funcții de răspundere, lăsînd mereu în planul doi viața oamenilor simpli, a oamenilor obișnuiți care compun figurația sau personajele cu puține replici, de obicei, e adevărat, memorabile. În acest sens, cel mai autentic personaj al filmului e un bătrîn locatar de imobil vechi care refuză să se mute din camera sa pentru că locuiește acolo de 60 de ani. El reprezintă, de fapt, în mod simbolic, o anume stare de a fi a orașului văzut de către unii, mereu, de sus. Scenariștii n-au reușit să facă din conflictul principal al filmului, iscat între noua primăriță și directorul abuziv, decît o gîlceavă în care sînt implicați și cîțiva huligani, altminteri, după cum se spune, «muncitori de excepție». Nici un personaj propriu-zis negativ. Pînă la urmă toți ies basma curată. Palidul conflict se rezolvă printr-un schimb de replici. Și orașul se vede din nou de sus, într-un amurg splendid de toamnă, pentru că, se pare, autorii filmului nici nu și-au propus să-l vadă dintr-un plan apropiat, de teamă să nu se complice.

N-am vrea să fim înțeleși greșit. Filmul acesta poate fi urmărit cu oarecare curiozitate, dar cu oftări și cu plictiseală pentru că lasă impresia că ți-a fost povestit de cineva la telefon. Un film telefonat. La urma urmei, cîștigul de cauză al primăriței în raporturile sale cu directorul de șantier vine tot printr-un telefon. Unii dintre scenariștii noștri n-au reușit încă să învețe cum se construiește un conflict adevărat, lecție elementară de teoria literaturii. Regizorul Lucian Bratu s-a mulțumit să ilustreze cu oarecare sensibilitate și căldură reportajul mediocru semnat de Marcel Păruș și Dumitru Solomon. După primele 45 de minute filmul se afla încă în faza expunerii de motive. Am avut timp să ne controlăm ceasul în atmosfera de rumoare din sala de proiecție. Ce păcat că, uneori, cronicarii noștri de film nu vizionează filmele în săli cu public obișnuit de cartier!

Altfel, actorii joacă bine și fără ei filmul ar fi pierdut ultimele elemente de autenticitate. Margareta Pogonat e atît de expresivă încît convinge și fără unele replici artificiale. George Constantin domină ecranul cu surîsul și cu încăpățînarea sa de a demonstra că totuși în filmul acesta se întîmplă ceva. Ilarion Ciobanu exagerează cînd încearcă să se autosugestioneze că drama personajului interpretat e tot atît de importantă ca a lui Hamlet.

Filmul s-ar fi putut construi în jurul acelor cărămizi de pomină trîntite pe biroul primăriței și care se sfarmă în mîinile sale fragile. Filmul ar fi putut fi procesul oamenilor iresponsabili care au făcut acele cărămizi și din care se construiesc case ce s-ar putea dărîma peste oameni! Numai așa s-ar fi justificat replica rostită de un anumit personaj: «Ăsta-i adevărul care ne zbîrlește părul»!

A. DOHOTARU ■

«Azilul de noapte» la Teatrul Bulandra.

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

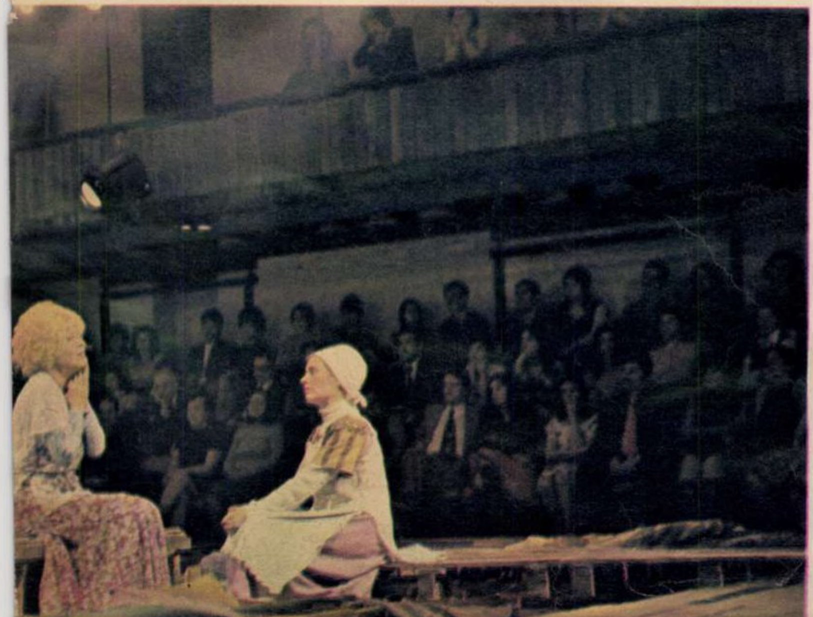

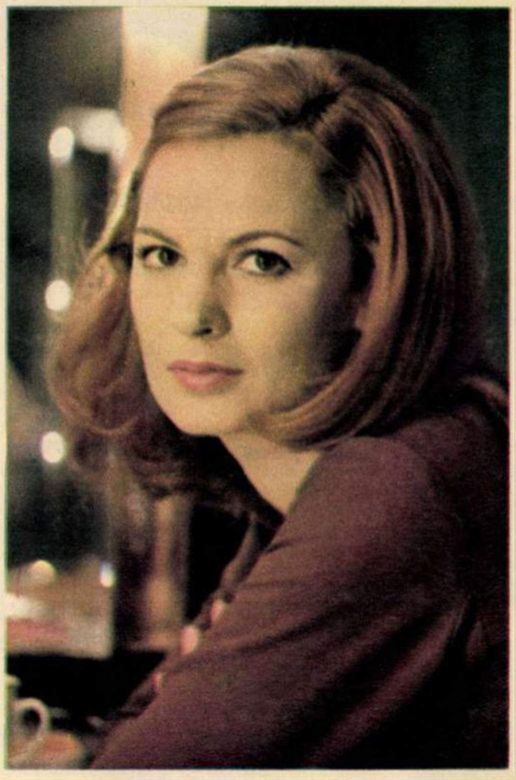

ILINCA TOMOROVEANU într-o fotografie de Elena Ghera, nu într-o secvență de film, cum s-ar putea crede.

ADRIANA AUSCH, una din cele mai tulburătoare voci ale muzicii tinere.

Fotografie de DAN BÎRLĂDEANU ■

CURIER MUZICAL

Ion MARCU — Alba Iulia: «Sîntem mulți tineri, elevi și muncitori din Alba Iulia, care iubim muzica și poezia. Dar ne mulțumim numai cu gîndul, deoarece conducerea Casei de Cultură nu se îngrijește să difuzeze asemenea spectacole. Condiții și spațiu există, din belșug chiar, amatori destui, numai că se pare că nu are cine să se ocupe de această problemă. Vă rugăm să ne ajutați». Într-adevăr, dacă situația se prezintă astfel, conducerea Casei de Cultură ar trebui criticată pentru nepăsarea cu care privește organizarea unor concerte de muzică ușoară și a unor spectacole de muzică și poezie în orașul Alba Iulia. În același timp, comitetul orășenesc U.T.C. ar trebui să intervină pentru organizarea unor astfel de manifestări care pe lîngă nevoile de distracție, absolut normale, ale tinerilor, vor putea satisface — implicit — și cerințele de educație civică și patriotică, grație valențelor etice și estetice ale poeziei și muzicii de bună calitate. Așteptăm un răspuns, în acest sens, de la forurile în drept. **Mariana MOLDOVAN — Bd. Constructorilor, 6, sc. A, ap. 19, sect. 7 — București** dorește să corespondeze cu alți tineri pe tema muzicii folk. **Fănel CRĂCIUN — Timișoara:** «Se spune că am voce plăcută, melodioasă. Am obținut chiar «Spicul de bronz» (locul III) la ediția 1974 a concursului de muzică ușoară de la Slatina. Am uitat să vă spun că sînt oltean, și am făcut Școala profesională la Balș. Aici la Timișoara nu cunosc cui să mă adresez pentru a participa la anumite concursuri fie și numai pentru plăcerea de a cînta. Vă scriu dumneavoastră cu rugămintea de a-mi da lămuriri». Cred că pentru dumneavoastră cel mai potrivit este să vă înscrieți la concursul TV de muzică ușoară «Steaua fără nume». În cadrul acestei emisiuni concurs există un sistem de selecție și de pregătire cu profesori specializați care vă vor ajuta să progresați și să vă alegeți un repertoriu potrivit posibilităților dumneavoastră vocale. Adresați-vă pentru acest lucru direct Televiziunii Române, redactoarei Simona Patraulea sau regizorului Sorin Grigorescu. Vă doresc succes. **Iosif BRAIT — Arad:** «Doresc ca prin intermediul revistei Flacăra să transmit felicitări, multă sănătate și succese noi în activitate cîntăreților Dumitru Sopon, Frații Petreuș, Nicolae Sabău, Frații Filip, precum și organizatorilor celor două concerte de muzică populară din 2 și respectiv 9 noiembrie a.c. de la Arad. Acești cîntăreți ne-au umplut inimile de bucurie, căci prin dragostea și talentul cu care se apropie de minunatul nostru folclor reușesc să semene în sufletele generației tinere (al cărei reprezentant sînt și eu) aceeași dragoste și prețuire față de inestimabilul tezaur al folclorului». La felicitările dumneavoastră le asociem și noi, pe ale noastre, în speranța că vom avea cu toții ocazia, de acum înainte, de a participa exclusiv la concerte de folclor muzical adevărat, și pe care soliștii îl vor cînta cu pasiune, cu har și cu respect pentru autenticitatea lui.

N.S. ■

flacara
cenaclu

Numărul solicitanților fiind mult mai mare decît capacitatea sălii, publicul sibian a umplut și scena.

În taragotul lui Dumitru Fărcașu trăiește pînă la esență sufletul muzicii populare românești.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

De nici 16 ani, Niculae Țilea debutează cu certe perspective.

cronica (103, 104)

În după-amiaza și în seara zilei de luni, 24 noiembrie 1975, **Cenaclul Flacăra** a ținut două ședințe la Casa de cultură a sindicatelor din orașul Sibiu.

Sîntem însă tentați să spunem că aceste două ședințe s-au ținut **pînă la urmă.** Deoarece nu le-a fost prea ușoară membrilor cenaclului deplasarea spre frumoasele meleaguri sibiene. O iarnă intempestivă și totuși frumoasă ca iernile de odinioară (e în firea lucrurilor și de la François Villon citire ca zăpezile să fie mai frumoase în amintire) ne punea în cale tot felul de piedici și pericole. Dacă pornirea din București stătea problematic sub semnul întrebării, nu mai puțin sosirea în Sibiu din alte locuri a unor membri ai cenaclului era sub semnul probabilității. Mihai Stan, dus cu treburi artistice în Bacău, se găsea împotmolit în zăpadă cu o mașină prin apropierea Focșanilor. Lui George Mihăiță, și el aflat în Tîrgoviște pentru filmări, i-a fost cu neputință să ajungă la Sibiu. De asemenea, Nicu Alifantis n-a putut nici el părăsi natalele locuri brăilene. Iar Mircea Vintilă se afla, nu din cauza iernii, ci din aceea a talentului său, dincolo de hotarele țării, la Festivalul internațional al cîntecului pentru tineret «Garoafa roșie» — Soci (U.R.S.S.). Pînă la urmă însă, cum am spus, membrii cenaclului, porniți din Capitală, Craiova, Sighișoara, Reșița, Hunedoara, au izbutit, strecurîndu-se cu tot felul de vehicule prin viclenele viscolituri, să fie prezenți pe scena Casei de cultură sibiene doar cu o oră întîrziere. Eforturile însă ne-au fost răsplătite cu prisosință de primirea încurajatoare a unui public de o sobrietate oarecum protocolară la început, dar care s-a transformat treptat într-una caldă, entuziastă și participativă. Avem acum certitudinea, după multele și generoasele aprecieri ale gazdelor noastre, că în orașul Sibiu putem conta pe un număr de peste 4 000 de prieteni, adică tot atîția cîți au văzut și ascultat programul cenaclului nostru. Sala a replicat în consonanță cu sentimentele, ideile și mesajul celor rostite și cîntate pe scenă. Am trăit și la Sibiu momente de înaltă semnificație civică și patriotică. Potrivit textului și melodiei difuzate de pe scenă, publicul sibian a vibrat intens, incandescent la versurile și cîntecele ce omagiau patria, partidul și pe președintele țării. În fața spectatorilor sibieni, ce ne-au prilejuit cîteva ceasuri de tonică satisfacție, dificultățile ce le-am încercat pe drumurile spre orașul de pe Cibin, și-au estompat asperitățile, rămînînd în amintirea noastră însoțite puternic de sentimentul datoriei împlinite.

Programul cenaclului a debutat cu Dan Chebac și Evrandro Rossetti. La Sibiu, de altfel ca și prin toate locurile pe unde am fost, prezența acestor doi creatori și interpreți de muzică tînără a captat de la început atenția și deosebita simpatie a publicului. Credem că la Sibiu, Florian Pittiș a înregistrat unul din marile lui succese artistice pe scena cenaclului nostru. A fost într-adevăr excepțional prin diversitatea și forța de expresie a talentului său. Răscolitor în poemul de percutant mesaj patriotic: **Inscripție pe piatra de hotar** de Geo Dumitrescu, de o convingătoare expresivitate în transmiterea mesajului din atît de tulburătorul poem **Elanii** de Dumitru Popescu, combativ și patetic în poemul **Deocamdată nu** de Adrian Păunescu, cu o originală interpretare a poeziei **Cetatea Neamțului** de George Coșbuc, de un superior umor în **Fabula rasa** de Ion Dogar Marinescu, irezistibil într-o pantomimă avînd ca partener un stilou, cu virtuozitate sugerînd tîlcurile dintr-o tabletă de Radu Cosașu, cu vervă scăpărătoare în interpretarea unei piese de «folclor orășenesc». Florian Pittiș a dovedit și de astă dată, dacă mai era nevoie, strălucite virtuți actoricești. Adrian Ivanițchi a fost într-o formă foarte bună. A cîntat cu franchețe **Deocamdată nu, Republica** de Claudiu Iordache, **Septembrie** de Constanța Buzea, **Bun rămas** de Leonid Dimov. Spre satisfacția și bucuria publicului sibian, a cîntat Tudor Gheorghe. Artiștii clujeni Carmen Galin și Anton Tauf au impresionat puternic prin trăirea interpretării unui colaj de versuri din lirica lui Nichita Stănescu și Vladimir Maiakovski. Interpretul și creatorul de muzică tînără Valeriu Sterian a construit la Sibiu un moment memorabil. Arta lui Valeriu Sterian, atît de pătrunzătoare prin sobrietatea mijloacelor de expresie, a stabilit o punte de extremă comunicativitate între interpret și public. Adriana Ausch, prin puritatea cîntecelor și interpretării sale, e una din cele mai realizate prezențe ale muzicii tinere. În taragotul marelui Dumitru Fărcașu trăiește pînă la esență sufletul muzicii noastre populare. Arta lui Dumitru Fărcașu ne-a fermecat și de astă dată, așa cum știm că o va face ori de cîte ori îi vom auzi dulcea și insinuanta tonalitate a taragotului său. Gheorghe Mureșan i-a fost cu acordeonul său frate de trăire și virtuozitate artistică. Adrian Păunescu recită împreună cu întreaga sală **Da, mai avem** și, însoțit de Tudor Gheorghe, poemele **Un cîntec** și **Caii.**

Au fost și cîteva debuturi în cenaclu. Grupul **Sibiu — Transilvania Folk** a dovedit muzicalitate și calități de interpretare. Cu **Scrisoare mamei** de Nicolae Labiș, Ion Evu a trecut cu bine examenul în ceea ce privește vocea, dar la capitolul interpretare a fost ezitant. Un tînăr de nici 16 ani, Nicolae Țilea, s-a prezentat cu certe perspective mulțumită vocii sale deosebite. Tînărul Vasile Spătaru cu flautul său s-a integrat cu talent în atmosfera cenaclului.

La ședința cenaclului nostru din seara zilei de 24 noiembrie a fost prezent tovarășul Richard Winter, prim-secretar al Comitetului județean Sibiu al P.C.R.

În acest început de iarnă timpurie, popasul nostru în orașul Sibiu se va păstra cald în memoria cenaclului Flacăra. Aceasta pentru înțelegerea și ospitalitatea ce le-au aflat cîntecele și poeziile cenaclului din partea unui public dornic de o artă de substanță, un public cu fizionomia lui specifică în raport cu publicul din alte părți, dar cu atît mai mult interesant pentru noi din moment ce, deși aparte inițial, el a vibrat pînă la urmă ca publicul cel mai bun din această experiență a cenaclului Flacăra, ca publicul din Cluj-Napoca, și ca publicul din Arad, și ca publicul din Iași, și ca publicul din Craiova, și ca publicul din Ploiești sau Slatina, și, evident, ca publicul nostru obișnuit din Capitală.

TRAIAN STOICA ■

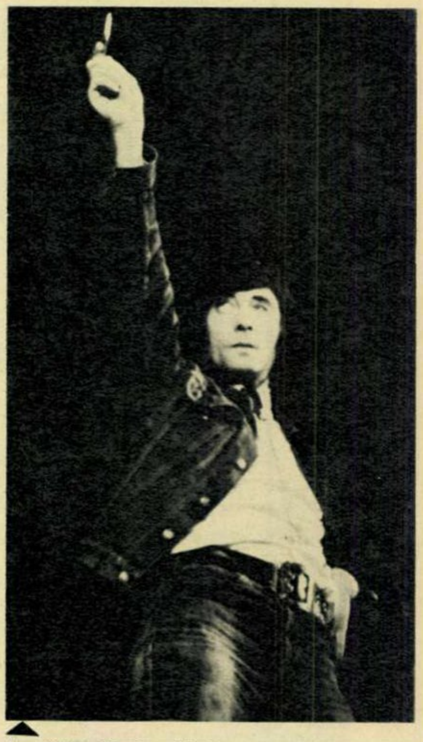
La Sibiu, Florian Pittiș a avut o seară excepțională.

Valeriu Sterian, într-un moment artistic memorabil.

Luni, 8 decembrie 1975, **va avea loc în Sala sporturilor Olimpia din Municipiul Timișoara, în prima sa ediție,**

FESTIVALUL DE IARNĂ-FLACĂRA 1975

Și-au anunțat participarea membri reprezentativi ai Cenaclului Flacăra.
Spectacolul va începe la orele 18.
Biletele se pot procura de la Agenția teatrală.

Totodată, aducem la cunoștință că se află într-un stadiu avansat organizarea celorlalte festivaluri, după cum urmează: **luni 15 decembrie în municipiul Iași; sîmbătă 20 decembrie în municipiul Cluj-Napoca; duminică 21 decembrie în municipiul Sibiu; luni 29 decembrie în București.**

flacara

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis Și nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

Ceea ce ne-a determinat — printre altele — pe noi, semnatarii acestei scrisori, să contractăm construirea de apartamente proprietate personală în blocurile din cartierul brăilean Hipodrom, a fost și împrejurarea că în planul de ansamblu al cartierului era prevăzută construirea unui complex creșă — cămin. Și, deodată, constructorul se răzgîndește și, în locul instituției preșcolare, începe construcția unei hale pentru desfacerea produselor alimentare. Poate că e nevoie de o asemenea hală? Nu, categoric nu este nevoie. La parterul blocurilor din cartier există magazine alimentare, gostat, legume-fructe, produse avicola. Ce să desfacă în plus noua hală? Afară de asta, la mai puțin de un kilometru distanță există cunoscuta Piață a halelor, vad comercial cu vechi tradiții în municipiul nostru căreia i s-a fixat acum o altă destinație... Este aceasta o treabă gospodărească? Ne îndoim! Nici desființarea unei piețe vechi și nici implantarea unei noi piețe în mijlocul unor blocuri de locuit, în timp ce pentru copiii preșcolari din cartier nu se prevede local adecvat pentru asistența și educația lor, nu ni se par a fi soluții în întîmpinarea unor reale nevoi cetățenești. (Scrisoarea este semnată de profesorii **Ioan Munteanu** *și* **Ioan Cîrîc,** *învățătorul* **Dumitru Prodan,** *asistentul* **Nica Constantin,** *toți din Brăila, cartierul Hipodrom).*

Pe lîngă școala generală din comuna Bălțești-Prahova funcționează o filială a Liceului mecanic Nr. 1 din Ploiești. În vederea bunei desfășurări a activității instructiv-educative a celor 140 de elevi, Întreprinderea de utilaj chimic Ploiești, care patronează Liceul mecanic, a dotat atelierul școlii din Bălțești cu un strung, o freză, bormașină, polizor și altele. Drept mulțumire, elevii au executat, printre altele, două copertine metalice pentru adăpostirea călătorilor în stații I.T.A. și cîteva zeci de metri de gard pentru școala și grădinița din comună. **(Ion Ionescu** — *Brazi, Prahova).*

Pe românește, așa i se spune: bătaie de joc. Judecați și dumneavoastră, judece și cititorii Flacării. Din 23 ianuarie 1972 (unamienouăsute- **șaptezecișidoi),** *de cînd — după o recepție provizorie — proprietarii de apartamente din blocul L.18, strada Ciucea nr. 8, cartier Ozana, Titan, s-au mutat aici, așteaptă ca I.C.M. 1 — director inginer Teodorescu — să binevoiască să-și facă datoria terminînd lucrările. Lucrările acestea nu sînt de minimă importanță, dimpotrivă, trei ani de zile sînt de cînd blocul a rămas netencuit (cu efectele binecunoscute în asemenea situații), logiile sînt neterminate, găuri în pereți prin care intră ploaia și degradează zidăria rămase neremediate și multe altele pe care conducerea I.C.M. 1 le cunoaște foarte bine. Din 1972 și pînă astăzi am primit nu mai puțin de 10 adrese prin care întreprinderea fixa termene «precise» pentru încheierea lucrărilor. «Ultimul» termen este 30 noiembrie, dar cu patru zile înainte, nici semn să se ridice schelele. Tovarășii aceștia n-au chiar nici un pic de respect pentru semnăturile lor și pentru funcția cu care au fost învestiți? Ar mai fi de spus că la batjocura manifestată față de oameni se adaugă și o revoltătoare risipă de materiale: sute de saci cu produse necesare fațadei rupți, conținutul risipit în noroi și zăpadă. Cum le-o fi justificînd — ei știu!* **(Asociatia proprietarilor bloc L. 18, București)**

Urbanizarea Buftei, ca a atîtor alte localități foste rurale din țară, urmează dimensiunile și ritmurile socialismului — se construiesc blocuri, se asfaltează străzi, se amenajează piețe și spații comerciale, se execută lucrări de canalizare și de aducere a apei potabile... Ar fi păcat ca atîtea realizări frumoase să fie umbrite de deficiențe serioase în ce privește distribuirea căldurii și apei. Pe scurt, suferim de frig de pe acum și ne gîndim cu îngrijorare la ce va fi la iarnă. Apa potabilă se dă cu zgîrcenie și adesea este oprită cu totul fără să fim avizați. Am mai semnala cu această ocazie că ne plac foarte mult lămpile fluorescente pentru iluminatul public, instalate de anul trecut dar care nu s-au aprins nici la sfîrșitul anului acesta. (Semnează **Mihail Vrapciu,** *împreună cu alte douăsprezece persoane din orașul Buftea, județul Ilfov.)*

De la I.T.B.:

În legătură cu nota apărută la rubrica Flacăra — evenimente mari, evenimente mici din numărul 44 al revistei, în urma cercetărilor făcute a rezultat că șoferul de pe autobuzul liniei 31 numărul 34-B-364 se numește **Bobocea Mihai.** Într-adevăr, așa cum ați relatat, în ziua de 1.XI.a.c. în jurul orei 9,30 conducătorul auto Bobocea Mihai a insultat o călătoare. Controloarea Renghiuc Iuliana nu a reușit să-l calmeze și i-a făcut raport scris la conducerea Exploatării transport autobuze care a luat măsura de retrogradare pe trei luni de zile a conducătorului auto sus-menționat. În urma notei apărute în revistă, analizînd și comportarea anterioară, din care a rezultat că Bobocea Mihai a mai avut abateri — unele destul de grave — și mergînd pe linia întăririi disciplinei și a instaurării unui climat civilizat în raporturile cu călătorii, conducerea I.T.B. a hotărît desfacerea contractului de muncă a conducătorului auto Bobocea Mihai. Măsura a fost prelucrată în toate autobazele, garajele și depourile I.T.B. *(Semnează director, ing.* **Dumitru Stoian).**

Pe valea Sebeșului, în apropierea unui izvor cristalin, încremenită în steiuri, veghează această sculptură, operă miraculoasă a apei, a vîntului... Nemuritor și rece la tot ce-l înconjură, Bătrînul Munților nu se întreabă nici măcar de ce iubitorii naturii nu fac puțină ordine în jurul frumosului monument al nimănui și al tuturor. **(Costel Hristescu,** *București)*

«Flacăra la dispoziția dumneavoastră» din 8 noiembrie a găzduit scrisoarea semnată de **Ion Ionescu** *din Brazi, Prahova, prin care ne semnala că în urma unor neînțelegeri dintre Întreprinderea de transporturi Ploiești și I.T.A.-Tătărani, o cabină-refugiu pentru adăpostirea călătorilor a fost desființată. Revenind, cititorul nostru ne face cunoscut că, încă înainte de apariția notei, cabina a fost reinstalată.*

Visul nostru, al locuitorilor satului Lupești, comuna Mălușteni, județul Vaslui, este acum o luminoasă realitate: s-au încheiat lucrările de electrificare a satului nostru. Așadar, în noaptea Anului nou, alături de toți concetățenii din țară, ne vom afla și noi în fața televizoarelor pentru a asculta tradiționalele urări cu acest prilej. **(Leonte Dumitru,** *Lupești, Vaslui)*

Mă numesc **Teleagă Ion,** *din satul Grivița, comuna Cordăreni, județul Botoșani și ceea ce vă scriu reprezintă dorința multor locuitori ai satului nostru. De la stația de autobuz pînă în sat la noi este o distanță de 2 kilometri. N-ar fi mult, dar dacă trebuie să o parcurgi de două ori pe zi și adesea obosit după orele de muncă, și dacă ne gîndim și la zilele de iarnă, distanța este mare. L-am rugat pe directorul I.T.A.-Dorohoi să prelungească cu acești doi kilometri traseul autobuzului pentru nevoile celor mai mulți navetiști din satul nostru. Pînă acum, tovarășul director n-a avut «timp» să răspundă.*

Începînd din noiembrie 1975 rețeaua muzeistică a țării se îmbogățește cu un nou obiectiv: Muzeul «Cîmpia Băileștilor» din Dolj (care a funcționat pînă acum doar cu expoziții temporare de etnografie și istorie), realizat cu sprijinul specialiștilor de la Muzeul Satului din București, Muzeul Olteniei și al unor specialiști din Băilești. Organizat în 6 săli, muzeul oferă mărturii despre ocupațiile locuitorilor din această zonă — agricultură, viticultură, păstorit, pescuit, olărit etc. La reușita acestui muzeu contribuie și localul care-l adăpostește, o construcție masivă cu arhitectură specifică zonei — așa cum se vede în fotografie. (Prof. **Florea Catană,** *muzeograf)*

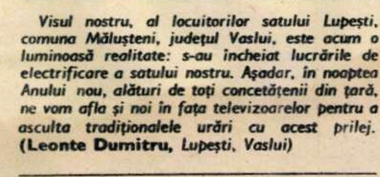

Autogara din Arad este amplasată în clădirea stației C.F.R. Asta e bine! Ceea ce nu e bine e că sălile de așteptare ale gării sînt interzise accesului călătorilor autogării. De asemenea nu e bine că, deși spațiul este suficient, autobuzele garează anapoda, la peroane fără indicatoare de direcție, bietul călător fiind silit să fugă de colo-colo, să întrebe, să se informeze... Și ce simplu ar fi să se imite organizarea fără greș a autogării din Brașov, de pildă, cu peroane stabile, tăblițe indicatoare de direcție, curățenie, pregătirea autobuzului pentru plecare cu 15 minute înainte, plecări anunțate la difuzor cu nelipsita și politicoasa urare «călătorie plăcută!»... O fi greu? Nu, dacă urăști comoditatea. **(Buda Gh. Pavel,** *Cîmpulung)*

Ion Serediuc *din Iași ne-a sesizat că o amendă ce i s-a aplicat de către un organ de control C.F.R. nu are nici o bază legală. Iată și răspunsul Departamentului C.F.R. căruia i-am trimis sesizarea:*

«...taxarea în tren a tovarășului Serediuc Ion cu o sumă de bani reprezentînd diferență de rută a fost eronată... Suma a fost restituită... Adresînd scuzele noastre tovarășului Serediuc Ion, îl încredințăm că este în atenția noastră permanentă instruirea personalului de tren și control pentru a se realiza o cît mai bună deservire a publicului călător».

Noi, tinerii din Cristur, un sat aparținînd de municipiul Deva, sîntem foarte nemulțumiți de cele ce se întîmplă la căminul nostru cultural. În timp ce tineretul ar dori să activeze, să însuflețească viața clubului, directorul căminului este total lipsit de interes față de dorințele noastre. Toate propunerile de activități culturale, teatru, film, concursuri de cultură generală etc., se izbesc de refuzul directorului. Trebuie spus că persoana aceasta, om mai în vîrstă și probabil cu mai puțină înțelegere pentru nevoile spirituale ale tineretului, are cinci funcții în satul nostru. Foarte bine, atunci să renunțe la cea de director de cămin, pentru că are cine să-i ia locul și să facă treabă bună. **(Scrisoarea poartă 27 de semnături)**

Uneori oamenii care înfăptuiesc opere grandioase apar atît de mici în comparație cu gigantismul realizării, încît abia pot fi zăriți. În fotografia de față am încercuit pentru a putea fi identificați doi muncitori de la termocentrala Rogojelu, Gorj, care controlează unul din uriașele turnuri de răcire a apei. **(Dumitru Grama,** *Tg. Jiu)*

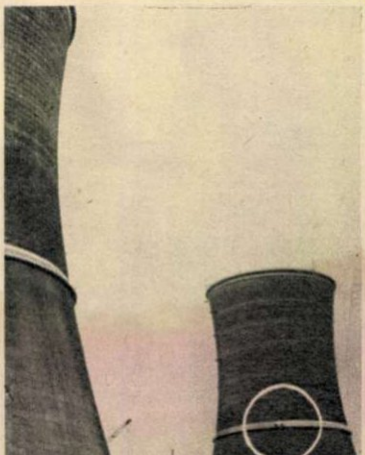

Harnici sînt locuitorii satelor Vîlcelele Bune și Gînțaga, aparținînd de comuna Bretea Română, județul Hunedoara. Ei au participat prin muncă patriotică la realizarea unui plan comunal de împădurire și au plantat 30 000 de puieți de salcîm pe o suprafață de 6 hectare, ceea ce înseamnă că au depășit planul inițial cu 1 hectar. În plus au făcut și un drum forestier care să înlesnească exploatarea lemnului de foc din pădurea comunală. **(Izidor Gîlcoi,** *Bretea Română)*

Mă numesc **Mihai Vieru** *și locuiesc la Iași, pe strada Oancea. În cartierul în care locuiesc vînzarea produselor la magazinul alimentar se face defectuos. La ora șase dimineața, cînd se deschide magazinul și populația care se îndreaptă spre locurile de muncă ar dori să cumpere pîine și alte alimente, vînzarea este oprită pentru că «se primește marfă». Operația asta durează cam jumătate de oră, tocmai bine ca oamenii, mînați de programul lor de lucru, să plece fără să-și fi cumpărat cele necesare și mai ales pîinea.*

În urma unui litigiu pe care l-am avut cu un cetățean încadrat la Centrala industrială de utilaj tehnologic și material rulant din București, instanța judecătorească l-a obligat să ne plătească suma de 900 lei, reprezentînd cheltuieli de judecată. Din anul 1973, de cînd s-a dat hotărîrea, ea n-a putut fi încă executată. Ultima decizie de poprire asupra retribuției a fost depusă la numita centrală de mai bine de două luni, dar nici pînă azi nu se arată că este respectată. **(Gheorghe** *și* **Tarsița Rădoi,** *București)*

Elevii și profesorii Liceului real umanist din Tîrgu Frumos au omagiat memoria marelui nostru scriitor Mihail Sadoveanu cu prilejul împlinirii a 95 de ani de la nașterea sa. Pagini nemuritoare din opera vastă a scriitorului au fost ascultate cu emoție în lectura unor elevi sau imortalizate pe discuri de vocea maestrului. **(Dumitru Păpușoiu,** *Tg. Frumos, Iași)*

În cartierul Berceni Sud 5 s-au înălțat blocuri frumoase... Sînt gata de cîteva luni, dar strada Izvorul Crișului din noul cartier arată — atunci cînd plouă — așa cum se vede în fotografie. Din lipsa căilor de acces și a trotuarelor, înotăm pur și simplu în apă, și oameni și vehicule. **(Nicolae Toracek,** *București)*

Consiliul popular comunal împreună cu conducerea C.A.P. din Podenii Vechi, comuna Bălțești, județul Prahova, au făcut tot ce a stat în puterea lor pentru înzestrarea C.A.P.-ului cu un grajd care să adăpostească 120 de capete de vite mari. În timp ce se ridica grajdul au fost achiziționate și vite de mare productivitate. Și acum lucrurile s-au împotmolit. UJCAP-Prahova n-a livrat nici pînă acum materialul lemnos necesar acoperișului grajdului. Cooperatorii sînt foarte îngrijorați de soarta animalelor de rasă, cumpărate cu bani grei. **(I. Ionescu,** *Bălțești)*

În cartierul clujean Mănăștur se simte acut nevoia unei circumscripții sanitare pentru copii, dat fiind că pînă la circumscripția sanitară care deservește acum cartierul distanța este mare, mamele cu copii în brațe fiind obligate s-o parcurgă și pe jos, și cu un mijloc de trnsport în comun, adeseori aglomerat. Posibilități de remediere există, întrucît în cartierul nostru se construiește mult, iar o nouă circumscripție sanitară ar putea fi instalată la parterul unuia din blocuri, pe lîngă o grădiniță sau creșă, sau chiar și provizoriu, într-un imobil vechi încă nedemolat. În numele mamelor a circa 600 de copii mici din cartier, apelăm la Direcția sanitară județeană să dea curs dorințelor legitime ale noastre, amintind că rezolvarea problemei s-ar încadra de minune în acest «An internațional al femeii». **(Grigore Liana** *și* **Popa Maria Lucia,** *Cluj-Napoca)*

POȘTA REDACȚIEI

Ana Fechete — Nehoiu. Ați fost încadrată în meseria în care v-ați calificat, ca șlefuitoare geam, la Fabrica de geamuri Buzău. **Ilie Constantinescu** — București. Conform normelor în vigoare, la stabilirea bazei de calcul a pensiei, în toate cazurile, se ia retribuția lunară de încadrare. Sumele ce vi s-au plătit în afara retribuției tarifare de încadrare nu se calculează la stabilirea pensiei. **Ion Filipescu** — Bistrița. Aveți dreptul la plata alocației de stat pentru copii după 90 de zile de la încadrare. Se pot acorda aceste drepturi bănești și retroactiv pe o perioadă de cel mult un an. **Gheorghe Rogoz** — București. Din scrisoarea pe care ne-ați trimis-o, presupunem că e vorba de unele neînțelegeri familiale. Reveniți cu precizări și scrieți pe cît posibil citeț. **Simion Serbinov** — Ploiești. Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale ne-a informat că în urma contestației pe care ați făcut-o ați fost reexpertizat, încadrîndu-vă în gradul 3 de invaliditate. Dumneavoastră neavînd 55 de ani sînteți supus revizuirilor medicale pînă veți împlini această vîrstă. **Valentin Popescu** — Sibiu. Admiterea în învățămîntul superior se face pe bază de concurs. În broșura «Admiterea în învățămîntul superior» sînt menționate condițiile concursului. **Petre Gidei, student** — Iași. Ne scrieți: «...dacă **ave-ți** posibilitatea, să-mi **înlesni-ți** corespondența cu unul **din** actorii... etc., etc.» Nu avem! Dar vă putem înlesni procurarea unui manual de limba română care, credem, fără a vă fi cu supărare, vă este absolut necesar. **Trandafira Dughiană** — Brăila. Aveți dreptate. Culpa însă nu ne aparține. Din data de **28 iunie a.c.** așteptăm, ca și dumneavoastră, răspunsul forului competent, căruia ne-am adresat, adică, un răspuns de la Consiliul popular municipal Brăila.

MARGA NEDELEA ■

flacara inteligența românească în acțiune

autovaccinurile medicului constantin st. băcanu

Se împlinesc 7 ani de la vindecarea miraculoasă a primului caz de paradentoză prin administrare de autovaccin total.

Numeroși reprezentanți de frunte ai școlii medicale românești cer cu insistență reevaluarea și utilizarea curentă a procedeului doctorului Băcanu.

Ca metodă și principiu terapeutic, izoterapia nu este o noutate. Ne-o mărturisește de la bun început chiar autorul **autovaccinului total celulomicrobian dezintegrat,** medicul Constantin St. Băcanu. Descoperirea și fabricarea acestui puternic stimulent al organismului uman — despre ale cărui efecte remarcabile ne propunem să vorbim în rîndurile care urmează — au fost precedate, între altele, de o lungă și laborioasă incursiune în istoria medicinei empirice, cercetare care n-a ocolit nici farmacopeea chineză de acum două milenii, nici rețetarul medical al evului mediu timpuriu, nici chiar poemele homerice sau epopeele hinduse. Administrarea produselor patologice umane în scop preventiv și curativ — ne spune domnia-sa — a fost practicată încă din antichitate. Ne-au rămas documente ce descriu, de pildă, variolizarea la evrei și chinezi (bolnavul era introdus într-o baie de aburi și bătut cu crengi infectate în prealabil cu agenți patogeni), sau terapia cu pulbere de organe, practicată de școala medicală de la Cnidos.

— Vaccinul, conform unei definiții simple, nu este altceva decît un produs (agenți patogeni vii sau morți sau toxinele acestora) care, odată introdus într-un corp uman sau animal, are datoria de a produce anticorpi. Organismul este deci stimulat să găsească mijloacele de autoapărare. Sau mai pe românește: cui pe cui se scoate. Cînd Telefos, regele Midiei — scrie Euripide în cunoscuta sa dramă «Ifigenia în Aulida» — a fost rănit de Ulise, el a fost sfătuit de Ahile să-și pună pe rană pilitură de fier din vîrful suliței care l-a lovit. Și omul s-a făcut sănătos.

Un punct de vedere romantic, pe care, evident, îl folosim în scop de divertisment la începutul relatării noastre. În fapt, redescoperirea însemnătății autovaccinului a însemnat pentru medicul Constantin Băcanu, în primul rînd, o lungă perioadă de studii și cercetări de imunologie, desfășurată, începînd cu 1952, în cadrul Institutului de seruri și vaccinuri «Dr. Cantacuzino», răstimp în care a devenit și autorul unor invenții brevetate, între care vaccinul actinofiltrat, extrem de apreciat la vremea respectivă în tratarea actinomicozei viscerale și cervicofaciale.

Începînd cu 1968, Constantin Băcanu își propune să-și dirijeze investigațiile pentru descifrarea etiologiei tumorilor maligne. De data aceasta însă nu descoperiri sau constatări încurajatoare, ci tocmai insuccese și decepții repetate (atît cele personale cît mai cu seamă cele comunicate pe plan mondial în literatura de specialitate) îl conduc, paradoxal, spre o concluzie optimistă extrem de simplă și inconsistentă în aparență, dar pe care și-o propune ca ipoteză de lucru.

— Am observat pe baza unei cazuistici bogate că în foarte multe boli cronice, uneori supurative, agentul patogen nu poate fi incriminat cu certitudine, iar tratamentul cu antibiotice sau cu vaccinuri preparate cu germeni izolați pe mediu de cultură s-a dovedit ineficace. De aici ideea preparării unor vaccinuri totale, care să conțină atît factorul celular cît și agentul de agresiune extern, unic sau multiplu.

Cu alte cuvinte, o celulă sau un grup de celule traumatizate, deficitare imunitar, permit dezvoltarea unei flore microbiene multiple, mai mult sau mai puțin patogene, dificil de izolat sau identificat prin mijloacele pe care ni le oferă pînă în prezent tehnica de laborator. În consecință, pentru a-i permite organismului să fabrice anticorpi specifici, capabili de a distruge agentul patogen, bănuit sau necunoscut, este nevoie să-i administrăm autovaccinuri totale extrase chiar din tumora sau secreția respectivă, plecînd de la supoziția că dacă în acestea se găsește agentul etiologic al bolii, iar acesta se supune legilor imunității, atunci fabricarea anticorpilor va trebui să ducă la modificări în evoluția proceselor patologice.

Pentru producerea autovaccinului, medicul Băcanu consideră în continuare că substanța organică, odată extrasă din corpul bolnavului, trebuie supusă unei dezintegrări care să o transforme în constituenți penetrabili (macromolecule). Și folosește în acest scop un aparat cu bombardament cu ultrasunete, întrebuințînd o energie moderată care să asigure integritatea activității antigenice. Pentru inactivarea produsului obținut folosește căldura.

Autovaccinurile, astfel gîndite și preparate, utilizează deci tocmai elemente celulare recoltate de la bolnavul în cauză (spută, sînge, extras de tumori, secreții purulente, urină etc.) pe care, după fiolare, le reintroduce în organismul suferindului.

Experimentele efectuate pe animale de laborator îi confirmă supozițiile, iar la 21 august 1968 medicul înregistrează primul succes răsunător: după opt luni de tratament cu autovaccin total, o bolnavă de paradentoză acută este declarată complet vindecată.

Întrerupem aici suita descoperirilor și tratamentelor efectuate ulterior de Constantin Băcanu și vă propunem să poposim pentru un timp, în primăvara acestui an, la Complexul pentru creșterea porcilor de la Periș. O facem la sugestia Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, deoarece experiența desfășurată aici și rezultatele neașteptate obținute într-un timp record aduc nu numai o confirmare oficială și riguros științifică procedeului folosit de doctorul Băcanu, ci au totodată darul și puterea de a reevalua întreaga activitate depusă vreme de 17 ani de acest eminent cercetător, activitate elogiată și apreciată de numeroși colegi de breaslă, dar, în același timp, denigrată sau greșit înțeleasă de către alții, interpretată tendențios sau sugrumată prin armele invidiei, calomniei și ignoranței.

Așadar, la începutul lunii iulie, doctorul Constantin Băcanu a fost invitat de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare să administreze autovaccin unui lot experimental de porcine din cadrul fermei zootehnice de la Periș. Dar să dăm cuvîntul martorilor oculari:

Gheorghe Valeriu, medic veterinar:

— Pentru stabilirea eficacității autovaccinului total au fost izolate și supuse cercetărilor prin comparație două loturi de scroafe. Unul a beneficiat de autovaccinul doctorului Băcanu (administrat per os cu o lună înainte de fătare), iar celălalt a primit tratamentul obișnuit, clasic. După fătare, autovaccinul a fost administrat și purceilor din lotul experimental. După 35 de zile, la înțărcare (răstimp în care purceii supuși experimentului n-au profitat de nici un alt tratament stimulator sau de măsuri de combatere a unor maladii) au fost înregistrate următoarele rezultate: în comparație cu lotul martor, purceii vaccinați au înregistrat un spor de aproape un kilogram, iar mortalitatea a fost mai redusă cu patru procente.

Ion Anghel, inginer zootehnist:

— Am preluat în continuare cele două loturi, 241 de capete autovaccinate și 210 capete din lotul martor. După 95 de zile lotul experimental a ajuns la o greutate medie de 45 kg, iar cel crescut în sistem clasic, la 41 kg. Pierderi: 5% lotul vaccinat, 9% lotul martor. Aceste date ne permit să facem următoarea apreciere: la un rulaj de 90 000 de capete (cît livrează anual ferma noastră) s-ar putea obține, prin reducerea mortalității, 3 000 de capete în plus și un spor general de greutate de 450 tone carne (4 500 porci de 82 zile).

Ing. **Petre Bădulescu,** directorul Complexului pentru creșterea porcilor-Periș:

— Experimentul a dovedit că vaccinoterapia — deci lichidarea germenilor existenți care frînează dezvoltarea organismului sau îi provoacă moartea — reprezintă nu numai o metodă terapeutică, ci și un veritabil biostimulator. Autovaccinurile doctorului Băcanu s-au dovedit a fi un adevărat panaceu care înlocuiește cu succes toate medicamentele costisitoare pe care le folosim astăzi. Experiența de la Periș confirmă în mod oficial, sub ochii noștri, ai specialiștilor, marea importanță practică și teoretică a autovaccinurilor totale.

Dar să ne întoarcem la începuturile activității doctorului Băcanu. După succesul înregistrat în vindecarea paradentozei, cercetătorul începe fabricarea unor autovaccinuri specifice, destinate unor maladii diverse. Vindecarea uimitoare a unor boli fără leac sau greu curabile îl fac cunoscut în lumea medicală românească, aceasta acordîndu-i tot sprijinul și colaborarea (o parte din colaboratorii și susținătorii medicului Băcanu își spun punctul de vedere prin intermediul declarațiilor publicate alăturat). Ani la rînd investigațiile și tratamentele aplicate îi permit să constate că recoltarea unor substanțe fabricate de un organism amenințat sau atacat de o boală pot sluji drept leac pentru înfrîngerea sau ameliorarea respectivei maladii. Din bogata cazuistică a doctorului Băcanu reținem pentru exemplificare aceste cazuri semnificative:

Ludovic Spiess (da, e vorba de cunoscutul tenor!) a suferit vreme îndelungată de o faringită rebelă, ostilă tratamentelor prin antibiotice. La numai cîteva zile după administrarea autovaccinului, coardele vocale și-au recăpătat flexibilitatea și infecția a dispărut definitiv.

Bolnava C.D., 61 ani, după apendectomie cu peritonită la 18 ani, rămîne suferindă de colită, colicistită, ptoză viscerală, debilitate. La 48 ani, hepatită cronică evolutivă sclerogenă și infecție urinară cu coli. Se internează în repetate rînduri în diferite spitale: Panduri, Urgență, Brîncovenesc, Colentina, spitalul nr. 9 (clinica somnoterapie). Devine toxicomană. Pretutindeni s-a constatat agravarea maladiei hepatice și renale, considerîndu-se incurabile. În luna iulie 1971 i s-a administrat exclusiv per os 3 fiole zilnic (dimineața, la prînz și seara) autovaccin total celulomicrobian dezintegrat parțial. După 4 luni de tratament abdomenul, care era mărit (ca la o gravidă în luna 5-6), revine la normal. Ficatul, care atingea ombilicul, se retrage în limite normale și nu mai prezintă consistență la palpare. Analizele hepatice, totdeauna deasupra normalului, revin la normal. Stare generală foarte bună.

Bolnava T.E., 56 ani, strănut neîntrerupt de la ora 15 la 21 (de cînd ajunge acasă și pînă se culcă), vegetații nazale care se refăceau la șase luni de la operație, astm și bronșită cronică. În 1969 i se administrează autovaccin buco-nazo-faringobronșic per os și per cutan. După 5-6 luni încetează strănutul, vegetațiile nu mai cresc, starea de ameliorare a astmului și bronșitei devine evidentă, cînd în 1971 se adaugă la tratament și autohemoenterovaccin dezintegrat parțial, per os.

Bolnava C.D., 67 ani, operată în decembrie 1969 de un adenocarcinom al vezicii urinare la Spitalul «Doctor Stîncă». Din februarie pînă în iunie 1970, cauterizări electrice la 2-3 săptămîni interval, tumora fiind de o malignitate impresionantă. Se prepară un autovaccin urinar dezintegrat parțial. Tratamentul începe exclusiv per os la 15 iunie 1970. După 2 luni, capacitatea vezicală crește de la 80 ml la 200 ml, fenomenele subiective dispar, urina se limpezește, reîncepe viața normală. În aprilie 1971 (după 10 luni) se practică cistoscopia, cînd se constată trei muguri tumorali care sînt fulgurați. În martie 1972 o nouă cistoscopie arată cîteva pete roșii și o mică și ușoară denivelare a peretelui care este cauterizată. Bolnava duce o viață absolut normală (control, iunie 1974).

Bolnavul P.I., 46 ani, operat în ianuarie 1971 de limfosarcom retroperitoneal stîng de către dr. Iuliu Șuteu la Spitalul Militar. În februarie 1971, după 3 ședințe, întrerupe cobaltoterapia — sub 2 000 leucocite și sub 2 000 000 hematii. Cu tot tratamentul medicamentos și repetate transfuzii de sînge, bolnavul nu se ameliorează. La 14 martie 1971 începe tratamentul exclusiv per os cu autohemoenterovaccin dezintegrat parțial. După 12 zile elementele celulare sanguine încep să crească, reîncepînd cobaltoterapia asupra ganglionilor toracici și apoi inghinali. Elementele celulare sanguine nu numai că n-au scăzut, în timpul cobaltoterapiei, ci au continuat să crească, pentru ca în finalul cobaltoterapiei să ajungă la normal (acest fenomen a fost ulterior observat și la alți bolnavi). Starea bolnavului este excelentă din toate punctele de vedere, la controlul efectuat în mai 1974.

Din păcate, în ciuda acestor succese și a sprijinului sosit din partea unor personalități ale școlii medicale naționale, autovaccinurile lui Constantin Băcanu nu au fost omologate și recunoscute în mod oficial. Împotriva lui a fost dezlănțuită o adevărată campanie de denigrare. Din motive pe care nu le vom discuta aici, metoda doctorului Băcanu a fost apreciată drept empirică, iar preparatele au fost supuse unei critici severe. Pentru început i se anulează tema de cercetare, iar în 1973 Institutul de seruri și vaccinuri primește din partea Ministerului Sănătății ordinul de a sista producerea autovaccinurilor totale. O comisie întocmește un referat savant prin care se incriminează fabricarea vaccinului total.

Deznădăjduit și jignit profund, medicul Constantin Băcanu își întrerupe cercetările și, un an mai tîrziu, înaintează o cerere de pensionare, care i se aprobă cu promptitudine!

Dar istoria autovaccinurilor totale nu se putea sfîrși atît de tragic. Cazul doctorului Băcanu ajunge în discuția Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, care întreprinde toate măsurile pentru ca autorul celebrelor autovaccinuri să-și poată continua studiile și experiențele. O hotărîre dreaptă, rațională și omenească, luată în numele sutelor de mii de suferinzi, o măsură care repune în drepturi activitatea acestui bărbat de excepție care a dovedit nu o dată, ci în sute de cazuri, că autovaccinul total poate duce la ameliorarea sau vindecarea neașteptată a unor maladii ostile tratamentului clasic, cronice sau incurabile.

LIVIU TIMBUS ■

---

care este eficacitatea terapeutică a autovaccinurilor preparate de medicul constantin băcanu?

Profesor doctor docent I. ȘUTEU,
directorul Clinicii a II-a Chirurgie,
Spitalul clinic de urgență București:

Tratamentul infecțiilor chirurgicale a profitat foarte mult de epocala descoperire a antibioterapiei, dar beneficiul adus de aplicarea lor în practică rămîne totuși limitat, mai ales din cauza rezistenței crescînde a microbilor la antibiotice. Pentru acest motiv asistăm astăzi la intensificarea utilizării tratamentului biologic antiinfecțios prin vaccinare activă sau pasivă, care se adresează stimulării mijloacelor de apărare naturală ale organismului prin formare de anticorpi specifici sau nespecifici cu rezultate strălucite acolo unde antibioterapia s-a dovedit ineficace. În această concepție modernă a luptei împotriva infecțiilor chirurgicale deseori mortale, autovaccinul omnimicrobian pus la punct de dr. Constantin Băcanu este o realizare deosebită și o speranță pe care tot mai multe cazuri tratate vin să o confirme. Vaccinarea cu vaccinul doctorului Băcanu are valoare atît preventivă cît si curativă, cuprinde spectrul larg specific și nespecific al infecției chirurgicale tratate, este complet lipsită de accidente și are calitatea, deloc neglijabilă, de a fi foarte convenabilă din punct de vedere economic și în același timp ușor de preparat și de aplicat bolnavului.

Am aplicat și am urmărit încă de la începuturile lui, în Clinica de urologie-Panduri și apoi în cea de la Fundeni, vaccinul celulo-microbian (dr. C. Băcanu), în infecțiile urinare. Rezultatele au fost din cele mai bune în imensa majoritate a cazurilor, iar în unele infecții complicate, cronice, recidivante, rebele la orice tratament, chiar *spectaculare*.

Conf. dr. CONST. BLAJA:

Sub semnătura dr. C. Băcanu in colaborare cu un numeros colectiv de clinicieni (prof. dr. Neagu, prof. dr. Berceanu, prof. dr. Șuteu, conf. dr. Blaja, dr. Kondi, dr. Caracaș) am comunicat (ianuarie 1973) secției de urologie — USSM — rezultatele obținute și comentariile potrivite. Căutam în acea lucrare să fixăm locul vaccinoterapiei ca metodă ajutătoare, sinergică și uneori unică în infecțiile urinare, exo sau endogene, atît de frecvente la copii, femei și bătrîni. Lucrarea se dovedea de un interes deosebit în fața insucceselor chimio și antibioterapiei, a efectelor lor secundare, și în special pentru economicitatea procedeului.

Pentru aceste motive, ca și pentru altele (fără să fac un istoric amănunțit al metodei, care a înaintat cu pași de furnică prin nesfîrșite și penibile meandre), dar în special pentru rezultatele obținute în colaborare cu dr. C. Băcanu, consider efectiv vaccinul total celulo-microbian (Totovaccinul) în infecțiile urinare. Progresele recente în imunologie și imunoterapie, necesitatea lor absolută în grefele de organe, eșecurile chimio și antibioterapiei au reactualizat-o la înalt nivel teoretic și practic.

Doctorul C. Băcanu a preparat de mulți ani și un vaccin antitumoral (anticanceros) cu rezultate încurajatoare într-o serie de cazuri clinice și verificat în parte experimental. Cu doza de scepticism pe care orice om care a făcut cercetare științifică trebuie să o manifeste în domeniul cancerului, unde abundă ipoteze, teorii și tratamente mai mult sau mai puțin fondate, m-am îndoit de rezultatele sale. Mai corect zis, le-am atribuit retrocedării fenomenelor inflamatorii care însoțesc orice neoplazie. Involuția însă evidentă a unor tumori vezicale, evitarea recidivei în altele, au început să-mi stabilizeze convingerea eficacității vaccinului său antitumoral. Experimentările întreprinse pe animal cu un colectiv de cercetători de la Facultatea de medicină veterinară (prof. Murgu, Cure, Macarie) ca și cele similare publicate de autori străini vin să confirme concepția doctorului C. Băcanu și în acest domeniu.

Acest capitol are însă nevoie de mai multe comentarii, mai multe fapte clinice și experimentale, care nu s-au putut efectua pînă în prezent.

Profesor doctor docent STEFAN BERCEANU, șeful clinicii de hematologie:

Imunoterapia prin vaccinuri este o metodă de mult intrată in practica medicală și care în ultimul timp s-a îmbogățit prin încercările de aplicare în tratamentul bolilor canceroase. Se fac de mult timp asemenea încercări pentru a restabili capacitatea imună de apărare în leucemii, limfoame maligne și cancere în general, unde se consideră că organismul și-a pierdut această capacitate fiind înlocuită de o toleranță sau paralizie imună care favorizează dezvoltarea și extensia țesutului malign. Încercările bazate pe principii și cu metode multiple urmăresc să restabilească capacitatea de apărare imună specifică sau nespecifică. S-a folosit între altele vaccinarea cu BCG care este un bacil Koch atenuat și care crește rezistența nespecifică, s-au folosit de asemenea vaccinuri cu celule leucemice sau canceroase care să crească rezistența specifică.

În metoda de vaccinare a doctorului Constantin Băcanu se urmărește creșterea potențialului imun specific și nespecific prin folosirea de produse celulare concomitent cu flora microbiană polimorfă recoltată din diverse zone poluate ale organismului. De asemenea, în vaccinurile cu acțiune anti-canceroasă dr. Băcanu folosește un complex biologic imunogen din amestec de celule canceroase, celule normale și floră microbiană polimorfă. În felul acesta vaccinul preparat de dr. Băcanu are avantajul preparatelor imunogene pe bază de adjuvante cu acțiune nespecifică concomitent cu acțiunea specifică a celulelor leucemice sau canceroase incorporate în vaccin. Principiile de la care se pornește au o bază științifică verificată, iar unele rezultate de pînă acum, obținute în diverse clinici, sînt cu totul încurajatoare. De asemenea, un experiment efectuat pe animale, și anume purcei de lapte, confirmă valoarea acestei metode de preparare a vaccinului.

Introducerea vaccinului doctorului Băcanu și adaptarea sa la diverse situații clinice necesită încă cercetări sistematice asupra stării imunologice, înainte și după tratament, care să verifice substratul biologic al rezultatelor clinice.

Doctor docent KONDI VANGHEL, șef de secție la Clinica de hematologie:

Am urmărit aplicarea autovaccinului conceput și preparat de dr. Constantin Băcanu la bolnavi suferind de diferite afecțiuni. Acest vaccin este un autohemoentero-vaccin, adică un vaccin total obținut din diferite medii ca sînge, intestin, spută, salivă sau urină etc., în funcție de localizarea bolii de care suferă bolnavul, autorul selecționînd după caz diferite combinații. Rezultate foarte bune am obținut în menținerea la nivelul normalului a elementelor sanguine celulare la bolnavii supuși tratamentului cu iradieri pentru diferite tumori maligne și care în toată această perioadă au luat autovaccinul. De asemenea, am urmărit mai multe cazuri de infecții urinare rebele la tratamentele cu antibiotice și bolnavi cu tulburări digestive de sindrom de malabsorbție tratate cu vaccin dr. Băcanu, cu rezultate dintre cele mai bune. Din acest vaccin au beneficiat și bolnavi cu afecțiuni cronice rinofaringiene, rebele la tratamente clasice.

Administrarea acestui vaccin se face pe cale bucală, deci foarte simplă, eliminînd injecțiile, este lipsit de nocivitate, avînd o toleranță perfectă. Considerăm vaccinul doctorului Băcanu ca o metodă terapeutică utilă și sugerăm să fie obiectul unor cercetări de aplicabilitate practică mai ample, pe diferite afecțiuni.

Profesor doctor docent PĂTRU FIRU, șeful clinicii de stomatologie infantilă:

Cind mi-a propus doctorul Băcanu, în 1968, să aplicăm un nou tip de vaccin în parodontitele marginale cronice, am avut o ezitare, dat fiind eșecul vaccinurilor de tip Delbet, folosite cu cîteva decenii înainte în aceste boli. Noul tip de vaccin pe care-l propunea să-l folosim era realizat din saliva fiecărui bolnav de parodontită marginală cronică (autovaccin), salivă în care se afla nu numai flora microbiană din fundurile de sac gingivale bolnave, dar și resturile celulare moarte, desprinse de pe mucoasa gingivală bolnavă (autovaccin total celulomicrobian). Era, într-adevăr, un nou tip de vaccin, individualizat la fiecare bolnav, fapt ce m-a determinat să-l aplic la unii pacienți, la care toate celelalte tratamente conservatoare cunoscute eșuaseră.

La o lună de la aplicarea acestei metode am fost surprins de reducerea fenomenelor inflamatorii (roșeață, tumefacție, dureri sau senzații de usturime la nivelul mucoasei bolnave, sîngerare) și de reducerea mobilității dinților bolnavi. Radiografiile dentare obținute după aplicarea autovaccinului total celulo-microbian arătau reapoziția osoasă, reducerea spațiului parodontal și reapariția structurilor trabeculare normale ale osului alveolar. Încurajat de aceste prime rezultate am aplicat sistematic autovaccinul la peste 100 bolnavi cu diferite forme de parodontite marginale cronice, asociate sau nu cu leziuni osoase (parodontite profunde), obținînd rezultate foarte bune, mucoasa gingivală și țesutul osos arătînd certe reacții de apărare, de vindecare. Rezultate remarcabile am obținut cu acest autovaccin la bolnavii, destul de frecvenți, la care parodontita marginală cronică era asociată cu gastrite, colite. Bolnavii observau după acest autovaccin ameliorarea netă a tulburărilor gastrointestinale, ceea ce dovedea existența unor relații de la cauză la efect, între focarele dentare, parodontale și afecțiunile gastrointestinale.

Față de eficacitatea acestui autovaccin și totala inofensivitate, propun ca să se realizeze un centru de producere a acestui autovaccin, în serie, la bolnavii cu afecțiuni parodontale, cu deosebire a celor asociate cu bolile gastrointestinale, și eventual a-l experimenta și în cariile acute progresive, care în ultimul timp fac ravagii în rîndul copiilor.

operațiun

Sîmbătă și duminică, alături de organele miliției din cinci județe ale țării, reporterii noștri au participat la un raid-anchetă, filtru total, cu scopul de a urmări desfășurarea circulației rutiere în acest început de sezon. Publicăm constatările de la fața locului.

Șoferul Ion Mihai, de la I.F.A. București, este nervos. Organele de miliție i-au dat în decurs de 24 de ore două amenzi a cîte 350 lei fiecare: transport clandestin de persoane.

◀ Într-un spațiu echivalent cu o cușcă **stau 8 persoane claie peste grămadă.**

Pasagerii clandestini — achiziție a șoferului Ion Mihai. ▼

de la cofetărie la mannix cu un camion de cinci tone!

La ora șapte și jumătate seara, sîmbătă către duminică, la cîțiva metri înaintea Daciei noastre, pe care căpitanul Traian Berbeceanu de la Inspectoratul județean Hunedoara o conduce cu abilitate de cascador, 21 HD 1993 părăsește șoseaua care leagă Deva de Sarmisegetuza fără să semnalizeze și fără să se asigure, la un pas, sau mai bine zis la o roată, de a provoca un accident. Oprit pe dreapta, șoferul care vrusese s-o ia la stînga, Ioan Răzvan, prezintă actele camionului de cinci tone pe care-l conduce, dar nu poate prezenta nici o explicație pentru prezența mașinii, aparținînd C.A.P.-ului Sarmisegetuza, la ora aceea pe șosea, dat fiind faptul că, *după foaia de parcurs, aceasta se afla de trei ceasuri parcată la sediu!!*

Recunoaște că n-a acordat întîietate, bagă mîna în buzunar și plătește, cu două hîrtii de 25, amenda de rigoare, dar nu acceptă nici în ruptul capului c-ar trebui să fi parcat la vreme mașina statului, încercînd să ne convingă că foaia de parcurs e «defectă» și că la ora scrisă acolo pentru retragere dînsul se afla la încărcare. La balastieră. Ne lămurim cîteva clipe mai tîrziu, cînd o tînără coboară din cabină, adunîndu-și peste trup un pardesiu subțirătic. Are același nume de familie cu șoferul C.A.P.-ului, ceea ce vrea să însemne că-i este soție, cu acte, cum spune, și ceea ce vrea să mai însemne că tocmai a ieșit de la lucru. Soț atent, vrînd să-și ferească nevasta de frig și zăpadă, Ioan Răzvan a hotărît s-o conducă acasă cu autocamionul, pe care l-a parcat în fața cofetăriei, locul de muncă al femeii din cabină, unde n-a zăbovit decît preț de-o savarină, cît să facă soția casa sau să dea în primire. Apoi a plecat vesel la drum, cu o mașină de cinci tone goală, dar cu marea dorință de a ajunge acasă devreme, ca să-l prindă pe Mannix, ceea ce, de bună seamă, nu s-a mai întîmplat, avînd dînsul «ghinionul de sîmbătă seara» să dea peste miliție.

Jumătate de oră mai tîrziu, în dreptul satului Zeicani, o coliziune pe partea stîngă a șoselei, Moskviciul 1 SB 1693 izbind într-o Dacie roșie ce circula regulamentar, cu numărul de înmatriculare 1 CS 6532. Autoturismele sînt lovite zdravăn, ocupanții Daciei se află la spitalul din Hațeg, iar conducătorul mașinii vinovate, Ștefan Baltador, în timpul serviciului tehnician la I.C.M.J. Sibiu și în timpul liber arbitru de fotbal, angajat pe drumul dintre Electromotor Timișoara și Știința Petroșani, dîrdîie de frig sub un pled și caută scuze. Căpitanul Berbeceanu le acceptă zîmbind, căci lucrurile sînt prea clare ca să mai comporte dubii asupra vinovăției lui Ștefan Baltador, intrat în depășire pe vîrful unei pante, fără să se asigure și frînînd foarte tîrziu.

Repetă întruna «sînt vinovat și n-am nici o pretenție», pretenții, în schimb, au nu numai organele de circulație care-i suspendă pe loc carnetul ci și, desigur, familia Clipa, posesoarea Daciei accidentate din imprudența sibianului. Peste altă jumătate de oră aflăm că Ștefan Baltador a avut totuși noroc, la spitalul din Hațeg situația fiind în afară de orice pericol. Medicul de gardă, dr. Victoria Biscărean, ne permite să stăm de vorbă cu accidentatul, David Clipa, administrator la o cantină din Caransebeș, aflat în drum spre socrii unui prieten și aflat acum într-un salon, cu plăgi tăiate la frunte și cu o contuzie toracică suspectă de fractură. Omul este speriat și-și adună gîndurile cu greu, recunoaște că putea fi mai rău, dar nu-l mai preocupă atît soarta sa, de care, la spital fiind, se simte sigur, cît cea a copilului de patru luni pe care l-a lăsat acasă și de care întreabă mereu.

Ne reîntoarcem în șosea. Cîteva contravenții minore, mai multe mașini ale statului bătînd drumurile fără nici o acoperire legală, cazul lui 1 HD 5838 de la Trustul S.M.A. transportîndu-l pe contabilul șef Ioan Prejbeanu către o ședință imaginară, cîteva chemări prin radiotelefon pentru descurcarea circulației, în sfîrșit, aproape de miezul nopții, un autoturism nou-nouț, achiziționat la 10 octombrie, scăpat de pe carosabil și trecut ca prin minune printre doi copaci, lovit numai la roata din dreapta și la fuzetă. 1 HD 4210 a părăsit șoseaua nu fiindcă cel ce o conducea, Marian Jianu, inginer mecanic la Fabrica de conserve — Hațeg, ar fi fost orbit de nu știu ce faruri, ci pentru că circula cu viteză prea mare, neputînd redresa direcția după o curbă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

cu 43 km pe oră cu tractorul prin oraș!

În județul Brașov iarna a venit cu exact o lună înainte de solstițiu. Prin urmare, peisajul montan e pe alocuri feeric și alb, iar asfaltul șoselelor — nu pe alocuri, ci în tot județul — e cam alunecos (pentru unii chiar al naibii de alunecos, precum se va vedea). Pe o asemenea vreme, e la mintea șoferului că se cere un plus de prudență la volan, totuși curba accidentelor o ia binișor în sus, invers decît diagrama «temperaturii la ora 14». Pe DN 1, între Brașov și Predeal, Ion Oros din Buzău, la volanul unui autocamion cu semnalizarea de frînă defectă, spune că da, știa că nu-i funcționează stopul, avea de gînd să-l repare, mîine chiar, însă azi, ce și-a zis, face și el o cursă, că n-o fi foc... Nici n-a fost foc, a fost numai amendă; putea să fie însă accident. Autocamionul 21 BV 1232 are lungimea crescută cu vreo 2-3 metri, încărcătură de țevi nesemnalizată; aleargă pe șoseaua udă, dînd din coada de țevi și riscînd să producă un accident, mai ales că e și prost încărcat, cu marfa dezechilibrată; în fața amenzii, șoferul devine patetic, îi roagă pe inspectori să se gîndească și la soarta lui amărîtă; i se răspunde că asta trebuia s-o facă el însuși, înainte de a porni în cursă. Plasa a prins și un vinovat fără vină: 21 CJ 873, întorcîndu-se acasă cu încărcătură de la Ploiești, are defect stopul frînei; singur, șoferul Laurian Moldovan nu putea face realmente nimic, nici să constate măcar defecțiunea, iar la garajul ACEM (agenția pentru colectarea și expedierea mărfurilor) nu a fost primit; un coleg, cunoscînd cum merg treburile la ACEM Ploiești, își exprimă convingerea că Moldovan spune adevărul. Totalul acțiunii de la acest post fix organizat de inspectorii ITA, împreună cu un lucrător de miliție: aproximativ 50 vehicule controlate și exact 2 205 lei amenzi aplicate pentru defecțiuni tehnice, pasageri clandestini și curse fără încărcătură sau mult sub tonaj.

La întoarcere, întîlnim în oraș, pe o arteră cu circulație intensă, un echipaj al miliției cu radar. Recolta unei ore de funcționare a nemilosului aparat: 25 contravenienți cu exces de viteză, majoritatea profesioniști, în special microbuze și autoutilitare. Record absolut de viteză excesivă, 81 km pe oră. Record relativ, rutieristul Constantin Bouroșu, care își mîna tractorul (limită legală 20) prin oraș cu 43 km pe oră!! Remarca inspectorilor de la ITA și a milițienilor: rutieriștii de felul acestuia sînt o pacoste pentru circulația pe șosele, mai ceva decît căruțele și chiar decît bicicliștii.

Pe șoseaua Brașov — Pitești, venind dinspre Brașov, apare autocamionul cu remorcă (capacitate totală 9 tone) 21 AG 5902, încărcat cu vreo mie și ceva kilograme, piese mărunte pentru Colibași. După cîteva minute, venind din Argeș și mergînd... la București, autocamionul de 8 tone 21 AG 2349, absolut gol!! Să te ții, jelanii și pledoarii, că «nu mă nenorociți, eu ce-s de vină, dac-am primit ordin să plec așa», că «ăia au zis că n-au marfă, nimic», că «doar nu era să încarc zăpadă, numai așa, să nu meargă mașina goală». Sigur că nu, însă la fiecare autobază există și ACEM, unde ori îți repartizează încărcătură, dacă este, ori îți pune pe «foaie» viza care te scutește de amenzi pe drum. Da?!? Da; n-ați știut? Păi, să vedeți, c-o fi, c-o păți. Pînă la urmă, cînd procesele verbale scrise și semnate arătau clar că amenda nu mai poate fi evitată, unul din cei doi șoferi — pe numele lui Dorel Molea, băiat desghețat și, recunosc, simpatic foc — mi-a mărturisit că să fiu eu sănătos cîte transporturi fără încărcătură se fac pe ruta asta, că a făcut și el destule și n-a pățit-o pînă azi. Așa se explică poate uimitorul fapt că unii directori mai ordonă totuși cîteodată curse în gol, nelegale deci, că șoferii le și acceptă, ba chiar ignoră ACEM-urile, nădăjduind că, cel puțin pe anumite rute, se poate călca legea fără risc. Uite că nu se poate!

MIRCEA FODOREANU ■

risipa de benzină — contravenție de circulație

Șoferul Cornel Hoban de la Autobaza Hunedoara (nu se vede în această fotografie) este responsabil de păcăleala trasă celor trei (în imagine), care au parcurs drumul de la Caransebeș și pînă la Hațeg în condiții în care ar fi putut ajunge... sloi.

La ieșirea din Caransebeș mașina Dacia 1300 cu nr. 1 CS 5239 intră într-o triplare ce putea foarte ușor produce un accident destul de grav. Vinovatul — Filip Constantin, amendat cu 50 de lei și suspendarea carnetului pe un an. Cuzma Dumitru, șofer de la I.T.A. — Caransebeș, încărcat cu 3 000 litri țuică de la Vîrciorova, fără a fi trecut în foaia de parcurs. Șandru Gheorghe de la coloana Iablonița, autobaza Caransebeș, descărcat la Caransebeș, se întoarce 97 de km gol. Motivează că nu a avut ce încărca, dar adaugă că nu a trecut pe la autobază, fiind sîmbătă și ora 14, considerînd că poate să se retragă spre casă cu mașina instituției fără *a ține cont de risipa de benzină ce o produce pe distanța a 200 km cît este de acasă spre autobază!* Mașina ARO a Termocentralei Borzești, condusă de Boca Costică, încărcată cu aparate, electropompe și motoare ce depășesc cu mult gabaritul permis și peste toate acestea, două persoane transportate clandestin. Ion Mihai de la I.F.A. — București: «Vin din cursă, am transportat medicamente la Timișoara și mă întorc la București gol. Am niște conteinere de plumb în spate». Deschidem ușa laterală a dubiței TV cu nr. 23 B 698. 7 persoane stau grămadă, aproape una peste alta, într-un perimetru foarte restrîns, iar în cealaltă despărțitură, peste niște hîrtii (și nicidecum conteinere), două gîște sînt surprinse de lumina de afară. Începe tărășenia, șoferul foarte nervos: «Dar ce, tată, am furat ceva, luați mașina, o las aici și faceți ce vreți cu ea, am doi copii acasă». Tovarășul căpitan Gheorghe Mariuța, șeful serviciului Circulație din Caraș-Severin, neimpresionat de atitudinea șoferului, îi cere carnetul. Nervosul nostru șofer schimbă calimera: «Tovarășe căpitan, iertați-mă, am greșit, este adevărat.» Este amendat cu 350 de lei și fiecare cetățean cu 50.

Hoban Cornel, cu autocamionul Car-

ea filtru total

BUCUREȘTI
SIBIU
CLUJ-NAPOCA
SEBEȘ
TELIUC
CINCIȘ
GHELAR

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ și GH. AMUZA ■

pați 21 Hd 596, aparținînd de autobaza Hunedoara, vine de la Caransebeș și se duce la Hațeg cu cinci saci de varză și trei persoane în remorca goală. Cine sînt persoanele din mașină? Delegatul și doi încărcători care nu sînt trecuți pe foaia de parcurs. Cei de la Autobaza Hunedoara nu știu nimic de soarta parcului de mașini? Cine-i eliberează foaia de parcurs sau cine-i înlesnește ieșirea autocamionului din bază? Radu Mureșan de la I.M.C.M. — Brașov circulă cu 68 kilometri la oră prin comuna Iaz. Oprit de organele de miliție, i se face proces-verbal de contravenție de 250 lei. Ar mai fi de semnalat cîteva autocamioane și autotractoare parcate la poarta stadionului din Reșița în timpul meciului, găsite de către ofițerii de circulație Ghirileanu Iosif, Gavrilă Moise, Ciorogaru Victor, Papa Grigore și Jean Ioan, cu ușile deschise, lăsate la voia întîmplării, nerespectînd obligațiile pe care le au respectivii conducători auto ai acestor bunuri ale statului. Au fost operate 96 de contravenții și 9 suspendări de carnete pe parcursul a 16 ore.

EMANUEL TÂNJALĂ ■

Căpitanul Mariuța Gheorghe, de la Inspectoratul judetean al Miliției Caraș-Severin, împreună cu doi șoferi în culpă: unul transportînd 3 000 l țuică, celălalt 8 000 kg fructe. Fără nici o formă legală...

amenzile sînt pentru siguranța zilei de mîine!

O vreme am crezut c-am să rămîn cu foile albe în carnetul de notițe.

Șoseaua Tg. Mureș — Luduș era mai mult pustie, nici timpul nu era dealtfel încurajator pentru plimbare, și nu înregistrasem decît vreo doi șoferi fără foaia de parcurs completată, între care și Carol Borzaș, conducător al autobasculantei 31-MS-2688, proprietate a TCM-SUT Tg. Mureș. Teodor Socol, conducător al autospecialei 31-MS-2016 și electrician la IRE Tg. Mureș, a susținut că amenda de 50 de lei reprezintă tocmai... banii copiilor, luați din buzunar de locotenentul major Tudoran, și nu o sancțiune meritată pentru cursa clandestină pe care tocmai o efectua. Ca urmare a fost invitat la miliție, pentru o amendă contravențională mai consistentă.

Au apărut apoi autobuzele 31-HD-1775 și 31-MM-2304, ambele abia ieșite din reparații generale de la Tg. Mureș, ambele cu cîțiva călători luați pentru ciubuc. Șoferul Nicolae Marcu a scos pe loc 100 de lei din buzunar, mai ales că-i era tare frig și dorea să plece mai repede, dar Vasile Jurge, neavînd destui bani spre a suporta cinci «bilete» pentru călătorii săi, a rămas. Procesul verbal întocmit îi va fi trimis la întreprinderea băimăreană, asta l-a durut în mod special, ar fi dorit să i se trimită acasă, sau să plătească la CEC, altfel, zice, dumneavoastră ne pedepsiți aici, acolo iar o să mă pedepsească! Unde-i lege nu mai e însă loc de tocmeală, iar procesul verbal amintit va conține amenda respectivă, plus costul a cinci bilete pe ruta Tg. Mureș — Baia Mare, drept despăgubiri pentru I.T.A. Cam piperat «ciubucul» lui Vasile Jurge.

Ne întoarcem. Prin radio luăm cunoștință despre un «eveniment» petrecut pe șoseaua spre Tîrnăveni — acolo, la o curbă, din cauza vitezei și a poleiului, o mașină nu a mai putut rămîne pe șosea, victime nu sînt, numai accidentați nu prea grav — dar «evenimentul» s-a întîmplat în județul Sibiu, deci nefiind pe «teritoriul» nostru. Comunicăm acest lucru organului de miliție competent, însă chiar în fața noastră îl avem pe Ladislau Garda, șofer pe autobasculanta 31-MS-1131, proprietate tot a TCM-SUT Tg. Mureș, care trece prin comuna Recea cu peste 75 de kilometri la oră. La ieșirea din comună, în stînga, aeroportul Tg. Mureș. Ladislau Garda gonește de parcă ar vrea să decoleze de pe șosea, este oprit și astfel aflăm că, de fapt, tînărul Garda (are încă semnul de începător la parbriz!) nu a făcut drumul de la Ungheni la Valea Izvoarelor, cale de vreo 30 km dus-întors, decît pentru a-l conduce acasă pe excavatoristul șantierului pe care lucrează. Cei 250 de lei pe care-i va plăti (cel puțin!) pentru excesul de viteză îi va achita din chenzină. Dar benzina risipită cine o plătește?!

La Casa de cultură a sindicatelor din Tg. Mureș se organizează, am aflat, o festivitate interesantă: înmînarea carnetelor de conducere «absolvenților» Școlii de șoferi amatori din localitate. Sînt în sală aproape 300 de «absolvenți» ai cursurilor de trei luni. Li se vorbește despre răspunderea penală în caz de accident, despre problemele conducerii pentru începători, despre importanța stării de sănătate și a verificării stării tehnice a mașinii, despre conducerea defensivă și igiena conducerii. Maiorul Vasile Lazăr, adjunct al șefului miliției județene, anunță că pentru primele 10 luni ale anului pe raza județului s-au înregistrat un număr de 130 de accidente grave și cîteva sute mai puțin grave (așa-zisele tamponări ușoare), dar că din cele 130 din prima categorie 31 au fost provocate de conducători auto cu o «vechime» de sub un an. Este amintit și exemplul lui Margareta Indreica, mamă a doi copii, care chiar la prima cursă cu automobilul personal a comis, din cauza vitezei neregulamentare, a lipsei de îndemînare și experiență, un grav accident, în care și-a pierdut viața conducătoarea și o fetiță de 5 ani. Beția vitezei rămîne primul factor determinant al accidentelor (peste 40 la sută din totalul lor), urmat de factorul numit depășire neregulamentară (23 la sută) și conducerea sub influența alcoolului (10 la sută, în scădere totuși față de anul trecut).

Cu alte cuvinte, festivitatea aceasta a înmînării carnetelor de conducere, o premieră la Tg. Mureș în acțiunile de prevenire a accidentelor, se încheie cu o strîngere de mînă și cu un rostit drum bun. Să sperăm: drum bun!

DUMITRU GRAUR ■

atenție la foile de parcurs!

Postul de control Ovidiu (Constanța). Sîmbătă 22 noembrie, după-amiază. Ploaie torențială, vînt, mîzgă, ceață, lîngă abator un accident, știri de la spital... Filtru total organizat de miliția județului Constanta în colaborare cu Chimpex (Ministerul Chimiei). Mircea Lazarescu, locțiitor al șefului Miliției județului Constanța: «Filtrele ne ajută atît nouă, cît și municipalității sau cetățenilor. Rezultatele lor constituie obiectul unor ședințe ținute săptămînal sau la două săptămîni cu conducerile întreprinderilor. Practic, cazurile de mașini care circulă cu defecțiuni tehnice, urmare acestor ședințe și controale, au scăzut pînă la zero. A coborît de asemenea cifra ce indică numărul conducătorilor auto care urcă la volan în stare de ebrietate. Filtrul total este preventiv și ca orice alt control este periodic, sistematic și necesar. Emil Ochea (Chimpex): «Benzina ce o repartizăm unităților de stat, global vorbind, este suficientă, dovadă că treaba merge. Dacă unii se plîng, asta se datorește repartiției nepotrivite. Filtrul total ne ajută să descoperim risipa și să procedăm la o redistribuție mai apropiată de nevoile reale ale fiecărei unități economice.

Așadar, postul de control Ovidiu, filtru total, ploaie torențială, vînt, mîzgă, mașini, autocamioane, multe dintre ele goale... După mai mult de 20 de controale, o surpriză: nici unul, dar absolut *nici unul dintre șoferi n-are foaie de parcurs completată cu ora plecării!* «Adică dumneavoastră credeți că mi-ar fi fost greu s-o trec? Pur și simplu am uitat. M-am sculat la patru dimineața, aleargă încolo, încoace, descarcă, încarcă, adună oamenii, fiecare grăbit: hai, hai, hai! Du-te, întoarce-te... De asta-mi ardea mie? De foaia de parcurs?»

Un amănunt și o formalitate? De ce se menține atunci printre normele disciplinei rutiere? Căpitanul Gheorghe Simion: «Cunoscîndu-se ora plecării, traseul oricărui șofer poate fi reconstituit pas cu pas. Dacă s-ar înscrie pe o hartă, după orele de plecare s-ar putea ridica un tablou al mișcării generale a circulației rutiere la un moment dat. Fără aceste înscrisuri, posibila hartă rămîne oarbă și șoferii se simt liberi să se abată din drum, să parcheze mașinile la domiciliu sau, precum acest 1 CT 6073, care a trecut adineaori, să alerge nebunește împroșcînd șoseaua, amenințîndu-ne viața, la adăpostul unor ore trecute pe foaia de parcurs după efectuarea cursei.»

Următorul filtru confirmă spusele lui Emil Ochea, de la Chimpex. ARO 1 CT 529. Dimineața și seara, zilnic, duce și aduce oameni de la Crucea la Constanța și invers. «De unde atîta benzină?» «E mașina șefului.» «Și el are dreptul?» «Se vede treaba că da!» Se procedează la următorul calcul. Pentru a transporta zilnic oameni de la Constanța la Crucea și retur mașina respectivă ar trebui să aibă repartizată o cotă de benzină de 540 litri pe lună. «Ce cotă de benzină aveți?» «180...» Deci destinația mașinii o constituie deplasarea numai în cadrul șantierului. «De unde luați diferența de benzină?» «Cîte o găleată-două de la coloană...» O găleată-două de la coloană echivalează cu 540 litri minus 180, cota, adică 360 litri. Deoarece deplasările în cadrul șantierului au totuși loc, în realitate consumul de benzină consumat suplimentar este de 540 litri. «Ce oameni transportați de la Constanța?» «Șeful, eu și cîțiva muncitori» — «Ce fel de muncitori?» «De toate felurile.» «De toate felurile există muncitori și în comuna respectivă» «Eu fac ce-mi spune șeful. Sînt prea mărunt ca să m-amesteç».

Cu toate măsurile de control, numărul neregulilor este totuși mare (Mircea Lăzărescu). Și nu de puține ori șoferul și le cunoaște: lipsa vizitei medicale pe carnet, lipsa vizei pe buletin, foaia de parcurs necompletată, mici defecțiuni tehnice. Lucruri mărunte, aparent, care îi obligă pe șoferi să apese pe accelerator ori de cîte ori se află în culpă. Popa Nicolae de la SUCT Constanța, pe 31 CT 3429, nu oprește la semnalul organului de control. Gonește nebunește, ca să scape. Motivul? Împrumutase mașina statului de la colegul său Ion Anghelache pentru a merge în vizită la părinți. A plecat supărat și convins că fusese nedreptățit. Disciplina rutieră nu e un moft al organelor de miliție. Ea înseamnă viață, iar opusul ei, moarte. Cuvinte grele, dar, din păcate, tot pe atît de patetice pe cît de concrete.

Șoseaua privită ca pe un teritoriu al toleranței, pădure pentru toți. «Ce-am făcut dom' șef? Sîntem oameni. Am copii, gîndiți-vă! Închideți și dumneavoastră ochii. N-am făcut mai nimic, zău!» (Zamfir Tache, ARO 23 B 2484).

Plecare deliberată în cursă contravenientă avînd la îndemînă justificări înduioșătoare. «Transport un tovarăș bolnav, zău! A avut o criză de ficat...» Sîmbătă după-amiază, spre duminică. «De ce nu l-ați dus la spitalul din Constanța?» «Nu vreau» «Nu vreți?» «Nu!»

Încă o constatare. Toți cei opriți au fost contravenienți. Contravenții care, la un loc, sugerează tabloul grav al nerespectării disciplinei rutiere.

NICOLAE CRISTACHE ■

Căpitanul Traian Berbeceanu: «cele mai mari probleme le avem cu excesul de viteză.»

Depasind in pantă și fără să se asigure, arbitrul meciului Electromotor Timisoara-Stiința Petrosani va ajunge la destinație fără carnet de conducere și cu mustrări de constiintă pentru acest accident, de care se face vinovat.

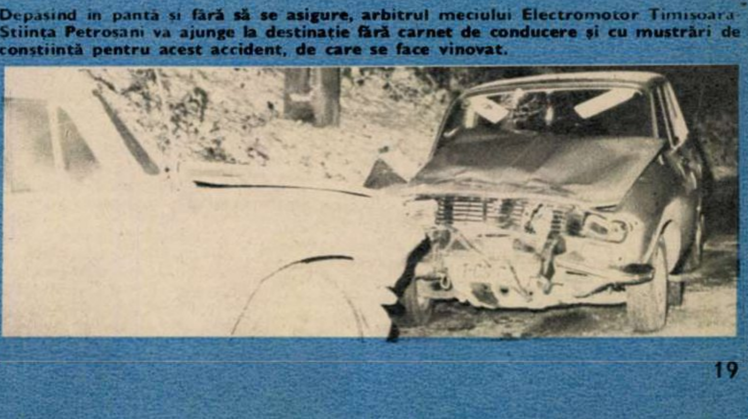

a venit bălana!

Tot amînînd noi etapele de campionat în speranța că inginerii cerului vor mîna curenții de aer cald pînă prin ianuarie deasupra stadioanelor 23 August, Giulești, Republicii, Bălana ne-a găsit în chiloțași de vară, cu cîteva etape în restanță, fapt care nu ne-a descurajat, pentru că așa sîntem noi,și am mai amînat și etapa de duminică. Dacă facem socoteala că mai sînt programate vreo două partide internaționale, înseamnă că de Bobotează o să încheiem cu chiu,cu vai acest fericit sezon, plin de succese, de felicitări și gratulări reciproce. Ți-e mai mare dragul să te gîndești că băieții au lichidat la vreme cu obligațiile internaționale (deși înaintea noastră se ivesc alte competiții în care avem la fel de multe șanse să repetăm ceea ce, cu atîta îndemînare, am reușit să facem în acest anotimp plin de insuccese). Nu știu de ce partida cu U.R.S.S. (foarte interesantă pentru noi, pentru că vecinii noștri au, la ora aceasta, un unsprezece redutabil) nu putea fi programată într-o joi în loc de sîmbătă, nu era un capăt de țară, lumea și așa va veni, cu tot timpul urît, să vadă acest meci, dar printr-o gîndire judicioasă am fi evitat ca suita partidelor duminicale să se transforme într-un sughiț repetat care nu mai ia sfîrșit. Nicăieri în lume — și asta am scris-o de ani de zile — nu se sacrifică competiția de bază pentru partidele amicale (mai ales) sau meciurile de pregătire. Numai noi sîntem mai brezi și vrem întîi să stricăm toate terenurile din țară, care costă și așa destul de mult, să ne băgăm jucătorii în spital, să pierdem spectatori care nu sînt nebuni să stea în lapoviță și să nu vadă nimic (prin spectatori înțelegem și bani) și așa mai departe.

Ce-aș putea să spun despre partidele de duminica trecută? Neîncumetîndu-mă să merg pe stadioanele unde, după relatările reporterilor (mă refer la cele din Capitală), găsirea «obiectului» în zăpadă constituia preocuparea cea mai importantă a jucătorilor, a trebuit să aflu de la Ghițulescu că cel puțin pe Steaua a fost un fel de Baba oarba și asta nu din vina jucătorilor, care n-aveau nici în clin,nici în mînecă cu capriciile vremii, cu starea terenurilor și cu zăpada care se așeza la picioarele lor cu o viteză uluitoare. Ca pregătire pentru sezonul de iarnă, la schi sau pentru o eventuală expediție în Antarctica, pregătirea și-a atins scopul. Încă vreo cîteva duminici ca astea și vom putea angaja un meci cu Laponia, sau cu echipa urșilor albi de la Polul Sud. Propunem organizatorilor dotarea jucătorilor de fotbal cu rachete, ca-n Jack London, cu patine, cu schiuri, precum și decorarea tribunelor cu pinguini, foci și vulpi polare care să mai înveselească amăritele suflete ale spectatorilor care se întreabă ca și mine: de ce facem noi lucrurile pe dos?

*

Înfrîngerea severă de la Bordeaux a rugbiștilor noștri m-a amărît, cu siguranță, dar n-aș vrea să nu spun că a existat și foarte mult ghinion de partea românilor. Groman s-a grăbit după 5 minute de joc să ne anunțe că francezii se aflau în formă proastă. Lucrul s-a dovedit neîntemeiat. Francezii au jucat foarte bine. Nu aș spune că ai noștri au jucat foarte rău. Dacă în vreo două sau trei faze decisive inspirația unor adversari n-ar fi fost ajutată de puțină șansă,soarta meciului ar fi fost alta. Dar așa se întîmplă în toate sporturile. De-aia există mascote, de-aia se fac pariuri, de-aia ne plac întrecerile, pentru că nu știm niciodată, de la început, cine va fi învingătorul.

Eu continui să-i iubesc pe rugbiștii noștri care au și ei dreptul să piardă din cînd în cînd, fără ca cineva să-i tragă de urechi, pentru că știu — mai bine ca oricine — că numai dorința de a cîștiga nu le-a lipsit.

Data viitoare, băieți! Vă îmbrățișează al vostru,
EUGEN BARBU ■

DIVIZIA A

● **CLUJ-NAPOCA.** C.F.R. — Politehnica Iași 1-1. ● O revelație echipa ieșeană, tehnică, lucidă, cu un **trio** (D. Ionescu-Nemțeanu, Costea) formînd un atac rapid, subtil, în stare să îngenuncheze orice apărare. La mijloc, Simionaș, pe post de dirijor rafinat și calm, care a dat echipei echilibru, iar jocului culoare. ● În chiar primul minut Nemțeanu profită de un luft, face o cursă pe aripa dreaptă, centrează din viteză, ceferiștii se bîlbîie și D. Ionescu reia din apropiere, deschizînd scorul. ● Gazdele au atacat mult dar haotic, cu ambiție dar fără limpezime și idei în joc. Echipă cam... tomnatică. C.F.R.-ul a ratat enorm, dar a fost și lipsită de șansă. ● În minutul 47, după un corner, Lupu a reluat sec din vole, în colțul lung, egalînd. Prea puțin însă pentru a atenua drama echipei feroviare clujene: cei vîrstnici nu mai pot ține cadența, cei tineri nu o găsesc... ● Astfel, cine are nevoie de puncte, să vină la Cluj-Napoca. Servirea liberă, la raft! ● Arbitrii: N. Petriceanu 10, ajutat de C. Ioniță 7 și N. Georgescu 9 (toți din București). **(V. Constantin)** ● **CONSTANȚA.** Fotbal Club — Rapid 0-0. ● Sentimentul este ciudat. Spectatorii, două pete înnegurate la tribuna întîi și a doua, au plecat de la meci ocărîndu-l pe arbitru. ● După ce Mărculescu, Mustafa, Constantinescu, Peniu, Hoffmeister au șutat la poartă cu vîntul în față și-n spate, de la un metru și de la treizeci și cinci de metri, iar Ioniță, vîntul ploaia, barele și noroiul s-au opus, conștiința neputinței i-a ridicat în picioare în minutul 76: henț în careu. Penaltyul salvator! ● Henț clar, comis cu intenție de Pop, vîntul s-a amestecat și el, dar henț a fost, chiar dacă, omenește vorbind, golul ar fi purtat amprenta absurdului și a întîmplării, în termenii regulamentului faza din careul lui Ioniță se numește tot penalty. ● Arbitrul a dictat lovitură de colț! Scorul a rămas egal și acest rezultat, răsplătind în egală măsură eforturile ambelor echipe, este echitabil numai din punctul de vedere al logicii civile, nu al regulamentului de fotbal. Dealtfel, unul dintre oamenii de ordine de pe stadion conchidea cu năduf la sfîrșitul meciului: «Noi am pierdut meciul, nimeni altcineva.» ● Toți cei 26 din teren au luptat exemplar și credem că în condițiile meteorologice amintite și împotriva unui Ioniță în formă excepțională, nici o altă echipă n-ar fi putut mai mult. Golul nu putea surveni decît din întîmplare și întîmplarea aceasta a fost șansa echipei Rapid, și neșansa echipei F.C. ● Arbitrii: Radu Șerban (Craiova) 4, ajutat de Gh. Jucan (Mediaș) 7 și T. Andrei (Sibiu) 9. **(Nicolae Cristache)** ● **PETROȘANI.** Jiul–F.C. Argeș 4-1, la capătul unei partide în care oaspeții n-au rezistat practic decît un sfert de oră. Piteștenii au început foarte bine, au deschis scorul prin Radu II, după care s-au strîns în apărare. ● După minutele de derută, Jiul s-a instalat la conducerea jocului, dominînd cu autoritate și marcînd unul după altul patru goluri, ca o urmare firească a unui fotbal mai bun și mai insistent. Toate golurile au purtat semnul inspirației lui Mulțescu, cel mai bun jucător de pe teren, plutind parcă peste un teren acoperit cu zăpadă și printre fulgi. ● La 2-1 pentru gazde, arbitrul a acordat Jiului un penalty. După opinia observatorului federal Victor Pădureanu, fostul arbitru, decizia a fost corectă. La fel am văzut și noi. ● Finalul partidei se va consuma fără Iovănescu, Dobrin și Moldovan. Ultimul, același jucător de clasă, s-a accidentat, piteștenii fiind eliminați, Iovănescu strigîndu-i arbitrului (în ciuda intervenției de potolire a antrenorului Halagian) că «a luat banii la pauză», iar Dobrin insultîndu-l pe conducătorul de joc. Este adevărat că jucătorul piteștean era nemulțumit pentru excesivul control la picioare la care a fost supus în timpul partidei de apărătorii adverși, dar, orice s-ar fi întîmplat, reacția lui Dobrin a fost lipsită de fair-play și perfect condamnabilă. ● Arbitrii: C. Bărbulescu 10, ajutat de C. Niculescu 9 și C. Ioniță 9 — toți din București **(Ovidiu Ioanițoaia)** ● **BUCUREȘTI.** Dinamo-S.C. Bacău 2-0. ● Nici trei mii de spectatori au tremurat de frig, dar și de mila jucătorilor și chiar a arbitrilor, tăvăliți de viscol. ● În aceste condiții este greu de crezut că s-a jucat fotbal pe Dinamo, deși mingea a mai sărit din cînd în cînd prin «16», unde erau poteci mai multe. Sau, cum declara imediat după meci antrenorul oaspeților, Constantin, «de fotbal propriu-zis nefiind vorba, a cîștigat echipa care a jucat acasă». ● Dudu Georgescu a mai marcat un gol, primul, încearcă deci să-și încalțe cu aur și celălalt picior, iar al doilea gol a fost rezultatul inteligenței lui Mircea Lucescu care, departe de a se năpusti asupra mingii în careu, a plasat-o cu precizie în dreapta lui Coman. ● S.C. Bacău nu a crezut prea mult că poate obține un rezultat bun în fața dinamoviștilor, iar după ce Aelenei a fost scos brutal de fundașul Mateescu și-a pierdut orice speranță, reușind cu greu să arunce de cîteva ori mingea dincolo de centru. ● Arbitrii: I. Rus (Tg. Mureș) 9, St. Marian (Sighișoara) 9 și N. Barna (Tîrnăveni) 9. **(Iulian Neacșu)** ● BUCUREȘTI. Steaua-Universitatea Craiova 1-0, în derbyul etapei, desfășurat în condiții foarte grele de joc, pe un teren acoperit cu zăpadă. ● În aceste condiții, jocul a fost de nivel mediocru, desfășurîndu-se multă vreme în nota de dominare a gazdelor, care au ratat o serie de ocazii favorabile. ● Unicul gol al partidei, realizat de Iordănescu, s-a marcat la o centrare a lui Troi care l-a găsit pe înaintașul bucureștean singur în careu, dar în evidentă poziție de ofsaid. Infracțiunea nesemnalizată de arbitrul de linie și trecută cu vederea de M. Moraru. ● Cu cîteva minute înainte de final, craiovenii au fost la un pas de egalare, dar Crișan a ratat. ● Arbitrii: M. Moraru (Ploiești) 4, ajutat de Gh. Ionescu (Brașov) 4 și S. Drăgulici (Drobeta-Tr. Severin) 6 **(Andrei Georgescu)** ● **TG. MUREȘ.** A.S.A.-Sportul studențesc 2-0. ● În cabină, după meci, bucureștenilor le părea rău că n-au ieșit chiar de la începutul partidei **la joc,** pentru a ataca cu mai mult curaj «reduta» tîrgmureșenilor, dovedită a fi mai fragilă decît au crezut oaspeții. Oricum, asta nu putea ține numai de ei, au existat desigur și acele prețioase indicații tactice ale antrenorului A. Niculescu, de a se juca la... semi-înălțime și de a fi menținut Ciugarin între ceilalți doi fundași centrali, lucru amintit dealtfel și de către crainicul sportiv Dan Ștefănescu, chit că jucătorul bucureștean a intrat pe teren cu numărul 10 pe tricou. La pauză însă, profesorul Niculescu l-a acuzat în gura mare pe colegul Dan Ștefănescu că nu se pricepe și că dezinformează ascultătorii, arătîndu-i cum că jucătorul său n-ar fi avut sarcini defensive, ci ar fi avut misiunea de a-l marca strîns pe atacantul mureșan Naghi (!). Apoi, pentru că dealtfel chiar Naghi marcase unicul gol al reprizei, l-a scos pe Ciugarin din teren... ● Cele mai mari ocazii din prima parte a meciului le-au ratat însă oaspeții, ratări incredibile ale lui Rădulescu, Grosu și M. Sandu — infiltrați prin sistemul defensiv al gazdelor mai ales prin acțiuni individuale. ● A.S. Armata n-a reușit de această dată unul din jocurile sale bune, nu mai reușește de cîtăva vreme așa ceva, dar a cîștigat încă două puncte pentru clasament mai ales prin «greutatea» încă o dată decisivă a experienței de joc a componenților săi. ● Spre finalul meciului, pe talgerul de balanță din partea gazdelor s-a mai așezat și arbitrul buzoian Teodorescu, care n-a validat un gol perfect valabil înscris de Mircea Sandu cu numai 10 minute înainte de final. ● A urmat, cinci minute mai tîrziu, al doilea gol al gazdelor — concluzia unei faze foarte discutate, cu **pro** și **contra** în privința corectitudinii deciziei. Meciul se încheiase însă, practic, încă de cînd conducătorul partidei anulase un gol limpede ca lumina zilei, hotărînd din nou rezultatul final al unui meci. Dată fiind nefericita consecvență a lui Cristian Teodorescu (care dă peste cap al patrulea meci!) ne putem întreba cu destulă îndreptățire ce surprize ne pot aștepta pe viitor, în cazul în care F.R.F. nu va lua nici de această dată vreo măsură... ● Pînă una, alta, arbitrii: Cr. Teodorescu (Buzău) 3, ajutat de I. Țifrea (Tîrgoviște) 5 și I. Ciolan (Iași) 6. **(Dumitru Graur)** ● **TIMIȘOARA.** Politehnica-U.T.A. 3-0. Derby bănățean disputat în atmosferă englezească: 35 000 de spectatori din care 5 000 arădeni, frig, angajament total, fair-play. ● După 15 minute, arădenii resimt efortul victoriei de miercurea trecută asupra campionilor. ● Duelul cel mai frumos l-au oferit cele două linii de mijlocași, duel cîștigat de jocul creativ, combinativ, condus de Dembrovschi în dauna lui Domide. ● La primul gol, înscris de Anghel, în minutul 15, oaspeții protestează dar Romeo Stîncan, aflat pe fază (la 3 metri), indică fără șovăială centrul terenului (mingea depășise linia porții). Șerbănoiu înscrie în minutul 31 un gol senzațional, printr-un șut de la 16 metri la semiînălțime, mingea atingînd stîlpul stîng al porții. ● Ultimul gol este semnat în minutul 75 de Dembrovschi, care expediază cu capul balonul primit dintr-o lovitură liberă executată de Maier. Arbitrii: R. Stîncan 9, ajutat de G. Popovici 9 și C. Iofciu 10. Toți din București **(Petre Arcan)** ● **REȘIȚA.** F.C.M.-«U» Cluj-Napoca 1-0. ● Minutul doi: Munteanu, într-o incursiune inspirată, intră în careul clujean și neinspiratul Mușat îl faultează în careu. C. Szilaghi (foarte corect la Reșița) acordă 11 m, iar Munteanu transformă lovitura. ● Urmează un meci al ratărilor și al fazelor fără fotbal, avînd ca protagoniști înaintașii ambelor echipe. ● Studenții clujeni, mai buni la capitolul tehnică, dar fără nici un pic de aplomb. ● Echipa Reșiței a jucat ruptă la mijloc și singurul care a dat puțină culoare jocului a fost Atodiresei. ● După meci, fostul jucător al Universității Craiova și actualul președinte al clubului F.C.M., Sfîrlogea, ne spunea: «Mi-au plăcut clujenii; băieții mei s-au complăcut însă într-un joc de uzură și tatonare enervant». ● Arbitrii: C. Szylaghi 9, ajutat de G. Pop 9 (ambii din Baia Mare) și Gheorghe Vasilescu I (București) 9. **(Emanuel Tânjală)** ● **SATU MARE.** F.C. Olimpia–F.C. Bihor 1-0. ● Sătmărenii ratează cîteva ocazii bune chiar în primele minute ale meciului, prin Mureșan și Both, dar deschid scorul în min. 28 prin Helvei, care a șutat din afara careului la o fază care nu se arăta prea periculoasă. ● În a doua repriză meciul se încinge, arbitrul Topan văzîndu-se nevoit să apeleze la cartonașele galbene pentru a nu scăpa jocul din mînă (Both, Kaizer, P. Nicolae, Kun și Naom). ● Mai interesant este felul în care a primit Kun cartonașul, el fiind cunoscut ca un jucător destul de disciplinat: la executarea unei lovituri libere el a șutat mingea în tușă, motivîndu-și gestul nesportiv prin nerespectarea de către «zidul» advers a distanței regulamentare de 9 metri! ● Arbitrii: V. Topan (Cluj-Napoca) 9, ajutat de Al. Pîrvu 9 și M. Popescu 9 (ambii din București). **(Radu Mircea)**

DIVIZIA B

● **GALAȚI.** C.S.U.-F.C. Brăila 2-1. ● Orientați mai bine, brăilenii folosesc pasele pe sus, cu deschideri lungi, creează contraatacuri periculoase și în minutul 25 înscriu prin Pascu. ● Oaspeții conduc pînă în minutul 60, cînd, într-o luptă umăr la umăr, Cramer intră sub adversar, cade aproape de linia de fund și arbitrul acordă foarte repede 11 metri! Dobre transformă și egalează. Cîteva minute mai tîrziu asistăm la un penalty mult mai evident în careul oaspeților, dar arbitrul nu-l acordă. ● Jocul devine nervos, asistăm la multe faulturi, Traian (F.C.) este deseori prins în brațe sau de tricou, dar jocul «curge». Arbitru Ion Chilibar — nota 6. **(N. Grigore-Mărășanu)** ● **BRAȘOV.** Steagul roșu-Progresul București, 3-1. ● Să trecem peste deschiderea scorului de către Progresul (o minge trasă nu cine știe ce de Dumitriu, prinsă și apoi scăpată de Clipa) și peste golul egalării (Popescu, în minutul 14). Abia după aceea partida a început să devină mai interesantă, cu faze frumoase, mai mult decît ne dădeau dreptul să sperăm terenul înzăpezit și ninsoarea ce nu mai contenea. ● Frumos a fost golul marcat de Balint (min. 31), în stil Dudu Georgescu, dintr-o abilă centrare a lui Györfi. Și mai frumos, ultimul (min. 85), golul care va consolida victoria, fără doar și poate meritată, a stegarilor: un 11 metri executat de Pescaru, respins de Giron (în zi foarte bună), mingea fiind reluată spectaculos de același Pescaru. Corect arbitrajul lui N. Rainea — 9. **(Mircea Fodoreanu)** ● **DEVA.** Mureșul-Șoimii Sibiu 3-0! Pentru că arbitrii vroiau să prindă acceleratul de prînz, meciul va începe cu cinci minute mai devreme și se va încheia cu exactitate în minutul 88!! ● A fost ca la această partidă Mureșul să facă cel mai bun meci al sezonului, iar Șoimii pe cel mai slab. În minutul 20 partida era ca și jucată, gazdele reușind repede două goluri, prin Moț și Gherca. Mureșul ne-a lăsat impresia unei echipe care știe ce vrea, bătăioasă la fiecare minge și dornică de o victorie pe care, pînă la urmă, a meritat-o cu prisosință. ● Fără Trandafilon și cu Mihăilă slăbit după o prelungită criză de apendicită, formația din Sibiu a acuzat șocul începutului de partidă, neizbutind să echilibreze jocul decît după pauză. Unei dominări sterile, Mureșul i-a răspuns cu cîteva contraatacuri periculoase, unul dintre acestea terminîndu-se cu golul lui Cojocaru, la care portarul Liebhardt are mare parte de vină. ● Teașcă, după joc: «am pierdut o bătălie, dar n-am pierdut războiul. Continui să cred că Șoimii vor promova în prima divizie.» ● O superbă galerie sibiană a însoțit primul eșec al echipei favorite. E un mare cîștig pentru fotbalul nostru ca trei mii de oameni să cînte «Haide Șoimii» la scorul de 3-0 pentru adversari! ● Arbitrul bucureștean Constantin Petrea, nota 3, grăbit să încheie formalitatea meciului, a fluierat adesea aiurea, enervînd pe toată lumea. **(Ovidiu Ioanițoaia)** ● **HUNEDOARA.** Corvinul-F.C. Baia Mare 1-0. Derbyul seriei a treia a onorat așteptările. A fost un meci aprig, frumos, abundent în faze de poartă și desfășurat între limitele cele mai exacte ale sportivității. Pînă la urmă au cîștigat gazdele (printr-un gol marcat de Dina, tocmai introdus în teren), datorită unui plus de insistență și datorită mai bunei acomodări la un teren alunecos ca un patinoar. ● Victor Stănculescu, cu o seară înainte de meci: «i-am scos din echipă pe Gadja și pe Șleam, vinovați de necîștigarea confruntării cu Sibiul». ● Explozie de bucurie pe stadion la marcarea golului lui Dina, dar și mai mare la anunțarea rezultatului partidei de la Deva. ● La terminarea meciului, coadă la casele stadionului. Se dădeau înapoi sticlele de vin și țuică oprite la intrare de organele de ordine. ● A arbitrat corect o brigadă bucureșteană condusă de Anton Műnich. **(Gheorghe Amuza).**

ÎN ATENȚIA CITITORILOR NOȘTRI!

Reamintind că ultimele răspunsuri la ancheta Flacării:

«CINE CREDEȚI CĂ ESTE CEL MAI BUN FOTBALIST ROMÂN AL ULTIMILOR 10 ANI?»

se mai primesc la redacție doar pînă în ziua de 1 decembrie 1975,

vă aducem la cunoștință că rezultatele anchetei le veți putea afla cumpărînd Almanahul Flacăra '76, în cuprinsul căruia se află — între numeroase alte subiecte de mare atracție — și paginile consacrate acestui pasionant sondaj de opinie.

racul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 84

ţuţăr

Vocaţia supremă a unui ţuţăr e slugărnicia şi de cîte ori este batjocorit sau insultat îşi dă seama că se află pe drumul cel bun. Palmele primite nu-i înroşesc obrazul, ci îi dau conştiinţa propriei valori şi un sentiment de securitate.

Pentru ţuţărul stagiar, aflat la începutul carierei, problema cea mai importantă e să-şi găsească un protector puternic şi constant, care să-l biciuie şi să-l răsplătească, să-l tragă de urechi şi să-i dea bani de buzunar. Nu e suficient să fii slugarnic, trebuie să ai şi norocul să găseşti pe cineva care să aibă nevoie de slugărnicia ta. Căci soarta ţuţărilor e de a «ţuţări».

Obligaţiile unui asemenea individ sînt dintre cele mai diverse. El trebuie să-şi protejeze stăpînul, să-l ferească de tot felul de griji mărunte şi cînd e nevoie chiar să-i refacă moralul. Îi repară scurtcircuitul şi se arată încîntat de caracterul soţiei şi talentul protectorului. Are şi rolul de a mirosi o afacere şi de a i-o prezenta apoi în toate riscurile şi avantajele ei. Ţuţărul se află într-un fel în avangardă, schijele care trebuiau să lovească protectorul el le primeşte eroic, cu zîmbetul pe buze. El are, aşa mic şi pricăjit cum e, şi grija demnităţii stăpînului, cînd acesta este insultat e gata să-l apere.

Ţuţărul se teme foarte mult nu de mînia sau capriciile protectorului, ci de un alt individ care ar putea să-i facă concurenţă. În grup nu se mai simte în siguranţă. Sînt doi care apreciază caracterul soţiei, sînt doi apţi să repare scurtcircuitul, sînt doi gata oricînd să-i ia apărarea.

Deobicei ţuţării nu reuşesc să colaboreze sau să-şi departajeze exact slugărniciile. Învinge pînă la urmă cel cu obrazul mai tare, iar celălalt pleacă în pribegie, dornic să fie cuiva singura slugă.

De fapt, în adîncul sufletului, se socoate superior celui care îl protejează. A primi palme i se pare un lucru mai subtil şi mai demn decît a da palme.

Totuşi, la ce visează un ţuţăr în nopţile lui de spaimă? Să ajungă şi el stăpîn şi să fie înconjurat de o liotă de ţuţări.

TEODOR MAZILU ■

CULMILE PENIBILULUI

azi ne iubim cu mult mai mult ca la început

Despre adolescenţă şi — bineînţeles — despre dragoste ne vorbesc astăzi Romeo Iorgulescu şi Mihai Dumbravă. Nu, să nu cumva să cădeţi în păcat şi să credeţi că ei au format un nou cuplu în muzica uşoară românească. Nu. Romeo Iorgulescu rămîne la dragostea sa dintîi, sublimă, angelică, dar mai ales rodnică, pentru că ea ne dă «în fiecare zi noi melodii», iar Mihai Dumbravă — la cea de pe urmă, dragoste curată, creştinească, purtînd noroc celor ce călătoresc cu transatlanticul!

Căci iată ce ne spune, profetic, la pagina 22, Romeo: **Plin de soare cucereşte lumea-ntreagă/ Cîntul lor./ Şi cu şoaptele-nserării suie-n zbor/ Cu acelaşi dor./ Ispitiţi de stele, ei aprind în inimi/ Dragostea;/ Ei ştiu că iubirea/ Le dă fericirea.../ Da/** (Adolescenţii, muzica de Marcel Dragomir)

Şi iată ce replică îi dă Mihai Dumbravă, pe pagina următoare, 23[*]: **Ochii tăi mă urmăreau,/Îmi plăcea culoarea lor,/ Dar nu credeam în tine.../ Să-ţi vorbesc nu am dorit,/Ba chiar mai mult de-atît:/ Din cale ţi-am fugit...**

Sfiala lui M.D. nu a ţinut multă vreme însă, în strofa ce urmează sentimentul izbucnind ca o pălălaie: **De necrezut,/ De necrezut/ Azi ne iubim cu mult mai mult/Ca la-nceput!/ Din ceas în ceas,/Din zi în zi,/ E tot mai tandră/ Melodia inimii.**

Cum a devenit povestea aflăm mai la vale:

Şi-a venit cîndva o zi,/ Ziua cînd mi-ai dat/ Cea mai gingaşă sărutare/ Cu uimire te-am privit:/ Indiferenţa mea/ În vînt s-a risipit...

Şi în sfîrşit: **De necrezut,/ De necrezut/ Cum ai schimbat tot ce gîndesc/ Cu un sărut!** (De necrezut, muzica şi versurile de Mihai Dumbravă).

În ultimă instanţă, zău că are dreptate M.D.:

...N-am bănuit/ Că-ncet-ncet,/ Fără să vreau/ Te-am îndrăgit.

Ce vreţi, amorul are legile lui, neştiute...

CONSTANTIN I. VASILESCU

---

[*] **«Cîntecul preferat»**, texte de muzică uşoară. Editura muzicală, 1975.

poşta racului (III)

VONVULEA PARASCHIV: De la ultima scrisoare încoace, aţi tot progresat! Lucrul cel mai bun cred că e:

HEI, AVIAŢIE...

«Pe piste stau cu mari motoare /Enorme paseri migratoare:/ Sînt avioane de argint / Ce-aleargă-n ceruri duduind!// Dar cîteodată te-nfiori/ În faţa unor reactori: /Dar dacă-n graba ce-a plecat /Să ia benzină a uitat? // Fără benzină sau ulei/ Ce rău e-n cer, şi ce riscant!/ (Şi-n avion — copii, femei... / Şi nici un strop de carburant!)// Stau în cabină-ngînduraţi/ Piloţi bătrîni, piloţi bărbaţi/ Iar avionul cade, cade/ Tot înclinîndu-se pe-o parte etc.

Finalul e totuşi deschis, optimist.

G.M. (Brăila) Nimic nou, afară de cîteva sclipiri în «Romanţă»: **«Cine iese trîntind uşa/ nu va mai iubi./ Albă floare de migdal/ Nu te risipi!/ Cine nu culege flori / nu are copii/ Albă floare de migdal/ Te vei risipi!»**/ Acest **«te vei risipi»** neaşteptat modifică în ultima clipă toată perspectiva poeziei.

LY — LYANA: **«Sandy, i-am strigat eu atunci înebunită, Sandy dezmeticeşte-te căci greşeşti! Dar el nu. Mă apucă de gît şi mă tîrî îmbrăcată în cada de baie unde mă vîrî cu capul în apă încercînd în continuare să mă estoarcă de bani»...** Nu vă înţelegem: în loc să vă adresaţi imediat justiţiei, dumneavoastră pierdeţi un timp preţios bombardînd redacţiile cu nuvele şi schiţe despre această bestie care nu încetează să vă maltrateze. Măcar daţi-ne numele lui adevărat şi adresa!

GETA GHIOLDUS-SCURSARU: **«Poetul e acela ce ca un cal de mare/ prin valurile mării/ apare şi dispare...»** La urma urmelor aşa şi este.

AL. M. SUDINSKI ■

MIHAI PÎNZARU-PIM

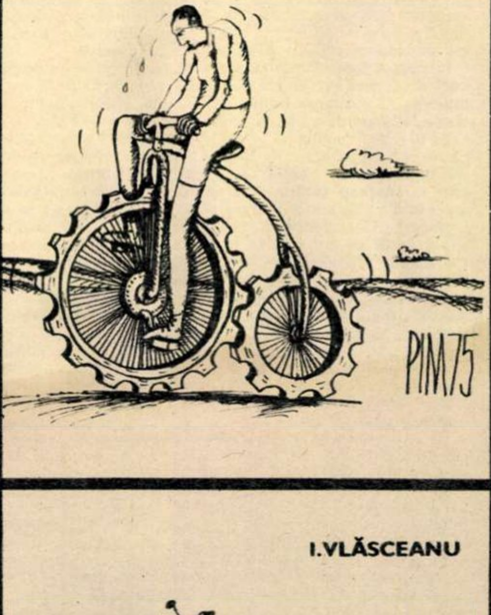

I.VLĂSCEANU

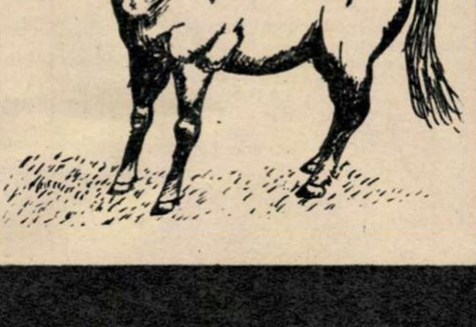

RIDENDO

personajul

Foarte mulţi cititori curioşi m-au întrebat de unde îmi culeg eu tipurile, de unde fac eu rost de date, de idei, de fapte etc., la care am răspuns simplu şi sec: din viaţă. Da, viaţa este furnizorul meu permanent şi generos, e suficient să ies cîteva ore pe stradă şi să mă întorc cu un subiect în buzunar, ca şi cum m-aş duce pînă la băcănie sau tutungerie. Nu mai departe personajul acestor rînduri. L-am găsit acum cîteva zile în parcul Grădina Icoanei, unde ieşisem să-mi plimb cîinele. Cîinele meu e un caniche cu numele de Gioni, un tip foarte sociabil (în orice caz, mult mai sociabil şi atracţios decît mine, care sînt un timid) astfel încît pe banca pe care ne-am aşezat noi s-a aşezat imediat o tipă brunetă, corect îmbrăcată, oarecum tînără la înfăţişare. La început ea a intrat în vorbă cu căţelul, după care a intrat în vorbă cu mine, discutînd chestiuni extrem de nevinovate, ca de pildă starea timpului, a cartofilor, a fotbalului şi a animalelor în general. Pentru ca, brusc, să-mi pună o întrebare de-a dreptul descumpănitoare: dacă sînt fericit.

— Mi-e greu să răspund — am zis, roşind ca un adolescent. Mai întîi consider că trebuie discutat despre fericire în general, despre...

— Bineînţeles, mi-a răspuns ea, în cazul că aveţi o părere despre fericire, eu sînt gata să vă ascult.

— Nu, i-am răspuns, nu sînt încă pregătit să discut pe această temă. Aşa cum nu sînt în clar nici cu Infinitul şi Timpul, asupra cărora continui să meditez.

Oricum, persoana mi s-a părut dintr-odată foarte interesantă, eram dispus să mă întind la vorbă cu ea, deşi căţelul avea frisoane din cauza frigului. Nu cumva puteam găsi aici un personaj pentru o povestire, pentru o piesă, pentru un articol? Ia să insistăm.

— Dar dumneavoastră sînteţi fericită? mi-am permis să întreb, cu gîndul, fireşte, de a o incita. Şi cînd zic fericită nu mă refer doar la starea concretă şi existenţială, ci la cea metafizică.

— Dom'le, zice persoana, v-am înţeles exact, nu trebuie să insistaţi şi vă mulţumesc foarte mult pentru întrebare. Eu sînt o persoană care ies în fiecare seară în acest parc şi nu o fac atît din nevoia de aer liber, pentru că aer liber pot să respir şi prin fereastra deschisă. Vin în parc dintr-o nevoie acută de comunicare, dar trebuie să recunosc că puţine sînt persoanele, masculine sau feminine, care se obosesc să mă întrebe de fericire. Cred că pur şi simplu nu le trece prin minte. Ei bine, am să vă răspund franş: nu sînt fericită. Am fost în copilărie, cînd părinţii mei mă iubeau ca nebunii şi mă sărutau de sute de ori pe obrăjori, declarînd că sînt fericirea vieţii lor. Dar ce am descoperit foarte curînd? Că mă iubeau doar pentru că eram o fiinţă sănătoasă. Cînd au descoperit că sînt bolnavă, au încetat să mă mai iubească.

— Despre ce boală e vorba? am întrebat, timid.

— O, e vorba de o boală foarte ciudată, aproape necunoscută, despre care prefer să nu mai vorbesc, deşi în momentul de faţă sînt pe deplin vindecată. Totuşi, am să vă satisfac curiozitatea. Sufeream de o boală care se manifesta în sensul că nu înţelegeam metaforele. Adică nu le realizam. Adică luam totul la modul propriu. Să vă explic.

— Vă rog, am zis, năuc de curiozitate.

— De pildă, mama îmi spunea: «Ia trage-l de limbă pe frate-tău şi află ce măgării a mai făcut azi, măgarul!» Iar eu ce credeţi că făceam? Îl apucam, într-adevăr, cu degetele de limbă şi trăgeam cu toată puterea, iar el urla ca din gură de şarpe. Sau tot mama îmi spunea altădată să mă bag pe sub pielea lui unchi-miu, iar eu, din cauza bolii de care sufeream, încercam să mă bag pe sub pielea unchiului la modul propriu, provocînd un adevărat scandal în familie. Ca să nu vă mai povestesc ce s-a petrecut în ziua cînd mi s-a propus să mă vîr în sufletul cuiva. În sfîrşit, ce să vă mai spun, boala mea îi incomoda foarte mult pe părinţi, au început persecuţiile, aluziile şi pedepsele, drept pentru care, la vîrsta adolescenţei, am fugit de-acasă şi am hoinărit prin lume ani în şir, singură şi neînţeleasă. Pînă cînd într-o seară, tot aşa, într-un parc, am întîlnit un bărbat care a avut amabilitatea să-mi asculte suferinţa şi să-mi propună să mă căsătoresc cu el, asigurîndu-mă că e specialist în boala respectivă şi că mă va vindeca în mod sigur.

— Şi v-a vindecat?

— Da. M-a vindecat. Dar cum? Interzicîndu-mi să mai vorbesc la figurat. Eram obligată să vorbesc tot timpul la modul propriu. Dar vă întreb acum pe dumneavoastră: oare aceea mai era viaţă? Cum să trăieşti fără să vorbeşti cu soţul tău măcar o dată pe săptămînă la figurat? Ce este oare viaţa fără metafore, fără posibilitatea de a transfigura ceva, un obiect, o întîmplare, o idee, o... A trebuit să ne despărţim. Într-o seară...

În clipa aceea, adică în clipa în care curiozitatea şi interesul meu faţă de această fiinţă crescuseră imens, în ciuda caracterului oarecum livresc al biografiei sale, apăru în faţa noastră un miliţian care ne ceru buletinele de identitate. Pe-al meu mi-l înapoie, dar pe-al ei îl reţinu. Apoi îi spuse, politicos:

— Dumneavoastră veniţi cu mine.

Am încercat să protestez, dar am fost pus la punct destul de energic:

— Dumneavoastră vedeţi-vă de treabă.

Drept pentru care mi-am luat căţelul la subţioară şi am plecat acasă. I-am povestit nevestei-mi istoria, indignat la culme.

— Înţelegi, urlam eu ca o fiară, miliţianul acela mi-a răpit pur şi simplu personajul, mi l-a luat din mînă tocmai cînd îmi spunea chestiile cele mai fascinante, cele mai... Am să-l reclam!

A sunat telefonul. A răspuns soţia. A ascultat cîteva clipe, a închis şi mi-a retezat avîntul cu această frază incredibilă:

— Dobitocule, du-te la Miliţie să-ţi iei portofelul.

ION BĂIEŞU ■

flacara

seriale

REȚEAUA DE POLIȚIE A LUMII MODERNE

eliot ness contra al. capone (4)

Candidatul meu de buzunar...

Pentru a-și compensa pagubele provocate în veniturile sale de acțiunile atît de bine organizate și de eficiente ale echipei conduse de Eliot Ness, Capone intenționa să invadeze un mare număr de sectoare ale vieții economice și sindicale din Chicago. Dimensiunile acțiunii proiectate ni le arată însăși sfera rezervată Tribunalului special creat tocmai în vederea urmăririi și blocării unor astfel de infracțiuni și crime. Jurisdicția sa se extindea asupra distrugerii de bunuri prin folosirea de explozive, asupra devastării și daunelor aduse cu premeditare locuințelor, asupra fabricării sau vînzării de explozive. Se mai prevedeau anchete privitoare la șantaje, comploturi urzite în scopul comiterii unor acte ilegale, alcătuirii de liste negre, a violărilor de domiciliu în scop de intimidare. Nu lipsea din acest «repertoriu» al tribunalului amintit nici cercetarea răpirii și încasării de răscumpărări pentru persoanele răpite, sau maltratarea și intimidarea muncitorilor.

Mai mult decît atît, Gordon L. Hosterer, secretarul asociațiilor patronilor din Chicago, alcătui un veritabil inventar de firme care acoperea aproape întreaga arie a activității comerciale posibile în Chicago — firme dedicate, în realitate, unui racket împins pînă la ultimele limite. Printre altele, figurau acolo — evidențiind minuțioasa și necruțătoarea imaginație a «sindicatului crimei» — «foruri» ciudate ca; Asociația gunoierilor autonomi, Furnizorii de sifoane, Frăția ospătarilor, Uniunea vulcanizatorilor, Asociația telalilor și a vînzătorilor ambulanți. Dar nu fuseseră uitate nici capitole mult mai serioase și promițătoare de considerabile venituri ilicite: Uniunea firmelor de articole electrice, Asociația proprietarilor de hoteluri și case de raport, Asociația comercianților de dulciuri.

Cît privește metodele, forțele subordonate lui Capone în noua campanie menită să le «panseze» bugetul nu disprețuiau nici formele cele mai primitive, dar verificate ca extrem de bănoase. De exemplu, proprietarilor de garaje li se oferi o serioasă mărire a cifrei de afaceri în schimbul unui procent garantat inventivilor «protectori». Cînd negocierile fură încheiate la o cifră respectabilă, acoliții «Brăzdatului» trecură la «treabă». În oraș fură azvîrlite trupe de devastatori înarmați cu dălți de spart gheață. În interval de numai patru săptămîni, zeloșii mercenari ai lui Capone găuriră peste cincizeci de mii de anvelope ale mașinilor parcate pe străzile orașului, fără a-i neglija nici pe imprudenții din cartierele rezidențiale. Drept care, proprietarii vehiculelor avariate aleargă de-ndată ca să-și asigure un loc într-un garaj. O ameliorare a operațiilor bandei se petrecu și în sectorul jocurilor de noroc. Încheind o nouă «alianță pașnică» cu diferitele cercuri de pe hipodroame, comasînd într-un așa-zis sindicat cinci mii de bookmakers (organizatori de pariuri) din municipiul de pe malul lacului Michigan, Capone le garantă și acestora «protecția» împotriva incidentelor și peripețiilor —uneori sîngeroase — intervenite pe pistele alergărilor de cai și de cîini. Bineînțeles, în schimbul unui tribut plătit sub forma unor vărsăminte săptămînale.

Apoi își concentră eforturile asupra frontului politic. Nu trebuie să uităm că venalul joc de relații cu politicieni «cu vază» îi procurase primele succese și că figuri importante din lumea interlopă își începuseră cariera în calitate de patroni de taverne, de «saloons», care aduceau «binefăcătorului» lor 2-3000 de voturi sigure. De data aceasta, printr-o serie de manevre conjugate, Capone începu să-și recucerească întreaga autoritate de care se bucurase, nu cu mult timp în urmă, asupra mecanismului administrativ al municipiului, luînd inițiative autonome față de finanțatorii obișnuiți ai partidelor politice. Îl finanță pe candidatul său personal, «candidatul meu de buzunar», cum le spunea inițiaților și intimilor, un oarecare Daniel Serritella, modest arhivar al orașului, pentru a disputa numirea în funcția de inspector al drumurilor și șoselelor. În felul acesta, Capone își asigurase controlul asupra unui buget municipal de șapte milioane de dolari, pe lîngă distribuirea a trei mii de posturi. Mai căpătase și posibilitatea de a pune mîna pe cinci milioane de dolari, alocați anual reparării și întreținerii drumurilor și podurilor. Umblă, de asemenea, cu intrigi de culise pentru a obține votarea unui decret determinînd o comasare a instalatorilor. Era vorba de o simplă «trăsătură de condei» care urma să-i dea controlul asupra altor o mie două sute de locuri de muncă ale municipiului și deci să mărească simțitor armata celor obligați la contraservicii.

În acest timp, Eliot Ness, care avea o rețea elastică de informatori, ținîndu-l la curent cu «mișcările de trupe» ale inamicului și chiar cu unele dintre proiectele lui cele mai secrete, se deplasa în consecință. Obținu să fie cunoscute mai îndeaproape sursele de venituri ale funcționarilor municipali din posturile-cheie, stăvilind, într-o oarecare măsură, nocivul val de corupție, datorită acestei «săbii a lui Damocles» care atîrna deasupra «suplimentelor» ilicite încasate pentru a-i facilita jocul lui Capone și a face noi breșe în zidul justiției. Pe de altă parte, obținu să fie întărit controlul circulației și permanentizată paza polițienească pe străzi unde, de pildă, zburdau harnicii mînuitori de dălți de spart gheață.

O idee foarte fericită se dovedi a fi aceea de a simplifica procesul de coordonare a activității forțelor polițienești și a «agenților G» din diferite state federale, precum și cea a organelor judiciare. De o primă urmare a acestei neobosite prezențe a lui Ness se lovi Capone în cursul luptei pe care, paralel cu inițiativele precedente, o continua cu perseverență, pentru a obține, în calitate de «onest cetățean», să locuiască unde are poftă. Anume, în luna aprilie, cînd se întoarse la reședința sa din Miami, descoperi că organelor judiciare din localitate li se ordonase din vreme să pună sub sigiliu somptuoasa lui locuință. Temeiul era foarte clar formulat: Al.Capone reprezintă «o sursă permanentă de tulburare a ordinii și liniștii publice», și trebuia să fie escortat frumușel pînă dincolo de frontierele statului Florida, din clipa apariției sale. Avocații «micului Cezar» îi mai cîștigară o păsuire. Ei obținură imediat suspendarea ordinului de arestare pe loc, pe care guvernatorul îl transmisese șerifului comitatului. Dar nici guvernatorul, avertizat de către oamenii lui Ness, nu se lăsă intimidat, ori «depășit în viteză». El reacționă prin intermediul Curții cu juri, lansînd un apel către toți locuitorii din Miami. Aceștia erau invitați«să colaboreze, pe orice căi legitime și permise de legi, pentru a alunga din mijlocul nostru o amenințare a vieții publice, un impostor deprins să submineze prin corupție.

Să facem tot ce ne stă în putință — se încheia apelul prilejuit de vizita inamicului public nr. 1 la «liniștitul cămin din însorita Floridă» — pentru a smulge din rădăcini din comunitatea noastră flagelul crimei organizate, care în alte părți proliferează ca o tumoare.»

La 27 aprilie, avocații lui Capone aduseră cazul în fața tribunalului. Era necesar să împiedice nașterea unui precedent care ar fi fost deosebit de periculos, pentru orice deplasări viitoare.

Hîrșiți de noianul de procese prin care înotaseră pînă atunci cu brio, «avocații diavolului» — cum îi etichetase, cu umor negru, un ziar local în căutare de manșete senzaționale — făcură cunoscut instanței că onorabilul lor client nu era acuzat de nici un fel de încălcare. În același timp nu se formulaseră incriminări la adresa lor și deci avea dreptul, conform Constituției americane, de a se stabili în Florida, la fel cum își constituise resedinte în alte cinci state. Defel impresionat de această subtilă arguție și de nuanțatele șicane juridice, procurorul răspunse că «este o crimă la fel de gravă să i se permită lui Capone rămînerea în Florida, pe cît de nefast ar fi fost delictul de a îngădui unui șarpe cu clopoței să se tîrască pe aleile unei grădini unde se plimbă copiii.»

În cursul lunii următoare, poliția din Florida — desfășurînd o activitate tenace și îndîrjită pe care Capone nu o întîlnise niciodată la poliția din Illinois, ignoră recomandarea federală de a-l scuti de alungare și îl hăitui fără milă.

La 10 mai, limuzina lui — neblindată, pentru a demonstra că nu sosise în scop de afaceri... — fu oprită de agenți. Al. împreună cu fratele său John și cu cei doi prieteni care îi însoțeau fură duși la postul de poliție și băgați la arest fără a li se aduce nici un fel de imputări, fără a li se da explicații. Completînd fișa de rigoare, Capone declară vîrsta de 30 de ani. La rubrica «ocupația», indică «retras din afaceri ». Ceilalți trei se dădură drept «agenți imobiliari ». Capone ieși aproape imediat de la arest. Dar nu trecură decît cinci zile și, în timp ce gonea pentru a nu pierde primul gong dintr-o importantă reuniune pugilistică, fu arestat din nou. De data aceasta i se spuse pe șleau motivul: nu respectase avertismentul de a nu încălca aria orașului Miami. La 21 mai, fiind găsit la un meci de lupte libere, îl arestară iarăși, împreună cu «umbra» lui, fratele John, și cu două «gorile», doi paznici personali, înarmați pînă în dinți.

Ca să aducă o notă de variație în războiul nervilor declarat de autoritățile din Florida, i se aducea acuzația de... vagabondaj. «Brăzdatul» tocmai se pregătea să plece la New York, pentru a începe o «cură de înfrumusețare» (o operație de chirurgie estetică urmînd să-l țină în mîinile medicilor douăzeci și una de zile în șir, pentru a îndepărta vechile cicatrici lăsate pe obrazul lui de «afaceri»). Trezindu-se astfel somat, se hotărî să rămînă pentru a se opune șicanării sistematice inițiate — ca să nu-și «scadă creditul pe piață». O ordonanță municipală edictată special contra vagabondajului, și care punea accent pe domiciliul permanent într-un loc, oferea poliției posibilitatea unor interpretări mai fanteziste. Dar, fără îndoială, mai brutal și urgent efect avusese un ordin exprimat fără ocoluri de către primarul din Miami: «Puneți mîna pe el și făceți-i vînt!»

Către sfîrșitul acelei agitate luni, Capone reuși o contralovitură. Primarul, prefectul orașului, șeful securității publice și domnul James Cox, directorul ziarului«Daily News»din Miami, erau dați în judecată pentru: «complot organizat în dauna cetățeanului Al. Capone, în scopul de a-l priva de libertatea personală.»

Aceasta nu-i împiedică pe detectivi ca în aceeași zi să încerce a patra arestare a lui Capone, care se refugie în ultima clipă în sanctuarul înfățișat de biroul avocaților lui. Cu tipica lui șiretenie și cu promptitudinea în luarea hotărîrilor, reuși totuși să-și racoleze — în scurtă vreme — unele amiciții și chiar sprijin din partea unor personaje locale.

Lucrurile merseră atît de departe încît la 30 mai Capone dădu un dineu la care îi invită pe numeroși oameni de vază și pe bogătașii din Miami. Mulți acceptară invitația. Totul se desfășură ca și cum nimeni «n-ar fi mîncat usturoi și nu i-ar fi mirosit gura.» La ceasul toasturilor, unul dintre invitați se ridică și ură, cu seninătate: «bun venit noului om de afaceri sosit să înviorează comunitatea noastră» — dăruindu-i un stilou spre amintire a întîlnirii.

EUGEN B. MARIAN ■

(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII

nimic nu e greu dacă ai suflet (6)

Ușor nu i-a fost să plece de la «Voinea» la «Vulcan», să-și plimbe sufletul dintr-un colț într-altul al Bucureștiului, printre necunoscuți. Spre deosebire de cei ce, apropiindu-se de 30 de ani — vîrstă de mijloc —, privesc mai mult în jos decît în sus, ferindu-se așa de surprize, la Victor Naghi viața părea că abia începe, e adevărat, «la alt etaj» și fără prea multe trepte. Avea însă har de conducător, ceea ce nu-i desigur totuna cu plăcerea de a conduce oameni, știa să-i trezească pe adormiți, să tragă de cei înceți, să laude pe cei ce meritau, ori să-i batjocorească pe cei lipsiți de rușine, în fața tuturor.

— La «Voinea» știam bine pe cei mai mulți, fiecare cît poate, cît vrea să poată, apoi fabrica, știam ce am în ea, cum îmi știam buzunarele. Treaba începuse să meargă, chiar bine, dacă te gîndești că nici după un an am fost decorat cu Ordinul Muncii. Eu și prietenul meu, Gheorghe Ionescu, eram primii care primeam acest înalt semn de apreciere din partea partidului. Ia să vezi!

Răscolește într-un dosar pînă găsește o tăietură de ziar îngălbenită, cu o fotografie în care deasupra mai multor capete disting cu greu cum arăta sărbătoritul de-atunci: «În fabricile din Capitală au fost sărbătoriți ieri decorații cu Ordinul Muncii. Iată-i pe tovarășii Naghi Victor și Gheorghe Ionescu, de la «Vasile Roaită», purtați pe brațe de tovarășii lor de muncă».(Scînteia din 5.I.1949). Nu după multă vreme însă, și ca o altfel de răsplată pentru felul în care muncise, e numit director la «Vulcan», uzină ce fabrica atunci cazane și poduri rulante. Alt profil, alți oameni, lipsuri ale vechii conduceri care trebuiau remediate urgent, greutăți și mai mari ca pînă atunci, pînă la urmă toate depășite în cei patru ani cît rămîne aici impunîndu-și autoritatea. I se creează chiar o aureolă de om «tare», mînă de fier, cadru care descurcă lucrurile cele mai încîlcite fără nici un pic de ezitare, care taie nodurile nemaiavînd, el sau vremea aceea repede, atîta timp să le desfacă.

— În 1953 am fost trecut director comercial al Capitalei. Pînă în 1955 am stat în funcția asta în care nici nu știu cum mă brodisem. Și mai bine nu mă mai întreba nimic. Eram directorul comercial al Capitalei!

Cine mai avea timp să se mire de zigzagurile unui astfel de om despre care cineva care îl cunoaște bine, inginerul Vasile Cornac, spune că rar i-a fost dat să cunoască un asemenea temperament de conducător, care prin forța sa înăscută să lupte cu atîta curaj nu numai împotriva greșelilor altora, ci chiar împotriva eventualelor lui greșeli izvorîte din necunoaștere.

— Este un om cu o forță de mobilizare extraordinară, îmi spune, unul dintre aceia care îl cunoaște pe fiecare dintre cei care lucrează în întreprindere pe nume, le înțelege necazurile, îi ajută, «ce ai, nea Cutare?» întreabă. Și dacă omul zice că are un necaz acasă cu copiii, cu nevasta, că trage să moară o rudă, nu trece pe alături, îi întinde mîna și-l saltă din nenoroc.

Victor Naghi nu este un director care salută mașina înaintea omului, pentru el primul lucru de care depinde îndeplinirea planului este legătura sufletească a tuturor celor care lucrează într-o uzină, de la cel mai mare pînă la cel mai mic, ca într-o adevărată familie în care și poreclele au importanța lor. Munca de la direcția comercială a Bucureștiului nu-l încînta, mai ales din cauza «comersanților» rămași cu capul întors încă după tejghelele dinainte. «Se aude» și în acest perimetru al funcției de director, teritoriu cu «ecouri» prompte mai ales în ceea ce privește aprovizionarea. Pînă în 1955, cînd, «cine mai știe ce deget» îl arată ca fiind cel mai bun director la Călan, orășel hunedorean care nu se prea omora pe atunci cu construcțiile industriale. Îl urmează, cum îl va urma mereu din 1954, despărțindu-se de București, Ioana Naghi.

— N-am stat mult nici aici, vreo doi ani, pînă în ianuarie 1957, ce zici de asta? Într-un fel parcă eram pompier, nu director. Unde ardea, hai să-l trimitem pe Naghi, că tot are gură bogată. Unii, de-ăia care ședeau mai blînd pe scaunele lor, parcă abia așteptau să mă ia dintr-o parte și să mă mute într-alta. Venisem deci la București, în ianuarie...

A crezut că nu mai pleacă pînă în... februarie, cînd cineva l-a chemat și i-a spus: «Victore, tu te duci la Cîmpulung, așa, detașat vreo 6 luni».

— Aoleu, mi-am zis uitîndu-mă pe hartă în dreapta sus spre Cîmpulung Moldovenesc... Aici chiar că-i prea departe de malul Teiului. Nu vi se pare cam aproape?, am întrebat arătînd cu degetul.

— Vezi-ți de treabă, e Cîmpulung ăstălalt, din Muscel.

— Aha, am zis, tot mai pot să-mi văd din cînd în cînd nevasta. Am auzit că-i aer curat pe acolo.

— Este și o uzină.

Uzină era exagerat spus, de fapt era o făbricuță care în 1885, anul întemeierii, făcea hîrtie din pădurea de pe deal. De atunci făcuse mari «progrese» ajungînd să producă broaște, lacăte, vermorele, ringuri, flayere, pompe de stropit și chiar, cum rîdea un localnic hîtru, placheuri de pantofi. Însă pînă și această minimă preocupare tehnica îi deranja pe cîmpulungeni, învățați mai mult cu prunele și cu oile, decît cu cheia franceză.

— Cîmpulung Muscel, zice Victor Naghi oricui vine prima dată la el, este un orășel deasupra căruia soarele strălucește 300 de zile din 365, așa că soarele și aerul curat l-au făcut cunoscut încă de cînd pe aici erau dacii. Este așezat atît de bine între dealurile acestea frumoase toamna, cînd se-nvinețește pruna, încît nu e de mirare că orașul, așa cum îl vezi, mic, a fost capitală a Țării Românești. Din acest punct de vedere pot spune că m-am mutat dintr-o capitală într-alta.

Cîmpulung Muscel nu e greu de închipuit altfel decît celelalte orașe de provincie antebelice, cu bulevardul său «Pardon» pe care duminica după-masă defila cam toată suflarea orașului, ce mai rămînea din ea stînd agățată pe balcoanele de fier forjat ca să caște gura. În celelalte zile oile ocupau străzile în drumurile lor spre pășunile din jurul acestui orășel patriarhal.

— Aici, în '57, trebuia să facem primele autoturisme, de teren. Aici...

IULIAN NEACȘU ■

(Va urma)

FOTBALUL E VIAȚA MEA (16)

mexico! mexico! cea mai grea și mai nemeritată pedeapsă!

— Nu-mi place să vorbesc despre acest subiect. E prea trist pentru mine. Trebuie să mă înțelegeți. E aproape ca și cum i-ai cere unui fost bolnav grav — ajuns om sănătos, vesel, bucurîndu-se de viață — să-ți povestească clipele în care se zbătea între viață și moarte. Sînt pagini în viața unui om pe care omul le rupe.

— E adevărat, ce te faci însă cînd despre aceleași momente ale vieții tale s-au scris alte pagini, cu alt autor, firește, cu alte puncte de vedere, iar tu, eroul vizat direct, taci, taci un an, doi, cinci, și nu lămurești definitiv o chestiune în care lumea iubitorilor fotbalului nostru bîjbîie, fiind tentată să arunce toată vina pe Angelo Niculescu. Eu, de pildă, care stau acum de vorbă cu tine, așa am judecat în 1970, în perioada turneului final din Mexic, așa judec și acum: a fost o greșeală de nescuzat să-l ai la dispoziție pe **un Dobrin,** care înseamnă ceea ce este bine știut că înseamnă în jocul oricărei echipe, și să nu-l folosești **nici măcar un minut** în turneul final al unui campionat mondial. Cu atît mai mult cu cît Dobrin a contribuit din plin la calificarea echipei la acest turneu final. Recunoscînd seriozitatea, echilibrul, temeinicia muncii lui Angelo Niculescu de-a lungul anilor, eu — și ca mine multe mii de iubitori ai fotbalului românesc — consider că marea greșeală a lui Angelo în Mexic s-a numit Dobrin.

De aceea nu poți să taci și acum. De aceea trebuie să vorbești, oricît ți-ar fi de greu, și să lămurești, odată pentru totdeauna, ce-a fost cu tine în Mexic. Poate greșesc cei care-l judecă aspru pe Angelo Niculescu?...

— Poate. Adevărul e că după ce am reușit să mă acomodez cu colegii mei dinamoviști de la lotul național, care o vreme nu m-au jucat, dar și-au dat apoi seama — începînd cu Mircea Lucescu, care, înainte de a fi un fotbalist excelent, e un băiat deștept și un om bun — că e în folosul echipei să joace și Dobrin, după această înțelegere, zic, ne-am făcut liniștiți bagajele pentru Mexic. La repetiția generală, meciul cu Iugoslavia, disputat într-o joi, pe stadionul 23 August, am jucat bine, presa m-a lăudat, toți se arătau mulțumiți de mine, așa că am pus piciorul pe scara avionului care ne ducea spre Guadalajara ca un incontestabil titular.

Ajunși în Mexic, au început jocurile de acomodare și de antrenament. La primul dintre ele sînt băgat — în repriza a doua — un fel de extremă falsă. Cîștigăm cu 3—2, două din golurile noastre fiind înscrise din centrarea mea. Imediat după meci, vicepreședintele federației, Ion Balaș, îmi spune: **ai jucat extraordinar!** A doua zi, Angelo Niculescu îmi spune altceva: **Dobrine, trebuie să faci mai mult decît ai făcut ieri!** Intervine și Balaș: **Dacă vrei să joci în echipă, trebuie să te pregătești mai mult!** Eram, uluit și eram revoltat. Ieri albă, azi neagră!

Printr-o schimbare pe care nici acum n-o înțeleg — de altfel azi nici nu mă mai interesează — am trecut pe planul doi. Ieșisem, peste noapte, din vederile conducerii tehnice. Făceam zilnic antrenament cu Ștefan Covaci și cu Nicușor, jocul îmi mergea, dădeam goluri, dar cei care hotărau nu se mai uitau la mine. Eram, bineînțeles, necăjit, ziariștii români aflați în Mexic întrebau ce-i cu mine, de ce nu joc?, a fost, zic eu, o ambiție gheboasă «să-i arătăm lui Dobrin că se poate și fără el» și s-a putut... Nu spun cît mi-a fost de greu, nu eram trecut nici pe lista rezervelor, aș fi plecat acasă, i-am și cerut lui Balaș pașaportul să mă întorc singur la București — în fond meciurile puteam să le văd și la televizor acasă, nu era nevoie să mor de ciudă în tribună la Guadalajara — m-a refuzat, firește, așa că am băut paharul cel amar pînă la capăt. A fost cea mai grea și mai nemeritată pedeapsă pe care am primit-o vreodată. Și cu asta, gata cu Mexicul. Să vorbim de altceva.

— De pildă, de Craiova. Ai fost la un pas să joci la Universitatea, pentru care ai și semnat, te-ai mutat chiar la Craiova. Sînt unii care n-au înțeles această «evadare» dintr-un oraș în care toată lumea te iubea; pentru ei erai un fel de trădător de sentimente...

— Era firesc să mă judece așa, i-am înțeles, îmi dădeam însă seama că mă condamnau și mă înjurau din dragoste. Dintr-o echipă ca a noastră, din care atunci plecaseră aproape jumătate din jucători, toți erau supărați mai ales pe mine, deși mă dusesem la Craiova pentru fotbal, nu pentru altceva. Îmi alesesem o formație care avea tot — două extreme nemaipomenite, un șuteur formidabil care-ți dădea gol de oriunde, doi fundași centrali de națională, un mijlocaș defensiv făcut parcă din stofa lui Dumitru — cu o singură excepție, le lipsea oamenilor un conducător de joc. Ei aveau nevoie de mine, iar eu intram într-o echipă puternică și care avea destule atuuri să ajungă de clasă internațională. N-a fost să fie. Soarta! M-am născut, am crescut și probabil am să și mor în Trivale, în Piteștiul meu care mă știe și-mi înțelege sufletul, între oamenii pe care-i bucur cu o fentă de a mea și care nu mă fluieră cînd ratez o lovitură de la 11 metri. Că sînt și eu om.

MARIUS POPESCU ■

Sfîrșitul primei serii

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

comoara sanctuarului (II)

Nu l-a mirat nici gestul lui atunci cînd a atins trunchiul unui copac invitîndu-l pe Arheolog să privească un ostaș al lui Decebal, și apoi explicîndu-și teoria că la bătălia aceea pierdută de daci, cînd peste noapte au tăiat o pădure la înălțimea unui om și au îmbrăcat trunchiurile în hainele ostașilor morți nu au făcut aceasta ca să îi păcălească pe romani cu surpriza unei aparente noi armate, fiindcă aceștia aveau un mult prea bun sistem de informații ca să nu știe ce forțe poate angaja în luptă adversarul, ci a fost vorba de un semn, de un simbol, acela al faptului că morții se preschimbă în păduri, semn pe care romanii l-au înțeles; nu l-a enervat nici pretenția Poetului cînd a fost să apară soarele ca Arheologul să îi explice cum calculau popoarele din antichitate timpul după cortegiul de stele care preced răsăritul soarelui, după constelațiile heliace și cum de aveau răbdare egiptenii să aștepte 1400 de ani ca să se producă corectura calendarului lor...

Nu l-a surprins și nu i s-a părut nimic ciudat Ciberneticianului după surprizele ce i le-au provocat calculele făcute la sanctuare și poate de aceea nu l-a mirat nici faptul că lîngă cortul pe care îl împărțea cu Poetul a apărut un cort mare, viu colorat, în fața intrării căruia o fată superbă, în costum de baie, tocmai întindea brațele parcă voind să cuprindă toată lumina răsăritului de soare. Doar că s-a împiedicat privind spre apariția aceea și era să îl dea peste cap și pe Poet, care tocmai se oprise ca să își potrivească mai bine ochelarii pe nas. Cînd tocmai și-a recîștigat echilibrul, din același cort au mai apărut două fete în costume de baie, tot frumoase, ceea ce era prea mult pentru a nu uita de toate calculele care le avea în minte.

«Bună dimineața!» Cel care îi saluta cordial era însă un bărbat, numai în pantaloni, aducînd de la pîrîu două găleți din material plastic, cu apă. Sper că nu vă supără faptul că am poposit și noi aici». Arheologul l-a recunoscut pe tînărul care îl agasase la întîlnirea cu cititorii cărții sale, cu întrebările despre comorile dacilor. «Nu, bineînțeles că nu», i-a răspuns. Băiatul s-a întors spre fete, făcîndu-le cu mîna semn să se apropie. Acestea au venit vesele, prezentîndu-se ca la școală, pe rînd: «Betty», «Mona», «Carmen».

Dînd mîna cu ultima dintre ele, Arheologul a privit-o cumva lung, devenind brusc mai puțin amabil. A și pretextat că e obosit și a plecat spre cort. Poetul și Ciberneticianul s-au oferit însă să le toarne apă fetelor să se spele și era o plăcere să vezi cum se stropesc cu apa limpede și rece, rîzînd și alintîndu-se. Apoi, băiatul care s-a recomandat Nelu, i-a invitat să servească împreună cafeaua de dimineață. «Știți, Mona face o cafea grozavă», a precizat de parcă ar mai fi trebuit să insiste.

În timp ce Betty și Carmen s-au așezat în poziții care să le favorizeze plaja de dimineață, iar Mona manevra primusul, Nelu a început să le povestească despre motivul prezenței lor. Fetele au venit mai mult să se distreze, spunea el, dar eu cercetez ceva. «Poate cunoașteți referirile izvoarelor vechi despre peștera Kogaionon?» i-a întrebat. «Desigur, a răspuns Poetul. Dar, după părerea mea, este vorba de o exprimare simbolică... Un mod de a defini o taină, o anume înțelepciune care sălășluiește în adîncurile acestui pămînt». «Frumos spus!», a exclamat Betty. Încurajat, Poetul a început să vorbească despre capacitatea acestui popor de a păstra și ocroti în adîncurile ființei sale marile sale adevăruri și, drept răsplată, cînd cafeaua a fost gata, Betty a luat o ceașcă de la Mona și l-a servit cu un compliment de balerină.

*

Într-un local din Orăștie, la o masă retrasă, maiorul Aron ședea în fața locotenentului Neagu.

— Cum se comportă acel Nelu?, l-a întrebat maiorul.

— E un tip civilizat, atent, destul de cult, am discutat cu el, fiindcă se aventurează de unul singur căutînd o peșteră. A dovedit și bun-simț atunci cînd din cauza Arheologului din trei fete au rămas două.

— Mai explicit!

— Arheologul a recunoscut-o pe Carmen. E studentă la facultatea lui. De aceea l-a chemat pe Nelu și i-a spus că e o situație delicată. Nu vrea ca la facultate să se vorbească despre istoria asta. Nelu a înțeles și a expediat-o discret. Celelalte două, adică Betty, fata din corpul de balet și Mona, care e funcționară, sînt toată ziua cu Poetul și Ciberneticianul. Nelu colindă munții, iar Arheologul are de lucru cu pregătirile pentru apropiata începere a săpăturilor de vară la ruine. Ieri, Poetul s-a grozăvit, a cumpărat un cîrlan și recitînd un fragment dintr-un roman al lui Sadoveanu a preparat după preceptele acestuia miel haiducesc, adică în blana lui, în lut, în jar. Nu știu dacă a greșit Sadoveanu instrucțiunile, sau Poetul nu le-a mai ținut bine minte, dar friptura a ieșit scrum.

— Altceva!, l-a întrerupt maiorul cu un gest al mîinii.

— Doar în prima noapte, cînd au fost la sanctuare, mi s-a părut că cineva i-a urmărit... Nu sînt sigur.

— Părerea ta?

— Că totul e o aiureală. Așa cum se exprimă Poetul, tot vorbește despre fantastica comoară pe care a descoperit-o, prin aceasta înțelegînd o comoară de idei, de vestigii ale unei înțelepciuni, mai exact de dovezi despre științele matematice și astronomice ale dacilor. Vreun caraghios poate crede că au descoperit o comoară în sensul propriu al cuvîntului și de aceea îi urmărește.

Maiorul l-a privit nemulțumit:

— Uite ce e! Misiunea ta e să îi păzești! Răspunzi de ei! Avem date în plus că sînt pîndiți. Ai înțeles?

*

Sesiunea științifică se ținea în cea mai încăpătoare sală de cursuri. Și era plină de invitați, profesori, cercetători, studenți și diferiți oaspeți din oraș. Cînd maiorul Aron s-a strecurat într-o bancă din fundul sălii, alături de locotenent, Poetul era spre sfîrșitul comunicării sale. Indicînd cu gesturi largi schema marelui sanctuar pe care o desenase pe tablă vorbea despre faptul că dacii au imprimat o dublă semnificație elementelor constitutive ale monumentului, una care aparține de măsurătoarea cotidiană a timpului și o a doua, care se referă la valorile cosmice ale timpului deci parcă ar fi vrut să ne facă să înțelegem că au conceput existența noastră proiectată la devenirea universală, integrată în unitatea universului, în eternitatea lui.

Maiorul nu a mai fost atent la ceea ce spunea Poetul, fiindcă l-a zărit pe Cibernetician alături de Betty. Ar fi vrut să îl întrebe ceva pe locotenent, dar acesta era mult prea atent la ceea ce spunea Poetul despre aspirația spre verticalitate pe care o exprimă elementul constructiv de bază al monumentelor, coloana, despre un anumit fond al spiritualității noastre care a răzbătut în desenul rotativ al horelor, în monologul ciobanului din Miorița care nu se poate teme de sentința anunțată de mioara lui fiindcă are viziunea eternității și a permanenței, în... «Deci, și-a spus văzînd-o pe Betty cum se înghesuia în Cibernetician, deci ăsta e jocul...»

L-a surprins ropotul de aplauze, fiindcă avea impresia că la sesiunile științifice nu se aplaudă și, în momentul în care l-a văzut pe Cibernetician strecurîndu-se spre ușă cu Betty de mînă, l-a tras după el pe locotenent și aproape l-a făcut să alerge pînă la mașina care îi aștepta. În mers, i-a spus locotenentului: «Fii atent. Mergem la apartamentul Ciberneticianului. Eu mă postez în dreptul geamului din spate. Tu vii în față și, după cîteva minute, suni. Înțelegi, suni insistent! Chiar bați în ușă!» Locotenentul a vrut să întrebe ceva, dar întîlnind privirea maiorului a renunțat. În ce îl privește pe acesta nu a găsit de cuviință să îi mai explice acum că ieri a venit Ciberneticianul la el și i-a spus că a observat ceva ciudat. «Bineînțeles, își spunea în gînd, el a trebuit să observe, fiindcă tot ce face Arheologul sau Poetul nu poate fi secret și nici nu le poate trece prin minte că sînt pîndiți, iar dacă e vorba de Poet, nici spre sfîrșitul anului școlar nu ține minte exact în ce sală are seminarii și intră peste alți colegi».

Locotenentul s-a conformat ordinului și, după cele cinci minute de așteptare, a început să sune la ușa apartamentului. Îi venea să rîdă la gîndul că maiorul ar putea avea ideea trăsnită de a îl surprinde pe Cibernetician cu Betty. «Aiurea!, și-a zis. Nu e el omul să facă glume proaste și fără sens...»

Tocmai cînd se gîndea astfel, a auzit un zgomot ciudat, ceva ca un geam spart, apoi strigăte în dreptul geamului apartamentului care dădea în curtea interioară. A alergat într-acolo și a ajuns tocmai cînd maiorul îi punea cătușele pe mîinile lui Nelu. Apoi i-a scos din buzunar un aparat minuscul de fotografiat, spunîndu-i: «Oricum, ai fotografiat hîrtii fără valoare. În dublu sens, domnule Nelu. Mai întîi că nu era vorba despre planurile locului unde poți găsi o comoară ca în basme, ci niște scheme de calcul care îl interesau teribil pe domnul X., cel cu Fordul negru cu alb. Se pare că după apariția unor articole în străinătate Ciberneticianul, a cărui prietenie ai căutat-o, a atras atenția asupra faptului că lucrările sale pot avea o deosebită valoare economică... De aceea ai fost băgat în joc prin aiureala cu comoara. Dar, în al doilea rînd, ceea ce ai fotografiat a fost lăsat în birou anume pentru dumneata... Și, dacă ai de gînd să nu recunoști că ai fost dirijat și plătit de el, să spui că nici nu îl cunoști, te invit să privești aceste fotografii, unde tocmai discutați planul vostru»

În mașină, locotenentul a îndrăznit o întrebare: «Dar Betty?» «O proastă care face orice pentru bani... În clipa de față rolul ei este să îl țină pe Cibernetician departe de casă... Să sperăm că nu a recurs la un somnifer și îl reține în condiții agreabile». «Și mie mi-a devenit foarte simpatic... Și ceilalți doi...», a îndrăznit să își spună impresia locotenentul.

EMIL POENARU ■

COPERTA NOASTRĂ:
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ și ION PREDOȘANU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
SORIN POSTOLACHE

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

flacăra
civilizația ochiului

un pămînt frumos cu anotimpuri fericite

Întîi trebuie să privești lumea. Apoi să ți-o închipui. Apoi să crezi în eternele ei frumuseți. Corneliu Petrescu urmează și el, mi se pare, acest proces simplu. El ia cu sine adevărurile realității în acea împărăție a imaginației care este numai a lui. Acolo, în turnurile sale secrete, cum îmi place să cred că se află, el repovestește imaginile adunate în scrinurile retinei, adăugînd la geografia realului sensurile corectoare ale izobarelor afective, așa cum ele i se impun în clipele rememorării cînd urmărește tăcerile orizonturilor ori sosirile și plecările anotimpurilor. Acum el își asumă libertățile unui arhitect al naturii care, în numele altui canon al frumuseții, e mereu împins de dorința de a îndrepta arta vîntului și a ploilor, căutînd alte perfecțiuni pentru acele peisaje, creînd noi posibilități ca liniile spațiale să curgă armonic și formele să-și corespundă melodios. Analiza morfologică a imaginilor ne va descoperi și legile constructive care guvernează ecranele picturale, în primul rînd unduirea, acel sens variabil al liniilor care formează orizonturile sau dau expresie formativă volumelor geologice, unduire care am putea-o apropia de viziunea spațiului mioritic imaginată de Blaga, și în al doilea rînd, și, mai ales, trăirea și conviețuirea paralelelor cromatice, constituind o formulă decorativă prin care lumea agrestă intră în pictură prin fascinațiile agrimensurii și care trădează intenția tainică de a conceptualiza imaginea sau,altfel spus,de a exprima natura prin valorile ei abstracte.

Am fost tentat să spun: Corneliu Petrescu rememorează priveliști privite printr-o lucarnă îndepărtată. Aș fi greșit, pentru că el nu înfățișează peisaje, ci anotimpuri; și poate nici anotimpurile, ci culorile lor. În acest scop el avea nevoie de o strategie grafică prin care linia unduitoare și curgerea intermitentă a paralelelor să deschidă și să formeze spații integratoare pentru existența culorilor, linii și paralele de fapt imaginare, rezultate numai din alăturarea și delimitarea suprafețelor tonale. Artistul e mereu în căutarea unor valori, care să nu se stingă în uitare, părăsind prea devreme retina, a nuanțelor vechi și rare, cum este acel aur al Bizanțului, rece și hieratic, acolo, în spațiul lui de origine, dar plin de străluciri, chiar aducînd prospețimi, acum, în succesiunea culorilor care închipuie suprafețele cadastrale ale dealurilor. El își amintește și de brunurile roșcate ale icoanelor și le transferă pe cîmpurile imaginii, să existe într-o altă ipostază în care canonica sacrală a dispărut, dar au rămas înțelesurile care păstrează misterul. Apoi la acestea, ordonate într-o succesiune afectivă, nu lipsită însă și de premeditare, el mai adaugă verdele de mucegai al norilor, galbenul tăcut, care numai prin el însuși ar putea prevesti un sfîrșit de vară, negrul, trăind în vecinătăți fericite, roșul sonor, purtînd cu sine o undă de somptuozitate, ori griurile saturate, echivalențe cromatice ale lunilor cu frig.

Corneliu Petrescu pictează un pămînt frumos cu anotimpuri fericite, pe care uneori le populează cu oameni și fluturi, și atunci parcă personajele și cortegiul urcător de dealuri se mută de pe ecranele prestabilite, prin mica lume a tabloului, în marea lume a frescei, unde e tăcere, așteptare și cîteodată eternitate.

CORNEL BOZBICI ■

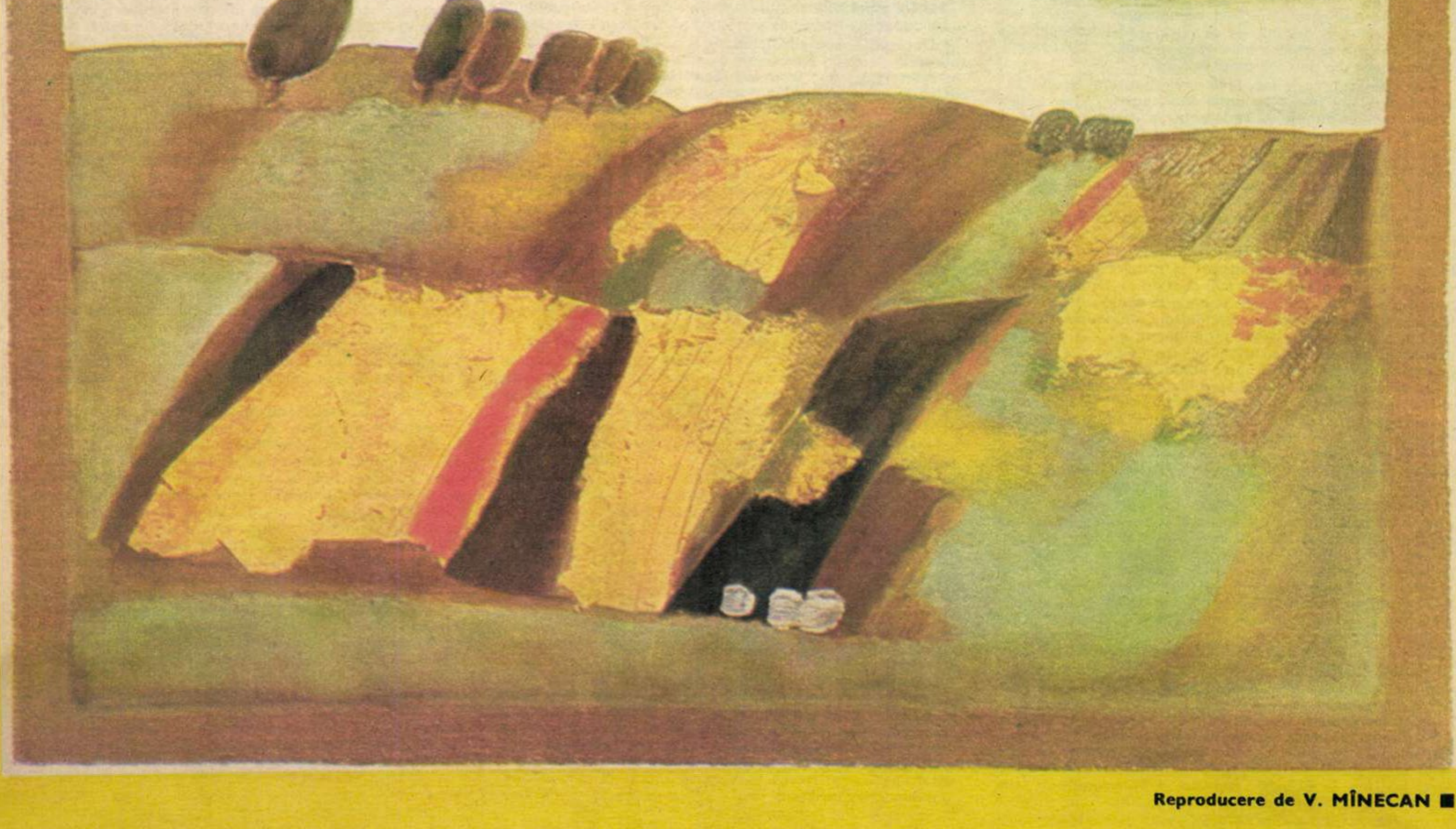

Reproducere de V. MÎNECAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV – NR. 48 (1069) – 6 DECEMBRIE 1975
flacăra
revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

108

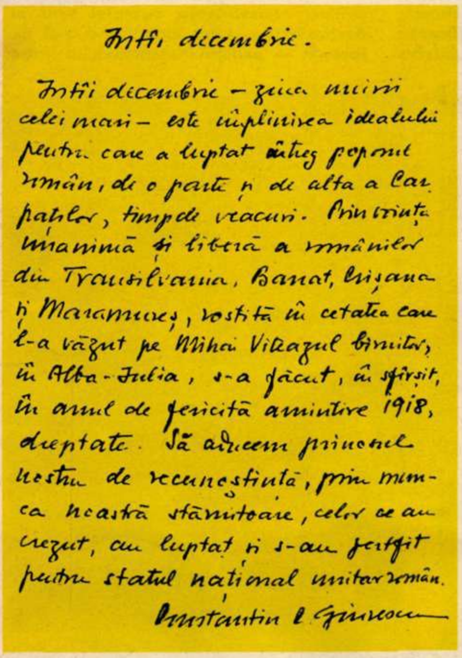

Întîi decembrie.

Întîi decembrie – ziua unirii celei mari – este împlinirea idealului pentru care a luptat întreg poporul român, de o parte și de alta a Carpaților, timp de veacuri. Prin voința unanimă și liberă a românilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, rostită în cetatea care l-a văzut pe Mihai Viteazul biruitor, în Alba-Iulia, s-a făcut, în sfîrșit, în anul de fericită amintire 1918, dreptate. Să aducem prinosul nostru de recunoștință, prin munca noastră stăruitoare, celor ce au crezut, au luptat și s-au jertfit pentru statul național unitar român.

Constantin C. Giurescu

PENTRU CRONICA UNUI AN

La încheierea unui an de viață și de muncă, revista noastră adresează cititorilor ei următoarele întrebări sau subiecte de meditație:

1. Ce fapte pozitive ați remarcat în mod deosebit — în anul care s-a scurs — în climatul social de la noi? Ce fapt social al unui concetățean de-al dumneavoastră v-a produs o impresie puternică și ați putea să-l evocați spre pilda tuturor?

2. Care a fost în acest an evenimentul politic intern cu cea mai puternică rezonanță în conștiința dumneavoastră?

3. Care a fost pentru dumneavoastră ziua cea mai frumoasă în acest ultim an al cincinalului?

4. Care a fost pentru dumneavoastră ziua cea mai grea, dar cea mai tristă, în 1975?

5. Ce ați mai face și ce n-ați mai face — din ce ați făcut și din ce n-ați făcut — dacă la 1 ianuarie ar începe anul 1975?

6. Cum vă pregătiți dumneavoastră personal pentru hotărîtoarea perioadă din viața întregii națiuni și a fiecărui cetățean al ei pe care o reprezintă cincinalul revoluționar?

7. Cum participați la lupta pentru afirmarea noului în România, pentru afirmarea creației, inteligenței românești?

8. Dacă ați fi cronicarul acestor ani și ați dori ca generațiile viitoare să înțeleagă dintr-o singură pagină ce a însemnat anul 1975 în viața țării, asupra căror fapte v-ați opri?

9. Cunoscînd accentul pe care-l pune codul eticii și echității socialiste pe raportul de identitate care trebuie să existe între vorbă și faptă, numiți exemple grăitoare întîlnite în acest an care au respectat sau n-au respectat acest raport de maximă importanță în viața noastră de toate zilele.

10. Un gînd pentru 1976.

DE DOR DE ȚARĂ

Ca într-o dragoste elementară
Ce știe să te-nalțe și să doară,
Să fii cu trup și duh la tine-n țară
Și tot atunci să-ți fie dor de țară.

Un nou născut care cuvîntă dulce
Într-un Arad, sau Dolj, sau într-o Tulce
Talpa din lut abia și-o poate smulge
Dar ochii-i stau în ochii lui Neculce.

Multă istorie este și-n rouă
Ca pe-o tranșee pe Carpați mai plouă
Și gîndul se despică pe din două
Și vulturi cresc din liniștite ouă.

E, nu știu cum, o-mprejurare-aleasă,
Ca inima în fața ta să iasă
Să fii și să trăiești la tine-acasă
Și dor să-ți fie de această casă.

Nu sînt mai multe, una e pe lume,
Cu viață și cu lupte și cu nume
Cu pagini vii, cu altele postume,
O singură, neîntinată culme:

În aspre lupte, ce-o țin pururi vie,
Vînt cosmic crud pe frunte îi adie,
Ea-nvinge handicap și sărăcie
Măreața, aspra noastră Românie.

A o iubi înseamnă a-i da trudă
Nu a te ține cu eroii rudă,
Ci să asuzi cu cei care asudă
Și despre tine faptele s-audă.

A o iubi înseamnă a ști-știre
Că-n timp ce tu iubești cu-a ta iubire
A României aspră strălucire,
Pe lume alții au și ei iubire.

Cine iubește țara lui iubește
Pe cei ce-și iubesc țara omenește,
Dă muncă și dă viață și nădejde,
Sufletul tău în trupul țării crește.

Vîrsta te strigă, vîrsta te apasă,
Trăiești trăirea vieții cea aleasă,
Cu toate te găsești la tine-acasă
Și ți-este dor tot de această casă.

ADRIAN PĂUNESCU ■

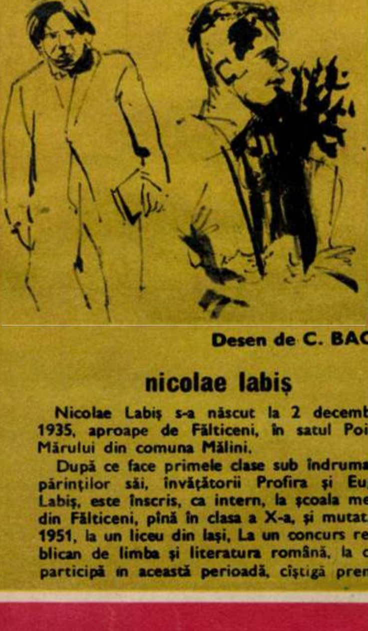

Desen de C. BACIU

nicolae labiș

Nicolae Labiș s-a născut la 2 decembrie 1935, aproape de Fălticeni, în satul Poiana Mărului din comuna Mălini.

După ce face primele clase sub îndrumarea părinților săi, învățătorii Profira și Eugen Labiș, este înscris, ca intern, la școala medie din Fălticeni, pînă în clasa a X-a, și mutat, în 1951, la un liceu din Iași, La un concurs republican de limba și literatura română, la care participă în această perioadă, cîștigă premiul pe țară pentru clasele VIII-IX, cu o temă de folclor și cu toate exemplele inventate!

În 1952 este înscris la **Școala de literatură «Mihail Eminescu»**, pe care o frecventează pînă în 1954. Aici devine în scurt timp un fel de copil teribil, fascinîndu-și, prin vocație și prin precocitate, colegii și profesorii. Întemeiase un cenaclu literar la vîrsta de 13 ani și participase, în toamna anului 1950, la Iași, la Consfătuirea tinerilor scriitori moldoveni. În 1950, revista **Iașul nou** îi publica poemul **Fii dîrz și luptă, Nicolae!**, iar în **Viața românească**, în numărul 6 din 1951, îi apărea **Gazeta de seară**, cu mențiunea că autorul e «Elev al liceului din Fălticeni, în vîrstă de 15 ani». Devenise foarte repede **un poet**, predestinat să stîrnească adeziuni sau atacuri. Cum își amintește unul dintre foștii săi profesori, «...era sancționat — și toate revistele îl publicau. I se respingeau unele strofe — chiar poezii întregi — dar cui i s-a acceptat totul, totdeauna, la reviste, nu numai în anii 1952-1956, ci înainte de al doilea, de primul război și, bine înțeles, azi!» (Mihai Gafița).

La **Școala de literatură** l-a avut profesor pe Mihail Sadoveanu, care l-a iubit și l-a protejat. Portretul pe care Labiș i l-a compus într-un poem din **Sadoveniene** este cu siguranță unul din cele mai inspirate omagii care i s-au adus autorului **Baltagului**.

«E-n fața mea, cu părul de flăcări de zăpadă, cu ochii plini de pîcle și plini de-nse-

FLORIN MANOLESCU ■

(Continuare în pag. 4)

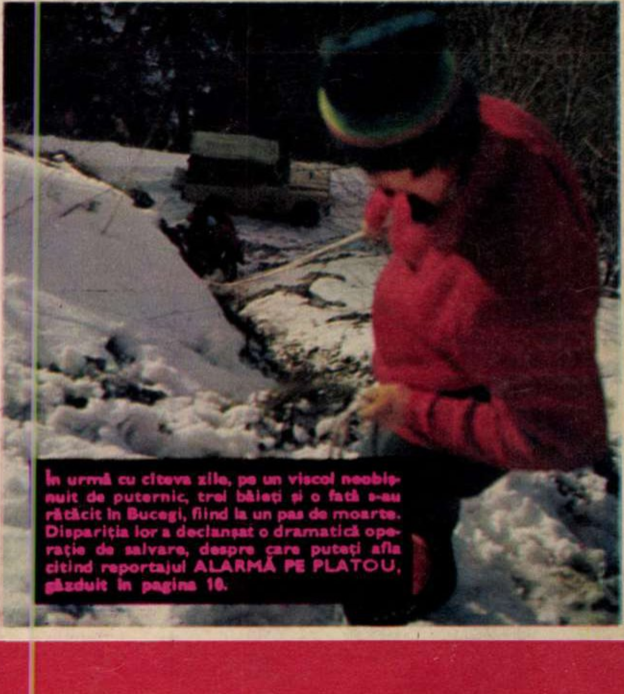

În urmă cu cîteva zile, pe un viscol neobișnuit de puternic, trei băieți și o fată s-au rătăcit în Bucegi, fiind la un pas de moarte. Dispariția lor a declanșat o dramatică operație de salvare, despre care puteți afla citind reportajul ALARMĂ PE PLATOU, găzduit în pagina 10.

TRADIȚIA ÎNTÎLNIRILOR LA CEL MAI ÎNALT NIVEL, PIATRĂ DE TEMELIE A RELAȚIILOR DE PRIETENIE DINTRE POPORUL ROMÂN ȘI POPORUL IRANIAN

Timp de cinci zile, cuprinse între 27 noiembrie și 1 decembrie, Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu au întreprins o vizită oficială de prietenie în Iran, la invitația Maiestății Sale Imperiale Șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr și a Maiestății Sale Imperiale Farah Pahlavi, Șahbanu a Iranului.

Dar iată cîte fapte alcătuiesc — înseamnă — faptul unitar al vizitei:

27 noiembrie: sosirea la Teheran, moment care echivalează cu începutul celei de-a șaptea întîlniri româno-iraniene la nivelul cel mai înalt; din partea zecilor de mii de locuitori ai capitalei iraniene, veniți pe traseul aeroportul Mehrabad-orașul Teheran, răsună aplauze, ovații: «Djavid Ceaușescu, djavid Romania» (Trăiască Ceaușescu, trăiască România), «Djavid Sah», «Iran Dustr — e — Romania» (Iranul și România sînt prietene), iar reprezentanți de frunte ai vieții politice și economice iraniene fac declarații în presă de felul: «Salutăm vizita președintelui Nicolae Ceaușescu, prieten al Iranului, cu cinstea ce se cuvine unei mari personalități contemporane».

28 noiembrie: la Palatul Niavaran încep convorbirile oficiale între președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu și Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr și — într-o atmosferă de caldă prietenie, de stimă și deplină înțelegere, ce caracterizează înseși relațiile dintre țările noastre, raporturile personale dintre cei doi șefi de stat — are loc un schimb de vederi privind colaborarea româno-iraniană, precum și în legătură cu aspectele actualității politice internaționale; la Palatul Golestan, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu primesc pe Amir Abbas Hoveyda, prim-ministru al Iranului, și pe Abbas Ali Khalatbari, ministrul afacerilor externe, împreună cu soția, și are loc un schimb de opinii în probleme de interes reciproc, sub semnul dorinței comune a celor două țări de a acționa în direcția intensificării și adîncirii raporturilor de conlucrare prietenească româno-iraniană; tot la Palatul Golestan, președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au primit pe șefii misiunilor diplomatice acreditați la Teheran, care au ținut să sublinieze însemnătatea deosebită a dialogului la nivel înalt pentru dezvoltarea relațiilor pe multiple planuri, pentru promovarea conlucrării și înțelegerii internaționale; în cursul dimineții, președintele Republicii Socialiste România a depus o coroană de flori la Mausoleul lui Reza Șah cel Mare, întemeietorul dinastiei Pahlavi.

29 noiembrie: președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu sînt oaspeții locuitorilor provinciei Khuzistan, fiind examinate, la fața locului, mai precis la Kharg și Abadan, unele aspecte privind extinderea și adîncirea cooperării româno-iraniene într-o serie de domenii, în primul rînd al petrochimiei, ramură industrială care a cunoscut deopotrivă în cele două țări o dezvoltare dintre cele mai spectaculoase.

30 noiembrie: președintele României și Șahinșahul Iranului continuă schimbul de vederi în probleme de interes comun ale dezvoltării pe multiple planuri a raporturilor româno-iraniene și conlucrării celor două țări prietene în viața internațională; are loc ceremonia înmînării titlului de Doctor Honoris Causa al Universității din Teheran președintelui Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu; în aceeași zi, președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu vizitează șantierul din Bandar Shahpour și Centrul de cercetări nucleare din Teheran.

*

Și iată semnificațiile, mănunchiul de semnificații ale faptului unitar al vizitei:

A afirmat, în cursul acestei vizite, Președintele Nicolae Ceaușescu:

«Sîntem convinși că vizita noastră va marca un nou pas înainte pe calea colaborării fructuoase dintre România și Iran.

Țările noastre sînt direct interesate în lărgirea și diversificarea acestei conlucrări, în împrejurările internaționale de astăzi, care reclamă intensificarea luptei unite a popoarelor împotriva vechii politici de dominație și asuprire, pentru consolidarea cursului nou al destinderii — aflat încă într-o fază de început — pentru instaurarea în lume

La Palatul Niavaran, convorbiri oficiale între președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr.

Populația provinciei Khuzistan a întîmpinat pe înalții oaspeți cu prietenie și flori.

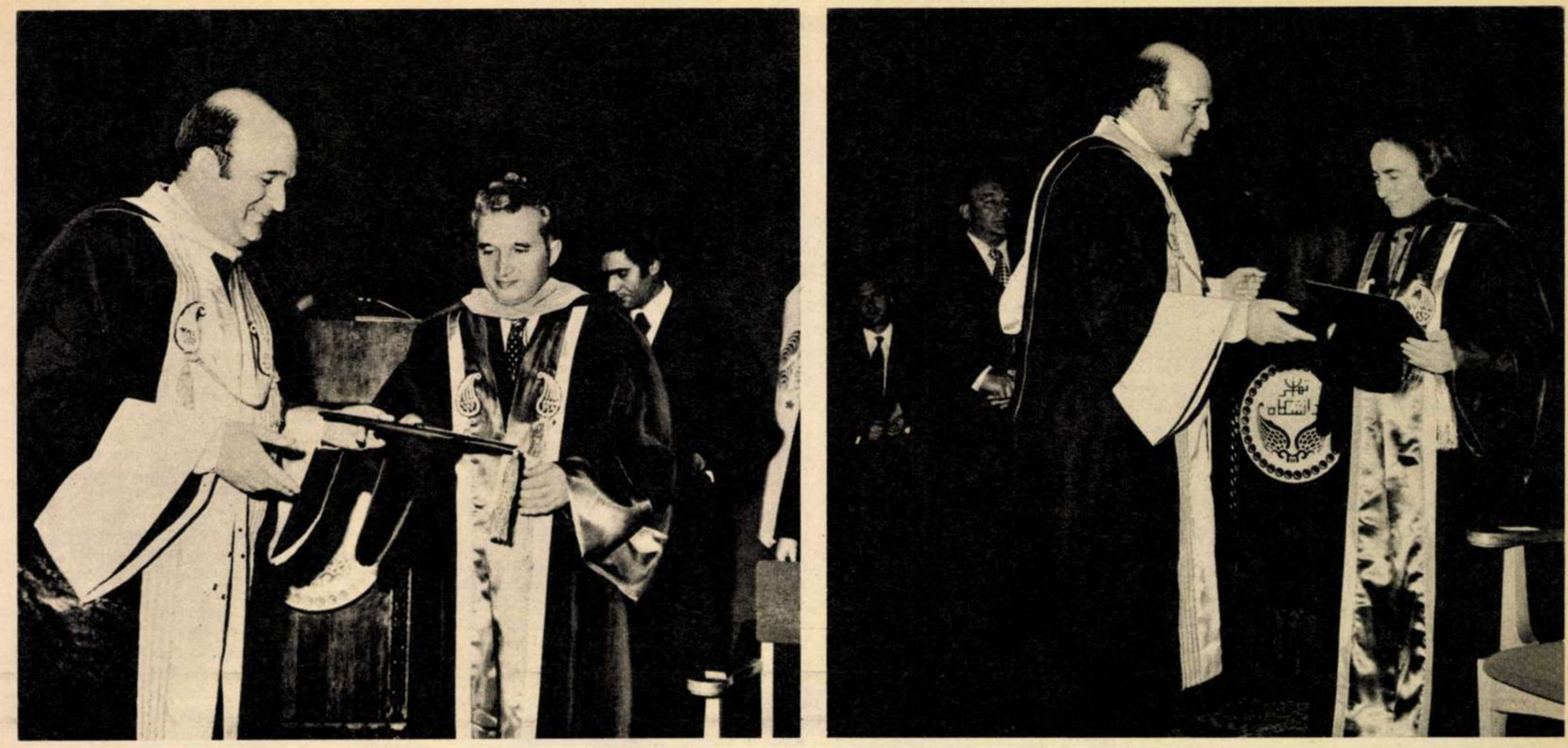

Ceremonia înmînării titlului de Doctor Honoris Causa al Universității din Teheran președintelui Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu.

a unor raporturi noi între state, care să asigure dezvoltarea liberă a fiecărei națiuni pe calea progresului și civilizației, respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur destinele, fără nici un amestec din afară.»

A afirmat, în cursul acestei vizite, Șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr:

«Relațiile reciproce de prietenie și cooperare între țările noastre poartă, astfel, pecetea unui dinamism care demonstrează, înainte de toate, vederile noastre comune privind necesitatea universală a coexistenței și a unei colaborări constructive, bazată pe respectul reciproc al independenței, suveranității naționale, dreptului popoarelor, precum și al apărării păcii și securității mondiale.»

Ținem să mai adăugăm un argument poate pragmatic, însă cert realist și cert convingător. Ne referim la un răspuns pe care președintele Nicolae Ceaușescu l-a dat uneia dintre întrebările care i-au fost adresate în cadrul interviului acordat presei și radioteleviziunii iraniene, înainte de începerea vizitei în Iran:

«Ținînd seama de rezultatele pe care le-am obținut în ultimii ani, de faptul că anul acesta schimburile economice se cifrează la aproape 400 milioane dolari, consider că este pe deplin posibil ca în jurul anului 1980 volumul schimburilor economice și al cooperării în producție să se apropie de un miliard dolari și poate chiar să depășească acest nivel.»

Dar înaintea posibilităților de perspectivă ale viitorului să consemnăm realitatea concretă a prezentului: în timpul vizitei oficiale întreprinse în Iran de președintele Nicolae Ceaușescu și de tovarășa Elena Ceaușescu au fost semnate documente (acordul privind cooperarea în domeniul construcției de căi ferate; protocolul celei de a XI-a sesiuni a Comisiei mixte de colaborare economică și tehnică; acordul de cooperare în domeniul turismului; acordul de cooperare în domeniul radioteleviziunii) și, de asemenea, au fost convenite înțelegeri, memorandumuri și au fost semnate contracte importante în domeniul cooperării economice bilaterale, care, toate împreună cu Comunicatul comun româno-iranian, extind și mai mult, completează și perfecționează largul cadru juridic al schimburilor de valori materiale și spirituale dintre România și Iran.

Trebuie, desigur, consemnat și ecoul pe care l-a avut vizita președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu in Iran în sufletele și în conștiințele noastre, ale celor care alcătuim națiunea română. Pentru aceasta vom folosi una din urările rostite — repetat, simplu și din suflet — de către muncitorii români care, în Iran, lucrează la edificarea cheiului principal al modernului port al Bandar Shahpour-ului:

«Să ne trăiți, tovarășe secretar general!»

Aceasta s-a petrecut duminică 30 noiembrie; iar luni 1 decembrie, exact aceleași cuvinte — tot repetat, tot firesc și tot din suflet — i-au fost adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu de către oamenii muncii care s-au adunat pe aeroportul din Constanța, la una din porțile României.

NELU IONESCU ■

Vizitarea instalațiilor de încărcare a țițeiului de pe insula Kharg. ▶

Primire caldă și entuziastă pentru președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu din partea muncitorilor români și iranieni din portul Bandar Shahpour. ▼

UNIȚI ÎN CUGET ȘI ÎN VECI

La fiecare 1 decembrie, auzul ne este cutremurat de niște urale care vin din adîncul istoriei, zvîcnind, prin canalele noastre sanguine, de-a dreptul în inimă, în cuprinderea ei rotundă, confundată pentru o clipă cu vatra Daciei. La 1 decembrie 1918, uralele celor 100 000 de români strînși pe zăpada fierbinte a Alba Iuliei, cetatea Viteazului care realizase prima noastră unire politică, proclamau în auzul lumii nașterea statului unitar român, nașterea României, apartenența noastră la gintă, «unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dînșii cu România», adecvarea noastră de drept la o istorie care, de fapt, ne aparținuse dintotdeauna. Uralele lor, ale celor 100 000, transfigurate de durerea și aspirația națiunii noastre întregi, le auzim și acum, ele fiind, de 57 de ani, ca și Hora Unirii din 1859, un adevărat cîntec patriotic. La cadențele acestei Hore, reverberînd peste Milcov, la ecoul uralelor celor 100 000, trecînd pragul Carpaților și reverberînd peste toată cuprinderea Daciei, tresare tot cugetul, se limpezesc toate conștiințele, înnegurate cîndva sub tremurul clipei, se încălzesc toate inimile, în acel unison de năzuință și vis pe care-l numim România, pe care-l numim poporul român.

1 decembrie 1918, moment de răscruce și împlinire, act istoric de căpetenie al existenței noastre ca neam, e în același timp un act revelatoriu al spiritului și al specificului unui popor. Vorbim prin acest act istoric, ne definim și ne legitimăm prin el, desenînd locul nostru inconfundabil pe harta geografică și spirituală a lumii. Un act ce definește spiritul și specificul unui popor, apt să intre în concertul civilizației printr-un har, printr-o însușire de care civilizația și armonia acestei lumi au avut, au și vor avea întotdeauna nevoie: solidaritatea fierbinte, în timp și spațiu, a oamenilor, în numele unui mare ideal, adecvat la ceea ce numim **sensul istoriei.**

La fiecare 1 decembrie ni se perindă prin fața ochilor, într-un cerc sfînt de umbre, acei mari bărbați ai românilor care au profețit cu cuvîntul, au încercat cu fapta, au rîvnit cu toată ființa lor unirea noastră, unitatea noastră, legitimarea noastră ca națiune, independența și neatîrnarea noastră. Ni se perindă prin fața ochilor figura tragică, de nobilă și stranie frumusețe, a lui Mihai, ni se perindă, în aceeași suită, figurile luptătorilor pașoptiști, ale eroilor primei uniri, ale acelora care, despuindu-și frunțile, respingînd cu sinceră modestie aura meritului, l-au încununat pe cel în drept, nu pe Vodă Cuza, ci **poporul suveran.** Desăvîrșind unirea din 1859, 1 decembrie 1918 ne învață că astfel de fapte ale istoriei sînt, cum spusese Kogălniceanu, **lucrarea secolelor,** că nimeni, nici o persoană, nici un grup de persoane, nu și le pot apropria. 1 decembrie 1918 este lucrarea secolelor, lucrarea tuturor oamenilor acestui pămînt, din toate timpurile, chemînd la scaunul dreptății de la Alba Iulia, lîngă cei 100 000, ostași ai Viteazului, răsculați ai lui Horea, panduri ai lui Tudor, clăcași din Izlazul lui 1848, luptători ai Unirii din 1859, eroi ai Războiului Independenței, chemînd evuri, răscruci ale timpului, voievozi și țărani, tîrgoveți și cărturari, români, sași și maghiari, săvîrșindu-se astfel nu un deziderat impus și nu unul de conjunctură, ci un mare și grandios proces, crescut din temelii milenare, împlinind destinul nostru ca popor în istorie.

Acest act, similar ca greutate și consecințe cu întemeierea Daciei romane, dînd replică peste secole întemeierii prime, legitimîndu-ne ca națiune, e, în același timp, opera națiunii înseși, fructul unor străvechi și năvalnice aspirații de a decide singură asupra soartei noastre, într-o primă și vibrantă semnificare a rolului maselor, a poporului, într-o epocă în care istoria nu însemna decît un capriciu al celor mari. Acest act, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, **«demonstrează elocvent că formarea statului național unitar român nu este rezultatul unor înțelegeri încheiate la masa tratativelor, ci rodul luptei întregului popor, insuflețit de năzuința seculară a unității, de hotărîrea de a împlini visul pentru care au luptat și s-au jertfit atîtea generații de înaintași».**

1 Decembrie 1918 ne amintește, în același timp, un mare și tulburător adevăr, acela că, precum spune Bălcescu, «nu poate fi fericire fără libertate», fără această primordială condiție a coeziunii și a progresului unei alcătuiri umane. «România nouă de astăzi trebuie să devină România socialistă de mîine», scria gazeta «Socialismul» în februarie 1919, după ce saluta unirea și, mai ales, marile ei promisiuni de viitor. Trăim astăzi în această Românie socialistă, operă a Partidului Comunist Român, făurită de mîinile harnice ale întregului nostru popor, a tuturor oamenilor acestui pămînt, fără deosebire de naționalitate, împlinind visurile generațiilor de înaintași în realități ce, tot mai puternice și mai luminoase, dau rost și structură existenței noastre, marii familii a națiunii noastre în această vîrstă a istoriei. Sînt realitățile trainice ale unei țări prospere, care-și edifică plenar și eroic o nouă civilizație, ale unui popor care a devenit o singură ființă cu creația și cu munca sa, într-o solidaritate de ideal, de năzuință, de vis, într-o armonie moral-politică desăvîrșită, transformînd unitatea sa — reală, deplină — într-un element motor al dezvoltării și al progresului, cu iradiere egală pentru toți membrii societății.

Sub acest semn am celebrat 1 decembrie, desenînd — din nou — locul nostru pe harta geografică și spirituală a lumii.

NICOLAE OLTEANU ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

celebritatea de a fi copil

Însoțind, mai mult dintr-o legitimă curiozitate decît din obligație profesională, pe un fotoreporter însărcinat să realizeze o fotografie pentru care mulți dintre colegii lui de la noi și de aiurea l-ar invidia, m-am trezit într-o splendidă dimineață de iarnă în acea miraculoasă aventură a copilăriei cunoscută drept echipa de gimnaste din familia soților Marta și Bella Caroly. Dacă zicem «familie» e pentru că greu am putea defini altfel acea intimitate care sălășluiește între vestiții antrenori din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, inclusiv antrenoarea federală Maria Simionescu, și aceste eleve ridicîndu-se copăcel sub ochii lor de pe cînd erau la grădiniță și pînă acum cînd cea mai mare dintre ele, Teodora Ungureanu, e abia în clasa IX-a a școlii. Ne-a tulburat această impresie poate și pentru că, întîmplător, am fost martorii unei scene pline de candoare: mai vîrstnicii familiei tocmai luau măsurile pentru executarea costumelor în care vor apare la concursurile Olimpiadei de la Montreal cele șapte brave Cosînzene, deopotrivă Feți Frumoși prin isprăvile lor neasemuite. S-ar putea crede că invocarea personajelor basmului nu e decît o abilitate a reporterului pentru a exalta imaginația cititorului. Prima descindere a Nadiei Comăneci în lumea selectă a gimnasticii — relatată în detaliile ei palpitante — are însă și va avea întotdeauna un suspense propriu întorsăturilor neașteptate ale eposului popular. Dintr-o discreție care e o adevărată carte de vizită a acestei formațiuni sportive, profesorul Bella Caroly nu ține neapărat să numească manifestarea internațională la care a fost invitat să participe cu două dintre elevele sale, Nadia și Teodora. Organizatorii respectivei manifestări internaționale — la care erau prezente mai toate gimnastele de frunte ale ultimului campionat mondial — prea puțin încrezători în calitățile celor două școlărițe romînce, le programaseră numai la o demonstrație-divertisment într-o școală de la periferia marii metropole occidentale unde avea loc festivitatea. Deși, abia sosit, cu bagajele încă nedesfăcute, inimosul antrenor n-a ezitat să dea curs unei asemenea programări oarecum minimalizatoare pentru niște aspirante la titlurile de campioane, evoluînd astfel ad-hoc în fața unui public eterogen și neavizat. Timpul se scurgea însă, mai rămăsese numai o oră pînă la începerea prestigiosului spectacol demonstrativ de gimnastică și fetele mai evoluau încă pe niște aparate improvizate, ca vai de lume, în anonima sală de la periferie. Reprezentantul gazdelor nu dădea nici un semn de impacientare. Drept pentru care antrenorul Bella Caroly, ieșindu-și din răbdări, a luat imediat un taxi și, lansîndu-se într-o cursă și contracronometru și contrastop, a reușit să ajungă cu fetele în marea sală unde celebritățile mondiale ale gimnasticii începuseră deja să-și etaleze virtuțile. Neînduplecat în demnitatea sa sportivă, înfruntînd oamenii de ordine, antrenorul a reușit, prin sforțări de-a dreptul eroice, să catapulteze pur și simplu pe podiumul întrecerii pe cele două eleve ale sale, mai întîi pe Nadia. Un public ovaționînd în delir evoluțiile «pe furate», în afara programului, înscria în istoria sporturilor, prin entuziasmul și intuiția sa, debutul internațional de excepție, în condiții atît de vitrege, al fetiței de numai treisprezece ani, ce avea să devină în scurt timp multipla campioană europeană de la Skien, cîștigătoarea celor patru medalii de aur, performeră unică în analele sportului românesc ca urmare a desemnării sale drept cea mai bună sportivă din lume a anului 1975. Oricît de insolită ar fi o asemenea performanță pentru noi, românii, după succesele de răsunet ale lui Iosif Sîrbu, Iolandei Balaș, Liei Manoliu, Argentinei Menis sau Dan Grecu, ale bravilor canotori, handbaliști și rugbiști, copilele-minune ale soților Caroly simbolizează mai mult decît materializarea de durată a unor speranțe sportive încurajatoare. Căci ce altceva poate să însemne afirmarea acestor școlărițe într-o ipostază dintre cele mai desăvîrșite ale ființei umane decît împlinirea unui ideal de copilărie în acea perspectivă luminoasă de dezvoltare către care aspiră noile generații de tineri ai României socialiste? Nimic poate nu ne-ar îndreptăți să lansăm această întrebare retorică dacă în neuitata dimineață sub impresia căreia scriem aceste rînduri de inimă, n-am fi consemnat, între altele, un moment inefabil: aceste exemplare luptătoare pentru gloria sportivă a țării, aspirante la încununarea cu laurii gimnasticii mondiale, se simt înainte de toate copii, libere de orice prejudecăți ale maturilor. A fost suficient de aceea ca una dintre ele să dea semnalul unei bătăi cu bulgări de zăpadă și într-o clipită, spre satisfacția fotoreporterului declanșînd prompt aparatul, am fost martorii unei explozii de cuceritoare copilărie. Spre hazul spectatorilor ad-hoc apăruți pe aleile parcului din stațiunea unde gimnastele din municipiul de pe Trotuș se aflau în cantonament, s-au împărțit în două tabere pe criteriul generațiilor. Cu toate că li se făcuseră mîinile roșii de atîta zăpadă cîtă le trecuse prin mîini, ambițioasele fetițe nu s-au lăsat pînă n-au dat o bună probă de bărbăție. O bătrînă țărancă aflată la odihnă, în timp ce alaiul combatanților se îndrepta spre cantină mînat de o irezistibilă poftă de mîncare, s-a apropiat de grup și, întrebînd care-i Nadia, o sărută părintește pe obraz pe precocea campioană, urîndu-i totodată: «Să trăiești, fetița mamei, și să ai parte numai de bucurii în viață!» Fata, cu acea sfială proprie copiilor crescuți fără răsfăț, întru simplitate și bun simț, abia a putut șopti un tulburat dar totuși reținut «mulțumesc».

Modestia aceasta aproape austeră a Nadiei și a celorlalte colege ale sale, cultivată dealtfel cu mult tact de antrenori, nu m-a uimit deloc. O remarcasem chiar din momentul cînd făcuserăm cunoștință: fetele aproape că nici nu îndrăzneau să-și arunce ochii pe paginile revistei pe care le-o adusesem, în care se scria cu atît entuziasm despre faptele lor. Într-adevăr, deși o participare la antrenamentele lor te îndeamnă să reflectezi în modul cel mai profund la ceea ce se chemă disciplina și luciditatea efortului, capacitatea acestor fetițe de a face din gimnastică, sub îndrumarea atît de perspicace a antrenorilor, o virtute supremă a copilăriei și tinereții e, poate, performanța lor cea mai impresionantă. A transforma acest mod frumos de a fi copil, de a descoperi farmecul și sensurile intrinseci ale jocului într-o celebritate — iată o lege de aur a întrecerii sportive, chintesența însăși a nobleții acestei manifestări umane.

NICULAE STOIAN ■

---

nicolae labiș

(Urmare din pag. 1)

> ninări; o albă înflorire de vișini în livadă, minunea licăririi unei zări.
>
> Nu are nici o vîrstă. În el sînt mii de oameni, și-ntr-însul anii proaspeți cu toții s-au păstrat... Tot puști rămîn. Mă aflu acum la un examen și vreau s-arăt că nu-s intimidat.»...

În aprilie 1956, **Editura Tineretului** îi publica **Puiul de cerb,** iar în octombrie, **Primele iubiri.** Ultimul volum consacra imediat un poet:

La 6 decembrie publica, în **Gazeta literară**, ultimele versuri:

«Anii sînt aspri; sînt timpuri de
muncă-ncordată,
Toți ne-ntrebăm de n-am dat pînă-acum
prea puțin.
Nu-i încă ora odihnei din plin meritată,
Totuși mai bem în răstimpuri o cană de vin...»

Ca și cînd ceea ce făcuse pînă atunci ar fi fost prea mult, în noaptea de 9 spre 10 decembrie 1956, Nicolae Labiș este victima unui accident straniu, pe care reporterul Mihai Stoian îl va relata mai tîrziu astfel: «La spital, Labiș mi-a povestit cum s-a consumat accidentul [...]. Îmi aduc aminte că vorbea despre o scurtă vizită la „Capșa”, apoi, însoțit de doi bărbați și o femeie, coborîse în pasaj, la «Victoria». Din stația de la Piața Bălcescu (pe-atunci tramvaiele treceau prin piață) a vrut să ia un tramvai, a încercat să se urce prin față la clasa a doua, dar cineva l-ar fi îmbrîncit și, în ultima secundă, s-a prins de grătarul intermediar, dintre vagoane. „Țineam ochii mari deschiși și vedeam cum, din capul meu izbit de caldarîm, ies scîntei” (transcriere aproximativă). Plimbat apoi cu „Salvarea” prin două, trei spitale bucureștene („Colțea” etc.), este, în sfîrșit, acceptat în Arh. Mincu. Aici se constată secțiune (ireversibilă!) de măduvă.»

A murit după 12 zile, sîmbătă, 22 decembrie 1956, în vîrstă de 21 de ani.

Cunoscînd această versiune a unui accident care va rămîne pentru totdeauna obscur în desfășurarea lui, să spunem, în loc de orice alt comentariu, că la vîrsta de 21 de ani Labiș s-a prăbușit de pe un loc foarte înalt. Era cel mai important poet al generației sale, răsărit pe firmamentul poeziei românești brusc, ca Luceafărul din ape, dar dispărut la fel de repede, ca el.

Toți cei care l-au văzut la spital, în zilele dintre 10 și 22 decembrie, își amintesc de zîmbetul lui, ținut pe buze pînă în ultima clipă, cu o voință copilărească și sfidătoare. Acesta a fost ultimul său gest pe care ar trebui să-l reținem. Cum spunea Tudor Vianu, murind, Labiș «a mai zîmbit o dată, sarcastic și melancolic, ca Mercuțio al lui Shakespeare, căzut fără noimă.»

S-a spus că semăna la înfățișare cu Gorki și că, din acest motiv, și-ar fi lăsat să-i crească, sub nasul ridicat de calmuc, o mustață de hatman de operetă. Alții l-au comparat cu Rimbaud. Era înalt și blond, frumos prin tinerețe și prin puritate. Cei care l-au ascultat declamînd își amintesc că își trăia poeziile, fiind prea tînăr ca să le recite. A dovedit, de mai multe ori, că este curajos, într-o vreme în care mulți alții pierduseră această calitate. Citea mai mult decît era îngăduit, ascunzîndu-și cărțile (Rimbaud, Arghezi, poate Villon) într-un loc inaccesibil oricărui control, în suflet. A dus o viață agitată, mutîndu-se de la un prieten la altul, fără o casă a lui. S-a spus că și-a consumat existența în excese și că din pricina boemei și-ar fi ratat opera. Dar de fapt, ca toți marii poeți, Labiș trăia ajutat de fantezie, stînjenit pe pămînt, ca albatrosul lui Baudelaire. «A ne gîndi acum unde ar fi putut să ducă drumul lui Labiș, abia început, înseamnă a simți ce incomensurabilă știrbire și cu neputință de precizat ca formă a suferit ceea ce va fi profilul poeziei românești între anii 1950 și 2000.» (Geo Bogza).

FLORIN MANOLESCU ■

o poveste încurcată

«Subsemnatul Mircea Duzineanu, din Iași str ,... vă aduc la cunoștință o situație cu totul gravă — și nu numai referitor la subsemnatul — implicînd destinul unor oameni încă tineri, treziți în situația de a nu-și putea manifesta pe deplin întregile capacități de muncă... etc., etc.»

Un inginer electronist, Mircea Duzineanu (absolvent al Facultății de electronică și telecomunicații din București — promoția 1963 — angajat în Iași, în aprilie 1972, prin transfer în interes de serviciu la D.R.T.V.I. —(citește: Direcția Radio Televiziune, Iași), este reținut de către organele de cercetare începînd cu data de 1 noiembrie 1973 pentru delapidarea unor piese radio, t.v. etc., în valoare de... **100 000** lei! Stă încarcerat timp de un an de zile — timp în care este exclus din partid în lipsă; se revine asupra acuzării: nu mai e vorba de **100 000**, ci de numai **36 000** lei... se revine, iarăși: «niște mii», în fond. Și încă... și încă... pînă la a se ajunge, conform unor acte judecătorești, că suma imputată e de... **24** (douăzeci și patru) lei, pînă și aceasta fiind imprecisă...!

...«Complexul muzeistic-Iași» — aceasta este denumirea impozantei clădiri de inestimabilă valoare istorică, cunoscută mai ales ca Palatul Culturii — poate unică în felul ei în țară — din turnul căreia răsună, la fiecare oră, primele motive ale «Horei Unirii», bătute în clopotele **carilon**-ului instalat aici. Puțini știu însă că în spatele acestei clădiri, urcînd o scară modestă, ajungi la sediul D.R.T.V.I., al cărei director se numește Schițcu Mihai. Pentru informarea cititorilor, instituția se ocupă cu retransmiterea programelor T.V. — în special! — către toate zonele din județ; cu alte cuvinte, cei mai izolați muncitori ai diverselor obiective industriale hotărîte aici, situați la șes sau în vîrf de munte printre coclauri, trebuie să poată (conform dispozițiilor date de către conducerea noastră de partid și de stat) să «prindă» emisiunile centrale T.V. ale Capitalei — indiferent că locuiesc în barăci improvizate, sau într-o confortabilă cameră de bloc, sau pur și simplu în cabane mobile de lucru pe traseu — emisiuni ce să le asigure petrecerea civilizată și agreabilă a timpului liber.

Treptele acelei scări modeste le-a urcat, așadar, inginerul Duzineanu în aprilie 1972, fiind angajat aici prin transfer; în acel moment habar n-avea că va deveni principalul personaj negativ al unei piese scrise de alții; habar n-avea că va deveni eroul unui proces, despre care urma să vorbească — vorbind și astăzi — întreg orașul...!

CARE ORAȘ? Stau de vorbă, pe rînd, cu:

1.) **inginer Labă Gheorghe** (secretar P.C.R. pe Direcția Radio T.V. Iași):

— Duzineanu **era** (s.n. — nota autorului) un om pasionat de meserie, bine pregătit profesional. Cînd se apuca să facă o treabă, o definitiva: de pildă, a obligat oamenii să lucreze în condiții grele, dar a tras și a dormit lîngă acești oameni. Nu se limita la sarcinile de serviciu. Cred că în toată afacerea asta, Antonovici **(vă rog să rețineți, stimați cititori, acest nume** — N.A.) a lucrat cu patimă, punînd multe semne de întrebare în acest caz — a dus la crearea unei atmosfere urîte în întreprinderea noastră... dealtfel, în august anul curent, Comitetul oamenilor muncii a hotărît ca Antonovici să fie eliberat din funcție, s-a anunțat și în ziarul nostru acest lucru, adică se caută un **revizor contabil** (s.n. — n.a.).

— S-a angajat un alt om, pe acest post?

— Nu, deoarece Antonovici a intrat în concediu de boală, nu i se poate desface contractul acum...

— Ce fel de om e acest Antonovici?

— Hm... se impunea mai ales cu amenințarea că «te aranjez eu, te bag în pușcărie!»... A determinat...

— Avea relații în acest sens?!

— ...a determinat unii membri de partid să facă declarații false în cazul Duzineanu, pe electricianul Vornicu Neculai, de pildă,— care, dealtfel, a dat scris, apoi, că a semnat în fals, datorită presiunilor lui Antonovici!

— Repet: ce fel de om e acest Antonovici?

— Ce pot să vă spun?! De cîte ori acest om trecea prin sectoare, electricienii își numărau pilele, mă rog, uneltele, ca să nu li se impute de trei ori de către el! Cred că Antonovici ăsta e un om pornit în a face rău din nimic — el nu mai e însurat acum, dar fosta sa soție a avertizat-o acum un an (1974 — n.a.) pe soția mea de felul lui de a fi; din păcate, nu i-am dat prea multă atenție atunci!...

— Văd că vorbim mai mult despre revizorul contabil al întreprinderii dumneavoastră...!

— Tovarășe reporter, în privința dosarului lui Duzineanu acest Antonovici m-a informat foarte sumar, deși l-am avertizat să fie atent, să fie foarte atent, să nu nenorocim de pomană un om! Iată însă că întregul cost al aiurelilor lui Antonovici a dus la o cheltuială de **100 000** lei!

— Exact suma imputată inițial inginerului Duzineanu!

— Exact, da, dar nu numai asta: mai mult ne costă «atmosfera» creată — la ora actuală există prea multă suspiciune în colectivul nostru — or, asta nu se mai poate plăti în bani!

2) **inginer Cocian Melinte** (inginer șef la D.R.T.V.I.)

— Părerea mea despre Duzineanu este, cred, mai bună decît a dumneavoastră...! Vedeți, el e un om crescut singur la părinți... răsfățat! Eu, de exemplu, sînt mai timid. Nu pot face observații unei femei de serviciu, chiar dacă ar fi cazul! Eu am un alt fel de curaj: în ajunul Anului nou din 1970-1971, de exemplu, oamenii mei trebuiau să urce pe un stîlp înghețat, au refuzat să urce, am încercat eu să mă urc... n-am putut. Și atunci au urcat ei! Mircea Duzineanu a lucrat altfel, într-un caz similar: **a ordonat** ca oamenii să se urce — și erau condiții mult, mult mai grele! — și oamenii au urcat. Duzineanu e un om activ, cînd a preluat sectorul ăsta — echipa de revizie translatoare de televiziune — era greu, era foarte greu! **A fost** (s.n.—n.a.) dornic de afirmare pe plan profesional — dealtfel bine pregătit în acest sens, în specialitate, cu bogată experiență fiind...!

— Și... atunci?!

— Vedeți dumneavoastră, el a fost tras la răspundere ca «șef al gestionarului», nu ca «gestionar»... Gestionar era un anume Vornicu, care...

— Și-a retras depoziția, fiind falsă!

— Stați, stați puțin: la Duzineanu s-au găsit piese cu totul dezafectate, simple fiare, trecute însă în procesul verbal al lui Antonovici drept «elemente anodice»; o sîrmă — o simplă sîrmă, înfășurată în spirală pe un creion — a fost taxată drept «șoc de înaltă frecvență»!

— Cine este acest Antonovici?

— Vă voi răspunde cu o întîmplare, petrecută aici, la noi: electricianul Pasat Constantin a lucrat 3 ani la noi, apoi s-a însurat la Buhuși și și-a cerut transfer acolo. Nu i-am dat. A depus demisia. La depunerea demisiei i s-a făcut imediat control — de către Antonovici — **și i se găsesc** omului piese, unele erau subansamble date la clasat! (din pricina asta, noi spargem, fărîmăm piese, în loc să le dăm pionierilor la radiocluburi — dar asta e o altă poveste...!), așa: Pasat era utecist și băiat bun. Uite că omul spune că nu mai pleacă («Am greșit, sînt un prost, gata!») Am hotărît că omul nu e vinovat. Își retrăsese demisia, am zis că nu e cazul să se facă proces penal. Apoi s-a însurat, în sfîrșit... i s-a dat transferul...

— Așa, și...?!

— Ei, asta e treaba: în raportul lui Antonovici (directorul, Schițcu, era plecat, l-am semnat eu) se spunea: «Pasat a făcut cutare și cutare, fapt pentru care **i s-a desfăcut contractul de muncă!**» De unde atîta răutate?! Firește că nu am semnat varianta asta, pentru că omului **nu i se desfăcuse** contractul, fusese doar amendat...! (și după o pauză) Foarte ciudat!...

— Ce anume?

— Foarte ciudat acest fenomen: acela de a te substitui conducerii și, mai ales, **a lua decizii** în numele ei!

— Mda... haideți însă să revenim la cazul nostru: între acest Antonovici și Duzineanu a existat, înainte de toată povestea asta, vreun conflict, vreun incident, ceva...?

— Sigur n-aș putea să vă spun... parcă a fost ceva, repet, nu știu sigur, ceva pentru o amendă de 200 de lei...?!

— Are, sau poate să aibă vreo legătură cu ceea ce se petrece acum?

— Aiurea! Hai să fim serioși...!

...Puțin mai apoi, conducîndu-mă către ieșire (era trecut cu mult de miezul nopții, restul familiei se culcase de mult), s-a scotocit în buzunar după cheie; tresărind ușor, a scos între degete cîteva piese mărunte de aparataj radio; mi le-a arătat, zîmbind amar:

— Le vedeți? Fiecare dintre noi, ăștia, din specialitate, purtăm asupra noastră, mereu, așa ceva... așa cum, bănuiesc, dumneavoastră aveți întotdeauna cîte un stilou, sau pix, sau creion de rezervă... Iată «probele» unui posibil viitor «caz Duzineanu»!...

...Dosarele «cazului Duzineanu» (însumînd peste 20) se află la Inspectoratul județean al Miliției Iași; dosarul cu situația de partid a aceluiași om la Colegiul de partid al Comitetului județean Iași al P.C.R.; Biroul local de expertiză tehnică și contabilă, din strada Ștefan cel Mare, posedă un număr impresionant de copii oficiale după rapoartele întocmite în acest sens; o altă parte din documentele acestui nemaiîntîlnit caz se află depozitate în arhiva D.R.T.V.I., o altă parte, în posesia lui Duzineanu... Destinul unui om tînăr, căsătorit, a fost temporar lovit de o situație al cărei impact cu propria sa personalitate — și mai ales cu premisele unei conjuncturi anume — s-a dovedit a fi tragică: a fi reținut un an de zile, a fi exclus din partid din această cauză, a fi pe cale să-ți vezi familia destrămată — a suporta **chinul moral** cumplit pe care ți-l nasc astfel de împrejurări — iată cîteva dintre nu prea liniștitoarele gînduri ce mă frămîntau în acea seară cînd, pășind pe strada Culturii, căutam numărul 25, acolo unde știam că domiciliază «fostul» revizor contabil Paul Antonovici... Datoria noastră, de ziariști ai unei prese comuniste, se rezumă concis — dar ferm — în aceea de a spune adevărul, de a spune, cu alte cuvinte, ce e nou și superb, și mai ales veridic ca omenie, curaj, viață și siguranță a unui viitor pentru care muncim cu toții. Totodată, aceeași datorie ne obligă să analizăm — fără patimă — acele rare strigăte de alarmă, acele chemări ale unor oameni izolați căzuți în situații limită, aflați într-un necaz anume, și nu din vina lor... sau, **cine poate ști?!**

În procesul intentat lui Duzineanu — care, repet, era reținut în acest timp — soției acestuia îi fusese «impus» un anume avocat Leon Bertfeld... pînă aici, toate bune. Culmea însă, iată că acest Bertfeld este același care îi apără și pe... dușmanii (prezumtivi, firește, la acea oră) inginerului!?... Altceva: un lucrător al miliției, Dan Dodiță, împreună cu electricianul Vornicu — cel pomenit mai sus, care și-a retras apoi declarația în fața organizației de partid a întreprinderii — ridică piesele aflate în custodie, introduce piese vechi și predă apoi spre anchetă «marfa» nesigilată la organul de cercetare; Dan Dodiță era prieten cu Antonovici și acum, pășind pe strada Culturii, **știam** că fusese dat afară din serviciu pentru imoralitate... Și încă altceva: inginerul Labă Gheorghe pusese în vedere în repetate rînduri organului C.F.I. — adică Paul Antonovici — să înceteze acțiunea neprincipială asupra lui Duzineanu, dar acesta refuzase, dimpotrivă, ignorase cu totul organizația de partid... Ceruse arestarea lui Duzineanu!

Și apoi toată povestea cu banii: la început, în ianuarie 1974, lui Duzineanu i se impută suma de **100 000** lei; apoi, în urma expertizelor și contraexpertizelor **36 000** lei; apoi **26 000**; apoi... **500** lei! Apoi... **24 (douăzeci și patru)** lei...!? Ce înseamnă acest întreg joc al cifrelor, sume uriașe sau de doi bani bucata, dar care au marcat pentru totdeauna viața unui om?! («Faptul că toate imputațiile se infirmă, ne dă mai mult de gîndit, nu numai ca experți, dar și ca cetățeni, și ne întrebăm dacă erorile reviziei C.F.I. au fost întîmplătoare sau intenționate?» — citat din documentul încheiat cu ocazia uneia dintre ultimele revizii contabile, cerută în instanță)... Eu căutam însă numărul 25.

L-am găsit, era un număr dublu, adică se aflau, practic, două case — cîndva avuseseră aceeași intrare — la numărul ăsta, Antonovici nu era acasă în acel moment, astfel că am intrat la vecinul său de alături:

3) **Zaporojan Petru, profesor** (pensionar, locuiește împreună cu soția sa Alexandra, profesoară, și cu fiica, Liliana, studentă în anul III la Facultatea de științe economice).

— ...Antonovici s-a stabilit aici acum vreo nouă ani, împreună cu soția, pe atunci ea era profesoară de germană, peste un an au divorțat. S-a căsătorit cu o a doua, Profira, absolventă a Facultății de biologie, au trăit împreună circa 4 ani... au o fetiță, de trei ani... Acum Profira și cu fata sînt în Bîrlad... El, Antonovici, e singur, din 1971... dar de ce mă întrebați?

— Aș vrea să știu ce fel de om e...

— Aha!... Ei, doamne, poate că s-o face dreptate... păi, să vă spun: în octombrie '72 m-a bătut, m-a umplut de sînge — nu ne înțelegeam cu intrarea în curte, el cam.. bea! — părinții lui m-au văzut astfel, plin de sînge: «Faceți ceva, tovarășe profesor! Dacă nu intră în pușcărie, Paul ajunge la crimă!» — mi-au spus. Ca și cum eu aș fi fost dator să-l bag în pușcărie, tovarășe reporter, înțelegeți?! Pe mine, pe noi cei de față, ne-a chinuit și amenințat mereu, am fost și prin judecăți, a avut hotărîre din partea Consiliului municipal să părăsească locuința, dar are relații... **(ce fel** de relații, omule?! — am vrut să-l întreb, dar profesorul pensionar Zaporojan părea sincer speriat)... eu, unul, cred că nu e normal: tăia păsări în fața geamului nostru și apoi ne stropea pereții cu sînge!... Dar, vă rog, nu scrieți asta, abia s-a mai potolit!

— Cum adică s-a potolit...?!

— De vreo zece zile este foarte... abătut!

— De ce?!

— Nu știu... cică ar fi aflat că se interesează organele județene și presa de el...! Oricum, tovarășu', să știți că în ceea ce privește scandalul eu am martori pot să vă dau și copii legalizate după declarațiile vecinilor (le-am luat, firește — n.a.)... V-aș ruga să nu publicați în presă toate astea, repet, omul are mari influențe... **vă rog** chiar să nu publicați nimic, oricum, mie îmi face impresia că trăiesc într-o junglă, și nu în Iașul ăsta civilizat, al nostru...! Dar uite, a venit acasă!

...Venise, într-adevăr, s-au aprins luminile la geamuri, am coborît dinspre stradă panta curții, am sunat la ușă. Înăuntru auzeam voci. Am mai sunat o dată — a venit și a întredeschis ușa puțin, așteptînd parcă să-mi vîr bocancul, să nu o mai poată închide; era prudent și arăta rău, avea fața buhăită, părea bolnav. I-am spus cine sînt, de unde vin, ș.a.m.d., în clipa următoare a apăsat pe ceva, un buton ascuns, deasupra Yale-lor, a sunat în casă o sonerie subtire, ca de avertisment și mi-a spus **la început** că nu poate sta de vorbă, că e bolnav de stomac, i-am spus că nu-i nimic, voi încerca altădată, apoi s-a răzgîndit, a spus că să aștept o clipă, să se schimbe (era în maiou și chiloți doar), am încercat să-l refuz eu de data asta, era destul de tîrziu, păstram încă în amintire faptul că omul ăsta risipise niște sînge de găină pe pereții vecinilor, a insistat însă atît de categoric să intru, încît n-am mai avut ce face. Am intrat cam la cinci minute după ce mă lăsase iarăși să-l aștept, își trăsese o pereche de pantaloni pe el, a adus o sticlă cu o băutură neagră, ceva din nucă, mi-a oferit să beau, l-am refuzat, a insistat, în timp ce dincolo de cele două camere pe care le vedeam, probabil în bucătărie, se mișca cineva, trîntea capace — l-am refuzat din nou, și iată:

4) **Antonovici Paul** («fost» revizor contabil la D.R.T.V.I.):

— Ați venit deci în cazul Duzineanu, mda...!

— Sînteți căsătorit?

— Poftim?!...

— Vă întreb dacă sînteți căsătorit, stați cu cineva, sau...

— De ce?! Nu sînt dator să vă răspund la întrebarea asta! Tot nu... serviți?

— Nu e nevoie să-mi răspundeți, eu îmi notez exact ce-mi spuneți: deci «nu sînt dator să...»

— Sînt despărțit **oficial**... Vedeți că ne înțelegem? (și zîmbind:) În «problema» Duzineanu, eu știu TOTUL! Mai mult decît toți ceilalți!

— Sînteți membru de partid?

— Nu. Dar de ce mă întrebați?

— Sînt datele firești pe care le culege, mai întîi, orice reporter. Spuneți-mi: Duzineanu este vinovat?

— A atras și pe alții din subordine...

— E vinovat? Dumneavoastră sînteți în fond cel care a inițiat ancheta, nu?

— Procedura a fost absolut corectă. Dacă Duzineanu a făcut să se ajungă la animozități, vina e doar a lui, a făcut-o spre a se apăra!

— Spuneți că știți «totul», mai mult decît ceilalți, adică decît **care** ceilalți?

— Decît toți, tovarășu'... ăăă, nu, v-am reținut numele (i-l spun, și-l notează), tovarășu' Pătrașcu: adică procuratura, directorul, miliția, expertiza, martorii, dosarele, totul, TOTUL — înțelegeți? În primul rînd Duzineanu nu s-a supus controlului pe linie de întreprindere, care...

— Cine făcea acest control?

— Eu. În al doilea rînd a început cu acuzații împotriva mea, împotriva directorului Schițcu, după care a corupt o serie întreagă de subalterni — pot să vă dau dovadă scrisă în acest sens, dar nu știu dacă este, he-he,... recomandabil: pe gestionara sa, de pildă, Elena Dumitroaie (caută dovada, nu o găsește — n.a.) Așa: a încercat să o corupă, cerîndu-i să dea o **altă** declarație la miliție. Femeia a refuzat, motiv pentru care l-a reclamat în scris pe Duzineanu. Acum femeia lucrează la Cooperativa **zonală Iași. A mai căutat să-l** corupă și pe fostul gestionar Vornicu Nicolae, care acum e la Bacău... Am dovezi scrise! (La cererea mea, caută iarăși dovezile — tot nu le găsește — n.a.)

— În cadrul întreprinderii dumneavoastră cazul Duzineanu a creat, știu eu, niște... animozități, nedumeriri?!

— Nu există așa ceva! De ce nu serviți?

5) **Anton Vasile** (contabil șef, D.R.T.V.I.):

— ...am 40 de ani, sînt membru de partid, absolvent al Academiei «Ștefan Gheorgiu». Despre Duzineanu, da?

— Nu. Deocamdată despre Antonovici...

— A!... Nu e un exemplu.

— Adică?!...

— Nu e un exemplu **ca om!** Înainte, a lucrat în circa douăzeci (?! — n.a.) de unități de alimentație publică; nu are cunoștințele necesare, profesionale, ce se cer aici la noi. Eu lucrez în ministerul ăsta de 20 de ani — am fost și în muncă C.F.I.! — am înțeles însă abia pe parcurs că nemulțumirile noastre față de Antonovici...

— Vă referiți la o «atmosferă» anume creată în cadrul serviciului?

— Desigur! La ora actuală, în cadrul D.R.T.V.I. există o atmosferă de încordare, de teamă, de suspiciune. N-ar fi trebuit să fie așa, la urma urmei noi sîntem o instituție legată de oameni, sîntem oameni «tehnici», mă rog, prea puțină lume ne cunoaște — habar n-au să se gîndească **la noi** atunci cînd privesc programul la televizor în pijama! — **noi** însă sîntem cei ce le asigurăm vizionarea acestui program!

HORIA PĂTRAȘCU ■

(Continuare in pag. 9)

LA BISTRIȚA, OROLOGIILE VECHILOR TURNURI SE REVIZUIESC, PENTRU A FACE ZIUA MAI CUPRINZĂTOARE ȘI ANUL MAI LUNG

Bistrița, sub lumina albă, matinală, cînd prima zăpadă a anului se face abur, transfigurînd un ultim torent solar rămas aici dintr-o lungă toamnă, e o emblemă sau o definiție a liniștii.

Privesc, în dimineața albă de decembrie, orașul, vălurind sub roșul mineral al acoperișurilor patinate de vreme, din fereastra în ogivă a unui turn care inaugurează ziua, ca și acum o sută sau două de ani, prin bătaia solemnă a unui vechi orologiu. Solzii de țiglă roșie ai vechilor case se țes compact, îmbrăcînd străzi întregi ca o armură. O sparg, ici-colo, turla unei bazilici, donjonul unui vechi castel cu săgeată în vîrf, ruinele turnului unei bresle. Străzi regulate, drepte, geometrice, taie în această armură tuneluri tainice, străpungînd printre case cu portice boltite, în care jocul umbrelor și al luminii se organizează nu liber, ci cu metodă, ca pe un gigantic cadran solar, același de secole și pînă astăzi.

Și totuși...

Puține orașe te înzestrează, la plecare, cu imagini ale unui tumult de viață, de transformări, de mișcare, precum această istorică și aparent liniștită Bistriță, puține te îmbie să te cerți, mental sau la fața locului, cu propria lor imagine, pe care chiar ele ți-au dăruit-o cîndva. În primul rînd, o eroare de unghi sau de percepție: liniștea Bistriței. E o exagerare de poeți. E o iluzie ce s-a acreditat în timp, într-un timp în care această liniște chiar exista, și care, pînă la urmă, au crezut chiar și localnicii, socotind-o un atribut suprem și definitiv al orașului, neclintit în arhidurabila geografie a locului ca și edificiile din veacurile XV sau XVI. Au crezut pînă nu demult, pînă mai acum cîțiva ani, cînd această liniște — sau această iluzie — s-a spulberat.

Această spulberare sau dinamitare a liniștii burgului s-a ptrecut într-un răstimp pe care mecanica ostenită a bătrînelor orologii nu l-a putut măsura, nici percepe, el însemnînd de fapt, raportat la existența așezării, nu mai mult decît o secundă istorică.

«De fapt — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o vizită de lucru făcută aici în octombrie anul trecut — se poate spune că Bistrița, și în genere județul Bistrița-Năsăud, de-abia în cincinalul 1971—1975 s-a înscris pe orbita industrializării socialiste. Dar și aici se văd de acum roadele politicii partidului nostru de amplasare rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării».

Ce înseamnă aceste roade?

La Bistrița, spuneam, e bine să vii dimineața. Nu poți realiza mai deplin imaginea vechii cetăți, stăpînită cîndva de Matei Corvin și de Petru Rareș, decît în această lumină a zorilor, simbolică pentru ceea ce vrea să însemne un început sau o renaștere. Apogeul acestui oraș-cetate este o dimineață lungă de vreo două veacuri (veacurile XV—XVII, veacurile de maximă strălucire ale istoriei, cînd orașul, prin raporturile sale politice și comerciale cu Moldova, covîrșește în faimă centre mai vechi și mai puternice), după care, subit, peste zidurile-i împlătoșate în bolovani coboară cerul unui întuneric adînc și greu, pînă la dimineața strălucitoare de azi. E bine să sosești aici dimineața, cînd lumina puternică și măreață a munților coincide cu cei doi timpi glorioși ai cetății. Nu trebuie ratat un asemenea moment, mai ales acum, în această nouă și febrilă vîrstă a orașului! Rar orașe în care tumultul de viață să fie reluat după atîta vreme, rar coincidențe între două epoci de construcție, mai expresiv și mai simbolic exprimate decît aici.

Mai întîi de toate, în acești ani ai cincinalului, pe care îl vom încheia în curînd, orașul și-a spart carapacea lui seculară, dezvoltîndu-se viguros și puternic, pe spații și spre zări cîndva de nevisat. O centură de fabrici și uzine, echipate modern, îmbrățișează Bistrița dinspre răsărit, dinspre apus și dinspre nord, încercuind vechiul burg și deschizîndu-l în același timp spre toată Transilvania și spre toată țara. Pe cîmpia din răsăritul orașului s-au ridicat, în acești ani, halele Întreprinderii de industrializare a laptelui. Noua platformă industrială din nord-vestul orașului etalează monumente ce se constituie, prin proporții, drept cele mai falnice porți ale cetății. Cronologic, prima mare unitate industrială a acestei platforme este Întreprinderea de textile nețesute «Nettex», ridicată în 1972, în urma recomandărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu. (Detaliu de cronică semnificativ pentru noile ritmuri ale locului: această primă mare Întreprindere a orașului, una din cele mai moderne ale branșei, a fost inaugurată, în epocă, mai devreme cu 45 de zile decît prevăzuseră termenele, fapt care merită semnalat atît pentru valoarea lui intrinsecă, marcînd apariția unor noi măsuri ale timpului într-o vatră istorică aparent neclintită, cît și, mai cu seamă, ținîndu-se cont că era vorba de o veritabilă premieră a tehnicii românești, bistrițenii înscriindu-se în acest domeniu ca pionieri: «Nettex»-ul este unică în țară prin profilul său, întreprinderea valorificînd deșeuri textile într-o producție de calitate superioară, cu o paletă largă de utilizări.) Au urmat,

La Fabrica de sticlărie de menaj — una din cele mai noi industrii ale Bistriței, prima de acest gen din județ, dar corolar al îndeletnicirilor ceramice seculare ale acestor locuri — se reușește de minune «rubinul» (pahare, vaze), realizat în peste 300 de sortimente.

Bătrînii vin din istorie, tinerii pleacă spre viitor.

Fotografii de ELENA GHERA ■

în anii '73, '74 și '75, Întreprinderea de utilaje pentru industria materialelor de construcție și refractare (prima unitate constructoare de mașini din județul Bistrița-Năsăud), Complexul de prelucrarea lemnului, cu trei mari fabrici (de mobilă, de plăci din așchii de lemn și de înnobilare a PAL), Fabrica de sticlărie de menaj (și ea o premieră a Bistriței-Năsăudului), realizînd 300 de sortimente. Față de anul 1970, cînd județul realiza în industrie o producție de circa 800 de milioane de lei, sfîrșitul actualului cincinal ridică valoarea acesteia la aproape 2 miliarde de lei. Este de fapt numai un început, fiindcă pe noile, giganticele platforme industriale ale acestor locuri se vor inaugura, în anii cincinalului viitor, numeroase noi întreprinderi, mari fabrici ale industriei construcțiilor de mașini, ale industriilor chimice, electrotehnice etc. În 1980, producția industrială a Bistriței-Năsăudului va fi de cinci ori mai mare ca acum, ea crescînd într-un ritm mediu anual de circa 40 la sută.

Nu poți, apreciind viața orașelor din oricare epocă, să nu pornești de la astfel de cifre. Un oraș care într-un răstimp de ani și sezoane își înmulțește de cîteva ori producția bunurilor materiale e, evident, un oraș deosebit de prosper, un oraș în viața căruia s-a produs — o vom spune fără să ezităm la cuvinte — un miracol. Miracolul ține de trecerea acestor locuri uitate la civilizația socialistă, de ridicare a lor pe verticala marilor planuri ale partidului, de energia, abnegația, patosul cu care acești transilvăneni din nord au redat străvechii lor cetăți respirația istorică și contemporană.

De fapt, cetatea, în înțelesul de oraș — nu numai de fortăreață sau burg înstărit — se construiește abia acum. Cuprinderea actuală a orașului e și ea în raport expresiv față de construcția veche, limitată în timpurile voievodale la perimetrul cetății de piatră. Dincolo de zidurile vegheate de 18 turnuri și bastioane se întindeau, pe lîngă cîteva ulițe-bazar, un mare sat (un mare sat mai mic, să zicem, decît un fost centru de plasă de ieri), cu livezi, cu grădini de flori, cu porți cioplite în bardă după motive tradiționale, cu nimic deosebit de cele răsfirate prin tot ținutul. Uimea pe atunci numai cetatea, una din cele mai puternice ale Transilvaniei, cu strașnica ei întocmire din miez de bolovan, cu gărzile împlătoșate și tefere, cu aspra rînduială a pazei, cu cele 13 clădiri cu arcade din veacurile XV—XVI, care flanchează și astăzi — restaurate — piața centrală a urbei. Dar veacul de glorie s-a surpat, ca și un pod frînt sub talazuri, lăsînd să se prăbușească în vîltoare și cetatea, și zidurile, și oamenii ei. Bistrița a devenit tîrgușor sau tîrg, la fel de uitat ca multe tîrguri și tîrgușoare ale țării de ieri, iar din lespezile și bolovanii cu inscripții se durau prispe și bolți de pivniță.

Ce putea să scurteze distanța dintre cetatea străveche și cea a acestui veac, ce forță anume putea să apropie și să confunde, în semnificațiile majore, cele două capete ale istoriei, silind timpul să bată din nou, cu o mai aprigă vigoare? Cifrele zilei de azi — cifrele industrializării socialiste — o spun simplu și elocvent.

De fapt, cetatea, în înțelesul de oraș, se construiește, spuneam, abia azi; și e bine, spuneam, să sosești aici dimineața, cînd lumina coincide cu cei doi timpi glorioși.

Timpi glorioși? Să aliniem din nou cîteva cifre, sau, și mai bine, să traducem cifrele în piatră, lăsînd piatra să se constituie singură — conform planurilor — în cadrul urbanistic al zilei de astăzi. Ceea ce a lăsat aici trecutul, chiar și trecutul eroic, se vede, constituie rezervația arheologică a Bistriței, integrată abia azi adevăratei așezări urbane ce se creează. Nu știm cu precizie în anume cîți ani s-a construit, în cea dintîi jumătate a secolului al XIII-lea, cetatea Bistriței — arheologii o vor preciza — dar știm precis, din planurile de stat și din bilanțurile urbanistice, că în cincinalul pe care îl încheiem s-au dat în folosință, aici, peste 3 000 de apartamente, iar în cincinalul ce va veni — alte 8 000. Din acestea, 1 700 vor fi predate la cheie în 1976. Lîngă cîmpiile devenite uriașe platforme industriale, alte spații pînă mai ieri pustii, ignorate de viața cetății, se transformă în mari ansambluri arhitectonice, cuprinzînd blocuri de locuințe, magazine, școli, edificii sportive, locuri de agrement. Ele se cheamă noile cartiere «Decebal», «Andrei Mureșanu», «Ispirescu» sau «Viișoara». Deci, încă un salt peste o carapace închisă, peste vechile fruntarii ale orașului, încă un prilej pentru a revizui orologiile, pentru a împinge acele înainte, făcînd ziua mai cuprinzătoare și anul mai lung. Dar operația s-a și făcut, se face regulat, pe toate planurile. De la un oraș care număra la Eliberare 11 000 de locuitori, Bistrița numără astăzi 36 000. 20 000 dintre ei sînt angajați ai noilor ei industrii și instituții.

Acești oameni sînt oamenii de astăzi ai Bistriței, tinerii ei, deveniți muncitori, ingineri și tehnicieni ai noilor și modernelor ei industrii. Sînt cei peste 50 de țapinari din comuna Rebra, deveniți muncitori de înaltă calificare la Combinatul de prelucrare a lemnului; sînt sute și mii ca ei. Sînt oamenii de ieri ai Bistriței, plecați să-și caute un rost în alte părți ale țării, reîntorși acum la vatra care îi cheamă, care are nevoie de ei. Sînt oameni precum maistrul Ioan Teil, secretarul Comitetului de partid al Întreprinderii de utilaje, revenit acasă după anii petrecuți la Hunedoara; sînt sute și mii ca el. Sînt oameni care nu-s bistrițeni, care-s din Cluj, din Tg. Mureș, din București, care-au venit aici să pună umărul la edificarea unui oraș în care, de pe acum, nu poți rîvni la ceva ce s-ar afla numai aiurea, în ceea ce privește comoditățile urbane, pentru motivul simplu și evident că Bistrița nu mai este un tîrg de periferie, beneficiind tot mai mult de toate avantajele unui oraș civilizat. Sînt oameni precum frezorul Alexandru Aruncuteanu, absolvent al unei școli profesionale din Cluj-Napoca, acum șef de echipă la Întreprinderea de utilaje, elev la seral și premiant, doi ani la rînd, în 1974 și 1975, al «Olimpiadelor județene ale frezorului»; sînt sute și mii ca el.

Ei au rămas aici, ei se simt bine aici, în orașul care se înnoiește de la o zi la alta. Diferențele față de orașele mari, mai ales de cînd Bistrița a devenit capitală de județ, se amortizează într-un timp rapid, iar peste diferențele care mai stăruie — și care vor stărui, desigur, o vreme — se trece tranșant, cu gîndul la viitor.

«Se poate spune — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în amintita vizită făcută aici — că Bistrița va crește din punct de vedere industrial asemeni lui Făt-Frumos, care creștea într-o lună cît alții într-un an. Numai că, așa cum se spune în poveste, încă de mic Făt-Frumos se lua la trîntă cu uriașii — și ieșea victorios. Și cei din Bistrița, dacă vor să crească într-un asemenea ritm, trebuie să se ia serios la trîntă cu greutățile, să fie hotărîți să le învingă și să obțină victoria!»

Deocamdată, la Bistrița te afli încă într-un univers de schele, iar acest moment din istoria cetății este, pentru oricine, localnic sau bistrițean prin adopțiune, un moment la care merită să participi din plin. El este mai evocator decît mărturia cronicii. el îți dă dimensiunea — prin suprapunere — a două epoci, el nu va mai putea fi decît cu greu reconstituit de bistrițeanul de mîine, atunci cînd se va plimba prin citadela modernă, avînd ca anexă un muzeu.

Dar încă de pe acum, orașul nou ți se impune privirii, de la centura sa somptuoasă de mari uzine și mari ansambluri arhitectonice, care i-au prelungit peste zări fruntariile, și pînă la luxosul hotel «Coroana de aur», din centru, care te găzduiește într-o arhitectură de cea mai contemporană ținută. Tranziția de la clădirile vechi la noul centru civic al Bistriței e bruscă, șocantă, întregind semnificația confruntării de epoci. Primăria orașului e instalată într-o clădire istorică, azi fremătînd de viață ca un stup. Deputați, arhitecți, constructori, conducători de unități economice se perindă pe-aici cît e ziua de lungă, cu planuri, cu propuneri, cu rapoarte, cu cereri. E un du-te-vino de oameni ai muncii, de oameni încărcați cu răspunderi, pe care nu l-au cunoscut niciodată vechile instituții de ocîrmuire ale orașului. Mașinile zboară, telefoanele zbîrnîie, luminile ard pînă noaptea tîrziu, te crezi la un comandament de luptă sau de construcție. Tov. Andrei Weingärtner, primarul Bistriței, fost muncitor, ne spune, zîmbind, că «aceasta încă nu e nimic», că orașul, de fapt, «se află încă la început», că tumultul de viață suprapus peste vechea lui liniște e doar o palidă idee despre ritmurile care vor fi. Ritmuri de muncă și de viață pe care le circumscrie, pregnant și amețitor, o cifră: 40 la sută — ritmul mediu anual de dezvoltare a industriei Bistriței-Năsăudului în cincinalul 1976—1980!

Timpul vechi, timpul cu sunet de orologiu, timpul cu foșnet mătăsos de arcuri și mașinării delicate, se împletește cu timpul amplu, rotund și fierbinte al dimineții de astăzi, anunțînd timpul cel mare al viitorului.

I. PASCU ■

CODUL COMUNIST IN ACȚIUNE

despre victorie

Un coleg de breaslă îl întreabă pe oțelarul Gheorghe Avram, o veche cunoștință a noastră, maistru și secretar al Comitetului de partid al secției oțelărie a Întreprinderii de tractoare din Brașov: «E grea munca la oțelărie, nea Avrame?» «Aici topim oțel, nu facem cozonaci», răspunde maistrul.

L-am cunoscut pe Gheorghe Avram acum vreo două decenii. Venise, foarte tînăr, la uzină, să se califice. A făcut «profesionala», s-a făcut oțelar, la 18 ani era membru al P.C.R., la 31 — maistru. Un «panou al victoriilor» (era acolo, în secție, un panou de onoare care așa se chema, «al victoriilor») îi consacră lună de lună numele. Țin minte că, odată, cineva, nevăzîndu-l trecut pe panoul acela vreo două luni, i-a reproșat sau poate numai s-a mirat: «Ce, mă, nea Avrame, te lăsași de victorii?»

De cînd se știe, nea Avram «n-are voie» să se lase de victorii. Iar el obține aceste victorii turnînd în forme oțel, nu cozonac.

Victoriile (chiar și la facerea cozonacului) se obțin totdeauna greu. În materie de oțel, cozonacul victoriei e trudit în galerele unui efort cum puține sînt altele pe lumea asta. Un efort pe care nu-l răscumpără nimic. Nici strălucirea flash-ului reporterului, nici coroanele, nici coronițele, nici mareea de aplauze care îl scaldă pe învingător. «Pe mine mă interesează doar oțelul», spune Gh. Avram (odată a spus-o chiar așa, în fața cîtorva sute de oameni care-i aplaudau un record), «pe mine lăsați-mă la ale mele». Și a fost lăsat la ale lui, ca să mai dea niște victorii. Învingătorul adevărat cunoaște bucuria victoriei în sine, aplauzele hrănindu-l doar pe cabotin. Este motivul pentru care cabotinul din orice domeniu — al oțelului ca și al cozonacului — urmărește de fapt numai aplauzele, fiindu-i indiferente o victorie adevărată, un succes real.

Știu bine că Gh. Avram și chiar mulți alții, poate milioane, pot trăi liniștiți fără aplauze, dar nu pot trăi fără victorii. Iar noi, ceilalți, ne-am deprins să le pretindem aceste victorii ca pe un drept al nostru. «Ce, mă, nea Avrame, te lăsași de recorduri?» Sigur, avem și noi dreptatea noastră. Fără victorii, indiferent dacă se produc în materie de oțel, de cozonac, de sport, de artă sau de orice altceva, viața noastră și-ar destrăma strălucirea, agonizînd în cenușiu. Victoria e nevoia noastră zilnică de oxigen. Fără el, fără acest oxigen vital al victoriilor, arderile mașinăriilor noastre sufletești ar fi incomplete. Am înainta, ce e drept, dar — ca și într-o oțelărie rudimentară — scoțînd foarte mult fum. Și totuși...

Și totuși, știind cît de greu se obțin victoriile, știind efortul acela pe care nimic nu-l răscumpără și din care se nasc acestea, m-aș gîndi de două ori înainte de a-i reproșa cuiva:

— Ce, mă, nea Cutare, te lăsași de victorii?

ILIE PURCARU ■

flacara

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis Și nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

În ultima vreme au sosit la redacție cîteva scrisori în legătură cu nemulțumiri cetățenești privind activitatea unor întreprinderi de transporturi auto:

■ De peste 25 ani, satul nostru, Lăicăi, comuna Cetățeni, județul Argeș, așezat pe șoseaua Cîmpulung-Tîrgoviște, își avea stația lui unde opreau autobuzele I.T.A. Acum, fără ca stația să fi fost desființată, mulți conducători auto refuză să oprească în stație și preferă să facă haltă la marginea satului, unde s-a deschis un bufet cu băuturi... Sesizată, direcția I.T.A. Cîmpulung nu ia nici o măsură. **(Isbășescu I. Gheorghe,** Cetățeni-Argeș)

■ Cursa de autobuze Dobroești-București, foarte utilă multor navetiști, este deservită anarhic, cu rezultate negative pentru mulți oameni care întîrzie de la serviciu. **(Teodora Ghețu,** Dobroești)

■ Pe ruta Băița Plai-Oraș Dr. Petru Groza, călătorii, abonați sau neabonați, care folosesc mijloacele de transport auto în comun sînt foarte nemulțumiți de serviciile prestate de către autobaza T.A. din orașul Dr. Petru Groza. Lucrurile sînt ușor remediabile prin revederea graficelor curselor, dar dacă nimeni nu vrea să le revadă! **(Tuduce Iacob,** Cîmpeni-Bihor)

■ Autobaza Botoșani este instalată într-un local cu totul necorespunzător, ceea ce determină o permanentă aglomerație la casele de bilete; numărul de mașini de care dispune autobaza este cu totul insuficient față de nevoi și se folosesc autobuze de tip vechi, neîncăpătoare. Toate aceste inconveniente se soldează cu discuții interminabile și neplăcute între călători pe de o parte, șoferi și personalul autobazei pe de alta. **(Ciotir Gavril,** Bălușeni-Botoșani)

■ Cursa de autobuze dintre satul Cireșu și municipiul Drobeta-Turnu Severin s-a desființat, cu excepția zilelor de sîmbătă și duminică. Neinspirată măsură, cu totul potrivnică intereselor unei largi categorii de călători. **(Butaru Ion,** Jupînești-Mehedinți)

Emilian Dumitrescu din Cîmpina a fost amendat contravențional pentru traversarea străzii prin loc nepermis. A achitat omul amenda și — așa cum se spune — a băgat la cap. Dar după un timp a primit somație să plătească amenda, aceeași pe care o plătise. Sesizarea lui E.D. am trimis-o miliției orașului Cîmpina, din al cărei răspuns reiese că, într-adevăr, e vorba de o greșeală și că debitul a fost anulat.

În cartierul Triaj, sectorul 8 al Capitalei, a rămas o singură stradă nemodernizată, una singură — strada Măslinului. Ce înseamnă o stradă nemodernizată în zilele toamnei și ale iernii se cam știe: noroaie și zloată, că nici autoutilitarele salubrității n-au curaj să le înfrunte. De curînd, o femeie gravidă, trebuind să fie transportată urgent la maternitate, a fost dusă pe brancardă pînă la capătul străzii unde aștepta autoambulanța Salvării. Măslinul e simbolul păcii, dar noi, cei de pe strada Măslinului din București, nu vom avea «pace» pînă cînd, asemenea întregului cartier, nu vom avea o stradă pavată. **(Ion Popescu,** București)

M-am prezentat la sediul din Teiuș al cooperativei de credit cu o cerere de retragere a fondului depus de mine întrucît aveam urgentă nevoie de bani pentru un tratament medical. Cele două funcționare pe care le-am găsit aici și cărora m-am adresat cu cererea s-au comportat cu o impertinență pe care nici la tarabele din bîlciuri nu o mai întîlnești. Poate că la conducerea cooperativei nu sînt cunoscute asemenea atitudini reprobabile ale funcționarilor în subordine, dar asta nu înseamnă desigur decît că unitățile în subordine nu sînt controlate suficient. **(Ioan Vasiu,** Teiuș, Alba)

Mă numesc **Alexandru Zegaicea,** sînt elev în anul III, Grupul școlar auto-București. Se împlinesc cinci ani de cînd nu l-am mai văzut pe tata. Asta a fost în ziua cînd s-a terminat procesul lui de divorț cu mama. Ultimul domiciliu cunoscut al tatălui meu este comuna Săcălaz, județul Timiș. Aș vrea să-i amintesc, cu ajutorul prietenilor de la «Flacăra», că doresc foarte mult să-l văd și că mama o duce greu, trăind din ajutorul pe care i-l dă bunicul, pensionar în vîrstă de 80 de ani. Dacă tata mai vrea să știe ceva de mine sau de soarta mamei, să-mi scrie la Căminul grupului școlar auto, strada Caporal Grigore Marin nr. 42-44, sector 5, București.

Primim din partea Consiliului de control muncitoresc al activității economice și sociale, de pe lîngă Comitetul județean Gorj al P.C.R., un răspuns la scrisoarea lui **Mihai Nuieleanu,** de la Întreprinderea construcții, cariere și mine «Oltenia». Din acest răspuns reiese că este reală sesizarea lui M.N. — potrivit căreia acesta este grav tulburat în locuința sa de doi colocatari, angajați ai aceleiași întreprinderi, huligani și bețivi. Împotriva lor se arată: «conducerea întreprinderii a luat măsuri disciplinare de sancționare cu evacuarea din spațiu». Ținînd seama de starea sănătății lui M.N., ni se mai comunică și faptul că numitului i s-a repartizat o locuință corespunzătoare într-unul din blocurile din colonia Roșia de Jiu.

«Ceas de bucătărie» sau «Tigaie cu ceas» — un obiect recent lansat de comerțul cu bunuri de consum. Fotografia ne-a fost trimisă de **Laurențiu Ruță,** student la Institutul de arte plastice din Cluj-Napoca.

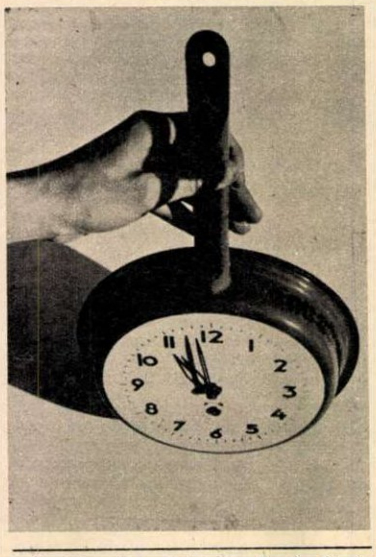

Pe primarul orașului nostru Vașcău din județul Bihor, îl cheamă Lucian Ciura și e fiu de pe meleagurile noastre. Oameni harnici și buni muncitori forestieri au fost totdeauna cei din Vașcău și împrejurimi. Veneau delegați din toată țara să caute aici muncitori la pădure. Acum Vașcău este oraș și multe s-au schimbat. Avem două mori de mozaic, un combinat pentru prelucrarea marmurii, o mîndrie a județului, o fabrică de pîine. Drumuri faine leagă orașul cu satele aparținătoare, s-a pus lumină electrică în satele unde nu era. Și iarăși vă vorbesc de primarul Lucian Ciura, care nu e străin de ce s-a făcut, fiindcă-i om harnic, îi place rînduiala și nu-i zi să nu-l poți întîlni acolo unde-i mai multă trebuință de dînsul. Oamenilor le ascultă păsurile, îi sfătuiește și îi ajută. **(Costică Bartiș,** și alți locuitori din satul Cîmp-Vașcău)

Mă numesc **Apetroae Maria** și locuiesc în satul Tuzla, județul Constanța. În timp ce mă aflam cu cei doi copii bolnavi la dispensar, funcționarul I.R.E.D.-Eforie Nord, însărcinat să încaseze taxele pentru consumul de curent electric, negăsindu-mă acasă, a sărit peste gard și mi-a întrerupt curentul electric de la tablou, luînd cu el siguranța. Acum eu nu spun că nu trebuie să-mi plătesc consumul de electricitate, și nici că funcționarul nu trebuie să-și facă datoria, dar toate astea nu se puteau oare împăca și cu omenia? Înainte de a mă lăsa să stau în întuneric, cu copiii bolnavi, nu putea să-mi lase o înștiințare, sau să anunțe un vecin să-mi comunice să vin să plătesc?

Elevii anului III A real de la Liceul «A.I. Cuza» din Ploiești, precum și părinții lor, s-au întîlnit cu dirigintele clasei într-un dialog comun ale cărui elemente esențiale au fost: disciplina, nivelul de pregătire, opțiuni pentru viitoarea activitate în etapa post-liceală. Iată un excelent prilej pentru părinți de a cunoaște nemijlocit comportarea copiilor lor și mai ales aspectele deficitare ale acesteia, impunînd colaborarea părinți-școală. **(Ion Ionescu,** Brazi, Prahova)

Sînt trei ani de cînd orașul Cîmpulung-Muscel are o nouă autogară de călători, funcțională și frumoasă. E de mirare însă că localul vechii autogări, cu un spațiu vast, este folosit necorespunzător, pentru niște arhive mai întîi, apoi ca magazie. În acest punct al orașului ar fi mare nevoie de un magazin alimentar, cu sau fără autoservire. **(Buda Gh. Pavel,** Cîmpulung-Muscel)

Nu-mi explic taina acestei, în ghilimele spus, generozități — de fapt, risipă sadea. În cartierul in care locuiesc ard becurile în plină zi. În ziua de 17 noiembrie, bunăoară, în jurul orei 14, am avut curiozitatea să inventariez străzile din Arad în care becurile aprinse făceau concurență soarelui: Odobescu, Tocilescu, Buciumului, Timotei Cipariu, Gorunului, Prunului, Pelicanului, Porumbiței, și... mai erau și altele. Surprinde că pe aceleași străzi, de cum se lasă noaptea, oamenii orbecăiesc în beznă... **(Ioan Iustin Purza,** Arad)

Maria Rotaru a fost repartizată, după terminarea unui liceu economic, la o întreprindere din orașul Vaslui. Ne-a scris că e mulțumită, că ar vrea să cumpere un apartament din fondul locativ de stat, dar că întîmpină greutăți din pricină că nu are buletin de identitate pentru orașul în care muncește. Am îndreptat sesizarea Mariei Rotaru la Consiliul popular orășenesc Vaslui din al cărui răspuns reiese că solicitatoarea a fost chemată la Consiliul popular unde i s-a spus ce acte să aducă pentru mutație și că i s-a aprobat cererea pentru a deveni locuitoare a orașului Vaslui.

Mă numesc **Marina Crăciun** și conform contractului încheiat cu I.I.S. Electronica din București, după absolvirea unui curs postliceal de calificare, m-am încadrat la această întreprindere ca electronist. După cinci luni de activitate am fost nevoită să demisionez din cauze familial-personale (accidentarea mamei mele). Cum era și firesc, pentru a-mi aproba demisia, conducerea întreprinderii mi-a cerut să mă oblig în scris că voi suporta cheltuielile de școlarizare. Asta în cazul că **nu** mă voi întoarce la unitate. Numai că doar după 6 luni, la cererea mea am fost reîncadrată, pe aceeași funcție pe care o lăsasem prin demisie. Mi se pare deci cu totul nefiresc să se continue cu reținerea sumelor datorate ca «penalizări» pentru neonorarea cheltuielilor de școlarizare. M-am adresat în acest sens conducerii întreprinderii încă din luna mai, dar nu am primit nici un răspuns la cererea mea, iar reținerile, în sumă de 300 de lei lunar, continuă în virtutea unei penalizări de 11 400 de lei fără nici o bază legală.

Zona estică a municipiului Bîrlad supusă, din pricina așezării ei, unor inundații periodice, este în prezent obiectul unei intense activități edilitare menite să asigure protecția cetățenilor cartierului și a bunurilor lor. Se înfăptuiesc lucrări de îndiguire a rîului Bîrlad și a unor pîraie afluente, reparări și modernizări de străzi, se întreprind acțiuni pentru sprijinirea cetățenilor care vor să-și construiască noi locuințe, s-a organizat o rețea de linii de autobuze care să asigure bune legături între cartier, centrul civic și marile întreprinderi. **(Lupu Bucholtz,** Bîrlad)

Mu numesc **Lupu Lucian,** domiciliez în București. În vara acestui an am dat examen de admitere la Facultatea de electrotehnică a Institutului politehnic din București. Media 6,17 pe care am obținut-o, nu-mi dădea dreptul să fiu admis. Dar, recent, prin adresa nr. 30266, Institutul Politehnic mi-a făcut cunoscut că în urma suplimentării numărului de locuri la Facultatea de electrotehnică am fost și eu admis. Adresa am primit-o pe data de 10 noiembrie și mi se cerea confirmarea în scris tot pînă la 10 noiembrie. În această situație, pentru a nu depăși termenul, m-am prezentat personal la facultate, dar tovarășul decan — pe biroul căruia se aflau listele cu locurile suplimentate — era ocupat și nu m-a putut primi. Am revenit cîteva zile la rînd, dar tot nu am putut fi primit la tovarășul decan. Pînă la urmă, mi s-a spus că trebuie «să-mi lămuresc situația la minister». Fără să pricep de ce trebuie să lămuresc o situație atît de limpede la minister, m-am dus și acolo, dar de rezolvat n-am putut rezolva nimic. În aceeași situație sînt și astăzi, iar pe data de 23 noiembrie am primit și înștiințarea din partea Comisariatului militar să mă prezint să-mi satisfac stagiul militar în cadrul... Institutului politehnic. Sînt lucruri cu care nu e de glumit, dar eu — sincer vă spun — nu știu ce am de făcut!

Despre modul ireproșabil în care NU funcționează escaladoarele din Piața Universității s-au făcut glume destule, mai bune sau mai puțin bune. E cazul să vorbim și serios despre ele. Intemperiile din ultima vreme au făcut ca pe treptele din piatră ale scărilor să se depună zăpadă și gheață, cu toate riscurile ce decurg de aici pentru cei obligați să le folosească. Intuind primejdia, administrația a dispus ca toate cele patru scări rulante să funcționeze în ambele sensuri. Subliniind gestul, nu mă pot reține să nu observ că vremea rea nu s-a terminat încă... **(Iliuță Vernescu,** București)

Mă numesc **Neuhauser Carol** și sînt maistru la Întreprinderea de autocamioane Brașov. De curînd m-am mutat cu familia în noul cartier de locuințe — Steagul Roșu V. În mijlocul cartierului (la o distanță de cca. 50 m. de blocul în care locuiesc eu) funcționează, într-un local corespunzător, dispensarul de pediatrie nr. 19-20. Numai că noi aparținem de dispensarul nr. 18, situat la... doi kilometri distanță, unde trebuie să mergem noi cu copiii bolnavi. Ar mai fi interesant de aflat cum e posibil ca localul acesta să fie autorizat să găzduiască o instituție sanitară, și încă una pentru copii, fiind lipsit de un minimum de condiții (spațiu, aerisire etc.).

În cadrul Combinatului petrochimic Brazi funcționează un centru pentru desfacerea cărții politice, tehnice, beletristice, amatorii putînd cumpăra cărți și cu plata în rate. Continuu aprovizionat cu noutăți și funcționînd după un program adecvat, centrul respectiv a devenit un punct de atracție pentru sute de iubitori ai cărții Printre beneficiari se numără mulți navetiști care domiciliază la țară, iar timpul lor pentru cumpărături este mai drămuit. **(Ion Ionescu,** Brazi, Prahova)

Am văzut, în ultima vreme, mereu mai des, chiar și în cele mai neașteptate locuri — în vitrinele magazinelor alimentare, librării, sticlării etc., ba chiar și în florării, culmea! — niște trandafiri, gladiole, lalele... din plastic. Încercați să le mirosiți, încercați să compuneți din ele un buchet pe care să-l oferiți iubitei, părinților, sau copilului în cine știe ce ocazie; încercați să rupeți tulpina unui astfel de trandafir din plastic, dorind să-i sorbiți aroma chiar și cu riscul înțepării în deget, sîngerînd apoi în culoarea florii... Este de neînțeles cum pot fi nu numai tolerate, dar și înmulțite aceste obiecte fade, fals-frumoase, aceste mostre de cum nu trebuie să privim și să iubim natura?! **(prof. Ioan Luchian Mihalea,** București)

Tînăra **Sabrie Suliman** din Mangalia, absolventă a unei școli tehnice sanitare, s-a plîns redacției noastre că în legătură cu repartizarea ei în producție se comit încălcări ale normelor legale și ale drepturilor ei deplin cîștigate. Direcția sanitară județeană Constanța, căreia i-am trimis sesizarea, ne răspunde:

«...Tovarășa Suliman Sabrie, asistentă medicală, a fost transferată de la dispensarul C.F.R. Mangalia pendinte de Spitalul C.F.R. Constanța la Sanatoriul Balnear Mangalia...»

Dumitru Păunița din Moțăței-Dolj s-a plîns într-o scrisoare adresată redacției de existența unor deficiențe serioase în organizarea transporturilor de călători pe linia C.F.R. Craiova-Calafat și retur. (Despre același subiect vezi și scrisoarea semnată de un grup de navetiști, publicată la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», apărută în numărul 46). Iată și răspunsul primit de la «Oficiul mersurilor de tren»:

«...În urma reanalizării de către regionala c.f. Craiova a celor arătate de Dvs., cu începere de sîmbătă 8 noiembrie a.c. s-au repus în circulație trenurile solicitate».

Ceferiștii din gara Bacău nu vor uita ușor data de 23 noiembrie a acestui an, ca și zilele următoare. Viscolul și nămeții (despre care meteorologii spuneau că așa ceva nu s-a mai pomenit în luna noiembrie din ultimii 80 de ani) au pus la grea încercare activitatea normală a stației. Cel mai îngrijorător aspect era blocarea macazurilor. Eforturile aproape supraomenești ale echipelor de deszăpezire eliberau pentru un moment macazurile, dar imediat furia elementelor naturii dezlănțuite ștergea urmele. Și din nou eforturi. Și-au făcut pe deplin datoria, cot la cot, manevranți, acari, impiegați de mișcare, ceferiști adevărați precum Ion Teirău, Mircea Gărgăun, Sandu Pojoreanu, Nelu Popa, Gheorghe Grecea și alții. Dar demn de subliniat este că pe lîngă aceștia, care se aflau în tură, au muncit cu aceeași rîvnă oameni care-și terminaseră orele de lucru, iar acum erau simpli călători: Constantin Enăchescu, Vasile Mezat, Neculai Moldoveanu și alții. **(Florin Filioreanu — Bacău)**

POȘTA REDACȚIEI

Victoria Niculeanu — comuna Săulești. Nu puteți fi titularizată la catedra de matematică de la școala generală din comună întrucît nu aveți examenul de stat.

Ștefan Rozsnayai — Hunedoara. Ne scrieți că vi s-a perceput o taxă de telefon nedatorată, cerîndu-ne, totodată, să nu intervenim la telefoane ca nu cumva să se supere tovarășii și să «pierdeți telefonul». Nu înțelegem, de ce ne-ați mai scris?

Elena-Lavinia Szasz — București. În vederea schimbării prenumelui din Elena în **Elena-Lavinia,** trebuie să vă adresați cu o cerere la Comitetul executiv al Consiliului popular în raza căruia domiciliați, anexînd actele prevăzute în art. 5 din decretul nr. 975/968. Cererea va fi trimisă spre rezolvare Inspectoratului general al miliției, care, după examinarea actelor, va decide admiterea sau respingerea cererii. În cazul că vi se va respinge cererea, aveți drept de contestare, în termen de 30 de zile la Ministerul de Interne.

Ion Voiculescu — Buzău. În situația dumneavoastră, concediul de odihnă neefectuat, într-un an calendaristic, poate fi efectuat în anul următor, iar în cazul încetării raporturilor de muncă, înainte de a se fi luat acest concediu, legea prevede compensarea în bani.

Severin Bodnar — București. Ați primit răspunsul de la Ministerul Muncii.

Elena Bărbuț — comuna Valea Mare. Inspectoratul județean școlar ne-a informat că vi s-au plătit orele prestate.

Virginia Dolhascu — comuna Sipote. La repartizare, fiul dumneavoastră a cerut să fie plasat la Combinatul siderurgic Reșița. Fără acordul C.S. Reșița nu poate fi transferat în altă parte.

MARGA NEDELEA ■

o poveste încurcată

(Urmare din pag. 5)

Dar să revin: am înțeles, deci, că nemulțumirile noastre față de Antonovici nu erau de ordin intim, ci datorită unor greșeli profesionale pe care le făcea acest om.

— Despre Duzineanu?

— Foarte competent ca pregătire profesională! Personal, am avut foarte mari rezerve în ceea ce privește întocmirea dosarului de către Antonovici, era sub orice critică! Duzineanu **era**, într-adevăr, un «căpos», dar în sensul bun al cuvîntului («era» — s.n., n.a.). Și ca să revin la Antonovici: mi-a făcut și mie un dosar, pentru casarea unor mașini — dacă publicați chestia asta, o să ne dea în judecată pe amîndoi! Am impresia că nu este întreg la cap! **(atentie!** — n.a.)

— Directorul institutiei dumneavoastră, Schițcu, îl susține sau nu?

— Cred că da... Încă nu știu pentru care motiv dar cred că da. Uite, de pildă: i s-a dat postul vacant, la ziarul nostru, totuși el figurează pe statele de plată, circulă prin țară, cică s-ar fi adresat și Spitalului 9 din Bucuresti, pentru analize... Oricum, își ridică leafa.

— Cine e acest Antonovici, tovarăse Anton?!

— Aăăă, aveți o astfel de expresie încît sînt tentat să cred că ați ajuns la exasperare...!

— Păi, am și ajuns!

— **Vedeti-vă de treabă!** (s.n. — n.a.) Vă jucați cu focul! Personal, am îndrăznit să fac un soi de anchetă asupra acestui individ: s-ar părea că are **două** cărți de muncă... mă rog, din cartea de muncă aflată la unitatea noastră reiese că **a absolvit** școala medie și școala tehnică financiară, figurează ca angajat de la 16 ani — nu are însă întrerupere decît pentru satisfacerea stagiului militar — **nu are** însă livret!?, or, într-o astfel de situație, cum dracu' putea ocupa postul respectiv?! Hai să zicem că ar fi urmat seralul, bun! — dar atunci **cum** putea fi angajat pe un astfel de post, fără să fi avut studiile respective?!... Revin însă, și vă repet: vă jucați cu focul! Antonovici **are relatii...!**

6.) **inginer Edgar Croitoru** (fizician, șef formație întreținere translatoare televiziune — **actualmente, pe locul lui Duzineanu**):

— ...Duzineanu **era** (s.n. — n.a.) un om extrem de bine pregătit profesional. Probabil din pricina asta a fost adus la sectorul de «întreținere», care mergea foarte prost — el l-a pus pe picioare. Coleg fiindu-mi, pot spune că nu s-a făcut simpatic, la început, față de noi, ceilalți. Părea încrezut, recalcitrant... întîmpina greutăți tocmai din pricina asta. Trebuie să vă mai spun însă, tovarăse Pătrașcu, că noi n-am mai trecut prin astfel de lucruri, ca Duzineanu — nu-și merita soarta!... V-o spun sincer.

— Mi-au mai spus-o și alții!...

— Știu. S-a aflat. Adică s-a aflat că, iată, «cazul Duzineanu» nu este închis definitiv...

— Tovarăse Croitoru, spuneți-mi mai bine care este, după părerea dumneavoastră, **adevărul** în ceea ce privește un... om, un coleg: acuzat de fraudă, detinut, exclus din partid, **astăzi liber!** Liber să-și caute, sau să-și strige drepturile, reclamînd anchetă, adresîndu-se unei reviste republicane? DE CE toate astea? Eu înțeleg, uneori putem greși — dar orice greșeală se plătește! — s-ar putea să fi greșit Duzineanu? Asta vreau să stiu... **să știm!**

— ...Pe la începutul anului **1974**, fiind anchetat de miliție în acest caz, m-am pomenit cu Antonovici acolo, a început să-i dicteze lucrătorului de serviciu datele **mele** din buletin...! Le știa, adică, era familiarizat cu cazul «dacă vrei să te întorci liniștit acasă, trebuie să mîrîi încet» — mi-a spus, cred, sau poate că asta ~~e o~~ vorbă auzită undeva, aiurea. Omul ăsta ori nu este întreg la minte — mă refer la Antonovici — ori este rău intenționat, și atunci mă întreb față de cine? Față de directorul Schițcu?! Schițcu e un om pătimaș, dacă nu te înțelegi cu el, e jale! La dînsul rațiunea e pe planul doi — și asta e destul spus, atunci cînd e vorba de un om care **ia decizii!** Poate că Duzineanu l-a enervat, dorea să facă o a doua facultate — văzînd că nu i se aprobă, și-a cerut transferul; nu i l-a aprobat nici pe ăsta — adică, ce. Duzineanu vroia să-i ia locul?! Nu cred!... Vedeți, eu vă vorbesc acum așa, cum îmi vine, cine știe ce va iesi din toată chestia asta, e vorba doar de...

— E vorba de soarta unui om, de dreptate, tovarăse Croitoru.

— Exact.

— Antonovici mi-a spus de o anume Elena Dumitroaie, care...

— O femeie care se folosea numai de intrigi. De Pasat nu v-a spus nimic? **Pasat** ăsta era un om admirabil, Antonovici a știut însă să speculeze slăbiciunile șefului, e un mare specialist în acest domeniu. Astăzi însă directorul nostru nu mai recunoaște acest lucru...

— Mda...! Spuneți-mi, tovarăse Croitoru, în încheiere: dumneavoastră **ce credeți**, referitor la cazul Duzineanu?

— Vă voi răspunde foarte scurt: 1. — dacă Duzineanu «a furat» piesele respective de aparatură radio, în valoare de atîtea zeci de mii de lei, CUM de au funcționat — pentru că au funcționat fără întrerupere, și funcționează! — stațiile de retranslație radio T.V.?! Și 2. — Dacă stațiile funcționează, DE CE direcția face comandă **pentru aceleași piese** de schimb, fără de care stațiile nu ar mai putea funcționa?!...

...Sfîrșit de octombrie, sfîrșit de toamnă tîrziat însorită; răsfoiesc dosare, fotocopii, ărturii scrise.

La ora actuală, inginerul Mircea Duzineanu te angajat al Liceului de chimie nr. 2, în calitate. Își vede de treabă, soția sa, Marieta, se bucură cînd soțul ei — omul ăsta a cărui frunte a fost prematur brăzdată — se bucură de mîncarea așezată la masă. S-ar părea că toate s-au limpezit... dar, oare, așa e?

Revizorul Paul Antonovici a fost reangajat de către directorul D.R.T.V.I., Mihai Schițcu (urcînd atunci, în septembrie, treptele sediului D.R.T.V.I. — căutîndu-l pe Schițcu — m-am întîlnit cu Antonovici, care mi-a spus că **directorul este plecat...** deși portarul îmi spusese că se află sus; n-am mai insistat) a revenit asupra hotărîrii de a scoate la concurs postul lui Antonovici.

O carte poștală pe care o reproduc textual: «Destinatar ing. DUZINEANU MIRCEA, Strada BUCSINESCU 21-B, IASI — **Peste 9 ani** ne vom întîlni din nou dacă vei mai fi pe atunci si-ți voi aduce aminte de una din greșelile pe care le-ai făcut în viață. Am vrut să ți le amintesc acum dar ar fi prea devreme mai ales că mă aflu departe și cum d-voastră, stiți... etica și echitatea **nu**-mi dă voie să absentez de la locul de muncă nu pot să te avansez în «grad». Sper căți vei da seama cine sînt dar ar fi bine să **taci** că răzbunarea e arma prostului.

Să nu mă uiți niciodată «escrocule».

Acum voiajez din cauza ta.

Expeditor: CINEVA CARE NU TE VA UITA NICIODATĂ»

...O poveste care nu s-a terminat așadar, dar al cărei sfîrșit este previzibil.

Nu ar fi nici firesc și nici corect, dacă, în vreun fel, revista noastră ar da cuiva impresia că se substituie organelor competente în a rezolva acest dificil caz. De altfel, trebuie să spunem că deodată cu ancheta noastră gazetărească, (anchetă care coincide cu ancheta amplă și semnificativă publicată miercuri în ziarul Scinteia de Florea Ceaușescu și Viorel Sălăgean) la indicația organelor de partid județene, autoritățile în grija cărora cade rezolvarea acestei situații, au purces la o anchetă amplă și profundă, menită să elucideze și să rezolve cazul în toate implicațiile lui. Fără a da soluții sau a anticipa în vreun chip, ne exprimăm speranța și convingerea că forurile în drept vor face dreptate, și adevărul adevărat va ieși învingător.

HORIA PĂTRAȘCU ■

CRONICA SERVICIILOR

omul de la casierie

În urmă cu cîțiva ani am cunoscut un om cu care n-am avut de atunci ocazia să schimb mai mult de zece cuvinte. M-a impresionat însă rigoarea degajată de ființa lui. Cu o figură ermetică și gesturi lente avea întotdeauna o demnitate a ținutei comparabile cu a unor mari financiari de aiurea. Pentru că omul acesta, pe care am învățat să-l stimez, în ciuda reticenței lui și a faptului că este mai zgîrcit cu cuvintele chiar decît cu banii, este casier. N-am întîlnit în viața mea un funcționar mai politicos. Cu cît prilejul de enervare creștea, datorită impacienței vreunui coleg, de pildă, cu atît se accentua bunăvoința casierului. Nu l-am auzit spunînd cuiva altfel decît tovarășe, schimbînd tonul datorită vîrstei sau funcției sale. Un om egal cu sine însuși, o expresie de umanitate pe care nu aș ezita să o numesc prefectă și cu care aș dori să fie înzestrați semeni de-ai noștri cu un destin mai spectaculos și cu mai multe șanse. Numele lui este Constantin Florescu.

Ce reprezintă pentru noi un om care lucrează la casierie? De multe ori aproape nimic. O mînă cu bani, un formular de semnat. Și totuși!... Cred că a fi casier o viață întreagă, a nu plăti greșit pe nimeni, niciodată, în douăzeci de ani, a nu avea în casă, din nou **niciodată**, cu un leu mai mult sau mai puțin decît trebuie, a spune la sute de mii de oameni, cu același ton: «Vă rog să semnați și să treceți numărul buletinului...» presupune un eroism adevărat. Mai puțin spectaculos decît să te arunci în fața morții, dar tot atît de real. Îmi amintesc o întîmplare ce m-a făcut să prețuiesc valoarea amănuntului. Eram împreună cu un prieten bun la un oficiu poștal. Voia să expedieze cîteva cărți într-un pachet ce depășea cu o jumătate de kilogram greutatea admisă. Funcționarul n-a primit însă coletul, cerîndu-i să renunțe la o parte din greutate. Colegul i-a arătat palma umflată de drum, fiindcă făcuse o cale lungă pînă la poștă. Adică, mă pui să mai car o dată. La care omul de la ghișeu i-a arătat palmele lui. Erau însîngerate. N-am mai spus nimic și am plecat. Iată lecția marii corectitudini. Poștașul acela ar fi putut foarte bine să pună coletul, nimeni nu l-ar mai fi cîntărit după el, iar trenul l-ar fi dus, fără să simtă că poartă o jumătate de kilogram în plus. Omul avea însă o lege. Era învestit cu respectarea ei. Dacă ar fi călcat-o, ar fi sîngerat mai puțin, însă n-ar mai fi meritat nici o stimă. Retribuția lui era modestă, ceea ce îi mărea valoarea era tocmai prețuirea de sine. Același sentiment l-am avut în legătură cu Constantin Florescu. După cîțiva ani, știa precis cum mă cheamă, dar îmi cerea în continuare buletinul de identitate, ca să verifice că eu sînt acela care semnase. Avea perfectă dreptate și pentru asta îl voi stima întotdeauna. Multă lume ar putea să-l considere tipicar și am auzit pe alții cum incriminau pedanteria casierului. Eu îl admir și cred că este un om mare.

Mă aflam odată cu un coleg într-o stație de autobuz, iar pe lîngă noi a trecut casierul, cu un pardesiu cenușiu și cu o bască pe cap. Semăna cu un pictor francez din epoca boemei, avea o melancolie de poet al culorii în atenția distantă cu care privea în jur. L-am salutat și ne-a răspuns zîmbind. Era bucuros că îl cunoaște cineva și că îi adresează cuvîntul și urarea de bine. Pentru că în lumea banilor se cere o austeritate atît de mare, încît ești fericit să constați totuși că ai rămas și pentru ceilalți un om care are nevoie și el de o vorbă bună.

AUREL-DRAGOȘ MUNTEANU ■

ACTUALITATEA IMEDIATĂ

noi și pădurea

O știre laconică din ziare ne înștiințează că a început campania împăduririlor de toamnă. E o informație telegrafică, dintr-un colț obscur de pagină, și, desigur, e foarte firesc să fie așa. Nimic nou în această «campanie». Toamna și primăvara, de cînd ne știm, împădurim. Evenimentul se înscrie unui ciclu etern, într-o perspectivă de facere și refacere a naturii care la noi, la români, e milenară, anii din urmă lărgind-o mereu, conform unei strategii științifice și unor practici validate printr-o experiență înaintată. Anul acesta, nu cu mult înainte de actuala campanie, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a adoptat un vast și complex Program de măsuri privind conservarea și dezvoltarea fondului forestier în perioada 1976-1980.

Nu ne putem rupe de natură — îmi spunea, în aceste zile, un vechi om al pădurii. Interlocutorul meu se numește Nicolae Stan. E pădurar în ocolul silvic Tălmaciu. Un confrate de breaslă s-a amuzat, apoi s-a emoționat, calculînd că Nicolae Stan, în cei 17 ani de cînd «pădurărește» prin codrii Tălmaciului, a bătut cu pasul un drum ce înseamnă de trei ori ocolul pămîntului pe la Ecuator.

Nu ne putem rupe de natură, nu ne putem rupe de pădure, oricîte paravane de beton am zidi între noi și ea. Ea se ține scai după noi, intră cu noi pe poartă, ne bate în geam, ne pătrunde în casă, se așează în ghiveciul cu flori sau în colivia canarului, iar răsuflarea ei tandră, cu mireasmă amară sau dulce de arbori bătrîni sau de arbori tineri, ne e mai necesară decît aerul. Florile de plastic nu ne satisfac, iar radioul sau televizorul nu ne spun tot. Mai există în timpanul nostru o valență liberă pentru păsări, iar în retina noastră o dorință aprigă de pădure.

Cu pădurea, ne spune Nicolae Stan, comentînd în felul lui recentul program adoptat de partid, socotelile sînt simple. Nu-i dai, nu-ți dă. Alungi pădurea dintr-o margine de oraș, aerul locului te otrăvește. Iei muntelui sau pămîntului șapte blănuri sau șapte piei, muntele sau pămîntul devin deodată răi, dușmănoși, ori în cel mai bun caz indiferenți, avari, uitîndu-și îndatoririle, ca și un ins hrănit numai cu laptele de cuc al promisiunilor și iluziilor. Din acest punct de vedere, al stimulentelor destinate pădurii, pentru a-i înteți zelul de a produce, recentul program, ca și alte importante măsuri ale partidului, sînt, zice Nicolae Stan, dincolo de folosul pentru economie, de un mare folos pentru ochii, urechile și respirația noastră, care vor frumusețe, vor cîntec, vor ozon.

Am vizitat, în ocolul Tălmaciului, un «bordei» (de fapt, o construcție savant concepută) în care se păstrau puieți de molid la gheață, un lăcaș subteran în care dormeau, așteptînd plantarea, vreo sută cincizeci de mii de puieți, și, apoi, la invitația gazdelor, m-am afundat cîteva ceasuri în pădurile tinere, răsădite și răsărite în ultimii ani. Imense goliști provocate cîndva cu toporul apar acum ascunse privirii, sub țesătura fragedă a mulțimilor de brăduți. Pe acolo pe unde a trecut pîrjolul defrișărilor iresponsabile (da, zicea Nicolae Stan: «iresponsabile»), s-a făcut pe mii de hectare transplantație de epidermă tînără, restaurîndu-se verdele tonic al vieții, redîndu-i muntelui — și nouă, deci — respirația. Apoi transplantul s-a mutat mai departe, cucerind pentru respirația noastră spații noi. Mii și mii de oameni, mai ales tineri din Sibiu, au muncit în ceasurile libere în pădurea Tălmaciului, punînd noi semne falnice frumuseții și măreției pădurii.

Dăm naturii, zice Nicolae Stan, fiindcă de ea depindem. Fiind deocamdată un intermediar între natură și viitor, omul trebuie să știe cum să scurteze distanța nu numai între cîmpii și cîmpiile elizee, ci și între sine cel de astăzi și același de mîine, astfel încît între deziderat și fericire să nu se interpună prea multă abstracțiune, prea multe doruri, ci măcar — plantat de către fiecare din noi — un arbore.

VLAD CONSTANTIN ■

În noaptea de duminică 23 spre luni 24 noiembrie, patru tineri bucureșteni, trei băieți și o fată, s-au rătăcit în Bucegi, încurcînd drumul, pierzîndu-se în întuneric și în viscol. După ore și ore de căutări, de curaj și de solidaritate umană, ei au fost salvați de la moarte. La cîteva zile după aceea, reporterul a pornit pe urmele evenimentului, a repetat traseul tinerilor rătăciți pe vreme de viscol, a stat de vorbă cu salvatorii și salvații, înfățișîndu-vă reportajul

ALARMĂ PE PLATOU

Doina Anghel: «În clipele acelea de groază m-am gindit la mama». Încă o oră de stat în zăpadă și Doina nu s-ar mai fi gindit la nimic (stînga).
Lui Mihai Sîrbu, dimineața de luni i s-a părut mai grea chiar decît salvarea în sine (dreapta).

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ

Duminică, ora 16.30. Un grup de patru tineri, conduși de ghidul B.T.T.-ului Abeg Camil, iese din cabana Piatra Arsă cu gînd să coboare la Sinaia și să prindă un tren către București. Alcătuit din ghid, din doi băieți, Valentin Caia, instalator, și Mihai Chiriac, programator, și o fată, Doina Anghel, organizatoare de excursii și funcționară la Danubiana, grupul venea de la cabana Padina. În ciuda viscolului, străbătuseră normal distanța pînă la Piatra Arsă, fiecare sperînd să petreacă noaptea în patul de acasă.

Ora 18.00. Grupul părăsește cabana Vîrful cu Dor, luînd viscolul în față și apucînd-o pe sub Furnica. Cabanierul Alexandru Naghi «**Am oprit în seara aceea treisprezece oameni care vroiau să coboare. Pe cei patru n-am reușit să-i conving, deși am încercat. Mi-au spus că se grăbesc și au ieșit afară. Era un vînt extraordinar** (n.n. — după informațiile stațiilor meteorologice din împrejurimi, în noaptea aceea temperatura a fost de —12 grade, iar viteza vîntului de 106 km pe oră) **și era foarte frig**».

Ora 19.00. La sediul Salvamontului din Sinaia se dă alarma. Cei patru n-au mai fost reperați nicăieri. Unul din salvamontiști, Decebal Mehedinți, zis «doctorul», comunică prin radio de la gară: «**A plecat ultimul tren, spre București și cei patru n-au urcat. După toate probabilitățile, au rămas în munte**». Conduși de Mihai Sîrbu, salvamontiștii urcă la Cota 1400. Din cauza viscolului, telecabina nu funcționează. Urcușul durează mai bine de o oră, ceea ce înseamnă foarte mult pentru acești lupi de munte.

Între orele 20.00 și 21.00. Cei patru orbecăie prin munte. De la cabană au plecat pe traseul indicat, dar în punctul La Cetate, unde drumul face o buclă și intră în pădure, s-au îndepărtat de orice marcaj. Din întîmplare, ajung la Poiana Stînei din Colți, unde un refugiu bine amenajat îi putea adăposti peste noapte. Surprinzător, Abeg Camil hotărăște să se plece mai departe. Subțire îmbrăcată, Doina Anghel începe să se plîngă de frig. Băieții au încă o rezervă de îmbrăcăminte și un pled în rucsac.

Ora 22.00. Salvamontul intră în acțiune. Are loc împărțirea în echipe pe zone de căutare. Spre Valea lui Carp pleacă echipa condusă de Gheorghe Ciutacu, pe Drumul de iarnă se angajează formațiunea lui Decebal Mehedinți, iar spre Stîna din Colți se îndreaptă grupul lui Mihai Sîrbu. Doisprezece oameni se răspîndesc în noapte și în viscol în căutarea altor patru, pe care nu i-au văzut niciodată și despre care nu știu nimic. Nici măcar cum îi cheamă. Funcționînd pe lîngă Consiliul popular al orașului Sinaia, Salvamontul este un serviciu al pasiunii și dragostei pentru munte și oameni.

Ora 22.30. Grupul se pierde complet în pădure, amăgit de luminile care se văd jos. Sinaia pîlpîie în noapte, dar drumul celor patru către ea este, pe aici, înfundat. Mihai Chiriac cade vreo sută de metri și este recuperat greu de ghid. Lui Dan Pasere, unul dintre salvatori, i se arde becul la lanternă. Salvamontul dibuie în munte, fără nici un indiciu. Vîntul năprasnic șterge într-o clipă toate urmele. Mihai Sîrbu a răgușit de cînd tot cere informații prin radio. Nimeni nu știe nimic. Din Sinaia, primarul Constantin Neagu se interesează și roagă: «**Băieți, faceți totul ca să-i salvați**». Mihai Sîrbu comunică doar atît: «**Am înțeles. Terminat.**» Abeg Camil înțelege că singura șansă este să plece după ajutoare. Situația devine și mai disperată, căci, pe un vîlcel înclinat la șaptezeci de grade, Doina Anghel cade și rămîne sprijinită într-un brăduleț. Ghidul pleacă, iar cei doi băieți apelează la pledul cu care se acoperă. Nu le dă prin cap nici să facă focul, nici să-și lege curelele pentru a o aduce pe fată lîngă ei.

Ora 23.00. La cabana de la 1500, grupul lui Mihai Sîrbu dă peste Camil. Dezbrăcat, acesta s-a cuibărit lîngă sobă și nu poate furniza nici o indicație concretă. Vorbește greu și incoerent. După multe eforturi, se ajunge la întocmirea unui traseu aproximativ și se comunică echipei lui Ciutacu să se îndrepte spre pădure. Ghidul indică o defrișare care nu există. Căutările sînt serios îngreunate de viscol. Nu se vede la doi metri. Fata crede că totul este sfîrșit. Simte cum începe să înghețe. Băieții nu-i vorbesc și ea se consideră uitată. Adoarme.

Luni, ora 0.30. Salvamontul, la care se adaugă cîțiva iubitori și cunoscători ai muntelui, ajunge la liziera pădurii. Gheorghe Ciutacu strigă «Doina, Doina», dar nimeni nu răspunde. După un sfert de oră de țipat, se aude glasul lui Valentin Caia. Strigătele de răspuns vin de la vreo cinci sute de metri, dar drumul nu se vede deloc. Salvatorii abia se țin pe picioare din cauza vîntului. Lumina chioară a lanternei nu ajută la nimic.

Ora 1.00. Legătura prin strigăte este clară. Cîți sînteți?, întreabă Dan Pasere. Doi vii și o moartă, vine răspunsul. Urmează minute de groază. Cu greu, coborînd pe o vale de torent, salvamontiștii se apropie de cei doi, în clipa în care, sub ei, disting un scîncet: «**...n-am murit, vă rog, salvați-mă**». Fata este scoasă prima. E înghețată bocnă și aproape fără puls. Este legată în frînghie și silită să meargă pe picioare. Nu înțelege nimic. Unde mă duceți?, întreabă. Credeți că o să mă primească la cabană?! Chiriac începe să aiureze și să dea indicații de drum. Povestește că a mai fost pe-aici și că se descurcă foarte bine. Nicolae Naghi, un alt salvamontist, se străduiește s-o trezească pe fată care, într-o oră, ar fi fost moartă.

Ora 3.00. Grupul ajunge la cabana de la 1500. Deși avertizat, cabanierul Gheorghe Rîșnoveanu doarme și nu va catadixi să se trezească. Cameră încălzită nu există, nu se poate face un ceai fierbinte. Se intră într-o odaie cu geamurile sparte, se proptește un dulap în geam și se apelează la meteorologul Constantin Frățilă care sosește cu o oală de ceai. «**Noaptea a fost mai grea decît însăși salvarea**», spune Mihai Sîrbu. Condițiilor precare din cabană li se adaugă o complicație: Mihai Chiriac intră în comă. Se înnegrește și pierde pulsul. Abia mai respiră. Ținînd legătura prin radio cu medicul Constantin Petcu, salvamontiștii trec să dea primul ajutor. Masaj cardiac, respirație artificială și așa mai departe. Către dimineață, Chiriac își revine și cade într-un somn adînc. Anghel și Caia dorm de mult. Salvatorii fac de santinelă și mănîncă pîine cu slănină. Hrana și sacii de dormit au fost aduși de la Popas, cabanierul Rîșnoveanu neînțelegînd să dea o mînă de ajutor.

Luni, ora 12.00. Cei trei sînt internați la Spitalul din Sinaia. Acești băieți minunați, purtînd la beretă însemnul Salvamontului și la inimă spiritul de sacrificiu și curajul, merg la culcare. Gheorghe Ciutacu încearcă să mănînce cîteva chifteluțe, asistat de mama sa. Adoarme la masă, cu capul sprijinit în pumni. Mihai Sîrbu scoate telefonul din priză. Afară continuă să ningă. Zvonul salvării circulă prin Sinaia și oamenii locului sînt mîndri de isprava lupilor de munte.

O săptămînă mai tîrziu, împreună cu Gheorghe Ciutacu, ne aflăm la Spitalul din Sinaia, unde Doina Anghel continuă să fie internată. Băieții au plecat de mult, fără măcar să mulțumească salvatorilor. Mihai Sîrbu nu regretă această plecare precipitată. Dimpotrivă, se bucură că nu i-a mai revăzut pe cei doi, care meritau, după părerea sa și a tovarășilor săi de intervenție, o bătaie zdravănă. Pentru că s-au gîndit numai la viețile lor și au lăsat-o pe fată să zacă singură sub amenințarea viscolului și a morții. Puteau să taie pătura și s-o tragă lîngă ei sau puteau măcar s-o țină de vorbă, s-o ajute să depășească clipele de groază, mai ales că, la un moment dat, lupii au început să dea tîrcoale.

La spital, medicul primar Petre Peovici, șeful secției de chirurgie, ne confirmă diagnosticul Doinei Anghel, «**politraumatisme și echimoze multiple ale membrelor și bazinului, toate pe un fond de nevroză anxioasă**», dar ne mai spune cîteva cuvinte, pe care le găzduim aici, spre luare aminte:

— Avem tot mai multe cazuri de acest fel, de hipotermie accidentală. Toate sînt consecința firească a inconștienței cu care tinerii vin iarna la munte. Echipați în fîșuri, încălțați ca pe bulevard și purtîndu-se ca pe bulevard. Mulți dintre ei beau, crezînd că alcoolul încălzește și-i ferește de frig. Alții o iau razna pe munte, fără să calculeze timpul și fără să pună la socoteală dificultățile drumului, uitînd că, la munte, iarna, fiecare imprudență se plătește scump. Uneori cu viața.

Încercăm să stăm de vorbă cu Doina Anghel, dar nu este ușor. E nevoie de mult tact și de multă așteptare pînă cînd fata, serios șocată de accident, să consimtă să vorbească cu noi și să poată vorbi coerent.

— Doina, ți-e frică să discuți cu noi?

— Mi-e frică să nu-mi facă cineva ceva. Cum a fost ghidul care m-a părăsit pe munte. Din cauza lui era să mor.

— Vezi tu, băiatul acesta care te-a salvat, Ciutacu îl cheamă, zice că dacă ghidul n-ar fi făcut cale întoarsă ca să ceară ajutoare, ați fi rămas în zăpadă și astăzi. V-ar fi găsit abia la primăvară.

— Se poate.

— Îl recunoști pe Ciutacu?

— Nu-l recunosc. Știu că am văzut mai mulți lupi și că nu era nimeni să mă ajute. Mi-a fost foarte frig.

— Erai bine îmbrăcată?

— Nu mi-aduc aminte. Eram cu un palton cu fermoare.

— Spune-mi, Doina, de cîte ori ai mai fost iarna pe munte?

— N-am mai fost pînă acum. Era prima oară.

— Poți să-mi spui la ce te gîndeai acolo în viroagă, unde zăpada avea trei metri și unde un brăduleț te-a ajutat să nu cazi în prăpastie?

— M-am gîndit mai mult la mama.

Aici se încheie relatarea noastră, pe care, dat fiind dramatismul cazului, nu vrem s-o moralizăm. Pînă la urmă, cum s-a văzut, totul s-a terminat cu bine, dar asta nu ne împiedică să exprimăm cîteva nedumeriri legate de mentalitatea celor ce riscă să urce pe munte îmbrăcați sumar, fără să cunoască drumurile și aventurîndu-se prin noapte și prin viscol în graba de... a prinde primul tren!?

Din punctul lor de vedere și chiar din acela al salvamontiștilor, chemați să-i salveze pe imprudenți din situații disperate, uneori cu riscul propriei vieți, acest reportaj se vrea un semnal de alarmă. Atît.

OVIDIU IOANITOAIA ■

„STEAUA ROȘIE" SIBIU, O ÎNTREPRINDERE VECHE, ÎNTINERITĂ DE IDEILE ȘI FAPTELE OAMENILOR

Negăsindu-l în localitate pe inginerul Gheorghe Nilca, directorul Întreprinderii de confecții «Steaua Roșie» din Sibiu, batem la ușa pe care scrie «adjunct».

Inginerul Ioan Gîndilă, se încumetă greu la vorbă, pomenește mereu cuvîntul noi și nu pomenește niciodată cuvîntul eu, înfierbîntîndu-se numai atunci cînd ajunge cu povestirea la extraordinara extindere a fabricii în care muncește și trăieste de zece ani. Că muncește aici, este foarte clar, aceasta fiind, desigur, prima dintre obligațiile sale de serviciu. Că trăiește aici este la fel de clar pentru cei care-l cunosc, căci inginerul Gîndilă petrece între zidurile întreprinderii, de regula, atîtea ceasuri cîte încap între răsăritul și apusul soarelui.

Primul lucru pe care-l aflăm de la dînsul este infirmarea unei impresii. Judecată după ceea ce se vede din stradă, adică după silueta zveltă, și abia scăpată din îmbrățișarea schelelor a noii hale de producție, «Steaua Roșie» lasă impresia unei întreprinderi foarte tinere, abia pusă în mișcare. Foarte tineri sînt numai oamenii ei, născuți, marea majoritate, în urmă cu numai douăzeci și cinci de ani, dar locul lor de muncă este mult mai bătrîn, în sensul că aici, unde astăzi funcționează o fabrică modernă, cu jumătate din producție scoasă la export, a fost amplasată prima fabrică de zahăr din Ardeal, totul întîmplîndu-se în jurul anului 1840. Al doilea lucru pe care-l aflăm de la inginerul Gîndilă se numește, cu modestie, autoutilarea întreprinderii, acțiune care reprezintă de fapt, o suită de îmbunătățiri ale dotării tehnice a fabricii, inovații despre care principalul lor autor nu vrea să creadă că sînt invenții, cuvîntul acesta părîndu-i-se prea pretențios și căutat. Urmînd o ordine cronologică, s-ar cădea să amintim că primele performanțe datează de mai mulți ani, din vremea tinereții, cum glumește foarte tînărul inginer Ioan Gîndilă, cînd strădania și inteligența tehnică a lucrătorilor întreprinderii au închegat două mașini noi, foarte eficiente pentru ridicarea productivității muncii și, implicit, pentru sporirea veniturilor oamenilor de la «Steaua Roșie». Prima, acceptată și ca invenție, se numește mașină semiautomată pentru îmbrăcat nasturi, iar cea de-a doua, expusă și apreciată la Expoziția realizărilor economiei naționale din 1974, poartă numele de mașină pentru depus adezivi punctiformi. Am avut ocazia să le vedem pe amîndouă la lucru, puse în mișcare de îndemînarea și perseverența unor lucrători care, chiar dacă tineri, au parcurs cu fruntea sus tainele unei meserii dintre cele mai pretențioase.

Dacă pentru inginerul Gîndilă și oamenii Întreprinderii de confecții «Steaua Roșie» din Sibiu nu vorbesc, cum spuneam, cuvintele, în schimb, vorbesc faptele. În ultimii zece ani, producția unității a crescut exact de zece ori, mărirea cantității de produse furnizate, costume de bărbați, bluzoane pentru femei, impermeabile și pardesie de tot felul, fiind paralelă cu creșterea spectaculoasă a calității sortimentelor, cerute și căutate astăzi pe piața externă, din Olanda pînă în Libia și din Statele Unite pînă în Elveția, Uniunea Sovietică și Suedia, ca să notăm aici numai numele principalilor parteneri ai întreprinderii sibiene. În interesul acestei acțiuni de ridicare a calității produselor, oamenii fabricii nu s-au mai mulțumit la un moment dat cu utilajele la care lucrau, venite din import, nu s-au mai mulțumit cu randamentul lor și au pornit să iscodească și să caute, să compare și să studieze, visînd la îmbunătățiri și perfecționări, pe care le-a sprijinit, cu competență și dăruire, primul om al întreprinderii, inginerul Gheorghe Nilca, directorul ei.

Aflăm toate acestea în fața unei mașini. Înfățișîndu-ne-o și recomandînd-o, de parcă ne-am fi găsit în prezența unei persoane, inginerul Gîndilă ne spune despre ea doar atît: «Acum doi ani, mașina aceasta era un vis. Astăzi ea este o realitate.» Detaliind, se cade să spunem că realitatea aceasta înseamnă, de fapt, o mașină pentru depus adezivi prin scuturare pe suport textil, utilaj de mare eficiență în chimizarea producției, aducînd întreprinderii o economie de milioane de lei pe an. Socoteala beneficiului este la fel de ușoară ca regula de trei simplă: se cîștigă zece lei la fiecare metru de stofă, socoteală pe care o fac în prezent și fabricile de confecții din Orăștie, Oradea și Satu Mare, primele care au hotărît să asimileze mașina gîndită și realizată de colectivul sibian.

Evident, lista autoutilărilor introduse la «Steaua Roșie» este mult prea lungă chiar pentru un reportaj mai amplu decît își propune să fie acesta, după cum numărul oamenilor destoinici și pricepuți din întreprinderea sibiană este mai mare decît cele cîteva nume, Nicolae Spătaru, Nicolae Coca sau Constantin Grecu, lucrători sfințind locul de muncă, pe care le înfățișăm aici. În orice caz, din prima listă nu poate lipsi mașina de metrat stofe, închegată în unitate nu numai pentru bunul mers al producției, dar și pentru a feri calculele de recepție de veșnicele păcăleli ale furnizorilor. Metrînd de regulă foarte întins, furnizorii înscriau o cifră pe balotul expediat care, de cele mai multe ori, nu corespundea numărului de metri de stofă, în sensul că aceștia erau mai puțini, producînd bătăi de cap celor ce urmau să-i transforme în produs finit. Folosibilă îndeobște la poliesterul texturat, noua mașină presupune, ca o îmbunătățire fundamentală, repartizarea tracțiunii pe toată banda, lăsînd buclele materialului unele lîngă altele, ceea ce oferă supraelasticului șansa unei calități superioare și confecțiilor noastre șansa unei frumuseți și a unei rezistențe de mai lungă durată.

Procedînd la introducerea unei instalații electrice mobile la mașinile de cusut, ca o noutate absolută în industria respectivă, adică permițînd o mișcare mai comodă a mașinii și reducînd pînă la zero pericolul de accidente, fabrica a izbutit, prin intermediul Brigăzii de tineret, alcătuită din proaspetele absolvente ale școlii profesionale de specialitate performanțe de producție remarcabile și produse de înaltă calitate care, răspîndite prin magazinele lumii, duc pretutindeni prestigiul industriei ușoare românești.

EMIL NEGOIȚĂ ■

ȘI URIAȘII AU NEVOIE DE BIJUTIERI

Instantanee într-o mare întreprindere industrială — cea de mașini grele din București I.M.G.B. — unde ne-am propus să facem o incursiune.

Pe drept sau pe nedrept, o întreprindere producătoare de mașini grele se asociază în mintea noastră cu noțiunea de muncă brută, efort fizic, condiții la fel de grele ca mașinile care ies pe porțile uzinei. Or, după plastica expresie a unui tînăr inginer, realitatea este că aci mastodonții de metal se cizelează cu precizie de bijutier și că cel puțin unele secții amintesc mai mult de mecanică fină decît de mașini grele. Cu această oarecum insolită realitate au făcut cunoștință și părinții unor ucenici sosiți din fundul Moldovei. Cum s-au petrecut lucrurile?

Cîțiva tineri, brusc transplantați din sate îndepărtate în această citadelă industrială, s-au simțit descumpăniți, nu atît de Greu, cît de Nou, și, sub șocul primelor impresii, s-au grăbit să scrie acasă. Părinții s-au înființat, timizi, la secția Personal-Învățămînt, unde nu li s-a servit o prelegere cu iz didacticist, ci invitația: «Haideți să vizităm uzina. Unde vreți dv.!» «La mecanică-sudură.» «Perfect». Au zăbovit cît au zăbovit în uzină, s-au uitat lung în dreapta și stînga — conformîndu-se, fără să știe, proverbului japonez: «Decît să auzi de o sută de ori, mai bine să vezi o dată» — și s-au lămurit. Un tată s-a nimerit să-l vadă în acea dimineață chiar pe fiul său la lucru și i-a strigat cu năduf: «Ohoho, vii tu, taică, acasă în vacanță și pun bătuta pe tine.» Am fost asigurați că între timp fiul s-a lămurit că s-a cam pripit cu scrisoarea, că dracul nu e atît de negru și că, de fapt, nici nu e drac; drept care vacanța în sînul familiei a decurs în condițiile cele mai pașnice.

Uneori apar și reacții contrare. De pildă: «Cum? Fetița mea sudoriță?! Niciodată!» Erau două verișoare de lîngă Vaslui care lucrau la sudură la I.M.G.B. Munca era ușoară: în hală temperatura se menținea tot timpul la nivel constant, 20 de grade, cleștișorul de sudură nu cîntărea mai mult de 300 g, nu existau trepidații și, în general, efortul fizic reclamat era minim. Dar rudele, nu și nu, și au hotărît: «Nu e de ele, le dăm la muncă ușoară.» Și le-au dat: la o tăbăcărie.

Acestea sînt însă cazuri extrem de rare, acomodarea realizîndu-se, de regulă, extrem de ușor; le-am citat însă tocmai pentru a sublinia contrastul dintre realitate și ideile pe care și le fac unii despre o uzină de mașini grele ultramodernă ca I.M.G.B.

— La noi, în unele secții, e curățenie și atmosferă de sală de operații; nici nu s-ar spune că te afli într-o uzină.

La Alternatoare, halate albe, aer condiționat, obsesia micronilor. Se știe că în prezent I.M.G.B. livrează, între alte produse, și uriașele turboagregate de 330 MW, despre care nu o dată a scris și revista noastră. Un singur asemenea colos depășește cu mult, sub raportul puterii instalate, întreaga hidrocentrală Bicaz, cu cele cinci agregate ale sale. Doar țările cele mai industrializate din lume — S.U.A., U.R.S.S., Republica Federală Germania, Franța și alte cîteva — fabrică astfel de instalații complexe. Cît de dificil apare examenul tehnic căruia au să-i facă față constructorii reiese și din aceste cîteva date, elocvente chiar și pentru nespecialist: turbina funcționează la un regim de 3 000 turații pe minut, o temperatură de 535 grade, o presiune de 186 atmosfere și o tensiune de 24 000 volți. În aceste condiții metalul cel mai dur se poate deforma și, în general vorbind, orice hibă ascunsă, cît de neînsemnată, poate provoca grave defecțiuni. În scop de prevenire, turbina și alternatorul care formează turboagregatul sînt montate pe un uriaș stand de probe, unde sînt supuse unui regim de funcționare identic cu cel de exploatare. Dacă agregatul rezistă, orice surpriză neplăcută pe viitor este practic exclusă. Merită subliniat că din cauza cheltuielii de timp și energie pe care o presupune montarea de probă a unui agregat de asemenea anvergură, unele firme străine renunță la această etapă preliminară, preferînd să remedieze eventualele defecțiuni tehnice *după* montarea definitivă a turboagregatului la uzina de destinație. Constructorii noștri, pentru un plus de securitate, au ales însă această cale. Standul de probe nu iartă! — spun tehnicienii. Acolo își găsește suprema verificare calitatea muncii de bijutier la care ne refeream mai înainte; și în zilele noastre, atotputernica automatizare cunoaște redute pe care nu le poate cuceri.

— Bobinarea tot cu mîna se face — oftează maistrul principal Andrei Nicolae. Nicăieri în lume, nici la «Brown-Boveri», «Siemens» sau «Alsthom» nu se procedează altfel. Tot cu mîna, fir cu fir! În plus, barele pentru turboagregatele de 330 MW pun probleme cu totul noi. Se lucrează cu rășini sintetice ale căror proprietăți fizice sînt încă insuficient cunoscute, iar izolația trebuie să reziste la o tensiune fantastică: 24 000 V. Nimeni nu cunoaște cu exactitate, din punct de vedere teoretic, procesele care se desfășoară în intimitatea materialului în asemenea condiții. E o tehnică absolut nouă și poate tocmai de aceea unii bobinatori mai vîrstnici au dat bir cu fugiții: cînd toată viața ai lucrat într-un anumit fel, nu e ușor, la spartul tîrgului, să schimbi macazul. Și atunci ne descurcăm cu tinerii pentru care tocmai *noul* este lucrul cel mai important și mai natural din lume.

— Dar de unde aveți siguranța că ei lucrează corect acolo unde unii mai vîrstnici au dat înapoi?

— Operațiile se desfășoară sub cea mai atentă supraveghere și îndrumare a inginerilor și apoi există acea confirmare absolută pe care o dă standul de probe.

— Atunci, totul merge ca pe roate?

— Da, dar cu eforturi. Ce să-i faci, așa e la început.

Mașini grele, mașini ușoare, munca grea, muncă ușoară. Uneori distinctia e pur subiectivă. Era unul Mitrea, care ar fi vrut ca maistrul să repartizeze pe sprînceană, mai clar, să ia de la cei care trag la greu și să dea — e vorba de cîștig, nu de lucru — celor care trăgeau și ei ceva: chiulul. Așa, ca să fie egalitate, zicea.

— De ce nu muncești cum trebuie, Mitreo? Nu-ți place meseria?

— Meseria ar fi cum ar mai fi, dar aș prefera o muncă mai ușoară.

— Mai ușor ca aci?! Aer condiționat, mașini ultimul strigăt, efort fizic nici cît ai ridica un castron...

— Pentru mine și asta-i muncă grea.

Și mai și șoptea cîte unui coleg din schimbul trei:

— Ce ești prost și lucrezi toată noaptea... Te fac un pui de somn în vestiar?

Nu știm unde doarme Mitrea în momentul de față, în orice caz, la I.M.G.B. nu. În cazul lui a funcționat un control mai sever, mai necruțător decît cele mai fine aparate de metrologie cu dispozitiv optic, fala întreprinderii. Metrologi în ale firii omenești ca lăcătușul Nae Alexandru, trasatorul Petre Țîțiilă, cazangiii Gheorghe Cană și Florin Pușcașu — nici unul nu are mai mult de 21 de ani — au învățat că orice muncă pe care o faci cum trebuie este grea, cere efort intelectual, dacă nu fizic.

— Vorba e, ce ne facem cu avocații? — intervine șeful secției Turbine, inginerul Lucian Georgescu.

— Nu mi-aș fi putut închipui că și oamenii legii pun mîna la confecționarea turbinelor.

— Dacă nu chiar avocați, aproape avocați, mai exact, studenți în drept. În atelierul de mecanică ușoară al secției noastre avem un strungar excepțional, Ion Marinache. E încadrat în categoria maximă, fiind un tehnician de elită, o afirm în deplină cunoștință de cauză. Nu știam că e student la seral. Întîmplător am aflat, într-o bună zi, că studiază Dreptul și că e în ultimul an. Am folosit cuvîntul «întîmplător»... nu întîmplător, fiindcă nu bănuiam nimic, omul în cauză nu invocase niciodată față de mine, șeful secției, situația lui oarecum specială, de student, n-a cerut nici o înlesnire, lucrează în trei schimburi ca toți ceilalți. Dintr-un singur punct de vedere se deosebește de ei: e cel mai bun sau, în orice caz, printre cei mai buni, un maestru în ale strungăriei. Dealtfel, și cîștigă pe măsură. Cînd l-am întrebat, deunăzi, ce are de gînd să facă «după», mi-a răspuns că facultatea o va termina oricum, de vreme ce a început-o. Și a început-o fiindcă îi place să învețe. Ce va fi apoi, vom vedea. La atelierul de mecanică mijlocie avem un borwerkist excelent, Teodor Agapie. O să spuneți că e o coincidență: e tot student în drept la fără frecvență! O fi coincidență, dar, spuneți și dv., nu e totul destul de neobișnuit?

Iată, astfel s-a încheiat întîlnirea mea, la o mare întreprindere bucureșteană.

LIONEL NITESCU ■

Repetiţii prelungite la Teatrul Naţional pentru Richard al III-lea în concepţia regizorală a lui Horea Popescu (primul din dreapta).

Fotografii de Emanuel Tânjală ■

CRONICA FILMULUI

un film după o reţetă sigură

Cineva, în cazul nostru regizorul Iulian Mihu, citeşte o carte: «Alexandra şi infernul» de Laurenţiu Fulga. Un roman deosebit de interesant, cu o lume care curge violent prin conştiinţa personajelor, cu personaje care rătăcesc în conversaţii şi în subconversaţii, o carte cu mister, în care se zbuciumă o lume răsturnată comentată de memoria autorului. De aceea romanul «Alexandra şi infernul» înseamnă în primul rînd o experienţă de viaţă perenizată, ce se proiectează pe ecranul conştiinţei noastre, fără falsă pudoare, în tulburătorul ei adevăr.

Dacă vrei să rămîi fidel spiritului, climatului cărţii, ecranizarea acestui roman presupune eforturi deosebite. După cum ştim cu toţii, obstacolele pot fi învinse sau ocolite. De data aceasta ele au fost ocolite cu graţie şi dezinvoltură. Iulian Mihu a vrut să facă un film de mare spectacol şi dacă vrei să faci un film epatant, te gîndeşti serios la o reţetă. Să facem inventarul: un generic splendid, muzică excelentă, imagini frumoase, actori talentaţi. Fiecare spectator trebuie să găsească în film ceva pe placul lui: de exemplu o actriţă superbă, Violeta Andrei, un actor cu farmec, Romeo Partenie, sau unul cu aplomb, Cornel Patrichi; apoi secvenţe de război nu atît veridice cît estetice, uneori calofile; puţin umor, cîteva lacrimi. Îi sfătuim pe cei cărora le plac deznodămintele fericite să privească stăruitor în final eroii noştri Alexandra şi Filip aflaţi dintr-o dată şi sub influenţa hazardului în afara oricăror primejdii, urmărind liniştiţi jerba de flăcări care mistuie o căruţă salvatoare şi trei suflete nevinovate în haosul războiului. Vor avea prilejul să ofteze uşuraţi.

Un gînd binevoitor a vegheat tot timpul ca spectatorii să nu fie necăjiţi prea tare. La început ei vor fi obsedaţi doar de întrebarea «Pe cine vor doborî acum gloanţele, obuzele?» şi mai apoi, cu sufletul la gură, spectatorii nu vor avea altceva de făcut decît să se întrebe invariabil «Cine va scăpa oare de moarte»? Şi cu acestea suspansul peliculei e rezolvat. Aşa se fac marile filme!

Şi iată că totuşi, fără consimţămîntul regizorului, se nasc în noi alte întrebări... De ce înverşunarea aceasta de a simplifica acţiunea, personajele, într-atît încît să se piardă ceea ce era mai valoros în roman? De ce dintr-un rechizitoriu al ororilor războiului şi dintr-o pledoarie în favoarea păcii, speranţei, libertăţii, iubirii să rămînă doar un joc copilăresc, un fel de Alice în ţara războiului sau în ţara bărbaţilor? De ce o actriţă atît de sensibilă ca Violeta Andrei să fie redusă la condiţia unei apariţii mai degrabă decorative? De ce să nu oferim actorilor talentaţi posibilitatea de a se reliefa în profunzime, de a crea roluri pe măsura talentului lor? De ce filmul «Alexandra şi infernul» e o colecţie de imagini frumoase şi nu un moment de artă autentică?

SANDRA MIRON ■

Cititorii acestor pagini sînt rugaţi să răspundă la următoarele întrebări:

1. Care a fost — în anul care a trecut — cel mai frumos cîntec apărut în muzica tînără românească?

2. Care a fost cîntăreţul cel mai reprezentativ în muzica tînără românească a anului 1975?

3. Care a fost actorul tînăr care a slujit cel mai bine poezia românească în anul 1975?

RĂSPUNSURILE SE PRIMESC PÎNĂ LA DATA DE 15 DECEMBRIE A.C.

· renaşterea unei formaţii

Povestea formaţiei **Savoy** este povestea celor mai multe dintre formaţiile noastre de muzică tînără în genul aşa-zis **pop.** Toate au năzuit spre un stil personal, eliberat de influenţele **pop**-ului occidental. Fiecare tindea adică spre un sunet unic, propriu, inconfundabil. Unele, graţie personalităţii membrilor componenţi, au reuşit, altele s-au zbătut în formule mimate, sterile şi au capotat. Printre primele, dînd strălucire şi personalitate muzicii româneşti pop se numără **Sfinx,** prin forţa expresivă, prin sinteza personală a unor cuceriri ale muzicii tinere internaţionale. **Phoenix,** prin stilul incantatoriu, parfumul arhaic, melodicitatea particulară, **Progresiv TM** prin pregnanţa compoziţiilor, **Curtea Veche nr. 45** prin rafinamentul armoniilor (ordinea nu reflectă vreo ierarhizare valorică din partea autorului; ea este, pur şi simplu, fortuită, convingerea noastră nestrămutată fiind că orice fel de comparaţii şi clasificări sînt dăunătoare în cazul unor formaţii sau solişti cu stiluri diferite).

Dintre ultimele, o oarecare vogă a avut la vremea ei formaţia **Sincron.** Ea a fost promovată intens pe diferite canale şi a fost astfel impusă oarecum, forţat, publicului. Căci lipsa de stil cu care s-a apropiat de folclorul nostru muzical, ritmicizat intens dar sărăcit melodic, armonic şi mai ales expresiv, nu a fost de natură să-i confere permanenţă. Cine nu şi-i aminteşte pe Cornel Fugaru şi pe băieţii săi sincronizaţi, hăulind acum cîţiva ani pe ecranele televizoarelor: uu-văuuvă! Şi este păcat că acest muzician talentat, bun profesionist (l-am numit pe Cornel Fugaru) n-a găsit drumul adevăratei afirmări! Greşeala sa a constat în faptul că s-a lăsat prea mult influenţat de unii «teoreticieni» ai muzicii noastre uşoare care la timpul respectiv propovăduiau de mama focului prelucrarea folclorului ca fiind singura posibilitate de afirmare a muzicii **pop** româneşti. Repetăm — muzica pop românească nu şi-a cîştigat personalitatea şi nu şi-a configurat structura spirituală prin pastişarea folclorului, ci prin tratarea originală a unei tematici naţionale, sintetizînd cuceririle de tehnică şi manieră compoziţională ale corifeilor genului. Folclorul — dacă o formaţie **pop** îşi poate permite luxul de a-l aborda — trebuie să fie o resursă de spiritualitate, de geniu creator şi recreator, nu o sursă imediată, artificială, de inspiraţie din care se poate «împrumuta» la nesfîrşit.

Tot aşa s-a întîmplat şi cu formaţia **Savoy.** Criticată aspru, multă vreme, pentru simplismul compoziţiilor sale în care se recunoştea adesea citatul folcloric, formaţia aceasta înregistrează acum o adevărată renaştere. Ea promovează compoziţii cu adevărat personale, pornind de la texte poetice valoroase, fructificînd talentul compozitorului Marian Nistor (chitară solo, şeful formaţiei) şi al lui Nelu Orban (orgă, pian) precum şi aptitudinile interpretative ale celorlalţi membri ai formaţiei: Ionel Samoilă (chitară bas, mandolină), Nicolae Rotărescu (baterie) şi George Mitrea (solist vocal). Cîteva noi compoziţii atestă noua orientare a formaţiei care nu ocoleşte nici maniera progresivă, nici atmosfera baladescă folk: «Flaut de dragoste» şi «Noi» pe versuri de Adrian Păunescu, «Craii de Curtea Veche» pe versuri de Bogdan Ulmu sau «Căruţa poştei», compoziţie progresivă. Renaşterea formaţiei este certificată de noul spectacol de muzică şi poezie «Patriotica '75», pe care formaţia îl pregăteşte, în regia lui Grigore Popa, sub egida Ansamblului artistic al U.T.C. Cu o dorinţă evidentă de muncă şi autodepăşire (**Savoy** are în perspectivă un al doilea spectacol de muzică şi poezie intitulat provizoriu «Imn creaţiunii», un disc ce urmează să apară în februarie '76 la Electrecord cu piesele «Povestea lui Păcală» şi «Salcie, fată de baltă», dar şi un turneu împreună cu Marina Voica sub egida A.T.M.), formaţia poate aspira la o renaştere adevărată, depăşindu-şi astfel condiţia revuistic-distractivă şi comercială la care părea predestinată de propria ei firmă.

NICOLAE SPIRESCU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

dreptul la bătrîneţe şi la o seară de dans

Într-adevăr, la Riga, unde soarele mijeşte anotimpuri semipolare, cu marea răvăşită alături, cu o biserică gotică prin care vitraliile sparg sufletul în ţăndări şi revarsă calm seara pe străzi muzici de orgă, într-adevăr, la Riga, trecînd pe sub bolţi repezi de ploaie, prin aerul trist şi prin amurguri prelungi, poţi iubi cu o însufleţire distilată. O fostă actriţă de teatru şi acrobată de circ purtînd printre toalete mirobolante măştile unor înfrîngeri sentimentale şi un director de spital, cenuşiu, trist, cu umbrelă şi ochelari de vedere prin care se zăreşte cimitirul unde e îngropată unica mare iubire a vieţii sale corecte şi muzicale, se întîlnesc, iată, într-un sanatoriu şi tresărind dureros se iubesc. Vîrstele lor nu se declară dar se simt. vîrstele lor au trecut de vremea călătoriilor propriu-zise în transatlantice sau în supersonice; sînt doi oameni părăsiţi de mult de prima tinereţe, aproape resemnaţi, aproape terminaţi. Se cunosc într-o situaţie explozivă, se admonestează, se jignesc cu răsuflarea întretăiată apoi, treptat, îşi dau seama că nu-şi sînt indiferenţi. Dacă toate acestea ar face parte din jocurile dragostei şi ale întîmplării dintre îndrăgostiţi cruzi cu aer de logodnici abia scăpaţi din liceu, mai treacă meargă, lucrurile ar intra într-o ordine firească. Dar toate acestea li se întîmplă unor oameni bătrîni, pe care nu-i jigneşte tinereţea celor din jur şi pe care, dimpotrivă, îi tulbură cu o intensitate neobişnuită sentimente trecute de mult în imaginile albumelor de familie, în scrinuri cu plicuri parfumate, deasupra cărora bunii, cucernicii noştri bunici aşază samovarele de taină.

Aceasta este în esenţă poezia «Comediei de modă veche» pe care o joacă într-un dulce echilibru, într-o splendidă armonie, doi actori fără limită de vîrstă şi de interpretare: Carmen Stănescu şi Mihai Fotino. Nici unul dintre ei nu împlineşte anii personajelor interpretate. Sînt desigur mai tineri decît eroii în care se prefac. Dar acest lucru nu e un handicap. Tinereţea lor îmblînzeşte trăsăturile bătrîneţii imaginate în piesă de Alexei Arbuzov. Pentru că eroii au vîrsta la care virilitatea devine o trăsătură de caracter. Carmen Stănescu trăieşte, respiră, gîndeşte, vorbeşte, dansează, cîntă dinlăuntrul personajului şi eroina sa devine o prezenţă la fel de vie ca a tuturor femeilor din stal care-şi visează frumos marea iubire pînă la adîncă bătrîneţe. În spatele ei vine ca o trenă orchestra simfonică din Leningrad, interpretînd Ceaikovski sau Glinka, un ansamblu întreg de actori care se trag din Pădurea lui Ostrovski sau din Trei surori de Cehov. Mihai Fotino are tandreţea, gingăşia şi farmecul gri al bărbatului care în criză de inimă, ţintuit pe un pat de spital, regăseşte sensul adevărat al bătăilor sale de inimă. Mihai Fotino vine din aer cu umbrela deschisă ca dintr-o poveste cu bunici şterşi de vînt din memorie, dar păstraţi în şanţurile plăcii de ebonită din gramofonul trîntit de cineva în pod. Nici o clipă ramolit. Nici o clipă tragic. Deşi destinul său pare a fi marcat implacabil de boală şi adulmecat de moarte. Dansul lui excentric dintr-una din secvenţele piesei e de fapt revolta unui menuet executat ireproşabil în jurul actriţei care e vioara întîi în acest spectacol şi care se numeşte, din nou, Carmen Stănescu.

Admirabil spectacol în doi, într-o piesă cu un final grăbit şi melodramatic, ce nu umbreşte însă impresia de omenească şi sensibilă investigare în existenţa unor oameni care nu cer altceva decît dreptul la bătrîneţe ca o eliberare, sau, cum spunea cineva, ca o altă adolescenţă. Mihai Berechet a acordat perfect instrumentele care fac din spectacol o sărbătoare a sufletului nostru bîntuit de nelinişti, dar şi de speranţe. E, credem, cel mai bun spectacol al său. Merită să fie văzut de toţi oamenii de bun-simţ. După cum e interzis accesul în sală oamenilor fără umor.

A. DOHOTARU ■

cine, ce, unde, cînd?

● 38 de actori în 24 spectacole, acestea sînt datele imediate ale Galei recitalurilor dramatice recent încheiate la Bacău. Pătrunderea prin «efracţie» (artistică) a unor recitaluri fără rezonanţă în planul artei spectacolului nu a putut diminua impresia generală bună. Reperele care configurează ediţia se numesc: Agatha Nicolau şi Mihai Stan, Anca Ledunca, Mircea Albulescu şi Olga Delia Mateescu, Dan Tufaru, Ferenc Boer şi Doina Iacob, Romeo Stănciugel şi Jorij Voicu, Rodica Mandache şi George Bănică etc. ● În această criză de premiere cinematografice de calitate, propunem D.D.F.-ului reprogramarea unor filme de valoare ca Puterea şi Adevărul, Desfăşurarea, Întoarcerea lui Magellan, Erupţia, O lume nebună, nebună, nebună, Aventura, Incidentul, Corabia nebunilor, Z, Şi caii se impuşcă, nu-i aşa?, În arşiţa nopţii, Profesioniştii etc. ● Sîntem informaţi că se află în fază de finisaj două filme care au toate premisele să întrunească aprecierile publicului. E vorba de «Jocul cu moartea», regizat de Andrei Blaier după un scenariu inspirat de romanul lui Zaharia Stancu, şi de filmul «Dincolo de pod» în regia lui Mircea Veroiu după «Mara» de Ion Slavici. ● Dan Chebac, unul din cei mai mari cîntăreţi de muzică folk de la noi, a fost solicitat să dea probe de film pentru regizorul Savel Ştiopul care petrece ultimele zile pe platourile de la Buftea cu scenariul «Ultimele zile» scris de Constantin Stoiciu. ● Clinii latră, caravana trece. Replica aceasta flutură de ani de zile pe buzele directorului Teatrului «Ion Vasilescu», pe numele său Nicolae Frunzeti. Şi se pare că din punctul său de vedere dictonul e real, din moment ce, într-adevăr, toată lumea se declară nemulţumită de starea de confuzie din acest teatru cu premiere volante şi nimeni nu ia nici o măsură de redresare a situaţiei. De fapt mai există oare acest teatru? ● La Teatrul «L.S. Bulandra», marele regizor şi om de teatru Liviu Ciulei repetă cu o distribuţie de zile mari piesa «Lungul drum al zilei către noapte» de Eugene O'Neill. Aşteptăm cu nerăbdare premiera, mai ales că avem în vedere un spectacol de referinţă cu această piesă pusă în scenă acum cîţiva ani la Cluj-Napoca. De data aceasta piesa va fi interpretată de Toma Caragiu, Clody Berthola, Victor Rebengiuc, Florian Pittiş ş.a. Grea piatră de încercare mai ales pentru Toma Caragiu! ● După cîte sîntem informaţi, tot Liviu Ciulei se gîndeşte asupra ecranizării războiului de independenţă de la 1877. Deocamdată regizorul, se pare, e entuziasmat de scenariul semnat de Titus Popovici.

Acesta este actorul **PETRICĂ GHEORGHIU.**

CRONICA T V

a trăi pe cont propriu

Prefaţînd un film suedez despre naştere şi primele momente de contact cu lumea ale pruncului (emisiunea «Aventura cunoaşterii») doctorul Anca Cioltei vorbea despre poezia (citeşte durerea) aspră, împletită cu speranţa a femeii care naşte. Ce poate fi mai plin de sens pentru o femeie care cunoaşte menirea dragostei decît faptul de a aduce pe lume viaţă. Dînd naştere vieţii, dai naştere dăinuirii, fiindcă fiecare naştere e o rotunjire a noţiunii de etern. Minunata alcătuire trupească a femeii purtătoare de rod şi bucurii este văzută în efortul ei sublim. Pelicula prezentată este un imn închinat vieţii şi gestului uman de a face ca viaţa să triumfe. Mîini mari, bărbăteşti, ocrotitoare, primesc in palme pruncul speriat de aer şi lumină, vulnerabil ca o pasăre fără aripi. Vedem cum mîinile îl aşază pe pîntecele mamei ca să mai simtă o dată culcuşul cald, ocrotitor de unde a plecat. Şi gestul acelor mîini cu vene pronunţate, filmate în detaliu, mîngîie necontenit învăţînd sîngele să alerge, şoptind respiraţiei să se ritmeze, vestind fiinţei de-abia născute că poate îndrăzni să trăiască pe cont propriu. Mîinile mari, şi calde, şi fremătătoare ale doctorului mamoş îl desprind de mamă şi pruncul ţipă... Dar mîngîierile continuă în apa caldă a băii cînd, încetul cu încetul, respiraţia devine ritmică, faţa devine surîzătoare, iar ochii mari şi tulburi ai copilului privesc drept lumina, atingînd gingaş mîinile care l-au ocrotit. Tot acest ritual, atît de perfect în film (sper că şi în realitate!), favorizează circuitele nervoase care vor sta la baza comportărilor de mai tîrziu ale copilului şi adultului. Scoarţa cenuşie este o coală albă imaculată pe care noi, prin comportarea noastră, prin atingerea noastră, înscriem primele semne. Psihologia modernă acordă o deosebită atenţie impresiilor, afecţiunilor mediului ambiant, încă din primele clipe ale vieţii. Să veghem ca totul să existe întocmai.

Nava «Polar IV» străbate drumurile mărilor şi oceanelor, slujită de oamenii ei, tineri comunişti care fac cinste culorilor patriei oriunde s-ar afla. A trăi rodnic, adevărat, frumos înseamnă de fapt, spune reportajul, a trăi şi a munci în chip comunist. «Drumul albastru» filmat de Timotei Ursu a găsit limbajul potrivit pentru a ne face cunoştinţă cu marinari de excepţie în efortul lor bărbătesc şi auster. Comandantul acestei uzine plutitoare, depăşind toate piedicile şi ghinioanele posibile, a ajuns în sfîrşit pe mare, cu pasiunea pentru această chemare întreagă. Aceasta i-a dat puterea să vrea, să aştepte, să poată şi să învingă — ajungînd astăzi comandant pe unul dintre cele mai albe vase plutitoare pe mări şi oceane, supranumit «Bijuteria». Are 35 de ani şi o bună experienţă pentru că a luat marinăria de la matroz. În subordine: marinari tineri şi foarte tineri. Căpitanul are 26 de ani, aşteaptă cu emoţie vestea prin radiogramă a sosirii pe lume a primului său copil. Proaspătul tată regretă că nu poate să fie acolo să ducă flori soţiei şi să destupe cîteva sticle de şampanie Jidvei. Un alt ofiţer, după ce a fost inginer la Borzeşti unsprezece ani, se întoarce pe mare pentru că nu mai putea de dorul... drumului albastru. Marinarii ce cutreieră apele pe nava lor frigorifică de pescuit oceanic, ultramodernă, cu motoare puternice dirijate dintr-o sală care seamănă cu un laborator electronic, sînt purtătorii unui nou mod, exemplar, de a concepe munca şi viaţa. De fapt pe nava frigorifică «Polar IV» e o singură familie, mare, armonioasă şi în toate porturile lumii reprezintă cu cinste pămîntul românesc. O secvenţă bună a reportajului a fost şi aceea în care soţiile rămase pe ţărm învaţă la şcoala grea a aşteptării, ţesînd pînza albă a credinţei. Tăria marinarului se verifică şi atunci cînd dorul este mistuitor şi vaporul nu merge spre casă; cînd gîndurile o iau razna şi vaporul nu merge spre casă; cînd uscatul te cheamă cu arbori, izvoare, roade şi iubite şi nava merge în larg. Aşa cum tăria minerului se verifică la primul contact cu lumina după noaptea din mină.

COMAN ŞOVA ■

curier muzical

George GERALI — Bucureşti: Am citit cu interes şi satisfacţie scrisoarea dv. «o subiectivă încercare de portretizare a oamenilor din cauza cărora există muzica tînără la noi». Remarcabilă puterea de pătrundere şi de sintetizare, deşi cu tentă impresionistă, a stilului cîtorva dintre cîntăreţii noştri folk. Ne-a plăcut de asemenea lipsa preocupărilor pentru comparaţii sau clasificări: «În galeria subiectivă nu există locuri de frunte sau taburete artistice; precum virtualii ocupanţi ai Mesei brâncuşiene, menestrelii oficiază în deplină egalitate în jurul marelui altar — arta adevărată». Vom încerca publicarea cîtorva fragmente.

Un grup de studenţi de la ISE Cluj-Napoca: «Vă aşteptăm cu braţele deschise din nou, în Sala Sporturilor, la sfîrşitul lui decembrie. Mai vrem Mielul, Repetabila povară, Cozma Răcoare şi încă ceva: nu s-ar putea aranja ca spectacolul să înceapă mai devreme şi să se termine mai tîrziu? Aici vă aşteaptă toţi studenţii, elevii şi muncitorii care, in plus, mai au un vis ce îndrăznesc să-l exprime, şi anume un revelion împreună cu Cenaclul Flacăra. De ce nu anul acesta? Vom şti, vă asigurăm, să fim aceleaşi gazde bune». Sîntem convinşi că dumneavoastră, clujenii, sînteţi şi veţi rămîne gazde admirabile; un revelion comportă însă o organizare specială şi o opţiune identică din partea tuturor membrilor cenaclului. Nu uitaţi apoi faptul că la sfîrşitul anului vă aflaţi în vacanţă. Oricum, noi vom studia cu toată atenţia propunerea dumneavoastră şi vă promitem revenirea cenaclului la Cluj-Napoca pe data de 20 decembrie. **Afrodita OGNEAN — Tg. Mureş:** După cum vedeţi, răspunsul nu s-a lăsat aşteptat. Se înţelege de la sine că ne-am propus să nu lăsăm nici o scrisoare adresată rubricii de muzică tînără fără răspuns. Este evident că toţi corespondenţii trebuie să semneze cu numele întreg şi să-şi comunice exact adresa. Răspunsul la întrebarea: unde au dispărut articolele despre **Deep Purple, Pink Floyd, Sparks** şi ceilalţi? este simplu: ne ocupăm cu prioritate de fenomenul muzical românesc. **Mircea BULUGEA — Drobeta-Turnu Severin:** 1) Cenaclul Flacăra va poposi din nou cu siguranţă şi în oraşul dumneavoastră. Data revenirii noastre o vom anunţa din timp. 2) Publicăm adresa pentru a coresponda cu alţi iubitori ai muzicii tinere: Calea Tîrgu Jiului, nr. 7 cod. 1 500. **Dana MĂRGINEANU — Cluj-Napoca:** «Pînă nu demult muzica folk românească nu-mi prea plăcea. După ce am fost la Cenaclul Flacăra mi-am dat seama că n-o cunoşteam cu adevărat. Aş fi încîntată să mai ies de încă 200 de ori din Sala Sporturilor murmurînd **Cozma Răcoare, Educaţie prin cîntec, Poştalionul, Pămîntul deocamdată** şi celelalte (de fapt plăcîndu-mi toate, dar nevenindu-mi acum în minte sau neştiindu-le titlurile nu le pot nominaliza. Îmi fac autocritica şi recunosc că am fost puţin cosmopolită. Ca dovadă, vă fac o călduroasă invitaţie de a mai veni la noi. Nu ştiu dacă aţi primit cele 3500 de invitaţii scrise promise, dar eu, cel puţin, ştiu că dacă va fi nevoie de încă o mie eu însămi le-aş scrie...» Sinceritatea cu care vă recunoaşteţi vina unei judecăţi unilaterale merită a fi apreciată. Încă o dată, vă aducem la cunoştinţă că Cenaclul va reveni cu certitudine la Cluj-Napoca. Acelaşi răspuns şi pentru expeditorii zecilor de cărţi poştale expediate din oraşul de pe Someş.

N.S. ■

ILEANA PREDESCU, actriţa rolurilor pline de farmec şi tandreţe.

INSTANTANEE

Geo Bogza

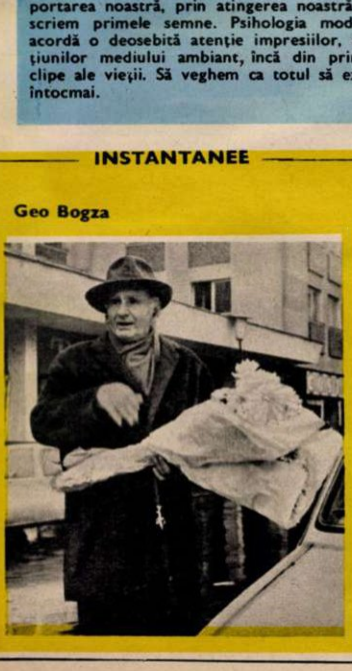

Marin Preda, autorul romanului «Delirul», apărut nu demult în cea de-a doua ediţie.

În curînd în librării, Eugen Barbu cu noul său roman, «Incognito».

Decanul criticii româneşti de astazi: Serban Cioculescu

Fotografii de Ion Predoşanu ■

flacara literară

RUBRICA MEA

poezia patriotică

Este profund semnificativ faptul că la originea liricii noastre moderne stă poezia testamentară a lui Ienăchiţă Văcărescu: «Urmaşilor mei Văcăreşti,/ Las vouă moştenire/ Creşterea limbii româneşti/ Şi-a patriei cinstire.»

Nedespărţite de atunci pînă astăzi, cultivarea limbii naţionale şi cinstirea patriei au constituit piatra unghiulară a liricii noastre.

Multe din poeziile lui Iancu Văcărescu au acel caracter ocazional, legat de evenimente publice, tot atîtea jaloane ale progresului civilizaţiei şi culturii din prima jumătate a secolului trecut. O singură poezie, dar aceea nepieritoare, ne-a rămas de la Andrei Mureşanu: **Un răsunet (Deşteaptă-te române!).**

Asistînd, dimpreună cu alţi revoluţionari moldoveni pribegi, la marea adunare naţională de la Blaj (3-5 mai 1848), Vasile Alecsandri lansează în foi volante prima versiune din **Hora Unirii,** cu acelaşi început memorabil ca aceea ce avea să mobilizeze cugetul pentru marele act al Unirii Principatelor: «Hai să dăm mînă cu mînă/ Cei cu inima română,/ Să-nvîrtim hora frăţiei,/ Pe pămîntul României!»

Pe urmele lui Vasile Alecsandri, alţi scriitori patrioţi, Cezar Bolliac, Costache Negri, C.D. Aricescu, G. Baronzi, Gr. Alexandrescu, I.C. Fundescu, Gr. H. Grandea, G. Tăutu, G. Sion, D. Bolintineanu, înflăcărează inimile şi pregătesc opinia generală pentru actul de la 24 Ianuarie 1859.

Războiul pentru independenţă, celălalt mare act istoric al secolului trecut, a fost cîntat îndeosebi de acelaşi neostenit crainic al progresului, Vasile Alecsandri, şi de poetul combatant Ioan Neniţescu, rănit pe cîmpul de luptă. Acesta este autorul versurilor mereu actuale: «Eroi au fost, eroi sînt încă/ Şi-or fi cît neamul românesc... **(Pui de lei),** precum şi «Acolo unde-s nalţi stejari/ Şi ca stejarii, nalţi îmi cresc/ Flăcăi cu piepturile tari/ Ce moartea-n faţă o privesc... **(Ţara mea).**

Lui George Coşbuc îi datorăm culegerea de **Cîntece de vitejie** (1904), slăvind acelaşi mare eveniment şi faptele glorioase de arme de pe cîmpiile Bulgariei.

«Poetul pătimirii noastre», cum l-au numit contemporanii pe tînărul Octavian Goga, a dat cu primul său volum de **Poezii** (1905), exemplul marii inspiraţii patriotice, atrăgîndu-i raportul lui Titu Maiorescu pentru obţinerea unui premiu al Academiei Române.

Poeţii de toate vîrstele, care slăvesc astăzi marile înfăptuiri ale socialismului şi clădirea unei noi societăţi, perpetuează, aşadar, o mare, o permanentă tradiţie a literaturii noastre. Mai presus de toate formele literare, versul liric înaripat este vehiculul cel mai potrivit răspîndirii instantanee a unui mesaj de raliere a tuturor cugetelor, pentru acelaşi nobil scop: «Creşterea limbii româneşti/ Şi-a patriei cinstire.»

ŞERBAN CIOCULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

„dialoguri despre condiţia femeii“

Condiţia femeii nu poate fi alta decît condiţia umană în genere. Din nefericire, tradiţia (obtuză) a mistificat-o, printr-un întreg sistem de prejudecăţi şi dogme. Problema e aşadar nu de a decondiţiona pur şi simplu o relaţie, ci numai de a o demistifica. Ecaterina Oproiu, în excelentele reportaje din **3×8 plus infinitul,** reactualizează exact această idee. Autoarea nu teoretizează. Tocmai de aceea interviurile au un farmec deosebit. Personajele îşi dezvăluie în primul rînd starea lor de spirit. Depun, într-un fel, mărturie despre «condiţia omului de genul feminin», cum citim în **Argument.** Dialogul e oricum spontan şi prin întrebări incisive reportera provoacă adevărul scontat. Mai sînt şi răspunsuri convenţionale, timide, unele de un conformism aproape jenant. Cartea are însă şi această intenţie, de a grăbi procesul de «autodescoperire».

Ecaterina Oproiu a rezistat, pînă la urmă, tentaţiei de a rosti la nesfîrşit paradoxuri şi vorbe de duh despre condiţia femeii. Condiţia bărbatului e mai socializată. Cred că de aici trebuie pornit. Gîndim exagerat condiţia femeii doar în interiorul cuplului şi al familiei. S-a dovedit că acestea pot fi, la limită, forme de aservire şi alienare umană. Ca instituţii sociale nu le contestă nimeni. Dar ce se întîmplă într-o casă de oameni (şi se întîmplă foarte multe), nu interesează pe cei din afară, în sensul că totul e lăsat la discreţia unor criterii valorice uneori aberante, învechite, ce decurg din fetişul forţei. E simptomatic faptul că unele femei se exprimă reticent în interviuri, se cenzurează — pentru ca să nu-şi supere bărbaţii nici măcar pe terenul acesta neagresiv şi mai neutru al opiniei. Or, disponibilitatea pentru creaţie şi realizare socială a femeii e la fel de mare ca şi cea a bărbatului. E limpede că foarte multe femei inteligente suferă acut de complexul frustrării şi, mai ales, al nerealizării.

Din păcate, cartea Ecaterinei Oproiu neglijează tocmai acest tip (mediu), după părerea noastră — cel mai suferind. Femeia-savant bunăoară nu convinge tipologic, deoarece a învins adversităţi (şi bărbaţii au de învins obstacole şi mai mari), dar n-are efectiv probleme. Femeia-procuror a intrat prea mult în rolul de stăpîn şi «demiurg». E dispusă deci să mai treacă cu vederea micile scăpări, de fapt neglijabile în raport cu esenţa. Femeia-arhitect e un caz rar de împlinire în creaţie, nu numai în profesie, şi care pe deasupra se înţelege perfect cu soţul. În sfîrşit, femeia-filozof (Călina Mare) vorbeşte admirabil despre condiţia femeii, a celei intelectuale în special; normal, cu oarecare detaşare.

Ecaterina Oproiu pare să fie unul dintre **leaderii** cauzei feminine. Dintre cazurile anchetate fiecare ar putea activa în cercul său de cunoştinţe. Nu e suficient însă. Pe plan social (insistăm) trebuie făcut mai mult. Mai ales că politica de stat chiar asta urmăreşte: atragerea femeii în sfera vieţii sociale.

Despre valoarea literară a interviurilor ar fi de scris multe. Avem de-a face cu scenarii de idei. Impresionează cel mai plăcut regia. În ciuda spontaneităţii dialogului se simte că de fapt nu se poate întîmpla nimic imprevizibil, care să-l deruteze pe reporter. O singură dată ni s-a părut Ecaterina Oproiu dominată de partenera sa. Ne gîndim la Melania Medrega, o ţărancă foarte inteligentă, care dă cîteva replici uluitoare, ce dovedesc, la modul natural, că femeia e predestinată şi pentru conştiinţă. Iată cum explică ea, aparent naiv, condiţia femeii: «Ştii cînd e femeia om? Cînd zic că am la sapă cinci oameni, dar ele sînt femei. Sau vezi de departe pe şosea pe cineva şi nu-l poţi descifra. Uite un om, zice. Dar cînd se apropie vezi că e femeie. Dar asta n-ar fi bine s-o spuneţi la televizor».

CORNEL MORARU ■

OPINII

accesibilitatea poeziei (VII)

În contextul poeziei moderne dificultatea poeziei ermetice este una specifică. Dealtfel, ermetismul nu este o apariţie recentă, tradiţia ermetică este probabil la fel de îndelungată ca şi istoria poeziei. «Putem vorbi de ermetism — ne spune G. Călinescu în **Cursul de poezie** — ori de cîte ori un poet vorbeşte cu aceleaşi cuvinte despre două ordine de lucru deodată, dar amîndouă în cuprinsul ideii de spirit, fiind confuz pentru cine caută la el adevăruri din lumea percepţiei, dar fiind clar pentru iniţiaţii cu conştiinţa totală».

Pentru a accede la sensul unei asemenea poezii este nevoie să renunţăm o clipă la percepţia logică imediată: În locul distincţiei aristotelice şi ştiinţifice între subiectul şi obiectul cunoaşterii, ermetismul propune distincţia — fondată pe unitate substanţială — între microcosmos şi macrocosmos.

Ion Barbu, de pildă, în **Oul dogmatic** intuieşte un acelaşi principiu de germinaţie terestră şi macrocosmică. Desigur că această iniţiere nu se desfăşoară treptat, de la o strofă la alta pînă la revelaţia din versul final. Un asemenea poem trebuie înţeles global, nu prin clarificarea separată a fiecărui vers şi demontarea logică a fiecărei imagini. Cum spune Călinescu, e nevoie să găsim «nivelul de la care porneşte poetul, nodul vital al gîndirii lui».

Această gîndire nu e una discursivă, ceea ce nu înseamnă că poemul nu are un conţinut. Poezia ermetică e o poezie de cunoaştere fără să fie o poezie de idei. Ea nu se refuză programatic înţelegerii, dar cere neapărat o pregătire prealabilă, altfel spus, cunoaşterea realităţilor spirituale pe care le exprimă. Pe scurt, ea cere iniţiere pentru a putea iniţia. Cercul poate să pară vicios, dar cele două procese sînt inseparabile. Poetul însuşi iniţiază şi se iniţiază la rîndul lui.

Nu e vorba de iniţiere într-o accepţie foarte strîmt-intelectuală a termenului. Poezia lui Ion Barbu nu e ermetică în sensul că nu poate fi înţeleasă decît de matematicieni. Chiar dacă se pot descoperi în cuprinsul ei urmele unor demonstraţii abstracte, ele nu reprezintă decît una din semnificaţiile deductibile. Poezia ermetică, dacă e cu adevărat ermetică şi, mai ales, dacă e cu adevărat poezie, spune întotdeauna mai mult decît a urmărit autorul ei să spună şi, în ultimă instanţă, ordinea în care ne iniţiază este una poetică.

Demonstraţia lui G. Călinescu tinde să acrediteze ideea că ermetismul ţine de însăşi esenţa poeziei prin mişcare ceremonială şi chiar printr-o absconsitate care nu e altceva decît «refracţie infinită». În acest sens mai larg, o poezie ca **Noi** de Octavian Goga are pentru el «un vădit aer ermetic».

Ermetismul reprezintă, aşadar, o formulă posibilă şi acceptabilă în poezie cîtă vreme dificultatea nu este produsă artificial şi mecanic.

MIRCEA MARTIN ■

LECTURI

funcţia ironiei

O proză originală, cu inteligente artificii de construcţie şi cu o ironie ce «incomodează» subtil schema epică, scrie Nicolae-Paul Mihail în volumul său **Dispariţia profesorului.** Cartea cuprinde trei povestiri ample, un fel de romane contrase: **Plecarea din Baracal, Apus de soare în unghi mort** şi piesa care dă titlul întregului volum, **Dispariţia profesorului.** Prozatorul e stăpîn pe mijloacele sale, conturează simplu o situaţie, dă viaţă unui personaj, pune în pagină un înţeles şi foloseşte cu fineţe povestea, dîndu-i sensuri neaşteptate. Există, dincolo de epica propriu-zisă, dincolo de materialul narativ şi descriptiv, o idee. Nicolae-Paul Mihail scrie o proză compozită, pigmentată cu meditaţii asupra vieţii şi, mai ales, asupra artei.

În **Dispariţia profesorului,** ancheta este un simplu pretext, iar povestirea mizează pe o inadecvare: o cercetare de ordin practic e confruntată cu idealităţi. O anchetă fără perspectivă, o falsă anchetă. «Conţinutul» nuvelei se restrînge tot mai mult la jurnalul profesorului. Nicolae-Paul Mihail abordează acest subiect cu ironie şi detaşare, afişate amîndouă pe tot parcursul naraţiunii. Ironic, exploatînd efectele trucurilor sale, autorul este uneori liric. Despre cele şase viori ale sale, profesorul spunea că «respiră întocmai ca nişte fiinţe vii». Iată şi o frumoasă propoziţie scoasă parcă din gîndirea indiană veche: «Cred că orice lucru visează inconştient pînă devine plantă, animal sau om.» Jurnalul profesorului e o suită de meditaţii, reflecţii, întrebări, soluţii, tatonări — de la idei hegeliene despre frumos pînă la teoria baudelaireiană a corespondenţelor. «Simfonia mea — scrie profesorul într-o pagină de jurnal — deci, cel puţin în partea a doua, e o dibuire în această zonă subtilă a corespondenţelor.» Apoi el vorbeşte de intenţia de a pune o «pădure de contrabasuri» să cînte «partitura sferelor»... Iată-i, aşadar, pe anchetatori, oameni ai faptelor, ai indiciilor concrete, confruntaţi cu subtile probleme artistico-filozofice. Efectul e de la sine înţeles. Autorul a imaginat un scenariu, i-a dat aer de seriozitate, dar l-a corectat pas cu pas prin ironie.

Am insistat asupra povestirii titulare. Căci în ea e cuprinsă modalitatea folosită în genere de autor. Eroul din **Plecarea din Baracal** e şi el un artist, de data aceasta un sculptor care visează şi lucrează la opera vieţii lui. Nici ideile lui Hariton nu sînt lesne de realizat, căci iată la ce aspiră sculptorul: «Numai fumul sau norii m-ar satisface dacă aş putea să sculptez în ei fără să se risipească în timp ce lucrez.» Planul artistului e «să înceapă şi să termine statuia lui Laocoon — o veche idee a lui neîmplinită, ca multe alte dorinţe. Dar şi aici intervine inadecvarea: el visează să întruchipeze în lemn imaginea unui «om care suferă, a unui om neînţeles». Între timp se ocupă de... renovarea barului din colonia în care locuieşte. Aceeaşi ironie cenzurează elanuri cu aparenţă grandioasă. Şi aici întîlnim consideraţii despre artă, cu aplicare la sculptură. În genere, ele nu sună ostentativ, căci autorul ştie să le prindă în nuclee epice verosimile şi, mai ales, să le estompeze cu umor proporţiile. Se emit truisme în toată regula: «Nu materia în care scobeşti dă valoare artistică operei, ci măiestria autorului.» Ele conturează mai clar «cadrul» în care se mişcă eroul. Inconsistentă pe unele porţiuni, această povestire conţine ideea devoţiunii nelimitate a artistului pentru visul său.

Ştefan Moraru din **Apus de soare în unghi mort** e pictor. Un om preocupat de arta sa acţionează într-un context neprielnic. Sîntem în timp de război. Din nou aspiraţia spre creaţia ideală e tulburată de brutalitatea vieţii.

Proza lui Nicolae-Paul Mihail e interesantă prin problematică, prin ideile generale pe care le conţine, dar şi prin formula narativă aleasă. Fundamental, e vorba de o proză cu virtuţi eseistice, în care schemele epice au funcţia unor cadre care corectează falsa gravitate. Un erou ţine un jurnal, altul conversează cu opera sa, altul i se confesează unui fantast al picturii. Toţi visează să creeze ceva durabil, toţi sînt confruntaţi cu probleme ale vieţii. Ironia are şi acest înţeles: aspiraţiile trebuie să ţintească departe, dar există şi aici o măsură. Ironia aduce totul la proporţii normale.

ION LOTREANU ■

FAPTELE ŞI VORBELE

literatura pe hîrtie indigo

Repetiţia îşi are rosturile ei prea bine întemeiate, ca să cad în mărginirea de a nu le recunoaşte. Zilnic răsare şi apune soarele, anotimpurile revin, şi în fiecare an, toamna, timpul sfîrşeşte prin a se strica, oricît ar ţine de la o vreme să-i contrazică parcă sistematic pe bravii noştri meteorologi. Fără repetiţie nu ajungem să învăţăm bine ceva; cum aş îndrăzni, deci ca profesor să mă revolt împotriva ei?

Repetiţia îşi găseşte o justificare pînă şi în artă. Cui i-ar da prin gînd să conteste efectul refrenului? Ba din reluarea anumitor motive se schiţează însăşi ideea de melodie. Gloriosul clasicism a fost o artă a repetiţiei postulate drept principiu călăuzitor.

Şi totuşi...

Repetiţia are cu arta raporturi de o ambivalenţă aproape freudiană, risc să afirm. Mai răspicat spus, lucrurile stau cam aşa: arta manifestă concomitent o atracţie, dar şi o repulsie puternică faţă de repetiţie. Simte fatal nevoia acesteia spre a constata, totodată, că foarte adesea ea îi e o inamică de moarte.

Unde vreau să ajung?

La faptul că unul din păcatele evidente ale producţiei noastre beletristice e, de cîtva timp, repetiţia. Prea seamănă între ele multe din poeziile publicate prin reviste. Prea des repetiţia înlocuieşte în intervenţiile scriitoriceşti spiritul şi ideile, cu adevărat noi, scînteietoare. Prea spun întruna cam acelaşi lucru articolele de critică literară.

Vreau să fiu bine înţeles. Nu unitatea de concepţie asupra lumii şi insistenţa pe o tematică majoră, corespunzătoare celor mai arzătoare preocupări civice actuale, stîrneşte senzaţia monotoniei, ci lipsa inventivităţii creatoare în cadrul respectiv.

Unii confundă educaţia **multilaterală** a conştiinţei cetăţeneşti, pe care o presupune umanismul socialist, cu «bătutul la cap». Ei îşi închipuie că pot realiza o autentică operă formativă psihică prin fixaţii. Dar repetiţia mecanică, pe terenul instruirii se cheamă «toceală» şi pedagogia modernă o respinge, deoarece nu creează spirite evoluate, pregătite, în stare să facă faţă realelor probleme ale existenţei, ci simple minţi îndopate ca ficatul gîştelor.

Fiindcă vorbim de artă, să ne amintim şi altceva: ce nu stîrneşte măcar puţină curiozitate nu se citeşte. Pe lucrurile care-i par ştiute dinainte, oricine are o reţinere firească să-şi oprească ochii. Repetiţia excesivă, peste limitele necesităţii naturale, riscă să nască plictiseala, principala inamică a curiozităţii.

Pe urmă, în materie artistică, totul trebuie să producă neapărat plăcere estetică. Altfel nici un alt efect (ideologic, moral, stimulativ) nu se mai iscă. Repetiţia insistentă sîcîie. Or, un atare sentiment iritant lucrează exact împotriva plăcerii, împiedicînd-o să ia naştere din capul locului.

Virtutea umanismului socialist stă în faptul că realizează pentru întîia oară o sinteză armonioasă şi deplină a omenescului. Cu alte cuvinte, o artă militantă, superioară, îşi află unitatea într-o mare varietate de preocupări, convergente către înaltele idealuri comuniste.

Există, neîndoios, teme prioritare ale fiecărui moment istoric şi ele contribuie înainte de orice spre a da literaturii noastre contemporane profilul ei distinct, original. Dar aceasta n-are nimic de a face cu o lene a gîndirii, dispusă a substitui repede invenţiei creatoare dificile repetiţia facilă şi zgomotoasă.

Eminescu, Goga, Sadoveanu au produs o exemplară literatură patriotică. Ca mari şi adevăraţi artişti, ei au ştiut (fiecare) să sfredelească foarte adînc într-un sentiment grav şi peren al neamului lor, spre a scoate din acest fond sufletesc note inedite, încărcate de o întreagă experienţă istorică a trecutului, dar purtînd şi accentul apăsat al prezentului trăit. Contribuţia originală în continuitatea aceleiaşi porniri autentice omeneşti îi distinge iarăşi pe Arghezi, Blaga, Pillat sau Voiculescu. Eu cred că nu mai puţin patriotică este şi opera lui I.L. Caragiale, oricît de paradoxală le-ar părea unor spirite înguste o asemenea afirmaţie.

În literatură şi artă, noutatea şi profunzimea sînt condiţii fără de care este imposibilă **creaţia,** dacă respectăm sensul exact al cuvintelor.

Papagalii, oricît de colorate le-ar fi penele, rămîn prin definiţie păsări fără har, pentru că repetă necontenit acelaşi lucru.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

AŞTEPTĂM ADEVĂRUL, ORICARE AR FI ACESTA!

● Un an de zile de cînd specialiştii amînă exprimarea unui punct de vedere ferm asupra unui hibrid de floarea-soarelui.

În urmă cu un an şi ceva, mai exact în numărul 46 din 9 noiembrie 1974, revista noastră publica un articol, «Lîngă podul Băneasa, pe o singură tulpină înfloresc zece pălării de floarea-soarelui», pe marginea unei ameliorări de cultură, pe care inventatorul horticol Gheorghe Grosu Măcin, părintele liliacului multicolor, o numise hibridul de floarea-soarelui «Nectarul». Scriind atunci despre caracterul inedit al ameliorării, la capătul căreia se afla o metodă de obţinere a unei plante melifere cu calităţi morfologice şi fiziologice deosebite, încheiam cu speranţa că oamenii de specialitate se vor pronunţa cu competenţă asupra avantajelor sau eventualelor neîmpliniri ale «Nectarului», punînd lucrurile la punct şi demonstrînd, cu probe şi analize, cu documente de necombătut, dacă ne aflăm sau nu în faţa unei descoperiri de reală însemnătate economică. Oricît ne-ar fi sedus perseverenţa şi puterea de muncă a inventatorului, am crezut de cuviinţă că girul cel mai autorizat trebuie să vină din partea specialiştilor, pe care i-am invitat la cuvînt în paginile revistei noastre.

Din păcate, nici noi şi nici Grosu Măcin n-am primit pînă în prezent vreun semn din partea celor în măsură să se pronunţe asupra viabilităţii sau inconsistenţei noii metode. Zilele trecute, inventatorul ne-a vizitat la redacţie, informîndu-ne asupra ultimelor evenimente legate de evoluţia «Nectarului». Ca urmare a intervenţiilor sale repetate şi ca urmare a amabilităţii şi clarviziunii profesorului V. Harnaj, preşedintele Apimondiei, Institutul de cercetări pentru apicultură de la Băneasa a însămînţat cu hibridul lui Grosu Măcin un hectar în perimetrul C.A.P.-ului «Timpuri Noi» din satul Ciofliceni, comuna Snagov, judeţul Ilfov. Într-o adresă expediată inventatorului, purtînd numărul de înregistrare 943 şi datînd din 25 aprilie 1975, I.C.A.-ul menţiona că «...lucrările de întreţinerea culturii se vor executa integral de către C.A.P. «Timpuri Noi», conform contractului încheiat, iar asistenţa tehnică se va asigura de către delegaţii Institutului, precum şi de Dv., după caz, astfel ca lucrările agrotehnice să fie aplicate la timp şi în cele mai bune condiţii.»

Evident, Gheorghe Grosu Măcin a considerat că cercetarea sa a intrat pe mîini bune şi îndemînatice. N-a fost însă să fie aşa. Inventatorul a judecat după interesul şi buna-credinţă a profesorului Harnaj, cu adevărat doritor să se ajungă la o concluzie, dar programul foarte încărcat al preşedintelui Apimondiei şi desele sale deplasări l-au împiedicat pe profesor să urmărească personal respectarea contractului de care amintea adresa, contract care a fost încălcat în repetate rînduri.

Astfel, cele şase praşile prevăzute, trei mecanice şi trei manuale, au fost întîrziate cu cîte două-trei săptămîni, ele efectuîndu-se numai la insistenţele inventatorului, deplasat mereu la faţa locului, pe bani şi pe energie proprii. Contractul stipula executarea a trei irigări. Nu s-a făcut nici una, astfel că de la 25 iunie, zi cu ploaie abundentă, pînă la 23 septembrie, cînd s-a început recoltatul, «Nectarul» n-a primit decît infime cantităţi de apă. În ciuda acestor condiţii vitrege şi a tergiversărilor de tot felul la care au fost supuse cererile fireşti ale autorului brevetului, tulpinele de hibrid au crescut înalte de patru metri şi numărînd mai multe capitule. În jur de cincisprezece pe fiecare lujer.

În ziua primului recoltat, cînd s-a procedat la strîngerea «Nectarului» de pe aproximativ 70 m², inventatorul şi doi dintre tehnicienii institutului, inginerul Grigore Fota şi tehnicianul Petre Avramescu, au adunat un sac cu 15 kg de sămînţă provenită de pe parcela respectivă, ceea ce ar fi presupus, după elementara regulă de trei simplă, o recoltă de peste 2000 kg sămînţă obţinută de pe întregul hectar.

Din momentul ulterior primei zile de recoltare, inventatorul a ieşit din scenă, fiind absent din ţară pentru o bună perioadă de vreme, pentru a executa în Iugoslavia altoaie de liliac multicolor. În absenţa lui Grosu Măcin am căutat să ne interesăm noi de rezultatele recoltării şi de finalitatea analizelor de laborator la care procedaseră, cum am aflat, cercetătorii Institutului apicol. În ciuda ajutorului primit de la preşedintele Apimondiei, n-am izbutit nimic. În primul moment, ni s-a spus că dr. Ion Cîrnu, şeful laboratorului de specialitate, cel mai în măsură să se pronunţe asupra calităţilor

melifere ale hibridului, se găseşte în concediu şi că, în lipsa dînsului, n-are cine să ne lămurească cum stau lucrurile. Mai tîrziu, ni s-a dat să înţelegem că, susţinînd cauza lui Grosu Măcin, susţinem, de fapt, o cauză pierdută, de vreme ce inventatorul nu este absolvent al unei şcoli superioare de specialitate. N-am împărtăşit atunci acel punct de vedere, după cum nu-l împărtăşim nici în prezent, convinşi fiind că, nu o dată, la mersul înainte al unei discipline au mai mari merite cîţiva pasionaţi de formaţia lui Grosu Măcin decît o serie întreagă de cercetători, retribuiţi ca să-şi irosească timpul în cercetări adesea minore.

Ne-a surprins, recunoaştem, atitudinea respectivă, dar am aşteptat să aflăm rezultatele complete ale recoltării. Nici pînă astăzi inventatorul n-a primit vreo înştiinţare în acest sens, ca să nu spunem că de la adresa din care am citat, întocmită în aprilie, el n-a primit nici un semn de viaţă şi, evident, nici un fel de recompensă bănească, măcar ca decont al numeroaselor deplasări efectuate pînă la Ciofliceni. Cale de mai bine de treizeci de kilometri. A fost nevoie de un telefon pentru ca Grosu Măcin să afle, cu stupoare, că de pe întregul hectar semănat cu «Nectar» s-au recoltat abia 450 de kilograme, mai puţin de jumătate din cantitatea care se obţine în condiţii meteorologice precare de pe un hectar de floarea-soarelui tradiţională şi cam un sfert din ceea ce se anticipa după prima recoltare, la care fusese de faţă însuşi inventatorul.

După cum spuneam, Gheorghe Grosu Măcin ne-a vizitat zilele trecute la redacţie. Ne-a vorbit despre invidie şi despre uşile care i se închid în faţă, din cauza lipsei unui titlu universitar. Ne-a vorbit despre cercetarea care înconjoară noul său hibrid plină de lacune şi făcută, judecînd realist, mai mult după ureche.

Am încercat să-l convingem să aibă răbdare, dar n-am găsit nici un argument palpabil în slujba întreprinderii noastre. «Nectarul», un hibrid de floarea-soarelui ce anunţa mari performanţe de cultură, pare să fi intrat într-un cerc vicios, din care sprijinul unui singur om n-are suficientă tărie să-l sustragă.

Aceasta este, din păcate, situaţia în prezent. Cele 450 de kilograme de sămînţă, atîtea cîte sînt ele, n-au nici o perspectivă de utilizare, căile de comunicare dintre inventator şi Institutul de cercetări pentru apicultură arătîndu-se iremediabil înfundate din lipsa de încredere a primului şi din superioritatea ştiinţifică greşit înţeleasă a unor cercetători care, dotaţi fiind cu diplome universitare, par să fi făcut pentru domeniul lor mult mai puţin decît un pasionat sincer şi dezinteresat ca Grosu Măcin. În aceste condiţii, nu ne rămîne decît să-i invităm din nou pe specialişti la clarificarea situaţiei, cu rezerva că răbdarea oricărui om, adică şi a lui Grosu Măcin, poate fi pusă la încercare numai atunci cînd intră în discuţie interese obscure, dar, sub nici un pretext, atunci cînd intră în discuţie, aşa cum este cazul acum, interesul general al societăţii.

Acestea fiind zise, nu ne sfiim s-o scriem, a pune beţe în roate unei invenţii de mare eficienţă economică este similar cu o greşeală de neiertat. Albă sau neagră, specialiştii au obligaţia să se pronunţe de urgenţă, în cadrul unei probităţi profesionale exemplare, în aşa fel încît presupusele dubii care înconjoară în prezent ameliorarea lui Gheorghe Grosu Măcin să se spulbere şi să lase locul adevărului. Oricare ar fi acesta.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

ex-libris

În incinta unei venerabile instituţii de cultură, vechea fundaţie «Aman» din Craiova, actuala Bibliotecă judeţeană Dolj, s-a deschis de cîteva zile o expoziţie cu un caracter aparte, care marchează în «manifestările cu cartea» un moment: o expoziţie de *ex-libris*-uri, etalînd 300 de piese din colecţiile a doi adoratori împătimiţi ai genului: graficienii Dafinel Duinea din Vulcan şi Iosif Tellman din Lupeni. Autorii lucrărilor: desenatori şi gravori din România şi din alte 25 de ţări.

Ce este un *ex-libris?* Este o operă miniaturală de grafică, ce se lipeşte ca şi un timbru pe coperta interioară a unei cărţi, în chip sau în loc de semnătură a posesorului, reflectînd, cum ne spune D. Duinea în caietul-program al expoziţiei, «personalitatea, ocupaţiile sau măcar una din pasiunile titularului», împreună cu numele său şi, evident, cu cele două latineşti cuvinte ce se traduc literal prin «din cărţi», iar uzual prin «din cărţile lui.... X, Y». *Ex-libris*-ul este deci un timbru. Artisticeşte, o neşansă. Sau o şansă de dimensiunile unui timbru. E dificil să provoci revoluţie sau măcar o surpriză artistică, pe un cîmp de bătaie de cîţiva centimetri pătraţi. Cînd totuşi se reuşeşte (şi cele mai multe din piesele expoziţiei o dovedesc), efectul poate fi chiar fascinant. Reţinute ferm în spaţiul unei vignete-timbru, delimitate strict, cu vigoare clasică, în tot ceea ce ţinta observaţiei vădeşte a avea ca esenţial, imaginile transcrise (uneori, compoziţii complexe, încărcate cu toate simbolurile trebuitoare pentru reliefarea temei) se dezgheaţă din bruma convenţiei, din constrîngerea spaţiului, crusta lor glacială se sparge, destăinuindu-ne un artist care poate fi chiar şi mare.

Ne-am convins încă o dată că «grafica mică» nu e neapărat minoră, şi aceasta prin delicata grijă a unor oameni ai cărţii (i-am numit pe organizatorii expoziţiei) care ştiu, în fine, să aplice dictonul arghezian al «cărţii frumoase» şi să-i culeagă toate semnificaţiile. Sau, cum scrie în caietul-program al expoziţiei directorul bibliotecii, profesorul Tudor Nedelcea: «Refuzînd atributul denigrator de depozit de cărţi cu care a fost investită adesea, biblioteca trebuie să-l revendice cu convingere pe acela de instituţie de cultură cu o complexă funcţionalitate şi cu o înaltă finalitatea educativă».

I. POP

Luni, 8 decembrie, începînd de la orele 18, **în Sala sporturilor «Olimpia» din municipiul Timişoara** va avea loc, în prima sa editie,

FESTIVALUL DE IARNĂ – FLACĂRA 1975

Ultimele bilete pentru acest spectacol, la care şi-au anunţat participarea membrii reprezentativi ai Cenaclului Flacăra, se pot procura la agenţia de bilete a teatrului şi operei din Timişoara.

⁂

Precizări privind celelalte ediţii ale Festivalului de iarnă:

Luni, 15 decembrie, în Sala sporturilor din Iaşi, începînd de la orele 18, va avea loc cea de-a doua ediţie a Festivalului de iarnă. Biletele se găsesc la agenţia teatrală.

Sîmbătă, 20 decembrie, în Sala sporturilor din municipiul Cluj-Napoca, la orele 18, începe cea de-a treia ediţie a Festivalului de iarnă. Biletele pentru acest spectacol se pot procura de la casa de bilete a Sălii sporturilor din Cluj-Napoca între orele 9-14 şi 16-19.

Duminică, 21 decembrie, în municipiul Sibiu, de la orele 16 şi de la orele 20, vor avea loc două spectacole în cadrul celei de-a patra ediţii a Festivalului de iarnă-Flacăra 1975 în Sala Armatei. Biletele se vor distribui prin agenţia teatrală.

Sîmbătă, 27 decembrie, la Palatul sporturilor şi culturii din Bucureşti, începînd de la orele 16, va avea loc, într-un festival unic,

GALA FESTIVALURILOR – FLACĂRA 1975

⁂

O şedinţă obişnuită de Cenaclu vom susţine joi, 11 decembrie, începînd de la orele 16, în sala de festivităţi a Institutului de cercetări şi modernizări energetice-Bucureşti, ca invitaţi ai tinerilor cercetători, tehnicieni şi muncitori care ne-au adresat, între altele, următoarele rînduri: *«Sîntem unanimi în dorinţa de a vă avea în mijlocul nostru — iată o chemare simbol a noastră, a tuturor celor care muncim astăzi la ICEMENERG, dovedind că sîntem tineri şi fiind tineri este de prisos să mai amintim că ne place muzica tînără, ne place poezia adevărată şi deci ne place Cenaclul Flacăra.»*

flacara
așa da!

o seară între prieteni

Cornel Rădulescu și Petruș Hîrțescu sînt asistenți medicali. Fabian Nedelcu e muncitor. Paula Lupu, operatoare la un centru de calcul. Vali Dugheană, laborantă. Costel Varvarichi, mecanic. Sebastian Țigoianu, elev. Și mai departe: Ioan Constantinescu e contabil, Dan Bratu, tehnician veterinar, Ion Darie, tehnician confecții...

Dacă ați deprins, în sfîrșit, plăcerea de a citi nume și profesiuni, luați, vă rog, cartea de telefoane a orașului Focșani și continuați. În ce mă privește, am unele motive să le transcriu laolaltă pe cele de mai sus. Primul, deși nu cel mai important, e că ne-am cunoscut, în urmă cu vreo două săptămîni, la Buzău, la Casa de cultură a sindicatelor, cu prilejul unui spectacol de teatru. Se juca frumos, cu stîngăcie și aplomb, cu zîmbetul pe buze și replici trecute de la un partener la altul, ca mingea de ping-pong într-un meci de ce-o fi aia, se juca minunat, cu talent și fără talent, cu draci și fără draci, cu haz și fără haz, cu public și fără public. Din toate aceste pricini, Cornel, Petruș, Paula, Vali, Dan, Costel, Ioan și Sebastian se aflau, firește, pe scenă, iar subsemnatul în sală. Putea, în unele momente, să fie și invers. Faptul n-ar fi avut însă nici o însemnătate, fiindcă faptul care conta nu era acela că ne găseam cu toții într-o sală de teatru, ci că, actori și spectatori, ne găseam, prin cine știe ce bizară potrivire a lucrurilor, pe neașteptate, prieteni. Piesa, pe care am văzut-o în montarea Teatrului Popular din Focșani, se chema «Opinia publică». Una din piesele lui Baranga, generoasă cu toate felurile de talent, de la cel genial la cel mărunt, generoasă cu toate categoriile de spectatori. Existau, prin urmare, condițiile ca, actori și public, să ne simțim bine și să fim, cum spuneam, camarazi.

Dacă pe scena marelui teatru rolul de trei cuvinte este, cel mai adesea, semnul ghinionului ori al lipsei de har, în teatrul amatorilor tot rolul e o bucurie. Sfiosul joacă teatru să nu mai fie sfios, omul prea vesel din fire să învețe și fața mai tristă a lumii, tristul să se afle în compania oamenilor care au aflat că viața e o comedie, iar omul cu un caracter nelămurit să și-l lămurească. Puțini amatori vor cu tot dinadinsul să treacă mai departe de scena clubului și a casei de cultură. Nu-i nimic rău în asta. Avem, cum se poate lesne deduce, mai puțini actori ratați dar mai mulți prieteni, la Focșani, la Buzău, la Reșița și în toate orașele și orășelele, în toate comunele și satele unde spectacolul profesionist vine mai rar sau nici atunci.

Al doilea motiv pentru care am transcris împreună niște nume în fruntea acestui articol e chiar mai important decît primul: tinerii din Focșani fac un act de cultură și-l fac bine chiar și atunci cînd n-au toți un cert talent de teatru. Ei dau spectacole în săli mari dar și în săli modeste. La Buzău, spectatori erau elevii unui liceu. Dacă spectacolul mergea la țară, spectatorii se numeau țărani, iar la un club muncitoresc — muncitori, tehnicieni, ingineri. Al treilea motiv — care se leagă în chip firesc de precedentul — e că acești tineri ar fi putut ca în loc de teatru să joace pietre. În fine, există al patrulea motiv, există al cincilea, există al șaselea. Continuînd demonstrația, ajungem în punctul unde trebuie să spunem cine, cum joacă. Ar fi însă o completare perfect inutilă, fiindcă prietenia, cînd e întreagă, nu se măsoară.

TUDOR OCTAVIAN ■

cartea albă a unei îndeletniciri uitate

Portul de sărbătoare al româncei se țese, de cîteva sute de ani, din borangic. De sute de ani, femeile românce știu să facă, din galbenul argintiu al maramei, din albul stelar al iei, din mulțimea de idei frumoase ce se leagă dintotdeauna de alb, semnul fecioarei și nevestei curate și sănătoase, al bătrîneții senine și majestuoase. În basmele și cîntecele vechi ale românilor, țărăncile și domnițele se îmbracă în borangic. În lăzile de zestre, marama mirosind a dimineață de primăvară, trece de la mamă la fiică și nu se vestejește. În serile lungi de iarnă, la gura sobei, femeile torc firul de mătase cu reveria timpului care dă la toate o măsură. Aceasta, nu-i așa, e de-acum istorie.

Ce știm astăzi despre borangic? Sau, mai bine zis, ce mai știm?

Știm, practic, ce se știe de cînd lumea, atît doar că una din cele mai minunate îndeletniciri ale femeilor de la țară e pe cale de a fi uitată.

În 1973, la întîlnirea de lucru cu primii secretari ai comitetelor județene de partid de la Mangalia, tovarășul Nicolae Ceaușescu a discutat foarte amănunțit chestiunile legate de necesarul de mătase naturală, în industria îmbrăcămintei dar și în celelalte industrii. Dacă rochia de mătase a femeii înseamnă astăzi un argument de natură poetică, o seamă de industrii privesc firul de borangic din perspectiva unor argumente cît se poate de practice. Pentru că mătasea naturală, ca multe alte lucruri naturale, are unele calități ce-o fac adesea de preferat materialelor sintetice.

În județul Buzău se vorbește mult despre creșterea viermilor de mătase. Și se vorbește cu folos, deoarece s-a pus la punct un veritabil plan strategic pentru producerea unei mari cantități de gogoși de mătase. Lumea știe că prin 1904 o anume Maria Voiculescu a primit medalii de aur naționale pentru cea mai bogată recoltă de gogoși la gramul de sămînță. Tot în județ, la Cislău, a luat ființă în 1943 un centru sericicol pentru sămînța trebuitoare în crescătoriile din țară.

Terminologia nu trebuie să vă mire. Fiind o îndeletnicire ciudat de asemănătoare în multe privințe cu îngrijirea pruncilor, iar în altele cu aceea a recoltei, tradiția a dat elementelor acestei munci niște denumiri, pe cît de ambigue uneori, pe atît de umane. Viermii, în creșterea lor de la neființă la fluture, nu ies din ouă, ci înviază din sămînță. În cele cinci vîrste ale maturizării lor, larvele viitorului fluture își leapădă cămășile în cîteva rînduri. Femeile care cresc viermi de mătase trebuie să-i protejeze și să-i schimbe de scutece, ca pe copii. Am discutat în comuna Pîrscov cu o parte din femeile care au redescoperit foloasele și bucuriile nașterii firului de borangic. Printr-o întîmplare, și ea interesantă, mai toată munca de conducere a C.A.P.-ului din Pîrscov o fac femeile. Georgeta Sturzu e președintă, Florica Nedelcu, secretara comitetului de partid, Aurica Popescu, inginer agronom. Femeile din conducere, deci, s-au gîndit ca toată lumea din C.A.P. să aibă o contribuție practică la realizarea planului.

Ca să fie un exemplu de ce-ar putea să facă fiecare, contabili și diriguitori, președinta și încă niște femei cu lucru pe la sediu au cerut de la Cislău 50 grame de sămînță. Au primit-o și, odată cu aceasta, au primit și îndrumările de cuviință. Toată tehnica creșterii borangicului încape într-o broșură de zece file. Dealtfel, la Cislău inginerul agronom Dumitru Dogaru a și scris o astfel de broșură. Într-o lună numai, președinta și ajutoarele ei au obținut 190 kg de gogoși de prima calitate, achiziționate de stat cu 72 lei kg.

Întîmplarea spune mai multe lucruri. Îndeletnicirea aceasta e foarte rentabilă. Dudul, ca să dea frunză, nu cere mare pricepere. Ca să culeagă frunza dudului, copiii iarăși, n-au nevoie de cine știe ce învățătură. Dacă în camerele unde li se așterne patul viermilor-pui e curat și se păstrează o temperatură după carte, nevestele și fetele de la țară devin, într-o singură lună, atît de știutoare în cartea firului de borangic încît pot să învețe și pe alții.

Că treburile nu stau chiar așa de simplu, este limpede, cred, pentru oricine. Dar nici prea complicate nu sînt. O dovadă o dă și faptul că numărul comunelor care dau sute de kg și tone chiar de gogoși de mătase filaturilor ajunge în numai doi ani la aproape o sută în județul Buzău. Femeile harnice, care își chibzuiesc bine camerele gospodăriei și care dau trei recolte de gogoși într-o vară, ajung să cîștige peste două mii de lei pe lună. Duzi există și vor mai crește. Comitetul județean al P.C.R. a luat măsura ca, pe lîngă culturile intensive cu duzi tufe, să se planteze și în municipiu 25 000 duzi curați, fără dude și cu frunza mare.

Cum vedeți, în toată istoria creșterii viermilor de mătase, nu apare deloc mîna de lucru bărbătească. Îndeletnicirea a fost, de la începuturile ei, din mileniul al III-lea î.e.n., în China, de prin secolii XV-XVI în Țările Românești, muncă gingașă de femeie, muncă de mamă pentru suflet de mamă. Pentru că, se pare, dintre toate îndeletnicirile gingașe de la țară, aici trebuie ca sîrguința să fie însoțită mult de sentiment.

O. TEODORESCU ■

un alt proiect este o bătaie de cap pe care ți-o asumi de unul singur

Țăran din moși-strămoși, țăran dintr-o familie cu o droaie de copii și o droaie de necazuri, 18 ani brigadier la C.A.P., într-o zi Ion Șotrocan s-a trezit primar. L-au ales consătenii, fiindcă era drept și cinstit. Mărturisește sincer că la început i-a fost cam frică de această încredere a satului «E o răspundere atît de mare», spune, lăsînd privirea să-i călătorească undeva, departe, poate în străfundurile ființei sale, acolo unde nu odată s-a judecat, s-a întrebat, s-a neliniștit, dacă face bine ori nu ceea ce face. Dar de-acolo, din fața celui mai necruțător judecător n-a ieșit pînă acum, decît cu fața curată. Așa cum, cu aceeași curățenie de suflet spun cucanii că primar ca al lor nu-i chiar pretutindeni. Cînd Stan Iordache s-a dus la el să i se plîngă că e păgubit de cîteva sute de kilograme de porumb, Ion Șotrocan nu numai că l-a ascultat, dar l-a urcat pe Stan Iordache în șaretă și-au plecat împreună la cîmp. Lot la marginea drumului, lotul lui Stan a avut de suferit într-adevăr cînd tractoriștii au intrat cu remorcile, i-au cam făcut una cu pămîntul cîteva rînduri de porumb. Socoteală dreaptă și țărănească, primarul îl cheamă pe brigadier, măsoară împreună recolta de la vecinul din dreapta și din stînga, fac o medie, calculează cît a perdut omul, vorbește cu președintele C.A.P.-ului să i se dea diferența.

Dar astea sînt fapte curente în viața primarului, pentru altceva spun ei că de cînd sînt primari în Cuca n-a fost altul ca Ion Șotrocan. Cel mai mult și mai greu au suferit cucanii de sete și de noroaie. Guri puține și depărtate de apă, obsesie a oamenilor, apa se aducea cu butoaiele și fiecare picătură valora aur. S-au mai forat acum cîțiva ani vreo trei puțuri, s-a forat ca la sonde chiar de către sondori, puțuri adînci pînă au dat de apă. Puține pentru aproape 5 000 de suflete. Primul gînd al primarului și prima pretenție a oamenilor către el a fost apa. A căutat specialiști, i-a adus în sat, au studiat metru cu metru patrat pămîntul comunei și de doi ani încoace au captat, muncind tot satul cu mic cu mare, șapte izvoare, alimentîndu-se cu apă în cișmele ca la orașe. Cucanii și-au potolit așadar, pentru prima oară, setea și o ancestrală obsesie a existenței. Cu noroaiele a fost cam la fel. Primarul a deschis uși la județ cu proverbiala încăpățînare țărănească, a insistat, a perseverat și în cele din urmă a obținut. Cu devizul în mînă și cu materialele acasă a făcut tot ce a promis acolo, la județ. Tot ce-a fost mijloc de transport și braț de muncă pe raza comunei au fost la lucru. În 1974, drumul din inima satului, 3 kilometri de drum, s-a asfaltat, iar principalele drumuri și ulițe laterale au fost acoperite cu zgură de furnal. Așa că noroaiele, acele noroaie de nepătruns, care acopereau satul de toamna pînă vara, care izolau oamenii unii de alții, deși aveau casele față în față și perete în perete, nu mai sînt nici ele obsesii grele și parcă predestinări.

Dar truda cea mai mare a primarului a fost să găsească și să primească un proiect. Un proiect pentru un dispensar așa cum îl voia el «în definitiv, cum are comuna nevoie». Avea bani din contribuția cetățenilor și din premiul ce li s-a acordat anul trecut, cînd Cuca s-a situat pe locul doi pe țară în întrecerea dintre comunele țării, inițiată de Izbiceni-Olt. Dar un dispensar se face pentru o eternitate și nu pentru un an sau doi, e încredințat primarul. Se face pentru sănătatea oamenilor, dar și pentru medicul venit s-o apere. Cel mai greu se simt un sat și un primar cînd nu-și pot păstra intelectualii, mai ales pe cei buni, fiindcă nu pot să le asigure condiții omenești de muncă și de viață. Se uită cu înțelegere și milă cum se chinuie acum tînărul venit doctor astă-toamnă în comună. «Ce mai, nu-s condiții să atragă un tînăr și să-i lase amintiri frumoase, să-l facă să mai rămînă și dincolo de stagiu la noi». Atunci a refuzat proiectul care i s-a încredințat de la județ. A cerut altul pentru un dispensar ca lumea, cu etaj, cu locuință pentru medic, cu un cabinet de stomatologie, cu toate dotările. Or, planul care i s-a dat nu era la dorințele cucanilor. A aflat dînsul «în particular» — cine întreabă și nu se mulțumește cu puțin, află — de la un arhitect de la I.P.J.-Galați la care s-a dus să-l consulte, cum că ar exista niște proiecte tip, executate de un institut din București, pentru dispensare mai mari, clădiri cu etaj foarte potrivite pentru centrele civice și cu dotări corespunzătoare. Săptămîni și luni a făcut drumuri, a dat telefoane, a deschis iarăși uși, a făcut iarăși intervenții, și pînă la urmă l-a obținut. Acum, mai sus de primărie, în centrul satului, pe dreapta, se ridică, este aproape gata, o clădire cu etaj numită deja dispensar. «Cel tîrziu la întîi de april îl dăm în folosință», mă asigură primarul. Vizavi de el, ceva mai încoace, pe stînga, s-a pus temelia unui supermagazin, tot cu etaj.

— Și apoi, apoi de ce vă mai apucați?, îl întreb pe Ion Șotrocan.

— Am eu un vis și o ambiție. Să facem o baie comunală (avem ceva bani strînși), și o centrală termică pentru încălzirea tuturor instituțiilor din comună, mai ales pentru școală, pentru grădiniță și pentru dispensar. După toate astea pot să nu mai fiu primar. Plec senin, știu că am lăsat ceva după mine, ca să pomenească satul.

CICI IORDACHE ■

Săptămîna viitoare va apărea
ALMANAHUL FLACĂRA 76

un almanah pe care îl așteptați și care vă va răsplăti așteptarea cu un sumar interesant și variat. Cum nu putem transcrie întregul său sumar, desprindem cîteva titluri:

O ROMÂNIE CÎT TREIZECI DE ROMÂNII ● **Invenții și inventatori 1975** ● OBICEIURI DE IARNĂ LA ROMÂNI ● Statuile Bucureștiului ● *S.O.S. APE MINERALE* ● *Cine ești tu, Venus?* ● **SUEZ** ● **Mărirea și decadența Hollywoodului** ● ULTIMA FARSĂ A LUI ONASSIS ● Viața lui Napoleon povestită de el însuși ● *FRAGMENTE DIN MEMORIILE LUI SAINT-SIMON* ● *Crimă și pedeapsă* ● **BUNUL SIMȚ ȘI HRANA OMULUI** ● **Din memoriile unor mari vedete de cinema contemporane** ● REZULTATELE ANCHETEI: CEL MAI BUN FOTBALIST ROMÂN DIN ULTIMUL DECENIU

ÎN FOTOGRAFII COLOR MEMBRII REPREZENTATIVI AI CENACLULUI FLACĂRA

Un roman de aventuri
ORHIDEE ȘI EȘARFE DE MĂTASE
de Rex Stout

flacara
așa nu!

un c.a.p. fără noroc de contabili șefi

În 1973 C.A.P.-ul din comuna Luica expediază la bază, conform avizelor, 1484 tone porumb știuleți, și i se aduc confirmări de numai 1444 de tone. Ce s-a întîmplat cu diferența de 40 de tone nu se știe exact nici acum, îmi spune Ursu Alexandru, instructor cu probleme economice al U.J.C.A.P. Ilfov. A fost rătăcită pur și simplu? A fost furată? Tot în 1973, aflam din aceeași sursă, C.A.P.-ul transportă — conform actelor — 1449 tone porumb boabe și primește confirmare doar pentru 1326. Această nouă minune trage deci și ea destul de greu la cîntar! Despre minunile acestea ar fi putut să știe cîte ceva contabilul șef de atunci, Iancu Tudor, dar acesta devine între timp simplu contabil. În locul lui, de «șef», vine în 1974 Cotoară Ioan, despre care forurile județene știau că mai înainte, la C.A.P. Mitreni, unde avusese aceeași funcție, uzase de acte false și se alesese cu două condamnări. Potrivit legii, funcția aceasta îi era de acum interzisă, dar președintele State Dumitru îl angajează totuși drept contabil șef, fără asentimentul organelor județene de resort și influențînd, probabil, adunarea generală a cooperatorilor. Că este așa pare s-o demonstreze și independența de opinie a unui anumit Chirulescu Octavian din comuna Luica, autor al unei sesizări adresate U.J.C.A.P. și rezolvată prin demiterea din funcție a lui Cotoară Ioan, care se mulțumește, ca și predecesorul lui, să fie tot simplu contabil. Ce a reieșit însă la o analiză mai atentă a lunilor lui de «lucru»? Dacă în 1973, tot ca urmare a diferențelor dintre ce a fost expediat la bază și ce s-a confirmat, s-a constatat un minus de 31 420 kilograme de grîu — «s-a evaporat?», se întreba și instructorul Ursu Alexandru — în 1974 au sărit peste cal, n-au mai reușit să atingă o linie de echilibru și s-a înregistrat un plus de 17 021 de kilograme de grîu. Or, se cunoaște, în materie de gestiune un plus echivalează, cel puțin virtual, cu un furt. Pe de altă parte, după cum îmi spunea instructorul U.J.C.A.P., s-a constatat că anumite lipsuri în gestiune au fost inițial acoperite prin întocmirea de acte fictive pentru calculare de perisabilități care nu au la bază un temei real, și de care se fac răspunzători nu numai fostul contabil șef Cotoară Ioan, ci și inginerul șef Bîrnescu Matei și contabilul Iancu Tudor, care au semnat actele respective. În ceea ce-l privește pe președintele State Dumitru, ne putem întreba dacă îl va fi angajat pe Cotoară Ioan numai din disperarea de a vedea că unitatea de care răspunde nu are noroc de contabili șefi sau va fi avut și alte scopuri? Fapt este că mai mulți țărani au arătat că i-au adus din cîmp, direct acasă, diferite produse, iar cu șapte zile înainte de nunta fiicei lui, de exemplu, a luat de la magazie 380 kilograme de grîu fără forme contabile.

Că este acesta un C.A.P. care nu are noroc de contabili șefi, că este cam ghinionist în privința asta, pare să fie un adevăr. Dar norocul, cum se știe, și-l mai fac și oamenii. Pentru președintele State Dumitru poate că este prea tîrziu acum să mai încerce, întrucît în urma abaterilor comise și în general a haosului ce l-a creat în conducerea acestei unități e luat în evidența UJCAP. Dar pentru țăranii cooperatori din Luica nu este nicidecum prea tîrziu, cu condiția, se înțelege, de a nu mai ține adunări generale grăbite și de a nu mai spune «da» fără să se gîndească, mai înainte, bine, făcînd să dispară faima comunei lor de a primi și de a unge — numai pe vorbe bune și pe încredere — diferiți șefi contabili.

DUMITRU ELIADE ■

plecări nu după orar, ci după bunul plac al șoferilor!

Autogara din Alexandria, într-o sîmbătă și la o oră de dimineață. E foarte frig, stă să plouă, dacă nu cumva stă să ningă. Sala de așteptare, curată și îngrijită, dotată cu cele necesare, inclusiv cu informațiile exacte despre amenzile ce-i pîndesc pe cei ce încalcă regulile de curățenie, este plină ochi, drept pentru care multă lume își face de lucru pe afară, bătînd din picioare.

Avem bilete pentru cursa de Scurtu, cu plecare la ora 10 45. Ne uităm la ceas și constatăm că s-a făcut 11 și autobuzul cu pricina n-a apărut, fapt care nu are darul să ne surprindă căci acest sfert de oră nu prea contează pe lîngă cele patruzeci de minute cît a întîrziat ieri, la plecarea de la cap de linie. mașina de Rîca!? Atmosfera este grea, lumea este nu numai înfrigurată, ci și nervoasă, cursa nu apare, în vreme ce alte nouă autobuze, numărate cu exactitate, așteaptă cuminți în jurul autogării.

Urcăm atunci un etaj în incinta clădirii și încercăm să aflăm ce se întîmplă de la șeful autogării, pe numele său Ion Păun. Se arată mirat de cele ce-i spunem, nu știe nimic, nici de cursa de ieri, nici de cea de azi, înțelegem că nici nu prea crede, de vreme ce, spune dînsul, statisticile demonstrează că nici o mașină nu pleacă cu întîrziere! E drept, acceptă într-un tîrziu, asemenea lucruri sînt posibile, dar din cauza unor lucrări urgente dînsul n-a putut să verifice personal cauza eventualelor întîrzieri

Plecăm cu douăzeci și cinci de minute întîrziere.

Șoferul cursei numerotată cu 421 e un băiat tînăr și descurcăreț care alternează fumatul cu mîncatul semințelor, avînd timp și să dea bilete, lucru pe care îl îndeplinește cu conștiinciozitate pînă la Vitănești, cît autobuzul merge pe asfalt, dar la care renunță mai tîrziu. Înțelegînd prin asta că renunță să mai taie tichete, dar nu renunță să încaseze banii. Nu izbutim să aflăm cum îl cheamă, numele de Mitică înscris cu cerneală pe vinilinul bordului nu pare să-i aparțină, de vreme ce un cunoscut, unul dintre aceia care se urcă în mașină ca și cum ar intra în casa unui prieten cu care a făcut armata, îl strigă «măi Cornele, dacă vezi pe Titi, spune-i că mîine sînt la procuratură»... Ceea ce vrea să însemne, desigur, că omul de la volan se numește chiar Cornel. Dacă nu izbutim să aflăm cum îl cheamă, aflăm în schimb din ce cauză a întîrziat cu mașina la peron:

— Am trăit cu speranța că pot să înlocuiesc repede cauciucul defect, dar n-am reușit. Era defect de la cursa anterioară.

— Ați mai făcut astăzi vreo cursă?

Omul pare foarte mirat de întrebare. Nu, n-a făcut, nu vede de ce ar fi trebuit să facă, s-a prezentat la serviciu dis-de-dimineață, dar a avut probleme cu cauciucul.

Îl întrebăm dacă n-ar fi existat posibilitatea înlocuirii mașinii sale cu o alta, ca oamenii să nu aștepte, ca legătura cu trenul, vizată de unii, să nu se rateze. Clatină din cap neîncrezător: ar fi fost posibil, mașini disponibile se găsesc, dar asta nu e treaba lui.

N-o fi aceasta treaba șoferului Cornel, dar a cuiva tot trebuie să fie, gîndim, pentru ca respectul față de călători să fie repus în drepturi la autogara din Alexandria, de unde, ne-am convins personal două dimineți la rînd, autobuzele nu pleacă după orar, ci după bunul plac al șoferilor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

dosarul medicului v. b. a fost stopat din drumul său normal și legal. de ce?

«Subsemnatul V.B., medic specialist obstetrică-ginecologie, doresc să vă aduc la cunoștință următoarele: la 9 octombrie 1975, am susținut un concurs pentru ocuparea postului de asistent, la disciplina obstetrică-ginecologie, la Facultatea de medicină Craiova. Comisia de examinare mi-a acordat media 8,99, situîndu-mă astfel pe locul I. În urma rezultatului ar fi trebuit să fiu discutat în consiliul profesoral al facultății și apoi angajat. În realitate treburile nu stau așa, și întrucît unele fapte anterioare concursului, cît și unele care i-au succedat ar putea avea drept consecință producerea unui prejudiciu moral și profesional de o mare gravitate pentru mine, cu implicații directe asupra familiei mele, mă adresez revistei Flacăra...»

*

Cu scrisoarea în buzunar, însoțit de un tovarăș activist al Comitetului județean Dolj al P.C.R., am căutat timp de două zile să aflăm care sînt acele fapte care ar putea aduce medicului V. B. un eventual prejudiciu. N-am făcut deci altceva decît să stăm de vorbă cu conducerea Direcției sanitare, a Facultății de medicină, cu membrii comisiei de examinare, cu alte cadre didactice și medici specialiști. Cei consultați de noi au o părere comună cel puțin asupra unui aspect al problemei în dezbatere: «între membrii comisiei au existat unele deosebiri de păreri privind modul în care cei doi concurenți au examinat și indicat conduita terapeutică la cazul clinic desemnat». Acest aspect ne este sesizat nouă tocmai de cîștigătorul concursului, medicul V.B., care ne scrie că «o apreciere corectă a răspunsurilor, de către toți membrii comisiei, ar fi avut drept urmare o notă mai mare pentru subsemnatul, care am indicat singura conduită corectă. Dealtfel, această conduită, are curajul să susțină în continuare medicul V.B., poate fi confirmată cu tratatele și revistele de specialitate, cît și de specialiști». Dacă așa stau lucrurile, și dacă pornim de la convingerea că fiecare membru al comisiei cunoaște tratatele, ce i-a determinat atunci să se situeze pe poziții diferite și să nu o aleagă pe cea dreaptă? O parte dintre tovarășii consultați de noi spun că unul din cei trei conferențiari examinatori l-a susținut pe cel de al doilea concurent, mai precis o concurentă, medicul C.M. De ce? Este soția unui cadru didactic de la aceeași facultate la care s-a susținut concursul. Alți tovarăși, mai ales din facultate, susțin că nu acesta este adevărul, și că primul candidat a fost susținut de un alt membru al comisiei. Dar chiar și cu aceste mici manevre de culise, se pare că cel mai bun a reușit totuși să se situieze pe primul loc, cu o diferență de 22 de sutimi. Comisia, de bună voie și nesilită de nimeni, îl recomandă prin procesul verbal, în unanimitate, consiliului profesoral al facultății, pe medicul V.B., încheindu-și astfel dificila sa misiune. Ba, mai mult, la recomandarea conducerii facultății, a secretarului biroului organizației de bază și a locțiitorului acestuia, care au asistat la desfășurarea concursului, s-a încheiat și o minută care subliniază caracterul legal, neviciat, de formă sau fond, al concursului.

— Așa stînd lucrurile, obligația firească și imediată a conducerii facultății — ne spunea secretarul șef al Rectoratului Universității din Craiova — era, la prima ședință a consiliului profesoral, să discute rezultatul concursului și să înainteze dosarul candidatului reușit, Senatului Universității. Conducerea Facultății de medicină nu ne-a înaintat însă acest dosar.

Concursul s-a ținut acum 50 de zile, între timp au avut loc cel puțin trei ședințe de consiliu profesoral, dar dosarul medicului V.B. a fost stopat de fiecare dată din drumul său normal și legal. Ajunși în acest punct al problemei, înțelegem mai bine îngrijorarea medicului V.B. și înclinăm să-i dăm dreptate. De ce nu se i-a totuși o hotărîre?, am adresat întrebarea conducerii facultății. Ni s-a răspuns astfel: «N-am primit avizele direcțiilor sanitare județene». Am consultat dosarele și am constatat că medicul V.B., cîștigătorul concursului, are și acest aviz al Direcției sanitare județene Vaslui, județ în care își desfășoară activitatea. Avizul este certificat de chiar semnătura directorului direcției. De ce nu se ia totuși o hotărîre? După părerea noastră există un singur răspuns: pentru că medicul V.B., care a cîștigat concursul, nu este și cel preferat de conducerea facultății, iar cea de a doua candidată nu are avizul Direcției sanitare. De fapt conducerea are o altă intenție, pe care tovarășul decan în persoană ne-a mărturisit-o: «candidații sînt de valori aproape egale, foarte bine pregătiți și ar merita să ocupe, fiecare, un post de asistent, la oricare altă facultate din țară. Cum noi avem vacante un număr de șase posturi de asistenți, dorim să-i propunem aprobării senatului pe amîndoi». În fond nu contrazicem această părere a conducerii facultății, mai ales dacă ea este fondată pe rezultatele exacte ale concursului. Sinceri să fim, ne-am gîndit și noi dacă măsura preconizată de decanat nu este cumva mai omenească, chiar dacă tinde în continuare să egaleze valorile celor doi concurenți. Nu este însă legală și nici cel puțin posibilă. Pentru că la concurs, conducerea facultății a scos un singur post de asistent. Cu toate acestea se așteaptă încă. Pînă cînd? N-am putut afla. Probabil, pînă cînd va obține și candidata C.M. aviz favorabil de la Direcția sanitară. De ce însă nu s-au anunțat toate cele 6 posturi vacante? La Ministerul Educației și Învățămîntului am aflat că un alt minister, al sănătății, nu a fost de acord cu scoaterea tuturor posturilor la concurs pentru a nu se dezorganiza rețeaua de medici. Aici se pare că am ajuns la un fel de lanț al slăbiciunilor. În fond viitorii medici trebuie bine pregătiți, iar acest complicat proces de formare al viitorilor specialiști nu se poate împlini decît numai cu specialiști, selectați riguros prin concurs. Dar prin concursuri obiective, care să nu lase nici pic de umbră asupra dreptății și echității instituite acolo, la care să fie numiți examinatori la fel de obiectivi, pătrunși de acea nobilă etică și conștiință universitară, în fața cărora cel care nu știe sau știe mai puțin să-și încline fruntea în semn de respect, sau de jenă și nu să schimbe cu examinatorul priviri subînțelese. Sperăm ca acest caz să atragă atenția tuturor acelora care sînt chemați, prin natura obligațiilor, să concure la rezolvarea în totalitate a aspectelor pe care le implică.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

NB Din respect pentru natura instituțiilor în care s-a desfășurat această anchetă pentru majoritatea covîrșitoare a acelora care se dăruiesc muncii de educare și formare a noilor generații de specialiști, semnatarul acestor rînduri a folosit în locul numelor întregi numai inițialele, iar în alte cazuri formularea mai generală de «conducere». Dialogurile s-au purtat însă de la om la om.

N.G.M. ■

două povești... adevărate

Amărăciune mare la fabrica de dulciuri «Desrobirea» din Brașov. Din pricina deșeurilor de la secția ambalaje. Înainte, spune directorul adjunct, economistul Victor Damian, aceste deșeuri ajungeau pînă la 30%, pînă cînd i-a venit cuiva ideea — măreț de simplă — să modifice dimensiunile cutiilor de bomboane în funcție de mărimea foii de carton. Adică din fiecare foaie de carton să se scoată exact 2, sau 6, sau 10 cutii, să zicem, fără a rămîne bucăți nefolosite. Inițiativă mai mult decît lăudabilă, cînd te gîndești că fabrica economisește astfel anual pînă la 500 tone de carton, obținînd la croit un procent record de deșeuri, sub 5%. Toate bune și frumoase ar fi fost, dacă Departamentul industriei alimentare din M.A.I.A., luînd cunoștință de inovație, ar fi aprobat reducerea corespunzătoare a cotei de deșeuri pe care «Desrobirea» o are de predat la I.P.A. De luat cunoștință a luat, dar, printr-o logică cel puțin bizară, a refuzat reducerea cotei. Conducerea fabricii a rămas cu dilema: se resemnează la niște penalizări (din buzunarul propriu) sau mărește la loc procentul de deșeuri (pe cheltuiala statului)?

Alta, și mai și.

Despre Întreprinderea poligrafică Brașov am aflat următoarea poveste: are și I.P.B. un for tutelar surd la repetatele cereri de corectare a cotei de deșeuri. Contabilul șef de la I.P.A., Samuel Bardocz, mă asigura că la tipografia brașoveană treaba aceasta cu colectarea și predarea deșeurilor este privită cu toată seriozitatea. I.P.B. poate fi socotită printre întreprinderile fruntașe în materie, deși... nu reușește niciodată să realizeze planul de predare. Nici nu ar fi posibil, avînd o cotă obligatorie de deșeuri de peste 50% din cantitatea de materie primă folosită. Și aici, aceeași dilemă ca la bomboane, chiar mai aberantă: ca să scape de penalizări, I.P.B. ar trebui să prefacă în deșeuri cel puțin jumătate din hîrtia folosită!!! Mai bine ar fi însă ca respectiva centrală să revină la sentimente mai bune, acceptînd că totuși 2 × 2 = 4.

MIRCEA FODOREANU ■

așa se vorbește la „calipso“

Ger și zăpadă pe străzile Bucureștiului. Prea puțin învățați cu iarna, bucureștenii respiră greu, aburind orașul, iar atunci cînd nu mai pot bucureștencele mai ales intră în magazinele din drum să se mai uite, să-și cumpere cîte un fular, o pereche de mănuși, cizmulițe sau paltoane. Oricum, în magazine este cald, mai cald decît afară, și vînzătoarele sînt mai înțelegătoare decît de obicei. Și totuși... Joi, 27 noiembrie, ora 16,30. În magazinul de confecții de pe bulevardul Magheru, «Calipso» (cîtă fantezie culturală au «nașii» magazinelor, ce să mai vorbim!), este cald, este marfă, sînt și cîteva cliente, nu cu mult mai multe decît vînzătoarele. Paltoanele pentru femei sînt frumos etalate, la îndemîna cumpărătoarelor, care pot astfel să le vadă culoarea și modelul mai bine, să încerce calitatea stofei, să le... Dar nu! Pentru șefa de unitate **Maria Cîrstea** a pune mîna pe un palton este de-a dreptul o impietate dacă probabila clientă nu-și scoate mănușile, chiar dacă acestea sînt, așa cum trebuie să fie, cochete, curate, nu seamănă nici pe departe cu mănușile de lucru ale sudorului. Scoate mănușile, poruncește ea «clientei, stăpîna noastră». «Dar sînt curate, ieri le-am luat», «Nu mă interesează și pe urmă de ce pui mîna?, c-așa puneți mîna și le murdăriți (?!)». Și șefa vorbește, vorbește, zice ceva și de spălatul pe mîini de zece ori pe zi, probabila clientă roșește jignită, încremenită de torentul insinuărilor, gîndul i s-a dus de la palton, nu știe cum să iasă repede din gura responsabilei în ajutorul căreia a sărit cu curaj și casiera **Radu Mariana** cu următoarele «panseuri»: «veniți de la piață, cu ouă și cîrnați în mînă și murdăriți marfa fără rușine».

Va să zică soțiile și mamele noastre pleacă în zori la servici și după ce ies de-acolo, obosite de muncă, intră în piețe și în magazine, își încarcă plasele, vin acasă cum vin, fac mîncare pentru toți ai casei. Din cînd în cînd doresc și ele să umble prin magazine, să vadă, să-și facă socoteli, să cumpere. Și atunci sînt săpunite ciocoiește de o Maria Cîrstea sau sînt făcute cu ou și cu oțet de o casieră obosită de atîta stat pe scaun și care abia își desprinde mîna de falcă cînd vorbești cu ea. Ce viață ușoară au și cum le-o îngreunează ele pe a altora care muncesc de zece ori cît amîndouă la un loc!

IULIAN NEACȘU ■

flacara
realitatea românească

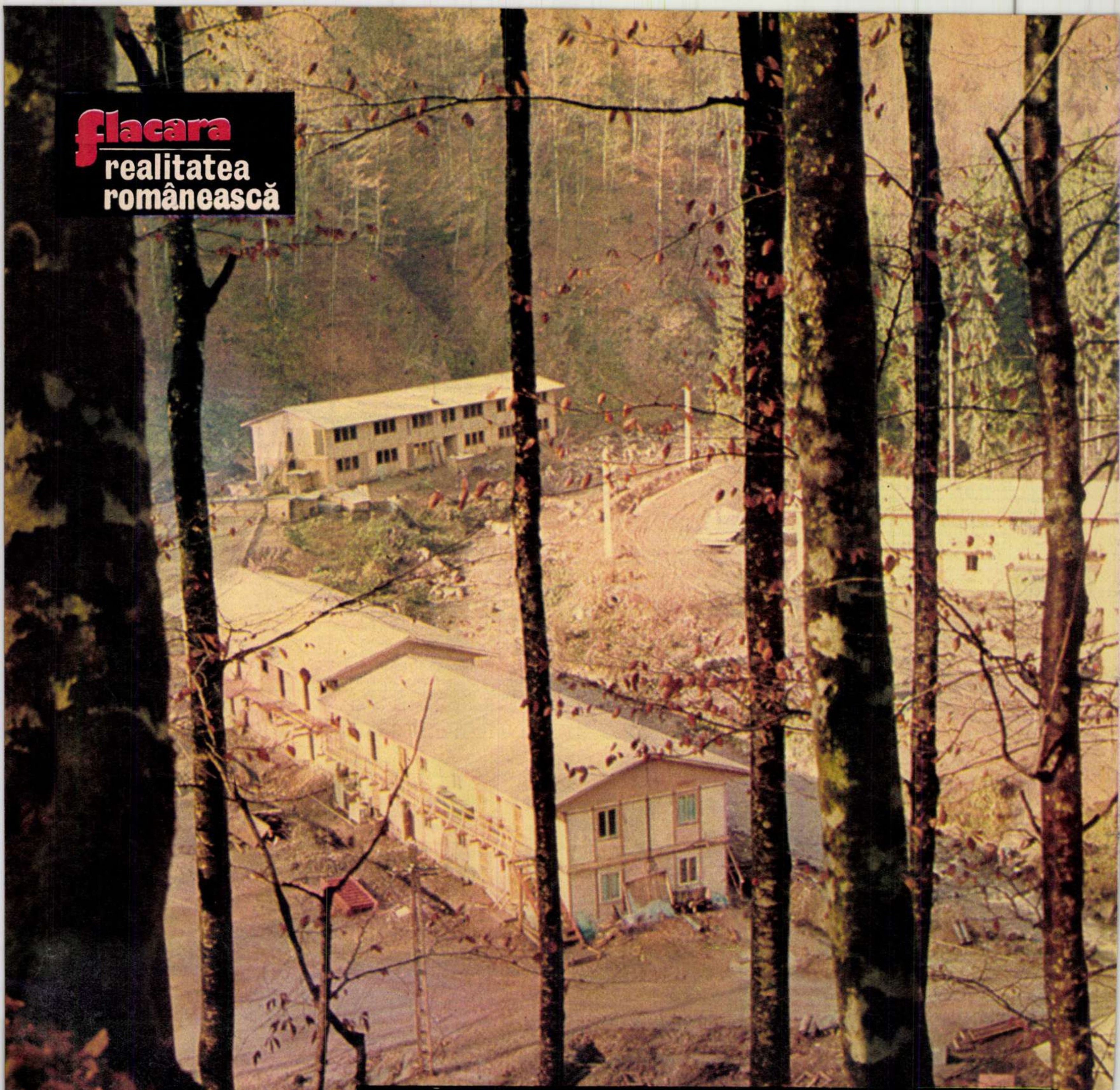

la tismana, lîngă pilaștrii de piatră ai veacului paisprezece, începe să se ridice, după șase sute de ani, una din cele mai somptuoase construcții ale românilor

Tismana este unul din cele 11 «sate turistice» ale țării, decretate ca atare acum cîțiva ani.

Tismana face parte dintre satele pe care le-am descoperit — le-am redescoperit — relativ recent. Nu, n-a fost niciodată un sat ignorat, uitat, a fost doar un sat, ca să zicem așa, «amînat». A fost un sat pus deoparte, «amînat pentru altă dată», așa cum, în minele de aur, filoane adînci și scumpe se sigilează și se păstrează ca-ntr-un depozit. Ani și ani, Tismana a fost sigilată în propriul ei depozit montan, tăinuit de păduri seculare. Cu ani în urmă, după război, angajați în procesul reconstrucției și al industrializării accelerate, priveam satul, după cum observa un vizitator străin, «prin parbrizul tractoarelor», ele însele vital necesare pentru schimbarea unei milenare condiții. Ce putea spune o mînăstire străveche, un sat străvechi dintr-un cuib alpin, fără agricultură, fără pămînturi pentru recolte? Dar a trecut timpul, am redescoperit, cu liniștea cuvenită, cele 13 000 de sate românești — o comoară de artă. Am redescoperit, în același timp, vacanța la țară. Am învățat să preferăm hotelurilor și stațiunilor moderne, sufocate de turiști, de automobile și de ringuri de dans, liniștea satului străvechi, natura lui, monumentele lui, oamenii lui, florile, animalele, cerul cu păsările.

Tismana e un asemenea sat de vacanță, decretat astfel și prin nume: un «sat turistic».

Tismana trebuie cercetată cu pasul, mai ales vara, cînd nu plouă (plouă pe-aici cam trei pătrimi pe an, aici e «polul ploilor» din Gorj), cînd pădurile și florile de pe coaste rîd în soare, cînd sigiliile de nouri si cețuri sar, dezvelind miracolele locului în toată splendoarea lor.

Întîmplările care ne-au dus la Tismana prin ploile și cețurile lui noiembrie s-au petrecut în vara aceasta. A fost, ca toate verile Gorjului, o vară scurtă. Această vară scurtă a Gorjului, ni se spune, era tocmai la apogeul ei, înflorind dealurile și colinele cu metalul curat al holdelor, care aici, la această altitudine, par mai curînd o zăpadă alpină. Exuberante, proaspete, cu smalțuri imprevizibile, florile de stîncă trăiau surpriza întîrziată a primăverii, conjugată cu bucuria unui iulie luminos și cald, cu arome de grîne și fructe de pădure. Aerul avea efervescența izvoarelor spumoase dintre stînci, care turnate în pahare fac sticla să pocnească de răcoare, înghețîndu-ți palma în care le ții. Era timpul cînd începea secerișul și începeau să se coacă vișinile. Era timpul cînd, pe aici, prin nordul gorjean, încă nu se ofiliseră fragile, cînd bobițele afinelor erau amărui și dure, cînd smeura, ruptă de pe coardă, îți lăsa pe degete un must parfumat și volatil.

În acest timp, la Tismana, la cîteva sute de metri de pilaștrii de piatră ai mînăstirii-cetate din veacul al paisprezecelea, cea mai veche ctitorie domnească din cîte mai dăinuie astăzi la noi («cap și lavră mînăstirilor a toată Țara Românească», cum spune cronica), niște oameni s-au apucat să despice un munte. Da, chiar așa, să despice un munte, în sensul cel mai propriu al cuvîntului. Ca și cum ai zice: să despice un pepene. Unul din munții Tismanei, unul din elementele locului neclintit de milenii din geografia lui arhidurabilă, a început să fie despicat precum un pepene.

În drum spre această întîmplare petrecută în vară, străbătem acum, în noiembrie, satul.

Nu toată lumea știe că Tismana înseamnă nu numai un monument, nu numai cea mai veche ctitorie domnească a românilor, ci și un sat. Este una dintre cele mai frumoase comune ale Olteniei și ale țării, este un «sat turistic» care are ce spune, ce arăta. Are numeroase construcții noi, restaurante, magazine, hoteluri, edificii economice și culturale moderne. Are blocuri de cîte trei-patru etaje. Are cîteva sute de case noi (practic, toate casele Tismanei sînt noi sau renovate în ultimii ani), integrate, ca și celelalte edificii, într-o viziune unitară, alcătuind, mai pregnant poate ca oriunde, ceea ce un cercetător, vorbind despre satul gorjean, numea «un uriaș ansamblu de sculptură ambientală». Un ansamblu în care totul, de la cel mai mic detaliu decorativ pînă la corelatia între edificii, ține de cel mai autentic «specific gorjean». Toate casele — renovate sau noi — sînt în stilul tradițional, toate au prispe și stîlpi, stil completat cu elemente de confort modern: canalizare, electrificare, microcentrale termice etc. Cele mai reprezentative arhitectonic, ca și din punctul de vedere al amenajărilor interioare (în care predomină mobilierul rustic, lucrat din lemn masiv de tisă), sînt, de fapt, mici hoteluri, îi așteaptă pe oaspeții veniți în «satul turistic». Un spectacol care nu se poate vedea decît aici: femeile care torc, țes și cos, pe băncile din fața porților. Țes covoare, ii, marame, catrințe, zăvelci, brăcinare, veste, pieptare, pentru cooperativa «Arta Tismanei», care le va expedia în zeci de țări. Motivele, desenele și izvoadele sînt complicate și fastuoase, în ciuda rigoarei tradiționale a stilizării. Culorile vii, contrastante, l-ar pune pe un artist profesionist, ca să le combine, într-o dilemă poate de netrecut. O știință tainică de armonizare a contrariilor, un secret secular de exprimare a nuanțelor și ritmurilor necatalogabile, nesesizabile de către alții, secret ce ține de specificul gîndirii și simțirii locului, de un anume chip particular de a vedea și interpreta natura, se perpetuează, la fel de proaspăt, și astăzi, într-o Tismană cu blocuri, televizoare și invazie de turiști.

În rest, e liniște. Nimic nu dă veste sau semn despre întîmplarea muntelui despicat. Mergem prin străvechea, frumoasa și calma Tismană în pas de plimbare. Dar, știind întîmplarea din vară, străbatem satul cu sentimentul că, totuși, într-un fel, asistăm la ultimul act al unei piese, în care eroi sînt decorurile naturii, considerate reale pînă mai ieri, devenite peste noapte ceea ce sînt, prin spulberarea convenției, adică trucaje, elemente de mucava.

Pentru că aici, la Tismana, în satul străvechi, lîngă pilaștrii de piatră ai ctitoriei din veacul al paisprezecelea, un munte a fost despicat, ca să facă loc uneia din cele mai somptuoase construcții ale românilor.

*

Este centrala hidroelectrică subterană de la Tismana, punct nodal al complexului hidrotehnic Cerna-Motru-Tismana, desenînd o nouă geografie a locului, cu amplă deschidere spre viitor.

Lucrările, aici, la Tismana, au început în luna mai a acestui an. Atunci au sosit primii constructori, iar după cîteva săptămîni, în vară, au început să despice muntele, ca să deschidă drum spre viitoarea mare uzină de sub pămînt. Drumul sau galeria de acces spre uzina de sub pămînt e la cîteva sute de metri de cetatea ctitorită de Nicodim. Colonia constructorilor (din care sînt deja gata primele cinci pavilioane, pentru 100 de familiști și 150 de tineri constructori fără familie) se află lîngă un alt monument istoric, mai modest la înfățișare, dar nu mai puțin celebru: «Chioșcul lui Coșbuc», fragilă și parfumată alcătuire de lemn străvechi, locul de reverie al poetului în vacanțele sale petrecute aici. Colonia se cheamă «Colonia Coșbuc» și, după ce constructorii vor pleca, pavilioanele ei de lemn, cu înfățișare de vile rustice, dar cu lumină electrică și încălzire centrală, vor deveni, ca tot ce e construcție la Tismana, case pentru vacanțele noastre, hoteluri sau tabere de copii.

Și aici, diminețile, e liniște. Locatarii «Coloniei Coșbuc» sînt plecați la lucru. Marile mișcări epice care au încercuit, odată cu luna mai, străvechea liniște a Tismanei, zgomotele, tumultul, bubuiturile se petrec în culise, undeva, în adîncul muntelui, în galeria de acces care-a înaintat deja cîteva zeci de metri. Plecăm, în dimineața cu cețuri groase, spînzurînd ca niște balauri albi și amorfi deasupra munților, pe urmele locatarilor dispăruți.

În drum spre galeria subterană, la cîteva sute de metri de portalul săpat în munte ca o intrare de catedrală — mînăstirea. Se înalță mîndră între munții care îi țin de strajă, apărînd-o cu meterezele lor. Monumentul e sobru, impunător nu prin fantezie arhitectonică, nu prin frenezie a inspirației, ci prin severitate, prin puritatea canonului. Modestia materialului, a pietrei fără podoabe, se îmbină în forme care-și mențin și azi prospețimea, tocmai prin rafinata sobrietate a întregului.

În rimă cu construcția de acum șase secole, portalul galeriei de acces spre viitoarea mare uzină de sub pămînt este o operă de arhitectură impresionantă nu prin podoabe exterioare, ci printr-o monumentalitate severă, șlefuită după canoanele de construcție la zi. Apropierea celor două construcții șochează. Monumentul vechi, ridicat pentru a eterniza numele domnescului ctitor, cu rosturi nicidecum laice, se află la numai cîțiva pași de o construcție modernă, de punctul central al uneia din cele mai mari amenajări hidrotehnice ale României acestor ani. Apropierea între monument și «monument» ar trebui s-o facă logica, dar o faci și pe cale sensibilă, cele două construcții fiind, fiecare, desăvîrșite în felul ei. Monumentul cel de demult îți impune reculegerea față de zidăria veche, armonios închegată după un canon care rămîne pur, nerepetabil acum, închis ca și un ou așezat în palmă cu intacta lui perfecțiune. Dar acest portal de galerie subterană, acest monument contemporan, este, pe un alt plan de construcție, la fel de armonios întocmit, iar priveliștea lui îți evocă poate mai bine o perfecțiune de ou.

Un munte întreg a fost despicat, i s-a smuls blana de vegetație, i s-a smuls piatra măcinată de timp, alterată de ploi, de vînturi, de milenare eroziuni secrete, pînă cînd s-a ajuns la «inima» sau la «fruntea» pietrei, la expresia maximei înfloriri a acesteia, pe care a putut-o da cîndva geologia. Oamenii au intrat, ni se spune, «cu mîinile pînă la coate în munte», scormonindu-l pînă la «piatra cea bună», cea în stare să suporte sculptura portalului spre adînc. Au trudit suspendați în frînghii, peste abisuri, împingînd unealta cu umărul sau cu pieptul, biruind muntele centimetru cu centimetru. Truda aceasta ar putea fi asemănată cu cea a sculptorului care caută în blocul de piatră, cu dalta, statuia. Cu aceeași imaginație creatoare, dar cu un plus de eroism.

Cel ce ne spune aceste lucruri e un tînăr inginer, Iacob Pîrvulescu, șeful șantierului de la Tismana. E tînăr (36 de ani), dar a lucrat vreo șapte ani la Porțile de Fier și încă vreo trei la centrala hidroelectrică de la Motru. Mînăstirea-cetate și marea uzină de sub pămînt, continuă el, falnice amîndouă prin masiva lor opoziție, sînt, de fapt, elemente ale aceluiași loc, părți ale aceluiași trup, motive în aceeași competiție decorativă, pe același covor de Tismana. E bine să treci de la unul la celălalt, din lăcașul cel vechi în uzina modernă, din cetatea de pe stîncă la portalul tunelului de sub munți, de la arta străveche la estetica frumosului contemporan, pentru ca legătura dintre ele să nu însemne numai o legătură logică,— cu echivalentul în cifre al creșterii producției —, ci și o legătură sensibilă, naturală, ca însăși respirația acestui pămînt ce le adună într-un singur tot.

Intrăm în tunel. Străbatem, printre ghirlande de becuri, pe lîngă vagoanele încărcate cu piatră, zeci și zeci de metri spre adînc. E pauza de prînz. Ciocanele pneumatice care sfarmă stînca au tăcut. Oamenii, sub becurile palide, prăfuite, se pregătesc să mănînce. Noroc! Noroc bun!, ni se răspunde, cu formula și cu accentul tipic minerilor transilvăneni. E cineva oltean pe aici? Șeful brigăzii, Aurel Andrei, e moldovean, dar a lucrat și în Oltenia, la Porțile de Fier. Dumitru Dogaru și Stancu Chircea au lucrat, înainte de a veni aici, la Motru, chit că nu sînt olteni, Florea Damian a venit de pe șantierul hidrocentralei de la Sebeș. Oltean, chiar gorjean, om de-al locului, e Constantin Buțincu, dar cel mai oltean și cel mai gorjean, la urma urmei, rămîne tot un moldovean, maistrul Ion Coste, conducătorul operațiilor ce se execută aici, la galeria spre viitoarea centrală de sub pămînt.

Ion Coste are părul cărunt. E voinic, dar cu mîini deloc minerești, mîini cu degete fine, mîini de bijutier, mîini care, pe tot parcursul conversației noastre, nu vor sta nici o clipă, ci vor pipăi mărunt reliefurile fin ciocănite ale peretului de piatră ce se numește «frontul de lucru», în timp ce ochii îi privesc în gol, ca și cum omul ar vedea cu buricele degetelor. Degete de bijutier sau de sculptor. Degete obișnuite cu materiile dure, degete cu știința subtilă de a simți cele mai mici diferențe între relief și relief, între desen și desen al pietrei. E pensionar, dar, zice, n-a putut sta acasă, a venit pe șantierul sistemului Cerna-Motru odată cu primii constructori. Se zice despre el că este cel mai oltean și mai gorjean dintre constructorii locului fiindcă viața lui de constructor a început aici, în Gorj, la Bumbești, în '48, în epoca Bumbești-Livezenilor. A urmat Bicazul, a urmat Argeșul, au urmat Porțile de Fier, iar acum, după 27 de ani de minerit pe șantierele țării, încheie, în Gorj, o viață de om. Mă rog, încă n-a încheiat-o, va sta aici pînă va termina centrala de la Tismana, apoi, cine știe...

Un minut mai tîrziu, iese odată cu noi la suprafață. E cam obosit, ei, da, vîrsta, ce vreți, trebuie să se destindă un pic... O să facă împreună cu noi cîțiva pași, în aerul rece al munților. (E obosit, aveam să aflu mai tîrziu, pentru bunul și simplul motiv, de care singur e vinovat, că stă în adînc, în galerie, nu opt, nu zece ceasuri, nu un schimb, ci cîte două la rînd. Aflu, legat de asta, o întîmplare. Odată, pe la ceasurile trei din noapte, niște soții de mineri, alarmate de întîrzierea bărbaților care trebuiau să fi fost acasă încă pe zi, l-au sculat din somn pe șeful șantierului, somîndu-l să ia măsuri pentru descoperirea celor în cauză. Cei în cauză au fost descoperiți în galerie, unde încă lucrau... Îl văzuseră pe Coste că rămîne acolo, cu un ciocan pneumatic în mînă, ca să recupereze niște restanțe față de grafic. Și, toți, rămăseseră împreună cu el).

Facem, deci, cîțiva pași, în aerul rece al amiezii de noiembrie... Urcăm pe aleea care duce la mînăstire. Ne oprim sub zidurile străvechi, cu aromă subtilă de timpuri mumefiate, pe care, automat, degetele lui Coste încep să le pipăie, într-o cercetare în al cărei tîlc, se vede bine, intră mai puțin percepere artistică, cît mai ales un examen profesional, de la meșter la meșter. Poate că lucrătura i se pare stîngace, deși aici stă farmecul ei, raportată la matrița tehnicii moderne, care traduce un desen pînă la infinitul mic. Poate că i se pare primitivă și șlefuirea pietrei, necomparîndu-se, desigur, cu cea a betonului modern. Stă pe gînduri, își retrage mîna, conchide:

— Frumos!

Omul se miră și nu se miră. A cercetat recules, mai curînd profesional (ca vechi constructor, e nu numai miner, e și betonist, e și zidar), dar în examen, fără nici o condescendență, intrau totuși și măsurile veacului său.

— În cît timp se ridică o construcție ca asta?, întreabă.

Un alt inginer care ne însoțește, Eugen Calancea (42 de ani, 18 ani pe șantier), îi explică, pe jumătate serios, pe jumătate glumind, înfășurînd acest «tip de construcție» în mătasea parfumată a unui limbaj de cronică... «Sfînta lucrare» a ținut, desigur, îndelung. E singurul semn, vrednic semn!, al vieții întregi a unor constructori. O viață de om într-o singură construcție! Meșterul contemporan (care a «făcut» pînă azi și Bumbești-Livezenii, și Bicazul, și Argeșul, și Porțile de Fier) dă din cap, copleșit de grozăvia acestui timp încet. Privește construcția, pipăie iar... Am senzația că de această dată valorifică «sfînta lucrare» și emoțional; pare chiar foarte mișcat la această nouă atingere cu ea.

Monumente și monumente. Ele se așază într-o suită firească, monumente și ctitori, într-un unic și impunător manuscris de cronică, început în timpii de demult, dus la o nouă și desăvîrșită strălucire astăzi.

*

Un tînăr, cu alură de student în practică, întîlnit la restaurantul de lîngă birourile șantierului, și care leagă conversație simplu și jovial, în așteptarea autobuzului ce ne va duce în sat, îmi atrage atenția că, de fapt, în istoria de șase secole a Tismanei nu toți anii cei vechi au fost ani de glorie. Sigur, de numele Tismanei sînt legate multe nume ilustre, cetatea a fost cunoscută de Mircea, de Țepeș, ea a primit între severele-i ziduri, în două rînduri, armiile unor mișcări revoluționare ce au decis, de aici, istoria: oastea lui Matei aga din Brâncoveni (viitorul domn Matei Basarab), ridicată în 1631 împotriva grecilor lui Leon Vodă, și cea a lui Tudor Vladimirescu, care face din Tismana baza de rezistență a «Adunării norodului». Dar cîți, dintre cei ce-i călcară pragul, au fost mari oameni, bărbați de seamă, și cîți plevușcă a istoriei, figuri acoperite de uitare încă din epocă?

— Concluzia?

— În anul 1975 se inaugurează noua și marea epocă a noastră, a constructorilor... Sînt inginer stagiar, sînt gorjean, mă numesc Constantin Stamatescu.

La Tismana, în frumosul sat turistic, lîngă cetatea străveche, anul 1975 marchează o epocă nouă, despre ai cărei bărbați de seamă vom mai auzi...

ILIE PURCARU ■

Fotografie de **ION PREDOȘANU** ■

ADIO, RICĂ!

Amicalul de sîmbătă cu U.R.S.S. disputat pe **«23 August»** voia să stabilească drept concluzie palmaresul definitiv al lui Valentin Stănescu şi al celor care se încăpăţînează să creadă că el a făcut tot ce trebuia în fotbalul nostru. N-am spus-o eu, a scris-o cineva mai înainte, palmaresul e onorabil, dar rezultatele sînt proaste. Nu ne-am calificat în competiţiile la care am participat, cu toată ploaia de meciuri nule în deplasări sau pe terenuri proprii. A nu pierde şi a nu cîştiga sînt două noţiuni care se anulează şi nu înseamnă în nici un caz **a cîştiga**. Nu spun că un 2-2 cu sovieticii ne-ar dezonora, formaţia vecinilor noştri obţinînd în ultima vreme rezultate remarcabile, dar în întîlnirile directe sîntem în restanţă, în ce ne priveşte. Altceva este supărător. Că formaţia noastră a jucat ca şi în meciul cu Spania, fără busolă, fără nici o idee tactică, golurile noastre fiind absolut întîmplătoare, şi datorită terenului alunecos şi inspiraţiei celor doi şuteuri care au tras fără cruţare. Echipei noastre i-a lipsit mai mult ca totdeauna, ca şi în celălalt meci în care am ratat calificarea în campionatul european, un coordonator de joc. Acela la ora asta nu poate fi decît Dumitru, ori el a lipsit. Din păcate Dinu, care n-a jucat rău în ultimele două partide, dar nici foarte bine, nu mai îndeplineşte acest rol atît de important. Dacă ar asculta sfatul meu, şi la club şi la naţională ar trebui să fie retras în postul de fundaş central, pentru care are vădite calităţi. În echipa prezentată se mai vede de departe oboseala lui Lucescu, jucător de mare calibru, evident, dar care nu mai are prospeţimea şi viteza pe care le cere acest post în fotbalul modern. Nici Dobrin, care a făcut destule lucruri bune, deşi a jucat numai 40 de minute, nu este omul cel mai potrivit pentru jocul în faţă. Folosit ca şi Iordănescu la mijlocul terenului e bun la construcţie, dar, ca şi celălalt, nu face nimic la deposedare, cu un cuvînt trebuie să ne găsim jucători de mijlocul terenului, şi asta cît mai curînd.

În sfîrşit, ajungem la problema principală, aceea a portarului. Răducanu dă de mulţi ani semne ori de neseriozitate, ori, mai încoace, de îmbătrînire prematură. Scoate mingi imposibile, dar gafează nepermis cum a gafat şi sîmbătă trecută. Un plonjon la o minge pe jos pe care nu o reţine creează probleme insurmontabile întrucît este greoi şi acest fapt poate fi speculat de către adversar. E timpul să-i spunem lui Rică «la revedere», şi să lăsăm pe unul mai tînăr în poartă. Toate echipele mari se fac de fapt cu tineri, este legea necruţătoare a fotbalului. Moraru a greşit şi el într-o partidă internaţională, dar măcar să-i creăm ocazii să înveţe, dar să-l lăsăm pe Răducanu să gafeze în continuare este o greşeală. El nu mai are ce să înveţe.

La ora cînd scriu aceste rînduri **naţionala** noastră travestită în uniformă olimpică va juca probabil cu nişte amatori sau elevi de liceu în Franţa. N-aş vrea să-mi crape obrazul de ruşine auzind cine ştie ce şi după acest meci. Ca şi alteori în fotbal ne furăm căciula. În locul antrenorilor aş fi trimis acolo echipa care a cîştigat la Galaţi, duminică. Era mai cinstit, mai realist, şi băieţii aceia meritau un voiaj după victoria obţinută.

EUGEN BARBU ■

P.S. Miercuri la Blois, echipa României a pierdut cu 4-0 un meci pe care mai bine nu l-ar fi jucat. De luni de zile, pe unde am apucat am atras atenţia Federaţiei de fotbal asupra incapacităţii celor care au condus echipa naţională. Nici un fel de măsură nu a fost luată. Era evident după cele două meciuri cu Spania şi cu U.R.S.S. că «11»-le nostru este falimentar. O echipă obosită, fără moral, operă a lui Dinu şi nu a lui Valentin Stănescu, o echipă fără ţel. Propuneam cu cîteva rînduri mai sus ca în acest meci să fie folosită echipa de tineret a României care cîştigase duminică la Galaţi. Era logic, era firesc, dar pînă să ajungă cuvîntul nostru tipărit la cunoştinţa celor în cauză, catastrofa s-a produs. Sperăm că în zilele care urmează o măsură radicală va curăţa tot răul strîns la Federaţia de fotbal. Niciodată erorile, arbitrajele strîmbe, meciurile trucate nu au fost atît de frecvente, niciodată o lipsă de responsabilitate mai mare nu a condus destinele fotbalului nostru. Cineva trebuie să răspundă şi împotriva lui să se ia cele mai drastice măsuri, pentru că milioane de oameni iubesc acest sport şi sînt minţiţi cu neruşinare.

DIVIZIA B

● **GALAŢI. F.C.M.–F.C. Petrolul Ploieşti 3-2.** ● Entuziasm şi îngrijorare în tribunele stadionului gălăţean, unde echipa gazdă, lidera primei serii, a întîlnit o altă fostă divizionară A,F.C. Petrolul. ● Cei peste 18 000 de spectatori au avut prilejul să asiste la un meci palpitant, deschis, cu faze rapide de la o poartă la alta. ● Debutul a fost marcat de startul furtunos al gazdelor, care obţin o bară în minutul trei şi un gol, prin Bezman, care a reluat cu capul o lovitură liberă executată de Ion Nicu, în minutul şase de joc. ● Faza se repetă aproape identic, alte cinci minute mai tîrziu: pasă excelentă a lui Ion Nicu, fructificată de Bezman. ● Tribunele se aprind şi în iureşul general al gazdelor Enache ia o acţiune pe cont propriu, balonul ajunge la Ţolea, care înscrie din vole, cu un şut imparabil. ● 3-0 pentru F.C.M. la pauză, dar un meci schimbat ca sens în repriza secundă — cînd oaspeţii, nemaiavînd prea mult ce pierde, ies mai curajos la atac, leagă jocul mai bine şi drept urmare reduc din handicap în min. 73, prin golul înscris de Florian Dumitrescu. Cu patru minute înainte de sfîrşit înscriu iarăşi ploieştenii (lovitură liberă executată de Munteanu de la circa 30 de metri pînă la Fl. Dumitrescu, şut plasat al acestuia în gol), finalul aducînd încă destule emoţii în tabăra gazdelor ca şi în tribune. ● Arbitrul Gh. Donciu (Caracal) a condus foarte bine. **(Ilie Dobre)** ● **BUCUREŞTI. Progresul–Tractorul Braşov 8-1.** ● După «sincopa» de cîteva etape în care intrase, Progresul s-a arătat a fi în meciul cu Tractorul din nou dezlănţuită, profitînd şi de forma slabă a adversarei sale. ● Cel mai bun om al oaspeţilor, de fapt singurul care s-a ţinut în picioare, a fost portarul Cuteanu — care a apărat cel puţin tot atîtea goluri cîte s-au înscris în poarta sa — în vreme ce la gazde cel mai ambiţios a părut a fi Romeo Dragu, lucru ce nu pare de mirare pentru cei care au putut citi, încă înainte de începerea partidei, cuvintele înscrise cu cretă pe «tabla de scheme tactice» din cabina bancarilor: «Pentru Romică, la cei 20 de ani împliniţi azi, la mulţi ani din partea tuturor!» ● Dragu a marcat trei goluri din cele opt în meciul cu Tractorul, mai exact pe primul şi ultimele două, restul fiind trecute în contul lui Tevi (gol de zile mari, de la peste 20 de metri, şut din lateral peste portar, în «stil Filotti», cum îl aprecia un mai vîrstnic spectator), Dumitriu II, D. Ştefan (din penalty), Apostol şi un autogol semnat Oancea. Golul de onoare al oaspeţilor (1-1 la un moment dat!) l-a avut ca autor pe Gherghe. **(Gheorghe Amuza)** ● **TIMIŞOARA. C.F.R.–F.C. Baia Mare 1-1.** ● Peste 8 060 de spectatori au ţinut să asiste la o partidă considerată un adevărat derby. ● F.C. Baia Mare a luat un start excelent şi treptat şi-a impus superioritatea, la un moment dat în mod categoric. ● Urmarea: un gol înscris de Codrea în minutul 18, în urma unei faze de toată frumuseţea. ● În acest timp, C.F.R. Timişoara juca precum o echipă de old-boys, fiindu-i necesare cam 11 pase în medie pentru a trece linia de centru. ● Aspectul şi calitatea partidei, care putea fi calificată drept acceptabilă după primele 45 de minute, se schimbă total în repriza secundă. Un stadion plin a fost nevoit să asiste la o adevărată parodie, la care au participat în egală măsură ambele formaţii. Spectatorii îşi puneau întrebarea, firească după aspectul jocului, dacă nu cumva rezultatul fusese fixat încă dinainte. ● Şi ca toată lumea să fie mulţumită, Bodoş uită că este fundaş de meserie şi nu portar, că se află pe un teren de fotbal şi nu de handbal, se înalţă spectaculos şi loveşte balonul cu mîna, la 17 metri de poartă, într-o fază care nu ameninţa cu nimic poarta altfel bine apărată de Franc. Lovitura liberă, excelent executată de Chimiuc, oferă posibilitatea timişoreanului Stoişin să aducă egalarea. ● Excelent arbitrajul bucureşteanului C. Manuşaride **(Cornel Ionescu)**. **SIBIU. Şoimii–Minerul Moldova Nouă 3-0.** Meci spre o singură poartă, a oaspeţilor. Oprea, cel mai bun fotbalist de pe teren, autorul tuturor celor trei goluri, a fost inepuizabil şi plin de fantezie. Două dintre goluri s-au înscris din faze fixe. La primul, Oprea a executat cu dibăcie o lovitură liberă din marginea careului, iar la al doilea, a transformat un penalty, acordat de bucureşteanul Constantin Niculescu pentru fault în suprafaţa de pedeapsă. Victorie dincolo de orice dubiu, lejeră, a unei echipe care vrea parcă să convingă că înfrîngerea severă de la Deva n-a fost decît un accident, ridicînd prin aceasta cota interesului în jurul derbyului de duminică, de la Hunedoara. Foarte corect arbitrajul lui C. Niculescu. **(Andrei Georgescu)**

Oblemenco, golgeterul absolut al fotbalului nostru, într-o acţiune caracteristică.

ANCHETĂ FULGER

Rugăm cititorii acestei pagini să răspundă — pînă la data de 15 decembrie — la următoarele întrebări privitoare la fotbalul românesc:

1. Care a fost cel mai bun fotbalist al anului?
2. Care a fost cel mai bun arbitru al anului?
3. Care a fost cel mai arbitrariu arbitru al anului?
4. Care a fost cel mai fericit debut fotbalistic — numele jucătorului debutant — al anului?

ce facem cu fotbalul românesc?

Pornind de la o realitate imediată, exprimînd fără dubiu actualul impas în care se găseşte fotbalul nostru, bîntuit de o incontestabilă criză de rezultate şi de idei, m-am gîndit la capitalul de experienţă pe care l-au adunat două personalităţi ale fotbalului românesc, foştii preşedinţi de federaţie **Gheorghe Popescu** (ianuarie 1963 — mai 1967) şi **Mircea Angelescu** (martie 1969 — septembrie 1974), cu ale căror idei această pagină a revistei noastre se consideră îmbogăţită. Celor doi foşti conducători ai F.R. de Fotbal le-am adresat următoarele trei întrebări:

1. Care au fost reuşitele înregistrate de mişcarea noastră fotbalistică pe vremea cînd conduceaţi federaţia de specialitate?

2. Care au fost eşecurile, ce n-aţi izbutit să faceţi în aceeaşi perioadă?

3. Ce soluţii de îndreptare, de întărire a fotbalului românesc,vi se par astăzi cele mai potrivite?

Gheorghe Popescu

1. Am avut — eu şi colaboratorii mei — inspiraţia şi curajul să renunţăm la timp la o garnitură de nume care-şi spusese cuvîntul (generaţia Constantin, Badea, Dridea etc.), **acordînd tot creditul tineretului talentat** provenit din echipa de juniori U.E.F.A., tineret preluat de antrenorii Angelo Niculescu şi Bazil Marian. **Răducanu, Sătmăreanu, Boc, Dobrin, Dinu, Deleanu, Lucescu** şi alţii au prins acest tren, alcătuind, peste ani, 80 la sută din formaţia care a evoluat în turneul final din Mexic.

Consider o reuşită şi învingerea prejudecăţii care ne-a ţinut multă vreme izolaţi de fotbalul internaţional din teama de înfrîngeri. Înainte, pentru a nu pierde, evitam «tactic» partidele cu echipe valoroase. Federaţia şi-a asumat riscul eşecurilor — care puneau şi pun şi acum oricărui organism federal problema **rămîi sau pleci** — din dorinţa de a învăţa de la toţi cei mai buni ca noi, stabilind legături şi contacte cu majoritatea federaţiilor europene reprezentînd un fotbal puternic — R.F.G., Portugalia, U.R.S.S., Iatlia etc. — trecînd şi peste ocean, în Brazilia, ţara fotbalului, cu a cărei federaţie am cooperat satisfăcător (organizînd turnee ale echipelor noastre, întîlniri intercluburi). Bogatul calendar internaţional a avut fără îndoială efecte favorabile asupra creşterii valorice a fotbaliştilor noştri. Cu un calendar asemănător, generaţia lui Petchovschi, Ozon, Constantin, Apolzan, Tătaru, Călinoiu, Alexandrescu, Suru, Paraschiva, Bone, Onisie, Zavoda ar fi obţinut,cred eu, cel puţin rezultatele generaţiei Dumitrache–Dobrin–Dinu. Dar generaţia lui Petchovschi, mai valoroasă după opinia mea, pentru că jucătorii erau mai completi, n-a avut această şansă.

Reuşite ale federaţiei consider că au fost şi înfiinţarea celor 12 centre de copii şi juniori, introducerea fotbalului în şcoală, invitarea în ţară a unor tehnicieni străini de prestigiu — Schön, Vytlacil, Batteux, Piola, Boulogne, Palfai — trimiterea unor antrenori români pentru perfecţionare în ţări cu fotbal avansat şi altele.

2. Nu am stăruit suficient pentru obţinerea unei logice autonomii a federaţiei — fostul preşedinte al C.N.E.F.S., A. Alexe, nici nu vroia să stea de vorbă pe această temă — autonomie care presupunea, fireşte, o dependenţă logică la mişcarea noastră sportivă, dar care trebuia să însemne elaborarea unor regulamente proprii, putere de decizie proprie, o conducere proprie şi nu o tutelare excesivă, adeseori paralizantă. N-am reuşit să organizăm cluburi de fotbal şi mai cu seamă n-am precizat condiţia jucătorului atît în viaţa socială, cît şi în relaţia jucător — antrenor — club.

3. Realizarea unei necesare şi bine gîndite autonomii a federaţiei de fotbal, care nu poate fi tutelată ca federaţia de popice, de exemplu, pentru că are un specific cu totul aparte şi are nevoie de reguli proprii de organizare şi funcţionare a unei activităţi specifice.

Lărgirea bazei de masă — prin întărirea centrelor de copii şi juniori, prin consolidarea fotbalului în şcoli — numărul de 100 000 fotbalişti legitimaţi pe care-i avem la ora actuală situîndu-ne, din punct de vedere cantitativ, printre ultimele ţări din Europa.

Ridicarea nivelului profesional al tehnicienilor, care la ora asta capătă carnet de antrenor la 21 de ani de la profesori care ştiu fotbal numai din carte, iar unii dintre ei n-au călcat nicicînd pe gazon.

Mircea Angelescu

1. Calificarea, după 30 de ani de eclipsă valorică, în turneul final al campionatului mondial, în Mexic '70.

Clasarea în primele 8 echipe ale Europei.

Întărirea pepinierelor de fotbal, a centrelor de copii şi juniori.

Sporirea bazei materiale cu o instalaţie de nocturnă şi un stadion-centru (Steaua) la nivel internaţional.

2. N-am reuşit să ajungem să avem o formă organizatorică proprie, un regulament propriu — corespunzător şi necesar fotbalului, care are o condiţie specială între celelalte sporturi. Din normele care guvernează celelalte discipline sportive, unele se potrivesc fotbalului, altele nu.

În viaţa competiţiilor, marile mele greşeli se numesc meciul retur cu echipa Ungariei, din campionatul european, şi partida de la Leipzig. După acel 1–1 de la Budapesta trebuia să ne calificăm în semifinalele de la Bruxelles, pentru că trebuia să cîştigăm — echipa noastră avea forţa necesară pentru obţinerea acelei victorii — partida retur de la Bucureşti. N-am cîştigat pentru că nu am asigurat pregătirea cea mai proprie acelui joc. Aşa se face că am ratat cea mai mare performanţă de pînă acum a fotbalului românesc: clasarea între primele 4 echipe ale Europei.

La Leipzig, în preliminariile Campionatului mondial, am acceptat un compromis în formaţie, iar efectul a fost compromiterea calificării.

3. Ani de zile **s-a crezut că fotbalul poate trăi şi progresa cu un singur motor: marea sa popularitate.** Fals. Sufletul şi pasiunea nu pot înlocui cadrul obiectiv necesar, baza organizatorică şi de masă pe care poate creşte un fotbal competitiv pe arena internaţională. Pentru a ajunge la efectele dorite trebuie să asigurăm premisele obiective şi subiective care încă mai lipsesc în fotbalul nostru,căruia în contextul ansamblului mişcării noastre sportive i se acordă prea puţin, adeseori doar încurajări de factura «las' că vă descurcaţi voi», şi i se pretinde mult. **Există o singură soluţie: tratarea fenomenului fotbalistic cu aceeaşi răspundere şi temeinicie cu care sînt tratate toate fenomenele sociale din ţara noastră. Numai aşa vom putea să îndeplinim sarcina pe care ne-a trasat-o tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în mesajul adresat participanţilor la Conferinţa pe ţară a mişcării sportive, de a ridica nivelul fotbalului nostru, care este nesatisfăcător.**

MARIUS POPESCU ■

racul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 85

suflet de coșniță

Nu l-am văzut niciodată nici citind, nici oftînd, nici mîngîind, ci numai cumpărînd. Sufletul lui n-are decît dimensiunea coșniței și grandoarea proviziilor. Pentru el întreaga existență e un imens magazin pe care, în mînă cu o coșniță, îl străbate în fiecare zi.

Pentru un obiect sau altul e în stare să facă cu eroism marșuri lungi și obositoare. Se întoarce mai întotdeauna victorios din aceste bătălii, fericit de noile lui achiziții.

Cu timpul individul și-a făcut și o filozofie, căci totuși numai cu provizii nu se poate să trăiești. Trebuia să existe și o aureolă care să înnobileze murăturile și covoarele. El admite că este muritor si crede că această recunoaștere îl scutește de orice obligații morale.

— Important e să știi să profiți de viață...

Pînă și ușoarele crize de ateism sînt puse în slujba coșniței.

— Ce, parcă duci ceva dincolo? Nu există nimic după moarte... Să avem cît trăim tot ce ne trebuie.

Ca toți tântălăii, crede că lumea este făcută după chipul și asemănarea lor. Crede că idealurile lui sînt idealurile tuturor, numai că el, cu coșnița în sus, are curajul să le recunoască.

— Mă, că în fond, ce dorește fiecare? La ce se reduce viața asta trecătoare? Să ai o locuință splendidă, o fripturică, o mașinuță.

Toate achizițiile le răsfață cu diminutive, ca pe niște copilași. Universul lui hrăpăreț are ceva din grația inofensivă a unui film de animație. În dreapta și în stînga nu zărești decît covorașe, vilișoare, mașinuțe, tablouașe.

Tandrețea pe care n-a reușit să o cheltuiască în altă parte o dăruiește obiectelor. Într-o dimineață mi-a telefonat.

— Nu vrei să-l vezi pe Titișor?

Ei bine, cine credeți că răspundea la drăgălașul nume de Titișor? Un casetofon care avea și radio. A trebuit să renunțe la Dănuț, Dănuț fiind vechiul magnetofon care dădea semne de oboseală.

Mi-a mărturisit că i-a fost foarte greu să se despartă de Dănuț, se obișnuiseră unul cu altul...

TEODOR MAZILU ■

ANTON DRAGOS

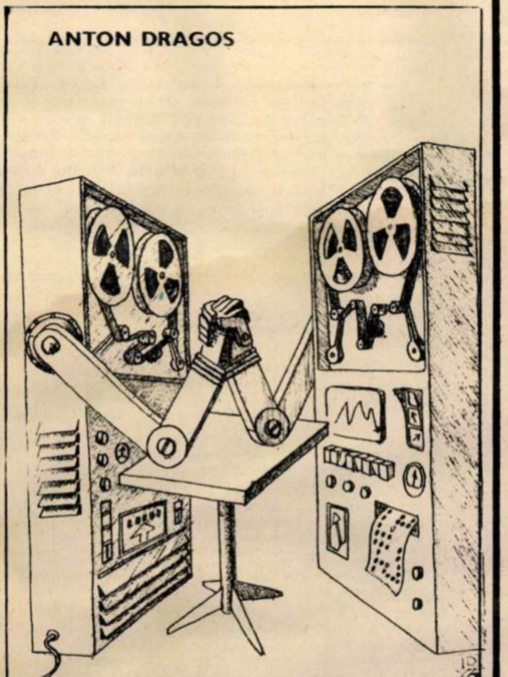

NU UITAȚI CĂ DEVIZA «RACULUI» ESTE «RETRAGE-TE ÎNAINTE!»

ION DOGAR-MARINESCU

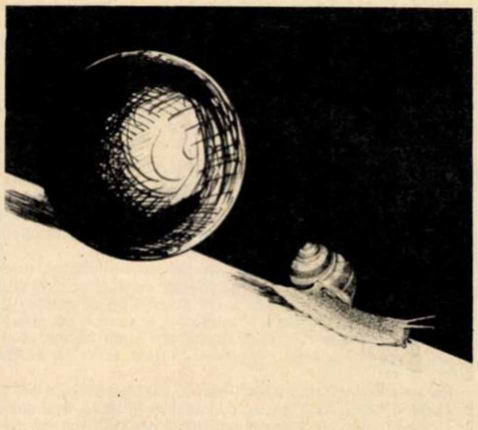

MIHAI PÎNZARU-PIM

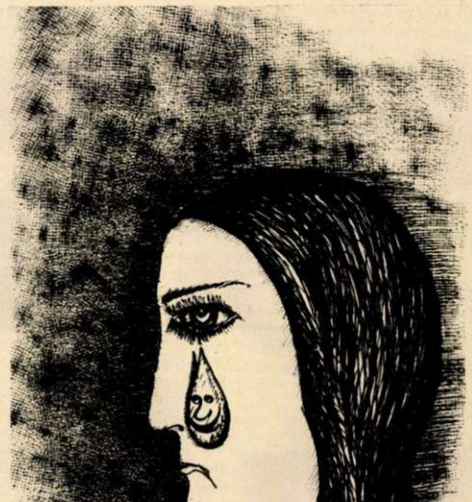

DEBUT LA RACUL

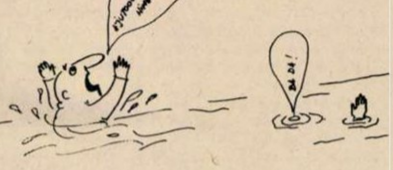
AJUTOOOR!!! NU-I NIMENI PE-AICI?

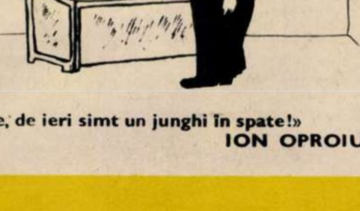

«Doctore, de ieri simt un junghi în spate!»

ION OPROIU ■

RIDENDO

copilul durerii

Există o problemă teoretică aparent profundă și confuză, care derutează pe mulți locuitori. Este vorba — ca să nu mai lungim povestea — despre Destin. Ce e Destinul, de unde ni se trage, de unde venim, unde ne îndreptăm, ce e Întîmplarea, ce e Norocul, iată o serie de întrebări pe care nici mințile filozofilor nu le pot învinge. Un singur lucru este limpede: că nu sînt eu omul care voi lămuri aceste mistere ale existenței umane ce chinuie inteligența înțelepților încă din antichitate.

Dar n-are rost să lungesc speculația, trec brusc la un exemplu care mi-a căzut recent în mînă, adică la povestea copilului durerii, omul din care destinul a dorit să facă o zguduitoare pildă.

— Omule — îmi zice el, copilul durerii — eu am să-ți expun faptele, iar dumneata le judeci și tragi o concluzie. Încă de mic copil mi-am dat seama că Destinul lucrează împotriva mea pe față, coalizîndu-se cu Întîmplarea. În timp ce alți copii aveau părinți care îi adorau și le făceau toate capriciile, eu am avut parte de cei mai severi părinți, care îmi stricau bucuriile copilăriei, obligîndu-mă să ascult sfaturile lor folositoare și să mă comport ca un copil exemplar. Toți copiii aveau voie să greșească, să facă tot felul de nebunii, să spargă ferestre și să-și rupă nasul, eu nu. Dacă se întîmpla o bătaie în recreație, eu luam cei mai mulți pumni și tot eu eram pedepsit și la școală, și acasă. La bacalaureat mie mi-au căzut întrebările cele mai imposibile, cu mine a fost comisia extrem de severă, pe mine m-au chinuit cel mai mult. Pentru ca să se dea un exemplu de severitate, am fost picat. Am mai pățit și altele, am ispășit pedepse. De necaz, m-am dus într-o seară la un bar de noapte cu niște prieteni, ocazie cu care s-a încins un scandal. Am dat pumni și am primit pumni, nu asta contează, la Miliție ceilalți au fost iertați, eu nu, pentru că eram recidivist. Adică s-a întîmplat ca ofițerul în fața căruia mă aflam să mă recunoască: «Dumneata, zice, ai mai fost pe la noi acum două săptămîni, tot pentru un scandal, îți recunosc cicatricea de pe obraz». Am fost pedepsit, nu contează, m-am reabilitat și mi-am luat serviciu. Bineînțeles, ghinioanele mă urmăreau și aici. Tocmai cînd greșeam o lucrare, venea controlul peste mine. Eram sancționat. M-am decis să renunț la meseria de funcționar și să intru în cadrul comerțului de stat. După o muncă asiduă, plec și eu pe litoral ca să mă destind. Mă întîlnesc cu cîțiva prieteni și organizăm o distracție nevinovată, adică un mic pocheraș, ca să ne umplem timpul cu ceva. Ghinionul era după mine: ne prinde Miliția. Adică intră peste noi exact cînd făcusem un caré de ași, cerînd trei bucăți, îi curățasem pe toți de bani, deși respectivii făceau scandal că i-am trișat. Mi s-au confiscat toți banii și am fost luat la întrebări de unde am atîtea venituri cu care burdușisem două portofele, mi se face imediat un inventar la magazin și se găsesc diferite plusuri și minusuri, așa cum se pot găsi oriunde, chiar și într-o casă particulară. Le-am explicat că sînt tînăr, că n-am experiență, că n-o să se mai întîmple, să mă ierte, ei nimic, m-au dat pe mîna justiției. Ies peste un anumit timp din pușcărie și încerc să-mi refac viața, să iau totul de la început.

M-am căsătorit cu o tovarășă de viață foarte serioasă și muncitoare, tot din cadrul comerțului. Eu mi-am ales o nouă meserie, mai modestă, dar fără mari răspunderi. M-am făcut ospătar, deși studiile mele îmi permiteau să aspir la ceva mai mult. Ei bine, chiar din prima zi de activitate am avut ghinion. Întîmplarea a făcut ca în seara precedentă să întîrzii cam mult la un chef, eram foarte obosit, îmi cam tremurau mîinile și ce crezi? Scap un platou cu ardei umpluți peste o consumatoare decoltată de peste hotare, de a trebuit să plătesc o toaletă de damă, plus costumele a încă trei consumatori vecini, pe care îi opărisem cu sos. Colac peste pupăză: peste o săptămînă am trei clienți mai barosani la o masă, încerc să-mi scot și eu pîrleala de la ei, le dublez nota, tipii își dau seama, fac scandal — pînă aici nimic anormal. Ghinionul e altul: unul dintre ei era chiar de la Miliția economică. Din nou proces și alte necazuri. Culmea: în aceeași zi este pusă în dificultate și soția mea cu ocazia unui control, căci era responsabila unui mic bufet de cartier. Percheziție acasă, alt ghinion: ni se găsește un chil de bijuterii de aur ascunse într-un ciorap de damă, împreună cu o anumită sumă de bani. De ce zic ghinion? Pentru că tocmai cu o zi înainte îmi venise ideea să duc respectivul obiect la o mătușă din provincie. Avea casă cu pod. Acum și eu și tovarășa mea de viață avem mari greutăți cu justiția. Spune și dumneata dacă mai pot eu să înțeleg ceva din destinul ăsta, din grămada asta de întîmplări nenorocite care cad pe capul meu? Pentru că așa sînt eu sortit. De ce ți-am spus toate astea?

— Exact asta vream să te întreb.

— Pentru că eu cred că dacă dumneata ai studia serios destinul meu, cu toate întîmplările și ghinioanele lui, ai putea să scrii o lucrare de mare interes științific, care să dezlege o dată pentru totdeauna acest mister al Destinului și Întîmplării. Ce iese din asta, împărțim pe din două. Te apuci de lucru?

— Du-te, zic, liniștit la pîrnaie și cînd ieși, opera e gata.

— Mersi, zice, și mă pupă.

ION BĂIEȘU ■

flacăra seriale

REȚEAUA DE POLIȚIE A LUMII MODERNE

eliot ness contra lui al capone(5)

5. **Un pact ciuruit de gloanțe.**

Cît de sinceră era această dorință exprimată de Capone, de a se retrage «în umbra gloriei», ne-ar putea-o spune tot aceleași fișiere minuțioase întocmite de Eliot Ness și «incoruptibilii» săi. Cu o exactitate de seismograf, ele erau mereu împrospătate cu datele la zi înregistrînd cutremurele — de diferite intensități — produse în variatele sectoare ale activității «Brăzdatului». (Porecla îi rămăsese, întrucît, după cum am văzut într-un episod precedent, «micul Cezar» nu avusese răgazul necesar, de trei săptămîni, pentru a se dedica chirurgiei faciale menite să-i înlăture cicatricile care o justificau).

În același timp, erau determinate, pe un fel de hartă mobilă, cuprinzînd un imens teatru de operațiuni financiare — mai mult sau mai puțin veroase, dar majoritatea rămase oculte, pentru fisc — toate demersurile, tatonările, sondajele întreprinse de acoliții sindicatului crimei pentru a-și deplasa interesele, ori pentru a le travesti.

Ceea ce devenea însă extrem de vizibil — ba chiar bătător la ochi pentru sute de mii de cititori de ziare și abonați ai celor treisprezece companii radiofonice funcționînd, încă de la data aceea, pe teritoriul Statelor Unite — era campania publicitară dusă cu surle și trîmbițe, cu lux de mijloace, în scopul de a cîrpi «platforma» inamicului public nr. 1, de a-i reconstitui cețoasa aureolă.

În ciuda încercării judecătorului Lyle, de pildă, de a dezumfla personajul, Cpone încă funcționa ca un «mit». Din toate unghiurile se îndreptau asupra lui reflectoarele atenției marelui public. Se afirma că studiourile «Warner Brothers» ar fi fost dispuse să-i plătească un onorariu de două sute de mii de dolari dacă era dispus să apară în filmul proiectat de magnații săi sub titlul «Inamicul public nr. 1». Mai tîrziu avea să se verifice că altă firmă cinematografică, «animată» de capitaluri aparținînd marilor industrii electrotehnice și de automobile, intrase în competiție căutînd să-l convingă a deveni protagonistul unui film cu gangsteri. Pentru a-i înfățișa în culori și mai ispititoare acest interludiu hollywoodian, oferta prevedea condiții de deplină securitate și înlăturarea oricăror indiscreți de pe platoul de turnare. Amănunt picant, care frizează umorul negru, i se mai specifica posibilitatea de a căpăta un supliment în calitate de «consilier tehnic», urmînd să garanteze autenticitatea mediului interlop filmat... Pe de altă parte, ca să dea și unui mînuitor al stiloului șansa de a-și cîștiga un loc în Panteonul literelor americane, sau măcar pe lista acelor **best-seller** care fac milionar din autorul unei singure opere, un editor îi oferise o sumă uriașă pentru cedarea, în exclusivitate, a drepturilor asupra autobiografiei «omului public» aspirant la «pensionare».

Refuzînd cu fermitate diferitele propuneri primite, Capone declarase **urbi et orbi:**

«Nu mă ocup de literatură și nu am de gînd să devin și eu un star. Sînt sătul de publicitate!».

Declarația nu îl împiedică să favorizeze proliferarea ipotezelor celor mai absurde, malițioase sau impertinente care înconjurau persoana lui cu condiția să «dea de măcinat la moara bîrfelii.»

Excedată de asemenea desfrîuri publicitare, de faptul că numele lui Capone era pînă și pe buzele prichindeilor și se insinua chiar în nevinovatul echivalent american al jocului «de-a ulii și porumbeii», poliția din Detroit goli chioșcurile de fascicolele cu titluri senzaționale care glorificau isprăvile lui Capone. La New York se anunță că Al Capone intrase în tratative ca să achiziționeze pentru o trupă teatrală din Chicago dreptul de a reprezenta — cu o distribuție «pe sprînceană» — drama celebrului autor de romane polițiste, neîntrecut precursor al Agathei Christie, Edgar Wallace, intitulată: «La fața locului». Pe Broadway, premiera acestei piese tenebroase avusese în rolul principal, al lui Tony Pirelli — gangster de tipul lui Capone — pe Grane Wilbur, actor apreciat și în repertoriul clasic. (De remarcat că la Londra importanța atribuită portretizării cît mai convingătoare a personajului inspirat de Capone era subliniată de alegerea lui Charles Laughton, viitorul Nero și Henric al VIII-lea pe ecran...)

Pînă și în zone mai îndepărtate ale globului, ofensiva necruțătoare și «de cursă lungă» declanșată pentru prima oară de către Eliot Ness avea ecouri. La Copenhaga, poliția locală — avertizată de «corespondentul pentru nordul Europei» al Incoruptibililor — dăduse buzna prin localuri de noapte rău famate, prin mici taverne și restaurante, sechestrînd peste patru sute de automate cu jetoane pentru jocuri de noroc, care aveau marca de fabricație «Chicago». După cum se constatase la anchetă, fuseseră instalate acolo (cu tendința de a ajunge și în voiosul parc de distracții «Tivoli») de agenții lui Al Capone, în schimbul unei leonine porții de șaizeci și cinci la sută din încasări.

E drept că se asigura controlul lunar al funcționării și procurarea pieselor de schimb...

Aceste exemple de «colonizare» europeană, precum și alte indicii că afacerile lui Capone își reluau spirala ascendentă, treziră atît furia cît și inițiativa confraților. Aceștia susțineau că nu fuseseră respectate, prin acțiunile semnalate, clauzele privind împărțirea zonelor «de influență» stabilite între bandele rivale cu puțină vreme mai-nainte, prin 1928. Umbla chiar zvonul că Al Capone se făcea luntre și punte pentru a-și trimite fiul la un respectabil colegiu catolic din Dublin, fiindcă dușmanii lui îl amenințaseră că îl vor răpi și-l vor ucide pe băiat.

Alteori rivalii dădeau mîna cu autoritățile pentru a răspîndi ideea că era suficient ca furia opiniei publice și zelul justiției să se abată asupra Inamicului public nr. 1 pentru ca viciul să fie stăvilit.

Pentru această demonstrație și terenurile de sport erau foarte binevenite. În octombrie 1931, Capone, Mc Gurn și gardienii lor personali se duseră la Evanston, Illinois, unde se disputa un meci de fotbal american între Universitatea din Nebraska și Universitatea Nort Western. Fură recunoscuți și, cu stimulentul oferit și de «galeria» specială plătită de rivali, fură siliți să o șteargă în mare viteză de pe stadion, sub o furtună de ocări și huiduieli, arbitrul «marcînd timpul» trei minute...

Aceasta nu înseamnă că, paralel cu depistarea unor noi «mine de aur» pentru activitatea sa, Capone și-ar fi slăbit cu ceva eforturile de a recîștiga ceea ce numea el «popularitatea pierdută». Pe atunci îi spune cu năduf unui ziarist: «Cea mai mare parte din viață mi-am cheltuit-o ca să le fac bine oamenilor. Și iată acum cu ce mă aleg...».

Nu se știe nici pînă astăzi cine a fost consilierul lui în această direcție, dar un episod idilico-grotesc intervenit în această cronică a lumii interlope ne arată cît de departe mergea convingerea lui Capone că un «statut moral» i-ar renta și în afaceri, procurîndu-i bunăvoințe și indulgențe, pe principiul: «cu ce trage dreapta să nu știe stînga». Anume, se improviză filantrop, jucînd rolul de «damă voalată» care aleargă în ajutorul celor lăsați pe drumuri de criză, dar vălul era ridicat exact atît cît trebuia ca să fie zărită fața lui spînă și pictată de cicatrice. La începutul anului 1931, un ziar din Chicago, în căutare de senzațional ieftin și de «subvenții», publicase pe două coloane un articol intitulat: «Capone îi hrănește pe înfometați. Chiar și un șef de bandă are o inimă». Și articolul continua cu asemenea «dezvăluiri». «Astăzi a fost, în sfîrșit, dezvăluită identitatea unui misterios binefăcător, care în ultimele două săptămîni a salvat de la lenta moarte prin inaniție mii de nevoiași din Chicago, organizînd o mare cantină populară — numele lui este Al Capone! Un edificiu impunător arborează firma: «Hrană gratuită pentru șomeri.» Două mii de muncitori rămași fără lucru primesc acolo supă, o tocană, pîine și cafea. Nici biserica, nici organizațiile cu caracter social nu au nici o legătură cu această inițiativă. Celor doritori să se informeze li s-a spus că organizatorul cantinei este un cunoscut filantrop, care vrea să-și ajute aproapele ajuns în nevoie, fără a face vîlvă în jurul numelui său. Astăzi însă, presat de reporterul nostru, directorul cantinei recunoaște că Al Capone suportă toate cheltuielile. Mai mult, locotenenții lui își oferă benevol serviciile, lucrînd la cantină. Se spune că Al Capone are convingerea că persoane înstărite, ca el, trebuie să-și asume răspunderea de a le da de mîncare săracilor în vremurile grele prin care trecem».

Un incident calificat de anturajul lui Capone «de prost-gust» exprimă încă o dată invidia rivalilor săi, știrbind atmosfera idilică și vocația de «zînă bună» a Inamicului public nr. 1, sugerate de așa-zisele «desvăluiri» ale ziarului. Cînd, pentru a organiza un prînz festiv de Ziua Mulțumirii, Capone le trimise clienților cantinei sale un camion încărcat cu o mie de curcani, la intrarea în oraș vehiculul fu oprit de un grup de pistolari care furară toate orătăniile, destinîndu-le unui ospăț neprevăzut de agenții lui de publicitate!

EUGEN B. MARIAN ■

(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII

nimic nu e prea greu, dacă ai suflet(7)

Odată cu venirea lui Victor Naghi, în modesta fabrică musceleană se naște ambiția, o ambiție de necrezut, care începe cu primul I.M.S. (expus astăzi, așa cum e el, hărtănit și desuet, în expoziția uzinei) care a parcurs nu mai puțin de 947.000 km.

— Pe noi, îmi spunea Nicolae Victor, șofer de încercare, ne-au crescut mașinile astea. Țin bine minte, prima aripă a I.M.S.-ului ăsta, pe care îl vedeți, a fost făcută pe un butuc de lemn, cu ciocanul. Băteam în tablă după ochi, pînă o curbam.

Da, erau două-trei barăci în care cîțiva entuziaști credeau că pot face mașini bune, rezistente, mai bine zis dîrze în veșnica luptă cu drumurile vrăjmașe de care, din păcate, încă nu duceam lipsă. Și au reușit. pentru că. oricît de mirați ne arătăm astăzi în fața lor, I.M.S.-urile fabricate la Cîmpulung Muscel au fost într-o vreme aproape singurele mașini pe care le-am văzut printre gardurile satului în care m-am născut, săltînd prin gropi cu o gălăgie mecanică de necrezut, în timp ce cei dinăuntru își acopereau capetele cu palmele deasupra ca să nu și le spargă de capotă.

— Mă uit la I.M.S.-ul ăsta și parcă mă văd pe mine atunci și-mi vine să mă întreb, ori să-i întreb pe alții: cînd și cîți ani au trecut de la kilometrul ăla 1 din cifra lui și din cifra mea? Uite, el a ajuns deja aici, și pentru că tot m-ai întrebat, îți răspund: habar n-am de ce n-a făcut I.M.S.-ul ăsta un milion de kilometri în cap.

Prima mașină care a «speriat» Cîmpulung Muscel, prima literă «a» din abecedarul industrial al orășelului cu casele semănate între două dealuri stă parcă deoparte ca o rudă de la țară într-o fotografie de familie a unui bucureștean din Balta Albă. Alături strălucește cea mai recentă stea a unui safari, un «ARO» roșu care a trecut primul linia de sosire la Londra. Ceva mai încolo e o motocicletă! Da, am văzut bine, e chiar o motocicletă, prima și ultima făcută aici, numai așa, de ambiție, să nu creadă alții că nu putem face.

— Am făcut și un robot, de ce nu? Meseria trebuie să-ți treacă prin inimă. Dacă-ți trece reușești, dacă nu, adio și n-am ce-ți face. Cînd am început în fabrică erau nici 1000 de oameni care înainte de toate trebuiau să învețe să bată cuiul fără să-și strivească degetele.

Nu prea îmi venea să cred ascultîndu-l, ei, chiar așa? mă miram eu în gînd iar pe urmă în fața altora. Da, mi s-a răspuns de nenumărate ori, în privința asta ce s-a reușit la Cîmpulung Muscel în materie de industrie seamănă cu ce-a reușit Ilie Năstase în tenis. Acum îmi place aă cred că ARO este într-adevăr un fel de Ilie Năstase al industriei românești, victoriile mașinii în raliurile și saloanele internaționale fiind la fel de eclatante și imediat cunoscute în lume.

— Știi de ce ridică vînătorul vînatul? m-a întrebat altădată?

— Nu, i-am răspuns, și nici nu prea cunosc vînători.

— Atunci află de la mine: Ca să se vadă unde au intrat gloanțele, asta e plăcerea lui.

— De ce?

— Aaa, dacă nimerește din ce în ce mai bine, asta înseamnă că e bun și deștept. Și cine nu vrea să fie mai bun și mai deștept, ai? Muncitorul de ce să nu vrea și el? Aici, în uzină, muncitorul își dă examenul de stat în fiecare zi. Aici el, dacă greșește plătește.

Prima lozincă pe care o vezi scrisă cu cele mai mari litere este: «Cea mai înaltă facultate este uzina». Ea a fost dictată cuvînt cu cuvînt de Victor Naghi, primul care crede în adevărul ei și-l poate explica.

— La noi nici nu se admit greșelile, corijențele să zicem, pentru că la o astfel de mașină ca a noastră cea mai mică greșeală poate fi plătită cu viața cel puțin a șoferului, dacă nu și a lui Gică, prietenul din dreapta, și a Tanței, care e cu copilul în brațe la spate, pe banchetă.

Aș putea zice că din 1957 pînă în 1965 la Întreprinderea mecanică «Muscel» s-a învățat de la cel mai tînăr mecanic pînă la directorul general.

— Uite, povestea unui poet, mie unul nu-mi poate spune nici unul că-i greu să-nvețe, că nu mai are 18 ani, că nu mai știu eu ce și cum. Fiindcă, eu, uite colea diploma, mi-am făcut liceul cu ei, cu muncitorii, aici, la Dinicu Golescu, și-n '64 mi-am luat bacalaureatul, deși eram ditamai directorul general. Să nu-mi spună mie că e greu, că pe mine cînd mă striga la lecție — Naghi Victor! — mă ridicam cu bancă cu tot și ieșeam la tablă.

Directorul liceului Dinicu Golescu, profesorul Solomon, rîde cînd își amintește de un asemenea «elev», iar eu mă tot gîndesc cum s-o fi rezolvat cu nota lui la purtare?

— Era aspru pînă și cu mine Solomon, la el n-aveai voie să lipsești, să te duci să-i spui: vezi, planul, ședințele, inginerii, utilajele... Zicea: «Director e la el la fabrică, aici e elev.»

Despre mine vorbea. Și așa și era...

IULIAN NEACȘU ■

(va urma)

FRAȚII CUȚOV (1)

un preambul ca oricare altul

— Am fost și eu cîndva boxer. Cinci ani de zile l-am avut ca antrenor pe maistrul Gheorghe Lungu. Știu, maistre Titi Dumitrescu, știu că-l cunoști, știu că sînteți chiar prieteni. Mă întrebi de ce încep astfel?! Pentru că, venind spre dumneata, gîndurile m-au purtat, firesc, cu ani în urmă, pe vremea cînd dumneata, actualul antrenor al fraților Cuțov, erai campionul necontestat al categoriei ușoară. Și ar mai fi ceva, te-aș ruga să fii de acord ca în discuțiile noastre să-mi dai voie să folosesc din nou, ca formulă de adresare, acest cuvînt pe care de atîta vreme nu l-am mai rostit: maistre. Da? Mulțumesc. Te-am întrebat, maistre Dumitrescu, prin telefon te-am întrebat, dacă te surprinde că după un serial dedicat fotbalului revista noastră intenționează să abordeze un serial despre box, mai exact spus un serial dedicat fraților Cuțov. Nu mi-ai răspuns, m-ai invitat la dumneata acasă și, iată, repet întrebarea.

— Sînt surprins și nu sînt surprins. Da, pentru că după fotbal, acest rege al sporturilor, nu chiar boxul este imediat următorul. Ar mai fi handbalul, sau rugbyul, sau canotajul, sau gimnastica, mai ales cea feminină. Ar mai fi, ca să zic așa, chiar și luptele, ca să nu mai vorbesc despre atletism. Poate că, mă gîndesc eu, în intenția revistei «Flacăra» există ideea unor seriale dedicate și acestor sporturi. Dar spuneam că, totuși, nu sînt surprins. De ce? Pentru că boxul este un sport de-o mare popularitate, un sport pe gustul publicului dornic de spectacol, dar este și un sport cu o istorie extrem de interesantă. Cît despre Calistrat și Simion Cuțov, amintindu-l totodată și pe excelentul lor rival, Paul Dobrescu, aceștia sînt doar trei dintre boxerii unei generații de la care eu personal aștept foarte mult. Dar pînă să vorbim despre ei, vrei nu vrei, eu mi-aș permite să spun, foarte pe scurt, cîteva gînduri de-ale mele. De ce? Pentru că, la urma urmelor, băieții aceștia n-au apărut din senin. Pînă mai ieri-alaltăieri, adică pînă acum, hai să zicem, 10 ani, boxul românesc, deși cu o tradiție care se baza pe o lărgită activitate internă, n-a prea avut totuși șansa de-a fi considerat la adevărata sa valoare. Vreau să spun că unele succese, impresionante dealtfel, din perioada antebelică s-au datorat mai mult talentului și ambiției unui Lucian Popescu, sau Toma Aurel, și nu unor condiții normale, prielnice afirmării, așa cum sînt cele de astăzi, de exemplu. Ca să fiu mai explicit, aș spune că cel mai complet boxer român s-a numit Ion Chiriac, acesta aflîndu-se în fruntea unei generații din care îi mai amintesc pe Ion Popa, Ion Mihăilescu, Stoianovici, Gheorghe Lungu, Ion Pițu, Constantin Dumitrescu, semigreul. Între anii 1940-1948, cînd această formidabilă generație se afla la apogeul ei, nici unul dintre mai sus-numiții boxeri n-a avut posibilitatea să atace centurile europene. Cred eu că atunci s-a pierdut un bun tren pentru afirmarea internațională a boxului românesc.

Ștafeta a fost preluată de tînăra, pe atunci, generație a amatorilor, dintre care i-aș aminti pe Borduz, Mentzel, Boga, Popovici, Fiat, Ribka, Gustav, Secoșan. De-abia continuatorii acestora au reușit să se impună. Mă gîndesc la Nicolae Linca, Vasile Tiță, Mircea Dobrescu, Negrea, Ciobotaru, Mariuțan.

— Maistre, după cîte știu, dumneata făceai parte exact din această generație. Înțeleg că ești modest, dar se cuvine să menționez că la Olimpiada de la Melbourne, cînd Linca se încununa cu laurii olimpici, învingîndu-l într-o finală nu doar dramatică, dar chiar și eroică, pe Tiedt, dumneata cîștigai o prețioasă medalie de bronz, iar Mircea Dobrescu, mereu al doilea, cunoscut fiind proverbialul său ghinion, cîștiga argintul. Mai știu că ai cucerit de cinci ori titlul național la cea mai dificilă categorie — ușoară — supranumită și categoria diavolului. De ce i se mai spune și astfel?

— Ușoara, semiușoara și semimijlocia sînt, cu adevărat, categorii infernale. Boxerii acestor categorii dispun de o mare viteză și forță. La aceste categorii nu se poate rezista decît prin acumularea unui bagaj tehnic excepțional.

— Bineînțeles că dumneata ai văzut mii de meciuri de box. Care dintre ele te-a impresionat cel mai mult?

— Meciul dintre Linca și Tiedt. Meciul acesta l-am trăit cu sufletul la gură. Așa cum se știe, în finală, Linca al nostru ajunsese cu mîna stîngă fisurată. Stînga! Năpraznica lui stîngă! Upercutul acela necruțător! Nu exagerez dacă spun că în timpul meciului, cînd Linca, schimonosit de durere, crispat, lovea cu stînga lui de aur în devenire, simțeam cum pe mine mă doare, de parcă eu eram acolo, pe ring. Nu mi-e rușine să spun că la anunțarea deciziei am plîns de fericire. Tot atunci, ca niciodată, am înțeles ce-nseamnă voința, puterea de mobilizare totală pentru depășirea acelui punct mort în care, în general, natura psihică a omului cedează. O astfel de mobilizare a voinței și a tuturor capacităților de luptă a evidențiat-o Calistrat Cuțov în ultimul său meci cu Paul Dobrescu.

VICTOR NIȚĂ ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

„instrucțiuni pentru păstrarea fostului meu soț"

Da, exact așa era titlul scrisorii așezate «la vedere», adică rezemată de vaza cu flori din mijlocul mesei din sufragerie. Exact așa era titlul scrisorii, zic, dacă scrisoare se poate numi coala aceea de hîrtie pe care «Ea» o scrisese fără să o îndoaie, ca pe o cerere.

După ce a citit-o, primul gînd al Lilianei a fost să o rupă. «Cine naiba a mai văzut un asemenea titlu?!» s-a întrebat. «Instrucțiuni, auzi, instrucțiuni, parcă ar fi vorba de indicațiile privind folosirea unei mașini de spălat! Bine că nu a precizat: A se păstra la loc întunecos și rece!» În plus, Lilianei i se părea că acel cuvînt «instrucțiuni» suna cumva a porunci, și, se întreba: «Cu ce drept îmi dă ea indicații referitor la modul în care să mă port cu viitorul meu soț?»

Nu a rupt totuși scrisoarea, poate pentru faptul că și-a dat seama că «Ea», adică fosta soție, care a știut să se retragă discret, fără a abuza de invitația fostului soț de a lua din bunurile comune tot ce considera că i se cuvine, adică luînd exact jumătate, aproape pedant de exact jumătate, «Ea», care a lăsat apartamentul pentru cea care va veni într-o stare de curățenie exemplară, nu își putea începe scrisoarea pentru viitoarea soție a fostului ei soț cu «Dragă Liliana». Ar fi fost cel puțin penibil.

A mai fost un motiv pentru care Liliana nu a rupt scrisoarea: Dincolo de tonul sec în care erau înșirate pe puncte «Instrucțiunile», de parcă ar fi fost o notă de serviciu, voind să sugereze ironia, dincolo de acest ton, frazele acelea reci, artificioase, didactice, făceau să se întrevadă tristețea. Da, tonul de degajare și resemnare nu putea ascunde tristețea celei care a redactat «Instrucțiunile». Mai ales ultima frază: «Va trebui să știi să îl ierți; să îl ierți mereu și să îl iubești atît cît poate fi al tău», parcă ar fi ascuns un sfîrșit în sensul «Ceea ce eu nu am fost capabilă să fac.»

De aceea Liliana nu a rupt scrisoarea, ci s-a mulțumit să o împăturească cu gesturi nervoase, răzbunîndu-se față de cea care a scris-o cu cuvintele «Profesoară bătrînă, instrucțiuni de profesoară bătrînă!», fiindcă asta era «Ea», cea care plecase, profesoară de meserie și mai bătrînă, mult mai în vîrstă decît ea.

•

Cu trecerea anilor, de cîte ori își amintea de «Instrucțiunile pentru păstrarea fostului meu soț» îi părea bine că nu a rupt hîrtia așa cum a fost tentată în primul moment, fiindcă începuse să înțeleagă scrisoarea aceea ciudată ca pe un testament al experienței «Ei», al femeii care a trebuit să piardă soțul pe care îl iubea, să piardă totul, ca să ajungă astfel să înțeleagă cîte ceva despre el. Acea bizară hîrtie nu i se mai părea acum decît o simplă dovadă că «Ea» și-a dat seama că experiența ei nu a fost altceva decît o înfrîngere, adică «instrucțiunile» erau cel mai puțin penibil act dintr-o serie mult mai penibile, care au însemnat eșecul ei în căsnicie.

Liliana și-a amintit uneori despre acel punct al «Instrucțiunilor» care o prevenea asupra caracterului «copilăros» al celui care a devenit soțul ei. Dar ce putea fi neplăcut în asta? Felul lui de a privi totul, pînă și cerul, sau pădurea, sau strada, nu ca pe ceva străin, ci ca pe un bun al tău, ca pe ceva al vieții tale de care să te bucuri mereu? Cum putea să o nemulțumească felul lui — e adevărat, copilăros — de a se bucura de albul zăpezii, dacă ningea, de înviorarea stropilor, atunci cînd ploua. de razele soarelui proaspăt, atunci cînd era dimineață, de prelungirea umbrelor, atunci cînd era seară? E drept că în prima seară, cînd a venit acasă mai tîrziu ca de obicei, a fost cam surprinsă atunci, cînd cu pumnul strîns, a anunțat-o că i-a adus ceva din plimbarea lui singuratică și cînd a deschis palma care era goală i-a spus că i-a adus cea mai frumoasă dintre stelele acelei nopți, fiindcă «Știi, i-a zis, încă Pitagora a spus că stelele cîntă, și este adevărat... Uneori poți chiar să le asculți...» Apoi, într-o seară cînd s-a întors ea mai tîrziu acasă, fiind reținută la slujba ei, încă respirînd precipitat de goana în care a urcat scările, i-a strigat din holul apartamentului că i-a adus ceva teribil de frumos, iar cînd el a întrebat-o ce anume, i-a spus: «Pe mine... Nu vezi, prostuțule, că am venit acasă?» Astfel a învățat să se bucure cu el de fiecare reîntîlnire a lor.

Oare s-ar fi putut supăra pe el în noaptea aceea în care i-a spus că ar trebui puși la punct vecinii de apartament al căror cîine ținut pe balcon lătra întruna, iar el i-a răspuns că lătratul acelui cîine e teribil de distractiv fiindcă seamănă cu măcăitul unui rățoi și i-a propus să îl boteze «Rățoilă»? Sau, ce îi putea spune atunci cînd o anunța rîzînd că și-a pierdut fie căciula, fie mănușile, fie alt obiect, găsind că situația asta e foarte distractivă? În fond, de ce să te bucuri numai atunci cînd cumperi un obiect, de ce să nu găsești prilej să te bucuri în doi și atunci cînd pierzi un lucru?

Da, avea dreptate «Ea», la acel punct al «Instrucțiunilor», unde îi recomanda să pună stăpînire pe buget și ordine în cheltuielile lui, fiindcă e un «risipitor». Avea dreptate, dar totul depinde și din ce unghi privești lucrurile. În fond și la urma urmei, dacă între două chenzine lui i-a făcut plăcere ca timp de o săptămînă să ia masa «în doi» la cel mai elegant restaurant din oraș, iar cea de-a doua săptămînă să o scoată cu cartofi prăjiți, de ce nu era bine și așa? E adevărat că în preajma primelor sărbători de iarnă pe care le-au petrecut ca soț și soție, un gest al lui a mîhnit-o preț de cîteva ceasuri. Îi cumpărase o stofă frumoasă pentru ca să își facă un palton nou, ea și alesese modelul, dar a doua zi, trecînd în fugă pe acasă, i-a dat un bilețel pe care era notată o adresă și a rugat-o să ducă acolo stofa. Nu i-a spus nimic, nu i-a amintit că i-a făcut plăcere cadoul lui, că și-ar fi dorit acel palton nou nu pentru faptul că cel vechi era cam ros, ci mai ales fiindcă l-ar fi avut de la el, nu i-a spus nimic, dealtfel el a și plecat în fugă, dar a fost tare amărîtă, mai că nu își putea stăpîni plînsul în timp ce strîngea pachetul în brațe căutînd strada și numărul de casă indicat pe hîrtia scrisă de el. Noroc că ningea, că era frig și totul putea fi pus pe seama unei răceli, chiar și lacrimile. La adresa dată a găsit-o pe soția unui angajat din secția lui, care tocmai fusese din nou internat pentru o nouă operație grea, femeia rămînînd acasă cu cinci copii mici. S-a simțit tare încurcată cu pachetul în brațe, tot spunea că e foarte răcită, de aceea are necaz cu nasul și cu ochii, nu știa cum să găsească o formulă decentă pentru a preda cadoul, a improviza ceva încercînd să glumească despre darurile lui Moș Gerilă, dar femeia aceea a scos-o din încurcătură, oferindu-i un ceai fierbinte și explicîndu-i că există oameni al căror ajutor te poate jigni, îi vezi cum așteaptă recunoștință, «dar cu tovarășul inginer e altfel... e altfel fiindcă e altfel de om... cînd îți dă ceva o face cu tot sufletul...» În seara aceea Liliana s-a temut doar de un singur lucru, și anume ca soțul ei să nu fi observat unda de mîhnire din ochii ei, atunci cînd a rugat-o să ducă stofa cumpărată pentru ea. Dar el, care totdeauna știa dinainte ce se petrece în sufletul ei, îi răspundea, anticipînd pînă și întrebările pe care nici nu le rostise fiindcă abia i se conturau în minte, el, ziceam, și-a anunțat sosirea cu cîțiva bulgări de zăpadă proiectați în geam din stradă și i-a făcut semn să coboare. În adevăr, ningea frumos, cu fulgi mari, merita să te plimbi și să te bucuri de ei. Niciodată în viață nu i s-a părut că poate ninge atît de frumos ca în noaptea aceea.

Cum putea să se supere oare pe un om ca soțul ei, care, atunci cînd a fost să se plătească drepturile pentru o invenție a sa, a întocmit o întreagă listă cu coautori și la întrebarea ei, despre rațiunea prezenței a două nume pe listă, i-a răspuns: «Știi, băieții aceștia au crezut chiar de la început în invenția mea.»

Uneori Liliana își amintea de acea frază din «Instrucțiuni» prin care «Ea» îi recomanda să îl ambiționeze mereu, ca să ajungă «un om de succes», fiindcă nu își știe impune valoarea, nu știe lupta pentru drepturile lui. Poate avea dreptate și aici, în sensul că deși era o capacitate, deși era doctor în științe, deși muncea enorm, nu era nici director, nici ceva șef, și, mai mult, nici nu își dorea așa ceva. A existat chiar o vreme, aproape un an, cînd a avut neplăceri, era oarecum ignorat, evitat. Îl simțea mîhnit, și ar fi vrut din tot sufletul să fie mai aproape de el ca niciodată, să îi facă mai multe bucurii, să îi fie cumva de ajutor, dar, ciudat, el nu se asemăna cu bărbații care la necaz se atîrnă de iubirea soției ca de o uitare, cît era altfel de copilăros, în perioada aceea nimic nu lăsa să se întrevadă cît suferă. Doar o singură dată, cînd întrebările nerostite din ochii ei erau mai insistente, i-a spus că nu îl doare situația lui, ci faptul în sine, faptul că e posibil așa ceva. Apoi, curînd, deși situația aceea ciudată continua, el părea că nici nu o mai observă. Și atunci cînd doi colaboratori ai săi au plecat în alt oraș, cînd a primit și el o ofertă de transfer în foarte bune condiții, iar ea crezînd că va veni în întîmpinarea dorinței lui i-a spus că este gata să împacheteze, el i-a răspuns că nici nu se gîndește să plece la o altă uzină. «De ce să plec?», a întrebat-o. «De ce să plec, cînd cei care îmi pun sub semn de întrebare valoarea sînt cel mult niște mediocrități? Să plec pentru a le face jocul celor cărora le-am spus în față ceea ce trebuia să le zic?... Să plece ei, dacă nu pot suporta ceea ce le-am spus și le voi mai spune în fiecare ședință!» Cînd ea a insistat, spunîndu-i că ar trebui să se teamă de intrigile oamenilor răi, el a privit-o foarte mirat și nu i-a răspuns nimic. Abia peste cîteva ore, cînd s-au culcat, i-a propus să îi spună o poveste. Și, în adevăr, a început ca într-o poveste, vorbindu-i despre un neam străvechi care niciodată nu s-a temut de nimic fiindcă avea sentimentul că aparține soarelui și luminii, despre sufletul acelui neam răzbătînd în monologul unui cioban care nu se putea teme nici măcar de moarte fiindcă avea sentimentul eternității, al înțelegerii esenței existenței cu ambele ei fețe, de viață și de moarte, despre niște oameni făuritori de legende care nu au putut fi înfrînți niciodată, că înțelegînd esența existenței lor, și deci netemîndu-se de nimic, nu puteau cunoaște înfrîngerea. I-a vorbit apoi, ca unui copil, despre faptul că basmele sînt și ne par mereu frumoase tocmai pentru faptul că în ele totdeauna învinge adevărul și dreptatea. «Și nu numai în basme, i-a spus. Vezi, mi-a fost greu pînă am înțeles... Acum îmi spun că poate e bine că se întîmplă ceea ce se întîmplă cu mine, fiindcă astfel îmi voi putea da seama că astăzi, în zilele pe care le trăim, binele și adevărul înving și în realitate... Vei vedea că așa va fi... Ce faci? Ai adormit?» S-a prefăcut că doarme. Poate era mai bine așa. Și de atunci înainte nici măcar nu s-a mai interesat despre situația aceea ciudată. A înțeles că s-a întîmplat așa cum a prevăzut el, cam după un an.

A lucrat foarte mult la punerea în funcțiune a unui agregat automat. O vreme s-a ținut pe picioare cu injecțiile pe care le purta la el în buzunar, dar pînă la urmă a căzut la pat. Ea și-a luat concediu de la laboratorul unde lucra, ca să îl poată îngriji, să fie cu el tot timpul. Dar numai așa nu s-a întîmplat. De dimineața pînă seara soneria de la intrarea în apartamentul lor nu mai contenea, trebuia să vadă tot timpul de oaspeți, colegi ingineri, muncitori din secția lui, persoane de vază coborînd din automobile negre, vecini, ucenici și doctori — aduși ba de unul, ba de altul, a venit pînă și femeia căreia ea îi dusese stofa de palton cu toți cei cinci copii ai ei (fiindcă nu avea cu cine să îi lase), era o întreagă babilonie și cînd, spre seară, i-a propus să nu mai deschidă, oricine ar suna, el i-a spus că nu se poate, dimpotrivă, trebuie să fie foarte drăguță și amabilă cu cei care urmau să vină și s-au anunțat la telefon, să îi servească cu ce are mai bun, fiindcă sînt cei pe care el i-a tot bubuit în ședințe, cei care i-au purtat sîmbetele și nu ar vrea ca ei să resimtă că sînt primiți cu răceală. «În fond, sînt niște oameni chinuiți de micimea lor și, dacă noi nu le întindem mîna...» Atunci a înțeles foarte bine că dacă e adevărat că soțul ei nu este «un om de succes», este poate, în felul lui, un învingător.

Doar de ultima frază din «Instrucțiuni» și-a adus aminte un timp cu temere. Nu referirea la faptul că va trebui să îl ierte mereu îi rămînea în memorie, fiindcă și-a dat seama repede că această recomandare era fără temei. Era vorba însă de precizarea că va trebui să îl iubească: «atît cît poate fi al tău». Aici era un adevăr. Mereu o tulbura senzația că o parte a ființei lui nu îi aparține, nu o cunoaște, că există o porțiune din drumul gîndurilor lui pe care ea niciodată nu a putut-o străbate alături de el. Nu era vorba, desigur, despre faptul că lucra mult. Cînd se trezea noaptea și nu îl simțea alături de ea, se furișa în bucătărie, îi pregătea o cafea neagră și cînd se apropia de el desculță, în cămășuța de noapte pe care o avea de pe cînd fusese elevă, avea senzația că nu este vorba de un simplu gest de afecțiune, că este ceva ce seamănă cu un ritual frumos și poate de aceea încerca senzația aceea blîndă, caldă, că îi este de folos, că gingășia ei făcea să citească în ochii lui ceea ce cuvintele încă nu sînt capabile să exprime. Nu despre aceasta era vorba deci, ci despre un anumit drum al gîndurilor lui. La început, atunci cînd observa privirea aceea a lui care trecea dincolo de ea, dincolo de obiectele spre care privea, privirea aceea care se pierdea undeva foarte departe, rîdea, spunîndu-i: «Hei! Unde ești?», iar el se scuza că nu a fost atent, sau nici nu se scuza, ci doar îi zîmbea împăciuitor. La un moment dat a devenit geloasă și pe plimbările lui singuratice, cu toate că știa foarte bine că nu face nimic altceva decît că se plimbă de unul singur, cu gîndurile lui. De fapt era geloasă pe acele gînduri care rămîneau numai ale lui. Dar, de acum înainte, în asemenea situații, nu îl va mai întreba niciodată la ce se gîndește.

Iarna venise timpurie, albul zăpezii era cumva surprinzător, era o senzație de neprevăzut în ziua aceea. Se înserase și el privea pe geam, privea zăpada, văzînd ceva dincolo de ea, ceva ce ea nu putea înțelege, ceva ce aparținea acelei părți a ființei sale sare era numai a lui. L-a întrebat la ce se gîndește și el s-a mulțumit să îi zîmbească. A insistat, s-a alintat, pînă a obținut ca el să se explice. Atunci i-a spus că așa cum această iarnă a venit cumva prin surprindere, așa este posibil ca la un moment dat, tot prin surprindere, să înțelegem că a venit timpul de plecare, că a venit ceasul pentru marea plecare... Desigur, el va pleca primul, fiindcă așa era firesc datorită diferenței de vîrstă dintre ei. Dar, cum știe cît de mult îl iubește ea, cum își dă seama ce teribil de mult va suferi atunci, s-a gîndit că poate ar fi mai bine invers, dar și el o iubește prea mult, nici el nu ar putea suporta pierderea ei, și atunci s-a gîndit, mai exact a văzut pe geam, pierzîndu-se în vîltoarea fulgilor, în valurile acelea albe, doi bătrîni, el și ea, ținîndu-se de mînă și plecînd astfel, spre eternitatea albă, ca într-o frumoasă excursie de iarnă...

Liliana a uitat «Instrucțiunile» și a iertat gestul penibil al celei care astfel i-a dovedit că experiența ei a fost o înfrîngere, că a pierdut totul findcă nu a înțeles nimic. O singură întrebare doar își mai punea. Cum este posibil ca de bărbatul care îi este soț, pe care l-a iubit de la început, să se reîndrăgostească mereu, cum este posibil ca în sufletul ei să încapă atîta iubire, sau, își spunea, poate prin iubire sufletul e capabil de o altă trăire, chiar viața e alta...

EMIL POENARU ■

COPERTA NOASTRĂ:
La Bistrița s-a inaugurat noul spital, fotografie de ELENA GHERA ■ Reproducere după o lucrare a pictorului Octavian Cosman — Cluj-Napoca.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
DAN BÎRLĂDEANU

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

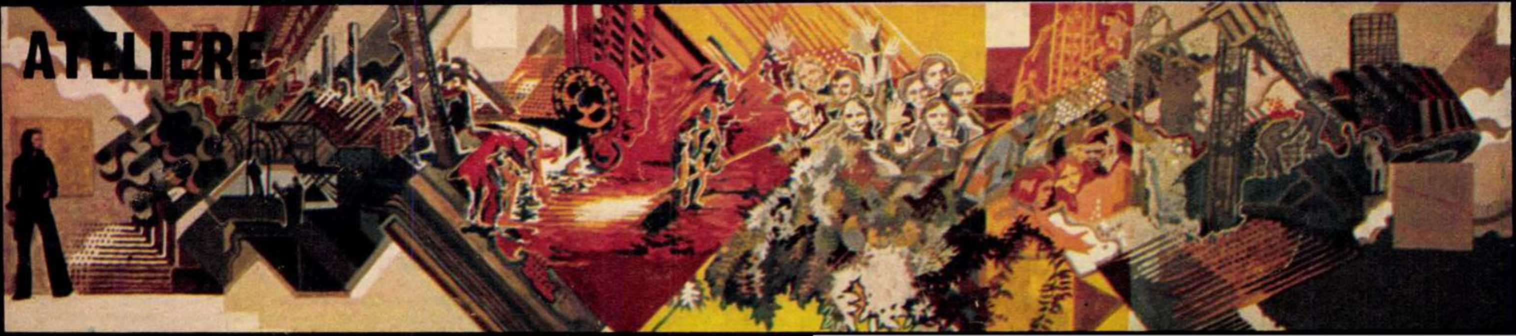

UN MOZAIC DE MARI DIMENSIUNI LA REȘIȚA

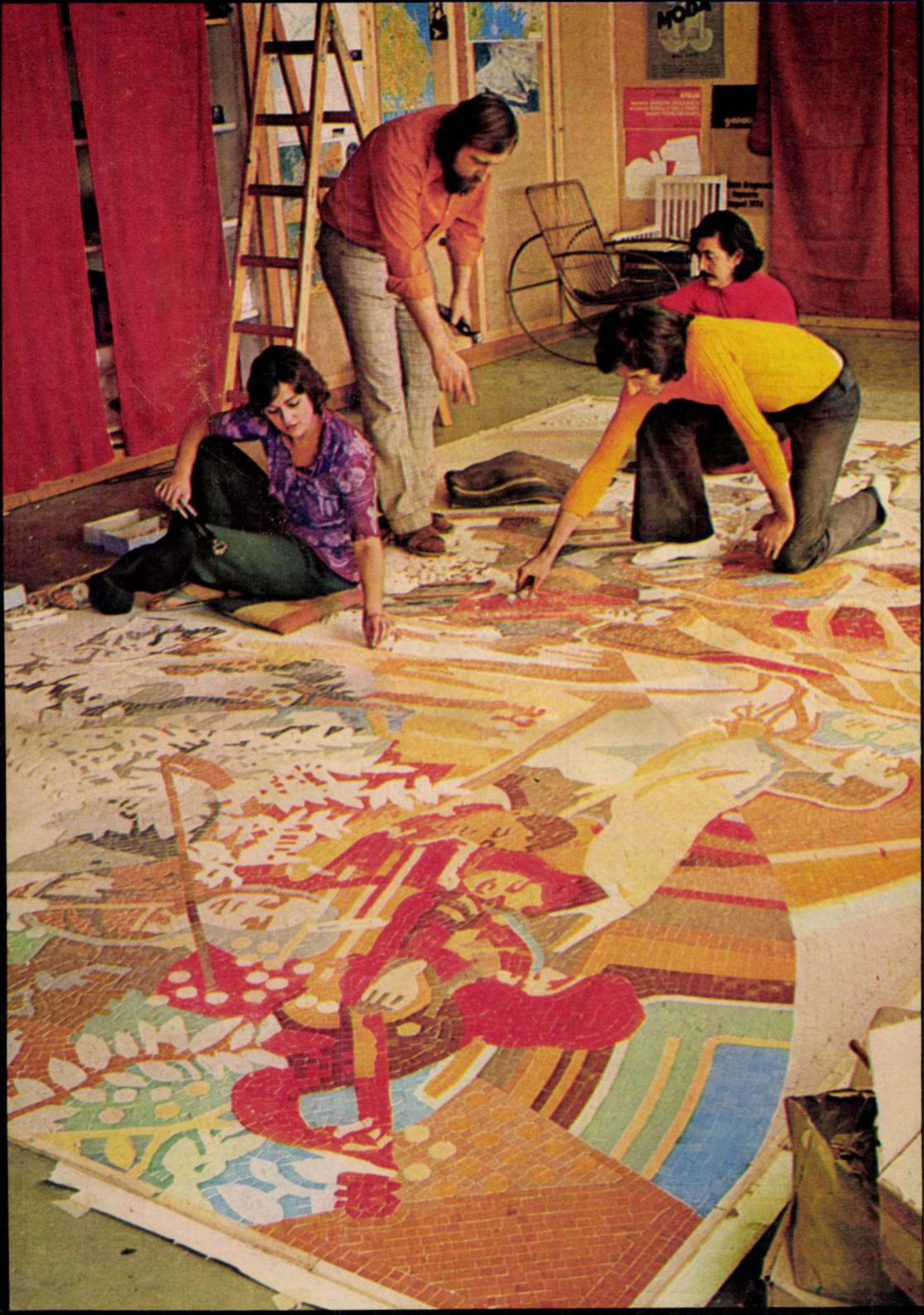

Opera monumentală a dat, totdeauna și într-un chip foarte convingător, măsura valorii ideilor și aspirațiilor mari ale unei epoci. În evoluția și izbînda gîndirii monumentale a unui popor istoria artei află, cel mai sigur, elementele ce dovedesc forța și penetrația unei anume spiritualități, cît și relația ei cu timpul. Arhitectura și, odată cu aceasta, pictura, mozaicul, sculptura, toate manifestările plastice cu voința expresiei monumentale, constituie piatra de încercare în orice exegeză a istoriei culturii. Dacă secolul nostru a dat, cu noile direcții ale arhitecturii de reprezentare, o mare șansă frescei și sculpturii, nu-i mai puțin adevărat că mozaicul pare să-și fi pierdut mult din seducția de odinioară. Este, de aceea, pasionant de văzut ce reușește artistul contemporan care se încumetă să trateze în tehnica mozaicului o comandă însemnată, cum ar fi, de pildă, cea de la Reșița.

Cum lucrează la un mozaic monumental echipa de artiști?

Răspunsul la întrebare e foarte diferit, de la echipă la echipă, deși etapele muncii sînt cam aceleași, pretutindeni și de secole. Și asta pentru că un grup de artiști rămîne, oricum am privi situația, un număr de firi și, mai ales, personalității creatoare distincte, asociate vremelnic la construcția unui proiect important. La marele mozaic pentru Casa Tineretului din Reșița, echipa cuprinde pe Vintilă Mihăescu, Viorica Mihăescu, Adrian Nicula, Alexandru Bălan, Zemlenyi Csaba și, pentru consultații în chestiuni de tehnica mozaicului, pe Doru Rotaru. Proiectul, selectat prin concurs de către C.C. al U.T.C., însumează talentul tuturor celor citați. S-au elaborat cîteva variante, filtrate prin inteligența a sute de schițe și idei. Din aceste variante, cea mai cutezătoare, care răspunde cel mai frumos temei «Muncă și tinerețe», a fost segmentată, iar segmentele mărite la dimensiunea reală a pereților unde urmează să fie montat mozaicul. Pe o suprafață de hîrtie, cu desenul exact al porțiunilor ce urmau a fi acoperite de biscuiții de ceramică, s-a trecut la executarea mozaicului propriu-zis. Operațiuni care, astfel prezentate, par nu numai în firea lucrurilor, dar și la îndemîna oricui. Pentru a sugera o parte din dificultățile perioadei de montaj, precizăm că acest mozaic e una din cele mai mari lucrări ale genului la noi, că acoperă 95 mp, că folosește aproape 40 de culori și nuanțe. Trebuie să mai știți că dimensiunea biscuitului de ceramică este de 2×2 cm. Fragmentul, odată asamblat, e consolidat cu ajutorul unor coli de hîrtie lipite deasupra. Apoi e decupat, părțile sînt numerotate și totul se expediază la Reșița, unde aceste părți sînt definitiv așezate în lucrare, pe pereții foaierului Casei Tineretului. La data cînd am realizat fotografiile, colectivul lui Vintilă Mihăescu încheia, în atelierele Combinatului fondului plastic bucureștean, preparația ultimei părți a mozaicului. Acum, în ziua apariției acestei pagini, la Reșița lucrarea e aproape de sfîrșit.

Dacă la achiziționarea unui tablou, de pildă, meritul pictorului nu trece niciodată asupra cumpărătorului, la realizarea unui program de artă monumentală trebuie întotdeauna apreciată inițiativa celui care lansează programul. Pentru că avem nevoie de astfel de opere publice, pentru că artiștii au astfel șansa să-și pună în valoare deschis convingerile artei lor.

TUDOR OCTAVIAN ■

Fotografii de **VASILE MÂNECAN** ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV– NR. 49 (1070) –13 DECEMBRIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

168

la petrimanu, lîngă cer

La Petrimanu, unul din șantierele Lotrului, constructorii se apropie de momentul final al unei opere care durează de cîțiva ani. Ce va rezulta? Va rezulta un baraj (unul din cele cinci ale Lotrului), deci un lac de acumulare, deci o modificare a geografiei, deci lumină, deci energie. Fără să se blazeze, ochiul nostru s-a obișnuit prea mult cu prefacerile, pentru a le mai putea înregistra pe cele de nuanță. În amplul tablou al Lotrului energetic, Petrimanu e doar o nuanță. Dar oamenii au trudit aici luptînd cu muntele (primii constructori au urcat călări...), cu arșițele, cu iernile, cu pustiul (Petrimanu e ultimul avanpost al «civilizației Lotrului», dincolo de el nu mai este nimic, dincolo de el este numai cerul), impunînd acestor locuri legile lor, canonul lor. E un canon de muncă și, deopotrivă, de frumusețe. Petrimanu e doar o nuanță în vastul, complexul tablou al Lotrului, dar una din acele nuanțe care, într-un registru savant, dau tonus și vibrație aparte unei compoziții de culori, aducînd-o — precum se vede și în imaginea noastră — în artă.

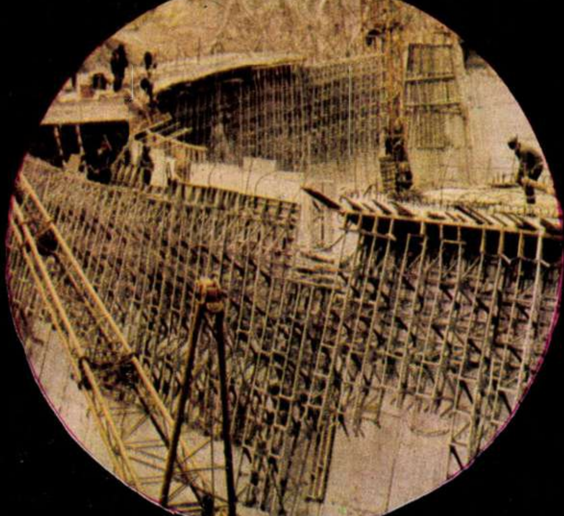

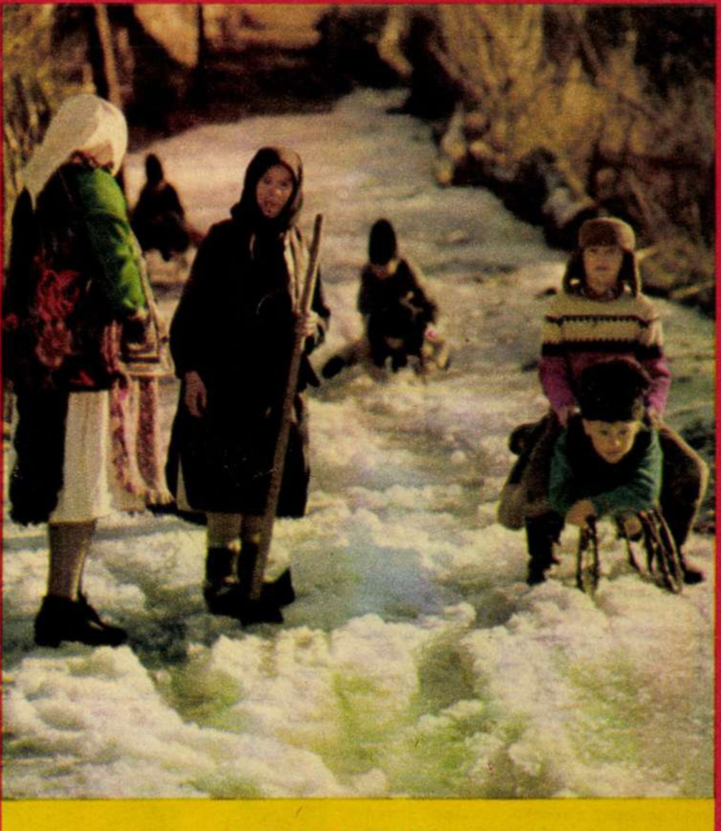

satul ca o pasăre

Se face-ncet decembrie, oierii
călătoresc pe pîrtii lungi de fum
și satul ca o pasăre acum
și-adună cuibul în lumina serii

clopotul mare a bătut în cer
să cadă mieii morți peste coline
și vestitori cu tulnice de ger
aduc sub streșini sărbători de bine

vor arde-n sobe ochii de tăciuni
făcînd în taler grîul să învie
în timp ce prin păduri sălbăticiuni
se-apropie de sat să îl sfîșie

se face-ncet decembrie, oierii
călătoresc pe pîrtii lungi de fum
și satul ca o pasăre acum
si-adună cuibul în lumina serii.

LUCIAN AVRAMESCU ■

FAPTELE ȘI VORBELE

literatura și istoria

În raitele mele dese prin librării am zărit o carte recent apărută: **Opinia publică internațională despre Dictatul de la Viena** de Olimpiu Matichescu. E o lucrare de istorie contemporană, cu fapte și documente scoase din arhive și relatări memorialistice în mare măsură puțin știute sau complet necunoscute. M-am gîndit, răsfoind-o: ce material extraordinar pentru o operă dramatică! Unde e un Rolf Hochhuth sau Peter Weiss român care să aducă această teribilă tragedie națională pe scenă și să o prefacă în rechizitoriul strivitor, chemat să răscolească sufletele și să închidă gura noilor amatori de jocuri iresponsabile cu creionul pe harta țărilor.

Teatrul nostru are nevoie mai mult ca oricînd de asemenea piese, dezbateri zguduitoare, lucide și profunde ale evenimentelor istoriei naționale, în lumea experienței sociale contemporane și cu o optică inedită, îndrăzneață, revoluționară. S-ar naște astfel firesc, nu artificial, necesarmente și nu căutat în chip vizibil căznit, alt limbaj scenic, nou, de o modernitate autentică.

Mulți literați reacționează nervos la uriașul succes de public al cărților documentare și al memoriilor istorice. Din această iritare a ieșit și teoria nefericită a contracarării scrierilor informative, științifice și eseistice, prin purismul evenimențial absolut: romanul fără timp, fără acțiune, fără personaje în teatrul psihedelic, care preferă realității delirul curat, gestic și verbal. La memoriile lui Churchill, cărțile ininteligibile, fabricate de Philippe Sollers, după modelul gramaticilor formative. **Șocul viitorului,** combătut cu teoria chibritului, expusă pe podium în formula ultimă: «café-concert». Raționamentul ține de înțelepciunea strutului, pasăre vestită pentru agerimea ei mentală: dacă presa, radioul, televiziunea și scrierile documentaristice satisfac foamea de informație istorică, socială și politică a cititorului, literatura beletristică să renunțe integral la asemenea preocupări.

OV.S. CROHMĂLNICEANU ■

(Continuare în pag. 11)

cenaclul flacăra la timișoara

năstase, din nou

Vorbe:

Năstase a îmbătrînit, Năstase nu mai e ce a fost, Năstase se conjugă la trecut...

Fapte:

A venit turneul campionilor și sala Kungliga din Stockholm, și odată cu ea întreaga lume a sportului alb au fost martorele virtuozității eclatante a românului Ilie Năstase, învingător, la capătul unor partide de antologie sportivă, al așilor Orantes, Panatta, Vilas și Borg.

Toți iubitorii tenisului, toți telespectatorii, toate agențiile confirmă: Năstase se conjugă la prezentul celor mai strălucite performanțe ale sportului mondial, Năstase este, a rămas același incomparabil Năstase.

la cobia, o lance de oțel se înfige opt kilometri în adîncul pămîntului

Undeva, în mijlocul unei păduri de stejari, din județul Dîmbovița, în apropiere de localitatea Cobia, trăiesc și muncesc cîteva zeci de oameni. Ajungi la ei pe un drum special construit de vreun an prin pădure. La capătul lui se înalță într-o poiană o construcție metalică argintie, mai înaltă cu mult decît copacii din jur, și cînd te apropii de ea îți dai seama că e o sondă, dar de dimensiuni impresionante, construită parcă de niște făp-

GEORGE ARION ■

(Continuare în pag. 15)

SĂPTĂMÎNA DE LUCRU A PREŞEDINTELUI, O SĂPTĂMÎNĂ PENTRU FERICIREA POPORULUI,

După ce în dimineaţa zilei de 3 decembrie plenarele Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi Consiliul oamenilor muncii de naţionalitate germană s-au desfăşurat în şedinţe separate, în după amiaza aceleiaşi zile cele două consilii s-au întrunit într-o şedinţă comună. La această şedinţă au participat tovarăşi din conducerea de partid şi de stat în frunte cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România.

Luînd cuvîntul, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a relevat că problemele discutate în cadrul reuniunii comune a consiliilor oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană sînt, în linii generale, aceleaşi care preocupă pe toţi oamenii muncii din ţara noastră, fără deosebire de naţionalitate. După cum a subliniat secretarul general al partidului, întregul nostru popor, într-o deplină coeziune şi sub conducerea Partidului Comunist Român a înfăptuit cu succes prevederile planului cincinal şi acţionează cu fermitate pentru transpunerea în viaţă a hotărîrilor Congresului al XI-lea, a Programului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare a României spre comunism. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a arătat că problema naţională a fost pe deplin rezolvată la noi, în spiritul învăţăturii marxist-leniniste, şi că fiecare cetăţean al ţării, indiferent de naţionalitate, e un participant activ la făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Secretarul general al partidului a abordat de asemenea o serie de aspecte legate de învăţămînt, cultură, de activitatea artistică, de educaţia socialistă a tuturor cetăţenilor patriei, în scopul înlăturării ultimelor influenţe ale vechii societăţi, a vechilor concepţii şi mentalităţi, a oricăror forme de naţionalism. «Exprimîndu-ne în diferite limbi, trebuie să vorbim într-o unică limbă revoluţionară, marxist-leninistă! Atunci activitatea educativă va fi într-adevăr corespunzătoare!», a spus tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

*

Miercuri, 3 decembrie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a primit delegaţia Federaţiei Egiptene a Muncii (F.E.M.), condusă de Salah Gharib, preşedintele federaţiei. În timpul convorbirilor desfăşurate într-o atmosferă caldă, prietenească s-a relevat cu satisfacţie dezvoltarea relaţiilor de prietenie şi colaborare dintre Republica Socialistă România şi Republica Arabă Egipt, şi s-a evidenţiat îndeosebi colaborarea tot mai însemnată dintre sindicatele din România şi Egipt, menită să întărească prietenia şi cooperarea româno-egipteană.

În cursul convorbirilor au fost examinate cîteva aspecte ale vieţii politice internaţionale. În mod special, participanţii la întrevedere au procedat la un schimb de păreri în legătură cu situaţia din Orientul Mijlociu, relevîndu-se contribuţia României la soluţionarea pe cale politică a conflictului din această zonă a lumii.

În ziua de 4 decembrie tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a întîlnit cu tovarăşul Santiago Carrillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania. În timpul întrevederii desfăşurate într-o atmosferă de caldă cordialitate şi prietenie, tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Santiago Carrillo s-au informat reciproc despre unele preocupări actuale ale Partidului Comunist Român şi Partidului Comunist din Spania şi au examinat unele aspecte ale situaţiei internaţionale, ale mişcării comuniste şi muncitoreşti.

În aceeaşi zi, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a primit pe Jean Stanislas Migolet, membru al Biroului Politic al Partidului Democratic Gabonez, viceprim-ministru al Guvernului Republicii Gaboneze. Cu acest prilej au fost abordate o serie de probleme legate de dezvoltarea colaborării româno-gaboneze pe plan politic, economic, tehnico-ştiinţific, cultural, precum şi de întărirea relaţiilor de colaborare dintre cele două partide.

Tot joi, 4 decembrie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a primit pe ministrul apărării naţionale al Republicii Elene, Evanghellos Averoff Tossitza. În timpul întrevederii s-au abordat probleme ale actualităţii internaţionale şi s-a apreciat că întărirea pe planuri multiplea colaborării dintre România şi Republica Elenă în spiritul Actului final al Conferinţei general-europene reprezintă o importantă contribuţie la promovarea cau-

Şedinţa comună a Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi a Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate germană. Primit cu puternice şi însufleţite aplauze, ia cuvîntul tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

În timpul convorbirii cu delegaţia Federaţiei Egiptene a Muncii.

Întîlnirea dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Santiago Carrillo.

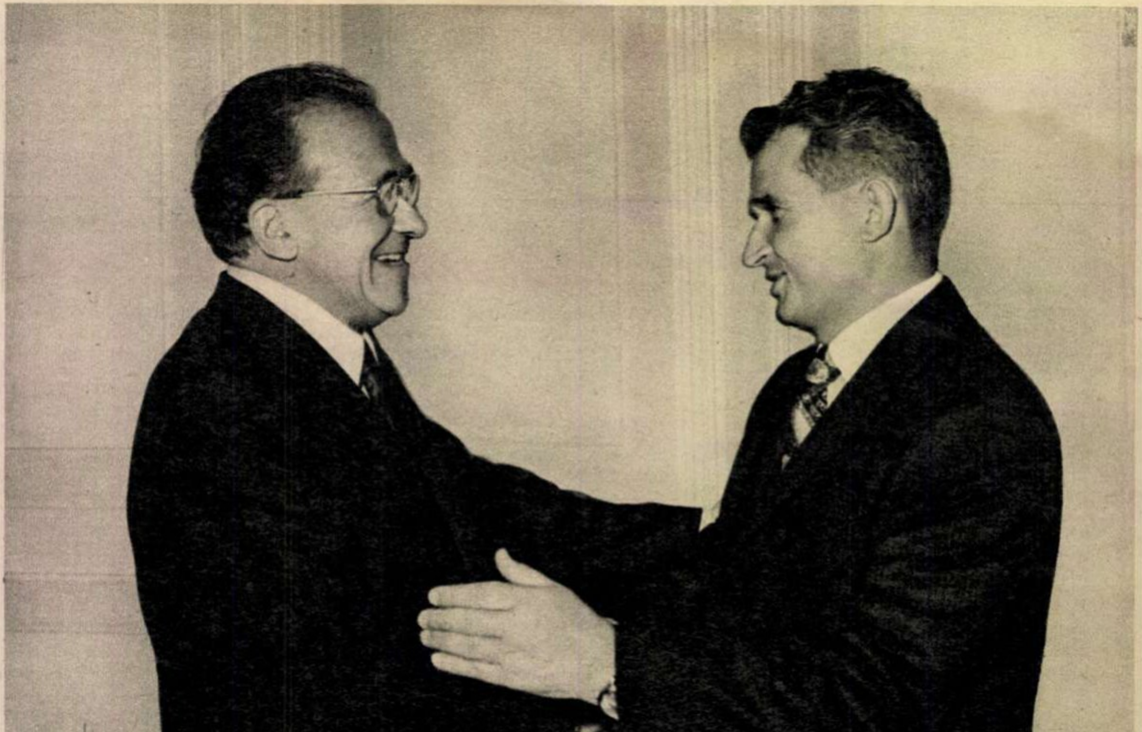

SĂPTĂMÎNA DE LUCRU A ÎNTREGII NAŢIUNI PENTRU CAUZA COMUNISMULUI, PENTRU PACE

Momentul primirii delegaţiei Institutului din Paris pentru problemele unei noi ordini economice internaţionale.

Întrevederea dintre preşedintele Nicolae Ceauşescu şi Hans-Dietrich Genscher, vicecancelar federal şi ministru de externe al R.F. Germania.

Sosirea la Academia militară a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, comandantul suprem al forţelor armate.

zei păcii şi cooperării in Balcani, in Europa, in intreaga lume.

Preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a primit in ziua de 5 decembrie pe Hans-Dietrich Genscher, vicecancelar federal şi ministru de externe al Republicii Federale Germania care a făcut o vizită oficială in ţara noastră.

Şeful statului român şi vicecancelarul Republicii Federale Germania şi-au exprimat satisfacţie pentru cursul ascendent al relaţiilor româno-vest-germane şi au relevat posibilităţile de amplificare a acestora.

Luînd cuvintul in cadrul intrevederii pe care a avut-o vineri, 5 decembrie, cu delegaţia Institutului din Paris pentru problemele unei noi ordini economice internaţionale, participantă la lucrările celei de-a doua părţi a sesiunii cu tema «Problemele unei noi ordini economice internaţionale. Modul in care este concepută noua ordine de către preşedintele Nicolae Ceauşescu», tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a referit la o serie de aspecte ale vieţii economice mondiale, subliniind necesitatea aşezării relaţiilor economice dintre state pe o bază nouă, in scopul progresului economico-social al popoarelor cit şi pentru destindere şi pentru pace. Şeful statului român şi-a exprimat convingerea că institutul va aduce o contribuţie însemnată prin activitatea sa ştiinţifică la înfăptuirea unei noi ordini economice in lume.

În ziua de 6 decembrie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a primit pe tovarăşul Ferenc Havasi, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al R.P. Ungare, preşedintele părţii ungare in Comisia mixtă guvernamentală româno-ungară de colaborare economică.

Întrevederea desfăşurată intr-o atmosferă caldă, tovărăşească, a constituit un prilej de apreciere a colaborării şi cooperării dintre Republica Socialistă România şi Republica Populară Ungară. Relevindu-se posibilitatea extinderii acestei conlucrări, s-a subliniat că un rol important în acest sens îi revine Comisiei mixte guvernamentale româno-ungare de colaborare economică.

Timp de două zile, marţi, 9 decembrie, şi miercuri, 10 decembrie, în şedinţe în plen şi pe secţiuni au avut loc lucrările adunării activului de partid al armatei Republicii Socialiste România. Miercuri, la dezbateri a participat şi tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, comandantul suprem al forţelor armate. Luînd cuvîntul, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi-a exprimat satisfacţia în legătură cu rezultatele bune obţinute în pregătirea de luptă şi politică, în întărirea disciplinei şi ordinii militare de către toţi ostaşii armatei noastre. După ce a amintit succesele remarcabile înregistrate de ţara noastră în cincinalul care se încheie în curînd, secretarul general al partidului a relevat contribuţia militarilor la îndeplinirea unor sarcini economice, prezenţa lor nu numai pe cîmpurile de instrucţie dar şi pe şantiere, în munca din agricultură precum şi în lupta contra inundaţiilor.

Tot miercuri, 10 decembrie, a avut loc şedinţa Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prezidată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român.

În cadrul acestei şedinţe au fost abordate probleme în legătură cu valorificarea superioară a resurselor şi îmbunătăţirea structurii producţiei, utilizarea intensivă a capacităţilor industriale, sporirea eficienţei investiţiilor, realizarea de economii în folosirea resurselor materiale, financiare şi valutare, creşterea productivităţii muncii, asigurarea unei mai bune aprovizionări a populaţiei. Totodată, au fost examinate proiectul de lege pentru stabilirea normelor privind proiectarea, construirea şi modernizarea drumurilor, precum şi proiectul de Decret al Consiliului de stat privind regimul de înălţime al clădirilor de locuit. De asemenea, Comitetul Politic Executiv a analizat problema retribuirii muncii în unităţile agricole. În continuarea lucrărilor, Comitetul Politic Executiv a aprobat propunerile privind organizarea dezbaterilor asupra modului în care se înfăptuieşte programul de activitate ideologică şi măsurile ce se impun pentru realizarea sarcinilor stabilite de Congresul al XI-lea în vederea îmbunătăţirii continue a activităţii politico-ideologice şi cultural-educative, ca şi studiul privind perfecţionarea învăţămîntului superior economic.

NICOLAE OLTEANU ■

o carte de aur

Cartea de aur: aşa se numeşte trofeul pe care participanţii la primul concurs profesional al tinerilor tipografi din ţară şi l-au disputat în ziua de 7 decembrie, într-o duminică amintind vag de nămeţii care s-au năpustit în urmă cu cîtva timp asupra Bucureştiului. În ziua precedentă, cei 83 de concurenţi veniţi din 21 de judeţe ale ţării au vizitat această cetate a tiparului care este Combinatul poligrafic «Casa Scînteii», au făcut cunoştinţă cu locurile de întrecere şi au văzut la lucru maşinile şi utilajele destinate pentru competiţie. Deşi s-a ţinut pentru întîia oară — să sperăm însă că va deveni o frumoasă tradiţie în lumea tipografilor — se poate spune că această întrecere care a reunit la startul ei pe cei mai buni tineri tipografi din ţară, selecţionaţi riguros prin concursuri desfăşurate la nivel de întreprindere (10 000 de participanţi), s-a derulat totuşi în condiţii exemplare datorită grijii şi aş putea spune chiar datorită dragostei cu care au fost înconjuraţi participanţii la această competiţie. Ar fi trebuit s-o vedeţi pe şefa de atelier Stela Rădulescu, una dintre gazdele concursului, cum tremura pentru fiecare fată sau băiat care îşi executa proba, pentru ca să înţelegeţi ceva din atmosfera concursului.

Printre cei 83 de tineri se aflau şi Traian Nedea de la Întreprinderea poligrafică «Arta grafică», Nicolae Stănescu de la Întreprinderea poligrafică «Buletinul oficial», Voichiţa Papp de la Tipografia Arad, Stan Răducu de la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii», Ioan Pop de la Întreprinderea poligrafică Cluj-Napoca, Marian Gavrilă de la Întreprinderea poligrafică Sibiu, Antohi Vasile de la Întreprinderea poligrafică «13 Decembrie 1918». Cu unii dintre ei am şi vorbit şi am înţeles că tot ce s-a desfăşurat acolo n-a fost numai un simplu concurs, menit să desemneze un cîştigător, prilej de înmînat premii şi de rostit vorbe frumoase. Concursul acesta a fost o verificare a îndemînării tinerilor prezenţi. A fost, dacă vreţi, şi un test al vocaţiei lor.

Despre vocaţia de tipograf am discutat cu cîţiva dintre organizatorii concursului. Cu Laurenţiu Dragomirescu, preşedintele Comitetului Uniunii Sindicatelor din poligrafie, presă, radioteleviziune şi edituri, cu Ion Găleteanu, directorul general al Centralei industriei poligrafice, cu Alexandru Constantin, director general adjunct în Centrala industrială poligrafică, directorul Combinatului poligrafic «Casa Scînteii». Dînşii au ţinut să remarce buna pregătire a tinerilor prezenţi la concurs. Şi apoi mi-au dezvăluit cîteva din gîndurile care i-au îndemnat să ia iniţiativa organizării unei astfel de întreceri, fără precedent încă la noi. Argumentele prezentate au fost extrem de elocvente, mi-au demonstrat că pregătirea celor care tipăresc de la un mic afiş, care îndeamnă la o luptă hotărîtă împotriva gîndacului de Colorado, pînă la volumele frumos ornamentate ale clasicilor literaturii universale se află în mîini bune. Cei care s-au îndeletnicit cu meşteşugul tiparului pe teritoriul ţării noastre au îmbogăţit cu comori inestimabile, cu realizări de prestigiu «Galaxia Gutenberg», transformînd un meşteşug într-o artă. Unii poate vor ridica din umeri şi vor spune că pe ei dintr-o carte nu-i interesează decît conţinutul. Dar, adaugă Maria Cristea, care se ocupă în cadrul centralei de pregătirea cadrelor, să-i vedem atunci cînd descoperă că o carte are copertele grosolan întocmite, sau paginile sînt greşit aşezate, sau chiar lipsesc, sau rîndurile sînt încurcate. O carte îşi poate avea şi ea dramele ei, dar un meşter bun ştie să nu i le provoace. La un moment dat, din motive pe care nu mai are rost să le amintim, bătrînii tipografi nu au mai avut cui să-şi încredinţeze secretele meseriei, îmi spune Laurenţiu Dragomirescu. S-ar fi pierdut o tradiţie cu care cultura românească se mîndrea. În ultimii ani însă, s-au luat măsuri energice pentru ca absolvenţii şcolilor profesionale de tipografie, ai liceului industrial poligrafic să-şi însuşească temeinic cunoştinţele predate, să cunoască în profunzime experienţa bătrînilor meşteri, astfel încît tradiţiile tipografice de pe meleagurile noastre să nu se piardă. Laurenţiu Dragomirescu îmi spune că, într-adevăr, redactorii, autorii în genere, mai dau manuscrise «murdare», greu lizibile, şi pe bună dreptate zeţarii sînt nemulţumiţi atunci. Dar tot dînsul îmi spune că au existat tipografi la care Cezar Petrescu nu venea cu manuscrisul, ci le dicta! Sau alţii reuşeau să se descurce în hăţişul de corecturi pe care le făcea Camil Petrescu. Existau oameni cu vocaţie, care participau alături de autor la procesul de desfăşurare a creaţiei, aveau o cultură multilaterală şi în nici un caz nu ar fi lăsat într-un text o greşeală de tipul «Împăratul se plimba pe malul Dîmboviţei» cînd de fapt rîul cu pricina era Sena, aşa cum a făcut odată un zeţar care nu citise **Împărat şi proletar.** Dacă la începuturile tipografiei în România tipografii erau în mod firesc şi oameni de cultură, de prestigiu, se fac acum eforturi sistematice şi, trebuie să recunoaştem, cu rezultate notabile, pentru ca nivelul profesional al tipografilor, nivelul lor de cultură să crească necontenit. La Întreprinderea poligrafică «Arta grafică», unde se află o aparatură modernă, se organizează cursuri de specializare cu durata de un an. În curînd, în incinta liceului industrial de poligrafie din Bucureşti se va înfiinţa o tipografie-şcoală, unde viitorii zeţari, culegători mecanici, linotipişti, legători să nu fie simpli asistenţi pe lîngă maşini, ci să lucreze efectiv, fără a sta în permanenţă cu frica în sîn să nu strice vreun utilaj şi astfel să aducă pagube producţiei. Tipografii vor deveni tot mai mult oameni cu o cultură multilaterală care înţeleg textele pe care le tipăresc, vibrează la profunzimile lor. Concursul «Cartea de aur», desfăşurat în cinstea zilei de 14 decembrie, Ziua tipografilor, este una din acţiunile întreprinse pentru formarea unor tipografi cu un orizont larg, capabili să execute mai multe operaţii şi mai ales capabili să lucreze nu mecanic, ci înţelegînd perfect ceea ce tipăresc.

După cum se vede, n-am pomenit încă nimic despre cîştigătorii concursului. Aceştia sînt **Nicolae Movilă** de la Întreprinderea poligrafică Bacău, **cel mai bun linotipist, Florian Bojman** de la C.P.C.S. Bucureşti, **cel mai bun culegător manual, Traian Nedea** de la Întreprinderea «Arta grafică», **cel mai bun legător de carte, Gheorghe Plăcintă** de la C.P.C.S. Bucureşti, **cel mai bun maşinist tipăritor. «Cartea de aur» a revenit echipei C.P.C.S. Bucureşti.** Pe trofeul înmînat cu ocazia unei festivităţi stau scrise acele cuvinte dedicate tipografilor de Tudor Arghezi, poate cel mai frumos omagiu adus în vreo limbă meşterilor tipografi: «**Semn cu semn, literă cu literă, mi-ai refăcut manuscrisele în plumb, oprindu-te la punctul meu cu punctul tău şi dînd slovelor dezordonate linia şi simetria unui meşteşug de giuvaiere. Ai ezitat la ezitările mele, te-ai împiedicat unde mă împiedicam eu, ai fost colaboratorul îndoielii şi bănuielilor mele, prezente încă pe manuscris... Mîna ta dreaptă ciuguleşte în lada cu despărţituri pătrate, ca şi ciocul lui Coco în sertarul cu bilete şi scoate mereu o noutate veche, înfrăgezită de cuvintele întoarse la alte înţelesuri şi izvoade.**» De fapt, fiecare participant a cîştigat ceva la acest concurs. Ziua competiţiei lor s-ar putea numi mai curînd o zi de şcoală. Astfel, nu cred că vor uita multă vreme cei care au fost de faţă modul magistral în care specialistul Gheorghe Hergopol, de 41 de ani în meserie, a analizat lucrările concurenţilor de la legătorie. A fost o veritabilă demonstraţie de ce înseamnă o bună pregătire în specialitate, care să îngăduie depistarea celui mai neînsemnat cusur al unei cărţi dintr-o singură privire. A fost unul din momentele în care pe nimeni n-a mai interesat cine va lua trofeul, ci ce se întîmplă cu o carte atunci cînd ea se află în mîini pricepute. A fost una din clipele în care, după cum mi-au mărturisit cîţiva dintre tinerii prezenţi acolo, şi-au dat seama cît mai au de învăţat şi ce responsabilitate apasă pe umerii lor pentru ca în bibliotecile noastre să se afle cărţi cît mai meşteşugit lucrate, care să ducă faima culturii româneşti pretutindeni, nu numai prin bogăţia lor de idei şi sentimente, dar şi prin veşmintele lor fastuoase. Pentru ca noi, cititorii, atunci cînd le contemplăm, să ne gîndim nu numai la cei care le-au scris, dar şi la cei care le-au tipărit, cinstindu-le cum se cuvine talentul.

GEORGE ARION ■

Nu toţi cei prezenţi în aceste fotografii au cîştigat premii la concursul tinerilor tipografi «Cartea de aur». Dar cu siguranţă că toţi au învăţat multe în acea zi despre lumea cărţilor pe care o slujesc, fiecare după talentul şi priceperea lui. Iar Ion Găleteanu, director general al Centralei industriei poligrafice, şi Alexandru Constantin, director general adjunct în Centrala industriei poligrafice, directorul Combinatului poligrafic «Casa Scînteii», care au fost două din gazdele ospitaliere ale concursului, promit că astfel de confruntări se vor repeta şi în anii următori.

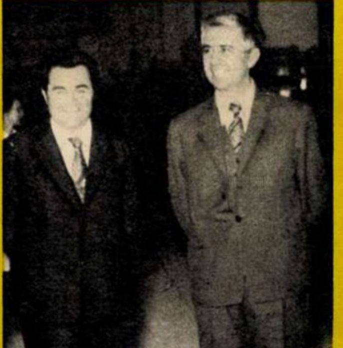

Fotografii de MIHAI HOLBAN ■

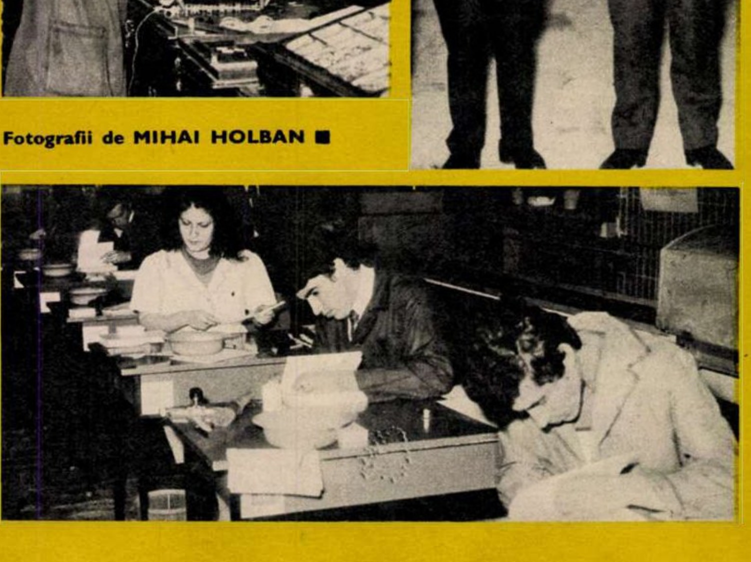

recunoașterea muncii, recunoașterea importantului rol pe care-l au ei,
TIPOGRAFII,
în această țară

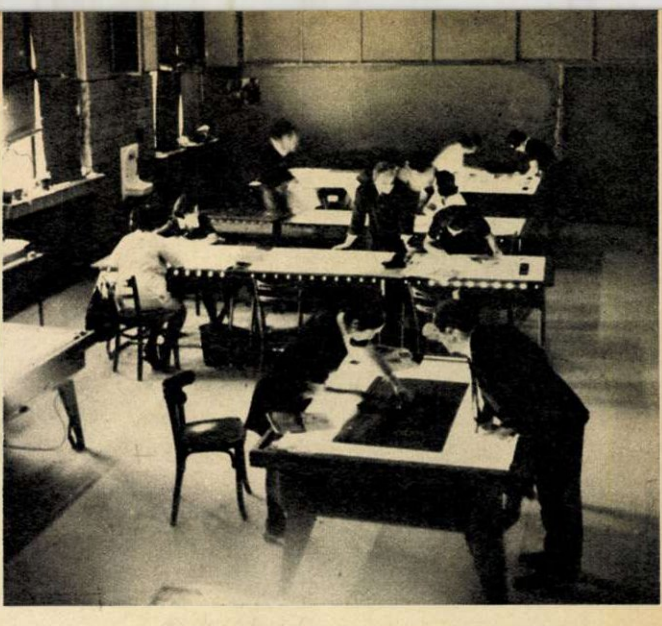

La secția de montaj tifdruc, condusă cu multă pricepere de brigadierul Dumitru Niță, imaginea se realizează prin gravare, iar îndeplinirea sarcinilor prin muncă susținută și migală. ▶

Fotografii de ELENA GHERA ■

Prietenii noștri tipografii, a căror muncă se împletește zilnic și firesc cu munca noastră, a gazetarilor cu condeiul, își sărbătoresc mîine ziua meseriei, menită să ne amintească tuturor nu numai de existența acestui detașament muncitoresc cu vechi și ample tradiții revoluționare, ci și de o dimineață mohorîtă de decembrie, zi de 13, cînd, cu cincizeci și șapte de ani în urmă, tipografii au dat semnalul de începere al unei puternice demonstrații de masă pe care, după cum istoria consemnează cu mîhnire, autoritățile vremii au înțeles s-o înăbușe în sînge.

Mîine, prietenii noștri tipografii își sărbătoresc ziua meseriei, ocazie cu care reporterul a deschis numai o ușă și s-a înfățișat unor oameni de mult cunoscuți, tovarășii lui de muncă, hotărît să consemneze momentul festiv printr-o discuție, sinceră și omenească, din care să reiasă cîte ceva din preocupările, aspirațiile și problemele tipografului român de astăzi.

1 Din cei trei maiștri de la tifdruc, de la rotativa Super Albertina, l-am găsit la lucru pe Gheorghe Boroș. Mihai Constantin și Vasile Donescu, oameni minunați al căror umăr de ajutor l-am simțit nu o dată, concret, lîngă umărul nostru, lipseau, fiind programați în alte schimburi, lucru care pe noi ne-a deranjat mai puțin, dar care l-a încurcat de-a binelea pe Gheorghe Boroș, neînțelegînd dînsul de ce trebuie să-l iscodim de unul singur, cînd toți trei muncesc la fel de frumos și de bine.

— Nea Boroș, dac-ai avut matale norocul să te găsim în schimb, atunci spune-ne ceva despre meseria de tipograf.

— Ce să vă spun, că eu știu multe! Vreți să vă povestesc, bunăoară, cum a fost cu primul număr din «Flacăra»?

— Desigur.

— Prima coală de «Flacăra» s-a tipărit la «Cartea Românească», așa-i zicea pe atunci, pe Ștefan cel Mare. Era în alb-negru și s-au tras, dacă-mi aduc bine aminte, zece mii de tiraje.

— Ți-a rămas în minte vreun articol din primul număr?

— Să fiu cinstit, nu, dar parcă pe copertă era un milițian. Mi-aduc aminte însă de primul număr cu copertă colorată. Locuiam pe atunci pe strada Polonă, lîngă tipografie, ne-au sculat noaptea din somn să ne cheme la muncă. Ne-am dus.

— Cum adică «ne-am»?!

— Eu și soția. Pe mine m-au chemat la treaba mea, iar pe ea au chemat-o să dreagă o policromie, întrucît lucrează ca retușer.

— Nea Boroș, hai să vorbim despre altceva. Nu e prea mult zgomot aici, la roată?

— Sigur, zgomot este, dar m-am obișnuit așa cu el că pînă și acasă îi duc lipsa. La mine acasă merge sau radioul sau televizorul, în orice caz, se aude un zgomot, altfel nu pot să stau liniștit.

— E complicată mașina asta?

— Simplă nu este, dar am biruit-o, că nimic nu e mai complicat decît omul și mai stăpîn. Super Albertina e un fel de cal nărăvaș pe care trebuie să știi să-l strunești. Aș putea să fac o comparație ca să te lămurești.

— Dac-ai putea, fă-o.

— La primul număr din «Flacăra», despre care vorbeam, se trăgeau în șapte ore vreo opt mii de colițe, că revista nu ieșea întreagă ca acum. Astăzi, mașina taie douăsprezece mii de reviste într-o singură oră. Ce zici de asta?!

— Ce să zic, e ceva. Dar matale ce zici de ce va fi duminică?

— Ziua tipografului.

— Tocmai de-aia aș vrea să știu ce înseamnă ziua asta pentru dumneata și oamenii din secție.

— În primul rînd, o să însemne muncă, întrucît pentru muncă sîntem puși aici și pentru muncă avem noi, tipografii, tradiție. Tot ce vezi că lucrăm acum e, de fapt, nu prezent, ci viitor, pentru că ne-am îndeplinit planul anual și muncim peste plan. În al doilea rînd, cînd vom ieși de-aici, sîmbătă la amiază, vom bea și o bere, colea, la Hanul Prahova. Una, maximum două, nu mai multe, că ne așteaptă nevestele acasă și, poate nu știi, dar nevestele tipografilor sînt femei aprige și nu e bine să te pui rău cu ele, mai ales la sărbătoare.

2 Pe monotasteristul Dragomir Istrate îl cheamă chiar așa, Dragomir, dar toată lumea îi zice Dan.

— Aș vrea să aflu cum ai ajuns dumneata, copil de țărani săraci din Manasia, singurul bucureștean dintre opt frați?

— La noi în comună erau mai mulți băieți la școala profesională de poligrafie, mama a auzit și s-a interesat la o vecină cum se intră acolo. Apoi, într-o dimineață m-a sculat cu noaptea în cap, ne-am urcat în Rată și m-am înscris la profesională.

— Asta a fost tot?

— Mi-aduc aminte că mama ținea banii într-o batistă și că mie, băiat de cincisprezece ani, mi-era cam teamă de tramvaie și de oameni. Mi se păreau foarte grăbiți și foarte înalți.

— Ce-a urmat?

— Am învățat meserie, m-am însurat, am intrat în partid și mi-am făcut o viață de care sînt mulțumit și pe care n-aș schimba-o cu nimic altceva.

— De fapt, dumneata ce faci la monotaster? Parcă bați la o mașină de scris.

— Mă ocup de culegerea mecanică, mașina mea putînd fi comparată cu una de scris, cu observația că monotasterul este de o mie de ori mai complicat.

— Se zice că, uneori, primești manuscrise incorecte și că le îndrepți. E adevărat?

— Asta mi se pare o treabă necaracteristică. Mai sînt, pe ici, pe colo, unele scăpări, măruntișuri pe care le îndrept, după puterile mele.

— Dacă spui că asta nu este caracteristic, atunci ce este caracteristic pentru profesia dumitale?

— Seriozitatea. Și perseverența. Munca asta e o muncă în care, chiar dacă îți îndeplinești toate sarcinile, nu poți să te culci niciodată pe-o ureche. Se cere să înveți mereu. Să te perfecționezi.

— Cu planul cum stați?

— N-avem probleme cu planul.

— Cu ce aveți probleme?

— Cu manuscrisele. Vin uneori prea încărcate și ne dau bătaie de cap. Asta întîrzie munca. E singura nemulțumire pe care o încerc în meserie. În rest, îmi place și, cum spuneam, n-aș schimba-o.

— Spune-mi, te simți bine că ești tipograf?

— Desigur. Cel mai bine însă, ca tipograf, mă simt cînd mă duc acasă, unde mă așteaptă frații și unde sînt primit cu mult respect. Toată lumea mă întreabă cîte ceva, toți se strîng împrejurul meu și-mi acordă o atenție copleșitoare. Uneori, recunosc, asta mă deranjează, nu-mi place niciodată să fiu luat drept altceva decît sînt, un om obișnuit, cinstit și muncitor, dar de cele mai multe ori mă măgulește, căci îmi dau seama că meseria mea este privită cu mare stimă de ceilalți.

3 Marin Volintiru, treizeci și opt de ani de viață, douăzeci și doi de meserie, fost ucenic, astăzi maistru principal la finisare, carte broșată și reviste, profesor la școala profesională de poligrafie. Umblat prin străinătate, prin Elveția, R.F. Germania sau Iugoslavia, la specializări și schimburi de experiență, comunist, tată a două fetițe, Mariana și Mihaela, are în subordine o sută și ceva de oameni, marea majoritate femei.

— E greu să conduci atîția oameni?

— E o muncă de răspundere, pe care lucrătorii, buni fără excepție, mi-o ușurează. Totul e să-l asculți pe fiecare și să te gîndești la problemele lui ca și cum ar fi ale tale.

— Se poate treaba asta?

— Rezultatele muncii noastre, îndeplinirea și depășirea planului în mod regulat, demonstrează că se poate. Cu o singură condiție.

— Care?

— Ca toată lumea să respecte disciplina, ceea ce la noi în secție se întîmplă.

— Spuneți-mi, vă trec pe sub mînă sau pe sub ochi mii și mii de cărți într-un an. Pe cîte dintre ele le citiți?

— Nu pridide sc să le citesc pe toate, dar uneori chiar recitesc. De curînd am scos o nouă ediție a romanului «Groapa», pe care-l știu din tinerețe. Ei bine, am stat două jumătăți de noapte și am recitit-o.

— Vorbiți despre tinerețe ca și cum ați fi bătrîn!! Cîți ani aveți?

— Cîți îmi dați?

— Treizeci și...

— ...opt. Mi se pare că v-am mai spus vîrsta și ați notat-o. Sigur, nu sînt bătrîn, dar am acasă două fete care mă încurcă tot mai des cu problemele lor de matematică.

— Soția unde lucrează?

— Tot aici, în Combinat, la linia Kolbus, finisează cărți legate. Locuim la bloc, casă primită de la stat, trei camere, pline de mobile, de cărți și de flori. Florile sînt pasiunea nevestii. De mîncat, om mînca, n-om mînca la ore fixe, dar udatul florilor este lege.

— Una peste alta, sînteți fericit?

— Dacă nu m-ar speria cuvîntul ăsta, aș zice da.

— Vă sperie cuvîntul fericire?

— Încă din copilărie, de la mine din sat, de la Ștefănești din Argeș, am învățat că omul nu trebuie să se mulțumească cu ce are. Omul cinstit, desigur. Asta vrea să însemne că mai am de muncit pentru binele familiei, al copiilor și, cînd o fi cazul, al nepoților.

— Am mai întrebat pe cineva lucrul ăsta, dar aș vrea să confrunt părerea aceea cu a dumitale. Ce reprezintă pentru Marin Volintiru ziua tipografilor?

— Recunoașterea muncii, recunoașterea vieții lui.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

1

2

3

10 ani pe lotru: o
al loviștei își constru

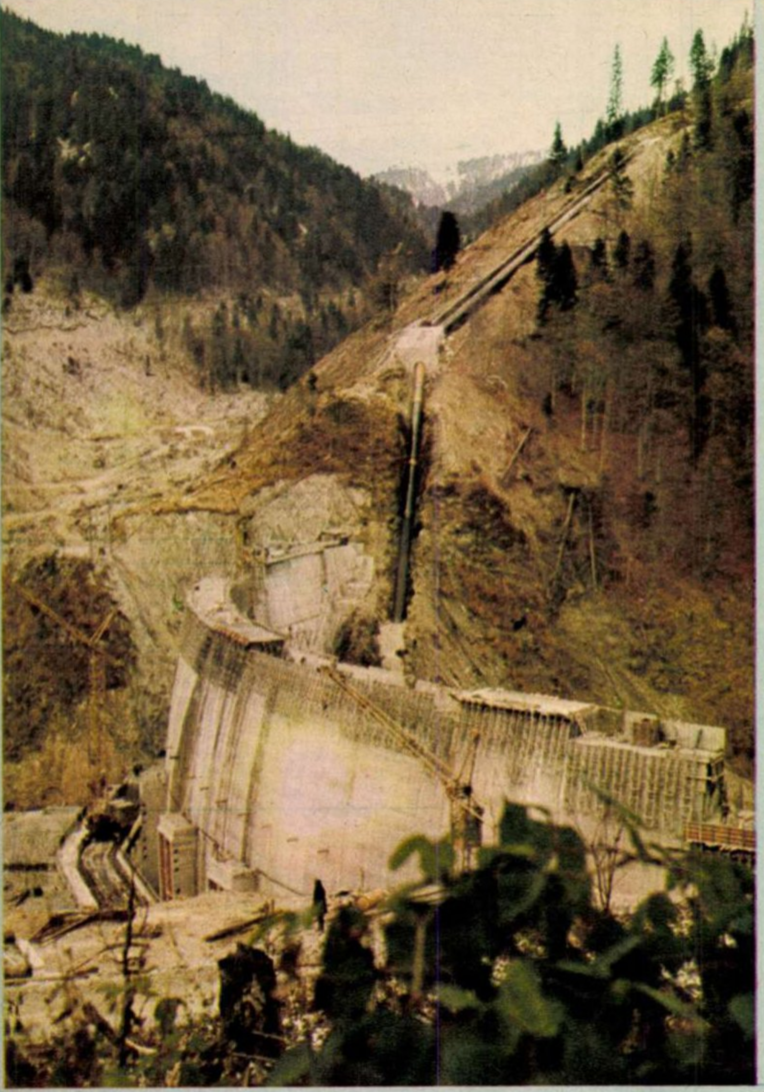

Printre cei 7 000 de oameni care — cum ne spunea cineva, în reportajul nostru anterior* — «și-au mîncat tinerețea pe Lotru», se numără și constructorii barajului de la Petrimanu.

Petrimanu e un cuib de vulturi. Între munții peste care s-a revărsat șantierul, Petrimanu este (cel puțin așa a fost pînă nu demult) piscul sau polul ultim, cel mai de sus, cel mai inaccesibil, pintenul cel mai avansat al «civilizației Lotrului», dincolo de care nu se mai află nimic. Dincolo de Petrimanu se află doar cerul. Diminețile, chiar și-n miezul de vară, o ceață obscură insistă pe-aici pînă tîrziu, acoperind peisajul, convertindu-l în fabulos. Cînd o sparge soarele, lumina te catapultează dintr-o dată mai presus de sol, mai presus de tine, transportînd subit, printr-un schimb fulgerător de planuri, cerul sub tine, pe pămînt. Sub tine, «Țara Loviștei», cu culmile ei sălbatice, e amorfă ca o amoebă, întinzînd nesigur spre orizont, din nucleul Lotrului, zecile de brațe semilichide ale afluenților din umbra stîncilor.

La Petrimanu se construiește unul din cele cinci mari baraje — scuturi de lacuri alpine — care sculptează în beton și oțel noile cataracte ale Lotrului, în drumul său spre lumină și energie. Barajul (55 m înălțime) e aproape gata. Betonările s-au terminat, lucrările au ajuns la coronament, acum se fac finisajele.

Primii oameni, ne spune Nicolae Fulgu (electrician, tîmplar, la nevoie chiar și miner, «om la toate» sau «constructor la toate», secretarul organizației de partid de pe șantierul-cuib de vulturi) au urcat spre Petrimanu acum șapte ani, călare. Erau patru: inginerul-șef al șantierului și două ajutoare ale lui, conduși de un localnic-călăuză. Caii erau micuți, cai de munte; picioarele lungi ale inginerului se bălăbăneau, atingînd pămîntul. Avea bocanci de schi. Peste o lună avea să-i arunce, flenduriți de stînci. De la un punct ce se numește «Apa spînzurată», caii n-au mai putut urca. Au luat-o pe jos. În zilele următoare, tot așa, pe jos, aveau să care primele materiale, echipamente și scule, cu spinările. După un timp au apărut primul jeep, primul autobuz, încărcat cu oameni, primul treiler. În epocă, lucrurile se petreceau cam așa: se aventura întîi jeep-ul, apoi autobuzul (dacă cei din jeep semnalau «feu vert», deci cale liberă), autobuzul înainta cu viteza melcului, strangulat de stîncile drumului (drum de cai, drum de turme, rareori drum de care, drum «lărgit» doar de jeep-ul de sacrificiu), stîncile de care se zdrelea autobuzul erau însemnate cu cretă, cei ce veneau în urmă le aruncau în aer, apoi urca treilerul, apoi...

Petrimanu e un cuib de vulturi. În epoca excavării barajului, cînd oamenii au săpat în munte giganticul circ de piatră al fundațiilor de beton, i s-a spus «groapa cu lei». O metaforă care nu mai trebuie explicată. Petrimanu este astăzi un mic oraș. La Petrimanu lucrează astăzi peste 500 de oameni. Cu familiile lor, trec de 1 000. Colonia-oraș e un fel de amfiteatru, avînd în fund drept scenă, pentru proiecții legendare, ruinele străvechilor cetăți ale Loviștei și munții cu piscuri încă inaccesibile. (Sau accesibile? Ni se spune că încă și azi, cînd «etapa de vîrf» a Lotrului s-a încheiat, încă mai sînt constructori care lucrează la altitudini de 1 800-2 000 metri) Colonia-oraș are școală, cămin de copii, club, cinematograf, poștă, magazine, bibliotecă, dar, spune Nicolae Fulgu, cărțile totuși ajung aici mult prea tîrziu. Ca să ții pasul cu noutățile trebuie ca măcar o dată pe săptămînă s-o iei peste munți, pînă la librăria din Voineasa, sediul central al șantierului.

Acum cîțiva ani, pe șantierul barajului-cheie al Lotrului, cel de la Vidra (121 m înălțime), un confrate făcea cunoștință cu un tînăr inginer, șeful barajului, care, nota impresionat acel confrate, își adusese cărțile acolo sus, la Vidra, la cota 1 300, cu camionul. În odaia de baracă în care dormea abia aveau loc patul, radioul, aragazul, sculele pescărești. Și peste toate, cărțile. Vrafuri de cărți pînă-n tavan. Tînărul inginer de la cota 1 300 a Munților Lotrului citește, nota confratele, în trei limbi, fiind la curent cu toate noutățile... Un alt tînăr, inginerul Alexandru Simionescu (azi pe șantierul de la Someș, pe atunci șeful șantierului centralei electrice subterane de la Ciunget), îi arăta interlocutorului o bibliotecă în care, lîngă cîteva sute de cărți ale confraților noștri contemporani, se afla și un Maupassant original, cu autograf, invidiabil de orice cărturar francez... Pe vremea aceea (lucrurile se petreceau în 1968), biblioteca lui Nicolae Fulgu se afla departe, la mai multe zeci de kilometri de Petrimanu, undeva, în «lumea civilizată», unde bibliotecile sînt firești și la locul lor. Pe vremea aceea, Nicolae Fulgu își priponea calul de un copac și, trecînd prin «Apa spînzurată», care e chiar o apă, se cățăra, printre stînci, spre Petrimanu. Azi, la Petrimanu, biblioteca lui ocupă literalmente o întreagă cameră. Nicolae Fulgu, omul care și-a mîncat o viață pe Lotru, a mîncat, în tot acest răstimp, și o bibliotecă, dintr-o nevoie, spune el, «de a nu se sălbătici», dar, adaugă, mai ales din nevoia pe care i-a insuflat-o chiar șantierul, adică școala marii construcții, de a fi la curent cu tot ce e nou, în toate domeniile: în știință, în tehnică, în filozofie, în poezie. Un constructor cum este cel de pe Lotru, e de părere nea Fulgu, are, de pildă, mai mult ca alții, o acută nevoie de poezie, fiindcă, mai mult ca alții, el trudește și trăiește în niște condiții care pretind o permanentă infuzie de îmbărbătare, de optimism; el fiind, în același timp, mai mult ca alții, prin însuși altitudinea creației sale, pe aceeași lungime de undă, la unison de înălțime și de vibrație cu valorile marii creații, pentru care are — mai mult ca alții — antene fine, celula percepției pregătită, fragedă... «Cînd o să ne viziteze și pe noi Cenaclul Flacăra?», mă întreabă, apoi, uitînd întrebarea, îmi spune că, în august, în cinstea aniversării Eliberării, la Petrimanu s-au realizat 914 mc la betonări în subteran. Acum, în zilele premergătoare aniversării Republicii, oamenii Petrimanului au încoronat aceste recorduri cu cifre și mai spectaculoase. Sîntem, într-adevăr, într-un teritoriu în care totul se consumă la altitudini și intensități majore, în reciproce răsfrîngeri de cristale cu poezia.

Unii însă, cel puțin aparent, fac proză. Proză curată. Printre minerii și betoniștii autori de recorduri răsunătoare, printre constructorii în aprigă luptă cu apele și cu munții, un alt confrate poposit la Petrimanu descoperea, recent, un «ostaș anonim», un «soldat fără pușcă», un om al cărui nume n-a figurat niciodată pe vreun panou de onoare, un tînăr al cărui chip — în acest mare și grandios chip colectiv, în acest fastuos «portret romantic al tinereții», care e Lotrul — trece obscur și neștiut. Nu e constructor. E funcționar.

Pe acest tînăr îl cunosc. Îl cheamă Spiridon Taifas. Are 31 de ani. Acum șapte ani, cînd primii constructori urcau spre Petrimanu, el avea 24 de ani. Era unul din ajutoarele, din cei doi companioni ai inginerului-șef, porniți, odată cu acesta, spre asaltul necunoscutului și al piscurilor de cretă, spre cuibul de vulturi ce avea să devină, peste cîteva luni, o faimoasă și agitată «groapă cu lei», iar mai apoi colonia-oraș a barajului, înzestrată cu vile și cinema... Spiridon Taifas era și el un fel de leu. Un leu care scăpase dintr-o cușcă.

Fotografii de ELENA GHERA

Visase sa se facă inginer, dar ratase. Se pricepea la tehnică (avea și un «hobby»: radiofonia), se pricepea la matematică, avusese în școală numai 10, totuși ratase Politehnica și, sătul de algebră și de antinevralgicele epocii de examene, umilit de «puștii» de 18 ani care i-o luaseră înainte, devenind studenți, încerca, ne mărturisește, senzația bătrîneții... Cineva i-a vorbit de Lotru. La Lotru, i-a spus acel cineva, care lucra la Voineasa, tineri ca el, chiar și mai tineri, chiar și fără diplomă de liceu, devin peste noapte celebri. S-a hotărît: va pleca pe Lotru. Familia e dezolată: «Tocmai tu, un băiat așa de dotat, să te faci salahor?» Dar băiatul perseverează să se facă salahor. Se comploteează angajarea sa într-o post de funcționar, însă Spiridon sare sportiv pe fereastră (pe fereastra încercuirii familiale...) și, cu periuța de dinți în buzunar, ajunge pe Lotru. Pornește, călare, spre Petrimanu. Se simte un «pionier al munților», cere să i se dea misiuni pe măsura lui («Am cultură, am o diplomă de liceu, știu matematică, sînt un băiat descurcăreț!»), dar e pus nu acolo unde cerea, ci unde era nevoie de el în clipa aceea. Foarte bine, dacă știe matematică și dacă e un tip descurcăreț, va fi omul potrivit la aprovizionare. E acolo, în aceeași slujbă, și astăzi. E de șapte ani la Petrimanu. Are acum o nevastă și doi copii.

faimă apune, o alta se naște. rîul-rege iește încă - prin tinerii săi - un viitor

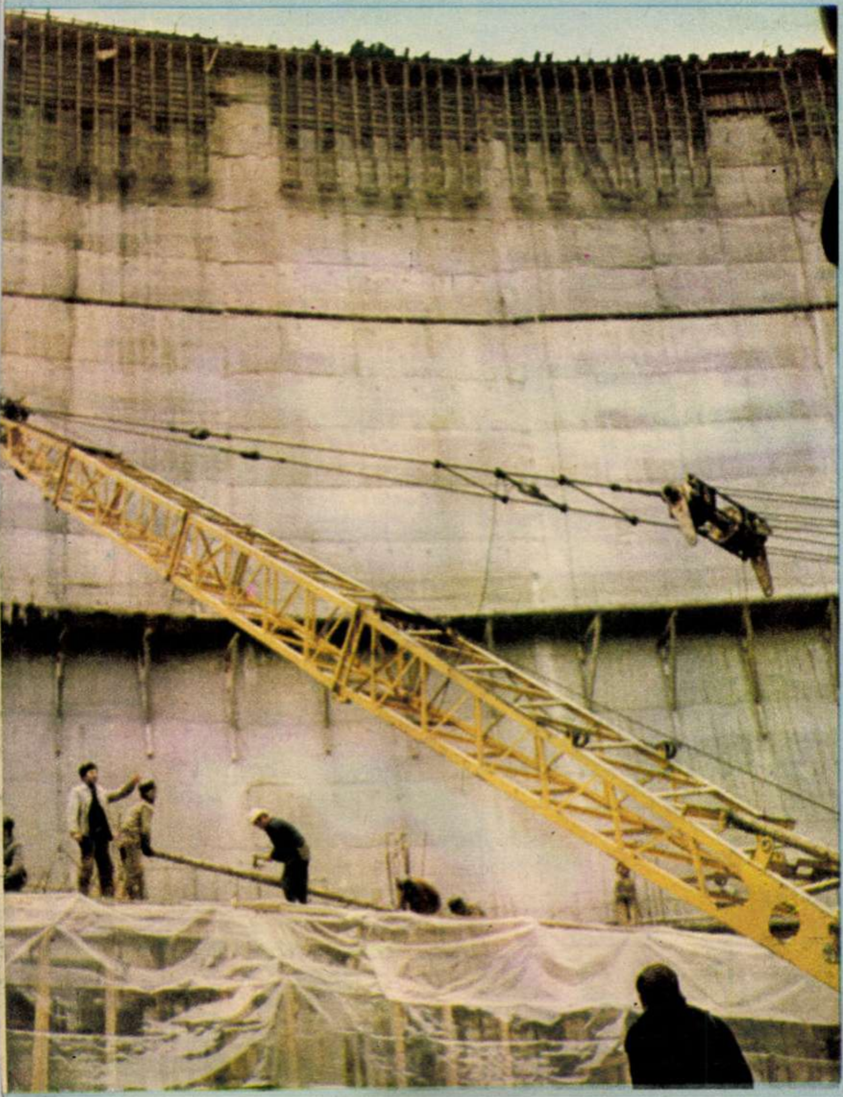

stîlpi de soare

Sub tainicul tavan cu stele coapte
Statornicia hărăzită nouă
Își sprijină vechimea de cu noapte
Pe trainici stîlpi cu inimă de rouă

Și-n fiecare nouă dimineață
Cînd mugurii cetății dau în floare
Acestor stîlpi sprijinitori de viață
Le-ncununăm istoria cu soare.

GEORGE ȚĂRNEA ■

Copiii s-au născut pe șantier. O vreme, în anii de început, mai protestează, strigă, cere misiuni eroice, face caz de personalitate, dar, treptat, își dă seama de rostul lui și al muncii lui. Răspunde, în etapa de vîrf a șantierului, de aprovizionarea cu mașini, piese de schimb, materiale, echipamente, a celor două mii de constructori din «groapa cu lei». E deci și el «un leu» (fără el, ceilalți ar fi niște lei fără gheare), trăind alături de mineri și de betoniști bucuria majoră a realizării și autorealizării. N-a ajuns inginer, n-a ajuns nici «erou», cum se visa cînd călărea spre Petrimanu. «Și-a mîncat tinerețea pe Lotru». Dar se simte grozav. Simte, ne spune, că «face ceva», iar acest «ceva», atît de important pentru ceilalți, pentru construcție dă, în sfîrșit, anilor lui, cîndva atît de goi, un sens.

Vorbeam, într-un mai vechi articol închinat «Țării Loviștei», despre tăria cultului istoric aici, rezultat atît din mîndria față de timpii glorioși ai cetăților dacice și romane, cîndva suveranele acestor culmi, cît și dintr-un firesc sentiment de rezistență spirituală față de curgerea în ruină a vechii Loviște, față de agonia veacurilor bicisnice, față de decăderea, paragina și sărăcia dintr-un lung șir întunecat de secole. («Hei, cînd se făcea istorie în Loviștea!», îmi spunea, oftînd, cu mai mulți ani în urmă, un om al locului, un țăran. Îmi spunea chiar aceste cuvinte, care par atît de convenționale, care par incredibile în gura unui țăran. Omul meu păstrase cu sfințenie, pînă nu demult, printre putini afumate, cîteva fantezii arheologice, arme mute de sute de ani, absolut decorative. Ulterior, le-a dăruit unui muzeu.) Construim la rîndu-ne, literar, pe Lotrul de astăzi, o imagine, cu convențiile ei, scămoșînd intenționat timpul pentru a face mai pregnantă perceperea imensei explozii de energie, vitalitate, măreață foame de afirmare, renăscute în Loviștea odată cu marea construcție inaugurată acum un deceniu. Timpul, aici, prin această mare construcție, a reintrat în drepturi prin toate conductele lui subterane, arterele lumii contemporane s-au legat cu vechile artere, cultul istoric devine conștiință istorică, dinamică și deci creatoare. Vestea: «Se construiește!» (cu alte cuvinte: «Se face istorie!») a străbătut ca fulgerul văzduhul acestor munți, aducînd frisonul neliniștii pînă și în așezările cele mai îndepărtate. Cei dintîi care i-au răspuns, alergînd spre marele șantier, au fost, firesc, niște tineri.

Ion Dumitrescu, Ion Stăncioiu și Constantin Miron, tineri ai Loviștei, au muncit, ca toți cei de pe-aici, la pădure, la doborîtul și fasonatul copacilor, scoși cu caii din întunecimile munților și plutăriți pe apele Lotrului. Acum, toți trei, ca și sute și sute ca ei, sînt constructori de hidrocentrale. Toți trei, de mai multe luni, sînt fruntași ai întrecerii socialiste pe șantierul noii hidrocentrale de la Mălaia. După hidrocentrala de la Ciunget, cea mai mare de pe rîurile interioare din România, care înseamnă gloria Lotrului, faima acestui deceniu, deci istoria, deci trecutul, hidrocentralele din «aval» — Mălaia și Brădișorul, aflate acum în plină construcție — dau de veste că epopeea rîului-rege al Loviștei este încă în toi, dau de veste că Lotrul își construiește încă un viitor. Dumitrescu, Stăncioiu și Miron, tineri ai Loviștei, smulși din încremenirile milenare ale ținutului, se află deci, la ora de față, în viitor. Ei «își mănîncă» deci viitorul pe Lotru... Dacă folcloriștii, etnografii, sociologii, specialiștii în mitologie au ocupat și ocupă încă toate potecile acestor munți, ostenind întru descifrarea sensurilor primordiale ale vieții unui popor de păstori, sensuri ce duc spre infinituri de timp, ei, acești tineri, au ocupat și ocupă încă toate băncile cursurilor serale și de calificare (funcționează încă, în momentul de față, pe șantier, 120 de asemenea cursuri) care duc spre descifrarea *energiei*. Căci și acesta e un drum spre infinit. Cărările energiei, pierdute în zările fizicii cuantice, se lasă anevoie urcate, cu aspre tatuări de inițiere. Cei veniți aici de la Bicaz, Argeș sau Porțile de Fier sînt (sau cel puțin par) mai indolenți la aceste secrete, pe care le-au cucerit de mult. Cei ai locului însă, ne spun profesorii cursurilor serale, cei precum Dumitrescu, Stăncioiu și Miron, sînt, dintre elevi, cei mai atenți. Ei cercetează taina energiei cu o mare gravitate, trimițînd un ochi de pasăre de munte, încă sălbatică, spre mister, aburcînd scările aride ale acestuia cu rîvnă, cu zel aspru, cu cheltuială de multe nopți. Rezultatul: toți cei trei eroi ai noștri de la Mălaia, ca și sute și sute ca ei, au absolvit cursurile cu note maxime. Fantasticul, modernul, mitologia locală și tehnica se strîng aici, în palmele, în ochii și în mintea lor, ca într-un singur receptacul. Rezultatul? L-am spus înainte. Dar rezultatul, de fapt, e energia.

La Lotru, pe un șantier-gigant, care cuprinde a 30-a parte din teritoriul României, cîteva mii de oameni, în marea lor majoritate tineri, trăiesc sub semnul Energiei.

Din energia mîinilor și a minții lor, din energia anilor lor frenetici, dar deopotrivă responsabili și gravi, animați de conștiința lucidă a țelului, s-a născut, captată din ape, energia milioanelor de volți. Și ceva încă rămîne. Energia aceasta umană nu se sleiește în volți; ea e mai mare, ea e mai multă, ea — asemeni energiei unei «centrale de vîrf» — alimentează încă alte și alte zări. Ele se cheamă Someș, Sebeș, Rîul Mare, Olt.

Camionul cu care cobor spre Voineasa este condus de un tînăr. E din Loviștea, din satul Boișoarei, s-a calificat pe Lotru, acum doi ani. Da, e greu să conduci pe-aici, sînt serpentine, sînt prăpastii, sînt turnante care te pot proiecta cînd nu te-aștepți cine știe pe unde, cine știe pe care stîncă... Trebuie să fii, zi și noapte, gata la orice chemare, la orice apel... Uite, nu-i mult de-atunci, era într-o duminică, se încheiase programul de lucru (sînt șoferi care și duminica au program, era și el printre ei), cînd s-a anunțat că la Brezoi, la gura Lotrului, sosise niște ciment, vreo 80 de tone, care trebuia transportat de urgență la Gura Latoriței, știți unde-i Gura Latoriței?, deci la mama dracului, iar ei, șoferii, erau după 10 sau 12 ore de muncă, drept care șefii au zis: «No, vom lucra cu voluntari. Cursa asta nu e în plan. Cine se-nscrie?» S-au înscris cu zecile... Dan Ion, spre exemplu, abia venise de la Petrimanu, altul, nea Săvescu, tocmai voia să facă o revizie la mașină, iar Nelu Prelipceanu ajunsese de-acum acasă, dar, auzind despre ce e povestea, s-a întors. Cimenul a ajuns la Gura Latoriței la timp. Constructorii n-au stat să-l aștepte nici un minut.

Tînărul de lîngă mine conduce repede, dar precaut, cu ochii țintă la drum, ca un energic stăpîn al volanului... Totuși, o pană! Coboară, deschide capacul motorului, se vîră apoi dedesubt.... Nu-i dă de rost. E uns tot de funingine, de ulei. Îl aștept să înjure, ar fi fost de mult timpul. Absența acestui verificat instrument, lîngă șurubelniță și cheia franceză, irită chiar mai mult decît pana. Cît va mai dura? Unul din muncitorii care călătoresc cu noi, în remorca mașinii, îmi explică surîzînd:

— Ăștia din Loviștea nu înjură.

Se naște un nou constructor, al cărui prim certificat de inițiere e Lotrul.

ILIE PURCARU ■

**) «10 ani pe Lotru» — «Flacăra» nr. 44*

ţara la cumpăna

reporterii noştri transmit:

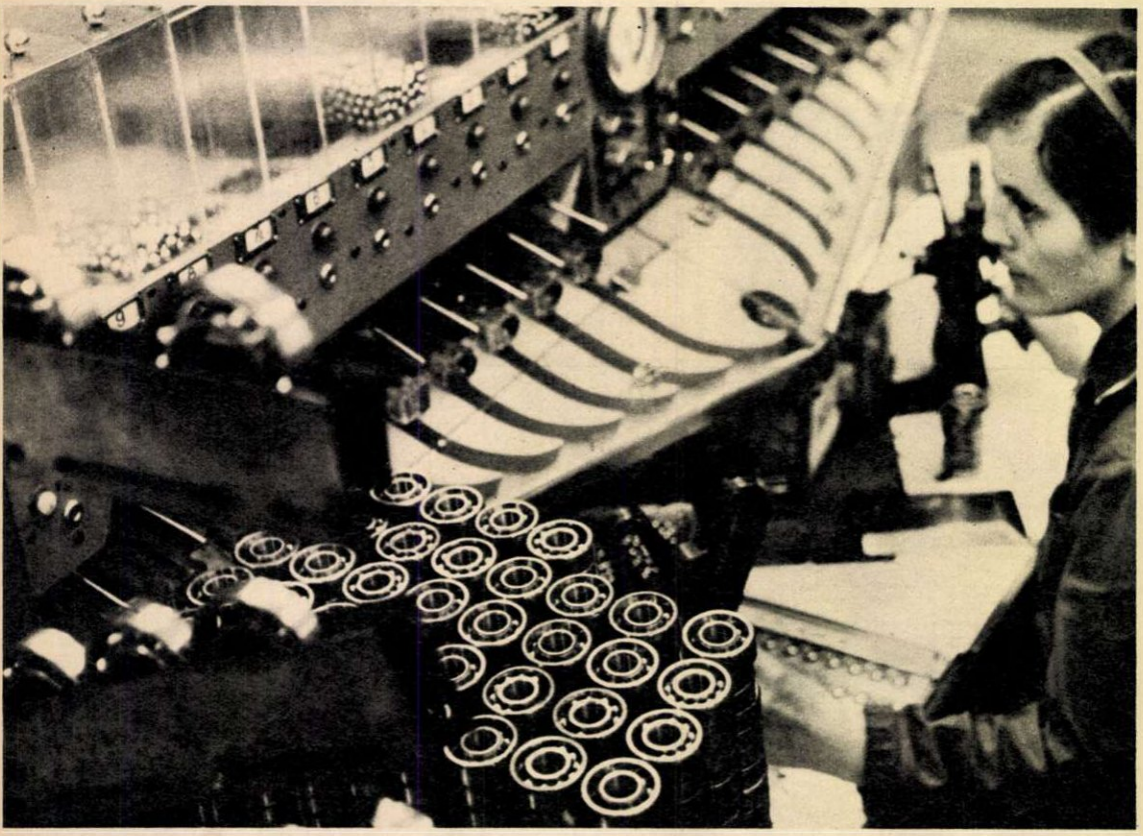

acolo unde s-a dat startul la marea competiţie „micronul, gramul, secunda“

Din BRAŞOV. Să ne amintim că la «Rulmentul» s-a născut, la începutul acestui cincinal, iniţiativa «Micronul, gramul, secunda», mai precis în secţia forjă, mai exact din grupa sindicală numărul doi. O acţiune extinsă, precum ştim, în toată ţara, devenind o mare competiţie industrială pentru precizia şi calitatea produselor, pentru valorizarea timpului de muncă pînă la secundă. Ce se întîmplă azi, la răscrucea dintre două cincinale la «Rulmentul»-Braşov, în acest colectiv capabil de asemenea mari acţiuni? «Se fabrică rulmenţi, se pregăteşte debutul cincinalului 1976-1980 şi, ca să fim egali cu noi înşine, se mai nasc şi iniţiative», îmi răspunde secretarul Comitetului de partid, Vicenţiu Apolzan.

Practic, cincinalul actual s-a încheiat aici la 19 iulie, cînd s-a raportat realizarea producţiei globale, ba chiar la 30 mai 1975, cînd ş-au îndeplinit în totalitate sarcinile la producţia marfă, pînă la sfîrşitul anului producătorii de rulmenti din Braşov putînd să dea o producţie marfă suplimentară în valoare de 570 milioane de lei. În plus, şi-au ingăduit timpul să gîndească bine, serios, temeinic, responsabil cincinalul 1976-1980, să-i pătrundă valenţele şi ca atare să ia din vreme măsurile pentru înfăptuirea sarcinilor lui. Întreprinderea va ajunge în 1980 la o capacitate de zeci de milioane de rulmenţi anual. Dar ce fel de rulmenţi? Dacă pe tot cincinalul 1971-1975 au asimilat 340 noi tipuri, numai în 1976 vor asimila peste 150 de tipuri noi de rulmenţi şi cuzineţi. «Aproape întreaga producţie va trebui reînnoită», precizează tovarăşul Apolzan. «Ca produsele noastre să fie cît mai competitive pe toate pieţele, interne sau externe, mă asigură tehnicianul Octavian Iordănescu, de la Secţia de tratament-rectificare, nu ne gîndim neapărat să avem numai loturi de mare serie care, ce-i drept, sînt mai economicoase; deşi sîntem o întreprindere mare, care produce în general serii mari, considerăm că putem fi foarte eficienţi, foarte rentabili şi lucrînd loturi mai mici, dacă se cer, ca să cîştigăm noi pieţe, indiferent de complexitatea ori dificultatea lor tehnică. De fapt, sîntem adaptaţi şi specializaţi pe tipuri de rulmenţi de înaltă precizie», afirmă cu siguranţă de sine tehnicianul Iordănescu. Dar de ce am început, ca să spun aşa, cincinalul 1976-1980 din secţia a treia în fluxul tehnologic al rulmenţilor? (Primele fiind forja şi strungăria.) Nu numai fiindcă este secţia-cheie, unde rulmentul devine acea bijuterie de oţel unde capătă acele forme şi cote internaţionale, pe scurt, condiţia tehnico-funcţională, cum se spune inginereşte, unde se luptă cu micronii şi calitatea produselor, dar fiindcă aici se «coace», se gîndeşte, se perfectează şi devine realitate o nouă iniţiativă. Care se vrea cel puţin de talia «micronului». Sigur că la «Rulmentul», la secţia tratament-rectificare, ca pretutindeni, nu se uită parametrul esenţial al perioadei 1976-1980, cincinalul afirmării plenare a revoluţiei tehnico-ştiinţifice în economia românească. «Putem să avem noi utilajele cele mai perfecţionate din lume, putem să introducem tehnologiile cele mai grozave, putem să dispunem de aparatură de măsură şi control de «ultimul strigăt» al electronicii, dacă n-ai la acelaşi nivel şi oamenii, muncitorii, cei care vor urma să facă piesele pe care ni le-am propus noi pentru viitorul cincinal, degeaba. Să nu ne amăgim, aceste maşini nu vor lucra singure, iar şcolile profesionale nu pot da, din prima zi de la absolvire, muncitori de înaltă calificare, meseriaşi de talie cum ne trebuie nouă», îmi spune tovarăşul Apolzan. Iată, aşadar, în **ce constă** iniţiativa denumită interogativ: **«Sînt pregătit pentru lucrarea ce o execut?»**. Iniţiativa pornită din schimbul C, atelierul 452, condus de tînărul V. Butuman. Şi ea presupune mai întîi o revizuire a cunoştinţelor şi priceperii profesionale a fiecărui om din secţie. S-a şi format o comisie de testare-examinare compusă din maistrul de schimb, şeful de atelier, un tehnolog şi cel mai bun reglor din secţie. Apoi încep cu toţii să înveţe în aşa fel încît fiecare să ajungă să cunoască bine oricare maşină din secţie şi nu numai atît, dar să poată să lucreze pe ea, s-o poată regla singur, cînd se schimbă un reper cu altul, fără să aibă nevoie de reglor. Ca să ne dăm seama de valoarea acestei acţiuni, trebuie să precizez că secţia tratament-rectificare este utilată cu maşini de înaltă tehnicitate, este în mod real la nivelul tehnicii mondiale în domeniu, dotată cu aparatură electronică de măsură şi control. Că un muncitor poate şti singur dacă a lucrat bine ori nu, verificîndu-şi singur, la propria-i maşină, dacă s-a încadrat în acea toleranţă admisă între 1 şi 3 microni (şi să nu uităm că micronul este a mia parte dintr-un milimetru) cu un aparat electronic. Aşadar. in secţie oamenii invaţă. Pe lîngă mecanică şi lăcătuşărie, pe lîngă viaţa şi secretele rulmenţilor, chimie, electronică, fizică aplicată. Şi toate unite de interogaţia-generic «Sînt pregătit pentru lucrarea ce o execut?» De fapt, cine altcineva poate să răspundă cel mai bine decît examenul propriei noastre conştiinţe? Să privim, prin urmare, şi valenţa educativă a acestei iniţiative din schimbul V, atelierul 452 al lui V. Butuman.

Cincinalul 1976-1980 la «Rulmentul» trece neapărat prin Centrul de cercetare şi proiectare rulmenţi, cuzineţi şi organe de asamblare. Fiindcă una din sarcinile de bază ale acestei etape aici şi strîns legată de specificul ei cel mai pregnant, afirmarea revoluţiei tehnico-ştiinţifice, este reducerea importurilor de utilaje şi piese de schimb. «Să le facem acasă, ca să eliberăm ţara de o serie de eforturi valutare, in joc fiind şi blazonul nostru de buni tehnicieni, de creatori în domeniile inginereşti de ultimă oră», cum ne spune inginerul Oliviu Răhăian, şeful atelierului proiectare de utilaje, maşini şi echipamente. Dar înainte de toate, pot să precizez, continuă interlocutorul meu, toate marile firme producătoare de rulmenţi îşi fac singure maşinile şi utilajele, ca să-şi asigure pe de o parte randamentul, pe de alta secretul de fabricaţie. Aşadar, cine are nu vinde.»

— Aşadar, dumneavoastră la ce lucraţi, in acest sens?

— În cincinalul ce vine vom realiza noi atît concepţia cît şi proiectarea precum şi executarea utilajelor. Sîntem gata cu proiectarea şi documentaţiile tehnice pentru mai multe utilaje, maşini şi aparatură de măsură şi control destinate exclusiv fabricaţiei de rulmenţi, cuzineţi şi bile pentru rulment şi organe de asamblare.

— De exemplu?

— De exemplu strunguri specializate, noi tipuri de maşini de prelucrat bile, am elaborat cîteva tipuri de mare complexitate tehnică din altă familie de maşini vitale pentru industria rulmenţilor, maşinii de superfinisat căile de rulare.

Avem deja precedente cu alte maşini pe care le-am făcut întîi pentru nevoile noastre şi apoi le-am exportat în multe ţări. Ne preocupă de asemenea fabricaţia unor maşini de spălat rulmenţi şi bile, dar mai cu seamă utilajele pentru conservarea acestora. Vedeţi dumneavoastră, noi garantăm furnizorilor din 37 de ţări ale lumii, — din toate continentele, unde exportăm — calitatea rulmenţilor timp de doi ani, dar cîteodată şi un curent de aer în timpul transportului, ca să nu mai vorbim de umezeală, ori alte condiţii climaterice, pot dăuna calităţii şi conservării lor. Or, alături de condiţiile de climă (avem camere de climatizare speciale), de cercetările asupra hîrtiei şi cartoanelor de ambalaj, asupra uleiurilor şi vaselinurilor de ungere pe durata păstrării şi tot felul de chimisme, studiem şi utilajele necesare de conservare. Sînt foarte importante pentru aceste bijuterii cărora nu degeaba li s-au spus bijuterii. Sînt chiar mai delicate decît acestea.

Departe de a epuiza preocupările concrete, preocupările-acţiune pentru cincinalul în care intrăm, sîntem siguri că rulmenţii româneşti produşi la Braşov vor fi şi mai buni, mai competitivi, mai siguri pe ei în lume.

CICI IORDACHE ■

dintre cincinale

în cincinalul acesta—un miliard, în cel care vine—mai mult!

Din CRAIOVA. Suim printr-o săgeată din beton și sticlă, clădire modernă și dotată modern care se numește Întreprinderea de confecții Craiova. Colectivul, format din 6000 de fete, soții și mame,și 500 de bărbați a încheiat toate conturile cincinalului la 25 mai 1975. Evenimentul, firesc pentru unii, trecut neobservat pentru alții, pentru cei în cauză a constituit un prilej de justificată mîndrie. Poate și pentru faptul că pînă la sfîrșitul anului li s-a oferit posibilitatea să realizeze o producție suplimentară de un miliard lei. 800 de milioane au fost deja realizate.

Cîte rochii or fi însemnînd un miliard?

Suim cu liftul spre etajul șase. Interiorul clădirii seamănă foarte bine cu un stup imens. Nu mă gîndesc neapărat la hărnicia stupului, ci la structura lui: palierele sînt parcă niște rame uriașe pe care albinele își construiesc fagurii. Aflu de la Cristina Popescu, secretara Comitetului de partid, că planul anului viitor sporește cu 6 procente la sută față de planul actual. Sporul se va realiza nu prin extinderea capacităților, nu prin angajarea unui număr mai mare de muncitoare, ci numai pe seama productivității muncii. Înseamnă că lucrătoare de elită cum sînt Nela Crețu, Elena Chelaru, Ana Goagă, Elena Cocau, Elena Păsărin și altele nu vor mai confecționa cîte 6 rochii în 8 ore, ci cîte 6 rochii și jumătate. «La urma urmei nu ne va fi prea greu, ne mărturisesc, de vreme ce încă de pe acum realizăm șapte și chiar opt rochii în opt ore.» Mă interesez și aflu că o croitoreasă bună, dar care lucrează singură, abia ar putea să le confecționeze într-o lună. «În sistemul nostru de organizare a muncii, «sistem prod» și «linii tehnologice specializate pe sortimente», această performanță devine posibilă. Depinde, firește, și de complexitatea produsului confecționat.»

Economistul Petre Mitran mă însoțește de o jumătate de zi prin secțiile întreprinderii. Mi-a vorbit despre foarte multe, dar rețin ce mă interesează pentru miezul acestui reportaj: «pregătirile pentru trecerea la producția noului plan cincinal, în special a anului 1976, zice, le-am început încă din semestrul al doilea al anului 1975. Atunci, cifrele planului au fost defalcate și difuzate pe secții, sectoare, pe formații de lucru, au fost dezbătute în adunările generale ale angajaților și însușite de aceștia chiar cu unele sporuri de plan.»

— Cît la sută din producția finită a anului 1976 o aveți contractată?, întreb.

— O contractare mare de produse am făcut-o în luna septembrie, la Mangalia, iar altele la București. La ora actuală producția trimestrului I este acoperită cu contracte ferme în întregime, pentru fondul pieței, și în procent de 85 la sută pentru export. După cum observați, nu avem toată producția contractată, dar cum în confecții contractările se fac în special pe sezoane, credem noi că nu vom avea probleme. Mizăm și pe faptul că produsele de bună calitate confecționate la Craiova se bucură de o unanimă apreciere.

Pregătirea producției pentru noul cincinal, în special pentru anul 1976, implică însă și alte aspecte: notăm că angajații serviciului aprovizionare au întreprins destule acțiuni, încît la ora actuală materia primă, celelalte materii și materiale auxiliare sînt contractate în totalitate. Folosind un limbaj adecvat, înseamnă că au asigurat atît «fața cît și ața» produsului. Specialiștii de la serviciul tehnic au pregătit și ei documentația unor produse, au lansat în fabricație 30 000 de bucăți confecții diferite, pe parcurs vor mai lansa și altele, asigurînd astfel, din primele zile ale anului, drumul produselor către beneficiari.

Spuneam că deși capacitatea actuală a întreprinderii s-a dublat, prin ordonarea mai științifică a fluxului tehnologic, prin folosirea mai rațională a spațiilor și mașinilor. sporul de producție care va apărea în viitorul plan cincinal se va realiza numai pe seama creșterii productivității muncii.

Dar productivitate înseamnă mai ales ritm. Iar un rol important în sporirea acestui ritm de muncă îl va avea și în viitor stația pilot a întreprinderii. Ilie Lepădatu are 46 de ani, din care 20 în întreprindere. A venit ca și alții, vreo mie și cinci sute, de la vechea întreprindere de confecții. Acum este muncitor tehnolog cu înaltă calificare și conduce stația pilot. Colectivul stației, 16 muncitoare policalificate care cunosc toate operațiunile, preia prototipul de la atelierul de creație, unde se confecționează mai mult «din ac», și-l adaptează fluxului, adică ritmului și modului de lucru în bandă. Prin efectuarea unor studii, analize atente pe fiecare produs, specialiștii stației pilot ajung să simplifice unele faze de operații, să le elimine pe altele, păstrînd originalitatea produsului, dar sporind ritmul de fabricație. Mai mult, în momentul cînd modelul este lansat în producția de serie, un specialist al stației pilot însoțește prima serie de produse, seria zero, pînă la capătul bandei. Rolul lui este să acorde o asistență tehnică de specialitate lucrătoarelor din bandă, să ușureze și urgenteze adaptarea acestora cu tehnologia noului produs. Totodată se fixează timpii de execuție cei mai optimi, pentru toate fazele de operații, se urmărește ca produsul să fie repartizat lucrătoarei în raport de categoria sa, de complexitate, se fixează utilajele cele mai adecvate etc. Rezultatul? Dacă — înainte — prelucrarea și adaptarea în flux a unui produs se făcea în aproape trei zile, de multe ori dezorganizîndu-se fluxul, acum preluarea se face din mers, cu multă operativitate. Într-un cuvînt, sporește productivitatea fiecărui angajat. Gheorghița Bugaru, de pildă, are 29 de ani, este mamă a doi copii și lucrează în întreprindere doar de 4 ani. Cu toate acestea, prin seriozitatea impusă la locul de muncă a reușit să se situeze printre cele mai productive lucrătoare. Mă apropii de dînsa, continuă să coasă, eu încerc s-o «descos» puțin și aflu că și-a impus să execute numai mișcările pe care i le cere operația respectivă, fără să știe neapărat că aceasta e o problemă de ergonomie. Își controlează singură calitatea operațiilor, iar în final, prin felul ei de a munci, își depășește zilnic norma cu 10, 20 sau chiar 25 de operații. La fel procedează și muncitoarele din schimburile conduse de maiștrii Gheorghina Andrei, Paraschiva Dudău, Mitra Gheorghe și altele. Cu eforturi, dar mai ales cu inteligență, ele întrețin ritmul fluxului, am spune că se adaptează chiar și biologic acestui puls accelerat care se aude, dar mai ales se simte bătînd în spatiul celor șase niveluri ca într-un singur și uriaș trup.

Am ignora adevărul dacă n-am spune că a fost și greu, la început mai ales, cînd tinerele veneau din satele din jur, ca și din comunele altor județe, la «Confecția». Au început cu abecedarul meseriei, dar unele nu s-au acomodat, fluctuația a devenit mare, iar realizarea normelor și a cîștigurilor a stagnat. Pentru cine a vrut să învețe, întreprinderea a devenit ad-hoc loc de muncă și loc de învățătură. Școală nemuncitorească. O universitate cu 6000 de eleve-lucrătoare a căror medie de vîrstă nu depășește nici azi 25 de ani. Profesori le-au fost colegele mai vechi în meserie. S-au instruit mereu, iar unele au cutezat să-și întreacă «profesorii».

Vasilica Culmeș a venit la 17 ani din comuna Urdari (Gorj). S-a calificat la locul de muncă, iar acum este ajutoare de maistru. Știe meserie, știe și a hăuli, și o face mai ales seara, cînd colegele o înconjoară în căminul cel nou cu 280 locuri, dat de curînd în folosință.

Silvia Dimieru, 22 de ani, este tot ajutoare de maistru și coordonează activitatea a 50 de muncitoare. Zice: «La noi, unde confecționăm multe rochii, sistemul cel mai bun de organizare a muncii s-a dovedit a fi linia tehnologică cu plan înclinat. Este avantajos pentru că putem lucra de la 2 pînă la 16 modele deodată. Folosind acest sistem de organizare, ne putem depăși normele cu pînă la 10 la sută. Pentru acest motiv vom folosi sistemul de organizare și în cincinalul următor. Firește, atîta timp cît nu vom descoperi altul mai bun.» Unele inițiative aplicate în secții, «Dinamism gîndirii economice a angajaților», «Prieteni ai noului angajat», «Eu produc, eu controlez, eu răspund», cunoscute dealtfel, dar actualizate și adaptate realităților de aici, n-au avut alt scop decît perfecționarea profesională, capacitatea oamenilor, cum ne spunea secretara comitetului de partid, cu o gîndire economică și politică superioară.

Au apărut, apar, firește, mereu și situații cînd unele lucrătoare merg în concediu de naștere și se descompletează fluxul. Pentru a se face față acestor situații, s-a pornit inițiativa «Fiecare angajat să cunoască minimum cinci operații» Au învățat cele cinci operații, iar muncitoarele rămase în bandă le-au putut, astfel, suplini pe celelalte aflate în concedii.

Părăsesc Întreprinderea de confecții Craiova și îmi dau seama că dotată cu mașini dintre cele mai moderne, cu o organizare bună, în continuă perfectare, oferind condiții de muncă și de climat deosebite, dar mai ales cu un fond uman tînăr, dornic de fapte pe măsura lui, Întreprinderea de confecții Craiova este locul pe care se vor împlini angajamente, cincinalul revoluționar și mai ales destine.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

sfîrșit de drum, început de drum în țara de sus

Din SUCEAVA — Stau și vorbesc cu dv. și mă uit peste drum. Vedeți clădirea aceea albă? Nu cu mulți ani în urmă, acolo, la etajul doi, eram găzduiți temporar în cîteva cămăruțe. Patru-cinci oameni, nucleul de conducere al viitorului combinat, o mașină de scris și o dactilografă, pe ușă, o foaie scrisă de mînă: «Combinatul de prelucrare a lemnului Suceava» — asta era totul. Și acum, căutînd să răspund la întrebarea dv.: «Ce va însemna viitorul cincinal pentru mine personal, pentru întreprindere, pentru județ?», mă întreb dacă există vreo satisfacție mai mare decît aceea de a duce la bun sfîrșit ceea ce ai început. Ai, cumva, simțămîntul că te-ai urcat pe un vîrf și nu o spun doar așa, ca să sune frumos. În adevăr, în cincinalul 1976-1980 noi, C.P.L.-Suceava, vom deveni cea mai mare unitate industrială din țară pentru prelucrarea lemnului, cu un profil complet: vom produce mobilă, plăci fibrolemnoase și aglomerate, placaje, uși-ferestre, parchete, plăci emailate și melaminate, colofoniu; pe scurt, cam tot ce poate da lemnul. Iată ce înțelegeam prin suitul în vîrf în cincinalul viitor. Deși, la drept vorbind, poate că în decembrie 1980, dacă noi doi, în același birou, vom relua aceleași probleme, se va contura la orizont alt vîrf...

Bineînțeles, discuția cu Ionel Petru, secretarul Comitetului de partid al uriașului combinat sucevean, nu se desfășoară numai în termeni generali, punctați de reminiscențe duioase. Ni se prezintă obiectivele ce se vor construi în viitorul cincinal. Aflăm că producția combinatului va înregistra în 1980 o creștere de 40% față de cea realizată în 1975.

Dincolo de cifre merită reținută și extinderea spațială a combinatului. Aceasta va impulsiona, totodată, construirea de locuințe, se vor da în folosință blocuri pentru nefamiliști, la Fălticeni și Cîmpulung, zeci de apartamente și o grădiniță de copii la Suceava și alte dotări legate direct și nemijlocit de combinat. Dezvoltarea sa în noul cincinal își va găsi oglindirea și pe plan pur tehnic, dacă ar fi numai să amintim că la anul va absolvi prima serie de subingineri uzinali din Suceava, specialiști în prelucrarea lemnului. Studenții nu vor părăsi atunci, conform expresiei consacrate, băncile școlii, pentru bunul motiv că de pe acum școala lor este însuși combinatul: ei urmează cursul de subingineri fără scoatere din producție. Chiar în ziua cînd mă aflam în combinat, decanul Facultății de mecanică a politehnicii din Iași, profesor doctor inginer Constantin Picoș, definitiva, împreună cu profesorii și studenții, în cabinetul directorului general, temele de proiect. Nimic academic în aceste teme. Viitorilor absolvenți li se propune să studieze posibilitatea reorganizării procesului de producție în sectorul Finisaj, secția placaj, sau reorganizarea fluxului tehnologic în sectorul Pregătire furnire etc., etc. Din spatele ușii întredeschise străbăteau frînturi de conversație.

— Măi, băiete, dacă lucrezi bine proiectul și vii cu soluții practice, originale, ai prilejul să te afirmi în fața conducerii combinatului chiar din prima zi după absolvire.

Aceste cuvinte adresate lui Gheorghe Conduraru căpătau la acest început de drum în cincinal o rezonanță particulară. Dezvoltarea combinatului în viitorii ani îi va da lui Conduraru și atîtor altor moldoveni liniștiți, posibilitatea să se afirme nu numai și nu atît în fața conducerii, ci în fața propriei conștiințe. Industrializarea continuă, accelerată, va permite acea largă desfășurare de forțe creatoare cu vaste și imediate repercusiuni în toate sectoarele vieții sociale, iar în Țara de Sus industrializarea înseamnă — firește, nu exclusiv — lemn, prelucrarea superioară a lemnului, a aurului verde.

LIONEL NIȚESCU ■

flacara

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis Și nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

La Grupul școlar forestier din Arad drepturile cuvenite elevilor sint adesea încălcate. Așa, de pildă, nici pînă astăzi (data scrisorii este 27 noiembrie — n.n.) nu am primit obiectele de îmbrăcăminte care în mod obișnuit se distribuie la început de an școlar; de asemenea, pînă la aceeași dată, nu am primit drepturile bănești pe luna octombrie. Dormitoarele internatului sint insuficient încălzite, ca și sălile de clasă dealtfel. Unul din profesorii noștri a și făcut o glumă pe chestia asta: clasele sint lăsate anume în frig pentru ca noi să putem judeca la rece... Dar noi, judecînd la rece, am ajuns la concluzia că administrația Grupului școlar nu-și face datoria. (Semnează **un grup de elevi al Școlii profesionale pentru prelucrarea lemnului** *— Arad)*

Sintem soții **Aurelia** *și* **Dumitru Tiaha** *din București, pensionari, și vă rugăm frumos să transmiteți prin revistă viile noastre mulțumiri conducerii Oficiului de pensii al sectorului 5 pentru solicitudinea arătată față de noi, ca și față de alți pensionari suferinzi, pe care i-a ajutat să plece în stațiuni pentru tratamente recomandate de medici. Noi am fost trimiși la Covasna unde ne-am bucurat de o îngrijire medicală ireproșabilă și de multă omenie. Medicilor Santo Ana Maria și Benedek Geza le păstrăm o profundă recunoștință pentru că ne-au ajutat să ne căpătăm sănătatea. Ce păcat însă că eforturile unor asemenea medici sint contracarate de o administrație birocratică, neglijentă, disprețuitoare față de nevoile oamenilor. Meniurile sint alcătuite uneori parcă în batjocură: într-o seară am fost serviți cu lapte acru fiert și e de prisos să mai spun că toate porțiile s-au întors intacte la bucătărie; ceaiul poartă doar numele de ceai, iar carnea se servește mult sub gramaj; laptele, ceaiul, iaurtul, prăjiturile sint servite fără linguriță... descurcă-se fiecare cum poate! Lifturile sint «defecte» de trei, patru ori pe săptămînă, zile în care suferinzii de cord și reumaticii trebuie să urce pe scări trei, patru etaje.*

Oficiul special de editarea timbrelor și controlul mandatelor (O.S.E.T.C.M.) din București a operat — precum se vede din cele două reproduceri — niște spectaculoase permutări nu numai în geografia județului Vrancea, ci și în istoria țării.

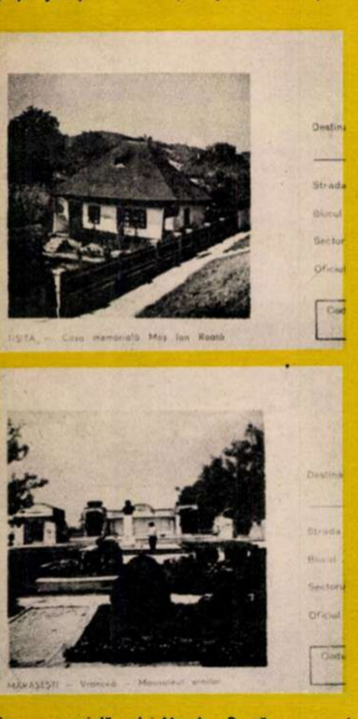

ŢIŞITA — Casa memorială Moş Ion Roată
Destin
Strada
Blocul
Sector
Oficiul
MĂRĂŞEŞTI — Vrancea — Mausoleul eroilor
Destin
Strada
Blocul
Sectorul
Oficiul

Casa memorială a lui Moș Ion Roată nu se mai găsește — după părerea O.S.E.T.C.M. — la Cimpuri, ci la Tișița, iar Mausoleul de la Mărăști a fost mutat cu vreo 60 de kilometri la... Mărășești! **(V. Pănescu,** *Focșani)*

Mi-am cumpărat în ziua de 8 noiembrie de la I.D.M.S.-București un autoturism «Dacia 1300». O cumpărătură care nu se face în fiecare zi. Din păcate, necunoscînd unele practici și prezentîndu-mă fără un specialist — m-am bizuit doar pe încredere — am plecat cu autoturismul cumpărat pentru a constata — la prima revizie — că de la tabloul de bord lipsesc șase becuri cu fasunguri cu tot, sustrase, desigur, în depozit. Lăsînd la o parte faptul că o asemenea practică contravine celor mai elementare norme de comerț onest, este de observat că becurile respective — mijloace de control optic al funcționării autoturismului — nu se găsesc în rețeaua comercială. Aș fi dispus să le și plătesc din nou, numai să pot circula cu mașina pe care mi-am dorit-o atita. **(Anghel Avram,** *Brăila)*

La rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» din numărul 46 a apărut scrisoarea semnată de **Meseșan Traian** *din Chinteni, județul Cluj, prin care se arăta că locuitorii comunei nu pot folosi în bune condiții receptoarele TV din pricina unor cetățeni care folosesc nereglementar aparate de sudură. Iată ce ne răspunde I.R.E.C.:*

«...vă facem cunoscut că pînă la data de 30 noiembrie 1975 se va termina un control general în instalațiile consumatorilor noștri din Chinteni, căutîndu-se depistarea celor care folosesc nereglementar aparate de sudură. Totodată, vom încerca să luăm legătura cu tov. Meseșan care, sperăm, își va face datoria cetățenească de a indica adresele unde bănuiește că funcționează astfel de aparate de sudură».

Gestionarul Centrului de desfacerea cărnii din orașul Tg. Frumos — pe nume Caras Ioan — se comportă revoltător, abuzînd de funcție. Pe cit de slugarnic se poartă cu anumite persoane față de care are interese, pe atit de impertinent și brutal se poartă față de consumatorii obișnuiți. Caras Ioan nu cunoaște program de funcționare la centrul său, și-l face după buna lui voie; categoriile de carne puse în vînzare sint «aranjate» — ciudat, dar aici se vinde numai carne de 28 lei kg ș.a.m.d. Cind doriți, pot reveni cu exemplificări concrete. **(Păpușoiu Dumitru,** *Tg. Frumos, Iași)*

Odată terminate lucrările din agricultură, membrii biroului executiv și deputații Consiliului popular Bălțești, județul Prahova, au mobilizat sute de cetățeni la acțiuni de muncă patriotică pentru efectuarea unor lucrări de înfrumusețare în circumscripțiile lor electorale. Numai în satul Podenii Vechi, de pildă, s-au transportat în cîteva zile 400 metri cubi pietriș de prund, pietruindu-se circa 9 000 metri liniari de drumuri, distruse de ploile din vara aceasta. Valoarea muncii patriotice efectuate se ridică la peste jumătate milion lei. **(I. Ionescu,** *Bălțești, Prahova)*

Presupun că prea puțini dintre cititorii revistei «Flacăra» știu că Fabrica de piele și încălțăminte «8 Mai» din Mediaș este singurul producător de piese de harnașament din piele din întreaga țară. Presupun, de asemenea, că și mai puțini cititori știu că în Danemarca, Olanda, R.F.G., Irak, Australia și S.U.A. există numeroși posesori de șei și căpestre «made in Mediaș». **(Horia Dascălu,** *Mediaș)*

La Piatra Neamț lipsește cam de multă vreme un unguent mult recomandat de dermatologi pentru o serie întreagă de afecțiuni ale epidermei — «FLUOCINOLON». Explicații pentru lipsa medicamentului ni se dau destule, ba chiar prea multe și uneori contradictorii. Din păcate, cu explicațiile nu avem ce face și am prefera să găsim în sertarele farmaciilor un medicament atit de comun. **(Nicolae Onea,** *Piatra Neamț)*

Pe graficul de parcurs al liniei de autobuze nr. 76 din Capitală stă scris că, de la un capăt la altul al traseului, un autobuz trebuie să parcurgă distanța în 35 de minute. Dacă eu am așteptat în stația de la Sala Floreasca autobuzul 76 în direcția Colentina timp de 52 de minute, în ziua de 27 noiembrie între orele 14.00 și 14.52, ar trebui să deduc că pe linia aceasta nici nu există de fapt autobuze...?! Deducția ar fi cu totul greșită, pentru că în timp ce așteptam autobuzul meu, în sens contrar n-au trecut decît... 9 mașini. **(C. Petre,** *București)*

În ultima vreme la noi, în Botoșani, spiritul gospodăresc cu care ne mîndrim pe drept cuvînt a îmbrățișat încă un aspect inedit: săparea fîntînilor de curte. Nu este vorba că asta ar face inutilă consumarea apei potabile din conductă, așa cum îi stă bine oricărei localități civilizate, dimpotrivă, ea completează consumul de apă al botoșănenilor; numai în circumscripția 26, de pildă, s-au construit 46 de astfel de fîntîni, folositoare, și mai ales purtătoare de tradițională frumusețe — folosind în același timp și la întreținerea grădinilor de zarzavaturi și fructe de curte personale. **(Onofrei Puiu,** *Botoșani)*

La memoriul trimis redacției noastre de către **Mirela Popescu** *din București, absolventă a Liceului economic nr. 2 (profilat pe turism) prin care se plîngea de unele dificultăți în legătură cu repartizarea ei în producție, primim din partea Ministerului Turismului:*

«...vă anunțăm că s-au luat măsuri pentru încadrarea tovarășei Popescu Mirela pe un post corespunzător».

Mă numesc **Munteanu Maria,** *am domiciliul în orașul Tecuci și sint de profesie soră medicală. Din necesități familiale (soțul meu are serviciul în orașul Tecuci) am acceptat încă din 2 august 1973 un post temporar la Spitalul unificat Tecuci, avînd promisiunea ca la ivirea primului post liber să fiu încadrată permanent. Bineînțeles că de la această dată s-au ivit destule posturi, dar n-am fost încadrată eu, ci alte persoane mai puțin îndreptățite decît mine. Menționez că la 30 noiembrie mi-a expirat angajarea provizorie, încît actualmente, deși calificată, nu am loc de muncă.*

Primim din partea **Asociației locatarilor,** *bloc 18, bulevardul C. Brîncoveanu 124, sector 5, București:*

«În blocul nostru locuiește cetățeanca Matache Ioana, certată cu legile statului și cu munca. În timp ce nu-și achită obligațiile de chirie, întreținere, plata curentului electric etc. — datoriile ei însumînd zeci de mii de lei — se ocupă cu subînchirierea fără contract a spațiului locativ pe care-l deține. A fost chemată în repetate rînduri în fața comitetului asociației pentru a respecta legile și regulamentele, dar în afară de injuriile pe care ni le-a adus, nu ne-am ales cu nimic. Prin creșterea progresivă a datoriilor acestei persoane este grav afectat fondul de rulment al blocului și dacă lucrurile vor continua, vom fi puși în situația de a face restricții la furnizarea căldurii, apei calde, curentului... 79 de familii vor avea astfel de suferit din pricina unui parazit al societății. Ni se pare de neînțeles că plîngerile noastre repetate împotriva Ioanei Matache n-au găsit ecou la organele la care ne-am adresat. Poate ce n-am obținut noi, va obține revista Flacăra, căreia ne adresăm cu încredere».

Scrisoarea este semnată, în afara președintelui și a membrilor comitetului asociației, de peste 60 de locatari.

În zona orașului Cîmpulung Muscel — și teamă-mi e că nu numai aici — în fiecare an, în preajma sărbătorilor de iarnă, cu toate măsurile de pază, educative, de atenționare, luate de organele silvice, numeroși indivizi certați cu morala și cu legea pătrund în plantațiile și pădurile de conifere masacrînd fără alegere brăduții pentru a-i duce acasă. Sînt locuri unde îți vine să plîngi de mila brazilor puși la pămînt numai pentru a li se reteza vîrfurile. Și doar de ani de zile încoace întreprinderile de stat și cooperatiste asigură piața cu puieți recoltați sistematic și rațional. Poate că acest semnal sau apel dacă vreți va fi recepționat de cei vizați, ca și de toți oamenii grijuli față de un asemenea avut național cum este patrimoniul nostru forestier. **(Ioan Dobrescu,** *Cîmpulung Muscel)*

Dintre lucrătorii I.C.S.-Alimentara din Hunedoara, numele comunistei **Elena Vaidoș** *se desprinde cu litere mari. Ea este șefa unității nr. 15, cea mai mare unitate cu autoservire din municipiu și poate ar fi suficient să spunem că planul acestei unități a fost depășit cu un milion și jumătate de lei. Este acesta doar rezultatul unei munci temeinice de aprovizionare și bună organizare a locului de muncă? Mă îndoiesc. De fapt, avem de-a face cu un admirabil exemplu în muncă, de autoexigență comunistă, de disciplină și conduită.* **(Ioan Vlad,** *Hunedoara)*

Un grup de elevi ai Liceului industrial de prelucrare a lemnului din Tg. Jiu s-au plîns într-o scrisoare adresată redacției că la cantina școlii mesele servite elevilor sint nesatisfăcătoare cantitativ și calitativ; de asemenea, că sint mari carențe în ce privește curățenia și ordinea. Am trimis scrisoarea Consiliului Popular al județului Gorj, din al cărui răspuns reiese:

«...pentru elucidarea problemelor ridicate s-au purtat discuții cu secretarul organizației P.C.R., biroul comitetului U.T.C. și conducerea liceului, rezultînd că sala de mese este bine întreținută, alimentele sint depozitate în bune condiții, elevilor servindu-li-se în întregime rațiile prevăzute de normative; s-au constatat și o serie de neglijențe în ceea ce privește curățirea veselei și respectarea orelor pentru servirea mesei, lipsuri care au fost înlăturate prin măsurile stabilite în prezența organelor de control... Conducerea liceului a fost atenționată să ia cele mai corespunzătoare măsuri spre a se evita asemenea aspecte în viitor».

Despre cea de-a 8-a ediție a Concursului național de romanțe intitulat «Crizantema de Aur», frumoasă tradiție a Tîrgoviștei, s-au scris multe. Nu cred că e rău să amintim și cititorilor revistei Flacăra acest eveniment artistic de prestigiu, avînd drept scop regenerarea unei forme muzicale specifice poporului nostru — romanța. Prestigiul concursului este scos în relief și de personalitățile care au făcut parte din juriu: tenorul Valentin Teodorian, muzicologul George Zbârcea, compozitorii Laurențiu Profeta și V. Veselovschi. Mia Braia... **(Ștefania Dumitrescu,)**

Din corespondența sosită la redacție reținem și aceste scrisori care se grupează de la sine, pe o temă comună și de sezon: căldura și apa caldă.

■ *La blocul 3 din microraionul 5 al orașului Tîrgoviște lipsuri în materie de încălzire și de apă caldă s-au semnalat încă de anul trecut. Anul acesta s-a mai rezolvat ceva în ce privește căldura, dar s-a agravat situația în ce privește furnizarea apei calde și chiar a celei reci. Se ivesc în consecință probleme grele de gospodărire, de igienă etc. Plătim normal niște cantități de apă caldă și rece pe care, practic, nu le primim. (Semnează familiile* **Barna, Cojocaru, Cucu, Duțulescu, Popescu** *— Tîrgoviște)*

■ *În cartierul Mihail Kogălniceanu din orașul Sebeș, județul Alba, distribuirea apei calde se face numai în sezonul... cald, iar la etajul IV nu lipsește numai apa caldă, ci și apa rece. Ținînd seama că în cartierul nostru construcția de noi blocuri continuă în ritm susținut, ne întrebăm îngrijorați ce se va întîmpla în viitor dacă, odată cu planurile noilor blocuri, proiectanții nu vor avea în vedere și suplimentarea aprovizionării cu apă potabilă a cartierului. Furnizarea căldurii este și ea o problemă deficitară în acest cartier. (Semnează un* **grup de locatari, cu toții încadrați la fabrica Sebeșul).**

■ *Nu pricepem de ce în blocul Z 46 de pe strada Rîul Dorna nr. 6 (cartier Drumul Taberei) adesea se oprește apa fără să fim preavizați, ceea ce, desigur, duce la multe neplăceri: oameni surprinși sub duș fără apă caldă, sau fără apă deloc, gospodinele întrerupte în mijlocul treburilor casnice de spălat rufe sau vase etc., etc. Cu atit mai ciudate apar întreruperile acestea cu cit au fost zile de-a rîndul cînd apa a curs firesc.* **(Marțian Petrișor,** *București)*

■ *Programul întocmit de I.J.G.L.-Piatra Neamț pentru distribuirea căldurii și apei calde de la centrala termică nr. 23 este întocmit în așa fel încît cetățenii din blocurile 68, 69, 70, 71, 73 și 74 din cartierul Lenin suferă de frig și nu au apă caldă. Suferă mai ales familiile care au copii mici.* **(Elena Miron,** *Piatra Neamț)*

La începutul acestei luni, potrivit unei tradiții, membrii cenaclului literar al Sindicatului de pe lîngă Uzina de anvelope Florești au făcut o fructuoasă excursie documentară la Vălenii de Munte, unde au vizitat casa memorială Nicolae Iorga și Muzeul de etnografie și folclor. **(I. Ion** *— Florești, Prahova)*

POȘTA REDACȚIEI

Ioana-Adriana Culceag, elevă, anul III, Liceul «T. Vladimirescu» — București. Ne-ați trimis o scrisoare admirabilă, pentru care meritați toate felicitările. Dimensiunile ei nu ne-au permis să o reproducem în coloanele revistei, ne-a impresionat însă sensibilitatea și spiritul de observație de care dați dovadă. Vă felicităm încă o dată — împreună cu întreg grupul cu care ați fost în excursie — și vă invităm să deveniți o colaboratoare permanentă a revistei noastre. **Haraga Vasile** — Iași. Fiind sudor la I.M.A.T.A., după cum ne scrieți, nu putem înțelege nici în ruptul capului cum de nu ați aflat ceea ce vă interesează în cadrul întreprinderii dumneavoastră? **Carmen Lupan** — Vatra Dornei. Cursurile celor trei licee bucureștene aflate sub patronajul I.A.T.C. «I.L. Caragiale» la care vă referiți sînt cursuri de istoria cinematografiei, introduse recent și deocamdată experimental; pentru a afla însă condițiile necesare pentru a deveni studentă a institutului sus-pomenit, consultați broșura «Admiterea în învățămîntul superior». **Preda Ion** — Broșteni, Argeș. Pentru a deveni depanator radio sau TV adresați-vă Uniunii județene a cooperației meșteșugărești, secția învățămînt. **Chiricu Floarea** — București. Procuratura locală a sectorului 3 ne informează că plîngerea dumneavoastră a fost trimisă la organele de miliție pentru a se efectua cercetări penale în cauză. **Bretan Doina** — Hunedoara. Am fost informați oficial că ați fost repartizată la Cooperativa meșteșugărească «Drum nou» din Hunedoara ca muncitoare necalificată; de asemenea, sora dv. Luca Susana a fost angajată la același loc de muncă. Sînteți îndrumată să vă întocmiți dosarul pentru calificare la viitoarea Fabrică de încălțăminte-Hunedoara. **Pop(escu; eanu; reanu?** etc.) **V.A.** — Turda. Cum vreți oare să ne ocupăm de cazul dumneavoastră, dragă tovarășe — sau tovarășă?! — dacă nici măcar numele nu vi-l caligrafiați lizibil? Ce să mai spunem de rest...! **Bodescu Dan** — București. Regionala de căi ferate-București ne comunică: în urma cercetărilor efectuate, personalul de tren declară că după întocmirea procesului verbal de contravenție de către Rizea Constantin, vi s-a restituit Buletinul de identitate fără a vi se reține alte acte.

H.P. ■

flacara literară

OPINII

accesibilitatea poeziei (VIII)

În contextul discuției noastre (și chiar în acela al istoriei poeziei în genere), ermetismul reprezintă o experiență-limită. În acest caz cititorului i se cere o pregătire specială. Experiența ermetismului este însă instructivă nu atît pentru dificultățile specifice, cît pentru condiția însăși a poeziei, care — dincolo de epoci și școli — a fost și a rămas o ceremonie de cuvinte.

Prin această ordine inedită la care supune cuvintele și prin jocul «secund», mai «pur», la care le antrenează, orice poet scrie într-un fel de limbă «străină». O limbă care poate fi însă deprinsă prin obișnuința lecturii.

Orice poem e făcut în realitatea estetică de două ori, o dată de autor și a doua oară de lector, pe care autorul îl are în vedere chiar înainte ca poemul să se configureze în imaginația lui. Așa cum poetul se pregătește să-și întîmpine cititorul, acesta la rîndul lui trebuie să se pregătească, să îl aștepte cu sentimentul cuvenit al ceremoniei. Poetul face totul pentru a cîștiga asentimentul cititorului, cititorul este pregătit să-l acorde, prezența lui este departe de a fi una pasivă. Fără această dublă participare întîlnirea cu poezia este pierdută.

În măsura în care discursul poetic se deosebește de cel cotidian și cere neapărat o adaptare la exigențe proprii, în măsura în care receptarea adevărată înseamnă încredințare și participare, putem spune că orice poezie este dificilă. Dificultate reductibilă care nu e deloc sinonimă cu inaccesibilitatea. Dealtfel, accesibilitatea însăși nu trebuie concepută ca o stare, ci ca un proces.

Există diverse straturi înlăuntrul aceleiași opere, diverse grade de dificultate și Eminescu însuși nu e atît de «limpede» pe cît pare la prima vedere. Cu cît ne apropiem mai mult, cu cît intrăm în intimitățile gîndirii sale poetice, cu atît descoperim alte și alte implicații. Acesta e privilegiul poeților adevărați — de a stîrni mereu și de a nu dezamăgi niciodată, de a spori satisfacțiile pe măsura efortului depus în cunoaștere și identificare.

Dificultatea inițială își dovedește în final o funcție eliberatoare, intensificatoare de efecte. Lectura poate fi concepută și ca o **dificultate învinsă.**

MIRCEA MARTIN ■

poezie patriotică, nu poezie patriotardă

Scrisă imnic, sprijinită nu doar pe instinct tradițional, ci și pe o experiență continuă, în ascendență, de înțelegere a rosturilor eterne românești, poezia patriotică, poate fi oricînd lesne deosebită de contrafacerea veleitară de duzină.

Adevărații poeți de azi, cînd scriu despre patrie, nu țin să-și poleiască versul cu sonorități speculative, ci să și-l înnoade la marea tradiție a liricii patriotice ilustrate de Cârlova, Bolintineanu, Alecsandri, Eminescu, Coșbuc, Goga.

Ei sînt atît de departe de poezia patriotardă, fadă ca pireul sintetic, oploșită încă în paginile unor publicații: poezie scursă, imitată, lucrată la metru și săracă și în trăire și în expresie.

Chestiunea se pune așa: veleitari cu mapele pline de elegii și ode boante, ratate, agasează redacțiile cu producții bune de coș, cîntînd, după ureche, fără sinceritate, fără adîncime, cu o agendă ori un calendar comemorativ în mînă, tot ce le cade sub ochi — cartoful, inaugurarea unui refugiu dintr-o stație de tramvai, sfecla furajeră, restaurarea statuii pompierului voluntar, extinderea termoficării.

N-ar fi nimic rău în faptul că acești pretinși poeți iau, cum se spune de obicei, «pulsul realității», dacă ei ar ști să-l ia cu adevărat, dacă ar fi, într-adevăr, în stare să vadă semnificativul în amănunt, esența în act, ridicîndu-se și în ordine estetică deasupra cronicii rimate conștiincios.

În totală opoziție cu poezia patriotardă, producție de serie, de abțibild, a cărei inutilitate și socială și artistică, malignă, se cere amendată, poezia patriotică ne convinge a fi, în ceea ce are ea mai bun, o frumusețe ce respectă și criteriul moral, o pedagogie nobilă, prin ritm și rimă, astfel încît poezia patriotică devine expresia cea mai acută a dorinței unui artist de a scăpa de singurătate, de a-și asuma **eticul** social, căci altfel cum ar mai fi scris Eminescu aceste versuri ca un veșnic motto la toate versurile noastre despre patrie: «Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,/ Țara mea de glorii, țara mea de dor!/ Brațele nervoase, arma de tărie,/ La trecutu-ți mare, mare viitor». Fără umbre de îngustime ori accente de împrumut, poezia patriotică dă măsura personalității literaturii române de azi.

DAN MUTAȘCU ■

literatura și istoria

(Urmare din pag. 1)

Să bage, cu alte cuvinte, capul în nisip și să confecționeze «texte», bazate strict pe o artă combinatorie a cuvintelor, adică să-și ia ca obiect exclusiv originalitatea «scriiturii», cum se spune cu un termen tehnico-savant, pozitivisto-structuralist.

Din purism nu poate ieși însă decît sinuciderea rapidă a beletristicii, prin pierderea totală a publicului cititor.

Dimpotrivă, cred că literatura bună și adevărată nu trebuie să se teamă de revoluția informatică, ci să caute a-i folosi roadele. Alt fel zis, scriitori de talent și cu intuiția gustului epocii să pătrundă curajos pe tărîmul scrierilor documentare, dar să le folosească materia și maniera proprie artei și personalității creatoare.

Istoria națională a hrănit dintotdeauna cu generozitate poezia, dramaturgia și romanul românesc, iar rezultatele au fost capodoperele semnate de Negruzzi, Eminescu, Goga, Sadoveanu, Rebreanu, Arghezi, Blaga, Camil Petrescu.

S-a adunat în ultimele decenii, asupra trecutului nostru, un impresionant material documentar și științific inedit, incitant pentru imaginația oricărui artist autentic. Nu e oare cazul ca toată această prețioasă achiziție intelectuală să intre la temelia altor opere literare majore, de reală creație și inventivitate artistică, așteptate și căutate, înlăturînd sigur unele improvizații și versificări fără har și chiar sforăitoare, care-și mai găsesc, din păcate, loc mult prea ușor prin publicațiile noastre?

Istoria unui popor se actualizează necontenit prin însăși forța evenimentelor. De aceea obișnuim să spunem că ea e cartea fundamentală de învățătură pentru prezent și viitor, căci conține o imensă experiență colectivă consacrată. Un artist cu simțul dezvoltat al contemporaneității și vie conștiință civică știe mereu la ce pagină să o deschidă și cum să o citească.

RUBRICA MEA

dinu pillat

A încetat din viață, la vîrsta de 54 de ani, întocmai ca și tatăl său, Ion Pillat, fiul unic al poetului, Dinu Pillat. Asemănarea dintre ei era frapantă, privitor la fizionomie, la ceea ce aș numi tiparul de familie. Aș spune chiar că Dinu îl repeta pe Ion în mai bine, în mai frumos. Dacă n-a avut norocul să edifice o operă de proporțiile și de valoarea aceleia a lui Ion Pillat, Dinu lasă amintirea unui rar exemplar de umanitate, al cărui caracter intransigent era la înălțimea inteligenței sale, de exeget al literaturii și îndeosebi al poeziei. Prima lui lucrare pe care am citit-o a fost un eseu despre personalitatea omenească și scriitoricească a părintelui său. Nu este ușor să scrii despre nici unul dintre cei ce ți-au dat viață. Lucrul i-a reușit cu strălucire filozofului și economistului german Walter Rathenau, la moartea tatălui său, fondatorul vestitei firme A.E.G. (Allgemeine Elektrizitäts Gesellschaft). Cu același ton de nobilă impersonalizare a izbutit și Dinu Pillat să-și stăpînească emoția și să pătrundă cu discreție în intimitatea structurii sufletești și a creației marelui poet.

Nu e momentul și nu dispunem nici de spațiu ca să încercăm aceeași gingașă operație asupra complexei personalități a celui înainte de vreme dispărut dintre noi.

Dinu Pillat ne-a lăsat o excelentă micromonografie despre **Ion Barbu,** în Editura Tineretului (1969), o amplă culegere de **Versuri și proză** ale aceluiași, în Editura Minerva (Biblioteca pentru toți, 1970) și o splendidă antologie lirică, din poezia lui Tudor Arghezi, G. Bacovia, Ion Barbu, Lucian Blaga, B. Fundoianu, Adrian Maniu, Ion Pillat, Ion Vinea și V. Voiculescu (**O constelație a poeziei române contemporane,** Editura Cartea românească, 1974). Notele însoțitoare la această ultimă lucrare sînt suficiente ca să ne avizeze regretul că am pierdut în Dinu Pillat nu numai un admirabil prieten, dar și unul dintre cei mai pătrunzători critici ai generației sale, care ne-ar mai fi dat desigur alte cîteva opere fundamentale, dacă nu i-ar fi fost curmat cu atîta brutalitate firul vieții.

Încheiem cu melancolica formulă strămoșească:

«Pendent opera interrupta.»

ȘERBAN CIOCULESCU ■

ATITUDINI

criticul proprietar

O maladie răspîndită printre critici este sentimentul proprietății. Dacă cineva se poate considera proprietarul unui scaun sau al unei mese, criticul se consideră adesea proprietarul unui scriitor. Operația de însușire este publică și de lungă durată. Un scriitor, de obicei important, devine obiectul unei atenții susținute din partea criticului. I se închină întîi un articolaș, apoi o notă, apoi un studiu etc., pînă cînd toate la un loc devin o carte. Criticul o intitulează monografie și din acest moment se erijează în instanța supremă a cazului. Nu lipsește de la nici o comemorare a scriitorului asediat, tresare la fiecare articol sau studiu dedicat de alții aceluiași autor. Sentimentul de proprietate devine atotputernic. Fiecare scriitor care atinge tema este declarat concurent, iar simplul gest de a scrie cîteva rînduri firești despre un creator mare interpretat ca dorință de a intra pe un teren care-i aparține în exclusivitate. Credem că insatisfacția supremă a acestei categorii de comentatori literari este că nu pot trage în jurul obiectului în dispută răzoare sau garduri cu sîrmă ghimpată. Operația în cîmpul literelor fiind imposibilă, criticul proprietar trebuie să-și sporească vigilența. El își păzește parcela, precum un proprietar lanul de floarea-soarelui de frica ciorilor. Catastrofa pentru criticul proprietar ia forma unei cărți scrise de alt critic pe aceeași temă. Atunci agitația ajunge la culme. Cel mai adesea cartea rivalului e taxată drept o nimica, iar autorul ei urmărit și pișcat cu orice ocazie cu și fără motiv. În imaginația criticului proprietar cîmpul literelor este foarte îngust și dreptul primului ocupant trebuie respectat ca-n vremea colonizării Americii. Ideea de valoare este din capul locului exclusă. Criticul proprietar nu-și pune prea des această problemă.

Maladia are și alte urmări. Ea nu numai că duce la orbirea autorului atunci cînd își discută scriitorul-proprietate, dar produce și consecințe din cele mai neașteptate. Orice rival posibil în epocă al scriitorului arestat între copertele monografiei-monopol este tratat cu o superioritate foarte sigură de ea. Darvinismul care colorează viața criticului proprietar colorează și interpretarea posibilă a autorului monopolizat. Toți adversarii vechi și noi ai acestuia sînt victime sigure în ochii și sub condeiul criticului care se crede învestit cu drepturi supreme. Că ideea de proprietate ca și ideea rivalității nu au ce să caute pe terenul literaturii este limpede. Dar criticul proprietar există și le provoacă existența chiar dacă din vîrful tocului său curg teorii din cele mai noi despre artă și literatură. Criticul proprietar este un specimen dintre cele mai la îndemînă. Identificarea lui nu e cel mai greu lucru. Vi-l propunem atenției.

MIHAI UNGHEANU ■

CRONICA LITERARĂ

un debut semnificativ

Gabriela Adameșteanu s-a afirmat la început cu proze scurte. Acum debutează ca romancieră. Debut firesc, ținînd seama de talentul ei de mari resurse. Ce-i drept, oarecare indecizie între genul scurt și roman se observă încă, chiar în cartea de față, care dezvoltă un nucleu epic de potențial aproape nul, cu stagnări dese într-o compoziție mai mult circulară, saturată de reflexie și poezie (autentică), ce închide nu o dată textul, epuizînd astfel situația, conflictul, mișcarea faptelor și periclitînd, normal, prin redundanță, întregul edificiu. Desigur, acesta e numai un aspect, pe care l-am expus ceva mai apăsat, ca eroare în perspectivă. Altfel, **Drumul egal al fiecărei zile** e o carte densă, care nu poate să treacă neobservată, scrisă matur, cu o mînă sigură; o carte interesantă și ca document de sensibilitate al unei generații, în care tinerii nu vor înceta să se recunoască. Fapt remarcabil, deoarece e vorba aici efectiv de un singur personaj (și acesta, feminin), studenta Letiția Branea.

Eroina trăiește lent. Momentele de criză (moartea unchiului Ion și fixațiile erotice), din care decurge confesiunea, accelerează doar percepția, confruntînd-o bineînțeles cu fapte, în mare măsură rememorate. În schimb, reacțiile ca atare sînt întotdeauna întîrziate. Letiția se manifestă tot mai mult ca o lunatică sau pur și simplu ca o ființă distrată. Sînt frecvente situațiile de prelungită somnolență, de vis, dar și de trezire bruscă, dureroasă — ca atunci cînd vine portarul în dormitor, la cămin, și, după ce aprinde lumina, anunță moartea unchiului Ion. Caracterologic, Letiția Branea parcurge niște etape oarecum previzibile. Sînt etapele creșterii și maturizării, dezvăluite în sens problematic. Descoperind lumea, eroina se descoperă de fapt pe sine. Nimic senzațional în asta. Impresia e de ceva extrem de obișnuit. Titlul conține sugestii în aceeași direcție. Primele capitole par o foarte cuminte cronică de familie. Letiția însăși e convinsă că nimic deosebit nu i se poate întîmpla. Pe neobservate însă evenimentele, personajele (tot ce e obiect de analiză și meditație) devin cazuri, excepții...

Patetică la modul intelectual este ideea de a-ți «ucide» pe rînd iubirile și semenii (transformați unii în roluri posibile), de a te regăsi totodată cu vinovăție în ei și de a te depăși pe tine însuți numai înstrăinîndu-te, exact în ceea ce ai înlăturat poate cu brutalitate. De aceea, relația cu unchiul Ion ori cu Mihai și Barbu (parteneri în dragoste) rămîne pînă la sfîrșit ambiguă. E pe undeva și un transfer de identitate. Tulburarea narcisiacă precede experiența, decisivă, a realizării cuplului. Letiția nu moare, dar moare unchiul Ion. Îi preia opera și, odată cu ea, drama. În final o găsim alături de Petru Arcan, o celebritate. Romanul se termină în clipa în care acesta a cedat: o caută el, pentru prima dată (deși ea i se dăruise de mult). Cartea începe, așadar, într-un moment de luciditate, de trezie, dar se încheie euforic. Triumfă, se pare, orgoliul — nu luciditatea simplă, rece. De-acum Letiția e un destin întreg, împlinit. Nici un alt val n-o mai poate pasiona. Ea trăiește în conștiința identității sale regăsite.

Romanul e construit din unghiul subiectivității, ca orice roman de analiză. Mediul descris, evenimentele sînt colorate afectiv de suferință ori iubire. Observația atentă și pătrunzătoare e dublată de acuitatea emoției poetice. Înclinată către senzorialitate și stările tulburi, autoarea demistifică totuși, iar discursul e concentrat la maximum. Numai părțile sînt asamblate după regula spectaculosului, pentru a suplini întrucîtva debilitatea epică.

Franchețea confesiunii promitea un dialog mai dur cu istoria. Dimpotrivă, tonul, în astfel de momente, se arată calm, ironic. Atitudinea se estompează, fiindcă monologul, bazat pe sugestie, evită adevărul spus cu simplitate. Însă n-avem de gînd să deviem tocmai spre ceea ce Gabriela Adameșteanu ignoră poate cu intenție. **Drumul egal al fiecărei zile** trebuie luat în sine, nu altceva decît vrea să fie: un bun roman de analiză și un debut semnificativ.

CORNEL MORARU ■

OLGA DELIA MATEESCU, o actriță de dramă pregătită pentru marele repertoriu clasic și modern.

---

un spectacol care nu face gaură în cer

Sala e aproape goală deși de la premieră n-au trecut decît săptămîni reci de toamnă și un vernisaj dramatic de iarnă, cu viscole și înzăpeziri, timp în care oamenii au păstrat o anumită distanță față de ei înșiși. Se ridică grav cortina. Istoria se interpretează la orgă. Privim apoi prin «ochean» înăuntrul orologiului cosmic. Galileo Galilei e de acum un personaj familiar, ni se pare chiar cunoscut dintr-o emisiune de televiziune. Interpretul său ne ajută să ne păstrăm sîngele rece. Cu o seară înainte l-am revăzut într-o dramă modernă. Ion Marinescu e un interpret în spiritul lui Brecht. Detașarea lui constă, de fapt, în firescul travestiurilor. El se joacă întotdeauna pe sine. Și de aceea simți imediat, de la primele replici, atitudinea tranșantă față de personajul interpretat, privirea lucidă asupra metaforei.

Galileo Galilei ne vorbește peste secole într-un limbaj apropiat, ca și cum ne-ar fi contemporan. Aceasta este performanța lui Bertolt Brecht, cel care își potrivise cu oarecare emfază titlul de «Einstein al noii forme scenice». (Din păcate, teatrul său, cu toate încercările forțate de a-i respecta programul estetic, se joacă, de obicei, în cea mai exactă tradiție) Galileo Galilei devine o lecție ilustrată a unui moment istoric. Te aștepți ca sala de spectacol să fie măcar plină de elevi și studenți. În piesă, autorul celebrei replici «Și totuși se învîrtește», referitoare la planeta pe care o trăim și o gîndim în timp și spațiu, începe prin a demonstra o temă de actualitate universală: importanța cercetării fundamentale, ca să termine printr-o analiză subtilă a conflictului dintre omul de geniu pus în slujba umanității și rutina conservatoare, reacționară a puterii ecleziastice. Arderea pe rug e evitată prin triumful rațiunii. Dar și prin teama de durere și de moarte care umple viața lui Galileo Galilei de coșmaruri. Pentru că Brecht ni-l înfățișează pe marele fizician și astronom al Renașterii ca pe un om ars pe dinăuntru de contradicții, supus permanent rugului intim al conștiinței, oscilant, umil și acuzator, gurmand și ascet, supraviețuind propriei sale abdicări pentru a medita clandestin, în continuare, asupra planetei noastre fierbinți în univers.

Spectacolul lui D.D. Neleanu e bine analizat din punct de vedere gramatical. Bună sintaxa! De fapt, D.D. Neleanu știe să aprofundeze un text. I-a fost greu să respecte spiritul lui Brecht. De aceea a pus spectacolul în cel mai pur stil stanislavskian. Regizorul rămîne credincios primelor sale lecții de teatru. Sigur că un asemenea spectacol care transmite o cantitate imensă de informații — demnă de cinci prelegeri universitare la un loc — cere spectatorului un efort de concentrare, de meditație. De aici și rezervele acumulate înainte de vizionare. Teama de a merge la un spectacol greu, copleșitor. Și sala rămîne aproape goală. Păcat!

Ion Marinescu nu e monumental în Galileo Galilei pentru că l-a vrut prea mult om. Dar e atît de convingător încît procesul lui Galileo Galilei devine procesul nostru împotriva dogmatismului, sclerozei, incapacității și prostiei omenești. Îl are alături pe Mihai Dinvale, interpretînd rolul discipolului Andrea Sarti ca pe un tînăr furios, necruțător care nu admite abdicările și renunțările. E cel mai bun rol al său. Actorul acesta are multă ambiție și mult talent. Ionescu Gion în Barberini și mai apoi în Papa Urban al VIII-lea e elegant și distins, cu un glas cald și răscolitor, cu bunăvoință mascată și furie bine temperată, apelînd, e adevărat, uneori la o recuzită de rutină. Constantin Codrescu nu se întrece pe sine. Face un rol de serviciu. Mitică Popescu e expresiv și memorabil. Nicolae Pomoje ne face din nou să regretăm absența sa de pe scenă din roluri de esență. Monica Ghiuță joacă admirabil rolul fiicei lui Galileo Galilei, marcînd atent trecerea de la fetița dulce și tîmpită la fata bătrînă, bigotă și atroce care otrăvește ultimele zile ale savantului. Lui Dan Condurache îi va trebui mult timp ca să egaleze în memoria noastră rolul lui Makie-Șiș dintr-un alt spectacol brechtian pus la institut acum un an: «Opera de trei parale». Tatiana Iekel e onestă dar exactă în rol.

Foarte slabă prezența în scenă a personajelor de cîteva replici și a figurației. Nu numai foarte slabă, ci chiar jenantă. De pildă, în scena îmbrăcării papei în odăjdiile sfinte actorii Al. Lungu și N. Ifrim își permit să se amuze și să chicotească, ieșind nepermis, pînă la descalificare, din roluri. Și e chiar momentul dramatic cînd se hotărăște destinul lui Galileo Galilei. Eram puțini oameni în sală dar asta nu înseamnă că nu aveam dreptul să fim respectați.

Am ieșit de la spectacol cu o alură studențească, de curs la care ne-am reamintit noțiuni grave de istorie, fizică și filozofie sau ca și cum am fi citit un eseu despre Galileo Galilei. Am ieșit convinși că «totuși pămîntul se învîrtește» chiar dacă acest spectacol nu face gaură în cer.

A. DOHOTARU ■

Cîțiva din cei care «nu sînt îngeri» în spectacolul Teatrului Mic.

CRONICA TV

imaginea unui vis

Tînărul din poemul dramatic semnat de Cristian Munteanu («Recitindu-l pe Shakespeare») se află în clipa de cumpănă, cînd sacrificiul este inevitabil și rememorarea puținilor ani pe care i-a trăit devine o imagine concentrată în metafore; rezumîndu-și întreaga viață la momentele premergătoare ale arestării și detenției. Pasiunea pentru Shakespeare, lecturile asidue ale studentului în litere dau aură de poem cuvintelor în care se face prezent duhul marelui Will. Eroul citează și citește masiv din «Romeo și Julieta». Îndrăgostit fiind de fata unui profesor universitar care proferează de la catedră idei belicoase și împotriva căruia s-a ridicat, frecventarea textului shakespearian îi sugerează tînărului cele două familii învrăjbite, potrivnice iubirii legendare a suavilor adolescenți. Aici însă nu sînt doar două familii în conflict, ci două clase. Dragostea lor se arată a fi imprevizibilă, fără răgaz și fără speranță. Întreaga piesă fiind un monolog, sugerează firește ritmul gîndurilor tînărului comunist aflat într-o situație limită. Lucrarea poate fi socotită ca un pretext pentru a auzi într-un alt cadru verbul shakespearian sau lectura din Shakespeare un pretext pentru a da o anume expresivitate frumuseții luptei eroului. Oricum, regizorul Nae Cosmescu, care semnează și adaptarea pentru TV, a intuit fără greș subtextul discursului ultim, luminînd acolo unde personajul acționa ca un erou și punînd surdină acolo unde devenea ușor livresc. Într-un cadru scenografic adecvat, actorii, în rol, creează chipul scenic al celor doi tineri. Profund în trăirea unui destin, Ștefan Iordache este prezent cu privirea dinlăuntru a dramei și dragostei studentului său. Valeria Seciu, fiica fără vină a profesorului Cosma, nuanțează cu mijloace convingătoare o iubire neînțeleasă pînă la capăt. Operatorii fac obsesie pentru ochii expresivi ai actriței, și ni-i prezintă din toate unghiurile și din ce în ce mai aproape, ceea ce poate fi foarte bine, dacă nu ar fi fost nițel cam mult. Pe podiumul artei dramatice Valeria Seciu este expresivă cu întreaga sa ființă.

Pentru a alege din noianul de impresii, fapte, fizionomii și peisaje pe cele mai semnificative, pe cele care împreună ne pot da o imagine clară despre ce înseamnă ideea de unitate, construcție și fundamentale prefaceri petrecute în Vietnamul de Sud, reporterul Corneliu Leu, dublat de scriitor și cineast, ne prezintă în emisiunea «Teleglob» «Lumina unei ere noi». Comentariul care a însoțit pelicula (citit de reporter), cît și succesiunea secvențelor filmate, luminează fața unei victorii. Acolo, pe paralela 10, la unul din capetele lumii, în țara scăldată de apele Pacificului, s-au înscris pagini unice prin faptul de a fi arătat lumii ce înseamnă voința unui popor cu o istorie milenară de luptă și biruințe. Un popor care a știut în atîtea rînduri să arate că ideea de libertate este însuși aerul pe care îl respiră. Aparatul de filmat se oprește cu respect, cu luare aminte, înregistrînd fețele ostașilor, surprinzător de tineri, din divizia a V-a, eroii despre care acum un an a scris întreaga presă. Vedem apoi în efortul sublim de reașezare a valorilor pe președinta unui arondisment, care și-a închinat viața luptei revoluționare timp de cincisprezece ani. Saigonul, oraș ca o floare tropicală, cald și ospitalier, cu străzi aglomerate, apare în decorul său alb cu aer irizat și arbori înalți. În același oraș de contraste, aparatul înregistrează și imagini în care este prezentă încă mizeria regimului colonialist, cu locuințele lacustre, acele sălașuri pe piloni, pentru că oamenii cîndva fuseseră izgoniți de pe propriile lor pămînturi. Nu mai încăpea om de om... Reporterul, cu un ochi atent și selectiv, a reținut, iată, printr-un larg travling, imaginea împlinirii unui vis de decenii, alături de sensurile adînci, emoționante al luptei pentru unitate.

COMAN ȘOVA ■

CURIER MUZICAL

Elena POP — București: Socotim utilă, într-adevăr, continuarea anchetei «Elevii și muzica tînără» precum și a seriei de interviuri cu unii reprezentanți marcanți ai genurilor muzicale tinere. Și vom proceda ca atare. **Adana PETRESCU — București:** În eventualitatea că vom relua publicarea topului cenaclului, el va fi transmis și la radio «pentru cei ce nu vor putea obține invitații sau bilete la cenacluri ori festivaluri». **Sandu NEAMȚU — Bacău:** Pentru învățarea chitarei aveți neapărat nevoie de o îndrumare competentă. În cazul că sînteți mai mulți doritori, insistați să se organizeze un curs de învățare a chitarei la casa de cultură din orașul dumneavoastră. **Gheorghe AVRAM — Jimbolia:** Ne pare rău, dar noi nu expediem prin poștă bilete pentru Festivalurile Flacăra organizate în diferite orașe, pentru simplul motiv că redacția nu **se ocupă de vînzarea acestor bilete.** Adresați-vă direct agențiilor specializate din orasele în care urmează să-și desfășoare activitatea Cenaclul Flacăra. **Gib FABIAN — Botoșani:** str. Unirii 3, bloc A1, sc. B, et. I, ap. 19, dorește să corespondeze pe teme de literatură și muzică. **Adrian BALINTONI — Craiova:** În noul program de sală al cenaclului Flacăra, aflat acum sub tipar, se va publica textul și partitura cîntecului folk **Toți,** muzica de Dan Chebac, versurile de Adrian Păunescu. Celelalte cîntece solicitate vor apărea pe rînd în alte programe de sală. Din păcate nu vă putem expedia partiturile dorite pentru simplul motiv că ele nu au fost încă editate. **Adriana NICOARĂ — Cluj-Napoca:** Am primit frumoasa dumneavoastră scrisoare care cuprinde felicitări adresate cenaclului. Programul festivalului de la Cluj-Napoca va fi, vă asigurăm, cît mai complet. **Ionel DAN — Axente Sever, Sibiu:** Sîntem de acord că pe lîngă recitalurile personale sînt necesare, după cum propuneți, spectacole **show,** în care interpreții au posibilitatea să-și etaleze din plin talentul, eventual avînd ca invitați artiști de alte genuri sau chiar vedete străine.

CRONICA FILMULUI

investiția de încredere

Există cinematografii care își așază producțiile de vîrf — uneori capodopere, alteori pur și simplu creații de valoare — la adăpostul unor regimente întregi de filme «de serie», aparținînd unor genuri fără pretenții, alimentîndu-se dintr-o tematică fără umbră de ambiții dar avînd o onorabilă rentabilitate economică. Și pentru aceasta își justifică existența o armată de funcționari competenți în ale regiei pe care dicționarele cinematografice mai voluminoase îi vor înregistra cîndva, poate, din respect pentru adevăr. Nu sînt puține casele producătoare ce practică prea cunoscuta și solida politică a «locomotivei» trăgînd după sine un cîrd de «vagoane», întreținîndu-și astfel prestigiul artistic și menținîndu-și finanțele prospere. N-am început cu această constatare în intenția de a sugera cumva că producătorii noștri au început să împărtășească asemenea optică pe care, personal, o consider nepotrivită atunci cînd ne raportăm la destinul filmului românesc. Dar acum, la sfîrșit de an, cînd ne place, prin tradiție, să ne uităm puțin în urmă, nu poți să nu încerci regretul că producția tot mai numeroasă a celor 5 case de film ale noastre și-a alăturat succesele, de care ne-am bucurat cu toții, de mult prea multe neîmpliniri. Publicul, mai puțin, și critica, mai mult, au fost dispuși să acorde întotdeauna circumstanțe atenuante și afirmația că, în bătălia pentru calitate și valori, nu toate intențiile bune ajung împliniri, rămîne doar parțial adevărată. Filmele pur și simplu minore, dar și ideile generoase și promițătoare neduse pînă la capăt — adică pînă la comunicarea lor către spectator într-un fapt artistic, — nu mai pot fi considerate cu clemența «eșecului scuzabil». Și iată de ce. Spre deosebire de alte cinematografii unde multe din așa-zisele «filme de serie» sînt deliberat concepute pe un registru de idei modest, la adăpost de orice tentativă de a depăși suprafața realității, filmele «minore» pe care le mai produc studiourile noastre sînt de fapt rezultatul nerealizării unor scenarii ambițioase, **devin** minore prin eșecul tentativei de a depăși suprafața realității.

Multă vreme echipa de regizori a cinematografiei românești a fost restrînsă și înnoirea ei s-a făcut mai mult accidental, apoi au debutat și au început să se afirme (chiar dacă unii din ei au făcut apel la aceleași circumstanțe atenuante) autori din generații mai tinere. Investiția de încredere a producătorului și, de ce nu, a spectatorilor a rămas constantă chiar dacă multe din aceste cecuri în alb nu au fost onorate și cu siguranță nu vor fi onorate niciodată. Sînt 10 ani de cînd Liviu Ciulei nu a mai intrat pe un platou de filmare decît ca actor și sînt regizori cărora de 10-15 ani li se încredințează filme fără să fi «tras o dată lozul cîștigător», regizori care în 10-15 ani, sau mai puțin, de lucru pe platou, după 4, 7 sau 10 filme, continuă să ne solicite un cec de încredere. Desigur, cinematograful nu e o loterie și orice producător are și trebuie să-și exercite dreptul de a alege regizorul pe care-l consideră cel mai potrivit pentru transpunerea în act artistic a ideilor produse de scenarii. Dar atunci cînd experiența repetată a neîmplinirilor îți vorbește despre limite, atunci cînd marile idei pe care le atacăm cu atîta aparentă ambiție se topesc în apa călduță a profesionalismului rece, a accepta mereu scuze și a reînnoi încrederea mi se pare a fi un fel de politică a eșecului planificat. **A proceda astfel este a aștepta minuni și minuni nu există, există numai oameni care au ceva de spus sau nu.** Am vorbit de Ciulei, s-a vorbit despre Lucian Pintilie sau Horea Popescu, despre Timotei Ursu sau Alexandru Boiangiu, — ale căror unice experiențe în lung metrajul artistic garantau că încrederea le-ar fi putut fi acordată și în continuare —, mă gîndesc deja la Adrian Petringenaru, care merită ca pătrunderea sa în «lumea bună» a filmului românesc să nu fie efemeră. Firește, problemele pe care le-am ridicat în aceste rînduri nu se rezolvă prin cîteva trăsături de condei, pentru că în cinematografie nevoia de a experimenta, de a «risca» permanent, se așază la izvorul multor valori și nici o rețetă nu e infailibilă. Investiția de încredere rămîne mai departe necesară și deschisă, chiar cu riscul de a ne vedea cîndva lipsiți de «Elixirul tinereții» și de a avea cît mai puțini «mușchetari».

EUGEN PATRICHE ■

avantajele și dezavantajele unei formule

Atrăgea atenția într-una din stagiunile trecute un spectacol de muzică și poezie realizat de Teatrul Bulandra în colaborare cu formația Sfinx. Succesul a fost atunci deplin și publicul s-a dovedit receptiv la noutatea formulei. În lipsa unui teatru de muzică și poezie (sau de dans și poezie cum s-a propus la un moment dat), sub imperiul vocației publicului nostru pentru poezia de calitate, formulele s-au diversificat, au apărut tot felul de spectacole de sunet și lumină sau recitaluri lirice, pedalînd pe îngemănarea poeziei cu celelalte arte: muzica, dansul, sculptura, arhitectura ș.a. Cenaclul Flacăra, modalitate sui-generis de înscriere a poeziei în agora, a dovedit că nu formula în sine conferă valoare și popularitate unei manifestări artistice, ci promovarea unei arte de substanță, ancorată irevocabil în spiritualitatea românească printr-o interpretare neafectată, de profundă emoție, eliberată tocmai de îngustimile și schematizările unor formule șablon.

Spectacolul de poezie și muzică prezentat de curînd în premieră la Teatrul Bulandra suferă tocmai din cauza excesului de rigoare al formulei. Actorii vin pe întuneric, își recită fiecare poezia sau poeziile alese, ies din scenă tot pe întuneric nu înainte de a face și oficiul de prezentare al actorului care urmează. Un număr de dans într-adevăr splendid prin noutatea și forța de sugestie a limbajului oferit de trupa condusă de Adina Cezar și două cîntece interpretate de «Folk cameral grup» (Doru Stănculescu și Sorin Minghiat) nu izbutesc să dinamiteze atmosfera de monotonie cu numere multe ce se succed cuminți însoțite de aplauzele de circumstanță. Rămîn memorabile în spectacol prea puține momente poetice. E prea multă umplutură, sînt prea multe recitări pentru normă. Adică, actorii care nu-și fac norma cu alte spectacole sînt puși aici să recite cîte o poezie. O poezie care nu face cît o normă căci recitarea ori e plată, fără suflet, ori e umflată, patetizată, «actoricizată» dacă se poate spune așa. Poate și din această cauză dintr-un singur spectacol s-au făcut... două. Adică spectacolul a fost împărțit în două seri, cu programe diferite, avînd comună doar titulatura și unele numere: numerele de dans, de muzică folk și doar cîteva recitări care fac ele însele fiecare cît două norme.

E vorba mai întîi de doi recunoscuți actori recitatori: Florian Pittiș tulbură conștiințele noastre prea liniștite cu «Spinoasa problemă a nopților» de Geo Dumitrescu, iar Ion Caramitru, recitînd «Glossa» lui Eminescu și «Oul dogmatic» de Ion Barbu, oferă cu eleganță și aplomb o mostră de ceea ce înseamnă superioară înțelegere a poeziei. Cei doi actori, Pittiș și Caramitru, sînt, cum se spune, interpreții moderni de poezie. Unul prin forță și ironie, prin sarcasm și patetism, celălalt prin detașare elegantă, prin descifrarea subtilă a nuanțelor. Surprinde în spectacol apoi interpretarea pe care o oferă Violeta Andrei unor cunoscute piese din lirica noastră cu temă feminină: «Lamentația Ioanei D'Arc pe rug» de Radu Stanca și «Balada femeii care și-a pierdut iubitul în război» de Nina Cassian. Recitarea Violetei Andrei e clasică. Ea utilizează un arsenal întreg de mijloace actoricești și poetice și știe să producă emoție și să distileze durerea din fiecare vers, din fiecare cuvînt printr-o participare intensă, aproape expresionistă. La rîndul ei, talentata Mariella Petrescu apelează la plastica sa corporală și la mișcare scenică, pentru a ne face cunoscute, cu căldura și farmecul binecunoscut, două poezii de Radu Stanca și Marin Sorescu: «Buffallo Bil» și «Muzeul satului».

Am mai notat grupajul de poezii de dragoste din lirica Magdei Isanos, prezentată de Gina Petrini, căldura Mioriței lui George Oancea, suavitatea Rodicăi Suciu și cam atît. Rămîn prea multe recitări, mai mult sau mai puțin plate, poate și datorită unei selecții neglijente. O formulă mai mult sau mai puțin viabilă.

Un alt spectacol de dans și poezie, de astă dată prezentat în sala Atelier a Teatrului Național, se intitulează «Miniaturi lirice și coregrafice» și este realizat în colaborare cu Opera Română. Aici formula e aplicată invers. Adică, între fiecare număr de dans e introdusă cîte o recitare. Balanța se apleacă net în favoarea dansului. Ilinca Tomoroveanu nu este recunoscută ca o recitatoare de forță. Ea spune cu discreție, cu farmec, cu o emoție subtil cenzurată, poezii de Emily Dickinson, Elsa Grave, Lucian Blaga, Tudor Arghezi, Nicolae Labiș, Nichita Stănescu, Al. Philippide. Dar momentele poetice nu au greutatea să contracareze densitatea de imagini a microbaletelor imaginate de Alexa Mezincescu pentru doi sau trei soliști, acompaniați uneori de grupuri masive de dansatori. Raportul e de disproporționalitate, dacă vreți. Numerele de balet pot fi socotite miniaturi, raportîndu-le la baletele mamut gen «Spartacus» sau «Don Quijote». Memorabile sînt astfel cîteva piese de dans neoclasic care consacră, credem, odată pentru totdeauna, vocația de coregrafă a Alexei Mezincescu, profesionalismul și talentul său de a da sens clipei prin mișcări și poze expresive de maximă plasticitate.

În «Poemul bizantin», pe splendida muzică a lui Doru Popovici, dansul esențializat e integrat spiritualității românești, în «Jocurile...» de Anatol Vieru, Cristina Hamel și Nicolae Deneș redescoperă bucuria libertății mișcărilor anticei Terpsihora, în «Andante» din Concertul nr. 21 pentru pian și orchestră de Mozart, Aurora și Pavel Rotaru implică grație și alură adolescentină. Foarte interesant e și «Timpul cerbilor», balet metaforic în care dansul Martei Hertzeg, secondată de George Bodnarciuc, este la înălțimea fascinantei muzici a lui Tiberiu Olah.

Alte nume de dansatori care se impun aici: Marin Boeru, Rose-Marie Both, Anca Beuran. Și nu sînt cu nimic mai prejos decît «stelele» ultimului balet — prin excelență neoclasic, desfășurat pe muzică de Bach — Alexa Mezincescu și Paraschiv Pieleanu. Calitățile spectacolului rezidă în limbajul coregrafic suplu, aerisit (mai puțin realizate sînt mișcările de legătură), în muzica foarte bine aleasă, în «discreția» recitatoarei și nu în ultimă instanță în rafinamentul cromatic și aluziv al scenografiei și costumelor semnate de Rolland Laub și Elisabeta Benedek. Formula se dovedește aici fericită, grație coregrafiei care sparge, în sfîrșit, atmosfera atît de liniștită a dansului nostru scenic!

NICOLAE SPIRESCU ■

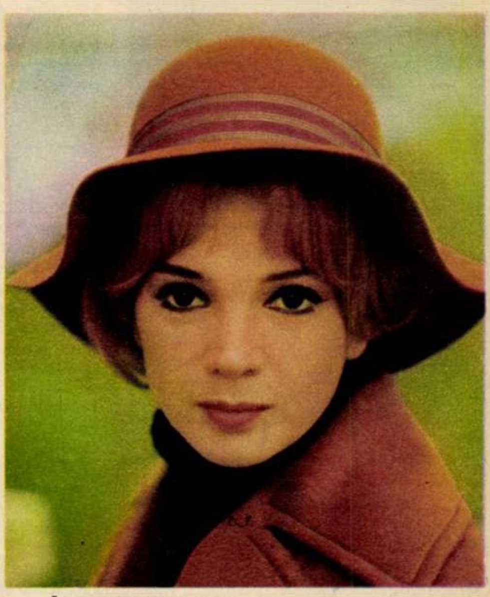

AIMÉE IACOBESCU — grație, farmec și aplomb.

Fotografii de **ELENA GHERA** ■

Cititorii acestor pagini sînt rugați să răspundă la următoarele intrebări:

1. Care a fost — în anul care a trecut — cel mai frumos cîntec apărut în muzica tînără românească?
2. Care a fost cîntărețul cel mai reprezentativ în muzica tînără românească a anului 1975?
3. Care a fost actorul tînăr care a slujit cel mai bine poezia românească în anul 1975?

RĂSPUNSURILE SE PRIMESC PÎNĂ LA DATA DE 15 DECEMBRIE A.C.

INSTANTANEE

Poetul **EUGEN JEBELEANU.**

Gongul stagiunii teatrale 1975-1976 a fost bătut de artistul poporului **GEORGE CALBOREANU.**

GIONI RĂDUCANU, un contrabasist de talie europeană.

Pictorul **OCTAV GRIGORESCU** acordînd un interviu.

Fotografii de **ION PREDOȘANU** și **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

Un promițător talent în cenaclu: Petru Sîrbu.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Gheorghe Gheorghiu a avut o seară plăcută.

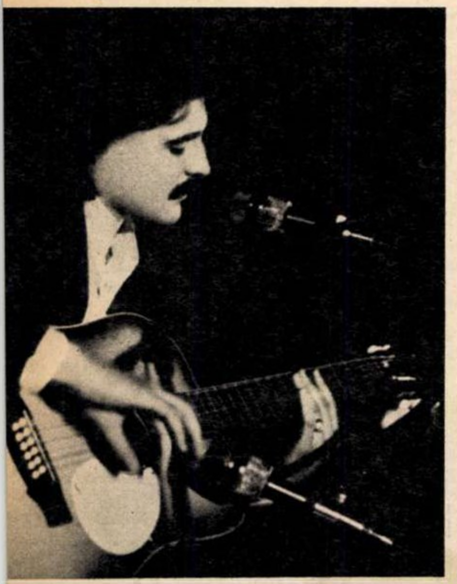

cronica (105)

În seara zilei de luni, 8 decembrie 1975, s-a desfășurat la Sala sporturilor «Olimpia» din Timișoara prima ediție a Festivalului de iarnă — Flacăra.

Oricit ne-am autocenzura penița și ne-am pune surdină entuziasmului, acestea pentru a nu fi suspectați de subiectivitate, nu putem să incepem cronica de față fără a mărturisi sentimentul de revelație prilejuit nouă de publicul timișorean. Dat fiind desele peregrinări ale cenaclului nostru prin orașele și comunele patriei, se poate spune că nu sintem lipsiți de o oarecare experiență a raporturilor noastre cu reacțiile unui public numeros și divers. Reacții desigur ce nu s-au manifestat in mod uniform, ci gradual diferențiat în virtutea particularităților fiecărui public. În sensul acesta, la Timișoara am întîlnit un public a cărui notă distinctivă a constat intr-o uimitoare spontaneitate a actului de receptare a poeziei și muzicii cenaclului. Am avut chiar din primele momente ale manifestării noastre senzația netă că ne aflăm in fața unor vechi cunoștințe. Deci fără nici măcar incipientele ezitări firești in fața ineditului, spectatorii timișoreni au intrat instantaneu in atmosfera specifică a cenaclului nostru, de dialog și participare, in care s-a menținut pină la final imensa majoritate a publicului. Adică a unui public care a numărat circa 3 500 spectatori. Cu atit mai mult trebuie subliniate calitățile de excelent receptor, cum s-a dovedit publicul timișorean, al poeziei și muzicii propuse de cenaclu, cu cit programul nu a fost deloc comod nici ca durată și nici in ceea ce privește conținutul. S-a prezentat pe scena Sălii sporturilor un program ce a durat peste cinci ore, intens incărcat afectiv și ideatic. Deoarece trebuie să spunem că membrii cenaclului, fie recitatori, fie cintăreți, au venit cu ceea ce ii reprezenta in cel mai inalt grad. Nu a fost ușor nici pentru membrii cenaclului și nici pentru auditori. În ciuda lungimii și densității programului, timișorenii s-au comportat in mod cu totul deosebit. Dar pentru a nu ne menține in generalități, să relatăm reacțiile publicului in fața actului concret artistic.

S-a participat activ și aproape unanim la antrenantele piese cintate de Dan Chebac și Evandro Rossetti. S-au subliniat cu aplauze și participări semnificative sensurile și tîlcurile din poeziile **Republica** și **Deocamdată nu** cintate de Adrian Ivanițchi. S-a ascultat cu profundă emoție **Poveste veche** de Octavian Goga (o excelentă compoziție) și **Lacrimile** (cintec popular) interpretate de tinărul cintăreț Gheorghe Gheorghiu, acompaniat la flaut de Mircea Vancă. S-a apreciat la justa lui valoare — adică prin mare simpatie — talentul de recitator al lui Mihai Stan. Au fost repede intuite valoarea repertoriului și calitățile interpretative ale tinărului Nicu Alifantis. Aplauzele care au răsplătit recitările lui George Mihăiță au vorbit cu prisosință de superiorul gust al unui public pentru o artă de calitate. Unele din cintecele lui Mircea Vintilă au fost, pur și simplu, cintate, odată cu el, de aproape intreaga sală. Vom spune că Tudor Gheorghe a fost și de astă dată țintuit pe scenă de aplauzele și chemările insistente ale sălii. Aplauzele cuvenite Andei Călugăreanu au răsplătit in mod egal darurile ei de actriță, cintăreață și compozitoare. Să notăm că in această ultimă ipostază, Anda Călugăreanu a interpretat in premieră o recentă compoziție a sa, excelentă, pe versurile unui poem: **Nașterea**, de Dumitru Popescu. Ca de obicei, Valeriu Sterian impresionează prin arta sa de manifest mesaj comunicat cald, convingător. Poetul unei lirici personale și de profundă angajare, Claudiu Iordache, lansat în paginile revistei Flacăra, cetățean al Timișoarei, recită poemul **Cei care.** Adrian Păunescu recită, împreună cu intreaga sală, poemul **Da, mai avem,** iar avîndu-l ca partener pe Tudor Gheorghe: **Un cîntec.**

Cîntecele populare și de rezonanță patriotică, interpretate de marele taragotist Dumitru Fărcaș și de virtuosul acordeonist Gheorghe Mureșan, fac din sală un imens și viu talaz. Cuprinși de brațe și cu sufletele ingemănate, miile de spectatori, legănîndu-și trupurile in ritmul melodiilor, trăiesc momente de mare însuflețire patriotică.

Au fost și citeva debuturi in cenaclu. Credem că grupul Folk-Orizont din Timișoara, compus din Radu Romeo, Adrian Cojocaru și Sava Cnejevici, nu s-a prezentat in adevărata lui valoare. Spunem aceasta deoarece la o repetiție precedentă au fost mult mai convingători prin muzicalitate și interpretare decît la spectacol, cind ni s-au părut oarecum crispați. Tînăra Mihaela Dragomir cintă pe versuri de Lucian Blaga. Foarte promițător tinărul Petru Sîrbu care cintă, cu un glas bine timbrat, o baladă populară: **Pe culmița bradului.**

Foarte bună și adecvată sonorizarea sălii, asigurată de specialiștii Palatului sporturilor și culturii din București.

A fost una dintre cele mai frumoase, de neuitat, seri ale cenaclului.

Am plecat din frumoasa și atit de generoasa cu noi Timișoara, cu gîndul de a reveni in mijlocul unui public însetat de o artă de substanță și de mesaj major, ca răspuns al unei calde primiri, și chiar al unei invitații lansate de întreaga sală.

TRAIAN STOICA ■

Poetul Claudiu Iordache citind din lirica sa.

Adrian Ivanițchi cîntînd cu fermitate Deocamdată nu.

Anda Călugăreanu, mereu la înălțime.

Nicu Alifantis a devenit pentru cenaclu o certitudine.

flacara
cenaclu

La Timișoara am întîlnit un public uimitor de spontan.

Fotografie de **ELENA GHERA** ■

la cobia, o lance de oțel se înfige opt kilometri în adîncul pămîntului

(Urmare din pag. 1)

turi de alte proporții decît cele ale oamenilor. Iar în jurul ei o mulțime de ateliere, de barăci, de utilaje, alcătuind o mică așezare temeinic întocmită.

Inginerul Septimiu Seiceanu de la Întreprinderea de foraj și lucrări geologice speciale, întreprindere care execută la noi în țară o serie de lucrări în premieră, este pentru mine o cunoștință mai veche. L-am întîlnit cu prilejul reportajelor pe care le-am scris despre platforma de foraj marin. Vorbește cu egală plăcere despre istoria Maramureșului, despre ce înseamnă pentru el o carte bună dedicată lumii petrolului, cît și, desigur, despre problemele meseriei sale. Reîntîlnindu-ne la Cobia, îmi spune că pe glob, în clipa de față, instalațiile de foraj ca aceasta, capabile să sape la peste 8000 de metri adîncime, pot fi numărate pe degete. În Europa, de pildă, recordul de adîncime este de 7 204 metri, stabilit cu o instalație românească în R.D.G. Iar instalația F 500 din pădurea Cobia, care are posibilități să sape pînă la 10 000 de metri, este una dintre cele mai bune din lume și va depăși recordul menționat mai sus. Desigur, nu e vorba în nici un caz de o întrecere de dragul întrecerii, de etalare a unor performanțe tehnice, ci totul pornește de la nevoia crescîndă de energie în lumea contemporană și de la perspectiva epuizării rezervelor cunoscute. Statul român se îngrijește din vreme, ca un bun gospodar al resurselor, pentru a asigura rezerve de combustibil generațiilor viitoare. Una dintre soluții o constituie investigarea platformei continentale a Mării Negre, precum și forajele la mare adîncime, în pămînt, acolo unde pacea străfundurilor nu a fost nicicînd tulburată de om. Este ceea ce se petrece acum la Cobia.

Ion Preda este inginerul șef coordonator al sondei de exploatare 8001 Cobia. Deoarece a primit pînă acum numeroși vizitatori, din țară și de peste hotare, îmi vorbește ca un ghid care a dat de prea multe ori explicații, anticipînd întrebările interlocutorului, avînd în minte cu claritate ce lucruri trebuie să-i semnaleze în primul rînd. Mai întîi, îmi dă cîteva detalii în legătură cu instalația. Acesta e un prototip, cu turla cea mai înaltă din România, de 51 de metri, cu o capacitate de ridicare de 500 de tone, cu 3 grupuri Diesel-generatoare de curent continuu, fiecare a 2500 CP, cu 2 pompe de noroi, cele mai puternice din țară —1600 CP —și 3 prevenitoare de erupție. Adaugă că înainte de a se alege acest loc s-au făcut măsurători seismice, s-au ascultat «vocile» adîncului, care au semnalat posibilitatea înmagazinării de hidrocarburi la mari adîncimi. În septembrie anul trecut s-au început lucrările de organizare a șantierului, de pregătire a vetrei sondei, și montajul instalației. Forajul propriu-zis a început în decembrie 1974 și, cînd am vizitat instalația, sapa își continua drumul prin bezna adîncurilor către ținta ei situată la peste 8000 de metri. La întrebarea mea dacă lucrările s-au desfășurat într-un ritm normal, inginerul Preda îmi răspunde afirmativ, că s-a săpat cu viteza corespunzătoare cerută de delicatețea operației executate, fără precedent la noi. Apoi, îmi spune să notez cîteva lucruri pe care, chiar dacă nu le înțeleg prea bine, pricep însă că ele sînt importante pentru petroliștii români: la Cobia s-a realizat tubarea unei coloane de 21,5 țoli (546 mm) la 750 de metri și tubarea unei coloane de 13,75 țoli (340 mm) la 3100 de metri, ele fiind cele mai adînci coloane de aceste dimensiuni tubate la noi în țară. Înțeleg însă cu claritate că inginerii, tehnicienii, muncitorii de aici trebuie în permanență să adopte tehnologii de lucru inedite, de multe ori stabilite la fața locului, că se servesc nu numai de o instalație nouă, cea mai modernă din Europa și printre cele mai bune din lume, de construcție și concepție în exclusivitate românească, dar folosesc și echipamente și procedee noi, ca de exemplu ansamblul sistemului de curățire, prelucrare și preparare a fluidului de foraj, unic pe plan mondial, sau un fluid de foraj pe bază de produse petroliere, cum nu s-a mai folosit în țara noastră.

Orice sondă are o istorie a ei și nu de puține ori ea cuprinde și momente dramatice. Inginerul Preda îmi povestește cum, pe la adîncimea de 3 200 de metri, după ce a fost traversată o formațiune de sare de vreo 50 de metri grosime, sub ea s-au găsit acumulări de gaze ce s-au manifestat violent. Noroiul a țîșnit pînă la 25 de metri înălțime și vuietul erupției s-a auzit pînă hăt, departe, vestind răzvrătirea pămîntului care se împotrivea ca oamenii să-i scormonească bogățiile. Sonda a fost oprită imediat, prevenitoarele de erupție și-au făcut datoria și fluidul de foraj a fost îngreuiat, astfel încît, avînd o presiune mai mare decît cea a gazelor din străfunduri, le-a domolit zbaterea.

La Cobia, oamenii trăiesc în baracamente. Au cantină, au un club cu televizor, masă de ping-pong. Joacă fotbal, se pregătesc să-și facă un teren de tenis. De cîștigat, cîștigă bine. Mai mult ca prin alte părți. Mai trag din cînd în cînd cîte o fugă la Tîrgoviște. Altfel, numai cinci zile dintr-o lună sînt liberi. În restul timpului stau în preajma sondei, ordonîndu-și viața după ritmurile acestei instalații uriașe, supraveghind-o chiar și atunci cînd nu sînt în schimb. Totuși, această mică așezare nu e pusă în slujba tehnicii, ci în slujba omului. Oamenii de aici lucrează pentru ei înșiși și pentru semenii lor, pentru viața de mîine, și nu sînt simpli operatori ai unui agregat de care au grijă zi și noapte. Ei trăiesc o experiență unică, duc o viață aspră, nu lipsită de romantism. Și, în timp ce unii vor rămîne în poiana din pădurea Cobia pentru a săpa cea mai adîncă sondă din Europa, alții vor pleca de aici și vor trăi o experiență și mai tulburătoare. O bună parte dintre cei prezenți acum aici vor alcătui echipajul primei platforme de foraj marin din România. Mulți nu au văzut-o decît la televizor sau în fotografiile din ziare și reviste. Dar în aceste zile, grupuri de sondori și mecanici pleacă la Galați pentru a se familiariza cu utilajele și locuințele lor de pe platforma de foraj marin. Altfel, muncesc și se pregătesc cu seriozitate pentru apropiata lor experiență de pe mare. Nu trebuie să se înțeleagă că fac antrenamente precum cosmonauții în vederea unei lansări. Dar ei participă la tot felul de cursuri, se obișnuiesc să mînuiască instalația F 500 (una întrucîtva asemănătoare cu cea de la Cobia va fi montată pe platforma de foraj marin), se obișnuiesc cu o viață desfășurată într-o colectivitate restrînsă, în condiții de izolare, deși pe platformă va fi și mai greu, în pustiul dintre cer și apă. Și, lucrul cel mai important, se cunosc mai bine, se împrietenesc, astfel încît cu siguranță că pe platformă munca se va desfășura în bune condiții de la început, echipajul ei fiind format din oameni ce se știu de vreme îndelungată.

La Cobia au fost selecționați cei mai buni dintre cei buni, ca inginerul de foraj Nicolae Nițoiu, maiștrii sondori Ovidiu Diaconescu și Dumitru Iliescu, maiștrii mecanici Gheorghe Ungureanu și Alexandru Vîlsănoiu, inginerul energetic Constantin Danciu, sondorul podar George Agachi. Ultimului, în vîrstă de 24 de ani, vara, cînd stă pe podul lui de pe turla de foraj, la 25 de metri deasupra pădurii, i se mai pare cîteodată că verdele frunzișului este o mare, iar sondele din împrejurimi catargele unor corăbii.

PE TEME DE CIRCULAȚIE

atenție la tren!

În ansamblul manevrelor pe care le efectuează un conducător auto, trecerea peste calea ferată reprezintă un lucru relativ simplu. La pasajele de nivel nepăzite, regulamentul de circulație te obligă să oprești mașina și să te asiguri că nu vine vreun tren dintr-o parte sau alta. Apoi poți să-ți continui drumul. Nu mai puțin de 3 panouri albe cu dungi roșii în diagonală atrag atenția șoferului că se apropie de o cale ferată, iar un indicator de formă triunghiulară așezat pe primul panou îi precizează dacă pasajul este prevăzut sau nu cu barieră. În imediata apropiere a liniei ferate, în cazul trecerilor la nivel fără bariere, există în plus un alt mijloc de semnalizare, un indicator în cruce pentru avertizarea la trecerile de nivel, care arată cu precizie locul unde conducătorul de vehicul trebuie să oprească și să se asigure.

În pofida acestei multitudini de mijloace de semnalizare instalate foarte vizibil la marginea șoselelor, autovehicule de diferite tipuri, mai mari sau mai mici, mai grele sau mai puțin grele, încearcă să demonstreze care mai de care că ele pot să «înfrunte» trenul la punctele de intersectare a șoselei cu calea ferată. În unele cazuri șoferii obișnuiți să ignore, în general, semnalizarea rutieră (pe care o consideră doar o modalitate de a înfrumuseța drumul) trec cu vederea și indicatoarele care avertizează despre apropierea drumului de fier. În consecință, ei scapă numai în cazurile cînd din întîmplare pe linia ferată nu trece nici un tren.

La traversarea căilor ferate, unii șoferi localnici, care cunosc mersul trenurilor pe traseul respectiv, nu se asigură decît atunci cînd după graficul orar este de așteptat trecerea vreunui tren. Ei omit însă că pe drumul de fier pot circula și garnituri suplimentare neprevăzute în mersul trenurilor. Alții sînt atît de absorbiți de discuțiile cu pasagerii încît nu realizează că se apropie de o cale ferată unde nu numai legea, dar și cele mai elementare reguli de prudență îi obligă să se asigure că nu există vreun pericol. Și viața ne demonstrează că neatenția și ignoranța costă, și uneori chiar foarte mult! Cîteodată, din păcate, cei care ignoră aceste măsuri elementare de siguranță sînt chiar șoferii unor mijloace de transport în comun. În ziua de 27 octombrie, de pildă, Anghel Oprea, aflat la volanul unui autobuz aparținînd Întreprinderii de transporturi auto Prahova, se apropia de pasajul de trecere nepăzit din apropierea satului Dițești. A observat trenul abia cînd se afla la vreo 60 de metri de linia ferată. Nu numai că era neatent, dar circula și cu viteză neregulamentară. Frîna era eficientă. A apăsat pe pedală, dar degeaba, nu a putut opri autobuzul pînă la linia ferată, iar trenul a «șters» partea din față a autobuzului. Din cei 40 de pasageri din autovehicul, unul (cel aflat în dreptul părții în care s-a produs coliziunea) a fost omorît, iar doi au fost răniți. Cititorii își vor da ușor seama că numai întîmplarea a făcut ca amintitul accident să nu aibă proporțiile unei catastrofe.

La numai 4 zile după acest caz, la trecerea nepăzită peste calea ferată situată între satele Tunari și Dimieni (județul Ilfov), autoturismul condus de Ion Ganea, vopsitor la Fabrica de confecții și tricotaje București, în care se mai aflau trei persoane, a fost surprins de tren tot din cauza neatenției conducătorului auto. Autovehiculul a fost lovit în plin și tîrît de tren mai mult de 300 de metri. Toți cei patru ocupanți au fost uciși, iar starea în care a ajuns autoturismul se poate vedea în fotografie.

La începutul lunii noiembrie au avut loc alte trei accidente la pasajele de nivel cu calea ferată în care au fost angajate autocamioane ce transportau mărfuri.

Și cînd te gîndești că toate aceste accidente puteau fi cu ușurință prevenite dacă atenția șoferilor era concentrată la mașina pe care o conduceau și la drumul pe care circulau.

Colonel VICTOR BEDA ■

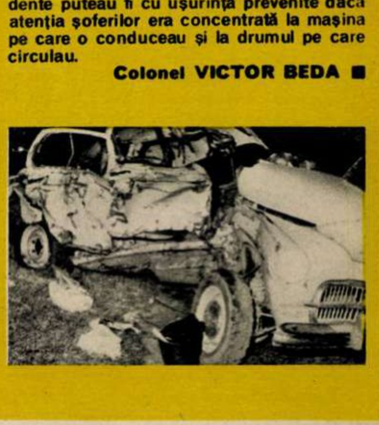

sub semnul urgenței

construcția celui mai mare complex clinic din țară s-a oprit la etajul 12...

Cine mai cunoaște astăzi data exactă a primelor schițe de proiect, consacrate Complexului clinic din București, edificiu conceput să devină (și va deveni intr-o bună zi) cel mai mare așezămint medical din țară? La ora actuală nici făptașii și nici păgubașii, nici purtătorii muștii pe căciulă și nici acei care se trudesc să scoată lucrarea din hățișurile birocrației, nu izbutesc să facă ordine în voluminosul dosar sufocat de memorii, ședințe de reconciliere, procese-verbale, minute, aminări de termene, modificări de proiecte.

A trecut atit de multă vreme de la nașterea primelor imagini grafice in atelierele Institutului Proiect-București incit intre timp autorul principal al proiectului, regretatul arhitect C. Moșinschi, a ieșit la pensie. Lucrarea a fost preluată de arhitectul Gorenstein care, imbolnăvindu-se grav, a cedat-o colegului său, arhitectul Alecu Săndulescu, care, contractind o gravă afecțiune cardiacă, a fost nevoit să transmită proiectul arhitectului Sofia Ungureanu, căreia, noi toți, ii dorim sănătate de fier și viață lungă...

Reamintim aceste neplăcute surprize ale hazardului nu de dragul unei anecdotici tragicomice (nu ne arde de glumă), ci tocmai pentru a arăta că a trecut atit de multă vreme, incit oamenii au avut timp de toate: să imbătrinească, să se pensioneze, să se imbolnăvească grav și chiar să moară. S-au produs schimbări, au plecat unii, au sosit alții, iar asta nu numai la Proiect-București, ci și în celelalte compartimente angajate în terminarea lucrării: Ministerul Sănătății, Direcția sanitară a Consiliului popular al municipiului București, D.G.D.A.L. și I.M.F.

Vom renunța deci la descifrarea tenebrosului capitol al genezei (care, după cite am aflat, cuprinde, in afara unor ani buni de meditații tihnite, și o călătorie de studii prin citeva capitale vest-europene) și vă propunem să urmărim desfășurarea lucrărilor începînd cu anul 1971 cînd au fost aprobați principalii indicatori tehnico-economici precum și unele măsuri pentru realizarea investiției «Complex clinic cu 1 540 de paturi». Vastul edificiu — 54 000 mp — va mai cuprinde și o policlinică pentru 1 500 de consultații pe zi și un amfiteatru cu 300 de locuri. Proiectul stabilea că «Durata de realizare a lucrării este de 39 de luni, cu termen de dare în folosință în trimestrul II 1974».

Răsfoind voluminosul dosar al lucrării trebuie să remarcăm de la bun început nemulțumirile repetate ale proiectantului, care întocmește memorii după memorii, adresîndu-se Ministerului Sănătății. O dovadă doar parțial justificată — ne declară astăzi doi specialiști în materie, inginerul Floristeanu (Ministerul Sănătății) și dr. Florin Deculescu (cooptat în comisia de urmărire a lucrărilor), deoarece au fost prevăzute, in principiu, realizarea unor îmbunătățiri și dotări ulterioare. Iată conținutul prevederilor ignorate, cu sau fără bună-știință, de către proiectant: „Prin proiectare și în cadrul investițiilor aprobate, se vor prevedea elemente constructive, structurale și spațiale care să permită in viitor introducerea in construcție a unor instalații specifice, susceptibile să ridice tehnicitatea, funcționalitatea și eficiența economică a «Complexului clinic»"

O măsură gospodărească, riguros intocmită. Nu e un secret pentru nimeni că la ora actuală nu dispunem de resurse inepuizabile, finanțele statului sint sever măsurate și distribuite, nu putem arunca banii cu lopata, lăsind descoperite investiții cel puțin la fel de importante. Un principiu de viață pe care gospodarul individual, pornit pe chiverniseală, il înțelege și-l respectă cu sfințenie, dar pe care, alții, chemați să fructifice banul țării, il uită cu desăvirșire. În larga colectivitate a patriei ca și în mica noastră familie, fericirea și belșugul nu pot fi cucerite de azi pe miine, ci numai treptat, prin măsuri anticipative, gindite cu simț de răspundere, economic, prin prospectarea lucidă și realistă a viitorului.

Dar nu numai slăbiciunea grandomaniei a impiedicat buna desfășurare a lucrărilor. Constructorul (veșnicul cal de bătaie, responsabilul prin tradiție al nerespectării termenelor prevăzute, este in cazul de față foarte puțin vinovat pentru zilele, lunile și anii cheltuiți de pomană) s-a văzut pus în situația de a modifica de la un trimestru la altul structura funcțională a edificiului, deoarece beneficiarul ultim al Complexului clinic, Institutul medico-farmaceutic, nu a prezentat nici pină astăzi o concluzie definitivă privind profilul detaliat al marelui așezămint medical. O poveste de domeniul poveștilor care ne intoarce gîndul la prea bine cunoscuta parabolă a turnului lui Babel, atît doar că în noua ei versiune nu s-au încurcat limbile, ci, dimpotrivă, le-a potențat debitul verbal astfel că discuțiile, părerile și interminabilele pertractări s-au prelungit pînă în zilele și nopțile acestei ierni timpurii.

La doi ani după deschiderea șantierului, deci într-un moment în care corpul edificiului era obligat să respecte prescripții certe privind unele detalii indispensabile funcționalității viitoarelor clinici, laboratoare etc., o largă comisie (17 persoane), intrunită pentru a constata evoluția lucrărilor, este nevoită să comunice oficial că planurile proiectantului sînt văduvite de o serie întreagă de amănunte. Vă prezentăm ad litteram această stranie și paradoxală concluzie: «Comisia nu se poate pronunța asupra funcționalității complexului clinic atita timp cit nu se **cunoaște** (acordul gramatical nu ne aparține — n.a.) precis catedrele și disciplinele care vor fi cuprinse in această instituție. De exemplu, in proiectul prezentat nu exista un serviciu de citoscopie in ipoteza mutării unei clinici de urologie, nu exista un serviciu de radiologie specific adaptat pentru o clinică de ortopedie, nu exista un serviciu de electroencefalografie pentru necesitățile unei clinici de neurologie etc. În condițiile necunoașterii specificului de activitate a fiecărei discipline sau catedre, nu ne putem pronunța nici asupra necesităților unor spații de laborator indispensabile specificului fiecăruia din acesta».

Acest strigăt de alarmă, emis in cor de 17 persoane valide (din mijlocul cărora n-au lipsit reprezentanții beneficiarului, proiectantului și constructorului) a rămas, se pare, fără nici un rezultat. Fără nici un rezultat practic din moment ce intr-o nouă ședință, desfășurată de data aceasta la 15 martie 1975, doi reprezentanți ai I.M.F.-ului au cerut (și doleanța a fost aprobată) ca ultimele două etaje să fie rezervate unei clinici de ginecologie și obstetrică, specialitate neprevăzută in proiectul inițial. Această **reremodificare** a structurii impune, cum lesne se înțelege — revederea funcționalității celorlalte etaje, restringerea spațiilor pentru celelalte specialități și operarea unor modificări de construcție. Intervențiile tardive ale beneficiarilor, rezultate din veșnicele discuții privind funcționalitatea edificiului și nominalizarea viitorilor proprietari de fapt (ce pasiuni, controverse și jocuri de culise animă această joacă cu banii statului?) au fost de cele mai multe ori respectate de constructor dar de foarte multe ori construcția, aflată intr-un stadiu avansat, nu a mai permis efectuarea unor modificări de structură (e greu să faci dintr-o incăpere patrată una sferică sau dintr-un scaun masă de ping-pong). Chiar foarte recent, beneficiarul a intocmit o nouă «notă de protest» — apreciată drept fantezistă de specialiștii Ministerului Sănătății — deoarece el reclamă o revizuire extrem de costisitoare și dificilă a lucrărilor de interior. Iată citeva exemple extrase din ultima «Informare».

Din studiul proiectului «Complex Clinic al Municip. București — scrie negru pe alb beneficiarul — **au reieșit o serie de probleme nesoluționate care vor impieta darea în utilizare în bune condițiuni a acestui important edificiu medical.**

Nu s-a realizat faza P.E. pentru parcajul subteran. Lucrările trebuiau să se desfășoare concomitent cu cele ale pavilionului A, deoarece după darea în folosință a complexului ele nu se mai pot executa fără a împiedica funcționalitatea normală a complexului.

---

30 de ani pe drumurile bucureștiului

Închipuiți-vă numai un oraș în continuă mișcare înlăuntrul Bucureștiului și veți avea imaginea oarecum insolită a I.T.B.-ului. Marea întreprindere bucureșteană este înainte de toate, pentru noi, călătorii, subiect de discuții interminabile în stații, în autobuze și în tramvaie, discuții în care competența nu ne lipsește și se măsoară cu ochii pe ceas. De aceea trebuie să recunoaștem, măcar din cînd în cînd, că a lucra așa, în văzul tuturora, de a nu greși cituși de puțin fără a provoca proteste imediate și vehemente, întemeiate sau nu, este destul de greu și presupune curaj. Cei cărora le lipsește, pleacă, șoferii renunță să li se mai facă semne de dojană cu pumnii cînd întîrzie în stație, vatmanii și incasatoarele își lungesc somnul de la 3 dimineața cu încă două-trei ore calificîndu-se în alte întreprinderi, iar taximetriștii scapă de coșmarul ciudatelor adrese din noile cartiere văzute din elicopter. Vin alții, alții rămîn, iar cei care rămîn sînt sărbătoriți, cum s-a întîmplat într-o sîmbătă de noiembrie, ca veterani, pentru că «și-au închinat 30 de ani de muncă neîntreruptă și de viață (1945-1975) funcționării și dezvoltării Întreprinderii de transport-București». Veteranii, oameni pe care ne-am obișnuit să-i vedem în uniformele lor albastre, ca și colegii lor dealtfel, prezenți în sala clubului, purtau în seara aceea costumele lor cele mai bune și-și potriveau des cravatele, mai ales cînd directorul general le strîngea cu căldură mîinile, înmînîndu-le o plachetă pe care erau încrustate cîteva cuvinte simple: «30 de ani în I.T.B.» 42 de șoferi, vatmani, încasatori, mecanici, tehnicieni, spălători, maiștri de întreținere care timp de 30 de ani au făcut în așa fel încît, împotriva tuturor necazurilor obiective și subiective, să mergem mai puțin pe jos, și deci mai repede acasă și la locurile noastre de muncă, au ascultat cu emoție aplauzele colegilor lor mai tineri, la care, printr-un ecou firesc, li s-au adăugat aplauzele bucureștenilor.

«Majoritatea, îmi spune președintele Consiliului sindicatelor din I.T.B., Oprea Dumitru, au intrat copii în întreprindere. Au acum în jur de 50 de ani și multora dintre ei nu le vine să creadă că au ajuns să se numere printre cei mai vechi angajați ai noștri. Împreună cu alții formează nucleul întreprinderii noastre, de la tovarășul director al U.R.A.C.-ului, Dumitru Teodorescu («parcă ieri am venit aici de pe băncile școlii, cu facultatea terminată...»), lăcătușul Marin Tudor, mecanicul Bogaciu Ion, șoferul Vărzaru Vasile, tehnicianul Ion Miroșanu, pînă la încasatorii Albei Ion și Constantin Paraschiv, telefonistul Vară Ion și spălătorul Delega Constantin.» Naum Lică, secretarul comitetului de partid E.T.A. este vizibil emoționat. În 1945 era un ucenic strungar de 14 ani, adus la I.T.B. de tatăl său, manipulant din 1921. A trecut prin toate treptele, «colectivul de aici m-a învățat meserie», cum a trecut prin toți acești 30 de ani. Are doi băieți și se gîndește că unul din ei, cel puțin, îl va urma în întreprindere, astfel încît, la o anumită dată, familia Naum, tată, fiu, nepot să împlinească 100 de ani de viață și de muncă la I.T.B.».

Sărbătoarea nu s-a prelungit, afară primul viscol începuse să-și arate dinții săi albi de vechi dușman al întreprinderii bucureștene. Sărbătoriții și-au pus din nou uniformele lor de lucru și, deși știau de la bun început că nu toată lumea va fi mulțumită, au plecat în lungul și în latul Bucureștiului după noi, călătorii.

IULIAN NEACȘU ■

Din discuția cu proiectantul rezultă că față de stadiul actual al lucrărilor... nu se poate realiza poșta pneumatică. Nu s-au realizat nici golurile traseelor instalației.

Nu s-au făcut demersuri pentru achiziționarea grupului electrogen de 300 mA din import și nici din țară, în ipoteza că se poate furniza de o uzină autohtonă.

În documentație s-au prevăzut oficii pentru distribuția **hranei la bolnavi. Considerăm necesar că aceste oficii să fie prevăzute în afară de instalațiile de apă — canal aferente și cu mese calde.**

La nivelele 4-14 corp A afectate pentru secțiile cu paturi proiectul prevede pe fiecare aripă a construcției numai o baie cadă și un duș pentru 34 bolnavi. Aceste prevederi contrare normelor republicane de protecția muncii, impune transformarea camerei de baie cu cadă, în două încăperi separate în care se pot instala 2 dușuri și împreună cu cel de-al 3-lea duș ar servi la 10,1 bolnavi/duș.

La nivelele 4-14 corp A la fiecare aripă a construcției s-au prevăzut încăperi pentru spălarea ploștilor fără însă a se soluționa problema instalațiilor speciale de spălarea lor. Aceste instalații e necesar să se monteze înainte de executarea finisajelor interioare.

La corpul E destinat amfiteatrului cu 300 locuri nu s-a prevăzut ventilația mecanică și nici dotarea cabinei de proiecție cu instalația de proiecții simple sau proiecții de filme. Față de specificul învățămîntului medical se consideră necesară și montarea unei instalații de televiziune pentru transmisiuni din sălile de operație.

...Dar nici proiectantul nu s-a lăsat mai prejos. În cadrul ședinței din 15 martie, s-a precizat că pentru continuarea lucrării cît și pentru dotarea ei, s-a impus necesitatea efectuării unor noi calcule, sarcină care a revenit în ultimă instanță autorilor proiectului. De atunci au trecut 8 luni și mai bine — ne informează tovarășii dr. Florin Deculescu și ing. Floristeanu — și comanda continuă să rămînă neonorată. Am pus mîna pe telefon și formînd numărul Institutului Proiect București, am cerut cu amabilitate cîteva informații tovarășei arhitect Sofia Ungureanu. Răspunsul a fost cel așteptat. Lucrările s-au sistat și nici un cuvînt despre măsurile reclamate. O situație care — după toate aparențele — n-a devenit jenantă, jenantă nici pentru Direcția sanitară a Capitalei, nici pentru D.G.D.A.L., direcția aflată în subordinea aceleiași instituții.

Cum a procedat în consecință Întreprinderea Nr. 6 a Centrului de construcții montaj a municipiului București? Evident a ales soluția cea mai rațională: presată de comenzi, ea și-a retras oamenii de pe șantier, iar șantierul celui mai mare complex clinic din țară, proiectat să lărgească substanțial asistența sanitară a Capitalei, arată așa cum îl vedeți în poza alăturată: părăsit, pustiu, cu materialele de construcție supuse intemperiilor și degradării treptate.

Acestea sînt faptele și mulți poate le vor contesta găsind hibe și lacune prezentei relatări. Se vor elabora în grabă motive și explicații, argumente și contraargumente, vinovații se vor învinovăți între ei, aruncîndu-și unul altuia sacul cu pietre. Dar nimeni, absolut nimeni nu va putea nega faptul că o lucrare planificată să intre în exploatare în trimestrul II/1974 își va prelungi gestația cel puțin doi ani de acum încolo.

O situație unică impunînd tocmai de aceea luarea de urgență a unor măsuri unice, prompte, ireconciliabile și exemplare.

LIVIU TIMBUS ■

după treisprezece ani de cercetare și investiții, totul este... ca la început!

Pentru a intra cît mai direct în fondul problemei, vom începe aceste rînduri printr-o notă întocmită, la cererea Ministerului Sănătății, de Grupul consultativ pentru imunizarea antirujeolică din cadrul Academiei de Științe Medicale, notă purtînd mai multe semnături de marcă, cele ale profesorilor doctori A. Moga, M. Voiculescu, M. Duca, E. Măgureanu și M. Balș, precum și ale doctorilor M. Zamfirescu și G. Gancevici, din cuprinsul căreia ne permitem să spicuim:

> *«...Institutul Dr. I. Cantacuzino și Institutul de virusologie au înaintat o documentație suplimentară privind condițiile de producție a vaccinului rujeolos. Comisia a analizat în amănunt documentațiile primite și, pe această bază, s-a ajuns la următoarele constatări:*
>
> *1. Din analiza și compararea materialelor prezentate Comisiei de cele două institute, rezultă că în momentul de față NICI UNUL NU ÎNTRUNEȘTE CONDIȚIILE MATERIALE NECESARE CARE SĂ PERMITĂ TRECEREA IMEDIATĂ LA O PRODUCȚIE INDUSTRIALĂ DE SERIE (subl. ns.) și astfel să poată onora integral și la termenele prevăzute angajamentele luate în ofertele prezentate.*
>
> *...3. Întrucît în etapa actuală nu sînt condiții de a se trece la o producție de serie, se recomandă abordarea de urgență a unor etape intermediare... asigurarea de cadre specializate, competente... efectuarea de cercetări privind biologia virusului, studiul relațiilor virus-celulă...»*

Chiar dacă acest început ne scutește oarecum de o rezumare a problemei, datele ei fiind clare încă din primul moment datorită constatărilor de mai sus ale comisiei, se cade să zăbovim și să detaliem. De fapt, despre ce este vorba? Despre o cercetare științifică avînd drept scop posibilitatea producerii interne a vaccinului antirujeolic, cercetare care n-a ajuns, se vede limpede din raportul găzduit în deschiderea acestui reportaj, la nici un rezultat. Evident, numai din această neputință nu se poate face un capăt de țară întrucît fundamentarea unui vaccin antirujeolic sau de altă natură reprezintă o întreprindere pretențioasă, acțiunea necesitînd coroborarea mai multor factori, competență profesională, condiții materiale de cercetare, număr suficient de cadre, greu de întrunit în totalitatea lor atunci cînd răstimpul avut la dispoziție de cei cărora li s-a încredințat cercetarea este scurt.

În acest punct al expunerii trebuie să facem o nouă precizare, subliniind că cele două institute bucureștene mai sus-amintite, Institutul Dr. I. Cantacuzino și Institutul de virusologie Ștefan S. Nicolau, au avut la dispoziție pentru găsirea unei căi de producere a vaccinului rujeolos autohton exact 13 (treisprezece) ani!! Treisprezece ani pe care, spunînd lucrurilor pe nume, i-au irosit în cercetări sterile și în rezolvarea unor probleme minore, legate mai puțin de mersul înainte al temelor încredințate spre studiu și mai mult de tranșarea unor rivalități false al căror ton a fost dat de Institutul Dr. I. Cantacuzino. Ce sens a avut irosirea atîtor energii care au frînat munca și cercetarea, ducîndu-le într-un impas flagrant, pe care o comisie a ministerului, altfel amabilă în alegerea termenilor și deferentă în concluzii, s-a văzut nevoită să-l constate, recomandînd celor în cauză... s-o ia de la capăt?!? Cum altfel ar putea fi interpretate recomandările de a proceda acum, la treisprezece ani de la inaugurarea unei cercetări nu numai migăloase, dar și foarte costisitoare, de vreme ce a imobilizat importante fonduri materiale și s-a servit de aparatură importată pe bani grei, la «asigurarea cu cadre competente» și la «efectuarea de cercetări privind biologia virusurilor», lucruri care trebuiau de multă vreme rezolvate ca o garanție a succesului final?

Altfel spus, cele două institute au lucrat în gol, cheltuind fără nici o finalitate concretă investiții considerabile și retribuind, lună de lună, o mulțime de cercetători al căror aport la producerea vaccinului rujeolic, n-o constatăm noi, ci o constată autorități medicale a căror competență se află mai presus de orice dubiu, s-a limitat la concluzii derizorii. Derizorii, repetăm, întrucît acțiunea de vaccinare care se va declanșa în curînd nu va putea beneficia de vaccin românesc. Lipsa de colaborare despre care vorbeam, în condițiile în care statul a asigurat cercetării condiții ideale de lucru și izbîndă, institutele respective și, în special, Dr. I. Cantacuzino bucurîndu-se de onorarea tuturor cererilor de cadre, de aparatură modernă și costisitoare, a condus la un impas incalificabil de care mai puțin vinovați se simt chiar... vinovații, de vreme ce ei înșiși sînt primii care propun importarea vaccinului!!

Impasul unui institut este, la urma urmei, impasul unui institut și nimic mai mult. În unele cazuri, el n-ar avea darul să înspăimînte pe nimeni, fiind în firea lucrurilor ca, uneori, cercetarea, ca și oamenii, să treacă prin scurte momente de poticneală. În cazul acesta însă nu mai este vorba despre un impas trecător și nu mai este vorba de chestiunea privată a unui institut sau altul, ci intră în discuție un grav prejudiciu adus economiei naționale. Institutul de virusologie a obținut unele rezultate, acumulînd o oarecare experiență în cunoașterea epidemiologiei bolii și a diagnosticului, a procedeelor specifice de imunizare, experiență care se cere valorificată la maximum prin punerea la dispoziția Institutului Dr. I. Cantacuzino a întregului bagaj de rezultate, în ideea producției, pentru care această unitate are o bază materială corespunzătoare. Pe această linie, doctorul Vlad Bîlbîie a primit în urmă cu cîteva săptămîni, ca urmare a unei dezbateri de lucru la nivelul conducerii Ministerului Sănătății, sarcina de a prezenta pînă la 1 decembrie o nouă documentație privitoare la posibilitățile actuale de a prelua, dată fiind tradiția mai amplă și dotarea mai modernă, întreaga cercetare legată de producerea vaccinului românesc rujeolos. Pînă în ziua de 6 decembrie documentația nu fusese încă înaintată la minister.

Acestea fiind zise, ce-ar mai rămîne de adăugat? Scuze și circumstanțe atenuante pot fi, cu siguranță, invocate, dar întrebarea care se ridică, firească, în finalul acestui reportaj ni se pare clară ca lumina zilei: e suficient să ne punem cenușă în cap sau trebuie totuși să răspundă cineva pentru eșecul vaccinului rujeolos, eșec care a antrenat și antrenează irosirea cîtorva zeci de milioane de lei?

Cu ocazia constituirii Consiliului Sanitar Superior secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, atrăgea atenția că: **«trebuie să se acorde atenția principală prevenirii bolilor, apărării sănătății, nu intervenției după ce omul s-a îmbolnăvit, cînd, uneori, nu mai e nimic de făcut. Desigur, pacienții trebuie tratați, dar medicina trebuie să acționeze în primul rînd pentru a preveni îmbolnăvirea — și trebuie să acordăm atenția centrală acestei activități, inclusiv în domeniul învățămîntului și cercetării»**, trasînd cu înțelepciune și omenie linia pe care trebuie să se angajeze medicina noastră, pusă în slujba omului și a societății. Judecat din acest punct de vedere, al prevenirii bolii prin vaccinare, eșecul cercetătorilor angajați în producerea vaccinului antirujeolic autohton capătă semnificația unui act de maximă importanță, chiar dacă, în țara noastră, rujeola nu îmbracă aspectele grave din alte părți. Cu toate acestea, introducerea unui vaccin ar contribui substanțial la îmbunătățirea stării de sănătate a copiilor noștri, ceea ce obligă la o unificare imediată a forțelor și la o mobilizare exemplară a tuturor factorilor antrenați în realizarea primului vaccin românesc antirujeolic.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Luni, 15 decembrie 1975, în Sala sporturilor din Iași, începînd de la orele 18, va avea loc, în cea de-a doua ediție,

FESTIVALUL DE IARNĂ — FLACĂRA 1975.

Ultimele bilete pentru acest spectacol se găsesc la agenția teatrală.

●

Sîmbătă, 20 decembrie, în Sala sporturilor din municipiul Cluj-Napoca, la orele 18, începe cea de-a treia ediție a Festivalului de iarnă. Biletele pentru acest spectacol se pot procura de la casa de bilete a Sălii sporturilor din Cluj-Napoca între orele 9-14 și 16-19.

●

Duminică, 21 decembrie, în municipiul Sibiu, de la orele 16 și de la orele 20, vor avea loc două spectacole în cadrul celei de-a patra ediții a Festivalului de iarnă Flacăra 1975 în Sala Armatei. Biletele se vor distribui prin agenția teatrală.

●

Sîmbătă, 27 decembrie 1975, la Palatul sporturilor și culturii din București,
începînd de la orele 16, va avea loc, într-un festival unic,

GALA FESTIVALURILOR — FLACĂRA 1975

Biletele se pot procura de la casa de bilete a Teatrului „Ion Creangă"–Piața Amzei nr. 13 între orele 9-12 și 15-18

flacara martor ocular

șanț–un sat-muzeu de lîngă izvoarele în care totul se păstrează, distilîn iar tot ce este valoare se integrează

Am plecat spre comuna Șanț, județul Bistrița-Năsăud, la cîteva zile după prima ninsoare a acestei ierni.

De la Rodna, spre Pasul Rotunda, care face legătura dintre Transilvania și Bucovina, șoseaua se pitește între munți înzăpeziți, cu piscuri de peste 2 000 m, sorbită cu totul în marea de alb. Drum de sanie cu zurgălăi, drum de borangic alb, care fîșîie sub tălpici de lemn, drum printre fantasme de arbori îmbrăcați în odăjdii de promoroacă fină, ca într-o competiție de brazi de sărbători. Ici-colo, lîngă șosea sau pe pantele munților, apropiate sau îndepărtate ca și niște stele în penumbra încă fumegoasă a zorilor, case stinghere sau sălașe de stîni, povîrnite sub grei nămeți și sub grele dantele de promoroacă. Dacă ai sufla spre arbori și spre aceste case ar ninge cu stele, te-ar orbi niște pulberi scînteietoare, zburînd peste munți și dealuri în roiuri de albine. Cînd sînt pomii încărcați de promoroacă, spun localnicii, va fi un an bun. Intrăm în Șanț, satul de lîngă izvoarele Someșului Mare, dominați de această senzație proaspătă, augurală, de alb, într-o iarnă fastuoasă care acoperă parcă întreg universul.

Mașina s-a împiedicat într-un zid alb. E un troian uriaș, chiar la poarta satului, care ne oprește. S-a pornit și ninsoarea, despărțindu-ne de sat printr-un vitraliu alb. Se face deodată cald, ninsoarea dezleagă parcă pămîntul din niște chingi. Mașina se opintește, scrîșnește, asediază troianul, motorul duduie fierbinte, plăcut ca o sobă, e o iarnă împărătească, fastuoasă, dar e totuși o iarnă intimă, fiindcă dreptunghiul de cristal al geamului mașinii s-a dezghețat, iar în apa lui lăptoasă, străbătută de torente miniaturale, văd navigînd în juru-ne alte și alte echipaje.

Sînt copiii. Copiii satului, dincolo de fereastră, în șuvoaie de aburi, lunecînd pe schiuri. Zeci de copii, unii cît șchioapa, băiețel și fetițe, cu ghiozdane în spate, zburînd pe tălpici de lemn, pe rutele tăiate la hazard peste bolovănișurile zăpezii, în hurducături și chiote de echipaje cu cai. Sînt și cai, trăgînd sănii ușoare, încărcate cu alți copii, dar schiorii sînt cei mai mulți. Vin stoluri, ies din curțile de lîngă șosea, se rostogolesc de pe pantele munților, din case stinghere, coborînd parcă pe șesul de spumă al norilor, trec pe lîngă noi chiuind, zburînd, apoi dispar, sorbiți de ninsoare, de ceața zorilor, peisajul se liniștește, zbuciumul mării albe se liniștește, fantasmele de omăt răscolit de schiuri și sănii se scurg acum lent, liniștit, cuminte, pe lîngă aripile mașinii, care, în fine, a biruit troianul. Mai stăm pe loc doar o secundă, cît să privesc în golul de jos, care s-a limpezit. Pe fundul lui, printre casele vechi de lemn și printre casele noi de piatră, cu coperișe albe dar cu ziduri vopsite în galben, oranj sau bleu, se vede, ca pe un afiș colorat de turism, o clădire înaltă, cu etaj, turnată într-un verde strălucitor, o clădire care domină totul. Este școala, îmi spune șoferul. Cea mai mare și mai frumoasă clădire din satul Șanț este școala.

Apoi ninsoarea, contenită o clipă, răbufnește iar, în mari valuri albe învălmășite de vînt, care astupă totul.

Satul Șanț e un sat de alb și de copii.

*

Drumul se prelinge arhaic, ca în începuturi de lume, printr-un sat totuși tînăr, atestat documentar doar de vreo două secole (sat «de graniță», unul din cele 44 de «sate grănicerești» din fostul district al Năsăudului, întemeiat de Maria Tereza în 1773), la o răspîntie de șleauri montane pe care, într-o istorie tot «de graniță», din niște zări enigmatice încă, o găsim vatră a dacilor liberi, romanii necutezînd spre aceste piscuri, oprindu-și oștile și carele de luptă ceva mai jos, în preajma Rodnei. Cu vreo patru decenii în urmă, echipele de cercetări monografice conduse de Dimitrie Gusti se opreau aici ca într-o lume de vrajă și taină neclintită și dură ca și munții, o lume «din dedesubturi», o lume în care (citim în însemnările cercetătorilor) «se păstrează o existență încremenită», duhul trecutului și al peisajului «veghind deasupra», «împiedicînd inovațiile». Oamenii, vechi soldați români grăniceri aduși aici ca să păzească fruntariile, n-au pergamente, nici documente cu peceți roase de veacuri dar în trăire, în obiceiuri, în croiul vechilor case din bîrne, în ambianță geografică, în strai și în limbă supraviețuiesc rudimente ale vechimii ce-i leagă, peste milenii, cu dacii liberi ai munților, istoria timpurilor mai noi năzuind și ea sub efigii eroice. «Ai noștri i-au ținut piept lui Napoleon Bonaparte», povestesc bătrînii vizitatorilor surprinși. Oamenii dețin informația de la bunici și străbunici și istoria o confirmă. Folosiți de statul austriac în luptele împotriva lui Bonaparte, soldații români grăniceri, faimoși sub numele de «cătanele negre», i-au ținut piept generalului, vreme de trei zile și jumătate, la podul de la Arcole, Napoleon declarînd apoi că dacă și ai lui ar fi fost la fel de viteji precum aceste sumbre și neclintite cătane ale Carpaților, ar fi putut cuceri, în alte trei zile, tot continentul. Valurile ulterioare de evenimente n-au putut șterge amintirea unui asemenea fapt, așa cum anualele revărsări ale Someșului nu șterg cu totul urmele albiilor mai vechi. Se păstrează, într-adevăr, în această lume neclintită și teafără ca și piatra munților, amintirea tuturor faptelor mari, a luptelor, a răscoalelor, a războaielor pentru dreptate, amintirea oamenilor vestiți și a locurilor înveșnicite prin numele lor, culoarea fundamentală a acestei lumi, punînd-o, în lipsa documentelor cu peceți, cronica orală, folclorul, legenda. E un fond de brocart vechi, dar cu tonuri încă vii peste care țesătura prezentului se suprapune nu deviind, ci prelungind culorile. Sub asfaltul șoselei, așternut în ultimii ani, drumul arhaic se prelungește în vis, în legendă, pînă la așezările păstorești ale lui Decebal și Burebista. Sub temeliile caselor mari, de piatră, cu etaj (peste trei sute de case noi, cu două niveluri din cele 612 ale satului) lucește stins putregaiul vechilor bîrne cioplite

cu barda, acum două secole ca și acum două milenii. Nici un punct al suprafeței cronicii sau istoriei nu rămîne neutru, și, chiar dacă firul de aur al faptelor mari ocolește unele locuri, fondul — fondul de legendă, amintire, mit — pune suficientă culoare pentru ca totul să se ridice întru aceeași vibrație.

Sat românesc, sat de lume curată și teafără, sat cu mîndria tradiției, a datinelor, a lumii sale, a geografiei sale spirituale, clădită în vreme la fel de organică, la fel de tare și de arhidurabilă ca și cea reală, «sat frumos și impunător, locuit de cei mai isteți și mai vrednici țărani», cum scria Gusti în 1936, dar sat care, închizîndu-se în sine, trăia, de fapt, doar în trecut. Cercetătorii anului 1936 remarcau aici (comunicările și anchetele lor, tipărite în epocă, sînt elocvente) nu numai rudimente de viață patriarhală, nu numai tăciunii încă nestinși ai unei vetre etnografice socotite de mult defunctă, dar în care suflînd trezeai vîlvătăi cît cerul, ci, peste toate, o sărăcie de țară de piatră, o strîmtoare cumplită a vieții, de unde o senzație acută de involuție, de univers în degradare și sfărîmare. În anul 1800, constată studiile cercetătorilor, satul avea 170 de locuitori. În 1935 se ajunsese la 2 352, dar pămîntul, suprafața arabilă (un total de 228 de hectare, după cum ne informează scriptele primăriei), pămînt arid și zgîrcit de munte, nu crescuse, evident, cu nici o palmă. În epoca cercetărilor lui Dimitrie Gusti, 11,3 la sută din familiile satului n-aveau copii, un procent și mai mare n-aveau decît un singur copil, aceste procente fiind în strînsă relație cu chestiunea pămîntului, devenit, prin împărțiri succesive între moștenitori, din ce în ce mai puțin pentru fiecare nouă familie.

Un țăran din Șanț, pe nume Nistor Cotul, prezintă echipelor de cercetători un «memoriu», pe care revista «Sociologie românească» a lui D. Gusti (anul III, 1938, pag. 224) îl reproduce în extenso, sub titlul: «Despre «secretul» din comuna Șanț: limitarea nașterilor». Cităm: «Secretul din Comuna Șanț ce să pornește și să Lățeștie zilnic din cauza Lipsiților de pămînt sa născuti căci mai multe familii au incetati de ași mări familia de cîti un copil... și sunti și care nu au deloc. Am urmăriti cauza și am intrebati cum de nu aveți numai un copil, miau răspuns nouă ne ieste dajuns căc să avem mai mulți și sei vedem năcăjiți mai bine să nui avem, să murim de mila lor — căci cum a fosti moși noștri? și cum sunti Părinții noștri? și ce trebuie să suferim noi căci nu ne mai ajunge nemic și să ne mai vedem noi suferințele de astăz ale Noastre și ce va fi de copii noștri peste 20-30 de ani»... Pe aceeași pagină, sub titlul „«Toată situația» unui fierar din Șanț", un «memoriu» al fierarului Luca Dănilă, care are doi copii «ce rabdă de haine, că de mîncare nu putem așa mult», care totuși îi hrănește cu «te miri ce», «și dacă nu credeți ce am scris, veniți în persoană și vă convingeți că sunt adevărate tot ce am spus»...

Așadar, copiii din Șanț... Stolurile de omuleți pe tălpici de lemn au dispărut de mult, i-au sorbit ninsoarea și ceața, i-a sorbit clădirea cu etaj a școlii, dar ecourile chiotelor lor se prelungesc aerian ca o beteală fragedă și scînteietoare a dimineții, pînă aici, în clădirea consiliului popular, în care stau de vorbă cu un tînăr de 25 de ani, Emil Iugan, care e vicepreședintele consiliului, care pe vremea cercetărilor lui Gusti încă nu se născuse, care e foarte serios și sobru, deși încă mai ieri zbura chiuind pe schiurile copilăriei («da, la noi, între munții ăștia, toți copiii, chiar și fetițele, învață să meargă pe schiuri înainte chiar de a merge»), dar care l-a apucat pe Luca Dănilă și care-i știe pe cei doi copii ai lui, care-s de fapt două fete, acum femei. Ce fac aceste fete, acum femei? Ce să facă, mulțumesc bine, spune Emil Iugan. Cel ce se întoarce împreună cu mine spre copiii și anii cei de demult nu-i al acelei epoci, e un necunoscut pentru ea, dar pe cunoștințele lui, deși proaspete, pot pune totuși temei, dîndu-le chiar putere de document. E, ca și Pop Sabin, primarul Șanțului (care acum lipsește, e plecat la Bistrița, care-i «mult mai în vîrstă»: 37 de ani), om al locului, din bunici și din străbunici, cu încrengături de rubedenii pe toate ulițele. Da, l-a apucat pe Luca Dănilă, fierăria lui era unde-i acum complexul comercial (altă clădire nouă, cu etaj, cuprinzînd o «Alimentară», un magazin de textile, o librărie, un bufet-restaurant), fetele lui, cum spuneam, sînt acum femei la casa lor. Dacă au copii? Cum să nu aibă. Doamne sfinte, Șanțul ăsta e un sat de copii, e un cuibar

someșului, un sat lu-se de efemer, impului nostru imediat

de copii, nu există familie fără doi-trei-patru, unii au cîte şapte-opt, alţii, ca nea Cosma Ilieş sau Pavel Melenciuc, au cîte nouă-zece, alţii cum e nea Filipoi Zaharie şi încă alţii, cîte 11. Fata a mare a lui Luca Dănilă, Octavia, care-şi zice după soţ Mezei, Octavia Mezei, are o fată care a terminat liceul, are un băiat la şcoala profesională, iar soră-sa, Maria, care-şi zice după bărbat Sîngeorzan, îl are pe George, care-i şofer, şi care are şi el o fetiţă la şcoală, un băieţel la grădiniţă şi, zice-se, un copil pe drum. Da, e adevărat, înainte vreme se cam fereau oamenii de copii, fiindcă erau săraci, răbdau, vorba lui Luca, şi de mîncare, şi de haine, şi, fiindcă veni vorba de ăi ai lui Luca, se poate povesti o întîmplare care şi ea a fost notată de echipele profesorului Gusti. Anume, că pe vremea aceea o ursoaică (da, pe-aici munţii sînt plini de urşi, de mistreţi, de toate fiarele, cînd e iarnă coboară şi astăzi în sat) a furat un copil, da, pur şi simplu, l-a săltat dintr-o poiană, unde copilul era cu oile, l-a luat la subsuoară şi dusă a fost, l-au găsit oamenii abia după un timp, zăcînd în bîrlogul fiarei. Ceea ce n-au mai notat cercetătorii, dar tot satul ştie, este întrebarea pe care a pus-o copilul celor ce l-au salvat. El n-a întrebat «Ce-i cu mine?», sau «Ce-i cu ursoaica?», a întrebat doar, speriat, «Unde mi-i clopul?», că-şi pierduse clopul din cap, şi asta era o pierdere foarte grea pentru copilul acela de om sărman. Copilul ăla furat de ursoaică e Lazăr, soţul Mariei, ginerele lui Luca Dănilă. Ăştia ai lui Lazăr, Sîngeorzenii, şi-au făcut mai an casă nouă, cu două niveluri, are casă nouă şi Octavia Mezei şi, dacă e să vorbim despre copii, nu numai că ei au acum copii, dar pe casa Octaviei şi-a făcut cuib o barză. Berzele sînt rare pe-aci, pe la miazănoapte, ele sînt soli ai sudului fierbinte, ele, cînd vin pe-aici şi se aşază pe-o casă, aduc nu numai promisiunea copiilor, ci şi a nepoţilor şi a strănepoţilor.

Cîţi copii sînt astăzi în Şanţ?

Profesorul de muzică Septimiu Grapini, director al şcolii de vreo două decenii, micuţ, fragil, ochi albaştri, păr alb pieptănat în bucle uşoare, ne spune, în cancelaria spaţioasă a acelei mari clădiri din sat (inaugurată şi ea acum vreo două decenii), că, e adevărat, Şanţul ăsta este chiar un cuibar de copii. Sînt intii prichindeii ăi mici de tot, sînt apoi vreo 150 de copii în grădiniţe (satul de astăzi are cinci grădiniţe, încă una e în construcţie), sînt peste 500 aici, în şcoala de zece ani, sînt încă vreo 400-500 la şcolile profesionale şi tehnice de la Rodna, din Bistriţa, din Năsăud, ar mai fi tot pe-atîţia la liceele de pe-acolo... Vin toţi la şcoală?, îl întrebăm, cu ochii la peretele de fulgi de dincolo de fereastră. Ah!, surîde directorul, ne-a ghicit, da, da, căutăm probabil încă un termen de raportare la cercetările lui Dimitrie Gusti, poate că ne gîndim la un studiu celebru în epocă, semnat de profesorul Stanciu Stoian («Procesul educativ în satul Şanţ din judeţul Năsăud», «Sociologie românească», 1943), care denunţă, printre altele, catastrofa absenţelor. Sătenii din Şanţ, scria Stanciu Stoian, «nu-şi dau copiii la şcoală din următoarele motive: nu înţeleg rostul şcolii; au nevoie de copii la muncă; unii, din sărăcie; uneori şi din cauza vremii rele». Şi mai departe: «Ilustrativă din acest punct de vedere este următoarea întîmplare. În ziua de 21 septembrie 1935, copila Octavia Nistor n-a venit la şcoală. Am fost personal acasă la părinţii ei, să constat cauza. Aci am găsit-o cu o surioară şi un frate mai mic. Cînd a auzit că pe sora lor vrem s-o luăm la şcoală, băiatul s-a agăţat disperat de aceasta şi a început să plîngă... Scenă interesantă şi emoţionantă: trei copii între doi şi opt ani, părinţii la muncă, iar Octavia, de opt ani, stăpînă şi veghetoare peste casă şi peste fraţii ei mai mici!» Mai trăieşte Octavia Nistor? Da, trăieşte. Ce face ea? Ce să facă?, zice profesorul, şi tace. Nu zice «bine, mulţumesc», cum zisese mai adineaori Emil Iugan, vorbind despre fetele lui Dănilă, ci tace, frămîntă ceva, apoi dă din mîini, mă rog, nu e nici o taină, asta e situaţia, asta e viaţa. Cu părinţii plecaţi mereu la muncă (munceau prin locuri îndepărtate, cu ziua), Octavia a trebuit să-şi crească fraţii mai mici, nu s-a mai măritat, n-a avut cînd, n-a avut cum, acum e singură, stă într-o casă pustie şi oftează privindu-i pe cei cu rostul lor şi copiii lor. Ea stă în casa cea veche, de lemn, a părinţilor, una dintre puţinele case de lemn care-au mai rămas în Şanţ. Soră-sa, Cristina, şi-a făcut în aceeaşi curte o casă nouă, în care rîd cît e ziua de lungă trei copii sănătoşi şi veseli. În fine, să ne întoarcem la frecvenţa şcolară, de unde-am plecat. Este astăzi de sută la sută. Foarte mulţi copii au «bursă de frecvenţă». La ciclul gimnazial, în anul I au burse 26 de copii din 31. De Şanţ ţine şi satul Valea Mare, care-i mai sus, peste munte, la vreo zece kilometri de aici. Sat izolat; are şi el o şcoală, dar numai cu ciclul I. 31 de copii de-acolo sînt însă la vîrsta ciclului II, trebuie să vină aici, la «centru». Nu pot veni pe schiuri, drumul e totuşi prea lung, prea greu, drept care li s-a dat cîte o «bursă de transport», cu care se plăteşte un autobuz. Îi aduce în zori, îi duce apoi, la prînz, acasă, în cătunul acela pierdut în munţi. Mai e acolo, la Valea Mare, şi o fetiţă, Ana Timiş, de 11 ani, ce stă cu casa părinţilor ei în plină pustietate, departe, prin munţi, la alţi 10 km mai sus, unde nu poate ajunge autobuzul. Cu bursa ei (330 de lei pe lună), Ana îşi plăteşte o gazdă în Valea Mare, în centrul cătunului, şi-i mai rămîn şi bani să plătească autobuzul.

Spuneam că totul aici durează — eveniment istoric, întîmplare diurnă, amintire — astfel încît depunerile succesive creează un zăcămînt al memoriei obşteşti, la îndemîna oricui, şi deopotrivă o mîndrie a locului. Noutăţile vremurilor mai proaspete — şcoală, asfalt, electrificare, dispensar, cinema, magazine, cămin cultural în construcţie, case cu etaj etc. — au tulburat, evident, apele stătătoare ale timpului, dar, tot atît de evident, ele n-au făcut să crească pămîntul cu nici o palmă. Cei peste 3 000 de locuitori ai comunei au astăzi tot 228 de hectare, cît au avut din începuturi. Dar ei mai au şi vite (sînt în Şanţ vreo 1 400 de vaci şi boi, vreo 5 000 de oi), au şi saivane, au şi tabere de păstorit «ca la carte», au şi păşuni (4 366 hectare păşuni alpine, pe care vor să le transforme în păşuni-model) şi, mai ales, ei sînt, cel puţin bărbaţii, în proporţie de peste 80 la sută, muncitori la exploatările forestiere şi miniere ale locului, dezvoltate impetuos în ultimii ani. În fiecare casă vin, lunar, nişte bani din industrie. Acolo unde munceşte, la mină sau la pădure, fie şi numai unul dintr-o familie, tot vin între 2 000-3 000 de lei. Aparent, indiferent la ce se crede aiurea despre el, omul locului şi-a schimbat structural existenţa. Trebuie alungată, venind la Şanţ, imaginea luată de-a gata, moştenită sau împrumutată, şi chiar imaginea construită diurn, în colaborare cu folclorul informaţiei. Trebuie date la o parte vechile studii, amintirile, trebuie epurată din memorie o întreagă încărcătură, ca recepţia să se elibereze, ca să poţi străbate aşezarea cu inocenţa unui proaspăt călător. A te plimba cu mîinile în buzunar prin Şanţul de azi, uitînd tot ce s-a scris şi s-a spus despre el, fără ochelarii de soare pe care ţi-i impune orbirea rafturilor cu studii şi tomuri vechi, înseamnă a observa, de pildă, dispariţia locuinţelor socotite prin '36 «tipice», a locuinţelor în care «celturile» (şura şi grajdul) făceau cu casa corp comun. Ca să mai vezi aşa ceva trebuie să baţi la poarta lui Simion Marte (straşnice nume au cei din Şanţ!), el mai păstrează vechea casă cu celturile lipite, numai că ele, celturile, sînt acum magazie, vechea casă e grajd, iar Simion şi-ai lui locuiesc într-o casă nouă. Simion Marte e muncitor forestier. Pleacă la pădure lunea şi vine sîmbăta, «încărcat», zic vecinii, «de bani». Bărbaţii muncesc la mină sau la pădure, femeile stau şi lucrează acasă şi fac copii, pe care au astăzi cu ce să-i crească. Tatăl Anei Timiş, fetiţa munţilor, e miner, cîştigă mai bine ca Simion, ar fi putut, la o adică, să plătească el singur gazda fie-si, şi chiar a vrut s-o facă, dar comitetul şcolar s-a opus, fiind vorba aici de un «principiu», fiind vorba adică de un «copil izolat», care trebuie să primească bursă. Cît de «izolată» e Ana Timiş? Fetiţa are şi ea nişte fraţi mai mici, dar nu-i obligată să-i crească ea, o face maică-sa, drept care Ana rupe cercul de sumbră vrajă al izolării, iese din voalurile fantomatice ale munţilor şi pustiurilor, creşte alături de ceilalţi, de cei de-o vîrstă cu ea, într-un sat care, de la o vreme, şi-a dat seama că are şi viitor, nu doar trecut.

În rest, cum spuneam, totul durează. Totul durează, distilîndu-se de efemer, iar tot ce este valoare se integrează prezentului, singurul vehicul trainic spre mîine. Totul durează — obiceiuri, fapte, isprăvi, obiecte străvechi — ca şi într-o vitrină de muzeu, aşezîndu-se sub apa timpului succesiv, lustruindu-se, căpătînd patină şi valoare prin atingere cu alte şi alte şiruri de mîini, care trec depozitul din amintire în amintire, pînă cînd şi aducerile aminte devin piese de muzeu. Şanţul e un «sat-muzeu», s-a mai spus, şi nu-i de mirare că un simplu ţăran, Iosif Moisil, om cu numai cîteva clase primare, şi-a transformat locuinţa într-un muzeu etnografic, cu unelte, ceramică şi piese de port strămoşesc, deshumate de el, descoperite de el, rînduite după criterii ferme, în consens cu exigenţele în materie. Şanţul e un sat-muzeu, dar tot ceea ce este valoare se integrează — viu şi fertil — prezentului. Nu-i casă, între cele 612, în care să n-auzi, în amiezi, tic-tacul arhaic al războiului de ţesut, împletind şi astăzi covoare, scoarţe şi cergi. Copiii cresc învăţînd de mici nu numai să zboare cu schiurile, ci şi să muncească. Băieţii merg pe munte, cu vitele, de la 7-8 ani, fetiţele, de la 4-5 ani învaţă să croşeteze şi să brodeze, fiecare, de mic, munceşte, fiecare, de mic, învaţă.

De fapt, într-un fel, cresc şi cei mari, învaţă mereu şi ei. O veche tradiţie culturală, înviorată şi îmbogăţită, dă încă o dimensiune a locului, încă un tipar strîmt înlăturat. Se citeşte mult. Librăria comunei vinde lunar cîte 200-300 de cărţi. Cîteva sute de bărbaţi şi femei fac parte din «cercurile de citit», vreo sută participă la «cercul agricultorului şi păstorului» (o formă originală de învăţămînt agrotehnic), femeile tinere frecventează şedinţele «cercului tinerelor mame», băieţii şi fetele vin la «cercul de schi», foarte mulţi la cercurile artistice. Acum cîţiva ani, cei din Şanţ au făcut senzaţie la Bucureşti, pe scena «Modern-Club»-ului, cu al lor — faimos de acum — «teatru nescris», în care bucata dramatică se încheagă pe loc în faţa publicului, prin replici şi gesturi improvizate, dezvoltînd de fiecare dată altfel nucleul epic, în maniera commediei dell'arte. Responsabilul acestei originale trupe, care nu e profesionistă, cum erau cele ale Renaşterii italiene, este dumnealui Constantin Iugan, ţăran din Şanţ, om de 79 de ani. Printre actori e şi Octavia Mezei, fata lui Luca Dănilă.

...Plecăm din sat la amiază. La şcoală sună clopoţelul, copiii năvălesc în curtea albă de nea, în năvală de miei zburdalnici, îşi prind de bocanci şi de cizme schiurile... Cei 31 din Valea Mare sar în autobuzul care-i va duce spre munţii albi, lîngă cerul alb. Plecăm şi noi, maşina lunecă sfîrîind pe şoseaua întroienită, înmuiată de fulgii proaspeţi, satul se pierde, munţii se pierd, cadrul se pierde într-un abur de legendă sau în aburii care ne împresoară şi, sub zăpadă şi sub asfaltul de dedesupt, drumul se prelungeşte arhaic în mit şi vis.

Şanţ, un sat românesc, un sat etern, un sat de alb, un sat de copii, urcînd din mit spre zările viitorului.

ILIE PURCARU ■

Fotografie de **ELENA GHERA ■**

iarna se numără bobocii

Pe o vreme primăvăratică (cel puțin la București) s-a încheiat acest tur al Campionatului, consacrînd echipa Steaua campioană de toamnă. Acest succes al echipei militare era previzibil și, la o socoteală bine făcută, putem afirma că formația militară are o medie de vîrstă foarte tînără, poate cea mai tînără din campionat. Roși-albaștrii au jucat constant bine tot sezonul și fără nefericitele accidentări din meciul cu Dinamo, ale lui Dumitru și Stoica, diferența de puncte față de a doua clasată ar fi fost mai ridicată. Steaua are cel mai modern joc dintre echipele românești. Deplasarea omului fără minge a fost bine înțeleasă, de unde o lejeritate în acțiuni, o bună ocupare a spațiilor libere, într-un cuvînt o mobilitate care lipsește altora. Sigur că mai există deficiențe. Militarii nu au încă două vîrfuri de atac penetrante. Formula cu Iordănescu și Răducanu rămînînd numai o soluție de moment. Rămîn la părerea că prezența lui Sameș și Smarandache în centrul liniei de apărare constituie o a doua hibă a acestui unsprezece care, odată completate aceste goluri, ar forma, în sfîrșit, team-ul continental mult visat.

Dinamo pe locul doi a dovedit încă o dată marea sa experiență după un început foarte slab. Din păcate, aici procesul de întinerire e mai lent și cei care vin în urma celor care pleacă nu au clasa înaintașilor. Punctul forte al acestei formații rămîn cei doi fundași centrali Gabriel Sandu și Sătmăreanu II, deși au dat în cîteva ocazii semne de slăbiciune. Înaintarea dinamovistă are în Dudu Georgescu, atunci cînd nu dispare din joc, un mare realizator cum puține echipe românești au avut de-a lungul timpului. Regretăm, în continuare, că Dumitrache, din motive pe care nu le cunoaștem, nu reușește să prindă din urmă trenul pierdut. Oricum, duelul acestei echipe cu Steaua, din primăvara următoare, se anunță destul de pasionant.

Pe locul al treilea se află — surprinzător — echipa Politehnica-Iași care merită toate felicitările pentru saltul calitativ obținut după o lungă eclipsă cînd s-a zbătut să evite retrogradarea. Secretul — credem noi — constă în masiva întinerire de jucători și în experiența antrenorului Oană. Din păcate, această echipă este lipsită de unul dintre cei mai buni jucători ai noștri: Dănilă, pe care echipa Dinamo ține, cu orice preț, să-l scoată din formă. Cazul e cunoscut, n-o să repetăm nimic și ar trebui ca în Ștefan cel Mare cineva să-și mai amintească de un frumos cuvînt românesc, despre dragostea cu sila...

Cam atît despre cei din față. În subsolul clasamentului, lucrurile stau destul de încurcat. Vom avea o luptă pentru evitarea retrogradării de o să ni se facă părul măciucă. Bănuiesc că în aceste trei luni de vacanță arbitrii vor primi de la echipele amenințate (și nu sînt puține) fel de fel de «felicitări», sub formă de purceluși, rățuște, gîsculițe, damigene, bănișori și cîte și mai cîte, pentru că viața e dulce, baluri se fac, tombole așijderea, chibiții au liber pe C.F.R, știu adresele, sînt discreți și așa mai departe. Aș da foarte mult să fac parte din Miliția economică și să pun mîna pe vreo cîțiva să-i trimit acolo unde e ceva mai răcoare ca în casele proprii, pentru că ce-am văzut noi de vreo doi ani încoace, în materie de arbitraj, merită un serial în genul «Mannix».

Dar despre toate acestea vom mai discuta, că vreme e destulă și revista Flacăra apare săptămînal.

EUGEN BARBU ■

DIVIZIA A: DUMINICĂ

BUCUREȘTI. Rapid-Jiul 3-1, după un meci aprig și frumos, decis mai ales de gafele apărării Jiului (Leca rudimentar și Stocker depășit de viteza fazelor), precum și de semnalizările eronate ale tușierului V. Ciocîlteu. ● Neagu a deschis scorul printr-o foarfecă pe spate, probabil cel mai frumos gol al sezonului, la care a avut ocazia să asiste și cetățeanul Homan, aflat pe linia porții. Portarul Jiului a greșit flagrant și la golul al doilea, oferindu-i balonul lui Bartales. Acesta a trimis balonul cu boltă spre poarta goală, dar Neagu, ca să fie și mai sigur de un gol foarte sigur, a împins mingea în plasă, cu capul, de la un metru și **dintr-o clară poziție de ofsaid!! ● Tot o poziție de ofsaid, la Bartales, a precedat și marcarea golului al treilea rapidist,** trecut în contul lui Leșeanu. ● La reluare, Jiul se va sustrage dominării gazdelor, nu o dată sufocantă în prima repriză, transformînd apărarea rapidistă într-o redută deasupra căreia a fluturat, eroic, steagul aceluiași Ciocîlteu, semnalizînd ofsaid la cel puțin zece atacuri regulamentare și periculoase ale oaspeților. Toma a redus din diferență, readucînd rezultatul mai aproape de adevăr. ● Inegal și autoritar fără sens, supunîndu-se hotărîrilor arbitrare venite de la tușă, Nicolae Dinescu a arătat două cartonașe galbene rapidiștilor Neagu și Grigoraș, numai spre a-i evidenția, probabil, pe cei mai buni jucători ai gazdelor. ● Arbitrii: N. Dinescu (Rm. Vîlcea) 4, ajutat Al. Ene 8 și V. Ciocîlteu (ambii din Craiova) 3 **(Ovidiu Ioanițoaia). Sportul Studențesc-U.T.A. 5-2.** Poate au fost 2 000 de spectatori pe «Republicii» la acest meci declarat de casierii stadionului derby (?!) ● Primul gol a venit tîrziu, la sfîrșitul primei reprize, cînd un fundaș arădean a degajat cu disperare în spatele lui Birău, din care mingea a sărit în poartă. ● În repriza a doua însă golurile aveau să curgă, mai ales din cauza găurilor din apărările celor două formații. U.T.A. va egala cu concursul lui Răducanu, lipit de linia porții ca un începător. ● Cazan îl deschide pe... Colnic, acesta îl driblează pe Răducanu și, spre hazul tuturora, în poartă intră, în disperare de cauză, un ...băiat de mingi care plonjează zadarnic! ● Sportul egalează repede și mai dă trei goluri frumoase, marcate parcă la tablă. Joacă bine M. Sandu, iar Roșu, în numai două minute cît a jucat, marchează și el un gol. ● U.T.A., deși Domide a evoluat excelent, este o echipă care se destramă și în care cîțiva jucători așteaptă poate să se pensioneze la limita legală. ● Arbitrii: N. Rainea (Bîrlad) 9, ajutat de C. Săndulescu (Vaslui) 9, și de M. Moraru (Ploiești) 6. **(Iulian Neacșu). TG. MUREȘ. A.S.A. Tg. Mureș-Politehnica Timișoara: 1-0.** ● În primele minute, timișorenii pierd cea mai mare ocazie a meciului: Floareș, singur cu portarul, trage afară. ● Înaintarea mureșenilor a creat momente excelente de fotbal, dar a greșit de fiecare dată în momentul finalizării. Pînă la urmă însă vicleanul Mureșan speculează o greșeală a lui Mehedințu și trimite mingea în colțul lung al porții, lăsîndu-l spectator pe inspiratul Catona. ● Dintr-un meci oarecare ca factură de joc ar mai fi poate de semnalat brutalul placaj al lui Hajnal asupra lui Dembrovschi, sancționat pe merit cu un cartonaș galben. ● Arbitrii: C. Ghiță (Brașov) 9, ajutat de S. Stăncescu (București) 9 și R. Șerban (Craiova) 9. **(Emanuel Tânjală). SATU MARE. Olimpia-F.C. Constanța 1-4!!** Mare surpriză. Explicații? Ratările uriașe ale gazdelor și jocul foarte bun al apărării constănțene, în care a strălucit Antonescu, cel mai bun jucător de pe teren. ● Olimpia a deschis scorul, apoi s-a produs egalarea și, la pauză, nimeni nu prevedea deznodămîntul fericit pentru oaspeți. A fost nevoie să intre pe teren Sălceanu care să cristalizeze atacurile Constanței și să-i ofere lui Peniu ocazia de a marca trei goluri într-o jumătate de oră! ● Surprinzătoare atitudinea nesportivă a conducătorului echipei oaspete, Constantin Mareș, nervos și cu «gura mare» tocmai la un meci cîștigat de echipa sa în deplasare!! Dacă nervii nu-i mai țin pe președinții de cluburi, ce să mai pretindem jucătorilor, lui Turcu și Bălosu, care au primit cartonașe galbene?! ● Arbitrii: Al. Pîrvu (București) 8, ajutat la linie de I. Cîmpeanu (Cluj-Napoca) 9 și I. Țifrea (Tîrgoviște) 10. **(Radu Mircea). ORADEA. F.C. Bihor-«U» Cluj-Napoca 4-0,** după un meci la discreția gazdelor care au înscris patru goluri și au ratat de două ori mai multe. ● Foarte bun jocul lui Kun, adevărat argint viu în atac, dar, din păcate, guraliv și mereu gata să protesteze la deciziile unui arbitru nevoit pînă la urmă să-i arate cartonașul galben. ● Universitarii clujeni traversează — meciul de la Oradea a fost o confirmare în plus — o perioadă grea. Echipa este mereu schimbată, jucătorii nu-și găsesc locurile și unii dintre ei n-au nici vocație. Anca, altădată motorul echipei, pare definitiv ieșit din formă, suita lui de meciuri proaste fiind fără sfîrșit. ● Apariția lui Bigan sub culorile Bihorului a însemnat un plus de siguranță pe linia de fund a gazdelor. ● Arbitrii: C. Manușaride 9, ajutat de R. Stîncan 9 și V. Roșu 9, toți din București. **(Andrei Georgescu). IAȘI. Politehnica-Steaua 2-0.** Începutul partidei aparține bucureștenilor care, bine așezați în teren, cu Agiu «libero» în fața fundașilor și cu Troi într-o zi bună, reușesc cîteva faze de mare spectacol, iar în min. 5 ratează de puțin deschiderea scorului. ● Treptat, treptat, Steaua se stinge în fața unei echipe decise. În min. 46, Romilă șutează puternic de la 18 m și Smarandache, neglijent, (ca dealtfel în cea mai mare parte a carierei sale), atinge în traiectorie balonul cu mîna. Arbitrul acordă 11 m care este transformat impecabil de Romilă. ● După pauză, Steaua are posibilitatea să egaleze, contrar cursului jocului, dar același arbitru închide ochii la un fault evident, în careu, comis asupra lui Zamfir. A fost dealtfel singura greșeală de arbitraj într-o partidă extrem de greu de condus, datorită tensiunii excesive din teren și din tribune, dar o greșeală uriașă care a influențat, considerăm, cursul firesc al meciului. Era minutul 50 și pînă la sfîrșitul partidei Steaua va ceda pe toate planurile, chiar și sub aspect disciplinar. Anghelini va fi eliminat, lovindu-l fără minge pe Ciocîrlan. ● Scorul final este stabilit, în urma unei faze de mare spectacol, de Costea, care reia imparabil un pas cu călcîiul al lui Romilă. ● Arbitrii: I Rus (Tg. Mureș)3, ajutat la linie de O. Anderco (Satu Mare) 7 și St. Marian (Timișoara) 8. **(Cornel Ionescu). CRAIOVA. Universitatea Craiova- S.C. Bacău 3-0.** Deși a cîștigat cu 3-0, Universitatea n-a mai fost echipa pe care am văzut-o evoluînd în meciul cu F.C. Argeș, disputat tot la Craiova, cu o lună în urmă. Gazdele au ratat mult de astă dată, nemaipunînd în balanță comportarea foarte slabă a echipei din Bacău. ● În minutul 25, Oblemenco este faultat, tot el execută, puternic, de la 30 m, prin zid, și înscrie primul gol. Cinci minute mai tîrziu, un șut al lui Nedelcu clatină bara, iar în minutul 50, Ștefănescu trece, cu un dribling frumos, printre apărătorii echipei băcăuane, îl păcălește pe portar și înscrie în poarta goală. ● Mai notăm o «bară» a lui Cămătaru (minutul 73) și golul lui Crișan (minutul 83), șters în acest meci, spre deosebire de cealaltă extremă a craiovenilor, Marcu, în zi excelentă. ● Arbitrii: G. Popovici 9, ajutat de A. Münich 8, și M. Hanganu 7, toți din București **(N. Mărășanu). PITEȘTI. F.C. Argeș-Dinamo, 2-1.** Un meci cu multe semne de întrebare și de exclamare. ● Golurile. Primul (minutul 29) a fost lucrat ca la carte: corner scurt, centrare fără cusur a lui Radu Nunweiller și minge înfiptă în plasă de un Dudu Georgescu prefăcut în torpilă aeriană. Al doilea, egalarea din minutul 56, e rezultatul unui penalty (Doru Popescu a «știut» să cadă în careu), transformat de Radu II. În sfîrșit, golul victoriei (minutul 64), fără autor: la unul din multele atacuri piteștene, portarul dinamovist Ștefan respinge un șut anemic al lui Simion, apoi lasă poarta goală, înlocuit fiind de cîțiva jucători ai echipei oaspete; se produce un meleu alb-roșu, «obiectul» dispare, pentru ca după cîteva clipe să se odihnească în plasă. ● Atmosfera a fost din ce în ce mai încordată. În parte, datorită încetinelii arbitrului V. Topan, adesea departe de fază, ceea ce l-a făcut să dea decizii discutabile sau să se abțină în mod, de asemenea, discutabil. Pînă la urmă, arbitrul Topan a acționat într-o singură direcție, nedreptățind în mod flagrant echipa Dinamo, el oferind pentru aceleași fapte măsuri diferite, una, favorizantă, pentru gazde, alta, defavorizantă, pentru oaspeți. Firește, asta nu scuză atitudinea incalificabilă a lui Sătmăreanu II — ruperea cartonașului și ruperea nasturilor de la bluza arbitrului — o atitudine care nu se poate întîlni, probabil, decît o dată la o sută de ani. ● Arbitrii: V. Topan (Cluj-Napoca) 3, ajutat de I. Hönig (Arad) 7 și Gh. Ionescu (Brașov) 7. **(Mircea Fodoreanu). CLUJ-NAPOCA. C.F.R.-Reșița 2-0,** prin două goluri marcate de Mihai Adam, ajuns astfel la cel de-al 155-lea din carieră, o carieră fără îndoială frumoasă, ca simbol al seriozității și perseverenței. ● Primul gol s-a realizat din penalty și n-a surprins atît transformarea lui impecabilă, cît comiterea lui, de către Ologeanu, care a jucat volei în careu! ● Multă vreme reșițenii au jucat de la egal la egal cu partenerul, reintrarea talentatului Beldeanu, revenit după o lungă absență, echilibrînd jocul la mijlocul terenului, zonă în care oaspeții au fost uneori superiori. Acest lucru s-a întîmplat mai ales după pauză, cînd însă scorul fusese fixat la 2-0 pentru feroviari (gol Adam, cu ajutorul reșițeanului Hergane, care a deviat șutul), oaspeții împotmolindu-se de fiecare dată la limita careului. ● Arbitrii: C. Niculescu 9, ajutat la linie de M. Buzea 8 și D. Ghețu 8, toți trei din București. **(V. Constantin)**

DIVIZIA A: MIERCURI

BACĂU. F.C.-Rapid 4-1. ● Evidentă prestația băcăuanilor! Victoria a fost obținută la capătul unui joc cu nenumărate faze frumoase, consemnate în special la poarta Rapidului. Patru dintre ele s-au soldat cu golurile construite de Aelenei și marcate de Băluță (2), Margasoiu și Pană. ● Punctul de onoare al oaspeților a fost înscris de Rîșniță în minutul 83, printr-un șut lobat de la 30 de metri. ● Arbitrii: O. Anderco (Satu Mare) 9, ajutat la linie de C. Szilaghy (Baia Mare) 9 și V. Catană (Carei) 7. **(Mircea Fodoreanu). TIMIȘOARA. Politehnica-F.C. Argeș 2-0.** ● Victorie meritată a gazdelor. Timișorenii au început promițător, cu acțiuni colective, în mare viteză, dar — după înscrierea golului așteptat — motoarele s-au oprit, acțiunile de atac devenind lîncede și încurcate. ● F.C. Argeș a apărut în teren cu o echipă intrată prea devreme în vacanță, dovadă cei cîțiva titulari lipsă și formația încropită (Simion, Radu III, debutantul D. Toma) parcă pentru o formalitate. ● Cu toate acestea, argeșenii s-au arătat destul de ambițioși, mai ales în apărare, unde au cedat greu, primind al doilea gol numai în finalul meciului. ● Arbitrul orădean Viorel Iacob (nota 4) a redebutat în prima divizie după rușinea pățită la București (Sportul Studențesc-Universitatea Craiova), dar n-a avut vreme să învețe nimic în timpul suspendării. A fost ajutat (degeaba!) la linie de O. Streng (Oradea) 9 și St. Marian (Sighișoara) 4. **(Dumitru Graur). REȘIȚA. F.C.M.-Universitatea Craiova 3-0.** Lipsite de doi dintre jucătorii de bază, Oblemenco, accidentat,și Pigulea, scos din lot, echipele s-au angrenat într-un joc de uzură, pe alocuri prea bărbătesc și, în orice caz, lipsit de frumusețe. ● Gazdele s-au arătat mai insistente și mai ambițioase, dar sarcina lor a fost mult ușurată de craioveni. Astfel, după golul lui Gabel, Deselnicu a înscris în... proprie poartă, iar Marcu a fost eliminat de pe teren! ● 3-0 prin golul lui Tănase, care a reluat o centrare ideală venită de la Atodiresei. ● A arbitrat: C. Dinulescu 9, ajutat la linie de G. Popovici 9 și Gh. Retezan 7, toți din București. **(Cornel Ionescu). PETROȘANI. Jiul-Sportul Studențesc 7-1!!** Numai 2-1 la pauză pentru gazde (Mulțescu (2) și Petreanu) și joc oarecum echilibrat, nimic neprevestind naufragiul din repriza secundă. ● La reluare, fotbaliștii Jiului arată o poftă de joc neobișnuita, izbutind să marcheze patru goluri (Roznai (2), Stoica și Mulțescu) în poarta studenților sufocați și semănînd cu un boxer care așteaptă, dintr-o clipă într-alta, prosopul salvator al antrenorului. Răducanu a trăit la Petroșani cel mai mare coșmar al carierei. ● Zicem patru goluri, deoarece a fost și un autogol, la 5-1 pentru gazde, datorat lui Grigore. ● Ca și altădată, cei mai buni fotbaliști localnici au fost Mulțescu și Moldovan, inepuizabili și inventivi, lîngă care pot fi așezați, fără teamă, mai tinerii Stoica și Toma, fiecare cu cîte șapte inimi. ● A arbitrat: I. Cîmpeanu (Cluj-Napoca) 8, ajutat la linie de H. Anuțescu (Pitești) 8 și Gh. Ionescu (Brașov) 8. **(Gh. Amuza). CLUJ-NAPOCA. Universitatea-Olimpia Satu Mare 6-0.** Un meci care a semănat cu un antrenament al echipei studențești în compania unei echipe jalnice. ● 5 goluri înscrise în repriza întîi, unul în repriza a doua, o ploaie de bare și de ocazii clare care, transformate și ele, ar fi putut genera un scor de rugby sau de handbal. ● Arbitrii: N. Cursaru (Ploiești) 9, ajutat de A. Münich 8 și M. Cruțescu (ambii din București) 8. **(V. Constantin). CONSTANȚA. F.C. Constanța-Politehnica Iași 4-0.** F.C. a jucat debordant, cu pase lungi și șuturi din toate pozițiile, cu schimburi de locuri și lovituri de cap, curse pe extreme și pătrunderi ale lui Peniu pe centru. Peste toate astea, jocul magistral al lui Moldovan explică înfrîngerea categorică a echipei din Iași. ● La 1-0, Simionaș a ratat incredibil dintr-o situație cînd nici peste bară n-ar fi putut da, a căzut pe minge, iar la 2-0, Doru Ionescu, după ce a driblat pe toți din cale, a trimis pe lîngă bară o minge pe care scria gol. ● A arbitrat: Francisc Coloși 9, ajutat la linie de Gh. Vasilescu 9, Ilie Roșoga 9, toți din București. **(Nicolae Cristache). BUCUREȘTI. Dinamo-F.C. Bihor 3-1.** ● Oaspeții au jucat ceva mai bine în prima repriză, mai închegat și în mai multă ordine, lăsînd o bună impresie. Ei au deschis scorul, Suciu reluînd în gol o pasă venită de la piciorul valid al lui Kun, accidentat după un sfert de oră de joc și înlocuit după o repriză. ● Egalarea va surveni repede: aflat în poziție de ofsaid, nesemnalizată de ploieșteanul M. Moraru, Custov a primit o minge în adîncime, a întors balonul, Dobrău l-a reluat cu capul și Sandu Gabriel l-a deviat în plasă. ● Repriza secundă a fost net dominată de gazde, a căror victorie se dovedește astfel meritată. Dinamo a mai marcat două goluri prin Dudu Georgescu, dar la temelia ambelor s-a aflat inspirația și tenacitatea lui Radu Nunweiller. ● A arbitrat S. Drăgulici (Drobeta Tr. Severin) 7, ajutat la linie de M. Moraru (Ploiești) 4 și I. Ciolan (Iași) 9. **(Ovidiu Ioanițoaia) BUCUREȘTI. Steaua-C.F.R. Cluj-Napoca 3-0.** Cu 3-0 Steaua este campioană de toamnă (de ce nu și de iarnă?), iar răutăcioșii susțin că, la acest scor, clujenii puteau să piardă trenul. Și totuși jocul lor obstrucționist, pe alocuri dur, i-a încurcat ca și în alte dăți pe steliști. ● Primul gol a fost opera lui Iordănescu,semnată însă de... M. Răducanu, ca și al treilea, marcat de același, din pasa decisivă a lui Troi. ● Faultul în careu a fost clar ca un «Mannix» și Iordănescu a transformat sigur. ● C.F.R. Cluj-Napoca pare o echipă care și în acest an alunecă spre «B» ca să rămînă în «A». Singur, Ciocan, un central iute, greu de întors, s-a făcut remarcat. De la Steaua au jucat mai bine Agiu și Iordănescu. ● Arbitrii jocului: la centru Al. Ene (Craiova) 9, ajutat la linie de M. Fediuc (Suceava)9 și V.Grigorescu (Ploiești) 9. **(Iulian Neacșu). ● ARAD U.T.A.-A.S.A. Tg. Mureș 2-0.** După o repriză de joc haotic al gazdelor și contraatacuri periculoase ale mureșenilor, cele două echipe de pe Mureș au apărut complet schimbate. A.S.A. a renunțat la atac, iar U.T.A. care nu fusese niciodată prima la minge, atacă acum prelungit și forțează, poate, poate, pică golul. ● Primul gol este rodul unei faze confuze în care după ce Broșovschi și Sima încearcă să intervină, Colnic, mai decis,trimite spre poartă, Ispir mai puțin inspirat încearcă o degajare și înscrie în propria-i poartă. ● În continuare mureșenii care nu și-au revenit încă după șocul din Cupa U.E.F.A. dispar din joc, fug numai de frig și se cred deja în vacanță. Pe acest fond, arădenii presează și mai înscriu o dată prin Colnic care execută o imparabilă foarfecă peste cap. ● La 2-0 pentru U.T.A., meciul e jucat și spectatorii care au umplut pînă la refuz stadionul neîncăpător, s-au încălzit pe vînt și ger doar cu șarjele extremului dreapta Cura, cel mai bun jucător al gazdelor. De la oaspeți a plăcut Bölöni , care s-a zbătut singur, a dat și o bară, nefiind ajutat de Hajnal, care a manifestat prea multă prietenie pentru arădeni. ● Arbitrii jocului: Maximilian Popescu 8, Alexandru Pîrvu 6 (ambii din București) și Titus Andrei 7 (Sibiu). **(Ion Predoșanu).**

DIVIZIA B

BRĂILA. F.C. Brăila-F.C.M. Galati (0-0). După cît și cum s-au apărat, gălățenii sperau să plece de la Brăila cu un punct. Tactica le-a reușit pînă în minutul 58, cînd, după un «un-doi» cu Ion Constantin, Gr. Traian șutează în portar, de unde mingea ricoșează la Ghiță. Acesta încearcă să paseze propriului portar, Hagioglu eziță și balonul intră în gol printre picioarele acestuia din urmă! ● În rest, meciul a fost oarecum echilibrat. Brăilenii au dominat, Ologu și Radu Dan au irosit ocazii, dar liderul s-a apărat în general bine, sub semnul jocului exact al lui Morohai. ● Arbitrul bucureștean C. Bărbulescu a condus corect și autoritar. **(Tr. Enache). OLTENIȚA. Șantierele Navale-Progresul București 1-1.** Oaspeții puteau obține chiar două puncte dacă nu iroseau multe ocazii clare în prima repriză. După trei cornere consecutive, Progresul a deschis scorul: la un fault comis de Stamate, Sandu Ion a executat lovitura liberă și Dragu a reluat din vole fără nici o speranță pentru portarul Grădișteanu. Au urmat cîteva ocazii clare la poarta gazdelor, în minutele 15 și 35, dar mai ales în minutul 42, cînd Apostol a driblat ambii fundași centrali, dar n-a găsit forța suficientă de șut. ● Golul îl vor reuși însă gazdele, în urma unuia dintre rarele lor contraatacuri: în minutul 39, N. Răducanu ia o acțiune pe cont propriu, driblează pe Giron și șutează în colțul lung. ● A arbitrat foarte bine Mihai Fediuc (Suceava) **(Ilie Dobre). HUNEDOARA. F.C. Corvinul-Șoimii Sibiu 1-0.** A fost, întîi de toate, un meci decis de cele două apărări, ambele formații așezînd în spatele ultimei linii încă un fundaș: Vlad, la gazde, și David, la oaspeți, ambii supraveghind atent atacurile adversarilor și marcajul individual. Apărarea condusă de Vlad a jucat însă mai exact, cu greșeli minime și a hotărît soarta meciului. ● Decizia a venit de la autogolul stupid al lui David, în minutul 14, într-o fază în care vina și contribuția cea mai mare nu o au nici autorul autogolului și nici extrema stîngă a localnicilor, Georgescu, ci fundașul Șoaită, cel mai slab jucător de pe teren. ● Au urmat lungi perioade de dominare ale echipei din Sibiu (lipsită de Fanea, Toacă, Munteanu), care a jucat de la început cu 4 oameni în prima linie și închiderea, ca într-o carapace, a apărării gazdelor. ● La activul hunedorenilor trebuie trecute cîteva șuturi frumoase, de la distanță, ale lui Șchiopu, Cojocaru și Bucur. Este adevărat că și oaspeții au ratat cîteva ocazii favorabile prin Oprea. ● Mijlocașul sibian a jucat — dealtfel, bine — rolul de «surpriză tactică» în echipa lui Teașcă. El a renunțat la registrul cunoscut în favoarea aceluia al unui vîrf de atac, poziție din care a trecut, de trei ori, la numai cîțiva milimetri de egalare. În minutul 35 (șut slab din 6 m, prins de Cocu), în minutul 59 (lovitură excelent executată, barată la vinclu) și, mai ales în minutul 87 (sut spre poarta goală, în ultimă instanță deviat de fundașul localnic Stan). ● Foarte corect arbitrajul lui C. Dinulescu (București) **(D. Graur)**

racul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 86

mai mult respect pentru evidență

Printre multe alte slăbiciuni, am și plăcerea de a asculta transmiterea de reclame de tot felul. Îmi dau seama că această pasiune este superficială, lesne și agreabilă, însă nu mă pot sustrage apocalipticei seducții. Dacă într-o zi nu ascult reclamă nu mă simt om. Fără o reclamă, care mă asigură de promptitudinea unor pantofi imaginari, viața mi se pare lipsită de sens. Ascult reclamele cu solemnitatea cu care ascult sunetele de orgă ale muzicii lui Bach. Îmi dau literalmente lacrimile cînd înverșunatul crainic mă avertizează că totul se întîmplă din pricina lipsei mele de consecvență. Cum să nu te emoționezi în fața unui cîntec îngeresc care spune negru pe alb că de toate nenorocirile numai tu ești de vină. Căci, zice el, «dacă mai insistai un pic, cîștigai și tu la Loz în plic.»

Dar ca să fiu loial cu mine trebuie să recunosc că aceste reclame sînt binecuvîntate și îngrozitor de folositoare la timpul lor. Deci nu aceste reclame constituie tema rîndurilor noastre. Nu ne îngrijorează nici măcar reclamele foarte pedante și ispititoare făcute în favoarea unor produse care, deși sublime, nu există cel puțin deocamdată. Eu interpretez aceste reclame ca o prorocire rezonabilă, întîi lăudăm și după aceea, cu forțe unite, producem ceea ce lăudăm.

Ca romancier, mă uimesc însă numai reclamele care nu fac decît să confirme evidența, bunul-simț elementar și care transformă cele mai pricăjite și modeste legi într-un paradis luxuriant și agreabil. Ce mi-a fost dat să aflu ascultînd reclamele transmise de direcțiile unor noi hoteluri și ale unor noi restaurante. Propunerile acestor direcții erau dintre cele mai ispititoare, mai neverosimile, fără să fie deloc costisitoare. Un hotel care tocmai se deschisese, undeva lîngă Azuga, sau undeva lîngă Breaza, sau undeva între Breaza și Azuga, asigura, să auzi și să nu crezi, nici mai mult, nici mai puțin decît cazarea. Multicolora și paradiziaca reclamă transmitea pe unde medii și pe unde scurte că ea nu dă afară clienții, nu-i înghiontește și, ceea ce pare și mai paradoxal, merge cu politețea pînă la asigurarea unui biet pătuleț unde bietul Ion să ațipească. Restaurantul venea și el cu aceleași mari asigurări. Ce ne asigura restaurantul? Ei bine, restaurantul, oricît ar părea de bizar, ne asigura masa la prînz și seara. Și la sfîrșitul acestei inegalabile certitudini, vocea lui Mireille Mathieu ne îmbrățișa, tandră, coaptă și complice. Acum a venit timpul să ne exprimăm și mai limpede punctul nostru de vedere. Nu credem că trebuie să facem reclamă pentru lucruri dintre cele mai evidente și să cădem în extaz cînd un chelner bine educat nu ne-a aruncat supa în obraz. Nu trebuie să transformăm în miracole si în mari evenimente turistice ceea ce este absolut elementar.

TEODOR MAZILU ■

RIDENDO

îndrăgostiții

Cabinetul scriitorului. Acesta stă la masă, cufundat în lucru. O ciocănitură în ușă și intră ea, fata — 18 ani, frumușică, minijupată, mers legănat.

FATA: Nu vă deranjez? SCRIITORUL: Vai de mine! Poftiți! FATA: (simulînd timiditatea): Cineva mi-a vorbit de dumneavoastră și atunci mi-am permis să îndrăznesc. Am auzit că sînteți un binefăcător. SCRIITORUL: În limita posibilităților... FATA: Ca scriitor, dumneavoastră înțelegeți orice suflet zbuciumat... orice suferință... (Își șterge o lacrimă) SCRIITORUL: Vă rog să nu plîngeți, că și eu sînt un sensibil... mai bine vorbiți. Spuneți-mi drama personală. FATA: Bine ați zis dramă, pentru că e groaznică! (Patetică) Sîntem persecutați! Și cînd zic sîntem, mă refer atît la mine, cît și la logodnicul meu! Îl iubesc, mă iubește, ei ne urăște — ăsta e rezumatul... cum îi zice... SCRIITORUL: ...tragediei... FATA: Exact. Tragediei! (Plîngînd) În viața mea a apărut o tragedie! SCRIITORUL (își șterge pe furiș o lacrimă): Iertați-mă că mi-am șters o lacrimă pe furiș. Sînt un impresionabil. Spuneți-mi tragedia dragostei dumneavoastră. Voi face totul ca să vă salvez. FATA: Stimate binefăcător, iertați-mă că plîng, dar sînt o impresionistă ce nu s-a pomenit. Plîng din orice. Povestea mea este nespus de simplă, ca orice mare iubire zugrăvită în literatura și cinematografia mondială. Ne-am cunoscut într-o dimineață de primăvară, cînd de-abia apăruseră ghioceii și viorelele, în Gara de Nord. Eu tocmai sosisem din provincie, singurică-singurică, ca o puică de cuc, fără nimeni pe lume, sfioasă și neștiutoare, cu o unică rochiță pe mine și cu un singur pachet de «Marlboro» în poșetă. Nu știam încotro s-o apuc, căci îmi părăsisem părinții cei răi, care mă persecutau în chip bestial, obligîndu-mă să-mi continui cu orice preț, clasa a opta, pe care eu o întrerupsesem, din cauză că plecasem la odihnă pe litoral, unde l-am cunoscut pe Mario, care susținea să ne căsătorim chiar în sezonul respectiv, deși eu ziceam să mai așteptăm măcar cîteva săptămîni, ca să deprind și eu cît de cît italiana lui natală, și uite-așa am întîrziat de la ore cîteva luni, de-am pierdut anul și școala. Acuma, cum vă spusei, plecasem de-acasă definitiv, după ce i-am sictirit pe ăi bătrîni care mă băteau la cap zilnic cum că să fumez fără filtru, întrucît le șubrezisem pensia, la care eu le-am zis că a naibii să fiu de m-or mai scoate ei din București, fie chiar si cu tractorul. Deci, dragă și stimate scriitor și binefăcător, tocmai sosisem eu în Gara de Nord, era nițel cam dis-de-dimineață, încă nu se deschiseseră localurile ca să iau o cafeluță, cînd l-am cunoscut pe Gicu. M-am făcut că-i cer un foc, el a scos o brichetă de aur, marca «Ronson», am intrat în vorbă, el tocmai venea dintr-o deplasare în provincie, că e bucureștean get-beget, mă invită la o cafeluță și, din vorbă-n vorbă, se îndrăgostește de mine lulea (culmea — chiar lulea fumează) și-mi zice că el, cînd se uită în ochii mei albaștri, nu mai știe pe ce lume e și că se prăpădește. Eu îi zic: dragă, de acord, și mie îmi place de tine sufletește, ți-o spun în față franș, dar eu musai să mă căsătoresc urgent, pentru că nu am nici o situație și nu pot să stau în București fără buletin, să am de-a face cu Miliția, că am văzut eu personal pe unele, de-au ajuns și la televizor. El zice: Dragă, dacă e musai și dacă și tu corespunzi la sentimentul meu, ne căsătorim, eu sînt contabil, am posibilități și-ți fac și o situație, pentru ca pe urmă să ne putem întemeia un cămin. După care el mi-a luat o cameră cu chirie, mă scotea în fiecare seară la diferite localuri pitorești din rețeaua cooperației de consum, cu pui la ceaun, mujdei, mămăliguță și vin selecționat de I.A.S., m-a dus la munte, m-a dus la mare, cheltuială serioasă, la care eu i-am zis franș: dragă, distracția ca distracția, dar ce facem cu căsătoria, la care el mi-a răspuns plîngînd și impresionat vizibil cum că are unele greutăți cu familia, care nu vrea să-l lase și se opune de-a curmezișul. Eu i-am zis: atunci lasă-mă în pace, nu mă ține încurcată, că dacă sînt liberă mă descurc, acuma e sezon, au venit italienii, dar el nu, că mă iubește și că nu concepe viața fără mine. SCRIITORUL: Dar cine nu-l lasă? Părinții? FATA: Nu, că nu are decît o mamă bătrînă, aproape decedată. Cel mult se opune soția. SCRIITORUL: Care soție? FATA: Soția lui. Cînd era foarte tînăr și naiv a făcut un pas greșit... Se întîmplă, l-am înțeles și l-am iertat... Dar ea de ce nu-l înțelege? De ce nu-i redă libertatea? De ce vrea să ne distrugă fericirea? Stimate binevoitor și binefăcător, puteți să ne ajutați cu ceva? SCRIITORUL: Desigur. Veniți mîine cu logodnicul la mine. FATA: Păi de ce să vin mîine, că e aici, afară. Așteaptă. Gicule! (Se deschide o ușă, după care intră un bătrîn în vîrstă de circa șaptezeci de ani, care încearcă să se țină destul de drept și să-și subțieze abdomenul, ridicîndu-l sub coșul pieptului). GICU: Faceți ceva ca să salvați dragostea sinceră ce i-o port acestei ființe sublime, care s-a atașat de mine cu cele mai nobile și sublime sentimente. Familia mea mă persecută într-un chip neomenesc. Soția m-a reclamat la serviciu, iar fiii și fiicele mele, pe care i-am crescut și educat temeinic și care acum sînt la casele lor, cu copii și situație, mă amenință că-mi vor sfîșia logodnica de vie, ca niște barbari de altădată, în caz că voi divorța de mama lor. Dar eu o iubesc sincer pe Neli și vreau să-mi construiesc un viitor temeinic alături de ea. (O apucă hotărît de mînă). Noi nu ne despărțim nici în mormînt! Încerce ei ce vor, eu lîngă ea am să mor! (De emoție, îi tremură bărbia). SCRIITORUL: Stimate, am ascultat dureroasa dumneavoastră poveste, m-am cutremurat suficient, m-am indignat suficient, acum dați-mi voie să acționez. Ce telefon are familia dumneavoastră? (Gicu îi întinde o carte de vizită. Scriitorul formează un număr de telefon. Apoi începe să vorbească, înflăcărîndu-se din ce în ce mai mult.) Vă rog să mă ascultați și să nu mă întrerupeți. Vă vorbesc în numele conștiinței mele, în numele urii mele mortale față de cei care, în decursul veacurilor și mileniilor, începînd din antichitate și evul mediu, au persecutat în chip barbar iubiri celebre sau iubiri anonime, ducînd la disperare și la sinucidere nenumărate cupluri de îndrăgostiți, mînjind cu sînge drumul fără sfîrșit al iubirii cu i mare, al celui mai abisal sentiment, al celui mai... FATA (către scriitor, în șoaptă): Psst! Mai încet, nu răcni așa! Ce dracu! (După care îi face semn către Gicu, îndrăgostitul. Acesta, istovit, adormise la pieptul ei...)

ION BĂIEȘU ■

Selecțiuni din salonul umorului

ediția a II-a Suceava – decembrie 1975

CONSTANTIN CIOSU

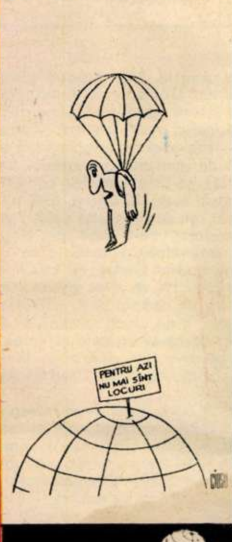

ANTON DRAGOȘ

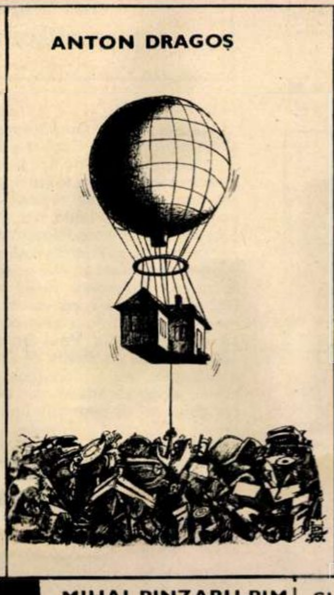

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

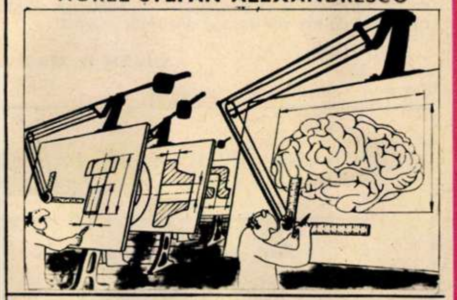

OCTAVIAN BOUR

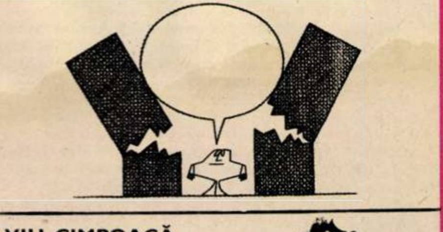

MIHAI PINZARU-PIM

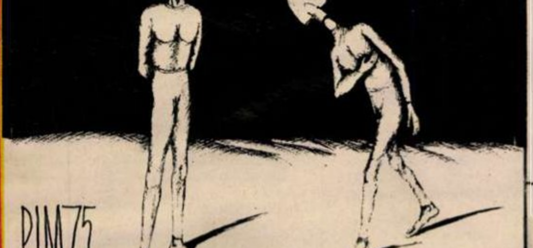

SILVIU CIMPOACĂ
debut expozițional

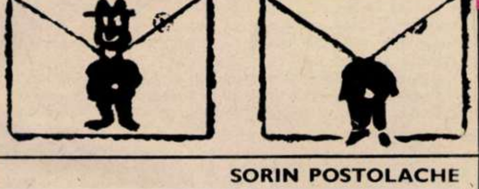

SORIN POSTOLACHE

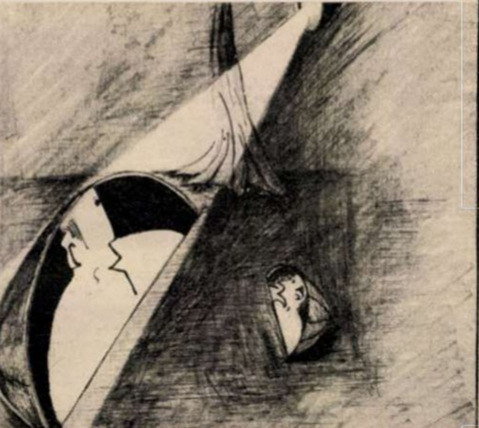

NICOLAE VIZITEU

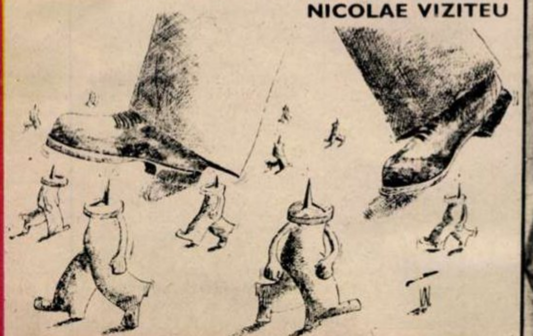

DENEȘ MOLNAR

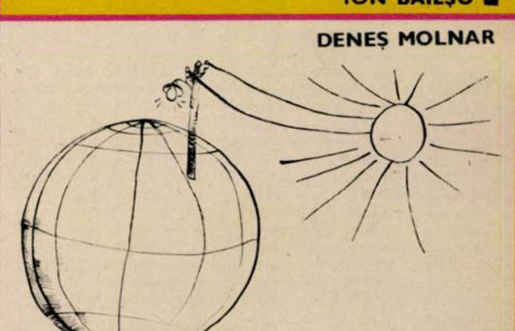

V. CRĂIȚĂ-MÎNDRA

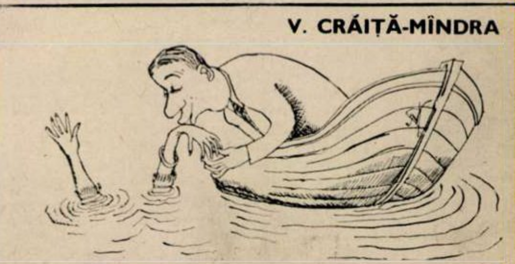

REȚEAUA DE POLIȚIE A LUMII MODERNE

eliot ness contra al. capone (6)

Un «pensionar» neliniștit ...și neliniștitor

Refluxul inexplicabil de simpatie continuă.

Rămas triumfător și sfidător la Miami, în iulie Capone fu achitat — din lipsă de probe suficiente — de o acuzație de sperjur. Cînd judecătorul rosti verdictul «nevinovat» (achitat), publicul,care umplea pînă la refuz sala,aclamă.

La ieșire, Capone — înfruntînd cu satisfacție fleșurile reporterilor fotografi — anunță în mod oficial intenția lui de a renunța la funcția de șef al sindicatului crimei din Chicago. Spune că vrea să se stabilească în Florida.

Trece la mărturisiri și mai idilice: e pe cale de a-și cumpăra o moșioară cu suprafața de treizeci și cinci de acri, situată într-un colț tihnit, la nord de Miami. Acolo voia să-și construiască, după idei «stilistice» absolut personale, o casă nouă. Mai adaugă amănuntul că, pentru a se apăra de indiscreți și a se putea dedica educării temeinice a băiețașului său, edificiul urmează să fie înconjurat de un zid înalt de trei metri...

Ar fi fost un motiv pentru ca adversarii lui — și în primul rînd Eliot Ness, care alimenta ca un mijlocaș centru cu mingi atacul advers — să mai respire puțin.

Dar își cunoșteau prea bine «marfa» ca să nutrească asemenea precară iluzie...

Desigur că afirmația categorică «sînt sătul de vîrtejul acesta de citații, procese, depoziții, m-am retras din **racket**s» nu era întru nimic confirmată de examinarea multiplelor activități din perioada respectivă. Așa cum rezultă din raportul publicat în luna septembrie de către Comisia anticriminală din Chicago, paralel cu travestirea în vulpoi pocăit, Capone reușise să obțină dominația asupra majorității sindicatelor muncitorești și a asociațiilor patronale vizate de acoliții lui.

Raportul dezvălui, negru pe alb, că agenții inamicului public nr. 1 «prelucraseră și valorificaseră», în ultimele săptămîni, sectorul cafenelelor unde se servea și înghețată. Proprietarilor, pe lîngă amenințările de rigoare, li se promisese — după cele mai bune reguli ale artei comerțului — și un scont însemnat, dacă vor cumpăra marfa de la o anumită firmă.

Așadar, în arsenalul oamenilor lui Capone intrase o nouă armă: casata siciliană.

Pe lîngă aceasta, nici nu se uscase bine cerneala pe raportul citat, că organizația lui Capone se făcu stăpînă pe sindicatul controlorilor și plasatorilor din teatre, precum și pe cel al casierilor din același sector. Un amănunt demn de remarcat: noua poziție cucerită îi dădea lui Capone posibilitatea de a decide asupra angajării controlorilor de la intrare și la toate întîlnirile de lupte libere, box, «pancrațiu» și la competiții sportive de orice gen.

În momentul în care vreun imprudent comitea gestul necugetat de a nu-și mai plăti «cotizația» ce-i fusese fixată, conducerea sus-numitului sindicat se întrunea și decidea, de sus în jos, o grevă care putea să aducă pagube de sute de mii de dolari într-o singură seară.

Se estimează că în toamna aceea statul-major al lui Capone era compus din cincizeci de oameni, dintre care nici unul nu primea mai puțin de o sută de dolari pe săptămînă. Cît despre «micul Cezar» în persoană, din variantele noului **racket** scotea între trei și cinci mii de dolari săptămînal.

Poate că această precisă și amănunțită divulgare a noilor sale activități clandestine, ca și meritele dovedite cu prisosință de Eliot Ness, îl împinseseră pe Capone să țină cont mai serios de obstacolul apărut în calea lui. El încercă să se servească de «noile mine de aur» descoperite ca de o bază solidă pentru negocieri cu autoritățile.

În luna noiembrie, judecătorul șef James P. Gourty, de la tribunalul penal din Chicago, adresîndu-se membrilor noii Curți cu juri,însărcinate să ancheteze asupra dedesubturilor traficului cu bere și asupra infiltrării gangsterilor în conducerile sindicatelor muncitorești, făcu următoarea declarație importantă:

„«Cu o glacială impertinență, de curînd au fost întreprinse demersuri și făcute tatonări avînd drept scop ca gangsterul cel mai puternic și cel mai binecunoscut din Chicago să se retragă din activitățile «sindicale», cu condiția să i se permită a continua — nestingherit de lege — traficul cu băuturi alcoolice.

Știți și dv. că, treptat, cei mai formidabili concurenți ai săi în materie au fost exterminați fără scrupule, astfel că la ora actuală singurul obstacol vizibil în calea dominației sale este, incontestabil, legea.

Un asemenea pact este de neconceput.»“

Și judecătorul conchidea:

«Nu este posibil să se încheie nici un fel de compromis cu fărădelegea. A bătut ceasul ca toți cetățenii să-și manifeste spiritul de răspundere și voința fermă de a se uni pentru a introna la Chicago domnia legii!

A bătut ceasul ca publicul să aleagă între cîrmuirea de către gangsteri și cîrmuirea de către justiție!»

Ulterior, ziariștii îl asaltară pe judecător cu întrebări, fiind dornici să afle la cine se referea.

— La Capone — răspunse magistratul.

Zvonurile adăugau că judecătorul și procurorul prim fuseseră abordați de către anodinul domn Malcom Galvin, secretar și trezorier al uniunii cărăușilor. Unul dintre reprezentanții acestei uniuni, George Barker, se și afla la răcoare, pentru că nu respectase normele impuse unei persoane aflate în «libertate provizorie» (și cu domiciliu forțat). Altul, Jack White, aștepta în închisoare să fie judecat pentru omucidere.

Oamenii de bine se simțiră biciuiți de aceste întorsături ale situației și chiar și cei cu idei mai confuze își reduseră, în mod corespunzător, toleranța exagerată arătată în ultimele luni față de asediatul, dar încă neînfrîntul, rege al gangsterilor.

Pesemne că lui Capone, după ce declarase că intenționează să se dedice, într-o oază de tihnă și de intimitate netulburată de «indiscreți», educației fiului său — îi sîngera inima de mîhnire, auzind cuvintele oamenilor legii.

Alt judecător, Herbert Lyle, membru al tribunalului din Chicago, se pronunță astfel, în luna decembrie a anului 1930:

«De îndată ce Capone va fi arestat pentru vagabondaj sau pentru lipsa unui domiciliu fix — n-are importanță — în baza mandatului de aducere aflat de pe acum în posesia poliției — afirmase judecătorul — se va depune efortul maxim pentru a-l trimite la scaunul electric.

Îl vom judeca pentru asasinarea predecesorului său, de tristă celebritate, Colosimo.

Dacă va fi posibil, îl vom lichida!

Merită cu prisosință moartea, nu a arătat că ar avea dreptul de a i se mai da o șansă să trăiască.

Capone a devenit acum, pentru destui, o făptură aproape mitică, înconjurată de aureola invincibilității.

Pentru unii, el înseamnă chiar o modalitate de a reuși, de a ajunge «cineva», în viața noastră americană.

Dar, de fapt, nu reprezintă un mit, ci doar o reptilă pe care se cuvine să o strivim!»

Din toate aceste manifestări și luări de poziții se vedea foarte clar că apusese perioada cînd trezorierul lui Capone își permitea să verifice minuțios epoleții ofițerilor de poliție care se înfățișau cuminți la coadă, pentru a-și primi «prima» lunară, declarînd ritos: «Casa plătește numai epoleți autentici!»

Ajuns la această cotitură, Capone căută să evite încercuirea, să nu fie silit a purta bătălii pe două fronturi. Mandatul de arestare emis pentru vagabondaj a fost, în cele din urmă, infirmat.

În luna februarie a anului următor avu cîștig de cauză, definitiv: fu pus în libertate, în schimbul achitării unei cauțiuni de zece mii de dolari. Prilej pentru Capone să-și mai «despovăreze» inima, spunîndu-i blazat lui North, șeful detectivilor.

«Să știi că sînt scîrbit și m-am săturat să mai joc rolul de țap ispășitor la îndemîna oricărui politician și reformator! Cred că mă voi retrage din viața publică!»

EUGEN B. MARIAN ■
(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII

nimic nu e prea greu, dacă ai suflet (8)

Nu vreau să insist mai mult decît trebuie asupra unui director care, deși aflat în fruntea celei mai acătării întreprinderi dintr-un orășel cu cîteva mii de suflete, își strecoară cu greu picioarele sub o bancă de elev, ori își albește degetele cu cretă la tablă. Pentru a face așa ceva îți trebuie și un anume curaj, dar mai ales o înțelegere superioară a funcției de conducător, văzută nu ca o înlesnire a vieții tale proprii, ci ca pe un examen zilnic dat cu tine însuți și cu ceilalți. Victor Naghi impunea și prin această corectitudine împinsă pînă la limita ei extremă care îl făcea, de pildă, să nu conceapă să-și dea singur, cum s-a mai întîmplat cu unii, — pînă la urmă fără nici un folos nici pentru ei, nici pentru noi —, notele prin telefon: «Alo, tovarășe profesor de matematică Popescu, aici Cutare. Am auzit că azi mi-ai dat numai 7, pune 9, tovarășe, 9 am zis». Victor Naghi îmi spune:

— De la cel mai mic pînă la cel mai mare în fabrică, fiecare trebuie să iubească munca, meseria. Altfel totul devine o obligație formală, iar pentru cei mai răi o trambulină care să-i arunce pe o scăricică unde să se bată cu pumnii în piept c-au trecut și prin fabrică, au fost, vezi Doamne, muncitori, au tras la șaibă. Omul dacă e om se formează prin muncă la locul lui de muncă, nu în sala de festivități. La 6,45 se închid porțile întreprinderii, la 6,58 mașinile sînt unse, iar la 7 se apasă pe manete. Noi avem și «Scrisoarea către noul angajat» în care întreprinderea, în afară de a-i ura bun venit, îi spune omului și că munca în ea nu este ușoară și cere, uneori, sacrificii. Altfel, ce-o crede el? că-și ia nevasta la brațetă și și-o plimbă pe aleile întreprinderii pînă la chenzină?

În 1965 întreprinderea prezintă primul autoturism de teren la export. În 10 ani ea ajunge să exporte în cinci continente, în peste 50 de țări. «ARO» devine pe pămînturile străine **Aurul Carpaților, Zimbrul din România, Păianjenul** și Cine-mai-știe-cum. Șoferii care prezintă mașina învață limbi străine. Învață și Victor Naghi care își amintește că în acel an, 1965, a fost cel mai greu pentru el și pentru întreprindere. Nu știa aproape nimic despre export și nici cum se lucrează cu prietenii străini. Cum îi declara aceluiași poet: „Cu străinul nu ține să-i dai telefon și să-i spui: «Băi, Georges, vezi că nu ți-am trimis mașinile alea azi, deși mai sus așa am raportat. Ți le trimit peste o săptămînă. Pup-o pe nevasta-ta și hai noroc!»"

Victor Naghi și cei aproape șase mii de muncitori ai întreprinderii reușiseră să fabrice nu un «automobil muscelean», ci un «automobil românesc», nume sub care e înscris la Geneva. Toți cei care îl arătau cu degetul într-unul din cele cinci continente, arătau România.

La Cîmpulung Muscel își începea nesfîrșitul său «safari» prin țările lumii un tot-teren care albea de mirare privirile specialiștilor străini de la firmele de renume ale epocii: urca și cobora pante înclinate cu peste 40°, trecea prin mlaștini, sărea peste trunchiurile copacilor din junglă, se agăța de fiecare colț de stîncă. ARO era într-un fel o mașină după chipul și asemănarea lui Victor Naghi, părînd că nimic nu o poate opri pînă în malurile oceanelor.

— Ce are ARO mai valoros?, am întrebat.

— O răcire foarte bună, rezistă la călduri mari, nu fierbe. Pe urmă are suspensie independentă, am făcut întoarceri de 90° pe o pantă de 30° fără probleme.

— Defecțiuni? Foarte puține, chiar și cînd mașinile sînt exploatate foarte rău. Altfel,este ceva de speriat, eu am spart cu ea un noroi de peste 60 centimetri, 60 centimetri, dom'le!

Este numai un fragment dintr-o discuție cu șoferii de probe ai întreprinderii care apăreau anul trecut în revistă sub un titlu pe care vroiam încă de-atunci să-l completez: «O mașină care știe multe limbi străine» și, adaug azi, «de la care mulți cîmpulungeni au luat meditații. Chiar și Victor Naghi, căruia cel mai mult îi place limba română, așa cum a învățat-o el printre ai lui, cu întorsături de adjective care mai de care mai lustruit, imposibil de tradus în altă limbă. Nu-mi spune, nici nu l-am întrebat, însă îmi place să cred că în timpul întîlnirilor protocolare cu reprezentanții firmelor, cînd mîinile par să se strîngă cum se strîng șinele aceleiași căi ferate, deși toată lumea zîmbește pe aceeași întindere, suferă ca un poet care nu poate vorbi dacă nu are cum strecura pe ici, pe colo o metaforă. Și astfel de întîlniri sînt destule. Trage atunci de sertar și-și caută cărțile de vizită, dispare pentru scurtă vreme în sala de primire, face schimb de cărți de vizită și revine, așteptînd, după obișnuitele vorbe de curtoazie, să-i conducă pe oaspeți prin întreprindere. Să le arate, cu ochii înfloriți de mîndrie, leagănul ARO-ului, cum în alte împrejurări și în alte locuri ale țării este arătată copaia agățată de grindă în care de-a lungul anilor s-au născut gloriile României.

— Aici s-a născut Zimbrul...

IULIAN NEACȘU ■
(Va urma)

FRAȚII CUȚOV (2)

mai sînt atîtea și-atîtea de spus...

— Maestre Titi Dumitrescu, unu la mînă: primul gong al serialului «Frații Cuțov» a sunat. Doi la mînă: dumneata, interlocutorul meu de azi, ți-ai întors apartamentul pe dos, îl renovezi de mama focului și, colac peste pupăză — asta din punctul meu de vedere — mai vrei să tragi o fugă și pînă la Zărnești, unde zici că de cam multă vreme te tot așteaptă un prieten. Bineînțeles că în asemenea condiții numai de oaspeți și discuții nu-ți arde. Și totuși, iată, vin la dumneata și azi și, vrei nu vrei, am să vin și altă dată. Trei la mînă, dumneata mi-ai sugerat să-l caut pe Paul Dobrescu și să-i cer să-mi povestească toate cele 12 meciuri pe care le-a avut cu Calistrat Cuțov. Fii convins că în acest serial Paul Dobrescu își va avea locul său, adică va avea un cuvînt de spus, cît despre acea sugestie a dumitale, eu o consider mai mult decît omenească, adică, vreau să adaug, am bănuit că în spatele ei se ascunde un fel de corectitudine pe care n-o poate avea decît un maestru care și iubește cu adevărat elevii. Cred că știi la ce mă refer?

— Poate la faptul că data trecută, cînd m-ai întrebat pe care dintre cei doi băieți îl iubesc eu mai mult și mai mult, pe Paul sau pe Calistrat, eu ți-am răspuns că inima mea este împărțită între ei în mod absolut egal, fiecare fiindu-mi la fel de drag. Dealtfel, după cum ți-am mai spus, în momentul cînd cei doi se află pe ring eu mă transform într-un simplu spectator. Adică nu-mi permit să stau în colțul vreunuia dintre ei. Un asemenea gest ar fi egal cu o trădare.

— Aș face o glumă și aș spune că numai așa mai scapi și dumneata de avertismentele cu care țin să te fericească arbitrii meciurilor în care evoluează elevii dumitale. Sînt juste aceste avertismente?

— Avertismentele că-n timpul meciului urlu, strig, gesticulez, dau sfaturi și așa mai departe? Da. Sînt juste. Dar ce să fac dacă nu mă pot abține? Asta-i firea mea, trăiesc cu prea mare pasiune confruntarea din ring. Nu pot să stau locului, parcă aș avea o mie de draci.

— Trebuie să-ți divulg un secret. Un tînăr regizor care vrea să facă un film sportiv s-a gîndit să te filmeze pe tot parcursul unui meci, împărțind ecranul în două, în stînga să te filmeze pe dumneata și în dreapta să filmeze meciul propriu-zis pe care dumneata îl trăiești secundă de secundă. Cum ți se pare ideea?

— Știu eu?! În orice caz, în acele clipe, deși lumea din sală se zbuciumă ca un uragan, gata să-ți spargă timpanele, eu nu aud nimic, decît așa, un zvon ca un zumzet de albine. Dar eu propun să trecem peste asta sau dacă vrei, să revenim cu alt prilej. De ce? Pentru că data trecută, deși am vorbit despre multe, chiar foarte multe alte lucruri văd că dumneata ai făcut un fel de selecție și ai alcătuit ceea ce spui că se numește un preambul. Foarte bine. Nu, nu vreau să retractez nimic, dimpotrivă, nu știu cum să spun, despre frații Cuțov și despre Paul Dobrescu și despre meciurile dintre ei și adversarii lor, din țară și din străinătate, veți scrie și veți tot scrie, dumneata sau alții, dar nu știu dacă vei mai avea vreodată ocazia să scrii despre istoria și despre legendele boxului românesc. Am văzut că despre fotbal s-au scris cărți peste cărți. Toate, dar absolut toate, sînt foarte frumoase. Să nu crezi că sînt gelos pe fotbaliștii care, dintotdeauna, au fost și sînt favorizați de soartă, adică de sportul lor. Dar și legendele boxului nostru sînt cel puțin la fel de frumoase, la fel de educative. Poate că fostul dumitale maestru, Gheorghe Lungu, mare povestitor, după cîte îl știu eu, a avut grijă să-și vrăjească elevii cu minunatele povești ale unor meciuri întîmplate mai demult, meciuri care circulă într-un fel de folclor al acelora care sînt cu adevărat iubitori ai nobilei arte. Cu alte cuvinte, aş simţi nevoia să mai adaug cîteva nume de boxeri care au însemnat ceva pentru istoria pugilatului nostru. Spui că treaba asta ar aglomera serialul şi l-ar îndepărta oarecum de la ideea şi planul pe care ţi le-ai propus?! Bine, iată, eu arunc prosopul, abandonez, cum se spune, deşi nu sînt obişnuit s-o fac, dar să ştii că mi se rupe inima, pentru că mai sînt atîtea şi-atîtea de spus. Rămîn cu promisiunea dumitale că mai devreme sau mai tîrziu vei încerca să faci şi o asemenea treabă. Să ne întoarcem deci la acel preambul pe care l-am citit cu atenţie. În finalul acelui prim sunet de gong, cum îl numeşti, mi se pare mie că s-ar înţelege cum că eu l-aş considera pe Paul Dobrescu un mare învins şi numai atît. Da, este perfect adevărat, el este un mare învins, dar numai deocamdată. Lupta dintre el şi Calistrat rămîne în continuare deschisă. Să nu uităm victoriile pe care Paul le-a avut asupra excelentului său adversar, coleg de sală, concetăţean şi prieten, totuşi. Dealtfel, după părerea mea, atît el cît şi Calistrat au o teribilă şansă. Şansa de a fi fiecare bun, în felul său, fireşte. Este şansa de-a avea adversari de valoare, adversari care să te solicite la maximum, obligîndu-te să dai totul, din ce în ce mai mult, să devii din ce în ce mai bun. Asemenea confruntări, între adversari care, valoric, au crescut continuu, transformînd fiecare întîlnire a lor într-un adevărat recital pugilistic, aşa-zisele capete de afiş, au fost des întîlnite în istoria boxului nostru. Dar, ca să-mi respect cuvîntul dat, iată, las la o parte mania asta a mea, adică istoria boxului.»

VICTOR NIŢĂ ■

(Va urma)

EDUCAŢIE PRIN AMINTIRI

nunta stelelor

Se gîndea că poate e adevărat ceea ce se spune în poveşti, că noaptea se trezeşte o lume tainică, acea faţă a lumii pe care lumina zilei în loc să ne-o înfăţişeze, dimpotrivă, ne-o ascunde. Chiar florile, se gîndea, cele care se trezesc scăldate în rouă, bucuroase şi mîndre de soare, ridicîndu-şi obrazul din iarbă de parcă ar vrea cu tot dinadinsul să fie văzute cît sînt de frumoase, chiar şi ele care par atît de aparţinătoare luminii, trec în închiderea lor de noapte, în somnul lor, doar înşelător, fiindcă parfumul, mai pătrunzător, pe care îl emană e semnul [illegible] lor, al participării înfiorate şi discrete la ritualul [illegible]

Se gîndea că lumea întunericului se aseamănă cu acea faţă a lunii pe care, deşi o ştim a fi, nu o putem cunoaşte şi poate tocmai de aceea e mai fascinantă.

Desigur, trecuseră anii poveştilor, cînd şezînd lîngă focul în jurul căruia se cercuia întunericul, asculta tulburat cuvintele baciului acela cu barbă şi păr alb, poveştile lui rostite cu glas domol, care parcă venea de undeva, de departe, ca şi cum baciul acela cu pipa îndoită, ascunsă în barba albă, părea, după îndepărtarea de unde îi venea vocea, că nu ar fi fost acolo, tolănit pe cojoc, cu picioarele încălţate în bocanci întinse spre foc, rezemat într-un cot, ci undeva, departe, mai departe chiar decît inima pădurii a cărei margine se întrezărea în întuneric conturată printr-o nuanţă mai adîncă a negrului; atît de departe părea că vine vocea baciului a cărei barbă căruntă fumega şi el se întreba mereu ce minune face să nu se aprindă, încît gîndea că de aceea, tocmai de aceea nu se aprinde barba lui, fiindcă prezenţa lui acolo, lîngă foc, e doar o părere.

Nu mai era, desigur, la vîrsta cînd să mai creadă în duhurile munţilor, dar de cîte ori ajungea la lacul acela negru dintr-un fund de codru, mai ales dacă era spre seară, cînd ceţurile se ridicau din crăpături de stînci, din neştiute guri de peşteri, şi cînd privea spre stînca aceea în aşa fel aşezată încît ultimele raze ale asfinţitului păreau că se opresc o clipă numai asupra ei, ca şi cum soarele ar fi întins spre ea un deget format dintr-un buchet de raze, văzînd figura aceea de uriaş care părea că se întruchipează în stîncă atît timp cît dura bătaia luminii, i se părea că, în adevăr, stîncile sînt umeri de uriaşi, pădurile sînt pletele lor, iar vîntul le e respiraţia.

Nu mai pîndea, în nopţile cu lună plină, poiana aceea fermecată în care ar fi trebuit să vină ceata zînelor, să se îmbăieze cu rouă şi să lunece în hora lor, şapte zîne cu păr galben, ca lumina, şapte zîne cu păr negru, ca întunericul, să se rotească mereu, ca vremea, ca viaţa, ca moartea, ca înţelegerea, ca uitarea; nu mai pîndea poiana aceea şi totuşi în nopţile acelea i se părea că în văzduh se presimt aripi ciudate, rotiri blînde de vînt dulceag, stelele parcă pîlpîiau mai intens, mai viu, ca şi cum prin ochii lor cerul ar fi privit pămîntul, iar luna părea atît de aproape încît poate ar fi fost de ajuns să vrei să porneşti spre culmea muntelui şi apoi să treci mai departe, să păşeşti pe covorul acela galben pe care îl desfăşurase spre pămînt, şi puteai ajunge acolo, dar ce să fi căutat atît de departe?

Baciul acela bătrîn a cărui barbă fumega atît de ciudat, de parcă ierburile ar fi tămîiat faţa lui zbîrcită, osoasă, i-a spus că pe drumul acela se pleacă numai atunci cînd omul simte că i-a sosit vremea de plecare. Cînd el l-a întrebat pe baci cum de se poate şti asta, baciul i-a răspuns că sînt nişte semne, şi că i-ar putea spune acele semne, dar că tot nu i-ar fi de folos, fiindcă ele se arată fiecărui om în alt fel, dar să nu se îndoiască de faptul că acele semne sînt, fiindcă el ştie asta foarte bine, din moment ce lui i s-au arătat; de la o vreme se tot visează păşind pe un covor de flori galbene, moi, ca şi cum s-ar fi îndesat mii de flori de păpădie, avînd pe frunte un fel de cunună de rouă şi pe' raţe ducînd văluri lungi de ceaţă. Şi dacă de semnele acestea s-ar mai fi îndoit, apoi acuma ştie foarte bine că va pleca pe drumul acela în curînd, fiindcă a văzut pe cer nunta stelelor.... «Cum e nunta aceea?», l-a întrebat, dar baciul nu i-a răspuns. Nu i-a răspuns la întrebare, dar a făcut aşa cum a zis, adică a plecat pe drumul spre creştetul muntelui, pe cărarea spre lună şi spre nunta stelelor odată cu primele semne de toamnă.

În aceeaşi toamnă el a cunoscut-o pe Florica. Adică, mai întîi, a văzut-o de cîteva ori, după ce au coborît turma în rariştea de la marginea satului, pentru aşezarea de iarnă. Mai văzuse el fete, că doar iernile şi le petrecea în sat, văzuse destule, chiar fusese în vorbă cu unele, dar nu prea şi-a făcut griji, nu prea şi-a pierdut capul, dar acum tocmai asta i se părea curios, că Florica, de cînd a văzut-o, i s-a întipărit în minte, ca şi cum inima lui ar fi fost un aparat de fotografiat închis pînă atunci, care s-a declanşat fără veste, o singură dată şi pentru o singură clipă, tocmai atunci cînd Florica trecea prin dreptul lui (zîmbindu-i de parcă ar fi ştiut că în clipa aceea inima sa este în situaţia aparatului de fotografiat cu membranele deschise, gata a întipări imaginea ei), şi de atunci nu a mai putut-o şterge din cugetul său. S-au cunoscut, au fost împreună la hore, la plimbarea de duminică pe uliţa satului, iar cînd a fost vremea sărbătorilor de iarnă au fost în aceeaşi ceată cu uratul. Cîntau pe la case poveşti vechi de cînd lumea, aceea cu cerbul cu stea de argint în frunte, sau cu mioara care îi prevesteşte ciobanului ciudata lui nuntă, iar lui i se părea că spun acele poveşti ca şi cum ar încerca suflînd peste vatra cu urme de jar să mai ridice cîte o pîlpîire dintr-un foc mare care s-a stins ca o uitare, dar tot el îşi spunea că nu e de băgat în seamă că flăcăii şi fetele nu mai ştiau să tălmăcească înţelesul poveştilor, ca baciul acela bătrîn cu barba fumegîndă, fiindcă gîndul bun, pe care îl lăsau pe pragul şi la geamul fiecărei case, era acelaşi. Urarea de bine spusă din inimă, cu gîndul curat, era doar un sîmbure rămas din lumea basmelor uitate, unde întotdeauna se arată dreptatea şi se alege binele.

Poate nu se potrivea cu Florica. El era cam tăcut, iar ea rîdea mereu, se bucura de toate ca un prunc, nu avea clipă de astîmpăr, dar lui îi plăcea rîsul, îi plăcea neastîmpărul ei, îi plăceau mai ales ochii ei cu luciri de parcă ar fi fost un joc de steluţe. De zeci de ori a luat hotărîrea să îi spună cît îi este de dragă, dar tot de atîtea ori s-a codit, cu toate că ea parcă aştepta, oprindu-se brusc în faţa lui şi privindu-l în ochi încurajator. Cînd, pînă la urmă, a reuşit să îi spună, ea a rîs, steluţele din ochii ei arătau că se bucură, dar rîsul era cumva fără rost. Chiar şi atunci cînd el a insistat să se facă nunta încă în iarna aceea, ea a continuat să se ascundă cumva după nişte cuvinte goale, spuse în glumă. Apoi, tot timpul iernii, rîsul acela al ei l-a necăjit, prelungindu-se într-un fel de joc al ei, adică, deşi era în vorbă numai cu el, deşi tot satul îi ştia numai împreună, se tot ferea să îi dea un răspuns clar, învelindu-şi nehotărîrea într-o mulţime de vorbe fără rost. În primăvară, înainte de a pleca cu turma spre munte, a mai făcut o ultimă încercare şi, ciudat, deşi putea citi limpede în ochii ei că o doare despărţirea, nu a putut obţine mai mult din partea ei decît promisiunea că îl va aştepta. El s-a atîrnat de această promisiune, cerîndu-i să facă un legămînt. Şi ea l-a făcut. Poate tocmai din cauza acestui legămînt al ei, de a cărui trăinicie el nu se îndoia, nu a dat atenţie vorbelor care ajungeau pînă la stînă, despre faptul că Florica este văzută tot mai des cu un tînăr care plecase de mai mulţi ani să lucreze la oraş, ba chiar că ar fi vorba despre măritişul ei apropiat cu acesta. Nu a dat ascultare acelor vorbe, fiind prea sigur asupra trăiniciei legămîntului ei, dar au început să îl tulbure unele gînduri ascunse, unele vise şi, mai ales, semnele din noaptea aceea. Desigur, nu mai era la vîrsta cînd să creadă în poveştile cu animalele care vorbesc, — deşi ştia bine că multe se pot citi în ochii acestora —, dar în seara aceea, cînd ajunse cu turma într-o poiană, cumva ascunsă sub o aripă de codru, şi s-a culcat în iarba înaltă, i s-a părut că, aşa cum stătea cu ochii închişi, simte apropiindu-se de capul lui mai întîi o mireasmă de flori şi ierburi strivite, apoi respiraţia botului unei mioare, şi dacă o împingea cu palma ea revenea, ca şi cum ar fi vrut să îl trezească, să îi spună ceva.

Apoi a fost visul. Se făcea că stelele clipeau tot mai des, tot mai apropiat, aveau în ele ceva jucăuş, ca un fel de nefirească veselie, apoi apele cerului s-au tulburat, ca şi cum ar fi fost răsfrînte în oglinda lacului şi cineva ar fi aruncat cu pietre, şi tulburarea aceea a fost atît de mare, încît stelele s-au scuturat, şi ca o ploaie de scîntei s-au prăbuşit în iarbă. Parcă cineva ar fi scuturat arborele nopţii şi ar fi picurat din ramurile sale licurici. Unde au căzut, s-au ivit flori ciudate, ca nişte clopoţei albi, apoi florile s-au învolburat, rotindu-se ca nişte tulpini de nori albi, pînă cînd volburele acelea de nori s-au destrămat ca într-o cădere de văluri de ceaţă, ivindu-se cele şapte zîne cu păr ca razele soarelui, şi cele şapte zîne negre, cu păr ca adîncul nopţii şi au prins a se roti în hora lor, tot cîte o zînă cu părul ca lumina şi cîte o zînă cu părul ca întunericul, tot mai iute, mai iute, de parcă picioarele lor nici nu atingeau iarba poienii, atît de repede încît nici nu se mai ştia care sînt zînele luminii şi care ale nopţii, iar el se vedea alergînd spre cercul lor, mai întîi copil, apoi bărbat, apoi bătrîn asemeni baciului cu barba fumegîndă, pînă la o vreme cînd, prins în hora aceea ameţitoare, era şi copil, şi bărbat în tăria vîrstei şi bătrîn, dintr-o dată, sau, mai exact, poate nu mai era în nici un fel.

Trezindu-se, şi-a spus că poate ceea ce a visat a fost un semn şi mai ales cînd şi-a văzut cel mai credincios dintre cîinii săi aşezîndu-se lîngă el, astfel încît în apele tulburi ale sfîrşitului de noapte nu i se mai vedeau decît ochii, fixîndu-l de parcă ar fi fost chinuit de neputinţa de a-i rosti ceea ce ar fi vrut să îi spună, s-a hotărît să plece chiar în dimineaţa aceea spre sat. A coborît mai mult în goană, de parcă cineva l-ar fi alungat sau l-ar fi chemat cu disperare.

Parcă i-ar fi zărit împreună înainte de a-i vedea. Dar nici nu intrase pe uliţa satului — era spre seară — cînd parcă i-a văzut împreună, pe Florica şi pe băiatul acela pe care îl ştia bine, doar au fost prieteni în copilărie, dar fiindcă lui i-a plăcut să înveţe, tot spunea despre nişte meserii grozave, despre cît de mult i-ar plăcea să meşterească la nu ştiu ce maşinării, din acest motiv a plecat la oraş, a ajuns să facă ceea ce şi-a dorit, în iarnă cînd s-au întîlnit era îmbrăcat ca la oraş, vorbea altfel, aşa cum se vorbeşte la oraş şi era foarte fericit dacă îl ascultai să îţi povestească cum e pe acolo, ce lucruri grozave face. Îl ştia foarte bine şi tocmai de aceea, fiindcă îl ştia băiat cinstit, îl ştia prieten, nu îi venea să creadă că el este cel care se plimbă cu Florica de braţ, deşi i-a văzut astfel în gîndul lui încă înainte de a auzi rîsul Floricăi, rîsul acela pe care îl cunoştea atît de bine, rîsul acela al ei care te vrăjeşte şi te amăgeşte.

S-a grăbit să-i ajungă din urmă fiindcă nu mai putea auzi rîsul acela al ei, nu o mai putea auzi cum se alintă, simţind în acele clipe că o urăşte, că legămîntul călcat cere pedeapsă.

Au auzit, probabil, paşii lui grăbiţi, îndesaţi, parcă afundîndu-se mai adînc decît era firesc în praful drumului şi de aceea s-au oprit, întorcîndu-se spre el. Timp de o secundă a citit uimire în ochii lor, apoi ea a rîs din nou, ca şi cum s-ar fi bucurat de venirea lui, ba chiar i-a spus că se bucură că îl vede. El a rămas tot încruntat, tot privindu-i rău, şi atunci cînd băiatul, tăcut, i-a întins mîna s-a făcut că nu îl vede şi acesta a rămas cumva uimit, cu mîna întinsă, aşteptînd.

Din cauza emoţiei a întrebat-o pe Florica mai răstit şi mai crunt decît ar fi vrut: «Asta ţi-o fost vorba?!»

Ei i s-a topit rîsul pe faţă, a scîncit şi apoi, speriată, a vrut să fugă, dar el a prins-o strîns de braţ şi a smucit-o spre el. A intervenit băiatul care a încercat să îl împingă, să o elibereze din strînsoarea mîinii lui, dar dintr-o smucitură i-a făcut vînt în şanţ.

I-a fost destul însă să privească în ochii Floricăi ca să îi dea drumul. A citit în ochii ei ceva ce se asemăna cu un rîs rău. Mai mult, a şi luat-o la fugă. Or, îi era datoare lui o explicaţie. Cel puţin atît, o explicaţie, o vorbă, îi era datoare. Şi apoi, mai era băiatul acela care abia se ridica din şanţul unde îl azvîrlise şi nici lui nu i-a aruncat nici măcar o privire.

Nu s-a mai uitat în urma ei, fiindcă băiatul, ridicîndu-se, se apropia de el. I-a trecut prin minte că vrea bătaie şi că dintr-o trîntitură va rupe cu el gardul de lîngă drum. Dar băiatul acela îl privea cumva calm, cumva liniştit şi, ştergîndu-se pe haine, l-a întrebat, aşa cum întrebi un prieten, dacă nu crede că e mai bine ca să o lase pe Florica să hotărască ea. Ar fi vrut să-i spună ceva despre legămîntul ei, dar cu ce era acesta vinovat că ea l-a rupt? Şi apoi, îşi spunea, ce alegere să mai aştepte, fiindcă era limpede că Florica a ales deja, şi nu în favoarea lui.

Nu i-a spus nimic din toate acestea, dar i-a întins mîna băiatului şi acesta, uitînd că mai înainte rămăsese cu mîna întinsă în gol, i-a strîns-o prieteneşte. «Vii în sat?», l-a întrebat, iar el i-a răspuns că nu, se va întoarce la stînă. «Acum, noaptea?», l-a întrebat acesta mirat, dar nu i-a mai răspuns, s-a răsucit şi s-a depărtat, fiindcă nu putea să îi spună că el nu se teme de noapte, aşa cum nu se teme nici de zi, nu era să îi spună despre nopţile cu taine, cu vise şi uitare.

EMIL POENARU ■

IMPORTANT PENTRU CITITORI

Sîmbătă, 27 decembrie 1975, va apărea ultimul număr pe anul în curs al revistei Flacăra. De ce vi-l anunţăm încă de pe acum? Pentru că va fi un număr neobişnuit. Un număr special! Cititorii vor avea la dispoziţie o revistă cu o tematică extrem de variată, axată pe cele mai calde şi mai pasionante probleme ale zilei din sectoarele politic, economic, social, ştiinţific şi cultural. Nu vor lipsi ample anchete şi dezbateri închinate luptei pentru afirmarea noului în România, pentru promovarea inteligenţei româneşti în lume, anchete consacrate muzicii tinere, sportului, pagini de satiră şi umor, seriale captivante, curiozităţi, surprize.

Toate într-un singur număr al revistei Flacăra din 27 decembrie.

a apărut
ALMANAHUL FLACĂRA 76
un almanah pe care l-aţi aşteptat şi care v-a răsplătit aşteptarea
O ROMÂNIE CÎT TREIZECI DE ROMÂNII ● Invenţii şi inventatori 1975 ● OBICEIURI DE IARNĂ LA ROMÂNI ● Statuile Bucureştiului ● S.O.S. APE MINERALE ● Cine eşti tu, Venus? ● SUEZ ● Mărirea şi decadenţa Hollywoodului ● ULTIMA FARSĂ A LUI ONASSIS ● Viaţa lui Napoleon povestită de el însuşi ● FRAGMENTE DIN MEMORIILE LUI SAINT-SIMON ● Crimă şi pedeapsă ● BUNUL SIMŢ ŞI HRANA OMULUI ● Din memoriile unor mari vedete de cinema contemporane ● REZULTATELE ANCHETEI: CEL MAI BUN FOTBALIST ROMÂN DIN ULTIMUL DECENIU
ÎN FOTOGRAFII COLOR MEMBRII REPREZENTATIVI AI CENACLULUI FLACĂRA
Un roman de aventuri
ORHIDEE ŞI EŞARFE DE MĂTASE
de Rex Stout

FLACĂRA. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, sectorul 1. Căsuţa poştală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».
Prezentarea artistică: SORIN POSTOLACHE

41505
PREŢUL REVISTEI: 3 LEI

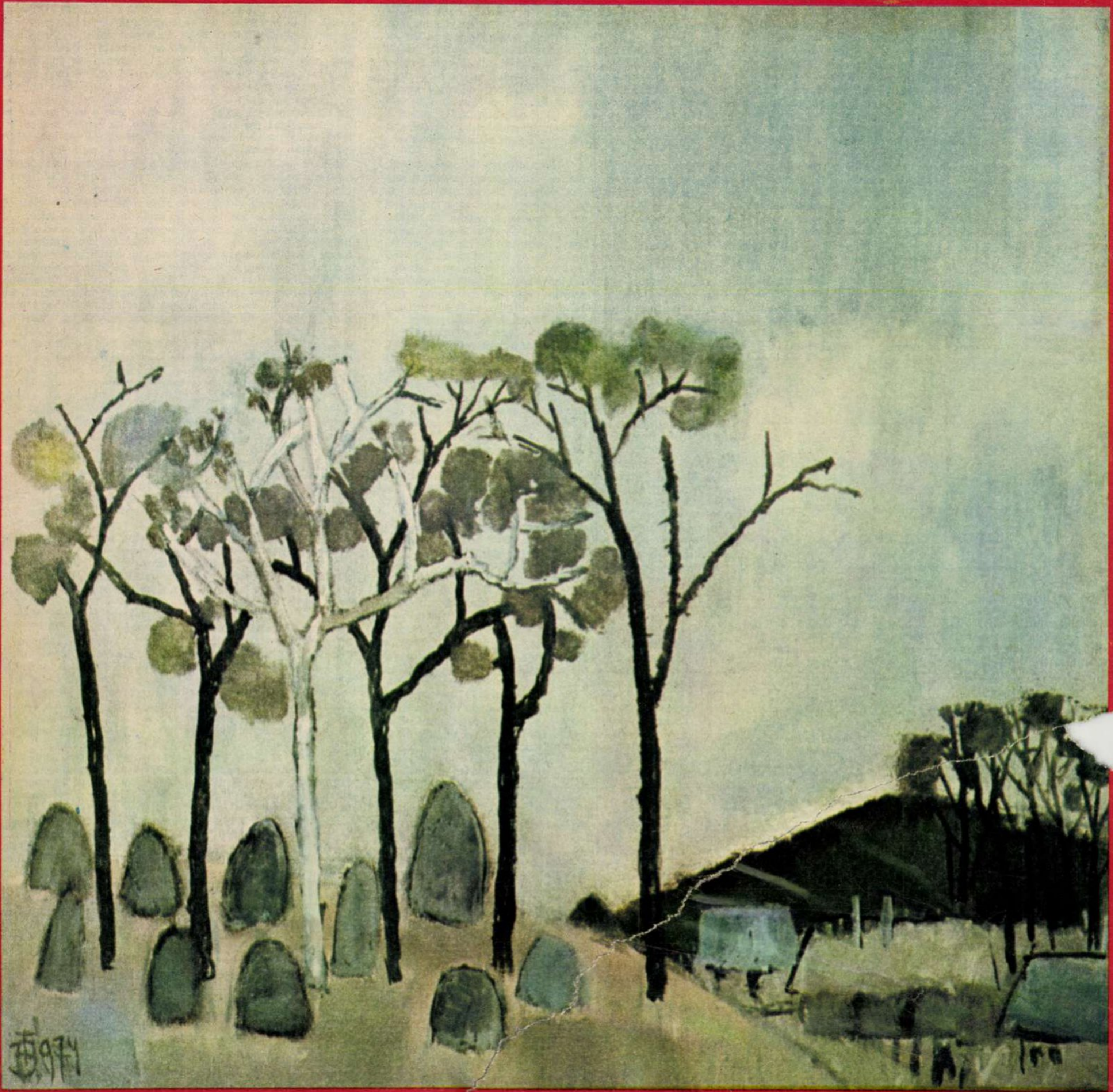

flacăra
civilizația ochiului

el tot ce are de spus rostește parcă în șoaptă

Întotdeauna în fața unui tablou de Traian Brădean m-am întrebat: prin ce își începe pictorul actul creației? Și mi-am închipuit, poate nefiind chiar atît de departe de adevăr, că înainte ca o imagine să fie «o suprafață plană acoperită de culori dispuse într-o anumită ordine» ea a fost un ecran pe care artistul a imaginat prin linii o floare sau un grup de copaci, un chip sau un cal cu omul său ori multe alte evenimente știute sau neștiute. Arma secretă a picturii lui Brădean este desenul. Pentru el lumea, ființele și lucrurile, înainte de a deveni culoare, sînt linii puse în mișcare, fiecare avînd timpul în care în mod necesar apare, durata în care există, destinul prin care se împlinește. Totdeauna este o ordine interioară a imaginii exprimate prin desen, dictată de o anume gîndire raționalizatoare, care alungă jocul întîmplător sau digresiunile afective, impunînd o descriere în care măsura e calea prin care se ajunge la armonie. Între întîmplare și programare artistul o alege, de obicei, pe cea din urmă, pentru că el dă mai mult credit adevărurilor realității decît celor ale imaginației; el proiectează lumea care există nu pe cea care și-ar putea-o închipui. Și totuși pictura lui Brădean, care poartă în sine acel sîmbure rațional al desenului, nu profesează asemănarea în înțelesul ei de imitație. Ea își are libertățile sale pe care și le asumă prin promovarea unei evocări a realității în care, de fiecare dată, lirismul se insinuează discret. El tot ce are de spus rostește parcă în șoaptă. Dacă ordinea desenului imprimă un echilibru liniștitor imaginii, culoarea aduce cu sine tăcerea, prin acele griuri, mereu nuanțate, prezente mai în fiecare tablou, ale căror valori sînt în continuă schimbare, mai pure cînd albul le dăruiește lumină, mai grele și pline de mister cînd verdele se strecoară pe nesimțite ca să aducă iluzia unui ceas de noapte sau a unei zile mohorîte. Rareori alte culori primesc investituri tonale dominante, de obicei ele trăind în singurătăți locale, ca să rezume un detaliu sau să dea un înțeles particular unei secvențe a evocării.

Uneori privind tablourile lui Brădean am senzația că ecranele lor sînt prea puțin încăpătoare pentru personaje și evenimente, că toate aceste figuri eroice sau acești moți de odinioară, purtîndu-și ciubarele prin munți și nopți, ar avea nevoie de un spațiu monumental unde să-și împlinească grandoarea spre care aspiră în taină și să-și trăiască chemările grave cu care le-a înzestrat pictorul. Dar poate aceasta este doar o simplă impresie.

CORNEL BOZBICI ■

Reproducere de **V. MÂNECAN** ■

Redactor șef: **ADRIAN PĂUNESCU**

Biblioteca Județeană
MUREȘ

ANUL XXIV - NR. 50 (1071) - 20 DECEMBRIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

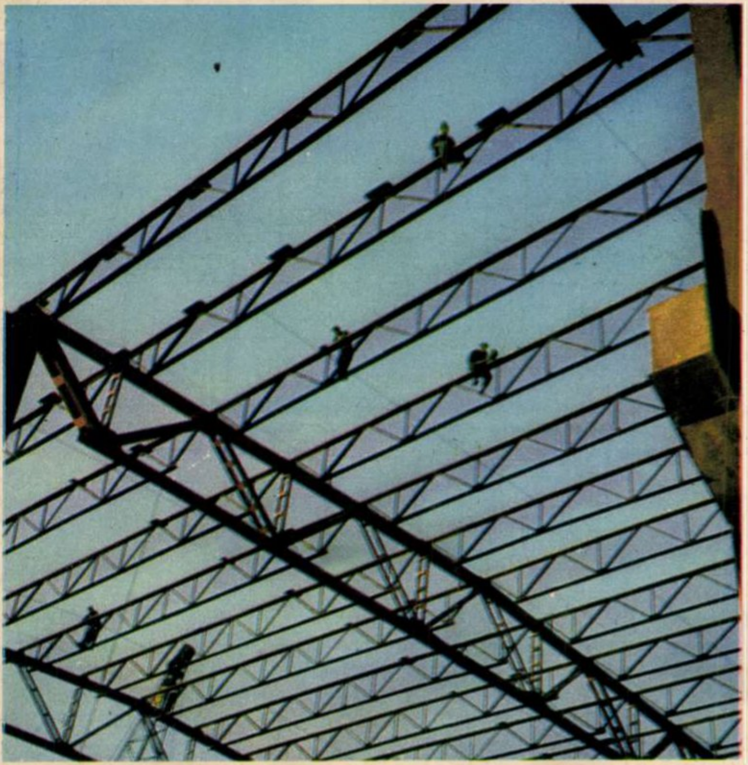

un fapt de solidaritate umană

Se poate muri de durere. Rar, ce-i drept, dar cînd acest lucru înspăimîntător se întîmplă totuși, ceea ce se vede este de nedescris. În 22 de ani de activitate, medicul Nicolae Frățilă, șeful secției de urgențe a spitalului județean din Brăila, a intervenit în numai trei cazuri de tromboflebită; astfel se numește boala care provoacă asemenea dureri. Nici măcar morfina nu are efect. Bolnavul se chircește, durerea îl sugrumă, pulsul încetează, iar zvîrcolirile morții îi desfigurează chipul, mișcările îi devin dezordonate și desigur tragice. Pînă în seara zilei de 23 noiembrie aceste amănunte erau cunoscute de puțini oameni din oraș și de nimeni în comuna Viziru. Noaptea de 23 noiembrie a coincis cu noaptea cînd aici, în județ, nu se mai știa care-i cerul și care-i pămîntul prin furtunile de zăpadă. Sînt ușor de închipuit neputința și groaza soților Măcrineanu cînd fiul lor Costel, în vîrstă de 9 ani, a fost lovit de această îngrozitoare criză; nu este de asemenea greu de imaginat drumul acestora, prin viscol și nămeți pînă la spitalul din comună, cu un copil înnebunit de durere; și peste toate astea, emoția și privirea tragică ale medicului comunal căruia nu-i stătea în putință să diagnosticheze boala și să vină în vreun fel în ajutorul copilului. Timp de mai multe ore o comună întreagă a fost paralizată de tabloul deznădăjduit din camera de gardă a spitalului, de la paznicul primăriei pînă la secretarul comunal de partid care telefona, speranță absurdă, pe unde nimerea. Șoselele fuseseră blocate de zăpadă, trenurile se înzăpeziseră și ele. Prin firele telefonice rămase în picioare emoția locuitorilor din Viziru s-a transmis secției de urgență a spitalului județean și, concomitent, forțelor armate trimise pentru deszăpezire, Comitetului județean de partid, primului secretar. Ultima tanchetă, rămasă pentru cazuri excepționale, dacă în acele clipe se mai putea face această distincție, a fost trimisă pe drumul Vizirului, drum fără speranță, dar cu oameni gata să intervină pentru a duce la capăt această omenească întreprindere.

Am în față scrisoarea soților Măcrineanu adresată primului secretar al comitetului județean. O scrisoare caldă, de recunoștință, răzbătută de la un cap la altul de o firească emoție. Transcriu cîteva rînduri: «...noi, Măcrineanu Mihai și Măcrineanu Ilinca din comuna Viziru, vă trimitem din toată inima vii mulțumiri în aceste puține rînduri pline de emoție, pentru că, din cîte am auzit, dumneavoastră ați dispus trimiterea unei tanchete cu medici de specialitate pentru salvarea vieții copilului nostru Costel...»

Medicul de specialitate se numește Petre Coțoiu, pe al plutonierului, comandantul tanchetei, nu-l cunosc, rămîne unul dintre multele nume care în împrejurarea aceea au legat firul lung al solidarității la al cărei capăt Costel și-a regăsit părinții, școala și viața.

NICOLAE CRISTACHE ■

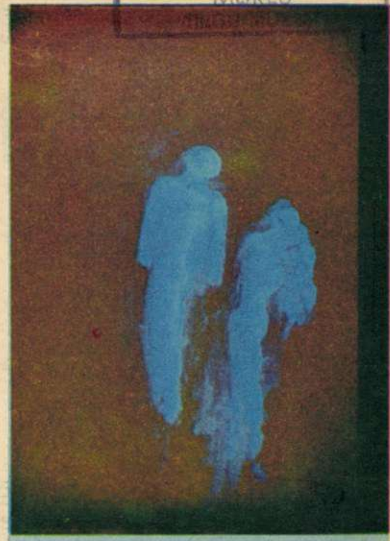

Arta lui Sabin Bălașa este o prodigioasă apărătoare a spiritualității românești și a spiritualității în general. Acest pictor căruia nu-i place să meargă pe bulevardele curentelor moderniste, să respecte credințele lor de paradă, reușește mereu în tentativa de a organiza o creație depănată din spiritul epocii noastre, dar eliberată de tirania timpului, după cum zice Chagall, adică menită să dureze deoarece conține eternul. Lumea picturii și filmelor sale de pictură animată se compune din locuri de mitologie dacică, romană, română și universală, este o lume care și-a valorificat la maximum rațiunea, emoțiile, intuițiile, spiritul, visele și descoperirile.

În numărul său de Anul Nou, revista Flacăra va consacra două pagini lui Sabin Bălașa, publicînd un eseu și cîteva reproduceri după lucrările artistului.

ROMULUS BALABAN ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

cu țara

Rămîn adesea numai eu cu Ea
o mînă atingînd un colț de stea
o urmă pe un cîmp albit de nea

Îi pun în taină sute de-ntrebări
și parcă urc înmiresmate scări
și parcă dorm la malul unei mări

Îmi lasă valul stema lui pe trup
de limpezime nu pot să mă rup
cum nu se rup aromele de stup

Se-mpurpurează iarna cînd îi cer
mai multă puritate decît ger
și seve sub zăpezi visînd un cer

Cînd se-nnoptează coborîm din munți
și luna ne așterne între frunți
lumini ce par înfrigurate punți

De-a pururi înflorim în primăveri
iar zările sînt falnice averi
sub care cad petalele din meri

Un nume scump în pagină înscriu
și-n leagănul silabei auriu
o Mamă șterge fruntea unui fiu

Și știu că întîlnirea noastră pare
un paragraf înveșmîntat cu soare
eu pieritor și Ea nemuritoare.

ION LOTREANU ■

țara la cumpăna dintre cincinale

generațiile

Întîmplarea face ca doi oameni, care de aproape douăzeci și cinci de ani sînt la conducerea Întreprinderii de mecanică fină din Sinaia, să iasă curînd la pensie. Colaborează bine, minunat de bine de la început și rodul acestei colaborări este că muncitorii îi iubesc. Fiindcă vremea trece repede, muncitorii se întreabă, cu o umbră de neliniște, cine va ști să le continue opera și omenia.

Inginerul Mihai Simionescu, directorul tehnic al Întreprinderii și unul din cei doi directori despre care scriem, crede că neliniștea și chiar întrebarea sînt fără temei: «M-am gîndit adesea la ce se va întîmpla după noi. Sînt convins nu numai că va fi bine, dar că va fi mai bine decît pînă acum. Generația care ne urmează la conducere folosește experiența noastră și-i adaugă propria experiență. Ea vine cu ceva în plus, deci. Concepția ei de viață și gîndirea ei tehnică sînt mai bogate decît ale noastre. Informația pe care ea o posedă este incomparabil mai bogată decît a noastră. Ce rezultă de aici? Rezultă că eu am o mare încredere în generațiile viitoare. Viteza cu care generațiile medii și tinere primesc și asimilează informațiile contează pe un tip de accelerație de care noi n-am putut beneficia. Acum, să privim tot ce am spus în legătură cu Întreprinderea noastră, care e un mecanism foarte complex, nu static, ci în mișcare. Generația mea a imprimat acestui mecanism, deasemeni, o viteză și o accelerație. Să vrea cineva să-l frîneze și n-ar fi în stare. Și apoi cine are interesul să-l frîneze? Sînt perfect convins că în fiecare uzină există oameni capabili să continue lucrul vîrstnicilor. Toată problema e să-i afli și să le spui limpede care e părerea ta despre generația lor».

TUDOR OCTAVIAN ■

ION DOGAR MARINESCU ■

CENACLUL FLACĂRA
15.12.75
IAȘI

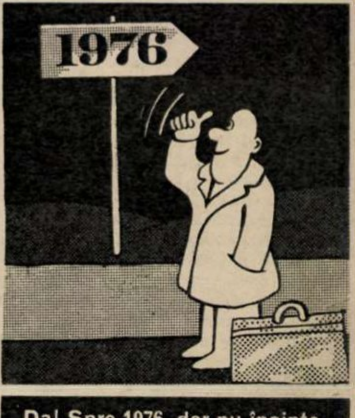

Da! Spre 1976, dar nu înainte de a ne întîlni cu numărul special Flacăra.

801

ÎNALTĂ RĂSPUNDERE FAȚĂ DE
FAȚĂ DE CAUZA PĂCII, COLABO

La ceremonia sosirii pe Aeroportul Otopeni a înaltului sol al poporului khmer prieten, prințul Norodom Sianuk.

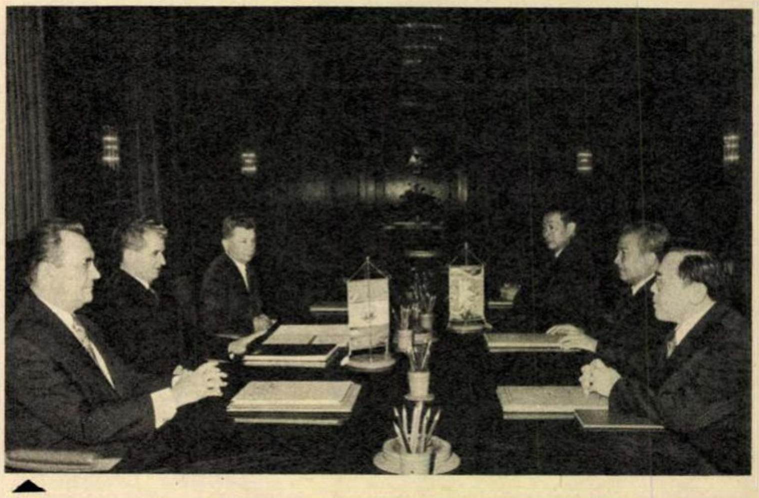

Aspect de la convorbirile oficiale dintre președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și șeful statului Cambodgia, prințul Norodom Sianuk.

Debutul vizitei în țara noastră a tovarășului Manuel Pinto da Costa, vizită desfășurată sub semnul unei calde prietenii.

În timpul dineului oficial oferit de președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în onoarea tovarășului Manuel Pinto da Costa și a soției sale, Amelia da Costa.

Relevînd că experiența României socialiste este urmărită cu deosebit interes de țările în curs de dezvoltare care au optat pentru propășirea lor economico-socială independentă, prințul Norodom Sianuk, șeful statului Cambodgia, președintele Frontului Unit Național al Cambodgiei, aflat în țara noastră între 11 și 13 decembrie într-o vizită oficială de prietenie, exprima totodată stima și prețuirea țării sale și a sa personală față de politica internațională dinamică și clarvăzătoare dusă de România, sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu, orientată consecvent în slujba cauzei progresului, păcii și înțelegerii între state, instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale. Promovarea acestor principii prin chiar modul de a acționa în sensul și spiritul lor și-a găsit o strălucită întruchipare, dealtfel, și în timpul convorbirilor oficiale care au avut loc la București între președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și înaltul sol al poporului khmer prieten, prințul Norodom Sianuk. În timpul acestor convorbiri — a căror sinteză o reprezintă Comunicatul comun dat publicității — s-a procedat la o informare reciprocă asupra situației din cele două țări, asupra preocupărilor actuale ale popoarelor român și cambodgian. Au fost de asemenea examinate posibilitățile și perspectivele de dezvoltare a relațiilor bilaterale, cei doi șefi de stat căzînd de acord ca forurile competente din ambele țări să studieze căile și mijloacele corespunzătoare pentru dezvoltarea și diversificarea relațiilor dintre România și Cambodgia în domeniile politic, economic, tehnico-științific și cultural, și pentru crearea unui cadru juridic adecvat. În cursul aceloraşi întîlniri au fost salutate cu satisfacție mutațiile pozitive care au avut loc pe arena internațională în favoarea luptei popoarelor pentru independență și suveranitate națională, constituindu-se astfel un cadru prielnic manifestării procesului de extindere a cooperării și înțelegerii între națiuni. Restructurarea și așezarea relațiilor economice dintre state pe o bază nouă, s-a arătat în acest context, constituie un factor determinant atît pentru progresul economic și social al fiecărui popor, cît și pentru cauza generală a destinderii și păcii în lume.

Joi, 11 decembrie, participanții la a XIII-a Întîlnire europeană a uniunilor naționale studențești, desfășurată la București, au urmărit cu profund interes și deosebită atenție Mesajul adresat de președintele Nicolae Ceaușescu acestei importante reuniuni a tineretului universitar, care și-a propus să dezbată probleme de deosebită importanță privind sporirea contribuției tinerei generații la eforturile pentru securitate și colaborare pe continent, la cauza destinderii și a instaurării unui climat de pace în lume.

În cursul zilei de vineri, 12 decembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe ministrul apărării al Franței, Yvon Bourges, a cărui vizită oficială în țara noastra, se înscrie în cadrul bunelor relații tradiționale româno-franceze, în spiritul înțelegerilor și acordurilor adoptate la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, iar a doua zi, sîmbătă, 13 decembrie, președintele Nicolae Ceaușescu a primit pe Jorge Campinos, ministrul comerțului exterior și turismului al Republicii Portugheze, aflat în țara noastră cu ocazia desfășurării lucrărilor primei sesiuni a Comisiei mixte guvernamentale româno-portugheze.

La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, în după-amiaza zilei de marți, 16 decembrie, a sosit în țara noastră într-o vizită oficială de prietenie secretarul general al Mișcării de Eliberare din Sao Tomé și Principe, președintele Republicii Democratice Sao Tomé și Principe, tovarășul Manuel Pinto da Costa Numeroși locuitori ai Capitalei, veniți la aeroport, au făcut o călduroasă primire înaltului oaspete și soției sale, tovarășa Amelia da Costa, aclamînd pentru prietenia, solidaritatea și colaborarea dintre partidele, țările și popoarele noastre, iar convorbirile oficiale prilejuite de această vizită au reliefat consecvența acțiunilor de politică externă ale României, care își găsesc un strălucit domeniu de manifestare în activitatea consacrată întăririi unității tuturor forțelor revoluționare, progresiste, democratice, a întregului front antiimperialist.

Marți, 16 decembrie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, au avut loc lucrările Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român, unde au fost luate în discuție următoarele probleme înscrise pe ordinea de zi: Programul de măsuri pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier în perioada 1976-2010, unele probleme privind planul și bugetul de stat pe anul 1976 și unele probleme internaționale. Plenara a adoptat o hotărîre cu privire la politica externă a partidului și statului nostru, prin care se prețuiește în mod deosebit activitatea remarcabilă și aportul hotărîtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu la realizarea cu consecvență a hotărîrilor Congresului al XI-lea privind activitatea internațională, spiritul novator, revoluționar în abordarea problemelor lumii contemporane, înalta răspundere față de interesele poporului român, față de cauza păcii, colaborării și socialismului în lume.

INTERESELE POPORULUI ROMÂN, RĂRII ȘI SOCIALISMULUI ÎN LUME

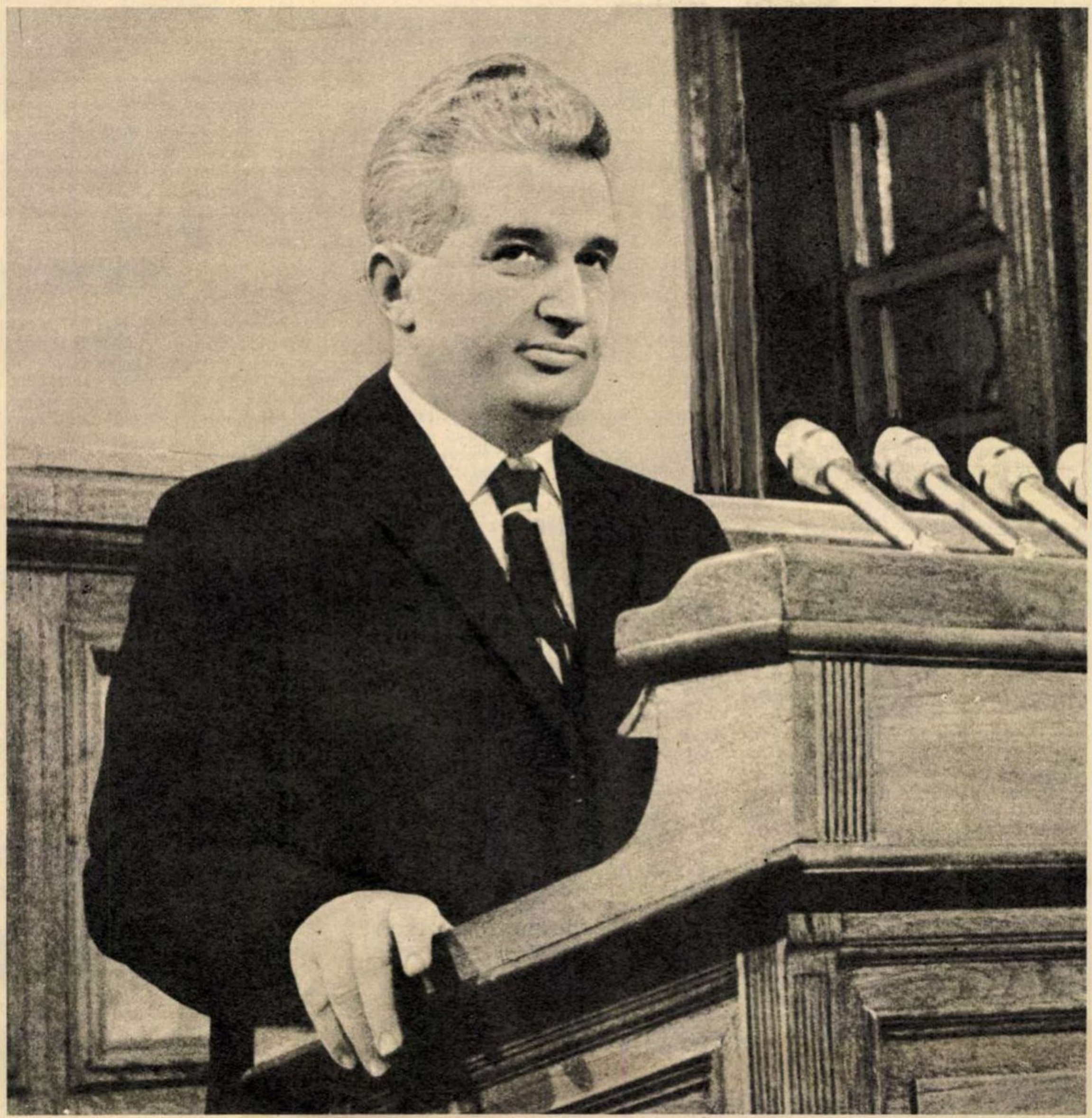

Pornind de la interesele vitale ale poporului român și de la cauza generală a păcii și destinderii, ținînd seama de imperativele lumii de azi, România desfășoară o largă și intensă activitate internațională, militează neabătut pentru o politică nouă de colaborare și înțelegere între națiuni. În perioada care a trecut de la Congresul al XI-lea, țara noastră și-a amplificat și mai mult această activitate, și-a dezvoltat relațiile internaționale, a adus o contribuție constructivă la dezbaterea și soluționarea problemelor de care depind progresul și pacea omenirii.

De la această tribună adresăm un apel solemn către toate parlamentele, către forurile supreme ale națiunilor de a-și îndeplini cu cinste îndatoririle sacre ce le revin față de propriile popoare, față de interesele lor vitale, de a acționa cu cea mai înaltă răspundere față de destinele civilizației și păcii mondiale, de a-și uni eforturile pe plan internațional pentru a determina accelerarea cursului destinderii, pentru a impune guvernelor, conducătorilor politici promovarea unor principii și raporturi interstatale noi, care să asigure întregii umanități un viitor de securitate și pace, de colaborare și bunăstare.

NICOLAE CEAUȘESCU

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A PREZENTAT LA MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ O AMPLĂ EXPUNERE

cu privire la mărețele realizări ale poporului român în cincinalul 1971-1975 și la politica externă a României pusă în slujba păcii și colaborării internaționale

Un eveniment de semnificații majore, cu largi, însuflețite ecouri în viața politică a țării, în conștiința întregii națiuni socialiste, l-a constituit reluarea în plen, în cursul zilei de joi, 18 decembrie, a lucrărilor celei de-a doua sesiuni a actualei legislaturi a Marii Adunări Naționale. În prezența unor numeroși invitați — membri ai Comitetului Central al Partidului Comunist Român, miniștri, conducători de instituții centrale și organizații obștești, reprezentanți ai oamenilor muncii, personalități ale vieții noastre științifice și artistice, ziariști români și corespondenți ai presei străine — deputații au aprobat completarea ordinii de zi a sesiunii și desfășurarea lucrărilor în următoarea succesiune:

1) Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la mărețele realizări ale poporului român în cincinalul 1971-1975 și la politica externă a României, pusă în slujba păcii și colaborării internaționale.

2) Proiectul de Lege pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1976.

3) Proiectul de Lege pentru adoptarea Bugetului de Stat pe anul 1976.

4) Proiectul Legii retribuirii muncii în unitățile agricole cooperatiste.

5) Proiectul Legii privind creșterea și ameliorarea animalelor.

6) Proiectul Legii privind regimul tăierii animalelor.

7) Proiectul Legii cu privire la producția bunurilor alimentare.

8) Proiectul Legii pentru stabilirea normelor privind proiectarea, construirea și modernizarea drumurilor.

9) Proiectele de legi pentru aprobarea decretelor cu putere de lege emise de Consiliul de Stat.

Expunerea prezentată de către secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a făcut o amplă analiză a principalelor fenomene și tendințe pe plan mondial, a necesității și mijloacelor de soluționare a complexelor probleme ale raporturilor interstatale din etapa actuală, a acțiunilor și inițiativelor partidului și statului nostru la afirmarea unei politici noi, realiste, în viața internațională, la făurirea unei ordini economice și politice mai drepte în lume, în conformitate cu năzuințele întregii omeniri progresiste și democratice.

Relevînd contribuțiile deosebit de valoroase la promovarea poziției țării noastre în probleme majore ale vieții internaționale cum sînt securitatea și cooperarea în Europa, realizarea dezarmării, lichidarea subdezvoltării, făurirea noii ordini economice și politice mondiale, sporirea rolului O.N.U., — expunerea președintelui Nicolae Ceaușescu, document de mare importanță al politicii românești, de o mare valoare teoretică și practică, a reafirmat atașamentul ferm al țării noastre la marile principii ale dreptului, legalității și moralei internaționale, la cauza înțelegerii între popoare și a conlucrării rodnice, reciproc avantajoase, între toate statele, hotărîrea nestrămutată a României socialiste de a colabora cu celelalte țări ale lumii pentru soluționarea problemelor de care depind pacea, securitatea, progresul și prosperitatea tuturor națiunilor lumii.

La ora la care revista noastră închide această ediție, lucrările forului suprem al puterii de stat continuă.

DUMITRU ELIADE ■

țara la cumpăna

reporterii noștri transmit:

nimic de-a gata

DIN REȘIȚA:

În Constanța sînt zone întregi unde după oricare colț al unei străzi vezi marea. O perspectivă plăcută. În Reșița — în orașul vechi — după oricare colț al unei străzi vezi industria: combinatul siderurgic sau fabrica de motoare, sau, mai recent, structurile metalice de la șantierul viitorului laminor bluming. Poate tocmai de aceea a și apărut noul oraș în Lunca Bîrzavei, de aceea sînt demolate locuințele vechi aflate în spațiul dintre cei doi coloși industriali. Există însă și o altă explicație: dezvoltarea industriei reșițene, sarcinile noului cincinal presupun investiții, construirea, în cazul de față a laminorului.

Va fi o construcție mare. Se înalță deja tronsoanele metalice și deasupra lor, pe fermele metalice, au apărut primele pane. Va fi închis un spațiu vast cît mai multe stadioane — reșițenii morți după sportul cu balonul rotund oftează la gîndul unui stadion încăpător. Un milion și trei sute de mii de tone de oțel lingou pe an și aproape tot atîtea tone de blumuri și țagle. Circa o treime a producției va fi folosită imediat în construcțiile învecinate ale industriei constructoare de mașini. Eficiență!

Blumingul nu este singurul nou obiectiv industrial reșițean. ICMMR-ul (Întreprinderea de construcții și montaje metalurgice, care este veche în aceste așezări de 27 de ani își înscrie numele în construcții din fier, beton, sticlă, amplificînd și modernizînd această vatră a oțelului românesc), ICMMR-ul deci a început recent, cu o lună și ceva în urmă, construirea unei fabrici de utilaj metalurgic și ansamble sudate și lucrează din plin la fabrica de motoare Diesel navale, prima de acest gen din țară, cît și la fabrica de oxigen, necesară alimentării cuptoarelor Simens-Martin. De notat că ultimele două construcții sînt «în grafic» și vor fi predate la termen, adică în trimestrul doi 1976, iar fabrica de utilaj metalurgic nici nu existase în planul acestui an.Cu toate aceste succese «în linie», treburile în șantier nu merg simplu, eforturile pentru păstrarea ritmului de lucru, căutarea soluțiilor noi în fața neprevăzutului marchează continuu munca constructorilor. Iată-l pe unul dintre ei.

Emil Vișan, secretarul comitetului de partid al întreprinderii, un bărbat voinic, a făcut mult sport: *«Să lucrezi în oraș, să-ți aduci utilajele masive prin forfota mulțimii, să le instalezi, să ai de-a face cu omul căruia, deși s-a mutat într-o locuință nouă, confortabilă, îi pare rău de casa pe care a lăsat-o în urmă fiindcă acolo s-a născut, acolo au trăit părinții și bunicii lui, și vine pe șantier și însoțește buldozerul... Cînd am adus utilajele mari la podul de lîngă Casa de cultură ne-am împotmolit. Am început să-l consolidăm. Am avut nevoie suplimentar de unele materiale — lucrarea nu fusese prevăzută inițial. Ne-am înțeles cu beneficiarul, care ne-a ajutat imediat, au înțeles oamenii noștri să lucreze ceva în plus. Greutăți ne-a creat foarte mult lipsa de spațiu pentru frontul de lucru. Au apărut tîrziu deciziile pentru demolare; noi ne uitam la casele din ale căror coșuri ieșea fum și ne gîndeam că acolo trebuie să fie deja montate primele grinzi metalice. Oamenii noștri în asemenea împrejurări s-au organizat din mers, adică după posibilități. Au început montarea la sol a primelor confecții metalice și au construit cu mijloace modeste o rampă pe care au instalat o macara cu brațul lung care, cu o singură rotire, să poată descărca materialele din vagoane direct pe șantier. Iar cînd frontul de lucru a fost, în sfîrșit, deschis, el a fost atacat din toate direcțiile și în mod continuu».*

Am discutat în șantier cu Francisc Baerli, șeful de echipă care vorbește de oamenii săi ca despre cei mai buni constructori: *«Sîntem în avans, am deschis o mică platformă de montat și asamblăm jos tot ce se poate asambla, iar cînd nu avem spațiu de montaj trecem să ajutăm alte echipe. Florea Totora lucrează azi pe la vecini; nici nu știu cum o să ponteze lucrarea, adică ce bani o să ia, dar nu se preocupă el de asta. Știți cine e Totora? A făcut liceul, a făcut și un postliceal de construcții, ar putea să supravegheze o lucrare, dar preferă să muncească lîngă noi. Îi place; și nouă ne place».*

Din cînd în cînd greutățile sau neprevăzutul îmbracă însă forme mai grave. Privind spre fermele instalate pe stîlpii halei, am constatat, fără a fi specialist, o neregulă flagrantă. «Aveți dreptate — a confirmat maistrul de montaj Petre Țibru — aici trebuia să fie o macara care să instaleze panele pe acoperiș, fermă cu fermă, pe ambele laturi. Avem o asemenea macara, dar n-am mai instalat-o fiindcă ne lipsesc aceste pane, nu ni le-a livrat încă I.C.M.-Caransebeș. Furnizorul acesta livrează mai mult după cum îl taie capul și nu după nevoile noastre tehnologice. De pildă, ne-a trimis o parte din confecțiile metalice pentru axul 3-9, ax care se montează abia în anul viitor. Sau ne-a livrat confecții pentru șirul F, unde deocamdată nici măcar fundația nu este începută. Nu așteptăm, mergem înainte cum putem, urmînd să revenim, dar e muncă în plus care, altfel, ar putea constitui o rezervă a noastră».

Pe șantier entuziasmul, abnegația, spiritul creator, oricît de mari ar fi ele și des întîlnite, nu constituie totuși etalonul universal al muncii. Sînt și constructori care «o lasă mai moale». Am vorbit despre ei la noua lucrare deschisă în Lunca Bîrzavei, la marginea orașului nou. *«Vedeți* — îmi spune același Emil Vișan — *stîlpii metalici instalați pe două șiruri? Sînt deja 17 la număr. Bună treabă. Echipele de macaragii și montori sînt harnice. În schimb, la turnarea betonului stăm mai prost. Chiar acum se lucrează încet, se aduce betonul în buncăre defecte, oamenii trebuie să izbească cu rîngile în ele pentru a lăsa materialul să curgă, șeful de echipă lipsește... Există și unii oameni certați cu disciplina. Am mobilizat comitetele de la blocurile unde locuiesc constructorii. Pe sudorul Vasile Mitric, pe lăcătușul Gh. Preda și pe alți colegi de-ai lor în ale chefului, tovarășii de muncă i-au discutat și i-au sancționat. Au fost desfăcute și unele contracte. În același timp dorim să oferim condiții cît mai bune de muncă și de trai noilor veniți. Cu toți maiștrii avem discuții periodice la cabinetul de partid, un fel de ședință de analiză și de schimb de experiență privind aceste probleme».*

*

...Am rămas pînă seara pe șantierul fabricii de utilaj metalurgic. Aici urma ca în ziua următoare, de duminică, să vină toți constructorii ICMMR-ului care conduc mijloace mecanizate de încărcare și descărcare, precum și cîteva sute de oameni cu lopeți. Șase sute de tone de zgură de furnal aveau să fie întinse pe suprafața șantierului, apoi bătătorite bine, astfel încît să formeze, pentru vremea ce vine, cu ploaie sau ninsoare, o platformă ideală pe care vor putea lucra comod oamenii și utilajele lor grele. O măsură printre multe altele. Constructorii reșițeni n-așteaptă de-a gata.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

înainte de sosirea pe linia de pornire

DIN BRĂILA:

Am fost recent la Chișcani, am ocolit nămeți înnegriți de zăpadă și am măsurat bălțoacele preț de mai mulți kilometri de-a lungul Căii Vizirului. În halele înalte, printre baloturi de hîrtie, tineri în maiouri mînjite de ulei și mirosind a transpirație încinsă s-au închis gînditori sub tuleiele abia mijite, ne-am încrucișat cu plutoane de tinere fete în drumul lor pe jos spre cantină, în spate am simțit răsuflarea caldă a termocentralei de lîngă Dunăre, în vreme ce vizavi sclipea încremenită și albă prelungirea de sare a Lacului Sărat. Cel puțin așa părea acest steril al pămîntului, la 15 kilometri de Brăila, din biroul directorului platformei industriale, inginer Irimie Cîmpian, care și-a început activitatea la Brăila, acum șase ani, cînd fiul cel mai mic nu se născuse încă, iar fata era abia în clasa întîi. Irimie Cîmpian s-a născut la Brașov, a condus cea mai veche fabrică de viscoză din țară, aceea din Lupeni, dar s-a atașat de Brăila fiindcă, la fel ca și viața lui, orașul nu poate fi despărțit de acest colos industrial care în viitorul cincinal va atinge proporțiile unei așezări urbane de gradul doi bine dezvoltată. Senzația de contrarietate ce avea să se transforme aici într-una de revelație se înfiripase încă din biroul primului secretar al județului care ne sugerase să ne alegem ca temă de reportaj nu străvechea cetate a industriei grele românești IUG Progresul, ci tocmai acest Combinat de celuloză, hîrtie și fibre artificiale (CCHFA) despre care, grație unor reticențe mai vechi devenite mai apoi prejudecăți, se credea că nu-și va putea onora niciodată integral capacitățile de producție. Și nu e de neluat în seamă nici prejudecata (cu unele temeiuri îndreptățite) a brăilenilor înșiși, care priveau spre Chișcani cu îngrijorarea oricărui părinte care-și trimite fiii să lucreze, conform zvonurilor, într-un mediu cu noxe. Învingerea acestor prejudecăți singură ar putea constitui cea mai mare victorie a combinatului din prezentul cincinal și în acest sens directorul platformei industriale, cu o delicatețe și o bunăvoință amîndouă desăvîrșite, ne pune la dispoziție date succinte și poate tocmai de aceea revelatoare: în orice moment pot scoate pe puțin o mie de cereri de angajare. Nici o instalație nu lucrează sub parametrii proiectați într-o tehnologie în care o deviație de ordinul cîtimilor ar putea constitui o catastrofă. Ne aflăm în ultima fază a procesului de automatizare. În acest an chiar am demarat acțiunea de trecere a conducerii producției pe seama calculatorului tehnologic. Dispunem de una dintre cele mai puternice centre școlare din țară, în condițiile în care calificarea la locul de muncă dă rezultate cel puțin egale.

Brăila a avansat ordonat și echilibrat spre starea de certitudine și armonie din orice parte ai privi-o și CCHFA este rezultatul unei stări de spirit generale, dovedită nu demult, în noaptea de calamitate, cînd de la buldozerist la primul secretar al județului, pe tractoare, mașini, tanchete, au înlăturat urmările viscolului muncind 39 de ore fără întrerupere, cum tot fără întrerupere s-a desfășurat și activitatea de aprovizionare a orașului,astfel că în următoarele zile străzile ca și piața de alimente arătau ca la începutul primăverii. Dacă unul din punctele de sprijin ale Brăilei îl constituie CCHFA, combinatul, la rîndul lui, se hrănește din filonul de încredere al orașului unde Radu Mocanu, adus de la Largu (Buzău) de fratele său mai mare să-l învețe o meserie de viață lungă, se simte ca la el acasă, mai ales că s-a hotărît să se însoare, astfel încît noul cincinal, pentru Radu Mocanu ca și pentru celelalte mii de tineri ca și el, va însemna împlinirea lor ca bărbați demni ai unei țări unde calificarea, familia, casa, remunerația echitabilă se numără printre țelurile ei prezente și viitoare. Cu un pas înainte, ca vîrstă și realizare, avînd deci tot ce-i lipsește tînărului Mocanu, pentru Vasile Manolescu, devenit în acest cincinal tehnician după ce începuse ca muncitor necalificat, noul cincinal va reprezenta etapa maturizării sale complete, în care strădania pentru o înaltă calificare va fi însoțită de grija pentru educația fiilor lui, de a căror creștere și devenire se simte răspunzător. În timpul liber va încerca să suplinească, în cadrul cercului de radioamatorism din Brăila, ieșirea din activitate a ctitorului acestei discipline în țara noastră, Anastasie Trentea, bolnav, paralizat la pat, dar mereu înconjurat de ucenicii săi care și pe această cale îl asigură de înalta lor recunoștință. Desigur, succesiunea generațiilor, implacabilă și ireversibilă, aparține vieții și unii dintre fondatorii CCHFA vor împlini în cincinalul viitor vîrsta senectuții, în ce privește combinatul în ansamblu însă, cu media de vîrstă de 21 de ani de-acum, va atinge în viitorul cincinal parametrii maturității sale definitive. Valoarea globală a producției va crește la jumătatea valorii producției globale a întregului județ de astăzi și împreună cu celelalte două puncte solide

dintre cincinale

ale orașului, șantierul naval și IUG Progresul, vor număra împreună tot atîția oameni cît jumătate din populația Brăilei de acum un sfert de veac.

Ca și viața unui om, viața unui combinat își adună esența din împliniri și înfrîngeri, din începuturi și reveniri, din perioadele de glorie ca și din perioadele de suferință, contează ceea ce rămîne și la CCHFA ceea ce a rămas, printre cele multe și notabile, se numără și uzina mecanică. Ucenicia în cadrul ei a început relativ tîrziu, în urmă cu trei ani, dar ceea ce se credea a fi un început era în realitate rodul unor acumulări din anii îndelungați ai incertitudinilor, astfel că astăzi volumul considerabil al investițiilor ce va duce la dublarea producției va fi concretizat în mașinile de mecanizare complexă concepute în această uzină, eliminîndu-se importul, el va fi în orice caz neînsemnat și va fi obținut mai ales prin contractele de cooperare, și tot din această uzină vor ieși materializate ideile tehnice și inovațiile inginerilor și tehnicienilor din Institutul de cercetări al combinatului, care se va muta de la București pe platformă.

Cu cîteva zile înainte de sosirea pe linia de pornire în noul cincinal, CCHFA, integrat ca spirit și scop, ansamblului industrial al Brăilei și al țării, privește anii cincinalului realizat cu sentimentul că și-a îndeplinit menirea și vocația de cel mai mare combinat de acest fel din țară.

NICOLAE CRISTACHE ■

cu gîndul la numeroșii noștri beneficiari

DIN CLUJ-NAPOCA:

Aud cifre, notez cifre, tot cifre sînt și cuvintele «dublare», «triplare», pe care mi le spune inginerul Szabo Francisc, directorul tehnic, și încep să înțeleg că nu poate fi, la urma urmei, cale mai simplă de a afla că la «Unirea», în această întreprindere clujeană, nu e de fapt o fabrică, ci sînt două. Asta cum vine?, zic.

— Pînă acum doi ani, sună răspunsul, noi am fost într-adevăr o singură întreprindere, de mașini textile. Pentru țesătorii, de exemplu, am făcut războaiele automate de țesut mătase, iar pentru filaturi — fiind singura unitate din țară cu un asemenea profil — am dat peste 20 000 de mașini, ceea ce echivalează cu dotarea a circa 40 de fabrici. Din 1973 însă au mai apărut aici, la «Unirea», o secție de prelucrare mecanică și una de montaj, care împreună cu cea de hidraulică, aflată în curs de construire, alcătuiesc o nouă fabrică, una de mașini-unelte, mai precis de mașini de rectificat. Ne aliniem, așadar, la startul viitorului cincinal, cu un «copil» în brațe...

— Oamenii rămînînd aceiași!

— Da. O mie dintre oamenii noștri au fost detașați în noua fabrică, iar dintre aceștia, vreo 200, pot spune, erau «crema» fabricii de mașini textile. A fost necesar să procedăm la o asemenea detașare de forțe, să întărim, dacă vreți, frontul acolo unde era mai slab, întrucît pentru anii viitori avem gînduri destul de mari. Pînă în 1980, F.M.T., cum ziceam noi pe scurt — adică Fabrica de mașini textile —, își va dubla capacitatea. Volumul ei de producție va ajunge, în urma acestei creșteri, să fie de trei ori mai mare. În ciuda acestei dezvoltări atît de rapide a F.M.T., în următorii cinci ani ponderea ei de 75 la sută în ansamblul întreprinderii va scădea însă, deoarece fabrica de mașini de rectificat, F.M.R., va ajunge să reprezinte o treime, adică mult mai mult decît înseamnă astăzi.

— Din punctul de vedere al cantității, al creșterii materiale, lucrurile sînt clare. Care va fi însă problema de **calitate** cea mai dificilă din anii viitori și cum vă pregătiți pentru rezolvarea ei?

— Vedeți, noi, pînă acum, am făcut mașini pentru producția textilă clasică. Vrem să ne extindem însă și în alte domenii, între care aș aminti, pentru noutatea lui, pe acela al prelucrării firelor sintetice. Vom produce, în cincinalul următor, asemenea mașini. Ele se află deocamdată în faza unor prime documentații de execuție, ca temă prioritară în atenția sectorului nostru de cercetare și proiectare. Și ar mai fi de reținut un fapt: pînă într-o vreme utilajele acestea se produceau dispersat, independent unele de altele. A apărut însă ideea agregatizării lor, a creării unor **familii de mașini.** Aceasta ne-a ajutat pe noi să obținem mari economii de metal, pe de o parte, iar pe de altă parte a reprezentat un net avantaj și pentru beneficiari, care nu mai sînt puși în situația de a comanda mașini întregi ci, uneori, numai piese, gradul de folosire a acelorași repere pentru alcătuirea unor mașini diferite mergînd pînă la 85 la sută!

— Referitor la pregătirea producției viitoare, ce vă reține atenția chiar acum, în aceste zile?

— Probleme deosebite nu sînt. Cel mai greu stăm, totuși, la capitolul aprovizionare. Nu e vorba că nu am avea materiale. Materiale avem. Dar nu întotdeauna de dimensiunile prescrise în tehnologie. Un lingou mai mare decît ne trebuie ne handicapează pentru că o anumită parte a lui, pe care noi trebuie să o eliminăm la prelucrare, contează drept consum de metal. Ori asta înseamnă că trebuie să facem mereu și mereu cereri pentru derogarea de cantitate. Aceasta ne stînjenește oarecum, dar nu o privim ca pe o fatalitate, încercăm chiar să rezolvăm această problemă care, în fond, nu este nouă, cu gîndul la numeroșii noștri beneficiari din țară și din lume, pe ei neinteresîndu-i, desigur, necazurile noastre, ci numai mașinile pe care le facem.

— Știu că «Unirea» este o firmă care se bucură de tot mai mult prestigiu în lume.

— Așa este. Tîrgurile și expozițiile internaționale de la Moscova, Plovdiv sau Bagdad au confirmat acest adevăr. Odată cu încheierea acțiunii de dotare a fabricilor din țară, în cursul acestui cincinal, disponibilitățile noastre pentru export au crescut.

— Aveți griji mari, după cum se vede, pe măsura intențiilor, și grijile acestea nu exclud, cred, nici îmbunătățirea activității conducerii întreprinderii.

— Să vă dau un exemplu. La noi se aduc peste o sută de mii de tipuri de materiale. Există, la un moment dat, în întreprindere, peste un milion și jumătate de piese. Pe toate trebuie să le canalizezi spre montaj! Dar piesele acestea se vor diversifica în anii ce vin, numărul lor va fi de-a dreptul amețitor și, omenește, e de înțeles că ele ar putea scăpa cîteodată de sub control. Numai un cap electronic ar putea să facă ordine și, tocmai de aceea, trebuie să vă spun, am inițiat un program SINCOP (sistem informatic de conducere operativă a producției), care ne-a costat mult, dar fără îndoială își merită banii întrucît, din 1976, cînd va începe să funcționeze, el va permite ca în întreprindere să se știe tot, absolut tot, producția să fie programată absolut riguros.

— Și producția aceasta va crește, cum spuneați, substanțial. Problema contractelor...

— La noi este rezolvată. Producția pe 1976 a fost contractată în întregime. Ori ăsta este totuși un lucru foarte mare. Am realizat chiar unele contracte pentru producția începutului 1977.

— Cu toate că în discuția noastră au venit la urmă, condițiile de viață ale oamenilor și pregătirea lor rămîn laturile principale ale pregătirii producției viitoare.

— Sigur că da. Oricum, am fi vorbit și despre asta. Pentru F.M.R. avem un cămin cu 300 de locuri care va fi terminat chiar zilele acestea. Și tot acum, în aceste zile, începem un cămin nou, cu 300 locuri, pentru F.M.T. Dar nu va fi suficient. În 1976 vom mai începe încă două cămine și va fi dat în folosință, de asemeni, un grup școlar cu profil de liceu industrial, avînd 16 săli de clasă, trei laboratoare, un atelier-școală corespunzător, nu cum este cel de acum, un cămin cu 66 și o cantină cu 1 000 de locuri.

Aud cifre, notez cifre. Și ele se «developează» parcă în mari scene de muncă, de efort și gîndire la atingerea unei fierbinți, fremătătoare, atotcuprinzătoare suflări de viață.

DUMITRU ELIADE ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

jurămînt

Cînd am coborît din coloana lui Brâncuși
Mi-am simțit inima rămasă acolo
Unde se întîlneau zi de zi soarele cu gîndul;
N-aș fi coborît dacă nu m-ar fi chemat
Glasul greu de sudoare al clopotelor de la Putna
Dacă nu aș fi auzit jeluirea Mureșului
Peste pietrele șlefuite de durere
Dacă n-aș fi auzit plînsul istoriei
Și am jurat în fața pădurilor și apelor țării
Sub cerul ei încărcat de baladă
Am jurat că voi apăra zborul pămîntului meu
Spre infinitul coloanei
Acolo unde se întîlnesc inima cu gîndul.

TATIANA MIHĂIȚĂ ■

pulsul de început al unei mari deveniri

Două reportaje de pe un șantier: Întreprinderea de utilaj greu Craiova. Unul din cele mai fierbinți și mai mari șantiere ale țării. În toamnă, atunci cînd lucrările abia începuseră, șantierul a fost vizitat de secretarul general al partidului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a recomandat constructorilor să depună eforturi și să devanseze punerea în funcțiune parțială. Prezent mai multe zile la fața locului, reporterul n-a urmărit altceva decît să redea prin faptele oamenilor amplitudinea clipei de față. Pulsul de început al unei mari deveniri.

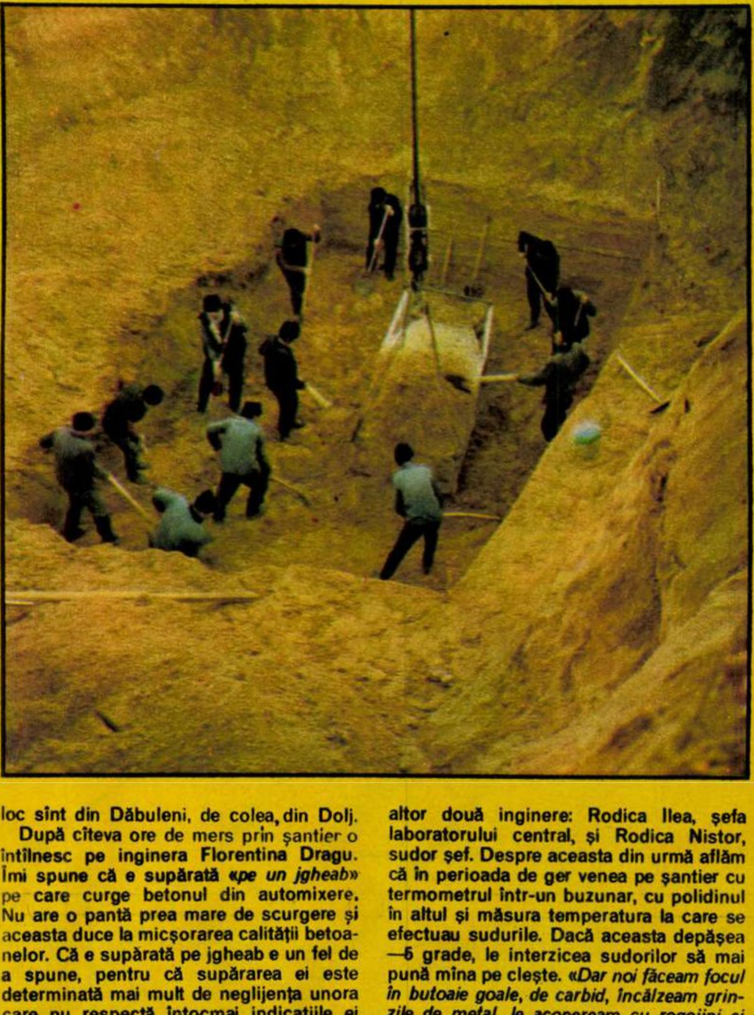

oameni care caută echilibrele, le închid în betoane și le conferă durată

Mă aflu în a doua zi a documentării mele pe șantierul Întreprinderii de utilaj greu Craiova. Timpul continuă să se mențină frumos, ritmul de muncă accelerat. Printre motivele care m-au determinat să rămîn mai mult pe acest șantier a fost și acela că el, șantierul, este unul din cele mai mari din țară. Deschiderea lui, la 15 septembrie 1975, a fost făcută în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu. Șeful statului român le-a făcut recomandarea constructorilor să depună toate eforturile și să devanseze termenul de punere în funcțiune parțială. Aceasta pentru a se reduce importurile de utilaje grele atît de necesare oricărei economii. Cum se aplică în practică această indicație? Șeful șantierului, inginerul Dimitrie Langu, ne spune că toate lucrările se atacă după proiecte întocmite la atelierul de proiectare al trustului, dar numai după ce soluțiile de proiectare sînt dezbătute împreună cu maiștrii și alți specialiști din șantier. «*Aceasta ne ajută să ne oprim la soluțiile cele mai eficiente*». Lucrările de săpături se fac mecanizat, betoanele se toarnă tot mecanizat, cu macarale de mare capacitate, cu autopompe de beton. Măsurile au condus la o creștere substanțială a productivității muncii. Citează din memorie cifre, firește, pentru mai deplina convingere a celor de față. Unele reprezintă valoarea lucrărilor planificate a se realiza în anul 1975. Altele, valoarea lucrărilor realizate. Reiese limpede că în acest interval de timp constructorii de pe șantierul I.U.G.-ului au produs de două ori și jumătate mai mult. Merita să rămînem. Ne-am interesat în continuare și am aflat că o mare contribuție la obținerea acestui rezultat și-au adus-o și cele patru brigăzi de dulgheri și fierari betoniști din subordinea maistrului Gheorghe Lăzărescu.

Privesc cîmpul în prefacere și încep să cred că un șantier seamănă cu un început de lume: locul e gol, spațiul e gol și deodată, de pretutindeni și de nicăieri vin oamenii. Cooperarea cea mai trainică dintre toți acești oameni se realizează între dulgheri și fierarii betoniști. Dulgherii, susține șeful de brigadă Nicolae Traistă, care de 25 de ani practică dulgheria pe șantierele țării, sînt oamenii pe care se bazează întreaga execuție tehnică a șantierului. Dacă s-a întîmplat să-ți greșească o singură cotă, ți-au dat peste cap un întreg proiect. Sînt calmi deci și foarte atenți, pentru că trebuie să fie și foarte exacți. Iau cotele din proiecte și le materializează în teren. Le dau viață. Caută echilibrele cele mai perfecte și totdeauna le află într-un spațiu de mărimea unui vîrf de creion. Acolo bate țărușul, pentru că acolo se află punctul de echilibru al întregii lucrări. Pe șantierul I.U.G.-ului, primul țăruș l-a bătut brigadierul Nicolae Traistă împreună cu șeful de lot Stelian Ristea. «*Era 11 august 1975, dimineața*». Întîi s-a tăiat porumbul și pe urmă au intrat buldozeriștii care au mutat din loc cam 2 milioane de metri cubi de pămînt. Traistă are prima legitimație de dulgher din anul 1949. O păstrează și acum. Ca dulgher a debutat la construcția podurilor acelora în formă de arc de cerc din Parcul Herăstrău. Din parc s-a mutat apoi în cîmp deschis, pe șantiere, are acum categoria maximă de încadrare și cînd o să iasă la pensie o să numere 41 de ani de dulgherie. Ehei, dacă ar putea el să lase experiența aceasta cuiva! Așa, ca un cadou.

—Care sînt cei mai buni dulgheri?, întreb.

—Gheorghe Rădoi și ajutorul meu Dumitru Coadă, care se ocupă de trasări și axări, adică de o treabă de foarte mare răspundere.

El caută punctul acela cît un vîrf de creion din care izvorăște echilibrul. Mai sînt Dumitru Murdărea, Ion Lupescu, Dinu Grigore și alții.

—Ce metode moderne aplicați?

—Am început să lucrăm cu cofraje experimentale, grele, proiectate la trust și executate la Ișalnița. Are pînă la 3 tone unul. Le ridicăm cu macarale și pe urmă turnăm beton. Se pot adapta la orice fundație de tipul acesta și sînt recuperabile, adică le putem folosi de pînă la 150 de ori. Productivitatea muncii a crescut de la 4—6 metri patrați, cît făceam înainte, la 18 metri patrați, pe fiecare muncitor. Am putut realiza astfel economii de material lemnos, de timp și de forță de muncă.

Dar dacă dulgherii caută echilibrele, fierarii betoniști le închid în betoane și le conferă durată.

—Acum, tovarășe reporter, acum vă zic și dumneavoastră două vorbe. Numai să descărcăm și automixerul acesta. Să-i dăm drumul lui Pătrună să se ducă și iar să se ducă. Nu știți, pentru că n-aveți de unde, dar Gheorghe Pătrună e ăl mai bun șofer de pe «*cifaroane*» (mașini românești cu betoniere). Zilnic ne cară cîte 120 pînă la 150 tone de beton, ne realizăm astfel «*globalul*» și realizăm și cîștiguri bune. Pe zi am ajuns să turnăm pînă la 30 metri cubi de beton. Și știți cît făceam înainte, în condiții clasice? Nu mai mult de 4 sau 5 metri cubi pe zi. Dar eu vă vorbeam parcă de Pătrună. 4 ani a lucrat Pătrună ăsta pe un șantier de-al nostru din Praga. Într-o zi n-a mai putut de dor și a venit sfîrîind acasă, la olteanca lui. Dar iaca, terminai. Ce doriți să aflați de la mine?

—Cine a turnat prima benă de beton pe șantier?

—Păi, dacă mă întrebați înseamnă că știți și nu mai are haz să vă repet.

—Cînd s-a întîmplat?

—Pe 3 septembrie anul ăsta. Știam că vom primi vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și n-am vrut să-l întîmpinăm pe cîmpul gol. Am hotărît să instalăm doi stîlpi din ăștia mari. Dar fundația unui asemenea stîlp are 31 metri înălțime, înghite 250 metri cubi de beton și 5 tone de oțel beton. Greutatea lui e cam de 35 tone. Am lucrat deci zi și noapte și i-am instalat. Pe urmă unuia i-am arborat un steguleț, cum se face, care a fluturat pe el pînă acum, la viscolul ăsta. La stîlpul F 1 A, Ax 19, am turnat prima benă de beton. Pe urmă, ce să vă mai spun; Că pe unde a fost viteză, adică zor mare, pe acolo m-am băgat și eu. Cu banii cîștigați mi-am făcut o casă și de curînd am mai făcut una pentru băiat. Are 19 ani, o să se însoare și mi-am zis să aibă casa lui. Dar mi se pare că vă spusei atîtea și cum mă cheamă tot nu vă spusei. Notați dacă vreți și asta: Oprea Vîrtan, șef echipă la betoniști. De loc sînt din Dăbuleni, de colea, din Dolj.

După cîteva ore de mers prin șantier o întîlnesc pe inginera Florentina Dragu. Îmi spune că e supărată «*pe un jgheab*» pe care curge betonul din automixere. Nu are o pantă prea mare de scurgere și aceasta duce la micșorarea calității betoanelor. Că e supărată pe jgheab e un fel de a spune, pentru că supărarea ei este determinată mai mult de neglijența unora care nu respectă întocmai indicațiile ei de CTC-istă. Și pentru că veni vorba de calitate, trebuie să remarcăm eforturile altor două inginere: Rodica Ilea, șefa laboratorului central, și Rodica Nistor, sudor șef. Despre aceasta din urmă aflăm că în perioada de ger venea pe șantier cu termometrul într-un buzunar, cu polidinul în altul și măsura temperatura la care se efectuau sudurile. Dacă aceasta depășea —5 grade, le interzicea sudorilor să mai pună mîna pe clește. «*Dar noi făceam focul în butoaie goale, de carbid, încălzeam grinzile de metal, le acopeream cu rogojini și tot sudam*».

montorii de înălțimi sau, cum li se mai spune, „zburătorii"

Stau și-i privesc de jos cum fac echilibristică pe grinzile de metal, un fel de poteci înguste, suspendate la 31 de metri înălțime. Bate vîntul și-i clatină, iar uneori oamenii aceia de sus își întind brațele să rămînă în echilibru. Atunci, mie mi se pare că încearcă să-și ia zborul ca niște meșteri din legendă, sau ca niște icari jinduiți de înălțare. Gestul lor, mărturisesc, mă înfioară.

—Nu se poate întîmpla să...?

—Dacă respecți toate normele de protecție și securitate a muncii nu se întîmplă niciodată. În altă parte am auzit că s-a întîmplat. La noi, nu.

40 de montori «*zburători*», cum li se mai spune, compun o brigadă pe care o conduce tehnicianul Ion Funar. Cățărați acolo, la înălțime, prinși în centuri de siguranță, ei îndeplinesc una din cele mai grele, mai dificile și mai spectaculoase munci de pe tot șantierul Întreprinderii de utilaj greu (I.U.G.) Craiova, Trustul de construcții industriale: au luat în acord global tot montajul halei principale, vreo 2 000 de tone de construcție metalică și, organizați în echipe, montează și sudează scheletul acoperișului. Pe orice timp...

—Mai țineți minte ce dată era?, îl întreb pe șeful de echipă Dobrian Stancu.

—După prima zăpadă. Pe 22 noiembrie, într-o sîmbătă spre seară, ne hotărîserăm să lucrăm și duminică. Am hotărît să venim toți 25, cîți sîntem în echipă. Ne-am pregătit totul pentru a doua zi: scule, materiale, am vorbit cu macaragiul să vină și el. Minunea mare am văzut-o dimineața. Nu era nimeni pe șantier, decît zăpada de jumătate de metru. Am așteptat să se mai adune oamenii. Zăpada continua să cadă, nu se mai vedea nici în cer nici în pămînt. Unii erau de părere să ne întoarcem și noi. Măi, oameni buni, le zic, de-aia am înotat prin zăpadă pînă aici? Cade de sus «*nițică brumă*» și ne și apucă gîndul că nu mai putem munci? Venise și macaragiul Coșovanu cu P.H.-ul lui, o macara de 80 de tone. Utilajul ăsta e costisitor pe șantier și trebuie să-l exploatezi la capacitate. Gata-i, ne-am hotărît. Ne-am dus la barăci, ne-am îmbrăcat și am intrat în șut. Dar nu ne mai găseam sculele prin zăpadă. Stîlpii de peste 30 de metri erau îmbrăcați într-o cămașă de gheață. Să te urci pe ei și să montezi o grindă de 9 tone nu era simplu. În momente mai dificile, în echipa noastră se iau hotărîri comune. De data asta nimeni nu putea însă spune altuia «*suie tu*». Am luat centura și am zis că mă sui eu. Și mă suiam Dar s-au oferit în momentul acela doi voluntari: Vasile Luță și Dumitru Slămnoiu. Și-au pus centurile, au prins stîlpii în brațe și au dispărut în viscol. Cînd au ajuns sus au fluierat.

—Exista vreun pericol?

—Erau legați în centuri. Dar sus, acolo, călcau pe un spațiu de 30 de centimetri acoperit de gheață și zăpadă. Puteau să alunece din cauza vizibilității reduse, i-ar fi putut lovi brațul macaralei, ori grinda în manevrarea ei. Nu ne-am hazardat însă, am luat măsuri, am lucrat cu atenție și nu s-a întîmplat nimic rău. Atita că, în loc să montăm o grindă în 20 de minute, am montat-o în trei ore. Dar am reușit. Nu vă spusei că doar sînt zburători?

Bătălia cu timpul e grea, gerul și viscolul au făcut-o uneori și mai grea, iar acum o îngreunează noroiul, care mie îmi trece de glezne. *«Dar un șantier fără greutăți, care nu-ți întărîtă bărbăția, nu face doi bani.»* Constată aceasta, după 24 de ani vechime, șeful de lot Ion Funar și iar mă lasă și fuge chemat de alte și alte urgențe. Aflu totuși că Funar are 40 de ani, e de prin părțile Clujului, dintr-o comună cu nume frumos, Soporu de Cîmpie, și am mai constatat că de cînd umblă pe meleaguri oltene nu mai spune *«am tăt umblat»* ci :*«umblai pe șantiere»*.

—De ce oamenilor din brigada dumneavoastră li se mai spune și zburători?

—La Combinatul chimic de la Ișalnița oamenii ăștia au făcut adevărate minuni. Stăteau spînzurați în centuri de siguranță la 97 de metri, îi lovea vîntul de ziduri și ei montau zi și noapte grinzi metalice grele și alte armături. Asta s-a întîmplat mai întîi la turn. Pe urmă s-a întîmplat la depozitele de fosforită: de doi ani depozitele acestea stăteau descoperite, pentru că nici o formație nu avea curajul să le acopere. Era o lucrare de mare tehnicitate, cu o geometrie complicată, un fel de piramidă octogonală care cerea o tehnologie aparte. Treaba cădea mai mult în seama dulgherilor, a zidarilor. Dar pentru că fosforita stătea depozitată prin nu știu ce gări sau porturi, ne-am apucat noi. Ca să reușim, am făcut și acolo adevărate eschibiții. Adică, doar pe sîrmă n-am umblat. Am terminat lucrarea aceea cu 3 luni mai devreme. Am cîștigat și bani buni. Și de acolo am plecat și cu un renume: acela de zburători.

—Aud că aveți oameni care vă urmează de peste 20 de ani. De ce credeți că vă urmează?

—Tovarășe, eu în 24 de ani de șantier, fie că a fost iarnă, fie vară, n-am scos niciodată oamenii sub normă. Am știut că de mine depinde într-un fel existența lor și, prin modul de organizare, de comportare cu oamenii, i-am determinat să muncească și am reușit să mi-i apropii.

•

Șeful de echipă Florea Crișan, 41 ani, umblă cu privirile pe sus și-și numără oamenii. L-am rugat să-l numească pe cel mai bun și nu se mai hotărăște. Zice: *«Ăl de colo e Ion Ilinoiu, celălalt Gheorghe Băia, lîngă el Tudor Isar. Mai sînt: Ion Cimpoieru, Nicolae Ionașcu, Nicolae Bițu, Florea Barbu și Constantin Dumitrescu. Dar p-ăl mai bun zburător tot nu vi-l spusei»*. Îi accept șiretenia și aștept să-l numească. Zice iar: *«Ia uitați-vă la ăsta, de se dă jos ca o maimuță, fără frînghie! E Neagoe»*. Marin Neagoe din Goiești (Dolj), 25 de ani, 1,73 metri înălțime, 65 kilograme. Acum trei săptămîni a făcut vizita medicală și a fost din nou declarat *«bun pentru lucru la înălțime»*.

—Ce contează mai mult pentru a putea lucra la înălțime?

—Curajul, antrenamentul mîinilor și al picioarelor, atenția.

—Ce înseamnă centura de siguranță pentru un *«zburător»?*

—Păi, ar fi, ca să zic așa, a treia mînă.

Rămîn pentru o clipă singur, cu privirile pe sus. Este o zi de iarnă cu soare, nu prea frig și nu prea umed, în care s-a atins un ritm vioi de muncă. Pe acoperișul halei oamenii montează o dantelărie metalică destul de complicată. Stau călări pe grinzi și deplasările le fac prin sărituri mici, ajutați de mîini și de picioare, ca în jocul acela de copii, în care unul stă *«capra»*. Dar jocul aici are un sens major, de muncă, existențial. Cred că pot observa în el chiar și setea de civilizație.

Ce trebuie să mai spun la acest capitol:

● Trebuie să spun, merită să spun chiar dacă ar fi numai pentru faptul că inginera Rodica Nistor, sudor șef în trust, care a avut amabilitatea să mă insoțească, ține mult la acest fapt, să pomenesc deci, că sudorul cel mai bun de pe întreg șantierul este o femeie: Maricica Stancu. O femeie pe care această muncă — oarecum aspră și oarecum dură — n-a reușit s-o înăsprească, tocmai pentru că i-a plăcut mult și o practică de 17 ani cu dragoste. Deci soții Maricica și Dobrian Stancu sînt sudori. El, de colea, din Ciorolași, ea tocmai din Flămînzii Moldovei, de unde, în 1907, cea mai mare răscoală a țăranilor a aprins țara. S-au cunoscut acum 10 ani pe șantierul *«Electroputere»*. Dobrian era șef de echipă, este și acum la *«zburători»*, iar ea era o fată *«căpoasă»*, zice, adică avea personalitate. Stăpînă de atunci pe meserie, nu da voie orișicui să se amestece în treburile ei. Văzînd-o dintr-o bucată, el a cerut-o în echipă, iar după un an a cerut-o și de soție. Au sudat pe toate șantierele Olteniei și ale Moldovei, dar viața șantierului, aspră, nu i-a îndepărtat ci i-a sudat tot mai mult. «*Acum*, zice, *avem două fetițe ca două picături de lumină: a mare, Simona, merge pe 9 ani, e în clasa a II-a și învață bine. A mică, Mihaela, merge pe 6 ani și dimineața o duc la cămin. A mai stat și mama cu ele, le-a învățat să-și deschidă singure ușa, ne mai ajută și o vecină de pe scara noastră. Simona cred că doctoriță se face. A mică, om mai vedea»*.

● Mai trebuie să spun că montorii tinichigii din echipa lui Stanciu Nicolae n-au mai făcut astăzi pauza de masă și, firește, n-au mai mîncat. Oamenii au rămas călări pe grinzi, cățărați pe stîlpi, pentru că li s-au repartizat utilaje: tractor, mașină, scări. Le-au exploatat, adică au vrut să «profite» de ele din plin. Vreau să aflu cum se numesc, nu pot, că sînt la înălțime, și mă ajută Nicolae Tănase, un moldovean cu umorul în vîrful limbii. Îmi spune numele fiecăruia și eu le notez: Marin Tescoveanu, Marin Despa, Angelică Mirea; pe unul nu știe nici el cum îl cheamă și strigă: *«Măi, juvete, spune, măi, cum te cheamă!»* Fără să se supere, cel întrebat răspunde: *«Petre Cornea»*. *«Mai zi, măi, și cîți ani ai, și de unde ești»*. *«Doușcinci»*, răspunde Cornea și, gîndindu-se la replică, adaugă: *«Poate vrei, mă, să-ți spun și cîți ani are hogea din Calafat»*. Și continuă să monteze, tronson cu tronson, scara metalică de acces pe acoperiș.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

flacara

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieţi-ne cît mai concis Şi nu uitaţi să vă iscăliţi.

la dispoziţia dumneavoastră

Nu a fost prea uşor pentru electricienii Centrului de distribuţie rurală din Tg. Frumos în zilele şi nopţile aspre ale recentului viscol. Alimentarea normală cu energie electrică a beneficiarilor din raza centrului reclama mereu alte intervenţii urgente şi în condiţii extrem de grele. Defecţiunile apăreau una după alta şi, nu o dată, pentru remedierea lor, s-au prezentat voluntari, tineri ca Hogaş Constantin sau Roman Adrian. Comuniştii au fost, ca întotdeauna, exemplu; la deblocarea tronsonului Ruginoasa-Cotnari, de pildă, în fruntea echipei de depanare a fost însuşi secretarul organizaţiei de bază P.C.R., Munceleanu Gheorghe. Frumoase exemple de abnegaţie şi curaj! **(Dumitru Păpuşoiu,** *Tg. Frumos)*

Socot că unele Asociaţii de locatari din blocuri demonstrează un spirit greoi de administrare a fondului locativ, folosind un personal supranumerar şi o complicată mişcare de hîrtii, amîndouă aceste aspecte însemnînd de fapt cheltuieli inutile din buzunarul locatarilor, proprietari sau chiriaşi. Iată un exemplu din chiar cartierul nostru. Cele circa 120 de blocuri din Trivale-Piteşti folosesc peste 100 de împuterniciţi, remuneraţi cu cîte 500 lei lunar, ceea ce înseamnă pe an, în total, 600 000 de lei. Ce fac pentru 600 000 de lei aceşti împuterniciţi? Ridică facturile de la furnizori, fac distribuirea cheltuielilor pe locatari şi încasează taxele. După părerea mea, toată această treabă poate fi efectuată în bune condiţii de numai doi încasatori, retribuiţi cu cîte 1 500 lei lunar, ceea ce înseamnă în total 36 000 lei pe an şi nu 600 000 lei. Pentru munca propriu-zisă de gospodărire a blocurilor să lucreze onorific cei aleşi în comitetele de bloc antrenînd în acţiuni bine organizate pe toţi locatarii. Cred că propunerea asta, evident perfectibilă, ar putea fi luată cel puţin în considerare. **(Florica David,** *Trivale, Piteşti)*

Mă numesc **Şchiopu Raveica,** *am 20 de ani, sînt absolventă promoţia 1975 a Liceului agricol din Tr. Măgurele. La absolvire am primit repartiţie pentru C.A.P. Segarcea-Vale, ca economistă la ferma zootehnică. Acest post este însă liber numai pe foaia mea de repartiţie, fiindcă, după cum mi s-a spus la conducerea C.A.P., aici n-ar exista pasămite nici un post liber. M-am dus la Direcţia agricolă judeţeană Teleorman să mi se schimbe repartiţia. Mi se spune mereu să aştept. Tot aşteptînd, am încercat să mă încadrez într-o întreprindere industrială dar, pe drept cuvînt, mi s-a obiectat că nu am calificarea necesară. Nu mă plîng doar de latura materială a situaţiei în care mă aflu, deşi şi asta are importanţă mare, dar mă refer şi la aspectul moral: tare-mi este greu fără muncă!*

Luminiţa Gomej *din oraşul Ţicleni, judeţul Gorj, ne-a scris că după absolvirea Şcolii profesionale de construcţii din Tg. Jiu întîmpină greutăţi în încadrarea într-o muncă potrivit calificării ei. Din partea Consiliului popular judeţean Gorj, căruia i-am adresat scrisoarea, primim:*

«...Conducerea fabricii de cauciuc Tg. Jiu a precizat că va ţine seama de solicitarea petiţionarei şi o va încadra cu începere de la 1 ianuarie 1976».

În luna septembrie a anului 1974 am fost delegat de către Federaţia română de box să arbitrez la faza de zonă a campionatului individual de seniori care a avut loc la Sibiu. F.R.B. a cerut întreprinderii la care lucrez (I.M.M. Cîmpulung) scoaterea mea din producţie pentru zilele de 17-20 septembrie, remuneraţia mea pentru aceste zile urmînd să o achite I.E.A.B.S.-Bucureşti. N-am primit suma nici pînă astăzi, după un an de zile! Este vorba doar de 383 lei, şi nu de sumă este vorba, ci de calitatea muncii prestate de unii funcţionari care, presupun eu, dacă n-ar primi retribuţia pe o singură oră muncită, ar fi foarte scandalizaţi... **(Ion Ştefan,** *controlor de calitate la Întreprinderea mecanică Muscel)*

Continuă să sosească la redacţie scrisori privind unele probleme ale transportului în comun în oraşe şi interurban (vezi şi Flacăra nr. 48). Condiţiile meteorologice specifice anotimpului rece adaugă greutăţi în plus acestei probleme. O seamă de scrisori primite au în vedere posibilitatea înlăturării unora dintre deficienţe:

■ Staţia de autobuze «Saline» din oraşul Turda a fost desfiinţată în ziua de 23 noiembrie. Nefericită şi nechibzuită măsură! Sînt prejudiciaţi locuitorii unui întreg cartier — şi îndeosebi copiii de şcoală — lipsiţi de unicul mijloc de legătură cu centrul oraşului, instituţii, întreprinderi, şcoli... Şi e iarnă şi e greu de mers pe jos. **(Ioan Cheţa,** *Turda)*

■ O situaţie de mult cunoscută, dar încă nerezolvată: condiţiile grele de transport pentru navetiştii, în număr relativ mare, de pe traseul Cernavodă-Medgidia-Constanţa. Actualul grafic C.F.R. nu corespunde nici din punct de vedere al numărului de garnituri, nici din punct de vedere al programului. Cu ajutorul Regionalei C.F Bucureşti s-ar putea remedia în bună parte situaţia prin înfiinţarea unui tren local Cernavodă-Constanţa şi retur cu un grafic pus de acord cu programele întreprinderilor şi instituţiilor ce folosesc un număr mare de navetişti. Sîntem gata să oferim soluţii concrete. (semnează **un GRUP de 46 de cadre medicale superioare şi medii** *din Constanţa)*

■ Legătura dintre Capitală şi cunoscutul punct turistic Snagov este asigurată în prezent doar pentru... posesorii de autoturisme. Şi nu e bine! Mai întîi, pentru că beneficiari ai frumoasei staţiuni sînt şi mulţi neposesori de autoturisme, iar în al doilea rînd pentru că Snagovul nu este doar loc de recreare, ci şi un centru civic, ca oricare altul cu oameni care locuiesc aici şi au interese în Bucureşti etc. Între Bucureşti şi Snagov, pentru toţi aceşti beneficiari circulă cîteva autobuze I.T.A. cu plecarea din autogara Băneasa. Nu trebuie prea multe investigaţii ca să constaţi că linia aceasta de autobuze, aşa cum este ea deservită în prezent, nu mai corespunde nevoilor. Desfiinţarea trenului — faimosul «trenuleţ de Snagov» — a fost neinspirată. **(Liviu Roman)**

■ Am citit în pagina «Flacăra la dispoziţia dumneavoastră» în mai multe rînduri necazurile pe care le producea călătorilor bucureşteni blocarea uşii intermediare a autobuzelor — exemplul cel mai des citat era cel al autobuzelor de pe traseul liniei 31 şi 31/R — iată însă că situaţia aceasta e pe cale de remediere; dacă ştim să criticăm, atunci cînd este cazul, este de datoria noastră, acum, să ne exprimăm satisfacţia că s-au luat măsurile necesare îndepărtării acelei situaţii arbitrare şi care a făcut atîţia nervi călătorilor! **(P. Valeriu)**

■ Scrisorile semnate de **Aurel Olteanu** *şi* **Victor Negulescu,** *conţinînd o sumă de propuneri pentru îmbunătăţirea transportului în comun din Bucureşti, au fost transmise spre studiu Direcţiei Generale I.T.B.*

A avut loc recent sesiunea de comunicări ştiinţifice «Ilfov — file de istorie», prima manifestare de amploare în domeniul activităţii muzeistice din acest judeţ, propunîndu-şi să contribuie, pe baza celor mai recente descoperiri, la elucidarea unor aspecte esenţiale din istoria judeţului Ilfov în contextul istoriei patriei. La sesiune au participat eminente personalităţi ale ştiinţei şi culturii din România şi s-au făcut numeroase şi preţioase comunicări. Reţinem pe aceea privitoare la cercetările arheologice pentru dezvelirea ruinelor cetăţii lui Mircea cel Bătrîn de la Giurgiu. Din păcate, în zonă s-au făcut în ultima vreme unele demolări care au afectat şi unul din zidurile cetăţii lovit de buldozer. Fireşte, lucrările de demolare au fost sistate, dar se impun măsuri pentru repararea daunelor ivite. **(Vasile Perieţeanu,** *Giurgiu)*

În staţiunea balneo-climaterică Covasna, renumită în tratamentul bolilor reumatismale şi cardio-vasculare, a fost dat în folosinţă un nou şi modern hotel turistic, cu o capacitate de 254 de locuri, în camere cu unul sau două paturi. Hotelul are restaurant, bar şi tot ceea ce este necesar pentru asigurarea unei deserviri exemplare a vizitatorilor. **(Nicolae Tokacek,** *Covasna)*

Mă numesc **Maria Georgescu,** *locuiesc în Bucureşti, şi dacă scrisoarea mea va apărea în revistă m-aş bucura să-i daţi şi un titlu: «Aici toate feţele zîmbesc»! Pe magistrala Nord-Sud funcţionează unitatea nr. 3 Fortuna unde, într-adevăr, zîmbesc nu numai vînzătoarele ci şi cumpărătorii de ambele sexe. Bine aprovizionat, marfă de calitate, servire la fel, de ce nu am zîmbi? Eventual şi în alte magazine.*

Atunci cînd s-a introdus gazul metan în oraşul nostru, eventualele întreruperi în funcţionarea instalaţiilor erau anunţate cu 72 de ore înainte prin afişe, circulare prin întreprinderi, avertizoare, prin staţia de amplificare etc. Bună măsură, menită să prevină accidente dintre cele mai grave în cazul cînd redistribuirea gazului metan surprindea surse de foc deschise în încăperi. Şi iată că de anul acesta situaţia s-a schimbat: întreruperile, mai mari sau mai mici, nu mai sînt preavizate şi de aici riscuri mari. **(Iuliu Topan,** *Gherla)*

Am avut norocul ca la 10 metri distanţă de locuinţa mea să se deschidă (e exact un an de atunci) un atelier de reparaţii de televizoare, dar am avut şi ghinionul să fiu primul client al atelierului. Televizorul meu fiind primul primit în unitate, a fost pus în vitrină pentru reclamă, şi acolo stă şi acum, după un an! Responsabilul Gheorghe Dan nu vrea să mi-l repare din superstiţie... Spune că i-am făcut o saftea bună şi că, dacă îmi repară mie televizorul, îşi strică lui norocul. **(Ion Sperius,** *Balş)*

Casa de cultură Mihai Eminescu din Oraviţa şi-a lărgit sfera activităţilor culturale specifice. Cu sprijinul Comitetului orăşenesc al U.T.C. a luat fiinţă recent discoteca «Onix», al cărei obiectiv principal este, desigur, educaţia muzicală a tineretului, dar care îşi propune să fie şi un mijloc inedit de propagandă ştiinţifică, cu ocazia unor acţiuni organizate aici. **(Grigore Palade,** *Oraviţa)*

La rubrica «Flacăra la dispoziţia dumneavoastră» din numărul 46 al revistei a apărut scrisoarea semnată de **Vesa Vasile** *din Bucureşti în care acesta îşi exprima opinia că Facultatea de îmbunătăţiri funciare ar trebui să aparţină de Institutul de constructii hidrotehnice şi nu de Institutul agronomic. In legătură cu apariţia acestei scrisori, Facultatea de îmbunătăţiri funciare de pe lîngă Institutul agronomic «N. Bălcescu» din Bucureşti, sub semnătura decanului, prof. dr. ing. C. Nicolau, ne comunică:*

«Facultatea de îmbunătăţiri funciare din Bucureşti are un plan de învăţămînt în cadrul ramurii construcţii, aprobat de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului unitar pe ţară, respectiv care se aplică şi la secţiile de îmbunătăţiri funciare din Iaşi şi Timişoara, care sînt tutelate de Institutul de construcţii, respectiv de Institutul politehnic. Introducerea unor discipline cu caracter agronomic în planul de învăţămînt are un rol hotărîtor în formarea specialistului cu acest profil, care exploatează lucrări de irigaţii, desecări şi combaterea eroziunii solului, pentru cunoaşterea temeinică a relaţiei sol-apă-plantă şi pentru aprofundarea efectelor pe care apa le are asupra culturilor agricole.

. . . .

Justificările pentru care Facultatea de îmbunătăţiri funciare funcţionează în cadrul Institutului agronomic... nu puteau fi cunoscute de Vesa Vasile, fost student al facultăţii noastre, care în anul 1975 februarie a fost exmatriculat din facultate pentru beţii repetate şi furt din avutul obştesc...»

Peste trei milioane de spectatori din mediul sătesc au vizionat în acest an filme documentare şi artistice în cele 50 de cinematografe săteşti cîte numără Punctul cinematografic Bîrlad. Ca orice instituţie de cultură, acest punct a avut şi el de realizat în anul 1975 un plan cu sarcini economice şi culturale care au fost îndeplinite încă de la data de 25 noiembrie. Cea de-a XIX-a ediţie a Festivalului filmului la sate a însemnat o intensificare a difuzării filmelor în acest colţ de ţară. **(Lupu Bucholtz,** *Bîrlad)*

Scrisoarea semnată de **Peter Pintea,** *prin care acesta se plîngea că Inspectoratul şcolar judeţean Suceava refuză să-i aprobe formele de transfer la o şcoală din judeţul său, Maramureş, în vederea întregirii familiei, am trimis-o Consiliului popular al judeţului Suceava din partea căruia primim următorul răspuns:*

«...vă facem cunoscut că petentului i s-a rezolvat situaţia încă de la începutul lunii noiembrie, dată de la care nici nu mai funcţionează în acest judeţ, ci în judeţul Maramureş, pentru motivul invocat».

După apariţia la rubrica «Flacăra la dispoziţia dumneavoastră» din nr. 43 al revistei a scrisorii prin care sesizam lipsuri serioase în aprovizionarea Librăriei nr. 3 din cartierul Pantelimon lucrurile s-au schimbat, aprovizionarea unităţii făcîndu-se în condiţii normale. Din păcate, treaba asta n-a durat mult, iar practica vînzării «după ochi» a unor cărţi mai mult solicitate s-a reinstalat. Cum fenomenul nu se manifestă numai la această librărie, ci din păcate are un caracter mai general, se impun măsuri corespunzătoare. **(Nicu Cazaciuc,** *Bucureşti)*

Potrivit planului de sistematizare a municipiului nostru, frumosul cartier Crîng se prelungeşte înspre oraş şi s-au şi dat în folosinţă primele construcţii, frumoase şi bine încadrate. Dar, potrivit aceluiaşi plan, continuarea construcţiilor implică demolarea unui număr de clădiri care, nu numai după părerea mea, ci a multor concetăţeni, ar fi cu totul neindicată. Sînt cuprinse în planul de demolare şapte construcţii vechi, trei dintre ele întinse pe spaţii mari, deşi au un singur nivel, toate solide, prezentabile ca aspect, unele chiar frumoase. Vă asigur că părerea asta a mea e a unui om obiectiv, ale cărui interese nu sînt lezate de demolări decît în măsura în care, vechi locuitor al Buzăului fiind, îmi doresc oraşul natal şi frumos, şi modern, dar şi păstrător de tradiţii. (inginer **C. Mihalcea,** *Buzău)*

Iată ce **răspundea antrenorul Ion Bălănescu la o anchetă a ziarului Sportul, răspuns care n-a apărut** nici **pînă azi în ziarul amintit.**

ÎNTREBĂRI: 1. Care sînt principalele cauze ale nereuşitei echipelor noastre în cupele europene? 2. Ce credeţi că trebuie întreprins pentru o reprezentare superioară în ediţia viitoare?

RĂSPUNSURI: 1. Unghiul exagerat optimist, prin care privim şi apreciem permanent activitatea fotbalistică internă, în total dezacord cu exigenţele — de ordin general — ale fotbalului de performanţă, ca de pildă:

a) Perpetuarea interpretării într-o «concepţie locală» a noţiunilor proprii pregătirii şi jocului modern (volum, intensitate, efort, conţinut, dinamică, testare, disciplină regulamentară şi tactică, viaţă sportivă, drepturi şi obligaţii, muncă şi responsabilitate etc.);

b) Supraevaluarea — după etalon intern şi optici subiective — acumulărilor cantitative şi calitative din fiecare perioadă pregătitoare şi supraaprecierea calităţii jocurilor interne (şi a unora internaţionale), fapt care creează o falsă opinie asupra valorii globale a jucătorilor şi echipelor noastre, al căror potenţial real se dezvăluie în competiţiile europene;

c) Discutabila competenţă, responsabilitate şi autoritate a unora dintre diriguitorii fotbalului nostru, în direcţia elaborării deciziilor şi încadrării tuturor factorilor — conduceri de cluburi şi secţii, antrenori, medici, arbitri, jucători — pe linia strictei respectări a măsurilor şi hotărîrilor, privind relaţia: muncă, pregătire, calitate, rezultate, performanţe, retribuţie.

2. Demna reprezentare a fotbalului românesc pe plan internaţional nu poate fi realizată continuu, prin măsuri singulare de ultim moment. Pentru aceasta trebuind să se acţioneze în profunzime, începîndu-se cu:

a) Reevaluarea realistă a nivelului general — organizatoric, material, tehnico-metodic, competiţional, cadre, climat etc. — în raport cu stadiul de dezvoltare a fotbalului la nivel european şi mondial;

b) Reglementarea întregii activităţi fotbalistice, în cadrul unor norme echitabile, în totală concordanţă cu interesele particulare ale fiecărei unităţi şi factori, servind însă fotbalul românesc prin plafonul şi exigenţa la care vor fi situate şi aplicate aceste norme;

c) Edificarea şi precizarea atribuţiilor şi responsabilităţilor F.R. Fotbal şi organelor şi unităţilor în subordine, într-o concepţie evoluată, care să canalizeze — concentric — activitatea acestora spre munca de calitate, în scopul reprezentării demne şi eficiente a României în fotbalul internaţional

POŞTA REDACŢIEI

Ilie Istrate — com. Dragomireşti. Am fost informaţi de către UJCAP Dîmbovita că s-a dat dispoziţie ca o comisie competentă să evalueze atelajul reţinut, iar contravaloarea să vi se trimită prin mandat poştal. Nu vi se poate restitui atelajul pentru că îl deţineaţi contrar dispoziţiilor art. 5 din statutul C.A.P. **Elena Man** — Aiud. Ne scrieţi să venim la dumneavoastră pentru că aveţi conflicte cu vecinul. Dacă aţi încercat să discutaţi cu el, ca de la om la om, şi nu aţi ajuns la nici o înţelegere, adresaţi-vă forurilor competente locale. **Victor Curcă** — Bucureşti. Consiliul popular al sectorului 8 ne-a comunicat că vi s-a repartizat un apartament cu trei camere. **Marin Gheorghe** — Bucureşti. Aduceţi acuzaţii foarte grave unui om pe care, se pare, îl cunoaşteţi de treizeci de ani, şi ne cereţi ca noi să sesizăm instituţia unde lucrează respectivul. Dacă aveţi posibilitatea să vă susţineţi **cu documente** cele scrise, adresaţi-vă procuraturii din sectorul în care locuiţi. **Maria Popescu** — Ploieşti. Aţi primit un răspuns şi de la Ministerul Muncii prin care vi se făcea cunoscut că în cazul în care fiica dumneavoastră nu mai poate exercita munca de tehnician horticol, s-au dat indicaţii Direcţiei pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale în vederea sprijinirii de a se recalifica, la locul de muncă, în cadrul unei cooperative de invalizi. **Constanţa Teodoroiu** — Bucureşti. La blocul în care locuiţi, I.C.M.-4 mai are de executat lucrări de finisare la faţadă, în atare situaţie se pot executa şi remedieri interioare. **Georgeta Diaconescu** — Dorohoi. Chiar dacă tatăl dumneavoastră nu şi-a făcut datoria faţă de familie, nu-l puteţi părăsi acum, cînd este bătrîn şi bolnav. Totuşi, este tatăl dumneavoastră! **Persida Giurgiu** — Tîrgovişte. Încadrarea definitivă vi se va face după ce vă veţi susţine definitivatul şi veţi participa la concursul ce se va organiza pentru ocuparea postului. Nu vi se poate acorda transfer din combinat în învăţămînt în interes de serviciu.

MARGA NEDELEA ■

flacara cenaclu

Bucureștenii au prilejul să-l revadă pe Tudor Gheorghe, artist de frunte al Cenaclului Flacăra, care susține luni 22 decembrie 1975, orele 19.00, în Sala Studio a Teatrului Nottara din București, un «Spectacol Macedonski».

La Iași, într-o pauză a festivalului, membrii cenaclului sînt asaltați pentru a da autografe.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

cronica(106, 107)

În seara zilei de 15 decembrie 1975 s-a desfășurat în Sala Sporturilor din Iași cea de-a doua ediție a **Festivalului de iarnă-Flacăra.**

Așadar, am revenit la Iași, potrivit dorinței unui public care la primul contact cu cenaclul nostru a reacționat, fără multe ezitări, cu înțelegere pentru poezia și muzica propuse în programul său. Punțile comunicării erau deci stabilite. Știam oarecum ce ne așteaptă. Adică știam că arta vehiculată de cenaclu va fi întîmpinată cu simpatie și generoasă prețuire. Lucrurile chiar așa au și fost. Numai că totul la un alt grad, la altă temperatură și tensiune. Familiarizat, mai bine spus identificat cu atmosfera cenaclului, publicul ieșean s-a manifestat de astă dată cum nu se poate mai lucid în înțelegere și de cald în atitudinea lui de activă participare. Da, lucid și entuziast, acestea sînt atributele ce pot defini precis comportarea nu a spectatorilor, ci a prietenilor noștri de la manifestarea cenaclului din spațioasa Sală a Sporturilor care a fost ocupată pînă la ultimul loc (în plină sesiune de examene în facultăți!) Și totuși, în sală parcă plutea ceva mai greu de prins în rama cuvintelor. Era în sală multă viață și tinerețe, mult freamăt și energie, dar mai era și o stare pe care am numi-o **lirică,** delicat impregnată de afecțiune, tandrețe și ușoară visătorie. O stare, dacă stăm să ne gîndim bine, deloc nepotrivită cu un Iași al molcomelor dealuri și al unor nepieritoare pagini de literatură care și atunci cînd e epică nu-și dezice lirismul. Dar și în programul cenaclului, printr-o fericită coincidență, a fost multă poezie, nu numai la figurat, ci și la propriu. O poezie ce s-a integrat firesc într-un cadru de subtil dar persistent efluviu liric. Membrii cenaclului au recitat și cîntat pe versurile de antologie ale unor poeți clasici sau contemporani. Dar să relatăm cîte ceva din modul cum s-a desfășurat ieșeana noastră manifestare. De astă dată, programul de cinci ore a fost compus aproape în exclusivitate din recitaluri de actori și cîntăreți. Fapt care a dat prilejul acestora să-și manifeste mai din plin și mai din adînc posibilitățile lor artistice și prin care ambele părți, adică publicul și interpreții, au ieșit avantajate.

Actorul Mihai Stan a uimit, pur și simplu, sala prin variata gamă a însușirilor sale de recitator. Rînd pe rînd liric și sarcastic, patetic și burlesc, meditativ și corosiv, actorul a comunicat, pînă în cele mai intime nuanțe, sensurile unor poeme precum **Invers** de Ioan Alexandru, **Critica de jos** de Nina Cassian, **Silnica geometrizare** de Dumitru Popescu, **Dar în nucleu** de Ion Nicolescu, **Minunea** de Marin Sorescu. Pentru transmiterea versurilor din **Oh, animalele** de Eugen Jebeleanu, **Drumul** și **Dumneata** de Marin Sorescu, monologul lui Păcală din piesa **Înșir'te mărgărite** de Victor Eftimiu, **Republica** de Claudiu Iordache, **Nu, nu vin lupii** de Adrian Păunescu, vocea, mimica, gestul lui George Mihăiță au concurat în chipul cel mai strălucit. Harul artistului a cucerit și de astă dată sala.

Tulburătorul recital al lui Tudor Gheorghe a fost compus dintr-o suită de cîntece pe versuri de Mihai Codreanu, Ioan Nenițescu, Ștefan Augustin Doinaș, Romulus Vulpescu, Cezar Ivănescu, George Țărnea, Adrian Păunescu și pe ale unui autor scump inimii menestrelului, care e însuși poporul. În atît de frumosul recital al lui Evandro Rossetti apare și un cîntec nou de o remarcabilă linie melodică, făcut în colaborare cu Gheorghe Gheorghiu, pe un poem memorabil de Nichita Stănescu: **O călărire în zori.** Un alt interpret care cucerește sala e Dan Chebac, cîntăreț aflat în etapa unor durabile împliniri. În cuplu, sau individual, Gelu Colceag și Gabriel Iencec saturează sala cu voie bună și rîs sănătos și, fără îndoială, cu artă. Pentru tînărul Gheorghe Gheorghiu seara ieșeană, fără exagerare, a fost una a consacrării. A interpretat emoționat și emoționant, cu muzicalitate și glas pătrunzător, cîntece pe versurile unor poeți din care numim pe Octavian Goga și Lucian Blaga. Mircea Vancă a contribuit prin acompaniamentul său instrumental (flaut) și vocal la succesul lui Gheorghe Gheorghiu. Adrian Păunescu a recitat împreună cu întreaga sală **Deocamdată nu, Da, mai avem,** iar avînd ca partener pe Tudor Gheorghe: **Un cîntec.**

Oaspete, cenaclul nostru a avut la rîndul său cîțiva oaspeți ieșeni. Actorul Emilian Belciu recită expresiv din lirica lui Octavian Goga. Studentul în medicină și cîntărețul Cornel Popescu interpretează cu sensibilitate și voce caldă cîteva piese. **Folk Grup Z**, compus din Liana Stan (frumoasă voce), Adrian Mineață, Furnică Răducu se remarcă prin omogenitate și interpretare, cîntînd, printre altele, două melodioase piese pe versuri de Magda Isanos.

Un moment de gingășie și tonică frumusețe: apariția micului și uimitorului Radu Postăvaru, în vîrstă de 8 ani, în dubla calitate de dirijor și interpret al poeziei. Ca dirijor, conduce **Folk Grup Z** în executarea unui cîntec, iar ca interpret recită amuzat și amuzant o poezie tot atît de scurtă ca și titlul ei: H_2O.

Pentru membrii cenaclului, cea de-a doua seară ieșeană, dealtfel ca și prima, va rămîne ca una din cele mai frumoase și mîngîietoare amintiri. În inima noastră publicul ieșean, ce ne-a devenit un generos prieten, s-a încrustat adînc prin afecțiune și prin deosebita sa deschidere către o artă adevărată, sinceră, directă.

*

În timpul acestei săptămîni cenaclul nostru a ținut o ședință în ziua de joi, 11 decembrie 1975, în Sala de festivități a Institutului de cercetări și modernizări energetice — București, ca invitat al tinerilor cercetători, tehnicieni și muncitori din institutul respectiv. Au fost bine primiți, înțeleși și aplaudați Valeriu Sterian, Florian Pittiș, Anda Călugăreanu, Mircea Vintilă, George Mihăiță, Mihai Stan.

În această ședință, Florian Pittiș prezintă în premieră, cu remarcabila sa inteligență artistică, un colaj din versurile lui Ion Nicolescu, iar Anda Călugăreanu cîntă, tot în premieră, o frumoasă compoziție pe versurile unui poem de Adrian Păunescu: **Cîntăreții disperați.**

TRAIAN STOICA ■

LA ICEMENERG am găsit un public extrem de interesat de programul cenaclului.

Anda Călugăreanu și Florian Pittiș reunindu-și talentul pentru interpretarea cîntecului Vînare de vînt.

Reflex Flacăra într-o formulă de moment: George Mihăiță, Evandro Rossetti, Mihai Stan, Gelu Colceag, Gabriel Iencec.

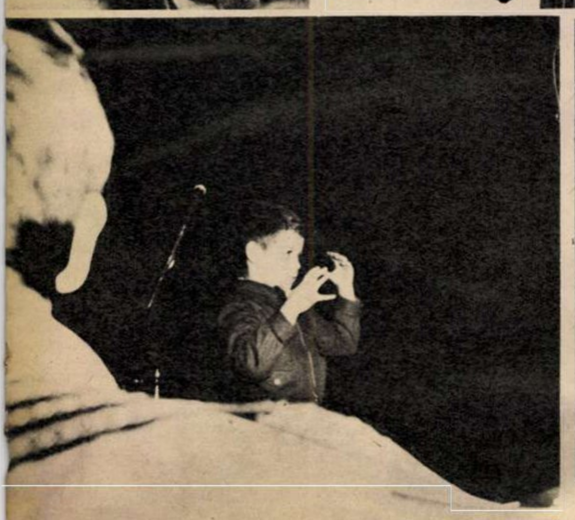

Micul și uimitorul Radu Postăvaru, dirijînd.

Sîmbătă, 20 decembrie, în Sala sporturilor din municipiul Cluj-Napoca, la orele 18, începe cea de-a treia ediție a Festivalului de iarnă — Flacăra 1975.

Biletele pentru acest spectacol se pot procura de la casa de bilete a Sălii sporturilor din Cluj-Napoca între orele 9-14 și 16-19.

Duminică, 21 decembrie, în municipiul Sibiu, în Sala Armatei, la orele 20, va avea loc, în cea de-a patra ediție, Festivalul de iarnă — Flacăra 1975

Biletele se vor distribui prin agenția teatrală.

Sîmbătă, 27 decembrie 1975, la Palatul sporturilor și culturii din București, începînd de la orele 16, va avea loc, într-un festival unic,

GALA FESTIVALURILOR — FLACĂRA 1975

Biletele se pot procura de la casa de bilete a Teatrului «Ion Creangă» — Piața Amzei nr. 13, între orele 9-12 și 15-18.

CE PROFEŢIM, CE PROFESĂM

să ne bucurăm de cuvinte !

Se încearcă în ultima vreme să se anime o discuţie pe tema, totdeauna actuală: «cum vorbim, cum scriem». Luîndu-şi drept deviză un cunoscut vers — «Vorbiţi, scrieţi româneşte», chiar în paginile acestei reviste a mai fost găzduită o astfel de iniţiativă. Mai mult decît atît, oficiosul Uniunii scriitorilor, «România literară», consacră săptămînal o rubrică problemelor de limbă, spaţiul acordat ajungînd uneori pînă la o pagină. Nici nu e de mirare că există o asemenea preocupare asiduă într-o ţară în care cercetarea limbii a constituit în toate timpurile, de la primii cronicari, la scriitorii din cea mai tînără generaţie, un permanent act de cultură. De bună seamă, această vie conştiinţă a destinelor limbii române este în acelaşi timp expresia salvgardării fiinţei naţionale, atît de amarnic vitregită secole de-a rîndul.

Viaţa modernă exercită, într-adevăr, asupra limbii cotidiene înrîuriri şi presiuni dintre cele stăruitoare, odată cu anumite cîştiguri calitative, înregistrîndu-se nu mai puţine consecinţe de ordin negativ. Din păcate însă, lingviştii sînt prea mult «arhivari de cuvinte» pentru a putea fi şi fiziologi ai limbajului, «medici curanţi». Tot felul de noxe, mai mult rele sau mai puţin necesare, concură la alterarea principalului nostru mijloc de comunicare, şi totuşi se lansează puţine semnale de atenţionare din partea celor avizaţi. Înclinaţia exagerată a filologilor noştri spre ipostaze revolute ale limbii, spre evoluţia istorică a acesteia sau, cel mult, spre un cadru normativ, abstract, rupt de realitatea vie a vorbirii, ne lipseşte, cred, — să mă ierte distinşii noştri savanţi în acest domeniu — de un aport extrem de preţios al progresului contemporan al gîndirii. Numai tangenţial însă am făcut această remarcă, fără intenţia de a perturba în vreun fel experimentele structuralisto-semiotico-generativo-transformaţionale sau de altă orientare ale lingviştilor noştri.

M-a pus însă, efectiv, pe gînduri observaţia pe care o făcea ad-hoc o mare actriţă a noastră, preţuită unanim tocmai pentru firescul expresiv al interpretărilor sale în cele mai diverse roluri, implicit deci pentru arta rostirii replicii. Ascultaţi — ne atrăgea dînsa atenţia celor prezenţi la o manifestare artistică: cîte cuvinte «înghiţite», cum se spune în popor, adică rostite pe jumătate sau sincopate, cîţi «ă» terminali (în loc de «e», confuzie fonetică între singular şi plural), cîţi «h» intercalaţi fortuit în unele interpretări de muzică uşoară (drag(h)oste, iub(h)ire, buc(h)urie etc.).

Evident, pe un om care face, din pronunţia estetică a cuvintelor limbii române, o marcă a profesiei sale, nu poate să-l lase indiferent asemenea deteriorări ale exprimării curente. Fenomenul, pentru cine are o sensibilitate lingvistică elevată, e la fel de contrariant, de respingător, ca şi mersul în mîini, tîrşirea picioarelor, bălăngănirea, ca de om beat, a trupului, şi toate celelalte posturi caraghioase ale omului în mişcarea sa de fiecare zi. Nu întîmplător poporul, îndemnîndu-ne să ne prezentăm cu adevărata noastră carte de vizită, zice, între altele: «vorbeşte cum ţi-e vorba!».

Cum ne e vorba? — iată o întrebare care, după părerea mea, trebuie să capete un răspuns pe măsura ambiţiilor de a fi oameni de o înaltă ţinută culturală. Şi cînd spun aceasta nu mă gîndesc numai la necesitatea încetăţenirii unor noi maniere — absolut necesare pentru noul nostru tip de relaţii interumane — ci şi la un limbaj de o corectitudine, eleganţă, expresivitate şi exactitate demne de invidiat.

Adevărul este — să mă ierte dascălii de limbă română şi învăţătorii, căci o fac în numele celei mai statornice stime faţă de profesorii mei — că asistăm la o indiscutabilă degradare a folosirii cuvîntului. Meargă cine vrea la o instituţie publică şi va constata, chiar în cele mai elementare petiţii, grosolane erori de gramatică, de ortografie — ca să nu le mai inserăm pe cele de stil — la oameni care îşi însoţesc semnătura chiar cu un titlu ce indică o licenţă.

Există, paradoxal, într-o vreme cînd lumea are prilejul să se exprime tot mai des public, să comunice intensiv, o oarecare silă de cuvinte, o blazare în a le folosi pe măsura expresivităţii lor. Sîntem poate prea romantici dacă vom considera că unul din indicii realizării omului total, al împlinirii idealului său clasic, îl reprezintă indiscutabil şi estetica exprimării sale. Cuvîntul rămîne cel mai mare miracol din cîte a descoperit omul şi, desigur, cucerirea cea mai deschizătoare de drumuri pentru el.

De ce asistăm totuşi la fenomene de adevărată incomprehensiune lingvistică, de crispare a dialogului, de fortuiri rebarbative, de închistări costelive? Dar, mai ales, de ce constatăm atîta plictiseală la unii tineri de a formula explicit nişte gînduri, îndeosebi în viaţa cotidiană, în relaţiile dintre ei? Să fie noile modalităţi de expresie de vină — cele matematice, fizice, vizuale etc?

Părerea noastră este că limba propriu-zisă, începînd de la deprinderea ei maternă, în familie, pînă la studiul în şcolile de toate gradele, nu este cultivată, implicit de presă şi literatură, cu toată luciditatea şi pasiunea, cu înţelegerea importanţei sale pentru formarea personalităţii umane, a orizontului de cultură. Fără a eticheta drept cosmopolitism snobismul unor familii, nu credem că se face lucrul cel mai bun asaltîndu-i cu cuvinte străine pe nişte copilaşi care n-au căpătat încă, în limba română, noţiunile legate de obiecte şi situaţii întîlnite curent. Nici la vîrste şcolare mai evoluate studiul limbii nu e în mare cinste. Cele mai multe din bucăţile de citire oferite claselor mici — demonstraţia s-a făcut de mai multe ori — sînt de o platitudine, inexpresivitate şi vai! — uneori — chiar de o incorectitudine care ne alarmează. Limitarea studiului gramaticii limbii române la primele opt clase, nici ea nu e de bun augur, după cum în repetate rînduri s-a atras atenţia. Mass-media, îndeosebi emisiunile de muzică uşoară, nici ele nu sînt prea atente la corectitudinea şi expresivitatea limbii.

Cert este — şi orice om poate să observe acest fenomen, cu atît mai mult un om de specialitate — că sîntem martorii unei destul de precare griji pentru folosirea elegantă şi plăcută a limbii, pentru un limbaj şi corect, sub aspect normativ, şi expresiv din punct de vedere stilistic. A ne bucura de cuvinte, ca unele din expresiile cele mai autentice, mai exacte, mai nuanţate ale fiinţei noastre spirituale — iată o aspiraţie care nu poate să nu ne distingă ca oameni şi ca români.

NICULAE STOIAN ■

grădinile zoologice în faţa unei misiuni dificile: perpetuarea speciilor pe cale de dispariţie

La ora actuală — apreciază ecologii — există, după toate probabilităţile, mai mulţi tigri siberieni în grădinile zoologice decît în natură. Într-o situaţie asemănătoare se găsesc şi alte specii şi subspecii de animale, între care zebra de munte, oryxul, calul lui Prjevalschi. Condamnate la o dispariţie rapidă sînt, după ultimile statistici: ursul polar, urangutanul, leopardul, tigrul bengalez, iar în ţara noastră îşi numără, se pare, ultimii ani de existenţă milenară: acvila, dropia, striga (un fel de bufniţă), cocoşul de munte, corbul.

O situaţie în care grădinile şi parcurile zoologice vor prelua nu numai misiunea de a conserva patrimoniul faunistic al pămîntului, ci, paradoxal, de a asigura, totodată, perpetuarea speciilor de animale, proces natural, sugrumat prin extinderea civilizaţiei, braconaj, şi denaturarea biotopului specific.

Iată şi o părere autorizată, cea a biologului Mihai Cociu, directorul Grădinii zoologice din Bucureşti.

— Pentru foarte mulţi dintre concetăţenii noştri — iar între aceştia se găsesc cîteodată şi oameni de ştiinţă — grădinile zoologice continuă să reprezinte simple zone de agrement, o ediţie nouă, modernizată, a străvechilor menajerii. O situaţie anormală, nedreaptă, statornicită prin tradiţie, mai cu seamă dacă ne gîndim că, tot prin tradiţie, grădinile botanice au fost create pentru a sluji investigaţia ştiinţifică, că pretutindeni ele sînt subordonate unor institute de învăţămînt superior. Există cu toate acestea o tendinţă fermă de reevaluare şi transformare a parcurilor zoologice în veritabile componente ale procesului de învăţămînt, în laboratoare de cercetare. Începutul l-au făcut elveţienii şi exemplul a făcut ocolul pămîntului. S-au scris lucrări, s-au prezentat comunicări, se conturează din ce în ce mai mult profilul unei discipline noi, de contact, biologia de grădină zoologică, compartiment ştiinţific multidisciplinar, deoarece sînt necesare cercetări asociate, la care îşi dau concursul biologi, psihologi, medici-veterinari, zootehnişti, fiziologi, ecologi.

Grădina zoologică din Bucureşti, desfăşurată pe un spaţiu mult mai modest în comparaţie cu foarte multe parcuri zoologice de pe continentul european (dotată, deci şi cu un număr mai redus de specii de animale) — întreprinde de aproape 10 ani cercetări şi studii sistematice, recunoscute şi extrem de apreciate pe plan mondial, consacrate psihologiei animalelor captive şi maladiilor specifice captivităţii.

— De un deosebit interes s-a bucurat între altele comunicarea privind tulburările de comportament la tigrii siberieni. Cercetările au plecat de la constatarea frecventă că această specie contractează în captivitate o afecţiune gastro-intestinală extrem de gravă. S-au adus numeroase explicaţii, cele mai multe vizînd dieta alimentară, dar investigaţiile noastre repetate ne-au condus spre alta concludentă: este vorba într-adevăr de o boală digestivă, dar provocată de ambianţa stressantă. Avem de-a face deci cu o boală de adaptare, specifică acestei specii extrem de sensibile la cea mai mică modificare a mediului înconjurător. Spre deosebire de leu, care trăieşte în savana deschisă, sau de tigrul indian, care îşi duce viaţa în lizierele pădurilor cu un cîmp de vizibilitate larg, tigrul siberian a fost obişnuit să crească într-un biotop constant, în păduri de conifere la o mare altitudine, într-o izolare totală. În captivitate el reclamă o îngrijire specială, multă linişte, puţine surprize, mai ales în anumite etape ale ciclului său biologic.

Crearea unui mediu ambiant cît mai apropiat celui natural (nu este vorba de cadrul propriu-zis, deoarece nici un parc zoologic din lume nu poate pune la dispoziţia unui leu o suprafaţă de 3200 ha cît însumează în medie terenul său propriu de vînătoare) — cunoaşterea cît mai exactă a psihologiei animalului în diferite momente ale vieţii sale, protejarea lui împotriva factorilor stressanţi şi administrarea unei alimentaţii raţionale. Nu vom intra în amănunte. Cert este că la Grădina zoologică din Băneasa, cercetătorii au izbutit să creeze condiţii favorabile reproducerii mai multor specii de animale (la tigrul siberian s-au obţinut cinci generaţii succesive!), fenomen biologic greu de realizat în condiţii de captivitate. Au fost obţinuţi, astfel, din «resurse proprii» un număr mare de struţi americani, tigri siberieni, rîşi, cimpanzei, veveriţe, corbi şi jderi de copac (o specie pe cale de dispariţie). În legătură cu aceştia din urmă, trebuie să spunem că timp de cîţiva ani Grădina zoologică din Bucureşti a fost singura din lume unde s-au reprodus. Rezultatele dobîndite după ani de observaţie, studii şi cercetări experimentale şi legate nemijlocit de activitatea pasionată desfăşurată de un colectiv de cercetători alcătuit din Mihai Cociu (biolog), Gerd Wagner (zootehnist), Nicolae Micu (medic veterinar), Adrian Palladi (biolog). Le transmitem sincerele noastre felicitări, exprimîndu-ne totodată regretul că în numărul 24 al Flacării, un colaborator al revistei a publicat un articol în cuprinsul căruia au fost adresate unele critici nefondate directorului Mihai Cociu. Facem cu acest prilej cuvenita rectificare, arătînd că, de curînd, o contraanchetă, întreprinsă de redacţia noastră, a stabilit că acuzaţiile aduse directorului Mihai Cociu se dovedesc neîntemeiate, că regretabilele erori au fost comise de autorul articolului din pricina unei superficiale documentări.

LIVIU TIMBUS ■

Fotografie de HORIA PĂTRAŞCU ■

Cel mai tînăr pensionar al grădinii zoologice, tigrul siberian Eric. Pe post de tată adoptiv, biologul Adrian Paladi.

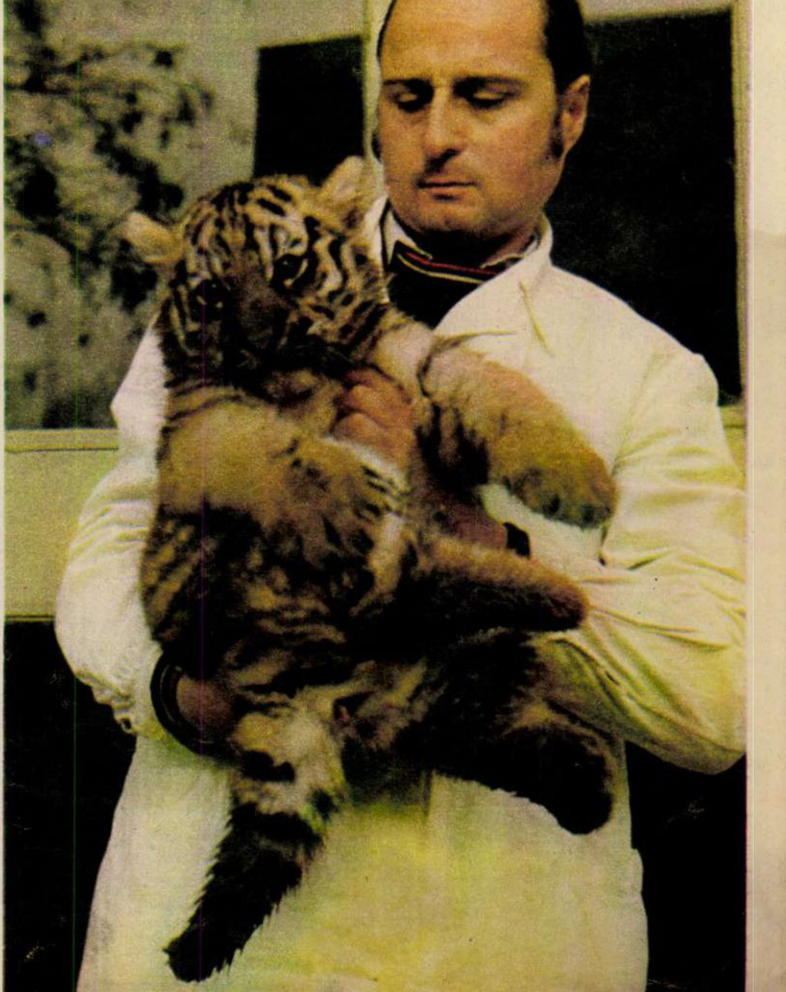

AICI, ÎN BĂRĂGAN, CÎND CRIVĂȚUL SCAPĂ DE BÎRLAD TE DUCE PÎNĂ LA DUNĂRE CU 120 KM PE ORĂ

Amiaza continuă și fierbinte a țării, Bărăganul se pregătește de iarnă. La Brăila s-a anunțat viscol, comandamentele pentru deszăpezire și-au reluat activitatea după un scurt răgaz și aici, la Cireșu, în noaptea asta oamenii vor dormi cu lopețile lîngă ușă. E sîmbătă, nunțile n-au fost amînate, cei trei medici ai comunei au plecat la București, o femeie naște, un bătrîn bolnav de rinichi se doftoricește singur și astfel intru în subiectul reportajului meu: intelectualii comunei. Sînt în total 55 de profesori, medici, ingineri, din care 26 fac naveta săptămînal în orașele sau comunele din jur. Cei mai tineri dintre ei, Valeria Popîrlău, profesoară, și Victor Timofei, inginer agronom, locuiesc în comună.

— Chiar aici, în Cireșu, tovarăše Timofei?

— În satul Vultureni. La început am locuit în camera unei văduve, cu chirie, o odaie micuță cum sînt în general locuințele pe aici.

— Cu soția?

— Și cu fetița. Acum are un an și jumătate. Ulterior, un prieten mi-a închiriat o casă ceva mai mare. C.A.P.-ul va construi în curînd o Casă a specialistului și ne vom muta acolo.

— De cît timp locuiți aici?

— De doi ani. M-am născut în București și tot în București am terminat Institutul agronomic. Un timp am lucrat la Traian-sat. Făceam naveta săptămînal. Era obositor și n-aveam nici un folos. Bucureștiul nu-l vedeam, pentru că n-aveam timp și pentru că nu mă trăgea nici inima să-l văd. Mă gîndeam la ce lăsasem în urmă și la ce aveam de făcut. Pauzele astea săptămînale îmi dădeau sentimentul că amîn mereu momentul așezării mele la o treabă serioasă. Un agronom, ca să cunoască pămîntul și să ajungă să-l strunească total, are nevoie de continuitate, o continuitate care merge pe 10 sau 15 ani. M-am însurat. Condițiile de viață de aici sînt mai grele decît în altă parte. Satul din Bărăgan este un dat. Îl iei așa cum este. Oamenii iubesc pămîntul și viața lor este legată de el. Ca să schimbi oamenii, modifici condițiile de lucrat pămîntul și invers. Specialistul se interpune în această relație și-i conferă sensurile pe care le dorește. Țăranul din Bărăgan se îndoiește de tot, asta-i firea lui: nu se lasă convins decît dacă se dumirește cu ochii lui. Și pămîntul îl ascultă. Ca să te interpui în această relație uneori e mai anevoios decît să obții aurul prin sinteză. Pe de altă parte, sistemul de a trimite de la Direcția agricolă planul fertilizărilor și normele de semințe, fără a fi consultați în prealabil specialiștii care lucrează pămîntul respectiv, ne îngreunează și mai mult putința noastră de intervenție în acest domeniu. Pămîntul e diferit de la o palmă la alta. Pentru fiecare e necesar să alegi o anumită cantitate de semințe și un anumit îngrășămînt. Cred că fiecare specialist trebuie să-și întocmească singur planul de fertilizări și să-și stabilească norma de semințe pentru fiecare lot de pămînt. Firește, ele, aceste două planuri urmînd a fi aprobate ulterior de Direcția agricolă. Bărăganul dă foarte puțin din cît poate da. Și nu de puține ori vinovați de asta sîntem noi, agronomii. Repet, un specialist care stă doi-tei ani într-un loc, pe urmă într-altul, n-aduce mai multă schimbare pămîntului respectiv decît casierul, de pildă. Bărăganul este o uriașă platformă de cercetare și cîteodată nu-ți ajunge o viață ca să obții ce ți-ai propus. Bărăganul este mai mult decît un loc de muncă, este un loc de activism social. Și prin asta răspund la o altă întrebare a dumneavoastră. Condițiile din Bărăgan sînt cele știute. Dacă vii să te angajezi la o treabă pe viață, nu te gîndești cum sînt, ci la felul cum să le schimbi. Față în față cu viitoarea față a Bărăganului noi sîntem niște pionieri. Condițiile sînt în fiecare dintre noi. Ai venit să-ți satisfaci numai perioada de stagiatură, noroaiele îți sar în ochi, iar lipsa aragazului o tratezi cu pilule împotriva asteniei nervoase. Vă avertizez că nu e cazul să întrebați cum mă distrez, sau cum ne distrăm noi, intelectualii, aici, la Cireșu. Duminica, să zicem că se întîmplă să fiu liber, ies pe cîmp, mă scoate sentimentul că ceva îmi scapă și e de făcut altceva. Pe aici fasolea se seamănă cu SU 29. De mai multe ori am discutat cu șeful secției de mecanizare, fără rezultat, să schimbăm mașina cu un SPC 6. Am insistat și abia tîrziu am reușit să obțin ca o sută de hectare să fie reînsămînțate, experimental, cu această mașină despre care se spunea că nu merge. Recolta pe care am obținut-o a fost de opt ori mai mare. După mult timp am dormit în sfîrșit odihnit. Prost dorm cînd nu-i soția acasă. Singurătatea mă copleșește pînă și în somn și fără soție n-aș rezista nici o săptămînă. Problema familiei aici este acută. În dublu sens: fără ea nu reziști, iar ca să-ți întemeiezi una nu e o treabă deloc ușoară. Și un alt sens: ca să nu nimerească cine știe unde, unii din colegii noștri se căsătoresc la repezeală și încep să alerge după negații. O soție la București sau Brăila și tu la Sighet e un argument destul de puternic în fața oricui. Cînd ajungi să-ți dai seama că locul tău este la meseria pe care ai învățat-o și pe care o iubești și vrei să te stabilești undeva aproape de cîmp, observi că soția nu e de acord... Toate astea ne privesc personal, de aceea spuneam că în realitate condițiile sînt în noi, noi ni le facem, noi le schimbăm.

— Și părinții?

— La fel ca și socrii, sînt în București. Ne cheamă mai aproape de București. Și poate n-ar fi greu să găsesc ceva în Ilfov, aici însă am un avans de doi ani, ceea ce pentru mine e foarte important. O viață mai bună îmi fac singur. Aici am oameni harnici și pămînt bun, tot ce-și poate dori un agronom.

NICOLAE CRISTACHE ■

---

casa de cultură și educația tehnico-aplicativă: inițiere sau calificare?

«Construiți calculatoare electronice» — este titlul unei cărți recent apărute în tonetele librăriilor bucureștene. Adică ne apucăm să construim acasă, pe masa din bucătărie, teribila mașină a secolului? Nu, firește, ar fi imposibil. Dealtfel, titlul nu-i decît o manevră publicitară, conținutul broșurii fiind de fapt unul de informare generală asupra calculatorului. Cartea însă se cumpără; o cumpără tinerii fiindcă sînt dornici de a se informa. Este vorba de o cerință autentică. Astăzi în rîndurile tineretului se vădește o puternică înclinație față de tot ceea ce are o natură practică și modernă. Acordînd această înclinație cu postulatul general privind educația tinerilor **prin și pentru muncă** — și acum ne apropiem de tema anchetei noastre — mijloacele de informare și inițiere practică a tinerilor capătă o amploare tot mai mare. Cercurile tehnico-aplicative înființate la Casele de cultură se situează printre aceste mijloace. Sau, **trebuie** să se situeze.

*

Nu demult am intrat odată cu cei înscriși la cursurile de depanare tv în sala de predare a Casei de cultură a sectorului 7. Era cea de-a doua lecție de la începerea cursurilor. Am luat și notițe despre «elementele pasive și rolul lor asupra funcționării elementelor active». Îmi vor folosi sau nu, faptul nu constituie o problemă. Pentru alții, da: din păcate nu toți tinerii din sală care doresc să urmeze acest curs și au plătit deja prima taxă pentru participare (80 lei pe lună) vor putea folosi notițele de la această oră. Dat fiind termenul relativ scurt în care se desfășoară — aproximativ un an școlar — cît și compoziția eterogenă a celor care îl frecventează, cursul își propune să aibă o alură intensivă și să comprime tot ce este necesar să cunoască cineva care dorește să repare un receptor de radio sau de televiziune. În aceste condiții, lectorul, un inginer electronist, predă cu o viteză neobișnuit de mare un curs la un nivel mediu care plictisește pe unii dintre cursanți și-i pune pe alții în fața necunoscutului. S-au apropiat de mine doi flăcăi, în timpul pauzei.

— Ați înțeles totul? Că noi nu prea, și se recomandă Ionel Olaru, lăcătuș la I.O.R., flotant în București, de fel din comuna Bucu-Ialomița.

— Ce facem, că nu ne putem ține după profesor?... spune la rîndu-i Marin Dragomir, tot flotant în București.

— Ce școală aveți?

— Opt clase, dar am mai și uitat chestiile astea de care se vorbește aici.

În curte îl cunosc și pe Constantin Pintilie. Are o mină ușor tragicomică.

— Nu înțeleg nimic, zău, mai bine nu dădeam banii.

— De ce ai ținut să te înscrii la acest curs?

— Îmi plăcea de mic copil radio, e o **treabă** a mea. Vreau să știu și eu ce are un aparat în el, ce-l duce, din ce e format. Da' cred că mă retrag.

Încerc să continuu conversația cu alt cursant: Pavel Florin.

— Deci vrei să urmezi aceste cursuri, poți să dai o definiție a receptorului de televiziune?

— Este un fel de aparat.

— Ce fel de aparat?

— Așa... o cutie în care vezi.

Cer scuze acestor tineri pentru faptul de a le fi înfățișat aici postura lor ignorantă. Pot avea însă consolarea că nu sînt singurii care au mari greutăți urmînd aceste cursuri. Pentru cele din anul trecut au fost înscriși 93 și au terminat 35.

L-am întrebat pe lectorul cursului, tovarășul Alexandru Lepădatu, care s-a recomandat a fi cadru universitar la Facultatea de fizică, ce crede despre randamentul orelor:

— Sînt lector din anul 1969. Din experiență vă spun că am nevoie de cel puțin două luni pentru a nivela masa eterogenă a cursanților și a putea apoi continua la un nivel corespunzător. În timpul omogenizării o bună parte din tineri renunță. Alții, ceva mai tîrziu. Randamentul acestui curs este de 40-45%.

— Dacă scădem deci lunile pentru omogenizare, mai rămîne puțin timp pentru lecțiile propriu-zise. Și dacă la finiș toți tinerii ar da un examen, care ar fi atunci randamentul?

— Vă asigur că am rămîne cu 10%.

— Apreciez sinceritatea dv. și aș dori să mă bucur de ea în continuare. Care este explicația că deși întîmpină greutăți în frecventarea cursului — nivel de predare, lipsa materialului didactic — tinerii se înscriu la aceste cursuri în număr mare? Doar simplul fapt că nu știu ce-i așteaptă?

— Aici n-aș putea să vă răspund. Eu nu mă ocup cu recrutarea lor, sînt doar lector.

Începutul explicației pe care mi-o doream mi-o oferă de fapt lecturarea afișului. Casa de cultură a sectorului 7 — asemănător altor case — anunță deschiderea unor cursuri practice de **depanare** tv. În marea lor majoritate tinerii vin deci să învețe cum să depaneze un radio receptor sau un aparat tv. Vin foarte mulți din comunele vecine Capitalei, unde numărul abonaților de radio și televiziune este mare, iar cel al specialiștilor și centrelor de reparații mic. Pe lîngă cei patru cursanți amintiți am mai notat în carnet numele unor tineri din comunele Frumușelu, Vasilați, Moara Vlăsiei, Găneasa, Vărăști etc. Sînt înscriși de asemenea tineri care sînt flotanți în București și deci nu apar statistic ca fiind tot din mediul rural.

— Mi s-a spus, declara același Ionel Olaru, că la sfîrșitul cursurilor căpătăm o adeverință și putem lucra în cooperativă sau **în particular**. Oare este adevărat?

Ispita deci este mare: înveți cîteva luni de zile și apoi poți să practici o meserie destul de ușoară și, mai ales bănoasă pentru cei care vor fructifica, neloial, faptul că prin natura ei specifică această profesie nu oferă un control asupra ei decît inițiaților (cîți dintre dv. puteți contrazice categoric un specialist al unei cooperative care, să zicem, vă montează la televizor o lampă capabilă să funcționeze, în locul alteia, care avea aceleași calități?! În fine, nu încerc un proces al intențiilor, dar cînd un tînăr care este deja calificat într-o meserie — cazul lui Ionel Olaru — dorește să o schimbe pe alta te gîndești și la acest aspect al problemei.)

Ispita este mare, spuneam deci, dar în fapt ea se spulberă ca un balon de săpun. La terminarea cursurilor, care au acel neobișnuit de slab randament, tinerii nu primesc un certificat de autentificare a cunoștințelor de depanator radio sau tv, ci o simplă adeverință în care, sub antetul Comitetului de cultură și educație socialistă al municipiului București, se spune că tînărul x a urmat cursul y la Casa de cultură z și apoi semnează directorul. Ba, pe unele adeverințe este adăugat parcă cu maliție: prezenta adeverință s-a eliberat pentru uz personal.

În intenția tematică, organizarea acestor cursuri tehnico-aplicative cît și a altora — este cazul să amintim aici de cele de croitorie, auto-moto, calculatoare etc. — este deosebită față de ceea ce se petrece în fapt. Adică se vor cursuri **de inițiere tehnică și nu de calificare.** Atunci de unde și de ce această derogare? Am discutat cu tovarășul director al Casei de cultură vizate, Nicolae Anatol. Fiindu-mi o cunoștință mai veche am reușit să purtăm o convorbire deschisă și sper ca declarația făcută cu acest prilej să nu o regrete mai tîrziu.

— Acuzați că aceste cursuri de depanare tv, inițiate pentru tineri, au o anume latură neloială. Eu nu aș spune aceasta. Însă nu pot privi cu nepăsare faptul că ele degenerează. După cum se știe ne autofinanțăm, trebuie să scoatem niște bani, facem și noi ce putem și în paranteză trebuie să spun că am insistat pe cursurile de depanare tv și n-am organizat și altele la aceeași amploare fiindcă doar la primele avem audiență mare la public. Deci încasări, cum spuneați. Scoatem încasări însă și din alte activități, dar este tare neplăcut cînd dintr-un act de cultură făcut la nivelul acesta amatoricesc, de popularizare și pentru public larg, dintr-un act de educație, cum ar fi cel de educație tehnică.

În Slobozia am continuat ancheta noastră la Casa de cultură a sindicatelor. Am găsit aici o instituție dotată la începutul acestui an cu un local nou, modern, cu personal calificat, posesor al unor intenții generoase și realizabile. În timpul vizitei cercurile tehnico-aplicative nu erau însă deschise, urmau să prindă viață în săptămînile următoare împreună cu cercurile de artă plastică, balet, limbi moderne etc. Pînă acum însă înscrieri puține. Cel mai mare număr de participanți îl întrunește tot cercul de radio tv — 32 începători și 28 avansați. Se poate deci reține că aici cercul numit generic de «Știință și tehnică» este organizat pe parcursul a doi ani școlari, fapt ce oferă altă perspectivă organizării tematice a materialului de studiu. Mai notăm că spre deosebire de Casa de cultură a sectorului 7, care rezolvă cu greu problema materialului didactic pentru cercul tv, așteptînd procurarea diverselor aparate și materiale abia după acordarea unor fonduri de investiții, aici la Slobozia acestea au fost procurate cu sume mici din unitățile socialiste, care le-au scos la casare. Este de asemeni ciudat, am putea spune, faptul că la București taxa de participare lunară la asemenea cercuri este de 80 de lei pe cînd la Slobozia de numai 50. În această ordine de idei tovarășul Costică Zărnescu, directorul Casei de cultură a sindicatelor ne mărturisea:

— Și noi ne autofinanțăm, adică avem de realizat un plan de beneficii. Ceea ce ne-am propus să realizăm anul acesta nu a reflectat însă posibilitățile reale. De pildă, am trecut în plan o sumă prea mică la capitolul închirieri pentru spectacole — sumă pe care am realizat-o de cîteva ori pînă acum. În schimb am scontat pe încasări mari la cercurile înființate și nu le-am avut. Pentru anul viitor va trebui să avem o mai bună organizare, să fructificăm posibilitățile noastre. Va trebui să sondăm cu mai multă atenție dorințele tinerilor care ne vizitează, să vedem cerințele lor.

Subscriu. Îmi îngădui și o sugestie: un cerc de stenodactilografie ar fi binevenit în Slobozia. Și pentru că aici n-a fost încă nimeni «atestat» depanator radio sau tv mai sugerăm ca sistemul promovat la Casa de cultură bucureșteană să nu-și găsească prozeliți la Slobozia. Este bine să li se explice tinerilor clar și de la bun început, că nu participă la un curs de calificare, ci la unul de inițiere în electronică. Un curs care are menirea să-i orienteze profesional — poate — pe cei aflați la început de drum, dar mai ales să apropie de o tehnică modernă o masă cît mai largă de tineri.

Lăsăm problemele ridicate cu sinceritate de către directorul Casei de cultură a sectorului 7 ca întrebări care își așteaptă răspunsuri bine chibzuite din partea forurilor **conducătoare și competente.**

VICTOR CONSTANTINESCU ■

CRONICA FILMULUI

cinematograful văzut de sus...

Finalul stagiunii cinematografice '75 n-a fost prea darnic cu noi și critica, așa cum se obișnuiește îndeosebi la eșecuri, a revelat în consens neîmplinirile cîtorva filme de la care așteptam, tot ca de obicei, mai mult. E acesta un fapt atît de firesc în dialogul critică-autori, încît nu pot să nu recunosc că prea des ne-am mulțumit să privim înapoi. O nereușită e o nereușită, dar o valoare este o valoare. Tendința de a face o tragedie din fiece film mediocru ori a-l desființa prin vehemență sau prin ironie superioară poate fi, desigur, curativă, dar insuficientă, tot așa cum e insuficient să pretinzi în permanență capodopere. Greșim însă mult mai grav atunci cînd, sub pretextul obiectivității, primim cu mulțumită indiferență succesul, actul artistic autentic, purtător de valoare. Sîntem mai pretențioși cu filmele noastre decît cu cele străine? Poate e bine. Dar în materie de film românesc imparțialitatea rece e un obstacol. Tendințe novatoare îndrăznețe din filmele unor regizori ca Manole Marcus, Veroiu, Dan Pița, Vaeni sau Blaier au fost deseori gratificate cu cronici funcționărești atunci cînd aveau tocmai nevoie de un curent de opinie, de un sprijin declarat, pentru a se dezvolta.

Într-o epocă în care oameni cu pregătire estetică, sociologică, economică au abordat filmul, acest fenomen social, acest mediu prin excelență modelator și socializant, capabil să influențeze constituirea unor convingeri etice sau ideologice, critica tradițional-evaluatoare, profesională, încă mai cochetează cu impresionismul. Atunci cînd liberul arbitru al gustului se erijează în dogmă, tendința de a discuta filmul «în sine», de a-i cataloga «frumusețile» în abstract, izolează opera de artă de contextul social, o desprinde practic de realitate. O serie de termeni tehnici ținînd de cadraj sau montaj circulă prin cronici cu aureolă de criterii, ca și cum diferitele specificități ale limbajului filmic nu și-ar avea rațiunea, finalitatea, în comunicarea de semnificații, ci ar fi scop în sine.

Obiectivitatea...

Iată cel mai facil și mai înșelător instrument de lucru al cronicarului! Pus în dificultate axiologică în fața operei ca totalitate, el operează diferențiat: rezumă în cîteva fraze scenariul, ca un critic literar, emițînd judecăți generale de natură culturală, apoi vorbește despre regie, evidențiind de obicei o serie de procedee tehnice, urmează aprecierea imaginii, discutată mai ales static, din unghiul unor frumuseți fotografice, în fine, se apreciază scenografia, jocul actorilor, muzica. Oscilînd în optica sa, fie ca un cronicar literar, plastic sau teatral, criticul de film poate distruge unitatea particulară a operei, menținîndu-se în vechea mentalitate a conceperii filmului ca o sumă a celorlalte arte și nu ca o artă aparte. Această dezintegrare internă a cronicilor favorizează ambiguitatea.

«Văzut de sus», cu ochi de farmacist, fenomenul cinematografic românesc poate fi analizat, dar nu susținut, printr-un gest activ. Răceala obiectivismului nu dă rezultate, dealtfel, nici pe terenul aprecierii producției străine. Și aici unanimitatea în punerea la zid a nonvalorilor care trec bariera difuzării a fost adesea întrunită, dar de prea multe ori ne-am mulțumit să ne așezăm pe poziția detașată a «disprețului fin». Am stigmatizat filmul «comercial» și am desființat falsele glorii, dar n-am înregistrat prea des acel climat unanim de opinie, ferm, care să se opună categoric, în numele unor judecăți de valoare și opțiuni ideologice explicite, etalării pe ecranele noastre a pseudo și nonvalorilor, să discrediteze definitiv impostura și snobismul, să înlăture orice atmosferă de ambiguitate, de confuzie a valorilor, care derutează publicul. Privind retrospectiv, nu-mi amintesc nici dispute, discuții de fond asupra unor filme cu adevărat problematice, ci mai ales controverse artificiale în jurul unor pelicule de duzină. Tot așa cum ignorarea deliberată a filmelor de calitate îndoielnică, reacția împotriva coborîrii criticii în sferele «joase» ale filmului comercial a dus adesea la o selecție prin refuz ce nu corespunde însă cu realitatea, și a te lega la ochi nu constituie pentru nimeni o variantă mai rodnică.

Promovarea filmului românesc — discreditat deseori în ochii publicului datorită deplasării exigențelor în sfera intereselor de grup —, analiza fenomenului cinematografic nu printr-o evaluare a formelor, ci printr-o selecție a valorilor autentice de pe o platformă estetică și ideologică manifestă, pot ajuta critica de film să-și împlinească veritabila sa menire. Și anume, aceea de a opera opțiuni. Dintotdeauna acea critică structural contrară pasivității, bunului plac subiectiv, ca și obiectivismului abstract a fost o critică activă, responsabilă, asigurînd afirmarea, impunerea și pătrunderea acelor valori pe care însăși conștiința socială, publicul, adică societatea cu cerințele sale spirituale precis determinate, le-au cerut ca o necesitate.

EUGEN PATRICHE ■

Repetiție la Teatrul Mic pentru «Dosarul Andersonwille»

Fotografie de Emanuel Tânjală ■

CRONICA SPECTACOLELOR

capul lui mihai viteazul sub privirile lui Hamlet

Atmosferă de neliniște și de tensiune cu miros de sfeșnice care ard neguros și de fard, aglomerație discretă în care se vorbește în șoaptă, pretutindeni în jurul nostru plutesc personaje de epocă și se strecoară halebarde. Surpriza îți taie răsuflarea. Te prelingi aparent firesc în atmosfera spectacolului care se pregătește sub ochii oamenilor, fără trădări dar cu oarecare prețiozitate și pedanterie și, evident, cu unele compromisuri. În sala Atelier a Teatrului Național din București te simți invadat de personajele tragediei lui Mihai Viteazul și învăluit de legende. Ești mereu tentat să tragi cu coada ochiului în dreapta sau în stînga pentru a surprinde cu fracțiuni de secundă mai devreme ce se va întîmpla în scenele următoare sau ce fac actorii după ce se retrag în «culisele deschise», cum se simt eroii care dau regula jocului cînd autorul nu îi mai păstrează în dialog, cînd uită de ei în penumbră sau în raftul unei biblioteci.

Spectacolul CAPUL de Mihnea Gheorghiu debutează ca o cavalcadă. Eroii parcurg jur împrejurul sălii în goană, încrucișează replici și spade, denunță principalele conflicte ale reprezentației și explică pe înțelesul spectatorului modern ecuațiile pe care, după cum se știe, istoria le-a rezolvat uneori arbitrar. La un moment dat, cursul acțiunii este din nou fracturat: se desconspiră subtextele istorice ale vremii și se plasează, ca la un curs de istorie universală, personajele în epocă, în context universal, pur și simplu cu harta în față. Ni se aduce aminte că ne aflăm în plină epopee elisabethană, că am devenit contemporani cu Shakespeare, că de pretutindeni se aude zăngănit de arme în războaie și de zale care se prăbușesc în turniruri. Este invocat chiar Hamlet ca să comenteze cu ironia și cu scepticismul său fumegînd răsturnările de situații și de interese. Mihai Viteazul în piesa lui Mihnea Gheorghiu e eroic și dezarmat, e supus erorilor și e nedreptățit prin vicleniile altora, e urmat cu însuflețire de oșteni și se desprinde cu insomnii zbuciumate și coșmaruri shakespeariene de oamenii dragi, de tovarășii de arme. Mihai Viteazul e un destin, mai mult, existența sa e predestinată unirii de o clipă a tuturor românilor. Piesa începe deci furtunos, ritmul spectacolului face să urmărim ce se întîmplă pe scene plantate de jur împrejur, cu nerăbdare, cu neastîmpăr alimentat de marea risipă de fantezie a autorului. Din nefericire spectacolul devine la un moment dat didactic și monoton, devine mai mult o lecție de arta vorbirii și o demonstrație de interpretare în forță în care unii actori se lansează pînă la laringită. Autorul își consumă rapid imaginația, după care pune în gura personajelor o seamă de platitudini, de elemente discursive care obosesc, care nu conving pentru că nu trec de canoanele orelor de istorie din liceu. Și, paradoxal, deși în partea a doua a spectacolului se întîmplă, conform cronologiei firești, evenimentele cu cea mai mare încărcătură de dramatism, piesa eșuează treptat în melancolie și somnolență. Păcat. Mare păcat. Mihnea Gheorghiu a trecut pe lîngă o mare piesă. Ne-a părut grăbit și obosit în final. Poate și comod. Regia ar fi putut să-l mobilizeze cu mai multă insistență. Ca să nu mai vorbim că în partea a doua a spectacolului regia (Letiția Popa) a dispărut tiptil. Atunci actorii au făcut ce-au vrut.

Din distribuția care depășește aproape spațiul scenei și care reproduce numărul spectatorilor din sală, remarcăm pe Costel Constantin (actor de mare forță și sinceritate, asupra căruia exprimăm rezerve privind excesele măsurate în decibeli), pe Olga Delia Mateescu (o actriță cu putere de convingere și forță dramatică), pe Alexandru Georgescu, pe N. Gr. Bălănescu, pe Simona Bondoc, pe Marian Hudac, pe Geo Visu. Acest ultim actor, care îl interpretează în reprezentație pe Hamlet, este pus de regie, paradoxal și neavenit, să facă pe ucigașul lui Mihai Viteazul — eroare pe care nu o putem pune pe seama faptului că de-a lungul piesei actorii joacă mai multe roluri în travesti. Pentru că Hamlet nu e un personaj care să treacă neobservat chiar și atunci cînd e împrumutat în sprijinul unei demonstrații. Care demonstrație? Într-adevăr, în piesa lui Mihnea Gheorghiu Hamlet e pus să rostească, ținînd în mînă esența postumă a unui cap (al cui?), celebra dilemă: «A fi sau a nu fi». Dar nu vedem legătura expresă cu disputatul cap al lui Mihai Viteazul. Sau dacă există o legătură ea este exterioară, șocantă, de atmosferă. Iată de ce e de-a dreptul un sacrilegiu să-l confundăm măcar o clipă pe Mihai Viteazul cu otrăvitorul și maleficul rege al Danemarcei putreziciunilor pe care Hamlet îl ucide într-adevăr cu conștiința împăcată. În rest, tăcere.

A. DOHOTARU ■

o premieră-simbol

Prezentarea în premieră la Teatrul de Stat de Operetă a lucrării originale *Leonard* de compozitorul Florin Comișel are mai multe semnificații. Mai întîi este vorba în sfîrșit de apariția unei noi creații reușite în acest gen. Se știe că operete valoroase apar — la noi ca și aiurea — cu destule eforturi. Mai apoi, cu această nouă operetă românească, Teatrul de pe Splai dorește să sărbătorească împlinirea unui prim sfert de veac de activitate. Așadar nu o premieră ca oricare, ci o premieră-simbol. Un omagiu adus operetei.

Motivul este bine ales. Figura oarecum de legendă a celebrului cîntăreț și animator de operetă de la începutul veacului se identifică astăzi cu înseși destinele operetei noastre, cunoscînd atît strălucirea pe care i-au conferit-o unii interpreți de frunte, cît și vicisitudinile la care a fost supusă de condițiile vitrege de existență. Așadar, victoria obținută de Leonard în lupta pentru păstrarea unei trupe naționale permanente de operetă este în fond victoria operetei românești.

Așa cum remarca, plin de umor, unul din autorii libretului acestei operete, cu ocazia unei sesiuni științifice de comunicări prilejuite de comemorare, *«în istoria literaturii nu se intră cu* operete *literare, ci cu* opere *literare»*. Realitatea e că această lucrare nu și-a ratat în bună măsură intențiile, datorită mai întîi muzicii și abia pe urmă libretului! Adică libretul nu a putut fructifica integral, nu a valorificat îndeajuns o premisă atît de favorabilă, un subiect atît de generos. Sînt, în libret, pagini reușite, dialoguri vii, spontane, uneori amuzante, alteori încărcate de un înțeles mai adînc (vezi replicile lui Leonard privitoare la dragostea de patrie, la opereta națională). Apoi libretul oferă, în general, condițiile favorabile desfășurării numerelor muzicale tradiționale ale genului: coruri, arii, ansambluri, duete, chiar și dansuri. Nu se închegă, în schimb, cu destulă pregnanță o imagine generală vie a celebrului tenor, supranumit «prințul operetei». Prea rar sîntem captivați de întîmplările de pe scenă, prea rar se constituie catarsis-ul. Libretul rămîne anecdotic și, repetăm, cu destule calități, ocolind slăbiciunile altor librete originale, dar insuficient totuși dacă-l raportăm la cote maxime de exigență. Colaborarea dintre cei doi autori B.A. Emandi și A. Storin nu a fost dintre cele mai fericite, și probabil astfel a fost ratată și o posibilă operă literară pe această temă.

În atari condiții să-i dăm compozitorului ce-i al compozitorului, adică să recunoaștem talentul și profesionalismul cu care a știut să scrie o partitură melodioasă, plăcută la audiție, dar, în același timp, funcțională și «teatrală», comentînd expresiv desfășurarea situațiilor scenice, în spiritul lucrărilor clasice ale genului. Florin Comișel a ajuns la a patra operetă personală și, după *Soarele Londrei*, la a doua de succes, sperăm, durabil.

Publicul a primit cu multă căldură spectacolul și acest lucru s-a datorat interpretării în spiritul partiturii, a soliștilor, corului și orchestrei, precum și jocului de scenă alert, simplu, eliberat în cea mai mare parte de canoanele și șabloanele bătrînei operete cu întîmplări vesele pe sub boschete de carton. Dirijorul Liviu Cavassi — căruia i-am apreciat totdeauna calitățile de șef de orchestră și de om de teatru — dovedește și acum că știe să țină spectacolul în mînă, să respire, cum se spune, odată cu soliștii și corul, că poate ridica la un nivel maxim de exprimare o orchestră foarte solicitată și cu posibilități modeste.

Ajutat mai puțin, de astă dată, de coregrafie (anostă și în afara atmosferei spectacolului — autoare Mihaela Atanasiu) ca și de scenografie (neinspirată, aspațială și atemporală deși frumos colorată — autor Arminio Iordănescu), regizorul George Zaharescu a condus cu autoritate ansamblul scenic. În aceste condiții, întreg spectacolul e dominat de personalitatea tenorului și actorului Cornel Rusu, care reușește în rolul titular una din creațiile sale cele mai bune atît pe plan muzical cît și actoricesc. Lîngă el se afirmă o numeroasă și inteligent aleasă distribuție, numărînd printre alții pe Constanța Cîmpeanu, Gabriel Gheorghiu (în cîteva picante *flash-back*-uri, la față de cortină, inspirate din lumea teatrului muzical de altădată) George Hazgan, Ion Duțu, Toni Buiacici...

NICOLAE SPIRESCU ■

CRONICA TV.

să nu risipim pădurea...

«Teleobiectiv»-ul s-a oprit îndelung asupra unor locuri dosnice unde se ard de zor hîrtii, hîrtii de ambalaje, hîrtii de tot felul şi odată cu ele parcă... freamătul rece al pădurilor de brazi. Cineva observa şi, pe bună dreptate, că în expoziţiile de desene ale copiilor foarte puţine lucrări reprezintă natura. Vedem maşini de diferite tipuri şi culori, avioane, rachete, calculatoare, blocuri, asfalturi, betoane pe care, se ştie, nu cresc mesteceni şi nici albăstrele sau floarea de colţ. Depărtarea de natură nu poate decît înăspri firea sensibilă şi comunicativă a copilului. Să deschidem ochii şi către chipul muntelui, al colinei, al cîmpiei cu livezi şi izvoare, cu iarbă, vite şi oi şi alte felurite vietăţi alături de peisajul civilizaţiei urbanistice pe care o construim. Şi dacă vedem întreg acest univers potrivit firii noastre vom avea şi dorinţa de a-l păstra, de a-l întregi şi creşte. Cînd reporterul, comentînd secvenţe în care se vedeau stive de hîrtii arse sau aruncate de-a valma, şiclite de ploi şi impurităţi, a sugerat risipa unor metri cubi de lemn care ar putea avea o altă destinaţie, am ştiut că îndemnul său, dacă va fi auzit, va însemna o grijă sporită pentru acest bun. Un gospodar apărut pe micul ecran în aceeaşi emisiune spunea că orice... hîrtiuţă să fie pusă la coş. Orice hîrtiuţă? Da, orice hîrtiuţă. Pare un lucru fără importanţă dar, aceste hîrtiuţe adunate de noi toţi, de milioane şi milioane de oameni, înseamnă, iată, păduri întregi de brazi care ar rămîne astfel în picioare. Înseamnă totodată un aspect îngrijit al străzilor, al curţilor şi al tuturor locurilor unde vedem hîrtii aruncate de-a valma. Înseamnă bani, şi ozon, şi peisaj, şi sănătate, înseamnă grijă pentru tot ce ne poate aduce deprinderea de a fi buni gospodari. Dar mai la vale aflăm că majoritatea întreprinderilor care pe bază de contract trebuie să furnizeze această materie primă malaxoarelor fabricilor de hîrtie, nu şi-au respectat nici jumătate din contractele încheiate, şi sîntem la sfîrşitul anului. Se motivează în fel şi chip, se eschivează de la răspuns, — problema este minoră! Şi aparatul de luat vederi umblă în căutarea unor explicaţii prin birourile goale ale celor care ar fi trebuit să răspundă ca de toate celelalte probleme pe care le au. Dar problema este minoră. Nici faptul de a se pune pietre, cărămizi, şpan în baloturile de hîrtii ca să tragă la kilogram sau de a le arunca oricum, numai să scapi de ele, într-un vagon de tren, nu înseamnă altceva decît a face o treabă de mîntuială care necesită altă osteneală în urma ta: că se descarce pleava aceea de hîrtie şi să se caute pietrele din baloturi care altfel ar bloca malaxoarele. Asta înseamnă a arunca timp, muncă şi bani pe fereastră. Risipitorul nu-şi pune probleme, nu-l doare nimic, numai că se poate trezi dintr-o dată bolnav de toate relele.

SPAŢIUL ÎNTÎLNIRII DE LA ORA... 10 a fost ocupat de un excepţional spectacol de circ în care am putut urmări actori aleşi ai ecranului. De la Ingrid Bergman, care a rostit primul cuvînt, cuvîntul de începere, pînă la dresurile de cîini, cai, maimuţe şi lei, inclusiv numărul de clovnerie susţinut de un elefant bărbier şi o stea... cu barbă. Totul, absolut totul a arătat farmecul unei arte străvechi şi marea ei priză la public chiar şi la un public deosebit de exigent, dacă ar fi să numim numai pe Claude Riche sau Jean Marais, aflaţi în fotolii. Umor şi dăruire, talent şi perfecţiune atît a balerinilor (primi solişti) aici acrobaţi, cît şi a cuceritoarelor îmblînzitoare, dresoare, patinatoare prezente în arenă. Spectacolul a demonstrat că circul este o artă dintre cele mai atractive atunci cînd în arenă intră artişti adevăraţi.

COMAN ŞOVA ■

actorul — stăpîn absolut pe spaţiul scenei

«Instrumentele divine», cum i-a numit Caragiale pe actori, au pus în evidenţă şi în acest an cota maximă a artei lor într-o competiţie a cărei notă dominantă este dată de virtuozitatea celor mai buni interpreţi. Nu au lipsit nici platitudinile, dar balanţa a înclinat vizibil către calitatea jocului afirmînd forţa reală a actorului, el însuşi propriul regizor, scenograf şi partener, stăpîn absolut pe spaţiul scenei. Acesta este sensul întrecerii de la Bacău, pe care tot mai mulţi actori din toate generaţiile o întreţin cu participarea lor inspirată şi pasionată. Dificultăţile în stabilirea unui palmares al galei, fidel ierarhiei valorilor prezente în cele 24 spectacole, nu au putut fi totuşi depăşite. Nu este încă limpede care anume laturi ale creaţiei interpretative îşi propun să promoveze competiţia stimulînd recitalul ca manifestare a artei actorului, nucleu vital al teatrului. Probabil un număr de criterii ar putea să funcţioneze racordînd contribuţiile recitalurilor la disponibilităţile teatrului în epoca noastră. Altfel, confuziile de valori ar putea da viză de intrare unor mediocre lecturi de texte intitulate «spectacole-lectură» sau cupletelor modeste ce se spun, îndeobşte, la estradă. Repet, pătrunderea prin efracţie (artistică) a unor recitaluri fără rezonanţă în gală, nu a putut diminua impresia generală excelentă. Reperele care configurează ediţia — şi aruncă, poate, o punte de speranţă către cele următoare — se numesc Agatha Nicolau şi Mihai Stan, Anca Ledunca, Mircea Albulescu şi Olga Delia Mateescu, la fel Dan Tufaru, Ferenc Boer, Doina Iacob, Romeo Stănciugel. Pentru că Agatha Nicolau, a treia oară laureată în întrecerile de la Bacău, a făcut să vibreze versul lui Nichita Stănescu într-o cadenţă dramatică răscolitoare, a făcut din fiecare fibră a corpului ei un cînt sau un vaiet, o întrebare sau o bucurie. Actriţa de la Constanţa creează ea însăşi un spectacol dens, adresat tuturor conştiinţelor, izvorînd dintr-un suflet de mare actriţă. Mihai Stan e un tribun al versului proclamînd poezia ca o stare de înaltă demnitate unind cînturile generaţiilor de poeţi de la Miron Radu Paraschivescu încoace, pe unda unui glas pătrunzător. Iar Mircea Albulescu, un Danton rechemat pentru o clipă la tribuna aflată pe scena galei, a rostit acolo, cu convingere, adevărul nu totdeauna comod, cu tăişul metaforelor lui Marin Sorescu. De la Satu Mare, Ferenc Boer a adus cu sine cuvintele lui Platon spuse în apărarea lui Socrate, uimind prin actualitatea lor împrospătată, după milenii, de suflul miraculos al actorului ce trezeşte şi înnobilează vorbele. Cu Boer au mai jucat, la fel de adevărat şi de inteligent Iozsef Czintos şi Tibor Acs. A trecut prin gală, ca un cîntec melancolic, Anca Ledunca de la Craiova, cu un café-recital Edith Piaf, stîrnind încîntare şi redescoperind, cu o binecuvîntată ingenuitate, un teatru de o penetrantă şi agreabilă formulă. Dialogînd subtil cu Federico Garcia Lorca, Olga Delia Mateescu de la Naţionalul bucureştean a recreat balada eternă a Granadei, strigăt de speranţă ce nu poate fi învinsă. Romeo Stănciugel a zîmbit cu Mazilu şi Zoşcenko, din cînd în cînd cu Brecht, a meditat zîmbind trist sau sarcastic, a păşit suplu, pînă la sublimul unui personaj, a răsturnat credinţele false, a reconstituit cu un zîmbet citadela încrederii în virtuţile omului. O urmă de adîncă bucurie a poeziei a lăsat Dan Tufaru, un parfum de candoare neliniştită Doina Iacob, un gînd de înălţare pe treptele «Cîntării României» actorul grav şi profund care e Ion Buleandră de la Sibiu, o invitaţie la reculegere în faţa vieţii şi a morţii, Lucia Doroftei şi Mircea Belu de la Timişoara. Cu trei dialoguri ale unui umorist de vocaţie (Al. Monciu-Sudinschi) Rodica Mandache, Jorj Voicu, Florin Zamfirescu şi George Bănică de la Giuleşti au explorat în adîncime genul reconferindu-i legitimitate scenică. Au fost 38 de actori din 16 teatre la gala din acest an şi majoritatea au alcătuit o paletă bogată de expresii în universul artei actorului întîlnită cu poezia. Mişcarea ideilor a constituit fluxul principal care reţine această ediţie drept cea mai variată şi mai organic întemeiată, din scurta istorie a galei.

CAROL ISAC ■

ILEANA STANA IONESCU: său bucuria de a face teatru

Fotografii de Elena Ghera ■

Actorul care l-a interpretat printre altele pe Ştefăniţă Vodă sau pe Caligula şi care îl visează pe Hamlet: **GEORGF MOTTOI**

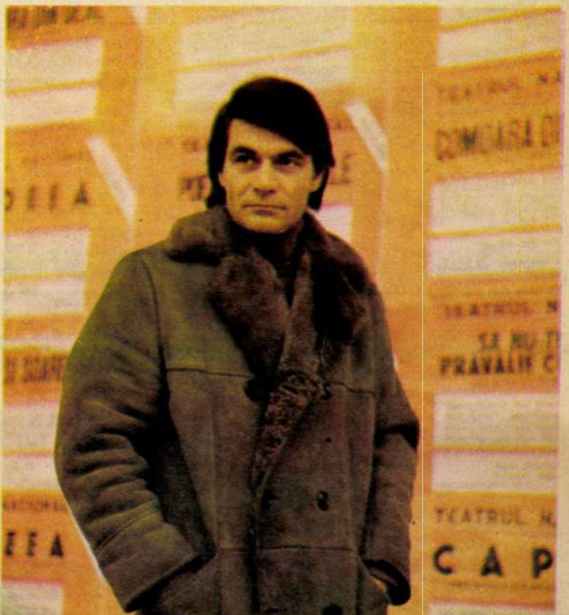

INSTANTANEE

Poetul **GEO DUMITRESCU**

Poetul **NICULAE STOIAN** şi gimnasta de renume mondial Nadia Comăneci

Poetul **NICHITA STĂNESCU**

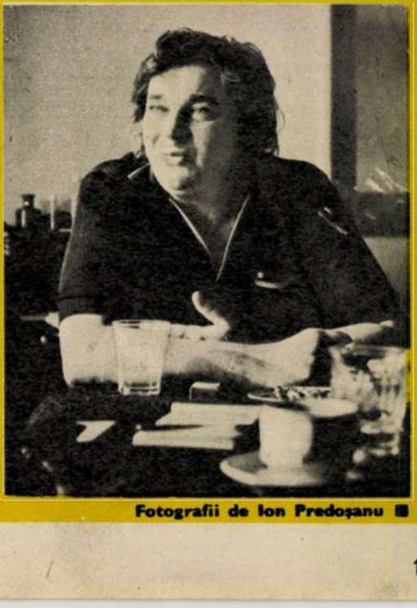

Fotografii de Ion Predoşanu ■

RUBRICA MEA

o reeditare necesară

În cadrul **Rotondelor** inițiate de Muzeul de istorie a literaturii a fost evocată la 13 noiembrie figura lui Mihail Sadoveanu, de la a cărui naștere s-au împlinit 95 de ani. Mai mulți vorbitori, care l-au cunoscut pe marele scriitor, și-au depănat amintirile. Am găsit prilejul potrivit pentru a-mi exprima la sfîrșit un mai vechi deziderat. Cărțile maestrului, în marea lor majoritate, lipsesc de pe piață. Anual, sînt reeditate, ce e drept, două sau trei cărți, în cele patru puncte cardinale ale țării. Este cu totul insuficient. Tineretul țării nu are posibilitatea să ia cunoștință cu totalitatea operei marelui aed al priveliștilor și trecutului Patriei. Cunoașterea lui e redusă la fragmentarismul manualelor sau la zestrea săracă a majorității bibliotecilor școlare.

O singură soluție se impune: reluarea, pe alte baze, a ediției monumentale de **Opere**, întreruptă cu vreo zece ani în urmă și de mult epuizată. Editura firească, dacă această mare ediție ar fi făcută la București, nu poate fi decît **Minerva**, care retipărește pe clasicii literaturii noastre. De această ediție s-ar putea îngriji cu înțelegere fiiască Profirița Sadoveanu, pe care Mihail Sadoveanu o numea «prietinul» meu și care i-a servit cu devotament ca secretară literară.

Se apropie un mare eveniment cultural: centenarul nașterii lui Sadoveanu, în noiembrie 1980. Atunci se cuvine să întîmpinăm ziua cea mare nu numai cu vorbe, ci și cu fapta: ediția monumentală, care ne lipsește. Rămîne la inițiativa editurii respective, să se gîndească de pe acum la eșalonarea lucrării pe termenul destul de scurt, acela de patru sau cinci ani, pentru a duce lucrul la capăt. Să încheiem dezideratul nostru cu urarea bătrînească:

— Să fie într-un ceas bun!

ȘERBAN CIOCULESCU ■

flacăra literară

CRONICA LITERARĂ

starea de elevație a poeziei

Un poet cultivat, de rafinament spectacular, poate ușor livresc, chiar cu nostalgii medievale, la modul cel mai artist cu putință — și deci nu tocmai spontan — este Mihai Ursachi. Acesta preferă versul ritualic, somptuos, cu accente de bucurie imnică, dar și de anxietăți crepusculare. Într-un fel, poetul ieșean respinge programatic experimentul modern «antipoetic». De unde, firește, excesul (organic) de poetizare, de retorică și elocvență. Mihai Ursachi și-a creat un univers (himeric) al său, o ambianță de aur și purpură, în care starea poetică e starea de grație a desăvîrșitului, atins prin cunoaștere.

Lipsesc, s-ar zice, nuanțele într-o asemenea poezie a absolutului. Prin capacitatea de iluzionare, Mihai Ursachi e un macedonskian. Străin de complexul naturist, n-are gustul regresiunii în elementar și se dovedește un foarte original cîntăreț al paradisurilor artificiale. Anesteziate, simțurile deformează percepția în extaz. Semnificația se resimte și ea de pe urma încărcăturii simbolice.

Tendința caracteristică e, la Mihai Ursachi, de îndepărtare de sine. Aceasta dintr-un impuls mai degrabă suav, care nu disimulează criza morală. Fiecare poem consemnează parcă ceva din neîntrerupta *călătorie*. În *Odă (la Diotima)* sufletul îmbracă o altă cămașă, celestă, și se purifică. Poetul se simte «*plugarul azurului*». Eul, îndepărtat de-acum prea mult de sine, devine propria sa amintire; ce-i drept, o amintire fără de hotar. O astfel de abandonare în contemplație e privită ca o mare, teribilă aventură.

Alteori călătoria înseamnă plutire într-o mare de lacrimi. Lacrimile sînt, zice poetul, «oarbe molecule». Dragostea, o aspirație serafică, este evocată în același sistem de imagini ale grandiosului ireal.

O anume crispare ironică (dincolo de orice tragism) se face totuși simțită. Ea rezultă cîteodată din frenezia purificării. Lucrurile (cele mai apropiate, familiare) se volatilizează, pînă la urmă, ca în *Flanela*. Descifrăm aici un simptom al combustiei alchimice, dar și contopirea în spirit a tuturor regnurilor. Altfel, Mihai Ursachi e un ironist discret, obsedat mai mult de cîntec și de ceremonialul trubaduresc. Unele balade, foarte frumoase, cum e *Nuntă în cer*, surprind, în melodie și figurație, elementul demonic al Erosului. Elanul propriu-zis în iubire se frînge brutal în atingere cu materialitatea morții.

Motivul erotic domină autoritar universul poetic. Acesta pare să fie și sensul din titlul volumului: *Diotima. Poezii de dragoste.* Erosul exprimă de data aceasta regăsirea în unitatea dintîi sau «*în fabuloasa identitate*». Poetul e deci înzestrat și pentru speculația cea mai aridă. Aparența abstractă (nu atît de pronunțată ca la Nichita Stănescu) trece însă în fior cosmic și se resoarbe în laitmotivul care o transcende.

CORNEL MORARU ■

fiind din seria bleu-ciel, poate fi citit și în timpul nopții

Aventura criminalisticii văzută cu ochi blînzi de gurmand și descrisă cu pană sprințară de cronicar gastronomic (ca bibliografie, vezi și rubrica de povețe culinare a ex-colegului P.P. Nașu). Aventura ridicării banalului cotidian la rang de eveniment învăluit în mister. Aventura calamburului, aluziei ironice, epitetului nejignitor, onomasticii caraghioase, sarcasmului nerăutăcios și a tuturor celorlalte din familia glumei.

Aventura convingerii că gangsterismul n-are nici tradiție, nici prezent și nici viitor în lumea generozității românești și-a bunului simț românesc.

Cam de felul acestora pot fi definițiile ce se pot da noii și simpaticei producții scriitoricești a gazetarului *Vlad Mușatescu*, producție-carte, producție-roman, numită — și de data asta tot profund tenebros! — «De-a puia gaia» și, bineînțeles, apărută în colecția «Aventura».

NELU IONESCU ■

FAPTELE ȘI VORBELE

poezia și muzica

Vechii poeți, barzii, scalzii, truverii și menestrelii își cîntau versurile. Apoi, au trecut multe secole pînă cînd Verlaine să le readucă aminte confraților săi de această strînsă rudenie între arta lor și muzică. S-a ivit însă atunci, totodată, o ambiție învrăjbitoare. Poezia nu mai voia să dea mîna cu muzica, pur și simplu, ca două bune surori, ci să-i fure graiul de sonuri, în stare să meargă direct la inima oricui, fără piedica limbilor diferite și hotarelor dintre țări. De aici a început o aventură temerară, care a înscris în istoria literelor, pentru vecie, numele lui Mallarmé, dar alături de el și năzuința irealizabilă. Pe urmă, lucrurile s-au stricat. Muzica n-a încetat să arate sentimente fraterne poeziei: s-au scris bucăți faimoase pe versuri de diferiți autori nu mai puțin vestiți. Totuși, în secolul nostru, poeții au prins obiceiul să strîmbe din nas cînd era vorba să-și audă cîntate versurile. Consimțeau, dacă li se gîdila îndeajuns vanitatea, dar așa... ca să nu jignească o sensibilitate artistică printr-un refuz brutal și neuitînd, totuși, a da vădite semne de silă.

Pe culoarul acesta de răceală colegială politicoasă, s-au strecurat, voioși, «textierii». Poeți improvizați și docili, ei erau gata imediat să fabrice cuvinte care să sune din coadă pentru orice melodie, rimînd, la nevoie, «amor» cu «vapor» și «pescăruș» cu «picioruș».

Dar nu de dînșii vreau să vă întrețin; aceasta e problema salvatoare, mereu reluată, a articlierilor în pană de subiecte.

Am avut prilejul, în ultima vreme, să văd și să ascult la televizor cîteva festivaluri ale cenaclului «Flacăra». Am descoperit astfel o reîntîlnire a poeziei cu muzica. Puteam să judec cum sună cîntate versuri de Nicolae Labiș, Teodor Mazilu, Geo Dumitrescu, Miron Radu Paraschivescu, Marin Sorescu și Adrian Păunescu. Bănuiesc că în alte ocazii, pe care le-am pierdut, și o regret, au fost și alții. Nu «textieri», ci poeți adevărați, în toată puterea cuvîntului, iubiți și stimați de nenumărați cititori.

Pot să-mi dea un vot de blam puriștii, dar experiența mi s-a părut stimulatoare și fericită în cele mai multe din cazuri. Cîștigau, de repetate ori, mărturisesc cu toată răspunderea critică, și poezia și muzica. Ultima, fără să mă pricep deloc în materie, își trăgea evidente avînturi neîntîlnite adesea din sugestiile unui suflu liric viforos, dintr-o ironie poetică mușcătoare sau din ciocnirea electrizantă a două cuvinte potrivite.

Prima — și aici mă pot pronunța în cunoștință de cauză — ieșea îmbogățită și ea. Au fost versuri ale poeților amintiți, rămase la lectură, pentru mine și poate pentru mulți alții, fără un relief deosebit. O intuiție fericită muzicală le-a dăruit deodată aripi ascunse. Fluturele țîșnea orbitor din crisalidă. Muzica venea să țeasă între vorbe accentele nesurprinse pe pagina mută, tipărită, ale țipătului, suspinului ori chemării înflăcărate. Sînt versuri care mi s-au înfipt astfel în minte și nu le mai uit, urmărindu-mă obsesiv, chiar și acum cînd scriu rîndurile de față.

E aici un cîmp de experiență foarte vast și într-adevăr fertil. Poetul trebuie să-și recîștige astăzi și într-o lume nouă, forțele străvechi irosite, să redevină tribunul și fermecătorul cetății, ascultat cu sufletul pe buze de mulțimi magnetizate. Muzica și, poate, încă alte arte, se vădesc în măsură să-l ajute simțitor la aceasta.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

OPINII

accesibilitatea poeziei (IX)

Lectura poate fi considerată la rîndul ei ca o artă și nu dintre cele mai puțin dificile. Mai mult decît atît, însușirile creatorului se pot transfera cititorului ideal. Dintr-o asemenea perspectivă, desigur că obligațiile celui din urmă cresc pe măsura noii sale investituri.

«*Poezia* — scrie G. Călinescu — *cere o inițiere, o complicare sufletească, un sentiment al liturghiei.*» Lectura rămîne, desigur, un act profan, ca și poezia, dar caracterul ritualic nu-i lipsește. Nu e vorba de o gesticulație exterioară, ci de o configurație lăuntrică, de o stare de spirit provocată anume.

Această dispoziție trebuie cultivată cu grijă și nu neapărat în disprețul dificultății. Există, desigur, poezii a căror dificultate este pur gramaticală și pînă la urmă dezamăgitoare. Dar asemenea cazuri nu îndreptățesc deprecierea oricărui tip de dificultate în poezie. Poate că ceea ce respinge la început prin dificultate merită un efort de aprofundare. «*Este deci un semn de grabă și neinteligență artistică să reprobăm tot ce nu înțelegem pe motiv de confuzie.*» (G. Călinescu).

Departe de a pleda pentru o poezie cu orice preț dificilă, nu considerăm deloc profitabilă încurajarea unei atitudini comode sau chiar suficiente din partea cititorilor. Aceasta nu duce decît la incompetență artistică perpetuă. Dimpotrivă, prin funcția stimulatoare și eliberatoare a obstacolelor întrecute, lectura se ridică la o nouă demnitate.

Se înțelege din toate acestea că o bună întîlnire cu poezia nu se poate realiza numai prin bune intenții. E necesară o pregătire variabilă de la un tip de poezie la alta, o anumită plasticitate spirituală; în orice caz o receptare corectă e de neconceput fără o cît de sumară cunoaștere a istoriei poeziei, fără familiaritatea cu anumite modele ilustre, fără posesia anumitor criterii de înțelegere și de apreciere, fără deprinderea cu alte cuvinte a unui anumit cod estetic.

Ce plăcere mai poate fi însă aceea la care se ajunge atît de greu? Cunoașterea nu interzice deloc plăcerea, dimpotrivă o condiționează: «*Ca să te bucuri de artă, trebuie să fii un om de cultură artistică*» — observa cu exactitate Karl Marx. Dificultățile culturii, ale meditației — și chiar și pe acelea ale poeziei — ni le asumăm ca semne ale libertății noastre.

Gustul poeziei nu e un dat natural, în ciuda părerii snobilor care ignoră faptul că nepriceperea artistică se explică printr-o îndelungată privațiune de cultură. El poate fi deprins, exersat și rafinat prin lectură asiduă, prin educație estetică.

Poezia este înainte de toate vocație, dar este și artă, meserie cu exigențe specifice care trebuie meditate, integrate, atît de autor cît și de cititor. De vreme ce o inițiere este considerată necesară în toate domeniile de activitate — intelectuale ori tehnice — nu văd cum ar putea ea lipsi în receptarea poeziei.

Vor fi fiind desigur cititori convinși de faptul că-l pot înțelege și gusta pe Eminescu fără o inițiere prealabilă; aceasta nu înseamnă decît că trecerea lor prin școli și prin cărți și, în genere, trecerea timpului i-a făcut apți pe nesimțite pentru poezia eminesciană. Oprirea lecturilor la o anumită epocă literară și, din nou, trecerea timpului acționînd de această dată în sens contrar, îi lasă, probabil, pe aceiași cititori nepregătiți în fața poeziei recente.

Să ne înțelegem; nu există receptare «proaspătă», orice lectură este formată (și deformată) de alte lecturi. Cea mai «spontană» atitudine nu e lipsită de un program estetic, numai că sumar și confuz, populat de principii semnificatoare la extrem și ca atare ușor de acceptat și de manevrat în cazul unui interes intermitent.

Piedici în calea receptării reprezintă deficiențele și excesele poeților în primul rînd, dar și anumite prejudecăți ale cititorilor. Ce cred unii dintre ei despre condiția poeziei? Că trebuie să distreze, să «descrețească frunțile» încordate de efortul cotidian. Am întîlnit, de pildă, ingineri care susțineau, cu o logică foarte strînsă și inflexibilă, că rostul artei este de a-i distra, că tensiunea fizică și intelectuală a muncii lor îi face să nu recepteze altă poezie decît cea care vine în întîmpinarea dorinței lor de relaxare, de destindere. Minulescu, Topîrceanu, chiar Sorescu în momentele lui bune, adică vesele — iată cîteva din opțiunile lor.

Desigur că publicul nostru nu se reduce la o asemenea categorie de cititori, preferințele lui poetice sînt mult mai bogate. Acest public este diferențiat nu numai din punct de vedere socio-profesional, dar și estetic. O anchetă purtată cu mijloacele sociologiei literare — așadar în mod riguros științific — ar putea da rezultate revelatoare, bineînțeles cu condiția de a nu porni de la întrebări care-și conțin răspunsul.

Receptarea spontană rămîne deci o iluzie, după cum iluzorie e și reprezentarea publicului ca o unitate omogenă, nediferențiată. Școala, familia, profesia, cercul de cultură etc. intervin ca tot atîția factori determinanți ai gustului artistic, la rîndul lui parte componentă a unei formații spirituale.

MIRCEA MARTIN ■

LECTURI

descrierea turnului

Astfel se cheamă ultima carte de versuri a lui Gellu Naum, carte care, așa cum era de așteptat, nu are nimic surprinzător pentru evoluția liricii autorului **Copacului animal.** **Descrierea turnului** se integrează cum nu se poate mai organic în structura unei poezii marcate chiar de la începuturi de practicarea unei formule unice. De-a lungul celor patru decenii, poezia lui Gellu Naum s-a constituit într-un amplu monolog de fluența unei ape curgătoare, căreia dacă îi bănuim izvorul, nu același lucru se va întîmpla cu punctul ei final. În acest sens e în **Descrierea turnului** titlul unui poem, de altminteri congruent cu conținutul acestuia, prin care poetul își definește adecvat lirica: **Să reintrăm în paranteza pe care n-am s-o închid niciodată.**

Dar revenind la comparația noastră, vom observa că poezia lui Gellu Naum, asemenea valurilor unei ape curgătoare e și nu e aceeași. Structural ea e cu ea însăși identică, dar în neîntrerupta ei curgere impresia e mereu de netă prospețime. Expresie a unei singure formule poetice, această poezie e departe de a fi monotonă; după cum recurgerea la aceleași mijloace de exprimare nu aduce după ea autopastișarea. Adversar declarat al rutinei și stagnării, Gellu Naum găsește resursele de a fi inedit în specificitatea personalității lui poetice. Cu ironia lui disimulatoare a lucrurilor serioase, poetul își afirmă și în **Descrierea turnului** drumul său neconformist: **de aceea preferam bîiguielile inițiale nedestinate să devină poheme și nici să acționeze ca atare/ ele măcar reflectau în mare măsură înclinațiile mele firești/îmi descifrau un sens în afara oricărei infiltrări a dresajului.**

Gellu Naum și în recenta sa carte rămîne totuși un sentimental cu pudoarea exprimării directe a pateticului său fond afectiv: **scuză-mă dacă te ud cu lacrimile astea dar am momente,** sau mai programatic: **muncesc din greu, ca să interzic cuvintelor să** devină sentimente.

În «pohemele» sale de afișat paradox din Descrierea turnului îl vom afla pe același poet de acută sensibilitate, în fel și chip disimulată, transmisă de inepuizabile mijloace de expresie. Gellu Naum e și în acest volum un poet de atitudine, care, dacă năzuie ardent spre zonele pure ale umanității, nu uită să condamne tot ce maculează orizontul uman.

TRAIAN STOICA ■

fluierul poetului

Lucian Avramescu, autorul recentului volum de *Poeme* tipărit de Editura Albatros, ne-a atras atenția încă de mult, din poeziile publicate prin reviste, dovedindu-ne de la început esențialul: că e poet. *Poemele* pe care le deschidem astăzi ne-o confirmă.

Ne confirmă, după opinia noastră, mai mult. Ne confirmă un tînăr poet de excepție.

Poemele acestea închid în ele o lume, iar lumea acestor poeme e patria. Cum arată această lume? Este un sat românesc, o matrice a vieții și veșniciei noastre, un tărîm care «*crește amețitor*» din vreme, teafăr și neclintit în geografia lui arhidurabilă, dar sensibil ca și o ceară sau o membrană, păstrînd urma oricărui zbor ce s-a iscat din țărîna lui: «*stă ceru-aici cu umerii pe sat/ steaua își face cuibul în țărînă/ rană-i doar urma celui ce-a plecat/ purtînd inelul satului pe mînă*». Este o vatră multimilenară de viață, rod al unei istorii sufocant de densă (*«n-am smuls nimic de-aici, mai stă vecia/ cu țițele pe deal din care-am supt»*), o lume în care totul dăinuie, depozitat în lacrele de aur ale amintirii (*«nămolul greu pe trup de zimbri seara/ chiar dacă zimbrii au murit de mult»*), o lume care-și alcătuiește prezentul precum «*meteoriții cerului cînd cad/ se fac în lut cuibare de-nviere*», o lume care are dedesubt părinții, o «*prispă*» a vechimii «*încărunțită toată*», o lume care are deasupra o altă lume, un cer sau un aer la fel de dens, sufocat de zeități prietene, de stele care pogoară «*pe creștetul ierbii*», de ploi strălucitoare și bogate căzînd precum «*inelele din nunți*», indicînd un clocot de viață unic, de o indicibilă armonie cosmică, în care «*toate se preschimbă-n ce-i al lor/ și toate fără grabă se-nfioară/ cosmice lămpi în buza unui nor/ la nașterea semințelor coboară*». O lume fastuoasă, colorată, ardentă, complexă, în care mișcarea timpurilor și cea a oamenilor se întretaie și se confundă cu infinitul formelor naturii, o lume zugrăvită de poet cu o tehnică ce împrumută din cea a covorului românesc, atentă la detaliu, dar fără să scape din vedere cîmpul, rigoarea de ansamblu a compoziției, armonia globală. E o poezie pe cît de bogată în culori și sugestii, pe atît de unitară ca ton, părînd scrisă dintr-o suflare, sub o noapte cu lună, pe un deal înmiresmat de flori de lîngă apa «*ca un dor de început*» a Cricovului natal. Titlurile poemelor secționează doar formal monologul liric. Compozițional, poetul folosește cu o rară știință albul filei, cuprinzîndu-l în bucle și volute care dau peisajului sau stărilor zugrăvite un balans de valuri de mare, o ritmare în registre diferite a motivelor ce urcă și coboară între pămînt și cer, cu piscuri respiratorii ce despart dealurile cuvintelor în pante largi, în văi feerice de imagini ce se deschid generoase și proaspete privirii noastre: «*pămînt jucat în caloieni subțiri/ și descîntat în bozii și rășină/ cărbune de deochi băut de miri/ ca să le șadă nunta fără vină// curge lumina blîndă împrejur/ clopotul tainei bate pe coline/ satul acesta adîncit potir/ pămîntul doar îl vindecă în sine*». Străin între cei care «*vînd doinampachetată-n alămurile reci*», Lucian Avramescu vrea să capteze vocile grave ale pămîntului nostru cu instrumente ce țin de acest pămînt. Nu cu «*alămuri*» reci, oricît de scînteietoare ar fi acestea, ci cu fluierul. Fluierul românesc e un instrument de surdină, el scoate note mici, numai opt. Dar punînd fluier lîngă fluier s-a scos naiul, din care a cîntat și anticul Pan. Acest fluier sau nai al tînărului poet ne urmărește tulburător, ca o chemare a rădăcinilor ființei noastre.

ILIE PURCARU ■

CONSACRAREA UNUI NOU IZVOR ENERGETIC ROMÂNESC: PETROLUL BĂNĂȚEAN

— Tovarășe director, în stația de degazolinare activitatea se desfășoară normal, se face revizia unității trei și nu avem nimic deosebit de semnalat. Sînt inginer Pintea Horia...

Omul din fața noastră stă aproape în poziția «drepți», lipsește doar salutul regulamentar și desigur uniforma, dar tot îi șoptesc inginerului Zaharia Oprișiu, directorul Schelei de extracție-Timișoara, că primirea aceasta cu raport milităros e aproape ca la armată. «Nu e ca la armată, zice Zaharia Oprișiu, să zicem că e mai curînd ca la noi, în Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei. Există dealtfel un ordin al ministrului în acest sens!»

De fapt, suta și ceva de kilometri petrecuți în compania directorului Oprișiu de-a latul principalei zone de extracție a petrolului în Banat mi-a dat posibilitatea de a simți și vedea nu numai disciplina exemplară a petroliștilor localnici sau curățenia adeseori fără cusur a unor locuri în care ceea ce iese la suprafață se numește totuși țiței ci, mai ales, să constat că petrolul bănățean există — relevat și de adevărata pădure de sonde, cum se spune de obicei — și există acolo unde pînă acum vreo zece ani mai nimeni din țară nu îndrăznea să spere, și absolut nimeni dintre localnici n-ar fi crezut în ruptul capului.

«A găsi petrol îmbibat în roca eruptivă constituie pentru toată lumea o surpriză — îmi spune inginerul Victor Gonțan, directorul Schelei de foraj-Arad. De obicei, în asemenea roci poți găsi orice, numai țiței nu — dar acum, că ne-am lămurit, se apreciază că petrolul ar fi alunecat aici printre faliile geologice formate, venind de altundeva. La început cercetările au fost destul de timide, abia de prin 1965 ele s-au amplificat, după ce a fost pusă în evidență rentabilitatea zăcămintelor descoperite. Acum continuăm forajul de cercetare, punem în evidență noi cîmpuri de extracție sau le extindem pe cele mai vechi. În același timp, de la 1 octombrie 1968, dată la care a luat ființă Schela de extracție Timișoara, exploatarea zăcămintelor de hidrocarburi, țiței și gaze din Banat a devenit un fapt cu implicații directe în economia țării».

În cei, iată, șapte ani de existență, Schela de extracție Timișoara a realizat progrese remarcabile, cum ar fi creșterea producției de țiței de peste 5,5 ori și realizarea unei producții zilnice de gazolină de peste o sută de tone. Aceste progrese sînt cu atît mai remarcabile cu cît ele au prins viață într-o zonă a țării complet lipsită de orice tradiție în acest domeniu. La început, mai toți oamenii au trebuit aduși de prin alte centre, mai cu tradiție, de la Craiova, de la Moinești, de la Ploiești — oamenii de prin părțile locului uitîndu-se la petroliști și la schelele pe care le ridicau cu ochi plini de neîncredere și chiar suspiciune. «De fel, îmi spunea directorul Oprișiu, eu sînt din Sibiu, dar am lucrat cîțiva ani buni la Craiova. Eram obișnuit să muncesc cu oltenii — oameni răi de gură, dar tare săritori și, odată înhămați la muncă, fără prea multe mofturi! Aici am întîlnit alți oameni, mai chibzuiți, legați mai ales de munca cîmpului și chiar cu o logică a lor, complet diferită: «**No, că nu-i bai dac-am lipsit** — țin minte că-mi spunea unul odată. **N-am pretenție să mă plătiți, dar vin și eu cînd pot, că doar n-oi veni în fiecare zi!**» Atunci am trecut la marea bătălie: punerea în funcțiune a instalațiilor, asigurarea bunei funcționări, dar și calificarea cadrelor locale. Greu a fost, sigur, la început, dar acum chiar că ne putem mîndri că am izbutit să aducem conștiința și hărnicia bănățeană și în petrol. A trebuit însă să ne luptăm cu toată lumea; primarii nici nu vroiau să audă să ne dea voie să trecem cu mașinile prin satele lor și degeaba le spuneam noi că țițeiul se va transporta prin conducte, că numai la început vor fi mașini-cisterne, ei o țineau una și bună că o să le murdărim satul. Acum, că le-am făcut și drumuri asfaltate, nu așa cum era prevăzut, pe lîngă calea ferată, ci chiar prin sate, legîndu-le printr-o panglică de asfalt lungă de peste 20 de kilometri de șoselele naționale, altfel ne înțelegem, iar oamenii, mai ales tinerii vin cu dragă inimă la noi să-i angajăm, să-nvețe meseria de petrolist».

Oamenii, deci, au învățat, iar acum știu, pe lîngă meserie, că programul unui petrolist nu numai că e zilnic, dar că în același timp el poate fi de peste opt ore — de fapt, exact atît cît e necesar pentru remedierea oricărei avarii, a deranjamentelor de curent, a spargerilor de conducte și așa mai departe. Acum, echipele conduse de Dragomir Străuț, Iacob Bujor, Sabin Costar, Ion Scînteie, Gheorghe Sfeclă, Constantin Udrea, Gheorghe Dragu sînt alcătuite numai din oameni de nădejde, majoritatea dintre ei formați la foarte tînăra «școală» bănățeană a petrolului sau trimiși de aici spre calificare în școlile de maiștri. Rezultatele au venit apoi logic, fără efort parcă, ele fiind concretizate prin îndeplinirea planului de producție nu numai an de an, ci chiar lună de lună, evidențierea unității în întrecerea socialistă pe ramura extractivă în anul 1971, obținerea locului întîi, tot pe ramură, în 1973, pentru activitatea de invenții-inovații, ca și acordarea prin decret prezidențial, în cursul anului trecut, a Ordinului Muncii clasa a II-a. Pentru anul acesta, Schela de extracție Timișoara se mîndrește cu realizarea planului cincinal înainte de termen la producția de țiței și la producția globală.

Amintind doar tangențial cîteva noțiuni specifice de tehnologie, trebuie să spunem că după prognoza geologică inițială anul 1973 trebuia să reprezinte anul de vîrf al exploatării zăcămintelor de hidrocarburi din Banat; dar a apărut o nouă surpriză: în loc să descrească, țițeiul bănățean și-a sporit debitul, astfel încît prognozele au trebuit reevaluate. Este în același timp adevărat că întreprinderea timișoreană a început la cîteva puncte de extracție așa-numita «injecție tehnologică» — procedeu prin care, cu ajutorul infiltrațiilor artificiale de apă, de gaze sau de apă cu bioxid de carbon (metodă modernă, care urmează a fi aplicată pentru prima oară în țara noastră la cîmpul petrolifer al schelei timișorene, nu peste multă vreme), se forțează pomparea țițeiului la suprafață.

Dacă voi spune numai că Schela de extracție Timișoara este oarecum **altfel** decît celelalte zone de exploatare a petrolului din țară, desigur că nu va fi suficient, va trebui să mă și explic. Mai întîi îl las însă pe directorul Zaharia Oprișiu să motiveze de ce crede că «Schela noastră e cea mai frumoasă!» «Noi am înțeles încă de la început, spunea dînsul, cît de scump e fiecare petic de pămînt în cîmpia bănățeană. Am înțeles că nu putem conviețui decît în cea mai bună înțelegere cu agricultura acestor locuri — respectînd pentru a fi la rîndul nostru respectați. Nu am trasat drumuri inutile, am interzis pistonarea țițeiului în batale, adică în bazinele de pămînt care formează mari pete negre în jurul sondelor. Am folosit habele metalice, care sînt ridicate imediat după ce construcția sondelor este definitivată. Avem acum și o mulțime de sonde fără... drumuri, numai cu o cărare pentru controlul periodic, dar de îndată ce s-ar ivi necesitatea intervenției mecanice la una dintre ele sînt înțeleși cu cei din C.A.P.-uri să strîngă urgent recolta, pentru folosință măcar furajeră, și noi să ne deschidem drumul necesar. De asemenea, i-am convins pe petroliștii mei să nu lase nici măcar un colțișor de pămînt nefolosit, să cultive ei înșiși în parcurile de separatoare, pe lîngă punctele de colectare a țițeiului și gazelor, la sonde, orice vor — fie ceapă, roșii, cartofi, chiar și pepeni — numai să nu rămînă pămîntul gol!»

Dacă n-aș fi văzut toate acestea cu ochii mei, poate n-aș fi crezut. De fapt, toți cei care au trecut pe aici au avut numai cuvinte frumoase pentru inițiativa petroliștilor bănățeni. Astă vară, cu ocazia primei vizite la întreprinderea bănățeană, am avut impresia că lanurile de porumb, iarba care creștea de jur împrejurul stațiilor, sondelor, rezervoarelor, pur și simplu strivesc cîmpul Schelei de extracție. Și asta pentru că, rezumînd totul la o singură frază — pe lîngă activitatea de muncă și remarcabilele reușite ale petroliștilor bănățeni, pe care le-am reflectat parțial aici — putem spune că Schela de extracție timișoreană, cu sondele sale, conductele subterane care se întortochează, se înfășoară, se strîng și iarăși se dispersează pe sub pămînt, ca niște șerpi care nu scot decît arareori capul la suprafață, de asemenea cu stațiile de degazolinare, separatoarele, depozitele și așa mai departe — da, totul conviețuiește într-o deplină armonie cu agricultura, cu grîul și porumbul ce cresc în fiecare an deasupra, de jur împrejur, peste tot. Așa a fost anul acesta, așa va fi desigur și de acum înainte.

DUMITRU GRAUR ■
Fotografie de **ELENA GHERA** ■

în discuție, limba română

O dezbatere de un deosebit interes a inițiat ziarul **Scînteia** în legătură cu limba ca **etalon de civilizație și de cultură.** Intitulată **Cum vorbim, cum scriem românește,** la această dezbatere participă academicieni, profesori, scriitori, ceea ce înlesnește abordarea problemei din diverse unghiuri. De la bun început s-a remarcat faptul că problemele referitoare la exprimarea cît mai corectă nu sînt apanajul unui cerc restrîns de specialiști, ci interesează pe toți cei care se servesc în comunicare de limba română: «Cultivarea limbii nu este, așadar, o chestiune de estetică literară, ea este, înainte de orice, o mare îndatorire socială» — Al. Philippide, **Învățarea limbii.** În intervenția sa **Laudă limbii,** Marin Preda amintește rolul pe care l-a avut limba în constituirea unei conștiințe a unității spirituale, naționale a poporului nostru și totodată relevă legătura dintre scris și limbă: «Exprimînd cu profunzimea biologicului esența unei persoane ori a unei colectivități, limba nu e un limbaj oarecare, pe care scriitorul îl alege, ci o realitate care ne determină intim și ne alege ea pe noi, impunîndu-ne legile care-i guvernează destinul.»

Inițiativa ziarului **Scînteia** nu a pornit dintr-un motiv de îngrijorare față de fenomenul limbii române actuale. După cum observă prof. D. Macrea în articolul său **O îndatorire sacră,** «Starea de astăzi a scrisului românesc nu justifică îngrijorări majore. Se scrie și se vorbește mai corect și mai frumos decît acum 40-50 de ani.» Mai există însă aspecte care sînt contrare dezvoltării firești a limbii noastre. Participanții de pînă acum la discuții au semnalat cîteva dintre ele: introducerea nejustificată în limbă a unor neologisme, exprimarea uneori pretențioasă în critica literară, extinderea atît în vorbirea curentă cît și în scris a unor construcții gramaticale incorecte, inovații lingvistice arbitrare în scrisul unor autori contemporani. Este, desigur, binevenită crearea de către Academie a unei comisii al cărei scop să fie «cultivarea limbii», apărarea ei. După cum anunță Al. Rosetti **(O comisie academică)** «lucrările comisiei sînt în curs de dezvoltare.» Exprimîndu-și la rîndul său opinia, Al. Dima pledează pentru «simplicitate energică», pentru limpezime în vorbire și în scris. **(Simplicitate** energică).

Prof. Al. Niculescu în **Limba culturii noastre** face o distincție între faptele de limbă reprobabile și cele ce trebuie admise, arătînd că nu se poate lupta împotriva istoriei limbii. Iorgu Iordan **(Înscriere la cuvînt)** se referă printre altele la legătura dintre limbă și cultură: «În condițiile actuale de viață ale poporului nostru, răspîndirea instrucțiunii și a culturii în general are, nu poate să nu aibă, cel puțin deocamdată, un caracter extensiv. Lupta pe care o ducem trebuie să urmărească transformarea treptată a acestui caracter în unul intensiv.»

Colocviul public despre cultivarea limbii, un adevărat act de patriotism, a prilejuit pînă acum exprimarea unor opinii interesante, a oferit soluții pe care le-am dori cît mai grabnic materializate.

GEORGE ARION ■

]

flacara
așa da!

sticla de dorohoi

Visul secret al moldoveanului Sava Băetu, maistru fasonator la Fabrica de sticlă din Dorohoi, este ca toți sticlarii din țară de o seamă cu el — moldoveni, va să zică — să se întoarcă ei cu toții, care de pe unde se află, să vină acasă, adică la Dorohoi, pentru ca împreună *«să facă minuni în ale sticlăriei»*. Și el, băiat născut în comuna George Enescu, a lucrat 18 ani la Turda, dar cînd a auzit că la doi pași de ai lui se va ridica o fabrică modernă, n-a mai stat locului. În cazul în care frații, din motive ce-i privesc, nu vor veni cu toții, mai are un vis de rezervă: *«Să muncim, cei care sîntem acum aici, și cei care vom fi în viitor, în așa fel, încît să le pară rău, moldovenilor sticlari de prin alte părți, că nu s-au întors. Nu sîntem noi constructori de hidrocentrale, să ne mutăm de colo-colo, dar omul de meserie trebuie să învețe și pe alții taina lucrului de preț, în orice parte a țării. Acum, sarcina noastră este să înflorim sticlăria aici, unde nimeni nu se așteapta»*.

Directorul fabricii, Nicolae Beldeanu, iubește, desigur, această frumoasă poveste, realist-sentimentală, a moldovenilor plecați de pe meleagurile natale, trecuți prin experiența unor ani buni petrecuți în fabricile de sticlă cu tradiție, din Ardeal, și reîntorși la Dorohoi după 15—20 de ani. Sînt mulți, vor mai veni, fără îndoială, și alții — vin ei și ardelenii get-beget, vom vedea mai la vale — dar problema numărul unu, grija și răspunderea numărul unu, în pragul noului cincinal, a fost și rămîne propria formare a cadrelor trebuincioase — și va fi nevoie de multe, foarte multe — a lucrătorilor pricepuți și cu tragere de inimă, în stare să convingă cumpărătorul de la noi, și de prin alte părți, să se gîndească cu dragoste și fără teama irosirii banului la sticla de Dorohoi.

În primul an al noului cincinal va intra în funcțiune — cu o lună și jumătate mai devreme decît a fost prevăzut inițial — o nouă capacitate, cu încă trei cuptoare, ce vor asigura o producție anuală de 1 500 tone sticlă colorată de menaj. Între primul și ultimul an al cincinalului, sporul de producție se va dubla. Sticla de Dorohoi, deși atît de tînără, va deveni una dintre mărcile de prestigiu ale industriei noastre de gen; premisele sînt asigurate nu numai de existența valorosului nisip de Miorcani, ci, mai ales, de realitatea primelor succese: încă din cel dintîi an, 1973, sortimentele imitate la început după modelele unor fabrici au fost părăsite, primul vagon de marfă originală fiind, deja, bun pentru export. Dealtfel, în decursul cincinalului care ne așteaptă, exportul va crește cu 200% (luînd ca punct de plecare anul 1976).

Pentru toate aceste temeiuri de muncă, fabrica va trebui să ajungă la aproape 3 000 de oameni, cunoscători ai secretelor sticlăriei. *«Iată de ce calificarea va rămîne pentru noi, multă vreme, cuvîntul la ordinea zilei* — îmi spune directorul Beldeanu. *Cînd am venit aici, sticlari, cu adevărat, eram doar vreo mînă. Faptul că, încă din primul an al cincinalului, ni s-a aprobat deschiderea unei noi capacități, înseamnă un vot de încredere»*.

Pentru a-i face față, la Fabrica de sticlă din Dorohoi se trăiește, tot timpul, cu sentimentul școlii. Școală cu pupitru și tablă, școală la gura cuptorului, școală la orice loc de muncă. La Turda și la Mediaș se află, în pregătire, viitoare detașamente de profesioniști. Dar învățătura Turdei, a Mediașului, a Pădurii Negre, se deprinde și direct, acasă, la Dorohoi, de la acei maiștri sosiți de acolo și, din cîte am înțeles, aici se află, cum se spune, baza, în ceea ce văd ei că trece prin mîinile și sufletul lor. Fiecare dintre cei 60 de maiștri și 20 de tehnicieni sînt și vor fi mult timp profesori. Îi cunosc pe cîțiva dintre ei. Vasile Blaga, oșan de felul lui, a venit de la Turda cu încă vreo 6 sticlari: *«Știam că acum este mai multă nevoie de noi, aici, decît oriunde. Nu ne-a fost ușor să învățăm niște oameni veniți, unii, de la cîmp, cum să sufle glaja pe țeavă; sticlăria, eu o asemăn cu o echilibristică.*

Cîndva, credeam că numai de mic copil se poate pricepe. Lucru greu ne așteaptă de acum încolo. Nu știu dacă știți, dacă ați aflat că în hala cea nouă, pe care o vom avea de la anul, vom trage sticlă de menaj în 6 culori, o sticlă pretențioasă, «lungă», cum îi spunem noi, pentru că se răcește mai anevoie. Am calificat de acum vreo 400 de sticlari. Împreună, avem o ambiție căreia eu vă rog să-i spuneți «de fier», ca în 4—6 ani să putem concura liniștiți cu cele mai cunoscute fabrici din țară».

Convingerea unui alt sticlar, maistrul gravor Ilie Botezatu, este că *«fabrica trebuie să-și întindă antenele peste tot, pentru a sădi dragostea față de meseria de sticlar care este și va fi mereu treabă de artist»*.

Dumnealui amintește un bun început de experiență în materie de depistare și atragere a viitorilor muncitori, început care va fi, de bună seamă, continuat: *«N-am așteptat să vină doar pretendenții la noi, ne-am dus cîțiva maiștri, cu două mașini de gravat, pe la școli din Botoșani, să-i vedem pe cei cu mîini și ochi potriviți acestei meserii. Am descoperit băieți de ispravă și talentați. Trebuie ca numărul orelor de practică școlară efectuate în fabrica noastră să crească în ritm accelerat. Nici o prelegere a nici unui instructor cu recrutarea cadrelor nu valorează cît o lecție pe viu despre drumul sticlei, începînd cu nisipul de la Miorcani, care numai ce trecem gardul și dăm de el, și pînă la produsele cu nume care, așa cum se cuvine, sînt moldovenești, Putna, Agapia.»*

MAGDA MIHĂILESCU ■

ați început? am început!
ați terminat? am terminat!

De obicei, la piață merg gospodinele ca să cumpere ceapă, roșii și cîte și mai cîte. La noua piață din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej lucrurile s-au petrecut altfel: primii care s-au înghesuit n-au fost amatorii de-ale gurii. «Ce mai încoace și încolo — ne spunea cu mîndrie un locuitor al orașului de pe Trotuș — a fost un adevărat pelerinaj. Ne-au vizitat cadre didactice de la institutele politehnice din Iași și Cluj-Napoca,constructori din tot județul Bacău, cei de la T.C.I.-Pitești, arhitecți din București, cine-i mai știe.»

Motivul pelerinajului: **piața reprezintă** — cel puțin după cunoștința constructorilor ei — **un unicat pe țară.** Nu e vorba de o piață obișnuită, ci de un magazin acoperit, un fel de Big Trotuș, al cărui acoperiș de 2 000 metri patrați nu conține nici un gram de metal. Totul e confecționat din beton armat și se sprijină, doar în colțuri, pe stîlpi: cîte patru pentru fiecare tramă de 400 metri patrați, fără nici un stîlp intermediar. În mod normal, pentru construirea unui acoperiș cu o asemenea suprafață ar fi fost nevoie de vreo 50 de muncitori. În cazul de față, doar cinci-șase muncitori și tehnicieni au asamblat la sol module prefabricate, pe care le-au ridicat apoi la înălțimea dorită. Totul e simplu, cel puțin în principiu, cam ca la un joc de copii, numai că la acest joc de oameni și-au dat contribuția cadre didactice de la Institutul politehnic din Cluj-Napoca, Facultatea de construcții, catedra de beton armat, și specialiștii trustului de construcții din Gheorghe Gheorghiu-Dej. Ei au muncit fără preget pentru a pune la punct noua tehnică, despre care se crede că-și va găsi aplicații și la obiective mai importante: săli de sport, hale industriale etc. Tocmai în aceasta constă interesul major al experimentului.

Dar nu numai despre aspectele tehnice am vrut să vă vorbim. Cînd s-a montat primul tronson era de față mai tot trustul de construcții — pînă și contabilul șef, se pare! —. profesorul Mihailescu, de la politehnica clujeană, și alți specialiști. Vorba aceea, anul I, ziua I. La ultimul tronson, nici țipenie, în afară de cei angajați direct în această operație. La trustul de construcții dialogul dintre șef și subaltern s-a desfășurat cam așa: «Ați început?» «Am început.» «Ați terminat?» «Am terminat!»

Am menționat acest fapt nu pentru a critica. Dimpotrivă, ni se pare un semn al vremii această obisnuință cu ineditul, cu noul cel mai nou.

LIONEL NIȚESCU ■

de treceți prin baia mare...

Mărturisesc că nu-mi aduc aminte să fi fost vreodată «victima» deliciilor gastronomice, și pe unde am trecut «bucătăria locală» n-a făcut din mine un sincer adept decît, dacă vreți, grație literaturii cu acest subiect și mă gîndesc bineînțeles la «rețetele» lui Kogălniceanu, sau ale lui Păstorel Teodoreanu, dar și atunci convins, cred, nu atît de bucate, cît de încîntătorul lor veșmînt de vorbe frumoase. Este foarte adevărat însa că nu cunoșteam nimic din ceea ce se numește bucătăria maramureșeană. Mai exact, nu-l cunoaștem pe Gheorghe Han, maestru în arta culinară la restaurantul «Minerul» din Baia Mare. Mic de stat, cu trăsături frumoase, neastîmpărat și deosebit de amabil, adică unul din acei oameni care nu știu ce să-ți dea și ce să-ți facă să te simți bine. Are 30 de ani și este deja un nume în bucătăria românească. La vîrsta lui are 16 ani de meserie în spate, în '72, la un concurs pe țară, cîștigă titlul de cel mai bun bucătar din România, iar în '74 primește diploma de maestru în arta culinară.

— Gheorghe Han, cred că ești unul dintre cei mai tineri maeștrii bucătari din țară. Îți mai aduci aminte cum s-au întîmplat lucrurile acum 16 ani?

— Păi, cum să se întîmple?, Am plecat din Săsar, de pe lîngă Baia Mare, la Cluj, ca să-mi termin liceul. Și am intrat la o școală de bucătari.

— Și cei de-acasă ce-au zis?

— Ce să zică! Mămuca s-o supărat tare: «Săraca de mine, tu, bărbat, socăciță?» Adică bucătăreasă, și cred că-i era rușine. Dar mi-am văzut de treabă, aveam acolo, la Cluj, un meșter tare priceput și cumsecade. Și datorită lui am prins drag de meserie, deși la început, cînd ne-o văzut prima dată... dar ce să povestesc asta...

— Ba, nu, povestește!

— Cînd ne-o văzut, pe mine și pe cei nouă ucenici repartizați la el, ne-o dus într-o bucătărie, punîndu-ne să mutăm o sobă de-acolo. Ne opintim, ne chinuim și pe urmă, într-un tîrziu, vedem că soba era băgată în ciment. Meșterul se prăpădea de rîs. «Voi nu vedeți, naivilor, că soba nu se poate mișca? Nu băteți niciodată pasul pe loc, prima dată gîndește și apoi muncește».

— Și cum se numește omul acela?

— Otlecan Petru și era un mare bucătar.

— Apoi?

— Ajunsesem bucătar și în primul concediu, aveam vreo 19 ani, am plecat prin ținuturile mele să culeg rețete. Am stat de vorbă cu socăcițele și am strîns atunci peste 100 de rețete specifice Maramureșului.

— Și ce spuneau socăcițele?

— Păi ce să spună, se uitau cum se uitau, dar mă ajutau. Mi-amintesc și o întîmplare dintr-un sat de lîngă Sighet. O socăciță căreia îi cerusem o rețetă îmi spune: «bine băciucule, dar te costă». Ei, cît o să fie, îmi zic eu. Și bătrîna ia o pulpă de porc afumată, o pune la fiert și îmi spune să vin peste 3 ore. Cînd mă întorc îmi pune pe masă o pîine mare, *«Dar asta-i pită, lele»! «No, tai-o»*. Am tăiat-o și avea o aromă pe care n-am s-o uit toată viața. Dar bătrîna avusese dreptate, m-a costat 200 de lei. Nu-i vorba însă, că rețeta cu pricina a deschis apetitul unui întreg juriu la un mare concurs.

— Care e cea mai mare bucurie pe care o încerci în meseria dumitale, Gheorghe Han?

— Să stau în capul mesei cu ucenicii în jurul meu, să arăt fiecăruia cum se face meseria. Am calificat mulți pînă acum, dar...

— Dar?

— Asta ar fi o mare durere. Mulți părăsesc meseria. De rușine. Eu nu înțeleg, dacă un doctor îți spune că nu ai voie să mănînci decît asta și asta, și pregătit într-un anume fel, eu care pregătesc totul așa cum trebuie nu sînt și eu un doctor?

— Gheorghe Han, ai umblat prin străinătate, ai participat la numeroase concursuri, ai o bună experiență. Spune-mi te rog ce este azi cu bucătăria românească?

— Uite, lucrurile sînt simple. Eu mă duc la un concurs, cu fasole de Maramureș, grasă și cu un bob, așa, mare cît o ghindă, gătită într-o ulcică și gustoasă, nu-ți mai spun. Vine unul, proaspăt întors din străinătate, pregătește un platou dichisit cu nu știu ce frunze sau floricele exotice, în sfîrșit, cu minuni pe care nu le găsești la noi. Urmarea: el cîștigă concursul iar eu sau altul ca mine, locul 2 sau 3 sau mai departe. Eu gătesc fasolea asta formidabilă o toamnă întreagă, pe cînd monumentul acela nu poate fi făcut decît la concurs. Lăsînd la o parte faptul că nu se atinge nimeni de el, iar prețul... Ce vreau să spun? Că ne pierdem bunătățile noastre, specificul, și nu vom găsi în continuare decît veșnica friptură cu garnitură și alte 3, 4 mîncări de care lumea, pe bună dreptate, s-a săturat.

— Ce zice acum mămuca?

— Ei, i-o trecut de mult. În 1970 am fost la specializare în RFG, mai tîrziu am fost detașat pe litoral la un restaurant unde au luat masa peste 11 naționalități. Și cît au fost de mulțumiți!

— Și vreo dorință?

— O dorință? Sigur că da. Oamenii de vor avea drum prin Baia Mare să se abată și prin Centrul vechi al orașului, să intre în restaurantul «Minerul», îl vedeți cît e de frumos acum, și să guste dintr-o «supă cu răstăuțe», dintr-o «tochitură» a la Vișeu» sau dintr-un rotogol maramureșean, toate pregătite de mîna lui Han. Și-apoi, crede-mă, vor veni mai des prin părțile noastre.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

cu aceleași mîini țineau ciocolata pe care uitaseră s-o mai mănînce

Cine călătorește cu autobuzele sau cu troleibuzele din Cluj-Napoca este imposibil să nu-i deosebească pe tăbăcari de ceilalți. Mîinile lor mari, făcute ca să prindă și să întindă, să înmoaie și să dea luciu și culoare pieilor din care se fac pantofii și ghetele noastre, se deosebesc ușor de mîinile celorlalți călători: sînt mai aspre și sînt cafenii-roșcate. La «Clujana», în cea mai mare fabrică de încălțăminte din țară, acolo unde orice vizitator e tentat să vadă ultimele noutăți, ultimele modele, se continuă însă prin cîteva sute de oameni inimoși și harnici, nestingheriți de prea mulți oaspeți, meșteșugul acesta străvechi, care ne numără printre țările cu tradiție în pielărie.

Inginerul Sabin Pop, de fel din comuna Gurghiu, de lîngă Reghin, și absovent în urmă cu patru ani al facultății de chimie industrială Iași, secția tehnologia pielii, blănurilor, cauciucului și înlocuitorilor de piele, mărturisește că a avut, odată repartizat în producție, un sentiment de frustrare. Doi ani lucrase, ca student, în cercetare, în domeniul pielii sintetice pe bază de policlorură de vinil, și visul lui era să se ducă la «Dermatina» Timișoara, unde un grup de specialiști se ocupă chiar cu această problemă. N-a existat însă, acolo, nici un loc. I s-a propus Bucureștiul, dar fiind ardelean a ales Cluj-Napoca. A avut de învățat de la muncitori, zice, pentru că majoritatea sînt meseriași vechi, care fac tăbăcărie de zeci de ani. I-a întîlnit pe aceștia în atelierele mai grele ale secției de tăbăcărie vegetală, în atelierul de cenușerire, unde pieile crude vin direct din abator pentru a li se îndepărta straturile exterioare în urma cărora rămîne numai derma, «pielea gelatină», cu fibre elastice și fibre de colagen. Se lucrează acolo cu mașini de șpăltuit, care uniformizează grosimea pieilor, și cu sulfură de magneziu, cu oxid de calciu, acid clorhidric, cloruri de amoniu. Într-un al doilea atelier, de tăbăcărie propriu-zisă, la secția minerală se folosesc săruri de crom pentru obținerea fețelor de încălțăminte iar la cea vegetală extract de tananți, care fac pielea aproape impermeabilă, așa cum se cere pentru tălpi și pentru articole tehnice: curele de transmisie, centuri de siguranță etc. În ultimul atelier, de finisaj, unde pieile sînt supuse unor noi tratamente pentru îmbunătățirea caracteristicilor fizico-mecanice — rezistență la tracțiune, la întindere — și primesc luciul și culorile dorite, lucrează mai mult tineri. Este cel mai ușor atelier, spune Pop Sabin, deși asta nu înseamnă că în celelalte se lucrează ca pe vremuri. La cenușerire, de exemplu, există betonierele care au redus durata unui ciclu de prelucrare de la o săptămînă la 24 de ore. Puține țări, în lume, dispun de asemenea utilaje. Dincolo însă de procesele chimice, sută la sută, de instalațiile moderne, de transportul interfazic, rămîne însă arta acestei meserii, siguranța dată de o experiență seculară și chiar milenară. Un tăbăcar bun, zice Sabin Pop, știe că pielea unui animal bătrîn nu e la fel de bună ca a unui animal tînăr, sau că a unui animal de la munte are o structură mai deasă decît a unuia de la cîmpie! Tocmai de aceea o grijă a meșterilor de la «Clujana» este și de a nu prelucra, amestecînd într-un singur lot, piei provenind din zone geografice diferite, chiar dacă ele au aparținut unor animale de aceeași specie și rasă. Tehnologia se mulează, practic, după caracteristicile fiecărui exemplar, și cel mai bine s-a văzut acest lucru în urmă cu cîțiva ani, cînd — tăbăcarii clujeni își amintesc cu plăcere de această «aventură» a lor — cineva le-a adus iar ei au tăbăcit o piele foarte groasă, de elefant!

Ceea ce fac ei sînt piei bune pentru încălțămintea noastră. Pentru că, deși se lucrează cu piei naturale, nu ajunge ca o piele să fie naturală ca să fie și bună. Trebuie să intervină ei, tăbăcarii. Un tăbăcar nepriceput poate să facă dintr-o piele bună una proastă. Iar un tăbăcar bun poate să facă dintr-o piele, chiar și mai slabă, una de calitate. Meseria lor, văzută din afară și în treacăt, poate că nu are vreun farmec deosebit. Dar oamenii, fără îndoială, îl au. «Sînt oameni de o mare sensibilitate, îmi spunea inginerul Sabin Pop. La început, după ce am fost repartizat aici, m-am dus odată la Operă. Am întîlnit, acolo, și cîteva muncitoare de la noi. Cu aceleași mîini pe care le văzusem umblînd ziua în butuoaiele de cenușerire, țineau ciocolata pe care uitaseră s-o mai mănînce, atente, cum erau, la ceea ce se întîmpla pe scenă». A fost, poate, acesta — și a rămas — unul dintre motivele pentru care atunci cînd alții spun că sînt electroniști, de pildă, inginerul Sabin Pop spune că este tăbăcar. Și-i place!

DUMITRU ELIADE ■

flacara
așa nu!

cînd „exigența“ pîndește greșeala

Mai întîi a sosit la redacția noastră un memoriu semnat de mai mulți ingineri, tehnicieni, economiști, muncitori de la Oficiul de îmbunătățiri funciare și proiectări construcții agrozootehnice-Mehedinți din Drobeta-Turnu Severin, în care erau semnalate o serie de fapte deloc mulțumitoare petrecute la unitatea mai sus-amintită, precum și activitatea necorespunzătoare a contabilului-șef al oficiului, Gheorghe Crăiașu. La cîtăva vreme după aceasta a mai sosit la redacția noastră o scrisoare din partea unuia dintre cei care lucrează la O.I.F.P.C.A., economistul Lucian-Mihai Popescu, care invita de urgență pe unul dintre membrii redacției noastre să analizeze la fața locului situația creată în urma expedierii acelui memoriu: «Imediat ce a aflat că s-a trimis un memoriu la redacția «Flacăra», tov. contabil-șef Gheorghe Crăiașu a trecut la fapte. Afirmînd că nu va pleca din O.I.F.P.C.A.-Mehedinți pînă nu va **dărîma** pe toți cei care au semnat pe data de 9 septembrie 1975, tov. C.G. a început o campanie neobosită și susținută împotriva mea și a celorlalți semnatari, reali sau numai presupuși, recurgînd la orice mijloc posibil de utilizat».

I-am cunoscut pe cîțiva dintre membrii O.I.F.P.C.A. în cadrul adunării generale de partid din 21-XI-1975 și am aflat în timpul ședinței și lucruri bune în legătură cu activitatea oficiului, dar și multe lucruri ce nu au ce căuta într-o întreprindere, contravenind flagrant cu principiile ce guvernează societatea noastră socialistă. În loc să-și vadă de treburile lor, o parte din lucrătorii oficiului s-au împărțit în tabere care se războiesc între ele. Nu mai e nevoie să spun că aceasta are repercusiuni grave asupra activității generale a întreprinderii, asupra îndeplinirii planului. Am aflat în cadrul acelei ședințe despre numeroase abateri, despre întîrzieri la program, despre lucrări executate la un nivel nesatisfăcător, despre sancțiuni.

După această ședință am stat de vorbă cu mai mulți dintre cei care lucrează la O.I.F.P.C.A. Am înțeles, în primul rînd, că după spusele lor toată această vînzoleală din unitate datează de cînd a venit aici contabil-șef Gh. Crăiașu. Adică de vreun an.

«Cînd am venit aici, O.I.F.P.C.A. era pe marginea prăpastiei din punct de vedere financiar. Retribuțiile nu se primeau la timp. Am încercat încă din primele zile să redresez situația. Am stat de vorbă cu factorii de răspundere. Mi s-a spus că aceste întîrzieri se datorează întocmirii tardive a unor pontaje și foi de lucru. Acestea nu se făceau datorită comodității unora din unitate. Am sancționat pe normatori. Apoi n-am mai admis întîrzierile la serviciu. Am fost întotdeauna pentru folosirea integrală a celor 480 de minute de lucru. De aceea, cînd am prins pe cîte cineva că pleacă în oraș fără bilet de voie pentru a-și face cumpărături, l-am sancționat. Cei din unitate s-au mai ridicat împotriva mea și pentru că nu cunosc legile. Au pretins recuperări cînd nu exista un temei legal pentru ele. Mi s-au mai cerut și alte lucruri cu care nu puteam fi de acord. Din această pricină o parte dintre membrii unității au început să nu mă vadă cu ochi buni».

Aceasta ar fi, pe scurt, opinia reclamatului. Și, din cîte mi-am putut da seama, unele din cele spuse pînă aici sînt exacte. Atunci, de ce să mai vorbim despre un om corect care nu și-a făcut decît datoria, a ridicat condica la 7 și 2 minute, a stăvilit plecările în oraș fără bilet de voie, a pus ordine în situația financiară a O.I.F.P.C.A.?

Totuși, spune o vorbă înțeleaptă, dacă nu faci foc nu iese fum. Gh. Crăiașu este departe de a fi o victimă a colegilor săi supărați că s-a purtat cu severitate cu ei. Unii dintre aceștia au recunoscut deschis că au mai întîrziat, că au lipsit pentru o oră, două din timpul programului. I-au recunoscut chiar merite în rezolvarea situației financiare a O.I.F.P.C.A., deși unii susțin că se supralicitează în acest sens, că Gh. Crăiașu nu a făcut decît să-și execute sarcinile de serviciu. Cei care au semnat memoriul către revista noastră nu s-au plîns că au fost aspru sancționați, ci pentru că toate acestea vin dintr-o dorință de răzbunare și nu dintr-o dorință de legalitate și, după ei, contabilul-șef nu aplică legea la fel de aspru în toate cazurile, ci mai închide și el ochii atunci cînd e vorba de unele persoane.

Gh. Crăiașu nu e victimă. El știe să se apere. Chiar și pe mine a încercat într-o manieră cînd mai învăluită, cînd directă, să mă intimideze: **Vedeți să nu vă treziți și dv. reclamat; Am auzit că Popescu Lucian e verișorul dv.** (De Lucian Popescu am auzit pentru prima oară în ziua de 19 noiembrie cînd redacția mi-a încredințat rezolvarea acestui caz.) **Se spune că ați fost la Lucian Popescu acasă, e adevărat?** E adevărat. Așa cum era normal, m-am deplasat la domiciliul celui care ne scrisese ca să discut cu el. Dar de aici pînă la ceea ce vrea să insinueze nevinovata (în aparență) frază a lui Gh. Crăiașu e o cale lungă.

Ce spun totuși oamenii despre Gh. Crăiașu?

Gherghina Marina, muncitoare legătoare: «Tovarășul Crăiașu a avut deseori o atitudine necuviincioasă față de mine. Cînd mă vedea și eram singuri îmi spunea: **Ce mai faci, fetele?** și încerca să mă mîngîie. Pentru că l-am respins, m-am pomenit la un moment dat cu o adresă din partea Direcției generale agricole: **Avînd în vedere faptul că în cadrul unității sînt folosiți muncitori fără a-și realiza volumul de lucrări prevăzut în actele normative, urmează ca în cel mai scurt timp să stabiliți norma de lucru zilnică (sarcini de serviciu) pentru tovarășa Gherghina Mariana și retribuirea tovarășei proporțional cu realizarea normei».** Dar de unde se știa acolo cum îmi îndeplinesc eu sarcinile de serviciu? A venit cineva să mă controleze? Numai tovarășul Crăiașu a pus asta la cale.»

Interesant e cazul lui Iulian Perți. Acesta a venit la oficiu la 10 ianuarie 1975. Ca tehnician mecanic. La 30 mai, printr-o decizie, din funcția de tehnician este trecut în funcția de mecanic pentru că a avut antecedente penale (deși fusese reabilitat). La 19 iunie 1975 i se desface și contractul de muncă. Între 19 iunie 1975 și 10 septembrie Iulian Perți a stat acasă. Singur cu trei copii (soția i-a decedat). Nu vrem să înduioșăm pe nimeni, dar pînă cînd, în urma procesului intentat unității, Iulian Perți a fost reprimit la lucru, acesta a trebuit, pentru a se întreține pe el și pe ai lui, să măture chiar și străzile, noaptea.

— De ce vi s-au întîmplat toate acestea?

— Acestea au fost represalii din partea conducerii. Pentru că am făcut în primăvară un referat în legătură cu muncitorii Iulian Fieraru și Gh. Delcea care executaseră lucrări particulare. Aceștia se aveau bine cu cei din conducere.

Un alt motiv al certei dintre cei de la O.I.F.P.C.A. o constituie următorul fapt relatat de către Lucian Popescu în scrisoarea sa: «Un număr de 19 proiectanți (ingineri, subingineri și tehnicieni) ai unității au suportat o nedreptate strigătoare la cer! Cînd unitatea noastră a intrat în majorarea retribuției în august 1974 acești 19 oameni au fost retrogradați la retribuție! Toate încercările de obținerea drepturilor reale și legale s-au lovit de inflexibilul tov. G.C. Recent a sosit o adresă de la Ministerul Muncii care le dă dreptate fără nici un echivoc. Ei bine, tov. G.C. afirmă că le va da retribuția legală cuvenită după ce se vor duce să-și retragă semnăturile de pe scrisoarea adresată la 9 septembrie 1975 redacției Flacăra»!

Inginer mecanic Emil Iagăru: «Situația neplăcută pentru toată lumea a fost generată de venirea contabilului-șef. Acesta a greșit pentru că a vrut să se impună singur. Directorul Constantin Bușe a fost și el influențat. S-au luat deseori măsuri pripite. Eu n-am avut cu contabilul șef decît un diferend: mi-a imputat 109 lei. Banii mi-au fost restituiți după 9 luni.»

Ion Camenită, șeful biroului de aprovizionare: «Eu n-am semnat scrisoarea către «Flacăra». În luna noiembrie am fost penalizat cu 10% fără a mi se da o decizie de penalizare. Nu am primit nici o explicație. Aici se lucrează cu multă răutate. Tovarășul contabil-șef generează atmosfera aceasta. Intenționez să plec din această unitate.»

Din această unitate mai vor să plece și alții, ca de pildă Alexandru Megan, cu care Gh. Crăiașu s-a purtat dur, fără menajamente, deși este un om cu o bună pregătire profesională. Sau nu mai acceptă să rămînă decît dacă pleacă Gh. Crăiașu. Alții au și plecat deja, ca directorul adjunct Constantin Civitu.

În ședința din 2 iulie 1975 s-a adus la cunoștința adunării generale hotărîrea secretariatului comitetului municipal al P.C.R. privind unele măsuri organizatorice împotriva abaterilor săvîrșite de unii membri de partid. Directorul Constantin Bușe a fost sancționat cu vot de blam, iar Gh. Crăiașu cu vot de blam cu avertisment și schimbare de funcție. Și totuși, deși în ziarul local postul de contabil-șef de la O.I.F.P.C.A. a fost dat ca vacant, pînă în zilele lui noiembrie cînd am fost la Drobeta-Turnu Severin Gh. Crăiașu își păstra funcția mai departe, în aceeași atmosferă ostilă, războindu-se cu cei care scriseseră revistei noastre.

«Nu găsesc o altă explicație decît răzbunarea pentru mutarea lui Popescu Lucian la șantierul Prunișori, la 20 km de Drobeta-Turnu Severin. Imediat ce a aflat că Popescu este unul din principalii autori ai memoriului către «Flacăra», Gh. Crăiașu a acționat împotriva lui. Contabilul-șef este un om care ignoră organizația de partid. Favoritismul, nepotismul la el sînt în floare. Dacă susții că ești corect și că vrei să aplici legea, atunci aplic-o cu toată lumea. Situația n-o văd rezolvată decît prin plecarea imediată a lui Gh. Crăiașu dintre noi. S-a spus despre el că a fost sever, dar sever nu înseamnă răzbunător, nu înseamnă să nu ții cont de organizația de partid, de comitetul sindical, de comitetul oamenilor muncii. Tergiversarea plecării contabilului șef de aici a fost o greșeală care a adus prejudicii activității noastre.» — Doru Rogobete, secretarul organizației de bază.

Despre «războiul de un an» desfășurat la O.I.F.P.C.A. s-ar putea scrie un roman. Dacă am răscoli și mai adînc în tot hățișul de fapte s-ar descoperi, sînt convins, mult mai multe lucruri neplăcute despre această unitate decît am aflat. Dar nu este în intenția noastră să ocupăm spațiul tipografic descriind la nesfîrșit atmosfera de insinuări, de amenințări care domnește acolo, pînda reciprocă a oricărui pas greșit, triumful oferit de o răzbunare reușită, necurmata hărțuială, toate întîmplate sub ochii unui director lipsit de personalitate, acuzat de subordonații săi că a furat ciment. Sînt convins că mulți lucrători de acolo au ceva să-și reproșeze lor înșile înainte de a reproșa ceva celorlalți. Pentru ca aceste ostilități să înceteze este nevoie ca să se aplice cît mai grabnic hotărîrile stabilite. Pentru că O.I.F.P.C.A.-Mehedinți are în față sarcini de mare răspundere pe care, desigur, nu le poate îndeplini decît într-o atmosferă de destindere, propice muncii.

GEORGE ARION ■

---

cît «costă» un derapaj

În rîndul automobiliștilor cele mai mari ravagii continuă să facă viteza. Actualele condiții de circulație cer o perfectă reglare a vitezei în funcție de starea îmbrăcăminții drumurilor și o extrem de atentă observare a căii rutiere. De ce? Pentru că după relativ mulți kilometru de drum uscat, urmează — mai ales pe sectoarele de drum ce trec prin păduri, ori sînt obturate de dealuri, munți — porțiuni de șosea acoperite cu zăpadă bătută, ori de pelicule de gheață atît de subțire încît devin sesizabile de multe ori abia tunci cînd mașina începe să danseze.

Două recente evenimente rutiere demonstrează ce grele urmări poate avea neluarea în considerare a factorilor meteorologici în conducerea mașinii. Priviți fotografia! Pe o asemenea arteră rutieră (D.N. 1 între Brașov și Sibiu), unde chiar și un șofer profesionist experimentat trebuie să se concentreze intens pentru a se menține pe direcție, ai «voie» să te grăbești, să apeși cu nechibzuință pe pedala de accelerație? Și totuși șoferul Daciei 1300 (în final frîntă în două) a comis această imprudență de neiertat. Nevoit să reducă viteza, a apăsat cu putere pe frînă (cînd circuli pe asemenea drumuri alunecoase, o zicală automobilistică zice că **«e bine să uiți că mașina are frînă»** și să folosești pentru a reduce viteza decelerația realizată de motor, «frîna de motor» cum i se spune în limbajul curent), derapînd și intrînd cu partea laterală dreaptă a autoturismului într-un autocamion care circula din sens contrar. Conducătorul autoturismului și soția lui au murit pe loc, iar fiul a fost transportat la spital în stare de comă.

Al doilea caz, de data aceasta fiind vorba de subaprecierea unui alt «dușman» de sezon al automobiliștilor: mîzga. Rulînd pe D.N. 13 (între Rupea și Brașov) șoferul unei Dacii 1300, din cauza vitezei excesive și a unei puternice derapări, părăsește sensul de mers și intră în plin într-un autovehicul greu ce circula din sens contrar. Cu toate eforturile șoferului autocamionului de a evita o coliziune directă, accidentul s-a produs, șoferul autoturismului, soția sa și fata lor, în vîrstă de aproape 20 de ani, și-au pierdut viața. Mașina arată de parcă ar fi făcut explozie.

Cinci oameni în plenitudinea forței de muncă, de creație, și-au pierdut viața în mod stupid. Vinovați sînt șoferii, dar și școlile care îi pregătesc. Șoferi amatori, dar și profesioniști «fac cunoștință» cu cele mai primejdioase situații (cazurile descrise arătînd elocvent acest lucru) după ce obțin permisul de conducere. E firesc ca examenul de șofer să nu poată crea multitudinea de situații periculoase cu care conducătorii auto se vor întîlni ulterior pe drumuri și-i vor pretinde să le rezolve (derapaje, evitarea unor coliziuni, explozii de pneuri etc.). Asemenea situații trebuie create, «montate» pe parcurs, în procesul învățării conducerii mașinii. În acest fel șoferul nu va fi literalmente îngrozit atunci cînd mașina intră în derapaj, sau cînd un pneu îi face explozie. Specialiști reputați studiază în București organizarea unor cursuri întemeiate pe principiul **«greu în școală, ușor ulterior pe șosea»**, nu, cum din păcate se întîmplă azi, **«ușor în școală, în majoritatea cazurilor iremediabil pe șosea».**

Acest sistem ultramodern de școlarizare a viitorilor șoferi trebuie însă experimentat și introdus cît mai repede, pentru ca pe șosele să fie mai puține accidente, iar numărul victimelor să fie cît mai mic.

Colonel VICTOR BEDA ■

o carte despre administrație

Cred că nu există pagini mai acerbe împotriva birocrației decît cele din opera lui Marx. Aparatul funcționăresc era pentru marele gînditor o expresie a statului burghez opresiv. A și avut Marx ce să contemple în Prusia vremii lui! Articolele sale împotriva cenzurii prusace, adevărate manifeste ale libertății de gîndire, sînt izvorîte tot din oroarea de opresiune pe care i-o stîrnea un aparat depersonalizat, în care mînecuțele devin însemne ale puterii fără margini. Nimeni nu poate imagina o societate mai bună, atîta timp cît nu este împotriva alienării produse de birocrație. Cu toate acestea, este greu să ne imaginăm societatea modernă fără un puternic aparat administrativ, menit să asigure o funcționare normală a instituțiilor statului, o întrebuințare cît mai rațională a tuturor posibilităților sale, în vederea atingerii finalităților pe care și le propune societatea la un anumit moment. Civilizația înseamnă administrație riguroasă, funcționari corecți și eficienți. Birocrația înseamnă exacerbarea monstruoasă a unei funcțiuni normale în societatea actuală. Cu atît mai mult, socialismul presupune o administrație perfecționată, în acord cu sarcinile sporite ce revin acestui gen de activitate. Astfel, apariția cărții lui Mihai T. Oroveanu, **Introducere în știința administrației de stat,** într-o colecție de masă a Editurii enciclopedice, se cuvine a fi salutată, pentru că familiarizează pe cititorul obișnuit cu o serie de noțiuni și de probleme fundamentale, cu care intrăm în contact permanent, fără a ne opri totuși cît ar fi normal și a medita asupra conținutului lor. Dealtfel, cartea profesorului Oroveanu este și o lectură agreabilă pentru lectorul ce dorește să se cultive. Stilul concis și exact aduce cu practica elaborării de documente administrative, unde se cere înainte de toate claritate în gîndire, evaluare exactă a resurselor și conștiința permanentă a scopurilor de urmărit.

În stilul oricărei introduceri, este urmărită mai întîi istoria disciplinei, din punctul de vedere al problematicii sale, iar apoi pe linia marilor școli. Cele cîteva referințe la principalele concepții privind știința administrației îl familiarizează pe cititor cu aspecte importante, care sînt controversate pînă astăzi. Sînt reproduse formulări clasice, cum este cea a lui Fayol: «A administra înseamnă să prevezi, să organizezi, să conduci, să coordonezi și să controlezi». Am reținut definiția la care ajunge cercetătorul român privitor la știința administrației de stat: «Știința administrației de stat cercetează structura și activitatea organelor administrației de stat în scopul îmbunătățirii lor, urmărind îndeplinirea optimă a sarcinilor acestora, cu satisfacerea intereselor generale și apărarea drepturilor personale ale oamenilor». Este o formulă demnă de a fi subliniată, pentru că ea implică îndeosebi dinamica faptului administrativ și precizează scopul activității. Administrația este o formă esențială a aportului statului la dezvoltarea societății. În condițiile moderne, efortul organizat este singurul în măsură să asigure progresul continuu și apropierea umanității de idealurile sale istorice. Capitolul consacrat legăturii dintre administrație și conducerea politică devine, în acest sens, foarte semnificativ: «...statul modern se caracterizează, în primul rînd, printr-o organizare administrativă eficientă, dar el nu se poate reduce numai la administrație. Pentru organizarea unui stat este necesar ca **administrația** și puterea politică să colaboreze. Administrația de stat este una din formele fundamentale de realizare a puterii politice. Aceasta înseamnă că nu se poate concepe ca, existînd întregul, să nu existe și partea, întregul și partea neputînd fi concepute în mod separat. Ele sînt indisolubil legate. Avînd un caracter determinant, mediul politic este examinat în știința administrației. Dintre instrumentele de care dispune puterea politică pentru conducerea societății, desigur că administrația prezintă cea mai mare importanță. Interdependența reciprocă, armonia între concepții, metodele, oamenii care au responsabilități în stat și în administrație sînt factori esențiali pentru eficiența activităților administrative». De asemenea, foarte edificat mi s-a părut capitolul privind **Perspectivele științei administrației de stat.** Accentul pus din nou pe dinamica faptelor este de bun augur pentru o cercetare adîncită a problemelor, după cum dă de gîndit oricărui cititor, chiar și nespecialistului. Într-un domeniu care părea eminamente al **structurii,** se dovedește că **activitatea** este în fond hotărîtoare. Adică schimbarea, forma de viață permanent înnoită.

AUREL-DRAGOȘ MUNTEANU ■

Important pentru cititori!

sîmbătă 27 decembrie

flacara

NUMĂR SPECIAL!

un număr
cu totul neobișnuit

Veți avea la dispoziție o revistă cu o tematică extrem de variată, axată pe cele mai calde și mai pasionante probleme ale zilei din sectoarele politic, economic, social, științific și cultural. Nu vor lipsi ample anchete și dezbateri închinate luptei pentru afirmarea noului în România, pentru promovarea inteligenței românești în lume, anchete consacrate muzicii tinere, sportului, pagini de satiră și umor, seriale captivante, curiozități, surprize.

TOATE ÎNTR-UN NUMĂR DE 72 DE PAGINI

„mi-e frică de fiul meu. uneori mă bate, dar nu asta e lucrul cel mai groaznic pe care-l face“

Strada Dionisie Lupu, la numărul 57, un bloc ca oricare altul din București, construit mai demult, liniștit în aparență, bine îngrijit, luminat de curățenie. Un bloc în care locuiesc oameni mai mult sau mai puțin obișnuiți, pe care însă unul dintre locatari îi terorizează, determinîndu-i să se adreseze redacției și să ceară o anchetă. Mai multe semnături, așternute în josul unui memoriu voluminos, se plîng de atitudinea antisocială a inginerului Aurel Andronescu care — permiteți-mi să citez — *«ne amenință și ne bate, ne maltratează, ne cheamă în procese interminabile și ne face viața imposibilă».*

Memoriul respectiv a constituit punctul de plecare în reportajul care urmează.

*

Grigore Andronescu are optzeci și opt de ani, este tatăl celui reclamat și martor al fiului în mai multe procese. Nu-i place să vorbească despre cel pe care l-a crescut și atitudinea aceasta părintească trebuie să fie înțeleasă pînă la un punct. Dincolo de el, adică dincolo de o limită omenească, bătrînul Andronescu acceptă să stea de vorbă și să se înspăimînte.

— Mi se pare mie sau vă este teamă să vorbiți?!

— ?!

— De ce vă este teamă?

— Mi-e frică de fiul meu. Uneori mă bate, dar nu ăsta este lucrul cel mai groaznic pe care-l face.

— Ce poate fi mai groaznic decît să-ți lovești tatăl?

— Mă pune martor la fel de fel de procese, semnînd în locul meu și apoi silindu-mă să mă duc și să-i susțin cauza.

— Vreți să-mi dați un exemplu?

— A iscălit în numele meu o serie de reclamații contra vecinilor și o hîrtie prin care m-aș fi declarat de acord cu un schimb de locuință. Eu n-aș fi semnat niciodată așa ceva, nefiind de acord. Cu cîțiva ani în urmă, m-a silit pe mine și pe mama sa, care pe atunci mai trăia, săraca, să acceptăm un schimb, promițîndu-ne că va avea grijă de bătrînețile noastre. Nu s-a ținut de cuvînt.

— Adică?

— Mamei sale i-a amărît pînă și ultimele zile, iar mie nu-mi plătește banii pe care mi-i datorează prin hotărîre judecătorească.

— Există vreo hotărîre în acest sens?

— Desigur, altfel n-aș vorbi de ea. Are numărul 743 din 1964. Pe vremea aceea lucra, acum s-a pensionat.

— Poate n-are destule mijloace să vă ajute?

— Ba are, tovarășe. Casele le tot schimbă, vinde, cumpără, cine să mai știe. Are mașină și pensie foarte bună. Pe mine, însă, în loc să mă ajute, cum scrie la lege, mă bate și mă constrînge să fac fel de fel de reclamații.

— De fapt, ce credeți că urmărește?

— Ceva cu camera pe care o deține în acest bloc. Am auzit că vrea s-o dea unui nepot, fiul celuilalt băiat al meu. Ca să fiu sincer, nu știu. În realitate, el stă mai mult la fosta soție, pe strada Olteni, are și o proprietate, pe Miron Costin, dacă n-o fi vîndut-o. În orice caz, aici se ceartă cu toată lumea și ne amenință că el are relații și o să ne bage la pușcărie.

— Pe care dintre vecini i-a amenințat?

— Pe toți, tovarășe dragă. Pe toți îi cheamă în tot felul de procese aranjate. L-am reclamat la Miliție, oamenii au venit să vadă, dar de fiecare dată s-a ascuns și n-au avut ce să-i facă.

*

Înainte de a continua dialogurile înregistrate pe strada Dionisie Lupu, la numărul 57, într-un bloc care este liniștit numai în aparență, să vedem care este situația proceselor lui Aurel Andronescu, procese și recursuri în care susnumitul își permite, de ani de zile, să cheme fel de fel de martori, vecini și rude, punînd pe drumuri o grămadă de lume. Din cercetările noastre reiese că din 1966 — cînd a deschis la Judecătoria sectorului 1, dosarul 6761 — și pînă în prezent procesomanul pe nume Aurel Andronescu a intentat și urmărit PATRUZECI ȘI TREI de acțiuni judecătorești, epuizînd aproape lista instanțelor bucureștene, apelînd la Tribunalul județean Prahova, la Procuratura militară și așa mai departe. Peste tot a propus cauze minore. A reclamat un vecin sau a susținut o partajare a bunurilor, lungind procesele peste măsură și cerînd termene și expertize, aducînd oamenii la disperare și plimbîndu-i din tribunal în tribunal ca și cînd n-ar mai fi avut nimic altceva de făcut.

Din acest punct de vedere, lucrurile sînt clare ca lumina zilei.

*

În imobilul cu pricina, familia pensionarilor Plopeanu, Eugenia și Constantin, ocupă o cameră și o bucătărie, exact după cum prevede legea. Din păcate, dorința de extindere a inginerului Andronescu prevede altceva, de unde un șir nesfîrșit de șicane, amenințări și procese. Desigur, procese fără nici o șansă pentru reclamant, dar oricum procese, la care trebuie să te prezinți și pentru care, fiecare după temperament, trebuie să te consumi. Să cheltuiești timp și să cheltuiești nervi. Unele dintre ele, cele mai multe, cu martori falși și declarații trucate, fiecare martor străin de problemă primind un text cu ceea ce urmează să spună. Cînd unul dintre martori refuză să mai depună, ca Gîrtan Maria sau Romeo Trifan, A.A. nu pregetă să-i dea în judecată, amenințîndu-i în gura mare cu «greutatea» relațiilor pe care le are!!

— Tovarășă Plopeanu, e greu de trăit cu Andronescu sub același acoperiș?

— E un chin. Face zilnic scandal, înjură, lipește scrisori de amenințare, scoate becurile de pe sală și apoi ne sperie cu Procuratura, bate ușile în cuie. Unele dintre scrisori sînt parcă scrise de mîna unui nebun și semnate Buda sau Iuda. Nouă, care sîntem oameni bătrîni, ne este pur și simplu teamă să umblăm prin casă cînd îl știm aici.

— N-ați încercat să vorbiți cu dînsul așa, ca de la om la om?

— N-a fost chip. Cum nu ești de părerea lui, cum sare la bătaie. Cel mai rău este să refuzi să vii martor la un proces, că toată ziua numai de procese se ține. Stă în casă și bate la mașină. Reclamă pe toată lumea și, culmea, pe toți îi amenință cu consecințele faptelor pe care le comite singur!?

— De exemplu?

— Acum vreun an, a bătut ușa de la intrare în cuie și eu și cu soțul meu, seara tîrziu fiind, era cît pe-aici să dormim în stradă. A doua zi făcea un scandal nemaipomenit, înjurîndu-ne că am scos clanța și am ferecat ușa.

*

Citez dintr-o declarație trimisă pe adresa redacției de Ioan Constantin: «...*Exemplul cel mai elocvent. În ziua de 3.08.1974 și-a bătut tatăl că nu voia să meargă martor în dosarul 2545 și în dosarul 2776, la sectorul 1, fiind necesară intervenția locatarilor*».

Pentru că tot sîntem la capitolul argumentelor scrise, permiteți-mi să înfățișez aici cîteva din afișele lipite de A.A. pe pereții holurilor:

1. «*Hoț prost! Becul electric bun (furat) era de 150 w, iar ce-l pus în locul lui (ars)* este *numai de 40 w. Te-ai demascat singur, hoțule! Iată concret fapte necinstite ale colocatarului necinstit*». Evident, după cum se poate demonstra cu martori, becul fusese schimbat chiar de autorul afișului!!
2. «*Nemernico! Unde-i mama noastră, pe care nu m-ai lăsat s-o îngrijesc medical. Să n-ai mulțumire în restul vieții tale pentru că ai grăbit astfel ultimul ei drum*» etc., etc. De reținut că mama pe care A.A. o iubește atît este cea pe care a lăsat-o să moară fără nici un ajutor material și pe care a îngrijit-o în ultimele zile făcîndu-i singur injecții, după tratamentul său și fără să fi consultat vreun medic!? Spunînd lucrurilor pe nume, chiar cu riscul de a părea cruzi, este femeia pe care A.A. a bătut-o, martorii probează, pînă în ajunul morții. Sinistru personaj acest «fiu iubitor»!!

*

Desigur că aș putea continua citatele și invitațiile la cuvînt. Vasilica Andronescu, sora lui A.A., Gheorghe Pușcaș sau Elvira, o altă soră, căreia i-a spart ușa nesocotind o repartiție legală, eliberată de ICRAL Herăstrău la 3 IV 1975 cu numărul 25185, ne-au vorbit minute în șir despre actele iresponsabile ale inginerului Aurel Andronescu, al cărui ultim loc de muncă a fost, din informațiile noastre, Întreprinderea de Oțeluri Aliate din Tîrgoviște. Ne oprim, însă, aici cu relatările, fără posibilitatea de a asculta părerea celui în cauză. Pe A.A. am avut ocazia să-l vedem, un bărbat arătos, cu barbă, pensionat medical, după propria sa mărturisire, datorită vastelor relații pe care știe să le întrețină, dar n-am avut ocazia să-l abordăm. Auzind despre ce este vorba, a contenit cu bătutul la mașina de scris și a dispărut. Nici una dintre încercările noastre ulterioare nu s-a bucurat de mai mult succes, dar, date fiind faptele înfățișate mai sus, e greu de crezut că ar fi putut să ne spună ceva interesant.

Pentru Aurel Andronescu vorbesc prea elocvent faptele, ca să mai fie nevoie să vorbească el însuși. A.A. amenință și terorizează. Înjură și sare la bătaie. Își lovește tatăl. Sparge și încuie uși după bunul său plac. Tîrăște oamenii în procese interminabile, măsluite și deservite de martori mincinoși. Scrie scrisori de intimidare, provoacă scandaluri după scandaluri, permițîndu-și acest lucru chiar în instanță!! Face din procesomanie o adevărată profesiune, aducîndu-i la disperare pînă și pe avocații care refuză să-l mai asiste.

Toate aceste acte antisociale și antiumane, în flagrantă contradicție cu legile drepte și omenești ale acestei țări, Aurel Andronescu nu le comite în pădure, ci într-un bloc din mijlocul Capitalei, pe care l-a transformat într-un iad, cu oameni temători să iasă din casă.

Pînă acum, a fost o singură dată amendat, în 1973, opt sute de lei, pentru violare de domiciliu și scandal. E oare suficient? Nu există oare nici o lege care să-l readucă pe pămînt pe acest scandalagiu și procesoman înrăit, permițînd mai multor oameni, vecinii și rudele sale, să trăiască în liniște și să respire aer curat?

Noi credem că există și că, în ciuda relațiilor cu care se laudă în stînga și în dreapta, Aurel Andronescu va fi silit să se supună regulilor socialiste de conviețuire,

Așteptăm. **OVIDIU IOANIȚOAIA** ■

ŞI LA PAŞCANI OAMENII SÎNT DE DOUĂ FELURI: PARŢIALI ŞI IMPARŢIALI

Fotografie de **ION PREDOŞANU** ■

În oraşul numărul doi din judeţul Iaşi, pe cursul mijlociu al Siretului, atît Jos-de-vale, cît şi Sus-în-deal, dimineţile încep relativ tîrziu. La şapte şi jumătate, vara; şi la şapte fix, iarna. Devreme încep nopţile, cursurile serale şi pregătirile pentru trecerea într-o nouă zi, deprinderea pe care păşcănenii au dobîndit-o străbătînd un veac şi ceva de industrializare.

Sosiţi în concediu sau în vizită la rude, foştii locuitori ai urbei nu uită să treacă pe la Întreprinderea mecanică de material rulant (fostele ateliere C.F.R.) şi să se intereseze de eventuale locuri de muncă. Dar hiperdezvoltata uzină nu poate satisface decît puţine cereri.

— Vă contrazic, tovarăşe. Sînt de 25 de ani directorul acestei întreprinderi. Desigur, pentru noi ar fi mai uşor, iar pentru oraş mai bine,să angajăm oameni maturi, muncitori de înaltă calificare, la rîndul lor păşcăneni, în locul ucenicilor abia ieşiţi din şcoala profesională. Dar avem o dublă obligaţie faţă de aceşti copii. Ca părinţi nu putem admite ca fiii noştri s-o ia de la capăt în cine ştie ce colţ de ţară. Iar ca oameni şi comunişti nu avem dreptul să renunţăm la tezaurul de disciplină şi tradiţie muncitorească a cărui vechime depăşeşte suta de ani. Ca să fie valorificat, el trebuie transmis aşa cum l-am moştenit la rîndul nostru. În afară de asta, oamenii aceia maturi sînt aranjaţi pe undeva. Au case, familii, copii, retribuţii mari, un alt bun ce trebuie conservat. Ca să nu vorbesc de faptul că în curînd cine vrea să se întoarcă va avea unde: cincinalul care urmează va însemna foarte mult şi pentru Paşcani.

Pînă şi copiii, care în jurul prînzului inundă străzile oraşului ca niciunde în altă parte, cunosc acest adevăr. Copiii şi pensionarii.

Noi, pensionarii, ne strîngem pe la prînz şi pornim să privim oraşul. Asta e Paşcaniul nostru?,se trezeşte întrebînd cîte unul. Asta se întîmplă de obicei cînd ajungem pe strada Moldovei, care va avea cîteva benzi de circulaţie, blocuri cu zece etaje şi magazine la parter. La capătul ei O.N.T.-ul va construi un hotel modern cu braserie, restaurant şi, sperăm, fără bar de noapte,care nu se potriveşte la noi,în Moldova, dar cu bar de zi, cu calorifer şi feţe de masă colorate din ţesături de cînepă şi in. Se spune că vizavi de el se va ridica noul bloc administrativ şi astfel vom avea şi noi centrul nostru, ca toate oraşele mari. Noi ştim mai bine decît oricine unde va fi amplasat noul spital şi unde vor fi creşele şi grădiniţele, în calitatea noastră de bătrîni şi respectiv de bunici. Dar nu ne este străin nici amplasamentul noii autogări, lîngă staţie, nici locul celor două platforme industriale cu fabricile şi uzinele respective. Strada asta, spuneam, va începe să fie asfaltată printre primele, deşi poate că sînt înainte alte urgenţe, după capul şi nevoile noastre, ale bătrînilor, dar nu ne prefacem că n-o observăm pe tovarăşa vicepreşedintă Mustăţea, care aleargă ca o zvîrlugă, opreşte autobasculante, se urcă în ele şi le dirijează spre locurile muncii patriotice. La noi oraşul nu creşte pe parcele, ci metru cu metru, acolo unde se poate, în primul rînd, şi acolo unde trebuie, în al doilea rînd. Şi pentru fiecare metru, un primar, un secretar, un vicepreşedinte. Asta înseamnă teren, ştim, muncă la faţa locului, în mijlocul oamenilor, şi aşa trebuie, şi aşa e bine, şi aşa mai departe.

Creştem mai repede şi cu mai puţine fonduri decît alte oraşe. În numai două săptămîni am asfaltat prin muncă patriotică strada din faţa gării. Aţi mai auzit aşa ceva şi prin altă parte? Că noi n-am auzit, şi privim la televizor în fiecare seară.»

Paşcani este un oraş ciudat. Cînd am sosit era seară şi frig. Pe strada Crinilor, cu vile muncitoreşti construite după război cu ajutorul statului, nu demult strada cea mai frumoasă şi cea mai liniştită a oraşului,florile tremurau alb, sub praful autobasculantelor. Iar pe strada principală: ţipenie. Tînăra Nicoleta Stavarache observa către fratele ei: «Altădată, păşcănenii erau mai plimbăreţi parcă». Fratele spuse «Da», zgribulindu-se, şi ea îşi aminti că aproape un an, după revenirea de la Lugoj, unde-şi efectuase stagiul, avusese nevoie, fără să se laude, de aproape 20 de ore zilnic pentru a pune la punct secţia noii fabrici de perdele şi tricotaje.

Nu există, desigur, nici o statistică în lume care să cuprindă o rubrică intitulată: setea de industrie. Dacă totuşi ar exista, păşcănenii s-ar instala pe unul din locurile din frunte. Fiii şi fiicele lor reuşesc în învăţămîntul tehnic superior în proporţie de 80-90 la sută, şi dacă o altă rubrică, să zicem, ar evidenţia cuminţenia tineretului, ardoarea şi pasiunea lui pentru instrucţie şi cultură, puţini concurenţi ar avea în faţă.

Cînd, în urmă cu un secol, s-au construit atelierele, staţia şi depoul C.F.R. nimeni nu-şi închipuia că, în scurt timp, tîrgul Paşcani va deveni localitatea cea mai «tehnică» din Principatele Unite, cu tot ce avea să decurgă din asta: muncitori, printre primii din ţară, greve, curbe de sacrificiu, cercuri socialiste, manifeste, organizare, conştiinţă politică, participare, în primele rînduri, la toate bătăliile clasei muncitoare şi ale ţărănimii, maghernişe înnegrite de fum, bălăcindu-se în scursuri şi noroaie, Jos-devale, lîngă staţie, iar Sus-în-deal, strada principală pe care primarii se plimbau în brişcă şi cînd una dintre roţi se împotmolea în vreo groapă comandau: să se aducă două lăzi de moloz! Şi chiar două se aduceau.

«Cu tot vălmăşagul de neajunsuri, spunea reprezentanta judeţului la Conferinţa regionalei de partid Moldova, din august 1945, gîndul şi pe cît posibil fapta noastră e îndreptată spre Paşcani. Deviza noastră este: cu faţa spre muncitorii din Paşcani.»

La început au fost o sută, trimişi de partid să dreagă ce se putea drege din atelierele bombardate şi evacuate. Familiilor acestora le-au fost necesare două luni de transbordări şi aşteptări prin gări şi trenuri de refugiaţi ca să ajungă acasă. Paşcaniul reînvia ca apendice al atelierelor C.F.R. Şi pe măsura extinderii şi modernizării lor oraşul redobîndea vechile contururi şi altele noi în conformitate cu noua politică a ţării. În locul fostei străzi principale a apărut o alta,cu blocuri şi asfalt. De-a lungul ei, locuitorii au plantat tei şi flori, iar în spate şi-au ridicat vilişoare personale cu ajutor de la stat. Oraşul muncitoresc nici nu pretindea mai mult. Pretindeau păşcănenii care n-apucaseră să se întoarcă. În vîltoarea refacerii, oraşul absorbise forţa de muncă din împrejurimi, pentru care, printre vile şi vechile case, s-au construit blocuri cu mai multe etaje, apă curentă, rece,şi caldă de două ori pe săptămînă, şi cărora, mai greu decît deprinderea meseriei, lucru uşor date fiind tradiţiile locului, le era să se acomodeze să trăiască în noile apartamente, exerciţiu necunoscut chiar păşcănenilor get-beget.

Atît cît s-a putut, noua ordine economică n-a ocolit oraşul fostelor ateliere, devenite acum Întreprinderea mecanică de material rulant. Dar oamenii ştiau că mai devreme sau mai tîrziu, zgomotele industrializării complexe, diversificate, nu vor putea ocoli orăşelul lor, cu toate că faţă de oaspeţi obişnuiau să se laude: Auziţi liniştea? Nici nu ne trebuie mai mult. Iubirea de modernizare a locuitorilor n-a putut fi ascunsă multă vreme şi numai ea explică patima cu care vorbeau ei despre perspectivele industriale ale oraşului lor.

Producţia industrială globală a Paşcaniului va atinge în următorul cincinal aproximativ cîteva miliarde, jumătate din producţia minimă a unui judeţ. Noile industrii, mai diverse şi mai aproape de nevoile reale ale oraşului şi ale oamenilor, vor deschide porţile păşcănenilor aflaţi prin alte locuri şi vor ridica de trei-patru ori nivelul de trai al locuitorilor prin absorbirea forţei de muncă disponibilă în rîndul femeilor şi al tineretului. De asemenea, Paşcaniul va beneficia de privilegiul unei creşteri armonioase conformă cu concepţia generală a partidului, care gîndeşte dezvoltarea nu în sine, ci în concordanţă cu specificul judeţului şi cu nevoile lui de existenţă economică şi civică totală. Paşcaniul va fi vîrful de sus al triunghiului industrial din vestul judeţului. Paşcani, Hîrlău, Tg. Frumos.

Oraşul fierbe mocnit în trei schimburi şi de nerăbdare nopţile sînt lungi şi zilele neîncăpătoare. Frumoasa Casă de cultură din centru le-a devenit dintr-o dată strîmtă, parcul li se pare neîngrijit, florile vestejite, întreprinderea de salubritate prea lentă — e bine ca păşcănenii să afle şi pe această cale că oraşul lor e mai curat şi mai îngrijit decît multe dintre oraşele invidiate de ei — noile blocuri înaintează parcă prea încet,iar gospodarii oraşului se ambalează în prea multe lucruri în loc să vegheze ca nu cumva altcineva să le-o ia înainte. Printre emisiunile cele mai urmărite la televizor sînt concursurile «Cine ştie cîştigă», unde păşcănenii află noutăţi din istoria viitoare a altor oraşe ca al lor şi cu care se compară apoi în pauzele de prînz. Scrisorile plecate şi scrisorile primite se aseamănă între ele atît prin numărul lor aproximativ egal cît şi prin conţinutul comun: posibilităţile revenirii în oraş.

Revin mai uşor muncitorii, maiştrii, tehnicienii, şi mai dificil medicii, avocaţii, chiar inginerii. Din acest motiv aceştia sînt mai ales navetişti şi în oraş se vorbeşte acum mai puţin despre liniştea tradiţională. Oamenii o ascund cum pot şi pot neascultînd-o.

Cînd am fost la Paşcani, chipul oraşului nu diferea mult de cel al uzinei ce i-a dat naştere, iar Întreprinderea mecanică de material rulant părea aidoma directorului ei, Costache Ursuleanu: masivă, încrezătoare, hotărîtă. De 25 de ani, maistrul Costache Ursuleanu îndeplineşte rigorile unui program neschimbat. Pînă la ora nouă,cînd are loc şedinţa de «analiză», inspectează halele şi secţiile, în fiecare an mai numeroase. La prînz verifică meniul şi calitatea mesei de la cantină. Apoi Roman, Caracal, Balş, Brăila, oriunde este nevoie pentru ca întreprinderea să-şi facă planul care pentru el înseamnă deopotrivă angajament asumat şi leafă integrală pentru muncitori. Nu revine niciodată cu mîinile goale. Nu numai cu materiile prime de care este nevoie, ci şi cu mărfurile deficitare la chioşcul alimentar. O singură întrebare nelinişteşte aici: cine va fi în stare să acopere această uriaşă rază de acţiune după ieşirea bătrînului la pensie? «Nici o grijă, tovarăşe, cine a rezistat lîngă mine, va rezista chiar mai uşor fără Costache Ursuleanu. La «perdele» am dat un om de-al nostru, Nicolae Agavriloaiei, şi într-un singur an a reuşit să împămîntenească aici tradiţia textilistă. Şi avem oameni cu care să înzestrăm încă zece fabrici, dacă se vor construi. Şi se vor construi. Iar oamenii se vor întoarce. Fiindcă Moldova este un teritoriu geografic, dar mai înainte este un spaţiu spiritual, o stare care n-are puncte cardinale, şi chiar dacă ar avea Paşcaniul tot în inima ei s-ar situa, cu Sadoveanu şi comuna Paşcani, cu atelierele şi «localitatea cea mai tehnică din Principatele Unite», şi cu tot ce o mai fi de-acum înainte.

NICOLAE CRISTACHE ■

la băile felix, de vorbă cu

nicolae dobrin

cel mai bun fotbalist român al ultimului deceniu

— Nicolae Dobrin, nu ne cunoaștem de azi, de ieri — sîntem de fapt de aceeași vîrstă, dar întîmplarea face ca la 28 de ani împliniți eu să fiu socotit un ziarist tînăr, iar tu un fotbalist «bătrîn»... După cum se știe, revista noastră a inițiat anul acesta o anchetă destul de deosebită de cele din anii precedenți — invitînd un număr mare de cititori și specialiști să alcătuiască clasamentul primilor zece fotbaliști români ai ultimului deceniu. Rezultatele se cunosc, ele au fost publicate cu puțin în urmă în Almanahul Flacăra: pe primul loc Nicolae Dobrin, urmat de Dumitru, Lucescu, Dinu și așa mai departe. Este dealtfel motivul pentru care stăm acum față în față, într-un dialog sincer, ca între vechi prieteni... Aș vrea să te întreb pentru început dacă te consideri într-adevăr fotbalistul nr. 1 în țara noastră între 1965 și 1975.

— N-aș putea spune că alegerea mea pe primul loc în clasamentul de care vorbeai m-a surprins — și n-o spun pentru că nu m-ar crede lumea. Cei care mă cunosc bine știu că nu-mi place niciodată să mă laud singur, de fapt nici popularitatea nu-mi prea place, asta am spus-o odată și la televizor și mulți s-au supărat; nu m-au crezut și au zis «ia uite ce face ăsta pe nebunul!» Așa cum spuneam, mă așteptam oarecum, dar nu pentru că m-aș considera eu superior tuturor, ci pentru că la noi numărul fotbaliștilor **mari**, care pot emite pretenții de a figura în clasamentul amintit, este foarte redus. Neavîndu-se deci prea multe valori de unde să se aleagă, undeva între primele locuri trebuia să apar și eu. Știi, după părerea mea generația care a jucat înaintea noastră a avut mult mai multe valori, foarte apropiate una de alta, așa că o anchetă, să zicem, pe ultimii 20 de ani ar fi fost mult mai complicată, pentru că ar fi apărut nume ca Pîrcălab, Constantin, Nelu Nunweiller, Bone, Călinoiu, Petchowschi, frații Zavoda, Tătaru I, Apolzan și încă mulți, foarte mulți alții. Între 1965 și 1975, după cum am văzut, n-au intrat în discuție decît unsprezece nume, și alea cu diferențe de punctaj foarte mari între ele.

— Într-un deceniu se găsesc desigur și ani mai buni și ani mai puțin străluciți. Care este însă anul tău cel mai bun?

— E poate foarte mult de atunci, mă întreb chiar dacă mai ține minte lumea, dar cred că 1966 a fost anul meu cel mai strălucit, a fost de fapt anul consacrării mele. În cursul aceluiași an am jucat în echipa națională de juniori, în cea de tineret și apoi în prima reprezentativă, debutînd într-un meci în deplasare cu R.F. Germania, la Ludwigshafen. Aveam numai 18 ani și jumătate, dar am devenit atunci pentru prima oară «fotbalistul anului». Între satisfacțiile deosebite nu trebuie însă să uit nici campionatul 1971—1972, cînd am cîștigat titlul împreună cu F.C. Argeș — moment pe care îl consider cea mai mare satisfacție colectivă, fiind obținut alături de oamenii și echipa orașului pentru care, iată, am plecat pe al 15-lea campionat consecutiv.

— Spune-mi ceva despre victorii deosebite, înfrîngeri dureroase, absențe inexplicabile...

— Să încep cu victoriile, poate tocmai pentru că ele se uită mai ușor! Toată lumea ține cred minte meciul de la Pitești cu Toulouse, din, pe atunci, Cupa orașelor tîrguri, acum Cupa UEFA. Pierdusem cu 3—0 în primul meci, apoi a fost 1—1 la pauză și nu mai spera nimeni aproape în calificare, dar în repriza secundă am înscris încă patru goluri, dintre care două le-am marcat eu. Ar mai fi desigur acele meciuri pe muchie de cuțit ale naționalei, cînd am înscris de fiecare dată golurile calificării — partidele cu Portugalia și Cehoslovacia — și cu asta să trecem la înfrîngeri, că pe astea nu le uită nimeni. Eram prea mic în 1962, abia debutasem în divizia A la Dinamo Pitești cu un an mai devreme, dar echipa retrogradase în divizia B, cînd am ascultat la radio acel 0—6 de la Madrid. Am fost în teren la 1—7 cu Elveția, la Zürich, cînd am marcat golul nostru de onoare, dar la întoarcerea la București numai eu și Pîrcălab am «sărit» din echipă... Am jucat de asemenea la Budapesta, 0—6 în fața Ungariei, ultimul gol fiind marcat de Albert direct dintr-o pasă a mea, după care am rămas și am mai încasat un 0—4 cu F.C. Argeș în Cupa campionilor, de la Ferencvaros. Zece goluri într-o singură săptămînă nu-i deloc puțin, dar a fost foarte aproape să ne răzbunăm la Pitești, cînd am condus echipa campioană maghiară cu 3—1, moment în care am trecut în dribling printre toți apărătorii și am tras afară din careul mic... Nu am jucat la campionatul mondial din Mexic, asta iar o știe toată lumea, n-am jucat poate din vina mea, poate și din vina altora — și cred că acolo am ratat cel mai frumos moment al vieții mele. Absența din echipa națională a avut însă și părți bune, pentru că atunci m-am ambiționat foarte mult și am ieșit pentru a treia oară cel mai bun fotbalist al anului, după un sezon senzațional cu F.C. Argeș.

— Să nu uităm de cea mai «la zi» catastrofă a fotbalului nostru: acest uimitor și incredibil 0—4 cu «naționala» de amatori a Franței, meci de la care nu cred să-ți pară rău că ai lipsit!

— Sper să nu fiu acuzat tot eu de înfrîngere, deși o anumită «vină» am și eu pentru că nu am jucat la Blois. Totul pornește de la meciul cu Spania, acel 2—2 de la București care ne-a amărît atît de mult, meci în care însă — după aprecierile presei — eu am jucat mai bine decît mulți. Nu de aceeași părere au fost însă antrenorii selecționatei, care la primul meci — cel cu U.R.S.S. — m-au ținut pe banca rezervelor și nu m-au introdus decît în ultimele 35 de minute. Am jucat fără încălzire și nici nu m-am străduit prea mult în final, pentru ca sa nu le stric planurile de a mă scoate din echipă. Cînd au văzut că m-am și «accidentat» au fost mulțumiți că sînt un elev cuminte, că nu le mai creez probleme și că, deci, pot fi lăsat acasă. Poate n-o să mă crezi, dar după părerea mea era de așteptat să facem și cu amatorii francezi un rezultat nesatisfăcător, și asta pentru că s-a mers tot după aceleași principii de pregătire, tactice și de selecție ca și în meciurile precedente.

— Ce fel de principii?

— Prea bine nu cred că aș putea să-ți spun, nu știu dacă antrenorii ar fi în stare chiar! În orice caz, fără fundași de meserie, cu un stoper căruia i s-a ordonat să joace mai mult în atac, numai cu centrări foarte înalte în careu — un «stil de joc» format din pase și centrări la care eu nu mă puteam uita decît ca după avioane și la care cu tot efortul meu nu mă puteam adapta. Cît s-au adaptat ceilalți s-a văzut... Apoi, eu nu știu dacă la ora actuală echipa noastră națională are atîta forță încît să-și propună obiective atît de grele cum ar fi calificarea în turneul final al Campionatului european, cîștigarea unei medalii la Jocurile Olimpice, cîștigarea Cupei balcanice etc., mai mult chiar, **obligativitatea** de a învinge orice selecționată națională pe care o întîlnește, indiferent de numele sau palmaresul ei. Uite, vezi — tocmai de aceea mie mi-a plăcut tare mult de Angelo Niculescu, el era un antrenor care ne-a învățat să facem ce știm noi, să jucăm după cum putem noi.

— Profit de locul vacant, deocamdată, al antrenorului echipei reprezentative; dacă ar fi după tine, pe cine ai instala la cîrma echipei naționale?

— Foarte, foarte mult îl stimez pe nea Titi Teașcă — sincer îți spun. Mi-am dat seama atunci cînd l-am avut antrenor, poate nu de la început, de ce aș minți, că este unul dintre cei mai buni tehnicieni ai fotbalului nostru. Ce mai, e mare de tot — dar nea Titi gîndește poate prea departe pentru fotbalul nostru, este aproape un idealist și de aceea de atîtea ori a intrat în conflict cu «morții» de la echipa lui, adică jucătorii, «cadavrele», cum îi numește uneori, dar și cu conducătorii de cluburi și așa mai departe. Dacă ar fi după mine, și mîine l-aș aduce din nou pe nea Angelo, și asta pentru modul lui realist cum privește lucrurile și fotbalul nostru în general. Și desigur Ștefan Covaci, pe care îl cunosc însă prea puțin.

— Care ar fi atunci echipa națională a României începînd din 1976, după părerea ta?

— Adevărul e că multe valori noi nu s-au ridicat în ultima vreme. Este poate și o greșeală de selecție, menținută de ani de zile: echipa de pe primul loc trebuie să dea cei mai mulți jucători naționalei! În țară au rămas însă în acest fel destui fotbaliști care puteau să joace ani de-a rîndul în selecționata noastră. Mă gîndesc astfel la un Pojoni, un Broșovski, un Kun (adus destul de tîrziu în lot) și încă alții — în vreme ce Dinamo sau Steaua au ajuns să aibă în lotul național și pe cei mai slabi componenți ai formațiilor lor, precum Anghelini, Lucuță, Mateescu, Sameș etc.

— Nu ai o părere prea bună despre tinerii din fotbalul nostru.

— Știi cum se spune: cutare s-a născut talent și a murit speranță! La noi prea multe cazuri de felul ăsta s-au întîmplat, așa cum desigur alții, la fel de tineri, s-au trezit peste noapte titulari în echipa reprezentativă, numai pentru că se căuta cu orice preț să se înlocuiască «vechea gardă»... Fără falsă modestie, de cînd am apărut eu, în fotbalul românesc apariții spectaculoase nu și-au mai făcut decît Dumitru și poate Balaci — ceea ce e totuși mult prea puțin. Tinerii fotbaliști trebuie lăsați să aștepte cîțiva ani, să nu ajungă prea repede «vedete» — să aibă timp mai ales să se rodeze împreună. Tocmai de aceea, după mine, echipa națională de tineret nu trebuie schimbată de la meci la meci, trebuie să i se dea voie să joace cel puțin un an de zile împreună, indiferent de rezultatele obținute în acea perioadă. Să aibă destul timp să se cunoască și să se formeze.

— Am mai stabilit că, la 28 de ani, fotbalistul Dobrin este un jucător «bătrîn»! N-am să insist asupra unei optici pe cît de greșită pe atît de generală, din păcate, la noi — am să întreb numai care este postul preferat la această «vîrstă».

— Se știe desigur că postul pe care mă simt cel mai bine a fost întotdeauna acela de conducător de joc, de creator — plecînd de pe poziția unui vîrf puțin retras în linia de atac. Nu mi-am schimbat preferința, dar la F.C. Argeș joc totuși pe oricare post de care are nevoie la un moment dat echipa, bineînțeles tot în zona constructivă a jocului. Același lucru se poate întîmpla și la echipa națională — dacă am forma necesară pentru a fi selecționat — dar de această dată doresc, ca de fiecare dată, să înțeleg **de ce** trebuie să joc așa și nu altfel, nu să mi se impună fără nici un fel de explicații. La Belgrad de exemplu, la un meci tare greu cu echipa Ungariei, barajul pentru calificarea în sferturile Campionatului mondial, Angelo Niculescu a venit și m-a rugat să înțeleg că nu are cine altcineva să joace pe postul de mijlocaș stînga, cu sarcini atît ofensive cît și defensive, că trebuie să mă străduiesc și chiar **să pot** să fac față sarcinilor de joc pentru că, din cauza accidentărilor, nu exista nici un «specialist» pe post în lot. A fost cred un meci de excepție în cariera mea, ai văzut la televizor și sînt sigur că-ți amintești: am făcut și deposedări, am alergat «din 16 în 16», am pasat în adîncime și am tras la poartă. Echipa a pierdut, nemeritat, cu 2—1 — dar cred că am jucat bine și nu știu alt meci la care să mă fi străduit atît. Contează însă enorm antrenorul care știe să se apropie de jucători, care poate să-i convingă cu vorbe frumoase și să-i facă să înțeleagă. Nu-i vorbă că și jucătorii trebuie să-l înțeleagă pe antrenor, să-l și ajute — pentru că la urma urmei el e unul singur și jucătorii vreo 20! Bine mă înțeleg acum cu Florin Halagian, e băiat tare bun și ne-am ajutat mult unul pe altul.

— Care este tipul de jucător alături de care te simți cel mai bine în teren; împreună cu care aduci mai repede pericolul golului în fața porții adverse?

— Vîrful cu viteză, care să știe barem să fugă bine și să tragă la poartă. În echipa națională excelent m-am înțeles cu Dumitrache, care-mi simțea toate intențiile fulgerător, dar se pare că el s-a pierdut acum pentru fotbalul de cel mai înalt nivel... La Pitești era să-l fac golgeter pe Kraus, despre care toată lumea spusese cu puțin înainte de a veni la noi că este un fotbalist terminat. Apoi, Troi, care a ajuns repede în echipa națională în felul acesta. Acum urmează, cred, cei doi frați Radu — cărora le spunem Radu II și Radu III. Mai ales primul are stofă de mare fotbalist și arată chiar dorință uriașă de a învăța cît mai mult. Nu mai spun că încearcă să mă imite în tot ce fac aproape, deși poate n-ar trebui să mă copieze chiar în toate! Am îmbătrînit totuși în fotbal, dacă stau să mă gîndesc bine, pentru că joc de 15 ani în prima echipă a Piteștiului și am ajuns că mă imită copiii.

— Cu ce s-a ales Nicolae Dobrin după 15 ani de fotbal?

— Stai nițel, nu începe și tu să mă înmormîntezi de tot! Vreo doi-trei ani oricum mai vreau să joc, mă simt prea bine pentru a mă gîndi măcar să renunț la fotbal. Nu mint dacă îți mărturisesc că mă antrenez mai mult ca în urmă cu cîțiva ani. S-ar putea să simt greutatea celor 15 ani de fotbal și faptul că n-ar mai fi chiar așa de mult pînă o să mă retrag și tocmai de aceea am devenit mai conștiincios. Sînt și zile cînd prefer să nu mă antrenez deloc, spun antrenorului că sînt obosit și nici nu mă mai dezbrac, eu cel puțin am renunțat la antrenamentul **de formă** pe care-l practică mulți dintre fotbaliștii noștri! A doua zi însă mă antrenez dublu, poate triplu — rămîn adesea după ce ceilalți pleacă. M-ai întrebat însă cu ce m-am ales în acești aproape 15 ani de cînd joc fotbal. Cu multe. Am terminat facultatea de educație fizică, și pentru că sînt și maestru emerit al sportului am devenit de curînd antrenor de categoria a doua. Am dealtfel de gînd, atunci cînd o să mă retrag, să-mi iau o echipă de copii de la centru, să învăț bine meseria și să cresc aceeași echipă pînă la vîrsta senioratului. Mai am și 44 de prezențe în echipa națională a României și mai am și respectul oricărui cetățean din Pitești cu care mă întîlnesc pe stradă, ceea ce este un lucru cel puțin la fel de important. În sfîrșit, dar nu la urmă, o familie, o soție care mă iubește și pe care o iubesc și un băiat, Dănuț, în vîrstă de 8 ani. Mai am și un lumbago, pentru care vin dealtfel de patru ani în fiecare iarnă la Băile Felix, aici unde stăm acum de vorbă...

— Sîmbătă 27 decembrie, la Palatul sporturilor și culturii urmează să ți se înmîneze Cupa Flacăra, acordată celui mai bun fotbalist român al ultimului deceniu. În ce formație de atac ți-ar plăcea să apari?

— O formulă de înaintași foarte tehnici: Pîrcălab, Dobrin, Dumitrache, Lucescu. S-ar putea ca tu să găsești alte nume, de fotbaliști mai buni săritori la cap, cu mai multă viteză sau forță — dar mie mi-a plăcut întotdeauna fotbalistul care **știe cu mingea** înaintea oricărui altul. Este însă, parcă, o «rasă» pe cale de dispariție...

— Am uitat totuși să te întreb ceva. Pe Dobrin l-am ales deja, și tu l-ai acceptat, a fi numărul 1 în fotbalul nostru între 1965- și 1975. Care îți este însă clasamentul preferențial în continuare?

— Pentru că ții cu tot dinadinsul, am să spun cîteva nume, fără pretenția însă de a fi cel mai bun clasament care se poate alcătui; e doar o opinie la fel cu celelalte. Deci: 2. Sătmăreanu I, 3. Dumitrache, 4. Lucescu, 5. Dumitru, 6. Dinu, 7. Dembrovschi, 8. Barbu, 9. Lupescu, 10. Radu Nunweiller.

— Cu ce gînduri închei anul 1975?

— Cu dorința ca anul care urmează să fie un an nu numai mult mai bun decît acesta, ci chiar un an bun. Cea mai mare satisfacție a mea pentru anul care s-a încheiat a fost — recunosc! — locul în ancheta organizată de revista Flacăra. Vreau să urez tuturor cititorilor și redactorilor ei la mulți ani, și să ne bucurăm cu toții de un nou an cu multe împliniri și satisfacții în toate domeniile, inclusiv în fotbalul românesc...

— La mulți ani, Nicolae Dobrin!

DUMITRU GRAUR ■

---

s-o luăm din doască-n doască

Moș Gerilă ne-a băgat patru bibiloanțe în traistă la Blois ca să ne trezească cu puțin înainte de meciul cu Scoția. Acum, despre acest draw de la Glasgow, ce pot eu să mai spun? E în tradiția noastră; una caldă, una rece... Am ajuns pe post de campioni ai meciurilor nule. Meciurile nule sînt bune în deplasare, dar ce ne facem cu meciurile nule de acasă? Ca să vă spun că nu ne-am clasificat în **Campionatul european** e cam tîrziu. Ca să punem acest rezultat onorabil pe seama noii conduceri tehnice a echipei, e prea devreme. De fapt, am jucat cam cu aceeași echipă, dacă-i exceptăm pe Romilă și Bölöni. De unde se vede că se putea și-n Franța ce s-a putut în Scoția. Ceea ce nu mai înțeleg eu deloc sînt jumătățile de măsură. Nu spun ca antrenorii naționalei noastre să citească articolele pe care le scriem în genunchi sau alergînd cu trotineta. Dar, cam de multișor, ziariștii atrag atenția că Lucescu și-a făcut **plinul** la selecționări și că atunci cînd ai o extremă obraznică ca Crișan e mai mare păcatul să-l ții pe tușă mai mult de jumătate de meci. Cu jucătorul craiovean am avut ce-am avut la începutul acestei toamne. Dar el a rămas în continuare, după cum s-a dovedit și la Glasgow, un fel de spaimă a portarilor. E un jucător îndîrjit care face **pressing,** care nu se lasă ușor bătut, spre deosebire de Dudu Georgescu, pe care-l admir pentru simțul porții pe care-l are, dar nu-l înțeleg cum în unele partide, în special în cele internaționale, dispare ca un scafandru în fundul oceanului. Sigur că o partidă **auzită** și nu **văzută** poate fi greu judecată, dar prin deducție cred că Iordănescu a făcut un joc bun în Scoția, fie și pentru măruntul fapt că a ținut mingea cît a putut, pentru a mai lăsa apărarea să mai răsufle, o apărare în care nu l-am văzut subliniat în reportajul meciului pe Răducanu, deși crainicul de la Radio vorbea de el ca despre un zmeu. Dar avem timp să ne lămurim. Probabil c-o să vedem și filmul meciului. Nemulțumiți n-avem de ce fi, în afară de faptul că am pierdut o competiție, ceea ce-i un lucru foarte mare. Același reporter, pe calea undelor, vorbea despre un început pentru **Campionatul mondial**. De fapt, vorbind despre viitorul **naționalei,** trebuie să ne gîndim la o schimbare de mentalitate. Este cel mai important lucru. Jucători buni avem, e-o veche idee a mea, dar ei nu sînt pregătiți la club cum trebuie, sau nu vor s-o facă. Și asta-i problema numărul unu. Pînă cînd nu vom stabili obligațiile majore pe care le au acești oameni, nu vom face nici un pas înainte. Ideea trecerii la o viață sportivă adevărată e veche și imperioasă. Cineva trebuie să explice ori să impună cu forța această idee. Altfel, noi vom scrie la infinit articole lungi, vedetele noastre vor bea wihsky în continuare în baruri și capetele de antrenori vor cădea unul după altul pe scările cluburilor. În ce mă privește, aș prefera cîteva suspendări pe viață și cu asta problema ar dispare ca și cînd n-ar fi fost. Dar, după Anul Nou, o s-o luăm din doască-n doască, bătrînește, pentru că poate s-o-ndura cineva și-o instala un **capugiu** în Vasile Conta, să mai scurteze nasurile și gîturile prea-înfumuraților noștri fotbaliști.

EUGEN BARBU ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 87

eternul titi

Deși s-apropie glorios de pleșuvia marțială și de semicentenarul existenței, Titi continuă să se dea în leagăn și să viseze o logodnă fericită. La căsnicie nici nu se gîndește, i se pare prematur și nerentabil, dinții îi cad dar își vede viitorul înainte. Se dă în leagăn, croșetează, căci toți bărbații ajunși în apogeul burlăciei capătă această patimă, și așteaptă cu încredere un viitor luxuriant și inexistent.

Cine este Titi? E greu de răspuns la o asemenea întrebare. Cu un anumit efort, reușim să deslușim puțin din tainele sufletului său. Titi e un bărbat, deși recunoaștem că termenul e plin de risc, care refuză să admită că anii trec. Titi și ridurile lui se împotrivesc timpului. De aceea, la 50 de ani, se dă în leagăn și visează inele de logodnă. Socoate viața, realitatea, drept o insultă la adresa existenței temperamentului și staturii lui. Cum o să admită Titi că anii trec, că există viață și moarte, naștere și durere? În fața acestor realități, el răspunde cu nemărginita și monstruoasa lui infantilitate. Croșetează, înalță zmee, trimite declarații de dragoste în toate capitalele de județ.

Grandoarea lui Titi constă în faptul că el refuză să crească. El crede că starea civilă nu e un dictat al naturii, ci un capriciu personal. El a stabilit o dată pentru totdeauna că are 17 sau 23 de ani, și de aici încolo nu vrea să mai știe nimic. El nu vrea să-i crească mustățile, el nu vrea să aibă răspunderi, el nu vrea să muncească, el vrea să meargă de-a bușilea pînă la sfîrșitul vieții.

Timpul trece, apare pleșuvia, vin binefăcătoarele riduri, ireversibile reumatisme, însă Titi le respinge eroic, trîndăvind și dîndu-se în leagăn. El și-a făcut din copilărie argumentul poetic al leneviei.

Sărmanul Titi! El se socoate nemuritor și nu știe că nu e decît un trîndav bine intenționat.

TEODOR MAZILU ■

ION DOGAR-MARINESCU

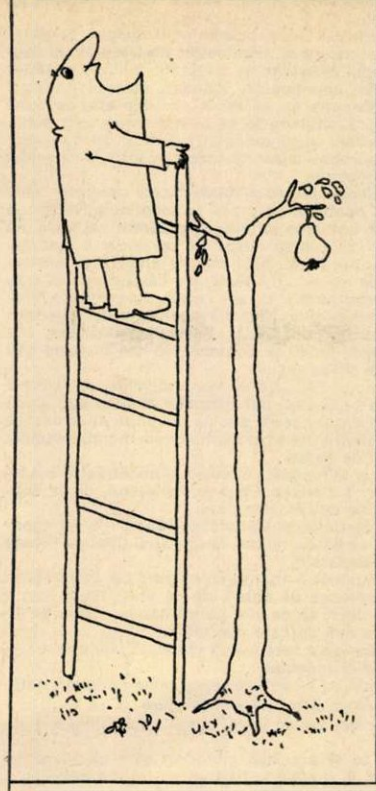

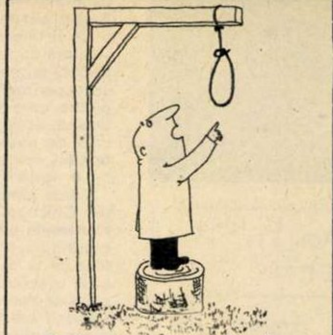

„Dați-mi unul mai larg! Ăsta mă strînge

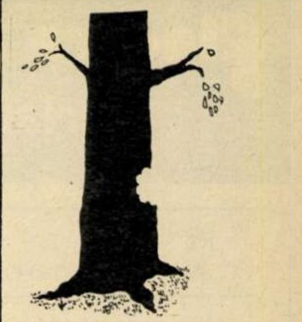

După ce Eva a mușcat din măr

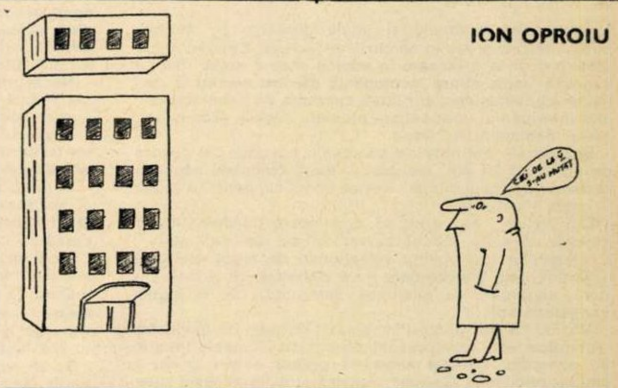
CEI DE LA 5 S-AU MUTAT

ION OPROIU

RIDENDO

cura de vulgaritate

Domițian Ciceu, tînăr doctorand în științe, persoană cu desăvîrșire intelectuală, cu o comportare morală ireproșabilă, lipsea pentru a doua noapte de acasă și pentru a doua oară se întorcea beat. Domițian beat? Familia era stupefiată și oripilată. Adică atît soția, ea însăși o intelectuală fină, cît și părinții lui, ambii doctori în aceeași știință. Ce s-a întîmplat cu Domițian? A suferit vreun eșec pe linie profesională? Nu. Pe plan sentimental? Nu. Își iubea soția, ea îl iubea, se înțelegeau excelent. E vorba cumva de o criză filozofică?, l-a întrebat tatăl, între patru ochi. Cunoscuse o prăbușire, o răsturnare, o bulversare, un seism sufletesc? Dacă da, să i se confeseze lui, care-i era tată și care putea să-l vindece, mai ales că și el trecuse prin așa ceva în tinerețe.

Domițian ședea ascuns sub plapumă, cu un prosop ud legat la cap și gemea de durere. Îi era rău, băutura îi dăduse organismul peste cap. Dar a doua zi, după ce se vindeca, se îmbăta din nou și venea acasă într-un hal fără de hal. Familia făcu un consiliu și hotărî să-l pună sub urmărire, adică să descopere cauzele acestei crize și, mai ales, cu cine se îmbată.

Într-adevăr, tatăl își mască înfățișarea și se puse pe urmele fiului. Urmele îl duseră într-un bufet de la marginea orașului, bufetul «Dihorul», cam mizerabil și cam ordinar. Aici, fiul, doctorand în științe, se întîlnea cu un tip destul de murdar, neras, cu nasul roșu și ochii injectați, care ținea tot timpul un bici în mînă, de unde tatăl deduse că e vorba de un căruțaș. Cum se văzură, cei doi se îmbrățișară și cerură două porții mari de drojdie. Văzîndu-și fiul bînd cot la cot cu un căruțaș o băutură de ultimă speță, într-un local sordid, tatăl simți că se prăbușește.

— Dragul meu, suspină el pe umărul fiului, aici să te găsesc, aici?

Fiul mai trase un gît de drojdie și-i spuse:

— Tată, te rog fă cunoștință cu prietenul meu Gogu. Un om minunat, alături de care mă simt excelent. Din punct de vedere filozofic, tipul e pur și simplu fantastic.

Tatăl luă și el o drojdie și rămase în compania fiului și a căruțașului, curios să afle filozofia lui Gogu. Dacă pînă la a doua sută de drojdie acesta din urmă emise doar cugetări de genul «ce mi-e-n gușă, și-n căpușă», «dacă bei mori, dacă nu bei tot mori», «ce-am avut și ce-am pierdut, azi aici, mîine-n Sascut», de la a treia în sus lăsă să se reverse din el o cantitate nemăsurată de vulgarități dintre cele mai grețoase. Ce era uimitor pentru bătrînul doctor în științe? Că fiul său, un intelectual atît de rafinat, un pudic și un snob, gusta vulgaritățile și obscenitățile ca pe niște alese delicii ale spiritului, rîdea de se prăpădea, îl bătea pe umăr și-l pupa pe căruțaș după fiecare panseu.

— Tată, nu-i așa că e genial tipul?

După ce bău încă o sută de drojdie, bătrînul căzu de acord cu fiul, astfel că, la închiderea localului, genialul Gogu îi conduse pe amîndoi acasă cu căruța lui cu care căra de obicei cărbuni și lemne de foc. În acest răstimp, fiul îi mărturisi tatălui voluptatea pe care o resimte cufundîndu-se în stările morale cele mai joase, în viciu, mizerie și jeg.

— Tată — urla el, ca să acopere tropotul cailor — noi, oamenii de excepție, trebuie să cunoaștem din cînd în cînd voluptatea decăderii, o astfel de cură e obligatorie pentru călirea spiritului. În evul mediu, învățații cei mai aleși — un Galiani, un Gracian —, cînd se plictiseau de filozofie, ieșeau în stradă în zdrențe și cerșeau. O, ce sublim mă simt de cîte ori ignor săpunul și pasta de dinți, de cîte ori mă simt murdar și mă scarpin. Tată, iartă-mă, dar vreau să devin un ratat, un om de nimic, un bețiv, o rușine a familiei, vreau să mi se plîngă de milă, să fiu compătimit, vreau să mă înalț prin suferință și decădere. Ce zici? Poți să mă înțelegi?

Tatăl își puse capul pe umărul fiului și scoase un oftat din adîncuri: ei bine, și pe el îl mistuia un dor de evaziune din convenționalism, dorul de a părăsi snobismul grețos al familiei, curățenia aseptică a casei, masa la ore fixe, cu caloriile cîntărite și punctele numărate, discuțiile docte și bîrfelile elegante la ora de ceai etc. Da, era plictisit pînă peste măsură și visa adesea să se îmbete ca un porc, să devină un mizerabil...

Cînd pătrunseră în apartamentul cu confort sporit al familie Ciceu, beți și murdari, cei trei produseră femeilor stupoare și mînie. Mai ales căruțașul, care nu se ștersese pe picioare, care arunca scrumul țigării pe covoare și tușea fără să pună mîna la gură. Dar cei doi bărbați ai lor? Cum ajunseseră ei în asemenea hal, cum îndrăzniseră să vină cu o ființă de o asemenea speță în casă? Oare și cel bătrîn, tatăl, trimis să-și supravegheze fiul, și el o luase pe calea pierzaniei?

— Draga mea, încercă să se explice soției Ciceu-senior, nu e ce crezi tu. Bărbatul acesta, care e un simplu căruțaș, mi s-a relevat ca un monument natural de filozofie și înțelepciune vulgară. Ceva foarte șic și sublim. Nea Gogule, te rog zi ceva pentru dînsele. Nea Gogu nu se lăsă prea mult rugat și trînti prima vulgaritate care-i veni în minte: «aoleu, pupa-ți-aș ceafa și mînca-ți-aș toată leafa!», la care cele două femei sughițară de oroare, așa ceva nu se pronunțase încă sub acoperișul lor, vai! Noroc că bărbații le turnară cu forța pe gît cîte o înghițitură de whisky, ca să-și revină. După ce le trecu mînia, femeile gustară încă o porție de scoci, apoi încă una și, ciudat, starea lor de spirit dădu semne de schimbare. Adică, la un moment dat, prezența lui Gogu începu să li se pară oarecum nostimă, iată o idee șoching, ce-ar fi să-l cheme la ei de revelion, oare ce mutră ar face profesorul X, văzîndu-l în capul mesei cu biciul la picior, ha, ha!

Din una în alta, cheful se încinse pe nesimțite, cu veselie, pupături, cîntece de lume și glume deocheate, situația răsturnîndu-se radical. Adică, de unde la început Gogu făcu o bună impresie cu ultima baladă de mahala «Du-te, fă, și ia servici la capu' lu' treișcinci», curînd, el, monumentul natural de vulgaritate, fu lăsat în umbră de cîntecele și vorbele buruienoase pe care le lansau gazdele sale și mai ales femeile, care, răscolind prin memoria lor diabolică, descoperiră ceva inedit, ceva care-l făcu pe căruțaș să roșească și chiar să se indigneze: «dom-le, nici chiar așa!» Adică el știa că chestiile mai deocheate le zice omul la crîșmă, iar dacă le zice și acasă, le zice el, bărbatul, nu femeia. Păi ce era cu tipii ăștia cu carte care-l aduceau la ei în casă pentru distracție și ce era cu aceste femei care mai înainte strîmbau din nas la vederea lui, pentru ca acum să le audă zicînd vorbe atîta de fără rușine în fața propriilor lor bărbați și a lui, om străin?

Drept pentru care, nedumerit și scîrbit de maniera în care familia Ciceu își făcea cura de vulgaritate, Gogu se ridică și plecă fără să salute. Se urcă în căruță, dădu bice cailor și, începînd de a doua zi, nu-și mai bău drojdia la bufetul «Dihorul». O bău vizavi, la «Veverița».

ION BĂIEȘU ■

flacara
seriale

REȚEAUA DE POLIȚIE A LUMII MODERNE

eliot ness contra al capone

7. Mitraliera din bibliotecă.

Bineînțeles, stabilind și unele contacte cu «lumea bună», făcînd breșe în cercurile mondene, Capone nu se gîndea doar la o lansare în «dolce vita» a anilor '30. La sugestia unuia dintre locotenenții săi mai versați în manevre «diplomatice», el nutrea speranța de a mai domoli, prin intermediul unor subtile presiuni și abile promisiuni, zelul oamenilor lui Ness.

Rezultatele obținute de campania acestuia, în decurs de aproape doi ani, meritau — după calculele «conducerii» sindicatului crimei — orice sacrificii, pentru a putea fi redus efectul lor.

Din fericire, așa cum se dovediseră invulnerabili la gloante, atentate, mituiri, amenințări cu răpirea membrilor familiilor lor, agenții selecționați de Ness rezistară și la diferitele ipoteze care li se vînturară, de a face carieră, renunțînd la misiunea «măruntă» de a jugula gangsterismul...

Văzînd că nici posturi în rețeaua firmelor de asigurări, nici măcar cele de reprezentanți comerciali peste hotare, nu exercitau atracția necesară pentru a rări rîndurile «incoruptibililor», Capone renunță și el la această operație de «sirenă» ademenitoare.

Dealtfel, aparițiile sale în public deveneau mai riscante, de cînd faimosul pact de pace părea, practic, ca și destrămat, iar în curierul «Brăzdatului» se înmulțeau avertismentele competitorilor.

Un episod petrecut cu puțin în urmă îl silise să-și dea seama că dacă persista să se învîrtească printre membrii elitei, dornici să ciocnească cu el un pahar cu vin de viță aleasă, în loc de a deveni ținta elogiilor, avea multe șanse de a deveni ținta unor pistolari deosebit de eficienți...

Anume, un mic detașament de polițiști federali efectuase o descindere urmată de percheziție în apartamentul lui Terry Drugam, asociatul irlandez al cunoscutei bande de traficanți de bere Druggan-Lake.

Percheziția dezvăluise dezinvoltura contrabandistului care, pe vremurile acelea de criză și crahuri, «se respecta» și continua să țină o trenă impunătoare.

Pe toate tacîmurile era gravat în aur numele lui Druggan. Monograma nu lipsea nici de pe mobilier, de pe cea mai măruntă piesă — pieptene, pilă de unghii — a serviciilor de toaletă, din argint curat. Erau marcate chiar și cele șaisprezece perechi de pantofi. Covoare orientale de mare preț — Buchara, ghiordezuri, Caraman — acopereau parchetele celor zece încăperi. Proprietarul apartamentului nu neglijase nici ornamentele spiritului. În rafturile unei masive biblioteci se înșirau zeci de volume legate în piele de vițel și marochin: operele complete ale lui Shakespeare, Dickens și Thakeray.

Insistînd însă cu cercetarea, polițiștii descoperiră, îndărătul panourilor din lemn de nuc care căptușeau pereții un veritabil arsenal compus din mitraliere, bombe și muniții de tot felul, care ar fi permis unei garnizoane «de încredere» să susțină un asediu de lungă durată — mai ales că erau prevăzute și rezervele de alcool de calitate.

Detectivii mai găsiră și un document de un interes aparte: arhiva corespondenței lui Druggan. Se aflau acolo, clasate în ordine cronologică și punctate cu aprecieri — de reținut pentru anul viitor; extrem de urgent; de studiat — sute de misive primite de la gangsteri și pistolari din numeroase alte state ale Americii, de la Kansas pînă la pașnicul Vermont. Într-una din aceste scrisori de afaceri se vorbea despre un plan minuțios pus la punct, în vederea lichidării lui Capone.

Polițiștii avură grijă ca vestea să ajungă rapid la urechile celui interesat!

Poate că din același motiv Capone nu figură nici în selecta asistență remarcată la cununia surorii sale. Celebrat cu mare pompă, evenimentul căpătase o importanță «strategică» incontestabilă, covîrșitoare, pentru întreaga lume a gangsterilor.

Era vorba de clasica «uniune de interes», de un mariaj de rațiune, pus la cale pentru a lega o solidă alianță între două dinastii interlope. Se respecta astfel, întru totul, tipicul urmat de familiile regale, încă din epoca formării statelor moderne — secolele X și XI — și de către moștenitorii imperiilor marilor industrii. Însemnătatea acordată realizării acestei alianțe este subliniată de faptul că mireasa, Mafalda Capone, fiind minoră, se ceruse din partea mărimilor clericale o dispensă matrimonială. În plus, o inimă tînără fusese călcată în picioare, sacrificată unor scopuri mai înalte...

Anume, mirele, John Maritote, fratele lui Frank Diamond — personaj considerabil din sfera competitorilor lui Capone — era logodit cu altă fată, și rupsese logodna, pentru a respecta decizia luată în cursul unei «conferințe la nivel înalt» între bonzii lumii viciului, care aranjaseră partida.

Ziarele consemnaseră în felul următor faptele: «trebuie să vedem în cununarea celor doi tineri, care nu s-au văzut niciodată pînă acum, un energic efort menit să pună capăt rivalității existente între facțiunile contrabandiștilor de alcool care operează în orașul Chicago.»

Sumedenie de articole fură dedicate ceremoniei propriu-zise, care întruni patru mii de invitați, un mare număr de gură cască foind în împrejurimile bisericii somptuos decorate — ceremonie la care fratele miresei rămase un ilustru absent.

Ce îl împiedicase să-și ocupe locul cuvenit în altar?

Afară de animozitatea manifestată de Druggan și confirmată la modul periculos de revelațiile întîlnite în arhiva corespondenței ambițiosului irlandez, motivul principal pentru care Capone nu asistă la cununie era, de bună seamă, acela că, situîndu-se pe primul loc pe lista publicată de autorități, a persoanelor urmărite pentru vagabondaj, era aproape sigur că prezența lui s-ar fi soldat cu o nouă arestare.

Toate jongleriile lui, «donațiile» făcute anumitor ziare din Chicago, pentru a da credit versiunilor privitoare la filantropia lui, la marea lui dragoste pentru cei umili, nu contribuiseră la clintirea măcar cu un deget a autorităților de la decizia luată. «Echipa» lui Eliot Ness declanșase o acțiune atît de complexă, ale cărei proporții erau greu de apreciat pînă și de cel care o determinase, încît Capone era acum prins într-un păienjeniș de proceduri civile și dispoziții polițienești. Toată ingeniozitatea statului său major, juriști și contabili, nu era în stare să-l desprindă din plasa țesută.

În cursul anului 1931, practic vorbind, nu făcuse altceva decît să intre și să iasă din tribunale, negînd sau elucidînd, scăpînd din tangentă sau pe cauțiune de acuzațiile diferitelor instanțe, care dezlănțuiau un bombardament tot mai dificil de parat.

Necazurile și dificultățile acestea le împărtășise inamicul Public nr. 1 ziaristei Eleanor Patterson, de la cotidianul «Herald» din Washington.

În cursul interviului, desfășurat pe fundalul a opt «gorile» taciturne, se băuse numai limonadă și Capone făcuse următoarele declarații:

«Prohibiționismul — rostise cu mîhnire cel care băgase în buzunar milioane de dolari, de pe urma lui — nu a făcut altceva decît să ne vîre pe toți într-o droaie de încurcături care mai de care mai urîtă...

E cel mai rău lucru care a lovit vreodată țara noastră — inclusiv războiul mondial!...

Dacă vă spun eu — adăugase, cu mîna pe inimă, amfitrionul bine păzit al lui miss Patterson — că nu-i dau mai mult de cinci ani de viață, puteți pune prinsoare că nu mă înșel!

Și, vă rog să le precizați cititorilor dv. un lucru: în marile afaceri, în bucătăria trusturilor, nu mă amestec... Nici unul din marii mahări ai industriei americane nu poate pretinde că am scos de la ei măcar un singur dolar.

Am și eu un principiu, și mă țin de el: vreau să fac afaceri doar cu cei de aceeași categorie cu mine. Nu mă duc să-mi bag nasul în **racket**-ul nimănui!

Atunci, de ce să nu mă bucur de cea mai elementară reciprocitate, dragă miss Eleanor?

De ce nu mă lasă și ei în pace?

În loc să-și vadă fiecare de treburile lui, sînt mereu cu ochii pe mișcările mele, s-au pus pe capul meu, caută să mă bage în cofă.

Acum m-au băgat în capcană la Chicago!

Dacă nu răspund la acuzația de evaziune fiscală, înscenată de la un cap la altul, vor încerca să pună la cale contra mea o imputare de vagabondaj.

Ce mai ala-bala: nu joacă un joc cinstit!»

După spusele ziaristei, mai existau și alți inamici ai lui Capone, care nu jucau un joc cinstit. În cursul conversației reproduse mai sus, un avion plană la mică înălțime deasupra domeniului din Miami al «Brăzdatului», unde se desfășura întrevederea.

Ziarista îl întrebă pe Capone dacă nu cumva înfruntau și riscul unui mic atac aerian. Cam abătut, el înălțase din umeri, mormăind:

— Ei, într-un fel sau altul, riscuri sînt peste tot...

Neinfluențați de scuzele prezentate în paginile ziarului **Herald**, în săptămînile următoare mai mulți oameni politici rostiră pe rînd cuvîntări fulminante împotriva lui Capone și a imperiului crimei creat de el. Procuratura districtuală din Chicago dădu pe față faptul că la Rex Hotel — proprietatea altui irlandez «din meserie», Dennis Duke Conney — o percheziție inițiată de Eliot Ness dusese la descoperirea autenticelor state de plată ale bandei lui Capone.

Printre persoanele stipendiate de el figurau și un deputat, cîțiva înalți funcționari administrativi, politicieni de vază și, firește, un lot serios de polițiști de toată mîna.

«Pe lista lui Capone am găsit nume despre care încă nici nu îndrăznim să discutăm» — declară un funcționar al procuraturii districtuale. Domnul Silbert Brunker, membru în Comitetul civic pentru securitate, venind de la Chicago la Boston, făcu o serie de afirmații și mai grave.

«Pe lista lui Capone se află șase mii de funcționari municipali, de stat și federali» — se revoltase Brunker. «Optzeci la sută din magistrații și judecătorii din Chicago sînt niște șarlatani. Capone a furnizat, fără voie, cifre arătînd că două treimi din profiturile obținute din vînzarea de băuturi alcoolice, în întreaga țară, sînt investite în șperțuri plătite oficialităților.»

Pînă și armata porni la atac. Generalul-maior Smedley Butler, din corpul pușcașilor marini, declară, într-o cuvîntare ținută la 20 februarie: «Cînd opinia publică americană va fi deșteptată, Capone va fi alungat din Statele Unite și deportat în Italia!»

EUGEN B. MARIAN ■

(Va urma)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII

nimic nu e prea greu, dacă ai suflet (9)

Pe fetele care lucrează în întreprindere le mai numește și garoafe, iar pe băieți îi învață să fie «gentlemeni» (cuvînt pe care îl rostește subțire și ironic), adică nu numai să muncească bine, dar să se și îmbrace la fel, să vorbească frumos și să calce așezat pe stradă.

— Pentru că, a spus altă dată, s-o luăm băbește: ce facem noi aici, în uzină? Autoturisme. Pentru ce le facem? Pentru binele societății noastre. Și în ce constă acest bine? În atingerea caracteristicilor de societate socialistă multilateral dezvoltată. Frumos țel, nu-i așa? Generos, eroic, adevărat. Ei bine, ia-i dumneata (n.n. Petre Dragu) pe băieții și fetele mele, așa cum sînt ei cînd intră-n școala profesională, cînd fac primul pas în uzină, cruzi, neformați, plini de forță și de cele mai bune intenții, dar lipsiți de experiență. Plini, de asemenea, de propria lor neliniște la întîlnirea cu noul, stăpîniți, în plus, și de arderile firești, dar complicate ale vîrstei. Ia-i, zic, și spune-le numai așa, din gură, adevărurile frumoase despre care vorbeam mai înainte. Sau pune-i față în față cu legea și lasă-i să se descurce cum or ști. Spune-le, adică, **ce** să facă, dar nu le arăta și **cum** — să vedem ce-o să iasă!... Nici colectivul nu e o noțiune abstractă și infailibilă. Uneori poate să greșească și el. Dar, dacă nu-i lipsește elementul principal — spiritul de familie muncitorească, comunistă — pînă la urmă tot va ieși învingător. Ceea ce înseamnă că și colectivul se educă, în calitatea lui de educator.

Am văzut destul de multe uzine și întreprinderi așezate în fel și chip și oriunde în țară, însă mărturisesc (îmi dau seama că vor fi destui cei care vor privi chiorîș literele) că la Cîmpulung Muscel am fost uimit de cum poate arăta un loc de muncă. Unii justifică murdăria, fiarele aruncate prin curtea fabricii, ori albiile de noroi dintre ateliere printr-un «aici, băi tovarășe, se muncește, nu se scrie sau se citește ziarele. Și unde se muncește e și de-astea», roștit pe un ton cît se poate de energic. Fals. Și nu-i o întîmplare că tocmai acolo unde domnesc pe afară haosul, dezordinea și gunoaiele, înăuntru, în ateliere, oamenii nu prea par cu chef de treabă, încurcîndu-se unii pe alții. De altfel, o vorbă veche, de nu se știe cînd, zice că pe omul gospodar îl ghicești uitîndu-te peste gard, iar pe cel leneș după ușă.

Directorului-general Victor Naghi îi place, amintindu-și prima spaimă din fața fabricii lui Voinea, ideea că nimănui să nu-i mai fie frică de uzină, ba chiar că omul «trebuie să se simtă în uzină la fel — dacă nu mai bine — ca la el acasă. Căci, dacă tot spunem și spunem — și în fond așa este — că uzina este a lui, că este a doua lui casă, atunci să și facem ca atmosfera de aici să-i fie ca într-un cămin». Pentru a-și realiza această idee, Victor Naghi a trebuit să fie nu numai directorul uzinei, om care să stea cu ochii numai pe graficul de plan, ci și primul gospodar al ei, care să știe cum merg gospodăriile anexe, crescătoriile de porci și de păsări în care lucrează... chiar pensionarii uzinei, cantina, căprioarele și păunii din micul parc zoologic și mai ales florile, trandafirii, adunați între aleile atelierelor, cu bordura văruită de două ori pe zi, ca să se poată afla în orice moment schimbul în care un șofer nemilos a intrat cu mașina pe straturi.

— Zecile de mii de trandafiri din curtea uzinei care-l fac pe muncitorul nostru să întoarcă înapoi privirea cînd pleacă de la lucru.

Pentru aceste priviri pe care le întoarcem de obicei cînd plecăm de acasă sau de lîngă o iubită Victor Naghi crede că mai sînt multe lucruri bune de făcut, dintre care cel mai important este să crezi în oameni și să-i respecți, oricît de departe ai ajunge, ca pe cei mai adevărați stăpîni ai acestei țări, ai fabricilor și ogoarelor deopotrivă.

Idee generoasă a unui om pentru care «a nu fura și a nu înșela sînt, ca să zic așa, chestiuni de conștiință elementară...», a unui comunist care știe că înaintea mașinilor, oricît de bune ar fi ele, stă conștiința oamenilor. Oamenii înșiși trebuie să fie la fel de buni ca și mașinile pe care le fac ei, odată cu împlinirea în meserie trebuie să se împlinească și în viață. Desigur, Victor Naghi știe că este mai ușor să faci mașinile din ce în ce mai bune, decît să-i faci așa, peste noapte, pe oameni din ce în ce mai buni. Să-l facă pe hoț să-și pună singur cătușele, pe excroc să spună «am mințit» și pe leneș să alerge după o seceră. Știe că mai sînt destui care au o frică «întemeiată» față de portari și preferă să sară gardul. Dar știe că nu ei sînt cei mai mulți, ci ceilalți, oamenii cinstiți și harnici, eroii fără nume ai muncii socialiste și că viitorul aparține acestora din urmă.

Victor Naghi primește titlul de Erou al muncii socialiste în ziua de 4 mai 1971. Cu două zile înainte de ceremonia înmînării nu știa nimic. Cu o zi înainte, aflase de la județeană că va merge la o ceremonie oficială în București. În ziua de 4 mai 1971 i se împleticesc picioarele cînd este felicitat pentru titlu, întrebîndu-se și întrebîndu-i pe toți dacă îl merită. Da, i se răspunde. N-am nimic contra, își spune el pînă la urmă.

IULIAN NEACȘU ■

(Va urma)

FRAȚII CUȚOV (3)

acesta este calistrat cuțov

— Iar eu, maistre, ca să te ajut să ieși din această continuă întoarcere la lumea acelor legende, formidabile, desigur, care ne-au vrăjit pe absolut toți cei care-am urcat pe ring, între corzile careului magic scăldat în lumina orbitoare a reflectoarelor, ca o scenă de teatru, lumină dincolo de care nu se mai vede nimic, dar de dincolo de ea se aude vuietul spectatorilor, cum s-ar auzi un vuiet de mare, noaptea, cînd valurile se izbesc de țărm, și tot așa, mai departe, cred că fiecare dintre noi ar putea povesti nu doar o oră, ci o noapte întreagă, ei bine, ca să te ajut să trecem peste acest moment prea liric, te-aș invita să-mi vorbești despre Calistrat Cuțov.

— Nici nu știu cum să-ncep. În 1968 eram antrenor la lotul național de tineret. Printre cei care alcătuiau lotul lărgit al tinerelor noastre speranțe, se aflau Calistrat, Zilberman, Paul Dobrescu, Ion Alexe, Năstac, Condurat, Nedelcea și alții. Mulți dintre aceștia au devenit mai tîrziu titularii naționalei noastre. Pe Calistrat, ca și pe unii dintre ei, îi mai văzusem de cîteva ori. El, Cuțov, mi-a atras atenția în mod deosebit, mai ales că evolua la fosta mea categorie, ușoară. Viteză în execuție, stilist, admirabil joc de picioare, eschivă milimetrică, insistență în atac, explozie, dar fără prea multă forță, o oarecare neglijență în apărare, ușor expus accidentărilor, o remarcabilă gîndire în ring, tot timpul viu, atent, gata să speculeze cea mai mică greșeală a adversarului. Dar dincolo de toate astea, unele bune, altele rele, o conștiinciozitate teribilă în timpul antrenamentelor, precum și-n timpul liber, și, în general, un băiat tăcut, aproape sfios.

Toate astea se vedeau clar și limpede chiar de la început. Pe parcursul antrenamentelor și meciurilor aveam să mai constat două calități extraordinar de rare. Nu știu de ce îmi vine foarte greu să le explic așa, pe înțelesul tuturor, dar am să încerc totuși. Ar fi vorba, în primul rînd, de capacitatea de inovație pe care o posedă Calistrat. De exemplu, folosirea unei foarte simple game de lovituri în atac. O stîngă, o dreaptă, o stîngă și retragerea tot cu o directă de stîngă. Este ceva foarte simplu. Dacă după două sau trei ședințe un începător nu înțelege ca în timpul meciurilor de antrenament să repete și să-și însușească o chestiune atît de simplă, acel tînăr ar face mai bine să se lase de box. La lotul național de tineret, gamele erau ceva mai complicate, întrucît boxerii aveau deja un bagaj tehnic acumulat, plus o experiență competițională. Se punea problema unor game de lovituri cum ar fi, ca să dau un exemplu, un atac cu o directă de stîngă sus, la cap, apoi un upercut precedat de o jumătate de pas, ca boxerul să intre sub adversar, apoi o înălțare rapidă, fulgerătoare, cu un croșeu de stîngă sus (trebuie să remarci că în tot acest timp dreapta, larg desfăcută în fața obrazului, pîndește să prindă orice eventuală lovitură a adversarului), apoi o directă de dreapta, un pas scurt înapoi, cu o stîngă în același timp și, dacă se poate, încă o stîngă în vreme ce se execută o deplasare laterală. Îmi dau seama că, așa, descrisă, toată povestea asta este greu de urmărit, mai ales că ea se execută în cel mult o secundă și jumătate. Ei bine, Calistrat are acel dar înnăscut de a combina aceste lovituri în fel și chip, realizînd pe această temă, ca un violonist, o mulțime de variații. Este o calitate extraordinară și îndrăznesc să spun că în ringul nostru n-au urcat prea mulți asemenea boxeri. Deși pornește de la cîteva puncte fixe, el nu se va repeta niciodată în mod absolut identic. Atacul său va fi mereu altcumva. Dar, cum spune proverbul, toată pasărea pe limba ei piere, adică nu de puține ori s-a întîmplat ca elevul meu să atace dezordonat, cu zone descoperite, expunîndu-se accidentărilor, sau loviturilor decisive. Se pune problema ca dreapta sa să se transforme într-un adevărat scut care să întîmpine riposta adversarului.

Revin la această calitate a sa, de a fi mereu altul, niciodată același și, din acest punct de vedere, Calistrat este unic chiar și pe plan european. A i te opune, încercînd să fii mai inventiv decît el, înseamnă a pierde de la bun început. De ce? Pentru că el și-a dat seama că dispune de o armă aparte și prin sute și mii de ore de antrenament a ajuns să o stăpînească aproape la perfecție. Cine l-ar putea încurca? Un boxer... ortodox. Așa îl numim noi pe boxerul extrem de corect și conștiincios — tactic și tehnic. Un boxer al cărui stil să semene foarte mult cu programul unei mașini de calculat. Un asemenea boxer este Paul Dobrescu, cu o mare acuratețe în stil și-n execuție, fără prea mare inventivitate, dar extrem de agresiv pe niște scheme tactice de dinainte stabilite și pe care le respectă întocmai. Cuțov este imprevizibil, ca un dans de fluture, preferînd în mod deosebit semidistanța, de unde atacurile sale fulgerătoare și neașteptate îl derutează pe oricare adversar. O mașină bine programată, care se menține la distanță, obligîndu-l pe Cuțov la a-și denunța oarecum intențiile de atac, îl pune în dificultate. Repet, o asemenea tactică o aplică Paul Dobrescu care mai are și șansa unor lovituri exacte și puternice.

O altă calitate esențială la Calistrat este imensa sa putere de mobilizare. Despre acest lucru am mai vorbit și data trecută, dar cred că, în afara specialiștilor, puțini sînt cei care m-au înțeles. Să încerc să fiu mai explicit. Un meci de box durează 9 minute. Un meci de fotbal, după cum mai toată lumea știe, 90 de minute. Într-o partidă de fotbal, un jucător consumă o energie egală cu alergarea a 15 kilometri. La capătul unui meci de box se constată că un boxer a cheltuit o energie egală cu acoperirea a 20 de kilometri. Iată de ce, mai ales în repriza a treia, boxerul amator, obligat, în raport cu un profesionist, la un ritm de-a dreptul infernal, pentru că în trei reprize trebuie să dai cam tot atîtea lovituri cît și un profesionist, boxerul nostru, cum spuneam, resimte intens efortul primelor două reprize. Fac o mică paranteză și mai adaug următoarele: în general, cînd un om ajunge la cheltuirea a 60-65 la sută din potențialul energiei sale, dintr-un spirit de conservare intră în acel punct mort. Sportivul consideră despre sine că nu mai poate, că este la capătul puterilor, deși, după cum au arătat aparatele, el mai dispune de cel puțin 30-35 de procente de energie neîntrebuințată. În situații limită, în război, de exemplu, cînd e vorba de viață și de moarte, printr-o declanșare formidabilă a voinței, deși mi se pare că este vorba despre același spirit de conservare, omul apelează și la aceste aproape latente surse de energie necheltuită. Poate că explicația este puțin cam lungă, dar iată, fac legătura cu eroul nostru și spun că de nenumărate ori, mai ales în repriza a treia, Cuțov reușește, printr-o voință rar întîlnită, să treacă dincolo de pragul celor 60-65 de procente. Deși a atacat continuu, el este întotdeauna mai proaspăt. Aproape toți adversarii săi sînt în aceste momente ca și paralizați, iar crainicii care îi transmit meciurile sînt de-a dreptul uluiți. O asemenea surpriză cred că a avut-o Paul Dobrescu, care a rămas pur și simplu blocat, neînțelegînd de unde și cum de-a mai găsit Calistrat resurse ca, după două căderi consecutive și în prima repriză, să continue lupta într-un ritm infernal cu nesfîrșite serii de lovituri, adică o repriză și o serie, o repriză și o serie.

— Faci ce faci, maistre, și te tot întorci la acest meci. Dar, așa cum am promis, vom comenta la timpul potrivit acest cu adevărat fantastic meci, a cărui miză a fost titlul național din acel an.

VICTOR NIȚĂ ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

porumbeii din noaptea anului nou

Seara care precede noaptea Anului nou e marcată de forfota oamenilor grăbiți, de taxiuri care gonesc fără a mai putea opri în stațiile lor de așteptare, de ferestrele tuturor apartamentelor luminate, de sălile restaurantelor unde se atîrnă ghirlande, se caută așezări optime pentru un cît mai mare număr de mese, de mirosurile de fripturi, sarmale și cozonaci care inundă scările blocurilor, de o senzație de așteptare, de febrilitate, de ceva unic, irepetabil, care parcă plutește și în aer.

În clădirea Inspectoratului județean e lumină și în biroul maiorului Aron, ca și în alte birouri. Locotenentul Neagu a observat lumina și de aceea bate în ușă cu toate că a fost convocat pentru ora zece, iar acum e abia ora nouă.

— Intră!, i-a răspuns maiorul și, la protocolarul lui «Să trăiți!», s-a uitat spre pendula atîrnată de perete.

— Am venit mai repede fiindcă... a început să se explice locotenentul, dar maiorul l-a întrerupt:

— Știu... Știu foarte bine. Dacă tot trebuie să petrecem și în acest an revelionul la treabă, atunci mai bine să nu mai vedem pregătirile... la loc. Bei, desigur, o cafea cu mine.

— Dacă îmi permiteți, fac eu.

— Nu! Te bănuiam de mult timp de trădare, dar ieri m-am convins definitiv!

— Dar...

— Să nu negi că te-a bătut la cap nevasta mea! Altfel nu îmi făceai compotul acela cu gust de sirop, în loc de cafea!

— Dar, dacă îmi permiteți...

Locotenentul nu a mai continuat, adică nu i-a mai spus maiorului că soția lui avea dreptate, fiindcă l-a urmărit uimit cum măsoară atent, concentrat, cinci lingurițe de cafea, cu vîrf, apoi una singură de zahăr și le toarnă în ibricul unde fierbe apa pentru două cești. «Asta e otravă curată, nu cafea!», parcă o auzea vorbind pe soția maiorului. Cînd acesta a turnat în cești conținutul gros ca o cremă, a luat la întîmplare un ziar, prefăcîndu-se că îl citește, apoi, cînd maiorul a așezat ceașca pe măsuța de lîngă fotoliul său, a pus ziarul la loc.

— Ar trebui să îl citești, i-a spus maiorul, cu un gest spre ziar.

— Dar e vechi.

— Ar trebui să recitești cuvîntarea de la constituirea Consiliului Sanitar Superior.

— Nu înțeleg.

— Să recitești, să recitești ideea că valoarea muncii medicului nu constă în numărul bolnavilor vindecați, ci în măsura în care i-a păzit pe oameni de îmbolnăvire, adică de măsura în care a evitat ca răul să se producă.

— Înțeleg... Vreți să spuneți că și noi, ca santinele ale binelui, dacă acționăm după ce răul s-a produs, se cheamă că facem o treabă de pompieri, sau, mai rău, de gunoieri.

— În orice caz, dacă, în cazul nostru, răul s-a produs o dată, a doua oară nu trebuie să se mai producă. Înțelegi? Dacă și de această dată nu îl neutralizăm, apoi chiar gunoieri, sau cum vrei tu mai rău, merită să ni se spună.

— Sînteți atît de convins că vor acționa în această noapte. E adevărat... Prima dată se pare că au acționat în noaptea de Anul nou a anului trecut. Ar fi deci un raționament de simetrie și, apoi, mai avem unele indicii, situația a devenit tentantă pentru «ei», sau pentru «el», dar avem de-a face cu dușmani inteligenți și poate tocmai raționamentul de simetrie vor să îl evite.

— Nu mai prind ei asemenea prilej ca acela pe care îl oferă noaptea de Anul nou, adică noaptea în care toți oamenii cinstiți se distrează, trăiesc emoția unui gînd al existenței lor raportată la scurgerea timpului, la viitorul lor, adică noaptea cînd, pe de altă parte e o atît de mare vînzoleală peste tot și, de ce să nu recunoaștem, și atitudinea de pază, de grijă și alertă a oamenilor e relaxată. Și apoi, tu nu ai presimțiri? Vreau să te întreb dacă niciodată nu ai visat ceva noaptea și ziua să se împlinească?

La întrebarea cu presimțirile locotenentul s-a simțit încurcat și a considerat că e mai bine să tacă. De aceea tot maiorul a continuat după ce a mai sorbit cu vădită satisfacție din cafeaua pe gustul lui:

— Cînd mi-a tăiat drumul nebunul acela, știi, atunci cînd ca să îl evit am făcut praf un plop de am stat cîteva luni în spital, toată noaptea am visat un bivol negru și o gură de cal rînjită.

— Și noaptea asta ce ați visat?, a îndrăznit totuși locotenentul.

— Parcă... nimic. Ba nu, pe vecina aia a mea, grasa aceea, care are apartamentul la același nivel cu al nostru care, ori de cîte ori îi plînge vreun copil, și cum are destui totdeauna îi plînge cîte unul, cum mă vede îi strigă: «Uite, dacă nu esti cuminte vine nenea militianul să te ducă!»

— Bună treabă!

— Nu rîde, că de n-om fi în stare să lămurim treaba noastră din această noapte, apoi chiar că numai ca sperietoare de copii mai sîntem buni!

— Cred că prea puneți la inimă toate fleacurile. Mai sînt unii care ne judecă numai după aspectele...

— Lasă asta! Tot mai avem timp, așa că îți propun să recapitulăm totul.

— De la capăt?

— Da, din noaptea trecută de An nou, cînd cele două fete tinere, telefonistele, au petrecut revelionul împreună și deci singure. Ana era de serviciu la centrala institutului...

*

...Ca în fiecare an, Ana se oferise să facă de serviciu în noaptea de Anul nou. Mai că devenise un obicei, ca fata aceea subțirică, pistruiată, cu ochi mari, albaștri, blondă, retrasă, tăcută, amabilă doar în felul în care răspundea la telefon, să fie de serviciu la centrala institutului în noaptea de revelion. Tuturor li se părea aproape firească situația aceasta din moment ce trăia singură, la căminul pentru fete, nu avea niciodată program și, mai mult, fiindcă îi plăcea teribil să citească, era sigur că în noaptea aceea nu o va deranja nimeni din lectura ei. Tocmai asta făcea și în noaptea aceea, adică citea, cînd a auzit bătăi în ușa cabinei care avea o tăbliță pe care scria «Intrarea interzisă». Cam surprinsă de o vizită în plină noapte și tocmai în noaptea aceea, nu a răspuns imediat. Dora, colega ei de serviciu, a intrat fără să mai aștepte să fie invitată. Văzînd-o intrînd în rochia cea nouă, pe care știa că și-o făcuse anume pentru această noapte, gătită și cu ochii plînși, a fost și mai surprinsă. Trebuia să o fi întrebat ce s-a întîmplat, dar a înțeles foarte bine, așa că a renunțat la întrebare și a privit-o cum se așază ghemuită pe scaunul din fața ferestrei.

— Ți-e frig?... Ți-ai lăsat paltonul în hol?

— Nu mi-e frig!, i-a răspuns Dora aproape răstit.

Ana a continuat totuși, insistînd.

— Nu vrei să îți pun pe umeri paltonul meu?

— Nu mi-e frig!, i-a răspuns Dora cu același ton, dîndu-i să înțeleagă că grija ei o agasează. Poate de aceea Ana nu i-a mai spus nimic. A venit însă alături de ea, ca să privească pe același geam, spre strada care pe cît fusese de animată cu o oră-două în urmă, pe atît era acum, aproape de miezul nopții, de pustie.

Cum stăteau amîndouă în dreptul geamului, tăcînd, Dora ghemuită în scaun, iar Ana în picioare, lîngă ea, păreau două ființe amărîte, uitate.

— Îți amintești?, a întrebat-o într-un tîrziu Ana pe Dora, care părea cu totul cufundată în gîndurile ei.

— Da... Internatul se golise, toate fetele au plecat acasă, la familiile lor, noi, care nu aveam unde merge, am mințit-o pe directoare că mergem la o mătușă și am rămas singure...

— Atunci ne-am distrat, singure...

— Am jucat jocul acela tîmpit.

— Poate era caraghios, dar nu tîmpit.

Dora părea pusă pe ceartă, fiindcă i-a replicat răstit.

— Ba era tîmpit! Și noi eram niște proaste! În loc să fi mers undeva, să ne distrăm cu adevărat. Oriunde! La vreun bal mascat! Oriunde, numai să nu fi jucat idioțenia aceea! «Cine vine primul, acela va fi soțul meu!» Cu jocuri ca astea ne-am prostit amîndouă!

Ana a rostit întrebarea cu oarecare teamă:

— Spuneai că veți face revelionul la «Pescăruș». Nu a venit să te ia?

Dora a răspuns din nou răstit:

— Ba a venit! A venit să îmi spună că nu mai putem merge fiindcă are nu știu ce lucrare să termine în noaptea aceasta! Măcar de nu îmi promitea!

Cum Dora era gata să înceapă să plîngă, Ana a crezut că e potrivit să devieze discuția:

— Știi ce citeam chiar acum? Ceva foarte frumos... Scria că fiecare om are o stea. De aceea se și spune cînd se stinge cîte una că a murit un om... Mă asculți?... Și mai scria că unii oameni privesc spre stelele lor, ca vînătorii care stau la pîndă; alții, ca trecătorii din parcul de la marginea orașului care întind palma să coboare spre ea veverițele... Mă asculți?... Și mai scria că în noaptea Anului nou stelele coboară mai aproape ca niciodată pe pămînt... Fiecare stea coboară spre omul ei; chiar dacă nu le vedem, vedem doar norii alburii, ca acum. Nu le vedem, ci vedem doar norii tulburi, învolburați, fiindcă norii aceia sînt formați din stelele care au devenit porumbei. Da, așa scria, că stelele s-au transformat într-un nor de porumbei, că vîntul cumva neliniștit din această noapte e din cauza zborului lor rotitor peste oraș, și fulgii, care ni se par de zăpadă, sînt fulgi din penele lor, de aceea sînt fulgi mari, cumva zburliți, care se rotesc altfel cînd coboară, decît fulgii obișnuiți... Mă asculți?... Și mai scria că de aceea în această noapte fiecare om se gîndește la ceea ce își dorește de la noul an, fiindcă porumbeii, sau stelele fiecărui om, sînt aproape... se rotesc sub formă de nor.

Dora a întins mîna spre cartea rămasă deschisă pe masă, a privit-o, a întors-o, examinîndu-i ambele coperte și, în fine, a zîmbit.

— Aici nu scrie așa ceva... Seamănă cu povestea din «Zece negri mititei», numai că mor mai puțini. Îi apucă pe toți durerea de dinți dintr-o dată și unul le pune plombe cu efect întîrziat...

Ana nu a găsit de cuviință să se explice. Se bucura văzînd-o pe Dora că îi zîmbește, că și-au regăsit dialogurile lor de foste colege de liceu, de clasă, de bancă, de internat.

— Uite, trage-te puțin mai la o parte să pun masa... Hai să desfacem pachetul, am adus și vin, deși nu e voie la serviciu, dar noaptea asta cine mai știe... Să închinăm cînd bate ora...

— Și să ne gîndim la ceea ce ne dorim. Eu mă gîndesc că ar fi bine să îl ia naiba cu lucrările lui cu tot! Măcar să nu îmi fi promis.

— Să ne dorim ceva frumos.

EMIL POENARU ■

(Va urma)

COPERTA NOASTRĂ:

Constructori la înălțime
Fotografie de EMANUEL TÎNJALĂ ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
DAN BÎRLĂDEANU

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

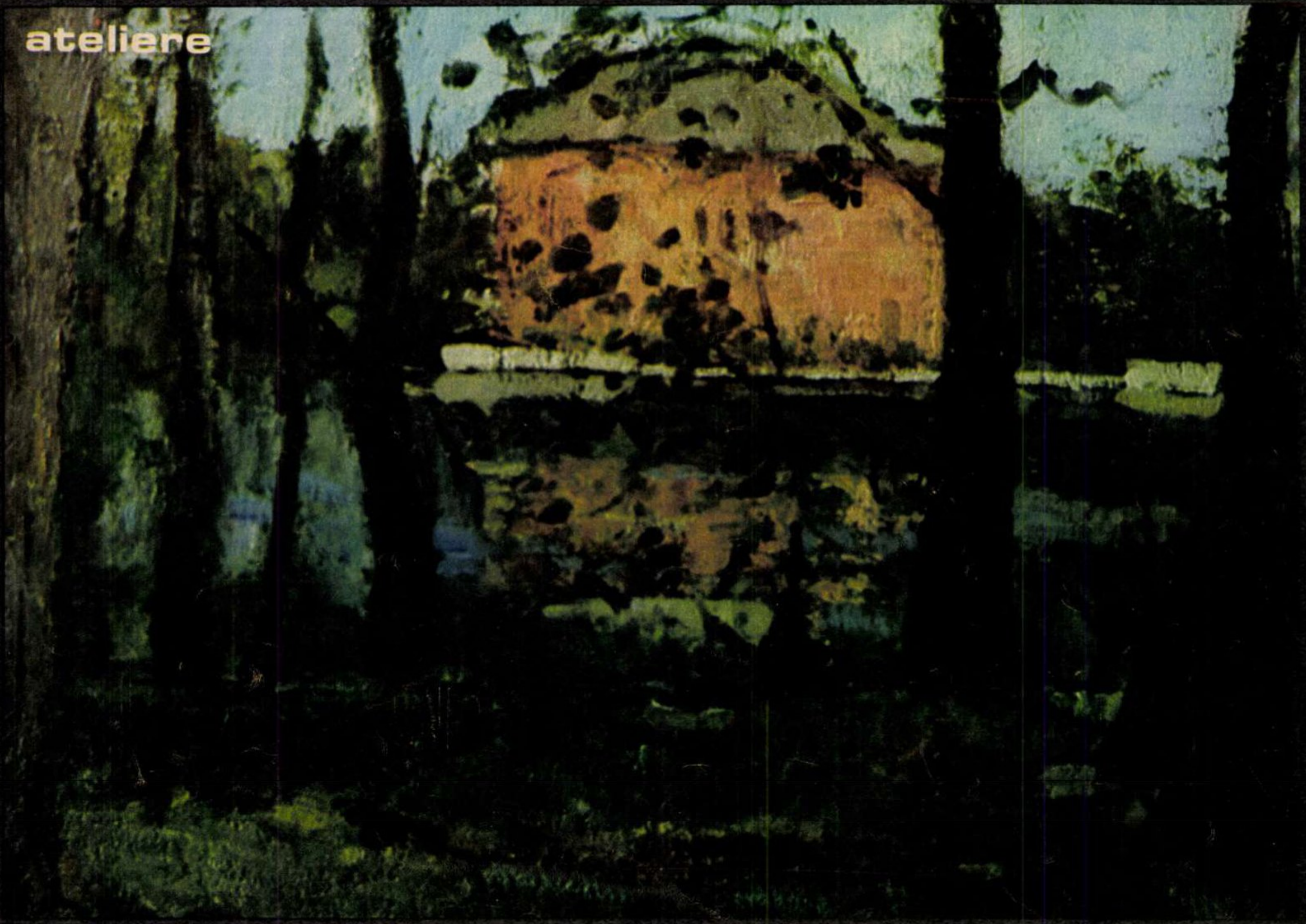

„SĂ NU TE UIŢI ÎN CUTIA DE CULORI A NIMĂNUI“

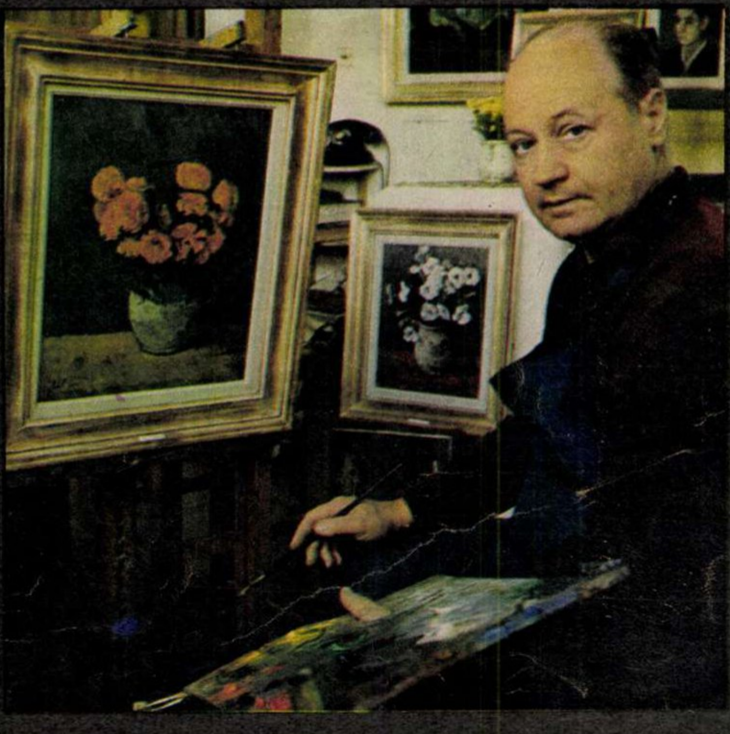

—Iată, stimate maestre, o intrebare pe care aş vrea s-o adresez fiecărui artist despre care scriu: ce fel de artist sînteţi? Deci, dumneavoastră, Gheorghe Ionescu, ce fel de pictor sînteţi? O întrebare cam abruptă, fiindcă «fel» poate să însemne orice.

—Nu-i nimic, dragă, am să-ţi spun ce fel de pictor sînt. Ţin minte că prin anii '47—'48 prezentam unui juriu de expoziţie cinci lucrări: portrete, natură statică, nud şi peisaj. Pe vremea aceea nu ştiu cum se întîmpla că ziarele scriau mult despre «peisagişti». Dacă erai peisagist, deci, erai luat în discuţie. Steriade, care făcea parte din juriu, s-a uitat la lucrările mele cu multă simpatie şi, cu vorba lui bonomă şi înţeleaptă, a zis: «*Vedeţi voi că Gheorghe Ionescu nu e peisagist? E, pur şi simplu, pictor*».

—De fapt, ceea ce doream era să discutăm despre «tradiţionalismul» operei dumneavoastră. Mie, mărturisesc, nu-mi prea place cum se aplică eticheta asta unor maeştri din generaţia matură. Eu sînt foarte interesat să aflu «tradiţia» atît în creaţia tinerilor, cît şi a vîrstnicilor.

—Avem, e drept, cîteodată acest obicei, să vorbim cu îngăduinţă de elementul zis «tradiţional» al lucrului cuiva. Ştiţi ce-am înţeles eu, văzînd şi meditînd în multe mari muzee ale lumii? Am înţeles că în artă s-a mers cu paşi mici, foarte mici. De aceea şi stau atît de bine, în muzeu, meşteri din epoci şi de orientări estetice diferite: pentru că s-a mers încet, fără grabă, ca artiştii să poată privi astfel, cu ochii larg deschişi, în urma lor, la opera celor ce s-au stins. Nu cred că avem, în pictura de şevalet, un trecut de care să ne detaşăm atît de lesne. Eu nu am urmărit să imit pe nimeni. Franţujii spun foarte frumos: «*să nu te uiţi în cutia de culori a nimănui*». În tinereţe eram pasionat de Braque şi am pictat chiar în genul lui, dar cu timpul iată, s-a ales să fiu ce sînt, un pictor pe care unii îl socotesc foarte român, în desen şi culoare, şi un artist care provoacă uneori reacţii, să le zicem, de bunăvoinţă. Lucian Grigorescu mă întreba cum fac eu verdele copacilor, fiindcă îl găsea caracteristic pentru atmosfera peisajului din sudul ţării. De la acest verde putem, cred eu, deschide cu adevărat discuţia. Adică, de la modul în care se traduce în culoare, în chip particular şi expresiv, sensibilitatea mea.

—De ce numele dumneavoastră e citat adesea în legătură cu modul picturii andreesciene.

—Încă un motiv de discuţie în contradictoriu. Ştiţi ce observ eu citind cărţi de artă? Că, în cele mai multe, autorii preiau idei foarte circulate, dar odată cu ele înmulţesc şi prejudecăţile.

—De cîţiva ani expuneţi cu regularitate la W.E. Oates Gallery din Memphis. Cum găsesc străinii o astfel de pictură?

—Publicul e divers, acolo ca pretutindeni. Depinde ce galerie te prezintă şi pentru care public. La New York, aş avea poate alţi amatori şi colecţionari sau poate n-aş avea deloc. E greu de spus ce face succesul şi ce nu. Cert este că există un mare număr de oameni foarte circumspecţi la avalanşa de creaţie nouă. Ce pot să mai spun? Tablourile mele au intrat şi în colecţii particulare, dar şi în muzee de prestigiu. Cred că e loc pe lume pentru multe, pentru foarte multe categorii de imagini, numai pictură bună să fie, de un temeinic profesionalism, de aleasă sensibilitate.

TUDOR OCTAVIAN ■
Fotografii de **VASILE MÂNECAN** ■

Redactor şef: **ADRIAN PĂUNESCU**

MUREȘ
TIRGU-MUREȘ
80

flacăra

ANUL XXIV NR. 51,52 (1072, 1073) 27 DECEMBRIE 1975

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

SORCOVĂ

Cu sorcova de curcubeu domesticit
la ușa dumneavoastră am venit.
Cu sorcova precum aripile de fluture
venim, ca gazda zestrea să le scuture.
De unde-am purces?
Să vă spunem frumos
Din Țara de Sus
Și din Țara de Jos,
De la Dîrste, de la Obcini, de la
Întorsături
Din alesăturile paradisiacei noastre
naturi
Și de la trecători
În ceas de cîntători
Cînd începe anul dis de cu zori.

De pe Ceahlăul cu tîmpla căruntă
Am văzut țara frumoasă ca la o
nuntă,
Așezată la masă
Țara asta tulburător de frumoasă.
Și am trecut cu pas ca plutit,
Ca jucat,
Pe la părul blajin,
Pe la mărul rotat
Pe la căpșuna dulce
La care coboară soarele în roșu să se
culce.
Și am venit pe descindea razelor mari
Ca niște solomonari
Să vă sorcovim, preacinstiți gospodari
Din trecutul trecut
Prin care, îmbătrînind, am trecut.
Din prezentul prezent
Al soclului viu postament,
Și din viitorul ce va urma
Sub roșia, sub comunista limpede stea.

Pe drumul ce curge a rîu
Noi v-am adus doar trei spice de grîu
Mășcat,
Înspicat
Și de cerul românesc lăudat,
Trei spice frumoase ca-n steme
Să le puneți pe tustrelele praguri de
vreme.
Și o urare
În chenare
De oglindă uimită și de sărbătoare.
Si trei bani de aur pentru salbe.

Și
Florile
Dalbe!
Florile, florile dalbe!

AL. ANDRIȚOIU ■

UN TIMP PE MĂSURA UNUI POPOR EROIC

În fiecare prag de an nou ni se pare că o luăm de la capăt. De fapt, continuăm. Continuăm, deși ne aflăm în cu totul alt punct al existenței noastre sau al istoriei. Continuăm, deși de fiecare dată avem o altă reprezentare a timpului, fiindcă nu sîntem indiferenți la timp — și n-avem cum fi.

Ce continuăm în noul an 1976? Și unde totuși ne despărțim de firele existenței noastre de pînă acum, inaugurînd o nouă etapă, o inedită experiență de viață și de istorie?

Ca și un Făt-Frumos ce crește într-o zi cît alții într-un an, Republica Socialistă România — vatra noastră de muncă, de viață, de împliniri și de visuri — își trăiește tinerețea, își sporește averea, își cultivă sufletul, cu o intensitate și o forță creatoare ce au adus-o în acest decembrie jubiliar — al 28-lea an de la proclamarea Republicii, vîrsta marilor împliniri pentru un om, interval minuscul în istoria unei națiuni — la plenitudinea de astăzi, la o maturitate superbă, care promite un viitor pe măsura celor mai îndrăznețe și mai nobile aspirații ale înaintașilor.

Încheiem, în acest decembrie, un cincinal. Încheiem o etapă prodigioasă și densă, cea mai bogată în realizări și victorii din întreaga noastră istorie. Prin propriile noastre puteri, prin eforturi eroice, desfășurate sub conducerea Partidului Comunist Român, am ajuns la această cotă înaltă — cea mai înaltă din urcușul nostru în timp — ne-am reașezat locul sub soare, proiectîndu-l sub o nouă lumină în conștiința lumii și în conștiința noastră, legîndu-ne să lăsăm urmașilor o țară mai puternică și mai bogată ca oricînd. Am ajuns la această cotă și continuăm să urcăm. Urcăm mai departe, spre cincinalul care urmează, încordîndu-ne și mai puternic brațele, mințile, inimile. Urcăm după cei mai îndrăzneți, care fixează undeva, sus, bornele, care ne trimit de acolo îndemnuri, care ne luminează drumul. Urcăm, urmîndu-i pe comuniști, spre viitor.

Cum arată țara, realitatea noastră, cum arătăm noi înșine, proiectați pe această treaptă a timpului, la confluența celor două cincinale, la întîlnirea prezentului cu viitorul? Care este bilanțul acestor ani, ce luăm cu noi, ca merinde ale trupului și ale spiritului, deci ale forței noastre, deci ale încrederii noastre, în urcușul spre cota-mîine?

Am făcut un bilanț — un prim și edificator bilanț — la începutul acestei ierni. Am celebrat, la 25 noiembrie 1975, un an de la Congresul al XI-lea al P.C.R., moment de copleșitoare însemnătate în glorioasa istorie a partidului și a patriei, pisc între piscurile existenței noastre, zi-matrice a viitorului, care ne-a dat o nouă dimensiune a timpului și, deopotrivă, o nouă conștiință a lui. Prin documentele pe care le-a adoptat — Raportul Comitetului Central, prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, Programul Partidului, Directivele privind dezvoltarea economico-socială a patriei în viitorul cincinal și în perspectivă, pînă în anul 1990, Normele vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste — s-a trasat calea de evoluție, de ascensiune în timp a națiunii noastre, pentru întreaga epocă istorică a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării României spre comunism. Pentru prima oară în istoria sa, partidul a dobîndit — prin Programul

ILIE PURCARU ■

(Continuare în pag 7)

CÎNTEC DE SUFLET

Nu vreau să fiu mai mult decît un suflet,
Dar mai puțin nicicum decît pot fi
Ca scînteiere din al țării suflet,
Ca parte din sfințitele-i țării.

Vrînd să cutez mai mult decît un suflet,
Dar mai puțin nicicum, adîncul crez
Mi-alătur îndrăznelii tuturora —
Și-astfel ne-nchipuit de mult cutez

Iubind înfiorat cît poate-un suflet
Sub steaua lui, iubi, mă dau întreg
Celei mai aspre, dulci și dureroase
Iubiri de care zilele îmi leg.

Nu vreau să fiu mai mult decît un suflet,
Nu vreau să fiu mai mult decît un ram
Din arborele greu de-atîta suflet
Viețuitor în acest loc ca neam.

Nu vreau să fiu mai mult decît un suflet,
Mai mult decît vreodată pot să fiu
În soarta mea-nsoțită de un cîntec —
Suflet slujind pămîntului meu viu.

Nu vreau să fiu mai mult decît un suflet,
Dar mai puțin nicicum decît pot fi
Ca scînteiere din al țării suflet,
Ca parte din sfințitele-i țării.

DOINA SĂLĂJAN ■

ÎNALTĂ CONSIDERAȚIE PENTRU ROMÂNIA, PENTRU PREȘEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Manuel Pinto da Costa, secretar general al Mișcării de Eliberare din Sao Tomé și Principe, președintele Republicii Democratice Sao Tomé și Principe, semnînd Declarația solemnă comună a Republicii Socialiste România și Republicii Democratice Sao Tomé și Principe.

Recenta sesiune a Marii Adunări Naționale a reliefat cu pregnanță, încă o dată, faptul că succesele României socialiste, evidențiate cu claritatea cifrelor în bilanțul realizărilor cincinalului ce se încheie în aceste zile, sînt inseparabile de activitatea prodigioasă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, căruia îi revine meritul esențial în elaborarea și traducerea în viață a politicii interne și externe a partidului. Activitatea constantă, programatică, a secretarului general al partidului în slujba cauzei făuririi fericirii și prosperității poporului român în condiții de pace, înțelegere și cooperare internațională și-a găsit expresia săptămîna aceasta atît în excepționala expunere a principiilor politicii externe a României de la tribuna Marii Adunări Naționale, cît și într-o serie de activități concrete de politică internațională menite să contribuie la instaurarea unei noi ordini economice și politice în lume.

Înainte de plecarea din țară, președintele Republicii Democratice Sao Tomé și Principe, Manuel Pinto da Costa, exprimîndu-și satisfacția în legătură cu succesul vizitei întreprinse în România, concretizat în acordurile încheiate cu acest prilej, arăta: «Pe baza acestor acorduri, noi avem posibilitatea de a arăta lumii că este posibilă stabilirea unor relații economice între țările în curs de dezvoltare pe baze noi, a unor condiții avantajoase, ceea ce va permite ca popoarele acestor țări să acționeze împreună pentru a contribui la instaurarea unei noi ordine economice internaționale.»

Este un fapt de domeniul evidenței, cu o largă recunoaștere în lumea de azi, că prin politica sa externă, latură inseparabilă a politicii generale a partidului, România își aduce cu perseverență contribuția la înfăptuirea unor relații noi, bazate pe egalitate și respect reciproc, la edificarea unei lumi mai drepte și mai bune, în care fiecare națiune să se poată dezvolta liber, corespunzător năzuințelor sale. Declarația Solemnă Comună a Republicii Socialiste România și a Republicii Democratice Sao Tomé și Principe consfințește dorința popoarelor din România și Sao Tomé și Principe de a dezvolta relații de prietenie și colaborare în toate domeniile de interes comun, de a promova raporturile de cooperare economică, de a încuraja și facilita contactele și colaborarea în domeniile învățămîntului, sănătății, culturii, artei, sportului și de a se consulta și coopera în acțiunile inițiate de comunitatea internațională, în scopul favorizării progresului economic al tuturor țărilor în curs de dezvoltare. Cei doi președinți au convenit, totodată, ca reprezentanții celor două părți să continue consultările în vederea negocierii de noi acorduri și înțelegeri privind cooperarea culturală, garantarea investițiilor și în alte domenii de interes reciproc. Vizita președintelui Manuel Pinto da Costa în țara noastră a marcat un moment important în relațiile dintre partidele și popoarele din România și Sao Tomé și Principe, documentele semnate și înțelegerile la care s-a ajuns oferind un cadru stimulativ și concret pentru dezvoltarea viitoare a relațiilor de prietenie dintre cele două țări.

«Așa cum am arătat și la Congresul al XI-lea al partidului, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta sesiune a Marii Adunări Naționale, **noi considerăm că instaurarea noii ordini trebuie să pornească în primul rînd de la lichidarea cu desăvîrșire a politicii de inegalitate, dominație și asuprire a unor popoare de către altele, a politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste. Noua ordine cere ca în lume să fie instaurate relații noi, bazate pe deplina egalitate în drepturi între toate națiunile, pe respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn deplin pe bogățiile naționale, de a-și alege liber calea dezvoltării economico-sociale, fără nici un amestec din afară.»** Aceste principii se află în permanență pe agenda de lucru a președintelui României și în aceste zile ele și-au găsit reconfirmarea în convorbirile pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a avut cu delegații din Asia și Africa.

Desfășurată într-o ambianță de caldă cordialitate, întîlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și Martin Bongo, membru al

Pe aeroportul internațional Otopeni: trecerea în revistă a gărzii de onoare.

Biroului Politic al Partidului Democratic Gabonez, secretar pentru relațiile internaționale ale partidului, ministrul educației naționale, care a efectuat, în fruntea unei delegații guvernamentale, o vizită în țara noastră, a oferit acestuia prilejul de a transmite președintelui României socialiste un mesaj de prietenie și cordiale urări din partea secretarului general al Partidului Democratic Gabonez, președinte al Republicii Gaboneze, Albert Bernard Bongo. O atenție deosebită a fost acordată, în timpul întrevederii, problemelor privind colaborarea și cooperarea româno-gaboneză în domeniul învățămîntului și al formării cadrelor, evidențiindu-se, totodată, dezvoltarea pe multiple planuri a relațiilor dintre Republica Socialistă România și Republica Gaboneză, precum și dorința comună de a extinde și întări bunele raporturi dintre cele două țări. Bunele relații statornicite între Republica Socialistă România și Republica Gaboneză au putut fi constatate și cu prilejul vizitei, tot în această săptămînă, a altui reprezentant al poporului gabonez, ministrul cercetării științifice și al mediului înconjurător, François Owono N'Guema, cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întreținut în cursul unei întrevederi ce s-a desfășurat într-o atmosferă prietenească. În cadrul întîlnirii au fost discutate probleme legate de dezvoltarea cooperării dintre Republica Socialistă România și Republica Gaboneză în domeniul cercetării științifice și al dezvoltării tehnologice.

Relațiile de veche și statornică prietenie dintre popoarele român și sirian, la a căror evoluție pozitivă un rol important l-au avut convorbirile și înțelegerile dintre președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez El Assad, au fost trecute în revistă cu prilejul primirii de către secretarul general al Partidului Comunist Român a delegației siriene, condusă de Noman Al-Zein, ministrul transporturilor din Republica Arabă Siriană. În acest context s-a relevat că stabilirea liniei aeriene directe între București și Damasc este o expresie a relațiilor de prietenie trainică româno-siriană, această linie aeriană fiind o concretizare a înțelegerilor convenite între cei doi șefi de stat, care va permite dezvoltarea în continuare a conlucrării dintre România și Siria și va contribui la o mai bună cunoaștere reciprocă a ambelor popoare.

Cu prilejul zborului inaugural pe ruta București - Damasc - Kuweit, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit pe Al-Nasrallah, șeful delegației kuweitiene, prilej de a se sublinia bunele raporturi dintre cele două țări și de a se aprecia că deschiderea liniei aeriene directe cu Kuweitul va contribui la apropierea culturală dintre cele două popoare, la amplificarea schimburilor în toate domeniile de activitate, la intensificarea vizitelor și contactelor politice. Răspunzînd întrebărilor adresate de ziariștii participanți la zborul inaugural, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat poziția României în unele probleme ce frămîntă în prezent comunitatea internațională, evidențiind încă o dată căile pe care România le consideră nimerite pentru a se ajunge la o pace justă și durabilă în Orientul Mijlociu.

Joi, 25 decembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe tovarășul Miloș Minici, vicepreședinte al Consiliului Executiv Federal, secretar federal pentru afacerile externe al R.S.F. Iugoslavia, care a întreprins o vizită prietenească de lucru în țara noastră. Tradiționalele relații de prietenie frățească între partidele și popoarele celor două țări, la a căror conlucrare multilaterală un aport esențial l-au adus întîlnirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Iosip Broz Tito, au oferit celor doi interlocutori prilejul de a aborda, în ambianța de cordialitate și caldă prietenie care a caracterizat întrevederea, o multitudine de probleme de interes reciproc, și de a reafirma dorința României și Iugoslaviei de a-și aduce o contribuție activă și in viitor la transpunerea in fapt a prevederilor documentelor conferinței general-europene, la asigurarea unei securități reale pe continent, la afirmarea relațiilor de bună vecinătate, colaborare și pace în Balcani, la instaurarea unei noi ordine politice și economice internaționale, care să asigure independența, dezvoltarea liberă, progresul și bunăstarea tuturor națiunilor. Exprimîndu-și hotărîrea comună de a aprofunda raporturile de prietenie româno-iugoslave, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Miloș Minici au apreciat că, la fel ca în toate celelalte întîlniri româno-iugoslave, colaborarea pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de interes reciproc se desfășoară în conformitate cu înțelegerile dintre cei doi președinți, cu cerințele construcției socialismului în cele două țări, în interesul ambelor țări și popoare, al cauzei generale a socialismului si păcii în lume.

O nouă contribuție la mai buna cunoaștere a României, a realizărilor ei pe calea edificării socialismului, a politicii sale de pace și colaborare, la întărirea legăturilor de prietenie dintre popoarele român și pakistanez o reprezintă publicarea de către editura «National Publishing House» din Pakistan a volumului omagial «Nicolae Ceaușescu România — realități și perspective ».Abdul Rahim, directorul general al editurii, a subliniat, în timpul primirii la președintele Nicolae Ceaușescu, că a publicat această lucrare în semn de inaltă considerație pentru țara noastră, pentru viața și activitatea președintelui României socialiste, strălucită personalitate a istoriei contemporane, care își consacră întreaga activitate fericirii și bunăstării poporului român, cauzei generale a socialismului și păcii în lume.

NICOLAE CRISTACHE ■

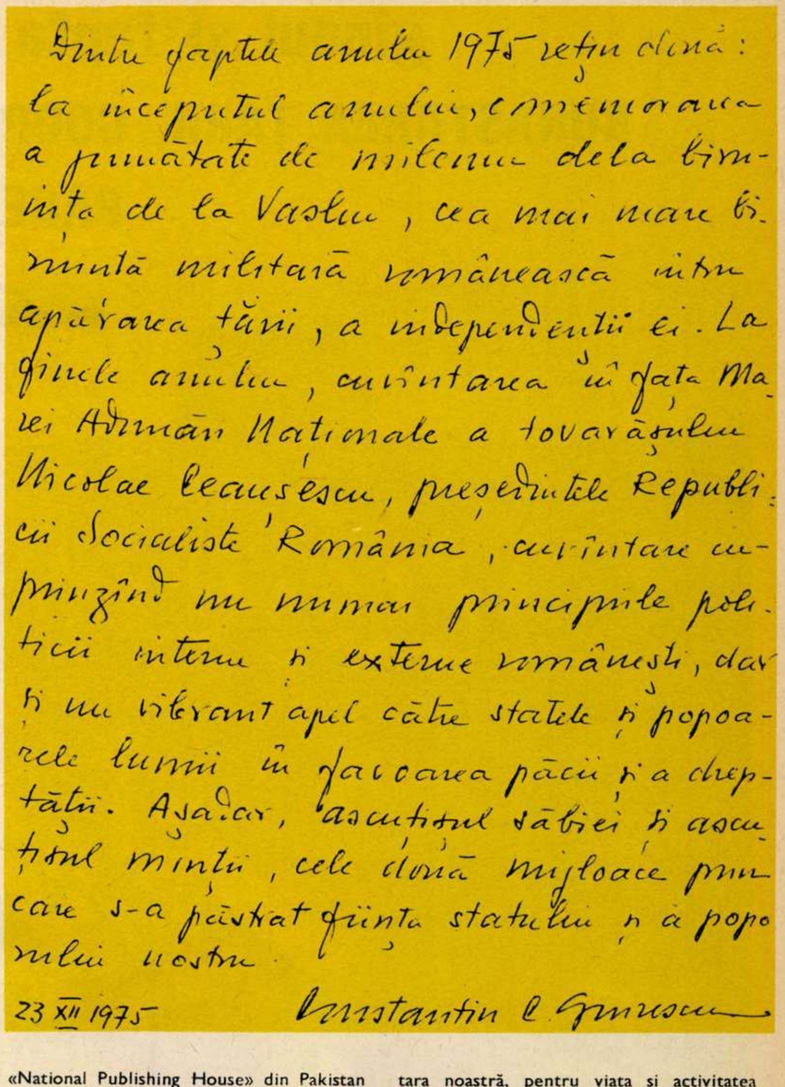

Dintre faptele anului 1975 rețin două: la începutul anului, comemorarea a jumătate de mileniu dela biruința de la Vaslui, cea mai mare biruință militară românească întru apărarea țării, a independenței ei. La finele anului, cuvîntarea în fața Marei Adunări Naționale a tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, cuvîntare cuprinzînd nu numai principiile politicii interne și externe românești, dar și un vibrant apel către statele și popoarele lumii în făurirea păcii și a dreptății. Așadar, ascuțișul săbiei și ascuțișul minții, cele două mijloace prin care s-a păstrat ființa statului și a poporului nostru.

23 XII 1975 Constantin C. Giurescu

Dialog prietenesc între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Miloș Minici, vicepreședinte al Consiliului Executiv Federal, secretar federal pentru afacerile externe al R.S.F. Iugoslavia.

gîndul și fapta poporului român

BUNĂSTAREA ȚĂRII, COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ, PACEA LUMII

Aspect de la lucrările celei de-a doua sesiuni a actualei legislaturi a Marii Adunări Naționale.

cu pacea în triumf

Stimați reporteri ai frumoasei noastre reviste, vă scrie din nou Vasile Irimescu Humuleșteanu, de ani aproape o sută, căci pe voi vă cunosc. Unul dintre voi, care m-a numit bunic, a fost la mine la Bacău, în cuibul în care îmi mai duc sfîrșitul bătrînețelor mele.

În pragul celor 95 de ani ai vieței sobre mă simt încă în stare a înfățișa, nu numai în scris, ființa dîrză și credințele sale, nu numai printre cunoscuți, ci și printre necunoscuți, cititori ai revistei; eu fiind, Vasile Irimescu Humuleșteanu, acel ce, de trei sferturi de veac, aruncă în toate părțile țărei lui scumpe — așa cum îl duce puterea — sămînța comunismului ce se află încadrat în aceste vorbe sfinte și curate românești, că viața tuturor celor ce s-au născut Români a fost și este bunul tuturor, după cum afirmă mereu neîntrecutul nostru președinte, ilustrul Nicolae Ceaușescu. Noi toți, zicem cu domnia sa, trebuie să muncim numai cinstit și numai pentru toți, nu fiecare pentru el și ai lui.

Ca mîine pe tot cuprinsul țărei nu se va mai găsi, gîndesc, niciun egoist.

Iată deci glasul dulce și vrednic al comunismului, cuprinzînd frăția și omenia care există între Români; ferice de aceia cari au trăit pînă acum muncind în liniște pentru alții, toți pentru toți, și mai ferice va fi de aceia ce se vor naște de acum încolo! Aceasta să ne fie urarea dintre noi, la sfîrșitul anului crucial 1975 și la începutul acelui nou, 1976, ce vine numai cu binele. Așa ar fi ruga mea, poate cea din urmă, să vă zic vouă și la toți Românii și la toți cei din România La mulți ani și multă muncă!

V. IRIMESCU HUMULEȘTEANU

Se încheie un an, începe un an. Sfîrșitul lui 1975 este marcat, ca de obicei, de o întrunire de lucru a Marii Adunări Naționale. Și, ca de obicei, la sfîrșitul unui cincinal de construcție socialistă a României, poporul, în cel mai mare sfat al său, prin cel mai autorizat reprezentant al său, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, face bilanțul economic și politic al perioadei, analizează demersul României în treburile economice și politice ale lumii, cercetează căile viitorului.

Acest an 1975, marcat de mari împliniri ale vieții economice a țării, e marcat de mari probleme politice internaționale, probleme cărora, ca niciodată mai profund decît în ultimii ani, România stăruie să li se afle o rezolvare mulțumitoare, o rezolvare în deplin acord cu interesele fundamentale ale tuturor țărilor și, în definitiv, ale tuturor oamenilor. Zilele anului ce se încheie acum au adus mărturia excepționalului efort depus de români, de președintele națiunii române în direcția conlucrării internaționale pe principii noi, pe principiile încrederii și ale cooperării echitabile.

Este, de aceea, firească reacția profundă a opiniei publice românești la Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la mărețele realizări ale poporului român în cincinalul 1971-1975 și la politica externă a României pusă în slujba păcii și colaborării internaționale. **«În întreaga noastră activitate** — a spus secretarul general al partidului — **pornim de la faptul că între politica internă și politica externă a partidului și statului există o strînsă unitate dialectică, aceste două laturi îmbinîndu-se în mod armonios și condiționîndu-se reciproc.»**

Ce a însemnat, în cincinalul acesta, îmbinarea armonioasă și condiționarea reciprocă a factorilor intern și extern?

Iată ce a însemnat: pe ansamblu, cincinalul a fost realizat cu cinci luni mai devreme față de Directivele Congresului al X-lea și cu aproape două luni înainte față de prevederile maxime, stabilite în urma majorărilor succesive aduse planului. S-a dezvoltat impetuos baza tehnico-materială a societății, perfecționîndu-se continuu relațiile de producție și sociale, dezvoltîndu-se armonios toate ramurile economiei naționale, îmbunătățindu-se repartizarea teritorială a forțelor de producție. În baza programului de investiții de 543 miliarde lei au fost construite și date în funcțiune peste 2 200 unități industriale și agrozootehnice, au fost dezvoltate multe întreprinderi existente. Ritmul anual de creștere a producției

REPUBLICA

Iată, acest an, 1975, cu sensurile lui concret-istorice, se apropie de unul nou în iarna instalată prea de timpuriu şi în aerul rafinat de ger, dimineţile urmează nopţilor înspre cea de-a treizecea zi a lui decembrie cînd noi, românii, sărbătorim Republica. Ziua naşterii noastre ca naţiune democratică, declarat şi programatic democratică, aduce conştiinţei în fiecare an dovezi că 1947 a fost un început şi că fiecare 30 Decembrie îmbogăţeşte acest început. Fiindcă Republica, stare de graţie a unei naţiuni ce se doreşte stăpînă, singură, pe destinul, pe prezentul şi viitorul ei, conţine în ea însăşi resursele devenirii şi creşterii sale.

Republica este un fapt istoric. Are o dată precisă a duratei sale şi o vîrstă, 28 de ani, la care îşi încheie o etapă a dezvoltării sale socialiste multilaterale şi tocmai acest fapt istoric concret, 30 Decembrie, evocîndu-ne ceea ce sîntem, ne reaminteşte că nu aşa am fost dintotdeauna. Trecerea de la starea de aspiraţie la realitatea concretă a săpat în memoria numită Istorie drumul multor suferinţe şi nedreptăţi sociale şi naţionale.

Republica este o realitate, dar nu una nemişcată, ci continuu primenită şi îmbogăţită. În 1975, patria tot România se cheamă, o Românie cît 30 de Românii, iar noi, cei ce-am crescut-o astfel, tot de atîtea ori sîntem mai bogaţi pe dinăuntru, acolo unde conştiinţa noastră este neîntrerupt confruntată cu realitatea pe care mîinile noastre o ridică.

Republica există prin mîinile şi în conştiinţa noastră atît de mare cît putem, atît de frumoasă cît visăm, fiindcă asta-i Republica: noi schimbîndu-ne pe noi, liberi, puternici, demni, fraţi!

NICOLAE CRISTACHE ■

---

agricole — deşi au fost destule anotimpuri potrivnice succeselor în munca pămîntului — s-a menţinut constant ridicat, la 5 la sută. A rezultat, din dezvoltarea forţei economice a ţării, o creştere exemplară a venitului naţional: peste 70 la sută faţă de nivelul anului 1970. Realismul stimulator al acţiunii vastului program de investiţii este probat, între altele, pe lîngă argumentele construcţiilor de interes obştesc, prin creşterea retribuţiei medii de la 1 434 lei lunar în 1970 la 1 973 lei în cea din urmă lună a cincinalului.

Nivelul de trai reprezintă cheia de boltă în orice referire la economia unei ţări. Orice creştere a parametrilor economici e justificată cînd ea favorizează creşterea nivelului de trai. O chestiune vitală deci a oricărui program naţional. În lume însă nu sîntem singuri. În lume vital e azi să fie pace, să se colaboreze în sensul bunăstării cetăţeanului din toate ţările. Cauza păcii şi a destinderii e cauza noastră, în acelaşi plan cu toate marile interese interne. **«La baza relaţiilor sale internaţionale** — a spus tovarăşul Nicolae Ceauşescu într-unul din cele mai pregnante pasaje ale expunerii — a raporturilor cu celelalte state, **România aşază ferm principiile deplinei egalităţi în drepturi, respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc, ale renunţării la folosirea forţei şi la ameninţarea cu forţa... Aceste principii se afirmă tot mai puternic în viaţa internaţională, sînt însuşite şi proclamate tot mai larg în relaţiile dintre state, deoarece apare evident că numai pe această bază se pot evita noi conflicte şi stări de încordare, se pot asigura colaborarea, destinderea şi pacea generală».**

Principiile politicii externe a României sînt ilustrate de fapte: întreţinem relaţii diplomatice şi consulare cu 126 de state şi relaţii economice cu peste 130 de ţări. Volumul total al schimburilor economice româneşti în 1975 este cu 226 la sută mai mare faţă de anul 1970. Iar în ce priveşte pacea lumii, România propune căi şi modalităţi concrete de realizare a dezarmării generale, a celei nucleare în primul rînd. **«Trebuie să arătăm deschis popoarelor realitatea, să acţionăm, pînă nu este încă prea tîrziu, pentru trecerea la măsuri hotărîte de oprire a cursei înarmărilor»**, a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Iar deputaţii poporului au exprimat adeziunea lor totală la cuvintele preşedintelui, adoptînd în unanimitate Hotărîrea Marii Adunări Naţionale cu privire la politica externă a Republicii Socialiste România, aprobînd Apelul aceluiaşi for adresat parlamentelor ţărilor participante la Conferinţa pentru securitate şi cooperare în Europa.

Ordinea de zi a celei de-a doua sesiuni a actualei legislaturi a Marii Adunări Naţionale a fost cuprinzătoare şi, în cîteva din punctele ei, a atins chestiunile viitorului imediat al ţării. Pentru că o politică a perspectivei implică, neapărat, o viziune clară a prezentului. Este semnificativ că tot aici şi tot acum se adoptă legile fundamentale ale anului 1976, adică Legea pentru adoptarea Planului naţional unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1976 şi Legea pentru adoptarea bugetului de stat.

Ce au spus, în cuvîntările lor, deputaţii?

Deputaţii poporului au afirmat, de la cea mai înaltă tribună a statului, adeziunea maselor de muncitori, ţărani şi intelectuali, a naţionalităţilor conlocuitoare la politica internă şi externă a statului nostru, în felul strălucit în care această politică a fost afirmată ca principii şi confirmată prin fapt în cuvîntul preşedintelui României. Aplauzele vii şi frecvente care au însoţit tezele expunerii confirmă, reconfirmă dragostea fierbinte a cetăţenilor României pentru fiul cel mai iubit al ţării. «Sîntem mîndri de prestigiul de care se bucură ţara noastră, iniţiativele şi activitatea preşedintelui Ceauşescu, materializate în propuneri concrete, aşa cum au fost cele prezentate la O.N.U., privind edificarea unei noi ordini economice internaţionale, dezarmarea, îmbunătăţirea şi democratizarea activităţii Organizaţiei Naţiunilor Unite, întărirea rolului său în realizarea colaborării între toate statele. Noi, minerii din Valea Jiului — spune deputatul Petre Constantin, şef de brigadă la Exploatarea minieră Lupeni — împreună cu întregul popor, exprimăm adeziunea deplină faţă de politica partidului şi statului, hotărîţi ca prin muncă să contribuim la înflorirea continuă a României.» Un alt deputat, Margareta Krauss, din circumscripţia Codlea, declară: «Aprob din adîncul inimii şi, odată cu mine, toţi harnicii locuitori din frumoasa Ţară a Bîrsei — români, germani şi maghiari — activitatea internaţională a României, fiind conştientă că ţara mea este promotoarea cauzei păcii, socialismului, libertăţii şi independenţei popoarelor. Votul meu exprimă totala adeziune la ideile şi tezele cuprinse în expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, ce pun în lumină trăsăturile definitorii ale politicii României: dinamismul, spiritul revoluţionar, acţiunea concretă.»

A avut loc deci ultima întrunire din acest cincinal a Marii Adunări Naţionale. Ea a dat, în fapt, votul naţiunii pentru deschiderea spre mai bine a cincinalului viitor, pentru toate consecinţele de bine şi de frumos ale înfăptuirilor româneşti de acum.

TUDOR OCTAVIAN ■

PORTRETUL UNUI AN

1975 – AN DINAMIC, ANUL FAPTEI REVOLUŢIONARE

Încă un an îşi scrie ultimele pagini ale biografiei. Încă un an se adaugă în letopiseţul contemporan al patriei. Acum, cînd ne aflăm la ora bilanţului, îi putem defini, avînd la dispoziţie argumentele concrete ale unui an de fapte şi împliniri, dimensiunile limpezi şi trăsăturile distincte.

Scriind acum, cînd încă traversăm ultimele zile ale sale, pregătindu-ne să întîmpinăm anul ce vine, nu putem să ne refuzăm patetismul expresiei, nu putem să nu trăim o clipă de înflăcărare romantică. A fost 1975 un an-sinteză al faptelor noastre, anul în care, angajaţi într-o pilduitoare întrecere cu sine, poporul întreg a devansat — prin rezultate de muncă strălucite — sărbătorirea revelionului cu săptămîni şi luni. Chemării de înfăptuire a cincinalului înainte de termen, miile de colective de oameni ai muncii i-au răspuns cu entuziasmul faptei, cu responsabilitatea înaltei conştiinţe comuniste, raportînd partidului îndeplinirea înainte de termen a însufleţitoarelor obiective de edificare a patriei. Cum am putea numi, cu puţine dar exacte cuvinte, aceste fapte de muncă, dacă nu fapte de eroism revoluţionar, expresie concretă a devoţiunii faţă de politica partidului comunist?

Cel care va răsfoi peste ani colecţiile ziarelor, ale revistelor noastre — aceste cronici vii ale unui timp viu, dinamic — va înregistra nenumărate evenimente social-politice, culturale, economice, toate mărturisind existenţa unui popor conştient de misiunea sa istorică, a unui popor ce ştie să aşeze la înaltă cinstire trecutul, istoria sa glorioasă, a unui popor ce ştie că luminosul chip al viitorului se cere sprijinit cu trăinicie pe umerii de granit ai prezentului. Aşadar, cronicarul de mai tîrziu al anului de dinamice înfăptuiri, 1975, va consemna lapidar: *sărbătorirea a trei decenii de la instaurarea primului guvern democratic; alegerile de deputaţi de la 9 martie, mărturie istorică a adeziunii şi unităţii depline a poporului în jurul partidului; realegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, la 17 martie, ca preşedinte al Republicii Socialiste România, expresie vie a înaltei preţuiri pe care ţara întreagă o acordă celui ce îşi identifică viaţa şi munca neobosită cu aspiraţiile, cu idealurile nobile ale partidului şi poporului.*

Va mai consemna, fără îndoială, cronicarul atîtea rodnice consfătuiri de lucru privind agricultura, cercetarea ştiinţifică, comerţul exterior şi multe alte domenii, consfătuiri a căror raţiune a fost întotdeauna perfecţionarea vieţii social-economice, asigurarea cu un ceas mai devreme a viitorului năzuit.

Ca dovadă a preţuirii faţă de trecutul de luptă vor fi consemnate aniversările unor evenimente ce fac gloria poporului român, a vitejiei şi eroismului său unanim recunoscut în lume, aniversări între care amintim jumătate de mileniu de la strălucita victorie de la Vaslui a marelui Ştefan ori secolele de atestare documentară ale unor importante localităţi ale ţării.

Aşa cum ne amintim, aşa cum s-a conservat în jurnalele cinematografice şi în paginile ziarelor, anul 1975 a fost anul unor confruntări dramatice ale multor zone ale ţării cu grave încercări naturale. Inundaţiile din vara acestui an au solidarizat puterea de acţiune, voinţa de a învinge a întregului popor. Mai presus decît forţele naturii s-a dovedit puterea oamenilor, solidaritatea lor, hotărîrea de a înlătura cît mai grabnic rănile adînci lăsate de furia apelor pe chipul fabricilor, ogoarelor, al locuinţelor. Şi va putea consemna, fără teamă de eroare, cronicarul, în cuvinte simple, adevărul acestei confruntări: *«Ca întotdeauna, în marile şi grelele încercări ale istoriei, unit în faptă, poporul a învins.»*

Un moment definitoriu pentru biografia lui 1975 îl va constitui Congresul al X-lea al Uniunii Tineretului Comunist şi Conferinţa a X-a a Uniunii Asociaţiilor Studenţilor Comunişti din România, prilej solemn de afirmare a responsabilităţii comuniste a tinerei generaţii, a gravităţii cu care aceasta priveşte menirea sa în istorie, nobila îndatorire de a duce mai departe opera înaintaşilor, cuceririle socialiste ale eroicilor ani ai patriei.

În sfîrşit, din multiplele sugestii pe care anul ce îl încheiem în curînd, calendaristic vorbind, le poate oferi unui eventual cronicar, se va afla la loc de frunte politica externă a României, politică raţională, bazată pe principii călăuzitoare de amplă rezonanţă mondială, contribuţia activă a ţării noastre la realizarea unui climat de pace şi colaborare între popoare, la statuarea unei noi ordini economice şi politice, corespunzător intereselor majore ale umanităţii. În lucrările Marii Adunări Naţionale, desfăşurate recent, a fost prezentată o amplă expunere privind realizările României socialiste, politica sa externă, de către preşedintele republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Analiza multilaterală asupra realităţilor lumii contemporane, distingerea cu claritate ştiinţifică, marxistă a ceea ce este fundamental în viaţa planetei, sublinierea direcţiilor în care, acţionînd, se poate asigura un viitor de reală înţelegere între popoare, precum şi definirea riguroasă a principiilor politicii externe a partidului şi statului nostru, a consecvenţei sale militante, fac din această expunere un document de o deosebită însemnătate. Evoluţia, şi în anul 1975, a evenimentelor din lumea contemporană a avut darul să confirme încă o dată justeţea şi principialitatea politicii şi acţiunilor iniţiate de ţara noastră, politică materializată, între altele, în documente de răsunet internaţional privind poziţia României în problemele dezarmării, în primul rînd nucleare, şi ale instaurării unei păci trainice în lume, în problemele îmbunătăţirii şi democratizării Organizaţiei Naţiunilor Unite, în Istoricul Act, semnat la Helsinki, privind securitatea europeană.

Aşadar, cel ce îşi va propune scrierea unei biografii condensate a anului 1975 se va simţi dator să-i acorde multe pagini. Iar dacă ar căuta cuvintele definitorii, s-ar opri neîndoios asupra dinamismului ce a caracterizat faptele de muncă ale tuturor locuitorilor ţării, asupra sentimentelor patriotice ce au însufleţit voinţa şi dorinţa de materializare a capacităţilor umane, asupra spiritului revoluţionar — dominantă a gîndirii şi acţiunilor noastre — însemnînd aspiraţia de a edifica, de a afirma prin faptă ideile ce întreţin vie flacăra progresului, de a ne manifesta ca adversari înverşunaţi ai inerţiei, ai vechiului, de a crede în forţa noului, în puterea de creaţie a unui popor stăpîn pe destinele sale, independent în faptele şi gîndurile sale.

NICOLAE DRAGOŞ ■

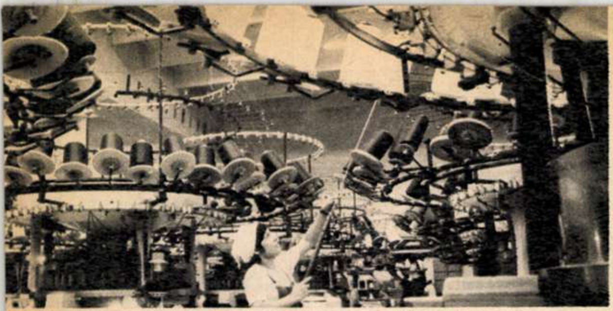

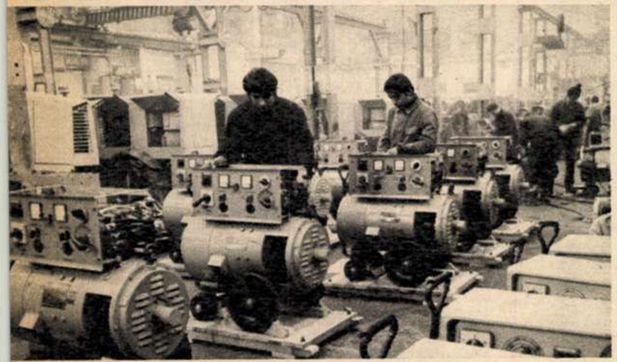

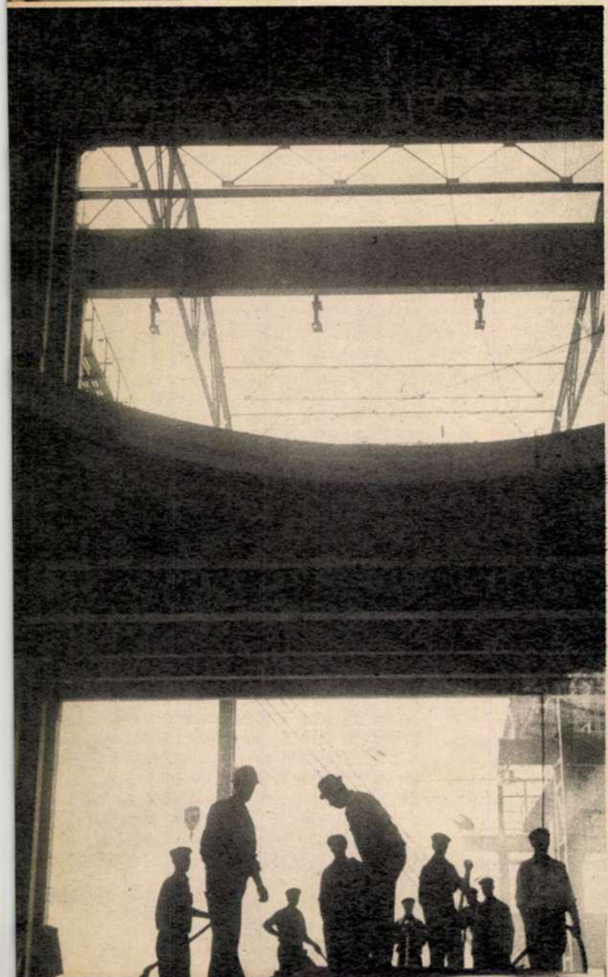

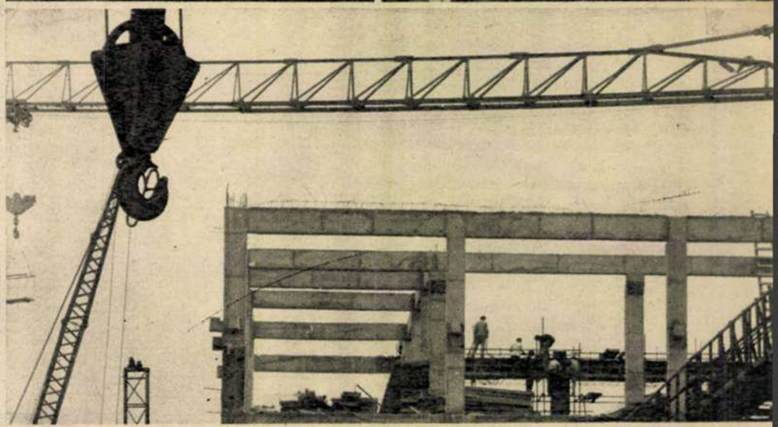

Avem toate condițiile pentru a realiza cu succes toate prevederile viitorului cincinal. Dispunem de mijloacele materiale și umane necesare, ne bizuim pe hărnicia, capacitatea și elanul creator al clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, al tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, al întregului popor, care constituie factorul hotărîtor al tuturor realizărilor materiale și spirituale. Avem un program clar, o călăuză sigură și unică în Partidul Comunist Român care își îndeplinește cu cinste rolul de forță politică conducătoare în înfăptuirea Programului trasat de Congresul al XI-lea, al înaintării victorioase a României pe calea socialismului și comunismului.

NICOLAE CEAUȘESCU

țara la cumpăna dintre cincinale

UN TIMP PE MĂSURA UNUI POPOR EROIC

(Urmare din pag. 1)

adoptat de marele forum — o cartă ideologică fundamentală, reliefînd într-o viziune amplă obiectivele și direcțiile majore ale politicii sale interne și externe, cu răspunsuri limpezi, științific întemeiate, la toate marile, complexele probleme privind devenirea patriei, a națiunii noastre socialiste. Totodată, prin Directivele privind dezvoltarea economico-socială a României, Congresul a cristalizat prevederile Programului pentru anii ce vin, ani care, începînd cu cincinalul viitor. deschid. așa cum arăta tovarășul Ceaușescu, «**însuflețitoare perspective de muncă și creație, de valorificare a capacităților și energiilor, în slujba înaintării tot mai ferme a patriei pe calea civilizației socialiste și comuniste**».

Anul care s-a scurs de la Congresul al XI-lea, anul care încheie cincinalul 1971-1975, dă marilor planuri ale partidului, strălucit formulate în esența lor socialistă și națională, un prim, temeinic și impresionant certificat de viață, atestînd marea forță mobilizatoare a hotărîrilor Congresului, rodnicia orientărilor sale, entuziasmul, dăruirea și fermitatea cu care comuniștii români, întregul nostru popor au trecut la înfăptuirea marilor sarcini ale prezentului și viitorului patriei. Pe ansamblu, planul producției industriale a anului s-a realizat cu două luni mai devreme față de prevederile maxime ale cincinalului, cu cinci luni mai devreme față de Directivele Congresului al X-lea. La finele acestui cincinal, după cum sublinia recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, producția industrială națională, înregistrînd un ritm mediu anual de creștere de circa 14 la sută, echivalează cu producția industrială a 30 de Românii din perioada de vîrf a trecutului. Producția globală a agriculturii, la rîndu-i, este astăzi de două ori și jumătate mai mare decît cu trei decenii în urmă. Retribuția reală a populației, sporind cu 22 la sută, depășește prevederile cincinalului. Anvergura construcției de locuințe, de noi și importante edificii social-culturale, lărgirea și perfecționarea în continuare a unei democrații reale, ajunsă astăzi la maxima ei înflorire, lărgirea și perfecționarea în continuare a cadrului de participare a maselor la conducerea societății, la dirijarea treburilor economiei și ale obștii, consolidarea legalității, a stării de certitudine a omului în toate împrejurările vieții sale — sînt tot atîția piloni de aur ai noii noastre civilizații, piloni ai progresului național, pilonii unui urcuș în timp prin care ne despărțim de trecut cu viteze astrale, cu vitezele veacului, cu vitezele sau cu ritmurile supreme ale istoriei, cu vitezele sau cu ritmurile edificării celei mai drepte și mai înaintate orînduiri sociale.

Se confirmă, din nou, prin toate acestea, principiul guvernator al activității partidului, strălucit formulat de tovarășul Ceaușescu la tribuna Congresului al XI-lea al P.C.R.: «**Scopul întregii noastre activități economico-sociale, țelul suprem al politicii partidului nostru, esența misiunii sale istorice de transformare revoluționară a societății și de făurire a noii orînduiri este ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor, în concordanță cu necesitățile fiziologice științific determinate și cu necesitățile spirituale generate de progresul neîntrerupt al cunoașterii umane.**»

Am realizat și realizăm astfel nu numai o Românie de 30 de ori mai puternică, ci și un om mai puternic, mai armonios dezvoltat, mai împlinit omenește pe toate planurile, mai capabil să preia pe umerii săi misiunea înălțării patriei pe culmile cele mai înalte ale civilizației și progresului. Am realizat și realizăm astfel un om a cărui formulă de viață este mai complicată — deși, prin idealul care o luminează, ea este astăzi mai clară ca niciodată! — un om ce s-a obișnuit și se obișnuiește tot mai mult, mai adînc, cu ideea că el nu mai răspunde, nu mai poate răspunde, prin existența și prin fapta lui, reperelor comune ale vieții.

Acest om a căpătat și capătă tot mai mult, sub ochii noștri și ai tuturor celor ce-l urmăresc, un chip pe care îl vom numi, fără să ezităm la cuvinte, Chipul Eroului. Tot ce s-a înfăptuit în acești ani — toată această Românie de 30 de ori mai puternică în raport cu vechile ei repere, cu vechiul ei chip, cu vechea ei conștiință de sine — este opera acestui om. El și-a dăruit, pentru înfăptuirea planurilor partidului, întreaga sa energie, el și-a dăruit eroismul, el și-a dăruit — nu rareori — sacrificiile. El și-a făurit o calitate umană, o plămadă anume care este de admirat atunci cînd se naște. Iar la noi s-a născut. La noi, la temeliile fiecăruia din cele peste 2 200 de obiective economice ale actualului cincinal, la temelia întregului edificiu pe care-l zidim, stă efortul excepțional, stă, ca o Ană a lui Manole, sacrificiul de sine, stă pasiunea fierbinte, stau dăruirea și abnegația. Aptă să facă față în mod strălucit unor eforturi excepționale — eforturi care înseamnă unul din ritmurile de dezvoltare cele mai înalte din lume — societatea noastră e, în același timp, aptă să nu transforme excepționalul în permanență, ci, dimpotrivă, să-și impună un orar înțelept al efortului, singurul, pînă la urmă, în măsură să asigure acel ritm continuu de înaintare înăuntrul căruia se află cheia succeselor durabile. Deocamdată, eforturile excepționale grăbesc și vor grăbi clipa întemeierii acestui orar, a acestui ritm. Societatea noastră face, în continuare, aceste eforturi cu conștiința că nimic nu trebuie să întîrzie atingerea țelurilor pe care ni le-am propus, că nimic nu trebuie să întîrzie marșul progresului acestei țări, care este ceea ce a ajuns să fie numai prin hărnicia și eroismul națiunii noastre socialiste.

Obiectivele cincinalului 1976-1980 sînt, în acest sens, elocvente. Obiectivul economic fundamental — continuarea în ritm intens și la indici calitativi superiori a dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale a societății, avînd ca element fundamental dezvoltarea industriei, ce dobîndește un tot mai pronunțat caracter intensiv — se va realiza printr-o nouă escaladare a timpului, printr-un nou urcuș, în care nici un strop de energie, nici o picătură de efort nu trebuie să se piardă, ci, dimpotrivă, să rodească. Să rodească mai mult ca oricînd. Ritmurile înalte ce ne așteaptă — ritmuri de 9-10 la sută anual, monumentele pe care va trebui să le înălțăm — circa 2 700 de unități productive mai importante, banii pe care va trebui să-i investim — aproape 1 000 de miliarde de lei, deci cît investițiile din trei cincinale anterioare, ne cer eforturi, ne cer să articulăm perfect aceste eforturi, să le sincronizăm, să le unificăm, să le topim unul în altul, ca undele unui fluviu ce curge spre cer. Un fluviu care n-are voie să se transforme cumva în fîntînă arteziană. Un fluviu care trebuie să urce impetuos în sus, spre un punct ideal, unde va trebui să aprindă, mereu, o scînteie, un soare sau o hidrocentrală. Nici un strop deci din el nu trebuie să se piardă, nici o picătură de efort să iasă din albie. Iar efortul, în acest nou cincinal, va cunoaște accente noi, cerute de trăsăturile noi, cu adevărat revoluționare, pe care le va cunoaște dezvoltarea economiei, dezvoltarea în sens intensiv a industriei. O veritabilă revoluție va avea loc în planul tehnologiei, prin punerea în valoare, la scara întregii țări, a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii veacului. O veritabilă revoluție — de o copleșitoare însemnătate prin consecințele sale — se va produce în amplasarea forțelor de producție în vatra țării, urmînd ca în anul 1980 fiecare județ românesc să poată raporta, în ce privește industria, o producție de minimum 10 miliarde de lei. Trebuie deci să intensificăm eforturile, să punem mai sus niște cărămizi, să impunem mai sus niște idei.

Dacă ne reprezentăm acest nou cincinal ca pe o boltă în construcție, ridicînd la desăvîrșire edificiul nostru socialist, întru slava patriei și fericirea poporului, este limpede că nimeni dintre cei aflați pe schele nu poate da înapoi, că nimeni nu poate rămîne pe loc, că înapoi sau pe loc nu există, că întregul urcuș e o chestiune de solidaritate și responsabilitate, că tot și parte sînt una, confundați cu această nouă boltă a timpului, pe care o zidim, depunîndu-ne calciul mușchilor și fosforul minții. Este limpede, în același timp, că o astfel de operă nu se poate înfăptui prin comandamente exterioare, ci numai prin cele pornite din inima fiecăruia dintre noi. Efortul perfecționării noii noastre civilizații trebuie deci să pornească de la efortul autoperfecționării, al ridicării conștiinței — arhitectul zidirii noastre interioare — la înaltele exigențe ale Codului etic adoptat de Congresul al XI-lea, îndreptar de muncă și de viață al comuniștilor, al tuturor membrilor societății noastre. Indiferent de naționalitate, milioanele de oameni ai acestei țări, pentru care viața nu e o jucărie, ci o strădanie continuă pentru zămislirea viitorului, s-au angajat să facă și acest efort.

Anul 1975, anul 28 al Republicii, încheie o etapă și deschide o nouă priveliște de viitor. Ne-am propus, prin Directivele adoptate de Congresul al XI-lea, un termen-limită prin care România să se apropie de nivelul țărilor dezvoltate economic: anul 1990. Dar dacă — așa cum dorim cu toții și așa cum acționăm ca să fie — va fi pace în lume, nu e deloc exclus ca acest mare și temerar obiectiv să fie atins mai devreme. Ritmurile noului cincinal, chibzuința cu care fructificăm avuțiile națiunii, inclusiv energiile ei, clarvăzătoarea organizare și orientare a strădaniilor noastre sînt tot atîtea indubitabile garanții ale unui progres tot mai accelerat, ale faptului că nimic din ceea ce ne propunem nu depășește posibilitățile și voința noastră de a înfăptui.

Acum, în pragul unui nou cincinal, în pragul unei noi etape a noii noastre istorii, este mai evident ca oricînd, pentru oricine, că locul de incomparabil prestigiu pe care România socialistă îl ocupă în comunitatea mondială reprezintă încununarea unei depline concordanțe între politica noastră internă și cea externă. Luptăm pentru propria noastră dezvoltare militînd, în același timp, pentru dezvoltarea nestingherită a tuturor națiunilor, susținem necesitatea unei noi ordini economice și politice, a democratizării relațiilor internaționale și, în același timp, lărgim continuu cadrul democrației noastre interne, ne pronunțăm pentru o diplomație energică, activă, orientată spre lichidarea focarelor de încordare, spre rezolvarea pe cale pașnică a litigiilor și, în același timp, propunem noi înșine măsuri

ţara la cumpăna dintre cincinale

constructive menite să ducă la instaurarea în lume a unui climat de colaborare, cooperare, concordie, securitate.

Fără a fi o ţară mare, România este astăzi o ţară influentă, un factor de care se ţine seama, cu preţuire şi respect, în toate marile foruri internaţionale care au răspunderea păcii, colaborării, progresului. Ne-am impus locul nostru — un loc de cinste — în geografia politică a lumii de astăzi, prin energia cu care milităm pentru ca la masa păcii, colaborării şi progresului să se aşeze toate naţiunile, mari şi mici, fără nici o discriminare. Anul pe care îl încheiem a fost, şi din acest punct de vedere, deosebit de rodnic, prin iniţiativele internaţionale de larg răsunet luate de ţara noastră, prin contribuţia personală, hotărîtoare, a tovarăşului Nicolae Ceauşescu la făurirea unei lumi mai bune, mai drepte, întemeiate pe raţiune, pe dezvoltarea nestînjenită, independentă, a tuturor statelor, pe încredere reciprocă, pe prietenie între popoare. Este o bucurie şi o mîndrie să ştii că Bucureştiul, Capitala patriei noastre, a devenit o autoritate în dinamica păcii, că numele unui bărbat român — numele secretarului general al partidului nostru, numele preşedintelui Republicii noastre — este rostit cu stimă pretutindeni, este simbolul politicii înţelepte şi nobile a României socialiste.

Ne aflăm acum în pragul unui an nou. Ceea ce ne dorim nouă, românilor, în acest an, dorim lumii întregi, tuturor ţărilor şi popoarelor: pace, dreptate, libertate, belşug. Fie ca armele să tacă, iar creanga de măslin să devină podoaba oricărui steag. Fie ca bucuria — răsplata efortului paşnic — să ne însoţească zilele. Fie ca acest binecuvîntat pămînt de la Dunăre şi Carpaţi să prospere sub hărnicia, harul şi dragostea oamenilor lui.

«Ne aflăm acum — spune tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **în pragul unui nou cincinal, 1976-1980, care, prin amploarea obiectivelor şi sarcinilor pe care le cuprinde, va marca o etapă hotărîtoare în dezvoltarea şi modernizarea forţelor de producţie ale ţării, în înflorirea economiei, ştiinţei şi culturii, în satisfacerea tot mai deplină a cerinţelor de viaţă ale maselor populare, în înfăptuirea Programului elaborat de Congresul al XI-lea al partidului, de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare victorioasă a României spre comunism»**

Ne aflăm deci în plină construcţie a viitorului, iar construcţia — o ştim — presupune eforturi.

Este ceea ce ni se cere ca să ridicăm această construcţie la acoperiş: muncă neobosită, energie creatoare, eroism.

Şi răspunsul va fi, după cum s-a văzut şi se vede, pe măsura unui popor eroic.

ARADUL VA DA ROMÂNIEI ŞI LUMII STRUNGURI MAI MULTE, MAI PRODUCTIVE, DE ÎNALTĂ COMPETITIVITATE

Cînd spuneai, pînă acum vreo 2-3 ani, «strung Made in Romania» se înţelegea de fapt utilaj construit la Întreprinderea de strunguri Arad — unică în ţară la vremea respectivă şi care încă produce circa 97 la sută din strungurile ţării. Acum 27 de ani, atunci cînd întreprinderea arădeană lua fiinţă, erau numai 240 de angajaţi faţă în faţă cu foarte dificila sarcină de partid de a da ţării maşini-unelte necesare ca aerul unei industrii româneşti aflate la începuturile ei, 240 de oameni nici prea tineri nici prea pricepuţi — între care numai 3 ingineri. După un an de zile, pe porţile tinerei întreprinderi ieşeau primele trei strunguri din seria S 1, maşini care astăzi se produc şi în atelierul-şcoală al Liceului nr. 2 din Arad — dar era la urma urmei un succes, pe care puţini l-ar fi crezut posibil doar cu cîteva luni înainte. În 1973, cînd întreprinderea a sărbătorit 25 de ani de existenţă, s-a stabilit că întreaga producţie a anului 1950 se realiza în numai trei zile! În sfertul de veac scurs, la Arad s-au fabricat peste 50 000 de strunguri şi alte circa 600 de maşini-unelte — livrate spre beneficiul a sute, mii de întreprinderi de prelucrat metale din ţară şi străinătate. La Arad se realizează dealtfel peste 40 la sută din exportul de maşini-unelte al ţării, strungurile şi utilajele româneşti înzestrînd de-a lungul anilor întreprinderi din peste 70 de ţări ale lumi: Brazilia, Mexic, R.P. Chineză, Cuba, Birmania, Australia, Noua Zeelandă, R.A. Egipt, toate ţările socialiste europene, India, Iran, Indonezia, Yemen, Nigeria, Ghana, Sri-Lanka, Arabia Saudită, de asemenea în ţări dezvoltate industrial precum Anglia, R.F.G., Italia, Franţa, Olanda, Suedia, S.U.A., Japonia şi aşa mai departe...

La Întreprinderea de strunguri din Arad, sau «Strungul», cum îi spun de obicei localnicii, se fabrică astăzi cam 380 de strunguri pe lună, peste 5 000 în total pe an — ceea ce spune destul de mult, dar nu spune nici pe departe totul, dat fiind că, practic, tot ce au făcut pînă acum arădenii cu greu se poate compara cu ce au ei de gînd de acum înainte să facă. Cincinalul 1971-1975 a fost cel al dezvoltării rapide, al perfecţionării şi ridicării nivelului tehnic al construcţiilor de maşini în România socialistă; cincinalul 1976-1980 va fi cel al afirmării revoluţiei tehnico-ştiinţifice în ţara noastră şi deci şi în domeniul construcţiilor de maşini, activitate industrială de importanţă primordială pentru întreaga economie. «Industria constructoare de maşini — stă scris în Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. —, ramură de importanţă covîrşitoare a programului de industrializare socialistă, se va dezvolta într-un ritm mediu anual de 11,5-12,5 la sută, ponderea sa în totalul producţiei industriale ajungînd în 1980 la circa 34 la sută.» Orientînd ramura industrială despre care vorbim cu consecvenţă spre realizarea unei game de maşini, utilaje şi instalaţii complexe de înaltă tehnicitate, se va îndeplini un factor hotărîtor pentru dezvoltarea pe bazele cele mai moderne a întregii economii româneşti.

«Practic, în întreprinderea noastră — îmi spunea Ervin Molnar, şeful serviciului de investiţii — anii care urmează vor aduce atît dublarea capacităţii de producţie cît şi modernizarea procesului de muncă şi a produselor noastre, care vor atinge cel mai înalt grad de tehnicitate şi complexitate cunoscut. Dealtfel, este stabilit ca pînă în anul 1980 întreprinderea să ajungă ca 83,3 la sută din producţia globală să fie axată pe produse noi sau reproiectate. Dezvoltarea în noul cincinal se materializează prin eforturi de investiţii considerabile în trei direcţii, şi anume: extinderea turnătoriei de fontă de la 6 500 tone la 14 000 de tone pe an; dezvoltarea capacităţii de prelucare mecanică şi montaj atît la Arad cît şi prin darea în exploatare a două noi capacităţi de producţie, în oraşele Lipova şi Chişinău-Criş; transferarea aproape în întregime a profilului existent de la Arad în cele două noi unităţi de producţie şi reprofilarea celei de la Arad pe producţia de strunguri speciale, cu comandă numerică.» Lucrurile sînt uşor de spus şi de aşternut pe hîrtie, dar ele comportă eforturi dintre cele mai mari şi o complexitate de probleme de rezolvat — în special în transformarea şi policalificarea oamenilor, a acelor oameni care acum apreciază creşterea spectaculoasă a întreprinderii drept «o fabrică peste altă fabrică»! La ora actuală «Strungul» arădean produce strunguri paralele cu diametru de strunjire între 200 şi 800 de milimetri, strunguri pentru sculărie, de o precizie ridicată şi chiar strunguri revolver cu ciclu automatizat, primul din familia acestui tip, asimilat abia în anul care se încheie, numindu-se tehnic DRT 32/40 k. Cu cîţiva ani în urmă asimilarea unui produs nou se făcea abia în 2-3 ani. acum strungul paralel cu comandă numerică a fost «învăţat» de constructorii arădeni în mai puţin de un an de zile.

«În viitorul cincinal întreprinderea noastră va produce o gamă foarte diversificată de strunguri şi maşini unelte — preciza Alexandru-Papiu, şeful serviciului plan-dezvoltare — şi anume: strunguri paralele modernizate, o gamă extinsă de strunguri revolver cu ciclu automatizat, avînd de la 32 la 80 de milimetri diametru de strunjire, strunguri frontale, strunguri de copiat, centre de strunjire şi strunguri cu comandă numerică. Se va ajunge la capacitatea de aproape 18 000 de strunguri convenţionale, dintre care 5 000 vor fi fabricate la Lipova şi Chişinău-Criş. Desigur, numărul de **strunguri fizice** nu va fi egal cu cel amintit mai înainte, el va creşte numai de două ori faţă de numărul actual, dar termenul de **strunguri-convenţionale** implică producerea unor utilaje cu mult mai complexe, mai greu de executat, dar cu tehnicitate, precizie şi productivitate mult sporite faţă de tipurile «clasice», cele paralele. Aceste strunguri vor produce de trei pînă la patru ori mai mult decît strungurile obişnuite, lucru care se va reflecta desigur prin livrări la beneficiari, în **întreaga economie naţională.** Beneficiind de automatizarea ciclurilor de lucru în proporţie de 90-95 la sută, practic, la unele dintre ele fiind necesară doar operaţia de prindere a piesei în maşină, alteori nici măcar atît, noile strunguri vor efectua o gamă foarte complexă de prelucrări. În acelaşi timp, pentru producerea lor avem obligativitatea unor eforturi de concepţie şi execuţie sporite, ridicarea tehnicităţii de lucru şi aşa mai departe.»

Dar de ce un asemenea efort?! Pentru ce iarăşi abandonarea cu bună ştiinţă a căilor bătute, a drumului cunoscut aproape cu ochii închişi? Răspunsul este foarte simplu totuşi — el ţine de necesitatea de a păstra în permanenţă ritmul progresului general al producţiei de strunguri pe plan mondial, ba chiar de a grăbi niţel pasul, pentru dispariţia decalajelor încă existente. Prin dezvoltarea explozivă a tehnicii în toate domeniile, inclusiv al construcţiilor de maşini, s-a observat că fenomenul de uzură morală a utilajelor, care pînă acum cîtăva vreme îşi făcea apariţia la 15-20 de ani, acum s-a redus la numai 5-6 ani. Pe plan mondial se fac serioase eforturi ale tuturor constructorilor de a ţine pasul cu evoluţia tehnicii, pentru a rămîne competitivi pe piaţa mondialăl. Urmărind îndeplinirea Directivelor partidului, Întreprinderea de strunguri din Arad, unitate care a ajuns să trimită la export aproape 50 la sută din producţia sa, a hotărît reprofilarea şi creşterea capacităţii în pas cu cerinţele tot mai pretenţioase ale întreprinderilor prelucrătoare din ţară şi cu principalele tendinţe în construcţiile de maşini unelte în lume. Fişa de plan pînă în anul 1980 prevede diversificarea în măsură şi mai mare a procesului de fabricaţie, în concordanţă cu noile pretenţii ale beneficiarilor: precizie ridicată, productivitate mare la preţ de cost scăzut, durabilitate şi siguranţă în exploatare etc.

«Asimilarea din mers a unor noi produse — spune Petru Pintea, secretar al Comitetului P.C.R. pe întreprindere — înseamnă atît tehnologii noi cît şi produse noi. Trebuie să recunoaştem de asemenea că am avut şi cîteva, să le zic insuccese, pe parcursul anilor predecenţi. Ultimul ne-a durut mai mult, fiind vorba de acţiunea de reorganizare a secţiei de montaj general. S-a întîmplat în luna februarie 1975, cînd am hotărît deodată să trecem la reorganizarea tehnică şi tehnologică a secţiei, ca şi la lucrul pe două schimburi — necesar noilor metode de muncă. Practica ne-a învăţat însă că ne-am grăbit, că neacordînd atenţie suficientă pregătirii psihologice mai întîi şi apoi de calificare superioară hotărîrea noastră nu s-a putut îndeplini, lovindu-se de o anumită rezistenţă. Ce s-a întîmplat n-aş şti să vă spun nici acum — toată lumea părea că îşi vede de treabă în secţie, nimeni nu stătea cu mîinile încrucişate, dar ritmul de lucru în loc să se îmbunătăţească scădea. Practic, nu ieşeau strunguri la numărul aşteptat! Ne-am dat seama de greşeală, am revenit la vechile metode de lucru pe un singur schimb de muncă, prevăzînd pentru mai tîrziu introducerea noutăţii după pregătirea corespunzătoare. Ea a fost planificată pentru luna ianuarie 1976, dar între timp s-au organizat mai multe şedinţe pentru pregătirea oamenilor, s-a întocmit un studiu care cuprinde cîte un **dosar** pentru fiecare formaţie de lucru, în care sînt trecute operaţiile de montare a produsului finit, asigurarea cu asistenţă tehnică a schimbului, controlul necesar şi aşa mai departe, ca şi oamenii stabiliţi a face parte din formaţiile de lucru respective. Pentru fiecare formaţie sînt nominalizaţi acum 41 de oameni, în două schimburi.»

Avîndu-l apoi în faţă pe Mihai Marghescu, şeful atelierului de proiectare a tehnologiilor la cald, am aflat că şi în acest sector, la turnătorie adică, se vor folosi nu peste multă vreme atît tehnologii cît şi utilaje noi. «Pentru turnătorie însă, îmi spunea dînsul, învăţînd poate şi din experienţa precedentă, pregătirea oamenilor a început aproape cu un an înaintea punerii în funcţiune a noilor utilaje. S-a pornit cu o largă acţiune de popularizare în rîndul celor peste 500 de muncitori din secţie, explicîndu-se oamenilor despre tehnologia nouă, capacitatea sporită etc, s-au alcătuit apoi programe de pregătire a forţei de muncă pentru noile cerinţe. Am făcut cursuri speciale pentru maiştri-turnători, s-au organizat vizite de documentare şi specializare la unităţi similare în ţară şi în străinătate. Apoi am luat şi o măsură pe care noi o considerăm ingenioasă — am hotărît ca montajul utilajelor noi să fie efectuat chiar de oamenii care le vor folosi, nu de către alţii, pentru ca ai noştri să le cunoască cît mai bine, să le îngrijească corespunzător, să le îndrăgească chiar...»

Despre ARIS — «marca fabricii», însemnul întreprinderii pe fiecare strung, ceea ce reprezintă **Arad, România, Întreprinderea de strunguri** — mai sînt încă multe lucruri de spus, desigur. S-ar putea vorbi despre succesul deosebit al constructorilor în fabricarea pentru autodotare a unei maşini specializate de frezat came, realizare care a evitat astfel un import de circa 330 000 de lei/valută. Dealtfel, am văzut în întreprindere că autodotările, destul de numeroase, sînt vopsite într-un galben care nu reprezintă desigur stridenţa, ci mîndria constructorilor de maşini de la «Strungul». La întreprinderea arădeană, am aflat, cam 60 la sută din lucrările pentru producerea strungurilor se face pe... strunguri. Asta nu este numai o curiozitate, asta ne poate învăţa că, de fapt, la Arad strungarii fac strunguri, pe lîngă ei mai sînt şi alţii — dar munca rămîne extrem de migăloasă, de mecanică fină aproape. N-aş putea încheia fără a aminti totuşi că începînd din acest an Întreprinderea de strunguri din Arad a iniţiat lansarea şi urmărirea producţiei sale prin programare pe calculator electronic. Pînă nu demult, date fiind dimensiunile şi complexitatea întreprinderii, fiecare secţie avea nevoie de un contabil şef de secţie cu cîteva ajutoare pentru aceleaşi probleme. Acum, prin programarea pe calculator, toate datele sînt centralizate la nivelul întreprinderii — ceea ce pare un lucru elementar, dar care era practic imposibil fără intervenţia electronicii şi a tehnicii de calcul... Mai mult, am aflat că începînd din anul 1978 întreprinde-

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

ne trebuie totuși hărți noi!

Poeta de mari resurse lirice, care știe să logodească atît de neașteptat și sincer observația frustă asupra realității cu zborul inefabil al unei meditații pătrunzătoare — am numit-o pe Florența Albu — lansa în urmă cu cincisprezece ani un îndemn, cuceritor prin adevărul lui, unanim acceptat în entuziasmul său vizionar. «Ne trebuie hărți noi!» — era acest îndemn-corolar al unui manifest liric care, la acea oră, pentru a însemna apariția materială pe coordonatele geografice ale țării a fiecărui punct nou nu invoca decît vreo cîteva repere indiscutabile: Bicazul — «inimă comunistă a pămîntului nostru», orașul Victoria — «în care n-au locuit niciodată domnii» sau gospodăria milionară a Chirnogenilor — la care artezienele luaseră locul măgărușilor înhămați la sacale. O asemenea rezonanță entuziastă ca și aceea a pateticului «Ne trebuie hărți noi!» mi-a venit în minte fiindcă, mai ales, cu timpul și îndeosebi în ultimul deceniu îndemnul lansat de poeți a intrat în prerogativele științei geografice. Dacă e să rămînem strict la reperele desemnate de poema citată de noi, evident că orașul Victoria, pe lîngă imensa ctitorie de chimie și spiritualitate românească din vatra rurală a Oneștilor, Porțile de Fier, cu cele peste 2 milioane de kilovați putere instalată, pe lîngă prima noastră ucenicie electro-energetică de la Bicaz, ca și sutele de unități agricole cooperatiste multimilionare, pe lîngă Chirnogenii acelui timp, ne apar de-a dreptul de necomparat. Chiar o hartă realizată atunci cu toată minuția nu-și mai află azi utilitatea decît într-un atlas istoric.

Sîntem, cum o lume întreagă începe să se convingă, o țară cu inegalabile priveliști în luminișul cărora s-au ridicat, pe alocuri, și o seamă de ctitorii care dacă nu impresionează întotdeauna prin grandoarea lor arhitectonică ne emoționează prin zborul înalt al imaginației de care au fost capabili, în condiții extrem de vitrege, meșteri rămași adesea anonimi. Bunul-simț ne obligă însă să recunoaștem că din motive pe care nu e cazul să le mai reluăm aici, peisajul durat și durabil datorat bravilor noștri înaintași de pe aceste meleaguri nu cunoaște dimensiuni care să ne îndemne la tot pasul să fi ridicat un nou punct pe hartă. Nu puține din orașele noastre de azi, cum tot un scriitor le definea în mod fericit în urmă cu cincisprezece-douăzeci de ani, sînt, sau cel puțin au fost pînă nu demult, «fără arhive». Vocația construcției de peisaj, dovedită odinioară cînd și cînd între două bătălii pentru neatîrnarea vetrei, ne-am demonstrat-o cu strălucire și febrilitate, care au uimit pe vizitatorul străin, implicit pe noi înșine, mai ales în deceniile din urmă. E cu atît mai meritoriu și mai demn de luare aminte lucrul făcut cu mîinile noastre într-un timp record, dovadă că Meșterul Manole și calfele sale nu săvîrșeau un act de lăudăroșenie cînd se arătau gata, după terminarea celebrei ctitorii, «a se bizui și altele-a croi mult mai arătoase și mult mai frumoase». Și cînd afirmăm aceasta avem în vedere, în primul rînd, grandioasele opere de industrializare, de urbanistică, amenajări agricole asupra cărora te atenționează chiar cel mai modest ghid turistic. Platforme industriale cum sînt acelea ale Galațiului, Iașului, Craiovei, Piteștiului sau Hunedoarei s-ar înscrie ca realizări de primă mărime chiar în peisajul industrial al unor țări cu o tradiție seculară în acest domeniu al dezvoltării. Numai cincinalul, pe care în acest an final al lui numeroase județe l-au realizat cu multe luni înainte, a adăugat la zestrea, tot mai bogată, a energiilor noastre creatoare de civilizație modernă nu mai puțin de 2 200 unități industriale și zootehnice. Multe din aceste noi întemeieri au făcut ca politica de dezvoltare armonioasă a tuturor ramurilor economiei și repartizarea echilibrată, judicioasă a forțelor de producție pe întregul teritoriu să devină un principiu real de viață națională, un izvor de patriotism cotidian pentru toți cetățenii.

Dar iată că unele localități și locuri pierdute uneori cu totul în anonimat sau luate în seamă numai pentru reputația subdezvoltării lor au intrat în prim-planul atenției publice prin aceea că au devenit, grație mai ales unor inițiative locale conjugate cu entuziasmul și fantezia unor creatori, căutate vetre ale artei: Medgidia, Orșova, Măgura, Arcuș, Slobozia. Mi-au parvenit acum cîtva timp la redacția unde lucrez cîteva panorame ale Medgidiei, împresurată pur și simplu de monumentale lucrări în ceramică. Unul din aceste colțuri de oraș destinate desfătării artistice e situat chiar în preajma unui deal pe care în urmă cu mai bine de două decenii funcționa, în niște barăci, căminul școlii de ucenici din localitate. Am petrecut o noapte, dintr-o primă deplasare a mea jurnalistică, într-o asemenea baracă hărțuită de toate vînturile năprasnice care se abat prin acele părți. Cu tot romantismul acelor ani, noaptea aceea, în care așteptam din clipă în clipă ca înjghebarea de scînduri să fie spulberată de vîntoasă, greu mai mi-o pot rememora în fața priveliștei de distinsă spiritualitate pe care ne-o înfățișează aceste locuri astăzi.

Nu mai puțin fascinante sînt înseși priveliștile cîmpului, întrecînd prin imensitatea și robustețea holdelor chiar cele mai paradisiace zone de vegetație ale universului natural. Anul acesta,de pildă, una dintre «campioanele grîului» a fost cooperativa agricolă de producție din comuna Salcia. Poate că nu toată lumea știe însă că performerii de pînă mai ieri la această recoltă au fost țăranii din Gîrla Mare, comuna vecină. Cum tot Gîrla Mare, ca și satul său Vrata, se numără printre țarinile cu cele mai bune recolte la hectarul de floarea-soarelui sau de porumb. Un colțișor numai de pămînt românesc, situat într-un mic cot al Dunării, și cîtă rodnicie și frumusețe încît vara, cînd lanurile de grîu sînt în pîrg, dense și masive, mai că ai fi gata să alergi pe spice ca miticul Linos.

Ne trebuie de aceea hărți noi, dar hărți la scara fiecărui an și a fiecărei localități. Sîntem la confluența dintre două cincinale, istorice prin amploarea prefacerilor și altitudinile la care situează toate activitățile umane, și o asemenea idee capătă o tot mai vie rezonanță în conștiința națiunii noastre.

NICULAE STOIAN ■

---

rea va fi dotată cu calculator electronic propriu, lucru care va însemna desigur modernizarea operațiilor de contabilitate, planificare, prospectare și așa mai departe la nivelul atins pînă la acea vreme de partea de concepție și execuție a producției. Cu alte cuvinte, cincinalul care urmează va însemna pentru întreprinderea arădeană pasul de desăvîrșire a producției în raport cu cele mai deosebite performanțe internaționale în același domeniu, situarea întreprinderii pe același loc fruntaș în industria constructoare de mașini românească ca și pînă acum, dar pe baze mult mai pretențioase, ridicarea gradului de competitivitate pe plan mondial. Cu alte cuvinte, Întreprinderea de strunguri Arad se află deja în cincinalul revoluției tehnico-științifice din țara noastră...

DUMITRU GRAUR ■

La Arad există de mai bine de 25 de ani binecunoscuta întreprindere de strunguri — dar acum, zic oamenii, o altă fabrică se va ridica peste cea prezentă...

UN SAT – VIITOR ORAȘ – SE RECONSTRUIEȘTE DUPĂ LEGILE NOULUI, DAR ÎN LINIA ISTORICĂ A TRADIȚIEI ȘI FIINȚEI SALE

În viitor, comuna Dăbuleni din Dolj (16 000 de locuitori) va deveni un veritabil oraș.

Stau de vorbă despre această întîmplare ce va să vină cu un vechi dăbulean, nea Gheorghe Sărăciu, o figură, într-un fel, istorică, și vom vedea îndată de ce. Discuția se poartă în șopronul cu unelte al gospodarului. E o șură mare, lipită de casa nouă (cu etaj), o remiză ca la fermele bretone ori flamande, unde se țin instrumentele unor îndeletniciri străvechi, un muzeu agropastoral sui-generis, așezat în anexa vetrei. Instrumente străvechi, fiecare din ele marcînd un prag istoric, toate laolaltă o viață de om. Un strung de lemn, o nicovală și o menghină, fiare de plug și dălți, fierăstraie și drugi, niște foale de ințețit văpaia, o vatră rece de fiert fierul, o vîrșă de pescuit, un ciomag ciobănesc crestat cu flori, unelte de semănat, greblat, secerat, cules, de tuns oile și dărăcit sumanul, o trusă nouă de chei mecanice, un muzeu sau o incintă etnografică a Dăbulenilor, o vitrină a vieții oamenilor din care, s-ar zice, nu lipsește nimic. Ceva totuși lipsește.

— Lipsesc opincile mele — spune nea Sărăciu, cu un fel de surîs știrb pe fața uscată și negricioasă, brăzdată acut de ani. Apoi, în timp ce lucrează (repară vîrșa, care și-a slăbit niște ochiuri), se explică.

Lipsesc, dacă-i vorba să socotim această șură drept un muzeu sau o vitrină, cele cîteva zeci de perechi de opinci ale lui, rupte în timp, care, zice, ar fi dat seama mai bine decît orice despre viața lui și chiar a satului. El, Gheorghe I. Sărăciu, a rupt la viața lui cîteva zeci de perechi de opinci, tot umblînd (și iar rîde știrb) «*să-și vază averea*». El a fost, pînă în anul 1953, cînd s-a întemeiat prima cooperativă agricolă din comună, posesorul unei «averi» de-a dreptul senzaționale. Avea 19 loturi de pămînt, risipite pe unde și-a ințărcat dracu' copiii. Un petic în Stăvaru, la 15 kilometri de casă; altul în Cîmpia Părului, la 11 km de casă; altul în Ștefan cel Mare, la 8 km; altul la Ianca, la 8 km; altul în Bechet, la 12 km. În total deci, fără a le mai înșira pe toate, 19 petice de pămînt, totalizînd doar cîteva hectare de teren nisipos. Cîteva hectare, împrăștiate în două județe (Dolj și Olt), prin moștenire și cumpărări. Ca să le «vază» numai, trebuia să parcurgă cu pasul 136 de kilometri, adică exact distanța din satul lui la Severin sau la Pitești. Asta — ca să le privească! Dar cele 19 petice trebuiau arate, semănate, plivite, prășite, îngrijite, culese. În medie, un om al pămîntului își vizitează lanul, cu uneltele, între arat și cules, în cazul porumbului, de cel puțin cinci ori. Să înmulțim deci cinci cu o sută treizeci și șase: 5 × 136 = 680. Deci, șase sute optzeci de kilometri într-un an! Aceasta, ridicînd datele la valoarea absolută la care singure se invită. O distanță ce măsoară România între două puncte ale lățimii ei, pentru a aduna cîteva zeci de coșuri cu porumb! Gheorghe Sărăciu a devenit astfel o figură istorică, un fel de personaj legendar, un «jidov rătăcitor», rătăcind între loturile lui de pămînt, o pasăre fără cuib, hărțuită între aceste 19 cuiburi provizorii. Oamenii i-au zis «Șetrarul». Gheorghe I. Sărăciu, zis «Șetrarul», adică nomadul, trebuia deci să parcurgă, în fiecare an, o distanță care, înmulțită cu o viață de om, ar fi dat înconjurul lumii. Înconjurul lumii pentru un pumn de porumb! A preferat, pînă la urmă, să-și lase mai multe loturi pîrloagă, întemeindu-și în șură atelierul ăsta, ca să mai scoată așa un ban. Soluția — în aritmetica atît de complicată a loturilor — le-a adus-o, și lui, și altora, cooperativa agricolă de producție. Le-a adus-o și altora — pentru că n-a fost singurul, au fost destui «șetrarii» sau «risipiții» acestui sat.

De ce ne amintim aceste lucruri acum, cînd ne gîndim la Dăbuleni ca la un viitor oraș?

Discuția continuă în clădirea Consiliului popular, interlocutor fiindu-mi, de data asta, un om încă tînăr. Răduț Oprea, primarul, om de 39 de ani, îmi spune că problema transformării urbanistice a Dăbuleniului reprezintă, desigur, un «proces firesc și obiectiv», o necesitate a vieții, reclamată de așezarea ei actuală, reclamată de dezvoltarea de astăzi a satului, de economia și de cultura lui, de prezentul și viitorul lui, dar, nu mai puțin, «un proces complex», cu aderențe și cu dedesubturi nebănuite. Între comuna de azi și orașul de mîine, între un statut și altul al Dăbuleniului, e o relație de continuitate, dar și de schimbări, de sensuri, de certitudini, dar și de surprize, într-un cuvînt, de competiție a duratei, sub semnul unor ritmuri de viață care se schimbă și se amplifică vertiginos. Pe spinarea reliefului capricios al vremii, ca și pe un val de pămînt, ară, desigur, țărani, oameni ai locului, dar și edili și specialiști, absolvenți a patru-cinci clase primare, dar și ai institutelor ori academiilor, teșindu-l sau modelîndu-l în egală măsură — ca să intre

un „spectacol Macedonski"

Ascultîndu-l luni seara la Teatrul Nottara pe Tudor Gheorghe în al său «spectacol Macedonski», ne-a revenit în memorie categorica afirmaţie a lui George Călinescu din *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent: Cîte strofe din Macedonski rezistă, sînt ale unui poet mare, tot aşa de mare ca şi Eminescu în punctul cel mai înalt atins.*

Într-adevăr selecţia operată de Tudor Gheorghe în opera poetului *Nopţilor*, precum şi interpretarea dată poeziilor alese, ne-au conturat în recitalul său personalitatea unuia dintre cei mai reprezentativi poeţi ai literaturii noastre. E aici un prim merit al artistului de a ne fi reconstituit «pe viu» imaginea unui creator în ceea ce are el mai decisiv. Poetul de orgolioasă individualitate dar şi de generoasă atitudine socială, cîntăreţul de tandră duioşie al «rozelor ce mor» dar şi lucid observator al tarelor societăţii în care trăia, liricul complexat de temerile ignorării contemporanilor lui dar şi încrezător în recunoaşterea viitorimii, pentru a ne rezuma la cîteva caracteristici, a fost evocat în suita recitalului cu înţelegere şi participare de preţuitul nostru menestrel. A fost evocat cu înţelegere şi participare, dar si cu artă.

Credem că în recitalul de la Teatrul Nottara, Tudor Gheorghe s-a aflat pe culmile artei sale. Fără nici un fel de recuzită, de decor şi alte mijloace exterioare. doar cu chitara, Tudor Gheorghe, prin glas, mimică şi gest, a creat atmosfera adecvată, a comunicat sensurile şi frumuseţile poeziei.

Amestec echilibrat de recitativ şi cîntec, de vers spus şi cîntat, recitalul a constituit în întregime o demonstraţie a unor excepţionale virtuţi artistice. Tudor Gheorghe, aşa cum am mai spus, a reconstituit o personalitate poetică, dar originalitatea recitalului a constat mai cu seamă, după părerea noastră, în faptul că dincolo de poet a apărut omul sau, mai bine zis, omenia din el. Tudor Gheorghe a realizat o subtilă «distanţare» de măştile poetului, pentru a întrevedea pe omul Macedonski, slujitor absolut al poeziei, al umanului. A realizat lucrul acesta variat, nuanţat, captivant. Atît de captivant că minute întregi după sfîrşitul spectacolului, publicul încă se mai afla pe scaune.

Recitalul a fost un succes strălucit, al acestui împătimit al poeziei în slujirea căreia pune de ani o obstinată muncă şi har.

TRAIAN STOICA ■

ţara la cumpăna dintre cincinale

în noul şi riguros desen al timpului — cu fierul tractorului sau cu instrumentele arhitectului, despuindu-l de tot ce e risipire şi aberare, clădind o structură nouă, armonioasă.strînsă.

Ce înseamnă aceasta? Cooperativizarea a adus, cum spuneam, o primă soluţie, adunînd loturile risipite ale lui Gheorghe Sărăciu şi ale altora, adunînd tot pămîntul obştei şi împărţindu-l, cum s-ar zice, cu cap. La punctele mai îndepărtate de lucru (căci C.A.P.-ul e întins, are 9 000 de hectare, împărţite în 18 ferme), oamenii se duc cu camionul. Că faptul acesta e un fapt revoluţionar, conchide Răduţ Oprea, nu mai e nevoie să subliniem. Vom sublinia altceva, ca sensul să devină mai limpede. Risipirea satului o însemna, pînă mai ieri, nu numai risipirea geografică a pămîntului, ci şi structura sau calitatea acestuia. E un pămînt nisipos, un pămînt de dune. Dealurile alea care se văd spre sud, către Lunca Dunării, şi spre nord, spre terasele Băileştiului şi Flămîndei, dealurile alea, pe care oamenii le numesc chiar «dealuri», sînt de fapt nişte false dealuri, sînt dunele de nisip, un fel de construcţii mobile ale naturii, teribile cînd se mişcă, mînate şi despletite de vînturi, troienind ca o grea zăpadă, în plină vară, cîmpiile şi plantaţiile Dăbuleniului. Troieniri ale timpului geologic, ale timpului mineral, care aici îşi continuă lucrarea, suprapunînd-o peste cea a omului, spulberînd-o adesea, dîndu-i acestuia, de cînd se ştie, oboseala privirii în nesfîrşirea alb-cenuşie a dunelor risipite pe zări şi neliniştea de a nu se putea fixa pe acest imens piept de nisip care respiră nesigur şi continuu de jos, de la Dunăre, pînă sus, spre Craiova. Pe vremuri, cînd mergeau să-şi viziteze loturile, Gheorghe Sărăciu şi alţii ca el se scufundau în nisip, înotau prin nisip. Aici e Sicilia sau Corsica olteană, cîmpie goală, soare torid, nici un accident, nici un accent, nimic nu arcuieşte sprînceana vînătă a nisipului care închide ochii pămîntului. În iulie şi august nu cade strop de ploaie, iar cînd plouă (80 de zile pe an) bat grindini puternice, care iarăşi distrug şi spulberă. Un astfel de pămînt se cerea muncit temeinic, dar dăbuleanul lipsit de vite şi de unelte prefera, sau mai degrabă era nevoit, să-l lase pîrloagă, păstorind o turmă de oi, sau pescuind în Dunăre, sau făcînd negoţ (cu peşte, cu lînă sau cu abale, pivele de bătut abale au funcţionat pe aici pînă prin 1950), sau plecînd la oraş, în căutare de lucru. Ceea ce a adus cooperativizarea a fost, înainte de toate, înveşnicirea omului pe acest pămînt şi reconstruirea, de fapt, a acestui pămînt, fixarea lui în tipare noi, tefere şi durabile. Dăbuleniul a devenit, de cîţiva ani, punctul nodal, «sistemul central de gospodărire» al marii incinte de irigaţii Sadova-Corabia, întinsă pe vreo 29 000 de hectare. Anul ăsta, deşi cu ploi, revărsări şi băltiri, s-au strîns la grîu peste 3 000 kg la hectar, la porumb vreo 6 000. C.A.P.-ul, cum spuneam, are 18 ferme, din care 3 zootehnice, un complex industrial de creştere şi îngrăşare a animalelor (un altul, de 3 400 de capete de taurine, are I.A.S.-ul din comună), plantaţii de duzi (trei ani la rînd, premiul întîi pe ţară la creşterea viermilor de mătase), 648 de hectare de «vie model», suprafaţă care în cincinalul viitor se va dubla. Mai există în sat şi o I.M.A., şi industrie nouă (o întreprindere vinalcool, un atelier de confecţii metalice şi conducte de mari dimensiuni, o uscătorie de tutun cu o capacitate de 16 tone zilnic, o brutărie care scoate 6 000 kg de pîine la 24 de ore), o staţiune ştiinţifică pentru cercetarea şi amenajarea nisipurilor, toate ivite în aceşti ani, toate fixînd tot mai temeinic satul pe un sol care, pînă nu prea demult, părea să-l refuze, să-l risipească. «*...Să avem voia dumneavoastră să ne mutăm pe o altă moşie*», scrie într-o jăluire din 1821 a localnicilor, adresată stăpînirii din Bucureşti, şi, chiar şi mai tîrziu, «şetrarii» precum Gh. I. Sărăciu s-ar fi mutat bucuroşi pe un alt pămînt, care să nu fie atît de sterp şi de risipit în cele vînturi. Acum, «şetrarii» ăştia şi-au făcut case mari, pe temelii de beton, făcute să le fie şi lor, şi copiilor lor, şi copiilor copiilor lor, ca o întemeiere sigură a lor pe acest pămînt. S-au clădit, de cînd cu C.A.P.-ul, peste 3 500 de case noi în Dăbuleni. Case frumoase, mari, veşnice. Case de dăinuire. Case bogate, cu cerdac de piatră, cu «balcon cu picior», cu stîlpi, cu «marchiză», cu odăi largi, cu sobe-ursoaice (multe, cu microcentrale proprii), şi toate, chiar şi cele din uliţele de margine, precum din vechile mahalale «Broasca» sau «Ciungu», cu fastuoase intrări de bolţi de viţă. Oamenii s-au întemeiat şi vor să dăinuie. Au acum siguranţa muncii, a vieţii, cîştigă bine, fie în C.A.P., fie ca muncitori la oraş, vor să trăiască bine, temeinic, frumos. Schiţa de sistematizare a satului — desenul zilei de mîine — prevede pentru zona centrală, de-a lungul şoselei, pe lîngă importante construcţii civice şi obşteşti, doar case cu două etaje, iar în interior, pe arterele cu circulaţie mai mare, clădiri cu minimum un etaj. Oamenii au dezbătut cu atenţie schiţa, au aprobat-o, ceea ce vrea să spună că le-a plăcut ideea «regimurilor de înălţime» a clădirilor şi că, mai ales, se socotesc capabili s-o înfăptuiască.

Acesta ar fi satul de astăzi, în deschiderea lui spre ziua de mîine. Chiar şi această ultimă poveste, a aprobării «regimurilor de înălţime», poate fi, spune Oprea Răduţ, o dovadă, dacă vreţi peremptorie, a «citadinizării» de pe acum a mentalităţii oamenilor, indicînd nu numai ritmul mereu amplificat al vieţii lor, ci şi capacitatea lor de înţelegere sau de cuprindere — pe verticală — a noutăţilor ce le sînt propuse. E firesc, sîntem într-un sat pe care chiar «risipirea» — cea a oamenilor în primul rînd, plecaţ mereu la oraş, cu cobiliţa sau cu palmele goale, în căutare de lucru — l-a ferit de rigidităţi, de tiparele strîmte, de asfixierea «tradiţiei» înţelese îngust. Nu e şi n-a fost niciodată un sat habotnic, închis în sine, cu recepţia faţă de nou inhibată duminical, ci un sat deschis, poate chiar prea deschis... Acum, pentru viitor, va trebui să «se strîngă». Viitorul înseamnă organizare, ordine. Viitorul înseamnă stringenţă, în peisaj ca şi în viaţa de toate zilele. Ceea ce vrea să însemne că Dăbuleniul se află, la ora de faţă, la o răscruce. E o răscruce de vînturi sau de porniri polare, e o luptă între tendinţe contradictorii ale vechiului sat şi ale noii aşezări care se naşte, care trebuie să se nască, avînd ca principiu vital rigoarea, ordinea. Ce înseamnă asta? De pildă: densitate constructivă. Bun, asta se va face. S-au identificat în studiile premergătoare aprobării schiţei, vreo 700 de noi amplasamente de case, chiar pe arterele principale ale comunei. Unde mai trebuie încă lucrat, unde mai sînt încă fisuri, în ciuda unor realităţi şi realizări care bucură, este capitolul acela — încă deschis — al mentalităţii sau al conştiinţei oamenilor. Va trebui deci ca aceşti dăbuleni, care ştiu ce înseamnă oraşul, să aplice regulile lui — ale vieţii, organizării şi ordinii lui — şi la ei acasă.

Acest lucru, continuă primarul, va fi, desigur, rezultatul unor învăţăminte, al asimilării unor valori «din afară», dar şi, în acelaşi timp, al scoaterii la lumină, al dezvoltării şi înnobilării unor valori străvechi, morale, civice, sociale, care se găsesc difuzate în trăirea şi deprinderile de viaţă ale satului, cristalizîndu-i fiinţa istorică. Noile reguli şi valori trebuie aşezate şi împletite pe cele vechi, originale şi structurale, cele care, de fapt, au împiedicat «risipirea», au ţinut totuşi satul în vatra lui şi în fiinţa lui. Cîndva, spune istoria, în Dăbuleni exista un «sfat al bătrînilor», ei hotărau ce e bine şi ce e drept; ei aveau la ei, fiecare, cîte un fragment din «pecetea satului», şi nici un act sau decizie nu se socoteau întocmite decît atunci cînd bucăţile de pecete, toate, se adunau laolaltă, semn al voinţei unice a satului, întreagă doar în sinteza obştei. Acest sfat al bătrînilor a fost reluat. El se cheamă acum altfel: se cheamă «ziua întîlnirii cu primarul» (deşi chiar el, primarul, e de părere că s-ar cuveni a se reveni la formula veche, mai sugestivă şi mai explicită pentru esenţa manifestării), zi ce-i adună la primărie pe oamenii mai în vîrstă, cu autoritate în sat, o dată sau de două ori pe lună, ca să-şi spună cuvîntul în problemele obştei. Într-un sat evoluat ca Dăbuleniul, cu o economie puternică şi o viaţă spirituală efervescentă (un cămin cultural cu nu ştiu cîte premii pe ţară, 111 cadre didactice, 75 ingineri, 1 800 abonaţi TV, cinema, biblioteci publice cu peste 35 000 de cărţi etc.), cuvîntul asupra rosturilor îl spun totuşi bătrînii, oamenii cu o îndelungă experienţă, purtătorii acelor «peceţi» care s-au imprimat prin timp, modelînd fiinţa obştei. Un om de aici din sat, Nică zis Rotăriţa, certat cu fiu-său (care cam bea) şi ameninţat de fiu-său ăsta cu izgonirea din casă, a izbutit să-l aducă pe hăbăuc în faţa bătrînilor, la primărie, şi acesta, de-atunci, s-a ruşinat şi s-a cuminţit. N-a mai fost nevoie de tribunal, de judecată, cum îl povăţuiseră unii pe Rotăriţa-tatăl. Nişte femei, Elena Vasilescu, Alexandra Gheorghe, Victoria Georgescu şi altele, se făcuseră din ţărănci «cocoane», părăsiseră C.A.P.-ul, trăiau pe leafa bărbaţilor, şoferi la oraş. Sfatul bătrînilor le-a ruşinat şi pe ele. Acum, toate cele numite au culturi în acord global. Deci acest sfat al bătrînilor e o forţă care coagulează, care-i adună pe cei risipiţi.

Ce-ar mai fi de spus, la acest capitol? Ar mai fi faptul (primarul pare a ezita, dar se decide) că nişte legi, trăsături sau valori ale vieţii arhaice circulă încă pe dedesubtul vieţii de azi, se interferează cu ea, se îmbină cu ea, o marchează chiar, într-un fel ce decide profilul particular al locului, portretul său. Este vorba de forţa familiei, de sentimentul familiei, de importanţa familiei. Sigur, ca pretutindeni (şi aceasta e iarăşi o trăsătură străveche, pe care epoca noastră a preluat-o), măsura valorii omului o dă munca sa. Forţa de astăzi a Dăbuleniului se sprijină, evident, pe munca oamenilor, dar, după muncă, al doilea criteriu de apreciere a omului ţine de «neam», de spiţa sau de familia din care provine. Cînd se fac, în consiliul comunei sau în cel al C.A.P.-ului, propuneri pentru ocuparea unui post de răspundere, atîrnă, spune primarul, şi criteriul acesta, validat de o lungă experienţă a satului. Acest principiu arhaic e combătut de unii, mai cu seamă de cei veniţi în sat de aiurea, cum ar fi tinerii dascăli ai şcolii, dar ce poate fi rău în el? Sigur, nimic nu trebuie absolutizat. Dar aşa cum creşti pomi şi vite veghind cu ochii în patru la soiuri, tot aşa, cercetîndu-l pe ins şi în funcţie de familia lui, de strămoşi şi de fapta lor, deci de normele etice între care se mişcă şi s-au mişcat toţi ai lui, îl poţi cunoaşte oricum mai bine. Sînt aici, în Dăbuleni, familii în care, de generaţii, nu s-a produs nimic reprobabil, cronica existenţei lor n-are nici o pată, nici certuri, nici bătăi, nici divorţuri, nici beţii, cei de astăzi fiind mîndri să ducă şi să păstreze această fală şi această curăţenie a familiei. Sprijinirea pe aceste familii şi darea lor ca exemplu este încă un element coagulant, opus «risipirii», în acord deci cu stringenţa, ordinea şi organizarea ce trebuie — şi mai ales va trebui — să definească viaţa din Dăbuleniul Doljului.

În cincinalul ce va veni, adaugă interlocutorul meu, rupînd aparent firul ideii, aici, în Dăbuleni, pe lîngă noile, modernele construcţii economice, sociale şi culturale ce se prevăd, se vor săpa şi 24 de fîntîni publice. Deci locuitorii de mîine vor bea încă apă de la izvor, din izvoarele lor, direct din pămînt, nu adusă pe ţevi, şi acest lucru, în ciuda parfumului său vetust, mi se pare proaspăt şi elocvent ca o metaforă.

ILIE PURCARU ■

AU CRESCUT HĂRŢILE LUMII

Au crescut hărţile lumii şi s-au aşezat,
În loc de frunte fiecare poartă o hartă.
Harta lacrimei sale — un sat
În care ţăranii ies seara la poartă.

O centură de-asfalt aruncată-ntre nori,
Peste rîuri un pod ce se leagănă dulce
Şi iată, la stîlpii oraşelor, tulburători,
Iată, un pămînt nou cere lumea.
Iată, dintr-o sămînţă un turn se ridică nou,
Printr-o sămînţă aerul curge,
Se uită fraged ţăranii ca printr-o coajă de ou
Şi se uită limpede ca printr-un fulger.

Au crescut hărţile lumii şi s-au aşezat,
În loc de frunte fiecare poartă o hartă,
Pe harta sîngelui tauri răsuflă şi bat
Cu clopotniţe taurii-n piatră.

Fierb tăceri în văzduh şi-aripi albe în mîini
Copiii-au plecat toţi deacasă
Şi-mbătrînesc de-argilă ochii peste pîini,
Prin tauri sîngele ciment se lasă.
Se reazimă de aer garduri şi fîntîni,
Mi-e sufletul pe deal ca o cocoaşă
Pe care-o duc de luni şi săptămîni
Şi stau s-o spargă, arborii, şi-o-ngroaşă.

Durere tînără se varsă-n brazde, iată,
Glas luminat de stele care curg,
Prodigios ca un tren de marfă în amurg,
Pe roţile seminţelor ce se dilată
Şi iată văi, iată traverse lungi de grîu,
E pîine-n ţară, are ţara pîine

Ţăranii-s blînzi — capăt de rîu,
Poduri spre-oraşele de mîine.

Au crescut hărţile lumii şi s-au aşezat,
Toate au în centrul lor o scară
De pe care coboară-adesea cîte-un sat
Şi bat ţăruşi, acolo, sorii, şi măsoară.

Fîntînile s-au resorbit în cumpene şi ard,
Tauri şi cai mătănii bat, să se deslege.
Dar e legarea sîngelui cum stinghia-ntr-un gard
Şi e legarea trupului de tot ce-asudă, rece.
Împlinim fiecare pînă la urmă un sat,
De arbori nu ne putem lipsi nici în oraşe
Cum nu ne putem lipsi de ţărani chiar dacă scad,
Sufletul lor eu l-am văzut preschimbat în cofraje.

Ei-au netezit toate templele-n care noi astăzi visăm,
În pereţii sufrageriilor noastre dorm ţărani,
Noi sîntem primele lor vămi
Dar vom mai trudi încă ani şi ani.

Au crescut hărţile lumii şi s-au aşezat,
În loc de frunte fiecare poartă o hartă.
Harta lacrimei sale — un sat
În care ţăranii ies seara la poartă.
Acolo mă voi întoarce odată, de-argint,
Al rădăcinilor dintîi, sub luna înaltă,
Ca un oraş ce îşi închide lin luminile şi se aprind
Norii pe partea cealaltă.

A.I. ZĂINESCU ■

ÎN ATENŢIA CITITORILOR NOŞTRI

Primul număr pe anul 1976 al revistei noastre va apărea sîmbătă 10 ianuarie.

LUMEA MEA

starea conștiinței: oamenii (portret colectiv)

Nu prea înțeleg de ce m-a cuprins în acest decembrie o aprigă nevoie sufletească de bilanț. Poate fiindcă doar peste cîteva zile isprăvim trei sferturi din secolul nostru. Oricum, cert și esențial este că am ținut să fac un bilanț de un fel special: al oamenilor pe care i-am cunoscut, al oamenilor care mi-au alcătuit, care îmi alcătuiesc lumea. Și-așa, mai privind înapoi, mai privind în jur, mi-am redescoperit lumea. O lume populată de oameni **extraordinar de deosebiți între ei.**

Din ea, firește, fac parte **cei bătrîni.** De pildă:

Constantin Adochiței, țăranul acela care la 24 august 1954 era răsplătit cu steluța de Erou al Muncii Socialiste, după cronologia brevetelor, al șaptelea Erou al nostru al muncii; acela care a fost de trei ori deputat în M.A.N., care a muncit enorm la Coțușca pentru că a înțeles că oamenii aveau nevoie de mult lapte; acela care a fost om sărac și cu șase copii; acela care și-acum trăiește modest, în satul Hilișeu Crișan, în județul Botoșanilor, la vreun kilometru, doi de graniță; acela care a făcut din toți copiii săi oameni de care nu-i poate fi rușine nici unui tată; acela care pentru că nevoile obștei o cereau să muncească la Coțușca și-a lăsat nevasta, pe Anica lui, mai mult singură, cu toată grija gospodăriei lor și cu toată grija creșterii copiilor; acela care a fost erou și a rămas și azi, pensionar fiind, un exemplu.

Vasile Pavelcu, profesorul universitar ieșean, care, după ce, din pricina vîrstei, a părăsit catedra, a început să scrie masiv, încît, într-un răstimp scurt, au apărut și apar în librării volume, iar în reviste zeci de articole care-i poartă semnătura; profesorul acela care a socotit că trebuie să țină și o prelegere de fapt prin care să ne spună că de noi depinde ca anii pensiei să fie sau nu un timp trist al vieții în sine și pentru sine, fără vreo altă eficiență, sau un timp trăit tot cu bătălie, tot cu rost, tot cu stăpînire a destinului de către om.

Dumitru Leonte, bărbatul acela cu ochi albaștri și privirea blîndă, care timp de 15 ani, cei dinainte de a ieși la pensie, a fost mereu mecanic fruntaș de locomotivă, bărbatul acela care nu știu cîte decorații are, care a ieșit la pensie doar pentru că ochii nu-l mai ajutau și «ca mecanic e obligatoriu să ai unu pe unu»; omul acela care rîzînd îți spune că după ce s-a pensionat s-a străduit să fie fruntaș în producție acasă; părintele acela care are grijă de gospodăriile celor doi copii ai săi — acum ajunși și ei la casele lor; «bătrînul» acela care te lămurește răspicat: «Dacă un pensionar mi-ar zice că n-are ce face, aș zice că-i nebun. Mereu e de făcut ceva, de dres ceva!»

Din lumea mea fac parte, în primul rînd, cei bătrîni. Cei amenințați de singurătate, de uitare, de cumplitele degradări care pîndesc entitatea noastră biologică, de sentimentul apăsător al ieșirii în afara utilului social, și mai știu eu de ce amenințări, care însă au înțelepciunea și își găsesc în ei puterea de a-și străbate al patrulea anotimp tot cu fruntea sus și cu spatele neîncovoiat.

*

Din lumea mea, firește, fac parte și **cei tineri.** De pildă:

Pavel Nicolae, Cristea Pavel, Iepan Gheorghe, Tinc Gavril, Dumitru Pop, ori Ștefan Marinca, toți inginerii aceia stagiari de la Baia Mare, care n-au acceptat să fie tratați decît cu stimă de către cei care socoteau că simpla acumulare de ani înseamnă și dobîndirea de superioritate și autoritate, toți inginerii aceia stagiari care s-au bătut pentru un statut nu numai profesional, ci și al demnității lor.

Livioara Cornelia Bejan, fetița aceea din Iași, care scrie versuri mature și arhiîncărcate de responsabilitate pentru oamenii, chiar mai mari ca vîrstă, din jurul ei.

Mulțimea aceea de tineri care poartă mii de nume și care-și părăsesc casa părintească și ocrotirea părintească și pleacă în alte locuri ale țării, pe șantiere, în uzine, în exploatări miniere, să învețe o meserie, să-și facă un rost și un nume, să-și justifice existența și să pună umărul la creatia colectivă a familiei, poporului lor.

*

Mai fac parte din lumea mea multe **femei** și mulți **bărbați.** De pildă:

Ileana Ureche și numeroasele fete-stăpîne, adică ajunse la vîrsta cînd trebuie să-și cîștige singure existenta, din Borșa, cele dispuse să facă orice fel de munci, chiar și fizice, dar care, deocamdată — acolo, în mica lor localitate în care munții sînt prea abrupți ca să se poată face agricultură, în care minele sînt prea dure ca să poată munci și femeile în abatajele lor, și în care abia acum industria, mai cu seamă cea ușoară, în care ar avea loc mai ales ele, își face drum — se bat cu probleme existențiale. Și se bat cu demnitate, fără compromisuri, cu toate că, să-i zicem așa, penuria de bărbați de prin locurile acelea face și mai grea și mai omenesc-singuratică viața lor.

Lucica Brănișteanu, mama aceea tînără, rămasă din pricina războiului singură cu doi copii; femeia aceea tînără care și-a sacrificat viața ei ca să construiască, din fetița și băiețașul ei, doi oameni cu care orice mamă ar fi mîndră.

Miile acelea de femei pe care le întîlnesc înainte de a răsări soarele, ducîndu-și copiii la creșe, și-apoi ducîndu-se ele în fabrici, unde reușesc să depășească mereu planuri, cu toate că «în tura a doua» își fac norma și de gospodine.

Spuneam că din lumea mea fac parte și mulți bărbați. De pildă:

Frații Lițcanu, cei plecați din Moldova, de lîngă Roman, de la țară, și ajunși mineri în Valea Jiului. Întîi a plecat, în 1954, Gheorghe, cel mai mare dintre ei. S-a calificat miner și treptat i-a adus și pe Mihai în '56, și pe Ion în '60, și pe Maria în '63, și pe Grigore în '64. Mineritul e o muncă aspră, foarte bărbătească și unii dintre ei care vin, fiindcă au auzit că se cîștigă bine, cînd văd despre ce este vorba se reîntorc. Frații Lițcanu fac parte dintre cei care au rămas. Mineritul cerea oameni, iar ei au înțeles că trebuie să se despartă de gospodăria țărănească părintească.

Marinarii de pe nava «Polar II», cei cu picioarele pe covertă și cu sufletele pe țărm. Cei plecați cu lunile de-acasă, cei care muncesc și trăiesc pe un vas modern ca o uzină și elegant ca o locuință, dar care, undeva, între cer și ocean, suferă aprig de singurătate, și de grijă, și de dor de cei de-acasă.

*

Și mai ocupă un loc în lumea mea — afirmația poate părea paradoxală — **toți,** absolut toți, aceia care, aici, între hotarele țării mele și dincolo de greutăți personale și colective muncesc și ctitoresc.

Am umblat mult prin țara mea și pot s-o spun cu conștiința pe buze: azi — vreau să spun în timpul revoluției și construcției socialiste — ctitorii au împînzit România.

Chipurile ctitorilor contemporani nu sînt solemne ca ale voievozilor din vechile picturi votive — care-și țin ctitoriile pe palmele întinse oferindu-le poporului din care fac parte și oferindu-se, supuși, ei înșiși, judecății Timpului —, ci chipuri crispate sau triumfătoare în mii de feluri, din pricina eforturilor lor creatoare și a bucuriilor succeselor lor binemeritate.

Chipurile oamenilor lumii mele sînt poate banale, dar alcătuiesc uriașul mozaic al unui chip de om muncitor, creator, pașnic, drept și revoluționar.

Lumea mea — cu bună știință îmi contrazic afirmația din fraza de început — e o lume populată de oameni **extraordinar de asemănători între ei.**

Lumea mea e o lume în care nu mă simt singur.

Lumea mea e o lume care nu stă, ci merge cu pași mari.

Lumea mea e o lume de constructori care-și depășește mereu nivelurile pe care singură și le planifică.

Lumea mea e o lume de oameni responsabili față de cauza comună a națiunii și a țării lor.

Lumea mea e o lume conștientă de rostul de răscruce pentru destinele poporului român, rost pe care-l au propriile sale fapte, propriile sale sacrificii, propriile sale înverșunări.

Lumea mea e alcătuită dintr-o mulțime de oameni despre care am scris — cei amintiți în rîndurile de mai sus fiind doar foarte puțini dintre dumnealor, — dar și o lume alcătuită din și mai mulți oameni despre care încă n-am apucat să scriu. Aceasta însă este starea de conștiință a oricărui gazetar cînd, ajungînd la un sfîrșit de an, constată că a rămas dator încă să mai scrie despre contemporanii săi.

Acum, la sfîrșit de an și de cincinal, îndemn pe oricare om al lumii noastre să se oprească puțin și să privească spre lumea noastră. Să o privească și să mediteze la ce a fost ea, la ce este ea, la ce va fi ea. Va constitui aceasta o revedere, o reamintire a unor lucruri trecute și bine știute. Dar eu, care în aceste rînduri am făcut tocmai o asemenea meditație, recapitulativă, evident subiectivă, vă asigur: e tonică, e reconfortabilă, pe limba noastră românească spus: e dătătoare de puteri. Ca băutul unui pumn de apă dintr-un izvor de pe pămîntul țării România

NELU IONESCU ■

Fotografie de **RADU CONSTANTINESCU** ■

«TOT CEEA CE EI PRIVESC ȘI GÎNDESC SE TRANSFORMĂ ÎN IMAGINE CARE DIN NOU TREBUIE PRIVITĂ SPRE A SIMȚI GLASUL LOR»

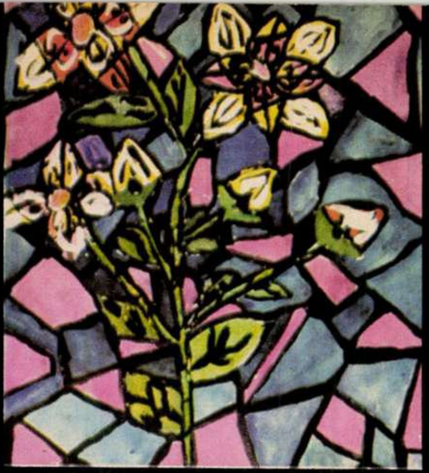
1

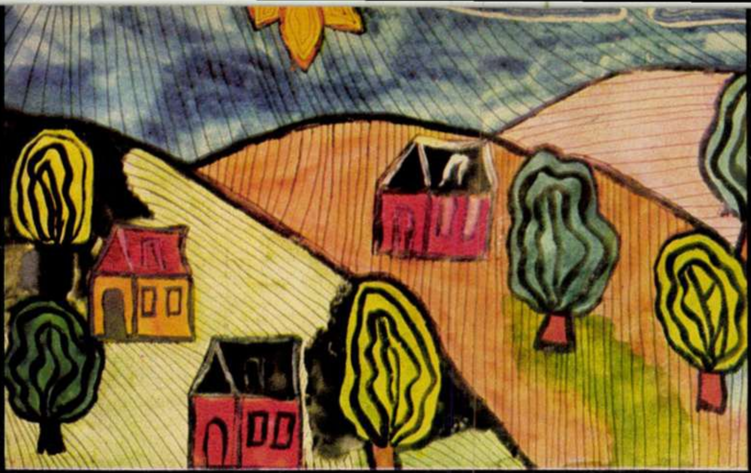
2

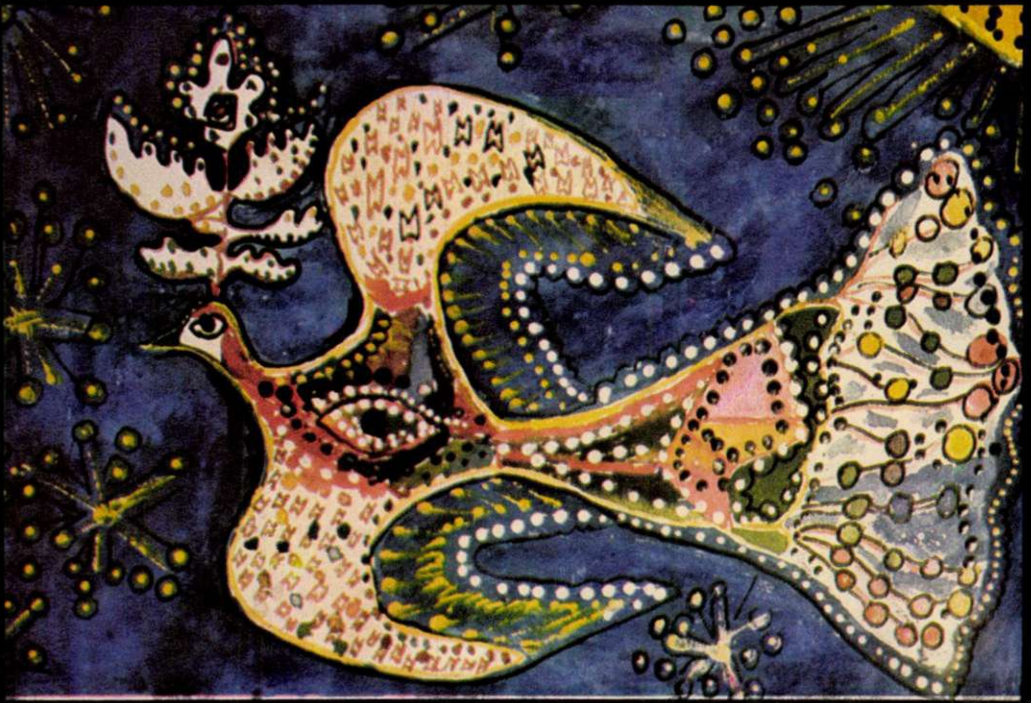
3

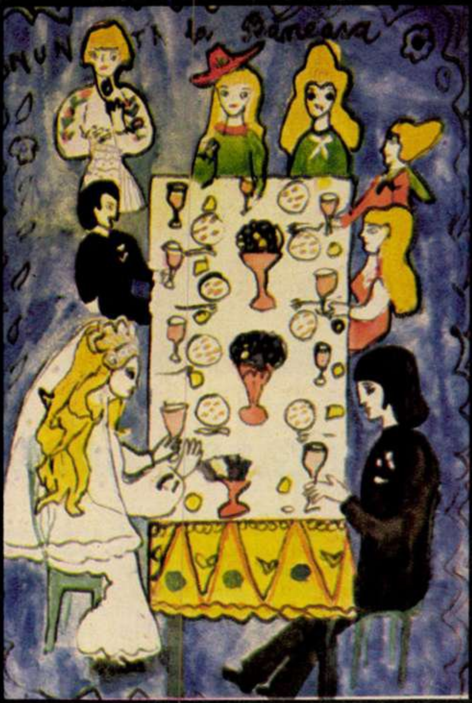

4

Dorinel Carazianu (1) «vede» lumea ca printr-un vitraliu; sau face, din lumea pe care o vede, un vitraliu sui-generis — deși este vorba de flori. Vitraliile, în genere, s-au aplecat mai ales către subiecte eroice, Dorinel coborînd, pur, din vis și din oarecare elemente geometrice, realizează, candid — dar ferm — un mozaic al copilăriei. Tulburător însă, cred, pentru noi, cei obișnuiți a bătători cenușiul aspru și mereu același al asfaltului.

Stela Boicea (2) sau «migala **de după»;** a așternut culorile pe hîrtia de desen cu un curaj surprinzător; deși în evidentă contradicție cu asocierile «clasice» în ceea ce privește nuanța, pastelatele tușe ale Stelei se îmbină armonios... și totuși, autoarea simte nevoia, **apoi,** să delimiteze spațiile vastelor dealuri cu linii subțiri, aplicate peste culoare — linii subțiri, negre (Imaginați-vă această lucrare mărită la scara unui perete, realizată din urzeală — un covor, deasupra patului în care dormiți...!).

Amet Sebaidin (3), sau «pointilismul» naiv; sau, dimpotrivă, inconștiența concretă — inconștiență în sens de naivitate, firește! — toate astea sublimate, sublim, într-o «Pasăre a Văzduhului» plină de grație, de mișcare către sus; motive populare speculate intens — și bine — pe fundalul unui cer atît de vast, încît pînă și soarele, stilizat, rămîne undeva în urmă și în jos față de năzuințele autorului...

Elena Ghencu (4), departe încă de vîrsta căsătoriei, își imaginează totuși o nuntă. Dacă ar fi să o căutăm pe ea, pe autoarea tabloului, s-ar putea să o găsim printre personajele din planul II. Deoarece nu o căutăm însă, reținem, ca un amuzament ce poate da de gîndit strania... **singurătate** a mirilor. Sfiala, reținerea, și — mai ales (extrem de interesant acest aspect — față de «vîrsta» autoarei!) — viziunea: unghiul din care este văzută masa nunții; în cinematografie acest unghi este denumit, îndeobște, «zbor de pasăre» — adică «văzut de sus», foarte de sus... Oare cîți centimetri măsoară distanța de la ochii unui copil pînă la sol?

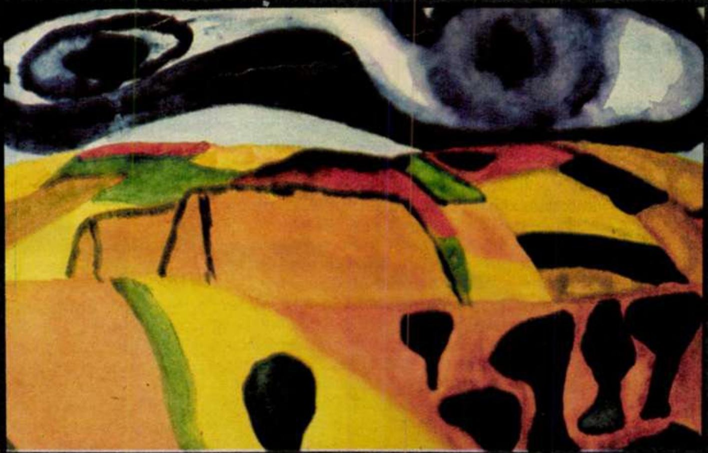
5

Nicolae Bratu (5), același motiv al dunelor, al dealurilor, de data asta tratate într-o tulburătoare pastă inedit-impresionistă, sau impresionist-individualizată; o **poftă** de a așterne culoarea gras, fără nuanțe, din culori aproape brute — marcînd însă spațiul ca într-o fotografie în relief, violentînd pămîntul și cerul prin despărțiri de vale și culme — pe de o parte, pe de alta prin dure împliniri de mișcare cosmică, făcînd parcă să freamăte siluetele de oameni-pomi-negri din primul plan.

Tudora Iancu (6), în sfîrșit; în sfîrșitul acestor reproduceri, pentru că spațiul nu ne permite mai mult. Priviți atent același peisaj al dealurilor, cerului, și restul... sînt realizate **din colaj:** bucăți de stofă, imprimeuri, pînză etc. Un univers creat din baticuri!... Sau un tablou împlinit din de-ale casei.

...Pe la sfîrșitul lunii octombrie a.c., la redacția noastră a sosit un pachet masiv, conținînd lucrări plastice. Voi reproduce **textual** scrisoarea ce însoțea acest colet, nu înainte de a cere iertare celor ce nu și-au văzut gingășia și talentul reproduse în acest număr: numai spațiul, mai bine-zis lipsa de spațiu, ne-a obligat să nu-i publicăm pe toți.

Scurtele comentarii ale reproducerilor de mai sus nu au nici un fel de pretenții; mi s-a părut însă pasionant să încerc a mă adresa oamenilor mari, folosind, cît de cît, fantezia celor mici... sau, invers. Oricum, iată și scrisoarea:

> *STIMATĂ REDACȚIE, vă trimit aceste picturi ale copiilor din comuna Băneasa, jud. Constanța, în speranța că ele vor fi reproduse în paginile revistei «Flacăra». Astfel, elevii care fac parte din cercul de arte plastice «ION ANDREESCU» vor aduce un modest omagiu aniversării a 125 de ani de la nașterea marelui pictor român. Să cinstim apariția lui în spațiul artei românești. De asemenea, publicate aceste picturi, copiii vor fi mîndri că pot arăta și altora cîtă frumusețe și bucurie au în sufletul lor. Tot ceea ce privesc și gîndesc se transformă în imagine care din nou trebuie privită spre a simți glasul lor. Cu multă prețuire, profesor de desen* **Ion Cocoș.**

HORIA PĂTRAȘCU ■

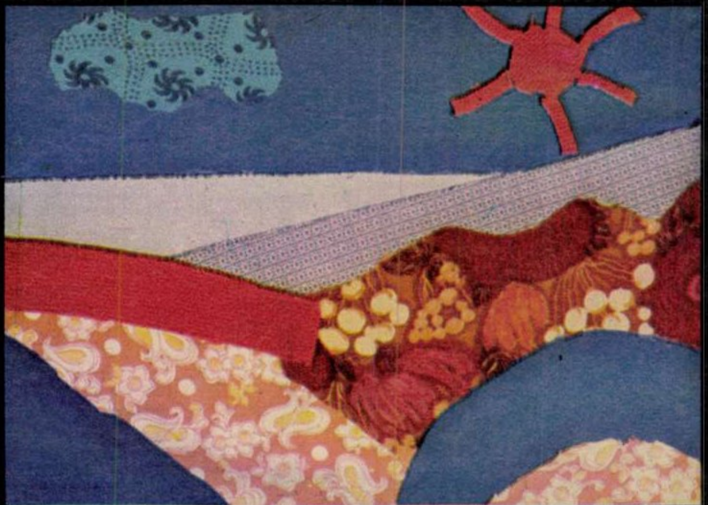
6

flacara

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis Și nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

Primim de la Inspectoratul județean Constanța al Ministerului de Interne, Miliția municipiului Constanța:

La adresa Dv. nr.... privind scrisoarea numitului GEORGESCU DAN *(prin care acesta sesiza că liniștea cartierului este tulburată de unele elemente antisociale, n.n.)* **comunicăm următoarele: cele semnalate în scrisoare sînt în parte reale, întrucît în acest cartier s-au stabilit în ultimii ani o serie de cetățeni care, prin comportarea lor, tulbură liniștea locatarilor. În legătură cu aceste fapte, organul de miliție a luat măsuri, sancționînd unele elemente tulburente conform Decretului 153/1970, iar altele au fost avertizate. În ultima perioadă aceste elemente au continuat să tulbure liniștea locatarilor, motiv pentru care la data de 7 noiembrie, pe baza probelor administrate de noi, Judecătoria Constanța a condamnat un număr de 8 indivizi conform Decretului 153 la cîte 3 luni închisoare contravențională.**

Mă numesc **Pavel Ulianov** *și sînt electrician la I.A. Tulcea. Am numai 20 de ani, dar sufăr de o boală cardiacă incurabilă. Mă gîndesc că meseria mea de electrician este bună oriunde în țară, prin urmare și undeva unde mi-ar fi mie de folos, de pildă într-o stațiune balneoclimaterică în care se tratează boli de inimă (Buziaș sau Tușnad sau Vatra Dornei etc.) și unde să muncesc ca electrician, în același timp avînd posibilitatea să fac tratament. Rog revista Flacăra să lanseze acest apel în numele meu pentru acele stațiuni balneoclimaterice recomandate cardiacilor care au nevoie de un electrician harnic, onest și priceput.*

Într-o scrisoare trimisă revistei **Flacăra** *la data de 23 noiembrie a.c. semnalam unele neajunsuri în ce privește aprovizionarea populației din cartierul arădean Aurel Vlaicu. Sînt bucuros să vă pot scrie că în prezent observăm o simțitoare îmbunătățire a situației aprovizionării cu alimente de primă necesitate și alte mărfuri pentru populație. Pe această cale exprim mulțumirea multor familii din cartierul nostru pentru măsurile luate și — sperăm — pentru cele ce se vor mai lua în viitor* **(Szasz Zoltan** *— Arad)*

Fotografia aceasta nu are nevoie de fapt de nici o explicație: **cum** *se înfățișează lucrurile cu transportul de pasageri I.T.A., se vede;* **unde** *se întîmplă asemenea* **conforturi,** *se vede de asemenea de pe numărul de circulație al chinuitului autobuz: la Vaslui... Ceea ce nu se vede ar fi o măsură sau alta pentru ca și la Vaslui oamenii să voiajeze ca oamenii.* **(Pantelie Mironoiu** *— Vaslui)*

---

*EXPO-***Bîrlad,** *o expoziție a dezvoltării economice și sociale a municipiului Bîrlad în perspectiva noului cincinal 1976-1980. Machete, grafice, fotografii și alte mijloace vorbesc elocvent despre investiții și finalizarea lor în obiective importante ale ridicării nivelului general de viață al populației acestui vechi centru moldovean. Expoziția a fost deschisă într-un cadru sărbătoresc în localul Casei de cultură a municipiului.* **(Lupu Bucholtz** *— Bîrlad)*

Am expediat fiului meu, elev la un liceu industrial din Constanța, o sumă de bani de care avea urgentă nevoie. Fiind deci vorba de o **urgență** *am apelat și eu la mijloacele poștale corespunzătoare — mandat poștal* **telegrafic.** *Asta s-a întîmplat la data de 1 decembrie. La data de 8 decembrie, banii nu sosiseră încă. Am reclamat și la oficiul poștal expeditor și la cel de destinație. Nimic! În legătură cu poșta din Constanța am mai avut necazuri: în două rînduri am trimis fiului meu pachete, expediind cu* **adeverințe de primire,** *adeverințe pe care nu le-am mai primit nici pînă azi; a trebuit, pentru confirmarea primirii, să chem la telefon pe destinatar, evident pe cheltuiala mea. E timpul ca la P.T.T. Constanța să se introducă puțină ordine.* **(Gh. Alexandru** *— Vaslui)*

Acum cîteva luni m-am adresat redacției revistei «Flacăra» cu o scrisoare prin care îmi arătam nemulțumirea că la noi. în Tg. Jiu, cu greu poți viziona un spectacol mai acătării, la fel de greu poți participa la o acțiune culturală de amploare, și asta nu pentru că nu ar fi fost talente și printre noi, cei de aici, dar lipsea o sală corespunzătoare în acest sens. Iată că astăzi vă scriu cu vie satisfacție că visul nostru, al tinerilor din Tg. Jiu, și nu numai al lor, s-a înfăptuit: s-a inaugurat frumoasa sală a Casei de cultură — monument impozant, cuprinzînd o sală de spectacole cu 600 locuri, una pentru conferințe, un club pentru amatorii de jocuri sportive, bibliotecă, sală de balet, ring de dans etc. — pe scurt, avem astăzi o clădire spațioasă, dotată cu moderne instalații, gata să primească, oricînd, pînă și un public numeros cum este acela care se adună de obicei la Cenaclul «Flacăra»! **(Doina Arsene** *— Tg. Jiu)*

Pe Valea Izei, în Maramureș, la ieșirea din Bogdan-Vodă te întîlnești cu apa Ieudișorului și, urmîndu-i cursul, ajungi în satul Ieud, bogat în relicve istorice pline de semnificație (printre altele — Zbornicul de la Ieud, carte tipărită la Brașov în anul 1543). Interesant este că pe lîngă ghizii ONT, BTT sau OJT, funcționează prin aceste locuri niște ghizi neoficiali, neacreditați, nediplomați și neretribuiți dar competenți ca niște profesori și simpatici foc: sînt elevii școlii generale Ieud. Am fotografiat pe trei dintre aceștia și fiindcă m-au rugat să le trimit poza, iat-o în Flacăra. un mijloc sigur de a o vedea nu numai ei, ci și alte cîteva zeci de mii de oameni. Păstrați-o ca amintire, cuconilor! **(Petre Gr. Căldăraru** *— București)*

Mă numesc **Dumitru Mihalcea-Constantinescu.** *În timp ce mă aflam la Iași am suferit un infarct miocardic. Ambulanța Salvării a sosit după 6 (șase) minute de la apel. Am fost transportat la Spitalul clinic nr. 1, clinica de boli cardiace, unde am fost supus tratamentelor timp de 21 de zile. Despre îngrijirea medicală nu am decît cuvinte de mulțumire: astăzi, refăcut, mă aflu din nou acasă printre ai mei. Felul în care au răspuns îndatoririlor profesionale atît cei de la Salvare cît și cei de la spital, poate fi dat ca exemplu. Mă înclin cu respect în fața acestor oameni ai datoriei, ai onoarei profesionale și ai omeniei cum sînt profesorul doctor docent Gh. Bădărău și colaboratorii săi medici, asistente medicale, infirmiere...*

Paralel cu Bulevardul Păcii s-a deschis șantierul de construcții al blocului 10 A. Constructorul nu a ținut seama de o cerință elementară a oricărui șantier — drumurile de acces. A încercat, la numeroasele sesizări și proteste ale locatarilor din vecinătate, să croiască o alee pentru pietoni, dar cu asta nu s-a soluționat nimic. Noroaiele. acum mai ales. la vreme de iarnă, fac viața imposibilă locatarilor blocurilor cuprinse între străzile Răsăritului și Centurii, deși ne aflăm doar la zece pași de artera principală, Bulevardul Păcii. După părerea constructorului, noi toți aceștia, bărbați, femei, copii, bătrîni, ar trebui să mergem în ținută de șantier — cizme de cauciuc, pufoaice etc. — pentru a nu ne distruge, la fiecare trecere, hainele și încălțămintea. Cum asta nu pare însă a fi o soluție posibilă, rugăm pe conducătorii I.C.M. 4 să găsească o alta: să se conformeze regulilor binecunoscute ale deschiderii, odată cu șantierul, a căilor de acces. **(Crăciun D.** *— București)*

Autorul volumului de proză **«Măreasa»** *— Marcel Petrișor — și editorul cărții — Mircea Sîntimbreanu, directorul Editurii «Albatros» — sînt fii ai acestor meleaguri de pe valea Crișului Alb, în al cărei spațiu se desfășoară acțiunea cărții. Iată de ce întîlnirea care a avut loc la librăria din orașul Brad între cei doi foști elevi ai Liceului* **«Avram Iancu»** *din Brad și cititori s-a desfășurat într-o ambianță deosebit de caldă și prietenească. S-au depănat amintiri de școală, s-a discutat despre prefacerile multe din această zonă a țării, s-a vorbit despre cartea românească și despre succesele ei.* **(Ion Coțoi** *— Bonțești, Arad)*

Mă numesc **Petre I. Bălăceanu,** *sînt în vîrstă de 76 de ani. Am muncit de mic copil. La 14 ani eram ucenic la S.T.B., acum îi spune I.T.B. În anul 1922 eram tot la S.T.B., la depoul Șerban Vodă, încadrat ca fierar-potcovar. Cum așa, potcovar la S.T.B.? Foarte bine, potcoveam caii, fiindcă pe vremea aceea mai circulau tramvaiele cu cai. Va să zică din anul 1914 și pînă în anul 1927 am muncit la tramvaie, dar pentru acești ani nu am nici o dovadă de vechime în muncă și zadarnic o cer pe la I.T.B. și pe la Primăria Municipiului București. Toți îmi spun că nu mai există arhivele. Eu cred că pentru treaba asta cei ce sînt îndatorați să o facă nu-și dau destulă osteneală, nu țin seama că sînt om bătrîn, că puterile s-au dus... Din anii cei mulți în care am muncit îmi mai lipsesc dovezi de la I.F.E.T. Apa Neagră-Gorj pentru anii 1964-1965 și de la Valea Jiului-Livezeni, sectorul 7 Construcții, pentru anul 1962. Le-am scris pentru acte dar nu mi-au răspuns pînă acum. Dacă s-or îndura să-mi trimită actele cerute, le mai dau o dată adresa mea:* **comuna Godinești, cod 1430, județul Gorj, pentru Petre I. Bălăceanu.**

Nu va mai trece multă vreme — așa nădăjduim — și locuitorii comunei Sîntana din județul Mureș vor avea un nou și arătos dispensar medical în care vor funcționa trei cabinete: unul pentru adulți, unul de pediatrie și unul stomatologic. Locuitorii Sîntanei se mîndresc nu numai pentru că vor avea o instituție medicală... ca la oraș, ci și pentru că ea s-a ridicat prin contribuția lor bănească și în zile de muncă patriotică. **(Delia Vrînceanu** *— Tîrgu Mureș)*

Vă scriu pentru că mă doare. La C.A.P.-Stolnici din județul Argeș, oamenii au uitat că există un anotimp care se numește iarnă și care impune anumite măsuri de bun gospodar. Grajdurile cooperativei au rămas aici cu uși nereparate la timp, și în care suflă amarnic crivățul, desigur nu spre bucuria vitelor. **(Alexe Bărbuceanu** *— Pitești)*

Așa zicea lumea, ca de cînd se știe, terenul acela aparținînd de comuna Preutești, județul Suceava, nu e bun de nimic. Pînă cînd, într-o consfătuire a obștii, s-a propus și s-a hotărît ca terenul în cauză, nu mai puțin de 100 de hectare, să fie totuși folosit. A fost plantat cu măcieși, ale căror fructe sînt cerute atît de industria alimentară cît și de cea farmaceutică pentru procentul mare de vitamina C pe care-l conțin. Pe alte cinci hectare s-a plantat răchită, folosită de secția de împletituri a cooperativei. Și așa, nu mai zice nimeni că terenul acela nu e bun de nimic. **(Marian Nestor** *— Suceava).*

În cartierul brașovean Bartolomeu, pe cîteva străzi, autoutilitarele salubrității **«uită»** *să treacă luni de zile, iar resturile menajere se adună, rău mirositoare, pe la porțile gospodăriilor. Întrebarea este cum de nu uită întreprinderea să trimită, foarte regulat, încasatorii să pretindă niște taxe pentru servicii neprestate?* **(Liviu Barta** *— Brașov)*

Soția inginerului-șef de la C.A.P.-Vădastra, județul Olt, e profesoară. Frumoasă îndeletnicire! Școala unde predă e la Vădăstrița. Nu-i departe — vreo 4 kilometri. Profesoara noastră îi parcurge de două ori pe zi, dus-întors, în total 16 kilometri. Merge cu șareta. Numai că șareta asta nu e proprietate personală, ci proprietate a obștii cooperatorilor; vizitiul e plătit de ei, hrana calului asijderea... O revizie contabilă a constatat nereguła, consemnînd-o. Și consemnată a rămas. **(Tudor Țugulea** *— Slatina)*

Toamna se numără bobocii! Vorbă din bătrîni, adevărată ca orice vorbă din bătrîni. Dar dacă cooperatorii de la Urziceni, județul Satu Mare, au încheiat bilanțul la sfecla-de-zahăr cultivată de ei abia acum, în decembrie, zic eu că putem să le-o trecem cu vederea. Mai întîi pentru că sfecla-de-zahăr — se știe — se recoltează mai tîrziu decît alte culturi. În al doilea rînd, fiindcă recolta lor de sfeclă-de-zahăr reprezintă un record: 55 000 de kilograme la hectar. Și ei care atunci cînd planificaseră 38 000 de kilograme la hectar se credeau foarte curajoși! **(Ovidiu Pop** *— Satu Mare)*

În aceste zile, în care din toate colțurile țării se trimit în Capitală rapoarte despre îndeplinirea sarcinilor planificate în industrie, comerț, transporturi etc., eu vă scriu despre îndeplinirea unor sarcini mai puțin obișnuite: Centrul de recoltare și conservare a sîngelui Oradea a realizat, la 5 decembrie, planul anual de 5 400 litri de sînge. Din această cantitate, aproape 70% a fost recoltat de la donatorii voluntari. Să le urăm tuturor acestor oameni de omenie multă sănătate și voie bună. **(Sorana Tempea** *— Oradea)*

Am călătorit cu acceleratul 122 în noaptea de 13 spre 14 decembrie a.c., urcîndu-mă la Caransebeș în vagonul 10 (compartimentul cu locuri numerotate de la 50 în sus) cu destinația București. Situația pe care o sesizez este de-a dreptul revoltătoare: un grup de 8 indivizi care s-au urcat în tren încă de la Reșița, fără să aibă legitimații de călătorie pentru clasa I, au ocupat compartimentul, în timp ce alți 4 amici îi susțineau de pe culoar, bînd, cîntînd, înjurînd. Cu greu am reușit să-mi ocup locul, iar un muncitor care a coborît la Filiași a fost maltratat cu cuțitul de derbedeii dezlănțuiți care se lăudau că au aranjat cu conductorul vagonului, precizînd chiar că i-ar fi **«împins»** *64 de lei! Indivizii au coborît — urlînd ca fiarele — la Craiova. Ceea ce m-a revoltat profund este faptul că* **nimeni** *nu le-a împiedicat manifestările de huligani. Cel mai revoltător lucru mi s-a părut atitudinea conductorului de tren care le-a cîntat în strună și, pentru un cîștig denumit de fapt bacșiș sau mită, i-a lăsat să terorizeze călătorii pașnici.* **(Iuliana Pătrașcu** *— Caransebeș)*

Oamenii din Agnita, județul Sibiu, sînt ambițioși! Acum cîțiva ani ei s-au clasat pe locul IV în întrecerea patriotică pe țară pentru înfrumusețarea localităților. Acum tind din nou la un loc fruntaș, dacă se poate chiar mai bun decît locul IV. Și nu trebuie să uităm suferințele grele pe care le-au lăsat așezării revărsările de ape din vara asta. În frunte cu deputații și președinții comitetelor de cetățeni, locuitorii Agnitei au realizat prin muncă patriotică lucrări în valoare totală de 31 de milioane de lei. Dintr-un calcul simplu rezultă că fiecare locuitor a contribuit cu peste două mii cinci sute de lei în bani și muncă. S-au modernizat străzi — carosabil și trotuare — s-a amenajat un loc de agrement, s-a curățat și s-a taluzat valea de pe strada Horia și cîte altele. Pe primul plan al preocupărilor de viitor: regularizarea văii Hîrtibaciului, important obiectiv al asigurării agnițenilor împotriva unor noi calamități. **(Sandu Olariu** *— Sibiu)*

Nu dăduse încă zăpada cînd am fost la Zăbala, în județul Covasna. Un soare ce părea cu atît mai generos cu cît era toamnă tîrzie, îmbrăca într-o lumină aurie această poartă, o podoabă a meșteșugului în lemn, meșteșug mult prețuit prin partea locului. **(Nicolae Tokacek** *— București)*

Carol Neuheuser *din Brașov a criticat într-o scrisoare publicată în revista (Flacăra nr. 48) repartiția teritorială a unor dispensare pentru copii din municipiul Brașov. Ne răspunde Direcția Sanitară a județului Brașov:*

«...În municipiul Brașov, datorită dezvoltării inegale a unor cartiere prin construcțiile de blocuri, s-a creat și o inegalitate privind extinderea unor teritorii ale dispensarelor medicale pentru adulți și copii. Această situație creează unele dificultăți, mai ales populației care locuiește în blocurile ce se găsesc la zona de limită între două teritorii. La începutul anului 1976 se preconizează o reașezare a străzilor din cartierele aglomerate pentru o mai bună accesibilitate a populației, prilej cu care se vor remedia în parte neajunsurile existente...»

În ziua de 24 noiembrie 1975 municipiul Tulcea a rămas fără energie electrică: pe toate liniile electrice de alimentare chiciura de 15 centimetri diametru (de zece ori mai groasă decît dimensiunea luată în calcule la proiectare), ajutată de un vînt cu viteză de peste 100 km/oră a rupt o parte din stîlpii de metal și beton ai liniilor electrice. În aceste condiții, aprovizionarea cu apă și căldură, funcționarea comunicațiilor telefonice etc. ale municipiului erau primejduite. Cele două comandamente constituite ad-hoc au operat imediat. S-au adus grupuri electrogene care au fost montate la spitale, centrala telefonică, poștă, fabrica de pîine etc., asigurînd funcționarea acestora. Apoi s-a trecut la depistarea avariei, la alegerea celei mai bune soluții și, în final, restabilirea alimentării cu energie electrică. S-a muncit în condiții neînchipuit de grele și ar fi dificil să citez unul sau mai multe nume, ar trebui întocmită o lungă listă a muncitorilor, inginerilor, care printr-o dăruire exemplară au asigurat tulcenilor desfășurarea normală a vieții. (Maistru **Aanicăi Gheorghe,** *șantier Electromontaj — Iași)*

Noi, cei ce locuim în comuna Dănicei, Vîlcea, avem unele necazuri: dispensarul uman din comuna noastră a fost amplasat undeva la marginea localității. Pentru cei ce locuiesc însă către cealaltă parte, un drum la dispensar — mai ales pe vreme rea — devine extrem de greu, mai ales pentru cei suferinzi: ei au de străbătut o distanță între 15 și 20 de kilometri. În centrul comunei noastre s-ar putea muta acest dispensar, există clădiri potrivite. Numai că nimeni nu ia nici o măsură. (În numele unui grup de locuitori, semnează **Dumitru Nițu)**

«Atît obiectivele economice, cît și cele social-culturale prevăzute în cincinalul viitor trebuie să se regăsească în planurile de sistematizare a localităților. În procesul de sistematizare a orașelor se va avea în vedere folosirea cît mai completă a perimetrului construibil, sporirea densității construcțiilor, alegerea regimului rațional de înălțime a clădirilor, ținîndu-se seama de necesitatea utilizării optime a terenurilor, de caracterul și profilul de perspectivă al fiecărei localități.

...Se impune, de asemenea, să trecem cu hotărîre la realizarea legii cu privire la sistematizarea orașelor și satelor, atît în ce privește realizarea noilor localități orășenești, cît și gruparea satelor și comunelor, a construcțiilor...

Toate măsurile de sistematizare a satelor și orașelor vor crea — așa cum subliniază Programul partidului — premisele apropierii treptate a nivelului de trai și de civilizație al satelor față de cel al orașelor, ridicării generale a bunăstării întregului nostru popor.»

NICOLAE CEAUȘESCU

profesorul cezar lăzărescu răspunde la întrebarea

CUM VA ARĂTA ROMÂNIA ÎN 1980?

● Bistrița și Tulcea — astăzi cu cîte 40 000 de locuitori, în 1980, cu 100 000!! ● Orașul se întoarce în oraș. ● Strada reintră în drepturi. ● «Satele viitorului nu vor mai semăna cu cele existente.» ● Pînă la sfîrșitul cincinalului, peste o sută de comune vor deveni orașe! ● 300 000 de hectare vor fi redate agriculturii.

▲ **«...realizarea importantului volum de locuințe noi va merge mînă în mînă cu preocuparea găsirii unor tipuri inedite cu eficiență și confort sporit.»**

— Tovarășe profesor, ținînd seama că sînteți nu numai rector al Institutului de arhitectură și președinte al Uniunii arhitecților, ci și vicepreședinte al secției de dezvoltare a teritoriului și localităților din Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, am considerat că reprezentați una din persoanele cele mai îndreptățite să ne răspundă la întrebarea cum va arăta România la sfîrșitul cincinalului aflat acum la început de drum. Așadar, tovarășe profesor, cum va arăta România în 1980?

— Modul acesta de a pune întrebări este, desigur, gazetăresc, dar e greu de răspuns la o asemenea solicitare, întrucît cinci ani reprezintă un interval de timp prea scurt pentru dezvoltarea și schimbarea unei țări ca a noastră, aflată în permanentă transformare. N-aș vrea să se înțeleagă de aici că nu vor fi transformări și că acestea nu vor fi importante, numai că rezultatele concrete ale acestei acțiuni vor fi mai evidente peste cîțiva ani. Programul de dezvoltare economică și socială a României pînă în anul 1990 a fost adoptat, după cum bine se știe, de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, care a trasat clar căile de dezvoltare a țării noastre și a prefigurat stadiul care va fi atins în următorii cincisprezece ani în toate ramurile economiei, precum și în structura societății și a nivelului de trai.

— Pe baza acestui document de însemnătate deosebită, vă rog să încercați să delimitați transformările la viitorii cinci ani, înfățișîndu-ne un tablou, chiar sumar, al României la sfîrșitul cincinalului revoluției tehnico-științifice.

— Cu ce să începem?

— Mai în glumă, mai în serios, la noi se spune să începem cu începutul.

— Pe temeiul importantului document amintit s-au conturat condițiile de realizare a unor importante investiții, în valoare de aproximativ o mie de miliarde de lei, reprezentînd, între altele, două mii șapte sute de noi și importante capacități de producție industrială și agrozootehnică, peste un milion de locuințe, două sute de mii de locuri în cămine pentru nefamiliști, patruzeci și cinci de spitale, patruzeci și una de policlinici, o suită întreagă de obiective social-culturale, de învățămînt etc.

— Din cele ce ne spuneți și, desigur, din cele ce știm și vedem zilnic, se poate deduce ușor că România se va schimba mult în acești cinci ani care urmează. De multă vreme ne-am obișnuit cu schimbările din această țară a noastră, mereu mai nouă și mereu mai frumoasă, cu oameni trăind în condiții tot mai bune și mai civilizate. Tovarășe profesor, întrebarea ar fi următoarea: care dintre sectoarele vieții, socotind din punctul de vedere al sistematizării, al construcțiilor noi, se va schimba de o manieră mai izbitoare, mai spectaculoasă în cei cinci ani care vin?

— Schimbări vor fi, cu siguranță, la tot pasul, la oraș și la sat deopotrivă. Cele mai importante se vor semnala însă în special în județele care dețin în prezent o producție industrială globală mai scăzută. Astfel, raportînd la anul 1965, producția industrială globală a județului Sălaj, spre exemplu, va fi în 1980 de douăzeci și două de ori mai mare. Cea a județului Bistrița-Năsăud, de șaisprezece ori. Cea a județului Ialomița, de treisprezece ori, a județului Tulcea, de

Fotografii de **GHEORGHE AMUZA** ■

țara lacrimii

Din timp neaflatul
și fără slavă
sînt junghiatul
cu o garoafă,
spart cu glonțul
grîului luminat
împuns de clonțul
de crin. Spînzurat
de dalii fierbinți
și bătut peste dinți
cu șira de spinare
a unei flori amare
și bătut peste vorbire
cu ale ierbilor șire...
Fiecare rană
mi-e ca ochiul, sub sprînceană.
Mă trage din groapă
deschisul de pleoapă,
cînd sînt însîngerat foarte
pun pleoapă-ntre mine și moarte,
cînd să uit pătimirile-ajung
deschid pleoapa și plîng,
cu lingura-pleoapă
mănînc și beau apă.
Cînd îmi moare vreo lacrimă
o pun, după datină
ca-ntr-o lăcrioară
în lumea de-afară.
De-mi naște lacrimă muierea
surp, dinlăuntru, tăcerea
cu petrecere dulce
în pleoapa cu copăi alunge.

Moșia mea
e o pleoapă cu lacrimă-n ea,
cu veche
dragoste și priveghe
și sare
neiertătoare...

GHEORGHE TOMOZEI ■

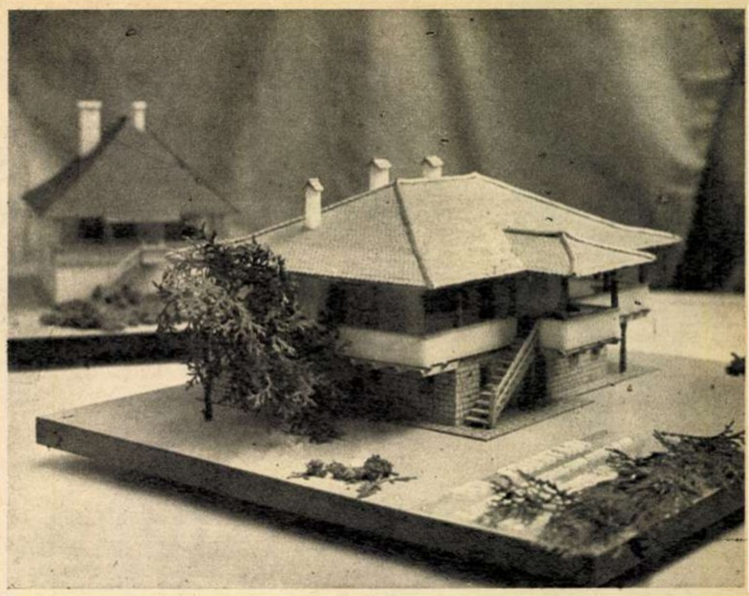

«...satul românesc se află angajat pe drumul reducerii diferențelor față de viața de la oraș »

unsprezece ori, a Vasluiului, de zece ori, a Botoșanilor, de nouă ori și așa mai departe. În toate aceste zone schimbările vor fi radicale, antrenînd diferiți factori. Ca să fiu mai explicit, mi se pare suficient să spun că populația orașelor Bistrița și Tulcea, cifrată astăzi la patruzeci de mii de locuitori, va atinge la sfîrșitul cincinalului 1976-1980 o sută de mii.

— Să înțelegem de aici că transformările cele mai importante le vor trăi localitățile urbane?

— Neîndoios. Sîntem cu toții martorii unui amplu proces de urbanizare pe care-l cunoaște contemporaneitatea, cu rezolvări specifice fiecărei țări. În ultimii zece ani, de exemplu, populația noastră urbană a crescut cu aproape trei milioane de locuitori, ea reprezentînd în prezent patruzeci și trei la sută din populația țării. La sfîrșitul cincinalului 1976-1980 se prevede ca cel puțin jumătate din locuitorii României să trăiască în mediu urban, adică în condiții de viață superioare. Această proporție va urma în continuare o linie ascendentă.

— Este cunoscută grija conducerii partidului și statului nostru, a secretarului general al partidului, personal, pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor localităților de pe întreg teritoriul țării, pentru evitarea aglomerărilor abuzive în mari orașe și pentru valorificarea optimă a teritoriului țării sub toate aspectele. Ne-ar interesa, tovarășe profesor, ce va aduce nou cincinalul revoluției tehnico-științifice din acest punct de vedere?

— Politica de edificare urbană va suferi transformări esențiale în cursul anilor care urmează, în sensul unei noi orientări a amplasamentelor ansamblurilor de locuințe în zonele centrale ale orașelor sau în zone care să facă o legătură urbanistică modernă între centre istoricește formate și cartierele ridicate pînă în prezent.

— Altfel vorbind, orașul se întoarce în oraș.

— Dacă vreți. În orice caz, este vorba de o schimbare de optică, renunțîndu-se la dezvoltarea orașelor prin construcții înălțate cu precădere în zonele perimetrale ale așezărilor, concepție care, la vremea ei, a avut un oarecare randament, permițînd evitarea pe cît posibil a demolărilor și asigurarea într-un ritm rapid a fondului de cazare necesar.

— Care va fi atitudinea în privința demolărilor?

— Prilejuite de prezentarea schițelor de sistematizare a reședințelor de județ și a centrelor mai importante în fața conducerii de partid și de stat, discuțiile fructuoase din acest an au dat posibilitatea conturării mai clare a căilor de păstrare a caracterului și personalității orașelor noastre, în ideea împletirii construcțiilor noi cu operația de conservare a specificului tradițional al arhitecturii românești tradiționale. Aș dori să notați că realizarea importantului volum de locuințe noi va merge mînă în mînă cu preocuparea găsirii unor tipuri inedite, cu eficiență și confort sporit, ultimele acte normative oferind cadrul favorabil concretizării acestor îmbunătățiri. Desigur, ca să vă răspund la întrebare, se va proceda și în viitor la demolări, dar ele vor fi făcute numai după multă chibzuință și numai în cazurile care nu vor recomanda alte soluții.

— Tovarășe profesor, este știut, s-au făcut unele greșeli în ceea ce privește sistematizarea. Mai bine-zis s-au comis unele exagerări și, din acest punct de vedere, am un exemplu concret, care mi-e mai aproape tocmai pentru că vizează orașul în care am copilărit, Giurgiu. Acolo schița de sistematizare a ignorat complet specificul arhitectonic tradițional, desființînd așa-zisa «farfurie», centrul de altădată al orașului, spre care se adunau, radial, străzile mai importante. Este, probabil, un singur exemplu, dar nu ultimul. Din acest punct de vedere, ce ne-ați putea spune?

— Sigur că s-au făcut unele greșeli, dar preocuparea care există și eforturile care se depun în toate orașele țării ne fac să fim optimiști și să întrezărim importante reușite în acest domeniu. Metodele pozitive folosite în realizarea zonelor centrale din mai multe orașe mari, Tîrgu Mureș, Deva, Sibiu, Brăila sau Craiova, ca să nu exemplific prea abundent, sînt o garanție a împlinirilor viitoare.

— Care vor fi, tovarășe profesor, principiile de organizare a ansamblurilor de locuințe decurgînd din noua politică de edificare urbană despre care vorbeați mai înainte?

— În primul rînd, strada, ca element de ordine și compoziție spațială, își va recăpăta locul pe care-l pierduse în ultimul timp, urmărind păstrarea unei structuri specifice fiecărei localități. Apoi, reconsiderarea regimului de înălțime a clădirilor de locuit, corelată cu existența unor noi tipuri de secțiuni îmbunătățite, îmbinarea noului cu vechiul într-un respect reciproc, precum și punerea în valoare a tot ceea ce dezvoltarea istorică a localității a generat în decursul timpului, toate acestea constituie premise importante pentru asigurarea unor exprimări arhitecturale mai variate și mai personale fiecărui oraș în parte.

— Tovarășe profesor, peste tot prin lume se pune tot mai des problema, în vremea din urmă, a sistemelor urbane. Ce va aduce cincinalul 1976-1980 din acest punct de vedere?

— Stadiul actual al dezvoltării rețelei noastre de localități urbane necesită trecerea la o etapă superioară, prin crearea și dezvoltarea unor sisteme urbane, ca formă complexă de organizare, precum și funcționarea unor grupări unitare de localități urbane și rurale cooperînd în teritoriu. Din acest punct de vedere, nu ne aflăm la începutul unui drum, căci la noi funcționează o serie de sisteme urbane, litoralul Mării Negre, Valea Prahovei, Valea Jiului, Deva-Hunedoara, Călan-Simeria și așa mai departe, a căror dezvoltare va urma un curs ascendent. În plus, va începe închegarea unora noi, în jurul orașelor Alba Iulia, Sebeș și Cluj-Napoca, alături de care se vor contura sistemele Turda-Cîmpia Turzii, Craiova-Filiași-Segarcea-Balș, Rîmnicu Vîlcea-Govora-Olănești-Călimănești-Ocnele Mari, Tîrgoviște-Fieni-Moreni-Pucioasa și, desigur, altele.

— Vă propun o schimbare a direcției de discuție, invitîndu-vă să zăboviți asupra transformărilor care vor viza, în decursul cincinalului care abia începe, satul românesc. Neîndoios că transformarea socialistă a agriculturii și dezvoltarea bazei sale tehnico-materiale revoluționează satele noastre, producînd transformări profunde în structura lor socială. Totodată, au loc modificări esențiale în ceea ce privește orizontul de conștiință și mentalitatea țăranului român, ale cărui cerințe și aspirații s-au schimbat, apropiindu-se de cele ale omului de la oraș. Ce prevăd anii care urmează în sectorul sistematizării și schimbării arhitectonice a satelor românești?

— În cincinalul 1976-1980, producția globală agricolă va crește cu circa treizeci de procente, spor la care vor contribui direct cele patru sute de obiective industriale de importanță republicană prevăzute a fi construite la sate, alături de cele peste opt sute care lucrează în prezent. Aceste obiective și cele peste două sute de mii de locuințe noi, proiectate a fi date în folosința oamenilor pînă în 1980, împreună cu dotările social-culturale și unitățile de servire, vor schimba fața satului românesc, contribuind substanțial la îmbunătățirea condițiilor de viață. Trebuie avut în vedere însă că alături de gospodăria tradițională țărănească în mediul rural se concentrează un număr tot mai mare de muncitori industriali, de cadre tehnice și intelectuali, absolvenți de institute de învățămînt superior care doresc să locuiască în construcții și confort de tip urban, consecință logică a naturii muncii pe care o depun și a modului de viață spre care tind. Conducîndu-ne după acest adevăr și punînd la socoteală că, în prezent, sute de sate dispun de rețele de alimentare cu apă și canalizare, putem afirma că satul românesc se află angajat pe drumul reducerii diferențelor față de viața de la oraș.

— Tovarășe profesor, cu siguranță că procesul despre care vorbiți este unul istoric și că toate aceste transformări sînt cerute și implicate de însuși mersul înainte al societății noastre socialiste. Cu toate acestea, neignorînd realitatea concretă, revista noastră a militat pentru păstrarea valorilor spirituale ale satului românesc, din care, pînă la urmă, ne tragem cu toții. Există oare un pericol ca satele noastre să-și piardă specificul și valorile, ajungînd să semene unul cu celălalt și toate între ele?

— Din punct de vedere al valorilor spirituale, nu va exista nici un pericol, dar noua arhitectură a localităților rurale se va deosebi, prin însăși natura conținutului funcțional, de cea tradițională. Dacă la aceasta vom adăuga diferența tehnologiilor de construcție și a materialelor folosite, putem afirma că satele viitorului nu vor mai semăna cu cele existente.

Urmînd linia documentelor de partid, aceste puternice transformări ale cadrului material de viață se vor face într-o continuitate firească a tot ceea ce este propriu poporului nostru și trecutului său, specific culturii noastre, sensibilității și aspirațiilor locuitorilor acestui pămînt, a tot ceea ce ne-a personificat de-a lungul îndelungatei existențe a românilor pe aceste locuri.

— Cu alte cuvinte, multe dintre localitățile rurale vor deveni, pînă în 1980, centre urbane.

— Acesta nu este un proces care se împlinește cît ai bate din palme. În cincinalul 1976-1980, în fiecare județ al țării se vor dezvolta două-trei localități rurale, reședință de comună, ca sate model, în ceea ce privește sistematizarea și arhitectura specifică.

— Adică?

— Noi centre civice, dotări culturale, de învățămînt și ocrotire a sănătății, noi tipuri de locuințe, cu mai multe niveluri și confort sporit. Totodată, în conformitate cu Directivele Congresului al XI-lea, în cincinalul care începe se vor transforma în orășele agricole sau agroindustriale cel puțin o sută de comune cu perspective mai mari de dezvoltare. Numai în Ilfov, ca să dau un exemplu, un asemenea viitor stă în fața mai multor comune, cum ar fi Periș, Budești sau Fierbinți. Ele vor îndeplini, pe lîngă funcțiunile specifice profilului lor social-economic, funcțiuni cu caracter teritorial, deservind populația din comunele apropiate, pe distanțe mergînd pînă la douăzeci de kilometri. Dotarea și echiparea lor corespunzătoare vor asigura la nivel superior serviciile pentru întreaga populație, reducînd distanțele și contribuind nemijlocit la ridicarea generală a gradului de civilizație a satelor României socialiste. Ele vor contribui, de asemenea, la asigurarea unei mai mari stabilități a populației din mediul rural. Pentru aceste o sută de viitoare orașe,a căror dezvoltare reprezintă o cale proprie, specifică țării noastre de stăpînire și dirijare a procesului urbanistic, se prevede în cursul cincinalului un volum impresionant de investiții din fondul de stat, din cel al organizațiilor cooperatiste și obștești, precum și din contribuția bănească și de muncă a cetățenilor.

— Tovarășe profesor, pe nesimțite dialogul nostru s-a apropiat de sfîrșit. Mulțumindu-vă pentru amabilitatea cu care ați răspuns solicitării revistei vă oferim un mijloc inedit de a pune capăt acestui interviu. Vă rog să ne spuneți cîteva cuvinte care să nu fie provocate de nici o întrebare. Aveți cuvîntul.

— Aș vrea să subliniez, în încheiere, grija cu care vor fi amplasate și cu care se vor contura fizic toate dezvoltările despre care am vorbit, la oraș și la sat deopotrivă, în dorința de a rezerva mediul ambiant și de a oferi condiții de viață din ce în ce mai ridicate. Noile dezvoltări nu vor afecta teritoriul agricol și nici peisajul înconjurător. Dimpotrivă. Preocupările de valorificare optimă a teritoriului național, de limitare și reducere a perimetrelor construite ale localităților, de protejare a mediului înconjurător, vor crea posibilitatea ca în următorii cincisprezece-douăzeci de ani o suprafață de peste trei sute de mii de hectare să întregească peisajul agricol.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

AU MAI RĂMAS

•Ce surprize rezervă omenirii următorul sfert de veac? • Ce va însemna în viața Terrei începutul celui de-al treilea mileniu?

25 de ani pînă în anul 2000

Vă prezentăm alăturat rezultatele unor explorări privind unele aspecte pe care viitorul probabil le rezervă țării noastre și lumii anului 2000

ALIMENTAȚIE

pentru primul secol al mileniului al treilea hrana va fi suficientă

Interviu cu oceanologul Mihai Băcescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, directorul Muzeului de istorie naturală «Grigore Antipa».

— *Vă propun să ne închipuim că am ajuns în anul 2000. Cu ce probleme ne-am confrunta din punct de vedere alimentar?*

— Sîntem astăzi pe Pămînt aproape 4 miliarde de oameni. După estimările specialiștilor, în anul 2000 vom ajunge să fim pe această planetă 7 miliarde. Vă închipuiți cu cîtă greutate populația globului va avea la dispoziție proteine cu care să se hrănească, ținînd cont de faptul că și în prezent aproape jumătate din omenire suferă de lipsa lor, iar un miliard de oameni de-a dreptul flămînzesc. Nu e vorba atît de a-ți umple stomacul cu ceva, ci e în discuție problema proteinelor, fără de care dezvoltarea intelectuală a omului e imposibilă.

— *Dar peștele, care e bogat în proteine, și care se găsește în abundență, nu poate să fie adus pe masa celor care suferă de foame?*

— Cu pescuitul tradițional se face greu față cererilor. Doar țările riverane mărilor și oceanelor au acces la el. Celelalte țări însă primesc o cantitate insuficientă. Motivele? Conservarea dificilă, transportul costisitor, greoi. De aceea se preconizează pentru anul 2000 să se facă extracte de pește care să fie ușor de transportat. Apoi, dacă acum se pescuiesc anual 60 milioane tone pește, în anul 2000 această cantitate va fi dublată.

— *Va fi rezolvată atunci problema alimentației? Va fi suficientă hrană pe mesele celor care vor trăi atunci?*

— Dacă oamenii s-ar restrînge numai la intensificarea pescuitului, problema alimentației nu ar putea fi rezolvată.

— *Atunci?*

— Șansa omenirii este folosirea planctonului marin. Adică totalitatea organismelor microscopice (plante și animale) care plutesc libere în mări și oceane. Rămîne însă de realizat o tehnologie ieftină pentru separarea lui, deoarece conține și părți veninoase sau crustoase, necomestibile. În momentul de față, o astfel de tehnologie nu e pusă la punct, dar planctonul, bogat în proteine, va constitui, nu peste multă vreme, o hrană de calitate a oamenilor. Dealtfel, nu numai planctonul va fi utilizat, ci se prevede cultura unor alge microscopice marine. Anumite părți ale planctonului, alcătuite din specii mai valoroase, vor fi separate și cultivate. Vom avea grădini de zooplancton și de fitoplancton.

— *Pe care le vom îngriji probabil la fel cum îngrijim grădinile de zarzavat.*

— Momentan, trebuie să vă spun, oamenii și-au îndreptat atenția asupra unui crustaceu care trăiește în emisfera sudică, la limita Antarcticei. Se numește kril și este puțin mai mare decît crevetele locuitor al Mării Negre. Kril trăiește la suprafață și poate fi pescuit cu ușurință. Zeci de tone pe oră. Pescuirea lui intensivă va da mai multă hrană decît întreg pescuitul. Iar carnea lui e foarte bogată în proteine.

— *Deci, krilul va fi soluția noastră?*

— Nu numai el. Nădejdea noastră e cultivarea oceanului. Vom cultiva pești, scoici, melci, crustacei. De la crevetele de 50 de grame (Penaeus) pînă la marile languste și homari. Cultivate sistematic, aceste viețuitoare, îngrijite, supravegheate de om, dau pe o suprafață de un sfert din aria Mării Negre mai multe tone decît dă întreg oceanul mondial în clipa de față. Trebuie urmat exemplul japonezilor și chinezilor care deja au început să cultive cu un randament vizibil diferite specii de pești și alge.

— *Ați mîncat vreodată astfel de alge? Ce gust au?*

— Sînt foarte bune. Ca orice salată. Se simte o ușoară aromă de iod. Dar asezonate cu ceva, acest miros dispare.

— *Specialiștii probabil mai întrezăresc și alte căi pentru obținerea hranei în viitor.*

— Desigur. De pildă, s-au făcut pași importanți în legătură cu obținerea hranei din petrol. Experiențele sînt destul de avansate și încurajatoare. În Franța s-a reușit deja să se facă proteine din petrol. Experimentate pe animale, introduse în hrana lor, au dat rezultate satisfăcătoare. Mai trebuie însă, înainte de a se introduce și în hrana omului, să se ajungă la o purificare a lor. Omul veacului XXI în loc de carne va înghiți buline.

— *O nouă alimentație va atrage după sine unele schimbări în anatomia pămîntenilor?*

— Evident. Dacă omul se va nutri cu astfel de buline, tubul său digestiv se va scurta. El nu va fi nici ierbivor, nici carnivor. Poate «bulinovor». Alte modificări se vor petrece în privința sistemului masticator. Creierul i se va dezvolta mai mult în raport cu masa corpului. Vor mai fi și alte transformări, greu de anticipat.

— *Ce se va petrece cu agricultura?*

— Se vor mai obține sporuri ale recoltei prin chimizări. Dar acestea, prin exces, vor scădea calitatea produselor. Totodată, prin infiltrații, mai devreme sau mai tîrziu, apele care vor străbate acele terenuri vor deveni toxice. Prin defrișări se vor mai pune în circuitul agricol 100-200 milioane de hectare. Dar aceasta va duce implicit la scăderea cantității de oxigen necesar respirației. După cum se știe, 70% din cantitatea de oxigen din aer este produsă de vegetație. Atentatul împotriva ei va fi un atentat împotriva viețuitoarelor. Va fi greu de imaginat că omul de mîine își va înlocui sistemul de respirație. Plus că va fi pusă cu acuitate problema apei.

— *De ce?*

— Pînă în anul 2050, rezervele de apă dulce de pe glob vor fi epuizate. Ori prin poluare, ori prin consum.

— *Ce soluție se întrevede?*

— Printre altele, obținerea apei dulci din mare. Deja astăzi aproape 100 milioane de oameni beau apă din mări și oceane.

— *Dar calotele glaciare?*

— Acestea probabil vor fi topite, deoarece ghețarii conțin poate apa cea mai pură, de cea mai bună calitate.

— *Toate aceste transformări în viața umanității ar trebui să-l găsească pe om pregătit să se confrunte cu ele.*

— Omul e o ființă adaptabilă. Toate acestea nu se vor produce dintr-o dată, ci de la o generație la alta, astfel încît omul nu se va teme de noua lume în care a pătruns și care nu va mai fi cea a strămoșilor săi.

— *Se vor mai crește animale pentru hrană?*

— Se poate ca pînă în anul 2000 să mîncăm o carne sintetică. Să nu mai avem nevoie de zootehnie. Experiențe japoneze arată că fotosinteza se poate face în laborator. După cum se știe, fără clorofilă, rezultat al fotosintezei, nu ar exista iarba. Fără aceasta, ierbivorele. Fără ierbivore — carnivorele etc. Stăpîni pe fotosinteză vom întreține din laborator întreg ciclul nutritiv al naturii.

— *Dacă înțeleg bine tot ce ați spus pînă aici, în secolul următor vom sta mai puțin la masă, nu vom mai face piața, gospodinele nu vor mai găti ore în șir, mirosul de mîncăruri din locuințe va dispărea. Cărțile de bucate vor fi răsfoite doar de cîte o octogenară care va căuta să-și amintească cum se preparau în copilăria sa bunătăți pe care nu le mai are la îndemînă.*

— Vom sta mai puțin la masă sau chiar deloc. Vom lua în grabă o pastilă dintr-un tub pe care o să-l purtăm cu noi și senzația de foame va dispărea.

— *Putem privi cu calm viitorul rezervat celor care acum nu au decît cîțiva ani?*

— Da. Inventivitatea omului s-a dovedit prea mare ca să nu avem încredere în capacitatea lui de a găsi cele mai bune soluții. Pentru primul secol al mileniului al treilea hrana va fi suficientă. Rămîne ca mai tîrziu să se găsească alte resurse. Dar să le imaginăm noi pe acestea ar însemna să ne aventurăm prea mult în necunoscut.

GEORGE ARION ■

ECONOMIE

începutul celui de-al treilea mileniu va găsi românia în rîndul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic

Interviu cu profesorul universitar doctor Const. Ionete

— *Pornind de la strategia economică magistral prefigurată de Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în ce parametri considerați că se înscrie proiectarea economiei țării noastre în conștiința anului 2000?*

— Nu sînt multe țările aflate în posesia unor răspunsuri conturate — evident, circumscrise la locul ce li se rezervă lor — la întrebarea obsedantă, cunoscută din celebra formulare a lui Toynbee, «Omenire, de unde și încotro?» În statele cu economie de piață concurențială, exponatele viitorului, construite de viitorologi, savanți și ordinatoare, au fost răsturnate de seismele crizei economice în plină desfășurare. În aceste condiții, reprezentarea parametrilor relevanți ai modului de viață al celor 30 de milioane de locuitori, cîți va avea România în anul 2000, constituie un privilegiu al nostru. Frontiera imaginară dintre două milenii va marca, concret, încheierea Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism. Pentru a distinge cum vom trăi noi, sau generațiile ce ne urmează, hotărîtor este să știm cu ce vom produce și cum vom produce, sau, în limbaj tehnic, ce bază tehnică materială ne vom construi pînă atunci. Garanția proiectului economic elaborat pentru anul 2000 o constituie îndeplinirea obiectivelor cincinalului încheiat, confirmată de soldurile bilanțului economiei naționale. Succesele dobîndite dovedesc că poporul nostru și-a stăpînit trecutul, că își va stăpîni și viitorul. Evaluarea severă, ca o lecție de matematică, a coordonatelor dezvoltării social economice a țării noastre în perspectivă mai îndelungată, stabilește cît de mare va fi venitul național, producția de energie electrică, de oțel, de produse chimice, de mașini și utilaje, de bunuri de consum, precum și mărimea populației ocupate, mărimea retribuției medii, reducerea programului de lucru și altele. Pentru următorii 15 ani, toate aceste elemente cu care operează modelele de creștere economică s-au transformat în variabile cunoscute, a căror mărime este înscrisă în Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român, cu privire la planul cincinal 1976-1980 și la liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981-1990. Realitatea acestor indicatori se fundamentează pe resursele existente și pe cele proiectate a fi atrase prin participarea țării noastre la circuitul economic mondial, pe echilibrul balanțelor economice și valorice și pe iscusința oamenilor muncii din toate domeniile.

— Cum poate fi apreciat locul nostru în lumea anului 2000?

— Direcțiile fundamentale ale dezvoltării de pînă la începutul mileniului al treilea sînt sintetizate în Programul Partidului Comunist Român. Exprimarea clară a politicii partidului pentru această etapă, în domeniul industriei, agriculturii, investițiilor etc., precum și creșterea nivelului de trai, conduc la concluzia că toate rezultatele vor fi considerabil amplificate și ne vor situa în rîndul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic. Se poate aprecia că venitul național va depăși cu mult cifra de 3000 de dolari pe cap de locuitor, că energia electrică, respectînd cerințele dezvoltării tinde să se dubleze față de 1970, iar producția de oțel va depăși o tonă pe locuitor. În domeniul agriculturii, irigațiile vor funcționa pe toate terenurile ce permit amenajări în acest scop, fertilizantele vor fi utilizate pînă la limita permisă de agrotehnică, iar mecanizarea complexă a lucrărilor se va încheia. Pînă în 1990 retribuția medie lunară se va apropia de 4000 lei, iar veniturile din ocupațiile agricole vor echivala pe cele din industrie. În aceste condiții, consumul de produse alimentare bogate în unități nutritive va fi limitat numai de normele fiziologice. Dezvoltarea ramurilor de vîrf ale economiei, electronica, electrotehnica, mecanica fină, petrochimia, extinderea rezultatelor biologiei în agricultură, vor acționa ca multiplicatori ai eficienței economice, deoarece sporesc în progresie geometrică valoarea adăugată în procesul de producție.

Îndeplinirea obiectivelor economice stabilite pentru anul 2000 depinde, în mare măsură, de capacitatea de a introduce, în procesul dezvoltării, organizarea științifică a muncii și progresul tehnic. După cum se știe, aceste componente ale oricărei economii moderne sînt denumite «tigrii» în motorul dezvoltării social-economice al unei țări. În acest scop, și eforturile economiei trebuie să crească, ținînd seama de faptul că, pentru dublarea potențialului într-un domeniu, este necesară multiplicarea informării cu 8, a numărului de cercetători cu 16 și a cheltuielilor cu 32. În acest mod se asigură și optimizarea întrepătrunderii economie-știință-tehnică, singura care ne garantează utilizarea cît mai deplină a inteligenței umane în slujba măreţelor perspective care ne stau în față.

MAGDA MIHĂILESCU ■

AERONAUTICĂ

omul pe marte

Alături de electronică și tehnica nucleară, și în strînsă legătură cu aceasta, tehnica aerospațială își va consolida poziția de vîrf pe care o deține astăzi, aducîndu-și contribuția la civilizația anului 2000, atît prin realizările sale intrinsece, cît și prin diseminarea în celelalte domenii ale tehnicii a reușitelor sale tehnologice și conceptuale.

Tendințele de bază ale dezvoltării aviației, în deceniile care urmează, vizează creșterea competitivității avioanelor în raport cu celelalte mijloace de locomoție și diversificarea și generalizarea aplicațiilor sale utilitare.

Ca urmare a unui proces continuu de dezvoltare și perfecționare a actualelor avioane cu reacție de pasageri, subsonice și supersonice, chiar înainte de sfîrșitul secolului pe liniile de pasageri vor zbura adevărate pacheboturi aeriene care, avînd o capacitate de 1 000-2 000 pasageri, se vor deplasa cu viteză în jur de 1 000 km/h și avioane supersonice de 3 000 km/h cu o capacitate de 250-300 pasageri.

În acest fel, pe marile rute transoceanice și transcontinentale (6 000-7 000 km), ca și pe distanțe medii (2 000-4 000 km), avionul va înlocui aproape integral celelalte mijloace de locomoție tradiționale. Numărul anual al pasagerilor liniilor aeriene, care în ultimii ani a fost în jur de 350 milioane, va atinge și depăși cu siguranță impresionanta cifră de 2 miliarde pasageri anual.

Ceea ce va deosebi însă în mod fundamental aviația de transport a anului 2000 de aviația zilelor noastre vor fi concepțiile constructive revoluționare ale avioanelor, care vor asigura acces rapid din oraș la aeroport, confort deplin și securitate absolută de zbor. Aceasta se va realiza prin dotarea avioanelor cu puternice dispozitive de hipersustentație și insonorizarea motoarelor, ceea ce va permite decolarea și aterizarea de pe piste scurte, situate în apropierea marilor aglomerări urbane.

Echiparea cu minicalculatoare de bord, la care va fi conectată aparatură electronică și laser, va permite supravegherea automată și optimizarea funcționării sistemelor de bord ale avionului, alegerea traseelor optime, zborul în condiții meteo grele și decolarea și aterizarea automate fără vizibilitate, evitîndu-se astfel și rarele accidente care mai apar în zilele noastre.

Aplicațiile utilitare ale diferitelor tipuri de aeronave (elicoptere, avioane etc.) vor contribui la o creștere spectaculoasă a eficienței economice într-o sferă din ce în ce mai largă de activitate, ca împrăștierea de îngrășăminte chimice sau ierbicide, efectuarea unor lucrări de construcții-montaj în locuri greu accesibile, stingerea incendiilor de păduri, dezamorsarea nucleelor uraganelor prin pulverizarea în interiorul lor a unor substanțe chimice, transportul bolnavilor, supravegherea și dirijarea flotilelor de pescuit oceanic etc.

Evoluția astronauticii în următorii 25 de ani — și contribuția sa la progresul și bunăstarea omenirii — va fi mai spectaculoasă chiar decît a aviației. Principalele elemente care prefigurează realizările viitoare le găsim în realizările zilelor noastre.

Succesele remarcabile de ordin științific și tehnologic obținute în ultimii doi ani cu ajutorul laboratoarelor orbitale Saliut și Skylab atestă utilitatea acestui tip de misiuni spațiale, care în deceniile care urmează vor fi continuate și amplificate. Direcțiile de activitate la bordul acestor laboratoare vor fi: cercetarea resurselor naturale ale planetei noastre, atît de necesară și utilă în condițiile actuale ale penuriei de materie primă, studiul și inventarierea resurselor de hrană, cercetările biologice și medicale în condiții de imponderabilitate, punerea la punct a unor tehnologii speciale de prelucrare a metalelor, observații astronomice etc.

Instalarea unei rețele globale de sateliți meteorologici conectate la o rețea de calculatoare de mare capacitate va permite, pînă la sfîrșitul secolului, asigurarea unei prognoze satisfăcătoare a timpului probabil cu cel puțin două săptămîni înainte, pentru orice zonă a globului. Avantajele economice inestimabile sînt evidente.

Progrese de mare anvergură vor fi posibile și în domeniul telecomunicațiilor și televiziunii globale. Cu ajutorul a trei sateliți geostaționari corect plasați la o altitudine de 35 000 km deasupra Ecuatorului, va fi asigurată telecomunicația între toate punctele globului. Aceste relee spațiale de mare capacitate vor asigura retransmiterea simultană a unui număr mare de canale de televiziune alb-negru sau color (care vor fi recepționate oriunde pe glob) și a unui număr impresionant de canale telefonice.

În domeniul transporturilor spațiale cea mai importantă realizare a deceniilor următoare va fi «naveta spațială», adică vehiculul spațial refolosibil, care va asigura legătura dintre pămînt și stațiile orbitale. Va fi astfel posibilă extinderea cercetărilor cu ajutorul laboratoarelor orbitale, de care am vorbit mai sus, iar în preajma anului 2000, ca urmare a scăderii transportului spațial determinat de naveta spațială, vom asista desigur și la primele zboruri de agrement în spațiul cosmic.

Pînă la sfîrșitul secolului se va extinde de asemenea cercetarea planetelor sistemului solar cu ajutorul stațiilor automate, iar «omul pe Marte» va deveni o realitate în a doua jumătate a acestui ultim pătrar de secol.

O altă premieră importantă, pe care o așteptăm în deceniile care urmează, este realizarea celei de-a treia viteze cosmice (16,7 km/s) care, deschizînd ultima fereastră către universul care ne înconjoară, va inaugura era cercetărilor galaxiei noastre cu ajutorul stațiilor automate. Desigur, această realizare va fi posibilă în condițiile utilizării propulsiei nucleare sau ionice.

Implicațiile de ordin sociologic ale tuturor acestor evenimente pe care știința și tehnica aerospațială ni le pregătește, și care de fapt contractă lumea noastră și distanța dintre oameni, sînt formidabile. De aceea este imperios necesar ca noi, oamenii, să ne pregătim să ne ridicăm la înălțimea și înțelegerea evenimentelor pe care le vom trăi.

Dr. ing. ȘERBAN SĂNDULESCU ■

TRANSPORTURI

viitorul aparține transportului electric

Interviu cu inginerul Dumitru Stoian, director general al I.T.B.:

— Tovarășe director general, cum va arăta circulația urbană în anul 2000?

— În mare, problema transportului urban nu este atît problema transportului luat în sine, cît o chestiune de ansamblu, ținînd de o serie întreagă de factori.

— Cum ar fi?

— Înainte de toate se ridică chestiunea rezolvării unei surse de energie pentru că la fiecare cinci ani, pe plan mondial, necesarul de energie se dublează, iar sursa așa-zisă convențională, hidrocarburile, traversează o criză cu vaste implicații. Ar fi apoi vorba despre sistematizarea orașelor și înlesnirea circulației pe căi de acces mai largi și mai bine dirijate. Am să-mi permit să aleg un exemplu dintre multe altele: studiile de perspectivă întreprinse demonstrează că în curînd, chiar înainte de anul 2000, circulația fluentă va necesita șapte benzi la Bariera Vergului.

— Cu siguranță că tema este amplă și că pentru schimbări spectaculoase în domeniul despre care vorbim se cere un interval de timp mai mare chiar de douăzeci și cinci de ani. Cu toate acestea, tovarășe inginer Stoian, aflîndu-vă dumneavoastră la conducerea I.T.B.-ului, v-am ruga să detaliați și să încercați să anticipați, pentru cititorii revistei Flacăra, transportul din București peste un sfert de veac. Vă cerem prea mult?

— Desigur că nu, doar că, vă rog să țineți cont că părerile pe care le voi exprima sînt mai degrabă personale și țin mai mult de anticipație decît de certitudine. Acestea fiind zise, notați că viitorul nu va fi, după opinia mea și după multe alte opinii, furnizate de specialiști în circulația urbană și chiar de sociologi, al transportului individual care mi se pare a începe să se subțieze pe plan mondial. Societatea de mîine, supusă în continuare amenințărilor crizei de energie, nu-și va putea permite să încurajeze transportul individual, fiind un lux mult prea mare să pui trei sute de cai putere să ducă de colo pînă colo, cale de doi kilometri, să zicem, o singură persoană. La condițiile de astăzi nu va fi numai un lux, ci chiar un pericol, gîndindu-ne la posibilitatea strangulării circulației, de care se suferă tot mai des în lume astăzi, și la creșterea gradului de poluare. Am să dau un nou exemplu. La Piața Romană, la înălțime, datorită existenței unor curenți de aer indicii de poluare sînt mai ridicați decît în alte locuri. În plus, transportul individual conduce, nu susțin eu, ci sociologi demni de crezare, la însingurare și la dispersarea colectivităților, capcane în care noi nu vom cădea, nu se pune o asemenea problemă într-un stat socialist, dar de care trebuie și noi să ținem seama.

— Ce vor aduce nou anii care urmează din acest punct de vedere, al transportului colectiv?

— Cu siguranță o mărire considerabilă a parcurilor și substanțiale înlesniri ale circulației, amenajări care să permită un flux rapid, cu cît mai puține fragmentări.

— Concret, la ce vă referiți?

— La subtraversări care să accelereze fluența, la benzi de circulație suprapuse, chiar dacă, este o opinie acceptată general, sînt inestetice, fac zgomot și așa mai departe. Peste tot prin lume s-a criticat introducerea șoselelor aeriene, dar peste tot s-a adoptat această soluție, pentru că alta, din păcate, nu s-a găsit! Pe măsura trecerii timpului transportul va coborî tot mai mult în subteran, nu numai transportul de persoane dar și transportul de mărfuri. Cel pe pneuri. Pentru a limita pericolul poluării, o tot mai mare extindere va căpăta transportul electric, despre care îndrăznesc să spun că va deține, va acoperi în anul 2000, nouăzeci la sută din transportul urban.

— Așa mult?!

— Probabil, cu observația reconsiderării masive a tramvaielor. Nu e de mirare că orașul se va orienta către circulația electrică. Am spus că nu poluează. Apoi, va fi, cu siguranță, mai ieftin, în sensul că vor circula autobuze cu motor electric și că la capetele de linie se vor amenaja, fără mari investiții, stații de încărcare a acumulatoarelor. Neajunsul atribuit circulației electrice, viteza de lucru mai mică, va fi ignorat, căci într-un perimetru aglomerat cum este Bucureștiul, nu problema vitezei sporite se va pune.

— Nu demult, într-un interviu acordat revistei noastre, vorbeați despre linii de tramvai pe un traseu de centură, în jurul orașului. Acum nu pomeniți nimic despre ele!?

— Ele sînt de la sine încorporate în noile înlesniri despre care aminteam. Astăzi, Bucureștiul se traversează greu, tocmai pentru că marea majoritate a traversărilor trec pe la Universitate, centru vechi și aglomerat, în care I.T.B.-ul transportă, dimineață de dimineață, mai bine de două sute de mii de oameni într-o oră, cu vehicule care, după grafic, trec la fiecare nouă secunde într-un sens. În anul 2000, circulația va fi fără îndoială scutită de «vama» de la Universitate, tocmai prin deschiderea unor linii de tramvai pe centură, un fel de trenuri electrice, silențioase, pe șine elastice, instalate în paturi de cauciuc. Pe liniile de centură, legătura dintre Tei și I.P.R.S.-Băneasa, de exemplu, sau dintre Afumați, Voluntari și Colentina, se va face direct și rapid, fără aglomerație și timp pierdut.

— Tovarășe director general, citim tot mai des în cărțile de anticipație despre trotuare mobile, o idee îndrăzneață, după unii, care ar facilita mult circulația. Este posibilă introducerea unor asemenea trotuare și la București într-un viitor apropiat? Poate chiar pînă în anul 2000?

— După mine, trotuarele mobile nu sînt o soluție. Desigur, din punct de vedere tehnic, ele sînt posibile, dar nu cred că vor fi introduse, întrucît bucureșteanul însuși, cetățean destul de sedentar, nu le va accepta, preferînd să facă doi pași pe zi. Măcar atît. Din acest punct de vedere aș vrea să spun că o soluție mult mai realistă mi se pare cea legată de apropierea oamenilor de locul lor de muncă, prin schimburi de locuințe sau alte rezolvări, prin ridicarea unor orășele-satelit. Dacă bine mi-aduc aminte, peste cîțiva ani, pe platforma industrială Dudești vor lucra peste patruzeci de mii de oameni. Normal ar fi, cred, ca măcar două treimi din ei să locuiască în Titan sau în Balta Albă, marile cartiere din apropiere, și să ajungă la lucru mergînd pe jos cîteva sute de metri. Ar fi un mare cîștig pentru circulația urbană și pentru sănătatea fiecăruia.

— Tovarășe director general, pentru că tot sîntem cu vorba la întreprinderea pe care o conduceți, riscăm o întrebare: cum va fi I.T.B.-ul în anul 2000?

— Desigur, era păcat să treceți pe lîngă o asemenea întrebare... În anul 2000 I.T.B.-ul va fi rezolvat problema oamenilor săi, adică a disciplinei, cea care lezează astăzi prestigiul întreprinderii. Oamenii noștri, pe care îi vom școlariza în perimetrul unităților proprii, vor fi disciplinați și instruiți, capabili oricînd să găsească un zîmbet pentru un cuvînt mai tare! Bazele de întreținere vor fi mai bine organizate, mijloacele de transport vor fi mai rapide, căile de circulație mai sigure și mai moderne. I.T.B.-ul va înceta să mai fie, sînt convins, ținta ironiilor și criticilor tuturor.

— Vă mulțumim, tovarășe director general, Nu ne rămîne decît să trăim și să așteaptăm anul 2000...

EMIL NEGOIȚĂ ■

ARTĂ — LITERATURĂ

oricît de variate vor fi formele artei, ele vor aduce în discuție destinul oamenilor

Există, fără îndoială, un sentiment al lui «ce se va întîmpla mîine?» pe care îl trăim cu toții, la dimensiuni diferite. Niciodată, parcă, nevoia de anticipare nu s-a făcut atît de pregnant simțită în viața oamenilor ca astăzi. Orice element nou ivit la orizontul lumii contemporane apare drept indiciu

(Continuare în pag. 28)

„nemuritorii“

Un proiect pentru un impresionant monument național

Un ansamblu statuar închinat dacilor — cultului lor pentru muncă, independență și ospitalitate —, universalității culturii române, din cele mai vechi timpuri și pînă în zilele noastre

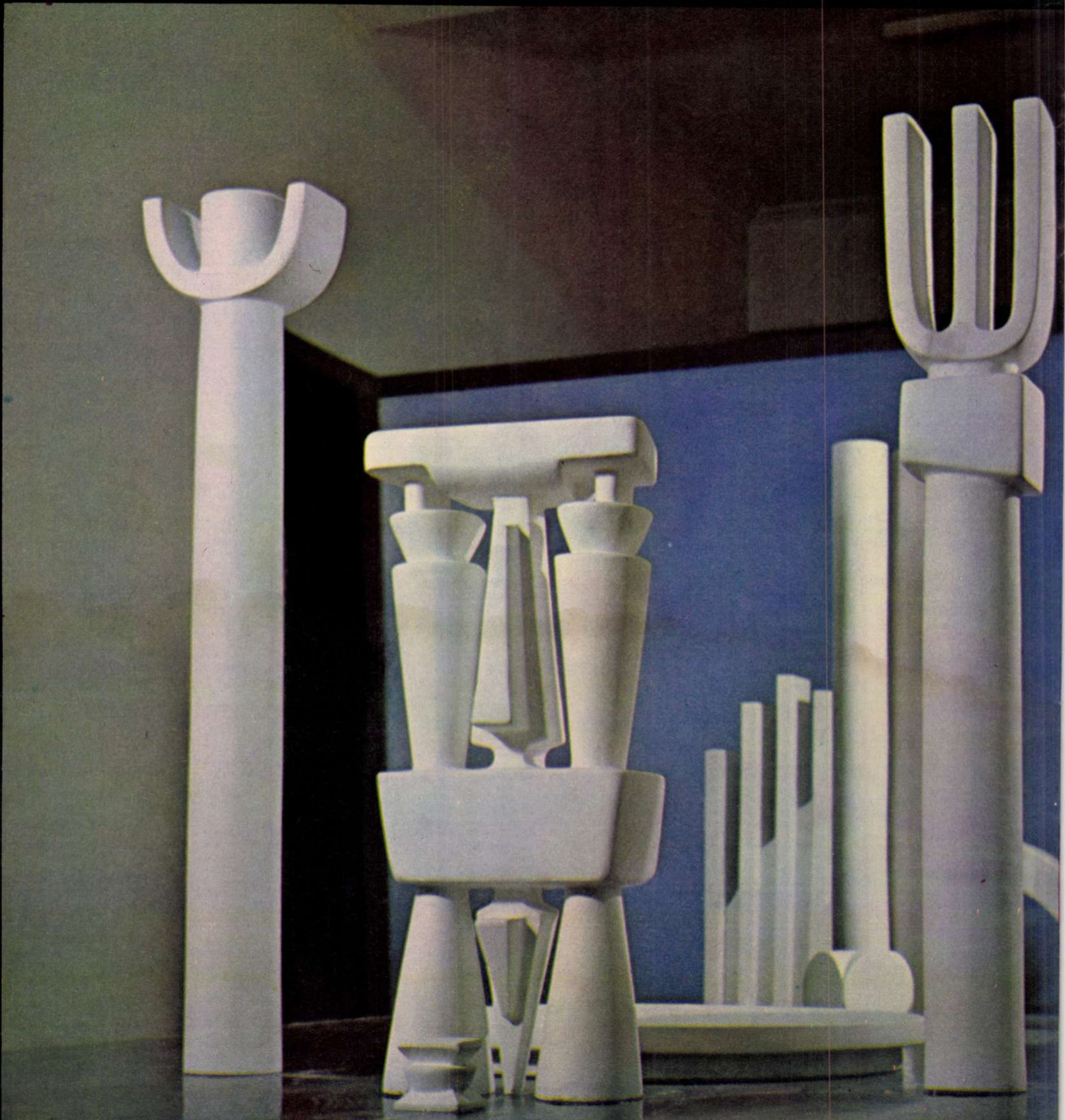

Cornelia Velcescu — cea ale cărei lucrări se află astăzi în mai multe colecții de stat și din străinătate (și voi cita la întîmplare, așa cum îi place dealtfel și autoarei să facă — nu din poză, sau indiferență, ci dimpotrivă, pentru că este absolut conștientă de universalitatea, cel puțin în căutări, a artei ei: Consiliul Culturii și Educației Socialiste; Franța; «Ecran-club Grozăvești»; Belgia; Ministerul Educației și Învățămîntului; Iugoslavia; Ștrandul studențesc Tei; Italia; Costa Rica; Muzeul Institutului de Artă plastică, București; R.F.G.; S.U.A.; U.T.C.; Israel; Luxemburg; Ștrandul tineretului Băneasa; Portugalia; Japonia etc.) — s-a născut în comuna Gruiu, Argeș-Muscel.

Deasupra albiei, deasupra copăii în care mama Corneliei o legăna cu piciorul, se afla un covor cu motive naționale dintre care predomina unul, ca și un laitmotiv; ochii puri ai copilului de atunci s-au deschis astfel mari, învățînd să înceapă a privi, apoi începînd să învețe, privindu-l: motivul reprezenta o mînă, cu degetele desfăcute geometric, către în sus. Sîntem în anul 1934.

Modestul atelier din strada 11 Iunie nr. 17, cam prin stînga Mitropoliei, colț cu linia de tramvai. Sîntem în ultima lună a anului 1975...

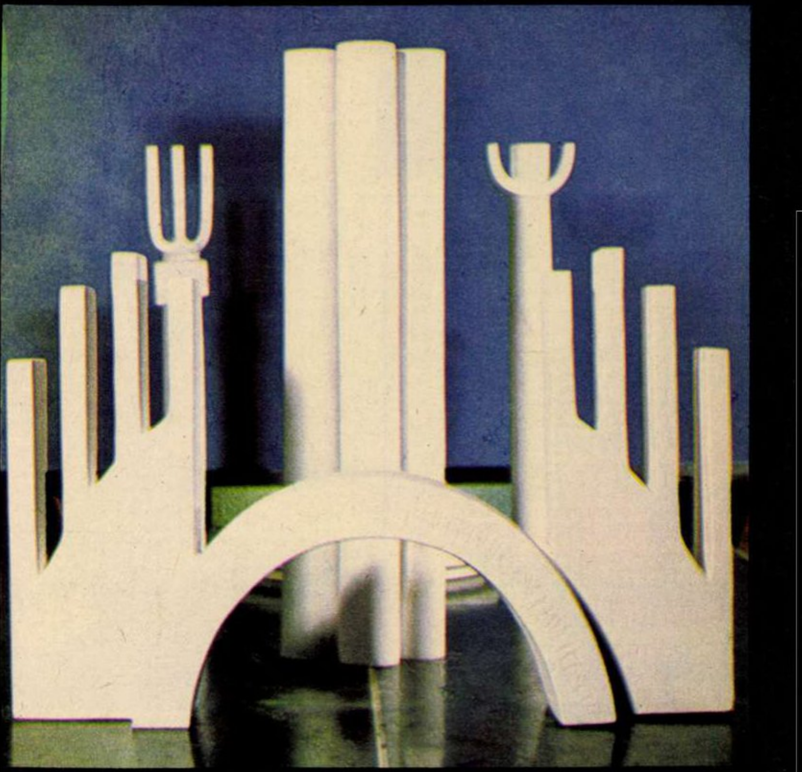

Fotografii de VASILE MÂNECAN ■

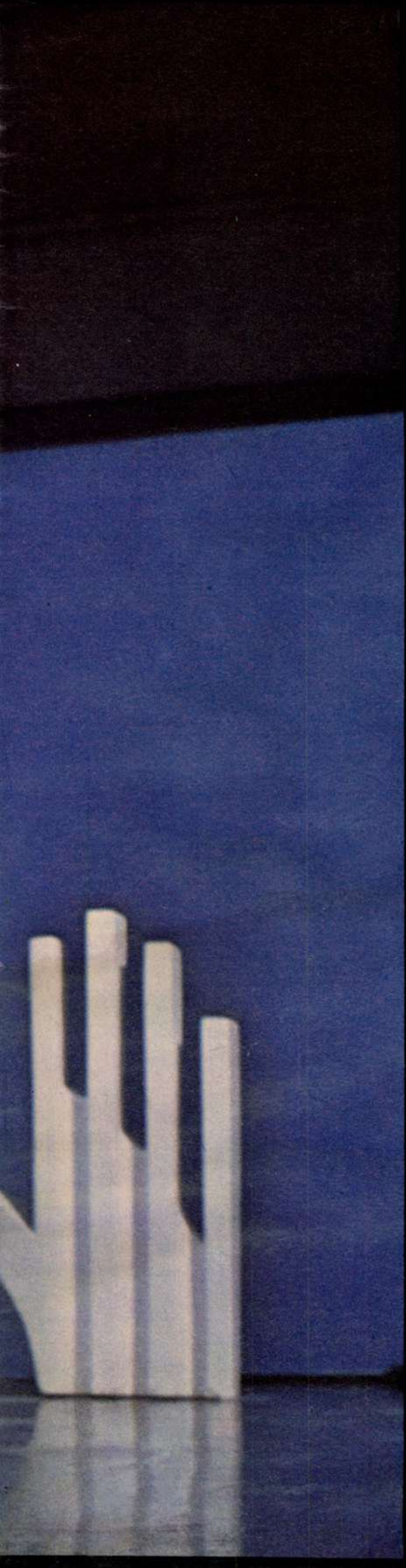

«În **Vacances en Roumanie** nr. 39, din martie 1975, anunțam că, plecînd de la arta noastră populară abstract geometrică, lucrez la terminarea machetei Ansamblului dacic «NEMURITORII», ansamblu axat pe motive mitice ancestrale, autohtone, și care va fi ridicat în beton placat cu piatră în București. În mai 1975, datorită descifrării culturii de la Gîrla Mare din epoca bronzului, datată 1600 î.e.n., mi s-a oferit conștiința valorii a ceea ce concepusem timp de 11 ani, ajungînd la concluzia că Ansamblul dacic «NEMURITORII» exprimă, ca timp și spațiu, pămîntul ȚĂRII românești de 3600 de ani și, concomitent, cultura lumilor de la 1600 î.e.n.: Valea Indusului, Anatolia, Creta, Tracia...! Totul a fost atît de uluitor, atît de incredibil, încît a trebuit — m-am pomenit eu însămi — să mă întreb cine sînt?! Născută în țara mea frumoasă ca un cuib de dragoste, cu vulturi și eroi, dorisem să fac ceva stabil, ca Dunărea și ca Munții Carpați — ceva pentru oameni, pentru dorința lor de a trăi în pace — pentru viață! Popoarele venite peste noi în decursul mileniilor, neputîndu-ne dezrădăcina, au fost constrînse să-și facă vetre în stepă, în pustă. Din această cauză istoria noastră și a strămoșilor noștri e aceeași istorie: istoria apărării. A veșnicei apărări! A milenarei apărări! Iar secretul intangibilității noastre constă în legătura fiziologică cu pămîntul: cum să dovedesc acest lucru? Ca sculptor, singurul document pentru mine era arta populară românească și noblețea sîngelui moștenit...»

«Ai reușit să faci asta, Cornelia Velcescu?»

«Ce anume...?!» — spune, și e dintr-o dată pe gînduri, privind cele opt piese ale grupului statuar — machetă în ghips («oribil material de lucru, ghipsul! Nu-ți spune nimic, dar asta e: toate machetele trebuie executate din ghips, e și firesc, din ce naiba altceva să le faci?! Chiar și un ansamblu ca ăsta... opt piese, sensuri tipice umane! poți fotografia un astfel de ansamblu, care are nevoie de spațiu, de natură!?»). Ce anume? — repetă.

«Să dovedești lucrul acela...»

...În semiîntunericul atelierului, fotografiez în neștire, cu un film de 27 din și din toate unghiurile permise de strîmtoarea spațiului, ansamblul — ale cărui piese, acum, măsoară circa 80 centimetri înălțime — cele pe verticală; planurile orizontale par abia o jucărie de copil. Chiar: cum?!...

«Sînt convinsă că am reușit!»

...Ansamblul dacic «NEMURITORII» se cere ridicat pe un mamelon: dacii înșiși își ridicau întotdeauna edificiile pe mameloane.

Ceea ce contează enorm, avînd în vedere că unele dintre piesele «NEMURITORILOR» — furcile — vor avea o înălțime de circa 80 (optzeci) de metri!...

Sintetic, cele opt elemente ale ansamblului sînt dispuse astfel (necesară numai descrierii, în text, numerotarea devine improprie, firește, la fața locului — ansamblul trebuie a fi văzut în spațiu — adică din toate unghiurile, oamenii vor străbate pe jos spațiile dintre elemente: grandioasă, concepția este totuși surprinzător de realistă!):

1. — Poarta Zorilor: cu dictonul «cine nu are cultul muncii nu are cultul libertății» (sculptural, un omagiu adus mîinilor în boltă, sugerînd soarele în răsărit; «mîinile» argeșene, asupra cărora Cornelia Velcescu și-a deschis ochii copilăriei; semnul mîinii, însemnînd acțiune, muncă, și dragoste. Și curaj!)

2. — Furca Înălțimilor: trei elemente înalte pe verticală, așezate în triunghiul înțelepciunii: năzuința milenară spre adevărul absolut uman, spre cunoaștere — spre perpetua și niciodată pe deplin satisfăcuta cunoaștere a infinitului.

3. — Scutul dacic: plasat astfel încît din orice punct ar fi privit să poți vedea două suprafețe de cerc în perspectivă: doi ochi imenși, sensul înțelepciunii antice — iar în înțelepciunea secolului XX, un opt culcat, infinitul curbei lui Miobe.

4. — Soarele Durerii și al Ospitalității: soarele de piatră, discul din sanctuarul de la Sarmisegetuza; piatră de jertfă: dacii nu luau prizonieri, preferau să-și omoare dușmanii, decît să le ia libertatea, iar ei înșiși preferau să moară decît să și-o piardă — masă pentru oaspeți («Dacii, cei mai cinstiți și ospitalieri dintre traci» — Herodot), primindu-i, cu tot trecutul nostru dureros, cu pîine și cu sare.

5. — Furca Apărării: semănînd cu un trident (și artistei îi place apropierea: chiar grecii antici recunoșteau că Ares, Dionysos, Orfeu și Tamyris erau de origine traci); mîna sugerată de furcă accentuează voința de apărare.

6. — Furca Împăcării: un obicei rămas din Maramureș — doi flăcăi certați de moarte sînt împăcați de bătrînii satului, după un anumit tipic — desenul furcii are această formă caldă, feminină.

7. — Zamolxe: om de cultură pitagoreică, devenit zeu, prezentat în legendă de Herodot, se stabilește la curtea unuia dintre regii daci, probabil cel mai puternic într-un moment desigur critic pentru viața dacilor: primejdia din afară! Sciții? Perșii? Filip al II-lea? Alexandru Macedon? Ultima fiind primejdia romană! În scopul autoapărării, primul act ce se impunea dacilor era cel al unirii; fiind imposibil a fi realizat din pricina numeroșilor regi daci, Zamolxe realizează acest act, al unirii pe plan spiritual, de cult — credința în nemurirea sufletului! (Chiar din spusele lui Herodot, Zamolxe a fost primul care nu a crezut în nemurirea sufletului; dovadă, mica regie a morții sale la care a recurs stînd ascuns timp de trei ani, hrănit personal de rege, pentru a insufla dacilor acel curaj de neclintit în fața morții, încît Imperiul roman sub Domițian ajunsese să plătească tribut, iar Traian să recurgă la decimare într-atît băgaseră spaima în soldații lui.) Pretextul credinței în nemurirea sufletului nu a fost altceva decît o necesitate de unire și autoapărare: Zamolxe este primul mare «nemuritor» al neamului nostru, prin dragostea imensă față de soarta poporului său și a urmașilor săi!

8. — Jertfelnicul: ultima piesă a ansamblului, avînd numai un metru: pe el va arde o flacără veșnică — focul strămoșesc care a ars neîntrerupt în inima poporului nostru — închinată energiei de nestins a celor trăind pe aceste meleaguri.

...în mașină, gonind către redacție, pentru a încerca o variantă color a ansamblului dacic: am așezat așa cum am putut piesele, pe cîteva dintre ele le purtăm în brațe, și am o senzație stranie gîndindu-mă că cilindrul din ghips pe care îl țin între degete are destinația ca — ridicat din beton armat și placat în piatră — să atingă înălțimea hotelului «Intercontinental». «Sînt mîndră că sînt româncă, și mai sînt nebună după locul meu natal, după rîul Argeș, după obiceiurile noastre!» — îmi spusese Cornelia cu puțin înainte, încercînd să-mi satisfacă fireasca dorință de a afla ce fel de om este.

În liceu se dovedise a fi o admirabilă matematiciană, colegii îi preziceau un strălucit viitor în această direcție, deși, recunoaște și acum, îi era întotdeauna greu să răspundă pe loc cît fac șapte ori nouă... A pictat pe cartoane, pe pînză, apoi pe sticlă (are o colecție vastă executată în maniera asta: «aici m-am întîlnit cu geometria plană, însă pasiunea mea era pentru cea spațială!»)

«Sînt veșnic îndrăgostită, iar atunci cînd am de ce, mă simt nemuritoare; am un singur cult: pentru muncă; atîta sînt: cît creez! Scriu și versuri, pentru foc!»

Ideea «NEMURITORILOR» — apărută prin 1964 — a avut o lungă perioadă de gestație: în ianuarie 1971, Cornelia Velcescu realizează prima variantă a machetei, în lut. O face cunoscută în 1973, iar în iarna 1974-1975 definitivează actualul proiect de sculptură monumentală; din capul locului, el a fost conceput ca un ansamblu!

«Pentru mine munca înseamnă libertate» — mi-a mai spus, și cred că putem încheia aici aceste însemnări despre ceea ce s-ar putea să devină, nu peste mult timp. unul dintre cele mai mărețe și profunde în semnificații opere de artă ale poporului nostru. Despre care tot Cornelia Velcescu spune cu patimă, și cu deloc reținută mîndrie: «Cred în steaua omeniei poporului meu! Căruia îi sînt datoare să-i închin întreaga mea viață».

HORIA PĂTRAȘCU ■

flacara
interviu

cu colonelul VALERIU BUZEA

locțiitor al șefului Inspectoratului general al miliției

ÎN 1975, CEI CARE AU ÎNCĂLCAT LEGILE ȚĂRII AU FOST DESCOPERIȚI MAI REPEDE ȘI DATORITĂ NOUĂ, CETĂȚENILOR

— Tovarășe colonel, avînd în vedere interesul general pe care îl prezintă pentru societatea noastră respectarea strictă a normelor legale, a tuturor regulilor de conviețuire socialistă, precum și preocuparea crescîndă a maselor de cetățeni pentru prevenirea și combaterea faptelor antisociale, vă rugăm să ne spuneți cum apreciați starea infracțională din anul 1975?

— Evident, opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate care se desfășoară cu succes în țara noastră sub conducerea Partidului Comunist Român, pe baza vastului program adoptat de Congresul al XI-lea, a Codului de principii și norme ale vieții și muncii comuniștilor are o influență pozitivă și asupra comportamentului oamenilor, asupra atitudinii lor față de interesele generale ale societății, care sînt, în același timp, interese proprii fiecărui cetățean.

Sub acest aspect, preocuparea și contribuția maselor largi de cetățeni la prevenirea și combaterea faptelor antisociale se manifestă tot mai pregnant, îmbrăcînd cele mai diverse forme, începînd cu participarea organizată la sprijinirea organelor de miliție — există în prezent peste 10 000 grupe de sprijin ale miliției, numeroși conducători auto fac parte din activul voluntar al șoferilor — și continuînd cu forme individuale, tot mai frecvente, prin care cetățenii sesizează organele de miliție, intervin din proprie inițiativă, ori la solicitarea lucrătorilor noștri pentru prevenirea și curmarea unor încălcări ale normelor legale. Aș oferi, în acest sens, doar cîteva exemple: Anghel Olteanu, din grupa de sprijin a sectoristului plutonier major Marin Căpățînă de la Miliția orașului Alexandria, a prins în flagrant delict un infractor care s-a dovedit a fi autorul a 12 spargeri. Tot cu ajutorul unor membri ai grupelor de sprijin sectoriștii de la circumscripția I din Craiova au prins în flagrant pe Nicoliță Zamfir, Ion Socota și Vasile Bozovan, autori ai mai multor furturi din buzunare. Numai în semestrul I al anului 1975 membrii grupelor de sprijin ale miliției au contribuit la prinderea unui număr de 420 infractori.

O formă eficientă de participare a oamenilor muncii la combaterea infracționismului o constituie sesizările prin care aceștia demască diferite abateri ale unor elemente certate cu legea, ori fac propuneri care contribuie la o mai bună prevenire și descoperire a faptelor antisociale.

— Tovarășe colonel, v-aș ruga să-mi spuneți în ce măsură cei care refuză să muncească ori cei care și-au ispășit pedepsele penale au fost ajutați să se angajeze, ori să se reangajeze în cîmpul muncii?

— Firește, pe măsură ce societatea în ansamblul ei, factorii de răspundere, masele largi de cetățeni acționează tot mai ferm pentru prevenirea și descoperirea operativă a unor astfel de fapte, aria de activitate și posibilitățile elementelor infractoare se îngustează tot mai mult. Această consecință directă a preocupării societății, a combativității maselor față de aspectele negative se concretizează și în faptul că un număr tot mai mare de persoane fără ocupație, dintre care foarte multe recurgeau la ilegalități pentru a-și cîștiga existența, sînt determinate, în cele din urmă, să se încadreze într-o activitate utilă. Edificator, în acest sens, este faptul că numai în 11 luni din anul 1975, ca urmare a discuțiilor purtate cu asemenea elemente de organele de miliție, împreună cu colectivele obștești «sfaturile omeniei» organizate pe lîngă consiliile populare, cea mai mare parte a persoanelor respective au fost încadrate în cîmpul muncii.

Dacă la cele de mai sus mai adăugăm și faptul că infracțiunile care se comit totuși sînt descoperite cu mai multă operativitate — tot ca un efect al conjugării contribuției maselor de cetățeni, a factorilor de răspundere din diferite întreprinderi și instituții cu eforturile organelor de miliție — putem aprecia că există premise tot mai favorabile pentru creșterea eficienței muncii de prevenire și combatere a infracțiunilor și altor încălcări ale normelor legale.

— În ansamblul factorilor care concură la salvgardarea economiei naționale, la ocrotirea vieții și avutului cetățenilor, miliția are un rol hotărîtor, așa cum se subliniază și în Mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, cu prilejul celei de-a 25-a aniversări a înființării organelor de miliție. În această ordine de idei, care au fost principalele preocupări ale miliției în anul 1975 pentru a asigura îndeplinirea în tot mai bune condiții a atribuțiilor ce-i revin?

— Conștienți de răspunderea pe care o avem, noi ne-am străduit în acest an să imprimăm un plus de eficiență activității de prevenire, descoperire și cercetare a infracțiunilor, în primul rînd prin perfecționarea propriei activități, în sensul creșterii competenței și existenței cadrelor, generalizării experienței pozitive, folosirii pe scară mai largă a metodelor științifice, a tehnicii din dotare etc. prin strîngerea și diversificarea legăturilor cu masele de cetățeni cu celelalte organe de stat și factori de conducere.

— V-aș ruga să-mi spuneți, mai precis, ce s-a făcut în 1975 pentru cunoașterea legilor țării?

— În acest sens, pe lîngă măsurile interne specifice de cunoaștere mai profundă a locurilor și mediilor propice comiterii de infracțiuni, a cunoașterii elementelor pretabile la asemenea fapte, am acționat mai mult și pe linia popularizării legilor, a informării maselor cu diverse aspecte ale stării infracționale, în scopul mobilizării lor la combaterea mai fermă a faptelor infracționale. Astfel, cadre ale miliției au organizat, în perioada la care m-am referit mai sus, peste 200 000 de ședințe cu populația, au întocmit și trimis organelor competente un însemnat număr de informări cu propuneri adecvate pentru înlăturarea unor cauze ori condiții care generau sau favorizau comiterea de infracțiuni.

O contribuție pozitivă la prevenirea și combaterea actelor antisociale au adus-o în 1975 și nenumăratele materiale apărute în presă, variatele și interesantele emisiuni de televiziune și radio inspirate din activitatea miliției. Aceste materiale și emisiuni avînd drept scop principal educarea maselor în spiritul cunoașterii și respectării legilor, apărării avutului obștesc și celui personal, au avut un rol însemnat în dezvoltarea opiniei publice față de faptele antisociale.

— Cum considerați că ați fost sprijiniți în 1975 de alți factori de răspundere pentru prevenirea de infracțiuni?

— Tot în scop preventiv, dar și pentru descoperirea mai operativă a unor nereguli care puteau degenera în infracțiuni, cu urmări grave pentru avutul obștesc și interesele cetățenilor, am pus un accent mai mare pe organizarea de acțiuni în colaborare cu alți factori de răspundere și specialiști din diverse sectoare ale economiei.

În perioada amintită au fost organizate peste 12 000 de astfel de acțiuni în sectoarele economiei naționale, aproape 1 500 acțiuni pentru combaterea speculei și contrabandă, circa 3 000 pentru combaterea parazitismului social, 5 000 pentru combaterea infracțiunilor contra persoanei și avutului personal și altele.

Dintre rezultatele acestor măsuri aș menționa, ca deosebit de semnificative, găsirea unor mari cantități de bunuri necuprinse în evidențele gestiunii, ceea ce înseamnă, în foarte multe cazuri, surse de sustragere sau de acoperire a pagubelor produse prin risipă, neglijență ori proastă gospodărire, ca și descoperirea unor însemnate minusuri în gestiuni, aceste constatări făcînd obiectul unor verificări temeinice asupra cauzelor unor asemenea situații și tragere la răspundere a celor vinovați.

— Tovarășe colonel, știm bine însă că nu toate infracțiunile pot fi prevenite...

— Desigur. Concomitent cu intensificarea muncii de prevenire a faptelor antisociale, în toate domeniile de activitate, am acordat atenția cuvenită descoperirii operative a infracțiunilor comise și cercetării lor temeinice; ne-am preocupat și vom veghea în continuare ca exigența cadrelor noastre față de cei care nesocotesc legea să sporească, iar solicitudinea față de cetățeni, răspunderea și devotamentul în muncă să fie exemplare.

— Ținînd seama de problemele complexe cu care se confruntă organele de miliție pentru asigurarea apărării în tot mai bune condiții a avutului obștesc și personal, pentru îndeplinirea tuturor celorlalte atribuții, ce probleme de perspectivă stau în mod deosebit în atenția organelor de miliție?

— La o asemenea întrebare ar fi necesar un răspuns mult mai amplu, mai ales dacă avem în vedere faptul că și miliția, alături de celelalte organe de stat, împreună cu întregul popor, aflîndu-se la începutul unui nou cincinal, va avea de îndeplinit sarcini deosebit de importante, în așa fel încît avutul obștesc să fie mai bine apărat, climatul de siguranță civică să se dezvolte tot mai mult.

Desigur, în acest sens, ne vom strădui să fim la înălțimea răspunderii ce ne revine, a încrederii acordate de partid și popor.

Pentru aceasta am stabilit măsuri privind perfecționarea activității miliției, astfel ca încît să asigurăm creșterea substanțială a eficienței muncii de prevenire și combatere a infracțiunilor. Vizăm, în principal, ridicarea competenței, a răspunderii și exigenței cadrelor, condiție esențială a organizării temeinice și desfășurării cu succes a tuturor activităților menite să prevină ori să descopere operativ faptele antisociale, să asigure rezolvarea ireproșabilă a cererilor, sesizărilor și propunerilor cetățenilor.

Intensificînd eforturile proprii, vom continua să dezvoltăm colaborarea cu alți factori care poartă răspunderea pentru respectarea legilor țării. Consider că dacă ar exista o mai bună preocupare și o atitudine mai fermă din partea tuturor factorilor responsabili din instituții și întreprinderi în care se gestionează bunuri și valori, elementele infractoare ar avea mai puține posibilități de acțiune.

— Prezentați, vă rog, un aspect ilustrativ de eludare a legii de către factorii responsabili.

— Să încerc. Pentru argumentarea afirmației de mai sus, voi prezenta cîteva din rezultatele unei acțiuni întreprinse recent de organele miliției în legătură cu situația gestiunilor din unele sectoare ale economiei naționale. Avînd în vedere că cel mai important factor al apărării și bunei gospodăriri a avutului obștesc trebuie să fie cel care răspunde legal de gestiunea pe care o are în primire, este ușor de imaginat cum se prezintă situația în foarte multe din obiectivele economice în care au funcționat pînă în prezent un număr însemnat de gestionari care nu îndeplinesc condițiile legale pentru a fi angajați în asemenea funcții.

Dintre aceștia circa 12 la sută aveau antecedente penale, ori se aflau în curs de urmărire penală, peste 25% nu aveau pregătirea și studiile corespunzătoare, aproape 10% mai fuseseră găsiți în repetate rînduri cu lipsuri în gestiune, iar peste 5% erau angajați formal pe alte posturi — avînd antecedente penale — dar în realitate mînuiau bunuri și valori.

Și totuși asemenea elemente au fost menținute în funcții de gestiuni în pofida prevederilor legale și a repetatelor recomandări făcute de organele de miliție sau de alți factori pentru a se lua măsurile corespunzătoare.

— Ce veți întreprinde în acest sens în 1976?

— În ceea ce ne privește, pentru înlăturarea unor astfel de situații nedorite, sîntem hotărîți să sporim combativitatea și să ne îndeplinim atribuțiile pentru respectarea prevederilor legii.

Împreună cu întregul popor, încadrîndu-se în ritmul clocotitor de muncă și luptă caracteristic societății noastre socialiste, vom face totul pentru a îndeplini la un nivel tot mai înalt sarcinile încredințate de partid și guvern.

IULIAN NEACȘU ■

HOTEL
RESTAURANT
OITUZ
P

Motelul Brețcu Oituz — vedere exterioară

INVITAȚIE LA HANURILE ȘI MOTELURILE COOPERAȚIEI DE CONSUM

O vacanță poate fi la fel de plăcută și iarna! Petreceți zile de adevărată odihnă și recreare, într-un decor pitoresc, la hanurile și motelurile cooperației de consum, care vă oferă condiții bune de găzduire (camere cu confort modern și încălzire centrală, restaurante unde se pot servi gustoase preparate culinare).

Iată cîteva adrese:

HANUL DEALUL SASULUI — jud. Argeș, D.N. 73 (Pitești-Brașov) km 90 lîngă localitatea Valea Urdei
HANUL CHEIA — jud. Prahova
HANUL BRAN — jud. Brașov, lîngă cunoscutul castel cu același nume
MOTELUL MONTEORU — jud. Buzău, în stațiunea Sărata-Monteoru
MOTELUL BREȚCU-OITUZ — jud. Covasna, la 2 km de Brețcu, D.N. 11, la km 79 de Brașov
HANUL «BUCURA» din Hațeg, jud. Hunedoara

O cameră a Motelului «Gura Motrului»

HANUL «URSUL NEGRU» — din Sovata, jud. Mureș
MOTELUL SOVEJA — jud. Vrancea, în stațiunea montană Soveja
MOTELUL «CASA ARCAȘULUI» din Tg. Neamț
MOTELUL GĂRÎNA — jud. Caraș Severin, pe Muntele Semenic, șoseaua Reșița-Văliug-Slatina-Timiș (km 35)
MOTELUL «GURA MOTRULUI» — jud. Mehedinți, la 7 km de Filiași, pe D.N. 6
MOTELUL PRAID — jud. Harghita, în stațiunea cu același nume.

Acestea sînt numai cîteva din numeroasele unități turistice ale cooperației de consum la dispoziția dv. și în acest sezon!

COOP

creația presupune pasiune, dăruire, sacrificii, dar ea reclamă, totodată, o poziție fermă în fața ignoranței, calomniei și imposturii

1

2

3

4

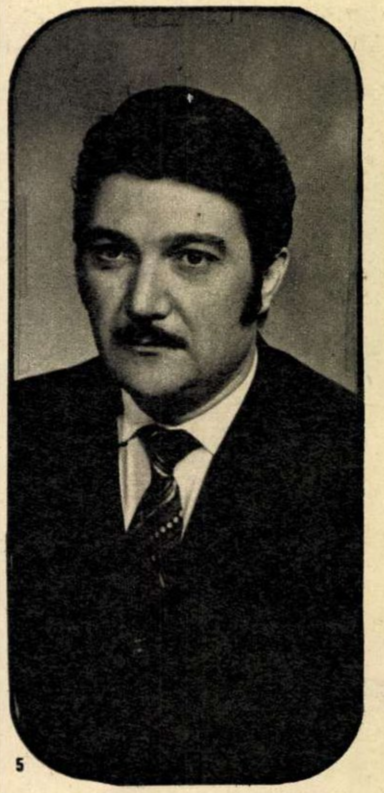
5

6

Readucem în paginile revistei gîndurile și faptele unor creatori de prestigiu din domeniul medicinei, a căror activitate a fost prezentată pe larg în coloanele «FLACĂRII» în anul 1975.

vasile boici

Bănățean get-beget, doctorul Vasile Boici va împlini, la 11 ianuarie, 62 de ani de viață și mai mulți ani de pensie, numeroase beteșuguri, între care o insuficiență cardiacă, silindu-l să se retragă din activitatea curentă înainte de vreme. Să se retragă este, din fericire, numai un mod de-a spune, căci Vasile Boici, descoperitorul medicamentului antialgic Boicil, administrat sub formă de injecții, nu s-a oprit din lucru nici o clipă, în prezent funcționînd ca medic consultant pe lîngă Centrul experimental pe bază de Boicil ce funcționează la Timișoara.

A terminat, mai întîi, Academia comercială, apoi, urmînd unei pasiuni mai vechi și statornice, s-a înscris la Facultatea de medicină din Timișoara pe care a absolvit-o tîrziu, către patruzeci de ani, fiind repartizat într-o comună din Banat, pe numele ei Moravița. Acolo, proaspătul dar nu prea tînărul medic a pus la punct, în condiții de cercetare dintre cele mai rudimentare, un nou leac de tratare a durerilor reumatismale provenit dintr-un amestec de plante, remediu pe care l-a încercat mai întîi pe propriile-i dureri și pe cele ale oamenilor din apropiere. Încetul cu încetul, medicamentul, care va primi mai tîrziu numele de Boicil, se va răspîndi printre suferinzii de reumatism, renumele lui, trecut din gură în gură și din casă în casă, ținînd loc unor recunoașteri oficiale și unei documentații științifice ferme. Iată, de exemplu, cum a ajuns la Boicil doctorul Dumitru Mateciuc, unul dintre distinșii colaboratori ai lui Vasile Boici: «În urmă cu nouă ani, am ajuns la doctorul Boici ca pacient, înarmat, recunosc, cu destule rezerve față de medicamentul său. Sufeream de o discopatie lombară contractată încă din studenție și nelecuită, în ciuda tuturor tratamentelor și a unor repetate cure la Băile Felix și Herculane. După numai două ședințe de tratament cu Boicil, microinfiltrații în regiunea lombară, am scăpat de dureri și de atunci nu mă mai supără nimic. M-am întors la Vasile Boici, de data aceasta nu ca pacient, ci ca medic, am stat de vorbă cîteva ceasuri și așa a început colaborarea noastră, de care sînt mîndru.»

Istoria afirmării Boicilului e prea cunoscută, chiar și din paginile revistei noastre, spre a o mai relua acum de la litera a. A fost nevoie de scurgerea mai multor ani și de înlăturarea mai multor piedici, pentru ca medicamentul gîndit și realizat la Timișoara de un medic român să se impună și să ajungă în farmacii, răbdarea și perseverența lui Vasile Boici, nu o dată sîcîit și nu o dată sancționat pentru ilegalitatea (!!) cercetărilor sale, fiind de-a dreptul proverbiale.

— *Tovarășe doctor, spuneți-mi, vă rog, de unde ați adunat atîta forță și atîta perseverență în a milita pînă la capăt pentru medicamentul dumneavoastră, mai ales că, în urmă cu ani, nu puține au fost obstacolele care vi s-au așezat înainte?*

— În primul rînd, am crezut în valabilitatea lui, lucru de care m-au convins vindecările oamenilor și cererile lor insistente. Ca să fundamentez Boicilul, n-am avut nevoie nici de investiții și nici de o bază tehnică amplă, dar am avut nevoie de răbdare și de multă muncă. Nu m-am lăsat nici o clipă învins, m-am zbătut și m-am bătut pentru cauza mea, convins că, mai devreme sau mai tîrziu, voi ajunge să mă împac cu toată lumea și, mai mult, să-i conving pe toți că am avut dreptate.

— *Oricum am lua-o, anul 1975 a fost un an bun pentru medicamentul dumneavoastră. După ce a intrat în fabricație de serie, la Fabrica Terapia din Cluj-Napoca, Boicilul a apărut în farmacii și, de curînd, în circuitul spitalelor, ca remediu important în tratamentul maladiilor reumatismale, cu extindere chiar în terapeutica animală. Ce au însemnat toate acestea pentru descoperitorul lui?*

— Desigur, foarte mult, recunoașterea unei munci aspre de cîteva decenii și o mare satisfacție. Cea mai mare satisfacție o am însă de la miile și miile de bolnavi, români și străini, care au scăpat de dureri grație Boicilului și care, din cînd în cînd, întorc către mine un gînd de recunoștință. Un semn sau o scrisoare de mulțumire. Atunci mă bucur ca un copil și simt că n-am trăit degeaba.

— *Tovarășe doctor, care este în prezent situația Centrului experimental de la Timișoara?*

— Continuă să funcționeze, asaltat de bolnavi, dar lipsit de un statut oficial! Directorul Policlinicii «Barbu Văcărescu», doctorul Mihai Nuță, ne dă o mînă de ajutor, Direcția sanitară a județului de asemenea....

— *În ce sens?*

— Rezultatele de pînă acum, tratarea a peste douăzeci și cinci de mii de suferinzi cu un procent de vindecări și ameliorări mergînd, în timp, pînă la optzeci la sută, procent confirmat și de renumitul medic spaniol, Francisco Martinez, care a testat pe loturile de bolnavi iberici pe care i-a însoțit la cură la Timișoara, trebuiau să dea, cred, un alt statut centrului. Deși, cum spuneam, pe plan local sîntem sprijiniți, centrul continuă să funcționeze cu numai douăzeci de paturi și în condiții precare, neizbutind să onoreze decît o mică parte din cererile copleșitoare. Nu demult am propus întemeierea unei secții de algoterapie pe lîngă Spitalul județean, un loc de tratare și combatere științifică a durerii, toată lumea a părut să primească propunerea cu real interes, dar nu s-a întreprins nimic și propunerea a rămas... propunere!

— *Pentru că tot sîntem la acest capitol, ce s-a ales dintr-o altă propunere a dumneavoastră, aceea de a primi, la Timișoara, medici din întreaga țară pentru inițiere?*

— Din cauza animozității despre care vorbeam, Boicilul a apărut rareori tratat în presa noastră de specialitate, laudele adresate lui găsindu-se mai ales în publicațiile medicale de peste hotare! Aceasta fiind situația și plecînd de la adevărul că un prospect, respectiv cel ce însoțește ambalajele de Boicil forte, nu poate da toate informațiile necesare, am crezut de cuviință că medicii interesați de metoda de injectare originală, ea însăși brevetată, trebuie să urmeze un curs de inițiere la Timișoara. Direcția sanitară a județului Timiș a procedat în conformitate cu convingerea noastră, adică în conformitate cu interesul miilor de pacienți. Celelalte organe medicale nu ne-au luat în serios și n-au întreprins nimic, ceea ce mă face să cred că administrarea Boicilului urmează, în multe locuri, o tehnică neadecvată, ceea ce conduce, desigur, nu numai la o proastă popularitate a medicamentului, dar și la nevindecarea bolnavilor. Ceea ce mi se pare un act de mare gravitate.

— *Tovarășe doctor, despre Boicil noi am mai scris și, cu siguranță, vom mai scrie. Nu este acum cazul să abordăm toate chestiunile legate de destinul său. Chiar dacă există și altfel de păreri, noi considerăm că medicamentul descoperit de dumneavoastră înseamnă un pas înainte, un pas apăsat pe drumul scăpării oamenilor din durere și al reîntoarcerii lor către familii, către locurile de muncă. Întrebarea ar fi, tovarășe doctor, legată de calitățile care v-au fost necesare ca să ajungeți unde ați ajuns. Care au fost acestea?*

— Multă muncă. Multă perseverență. Multă încredere. Multă răbdare. Prin toate acestea am ajuns să descopăr un medicament în care nu s-a investit nici un ban și pentru a cărui cercetare n-a fost plătit nimeni. Am uitat ceva. Multă pasiune, tovarășe.

ștefan odobleja

S-a scris în două rînduri în revista noastră despre opera și personalitatea savantului român Ștefan Odobleja care, cu zece ani înaintea lui Norbert Wiener, socotit peste tot drept părintele ciberneticii, a fundamentat legile respectivei discipline, preconizînd construcția creierelor electronice. Anticipînd realizarea computerelor, românul Odobleja, fost medic militar, și astăzi, la șaptezeci și trei de ani bătuți pe muchie, pensionar, a publicat în 1938, la Paris, lucrarea «Psychologie consonantiste» — Librairie Maloine, 858 de pagini, 300 de figuri — care a precedat cu un deceniu apariția cărții lui Wiener, «Cibernetica», cotată drept punctul de plecare al unei noi științe. Tipărită la Lugoj și publicată, cum spuneam, la Paris, lucrarea tînărului — pe atunci — medic severinean a avut o soartă ingrată, venirea războiului și o serie de alte evenimente acoperind-o cu o nemeritată și inumană uitare. A fost nevoie să treacă cîteva decenii bune, interval în care Ștefan Odobleja a bătut numai la porți ferecate, fiind întîmpinat cu o amabilitate protocolară sau, și mai grav, cu o acceptare compătimitoare, pînă cînd «Psihologia» sa să revină în actualitate și să pună pe gînduri o seamă de personalități marcante ale domeniului care, unii dintre ei chiar în paginile acestei reviste, s-au văzut nevoiți să recunoască, în vorbe mai mult sau mai puțin tranșante, primordialitatea ideilor lui Odobleja în ceea ce privește fundamentarea legilor ciberneticii. Noi înșine, urmînd bunelor aprecieri la adresa medicului român înaintate de doctorii C. Bălăceanu, Al. Olaru sau V. Săhleanu, am așezat față-n față fragmente din cele două lucrări, Odobleja și Wiener, izbutind să convingem, credem, că dincolo de diferențele de terminologie și de unele diferențe de punere a problemei, similitudinile sînt izbitoare, evidente pe lungi parcursuri și, în orice caz, demne de a fi studiate cu amănunțime de specialiști.

Astăzi, la o vîrstă pe care ne permitem s-o numim venerabilă, în ciuda lucidității savantului și a unei forme fizice remarcabile, Ștefan Odobleja trăieste la Drobeta-Turnu Severin, alături cu un fiu, într-o căsuță năpădită de flori și de amintiri, în care deșteptătorul sună în zori, chemîndu-l pe bătrînul familiei la lucru. La o muncă fără istovire, urmînd neabătut același program, zi de zi, săptămînă de săptămînă, pentru ca, după vorbele lui Ștefan Odobleja însuși, ceva să rămînă după dînsul poporului din rîndurile căruia a ieșit.

— La ce lucrați?

— La o nouă versiune a «Psihologiei», pe care sper s-o tipăresc în curînd, pentru a convinge pe toată lumea că un medic român din Severin, preluînd puterea de muncă și înțelepciunea unui neam înțelept, a putut să gîndească și să aștearnă pe hîrtie legile unei discipline științifice de deosebită importanță. Sper ca această lucrare să constituie testamentul meu spiritual, moștenirea pe care o las neamului românesc.

— Cine vă ajută la o întreprindere atît de dificilă?

— Mai nimeni, dragul meu. Oamenii din Severin și unii prieteni de departe, care mă încurajează cu scrisori.

— Cînd am scris ultima oară despre dumneavoastră, semnalam necesitatea traducerii în limba română a «Psihologiei consonantiste», idee care nu era numai a noastră, ci și a doctorului Săhleanu care regretă insuficienta răspîndire a cărții în aria culturii românești, măcar ca un manual de stringentă necesitate pentru cercetătorii domeniului. S-a întreprins ceva în această direcție?

— Eu nu știu să se fi mișcat nimic. Probabil că nu s-a făcut nici un progres, altfel aș fi știut și eu.

— Să lăsăm asta deocamdată. Spuneți-mi, ce credeți că v-a ajutat în scrierea lucrării?

— O dorință extraordinară de a cunoaște și o pasiune aproape neomenească de a lămuri toate aspectele științei. În acest sens, încerc acum, scriu multe ore pe zi, o completare a lucrării din 1938 pe linie de logică. Ar fi un al doilea volum al «Psihologiei consonantiste», pe care sper să am răgazul să-l termin, întrucît la vîrsta mea, nu spun nici o noutate, puterile încep să se împuținеze, chiar dacă mintea lucrează mai bine ca la tinerețe și la urma urmei are de unde să dea, de vreme ce a acumulat vreo cinci-zeci de ani.

— Mi-ați răspuns pînă la capăt la întrebarea de adineaori?

— Nu cred. Dorința și pasiunea n-ar fi fost suficiente, dacă nu le-aș fi dublat, toată viața, de o muncă perseverentă și de multă încredere în oameni. Fără o muncă susținută, nimeni nu ajunge în știință nicăieri. Acesta este secretul oricărei descoperiri, taina, ca s-o numesc într-un fel, oricărui progres, căci ideile mari deschid cel mult un drum, pe care se cade să-l parcurgi cu multă sudoare și cu neosteneală. Chiar dacă uneori lucrurile se poticnesc și te vezi nevoit s-o iei de la capăt.

— Și-atunci o iei de la capăt?!

— De o mie de ori o iei de la capăt. Strîngi din dinți și te așezi la masa de lucru ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Dacă eu, la șaptezeci și trei de ani, o iau într-un fel de la capăt, îndrăznind o pretențioasă completare a unei lucrări tipărite acum aproape patru decenii, de ce s-ar simți învinși, la prima poticneală, cercetătorii tineri care se bucură, adevărul grăind, de condiții ideale de muncă? N-am dreptate?

— Aveți, și vă mulțumesc, și vă urez spor la lucru, și vă zic, din partea noastră, a tuturor celor care ne simțim mîndri că sînteți român de-al nostru, la mulți ani. La mulți ani, Ștefan Odobleja.

constantin g. băcanu

S-a născut în 1920 în comuna Davidești, județul Argeș, și este absolvent al Facultății de medicină din București. A lucrat fără întrerupere timp de 25 de ani, începînd din 1942, la Institutul de seruri și vaccinuri «Dr. I. Cantacuzino». O îndelungată practică profesională și cercetarea unei vaste literaturi medicale din toate timpurile, începînd cu farmacopeea chineză și tratatele de medicină ale Greciei antice, îi sugerează în anul 1958 ideea preparării autovaccinului total. Obține un prim rezultat în vindecarea unui caz de paradentoză acută. Încurajat de acest succes și beneficiind de sprijinul larg a numeroși reprezentanți de frunte ai școlii medicale naționale își extinde aria cercetărilor, noile autovaccinuri dovedindu-și eficiența terapeutică în numeroase maladii cronice, greu curabile. În primăvara acestui an, la invitația Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, prepară și administrează autovaccinuri unui lot de porcine din cadrul fermei zootehnice de la Periș. Experimentul confirmă din nou valoarea preparatului, autovaccinul recomandîndu-se în acest caz și ca un activ biostimulator.

— Preparatul dumneavoastră, extrem de apreciat de numeroși oameni de știință, blamat și denigrat de către alții, este pe punctul de a-și cuceri un loc definitiv în cadrul terapeuticii actuale. Ce program de lucru vă propuneți pentru anul 1976?

— Recentul articol publicat în Flacăra, «Autovaccinurile medicului Băcanu», s-a bucurat de o largă audiență din partea specialiștilor și a publicului larg, dar în același timp mi-a încurcat nespus viața. În fiecare zi primesc sute de scrisori și telefoane și nu puțini virtuali pacienți îmi bat la ușă, solicitîndu-mi ajutorul. În cele mai dese cazuri sînt nevoit să ridic neputincios din umeri. Prepararea autovaccinului nu e o chestiune simplă, este nevoie în primul rînd de aportul clinicianului, de un laborator pentru recoltare, de verificarea pe medii de cultură, de operații de sterilizare și capsulare, sau tot atîtea mijloace tehnice și financiare de care nu beneficiez pînă în prezent. E adevărat, am fost asigurat de către Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie că în 1976 voi beneficia de un laborator la Spitalul Fundeni și că voi lucra împreună cu profesorul doctor Ștefan Berceanu, pentru care nutresc o deosebită admirație și afecțiune, că, în sfîrșit, tratamentele și experimentele se vor desfășura într-un cadru oficial, legal. Deci speranțe, planuri, vise. Într-un stadiu mai realist se află cercetările și experientele din domeniul zootehnicii. Rezultatele excelente obținute la ferma din Periș au determinat extinderea autovaccinului pe loturi mari de animale, deoarece rezistența dovedită împotriva agentilor patogeni și sporul de greutate înregistrat pot aduce importante beneficii în zootehnie. Îmi exprim de asemenea dorința de a colabora nemijlocit cu cercetători din diverse domenii ale medicinei și bioingineriei. Cercetătorul actual trebuie să fie un ostaș impersonal în marea armată aflată pe frontul științei. Publicul, milioanele de suferinzi, așteaptă ajutorul nostru și nu titluri de glorie și biografii romanțate.

tina covaliu

S-a născut la Craiova, la 1 mai 1935; aici va termina și anii de liceu. Urmează Facultatea de chimie în București, obținînd titlul de doctor în chimie în anul 1969.

Participantă la mai multe congrese din țară și din străinătate, doctorița Tina Covaliu este autorea a peste 100 de lucrări și deținătoarea a patru brevete de invenții: produsele «COVALITIN» (aceasta este denumirea recentă și definitivă a medicamentului căruia i-a închinat o viață — marca internațională, cu alte cuvinte) stîrnesc un interes crescînd atît la noi, cît și în mereu mai numeroase țări ale lumii.

Despre produsul Tinei Covaliu — și despre veritabila bătălie ce s-a dat pentru omologarea sa și intrarea în producție de serie — revista noastră a publicat o serie de ample materiale. Vom aminti, succint, despre ce este vorba.

În urma unor asidue cercetări de laborator, Tina Covaliu descoperă o metodă revoluționară în tratarea litiazei renale (piatra la rinichi, în termeni mai cunoscuți nouă, muritorilor de rînd): făcînd o corelatie cu anumite discipline — chimie, fizica, mineralogie, mecanică cuantică etc — caută a descoperi un medicament adecvat care să se adreseze atît cauzei cît și efectului litiazei; nemulțumită că operațiile clasice, practicate în astfel de cazuri, erau deseori urmate de recidive (ca să nu mai vorbim de pierderile mari în economie: spitalizare, lipsa unui însemnat număr de ore-muncă etc), după mii de analize de laborator — începînd încă din 1962 — ajunge la concluzia că rășinile sintetice schimbătoare de ioni sînt extrem de eficiente în domeniul de cercetare pe care și-l alesese.

În ianuarie 1975, Academia de științe medicale omologhează noul produs — pe atunci «Covalit». În mai a.c. Comisia medicamentului și farmacovigilenței dă avizul de industrializare a produsului. Produsul trece astfel din faza de «pilot» în cea «de serie» — sub denumirea definitivă de COVALITIN — la Fabrica de medicamente București. Primele cutii cu eșantioane ale medicamentului sînt pregătite pentru a fi prezentate la discuții în vederea contractărilor cu străinătatea. Se interesează de el Japonia, Franța, Iugoslavia, R.F.G., Italia, Ungaria, Polonia etc. Este și firesc: miraculosul medicament românesc **elimină atît operația** în cazul litiazei, cît și internarea în cele mai multe dintre cazuri, efectul COVALITIN-ului fiind acela de a **fragmenta și elimina apoi calculii din organism**, prevenind totodată apariția altor calculi! Rezultatele obținute pînă astăzi la mai bine de 8 000 de pacienți au o eficiență de rezolvare a bolii în proporție de 80% (cifră comunicată de Academia de Științe Medicale a R.S.R.).

Ce i-a adus, așadar, anul acesta Tinei Covaliu?

În primul rînd, satisfacerea **recunoașterii** oficiale a eficienței noii descoperiri medicale. Iar recent, crearea unei **baze clinice** (destul de modestă deocamdată — numai 50 de paturi; dar bune și astea!), în cadrul Spitalului P.T.T. din București, cu cadre didactice și de cercetare (încă nu s-au încadrat oameni pe toate posturile, dar există certe promisiuni în acest sens). O încununare, așadar, a unor ani de muncă, luptă și sacrificii — pentru că, și în cazul COVALITIN-ului, lupta a inclus și sacrificii!

Ce își dorește Tina Covaliu de la noul an care vine? O spune deschis, fără false prejudecăți, cu același curaj și cu aceeași sinceritate pe care i-am admirat-o și pînă acum:

Dacă noua clinică înființată va funcționa conform indicațiilor ministrului sănătății, profesor doctor Radu Păun, și dacă vom primi sprijinul și înțelegerea necesară din partea Direcției sanitare a Capitalei — dacă vom reuși să completăm colectivul nostru cu oameni de specialitate — sînt convinsă că vom avea un an bun, cu valorificări concrete în folosul țării mele și al omenirii, al suferinzilor de pretutindeni!

Iar în premieră: aplicarea, în noua clinică din București, a medicamentelor de tip Covalitin în litiaza biliară și salivară. Anul care vine — adaugă — va aduce extinderea tratamentului litiazei, cu ajutorul noului medicament, nu numai în București, dar și în alte centre din țară.

florin dumitrescu

S-a născut în 1937 în Tîrnăveni, județul Mureș, și este absolvent al Facultății de medicină din București. Este medic specialist în explorări funcționale și doctor în științe medicale.

S-a preocupat de timpuriu de fundamentarea științitică a acupuncturii care i-a adus afirmarea pe plan științific internațional. În 1975 a fost ales vicepreședinte al Societății academice medicale de acupunctură. A participat activ la dezvoltarea mișcării de bioinginerie din țara noastră, aducînd contribuții originale în domeniile «electrofiziologia relațiilor dintre organismul viu și mediul electric» și «fiziologia suprasolicitării».

În 1975, în colaborare cu inginerii Nicolae și Carmen Golovanov, de la Institutul politehnic București, obține primele imagini de electroluminiscență, metodă profund originală de explorare a organismelor vii. Împreună cu inginerul C. Cojocaru și tehnicianul N. Nițulescu realizează primele aparate de electronografie. Imaginile electronografice ale organismului uman, obținute prin procedeul medicului Florin Dumitrescu (descoperire remarcabilă prezentată în premieră de revista noastră) a provocat o mare senzație în cercurile de specialiști din întreaga lume. Prima hartă electrică a corpului omenesc a oferit supriza unui orizont nebănuit de larg. O lume necunoscută ochiului omenesc și-a dezvăluit astfel detaliile în imagini clare, reproductibile. Fenomenele electromagnetice legate de procese biologice pot fi urmărite în desfășurarea lor și — așa cum am avut prilejul să arătăm și cu altă ocazie — limbajul complicat al formelor și luminii, folosit prin procedeul medicului Florin Dumitrescu — este pe cale de a deveni o metodă pentru diagnosticarea precoce a celor mai diverse maladii.

*

— V-ați reîntors de curînd de la Montreal și New York, unde ați avut posibilitatea de a prezenta în fața unui auditoriu extrem de select descoperirile electronografiei. Cum au fost apreciate metoda și aparatele elaborate de colectivul dumneavoastră?

— Pentru foarte mulți dintre participanți, electronografia nu mai constituie o noutate. Cele două articole consacrate activității noastre, publicate în «Flacăra», au fost între timp preluate, traduse și tipărite în numeroase reviste de specialitate din lumea întreagă. Electronografia a intrat cu succes în viața științifică internațională, iar aparatele noastre au fost solicitate de mari firme de specialitate în tehnica electronico-medicală.

— Metoda dumneavoastră, am înțeles noi, va provoca o adevărată reacție în lanț. Fiecare descoperire condiționează noi descoperiri. Ce surprize ne va rezerva electronografia în anul ce vine?

— În vederea continuării cercetărilor, în cadrul Centrului pentru protecția și igiena muncii al Ministerului Industriei Chimice, cu sprijinul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, a fost creat laboratorul de electronografie, dotat cu posibilități de cercetare deosebite. Conducerile Ministerului Sănătății, Academiei de Științe Medicale și Ministerului Industriei Chimice ne-au oferit un sprijin larg în vederea experimentării și introducerii electronografiei în practica și cercetarea medicală, precum și în alte domenii de viitoare aplicații. Au fost investigați pînă în prezent cu ajutorul acestei metode peste 2 000 de oameni, stabilindu-se premise de diagnostic precoce și eficace. Sensibilitatea electronografiei în acest sens dovedește că limita dintre starea de boală și de sănătate cuprinde o serie de tulburări funcționale insesizabile din punct de vedere clinic. Doresc, de asemenea, să lărgesc colaborarea și cu alți cercetători din țara noastră. Nutresc interes pentru lucrările medicilor Dănilă și Leontopol, doi prieteni devotați ai «Flacării». Colaborarea largă, dezinteresată, desfășurată spre folosul larg al colectivității umane, reprezintă astăzi o condiție sine qua non în cercetare.

— Care sînt calitățile care se cer unui cercetător?

— Cele bine cunoscute: fantezia, puterea de muncă, perseverența, curajul și în plus... o mare dragoste de oameni și țară. În domeniul medical cercetarea cred că trebuie să-și găsească aliați prețioși în tehnică, fizică, matematică. Bioingineria, disciplină la granița dintre științele biologice și cele tehnice, trebuie să modifice concepția tradiționalistă a clinicianului. Toate fenomenele vieții pot fi explorate cu instrumente tehnice, deci medicul și biologul trebuie să le cunoască și să le utilizeze în practica lor.

Colaborarea între oameni cu concepții științifice și formații diferite devine un imperativ al cercetării moderne în biologie.

— Care sînt principalii dușmani ai omului de știință?

— Inerția, invidia, ignoranța.

ioan pușcaș

S-a născut la 10 iulie 1932 în satul Treznea (județul Sălaj) și este absolvent al Facultății de medicină din Timișoara. În prezent este medic primar, doctor în științe medicale și șeful secției boli interne de la spitalul din Șimleul Silvaniei.

— Tovarășe doctor, v-am chemat la telefon pentru a vă pune cîteva întrebări.

— Vă ascult.

— Dacă ținem seama că anul acesta despre doctorul Pușcaș s-a vorbit mult în revistele și ziarele noastre, putem spune că anul 1975 a fost un an bun pentru dumneavoastră.

— Dacă ținem seama că la Șimleul Silvaniei am reușit să alin suferințele a sute de bolnavi, pot spune că anul 1975 a fost într-adevăr un an bun pentru mine.

— S-a mai vorbit în revista noastră despre **Ulcosilvanil**, medicamentul pe care l-ați conceput. Vreți totuși să reamintiți cititorilor noștri care îi sînt efectele terapeutice?

— Cu ajutorul acestui medicament dispare durerea din ulcerul gastric, duodenal și peptic-postoperator după 2-4 zile de la începutul tratamentului. Apoi, el scade secreția gastrică acidă, crește secreția alcalină și factorii de protecție ai mucoasei gastrice din punct de vedere secretoriu. Totodată, radiologic, nișa din ulcerul gastric dispare în aproximativ 2 săptămîni, iar cea din ulcerul duodenal în aproximativ 3 săptămîni, și cel din ulcerul duodenal și peptic-postoperator în 3 săptămîni.

— Aveți toate cele necesare pentru cercetările dumneavoastră?

— Acum, da. Dar în anii 1969-'71 am avut mult de furcă pînă mi-am procurat toate cele necesare.

— Vă mai lipsește ceva?

— Da. Un gastrofibroscop cu care te poți «uita» în stomac. Este singurul aparat cu care se poate descoperi cancerul gastric.

— Cîți pacienți aveți astăzi, 23 decembrie?

— 256.

— Ce se întîmplă cu **Ulcosilvanilul?** Cînd va fi în farmacii?

— După ultimele știri primite, el este în fabricație. La sfîrșitul lunii ianuarie-începutul lunii februarie va fi în farmacii. Dacă vreți, vă spun și cum va fi prezentat.

— Vă rog!

— În tablete de culoare albă. 60 de tablete într-o cutie. Cura este de două cutii.

— Preconizați o îmbunătățire a medicamentului?

— Desigur. Am dori ca în fiecare an să realizăm o îmbunătățire a medicamentului și a tratamentului. Am reușit deja să stabilesc o nouă formulă. Ea va fi lansată în anul 1977.

— O ultimă întrebare. La ce congrese ați participat anul acesta?

— La Congresul balcanic de la Atena, la simpozionul de la Leyda (Oldanda), la al XIV-lea Congres panamerican de gastroenterologie de la Caracas (Venezuela). La toate aceste congrese am susținut comunicări.

bucătarul fără fantezie e ca mîncarea fără sare

Sau ca poetul fără har, zice Viorel Paraschiv, folosind o comparație pe care o consideră mai aproape de lumea mea. Viorel Paraschiv fiind o vedetă din lumea bucătarilor. Da, o vedetă de primă mărime, cu har, cu imaginație, cu fantezie și chiar cu umor. Are 27 de ani și este bucătar-șef la Athénée Palace de peste cinci ani, fiind, dacă vreți, un fel de copil minune al artei culinare. De la 13 ani este bucătar, adică ucenic bucătar, dar de-atunci se întrezărea artistul, spun dascălii lui. Din 1971 pînă în 1974, Viorel a cucerit toate premiile unu la fazele finale ale întrecerii **«Pentru cel mai bun bucătar, cofetar și patiser»**, organizată anual de către Ministerul Turismului în colaborare cu Ministerul Comerțului Interior. A cucerit premii mari și concursuri internaționale reputate ale bucătarilor reputați, a dus faima bucătăriei tradiționale românești și a măiestriei în arta culinară în nenumărate țări europene și neeuropene unde a fost trimis să lucreze, printre care Anglia, Austria, Iran, Cehoslovacia, Bulgaria, Ungaria... Dar anul acesta la finala întrecerii bucătarilor, cofetarilor și patiserilor români, care a avut loc la Brașov în 12 decembrie, n-a luat premiul întîi. Dealtfel, juriului i-a fost și foarte greu să acorde premii celor 34 de participanți de excepție din cei peste 1 500 de profesioniști intrați în concurs, în toate fazele lui. Viorel Paraschiv a avut însă amabilitatea de a-mi «explica» expoziția de artă culinară a finaliștilor de la Brașov. Iată, o spun cu seriozitate și fără urmă de ironie, că o astfel de expoziție are nevoie de avizații ei, de criticii ei, ca în orice alt domeniu al artei. Că în gastrotehnia actuală există mode și tendințe, prezente și în expoziția bucătarilor și cofetarilor finaliști, vă mărturisesc sincer că aveam doar vagi informații. Stiam doar că în acest domeniu specialiștii manifestă o preocupare sporită pentru redescoperirea bucătăriei tradiționale. Dar cum? Acești tineri, unii foarte tineri, bucătari ne-au dat replica. Să redescoperim nu înseamnă întotdeauna să copiem, să reproducem, să facem identic. Ci să interpretăm, fiindcă bucatele bunicii, fie ea moldoveancă, bănățeană, olteancă, transilvăneancă sau dobrogeancă, erau cam grele, sățioase, complicat de preparat, or, omul modern e (sau ar trebui să fie) cu ochii pe cîntar și pe cartotecile cu puncte și calorii, el vrea să se hrănească rațional, în plus e mai totdeauna grăbit, cu timpul măsurat. Atunci ce facem? Știința și fantezia bucătarilor sînt obligate să răspundă. **«Asociem, combinăm, simplificăm, chiar și stilizăm,** spune Viorel Paraschiv. **Vedeți, colegii de la O.J.T.-Litoral au adus doar specificul zonei, pescăria, dacă vreți doar cu iz și miros de deltă și de cherhana, în rest preparate moderne și mai ales personale, rețete originale. Așa cum la patiserii din Galați se simte, doar se simte, cozonacul moldovenesc, iar pe platourile colegilor din Brașov adie vînt de munte..., ca să dăm cîteva exemple.»**

Cînd medicii din toată lumea ne spun, atenție, încă nu știm să mîncăm, fiindcă pe locul întîi în statisticile mondiale stau bolile cardiovasculare, care sînt în ultimă instanță boli de nutriție, bucătarii, ei, specialiștii, trebuie să-și ia obligația să ne învețe. De aceea se impune în bucătăria modernă reîntoarcerea la fructe și legume. **«Noi, juriul,** spunea la festivitatea de premiere, Constantin Berbecea, președintele Asociației pe țară a bucătarilor, cofetarilor și patiserilor, **am apreciat cel mai mult ruladele și umpluturile, unde în același fel de mîncare ai carne, legume cît mai variate și fructe»**, sau, cum ar zice un nutriționist, proteine, glucide, vitamine. Iar criteriul suveran de premiere al cofetarilor și patiserilor a fost tocmai felul cum au asociat fructele în tot felul de tarte și prăjituri.

Acum pot să vă spun de ce a cîștigat premiul întîi pe țară Ilie Cotîrleț, bucătarul-șef de la restaurantul «Carpați»-Brașov. (Nici el nu e mult mai în vîrstă decît colegul de la Athénée-Palace, are 30 de ani și de zece e bucătar-șef la renumitul restaurant.) Tortul lui de spanac, excepțional aperitiv, s-a impus tuturora. O să facă vogă. L-am văzut pe directorul de la «Intercontinental» cum trăgea cu ochiul și cum și-a trimis băieții să ia seama în ce fel e preparat, ca să-l includă în rețetarul lor, iar vizitatoarele i-au cerut insistent rețeta. Și, literalmente, a înnobilat o carne la care foarte mulți dintre noi strîmbăm din nas. Să mîncați spinare de berbec umplută cu piure de fasole albă și piept de berbec umplut cu piure de spanac à la Carpați, o să faceți același lucru ca și gospodinele brașovene, o să cereți neapărat rețetele care aparțin în exclusivitate lui Ilie Cotîrleț. Idei au fost nenumărate, atît pe linia tendințelor moderne din bucătăria lumii, cît și a variantelor de interpretare a bucătăriei românești, dovedind nu numai măiestrie culinară, ci mult mai mult, deci talent, deci har, deci fantezie, pricepere și imaginație. Cum au dovedit-o și celebrele creme de brînzeturi pentru aperitive și desert ale tot atît de celebrului maestru bucătar Ioan Zidaru de la restaurantul «Bucur» din București (de 40 de ani în meserie, deținătorul a nenumărate medalii de aur la concursuri internaționale), ca și creațiile celei mai tinere finaliste, cofetăreasa Cornelia Grasu, 17 ani, din Timișoara, doar de un an în meserie.

Totul e ca asemenea preparate să nu rămînă doar în expoziții, ci să intre în rețetarele restaurantelor de toate categoriile, să le găsim cotidian în meniurile și listele de bucate ale acestora. Dar iată că vorbim un limbaj comun. Și bucătarii au ridicat atari probleme în simpozionul «Bucătăria modernă și bucătăria tradițională», ținut cu acest prilej la Brașov. Și ei vor să dea frîu liber imaginației nu doar pentru ocazii festive, însă au și greutățile lor, pe care noi, cei de dincoace de ușa bucătăriei, nu le cunoaștem. Au uneori greutăți în aprovizionare, nu primesc totdeauna marfă de calitate, n-au ustensilele de bucătărie strict necesare (nici o întreprindere din țară nu le fabrică, de pildă șprițurile pentru maioneză și creme), rețetarele pentru restaurante nu s-au reînnoit de circa 20 de ani, n-au o bibliotecă documentară, n-au cărți de bucate speciale pentru bucătari... **«În douăzeci de ani, tinerii bucătari n-au primit măcar o broșură»**, menționa, pe drept cuvînt, maestrul Zidaru. **«De ce nu scrieți dumneavoastră rețetele proprii?»** — l-am întrebat. Se ascund după replica **«N-avem timp»**, dar unii dintre ei, ca maestrul Zidaru, mărturisesc că propunerile în acest sens se lovesc de răspunsuri **«să cerem aprobări...», «să ne mai gîndim...»** Totuși, la Brașov s-a ajuns la un bun consens: în curînd va avea loc o întîlnire a specialiștilor ca să discute «Ce înseamnă bucătăria românească?» și care să se soldeze cu tipărirea unei broșuri de îndrumare pentru bucătari. Să sperăm că așa va fi, iar numita broșură care poate să fie și o carte ceva mai mărișoară, fiindcă, după cum știu eu, bucătăria tuturor regiunilor țării nu-i chiar de adunat într-o broșură, să ajungă un fel de carte de căpătîi, de abecedar al bucătarului din restaurantele românești, ori a acelora care vor să gătească à la roumaine. S-au mai ridicat multe probleme și dureri ale bucătarilor, cofetarilor și patiserilor, dar să rămînem cu gustul rafinat al acestor rafinate preparate din expoziție ce emană, repet o dată și încă o dată, talent, cunoaștere, ambiție, vocație.

CICI IORDACHE ■

Fotografii de PAVEL TÂNJALĂ

flacara interviu

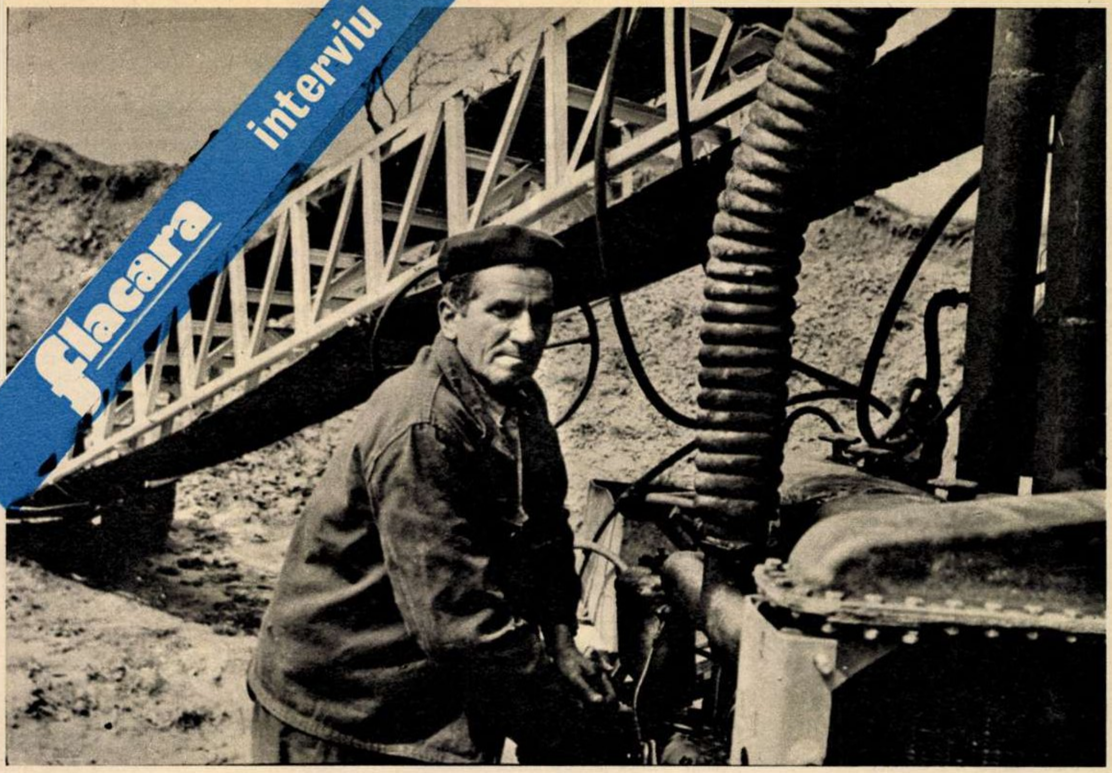

cu țăranul Ion Gh. Corbu – posesor al brevetului de inventator nr. 54218 – despre cărămizi, despre case, despre plugul care mirosea a pământ, despre recolta care miroase a oțel

— Despre dumneata, nea Corbule, se spune că ai inventat o fabrică. E adevărat?

— E adevărat.

— Asta înseamnă că nu mai ești țăran.

— Da' ce?

— Inventator, inginer... Ce știu eu?

— Eu știu: sînt tot țăran.

— Nu ești inventator? Ce mai ai dumneata de-a face cu pămîntul? Dumneata te-ai depărtat de pămînt.

— Nu, tovarășe, cum să mă depărtez? Fabrica mea lucrează cu pămînt, din pămînt se hrănește... Cînd lucrează, simt mirosul pămîntului ca atunci cînd intri în el cu plugul.

— Ce ai inventat, de fapt, ce fel de fabrică?

— O fabrică portabilă de făcut cărămizi.

— Și fabrici d-astea nu mai sînt pe lume?

— Mai sînt, sigur...

— Atunci, unde-i invenția dumitale? Ce-ai născocit dumneata?

— Să le luăm pe rînd... Să le luăm toate pe rînd. Întîi, că e o fabrică portabilă. Al doilea, fabrica mea e foarte ușoară, vreau să spun că nu cîntărește greu, are numai 5 tone, deci e chiar portabilă, o duci fără să-ți fie greu oriunde. Fabricile portabile de patent franțuzesc au 100 de tone. Apoi, la fabrica asta a mea, vedeți dv., toate organele de lucru sînt pe un singur ax de comandă, motorul pe aceeași paralelă cu presa. Ați înțeles? Ei, treaba nu-i grea, dacă vă uitați mai bine pricepeți imediat. La fabricile americane, toate astea, toate organele, sînt auxiliare, banda transportoare e separată, presa e separată, asta provoacă greutăți în manevrare. Apoi...

Omul cu care stau de vorbă, Ion Gh. Corbu, are 50 de ani. N-are nici un fir cărunt, părul îi e negru, ca și fața, nu chiar neagră, dar de o paloare întunecată, pe care ochii sclipesc, cum se zice, ca doi cărbuni. E îmbrăcat într-o salopetă murdară, are pe cap un basc. Stăm de vorbă în cîmp, lîngă fabrica lui. O hardughie de fier, ca un schelet de mamut sau de mastodont, priponit să nu fugă în niște hamuri, roți și șuruburi care vibrează intens, scrînșit, în efortul de evadare al fiarei. Colții mastodontului sînt iuți și lucii: mănîncă mereu. Mănîncă pămînt. Alături, stive de cărămizi gălbui, nearse, încă umede, ca niște clăi vîscoase de fîn.

Sîntem, deci, în cîmp, la o margine de pădure, pe un plai al Argeșului, în comuna Lunca Corbului. Ion Gh. Corbu, om de 50 de ani, țăran cu șapte clase primare din comuna Lunca Corbului, figurează în scriptele Oficiului de stat pentru invenții și mărci ca inventator, cu brevetul nr. 54 218, pentru «agregat autodeplasabil de format cărămizi». Dacă ar fi avut timp să-și pună la punct niște amănunte (să înlocuiască, de fapt, niște piese uzate), invenția lui ar fi figurat în pavilionul românesc al uneia din ultimele expoziții de la Leipzig. Au venit niște «șefi d-ăi mari» să i-o ceară, s-o ducă la Leipzig, da' au venit prea tîrziu, n-a mai fost timp să-i schimbe piesele. N-a avut timp și pentru asta.

De cîțiva ani, Ion Gh. Corbu e mereu în criză de timp. De cînd l-a vizitat ideea invenției, timpul i s-a cam dus. S-au dus cîteva sute de zile și nopți de lucru: calcule, încercări, verificări, eșecuri, alte calcule, apoi construcția propriu-zisă a fabricii (făcută, toată, de mîna lui, cu ajutorul nevestii și al copiilor). S-au dus și niște bani pe care el îi strînsese ca să-și facă o casă nouă. I-a dat pe motor (140 CP), pe cuptor (capacitate: 10 000 de cărămizi pe zi), pe vagonete, pe benzi transportoare, pe roți dințate, pe toată fierotenia adunată acum aici, în cîmp, lîngă pădure, pe un teren lutos, pe care i l-a cedat ceapeul. Terenul nu-i departe de casă, de aici și pînă acasă ar fi doar vreo 10-12 kilometri. Ion Gh. Corbu n-are timp să-i parcurgă decît duminica. De cîțiva ani, de cînd nu mai are timp, stă aici. Muncește aici, doarme aici. Are aici și o baracă a «direcției fabricii», o masă cu scheme și evidențe contabile, un pat, un godin, un telefon... Nevasta și copiii vin din sat, pe jos, ca să-i aducă de mîncare.

— Fabrica o să mi-o ia ceapeul. Adică așa sper eu, e o făgăduială mai veche a lor. Mai am să-i pun la punct niște chestii, să-i mai schimb niște piese, și-apoi o dau.

— Ai făcut multe cărămizi pînă astăzi?

— Milioane. Din '72 și pînă acu', am tot făcut. Dac-o luați pe ulița mare din toate satele astea din jur, o să vedeți numa' case făcute din cărămida mea.

— Înseamnă că oamenii sînt mulțumiți de cărămizile dumitale.

— Cum să nu fie? Cărămida mea e cea mai bună. N-am concurență. Și-i și cea mai ieftină. Asta uitai să vă spun, cînd vorbirăm de avantajele fabricii mele: cărămida mea e ieftină.

— Deci, ca să lămurim cu avantajele: un consum de metal mai redus (de la 100 de tone la numai 5), un preț de două ori și jumătate mai mic...

— Și reducerea brațelor de muncă. Sînt de-ajuns șase oameni. La ălelalte fabrici de cărămizi e nevoie de 40.

— Unde-s cei șase? Nu te văd decît pe dumneata...

— Sînt în pauza de prînz. Sînt în pădure, la umbră... Mănîncă.

— Lucrați ca-n industrie, cu pauze de prînz...

— Da: 45 de minute.

— Și cine-s ei, cei șase?

— Sînt numai cinci, al șaselea sînt eu. Sînt niște băieți din sat.

— Dumneata, probabil, i-ai calificat...

— Da, eu. Ei o să fie primii muncitori din satul ăsta. Ăsta-i încă un avantaj al ceapeului, că-și înființează astfel și o ramură industrială.

— Să-l notez, deci pe lista avantajelor și pe ăsta...

— Lăsați, ăsta-i doar o urmare, cum să vă spun? Urmări, așa, sînt multe, astea se văd în timp, nu acum. Da' avantajul cel mare tot ăsta rămîne, că e o fabrică por-ta-bi-lă, înțelegeți? Portabilă, autodeplasabilă, cum spune brevetul... N-ai nevoie de fundații de beton, n-ai nevoie să transporți materia primă, nici energia electrică (astea-s treburi care costă milioane!), că te muți tu, cu fabrica, după ele...

— Cineva, nea Corbule, ar putea scrie despre dumneata un roman kafkian.

— Ce fel de roman?

— Gîndește-te! Un om, adică dumneata, inventează ceva, o fabrică, și invenția asta a lui, care se poate mișca după voie, mănîncă pămînt. În fiecare noapte, el se mută cu invenția lui în cîte un loc, mănîncă pămîntul, apoi, în noaptea ailaltă, se mută iar, mănîncă iar pămînt, dintr-alt loc... Și așa mai departe. Pînă mănîncă pămîntul unui întreg ținut. Sau tot pămîntul lumii. Și oamenii, într-o dimineață, se trezesc suspendați în văzduh.

— Da' omul ăla face case din pămîntul pe care-l mănîncă.

— Dar casele alea pe ce-or să stea, dacă n-o să mai fie pămînt?

— Acu', să nu vă mire, da' eu chiar mă gîndesc la o fabrică nouă.

— Dumneata îmi strici ideea romanului...

— Nu, nu v-o stric, iertați-mă... Da' fiecare cu ale lui. Dumneavoastră cu ale dumneavoastră, eu cu invențiile.

— Mai ai și altele, afară de fabrica asta?

— Mai am una, da' nu-i gata. Încă n-am dibuit eu niște rosturi... Da' le dibui. Mi-a venit ideea de la niște accidente de tren. Știți, cînd a fost cu accidentul ăla de lîngă Drăgănești-Olt... Mecanicul n-a fost atent la semnal, la restricție, și a intrat cu convoiul în parapet, a stricat locomotiva... Asta a fost prin '67. Pe urmă, a fost catastrofa aia din America, de la San Francisco, de care au scris toate ziarele, pornită tot așa, din neatenție la restricțiile de conducere... Eu mă gîndesc să fac un dispozitiv care să forțeze locomotiva să meargă doar cît îi îngăduie «viteza de restricție» (așa-i zic ceferiștii), nu mai repede. Chiar dacă mecanicul se grăbește, chiar dacă el vrea mai mult, locomotiva să nu-l asculte. Că, vezi dumneata, eu tocmai asta vreau. Eu nu vreau să iau pămîntul oamenilor de sub picioare, eu, tocmai, vreau să-i așez mai bine pe el.

— Nea Corbule, de cînd te ocupi cu tehnica?

— De mic copil. Mi-a plăcut. Mi-a plăcut să fac fel de fel de scule și de invenții. I-am făcut lu' tata un plug autoportabil, cum sînt cărucioarele ologilor, te-așezai pe el, trăgeai de manete și pornea... Atîta numa' că nu prea ara...

Nea Corbu rîde.

— Atunci, tata, săracu', parcă-l aud: «Piei din fața mea!» Că-i stricasem plugul, știți... A trebuit să-și cumpere altul. Iar pe mine m-a dat la fabrică, la oraș. M-a dat mai mult ca să scape, să nu-i mai stric pe ce puneam mîna... Pentru mine a fost bine. Am stat în fabrică doi ani, pîn' la armată. La armată tot «tehnic» am fost, am lucrat la atelier, am învățat toate mașinăriile.

— La C.A.P. muncești?

— Muncește nevastă-mea, muncesc și eu, cînd mă lasă fabrica.

— Dar tot cu gîndul la fabrică.

— Sigur, la fabrică și la dispozitivul ăla, de care v-am spus.

— Nea Corbule, crezi că profesia de țăran va dispare? Dumneata, deja, ai ieșit din ea, dumneata faci tehnică, faci invenție...

— Eu am să vă spun o părere a mea. Eu am apucat plugul de lemn al lu' bunicu'. Nu-l mai folosea de mult, era aruncat în șopron, da' plugul ăsta, dom'le, tot mai mirosea a pămînt! Mirosea a brazdă, da, a brazdă fierbinte, deși nu mai văzuse brazda poate de douăzeci de ani. Mirosul ăsta al pămîntului îl pătrunsese pînă-n fibră. Mirosul ăsta se instalase, ca să zic așa, în el, pentru totdeauna. Acum, recolta miroase mai mult a oțel: a oțel de tractor. Oțelul e rece, oțelul n-are miros. Omul se desparte de pămînt și se apropie de oțel. Înțelegeți?

— Te urmăresc... Zi-i mai departe.

— Nu mai am ce să zic. Asta am vrut să zic, că lucrurile se schimbă. Că țăranii devin mai «tehnici». Că mirosul ăla fierbinte se șterge. Se șterge de pe unelte, de pe mîini, piere din casă...

— Asta-i bine?

— E bine. Te lasă să mai simți în aerul ăsta al lumii și altele. Aerul lumii e plin de mirosuri. Și țăranul nostru, acum, pentru prima oară, iese și el în aerul ăsta al lumii, se umple de el, află mai multe, înțelege mai multe... Și face mai multe. Pentru el, pentru pămîntul lui, pentru toți...

ILIE PURCARU ■

o sărbătoare a scenei românești

TEATRUL NAȚIONAL DIN CRAIOVA A ÎMPLINIT 125 DE ANI

Teatrul Național din Craiova a celebrat, în aceste zile, 125 de ani de existență.

În somptuosul lăcaș — unul din cele mai frumoase din țară, realizare arhitectonică a acestor ani — gongul celei de a 270-a premiere din ultimii treizeci de ani, gongul celor aproape 10 000 de spectacole jucate în tot acest timp, alături de miile și de miile de dinaintea acestui timp, a redeșteptat o istorie nu numai veche, dar de o rezonanță aparte, de o strălucire aparte, grea, poate prea grea pentru a fi lăsată pe seama cuvintelor.

Dacă un spectacol teatral este un eveniment tulburător pînă și pentru cea mai măruntă localitate, un Teatru Național, pentru un oraș, e un eveniment cu implicații istorice. Ca să fim mai limpezi, vom spune că teatrul pe care îl celebrăm se plasează la o semnificativă răscruce a istoriei noastre, aceea care a revelat eroismul și demiurgicul din noi, după secole în care părusem niște blajini, niște neimportanți, rămași într-un ținut minor al resemnării, la periferia civilizației și a culturii, deci a istoriei, uitîndu-se că venim din Ștefan și din Mihai. Este vorba de anul de foc al revoluției de la 1848. Este vorba de luptători sub steagul revoluției, precum Costache Caragiale, Costache Mihăileanu, C. Serghie, Theodor Theodorini, artiști și oameni ai cetății, slujitori îndrăzneți ai unor idealuri fierbinți și deopotrivă monahi ai trudei, care au trăit doar pentru arta lor. După veacuri de sînge, după amarnice și cumplite încercări ale istoriei, după osînde și foc, ei au adus într-un colț românesc bucuria artei, bucuria unei clipe de meritat răgaz, bucuria de a crea și de a gusta frumosul. Ei ne-au revelat — după ce ne revelasem eroismul, bărbăția și demnitatea — și acest drept, și această capacitate a noastră.

...«Astfel — scrie marele om de cultură care a fost Gheorghe Chițu în «Vestitorul românesc» din 18 iulie 1850 — ziua de 29 iunie se notă în analele Craiovei cu deschiderea Teatrului Național. Trupa veselă de triumf cîntă mai întîi în cor un imn de bucurie și de recunoștință pentru toți patronii teatrului și apoi îndată reprezentară două comedii originale: «Duielurile» și «Piatra din casă», lucrate una de d. C. Caragiali și alta de d. V. Alecsandri»...

Am parcurs, în aceste zile, în muzeul teatrului craiovean, inaugurat și el cu ocazia jubileului, foarte mult material despre istoria acestui secol și un pătrar. Ce revelează această istorie? Strădania slujitorilor scenei de a păstra neîntinată noblețea unui mesaj, de a-l transmite oamenilor. Cronica acestor 125 de ani e fragmentară, discontinuă, sincopată ca o bandă de seismograf. Unele imagini, care clocotesc de dinamism, uneori dinamismul acesta fiind tragic (teatrul a fost mistuit de incendii în două rînduri, în 1856 și 1927) îngheață în statismul fotografiei, altele înfățișînd mari actori vorbind publicului (o pleiadă de nume ilustre, de la Theodor și Maria Theodorini la Ion Anestin, Aristizza Romanescu, Agatha Bîrsescu, Petre Sturza, Ștefan Braborescu, Lucia Sturdza-Bulandra, Remus Comăneanu etc.) sînt mute, iar cuvintele trebuie deduse nu din contextul teatral, ci dintr-un întreg context istoric. Dacă acestor imagini de demult istoria nu le-ar fi adus întregirea printr-un nou capitol de viață, ele ar fi rămas definitiv mute, ca și o peliculă de altădată. Dar ele vorbesc, prin noua realitate, prin istoria celor din urmă ani.

Un fapt: cele mai multe premiere, cele mai multe piese românești (144), cei mai mulți spectatori (3 904 716) aparțin ultimelor trei decenii. Ultimilor ani le aparține și noul, modernul, monumentalul edificiu al teatrului, inaugurat în 1973, mărturie a grijii partidului pentru artă, înălțînd demnitatea celor ce o slujesc.

Istoria unui teatru este o istorie a ideilor în mișcare și e, în același timp, un vast și fastuos mozaic ale cărui particule, de culori și structuri diferite, sînt oamenii, fiindcă ideile se nasc din oameni și pentru oameni. De-a lungul a 125 de ani, oamenii scenei de la Craiova (în rîndul cărora, alături de mari actori, trebuie amintiți și oameni ai scrisului, ca Emil Gîrleanu și Ion Dongorozi, directori ai teatrului. Liviu Rebreanu, secretar literar etc.) au reprezentat, aici, nu numai arta, ci și un ferment al ideilor nobile, lucrarea lor artistică implicînd adesea un sens cetățenesc. «Scrisoarea pierdută» a lui Caragiale s-a jucat aici la puțin timp după nașterea ei (1886), iar Shakespeare, Ibsen sau Gorki și-au rostit de nenumărate ori, pe această scenă, mărețul lor mesaj umanist. Meritul principal al acestei scene, cu deosebire în ultimii ani, e însă acela de a fi fost, mereu, o ospitalieră și caldă gazdă a muzelor naționale, promovînd acele lucrări scrise sub porunca timpului, pătrunse de marile lui idealuri. Oferindu-le publicului, oamenii scenei craiovene s-au făcut astfel ecou al glasului timpului, al glasului țării, și, astfel, ei n-au vorbit în pustiu, ei au fost ascultați, prețuiți, răsplătiți de dragostea publicului.

Iată de ce întîrziem la această zi din calendar, care, aici, la Craiova, de 125 de ani, poartă numele lui, al actorului român. Societatea noastră socialistă îl înconjoară azi, cu grija ei, cu dragostea și cu stima ei. Societatea noastră a preluat astăzi în seama ei multe din poverile grele ale actului material de educare a oamenilor, poveri ce transformau odinioară difuzarea luminii în mase într-un act personal de eroism. Construcția localurilor de teatru nu cu pantahuza, ci prin fonduri de stat, înzestrarea acestor localuri, crearea tuturor condițiilor necesare manifestării artei, sînt poveri care au trecut de pe umerii slujitorului scenei pe umerii întregului nostru popor, ușurîndu-i răspunderea esențială, care a rămas intactă, răspunderea mesajului său, a actului său artistic. E un act de etică și pasiune, tot atît de personal și intim ca și actul de a scrie o piesă. E — ca și acesta — un act de răspundere socială, un act politic. Este un act de înaltă moralitate, avînd ca scop educația, deci desăvîrșirea omului.

Notăm toate acestea cu prilejul solemn al aniversării teatrului craiovean, fiindcă — oameni ai scrisului — ne simțim solidari cu această breaslă nobilă prin obligațiile comune, prin ceea ce datorăm acestui neam, prin răspunderea față de ascensiunea în civilizație și cultură a acestui popor.

Aniversarea celor 125 de ani de la întemeierea Naționalului craiovean a prilejuit, în orașul Băniei, un bogat program de manifestări, incluzînd o serie de spectacole («Capul» de Mihnea Gheorghiu, «Acești îngeri triști» de D.R. Popescu, «O scrisoare pierdută» de I.L. Caragiale, «Comoara din deal» de Corneliu Marcu, «Amurgul acela violet» de Ion D. Sîrbu), o sesiune de comunicări, inaugurarea Muzeului teatrului, întîlniri ale actorilor teatrului cu muncitori, intelectuali, studenți. La adunarea jubiliară desfășurată în seara zilei de 20 decembrie au participat tovarășii Gheorghe Petrescu, prim secretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R., Ion Dodu Bălan, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Mihnea Gheorghiu, președintele Academiei de științe sociale și politice, reprezentanți ai vieții artistice din întreaga țară.

De la educarea omului — de la formarea lui în spiritul ideilor și idealurilor mari ale timpului — începe totul. Iar celor ce li se încredințează această misiune — printre care, oamenilor scenei — li se încredințează, de fapt, niște răspunderi extreme, dar a căror noblețe și importanță ating sublimul.

ILIE PURCARU ■

CRONICA TV

ca într-o mare familie

Ascultînd cetirea limpede a unui țăran din nordul Moldovei, transmițînd celor de acasă pe o ilustrată felul cum se odihnește dînsul, pentru prima dată în viață, într-o stațiune de recreere și sănătate de la Sărata-Monteoru, am simțit emoția unei rostiri firești, adevărate, emoționante (reporter Șt. Dimitriu). Alături de mulți alți țărani veniți din toate părțile țării să se hodine, își povestesc unul altuia, «că fiecare își are povestea lui», de-ale gospodăriei, de-ale vieții, și cîte afli aici la Monteoru, stînd molcom și ascultînd, nu afli într-o viață întreagă. Toți oameni învățați cu munca, nu le vine la îndemînă numai să stea și să se plimbe, așa că femeile se adună și trebăluiesc la lucrul lor de mînă, iar o ardeleancă din ceapeul «Brazdă Nouă», văzînd că se simte bine la Monteoru, a prins a compune cîntece și a le cînta pentru ceilalți. Bărbații vorbesc despre producțiile obținute în gospodăriile colective din care vin ca despre propriile lor victorii. Cum și în ce fel au înmulțit ei numărul de oi și vite mari și vițel de prăsilă, într-un cuvînt, zicea vorba firească a moldoveanului, pun ei acolo țara la cale împreună ca într-o mare familie. Așa precum e gospodăria din care vin, ce rezultate au obținut ei în muncă adică, acesta e și obrazul lor. Apoi copiii... ce au realizat copiii lor, cum învață la școală și cum se poartă ei în lume. Iată băiatul cel mare al unuia este președinte în comună, toți îl respectă, pentru că și el îi respectă și muncesc laolaltă pentru bine; iar nevastă-sa este și dînsa femeie de treabă și la locul ei, cum îi stă bine unei neveste, și muncește cot la cot cu dînsul. La sfîrșitul acestei vacanțe se fotografiază toți și fac un tablou, cum sînt acele tablouri vechi din casele țărănești, în care este adunată toată familia, cu moși și mătuși și fini și nași și cumetri, așa că acolo vezi tot satul precum aici țăranii din toată țara veniți la recreere și tratament.

Firescul de care spuneam mai sus, cuvîntul expresiv așa cum a fost deprins acasă, am vrea să-l întîlnim în mai multe din emisiunile pe care le vedem. În emisiunile în care apar copii, unde firește ar trebui să întîlnim sinceritatea și candoarea specifică vîrstei, întîlnim de multe ori lucruri artificiale, copiii folosesc un limbaj uzat, impersonal.

Nea Mărin, olteanul căruia nu-i scapă nimic, comentînd pe limba lui neaoșă tot ce vede și întîlnește în cale, a apărut, iată, într-un film pentru respectarea regulilor de circulație rutieră și de către tractoriști, realizat de Inspectoratul general al Miliției. Tractoriștii, oameni destoinici, sînt televizați pentru faptele lor, dar unii ies din cadru, adicătelea nu se încadrează, zice Nea Mărin, și filmul îi urmărește pe aceștia. Ei trec peste șosea cu tractorul ca pe miriște. Nu mai departe, chiar lui Nea Mărin, venind la muncă într-o Dacie albă, îi iese în cale, cînd nu se aștepta, un tractor și-l abate de pe partea carosabilă a drumului, hăt pe tarla. Sînt și alții care pentru un pachet de țigări aleargă la volanul tractorului 12 km pînă la bufetul Pasărea, să-și ia tainul de tutun. Și cum tutunul fără băutură e ca tusea fără junghi, mai rad și o halbă, două ca să fie mai zmei, dar ajung... telelei — după cum remarcă Nea Mărin. Sau altul face promenadă cu iubita și-și ia ciubucul de la cei pescuiți în drum, făcînd slalom pe la cotituri. Toată această galerie comentată savuros de Nea Mărin, care se simte bine în pielea actorului Amza Pellea (creatorul său), dă putere de convingere întregului film. Scopul educativ este atins fără ca pelicula să fie didactică.

COMAN ȘOVA ■

DESPRE TELEFOANE ȘI TELEFONIE

Abonați sau nu, dătători sau primitori de telefoane, mai mult ori mai puțin răbdători, blajini și înțelegători în cursul unui an întreg, devenim, în ultimele zile ale celei de a douăsprezecea luni, și mai puțin răbdători și mai puțin înțelegători; sînt acele zile și ore de vîrf cînd ni se pare că nici un ton nu vine, că nici o telefonistă nu ne iubește, că nici un sunet nu este curat. Noi, gazetarii, dumneavoastră, abonații, vorbim cu toții de aceste ore de vîrf dar, din păcate, uităm adeseori — mai ales noi — de munca de peste an a celor de la telefoane, de săptămînile și lunile cu solicitări obișnuite, adică intense, foarte intense, mult mai complicate și mai variate decît ne închipuim. Despre anul care se sfîrșește, despre 1975, așa cum a fost consemnat el în agenda de lucru a Direcției de Telecomunicații a Municipiului București, despre anul care vine, au avut amabilitatea să ne vorbească secretarul Comitetului de partid, inginerul **Constantin Dumitrescu** și directorul **Ieronim Florea**.

— Tovarășe inginer Dumitrescu, nu numai pentru că ne aflăm la sfîrșit de an, nu numai din acest motiv, am venit la dumneavoastră lăsînd la o parte obișnuitele prejudecăți și nemulțumiri privind telefonia; am vrea să vă întrebăm, acum: ce credeți că nu se cunoaște cu privire la munca de la telefoane?

— Din păcate, telefonia mai este confundată de către unii cu zbîrnîitul telefonului de pe măsuță. Se uită că aparatul acesta nu este altceva decît punctul terminus al unei întregi tehnici de telecomunicații, că munca noastră începe cu săparea gropilor pentru stîlpi, cu pozarea cablurilor, cu testarea locurilor pentru centrale, cu instalarea și echiparea acestora, că aici, la noi, își dau mîna travaliul fizic cu priceperea, agerimea și, în mod necesar, cu însușirile tehnice cultivate pe o scară înaltă (dealtfel, peste 70 la sută din personalul nostru posedă studii liceale și superioare). Sediul nostru este aici, în mijlocul Bucureștiului, dar peste 5 000 oameni ai noștri muncesc răspîndiți fiind în întreg orașul, în echipe de cîte 2-3, peste tot unde este nevoie de prestații de telecomunicații. Muncind cu destoinicie și răspundere, angajați plenar în îndeplinirea exemplară a sarcinilor complexe, politice și economice, care revin întreprinderii noastre, putem consemna astăzi un frumos bilanț: Direcția de Telecomunicații și-a respectat angajamentul de a realiza cincinalul înainte de termen, ceea ce a însemnat, în mod concret, raportarea înfăptuirii lui în 4 ani, 4 luni și 27 de zile, la indicatorul cel mai reprezentativ — prestații telefonice la posturile nou instalate.

În primele 11 luni ale anului, planul de venituri al unității a fost realizat în procent de 102,2 la sută unele lucrări fiind executate în devans. Sîntem conștienți că față de exigențele impuse muncii noastre, în lumina documentelor Congresului al XI-lea al P.C.R., mai avem de parcurs un lung drum, al perfecționării, că trebuie să depunem multe strădanii pentru a împlini dorințele legitime ale abonaților, ale populației Capitalei. Avem certitudinea că vom izbuti, cum avem certitudinea că planul de investiții ce revine Telecomunicației pentru cincinalul 1976-1980 va fi realizat integral.

— Tovarășe director Florea, cum va arăta harta telefonică a Bucureștiului anului viitor? Nu trebuie să vă spun că un răspuns la această întrebare este așteptat de zeci de mii de oameni, virtuali abonați.

— Toate centralele noastre vor fi folosite integral, ceea ce ne va permite o extindere a liniilor, cu alte cuvinte vom putea rezolva mai multe cereri de telefoane. Astfel, centrala telefonică Rahova se va mări cu 8000 de linii, ceea ce înseamnă 10 000 de proaspeți abonați, aceeași redimensionare va cunoaște și centrala S-E (Vitan). Practic, toate blocurile construite pînă în prezent în zona Dristor, Vitan, Bulevardul Energeticienilor, vor putea fi clienții noștri. În Baba Novac, în clădirile existente, se vor instala alte 8000 de linii. Chiar acum, în aceste zile de dinaintea Anului Nou, Drumul Taberei va fi dotat cu o nouă centrală, cu 8000 de linii și ea. Intră în funcțiune, tot acum, Plevna, cu o extensie de 2000 de linii, după care vor urma Dorobanții, Militarii (în acest din urmă cartier vor beneficia și comunele limitrofe).

— Cine vor fi noii noștri prieteni de la telefoane, vreau să spun cu cine se va executa acest volum de muncă sporit considerabil?

— De la ucenic la inginer, ne pregătim singuri oamenii, în forme de învățămînt proprii. Avem un liceu industrial în care învață aproape 3000 de elevi care deprind meșteșugul pe cel mai modern echipament, într-o centrală automată ce le aparține. Mi-aduc aminte că înainte se învăța pe vechituri, să nu se strice cumva mașinile. Astăzi nu avem nici un motiv de îngrijorare în acest sens. Elevii intră direct în producție, mulți sînt solicitați acolo unde este mai greu, la schimbarea comenzilor, și în unele perioade de vîrf au fost salvarea noastră. Apoi nu uitați că vorbim de un sector de activitate unde munca este automatizată sută la sută.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Fotografii de
ION PREDOȘANU ■

ÎMBĂTRÎNEȘTE RADU POSTĂVARU...

Radu Postăvaru, copilul minune din Iași, dirijorul-gîndac care în urmă cu doi ani nu știa să scrie, dar dădea autografe, a împlinit nu demult opt ani. Altfel spunînd, a început să îmbătrînească. A devenit elev între timp, chiar în clasa a doua, neapărat G, cum insistă, la Școala generală numărul 23 «Dimitrie Cantemir», a devenit pionier, a crescut. Astăzi are ochii mai limpezi și părul mai scurt, așa cum se cere unui școlar bine rînduit, cu note mari, numai nouă și zece, așa cum se cere unui dirijor.

Căci Radu Postăvaru continuă să dirijeze, găsind, printre picături, adică printre orele de clasă și orele de studiu, timp pentru concerte și chiar pentru turnee. De cînd nu ne-am văzut, de mai bine de un an, copilul, pe care, pe culoarele Filarmonicii ieșene, instrumentiști cu părul cărunt și multă experiență îl salută cu «bună ziua, maestre», a dirijat la Brașov și Botoșani, la Constanța și Bacău orchestre simfonice redutabile, demonstrînd aptitudini muzicale extraordinare și impresionînd pe toată lumea. Nu numai pe oamenii din sală, surprinși de prezența pe podium a unui băiețel pe care orchestra îl ascultă cu fidelitate, ci deopotrivă pe oamenii de meserie, dirijori de renume ca Mircea Basarab, Ion Baciu sau Ionescu Galați, fermecați de fenomenala precocitate a confratelui mai mic.

Ajuns băiat mare, cum îi place să creadă că este, privindu-te cu seriozitate și alegîndu-și cuvintele dintr-o minte mai profundă și mai repede decît cea a copiilor de o vîrstă, Radu Postăvaru nu mai învață astăzi după memorie, o memorie prodigioasă, care ne-a uluit cînd l-am cunoscut, ci învață după partituri. Descoperă tainele instrumentelor pe o cale tot mai științifică, le aprofundează și le iubește, o iubire de la care nu-l sustrag decît obligațiile de școală și, hai s-o spunem, fotbalul. Urmează studii de pian cu Doina Simovici și face teorie și solfegii cu Ioan Măzăreanu, care au doar vorbe bune despre un elev nu numai foarte dotat, dar și foarte perseverent.

Radu Postăvaru face, Radu Postăvaru drege, dar mai bine să-l lăsăm pe el să vorbească...

— *Răducule, îți mai amintești de mine?*

— Desigur. Mata ești nenea cu ochelari care mi-ai luat un interviu cînd eram mic și dirijam la Filarmonică.

— *Ei nu mai spune!! Acum cum ești?*

— Sînt elev, pionier și dirijor. La 13 noiembrie am împlinit opt ani și astă-vară am dirijat la Constanța cu orchestra simfonică din Botoșani. De-atunci am mai dat interviuri, deși matale pot să-ți spun că nu-mi plac. Uneori m-au întrebat și cu... ăla... cum îi zice?!

— *Cu translator?*

— Așa, numai că mă ajuta mama.

— *Am auzit că au făcut și filme cu tine.*

— Făcut. «Ecoul» îi zicea. Au făcut și alții, japonezii, sovieticii și nu mai știu cine, nu mă mai întrebați.

— *Ce-ai vrea tu să te întreb?*

— Ceva de muzică. Sau de școală.

— *Ce-ți place ție cel mai mult la școală?*

— Muzica. Pianul îmi plăcea cînd eram mic, acum îmi place bateria. Și chitara îmi place, dar cu pianul stau foarte bine.

— *Ce nu-ți place?*

— Cum adică?

— *Ce nu ți se pare frumos la școală?*

— Am voie să spun?

— *Spune, nu ne aude nimeni.*

— Nu-mi plac copiii obraznici și ăia care, la box, dau pe la spate... Știu să socotesc și mai știu o mulțime de poezii. *«Sub o frunză de arțar, pe la umbră un țînțar...»*

— *Am auzit că ai umblat prin multe locuri și ai dirijat. Unde a fost cel mai bine?*

— Peste tot a fost bine, dar la Bacău și la Brașov a fost cel mai bine. La Brașov, maestrul Ionescu Galați m-a ajutat și la repetiții, iar la Bacău am fost cu nenea Iurie Darie care a desenat și care m-a prezentat publicului. Au fost în sală vreo două mii de copii și eu am dirijat pentru ei.

— *Spune-mi, ce-ai dirijat la Brașov?*

— Ceaikovski, Mozart și Haydn. Ba nu, mint. Am dirijat și Achim Stoia.

— *Răducule, e adevărat că ești pionier?*

— Sînt de două ori pionier, în sensul că prima oară am fost făcut pionier de onoare al orașului Vatra Dornei, unde am cîntat. Cînd am împlinit vîrsta, am fost făcut pionier și la școală.

— *Dac-ar fi după tine, ce-ai dirija cel mai mult?*

— Păi asta m-ați mai întrebat și data trecută!

— *?! Și ce mi-ai răspuns?*

— Rapsodiile lui Enescu. Cînd am vreme și n-am nici lecții și nici nu ies la joacă, să joc un fotbal, îmi place să dau drumul la picup și să le ascult. Tare frumos a mai compus Enescu.

— *Ce simți atunci, Răducule?*

— Ce să simt?! Îmi place și parcă îmi vine să dorm.

— *Cînd o să te faci mare, ce-ai vrea să ajungi?*

— Aș vrea să fiu dirijor și să dirijez în fiecare seară.

— *Dirijor ca și cine?*

— Ca maistru' Baciu, care e un om foarte bun și-mi arată.

— *Pentru asta trebuie să înveți și să iei premiu la școală.*

— Așa este, aveți perfectă dreptate.

— *Spune-mi, Răducule, cînd te urci pe podium și vezi mulțimea aceea de instrumentiști, nu ți se face frică?*

— Cînd eram mic mi se făcea, dar acum nu. Și-apoi, dacă greșesc, mi se iartă, doar am numai opt ani.

— *Cum vine asta?! Ori ești mic, ori ești mare?*

— Ei, și matale acum?!

•

Acesta este, fără nici o exagerare din partea reporterului, Radu Postăvaru, dirijor din Iași, în vîrstă de opt ani împliniți. Un copil care învață și se joacă precum ceilalți, dar care are darul neobișnuit al muzicii. Chiar dacă îmbătrînește, cum glumeam la început, Radu Postăvaru îmbătrînește frumos, bucurîndu-se de căldura și îndrumarea unei familii de muzicieni, în care mama cîntă în corul Filarmonicii, iar tatăl este șef de partidă la contrabas. Atunci cînd timpul liber îi permite, micuțul dirijor pleacă în turneu, încîntînd lumea muzicală a țării cu talentul său ieșit din comun. Se scrie despre el în Japonia și Spania, în Franța și Cehoslovacia, peste tot unde renumele harului său a răzbătut. Primește invitații peste invitații, pe cele mai multe n-are răgazul să le onoreze, dirijează pretutindeni, numai la Iași, nu! De ce oare?, se întreabă copilul de opt ani și ne întrebăm noi. Să nu fi auzit forurile muzicale ieșene de remarcabilul talent al micului muzician sau să fie oare altceva la mijloc?

Acesta este, în puține cuvinte, portretul lui Radu Postăvaru ajuns la vîrsta de opt ani. S-ar putea, punînd răul înainte, ca evoluția copilului minune să se poticnească, așa cum s-a mai întîmplat și cu alții, iar Radu Postăvaru, dirijor român din Iași, să nu ajungă altceva decît un corect profesionist. Viața este capabilă de multe surprize. Indiferent de ce va fi, n-avem voie, din invidie sau din alte motive obscure, să-l ignorăm pe dirijorul-gîndac, mai logic fiind, gîndim, să ne bucurăm că el trăiește printre noi, pui de moldovean din dulcele tîrg al Ieșilor.

Chiar cu întîrziere, la mulți ani, Radu Postăvaru, și să crești mare!

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

25 DE ANI PÎNĂ ÎN ANUL 2000

(Urmare din pag. 17)

pentru o posibilă situație viitoare, astfel încît fiecare dintre noi e permanent solicitat la cele mai diverse supoziții în legătură cu viitorul. Rămîne de văzut întotdeauna în ce măsură noi nu ne facem totuși prea mari iluzii despre ceea ce ar putea să se întîmple mîine. La ora actuală, bunăoară, literatura închinată anului 2000 este destul de vastă, înglobînd scrieri extrem de pestrițe, de la studiile sistematice de viitorologie și pînă la lucrările de literatură științifico-fantastică. Un vast ansamblu de iluzii este întreținut, astfel, de către unii matematicieni, fizicieni, biologi, sociologi, scriitori, regizori de filme referitoare la surprizele — plăcute sau neplăcute — pe care s-ar putea să ni le rezerve secolul ce se apropie.

Pare ciudat, dar în legătură cu viitorul artei imaginația oamenilor a ezitat, cu rare excepții, să se hazardeze. Singura «profeție» — datînd de aproape două sute de ani, fără să fie totuși în legătură cu anul 2000 — rămîne cea emisă de către Hegel: în condițiile unei lumi care se anunță tot mai mult dominată de spiritul științei, arta urmează să «sfîrșească». Pornind de aici, mai ales în ultimele decenii, o seamă de esteticieni și-au descoperit vocația de proroci, anunțînd apropiata «moarte a artei». În condițiile unui ambient realizat grație marilor descoperiri ale științei și tehnicii, grație noilor materiale — ambient traductibil printr-o mare varietate de forme estetice, obținute pe cale industrială — e greu să-i prevezi artei un viitor prea falnic. Nu e locul aici să insistăm asupra argumentelor ce infirmă, la tot pasul, ipoteza cu privire la «sfîrșitul artei» în civilizația viitorului. Opunîndu-ne acestei ipoteze sumbre, cu privire la viitorul artei, ce putem totuși propune în loc? Din păcate, adversarii lui Hegel în materie de supoziție cu privire la devenirea artei n-au dat dovadă niciodată de prea multă fantezie. Studiile pe care le putem citi în această privință abundă, de obicei, în naivități. Din perspectiva lor, în anul 2000 oamenii nu vor face altceva decît să meargă la concerte, să participe la «vernisaje» de expoziții, să vizioneze filme, să asculte echivalente pentru ceea ce astăzi denumim muzică ușoară, folk sau pop; în fiecare sat va exista cîte un palat al culturii și numeroase case memoriale pentru fiii lui de seamă decedați. Din perspectiva lor, fiecare cămin va deveni o adevărată pinacotecă, lăsîndu-se prin ungherele încăperilor destul loc și pentru forme de ceramică, sticlă, metal sau chiar pentru sculpturi. Din perspectiva lor, anul 2000 se anunță ca un an de mare abundență artistică, aducînd în discuție accesul nelimitat al tuturor oamenilor la artă. Oricît de optimiști ne-ar plăcea să fim — mai ales prin opoziție cu sumbra ipoteză a «morții artei» — nici așa nu se poate. Am admirat întotdeauna pe cei înzestrați cu simțul predicției; nu mă consider din categoria lor. Sînt frumoase și seducătoare profețiile, dar de cîte ori, vai, istoria nu se desfășoară prin opoziție cu ele!

Cred că nu e cazul totuși să nutrim nici prea mari temeri, dar nici prea mari iluzii în legătură cu rolul și locul artei în lumea de mîine. Pe tărîmul artei mutații fundamentale nu sînt posibile, nici măcar de la un secol la altul. Ceea ce ni se pare noutate în arta secolului XX este, în realitate, consecința unor situații specifice culturii secolelor trecute. Sînt convins că și în anul 2000 arta adevărată se va afla într-o febrilă căutare de soluții în vederea adaptării sale la exigențele publicului. Sînt convins că și în anul 2000 arta va pune în încurcătură pe mulți oameni și mulți oameni vor pune în încurcătură arta. Sînt convins că și în anul 2000, alături de adevăratele talente vor exista și destui impostori.

Se poate prevedea, într-adevăr, o anumită expansiune a esteticului, în toate sferele vieții — a esteticului în general și nu numai a artei.

Numeroase fenomene de astăzi ne permit să întrevedem o relativă accelerare a succesiunii de serii de obiecte de larg consum și vastă utilitate, posedînd, pe lîngă dimensiunea practică inerentă, și o dimensiune estetică. Producția industrială de bunuri de larg consum și vastă utilitate, producția industrială de mașini și utilaje ne apar, încă de pe acum, în plin proces de îmbunătățire a calității estetice a diferitelor forme. Se poate prevedea, pentru anul 2000, la noi, dar nu numai la noi, o anumită extindere a esteticului, și prin accesul mult mai larg, pe care atît locuitorii orașelor cît și ai satelor îl vor avea la valorile arhitecturii, în cadrul unui amplu proces de sistematizare a așezărilor umane. Materialele noi, soluțiile constructive noi, formele arhitecturale caracteristice deceniului 8 al secolului XX își vor avea un important cuvînt de spus în «configurarea» ambientului estetic al mileniului trei. Arta reprodusă, arta imprimată, retransmisă, difuzată prin canalele radioului și televiziunii va ocupa probabil un loc și mai mare în viața oamenilor.

Atît e tot ce se poate prevedea lucid.

Prof. dr. GHEORGHE ACHIȚEI ■

SOCIOLOGIE

spre o societate umană dominată de acțiuni raționale

Tentația prefigurărilor prospective a devenit, fără îndoială, familiară gîndirii moderne, fie că se exercită în domeniile tehnologiei, fie în disciplinele umanistice. Astfel, lăsînd privirea investigatoare să treacă dincolo de orizontul istoric apropiat, spre zările anului 2000, vom încerca să descifrăm unele sensuri virtuale ale realității sociale și, implicit, ale teoriei sociologice.

Se știe că sistemul global articulează, în variate chipuri, condițiile ecologice, structurile sociale și structurile de personalitate. Dar performanțele subsistemelor componente vor fi determinate direct de ceea ce aș numi *calitatea organizării*.

Să mă explic. Există suficiente date care ne-au îndreptățit să teoretizăm observația după care efortul milenar al omului a fost îndreptat spre reducerea gradului de dezorganizare pe care o înregistrează cadrul de existență, fie cel natural, fie cel creat de om. Și pentru că măsura organizării este dată de cantitatea și calitatea informației, ne-a fost relativ ușor să apreciem că pentru societate este mai puțin costisitor să acumuleze «informație — cunoaștere» decît să o transforme în negentropie, adică în organizare efectivă (opusă deci entropiei). Impasul uman a fost și este detașat faptului de a nu stăpîni încă mijloacele și metodele cele mai adecvate de a transforma, convenabil pentru societate, cunoștințele dobîndite în acțiuni și în energie socială (în produse, în așezări, în acțiuni sociale etc.). Progresul științei constă tocmai în treptata ameliorare a acestui decalaj și care a ajuns să fie stringent abia în epoca noastră. *Calitatea organizării* reprezintă tocmai acest raport de eficiență. Și un exemplu: realizarea noii ordini economice este un deziderat pe care multe state îl acceptă și pentru care dispunem de cunoștințele necesare, probabil că nu lipsesc nici modele și nici scenarii prospective. Transformarea acestui ideal însă și a cunoștințelor pe care le posedăm în realitatea istorică presupune eforturi sociale deosebite și o cheltuială de energie socială extrem de mare pentru a fi capabilă să reducă decalajul economic și să schimbe structura relațiilor sociale capitaliste. Iată că *indicele calității organizării* rămîne scăzut, ceea ce înseamnă menținerea unui generator de entropie, de dezorganizare socială. Și nu este singurul. După opinia noastră factorul de risc al societății viitoare nu pare a fi «viteza» schimbărilor, cum crede Toffler, de pildă. Deși este o realitate, acest factor poate fi ținut sub control social. Mai periculos este pentru societatea de azi și de mîine subiectivismul social manifestat deopotrivă în formele machiavelismului și în formele mesianismului de orice natură. Sînt două izvoare de perturbare socială pentru care se cheltuiesc energii umane și materiale imense. Or, calitatea organizării înseamnă reducerea subiectivismului social atîta timp cît criteriul de bază al acțiunii sociale va rămîne cerința de a transforma eficient pentru colectivitatea umană (și nu pentru interese particulare) informația cumulată sistematic în acțiuni raționale, de organizare a cadrului de existență. În această ordine de idei este ușor să înțelegem că generalizarea relațiilor de tip socialist constituie o premisă favorizantă pentru ca *organizarea eficientă* să găsească un cîmp deschis de aplicare și pentru ca sistemul social să-și asigure echilibrul organizațional în raport cu sursele de entropie ce-i subminează randamentul, performanțele.

Cu cît a devenit mai acut sentimentul unei crize ecosociale, cu atît a crescut responsabilitatea umanității, a crescut conștiința unei viziuni globale, cerințele desubiectivizării, a demistificărilor și, implicit, ponderea raționalității critice. Acesta cred că este sensul major al evoluției sociale.

PAUL CARAVIA ■
sociolog

ARHITECTURĂ

nu megalopolisuri ci, pur și simplu, orașe confortabile

Este ademenitor jocul inteligenței, care să imagineze tabloul vieții în și după anul 2000. Arhitectura, definită în accepțiunea cea mai generală ca fiind cadrul material (construit) în care se desfășoară viața societății, a înflăcărat, de-a lungul timpului, mulți vizionari care și-au elaborat și exprimat «utopiile» limitate de cultura din care făceau parte.

În secolul XX — ultimele două decenii în special — triumful științei și tehnologiei a accentuat predilecția căutărilor în viitor, în rîndul arhitecților observîndu-se diferențieri cu privire la direcțiile de orientare a cercetărilor. Amintim **utopiile plastice,** avînd ca premisă o maximă libertate formală, **utopiile tehnologice,** bazate pe exaltarea și entuziasmul viziunii mașiniste a anilor '60, **utopiile spațiale,** generatoare de megalopolisuri și susținute de progresele în domeniul structurilor spațiale (beton precomprimat), **utopiile sociologice** prefigurînd orașele ca «loc de coexistență» și, în sfîrșit, **utopiile organice** influențate de descoperirile din zona macrocosmică si microcosmică, descoperiri ce au deschis o nouă direcție către o arhitectură fantastică.

Germenii acestor posibile curente sînt consemnați de literatura de specialitate și în foarte multe locuri din lume au devenit chiar realitate. Dar poate fi UTOPIA o autentică formă de creativitate care să ofere elementele sigure ale unei prefigurări viitoare?

Faptul de arhitectură este o sinteză, foarte complexă de obicei, a trei factori esențiali: nevoia umană de a face un spațiu locuibil, tehnica în măsură să dea posibilitatea delimitării acestor spații, și necesitatea interioară a omului ca acest spațiu limitat să aibă o dimensiune care să corespundă unor nevoi spirituale de contemplare estetică.

Acești factori, corelați cu toate consecințele lor în timp (transformări de cerere, transformări în domeniul tehnologiilor și materialelor de construcții, transformări în mentalitatea individuală), sînt controlați de studiile prospective care, folosind modele matematice și prelucrarea automată a datelor, oferă informații asupra implicațiilor pe care le atrage un anumit demers.

Iată de ce întrebarea «Ce va fi în anul 2000?» în acest mod de gîndire, care domină azi cercetările prospective, devine: «Ce consecințe va avea în anul 2000 acțiunea propusă a se întreprinde?» Reciproca acestei formulări duce la stabilirea acțiunilor sau tendințelor necesare pentru ca în anul 2000 anumite obiective să fie atinse.

Constatăm deci că viitorul se profilează nemijlocit în orizontul prezentului, dar nu ca o prelungire a acestuia, și că trebuie să organizăm prezentul în lumina viitorului.

Țara noastră se numără printre primele țări din lume care au o concepție închegată, pe termen lung, cu privire la dezvoltarea multilaterală, armonioasă, cu viziunea și conștiința întregului realizată pe bază de plan. În domeniul sistematizării și dezvoltării urbane avem o concepție clară, un model global, rezultat al impactului mai multor straturi (mediu natural, demo-economic, tradițional, colectiv, individual), al întregului mediu construit.

Această situație incumbă arhitecturii responsabilități sporite, extinderea ariei de acțiune și control asupra întregului mediu artificial (arhitectura propriu-zisă este cel mult jumătate din acesta). Vor trebui găsite metode și instrumente adecvate (în acest sens designul oferă un serios suport teoretic și practic) cu ajutorul cărora dezvoltarea acestui mediu, segmentat în ambianțe specifice, să se facă la scară umană, fără consum nenecesar și alterarea naturii.

Atingerea obiectivelor definitorii pentru arhitectura anului 2000 este condiționată de trei grupe mari de probleme:

1. Datul material construit. Includem aici întreaga moștenire de arhitectură cu valoare istorică sau culturală și toate construcțiile realizate după eliberare. Dacă locuințele noi (nedemolabile în următorii 40-50 de ani), pentru cele 4 milioane de oameni din mediul urban și 6 milioane din mediul rural, le cumulăm cu fondul existent anterior, înseamnă că 50% din necesarul anului 2000 (cînd România va avea 30 de milioane de locuitori) există deja!

2. Factorul uman producător și consumator de mediu artificial. Generația chemată să creeze arhitectura anului 2000 este prima generație a societății socialiste care, alături de cei născuți în zilele noastre, vor verifica în timp ceea ce prefigurăm în prezent. Structurile educaționale adecvate, apte să le pregătească, vor întregi tabloul eforturilor de azi.

3. Cercetarea tehnologică. Analizînd paradigmele viitoare ale sfîrșitului secolului nostru izbește observația că succesele ce se așteaptă din partea tehnologiei sînt, mai mult de jumătate, în domeniul energiei și electronicii (energii mari, energii mici, ameliorări sensibile ale performanțelor materialelor).

Din considerentele făcute, reiese că arhitectura anului 2000 nu va fi produsul unor acțiuni spontane și nu va fi rodul imaginației unor vizionari. Ea va fi rezultatul cerințelor pe care le ridică progresul social în fața personalității umane, al înțelegerii dezvoltării globale a vieții sociale, al capacității teoretice și practice operative și al angajării noastre colective în realizarea obiectivelor propuse.

Și atunci totuși, cum va fi arhitectura anului 2000?

La scară națională, procesul de urbanizare dirijat va crea o structură de rețele de localități armonios repartizate (la cele 236 existente se vor adăuga încă 100 în cincinalul viitor și 200-300 pînă în anul 2000). Transporturile și comunicațiile, în și între acestea, vor atrage construcția, la scară foarte mare, a unor poduri și viaducte, depouri și gări de cale ferată, canale și porturi, aeroporturi. Prin continuarea fenomenului de «polarizare» și «atracție» a orașului și penetrarea urbanului în rural se va realiza o «exurbanizare» a locuitorilor și practic identitatea ruralului cu urbanul. Noțiunea de oraș va fi depășită, «orașul» devenind centrul unui sistem urban.

Scara urbană va fi dominată de acest oraș — adevăratul erou al arhitecturii viitoare, menit să asigure un confort urban de calitate printr-o locuire conformă cu năzuințele omului nou, acces la civilizație, și cultură, relații juste cu locul de muncă, grad scăzut de poluare, rețea de învățămînt, rețea comercială, agrement și servicii.

Arhitect ION POPA ■

MEDICINĂ

terapeutica viitorului va stăpîni aproape toate secretele anatomiei și funcționalitățile organismului viu

Scopul medicinei a fost, este și va rămîne cel formulat de Claude Bernard, cu peste un secol în urmă: să mențină sănătatea, să prevină îmbolnăvirea și să vindece boala.

Precizarea rolului microbilor în apariția unor boli infecțioase, sursă de epidemii devastatoare în trecut, a dus la dezvoltarea igienei și profilaxiei prin imunizare activă cu vaccinuri. La acest baraj preventiv s-au adăugat descoperirea unor arme cvasiabsolute: sulfamidele în deceniul al patrulea (Domagk), penicilina în cel următor (Fleming) și o adevărată cascadă de noi antibiotice în continuare. Această victorie împotriva infecțiilor rămîne însă umbrită de o primejdie și de un eșec: capacitatea unor microbi de a se sustrage efectului antibiotic și neputința de a învinge infecțiile cu virusuri.

Inflamația reprezintă o reacție a organismului, adesea exagerată și dăunătoare. Împotriva ei au fost imaginate droguri de mare eficacitate, în fruntea cărora se situează derivații cortizonici. De aceste descoperiri a beneficiat în primul rînd reumatologia, domeniu în care durerea stîrnită de inflamație este elementul dominant. Din păcate însă cauza celor mai multe boli inflamatorii cronice rămîne obscură, iar efectele secundare ale acestor droguri sînt adesea redutabile.

S-au făcut progrese enorme în clarificarea mijloacelor naturale de apărare a organismului, specifice, implicate în imunitate și nespecifice, comune tuturor reacțiilor de apărare. S-a precizat astfel că există un aparat limfoplasmocitar care recunoaște agresorii antigenici și-i neutralizează prin secreție de anticorpi adecvați, menținînd astfel identitatea individualității organismului. Acestui aparat i se datorește respingerea grefei de țesuturi sau organe străine. În același timp s-a descoperit un fapt tulburător: aparatul imun de apărare se poate perverti și acționa împotriva propriului organism, realizînd boli autoimune, autoagresive. De aci paradoxul că de unde începutul progreselor medicinei se leagă de mijloacele de exaltare a acestui mecanism de apărare împotriva microbilor, în prezent se caută metode de suprimare a acestui aparat în bolile în care el este îndreptat împotriva propriilor țesuturi.

Înmulțirea anarhică a celulelor, exprimată anatomo-clinic prin tumori canceroase, a rămas o enigmă. S-au făcut paşi importanţi în cunoaşterea mecanismelor de producere şi a mijloacelor de ripostă: iradiere, chimioterapie, chirurgie. Flagelul este însă în plină ascensiune ca morbiditate iar problema terapeuticii sale insuficient rezolvată.

Bolile cardiovasculare ocupă primul loc în cauzele de mortalitate. Hipertensiunea arterială poate fi azi controlată cu medicamente, deşi încă nu pe deplin cunoscută ca etiopatogenie. Ateroscleroza şi mai ales efectele ei cele mai redutabile, cardiopatia ischemică şi accidentele vasculare cerebrale, rămîn ameninţări fără apărare mulţumitoare.

Genetica s-a dezvoltat impetuos, mai ales în urma clarificării substratului molecular al informaţiei ereditare: acizii ribonucleici. Bolile genetice continuă însă să realizeze un număr îngrijorător de copii handicapaţi.

Ingeniozitatea cercetătorilor în medicină s-a exprimat spectaculos în inventarea unor metode de explorare pentru diagnostic care merg de la îndrăzneala cateterizării organelor profunde la subtilitatea marcării cu izotopi a moleculelor. Cunoaşterea structurii şi fiziologiei a ajuns în intimitatea celulei. La aceste succese a contribuit şi mintea excepţională a unui român, Palade, răsplătit pentru aceasta cu Premiul Nobel.

S-a stabilit că viteza ameţitoare cu care se desfăşoară reacţiile în celule se datoreşte unor cantităţi infinitezimale de enzime, iar în reglarea structurii şi funcţionalităţii ţesuturilor, hormonii joacă un rol fundamental.

Timp de milenii oamenii au privit cu teamă bolile psihice, legîndu-le cu superstiţie de duhuri demoniace. Azi se cercetează substratul lor biochimic şi se tratează cu substanţe de mare eficacitate, pe temeiul studiilor de psihofarmacologie.

Sîngele a fost privit ca o stare indiferentă. Azi se ştie că e un ţesut viu, de o mare complexitate, într-o perpetuă dinamică, al cărui echilibru poate fi rupt de intrarea în acţiune a unor cascade de evenimente şi factori ce guvernează starea de coagulabilitate, stare ce poate fi influenţată de unele medicamente în ambele sensuri.

Visul de veacuri al înlocuirii organelor compromise de boală s-a realizat pentru rinichi şi în mult mai mică măsură pentru ficat şi inimă. Obstacolul greu de învins, respingerea imună, îi face pe unii să se orienteze spre realizarea unor organe artificiale.

Biruinţele medicinei şi progresele economico-sociale au ridicat speranţa de viaţă la peste 70 de ani.

Urmînd evoluţia vertiginoasă a ştiinţelor fizice, chimice, biologice şi fecundată de progresele acestora, medicina şi-a sporit considerabil zestrea de ştiinţă, deşi nu în aceeaşi măsură şi pe cea de putinţă. Ea s-a concentrat pe diagnosticarea bolilor şi efortul de a le lecui. Urmarea a fost creşterea enormă a costului asistenţei. Ce colectivitate poate suporta costul rezolvării cardiopatiilor ireversibile prin transplant? De aceea drumul viitorului trebuie căutat în altă direcţie.

În evoluţia ei, omenirea a influenţat puternic mediul de viaţă caracterizat în special prin concentrarea urbană şi schimbarea generală a ecologiei. Au apărut astfel noi surse de ameninţare a sănătăţii, rezultate din sedentarism, aglomerare, tensiune nervoasă, poluare. Din păcate, omul a cercetat şi a creat în iluzia că se poate adapta la consecinţele imprevizibile ale progresului ştiinţei şi tehnicii, în loc să înţeleagă că trebuie să-şi construiască o civilizaţie pe măsura dimensiunilor sale biologice şi umane.

Mutaţia pe care în antichitate a făcut-o civilizaţia elenă, care a adus mitul la proporţiile omului, trebuie făcută de omul modern, care se vede nevoit să ajusteze puterea uriaşă a ştiinţei moderne la măsura fragilă, gingaşă a fiinţei umane.

În acest sens, medicina are un rol hotărîtor. Conştiinţa acestui rol s-a manifestat în definiţia dată de O.M.S. sănătăţii, privită ca o stare de bine fizic, psihic şi social-economic.

Medicina anului 2000 se va sprijini pe bilanţul înfăptuirilor de azi şi mai ales pe înţelepciunea asimilării şi punerii în practică a unor adevăruri fundamentale.

● Apărarea sănătăţii fizice şi psihice este condiţionată de făurirea unui mediu de viaţă adecvat. De aci responsabilitatea tuturor factorilor de conducere şi decizie economico-socială şi politică, factori care vor trebui să ţină seama de bunăstarea omului în aprecierea consecinţelor deciziilor. Medicina va trebui, de aceea, să ajungă la putinţa de a sprijini întocmirea judicioasă a spaţiului moral şi fizic al vieţii umane.

● Este de aşteptat dezvoltarea puterii de analiză şi previziune a influenţei mediului asupra omului şi apariţia unor echipe de specialişti în acest gen de probleme.

● Descifrarea tainelor unor boli de mare răspîndire va îngădui mutarea accentului pe prevenirea bolilor vaselor inimii şi creierului, a dezechilibrului psihic, a devierilor anarhice neoplazice, a bolilor virale, a anomaliilor genetice. Este de aşteptat ca rafinarea mijloacelor de diagnostic precoce să permită descoperirea timpurie a multor afecţiuni şi deci un tratament mai eficace şi mai economic.

● Resursele fiinţei umane sînt departe de a fi valorificate plenar la majoritatea oamenilor. Ispràvile atletice uimitoare obţinute prin antrenament precoce sau performanţele artistice în matematică ori fizică realizate de unii tineri sînt dovezi în acest sens. Echilibrul şi puterea de autocontrol dobîndite prin exerciţiu au asigurat disciplinei yoghine notorietatea care vorbeşte în acelaşi sens. Aceste resurse insuficient folosite azi vor trebui să devină mîine o forţă adînc studiată de ştiinţele medico-biologice, pusă la îndemîna oamenilor şi în slujba bunelor raporturi dintre ei.

Pentru aceasta va fi nevoie de o cunoaştere mai exactă a mecanismelor de autoreglare şi de integrare a sistemului neuroendocrin şi vegetativ, de clarificarea intimităţii interdependenţei circuitelor psihosomatice.

Mirajul pilulei sedative ori euforizante a contribuit tragic la toxicomanie şi la degradarea multora. Medicina anului 2000 îşi va întoarce faţa spre cauzele care duc la acest naufragiu, va sprijini conducerea societăţii în rezolvarea cauzelor ascunse ce duc la acest trist refugiu.

Vor rămîne desigur destule situaţii ce nu vor putea fi în totalitate prevenite: traumatismele rutiere, intoxicaţii, accidente, boli nedepistate la timp, stări incurabile. Pentru toate acestea vor funcţiona structuri sanitare şi cadre capabile să intervină cu promptitudine şi competenţă.

Dar, mai presus de toate, armata halatelor albe va veghea să conserve sănătatea, să prevină îmbolnăvirea, să depisteze din timp boala, să ocrotească sănătatea rodului iubirii din pîntecele matern, să conducă evoluţia ascendentă a copilului, să evite uzura şi îmbătrînirea precoce. Toate acestea vor fi cu putinţă dacă efortul cercetării şi cunoaşterii îşi va propune aceste obiective. Şi mai ales dacă de importanţa acestor obiective se vor convinge factorii care răspund de conducerea colectivităţilor.

În toată lumea se ridică azi glasuri cu autoritate şi competenţă care indică o nouă orientare în asistenţa medicală şi o nouă înţelegere a răspunderii pentru sănătatea oamenilor.

Va aduce anul 2000 mutaţia visată în aceste rînduri? Documentele fundamentale ale partidului nostru trasează tocmai în acest sens calea dezvoltării medicinei româneşti, fiind o chezăşie că poporul nostru poate spera cu îndreptăţire că sănătatea lui şi a fiilor lui va fi apărată în perspectiva acestor principii.

Profesor doctor docent
VICTOR CIOBANU ■

DEMOGRAFIE

populaţia României în anul 2000

În tabloul luminos al României anului 2000 un loc aparte îl are populaţia, avuţia cea mai importantă a societăţii noastre. Programul Partidului Comunist Român, luînd în considerare efectul măsurilor complexe de politică demografică în domeniul stimulării natalităţii, al consolidării familiei, al scăderii mortalităţii, prevede ca numărul populaţiei să ajungă, în anul 1990, la cel puţin 25 milioane de locuitori, iar în anul 2000 la circa 30 de milioane.

Aceste cifre globale sintetizează ample procese demografice, exprimă rezultatul unui profund dinamism în care factorii demografici se împletesc cu cei sociali, economici, culturali, psihologici. Numărul populaţiei este soldul unei contabilităţi particulare, aceea a naşterilor şi deceselor. Demograful este interesat în cel mai înalt grad să dezvăluie mecanismele cu ajutorul cărora se vor realiza aceste obiective de excepţională importanţă pentru naţiunea noastră, să evalueze implicaţiile şi consecinţele creşterii demografice, mai cu seamă în ce priveşte structurile populaţiei, caracteristicile sale calitative.

Primul aspect este cel al ritmurilor în care va creşte populaţia în următorii 25 de ani, al sporului ce se va înregistra an de an. La 1 ianuarie 1975 numărul populaţiei României a fost de 21 142 000 locuitori; prin urmare, pînă în anul 1990 populaţia va spori cu aproape 4 milioane de locuitori — cu 270 000 de locuitori în fiecare an — pînă în anul 2000 cu aproape 9 milioane — cu 360 000 anual. Dinamismul diferenţiat al creşterii este redat de ritmurile din această perioadă: pînă în anul 1990 populaţia va creşte cu aproximativ 1,2% anual, pentru ca în deceniul 1990—2000 acesta să sporească la 1,8%. Dacă avem în vedere că în ultimele decenii populaţia României a crescut în medie cu 1% anual, apare clar că în perioada următoare efortul demografic va fi considerabil, în special în ultimul deceniu al acestui secol. Într-adevăr, în perioada 1990—2000 sporul anual al populaţiei va trebui să fie de circa 500 000, ceea ce revine la aproximativ 750 000 de naşteri şi 275 000 de decese anual, corespunzător unei rate de natalitate de 27 de născuţi-vii la 1 000 de locuitori şi unei rate de mortalitate de 9 decese la 1 000 de locuitori. Pentru comparaţie arătăm că în anul 1974 rata de natalitate a fost de 20,3 născuţi la 1 000 de locuitori, cea de mortalitate de 9,1 decese la 1 000 de locuitori.

Nu este nici o îndoială că în perioada ce ne stă în faţă mortalitatea va continua să scadă la toate vîrstele şi, mai ales, în rîndul copiilor sub un an. Se cunosc rezultatele spectaculare obţinute în ofensiva împotriva morţii în anii construcţiei socialiste. Dacă cu aproximativ 40 de ani în urmă durata medie de viaţă era doar de 42 de ani pentru întreaga populaţie, în 1956, ca urmare a scăderii puternice a mortalităţii, ea a ajuns la 63 de ani, fiind în prezent de 69 de ani. Mortalitatea infantilă — decesele copiilor sub un an — a scăzut de la aproximativ 180 de decese la 1 000 de născuţi în 1938, la 35 în anul 1974, cel mai scăzut nivel atins în demografia românească. Prin urmare, mortalitatea infantilă va continua să scadă, se va reduce mortalitatea şi la alte vîrste, încît se poate avansa ipoteza că la sfîrşitul secolului durata medie de viaţă se va apropia de 74 de ani pentru întreaga populaţie, mai mare la populaţia feminină. Emoţionant este faptul că datorită creşterii duratei medii de viaţă, aproape 60% din cei ce sînt astăzi în viaţă au şansa să salute începutul secolului XXI.

Cu toată importanţa economisirii de vieţi omeneşti prin reducerea mortalităţii şi prelungirea duratei medii a vieţii, contribuţia ei la sporul demografic este, fireşte, redusă, ceea ce înseamnă că factorul principal rămîne creşterea natalităţii. Or, fertilitatea populaţiei feminine este determinată de o serie de factori care modelează «comportamentul» demografic. Naşterile se realizează în cadrul familiilor constituite prin căsătorie; de aici, importanţa excepţională ce se acordă familiei, nucleul de bază al societăţii, variabilă microsocială hotărîtoare pentru creşterea natalităţii, educarea copiilor, pregătirea lor pentru societate.

Vîrsta medie la căsătorie în ţara noastră s-a stabilizat, în ultimii ani, la 22 ani pentru soţie şi 25 ani pentru soţ, în condiţiile în care legislaţia fixează ca vîrsta minimă 16 ani pentru fete şi 18 ani pentru băieţi. Desigur, factori cum sînt şcolarizarea, tradiţia, valorile culturale, factori economici influenţează vîrsta efectivă la căsătorie. Este de presupus că, în viitor, întemeierea familiei se va realiza la o vîrstă mai tînără, prevalînd motivaţia psihologică în adoptarea deciziei de căsătorie. Acesta este, fără îndoială, un factor care favorizează creşterea fertilităţii.

De importanţă deosebită este asigurarea stabilităţii familiei, sprijinirea familiilor cu mulţi copii de către stat, printr-un sistem amplu de măsuri economice, sociale, educaţionale.

Statul preia, într-o proporţie tot mai mare, unele sarcini ale familiei, alocînd de la buget, an de an, sume în continuă creştere. Nu mai puţin importante sînt măsurile educative şi morale. Sînt temeiuri să se creadă că în urma efectului conjugat al măsurilor luate pe diverse planuri, evoluţia familiei se va înscrie pe linia modelului de familie extinsă, în spiritul tradiţiei poporului român, cu o descendenţă mai numeroasă decît în prezent şi asigurînd toate avantajele unui asemenea tip de familie.

Efectul de durată al creşterii natalităţii — ca tendinţă fermă, fără oscilaţii anuale — şi al scăderii mortalităţii va fi realizarea unei structuri de vîrstă mai armonioase a populaţiei, a unei structuri întinerite, cu proporţii echilibrate între tineret, adulţi şi vîrstnici, care să asigure totodată resursele de muncă necesare îndeplinirii programului de dezvoltare social-economică.

Un şir de alte procese vor însoţi creşterea populaţiei în deceniile următoare. Este suficient să ne referim la caracteristicile educaţionale, la creşterea considerabilă a stocului de învăţămînt al populaţiei, ca urmare a progreselor pe care le va înregistra sistemul de învăţămînt. Structura profesională şi social-economică va continua să se îmbunătăţească: va creşte proporţia populaţiei ocupate în sectoarele neagricole, va spori în continuare ponderea clasei muncitoare, se va asigura o mai bună repartizare teritorială a populaţiei şi a resurselor de muncă. Creşterea numărului oraşelor de la 236, cît sînt în prezent, la circa 500—600 pînă la sfîrşitul secolului, va însemna un salt în procesul de urbanizare al ţării, însoţit de transformarea satului românesc.

Toate aceste schimbări — unele, adevărate mutaţii — se vor produce în cadrul general al creşterii puternice a forţelor de producţie şi a nivelului de trai al populaţiei, conferind populaţiei României anului 2000 caracteristici cantitative şi calitative compatibile cu societatea socialistă multilateral dezvoltată.

VLADIMIR TREBICI ■

HIDROLOGIE

45 miliarde de metri cubi de apă pe an

Problema apei a început a fi mult dezbătută în timpul din urmă, atît pe plan naţional, cît şi pe plan internaţional, avînd în vedere importanţa ei pentru dezvoltarea economică şi socială, ca şi pentru crearea unor condiţii îmbunătăţite ale mediului de viaţă a oamenilor. Importanţa apei rezultă pe de o parte din faptul că aceasta este un element indispensabil pentru viaţa omului şi pentru totalitatea activităţilor omeneşti, iar pe de altă parte din cauza caracterului limitat al resurselor de apă dulce.

În condiţiile creşterii continue în toate ramurile de activitate ale ţării noastre a cerinţelor de apă, s-a ajuns în situaţia ca în numeroase zone resursele de apă de care se dispune în condiţii naturale să nu mai fie suficiente şi să se treacă la realizarea de lacuri de acumulare. În acelaşi timp, dezvoltarea oraşelor şi urbanizarea numeroaselor localităţi rurale, realizarea de mari platforme industriale, ca şi a numeroaselor complexe agrozootehnice au ca efect mărirea cantităţilor de ape reziduale ce trebuie evacuate. Pentru ca aceste ape să nu înrăutăţească puritatea apei rîurilor noastre s-au luat măsuri energice pentru epurarea lor.

Dacă apa reprezintă un factor vital al progresului, atunci cînd este stăpînită şi utilizată în mod raţional, scurgerea nestăvilită a apelor poate produce daune importante, atît prin fenomenele de eroziune şi înmlăştinire ale solului, cît şi prin inundarea a numeroase bunuri.

Aspectele arătate, deşi aparent diferite, sînt într-o strînsă interdependenţă şi pentru rezolvarea lor eficientă se impune o gospodărire raţională a resurselor de apă în cadrul unei concepţii unitare şi de largă perspectivă, în ceea ce priveşte valorificarea superioară, protecţia apelor împotriva poluării şi stăpînirea lor.

Preţioasele indicaţii date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, în legătură cu stăpînirea şi folosirea apelor ţării constituie principalele jaloane ale activităţii ce se desfăşoară în domeniul apelor, atît în concepţia de amenajare integrală a cursurilor de apă, cît şi în realizarea fiecărei lucrări ce se execută pe ape sau are legătură cu apele. Concepţia generală de amenajare a apelor constă în acumularea unor volume cît mai mari de apă, în zonele de munte, acolo unde se formează scurgerea apelor, aşa cum s-au realizat acumulările cunoscute de la Bicaz, Vidraru sau pe Lotru. În acelaşi timp cursul principal al rîurilor importante se amenajează cu lacuri în cascadă, care permit realizarea de centrale hidroelectrice, asigurarea apei şi crearea de căi navigabile în lungul rîurilor astfel amenajate. Un prim început îl reprezintă amenajarea, în curs de realizare, a rîului Olt între Rîmnicu Vîlcea şi Slatina. Pentru a se echilibra repartiţia resurselor de apă pe teritoriul ţării se are în vedere realizarea unor derivaţii care să aducă apa din zonele cu resurse de apă mai bogate în zonele cu resurse insuficiente.

Perspectiva anului 2000 va găsi ţara noastră cu principalele rîuri amenajate cu numeroase lacuri de acumulare, precum şi cu derivaţii. Aceste lucrări vor asigura cerinţele de apă evaluate la circa 45 miliarde metri cubi pe an, irigarea unei suprafeţe de peste 5 milioane hectare, valorificarea potenţialului hidroenergetic prin realizarea a peste 800 centrale hidroelectrice, ca şi crearea unei reţele de căi navigabile de circa 3 000 km.

Concomitent cu acest vast program de amenajare integrală a apelor ţării se prevede ca la toate centrele populate, obiective industriale şi agrozootehnice, să se construiască instalaţii de epurare eficiente, astfel încît întreaga cantitate de apă folosită să fie evacuată la o calitate corespunzătoare cerinţelor de protecţie a mediului înconjurător.

Pentru îndepărtarea efectelor distructive ale apelor, care s-au resimţit acut în ultimii ani, se vor realiza ample lucrări de regularizare, calibrare şi îndiguire a albiilor cursurilor de apă, lucrările de combatere a eroziunii solului şi stingerea torenţilor pe toate suprafeţele afectate de astfel de fenomene, concomitent cu dezvoltarea şi conservarea fondului forestier pentru ca pădurea să-şi îndeplinească rolul natural de protecţie a solului şi mediului.

Îndeplinirea obiectivelor majore în domeniul stăpînirii şi folosirii apelor, enunţate succint mai înainte, impune realizarea unui volum deosebit de mare de lucrări hidrotehnice cu folosinţă multiplă, precum şi a numeroase lucrări de amenajare a cursurilor de apă mici şi a pîraielor. Toate acestea necesită eforturi deosebite din partea economiei naţionale, precum şi o mobilizare largă a populaţiei care urmează să-şi aducă o contribuţie substanţială, pe multiple planuri, pentru folosirea şi stăpînirea eficientă a apelor ţării.

MIHAI SEMENESCU ■

LIVIU CIULEI, actorul, arhitectul, scenograful, regizorul și omul de teatru de renume mondial ale cărui spectacole le așteptăm ca pe niște sărbători ale spiritului

IN LOC DE CRONICA SPECTACOLELOR

VIAȚA DE LA CINCI LA ZECE

Vreme în încălzire ușoară, ne declară meteorologul de serviciu Florica Militaru. Afară e într-adevăr mai cald ca de obicei. E o după-amiază cu un apus de soare ca într-un spital de boli nervoase. Limuzinele aprind discret farurile. Pașii umplu strada de zgomote pînă la ultimele etaje. Ca și cum frunzele care s-au desprins din copaci s-ar întoarce pe sus sub formă de pași. Coborîm din troleibuz. Chioșcul de la Universitate e asediat. Oamenii se desprind din busculadă citind ziarele albe desfăcute, precum cearșafurile pe străzile din Palermo. Unde sînt vrăbiile sporovăitoare din acești copaci deveniți peste toamnă statui? Cîte întîlniri se consumă aici? Cîte perechi nu au împlinit deodată o anume oră exactă în stația de la Universitate. În timp ce la magazinul de pe colț se vinde cafea Mocca, sau în timp ce unul din ascensoarele hotelului Intercontinental e catapultat spre etajul 12 cu un grup de specialiști în probleme de geometrie spațială din Köln. E seară, vocile femeilor și bărbaților devin mai calde. Cine a spus că ora cinci e ora ceaiului? Ora cinci e ora cafelei de la Nestor, e ora sandvișurilor cu șuncă și cașcaval din Pasajul Comedia, e ora caviarului de la Minion, a franzelelor lungi și gustoase care țîșnesc din sacoșele femeilor întoarse spre casă prin tramvaie supraaglomerate. E ora la care se transmit prin televiziune ultimele imagini din Malta lui Dom Mintoff și se pregătește o partidă de table între pensionari.

E, prin urmare, sîmbătă, zi de decembrie și de nehotărîre. Soarele a răsărit la ora 7,43 și a apus la ora 16,36. Ultimele reflexe agonizează la etajele cu veioze luxuriante de la Intercontinental.

Doi îndrăgostiți, înghesuiți într-o cabină de telefon, se giugiulesc și, evident, se fac că țin receptorul în mînă.

În vremea asta, în celălalt capăt al Bucureștiului, dincolo de Podul Grant, cu traficul sufocat de automobile și cu locomotive diesel electrice alunecînd pe liniile reci, dincolo deci de Podul Grant, rumoare de premieră domestică la Teatrul Giulești. În subsol. În sala studio. E semiîntuneric. Din cînd în cînd se aude manevrînd o locomotivă sau camionagii ambalînd un motor încăpățînat. Asistăm la un spectacol conceput în bandaje de spital, cu miros de seră și atmosferă de amatori. Deși în acest decor de pînze colorate se dezlănțuie cîțiva actori cu har: Dana Comnea care graseiază atît de suav, Sabin Făgărășanu, vital și cotropitor, scos parcă dintr-o panoplie de actori uitați în culise, Jorj Voicu dînd chipului său angelic de Haplea forma cea mai eliptică cu putință și, în sfîrșit, dramaticul și înfricoșătorul Traian Dănceanu în spectrul, în fantoma unui cabotin ratat, pe o lectură de Cehov.

Cam pe la ora la care trenul accelerat 541 se îndreaptă, alegîndu-și destinul pe traseele întortocheate din dreptul Teatrului Giulești (cu apetisanta sa reclamă de peste oceanic), spre nordul îndepărtat, la Nestor soarbe calm, imperturbabil, un café-frapé un cunoscut cronicar dramatic cu ochii săi de radiografie cenușie și cu o atenție distributivă de om așezat la intersecție. Marea actriță care a fost Marietta Anca alunecă, plutește mai bine-zis, printre consumatorii parfumați din interior și se oprește la vitrine, cu surîsul destins, clar, cinematografic, de tragediană care comandă o cutie de «florentine». Sînt orele 18 și 2 minute. Din cabinele uscate, ca niște viori Stradivarius, ale Ateneului Român, se aud primele acorduri ale unui violonist sosit mai devreme pentru a repeta cîteva pasaje grele din concertul numărul 3 de Beethoven. Să-l lăsăm pradă anonimatului orchestrei. Cineva, în stradă, se apleacă și își leagă șireturile de la pantofi cu panglicile lungi ale sunetelor lansate din arcuș. Statuia lui Eminescu din fața Ateneului Român îmi readuce firesc în memorie figura de lucifer întunecat și straniu a lui Gheorghe Anghel care îmi declara cîteva săptămîni înainte de moarte, sfidînd neantul și coborînd treptele spitalului ca Fred Astair, jonglînd cu bastonul între degete: «Vreau ca statuia asta să fie așezată undeva într-un parc spre care aleile să coboare în pantă lină, iar Eminescu să rămînă la înălțimea omului, așa, fără soclu». Cineva a lăsat să curgă o garoafă la picioarele curate ale statuii.

Radu Beligan, bărbatul cu eleganță de diplomat, care parcă a făcut cîndva scrimă, cu surîsul ușor obosit și privirea de înțeleaptă și dulce ironie, îmbracă istoria crudă și necruțătoare a lui Robespierre. Și trăsăturile sale se ascut în oglindă la lumina lină a cabinei care poartă firma președintelui Institutului Internațional de Teatru. Între o călătorie la Paris în interes oficial și o repetiție la «Richard al III-lea», între cîteva însemnări pătrunzătoare în «jurnal» și o tabletă la radio sau un guturai, iată-l umblînd calm și exact, puțin asimetric, printre iacobinii în uniforme de paradă. E atîta rumoare și atîta forfotă pe culoarele Teatrului Național în seara în care se pregătește «Danton», încît ai impresia că spectacolul începe în culise mai demult și reperele dialogurilor sînt magazinele, piețele, întîlnirile cu prietenii și iubitele după orele 23,30 cînd cade cortina pe ultimul act al tragediei. Ca o ghilotină!

Dezamăgitor acest film care începe în jurul orelor 18 și 15 la cinematograful Capitol. Se numește «Un rege la New York». Regăsim un Charles Chaplin obosit, îmbătrînit, cu imaginația aburită pe care alunecă un ștergător de parbriz. O singură scenă memorabilă: aceea în care eroul principal, aproape lacrimogen, pătrunde încurcat într-un furtun de pompieri, în sala unui tribunal ticsit de «vînători de vrăjitoare» ca să stingă incendiul trist al unei Americi căreia i s-a făcut greață de banane. La sfîrșit, Charles Chaplin trece parcă printre noi susținut de fiii săi, cu genunchii flagelați de bătrînețea petrecută pe malurile lacului Leman și, cel puțin pentru cîteva luni sau poate pentru cîțiva ani, intră în conul de umbră al memoriei noastre.

O frînă de automobil pe bulevard. Nervi scurtcircuitați. Un vînzător de bilete în plus e blocat de miliție. Îl cheamă Dodu Parastas și e «de origine» din Tei. Se găsesc asupra lui 100 de bilete pentru Charles Bronson, «gagiul care dă un pumn de-ți joacă ochii ca bilele de biliard» — după propriile sale mărturisiri. În continuare, iluminare economicoasă pe bulevard și aglomerație... ca argument pentru cei speriați de explozia demografică. O fată tînără, blondă, cu expresie și alură care îți amintesc studentele din Lund, privește în dreapta și în stînga, apoi desprinde cu mîinile tremurînd, de pe un panou, afișul filmului «Marele Gatsby», cu surîzătorul, bunul și blondul actor care este Robert Redford. Îl va lipi acasă pe ușa dulapului.

La un aparat de radio portativ se anunță că spitalul din Lambarene, la care a trudit și a cîntat la orgă Albert Schwetzer, a devenit o ruină. Păcat. Se rupe ceva înăuntrul nostru. Se prăbușește un colț de lume și de umanitate ultragiată între palmieri și rechini. Teribil de nepăsători sîntem. Și cînd te gîndești că numai cinci pui de «Canisch-i» imperiali cumpărați la Londra ar fi de ajuns pentru suspendarea catastrofei.

Pe Bulevardul Magheru miroase violent a lavandă triplă și a brazi de pe culmile înzăpezite. Trotuarele sînt aproape albe, ca o coajă de ou. Undeva, asfaltatorii toarnă resturile unui cazan de smoală, ca dintr-un infern discutabil, pentru a șterge urmele unui mic șantier de la canalizare. Și totuși miroase puternic a brad și a molid. Ca și cum toți bucureștenii ar fi împrăștiat la ora asta prin băile lor cu faianță sau fără faianță spuma «Bob», zăpadă artificială și parfumată în care se desăvîrșesc toaletele de sîmbătă seara ale trupurilor noastre efemere.

Limuzinele gonesc legal, adică în viteză legală pe bulevard. Foarte multe femei la volan. Te aștepți ca la un colț de stradă să iasă din cinematograful «Doina» Iurie Darie pe un cal murg, cu floreta în mînă, dregîndu-și glasul și mustața de mușchetar în vitrinele magazinului de jucării pentru copii.

În sfîrșit, se fac orele 19 și 45 de minute. Ovidiu Iuliu Moldovan deschide «valiza cu fluturi» a lui Iosif Naghiu și, într-adevăr, miraculos, ca la o oră de prestidigitație, în sala mică a Teatrului Național se împrăștie albi și inefabili mii, zeci de mii, sute de mii de fluturi albi, țîșnind prin ușile deschise, prin holurile somptuoase, prin ferestrele uriașe în seara curată a orașului. Și mi se pare dintr-o dată că ninge. Și ninge, într-adevăr, cîteva minute. Dacă nu cumva exercițiul acesta fabulos de prestidigitație a fost pus la cale de Iosefini în spectacolul său de la circ, înainte de a se pregăti să taie o femeie în două și să-i arunce trupul în lada de zestre a celor douăzeci și șapte de liliputani transferați de la Circul din Moscova.

E o seară în care nu mai avem, într-adevăr, nevoie de trupuri ca să ne mișcăm în aerul curat. Nu ne trebuie altceva decît piept ca să respirăm și inimă ca să dăm cu bătăile ei tonul cald, de diapazon sentimental, orchestrei simfonice a Filarmonicii George Enescu, la ora cînd bagheta lui Mihai Brediceanu șovăie în aer și cineva tușește în stal pînă cînd dă în floare butoniera dirijorului.

Trece brutal, anulînd euforia trecătorilor de sîmbătă seara, mașina Salvării cu un infarct, cu o embolie sau poate cu amenințarea plină de neprevăzut a unui nou venit pe lume. Cîteva clipe oamenii se află într-o alternativă derutantă: între viață și moarte. După care urmează dulcea anestezie a plimbării de seară. Uneori, magazinele noastre, vitrinele noastre sînt muzee de obiecte de artă, muzee elementare de civilizație, chiar de civilizație de consum. Se găsesc acolo în vitrine și în rafturi lucruri minunate și se trezește în noi lăcomia proprietarilor de bijuterii simple ca: perii de dinți, lame de ras Persona, umbrele automate, biciclete «Pegas», televizoare «Miraj», limuzine «Dacia 1300» etc...

Și iată, la ora cînd Mannix gonește ca Niky Lauda pe străzile neverosimile din Los Angeles vînînd infractori versați și odioși, cînd oamenii deschid ferestrele și lasă să se reverse pe asfalt muzica aproape concretă a petrecerilor de familie și miroase apetisant a sarmale, la Operă se apropie de sfîrșit, într-un decor apăsător, într-o montare stranie, pe acorduri atinse de imponderabilitate, «Hamlet» de Pascal Bentoiu. În sală se află însă, lamentabil, mai puțini spectatori decît invitați la o zi onomastică. Directorul Operei poate face nevroză astenică la gîndul că are o asemenea boemă echipă de organizatori de spectacole. Un «Hamlet» cu spectatori mai puțini în sală decît artiști pe scenă e ceva cu totul ieșit din comun.

Nu, în noaptea asta nu vom merge la Cabana Cioplea ca să-l ascultăm pe Adrian Marcovici prezentîndu-și discurile în atmosfera calmă, de ceai dansant, unde lumini stranii ocrotesc îmbrățișările și declarațiile de dragoste ale vilegiaturiștilor coborîți abia din funicular. Parcurile sînt încă pline de îndrăgostiți înghețați. Trecem pe lîngă ei ca printre nori. Nu, în noaptea asta nu vom merge pe faleza mării, din spirit de contradicție bineînțeles, ca să ne bată vîntul pînă la disperare și să ascultăm zbuciumul fără speranță al valurilor. Nu vom merge la mare nici chiar pentru o cură de nămol. Chiar dacă din nămol se nasc nuferii, cum spune poetul. Nuferii reumatismului nostru strict confidențial. Ne vom mulțumi să poposim la un restaurant cu program de café-concert. Să fie liniște. Să nu auzim amplificatoarele formațiilor pop, agresive și intempestive, dezagregîndu-ne, în vreme ce, undeva în Pacific se anunță o nouă explozie atomică subterană de speriat șobolanii. Hamlet a murit într-adevăr, chiar muzical, dar mai sînt încă de răzbunat atîția părinți uciși în vreme de războaie sau de pace și atîția copii amenințați cu 15 tone de trinitrotoluen pe cap de locuitor al planetei!

Undeva are loc balul pompierilor. Și oamenii ies din cinematograful «Ferentari» după ce au văzut «Noaptea artificiilor». Vor dormi, în sfîrșit, liniștiți. Cunosc toate artificiile din lumea asta largă.

Mannix a triumfat în stilul lui modest și imperturbabil. E ora zece și cîteva minute. Îndrăgostiții ascultă ultimul buletin de știri. Medicii de gardă au în sfîrșit timp să răsfoiască mica publicitate, surorile de gardă croșetează. Amatorii de muzică de jazz își consumă tabieturile printre instalații stereofonice.

A fost o seară frumoasă. Putem servi și noi o savarină la o cofetărie sau un biftec tartar la Athénée Palace în compania regizorului Dinu Cernescu, proaspăt întors din străinătate. Dar e mai înțelept să mîncăm acasă. Să mîncăm literatură cu pîine cu unt. Mîine, duminică, e o zi obișnuită de lucru. Regizorul Liviu Ciulei îmi spunea chiar azi dimineață că reportajul meu ar trebui să se cheme «Viața de la cinci la două (noaptea, evident)», pentru că abia atunci simți voluptatea timpului destinat intimității noastre calde, cînd nevoia noastră de frumos și de speranță cunoaște sublimul. Și ne retragem zîmbind din reportaj cu amintirea lui Florian Pittiș care a anunțat solemn că se va tunde pentru premiera «Lungul drum al zilei către noapte» de Eugen O'Neill în regia lui Liviu Ciulei. Pe cînd premiera?, risc o întrebare. «Cam prin 10 ianuarie», mi se răspunde. Și Liviu Ciulei e nemulțumit de operativitatea anonimilor din spatele scenei care întîrzie finisajele decorului, în timp ce Clody Berthola plutește printre lucruri eterată și tragică.

Și abia acum începe noaptea cu adevărat. Restul reportajului îl las pe seama dumneavoastră.

A. DOHOTARU ■

Instantaneu din «Trei surori» de Cehov, un spectacol de excepție al Teatrului de comedie

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

CRONICA FILMULUI

cercul magic–
o ecranizare ratată

Deşi inspirat după una din cele mai iscusit scrise lucrări de literatură poliţistă românească, «Cercul magic» — film prin care ni se propune şi un debut regizoral — nu ne sugerează nici un moment să redeschidem eterna dispută asupra ecranizărilor. Am putea spune, cel mult, că acei care au avut cîndva răgazul să parcurgă romanul lui Nicolae Mărgeanu au, din start, un dublu avantaj: de a rămîne cu amintirea agreabilă a unei lecturi palpitante şi de a pricepe, pe alocuri, cîte ceva din desfăşurarea de fapte fără şir pe care ne-o înfăţişează ecranul. Structurată pe o idee abilă, aceea a «schimbului de asasini» — idee lansată într-un clasic roman de aventuri englez şi transpusă cu ingeniozitate pe film de Hitchcock în 1951 («Strangers on a train») — cartea lui Mărgeanu oferea, totuşi, un teren propice pentru elaborarea unui film poliţist cu valenţe de investigaţie psihologică. Din confruntarea îndelungă a detectivului cu asasinul în stil... «Columbo», din multiplele piste — tot atîtea posibilităţi de etalare a unor caractere aparte, din clasica lovitură de teatru finală nu a mai rămas în scenariul filmului aproape nimic. Dialogul inteligenţelor, care era atu-ul cărţii, a lăsat loc unei înlănţuiri de scene oscilînd între cea mai perfectă banalitate şi ridicolul unei mizanscene teatrale. E drept, lunga istorie a filmului poliţist ne-a obişnuit, adeseori, cu destule realizări onorabile, avînd ca punct de plecare scenarii subţiri şi exemple suficiente putem găsi chiar în filmografia maestrului citat mai sus — Hitchcock. Dar, chiar dacă problema cea mai stringentă a actualităţii nu este aceea de a avea un Hitchcock «al nostru», cheltuiala de muncă şi de bani pusă la temelia «Cercului magic» se dovedeşte fără nici o acoperire. Presupuneam că, aşa cum se întîmplă — foarte rar, dar se întîmplă — o elaborare profesionistă, o «scînteie» de har ar fi putut depăşi artificialitatea scenariului, dezvăluind, de fapt creînd, pentru noi, emoţia umană, tensiunea reală, într-un cuvînt viaţa de care avea atîta nevoie filmul. Din păcate, David Reu a apelat, atunci cînd dorea să iasă din tonalitatea rece, impersonală, a relatării, la arsenalul desuet al ochelarilor fumurii, al replicilor cu «subînţeles», al telefoanelor ce sună la «momentul psihologic», al accentelor melodramatice şi al «vedeniilor» la care se adaugă o palmă într-un restaurant, o încăierare într-un apartament mobilat în cel mai pur stil «Kitch» şi o antologică secvenţă în care Octavian Cotescu escaladează două balcoane la înălţimea ultimului etaj al unui bloc din Piaţa Operetei. Din acelaşi arsenal fac parte şi cele cîteva gaguri, nelipsite din filmele noastre grave, în ciuda faptului că autorii de music-hall n-au apelat niciodată, pînă acuma, la fragmente din «Hamlet». Ele sînt folosite, desigur, pentru deconectare, pentru întreruperea «tensiunii» şi publicul le gustă din plin, cu atît mai mult cu cît tensiune nici nu există, iar la buna lor reuşită contribuie comici de prestigiu ca Nicu Constantin, Tudorel Popa sau Al. Lulescu.

Evident, principala eroare a autorilor este aceea de a fi abandonat orice încercare de a da consistenţă personajelor prin care, în umbra a două crime, se puteau consuma experienţe umane limită. Dumitru Chesa, Mircea Anghelescu, Dorin Dron par, de aceea, nelalocul lor în roluri care nu le oferă nici un fel de date, iar lui Constantin Codrescu nu i-au mai rămas din partitura promiţătoare a pictorului Onu decît cîteva replici teatrale, construite, ca dealtfel întreg dialogul filmului, sub semnul livrescului agasant.

Sînt motive pentru care, cu toată bunăvoinţa sa vizibilă, nici Octavian Cotescu nu a putut oferi cît de cît identitate maiorului Vigu. Alături de toţi aceşti actori, de care ne place să ne amintim în ipostaze mai convingătoare, evoluează în postură de figuranţi sau semi-figuranţi Ştefan Tapalagă, Dana Comnea şi Maria Ploae, plus cei trei «comici» citaţi mai sus, ceea ce ne îndeamnă să ne gîndim la o posibilă discuţie despre distribuţia filmelor noastre, despre actorii noştri şi despre felul în care ştim să-i folosim. Filmul poliţist, cu toată accesibilitatea sa la public, este un gen deloc uşor, care nu prea reuşeşte să-i inspire pe realizatorii noştri, ceea ce, la urma urmei, nu-i un motiv prea grav de întristare. Întristător este însă faptul că s-a pornit la drum cu prea multă uşurinţă, punînd sub semnul întrebării cariera unui regizor aflat în faţa debutului şi compromiţînd prestigiul unor actori în care vom continua să credem. Pentru că este prea puţin ca ieşind din sală după vizionarea «Cercului magic» să rămînem numai cu şansa de a fi ascultat o inspirată melodie în interpretarea de excepţie a Didei Drăgan...

EUGEN PATRICHE ■

UN „HAMLET DE PROVINCIE" SE JOACĂ ÎN CAPITALĂ, DAR ASTA NU ÎNSEAMNĂ CĂ TEATRELE DE PROVINCIE NU POT JUCA HAMLET DE WILLIAM SHAKESPEARE

Cine nu a trăit într-un oraş de provincie fascinaţia acelei clădiri cu o arhitectură de obicei barocă, în care seară de seară un grup de artişti se deghizau în tot felul de oameni de pe la noi şi de pe aiurea, jucînd destine dintre cele mai ciudate? Cine nu s-a simţit atras de mirajul scenei măcar pentru un spectacol de amatori, cînd apariţia la rampă în faţa reflectoarelor împiedica limba şi, de emoţie, dădeau lacrimile? Cine nu a urmărit pe străzi, cu o secretă admiraţie, un actor sau o actriţă în care se concentrau visurile unei celebrităţi posibile? Vă amintiţi de acele triste reviste de fapt divers ce publicau cu un cinism surîzător fotografii de bărbaţi şi de femei care încercau să oprească ochiul destinului (citeşte: al producătorului sau regizorului) asupra lor şi să le ofere astfel mirajul lumii filmului? Este evident că teatrul pauper de provincie, cu trupe improvizate, agonizînd din punct de vedere financiar şi zbătîndu-se să cucerească publicul cu piese uşoare de bulevard a dispărut. Teatrele deschise în diferite localităţi ale ţării au un statut solid, au trupe permanente de actori, duc o politică repertorială realistă şi cu un scop profund educativ, sînt înzestrate cu un buget apt să acopere cheltuieli de montare uneori pretenţioase. De aceea, ne-am propus să facem un sondaj pentru a stabili coordonatele actuale ale existenţei teatrului din provincie, condiţia actorului, regizorului, repertoriului şi spectatorului din oraşele unde funcţionează asemenea instituţii de spectacole.

La discuţia noastră participă: CARMEN GALIN, actriţă a Teatrului Naţional din Cluj-Napoca, PETRE BUCŞA, directorul Teatrului Naţional din Cluj-Napoca, ION ŢĂRANU, preşedintele Comitetului de cultură şi educaţie socialistă al judeţului Iaşi, JEAN IONESCU, actor, directorul Teatrului de stat din Constanţa, ANTOANETA IORDACHE, cronicar dramatic la revista «Orizont» din Timişoara.

CARMEN GALIN: Problema teatrelor din provincie e destul de ingrată dintr-un anume punct de vedere. De ce? Pentru că datorită activităţii curente de la sedii e aproape imposibil să ne punem la curent cu tot ce se întîmplă în lumea teatrului. Vreau să fiu bine înţeleasă. Fiecare dintre noi, actorii, depunem eforturi constante să ne informăm. Dar e cu totul altceva dacă te afli în Bucureşti, aproape de succesele şi de seismele vieţii teatrale, şi e cu totul altceva dacă te afli într-un oraş de provincie unde noutăţile ajung cu întîrziere şi sînt asimilate uneori cu oarecare timiditate. Gîndiţi-vă la faptul că Bucureştiul, în mod fatal, devine locul de avanpremieră al fimelor, al spectacolelor interesante, al turneelor din ţară şi de peste hotare. Gîndiţi-vă, apoi, că Bucureştiul are privilegiul de a fi singurul oraş din ţară unde există un institut de învăţămînt superior teatral în limba română şi unde se învaţă arta actorului. Pe de altă parte, de obicei cînd vine în turneu în oraşul în care ne desfăşurăm activitatea un teatru din Bucureşti sau din alte oraşe ale ţării sau chiar din străinătate, noi sîntem plecaţi în deplasare pentru a lăsa scena liberă acasă! Iată cum latura aceasta informativă, de studiu permanent, care trebuie să caracterizeze activitatea noastră suferă o seamă de hiatusuri. Şi acesta este numai unul din aspectele deconcertante ale condiţiei actorului în teatrele de provincie.

REP.: După cîte ştim, de la absolvirea institutului pînă astăzi, dumneavoastră, Carmen Galin, aţi jucat numai în teatre din provincie.

CARMEN GALIN: Da. La Teatrul Tineretului din Piatra Neamţ şi la Teatrul din Cluj-Napoca.

REP.: Şi, de fapt, nu mi se pare că ai pierdut contactul cu teatrul de mare calitate, ba aş putea spune că, la un moment dat, Teatrul Naţional din Cluj-Napoca a dat un calificativ valoric de interpretare şi de concepţie în teatrul românesc, ca să nu mai vorbim de performanţele pe care le-ai trăit direct lucrînd pe scena Teatrului Tineretului din Piatra Neamţ.

CARMEN GALIN: Din acest punct de vedere am fost o privilegiată, dar eu nu discut aici situaţia mea, ci a unor colegi de generaţie, care nu au avut şansa să se perfecţioneze în această meserie, într-adevăr drama-

(Continuare în pag. 32)

INSTANTANEE

GHEORGHE APOSTU studiind formele şi conţinutul elementelor

Romancierul şi scenaristul **TITUS POPOVICI** într-un moment de acalmie

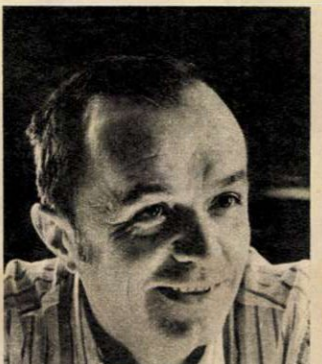

PAUL ANGHEL, fotografiat cu obiectivul ascuns

AMZA PELLEA, un personaj din viaţa de toate zilele

O fotografie de album pentru interpreţii unui spectacol de bunici: «TITANIC VALS» la Teatrul L.S. Bulandra

Poetul **NICOLAE DRAGOŞ**, premiul «Săptămîna» şi plăcerile horei

Fotografii de **ION PREDOŞANU** şi **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

CLODY BERTHOLA, o actriță care plutește pe scenă ca și cum și-ar cere scuze că ne calcă umbrele în picioare

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

O fotografie de «ultimă oră»: **GEORGE CONSTANTIN** și **ȘTEFAN IORDACHE**. în piesa lui Mihail Sebastian și în regia bizară a lui Valeriu Moisescu

UN „HAMLET DE PROVINCIE“

(Urmare din pag. 31)

tică, sub îndrumarea unor regizori de valoare mondială, cum am avut eu.

REP.: Iată deci că teatrele de provincie nu sînt chiar atît de provinciale cum pare la prima vedere.

PROF. PETRE BUCȘA: Personal, eu nu pot accepta expresia «teatru de provincie» care are un sens peiorativ ce vizează calitatea activității artistice. Problema pusă astfel aruncă o prăpastie între teatrele din Capitală și cele de provincie. Ceea ce e fals. Și dacă e vorba să discutăm despre calitatea spectacolelor realizate de un teatru sau de altul, atunci trebuie spus că mai sînt destule spectacole în teatrele din București care pot fi apreciate ca reprezentații de provincie.

REP.: Atunci, după părerea dumneavoastră, nu există o problemă a teatrelor cu sediile în provincie?

PROF. PETRE BUCȘA: Doar dacă vrem să delimităm din punct de vedere geografic institutele de spectacole de pe întreg cuprinsul țării, putem vorbi despre teatre din provincie și din Capitală. Ceea ce e cu totul altceva. Acceptînd ideea că teatrul există pentru spectatori și nu spectatorii pentru teatru, atunci trebuie să ținem cont de public. Or, publicul diferă de la o sală de spectacol la alta și chiar diferă de la un oraș la altul. Nu s-a ajuns încă la o sensibilă aliniere de preferințe și nici nu e bine să ajungem la preferințe stas. Spre deosebire de București, unde funcționează mai multe teatre cu un profil specific și cu o anume personalitate conturată în conștiința publicului, la noi, la Cluj-Napoca, la teatrul în limba română, lucrurile se complică. Noi, adică, trebuie să întrunim aproape în întregime exigențele exprimate pentru mai multe instituții de spectacole la un loc. În teatrul nostru vin copii, elevi, muncitori, studenți, profesori, profesori universitari, cercetători științifici etc., care au evident anumite gusturi și se interesează de anumite spectacole care să le solicite în cea mai mare măsură fantezia și inteligența. La aceste exigențe noi răspundem coordonînd în primul rînd repertoriul, pregătind spectacole pentru a satisface dorințele tuturor categoriilor de spectatori, evident în funcție de posibilitățile noastre și de sarcinile noastre educative. Prin urmare, la București publicul are posibilitatea de a opera opțiuni între un teatru sau altul, pe cînd în provincie publicul unui oraș selectează doar între un spectacol și altul!

REP.: Mie mi se pare că această opțiune la nivelul unui oraș este îngreunată și de faptul că ritmul premierelor în teatre este foarte lent.

ION ȚĂRANU: Noi nu acceptăm eticheta de teatru de provincie pentru că prin întreaga noastră activitate ne străduim să eliminăm o așa-zisă atmosferă de provincie, un așa-zis climat de provincie și încercăm să ne sincronizăm spectacolele cu cele de rang național. În sprijinul acestui punct de vedere pledează premiera cu care am deschis stagiunea, «O scrisoare pierdută», în viziunea modernă a regizoarei Anca Ovanez. Pe de altă parte, recentul *Festival de artă teatrală* încheiat la Iași, și la care au participat colective teatrale de primă mărime din țară, este încă un argument că teatrul nostru nu se provincializează, nu se sclerozează în tipare vetuste, ci se racordează permanent, printr-un efort organizatoric și de concepție demn de scena unui Teatru Național, la tot ce e mai valoros în arta spectacolului la noi în țară. În ce privește numărul scăzut de premiere care nu facilitează contactul publicului cu mai multe reprezentații, cu mai multe acte de cultură și de artă într-o unitate de timp apropiată de exigențele vieții noastre cotidiene, aici rămîne să mai schimbăm stilul de lucru din teatru. Mă gîndesc că pe vremuri la Teatrul Național din Iași într-o stagiune aveau loc cîte 12, 14, 16 premiere sub îndrumarea competentă, de pildă, a unor G.M. Zamfirescu sau Ion Sava. Trebuie studiat mai atent ritmul pregătirilor unui spectacol pentru a scurta termenele de finisare a actului artistic. Probabil că trebuie reevaluat și sistemul de lucru și pus de acord cu ritmurile vremii și evoluției mijloacelor de informare. Bineînțeles însă că o seamă de spectacole vor cere în continuare o pregătire mai atentă, o gestație mai gravă, mai lungă.

REP.: Ce se întîmplă însă cu fluctuația de cadre din teatrele de provincie?

ION ȚĂRANU: După părerea mea teatrele din provincie au un statut fluctuant. Planează asupra lor acel blestem al fugii actorilor spre alte teatre, adică spre teatrele din Capitală, care racolează valorile autentice imediat ce se lansează. Actorii și regizorii aleargă spre București prinși de mirajul luminilor rampei cu gloria deasupra capului, ca și cum gloria se află numai pe scenele din Capitală. E adevărat că noi am pierdut în cîțiva ani actori care reprezentau nucleul unui colectiv de un profesionalism exemplar. Citez cîțiva actori și regizori ce ne-au părăsit: Costel Constantin, Dorin Varga, Boris Olinescu, Sorana Coroamă, Cătălina Buzoianu, Anca Ovanez ș.a. Pierderi grele pentru colectivul nostru.

REP.: Oare de ce pleacă acești actori spre București? Întrebarea poate părea naivă dar, dincolo de răspunsurile imediate și superflue, e bine să căutăm cauzele unui fenomen care marchează activitatea multor teatre din țară.

PROF. PETRE BUCȘA: Din păcate, sediile caselor de filme și studiourile de radio și televiziune își au statul-major în București. Nevoia de afirmare îi face pe mulți tineri regizori și actori să se refugieze în metropolă numai ca să intre într-un fel sau altul în obiectivul unui regizor sau producător și să se afirme prin film și prin televiziune. Fie din comoditate, fie din alte cauze, aceste instituții se deplasează cu greu în provincie și se lasă greu convinse că există și în provincie talente mari, figuri reprezentative pentru teatrul românesc la ora actuală.

CARMEN GALIN: Ca să nu mai vorbim de faptul că pînă și cronicarii dramatici vin cu dificultate să vizioneze spectacolele din provincie și că din această cauză multe spectacole bune mor în anonimat. Trist e că uneori sîntem nevoiți să jucăm în fața unor săli goale pentru că opinia publică nu e informată asupra realizărilor colectivelor de teatru din provincie. Cînd se organizează un turneu în București se întîmplă — fapt constatat — ca tocmai invitațiile adresate unor cronicari dramatici să rămînă neonorate.

REP.: Exista o vreme în care actorilor și regizorilor tineri sosiți într-un oraș de provincie nu li se asigura nici minimum de civilizație și de confort pentru a-și desfășura activitatea și atunci nu era de mirare că unii dezertau.

JEAN IONESCU: Problema aceasta s-a rezolvat de mult. Astăzi sîntem în măsură să le asigurăm condiții bune de viață și de creație celor nou veniți în teatrul nostru. Dealtfel, teatrul nostru nu cunoaște fluctuația de cadre despre care vorbesc confrații noștri. În ultimii trei ani ne-a părăsit doar un singur actor, dar și acesta în urma unui concurs la Teatrul Giulești. În rest, toți cei care au ajuns la noi s-au stabilit aici cu familiile și cred că nu se pot plînge că nu au ce juca.

REP.: Prin urmare, cauza principală a anonimatului în care se desfășoară activitatea unor teatre din provincie constă în lipsa de publicitate?

ANTOANETA IORDACHE: Sigur că un teatru care funcționează în provincie are mai puține posibilități de a atrage atenția, de a se impune pe plan național. Pe lîngă faptul că teatrele din provincie sînt vizitate rar de cronicari, că turneele în București se comprimă din economie și din lipsa unei propagande susținute în presă în perioada deplasărilor, actorii sau regizorii se feresc de ele, dramaturgii le oferă mai rar texte de valoare pentru că nu se judecă pe sine decît în raport cu gustul Capitalei. Ca și cum dincolo de barierele Bucureștiului nu ar exista public etalon. Totuși, avem drept contraargument ascensiunea Teatrului Tineretului din Piatra Neamț, exemplul Teatrului Național din Cluj-Napoca sau al celui din Tîrgu-Mureș (la un moment dat). Dacă politica teatrului sau politica repertoriului încetează să plutească în frumoasa lume a cuvintelor, atunci nu se mai pune problema condiției provinciale a unui teatru. Cred că esențială pentru mișcarea teatrală în provincie în acest moment este stabilirea unui program clar. Exigențele se cer gîndite nu de la așezarea geografică a unei instituții, ci pornind de la conștiința importanței actului artistic. Pentru că este extrem de simplu să alcătuiești o listă de neajunsuri și să te ascunzi în spatele ei ca după un paravan, justificîndu-ți pseudoactivitatea și mediocritatea. La teatrul din Timișoara, pînă acum, nimic deosebit.

REP.: În cîteva cuvinte, totul se reduce uneori la anonimatul de cele mai multe ori decent în care își desfășoară teatrele din provincie activitatea. De ce? Numai din cauză că televiziunea, radioul, presa centrală se deplasează cu greu în provincie? Uneori se strecoară senzația că teatrele din provincie sînt năpăstuite de cei care le pot lansa în circuitul de valori ale culturii. Fals. Ce instituție de difuzare a culturii și artei, ce publicație, care cronicar dramatic nu dorește să participe la un spectacol de teatru-sărbătoare și să-l semnaleze opiniei publice? Se întîmplă însă adeseori ca direcțiile teatrelor să nu îndrăznească să facă prea multă popularitate în jurul unor spectacole pe care le simt mediocre încă din start. Dar de ce sînt mediocre? Pentru că sînt foarte mulți regizori slab pregătiți, fapt ce se poate imputa Institutului de artă teatrală și cinematografică din București, dar și faptului că majoritatea tinerilor regizori talentați fie că lucrează pentru televiziune, fie că pierd, pur și simplu, vremea în Capitală. Aproape la fel se întîmplă și cu actorii. Cîteva teatre din provincie au actori de mare talent, foarte puține au încă actori improvizați din rîndul amatorilor. Dar, în ansamblu, nu ne putem plînge de colective văduvite de prezențe actoricești care să susțină bine repertoriul. Fluctuațiile de cadre se explică fie prin dorința unora de a se afirma în Capitală, de a atrage atenția asupra lor, trădînd, între altele, un spirit labil de echipă, fie prin neînțelegeri ivite cu conducerile teatrelor care se pot înșela asupra posibilităților de afirmare. Nu există întotdeauna criterii ferme și obiective de testare a talentului și unde funcționează cu aplomb subiectivismul, mai ales cînd un actor sau altul își simte lezat orgoliul profesional. Asemenea situații se ivesc în toate teatrele, nu numai în provincie. Sigur că toți actorii vor să-l joace pe Hamlet indiferent că se află în Capitală, indiferent că se află în provincie. Foarte puțini se gîndesc, de pildă, la Hamlet de provincie al lui Cehov. Asta ca să continuăm parafraza la celebrul poem al lui Carl Sandburg «Toți vor să-l joace pe Hamlet».

Imperativele majore ale momentului de față pentru teatrele din provincie sînt legate de ridicarea profesionalismului, de ridicarea nivelului calitativ al reprezentațiilor prin invitarea în teatre a unor regizori de prestigiu, de configurarea unui repertoriu care să satisfacă exigențele tuturor categoriilor de spectatori (lucru care se poate realiza cu puțină competență și printr-un sondaj permanent al preferințelor), de promovarea în funcțiile responsabile ale acestor teatre ale unor personalități cu bogată experiență de teatru și cu o vastă cultură. Prea multe conduceri de teatre se schimbă des. Și prea de multe ori anumiți directori care nu fac față unor teatre sînt mutați în aceeași calitate în alte teatre. Ca și cum calitățile lor de animatori și de organizatori s-ar modifica peste noapte (vezi cazul unui director eliberat din funcție de la Pitești și devenit deodată director la Botoșani) sau ca și cum unii s-ar fi născut directori.

Anchetă realizată de
ALEXANDRU VLAD ■

muzica tînără—factor de cultură și educație politică

FLORIAN PITTIȘ

— Să începem iar convorbirea pornind de la controversata terminologie de «muzică tînără»?

— Nu mă deranjează expresia așa cum îi deranjează pe aceia care vor să fixeze o dată pentru totdeauna în termeni lingvistici un fenomen în continuă prefacere. Fiind un fenomen viu, muzica tînără e greu de cuprins în noțiuni exacte și de strîns orbește în niște principii și regulamente. Fenomenul folk se naște de data aceasta la oraș, e emanația tineretului care populează platourile de desfășurare a existenței diurne sau nocturne, reprezintă modul tinerilor de a vedea lucrurile, evenimentele care la rîndul lor sînt în continuă mișcare. E un folclor al orașului, care se naște deci pe stradă, într-un club, în școală, în parc, pe treptele Ateneului Român, într-o seară de vară, pe plaja de nisip, sau de-a dreptul într-o sală de concert. Numai că de data aceasta autorul se cunoaște și își însușește gloria propriei sale creații. Deși se poate și fără asta dacă actul de creație are la bază o intenție nobilă și o dăruire sinceră.

— Din ce nevoie s-a născut folk-ul?

— Din nevoia de comunicare directă cu publicul.

— Care e formula ideală de exprimare a muzicii tinere?

— Formula ideală e aceea a cîntărețului total, a baladistului care e propriul său compozitor, propriul său poet, propriul său instrumentist și propriul său interpret vocal sau chiar propriul său actor. Dar, evident, poate fi la fel de valoros un interpret care dă expresie nobilă unui poem sau unei balade transcrise de un poet consacrat și care spune lucruri importante pentru generația celui ce ia o chitară în mînă și se simte responsabil să comunice un mesaj important lumii. Un interpret ce aparține unui curent de muzică tînără e un cetățean al țării sale, al timpului său. El deci poate folosi versurile altcuiva în măsura în care servesc modul său de a privi și de a acționa în existent.

— Și cu asta aruncăm la coșul de gunoi restul formelor de manifestare prin operă, operetă, muzică ușoară?

— Nici vorbă. Nu spun să se închidă teatrele de operă sau de operetă cîtă vreme ele încă aduc bucurie măcar unui singur om din lumea asta. Dar publicul refuză din ce în ce, mai insistent kitsch-ul, nu mai suportă mijloacele de exprimare artistică artificiale. Formele de manifestare ale muzicii tinere au venit astfel în întîmpinarea unei generații care nu mai suportă belcanto-ul și nici montările greoaie ce spun într-un spectacol aproape tot atît cît spune un singur cîntec folk în cîteva minute. Deși, în același timp, foarte mulți tineri care adoră folk-ul pot fi întîlniți la concertele simfonice sau de muzică de cameră tocmai pentru că își dau seama că le e necesară o inițiere exemplară în sublim.

— Nu crezi că muzica folk aparține zonelor perisabile ale artei, zonelor de periferie și că va dispărea cu timpul din memoria oamenilor? Poate că pînă la urmă spectatorii concertelor de muzică tînără vor trăda folk-ul și, pe măsură ce evoluează în vîrstă, vor rămîne credincioși muzicii simfonice și de cameră.

— E și ceva efemer, evident, în muzica tînără, dar cîtă vreme ea va fi ancorată în actualitatea politică și socială va rămîne ca fenomen permanent împrospătîndu-se continuu. Vedeți dumneavoastră, muzica aceasta de atitudine directă față de evenimentele curente, dar cu o mare forță de generalizare pentru filozofia existenței noastre seamănă într-un fel cu presa care își face datoria prin reacție imediată la ceea ce sensibilizează omul.

— Dar articolul de presă moare adeseori odată cu apariția sa în coloanele unui cotidian.

— Tot așa mor și unele cîntece și chiar unii interpreți, odată cu prima lor manifestare publică. E acum, adevărat, o invazie de cîntăreți folk. Din ei se vor alege cei care ne vor reprezenta cîntecul peste ani și ani. Nu văd nici un rău în această eflorescență. Prin democratizarea artei, a exprimării publice, prin ușurința cu care un tînăr poate azi să-și procure o chitară și să învețe să cînte ne apropiem de un ideal: arta pentru toți și la îndemîna tuturor.

— Cum vă explicați deci această fulminantă adeziune a publicului la muzica tînără?

— Muzica tînără implică o nouă formă de spectacol deschis, o nouă formă de dialog cu publicul de care tinerii aveau mare nevoie. La un concert de muzică folk, de pildă, tinerii nu vin ca să se distreze, pentru că asta ar însemna să apară în sala de spectacol ca să-și distragă atenția de la preocupările lor obișnuite. Publicul vine, dimpotrivă, ca să dialogheze despre problemele care îl preocupă permanent. După cum cîntăreții și interpreții de poezie nu vin la teatru după principiul lui Stanislavski: Lăsați grijile la garderobă! Dimpotrivă, vin cu aceste griji și probleme și le supun dezbaterii prin artă.

— Oare folk-ul nu e un fenomen la rîndul său artificial, un fenomen de import? Se știe doar că el a apărut cu mulți ani în urmă ca o reacție spontană, ca o manifestare ofensivă în împrejurări dramatice pentru unele popoare.

— Nu e un fenomen de import. Cîntecul popular românesc a apărut dintotdeauna ca un reflex la anumite stări de lucruri, la anumite evenimente. Fenomenul folk românesc reprezintă voința de a fi și de a se exprima, de a opta și de a lua atitudine față de problemele lumii contemporane, a tineretului. Cîntecele sale cele mai bune declară război sclerozei, imposturii, căpătuielii, îmburghezirii, fugii de răspundere și afirmă intransigența, libertatea responsabilă de opinie, frumusețea morală și dragostea față de patrie.

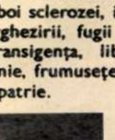

SMARANDA OȚEANU

— Cum explicați popularitatea muzicii folk în rîndul tinerilor?

— Nu trebuie să ne mirăm că tinerii vin cu plăcere la concertele de muzică folk. Fenomenul folk e interesant în măsura în care ne reprezintă pe noi, pe noi cei care trăim aici, nu aiurea, în măsura în care exprimă gîndurile și suflul muzicii noastre. N-aș putea accepta decît ca divertisment să ascult un cîntec de Joan Baez pe versuri românești. Pe mine mă interesează în ce măsură folk-ul transcrie esența muzicii noastre, a atitudinii noastre în fața vieții.

— Acestea sînt de fapt exigențe pe care le exprimăm față de muzica tînără în general.

— Ce înțelegeți prin muzica tînără? Doar folk-ul și balada? Dar balada, de pildă, e foarte veche. Nu e cazul să facem acum dizertații asupra folk-ului. După părerea mea, toată muzica la care aderă tineretul e muzică tînără pentru că se înnobilează prin adeziunea tineretului. Fapt care se întîmplă și cu muzica simfonică și chiar cu muzica de operă atunci cînd ea exprimă spiritul epocii trăite de noi. Cu un an în urmă am asistat la un concert extrem de interesant. În prima parte s-a cîntat muzica preclasică, în partea a doua s-a interpretat muzică de jazz, beat, pop etc. Efectul a fost extraordinar. Evident că majoritatea spectatorilor venise acolo pentru partea a doua a spectacolului, dar au urmărit concertul de muzică preclasică într-un respect aproape mirabil. Și, în acest fel, înțelegerea muzicii «ușoare» a trecut printr-un purgatoriu solemn și instructiv. Pentru că sînt tineri care nu au nici măcar rudimente de cunoștințe muzicale, tineri care pot cădea în extaz în fața unor aberații sau în fața produselor de gang.

— Să revenim deci la amploarea pe care a luat-o fenomenul în ultimul timp.

— Fenomenul nu mai e așa de tînăr. Muzica folk a început să influențeze chiar și muzica ușoară, ca să nu mai vorbim de baladă, care pare redescoperită acum de unii compozitori de muzică lejeră. Popularitatea ei, nu mai e un secret pentru nimeni, se explică în primul rînd prin valoarea metaforică, prin forța ideilor pe care le transmite, prin importanța celor afirmate. Folk-ul a cîștigat un element important: cultivă, în general, versuri de calitate! Muzica ușoară în această privință este de cele mai multe ori pauperă. Dacă nu cumva în anumite cazuri e chiar penibilă — cu toate că linia melodică este mai de calitate decît la folk. În momentul în care atît textul cît și muzica se îmbină perfect și constituie o unitate de stil, rezonanța la public este asigurată, este totală.

— Aș dori să discutăm mai pe îndelete aspectul muzical al manifestărilor de muzică folk.

— Să-l luăm, de pildă, pe Tudor Gheorghe. Un foarte bun baladist ale cărui concerte se urmăresc cu mare emoție. Tudor Gheorghe e un artist adevărat. E un excelent recitator. Cu o dicțiune impecabilă. Are meritul de a fi sondat cu migală și de a fi cercetat cu sensibilitate anumite zone ale folclorului românesc, de a fi studiat etnografic și lingvistic vechi izvoare de limbă. Acompaniat de o chitară el organizează remarcabil o atmosferă de tensiune și de emoție, de sărbătoare a spiritului românesc și o ambianță sonoră armonioasă. Dar ca profesionist al baladei mai are pînă la a realiza un act artistic împlinit. Muzica lui e încă monotonă. Armoniile la chitară sînt încă departe de a constitui comentariul sonor pentru baladă. Nu uităm că balada populară rămîne o bogată sursă de inspirație pentru cîntărețul folk.

— Poate că și chitara e un instrument care minimalizează balada.

— Nu. Nu e adevărat. Chitara nu e un instrument facil. Se pot auzi piese de referință la chitară. În afară de faptul că e un instrument popular printre cei tineri și ușor de procurat. Dacă îi mai adaugi un flaut și potrivești alături o voce bună poți crea excelent atmosfera unui spectacol ca «Elisabeta I» de Paul Foster, pe scena Teatrului Bulandra.

— Este cumva, folk-ul, o modă?

— Atîta timp cît folk-ul se face ecoul problematicii spirituale a tinerei generații, a gîndirilor, aspirațiilor, a speranțelor celor care se află astăzi între 15 și 25 de ani, frămîntări care ne aparțin de fapt nouă, tuturor, fenomenul folk poate îndeplini rolul de act artistic și nu de modă. Este însă necesar să fie îndrumat cu competență și nu cu amatorism. Mă refer, evident, la problemele muzicale.

— La urma urmei, cîntărețul acesta folk despre care tot discutăm aici nici măcar nu e un profesionist.

— Dar trebuie să aibă ambiția firească și lăudabilă de a-și face arta cu profesionalism. Folk-iștii, ca artiști muzicanți trebuie să fie foarte atenți la comportamentul lor. Ei sînt amatori dar în cel mai bun sens al cuvîntului. N-au voie însă să fie amatori în viață, amatori ca oameni, ca medici, ingineri, studenți, muncitori, și deci cetățeni. Vor trebui să știe să renunțe la vedetism ca să cîștige în profunzime mesajul muzicii lor. Și prin întreaga lor comportare să acopere în aur mesajul politic, revoluționar, etic și estetic pe care îl propagă.

Publicăm mai jos răspunsurile la ancheta anunțată în paginile de **teatru, film, muzică** ale numărului 48(1069) din 6 decembrie 1975.

1. Care a fost — în anul care a trecut — cel mai bun cîntec apărut în muzica tînără românească?

— Pămîntul deocamdată, Repetabila povară, Caii liberi

2. Care a fost cîntărețul cel mai reprezentativ în muzica tînără românească a anului 1975?

— Mircea Vintilă, Tudor Gheorghe, Dan Chebac

3. Care a fost actorul tînăr care a slujit cel mai bine poezia românească în anul 1975?

— Florian Pittiș, George Mihăiță, Mihai Stan

CORNEL IONESCU

— Ce reprezintă muzica tînără pentru un profesionist?

— Mă voi referi la muzica tînără în accepțiunea inițială a termenului, în sensul că în afară de folk aceasta mai cuprinde (și nu numai după opinia mea) pop-ul, rock-ul, progressiv-ul, chiar și muzica comercială de certă valoare artistică și creațiile viabile ale muzicii ușoare; plus multe altele. Mai pe scurt, tot ce este viu în creația muzicală.

— Ca unul dintre pionierii acestei muzici tinere, ce probleme te-au frămîntat de-a lungul activității?

— Sînt, ca să spun așa, un «vîrstnic» al acestei muzici: acum zece ani cîntam în «Sideral» alături de Mircea Drăgan, Vlad Gabrielescu, Liviu Tudan și Fane Mihăescu (componența reală a firmei furate ulterior de alții). Am cîntat, succesiv sau simultan, cu diverse formații de cele mai diferite genuri, numărînd pe listă peste 40 de firme, unele de primă mărime; fără a pune la socoteală activitatea de «cîntăreț la muzicuță prin restaurante și cenacluri», cum a scris un înmiresmat condei, ca să nu spun altfel, și de care (pare-se triplu) «delict» sînt foarte mîndru. Ajung aici la *cea mai spinoasă problemă* a muzicii tinere românești: sinceritatea, *obiectivitatea criticii* noastre — presupuse — de specialitate, de care depinde însăși sănătatea acestei muzici. Sînt încă mulți critici (printre care și cel care mă înfiera atît de acidulat) care nu numai că nu știu cît de multe genuri muzicale trebuie perfect stăpînite pentru a cînta «prin restaurante și cenacluri», dar nici măcar n-ar putea sesiza diferențele dintre, să zicem, «Yesterday»-ul clasic al jazzului și cel al beatles-ilor, în absența oricărei noțiuni de contrapunct și a multor altor cunoștințe muzicale elementare. Deși există alți critici care, pe lîngă condei, mai au și cîte un conservator, ca să mă exprim lapidar (Florian Lungu, Smaranda Oțeanu), ba chiar predau lecții în conservator (Grigore Constantinescu, Harry Müller), fiind în plus și oameni de bună-credință, fără protejați și șantajați. Și astfel am ajuns la cea *de-a doua problemă* a tinerei noastre muzicii tinere: *competența reală* a celor chemați s-o discute, influențînd-o în mod direct și indirect. *A treia* ar fi teama unora de rezonanțele străine ale denumirilor gen folk, rock, progresiv etc., teamă care a pus destule *piedici în calea răspîndirii* acestor genuri. Sînt bucuros să remarc mersul treptat spre rezolvare al acestor probleme. Altceva: pop-ul, folk-ul și progressiv-ul românesc au nevoie de o serie de instrumente de calitate pentru care am mulțumi foarte mult fabricii «Doina» și Reghinului.

— Care credeți că e cel mai important lucru pentru un folkist?

— In ordine: a) să aibă ceva de spus; b) să fie original; c) să-și aleagă atent textele pe care cîntă, fie că-i aparțin, fie că nu; d) să comunice cu publicul.

— Ce părere aveți despre «viața» și «moartea» folk-ului, pentru că se discută prea mult pe această temă.

— Deși există instituții care privesc cu suspiciune încă (A.T.M.-ul, de exemplu) muzica tînără, în general, și folk-ul în special, de reținut e faptul că ele nu reprezintă o modă; curentul folk exista înainte de cristalizarea conceptului respectiv și este atît de viu încît n-ar muri nici dacă toate chitarele pămîntului ar fi puse pe foc; cel mult și-ar schimba haina. Se încearcă totuși pe alocuri o falsă statutare a folkistului — vezi statutul rizibil al unui grup de cîntăreți folk de la Ateneul Tineretului — tentativa unei «egalități» în fața aprecierilor publicului, de fapt o izolare într-un turn de fildeș (pe Aleea Alexandru), căci diferențele valorice chiar în sînul celor care-o propun sînt evidente. Valori se află pretutindeni, important e să nu le promovăm pe cele care ar trebui încadrate în ghilimele. În orice caz, și pentru muzica tînără rămîne valabilă dialectica istoriei muzicii: CEI BUNI VOR RĂMÎNE!

AUREL GHERGHEL

— Muzica folk și muzica progresivă s-au născut din nevoia unei generații despre care se spune că e cea mai bine informată din întreaga istorie a umanității, de a se detașa de muzica strict comercială, de divertisment, care solicită doar biologic prin dans. Era nevoie de o muzică responsabilă care să se adreseze inteligenței, conștiinței. Dacă muzica progresivă se lansează mai mult în spațiul căutărilor și inovațiilor muzicale, muzica folk se adresează în special intelectului și inimii cu un mesaj direct, nu simplist, ci simplu și mai ales convingător. În altă ordine de idei, pentru că muzica folk vehiculează poezia de calitate, ea atrage un mare număr de spectatori de toate vîrstele, nu numai tineri. Muzica tînără deci nu e numai a tinerilor, ci și a vîrstnicilor care aderă la spiritul lucid, programatic, lansat de mesagerii ei. Accesibilitatea ei implică o serie de elemente complexe de interpretare a versului, de creație muzicală, de compoziție deci, de tehnică instrumentală, în cazul nostru de chitară, voce și, nu în ultimul rînd, forță de comunicare și de a emoționa.

— *Într-adevăr, muzica tînără a prins nu numai în rîndul tinerilor, ci la toate categoriile de vîrstă. Cum vă explicați acest lucru?*

— Prin numărul concertelor de muzică folk sau progresivă care s-au înmulțit prin difuzarea lor pe scenele caselor de cultură și cluburilor, prin emisiunile de radio și televiziune, prin proliferarea activității discografice etc.

— *Și totuși mulți esteticieni de ținută, la noi și pretutindeni pe mapamond, consideră muzica folk, pop, progresivă împreună cu formele muzicii lejere la periferia esteticului, la periferia artei.*

— Este vorba de fapt de o altă estetică la care, se pare, vechile canoane nu mai corespund. Jazzul, apariția muzicii concrete și electronice de pildă, au provocat la timpul cuvenit reacții colerice ale esteticienilor puriști. Și totuși, pînă la urmă ele s-au impus în conștiința publicului și au fost asimilate chiar și de esteții care le blamau; din nevoia de a fi în pas cu vremea și cu clarviziunea oamenilor de bun-simț și de bune intenții. Dar, e adevărat, nu avem voie să dăm drept de viză produselor submediocre și să le prezentăm în ambalaj de capodopere.

— *Prin ce anume muzica folk devine reprezentativă pentru timpul nostru într-o măsură mai mare decît alte modalități de exprimare poetică și muzicală?*

— Pentru că e perfect angrenată, adică nu numai angrenată, ci ancorată în realitățile noastre. Astăzi nu se mai cîntă la întîmplare. Cîntăreții folk au învățat că pentru a face o artă viabilă și cu certificat de perenitate e necesar să fie profund angajați politic, ideologic și să se facă purtătorii de cuvînt ai majorității, pe linia tradițiilor formelor de exprimare românești. Consider că există la ora actuală o îndrumare competentă a fenomenului muzicii folk la noi.

— *În ce sens?*

— Mai ales în sensul muncii de educație, de orientare a reprezentanților muzicii tinere spre temele majore ale actualității; lipsește însă o îndrumare competentă în plan artistic, muzical a fenomenului. Se pare că pe linia celor afirmate de dumneavoastră mai sus, criticii noștri muzicali de prestigiu consideră că muzica folk sau progresivă se află sub nivelul lor de preocupări. Ceea ce e fals.

— *Supără uneori la concertele de muzică folk, de pildă, monotonia limbajului muzical și senzația că asiști la un prelung lamento, la o obositoare spovedanie a unor învinși, care cochetează cu influențe muzicale străine.*

— În general, asemenea cîntece cu inflexiuni orientale fac parte din categoria repertoriului de împrumut. Ele nu au credit artistic decît poate în măsura în care sînt anunțate deliberat ca interpretări posibile ale unor teme. Muzica gravă folk și progresivă nu are nimic comun cu spovedaniile unor învinși. E o muzică de meditație, reflexivă asupra destinului nostru în existent, dar și de atitudine, de opțiune tranșantă. Nu, muzica tînără românească nu e defetistă. Nimeni nu plînge. Să nu confundăm creațiile adevărate ale muzicii folk cu surogatele și cu demonstrațiile sterile sau de impostură care se insinuează cîteodată în peisajul muzicii tinere.

— *Se afirmă că fenomenul folk s-a cam terminat pe plan mondial. E adevărat? Credeți că și la noi e amenințat să alunece încet-încet spre uitare?*

— Mulți din interpreții folk ai deceniului 5 și 6 au dispărut sau își comercializează excesiv arta. Dar fenomenul folk nu a dispărut. Că nu mai e atît de spectaculos în Occident în urma unor concilieri și rezolvări pe calea rațiunii a unor conflicte fierbinți în diverse zone ale globului, e adevărat. Dar rămîn și vor rămîne multă vreme de acum încolo atîtea și atîtea conflicte sociale și economice care nu și-au găsit rezolvarea încît, practic, sursele de atitudine și de contestare ale muzicii folk sînt inepuizabile. Apoi, mulți din cîntăreții folk de acum cîțiva ani au îmbătrînit și au trecut spre un alt stil de interpretare cu aranjamente orchestrale complexe, în care textul e uneori înecat în experimente formale. Nu. Folkul nu moare. Poate muri doar o generație de folkiști. Apar însă alte generații, poate prea puțin lansate deocamdată, dar care își vor spune cuvîntul la timpul potrivit. Cît timp muzica și poezia vor caracteriza o epocă, va exista și folk!

NICOLAE SPIRESCU

— Considerați firească apariția folk-ului la noi sau o socotiți un fenomen de împrumut?

— Consider apariția, acum cîțiva ani, a folk-ului, mai mult decît firească; o consider necesară, socialmente necesară. Adică această muzică, de o mare simplitate, directă, tranșantă, care se face fără întîrziere ecoul sensibilității profunde și aspirației spre puritate, spre adevăr și frumos a tineretului nostru, a corespuns pe de-a-ntregul, imediat, unor necesități spirituale. De aici, în scurt timp, și marea sa popularitate. Pentru că, să recunoaștem, muzica folk este astăzi unul dintre genurile muzicale populare. O demonstrează nu numai afluența tinerilor (și a vîrstnicilor chiar) la spectacolele de muzică tînără, dar și foamea de folk, care se face resimțită la nivelul tuturor canalelor de difuzare muzicală: radio, televiziune, disc, casete, cluburi, case de cultură etc. M-a uimit de curînd faptul că doi tineri care se căsătoresc, «cenacliști» și implicit folkiști convinși, el student și ea funcționară, m-au rugat să le împlinesc dorința ca la nunta lor să vină să cînte Dan Chebac. Nu Ion Dolănescu, nu Romica Puceanu, nici o formație «pop», ci pur și simplu un om cu o chitară care să le cînte lor și invitaților lor, despre dragoste, despre dreptate și adevăr la începutul drumului în doi. Noi, și nu numai noi, cei de la revista Flacăra, ne-am atașat profund de acești băieți minunați, cu chitarele lor strălucitoare, noi am aderat la «cauza» *folk*-ului românesc (pentru că de acum există un folk românesc, în tot ce are el mai profund și mai adevărat), nu din modă, nu din snobism, ci din credința nestrămutată că sprijinim un lucru valoros, o fărîmă de spiritualitate românească, un crîmpei din setea de dreptate, adevăr și frumos, din curajul acestor tineri de a-și afirma vîrsta și ideile. Acestea nu sînt cuvinte goale. Doar că pînă nu demult, și chiar și astăzi, unele dintre formele de artă și mai ales muzicale, nu au găsit expresia cea mai potrivită de a încorpora în substanța lor, de a da glas cald, emoționant, acestor mari înțelesuri, acestor mari nevoi spirituale care erau impuse de realitatea socială. Nici muzica ușoară, nici chiar unele cîntece de masă pe care școala și organizațiile de tineret le promovează nu au corespuns pe de-a-ntregul acestor necesități ale spiritului tînăr. Or, tinerii au nevoie de cîntece cu adevărat «tinere» în spirit și în forma muzicală, de cîntece care să spună lucrurilor pe nume, fără să vehiculeze cuvinte mari, căutate, fraze bombastice lipsite de fior, de emoție. Ei bine, muzica folk la noi răspunde tocmai acestui nobil deziderat, acestei fantastice nevoi de exprimare a tinerilor fără false expresii. Ea a găsit calea, acel drum înțelept, inteligent spre inimă și spre rațiune. De aceea consider folk-ul românesc un fenomen viu, autentic și care nu a dat încă tot ce poate. Pentru că după folkiștii pe care noi cu toții îi iubim și despre care scriem, vor veni alții, și mai sensibili, și mai cultivați, care vor duce mai departe folk-ul ca în cîntecul lui Mircea Florian — despre construcția unui alt pod, mai trainic și mai frumos în locul celui luat de apă.

— *Să vorbim acum despre relația dintre folk-ul românesc și folk-ul cîntat pe alte meridiane?*

— Muzica folk românească nu are nimic comun cu folk-ul original, occidental, decît denumirea. Mă refer la tot ce are mai valoros, mai autentic fenomenul la noi și nu la începătorii sau imitatorii la care regăsim ori armonii din Bob Dylan, ori inflexiunile vocii lui Joan Baez. Am preluat această denumire — care ne dă atîta bătaie de cap — în lipsa alteia, pentru că folk-ul românesc și-a găsit la noi o cale specifică de afirmare, diferită de protestul conținut într-o bună parte din producțiile occidentale ale genului. Muzica folk românească nu protestează — și apoi împotriva cui ar face-o? — ea exprimă patriotismul, dragostea de frumos, curățenia morală a tinerilor, sau ia atitudine chiar împotriva unor rămășițe de mentalitate străină, împotriva poluării, împotriva prostiei omenești etc.

— *Ce e bun și ce e rău în muzica noastră folk? Se opresc undeva posibilitățile cîntăreților de comunicare cu oamenii?*

— Bun mi se pare în folk-ul românesc tonul său cald, liric, baladesc. Bună, mai ales mi se pare abordarea unor texte poetice valoroase de către unii folkiști consacrați — fapt care le conferă o mai largă audiență. De apreciat este curajul ideilor (și mai ales curajul de a afirma idei al celor care se cîntă pe ei înșiși), apoi, inspirația melodică, de o simplitate cuceritoare, uneori măiestria acompaniamentelor la chitară, la muzicuță, ori chiar momentele instrumentale solistice, atunci cînd nu cuprind elemente de virtuozitate în sine. Nu sînt rele nici formațiile care s-au închegat de acum și care vor avea și ele, în curînd, un cuvînt greu de spus. Amendabil mi se pare aspectul de snobism, caracterul puțin elitar pe care încearcă să-l confere unii folk-ului. Adică, vezi Doamne, a aprecia folk-ul e o chestiune de bun-gust exclusiv, de bonton!? Reproșuri se pot aduce folk-ului pentru lipsa de profesionalism a unor cîntăreți (folk-ul nu se mai face numai cu entuziasm), pentru lipsa de inspirație a unor linii melodice ca și pentru împrumutul fără discernămînt și simț artistic din zona folclorică. Rea se poate dovedi și invazia de cîntăreți, mulți fără talent, care pot demonetiza formula. De aceea e necesar și aici bisturiul binefăcător al unei critici muzicale cît mai apropiate de exigențele altor genuri deja consacrate. Încă dificilă e și difuzarea, din cauza inerției unor factori responsabili; un deserviciu poate aduce și interesul exagerat pentru «teoretizare», pentru încadrarea fenomenului în canoane strîmbe, pentru comentariile exagerate, ditirambice. Muzica folk trebuie îndrumată să se dezvolte firesc. Pentru că valorile impuse de fenomenul muzicii tinere vor triumfa oricum cîtă vreme publicul se formează și se educă în spiritul realist, sincer al acestei forme de manifestare prin artă.

Muzica tînără nu e o artă a elitelor, muzica tînără e o artă a tuturor, o artă care iese din săli, în aer liber

De la început trebuie precizat că muzica tînără nu se ascultă cu infatuare, nu se ascultă ca o arie celebră dintr-o operă, răsturnat în fotoliu, pradă extazului. Nu. Muzica tînără face acordul deplin al muzicii cu spiritul epocii, ea este produsul modului de a gîndi și acționa al tinerilor în existent, în zbuciumatul secol 20. Pentru noi, cei care trăim în această țară, în acest timp, muzica tînără, prin ce are mai bun, este un fenomen care depășește sfera esteticului și se angajează deplin în atmosfera generală socială și politică a României socialiste. Amploarea cîștigată de această formă de manifestare care îmbină în modul cel mai potrivit versul de valoare și muzica propriu-zisă, se explică deci nu numai prin virtuțile intrinsece ale creațiilor genului, ci și prin adevărurile transcrise, prin mesajul transmis de generația ce se confruntă cu ea însăși în dorința de a se desăvîrși. Arta uneori poate minți, poate trimite la Nirvana, poate ajuta la evadarea din cotidian. Arta tînără, muzica tînără valoroasă nu are nimic comun cu ipocrizia, nimic comun cu filistinismul mic burghez; dimpotrivă, se exprimă sincer, deschis, asupra principalelor teme de meditație ale lumii contemporane, exprimă un punct de vedere și o atitudine civică în societate. Nu e o artă de cameră (deși muzica de cameră rămîne un mod sublim de a face muzică), nu e o artă de interior, vrem să spunem, o artă a elitelor distilate, ci, dimpotrivă, e o artă creată pentru ample desfășurări spectaculare, o artă democratică prin larga audiență și adeziune de care se bucură și prin facilitățile oferite celor ce vor să facă muzică tînără pentru a se exprima. Ne referim aici în special la muzica folk, la muzica dedicată marilor idei ale timpului și deci marii poezii. Muzica tînără românească nu este contestatară decît în măsura în care reacționează la marile drame ale omenirii ultragiate într-o societate plină de inegalități, de frustrări și de conflagrații. Muzica tînără românească promovează principiile politice, sociale, etice și estetice ale societății noastre dar contestă, în același timp, abdicările de la aceste principii, critică atitudinile retrograde, manifestările incompatibile cu idealul uman al societății socialiste multilateral dezvoltate. Muzica tînără exclamă convingător și mobilizator dragostea față de patrie, față de istoria ei pilduitoare, cultiva spiritul revoluționar, intransigența față de ceea ce e învechit și se opune afirmării noului în viața de toate zilele. Reacția e de cele mai multe ori imediată, cotidiană la evenimentele și întîmplările ce se manifestă în spațiul și timpul nostru de existență și de acțiune. E adevărat că valoarea acestei reacții aproape gazetărești la evenimentul cotidian, dar și la ceea ce e etern în sensibilitatea și gîndirea noastră depinde de talentul și de competența îndrumării estetice, etice și politice. De aceea, revista noastră a făcut în repetate rînduri un apel direct la toate forurile competente care îndrumă sau ar trebui să îndrume și această formă de manifestare în domeniile politicului și esteticului pentru concertarea eforturilor de înțelegere și apreciere a muzicii tinere și pentru promovarea sa în deplină cunoștință de cauză. Dealtfel, revista noastră prin Cenaclul ei nu a făcut altceva decît să promoveze cu un ceas mai devreme muzica tînără, venind astfel în întîmpinarea unui public care o dorea.

Rămîn însă de precizat cîteva lucruri. Muzica tînără nu «agonizează» în zona amatorismului sau în limitele exprimării naive cîtă vreme mesajul ei depășește problematica altor moduri de exprimare muzicală cum ar fi al muzicii lejere care, prin reprezentanții ei, uneori autorizați, își exclamă profesionismul și ascund în spatele acestui certificat, ca în dosul armurii unui cetaceu, cele mai profesioniste platitudini și aberații! Muzica tînără este evident un cîștig substanțial de calitate atît în ce privește mesajul cît și în ce privește experimentul muzical. Cu toată opoziția unor interpreți de muzică ușoară, a unor compozitori de muzică ușoară și a unor critici muzicali față de fenomenul muzicii folk, de pildă, nu am putut extinde ancheta noastră: aceștia, criticau fenomenul deși nu aveau cunoștințe decît frugale despre ce anume cîntă generația muzicii folk. Pe de altă parte, se pot aduce unele retușuri și la declarația conform căreia unul din marii noștri baladiști este cîteodată monoton ca linie melodică. Trebuie să înțelegem că esențială este în interpretarea sa în primul rînd poezia și farmecul inefabil al melodiei de inspirație folclorică. Pentru receptarea unei astfel de armonii între poezie și muzică se cere un efort simultan și din partea ascultătorului. Monotonie la Tudor Gheorghe? Da, cam în același sens în care e monoton Bacovia. În același sens în care monotonă este și pădurea, monotonă e și curgerea apelor, monotone pot părea și trilurile păsărilor. Monotonie, adică personalitate, unicitate!

În sfîrșit, e limpede că pentru promovarea muzicii tinere sînt încă multe de făcut. Fiecare vîrstă nouă își va impune propriii ei cîntăreți. E firesc să așteptăm, și nu numai să așteptăm ci să cultivăm noi generații de folk-iști. Probleme, idei, evenimente demne de a fi comentate în muzica tînără se vor ivi permanent. Esențial este însă să păstrăm spiritul de emulație și de nobilă atmosferă creatoare care domină grupul cîntăreților folk. Pentru că sînt într-adevăr încă multe de făcut în sensul evoluției spre cele mai înalte cote de exigență estetică a fenomenului. Formele de expresie ale muzicii tinere sînt perfectibile. Aspirația adevăraților cîntăreți de muzică folk spre profesionalism e firească și de aceea fenomenul trebuie urmărit și îndrumat cu atenție. În felul acesta vom contribui substanțial și direct la educația gustului pentru frumos a publicului tînăr. Fundamental rămîne pentru toate generațiile de cîntăreți ai muzicii tinere spiritul revoluționar care îi animă și pe care îl întrețin în rîndul tinerilor prin mesajul artei lor.

A. DOHOTARU ■

1

2
BUCUREȘTI
GURBANEȘTI
33-B-5463

3

4

–îndemn la reflecții pe teme de circulație–

ceva ce adeseori se uită sau se minimalizează:

RĂSPUNDEREA

Circulația rutieră a continuat și în anul 1975 să se modernizeze în ritm intens. Argumente: dirijarea automată a traficului, aparatură ultramodernă de testare a «sănătății» mașinilor, folosită în tot mai multe unități Autoservice, apariția pe drumurile țării a noi tipuri de mașini grele românești cu performanțe superioare și la Baia Mare prima intersecție supravegheată cu ajutorul televiziunii. Laudă maramureșenilor! O altă caracteristică a circulației anului 1975: creșterea explozivă a numărului de autovehicule (în 1975 numărul autovehiculelor a fost dublu față de anul 1970) și a densității traficului. Prin unele puncte unde în 1974 treceau 3 000 de mașini, în 1975 aparatele au înregistrat 6 000, în altele unde valorile maxime din 1974 indicau 10 000, în anul 1975 ele au ajuns la impresionanta cifră de 15 000-20 000 de vehicule în 24 de ore. În fine, o a treia caracteristică: numărul mare al celor ce au devenit sau vor să devină automobiliști. Statistica arată că la fiecare 10 cetățeni adulți unul posedă permis de conducere.

Doar simpla enumerare a acestor principale trăsături caracteristice a circulației actuale pledează pentru înlăturarea din acest vital domeniu al activității umane a tot ce e improvizație, rudimentarism, simplism.

Dacă în urmă cu 10-15 ani, cînd pe unele drumuri acoperite cu patriarhalul colb treceau doar patriarhale căruțe și din cînd în cînd (la două-trei zile) cîte o mașină ce provoca senzație, mijlocul de încercare a frînei mașinii era un demaraj puternic (în măsura posibilităților de demarare a automobilelor de atunci) și apoi o apăsare puternică pe pedală pentru a vedea cum «ține» frîna, acum practicarea acestui mod de «testare» este nu numai desuet, dar în totală contradicție cu interesele siguranței rutiere. «Specialiștii» de la unitățile de reparații auto care îl mai folosesc pot fi declarați fără nici o rezervă «inamici» ai circulației, «inamici» ai noștri, ai tuturor celor ce circulăm pe stradă, pentru că a proceda astfel înseamnă a afla doar că frîna funcționează de bine, de rău în momentul acela, dar a nu ști cît va mai «trăi» sistemul respectiv de frînare. Automobilul va reuși să frîneze în curtea garajului, dar frîna rudimentar verificată poate ceda la numai 100 m după ce mașina a părăsit poarta unității. Aproximativ la același «nivel tehnic» a procedat Z.S., șoferul autocamionetei ajunse în poziția din fotografie, (foto 1) după ce s-a dat de 4 ori peste cap și la care privesc consternați săteni din Ceișoara, județul Bihor. Conducătorul în cauză, din a cărui criminală lipsă de prevedere și-au pierdut viața 4 oameni, a sesizat că autovehiculul pierde lichid de frînă, dar a încercat să remedieze defecțiunea prin etanșarea, pe românește legarea racordului cu fire de bumbac. După «remediere», frîna «funcționa normal» și șoferul a pornit mai departe la volanul mașinii în care transporta muncitori ai Întreprinderii de gospodărie comunală și locativă Salonta. În timpul coborîrii unei pante pronunțate, caracteristice zonei respective, frîna puternic solicitată a cedat, iar mașina nu a mai putut fi controlată. Improvizația s-a dovedit încă o dată un perfid dușman al circulației.

Rețeaua liniilor de autobuze urbane și interurbane arată pe hartă ca o adevărată pînză de păianjen. Rutele de transport în comun au «cap de linie» în cele mai îndepărtate sate unde pe vremuri dacă te încumetai să ajungi călare. Șoferul de autobuz a devenit o figură proeminentă, nu numai în transportul rutier, dar în întreaga noastră viață de zi cu zi. Munca lui atît pe șosele, dar mai ales în aglomerările urbane, e grea, foarte grea. El se scoală la 4 dimineața și muncește apoi 8 și uneori 10 ore. Ore de atenție încordată, zeci de mii de schimbări ale manetei de viteze, de apăsări pe frînă, de manipulări a semnalizatoarelor de direcție și a altor dispozitive. Atent la fiecare secvență a circulației de pe traseul ce-l parcurge, el trebuie să urmărească concomitent urcarea și coborîrea pasagerilor. să răspundă la întrebările călătorilor și să-și țină în frîu nervii la reproșurile (dacă ar fi numai simple reproșuri!) pasagerilor care se «descarcă» pe el, cel care nu e întotdeauna vinovat pentru neregularitatea circulației mijloacelor de transport în comun, sau pentru neasigurarea numărului necesar de autobuze și troleibuze pe linia respectivă.

Sobrietate, o bună pregătire, rezistență la eforturi fizice dar îndeosebi la marile solicitări nervoase, iată principalele trăsături ale șoferului modern de autobuz și trebuie să spunem că zecile de mii de șoferi de autobuze din țara noastră posedă aceste calități. Din păcate, «foamea» de șoferi pentru mijloacele de transport în comun determină uneori factorii responsabili pentru acest gen de transport să facă rabat la cerințele impuse nu numai de lege, dar și de normele elementare de prudență. Necontrolați suficient, chiar unii autobuziști buni se transformă într-un factor de pericol grav pentru colectivele de oameni pe care îi transportă, pentru întreaga circulație. Exemple, din păcate, sînt destule: la București un tînăr șofer de troleibuz supraîncrezător în forțele proprii se joacă în mașină cu un coleg și neatent la trafic pătrunde în plin centrul orașului pe trotuar omorînd doi oameni. La Filipeștii de Pădure (Prahova) și după cîteva zile în apropiere de Pecica (Arad) două autobuze sînt surprinse de tren pe trecerile de cale ferată, din pricina neatenției șoferilor, iar undeva lîngă București șoferul autobuzului din fotografie (proprietar — Autobaza 3 călători) își permite să circule cu viteză în vădită neconcordanță cu starea drumului acoperit cu mîzgă înghețată. La o curbă nu mai poate stăpîni mașina care intră în șanț și apoi ricoșează din pom în pom pînă ajunge în poziția imortalizată pe peliculă (foto 2). În mașină se aflau 48 de muncitori de la Uzinele «23 August» care se deplasau spre casă. Printr-o întîmplare, accidentul s-a soldat doar cu 2 răniți grav (soferul și un pasager).

Pe străzile Bucureștiului au apărut tramvaie ultramoderne, încăpătoare, luminoase și mai cu seamă silențioase, trenuri urbane cu parametri tehnici superiori. Ele cer la cîrma lor vatmani pricepuți, cu o bună pregătire, și nici ele, la fel ca mașinile moderne, nu «suportă» ignoranța. Nereducînd viteza la o curbă, un vatman neatent a reușit să întoarcă cu roțile în sus un asemenea tramvai. Pare de necrezut, dar cazul este real și s-a petrecut în București, nu demult.

Pentru a pilota un vehicul mare sau mic, greu sau ușor, pe pneuri sau pe șine, este nevoie de știința de a-l conduce, de sănătate, de cunoașterea modului de funcționare al motorului etc., etc. dar în primul rînd de ceva ce adesea se uită, sau se minimalizează: de RĂSPUNDERE. A nu fi conștient înainte de a cumpăra o mașină că nu ești «făcut» pentru a fi șofer și apoi, odată urcat la volan, că o clipă de neatenție, de ușurință poate afecta grav, cîteodată chiar iremediabil, interesele colectivității, consider că este, actualmente, în circulație cel mai mare pericol. Mulți oameni își doresc o mașină și în aceasta nu vedem nimic rău, ci dimpotrivă. Puțini din doritori își pun însă și întrebarea dacă au calitățile necesare, dacă au «chemare» pentru conducerea unei mașini. Hotărîrea de a solicita dreptul de a conduce o mașină este un moment deosebit de important în viața unui om. Înainte de a lua o asemenea decizie, fiecare trebuie să reflecteze mult, nu la examenul ce urmează să-l dea, fiindcă oricît de dificil ar fi el rămîne totuși un examen, ci la «examenele» ulterioare pe care le va da în trafic. V.G. din București a reușit la examen după 18 încercări!! A întrunit, în sfîrșit, condițiile minime pentru a primi permisul și nerăbdător a pornit la drum exact în toiul recentului viscol. El, care conducea timorat chiar și pe drumuri drepte și uscate, s-a pomenit deodată pe serpentinele înghețate ale Dealului Negru. După un derapaj puternic și perforarea unui parapet, au fost «culeși» el, cu oasele zdrobite, grav rănit, și mașina făcută armonică de pe fundul unei văi din apropierea șoselei. Alt caz la Timișoara. După ce dă de 6 ori examen și, în sfîrșit, în ziua de 2 octombrie 1975 este declarat «admis» și primește permisul, C.D. pleacă împreună cu prietenul său A.B. să facă o «probă» pe șoseaua Lugoj-Timișoara. Deși ploua puternic și C.D. nu avea «experiență» decît o lună și 10 zile, apasă pînă la podea pedala de accelerație (să vadă dacă constructorul n-a mințit înscriind cifra de 160 pe vitezometrul mașinii). Rezultatul — un derapaj, autoturismul pătrunde pe sensul contrar de mers și lovește în plin un autovehicul. C.D. și prietenul său (șofer profesionist!) mor în drum spre spital, iar autovehiculul a ajuns în starea în care se vede în fotografie (foto 3).

În antiteză se situează uneori șoferi pricepuți cu reflexe bune, talentați, cu «chemare» pentru conducerea mașinii, dar care ajung atît de încrezători în calitățile lor de piloți încît consideră circulația o joacă, iar mașina o jucărie. La Inspectoratul General al Miliției s-a primit nu de mult de la miliția județului Prahova un raport laconic care poate sluji drept argument la cele spuse mai sus:

«Inginerul Mihăilă Ion din Brașov conducea autoturismul nr. 2-BV-1966, proprietatea sa, pe șoseaua Buftea-Ploiești. La ieșirea din localitatea Zalhana, din cauza excesului de viteză și a neatenției, conducătorul autovehiculului a pierdut controlul direcției, intrînd în partea stîngă a drumului, unde s-a lovit puternic de un copac.

În urma accidentului conducătorul auto, soția sa și cei 2 băieți gemeni în vîrstă de 8 ani și-au pierdut viața, iar autoturismul a fost distrus.» (foto 4).

Circulația modernă ne aduce mari foloase, dar este din ce în ce mai pretențioasă față de participanții săi.

Cei care nu înțeleg la timp acest adevăr plătesc, și încă scump.

Colonel VICTOR BEDA ■

iarna, într-o noa

cu

Fotografie de ELENA GHERA

pte cu torțe, pe o uliță 3 000 de copii

Lîngă izvoarele Someșului, la poalele Inăului, cam la vreo 15 kilometri de copiii din Șanț, cărora le-am dedicat nu demult niște rînduri, trăiesc copiii din Maieru.

Maieru, satul copilăriei lui Liviu Rebreanu, e, ca și Șanțul, un sat al copiilor. Vreau să spun că e un sat plin de copii, un cuibar de copii. E un fel de țară a lor, un pămînt de miniatură, dar pierdut într-o natură măreață, fantastică, fastuoasă, dominată de munți fantomatici, acoperiți de zăpezi eterne, în care cîrduri de cerbi, de mistreți, oameni și herghelii de cai petrec și cutreieră nemărginiri de spații, viscolite de vînturi înalte, înecate în fum de nouri. E un «Fairy Land» sau un «Disney Land» de un fel aparte, miniatura caligrafiind-o pe zăpadă nu peisajul, care e grandios, ci umbrele omuleților care mișună pe sub streașina lui. E un fel de țară a lor, a omuleților, un continent încă nescufundat al unei vîrste sau al unui miracol din începuturi.

Sînt aici, în Maieru, peste 3 000 de copii. 3 000 de copii într-o comună! În anul pe care îl încheiem acum s-au născut, spun registrele primăriei, aproape 300. Sînt în Maieru 45 de mame eroine. Sînt (dacă statistica, între timp, nu s-a modificat, amplificîndu-și cifrele) nu mai puțin de 300 de mame decorate. Trăiește aici o tînără mamă, în vîrstă de 34 de ani, care are 11 copii în viață. Media de copii pe familie e de 5-6. Deci în Maieru, în fiecare familie de țărani din acest fantastic și fastuos «Disney Land» al Carpaților, în fiecare din cele 500 și ceva de case (case străvechi, pitice și poetice, de bîrne, dar mai ales case înalte, noi, de piatră) veghează o stea bună, o stea a harului, o stea a fertilității.

Maieru e la o fugă de cal de Șanț, satul în care exista, prin anii ′30, un teribil și trist «secret» de limitare a nașterilor, consemnat ca atare în publicațiile vremii. («Sociologie românească», 1938) Era greu, în epocă, să ai copii, să clădești peste vatra neagră a sărăciei omătul pur și proaspăt al inocenței. Pămînt puțin, și acela întins ca o pojghiță seacă pe piatra muntelui, pîine puțină... Cîndva, nevestele tinere din Maieru alergau și ele la Șanț, să afle «secretul». Cîndva...

Înotăm, în acest decembrie, prin omătul proaspăt al unui sat în care casele, cele mai multe, sînt noi, în care bărbații, cei mai mulți, sînt mineri (proaspeți mineri la exploatările Rodnei, impetuos extinse în ultimii ani), în care femeile, toate, fac copii. Înotăm printr-un sat transformat peste noapte, sub nea, în tărîm de basm. Înotăm prin întunericul albastru al unei seri de decembrie, împreună cu primii colindători-copii, ca să ducem la ferestrele părinților o urare. Omuleții de lîngă mine poartă, prin întuneric, torțe, cu vîlvătăi de roiuri de licurici și mireasmă iute de brad alpin, cîțiva au lanterne, cumpărate de tata de la oraș, trecem pe sub ferestre iluminate electric, nimeni nu știe ce întuneric a fost odată în satul ăsta, ce întuneric de dincolo de timp, ce întuneric din măruntaiele pămîntului, ce întuneric de piatră, rămas neclintit de secole.

E întuneric și acum, în ciuda torțelor și a ferestrelor luminate, fiindcă așa sînt nopțile la Maieru, așa sînt — copleșitoare, gigantice — nopțile în satele din Carpați. Dar ce întuneric viu, fierbinte ca și întunericul matrice în care se deșteaptă voioșia boabelor de grîu, aceleași pe care le vor arunca pe omăt plugărașii, voioșia boabelor recoltelor viitorului; ce întuneric amniotic, ca și acela în care se naște viața!

Sîntem — cît sîntem de mici — una cu Munții Inăului, și urăm lumii din ei, din adîncul lor copleșit de noapte și de zăpadă:

«Iarna-i grea, omătul mare,
Semne bune anul are»...

Sînt pe uliță vreo 3 000 de copii — vă dați seama ce înseamnă 3 000 de copii luînd în stăpînire ulița unui sat? De fapt, sînt mai mulți. De fapt, e o întreagă țară a copilăriei. E și școlarul Rebreanu, sînt și eroii săi, cînd erau mici. Sînt și Trăsnea, și Nicu Oșlobanu, și Păsări-Lăți-Lungilă, și Till Buhoglindă, și eroii lui Disney (pe care copiii Maierului îi știu, toți au în casă televizoare), în cete care se iau la întrecere sau la hartă cu noi, sfădindu-se cu noaptea, cu munții și cu zăpada, clădind omătul strălucitor și proaspăt al bucuriei peste o vatră și o lume străveche, deschisă azi — la porțile noilor ani — spre viitor.

Urăm la ferestrele părinților din Maieru un an bun, rodnic în bucurii și în copii.

ILIE PURCARU ■

GRAFOLOGIA

sau cît de trădător este scrisul nostru în faţa omului de ştiinţă

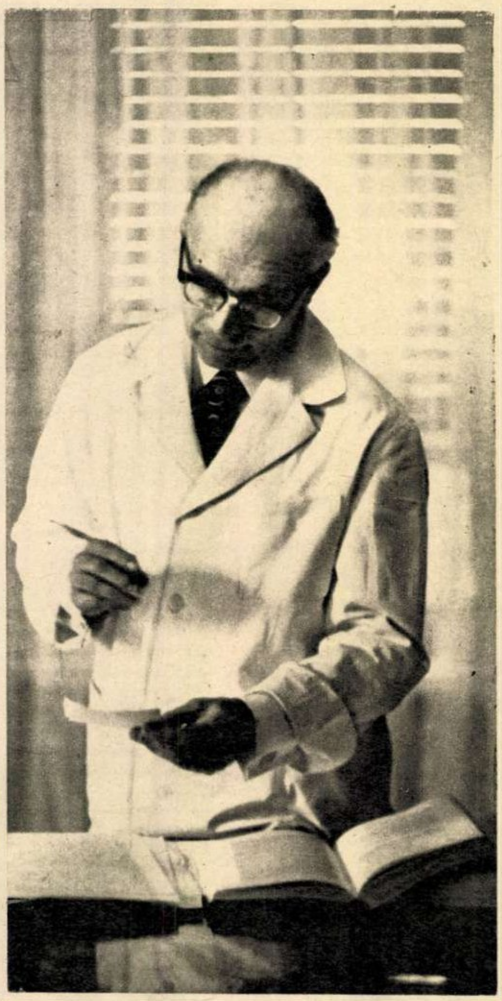

Doctor docent Andrei Athanasiu. Îl cunosc în cabinetul de consultaţii de la policlinica în care este medic primar internist, adus de alte interese decît cele ale obişnuitului pacient. Îl privesc cu o uşoară suspiciune, ce se va dovedi la sfîrşitul acestui reportaj că era născută din propria-mi ignoranţă. Portretizez de aceea rapid în gînd: nu prea înalt, frumos încărunţit, cu ochii căprui ascunşi de lentilele ochelarilor, distins şi destins, în jur de 50 de ani, cu un accent moldovenesc aproape imperceptibil. Din toate punctele de vedere, chiar şi după felul în care mă întîmpină, deşi ştie că nu mă va consulta, este imaginea aproape clasică a medicului. Oftez uşurat, începutul este bun, dar nu după mult timp gafez întinzîndu-i o hîrtie scrisă citeţ, pentru că îmi spune, fără s-o respingă:

—Citiţi şi dumneavoastră asta.

Citesc: **«Statistică făcută de Ministerul Sănătăţii al Franţei în 1954. La întrebarea «ce este grafologia?», o treime din francezi au răspuns că n-au auzit de ea, o treime au asimilat-o la ştiinţele oculte, iar ultima treime au legat-o de aflarea caracterului prin scris.»** Dau din umeri ca un francez din primele două treimi. Auzisem eu cîte ceva, cum ar fi că dacă scrii cu litere mari ar fi ca şi cum ţi-ai desface pumnul cu degetele depărtate, adică ai fi mai darnic şi mai bun decît dacă ai scrie cu litere mici, rău şi meschin. Mai ştiam încă din romane că pe mulţi îi trădase scrisul în cele mai diverse împrejurări, de dragoste, de ură, de calomnie, chiar de crimă.

—Vedeţi, îmi spune zîmbind, mi-aţi cerut un diagnostic grafologic. Or, acesta nu se poate compara cu nimic mai bine decît cu cel clinic, unde poţi avea semne relevante la prima vedere ori trebuie să te concentrezi ore întregi, chiar zile, pentru a-l preciza. Mai mult, ce mi-aţi dat este un scris făcut, aş zice copiat cuvînt cu cuvînt, spre deosebire de scrisul spontan, de exemplu într-o scrisoare personală, care traduce mai mult. Şi mai fac o precizare: de la început trebuie să atrag atenţia asupra unei confuzii care se face destul de des între grafologie şi expertiza grafică. Pentru că dacă expertiza grafică se limitează la identificarea unui scris după anumite caractere obiective, grafologia merge mai departe, căutînd să descopere resorturile psihologice ale personalităţii. Grafologia (de la grafien = a scrie şi logos = cuvînt, ştiinţă) este studiul scrisului pentru a determina calităţile autorului lui, cu alte cuvinte este o disciplină şi o metodă de cunoaştere prin scris a personalităţii.

Este rîndul meu să precizez: doctorul docent Andrei Athanasiu este o personalitate cunoscută în domeniul medicinei (printre altele, în 1954, fiind în Clinica I medicală-Colentina, a elaborat, pe baza unui material bogat în cazuri, un volum «Splina —Fiziopatologie şi clinică», **între primele din ţară asupra splinei,** în care prezenta un punct de vedere de orientare clinică bazat pe o concepţie fiziopatologică) şi totodată un pionier în ţara noastră în studiul asupra scrisului, din punct de vedere psihologic şi ştiinţific. În afară deci de lucrări de medicină internă a publicat studii asupra psihologiei medicale şi asupra problemelor de psihologia scrisului, prezentînd mai multe comunicări la diferite congrese internaţionale în Italia, Grecia, R.F.G.

—În martie va avea loc în Franţa un congres cu o temă extrem de interesantă, **«Echilibrul psihofiziologic în scris al tipurilor pavloviene».**

Prima sa teză de doctorat se intitulează **«Bazele ştiinţifice ale grafologiei»** (1949, sub conducerea prof. C.I. Parhon), iar în 1970 publică cea dintîi monografie ştiinţifică în acest domeniu, «Scris şi personalitate», epuizată încă din standurile de «Noutăţi» ale librăriilor. Este membru al Societăţii internaţionale de psihologia scrisului cu sediul la Milano, membru corespondent al Societăţii de grafologie franceze, colaborator permanent la revistele străine de specialitate. Este însă mai presus de toate un om care, după cum mărturiseşte, a fost dintotdeauna atras de spinoasa problemă a cunoaşterii omului în infinitele sale nuanţe.

—Am studiat şi psihologia. Îndemnat de marele profesor C.I. Parhon, care în 1917 publicase «Essais de graphologie scientifique» la Iaşi, deschizînd încă un drum între atîtea altele în ştiinţă, am început să mă ocup mai ales de aplicabilitatea grafologiei în medicină. În 1948, împreună cu profesorul, am susţinut o comunicare la Academie asupra modificărilor scrisului în tetanie, iar în 1956 am propus o nouă metodă de cercetare asupra determinării tipului de activitate nervoasă superioară prin scris. Cum s-a subliniat la timpul său, cercetarea tipului de activitate nervoasă superioară are o mare importanţă pentru psihologie, medicină, pedagogie etc.

—Să le luăm pe rînd, nu vreţi?, m-am neliniştit. Sînt, ca să zic aşa, francez în grafologie, şi, cred, ca mine sînt încă mulţi care, chiar după ce vor citi ce-aţi spus pînă acum, vor da din umeri şi cel mult vă vor considera înzestrat cu un talent special.

—Talentul trebuie să existe în toate, dar pentru a se manifesta este nevoie de ani de zile de muncă, de cercetare. Vezi, grafologia este o disciplină relativ tînără, deşi preocupări de grafologie au existat încă din antichitate: între alţii la Aristotel, la Demetrius de Falera, Suetonius. Pe urmă, mai spre noi, la Leibniz, Lavater, E.A. Poe, Walter Scott, von Humboldt, Balzac, Fournier, George Sand, Sainte-Beuve, Al. Dumas-fiul, abatele Flandrin şi alţii. Adevăratul părinte al său este însă considerat abatele Michon care, după o muncă laborioasă şi perseverentă, a publicat în 1872 o lucrare intitulată «Misterele scrisului». În România, primul care s-a ocupat cu studiul ştiinţific al scrisului a fost prof. dr. Marinescu care, în 1905, a publicat «Scrierea, tulburările ei şi grafologia». A urmat prof. dr. C.I. Parhon, cum am mai spus. Astfel, într-un timp relativ scurt, grafologia a cunoscut o mare evoluţie, transformîndu-se dintr-o simplă distracţie de salon într-o disciplină cu fundamente ştiinţifice demonstrate, putînd fi studiată în multe ţări în cadrul facultăţii. La noi acest lucru încă nu se face, eu am predat doar un curs postuniversitar.

—De ce credeţi totuşi că mult timp grafologia a fost asimilată ştiinţelor oculte, aceasta nu numai la noi, ci şi la alţii? Şi cît rău a făcut acest lucru?

—Un rău destul de mare. Mulţi amatori, nepregătiţi, s-au dat drept «ghicitori în scris», discreditînd prin exagerări şi maimuţăreli, ce ţineau de «har», grafologia ca disciplină ştiinţifică. Cercetările însă din ultimii 30-40 de ani, cît şi progresul realizat de psihologie în cunoaşterea omului au creat condiţii ca grafologia să depăşească strîmtul cadru empiric, descriptiv, subiectiv, ajungînd o metodă de cercetare cu aplicaţii certe în caractereologie, pedagogie, criminologie, selecţie profesională şi medicină, aş zice o ştiinţă interdisciplinară care nu poate fi ignorată fără pierdere.

—Pe scurt, despre fiecare.

—Bine, deşi nu întotdeauna scurtînd putem îmbrăca. În caractereologie, prin studiul scrisului, ai posibilitatea de cunoaştere a temperamentului sub aspecte caracteriale (bineînţeles că nu sută la sută), ajungînd la cunoaşterea personalităţii globale a individului. De aici îi deduci preferinţele, posibilităţile de desfăşurare — a pune omul potrivit la locul potrivit — iar la pacient reacţiile în faţa bolii şi a suferinţei, ca să ştii cum să-l ajuţi. Lucruri valabile şi în pedagogie, educaţia urmînd să se facă în copilărie şi adolescenţă în funcţie de datele native ale fiecăruia, ca şi dirijarea potenţelor lui, dealtfel. În criminologie se pot întrevedea predispoziţii spre crimă la cei cu tulburări psihosomatice evidente; Roda Wieser a scris şi o carte: «Scrisul criminalilor». Tot pe scurt, la selecţia profesională afli şi ştii ce să ceri şi ce să dezvolţi. O mare aplicabilitate are grafologia în medicină, pentru că scrisul, acest minigest al fiecăruia, este şi **exprimarea grafică a neuromotricităţii noastre.**

—Cum, vreţi să spuneţi că scrisul fiecăruia poate fi citit şi din punct de vedere medical?

—Da. Cu o rezervă: să nu se înţeleagă că se poate vedea totul din scris şi că scrisul ar rezolva toate problemele. Grafologia trebuie înţeleasă ca nefiind singura metodă posibilă în diagnosticare, ca orice disciplină îşi are şi ea limitele ei.

—Totuşi, înţeleg că în scrisul său un autor apare nu numai cu ideile sale, ci şi cu alte date ce ţin de intimitatea sa psihologică şi medicală.

—Desigur, şi numai privit din acest unghi de grafologi cu o mare pregătire ştiinţifică, scrisul interesează. Prin el pot fi descoperite mai repede deviaţiile vederii, ori pot fi depistate stările nevrotice care îl alterează. Bineînţeles că fiecare om are scrisul lui specific, acesta fiind şi o amprentă strict individuală în care apar, în proporţii variate, atît datele obiective de la care pornim — cele 7 specii fixe fundamentale (forma, dimensiunea, continuitatea, direcţia, presiunea, viteza şi orînduirea) stabilind proporţia dintre ele — cît şi datele subiective, variabile, ce ţin de emotivitate, voinţă, flux psihologic etc.

—Aş dori, dacă se poate, pentru mine dar şi pentru cititorii mai curioşi, să detailaţi puţin grafologia medicală, ştiind că aţi ţinut o comunicare cu acest titlu la Atena.

—O serie de autori, precum şi eu însumi, ne-am dedicat studiului personalităţii bolnavilor psihosomatici ale căror trăsături psihologice permanente preexistă cu mult timp înaintea instalării afecţiunii. Sub această incidenţă putem considera rolul psihismului nu numai ca factor declanşant, dar contribuind de lungă vreme să prepare boala somatică. Se cunosc studiile făcute asupra structurii personalităţii premorbide în boala ulceroasă, tulburările de ritm cardiac, hipertensiuni arteriale, anumite obezităţi endogene, colita ulceroasă etc., care au pus în evidență aspecte fundamentale de nevroză isterică și de manifestări obsesionale. Singura metodă, în ceea ce privește decelarea acestor perturbații, a psihologiei umane, care să conducă la diagnosticuri retrospective cu ajutorul documentelor obiective, este psihologia scrisului. Testul psihologic al scrisului pe exemplare trasate înainte, cît și în perioada de stare demonstrează că tulburările psihice sînt anterioare tulburărilor somatice. Aceste tulburări se traduc în scris prin rigiditate, inhibiție, discontinuități, apăsări, deplasări de presiune, retușe, puncte apăsate, mari spații între cuvinte și litere, bucle, marginea stîngă diminuată și marginea dreaptă excesivă etc.

—În ce măsură, revin, se folosește sau se poate folosi grafologia ca test clinic? Cu alte cuvinte, cît de trădător poate fi scrisul nostru într-un cabinet medical?

—Este o întrebare pe care mi-am pus-o și eu, și nu o dată. Cercetătorul psihologiei scrisului, situat în mediul său profesional obișnuit, nu neapărat psihiatric, chemat să dea un aviz asupra unei persoane la care nu cunoaște nimic în afara grafismului său, este capabil să afirme că o anumită scriere traduce o stare nevrotică sau o anomalie a personalității? Într-un mediu medical este capabil să pună, să precizeze sau să diferențieze un diagnostic de nevroză sau afecțiune psihosomatică? În ce măsură? Am putea răspunde că într-o măsură care poate să varieze de la o extremă la cealaltă, după caz:

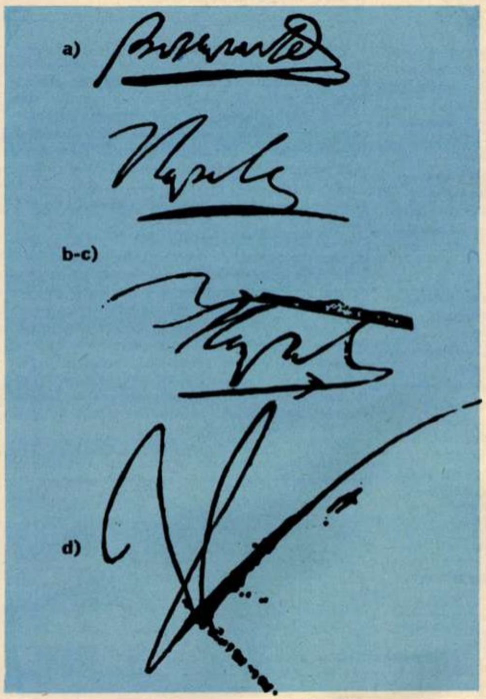

Expresia grafică reprezentînd diagrama subconștientului așa cum apare la Napoleon, ca general victorios (a), împărat (b, c) și după ultima bătălie de la Leipzig (d).

a) În cazul cel mai favorabil — cu cîtva timp înainte ca să se manifeste tulburările de comportament la un subiect, cercetătorul, examinînd scrisul, discerne personalitatea premorbidă și previne familia sau medicul curant de ceea ce se va produce sau dacă apar semne de somatizare explică originea probabilă. Cazurile de acest fel, în care testul scrisului singur, înaintea oricărei alte metode, pun un diagnostic precis de nevroză sau de afecțiune psihosomatică au fost notate și existența lor permite de a atribui psihologiei scrisului o valoare de test de depistaj. Această valoare nu este încă suficient pusă în relief în mediile medicale, dar este exploatată în consultațiile medico-psihologice sau psihiatrice sau private, putînd fi recunoscută în timp ca a unui veritabil test clinic, rapid, ușor de obținut, putînd să aducă mari servicii.

b) În majoritatea cazurilor, cercetătorul scrisului nu are o viziune atît de pregnantă a realității; el tatonează; nu se decide în favoarea unui diagnostic precis; el vede că scrierea prezintă alterații, că există o tulburare a personalității la subiect, elimină anumite forme de nevroze, dar ezită între mai multe altele. Alteori, pragul de indeterminare se situează mai jos încă: el descrie o stare de dezechilibru psihic sau caracterial foarte net, dar care poate fi tot atît de bine rezultatul unor simple tulburări psiho-funcționale. În această incertitudine, psihologia scrisului caută natural ajutorul altor teste de personalitate, are nevoie de confruntare. În aceste cazuri se poate spune că psihologia scrisului păstrează o valoare diagnostică, dar ca o tehnică proiectivă printre altele.

c) Pentru a termina acest tur de orizont, ajungem la cazurile cele mai defavorabile: cercetătorul studiază un scris, nu găsește nimic anormal și trece, cu toată știința sa, pe lîngă o stare patologică. În această categorie vom cita, între altele, scrisul subiecților inculți sau debili, al căror traseu rudimentar, inorganizat, împiedică exprimarea psihopatologică sau o deformează. La sfîrșitul acestei scurte expuneri asupra diagnosticului nevrozelor și tulburărilor psihosomatice prin scris, vom spune că psihologia scrisului nu poate fi considerată din punct de vedere clinic ca un test, stricto sensu. În mare parte din cazuri ea poate să aducă piatra sa de edificare a unui diagnostic, fie pentru a-l confirma, fie pentru a-l infirma și ea poate să tranșeze o dezbatere de diagnostic diferențial; valoarea sa clinică își capătă aici importanța sa. Prin caracterul său în același timp proiectiv și sintetic ea reprezintă un punct de vedere original și de neînlocuit, dar rămîne o indicație printre altele. În anumite cazuri, cu ajutorul de documente obiective retrospective, ea poate să vadă desenîndu-se o alterare premorbidă a personalității, apărînd ca un test de depistaj a cărei utilizare nu este încă suficient de exploatată.

—Numiți-mi, vă rog, ultima dumneavoastră preocupare în acest domeniu pe care atît de mulți încearcă să-l înțeleagă cu cea mai mare seriozitate.

—Actualmente sînt preocupat în abordarea mecanismelor psihice ale tipurilor de personalitate descrise de Jung și anume în direcția precizării diferitelor trăsături psihologice din cadrul aceleiași tipologii și care se reflectă în scris. O altă preocupare o constituie psihologia medicală, simplu spus, relațiile care trebuie să existe între medic și bolnav, de foarte mare însemnătate după părerea mea.

GRAFII APARȚINÎND CÎTORVA PERSONALITĂȚI ROMÂNE

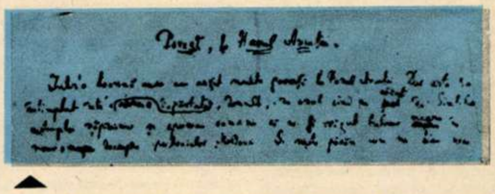

Scrisul mărunt, inegal, stăpînit, limpede, organizat al marelui romancier și stilist român Mihail Sadoveanu.

Scrisul mărunt, limpede dar estompat, cu buclele la o, a, e, l, b vîscoase, strîns, cu semnătura de două ori subliniată a marelui poet român Tudor Arghezi. (jos).

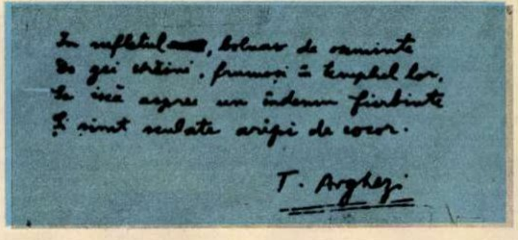

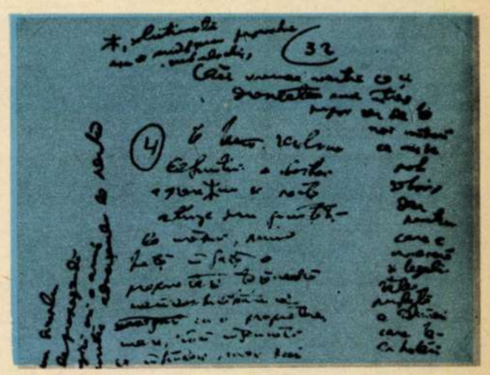

Scrisul foarte rapid, foarte inegal, grăbit, variat, cu legături anormale al celebrului istoric român Nicolae Iorga.

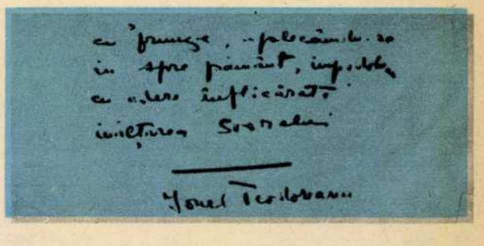

Scris neegal cu litere proeminente.

Discuția cu doctorul docent Andrei Athanasiu se prelungește aproape nepermis, pînă tîrziu noaptea. În vorbele sale disting și o anume tristețe a celui care, după ani și ani de eforturi, comparativ cu țările în care acest lucru s-a întîmplat, încă nu a reușit să impună un curs superior de grafologie în cadrul nostru universitar. Exclamă la un moment dat, citîndu-l pe celebrul neurofiziologist francez, prof. dr. Paul Chauchard: **«Ce resurse ignorate și neutilizate în interpretarea completă a gestului grafic fixat în scris... ar fi o gravă eroare în a nu cunoaște utilul aport al unei cunoașteri grafologice a omului. A venit momentul de a integra testul grafic la celelalte teste psihologice, de a suprima barierele care mai separă încă specialitatea grafologică, chiar științifică, de celelalte specialități... Transformarea «vechii grafologii» în știință a psihogeneticii grafologice normative va permite deschiderea unui imens cîmp de cercetare pentru progresul în cunoașterea omului.»**

Sigur, mulți termeni de specialitate mă depășesc, înțeleg însă, cum poate înțelege oricine, că o imensă muncă de informare și formare universitară, ca și de cercetare științifică, este de făcut.

—Să știți, îmi spune, s-a întredeschis posibilitatea de a stabili cu ajutorul calculatoarelor un diagnostic psihografologic, așa cum se poate stabili un diagnostic medical. Folosirea calculatoarelor în grafologie am întrevedea-o în primul rînd în stabilirea statistic semnificativă a unor trăsături grafice din cadrul unor configurații caracteriale, ca și pentru o serie de sindroame sau afecțiuni psihopatologice, de asemenea pentru triajul prealabil, pe baza unor fișe de observație, a trăsăturilor grafice. Ne-am putea imagina la fel folosirea lor în depozitarea și prelucrarea datelor de observație grafologică curentă cu scopul «reconstruirii» sistematice a întregii grafologii.

În lumina datelor actuale și a posibilităților care se prefigurează, ceea ce susține doctor docent Andrei Athanasiu este perfect plauzibil și susține întru totul ideea că grafologia ar putea face parte din acea «știință a sufletului», aducînd servicii inestimabile psihologiei, pedagogiei, criminologiei și medicinei, primind în același timp ea însăși, de la acestea, informații și reînnoiri ale propriului ei domeniu.

IULIAN NEACȘU ■

O carte pentru biblioteca dumneavoastră
Un cadou pentru prietenii dumneavoastră

ALMANAHUL „SCÎNTEIA" 1976:

Din sumar: ● Cincinalul revoluției tehnico-științifice. ● Omul «audio-vizual» de la «galaxia Gutenberg» la videosferă — o explorare în universul mass-media. ● Spectacolul lumii în 10 tablouri — reportaje. ● Două enigme universale. Una dintre ele: Ce se întîmplă cu clima? ● Totul despre cea de-a XXI-a Olimpiadă.
ALMANAHUL «SCÎNTEIA», o lectură pentru toate vîrstele

flacara

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis Si nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

La scrisoarea lui **Emil Cîmpeanu** *din Baia de Arieș, care sesiza întîrzieri nepermise în finisarea lucrărilor de electrificare a satului Brăzești, pendinte de Baia de Arieș, Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Alba ne comunică:*

«...În ziua de 27 noiembrie 1975 s-au pus sub tensiune rețelele electrice executate în luna iulie-august... lucrarea de electrificare a satului s-a terminat, iar instalațiile interioare se pot racorda la rețeaua de joasă tensiune. Întîrzierea punerii în funcțiune a instalațiilor electrice se datorește faptului că a fost necesară obținerea autorizației de traversare a căii ferate Turda-Cîmpeni-Abrud...»

La secția frizerie a cooperativei «Deservirea» din Sinaia, unii lucrători nu-și fac conștiincios datoria. Îmi pare rău că nu pot să-i nominalizez, fiindcă nici unul nu purta ecuson și nici măcar monogramă pe halat. În unitate funcționează un televizor și emisiunile — mai ales cele sportive —. abat atenția lucrătorilor care mai dau cu briciul și pe alături. Așa mi s-a întîmplat mie în ziua de 2 decembrie, cînd am ieșit din frizerie de parcă m-aș fi bătut în duel! **(Giurgea Constantin,** *prof. pensionar, București)*

Deși în satul și comuna Corbeanca din județul Ilfov există două cămine culturale, adecvate desfășurării unei activități artistice și culturale interesante, acestea — mă refer la activități, desigur — lipsesc cu desăvîrșire, cum ar spune un erou caragialian. Directorul de cămin este mai mult plecat la București, nu-și dă nici o osteneală, iar biblioteca din comună, dealtfel bine dotată, stă mai mult închisă. Iar noi, tinerii, ce să facem în serile lungi de iarnă? Să plecăm și noi la București ca să vedem un spectacol sau să dansăm? **(Gh. Ionescu,** *comuna Corbeanca, jud. Ilfov)*

Maria Nicolau *din București s-a plîns într-o scrisoare adresată redacției că fostul ei soț nu-și îndeplinește îndatoririle față de cei doi copii minori, făcîndu-se vinovat de delictul de abandon de familie, și că este încurajat în acest sens de întîrzierile nepermise în încheierea actelor de cercetare penală. Din răspunsul primit din partea Procuraturii locale sector 3 București:*

«...Prin rezoluția din 5 decembrie 1975 plîngerea a fost admisă ca fiind întemeiată. Totodată soluția a fost comunicată și organelor de miliție stabilindu-se termen pentru soluționarea dosarului cu data de 20 decembrie 1975».

La Școala generală nr. 17 din Mănăștur — cel mai tînăr cartier al municipiului Cluj-Napoca — există un cerc de filatelie polară denumit «Emil Racoviță», unic de acest gen în țară. Condus de profesorul Vegh Ludovic, ajutat de alți profesori pasionați de filatelie, cercul a antrenat în activitățile lui și pe unii părinți ai pionierilor. Dintre rezultatele mai deosebite ale cercului nostru, cităm: Expoziția de filatelie polară Emil Racoviță, care s-a bucurat de un frumos succes. Cercul nostru are un mare prieten, pe academicianul Eugen Pora, ale cărui îndrumări sînt deosebit de prețioase pentru noi. Purtăm corespondență cu stațiuni polare ale unor state ca U.R.S.S., Finlanda, Norvegia, Canada, S.U.A. și altele, precum și cu spărgătorul de gheață atomic «V.I. Lenin». Avem cu toții un vis: într-o zi să trecem Cercul polar în țara de gheață și să vedem cu ochii noștri tărîmurile cercetate de ilustrul explorator român Emil Racoviță. **(Mateș Monica,** *comandanta unității de pionieri Șc. gen. 17 Cluj-Napoca)*

Mă numesc **Lupu Jean,** *sînt profesor, și domiciliez în București în cartierul Militari — str. Valea Lungă nr. 14, bloc Z. 3, sc. 1, ap. 4. Odată cu alți colocatari ai blocului în care locuiesc, am achitat taxa de instalare a unui post telefonic la domiciliu. Echipa de instalatori care s-a prezentat «m-a omis» însă — deși o anunțasem că sînt acasă — instalînd telefoane la toți ceilalți, ba chiar scoțînd de sub cuplaj postul unui colocatar ce urma a fi cuplat cu mine, iar altuia înlocuindu-i telefonul vechi cu un aparat nou — desigur al meu. Vecinii m-au «avertizat» că ocolirea mea s-ar fi datorat faptului că nu-i «unsesem» pe instalatori. Sînt profesor însă, și nu mă pot împăca, nu consider a fi de demnitatea mea să mă cobor la astfel de practici. Am așteptat cîteva zile zadarnic. La ghișeul de reclamații din Drumul Taberei mi s-a răspuns că amînarea este legală, apoi, în 29 noiembrie, un șef de echipă m-a vizitat, reproșîndu-mi reclamația: «Noi nu vă* **obligăm să dați ceva** *— mi-a zis —* **numai dacă dumneavoastră vreți! Pînă la 1 decembrie, aveți telefonul instalat...!»** *N-am vrut. Și n-am telefonul instalat nici astăzi.*

Au trecut un an și un trimestru de cînd am achitat contravaloarea a 6 steri lemne de foc la depozitul de combustibil Smîrdioasa, aparținînd de Direcția comercială județeană – Teleorman. Lemnele urma să le ridic de la o parcelă a Sectorului Exploatare lemn-Alexandria. De 15 luni sînt mereu amînat și trimis de colo-colo fără să-mi pot căpăta lemnele plătite cinstit. Sectorul Exploatări lemn-Alexandria mă trimite la depozitul Combustibil Smîrdioasa, iar cei de aici înapoi la Alexandria. Se pare că nici ei nu sînt prea lămuriți în problema asta. Dar ce vină am eu să stau în frig cu părinții bătrîni și suferinzi? Poate că, pe această cale, se vor lumina și cele două întreprinderi și voi afla în sfîrșit **cînd** *și* **de unde** *urmează să-mi primesc drepturile.* **(Dumitru N. Mircea,** *comuna Mîrzănești, satul Cernetul, județul Teleorman)*

Patronat de municipalitate, în Buzău a avut loc o interesantă întîlnire. Subiectul: **pîinea!** *Adică, diversificarea produselor de panificație, îmbunătățirea calității sorturilor, îmbunătățirea tehnologiei și a rețetelor de fabricație — toate acestea dezbătute în consfătuirea brutarilor organizată în sala mică a Casei de cultură din localitate. Cu această ocazie, aici a fost deschisă și o expoziție «de profil» și pot spune că exponatele au avut darul de a lăsa gura apă tuturor. Consider că este o acțiune demnă de laudă aceasta și propun a fi organizată periodic: la urma-urmei, pîinea noastră cea de toate zilele — calitatea ei și felul cum se prezintă în comerț — este o chestiune ce ne interesează pe toți.* **(Emilia Radu,** *Buzău)*

Pensionarii pentru limită de vîrstă, conducători auto, sînt obligați prin lege să treacă în fiecare an un examen medical care să confirme, sau sa infirme, aptitudinea de a conduce un autovehicul. O măsură logică și conformă unor interese generale majore. Din păcate, și pentru mine de neînțeles, această măsură nu s-a extins și asupra conducătorilor auto, pensionari de invaliditate gradul II sau III, deși rațiunea ar impune-o. În general, un om inapt de muncă, trebuie privit, pînă la proba contrarie, ca inapt și de a conduce un autovehicul, pe drumuri publice. Vorba ceea: mă doare capul, mă doare spatele, de muncit nu pot, dar... pot să alerg cu 80 pe oră la volanul mașinii! Culmea e că eu cunosc **șoferi de meserie** *pensionați de boală care nu pot conduce autovehiculele întreprinderii dar care-și pot conduce propriul lor autoturism.* **(Sandu Apanorichii,** *Sibiu)*

La oficiul poștal central din Tg. Jiu există un singur ghișeu pentru expediții speciale — telegrame, scrisori recomandate, post-restant etc. N-aș putea să afirm că funcționarii de la acest ghișeu nu se silesc să servească prompt publicul. Atunci însă cînd vin grămadă delegați ai întreprinderilor cu mari cantități de corespondență — și asta se întîmplă îndeobște între orele 14-16 — se iscă aglomerații, cu așteptări în fața ghișeului de 20-30 de minute. Măsuri se pot lua: programarea întreprinderilor și instituțiilor la anumite ore defalcate, afectarea unui ghișeu special pentru acestea, introducerea căsuțelor poștale și altele. Totul e să existe puțină bunăvoință și spirit de inițiativă. **(Ionel Grivei,** *Tg. Jiu)*

Constantin Butnaru *din Piatra Neamț s-a plîns redacției că un autoturism pe care l-a vîndut în rate, parțial onorate, a făcut obiectul unui sechestru penal pentru niște despăgubiri datorate nu de cumpărătorul mașinii, ci de fiica sa. Am înaintat plîngerea Procuraturii Generale a R.S.R. din a cărei adresă de răspuns reiese că: «...* **în urma examinării dosarului cauzei, plîngerea sus-numitului a fost soluționată în mod favorabil. Prin rezoluția din 1. 12. 1975 s-a dispus scoaterea de sub sechestru penal a autoturismului respectiv...»**

O expoziție cu lucruri de mînă, un război de țesut, o mașină de cusut, albume de specialitate, colecții de cărți, broșuri și caiete destinate activității de inițiere în lucruri de gospodărie, educație, informare politică a femeilor — iată ce au găsit participantele noului Club din comuna Ungureni, după tăierea panglicii inaugurale. Poate că nu vă spun mare lucru cele de mai sus, țin însă să precizez că este vorba de noul «Club FEMINA» din comuna noastră — **primul** *club de acest gen din întreaga țară.* **(Petreanu Maria,** *comuna Ungureni, județul Botoșani)*

Primim din partea Întreprinderii poligrafice Bacău.

«Referitor la articolul «Îndemnul numărul 19», apărut în revista Flacăra nr. 43, vă facem cunoscut următoarele: pentru tipărirea carnetului cooperatorului unitatea noastră s-a încadrat în prevederile normei interne aprobată de Centrala Industriei Poligrafice București... În ce privește sfaturile adresate țăranilor, sîntem de acord cu critica făcută de dumneavoastră în sensul că ele nu mai sînt actuale. Unitatea noastră le-a tipărit însă la cererea beneficiarului respectiv, Ministerul Comerțului Interior. Întrucît și pentru anul 1976 s-au încheiat contracte pentru executarea acestui carnet... am intervenit la beneficiar propunînd excluderea celor 18 sfaturi... Vă mulțumim pentru sprijinul acordat unității noastre prin articolul menționat».

În inima Munților Bucegi, acolo unde apele cristaline ale Ialomiței încep să prindă puteri, se află cabana Padina, renumit loc de refugiu, unde mii de turiști găsesc găzduire caldă, hrană consistentă, relaxare în mijlocul unei naturi incomparabile. Să dăm Cezarului ce-i al Cezarului, și lui Ion Vila, cabanierul de la Padina, ceea ce i se cuvine: mulțumire și stimă pentru modul ireproșabil în care, de peste patruzeci de ani, de cînd trăiește aici cu familia, își face datoria de gazdă. **(Petre Grigore,** *București)*

Într-o amplă scrisoare adresată redacției noastre, Marioara Ichim, tehnician la Întreprinderea de bere Azuga, ne-a sesizat o seamă de acte cu vădit caracter de persecuție din partea unui anume Maxim Gheorghe, de la aceeași întreprindere, care folosind minciuna, dezinformarea, falsul, încearcă să obțină beneficii personale și să compromită activitatea unor oameni cinstiți. Consiliul Popular al orașului Azuga, județul Prahova, căruia i-am înaintat sesizarea, ne răspunde:

«...Angajatul Maxim Gheorghe a fost sancționat pe linie de partid, de asemenea a fost sancționat și pe linie disciplinară cu retrogradarea pe timp de trei luni cu o gradație din retribuție potrivit deciziei nr. 121/1975... Și cu ocazia cercetării prezentei scrisori i s-a pus în vedere angajatului Maxim Gheorghe gravitatea abaterilor sale și necesitatea de a se corecta... Scrisoarea a fost cercetată de Dumitru Ion, vicepreședintele biroului executiv, și Văcărașu Ioan, secretarul Biroului executiv al Consiliului popular al orașului Azuga».

Copiii noștri, care nu se mai emoționează cînd văd oameni umblînd pe Lună, se emoționează încă la ivirea primei zăpezi. Și ce bine că este așa! Și ce frumoasă e iarna la Lisa, în Făgăraș. **(Constantin Rădulescu** *— Sibiu)*

Printre alte întreprinderi din municipiul nostru despre care s-a anunțat că și-au îndeplinit planul anual, este citată și Întreprinderea de exploatare a rețelelor electrice. Dincolo de faptul în sine, lăudabil, că muncitorii acestei întreprinderi au luptat pentru îndeplinirea planului propriu, este de subliniat că rezultatele muncii lor s-au răsfrînt pozitiv asupra tuturor celorlalte întreprinderi cărora li s-a asigurat, la timp, seva lor de viață — curentul electric. **(Florentin Matei** *— Satu Mare)*

POȘTA REDACȚIEI

Se cuvine ca, la sfîrșit de an, și la această rubrică să purtăm un dialog mai amplu cu cititorii noștri, să ne explicăm și să explicăm ce am realizat și, mai ales, cu ce am rămas datori.

Dar, mai întîi, mulțumim cititorilor care ne-au scris, ne-au informat, ne-au sugerat diverse teme sau ne-au trimis materiale. Cerem scuze că spațiul de care dispunem nu ne-a permis să publicăm o parte dintre acestea.

Scrisorile care conțineau probleme de rezolvat, au fost îndrumate spre forurile în drept spre o competentă soluționare. Mulțumim, în acest sens, Comitetelor Județene ale P.C.R. Constanța, Dolj, Sibiu, Vîlcea, Argeș, Mehedinți, Iași, Brașov, Maramureș, care au dat curs în termen legal scrisorilor ce le-au fost adresate. Din păcate, ne-au rămas datoare forurile județelor Galați, Neamț, Dîmbovița, Alba, precum și unele mari instituții cum ar fi, de pildă, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție. Tuturor celor care nu ne-au răspuns le amintim că atît revista noastră, cît și cititorii ei, așteaptă cu încredere respectarea normelor legale în ceea ce privește dialogul cetățean-presă-autoritate!

În rîndurile ce urmează, poșta noastră săptămînală:

Vasile Preda — Pitești. Pensionarii și cei ce beneficiază de ajutor social, care sînt încadrați în gr. I de invaliditate și provin din sectorul Asigurărilor sociale de stat sau I.O.V.R., au dreptul în cursul unui an calendaristic la două călătorii gratuite pe calea ferată, dus-întors, cu tren de persoane clasa II-a. Obținerea biletelor se face prin cerere scrisă adresată Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale. De asemenea, conform H.C.M. nr. 1060/968, beneficiază de asistență medicală, medicamente, bilete de tratament balnear, internări în unități de asistență socială — toate gratuite — și ajutoare excepționale. **Grigore Silaș** — Cluj-Napoca. Sesizînd Institutul de construcții din București, am fost informați că la concursul de admitere din iulie 1975, la Facultatea de instalații pentru construcții au fost declarați reușiți candidații neincorporabili pînă la media 6,78, iar cei incorporabili pînă la media 6,66. Prin suplimentarea unui număr de locuri au fost chemați toți candidații (neincorporabili) care au avut media pînă la 6,00 și nu erau studenți la o altă facultate. Astfel, pentru anul 1975—76, dintre aceștia, 22 de candidați au devenit studenți, iar pentru anul universitar 1976—77 — 5 candidați (incorporabili) pînă la media de 6,50. Dumneavoastră ați obținut media de 6,16, de aceea nu ați fost declarat student. **Alexandru Nicolescu** — București. Articolul «Feminitatea în contextul familiei», dacă vă mai amintiți, ni l-ați mai trimis. Același răspuns pe care vi l-am mai dat: nu se încadrează în profilul revistei noastre. **Vasile Tinca** — Constanța. Grupul de șantiere Leșul Ursului ne-a informat că în statele de plată din arhiva grupului de șantiere nu figurați ca angajat în perioada 1963—1964, iar la cariera Sebașa nu a avut nici o lucrare. Grupul de șantiere vă roagă să vă amintiți unele date concrete, pentru că unitatea respectivă s-a aprovizionat cu produse de la cariera numită de dumneavoastră în altă perioadă decît cea menționată, sau dacă aveți posibilitatea să vă duceți personal pentru a vă lămuri această problemă. **Gheorghe Ciocan** — comuna Bălăbănești, județul Galați. Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă a analizat dosarul medical al dumneavoastră și a stabilit data invalidității. **I. Ionescu** — București. Scrisoarea pe care ne-ați trimis-o este ilizibilă. Vă rugăm să reveniți, ținînd seama de recomandarea noastră menționată în fiecare număr al revistei, să scrieți cît mai clar, concis și chiar cu adresa completă. **Toader Rotaru** — comuna Rediu, Neamț. Grupul de locuințe la care vă referiți se află în perimetrul construibil al satului de reședință al comunei. Biroul executiv al Consiliului popular comunal a luat măsurile ce se impun ca lucrările de electrificare să fie reprogramate pentru anul 1976. **Nicolae Voiculescu** — București. În orașul București locuințele din fondul locativ de stat se atribuie numai persoanelor care au domiciliul stabil în Capitală. **Ana Așchileanu** — Hunedoara. La plîngerea dumneavoastră că Tribunalul județean Cluj nu vă eliberează copii legalizate după hotărîrile judecătorești, am fost informați că la data cînd ați cerut acestea dețineați o copie legalizată după sentința Judecătoriei Cluj-Napoca și care v-a fost comunicată după pronunțarea hotărîrii. Instanțele de judecată nu execută copii de pe actele comunicate părților; cei ce doresc să legalizeze copii de pe hotărîri, au obligația să depună numărul de exemplare a căror legalizare o cer. Dumneavoastră nu ați răspuns la adresa ce vi s-a trimis în acest sens de către tribunal, ca urmare nu ați primit copiile solicitate. **Mitică Spinache** — Constanța. Propuneți ca în urbea dumneavoastră să se ridice o statuie care «să-l întruchipeze pe puternicul Traian», iar puternicia o vedeți prin implantarea unui picior pe un trotuar, iar a celuilalt picior pe trotuarul de vizavi; în acest caz, vă întrebăm: pe unde va mai circula lumea, pe carosabil?! **Silvia Ianăș** — Timișoara. Ați împrumutat o sumă de bani unui coleg care pînă la urmă s-a dovedit a fi escroc, refuzînd să vi-i înapoieze. Cum vă putem ajuta? Luați-o ca o învățătură, este singurul dumneavoastră cîștig. **Emil Urziceanu** — Craiova. Procuratura Generală ne-a informat că în cauza privind pe fiica dumneavoastră, s-a declarat recurs extraordinar, dosarul fiind trimis la Tribunalul județean Constanța spre soluționare.

MARGA NEDELEA ■

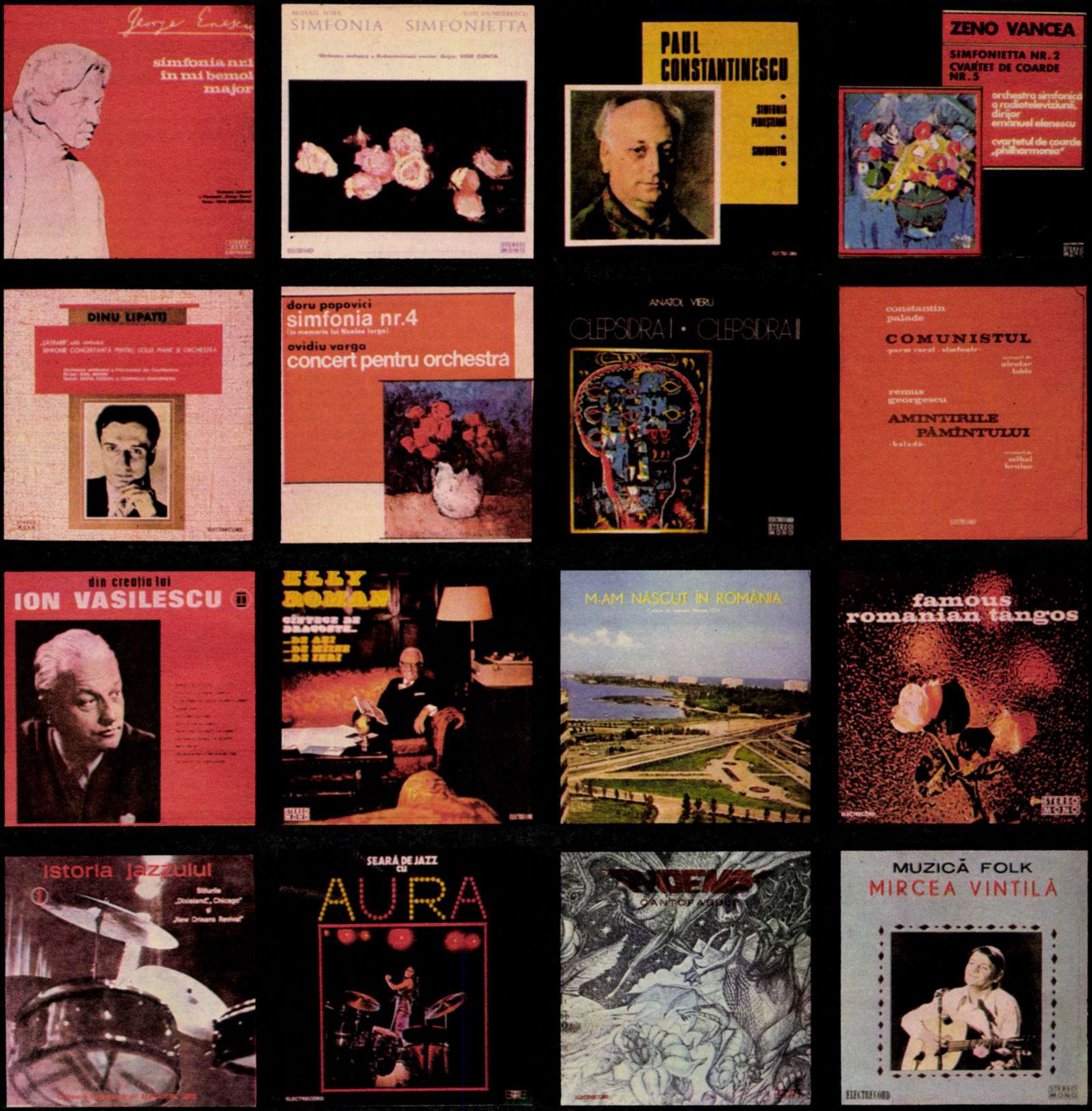
George Enescu
simfonia nr.1 în mi bemol major
Mihail Jora
Ion Dumitrescu
SIMFONIA
SIMFONIETTA
PAUL CONSTANTINESCU
SIMFONIA PLOIEȘTEANĂ
SIMFONIETTA
ZENO VANCEA
SIMFONIETTA NR. 2
CVARTET DE COARDE NR. 5
orchestra simfonică a radioteleviziunii, dirijor emanuel elenescu
cvartetul de coarde „philharmonia"
DINU LIPATTI
doru popovici
simfonia nr.4
(în memoria lui Nicolae Iorga)
ovidiu varga
concert pentru orchestră
ANATOL VIERU
CLEPSIDRA I • CLEPSIDRA II
constantin palade
COMUNISTUL
remus georgescu
AMINTIRILE PĂMÎNTULUI
din creația lui
ION VASILESCU
ELLY ROMAN
M-AM NĂSCUT ÎN ROMÂNIA
famous romanian tangos
istoria jazzului
SEARĂ DE JAZZ CU
AURA
PHOENIX
CANTOFABULE
MUZICĂ FOLK
MIRCEA VINTILĂ
ELECTRECORD
STEREO MONO

ELECTRECORD

un cadou util
pentru prietenii
dumneavoastră
DISCUL ELECTRECORD

UN SUBIECT DE FILM PE ZI

«Dragoste lungă de-o seară», «Dragostea începe vineri», «Cerul începe la etajul III», «Șah la rege», «Săgeata căpitanului Ion». Titlurile unor filme pe care le-ați văzut sau poate nu le-ați văzut. Să continuăm: «Sfînta Tereza și diavolii», «Vin cicliștii», «Doi băieți ca pîinea caldă», «Comedie fantastică», «Brigada B.D. în alertă», Brigada B.D. la munte și la mare, pe uscat și pe apă, sus și jos, în stînga și în dreapta. Și mai departe: «Decolarea», «Nu filmăm să ne amuzăm», «Elixirul tinereții», «Toamna bobocilor». Filme cu unele calități, desigur, dar cu și mai multe cusururi. Iar între acestea din urmă, cusurul absolut că nu prea seamănă a viață. Cum e viața? Iată o întrebare la care e greu de dat un răspuns pentru că, parafrazîndu-l pe Sorescu, «viața e întotdeauna altfel». Că nu e însă ca în filmele citate — la care se adaugă anual alte opt, nouă, zece, și chiar mai multe — nu se mai îndoiește nimeni. Citim în presă cel puțin o istorie, zilnic, care ar putea să fie subiect de film. Nu știm dacă film bun sau prost, fiindcă de la idee mai departe e treaba scenaristului și a regizorului, dar film cu o sămînță de adevăr în el da. Filme care să nu se petreacă în centrul Capitalei și nici între complexele celor cu venituri mai mult rotunde decît subțiri, nici la etajul III, nici vineri, nici aiurea, ci între oameni vii, cu interese vii, cu suceli ce țin de caracterul lor, nu de cel al plăsmuitorului de scenarii, filme întrevăzute, cel puțin o dată, în viață ca să poată fi scrise credibil, mișcător, emoționant pe ecran. Nu compuneri sprințare despre elixiruri cu abur de filozofie, ci istorii adevărate, privite de la distanța la care toți oamenii de bună-credință privesc întîmplările vieții, adevărate pentru toți. Ce vă propunem e să citiți tocmai o serie de astfel de istorii întîmplate, la care cititorul poate să adauge oricînd povestea vieții lui.

ONOAREA ZILEI

30 august 1877, orele 15. Are loc a treia bătălie pentru cucerirea redutei Grivița. În vacarmul schimburilor de focuri ale tunurilor, în tranșeele armatei române, printre soldați cu figuri simple de țărani, ieșiți parcă din lanurile de grîu, de la seceriș, maiorul Șonțu le strigă ultimele îndemnuri la luptă: «Băieți, să fiți viteji, să înaintați bărbătește. Ni s-a încredințat cinstea de a deschide lupta; să fim vrednici de aceasta, să arătăm că sîntem români și că nu ne temem de vrăjmași. Înainte!» În vuietul luptei se revarsă torentul dorobanților și glasurile lor venind din adîncurile istoriei, din vremea lui Mircea cel Bătrîn, Iancu Corvin de Hunedoara, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, de-a lungul văii Bucovului, denumită mai tîrziu Valea Plîngerii (sau a Lacrimilor). Sînt întîmpinați cu focuri de arme și cad primii morți. (Undeva în urmă, departe, în colbul tulbure al zilei prin care soarele pare un foc de tun, calul alb al regelui Carol, comandantul asaltului de la Plevna, se va ridica în două picioare, amenințînd pentru cîteva clipe dinastia de Hohenzolern). În cîmp deschis, înaintînd sub ploaia de gloanțe, batalionul unui alt ofițer român, Valter Mărăcineanu, se desfășoară și intră în luptă alături de «băieții» maiorului Șonțu. «Gata copii. Să vă țineți tot după mine! Să nu dați înapoi», le strigă, acoperind vacarmul infernal, căpitanul Valter Mărăcineanu. Primele rînduri de ostași români, de țărani români, pătrund în șanțurile redutei. Începe lupta corp la corp. Se încrucișează fracțiuni de secundă destine tragice. Ostașul care aleargă legat parcă de steagul tricolor al batalionului e secerat de gloanțe. Valter Mărăcineanu, în zbuciumul luptei, preia steagul și își îmbărbătează «copiii» urlînd ca să se facă auzit: «După el și după mine!» Românii trec prin șanțurile de la Grivița ca într-o șarjă. Valter Mărăcineanu înfige tricolorul român în ultimul parapet dușman. E ucis. Dar se ridică soldatul Grigore Ion care înalță drapelul în altă parte, tot pe parapetele Griviței, ca o încununare a acestui atac de sacrificiu și de eroism. Undeva în spatele frontului, regele Carol I îi pregătește ordinul «Steaua României». Grivița nu este încă învinsă. Luptele sînt zbuciumate. Soarele apune în sîngele dorobanților. În capitalele lumii, vînzătorii de ziare fac risipă de energie strigînd ultimele știri de pe front. Corespondentul de presă al ziarului «Die Presse» din Viena transmite: «Am văzut cu ochii mei cum se bate soldatul român și pot atesta că el e neînfricat, curajos și iscusit în luptă». Cel de la «Dailly Telegraph» scrie: «Soldații români s-au condus cu o bravură demnă de cele mai mari elogii». Trimisul special al cotidianului italian «Il dovere» va spune că «intrați în luptă, românii au dat dovadă de o vitejie unică, de o valoare puțin comună».

Și totuși bătălia nu e cîștigată. Singuri românii au învins din rîndul oștilor aliate în ziua de 30 august 1877. Comentatorul ziarului budapestan «Pester Lloyd» avea să tragă următoarea concluzie: «românii au fost aceia care... au salvat onoarea zilei».

Iată numai o zi din războiul de independență. O reconstituire fugară. Pe ecran aceste evenimente ar putea deveni «realitate» în măsura în care reconstituirile ne ajută să ne retrăim istoria.

UN CONDAMNAT LA MOARTE A FOST ELIBERAT

Un militant comunist este condamnat la moarte în după-amiaza zilei de 23 August 1944. Condamnatul la moarte are 21 de ani, e muncitor metalurgist, a luptat în ilegalitate și a mobilizat pe tovarășii săi de arme la acțiuni de sabotaj împotriva războiului falimentar purtat de trupele germane. În școala unui orășel de provincie, ars de soare și aglomerat de trupe în retragere, se improvizează un tribunal și are loc un simulacru de proces. La ora la care judecătorul pronunță sentința, în București, la palat, este primit în audiență mareșalul Antonescu împreună cu miniștrii guvernului său. Condamnatul la moarte este transportat într-o închisoare aflată pe malul mării și claustrat în celula acelora care au dreptul doar la ultimele dorințe. În acest timp Antonescu e arestat și transferat sub escortă într-o încăpere secretă din palat. Condamnatul la moarte își retrăiește viața de mizerii, de privațiuni și de rătăciri în căutare de lucru prin uzinele Bucureștiului, întîlnirile cu tovarășii de luptă comuniști, descoperirea idealului adevărat de viață și fericirea supremă a angajării totale în activitatea plină de speranțe dar și de pericole și de amenințări din ilegalitate. Apoi încorporarea și trimiterea pe front, în linia întîi. Undeva în București, cîțiva bărbați pregătesc declarația de ieșire a României din război și de întoarcere a armelor împotriva trupelor naziste. Tînărul din celula condamnaților la moarte privește printre gratii marea pe care a visat-o ani de zile și pe care o vede acum pentru prima oară, cînd mai are cîteva ore de trăit. Se face seară. Ministrul german la București se întoarce de la vila sa din Săftica unde a petrecut cîteva ore de relaxare. Cere socoteală regelui pentru cele ce se întîmplă în palat. O santinelă care face rondul de noapte pe faleză, trecînd prin dreptul celulei condamnatului la moarte, îi întinde acestuia un pachet de țigări. Tînărul de 21 de ani care își privește acum moartea cu ochii fumează încercînd să refuze imaginea plutonului de execuție de peste noapte, sau din zorii zilei. Posturile de radio anunță un comunicat important: România iese din război. Închisoarea de pe malul mării se află departe de această știre de ultimă oră. Aici războiul continuă. Minutele trec greu. La un moment dat, gardienii, prinzînd de veste care e cursul evenimentelor dar încă nesiguri, pentru a se pune bine cu deținuții, îi scot pe aceștia pe culoare și le împart ciocolată și țigări. Un ordin sever și deținuții sînt din nou închiși dincolo de ușile grele de metal.

Pe străzile Bucureștiului alunecă o dubă în care nimeni nu știe că sînt transportați de la Palat spre o destinație sigură principalii responsabili ai catastrofei în care urma să fie împinsă țara. Se trag primele focuri de arme între trupele române și trupele germane ce refuză să se predea.

În jurul închisorii de pe malul mării și apoi pe coridoare se produc busculade. Se trag și aici focuri de armă. Cineva se cațără pe zidul celulei și-i strigă condamnatului la moarte că Antonescu a fost arestat și că trupele române au primit ordin să-i dezarmeze pe nemți. Condamnatul la moarte din după-amiaza zilei de 23 August încearcă o mare speranță. Deținuții, schingiuiți, unii aproape muribunzi, sînt scoși pe plajă. Li se comunică starea de fapt, dar li se atrage atenția că pînă la noi ordine urmează să fie din nou închiși. Dimineața, devreme, la ora cînd plutoanele de execuție erau pregătite pînă ieri să tragă, ușa celulei condamnatului la moarte Vasile Iscru se deschide și un bărbat, un comunist, îi întinde mîna: «tovarășe, ești liber».

Personajul principal al acestei povestiri este Eroul Muncii Socialiste Vasile Iscru de la Uzinele «23 August» din București, iar adresa lui actuală este: Bd. Muncii 192-198.

MÎINILE LUI DUMITRU ARJAN

Puțini știu astăzi cine este sau, mai bine-zis, cine a fost Dumitru Arjan. Cînd l-am cunoscut își făcea cuminte anii pensiei într-o căsuță bătrînească, spoită proaspăt și mirosind a curățenie. După ce ne-am strîns mîna, bătrînul Arjan și-a pus amîndouă palmele în fața mea, pe masă, ca semn că deschide discuția. Două mîini uriașe, înfricoșătoare, în pielea cărora petrolul a răzbit pînă la os. Acest Arjan a fost unul din numele care au stat pe prima pagină a ziarelor prin anii '50-'55. Membru de partid vechi, muncitor sondor din tată în fiu, om cumsecade. Poate vă mai amintiți: Constantin Vasilache, Nicolae Vesa, Dumitru Arjan... Sondorul mi-a arătat și niște cărți care-i purtau semnătura. Mi-a povestit cum a fost și un fel de ministru adjunct, vreo cîteva zile. Era el bun muncitor însă cînd lucrurile au mers pînă la un fotoliu în minister a zis: Stop, fraților! S-o găsi în țară un altul tot atît de vrednic si cinstit ca mine care să știe și carte mai multă! Un destin, nu?

Mi-am reamintit întîlnirea cu Arjan citind despre o altă întîlnire — sîmbătă, 11 mai 1974 — în sala Tehnic-Club-ului bucureștean. Au venit aici membrii activului de partid din fostul sector 3 Albastru «A». Da, oameni despre care citim în cărțile de istorie că au lucrat direct pentru insurecție, oameni despre care mi-a povestit generalul Dumitru Dămăceanu că îi cîntărea din ochi ca pe aur cînd se alcătuiau planurile insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste. S-a făcut un film despre **putere și adevăr,** se mai pot face și altele. Despre Arjan, unul din eroii populari ai primului deceniu de democrație, despre Nicolae Marinescu, pantofar în tinerețe, primul muncitor din România care a fost numit de popor director general într-un minister etc.

Reportajul întîlnirii activiștilor a fost scris de Iulian Neacșu.

SATUL CARE TACE

Un vestit dirijor al nostru, om la maturitate și om de mare glorie în profesia lui, e vizitat într-o seară de un țăran bătrîn, cu un aer bolnăvicios, dacă nu chiar mai rău. Fiindcă omul pare sosit de departe și anume ca să-i vorbească, marele muzician îl ascultă cu toată răbdarea. Țăranul a ajuns pînă aici ca să-l roage să vină o zi pînă în satul unde s-a născut și unde locuiesc mama și cîțiva ai lui, frați și nepoți. «Spune-i dumneata să mă ierte, ca să pot să mor și eu, zice țăranul. Mata știi că tatăl ți-a murit într-un accident de muncă, dar nu e adevărat. Eu l-am omorît. E o poveste veche. Acum mi-a venit sorocul să mă sting și eu, numai că mama dumitale nu mă iartă și nu pot». Ce se întîmplase? Era prin 1940 cînd s-a petrecut drama și în urma mortului rămîneau, fără pîine, o droaie de copii. Au fost atunci și martori la crimă, rude și vecini, dar au tăcut, au declarat că a fost un accident de muncă, l-au lăsat în libertate pe făptuitor numai ca femeia celui mort să poată primi pensie, să-și crească pruncii. Iar făptașul a trebuit să stea treizeci de ani în sat, știut de toți ca om însemnat. Și mai e ceva: deși copiii au aflat cu timpul istoria morții tatălui lor, pe fratele lor ajuns la Conservatorul de muzică, pe fratele lor ajuns la oraș, ajuns om mare l-au iertat de acest secret. Ca să nu-i încarce, celui mai frumos, mai deștept, și mai ales de soartă din familie, sufletul cu o întîmplare teribilă. O poveste care spune multe, despre țăranul român, despre legile sufletului său.

VIAȚA, DE LA CAPĂT

Istoria următoare, una din legendele șantierelor de pe Lotru, o relatează poetul George Țărnea.

Pe 4 august 1969, un autocamion de mare tonaj tip «Tatra» intră, cu peste 90 kilometri la oră, într-o remorcă plină cu grîu. Întîmplarea se petrece în județul Vîlcea, pe un drum de munte, către seară, la un ceas, deci, cu trafic mic. Din clipa în care are loc accidentul și pînă la sosirea unui doctor, trec mai multe ore bune. În cabina «Tatrei» se găsesc trei bărbați. Ceea ce urmează e istoria celui care a scăpat cu viață. Ștefan T., omul despre care scriu, nu-și amintește absolut deloc cum s-au petrecut lucrurile. Își revine sau, mai bine-zis, revine la viață după 41 de zile. Primul amănunt care îi marchează trezirea e instalația de reanimare și sticla de sînge cu numele donatorului scris pe etichetă. Doctorul Octav Troianescu, singurul care i-a dat șanse de viață pînă acum și care îi promite viață în continuare, îi povestește lui Ștefan T. tot ce a reușit să afle în legătură cu accidentul. «Omule, îi zice doctorul, a fost cumplit. Te-au scos din cabină tăind mașina felii, felii cu aparatul de sudură. După ce te-a examinat cum se cuvine, medicul de pe mașina Salvării a spus: duceți-l la morgă. Nu mai e nimic de făcut. După ce te-au urcat în Salvare, o soră i-a zis medicului: Uitați-vă încă o dată la el, tovarășe doctor. Nu știu de ce, dar am impresia că mai respiră. Medicul de la Salvare s-a întors spre soră și a ridicat din umeri: Fie. Deși, nu știu dacă asta mai folosește la ceva.»

Cînd e adus la spitalul de urgență, Ștefan T. are tensiunea sub 4. Părăsește spitalul în 1971, în cîrje, după un program complex de reeducare. Are toate încheieturile anchilozate și, practic, trupește și sufletește ia viața de la capăt. Sufletește, scriindu-le celor care — colegi de muncă și necunoscuți — i-au dat sînge. Trupește, încercînd să se miște, întîi precum copiii, apoi în cîrje. Toate pînă într-o zi cînd directorul șantierului, inginerul Cocoș — care ori nu știa ce soi de moarte a văzut maistrul ori avea realmente nevoie de priceperea lui în meserie și în știința lui la oamenii de pe acolo — vine la «nea Fănică» și-i spune: «Am nevoie de matale, nene. Nu glumesc. Arde pămîntul sub noi dacă nu ne dai o mînă de ajutor». La propriu și la figurat, meșterul Ștefan T. nu se slujea atunci decît de o singură mînă cum trebuie. Dar își ia lemnele de umblat, intră zîmbind cu oamenii lui în tunelul de la Manoileasa, fiindcă toți îl știau de om vesel, și nu putea să fie altfel; noaptea stă treaz de dureri și-și jură să reziste. Pentru treaba pe care o duce la bun sfîrșit la Manoileasa primește «Ordinul Muncii».

ȘANSA

Am cunoscut, nu demult, pe directorul unei întreprinderi importante, foarte prețuită pentru calitatea producției sale. De douăzeci și ceva de ani, de cînd o conduce, directorul și-a impus stilul de muncă principalilor colaboratori și, prin ei, întregului colectiv. Un stil de muncă inconfundabil, unic, caracterizat printr-o logică impecabilă, prin ritm constant, de o constanță matematică. Un director care nu se grăbește niciodată, care nu e presat de timp, care nu lucrează în salturi, care își îndeplinește absolut toate angajamentele. Întreprinderea funcționează și ea precum directorul. Nimeni sau aproape nimeni nu știe însă că directorul are, de la vîrsta de 22 de ani, doar o treime din capacitatea toracică și că ritmul său de muncă este impus de extraordinara sa voință de a trăi, de a trăi demn în greaua competiție a profesiunii alese. Singura lui șansă de a prinde vîrsta pensiei a fost aceea de a-i obliga pe oamenii cu care a venit în contact să lucreze ca el, să gîndească de zece ori înainte de a face un lucru. Altfel, privită pe din afară, povestea pare de o mare banalitate! un om impecabil. Ce poate fi mai plictisitor — nu-i așa? — decît un om care nu greșește.

FASCINAȚIA ȘI DRAMA SIMETRIEI

În anul 1955, un student este exmatriculat din Politehnică pentru o ambiguitate în dosarul său cu acte. Cel care trebuie să-i dovedească public vinovăția e chiar colegul de grupă, amicul lui și, totodată, rivalul la simpatia unei prea frumoase colege. Lucrurile merg astfel încît «acuzatorul» public n-are încotro și trebuie să organizeze ședința de excludere. S-ar părea că cei doi colegi se despart dușmani de moarte. Se reîntîlnesc după un număr însemnat de ani pe un mare șantier, ambii cu funcții de răspundere. Prin forța împrejurărilor trebuie să colaboreze. Colaborînd, ajung să pară că cel năpăstuit cîndva a trecut cu buretele peste trecut. Familiile se împrietenesc, petrec împreună, merg la schi împreună. Lumea — adică mai mulți din cei de pe șantier, ingineri acum și foști colegi cîndva — lumea știe însă ce s-a întîmplat odinioară și, cum zice în însemnările sale Cehov, dacă în actul I apare un pistol, în actul III el trebuie neapărat să tragă. Într-o zi, cînd cei doi eroi decid să plece la o partidă de schi, unul din ei renunță în ultima clipă. Seara lumea află că acel plecat singur a suferit un accident mortal. Ce supoziții naște întîmplarea, ce rol are în toată istoria colega de facultate a celor doi, cum acționează asupra conștiințelor noastre întîmplările simetrice, de ce viața naște și asemenea drame nu absolut necesare în desfășurarea ei, să-i zicem, necesară, iată întrebări la care un film ar putea să răspundă.

TUDOR OCTAVIAN ■

MAMĂ, TATĂ, VREAU MAȘINĂ

Student în ultimul an, tînărul A.B. își pune în gînd să o cucerească pe fiica profesorului care l-a lăsat o dată repetent și îl amenință cu aceeași sancțiune în anul următor. Fiica profesorului e încă elevă. Profesorul locuiește într-o vilă elegantă dintr-un cartier modern și liniștit, are limuzină și întreg confortul pe care și-l visează un tînăr cu imaginația aprinsă, frivol, schimbînd funcționarele de bancă, recepționerele, coafezele, pedichiuristele și cosmeticienele după cum le merge acestora bacșișul. Acum e hotărît să se cumințească și să dea marea lovitură. O pîndește zile în șir pe fiica profesorului. Exersează mai multe modalități de acrosaj. În sfîrșit, pentru că licheaua e prezentabilă și epatantă, o seduce și o mută în camera sa dintr-o mansardă de bloc vechi. Dramă în familia profesorului universitar! Tatăl fiicei refuză să primească perechea în vilă și să accepte căsătoria. Mama îl înduioșează. Fantele-student se instalează în vilă și treptat, treptat folosește mașina profesorului. La un moment dat însă, i se interzice accesul la bunurile familiei în mod brutal. Atunci studentul nostru anunță că dacă nu i se dă suma pentru achiziționarea unei mașini proprietate personală își va părăsi soția între timp însărcinată. Coșmar în familia profesorului universitar. Repetentul și academicianul nu se mai salută. În sfîrșit, mama soacră scoate pe furiș de pe C.E.C. jumătate din suma necesară pentru achiziționarea mașinii. De restul urmează să facă rost ginerele de la părinții săi. Își ia soția și pleacă în orașul de provincie, unde locuiesc părinții lui. Le cere bani. Aceștia refuză să-i dea. Economiile lor sînt pregătite pentru căsătoria surorii mai mici. Atunci studentul în ultimul an se cațără pe fereastra de la etajul 7 și promite solemn că dacă nu i se dau banii se aruncă în stradă. Disperare! A doua zi tînăra pereche se întoarce în București cu banii de mașină. Acum drumurile noastre se despart, îi spune junele soției sale candide, care va naște un copil peste cîteva luni. Fiecare cu viața lui. Și fantele reîncepe existența sa boemă, cu succese la volan, cu întîrzieri de acasă, cu... Băiatul și-a atins scopul! Are mașină! În cîteva luni o schimbă cu un Alfa Romeo, apoi cu un Ford sport, apoi cu un Ford Mustang. Pînă în ziua în care întîlnește o nouă partidă, de limbă străină, pe litoral,și primește, prin vamă, un Mercedes. După care, ajunge la închisoare pentru bigamie...

UN LUCRU PREA SIMPLU

Într-o uzină se inaugurează o hală nouă. Pregătirile sînt agitate. Oamenii s-au mutat pur și simplu în hale, cu saci de dormit cu tot. Se lucrează zi și noapte. Muncitori, ingineri, tehnicieni, profesori universitari chemați de la catedră, studenți nu găsesc de cîteva zile și nopți cauza pentru care marele angrenaj nu pornește. Reprezentanții firmelor străine, care au participat la execuția lucrărilor se consultă din oră în oră, cu planurile în față. Soțiile celor mobilizați în întreprindere își caută cu disperare bărbații la telefon. Părinții, nebărbieriți, trași la față,își întreabă copiii, cînd prind un fir liber prin centrală,cum o duc cu școala. Responsabilii orașului insistă ca fabrica să se predea în termen. Sînt chiar nemulțumiți și severi. Undeva există o defecțiune și nimeni nu reușește să-i dea de urmă. Fluxul tehnologic e paralizat. Dezamăgire. Reprezentanții firmelor străine se retrag în țările lor să mai verifice o dată planurile și calculele. Premiera industrială se amînă. Oamenii se întorc iarăși pe la casele lor. Un singur inginer, tînăr absolvent de facultate, rămîne cîteva zile și nopți singur prin uzină. Lui nu i s-a cerut părerea. E prea crud. Și într-o noapte, singur, descoperă eroarea. O remediază. Apoi pornește procesul tehnologic. Paznicii vin cu sufletul la gură. Sînt anunțați membrii conducerii uzinei. Bucurie generală. Tînărul inginer e îmbrățișat și sărutat. Vin și forurile de conducere ale orașului. Se fac fotografii. Se întorc reprezentanții firmelor străine, care fuseseră disperați că nu găseau cusurul mecanismului. Sînt uimiți. În sfîrșit, funcționează uzina. Dar nimeni nu se mai interesează de tînărul absolvent de facultate care a descoperit remediul. Era totuși o chestiune simplă. Putea să o descopere fiecare. Ba încă, la un moment dat, inginerul șef strecoară chiar ideea că «băiatul» a lăsat anume defecțiunea aceea acolo, ca să se evidențieze. E șters de pe lista de premii. E detașat în altă unitate. Și într-o seară ploioasă, de iarnă, singur pe peronul gării, se pregătește să ia trenul spre altă destinație. Ca să repare poate o altă eroare. În timp ce oamenii, ceilalți, sărbătoresc evenimentul...

A. DOHOTARU ■

INSTANTANEE

Doi sculptori, două generații, două stiluri, două școli: ION JALEA ȘI ION IRIMESCU

MARIN SORESCU, coborînd de pe scenele lumii și stînd pe gînduri lîngă afișul ultimei sale premiere

RADU BELIGAN, un nume de prestigiu al vieții teatrale contemporane

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Nu se cunosc meșterii care au cioplit taragotul din mînile lui DUMITRU FĂRCAȘU, dar sunetul său se trage din sufletul poporului român; cel care îl acompaniază, GHEORGHE MUREȘAN, face din acordeon o orgă

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR 88; 89

RIDENDO

„umorul de domiciliu“

Răsfoind rubrica de mică publicitate a unui ziar, nevastă-mea îmi zice:

— Ce-ar fi să cîștigi și tu un ban de revelion? Uite ce scrie aici. «Cooperativa **Umorul la domiciliu** angajează definitiv sau temporar umoriști profesioniști sau semi pentru a fi livrați clienților la domiciliu pe perioada sărbătorilor de iarnă».

Într-adevăr, făcîndu-ne noi cîteva socoteli sumare a reieșit că familia ar fi mult mai cîștigată, din toate punctele de vedere, dacă aș lipsi eu de acasă în noaptea de revelion și, în general, dacă mi-aș găsi un serviciu.

— Încearcă, mi-a zis soția, iar eu am înțeles din felul în care mi-a vorbit că se referă la pasa destul de proastă în care mă aflam cu scrisul de circa șase luni.

Mă prezint la respectiva cooperativă și mi se dau mai multe formulare pentru a fi complectate, unele avînd rubrici de genul acesta: «numele, prenumele și renumele», «de la cine a moștenit simțul umorului, pe ce bază și de ce», «dacă rîde în somn și de ce» etc. În plus, a trebuit să fac mai multe analize medicale (fund de ochi, urină, VSH, vasserman etc) pentru a primi în final avizul necesar: «normal, apt pentru angajare». Dispecerul, un tip destul de gras și de acru, căruia nu i-am fost simpatic de la bun început, m-a anunțat că voi fi angajat doar ca zilier. Nici măcar stagiar?! De ce? am întrebat. Trebuie să mi se verifice posibilitățile și antecedentele, mi s-a spus. În acest sens, pentru noaptea de revelion am fost repartizat, cu încă un angajat temporar, să organizăm programul distractiv în cadrul a trei familii.

Colegul meu, epigramist ieșit la pensie, părea o ființă optimistă.

— Dragă, mi-a zis el, eu colaborez cu această cooperativă de mai mulți ani și pot spune că uneori am tras foloase foarte consistente de pe urma ei. Nu mai departe de anul trecut, o familie în prezent decedată într-un incendiu integral, pe care am distrat-o de minune, mi-a dăruit, pe lîngă spezele bănești, și o bucată de purcel peste care cineva turnase petrosin în loc de untdelemn, dar care bucată, bine spălată cu săpun a putut fi consumată de către familia mea cu o reală plăcere.

La orele nouă seara eram deja prezenți la ușa primei familii. Ni s-a deschis foarte greu, iar cînd ni s-a deschis am fost confundați cu gunoierii și ni s-a înmînat la fiecare cîte un leu. A trebuit să sunăm din nou, cu insistență, și să explicăm de unde sîntem și ce scop avem pentru a fi primiți înăuntru. Era vorba de o familie compusă din zece persoane, majoritatea trecute simțitor de prima parte a vieții, ființe sobre, pensionare, cu titluri în diferite științe și chiar arte. Ne-au privit îndelung și în tăcere, după care cineva, care părea chiriaș principal și șef de masă, ne-a zis scurt: dați-i drumul. Firește, i-am dat drumul, adică am început să ne producem, fiecare după posibilități. Eu am zis cîteva bancuri seci din ciclul lordului distrat, glume verificate în decursul anilor în fața a tot felul de intelectuali, glume care se dovedeau fără excepție irezistibile. De astă dată nu a zîmbit nimeni. Imediat, colegul meu a abordat un repertoriu mai gros și mai suculent, adică bancuri cu poante explozive, la care ar urla și un surdomut. Ei bine, distinșii noștri clienți continuau să nu schițeze nici un zîmbet și să ne privească cu acea silă reținută și distinsă cu care privește un savant o reptilă scîrboasă. Panicați și complexați de această primire răcoroasă, am lansat numărul meu cel mai rezistent, păstrat anume pentru situațiile cele disperate, numărul care producea întotdeauna o stare comică irezistibilă și consta din scoaterea unei foarfeci bine ascuțite și din tăierea cravatelor și reverelor clienților, sfîrtecarea pantalonilor și a izmenelor etc. Poate vă imaginați că acea haită de ciocli a scos măcar de astă dată vreun zîmbet? Vă înșelați. Ei s-au privit unii pe alții, intrigați, după care unul dintre ei, nu chiar cel mai bătrîn, dar cel mai zdravăn, cu aliură de fost campion continental la categoria grea, ne-a luat de gulere, ne-a lovit cap în cap, ne-a sfîșiat hainele de pe noi, după care ne-a aruncat pe scări fără nici un cuvînt. Da, fără nici un cuvînt. Fără nici o înjurătură.

Cealaltă familie la care ne-am prezentat era o familie foarte tînără, care ne aștepta cu ușa deschisă. După ce ni s-a oferit cîte o gustare, ni s-a spus: dați-i drumul. Am început, firește, cu ciclul de bancuri seci despre lordul distrat. «Într-o zi, lordul John intră în bibliotecă și...» Atît am apucat să spun și tipii au început să rîdă ca dementții. De ce? Nu știu. Nu apucam să spun două cuvinte pentru că tipii izbucneau în rîs. Abia puțin mai tîrziu colegul mi-a dat de înțeles că indivizii știau bancurile respective și că din această pricină rîdeau. Așa mi s-a întîmplat și la celelalte cicluri, pe care de asemeni le știau, așa i s-a întîmplat și colegului meu. În sfîrșit, după o oră în care respectiva familie a rîs pe săturate, am fost întrebați: «Dar voi ceva nou nu știți?» Știam, sigur că știam și ceva nou, știam tot ce era nou pe piață în materie de haz, dar, de fiecare dată, tipii rîdeau de la prima frază. Le știau. Și nu am înțeles de ce au închiriat doi umoriști din moment ce erau mai pricepuți decît noi și de ce, fiind totuși niște oameni cu simțul umorului, au procedat așa cum au procedat, adică ne-au dat pe ușa blocului afară, cu șuturi în spate. În plus, au dat și telefon la cooperativă, zicînd textual: «De unde i-ați găsit pe tîmpiții ăștia?»

În fine, pe la ora trei din noapte, adică atunci cînd revelionul era în toi, am ajuns și la cea de a treia familie, o familie care putea fi acuzată de orice, în afară de faptul că nu era suficient de beată, inclusiv un cîine lup alsacian care, încă de la intrare, a simțit o plăcere personală din a ne linge pe mîini, mîrîind feroce la orice încercare din partea noastră de a-l potoli. Ceea ce n-am înțeles noi de la început a fost faptul că am fost puși imediat să servim desertul la masă, un chelner gras și agresiv adresîndu-ne tot timpul comenzi și cuvinte dure, pentru ca mai tîrziu să fim trimiși la bucătărie și puși să spălăm vasele. Abia mai spre ziuă, cînd șeful familiei respective dădea telefon la sediul cooperativei «Umorul la domiciliu» pentru a întreba de ce nu sosesc cei doi umoriști comandați, s-a lămurit confuzia: fusesem luați drept cei doi tineri debarasori ceruți de la o altă cooperativă care se ocupa cu servirea și deservirea la domiciliu.

Pe la ora șase dimineața m-am întors acasă, frînt de oboseală și flămînd mort. Familia mea dormea, drept pentru care soția a zbierat la mine în timp ce mă descălțam: «mai încet, nesimțitule!»

Peste cîteva zile am fost chemat printr-o adresă la sediul cooperativei «Umorul la domiciliu». Cu acest prilej am fost anunțat că am o imputație de trei mii opt sute cinci zeci și șase de lei, adică mai multe costume de haine, numeroase farfurii și un cîine de rasă, care a decedat, totuși pe din două. Am plătit totul, dar n-am înțeles un lucru: de ce ni s-a imputat cîinele?

ION BĂIEȘU ■

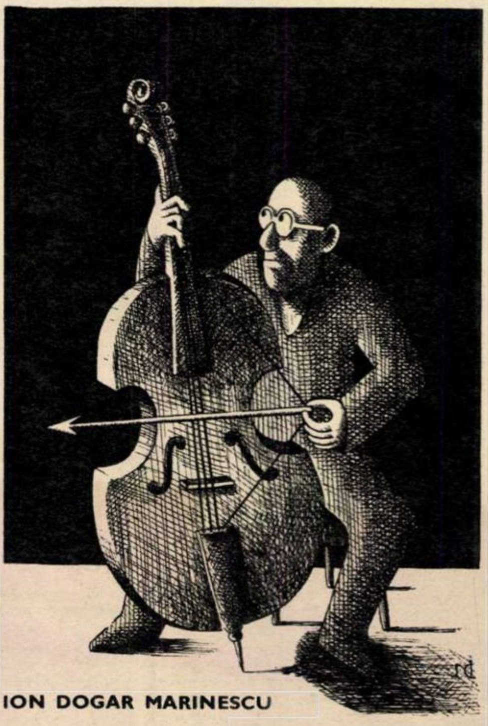

ION DOGAR MARINESCU

condica de sugestii și reclamații

Sînt consumator in acest local. Client vechi. De 15 ani intru și ies tot mereu daici. Da așa ceva nu se mai poate. Toți urlă, todauna urlă. Ce dracu asta-i orchestră? Este în discordanță! Unde sunt normele? Dar Responsabilu? Dar Chelnării? Cum rezistă? Schimbați-i domle că e Blamare. E de prost gust. Sînt foarte supărat, d-aia scriu. Schimbați domle orchestra!

ss indescifrabil

MĂSURI LUATE

S-a atras atenția tov client să nu mai facă vacarmu că și așa e gălăgie la apogeu.

Resp.

* * *

Subsemnatu He. Moroianu plec din acest local cu mari satisfacții psihologice. Am fost servit cît am vrut. Am cerut vin mi-a dat, am cerut coneac mi-a dat! *Mi-a dat tot cît am vrut!* Etica și estetica localului sînt egzacte. Respectiv însă de orchestră e totuși păcat că se poate vorbi împotriva lor: de ce țineți domle atîta pauză? De ce vă bateți joc? (Și să nu mai cîntați purpuriile alea că ne dă-n plictiseală!)

he. moroianu

MĂSURI LUATE

Se va da ca exemplu în prima ședință.

Resp.

* * *

Pentru șefu de sală (rapidist cunoscut) pentru responsabil om care rupe scîndura stadionului cînd vede cum perde rapidul, pentru toți rapidiștii care vor intra în acest local de *Slugăreți a Rapidului*, pentru toți rapidiști de pe cinci oceane, mări continente, o mică atenție de ziua mea: *Huo Rapidu!* Un UTIST sincer dar obiectiv.

MĂSURI LUATE

Tovarășu falsifică realitatea și aduce grave enjurii echipii care a susținut prestigiul în diferite situații internaționale.

Resp.

* * *

Subsemnatul ing. Zevedei Anton, eșuînd la acest local și fiind silit de împrejurări a ieși la WC constat că mi-au fost furate florile (25 lei) după masă. Regret!!! E prima și ultima dată cînd mă mai las furat la masă! Îmi pare rău că în numai cîteva ore am contribuit la plan cu 210 lei. Este o MĂGĂRIE să fiu EU furat, da FURAT! în această nenorocită de unitate. Deci să fim clari: HOȚII AFARĂ!

Ing. ss indescifrabil

MĂSURI LUATE

Tov. a fost c'o tovarășă. Profitînd cînd dînsa a fost la veceu a dat florile ospătarei Berciu Elena din sinpatie. Uitînd la plecare gestul clientu a făcut scandal. Tov. Berciu a tăcut, n-a zis nimic, i-a fost frică.

Resp.

* * *

Referitor sesizării tov. ing. Zevedei de mai sus, rog să nu o luați în seamă. El era cu soția iar soția fiind în WC, el fiind «galant» le-a dat ospătarei. Frumoasă comportare pentru un inginer cu pretenții! Eu eram cu soțul la masă, am văzut tot. Furtul nu e justificat. Fata le-a primit, că așa-i meseria. Ea ce vină are?

Karbovanschi Bebba,
magazioneră

MĂSURI LUATE

Tovarășa confirmă situația cu ospătara Berciu Elena arătînd: e nevinovată

Resp.

AL. MONCIU-SUDINSKI ■

PIM

ADRIAN CURSARU

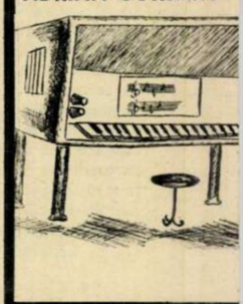

RAUL TIGANU

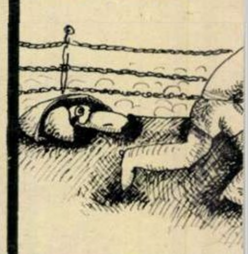

TRAIAN FURNEA

CARE A FOST DUPĂ PĂREREA DUMNEAVOASTRĂ CEA MAI BUNĂ CARICATURĂ PUBLICATĂ ÎN 1975?

Rodica Tott - ziarist

CONST. CIOSU

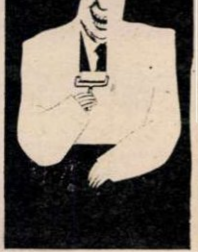

Urzica nr. 10

Mircea Preotescu - proiectant

V. CRĂIȚĂ - MÎNDRĂ

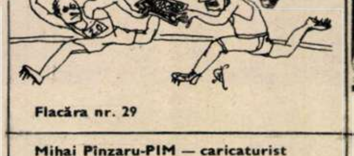

Flacăra nr. 29

Teodor Mazilu - scriitor

ION DOGAR MARINESCU

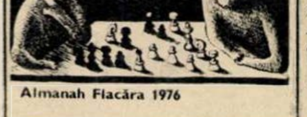

Almanah Flacăra 1976

Alexandru Boc - fotbalist

I. VLĂSCEANU

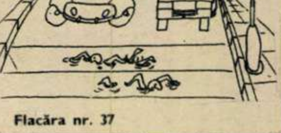

Flacăra nr. 37

Gabriela Buhoiu - grafician

MATTY

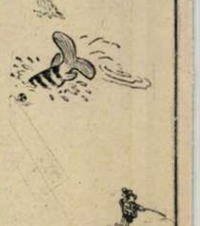

— Sorinel, nu mai plescăi apa!...

România liberă

Mihai Pinzaru-PIM — caricaturist

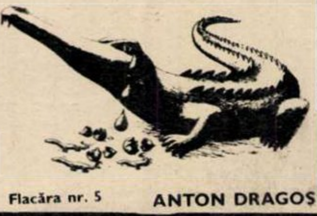

Flacăra nr. 5

ANTON DRAGOȘ

Emil Giuclea - student

DENEȘ MOLNAR

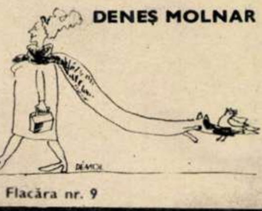

Flacăra nr. 9

Teodorescu Lucian - tipograf

ANTON DRAGOS

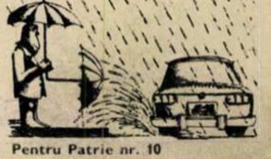

Pentru Patrie nr. 10

negația domnișoarei

Mărturisesc că, în ciuda experienței mele de romancier și a obsesiilor mele lingvistice am aflat foarte tîrziu de cuvîntul «negație». Îl auzeam în dreapta și în stînga dar nu izbuteam să-i deslușesc înțelesul. O lume miraculoasă, fericică se învîrtea în jurul acestui cuvînt.

Ceea ce m-a izbit de la început a fost faptul că «negația» se obținea. De ce trebuie să lupți pentru o negație mie nu îmi era deloc clar. Universul, mai ales cel feminin, era împărțit în două tabere. Unele obțineau negația, altele nu o obțineau.

Mărturisesc că am avut un șoc cînd am aflat ce înseamnă în realitate «obținerea negației». Ceva din cale afară de trist și de ridicol. O domnișoară se chinuia, își punea pe masă toată sinceritatea și tot părul ei bălai ca forurile să îi aprobe, în sfîrșit, să nu muncească în meseria pentru care s-a pregătit. Atît pretindea domnișoara și nimic mai mult. Nu cerea de la umanitate decît să fie eliberată de chinul profesiunii pentru care ani de zile se pregătise.

Tristă și înverșunată este lupta eroică declanșată sub steagul obținerii negației. Că de ce unele da, că de ce unele nu?

Am primit și eu un asemenea telefon de la o asemenea domnișoară exaltată și dornică de transfer.

— Dacă simți ceva pentru mine, obține-mi negația!

Trec peste faptul că sentimentele mele erau destul de neclare, se aflau — cum susțin prietenii mei, scriitorii umoriști — într-o fază incipientă. Ceea ce m-a uimit în psihologia amoroasă a domnișoarei era convingerea ei profundă, ireversibilă și stupidă, că amorul e tot una cu abdicarea morală. Că dacă nu o ajut să muncească în alt domeniu decît cel în care s-a pregătit înseamnă că sentimentele mele nu sînt curate.

Îmi șoptea bisăptămînal, strangulată de emoție și de interes:

— Dacă nu mă transferi înseamnă că nu mă iubești.

Dincolo de aceste considerente, poate superficiale, ideea de a obține negația, de a lupta pentru negație mi se pare de o tristețe nesfîrșită. O ființă omenească să se lupte pentru dreptul de a fi mutilată, dezonorată, de a nu face meseria pentru care s-a pregătit?

Să lupți tu însuți pentru propriul tău ridicol, pentru propria ta dezonoare, iată în adevăr o taină de nepătruns.

TEODOR MAZILU ■

un umorist grav: LEC

Stanislaw Jerzy Lec (născut la 6 martie 1906 la Lwov) este unul dintre scriitorii polonezi a căror faimă a trecut dincolo de hotarele țării lor. Creația sa bogată și diversă, răspîndită prin publicații dar și în volume, cuprinde atît poezii lirice cît și foiletoane, satire, epigrame, specii lăsate astăzi la periferia literaturii dar pe care el le-a ilustrat cu strălucire. **Gîndurile nepieptănate** (din care prezentăm o selecție în traducerea lui Nicolae Mareș dintr-o culegere apărută la editura «Junimea» în 1971) i-au asigurat un loc de frunte în literatura poloneză, în literatura contemporană de pe toate meridianele. Pline de subtilitate, de ironie, de umor sau gravitate, de violență sau de tandrețe, denunțînd falsurile din gîndire și din vorbire, aceste aforisme sclipitoare încîntă totodată prin frumusețea exprimării, a îmbinării meșteșugite a cuvintelor. Cel care a fost întemnițat în timpul războiului în lagărul de la Tornopol, de unde a evadat îmbrăcat într-o uniformă germană, cel care a luptat în mișcarea de rezistență antihitleristă punîndu-și în joc viața, nu s-a putut împăca pînă la sfîrșitul vieții cu minciuna care mai există în viața semenilor săi și a demascat-o fără cruțare.

Poate despre unele din volumele scrise de Stanislaw Jerzy Lec (**Grădina zoologică, Satire poetice, Culorile, Plimbările ciniculului, Viața e o epigramă, Poeme gata să sară** etc.) nu se va mai vorbi peste cîtăva vreme. Dar despre **Gînduri nepieptănate**, adevărate capodopere ale genului aforistic, atît de dificil, pe care nu mulți s-au încumetat să-l abordeze, și nu mulți dintre cei care s-au încumetat au izbutit, se va vorbi fără îndoială multă vreme, ca despre o încercare de a smulge pe oameni din rutina gîndirii și a prejudecăților.

GÎNDURI NEPIEPTĂNATE

de STANISLAW JERZY LEC ■

- Se pot face cu forța lucruri geniale? Da, însă trebuie să ai forța necesară.
- Unii oameni au reflexe întîrziate — înțeleg abia în generațiile următoare.
- Satiricii se nasc atunci cînd nu există motive de rîs.
- Dintr-o idee genială pot fi scoase toate cuvintele.
- Să evităm vărsarea de sînge: să introducem titlul de erou onorific.
- Revoluția franceză a arătat, prin exemple, că nu cîștigă cei care-și pierd capul.
- Celui care tace nu-i poți lua cuvîntul.
- Niciodată lumea n-o să vrea să-i ierte pe cei care n-au greșit niciodată.
- De unde să iei curajul? Curajoșii nu ți-l dau.
- Nu prăpastiile ne despart, ci diferențele de nivel.
- Nu ne mai putem întoarce în peșteri, sîntem prea mulți.
- Teama viitorului: vorbiți, monumente!
- Despre persoana aceasta poți spune: «persona non gratis».
- Omul care n-are milă ar trebui s-o implore.
- Fii altruist, respectă egoismul altora!
- Cînd fabulele politice pocesc animalele, sînt vremuri inumane.
- Prostia niciodată nu depășește granițele: oriunde calcă, e pămîntul ei.
- Turnul de la Pisa e aplecat sub unghiul din care îl văd turiștii.
- Nu te așeza la masa canibalilor, te poți vedea în castron.
- Ploaia cade în sus — a recunoscut unul spînzurat cu capul în jos.
- S-a pus avizul: «În conformitate cu adevărul».
- Timpul cînd apar zorile depinde de așezarea geografică.
- Condamnatul nu crește niciodată pînă la ștreang.
- Nu striga după ajutor noaptea. Poți trezi vecinii.
- Canibalul mănîncă servindu-se de furculiță și cuțit: asta înseamnă progres?
- Salto morale este mult mai periculos decît salto mortale.
- Satiricul care scuipă în vînt singur se scuipă în față.
- Cînd apa ți-ajunge la gură, capu' sus!
- Cine știe ce-ar fi descoperit Columb dacă n-ar fi dat peste America!
- Cel mai greu e să dai foc iadului.
- S-au întîlnit pinguinii cu uriașii. «Sîntem egali» au zis. «Da», le-au răspuns giganții
- Nu vom putea scăpa ușor de un sistem: de cel solar.
- Nu cred că posesorul unui singur suflet este «mic proprietar».
- Shakespeare poate sa nu fie Shakespeare. X nu este cu siguranță Shakespeare.
- Și happy-end e numai final.
- Cîte privighetori trebuie să înghită uliul ca să înceapă să cînte?
- Și canibalii salvează oamenii din gura rechinilor.
- Pune punctul sub semnul întrebării!
- Nu credeți în basme: au fost adevărate.
- Primul om nu s-a simțit singur, fiindcă nu știa să numere.
- Unele tragedii naționale nu cunosc pauze.
- Totul e în mînile omului. De aceea trebuie spălate cît mai des.
- Noroiul creează cîteodată impresia adîncimii.
- Chiar dacă-i dai vacii cacao, nu mulgi ciocolată.
- În capitală, și cîinii latră mai central.
- Nu tăia craca pe care stai decît atunci cînd vor să te spînzure de ea.
- Nu izbi cu ciocanul în soare. El trebuie să ne ajungă pentru un miliard de ani.
- Nu provoca pe cretin să scrie capodopere. Dacă reușește?!
- Sărman pămînt! Toate umbrele noastre cad pe el.
- În rai ar trebui să existe totul: și iadul!
- Oamenii sînt în mîinile experților!
- Uneori clopotele leagănă limba.
- Oameni, nu fiți modești, nu vă prefaceți a fi lei.
- Nu deschide niciodată ușile care și așa se vor deschide fără asentimentul tău.
- În casa spînzuratului nu se vorbește de funie. Dar în casa călăului?
- Să-ți poți dormi moartea în rate!
- Lupta dintre doi Hamleți e cam așa: cine trebuie să fie și cine nu trebuie să fie?
- Papagalii discreți nu repetă nimic.
- Din nici un punct de vedere nu se admite să fii orb.

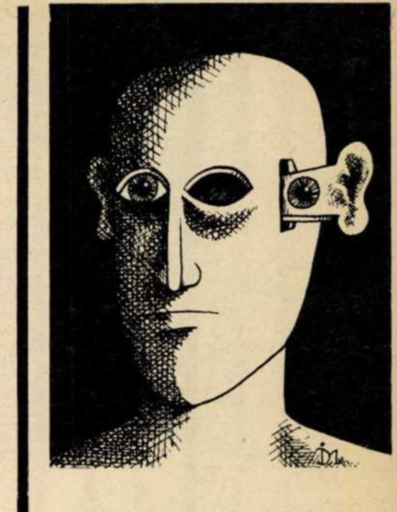

ION DOGAR MARINESCU

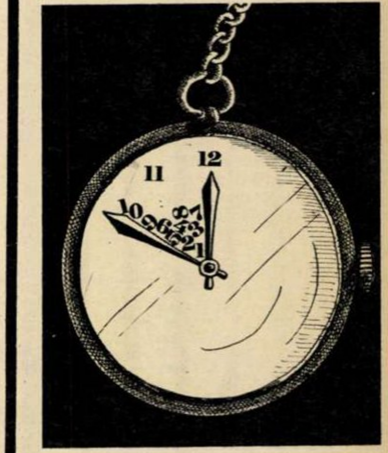

ANTON DRAGOȘ

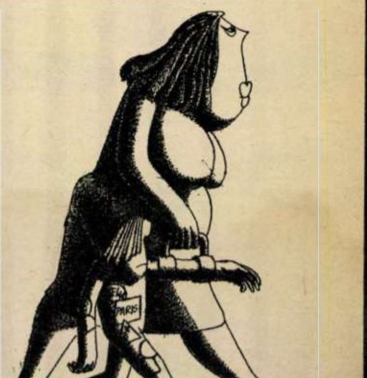

Aurel Dragoș Munteanu — scriitor

BOUR

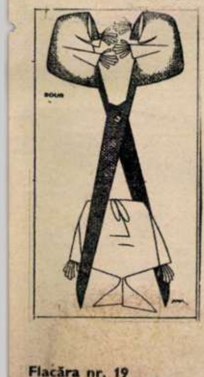

Flacăra nr. 19

Dan Bîrlădeanu - ziarist

ION DOGAR MARINESCU

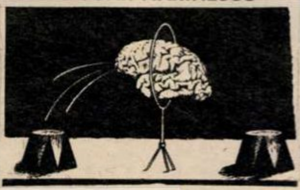

Flacăra nr. 17-18

Mitică Gavrilă - tehnician

MATEI MIHAI

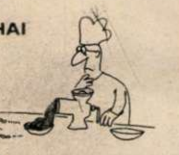

Flacăra nr. 15

Geta Havriliuc - economistă

V. CRĂIȚĂ - MÎNDRĂ

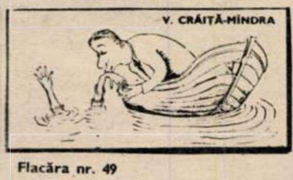

Flacăra nr. 49

Bogdan Marinescu - medic

MIHAI PINZARU-PIM

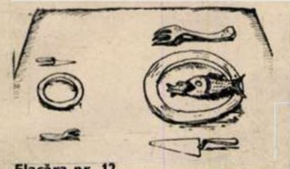

Flacăra nr. 12

Ionel Florea - proiectant

ION DOGAR MARINESCU

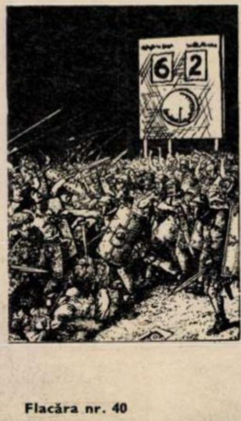

Flacăra nr. 40

Alex. Clenciu - epigramist

A. POCH

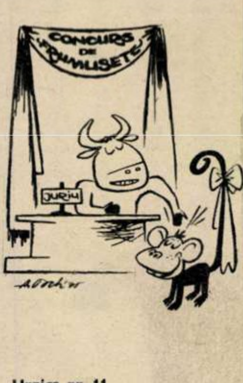

Urzica nr. 11

Horia Pătrașcu — ziarist

ION DOGAR MARINESCU

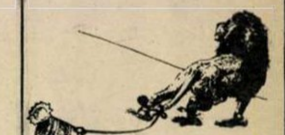

Flacăra nr. 40

Simina Vlaicu — inginer

ANTON DRAGOȘ

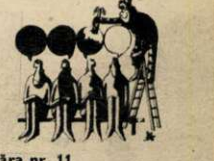

Flacăra nr. 11

A ÎNCEPUT NUMĂRĂTOAREA INVERSĂ...

...pînă cînd gongul va bate cele 12 lovituri care vor marca trecerea dintr-un an în altul!

Numărate sînt orele, dar nenumărate sînt cadourile pe care magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat vi le-au pregătit pentru a le oferi celor dragi în noaptea de revelion. Din bogata listă am selectat pentru dumneavoastră:

pulovere, veste, scampolouri; lenjerie pentru femei și bărbați; poșete, pălării, cravate, căciuli, mănuși, fulare, gulere blană, pantofi, ghete, șoșoni, cizme; paltoane, costume, compleuri, rochii, sacouri, pantaloni pentru femei și bărbați și... multe alte articole-surpriză.

Deci, intrați chiar astăzi în magazinele specializate pentru a cumpăra cadourile preferate!

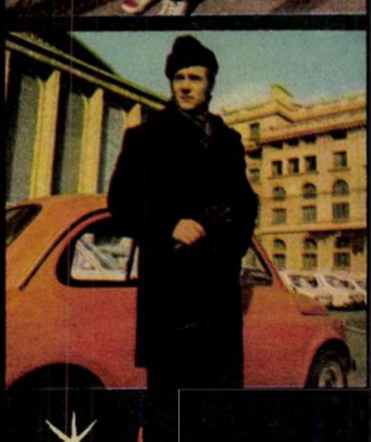

înțeleptul solomon și problemele medicinei legale

Dacă în antichitate înțeleptul Solomon a putut stabili care dintre cele două pretendente venite dinaintea sa spre judecată este adevărata mamă a unui copil, propunînd pur și simplu să fie tăiat copilul în două, dîndu-se fiecărei femei cîte o jumătate (la care, îngrozită, mama cea adevărată a spus: «dați-i ei copilul!» — adică femeii celeilalte, care sufocase copilul în timpul somnului — înțeleptului fiindu-i astfel extrem de ușor să realizeze care este adevărul), iată că în zilele noastre lucrurile s-ar părea că nu stau la fel de simplu... cel puțin în acest caz pe care dorim să vi-l relatăm, spre analiză. cu mențiunea: *zîmbetul interzis!*

...În dimineața zilei de 6 ianuarie 1968, orele 3, în maternitatea din Bacău vine pe lume copilul Patrașcu Daniela, fiica lui P.R., cooperatoare din comuna F.; la acea dată, P.R. era necăsătorită — cum este dealtfel și în prezent — iar micuța Daniela habar n-avea că va deveni eroina unui caz demn de pana unui Caragiale contemporan!

După ieșirea din maternitate, P.R. deschide acțiune juridică pentru stabilirea paternității și plata pensiei de întreținere pentru fiica sa Daniela, împotriva numitului D.I., zis Porondi, de profesie șofer, avînd același domiciliu ca și tînăra mamă (comuna F., județul Bacău).

Bun. Se fac toate probele judiciare, inclusiv expertiza medico-judiciară la centrul judiciar Iași, serviciul de medicină legală, care confirmă ca posibilă paternitatea lui D.I. zis Porondi, iar prin hotărîrea judiciară dată de Judecătoria Bacău îl obligă pe Porondi la o pensie de întreținere de 50 lei lunar pînă la majoratul copilului.

Perfect! Atîta doar că P.R. — nemulțumită de suma stabilită — face recurs; rezultat: lui Porondi i se stabilește o pensie de 100 lei lunar, pentru întreținerea Danielei. Iată însă că de data asta devine nemulțumit șoferul! Și ce face el în acest caz? Face recurs. Unde? La Tribunalul Suprem București, cu efectuarea unei noi expertize medico-judiciare la Institutul de medicină legală «Dr. Mina Minovici». Rezultat: se emite un document contrar celui de la Iași, prin care se neagă *atît paternitatea cît și maternitatea* minorei P. Daniela; cu această ocazie, mama P.R. pierde definitiv și iremediabil procesul referitor la stabilirea paternității cu Porondi, care iese din cauză, și — colac peste pupăză — pierde și pensia de întreținere stabilită de Judecătoria Bacău pentru minora Daniela.

Rețineți? Șoferul a. ieșit definitiv din cauză, fără vreo repercusiune moral-socială sau materială (deși probele cu martori dovediseră inițial că a fost concubinul lui P.R., cu care a procreat pe minora Daniela), iar P.R. a ieșit definitiv din această afacere: fără însă o considerabilă sumă de bani cheltuiți prin judecăți și tribunale. Ce se poate face într-o atare situație (cu atît mai mult cu cît micuța Daniela — copilul, ăsta cu probleme..., *motivul*, de! al *încurcăturii*, cu cît micuța Daniela, repet, nu-și poate încă da o părere competentă asupra cazului)?!?

Dragi, stimați, cititori — *iată ce se poate face:*

...P.R., mama Danielei (care susține și astăzi că fetița este a ei! — n.a.) solicită serviciile advocatului P. de la Judecătoria Bacău care în virtutea documentului emis de către Institutul de medicină judiciară «Mina Minovici» (prin care se sugera că Daniela nu are nici mamă, nici tată, și că ar fi fost schimbată la naștere în maternitatea Bacău), acționează în judecată Direcția sanitară a județului Bacău, *pentru pretenții...!*

Ce face Judecătoria Bacău — căreia i se încredințase cazul — în noua lumină a faptelor? Obligă Direcția sanitară a județului Bacău să plătească minorei Patrașcu Daniela suma de 21 377 lei, bani restanți, și cîte 400 lei lunar, pînă la data de 6 ianuarie 1986! Simțind, pesemne, că nu e ceva în regulă în toată afacerea asta, Direcția sanitară a județului Bacău — la rîndul ei — procedează la emiterea Dispoziției de plată nr. 968 din 7 octombrie 1975 prin care obligă recuperarea sumei sus-amintite de la 25 de cadre medico-sanitare ale Maternității Bacău — secția de obstetrică-ginecologie — cadre luate absolut la întîmplare. Lista presupușilor vinovați în consumarea acestui caz, cred, unic în țară, este semnată de dr. Zichil Georgeta (șeful secției de nou-născuți a Maternității Bacău) și de șeful secției obstetrică-ginecologie, dr. Stelian Popa. Sumele impuse celor 25 de cadre medico-sanitare, pentru a plăti o «pretenție» a unui copil care... *nu există*, se cifrează între 641 și 1 496 de lei de căciulă. Plus mărunțișurile pentru viitor (că, orișice s-ar spune, mai avem cîte nițel pînă în... 1986!).

«Lumee-lumeeee...!» — ar răcni acum, din toate puterile, un saltimbanc de bîlci ajuns la capătul demonstrației, dornic să mai adune încă alți fraieri pentru același număr.

Ceva mai modești, noi, aceștia, care ne consumăm timpul descifrînd — pe măsura posibilităților noastre — scrisori, gînduri transmise, idei, necazuri, bucurii sau speranțe — *fără a ne pare rău de acest timp consumat astfel, pentru că ASTA ne e meseria* — vă propunem, în final, cîteva repere necesare *descifrării* uluitorului caz descris în rîndurile de mai sus:

1) — D.I., zis Porondi, a fost de două ori dovedit ca tată al minorei P. Daniela (de către instanța judecătorească Bacău și de către Serviciul medico-legal Iași).

2) — P.R., mama copilei, nu a spus niciodată că fetița Daniela nu ar fi fiica ei; dimpotrivă, susține și astăzi că îi aparține. Atunci cînd i s-a infirmat maternitatea, i s-a propus să-și dea copilul unei instituții de stat de ocrotire a minorilor: femeia a refuzat categoric!

3) — Dacă P.R. totuși este mama unui copil... schimbat: unde e *celălalt* copil?! De ce nu a reclamat nimeni «schimbul»?! Nici o mamă care a născut în dimineața zilei de 6 ianuarie 1968 nu s-a ivit a spune că propriul copil i-ar fi fost schimbat... Atunci, firesc, cine a adus-o pe Daniela? Barza?

4) — Dacă P.R. *nu este* mama legitimă a copilului Daniela, atunci cu ce drept poate încasa pensia de întreținere legală?

5) — Infirmiera Anișoara Negru, una dintre cele 25 de cadre medico-sanitare puse să plătească pentru «ceva care nu există», a fost angajată la Maternitatea Bacău (conform cărții de muncă) la data de *26 februarie* 1968. Or, Daniela — micuța ființă în jurul căreia, uite, s-a făcut atîta tevatură provocînd indignarea dar și ilaritatea unui oraș! — s-a născut la data de *6 ianuarie 1968!...*

6) — Nici pînă în ziua de astăzi nu s-a putut stabili cu precizie (presupunînd că ar fi fost schimbat din greșeală un copil, atunci, în maternitatea din Bacău), cine anume — persoană fizică — ar fi făcut acest gest ilegal, absolut condamnabil.

7) — Neavînd nici mamă, nici tată — conform actului emis de către Judecătoria Bacău — Danielei trebuia să i se anuleze și actul de naștere, nu? Nu i s-a anulat. De ce?!

...Nu vrem să fim cinici, și nici nu vrem să speculăm o întîmplare tragicomică în favoarea hohotului de rîs inutil: este vorba de destinul unui copil, de lege, de responsabilitate morală (*indiferență crasă* — aceasta din urmă, în cazul semnalat mai sus! — n.a.). În maternitatea din Bacău nasc, anual, și femei necăsătorite — așezarea familiilor lor, în limitele firești ale comunității noastre, are loc *abia după;* înseamnă, oare, că medicii și cadrele sanitare care au asistat aducerea acestor copii pe lume, *să plătească* inconștiența fragilă a unor întîlniri premature?

«...Cei ce au văzut-o pe Daniela, susțin că seamănă cu mama (P.R.), și cu tatăl său (Porondi), la fizionomie. Are și un semn particular sub urechea stîngă: o aluniță — papilom cutant — cum are și tatăl său, D.I.»...

Punct.

HORIA PĂTRAȘCU

N.A. — Reportajul a fost realizat în urma primirii la redacție a unei scrisori — înregistrate la noi cu nr. 5493/4.12.1975 — semnată de un GRUP de 25 de cadre medico-sanitare de la maternitatea din Bacău.

fără comentarii...

La data de 13.10.1972 a fost internat în Centrul de Reeducare minorul DOGARU GLIGORE, născut la 22.10.1957, fiul lui Neculai și Elena, domiciliat în Colonia Săvinești, vila 48, ap. 4., județul Neamț. În perioada internării, minorul a urmat clasele a VII-a și a VIII-a, calificîndu-se totodată pînă la majorat, în meseria de mecanic auto. Prin decretul nr. 545/30.12.1972, minorii atît în perioada internării cît și după externare, beneficiază de ocrotiri speciale.

Conform art. 24 din acest decret, Centrul a solicitat Oficiului Forței de Muncă al județului Neamț, prin adresa nr. 1222/20.05.1975, repartiție în producție, care trebuia să fie trimisă pînă la liberarea tînărului, astfel că el a fost externat fără repartiție. Cu adresa nr. 2309/18.10.1975, Centrul a revenit, la care de asemenea nu s-a primit răspuns.

Printr-o scrisoare tînărul informează că nu a fost ajutat să se angajeze, forțele de muncă motivînd că nu sînt locuri, indicîndu-i să-și caute singur de lucru pe unde poate.

Cu adresa nr. 2309/18.10.1975, Centrul înștiințează — conform prevederilor decretului 545 — Autoritatea tutelară a Consiliului Popular al comunei Săvinești și Miliția județului Neamț despre liberarea tînărului, solicitînd sprijin în vederea supravegherii și îndrumării sale în continuare, a integrării sale în muncă și viața socială.

Despre faptul că tînărul nu a fost ajutat să se integreze este sesizat Consiliul Popular Județean, Miliția Județului Neamț, Direcția Județeană pentru Probleme de muncă și Ocrotiri Sociale și redacția ziarului «Ceahlăul», cărora li se înaintează în copie scrisoarea adresată conducerii centrului.

În prezent, tînărul ne informează că nici în urma intervențiilor Centrului nu s-a rezolvat situația. De la Forțele de Muncă, în ultimă instanță, a primit repartiție către I.T.A. Piatra Neamț însă la această întreprindere nu a fost primit pe motiv că nu sînt locuri. Considerăm că față de această situație, factorii răspunzători manifestă superficialitate și chiar nepăsare față de obligațiile ce le revin din decret, privind tinerii externați din centrele de reeducare, care mai au încă nevoie de supraveghere și îndrumare din partea organelor competente.

Determinat fiind de situația sa și de împrejurări, tînărul poate fi ușor atras în diferite cercuri vicioase și a comite noi infracțiuni, astfel că rezultatul muncii de reeducare și instruire din centrul de reeducare, nu ar fi cel scontat, fără acel sprijin de îndrumare și supraveghere din partea factorilor răspunzători din localitatea de domiciliu.

În corespondența cu organele menționate mai sus, Centrul de Reeducare Minori Tg. Ocna s-a referit și la texte din Decretul 545/72, cu obligațiile ce revin factorilor de răspundere în problema tinerilor externați din centrele de reeducare, de la care pînă în prezent nu s-a primit nici un răspuns.

Anexăm în copie două scrisori trimise de tînărul în cauză foștilor săi educatori:

Iată și copiile:

1) Tov. Comandant

Sînt fostul elev Dogaru Gligore din Colonia Săvinești, vila 48 ap. 4, căutînd toate posibilitățile de a mă angaja, în zadar. Am fost la forțele de muncă, dar m-au respins spunîndu-mi că nu au locuri. Am fost la Miliția din Săvinești, m-au trimis la comandantul miliției din P. Neamț. De acolo am plecat iar la forțele de muncă, spunînd iar că nu au locuri, să-mi caut de lucru pe unde pot. Nu pot să rămîn așa tov. comandant, doar am învățat o meserie destul de bună și nu pot să mă lipsesc de ea.

Nu știu ce să mă mai fac, de aceea m-am gîndit să vă scriu cîteva rînduri rugîndu-vă să mă ajutați în această problemă. Cu multă stimă și respect al dvs. fost elev Dogaru Gligore.

Vă mulțumesc foarte mult.

2) Tov. Comandant

Primind scrisoarea de la dvs. m-am bucurat foarte mult. Tov. Comandant, am adus la cunoștință situația la toți cei care erau scriși în scrisoarea pe care am primit-o de la dvs., dar nimic nu s-a rezolvat prin aceasta.

Am fost la forțele de muncă și mi-au dat o repartiție la I.T.A. Piatra Neamț. A trecut aproape o săptămînă de cînd umblu pe drumuri.

Am fost la tov. Florescu la Autobază și am făcut cerere către tov. director al Autobazei, tov. Prisecaru respingîndu-mă, spunînd că nu au locuri pentru mecanici auto, după ce făcusem vizita medicală, foaia aia care trebuie completată la spital.

Tov. comandant, își bat pur și simplu joc de mine. Am fost rugat să vă scriu ce s-a întîmplat cu mine. Cred că nici dumneavoastră nu mai puteți face nimic pentru mine.

Vă mulțumesc foarte frumos pentru ajutorul pe care mi l-ați dat. Cu multă stimă și respect, al dvs. fost elev. Dogaru Gligore.

Asta e tot.

H.P. ■

LA SLĂNIC PRAHOVA, oamenii se tratează de astm într-o salină, la 220 de metri sub pămînt!

Deși e greu acum, după atîția ani, să mai distingi cu limpezime cui i se datorează începutul de drum, s-ar putea spune că aici, la Slănic Prahova, totul a plecat de la observațiile doctorului Fedon Grigoropol, de douăzeci și trei de ani medic al Întreprinderii saline. Făcînd tratamente și încercînd să-i scoată pe minerii de subteran din durere, Fedon Grigoropol a observat la un moment dat, în urmă cu vreo cincisprezece ani, că de toate bolile suferă pacienții săi cu excepția uneia. A astmului. A crezut, după cum mărturisește, că nu este decît o întîmplare, dar parcurgerea literaturii medicale de specialitate, asupra căreia s-a aplecat din curiozitate și pasiune, l-a convins de contrariul, înștiințîndu-l că în mai multe locuri din lume, în Polonia la Wieliczka, în Uniunea Sovietică la Solotvin, în R.F. Germania la Klutert, s-au organizat adevărate sanatorii subterane, în saline scoase din exploatare, pentru suferinzii de astm. Peste tot cu rezultate remarcabile.

A inițiat atunci o cercetare, pe care sprijinul organelor locale n-a salvat-o de la modestie, date fiind condițiile vitrege de lucru și puținătatea mijloacelor tehnice avute la dispoziție. Bolnavi aflați în spitalizare au fost coborîți în fosta salină «Unirea», transformată în obiectiv turistic în 1971, la două sute douăzeci de metri sub nivelul localității, fiind supuși la o cură zilnică de patru ore, timp de trei săptămîni. Concluziile studiului au fost așternute pe hîrtie după cum urmează:

> **«Urmărindu-se 20 de bolnavi bronhopneumopați cronici, cu sindrom obstructiv, s-au constatat 16 ameliorări clinice, din care 10 au fost confirmate prin probe spirografice și 8 prin reducerea necesarului de medicamente. 3 cazuri au fost staționare, iar unul s-a agravat, constatîndu-se ulterior că era vorba despre un cord pulmonar cronic cu emfizem... Cercetarea a condus la concluzia că salina poate fi considerată drept un factor natural important în recuperarea bronhopneumopatiilor.»**

Înainte de a detalia și a ajunge cu subiectul la ceea ce ne doare și la ceea ce vrea să constituie, de fapt, miezul acestui reportaj, permiteți-ne să zăbovim o clipă și să lămurim problema salinei în discuție, asupra căreia vom tot reveni. Scoasă din circuitul exploatării în urmă cu patru ani, mina reprezintă, de fapt, un adevărat orășel subteran, cu o suprafață de aproape optzeci de mii de metri patrați și o înălțime de șaizeci și șase de metri, punînd la socoteală numai sala cea mare, aflată la două sute douăzeci de metri adîncime față de nivelul orașului și la o sută față de cealaltă sală, renumită mai ales prin concursurile de aeromodele organizate acolo. Dotată cu două ascensoare de mare capacitate, mina are în interior o temperatură constantă, variind, vara și iarna deopotrivă, în jurul a 12 grade Celsius, adică asigurînd, prin comparație cu alte amenajări similare, condițiile cele mai bune de tratament din întreaga noastră rețea de saline.

Să revenim. În vreme ce faima salinei de la Slănic Prahova creștea spectaculos în rîndul bolnavilor de astm, pentru care nu conta în nici un fel lipsa amenajărilor din subteran, ci pentru care contau numai ameliorările și vindecările popularizate din aproape în aproape, solicitările din țară și din străinătate cunoscînd o curbă ascendentă vertiginoasă și prinzînd pe picior greșit pe gospodarii unei stațiuni cunoscute mai ales prin eficacitatea apelor sale clorurosodice, folosite în tratamentul reumatismului, în aceeași vreme s-a urnit acolo o cercetare științifică dintre cele mai serioase. Purtînd girul unor institute de specialitate demne de tot respectul, Institutul de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală, Spitalul Central de copii București, Policlinica Titan și Institutul de meteorologie central, și bucurîndu-se de sprijinul colectivului medical al Spitalului din Slănic, cercetarea, condusă de dr. Camelia Voiculescu, a confirmat în mare concluziile favorabile ale doctorului Grigoropol, constatînd — cităm — ameliorarea parametrilor clinico-funcționali ai bolnavilor de astm, adulți și copii, ca rezultat al acțiunii factorilor microclimatici specifici salinei Slănic Prahova. Care factori specifici, după aceiași autori, ar fi prezența aerosolilor salini cu dimensiuni, în cea mai mare proporție, sub trei microni și aeroionizarea pozitivă, scăzută la jumătate în atmosfera salinei, în comparație cu cea din atmosfera liberă.

Organele locale, active și dornice de a extinde aria de funcționare terapeutică a stațiunii, au considerat că lucrurile odată demonstrate științific vor intra pe un făgaș normal și forurile de resort, respectiv Ministerul Sănătății și Ministerul Turismului, își vor uni forțele și capacitățile pentru deschiderea, la Slănic Prahova, a unui sanatoriu pentru tratamentul afecțiunilor astmatice. Fără să fie invidioși, adică fără să privească în curtea altora, la Slănic Moldova sau la Praid, unde s-au ordonat alte asemenea studii, oamenii puneau în balanță avantajele stațiunii lor, dimensiunile neobișnuite ale salinei, în care cel puțin patru galerii se pot preta la amenajări ideale, apropierea față de marile aglomerări urbane de la București, Ploiești, Brașov și așa mai departe, condițiile climaterice deosebite ale locului, unde umezeala este redusă, curenții de aer firavi, unde ceața, viscolul sau canicula sînt fenomene întîlnite o dată la foarte mulți ani.

Chiar dacă judecau realist, cum judecă și astăzi primarul Stelian Mînzicu, de la care am aflat multe din amănuntele găzduite în această pagină, oamenii din Slănic s-au înșelat. Nimeni n-a mișcat nici un deget, puținele amenajări din subteran, vreo patruzeci de paturi și canapele, cîteva mese de șah, ceva pături și saltele, reprezentînd un improvizat de care se servesc însă anual, în răstimpul sezonului, aproape o mie de bolnavi de astm, marea majoritate venind pe cont propriu și aciuindu-se care pe unde găsește. Bolnavi veniți din toate colțurile țării și bolnavi care doresc să vină și care scriu pe adresa spitalului din întreaga Europă, directorul instituției, doctorul Gheorghe Enăchescu, confirmîndu-ne că există un puternic interes față de ameliorările și vindecările înregistrate la Slănic peste hotare. S-au primit scrisori din Portugalia, U.R.S.S., Japonia, Belgia, Spania și de aiurea, căci tratarea astmului reprezintă o problemă de prim ordin pentru medicina mondială. Astfel, ca să procedăm la o scurtă introducere în temă, în Europa statisticile înclină spre existența mai multor milioane de astmatici, în S.U.A. peste douăsprezece milioane de oameni trăind, cum scria un confrate, sub spectrul sufocării. La noi se socotește că aproape 7 la sută din populație suferă de o maladie a căilor respiratorii, nu o dată fiind vorba de tineri, pensionați înainte de vreme și obligați să caute de colo pînă colo remediul unei boli care face ravagii mai ales la venirea frigului.

Mulți dintre cei veniți la tratament, un tratament, repetăm, improvizat, în care totul s-a zidit în jurul pasiunii doctorului Grigoropol și ingeniozității administratorului stațiunii, Mircea Pătrașcu, care a transportat cîteva paturi în subteran, mulți dintre foștii pacienți ai Slănicului au întors dovezi de recunoștință către oamenii de acolo, mulțumindu-le pentru binele făcut și menționînd, zeci dintre ei, negru pe alb, că se simt mult ușurați după cura din salină și, în orice caz, angajați pe drumul către însănătoșire și întoarcerea la muncă. Iată cîteva dintre numele puse la dispoziție de doctorul Grigoropol, pacienți pe care acesta i-a avut în observație și care la întrebarea «cum vă simțiți în prezent?» răspund la fel, adică bine sau foarte bine: Ecaterina Nenciu din Cîmpina, Efremia Ogea din Brașov, Alexandrina Frîncu din București, Dumitra Văleanu din București, Elvirea Olteanu și Ion Aurel din București și așa mai departe.

După ani și ani de amorțeală, în care omologarea sanatoriului subteran de la Slănic a întîrziat fără nici o explicație, dar cu multe prejudicii, aduse nu numai sănătății oamenilor, ci și economiei țării, nu demult, grație radicalei schimbări de optică a conducerii Ministerului Sănătății, sanatoriul antiastmatic din salina «Unirea» este pe cale să devină o realitate oficială, din 1976 șaizeci de bolnavi pe serie fiind îndrumați la Slănic Prahova pentru tratament împotriva astmului. Chiar dacă întîrziată peste măsură, această decizie vine în întîmpinarea interesului neobișnuit al pacienților și certifică o stare de fapte existentă, al cărei renume s-a răspîndit demult în rîndul bolnavilor.

Am fost zilele trecute la Slănic Prahova. Am aflat toate cele înfățișate mai sus, regretul mai vechi și bucuria mai nouă a gospodarilor stațiunii, oameni care trebăluiesc, de dimineața pînă noaptea, la noul complex balnear, cu două sute cincizeci de paturi, a cărui inaugurare coincide cu venirea noului an. Va fi un complex modern, băi calde, împachetări, fizioterapie etc., deservit de peste treizeci de cadre medicale, în care își vor găsi probabil locul și primii bolnavi de astm tratați cum se cuvine și cum scrie la carte. Cu medici de specialitate, cu profesori de cultură fizică medicală, într-un cadru de oarecare destindere, care să-i facă pe oameni să uite că au mai bine de două sute de metri pînă la lumina zilei, într-un adevărat sanatoriu subteran.

Un sanatoriu care poate deveni, forțînd nițel apropierile, o adevărată mină de aur, pentru bolnavi, în primul rînd, și mai apoi pentru gospodarii orașului, siliți în vremea din urmă să învețe cît mai multe limbi străine. Pentru a răspunde solicitărilor venite din toate colțurile lumii.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■
Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

RUBRICA MEA

bucureștiul sau bucureștii?

Mi-am recitit cu satisfacție rubrica de la 29 noiembrie, nu cu satisfacția de a fi făcut ceva «reușit» (asta rămîne la aprecierea cititorilor!), dar cu satisfacția de a nu fi descoperit nici o greșeală de tipar. Mare lucru! Cu toate acestea, am o nedumerire: să fi scris eu «**Bucureștiul** a găzduit» sau m-a corectat culegătorul? Mă silesc și verbal și în scris să respect forma corectă: **Bucureștii**, așa cum au scris toți bunii scriitori din trecut și cum ne orientează academicianul Iorgu Iordan în excelenta sa lucrare **Toponimia românească** (Editura Academiei, 1963):

«**Bucureștii** (...), **Bucureștii Mici** (...), **Bucureștii Noi** (...), ultimele două sînt creații administrative relativ recente (...). Același nume (**București**, pur și simplu), format de la **Bucur**, antroponimicul atît de răspîndit, l-au purtat «foste sate» (...), care, sînt dispus să cred, n-au dispărut, ci numai și-au schimbat numele, tot de teama unei neînțelegeri (în momentul cînd acela al primului oraș românesc a început să devină cunoscut pretutindeni)».

Îmi rămîne să dovedesc afirmația că forma literară corectă este **Bucureștii**, iar nu **Bucureștiul**, variantă astăzi uzuală.

Mă voi mărgini să dau cîteva citate din Eminescu. Într-un articol de mare vervă, **Literatura și pastrama din Botoșani**, citim:

«Știam odată că în vechiul tîrg al **Botoșanilor** se face pastramă bună...»

Și mai departe: «...mediul intelectual al **Botoșanilor...**» În rapoartele lui, de revizor școlar, Eminescu scria: «...ați încuviințat permutarea școalei din cotuna **Ipatele** în cotuna **Boraștii...**»

Să se observe că, la forma articulată, comuna **Ipate** devine **Ipatele**, iar **Borăști**, **Borăștii!**

Într-un raport general despre **Reorganizarea școalelor rurale din județul Vaslui** citim iarăși: «Cotuna **Floreștii** va trece de la 1 ianuarie la județul Tutova...»

Lui Eminescu nici nu-i trecea prin gînd că va veni o vreme cînd se va spune și scrie **Borăștiul, Floreștiul, Botoșaniul,** și... **Bucureștiul!**

De aceea, rog respectuos pe tovarășii culegători și corectori cînd vor vedea că am scris **Bucureștii** să îngăduie această veche formă corectă, singura în spiritul limbii noastre!

ȘERBAN CIOCULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

două romane

S-ar părea că lumea nu poate încăpea în două zile... George Bălăiță o cuprinde totuși într-o carte ambițioasă și fascinantă: un roman «cult», modern, scris cu originalitate și vervă. **Lumea în două zile** aduce un stil și, nu mai puțin, o experiență singulară în proza contemporană. E posibil ca timpul să retușeze prima impresie. În orice caz, discuția suportă deocamdată un context larg (european) de teme și idei. Ne gîndim la Thomas Mann, Hesse, Hoffmann, Joyce, autorii «noului roman».

Mai întîi consemnăm eliberarea narațiunii de povestire (de anecdotic, inclusiv) și a cadrului de aparență descriptivă. George Bălăiță descoperă tonul acțiunii fundamentale (facere și moarte), pentru a crea lumea în stare pură — dîndu-i și un sens, după ce în prealabil i-a dezvăluit absurditatea. Acesta vrea să fie discursul esențial pe măsura unei construcții românești nu numai ingenioase.

Altfel, autorul aglomerează fapte și date senzoriale, întîmplări din trecut, retrăite, eventual reconstituite, într-o manieră savuros anticlișeistică. Lumea din roman are două dimensiuni: cea a trăirii curente și cea a trăirii semnificative, lucide, sub regimul adevărului. De unde cele două planuri mari de structură. Pe de o parte, existența derulată «normal» a eroului, cu nota ei crepusculară, anticipînd moartea (în ciuda puterii demonice ce-l stăpînește). Pe de altă parte, într-un perfect paralelism, cei care îl **judecă**, după ce Antipa murise: cioclii săi. În prima situație, moartea e un eveniment la care se ajunge (deci o presimțire). În cealaltă — o certitudine de la care se pornește.

Atmosfera decurge din sinteza poematică și simbolică. Iată un capitol rezumat într-un vers: «**Trecutul ca un frig întunecat într-o lacrimă**». George Bălăiță — un voluptos al imaginii și cuvîntului — cultivă sugestia. Dar, în primul rînd, sondează profunzimile. Viața domestică se prelungește «firesc» în viața demonică (tragică). Romanul nu duce lipsă nici de ideație — pe spații mai restînse.

Poemul cîinelui Argus (o invenție a lui Pașalia) ne determină să intitulăm prima parte a romanului **Domestice**; pe a doua — **Infernalia**. În prima zi învinge pînă la urmă starea de veghe; în a doua — somnul. În prima zi Antipa (el însuși «domestic») află că nu e loc pentru moarte, deși, în vis, îl vede pe Anghel murind. În cealaltă zi, Antipa (acum și el — «infernal») moare și este ucis chiar de Anghel, ca și cum ar trebui împlinit un ritual. La șapte ani după moartea lui Antipa intră în acțiune fostul judecător Viziru. Un contract ciudat cu mortul (pactul faustic?) îl obligă să reconstituie întreaga viață a acestuia. Personajul anchetator se regăsește însă tot mai mult în Antipa. După ce moare Viziru, apare un altul: Alexandru Ionescu (judecător și acesta). O bandă de magnetofon rămîne la August pălărierul, un bătrîn bonom, care acum își ascultă la infinit propriile gînduri (despre Antipa și despre orice) etc. Epilogul încearcă să clarifice nu misterul, ci semnificația internă a romanului. Anghel, despre care se spune că e «partea nevăzută, întunecată a lui August», se află deja în ospiciu. Îl vizitează des August pălărierul, care vede într-însul pe enigmaticul Su Cio, posesorul oglinzii magice...

Lumea în două zile pare un roman ezoteric. Primele pagini sînt aproape inaccesibile. De fapt, ermetismul ține de context. Lumea din roman se dezvăluie treptat, niciodată integral, pentru că este o lume adevărată. Și elementele de magie sînt, de regulă, transferate în acte diurne, obișnuite. De aici — senzația covîrșitoare, de concret (ca în «noul roman»), cu schimbări bruște de lumină și decupaje din realitatea nudă. Ficțiunea, dusă pînă la capăt, devine la George Bălăiță ea însăși o lume, un univers.

*

Miezul și coaja se înscrie în formula realismului analitic, bine consolidată în proza de azi, la care Corneliu Ștefanache însuși a contribuit prin cărțile sale. Totuși interesul nu cade în roman exclusiv pe problematica social-politică. Autorul se ocupă, în primul rînd, de cîteva cazuri ieșite din comun. De aici se ridică la universal, repugnîndu-i — se pare — gustul pentru insolit. Ideea de la care pornește ar fi următoarea: «**Ce repede și-au închipuit oamenii că, lichidînd lupta dintre clase, vor deveni toți niște îngeri**».

Criza morală nu-i modifică propriu-zis pe oameni, ci îi constrînge să se manifeste ca indivizi autentici; îi umanizează. Romanul e polemic față de cele două utopii: domestică și caractereologică. Performanța autorului de a pune în valoare omul nou, într-un fel — omul tînăr, care este încă omul neterminat (cum se exprimă la adresa lui Varga bătrînul activist Pavel Pustianu). Acest lucru e demn de reținut și remarcabil, deoarece în multe opere similare ni se prezintă un om nou învechit, un om nou al deceniilor trecute, care atunci n-a avut poate libertatea să se afirme ca atare. Istoria l-a respins. Acum — cînd are această libertate — a devenit inactual. În **Miezul și coaja**, rememorarea trecutului e prilej de clarificare și nuanțare. Eroii se adîncesc în sine, dar pătrund cu perspicacitate adevărul, drama obiectivă (mai rezonabil intimizată) a istoriei. Procurorul Varga, în cele din urmă, nu se va mai răzbuna. Ar fi fost absurd. În timp ce acuzatul său, Pavel Pustianu, apare într-o lumină favorabilă, impresionantă.

Romanul începe sub semnul investigației de sine. E demistificată condiția domestică. Procurorul Varga, într-un moment de răgaz profesional, e preocupat de fisura, de criza interioară. Discuția cu scriitorul Victor Varlam, un prieten, nu calmează lucrurile. Dimpotrivă, tensiunea crește. Idealul acestuia în viață e **să încerci să nu fii trăit** și i-l sugerează și lui Varga. La fel relația (destul de ambiguă) cu mama e prilej de a relua o temă hamletiană. Starea lui Mircea Varga e otrăvită de drama tatălui, distrus pe nedrept. Potențial, romanul e cuprins în această fixație, care declanșează circuitul epic. O rupere de ritm (binevenită) se produce odată cu moartea Flaviei, soția lui Mihai Pustianu, un ins decăzut, deși cu poziție bună în societate. Satira îi vizează în egală măsură pe psihopații puterii și ai ascensiunilor ilicite.

Accentul se pune pe moartea psihică, nu pe crima propriu-zisă. Mihai Pustianu era vinovat oricum. Căsnicia lor devenise alienantă și se destrămase de mai înainte. Procurorul Varga lărgește mult aria cercetărilor. Are conștiința puterii și consideră că a sosit clipa răzbunării. Îl interoghează pe fostul activist Pavel Pustianu, prietenul dar și vinovatul moral (așa crede Varga) al căderii tatălui său. Ancheta (abuzul) eșuează. Mihai Pustianu e pedepsit pentru incorectitudine. Problema etică o devansează pe cea criminalistică (aflată pe punctul de a devia în psihanaliză).

În final, protagonist va fi scriitorul nu personajul anchetator. Procurorul «fugise» (a fost avansat), lăsînd totul baltă. Victor îi trimite o scrisoare semnificativă în care consemnează la rece tot ce rezolvase, în continuare, timpul. Ficțiunea și realitatea se află într-o justă proporție. **Miezul și coaja** este romanul problemelor noastre de toate zilele, transfigurate cu măsură.

CORNEL MORARU ■

literatura și publicul ei

Se citește? Ce se citește? Iată două întrebări care revin ciclic în atenția sociologilor literaturii, interesați să ia temperatura gustului public. În țări cu o veche tradiție a lecturii se publică săptăminal clasamentul cărților în funcție de vînzarea lor. Clasamentele nu spun, evident, nimic despre valoarea cărților, totuși faptul că un volum este căutat, citit de public iar altul nu, poate să dea de gîndit. În fond, literatura este făcută ca să fie citită, nimeni nu scrie pentru sertar, chiar și cei mai orgolioși autori, aceia care spun că nu se interesează de ceea ce se întîmplă cu opera lor, dacă sînt înțeleși sau nu, caută o cale de comunicare cu acest receptor colectiv de care depind foarte multe lucruri. Altfel, dacă nu ar fi așa, ar trebui ca scriitorul snob și intolerant să-și ducă experiența pînă la capăt și să scrie într-un cod pe care să-l înțeleagă doar el. Dimpotrivă, el scrie într-o limbă accesibilă tuturor și, prin aceasta, se supune judecății publicului. Opera, ca să existe, are nevoie ca de aer de acest lector neștiut, capricios, pestriț, prins în marele mecanism al vieții sociale. Știm, în fond, foarte puțin despre public, despre gusturile și instrucția lui. Uneori anchetele scot la iveală fapte amenințătoare pentru literatură. Cu cîțiva ani în urmă, o revistă pariziană a publicat o statistică năucitoare pentru Franța, țara unde cărțile, se spunea, nu au șomat niciodată. Ei bine, 60% dintre francezi, nota necruțător acea publicație, nu citesc nici o carte în decursul unui an. În Anglia se citește mai mult, pentru că (replică un umorist francez) în Anglia oamenii se plictisesc mai mult. Ironia scuză multe, îndreaptă însă puțin. Explicațiile pentru acest ridicat procent de ne-cititori sînt numeroase (lipsa de timp, cinematograful, televiziunea etc.) însă oricare ar fi ele, faptul rămîne îngrijorător.

M-am întrebat adesea ce rațiuni mînă publicul românesc spre cartea de literatură căci, nu mai încape discuție, avem un public receptiv, curios, nu spun totdeauna exigent, dar suficient de avizat ca, ajuns în librărie, să caute volumul cu adevărat interesant. Merg deseori în librării și observ pe cei care răscolesc rafturile și îmi este greu să desprind pe fața lor acea lumină liniștitoare venită din adîncuri de care vorbesc poeții. Dimpotrivă, fețele sînt crispate, indivizii sînt evident grăbiți, mîinile trec repede de la o copertă la alta. Publicul s-a schimbat și el, timpul lui nu este nelimitat, între două mijloace de transport el caută cartea pe care s-o poată citi cu interes, cu plăcere. Acesta este cititorul de literatură la noi și trebuie să spunem fără ocoluri că el merită toată stima noastră. Publicul românesc este avid de literatură, o carte de poezie, proză sau critică se epuizează în cîteva zile, uneori în cîteva ceasuri. Ce poate fi mai întăritor pentru spiritul unui scriitor decît acest interes aproape neverosimil pentru operele lui? Am sentimentul că nu facem totul pentru a cunoaște și educa acest personaj fără de care o carte nu este decît un pachet de foi înnegrite.

EUGEN SIMION ■

flacara literară

omul și opera

Bunul-simț este o însușire mai complicată decît se crede. Simplitatea sa ascunde adîncimi enigmatice. Nu e deloc ușor să te descurci printre răspunsurile categorice pe care le oferă, mai ales că acestea, deși categorice, își îngăduie o mare doză de relativitate și se contrazic, în felul cel mai imprudent cu putință, chiar și atunci, și poate mai ales atunci, cînd așteptăm de la ele o soluție clară, o lumină definitivă. Bunul-simț ne spune că în fața operei trebuie să uităm omul care a scris-o și tot el ne spune că asta nu este altceva decît omul care a scris-o. Afirmînd lucruri complet opuse, bunul-simț nu se înșală. Adevărata inteligență, care e un alt fel de a numi bunul-simț (sau simțul realității!), nu se lasă cuprinsă de panică în fața contradicției, ci o acceptă. Adevărata inteligență (zice Scott Fitzgerald) înseamnă puterea de a gîndi lucruri aflate în contradicție, fără a distruge, prin aceasta, funcția gîndirii. Este singura condiție: gîndirea să funcționeze în continuare, respectînd continuitatea și consistența realității. Care e una singură, una și indivizibilă.

Niciodată cercetarea literară n-a atins, ca în acest secol 20, un grad mai mare de rigoare și intransigență în ce privește considerarea, strict autonomă, a operei, nu s-a detașat mai mult de metodele biografice care subordonau opera, explicînd-o prin existența și felul de «a fi» al autorului ei.

Și totuși, niciodată, ca în același secol 20, nu s-a manifestat mai mare interes față de calitatea acordului fundamental dintre operă și omul care a scris-o, o mai teribilă suspiciune față de cuvîntul scris, o preocupare mai îndărătnică (deschisă ori secretă, declarată pe față ori subtil înfășurată într-o «metodologie» de extrem rafinament) față de autenticitatea textului literar înțeles ca expresie autorizată lăuntric, absolut necesar confirmată de toate datele structurii interne a creatorului său.

Cercetarea literară s-a îndepărtat cu orgoliu paradoxal de analiza de tip biografic și psihologic, nu pentru că s-ar dezinteresa brusc de omul care scrie ci, dimpotrivă, pentru că împinge foarte departe neîncrederea față de rezultatele acestei analize, care s-au dovedit a fi de atîtea ori înșelătoare; cu aerul că revelau pe autor, îl ascundeau privirii, îl «adăposteau» (prin aglomerarea referințelor superficiale, a mărturiilor incontrolabile) de privirea noastră, prea insistentă, din ce în ce mai insistentă.

LUCIAN RAICU ■

un eveniment editorial

În librării,un nou volum de Octavian Paler: Mitologii subiective

În prag de An nou, iubitorii de carte frumoasă primesc un dar de preț. E vorba de apariția unui nou volum al lui Octavian Paler: **Mitologii subiective.** (Editura Eminescu).

Cunoaștem din cărțile anterioare (**Umbra cuvintelor, Drumuri în memorie: Italia, Drumuri în memorie: Egipt, Grecia**) strălucitele calități scriitoricești ale autorului. Parcurgînd paginile ultimei lui cărți le-am întîlnit intacte. Scrisul lui Octavian Paler e dens în idei, dar datorită unui deosebit simț al cuvîntului și al punerii lui în frază el nu are răceala unor abstracțiuni, ci căldura sufletului poetic. Mai e ceva. Octavian Paler are darul retrăirii subiectelor puse în discuție. De aici unghiul absolut inedit prin care el privește lumea sau ficțiunea ei. Iată un exemplu: «Încerc să repet din punctul de vedere al lui Pygmalion această întrebare: de ce să sculptez cînd e atît de emoționant să trăiești? Dar Pygmalion sculptează tocmai pentru a se bucura de dragoste. El sculptează nu plecînd **de la** viață, ci **în vederea** vieții, nu se mulțumește să se inspire de la viață, ci vrea să creeze viață.»

Dar despre noua carte a lui Octavian Paler vom referi mai amplu într-un viitor număr al revistei noastre.

TRAIAN STOICA ■

premiile revistei săptămîna pe anul 1975

Acad. AL. ROSETTI pentru întreaga operă științifică.
LAURENȚIU FULGA pentru volumul de nuvele **Straniul paradis.**
NICOLAE DRAGOȘ pentru volumul de lirică patriotică **Scrisoare în sat**.
AL. OPREA pentru volumul **Mitul faurului aburit** și pentru activitatea de valorificare a moștenirii literare românești la revista **Manuscriptum**.
MARIN MORARU și MIRCEA ALBULESCU pentru rolurile realizate în 1975 în piesele **Ultima oră** și **Danton.**
DAN MUTAȘCU pentru romanul **Bunul cetățean Arhimede.**
O mențiune: EUGEN TEODORU pentru volumul de povestiri patriotice **Podul de foc.**

flacara literară

concursurile de debut

De vreo doi ani, editurile noastre au introdus un nou sistem de publicare a debutanților: concursul. Acum treizeci de ani fosta Editură a Fundațiilor proceda la fel. Deci nu e un lucru nou la noi și cred că asemenea concursuri există și în alte părți. Primele rezultate s-au văzut în urma concursurilor de la Editura Eminescu (unde cel puțin doi dintre premiați merită o consemnare: Mircea Florin Șandru și Carolina Ilica) și de la Editura Dacia (Aurel Șorobetea fiind laureatul despre care s-a scris cel mai mult). S-ar părea că în cazul prozatorilor alegerile n-au fost convingătoare; sau că procedeul nu dă aceleași roade fiind vorba de romancieri și nuveliști.

Problema care se ridică e de interes mai general. Incontestabil că un concurs prezintă anumite avantaje. Selecția o face un juriu de critici și scriitori (încrederea editurilor în critici nu merge atît de departe încît să le încredințeze exclusiv sarcina trierii) care, împreună cu redactorii editurii, încearcă să publice operele cele mai merituoase, oprind accesul la tipar al mediocrității. Garanția de obiectivitate crește. În al doilea rînd, tînărul care debutează în astfel de condiții are și emoția sau bucuria ca debutul lui să se petreacă în forma unui adevărat ritual, care atrage atenția criticii și a cititorilor.

Dar există și unele dezavantaje. Cantitatea de manuscrise predate editurii în vederea concursului e foarte mare încît, pînă la juriu, devine obligatorie o preselecție. Despre criteriile ei știu mai puțin decît trebuie și, mărturisesc, ca membru în două din aceste jurii, nu putem fi absolut siguri că volumele ce ni se încredințează finalmente sînt, în toate cazurile, cele mai reprezentative. Intervine apoi și un mecanism destul de greoi al lecturii: fiecare carte trebuie să treacă prin mai multe mîini, lucrul ia un timp considerabil, termenele se respectă greu și așa mai departe.

Dar defectul cel mai important al procedeului acesta, asupra căruia cred că, după experiența ultimilor ani, putem reflecta mai adînc, este o, cum să zic, «egalizare» nepotrivită a atitudinii și criteriilor. Cred că procedeul concursului și al premiilor e util mai ales dacă e dublat și de altele. Sînt autori ce merită și trebuie să debuteze și în afara concursului. Nu numai că în acest fel ar spori numărul de cărți bune de debut, dar s-ar deschide o cale privilegiată pentru valorile excepționale. Există șansa, într-o poezie bogată ca a noastră, într-o proză, de asemenea, promițătoare, de a avea în fiecare an tineri foarte înzestrați pe care concursul îi întîrzie vrînd-nevrînd. Interesul nostru al tuturor este însă tocmai acela de a îngădui apariția acestor autori în afara termenelor cam birocratice instituite inevitabil de orice concurs. Dacă ar debuta azi Nichita Stănescu sau Ioan Alexandru, Marin Sorescu sau Dan Laurențiu, locul lor ar trebui să fie **hors-concours.** *Menirea concursurilor trebuie să fie aceea de a pune ordine în marea cantitate de candidaturi la tipărire, de a selecționa mai atent, nicidecum de a amîna prin criterii administrativ-editoriale pe autorii excepționali.*

Timpul scurs de la cele dintîi concursuri mi se pare suficient spre a repune utilitatea lor în discuție ca să găsim dincolo de avantajele cunoscute și mijloacele de a evita dezavantajele. În limitele acestui articol mi-am propus doar să semnalez chestiunea. Părerea mea este că, deși se dovedesc necesare, concursurile de debut nu trebuie să rămînă singurul mod de selecție și publicare ale debutanților. Unele edituri au continuat să publice și fără concurs, dar sporadic și mai nu pe criteriul marii valori. Debutanții apăruți în afara concursurilor în ultimii ani par a fi niște tolerați, niște norocoși pentru care s-a nimerit deschisă ușa din dos. Nu acesta trebuie să fie însă semnul excepției: nu recurgerea la subterfugii, ci transformarea excepției în regula pentru cei mai buni. **NICOLAE MANOLESCU** ■

SCRIITORI ROMÂNI DE AZI

ana blandiana

Născută la 25 mai 1942, în Timișoara, Ana Blandiana a debutat în martie 1959, în **Tribuna,** ca membră a cenaclului **Iosif Vulcan** din Oradea. **Originalitate** și mai ales **Ploaia,** publicate cîteva luni mai tîrziu în aceeași revistă, aveau semnificația unui debut care, prin siguranța și prin gravitatea lui, anunța un poet adevărat: «**Cîți ani sau cîte mii de kilometri/ Sînt între mine și tristețea mea?/ Vînt, poți să zgudui furios baraca,/ Și, monotonă, ploaie, poți cădea!/.../ Ne înmulțim mereu. Mereu vin alții./ Azi dimineață-a mai sosit un tren./ Muncesc bătîndu-și joc de ploaia sură./ (Nici unul nu-l cunoaște pe Verlaine). / În schimbul ăsta terminăm canalul./ De mîine o să-ncepem betonarea./ Un tînăr oacheș, seara, după cină,/ Mă roagă să-i explic ce-i plusvaloarea...» (Ploaia).**

Dar, să se observe, dacă am încerca să anticipăm, în acest moment, profilul viitor al poeziei Anei Blandiana, lucrul acesta ne-ar fi imposibil. Aproape toți poeții acestei generații au debutat la fel, în același ton și cu temele aceluiași protocol unanim. Poeziile rămase în revistele vremii reprezintă, prin urmare, prima experiență, sau vîrstă lirică, de care, în volum, Ana Blandiana a știut să se despartă cu o fermitate pe care unii au regretat-o, dar din care poezia nu a avut decît de cîștigat.

La apariția primului volum, Geo Dumitrescu observa, într-un **«salut de la aripă la aripă»,** că **Persoana întîia plural** (1964) ar fi **«o carte întîrziată»,** în sensul că ar lipsi din ea vîrsta și experiența lirică a adolescenței, **«cîntecul de pe pragul de sus al copilăriei».** Dar ceea ce caracterizează de la început poezia Anei Blandiana este tocmai maturitatea ei excepțională, gravitatea, lipsa de «tinerețe», vizibilă în preocuparea aproape exclusivă pentru **aspectul moral** al existenței. Organizîndu-se în jurul cîtorva simboluri sau teme esențiale, **zăpada, îngerii, tăcerea, puritatea,** poezia va emite adevărate semnale de avertizare morală, tinzînd să exprime, ca și în cazul lui Ioan Alexandru, o **conștiință excesivă.**

Textul cel mai reprezentativ al Anei Blandiana este, desigur, **Elegie de dimineață,** din cel de-al doilea volum, **Călcîiul vulnerabil** (1966), poemul care împinge în utopie această neobișnuită coerență de atitudine și de idei, și care trebuie citat în întregime: **«La început făgăduisem să tac, dar apoi, dimineața,/ V-am văzut apărînd cu cenușă în porti./ Semănînd, cum se seamănă grîul, cenușa,/ Și n-am mai putut, și-am strigat: Ce faceți? Ce faceți?/ Pentru voi am nins toată noaptea deasupra orașului,/ Pentru voi am albit toată noaptea; o, dacă/ Ați pricepe ce greu e să ningi!/ Aseară de cum v-ați culcat am ieșit în văzduh./ Era întuneric acolo și frig. Trebuia/ Să zbor pînă-n punctul unic în care/ Vidul rotește în jurul lui sorii și-i stinge/ Și eu trebuia să mai pîlpîi o clipă în unghiul acela/ Ca să mă-ntorc ningînd printre voi./ Orice fulg l-am gîndit, cîntărit, încercat,/ Modelat, lustruit cu privirea,/ Și acum cad de somn și de oboseală am febră./ Vă privesc semănînd praful focului mort/ Peste alba mea operă și zîmbind vă destăinui —/ Or să vină ninsori mult mai mari după mine/ Și tot albul din lume va ninge pe voi,/ Încercați să pricepeți legea lui de pe-acuma,/ Or să vină uriașe ninsori după noi,/ Și nu veți avea destulă cenușă,/ Și copiii de mici învăța-vor să ningă,/ Și-o să-acopere albul slaba voastră tăgadă,/ Și intra-va pămîntul în rotirea de stele/ Ca un astru arzînd de zăpadă.»**

Este în textul acesta mai mult și, în același timp, mai puțin decît **poezie.** Concentrîndu-se în jurul esențelor morale ale existenței, poetul s-a transformat într-un moralist orbit de lumina și de spaima marilor adevăruri, constrîns să se folosească de cuvinte pentru a le exprima. Poezia a devenit un instrument de scoatere în afară a convingerilor morale, și nicăieri lucrul acesta nu se vede mai bine decît în **Calitatea de martor** (1970), o carte de microeseuri confesive, în care autorul este liber, în fine, să comunice cu cititorul său fără intermediul poeziei care, în ciuda tuturor speranțelor puse în ea, s-a dovedit a fi o constrîngere și, de ce nu, o «ipocrizie». Mai mult decît poeziile, **tabletele** din acest volum ilustrează un mare talent aforistic, o capacitate neobișnuită de **reinterpretare** a lucrurilor și de fixare a lor prin cuvînt, pe traseul spectaculos al paradoxului. Uneori, textele nu sînt altceva decît niște parabole pline de o intuiție neobișnuită a adevărului, cu fraze esopice, afectînd inocența sau indeterminarea (**«Numai singur poți gîndi cu adevărat, și au existat în istoria omenirii epoci lașe în care oamenii erau ținuți cît mai mult posibil laolaltă pentru a nu rămîne singuri și a nu gîndi.»**); alteori, analizele se desfășoară cu o repeziciune extraordinară, semn al inteligenței și al lucidității, așa încît concluzia vine pe neașteptate, uimind prin simplitatea ei: **«Nu plîngi în public, nu rîzi singur. Iată o lege rareori infirmată. Să plîngi în public este indecent, să rîzi fără martori e nebunie. Înseamnă că durerea ni-e dată fiecăruia în parte, bucuria tuturor la un loc.»**

În **Octombrie noiembrie decembrie** (1972) descoperim poezia erotică a Anei Blandiana, tulburătoare, la prima lectură, prin suavitatea și prin discreția ei. Dar poemele ascund o dispoziție poetică dramatică și testamentară, apropiată, pînă la un punct, de aceea a **Poeziilor** Magdei Isanos, din **1943.** Motivul iubirii s-a complicat aici cu motivul procreației zadarnice, într-o țesătură care ne surprinde din nou nu prin muzica sau prin sentimentalitatea poeziei, ci prin jocul savant al premiselor, prin tehnica impecabilă a paradoxului: **«Am dreptul să răspund deodată/ Nu/ Lungului șir de suferinți prin care/ Am fost ucisă din părinte în părinte/ Pînă la mine?/ Pot să mă-ntorc/ În moarte printre ei/ Și să le spun/ Că n-am lăsat în locul meu pe nimeni?/ O, da,/ Cum aș putea să mulțumesc/ În alt fel/ Pentru liniștea care m-așteaptă/ Decît ducîndu-le definitiva liniște./ Decît spunîndu-le: S-a terminat/ Părinți și veghetori ai mei./ Nimic nu vă mai leagă/ De viață,/Sînteți liberi!» (Am dreptul).**

A spune că dragostea cea mai înaltă se găsește așezată în terenul morții, înseamnă a construi un paradox dramatic, sau, poate mai exact spus, înseamnă că poetul a căutat posibilitatea de a-și asuma o dramă, ușurînd-o printr-un paradox.

Esențial rămîne însă faptul că în poezia Anei Blandiana, **funcția metaforei** a fost preluată de **paradox.**

FLORIN MANOLESCU ■

ESEU

cunoaștere și stil

Înscriu aici trei precepte ale lui Flaubert, pe care aș vrea să le comentez acum pe scurt. Mai întîi invectiva lui împotriva celor pe care-i numea «farceurs a idées». Apoi afirmația că un scriitor tratează cu atît mai bine o împrejurare cu cît îi e mai străină. În sfîrșit, năzuința lui de a scrie o operă care să se susțină și să reziste exclusiv prin stil. Dacă ar fi să le luăm «ad litteram» am scoate din aceste declarații flaubertiene o pledoarie pentru nulitatea intelectuală a scriitorului și lipsa de substanță a operei.

Dar autorul în cauză a dat omenirii cîteva cărți superbe și definitive, pe care le admirăm pentru admirabila lor precizie și putere, pentru extrema lor obiectivitate și pentru încărcătura lor de cunoaștere. Artistul care le-a făurit a fost consecvent cu preceptele sale; prin urmare să le examinăm pe acestea mai atent, spre folosul nostru, al acelora care aici și acum ne ocupăm de aceleași chestiuni.

E de prisos să atragem atenția că «ideile» acelea de care îi era lui Flaubert atîta silă nu sînt decît un ieftin surogat la îndemîna scribilor fără chemare nici pricepere în artă. Dar opera de artă e cu necesitate o lucrare a minții și nu a existat niciodată un mare artist care să fie de intelect mediocru, indiferent dacă e vorba de un creator de tip instinctiv sau de unul reflexiv. Teoreticul, ideile, pot fi materie de artă dar nu finalitatea ei. Arta nu se face pentru idei, dar ele pot intra constitutiv în opera literară, ca la Dostoievski sau Thomas Mann bunăoară, sau nu mai puțin la Flaubert însuși, care era un artist eminamente intelectual și a cărui operă e în mare măsură (ca și a lui Caragiale) o critică a stereotipiei limbajului, deci a gîndirii.

A doua temă: e vorba de distanța necesară obiectivării, adică de atitudinea contemplativă fără de care arta nici nu poate exista. Să nu ne înșele pasionalitatea unor mari artiști fierbînd de revoltă sau de entuziasm: e o chestie de «timbru al stilului», cum spunea Ralea. Dar atitudinea artistului nu poate fi decît aceeași: contemplare obiectivă, în ultimă instanță situată într-un plan de «indiferență practică» (după vorba lui Călinescu). A trata cu atît mai bine o împrejurare cu cît îți e mai străină nu înseamnă deloc a vorbi de lucruri de care nu ai habar, ci a le trata cu o optică neviciată de propria-ți implicare, oricît ar fi aceasta de adîncă. Evident că un scriitor își ia modelele și inspirația din realitatea trăită, dar el trebuie, pe temeiul acesta, să-și poată reprezenta și experiențe netrăite. E de remarcat că Flaubert a înfățișat burghezia pariziană și provincială pe care le cunoștea bine, sau scene de antichitate asupra cărora poseda o erudiție imensă.

Cît privește al treilea punct, privitor la stil, nu vom repeta niciodată de ajuns că stilul nu e un adaos exterior, un ornament pe deasupra «fondului» (!), ci expresia necesară și conaturală a substanței. El poate fi strălucitor și somptuos, sec și tăios, dur, grațios, tern, greoi, neglijent: în proza noastră de la Costin, Neculce și Cantemir, trecînd prin Ion Ghica și Caragiale, prin Creangă, Sadoveanu, Iorga, Lovinescu, Matei Caragiale, H. Papadat-Bengescu, Rebreanu, Camil Petrescu, G. Călinescu, Marin Preda, Eugen Barbu, avem o varietate care merge pînă la aparenta lipsă de stil. Dar lipsa propriu-zisă de stil e altceva: e lipsă de rezistență estetică, lipsă de autenticitate; un autor lipsit de stil e nepastișabil, fiindcă de fapt nu există, nu are, estetic, nimic de spus oricîte «probleme» și «teme» ar aborda. Asta e, în definitiv, evazionism: fugă de obligația și răspunderea estetică, refugiul în «idei», «tematică» sau, dimpotrivă, în aberații neverosimile, adică fuga atît de concretul obiectiv, cît și de cel al creației. Realitatea și cunoașterea ei estetică (nu mai puțin insolitul, fantasticul sau fabulosul, care în artă țin de aceeași ordine) pretind o expresie adecvată și aceasta înseamnă: stil. De la Buffon încoace s-au încercat diferite definiții ale stilului, dar nici una nu definește stilul: probabil că nici nu se poate. Deși presupune neapărat talentul (care nici el nu se poate defini), stilul nu e totuși același lucru: talentul e virtualitate, stilul e confirmarea lui efectivă. Flaubert, care ne-a oferit pretextul acestor considerații (deloc «inactuale»), este exemplar din punctul de vedere pe care l-am propus: era pe cît de exclusiv artist, pe atît de scrupulos realist.

AL. PALEOLOGU ■

ATITUDINI

confortul interpretărilor paradoxale

În linii mari, procesul acreditării unei cărți în conștiința publică se desfășoară în trei etape.

Primele reacții sînt spontane și exprimă atît surpriza cît și dorința de a rezolva repede surpriza prin referințe furnizate de o memorie alertată. Imaginea astfel constituită se caracterizează prin bun-simț, improvizație, evidență, adică, într-un cuvînt, prin «impresionism» și coincide cu momentul de «comuniune idilică» între critică și masele de cititori.

Ca și cum acest consens obținut fără efort le-ar pune în primejdie prestigiul științific, specialiștii în literatură încep în curînd să atace versiunea curentă. Căile sînt numeroase. Unii redeschid discuția apelînd la metode mai «riguroase» și adoptînd perspectiva «exactă» oferită de istoria literaturii. Alții se situează pe o poziție lobacevskiană, alegînd, ca punct de plecare pentru demonstrația lor, o ipoteză cu totul inedită, paradoxală. În acest stadiu reformator, termenii înșiși de comparație nu mai sînt luați din imediata apropiere, ci din epoci sau literaturi uitate de sensibilitatea contemporană. Puțini la număr, adepții recrutați dintre neinițiați ai noilor teorii fac caz de opțiunea lor, oscilînd între fanatism și snobism.

În fine, ultima fază o constituie redescoperirea sensului inițial al operei. Întorcîndu-se cu pocăință de pe drumurile nonconformismului care ori s-au închis la un moment dat, ori i-au dus prea departe de realitatea operei, criticii mărturisesc că primele opinii sînt de necontestat. În interpretările lor cuprinzătoare și ușor dezabuzate pot fi descifrate însă și reminiscențe din perioada romanticelor răzvrătiri împotriva bunului-simț identificat, pe atunci, cu simțul comun. Ei recîștigă adeziunea publicului, de la o înălțime care obligă, dar se expun în schimb riscului de a fi considerați, mai ales de către cei din aceeași breaslă, lipsiți de originalitate.

Rîndurile de mai sus reprezintă o pledoarie pentru asumarea unui asemenea risc. Prea mulți critici, îndeosebi tineri, preferă confortul interpretărilor paradoxale în locul incomodei asumări a adevărurilor la îndemîna oricui, prea multe studii, cronici și eseuri încep cu o ușuratică desprindere de țărm — «Spre deosebire de ceea ce s-a spus pînă azi...» — și sfîrșesc în largul confuziilor și afirmațiilor incontrolabile.

Ca să nu mai vorbim de cazurile în care mecanismul nonconformismului funcționează în gol. «Există încă prejudecata...», «S-a crezut multă vreme...», «Nu s-a observat pînă acum...» — iată genul de formule introductive după care, adeseori, nu urmează mai nimic, ca și cum autorii respectivi, extenuați de încercarea de a face liniște în jur, uită deodată ce anume au avut de spus.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

FAPTELE SI VORBELE

„literatura de salon" și publicul

«Saloanele» și-au avut, pe timpuri, rostul lor și nu mic în literatură. Prin alte locuri pare-se că mai continuă să ducă și astăzi o existență anacronică; am cunoscut chiar eu, la nu știu ce colocviu internațional, o doamnă care patrona un salon literar; umbla îmbrăcată în violet, se mișca țeapăn și țăcănit din cauza artrozelor avansate, dar rămînea mereu distinsă, nepărăsind niciodată zîmbetul de cadavru nobil, pudrat și bine preparat, «dix-septième siécle».

La noi, revoluția, prin firea lucrurilor, a desființat «saloanele». Nu le dă posibilitatea să funcționeze, între altele nici rigorile spațiului locativ. Dar o literatură de salon parcă se încăpățînează să refuze a-și da duhul. Ce ar putea azi fi ea? Întreprinderile noastre fabrică «mobilă de salon», botezată cu nume de un hermetism impenetrabil pentru biata mea minte: «Corina» (afară doar dacă așa le cheamă pe nevestele directorilor respectivi). Se mai folosește și expresia «fii salon», adică ieși cu darul, dacă ți-am găsit la gheata cerută, numărul potrivit. Dar în privința scrisului, lucrurile încă rămîn nelămurite. Ce ar putea fi, în vremea noastră și la noi, o literatură cu o asemenea destinație? Unele indicații ni le-ar da așa-numita «comedie de salon». E speța genului dramatic care admite rîsul doar din vîrful buzelor. Literatura de salon se dovedește a fi totuși o noțiune mai largă. E vorba, aș spune, de o producție menită să satisfacă, în special, pe snobii publicului nostru cititor. Pentru că, să nu ne facem iluzii, astfel de dispoziții n-au dispărut cu totul din rîndul lui, oricît s-a schimbat el. Ba a ieșit la iveală chiar un tip de «snob nou». Tatăl ia încă vrednic în mînă coasa, fiul însă, cum a absolvit o facultate, nu mai suferă literatura cu țărani. Dă-i romane, oricît de insipide, în care eroii să-și contemple pe nesfîrșite pagini buricul, dar să o facă cel puțin la etajul IV dintr-un bloc așezat pe bulevard. De fapt, nici literatura citadină nu o gustă dacă miroase pe aproape vreo uzină, unde iarăși părinții sau bunicii lui s-au mînjit o viață cu ulei ca el să ia o diplomă universitară. Snobul nou strîmbă din nas în general la autorii români de azi și citește exclusiv traduceri. Dacă e să-și mărturisească preferințele intime se dă în vînt după literatura cu duci, conți, lorzi și marchizi, fie ea și de mîna a șaptea. Au avut un succes nebun **Regii blestemați**. Acum se face coadă la Michel Zévaco. În lipsă de eroi cu titluri nobiliare, noul snob îi acceptă și pe aceia din familiile burgheze «ajunse». Dar să aibă «patină»! Fără măcar puțin «lustru», personajele nu-l mai interesează subit.

Publicul care întreține la noi o curioasă prelungire a «literaturii de salon» devoră exclusiv «ultimele noutăți» străine. Proust e pentru el învechit și «snobul nou» moare dacă nu-l citește pe Philippe Sollers. Sare de la Brătescu-Voinești drept în «noul roman» împăcat cu gîndul că-i ignoră pe Conrad, Kipling sau Hawthorne, cîtă vreme nu țin afișul proaspăt lipit al modei literare.

Și mai e ceva: «literatura de salon» se cere a fi ca a «prețioșilor» «bietului» Molière, subtilisimă, pînă la neinteligibil. Cu cît un autor are gîndirea mai aburită și bîiguie mai dese vorbe fără șir, «snobul nou» trăiește o plăcută amețeală a «profunzimii». «E adînc», zice el, nu-i pentru fiștecine care, înapoiatul mintal, vrea să înțeleagă istorisirea, îi caută cap și coadă, uitînd ce au spus Umberto Eco, Maurice Blanchot, Gérard Genette precum și apreciatul nostru coleg în comunicarea sa din... la sesiunea omagială... etc...

OVID S. CROHMĂLNICEANU ■

OPINII

accesibilitatea poeziei (X)

Cine mai poate împărtăși astăzi la noi convingerea că poezia nu trebuie să fie înțeleasă de toată lumea, că ea se adresează «unei elite», unui grup restrîns de «inițiați»? Cine își îngăduie să ignore nevoia de frumos a muncitorului, al cărui prestigiu a crescut definitiv în conștiința intelectuală? Atitudinea estetizantă este discreditată chiar dinăuntrul artei, de artiști, de critici.

Dar așa cum poezia nu poate fi concepută ca o gratuitate, nici lectura ei nu trebuie înțeleasă ca o simplă deconectare, ca o pierdere de timp agreabilă, în condițiile unei totale pasivități. Lectura presupune, desigur, plăcere, delectare, însă nu altfel decît în sensul înalt al contemplației ei. Bucuria artistică este o rezultantă complexă, nu un joc lipsit de semnificație. Unii cititori așteaptă ca poezia să-i distragă și să-i distreze fără să-i solicite în vreun fel. Pentru aceștia lectura se confundă — în sensul cel mai propriu al termenului — cu un «repaus al inteligenței». Alții, dimpotrivă, se arată preocupați exclusiv de descoperirea ideilor pe care poezia le poartă. Idei pe care o asemenea destindere le sărăcește, le stîlcește, le face de nerecunoscut.

Așadar, unii ocolesc orice efort, ceilalți perseverează într-unul nepotrivit, pe unii metafora îi stimulează într-un plan strict intelectual, pe alții îi dezamăgește în același plan. Cele două atitudini contrare se întîlnesc, de fapt, în aceeași eroare a unilateralității. Receptarea e înțeleasă fie ca o deconectare intelecuală, fie ca o concentrare intelectuală intensă, însă nespecifică.

Cum se vede, greșeala constă în primul caz în pasivitatea totală a intelectului, în al doilea, în mobilizarea lui exclusivă. Poezia nu este însă comunicare cifrată, nu e «rebus», după cum nici divertisment banal.

Receptarea ei corectă este una completă, adică una care pune la contribuție toate resursele omenești: intelectualitate, afectivitate, senzorialitate. În imaginea poetică se celebrează deseori și o bucurie a simțurilor care poate scăpa cititorului neavizat. Bogăția de sugestii a poeziei numai astfel ni se revelă cu adevărat în totalitatea ei veșnic fluctuantă. Planurile spirituale se interferează cu acelea sensibile, își aruncă reciproc lumini din jocul cărora trăirea devine mai complexă cu o nuanță.

Dar ce indicații exacte și practice se pot da pentru așezarea cititorului într-o asemenea poziție «corectă» față de poezie — față de poezie în genere și față de o poezie sau alta? Lectura nu e un exercițiu de gimnastică avînd poziții obligatorii de atac și de cădere. Singura recomandare posibilă este... lectura și singura posibilitate de intervenție constă în îndrumarea acestei lecturi. Cuvîntul criticii în orientarea preferințelor publicului poate fi eficient, cu condiția, desigur, de a nu se inversa rolurile.

O pedagogie a lecturii este pînă la un anumit punct utilă. Rolul profesorului (la orice nivel) este decisiv. Pînă ce elevul (de orice vîrstă) să se dezguste de sfaturi e preferabil ca acestea să fie bune.

•

Adevăratul cititor este totdeauna o prezență activă pînă într-atît încît un gînditor din secolul nostru a putut să afirme că înlocuirea lui este echivalentă cu o schimbare în textul însuși. Cît despre poezie, ea nu se poate sustrage unei evoluții care este a tuturor artelor în epoca modernă și a căror intelectualizare este progresivă.

Cea mai importantă consecință a acestui progres este tocmai dependența tot mai mare a poeziei față de cititor. Unul din paradoxurile poeziei moderne constă în faptul că accentuarea acestei dependențe e însoțită de accentuarea dificultăților în abordarea ei de către publicul larg. Altfel spus, ea solicită în măsura în care se încredințează.

Regimul special al receptării poeziei moderne cere o pregătire specială, o calificare din partea cititorului, cu un termen ce poate părea utopic, profesionalizarea lui. În orice caz, răspunderea acestuia trebuie să crească în comparație cu mentalitatea tradițională.

Dar viața modernă — de aiurea și de la noi — îl așază pe cititor într-o situație radical deosebită. El are să răspundă la numeroase alte solicitări, din cele mai diverse și divergente, la atracții care din punctul de vedere al poeziei sînt de-a dreptul centrifugale. Cinematograful, televiziunea, automobilul, turismul etc. reprezintă concurente primejdioase ale lecturii.

Însăși tehnicizarea, automatizarea — atît de curente în cotidianul modern — au drept consecință mai depărtată și nedorită dispariția pasiunii pentru lectură, pierderea credinței în poezie. Desigur, la noi situația nu este încă îngrijorătoare, dar în Occident divorțul dintre poezie și marele public e o realitate dintre cele mai triste.

Așa încît o problemă specifică epocii noastre este accesibilitatea cititorului. Acesta trebuie cîștigat sau recîștigat pentru poezie. Situația se dovedește a fi mai complexă decît părea la început și o reciprocitate trebuie să fie subliniată: cititorul trebuie să cucerească poezia, poezia trebuie să cucerească publicul.

Am insistat asupra celui dintîi aspect al situației pentru că la noi interesul pentru poezie este încă larg și constant și, mai ales, pentru că stă în intenția și în puterea unei orînduiri socialiste să intensifice continuu cultura de masă și să-i ridice nivelul printr-o propagandă culturală eficace. Cum la noi toate formele de mass-media sînt propagatoare de poezie, așadar aliate și nu concurente, o cultură poetică are șanse serioase de generalizare. Un poet contemporan propunea o «școală de poezie» care n-ar fi decît un aspect al construcției culturale de astăzi.

MIRCEA MARTIN ■

zugrăvirea adevărului

O caracteristică fundamentală a literaturii române este zugrăvirea adevărului integral, pentru a servi cu devotament poporul în lupta lui pentru afirmarea dreptului la existență și evoluție istorică. Marii noștri scriitori au avut totdeauna capacitatea de a face ca evenimentele să retrăiască în formele artei nemuritoare în fața ochilor cititorilor însetați de adevăr și de cunoaștere. Ei au reconstruit veridic, realist, întreaga viață a unor timpuri trecute sau prezente, pătrunzîndu-le în toate profunzimile structurilor sociale și istorice. Literatura română, cu rădăcini puternice, adîncite în humusul fertil al realității are o fluiditate artistică excepțională, în care se imprimă urmele de neșters ale personajelor multiforme, existînd și evoluînd într-o lume de meditație, de reflecții asupra sensurilor și întrebărilor pe care omul și le pune de la începutul existenței sale, singura existență rațională în univers.

Judecata despre lume exprimată în literatura de valoare, caracterizată de un profund realism, este a unei depline lucidități. Scriitorii se ridică deasupra contingentului, înzestrați cu capacitatea de a explica rațional cauze, de a pune în mișcare evenimentele estetice. Există și o altă caracteristică a literaturii de valoare, obiectivizarea senină pe care o acordă veritabila forță artistică determinată de transfigurarea propriei conștiințe a creatorului. Scriitorul, chiar în pendulările alternante ale propriei vieți, nu trebuie să renunțe la demnitatea care îl diferențiază în lume și care îl face să se ridice împotriva prepotenței și a constrîngerii de orice fel. Ochiul întotdeauna lucid al scriitorului trebuie să pătrundă dincolo de crustele aparente, spre miezul viu al istoriei poporului, adevăratul purtător al poverilor lumii dar și al luminilor și bucuriilor ei. Scriitorul trebuie să izbutească omogenizarea între istorie și artă, căutînd în permanență în procesul transfigurării creației realizarea sincronismului între fantezie și adevărul istoric. Istoria pentru scriitor este o continuă activitate a omului sub lumina adevărului, în toate dimensiunile sale polivalente, iar arta este o reflectare profundă a conștiinței scriitorului, în încercarea umanistă de a fi o poliedrică, generală oglindire a societății unei epoci determinate, în toată pluralitatea aspectelor ei. Opera de artă este un imens receptacul al tuturor ecourilor contemporaneității, o sinteză în al cărui imens creuzet freamătă plenar existența, realitatea, adevărul contemporan, în fuziune plasmatică cu arta literaturii.

ALEXANDRU BALACI ■

evazionismul în literatură

Un evazionist pentru cei vechi era un om care se sustrăgea de la obligațiile fiscale ce-i reveneau în cetatea sa de viețuire. Grecii numeau asta exhorein (EXHOREIN), a ieși din horă, a te sustrage rînduielilor locului.

De origine latină, termenul a ajuns și la noi în grai și poate însemna în literatură două lucruri:

— cînd nu se știe ce este literatura, care-i datoria unui scriitor în Patria lui, evaziunea înseamnă ieșirea din hora pseudoliteraturii și intrarea în hora adevărată a cuvîntului, sau al doilea, cazul cel mai frecvent;

— ieșirea din dimensiunea profundă și autentică a unui popor și evaziunea în problematism minor, nesemnificativ, în așa-numita literatură evazionistă, care, evitînd confruntarea cu marile frămîntări ale vremii, evitînd dimensiunea reală a bucuriilor și suferințelor omenești, se complace în tot felul de -isme inevitabil perisabile.

Marea datorie a scriitorului autentic în Patria sa este de a fi expresia cea mai nemijlocită a ceea ce este nepieritor în Istoria unui popor. Istoria și Natura unui loc, omul cuprins de Istorie și eliberat de natură în continuu dialog cu Istoria și Natura, cu semenii săi ancorați în Istorie și Natură, înțelese acestea în profunda lor ființă, acesta a fost și este obiectul marilor inspirați din omenire și din trecutul cuvîntului românesc. Față de Natură și Istorie, în ce măsură poetul și le poate asimila, el stă sau cade, lucrează în durată sau în efemer.

Mari scriitori ai veacului nostru socot bunăoară literatura polițistă, evazionistă, ca și literatura științifico-fantastică, literatura disperării sau literatura dulceagă utopistă, de asemeni literatura evoluționistă sau a revoltei cu orice preț. Omul este o ființă a statorniciei, prea complexă pentru a putea fi cuprinsă numai dintr-o anumită perspectivă.

Se știe bunăoară cîte exagerări a adus freudismul în ce privește importanța erosului în viața omului și ce roade sărace au adus scriitorii astfel îndoctrinați.

Astăzi o serie de poeți sînt prozeliți ai doctrinelor structuraliste, lingvistico-matematice, cibernetiste care-și permit să dezgolească graiul omenesc de toată întreaga sa taină și frumusețe.

Acestea sînt mode literare și dispar la vremea lor, așa cum au dispărut atîtea mișcări ce se vroiau absolute în veacul trecut și în prima jumătate a acestuia.

Mari povestitori însă au rămas cei în afara acestor excentrisme și-i bine de știut acest lucru.

Armonia din sînul naturii este mult prea incoruptibilă, frumusețea și perfecțiunea fiecărei creaturi în parte, de la cea mai nevăzută de către noi zburătoare pînă la chipul omenesc sînt prea întru totul desăvîrșite ca să căutăm altceva mai frumos, mai pilduitor, mai fără seamăn.

Sîntem fascinați de ceea ce este, de Natură și de Istorie, de lucrarea adesea divină a cugetului și mîinii omenești în Istorie, iar secretul marii arte constă tocmai în cît mai desăvîrșita con-sonantă simpathie cu acestea toate, iar nu cu ignorarea lor.

Iar viețuind această Patrie română din vremi imemoriale sîntem moștenii unei tradiții, ai unei Istorii insuficient cunoscute și trăim în sînul unei naturi dintre cele mai armonioase, și blînde, și roditoare ale Europei, și de pe fața pămîntului.

A nu viețui pe măsura unui Ștefan sau Mihai Viteazul, Brâncoveanu sau Bălcescu; a nu te pătrunde de nepieritoarea frumusețe și vitejie a Maramureșului, sau de adînca înțelepciune lucrătoare a Moldovei, sau de spiritul de jertfă al muntenilor, de acest chip de omenie și eroism, care este făptura omului român în această binecuvîntată Natură, înseamnă, ca scriitor al acestui grai, autoanulare sigură.

În ce fel Natura și Istoria sînt transfigurate în grai de spiritul poetic autentic care nu rămîne în naturism sau istorism este o altă poveste ce depășește cadrul însemnării de față.

IOAN ALEXANDRU ■

clădirea cărților

Demult, cînd cartea era mult mai rară, cînd procesul tipăririi era neasemuit mai laborios, se poate spune că un volum se **zidea** cu eforturi comparabile acelora ale zidarului înălțind o casă. Mărețe in-folii, voluminoase in-quarto-uri, extrem de groase volumașe legate în piele de capră ne inspiră un sentiment de venerație cînd le contemplăm prin bibliotecile noastre, ca niște sobre statui ale unei abstracte culturi revolute. Aceste arhaice lucrări ale meșteșugului artizanal ne dau o înaltă idee despre rîvna întru cărturărie a celor vechi. Dispuse cuminte sub bolta unei săli medievale, în nișele unui perete baroc, ele sfidează timpul, n-au vîrstă, sînt semne ale perenității și oarecum parte a unei naturi ce nu cunoaște moarte.

Alta, febril-efemeră, dar cu atît mai **prezentă**, mi se pare existența cărților moderne. Infinit mai multe, adresîndu-se unui public mai larg, ele participă, în acest secol al proliferării neasemuite a mijloacelor de comunicare, la un destin al omului modern, grăbit să dărîme ceea ce s-a construit și să zidească un alt univers. Niciodată n-am avut mai pregnant impresia unui univers în expansiune ca atunci cînd, intrînd în imensele hale ale tîrgului internațional din Frankfurt pe Main, am văzut deodată o parte din recolta anuală a omului, ființă producătoare de cărți. Un babilon în plină efervescență. Tîrgul cu standurile sale mi s-a părut asemenea acelei fantastice construcții neterminate, dar în continuă creștere prin care Dürer închipuia Turnul Babel. Și mi-am amintit tot atunci ficțiunea lui Borges, **Biblioteca Babel** cu acel preambul sec descriind în mare anatomia universului-bibliotecă: **«Universul (pe care alții îl numesc bibliotecă) se compune dintr-un număr nedefinit și poate infinit de coridoare hexagonale, cu largi puțuri de ventilație în mijloc înconjurate de prispe joase...»** Și descrierea continuă imperturbabil. Tot astfel, în celulele-standuri bogate, ale tîrgului din Frankfurt, ca și în marile biblioteci ale globului, poți vedea o imagine, redusă desigur, dar apropiată, a universului. Repet, a unui univers în expansiune. Căci ceea ce este esențial în această modernă Bibliotecă-univers este proliferarea cărților, tendința lor vădită de a explora toate tărîmurile, de a nu lăsa ungher necercetat al cosmosului tot mai vast al omului.

Cărțile adunate în acele «hale oceanice» — ca să folosim o expresie eminesciană — mărturisesc despre o rîvnă neistovită a umanității spre cuprinderea în cuvînt a tuturor celor ce sînt. Despre o asemenea rîvnă ne dau mărturie și cărțile adunate în saloanele noastre naționale anuale ale cărții românești. Într-o societate în expansiune, cum este societatea românească, locul cărții trebuie să fie acela al instrumentelor-pilot. Desigur, cu tot spectacolul îmbucurător pe care ni-l oferă rodul anual al tiparnițelor noastre, în rîvna noastră de mai bine nu sîntem nicicînd pe deplin mulțumiți. Cartea românească face însă progrese, spre satisfacția celor ce scriu ca și a celor ce citesc. Cînd, ajunși la sfîrșitul cîte unui an, privim în urmă spre tomurile care s-au adunat, impresia unei clădiri la care mulți au pus mîna, cu spor, ne năpădește. Și, pentru un om al cuvîntului, nu este impresie mai tonică decît aceasta.

NICOLAE BALOTĂ ■

Un sortiment bogat de produse alese și de articole de artă populară, realizate de creatorii și meșterii artizani din atelierele de producție și prestări ale cooperației de consum, vă oferă magazinele

HERMES

Unități de prezentare și desfacere ale cooperației de consum răspîndite în întreaga țară.

● În București vă invităm să vizitați unitățile din strada Șepcari nr. 16, strada C. Exarcu nr. 1, strada Cosmonauților nr. 7, strada N. Golescu nr. 20 și din Bulevardul N. Titulescu. bloc nr. 13.

COOP

întîmplări adevărate

sticla de şampanie

Fusese o toamnă lungă, la Cluj, în anul acela, 1947. Cerul se păstra luminat, dogorea ca o foaie de cort, decolorată de soare, deasupra oraşului, şi Lidia, fata Valeriei Criste, fu invidiată de către multe dintre prietenele ei că a avut «vreme bună la nuntă». În curtea acelei case de la marginea oraşului numai coroanele castanilor, sfărîmicioase, arse de secetă, se înfiorau de cîte o pală de vînt şi se risipeau ca un praf de rugină peste costumele de duminică ale oamenilor. Atunci, în iureşul petrecerii, printre urările pe care toţi în asemenea ocazii se simt datori să le facă mirilor, Valeria Criste, mama fetei aceleia frumoase, de 20 de ani, care şedea în capătul mesei îmbrăcată în rochia de mireasă, se ridică, luă de pe masă o sticlă de şampanie şi spuse că o păstrează pentru a o desface la naşterea primului copil. Peste un an se născu, într-adevăr, un copil, un băiat mare, voinic şi gălăgios, dar cîteva ore după aceea, mama lui, Lidia, muri. Şi sticla de şampanie n-a mai fost băută.

De atunci, din 1948, Valeria Criste ţine acea sticlă de şampanie în casă, aduce rar vorba despre ea, e drept, pentru că asta o face să plîngă, dar îi face totuşi bine s-o ştie acolo, asemeni tuturor celor ce se agaţă de lucrurile mărunte care au aparţinut sau amintesc de cei dragi, dispăruţi. Avusese o singură fată, n-o mai avea, îi rămăsese în schimb un nepot, Dan, care fusese luat însă de către tatăl lui la Bucureşti, iar pe măsură ce anii trecură şi acesta crescu, primea din partea lui scrisori scurte, cu un scris tremurat, de copil, în care îi spunea că el învaţă bine la şcoală şi că îi este dor de ea. Din cînd în cînd, în vacanţe, venea să o vadă. Tot din scrisorile acelea, pe care factorul poştal i le aducea o dată la două luni, afla mai multe despre el: că a terminat liceul, că face armata, că are o prietenă pe care vrea să i-o prezinte. Pînă într-o zi, cînd Valeria Criste se îmbolnăveşte şi moare.

Dan Dincă, nepotul ei, este anunţat de către unchi, de Ioan Drăgan şi Avram Drăgan, fraţii bunicii, şi tînărul apare degrabă la Cluj. Stă acolo două zile, la capătul cărora, după ce totul se termină şi oamenii vin acasă obosiţi, cu ochii roşii de nesomn şi de plîns, cînd unchii îl invită să ia ce doreşte din lucrurile bunicii, din lucrurile acelea destul de puţine şi sărăcăcioase, dealtfel, băiatul, într-un gest de renunţare, spune că nu vrea să ia decît sticla de şampanie. Ceea ce şi face.

Urmează aproape un an de linişte, de tăcere şi de uitare. Din liniştea aceasta îi parvine însă ştirea că unchii lui, care se apucaseră să împartă tot ceea ce rămăsese de pe urma bunicii, n-o făcuseră nici pe departe cu decenţa impusă de împrejurări. Un televizor ajunsese pe la Dej, o maşină de cusut pe la Timişoara, iar altele se răspîndiseră pe la mai multe adrese din Cluj-Napoca şi din alte oraşe. Împărţeala n-a fost, probabil, prea dreaptă, şi se iscă nemulţumiri. O mătuşă din Bucureşti, căreia îi revenise doar o plapumă, mai uzată, se răzbună pe ceilalţi, care luaseră mai mult, convingîndu-l pe Dan că el este de fapt singurul moştenitor şi se cuvine să încerce a-şi face dreptate. Dacă nu pentru el, măcar pentru Valeria Criste, bunica lui, ale cărei bunuri fuseseră împărţite de către propriii ei fraţi ca pe acelea ale unui duşman, în orice caz ca pe acelea ale unui om pentru care ei nu avuseseră nici un fel de respect. Băiatul se supără pe unchii şi pe mătuşile lui, care se dovediseră atît de neomenoşi şi de hrăpăreţi, şi pentru că dintotdeauna, după cum se spune, nemulţumiţilor li se ia darul, el îşi face apariţia la Cluj-Napoca spre stupefacţia tuturor rudelor lui. Trecuseră însă cele şase luni, termenul prevăzut de lege pentru preluarea succesiunii. Tot ce se mai putea face era anularea certificatului de moştenitor nr. 295/1973, eliberat de Notariatul de stat judeţean Cluj. În acest scop îi cheamă în judecată pe unchii lui, Ioan Drăgan şi Avram Drăgan, singurii dintre fraţii şi surorile bunicii care îndrăzniseră să se proclame moştenitori în faţa legii.

Încet, pe parcursul instrumentării dosarului, lipsa de ruşine şi de omenie a acestora apare tot mai evidentă. Mai întîi, spun ei, au considerat că li se cuvine ceea ce a rămas în urma Valeriei Criste pentru simplul motiv că ei au îngrijit-o pe bătrînă. Fapt neadevărat, pentru că ea fusese laborantă, avusese o pensie destul de bună şi n-a fost greu de demonstrat că se întreţinuse singură. Adevărata stare a lucrurilor transpare însă, suficient de exact, din depoziţiile martorilor aduşi la proces. Iată ce spune Ion Ardelean, martorul fraţilor Drăgan: **«Ştiam că defuncta are un nepot de fiică, dar nu am declarat la notariat deoarece am uitat»** (!?). În faţa notarului existenţa lui Dan Dincă fusese tăinuită! Şi iată ce spune Nastasia Roşca, martoră de data aceasta a reclamantului: **«Ştiu că în momentul cînd a decedat, defuncta purta verighetă. Cînd m-am dus mai tîrziu s-o văd, în mod intenţionat m-am uitat la mînă dar nu mai avea verigheta aceea. La 4-5 zile după înmormîntare, doi dintre ei** (adică dintre fraţii Drăgan) **se certau, şi amîndoi trăgeau de o oală de lut.»** Dezvăluirile acestea nu-i împiedică însă pe Drăgani să continue a cere «dreptate». Ei spun: desigur, cu ajutorul avocatului lor — **«Reclamantul şi-a pierdut dreptul la moştenire prin faptul că nu a acceptat nici expres şi nici în formă tacită succesiunea bunicii lui, înăuntrul termenului de 6 luni prevăzut de articolul 700 cod civil. Ca urmare, nu poate cere anularea certificatului de moştenire.»** Uitaseră însă de sticla de şampanie, semn că nici nu-i acordaseră, vreodată, vreo importanţă, şi că mintea lor era prea greoaie pentru a înfrumuseţa, cu o amintire, un asemenea obiect.

Dar pentru Dan Dincă ea însemna prea mult şi n-avea cum s-o uite. Din moment ce a luat această sticlă de şampanie, spune el, înseamnă că a acceptat tacit succesiunea. Tabăra adversă rămîne descumpănită de această întorsătură a lucrurilor, dar îşi recîştigă destul de repede siguranţa de sine. Acest lucru e neadevărat, sar fraţii Drăgan, reclamantul n-a luat nici o sticlă, nici de şampanie şi nici de altceva. Dacă spune că a luat, să dovedească. Va să zică asta mai trebuia dovedit, ceea ce toată lumea, nu numai familia, ştia atît de bine, tocmai povestea aceea care — chiar şi pînă atunci — fusese destul de tristă şi de tulburătoare. Dar fraţii Valeriei Criste, unchii Lidiei, mama lui Dan Dincă, se străduiau s-o facă mai tristă! În sfîrşit, pentru că un proces e un proces, cu strîngere de inimă, băiatul probează că acesta era adevărul şi nu altul. Două declaraţii asemănătoare, aparţinînd martorilor Maria Manciulea şi Victoria Şerbănescu: **«L-am văzut după înmormîntare, cînd se ducea la agenţia TAROM să-şi ia bilet. Avea în mînă o sticlă înfăşurată într-un ziar. «Sticla de şampanie», ne-a zis. Cunoşteam povestea, aşa că nu ne-am mirat.»** Ei bine, spun acum fraţii Drăgan, faptul că a luat sticla aceasta nu e totuşi un act de acceptare tacită a succesiunii. Sticla de şampanie, «dacă a existat cu adevărat» (!), pune problema dacă ea făcea parte din masa succesorală a Valeriei Criste, pentru că provine de la nunta mamei reclamantului şi a rămas numai în **păstrarea** bunicii, nu în **proprietatea** acesteia. Intrigat de atîta îndrăzneală şi de atîtea chiţibuşuri avocăţeşti, Dan ameninţă — nu însă înainte de a propune, pentru ultima oară, tratative de conciliere — că va suspenda procesul civil şi, fiind suficiente elemente penale, se va adresa procuraturii, aducîndu-le unchilor lui învinuirea de înşelăciune, mărturie mincinoasă şi inducere în eroare a justiţiei. O spune, n-o face însă, pentru că «îi sînt totuşi rude». Dealtfel, dreptatea nici nu întîrzie să apară. Instanţa stabileşte că — potrivit articolelor 661, 664 şi 672 Cod civil — reclamantul, prin reprezentarea mamei sale, venind la succesiunea Valeriei Criste înlătură pe fraţii acesteia. În calitate de descendent, el este unic succesor. **«Date fiind împrejurările în care defuncta a reţinut sticla de şampanie** — arată hotărîrea judecătorească — **evenimentele ulterioare care au dat caracter de simbol acestui obiect, precum şi faptul păstrării lui ani îndelungaţi, pînă la moarte, arată că el a constituit unul dintre obiectele preţioase pentru ea»**, iar luarea lui reprezintă un act pe care Dan Dincă nu-l putea face decît în calitate de moştenitor. În faţa unei asemenea decizii, simţind că le fuge pămîntul de sub picioare, că vor avea de înapoiat, adică, tot ceea ce luaseră — acum se poate spune: prin jaf — fraţii Drăgan nu mai găsesc să răspundă decît că maşina de cusut era de altă marcă decît s-a arătat şi că avea alt preţ. Pentru că procesul era pierdut, desigur marca trebuia să fie mai modestă iar preţul mai mic!

Pe Dan Dincă nu l-au mai interesat însă toate aceste amănunte despre mărci şi preţuri. N-a stat să-şi facă socoteala prea bine, dar ştie că din cei 18 000 de lei care i se cuveneau poate n-a recuperat nici cheltuielile de judecată. Nu l-a interesat să intre el însuşi în posesia acelor bunuri, multe-puţine cîte erau, ci a făcut-o, este uşor de înţeles, din enervare, din orgoliu, din amărăciunea şi din durerea de a vedea că tot ce aminteşte de mama şi de bunica lui dispare, alunecă în nişte mîini prea lacome şi murdare!

Povestea aceasta, despre care aflam în urmă cu cîteva săptămîni de la Eugen Lazăr, procurorul şef adjunct al Procuraturii judeţene, şi de la Aurel Nicoară, preşedintele Judecătoriei Cluj-Napoca, m-a îndemnat să nu mă rezum a-l cunoaşte pe Dan Dincă numai din dosarul purtînd numărul 2058. L-am căutat pe strada C. Brîncoveanu, la adresa indicată într-o filă a dosarului amintit, de unde mai aflasem că are 27 de ani şi că este funcţionar la secţia financiară a Consiliului popular al sectorului 5.

A trebuit, desigur, să-i explic omului mai întîi de unde cunosc atît de multe lucruri despre el.

— În alte condiţii, puteaţi să pierdeţi. Legea prevede totuşi acel termen de şase luni. Dar întîmplarea mi se pare semnificativă şi pentru ceea ce înseamnă să acţionezi în spiritul legii, nu numai în litera ei.

— Mărturisesc că abia atunci am aflat că la tribunal se zice: **«După lege şi după conştiinţa socialistă!»** Aşa a şi fost.

— Aveţi o fotografie a mamei dumneavoastră?

— Uitaţi, aici e mama, mi-a spus, arătîndu-mi tabloul unei fete rîzînd, surîzînd, nu ştiu, unul dintre acei oameni care vorbesc cu ochii, parcă, şi ochii le par întotdeauna încărcaţi de o stare de bucurie lăuntrică. Se spune că semănăm foarte mult... Iar aici...

Şi de pe o măsuţă a început să dezvelească sticla de şampanie dintr-un ştergar alb, la fel de alb ca zăpada de afară care purificase aerul oraşului pe care-l respiram adînc, cîteva minute mai tîrziu, după ce mă retrăsesem zicînd un scurt **«bună seara şi mă scuzaţi că v-am deranjat»**, pentru că numai atît voisem, să văd cu ochii mei, să văd, de exemplu, că sticla aceasta de şampanie există şi poate că şi datorită ei lumea aceasta este atît de frumoasă, este neverosimil de frumoasă, e o lume frumoasa pînă la lacrimi.

DUMITRU ELIADE ■

CRONICA SERVICIILOR

prinos de recunoştinţă

Ardeleanul este tratat în mod curent ca o fiinţă liniară, din punct de vedere sufletesc, punînd raţiunea administrativă deasupra oricăror sentimente. Pragmatismul său aparţine organizaţiei iar nu instinctului de adaptare, ce caracterizează mai degrabă pe mediteranean. Compatrioţii noştri din nord ar favoriza specia, în timp ce sudicii ar prefera individul şi excepţia!... Şi cît arbitrar există în asemenea clasificări atrăgătoare, atît de mult în firea noastră «voltairiană»! Într-un sat din Ardeal am cunoscut pe cel mai bun om, care a fost toată viaţa lui încadrat într-o disciplină riguroasă, fără să uite nici o clipă de micile mari datorii faţă de semenii săi. Este vorba de Ioan Marcu, fost mai întîi învăţător, iar apoi funcţionar la secţia de învăţămînt din Turda, unde lucra într-o clădire impozantă, ce avea în faţă statuia memorandistului Ioan Raţiu, ca un memento al devotamentului faţă de cauza obştească.

Imediat după război, Ioan Marcu a fost numit directorul şcolii de patru ani dintr-o comună dependentă de oraşul Turda. Erau anii expansiunii industriale a localităţilor din jur. Turda şi Cîmpia Turzii aveau să devină centre muncitoreşti puternice, avînd nevoie de cadre calificate într-un timp record. Vechile nuclee de la Industria sîrmei, de la Sticla şi Cimentul erau formate din meseriaşi aflaţi la prima generaţie de activitate industrială, aşa-numiţii «fabricanţi», locuind încă prin satele din jur, oameni aşezaţi, cunoscuţi şi respectaţi în tot judeţul pentru marile lor calităţi morale. Nu oricine poate învăţa meserie. Se cerea o aplicaţie deosebită şi o celulă morală inalterabilă. Îi recunoşteai prin sate datorită minei lor pline de importanţă şi faptului că umblau pe bicicletă. Cine umbla pe bicicletă era cu siguranţă angajat la una din fabricile de la Turda sau Cîmpia Turzii. Începutul anilor cincizeci a adus însă o mare emulaţie la ţară. A apărut o generaţie care voia să intre în şcoli profesionale, să înveţe meserii mai sofisticate, iar apoi să facă liceul seral. Acestea au fost generaţiile educate de Ioan Marcu, un învăţător ce coboară parcă din eroii literari ai prozei lui Slavici, cu dascăli ce şi-au visat realizarea prin elevii lor care se şcolesc, iar apoi revin în sate şi contribuie la ridicarea lor economică şi morală. În anii aceia toţi absolvenţii şcolii de patru ani conduse de Ioan Marcu au făcut ciclul pînă la şapte, au intrat în şcoli profesionale, în licee şi facultăţi, şi n-ar fi exagerat să spunem acum că energia care îi mîna era insuflată de omul acela mărunţel, albit înainte de vreme, cu vorba caldă şi bună, cum se spune că o au numai moldovenii. Astăzi, timpurile eroice ale apostolatului unui învăţător ne par atît de departe! Nu demult însă era o adevărată revoluţie să-ţi bazezi învăţămîntul primar aproape exclusiv pe predarea aritmeticii. Cam aşa proceda Ioan Marcu. Într-o şcoală de patru ani din inima Ardealului el gîndea că societatea modernă are nevoie de formaţie matematică, pe vremea cînd mai aveam de luptat cu analfabetismul la ţară. Mai mult, fără nici o ostentaţie, fiecare elev era dus personal de Ioan Marcu la şcolile care i se păreau mai potrivite cu aptitudinile sale. Nu exista nici o piedică, energie consumată, bani cheltuiţi ş.a.m.d. Sutele de copii ai lui Ioan Marcu erau peste tot însoţiţi de silueta lui zveltă de aristocrat. A obţinut burse, a căutat locuri în cămine fără să facă apel la nici o intervenţie ocultă, numai prin afirmarea hotărîtă a dreptului copiilor de la ţară de a frecventa şcoli şi de a primi o educaţie superioară. Era de o politeţe şi o fermitate care impuneau oricui şi-i asigurau cel mai adesea victoria.

Odată cu reorganizarea aparatului administrativ, Ioan Marcu a fost promovat în rîndul cadrelor de la secţia de învăţămînt. Era nevoie de aceeaşi conştiinciozitate, de aceeaşi rigoare şi pasiune, reunite pentru coordonarea unui ansamblu mai amplu de probleme. Dar «directorul» rămăsese la fel de ataşat de copiii de la ţară. Şi iarăşi putea fi văzut la şcolile profesionale, la liceele din oraş sau la Cluj, în holul facultăţilor, împreună cu foştii lui elevi sau cu alţii mai noi, pe care îi cunoscuse în munca de teren. De unde avea atîta energie? De unde atîta devotament pentru alţii? A rămas acelaşi om mulţumit de munca lui, cu bucuriile obişnuite ale unei vieţi exemplare. De obicei, evenimentele spectaculoase remarcă viaţa unui om şi îi dau proeminenţa care o menţine în conştiinţa semenilor săi. Să-mi fie însă îngăduit, pentru tot ce am auzit şi am cunoscut din viaţa învăţătorului Ioan Marcu, să afirm că ar merita prinosul nostru de recunoştinţă pe care l-am putea aduce deplin numai dacă am putea să fim ca el!

AUREL-DRAGOŞ MUNTEANU ■

SABIN BĂLAȘA

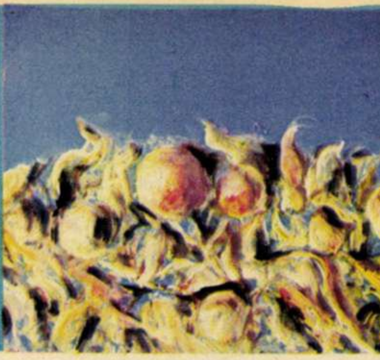

Într-o perioadă cînd atîtea dintre zidirile artei se dărîmau și piereau, cînd atîtea noi direcții apăreau și se veștejeau asemenea tuturor lucrurilor trecătoare, Bălașa avea să se formeze prin contacte prelungite și sistematice cu eternitatea artei, culturii și vieții. S-a dezvoltat nu numai muncind pe pînză, arta lui a evoluat nu doar prin efortul practicat în perimetrul tabloului, ci s-a adîncit și desăvîrșit pe meleagurile spirituale ale ființei prin confruntarea cu istoria, cultura, arta, cu viața, cu evenimentele sociale și politice, cu lumea din afara și dinăuntrul său, cu tot ceea ce pune la încercare sensibilitatea și ființa umană.

Arta avea să însemne totdeauna pentru el invenție, este inapt să imite, lipsit de capacitatea de a imita. Tot ceea ce scoate din culori și din linii este invenție liberă și necăutată. N-a fost nici măcar pentru o vreme captivul cuiva, nimic nu l-a ademenit, nici o modă, în perioada de formare n-a fost văzut bătînd pe la porțile altora, n-a fost nevoie să-și cîștige libertatea și independența față de alte puteri ale picturii universale, pentru că nu și le-a pierdut niciodată. «**Dacă am învățat ceva, am învățat numai de la cei mai mari artiști ai lumii, și-am învățat nu din pictura lor, am învățat altceva, anume să nu semăn, să fiu tot atît de liber, de personal, de netributar ca și ei. Am învățat că trebuie să fii unic, să nu te tragi din nimeni, nu să amintești prin pictura ta de cutare sau cutare maestru deși, din păcate, numai așa ceva atrage grațiile unei critici căznuite și fără alt simț decît al valorilor mediocre**».

*

De canoane străine nu s-a eliberat el, s-a simțit întruna liber față de ele. Manierismul nu făcuse altceva decît să distrugă canoanele. Sabin Bălașa a găsit natura artei răvășită, descompusă, sfărîmată de buldozerele manierismului modern, lui nerămînîndu-i decît să meargă pînă la capăt, să încheie acest proces declanșat de către alții, iar pe măsura instaurării capacității sale de decizie să o reorganizeze în conformitate cu modelul spiritual care era el. Așa ceva să ajungă la niște proporții (canon) identice cu ale lumii sale interioare, gravate în plan moral, psihologic, mental. Înconjurat de către atîți artiști care căutau deliberat să născocească fiecare un curent, o direcție, de oameni care se torturau să creeze opere fără asemănare, Bălașa rămîne neatins de asemenea obsesii, convins că o direcție, un canon propriu nu se născocesc, sînt prezente în artist dacă e să existe. Nu s-a preocupat să inventeze un canon doar al lui, n-a trebuit să se încordeze conștient pentru asta. Canonul foșnea în el ca o virtute, acest artist preocupat în primul rînd de raportul om-infinit, de natura și dimensiunile omului contemporan, a impus o viziune firesc originală, un sistem de semne plastice, un simbolism al formelor și culorilor de o excepțională și cu totul aparte spiritualitate, izvorîte din forța lui creatoare, din inspirația lui permanentă, nu din voința lui. Creînd un nou caleidoscop al proporțiilor tuturor elementelor intime ale artei, a evitat însă să uzurpe anumite legi pe care le consideră permanente și determinante.

*

Unii consideră suprarealismul drept curentul în care plasarea lui Bălașa ar fi îndreptățită. Poate pentru că arta lui e pictură și poezie răsucite într-un fir unic, o împletire de real și imaginar. Argumentul nu ajunge. Bălașa se extinde cu aceeași libertate în universul psihic și în universul cosmic, în infinita lume materială și în nemărginitele ținuturi ale poeziei, dar fără să fie un insurgent care cere plecarea de la putere a rațiunii, a rigorii și a spiritului. Dimpotrivă, sub patronajul lor inventează un vocabular de forme și de culori semnificativ pentru sfîrșitul veacului 20, pentru cultura românească și a lumii, un vocabular cu ajutorul căruia oamenii de pretutindeni pot comunica adevărurile lor interioare și ajung să pătrundă cu mintea și cu sufletul într-o organizare de valori plastice care dezvăluie și provoacă taine. «**Nebunia**» lui vizionară se trage dintr-o inspirație nonconformistă, nu seamănă cu nebunia suprarealiștilor.

*

Sub raportul atitudinii față de tehnica de lucru, Bălașa îl confirmă pe Constable care spunea: «**Pictura e o știință și e necesar să fie practicată ca o cercetare a legilor naturii**.» Dar Bălașa a sărutat tehnica numai în somn, să nu trezească în ea răsfăț și poftă tiranică. Cei mai buni prieteni pe pînză i-au fost și rămas atitudinea față de natură, față de viață și de lume, autenticitatea sa interioară, înlănțuirea stărilor, capacitatea lui de a născoci o lume reglată de adevăruri universale, ferecată de frumusețe și de tăria cosmicității, amîndouă nepieritoare.

*

De cînd se știe, dorința lui a fost să creeze, nu să picteze. A simțit între cele două ipostaze distanța dintre supunere și putere, dintre aservire și suveranitate, dintre speranța limitată și starea de eliberare deplină în care toate aspirațiile sînt dezlănțuite. Dotat cu o forță fecundă ca o glie, cînd a observat că e socotit pur și simplu pictor, trecut la pictori, așa precum o viețuitoare e afiliată unui anumit ordin, s-a simțit dezamăgit. Nu l-a pasionat niciodată doar să picteze o suprafață, un tablou, să realizeze o anumită arhitectură din linii, anumite împletituri din culori, să compună armonii, să se țină de fusta naturii, s-o reproducă, ori să transpună lumea exterioară imediată într-o lume imaginară, cum spune Elie Faure. N-a urmărit doar să adauge ceva, încă un fragment, lumii picturii de pînă la el, să adauge ori să modifice într-o direcție proprie lumea de forme și de culori creată anterior. L-a pasionat să creeze, să născocească entități spirituale, să-și încerce personalitatea artistică în concurență cu natura.

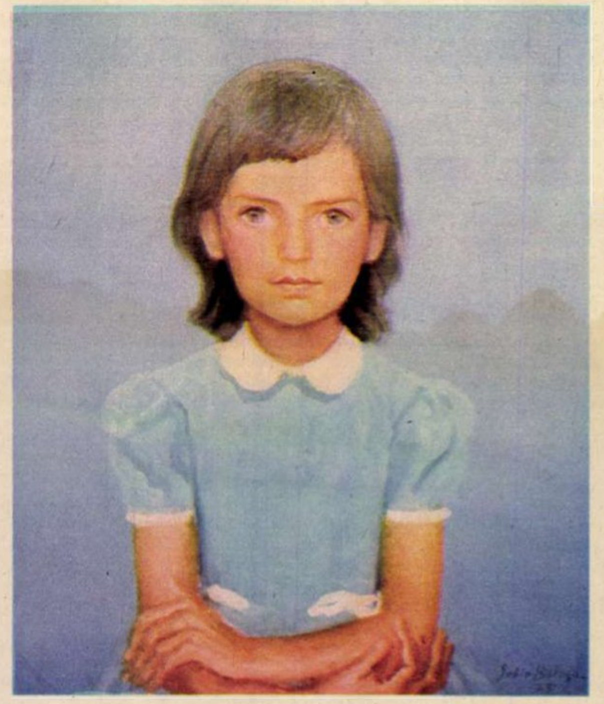

◀ «Diana»

*

Simte groază organică față de îmbătrînire, de stricăciune, de alterare, de tot ceea ce împuținează spiritualitatea sau e pe cale să degradeze eternitatea umanului, de tot ceea ce amenință ființa să piară din ea adierea de om, cum zice Saint-John Perse. «**A-mi cere să pictez un singur bătrîn e ca și cum i-ai fi cerut lui Spartacus să-l iubească pe Cezar**.» În pictura lui pășește o forță magică, acea forță care deosebește orice operă de artă de o imagine oarecare, acea forță care izbește în capacitatea ta, privitorule, în eterna capacitate a speciei umane de a recepționa fulgerele creatorului, făcîndu-te să nu rămîi indiferent în fața picturii adevărate și să simți stările artistului, nu stările tale, făcîndu-te să te înfiori de ceea ce vrea el să simți. Această magie te mărește, sporindu-ți facultățile spiritului și ale minții. Așa ceva nu poate să țină de meșteșugul picturii, așa ceva nu se înalță decît din credința artistului, din iubirea lui, din mările și din straturile lui dinăuntru.

E un «monstru» care știe să picteze, un deocheat de muze încărcat de curaj moral, în rest, cel mai nepragmatic om cu putință, mereu beat de visuri tainice și fermecate și întruna îmbarcat pe galera muncii. Prin labirintul obișnuit al vieții calcă greoi, nu se descurcă, e un pedestru stîngaci, un caraghios simandicos și tare lesne de păcălit. Nu știe să recunoască o primejdie sau dacă o deslușește cumva nu se gîndește s-o evite, acest fiu de țăran inundat de natură cu toate alintările unei nemărginite vocații fiind născut cu o infirmitate. N-are instinct de conservare aproape deloc. Puternic, polemic, copleșitor cînd e vorba despre creație, despre artă, vulnerabil, inabil, lipsit de orice strategie în planul vieții, mult mai puțin dotat pentru existența de toate zilele decît un tip de factură mijlocie sau submijlocie. Nu simte nici o primejdie, nu se apără de nimic, nici n-ar ști să se ferească, nu cunoaște starea de teamă, n-are receptori pentru teamă, ceea ce l-a făcut adesea să se poarte ca un miel care bea cu lupii la masă și le pretinde pe deasupra să-i și toarne în pahar.

*

Arta lui Bălașa e un început și o continuare, noutatea ei constînd în aprofundarea unor valori permanente nu în repudierea elementelor eterne, în crearea unor forme de expresie generalizatoare și echilibrate, nu în distrugerea oricărei sinteze, ci în utilizarea rezultatelor unor analize și unor sinteze inovatoare, nu în decapitarea marilor sensuri care leagă epocile importante ale picturii, ci o sublimare a lor în tipare profund individuale. El știe că în corpul artei există prefaceri, există moarte și există nașteri și avertizează că uneori aceste momente de vîltoare, atît de îndepărtate

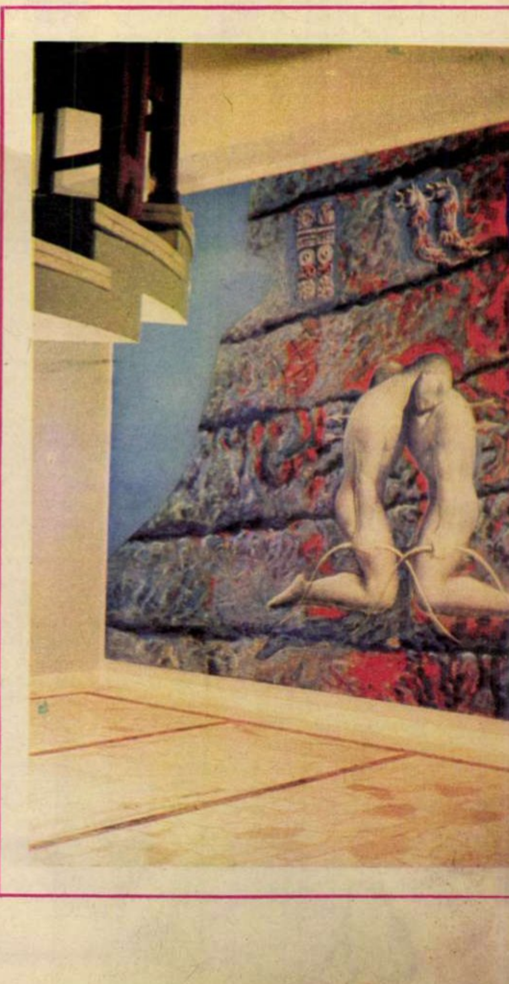

«**Nașterea poporului român**» ▶

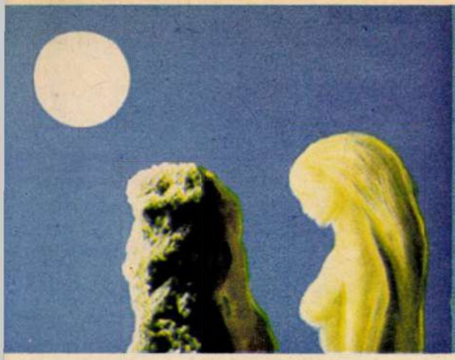

PICTORUL DOTAT CU O FORȚĂ FECUNDĂ CA O GLIE

unul de celălalt, pot, în mod paradoxal, să semene, să fie confundate.

Bălașa crede în capacitatea de a se impune a valorii, e convins că o valoare importantă n-are cum să fie mascată sau neobservată multă vreme. Contestă existența acelui fenomen de neînțelegere din partea contemporanilor, stare de miopie generală și durabilă care ar urmări, chipurile, destinul unor artiști făcîndu-i să agonizeze, împiedicîndu-i să obțină un loc în magistratura artei timpului lor. Anonimatul continuu e semnul nulității, nu al unei incapacități prelungite de a desluși forțele artei cuiva.

«Cînd e vorba despre genii, n-a existat și nu există niciodată refuzul, nerecunoașterea din partea mulțimii. Nici n-are cum, deoarece mulțimea află uneori după o sută, după sute de ani de existența unora dintre ei. Nu e de admis nici că publicul, așa-zis avizat, nu recunoaște un geniu. Dacă în istoria artei geniile n-ar fi fost destul de ușor identificate de către contemporanii inițiați, atunci nu s-ar fi depus așa mult efort pentru zdrobirea lor, cît știm că s-a depus în atîtea cazuri. Din păcate, mulțimea, instanța cea mai sensibilă și cea mai onestă, vine în legătură cu presupusele genii, nu cu cele adevărate. În fața ei sînt aduse — secolele picturii sînt pline de exemple — acele persoane împinse cu umărul de către clici comerciale.»

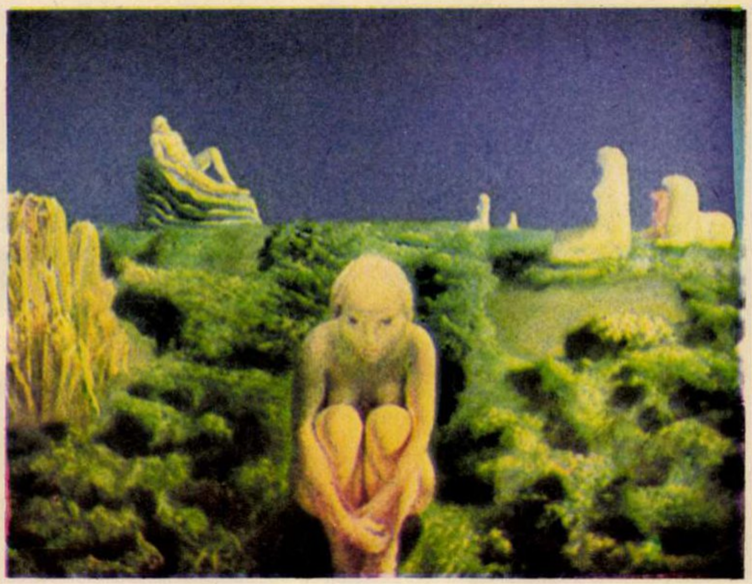

Patru secvențe din filmul «Oda»

Clicile provoacă mulțimea, iritînd-o cu inepțiile artiștilor mărunți cocoțați pe nedrept în jilțul eternității. Această provocare urmărește să-l proclame pe pitic drept un neînțeles și un nerecunoscut și să facă din opoziția și din îndîrjirea publicului semnele martiriului de care au parte, chipurile, toți cavalerii geniului. Din fericire, mulțimea înțelege destul de repede cu cine are de-a face și renunță la opoziție, începînd să ignore «geniul». Totuși, cel mai adesea, lumea se dezmeticește după ce «geniul» a obținut pe nedrept tot ce se putea: comenzi, bunuri materiale, funcții etc. Atunci, de regulă, renunță și el, «marele artist», începînd să se ocupe cu alte treburi, bineînțeles tot avantajoase.

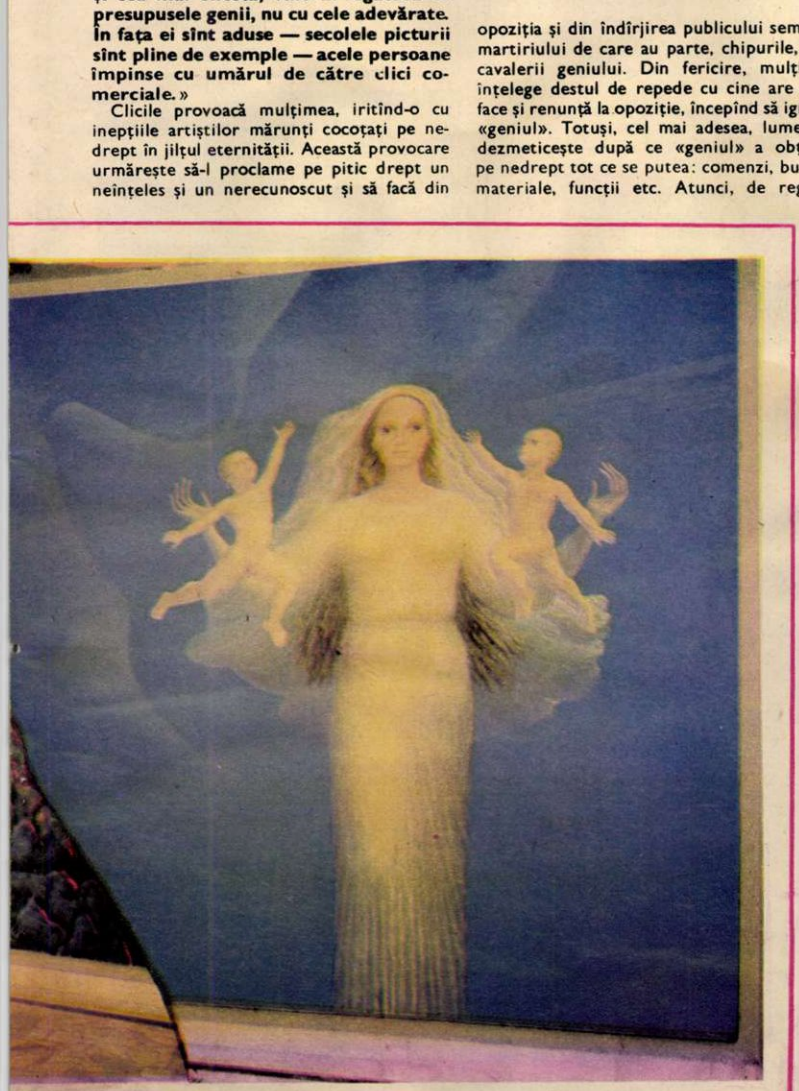

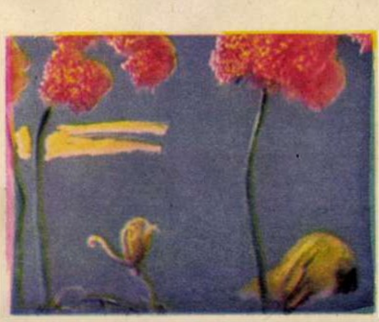

Reproduceri color
de **VASILE MÂNECAN**

*

Am fost de două ori în atelier în timp ce picta. Odată era într-o seară caniculară, Bălașa lucra gol pînă la brîu, asemenea unui țăran pe cîmp, îndîrjit de soare și de mutenia pămîntului. În general, nu admite să fie nimeni de față atunci cînd lucrează. Sabin Bălașa se schimbă mult în vreme ce zămislește o lucrare. Soarbe o vlagă de lux și începe parcă să călătorească. Se desparte într-un fel ciudat de tine, care te afli lîngă el, și probabil de tot ce-l înconjoară, și pornește singur spre o voluptate și spre o primejdie. Începe să se exalte de cînd întinde pînza și prepară culorile. Devine tiran și devine pradă. Lucrarea se coagulează repede în prima ei fază. Albul pînzei e distrus imediat de invazia culorilor care prorocesc începutul miracolului. Mîna pictorului are o energie și o siguranță de șoim. Mișcările ei sînt uneori fulgerătoare. Îți dai seama că mîna lui nu e făcută să se ocupe de altceva pe lumea asta. Bălașa vînează și devorează modelul. Pipăie cu privirea toate tăcerile și depărtările modelului. Aprinde treptat luminile spirituale din el. Pictează din toate puterile, așa cum cineva aleargă din toate puterile. Atelierul se umple de o tensiune stînjenitoare. Asiști la ceva atît de intim, încît te simți indecent văzîndu-l pe artist cum înalță răbdător opera-i neprihănită. Controlează mereu lucrarea, o pîndește, retrăgîndu-se cîțiva pași și mișcîndu-și trunchiul în dreapta și în stînga, cu capul lăsat pe spate, inspectînd astfel învierea operei. Gura i se răsucește mereu mișcată de cine știe ce impresii. E încărcat de o putere mare și sesizabilă, de necuprinsă forță activă atunci cînd pictează. Și de o semeție firească, de un elan pur și înfierbîntat. E cuprins de o luminoasă disperare. Dacă l-ai smulge atunci din atelier, s-ar simți probabil chinuit. Nimic din afara picturii nu-l interesează în starea aceea. Puțin după ce începe, formele și culorile lucrării explodate înăuntrul lui și care sînt pur și simplu elaborate cînd trage prima pensulă, încep să i se supună, să-l vorbească de bine. Înțelegi atunci că opera alunecă prin el și e doar trecută peste frontierele ființei.

Bălașa face să supraviețuiască pe pînză născocirea care viețuiește și se leagă în el ca o procesiune. Nu e crispat, nu caută, ci doar lasă să se reverse pictura descătușată din stările lui de artist. Lucrează cu viteza cu care aleargă fiarele și deși nu greșește pe pînză ajunge totuși foarte tîrziu la capătul unei lucrări. Muncește enorm pentru că aprofundează. O pînză care începe să aibă viața ei și ar putea fi trimisă să circule singură prin lume, el o consideră doar o speranță care dă tîrcoale lucrării adevărate ce trebuie să arate așa cum o iubește el în gînd. Îi place să muncească îndelung la o lucrare. Îl auzi adesea spunînd despre lucrări pe care le-ai văzut într-un anumit stadiu: **«Am înaintat mult cu ea de unde o știi tu.»** E capabil să picteze 10-12 ore în șir într-o stare de energie furioasă. Abia după ce termină îl îneacă oboseala și se simte vlăguit după atîta tensiune.

*

Sabin Bălașa este iradiat de către cele mai semnificative evenimente contemporane, precum și de energiile iscate de atitudinea lui în fața eternitații naturii. Forța căpătată de pe urma unor asemenea iradieri o trece întreagă în lucrările sale, asta pentru a înțelege de ce pictura lui se mulează atît de bine pe marile aspirații și sentimente colective ale oamenilor planetei, de ce ei aderă firesc și unanim la ea, indiferent de rang intelectual. Arta lui Bălașa este o umbră protectoare, o substanță spirituală împotriva unor forțe care amenință să destrame omul, împovărat de atîtea speranțe, de atîtea temeri și de atîtea renunțări de la sfîrșitul secolului 20. Ea te apără prin prospețime, puritate și poezie, prin destoinicia geniului și putere morală.

În zonele ființei, acolo unde izvorăște pictura sa, există mari zăcăminte de generozitate. Aflat printre cei care au sporit cel mai mult rezervele de generozitate ale artei mondiale contemporane Bălașa se dăruiește pînă la ultimele limite în fiecare lucrare. Este semănătorul care aruncă semințele necesare, pămîntul care le înghite ca să le salveze, fîntîna cu apă, soarele care alungă frigul și întunericul făcînd să crească iarba visului și a speranței. Este un umanist ofensiv, simte toate primejdiile care amenință omul și le înfruntă.

Sabin Bălașa e un artist profund implicat în viața țării sale și în viața lumii. Are simțul cetății și al comunității. El afirmă misiunea istorică și socială a artei, urmărind să determine prin opera sa o ascensiune spirituală, necesitate atît de stringentă, suport și dovadă a ascensiunii în plan social. Arta lui se încadrează în fenomenul istoric al prezentului, asemenea artei oricărui mare creator, fiind chiar o dovadă a evoluției spirituale petrecute în țara lui și în lume. Bălașa se simte permanent la dispoziția poporului său, asta fiind ideea lui trainică de nimic vreodată slăbită.

ROMULUS BALABAN ■

CE SE CÎNTĂ ȘI SE RECITĂ ÎN CENACLUL FLACĂRA

Cele două chitare cu talentații lor posesori: Evandro Rossetti și Dan Chebac

INSCRIPȚIE PE PIATRA DE HOTAR

> **«Cin'se ia cu minw bine,**
> **ii dau haina de pe mine»...**
> *(Cîntec popular)*

Slav aş fi fost, de nu eram latin,
latin aş fi, de n-aş fi fost şi dac —
dar a ieşit aşa: să fiu român,
şi eu cu soarta asta mă împac!

Mi-au dat şi alţii sînge şi cuvinte —
nisipuri galbene trecură-n zbor,
purtate-n vîntul Asiei, fierbinte
să-ngraşe primitorul meu ogor.

Şi din Apus, din Miazăzi, veniră
umane pulberi, umbre şi lumini,
cu bine şi cu rău mă vremuiră —
pe toate le-am sorbit în rădăcini.

Şi nu-i nimic străin — a'mele-s toate,
dator nu sînt: plătit-am cu prisos! —
că tot plătind uitucilor la rate,
cuţitul mi-ajunsese pîn'la os!

Dar am rămas aşa cum scrie-n carte —
priviţi-mă şi-o să vedeţi uşor
că nu-s asemeni nimănui în parte,
deşi-ntr-n fel, vă semăn tuturor.

Sînt bucuros de oaspeţi şi prieteni;
deschisă-i poarta, inima şi ea:
bînevenit vei fi sub mîndre cetini,
în munţii mei, la caldă marea mea.

Îmi dai un sfat? Te-ascult cu luare-aminte
O mînă de-ajutor îmi dai? Mulţam!
Dar nu cumva să-ţi bîiguie prin minte
că asta-i ţara cailor de ham!

Poftiţi, deci, staţi la masă, staţi la soare!
un loc prielnic vă păstrez, amici;
v-aştept cu minte plină, gîndu-n floare
(că nu-i de lipsă fosforul pe-aici!...)

Întind spre toată zarea poduri bune:
primesc şi dau întregului Pămînt;
nu-i gînd viclean în mine să răsune,
dar nici stăpîn nu caut: eu îmi sînt!

Învăţ, cîntînd sau nu, şi limbi străine,
mi-or folosi — în mintea mea socot —
dar mă gîndesc de-asemeni că e bine
să mă pricep întîi şi-ntîi să-not!...

Şi, iată, sînt aşa cum scrie-n carte —
priviţi-mă, şi-o să vedeţi uşor
că nu-s asemeni nimănui, în parte,
deşi-ntr-un fel, vă semăn tuturor.

Că slav eram, de n-aş fi fost latin,
latin aş fi, de nu mi-ar zice dac —
dar a ieşit aşa: să fiu român —
şi vreau cu toată lumea să mă-mpac!

GEO DUMITRESCU ■

SPINI ȘI CRINI

Aceste mîini omeneşti
Care-au spintecat oameni,
Şi-au dat cetăţilor foc,
Şi-au tras la ţintă-n copii,
Şi-au furat muncă străină,
Şi-au strîns prieteneşte mîni trădătoare,
Să fie după moarte spini!

Aceste mîni omeneşti
Care-au scris **Odiseia,**
Şi-au zugrăvit pe Mona Lisa,
Şi-au compus a Noua Simfonie,
Şi-au legănat copii,
Şi-au făurit maşini şi semănat ogoare,
Să fie după moarte crini!

MIHAI BENIUC ■

La Cluj-Napoca crește vertiginos numărul iubitorilor de muzică și poezia cenaclului.

JURĂMÎNTUL

Iubită mamă, de-am să uit
Cîntul ce ieri m-a legănat
În miez de nopți,
sub ale prispei albe bolți,
Să fiu iertat!

Iubite dascăl, de-am să uit
Întîiul «A» ce-am desenat
Tremurător,
Sub aurul castanilor,
Să fiu iertat!

Iubita mea, de voi uita
Întîiul «te iubesc», jurat
În parc, tîrziu,
Lîngă izvorul argintiu,
Să fiu iertat!

Dar dacă-n lupte voi uita
Prin plumb, prin foc și prin nămeți
Cuvîntul dat
Poporului — tu, Țara mea,
Să nu mă ierți!

NICOLAE TĂUTU ■

◀ Cîntărețul de reținut patetism, Valeriu Sterian

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

flacara cenaclu

cronica (108-109-110) sau 15 000 de oameni în 15 ore de cenaclu

În seara zilei de sîmbătă, 20 decembrie 1975, s-a desfășurat la Cluj-Napoca, în Sala Sporturilor, cea de-a treia ediție a **Festivalului de iarnă Flacăra;** a doua zi, duminică 21 decembrie, prin două manifestări, a avut loc în Sala Armatei din Sibiu cea de-a patra ediție a Festivalului de iarnă Flacăra.

Să mărturisim de la început că semnatarul acestei rubrici se găsește, de astă dată, într-o adevărată încurcătură. De obicei, asemenea situații sînt iscate de cauze nu tocmai plăcute. De aici și paradoxala împrejurare în care ne aflăm în momentul de față. Deoarece situația noastră de acum e generată de frumusețea unor ore trăite într-o atmosferă de tonică și înălțătoare spiritualitate. Ore trăite în mijlocul unor colectivități umane cu o deschidere uluitoare spre o artă adevărată, de majore implicații politice, sociale și estetice. Am întîlnit în aceste ore oameni de toate vîrstele care, pur și simplu, jubilau nu la ascultarea unor cîntece și poezii ce vehiculau dulcegăriile sentimentale ale unor plate improvizații sau vulgarele desfigurări ale unor idei generoase, ci la întîlnirea sau reîntîlnirea cu cîntece și poezii de profund angajament revoluționar și patriotic.

Au receptat o astfel de creație, au participat activ în spiritul și în substanța ei, s-au pătruns de atributele ei de perenă artă, un număr — și aici cînd transcriem cifra ne ținem răsuflarea — un număr de 15 000 de oameni. Și pentru cel care așterne pe hîrtie aceste rînduri, lucrul ni se pare deosebit, spărgînd limitele unei situații obișnuite chiar cenaclului nostru. În Sala Sporturilor din Cluj-Napoca au încăput — nu știm prin ce minune — circa 8 000 (opt mii) de participanți, iar la Sibiu în cadrul celor două manifestări numărul celor care au luat loc în Sala Armatei a depășit numărul de 7 000 (șapte mii). Dar de aici începe dificultatea sarcinii noastre. Bineînțeles că nu e greu să transcriem un număr, oricît ar fi el de impozant, e greu însă să descrii starea sufletească a acelora care compun numărul respectiv. O stare sufletească nu de toate zilele, ci una marcată revelator de comuniunea cu actul artistic. Am avut de-a face în cele două zile nu cu o masă pasivă de spectatori, ci cu una care se transforma sub ochii noștri, sub influența artei recepționate, în conștienți și entuziaști aderenți la o artă de adînci semnificații spirituale și estetice. Dar credem că e impropriu scris cuvîntul: masă. Deoarece în acest caz trebuie să ținem seama de fiecare persoană care compunea această masă. Pentru că fiecare persoană primea cuvîntul și mesajul lui într-un mod diferențiat. Pentru că fiecare răspundea în felul său la ascultarea unui vers de Eminescu, a unei metafore blagiene sau la verbul răscolitor al lui Geo Dumitrescu. Atenți la aceste reacții ale oamenilor, chiar în momentele cînd arta își opera subtilele sale infuzii, am trăit superba priveliște a unor săli în care arta își crea însuflețita ei oglindă umană. În timpul programului de 15 (cincisprezece) ore cît au însumat cele trei manifestări, au fost prezenți în inimile participanților, cu sufletul poeziei lor, următorii luceferi mai mari sau mai mici ai poeziei românești: Mihai Eminescu, George Coșbuc, Octavian Goga, Lucian Blaga, George Topîrceanu, Victor Eftimiu, Al. O. Depărățeanu, Ioan Nenițescu, Miron Radu Paraschivescu, Nicolae Labiș, Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Nina Cassian, Geo Dumitrescu, Dumitru Popescu, Ștefan Augustin Doinaș, Ioan Alexandru, Nichita Stănescu, Romulus Vulpescu, Marin Sorescu, Ion Horea, Ion Nicolescu, Gheorghe Tomozei, Cezar Ivănescu, George Țărnea, Claudiu Iordache, Adrian Păunescu. Credem de prisos a spune că ordinea enumerării nu a avut în vedere vreun criteriu valoric. Ținem să precizăm că toate poeziile recitate sau cîntate au obținut gradul cel mai înalt de înțelegere și prețuire.

Înainte de a relata desfășurarea programului, să consemnăm un moment emoționant trăit de membrii cenaclului nostru. În drumul de la Cluj-Napoca spre Sibiu, am poposit la mormîntul poetului Lucian Blaga, unde s-au recitat discret și cald versuri ale marelui poet.

La Cluj-Napoca, Tudor Gheorghe a răscolit și mîngîiat inimile participanților cu vastul și diversul său repertoriu. Verbul de miez din textele cîntecelor lui Mircea Vintilă a fost comunicat de contagioasa căldură din melodiile și vocea cîntărețului. Evandro Rossetti și-a cîntat spre intensa satisfacție a sălii propriile sale ingenioase și antrenante compoziții. Marcela Saftiuc, îndelung aplaudată, interpretează cu emoție cîntece din frumosul său repertoriu. Harnicul și seriosul Adrian Ivanițchi, venind cu noi creații, obține un meritat succes datorită unei ferme interpretări și stăpînirii sigure a glasului său. Gheorghe Gheorghiu răspunde cu promptitudine încrederii acordate de public și cenaclu, deci justifică din plin speranțele investite. Adriana Ausch a impresionat și de astă dată prin frumoase calități vocale și de interpretare. Credem că la ora de față Adriana Ausch se situează în cele mai din față rînduri ale muzicii tinere. Puritatea vocii sale, captivanta linie melodică a compozițiilor proprii, sensibilitatea interpretării impun o artistă de cea mai autentică esență. A cîntat în premieră o remarcabilă compoziție pe un poem — Don Quijote — de Victor Eftimiu. Tot mai util pentru cenaclu, tînărul Mircea Vancă, talentat acompaniator cu flaut și voce al membrilor cenaclului. Un suflu curat de adevărată artă populară și îmbibat de ozonul înălțimilor spirituale ale poporului a adus tînărul maramureșan Ion Zubașcu, prin interpretarea unor colinde și balade. Cei doi membri ai grupului **Reflex-Flacăra,** Gelu Colceag și Gabriel Iencec, au demonstrat și acum strălucitul lor talent de propagatori, prin mijloace diverse dar mereu adecvate, ai poeziei. George Mihăiță și Mihai Stan au umplut scena și sala cu harul lor actoricesc. Excelentul actor Ovidiu Iuliu Moldovan a recitat, cu energie și emoție, din lirica lui Mihai Eminescu și Rabindranath Tagore. În taragotul lui Dumitru Fărcașu s-au auzit foșnetul apelor și pădurilor țării, muzica zărilor noastre și a albastrului din țăriile românești, dar mai ales s-a auzit sufletul poporului cu nemuritoarele lui melodii. Acordeonul lui Gheorghe Mureșan l-a însoțit cu măiestrie în vrăjita călătorie muzicală pe marele taragotist.

În programul desfășurat în Sala Armatei din Sibiu s-a întîmplat un fapt care trebuie menționat. Toți membrii cenaclului s-au prezentat în forma lor maximă înregistrată pînă acum în cariera lor de interpreți în cenaclul nostru. Anda Călugăreanu a entuziasmat sala prin savuroasa interpretare a unui text de Al. Monciu-Sudinski, ca și prin memorabilele ei cîntece interpretate, de la caz la caz, cu conținută gravitate sau spumos umor. Dan Chebac, sigur pe mijloacele sale artistice, a obținut din partea sălii o activă participare la dinamicele sale cîntece. Cîntecele lui Valeriu Sterian, interpretate cu glasul său de reținut patetism, au fost ascultate cu mare emoție. Florian Pittiș a cucerit sala prin verva strălucită dar și prin agitatoricul patetism al artei sale. Despre ceilalți, ce să mai vorbim?

De cînd am plecat din Cluj-Napoca și Sibiu, este mai bine de o noapte și o zi. Dar ochii miilor de spectatori strălucind de comunicarea cu o artă sinceră, adevărată, mîinile lor fluturînd aplauzele ca semn al înțelegerii pentru tot ceea ce facem, ne stăruie cu intensitate în amintire. Și credem că ne vor stărui încă vreme îndelungată. Ne aflăm de o sută de ședințe parcă în fața aceluiași public, oriunde mergem în această țară.

Nu e acesta semnul cel mai bun al existenței unui public talentat și care merită o artă vie, adevărată, îndrăzneață? Nu e acesta semnul însuși al necesității artei?

TRAIAN STOICA ■

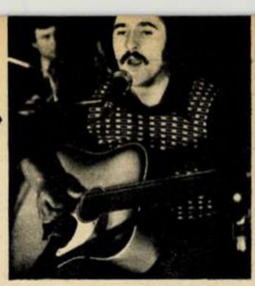

Gheorghe Gheorghiu, un tînăr cîntăreț care justifică din plin încrederea în talentul său ▶

Adriana Ausch, o artistă autentică ▲

La Sibiu am întîlnit un public numeros și entuziast ▼

TU, CARE

Tu, care m'ai înțeles
în clipa cînd mîinile mi-au fost retezate,
cînd nu mai aveam cu ce prinde
bucata de pîine aflată în fața mea,
cînd nemaiputînd să le opresc,
ocnașele lacrimi au evadat și mi-a fost rușine
că le-am cules atît de stîngaci,
neavînd batistă, într-un fular de vînt;
tu, care te-ai făcut că nu le vezi,
însă m'ai sprijinit cu o privire
mult mai deznădăjduită decît a mea;
tu, care m'ai plimbat pe străzile
făcute din cărămizi ce sîngerau,
tu, care erai însuți atît de rănit
și atît de îndurerat, —
ai fost, poate, Destinul, însă îndurător.

Rămîi lîngă mine.

EUGEN JEBELEANU ■

Un admirabil interpret al poeziei eminesciene: Ovidiu Iuliu Moldovan.

flacara

cenaclu

Mihai Stan totdeauna recită cu pasiune și dăruire.

BUFFALO BILL

Diseară poștalionul va trece prin strîmtoare
Iar noi îl vom surprinde la locul cunoscut,
Întocmai ca pe vremea cînd mînuiam topoare
Și flinte ghintuite. Întocmai ca-n trecut.

Azi însă nu de lada cu bani ne vom atinge,
Nu de mătăsuri fine, podoabe sau găteli,
Nu vom umbla prin punga rotundă ca o minge
Și nici prin buzunare cusute-n căptușeli.

Azi nu ca să ne-nfigem în saci cu aur brațul
Ne vom lupta cu ceata de călători calici,
Și nici ca să mai rîdem puțin, zvîrlind cu lațul,
Ne vom ascunde ochii sub măști, iubiți amici.

Nu ca să punem mîna pe călătoarea blondă
Ce tremură si-și vîră colierul între sîni,
Nu ca să scoatem fetei inelul de logodnă
Vom răsuci cu vervă pistoalele în mîini.

Azi nu vrem punga groasă a doftorului roșu
Ce clănțăne alături din dinți, înfricoșat,
Nici corfele cu păsări de curte, nici cocoșul
Ce dă din aripi lîngă docarul răsturnat.

Un lucru mult mai nobil, prieteni, astă-seară
Aduce poștalionul, și mai de preț decît
O călătoare zveltă, subțire și sprințară
Sau saci cu bani de aur, umpluți pînă la gît.

Diseară poștalionul aduce-un domn de seamă,
Un călător de vază și-un hoțoman de soi,
Aduce Timpul — domnul pe care nici o vamă
Nu l-a putut vreodată întoarce înapoi.

Boierul cu palate și herghelii în care
Trag cai de rasă anii albaștri după ei,
Un negustor de vinuri, cînd dulci și cînd amare,
Și-un hrăpăreț pe care nu-l pot momi femei.

Bogat din cale-afară și gras de nu-și încape,
Prin haină i se vede umflată punga grea,
În degetele-i scurte inelele fac ape
Și pe reverul bluzei poartă fălos o stea.

Pe pîntec îi străbate un lanț de aur vesta
Și-un ceas rotund în care din cînd în cînd, zelos,
Privește pe sub gene, ca nu cumva-n acesta
Să fi rămas o clipă — din veacuri — de prisos.

Cînd ațipește-n jocul căruței și în saltul
Legănător pe care catîrii suri îl fac,
El sforăie și doarme ca orișicare altul,
El moțăie cuminte ca orice prostănac.

N-are nimica straniu și nici la chip nu-i groaznic
Atîta doar că n-are pereche de zgîrcit,
Nu e vegheat de nimeni, păzit de nici un paznic,
Călătorește singur și-i veșnic obosit.

Așa că nu vă temeți de el, va fi o luptă
Din cele mai ușoare, iar de-l vom prinde-n laț,
În pînza veșniciei de astă dată ruptă,
Noi, dintre toți tîlharii, vom fi cei mai bogați.

Căci, dacă punem mîna pe el și pe comoară,
Ne-am pricopsit, prieteni, cum nu ne-am
așteptat,
Și dacă punem mîna pe el, în astă-seară,
Am dat o lovitură cum încă nu s-a dat...

RADU STANCA ■

O cîntăreață îndelung aplaudată: Marcela Saftiuc.

George Mihăiță a umplut scena și sala cu harul său actoricesc.

ELANII

Albii elani
cu crengi de ivoriu în frunte,
fricoși, ies la marginea tundrei
să se scalde-n văpăi boreale,
să-și înmoaie botul în unde.
Cînd caii sălbatici din nord
își încep timid baletul lor moale,
vînătorii ascunși
îi țintesc în scurte și necruțătoare rafale.
Cu brațe carbonizate
pădurile îi smulg, îi trag înapoi,
elanii răniți se afundă în beznă
în înfricoșatul, în învinsul convoi.
Auzeam furioasă pădurea
șuierînd ca o limbă de șarpe flămînd,
dar frumosul prinț patruped, de hermină
ducîndu-se,
fruntea încoronată o întorcea rugător,
cînd și cînd.
Lasoul i s-a încolăcit pe grumaz
chiar acolo sub jerbele nopții polare,
iar biciul tăia pielea albă fîșii
din care altcineva făcea
un bici mai lung și mai tare.

Au troznit apoi sub copite
ramurile de porțelan, sparte;
se încorda să rupă hulubele
dar eu eram neputincios
și departe.
A revenit bătrîn, acoperit de cicatrici,
ca un oștean de la hotarul împărăției
cel mai lung.
Nesocotitule elan îndrăgostit de auroră,
obosit și orb,
cornele nu mai împung!

Cine aruncă arcanul spre sălbaticii cai
din pădurea polară,
cine îi biciuie, cine-i împușcă, cine-i
doboară?
Cine schingiuie făpturile albe
care ies
să soarbă ofranda luminii aprinse?
Cînd vor fi puși în fiare
ucigașii
ce se mîndresc cu panoplia de trofee
a marilor suflete învinse?

DUMITRU POPESCU ■

Un talent dublat de hărnicie: Adrian Ivanițchi.

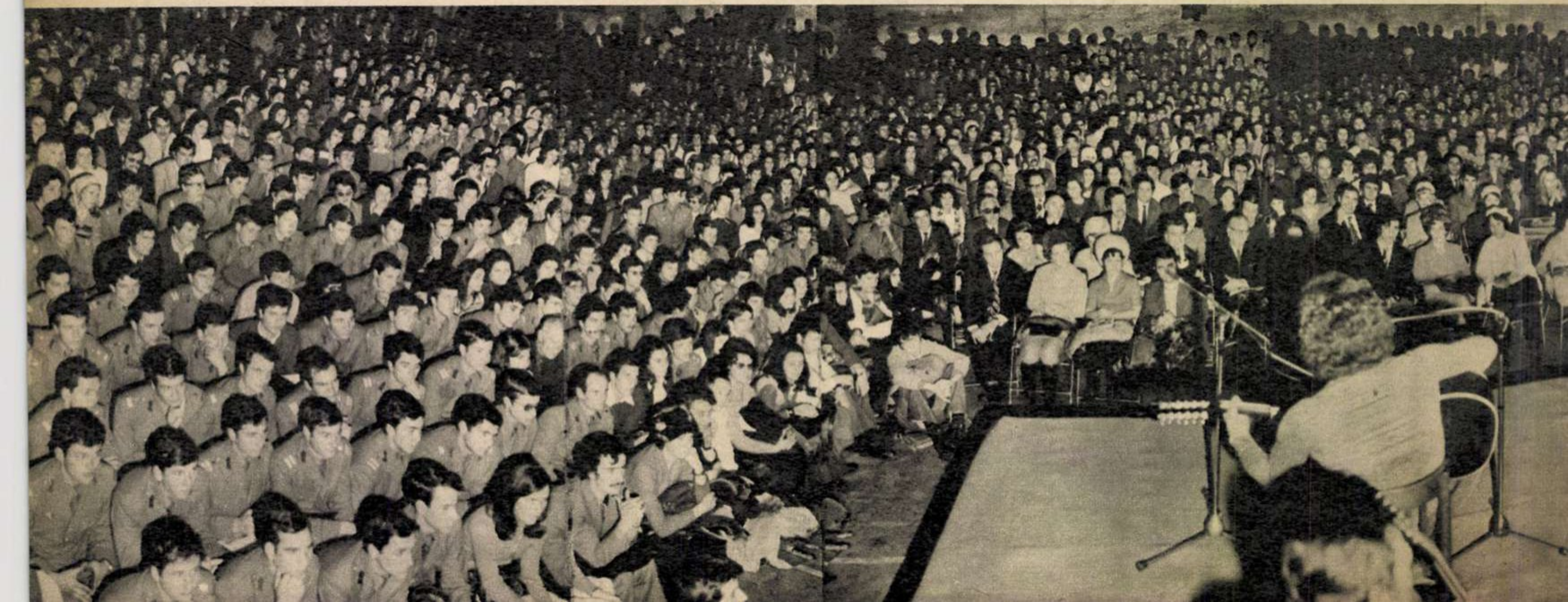

LINIŞTE

Atîta linişte-i în jur de-mi pare că aud
cum se izbesc de geamuri razele de lună.

În piept
mi s-a trezit un glas străin
şi-un cîntec cîntă-n mine-un dor, ce nu-i al meu.

Se spune, că strămoşi, cari au murit fără de vreme,
cu sînge tînăr încă-n vine,
cu patimi mari în sînge,
cu soare viu în patimi,
vin,
vin să-şi trăiască mai departe
în noi
vieaţa netrăită.

Atîta linişte-i în jur de-mi pare că aud
cum se izbesc de geamuri razele de lună.

O, cine ştie — suflete-n ce piept îţi vei cînta
şi tu odată peste veacuri
pe coarde dulci de linişte,
pe harfă de-ntuneric — dorul sugrumat
şi frînta bucurie de vieaţă? Cine ştie? Cine ştie?

LUCIAN BLAGA ■

Umorul în acţiune: Gabriel Iencec şi Gelu Colceag.

PREMIILE FLACĂRA

Marele premiu de toamnă pentru muzica tînără
ANDA CĂLUGĂREANU
Marele premiu de toamnă pentru interpretarea poeziei
MIHAI STAN

Premiile toamnei:
NICU ALIFANTIS, ION NICOLESCU, EVANDRO ROSSETTI, FLORIN ZAMFIRESCU

Marele premiu pentru muzica tînără 1975
TUDOR GHEORGHE şi MIRCEA VINTILĂ
Marele premiu pentru interpretarea poeziei 1975
FLORIAN PITTIŞ şi GEORGE MIHĂIŢĂ

Premiile anuale 1975
DUMITRU FĂRCAŞ, DAN CHEBAC, VALERIU STERIAN, ION ZUBAŞCU, DAN TUFARU, ADRIANA AUSCH, ADRIAN IVANIŢCHI, GHEORGHE GHEORGHIU, ILEANA ZUBAŞCU, GELU COLCEAG, GABRIEL IENCEC, MARIELLA PETRESCU, OVIDIU IULIU MOLDOVAN, GHEORGHE MUREŞAN, GEORGE ŢĂRNEA, RADU GHEORGHE.

PĂMÎNTUL DEOCAMDATĂ

Timpul vieţii ni-i scurt
Hai să-l facem curat,
Trăiesc unii din furt,
Alţii doar din ce-au dat,
Sînt săraci şi bogaţi
Laşii scuipă pe bravi;
Voi ce-n lună zburaţi
Pîn-la cer vă urcaţi
Pe spinări de noi sclavi.
Refren: Pe pămînt avem de toate
Şi mai bune şi mai rele;
Bune, rele,
Şi-nchisori şi libertate,
Şi-a putea şi nu se poate
Şi noroi şi stele.
Voi ce-n lună zburaţi
Cu ale noastre izbînzi
Nu uitaţi că aveţi fraţi
Pe planetă flămînzi.
Pîinea lor o mîncaţi
Printre stele zburînd;
Voi degeaba zburaţi
Cînd cei subdezvoltaţi
Se tîrăsc pe pămînt.
Refren: Lumea-i plină de răni
Şi de doctori docenţi
Şi de măşti şi de vămi
Şi de mari inocenţi;
Fiindcă naşteţi copii
Apăraţi-i luptînd,
Doborînd monstrii vii
Ce de-un veac, de vecii
Dolii pun pe pămînt.
Refren: Între cei care trag
Şi acei ce sînt traşi
Nu e loc de vreun steag
E o groapă de paşi.
Între ei sînt sudaţi
Cu un strîmb ideal
Cum sînt bine legaţi
Condamnatul de laţ
Şi biciuşca de cal.
Refren: Fii ai muncii, aveţi
Nădușala pe piept
Cum stă nurca de preţ
Pe-al madamelor piept.
Unii iau, alţii fac,
Unii dorm, alţii sînt,
Între înger şi drac
Trage omul sărac
Înhămat la pămînt.
Refren: Pe pămînt avem de toate
Şi mai bune şi mai rele;
Bune, rele,
Şi-nchisori şi libertate
Şi-a putea şi nu se poate
Şi ruină şi cetate
Genii mari şi frunţi tembele,
Vînt ce stă şi vînt ce bate
Şi martiri, dar şi lichele
Nedreptate şi dreptate
Şi-a putea şi nu se poate
Şi noroi şi stele.

ADRIAN PĂUNESCU ■

COZMA RĂCOARE

Noapte fierbinte a tinereţilor!
Cozma Răcoare saltă în şea.
Sperie-n goană, somnul ereţilor.
Cozma Răcoare, inima mea.

Negre, răchiţile-ncearcă să zboare.
Ca noaptea asta ce va zbura.
După fierbintea, aprinsa vîltoare.
Cozma Răcoare, inima mea.

Doamna aşteaptă-n iatac cu hangerul,
Pieptul i-i greu şi privirea i-i grea...
Trece prin pîcle, sfîşie cerul
Cozma Răcoare, inima mea.

Spune, năframo, spune, oglindo,
Tropotu-i aspru, cînd va-nceta?
Caută dragostea, nebănuind-o
Cozma Răcoare, inima mea.

Iată-l ajunge — zăvoarele-s sparte,
Cade hangerul sunînd pe podea,
Căci peste noapte-i şi-i peste moarte
Cozma Răcoare, inima mea.

Doamna-şi îndoaie braţele pline,
Cozma Răcoare saltă în şea,
Trece spre zările zilei senine
Cozma Răcoare, inima mea.

NICOLAE LABIŞ ■

O CĂLĂRIRE ÎN ZORI

lui Eminescu tînăr

Tăcerea se izbeşte de trunchiuri, se-ncrucişe,
se face depărtare, se face nisip.
Mi-am întors către soare unicul chip,
umerii mei smulg din goană frunzişe.
Cîmpul tăindu-l, pe două potcoave
calul meu saltă din lut, fumegînd.
Ave, mă-ntorc către tine, eu, Ave!
Soarele a izbucnit peste lume strigînd.

Tobe de piatră bat, soarele creşte,
tăria cu acvile din faţa lui
se prăbuşeşte în trepte de aer, sticleşte,
Tăcerea se face vînt albăstrui,
pintenul umbrei mi-l creşte
în coastele cîmpului.

Soarele rupe orizontul în două.
Tăria îşi năruie sfîrşitele-i carcere.
Suliţe-albastre, fără întoarcere,
privirile mi le-azvîrl, pe-amîndouă,
să-l întîmpine fericite şi grave.
Calul meu saltă pe două potcoave.
Ave, maree-a luminilor, ave!

Soarele saltă din lucruri, strigînd
clatină muchiile surde şi grave.
Sufletul meu îl întîmpină, ave!
Calul meu saltă pe două potcoave,
Coama mea blondă arde în vînt.

NICHITA STĂNESCU ■

O remarcabilă inteligenţă artistică: Florian Pittiş.

Mircea Vintilă, mereu în cota de sus a preferinţelor.

Anda Călugăreanu, o artistă care entuziasmează sălile.

ASTĂZI, GALA FESTIVALURILOR FLACĂRA

SÎMBĂTĂ, 27 DECEMBRIE 1975, LA PALATUL SPORTURILOR ŞI CULTURII DIN BUCUREŞTI, VA AVEA LOC, ÎNCEPÎND DE LA ORELE 16, ÎNTR-UN FESTIVAL UNIC, GALA FESTIVALURILOR FLACĂRA 1975.

●

Vom încerca, prin casieria Sălii sporturilor, să satisfacem, în limita posibilităţilor şi dorinţele celor care nu au mai reuşit să-şi procure bilete, punînd în vînzare o serie nouă la locul desfăşurării festivalului.

TRUCAJE

Trei doamne și toate... cîntă: Anda Călugăreanu, Marina Voica și Dida Drăgan.

O fotografie pe care istoria literaturii n-a putut-o realiza singură, ci cu ajutorul unui trucaj: Eugen Barbu și Marin Preda, braț la braț.

Niște țărani, **între care și copilul lor, Dinu Săraru.**

Chiar și-așa: ce rău v-am făcut eu, **Constantin Teașcă ?!**

O palmă pe obrazul fotbalului nostru. **Arbitrii: V. Topan, C. Petrea, I. Rus, V. Iacob și N. Dinescu.**

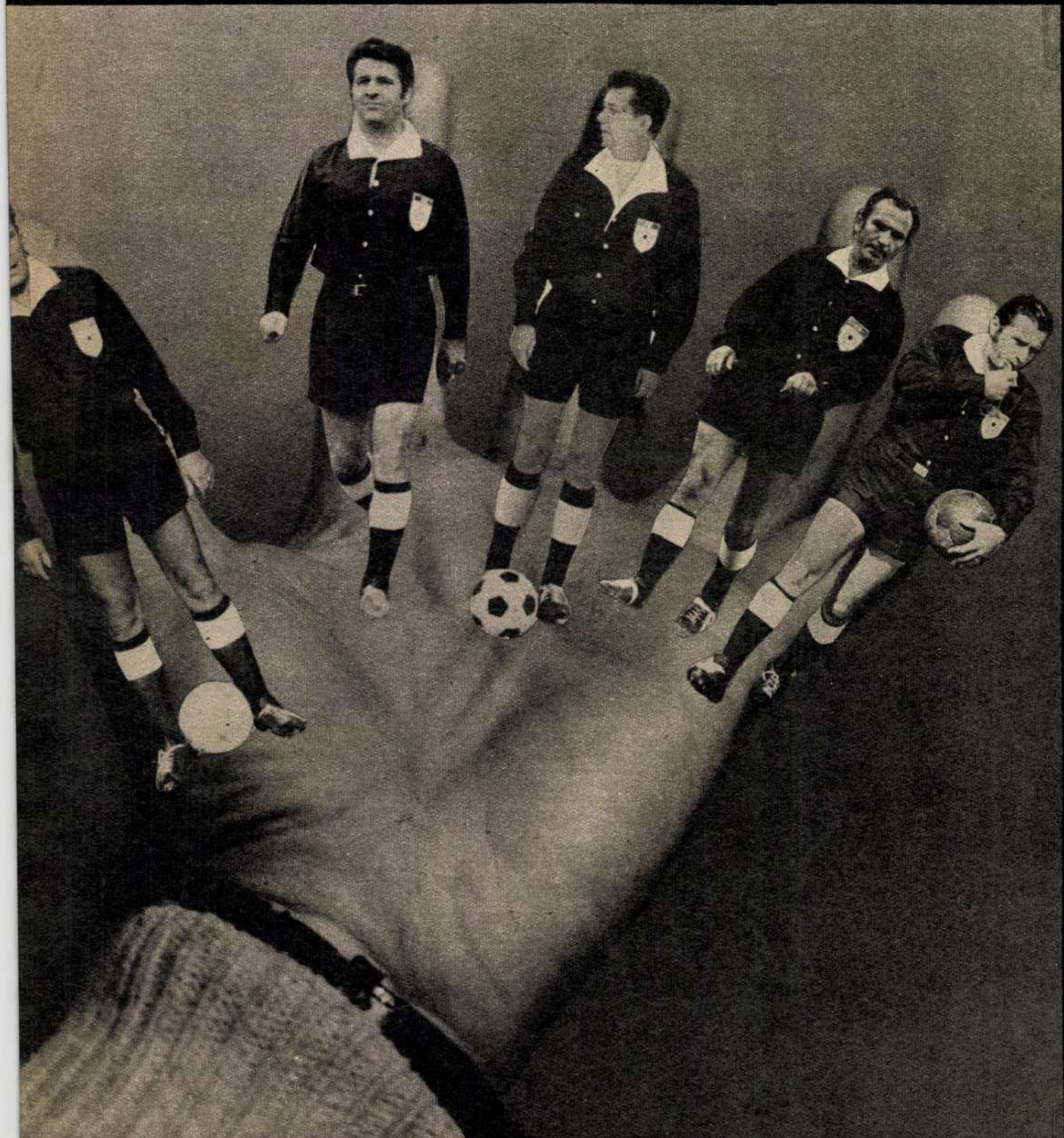

IMPORTANT!

ADAS vă recomandă:

1. ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ
2. ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI SUPLIMENTARĂ DE ACCIDENTE
3. ASIGURAREA FAMILIALĂ MIXTĂ DE VIAȚĂ
4. ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ CU PENSIE PENTRU URMAȘI
5. ASIGURAREA DE RENTĂ PE TIMP LIMITAT
6. ASIGURAREA CU TERMEN FIX
7. ASIGURAREA VIAGERĂ DE DECES
8. ASIGURAREA COMPLEXĂ A ELEVILOR
9. ASIGURAREA DE ACCIDENTE CORPORALE
10. ASIGURAREA FAMILIALĂ DE ACCIDENTE
11. ASIGURAREA DE ACCIDENTE «TURIST»
12. ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR PERSOANELOR FIZICE
13. ASIGURAREA PENTRU AVARII AUTO
14. ASIGURAREA DE RĂSPUNDERE CIVILĂ A CONDUCĂTORILOR AUTO (ANGAJAȚI ÎN ACEASTĂ CALITATE), PENTRU PAGUBELE PRODUSE PRIN ACCIDENTE CU AUTOVEHICULELE APARȚINÎND ORGANIZAȚIILOR SOCIALISTE.

Relațiile în legătură cu avantajele ce le prezintă pentru dv. oricare din aceste forme de asigurare se pot obține de la împuterniciții ADAS din unitățile socialiste, ori de la unitățile ADAS care, la cerere, încheie și asigurarea care vă interesează.

varietăți

PARCĂ A FOST IERI...

LOCOMOȚIUNE AERIANĂ. O societate înființată «PENTRU EXPLOATAREA, SUB ORICE FORMĂ, A LOCOMOȚIUNII AERIENE», înființată la București în noiembrie 1909, inaugurează — la 15 august 1910 — marele aerodrom de la Chitila, primul construit în țara noastră. Aerodromul are un hangar și o pistă de decolare. Aici ia ființă și prima școală de pilotaj, dotată cu patru avioane. Primii elevi care învață măiestria zborului: maiorul Ion Macri, căpitanul Fotache Ionescu, locotenentul Boiangiu și sublocotenenții Gheorghe Negrescu, Ștefan Protopopescu și Nicolae Druțu.

În fotografie: o vedere a «marelui aerodrom» după inaugurare. În facsimil: o caricatură «încurajatoare» publicată de revista «Minerva literară ilustrată», cu ocazia primului miting aviatic organizat pe aerodrom, la 14 noiembrie 1910.

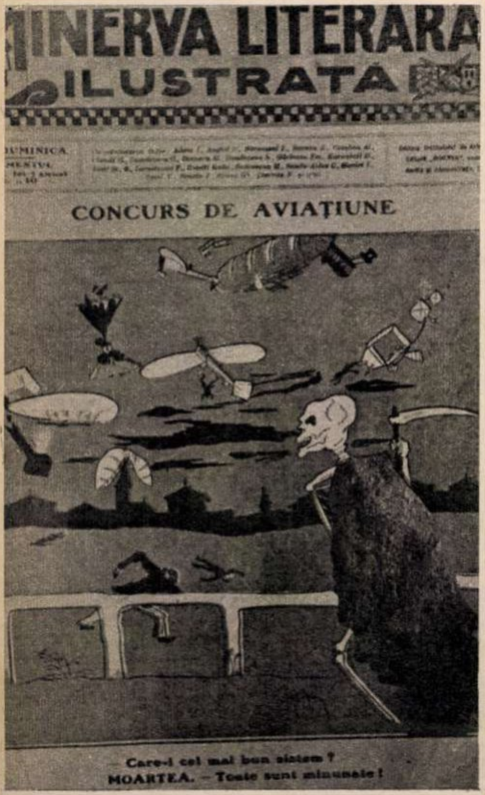

MINERVA LITERARA ILUSTRATA

CONCURS DE AVIAȚIUNE

— Care-i cel mai bun sistem?
MOARTEA. — Toate sunt minunate!

PE DUNĂRE IN AVAL. Pînă în anul 1895 cursele de pasageri pe Dunăre au fost făcute numai cu vapoarele companiilor străine, care își începuseră activitatea încă din 1834. În vara anului 1895, luînd ființă Navigația fluvială română, a fost pus în serviciu pe ruta Brăila-Galați, primul vapor românesc de pasageri, care s-a numit «Orient». Îl vedem în desenul alăturat, publicat de un ziar al timpului, cu ocazia festivității inaugurării, la 1 august 1895.

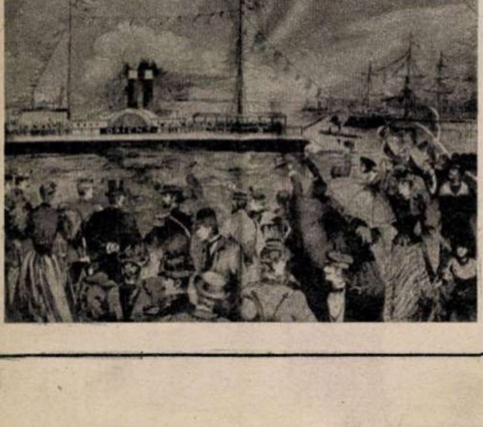

CĂLDURĂ MARE, DOMNULE... În vara anului 1870, prefectul poliției Capitalei a publicat o ordonanță drastică, interzicînd scăldatul «PE TOT CURSUL DÎMBOVIȚEI, DE LA INTRAREA ȘI PÎNĂ LA IEȘIREA DIN ORAȘ, ATÎT PENTRU BĂRBAȚI, CÎT MAI ALES PENTRU FEMEI». De ce? Pentru că pe atunci bucureștenii prinseseră obiceiul ca în zilele cu arșiță să-și lepede hainele de pe ei și să intre în apa Dîmboviței pentru a se răcori. Treaba asta o făceau, fără sfială, nu numai bărbații, ci și femeile, astfel încît Dîmbovița devenea, pe tot cursul ei din oraș, un adevărat ștrand de nudiști. Momentul a fost prins de pictorul Carol Popp de Szathmary, care ni l-a transmis prin stampa pe care o reproducem (datată 1869): «Ștrandul» de la Grozăvești, în care se răcoresc, laolaltă, bărbați, femei, cai, cîini și rațe.

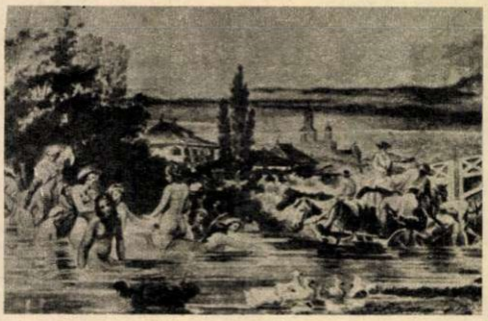

TOT SMARANDA NOASTRĂ A FOST MAI TARE. Smaranda Brăescu, o fostă elevă a Școlii de arte frumoase din București, ajunsă temerară între temerarii aerului încă din anul 1931, cînd cîștigase recordul feminin de parașutism, devine, la 19 mai 1932, sportiva numărul unu a lumii, după o demonstrație fără precedent pe aerodromul din California. În acea zi, curajoasa noastră compatrioată bate toate recordurile mondiale de parașutism, sărind de la înălțimea de 22 733 de picioare (6 830 de metri). Vechiul record mondial, deținut de un ofițer american, era de 21 171 de picioare.

...ȘI, ÎN SFÎRȘIT, S-A INAUGURAT PALATUL... La 11 octombrie 1925 s-a inaugurat, la Iași, impunătorul Palat al Culturii, construit în stil neogotic, după planurile arhitectului Ion Berindei. Pe locul unde a fost înălțat acest monument arhitectonic recunoscut ca unul dintre cele mai mari, din timpul acela, din țara noastră — se afla, cu mult înainte de Unire, Curtea Domnească, iar mai recent, Palatul administrativ. Lucrările de edificare a noului imobil, destinat mai întîi să adăpostească serviciile administrative și judecătorești ale orașului, au început în anul 1907. În timpul primului război mondial, cînd era parțial terminat, palatul a fost folosit de către unitățile Corpului IV de armată (spital, serviciu telegrafic și aviație). După război, lucrările au fost reluate, dar lipsa de fonduri a făcut ca să mai treacă încă șapte ani pînă la inaugurare. În fotografie: palatul, în anul inaugurării (în medalion: arhitectul Berindei).

SĂ NE VESELIM!

1	2	3	4	5	6 ◢	7	8	9	10	11
2							■			
3				■					■	
4		■			■					
5								■		
6 ◢							■			
7		■				■				
8			■					■		
9	■				■				■	
10						■				
11				■						■

ORIZONTAL: 1) Celebru compozitor austriac (1870-1948), autorul operetei «Văduva veselă» — Veselie. **2)** Deosebit de veselă (fem.) — Umor nesfîrșit! **3)** Comună în Franța — Personaj din nuvela «Bine dispus» de Cehov. **4)** În sfîrșit, senin! — Televiziune (abr.) — Aproape la bucurie și necaz (pl.). **5)** Nu prea rîde (fem.) — Luca Rădescu. **6)** Chipuri zîmbitoare — Distracție. **7)** Fotbal-club — Localitate în Norvegia — Vase (nu-s vesele). **8)** Metal strălucitor — Sine-qua-non pentru o glumă bună — Poantă la o poznă! **9)** Prefix pentru albine — Direcția construcțiilor navale (abr.). **10)** Inimă deschisă (masc.) — Trib care năvălește pe teritoriul Egiptului antic. **11)** Suită veselă — Provoacă veselie.

VERTICAL: 1) A scris poezia «Rîsul» (1935-1956) — Izvor de veselie. **2)** Autorul versurilor: «...*Căci aceloraşi mijloace/ Se supun cîte există/ Şi de mii de ani încoace/ Lumea-i veselă sau tristă*». (1850-1889) — Ilar și nu prea! **3)** Veselie — Notă muzicală — Inţepătură. **4)** Scriitor satiric renascentist italian, despre care se spune că a murit în timp ce rîdea (1492-1556) — Stinge tot focul (abr.). **5)** Un rîs fără coadă! — Veselie. **6)** Pe sub mustăți! — Ocazie — Radu Popescu. **7)** Vesele-n plăcinte — Rod sec! **8)** A iubi (înv.) — Veselie la antipod. **9)** Orășel în Italia — Șarjă finală! — Personaj popular hazliu din versurile lui Anton Pann. **10)** În temă! — Vesel de... profesie — Spune o glumă în final! **11)** Autorul volumului de poezii «Balade vesele și triste» (1886-1937).

DICȚIONAR: BIZE, OOS, API, DCN, AAMU, ANSA, AMA, SUNI.

CONSTANTIN GRIGORE ■

ȘI VÎNĂTOREASCĂ ȘI ADEVĂRATĂ

Înainte de căderea nopții, asupra Muntelui Herculina, județul Covasna, s-a dezlănțuit o ploaie torențială care nu s-a oprit decît către ziuă. Ciobanul Emil Popica va constata, la numărătoare, lipsa a șase oi, cele mai frumoase. Nici porcul nu mai era în coteț.

Vestea a ajuns în sat. Pădurarul Victor Afra, maestru în ale vînătorii, și-a amintit de fotografia lăsată de turiștii pe care îi găzduise nu demult și care reușiseră — caz foarte rar — să fotografieze un lup mare cît un vițel. Privind fotografia, pădurarul zise cu convingere:

— Acesta este autorul celor întîmplate.

S-a organizat o vînătoare.

La puțin timp după declanșarea «ostilităților vînătorești», hăuitul bătăușilor a fost curmat de focul de armă tras de Peto Iuliu. S-a auzit un înfiorător răcnet de fiară și o sălbăticiune s-a prăbușit într-o baltă de sînge. Era o lupoaică, poate chiar aceea care fusese fotografiată.

Acțiunea nu s-a încheiat, fiindcă vînătorul Victor Balog a zărit în vale, lîngă stîncă, un pui de lup. Vînătorii au coborît să caute puiul de lup. Au descoperit vizuina, în care nu se putea pătrunde, orificiul fiind prea mic. Au descongestionat intrarea. Din vizuină, vînătorul Victor Afra a scos nouă pui. Cinci i-a înghesuit într-un sac, iar patru au fost legați cu frînghie.

La ocolul silvic Baraolt au ajuns vii doar patru pui de lup, printre care și cel din fotografie.

Pielea lupoaicei — adevărat trofeu — i-a adus vînătorului o medalie de aur.

I. CIUTU ■

ȘTIAȚI CĂ...

...la 14 mai 1839, în grădina Socola din Iași, s-a inaugurat prima Expoziție românească? A fost organizată de Gheorghe Asachi cu sprijinul botanistului Edel și al medicilor Ciliac și Zota.

...primul ziar din lume a apărut încă înaintea erei noastre, din porunca faraonului Tutmes al III-lea (1503-1491)? Textul era scris, firește, pe papirus și avea un caracter oficial.

...în Europa primul ziar a apărut în anul 1505,la Augsburg?

...în România primul ziar a apărut în 1788? Se numea «Courier de Moldavie» și era tipărit bilingv — în românește și franțuzește.

...locul unu în comerțul mondial revine petrolului? Cafeaua, care se afla pe locul doi, a fost detronată de cupru, ocupînd acum locul trei.

...românul P. Poenaru a brevetat la Paris în anul 1827 invenția stiloului?

...românul Dumitru Văsescu a construit, tot la Paris, încă în 1880,o mașină care *«n-avea încă nume și care era destinată să transporte călători pe orice drum»?* Era, de fapt, un prim tip de automobil, cu aburi, stîrnind uimire, panică și admirație printre plimbăreții de pe Champs Elysées.

...cea mai veche asociație sportivă din lume a fost aceea a maeștrilor de scrimă, constituită la Paris în anul 1554?

...cea mai mică localitate din lume este cătunul Escalogon, din Alpii francezi, cu numai 7 (șapte) locuitori?

...cea mai veche partitură muzicală a fost descoperită la Ugarit în Siria, și este veche de circa 4000 de ani? Cioplită în piatră, cu caractere cuneiforme, partitura are în afară de notație și text și niște «instrucțiuni pentru muzicanți».

...România a fost prima țară de pe glob care a realizat ceea ce se numește o industrie a prelucrării țițeiului? În anul 1857, în România s-au prelucrat 275 de tone de țiței. în timp ce bazele acestei industrii în S.U.A. s-au pus cu trei ani mai tîrziu.

...la construcția primului aparat Röntgen din lume a participat și savantul român Dragomir Hurmuzescu? Aparatul a fost experimentat la Sorbona de alt savant român, profesorul Gheorghe Marinescu, care a realizat primele radiografii din lume, efectuate în acromegalie.

...fizicianul român C. Miculescu (1863-1937) a elaborat metoda prin care se determină cu precizie echivalentul mecanic al caloriei?

...de poluare nu au scăpat nici cele mai înalte vîrfuri ale Himalayei? Precizarea este făcută de membrii unei expediții în acest gigant masiv muntos unde au înregistrat serioase urme de poluare chimică.

...acum o sută de ani existau în lume numai șase orașe cu peste un milion de locuitori — Londra, Paris, Viena, Pekin, Tokio, New York? Astăzi, numărul acestora a ajuns la 135, inclusiv Capitala noastră. În orașele milionare ale lumii trăiesc în prezent trei sute de milioane de oameni.

...din anul 1972 și pînă astăzi s-au efectuat în lume peste douăzeci de mii de transplanturi renale? Trei sferturi din ele sînt total izbutite.

...Hotel «Insomnia» este numele unui laborator special organizat la Universitatea Stanford-S.U.A. pentru analiza (și concluzii, sperăm) celor o sută de cauze posibile ale insomniilor?

...medici suedezi și americani au descoperit concomitent un nou produs medicamentos pentru curele de slăbire: PGH 2? Este un derivat al prostaglandinei și provoacă o inhibiție în metabolismul grăsimilor.

...vitaminele, despre care se credea că reprezintă o temă epuizată de literatura de specialitate, constituie subiectul unor noi și importante descoperiri? Astfel s-a constatat că nu numai vitamina C, ci și vitamina A contribuie la scăderea procentului de colesterol. Vitamina E corijează deficiențele de seleniu, cu efecte pozitive în combaterea alterării vaselor sanguine. Vitamina Q (co-enzima Q) a fost relevată recent ca foarte eficace în tratamentul distrofiilor musculare, experimentele extinzîndu-se și la maladii cardiace, afecțiuni ale danturii și gingiilor.

...apropo de vitamine: vitamina C e ușor alterabilă, uneori devenind chiar toxică? Prin trecerea timpului ea se descompune producînd acid oxalic (sursă de calculi renali) Așadar, nu cumpărați vitamina C în cantități mai mari decît nevoile de consum imediat. Aruncați comprimatele vechi.

...procentul mediu de vitamina C din sîngele fumătorilor este mult mai redus decît cel din sîngele nefumătorilor? Încă un motiv să ne lăsăm de fumat!

ANIVERSĂRI UNESCO

tricentenarul letopisețului țărîi moldovei

«Cei ce acum petrécem, pomenim alții
Trecuți; de noi cu vréme vor pomeni alții...
Una fapta, ce-ți rămîne,bună, te lățește,
În ceriu cu fericire în veci te mărește».
Miron Costin (din Epilog la Viața lumii)

Pe plan mondial, prin U.N.E.S.C.O., în luna decembrie a acestui an s-au sărbătorit «trei sute de ani de cînd Miron Costin a izvodit «fapta bună» căreia i-a dat titlul «Létopisețul Țărîi Moldovei de la Aaron Vodă încoace, de unde este părăsitu de Uréche, vornicul de Țara de Giosu, scosu de Miron Costinu, vornicul de Țara de Giosu în Iași, în anul de la zidirea lumei 7183, iară de la nașterea mîntuitorului lumei, lui Iisus Hristos, 1675».

Fiu al postelnicului Iancu Costin și al Saftei, născută Scoarțeș, Miron a văzut lumina zilei în 1633, an în care tatăl său, devenit hatman, «pentr-o hiclenie» — ar fi zis cronicarul — a salvat pe polonii asediați de turci în cetatea Camenița.

În anul următor, fiind învestit domn Vasile Lupu, predecesorul său, Moise vodă Movilă — «om blînd, un miel de hire, nelacom», cum îl va zugrăvi Miron — se refugie în Polonia, luînd și pe Iancu Costin, împreună cu ai săi.

Stabilit astfel în Polonia, lui Iancu — «pentru serviciile aduse regelui și statului în diferite expediții», așa sună actul emis în 1638 de Dieta polonă — i se acordă cetățenia și este înnobilat.

Ca fiu de nobil polon, Miron urmează cursurile Colegiului iezuiților din orașul Bar — unde limba de predare era latina și se studia, printre altele, istoria antică, filozofia și geografia — și se deprinde cu polona, pe care o va folosi în operele ce le va scrie în această limbă.

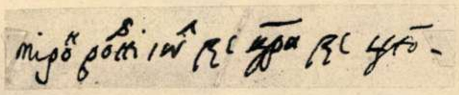

Autograful lui Miron Costin: «Miron vornicul de Țara de Gios»

După absolvirea cursurilor, ia parte la cîteva acțiuni ale oastei polone apoi, în 1652, revine în Moldova unde, ca oștean, participă și la asediul Vienei (1683), iar ca sol, îndeplinind diferite misiuni diplomatice, are ocazia să străbată toate provinciile locuite de români, de unde ideea unității noastre etnice, afirmată cu convingere în opera lui.

Pe parcursul vieții, curmată destul de timpuriu, a deținut rangul de mare vornic, apoi de mare logofăt, demnitate ce urma imediat după aceea de voievod. Din păcate, datorită unor intrigi, în 1691, împreună cu fratele său, hatmanul Velicico, este decapitat din porunca lui Constantin vodă Cantemir care «dup-acee — scrie Ion Neculce — mult să căie ce-au făcut și de multe ori plîngé între toată boierimea și blăstăma pe cine l-au îndemnat de-au grăbit de i-au tăiat».

Miron Costin ne-a lăsat patru opere istorice și un poem filozofic: *De neamul moldovenilor, din ce țară au ieșit strămoșii lor*, în a cărui «Predoslovie», adresîndu-se «către cetitoriu», scrie: «Începutul țărilor acestora și a neamului moldovenesc și muntenesc și cîți sînt în țările ungurești cu acest nume români pînă astăzi, de unde sînt și din ce seminție, de cînd și cum au descălecat aceste părți de pămînt, a scrie multă vreme la cumpănă au stătut cugetul nostru» dar, pînă la urmă, «biruit-au gîndul — scrie el — să mă apuc de această trudă» și a reușit să demonstreze originea latină a românilor de pretutindeni, chiar și a «cuțovlahilor», semnalînd totodată pentru prima dată apropierea dialectului aromân și a limbii române de cea italiană.

Un portret al lui Miron Costin, necunoscut pînă în 1932

Cronica Țării Moldovei și a Munteniei, redactată în polonă, cuprinde o privire istorică asupra celor două țări române, precum și o seamă de date de ordin geografic, politic, etnografic, cultural, social etc., de cea mai mare valoare documentară pentru trecutul nostru.

Despre poporul Moldovei și al Țării Românești, o poemă versificată, scrisă tot în polonă însă, spre deosebire de celelalte două lucrări cu subiect asemănător, lucrarea are un caracter mai literar, prin partea mai largă dată legendelor și descrierilor, de aceea este socotită astăzi de istoricii literari poloni drept una din primele lucrări literare polone în versuri.

Viața lumii, primul poem filozofic din cultura noastră, avînd caracter moral-creștin. Întocmai ca și contemporanul său Dosoftei — autorul *Psaltirei în versuri* — Miron a ținut să o compună în stihuri care, deși fără valoare în sine, capătă o deosebită importanță prin lăudabila dorință a cronicarului de a le scrie «mai multu să să vază că poate și în limba noastră a fi acest fealiu de scrisoare ce sa cheamă stihuri și nu numai aceasta, că și alte dăscălii și învățături ar putea fi pre limba românească».

Intenționat am lăsat la urmă *Létopisețul Țării Moldovei* deoarece «este cel mai de căpetenie drept al său la recunoștința noastră», afirmă, pe bună dreptate, Nicolae Bălcescu.

După treizeci de ani de la moartea lui Grigore Ureche, Miron îi continuă opera, începînd de unde el a lăsat-o, anume cu domnia lui Aron vodă și terminînd cu aceea a lui Dabija vodă (1595-1661).

Intenția sa era — mărturisește el în «Voroavă cătră cititoriu» — de a scrie o istorie mai amplă a Moldovei, pornind de la «descălecatul ei cel dintîi, carele au fostu de Traian împăratul și urdzisăm și începătura létopisețului. Ce sosiră asupra noastră cumplite vrémi de acmu, de nu stăm de scrisori, ce de grijí și suspinuri. Și la acestu fel de scrisoare gîndu slobod și fără valuri trebuiește (...). Deci priimește în această dată, atîta din truda noastră, cît să nu să uite lucrurile și cursul țărîi, de unde au părăsit a scrie răposatul Uréche vornicul».

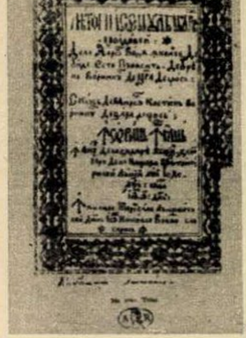

Letopisețul Țării Moldovei, foaia de titlu

În această cronică, în care patriotismul și frumoasa narare a faptelor se îmbină armonios, Miron — adîncind preocuparea cronicarilor precedenți, subliniind critic semnificațiile evenimentelor și adoptînd o concepție realistă despre viață — se situează pe pozițiile umanismului, întrezărind sensul civilizator al faptelor istorice și universalitatea valorilor culturale. Iată pentru ce Sextil Pușcariu afirma că «Miron Costin e cea mai simpatică figură a literaturii noastre vechi. Din scrierile și din viața acestui boier moldovean de viță veche se desprind și astăzi pentru noi pilde frumoase de patriotism cald, de suflet nobil și drept, de minte luminată de scînteia poeziei. Sfîrșitul tragic al vieții sale îl apropie și mai mult de inimile noastre».

Profesor emerit doctor
CONSTANTIN SIMIONESCU ■

DACĂ NU NOI, MĂCAR COPIII NOȘTRI...

O TERMOCENTRALĂ MARE CÎT SOARELE

O familie compusă din trei persoane s-a mutat, încă din luna iunie a acestui an, într-o locuință încălzită exclusiv de energia solară. Este, de fapt, un experiment științific care se va desfășura, în timp, pînă în martie 1977, în Japonia, organizat de Agenția de știință și tehnologie din această țară. Locuința experimentală este o clădire din lemn orientată spre Sud; pe acoperiș sînt plasate **colectoarele de raze** care mijlocesc încălzirea (sau reîncălzirea) apei care circulă prin niște conducte construite din materiale speciale cu calități deosebite în absorbția căldurii. Specialiștii japonezi consideră experiența ca avînd o inestimabilă valoare pentru viitor, preconizînd că nu prea tîrziu vom ajunge ca 50% din energia necesară încălzirii locuințelor să fie asigurată de Soare.

NOI MODIFICĂRI GEOGRAFICE ÎN PERSPECTIVĂ

Calculele efectuate de Institutul pentru problemele apelor al Academiei de Științe a U.R.S.S. precizează că volumul total al lacurilor **artificiale** (de acumulare) de pe planeta noastră reprezintă de patru ori volumul tuturor rîurilor globului. Se anticipează că în anul 2000 volumul lacurilor de acumulare de pe glob va crește de 2-2,5 ori.

TELE — GLOBO — CONFERINȚĂ

Într-un viitor nu prea îndepărtat se vor putea organiza conferințe, mese rotunde, consfătuiri etc. cu participanți aflați în clipa aceea la Berna, Cape Town, București, Pekin, Vladivostok, Rio de Janeiro, Sydney sau unde vreți dumneavoastră. Singura condiție este ca fiecare participant (sau grup de participanți) să aibă în dotare un **visiophone** — cum l-au botezat francezii. Aparatul a fost prezentat la

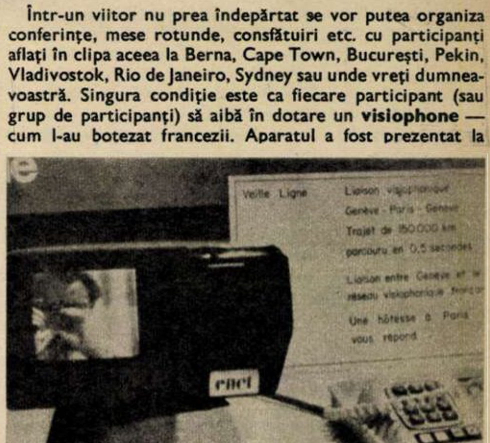

Expoziția mondială de telecomunicații de la Geneva — octombrie 1975. Un ecran de televiziune și un sistem perfecționat de transmitere concomitentă a sunetului și imaginii, folosind înalta tehnică a transmisiunilor prin sateliți, iată ce simplu, dar de mare viitor, se înfățișează noul mijloc de massmedia.

OFICIUL NAȚIONAL DE TURISM «CARPAȚI» — BUCUREȘTI PRIN AGENȚIA DE EXCURSII CU TURIȘTI ROMÂNI ÎN STRĂINĂTATE

și oficiile județene de turism organizează variate și atractive excursii individuale sau în grup în:

- — **R.P. BULGARIA** (Sofia, Plevna, Tîrnovo și Ruse; 1-4 zile)
- — **R.S. CEHOSLOVACĂ** (Praga, Bratislava, Brno, în tranzit Budapesta; 6-8 zile)
- — **R.D. GERMANĂ** (Berlin, Leipzig, Dresda, în tranzit Praga, program special în perioada Tîrgului de primăvară de la Leipzig)
- — **R.P. POLONĂ** (Varșovia și Cracovia; 6-9 zile)
- — **R.P. UNGARĂ** (Budapesta sau Budapesta-Eger; 6-7 zile)
- — **U.R.S.S.** (Moscova, Leningrad, Kiev, Chișinău, Odessa, Cernăuți, Lwov, Tbilisi, Erevan, Baku, Vilnius, Riga, Tallin, Samarkand, Buhara, Așhabad; 12 tipuri de excursii)
  - — **EXCURSII COMBINATE în:**
  - — **R.P. CHINEZĂ — R.P.D. COREEANĂ** (Pekin, Sanghai, Nankin, Kanton, Hanceu, Senian, Phenian, Nan Pho)
  - — **R.P. UNGARĂ — R.S. CEHOSLOVACĂ**
  - — **R.D. GERMANĂ — R.P. UNGARĂ.**

Pentru cei ce călătoresc individual pe cont propriu se asigură schimbul de valută și rezervări de locuri la tren și cursele aeriene externe.

Informații și înscrieri — individual sau prin delegații de întreprinderi, instituții sau organizații obștești — la Agenția de excursii cu turiști români în străinătate din București, Calea Victoriei 100, tel. 16.44.31 și la toate Oficiile județene de turism din țară.

PUBLITURISM

zif, ultimele 20 de episoade

20 de fapte care reprezintă 38 de încălcări ale legii penale și 38 de pedepse la închisoare (pedepse dintre care două de cîte un an, șase de cîte un an și patru luni, opt de cîte un an și șase luni, una de un an și zece luni, opt de cîte doi ani, una de doi ani și două luni, una de doi ani și patru luni, cinci de cîte doi ani și șase luni, șase de cîte trei ani), plus altă serie de pedepse privind interzicerea exercitării unor drepturi.

Evident, o performanță de care nu poate fi în stare decît un om «neobișnuit» pe care îl voi numi, deocamdată, doar Zif. Și pentru că am avut privilegiul să pătrund în tainele vieții sale, vă propun să citiți extrem de succinta relatare doar a unui fragment din itinerarul incredibilelor sale fapte, incredibilelor sale realizări din șirul acelora care îi alcătuiesc o adevărată viață de erou de serial tv de sîmbătă seara. Pentru că, orice s-ar spune, Zif sună la fel de straniu ca UFO și are în alcătuirea sa un «Z» la fel de enigmatic ca și «X»-ul din Mannix.

Episodul 1. Eliberat din penitenciar, Zif se duce acasă la familia unui deținut pe care îl cunoscuse în timpul detenției, mai precis a ultimei sale detenții. Părinții deținutului îl primesc pe Zif și-i acordă o găzduire de cîteva zile. O găzduire pe care Zif are simțul măsurii, ba chiar delicatețea să o întrerupă singur; cînd gazdele sale nu erau acasă, Zif adună cîteva amintiri — două inele bărbătești, o verighetă, două inele de femeie, un medalion, o brățară, toate din aur, niște haine bărbătești și un banal portofel în care se aflau livretul militar și alte acte ale stăpînului casei, G.A. Zif vinde o parte din aceste lucruri unor necunoscuți, însă păstrează pentru el actele care constituiau dovezi de stare civilă. Episodul se petrece între 6 și 10 octombrie 1973.

Episodul 2. Zif se deplasează la Cluj-Napoca, unde face o vizită lui A.Z., pe care-l cunoscuse în timpul unei detenții în penitenciarul Aiud. Îi spune acestuia că s-a angajat ca medic la spitalul din Arad, că se află în concediu de odihnă și că urmează să rămînă la Cluj-Napoca cîteva zile. Lăsat din nou singur în casa noii sale gazde, Zif, din nou om care nu vrea să deranjeze și din nou sentimental, adună cîteva amintiri — un aparat de radio Albatros și buletinul de identitate al lui A.Z. — și, din nou, pleacă. Episodul — respectînd nu numai unitatea de loc și de acțiune, ci și pe aceea de timp — s-a petrecut într-o singură zi: 23 octombrie 1973.

Episodul 3. E un episod intim, un episod de erou singuratic, un episod-monolog. Zif înlocuiește fotografia de pe buletinul de identitate al lui A.Z. (vezi episodul precedent) cu propria sa fotografie. Noul buletin hibrid va reapărea cu mult folos în episoadele ce urmează.

Episodul 4. În răstimpul scurt în care a stat la A.Z., Zif a aflat de la acesta că soțul lui L.A.L. este medic și se află în Tunisia, fiind trimis temporar de statul nostru. Exact o lună mai tîrziu, la 23.XI 1973, Zif se înființează la domiciliul lui L.A.L., îi găsește acasă doar pe părinții acesteia, se prezintă, nici mai mult, nici mai puțin decît ca medic și ambasador al nostru în Tunisia, le spune că a adus din partea ginerelui un pachet care se află în vamă și care, pentru a fi ridicat, implică achitarea unei taxe de 680 lei. Primește 700 de lei de la socrii ginerelui care habar n-aveau că expediase un colet acasă și, în schimb, Zif le lasă, cu mărinimie, distincție și protocol, un bilet pe care erau notate numele său real, adresa din Arad, precum și mențiunea că este medic.

Episodul 5. Zif părăsește Cluj-Napoca în favoarea Gherlei, unde trage la un hotel și-i confiază recepționerei F.P. nu numai că se numește A.Z., de profesie medic militar la spitalul din Cluj-Napoca, ci și că a venit în control la penitenciarul din Gherla. La rîndul său, dar cu ceva emoție, recepționera îi confiază că soțul său se află deținut chiar în acel penitenciar. Zif improvizează fără să i se clintească nici un mușchișor facial: da, el, Zif, va obține suspendarea executării pedepsei pentru soțul recepționerei, pe baza unui diagnostic pe care-l va stabili, firește, tot el, diagnostic din care să rezulte că soțul condamnat nu suportă regimul de detenție, și, pentru a o convinge pe recepționeră că într-adevăr e medic, Zif îi lasă un bilet pe care scrie numele furat, adică A.Z., precum și mențiunea «doctor la clinica a 2-a chirurgicală a Spitalului militar Cluj-Napoca». Și Zif ia de la recepționeră 500 de lei și 5 litri de țuică și-apoi, părăsind localitatea, ia trenul spre episodul următor.

Episodul 6. Stația C.F.R. Timiș, 2 ianuarie 1974. Început de an, început de idilă. Zif o cunoaște pe N.I., căreia, mai tîrziu, dar nu foarte tîrziu, îi promite că o va lua în căsătorie. 4 februarie îi găsește pe cei doi viitori soți la odihnă într-o vilă din Călimănești, în care locuiesc împreună, dar în registrele căreia nu figurează decît Zif, firește sub titulatura A.Z., medic la Spitalul militar Cluj-Napoca. La 8 februarie, Zif îl cunoaște, în aceeași vilă, din aceeași stațiune, pe I.P., aflat și el la odihnă. Zif află de la acesta că are un fiu care urmează să fie încorporat pentru efectuarea stagiului militar și, omenos cum îl știm, sare în ajutorul aproapelui, oferindu-se ca, în virtutea calității sale de medic la un spital militar, să procedeze în așa fel încît să-l scutească de stagiul militar pe fiul vecinului de vilă. Și în acest generos scop a întocmit, în două exemplare, un certificat medical pe numele «fiului incorporabil», atestînd că acesta este inapt pentru serviciul militar. Certificatul a fost **întărit** nu numai cu semnătura doctorului, ci și cu o ștampilă a unui club sportiv, ștampilă cu o inscripție de-a dreptul indescifrabilă, Zif i-a înmînat unul din cele două exemplare ale certificatului vecinului de vilă, care din pricina fiului nu-și găsea liniștea nici chiar la Călimănești, și a acceptat, alături de mulțumirile acestuia, și modica sumă de 200 lei.

Episodul 7. Tot la Călimănești, tot atunci în februarie, pe 15, Zif îl cunoaște pe D.A., căruia i se prezintă cu un nume fals, ca medic militar, și, spunîndu-i că are 2 500 mărci vest-germane, îi cere — numai pînă le va schimba! — un împrumut de 300 de lei. Un distins medic și un om cu bani nu putea fi refuzat.

Episodul 8. V.T., frizer la complexul meșteșugăresc din Călimănești, om cu nevastă bolnavă, are șansa rară să-l cunoască pe A.Z., chirurgul neurolog de la Spitalul militar din Cluj-Napoca, alias ocultul Zif. Rugat de frizer, Zif, înțelegător al necazurilor omenești, acceptă să o examineze pe soția acestuia, ba chiar le și promite soților să le procure niște medicamente străine. Iar pentru a le întări convingerea că nu aruncă vorbe în vînt și că, dimpotrivă, e omul diligențelor prompte și concrete, poartă, la 13 februarie 1974, o convorbire telefonică, în prezența celor doi soți, cu sora sa aflată în R.F.G. După care, Zif îi înmînează frizerului, biet om ai cărui ochi căpătaseră sclipirile speranței și ale recunoștinței, îi înmînează, spun, un bilet de trimitere — pentru precizare de diagnostic și internare — la secția chirurgicală a Spitalului militar Cluj-Napoca, precum și bonul nr. 198 de prestare a unei convorbiri telefonice în R.F.G. Un mic și omenesc serviciu pentru care Zif acceptă să primească o mulțumire, tot concretă și promptă, de exact 500 de lei.

Episodul 9. În aceeași zi, Zif a cunoscut-o și pe camerista N.M. care l-a rugat, dumnealui medic fiind, să le examineze pe ea și pe cumnata ei N.I., pentru că-s amîndouă bolnave. Zif le consultă, le promite medicamente străine și primește 100 de lei pentru munca sa calificată.

Episodul 10. Două zile mai tîrziu, deci 15 februarie 1974, de asemenea la Călimănești. La I.P., vecinul de vilă căruia Zif îi salvase copilașul de armată, vin în vizită fiica sa cu al ei soț. Firește, le este prezentat Zif, ca medic și om săritor, iar Zif, probabil ca să nu-și dezmintă reputația, le spune celor doi soți că are la bancă 1 000 de mărci vest-germane și că îi poate ajuta să-și cumpere obiectele dorite de la magazinul cu vînzări în valută. Nu mai departe de a doua zi, Zif îi însoțește pe soți acasă la ei, în Vîlcea. Acolo, pentru a le întări convingerea că are valută, le arată o chitanță — întocmită pe o filă ruptă dintr-un buletin de identitate în care era scrisă cifra 1 000 și specificația amăgitoare «mărci vest-germane». I.P., tatăl fetei, dornic să-și ajute și fiica, nu numai fiul, îi înmînează prompt lui Zif 400 de lei, ca să-i cumpere fiicei sale mărfuri de la magazinul cu valută. Zif a luat banii și s-a dus.

Episodul 11. Drobeta-Turnu Severin, hotelul Traian, 2 martie 1974. Zif acceptă și cererea lui S.F. de a-i examina copilul bolnav și, sub pretextul că-i va procura acestuia un corset special, primește 355 lei.

Episodul 12. În parcul din Drobeta-Turnu Severin Zif află de la niște necunoscuți dispuși la palavre că fiul lui I.N. este arestat preventiv la miliția județului Mehedinți. Zif strînge informații despre familia cu pricina, întocmește un certificat medical, prin care atestă că fiul lui I.N. suferă de psihopatie cu tulburări de comportament și nu poate suporta ancheta judiciară, necesitînd internarea, pe timp de un an, în spitalul Gătaia și, tot Zif, semnează certificatul, în calitate de medic expert al miliției. Apoi, la 6 martie 1974, Zif se prezintă acasă la I.N., îi arată certificatul și o chitanță pentru plata a 386 lei, reprezentînd costul expertizei, îi mai spune că pentru transferul băiatului la spitalul de psihiatrie are nevoie de bani pentru a-și plăti colegii de la acest spital, și-apoi primește 800 de lei, un colet cu alimente și lenjerie, precum și un aparat de ras pe care Zif este rugat de către I.N. să-l înmîneze chiar dumnealui băiatului. Zif promite, apoi pleacă din localitate chiar a doua zi, păstrîndu-și banii, coletul și mașina de ras.

Episodul 13. Tot martie 1974, zece zile mai tîrziu, Sinaia. Zif procedează abrupt, n-are timp de pierdut. Închiriază de la cooperativa «Prestarea» o pereche de bocanci de schi, o pereche de schiuri, un aparat fotografic, un pulovăr și un hanorac, contractul încheindu-l, bineînțeles, sub numele A.Z. Imediat, vinde toate aceste obiecte, cu excepția hanoracului, unor necunoscuți. Zif poate fi bănuit de orice slăbiciune numai de lipsă de promptitudine în acțiuni, nu.

Episoadele 14, 15, 16, 17, 18, 19 și 20. Ne-am concentrat asupra totalității lor pentru că denotă că în această epocă a specializării chiar și Zif a simțit nevoia să nu-și risipească talentul pe mult prea numeroase și diversificate căi, și drept urmare a purces la o concentrare a prodigioasei sale fantezii.

Vă mai amintiți desigur că Zif, exact în cursul episodului 6, a cunoscut-o pe N.I., căreia îi promite căsnicia, dar se limitează s-o poarte cu el prin localitățile frumoase ale țării. Ei bine, în timpul acestor peregrinări au ajuns, firește, și acasă la părinții fetei. Acolo, Zif a văzut un libret C.E.C. pe numele tatălui fetei pe care o iubea, un libret cu o sărmană depunere de 40 de lei. Zif n-a putut niciodată suporta un nivel meschin de trai. De aceea s-a aplecat asupra libretului acela, cu toată grija, strădania și priceperea sa. Așa se face că soldul s-a transformat din 40 lei în 740 lei (prin ștergerea unei restituiri de 100 de lei și înscrierea unei depuneri de 600 lei). Apoi, spunîndu-i titularului libretului — adică teoreticului său viitor socru — că i-a depus o sumă de bani pe libret, l-a invitat la o agenție C.E.C. unde a întocmit o foaie de restituire pentru 500 lei, pe care a semnat-o titularul carnetului. Iar după retragerea acestei sume de bani Zif a înscris la condițiile de retragere numele A.Z. Fapt după care a scos — la o altă agenție C.E.C. dintr-o altă localitate — 200 lei, întocmind foaia de restituire pe numele A.Z. Apoi, soldul rămas de 40 lei iar a fost modificat într-unul de 740 lei. Și Zif a luat, de la două oficii C.E.C., din două localități diferite, o dată 400 și o dată 200 lei. Apoi, bîntuit brusc de onestitate, le-a expediat, tot teoreticilor săi viitori socri, libretul, împreună cu o scrisoare în care recunoștea că, fără știrea lor, a comis falsuri cu acel libret. După această recunoaștere Zif n-a mai înșelat C.E.C.-ul decît folosind alte librete. Și asta pînă într-o zi cînd și serialul lui a devenit monoton și a trebuit să suporte fatalul cuvînt sentință: sfîrșit.

Într-un timp scurt, vreo jumătate de an, să săvîrșești, repetat, și infracțiunea de furt calificat în dauna avutului particular, și aceea de fals material în înscrisuri oficiale, și aceea de înșelăciune în paguba avutului particular, și aceea de fals privind identitatea, și aceea de uzurpare de calități oficiale, și aceea de abuz de încredere în paguba avutului obștesc, și aceea de înșelăciune în paguba avutului obștesc, și aceea de uz de fals, precum și tentativa la înșelăciune în paguba avutului obștesc, și instigarea la înșelăciune în paguba avutului obștesc;

într-un timp atît de scurt să păgubești cinci sucursale C.E.C. județene și peste zece cetățeni;

într-un timp atît de scurt să săvîrșești, tu, singur, un mare număr de infracțiuni, de o mare diversitate și cu multă ingeniozitate, ba chiar să mai corupi și o biată fetișcană care-și cîștiga cinstit pîinea muncind ca filatoare;

într-un timp atît de scurt să-ți schimbi statutul de om care pînă la vîrsta de 47 de ani a executat 11 pedepse privative de libertate, însumînd (cel puțin pe hîrtia hotărîrilor judecătorești) 29 ani și șase luni, în acela de om dezinteresat și săritor la nevoile altora;

într-un timp atît de scurt să devii, din absolvent al unei școli tehnice sanitare, de-a dreptul doctor chirurg specialist în neurologie, ba chiar și ambasador!

Zif, un om condamnat să execute, de-acum înainte, încă șapte ani de închisoare, un om pe care mi-am îngăduit să-l supranumesc Zif «ca să impresioneze», așa cum îi plăcea lui, dar care are un nume obișnuit, ca al oricăruia dintre noi, un nume care începe cu inițialele Z.I.F.

Zif, un om pe care nu l-am cunoscut personal, însă despre care mi-a vorbit judecătoarea **Felicia Barcan**, vicepreședinta judecătoriei sectorului 7, din municipiul București, și un om despre care am citit un masiv dosar care cuprindea aventura unei vieți triste de a cărei deviere răspunde numai el.

NELU IONESCU ■

ce e de făcut pentru redresarea fotbalului românesc?

Chiar dacă fotbalul românesc a încheiat sezonul cu un meci egal, 1-1 cu Scoția, pe Hampden Park din Glasgow, părerile sînt unanime că el se află într-un impas, evident prin faptul că s-a văzut scos, cel mai adesea pe ușa de serviciu, din toate competițiile oficiale la care a participat în ultima vreme.

Plecînd de la această convingere, pe care o împărtășesc chiar și cei obișnuiți să dreagă busuiocul și să caute scuze cu lumînarea, revista noastră, dornică să pună în lumină realitatea concretă, a inițiat ancheta de mai jos, invitînd mai mulți oameni de fotbal să răspundă la întrebarea: ce facem cu fotbalul nostru?

EUGEN BARBU

În primul rînd, trebuie introduse raporturi clare între jucători și cluburi, prevăzîndu-se, pentru abateri, un sistem de amenzi, așa cum există în toată lumea fotbalului cu bune rezultate. După aceea, federația de specialitate trebuie să capete autonomia necesară unei mai bune gospodăriri și orientări a treburilor din ograda proprie, federatia trebuie scoasă neapărat de sub brațul C.N.E.F.S.-ului. În cadrul raporturilor de care vorbeam, se cere validat un nou regulament de transferări, cu contracte pe, să zicem, doi ani, după care să se discute. Jucătorul să plece sau să rămînă, după voie.

— *În al... treilea rînd?*

— Al treilea sau al patrulea, cum vrei. Ordinea contează mai puțin. Întărirea autorității antrenorilor prin contracte, a căror desfacere abuzivă să prevadă despăgubiri materiale. Să mai văd atunci cluburi care se joacă de-a angajarea antrenorilor! Mai vrei?

— *Mai vreau.*

— Să se pună capăt corupției din arbitraj, printr-o cointeresare legală a arbitrilor și prin introducerea de pedepse penale pentru cei care primesc atenții din partea cluburilor.

— *Ce părere aveți despre campionatele de tineret-speranțe și despre cel de juniori?*

— Primul ar trebui, după mine, desființat, cel de-al doilea, astăzi o tristă formalitate, adus la o condiție întărită, devenind capabil să fie o adevărată pepinieră pentru fotbalul nostru. În general, ar trebui să se acorde mai multă atenție copiilor și juniorilor. Să se înființeze mai multe școli de fotbal, mai ales în Ardeal, zonă care a dat întotdeauna jucători mai serioși și mai muncitori, ar trebui să ne îngrijim ca noile cartiere să fie dotate cu miniterenuri pentru fotbal și, în măsura posibilităților, cu două becuri care să permită elevilor să joace fotbal după orele de clasă. Cine crede că asemenea amenajări sînt costisitoare, se înșală. S-a putut la tenis, de ce nu s-ar putea și la fotbal?!

VIRGIL ECONOMU

— *Deși e mai mult decît sigur că lumea fotbalului îl cunoaște bine pe cel care a fost jucător, antrenor, selecționer unic, conducător de federație și consilier, permiteți-mi, stimate Virgil Economu, să vă întreb care este cel mai bun lucru pe care credeți că l-ați făcut pentru fotbalul românesc, pe care îl slujiți, cu fapta, vorba și condeiul, de vreo șaizeci de ani?*

— Cel mai bun lucru pe care l-am făcut n-a fost, din păcate, luat în seamă.

— *Nu înțeleg.*

— Nici nu mă miră. În perimetrul fotbalului românesc puțini înțeleg adevărul, dar cei mai mulți își înțeleg interesele. Ca să revin, ei bine, cel mai bun lucru pe care l-am făcut este, cred eu, faptul că de ani de zile atrag atenția că jucăm fotbal pe dos și că nu va trece mult timp pînă la a ajunge la impas. Nimeni nu m-a auzit și am ajuns unde am ajuns.

— *Unde am ajuns?*

— În mare pericol și am să-ți spun și de ce. În fotbalul nostru nimeni nu mai studiază, nimeni nu mai citește, toți propăvăduiesc jocul după ureche, demodat și fără valoare. Fotbalul, dragul meu, e ca șahul. Ca să știi, trebuie să înveți. O serie de gambituri măcar, de poziții jucate înainte de alții. La noi, nimic. Din ce cauză? Pentru că fotbalul nostru a ajuns pe alocuri un teritoriu al lipsei de morală, în care nu primează decît interesele cutăruia sau cutăruia. Nimeni nu mai iubește fotbalul din pasiune, ci numai din interes. S-a pierdut pasiunea și s-a pierdut dragostea de a învăța. Nu se citește nimic, nimeni nu gîndește la perspectivă, nimeni nu compară și, hai să ți-o spun și pe-asta, aproape nimeni nu mai crede în nimic.

— *Trebuie să recunosc că, în mare, părerile dumneavoastră, cele două racile ale fotbalului nostru, «privitorii» și «cărătorii», îmi sînt cunoscute. Mai puțin cunoscute îmi sînt încercările pe care ziceți că le-ați făcut pentru a aduce toate cele spuse mie la cunoștința federației de fotbal, adică a celora care au fost și sînt plătiți spre bunul mers al fotbalului românesc.*

— Ani de zile am fost consilier al federației, dar numai cu numele. N-am fost băgat în seamă, pentru că federația e plină de funcționari cărora critica nu le face bine. Vicepreședintele federației n-a avut și nu are nici o idee, lucru care s-a văzut foarte clar din modul în care a condus.

— *Ce-ar fi de făcut?*

— O grămadă de lucruri. Mai întîi, s-ar cădea înființată de urgență o școală de antrenori, care să scoată meseriași puși la curent cu ultimele noutăți din lumea fotbalului, oameni pasionați care să-și dea viața, ca să zic așa, pentru fotbal. Ar fi foarte util chiar un Centru național de antrenament, cum există peste tot în lume, la Coverciano, la Lillenhall, la Tatabanya, Köln și așa mai departe. Dar nu dotările ar conta, ci pasiunea și munca. Se simte nevoia ca oamenii de fotbal să muncească mult și să citească mult, căci redresarea fotbalului nu poate veni decît de la ei, socotind că acest sport se bucură în țara noastră de condiții excelente, grație grijii permanente a partidului și statului. Această grijă este departe de a fi răsplătită cum se cuvine.

ION PÎRCĂLAB

— *Ioane, după o absență de cîțiva ani, timp în care, se știe, ai jucat în Franța, te-ai reîntîlnit cu fotbalul românesc. Întîlnirea n-a fost, se pare, de prea mare entuziasm, debutul tău ca antrenor la Gloria Buzău coincizînd cu un sezon șters, dar asta este, desigur, altă poveste. Cum ți se pare fotbalul românesc de astăzi?*

— Jucat cu mai puțină pasiune decît acum, să zicem, zece ani. Jucătorii mi se par a avea mai multe drepturi decît obligații, drepturi care de multe ori nu sînt legale, ca să zic așa, dar la care toată lumea închide ochii. Fără stabilirea cu exactitate a raportului dintre drepturile și obligațiile jucătorului de fotbal, acest joc nu va face pași înainte.

— *Ce-ar mai fi?*

— O mulțime de factori contribuie, după părerea mea, la mediocritatea fotbalului românesc. Instabilitatea antrenorilor, lipsa de competență a conducătorilor de cluburi, marea lor majoritate cunoscînd adevărurile jocului după ureche, fără să-l fi practicat vreodată. Ar mai fi lipsa unei concepții științifice în ceea ce privește asigurarea pregătirii fizice, mai ales a celeia de bază, la care fotbalul nostru este deficitar.

— *Ca antrenor principal al echipei din Buzău ai în subordine și Centrul de copii și juniori, subvenționat de federație. Cît ajutor îți dă el?*

— Nici un ajutor. Federația a avut o intenție bună înființînd și finanțînd aceste centre, dar n-a găsit, am impresia, cea mai fericită modalitate de a le oferi un cadru organizatoric. Primind bani mulți, dintre care tot mulți, de ce să ne ascundem!, ajung la echipele de divizie, chiar dacă acest lucru nu se întîmplă neapărat la Buzău, centrele de copii și juniori înseamnă pînă la urmă bani aruncați de pomană.

— *O ultimă opinie, Ion Pîrcălab.*

— Fotbalul românesc trebuie așezat într-un nou cadru organizatoric care să permită mai multă inițiativă.

ALEXANDRU BOC

— *Înainte de a ajunge la subiect, sînt obligat să te întreb ce e de făcut cu Universitatea Craiova, socotind că, pînă la urmă, redresarea fotbalului românesc înseamnă redresarea fiecărei echipe în parte și, mai ales, a echipelor de frunte.*

— Universitatea Craiova trece, cred eu, printr-un firesc proces de regenerare, dar acuză o oarecare criză a neînțelegerii între jucătorii mai vîrstnici, între care mă consider și pe mine, și cei din generația în curs de afirmare. În plus, s-au comis o serie de greșeli în ceea ce privește diferențierea sancțiunilor la abateri egale de la disciplină, lucru care a condus la slăbirea autorității conducerii.

— *Revenind la oile noastre?*

— Fotbalul românesc mi se pare stăpînit de o mentalitate greșită în ceea ce privește munca jucătorilor. Se mai crede, greșit, că o anumită valoare oferă drepturi mai mari decît cele garantate prin legile, scrise și nescrise, aflate în vigoare, concepție care, din păcate, a guvernat uneori și întocmirea lotului reprezentativ. Am să dau un exemplu. La pregătirea de bază, de regulă fotbaliștii cu nume se fofilează, greul antrenamentelor căzînd pe umerii celor tineri, care protestează, pe bună dreptate. Se muncește încă prea puțin în fotbalul nostru. Din acest punct de vedere, lucrurile trebuie să se schimbe în mod radical, diferențele față de țările cu fotbal avansat urmînd a fi recuperate numai prin muncă și adevăr. Nu o dată despre fotbal s-au spus, la noi, neadevăruri, lăudîndu-se victoriile nesemnificative și trecîndu-se cu vederea înfrîngerile și, în vremea din urmă, meciurile nule care nu ne-au dus, s-a văzut, nicăieri.

— *Altceva?*

— Ar fi multe de spus, dar nu cred că discuția noastră va putea pune lucrurile la punct. Ar trebui instaurat un spirit de justețe în ceea ce privește tratamentul echipelor la nivelul federației, s-ar cădea introduse înlesniri în sectorul transferărilor și, în general, legiuiri în raporturile jucător-antrenor-conducător-club-fotbal. Toate acestea n-ar fi decît un punct de plecare, ameliorarea fotbalului românesc necesitînd un proces de durată.

ALEXANDRU FLORESCU

— *Tovarășe colonel, în calitatea dumneavoastră de șef al secției de fotbal a clubului Steaua, club care a dat fotbalului nostru campioana de toamnă, aveți cuvîntul.*

— Cu ce să încep?

— *Hai să zicem cu raporturile dintre jucători și cluburi.*

— Raporturile acestea sînt oarecum stabilizate, numai că marea majoritate a fotbaliștilor nu le respectă, bucurîndu-se de un regim de prea multă blîndețe, de o înțelegere prea largă și de legea excepțiilor care înseamnă, din păcate, sancțiuni după valoare...

— *Care ar fi soluția redresării?*

— Mie mi se pare legată de asanarea morală, căci, îmi pare rău că trebuie să spun acest lucru, imoralitatea a cuprins ca o pecingine fotbalul românesc. Pecinginea se întinde. Legiuirile, cele care sînt, nu sînt respectate. În divizia secundă, jucătorii au condiții materiale mai bune decît la echipa națională! Arbitrii măsluiesc meci după meci și nici nu poți să-i ataci tu, conducător de club, fiindcă în materie de arbitraj funcționează o solidaritate prost înțeleasă. Cum reclami un arbitru, cum te arde celălalt!

— *Cum vi se pare fotbalul nostru văzut la nivelul copiilor și juniorilor?*

— Se muncește puțin și diletant. Sînt, desigur, unele greutăți obiective, cum ar fi încărcarea programului școlar al copiilor, dar predomină greșelile și învățarea după metode străbune. Antrenorii n-au nici pasiune și nici cunoștințe de specialitate, pe acestea din urmă neavînd nici de unde să le completeze, publicațiile scoase de federație fiind puține. Ar trebui înființat un Centru național de antrenament, unde antrenorii să fie reciclați la anumite intervale și puși la punct cu metodele moderne de lucru. Păcat însă că unii antrenori se pretează la acte imorale, aranjînd meciuri sau primind bani. Nu mai e demult un secret pentru nimeni că unii antrenori își pot permite să nu lucreze cu lunile, așteptînd echipe darnice, capabile să compenseze perioada de tatonare.

— *Nu ne spuneți nimic despre conducătorii de cluburi. Apropo, tovarășe Florescu, cît timp din viața dumneavoastră dedicați echipei pe care o conduceți, fotbalului în general?*

— Cred că ceva mai mult de nouăzeci la sută, dacă nu pun la socoteală nopțile cînd, adesea, visez despre fotbal. Nu că aș vrea eu să mă dau drept exemplu, dar mulți conducători de echipe nu se dedică pînă la sacrificiu fotbalului, ei fiind mai degrabă funcționari. La fel, ca să revin, sînt antrenorii de la copii și juniori, oameni care se aciuează acolo pentru ca e mai călduț și nu-i trage nimeni la răspundere. Muncesc puțin și cu ora. Deși la copii ar trebui să se pună bazele fotbalului, acolo se lucrează cel mai puțin și mai ales după ureche.

— *Ce-i de făcut?*

— Să tragem linie, să recunoaștem că am intrat pe un drum greșit și să o luăm de la capăt. Pentru asta ne trebuie multă forță morală, dar noi, românii, cu siguranță că o avem.

GHEORGHE CONSTANTIN

— *Și pe dumneata, Gheorghe Constantin, te recomandă în fotbalul românesc o carieră de excepție, asupra căreia n-am să insist, fiind cunoscută de toată lumea. Voi începe prin a te felicita pentru clasarea surprinzătoare a echipei pe care o antrenezi, Sport Club din Bacău, și prin a te asculta.*

— Redresarea fotbalului românesc mi se pare a ține de mai mulți factori, cei mai mulți obiectivi. M-aș bucura dacă ai fi de acord să punctez.

— *Dă-i drumul.*

— Unu: să se stabilească poziția jucătorului, obligațiile și drepturile lui; doi: antrenamentele să fie mai conștiincioase și mai intense. Nu mai lungi, cum s-ar putea crede, ci mai atractive și mai concentrate. Nu contează că acum, la divizia A, de exemplu, stăm cu jucătorii trei ore în teren. Să stăm tot trei ore, dar nu să ne facem că ne antrenăm, ci chiar să ne antrenăm, adică să muncim. Trei: la copii și juniori, unde se pune baza deprinderilor viitoare, volumul de lucru să fie mai mare, iar pasiunea mai constantă. O realitate și nu o vorbă goală. Patru: antrenorii să nu mai fie la cheremul zilei de duminică, stabilitatea lor depinzînd numai de rezultatul imediat. Să se lucreze în fotbalul nostru mai mult pentru perspectivă. Cinci: conducătorii de echipe să fie nu numai mai pasionați și mai aproape de fotbal, dar și mai echilibrați, în sensul că ei trebuie să dea, primii, o notă de mai multă sobrietate și legalitate acestui sport. Desigur, multe ar mai fi de spus, dar eu mă opresc aici.

— *Ce părere ai despre arbitraje?*

— Părerea pe care o are toată lumea, numai că eu nu cred că arbitrii, cu toate bubele pe care le au, ne împiedică să jucăm. Ar fi, fără îndoială, multe de făcut și din acest punct de vedere.

CORNEL DRĂGUȘIN

— *Cornel Drăgușin, dumneata ești nu numai antrenor federal, adică, dintr-un anumit punct de vedere, purtătorul unei opinii oficiale a forului din Vasile Conta, dar ești și cel care a condus echipa națională la ultimul ei meci al anului, 1-1 la Glasgow. Oare rezultatul meritoriu de acolo a rezolvat ceva în fotbalul nostru?*

— Desigur că nu, chiar dacă el a confirmat existența unor capacități de care unii se îndoiau. Problemele fotbalului nostru sînt de fond și mi-e greu să cred că ele se rezolvă de la o zi la alta sau măcar de la un meci la altul.

— *Propuneri pentru îmbunătățirea lui?*

— Am cîteva, am să le expun, dar te rog să ții cont că ele pot fi luate în orice ordine. Înainte de toate, s-ar cuveni să jucăm mai mult și mai continuu, pauzele de vară și de iarnă frînînd procesul de acumulare. Ar trebui mai multă pasiune, la toate nivelurile, și un sistem de selecție pentru fotbalul de performanță mai riguros și mai exact. În prezent, selecția se face mai mult după ochi, cred că ar trebui găsit ceva mai obiectiv, poate un ansamblu de norme de control. Metodele și mijloacele de pregatire, volumul de muncă și dotarea trebuie aduse, în cel mai scurt timp, la nivel competițional.

— *Pe ce căi, tovarășe Drăgușin?*

— Prin rezolvarea stabilității antrenorilor, prin introducerea unui cadru organizatoric superior, fiecare club urmînd să aibă, după părerea mea, nu numai un conducător, ci și un director tehnic care să dirijeze nu antrenamentele, ci problemele de perspectivă, de selecție. Totodată, a venit momentul să îndepărtăm din fotbal toți jucătorii nelegați de acest joc, pe cei fără dăruire, care fac din sport doar o trambulină socială.

— *Ca antrenor, ce credeți că trebuie întreprins din punct de vedere al confraților dumneavoastră?*

— Mi se pare necesară întemeierea unui Centru național de antrenament, pe lîngă cele ce am spus. Pentru jucători și antrenori deopotrivă. În plus, cred că antrenorii vor trebui să muncească și să citească mai mult, din toate sursele. Se pune tot mai mult problema pregătirii psihologice în fotbalul nostru și se pune tot mai mult problema unei pregătiri complexe, în care să fie cuprinși nu numai jucătorii, ci toți oamenii care trăiesc în perimetrul fotbalului. Am uitat: se cade să acordăm mai multă atenție refacerii și recuperării fotbaliștilor noștri, operații la care iarăși nu stăm pe roze.

— *Desigur că mai sînt destule lucruri de discutat, subiectul se pretează nu la zece minute, ci la o... viață, dar trebuie să încheiem aici. Mai aveți răgazul unei ultime propuneri.*

— Mi se pare demnă de transpus în viață ideea închegării mai multor echipe-laborator, vreo zece, să zic, cum au fost cîndva C.P.C.S.-ul sau Viitorul. Trebuie insistat cu copiii și juniorii, să le asigurăm mai multe competiții de amploare și mai multe terenuri de joc. Mai multe școli de fotbal, dotate cu aparatură care să permită o bună învățare, instalații de nocturnă și chiar prelate pentru protejarea terenurilor. Povestea asta îi va face pe unii, poate, să rîdă, dar ea nu este așa simplă și ne lovim de ea de atîtea ori, ca de un bolovan pus în drum.

CONSTANTIN TEAȘCĂ

— Tovarășe Teașcă, dumneata ai un obicei, bun sau rău, dar il ai, acela de a copleși interlocutorul cu argumente și explicații, luindu-i aproape dreptul la replică. Evident, nu-mi propun eu să te schimb pe dumneata, dar imi propun să te ascult.

Vreau să reții că, de fapt, noi n-am avut niciodată un fotbal competitiv pe plan mondial, ci ne-am bucurat numai de citeva rezultate de excepție, mai degrabă întîmplătoare. Așa că mai normală mi se părea întrebarea «ce e de făcut să ajungem la un fotbal competitiv?», decît ce trebuie întreprins pentru redresarea fotbalului românesc care, să fim sinceri, n-are de unde fi redresat, de vreme ce nu prea a stat niciodată mai bine ca acum.

— Răspundeți-mi atunci la întrebarea dumneavoastră...

— S-o luăm metodic și pe puncte. 1. Se cere reconsiderată noțiunea de club, care trebuie să devină un loc de muncă onest și conștiincios, unde toată lumea, de la lucrătorul plătit și pînă la vedetă, să se poată dezvolta; 2. Trebuie reorganizat sistemul primelor divizii de fotbal și îndeosebi cel al primului eșalon, pe principiul concentrării și nu al diluării, cele 18 echipe de astăzi mai mult răspîndind jucătorii de calitate decît adunîndu-i. De asemenea, se cere revizuit procesul de întocmire a calendarului echipei naționale care, astăzi, reduce aproape la zero posibilitățile de instruire, mai ales la marile cluburi. De foarte multe ori, datorită instruirii, între ghilimele, efectuată la echipa națională, instruire înlocuind greșit selecția, unele cluburi se văd obligate să-și adune, săptămînă de săptămînă, jucătorii convocați prin diverse loturi abia în ajunul meciurilor de campionat; 3. Să se treacă de urgență la stabilirea unor contracte de muncă ferme între jucători și cluburi, acte concrete de ordine și disciplină, întocmite în cel mai deplin regim de cointeresare și răspundere a tuturor factorilor. Astăzi, nu spun deloc o noutate, jucătorii primesc drept cadou funcții, diplome și grade, ajungînd cel mai adesea la sfîrșitul carierei fără nici o competența pentru domeniul în care sînt bine «dotați» cu diplome sau grade!! Stabilind exact obligațiile și drepturile jucătorului de fotbal, vor dispărea, sînt convins, revendicările cotidiene și cererile de tot felul, la care fotbaliștii nu răspund cu nimic, cum se întîmplă în prezent; 4. Federația de specialitate se cade să devină autonomă și la nivelul ei trebuie să pătrundă spiritul democratic, care guvernează toate compartimentele vieții sociale din România socialistă, eficient și de răspundere colectivă, al cărei prim instrument trebuie să fie Comitetul federal. Acest organism trebuie să exercite, în materie de fotbal, o autoritate unică și supremă, răspunzînd de toate sectoarele activității fotbalistice.

— Înțeleg din cele ce-mi spuneți că fotbalul trebuie să treacă în exclusivitate în mîinile oamenilor de fotbal, ca să le zic așa. Înțeleg bine?

— E foarte exact ceea ce spui. În prezent, din păcate, la cîrma fotbalului și a cluburilor, mari și mici, se află diriguitori veniți din te miri ce domeniu, oameni fără pasiune și, mai ales, fără cunoștințe, persoane care încep să învețe treburile fotbalului abia după investitură!!

— Ce-ar mai fi de făcut, tovarășe Teașcă?

— Multe ar fi de făcut, dar ceea ce se cere imediat de schimbat este mentalitatea, renunțarea la mobilizarea lozincardă din ajunul meciurilor și înlocuirea acesteia printr-o muncă asiduă și prin multă fidelitate. Fidelitate și act de credință față de un sport în care prea mulți sînt nechemați sau, pur și simplu, interesați de anumite avantaje.

Anchetă realizată
de OVIDIU IOANIȚOAIA ■

TUDOR VASILE (în picioare)
și fotbalul românesc (la pămînt)

---

visul unei nopți de iarnă

Se făcea că echipa campioană a României (pe care n-o numim) s-a calificat pentru finala *Cupei Campionilor*. În fața a 185 000 de spectatori de pe stadionul Giulești (completat cu o nouă peluză care a mărit de 10 ori capacitatea acestei arene), formația română a zdrobit duminică 9 iulie 1976 pe *«Arsenal»* — Londra (numele acestei finaliste poate fi înlocuit cu oricare altul, pentru că așa se-ntîmplă în vise). În minutul 3, campionii noștri spulberaseră orice speranță a adversarilor conducînd cu 3-0. După 40 de minute, de 9 ori mingea poposise în plasa londonezilor (sau cui vreți dvs.). Repriza a doua nu s-a mai disputat întrucît un helicopter a evacuat în grabă pe *«tunari»* (sau pe cine vreți dvs.) decolînd de pe terasa Teatrului Giulești. În fața unei asemenea reușite, 40 000 de suporteri ai echipei noastre campioane s-au aruncat cu parașutele de la tribuna a doua. Entuziasmul a fost atît de mare încît celebrul pod Grant, cîntat de compozitorii noștri, a fost pe cale de dispariție. Ziarele de a doua zi au subliniat jocul nemaipomenit al echipei române. Au fost sceptici care au bănuit că de data aceasta *cafeluța de la Zürich* a fost bine dozată și că nimeni n-ar fi rezistat iureșului campionilor noștri. Dar această victorie a produs mai multe reacții interesante pe care le notăm: antrenorul Angelo Niculescu a declarat că încă din 1972 preconizase sistemul de joc cu ajutorul căruia s-a obținut un asemenea succes de proporții mondiale. La rîndul său, Valentin Stănescu a declarat că dacă ziariștii prezenți la meci nu vor scrie în reportajele lor că această victorie este datorată cantonamentelor de la Snagov conduse de domnia sa, se va sinucide cu barbiturice. Ștefan Covaci, proaspăt întors în România, a afirmat la rîndul său că revendică paternitatea sistemului cu patru aripi drepte (dintre care 3 false) pe care a adoptat-o la *Ajax-Amsterdam*, încă de pe vremea cînd antrena această echipă. La 2 zile după declarație, a apărut un nou contra-candidat, pe nume Constantin Teașcă, zis *Piticul*, zis *Napoleon*, care a susținut în fața reprezentanților televiziunii și radioului că în lucrarea sa: *«Stăpînirea mijlocului terenului pe bază de pressing, și mișcare permanentă în teren după adversarul direct* (în 33 de volume, publicate la o editură din Maroc încă din anul 1962) se găsesc izvoarele succesului echipei noastre campioane pe care n-a antrenat-o încă, dar care nu-i va scăpa, cu orice risc din parte-i, întrucît, după *Șoimii-Sibiu* și *Steaua*, are de gînd să aducă și această echipă pe locurile 4-6, unde aerul este mai respirabil.

În fața acestor declarații contradictorii, Federația Română de Fotbal a produs o declarație formată din mai multe puncte, în care se stabilește: 1) Că ea, *F.R.F.*, prin cele 1442 de decizii și ordonanțe trimise cluburilor din țară a stabilit, încă în urmă cu patru ani, tactica tip la toate echipele noastre, din divizia A, B, C, D etc.; 2) Că în urma sfaturilor detaliate date de către o comisie formată din 33 de persoane (toate avînd la bază studii la *Academia Comercială* și la *Academia de Educație Fizică)* antrenorului echipei noastre campioane un asemenea succes a fost posibil; 3) Portarul CNEFS-ului din str. Vasile Conta, care a fost găsit întîmplător cu un bilet la *Pronosport*, în care indicase victoria oaspeților, a fost concediat pentru scepticismul dovedit cu acest prilej; 4) S-a hotărît ca numele celor 13 jucători folosiți în acest meci de pomină să fie dat unor arene principale din țară care vor fi dotate cu instalații de nocturnă, scaune, acoperiș mobil pentru iarnă și aer condiționat. Antrenorul echipei noastre campioane a primit, drept răsplată, o *Diplomă de onoare*, iar Uniunii Scriitorilor i-a fost comandată o biografie completă, cu detalii inedite.

În momentul în care statuile celor 13 jucători, făcute din bronz, erau pe cale să fie instalate în jurul stadionului Giulești, cel care vă povestește acest frumos vis s-a trezit cu ziarul *Sportul* pe piept și, citindu-l, a avut un coșmar.

EUGEN BARBU ■

REZULTATELE ANCHETEI NOASTRE FULGER

Anunțată în numărul 48 al revistei, ancheta fulger pe teme de sport a adus mai mult de cinci sute de scrisori la redacție, amatori ai fotbalului din toate colțurile țării răspunzînd cu promptitudine invitației noastre.

Rezultatele anchetei se înfățișează astfel:

Cel mai bun jucător al anului:
DUDU GEORGESCU
pentru cucerirea trofeului european «Gheata de aur», acordat celui mai productiv atacant al continentului;

Cel mai fericit debut al anului:
M. IONIȚĂ (Rapid)
I. NEMȚEANU (Politehnica Iași);

Cel mai bun arbitru al anului:
C. DINULESCU;

Cel mai arbitrariu arbitru al anului:
V. IACOB și N. DINESCU,
între care a fost foarte greu de ales, alcătuitorii clasamentului optînd pentru așezarea lor, ex aequo, pe prima treaptă a ierarhiei celor mai vinovați arbitri ai anului!! Primul s-a «remarcat» mai ales prin vicierea rezultatului meciului Sportul studențesc-Universitatea Craiova, în vreme ce al doilea a arătat o consecvență neobișnuită în a influența soarta mai multor partide.

▲ **M. IONIȚĂ**

◀ **DUDU GEORGESCU**

C. DINULESCU ▶

flacara

seriale

REȚEAUA DE POLIȚIE A LUMII MODERNE

eliot ness contra al capone (8)

8. **Bugetul vulnerabil.**

Cuvintele rostite de generalul pușcașilor marini îl stîrniră în mod deosebit pe Capone. Fusese atins la punctul lui cel mai sensibil: i se contesta calitatea de cetățean american, «cu drepturi depline, conform Constituției!».

Cu o indignare demnă de o persoană și o cauză mai bună, el protesta în fața oricui se arăta dispus să-l asculte:

«Generalul este informat complet greșit!

Eu m-am născut pe teritoriul Statelor Unite și, după legea americană, în nici un caz nu pot fi deportat.

Dealtfel, pe cîte știu — urma Brăzdatul, cu un calm pe care se străduia din răsputeri să-l ridice la nivelul «imperturbabil» — singura acuzație care poate fi formulată împotriva mea este aceea de vagabondaj.

Și cînd te gîndești — dădea el drumul la robinetul cu lacrimi de crocodil — că în ultimele șase luni am hrănit zilnic, aici la Chicago, trei mii de persoane aflate la strîmtoare.

Dacă asta este o acțiune de vagabond, ei bine, atunci nu mă supără că sînt categorisit vagabond.»

Cu o nerușinare bine învățată de la patronii politici care îl luaseră sub mantia lor ocrotitoare încă de cînd se afirmase ca un «element promițător» în rîndurile Mafiei americanilor născuți în Sicilia, Capone își încheia astfel pateticul lui protest:

«Să judece poporul american de partea cui e dreptatea!

Aștept verdictul lui!»

Din nefericire pentru Capone, în pofida unor asemenea declaratii sforăitoare, pînă una alta, era mult mai vulnerabil față de verdictul legii, cu mult mai exigentă și implacabilă. Un adevărat «călcîi al lui Achile», în toată armura pe care se zbăteau să i-o închege juriștii din serviciul său, avea să se arate a fi bugetul manevrat de sindicatul crimei.

Chiar în luna în care lansase uimitorul lui «protest» împotriva persecuțiilor și șicanelor la care ar fi fost supus, fu constrîns să se întoarcă din călătorie la Chicago. Era inculpat de batjocorirea și sfidarea legii, deoarece refuzase să răspundă la întrebările adresate de o instanță judecătorească.

Încă o dată, Capone căută să-și acopere retragerea și fugile lui — pînă în clipa aceea dovedite foarte sănătoase — sub alt val de fum și de propagandă.

«Șeful de presă» al Inamicului Public nr. 1 adună pe toți ziariștii dornici să-i ia interviuri patronului său. Capone folosi aceeași tactică: el se declara gata să supună cazul lui judecății poporului, așteptînd-o cu seninătate...

Mai mult încă, referindu-se la alegerile preliminare desfășurate în ziua precedentă — alegeri în care dinamicul demagog «Big» Bill Thompson cîștigase din partea partidului republican numirea de candidat la funcția de primar al municipiului Chicago, Capone își mărturisi satisfacția de a fi fost răzbunat.

În ce consta răzbunarea lui?

În faptul că tocmai judecătorul Lyle, care emisese mandat de arestare împotriva lui și-i pusese eticheta de neșters: Inamic Public, fusese adversarul întrecut de Thompson în alegerile preliminare menționate.

Stăpînit de impresia că o frază «bine turnată» ar avea darul de a împrăștia o negură bună să-i învăluie trecutul, cu un dispreț față de realitate și o practicare obsesivă a sloganului — așa cum aplica pe scară largă Inamicul Public al întregii omeniri, în sinistra și irezistibila lui ascensiune: Adolf Hitler — Capone repetă:

«Vedeți? Poporul și-a dat verdictul!

Poftim, dușmanii nu au reușit să facă din persoana mea un cal de bătaie pentru campania lor electorală. În timp ce judecătorul Lyle arunca la dolari cu nemiluita, încercînd pe toate căile să capete funcția, eu cheltuiam sume egale numai și numai pentru a le da de mîncare flămînzilor.

Sînt bucuros — încheiase Capone aceste «dezvăluiri», din care unele ziare își făceau «manșete» de senzație — văzînd că tribunalele noastre mai funcționează în spiritul bunei tradiții americane și nu mă mai tem că întreaga magistratură se va lăsa asmuțită împotriva mea și cuprinsă de isterie.

Într-o bună zi, publicul va deschide ochii și va vedea în adevărata lor lumină toate calomniile montate în jurul meu și pe seama familiei mele.»

Neînduioșați de aprecierile si dovezile de «simpatie» făcute de «Micul Cezar», o bună parte din magistrați își văzură de treburile lor. Mecanismul legal continua să funcționeze, și nicidecum spre înseninarea lui Capone.

Peste alte două zile, Capone fu nevoit să se înfățișeze din nou la tribunal, unde judecătorul Wilkerson îl condamnă la șase luni de închisoare pentru batjocorirea legii.

Hărnicia și perseverența oamenilor lui Ness adusese, și de astă dată, «picătura care vărsa paharul» — adică mica dovadă, aparent insignifiantă, care răsturna ca pe-un castel de cărți de joc întregul edificiu al apărării eșafodat de «juriștii de mînă stîngă», din solda sindicatului crimei.

Pe scurt, o analiză mai riguroasă a cernelurilor folosite, dăduse la iveală că un certificat medical prezentat de Capone în luna februarie a anului 1929 — certificat care îi permisese să nu compară în fața unei curți cu juri federale, deoarece «zăcea la pat» — era «vădit falsificat.»

Argument și mai greu în balanța juraților: cîțiva martori aduși de acuzare jurară că în perioada respectivă Capone frecventa cu regularitate hipodroamele, cîmpurile de alergări de ogari și făcuse cîteva lungi excursii.

Cu toate acestea, Capone ascultă pronunțarea sentinței în picioare, arborînd un aer apatic și mestecînd gumă, ca un om trecut dincolo de bine și de rău...

Știa el ce știa: fu pus în libertate pe cauțiune, mandatarul său achitînd «cu ochii închiși» suma de cinci mii de dolari. Totodată, i se acordă dreptul de a face apel în termen de treizeci de zile de la pronunțarea sentinței.

Se putea constata, oricum, o slăbire a «spiritului combativ» al lui Capone. Mitul popularității sale se destrăma zi de zi. Totuși, încercarea de a-l pune după gratii aducea încă foarte mult cu performanța de a prinde cu mîna liberă un țipar...

Pînă și judecătorul Parker făcu, pe pielea lui, această experiență amară, din șirul celor care creaseră, treptat, convingerea că afacerile murdare ale lui Capone constituiau încă un bastion inexpugnabil, la Chicago.

Cînd veni la rînd, pe rol, procesul intentat pentru vagabondaj, magistrații se văzură puși în situația penibilă de a-l declara anulat. Li se afirmase, cu argumente peremptorii, că nu se va găsi «nici un descreierat dispus să depună mărturie împotriva lui Capone.»

Procurorul public informă Curtea despre impasul intervenit, în următoarele cuvinte: «Nu am reușit să găsesc măcar un singur agent de poliție capabil să ne furnizeze o probă pe care să se bazeze acuzația.»

Scorul devenea, deci, din nou, favorabil sindicatului crimei, ale cărui fonduri erau alimentate mai departe de fluvii de alcool și de sînge.

Între timp, pe alt front, la Miami, procedurile legale își urmau cursul. În urma unor discrete «presiuni»: sugestia că ar putea fi date publicității niște date din dosarul personal alcătuit de oamenii lui Ness despre unele personaje proeminente din Florida, în calea justiției se iveau acum mai puține obstacole...

Ca un simptom că încîlcitele treburi ale soțului său ajunseseră la stadiul cel mai tenebros, pentru prima — și poate unica dată, în decursul unei istorii criminale de vreo două decenii — doamna Capone apăru în public ca reprezentantă a «Micului Cezar».

Pentru o «debutantă», se comportă peste așteptări. Izbuti să obțină din partea tribunalului din Miami o ordonanță care îl oprea pe adjunctul șerifului să transporte, pentru a-l pune la licitație, mobilierul aflat în rezidența din Palm Island. Amănunt savuros: sechestrul fusese cerut de juristul nr. 1 al Inamicului Public nr. 1, în contul onorariilor sale, rămase neachitate. Ce-i drept, suma se ridica — pe baza tarifelor legale ale breslei — la nivelul a zece cauțiuni: cincizeci de mii de dolari. Doamna Capone jură că mobilele implicate erau toate proprietatea ei personală — unele chiar amintiri de familie.

Jurămîntul acela ar fi trebuit să fie luat în considerație mai mult decît cele depuse de alți membri ai familiei, sau ai «conducerii» sindicatului crimei, căci iată ce afirma un articol, apărut cu trei luni mai-nainte, într-un ziar de-ajuns de respectabil (pînă la proba contrară):

«Doamna Capone, o simpatică irlandeză născută în Brooklyn, se duce regulat la slujba religioasă și face parte din Congregația Sfintei Tereza. Își părăsește rareori căminul din insulă. Singura ei preocupare o constituie Tony, fiul în vîrstă de zece ani. Acesta e dus în fiecare zi la Miami, într-o mașinuță sport șofată de unul din «pretorienii» (gardienii personali) lui Capone, și este înscris la școala părinților iezuiți de la biserica Mîntuirii.»

Dar norii amenințători, întunecați, pe firmamentul multilateralei activități a Brăzdatului, îi provoca venitul lui. Acuzațiile de evaziune fiscală se îngrămădiseră într-un teanc impunător, și pînă la urmă, în vara aceea agitată pentru el, Capone fu din nou convocat la Tribunalul din Chicago, unde se deschisese frontul fiscal.

Se prezentă îmbrăcat cu o cochetărie nepăsătoare, cu pantofi bicolori și pălăria de pai pusă pe-o sprînceană. În contrast cu fațada vestimentară, era reținut, parcă cufundat în gînduri.

În cadrul obișnuitului său dialog cu presa, își anunță încă o dată intenția de a se retrage din afaceri, pentru a deveni un cetățean obișnuit, cu toate conturile în regulă.

Recunoscu că, de la crearea Comitetului celor Șase, și mai ales în urma susținutei și hărțuitoarei ofensive declanșate de Eliot Ness și «incoruptibilii» lui, racket-ul nu mai era o mină de aur, o «plimbare printre flori.»

«Oricine va veni după mine și va încerca să-mi preia locul — spuse el — va descoperi că, în noile condiții apărute, treaba asta nu mai rentează. Vreau ca publicul să-mi înțeleagă exact poziția și atitudinea... N-am făcut în viața mea nimic mai rău decît că am vîndut amatorilor puțină bere și alcool și i-am tras și eu, acolo, clapa perceptorului!

Dacă o fi și-o fi, îmi voi ispăși pedeapsa, luînd condamnarea ca pe-o doctorie — după aceea vreau să duc o viață respectabilă.»

În ceasul acela, nici măcar cel mai pesimist dintre ciracii și acoliții lui Capone nu știa că sporadicele ciocniri și hărțuieli produse în lunile precedente nu făceau decît să mascheze procesul pregătirii adevăratei și definitivei sale doctorii început de multă vreme.

EUGEN B. MARIAN ■

(Urmarea în numărul viitor)

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII

nimic nu e prea greu dacă ai suflet (10)

Victor Naghi are multe decorații, între care strălucește și «Steaua Republicii». Toate răsplătesc un om care a trăit pînă acum foarte puțin pentru el, un om care nu a deosebit ziua de noapte, luîndu-le împreună ca ore de muncă pur și simplu, un bărbat luptînd pe frontul muncii, așteptat să se întoarcă din cînd în cînd pe acasă.

— Pentru mine n-am făcut nimic, îmi spune, am muncit fără gîndul de a aduna, tot ce am este aici, în inimă.

Locuiește în Cîmpulung Muscel, pe un, să-i zicem, deal, într-o casă veche, frumoasă, dar neîncălzită decît cu lemne, deși dacă ar fi să numărăm blocurile noi din oraș, cele mai multe, dacă nu chiar toate, au fost făcute după 1957, an în care un bucureștean get-beget, născut și crescut pe malul Teiului, era detașat pentru... 6 luni aici.

— Mai trec și prin București, am un apartament în Drumul Taberei, în el cred că voi sta la bătrînețe cu nevastămea, deși nu cred că voi **sta** prea mult nici atunci. Găsesc eu ceva de făcut, cum să mă mai dezvăț după ce am muncit toată viața cum am muncit.

Victor Naghi intră, peste cîteva zile, în cel de-al 28-lea an de cînd este director. Nu anume undeva, ci așa, pur și simplu, director, funcție de răspundere pe care, dacă o înțelegi în tot adevărul ei de permanentă înfruntare a obstacolelor ridicate nu numai în fața ta, ci și în fața celor pe care îi conduci, nu ai de ce o invidia. Ești, altfel spus, căpitanul unei corăbii dedesubtul căreia marea se poate umfla pe neașteptate.

— Ești în ochii tuturor, tot timpul, și nu numai aici, în uzină. Viața ta trebuie să fie exemplară, mai ales pentru cei tineri, care te iau drept model, care, dacă apucă să te vadă, nu te mai pierd o clipă din ochi.

Nu este ușor să trăiești astfel, cred eu, deși Victor Naghi n-ar recunoaște niciodată acest lucru. Sînt doar momente în viață în care ne este greu să ne asumăm răspunderea unui singur gest care ne privește nu numai pe noi, ci și pe alții. Iar a hotărî, cînd trebuie, ca un adevărat conducător de colectiv, pentru toți cei care te urmează, presupune nu numai înțelepciune și curaj, dar și renunțare. Pentru că de multe ori trebuie să-ți învingi nu numai temerile, dar și orgoliul, plecîndu-ți urechea la sfaturile celor din jur pentru a alege soluția cea mai fericită pentru toți, și în ultimul rînd pentru tine. Pentru că se poate întîmpla să greșești și, cum spune Victor Naghi, atunci nu ești iertat, nu trebuie să fii iertat, dacă vrei să mergi înainte, cu fruntea la fel de sus.

Sîntem la poarta întreprinderii, un bărbat uscățiv și tuciuriu nu este lăsat să intre pe poartă, a întîrziat și se vaită în fața directorului, dar acesta, calm, i-arată una din lozincile scrise pe un perete de atelier: «*Secunda în întreprinderea mecanică «Muscel» începe de la Bună dimineața, tovarășe. Bună dimineața începe la ora 6.45*».

— Nu iert decît cu sufletul. Eu aici nu fac numai mașini, fac și oameni. Aici învață și părintele și fiul, aici se plămădesc băieții mei; fără ei, așa cum trebuie să fie în '74, pe urmă în '75, în '76 nu pot să fac o mașină ca pentru '74, '75, '76... Nu e greu nimic, a declarat altă dată, dacă ai suflet. Eu cu fluierașii mei din Muscel am învățat să facem și mașini, să altoim și trandafiri, să ne îmbrăcăm ca lumea. Pe ăi tineri i-am învățat nu numai să muncească, dar să și danseze cum se cuvine, să nu mai cheme fetele la dans ca pe niște slugi. Dacă îmi place ceva din ce am găsit aici în 1957 este caracterul acestor oameni. Sînt demni, sînt cinstiți, au mintea ageră și, deși sînt modești, nu lasă pe nimeni să le sufle-n ciorbă.

M-am gîndit cum să închei această scurtă, dar fascinantă biografie a lui Victor Naghi, acum, în preajma unui nou început de an care coincide cu primul an al cincinalului revoluției tehnico-științifice. Vroiam poate să caut o metaforă care să strălucească în vîrful rîndurilor pe care le-am scris despre el, însă m-am gîndit că înaintea oricărei metafore există fapta adevărată. O faptă adevărată printre atîtea altele care să merite să fie repovestită cu vorbele celor cărora le este un permanent exemplu: «*Am concurat la un mare raliu organizat de revista vest-germană «Hobby». Cu un M-461 care nici măcar nu era pregătit special. Aveam cîteva cu mine, cînd am fost invitat să particip am luat una dintre ele, am umblat puțin la ea și m-am prezentat. Participau așa, crema: Land Rower și Ranger Rower din Anglia, Nisau Patrol din Japonia, Citroën Behari din Franța și Volkswagen din R.F.G. Eu cu M-461. La ultimul obstacol, o mlaștină, au rămas toate; Land Rower-ul după ce trecuse trei sferturi din ea, în timp ce eu am ieșit dincolo, fluierînd. Și atunci a venit la mine redactorul șef al lui «Hobby» și mi-a spus: «Domnule, dacă dumneata reușești să le scoți din mlaștină, vei face o mare publicitate mașinii». Și le-am scos pe rînd, pentru Land Rower am rupt chiar trei cabluri. Mi s-a spus pe urmă că a fost ceva excepțional.*»

Și n-a fost?

IULIAN NEACȘU ■

Sfîrșit

FRAȚII CUȚOV (4)

un copil își pierde visele

— Spune-mi, Calistrat Cuțov, cum te simți în postura de erou al unui serial?

— Sincer vorbind, mă simt excelent. Mai mult chiar, mă bucur din toată inima. Mă bucur nu doar pentru mine și fratele meu, Simion, ci și pentru Paul, adversarul și prietenul meu. Dealtfel, mă bucur pentru absolut toți boxerii, pentru că, înțeleg eu, în acest serial ar fi vorba, mai întîi și-ntîi, despre BOX, și abia pe urmă, în al doilea rînd despre noi, cei cîțiva boxeri anume. Este?

— Să zicem că da și cred că lucrul acesta nu te deranjează.

— Dimpotrivă, îmi face plăcere. Au apărut primele trei numere și m-am gîndit că neapărat veți trece și pe la mine. Cu alte cuvinte sînt gata să răspund la toate întrebările. Numai că, din păcate, nu prea știu să povestesc frumos. Și-mi pare rău că n-am harul acesta. Și zău că sînt tare îngrijorat.

— Aproape că n-are nici o importanță felul în care vei povesti. Pînă una, alta, ca să te ajut și ca să nu mai pierdem vremea, iată, intrăm de-a dreptul în subiect: cînd și cum de te-ai apucat de box?

— Dacă o iau pe-ndelete și pe-ndelete, trebuie să-ncep cu o zi de pe la sfîrșitul lunii mai a anului 1964. Peste numai cîteva săptămîni urma să termin clasa a VIII-a. În acea zi, în dimineața unei sîmbete, asta o țin minte, Ștefan, fratele meu mai mare, îmi spune că după masă vom merge la o gală de box. Ca orice pui de brăilean, auzisem și eu o mulțime de povești despre marii boxeri ai Brăilei care-i băteau de-i snopeau pe cei din Galați sau din București. Am uitat să spun că eu, de felul meu, nu sînt născut în Brăila, ci în comuna Smîrdanul Nou, dar cînd încă nu împlinisem patru ani, tata, care a fost pescar, s-a făcut muncitor în port și ne-am mutat în Brăila, pe strada Rahovei. Pot să spun despre mine că sînt brăilean?

— N-ai vrea să te-ntrerupi și să-mi spui ce fel de băiat erai?

— Cum adică? Păi eram un băiat obișnuit, un băiat de oameni simpli care mai presus de toate m-au învățat să nu las pe nimeni să-mi dea peste nas și să nu mint niciodată, adică să fiu ambițios și cinstit. În ceea ce privește învățătura, nu eram un elev de note mari, dar profesorii mă iubeau că aveam o memorie bună, eram foarte cuminte în timpul orelor și cînd eram ascultat la tablă făceam față cu ceea ce rețineam încă din timpul explicațiilor. Îmi plăcea foarte mult joaca, eram în stare să mă joc de dimineață pînă seara, mai ales fotbal, și nu concepeam ca echipa mea să piardă. Aș mai spune că eram destul de curajos, de nimeni nu îmi era frică, deși arătam ca vai de mine, numai piele și os.

— Vrei să revenim la box?

— Bineînțeles. În după-amiaza aceea pe care am așteptat-o cu mare înfrigurare, am trăit o oarecare dezamăgire. În imaginația mea, boxerii erau niște oameni mari și puternici, care dacă-ți dădeau un pumn zburai prin aer ca o pernă. Adevărul e că nu văzusem în viața mea un ring. Am văzut atunci cum pe ring nu urcau niște oameni mari cît munții, ci niște băieți cam de statura colegului meu Nicu Chirsanov. E adevărat că Nicu era de două ori cît mine, dar era totuși colegul meu. Apoi, lucru foarte trist, la gala aceea toți brăilenii pierdeau pe capete, mai ales în repriza a treia, cînd abia se mai țineau pe picioare. La început, în mijlocul acelei lumi care urla, huiduia și fluiera că te asurzea, nu alta, am tăcut ca un pește, n-am zis nici pîs. Apoi am început și eu să fluier din degete. Tocmai învățasem să fluier și eram fericit să-i arăt lui Ștefan cît de tare fluier eu. Asta a fost prima mea întîlnire cu boxul. Peste cîteva zile, cînd aproape că și uitasem că am fost la box, după ce terminaserăm noi, copiii de pe Rahovei, un meci de fotbal, numai ce-l auzim pe Nicu Chirsanov lăudîndu-se că începînd de-a doua zi el merge la box, că a vorbit un unchi de-al lui cu antrenorul, cu nea Legrade, care vrea să-l facă mare campion. Vorbea despre nea Legrade de parcă noi toți știam cine-i acel Legrade. I-am spus: «*Ia-mă, bă, Nicule, și pe mine!*» M-am ținut după el și m-am rugat de el o zi întreagă. «*Te iau, mă, te iau, dar nu știu dacă primește și slăbănogi de-alde tine*». Ajuns acolo, la sală, am văzut niște băieți cu puțin mai arătoși decît mine. De ce nu m-aș face și eu boxer, mi-am zis. Nu știu cum de mi-am luat inima în dinți și m-am dus la maistrul Legrade și nu știu ce i-am zis, dar pînă la urmă, privindu-mă așa, de parcă i-ar fi fost milă de oasele mele, m-a lăsat să fac și eu încălzirea alături de Nicu, față de care, într-adevăr, arăta un interes deosebit. După ce am alergat și am făcut ceva gimnastică, cei mari au început să boxeze doi cîte doi, iar nouă, celor mici, începătorilor, ni s-a arătat cum se ține o gardă și cum se dă o directă de stînga și apoi am fost lăsați de capul nostru să repetăm la nesfîrșit acea lovitură și poziția de gardă. La un moment dat mă plictisisem și priveam la cei mari cum boxează după indicațiile maistrului. Maistrul Legrade m-a văzut și mi-a spus că nu mai am ce căuta la sală. Se supărase. Și totuși, a doua zi am venit din nou, aproape plîngînd. Nu pot să spun că deja îmi plăcea boxul, dar mă ambiționasem. Eram eu slab cît un țîr, dar de ambiție și curaj nu duceam lipsă. După numai patru-cinci săptămîni pot spune că știam cîte ceva din alfabetul acestui sport care începuse să mă fascineze. Dar față de Nicu Chirsanov, colegul și prietenul meu, eram o cantitate neglijabilă în ochii maistrului Legrade. Iar cînd Nicu a ajuns, după o lună și jumătate, să urce pe ring într-un meci oficial și să și cîștige, am devenit de-a dreptul gelos. Mă antrenam cu o sîrguință nemaipomenită și așteptam cu nerăbdare primul meu meci. Părinții încă nu aflaseră de noile mele preocupări. Doar Simion auzise cîte ceva, dar nu era sigur. Eram absolut convins că după primul meu meci îi voi uimi pe toți, mulți dintre ei regretînd că nu m-au considerat și pe mine, de la începutul începutului, un viitor mare campion, așa cum îl tot considerau pe Nicu. N-aș vrea să înțelegeți că eu cu Nicu aș fi fost certat. Nici vorbă de așa ceva. Eram prieteni foarte buni în continuare. Și iată și ziua mult așteptatului meci. Trebuia să boxez în deschidere cu un coleg de sală. Mă știam mai tare decît el, mai iute și mai ambițios. N-am închis ochii toată noaptea. Asta n-a contat prea mult, dar de-atîtea emoții, cred că am mai pierdut un kilogram din cele numai 30 cîte cîntăream în acea perioadă. Nu știu dacă am fost mai bun sau mai slab, dar pînă la urmă, ca să nu se supere nimeni, arbitrul a dictat meci nul. Mi-am zis că meciul acesta a fost așa, un amical lipsit de importanță. Dar iată că vine și primul meu meci oficial. Eram deja elev la școala profesională, la clasa de electricieni, că părinții mei au vrut dintotdeauna să ne scoată meseriași, că meseria, cum spun bătrînii, e brățară de aur, lucru cu care și eu eram și sînt de acord, numai că eu visam medalii de aur și centuri de campion. Părinții tot nu aflaseră că eu fac box. În schimb, colegii de școală, dirigintele clasei și maistrul de la practică știau și mă tot încurajau. Cel de-al doilea meci al vieții mele, speranța mea, l-am pierdut în fața lui Gheorghe Paraschiv. Îmi venea să intru în pămînt de rușine, mai ales că tocmai atunci și-au găsit și părinții mei să audă că eu merg la antrenamente. Mi-am zis că boxul nu e de mine. Peste cîteva zile, sala maistrului Legrade, sala asociației «Dunărea», se închidea. Era toamnă, ploua, iar eu eram un copil care-și pierduse visele.

VICTOR NIȚĂ ■

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

porumbeii din noaptea anului nou (II)

—Să audă porumbeii aceia albi care zici tu că se rotesc sub formă de nor... Știi, Ana, mă gîndesc că tu nu trebuia să îți tai codițele...

—De ce?

—Așa...

—Eu o să mă gîndesc că îmi doresc să reușesc în vara asta la admitere... Dă drumul la radio să auzim!

Dora a întins mîna spre micul aparat portativ, dar în clipa aceea a tresărit speriată, fiindcă în stradă au pocnit petarde, s-au auzit diverse zgomote. Și-a dat seama că e ora douăsprezece, după mulțimea celor care au ieșit pe străzi, după strigătele de urare de la un balcon la altul în blocurile de peste drum, după rachetele care porneau spre cer ca niște stele colorate, rămînînd pentru o fracțiune de secundă ca suspendate în cer, ca și cum și-ar fi găsit locul pe boltă, ca apoi să se spargă în mulțime de steluțe, ca niște candelabre întoarse.

—La mulți ani!, i-a spus Ana, întinzîndu-i și Dorei un pahar.

—Te-ai gîndit că la toamnă vei fi studentă?

—Dar tu?

—Eu?... Să-l ia dracu! Nici nu mă mai gîndesc la el!

După ce fetele au băut paharele cu vin, au mîncat ceea ce își adusese de acasă Ana în pachețelul ei, au mai vorbit, ba de una, ba de alta, ca apoi, pe măsură ce zgomotul de pe străzi s-a stins, oamenii întorcîndu-se la petrecerile lor, să rămînă și ele tăcute, una în fața celeilalte, ca două bătrîne. Dora s-a ridicat în dreptul geamului și cu unghia degetului arătător a început să răzuiască florile de gheață care încadrau geamul ca într-un model dantelat.

—Știi ce am citit?, a întrebat-o Ana, grăbindu-se să adauge: Nu în cartea asta. Altundeva. Am citit că florile de gheață sînt niște semne. Ca niște cuvinte ale iernii. În noaptea asta, cînd începe un nou an, vin la geamuri niște colindători ciudați, ca niște ursitoare și ne lasă semnele pentru anul care vine... Dacă știm să le citim...

Nu a mai continuat, fiindcă și-a dat seama că Dora nu o aude. S-a așezat la postul ei de telefonistă, printre mulțimea de fișe.

—Mă gîndesc că dacă am fi telefoniste la o centrală din oraș acum nu ne-am vedea capul de lucru... Măcar ar fi plăcut. Ar fi plăcut să tot dăm la legături, să îi auzi pe oameni cum își urează de bine. E ca un fel de colindat modern. Colindat prin telefon. Nu?

—Știi ceva?, a întrebat-o Dora, venind lîngă ea. Hai să dăm niște telefoane. Îi luăm pe toți cei cu litera A din carte.

—Nu e voie... a încercat să protesteze Ana, dar Dora părea foarte entuziasmată de idee.

—Ce să nu fie voie? Cine se poate supăra că îi spunem la mulți ani? Și dacă găsim un singuratic, stăm de vorbă cu el și o să se bucure.

Numai că deși fetele au epuizat și pe cei cu litera B, pe cei cu litera C și D, din cartea de telefoane, și, e drept, nimeni nu s-a supărat pentru urarea lor de bine, nu au găsit nici un singuratic cu care să stea de vorbă.

Dora a vrut să bea cafea și, cum Ana nu avea în cabina centralei aparatul, s-a dus să îl aducă din laboratorul apropiat. Mai exact, din biroul de lîngă unul dintre laboratoarele de cercetări. Cum știa bine unde era ținut aparatul acela de preparat cafeaua rapid, cu rezistență, nu a mai aprins lumina, ci s-a dus direct în spatele biroului. A avut o senzație ciudată, dar era prea tîrziu să se mai întoarcă să aprindă lampa. Mai bine era să ia aparatul și să fugă. Numai că în clipa în care s-a aplecat să îl ridice i s-a părut că draperia geamului s-a mișcat. A rămas o clipă încremenită cu aparatul în mînă, mai că simțea o respirație precipitată în spatele ei, nu a avut tăria să întoarcă privirile, a strigat doar: «Dumneata ești, Mircea?», fiindcă în acel birou nu putea pătrunde decît unul dintre cei doi cercetători, adică Mircea și Vasile. Nu i-a răspuns nimeni, dar a avut și mai acut senzația că cineva se apropie de ea și atunci a rupt-o la fugă, scăpînd aparatul din mînă, dar, cum a rămas cu șnurul strîns în pumn, l-a tras după ea, simțind cum o izbește în fugă de picioare. Abia își ținea respirația de spaimă cînd a ajuns la Ana, și aceasta a liniștit-o numai după ce s-a dus să încuie biroul în urma ei și să o asigure că era gol.

Cum Ana urma să rămînă la centrala telefonică și peste zi, ca Luci, colega ce trebuia să o schimbe să aibă răgazul să se odihnească după petrecerea de revelion, Dora a plecat singură spre cămin. În stradă, izbită de aerul rece, s-a strîns în palton, ridicîndu-și gulerul și și-a spus în gînd că este nefericită, plecînd astfel, singură, spre dimineață, după o noapte petrecută într-un fel de amăgire. Și-a adus aminte de povestea Anei cu norul de porumbei, cu fulgii lor, și fiindcă a început să ningă se gîndea că poate... În clipa aceea a avut senzația că pași precipitați, afundați în zăpadă, se apropie de ea. I s-a părut din nou că simte în ceafă respirația aceea, nu a avut curajul să întoarcă capul și, cînd a vrut să fugă, a fost prea tîrziu. A simțit o izbitură puternică în ceafă, în fața ochilor au început să i se rotească cercuri albe, concentrice, și-a dat seama că se prăbușește în zăpadă și, apoi, nu a mai știut nimic.

Locotenentul Neagu tocmai făcea colțul străzii, gîndindu-se că a fost un bleg, mai exact repetîndu-și că a fost un bleg fiindcă nu a insistat să o conducă acasă pe fata aceea brunetă, studentă în anul doi, cu care a dansat toată noaptea și care spre dimineață s-a repliat ca o pasăre rătăcită de stol în grupul de prietene cu care venise la revelion, dar, desigur, dacă ar fi insistat, își reproșa, cînd tocmai a auzit strigătul bărbatului acela aplecat peste ceva în stradă și a văzut semnele sale de ajutor.

A alergat într-acolo și a rămas surprins cînd a văzut fata căzută în nesimțire în zăpadă și pe bărbatul acela frecționîndu-i fața cu un pumn de zăpadă, dar în zadar. A oprit prima mașină care a trecut, au urcat fata și au rugat șoferul să îi ducă cît mai repede la serviciul de urgență al spitalului.

Medicul de gardă, mai întîi mirat de lipsa de efect a injecțiilor cu care încerca să o readucă în simțiri, după ce a examinat-o mai atent și a schimbat medicamentele administrate, i-a chemat de-o parte și, după ce i-a întrebat dacă ei au găsit-o, a clătinat din cap cît se poate de semnificativ, înainte de a le spune: «Lovitură... Lovitură foarte puternică în ceafă.»

Rămași singuri, bărbatul care o găsise în drum și s-a prezentat Mișu, părea că nu înțelege. «Cum se poate?... Vreun bețiv? Vreun hoț?... Oare îi lipsește ceva?... Nici nu ne-am uitat acolo în stradă.»

Dar nici nu observase că vorbea singur, fiindcă locotenentul era deja la ghișeul paznicei de la intrare, cerînd permisiunea să vorbească la telefon. A raportat totul scurt, maiorului Aron care era de serviciu, mai exact tocmai atunci preda serviciul înlocuitorului său, și la asigurarea acestuia că se vor întîlni la spital, a fugit spre locul unde găsise fata. Poate mai erau ceva urme, își spunea. Așa se face că maiorul a ajuns la spital înainte ca locotenentul să își termine cercetarea în stradă.

Îl cunoștea pe medicul de gardă, așa că nu a mai fost nevoie să se legitimeze.

— Nu știu ce naiba s-a întîmplat, maiorule, i-a spus acesta, dar fata își revine foarte greu. Cineva i-a aplicat o lovitură stilată, adică fără urme, dar foarte puternică.

— Înțeleg... Aș vrea să te rog...

— Nu cumva vrei, ca de obicei, să mă rogi să fac tot ce pot? Ți-am mai spus că nu e cazul.

— Altceva voiam... Mai rămîn pe aici. Dacă fata își revine...

— Bine, te anunț. Uite, ca să nu pierzi timpul, acolo, pe fotoliul din capul coridorului, e cel care a adus-o...

Bărbatul îmbrăcat elegant, venind evident de la revelion, la prezentarea protocolară a maiorului s-a ridicat în picioare, spunîndu-și numele:

— Mișu Brutaru, responsabilul magazinului pentru turiști. Înțeleg că doriți amănunte.

— Da...

— Nu prea am. Veneam spre casă de la o petrecere, cum se obișnuiește în această noapte, cînd am dat peste fata asta căzută în drum... Fiindcă nu o puteam duce singur și, de ce să nu fiu sincer, m-am speriat fiindcă nu deschidea ochii, am strigat după ajutor și a mai venit cineva.

— Deci nu ați văzut pe nimeni fugind din apropierea ei, nu o cunoașteți... Dumnealui v-a ajutat. Nu?

Locotenentul Neagu, roșu la față de graba cu care s-a întors, s-a interferat peste discuția lor cu întrebarea:

— Și-a revenit?

— Încă nu... Ai găsit ceva urme?... Nimic, deci. Cred că e cazul să cercetezi poșeta ei, desigur, faci un proces verbal, ne va ajuta și dînsul ca să semneze ca martor, măcar să îi aflăm identitatea.

Cum fata avea în poșetă buletinul, au putut afla că se numește Dora Ionescu, și în urma telefonului la căminul pentru fete, au aflat de la portăreasă că ar fi trebuit să plece la revelion cu cineva, se și gătise, a tot așteptat degeaba, apoi a primit un telefon și, necăjită, i-a spus că merge să petreacă noaptea cu colega ei de serviciu, la centrala telefonică a institutului de cercetări, unde și ea era tot telefonistă. Locotenentul a vrut să formeze în continuare numărul de telefon al institutului, dar maiorul l-a oprit, spunîndu-i că e mai potrivit să meargă el pînă acolo, iar ei să aștepte ca fata să își revină. Poate își amintește ceva despre agresor.

Deși se făcuse dimineață între timp, Ana a fost din nou surprinsă cînd a auzit bătăi în ușă. Nici în zilele de lucru în afară de Dora și Luci, colegele ei, nu intra nimeni în camera centralei telefonice, decum în ziua Anului nou. De această dată vizitatorul nu a deschis decît după îndemnul ei.

— Sînt maiorul Aron... Dumneavoastră sînteți domnișoara Ana, cu care a petrecut noaptea de revelion prietena și colega dumneavoastră Dora... Vă deranjez cu rugămintea de a-mi povesti... Pot să șed pe acest scaun? Da... e firesc să fiți surprinsă... Vă formulez rugămintea asta fiindcă Dora a fost victima unei agresiuni.

Ana, care pînă la acest punct dialogase cu maiorul doar prin înclinări din cap afirmative și prin gesturi, ca acela prin care i-a arătat scaunul, a exclamat:

— Dora?! Și e grav?!

— Vă rog, nu vă speriați. Nu e nimic grav... Nu vă speriați. Doar că vrem să aflăm cine a fost individul

EMIL POENARU ■

(Continuare in pag. 70)

(Urmare din pag 69)

care a atacat-o... De aceea vă rog să vă liniștiți și să îmi povestiți totul... În fine, să îmi povestiți chiar și ceea ce vi se pare lipsit de importanță.

— Nu știu... Nu știu cum să încep... Da, a venit la mine, era cam necăjită. Spera să petreacă revelionul cu Vasile Lascu, un cercetător de la noi, doctor în științe, un om foarte de treabă, dar cam ciudat... Și-a găsit să lucreze chiar și în această noapte... Ce să vă mai spun?... Ne-am amintit de un joc din copilărie, cînd, la internat, stăteam amîndouă în fața geamului și spuneam: «Cine vine primul, acela va fi soțul meu» și rîdeam, fiindcă uneori trecea cîte un bețiv, sau cîte un bătrîn... Am vorbit ba de una, ba de alta, la miezul nopții ne-am spus la ce ne gîndim, adică ce sperăm de la noul an...

— Se poate fuma aici? a întrebat-o maiorul, dîndu-i să înțeleagă că nu consideră discuția lor încheiată.

— Desigur... Și Dora a fumat... Ce să vă mai spun?

— De pildă, ce vă doriți dumneavoastră de la noul an.

— Să reușesc la admitere, la facultate... Dora cred că s-a gîndit la altceva... Stați!... Poate, știu eu, e o prostie, dar vă spun... Cînd Dora s-a dus în biroul de lîngă laboratorul lui Lascu, unde lucrează și doctorul Mircea Suciu, s-a speriat. Zicea că era cineva acolo.

— Și?

— I s-a părut. Dora e cam sperioasă. Se teme și de pisici, și de șoareci, și de cîini, spun că i s-a părut fiindcă eu m-am dus imediat în acel birou și nu era nimeni.

— Sînteți sigură?

— Doar am aprins lampa și m-am uitat peste tot...

— La ce oră a plecat Dora?

— Era cam cinci și jumătate... Nu știu exact. Pot să vă rog ceva?... Îi sînt cea mai bună prietenă...

— Vă rog să fiți liniștită. Mă voi îngriji de tot ce trebuie și o să vă anunț... și sper că la anul viitor să aveți un revelion mai vesel. În patru.

— Glumiți?

— Nu.

— În ce mă privește m-am obișnuit cu ideea singurătății. Cred că fiecare fată trebuie să se privească bine în oglindă, înainte de a visa.

— În ce vă privește am convingerea că fie nu știți să vă uitați atentă în oglindă, fie folosiți o oglindă care diformează. Vorbesc foarte serios. La revedere...

— Totuși, cred că nu e bine să ne jucăm cu complimentele. Sînt foarte realistă și foarte împăcată cu destinul meu... Poate studentă, poate telefonistă... Am citit o carte despre o fată bătrînă și singură, care avea plăcerea serviciilor de noapte ca să poată intercepta convorbirile altora. Diferența între ea și mine va fi doar aceea că eu nu voi intercepta convorbirile.

Maiorul s-a oprit în ușă, a privit-o atent și, înainte de a pleca i-a spus ca unui copil:

— Pentru cîteva clipe am fost tentat să cred că jucînd rolul fetei sortite singurătății, te alinți, dar din păcate nu este așa. Îmi pare rău că ai luat spusele mele ca un compliment de circumstanță. Aș vrea să te gîndești la ceea ce ți-am spus despre felul dumitale de a te uita în oglindă.

După ce, la ieșirea din institut, maiorul a aflat de la portar că în tot timpul nopții, în afară de Dora nimeni nu a intrat în instituție, s-a reîntors la spital, și, poate fiind obosit, sau sub impresia întîlnirii cu Ana, a străbătut coridoarele albe ale clădirii amărît, gîndindu-se la cele două fete care au petrecut revelionul în cămăruța centralei telefonice, care i se păreau că pășesc în viață sfioase, temătoare, cumva neajutorate în singurătatea lor. Ceea ce i-a spus locotenentul l-a indispus și mai mult: Dora se trezise din leșinul ei îndelung, dar, cînd au intrat în rezerva ei locotenentul și bărbatul care o găsise în stradă, s-a speriat foarte tare, și doctorul se teme că fata a suferit un șoc. Deci, a încheiat locotenentul, doar spre seară vom putea sta de vorbă cu ea... Cum în stradă nu am găsit nici o urmă, singura șansă a vreunui indiciu ne rămîne amintirea ei.

— Zici că arăta foarte speriată?... Și colega ei de serviciu mi-a spus că s-a speriat la un moment dat, cînd i s-a părut că era cineva într-o încăpere... Mă gîndesc că poate nu s-o fi speriat fără temei, din moment ce în stradă cineva a lovit-o... Sau, poate fi o simplă coincidență... În fine, om vedea.

— Permiteți?...

— Nu... Nu îți permit să te retragi, fiindcă voiam să te invit să iei masa la noi. Cum ești burlac... și apoi e bine să depui mărturie în fața Doinei, cum că nu am întîrziat aiurea.

Doina era soția maiorului, care nu avea nevoie de vreo mărturie ca să scuze întîrzierile soțului ei, fiindcă se obișnuise cu ele. Doar așa, în zile de sărbătoare, cînd ținea ca strădania ei la bucătărie să nu fie zadarnică, se mai prefăcea supărată, dar acum, în prezența tînărului locotenent nu mai era cazul — «Ce exemplu dăm noi tinerilor, dacă mă certi?» i-a suflat la ureche maiorul —, și de aceea amiaza a decurs plăcut, mai ales că maiorul, întrebat fiind de către fetițele lui unde a întîrziat, le-a povestit acestora că a avut un caz teribil, o fetiță care nu prea își făcea lecțiile la matematică a fost urmărită de o ceată de oameni răi, că sînt unii care urmăresc copiii care nu își fac lecțiile la matematică și, tocmai cînd era gata-gata să o răpească pe fetița aceea, a apărut călare pe un cal alb locotenentul de față, dintr-un salt, cu ocazia căruia s-a balansat pe un lampadar, ca Jean Marais pe candelabre, dintr-un salt teribil deci a ajuns în mijlocul lor, a luptat cu pumnii, cu spada, cu revolverul și cu tunul și gata, i-a biruit pe toți, a salvat fetița și e lucru limpede că nu se va mai întîmpla după vacanța de iarnă ca fetița aceea să nu își mai facă temele la matematică. Numai că tocmai la partea moralizatoare din finalul povestirii sale fetițele nu au mai fost atente, ci s-au apucat să îl tragă de mîneci pe locotenent să le povestească el cum a fost cu lupta aceea, de abia a reușit să îl scoată din încurcătură mama lor. După expedierea fetițelor la joacă în zăpadă, cînd le-a propus să servească cafelele în fața televizorului, maiorul a început cam încurcat cu «Să vezi, dragă...», rugînd-o să pregătească un pachet cu ceva de mîncare pentru o fată din spital și, mai bine două pachete și pentru prietena ei care va rămîne a doua noapte de serviciu, fiindcă nu va fi cine să o schimbe la centrala telefonică și, în fine, că ei sînt obligați să plece pentru cîtva timp...

Pe Dora au găsit-o stînd de vorbă liniștită cu o asistentă medicală. «Uite, a început vorba maiorul, punînd un pachet pe noptiera sa, ți-am adus ceva ca să te vindeci mai repede, da... e firesc să te întrebi ce căutam noi la dumneata, ce vrem, atît eu cît și colegul meu sîntem ofițeri și dorim să ne povestești tot ce îți amintești, în speranța că îl vom putea prinde pe cel care te-a atacat de dimineață.» Dora le-a povestit tot ce își amintea, dar, evident, totul fiind foarte puțin pentru a putea oferi vreun indiciu.

*

Raportul întocmit de medic, în sensul că lovitura aplicată Dorei a fost extrem de puternică, deși nu cu un corp tare, ceea ce sugera o lovitură de karaté, l-a determinat pe maior ca în prima zi de lucru după sărbători să facă o vizită la institutul de cercetări, dar și aceasta a fost zadarnică, fiindcă nimic nu putea da de bănuit că s-ar fi produs o efracție, sau cineva ar fi pătruns în clădire.

Astfel că, primind pe copertă inscripția «Autori necunoscuți», dosarul cu atacul asupra Dorei a rămas ca un punct de pasiv în contabilitatea miliției, ca un semn de întrebare fără răspuns.

Asta pînă spre vară, cînd întîmplări noi l-au readus pe masa de lucru a maiorului. La institutul de cercetări unde lucrau ca telefoniste Dora și Ana s-a întîmplat un fapt ciudat.

Cercetătorii Mircea Suciu și Vasile Lascu, ambii doctori în științe, ambii nume cunoscute în specialitatea lor, primul și conferențiar la universitate, puseseră la punct tehnologia de fabricare a unui produs sintetic nou, cu deosebite calități și foarte economic. Paralel cu introducerea lui în producție, institutul ducea tratative cu o serie de firme străine care își manifestaseră interesul de a-l achiziționa. Cîteva contracte chiar fuseseră perfectate, cînd s-a observat că firmele care se arătaseră atît de grăbite la început, brusc au început să tergiverseze tratativele, ca apoi, unele chiar să se retragă. Diminuarea interesului firmelor străine s-a explicat curînd prin intrarea în fabricație a acelui produs, după aceeași formulă, în străinătate. Așa se spulberau roadele unei munci asidue de mai bine de doi ani. Lovitura a fost cu atît mai grea, cu cît existau și indicii că firmele din Apus care anunțaseră și ele introducerea în fabricație a produsului își orientaseră cercetările spre alte soluții, deci era de presupus că acele firme au ajuns în posesia secretelor institutului.

În mașină, maiorul Aron îi explica locotenentului:

— Ți-am cerut să mă însoțești fiindcă s-ar putea ca în timpul discuțiilor, mie să îmi scape anumite amănunte, pe care sper că tu le vei reține... Nu îmi place nici deteriorarea relațiilor dintre cei doi... Mai ales că Ana mi-a spus că în noaptea aceea, cînd s-a speriat, Dora ar fi strigat: «Dumneata ești, Mircea?!»

— Dar tot ea a spus că nu a fost nimeni în birou... și-a amintit locotenentul.

— Da... nu trebuie să plecăm de la nici o idee preconcepută.

Pe Mircea Suciu l-au găsit în birou, cu zeci de cărți și hîrtii împrăștiate pe mese. Le-a întins mîna grav, dar curînd a devenit foarte volubil:

— Vedeți? Vedeți?... Din toate revistele acestea rezultă cît se poate de clar că ei nu și-au îndreptat cercetările în direcția în care am mers noi!! Vedeți?! Asta înseamnă că ne-a fost furată munca! Și ce muncă!! Înțelegeți ce înseamnă doi ani de viață, ba chiar mai mulți, pentru a realiza o idee?! Înțelegeți ce coșmar trăiesc eu? Ce chin?!

Maiorul îl asigură de mai multe ori că îl înțelege și că-i acordă toată compasiunea pînă să poată aduce discuția pe un teren mai important, acela al modului de păstrare al secretului și al eventualelor bănuieli. Dar, referitor la aceste subiecte nu au aflat nimic interesant de la el.

Considerînd discuția încheiată, maiorul l-a întrebat dacă poate vorbi și cu colaboratorul său. I-a răspuns încruntat:

— Desigur, e dincolo, în laborator. Înainte de a-l chema pe el, eu voi pleca. E un om... cum să spun, atît de ciudat. Acum, de cînd a venit acest necaz peste noi, nu mai vrea să lucreze cu nimeni, s-a supărat pe toată lumea fiindcă a fost criticat pentru lipsă de vigilență, fiindcă asta e limpede că numai el poate fi de vină, că nu găsești un om mai distrat ca el pe tot globul. E în stare să își caute pipa un ceas, avînd-o în gură și pufăind tutunul său care miroase ca... În fine, e vorba de altceva.

— Nu înțeleg.

— E vorba de o invidie mai veche. Eu predau la universitate, iar el nu. Parcă eu sînt de vină dacă nu are noroc?

— Credeți că dînsul nu ar merita o catedră?, a lansat întrebarea maiorul mai mult fără să își dea seama de ce se angajează într-o asemenea discuție.

— Bineînțeles că merită. Dar, parcă nu știți cum e cu concursurile? Întîi ai la catedră omul tău și apoi declari concursul pentru el... Arătați-mi cîți au intrat în universitate venind din producție. Asta e drama lui și se supără ca prostul pe tîrg!

După ieșirea furtunoasă din birou a lui Mircea Suciu, pe celălalt cercetător l-au așteptat aproape o jumătate de oră. La încercările secretarei de a-l scoate din laborator l-au auzit prin ușa întredeschisă răspunzînd ceva în sensul că nu își întrerupe lucrul nici pentru Papa de la Roma. În fine, cînd a venit, s-a așezat pe un fotoliu în fața lor, la prezentarea lor protocolară, locotenentul chiar în poziție de drepți, și-a mormăit doar numele, privindu-i prin sticla groasă a ochelarilor de miop și aprinzîndu-și pipa cu satisfacția omului care a fost obligat să facă o pauză lungă de abținere de la tutun. Părea că nici nu îl ascultă pe maior cît timp acesta îi explica scopul vizitei, îi solicita colaborarea și îl întreba asupra bănuielilor sale. A răspuns după ce și-a înfundat cupa pipei cu tutun proaspăt, dar, ce-i drept, de proastă calitate, că întreg biroul s-a umplut de un miros greu.

— La tot ce mă întrebați m-am gîndit bine. Nu poate fi un act de neglijență și deci nu eu pot fi vinovat... Nu bănuiesc și nu pot acuza pe nimeni... Există o singură soluție ca să ieșim învingători: un nou produs, și mai economic, adică ceea ce fac acum. De aceea mi-am luat și toate măsurile ca furtul ideilor mele să nu se mai poată repeta.

— Prin aceste măsuri, l-a întrebat maiorul, înțelegeți și izolarea dumneavoastră totală?

— Și asta.

— Iertați-mă că vă întreb, dar v-ați izolat pînă și de colaboratorul dumneavoastră. Oare pînă și pe el îl bănuiți?

— Repet! Nu bănuiesc pe nimeni! Un lucru însă știu, și asta bine, și anume că printre noi sînt și rechini.

— Nu vă înțeleg.

— Cînd s-a aflat ceea ce știți, parcă nu aș fi suferit de ajuns, unii s-au repezit asupra mea. Ca rechinii asupra celui care sîngerează; s-au repezit cu acuzații false, și cine anume, cei ce primesc leafa pe degeaba. Mai aveți să mă întrebați ceva?

— Nu... Cred că nu... Iertați-mă pentru timpul pe care vi l-am răpit.

În cabina telefonică au găsit-o pe Dora și după discuția seacă avută cu cercetătorul, maiorul s-a simțit bine văzînd că fata se bucură sincer pentru vizita lor. În timp ce le pregătea cafelele, Dora le-a povestit de toate și mai ales i-a surprins cu «marea veste», și anume faptul că între salvatorul ei din stradă, acel Mișu Brutaru, și Ana, s-a înfiripat o idilă. De aproape două săptămîni a plecat și Ana la mare, unde acesta a fost detașat, pentru sezonul de vară.

— Mă bucur că e fericită! i-a spus maiorul, dar Dora a rămas pe gînduri.

— Știu eu ce să vă spun?... Mi-e teamă că Mișu își va bate joc de sentimentele ei... Dacă o iubea cu adevărat, nu o chema la mare acum, în timpul examenelor de admitere. Știți, eu nu aspir la altceva decît ce sînt acum, dar Ana are dreptul să aspire, să spere, fiindcă e foarte talentată. Locul ei nu este aici, legată de firele acestea ale centralei telefonice.

— Poate se vor căsători, a avansat maiorul cu oarecare prudență în glas.

EMIL POENARU ■

(Va urma)

COPERTA NOASTRĂ:
Fotografie de ELENA GHERA

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
DAN BÎRLĂDEANU
și SORIN POSTOLACHE

PREȚUL REVISTEI: 10 LEI

41505

prefer timpul nostru pe care mă străduiesc să-l cunosc cît mai bine și în care este implicată și viața mea

● Moromeții, volumul I este doar o oază între două furtuni. ● Eu îmi trăiam tinerețea cu seninătate și încredere. ● Am văzut oameni amestecați cu moloz. ● Istoria poate fi și bolnavă. ● Va veni poate curînd un timp care să aibă mai multă răbdare cu noi. ● Tehnicizarea trebuie să fie excesivă ca să ne ducă la simplitate. ● Cititorii sînt oameni admirabili.

(Urmare din pag. 72)

— *Între primul volum al* **Moromeților** *și ultima carte pe care ați tipărit-o,* **Delirul,** *este străbătut drumul de la «boicotarea istoriei» la asumarea ei. Ce a provocat această deschidere către istorie?*

— Chiar în **Moromeții** volumul 1, timpul se confundă cu istoria. Acest timp cu care se începe și se încheie primul volum este o amenințare, firește, istorică. **Moromeții** volumul 1 este doar o oază între două furtuni: prima — războiul din 1914, a doua — războiul început în 1939. Oricum, acest timp, această oază reprezintă pentru eroul principal timpul lui de fericire pe Pămînt, care, bineînțeles, este amenințată, dar el reușește să amîne amenințările. Ulterior, cînd istoria devine fapt prezent și răscolitor, oaza despre care vorbeam, și anume aceea a iluziei, se sfîrșește. Era natural ca martorul să descrie în volumul 2 și apoi în celelalte cărți viața oamenilor într-o istorie a cărei față este convulsionată.

— *Relația individ-istorie se pune altfel în epoca noastră decît, să zicem, în secolul trecut?*

— Bineînțeles. Secolul nostru este caracterizat prin apariția maselor care, așa cum s-a zis, vor să facă istorie. Sigur că și în secolele anterioare popoarele făceau istorie, însă exponenții evenimentelor nu veneau din straturile cele mai adînci ale maselor.

— *Cum vi s-a revelat dv. istoria pentru prima oară?*

— În timpul războiului. Firește că eu îmi trăiam tinerețea cu încredere și seninătate, așa cum se vede în **Delirul.** Însă aveam conștiința că omenirea este încleștată într-o conflagrație.

— *Ați asistat vreodată la o întîmplare atroce în care vi s-a dezvăluit mecanismul puterii, modul în care acesta poate umili pe om, transformîndu-l din cea mai nobilă creatură într-o făptură oarecare? Povestiți-o, vă rog!*

— Da. În 1944. Cînd am văzut oameni amestecați cu moloz în urma unui bombardament asupra Capitalei. De asemenea, în timp ce-mi făceam serviciul militar, în '43. Vedeam cum camarazi de-ai mei erau luați, dezbrăcați în fața întregului batalion și bătuți cu centura.

— *Cum pot oamenii stăpîni istoria, cum pot ei afla care e calea cea mai bună de urmat ca să nu devină victime ale ei? Exemplificați, vă rog, cu destinele cîtorva dintre personajele dumneavoastră!*

— În **Delirul** am încercat să răspund la această întrebare, mai ales prin destinul lui Paul Ștefan, care spre sfîrșit este lovit. Tolstoi spunea că scopurile istoriei nu sînt totdeauna sesizabile pentru cei care sînt angajați în conflict. Dacă ne gîndim la ultimul război putem să spunem că Tolstoi avea dreptate. Am trăit acest război dezlănțuit de Hitler și pentru mine personal natura lui barbară, demențială, nu e încă clară. Teza mea care a stat la baza interpretării istoriei în **Delirul** este că istoria poate fi și bolnavă. Și firește că aduce în fruntea evenimentelor indivizi bolnavi care dau naștere la evenimente sîngeroase. Am auzit voci în presă care îmi dădeau lecții de ce înseamnă istorie. Lecții papagalicește învățate pe dinafară după formule lipsite de viață, care nu sînt capabile să răspundă la adevăratele întrebări care ni se pun în legătură cu istoria. Că trusturile germane ar fi dezlănțuit războiul și nu Hitler. Faptele sînt însă mai complexe. Cum am mai spus, cu alt prilej, nu Hitler se ducea la trusturi să facă o plecăciune ci, dimpotrivă, trusturile făceau acest lucru în fața lui Hitler, după ce într-adevăr acestea îl susținuseră ca să ia puterea. După ce a luat-o însă, încetul cu încetul, el, cu banda lui, partidul lui de asasini, a luat în mîini puterea deplină. Firește că trusturile nu crîcneau și că afacerile lor mergeau bine sub Hitler.

— *Scriitorul trebuie să «presimtă» evenimentele sociale, politice, istorice sau doar trebuie să le înregistreze conștiincios?*

— Exemplul dat mereu în acest sens este Kafka, scriitor care a intuit evenimentele viitoare printr-o viziune de coșmar a timpului liniștit în care trăia el. Exemplele sînt însă rare. Am mai discutat chestiunea asta odată în **Imposibila întoarcere,** cînd am relatat despre neliniștea unor oameni care se închinau în fața unui cioban bîlbîit la Maglavit. În acest timp Camil Petrescu, obsedat de demonul său literar, scria cărți care nu aveau nici o legătură cu această neliniște a maselor. Și nu numai el. Am dat exemplul Camil Petrescu pentru că îmi amintesc de un fapt interesant pe care l-am citit în presa din primăvara anului '44, după bombardamentele americane, cînd România se afla în pragul dezastrului militar, că piesei **Mioara** a lui Camil Petrescu i s-a dat, în sfîrșit, aprobarea să fie pusă pe scenă. Nici nu-ți vine să crezi cum unii scriitori sînt atît de refractari față de evenimentele pe care le trăiesc chiar atunci. Sigur, Camil Petrescu și-a făcut datoria scriind o carte bună despre primul război, dar se pare că această experiență trecută, s-a produs la el o ciudată ignorare a istoriei. Lucrurile nu sînt simple. Mulți ani mai tîrziu, după război, conștiința lui s-a mai limpezit și a avut marea ambiție de a scrie romanul revoluției de la '48. Rezultatele însă, în ciuda efortului colosal, nu dovedesc că autorul **Mioarei,** în afara admirației lui pentru Bălcescu, avea o idee a lui proprie despre istorie.

— *Dar* **Danton?**

— E curios că opera lui Camil Petrescu poate crea această impresie, mă refer mereu la istorie, cînd te gîndești că el a scris **Danton.** Cum?, mi se poate reproșa, Camil nu s-a preocupat de istorie? Răspunsul este că între scriitorii români din generația lui el s-a ocupat poate cel mai mult dar nu de istoria pe care o trăia, adică de cel de-al doilea război mondial, care a înjosit cel mai mult omul.

— *Vă rog să numiți un erou din istoria României și un altul din istoria altor popoare pe care îi îndrăgiți în mod deosebit?*

— De la români, firește, Bălcescu. De la străini, Napoleon, personaj încă fascinant în zilele noastre.

— *Dar un personaj de pe scena istoriei pe care, deși poate nu l-ați cunoscut, îl urîți ca și cum v-ar fi făcut dumneavoastră însivă un rău?*

— Sînt mai mulți. Vorbesc de secolul XX. Hitler mai ales, personaj infam, care era cît pe-aci să ducă civilizația noastră la prăbușire. El a înșelat pînă într-atît pe mulți prin viclenia sa încît destui nu și-au dat seama la timp de natura barbară a geniului său.

— *V-ar ispiti să scrieți un roman a cărui acțiune să se petreacă acum cîteva sute de ani?*

— Nu. Mă interesează secolul XX. Sigur, cineva mi-ar putea spune că aș putea să scriu despre secolul XX făcînd o parabolă pe care s-o plasez undeva în evul mediu. Unii au făcut-o și cu rezultate bune. Dar prefer timpul nostru pe care mă străduiesc să-l cunosc cît mai bine și în care este implicată și viața mea.

— *Cît trebuie să ofere istoria unui scriitor?*

— Cît mai puține enigme. Cu alte cuvinte, să fie mai previzibilă.

— *Dar un scriitor cît trebuie să ofere istoriei?*

— Cred că scriitorul nu are nimic de oferit istoriei, ci semenilor săi.

— *Ați mai putea scrie un roman în care «timpul are răbdare»?*

— Nu.

— *De ce?*

— În civilizația noastră procesele se accelerează foarte mult și ne impun tuturor o cursă la care trebuie să participăm. Este lupta împotriva bolilor, a mizeriei materiale, a sărăciei și cine este contemplativ în aceste timpuri rămîne în urmă. Speranța omenirii este că vom învinge relele care mai pîndesc anumite popoare de pe globul pămîntesc și va veni poate curînd un timp care să aibă mai multă răbdare cu noi.

— *În lume mai există multă violență. Ziarele, radioul, televiziunea ne informează aproape zilnic despre noi orori întreprinse de om împotriva omului. Cum se răsfrîng toate acestea în conștiința scriitorului Marin Preda?*

— Am încercat să arăt acest lucru prin cărțile mele.

— *Numiți, vă rog, un scriitor-conștiință din secolul nostru!*

— După părerea mea, toți marii scriitori sînt și conștiințe mari. Sigur că unii sînt mai obsedați de soarta umanității, cum a fost Camus, cum este Malraux. Dar Dostoievski nu e cea mai obsedată conștiință? N-a spus el că o umanitate care se sprijină pe moartea unui copil nu merită să trăiască? Dar Tolstoi? N-a spus el că fără lumină în conștiință viața este urîtă, îngrozitoare? Dar Caragiale? N-a scris el **Cănuță, om sucit,** care arată cutremurarea conștiinței lui față de făpturile umile? Dar Sadoveanu, la care omul simplu al Moldovei e prezentat sub pana lui în mari pagini de lirism și umanitate cutremurată?

— *Credeți actuală viziunea asupra poporului român socotit senin-contemplativ?*

— Poporul român are secretele lui. El a luptat cu vicisitudinile istoriei pe multiple planuri. A folosit răbdarea, abilitatea, a sfîșiat falsele prietenii, a întors armele împotriva dușmanului adevărat care îl silise să-i urmeze carul de război. Și, în același timp, a încercat să-și păstreze seninătatea și să-și găsească timp și pentru contemplare și jocul inteligenței. Popor vechi, dar nu bătrîn.

— *Cinematograful, televiziunea, presa fac o concurență tot mai vizibilă literaturii. Care mai poate fi în aceste condiții șansa ei?*

— Cel mai interesant este că un film bun după o carte duce cititorii în librării să cumpere acea carte deși au văzut filmul. Există în relația între arte elemente care le fac să se potențeze reciproc. E un cîștig.

— *Ați folosit în* **Delirul** *mijloace de relatare aparținînd cărților documentare. Credeți că aceasta este una din căile pe care trebuie să meargă scriitorii pentru a capta atenția cititorilor?*

— Am selecționat acele fapte care să dea impresia de adevărat, nu de document. Adevărat, în sensul artistic, în sensul invenției. Nu orice document are aceste calități. În ce mă privește, consider că documentul, și nu televizorul sau cinematograful, și anume documentul autentic, uman și istoric, este cel care poate concura opera de ficțiune. Ficțiunea nu trebuie să meargă prea departe. Altfel, cititorul citește documente senzaționale, reale, sau reportaje senzaționale. Tocmai citesc acum o astfel de carte — **Kaput** — a lui Curzio Malaparte. Carte pasionantă, un reportaj.

— *Este vorba tot mai puțin despre natură în romanele contemporane. E bine? E rău?*

— E rău. Natura e mama noastră. De aceea Sadoveanu rămîne un mare scriitor. A iubit natura. Îi plăcea să stea în pădure și să-l plouă ore întregi.

— *Sîntem înconjurați din ce în ce mai mult de emblemele civilizației tehnice. Mecanismele își au rolul lor important în viața noastră și în nici un caz nu se poate renunța la ele. Și totuși, cum ar putea oamenii să se împace și cu aceste izbînzi ale tehnicii, să nu se simtă într-un univers necunoscut și totodată să se păstreze căldura relațiilor interumane, amenințate de o tehnicizare excesivă?*

— Părerea mea este că tehnicizarea trebuie să fie excesivă pentru a se ajunge la simplitate. Un erou de-al meu din **Marele singuratic** dă acest exemplu: cu un avion vechi faci zeci de ore de la București la Calcutta. Cu un Concorde 2-3 ore. Și totuși Concorde, din punct de vedere tehnic, e o monstruozitate. Ce e înăuntrul lui la aparatele de bord încă n-am văzut. Dar îmi imaginez ce exces de butoane, ceasornice și alte semne ale tehnicizării excesive. Poate vreți să înțelegeți prin tehnicizare excesivă altceva?

— *Înțeleg prin tehnicizare excesivă acea tehnicizare care nu mai permite oamenilor să mai păstreze relațiile lor de prietenie, de dragoste, acea tehnicizare în care relația om-mașină e mai importantă decît relația dintre oameni.*

— Un exemplu!

— *De pildă, chiar automobilul. La sfîrșit de săptămînă familia se îmbarcă în automobil, gonește alături de alți automobiliști pe care nu-i cunoaște și nici nu dorește să-i cunoască, ba, mai mult, se nasc dispute din pricina întrecerilor de viteză de pe șosea. Familia respectivă ajunge la o cabană sau ridică undeva un cort, alături de alte corturi. Stă acolo o noapte și apoi pleacă din nou la drum, se reîntoarce în goană acasă, fără a fi stabilit o legătură mai strînsă cu alți oameni. Aceștia i-au rămas la fel de străini ca înainte.*

— Nu aveți dreptate. Întîi că familia respectivă fuge în sînul naturii. Cu ce s-ar duce altfel? Să care în spate rucsacul în autobuz? Să călătorească înghesuit acolo? Bine s-a spus că automobilul face pe om mai liber. Poate să se ducă unde vrea. Asta ca să-și recupereze forțele în vederea unei noi săptămîni de lucru. Dar mai e ceva. Familia are nevoie de hrană. Tatăl și mama se urcă în mașină și se duc la piață și fac piața. Pun totul în portbagaj. Nu trebuie să care toate acestea cu tramvaiul. Ajung mai repede acasă și au cîștigat timp care le permite să se ocupe de copii mai cu grijă, să citească o carte. Poate vedeți alte rele în altă parte în tehnicizarea excesivă, dar nu la automobil. Care ar fi? Eu stau la Mogoșoaia. A nins pretimpuriu. A bătut vîntul. Au fost rupte anumite fire electrice. Și, cîteva zile, a trebuit să mă întorc la lampa de gaz și la lumînare. Lampa de gaz mirosea, lumînarea mi-a umplut camera de fum. Iată dezavantajele netehnicizării. Revin la formula mea: tehnicizarea trebuie să fie excesivă ca să ne ducă la simplitate. Toată lupta noastră e pentru cîștigarea timpului liber. Dacă pot să apăs pe un buton să curgă cafea cu lapte, am mai mult timp liber pentru bucuria vieții. Ce bucurie putea să fie pentru un locuitor al satelor de odinioară care înota în noroi pînă la genunchi ca să ajungă acasă dintr-un loc unde a avut treabă? Astăzi s-a ajuns la asfaltarea trotuarelor sătești. Nu e cu totul altceva?

— *Ce simțiți cînd vă adresați publicului prin intermediul presei, radioului, televiziunii, cărților, ținînd seamă că spusele dumneavoastră înrîuresc conștiințe?*

— Pot să spun că sînt conștient de acest lucru și că îmi măsor cuvintele. Cititorii sînt oameni admirabili. Am mai spus-o și altă dată: românii sînt admirabili cititori și în fața standului de noutăți din librării este întotdeauna înghesuială. Aici trebuie să adaug că și politica statului și a partidului nostru încurajează gustul pentru cultură, menținînd prețul cărților la un nivel accesibil. Toate acestea sînt reconfortante pentru un scriitor.

GEORGE ARION ■

prefer timpul nostru pe care mă străduiesc să-l cunosc cît mai bine şi în care este implicată şi viaţa mea

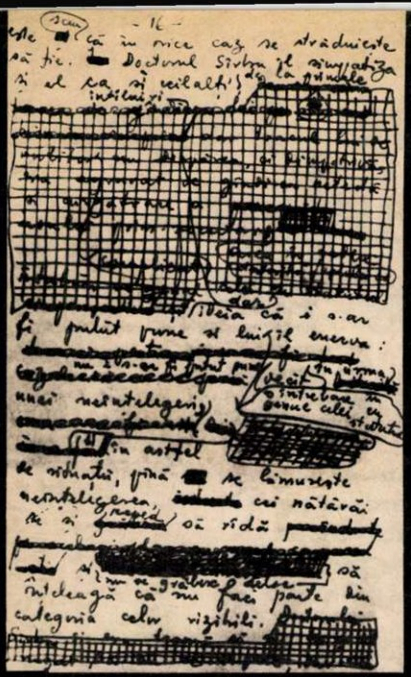

MARIN PREDA

Romancierul Marin Preda s-a născut la 5-VIII-1922 în Siliştea Gumeşti (Teleorman). În prezent este directorul Editurii «Cartea românească».
Opere: Întîlnirea din pămînturi **(1948),** Desfăşurarea **(1952),** Ferestre întunecate **(1956),** Îndrăzneala **(1959),** Moromeţii **(volumul 1, 1956; volumul 2, 1967),** Risipitorii **(1962),** Friguri **(1963),** Intrusul **(1968),** Martin Bormann **(1968),** Imposibila întoarcere **(1971),** Marele singuratic **(1972),** Delirul **(1975).**

Cărţile lui Marin Preda înfăţişează condiţia omului care e pus să aleagă între acceptarea istoriei şi refuzul ei. În primul volum al **Moromeţilor** e descrisă o colectivitate care trăieşte fără grabă, duce o existenţă aproape ritualică, unde fiecare îşi cunoaşte rolul şi nimic imprevizibil nu se poate întîmpla. Satul lui Moromete pare un teritoriu înconjurat de un cerc magic, care îi oferă protecţie, îl fereşte de convulsiile istoriei. Ecoul evenimentelor de pe alte meleaguri răzbate cu greu pînă aici. Comentate de ţărani în scene de neuitat petrecute la fierăria lui Iocan, ştirile cele mai grave îşi pierd orice putere, ca şi cum ele n-ar fi legate de oameni, ci ar fi simple ficţiuni născocite de ziare. Treptat însă, în acest tărîm unde domneşte pacea se insinuează neliniştea provocată tocmai de istoria care nu-i acordă vreo favoare şi-l smulge din contemplaţie. În cel de-al doilea volum al **Moromeţilor,** comunitatea paşnică de odinioară devine de nerecunoscut. Scena a rămas aceeaşi dar decorurile se schimbă cu febrilitate, personajele sînt aduse şi alungate în grabă din faţa cititorilor, sînt descrise întîmplări zguduitoare pentru a sugera toate acele transformări nu de puţine ori dureroase prin care a trecut satul românesc după 1944.

În alt roman, **Marele singuratic,** ne întîmpină din nou un refuz al istoriei. Eroul principal, în urma unei înfrîngeri, se însingurează, se retrage în liniştea unor sere ca într-un imperiu ocolit de suferinţă. La sfîrşitul romanului însă, în urma unei lungi dezbateri interioare, el va alege calea acţiunii. **Intrusul,** în care personajul principal, Călin Surupăceanu, participă din toată inima la făurirea unei noi orînduiri pe aceste meleaguri, dar o neşansă îi reprimă elanurile, prezintă din nou relaţia om-istorie. Finalul cărţii e memorabil şi are o cadenţă de poem:

«Adio băieţi! Trăiţi şi munciţi în noul vostru oraş pînă o să-i daţi bătrînii care îi lipsesc şi apoi morţii care să asculte în tăcerea mormintelor lor viaţa urmaşilor. Şi creaţi-vă legendele care or să vă convină. Pe mine m-aţi gonit şi atît cît asta poate să vă mai pese, nu puteţi avea iertarea mea. Sînteţi flămînzi de viaţă, dar nu de fericire, şi singura voastră şansă e că nu sînteţi eterni şi că alţii mai buni, poate, vă vor lua locul. Nu speraţi că vă vor menaja...!»

Delirul, ultimul roman tipărit de Marin Preda, cu o scenă de acţiune vastă cît Pămîntul, este cea mai copleşitoare imagine a istoriei din cărţile scriitorului, surprinsă în timpul războiului mondial din 1939-1945, în care eroii devin făpturi neînsemnate angrenate într-un mecanism uriaş. **Imposibila întoarcere,** excepţionala culegere de eseuri, este o meditaţie asupra istoriei, asupra destinului scriitorului, asupra literaturii.

•

Am avut privilegiul să discut cu marele prozator Marin Preda timp de mai multe ceasuri în camera sa din casa de creaţie de la Mogoşoaia, într-una din zilele acestui decembrie. Romancierul mi-a vorbit rar, plimbîndu-se încontinuu, cu mîinile la spate, oprindu-se din cînd în cînd să mă întrebe dacă i-am notat exact spusele, scotocind cîte o clipă într-un carnet voluminos în care e atîta dezordine încît se miră el însuşi cum de se mai poate descurca, aruncînd priviri către fotografiile de familie de pe pereţi, către etajera cu cărţi. Consemnarea acelei convorbiri vă este înfăţişată în pagina 71.

Alături de portretul lui Marin Preda publicăm în facsimil o pagină din manuscrisul romanului Risipitorii, **ediţia a III-a, care constituie, am putea spune, un alt portret, cel interior, al romancierului. Comentînd acum cîţiva ani o pagină din manuscrisul** Marelui singuratic, **poetul Gheorghe Tomozei scria inspirat: «Nu e — cum lesne s-ar putea crede — o hartă stelară, nu este enigmatica pisanie a unui templu bizar, ci întruchiparea plastică, de maximă violenţă sugestivă a unui singur cuvînt: TRUDĂ!»**

Redactor şef: **ADRIAN PĂUNESCU**